Bible. Hungarian

SZENT BIBLIA

AZAZ:

ISTENNEK

Ó ÉS ÚJ TESTAMENTOMÁBAN

FOGLALTATOTT EGÉSZ

SZENT ÍRÁS.

MAGYAR NYELVRE

FORDÍTTATOTT

KÁROLI GÁSPÁR,

ÁLTAL

BUDAPEST.
KIADJA A BRIT ÉS KÜLFÖLDI BIBLIA-TÁRSULAT
1908.

AZ

Ó TESTAMENTOM KÖNYVEI

MÓZES ELSŐ KÖNYVE,

MELY

A TEREMTÉSRŐL VALÓ KÖNYV.

I. RÉSZ.

E Világnak hat napokon lett teremtetése.

Kezdetben * teremté Isten a menynyet és a földet. * rész 2, 4. 5. Zsolt. 33, 6. 136, 5. Csel. 14, 15. 17, 24. Zsid. 11, 3. Jób 33, 4.

2. A föld pedig vala ékesség nélkül való és puszta, és setétség vala a mélységnek színén, és az Úrnak Lelke táplálja vala a vizeket.

3. Akkor * monda az Isten: Legyen világosság: és lett világosság. * 2 Kor. 4, 6.

4. És látá Isten, hogy jó volna a világosság, és * elválasztá a világosságot a setétségtől. * Ésa. 45, 7.

5. És nevezé a világosságot napnak, és a setétséget éjszakának: és lett az estve és a reggel, első nap.

6. Azután monda az Isten: Legyen kiterjesztetett * *erősség* a víz között, mely elválassza a vizeket a vizektől. * Jer. 10, 12. 51, 15.

7. És szerze az Isten kiterjesztetett *erősséget,* mely elválasztaná a kiterjesztetett erősség * alatt való vizeket, a kiterjesztetett *erősség* felett való vizektől: és úgy lett. * Zsolt. 148, 4.

8. És a kiterjesztetett *erősséget* az Isten nevezé égnek: és lett az estve es a reggel, másod nap.

9. Azután monda az Isten: * Gyüljenek egybe az ég alatt való vizek egy helyre, hogy tessék meg a száraz, és úgy lett. * Jób 38, 8. Zsolt. 33. Zsolt. 136, 6.

10. A szárazt pedig nevezé Isten földnek: a vizeknek sokaságát tengernek: és látá Isten, hogy ez jó *volna.*

11. Monda annakfelette az Isten: Hozzon a föld gyenge füveket, maghozó füveket, gyümölcsfákat, melyek az ő nemek szerint való gyümölcsöket hozzanak, melyekben legyen az ő magvok e földön: és úgy lett.

12. Hoza annakokáért a föld gyenge füveket, maghozó füveket az ő nemek szerint, és gyümölcstermő fákat, melyekben *vala* az ő nemek szerint való magvok: és látá Isten, hogy az jó volna.

13. És lett az estve és a reggel, harmadik nap.

14. Azután monda az Isten: Legyenek * világosító állatok az égnek kiterjesztésén, hogy külömbséget tegyenek a nap közt, és az éjszaka közt: és legyenek jelei bizonyos időknek, napoknak és esztendőknek. * Zsolt. 136, 7.

15. Legyenek, *mondok,* * világosító állatok az égnek kiterjesztésén, hogy világosítsák a földet: és úgy lett. * Jer. 31, 35.

16. Szerze azért az Isten két nagy világosító állatokat: * a nagyobbik világosító állatot, hogy világosítana nappal: a kisebbik világosító állatot, hogy éjszaka világosítana: és csillagokat is. * Zsolt. 136, 7—9.

17. És helyhezteté az Isten azokat az égnek kiterjesztésén, hogy a földet megvilágosítanák.

18. És hogy vezérei lennének a napnak és az éjszakának, és külömbséget tennének a világosság és setétség között: és látá Isten, hogy az jó volna.

19. És lett az estve és a reggel, negyedik nap.

20. Azután monda az Isten: Hozzanak a vizek úszó élő állatokat: és a madarak repdessenek a föld felett, az égnek kiterjesztésének színén.

21. Teremte azért az Isten nagy czethalakat, és minden úszó élő állatokat, melyeket a vizek hoztak az ő nemek szerint, és minden repdeső szár-

nyas állatokat az ő nemek szerint: és látá Isten, hogy az jó volna.
22. És megáldá az Isten azokat, mondván: * Gyümölcsözzetek, és sokasodjatok, és töltsétek bé a tengernek vizeit: a repdeső állatok is pedig szaporodjanak a földön. * rész 8, 17.
23. És lett az estve és a reggel, ötödik nap.
24. Azután monda az Isten: Hozzon a föld az ő nemek szerint való élő állatokat, barmokat, csúszómászó állatokat, és földi vadakat az ő nemek szerint: és úgy lett.
25. Teremte azért az Isten az ő nemek szerint való földi vadakat, és barmokat az ő nemek szerint, és a földön csúszómászó minden állatokat az ő nemek szerint: és látá Isten, hogy az jó volna.
26. Azután monda az Isten: Teremtsünk embert a mi ábrázatunkra, és a mi * hasonlatosságunkra: és uralkodjék a tengernek halain, az égen repdeső madarakon, a barmokon, és mind az egész földön, és a földön csúszómászó minden állatokon.
* rész 5, 1. 1 Kor. 11, 7. Eféz. 4, 24. Kol. 3, 10.
27. Teremte azért Isten embert az ő képére, az Istennek képére teremté azt: férjfiúvá * és asszonynyá teremté őket. * Máté 19, 4.
28. És megáldá Isten őket, és monda nékiek az Isten: Gyümölcsözzetek, és sokasodjatok, és töltsétek bé a földet, és hajtsátok azt birodalmatok alá: és uralkodjatok a tengernek halain, az égnek repdeső madarain, és a földön csúszómászó minden állatokon.
29. És monda az Isten: Imé adtam néktek minden maghozó * fűvet, mely vagyon az egész földnek színén, és minden gyümölcstermő és maghozó fát: hogy azok legyenek néktek eledeltekre. * rész 9, 3.
30. A földnek pedig minden * vadainak, és az égnek minden madarainak, és a földön csúszómászó minden állatoknak, a melyekben élő lélek vagyon, a földnek minden füvét *adtam* eledelekre: és úgy lett. * Zsolt. 104, 14.
31. És minekutánna megtekintette volna Isten valamit teremtett vala, imé igen * jó vala. És lett az estve és a reggel, hatodik nap. * 5 Móz. 32, 4.

II. RÉSZ.

A hetedik napnak megszenteltetése: a szent házasságnak szereztetése.

Azért * elvégezteték a menny és a föld, és azoknak minden seregeik. * Ésa. 40, 26.
2. Mikor pedig elvégezte volna az Isten hetednapon az ő alkotmányát, a melyet csinált vala, * a hetedik napon megszünék minden csinálmányától, melyet csinált vala. * 2 Móz. 20, 11. 2 Móz. 31, 17. 5 Móz. 5, 14. Zsid. 4, 4.
3. És megáldá az Isten a hetedik napot, *azaz,* megszentelé azt; mivelhogy azon szünt volna meg minden ő csinálmányának csinálásától, melyet teremtett vala az Isten, hogy azt elvégezné.
4. Ezek a mennynek és földnek kezdetei, a mikor teremtettek, (a mely időben, *mondom,* az Úr Isten teremté a földet és a mennyet).
5. És a mezőnek minden fájának, mely az előtt nem volt a földön, és minden mezei fűnek, mely az előtt nem volt. Mert *még* az Úr Isten nem bocsátott vala esőt alá a földre, és ember nem vala, ki a földet mívelte volna.
6. A földből is semmi nedvesség nem jött vala még fel, hogy a földnek egész színét megnedvesítette volna.
7. Formálta vala pedig az Úr Isten az embert * a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét, és úgy lett az ember élő lélekké. * 1 Kor. 15, 45. 47.
8. És szépen plántákkal felékesített vala az Úr Isten egy kertet Édenben, napkelet felől, holott helyhezteté az embert, a kit formált vala.
9. És nevelt vala az Úr Isten a földből mindenféle fát, melyben az embernek szeme gyönyörködhetnék, és mely eledelre jó volna, az * életnek fáját is, a kertnek közepette, és a jónak s gonosznak tudásának fáját. * Jel. 2, 7.
10. Folyóvíz jő vala pedig ki Édenből e kertnek megnedvesítésére; és onnét oszol vala el, úgyhogy négy folyóvíznek lenne fejévé.
11. Az elsőnek neve Pishon: ez a mely megkerüli a Havilának egész földét, holott terem arany.
12. És annak a tartománynak aranya igen jó: ott vagyon Bdellion *nevű fa,* és Onix nevű drágakő.
13. A második folyóvíznek pedig neve Gikhon: ez a mely megkerüli az egész Khús földét.
14. A harmadik folyóvíznek neve Hiddékel: ez a mely foly Assiriának napkelet felől való részére. A negyedik folyóvíz pedig Eufrátes.
15. És vevé az Úr Isten az embert, és helyhezteté azt az Édennek kertébe, hogy azt mívelné és őrizné.

16. És az Úr Isten megtiltá az embert, ezt mondván: E kertnek minden fájának gyümölcsében szabadon egyél.

17. De a jónak és gonosznak tudásának fájának gyümölcsében ne egyél, *tudniillik*, ím e fának gyümölcsében: mert valamely napon abban ejéndesz, halálnak * halálával halsz meg. * Róm. 5, 12.

18. Az Úr Isten pedig ezt is mondotta vala: Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek nékie segítőt, mely mindenkor ő előtte legyen.

19. Mert mikor az Úr Isten formálta volna a földből a mezei minden vadakat, és az égen repdeső minden állatokat, és Ádámhoz vitte volna, hogy látná minémű névvel nevezne minden állatokat: mert valaminémű nevet adott Ádám minden állatnak, az annak neve.

20. És mikor Ádám minden barmoknak, égi madaraknak, és minden mezei vadaknak neveket adott volna: Ádámhoz nem talált vala hasonló segítőt.

21. Annakokáért az Úr Isten bocsáta nagy mély álmot Ádámra, és elaluvék, és egy oldaltetemét kivévén, hússal tölté bé annak helyét.

22. És * azt a csontot, melyet az Úr Isten kivett vala Ádámból, építé asszonynyá: és vivé azt Ádámhoz. * 1 Kor. 11, 8.

23. És monda Ádám: Immár találtam hozzám hasonló társat, ki az én csontomból való csont, és az én testemből való test: ez neveztetik asszonyembernek, mert e férjfiemberből vétetett.

24. Annakokáért * elhagyja a férjfiú az ő attyát és az ő annyát, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté. * Máté 19, 5. Márk 10, 7. 1 Kor. 6, 16. Eféz. 5, 31.

25. Valának pedig ők * mindketten mezítelenek, Ádám és az ő felesége, és nem szégyenlik vala. * rész 3, 7.

III. RÉSZ.

Mint lett az első embernek esete: minémű igéretet tett Isten annak felvétele felől: és hogy kiűzetett a kertből.

A kígyó pedig minden mezei vadnál, melyet az Úr Isten teremtett vala, ravaszabb vala, mely monda az asszonynak: Azt is mondotta-é Isten, hogy e kert fáinak semmi gyümölcsében ne egyetek?

2. És monda az asszony a kígyónak: A kert fáinak gyümölcsében eszünk.

3. De ím e fának gyümölcsében, mely a kertnek közepette vagyon, az Isten mondá: Ne egyetek ebből, *ingyen* se illessétek azt, hogy valamimódon meg ne haljatok.

4. Akkor monda * a kígyó az asszonynak: Nem haltok meg halálnak halálával. * 2 Kor. 11, 3.

5. De tudja az Isten, hogy * valamely napon ejéndetek arról a fáról, megnyilnak a ti szemeitek, és olyanok lésztek mint az Istenek, jónak és gonosznak tudói. * Ján. 8, 44.

6. Mikor azért látná az asszony, hogy jó volna annak a fának gyümölcse enni, és hogy *igen* kedves volna a szemnek, és kivánatos volna a bölcseségnek megnyeréséért: szakaszta annak gyümölcsében, és megevé: és ada * az ő férjének is, hogy vele együtt *enne*, és az is evék. * 1 Tim. 2, 14.

7. Akkor mind a kettőnek megnyilatkozának szemeik, és megesmérék, * hogy mezítelenek volnának: és figefának leveleit fonván egybe, csinálának magoknak körülkötőket. * rész 2, 25

8. És mikor hallanák az Úr Istennek szavát zengeni a kertben, annak a napnak szele mentében, elrejté magát Ádám és felesége az Úr Isten előtt a kertnek fái között.

9. Kiáltá pedig az Úr Isten Ádámot, és monda nékie: Hol vagy?

10. Ki monda: A te szódat hallám e kertben, és megfélemlék, mivelhogy mezítelen vagyok, azért rejtezém el.

11. Monda pedig az *Isten*: Kicsoda mondá meg tenéked, hogy mezítelen volnál? avagy nem ama fának gyümölcsében ettél-é, melytől megtiltottalak vala, hogy abban ne ennél?

12. Akkor monda Ádám: Ím ez asszony, kit én mellém adál, ő az, a ki nékem ada annak a fának gyümölcsében, és evém.

13. És akkor monda az Úr Isten az asszonynak: Mit cselekedtél te? És monda az asszony: * Ama kígyó csala meg engemet, és úgy evém. * Jel. 12, 9.

14. Monda azért az Úr Isten annak a kígyónak: Mivelhogy ezt mívelted, átkozott légy minden barmoknak és mezei vadaknak felette, a te hasadon járj, és minden életednek rendiben * a port egyed. * Ésa. 65, 25. Mik. 7, 17.

15. Annakfelette, ellenkezést szerzek te közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva * között: az megrontja tenéked fejedet, és te is mardosod annak sarkát. * 1 Ján. 3, 8.

16. Az asszonynak monda: Megsokasítom felette igen a te fájdalmaidat, a te méhedben való fogadásodnak fájdal-

mait is, fájdalommal szülöd magzatidat. Sőt annakfelette * a te akaratod a te férjed birodalmában lészen, és néki birodalma lészen rajtad.
*1Kor. 14,34. 1Tim. 2,11. 12. 1Pét. 3,6.

17. Ádámnak pedig monda: Mivelhogy engedtél a te feleségednek szavának, és ettél ama fának gyümölcsében, melytől megtiltottalak vala, mondván: ne egyél e fáról: * Legyen átkozott a föld te éretted, nagy fáradságos munkával egyed annak gyümölcsét életednek minden napjaiban. *Róm. 8,20.

18. És töviset és bogácskórót * teremjen tenéked; és a mezőnek füvét egyed. *rész 4,12.

19. A te orczádnak verítékével egyed a te kenyeredet, mígnem * földdé lészesz, mert abból vétettél: mert por vagy, és porrá kell lenned. *Zsolt. 146,4.

20. Nevezte vala pedig Ádám az ő feleségét Évának, mivelhogy minden élő *embereknek* annya volna.

21. És mikor csinált volna az Úr Isten Ádámnak és az ő feleségének bőrből ruhákat, melyekbe őket öltöztetné:

22. Monda az Úr Isten: Ímé az ember olyanná lett, mint mi közülünk egy, jót és gonoszt tudván. Mostan annakokáért *reá kell gondolnunk*, hogy az ő kezeit kinyujtván, ne vegyen az életnek fájának gyümölcsében, és abban ne egyék, hogy mind örökké éljen.

23. Kiküldé azért őtet az Úr Isten az Édennek kertéből, hogy mívelné a földet, a melyből vétetett vala.

24. És minekutánna kiűzte volna az embert, helyheztete az Éden kertének bémenetele felől Kérubimokat és villogó kétélű fegyvert, az élet fája útjának őrizetére.

IV. RÉSZ.

Kain és Ábel születések, ennek ama miatt lett halála: Kain nemzetsége, és a szent Gyülekezetnek kezdete

Ezután Ádám esméré az ő feleségét Évát, ki minekutánna fogadta volna méhében és szülte volna Kaint, monda: Nyertem férjfiat az Úrtól.

2. Azután ismét szülé Ábelt, amannak attyafiját. És Ábel volt juhoknak pásztora, Kain pedig volt szántóvető ember.

3. Lőn pedig sok napok után, mikor Kain a földnek gyümölcséből az Istennek ajándékot adna:

4. Ábel is az ő juhainak első fajzásából és azoknak kövéreiből adna ajándékot: hogy * az Isten tekintene Ábelre és az ő ajándékára. *Zsid. 11,4.

5. Kainra pedig és az ő ajándékára nem tekintene: mely dologért Kainnak haragja igen felgerjede, és megváltozék az ő színe.

6. Akkor monda az Úr Kainnak: Miért gerjedett fel a te haragod? És miért változott meg a te ábrázatod?

7. Hogyha jól cselekedel, avagy nem leszel-é kedves? Hogyha pedig nem jól cselekedéndel, a te bűnöd *avagy* nem az ajtó előtt nyugszik-é? És annak az ő indulatja te ellened, és tenéked hatalmad vagyon ő rajta.

8. És szól s beszél vala Kain Ábellel, az ő attyafiával, és mikor a mezőn volnának, támada Kain Ábelre az ő attyafiára, és * megölé őtet.
*Máté 23,35. 1Ján. 3,12. Júd. v. 11.

9. És monda az Úr Kainnak: Hol vagyon Ábel a te atyádfia? Ki monda: Nem tudom, avagy őrizője vagyok-é én az én atyámfiának?

10. Monda pedig *az Isten:* Mit cselekedtél? a te atyádfiának vére * kiált én hozzám a földről. *Zsid. 12,24.

11. Mostan annakokáért átkozott légy: *kirekesztetett* e földről, mely megnyitotta az ő száját, hogy bévenné a te kezedből a te atyádfiának vérét.

12. Mikor a földet míveled, ne adjon néked gyümölcsöt, bujdosó és vándorló légy a földön.

13. Akkor monda Kain az Úrnak: Nagyobb az én büntetésem, hogynem mint azt elhordozhatnám.

14 Ímé elüzöl engemet most e földnek színéről, és a te orczád előtt el kell rejteznem, bujdosó és vándorló lészek a földön: melyből az következik, hogy valaki én reám találkozik, megöl engemet.

15. És monda néki az Úr: Sőt inkább valaki megölendi Kaint, hétszerte inkább megbüntettetik. És az Isten megbélyegzé Kaint, hogy senki valaki találná őtet, meg ne ölné.

16. Kimenvén annakokáért Kain az Úrnak orczája elől: lakozék Nódnak tartományában: az Édennek napkelet felől való részében.

17. És esméré Kain az ő feleségét, ki fogada méhében, és szülé Hánókhot, és építe várost, és nevezé azt az ő fijának nevéről Hánókhnak.

18. És lett Hánókhnak fija Irád: és Irád nemzé Mekhujáelt: Mekhujáel pedig nemzé Méthusáelt, és Méthusáel nemzé Lámekhet.

19. Lámekh pedig vett magának két feleséget: az elsőnek neve volt Háda, a másiknak pedig neve Czilla.
20. És szülé Háda Jábált: ez volt találója minden sátorban lakozóknak és a baromtartás mesterségének.
21. Ennek pedig attyafiának Jubál volt neve: ez volt találója a hegedülés és lantolás mesterségének.
22. Czilla is pedig szülé Tubálkaint, ki tanítá az érczből és vasból való mívnek mesterségét: és Tubálkainnak hugát Nahamát.
23. Akkor monda Lámekh az ő feleségeinek: Óh Háda és Czilla, halljátok meg az én szómat, a ti füleiteket adjátok az én beszédemnek, Lámekhnek feleségei: *bizony* ha valamely erős férjfiútól sebet vennék is, vagy valamely vastag ifjútól kéket, megölném azt mégis.
24. Ha Kainért * hétképen áll az Isten bosszút, Lámekhért hetvenhétszerte inkább. *vers 15.
25. Ádám pedig ismét esméré az ő feleségét, ki szüle nékie fiat, és nevezé annak nevét * Sethnek: mert adott *úgymond*, énnékem az Isten más magot Ábelért, kit megöle Kain. *rész 5, 3.
26. Sethnek is lőn fija, kit neveze Énósnak: akkor kezdetett az Úrnak neve segitségűl hívatni.

V. RÉSZ.

Az özönvíz előtt való Atyáknak életek és halálok: Énókhnak az égbe ragadtatása.

Ez az Ádám nemzetségének előszámlálása. A mely napon teremtette vala Isten az embert, * az Isten hasonlatosságára teremtette vala őtet. *rész 1, 26. 9, 6.
2. Férjfiúvá * és asszonynyá teremtette vala őket: és megáldotta vala őket, és nevezte vala az ő neveket Embernek, a mely napon teremtetének. *rész 1, 27.
3. Élt vala pedig Ádám száz harmincz esztendőket, mikor nemzené az ő fiját az ő képére és hasonlatosságára, és nevezné annak nevét Sethnek.
4. És voltak Ádámnak napjai, minekutánna * Sethet nemzette, nyolczszáz esztendők, melyekben nemzett fiakat és leányokat. *1 Krón. 1, 1.
5. És ilyen módon Ádámnak minden napjai, melyekben élt, voltak kilenczszáz és harmincz esztendők: és meghala.
6. Éle pedig Seth százöt esztendőket, és nemzé Énost.
7. És éle Seth, minekutánna nemzé Énost, nyolczszáz hét esztendőkig: melyekben nemze fiakat és leányokat.
8. És ilyen módon Sethnek minden napjai, kilenczszáz tizenkét esztendők lettek: és meghala.
9. Éle pedig Énos kilenczven esztendőket, és nemzé Kénánt.
10. És éle Énos, minekutánna nemzé Kénánt, nyolczszáz tizenöt esztendőkig: melyekben szüle fiakat és leányokat.
11. És ilyen módon Énosnak teljes napjai kilenczszáz és öt esztendők: és meghala.
12. Éle pedig Kénán hetven esztendőket, és nemzé Mahaláléelt.
13. És éle Kénán, minekutánna nemzé Mahaláléelt, nyolczszáz negyven esztendőkig: melyekben nemzett fiakat és leányokat.
14. És lettek Kénánnak minden napjai, kilenczszáz tíz esztendők: és meghala.
15. Éle pedig Mahaláléel hatvanöt esztendőket, és nemzé Járedet.
16. És éle Mahaláléel, minekutánna nemzé Járedet, nyolczszáz harmincz esztendőket, és nemze fiakat és leányokat.
17. És lettek Mahaláléelnek minden napjai, nyolczszáz kilenczvenöt esztendők: és meghala.
18. Éle pedig Járed száz hatvankét esztendőket, és nemzé Énókhot.
19. És éle Járed, minekutánna szüle Énókhot, nyolczszáz esztendőket: és nemze fiakat és leányokat.
20. És lettek Járednek teljes napjai, kilenczszáz hatvankét esztendők: és meghala.
21. Éle pedig Énókh hatvanöt esztendőket, és nemzé Mathuséláht.
22. Járt * pedig Énókh szüntelen az Istennel, minekutánna nemzette volna Mathuséláht, háromszáz esztendőkig: és nemze fiakat és leányokat. *rész 6, 9. 17, 1
23. És lettek Énókhnak teljes napjai, háromszáz hatvanöt esztendők.
24. És mivelhogy Énókh szüntelen Istennel járt vala * nem találtaték sehol, mert az Isten felragadá őtet. *Zsid. 11, 5.
25. Éle pedig Mathusélah száz nyolczvanhét esztendőket és nemzé Lámekhet.
26. És éle Mathusélah, minekutánna nemzé Lámekhet, hétszáz nyolczvankét esztendőket: és szüle fiakat és leányokat.
27. Lettek azért Mathusélahnak minden napjai, kilenczszáz hatvankilencz esztendők: és meghala.
28. Éle pedig Lámekh száz nyolczvankét esztendőket, és nemze fiat.

29. És nevezé azt Noénak, ezt mondván: E vigasztal meg minket a mi fáradságunkban, és kézi munkánkban való nyomorúságunkban e földön, melyet megátkozott az Úr.
30. És éle Lámekh, minekutánna nemzette Noét, ötszáz kilenczvenöt esztendőket; és nemze fiakat és leányokat.
31. És lettek Lámekhnek minden napjai hétszáz hetvenhét esztendők: és meghala.
32. És mikor volna Noé ötszáz esztendős, nemzé Semet, Khámot és Jáfetet.

VI. RÉSZ.

Az embereknek Istentől közönséges elszakadások: az Özönvíz eljövetele felől való jövendölés, és a bárka készíttetésére indító parancsolat.

Lett pedig, hogy mikor megkezdettek volna szaporodni az emberek a földnek színén, és azok leányokat nemzettek volna:
2. Látták az Istennek fijai az emberek leányait, hogy szépek volnának, és vettek magoknak feleségeket mind azok közűl, kiket kedvelnek vala.
3. Annakokáért monda az Úr: Soha többé az én lelkem nem vetekedik az emberek felől, mivelhogy testek; mindazáltal engedek nékiek *megtérésre* százhúsz esztendőket.
4. Akkor az időben valának a földön nagy Óriások, azután is pedig voltak, mikor az Istennek fijai egyesülének az embereknek leányaival, kik szülének azoknak *magzatokat:* Ezek ama hatalmasok, kik régen híres neves emberek voltak.
5. És látá az Úr, hogy az embereknek gonoszságok sok volna a földön; * és az ő sziveknek minden indulatja és gondolatja szüntelen csak gonosz volna.
* rész 8, 21. Jer. 17, 9.
6. Megbáná azért az Úr, hogy az embert teremtette volna a földön, és az ő szívében bánkódék azon.
7. És monda az Úr: Eltörlöm az embert, a kit teremtettem, a földnek színéről, mind embert, mind barmokat, csúszómászó állatokat, és az égen repdeső madarakat; mert bánom, hogy azokat teremtettem.
8. De Noé kegyelmet nyere az Úr előtt.
9. Noénak pedig dolga így volt: Noé igaz férjfiú és tökéletes vala az időben való emberek között, az Istennel jár vala szüntelen Noé.
10. Nemze pedig Noé három fiakat, Semet, Khámot és Jáfetet.
11. A föld pedig megfertéztetett vala Isten előtt, és a föld hamissággal rakva vala.
12. Tekinte azért Isten a földre, és ímé megfertéztetett vala: mert minden test megfertéztette vala az ő útát a földön.
13. Annakokáért monda Isten Noénak: Minden testnek vége elközelget én előttem, mivelhogy e föld bétölt hamissággal ő miattok: azért ímé én elvesztem őket mind az egész földdel egybe.
14. Csinálj magadnak bárkát Gófer fából, sok hajlékokat csinálj a bárkában, és fenyőviaszszal megöntsed azt belől és kivűl.
15. Ilyen formára csináljad pedig azt: A bárkának hossza háromszáz sing legyen, a szélessége legyen ötven sing, és a magassága harmincz sing.
16. Világos ablakokat csinálj a bárkán, és egy singnek hosszasága szerint végezd el azt felűl ajtót pedig oldalt csinálj a bárkán, alsó, közép, és harmad padlások legyenek benne.
17. És ímé én hozok e földre özönvízet, hogy elveszítsek minden testet, melyben vagyon élő lélek az ég alatt; valami e földön vagyon, meghal.
18. Mindazáltal te veled kötést tészek, hogy bémenj te a bárkába, te * és a te fijaid, a te feleséged, és a te fijaidnak feleségeik te veled együtt. * 1 Pét. 3, 20.
19. És minden testnek élő állatjából, mindenből felest vígy bé a bárkába, hogy veled együtt életben tartassanak meg: *tudniillik* hímet és nőstényt.
20. A madarak közűl az ő nemek szerint, a barmok közűl az ő nemek szerint, és a földnek csúszómászó állatai közűl az ő nemek szerint: minden állatokból felesek menjenek bé te hozzád, hogy éljenek.
21. Te pedig minden eledelt, mely megenni jó, szerezz magadnak, és takard bé, hogy legyen néked eledeledre, és azoknak.
22. Melyet Noé megcselekedék. Mind a * képen cselekedék, a mint Isten néki megparancsolta vala. * Zsid. 11, 7.

VII. RÉSZ.

Noénak háznépével, és a megmaradandó oktalan állatokkal a bárkába költözése, és az Özönvíznek elindulása, mely e világot elborítja.

Monda azért az Úr Noénak: Menj bé te, és mind a te egész házadnépe a bárkába: mert tégedet láttalak * igaznak lenni én előttem e mostani emberek között. * rész 6, 9.
2. Minden tiszta állatból hetet-hetet vígy bé, hímet és nőstényt: de a mely

állatok tisztátalanok, azokból kettőt-kettőt, hímet és nőstényt.

3. Az égi madarakból is hetet-hetet, hímet és nőstényt, hogy azoknak magvok maradjon meg az egész földnek színén.

4. Mert hét nap elmulva esőt bocsátok e földre negyven napig és negyven éjig: és eltörlök minden állatot, melyet teremtettem, a földnek színéről.

5. Cselekedék azért Noé mind a szerint, a mint az Úr nékie megparancsolta vala.

6. Noé pedig hatszáz esztendős vala, mikor az özönvíz volt a földön.

7. Béméne azért Noé, * és az ő fijai, az ő felesége, és az ő fijainak feleségeik ő vele a bárkába, az özönvíz előtt.
* Máté 24, 38. Luk. 17, 27.

8. A tiszta barmok közűl, és a tisztátalan barmok közűl, a madarak közűl, és minden földön csúszómászó állat közűl.

9. Kettő-kettő méne bé Noéhoz a bárkába, hím és nőstény: a mint Isten megparancsolta vala Noénak.

10. Lőn pedig, hogy hetednapon megindulna az özönvíz a földön.

11. Noé életének hatszázadik esztendejében, második hónapban, e hónap tizenhetedik napján, a mélységes örvényeknek fejei megszakadának ugyanazon napon, és az egeknek csatornái megnyilatkozának.

12. És lett eső a földre negyven napig és negyven éjig.

13. Azon napon ment vala bé Noé, Sem, Khám, és Jáfet, Noénak fijai, a Noé felesége, és az ő fijainak három feleségeik ő vele a bárkába.

14. Ők, és minden vadak az ő nemek szerint, és minden barom az ő neme szerint, és minden csúszómászó állat mely csúszmász a földön, az ő neme szerint, és minden repdeső állat az ő neme szerint, minden madarak, minden szárnyas állatok.

15. Menének azért Noéhoz a bárkába minden testből, melyben élő lélek vala, felesen.

16. Azaz: a melyek bémentek, hím és nőstény ment bé minden testből, a mint parancsolta vala Isten őnéki: és az Úr ő reájok bézárá az ajtót.

17. Mikor azért az özönvíz negyven napig volna a földön, először annyira nevekedének a vizek, hogy felvehetnék a bárkát, és az felemelkednék a földről.

18. Annakutánna a vizek nagy erőt vévén, és megnevekedvén felette igen e földön, a bárka jára a vizeknek színén.

19. Azután mikor a vizek felette igen nagy erőt vettek volna a földön, minden magas hegyek béboríttatának, melyek az egész ég alatt vagynak.

20. Tizenöt singgel nevekedének a vizek feljebb a hegyeknél, minekutánna a hegyek béboríttattak vala.

21. És meghala minden földön járó test, mind madár, mind barom, mind vad, és földön mászó minden állat: és minden * ember. * Luk. 17, 27.

22. Mindenek, valamelyeknek orrokban élő léleknek lehellete vala, mindenek, valamelyek szárazon laknak vala, meghalának.

23. Eltörle azért az Isten minden állatot, mely vala a földnek színén, embertől fogva mind a baromig, mászó állatig és repdeső állatig, mindenek eltöröltetének e földről; és * csak Noé marada, és a kik vele valának a bárkában.
* 2 Pét. 2, 5

24. És erőt vevének a vizek a földön, száz ötven napokig.

VIII. RÉSZ.

Az özönvíz elmulik: a föld megszárad: Noé kijő a bárkából: az Istennek áldozik hálaadó áldozattal.

Megemlékezék pedig az Isten Noéról és minden vadról, minden baromról, melyek ő vele valának a bárkában: és bocsáta az Isten szelet a földre, hogy a vizek megszünnének.

2. És mikor a mélységnek fejei, és az égnek csatornái bézároltattak volna, és az égből való záporeső megtiltatott volna.

3. Eltávozának a vizek a földnek színéről, szüntelen menvén, és megszállának a vizek százötven nap mulva.

4. Annyira, hogy megnyugovék a bárka heted hónapban, annak a hónak tizenhetedik napján, az Ararát hegyei közűl *egyen.*

5. A vizek pedig mennek, és szállanak vala mind a tizedik hónapig; első napján a tizedik hónak megtetszének a hegyeknek teteji.

6. És negyven nap elmulván, megnyitá Noé a bárkának ablakát, melyet csinált vala.

7. És kibocsáta egy hollót, mely kimenvén, ide s tova jár vala, míglen megszáradnának a vizek a földön.

8. Bocsáta azért ki galambot is, hogy meglátná, ha megszabadult volna a földnek színe a vizektől.

9. De mikor e galamb az ő lábainak nyugodalmat nem talált volna, megtére ő hozzá a bárkába, mert vizek

valának az egész földnek színén, és ő kezét kinyujtván, megfogá azt, és béveve azt magához a bárkába.
10. Vára pedig azután hét napokat, és ismét kibocsátá azt a galambot a bárkából.
11. És megjöve ő hozzá a galamb estvére, és ímé egy leszakasztott olajfalevél vala annak szájában. Megesméré azért Noé, hogy megszabadult volna a földnek színe a vizektől.
12. Vára mindazáltal mégis hét napokat, és kibocsátá azt a galambot, mely többé ő hozzá vissza nem tére.
13. És lett hatszáz egy esztendőben, az első hónak első napján, elszáradának a vizek a földről, és elfordítá Noé a bárka fedelét, és széllyel néze; és ímé megszáradt vala a földnek színe.
14. Második hónapban pedig, a hónak huszonhetedik napján, teljességgel megszárada a föld.
15. És szóla Noénak az Isten, mondván:
16. Jőjj ki e bárkából te és a te feleséged, a te fijaid, és a te fijaidnak feleségeik te veled.
17. És minden vadat, mely te veled vagyon, minden testnek neméből, mind madarakat, mind barmokat, és minden földön mászó állatokat hozz ki te veled; járjanak e földön, gyümölcsözzenek és sokasodjanak e földön.
18. Kijöve annakokáért Noé és az ő fijai, az ő felesége, és az ő fijainak feleségeik ő vele.
19. Minden vadak, minden mászó állatok, minden repdeső állatok, és minden földön mozgó állat, az ő nemek szerint kijövének a bárkából.
20. És építe oltárt Noé az Úrnak, és vett minden tiszta állatból, és minden tiszta repdeső állatból, és áldozék égőáldozattal azon az oltáron.
21. És illatozá az Úr azt a kedves illatot, és monda az Úr az ő szívében: Nem átkozom meg többé a földet az emberért, jóllehet * az ember szívének gondolatja gonosz az ő ifjúságától fogva: és többé el nem vesztem mind az élő állatokat, a mint *most* cselekedtem. *rész 6,5. Máté 15,19.
22. Ennekutánna míg a föld lészen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, a nap és az éjszaka * meg nem szűnnek. *Jer. 33, 20. 25.

IX. RÉSZ.

Az Isten Noét áldással vigasztalja: ő vele és minden állatokkal kötött frigyének jeléűl állítja a szivárványt. Kham gonoszul cselekszik és megátkoztatik.

Annakfelette megáldá Isten Noét és az ő fijait és azt mondá nékiek: Gyümölcsözzetek * és sokasodjatok, és töltsétek bé a földet. *rész 1, 28. 8, 17.
2. És tőletek való félelem és rettegés legyen minden földi vadakon, minden égi madarakon: mind a földön járó minden állatok, mind a tengernek minden halai a ti kezeitekbe adattattak;
3. Minden mozgó és élő állat legyen néktek eledeltekre: mint e földnek fűvét *azoknak*, azonképen * adtam mind azokat néktek. *rész 1, 29.
4. De a húst az őtet elevenítő * vérrel meg ne egyétek. *3 Móz. 17, 14.
5. Bizonyára pedig a ti véretekért, melyben vagyon a ti élő lelketek, bosszút állok, minden vadállaton bosszút állok azért: és * az emberen, s minden ő attyafiján bosszút állok az embernek lelkéért. *2 Móz. 21, 12. 28.
6. A ki * az embernek vérét kiontja, ember által ontassék ki viszontag annak vére; mert az ő ábrázatjára teremté Isten az embert. *Máté 26, 52. Jel. 13, 10.
7. Ti pedig * gyümölcsözzetek és sokasodjatok, szaporítsatok és szaporodjatok a földön. *rész 1, 28. 8, 17.
8. És szóla az Isten Noénak és az ő fijainak ő vele, ezt mondván:
9. Én pedig ímé * szövetséget szerzek ti veletek és a ti utánnatok való magvatokkal. *Ésa. 54, 9.
10. És minden élő állatokkal, melyek veletek vagynak, a madarak közűl, barmok közűl, és a földnek minden vadai közűl, melyek veletek vagynak: a bárkából kijött állatoktól fogva, a földnek minden vadáig.
11. Szövetséget tészek, *mondom*, ti veletek, hogy soha ezután minden test el nem vész özönvíz miatt; és nem lészen soha többé özönvíz a földnek elvesztésére.
12. És monda az Isten: E lészen a szövetségnek jele, melyet én vetek én közöttem és ti köztetek, és minden élő állat között, mely ti veletek vagyon, mind örökké való időkre.
13. Az én ívemet helyeztettem a felhőkben, mely az én közöttem és e föld között való szövetségnek jele lészen.
14. És lészen, hogy mikor felhőkkel az eget béfedezném a föld felett, akkor megtetszik az én ívem a felhőben.
15. És megemlékezem az én szövetségemről, mely vagyon én közöttem és ti közöttetek, és minden testből való élő állat között: és nem lészen ennekutánna özönvíz a földnek elvesztésére.
16. Mert mikor lejénd az én ívem a

fellegekben, megtekintem azt, hogy megemlékezzem az örökkévaló kötésről Isten között és minden élő állat között, minden testtel egybe, mely a földön vagyon.

17. És monda az Isten Noénak: Ez a szövetségnek jele, melyet vetettem én közöttem és minden test között, mely vagyon a földön.

18. Valának pedig a Noé fijai, kik a bárkából kijöttek vala: Sem, Khám és Jáfet. Khám pedig a Kanaánnak attya.

19. Ezek a Noé három fijai, kik által ismét elszaporodék az egész föld.

20. És kezde Noé szőlőt plántálni, mivelhogy a földnek mívelésére adta vala magát:

21. És minekutánna ivott volna annak borában, megrészegedék, és az ő sátorának közepette megmezíteleníté magát.

22. És mikor látta volna Khám, a Kanaánnak attya, az ő attyának mezítelenségét, megmondá az ő két attyafijának az utczán.

23. Akkor Sem és Jáfet az ő felsőruháját vévén, magoknak ketten vállokra veték, és hátramenvén ő hozzá járulának, és béfedezék az ő attyoknak mezítelenségét: az ő orczájok pedig mivelhogy elfordítva valának, nem láták az ő attyoknak mezítelenségét.

24. Felserkenvén pedig Noé a borból, megtudá a mit cselekedett volna ő vele az ő kissebbik fija.

25. És monda: Átkozott lészen a Kanaán, szolgáknak szolgája lészen az ő attyafijai között.

26. Annakutánna monda: Áldott az Úr, Semnek Istene, és a Kanaán szolgájok legyen nékiek.

27. Szaporítsa az Isten a Jáfetet, és lakozzék a Semnek sátoraiban, és legyen a Kanaán nékiek szolgájok.

28. Éle pedig Noé az özönvíz után háromszáz ötven esztendőket.

29. És így voltak Noénak teljes napjai, kilenczszáz ötven esztendők: és meghala.

X. RÉSZ.

A Noé három fijainak szaporodások, és minden népeknek azoktól való terjedések.

Ezek pedig a Noé fijainak Semnek, Khámnak és Jáfetnek nemzetségei, kiknek az özönvíz után lettek fijai.

2. Jáfetnek * fijai: Gómer, Mágog, Madai, Jáván, Thubál, Mésekh és Thirás. *1 Krón. 1, 5

3. A Gómer fijai pedig: Askhenáz, Risáth, és Togárma.

4. Jávánnak pedig fijai: Elisah, Thársis, Kitthim és Dodánim.

5. Ezektől osztattak meg azután a pogányoknak tartományai az ő földökben, kinek-kinek az ő nyelve szerint; az ő nemzetségekben való cselédjek szerint.

6. Khámnak pedig fijai: * Khús, Mitzráim, Pút, és Kanaán. *1 Krón. 1, 8.

7. Khúsnak pedig fijai: Séba, Hávilah, Sábthah, Rahámah, Sabthéka. Rahámáhnak pedig fijai: Séba és Dédán.

8. Annakfelette Khús nemzé Nimródot, e kezde hatalmassá lenni a földön.

9. Ez hatalmas vadász vala az Úr előtt, azért szokták mondani *példabeszédben:* Ez olyan hatalmas vadász az Úr előtt, mint Nimród.

10. És az ő birodalmának kezdete volt Bábel, Erekh, Akhád, és Kálne, a Sinhárnak földében.

11. E földről ment azután Assiriába holott építé Ninivét, Rekhoboth várost, és Kaláht.

12. És Résent Ninivé között és Kaláh között: az a *Ninivé* felette igen nagy város.

13. Mitzráim pedig nemzé ezeket: Lúdimot, Anamimot, Lehabimot, és Naftukhimot.

14. Pathrusimot és Kássukhimot, honnan származtak a Filiszteusok, és Káfthorimot.

15. Kanaán pedig nemzé Sídont, az ő elsőszülöttét, és Khétet.

16. Jebuzeust, Emorreust, és Girgazeust.

17. Khivveust, Harkeust, és Sineust.

18. Arvadeust, Czemareust, Hamatheust; és azután elterjedének a Kananeusoknak cselédei.

19. Volt pedig Kananeusnak határa, Sídonból, a melyen mennél Gérárba, mind Gázáig, és onnét ismét a melyen kell menni Sodomába, Gomorába, Admáhba, és Séboimba mind Lésáiglan.

20. Ezek a Khámnak fijai az ő cselédjeik szerint, az ő nyelvek szerint, az ő földökben, az ő népek között.

21. Továbbá Semnek is lettek *magzatai*, az Eber minden fijainak attyoknak, Jáfetnek, ki legnagyobb vala, attyafijának.

22. Semnek * *azért* fijai: Elám, Assur, Arfaksád, Lúd és Arám. *1 Krón. 1, 17.

23. Arámnak pedig fijai: Us, Hul, Gether, és Meskh.

24. Arfaksád pedig nemzé Séláht, Séláh pedig nemzé Ebert.

25. Ebernek is lettek két fijai: Az egyiknek neve Péleg, mivelhogy ennek

idejében oszlott meg a föld; az ő attyafijának pedig neve Joktán.
26. Joktán pedig nemzé Almodádot, Sélefet, Hasarmávethet és Jerákhot.
27. Hadarámot, Uzált, és Diklát.
28. Obált, Abimáélt és Sebát.
29. Ofirt, Havilát, és Jobábot: mind ezek Joktán fijai *voltak*.
30. És volt ezeknek lakások Mésától fogva, melyen mennél Séfárba, mind a napkeleti hegyekig.
31. Ezek a Semnek fijai az ő cselédjek szerint, az ő nyelvek szerint: az ő földökben, az ő népek között.
32. Ezek a Noé fijainak cselédjei az ő nemzetségek szerint, az ő népek között; és ezektől szaporodának el a népek e földön az özönvíz után.

XI. RÉSZ.

A Babilon tornya kezd épűlni: a nyelvek öszvecelegyednek: a Sem maradékai mind Ábrámig előszámlaltatnak.

Mind az egész föld pedig egy nyelven szól vala, és a szólásnak beszéde egy vala.
2. És mikor napkelet felől kiindultak volna, találának a Sinhár földében egy mezőt, és lakozának ott.
3. És mondának egymásnak: Jer, csináljunk téglákat, és égessük jól meg: és a tégiák kő gyanánt valának ő nékiek, és az enyv mész gyanánt.
4. Mondának annakokáért: Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek magassága az eget érje, és *ily módon* szerezzünk magunknak nevet: mert netalán eloszlunk az egész földnek színére.
5. Leszálla pedig az Úr, hogy látná azt a várost és tornyot, melyet építének vala az emberek fijai.
6. És az Úr monda: Ímé e nép egy, és mindnyájan nékiek egy nyelvek vagyon; és mivelhogy ezt kezdették mostan mívelni, ezután semmi meg nem tarthatja őket, hogy szinte ezenképen ne cselekedjenek mindeneket, a melyeket *rakmerőképen* elvégeztek cselekedni.
7. No *azért* szálljunk alá, és veszítsük eszét ott az ő nyelveknek: hogy egymásnak beszédét meg ne értsék.
8. *Ilyen módon* szélesztette vala el őket az Úr onnét; az egész földnek színére: és megszűnének építeni a várost.
9. Annakokáért nevezé *minden* annak nevét Bábelnek; mivelhogy az Úr ott vesztette volna eszét az egész föld nyelvének, és az Úr onnét szélesztette volna el őket az egész földnek színére.
10. Ezek * a Semnek nemzetségei. Sem száz esztendős korában nemzé Arfaksádot, az özönvíz után két esztendőkkel. *1 Krón. 1, 17.
11. És élt Sem, minekutánna nemzette Arfaksádot, ötszáz esztendőkig, és nemzett fiakat és leányokat.
12. Arfaksád éle harminczöt esztendőket, és nemzé Séláht.
13. És éle Arfaksád, minekutánna nemzette Séláht, négyszáz és három esztendőket, és nemzett fiakat és leányokat.
14. Séláh pedig éle harmincz esztendőket, és nemzé Ebert.
15. És éle Séláh, minekutánna nemzé Ebert, négyszáz három esztendőket, és nemze fiakat és leányokat.
16. Éle pedig Eber harmincznégy esztendőket, és nemzé * Péleget. *1 Krón. 1, 19.
17. És éle Eber, minekutánna nemzé Péleget, négyszáz harmincz esztendőket, és nemze fiakat és leányokat.
18. Éle pedig Péleg harmincz esztendőket, és nemzé Réut.
19. És éle Péleg, minekutánna nemzé Réut, kétszáz kilencz esztendőket, és nemzett fiakat és leányokat.
20. Réu pedig éle harminczkét esztendőket, és nemzé Sérugot.
21. És éle Réu, minekutánna nemzé Sérugot, kétszáz hét esztendőkig, és nemze fiakat és leányokat.
22. Éle pedig Sérug harmincz esztendőket, és nemzé Nákhort.
23. És éle Sérug, minekutánna nemzé Nákhort, kétszáz esztendőket, és nemze fiakat és leányokat.
24. Éle pedig Nákhor huszonkilencz esztendőket, és nemzé Tháréт.
25. És éle Nákhor, minekutánna nemzé Tháréт, száz tizenkilencz esztendőket, és nemze fiakat és leányokat.
26. Éle pedig Tháré hetven esztendőket, és nemzé Ábrámot, Nákhort, Háránt.
27. Ezek szerint a Thárénak nemzetségei. Tháré nemzé Ábrámot, Nákhort és Háránt. Hárán pedig nemzé Lótot.
28. Meghala pedig Hárán, az ő attyának Thárénak szemei előtt, az ő születésének földében, *tudniillik* Káldeának *városában*, Ur *nevű városban*.
29. Vettek pedig magoknak feleségeket Ábrám és Nákhor: az Ábrám feleségének neve *volt* Sárai: a Nákhor feleségének neve Milkhah, Háránnak leánya, mely Hárán attya volt Milkhának és Jiskának.

30. Sárai pedig meddő vala, és nem vala néki magzatja.

31. Felvevé pedig Tháré Ábrámot az ő fiját, és Lótot Háránnak fiját, az ő unokáját, és Sárait, az ő menyét, Ábrámnak az ő fijának feleségét, és kijövének együtt Káldeának Úr *nevű városából*, hogy mennének Kanaánnak tartományába, és mikor jutottak volna Háránba, ott maradának.

32. És lettek a Tháré életének napjai kétszáz öt esztendők, és meghala Tháre Háránban.

XII. RÉSZ.

Ábrám Istentől hazájából a Kanaán földére kihivattatik, onnét Égyiptomba költözik, holott felesége tőle elvétetik ideig: de visszaadatik.

Ezt mondotta vala pedig az Úr * Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, a te rokonságaid közűl, a te atyádnak házából, a földre, melyet mutatándok néked.
*Zsid. 11, 8.

2. És nagy nemzetségnek attyává tészlek tégedet, és megáldalak tégedet, és felmagasztalom a te nevedet; és *immár* légy áldás.

3. Megáldom azokat, a kik tégedet megáldanak, a ki pedig megátkoz tégedet, megátkozom azt; és e földnek minden nemzetségei * megáldatnak te benned.
*rész 18, 18. Csel. 3, 25.

4. Mikor pedig Ábrám kimenne *Háránból*, a mint az Úr mondotta vala nékie, Lót is elméne ő vele; Ábrám pedig hetvenöt esztendős vala, mikor kiméne Háránból.

5. És felvevé Ábrám az ő feleségét Sárait, és az ő attyafiának fiját, Lótot, és minden jószágát, marháját, melyet kerestek vala, és minden személyeket, melyeket szerzettek vala Háránban, kik elindulván hogy mennének Kanaán földére, végezetre oda jutának.

6. És általméne Ábrám a földön mind Sikemig, Móréhnak cserfás mezejéig: a Kananeusok valának pedig akkor abban a tartományban.

7. Annakokáért megjelenék az Úr Ábrámnak, és monda nékie: A te magodnak adom e tartományt; és építe *Ábrám* ott oltárt az Úrnak; ki megjelent vala néki.

8. Azután elméne onnét a hegyre, *mely* Béthelnek napkelet felől *való részére vagyon*, és ott voná fel sátorát; Béthelt napnyugotra, és Háit napkeletre hagyván, és ott oltárt építvén az Úrnak, az ő nevét segítségűl hívá.

9. És elméne Ábrám, szűnetlen menvén a *Kanaán földének* dél *felől való részére*.

10. Vala pedig azon a földön éhség; annakokáért aláméne Ábrám Égyiptomba, hogy ott élne mint egy jövevény: mert nagy éhség vala a *Kanaán* földén.

11. És mikor elközelgetett volna Égyiptomhoz, monda a feleségének Sárainak: Ímé mostan látom, hogy te szép ábrázatú asszony vagy.

12. És ez következhetik, hogy az Égyiptombeliek látván tégedet, azt mondják: ez ennek felesége; s megölnek engemet, és tégedet elevenen megtartanak.

13. Mondjad azért, kérlek, *hogy* én hugom vagy; hogy te éretted jól legyen az én dolgom, és az én lelkem éljen te * éretted.
*rész 20, 13. 26, 7.

14. Lett annakokáért, hogy mikor bémenne Ábrám Égyiptomba, látnák az Égyiptombeliek hogy felette igen szép ábrázatú volna az az asszony.

15. És látván őtet a Faraó főfő szolgái, dicsérék Faraónak, és elvivék azt az asszonyt a Faraó udvarába.

16. Ki Ábrámmal jól tett ő érette, és valának őnéki juhai, ökrei, szamarai, szolgái, szolgálóleányai, nőstényszamarai és tevéi.

17. Megveré pedig az Úr Faraót felette igen nagy csapásokkal, és az ő udvara népét is Sáraiért, az Ábrám feleségéért.

18. Faraó annakokáért Ábrámot hívatván, monda *nékie:* Miért mívelted ezt én velem? Miért nem mondottad meg énnekem, hogy ez tenéked feleséged *volna?*

19. Miért mondottad ezt: Én hugom? hogy arra nézve őtet magamnak feleségűl venném. Mostan annakokáért ímhol a te feleséged, vedd magadhoz *őtet* és menj el.

20. És parancsolatot ada Faraó ő felőle mind az ő szolgáinak, kik elbocsáták őtet, és az ő feleségét, és minden *marháját* valamely övé vala.

XIII. RÉSZ.

Ábrám és Lót kijőnek Égyiptomból: elválnak egymástól: Az Isten másodszor igéri Ábrámnak a Kanaán földét, és az ő magvának megszaporodását.

Feljöve annakokáért Ábrám Égyiptomból, ő és az ő felesége, és minden valami ő jószága s *marhája* vala. Lót is ő vele egyetemben *Kanaánnak* dél felől való tartományába

2. Ábrám pedig igen gazdag vala barmokkal, ezüsttel, és aranynyal.

3. És a mely úton előment vala, azon

úton feljöve a dél felől való tartományból mind Béthelig, a helyig, hol először néki sátora vala, Béthel és Hái között.

4. Az oltárnak helyére, * melyet ott először csinált vala; és ott Ábrám az Úrnak nevét segítségűl hívá. * rész 12, 8.

5. Lótnak is pedig, ki Ábrámmal jár vala, valának juhai és ökrei, és sátorai.

6. És immár az a föld nem szenvedheti vala őket, hogy együtt laknának, mert sok jószágok s marhájok vala, és együtt nem maradhatnak vala.

7. Honnét támada versengés Ábrámnak barompásztorai között, és Lótnak barompásztorai között: mert a Kananeusok és a Perizeusok laknak vala akkor azon a földön.

8. Monda azért Ábrám Lótnak: Kérlek hogy ne legyen versengés én közöttem és te közötted, avagy az én pásztoraim között és a te pásztoraid között: mert atyafiak vagyunk.

9. Avagy mind ez egész föld nincsen-é te előtted? Kérlek válj el tőlem; ha balkézre menéndesz, én jobbkézre mégyek; ha pedig jobbkézre menéndesz, én balkézre mégyek.

10. Felemelvén azért Lót az ő szemeit, láta hogy a Jordánnak minden térmezeje vizes föld volna: mert minekelőtte elvesztette volna az Úr Sodomát és Gomorát, olyan vala mint az Úrnak kertje, és mint Égyiptomnak földe, Soárnak minden környéke.

11. És választá magának Lót a Jordánnak egész mezejét, és méne Lót napkelet felé: és *ily módon* elválának egymástól.

12. Ábrám lakozik vala a Kanaán tartományában, és Lót lakik vala a mezővárosokban, és sátorát mozdítá *szintén* Sodomáig.

13. Jóllehet Sodomának * lakosai gonoszok volnának, és az Úr ellen felette igen vétkesek. * Ezék. 16, 49.

14. Az Úr pedig monda Ábrámnak, minekutánna elválék Lót ő tőle: Emeld fel mostan a te szemeidet és tekints a helyről a holott vagy, éjszakra, délre, napkeletre és napnyugotra.

15. Mert * mind ez egész földet, a melyet látsz, néked adom, és a te magodnak mind örökké. * rész 12, 7. rész 15, 18. 26. 4. Csel. 7, 5. 5 Móz. 34, 4.

16. És * olyanná tészem a te magodat, mint a földnek pora, hogyha valaki megszámlálhatja a földnek porát, a te magod is megszámláltathatik. * Róm. 4, 18. Zsid. 11, 12

17. Kelj fel, és járd el ez országot az ő hosszára és szélességére: mert néked adom azt.

18. Elébb mozdítá azért sátorát Ábrám, és elmenvén, lakozék Mamrénak térmezején, mely Hebron mellett vagyon, és ott az Úrnak építe oltárt.

XIV. RÉSZ.

Lót rabságra vitetik, de megszabadíttatik: a győzedelmes Ábrám Melkhisédektől áldást vészen.

Lett pedig Amrafelnek Sinár Királyának, és Ariókhnak Elazár Királyának, Khédorlaomernek Elám Királyának, és Thidálnak a pogányok Királyának idejekben.

2. Hadat támasztának ezek a Sodomabeli Béra Király ellen, a Gomorabeli Birsa Király ellen, az Admabeli Sináb Király ellen, a Sebojimbeli Seméber Király ellen, és a Béláhnak Királya ellen, mely Bélah az, a melyet Soár*nak hívnak*.

3. Mind ezek egybegyülének Siddimnek völgyében, mely *immár mostan* a Sóstenger.

4. Tizenkét esztendeig szolgáltak vala Khédorlaomer *Királynak*, és tizenharmadik esztendőben ellene támadtak vala.

5. Tizennegyedik esztendőben azért eljöve Khédorlaomer, és a Királyok, kik ő vele *valának, és* megverék az Óriásokat Astheroth Kárnaimban, és a Zuzeusokat Hámban, és az Emeusokat a Kirjáthaim mezejében.

6. És a Horeusokat az ő hegyeken, a Seir hegyén, mind a Páránnak mezejéig, mely vagyon a puszta mellett.

7. És megtérvén, menének Hen Mispátba (mely most a Kádes) és elpusztíták az Amálekitáknak minden tartományokat, és az Emorreusokat is, kik laknak vala Háseson-thamárban.

8. Annakokáért kiméne Sodomának Királya, Gomorának Királya, Admáhnak Királya, Sebojimnak Királya, Béláhnak, azaz Soárnak Királya, és megütközének azokkal a Siddimnek völgyében.

9. *Tudniillik*, Khédorlaomerrel Elámnak Királyával, és Thidállal a pogányok Királyával, Amrafellel Sinárnak Királyával, és Ariókhkal Elazárnak Királyával, négy Király öt *Király* ellen.

10. A Siddimnek völgye pedig bővölködik vala enyvnek vermeivel. Elfutamodának pedig Sodomának és Gomorának Királyai, és esének azokba: a többiek pedig elfutának a hegyekre.

11. És elvivék Sodomának és Gomorának minden gazdagságát, és minden eledeleket; és elmenének.
12. Elvivék Lótot is az Ábrám attyafijának fiját *minden* marhájával egybe, és elmenének, mert Lót lakik vala Sodomában.
13. Eljöve pedig egy, ki elszaladott vala, és megmondá az Eber nemzetéből való Ábrámnak, ki lakik vala az Emorreus Mamrénak, az Eskolnak és a Hánernek attyafijának mezején, kik Ábrámmal szövetséget szerzettek vala.
14. Meghallá azért Ábrám hogy az ő attyafia fogságba esett volna, és felfegyverkeztete az ő házában nevekedett szolgái közűl viadalhoz háromszáz tizennyolczat, és utánnok méne mind Dánig.
15. És megosztá seregét azok ellen éjszaka, ő és az ő szolgái, és megvervén, űzék őket mind Hobáig, mely Damaskusnak balkéz felől való részéről vagyon.
16. És visszahozván minden gazdagságot, Lótot is az ő attyafiát jószágával egybe visszahozá, annakfelette asszonyokat és *sok* népet.
17. Kiméne annakokáért Sodomának Királya ő eleibe, minekutánna megtért volna ő Khédorlaomernek és az ő vele való Királyoknak megveréséből, a Sávénak völgyébe, mely Király völgy*ének neveztetik.*
18. Melkhisédek * pedig Sálemnek Királya, vitt *Ábrám* eleibe kenyeret és bort, és ő mivelhogy a magasságos erős Istennek Papja vala: *Zsid. 7, 2. 3.
19. Megáldá őtet, és monda: Áldott Ábrám az erős magasságos Isten előtt, a mennynek és földnek Birája előtt.
20. És áldott az erős magasságos Isten, ki a te ellenségeidet adta a te kezedbe. Ada * azért *Ábrám* tizedet mindenekből őnéki. *Zsid. 7, 2. 4. 6.
21. És monda Sodomának Királya Ábrámnak: Add meg énnékem a népet, és egyéb nyereséget végy magadnak.
22. Akkor monda Ábrám Sodoma Királyának: Felemeltem az én kezemet az Úrhoz, a magasságos erős Istenhez, a mennynek és földnek Birájához:
23. Hogy semmit abban a mi tiéd, csak egy fonalszálat is, vagy egy sarukötőt el nem vészek, hogy ne mondhassad azt: Én gazdagítottam meg Ábrámot.
24. Azoktól megválva a mit megettenek e szolgák, és e férjfiaknak részeken kivűl, kik én velem eljöttek volt: Aner, Eskhol, Mamré, ők vegyék ki az ő részeket.

XV. RÉSZ.

Az Isten szövetséget köt Ábrámmal, és az ő magvának megszaporodása felől tett igéretet megerősiti.

Ezek után szóla az Úr Ábrámnak látás által, * ezt mondván: Ne félj Ábrám: Én paizsod vagyok tenéked, a te jutalmad felette igen bővséges. *Zsolt. 18, 3. Ésa. 41, 10.
2. És monda Ábrám: Uram Isten, mit adnál énnékem, holott én magzatok nélkül élek, és az, a kire az én házam száll, a Damaskusbeli Eliézer?
3. Ismét monda Ábrám: Ímé énnékem nem adtál magot, és ímé az én házamban nevekedett szolgám lészen az én örökösöm.
4. És ímé szóla az Úr őnéki, mondván: Ez nem lészen a te örökösöd; hanem a ki származik te tőled, a lészen a te örökösöd.
5. És kivivé őtet, és monda: * Tekints fel mostan az égre, és számláld meg a csillagokat, ha azokat megszámlálhatod; — és monda nékie: Így lészen a te magod. *Róm. 4, 18.
6. És * hitt az Istennek, és az tulajdoníttaték őnéki igazságára. *Róm. 4. 3.
7. És monda néki: Én vagyok az Úr, ki tégedet kihoztalak Káldeának *várasából*, Urból, hogy néked adnám e földet hogy birnád azt örökség szerint.
8. Monda pedig Ábrám: Uram Isten, miről tudhatom meg hogy a földet birni fogom?
9. És felele néki: Hozz énnékem három esztendős üszőt, három esztendős kecskét, és három esztendős kost, gerliczét és galambfiat.
10. Elhozván azért mind azokat, ketté vagdalá azokat, és mindeniknek fele *részét* a másik fele *része* ellenébe helyhezteté; de a madarakat ketté nem vagdalta vala.
11. És mikor a madarak esnének e tagokra, Ábrám elűzi vala azokat.
12. Mikor pedig a nap immár elnyugodnék, Ábrámra mély álom esék; ímé pedig nagy félelem és setétség vevé őtet körűl.
13. És monda az *Úr* Ábrámnak: Bizonynyal * tudjad, hogy a te magod jövevény lészen az idegen földön, és szolgálnak az idegen földön valóknak, és őket nyomorgatják négyszáz esztendeig. *Csel. 7, 6. 2 Móz. 12, 40.
14. És azt a népet is, a melynek szolgálnak, én megitélem, és * annakutánna kijőnek ők nagy gazdagsággal. *2 Móz. 3, 22. 12, 35. 37.

15. Te * pedig a te atyáidhoz mégy
nagy békességgel, és eltemettetel jó
vénségben. *rész 25, 7. 8.
16. És * ők negyedik embernyom el-
mulva ide megtérnek: mert az Emor-
reusoknak hamisságok még be nem tölt.
*2 Móz. 12, 40.
17. És lett hogy mikor a nap immár
elment volna, és setét éj volna; ímé
egy füstölgő kemencze láttaték, és tüzes
világosság, mely általmegyen vala az
elvagdaltatott *tagok* között.
18. Ez napon tett az Úr * szövetséget
Ábrámmal, ezt mondván: A te magod-
nak adom e tartományt, Égyiptomnak
folyóvizétől fogva, mind ama nagy
Eufrátes folyóvizig. *r. 12, 7. 13, 15.
r. 26, 4. 5 Móz. 34, 4. 2 Krón. 9, 26.
19. A Keneusokat, Kenizeusokat, és a
Kadmoneusokat.
20. A Hittheusokat, Perizeusokat, az
Óriásokat.
21. Az Emorreusokat, Kananeusokat,
Girgazeusokat, és a Jebuzeusokat.

XVI. RÉSZ.

Hágár Sáraitól Ábrám mellé hálótársúl adatik: teherbe esvén, Asszonyát nem becsüli: kiüzetik: visszajő, és Ismáelt szüli

És mikor Sárai az Ábrám felesége nem
szülne nékie, vala nékie egy Égyiptom-
ból való szolgálóleánya, kinek neve vala
Hágár.
2. Monda azért Sárai Ábrámnak: Ímé
mostan az Úr bezárlotta az én méhe-
met hogy én ne szüljek: kérlek menj
bé az én szolgálóleányomhoz, talán az
által megépülök; és engede Ábrám a
Sárai szavának.
3. Vevé azért Sárai az Ábrám fele-
sége az Égyiptombeli Hágárt az ő szol-
gálóleányát, tíz esztendővel azután hogy
Ábrám a Kanaán földön kezdett vala
lakni, és adá azt Ábrámnak az ő férjé-
nek feleségűl.
4. És béméne Hágárhoz, ki fogada az
ő méhében: és mikor látta volna ő hogy
fogadott volna méhében, nem vala be-
csülete az ő asszonyának ő előtte.
5. Annakokáért monda Sárai Ábrám-
nak: Néked köszönöm az én rajtam
esett bosszúságot. Én adtam az én szol-
gálóleányomat te melléd, és mivelhogy
látja hogy teherbe esett, semmi becsü-
letem nincsen előtte: tészen itéletet az
Isten én közöttem és te közötted.
6. Monda pedig Ábrám Sárainak:
Ímé a te szolgálóleányod a te kezedben
vagyon, azt miveljed vele a mi tenéked
tetszik. Nyomorgatja vala azért Sárai
őtet, és elfuta ő előtte.
7. De mikor az Úrnak Angyala találta
volna őtet a forrás mellett a pusztában,
ama forrás mellett, mely vagyon a Súr-
ra menő út mellett.
8. Monda: Hágár, Sárainak szolgáló-
leánya, honnét jössz és hová mégy?
És az monda: Sárainak az én asszo-
nyomnak előtte futok én.
9. Akkor monda néki az Úrnak An-
gyala: Térj meg a te asszonyodhoz, és
alázd meg magadat az ő kezei alatt.
10. És annakfelette monda néki az
Úrnak Angyala: Igen megsokasítom a
te magodat, annyira hogy soksága miatt
meg nem számláltathatik.
11. Azután monda néki az Úrnak An-
gyala: Ímé te nehézkes vagy, és szülsz
fiat; nevezed azért őtet Ismáelnek, mi-
velhogy Isten meghallotta a te nyomo-
rúságodat.
12. Az pedig lészen fene ember: az ő
keze lészen mindenek ellen, és minde-
nek keze ő ellene: és minden ő attya-
fiainak ellenekbe lakozik.
13. És nevezé Hágár az Úrnak nevét
ki ő vele szólott vala: Te vagy Isten ki
látsz engemet. Mert ezt mondja vala:
Avagy most is nem az engem látó után
látok-e?
14. Annakokáért nevezé azt a * for-
rást Lakhai Roinak *(azaz, élő engem
látóénak)* mely vagyon Kádes és Béred
között. *rész 24, 62. 25, 11
15. Szüle azért * Hágár Ábrámnak fiat,
és nevezé Ábrám az ő fijának nevét, a kit
szüle Hágár, Ismáelnek. *Gal. 4, 22
16. Ábrám pedig vala nyolczvanhat
esztendős, mikor Hágár szülé Ismáelt.

XVII. RÉSZ.

Isten Ábrámnak és Sárainak neveket elváltoztatván, a körűlmetélkedést szerzi, és az Izsák születése felől igéretet tészen.

Mikor pedig Ábrám kilenczvenkilencz
esztendős volna, megjelenék Ábrámnak
az Úr, és monda nékie: Én vagyok az
erős mindenható Isten, járj * én előttem
szüntelen, és légy állhatatos. *rész 6, 9.
2. És * az én szövetségemet helyhez-
tetem én közöttem és te közötted; és té-
gedet felette igen megszaporitlak.
*2 Móz. 2, 24. 6, 4.
3. És leborula Ábrám az ő orczájára,
és szóla ő vele az Isten, mondván:
4. Én felőlem, ímhol az én szövetsé-
gem te veled, hogy * lészesz te sok nem-
zetségeknek attya. *Róm. 4, 17.
5. És nem hivattatik a te neved ez-

után Ábrámnak, hanem a te neved lészen Ábrahám, mert sok népeknek atytyává tettelek tégedet.
6. És megsokasítalak tégedet felette igen; azt mívelem hogy sok népek származzanak te tőled; Királyok is származnak te tőled.
7. És helyheztetem az én szövetségemet én közöttem és te közötted, és a te magod között te utánnad az ő nemzetségekben örökkévaló szövetségűl, hogy legyek tenéked Istened, és a te magodnak te utánnad.
8. És adom tenéked és a te magodnak te utánnad azt a földet, melyen jövevény voltál, *tudniillik* a Kanaánnak egész földét örökkévaló birodalmúl; és lészek nékiek Istenek.
9. Annakfelette monda Isten Ábrahámnak: Te pedig az én szövetségemet megőrizzed, te és a te magod te utánnad az ő nemzetségekben.
10. E *pedig* az én szövetségem, én közöttem és ti közöttetek, és a te utánnad való magod között, melyet meg kell tartanotok, hogy ti közöttetek minden férjfiú körűlmetéltessék.
11. Körűlmetéljétek pedig a ti férjfiúi testeteknek bőrének elejét; * és az lészen az én közöttem és ti közöttetek való szövetségnek jele. *Csel. 7, 8. Róm. 4, 11.
12. Minden * férjfiú annakokáért nyolczadnapon az ő születése után körűlmetéltessék ti közöttetek a ti nemzetségtekben, akár házatokban nevelkedett szolga, akár pénzen vett, akár mi idegenek közűl való, a ki nem a te magodból való. *3 Móz. 12, 3. Luk. 2, 21.
13. Körűlmetéltessék, mondom, mind házadnál nevelkedett szolgád; mind pénzen vett szolgád; és lészen az én szövetségem a ti testeteken örökkévaló szövetségűl.
14. A körűlmetéletlen férjfiú pedig, a ki az ő férjfiúi testének bőrét körűl nem metéli, bizonynyal eltöröltetik az ő népe közűl ez okért, mert felbontotta az én szövetségemet.
15. Annakfelette monda Isten Ábrahámnak: A te feleségednek Sárainak ne hivjad nevét Sárainak, mert Sára az ő neve.
16. És megáldom ötet, és adok ő tőle néked fiat; megáldom, mondom, ötet, és lészen népekké, nemzetségeknek Királyai származnak ő tőle.
17. Akkor borúla Ábrahám az ő orczájára, és mosolyogván monda az ő szívében: Avagy száz esztendős embernek lészen-é gyermeke? avagy Sára kilenczven esztendős lévén, szűlhet-é?
18. És monda Ábrahám az Istennek: Vajha Ismáel élne te előtted.
19. Kinek monda az Isten: Kétség nélkül a te feleséged * Sára szül tenéked fiat, és nevezed azt Izsáknak, és megerősítem az én szövetségemet ő vele örökkévaló szövetségűl az ő utánna való magvának. *rész 21, 2.
20. Ismáel felől is meghallgattalak tégedet, * ímé megáldom ötet, és gyümölcsözővé tészem ötet, igen megsokasítom ötet; tizenkét Fejedelmeket nemz, és nagy néppé tészem ötet. *rész 21, 13.
21. Az én szövetségemet pedig megerősítem Izsákkal, kit * néked szül Sára ez időkorban a más esztendőben. *rész 21, 1. 2.
22. És mikor elvégezte volna vele való beszélését, felméne az Isten Ábrahámtól.
23. Vevé azért Ábrahám Ismáelt az ő fiját, és minden házában született szolgákat, és a kiket pénzen vett vala, minden férjfiat ki az ő házából való vala, és ugyanazon napon az ő férjfiúi testeknek bőrének elejét elmetszé, a mint ő vele szólott vala az Isten.
24. Ábrahám pedig kilenczvenkilencz esztendős vala, mikor ő maga az ő férjfiúi testének elejét elmetszé.
25. Ismáel pedig az ő fija tizenhárom esztendős vala, mikor az ő férjfiúi testének bőrének elejét elmetszék.
26. Mind egy napon metéltetett körűl Ábrahám és Ismáel az ő fija.
27. És minden ő házanépe, házánál született szolga, és minden idegentől vett szolga, ő vele együtt körűlmetélteték.

XVIII. RÉSZ.

Ábrahám szállásán Angyaloknak gazdálkodik; kik közűl egy (a Jehova) megdorgálja Sárát hitetlenségéért, és megjelenti Ábrahámnak Sodoma veszedelmét, melynek megmaradásáért könyörög Ábrahám.

Megjelenék pedig őnéki az Úr a Mamrénak mezején, és ő ül vala az ő sátorának ajtajában: mikor a nap immár felmelegedett volna.
2. És mikor felemelte volna az ő szemeit, tekinte, és ímé * három férjfiak állanak vala ő előtte, kiket mikor látott volna, futamodék azoknak elejekbe a sátornak ajtajától, és meghajtá magát a föld felé. *Zsid. 13, 2.
3. És monda: Jó Uram, ha kedves vagyok te előtted, kérlek ne kerüld el a te szolgádat.

4. Hozzanak, kérlek, egy kevés vizet, és mossátok meg a ti lábaitokat, és nyugodjatok a fa alatt.

5. Azonközben hozok egy darab kenyeret is, és erősítsétek meg étellel a ti sziveteket, azután úgy menjetek el, mivelhogy én hozzám ti szolgátokhoz bétértetek. És mondának: Cselekedjél úgy a mint szólál.

6. Azért sietve bémenvén Ábrahám a sátorba Sárához, monda: Siess, végy három mérték zsemlyelisztet, gyurd meg, és süss pogácsákat a hamu alatt.

7. Ábrahám pedig futa az ő barmainak nyájához, és hoza gyermekded kövér borjút, és adá a szolgának, ki siete azt elkészíteni.

8. És ilyen módon vévén vajat és tejet, és a borjút, melyet készített vala, azokat elejekbe tevé: ő pedig áll vala a fa alatt ő mellettek, és evének.

9. És mondának nékie: Hol vagyon Sára a te feleséged? Ki felele: Ím e sátorban vagyon.

10. Monda * pedig azok közűl egy: Kétség nélkül megtérek te hozzád ez időkorban esztendő mulva, és ímé a te feleségednek Sárának fija lészen. Sára pedig hallgat vala a sátornak ajtajában, mely vala az Angyalnak háta megett. * rész 17, 19. 21, 2. Róm. 9, 9.

11. Ábrahám * pedig és Sára vén emberek valának és idősök; és Sárában megszünt vala az asszonyoknak természetek. * rész 17, 17. Zsid. 11, 11.

12. Mosolyodék azért Sára ő magában, mondván: Minekutánna megvénhedtem, mimódon adnám magamat testi gyönyörűségre? annakfelette az én uram is megvénhedett.

13. Akkor monda az Úr Ábrahámnak: Miért mosolyodék Sára ezt mondván: Valyon lehetséges-é hogy én szüljek, holott én megvénhedtem?

14. Avagy eltitkoltathatik-é valami az Úr előtt? A megmondott időre megtérek te hozzád ez időkorban, és lészen Sárának fija.

15. Sára pedig megtagadá, mondván: Nem mosolyodtam, mivelhogy fél vala. De monda az Úr: Nem mondasz igazat, mert mosolyodtál.

16. Azután felkelvén onnét azok a férjfiak, Sodoma felé néznek vala. Ábrahám pedig mégyen vala velek hogy őket elkísérné.

17. És monda az Úr: * Avagy eltitkoljam-é én Ábrahámtól a mit akarok cselekedni? * Ámos 3, 7.

18. Ábrahámtól mondom, kitől nagy és hatalmas nép származik: és * kiben megáldatnak a földnek minden nemzetségei.
* rész 12, 3. 22, 18. 26, 4. Csel. 3, 25. Gal. 3, 8.

19. Mert tudom hogy ő megparancsolja az ő fijainak és az ő háznépének ő utánna, hogy megőrizzék az Úrnak útát, és cselekedjenek igazságot és ítéletet, hogy megadja az Úr Ábrahámnak a mit néki * igért.
* vers 18. rész 22, 17.

20. Monda azért az Úr: Sodomának és Gomorának kiáltása mivelhogy megsokasodott, és az ő bűnök igen megnehezedett.

21. Alámégyek most és meglátom, ha az én hozzám jutott kiáltás szerint valóban úgy cselekedtek, hogyha nem, hogy megtudjam.

22. Mikor pedig a férjfiak onnét elmentek volna, menének Sodomába: Ábrahám * pedig még az Úr előtt áll vala.
* rész 19, 27.

23. És hozzá járulván Ábrahám monda: Avagy elveszted-é az igazat is a gonoszszal egybe?

24. Talán vagynak ötven igazak abban a városban, avagy elveszted-é, és nem kedvezel-é a helynek az ötven igazakért a kik vagynak a városban?

25. Távol legyen tőled hogy ilyen dolgot cselekednél, hogy elveszítsd az igazat az istentelennel, és úgy járjon az igaz mint az istentelen; távol legyen ez tőled: avagy az egész földnek * birája nem cselekednék-é ítéletet? * Róm. 3, 6. Jób 34, 17.

26. És monda az Úr: * Ha találandok Sodomában a városon belől ötven igazat, mind az egész helynek megkegyelmezek azokért. * Jer. 5, 1.

27. És felelvén Ábrahám, monda: Ím most kivánnék szólani az én Uramnak, noha én por és hamu vagyok.

28. Talán az ötven igazaknak lészen öt hijjok; avagy elveszted-é az egész várost ez ötért? És monda: Nem vesztem el ha találandok ott negyvenötöt.

29. Ismét szóla *Ábrahám* és monda: Talán találtatnak ott negyvenen; és monda: Nem vesztem el e negyvenért.

30. És monda *Ábrahám:* Kérlek ne haragudjék meg az én Uram ha szólok: talán találtatnak ott harminczan. Felele *az Úr:* Nem vesztem el ha találok ott harminczat.

31. Monda ismét: Ímé még kivánnék szólani az én Uramnak: talán találtat-

nak ott húszan. Felele *az Úr:* Nem vesztem el ez húszért.
32. Monda végezetre: * Ne haragudjék kérlek az én Uram ha szólok csak egyszer: talán találtatnak ott tízen. Felele: Nem vesztem el e tízért. *Bir. 6, 39.
33. És elméne az Úr, minekutánna elvégezte volna Ábrahámmal való beszélését; Ábrahám pedig megtére az ő helyére.

XIX. RÉSZ.

Az Isten elveszti Sodomát és Gomorát minden tartományaikkal egybe. Megtartja Lótot; de a felesége sóbálványnyá változik. Vétkezik az ő leányaival, kiktől születnek Moáb és Ámmon.

És mikor ama két * Angyal Sodomába jutott volna estve, Lót ül vala Sodomának kapujában, kiket mikor látott volna, felkelvén elejekbe méne, és az ő orczájával a föld felé hajla. * rész 18, 16. 17.
2. És monda: Mostan immár én Uraim kérlek, térjetek a ti szolgátoknak házához és háljatok ott, * mossátok meg lábaitokat; és reggel felkelvén úgy menjetek el a ti útatokra. Kik mondának: Nem megyünk, hanem az útczán hálunk. * rész 43, 24. Bir. 19, 21.
3. De mikor * igen kénszerítené őket, bétérvén ő hozzája, bémenének az ő házába, és szerze nékiek lakodalmat, és pogácsákat is süte, és evének. * Zsid. 13, 2.
4. Minekelőtte pedig lefeküdni mennének, a városnak *férjfiai, tudniillik* Sodomának férjfiai körűlvevék a házat, kicsinytől nagyig mind az egész község a városnak *egy* szélétől fogva *a más széléig.*
5. És szólíták Lótot, mondván néki: Hol vagynak ama férjfiak, kik te hozzád jövének ez éjjel? hozd ki azokat mi hozzánk, hogy esmérjük őket.
6. Akkor kiméne ő hozzájok Lót az ajtó eleibe, és maga után bézárá az ajtót.
7. És monda nékiek: Kérlek atyámfiai; ne cselekedjetek *ilyen* gonoszságot.
8. Ímé vagynak énnékem két leányaim, kik még férjfiat nem esmértek, kihozom azokat ti hozzátok, és cselekedjetek azokkal a mint néktek tetszik, csakhogy ez emberek ellen ne vétkezzetek, mivelhogy ezek jöttek az én házamnak árnyéka alá.
9. Kik felelének: Eredj el innét. Ismét mondának: Ez egyedűl itt a mi várasunkban jövevény lévén, ő szabna-é minékünk törvényt? Majd gonoszbúl cselekedünk te veled hogy nem azokkal. És reá rohanának arra a férjfiúra, Lótra felette igen, és az ajtót akarják vala berontani.
10. És kinyújtván azok a férjfiak az ő kezeket, béragadák Lótot magokhoz a házba, és az ajtót bézárák.
11. A férjfiakat pedig, kik a ház ajtaja előtt állanak vala, megverék vaksággal kicsinytől nagyig, annyira hogy az ajtónak keresésében megfáradának.
12. És mondának a férjfiak Lótnak: Vagyon-é itt e városban valaki hozzád tartozó, akár vőd, akár fijaid és leányaid? mindeneket, kik te hozzád tartozók, vigy ki e helyből.
13. Mert mi *majd* elvesztjük e helyet, mivelhogy ezeknek kiáltások nagy az Úr előtt; mert az Úr küldött minket, hogy elveszítsük e *várost.*
14. Kimenvén azért Lót, szóla az ő vőinek, kik az ő leányait elvették vala, és monda: Keljetek fel, menjetek ki e helyből, mert majd elveszti az Úr e várost; de az ő vőinek láttaték csak tréfálódni.
15. És mikor a hajnal feljött volna, az Angyalok erőltetik vala Lótot, mondván: Kelj fel, vegyed feleségedet és a te jelenvaló két leányaidat, hogy el ne vessz e városnak büntetésében.
16. És mikor késedelmeznék, fogák a férjfiak az ő kezét és az ő feleségének kezét és két leányainak kezeket, mivelhogy az Úr kedvezne őnéki: és kivivék őtet, és hagyák őtet a városon kivűl.
17. És mikor kivitték volna őket, monda az *egyik:* Szaladj el, tartsd meg a te életedet, hátra ne tekints, és sehol az egész mezőn meg ne állj, ama hegyre szaladj, hogy el ne vessz.
18. És monda Lót nékiek: Ne édes Uram,
19. Ímé mostan a te szolgád kedvet talált te előtted, és nagygyá tetted a te irgalmasságodat, melyet cselekedtél én velem az én életemnek megtartásában. — Én pedig nem szaladhatok ama hegyre, netalán elér engemet a veszedelem, és meghalok.
20. Ímhol közel vagyon egy város, hadd fussak oda, kicsiny *város* az, hadd szaladjak kérlek oda, lám kicsiny város az; hogy éljen az én lelkem.
21. Monda azért nékie: Ím megtekintelek e dologban is, hogy el ne veszítsem azt a várost a melyről szólottál.
22. Siess, szaladj oda, mert nem cse-

lekedhetek addig semmit, míg oda nem jutsz: azért nevezék azt a várost Soárnak.
23. A nap immár feltámadott vala, mikor Lót Soárba juta.
24. És * bocsáta az Úr Sodomára és Gomorára kénköves tüzet az Úrtól az égből. * Luk. 17,29. 2 Pét. 2, 6. 8. Júd. v. 7. Ezék. 16, 48. Hós. 11. 8. Jerém. 50, 40. Ésa. 13, 19.
25. És elsüllyeszté a városokat, és mind azt az egész lapáczot, és mind a városoknak lakosait, a földnek füvét is.
26. És * mikor az ő felesége hátratekintett volna, sóbálványnyá változék. * Luk. 17, 32.
27. És felkele Ábrahám reggel, és oda a helyre *méne,* * holott az Úr előtt állott vala. * rész 18, 22. 23.
28. És mikor tekintett volna Sodoma és Gomora felé, és mind az egész lapácznak tartománya felé; látá hogy felméne annak a tartománynak füstje, mint a kemenczének füstje.
29. És lett mikor elvesztené az Isten annak a lapácznak városait, megemlékezék az Isten Ábrahámról, és kiküldé Lótot a veszedelemből, mikor elsüllyesztené a városokat, a melyekben lakott vala Lót.
30. Lót pedig felméne Soárból, hogy lakoznék a hegyen, és ő vele együtt az ő két leányai, mert fél vala lakni Soárban, és lakozék egy barlangban ő és az ő két leányai.
31. És monda az ő nagyobbik leánya a kissebbiknek: A mi atyánk megvénhedett, és nincsen e földön férjfiú ki mi hozzánk béjöhetne az egész földnek szokása szerint.
32. Nosza adjunk bort inni a mi atyánknak, és háljunk ő vele, és támasszunk magot a mi atyánktól.
33. Adának azért inni bort az ő attyoknak éjszaka, és bémenvén, a nagyobbik hála az ő attyával, ő pedig nem érzé meg, sem azt mikor az mellé feküdne, sem azt mikor felkelne.
34. Másodnapon pedig monda a nagyobbik a kissebbiknek: Imé én ez elmult éjjel háltam az én atyámmal, adjunk bort inni néki ez éjjel is, és menj be, hálj ő vele, és támasszunk magot a mi atyánktól.
35. Adának azért az éjszaka is az ő attyoknak inni bort, és felkelvén a kissebbik is hála az ő *attyával;* ő pedig nem érzé meg, sem mikor az oda feküdne, sem mikor felkelne.
36. És teherbe esének a Lót két leányai az ő attyoktól.
37. És szüle a nagyobbik fiat, és nevezé azt Moábnak, ez a Moábiták attyok mind e napig.
38. A kissebbik is szüle fiat, és nevezé azt Benhamminak, ez a Hammoniták-nak attyok mind e mai napig.

XX. RÉSZ.

Sára Ábrahámtól elvétetik, de tisztán visszaadatik: Abimélek háznépe az Ábrahám könyörgése által meggyógyittatik.

És elmenvén Ábrahám * innét dél felől való tartományba, lakozék Kádes és Súr között, és lakék mint jövevény Gérárban. * rész 12, 9.
2. És monda Ábrahám Sára felől az ő felesége felől: Én hugom ő. * Elküldé azért Abimélek Gérárnak Királya, és elviteté Sárát. * rész 12, 13.
3. Méne pedig Abimélekhez Isten álomban éjszaka, és monda néki: Imé ezennel meghalsz ez asszonyért a melyet elhozattál, mivelhogy őnéki férje vagyon.
4. Abimélek pedig nem illette vala *Sárát,* és monda: Uram az igaz és ártatlan népet is megölöd-é?
5. Avagy nem ő mondotta-é énnékem: én hugom ő; Sára is pedig azt mondotta *énnékem:* én bátyám ő; az én szivemnek ártatlanságában, és az én kezeimnek tisztaságában míveltem ezt.
6. És monda az Isten nékie álomban: Én is tudom hogy a te szivednek ártatlanságában mívelted ezt, azért tartóztattalak én is, hogy ne vétkeznél én ellenem, azért nem engedtem hogy illetnéd azt.
7. Mostan azért add meg az embernek az ő feleségét, mert Próféta ő; * és imádkozik te éretted, és élsz: hogyha pedig meg nem adándod, tudd meg hogy bizonnyal meghalsz, mind te, mind pedig valami hozzád tartozó. * Zsolt. 105, 15.
8. Felkele azért Abimélek reggel, és előhivatá minden szolgáit, és megbeszélé mind e beszédeket az ő hallásokra, és azok igen megrémülének.
9. Azután hivatá Abimélek Ábrahámot, és monda néki: Mit cselekedtél mi velünk? És mit vétkeztem te ellened? hogy én reám és az én országomra ilyen nagy bűnt hoztál: olyat cselekedtél ellenem, melyet nem kellett volna cselekedned.
10. Annakfelette monda Abimélek Ábrahámnak: Mire nézve mívelted e dolgot?

11. Felele Ábrahám: Mert így gondolom vala: bizony nincsen * az isteni félelem ez helyen, megölnek azért engemet az én feleségemért. *Zsolt. 36, 2.
12. Bizonnyal pedig énnékem hugom is, mert az én atyámnak leánya, de nem az én anyám leánya; és nékem adatott feleségűl.
13. És mikor az Isten kibujdostata engemet az én atyámnak házából, akkor mondám őnéki: Ilyen irgalmasságot cselekedjél én velem, mindenütt valahová mégyünk, * azt mondjad én felőlem: én bátyám ez. *rész 12, 13.
14. Akkor Abimélek vett juhokat, ökröket, szolgákat és szolgálóleányokat, és adá *azokat* Ábrahámnak, és megadá néki Sárát az ő feleségét.
15. És monda Abimélek: Ímé az én tartományom te előtted vagyon, a hol tenéked jónak tetszik, ott lakjál.
16. Sárának pedig monda: Ímé adtam a te bátyádnak ezer ezüst *siklust:* És ímé ő mind azoknak szemeiknek béfedezője, kik veled vagynak, mind pedig egyebeknek; és azután okos légy.
17. Könyörge azért Ábrahám az Istennek, és meggyógyítá Isten Abiméleket, és az ő feleségét, és az ő szolgálóleányait, hogy szülnének.
18. Mert az Úr erősen bézárta vala az Abimélek háznépének méhét, Sáráért az Ábrahám feleségéért.

XXI. RÉSZ.

Születik Izsák: körűlmetéli őtet Ábrahám; kiűzi Hágárt Ismáellel egybe: lakozik Ismael a pusztában: Abimélek frigyet szerez Ábrahámmal.

Ezek után meglátogatá az Úr Sárát, a mint mondotta vala, * és az Úr a képen cselekedék Sárával a miképen szólott vala. *rész 17, 19. 18, 10.
2. Mert fogada az ő méhében, és szüle Sára * Ábrahámnak fiat az ő vénségében, † azon időben, melyet mondott vala *néki* az Isten. *Zsid. 11, 11. †rész 18, 10. 14.
3. És nevezé Ábrahám az ő fiját, a ki néki született vala, a kit néki szült vala Sára, Izsáknak.
4. És körűlmetélé Ábrahám az ő fiját Izsákot, mikor nyolczadnapi volna, a mint parancsolta * vala néki az Isten. *rész 17, 10.
5. Ábrahám pedig száz esztendős *vala,* mikor néki születék Izsák az ő fija.
6. És monda Sára: Nevetést szerzett az Isten énnékem; valaki azt hallándja, én velem együtt nevetvén örül.
7. Ismét monda: Ki mondotta volna Ábrahámnak, hogy Sára fiakat szoptatna? mivelhogy az ő vénségében szültem fiat.
8. Mikor pedig felnevekedett volna a gyermek, a téjtől elválasztaték; és Ábrahám szerze nagy lakodalmat, a mely nap a téjtől elválasztaték Izsák.
9. Mikor látta volna pedig Sára az égyiptombeli Hágárnak fiját, kit szült vala Ábrahámnak, hogy csúfolná *Izsákot.*
10. Monda Ábrahámnak: * Küld el e szolgálóleányt mind az ő fijával egybe, mert nem lészen örökös e szolgálóleánynak fija az én fiammal Izsákkal együtt *Zsid. 11, 18. Róm. 9, 7.
11. Ábrahámnak pedig e dolog felette igen nehéznek tetszik vala, az ő fijáért.
12. De monda az Isten Ábrahámnak: Ne tessék néked nehéznek a gyermeknek és a szolgálóleánynak dolga; valamit mondott néked Sára, engedj az ő szavának, * mert Izsákról neveztetik néked a te magod. *Gal. 4, 30.
13. Mindazáltal a szolgálóleány fiját is nagy néppé teszem * mivelhogy ő a te magod. *vers 18.
14. Felkele azért Ábrahám jó reggel, és vett kenyeret és egy tömlő vizet, és adá Hágárnak, felvetvén azt az ő vállára, a gyermeket is *vevé,* és kibocsátá a szolgálóleányt, ki elméne, és bujdosék a Beerséba pusztájában.
15. És mikor a víz elfogyott volna a tömlőből, letevé a gyermeket egy fa alatt.
16. És elmenvén leűle ellenébe *a gyermeknek* távol, úgymint egy kézívből való lövésnyire: mert azt mondja vala: Nem akarom látni mikor a gyermek meghal, és ellenébe ülvén, nagy felszóval síra.
17. Meghallá pedig Isten a gyermeknek szavát, azért az Istennek Angyala szólítván mennyből Hágárt, monda néki: Mi lelt téged Hágár? ne félj, mert az Isten meghallotta a gyermeknek szavát a *helyből* a hol vagyon.
18. Kelj fel, vedd fel a gyermeket, és fogd kézen őtet, mert én nagy néppé teszem * őtet. *vers 13.
19. És megnyitá Isten az ő szemeit, és láta egy kútfejet, oda méne azért, és megtölté a tömlőt vízzel, és inni ada a gyermeknek.
20. És vala Isten a gyermekkel, lakik vala pedig a pusztában, és vala kézíves.
21. Lakozék *mondom* a Párán pusztájában, és vett néki feleséget az ő annya Égyiptom földéből.

22. Es lett az időben, * hogy szólna Abimélek és Pikhól az ő seregének hadnagya Ábrahámnak ilyen szókkal: Az Isten vagyon te veled mindenekben, valamelyeket cselekeszel. *rész 26, 26.
23. Mostan azért esküdj meg énnékem az Istenre itt, hogy sem én ellenem, sem fiam, sem unokám ellen álnokságot nem cselekeszel, hanem a minémű irgalmassággal cselekedtem én te veled, *olyan irgalmassággal* cselekeszel én velem és e tartománynyal, melyben jövevény voltál.
24. És monda Ábrahám: Én megesküszöm.
25. Megdorgálá pedig Ábrahám Abiméleket a kútért, melyet erővel elvettek vala az Abimélek szolgái.
26. És monda Abimélek: Nem tudom kicsoda mivelte e dolgot; te is nem mondottad meg énnékem, nem is hallottam ez előtt *e dolgot*, hanem e mai napon.
27. Vett azért Ábrahám juhokat, barmokat, és adá Abiméleknek; és ők ketten szövetséget szerzének.
28. És állata Ábrahám az ő nyájából hét juhokat félfelé.
29. És monda Abimélek Ábrahámnak: Mire valók e hét juhok melyeket félfelé állatál?
30. És felele Abrahám: Hogy elvegyed e hét juhokat én tőlem, hogy legyenek énnékem bizonyságúl, hogy én ástam ezt a kútat.
31. Azért nevezék egyenlő akarattal azt a helyet * Beersebának, mivelhogy mindketten ott esküdtek vala meg. *rész 26, 33.
32. Es minekutánna szövetséget tettek volna Beersebában, felkele Abimélek és Pikhól az ő népének hadnagya, és megtérének a Filiszteusok tartományába.
33. És ültete Ábrahám fákat Beersebában, és segítségűl hivá ott az örökké-való erős Úrnak nevét.
34. És a Filiszteusok tartományában sok ideig lakék Ábrahám mint jövevény.

XXII. RÉSZ.

Az Isten Ábrahámnak parancsolja hogy Izsákot megáldozza, kit mikor Ábrahám meg akarna ölni, megtiltatik Istentől hogy azt ne mivelje: és megáldatik engedelmességéért.

És lett ezeknek utánna, az Isten megkísérté Ábrahámot, és monda néki: Ábrahám! Ki felele: Ímhol vagyok én
2. És monda: Vegyed mostan a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, a kit szeretsz, *tudniillik* Izsákot, és menj el Mórijának földére, és * áldozd meg ott őtet égőáldozatúl a hegyek közűl egyen, a melyet mondándok néked. *Zsid. 11, 17
3. Felkele azért Abrahám jó reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és vevé maga mellé két szolgáját, Izsákot is az ő fiját; és mikor az égőáldozathoz fákat hasogatott volna, felkele és elindula a helyre, melyet néki mondott vala az Isten.
4. Harmadnapon felemelé az ő szemeit Ábrahám, és látá távol a helyet.
5. És monda Ábrahám az ő szolgáinak: Maradjatok itt a szamárral, én pedig és e gyermek elmégyünk amoda és minekutánna imádkozándunk, megtérünk hozzátok.
6. Vevé azért Ábrahám az égőáldozatra való fákat: és adá azokat Izsáknak az ő fijának vállára, ő maga pedig viszi vala kezében a tüzet, és a fegyvert, és úgy mennek vala ketten együtt.
7. És megszólítván Izsák Ábrahámot az ő attyát, monda: *Édes* Atyám! Ki monda: Ímhol vagyok *édes* fiam. És monda Izsák: Ímhol vagyon a tűz és a fa; de hol vagyon az áldozatra való állat?
8. Felele Ábrahám: Az Isten gondot visel az égőáldozatra való állatra *édes* fiam: és mennek vala ketten együtt.
9. És mikor jutottak volna a helyre, melyet Isten néki mondott vala, készíte ott Ábrahám oltárt, a fát reája raká, és * megkötözé Izsákot az ő fiját, és felvevé őtet az oltárra, a fára felűl. *Jak. 2, 21.
10. És kinyujtván Ábrahám az ő kezét, vevé az ő fegyverét, hogy az ő fiját megölné.
11. Akkor szólítá őtet az Úrnak Angyala az égből, és monda: Ábrahám! Ábrahám! ki felele: Ímhol vagyok én.
12. És monda: Ne nyujtsd ki a te kezedet e gyermekre, és ne bántsad őtet: mert most esmértem meg hogy féled te az Istent, hogy nem kedvezél a te fijadnak, a te egyetlenegyednek én érettem.
13. És mikor felemelte volna Ábrahám az ő szemeit, látá, *hogy* egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövevényben a háta megett, és elmenvén Ábrahám, előhozá a kost, és azt áldozá meg égőáldozatúl az ő fija helyett.
14. Annakokáért nevezé Ábrahám azt a helyet ily névvel: Az Úr gondot visel. Azért mondják most is *példabeszédben:* az Úrnak hegyén gondot viselnek róla.

15. Szólítá azután az Úrnak Angyala Ábrahámot másodszor is az égből.

16. És monda: * Én magamra esküszöm azt mondja az Úr: mivelhogy e dolgot cselekedéd, és nem kedvezél a te fijadnak, a te egyetlenegyednek. * Luk. 1, 73.

17. Hogy gazdagon megáldlak tégedet, és bővségesen megsokasítom a te magodat, mint az égnek csillagait, és mint a tenger partján való fövenyet, és * a te magod örökség szerint birni fogja az ő ellenségeinek kapuit. * rész 24, 60.

18. És * megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei, mivelhogy engedtél az én beszédemnek.

* rész 12, 3. 18, 18. 26, 4. Csel. 3, 25. Gal. 3, 8.

19. Megtére azért Ábrahám az ő szolgáihoz, és felkelének és együtt elmenének Beersebába, mert lakozék Ábrahám Beersebában.

20. És lett ezeknek utánna hogy megmondák Ábrahámnak: Ám *(úgymond)* Milkha is szült fiakat Nákhornak a te atyádfiának.

21. Uzt elsőszülöttét, és Buzt annak attyafiát, és Kémuelt az Arámnak attyát.

22. Khésedet, Házot, Pildást, Jidláfot és Béthuelt.

23. Béthuel pedig nemzé Rebekát. E nyolcz *fiakat* szülé Milkha Nákhornak az Ábrahám attyafiának.

24. Az ő ágyasa is, kinek neve Reuma *vala,* szülé néki Tebát, Gakhámot, Thakhást, és Mahakát.

XXIII. RÉSZ.

Meghal Sára, kit Ábrahám sirat, és a Kanaán földén bizonyos áron vett temetőhelyen eltemet.

Vala pedig Sárának élete száz huszonhét esztendő: ez *esztendők* voltak a Sára életének esztendei.

2. És meghala Sára Kirját-Arba *nevű városban* (mely *most* Hebron*nak* * *hívattatik)* a Kanaánnak tartományában, és béméne Ábrahám, hogy síratná és kesergené Sárát. * Bir. 1, 10.

3. Felkele azután Ábrahám az ő halottja elől, és szóla a Khéth fijainak ezt mondván:

4. Idegen és jövevény vagyok ti közöttetek: Adjatok * nékem temetésre való örökséget közöttetek, hogy temessem el az én halottamat, ki én előlem *elvétetett.* * Csel. 7, 5.

5. Felelének pedig a Khéth fijai Ábrahámnak mondván őnéki:

6. Hallgasd meg a mi beszédünket jó uram: Istentől való fejedelem vagy mi közöttünk, a mi temetőhelyeink közül a mely legtisztességesb, abba temesd el a te halottadat, senki mi közülünk meg nem tiltja az ő temetőhelyét, hogy ott ne temetnéd el a te halottadat.

7. Felkele azért Ábrahám, és meghajtá magát annak a tartománynak népének, *tudniillik,* a Khéth fijainak.

8. És szóla ő velek ezt mondván: Ha azt akarjátok hogy én eltemessem az én orczám elől *elvett* halottamat, hallgassatok meg engemet, és esedezzetek én érettem Efron előtt, Sohárnak fija előtt!

9. Hogy adja nékem a Makpelában *kőből kivágott* temetőhelyét, mely az ő mezejének szélében vagyon: igaz árán adja nékem azt, ti köztetek temetésre való örökségűl.

10. Efron pedig ül vala a Khéth fijai között. Felele azért az Efron Khitteus Ábrahámnak, a Khéth fijai hallásokra, mint azoknak *tudniillik,* a kik bémennek vala az ő városának kapuján, ezt mondván:

11. Nem úgy *szerető* uram, halld meg az én *szómat:* azt a mezőt néked adom, és a mely *kőből vágott* temetőhely abban *vagyon,* néked adom, az én nemzetségemből való nép előtt néked adom azt, hogy eltemessed a te halottadat.

12. Akkor meghajtá magát Ábrahám, annak a tartománynak népe előtt.

13. És szólítá Efront annak a tartománynak népének hallására, ezt mondván: Ha te vagy *az,* a *ki nékem adod* a *mezőt, kérlek* halld meg *beszédemet:* megadom a mezőnek árát, *kérlek* vedd el tőlem; *azután* eltemetem ott az én halottamat.

14. Ismét felele Efron Ábrahámnak, mondván néki:

15. *Szerető* uram! hallgasd meg az én *beszédemet:* A föld négyszáz ezüst siklust ér, én közöttem és te közötted *való barátságra nézve,* micsoda ez? Azért temesd el a te halottadat.

16. Engede * azért Ábrahám Efronnak, és megadá Ábrahám Efronnak mérték szerint azt a pénzt, melyet mondott vala a Khéth fijainak hallásokra, *tudniillik* négyszáz ezüst siklusokat, minéműkkel élnek vala a közönséges adásban-vevésben. * rész 50, 13.

17. És ezenképen * az Efron mezeje, mely Makpelában vagyon, mely Mamrénak ellenében vagyon, mind a *kőből vágott* temetőhelylyel egybe, mely abban vagyon, és minden fákkal melyek *valának* a mezőben, és annak egész határában köröskörűl, *Ábrahámé lett.* * Csel. 7, 16.

18. *És* örökségűl Ábrahámnak *adattaték* a Khéth fijainak szemek előtt, és mind azoknak szemek előtt, kik az ő városának kapuján bémennek vala.

19. Azután eltemeté Ábrahám az ő feleségét Sárát a Makpela mezejének *kőből vágott* koporsójában Mamré ellenébe, mely *most* Hebronnak *mondatik,* Kanaánnak tartományában.

20. Minekutánna az a mező és abban való *kő*koporsó Ábrahámtól megvétetett volna a * Khéth fijaitól örökség szerint való temetőhelynek. * rész 50, 13.

XXIV. RÉSZ.

Izsák az Eliézer által Mesopotámiából hozatott Rebekát veszi magának feleségűl.

Ábrahám pedig immár vén ember vala és idős, *és* az Úr mindenekben megáldotta vala Ábrahámot.

2. Monda azért Ábrahám az ő háza öregebb szolgájának, ki őnéki minden hozzá tartozó jószágával bír vala: Tégyed * most a te kezedet az én tomporom alá. * rész 47, 29.

3. Hogy megeskesselek tégedet az Úrra, a mennynek Istenére, és a földnek Istenére, hogy nem vészesz feleséget az én fiamnak a Kananeusoknak leányai közűl, kik között én lakom.

4. Hanem elmégy az én földembe, és az én rokonságim közé, és *onnét* végy az én fiamnak Izsáknak feleséget.

5. Monda pedig őnéki az a szolga: Talán nem akar az a leányzó én velem eljőni e földre, visszavigyem-é azért a te fijadat a földre, a honnét kijöttél?

6. Kinek felele Ábrahám: Meglásd, az én fiamat oda vissza ne vigyed.

7. Az Úr a mennynek Istene, ki engemet kihozott az én atyámnak házából, és az én rokonságimnak földökből; a ki *is* énnékem szólott, és a ki énnékem megesküdt, ezt mondván: * A te magodnak adom ezt a földet; elbocsátja az ő Angyalát te előtted, és onnét végy az én fiamnak feleséget. * rész 12, 7. 13, 15. 15, 18. 26, 4.

8. Hogyha nem akar a leány te veled eljőni, ment *ember* lészesz az én esketésemtől: csakhogy az én fiamat oda ne vigyed.

9. Veté azért a szolga az ő kezét az ő urának Ábrahámnak tompora alá, és megesküvék néki e dolog felől.

10. És minekutánna vett volna a szolga tíz tevéket az ő urának tevéi közűl hogy elmenne; (mert az ő urának minden gazdagsága annak kezében vala). Felkelvén elméne Mésopotámiába, a városba, melyben Nákhor lakik vala.

11. És megnyugotá a tevéket a város kivűl egy kútfőnél, estve felé, mikor *tudniillik* ki szoktak vala menni *a leányzók* vizet meríteni.

12. És monda a *szolga:* Uram! én uramnak Ábrahámnak Istene, adjad hogy nyerjem meg azt ma *a mit én kivánok,* és cselekedjél irgalmasságot az én urammal Ábrahámmal.

13. Ímé én állok e víznek forrása mellé, és e város lakosainak leányai kijőnek vizet meríteni.

14. Legyen azért ez: Hogy a leányzó a kinek azt mondándom: Hajtsd meg a te vedredet, hogy igyam, és az azt mondándja: igyál, sőt annak felette a te tevéidet is megitatom: *Legyen az,* a kit szerzettél a te szolgádnak Izsáknak, és ezen esmérjem meg, hogy irgalmasságot cselekedtél az én urammal.

15. És azonképen lett: *Mert* minekelőtte elvégezte volna a * beszédet, ímé Rebeka kijő vala, mely született vala Béthuelnek a Milkhah fijának, *mely Milkhah* Nákhornak az Ábrahám attyafiának felesége vala: és az ő vedre vala az ő vállán. * rész 22, 23.

16. A leányzó pedig felette szép ábrázatú vala, és férjfiútól nem esmértetett szűz, ki a forrásra aláméne, és megmerítvén az ő vedrét, feljő vala a *forrástól.*

17. Akkor a szolga eleibe futamodván, monda: Kérlek adj innom énnékem egy kevés vizet a te vedredből.

18. Ki monda: Igyál jó uram, és hamar leeresztvén a vedret az ő kezére, inni ada néki.

19. És minekutánna inni adott volna néki, monda: A te tevéidnek is merítek *vizet,* mig eleget nem isznak.

20. És nagy sietséggel kitöltvén az ő vedréből a vizet a válúba, elfutamodék ismét a forrásra, hogy merítene, és merítc mind az ő tevéinek.

21. Azonközben a szolga álmélkodik vala ő rajta, és veszteg hallgatván, *gondolkodik vala azon,* hogy megtudhatná hogy ha az Úr megszerencsésítette volna-é az ő útját, vagy nem.

22. És minekutánna elvégezték volna a tevék az italt, vett elő a * szolga egy aranyfüggőt, mely fél siklust nyom vala, *melyet ada a leány orczájára,* és két aranypereczet a leánynak karjaira, mely tíz arany siklust nyom vala. * vers 47.

23. És monda: Kicsoda leánya *vagy*

te? kérlek mond meg nékem: vagyon-é
a te atyádnak házában ott hálásra való
helyünk?
24. Kinek felele a leány: Béthuelnek
Milkhah fijának leánya * vagyok mely
Béthuelt szült *Milkhah,* Nákhornak.
*rész 22, 23.
25. Azután monda: Mind szalma, mind
abrak elég vagyon mi nálunk, és há-
lásra való hely is vagyon.
26. Meghajtá magát azért a férjfiú, és
imádá az Urat.
27. És monda: Áldott az Úr az én
uramnak Ábrahámnak Istene, ki nem
vonta meg az ő irgalmasságát és igaz
mondását az én uramtól; mert enge-
met ez én útamban az Úr vezérlett az
én uram attyafiainak házokhoz.
28. Elfuta azonközben a leányzó, és
megmondá az ő annya házában a mint
e dolog lett volna.
29. Rebekának pedig vala báttya, ki-
nek neve Lábán vala; sietséggel kiméne
azért Lábán a férjfiúhoz a forráshoz.
30. Mert mikor látta volna a függőt,
és az aranypereczeket az ő hugának
karjain, és hallotta volna hugának Re-
bekának beszédét, hogy ezt mondaná:
Így s így szóla nékem az a férjfiú, úgy
méne ki a férjfiúhoz, és ímé ő áll vala
a tevék mellett a forrásnál.
31. És monda: Jöjj bé * Istennek ál-
dott embere; mit állasz itt kinn? holott
én néked házat készítettem, és helyet
a tevéknek. *Zsolt. 115, 15.
32. És béméne azért a házhoz és a
tevékről leszedé a terhet, és ada *Lábán*
a tevéknek szalmát és abrakot: és vizet
az ő lábainak és a férjfiak lábaiknak
megmosására kik ő vele valának.
33. És mikor ételt tettek volna ő eleibe,
monda: Nem eszem, mígnem megmon-
dom az én beszédemet. Monda azért *Lá-
bán:* Mond meg.
34. Monda azért: Én az Ábrahám
szolgája vagyok.
35. Az Úr pedig igen megáldotta az
én uramat, annyira hogy igen felneve-
kedett: mert adott néki juhokat, barmo-
kat, ezüstöt, aranyat, szolgákat, szolgáló-
leányokat, tevéket, szamarakat.
36. És szült Sára az én uramnak fele-
sége fiat az én uramnak, az ő vénségé-
ben, és *az én uram* minden jószágát s
marháját annak * adta. *rész 25, 5.
37. És esküvéssel kötelezett az én
uram engemet, mondván: Ne végy fele-
séget az én fiamnak a Kananeusok-
nak leányai közűl, kiknek földökben én
lakom.
38. Hanem az én atyámnak házához
menj, és az én rokonságim közé, hogy
onnét végy feleséget az én fiamnak.
39. Mikor pedig azt mondanám az én
uramnak: Netalán nem akar én velem
eljőni az a leányzó.
40. Monda nékem: Az Úr kinek előtte
én szüntelen jártam, elbocsátja az ő
angyalát te veled, és megszerencsésíti
a te útadat, hogy vehess feleséget az én
fiamnak az én nemzetségem közűl, és
az én atyám házából.
41. Akkor szabadulsz meg az én es-
ketésemtől *melylyel köteleztelek,* mikor
az én nemzetségem közé jutándasz; és
ha nem adnak *leányzót,* megszabadulsz
az én esketésemtől.
42. Minekutánna azért ma a forráshoz
jutottam volna, mondék: Uram, én
uramnak az Ábrahámnak Istene, ha te
most megszerencsésíted az én útamat
melyen én járok:
43. Ímé én állok e forrás mellett; *le-
gyen azért ez,* hogy a mely leányzó
kijő vizet meríteni, kinek azt mondom:
Adj innom nékem egy kevés vizet a te
vedredből.
44. És az ezt feleléndi: Te is igyál, a
te tevéidnek is merítek; az legyen a fe-
leség, melyet rendelt az Úr az én uram
fijának.
45. Minekelőtte pedig elvégeztem vol-
na az én szívemben a beszédet, ímé Re-
beka kijő vala, kinek vállán vala az ő
vedre, ki a forrásra alámenvén meríte,
és mondék néki: Adj innom kérlek.
46. Ő pedig azonnal leereszté az ő ved-
rét és monda: Igyál, sőt a te tevéidnek
is inni adok; ivám annakokáért, s a te-
véknek is inni ada.
47. Kérdém pedig őtet és mondék: Ki
leánya vagy? ő felele: Béthuelnek Ná-
khor fijának leánya vagyok, kit Milkhah
szült vala őnéki; és úgy adám a függőt
az ő orczájára, és az aranypereczeket
az ő karjaira.
48. Meghajtván azért magamat, imá-
dám az Urat, és áldám az Urat, az én
uramnak Ábrahámnak Istenét, ki en-
gem igaz úton hordozott, hogy az én
uramnak attyafiának leányát venném
az ő fijának *feleségűl.*
49. Most annakokáért, ha kegyelmes-
séget és tökéletességet akartok az én
urammal cselekedni, mondjátok meg:
hogyha nem, azt is mondjátok meg:
hogy térjek vagy jobb vagy balkézre.

50. Akkor felelének Lábán és Béthuel, és mondának: Az Úrtól vagyon e dolog: Nem mondhatunk ellened vagy jót vagy gonoszt.
51. Ímé Rebeka te előtted vagyon, vegyed, menj el; és legyen felesége a te urad fijának, a mint az Úr elvégezte.
52. És minekutánna hallotta volna az Ábrahám szolgája azoknak beszédeket, meghajtá magát a földig az Úrnak.
53. Hoza azért elő a szolga ezüst és arany edényeket és ruhákat, és adá azokat Rebekának; drága ajándékokat ada az ő báttyának is és az ő annyának.
54. Evének azért és ivának, ő és a férjfiak kik ő vele valának, és ott hálának *az éjszaka:* Reggel pedig mikor felköltek volna, monda: Bocsássatok *vissza* engemet az én uramhoz.
55. Monda pedig a *Rebeka* báttya és annya: *Hadd* legyen velünk a leányzó egynéhány napokon, bátor csak tíz napig, azután menjen el.
56. *A szolga pedig* monda nékik: Ne késleljetek meg engemet, holott az Úr megáldotta az én útamat; bocsássatok el azért engemet hogy menjek az én uramhoz.
57. Mondának akkor: Hívjuk elő a leányt, és kérdjük meg őtet.
58. Szólíták azért Rebekát, és mondának néki: Akarsz-é elmenni e férjfiúval? és monda: Elmégyek.
59. Elbocsátván azért Rebekát, az ő hugokat, és az ő dajkáját, és az Ábrahám szolgáját, és a férjfiakat kik vele valának.
60. Megáldák Rebekát, mondván néki: Mi hugunk vagy, szaporodjál ezerszer való ezerig, és bírja a te magod * az ő ellenségeinek kapuját. * rész 22, 17.
61. Felkelvén azért Rebeka és az ő szolgálóleányai, és a tevékre felülvén, követék azt a férjfiat; és felvévén a szolga Rebekát, elméne.
62. Izsák pedig visszajő vala a Lakhai Roi forrástól; * ő pedig lakik vala a *Kanaán* földének dél felől való részében. * rész 16, 14. 25, 11.
63. Mert kiment vala Izsák hogy imádkoznék a mezőn immár estve felé, ki mikor az ő szemeit felemelte volna, látá jőni a tevéket.
64. Rebeka is pedig felemelvén az ő szemeit, látá Izsákot, és leszálla a tevéről.
65. Mert mikor kérdené a szolgától: Kicsoda ama férjfiú ki a mezőn előnkbe jő? Azt felelte vala a szolga: Az az én uram; és ragadván palástját béfedezé magát.
66. Megbeszélé azért a szolga Izsáknak minden dolgait a melyeket cselekedett vala.
67. Bévivé pedig Rebekát Izsák Sárának az ő annyának sátorába, és elvevé Rebekát hogy néki felesége lenne, és szereté őtet: és eképen megvígasztaltaték Izsák az ő annya *holta* után.

XXV. RÉSZ.

Ábrahámnak Ketúráhtól született fijai; halála és eltemettetése, Ismáel nemzetsége; Jákób és Ézsaú születése; és ez mint adta el elsőszületési méltóságát.

Ábrahám pedig vett magának feleséget, kinek neve Ketúráh vala.
2. Ki * szülé néki Zimránt, Joksánt, Médánt, Midiánt, Isbákot és Suakhot. * 1 Krón. 1, 32.
3. Joksán pedig nemzé Sébát, és Dédánt. Dédánnak pedig fijai valának: Assurim, Létusim és Leummim.
4. Midiánnak pedig fijai: Efah, Efer Hánok, Abida és Eldaah: Mind ezek Ketúráhnak fijai.
5. Valamije pedig Abrahámnak vala, mind * azokat Izsáknak adta vala. * rész 24, 36.
6. Az ő ágyasainak pedig fijainak, a mely ágyasai néki valának, ada Ábrahám ajándékokat, és elválasztá azokat az ő fijától Izsáktól még éltében napkelet felé, napkeleti tartományba.
7. E pedig Ábrahám életének esztendeinek ideje, a mely esztendőkig élt, száz hetvenöt esztendők.
8. És elfogyatkozván meghala Ábrahám, jó vénséggel megelégedvén, és az ő népéhez * takaríttaték. * rész 15, 15. 35, 29.
9. Eltemeték azért őtet Izsák és Ismáel az ő fijai a Makpelah temetőhelyben, Efronnak Khitteus Soár fijának mezejében, mely Mamré ellenébe vagyon.
10. A mezőben melyet vett vala Ábrahám a Khéth fijaitól: ott temettetett el Ábrahám és az ő felesége Sára.
11. Minekutánna pedig meghala Ábrahám, megáldá Isten az ő fiját Izsákot: lakozék pedig Izsák a Lakhai Roi *(azaz, engem látó élőnek)* * forrásánál. * rész 16, 14. 24, 62.
12. Ezek pedig az Ábrahám fijának Ismáelnek nemzetségei, mely *Ismáelt* szült vala az égyiptombeli Hágár a Sára szolgálóleánya Ábrahámnak.
13. Ezek azért az Ismáel fijainak nevek, az ő nevek szerint, az ő nemzetségek szerint: Ismáelnek * elsőszülötte

Nébajót, azután Kédar, Adbeél, és Mibszám. *1 Krón. 1, 29.
14. És Misma, Dúmah, Massza.
15. Hadar, Théma, Jetúr, Náfis és Kedmah.
16. Ezek az Ismáel fijai, és ezek azoknak neveik az ő falujokban, udvarokban, * tizenkét fejedelmek az ő nemzetségek szerint. * rész 17, 20
17. Ezek pedig az Ismáel életének esztendei, száz harminczhét esztendők; és elfogyatkozék, s meghala, és az ő népéhez takaríttaték
18. Lakoztak pedig Haviláhtól fogva mind Súrig, mely Égyiptom ellenében vagyon, mind az útig a melyen Assiriába mennek; és az ő * attyafiai előtt holt meg. * rész 16, 22.
19. Ezek pedig Izsáknak az Ábrahám fijának nemzései: Ábrahám * nemzé Izsákot. * Róm. 9, 10.
20. Izsák pedig negyven esztendős vala mikor Rebekát a Siriából való Béthuelnek leányát, (mely Siria a vizek közt vala) a Siriából való Lábánnak hugát, feleségűl vette magának.
21. És könyörge Izsák az Úrnak az ő feleségéért, mivelhogy meddő vala, és az Úr megkegyelmeze néki; fogada azért Rebeka az ő felesége méhében.
22. Tusakodnak vala pedig magok közt a fiak az ő méhében; annakokáért azt mondá: Ha így lészen, miért fogadtam az én méhemben? Elméne azért hogy megkérdené az Urat.
23. És monda az Úr ő néki: Két nemzetség vagyon a te méhedben; és két különböző népek származnak a te méhedből, egyik nép a másiknál erősebb lészen, és a nagyobbik szolgál a kisebbiknek.
24. És mikor betöltek volna a szülésnek napjai, ímé kettős gyermekek találtatának az ő méhében.
25. A mely először születék, vala posgás és mindenestől szőrös mint egy lasnak; és nevezék azt Ézsaúnak.
26. Azután születék annak attyafia, és az az ő kezével tartja * vala Ézsaúnak sarkát; azért nevezék azt Jákóbnak. Izsák pedig hatvan esztendős vala mikor ezeket szülé Rebeka. * Hós. 12, 3.
27. Felnevekedének azért e gyermekek, és Ézsaú tudós vadász és mezei ember vala, Jákób pedig szelíd ember és sátorban lakozó vala.
28. Szereti vala azért Izsák Ézsaút, mert annak vadászása kedves vala az ő szájának; Rebeka pedig szereti vala Jákóbot.
29. Főze pedig Jákób valami pépet, és megjöve Ézsaú nagy fáradva a mezőről.
30. És monda Ézsaú Jákóbnak: Engedd hogy egyem e veres étekben, mert igen megfáradtam, annakokáért nevezék őtet Edomnak.
31. Felele Jákób: Add el énnékem tehát ma a te elsőszületésednek igazságát.
32. És monda Ézsaú: * Ímé én halni mégyek (mindennap vadászni menvén a halálhoz közel vagyok), mit használ azért nékem az én elsőszületésem? * Ésa. 22, 13.
33. És monda Jákób: Esküdj meg tehát nékem ma, és megesküvék néki és * eladá az ő elsőszületését Jákóbnak. * Zsid. 12, 16.
34. Jákób azért ada Ézsaúnak kenyeret, és lencséből főzött pépet, ki evék és ivék, és felkelvén elméne: és ilyen módon megutálá Ézsaú az ő elsőszületését.

XXVI. RÉSZ

Izsák az Abimélek tartományában Isten igéretét és áldását vészi; kisértetet szenved a felesége miatt: Elküldi őtet Abimélek az ő tartományából: háborog a víz miatt a Filiszteusokkal. Azután Abimélek szövetséget szerez ő vele.

Lett pedig *nagy* éhség abban a tartományban, az elébbi éhség után, mely volna * Ábrahám idejében. Elméne azért Izsák Abimélekhez a Filiszteusok Királyához Gérárba. * rész 12, 10.
2. Mert megjelent vala néki az Úr, és ezt mondotta vala: Ne menj alá Égyiptomba, hanem lakjál azon a földön melyet mondándok tenéked.
3. Lakjál *mint jövevény* e tartományban, és lészek te veled és megáldalak téged; mert tenéked és a te magodnak adom mind ezeket a tartományokat, hogy megerősítsem amaz én esküvésemet, melylyel megesküdtem Ábrahámnak a te atyádnak.
4. Megsokasítom a te magodat is mint az égnek csillagait, és a te magodnak adom mind ezeket a tartományokat: és * megáldatnak a te magodban e földnek minden nemzetségei. * rész 12, 3. 22, 18.
5. Mivelhogy engede Ábrahám az én szómnak, és megőrizte a mit parancsoltam megőrizni, *tudniillik* az én parancsolatimat, rendelésimet és az én törvényimet.
6. Lakozék azért Izsák Gérárban.
7. És mikor annak a helynek lakosai tudakoznának az ő felesége felől,

azt mondja vala: ő én hugom. Mert fél vala azt mondani: én feleségem; hogy meg ne öljenek *úgymond* engemet e helynek lakosai Rebekáért, mert igen szép ábrázatú vala.
8. És történék mikor sok ideig lakott volna ott Izsák, hogy Abimélek a Filiszteusoknak Királyok kitekintvén az ablakon, látná Izsákot játszodni Rebekával az ő feleségével.
9. Hivatá azért Abimélek Izsákot, és monda: Ímé bizony te feleséged ő, miért mondottad *tehát:* én hugom! És felele néki Izsák: Mert ezt gondolám: Netalán megölnek érette.
10. És monda Abimélek: Miért mivelted ezt mi velünk? Eshetett volna ez, hogy a község közűl hált volna valaki a te feleségeddel, és hoztál volna mi reánk bűnt.
11. Parancsola azért Abimélek mind az egész községnek, ezt mondván: Valaki az embert vagy ennek feleségét illeténdi, kétség nélkűl meg kell halnia.
12. És vete Izsák azon a földön, és lett rajta abban az esztendőben száz annyi, annyira * megáldá őtet az Úr.
*Luk. 8, 8.
13. És megnevekedék az a férjfiú, és elébb-elébb mégyen vala, szüntelen gyarapodván, mígnem igen megnevekedném.
14. És vala őnéki *sok* apró és öreg barma, és sok szolgája, annyira hogy irigykednének ő reá a Filiszteusok.
15. És mind a kútakat, melyeket az ő attyának szolgái ástak vala Ábrahámnak az ő attyának idejében, megrekeszték a Filiszteusok, és földdel betölték azokat.
16. És monda Abimélek Izsáknak: Menj el mi közűlünk, mert sokkal hatalmasbá lettél mi nálunknál.
17. Elméne azért onnét Izsák, és az ő sátorait felvoná Gérárnak völgyében, és ott lakék.
18. És ismét megásá a kútakat Izsák, melyeket ástak vala az ő attyának Ábrahámnak idejében, melyeket az Ábrahám holta után betöltöttek vala a Filiszteusok, és azon nevekkel nevezé azokat, a mely neveket azoknak adott vala az ő attya.
19. És mikor az Izsák szolgái abban a völgyben ásnának, találkozának ott élő víznek forrására.
20. Háborgának pedig a Gérárnak pásztorai Izsáknak pásztoraival, *ezt* mondván: Miénk ez a víz. Annakokáért nevezé a kútat Északnek mivelhogy ő vele azért háborgottak vala.
21. Azután mikor más kútat ástak volna, azért is háborgának, nevezé azért a kútat Szitnának.
22. És elmenvén onnét, mikor más kútat ásott volna, nem háborgának azért, annakokáért nevezé azt Rehobóthnak, mert azt mondja vala: Immár tágas határokat adott az Úr minékünk, hogy gyarapodhassunk e tartományban.
23. Elméne pedig onnét Beersebába.
24. És megjelenék néki az Úr azon éjszaka, és monda: Én vagyok Ábrahámnak a te atyádnak Istene: Ne félj, mert te veled vagyok, és megáldalak tégedet, és megsokasítom a te magodat Ábrahámért az én szolgámért.
25. Építe azért ott oltárt, és segítségűl hívá az Úrnak nevét, és felvoná ott az ő sátorát; azután ásának ott az Izsák szolgái kútat.
26. Abimélek pedig elméne ő hozzá Gérárból, és Akhuzzáth ki néki barátja vala, és Pikhol az ő seregének hadnagya.
27. És monda nékiek Izsák: Miért jöttetek én hozzám, ha engemet gyűlöltök ti, és kiküldöttetek engemet ti közűletek?
28. Kik felelének: Bizonnyal láttuk hogy az Úr vagyon te veled, és *ezt* mondánk, legyen esküvés mostan mi köztünk, mi köztünk *mondom*, és te közted: Azért készek vagyunk te veled frigyet szerzeni.
29. Hogy minket semmi gonoszszal nem illetsz, miképen hogy mi ingyen sem illetünk tégedet, és miképen csak jót cselekedtünk veled, és elbocsátunk téged békességgel: Te *azért* mostan Istennek áldott embere *engedj ennek*.
30. Minekutánna * azért lakodalmat szerzett volna nékiek, és ettek s ittak volna: *rész 31, 54.
31. Felkelvén jó reggel egymásnak megesküvének, és elbocsátá őket Izsák, kik elmenének ő tőle békességgel.
32. Ugyanazon napon eljövének az Izsák szolgái, és *hírt* mondának néki a kút felől, melyet ástak vala; és mondának néki: Találtunk vizet.
33. És nevezé azt Sibáhnak: Azokáért annak a városnak neve Beersebáh mind e mai napig.
34. És mikor Ézsaú negyven esztendős volna, vevé magának feleségűl a Judithot, a Beéri Khitteus leányát, a Bosmátát az Elon Khitteus leányát.
35. Kik * kesergetik vala Izsáknak és Rebekának szíveket. *rész 27, 46.

XXVII. RÉSZ.

Jákób Izsáktól az Ézsaú áldását elvévén, ennek fenyegetődzése miatt az annyától Mésopotámiába küldetik.

És lett hogy mikor megvénhedett volna Izsák, és meghomályosodtak volna az ő szemei, annyira hogy nem látna, szólítá az ő nagyobbik fiját Ézsaút, és monda néki: *Édes* fiam; ki felele őnéki. Ímhol vagyok.

2. És monda: Ímé megvénhedtem, *és* nem tudom az én halálomnak napját.

3. Kérlek annakokáért vegyed a te fegyvereidet, tegzedet és kézivedet, és kimenvén a mezőre vadássz énnékem vadat.

4. És csinálj énnékem az én kedvem szerint való étket, és hozd elő énnékem hogy egyem; és áldjon meg tégedet az én lelkem minekelőtte meghalnék.

5. (Rebeka pedig hallja vala mikor Izsák az ő fijának Ézsaúnak szólna.) Elméne azért Ézsaú a mezőre, hogy vadászna vadat, melyet hozna az ő attyának.

6. Rebeka pedig szólítá Jákóbot az ő fiját, mondván: Ímé hallám, hogy a te atyád szóla bátyádnak Ézsaúnak mondván:

7. Hozz nékem vadat, és csinálj nékem kedvem szerint való étket, *melyet* megegyem, azután áldjalak meg tégedet az Úr előtt, minekelőtte meghalnék.

8. Mostan azért édes *fiam* engedj az én szómnak, a mit én parancsolok tenéked.

9. Menj el kérlek a juhok közé, és hozz onnét nékem két jó kecskegödölyét, hogy azokból csináljak ételt a te atyádnak, a mint ő szereti.

10. Hogy elvivén azt a te atyádnak, egyék, hogy megáldjon tégedet, minekelőtte meghalna.

11. De monda Jákób Rebekának az ő annyának: Ímé az én bátyám Ézsaú szőrös ember, én pedig sima vagyok.

12. Netalán az én atyám megtapogat engemet, és *félek rajta hogy* azt *ne* itélje én felőlem, hogy meg akarom őtet csalni; és *ilyen módon* átkot és nem áldást hozzak magamra.

13. Kinek monda az ő annya: Én rajtam legyen a te átkod *édes* fiam, csak engedj az én szómnak, és menj el s hozz nékem *gödölyéket*.

14. Elmenvén azért, elhozá, és vivé az ő annyának; és készíte az ő annya étket, a mint szereti vala az ő attya.

15. Annakutánna Rebeka az ő nagyobbik fijának Ézsaúnak drága ruháit vévén, melyek ő nála az ő házában valának, felöltözteté Jákóbot az ő kisebbik fiját.

16. És kecskegödölyéknek bőrével béborítá az ő kezeit, és az ő nyakának simaságát.

17. És adá az étket a melyet készített vala, kenyérrel egybe Jákóbnak az ő fijának kezébe.

18. És az ő attyához menvén, monda: *Édes* atyám, és ő monda: Ímhol vagyok: Kicsoda vagy te *szerelmes* fiam?

19. Monda Jákób az ő attyának: Én *vagyok* Ézsaú a te elsőszülötted, a képen cselekedtem a mint parancsolád, kelj fel mostan, ülj le és egyél a vadászásomban, hogy megáldjon engemet a te lelked.

20. És monda Izsák az ő fijának: Hogy találkoz*hattál reá* ily hamar *édes* fiam? És felele: Mert az Úr a te Istened hozta elömbe.

21. És monda Izsák Jákóbnak: Jer ide, hadd tapogassalak meg téged édes fiam. *hogy ha* te vagy-é az? az én fiam Ézsaú vagy nem?

22. Oda méne Jákób azért Izsákhoz az ő attyához, ki megtapogatván őtet, monda: E szó Jákób szava, de e kezek Ézsaú kezei.

23. És nem esmérheté meg őtet, mivelhogy az ő kezei olyanok valának mint Ézsaúnak az ő báttyának kezei, szőrösök; annakokáért megáldá őtet.

24. És monda: Te vagy-é az én fiam Ézsaú? Felele Jákób: Én vagyok.

25. És *Izsák* monda: Hozd elő *édes* fiam, hadd egyem az én fiamnak vadászásában, hogy az én lelkem áldjon meg tégedet; és oda vivé *az étket* és evék: bort is vive néki és ivék.

26. És monda néki Izsák az ő attya: Jer ide *édes* fiam, és csókolj meg engemet.

27. Oda méne azért, és megcsókolá őtet; és mikor megérzette volna az ő ruháinak szagát, megáldá őtet, és monda: Ímé az én fiamnak illatja olyan, mint a mezőnek illatja, melyet megáldott az Úr.

28. Adjon * azért az Isten tenéked az égnek harmatjában, és a földnek kövérségében, és a gabonának és bornak bővségében.

*Zsid. 11, 20.

29. Szolgáljanak tenéked népek, és hajoljanak meg te előtted nemzetségek, légy a te atyádfiainak urok, és a te anyádnak fijai meghajoljanak te előt-

ted: a * ki tégedet megátkoz, legyen át-
kozott; és a ki megáld, legyen áldott.
* rész 12, 3.
30. És mikor elvégezte volna Izsák
Jákóbnak áldását; és Jákób csak ment
volna ki az ő attyának Izsáknak előle; az
ő báttya Ézsaú megjöve vadászásából.
31. Megkészítvén azért ő is az étket,
az ő attyának eleibe vivé, és mondá az
ő attyának: Keljen fel az én atyám, és
egyék az ő fija fogta vadban, hogy áld-
jon meg engemet a te lelked.
32. És monda néki az ő attya Izsák:
Kicsoda vagy te? És monda: Én vagyok
a te fijad, a te elsőszülötted Ézsaú.
33. Akkor Izsák felette igen álmélko-
dék, és monda: Kicsoda tehát, és hol
vagyon az a ki az ő tőle fogott vadban
hoza nékem, és mindenben ettem mi-
nekelőtte te megjőnél, és a kit én meg-
áldottam? Bizonyára a lészen áldott.
34. És mikor hallotta volna Ézsaú az
ő attyának beszédét, nagy és igen ke-
serves kiáltással felkiálta, és monda az
attyának: Áldj meg engemet is *édes*
atyám.
35. *Izsák* pedig monda: A te öcséd
jöve el álnoksággal, és ő vivé el a te
áldásodat.
36. Monda azért *Ézsaú*: Igazán ne-
vezték Jákóbnak az ő nevét, mert im-
már másodszor csalt meg engemet, az
én * elsőszületésemnek méltóságát is
elvevé, most pedig áldásomat is elvette.
És monda: Nem tartottál-é nékem is
valami áldást? * rész 25, 33.
37. Felele Izsák és monda Ézsaúnak:
Ímé uraddá tettem őtet tenéked, és min-
den attyafiait adtam néki szolgákúl, ga-
bonával és borral meggazdagítám őtet;
mit míveljek azért immár veled *édes*
fiam?
38. Monda Ézsaú az ő attyának: Avagy
csak egy áldásod vagyon-é tenéked *édes*
atyám? Áldj * meg engemet, én is,
atyám, *fiad vagyok;* és felemelvén sza-
vát Ézsaú sír vala. * Zsid. 12, 17.
39. Felelvén azért Izsák az ő attya,
monda néki: Ímé * kövér földön lészen
a te lakásod, és az égnek harmatjából
onnét felűl lészen a *te áldásod.*
* Zsid. 11, 20.
40. És fegyvereddel élsz, és a te öcséd-
nek szolgája leszel: mindazáltal lészen
oly idő, hogy te is uralkodol, és az ő
igáját nyakadról leveted.
41. Gyűlöli vala azért *nagy gyűlöl-
séggel* Ézsaú Jákóbot az áldásért, mely-
lyel megáldotta vala őtet az ő attya, és
monda Ézsaú sziveben. Eljőnek * az én
atyámnak halálán való keserves napok,
és *akkor* megölöm az én öcsémet Jákó-
bot. * Abd. v. 10.
42. Mikor pedig megmondották volna
Rebekának, az ő nagyobbik fijának
Ézsaúnak beszédit, elküldvén magához
hívatá az ő kisebbik fiját Jákóbot, és
monda őnéki: Ímé Ézsaú a te bátyád ez-
zel vigasztalja magát, hogy megöl té-
gedet.
43. Azért *szerelmes* fiam, engedj az
én beszédemnek, és felkelvén, szaladj
Lábánhoz az én bátyámhoz Háránba.
44. És maradj ott egy kevés ideig ő nála,
míg a te bátyádnak haragja elmulik.
45. És míg elvévén te rólad az ő ha-
ragját, elfelejtkezik arról a mit ő vele
cselekedtél, azután elküldvén haza ho-
zatlak tégedet; miért fosztatnám meg
mindkettőtöktől egy napon.
46. Izsáknak pedig monda Rebeka: El-
untam * életemet a Khitteusoknak leá-
nyai miatt. Ha Jákób feleséget vészen a
Khitteusok közűl, minéműek ezek is *az
Ézsaú feleségei* e földnek leányai kö-
zűl; mit használ nékem az én életem?
* rész 26, 35. 28, 8

XXVIII. RÉSZ.

Jákób Mésopotámiába indul, útjában látja a mennyei lajtorját, melylyel megerősödék az Isten igéretei felől, és fogadást tészen az Úrnak.

Előhívatván azért Izsák Jákóbot hogy
őtet megáldaná, parancsolá néki ezt
mondván: Ne végy feleséget a Kana-
neusoknak leányai közűl.
2. Hanem kelj fel, és * menj el Méso-
potámiába, Béthuelnek a te anyád attyá-
nak házához, és onnét végy magadnak
feleséget, Lábánnak a te anyád báttyá-
nak leányai közűl. * Hós. 12, 12.
3. Az erős mindenható Isten pedig áld-
jon meg tégedet, szaporítson és sokasít-
son meg tégedet, hogy nagy sok *néppé*
légy.
4. És * adja neked az Ábrahámnak
áldását, tenéked *mondom*, és a te ma-
godnak te veled egybe; hogy örökség
szerint bírjad a földet, melyen jövevény
voltál, melyet az Isten adott Ábrahám-
nak. * Csel. 7, 5.
5. Elbocsátá annakokáért Izsák Jákó-
bot, hogy menne Mésopotámiába Lábán-
hoz, a Siriabeli Béthuelnek fijához, Re-
bekának, Jákób és Ézsaú annyoknak
báttyához.
6. Látván annakokáért Ézsaú hogy
Izsák megáldotta volna Jákóbot, és

elbocsátotta volna őtet Mésopotámiába,
hogy onnét venne magának feleséget;
és hogy mikor őtet áldaná, megtiltotta
volna őtet, mondván: Ne végy feleséget
a Kananeusoknak leányai közűl.
7. És hogy Jákób az ő attya és annya
beszédének engedvén elment volna Mésopotámiába.
8 És látván Ézsaú hogy a Kananeusoknak
leányai gonoszoknak láttatnának
Izsáknak az ő attyának előtte.
9. Elmenvén Ézsaú az Ismáel nemzetsége
közé, Ismáelnek az Ábrahám fijának
leányát Mahaláthot Nebajóthnak
hugát az *elébbi* feleségein kivűl, magának
feleségűl elvevé.
10. Kiméne azért Jákób Beersebából,
hogy menne Háránba.
11. És juta egy helyre, holott meghála,
mivelhogy a nap lement vala:
és annak a helynek kövei közűl *egyet*
vévén, feje alá tevé; és ugyanazon a
helyen hála.
12. És álmot láta: Ímé egy lajtorja
áll vala a földön, melynek magassága
az eget éri vala, és ímé az Istennek
Angyalai * felmennek és alájőnek vala
azon. * Ján. 1, 52.
13. És * ımé az Úr a lajtorjára könyöklött,
és *ezt* mondja vala: Én *vagyok*
az Úr, Ábrahámnak a te atyádnak
Istene, és Izsáknak Istene; ezt a
földet a melyen nyugszol, tenéked adom
és a te magodnak. * rész 35, 1. 48, 3.
14. És * a te magod olyan lészen mint
a földnek pora, annyira, hogy kiterjedsz
napnyugotra, napkeletre, északra és
délre; és † te benned és a te magodban
áldatnak meg a földnek minden nemzetségei.
* rész 13, 16.
† rész 12, 3. 18, 18. 22, 18. 26, 4.
15. Annakokáért íméén veled *vagyok*,
hogy megőrizzelek tégedet valahova menéndesz,
és meghozzalak téged ezen földre;
mert el nem hagylak tégedet, mígnem
bételjesítem a mit tenéked szóltam.
16. És mikor felébredt volna Jákób
az ő álmából, monda: Bizony itt vagyon
e helyben az Úr, de én nem
tudtam.
17. Megrémüle annakokáért és monda:
Mely rettenetes e *hely;* e hely nem
egyéb, hanem Istennek háza, és ez a
mennyeknek kapuja.
18. És felkelvén Jákób reggel, vevé * azt
a követ melyet feje alá tett vala, és felemelé
azt oszlopnak, és olajt tölte † felűl
reá. * rész 31, 13. † rész 35, 14.
19. És nevezé azt a helyet Béthelnek,
mert az előtt annak a városnak Lúz
vala neve.
20. Annak felette Jákób fogadást tett,
ezt mondván: Ha az Isten velem lejénd,
és ha megőriz engemet ez úton a melyen
én *most* megyek, és ha ételemre
való kenyeret adánd, és öltözetemre
való ruhát.
21. És *ha* megtéréndek békességgel
az én atyámnak házához, és *ha* az Úr
én Istenem lejénd:
22. Tehát e kő, melyet oszlop gyanánt
felemeltem, Isten háza lészen, és valamit
adándasz nékem, annak tizedét néked
adom.

XXIX. RÉSZ.

Jákób érkezik Háránba, holott Lábánnak szolgál 14 esztendeig annak két leányáért: Lea fiakat szűl, Rákhel magtalan.

Annakutánna felkelvén Jákób, elméne
a napkelet felé való tartományba.
2. És széllyel tekinte, és ímé egy kút
egy mezőben, és ímé ugyanott a kút
mellett három sereg juhok feküsznek
vala. Mert abból szokták vala a juhokat
megitatni, és a kútnak száján nagy
kő vala:
3. Szokások vala pedig ez, hogy mind
a juhokat együvé hajtván, felvennék a
követ a *pásztorok* a kútnak szájáról, és
a juhokat megitatván, ismét a kútnak
szájára, helyére tennék a követ.
4. És monda Jákób őnékiek: Honnét
valók vagytok atyámfiai? És mondának:
Háránból valók vagyunk.
5. És monda nékiek: Esméritek-é Lábánt
Nákhornak fiját? kik felelének:
Esmérjük.
6. Azután monda nékiek: Egésségben
vagyon-é? kik mondának: Egésségben
vagyon, és Rákhel az ő leánya ímhol
jő a juhokkal.
7. És monda *Jákób:* Ímé még nagy
idő *vagyon*, nincsen ideje, hogy mind
a juhok egybegyűljenek: ezeket a juhokat
itassátok meg, és elmenvén legeltessétek.
8. Kik felelének: Nem lehet addig
mígnem mind ide gyűjtetnek a juhok,
és mígnem elvészik *a pásztorok* e követ
a kútnak szájáról, azután *úgy* itatjuk
a juhokat.
9. És mikor még velek beszélene *Jákób*,
elérkezék Rákhel az ő attyának
juhaival, melyeket ő legeltet vala.
10. Mikor pedig Jákób látta volna
Rákhelt, Lábánnak az ő annya báttyának
leányát, és Lábánnak az ő any-

nya báttyának juhait, a *kút*hoz járulván Jákób elfordítá a kútnak szájáról a követ, és megitatá Lábánnak az ő annya báttyának juhait.

11. És megcsókolván Jákób Rákhelt, nagy felszóval * sira. * resz 33, 4.

12. És megjelenté Jákób Rákhelnek, hogy ő attyafia volna az ő attyának, és hogy Rebekának fija volna. Annakokáért elfuta Rákhel, és megmondá *ezeket* az ő attyának.

13. Mikor azért a hírt hallotta volna Lábán Jákób felől, az ő hugának fija felől: nagy sietséggel eleibe menvén, megölelé és megcsókolá őtet, és bévivé őtet az ő házába, és megbeszéle Lábánnak mindeneket.

14. Kinek monda Lábán: Bizony én csontom * és testem vagy; és vala ő nála egy hónapig. * Birák 9, 2.

15. Azután monda Lábán Jákóbnak: Avagy *illik*-é hogy nékem ingyen szolgálj, *noha* én atyámfia vagy? Mond meg nékem, mit *kívánsz* a te *szolgálatodnak* jutalm*ába*.

16. Valának pedig Lábánnak két leányai: a nagyobbiknak neve Lea, a kissebbiknek neve Rákhel.

17. Leának pedig gyenge szemei valának: de Rákhel szép formájú és szép ábrázatú vala.

18. Annakokáért Jákób szereti vala Rákhelt, és monda *Lábánnak:* Szolgállak * tégedet hét esztendeig Rákhelért a te kisebbik leányodért. * Hós. 12, 12.

19. Kinek monda Lábán: Jobb hogy néked adjam őtet, hogy nem mint más férjfiúnak: maradj én nálam.

20. Szolgála azért Jákób Rákhelért hét esztendőket, melyek őnéki keveseknek láttatnak vala, mivelhogy őtet *felette igen* szereti vala.

21. És monda Jákób Lábánnak: Add meg énnékem az én feleségemet: mert eljött az idő, hogy bémenjek ő hozzá.

22. És bégyűjté Lábán annak a helynek minden népét, és szerze lakodalmat.

23. Estve pedig vevé *Lábán* az ő leányát Leát, és bévivé őtet Jákóbhoz, ki béméne ő hozzá.

24. És adá Lábán őnéki az ő szolgálóleányát Zilpát, hogy az ő leányának Leának szolgálóleánya lenne.

25. És reggelre kelve *megesmérteték* Lea. Monda azért *Jákób* Lábánnak: Mit cselekedtél én velem? Avagy nem Rákhelért szolgáltalak-é én tégedet? Miért csaltál meg azért engem?

26. Kinek felele Lábán: Nem szokott úgy lenni itt mi nálunk, hogy a kissebbiket adják el a nagyobbik előtt.

27. Töltsd bé ennek *menyegzői lakodalmának* * hetét, azután néked adjuk azt is a te szolgálatodért, melylyel szolgálsz én nálam még más hét esztendeig. * Bir. 14, 12. 17.

28. A képen cselekedék azért Jákób, bétölté a Lea *menyegzői lakodalmának* hetét: azután néki adá Lábán Rákhelt az ő leányát feleségűl.

29. És adá Lábán az ő leányának Rákhelnek, az ő szolgálóleányát Bilhát, hogy néki szolgálóleánya lenne.

30. És bémenvén Jákób Rákhelhez is, inkább szereté Rákhelt, hogy sem Leát, és szolgála ő nála még más hét esztendeig.

31. És minekutánna látta volna az Úr, hogy Lea utálatos volna, megnyitá annak méhét, de Rákhel magtalan vala.

32. Fogada azért Lea az ő méhében és szüle fiat, kit neveze Rúbennek, mert azt mondja vala: Meglátta Isten az én nyomorúságomat; azért immár szeretni fog az én férjem engemet.

33. Azután ismét teherbe esék és szüle fiat, annakokáért monda: Mivelhogy az Isten meghallotta hogy én utálatos vagyok, azért adta nékem ezt is: azért nevezé azt Simeonnak.

34. Annakutánna ismét az ő méhében fogadván, szüle fiat, és monda: Immár az én férjem ragaszkodik én hozzám, mert szültem néki három fiakat; azért nevezé azt Lévinek.

35. Ismét azután teherbe esék, és fiat szülvén, monda: Immár az Úrnak hálákat adok, azért nevezé azt * Júdának, és megszűnék a szüléstől. * Máté 1, 2.

XXX. RÉSZ.

Rákhelnek és Leának egymás ellen való irigységek és tusakodások: Jákóbnak csudalatos szerződése Lábánra'.

És mikor látná Rákhel hogy ő nem szülne magzatokat Jákóbnak, irígykedni kezde Rákhel az ő nénnyére, és monda Jákóbnak: Adj nékem *magzatokat,* mert ha nem *adándasz,* meghalok.

2. Felgerjede azért a Jákób haragja Rákhel ellen, és monda: Avagy Isten *vagyok*-é én, ki megtartóztatta a *te* méhednek gyümölcsét.

3. És monda *Rákhel:* Ímhol az én szolgálóleányom Bilha, menj bé hozzá, hogy szüljön *kit én feltartsak* az én térdeimen, és én is ő általa megépüljek.

4. Adá azért néki az ő szolgálóleányát Bilhát feleségűl; és béméne ahoz Jákób.

5. És fogada az ő méhében Billha, és szüle Jákóbnak fiat.
6. És monda Rákhel: Megitélte az én ügyemet az Isten, és meghallgatta az én *könyörgésemnek* beszédét, és adott énnékem fiat: azért nevezé azt Dánnak.
7. Ismét fogada az ő méhében, és szüle Billha a Rákhel szolgálóleánya második fiat Jákóbnak.
8. És monda Rákhel: Nagy tusakodással tusakodtam az én nénémmel, de meggyőztem őtet: azért nevezé azt Nafthalinak.
9. Látván pedig Lea hogy ő megszünt volna a szüléstől, hasonlóképen vevé az ő szolgálóleányát Zilpát, és adá azt Jákóbnak feleségűl.
10. És szüle Zilpa, Leának szolgálóleánya, fiat Jákóbnak.
11. És monda Lea, sereg *(had)* jő, és nevezé azt Gádnak.
12. Szüle Zilpa, Leának szolgálóleánya más fiat is Jákóbnak.
13. És monda Lea: Jól vagyon dolgom: mert az asszonyok engemet boldognak mondanak: és nevezé azt Ásernek.
14. Elméne pedig Rúben gabonaaratáskor, és talála a mezőn Dudaimokat, és vivé azokat az ő annyának Leának. És monda Rákhel Leának: Adj énnékem a te fiadtól hozott Dudaimban.
15. Kinek felele *Lea*: Avagy kicsiny dolognak tetszik-é tenéked, hogy elvetted én tőlem az én férjemet, hanem *annakfelette* az én fiamtól hozott Dudaimokat is el akarod venni? És monda Rákhel: Háljon veled tehát az éjjel a te fiadtól *hozott* Dudaimokért.
16. Mikor azért Jákób estve a mezőről jőne haza, eleibe méne Lea, és monda: Velem hálsz: mert megbérleltelek tégedet az én fiamtól *hozott* Dudaimokon; és vele hála *Jákób* az éjszaka.
17. És meghallgatá Isten Leát, ki fogada az ő méhében, és szüle Jákóbnak ötödik fiat.
18. És monda Lea: Megadta az Isten az én jutalmamat, minekutánna adtam az én szolgálóleányomat az én férjemnek: azért nevezé azt Issakhárnak.
19. És ismét teherbe esék Lea, és szüle hatodik fiat Jákóbnak.
20. És monda Lea: Megajándékozott az Isten engemet jó ajándékkal ez úttal. Immár velem lakik az én férjem, mert szültem néki hat fiakat, azért nevezé azt Zebulonnak.
21. Annakutánna szüle leányzót, és nevezé azt Dinának.
22. Megemlékezék pedig az Isten Rákhelről; és meghallgatá őtet az Isten, és szülővé tevé őtet.
23. Teherbe esék azért, és szüle fiat, s monda: Elvette az Isten az én gyalázatomat.
24. És nevezé azt Józsefnek, mondván: Adjon az Úr nékem más fiat is.
25. És lett, hogy minekutánna szülte volna Józsefet, monda Jákób Lábánnak: Bocsáss el engemet, hadd menjek el az én helyembe, és az én földembe.
26. Add meg nékem az én feleségeimet és magzatimat, kikért szolgáltam nálad, hadd menjek el, mert te tudod az én szolgálatomat, a melylyel szolgáltalak tégedet.
27. És monda néki Lábán: Ha engemet kedvelsz, hagyj *békét annak,* én megtapasztaltam, hogy megáldott engem az Úr te éretted.
28. És ismét monda: Mondd meg a te szolgálatodnak jutalmát énnékem, és megadom *néked.*
29. Monda pedig *Jákób* őnéki: Te tudod mimódon szolgáltalak tégedet, és mennyi volt a te barmod az én pásztorságom alatt *mikor először hozzád jöttem.*
30. Mert a mi kevés volt néked én előttem, sokaságra terjedett, és megáldott a Jehova tégedet az én lábam mellett: és immár mikor viselek gondot én is az én házamról?
31. És monda Lábán: Mit adjak tenéked? Felele Jákób: Ne adj nékem semmit; ha ezt míveled én velem, ismét legeltetem és őrizem a te juhaidat:
32. Minden juhaidat megjárom ma, és elszakasztom a szeplős és tarka juhokat, és mind a feketéket a juhok között, azonképen a szeplős és tarka kecskéket, és az *olyan legyen ezután az én* jutalmam.
33. És bizonyságot tészen én rólam az én igazságom ezután te előtted, mikor eljövéndesz hogy meglássad az én jutalmamat. Valamely szeplős vagy tarka, vagy fekete nem lejénd az én juhaim és kecskéim között, bátor lopónak mondj engemet.
34. És monda Lábán: Bátor úgy legyen: Vajha a te beszéded szerint lenne.
35. Elválasztá azért azon napon a szeplős és tarka kosokat, és mind a szeplős és tarka kecskéket, *tudniillik* a melyekben valami fejérség vala, és minden feketét a juhok közűl, és adá azokat az ő fijainak kezekhez.
36. És *Lábán* három nap járó földnyi közt vete ő maga között és Jákób kö-

zött; és Jákób legelteti vala Lábánnak több juhait.
37. És Jákób vett zöld nyár-, mogyoró-, és gesztenye-vesszőket, és megtarkálá azokat fejéresen, hogy a vesszőknek megtetszenék a fejére.
38. És helyhezteté a megtarkált vesszőket a juhok eleibe az itató válúkba, melyékből a juhok szoktak vala inni, hogy a juhok azokra nézve fogadnának.
39. És a juhok fogadnak vala a vesszők felett, és ellének vala a juhok csepegetett lábúakat, szeplősöket, és tarkákat.
40. Annakutánna külön seregbe szakasztá ezeket a bárányokat Jákób, és a Lábán juhainak seregét arczczal fordítja vala a tarka és fekete bárányokra; és az ő maga juhainak seregét különszakasztva tartja vala, és azokat nem fordítja vala arczczal a Lábán juhaira.
41. És mikor Jákób a juhoknak javait idejekorán egybebocsátja vala a kosokkal, akkor a tarka vesszőket azoknak a juhoknak eleikbe helyhezteté az *itató helyen való* válúkba, hogy a vesszők felett fogadnának.
42. De mikor későn bocsátja vala egybe azokat, nem helyhezteti vala *a válúkba a vesszőket, és ilyen módon* az idején való ellések Jákóbé valának, a késő ellések pedig Lábáné.
43. Annakokáért megnevekedék az a férjfiú igen igen; és valának néki sok juhai, szolgálóleányai, szolgái, tevéji, és szamarai.

XXXI. RÉSZ.

Jákób Mésopotámiából Lábán hire nélkül elindul, feleségeivel, gyermekivel és minden marhájával: Lábán utánna megyen: feddődik vele; de végre megbékélvén, egymástól megválnak.

Mikor azért hallotta volna Jákób a Lábán fijainak beszédeket, kik ezt mondják vala: Valamije volt a mi atyánknak, mind elvette Jákób; és a mi atyánk jószágából szerzette mind e gazdagságot.
2. És látta volna Jákób a Lábán orczáját, hogy nem olyan *indulattal* volna hozzája mint annakelőtte.
3. És miyelhogy *ilyen módon* szólott volna az Úr Jákóbnak: Térj meg a * te atyáidnak földére, és a te rokonságid közé, és leszek te veled. * v. 13.
4. Elküldvén *annakokáért* Jákób, kihívatá magához Rákhelt és Leát a mezőre az ő juhaihoz.
5. És monda nékik: Látom a ti atyátoknak orczáját hogy nincsen olyan *indulattal* hozzám, mint ennekelőtte: és az én atyámnak Istene megjelent nékem.
6. Ti pedig tudjátok, hogy a ti atyátoknak az én teljes erőm szerint szolgáltam.
7. És hogy a ti atyátok álnokúl cselekedett én velem, és az én szolgálatomnak jutalmát tízszer * változtatta el; mindazáltal az Isten nem engedte hogy nékem kárt tehessen. * v. 41.
8. Mikor azt mondotta: A szeplős bárányok legyenek a te szolgálatodnak jutalma, mind a juhok szeplősöket ellének vala. Ha azt mondotta: A tarkák legyenek a te jutalmad, a juhok mind tarkákat ellének vala.
9. Annakokáért Isten vette el * a ti atyátoknak juhait, és ő adta nékem. * vers 16.
10. Mert mikor a juhoknak egybebocsátásoknak ideje eljő vala, szemeimet felemelvén látom vala álomban, hogy a juhokat hágják vala tarka lábú, szeplős és csepegetett színű kosok.
11. Akkor monda nékem az Istennek Angyala álomban: Jákób. És felelék: Ímhol vagyok.
12. És ő monda: Emeld fel a te szemeidet és lássad, hogy a mely kosok a juhokat hágják, azok mind tarka lábúak, szeplősök és csepegetett színűek. Mert láttam valamit veled cselekedett Lábán.
13. Én * vagyok amaz erős *Isten*, a Béthelnek *Istene*, a holott olajt töltél a kőoszlopra, és a holott fogadást tettél nékem. Most *azért* kelj fel, menj ki e földről, és térj meg a te rokonságid tartományába. * rész 28, 18.
14. És felele Rákhel és Lea, és mondának néki: Valyon vagyon-é nékünk valami részünk és örökségünk a mi atyánk házában.
15. Avagy nem úgy tartott-é minket mint idegeneket? mert minket eladott *tenéked*, és megemésztette a mi pénzünket.
16. Mert mind ez a * gazdagság, melyet Isten vett el a mi atyánktól, miénk és a mi fiainké. Most azért valamit tenéked az Isten mondott, † *azt* cselekedjed. * v. 9. † v. 13.
17. Felkelvén azért Jákób, és az ő fijait és feleségeit felvévén, tevék hátára helyhezteté őket.
18. És elvivé minden nyáját, és minden keresményét, valamelyet keresett vala, és minden juhait melyeket szer-

zett vala Mésopotámiában, hogy megtérne az ő attyához Izsákhoz a Kanaánnak földébe.

19. Lábán pedig elment vala a juhokat nyírni; azonközben ellopá Rákhel az ő attyának bálványait.

20. Jákób is orozva méne el a Siriabeli Lábánnak híre nélkűl, mivelhogy *senki* nem jelentette volna meg néki hogy ő szaladna.

21. És ilyen módon elszalada ő minden jószágával, és felkelvén, általméne az *Eufrátes* folyóvizén, és Gileád hegye felé tarta.

22. És mikor harmad napra megmondották volna Lábánnak hogy Jákób elfutott volna.

23. Maga mellé vévén az ő rokonait, hétnapi járó földig üzé őtet; és eléré a Gileád hegyén.

24. És minekutánna az Isten a Siriabeli Lábánnak megjelent volna éjszakai álomban, ezt mondotta vala néki: Meglásd hogy Jákóbnak * ne szólj se jót, se gonoszt. * vers 29.

25. Mikor azért elérte volna Lábán Jákóbot, és a mint Jákób az ő sátorát azon a hegyen felvonta vala, Lábán is azon Gileád hegyén az ő rokonaival egybe felvoná sátorait.

26. És monda Lábán Jákóbnak: Mit cselekedtél, hogy orozva * jöttél el hírem nélkűl, és elhoztad leányaimat, mintha fegyvereddel nyerted volna azokat? * vers 20.

27. Miért futottál el titkon, és miért jöttél el tőlem orozva? és nem mondottad meg nékem, hogy bocsátottalak volna tégedet örömmel, énekszóval, dob és hegedűszóval.

28. És nem engedted meg nékem, hogy az én fiaimat és leányaimat megcsókolgattam volna, mostan *bizony igen* bolondúl cselekedtél, *hogy ezt mívelted.*

29. Volna erőm hozzá hogy titeket megbüntetnélek; de a ti atyátoknak Istene tegnap éjszaka megszólíta engemet, ezt mondván: Meglásd * hogy ne szólj Jákób ellen vagy jót vagy gonoszt. * vers 24.

30. Hogyha pedig immár ugyan el akartál jőni, mivelhogy nagy kívánsággal kívánkoztál a te atyádnak házához? miért loptad el az én isteneimet?

31. Felelvén pedig Jákób, monda Lábánnak: *Azért jöttem titkon,* mert féltem, mert gondolom vala hogy talán elveszed a te leányaidat én tőlem erővel.

32. A kinél pedig megtalálándod a te isteneidet, ne éljen *az.* A mi rokonságink előtt lásd meg ha valami marhád van én nálam, és ha vagyon, vidd el. (Mert nem tudja vala Jákób, hogy Rákhel lopta volna el a bálványokat.)

33. Bémenvén azért Lábán Jákóbnak sátorába, és Leának sátorába, és a két szolgálóleánynak sátorokba, nem találá *meg az ő isteneit;* és kimenvén Leának sátorából, méne a Rákhel sátorába.

34. (Rákhel pedig vette vala a bálványokat, és rejtette vala el egy tevének nyergébe, és azokon felűl üle,) és meghányá Lábán mind az egész sátort, és nem találta vala meg *azokat.*

35. Mert azt mondotta vala Rákhel az ő attyának: Ne haragudjék az én uram, hogy fel nem kelhetek te előtted: mert asszonyoknak szokások *szerint* van *most* nékem *dolgom,* és mikor mindeneket meghányt volna, nem találá a bálványokat.

36. Akkor felgerjede Jákóbnak *haragja annyira, hogy* feddődvén Lábánnal, azt mondaná néki: Micsoda vétkem vagyon, és micsoda bűnöm, hogy utánnam jöttél?

37. Mivelhogy minden házieszköz marhámat felhánytad, a mit találtál a te házi marhád közűl valót, hozd elő az én rokonaim, és a te rokonaid eleibe, hogy mi köztünk ketten tégyenek itéletet.

38. Immár * húsz esztendeje hogy nálad vagyok, a te juhaid és a te kecskéid meg nem vetettek, és a te nyájadnak kosait én nem ettem. * v. 41.

39. A melyet a *vadak* megszaggattak, azt haza nem vittem, hanem én fizettem meg, mert az én * kezemből kívántad azt meg, *azonképen* a mit vagy nappal vagy éjjel elloptak. * 2 Móz. 22, 12.

40. Néha nappal a nagy hévség emésztett meg, éjszaka a hideg; és az álom az én szemeimtől távol volt.

41. Ez huszadik esztendeje hogy a te házadnál vagyok; szolgáltam tenéked tizennégy esztendeig a te két leányaidért, és hat esztendeig a te juhaidért: az én szolgálatomnak pedig jutalmát tízszer is * változtattad el. * vers 7.

42. És ha az én atyámnak Istene, Ábrahámnak Istene, és az Izsáknak félelme velem nem volt volna, bizony most is üresen bocsátanál el engemet, *de* az Isten az én nyomorúságomat és kezeimnek munkáját tekintette meg, *mikor* megfeddett *tégedet* tegnap éjjel.

43. Felelvén pedig Lábán, monda Jákóbnak: E leányok én leányaim, és

e fiak én fiaim, és e sereg juhok is enyimek: annakfelette valamit látsz mind enyim, mit véthetnék pedig az én leányaimnak, vagy az ő magzatjaiknak a kiket szültek.
44. No azért vessünk szövetséget ketten, mely legyen bizonyságúl én közöttem és te közötted.
45. És vett Jákób egy követ, és felemelé azt jegyűl.
46. És monda * Jákób az ő attyafiainak: Szedjetek köveket; és gyüjtének köveket, és csinálának *nagy* rakást; és evének azon a rakáson. * vers 23. 54.
47. És nevezé Lábán azt ily névvel: Jégár Sahadutha. Jákób pedig nevezé ily névvel: Gálhéd.
48. *Mert mivelhogy ezt* mondotta vala Lábán: E rakás *legyen* bizonyság ma én közöttem és te közötted, azért nevezé *Jákób is* Gálhédnek.
49. Annakfelette Miczpának is nevezé, mivelhogy ezt mondotta vala *Lábán*: Az Isten legyen ítélőbiró én közöttem és te közötted minekutánna egymástól elválunk.
50. Ha az én leányimat nyomorgatándod, és ha az én leányim kivűl több feleségeket vejéndesz, senki nincsen mi közöttünk; *hanem* meglásd, *mert* az Isten bizonyság én közöttem és te közötted.
51. Ezek felett monda Lábán Jákóbnak: Ímé e rakás kő, és ímé ez oszlop melyet raktam én közöttem és te közötted.
52. Bizonyság e rakás, és bizonyság az oszlop, hogy én nem megyek e rakás kő mellől te hozzád, te is nem jössz én hozzám e rakás mellől, és ez oszlop mellől, gonosz szándékkal.
53. Az Ábrahám Istene, és a Nákhor Istene tegyenek ítéletet közöttünk, és azoknak attyoknak Istene: És megesküvék Jákób az ő attyának Izsáknak félelmére.
54. Akkor Jákób barmokat ölete meg ott a hegyen, és az ő rokonságait lakodalomba hívá, kik mikor ettek volna ugyan ott a hegyen hálának.
55. Annakutánna felkele Lábán reggel, és megcsókolgatván az ő fijait és leányait, megáldá őket, és elmenvén haza méne Lábán az ő helyére.

XXXII. RÉSZ.

Angyalok jőnek Jákób eleibe; ki félvén, követeket és ajándékot küld Ézsaúnak: az Istennel tusakodik, kit meggyőz.

Jákób pedig elindula az ő útján, és az Isten Angyalai eleibe menének ő néki.
2. És monda Jákób mikor azokat látta volna: Isten serege ez; annakokáért nevezé azt a helyet * Makhainannak. * Jós. 13, 26.
3. Azután külde Jákób követeket ő maga előtt Ézsaúhoz az ő báttyához, az Edomiták tartományokba, Seirnek földébe.
4. És parancsola a követeknek ezt mondván: Így szóljatok az én uramnak Ézsaúnak: Ezt mondja a te szolgád Jákób: Lábánnál voltam mint jövevény, és ott laktam mind ez ideig.
5. Vagynak pedig nékem ökreim és szamaraim, juhaim, szolgáim, és szolgálóleányim, mely dolognak hírré adására küldöttem *te hozzád* én uramhoz, hogy előtted kedvet találnék.
6. És megtérének Jákóbhoz a követek, mondván: Elmentünk vala a te atyádfiához Ézsaúhoz, ki is néked elődbe jő, és vele vagynak négyszáz férjfiak.
7. Megfélemlék pedig Jákób, és felette igen megháborodék; annakokáért a népet, mely ő vele vala, a juhokat, barmokat és a tevéket két seregbe szakasztá.
8. Mert ezt mondja vala: Ha Ézsaú eljövénd az egyik seregre, és azt levágándja, a másik sereg megszabadúl.
9. Annakfelette monda Jákób: Óh én atyámnak Ábrahámnak Istene, és az én atyámnak Izsáknak Istene, Uram! ki nékem ezt mondád: Eredj haza * a te földedbe, a te rokonságid közé, és jól tészek veled. * rész 31, 13.
10. Kisebb vagyok minden te jótéteményeidnél és igazságodnál, melyet cselekedtél a te szolgáddal: mert egy pálczával mentem vala által a Jordán vizén, most pedig két seregem van.
11. Szabadíts meg, kérlek, engemet az én bátyámnak kezéből, Ézsaúnak kezéből; mert félek ő tőle, hogy el ne jöjjön, és elveszessen engemet, és az anyát az ő fijaival egybe.
12. Te pedig azt mondottad: Jól tészek te veled, és a te magodat olyanná tészem mint a tenger fövenye, mely meg nem számláltathatik sokasága miatt.
13. És ott hála az éjszaka: és választa abból a mi kezénél vala ajándékot Ézsaúnak az ő báttyának.
14. Kétszáz kecskéket, és húsz bakokat; kétszáz juhokat, és húsz kosokat.
15. Harmincz szoptatós tevéket fijaival egybe; negyven teheneket, tíz tulkokat: húsz nöstény szamarakat, tíz vemhékkel egyetembe.
16. És adá az ő szolgáinak kezekbe

minden nyáját külön-külön, és monda
az ő szolgáinak: Menjetek el én előttem,
és minden sereg között közt hagyjatok.
17. És parancsola az elsőnek, mond-
ván: Ha az én bátyám Ézsaú előtalá-
lánd téged, és megkérdénd téged, ezt
mondván: Ki szolgája vagy? Hová
mégy? És kié ez előtted való marha?
18. Akkor azt mondjad: Jákóbnak a
te szolgádnak *szolgája vagyok:* ez az
ajándék, melyet *elől* küldött az én uram-
nak Ézsaúnak, és ímé ő maga is mi
utánnunk vagyon.
19. Ugyanazont parancsolá a másik-
nak, a harmadiknak, és mindeneknek
kik a sereg nyájak után mennek vala,
ezt mondván: Ilyen módon szóljatok
Ézsaúnak mikor reá találándotok.
20. Annakfelette ezt is mondjátok:
Ímé Jákób is a te szolgád mi utánnunk
vagyon. Mert ilyen módon gondolkodik
vala *Jákób:* Megengesztelem őtet ez
ajándékkal, mely előttem megyen, és
azután lészek szembe vele, talán kedves
lészen személyem előtte.
21. E képen elbocsátá az ajándékot
elől; ő pedig hála az éjjel a seregnél.
22. Felkelvén pedig azon éjszaka, vevé
az ő két feleségeit, két szolgálóleányait,
tizenegy magzatival egybe, és általméne
a Jabbók révén.
23. És minekutánna azokat vévén ál-
talköltöztette volna a vizen, azután ál-
talköltözteté mindenét valamije vala.
24. Marada annakokáért Jákób csak
egyedül, és tusakodik vala ő vele * egy
férjfiú, mind addig míg nem meghaj-
nallanék. * Hós. 12, 3. 4.
25. Ki mikor látná, hogy Jákóbon
semmi erőt nem vehet, illeté az ő csipő-
jének forgócsontját, és a Jákób csipőjé-
nek forgócsontja helyéből kiiszamodék,
mikor a *férjfiú* tusakodnék vele.
26. És monda: Bocsáss el engem, mert
a hajnal feljött. És monda *Jákób:* Nem
bocsátlak el téged míg meg nem áldasz
engemet.
27. Annakokáért monda néki: Kicso-
da a te neved? Felele: Jákób.
28. És monda az *Angyal:* Nem *csak*
Jákób lészen ezután a te neved hanem
Izráel. Mert ha Isten ellen diadalmas
voltál, az emberek ellen is diadalmas
lészesz.
29. És megkérdé Jákób, és monda:
Mond meg, kérlek, a te * nevedet. Felele
az: Miért kérded az én nevemet? És
megáldá őtet ugyan ott. * Bir. 13, 17. 18.
30. Annakokáért nevezé azt a helyet
Jákób Peniélnek: mert látám, úgy-
mond, az Istent * színről színre, és nem
halék meg. * 2 Móz. 33, 11.
31. És azonközben a nap feljöve, míg
általméne a Penielen, és az ő csipőjére
sántál vala.
32. Annakokáért nem eszik az Izráel
fijai mind e mai napig a csipőnek forgó-
csontja mellett való inat, mivelhogy
illette vala *az Angyal* Jákóbnak csipő-
csontját, és a forgócsontnak inát.

XXXIII. RÉSZ.

Jákób szembe lészen Ézsaúval, kitől jó szem-
mel láttatik: azt megajándékozza: azután mé-
gyen Sukhótba, és onnét Sékhembe.

Jákób pedig felemelvén szemeit, látá,
és ímé Ézsaú jő vala, és négyszáz férj-
fiak ő vele, és megosztá az ő gyerme-
keit Lea mellé, Rákhel mellé, és az ő
két szolgálóleányai mellé.
2. És az ő szolgálóleányait azoknak
fiaival egybe első helyen helyhezteté,
azután Leát és az ő gyermekeit, utolsó
helyen Rákhelt és Józsefet.
3. Maga pedig *Jákób* előttök megyen
vala, és hétszer hajla meg a földig, míg
a báttyához jutna.
4. Ézsaú pedig eleibe futamodék né-
ki, és megölelé őtet és az ő nyakára ra-
gaszkodék, s megcsókolá őtet, és *a ké-
pen* * sírának. * rész 29, 11.
5. Azután Ézsaú felemelvén az ő sze-
meit, látá az asszonyokat és a gyerme-
keket, és monda: Kicsodák ezek? Tiéid-
é? Ki felele: Ezek én gyermekeim,
kiket Isten adott a te szolgádnak.
6. Elközelgetének annakokáért a szol-
gálóleányok és azoknak gyermekei, és
meghajták magokat *Ézsaú előtt.*
7. Elérkezék Lea is az ő fijaival, és
meghajták magokat; annakutánna el-
jöve József és Rákhel, és ők is meghaj-
ták magokat.
8. És monda *Ézsaú:* Tiéd-é mind az
egész sereg, melyet elől találék? És
felele: Hogy az én uram előtt kedvet
találjak *azért küldöttem azokat.*
9. És monda Ézsaú: Nékem elég
marhám vagyon jó öcsém, legyen tiéd
a te marhád.
10. Monda pedig Jákób: Ne *vesd meg*
kérlek, ha találtam kedvet most előtted;
hanem vedd el ajándékomat az én ke-
zemből: mert a te orczádat nem külön-
ben látom, mintha az Isten orczáját
látnám, mivelhogy kegyelmesen foga-
dál engemet.
11. Vedd el kérlek az én ajándéko-

mat, melyet hoztam néked, mivelhogy az Isten kegyelmesen cselekedett én velem, és mindenféle jószággal bővölködöm: Kénszeríté azért őtet, és elvevé *az ajándékot.*

12. Azután monda Ézsaú: Induljunk el, menjünk el, és én te előtted megyek.

13. Felele néki *Jákób:* Az én uram jól tudja hogy e gyermekek gyengék, és hogy nékem szoptatós juhaim és ünőim vagynak, melyeket ha csak egy nap felettébb hajtanak, mind meghalnak a barmok.

14. Menjen el kérlek, az én uram az ő szolgája előtt, én is lassan elmegyek a mint az én előttem való sereg mehet, és mint az én gyermekeim mehetnek, mígnem az én uramhoz jutok Seirbe.

15. Akkor monda Ézsaú: Kérlek engedd meg, hogy hagyjak te veled *egynéhányat* e nép közűl mely velem vagyon. Ki monda: Miért hagynál? Elég nékem hogy kedvet találtam az én uram előtt.

16. Megtére azért ugyanazon napon Ézsaú az ő útján Seir felé.

17. Jákób pedig méne Sukhótba, *holott* épite magának házat, és az ő barmainak hajlékokat, annakokáért nevezé azt a helyet Sukhótnak.

18. Annakutánna méne Jákób minden bántás nélkül * Sékhembe, mely vala a Kanaán földében, mikor jőne Mésopotámiából, és tábort jára a város ellenébe. * Jós. 24, 32. Csel. 7, 16.

19. És megvevé azt a mezőnek részét, a hol sátorát felvonta vala Khámornak fijaitól, *mely Khámor* Sékhem attya vala, száz garason.

20. És épite ott oltárt, és nevezé azt ily névvel: Izráelnek erős Istene.

XXXIV. RÉSZ.

Dina elragadtatván, megszeplősíttetik; mely gonosz cselekedetért a Sékhembeliek a Jákób fijaitól csalárdul megöletnek.

Kiméne pedig * Dina, Leának leánya, melyet szült vala Jákóbnak, hogy látná annak a tartománynak leányait. * rész 30, 21.

2. És mikor látta volna őtet Sékhem, a Khivvi Khámornak, annak a tartománynak Fejedelmének fija, elragadá őtet, és vele hálván, megszeplősíté őtet.

3. És ragaszkodék az ő lelke Dinához, a Jákób leányához, és megszereté a leányzót, és szól vala a leányzónak édes beszédekkel.

4. Szóla pedig Sékhem Khámornak az ő attyának, mondván: Vegyed nékem feleségűl ezt a leányzót.

5. Jákób pedig meghallá hogy megszeplősítette volna *Sékhem* Dinát az ő leányát, (az ő fijai pedig a mezőn valának a barommal:) és vesztegségben vala Jákób míg azok megjőnének.

6. Kiméne azért Khámor Sékhemnek attya Jákóbhoz, hogy szólana ő vele.

7. De mikor a Jákób fijai megjöttek volna a mezőről, meghallván e *dolgot,* felette igen bánkódának azok az emberek, és igen megharaguvának, hogy ily nagy gonoszságot cselekedett volna *Sékhem* az Izráel ellen, hogy a Jákób leányát megszeplősítette volna, mely *dolog*nak nem kellett volna lenni.

8. Szóla azért Khámor ő velek mondván: Az én fiamnak Sékhemnek lelke ragaszkodott a ti leányotoknak *lelkéhez,* kérlek *annakokáért titeket,* adjátok azt néki feleségűl.

9. És szerezzetek velünk sógorságot: a ti leányitokat adjátok nékünk, és a mi leányinkat vegyétek magatoknak.

10. És maradjatok köztünk; e föld lészen a ti birodalmotokban, lakjátok azt, és munkálódjatok azon és birjátok azt.

11. Sékhem is monda a *Dina* attyának és az ő báttyainak: Hadd * találjak kedvet előttetek, és valamit mondándotok nékem, megadom. * rész 33, 15.

12. Akármely nagy jegyruhát és ajándékot *kivánjatok* tőlem, megadom valamint mondjátok nékem, *csak* adjátok nékem a leányzót feleségűl.

13. Felelének pedig a Jákób fijai Sékhemnek és Khámornak a *Sékhem* attyának, és szólának álnokúl, mivelhogy megszeplősítette volna Dinát az ő hugokat.

14. És mondának néki: Nem mívelhetjük e dolgot hogy a mi hugunkat adjuk * körűlmetélkedetlen férjfiúnak: mert ez nékünk gyalázat volna. * rész 17, 10. 11.

15. Mindazáltal engedünk néktek ily okkal: ha mi hozzánk hasonlatosok lésztek, és körűlmetéltetik ti köztetek minden férjfiú.

16. Így a mi leányinkat néktek adjuk, és a ti leányitokat magunknak vesszük, ti köztetek lakozunk, és veletek egy néppé lészünk.

17. Hogyha nem engedéndetek minékünk hogy körűlmetélkednétek, felveszszük a mi leányunkat és elmegyünk.

18. És tetszék azoknak beszédek Khá-

mornak, és Sékhemnek a Khámor fiának.
19. És nem halasztá az ifjú ezt végbezvinni, mivelhogy felette igen szereti vala a Jákób leányát. (Vala pedig *Sékhem* az ő attyának háznépe között mindeneknél becsületesb.)
20. Elméne annakokáért Khámor és Sékhem az ő fija az ő városoknak kapujába; és szólának az ő városoknak férjfiaival, mondván:
21. Ez emberek *ez ideig* békességgel *lakoztak* velünk, akarnak lakozni a mi földünkön, és azon munkálódni; e föld mivelhogy elég széles, ám lakjanak rajta, az ő leányikat vegyük magunknak feleségűl, és a mi leányinkat adjuk nékik.
22. De ily okkal akarnak velünk ez emberek együtt lakni, hogy egy néppé legyünk, hogyha minden férjfiú körűlmetélkedik mi közöttünk, miképen hogy ők is körűlmetéltettek.
23. *Minden* juhok, és *minden* jószágok és minden ő barmok nemde nem miéink lésznek-é? csak hogy engedjünk nékik hogy lakhassanak közöttünk.
24. Engedének annakokáért Khámornak, és Sékhemnek az ő fijának mindenek, valakik az ő városoknak kapuján kimennek vala, és körűlmetélé magát minden férjfiú, valamely az ő városoknak kapuján kimégyen vala.
25. Harmadnapon azért mikor a sebnek fájdalmában volnának, a Jákób két fijai Simeon és Lévi, Dinának bátytyai vevének fegyvereket és *nagy* bátorsággal bémenének a városba, és minden * férjfiat megölének. * rész 49, 6.
26. Annakfelette Khámort is, és az ő fiját Sékhemet fegyverrel megölék, és elvivék Dinát a Sékhem házából, és kimenének.
27. Jákóbnak *pedig több* fijai esének a megölettettekre, és eldúlák a várost, mivelhogy megszeplősítették vala az ő hugokat.
28. *És* juhokat, barmokat, szamarakat és valami jószágok vala a városban és a mezőn *mind* elvivék.
29. Minden gazdagságokat is, minden ő gyermekeiket és feleségeiket fogva elvivék és elprédálák, és valami az ő házokban vala.
30. Annakokáért monda Jákób * Simeonnak és Lévinek: Megháborítottatok engemet, *és* utálatossá tettetek e földnek lakosai előtt, a Kananeusok és Perizeusok előtt, és *mivelhogy* én kevés magammal *vagyok*, ha én ellenem felgyülnek, levágnak, és eltörölnek engemet mind házamnépével egybe.
* rész 49, 9.
31. Kik mondának: Avagy mint tisztátalan személylyel úgy kellett-é hugunkkal gonoszúl élni?

XXXV. RÉSZ

Jákób Isten parancsolatjából Béthelbe indul; meghal Débora: megjelenik Isten Jákóbnak, és megáldja őtet; meghal Rákhel is: Rúben megszeplősíti Bilhát: meghal Izsák.

Monda pedig az Isten Jákóbnak: Kelj fel, eredj fel Béthelbe, és telepedjél le ott; és csinálj ott oltárt amaz erős Istennek, ki * megjelenék néked, mikor Ézsaú † *előtt* a te bátyád előtt futnál.
* rész 28, 13. † rész 27, 42–44.
2. Akkor monda Jákób az ő háznépének, és mind azoknak kik vele valának: Hányjátok el * az idegen isteneket kik köztetek vagynak, és tisztítsátok meg magatokat, és változtassátok el öltözetiteket. * Jós. 24, 23.
3. Azután keljünk fel, és *úgy* menjünk fel Béthelbe, hogy csináljak ott oltárt annak az erős Istennek, ki meghallgatott engemet az én nyomorúságomnak napján, és velem volt az úton a melyen jártam.
4. Adák annakokáért Jákóbnak mind az idegen isteneket kik nálok valának; és az ő fülökön való függőket is, és elrejté azokat Jákób a cserfa alatt, mely vala Sékhemnél.
5. És elindulának: És az Istennek félelme vala a városokon, melyek valának ő körűltök, és nem üzék a Jákób fijait.
6. Juta azért Jákób Lúz *nevű városba* (mely vagyon Kanaán tartományában, mely *immár* Béthel*nek neveztetik*), és mind a sokaság mely ő vele vala.
7. És építe ott oltárt, és nevezé a helyet El-Béthelnek, mivelhogy * ott jelent vala meg néki az Isten, mikor az ő báttya előtt futna. * rész 28, 13. 19.
8. És meghala Débora a Rebeka dajkája, és eltemették Béthel mellett egy cserfa alatt, és nevezé *Jákób* azt a helyet Allon-Bákhutnak.
9. Megjelenék pedig ismét az Isten Jákóbnak mikor Mésopotámiából haza térne, és megáldá őtet.
10. És monda néki az Isten: A te neved Jákób: Nem neveztetik többé a te * neved *csak* Jákóbnak, hanem Izráel *is* lészen a te neved: Nevezé azért őtet Izráelnek. * rész 32, 28.
11. Annakfelette monda néki az Is-

ten: Én *vagyok* a mindenható erős Isten, nevekedjél és sokasodjál, nép és népeknek gyülekezete származik te tőled; és Királyok származnak a te ágyékodból.
12. És e földet a melyet adtam Ábrahámnak és Izsáknak, néked adom, *azaz*, a te magodnak adom te utánnad e földet.
13. És felméne ő tőle az Isten a helyből, a hol vele szólott vala.
14. Emele * pedig ott a helyen Jákób, a hol Isten szólott vala vele, kőoszlopot jegyűl: és áldozék azon híg áldozattal, és önte arra olajt. * rész 28, 18. 20. 22.
15. És nevezé Jákób azt a helyet, a mely helyen szólott vala Isten ő vele, Béthelnek.
16. És elmenének Béthelből, és valának Efratától még úgymint egy mértföldre, és szüle Ráhhel, és a szülésben nagy fájdalmat szenvede.
17. És mikor a szülésben fájdalmat szenvedne, monda néki a bába: Ne félj, mert * most is fijad lészen. * 1 Sám. 4, 20.
18. Mikor pedig az ő lelke kimenne (mert meghala) nevezé azt Benóninak, de az attya nevezé Benjáminnak.
19. Meghala * annakokáért Rákhel, és eltemetteték az úton melyen mennek Efratába, mely most Bethlehemnek neveztetik. * rész 48, 7.
20. És állata Jákób oszlopot az ő temetése felett: az mondatik mind e mai napig Rákhel temetése oszlopának.
21. Azután elméne Izráel, és sátorát felvoná a Héder tornyán túl.
22. Lett pedig ez, hogy mikor Izráel lakoznék abban a tartományban, Rúben * elmenvén hálna Bilhával az ő attyának ágyas feleségével, melyet meghalla az Izráel. Valának pedig a Jákób fijai tizenketten. * rész 49, 4.
23. Leának fijai: * Jákóbnak elsőszülötte Rúben, azután Simeon, Lévi, Júda, Issakhár, Zebulon. * rész 46, 8. 2 Móz. 1, 2.
24. Rákhel fijai: József és Benjámin.
25. A Rákhel szolgálóleányának Bilhának fijai: Dán és Nafthali.
26. A Lea szolgálóleányának Zilpának fijai. Gád, Áser. Ezek a Jákób fijai, kik születtek néki Mésopotámiában.
27. Végezetre juta Jákób Izsákhoz az ő attyához Mamréba, Kirját-Arba *nevű városba*, mely *most* Hebron*nak neveztetik*, hol Ábrahám és Izsák jövevények voltak.
28. Valának pedig az Izsák *életének* napjai száz nyolczvan esztendők.
29. És meghala * Izsák lelkét kibocsátván, és takaríttaték az ő eleihez, mikor vén volna, és *hosszú* élettel megelégedett volna; és eltemeték őtet az ő fijai, Ézsaú és Jákób. * rész 25, 8. 9.

XXXVI. RÉSZ.

Ézsaú nemzetsége.

Ezek pedig Ézsaúnak nemzetségei, ki Edom*nak* * *hivattatik.* * vers 8. rész 25, 30.
2. Ézsaú vett vala magának feleségeket a Kananeusok leányai közűl: Ádát a Khittheus Elonnak leányát; és Aholibámát Anának leányát, ki a Sibhon Khiveus leánya volt.
3. És Bosmátát az Ismáel leányát, Nebajóthnak hugát.
4. Szülé * pedig Adah Ézsaúnak Elifázt: és Bosmáta szülé Réhuelt. * 1 Krón. 1, 35.
5. Aholibámah pedig szülé Jéhust, Jalámot, és Koráhhot. Ezek az Ézsaú fijai kik születtek néki a Kanaán földén.
6. És felvevé Ézsaú az ő feleségeit, az ő fijait, és az ő leányait, és minden házabeli lelkeket, minden juhait, barmait, és minden jószágát s marháját, melyet keresett vala Kanaán földében, és elment vala más földre, az ő attyafiának Jákóbnak haza jövetele előtt.
7. Mert sok marhájok vala, hogy együtt nem lakhatnának, és az a föld a hol mint jövevények úgy laknak vala, el nem szenvedheti vala őket, az ő barmoknak *sokaságáért.*
8. És lakozék * Ézsaú a Seir hegyén. Ez Ézsaú pedig az Edom. * Jós. 24, 4.
9. Ezek az Ézsaúnak az Edomiták attyoknak * nemzetségei a Seir hegyén. * vers 40. 41.
10. Ezek az Ézsaú fijainak nevei: Elifáz, Adának Ézsaú feleségének fija. Réhuel, Bosmátának Ézsaú feleségének fija.
11. Elifáznak fijai *voltak:* Thémán, Omár, Czéfó, Gathám, és Kénáz.
12. Elifáznak pedig az Ézsaú fijának ágyasa vala Thimna, ki Elifáznak szüle Amáleket: Ezek Adának, Ézsaú feleségének fijai.
13. Ezek pedig a Réhuel fijai: Nákháth, Zérákh, Samma, Mizza: Ezek voltak Bosmátának az Ézsaú feleségének fijai.
14. Aholibámának pedig Ézsaú feleségének Anah leányának, ki Sibhon leánya volt, fijai ezek, kiket szüle Ézsaúnak: Jéhus, Jálom, és Korákh.
15. Ezek pedig az Ézsaú fijai közűl való Fejedelmek: Elifáznak Ézsaú elsőszülöttének fijai ezek: Thémán her-

czeg, Omár herczeg, Czéfó herczeg, Kénáz herczeg.
16. Korákh herczeg, Gathám herczeg, Amálek herczeg: Ezek voltak Elifáztól való fejedelmek Edomnak tartományában; és ezek az Ada fijai.
17. Réhuelnek pedig az Ézsaú fijának fijai ezek: Nákháth herczeg, Zérákh herczeg, Samma herczeg, Mizza herczeg. Ezek voltak Réhueltől való fejedelmek Edomnak tartományában; ezek Bosmátának az Ézsaú feleségének fijai.
18. Ezek pedig Aholibámának az Ézsaú feleségének fijai: Jéhus herczeg, Jálám herczeg, Koráhh herczeg. Ezek az Aholibámától Ézsaú feleségétől az Anah leányától való fejedelmek.
19. Ezek az Ézsaú fijai és ezek az ő tőle *való* fejedelmek; ez Ézsaú az Edom.
20. A Horeus Seirnek * pedig fijai kik ott a földön lakoznak vala ezek: Lotán, Sobál, Sibhón, Hána. * 1 Krón. 1, 38.
21. Dison, Eczer, Disán: Ezek a Horeusoknak fejedelmei, Seirnek fijai Edom tartományában.
22. Lotánnak pedig fijai voltak: Hóri, Hémán és Lotánnak huga, Timna.
23. Sobálnak fijai pedig ezek: Hálván, Manaháth, Hébal, Séfó, Onám.
24. Sibhónnak pedig fijai ezek: Aja és Hána, ez a Hána, ki az öszvérek *fajzásának módját* találta a pusztában, mikor az ő attyának Sibhónnak szamarait őrizné.
25. Hánának pedig fijai ezek: Dison és Aholibáma Hánának leánya.
26. Disonnak fijai ezek: Hemdán, Esbán, Ithrán, Khérán.
27. Eczernek fijai ezek: Bilhán, Zahaván, Hákán.
28. Disánnak fijai ezek: Húcz és Arán.
29. A Horeusok közűl való fejedelmek pedig ezek: Lotán herczeg, Sobál herczeg, Sibhón herczeg, Hána herczeg.
30. Dison herczeg, Eczer herczeg, Disán herczeg. Ezek a Horeusok közűl való fejedelmek az ő fejedelemségek szerint, Seirnek tartományában.
31. Ezek * pedig a Királyok kik uralkodtak Edomnak tartományában, minekelőtte az Izráel fijai között Király uralkodnék. * 1 Krón. 1, 43.
32. *Először* Király volt Edomnak Béla Béhornak fija, kinek városának neve Dinhába volt.
33. Minekutánna megholt Béla, uralkodott ő helyében Jóbáb Zerákhnak fija, ki Boczrából való volt.
34. Minekutánna megholt Jóbáb, uralkodott ő helyében Khusám, ki Témán földéből való volt.
35. Khusám holta után uralkodott ő helyébe Hadád a Bédád fija, ki a Midiánitákat a Moábiták mezején megveré, kinek az ő városának neve vala Hávith.
36. Hadád holta után uralkodott ő helyében Sámla, Masrekából való.
37. Sámla holta után uralkodott ő helyében Saul, ki volt az *Eufrátes* folyóvíz mellett való Rékhobóth *városból.*
38. Saul holta után uralkodott ő helyében Báhál-Khanán Akhbor fija.
39. Báhál-Khanánnak Akhbor fijának holta után, uralkodott ő helyében Hadár, és az ő városának neve Pahu; az ő feleségének pedig neve Mehetábéel, ki Mézaháb leányának Matrédnak leánya vala.
40. Ezek pedig az Ézsaú nemzetségéből való herczegeknek neveik az ő cselédjek, helyek és nevek szerint: Timna herczeg, Hálva herczeg, Jéteth herczeg.
41. Ahólibáma herczeg, Ela herczeg, Pinon herczeg.
42 Kénáz herczeg, Témán herczeg, Mibczár herczeg.
43. Magdiel herczeg, Hirám herczeg. Ezek Edomnak fejedelmei az ő lakások szerint, az ő örökségeknek földében. Ézsaú az Edomitáknak * attyok. * vers 9.

XXXVII. RÉSZ.

József vádolja báttyait az attyának: Lát álmokat: Irigykednek reá az ő báttyai: a kutba vetik: azután eladják: siratja őtet Jákób.

Lakozék pedig Jákób * az ő attya bujdosásának földén Kanaán földén. * Zsid. 11, 9.
2. És ezek a dolgok lettek Jákób háznépe között. József mikor tizenhét esztendős vala, az ő báttyaival egybe őriz vala juhokat, és vala a gyermek Bilhának és Zilpának az ő attya feleségeinek fijaival, és azoknak az ő gonosz életek felől való híreket az ő attyának megmondja vala József.
3. Az Izráel pedig minden fijainál inkább szereti vala Józsefet; mivelhogy vénségének fija volna; és *szép* tarka ruhát csináltatott vala néki.
4. Mikor pedig eszekbe vették volna az ő báttyai, hogy az ő attya őtet minden báttyainak felette szeretné, gyűlölik vala * őtet, annyira hogy szép szóval néki nem szólhatnának. * rész 49, 23.
5. Láta pedig József álmot, *melyet* mikor megbeszélett volna az ő báttyainak; annál inkább gyűlölik vala őtet,

6. Mert azt mondja vala nékik: Hallјátok meg kérlek az én álmomat, melyet én láttam.
7. Ímé kötünk vala egy mezőben kévéket, és ímé az én kévém felkele és felálla: ímé pedig a ti kévéitek körülállanak vala, és az én kévém előtt meghajolnak * vala. * rész 42, 6.
8. És mondának néki az ő báttyai: Avagy Királyunk lészesz-é minékünk: Vagy mi rajtunk uralkodni fogsz-é? Annakokáért annál is inkább gyűlölik vala őtet az ő álmáért és beszédiért.
9. Azután más álmot is láta, és megbeszélé azt az ő báttyainak, *ezt* mondván: Ímé más álmot is láttam; ímé a Nap, és a Hold, és tizenegy csillagok én előttem meghajolnak vala.
10. Megbeszélé az ő attyának is és az ő báttyainak, és megdorgálá őtet az ő attya, és monda néki: Micsoda álom ez a melyet láttál? Avagy elmegyünk-é, én és a te anyád és atyádfiai, hogy meghajtsuk magunkat te előtted a földig?
11. Irígykednek * vala azért reá az ő báttyai: az ő attya pedig e dolgot elméjében tartja vala. * Csel. 7, 9.
12. Mikor pedig elmentek volna az ő báttyai az ő attyok juhainak őrizésére Sékhembe.
13. Monda Izráel Józsefnek: A te bátyáid avagy nem Sékhemben őrizik-é *a juhokat?* Jöszte azért hogy küldjelek el téged ő hozzájok. Ki monda: Ímé *jelen vagyok.*
14. És monda néki: Menj el, lásd meg ha békességben vagynak a te bátyáid, és a juhok, mond meg nékem. Elküldé azért őtet Khebronnak völgyéből, és méne Sékhembe.
15. Találá pedig őtet, mikor a mezőben bujdosnék, és megkérdé egy ember, *ezt* mondván: Mit keresel?
16. Ki monda: Az én bátyáimat keresem, kérlek mond meg nékem hol őrzik a barmot?
17. És monda az ember: Elmentek innét, mert hallám hogy azt mondák: Menjünk Dóthánba. Elméne azért József báttyai után, és megtalálá őket Dóthánban.
18. Kik mikor látták volna őtet távol, minekelőtte közelebb ment volna hozzájok, elvégezék hogy őtet megölnék.
19. Mert ezt mondották vala egymásnak: Ímhol jő amaz álomlátó.
20. Jer öljük meg annakokáért őtet, és vessük egyik ó kútba; és azt mondjuk hogy a gonosz fenevad ette meg őtet, és meglátjuk mit használt az ő álma.
21. Melyet mikor Rúben hallott volna, *igyekezék azon hogy* őtet megmentené azoknak kezekből. És * monda: Ne öljük meg őtet. * rész 42, 22.
22. És ezt mondja vala Rúben: Ne ontsátok ki az ő vérét, *hanem* vessétek őtet az ó kútba, mely itt a pusztában vagyon, de meg ne öljétek. *Ezt pedig azért mondja vala,* hogy őtet azoknak kezekből megszabadítaná, és őtet megadná az attyának.
23. És mikor jutott volna József az ő báttyaihoz, megfoszták őtet ruhájától, a *szép* tarka ruhától mely rajta vala.
24. És megragadván őtet veték egy ó kútba: az a kút pedig üres vala, és nem vala víz benne.
25. Leülének pedig hogy ennének: és mikor felemelték volna szemeiket, láták, és ímé egy sereg Ismáeliták jőnek vala Gileádból, azoknak tevéi visznek vala fűszerszámokat, balzsamot, és mirhát, kik mennek vala hogy azokat vinnék Égyiptomba.
26. És monda Júda az ő attyafiainak: Mi hasznunk *lészen benne* ha megöléndjük a mi atyánkfiát, és eltitkolándjuk az ő vérét.
27. Jer adjuk el őtet ez Ismáelitáknak, és ne öljük meg, mert mi atyánkfia, mi testünk: kinek engedenek az ő attyafiai.
28. És mikor a kereskedő Midiániták azon elmennének, kivonák Józsefet az ó kútból, és eladák őtet azoknak az Ismáelitáknak húsz ezüstpénzen, kik elvivék * Józsefet Égyiptomba.
* Zsolt. 105, 17. Csel. 7, 9.
29. Mikor pedig Rúben az ó kúthoz ment volna, és nem volna József a kútban, megszaggatá a maga ruháit.
30. És megtérvén az ő attyafiaihoz, monda: Nincsen a gyermek, és én hová legyek?
31. Vevék annakokáért a József ruháját, és megölének egy kecskefiat, és annak vérével megfesték a ruhát.
32. És elküldék azt a tarka ruhát, és vivék az ő attyokhoz, és mondának: Ezt a ruhát mi találtuk, esmérd meg ha a te fijadnak ruhája-é vagy nem?
33. Ki megesméré azt, és monda: Az én fiamnak ruhája, * a gonosz fenevad ette meg őtet, elszaggattatván elszaggattatott József. * rész 44, 28.
34. És megszaggatá Jákób a maga ruháit, és gyászruhába öltözvén siratá az ő fiját sok ideig.

35. Felkelének pedig az ő fijai mind-
nyájan, és mind az ő leányai hogy ví-
gasztalnák őtet, és nem akara megví-
gasztaltatni, mert *ezt* mondja vala: Sír-
ván megyek * az én fiamhoz a koporsóba;
és siratá őtet az attya. *rész 42, 38.
36. A Midiániták * pedig eladák őtet
Égyiptomban a Faraó főszolgájának
Pótifárnak, a vitézlő népek fejedelmé-
nek. *rész 39, 1.

XXXVIII. RÉSZ.

Júda a Jákób fija megházasodik; gyermekei lésznek; vétkezik Thámárral, az ő menyével.

És lőn akkor az időben, hogy Júda el-
menvén az ő attyafiaitól, térne egy Ha-
dullámbeli férjfiúhoz, kinek neve vala
Khira.
2. És * meglátá ott Júda egy Kanaán-
beli férjfiúnak leányát, kinek neve vala
Suah, és azt feleségűl vévén magának,
béméne hozzá. *1 Krón. 2, 3.
3. Ki fogada az ő méhében és szüle
fiat, és nevezé azt Hérnek.
4. És az másodszor is terhbe esvén
szüle fiat. és nevezé azt Onánnak.
5. Azután ismét *terhbe esvén* szüle
fiat. kit neveze Séláhnak, és vala Khe-
zibben mikor ő ezt szülé.
6. Vőn pedig Júda feleséget az ő első
fijának Hérnek, kinek neve vala Thámár.
7. És * mikor Hér Júdának első fija
gonosz volna az Úrnak szeme előtt,
megölé őtet az Úr. *4 Móz. 26, 19.
8. Annakokáért monda Júda Onánnak:
Eredj bé a te bátyádnak feleségéhez, és
a te bátyád helyébe vedd feleségűl azt,
és a te bátyádnak támassz magot.
9. Tudja vala pedig Onán hogy nem
övé lenne az a mag, annakokáért vala-
mikor az ő báttyának feleségéhez bé-
megyen vala, a földre *bocsátván*, el-
veszti vala a *magot,* hogy az ő báttyá-
nak magot ne támasztana.
10. És gonoszságnak tetszék az Úr
szemei előtt a mit ez cselekedik vala,
annakokáért megölé azt is.
11. És monda Júda Thámárnak, az ő
menyének: Maradj özvegyen addig a te
atyád házában, míg az én fiam Sélah
megnevekedik. Mert így gondolkodik
vala: Netalán ez is meghal, mint az ő
báttyai. Elméne azért Thámár, és ma-
rada az ő attya házában.
12. És mikor sok napok multak volna
el, meghala Suah a Júda felesége, és hogy
magának vígasztalást venne, elméne az
ő juhainak nyirőihez az ő barátjával
Hadullámbeli Khirával, Thimnába.
13. Megmondák pedig Thámárnak
mondván: Ám a te ipád Thimnába me-
gyen az ő juhainak nyirésére.
14. *Thámár* azért levetvén az ő öz-
vegységének ruháit, béborítá magát fe-
déllel, és magát eltitkolá, és leüle a ket-
tős útfélen, a mely *megyen* Thimnába:
mert látja vala hogy megnevekedett
volna Sélah, és őtet nem adták volna
annak feleségűl.
15. Látván pedig azt Júda, állítá azt
tisztátalan személynek lenni, mivelhogy
béfedezte vala orczáját.
16. Hozzá tére azért ahoz az útról és
monda: Engedd meg kérlek hogy men-
jek bé te hozzád, (mert nem tudja vala
hogy az ő menye volna): És monda
Thámár: Mit adsz nékem ha megenge-
dem, hogy velem közösülj?
17. És felele: Küldök néked az én ju-
haim közűl egy kecskefiat. És az mon-
da: *Megengedem a mit akarsz,* ha zá-
logot adsz míg azt megküldöd.
18. Monda azért *Júda:* Micsoda a zá-
log melyet adjak tenéked? Felele: A te
gyűrűd, keszkenőd, és a pálcza, mely
kezedben vagyon. Oda adá azért néki,
és béméne hozzá, és *Thámár* terhbe
esék ő tőle.
19. Azután felkelvén *Thámár* elméne,
és leveté a fedelet, melylyel magát bé-
borította vala, és felvevé magára az ő
özvegységének ruháit.
20. És megküldé Júda a kecskefiat az
ő Hadullámbeli barátjától hogy a zálo-
got megkérné az asszonytól, és nem ta-
lálá azt.
21. És megkérdé a helynek férjfiait,
mondván: Hol vagyon ama tisztátalan
személy, mely a kettős útfélen ül vala?
És azok mondának: Nem volt itt tisz-
tátalan személy.
22. Megtére pedig Júdához, és monda:
Nem találám azt meg. Annakfelette e
helynek lakosai is azt mondák: Nem
volt itt *úgymond* tisztátalan személy.
23. És monda Júda: Tartsa magának,
hogy valamiképen meg ne gyaláztas-
sunk: ímé én megküldöttem volt a kecs-
kefiat, te pedig nem találtad meg őtet.
24. És úgy mint három hónap mulva,
megmondák Júdának, ilyenképen: Thá-
már a te menyed paráználkodott, és a
paráznaságból terhbe esett. És monda
Júda: Vigyétek ki őtet, és * égettessék
meg. *5 Móz. 22, 23. 24.
25. Az pedig mikor kivitetnék, külde
az ő ipához *ezt* izenvén: Attól a férj-
fiútól vagyok terhes a kiéi ezek. És *ezt*

is mondá: Esmérd meg kérlek, kiéi ezek: a gyűrű, * keszkenő, és pálcza. * vers 18.

26. Megesméré azért Júda, és monda: Igazb én nálamnál, mert nem adám őtet az én fiamnak * Séláhnak: de nem esméré *Júda* többé azt. * vers 11.

27. És * mikor *Thámár* a szülésre juta, ímé kettős gyermekek valának az ő méhében. * 1 Krón. 2, 4.

28. Mikor pedig szülne, és azoknak egyike a kezét kinyujtotta volna; a bába veres fonalat vévén, köté azt a kezére annak, mondván: E jött ki először.

29. De mikor az bé vonta volna az ő kezét, ímé annak attyafia jöve ki. És monda a *bába:* Mimódon találhattál magadnak rést a kijövetelre? És nevezé * azt Péreczнек. * Máté 1, 3.

30. És annakutánna kijöve az ő attyafia kinek kezére veres fonalat kötöttek vala; és nevezé azt Zerákhnak.

XXXIX. RÉSZ.

Az Isten megáldja Pótifárt Józsefért, ki annak feleségétől bűnre kényszeríttetvén nem enged; vádoltatik; tömlöczbe vettetik; de ott is Isten vele vagyon.

Továbbá József vitetett vala Égyiptomba, és megvette vala őtet * az Ismáelitáktól, kik őtet oda vitték vala, egy égyiptombeli ember Pótifár, Faraónak főszolgája, a vitézlő népeknek Fejedelme. * rész 37, 28.

2. És * vala az Úr Józseffel, és jó szerencsés vala, és lakik vala az ő égyiptombeli urának házában. * vers 21. Csel. 7, 9.

3. Látá pedig az ő ura hogy az Úr volna ő vele, és hogy valamit cselekednék, az Úr szerencséssé tenné ő általa.

4. Talála azért József kedvet az ő ura előtt, és szolgál vala néki; és az ő házán fővé tevé, és mindeneket valamije vala, az ő birodalmába ada.

5. És miolta főgondviselővé tevé őtet az ő házán, és minden marháján, az Úr megáldá az égyiptombeli embernek házát Józsefért: és az Úrnak áldása vala minden jószágán, mind házában s mind a mezőn.

6. Mindeneket azért valamije vala Józsefre bíza: és nem vala semmire gondja, miképen Józsefnek, hanem csak az ételre. József pedig szép formájú és tekintetű vala.

7. Ezekután pedig, az ő urának felesége veté szemeit Józsefre, és monda: Hálj velem.

8. Ki nem akarván engedni, monda az ő ura feleségének: Ímé az én uramnak semmi gondja nincsen azokra melyek az ő házában vagynak, hanem mindeneket a melyek övéi voltak, az én kezembe bízott.

9. Nincsen senki nálamnál nagyobb az ő házában: és semmit tőlem meg nem tiltott, hanem csak tégedet, mivelhogy te ő felesége vagy; mimódon mívelném azért e nagy gonoszságot, vétkezvén az Isten ellen?

10. Mikor pedig mindennapon szólana az asszony Józsefnek, és nem engedne néki hogy vele hálna és vele egyesülne.

11. Történék egy napon hogy a házba menne József valami dolgát tenni, és senki nem volna a házban a háznép közűl.

12. Megragadá *azért* az asszony a József ruháját, ezt mondván: Hálj velem, és ő ott hagyván ruháját az asszony kezében, elfuta és kiméne.

13. És mikor látta volna az asszony hogy az ő ruháját kezében hagyta volna, és kifutott volna.

14. Szólítá a háznépet és monda azoknak ilyen módon: Lássátok, Zsidó férjfiat hozott a mi házunkba *az én uram,* hogy megszégyenítene minket: mert én reám jöve hogy velem hálna, és kiálték nagy szóval.

15. És mikor az hallotta volna hogy kiáltottam volna felszóval, az ő ruháját elhagyá az én kezembe, és elfutván kiméne.

16. Megtartá azért az ő ruháját magánál míg az ő ura haza jőne.

17. Kinek ilyen szókkal szóla, mondván: Eljöve hozzám a Zsidó szolga, a kit nékünk hoztál, hogy engemet megszégyenítene.

18. És mikor kiáltottam volna felszóval, az ő ruháját itt hagyá, és kifuta.

19. Mikor pedig hallotta volna az ő ura feleségének beszédit a melyeket mondott vala, ezt mondván: Ilyen dolgokat cselekedék én rajtam a te szolgád; felgerjede az ő haragja.

20. Vevé azért Józsefet az ő ura és veté őtet a * tömlöczbe, melyben a Király foglyai valának, és ott vala a tömlöczben. * Zsolt. 105, 18.

21. Az * Úr vala pedig Józseffel, és kegyelmesen cselekedék ő vele, és a tömlöcztartó előtt is kedvessé tevé őtet. * Csel. 7, 9.

22. És a tömlöcztartó mind azokat a foglyokat, kik a tömlöczben valának,

bízá Józsefre, és valamit ott cselekesznek vala, mind ő cselekszi vala.
23. És semmi gondja nem vala a tömlöcztartónak azokra, a melyek birodalmában valának, mivelhogy az Úr volna Józseffel, és valamit cselekeszik vala, az Úr szerencséssé tészi vala.

XL. RÉSZ.

Megmagyarázza József a tömlöczben a pohárnoknak és a sütőnek álmokat.

Történék ezekután hogy az égyiptombeli Királynak pohárnokja és a sütője vétkeznének az ő urok ellen, az égyiptombeli Király ellen.
2. Megharaguvék azért Faraó mind a két főszolgájára, *tudniillik* a főpohárnokra és a fősütőre.
3. És vetteté azokat a vitézlő népek Fejedelmének tömlöczébe, *tudniillik* a tömlöczbe, melyben József fogva vala.
4. És a vitézlő népek Fejedelme fővé tevé azokon Józsefet, és szolgál vala nékik és valának fogságban egy esztendeig.
5. És mindketten látának álmot ugyanazon egy éjjel, az égyiptombeli Királynak mind pohárnokja, mind sütője, kik a tömlöczben fogva valának, mely álom megjelenténé mi következnék mind a kettőre.
6. Méne azért ő hozzájok reggel József, és megtekinté őket, és ímé bánkódnak vala.
7. És megkérdé a Faraó főszolgáit, kik ő vele együtt az ő urának házánál a tömlöczben fogva valának *ezt* mondván: Miért vagytok most ilyen szomorúak?
8. Kik felelének néki: Álmot láttunk és nincsen ki megmagyarázná azt. És monda nékik József: Avagy nem Istené-é az *álomnak* magyarázása? mondjátok meg nékem *az álmot*.
9. Megbeszélé azért a főpohárnok az ő álmát Józsefnek, és monda néki: Álmomban látok vala előttem egy szőlőtövet.
10. És a szőlőtőn valának három vesszőszálak, és az megzöldellék, megvirágozék, és annak gerézdjei megérlelék a szőlőszemeket.
11. A Faraó pohara pedig vala az én kezemben, és én a szőlőt szakasztom vala, és a Faraó poharába facsarom vala, és a poharát adom vala a Faraó kezébe.
12. És monda néki József: Ez annak a magyarázatja: a három vesszőszál, három nap.
13. Harmadnap mulva Faraó felmagasztalja a te fejedet, és helyedre állat tégedet, és adod Faraó kezébe a pohárt, az elébbi szokás szerint, mikor ő pohárnokja volnál.
14. De megemlékezzél én rólam, mikor néked jól lészen dolgod, és cselekedjél kérlek irgalmasságot velem, hogy rólam megemlékezzél Faraónál, és engem e tömlöczből megszabadíts.
15. Mert lopva hoztak el engemet a Zsidók földéről, itt is semmi gonoszságot nem cselekedtem, hogy a tömlöczbe vetettek.
16. Látá pedig a sütőmester is, hogy jól magyarázta volna meg az álmot, és monda Józsefnek: Én is álmomban látok vala az én fejemen három fejér kosárt.
17. A felső kosárban pedig valának Faraónak mindenféle sült étkei, és a madarak eszik vala azt az én fejemen való kosárból.
18. És felelvén József, monda: Ez annak a magyarázatja: a három kosár, három nap.
19. Harmadnap mulván Faraó megemlékezik a te fejedről, és tégedet felakasztat akasztófára, és a te testedet rólad leeszik a madarak.
20. Harmadnapon azért, mely napon született vala Faraó, lakodalmat szerze minden ő szolgáinak, és megemlékezék a főpohárnokról és a fősütőről a több szolgái között.
21. És a pohárnokmestert helyére állatá a bortöltésre, és a pohárt Faraó kezébe adja vala.
22. De a sütőmestert felakasztatá: a miképen nékik magyarázta vala József.
23. És nem emlékezék meg a pohárnokmester Józsefről, hanem elfelejtkezék ő róla.

XLI. RÉSZ.

Faraó álmot lát, melyet megmagyaráz József, és égyiptomi Fejedelemmé tétetvén az országra gondot visel; feleséget vészen.

Két esztendő mulván Faraó láta álmot, mintha állana egy folyóvíz mellett.
2. És ímé a folyóvízből jőnek vala ki hét szép és kövér tehenek, melyek esznek vala a mocsáros helyen.
3. Ismét azok után más hét tehenek jőnek vala ki a folyóvízből, rútak és ösztövérek, melyek állanak vala ama tehenek mellett a folyóvíz partján.
4. És elnyelék a rút és ösztövér tehenek ama hét szép és kövér teheneket; és felserkene Faraó.
5. Mikor elaludt volna, másodszor is álmot láta, és ímé hét gabonafejek

nevekednek vala egy száron, teljesek és szépek.

6. És ímé nevekednek vala azok után hét vékony gabonafejek, melyeket a napkeleti szél elszárasztott vala.

7. És elnyelék a hét vékony gabonafejek a hét kövér és teljes gabonafejeket: és felserkene Faraó, és ímé az álom *elméjében vala.*

8. Reggelre kelvén pedig megháborodék magában, és elküldvén, egybehívatá Égyiptomnak minden jövendőmondóit, és minden bölcseit: és megbeszélé nékik Faraó az ő álmát, de nem vala senki, ki megmagyarázná azokat Faraónak.

9. Szóla annakokáért a pohárnokmester Faraónak ilyen módon: Az én bűneimről emlékezem én e mai napon.

10. Faraó megharagudt vala az ő szolgáira, és engemet és a sütőmestert vettetett vala a vitézek hadnagyjoknak tömlöczébe.

11. Látánk pedig álmot * mind egy éjjel, én és az: mindenikünk a szerint, a mint következett, látánk álmot.

* rész 40, 5.

12. És *vala* velünk ott egy Zsidó ifjú a vitézek hadnagyjoknak szolgája, kinek mikor megbeszélettük volna, megmagyarázá nékünk a mi álmainkat, mindenikünknek az ő álma szerint magyarázá meg.

13. És a miképen megmagyarázá nékünk, szinte azonképen történék *dolgunk*, engemet helyemre állata *Faraó*, amazt pedig felakasztatá.

14. Elkülde * azért Faraó és hívatá Józsefet, és nagy hamarsággal kihozák őtet a tömlöczből, és megberetválkozván elváltoztatá ruháit, és méne Faraóhoz.

* Zsolt. 105, 20.

15. És monda Faraó Józsefnek: Álmot láttam és nincsen ki megmagyarázná azt: Én pedig hallottam te felőled, a ki azt mondaná hogy te az álmot megérted, és meg tudod magyarázni.

16. És felele József Faraónak, mondván: Nincsen erőmben az *álommagyarázás:* hanem az Isten jelent a Faraónak megmaradására való dolgokat.

17. Monda azért Faraó Józsefnek: Álomban *látám,* hogy állok vala egy folyóvíz partján.

18. És ímé a folyóvízből kijőnek vala hét kövér és szép tehenek, melyek esznek vala a mocsáros helyen.

19. Ímé ismét azok után más hét tehenek jőnek vala ki, vékonyak, felette igen rútak és ösztövérek, kikhez hasonló rútakat én nem láttam egész Égyiptomnak földén.

20. És elnyelék ez ösztövér rút tehenek, az elébbi hét kövér teheneket.

21. És jóllehet a kövér tehenek amazoknak gyomrokban volnának, mindazáltal ingyen sem tetszik vala meg hogy gyomrokban volnának, mert ugyan rútak valának azok mint szinte az előtt. És felserkenék.

22. Azután ismét láttam álmomban, és ímé hét gabonafejek nevekednek vala egy száron, teljesek és szépek.

23. Ímé ismét azok után nevekednek vala hét kis gabonafejek, vékonyak, melyeket a napkeleti szél megszárasztott vala.

24. És elnyelék a vékony gabonafejek, a hét szép gabonafejeket. Megbeszélém ezeket a jövendőmondóknak, és nem lőn senki ő közűlök ki megmagyarázhatná.

25. És monda József Faraónak: A Faraó álma mind egy: a mit Isten akar cselekedni, azt jelentette meg Faraónak.

26. A hét szép tehenek, hét esztendők, hasonlóképen a hét szép gabonafejek, hét esztendők: az álom mind egy.

27. A hét ösztövér és rút tehenek pedig, melyek azok után jöttek ki, azok is hét esztendők, és a hét vékony gabonafejek, melyeket megszárasztott volt a napkeleti szél, *hasonlóképen* lészen az éhségnek hét esztendeje.

28. És a mit mondék Faraónak, *hogy* a mit Isten akar cselekedni, megjelentette azt Faraónak.

29. Ímé hét esztendők jőnek, melyekben egész Égyiptomban nagy bőség lészen.

30. Azok után következnek hét esztendők *melyekben lészen* éhség, annyira, hogy elfelejtkeznek a *nagy* bőségről, *mely volt* Égyiptomnak földén, és megemészti az éhség a földet.

31. És nem tetszik meg az elébbi bőség e földön az éhség miatt, mely azután lészen, mert nagy lészen.

32. Hogy pedig kétszer látta Faraó az álmot, *azt jelenti,* hogy Istennél elvégezett dolog ez, és siet az Isten azt véghez vinni.

33. Most annakokáért rendeljen Faraó bölcs és eszes férjfiat, kit Égyiptomnak földén gondviselővé tégyen.

34. Rendeljen Faraó tiszttartókat az országon, és Égyiptomnak lakosaitól vegye a gabonának ötödét a hét bő esztendőkben.

35. És a következő bő esztendőknek

minden termését takarják bé, és a gabonát takarják a Faraó birodalma alá, és az élést tartsák meg *Faraónak minden* városaiban.
36. És legyen az élés e tartománynak táplálására a hét esztendei éhségnek idején, melyek következnek Égyiptom földén, hogy el ne vesszen e föld az éhség miatt.
37. És tetszék e beszéd Faraónak és minden ő szolgáinak.
38. Monda azért Faraó az ő szolgáinak: Avagy találhatnánk-é ehez hasonló férjfiat, kiben az Istennek lelke volna?
39. És monda Faraó Józsefnek: Mivelhogy mind ezeket az Isten néked jelentette meg, nincsen hozzád hasonló eszes és böles.
40. Te * légy az én házamon főgondviselő, és minden én népem a te beszéded szerint járjon, csak az egy királyiszékkel haladlak meg téged.
* Zsolt. 105, 20–22. Csel. 7, 10.
41. Monda annakutánna Faraó Józsefnek: Ímé mind az egész Égyiptomnak földén Fejedelemmé tettelek.
42. És kivévén Faraó a maga gyűrűjét a maga ujjából, adá azt Józsefnek ujjába; és felöltözteté őtet bibor ruhákba, és aranyláncot vete az ő nyakába.
43. És ülteté őtet az ő második szekerébe. Ezt kiáltják vala pedig ő előtte: Abrekh; *azaz, ifjú avagy gyenge atya.* És *Fejedelemmé* tevé őtet *mind* az egész Égyiptomnak földén.
44. És monda Faraó Józsefnek: Én vagyok Faraó, mindazáltal a te akaratod nélkül senki sem kezét, sem lábát fel nem emeli az egész Égyiptomnak földén.
45. És nevezé Faraó Józsefet Czafénáth Pahneákhnak, és adá néki feleségűl Asenáthot, Pótiferának On *nevű város* Fejedelmének leányát. És kiméne József Égyiptomnak földére.
46. (József pedig harmincz esztendős vala, mikor állana az Égyiptombeli Faraó Király előtt.) Kiméne azért József Faraó elől, és általméne egész Égyiptomnak földén.
47. És termett a föld hét bő esztendőkben gabonát *nagy* bőséggel.
48. És meggyűjté a hét esztendőnek minden élését, mely vala Égyiptom földén, és helyhezteté az élést a városokba, minden mezőnek termését takará a városba, mely körűl a mező vala.
49. És takara József felette sok gabonát, mint a tengernek fövenye, anynyira hogy meg nem számláltathatnék: mivelhogy száma nem *vala.*
50. Józsefnek pedig * lőnek két fijai minekelőtte eljőne az éhségnek esztendeje, kiket szüle néki Asenáth az On *nevű város* Fejedelmének Pótiferának leánya.
* rész 48, 5.
51. És nevezé József az ő elsőszülöttét Manassénak: mert, *úgymond,* elfelejtette én velem Isten minden nyomorúságomat, és az én atyám házát.
52. A másodikat pedig nevezé Efraimnak: mivelhogy, *úgymond,* megszaporított Isten engemet az én nyomorúságomnak földében.
53. Eltelének annakokáért a bőségnek hét esztendei, mely *bőség* vala Égyiptomnak földén.
54. És * elkezdének közelgetni az éhségnek hét † esztendei, mint megmondotta vala József: és vala éhség minden tartományokban: de egész Égyiptom földében elég kenyér vala.
* Zsolt. 105, 16. † rész 45, 6.
55. Végezetre megéhezék egész Égyiptom földe is, és kiált vala a nép Faraóra a kenyérért. — Monda pedig Faraó mind az Égyiptombelieknek: Menjetek Józsefhez, és a mit mond, azt míveljétek.
56. És nagy éhség vala mind az egész földön. Megnyitá azért József mind a *gabonás-házakat,* melyekben a gabona vala, és árulja vala az Égyiptombelieknek: mert megnevekedett vala az éhség Égyiptom földében.
57. És a földnek minden lakosai mennek vala Égyiptomba hogy *gabonát* vennének Józseftől; mert mind az egész földön nagy éhség vala.

XLII. RÉSZ.

A József báttyai Égyiptomba jutnak, kikkel József keményen bánik: Zálogba hagyván Simeont, hazájokba térnek, és Jákóbnak a dolgot megbeszélik.

Látván pedig Jákób hogy Égyiptomban gabona volna, monda Jákób az ő fijainak: Mit néztek egymásra.
2. És monda: Ímé hallom * hogy Égyiptomban gabona vagyon: menjetek le oda, és vegyetek nékünk gabonát, hogy éljünk és ne haljunk meg.
* Csel. 7, 12.
3. Lemenének annakokáért Józsefnek tíz báttyai hogy vennének gabonát Égyiptomban.
4. De Benjámint a József öcsét nem bocsátá el Jákób az ő báttyaival: mert ezt mondá: Netalán meghal *az úton.*

5. Elmenének azért az Izráel fijai, hogy vennének gabonát azokkal egybe a kik oda mennek vala, mert a Kanaán földén azon éhség vala.

6. József vala pedig annak a tartománynak ura, és ő adja vala a gabonát a tartomány minden népének. Eljutának azért Józsefnek báttyai, és * arczczal ő előtte a földre leborulának. *rész 37, 7.

7. És látá József az ő báttyait, és megesméré őket, de idegennek mutatván magát nékik, kemény beszédekkel szóla nékiek, és monda· Honnét jöttetek? Felelének: Kanaán földéről jöttünk gabonát venni.

8. Megesméré pedig József az ő báttyait, de amazok nem esmérék meg őtet.

9. Azért megemlékezék József az ő álmairól, melyeket azok felől álmodott vala * És monda nékik: Kémek vagytok ti, kik azért jöttetek hogy e tartománynak erőtlen részeit meglássátok. *rész 37, 5. 7. 9.

10. Kik felelének néki: Nem *vagyunk* uram *kémek,* hanem a te szolgáid jöttek gabonát venni.

11. Mi mindnyájan egy ember gyermekei vagyunk: igaz emberek vagyunk. *Soha* nem voltak kémek a te szolgáid.

12. Kiknek ismét monda: Nem úgy vagyon, hanem azért jöttetek hogy e földnek erőtlenségét meglássátok.

13. *Amazok* mondának: Mi te szolgáid tizenketten *mind* atyafiak vagyunk, egy embernek fijai, Kanaánnak földében; és íme a kissebbikünk az attyával vagyon most, egyikünk pedig ugyan nincsen.

14. József pedig monda nékik: Ez az a mit mondék néktek, *hogy* kémek vagytok.

15. Ez legyen a bizonyság: Úgy éljen Faraó, hogy ki nem mentek addig, míg ide nem hozzátok a ti kissebbik atyátokfiát.

16. Küldjetek el közületek egyet, hogy hozza ide a ti atyátokfiát: ti addig legyetek fogva, és láttassék meg a ti beszédeteknek igazsága: hogyha pedig nem, úgy éljen Faraó hogy ti kémek vagytok.

17. Annakokáért fogságba veté őket harmadnapig.

18. Monda pedig ő nékik József harmadnap: Ezt míveljétek, hogy éljetek: az Istent én is félem.

19. Ha igazak vagytok, egyik atyátokfia maradjon a ti fogságtoknak házában, ti pedig menjetek el, vigyetek gabonát a ti házatok népének éhségének eltávoztatására.

20. A ti kissebbik atyátokfiát pedig hozzátok * én hozzám, és igaz lészen a ti beszédetek: és nem haltok meg: a képen cselekedének azért ők. *rész 43, 5.

21. És mondának vala egymásnak: Bizony vétkeztünk a mi atyánkfia ellen, mert látánk az ő lelkének keserűségét mikor nékünk könyörgene, és nem hallgatánk meg őtet; azért következett mi reánk e nyavalya.

22. Felele pedig Rúben nékik, mondván: Avagy * nem mondám vala-é néktek, hogy ne vétkezzetek a gyermek ellen: és nem fogadátok? azért íme az ő vérét is *most* keresik rajtunk. *rész 37, 21. 22.

23. De azok nem tudják vala hogy értené József, mert tolmács által szólnak vala.

24. És elfordulván ő tőlök síra: Azután ismét hozzájok fordulván szóla nékik, és megtartóztatá közűlök Simeont, és megkötözteté azt ő előttök.

25. Megparancsolá pedig József, hogy megtöltenék azoknak edényeiket gabonával, és megadnák azoknak pénzeket mindeniknek az ő zsákjába, és adnának nékik élést az útra· így cselekedék azért ő velek.

26. És felvetvén gabonájokat az ő szamaraikra, elmenének onnét.

27. És megoldá egy az ő zsákját hogy szamarának adna abrakot a szálláson, és meglátá az ő pénzét, mely vala zsákjának szájában.

28. És monda az ő attyafiainak: Megadták nékem az én pénzemet, és íme az én zsákomban vagyon. Megrémülének annakokáért, és elálmélkodván mondának egymásnak: Micsoda ez a mit Isten cselekedett velünk?

29. Azután mikor jutottak volna az ő attyokhoz Jákóbhoz Kanaánnak földére, megbeszélének mindeneket néki a minémű dolgok ő rajtok estek volna, *ezt* mondván.

30. Az a férjfiú, annak a tartománynak ura, *nagy* kemény beszédekkel szóla nékünk, és minket *fogságba* vetett vala, mint annak a földnek kémeit.

31. És mondánk néki: Igaz emberek vagyunk, *soha* nem voltunk mi kémek.

32. Tizenketten vagyunk atyafiak, a mi atyánknak fijai, az egyikünk ugyan nincsen, a kissebbikünk pedig most a mi atyánkkal *vagyon* Kanaán földében.

33. És monda nékünk az a férjfiú a földnek ura: Ezen esmérem meg hogy

igazak vagytok; egyik atyátokfiát hagyjátok itt, és a ti házatok népének éhségének eltávoztatására vigyetek gabonát; és menjetek el.

34. És hozzátok hozzám a ti kissebbik atyátokfiát, hogy megtudhassam hogy nem vagytok kémek, hanem igaz emberek: azután a ti atyátokfiát megadom néktek, és ez országban kereskedhettek.

35. És mikor az ő zsákjokat megüresítenék, ímé mindeniknek csomó pénze zsákjában * vala. Látván pedig ők és az ő attyok pénzeknek csomóját, megfélemlének. * vers 25.

36. És monda nékik az ő attyok Jákób: Engemet megfosztottatok *az én magzatimtól;* József nincsen, Simeon is nincsen, Benjámint is elviszitek? mind ezek megemésztenek engemet.

37. Monda azért Rúben az ő attyának ilyen szókkal: Az én két fiaimat megöljed, ha őtet meg nem hozom néked, add kezembe őtet nékem és én meghozom őtet tenéked.

38. És monda: Nem megyen le *oda* az én fiam ti veletek, mert az ő báttya megholt, és ő maga maradt, ha történnék néki halála az úton a melyen elmentek, az én vénségemet *nagy* keserűséggel bocsátanátok a koporsóba.

XLIII. RÉSZ.

Lemennek ismét a Jákób fijai Égyiptomba Benjáminnal egybe, kiket (Simeont is elbocsátván) József megvendégel.

Az éhség pedig elhatalmazott vala abban a tartományban.

2. Mikor azért megették volna a gabonát, melyet hoztak vala Égyiptomból; monda nékik az ő attyok: Menjetek el ismét, szerezzetek nékünk egy kevés élést.

3. És monda néki Júda ilyen szókkal: *Nagy* erős esküvéssel megmondá nékünk az a férjfiú: Nem látjátok, úgymond, az én orczámat, hanemha a ti atyátokfia veletek lészen.

4. Ha azért elbocsátod a mi atyánkfiát velünk, elmegyünk, és veszünk néked élést.

5. Hogyha el nem bocsátod, nem megyünk, mert az a férjfiú megmondá nékünk: * Nem látjátok az én orczámat, hanem ha a ti atyátokfia veletek lészen. * rész 42, 20.

6. És monda az Izráel: Miért cselekedtetek ilyen gonoszúl én velem, hogy megmondottátok annak a férjfiúnak, hogy néktek még atyátokfia volna?

7. Felelének azok: Nagy szorgalmatossággal tudakozott az a férjfiú mi felőlünk, és nemzetségünk felől, ezt mondván: Él-é még a ti atyátok? vagyon-é több atyátokfia? És e beszédek szerint feleltünk néki. Mimódon tudhattuk volna meg hogy azt mondja nékünk: Hozzátok ide a ti atyátokfiát?

8. És monda Júda Izráelnek, az ő attyának: Bocsásd el azt a gyermeket én velem, azután felkelünk és elmegyünk, hogy éljünk és ne haljunk meg mind mi, mind te, és a mi gyermekeink.

9. Én kezes leszek érette, az én kezemtől kérd elő: Ha meg nem hozom őtet te hozzád, és őtet elődbe nem állatom, mind éltig bűnös legyek előtted.

10. Bizony ha nem késtünk volna, ez ideig kétszer is megjöhettünk volna.

11. És monda nékik Izráel az ő attyok: Ha úgy *kell lenni,* ámbátor legyen úgy: Vegyetek e földnek válogatott gyümölcsében a ti edényeitekbe, és vigyetek ajándékot annak a férjfiúnak; egy kevés balzsamot, egy kevés mézet, fűszerszámokat, mirhát, diót, mondolát.

12. Más pénzt is vigyetek veletek, a mely pénzt meghoztatok a ti zsákjaitoknak szájokban, azt is vigyétek meg: talán valami vétekből esett, *hogy azt meghoztátok.*

13. A ti atyátokfiát is vegyétek fel, és felkelvén menjetek el ismét ahoz a férjfiúhoz.

14. Az erős mindenható *Isten* pedig engedje hogy kedvet találjatok annál a férjfiúnál, és bocsássa vissza ti veletek a másik atyátokfiát, *ezt* is, Benjámint: Én pedig ha megfosztatom *az én gyermekimtől,* legyek megfosztatott.

15. Annakokáért minekutánna azok az emberek vették volna az ajándékot, és kétannyi pénzt az ő kezekbe, és Benjámint, felkelvén elmenének Égyiptomba, és állának József eleibe.

16. Minekutánna pedig látta volna József ő velek Benjámint, monda az ő háza gondviselőjének: Vidd bé amaz embereket a házba, és öless ételre való állatokat, és készíts lakodalmat, mert velem ebédelnek ez emberek *ma* délben.

17. És a képen cselekedék az a férjfiú, a mint József parancsolta vala, és bévivé azokat az embereket a József házába.

18. És megfélemlének azok az emberek minekutánna bévitték volna őket a József házába, és mondának: A pénz-

ért hozattattunk ide bé, mely először
a mi zsákjainkba tétetett volt, hogy ez
okkal patvart találjon hozzánk, reánk
támadjon, és minket rabokká tégyen, és
a mi szamarainkat.
19. És menének a József házának
gondviselőjéhez, és szólának néki a ház-
nak ajtaja előtt.
20. És mondának: Kérünk *szerető*
uram, hallgasd meg a mi * beszédünket:
Ennekelőtte is eljöttünk vala gabonát
venni. * rész 42, 3. 5.
21. Mikor pedig a szállásra jutottunk
volna, és a mi zsákjainkat megoldoztuk
volna, ímé mindenikünknek pénze az
ő zsákjának szájában vala épen, meg-
hoztuk azért azt *ismét* mi velünk.
22. Annakfelette más pénzt is hoztunk
velünk hogy gabonát vegyünk, nem
tudjuk kicsoda tette a mi pénzünket
zsákjainkba.
23. És felele: Nem lészen semmi
nyavalyátok, ne féljetek: a ti Istentek
és a ti atyátoknak Istene adta néktek
a pénzt zsákjaitokba, a ti pénzetek az
én kezemhez jött. És kihozá ő hozzájok
Simeont.
24. Bévivé azért az a férjfiú azokat
az embereket József házába, és ada né-
kik vizet, és megmosák az ő lábaikat,
abrakot is ada az ő szamaraiknak.
25. És elkészíték az ő ajándékjokat ad-
dig míg József béjőne délben; mert meg-
értették vala hogy ő vele ennének ebédet.
26. Haza jöve azért József, és bévi-
vék ő hozzája az ő házába ajándékjo-
kat, és meghajlának * előtte szinte a
földig. * rész 37, 7. 9.
27. És megkérdvén őket egésségek
felől, monda: Egésségben vagyon-é a
ti vén atyátok, a ki felől énnékem szó-
lottatok, és él-é még?
28. Kik felelének: Egésségben vagyon
a te szolgád a mi atyánk, és még él. És
meghajolván ő előtte, tisztelik vala őtet.
29. És felemelvén az ő szemeit látá
Benjámint az ő attyafiát, az ő annyá-
nak fiját, és monda: Ez-é a ti kisseb-
bik atyátokfia a ki felől * nékem szó-
lottatok vala? És ezt is mondá: Az
Isten légyen kegyelmes néked *szerető*
fiam! * rész 42, 13.
30. Akkor siete József, (mert megin-
dult vala szive az ő öccséhez) és keres
vala helyet hol * sírna; béméne azért
ágyasházába, és ott síra. * rész 45, 2.
31. Azután megmosván az ő orczáját,
ismét kiméne; és megtartóztatá magát,
s monda: Hozzátok el az étket.
32. És elhozák néki külön, azoknak
is külön, és az Égyiptombelieknek is,
kik vele szoktak vala enni, külön: Mert
nem esznek az Égyiptombeliek együtt
a Zsidókkal, mert az utálatos az Égyip-
tombeliek előtt.
33. Leülének azért ő előtte, az első-
szülött az ő elsőszületése szerint, és a ki-
sebb az ő ideje szerint; és azok az embe-
rek magokban ezen álmélkodnak vala.
34. És ő maga elől *József* az ő étké-
ből ád vala azoknak részt; de Benjá-
minnak a többi részénél ötszörte többet
ád vala, és jól lakván ő vele, megrésze-
gedének.

XLIV. RÉSZ.

Elbocsátván József báttyait, a Benjámin zsák-
jába téteti az ő ivó poharát: Visszahozatja őket
az útról: meg akarja tartóztatni Benjámint:
Júda mentsége.

Azután parancsola *József* az ő háza
gondviselőjének, mondván: Töltsd meg
ez embereknek zsákjaikat gabonával a
mennyit elvihetnek: és mindeniknek
pénzét tegyed zsákja szájába.
2. Amaz én ezüst poháromat pedig
tegyed a kissebbik zsákjába gabonájá-
nak árával egybe. És cselekedék az
Józsefnek parancsolatja szerint.
3. És reggel mihelyt megvirada, el-
bocsáttatának azok az emberek, szama-
raikkal egybe.
4. Mikor pedig kimentek volna a vá-
rosból és még nem messze volnának,
monda József az ő háza gondviselőjé-
nek: Kelj fel, menj utánnok amaz embe-
reknek: mikor pedig eléránded őket,
ezt mondjad nékik: Miért hogy a jó
helyébe gonoszszal fizettetek?
5. Avagy nem az-é *a pohár,* melyből
az én uram iszik? Ebből megesmérheti
ő *minémű emberek legyetek:* gonoszúl
cselekedtétek, a mit cselekedtetek.
6. Mikor azért elérte volna őket, a
képen szóla nékik.
7. Kik felelének néki: Miért szól az én
uram ily dolgokat? Távol legyen a te
szolgáidtól, hogy ily dolgot cseleked-
nének.
8. Ímé a pénzt melyet találtunk a mi
zsákjainknak szájokban, meghoztuk né-
ked Kanaán földéből: mimódon loptunk
volna azért a te urad házából ezüstöt
vagy aranyat?
9. Valakinél megtaláltatik a te szolgáid
közűl, meghaljon az: annakfelette mi is
szolgái lészünk az én uramnak.
10. És monda: A miképen mondot-

tátok bátor úgy legyen. Valakinél megtaláltatik, legyen az nékem szolgám, ti pedig legyetek ártatlanok.

11. Sietvén annakokáért lerakák az ő zsákjaikat a földre, és mindnyájan egyenként megoldák zsákjaikat.

12. És megkeresé a nagyobbiktól fogva mind a kissebbikig, és megtalálák a pohárt a Benjámin zsákjában.

13. Azok pedig ruhájokat meghasogatván, megterhelék mindnyájan szamaraikat, és megtérének a városba.

14. Juta azért Júda és az ő attyafiai a József házához, (ki még a helyről el nem ment vala) és ő előtte arczczal a földre leborúltak.

15. És monda nékik József: Mi dolog ez a mit cselekedtetek? Avagy nem tudjátok-é hogy ez ilyen ember mint én vagyok, bizonyosképen megtudhatja a mit meg kell tudni?

16. És monda Júda: Mit mondhatunk az én uramnak? Mit szóljunk és mivel igazítsuk magunkat? Az Isten módot talált a te szolgáidnak bűnöknek büntetésében. Ímé mi az én uram szolgái vagyunk, mind mi, mind az, a kinek kezében a pohár találtatott.

17. Ki felele: Távol legyen én tőlem hogy azt cselekedjem: hanem a kinek kezében találtatott a pohár, az legyen én szolgám, ti pedig békességgel menjetek el a ti atyátokhoz.

18. És Júda ő hozzá járula, és monda: *Szerető* uram, legyen szabad nékem te szolgádnak, hogy szóljak az én uramnak: Ne gerjedjen fel haragod a te szolgád ellen: mert te hasonló vagy Faraóhoz *méltósággal.*

19. Az én uram kérdette vala az ő szolgáit, ilyen módon: Vagyon-é néktek atyátok, vagy atyátokfia?

20. Akkor mi azt felelénk az én uramnak: Vagyon nékünk egy vén atyánk, és egy gyermek, ki az ő vénségében lett, kinek báttya megholt, és csak az egy maradt az ő annyától, kit attya felette igen szeret.

21. És azt mondád a te szolgáidnak: Hozzátok én hozzám azt, hogy lássam az én szemeimmel.

22. Mi pedig azt mondánk az én uramnak: Nem távozhatik el az a gyermek attyától; mert ha eltávozik attyától, meghal *az attya.*

23. És * ezt mondád a te szolgáidnak: Ha a ti kissebbik atyátokfia el nem jő veletek, ne lássátok az én orczámat. *rész 42, 20.

24. Mikor azért a te szolgádhoz, az én atyámhoz felmentünk volna, és az én uramnak beszédeit megbeszélettük volna.

25. Monda akkor a mi atyánk: Menjetek el viszontag, és vegyetek nékünk *egy* kevés gabonát.

26. Mi azt felelénk: Nem mehetünk le; ha pedig a mi kissebbik atyánkfia velünk lészen, elmegyünk; mert ama férjfiú orczáját nem láthatnánk, ha a mi kissebbik atyánkfia velünk nem lenne.

27. És monda a te szolgád, az én atyám, nékünk: Ti tudjátok hogy az én feleségem nékem csak két fiat szült.

28. Az első minekutánna tőlem kiméne, a ki felől azt mondom * vala, hogy bizony a vadak szaggatták el, azt nem láttam attól fogva. *rész 37, 33.

29. Hogy ha ezt is elviszitek én előlem, és valamimódon meghaland, az én vénségemet nagy * keserűséggel juttatjátok a koporsóba. *rész 42, 38.

30. Ha annakokáért menéndek a te szolgádhoz az én atyámhoz, és e gyermek nem lejénd velünk (mivel felette igen szereti őtet).

31. Minekutánna meglátja hogy e gyermek nincsen velünk, meghal, és a te szolgáid a te szolgádnak a mi atyánknak vénségét nagy keserűséggel juttatják a koporsóba.

32. Hanem, mivelhogy a te szolgád e gyermekért az ő attyánál kezes lett, ilyenképen: * Ha őtet meg nem hozom te hozzád, az én atyám előtt bűnös legyek teljes életemben. *rész 43, 9.

33. Maradjon itt azért e gyermek helyébe a te szolgád, hogy legyen szolgája az én uramnak, és e gyermek menjen el az ő báttyaival.

34. Mert mimódon mennék fel az én atyámhoz, ha e gyermek velem nem lenne? Hanem az én atyámnak nyomorúságát akarnám látni, a mely reá következnék.

XLV. RÉSZ.

József megesmértetvén magát az ő attyafiaival megvigasztalja őket: általok az attyát Égyiptomba hivatja minden háznépével egybe.

Nem tartóztathatá József tovább magát: mikor azért sokan állanának előtte, kiáltta hogy minden ember kimenne, és nem marada senki vele ottben, mikor magát megesmérteté József az ő attyafiaival.

2. Annakutánna felszóval síra, annyira hogy hallanák az Égyiptombeliek, és meghallaná a Faraó * háznépe is. *vers 16.

3. És monda József az ő attyafiainak: Én vagyok József, él-é még az én atyám? És nem felelhetének az ő attyafiai néki, mert elrettentek vala előtte.

4. Monda azért József az ő attyafiainak: Jöjjetek ide közelebb én hozzám kérlek; kik közelebb menének. És monda: Én * *vagyok* a ti atyátokfia József, kit eladtatok vala pénzen Égyiptomba.
* Csel. 7, 13.

5. Most * annakokáért ne bánkódjatok, és azon ne szomorkodjatok, hogy engemet ide adtatok; mert a ti megmaradástokért küldött el Isten engemet ti előttetek.
* rész 50, 20. 21.

6. Mert immár az éhségnek e földön két esztendeje mult el; de még öt esztendő * vagyon, melyben sem szántás, sem aratás nem lészen.
* rész 41, 54.

7. Az Isten küldött el engemet ti előttetek, hogy én általam megmaradhatnátok a földön, és megtartaná életeteket csudálatos szabadítással.

8. Annakokáért nem ti küldöttetek engemet ide, hanem az Isten, ki engemet Faraónak attyává tett, és minden háznépének urává, és egész Égyiptomnak országán úrrá.

9. Sietvén menjetek fel az én atyámhoz, és ezt mondjátok néki: Ezt mondja a te fijad József: Az Isten engemet egész Égyiptomnak urává tett, jöjj le én hozzám, ne késsél.

10. És a Gósen földén lakozol, és én hozzám közel lészsz, mind te, mind fijaid, és a te fijaidnak fijai, a te juhaid, barmaid, és valami jószágod vagyon.

11. És táplállak ott tégedet, (mert a drágaságnak öt esztendeje vagyon még hátra) hogy meg ne halj éhhel te, a te háznépod, és valamid vagyon.

12. És ímé a ti szemeitek látják, és az én atyámfiának Benjáminnak szemei, hogy az én szájam szól néktek

13. Beszéljétek meg azért az én atyámnak minden én dicsőségemet, *mely vagyon* Égyiptomban, és valamit láttatok. Siessetek azért és * hozzátok ide az én atyámat.
* Csel. 7, 14.

14. És az ő öccsének Benjáminnak nyakára esék és síra, Benjámin is síra a *József* nyakán.

15. És megcsókolá mind az ő attyafiait és síra ő rajtok; azután *bátorsággal* szólának s beszélének az ő attyafiai ő vele.

16. És * elméne e dolognak híre a Faraó házába, hogy eljöttek volna a József attyafiai; és tetszék e dolog mind Faraónak, mind az ő szolgáinak.
* vers 2.

17. És monda Faraó Józsefnek: Mond meg a te atyádfiainak: E képen cselekedjetek: A ti barmaitokat terheljétek meg, menjetek el haza Kanaán földébe.

18. És vegyétek fel a ti atyátokat és minden cselédeteket, és jöjjetek én hozzám; és néktek adom Égyiptom *föld*ének választott részét, és e földnek zsírját eszitek.

19. Ímé megparancsoltam néked, *hogy megmagyjad nékik:* Ezt míveljétek, vigyetek veletek Égyiptom földéből szekereket a ti gyermekeiteknek és feleségeiteknek, és vegyétek fel a ti atyátokat, s jöjjetek el.

20. És ne gondoljatok a ti házi eszköz marhátokkal: mert az egész Égyiptom földe javának része tiétek lészen.

21. A képen cselekedének azért az Izráel fijai; és ada nékik szekereket József a Faraó parancsolatja szerint; élést is ada nékik az útra.

22. Mindeniket megajándékozá egy-egy öltöző ruhával: Benjáminnak pedig ada háromszáz ezüstpénzt és öt öltöző ruhát.

23. Az ő attyának is ezeket küldé: tíz szamárt megterhelve Égyiptombeli szépséggel, és tíz nőstényszamárt, kik visznek vala gabonát, kenyeret és egyéb élést az ő attyának az útra.

24. És elbocsátá az ő attyafiait és elmenének, kiknek megparancsolta vala, hogy az úton egybe ne vesznének.

25. Feljövének azért Égyiptomból és menének Kanaán földére az ő attyokhoz Jákóbhoz.

26. Kinek mikor ezt mondották volna: József még él, és ő uralkodik egész Égyiptom földén, az ő szíve ellankada: és nem hiszi vala az ő beszédeket.

27. De mikor megbeszélték volna Józsefnek minden beszédeit melyeket szólott volna, és a szekereket is látta volna, melyeket József küldött vala ő érette, az ő attyoknak Jákóbnak lelke megélede.

28. És monda az Izráel: Elég nékem hogy még József az én fiam él: lemegyek és meglátom őtet minekelőtte meghalnék.

XLVI. RÉSZ.

Elindulván Jákób Égyiptomba érkezik, kit József megörvendeztet; és az ő egész háznépére gondot visel, kik szám szerint megiratnak.

Elindula azért Izráel minden hozzá tartozóval, és méne Beersebába: és áldozék áldozatokat az ő attyának Izsáknak Istenének.

2. És szóla Isten az Izráelnek éjszakai
látásban, és monda: Jákób, Jákób. Ki
felele: Ímhol vagyok.
3. És monda: Én vagyok az erős Is-
ten, a te atyádnak Istene: Ne félj Égyip-
tomba lemenni; mert nagy néppé tész-
lek ott tégedet.
4. Én lemégyek veled Égyiptomba, és
onnét ismét kétség nélkűl én felhozlak;
és József fogja bé néked a te szemeidet.
5. Felkele * azért Jákób Beersebából,
és elvivék az Izráel fijai Jákóbot, az ő
gyermekeiket és feleségeiket a szeke-
rekben, melyeket Faraó küldött vala ő
érette. * Csel. 7, 15.
6. És elvivék az ő juhaikat, és minden
marhájokat, melyeket Kanaán földében
gyüjtöttek vala, és * jutának Égyip-
tomba Jákób és minden ő magva.
* Jós. 24, 4. Zsolt. 105, 23. Ésa. 52, 4.
7. Az ő fijait és unokáit ő vele egybe,
az ő leányait, és fijainak leányait és
minden ő magvát vele egybe elvivé
Égyiptomba.
8. Ezek pedig az Izráel fijainak nevek,
kik bémentek Égyiptomba: Jákób *tud-
niillik* és az ő fijai: * Jákóbnak első-
szülötte Rúben. * 2 Móz. 6, 14.
9. Rúben fijai: Khánokh, Pallu, Khecz-
ron, * Khármi. * 2 Móz. 6, 14.
10. Simeonnak * pedig fijai: Jémuel,
Jámin, Ohád, Jakhin, Czohár; és Saul
a Kanaáni feleségétől. * 2 Móz. 6, 16.
11. Lévinek * fijai: Gerson, Kéhát,
Mérári. * 2 Móz. 6, 16.
12. Júdának * pedig fijai: Hér, Onán,
Séla, Pérecz, Zérákh; de meghólt vala
Hér és Onán a Kanaán † földén. Pérecz-
nek pedig fijai: Kheczron és Khámul.
* rész 38, 3–5. † 1 Krón. 2, 5.
13. Issakhárnak pedig fijai: Thóla,
Puvah, Jób, Simron.
14. Zebulonnak fijai: Séred, Élon,
Jahléel.
15. Ezek Leának fijai, kiket szült vala
Jákóbnak Mésopotámiában, és Dinát az
ő leányát. Minden fijainak és leányai-
nak számok, harminczhárom lélek.
16. Gádnak pedig fijai: Sifjon, Khaggi,
Suni, Esbon, Héri, Aródi és Areéli.
17. Ásernek * fijai: Jimnah, Jisvah,
Jisvi, Bériha, és Sérákh az ő hugok:
Bérihának fijai: Khéber és Málkhiel.
* 1 Krón. 7, 30.
18. Ezek Zilpának fijai, kit Lábán
adott vala Leának az ő leányának; és
ez tizenhat lelkeket szüle Jákóbnak.
19. Rákhelnek a Jákób feleségének
fijai: József és Benjámin;
20. És születtetének * Józsefnek az
Égyiptom földében Manasse és Efraim:
kiket szült néki Asenáth Pótiferának, On
város fejedelmének leánya.
* rész 41, 50–52.
21. Benjámin fijai: Béla, Béker, Asbél,
Géra, Nahamán, Ekhi, Rós, Muppim,
Khuppim, Ard.
22. Ezek Rákhelnek fijai, kik születtek
Jákóbnak, mindenestől tizennégy lelkek.
23. Dán fijai: Khusim.
24. Nafthalinak * fijai: Jakhczél, Gúni,
Jéser, Sillém. * 4 Móz. 26, 48. 49.
25. Ezek Bilhának fijai, kit * adott
vala Lábán Rákhelnek az ő leányának;
és ezeket szülte Jákóbnak, mindenestől
hét lelkek. * rész 29, 29.
26. Mindenestől a kik Jákóbbal Égyip-
tomba mentek bé, kik az ő ágyékából
származtak, a Jákób fijainak feleségeik-
től megválva, voltak hatvanhat lelkek.
27. Józsefnek fijai pedig, kik Égyip-
tomban születtek, két lelkek: A Já-
kób házának azért lakosai, kik Égyip-
tomba mentek vala, mindnyájan het-
ven * lelkek *valának*. * 5 Móz. 10, 22.
28. Elbocsátá pedig Júdát maga előtt
Józsefhez, hogy minekelőtte oda érkez-
nék, a Gósen földén néki helyet szer-
zenének. Jutának azért Gósen földébe.
29. És elkészítvén József az ő szekerét,
eleibe méne Izráelnek az ő attyának
Gósenbe; és minekutánna meglátta vol-
na *Jákób* Józsefet, esék *Jákób* József-
nek nyakára, és sírа az ő nyakán sok
ideig.
30. És monda Izráel Józsefnek: Im-
már örömest meghalok, mivelhogy lát-
talak téged, hogy még élsz.
31. József pedig monda az ő attyafiai-
nak, és az ő attya háznépének: Felmé-
gyek és tudtára adom Faraónak, és ezt
mondom néki: Az én atyámfiai és az
atyám háznépe, kik Kanaán földében
valának, jöttek én hozzám.
32. Azok az emberek pedig juhpász-
torok, mert baromtartó emberek voltak;
az ő juhaikat is, barmaikat és mindene-
ket elhozták.
33. Mikor pedig Faraó hívatánd tite-
ket, és kérdendi: Micsoda munkás em-
berek vagytok?
34. Azt feleljétek: Baromtartó embe-
rek voltak a te szolgáid gyermeksé-
günktől fogva mind ez ideig, mind mi,
mind a mi atyáink: hogy lakhassatok
a Gósennek földén: mert minden ba-
rompásztor utálatos * az Égyiptombe-
lieknél. * rész 43, 32.

XLVII. RÉSZ.

József béviszen egynéhányat az ő báttyai közűl a Király eleibe, azután az ő attyát is: a Gósen földén letelepíti őket, és táplálja az éhség idején: az egész Égyiptom földét gabonán veszi meg Faraó számára: Megbetegszik Jákób, és megeskteti Józsefet, hogy temetni kiviszi az ő testét Kanaán földére.

Elméne azért József és tudtára adá Faraónak, és monda: Az én atyám és atyámfiai, az ő juhaikkal és mindenekkel valamijek volt, jöttek ide Kanaán földéről; és ám Gósen földén vagynak.

2. Az ő attyafiainak is felét, *tudniillik* öt embereket maga mellé vőn, kiket állata Faraó eleibe.

3. És monda Faraó József attyafiainak: Micsoda munkás emberek vagytok ti? Kik felelének Faraónak: Juhpásztorok a* te szolgáid, mind mi, mind a mi atyáink. * rész 46, 34.

4. És mondának Faraónak: Hogy ezen a földön lakozzunk azért jöttünk, mert a te szolgáid barmaiknak nincsen élések, és nagy éhség vagyon a Kanaán földén: kérünk azokáért hadd lakjanak a te szolgáid a Gósen földén.

5. És szóla Faraó Józsefnek mondván: A te atyád és a te atyádfiai jöttek te hozzád.

6. Ez Égyiptomnak földe előtted vagyon; ez országnak legjobb részében adj helyet a te atyádnak és atyádfiainak, lakozzanak a Gósen földén: ha pedig látándod hogy vagynak ő közöttök serény emberek, tégyed azokat gondviselőkké az én barmaimon.

7. Bévivé József Jákóbot is az ő attyát, és állatá őtet Faraó eleibe, és köszönté Jákób Faraót.

8. Akkor monda Faraó Jákóbnak: Hányak a te életed esztendeinek napjai?

9. Monda pedig Jákób Faraónak: Az én bujdosásom * esztendeinek napjai száz és harmincz esztendők; kevesek és nyomorúságosok voltak az én életem esztendeinek napjai, és nem érték el az én atyáim életek esztendeinek napjait, a melyekben ők bujdostak. * Zsid. 11, 9. 13.

10. És minekutánna megáldotta volna Jákób Faraót, kiméne Faraó elől.

11. Rendele azért József lakásra való helyet az ő attyának és attyafiainak, és ada nékik örökséget Égyiptom földében, azon tartománynak legjobb részében a Ramehses * földén; mint Faraó megparancsolta vala. * vers 6. 27.

12. És táplálja vala József az ő attyát és attyafiait, és az ő attyának minden háznépét kenyérrel, *mint* a kis gyermekeket *szokták táplálni.*

13. És kenyér nem vala az egész földön, mert igen nagy éhség *vala,* és elalélt vala Égyiptom földe, és a Kanaán földe az éhség miatt.

14. Bétakará pedig József valami pénz találtatik vala Égyiptomnak és Kanaánnak földén a gabonáért, a melyet azok vesznek vala; és bévivé József a kincset a Faraó tárházába.

15. És mikor elfogyott volna a pénz Égyiptomnak és Kanaánnak földéről, egész Égyiptom Józsefhez méne, mondván: Adj nékünk kenyeret, mire hagysz meghalnunk szemed láttára, ha immár pénzünk elfogyott?

16. És monda József: Adjátok nékem a ti barmaitokat, és adok néktek kenyeret a ti barmaitokért, ha pénzetek elfogyott.

17. Vivék azért az ő barmaikat Józsefhez és ada nékik József eleséget a lovakért, juhokért; ökrökért és szamarakért: és táplálá őket kenyérrel abban az esztendőben az ő minden barmaikért.

18. Mikor pedig az az esztendő elmult volna, menének ő hozzá más esztendőben, és mondának néki: Nem titkolhatjuk el a mi urunktól, hogy bizony elfogyott pénzünk, és minden barmunknak nyája a mi urunknál *vagyon,* nem maradt semmi egyéb a mit a mi urunknak adnánk a mi testünknél és földünknél.

19. Miért halunk meg szemed láttára? mind magunkat, mind földünket árossá tesszük, végy meg minket és a mi földünket kenyéren, és lészünk mind mi, mind földünk Faraó szolgái, és adj magot hogy éljünk s ne haljunk meg, és a föld ne pusztuljon el.

20. Megvevé azért József mind egész Égyiptom földét, mert az Égyiptombeliek mind eladák az ő mezejeket, mivelhogy az éhség nagy erőt vett vala rajtok; és a föld lőn Faraóé.

21. A népet pedig elköltözteté bizonyos városokba, Égyiptomnak egyik határától fogva a másik határáig.

22. Csak a Papok földét nem vevé meg: mert Faraó élést rendelt vala a Papoknak, és azzal táplálják vala magokat a mit Faraó ád vala: annakokáért nem adák el az ő örökségeket.

23. És monda József a népnek: Ímé megvettelek titeket a mai napon, és

a ti földeteket Faraónak. Ímhol magot
adok, vessétek bé a földet.
24. És a gabonából adjatok Faraónak
ötödrészt; a négy rész legyen tiétek, a
földnek veteményére és éléstekre, mind
magatoknak mind házatokbelieknek, és
hogy gyermekeitek ehessenek.
25. Kik felelének: Te tartottad meg
nékünk a mi életünket: az én uram mí-
velje velünk e jótéteményt hogy le-
gyünk Faraónak szolgái.
26. És József törvénynyé költé mind a
mai napig Égyiptomnak földéről, hogy
Faraónak ötödrészt adnának, csak a
Papok földe nem volt Faraóé.
27. Lakozék azért Izrael Égyiptom föl-
dében a Gósen * földén, és ott megörö-
kődének, és megnevekedének s megsza-
porodának felette igen. * v. 11.
28. Jákób pedig élt az Égyiptom föl-
dében tizenhét esztendeig, és voltak az
ő élete esztendeinek napjai száz negy-
venhét esztendők.
29. És elközelgetének az Izráel halá-
lának napjai, és hívatá az ő fiját Józse-
fet, s monda néki: Ha én te előtted
kedves vagyok, kérlek, tegyed a te ke-
zedet az én * tomporom alá, és csele-
kedjed velem e jótéteményt és hívséget:
Ne temess el, kérlek engemet Égyip-
tomban. * rész 24, 2.
30. Hanem minekutánna elaluszom az
én atyáimmal, vígy ki engemet Égyip-
tomból, és temess el az ő koporsójok-
ban. Monda azért *néki:* Én a te beszé-
ded szerint cselekeszem.
31. És monda: Esküdjél meg nékem,
és megesküvék néki: És az Izráel hálá-
kat ada *Istennek,* leborulván az ő ágyá-
nak fejére.

XLVIII. RÉSZ.

József meglátogatja az ő beteg attyát: Jákób fijaivá fogadja a József fijait Efraimot és Manassét, és megáldja őket.

És ezek után megmondák Józsefnek, ímé
a te atyád beteg; és elvivé magával az ő
két fijait Manassét és Efraimot.
2. És tudtára adák Jákóbnak mond-
ván: Ímé a te fijad József hozzád jő: és
magát megerősítvén az Izráel, felüle az
ágyon.
3. És monda Jákób Józsefnek: Az erős
mindenható Isten * megjelenék nékem
Lúzban, a Kanaán földében, és meg-
álda engemet. * rész 28, 13.
4. És monda nékem: Ímé én megne-
vellek tégedet, megsokasítlak * téged, és
sok népű sereggé tészlek, e földet is a te
magodnak † adom te utánnad örökké-
való örökségűl. * rész 28, 14. † rész 28, 13.
5. Annakokáért a te két fijaid * kik
néked születtek Égyiptom földében, mi-
nekelőtte hozzád jőnék Égyiptomba, én
fiaim; Efraim és Manasse, mint szinte
Rúben és Simeon, én fiaim legyenek.
* rész 41, 50–52.
6. A te fijaid pedig, kik azok után szü-
lettetnek, tiéid lésznek, és az ő báttyaik-
nak nevek alatt foglaltassanak bé az ő
örökségekben.
7. Mikor * Mésopotámiából jőnék, meg-
hala Rákhel Kanaán földén az úton,
mikor még egy mértföldnyire volnék Ef-
ratától, és eltemetém őtet ott az Efrata
útja mellett, mely *Efrata* immár most
Bethlehemnek neveztetik. * rész 35, 19.
8. És látá Izráel a József fijait, és
monda: Kicsodák ezek?
9. Felele József az ő attyának: Az én
fiaim a kiket Isten nékem itt adott. És
monda: Állasd elömbe kérlek őket, hogy
áldjam meg őket.
10. Az Izráelnek pedig szemei homá-
lyosok valának a vénségnek miatta, és
nem láthat vala. És eleibe állatá néki
őket, és megcsókolgatá s megölelgeté
őket.
11. És monda Izráel Józsefnek: Nem
reménylettem hogy soha téged lássalak,
és ímé az Isten megadta látnom mago-
dat is.
12. Elvevé azért József azokat az ő
attyának térdei elől, és a földre arcz-
czal leborúla.
13. Vevé pedig József mind a kettőt,
és állatá Efraimot magának jobbkeze
felől, Izráelnek pedig balkeze felől;
Manassét pedig ő magának balkeze fe-
lől, Izráelnek jobbkeze felől, és azokat
közel vivé ő hozzá.
14. Kinyujtván pedig Izráel az ő jobb-
kezét, tevé Efraimnak fejére, ki kissebb
vala, az ő balkezét pedig Manassénak
fejére, és megesméré az ő kezeivel, hogy
Manasse elsőszülött volna.
15. És * megáldá Józsefet s monda: Az
Isten kinek előtte jártak az én atyáim
Ábrahám és Izsák: az Isten a ki táplált
engemet az én születésemnek idejétől
fogva mind e napig: * Zsid. 11, 21.
16. Amaz * Angyal, a ki megszabadí-
tott engem minden gonosztól, áldja meg
e gyermekeket, és hívattassék ő rajtok
az én nevem, és az én atyáimnak Ábra-
hámnak és Izsáknak nevek, és mint a
halak szaporodjanak e földön.
* rész 31, 11. 13. 28, 20. 21. 32, 9–12.

17. Látván pedig József, hogy az ő attya jobbkezét Efraim fejére tenné, nem tetszék néki, és megfogá az ő atytyának kezét, hogy Efraim fejéről Manasse fejére tenné.

18. És monda József az ő attyának: Nem úgy *szerető* atyám: mert ez elsőszülöttem, a te jobbkezed ennek fejére tégyed.

19. Nem akará pedig az ő attya, és monda: Tudom jó fiam, *jól* tudom, ez is *nagy* néppé lészen, és igen megnevekedik; de az ő öccse nálánál inkább megnevekedik, és az ő magvából sok népek származnak.

20. És megáldá őket azon a napon, *ezt* mondván: Az Izráel te benned áld meg *egyebeket* ilyen módon: Az Isten tégyen olyanná tégedet minéművé tette Efraimot és Manassét. És Efraimot Manassénál feljebbvalóvá tevé.

21 Ezt is mondá Izráel Józsefnek: Imé én meghalok és az Isten ti veletek lészen és haza viszen titeket a ti atyáitoknak földekre.

22. Én pedig adok néked egy darab részt a te atyádfiainak részek felett, melyet * az Emoreustól vettem fegyveremmel és kézívemmel. * rész 33, 19.

XLIX. RÉSZ.

Jákób az ő halála óráján, Isten lelke által jövendőt mond az ő tizenkét fijainak nemzetségeknek jövendő állapotjokról, és a Messiás eljövetele felől: azután parancsol temetése felől, és meghal.

Szólítá azért Jákób az ő fijait, és monda: Gyüljetek *ide,* és megjelentem néktek a mi következendő reátok az utolsó időben.

2. Gyüljetek egybe és halljátok Jákóbnak fijai, halljátok, mondom, Izráelt a ti atyátokat.

3. Rúben én * elsőszülöttem, te én erősségem, és az én erőmnek első zsengéje, *ki* méltósággal és hatalommal első *voltál volna.* * rész 29, 32.

4. De mivelhogy hajlandó voltál, mint a víz, nem lészesz első, * mert a te atyádnak ágyára hágtál, akkor megfertéztetted azt az én ágyamat, felhágván *arra.* * rész 35, 22.

5. Simeon és Lévi atyafiak, álnokságnak fegyvere volt az ő * szerződések a *Sékhemitákkal.* * rész 34, 13—15. 25.

6. Az ő titkos tanácsokban részes ne légy én lelkem, és az ő gyülekezetekkel ne egyesüljön az én dicsőségem; mert az ő búsultokban megölték a férjfiakat, és az ő indulatjok szerint elronták a várost.

7. Átkozott az ő haragjok, mert vakmerő volt, és az ő búsulások, mert kegyetlen volt: annakokáért elosztom őket a Jákób *maradékai* között * és elszélesztem az Izráel *maradékai* között. * Jós. 19, 1. 21, 5.

8. Te Júda tégedet tisztelnek * a te atyádfiai, a te kezed lészen a te ellenségeidnek nyakokon, a te atyádnak fijai meghajolnak te előtted. * 1 Krón. 5, 2.

9. *Mint a* gyermekded oroszlán a Júda, a gyakorta való diadalom által felnevekedel *szerelmes* fiam: mikor lehajol és lefekszik, mint a hím oroszlán, és mint a nőstény oroszlán, kicsoda költi fel őtet?

10. Nem vétetik el Júdától a birodalom, és a törvénytévő az ő maradékától, mígnem eljő a * Messiás, és sok népek gyűlnek ő hozzá. * Máté 2, 6. Ján. 1, 42.

11. Köti az ő szamarát a szőlőtőhöz, és az ő szamarának vemhét a nemes szőlőtőhöz: az ő ruháját mossa a borban, és az ő öltözeteit a szőlőnek levében.

12. Az ő szemei pirosak lésznek a bor miatt, és az ő fogai fejérek a téj miatt.

13. Zebulon a tenger partján lakozik, és *lészen* a hajók kikötőhelye *az ő lakása,* és az ő határa lészen mind Sidon *városig.*

14. Issakhár, *olyan mint az* erős szamár, ki a *hátára vetett* kettős terh alatt fekszik.

15. Mert látván hogy jó *dolog* a nyugodalom, és hogy az ő földe kies, meghajtja hátát a terhhordozásra, és adófizető lészen.

16. Dán ítélője lészen a népnek, mint akármely az Izráel nemzetségei között.

17. Lészen Dán *olyan mint a* mérges kígyó az úton, és az áspis az ösvényen, mely megmarja a lónak farkát, hogy a rajta ülő *ember* hátra essék.

18. A te szabadításodra várom az Úrnak segítségét.

19. Az *ellenség* sereggel háborgatja a Gád *nemzetségét;* de végezetre ő diadalmas lészen.

20. Ásernek kenyere kövér *lészen,* és ő ád gyönyörűséges gyümölcsöket a Királyoknak.

21. Nafthali olyan lészen mint a kibocsáttatott szarvas, és ékes beszédű lészen.

22. József *olyan mint a* termő ág,

mint a forrás *víz* mellett való termő ág, *söt mint két* ágak, melyeknek mindenike a kőfalnak magasságát felhaladja.

23. Jóllehet keserűséggel illették és lövöldözték * őtet, jóllehet gyűlölték őtet a lövöldözők. * rész 37, 4. 18. 27.

24. Mindazáltal az ő kézívének ereje által megmaradott és megerősödtek az ő kezeinek karjai, a Jákób erős *Istenének* keze * által, annakokáért *lett az* Izráelnek pásztora és köve. * rész 50, 20.

25. A te atyádnak erős Istene által *mondom hogy vagynak ezek,* a ki tégedet segéll, és a mindenhatótól, ki megáldott tégedet mennyei áldásokkal ott fenn, és itt alatt való földi áldásokkal, emlőknek és méhnek áldásaival.

26. A te atyádnak áldásai, (melyek erősbek az én atyáimnak áldásoknál) mind örökké legyenek Józsefnek fején, és az ő attyafiai közűl választatottnak tetején.

27. Benjámin *olyan lészen, mint* a ragadozó farkas, reggel ragadományt eszik, és estve zsákmányt oszt.

28. Mind ezek az Izráelnek tizenkét nemzetségei, és ez a mit szólott nékik az ő attyok, mikor őket megáldaná, a mint mindeniknek az ő áldása volna.

29. Annakutánna parancsola nékik, és monda nékik: *Mikor* én az én népem közé számláltatom, temessetek engemet az én atyáimmal ama *kőből vágott* koporsóba, mely a Khittheus Hefronnak földén vagyon.

30. Abba * a koporsóba, mely vagyon Makpelának mezején, mely a Kanaán földén Mamré ellenében vagyon, melyet megvett Ábrahám mind a mezővel egybe a Khittheus Hefrontól, hogy az lenne néki temetésre való öröksége. * rész 23, 16. 17.

31. Ott temették el * Ábrahámot és Sárát az ő feleségét, Izsákot és Rebekát az ő feleségét, Leát is ott temettem. * Csel. 7, 26.

32. Annak a mezőnek és a temetőhelynek *örökségében,* mely *temetőhely* ott vagyon, *mely vétetett* a Khéth fijaitól.

33. És mikor elvégezte volna Jákób az ő fijainak való parancsolását, lábait az ágyra feltévén, kimulék * e világból; és *ilyen módon* az ő népei közé takaríttaték. * Csel. 7, 15.

L. RÉSZ.

József az ő attyának holttestét kiviszi Égyiptomból és eltemeti az Ábrahám temetőhelyén: Megkövetik őtet az ő báttyai, kiknek igéri magát minden jóval: megesketi őket hogy az ő holttestét kiviszik Égyiptomból, azután meghal.

Akkor József esvén az ő attyának orczájára, síra ő rajta, és csókolgatá őtet.

2. És mikor megparancsolta volna Józsefaz ő szolgáinak, az orvosoknak, hogy drága kenetekkel megkennék az ő attyát; drága kenetekkel megkenék az Izráelt.

3. És mikor elmultak volna a negyven napok, (mert annyi napjoknak kell azoknak bételni, kik drága kenetekkel megkenettetnek) siraták őtet az Égyiptombeliek hetven napig.

4. Mikor pedig elmultak volna az ő siratásának napjai, szóla József Faraónak udvara népével, mondván: Ha én kedves vagyok ti előttetek, szóljatok kérlek Faraónak, ezt mondván:

5. Az én atyám megesketett * engemet, ilyen módon:Ímé én *rövid napon* meghalok; az én koporsómban, melyet én kivágtam magamnak Kanaán földében, ott temess el engemet. Annakokáért kérlek, hadd menjek el, és temessem el az én atyámat, azután megtérek. * rész 47, 29—31.

6. Kinek monda Faraó: Eredj el és temesd el a te atyádat, miképen megesketett tégedet.

7. Elméne azért József az ő attyának temetésére és ő vele együtt felmenének mind a Faraó szolgái, az ő háznépének és Égyiptom földének minden Vénei.

8. Józsefnek is egész háznépe, és az ő báttyai, és az ő attyának háznépe; csak az ő gyermekeiket, juhaikat és barmaikat hagyák a Gósen földén.

9. Felmenének annakfelette ő vele szekerek is és lovagok, és vala az felette igen nagy sereg.

10. És mikor jutottak volna Atád *nevű* mezőre, mely a Jordán vize mellett vagyon, felette igen nagy és keserves sírással sírának ott: és *József is* siratá az ő attyát hetednapig.

11. Annakokáért látván a tartománynak lakosai, a Kanaánnak népe azt a sírást az Atád nevű mezőn, azt mondják vala: Nagy sírások ez az Égyiptombelieknek: annakokáért nevezték az a hely Ábel Miczraimnak, *azaz Égyiptomiak Siralmának,* mely a Jordán *vize* mellett vagyon.

12. A képen cselekedének azért *Jákóbbal* az ő fijai, a miképen megparancsolta vala nékik.

13. Mert * elvivék őtet az ő fijai Kanaánnak tartományába, és eltemeték őtet a Makpelah mezőnek temetőhelyében, melyet vett vala Ábrahám mind a mezővel egybe temetőhely örökségének † a Khittheus Hefrontól Mamrénak ellenébe. * Csel. 7, 16. † rész 23, 16. 17.

14. Annakutánna megtére József Égyiptomba, mind ő, mind az ő attyafiai, és mind azok kik ő vele elmentek vala az ő attyának temetésére, minekutánna eltemette volna az ő attyát.

15. Látván pedig a József báttyai hogy meghólt volna az ő attyok, ezt mondják vala: Talán gyűlölni fog minket József, és megbüntet minket ama * gonoszért melyet vele cselekedtünk. * rész 37, 28.

16. Azért küldének Józsefhez, hogy *azt* megmondanák néki: A te atyád megparancsolta nékünk az ő holta előtt, *ezt* mondván:

17. Így szóljatok Józsefnek: Kérünk tégedet bocsásd meg a te atyádfiainak gonoszságokat és bűnöket mert gonoszúl cselekedtek te ellened. Most azért kérünk engedj meg a te atyádnak Istenének szolgáinak bűnöknek. József pedig sír vala, mikor őnéki szólanának.

18. Járulának pedig ő hozzá az ő atytyafiai is, és előtte leborúlának, és mondának: Ímé mi te szolgáid *vagyunk*.

19. Kiknek monda József: Ne féljetek: avagy Isten gyanánt *vagyok-é* én?

20. Ti gondoltatok vala én ellenem gonoszt, *de* Isten gondolta azt jóra *fordítani,* hogy cselekedném úgy a mint most *vagyon,* hogy sok népet tartana meg ez életben.

21. Most annakokáért ne féljetek: Én táplálótok lészek, mind néktek, mind a ti gyermekeiteknek. E képen megvígasztalá őket, és szóla nékik az ő kedvek szerint.

22. Lakék pedig József Égyiptomban, mind ő, mind az ő attyának háznépe: éle pedig József száz és tíz esztendőt.

23. És látá József Efraimtól harmad ízen való fijait: Mákhirnak is, Manasse fijának lettek gyermekei, kik felneveltettek József kebelében.

24. Akkor monda József az ő attyafiainak: Én *rövid napon* meghalok, az Isten pedig bizonnyal meglátogat * titeket és kiviszen titeket e földről, a földre melyért megesküdt Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak. * Zsid. 11, 22.

25. Megesketé azért József az Izráel fijait, mondván: Mikor az Isten titeket látogatván meglátogat, * elvigyétek innét veletek az én teteminet. * 2 Móz. 13, 19. Jós. 24, 32.

26. Meghala azért József száz * tíz esztendős korában, kit drága kenetekkel megkenének és koporsóba helyhezteték Égyiptomban. * vers 22.

MÓZES MÁSODIK KÖNYVE,

MELY

A ZSIDÓKNAK ÉGYIPTOMBÓL VALÓ KIJÖVETELEKRŐL IRATOTT KÖNYV.

I. RÉSZ.

Nyomorgattatások az Izráel fijainak Égyiptomban.

Ezek az Izráel fijainak nevek, kik bémentek vala Jákóbbal Égyiptomba: mindenik pedig cselédestől ment vala bé:

2. Rúben, Simeon, Lévi, Júda.

3. Issakhár, Zebulon, Benjámin.

4. Dán, Nafthali, Gád, Áser.

5. Mind azok a lelkek pedig, melyek Jákób ágyékából származtak vala, hetvenen valának. József pedig Égyiptomban vala.

6. És meghala József és minden ő attyafiai, az az egész *egy időbeli* nemzetség.

7. Az Izráel fijai pedig * nevekedének, nagy sokasággal születtetének, megszaporodának, felette igen elhatalmazának, és a föld velek elteléк. * Csel. 7, 17.

8. Azonközben új * Király támada Égyiptom országán, ki Józsefet nem ismérte vala. * Csel. 7, 18.

9. Ki monda az ő népének: Ímé az Izráel fijainak népe *igen* sok, * és nálunknál hatalmasb. * Zsolt. 105, 24.

10. Jer cselekedjünk ő ellenek *valami* okossággal, * hogy ne szaporod-

janak, mert ha *valamimódon* had támad, *félő hogy* a mi ellenségünkhez ne adják magokat, és hadakozzanak ellenünk, és el ne menjenek e földről.
* Csel. 7, 19.
11. Rendelének azért ő ellenek sarczoltató Tiszttartókat, hogy a népet *szolgálattal* terhelnék, és építe *az Izráel népe* Faraónak kincstartó városokat, Pithomot és Rahámsest.
12. De mennél inkább sanyargatják vala a *népet*, annál inkább nevekedik vala, és sokasodik vala *annál inkább: annyira* hogy *magokban* háborgatnának az Izráel fijai *előmenetelekért.*
13. Jóllehet az Égyiptombeliek az Izráel fijait *nagy* kegyetlenséggel kénszeríténék szolgálni.
14. És kesergetnék az ő életeket kemény szolgálattal, sár*keveréssel*, tégla*csinálással*, és minden mezei szolgálattal, s minden *egyéb* dologtétellel, melyben az ő szolgálatjokkal élnek vala *nagy* kegyetlenséggel.
15. És parancsolá Égyiptomnak Királya a Zsidó bábáknak, kik közűl egyiknek Sifra, a másiknak Puha vala neve.
16. És monda: Mikor a szülésnek idején a Zsidó asszonyokkal lésztek, ha látándjátok hogy fiat szülnek, megöljétek azt; ha pedig leányt szülnek, meg ne öljétek.
17. De azok a bábák félék az Istent, és nem cselekedének úgy a mint parancsolta vala nékik Égyiptomnak Királya; hanem elevenen megtartják vala a gyermekeket.
18. Hívatá annakokáért Égyiptomnak Királya a bábákat és monda nékik: Miért míveltétek ezt, hogy a gyermekeket elevenen megtartanátok?
19. Felelének pedig a bábák Faraónak: Mert a Zsidó asszonyok nem olyanok mint az Égyiptombeliek; mert vastagok azok, és minekelőtte hozzájok menne a bába, az előtt szülnek.
20. Annakokáért jól tőn Isten azokkal a bábákkal, és a nép igen megsokasodék, és igen elhatalmazának.
21. Mivelhogy pedig a bábák Istent félék, annakokáért azoknak házok *népét* megszaporítá.
22. Megparancsolá azért Faraó minden ő népének, mondván: Minden férjfiú * magot, mely születik, a folyóvízbe vessetek, minden leányzó magot pedig elevenen megtartsatok. * Csel. 7, 19.

II. RÉSZ.

Mózes születése és külömb-külömb állapotja.

Elméne pedig egy Lévi nemzetségéből *való* férjfiú, és vőn magának feleséget *ugyan azon* Lévi nemzetéből.
2. Terhbe * esék pedig az asszony és szüle fiat. Ki mikor látta volna, hogy szép *gyermek* volna, elrejté azt három hónapig. * rész 6,20. 4 Móz. 26,59. Zsid. 11,23.
3. És mikor tovább el nem titkolhatná azt, szerze annak gyékényből egy ládácskát, melyet enyvvel és fenyőviaszszal megönte, és abba helyheztetvén a gyermeket, elveté a folyóvíznek partján a sásasba.
4. Áll vala pedig az ő nénnye távol, hogy meglátná mint lenne dolga a *gyermeknek.*
5. Faraónak pedig leánya aláméne hogy mosódnék a folyóvízben, és annak szolgálóleányai járnak vala a víznek partján, és *minekutánna* látta *volna* a ládácskát a sásasnak közepette, elküldé az ő szolgálóleányát és kihozatá * azt. * Csel. 7, 21.
6. És *mikor* megnyitotta *volna*, látá a kis gyermeket; és ímé a kis gyermek sír vala; és könyörülvén rajta, monda: A Zsidók gyermekei közűl való ez.
7. És monda a *gyermek* nénnye a Faraó leányának: Elmenjek-é hogy egy szoptatós asszonyt hívjak a Zsidó asszonyok közűl, *ki* a gyermeket szoptassa tenéked?
8. Felele a Faraó leánya: Eredj el. Elméne azért a leányzó, és hívá a gyermeknek annyát.
9. És monda néki a Faraó leánya: Vidd el a gyermeket, és tartsd fel ezt nékem, és én megadom *néked* a te jutalmadat: és elvivé az asszony a gyermeket, és szoptatá azt.
10. Felnevekedék pedig a gyermek, és vivé azt a Faraó leányának, és fija gyanánt tartja vala azt, és nevezé azt Mózesnek; mert azt mondá: A vízből vettem ki őtet.
11. Lőn pedig azokban a napokban mikor Mózes felnevekedett volna, kiméne az ő attyafiaihoz, és látá sanyarúságokat, látá *azt is* hogy egy égyiptombeli ember verne egy Zsidó férjfiat az ő attyafiai közűl.
12. És mikor kétfelé tekintett volna, és látta volna hogy senki nem *volna ott*, megölé az égyiptombeli embert, és elrejté azt a homokban.
13. Azután másodnapon kimenvén,

ímé két Zsidó férjfiak versengenek vala, és monda annak a ki bűnös vala: Miért vered a te atyádfiát?

14. És *az* felele: Kicsoda tett tégedet Fejedelemmé és Bíróvá mi rajtunk? Avagy meg akarsz-é engemet is ölni, a mint megöléd az égyiptombeli *embert?* Megrettene azért Mózes és monda: Bizony megtudták azt a dolgot.

15. Meghallá Faraó is e dolgot, és Mózest halálra keresteti vala, de elfuta * Mózes Faraótól *való féltében,* és lakozék Midiánnak földében, és leüle *egy* kútnál. * Csel. 7, 29.

16. *Valának* pedig a Midiániták Papjának hét leányai, kik eljöttek vala, és *vizet* merítvén megtöltötték a válúkat, hogy megitatnák az attyoknak juhait.

17. És eljövének a pásztorok is, és azokat elűzék: akkor Mózes felkelvén segítséggel lőn a *leányoknak,* és azok juhaiknak inni ada.

18. És *mikor* mentek *volna* Réhuelhez az ő ősökhöz, monda: Mi az oka hogy most ilyen hamar megjöttetek?

19. És mondának: Egy égyiptombeli ember oltalmaza minket a pásztorok ellen, annakfelette nékünk *vizet is* merített, és a mi juhainkat megitatta.

20. És monda az ő unokáinak: Hol *vagyon* az? miért bocsátottátok el azt a férjfiat? hívjátok elő őtet, hogy egyék kenyeret.

21. És Mózesnek akaratja lőn rajta, hogy ez emberrel együtt maradna, és adá Mózesnek *feleségül* Czipporát az ő unokáját.

22. És szüle * fiat, és nevezé azt Gersomnak, mert *azt* mondá: Jövevény voltam az idegen földön. * rész 18, 3.

23. És mikor sok napok multak volna el, meghala Égyiptomnak Királya, és fohászkodnak vala az Izráel fijai a nagy szolgálat * miatt, és kiáltnak vala: a szolgálat miatt való kiáltások pedig felméne Isten eleibe. * 4 Móz. 20, 15. 16.

24. És meghallá Isten az ő kiáltásokat, és megemlékezék Isten az Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal * *tett* kötéséről. * 1 Móz. 15, 14. 26, 2—4.

25. És megtekinté Isten az Izráel fijait, és megérté Isten *az ő nagy nyomorúságokat.*

III. RÉSZ.

Mózesnek hivatala az Izráel népének kiszabadítására.

Mózes pedig őrizi vala az ő ipának, Jethrónak a Midiániták Papjának juhait, és hajtá a juhokat a pusztán túl, és juta az Isten hegyéhez, a Hórebhez.

2. És megjelenék néki az Úrnak Angyala * tűznek lángjában *egy* csipkebokorban, és tekinte oda *Mózes,* és ímé a csipkebokor ég vala, de a csipkebokor meg nem emésztetik vala. * Csel. 7, 30. 32.

3. Monda azért Mózes: Oda térek, és meglátom e nagy csudálatos látást, hogy a csipkebokor meg nem emésztetik.

4. Látván pedig az Úr hogy oda térne *Mózes* meglátni *azt,* szólítá őtet Isten a csipkebokorból, és monda: Mózes, Mózes. Ki felele: Ímhol vagyok.

5. És monda *az Isten:* Ne jőjj ide közel, old * le a te sarudat lábaidról, mert a föld melyen állasz, szent föld. * Jós. 5, 15.

6. És monda: Én * *vagyok* a te atyádnak Istene, Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene, Jákóbnak Istene. Annakokáért elrejté Mózes az ő orczáját, mert fél vala Istenre nézni. * Máté 22, 32.

7. És monda az Úr: Bizonynyal * láttam az én népemnek nyomorúságát mely *vagyon* Égyiptomban, és a sarczoltatók miatt való kiáltásokat meghallottam, és megtudtam az ő sanyarúságokat. * Csel. 7, 34.

8. Leszállottam azért hogy megszabadítsam őtet az Égyiptombelieknek kezekből, és kihozzam arról a földről, jó és széles földre: téjjel mézzel folyó földre a Kananeusoknak, Khitthensoknak, Emoreusoknak, Perizeusoknak, Khiveusoknak, és Jebuzeusoknak helyekbe.

9. Most pedig ímé az Izráel fijainak kiáltások én hozzám jutott, és láttam a nagy nyomorúságot, melylyel nyomorgatják őket az Égyiptombeliek.

10. Annakokáért most jövel el ide, és elküldelek tégedet Faraóhoz, és hozd ki az én népemet az Izráel fijait Égyiptomból.

11. És monda Mózes az Istennek: Kicsoda *vagyok* én hogy Faraóhoz menjek, és kihozzam az Izráel fijait Égyiptomból?

12. És felele: Én veled lészek, és ez a jelensége hogy én küldöttelek tégedet: Mikor kihozándod e népet Égyiptomból, az Istennek szolgálni fogtok e hegyen.

13. És monda Mózes az Istennek: Ímé én elmégyek az Izráel fijaihoz, és *azt* mondom nékik: A ti atyáitoknak Istene küldött engemet ti hozzátok. Ha azt mondándják nékem: Kicsoda annak neve? mit feleljek nékik?

14. És monda Isten Mózesnek: EHE-
JE *nevem, mert én* vagyok. És monda:
Így szól az Izráel fijainak: Az Eheje
küldött engemet ti hozzátok.
15. És ismét monda Isten Mózesnek:
Így szólj az Izráel fijainak: A ti atyái-
toknak Ura Istene, az Ábrahámnak
Istene, Izsáknak Istene, Jákóbnak Is-
tene küldött engemet ti hozzátok. Ez
az én nevem * mind örökké, ez az *én
nevem, mely által az emberek* meg-
emlékeznek rólam *minden* nemzetség-
ről nemzetségre. * Ésa. 42, 8.
16. Menj el, és gyüjtsd egybe az
Izráelnek véneit, és mond *ezt* nékik:
A ti atyáitoknak Ura Istene megjelent
énnékem, az Ábrahámnak, Izsáknak és
Jákóbnak Istene, *ezt* mondván: Meg-
emlékeztem ti rólatok, és *arról* a mit
veletek cselekedtek Égyiptomban.
17. Annakokáért mondottam: Kivisz-
lek titeket az égyiptombeli nyomorúság-
ból a Kananeusnak, Khittheusnak, Emo-
reusnak, Perizeusnak, Khiveusnak és
Jebuzeusnak földökre, téjjel és mézzel
folyó földre.
18. És engednek a te szódnak: Te
pedig és az Izráel vénei menjetek Égyip-
tomnak Királyához, és így szóljatok
néki: A Zsidóknak Ura Istene megje-
lent nékünk. Most azért kérünk, hogy
menjünk harmadnapi járó földre a pusz-
tába, hogy áldozzunk a mi Urunknak
Istenünknek.
19. Én pedig tudom hogy nem engedi
az Égyiptombeli Király hogy elmenje-
tek, hanem ha hatalmas kézzel *kénsze-
ríttetik.*
20. Kinyujtom azért az én kezemet,
és megverem Égyiptomot minden csu-
dálatos dolgaimmal, melyeket ott cse-
lekeszem; és azután elbocsát titeket.
21. És kedvessé tészem e népet az
Égyiptombeliek előtt, és lészen hogy
mikor kimentek *Égyiptomból,* ne men-
jetek üresen.
22. Hanem * kérjen az asszony az ő
szomszédasszonyától ezüst és arany edé-
nyeket, és ruhákat; *melyekbe* öltöztes-
sétek a ti fijaitokat és a ti leányaitokat,
és Égyiptomot megfosszátok.
* rész 11, 2. 12, 35.

IV. RÉSZ.

Mózes küldetik Égyiptomba, Áron melléje adatik.

Akkor felelvén Mózes, monda: Ímé
nem hisznek nékem, sem az én beszé-
demnek nem engednek: mert azt mond-
ják: nem jelent meg néked az Úr.
2. Monda azért néki az Úr: Micsoda
az, ami kezedben vagyon? felele *Mózes:*
Vessző.
3. És monda *az Úr:* Vesd a földre azt.
És elveté azt a földre, és változék kí-
gyóvá: És Mózes elfutamodék előtte.
4. Monda pedig az Úr Mózesnek:
Nyujtsd ki a te kezedet, és fogd meg
a farkát. *Ki* az ő kezét kinyujtván
megfogá azt, és változék vesszővé ke-
zében.
5. Hogy higyjék hogy megjelent né-
ked az ő atyáiknak Ura Istene, az
Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób
Istene.
6. Monda pedig ismét néki az Úr.
Bocsássad a te kezedet kebeledbe, és
bébocsátá kezét az ő kebelébe, és ismét
kivoná *kebeléből,* és ímé az ő keze pok-
los vala mint a hó.
7. Monda annakfelette: Tegyed ismét
kebeledbe a te kezedet: ki kebelébe tevé
az ő kezét, és kivevé azt kebeléből, és
ímé megtisztult vala, mint egyéb teste.
8. És lészen, hogy ha nem hijénde-
nek néked, és nem engedének az első
csuda beszédének, hisznek a második
csuda beszédének.
9. És lészen, hogy ha nem hijénde-
nek e két jelenségnek is, és nem en-
gedéndenek a te beszédednek, akkor
meríts vizet a * folyóvízből, és öntsed
a szárazra. És változnak a vizek a
földön vérré, a melyeket merítettél a
folyóvízből. * rész 7, 20.
10. És monda Mózes az Úrnak: *Kér-
lek* Uram, *ne küldj* engemet *oda: mert*
nem vagyok ékesenszóló, ez előtt sem
voltam soha, sem pedig miolta a te
szolgáddal beszélsz; hanem késedelmes
vagyok a szólásra, mivelhogy bántatott
az én nyelvem.
11. Kinek felele az Úr: Kicsoda te-
remtette az embernek száját? Avagy
ki teszi *az embert* siketté, vagy né-
mává, vagy látóvá, vagy vakká? avagy
nem én-é, *ki* Úr *vagyok?*
12. Annakokáért menj el, és én lészek
a te száddal, és * megtanítlak tégedet
mit szólj. * Máté 10, 19. Luk. 21, 14.
13. És monda: Kérlek Uram küldjed
azt, a kit illik küldened.
14. És felgerjede az Úrnak haragja
Mózes ellen, és monda: Avagy * nem
atyádfia-é tenéked a Lévi nemzet-
ségéből való Áron? Tudom hogy ő
ékesenszóló: és ímé ő néked † elődbe
kijő, ki mihelyt meglát téged, örvendez
szivében. * rész 6, 20. † vers 27.

15. Te szólj néki, és adjad szájába e beszédeket, és én leszek a te száddal és az ő szájával, és megtanítlak titeket mit *kelljen* cselekednetek.
16. És ő szóljon te helyedben a népnek, és ő lészen néked szájad gyanánt, te pedig néki lészesz *úgymint* Isten gyanánt.
17. E vesszőt pedig vegyed kezedbe, melylyel csudákat tégy.
18. Elméne azért Mózes, és megtére az ő ipához Jethróhoz, és monda néki: Kérlek, *engedd nékem, hogy* menjek el az én atyámfiaihoz Égyiptomba, és lássam meg ha még élnek. És monda Jethró Mózesnek: Eredj el békességgel.
19. Mert *azt* mondotta vala az Úr Mózesnek Midiánban: Eredj el haza Égyiptomba: mert megholtak mind azok, kik téged halálra keresnek vala.
20. És felvevé Mózes az ő feleségét, és az ő fijait, és ülteté őket szamár hátára, és haza méne Égyiptomba, és elvivé Mózes az Isten * vesszejét is kezében. * vers 2. 3. 17.
21. És *ezt is* mondotta vala az Úr Mózesnek: Mikor elindulsz hogy Égyiptomba haza menj, meglásd hogy mind azokat a csudákat melyeket reád bíztam megmíveljed Faraó előtt; és * én megkeményítem az ő szívét, hogy ne bocsássa el a népet. * rész 7, 12. 13. 20. 22.
22. Ezt mondjad azért Faraónak: Ezt mondja az Úr: Én fiam * *és én* elsőszülöttem az Izráel. * Hós. 11, 1.
23. És én mondám néked: Bocsásd el az én elsőszülöttemet hogy szolgáljon nékem, és nem akarád őtet elbocsátani: *annakokáért* ímé én megölöm a te fijadat, a te elsőszülöttedet.
24. És lőn az úton, egy szálláson eleibe méne néki az Úr, és akarja vala őtet * megölni. * 1 Móz. 17, 14.
25. Czippora azért ragada egy éles kést, és elmetszé az ő fijának szemérem testének első bőrét, és *Mózesnek* lába eleibe veté, és monda: Az *én fiamnak* vérével *váltott* férjem vagy te nékem.
26. És megszűnék ő tőle *az Úr*. Vérnek férjének mondotta vala pedig akkor *Mózest*, a körülmetélkedésért.
27. Az Úr pedig megparancsolta vala Áronnak: Eredj eleibe Mózesnek a pusztába: ki elmenvén eleibe méne néki az Isten * hegyénél, és megcsókolá őtet. * rész 3, 1.
28. Akkor megbeszélé Mózes Áronnak az Istennek minden dolgait, melyekért őtet küldi vala, és mind azokat a jeleket, melyeket parancsolt vala hogy cselekedném.
29. Elmenvén azért Mózes és Áron, egybegyüjték az Izráel fijainak minden Véneit.
30. És mikor Áron megmondotta volna mind azokat a beszédeket melyeket szólott vala az Úr Mózesnek, és azokat a csudákat cselekedné a nép előtt.
31. Hitt a * nép: és mikor hallották volna, hogy az Úr meglátogatta volna az Izráel fijait, és megtekintette volna azoknak nyomorúságokat, leborúlván hálákat adának *Istennek*. * rész 3, 18.

V. RÉSZ.

Első dolga Mózesnek Faraónál.

Annakutánna elmenének Mózes és Áron, és mondának Faraónak: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Bocsásd el az én népemet, hogy nékem innepet szenteljenek a pusztában.
2. És monda Faraó: Kicsoda * az Úr, hogy engedjek az ő beszédének, és elbocsássam az Izráelt? Az Ur*at is* nem esmérem, az Izráelt is nem bocsátom el. * Jób 21, 15.
3. És mondának: A Zsidóknak Istene megjelent nékünk: kérünk *engedd meg hogy* menjünk harmadnapi *járó* földre a pusztába, hogy áldozzunk a mi Urunknak Istenünknek, hogy meg ne büntessen minket döghalállal vagy fegyverrel.
4. És monda azoknak az Égyiptom Királya: Óh Mózes és Áron, miért késlelitek meg a népet az ő munkájokban? menjetek el dolgotokra.
5. Ezt is mondja vala Faraó: Mivelhogy a földnek népe sok, *ahoz való biztotokban* vonszátok el a népet a munkától.
6. És parancsolá Faraó a napon a nép pallérinak és előttökjáróinak, ilyen módon:
7. Ennekutánna polyvát a népnek ne adjatok a téglacsinálásához mint ennekelőtte, ő magok menjenek el, és keressenek magoknak polyvát.
8. Mindazáltal a tégla számot, melyet ennekelőtte csináltak, ugyan reájok vessétek, azt le ne szállítsátok: mert hivalkodnak, és azért kiáltanak, *ezt* mondván: Menjünk el, áldozzunk a mi Istenünknek.
9. Terheltessenek meg dologtétellel a férjfiak, hogy abban legyenek fog-

lalatosok, és ne bízzanak hazugságnak beszédeiben.
10. Kimenének azért e népnek sarczoltatói és az ő előttökjárók, és mondának a népnek ilyen szókkal: Ezt mondja Faraó: Én nem adok néktek polyvát.
11. Ti magatok menjetek el, keressetek polyvát a hol találtok, mert ugyan nem kissebbíttetik meg semmivel a ti munkátok.
12. És eloszla a nép egész Égyiptomnak földén, hogy gyüjtenének pozdorját a polyva helyébe.
13. És a pallérok kénszerítik vala őket *ezt* mondván: Végezzétek el a ti munkátokat a *minden*napi *reátok vetett tégla* számot az ő napján, mint szinte mikor polyvát adtak.
14. És megverettetének az Izráel fijai előtt járók, kiket a Faraó pallérai rendeltek vala azok előtt, *és ezt* mondják vala: Miért nem teljesítettétek bé a reátok vetett tégla számot, sem tegnap, sem ma, mint ennekelőtte?
15. Annakokáért elmenének az Izráel fijainak előttök járói, és kiáltának Faraóra ilyen módon: Miért cselekedel így a te szolgáiddal?
16. Polyvát nem adnak a te szolgáidnak, és *azt* mondják nékünk: Csináljatok téglát: és ímé a te szolgáid verettetnek, maga a te néped bűnös *hogy polyvát nem adnak.*
17. És monda *Faraó:* Csak hívalkodtok *és* henyéltek, azért mondjátok: Menjünk el, áldozzunk az Úrnak.
18. Annakokáért menjetek el, munkálódjatok, polyvát ugyan nem adnak; a tégla számot pedig, *melyet reátok vetnek,* béadjátok.
19. Mikor látták volna az Izráel fijainak előttök járói, hogy *az ő állapotjok* nyomorultúl volna, mivelhogy azt mondanák, hogy a mindennapi reájok vetett tégla szám semmiben alább ne szálljon.
20. Előtalálván Mózest és Áront, mikor amazok kijőnének Faraótól: ellenek támadván,
21. Mondának nékik: Lássa meg az Úr a ti *dolgotokat,* és ítélje meg, kik minket utálatosokká tettetek Faraó előtt, és az ő szolgái előtt, és fegyvert adátok az ő kezekbe, hogy minket megölnének.
22. És Mózes az Úrhoz fordulván, monda: Uram, miért nyomorítád *így* e népet? Miért küldöttél engemet ide?
23. Mert az időtől fogva, hogy bémentem Faraóhoz, hogy a te nevedben *néki* szólnék, e népet *annál is inkább* nyomorgatja: és te ugyan nem szabadítád meg a te népedet.

VI. RÉSZ.

Újonnan küldetik Mózes Faraóhoz.

És monda az Úr Mózesnek: Majd *immár* meglátod mit cselekeszem Faraóval: mert hatalmas kéz által *kénszeríttetvén* bocsátja el őket, és hatalmas kéztől *kénszeríttetvén* üzi ki őket az ő földéből.
2. És szólítván Isten Mózest, monda néki: Én *vagyok* az Úr.
3. És megjelentettem magamat Ábrahámnak, Izsáknak, és Jákóbnak * a mindenható erős Isten*nek nevé*ben: de az én Jehova † nevemben nem jelentettem meg magamat nékik.
* 1 Móz. 17, 1. 16. 17. rész 21, 2. Zsid. 11, 11. † vers 6—8. Ezék. 20, 5. 6.
4. Mert szövetséget tettem ő velek; hogy nékik adnám Kanaán földét, az ő bujdosások földét, melyen jövevények voltak.
5. Annakfelette én hallottam az Izráel fijainak kiáltásokat, kiket az Égyiptombeliek szolgálattal nyomorgatnak: és megemlékeztem az én szövetségemről.
6. Annakokáért mond meg az Izráel fijainak: Én *vagyok az* Úr, és kiviszlek titeket Égyiptomnak terhes szolgálatjából, és megmentelek az ő szolgálatjoktól, és megszabadítlak titeket az én karomnak kinyujtása által, és nagy ítéletek által.
7. És népemmé fogadlak titeket, és lészek néktek Istentek, és megtudjátok, hogy én vagyok a ti Uratok Istentek, ki Égyiptom igájától megmentelek titeket.
8. És béviszlek titeket a földre, melyért *megesküdtem,* hogy * adnám azt Ábrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak, és adom néktek azt örökségűl. Én *vagyok az* Úr. * 1 Móz. 15, 18. 28, 13.
9. Szóla pedig ilyen módon Mózes az Izráel fijainak; de nem hallgatának Mózeshez, az ő lelkek *nagy* keserűsége miatt, és a *nagy* kemény szolgálat miatt.
10. Annakokáért szóla a Jehova Mózesnek ilyen módon:
11. Eredj bé, szólj Faraónak az égyiptombeli Királynak, hogy bocsássa el az Izráel fijait az ő földéből.
12. És szóla Mózes az Úr előtt, mondván: Ímé az Izráel fijai nem hallanak meg engemet: mimódon hallana meg

ezért Faraó engemet, ha én * körülmetéletlen ajakú vagyok. * rész 4, 10. 7, 1. 2.

13. És szóla az Úr Mózesnek és Áronnak, és parancsolá nékik, *hogy az* Izráel fijaihoz *mennének,* és az égyiptombeli Faraó Királyhoz, hogy az Izráel fijait kihoznák Égyiptom földéből.

14. Ezek *pedig* az ő attyoknak házoknépeinek fejei: * Rúbennek, az Izráel elsőszülöttének fijai: Khánokh, Pallu, Kheczron, Khármi. Ezek Rúbennek cselédei. * 1 Móz. 46, 9.

15. Simeonnak * fijai: Jémuel, Jámin, Ohád, Jákin, Czohár, és Saul, a kananeabeli asszonytól való. Ezek a Simeon cselédei. * 1 Móz. 46, 10.

16. A * Lévi fijainak pedig nevek az ő nemzetségek szerint ezek: Gerson, Kéhát, és Mérári. A Lévi életének pedig esztendei *voltak* száz harminczhét esztendők. * 1 Móz. 46, 11.

17. Gerson * fijai: Libni, Simhi, az ő cselédjek szerint. * 1 Krón. 6, 17.

18. Kéhátnak * fijai: Amrám, Iczhár, Khebron és Huziel. A Kéhát életének pedig esztendei voltak száz harmincz-három esztendők. * 1 Krón. 6, 18.

19. Mérári * fijai: Makhi és Musi. Ezek a Lévi cselédei az ő nemzetségek szerint. * 1 Krón. 6, 19.

20. Amrám * pedig vevé feleségűl magának Jókhebedet, attyának hugát, ki szülé néki Áront és Mózest. És az Amrám életének esztendei *voltak* száz harminczhét esztendők. * 2 Móz. 26, 59.

21. Iczhárnak fijai: Kórákh, Néfeg, és Zikhri.

22. Huziel fijai: Misáel, Elezáfán, Sitheri.

23. És * Áron feleségűl vevé magának Elisebát, az Aminádáb leányát, Nahasonnak hugát, ki szülé néki Nádábot, Abihut, Eleázárt, és Ithámárt. * 4 Móz. 3, 2.

24. Kórákhnak pedig fijai: Assir, Elkánah, Abiasáf. Ezek a Korákhitáknak cselédei.

25. Eleázár az Áron fija vőn magának feleségűl *egyet* a Putiel leányai közűl, ki szülé néki Fineást. Ezek a Léviták attyainak fejei az ő cselédjek szerint.

26. Ez Áron és * Mózes, kiknek parancsolá a Jehova: Hozzátok ki az Izráel fijait Égyiptom földéből, az ő seregek szerint. * vers 10.

27. Ezek a kik szóltak az égyiptomi Faraó Királynak, hogy kihoznák az Izráel fijait Égyiptomból, ez Mózes és Áron.

28. És *ugyan*azon napon monda az Úr Mózesnek az Égyiptom földében.

29. Szóla, *mondok,* az Úr Mózesnek, mondván: Én *vagyok* az Úr: Megmondjad Faraónak az égyiptomi Királynak mind azokat, melyeket én szólok néked.

30. És monda Mózes az Úr előtt: Imé én * körűlmetéletlen ajakú vagyok, és hogy hallgatna meg engemet Faraó? * rész 4, 10. 7, 1. 2.

VII. RÉSZ.

Második és harmadik dolgai Mózesnek Faraónál

És monda az Úr Mózesnek: Ímé Isten képébe * állattalak téged Faraó eleibe, Áron pedig a te atyádfia, legyen te szószólód. * rész 4, 16.

2. Te mond meg mind azokat a melyeket én parancsolándok néked; Áron pedig a te atyádfia mondja meg azokat Faraónak, hogy bocsássa el az Izráel fijait az ő földéből.

3. Én pedig * megkeményítem Faraónak szívét, és megsokasítom az én jeleimet és csudáimat Égyiptomnak földén. * rész 4, 21. 7, 13. 14.

4. És nem hallgatja meg a ti beszédeteket Faraó, és kinyujtom az én kezemet Égyiptomra: kihozom az én seregimet, az én népemet az Izráel fijait Égyiptomnak földéből nagy ítéletek által.

5. És megtudják az Égyiptombeliek, hogy én vagyok az Úr, mikor kinyujtándom az én kezemet Égyiptomra és kivijéndem az Izráel fijait ő közűlök.

6. Annakokáért Mózes és Áron a képen cselekedének, a mint parancsolta vala nékik az Úr.

7. Mózes pedig nyolczvan esztendős *vala,* Áron nyolczvanhárom esztendős, mikor Faraónak szóltak.

8. És monda az Úr Mózesnek és Áronnak ilyenképen:

9. Mikor Faraó szóland néktek ilyen módon: mutassatok valami csudát: Akkor ezt mondjad Áronnak: Vegyed a te vessződet, és vesd el Faraó előtt, és változik kígyóvá.

10. Béméne azért Mózes és Áron Faraóhoz, és úgy cselekedének a mint az Úr parancsolta vala: Elveté Áron az ő vesszejét Faraó előtt, és az ő szolgái előtt, és változék kígyóvá.

11. Hivatá pedig Faraó is a bölcseket és varázslókat, és * azok is az Égyiptomnak bölcsei az ő varázslások által a képen cselekedének. * 2 Tim. 3, 8.

12. Mert elveté mindenik az ő vesszejét, és változának a vesszők kígyókká: de az Áron vesszeje elnyelé azok vesszejeket.

13. És megkeményíté magát a Faraó szíve, és nem engede nékik, a mint az Úr mondotta vala.

14. Monda azért az Úr Mózesnek: Megkeményedett a Faraó szíve, nem akarja e népet elereszteni.

15. Eredj Faraóhoz reggel, ímé a vizek mellé megyen ki, és állj ő eleibe a folyóviznek partjára, és a vesszőt a mely kígyóvá változott vala, vegyed kezedbe.

16. És ezt mondjad néki: A Zsidóknak Ura Istene küldött engemet te hozzád *e parancsolattal:* Bocsásd el az én népemet, hogy szolgáljanak nékem a pusztában, és ímé ez ideig nem engedtél.

17. Ezt mondja *azért* az Úr: Ezen tudod meg hogy én *vagyok* az Úr: Ímé én megsujtom az én kezemben *való* vesszővel a folyóvizet, és változik vérré.

18. És a folyóvízben *való* hal meghal, és a folyóvíz büdös lészen: És az Égyiptombeliek irtódzanak a folyóviznek italától.

19. Monda azért az Úr Mózesnek: Mondjad Áronnak: Vegyed a te vessződet, és nyujtsd ki a te kezedet Égyiptomnak vizeire, azoknak folyóvizeire, patakira, tavaira, és minden vízállásira, és vérré változnak: és lészen vér egész Égyiptom földén, mind fa, mind kő *edényekben*.

20. És a képen cselekedének Mózes és Áron, mint az Úr parancsolta vala *nékik*. És felemelvén a vesszőt, megsujtá Faraó előtt, és az ő szolgái előtt a folyóvizet és változának mind a vizek a folyóvízben vérré.

21. A hal pedig a folyóvízben meghala, és büdös lőn a folyóvíz, *annyira* hogy az Égyiptombeliek a folyóvízből nem ihattak; és mind az egész Égyiptom földén vér vala.

22. Az égyiptombeli bölcsek is azonképen cselekedének az ő varázslásokkal, és megkeményíté magát Faraó szíve, hogy ne hallgatna azokhoz, a mint az Úr szólott.

23. És elfordula Faraó és méne házába, és semmit nem gondola ezzel is.

24. Az Égyiptombeliek pedig ásának *kútakat* a folyóvíz körül, hogy innának; mert nem ihatják vala a folyóvizet.

25. És hét napig tarta az Úrnak ostora a folyóvízen.

VIII. RÉSZ.

Negyedik, ötödik és hatodik dolga Mózesnek Faraónál.

És monda az Úr Mózesnek: Eredj bé Faraóhoz és mond meg néki: Ezt mondja az Úr: Bocsásd el az én népemet, hogy szolgáljon nékem.

2. Hogyha el nem akarod bocsátani, ímé én megverem minden te határodat békákkal.

3. És a folyóvíz békákkal foly, és felmennek és bémennek a te házadba, hálóházadba, és ágyadra, a te szolgáidnak házokba, a te népednek *házokba*, a te sütőkemenczéidbe, a te tésztádba.

4. Mind te reád és a te népedre, s mind a te szolgáidra támadnak e békák.

5. És monda az Úr Mózesnek: Mondjad Áronnak: Nyujtsd ki kezedet a te vessződdel a folyóvizekre, patakokra, a tókra, és hozz békákat Égyiptom földére.

6. És kinyujtá az ő kezét Áron Égyiptomnak vizeire; és jövének ki békák, és ellepék Égyiptom földét.

7. És a bölcsek *is* hasonlóképen cselekedének az ő varázslásokkal; és hozának békákat Égyiptom földére.

8. És hívatván Faraó Mózest és Áront, monda: Kérjétek az Urat hogy vegye el rólam, és az én népemről a békákat; és elbocsátom a népet hogy áldozzanak az Úrnak.

9. És monda Mózes Faraónak: Dicsekedjél én felettem, és *mond meg* mikorra imádkozzam éretted, és a te szolgáidért, és a te népedért, hogy elvétessenek a békák tőled és a te házaidtól; és csak a folyóvízben maradjanak.

10. Felele *Faraó:* Holnapra. És monda *Mózes: Legyen* a te beszéded szerint: hogy megtudjad, hogy nincsen *olyan Isten* mint a mi Urunk Istenünk.

11. És eltávoznak a békák tőled, a te házaidtól, szolgáidtól, és a te népedtől; és csak a folyóvízben maradnak.

12. Kiméne azért Mózes és Áron Faraótól: és kiálta Mózes az Úrhoz, hogy elvenné a békákat, melyeket Faraóra bocsátott vala.

13. És cselekedék az Úr Mózesnek beszéde szerint, és kihalának a békák a házakból, falukból és mezőkből.

14. És rakásra hányák azokat és a föld elbüszhödék.

15. Mikor pedig Faraó látta volna hogy *megszabadult volna,* megkeményíté az ő szívét, és nem engede nékik: miképen az Úr mondotta vala.

16. És monda az Úr Mózesnek: Mondjad Áronnak: Nyujtsd ki a te vessződet, és sujtsd meg a földnek porát, és változik tetvekké egész Égyiptom földén.

17. Kik a képen cselekedének: mert Áron kinyujtá kezét az ő vesszejével, és megsujtá a földnek porát: és lőnek tetvek az emberekben és barmokban: a földnek minden pora változék tetvekké egész Égyiptom földén.

18. A bölcsek is hasonlóképen cselekedének az ő varázslások által hogy tetveket hoznának ki a *földből;* de nem mívelheték. Valának azért tetvek az emberekben és a barmokban.

19. Mondának azért a bölcsek Faraónak: Isteni hatalom ez. És megkeményíté magát a Faraó szíve, és nem hallá meg azoknak beszédeket: miképen az Úr megmondotta vala.

20. Monda azért az Úr Mózesnek: Kelj fel reggel, és állj Faraó eleibe, (ímé a vizek mellé megyen ki) és *ezt* mondjad néki: Ezt mondja az Úr: Bocsásd el az én népemet, hogy szolgáljon nékem.

21. Mert ha el nem bocsátándod az én népemet, ímé én bocsátok te reád, a te szolgáidra, és a te népedre, és a te házaidra mindenféle *ártalmas* bogarakat, és bételnek az Égyiptombelieknek házaik mindenféle bogarakkal, a föld is, a melyen ők *vagynak.*

22. És megválasztom azon a napon a Gósen földét melyen az én népem lakik, hogy ne legyen ott semmi *ártalmas* bogár: hogy megtudjad, hogy én vagyok az Úr mind e széles földön.

23. És választást tészek az én népem között, és a te néped között: holnap lészen e jelenség.

24. És a képen cselekedék az Úr: mert jöve mindenféle *ártalmas* bogaraknak neme Faraó házára, az ő szolgáinak házokra, és egész Égyiptom földére, és a föld megvesze a sokféle *ártalmas* bogarak miatt.

25. Hívatá azért Faraó Mózest és Áront, és monda: Menjetek el, áldozzatok a ti Istenteknek ezen a földön.

26. És monda Mózes: Nem illik hogy úgy cselekedjünk: mert a mi az Égyiptombeliek előtt utálatos, *azt* áldoznánk a mi Urunknak Istenünknek: *hogyha pedig* azt áldoznánk ő előttök a mitől ők iszonyodnak, avagy nem megköveznének-é minket?

27. Harmadnapi * járó földre megyünk a pusztába, és áldozunk a mi Urunknak Istenünknek, a mint parancsolta nékünk. *rész 3, 18.

28. És monda Faraó: Én elbocsátlak titeket, hogy áldozzatok a ti Uratoknak Istenteknek a pusztában, de messzebb ne menjetek: imádkozzatok én érettem.

29. Felele Mózes: Ímé én kimegyek te tőled, és kérem a Jehovát, és eltávozik *minden ártalmas* bogár Faraótól, az ő szolgáitól, és az ő népétől holnap, többé meg ne csúfoljon Faraó, el nem bocsátván a népet hogy áldozzék az Úrnak.

30. És kiméne Mózes Faraótól, és könyörge az Úrnak.

31. És cselekedék az Úr a Mózes beszéde szerint; és elvőn Faraóról, az ő szolgáiról és az ő népéről *minden ártalmas* bogarakat, és *csak* egy sem marada.

32. És megkeményíté Faraó az ő szívét ez úttal is, és nem bocsátá el a népet.

IX. RÉSZ.

Hetedik, nyolczadik és kilenczedik dolga Mózesnek Faraónál.

És monda az Úr Mózesnek: Menj bé Faraóhoz, és szólj néki: Ezt mondja a Zsidóknak Ura Istene: Bocsásd el az én népemet hogy szolgáljon nékem.

2. Hogyha el nem akarod bocsátani, és mégis megtartóztatod őket:

3. Ímé az Úr keze lészen a te mezei barmaidon, lovaidon, szamaraidon, tevéiden, ökreiden, juhaidon, igen nagy döghalállal.

4. És választást tészen az Úr az Izráelnek barmai között, és az Égyiptombeliek barmai között, és az Izráel fijai barma közűl egy sem hal meg.

5. És időt vete a Jehova *néki* mondván: Holnap míveli ezt az Úr e földön.

6. És megcselekedé az Úr e dolgot másodnapon, és meghala Égyiptomnak minden barma: de az Izráel fijainak barmok közűl nem hala meg egy is.

7. És elkülde Faraó: És ímé egy is nem holt vala meg az Izráelitáknak barmok közűl. És megkeményíté magát Faraó szíve, és nem bocsátá el a népet.

8. És monda az Úr Mózesnek és Áronnak: Vegyetek a kemenczéből *egy* marok hamvat, és vesse fel azt Mózes az égbe Faraó előtt.

9. És porrá lészen egész Égyiptom-

nak földén, hogy mind az embereken mind a barmokon legyenek hójagos fekélyek, egész Égyiptom földén.

10. Vőnek azért hamvat egy kemenczéből, és megállának Faraó előtt. Akkor felveté azt Mózes az égbe, és támadának mind az embereken, mind a barmokon hójagozó fekélyek.

11. És nem állhatnak vala Mózes előtt a bölesek a fekélyek miatt; mert valának fekélyek mind a bölcseken, s mind az egész Égyiptombelieken.

12. És megkeményíté az * Úr Faraónak szívét, és nem engede ő nékik, miképen szólott vala az Úr Mózesnek.

* vers 34., rész 7, 12. 13. 8, 15. 32.

13. És monda az Úr Mózesnek: Kelj fel jó reggel, és állj Faraó eleibe, és mond *ezt* néki: Ezt mondja a Zsidóknak Ura Istene: Bocsásd el az én népemet hogy szolgáljon nékem.

14. Mert én ez úttal bocsátom az én ostoraimat a te szívedre, a te szolgáidra, és a te népedre; hogy megtudjad hogy nincsen én hozzám hasonló az egész földön.

15. Mert kinyujtom most az én kezemet, és megverlek tégedet és a te népedet döghalállal, és kivágattatol e földről.

16. Bizonyára pedig azért támasztottalak tégedet, hogy megmutatnám te benned az én * hatalmamat: és hogy hirdessék az én nevemet az egész földön.

* rész 3, 19. 20. Róm. 9, 17.

17. Te mégis ellene állasz-é az én népemnek, és nem *akarod-é* elbocsátani?

18. Ímé én bocsátok holnap ekkorba *e földre* igen nagy kőesőt, melyhez hasonló nem volt Égyiptomban a napságtól fogva hogy fundáltatott, mind ez ideig.

19. Most annakokáért küldj el, *és* hajtasd bé *minden* barmodat és mindenedet valamid a mezőben *vagyon*. Minden ember és barom valamely táláltatik a mezőben, és házba nem vitetnek, kőes*ővel veretnek agyon és* meghalnak.

20. A ki *annakokáért* a Faraó szolgái közűl megrettene az Úr beszédétől, szolgáit és barmait házba rekeszté.

21. De a ki az Úr beszédével nem gondola, hagyá az ő szolgáit, és barmát a mezőn.

22. És monda az Úr Mózesnek: Nyujtsd ki a te kezedet az égre, és lészen kőeső egész Égyiptom földén az emberekre, barmokra, és a mezőnek minden fűvére, az Égyiptom földén.

23. Felemelé azért Mózes az ő vesszejét az égre, és az Úr támaszta mennydörgéseket és kőesőt, és tűz szálla le a földre: és *ilyen módon* az Úr bocsáta esőt kővel elegy az Égyiptom földére.

24. És lőn kőeső, és tűz a kőesővel elegy nagy bőséggel, melyhez hasonló nem volt egész Égyiptom földén, miolta emberek kezdettek rajta lakni.

25. És elvere a kőeső egész Égyiptom földén mindent valami a mezőn *vala*, mind embert, mind barmot; a mezőnek is minden füvét elveré a kőeső, és minden mezőn való fát egybe ronta.

26. Csak a Gósen földén, holott *valának* az Izráel fijai, nem volt kőeső.

27. Elküldé azért Faraó és hívatá Mózest és Áront, és monda nékik: Vétkeztem ez úttal; az Úr igaz; de én és az én népem bűnösök *vagyunk*.

28. Kérjétek az Urat legyen elég *immár*, hogy ne legyen *ezután* mennydörgés és kőeső: elbocsátlak titeket, és tovább ne maradjatok.

29. És monda néki Mózes: Minekutánna kimenéndek e városból, felemelem az én kezeimet az Úrhoz, és a mennydörgések megszűnnek, és több kőeső nem lészen: hogy megtudjad hogy az Úré a föld.

30. De te *felőled* és a te szolgáid *felől, bizonnyal* tudom, hogy ugyan nem féltek a Jehova Istennek szinétől.

31. A lent pedig és az árpát elverte vala *a kőeső*, mivelhogy az árpa megért vala, a len pedig megbimbózott vala.

32. A búzát pedig és a rozst nem verte vala el, mivelhogy késő vetések volnának.

33. Kiméne azért Mózes Faraótól a városból, és kiterjeszté az ő kezeit az Úrhoz: és megszűnének a mennydörgések és a kőeső, és nem lőn *több* eső a földre.

34. Látván pedig Faraó, hogy megállott volna az eső, a kőeső és a mennydörgés, ismét vétkezék, és megkeményíté szívét, ő és az ő szolgái.

35. És megkeményedék a Faraó szíve, és nem bocsátá el az Izráel fijait, a mint parancsolta vala az Úr Mózes által.

X. RÉSZ.

Tizedik dolga Mózesnek Faraónál, és a tizenegyediknek kezdete.

És monda az Úr Mózesnek: Eredj bé Faraóhoz mert én megkeményítettem az ő szívét és az ő szolgáinak szíve-

ket, hogy ezeket a jeleket cselekedném ő közöttök.
2. És hogy beszéljed ezeket a te fijadnak füleiben, és a te fijadnak fijának, a melyeket cselekedtem Égyiptomban, és a jeleket melyeket cselekedtem ő közöttök: és megtudjátok hogy én *vagyok* az Úr.
3. És béméne Mózes és Áron Faraóhoz, és mondának néki: Ezt mondja a Zsidóknak Ura Istene: Meddig nem akarod megalázni magadat én előttem: Bocsásd el az én népemet hogy szolgáljon nékem.
4. Hogyha nem akarod elbocsátani az én népemet, ímé én hozok holnap a te országodra sáskát.
5. És elborítja a földnek színét, és senki a földet nem láthatja, és megemészti a megmenekedett maradékot, a mi maradott néktek a kőesőtől, és minden zöldellő fát is megemészt a mezőről.
6. És bétöltik a te házaidat, és minden szolgáidnak házaikat, és minden Égyiptombelieknek házaikat: minéműeket nem láttak a te atyáid, sem a te atyáidnak attyai, miolta e földön voltak, *mind* e mai napig; és elfordula és kiméne Faraótól.
7. Mondának pedig a Faraó szolgái őnéki: Meddig lészen ez ember nékünk bántásunkra? Bocsásd el a népet hogy szolgáljanak az ő Uroknak Isteneknek: mégis nem vetted-é eszedbe hogy Égyiptom elveszett?
8. És visszahívák Mózest és Áront Faraóhoz, kiknek monda: Menjetek el, szolgáljatok a ti Uratoknak Isteneteknek: Kicsodák a kik elmennek?
9. És monda Mózes: A mi gyermekeinkkel és véneinkkel megyünk, a mi fiainkkal, leányinkkal *megyünk*, juhainkkal és barmainkkal megyünk: mert az Úrnak innepet kell szentelnünk.
10. Monda azért nékik: Bátor úgy legyen a Jehova veletek, ha elbocsátlak titeket mind gyermekestől; *mert* akárki is látja hogy valami gonoszra igyekeztek.
11. Nem úgy *legyen, hanem* menjetek el ti férjfiak, és szolgáljatok az Úrnak: mert azt kivántátok *tőlem,* és elűzé őket előle Faraó.
12. És monda az Úr Mózesnek: Emeld fel a te kezedet Égyiptom földére a sáskáért, és jöjjön fel Égyiptom földére, és emésszè meg a földnek minden fűvét, valami a kőesőtől maradott.
13. Kinyujtá azért Mózes az ő veszszejét Égyiptom földére, és az Úr támaszta a földre napkeleti szelet, *mely* mind egész nappal és egész éjjel fúva: reggel lőn és a napkeleti szél felhozá a sáskát.
14. És feljöve a sáska egész Égyiptom földére, és leszálla nagy sűrűséggel Égyiptomnak minden határain: annak előtte olyan sáska nem volt, ezután sem lészen olyan.
15. És elborítá az egész tartománynak színét, és a föld meghomályosodék, és a földnek minden fűvét megevé, a fának is minden gyümölcsét, melyet a kőeső hagyott vala; és semmi zöldellő nem marada a fákban, és a mezőnek fűvében egész Égyiptom földén.
16. Akkor sietvén hívatá Faraó Mózest és Áront, és monda: Vétkeztem a ti Uratok Istenetek ellen, és ti ellenetek.
17. Most annakokáért bocsásd meg csak ez egyszer az én bűnömet, és kérjétek a ti Uratokat Isteneteket, hogy vegye el én rólam ezt a halált.
18. És kiméne Faraó elől, és könyörge a Jehovának.
19. És fordíta a Jehova nagy erős napnyugoti szelet, és felemelé a sáskát, és veté azokat a veres tengerbe, nem marada csak egy sáska is egész Égyiptom földén.
20. És megkeményíté az Úr a Faraó szívét: és nem bocsátá el az Izráel fijait.
21. És monda az Úr Mózesnek: Nyujtsd fel a te kezedet az égre, és lészen setétség Égyiptom földén, melyet ugyan megtapasztalhatnak.
22. És kinyujtá Mózes az ő kezét az égre, és lőnek felette igen nagy setétségek Égyiptom földén három napokon.
23. Nem látták egymást, és senki az ő helyéből fel nem kelt három napokon. De az Izráel minden fijainak világosság vala az ő lakhelyekben.
24. Akkor hívatá Faraó Mózest, és monda: Menjetek el és szolgáljatok az Úrnak, csak juhaitok, barmotok maradjon *itt,* a gyermekeket is bátor elvigyétek.
25. És monda Mózes: Sőt inkább adnod kell nékünk áldozatra való barmokat is, hogy *azokat* megáldozzuk a mi Urunknak Istenünknek.
26. *Annakokáért* a mi barmunk is eljő velünk, egy köröm sem marad el: mert azokból veszünk a mi Urunknak Istenünknek szolgálatra: mi pedig nem

tudjuk a *barmoknak* melyik *féle nemével* áldozzunk az Úrnak mígnem oda jutunk.
27. És megkeményíté az * Úr a Faraó szívét, és nem akará őket elbocsátani. * rész 9, 12.
28. És monda néki Faraó: Eredj el tőlem: meglásd hogy többé az én orczámat ne lássad: mert valamely napon az én orczámat látod, meghalsz.
29. Felele Mózes: Igazán szólál. Nem látom többé a te orczádat.

XI. RÉSZ.

Elvégezése a Mózes tizenegyedik dolgának Faraónál.

Mert mondotta vala az Úr Mózesnek: Még egy csapást hozok Faraóra és Égyiptomra, azután elbocsát titeket innét; *és mikor* elbocsát, ugyan kénszerít hogy elmenjetek.
2. Szólj most a népnek füleibe, hogy kiki *mind* kérjen * az ő barátjától és *minden* asszony az ő asszonybarátjától ezüst edényeket és arany edényeket. * rész 3, 22. 12, 36.
3. És kedvessé tevé az Úr a népet az Égyiptombeliek előtt. Mózes is nagy *becsületes* ember vala Égyiptom földén a Faraó szolgái előtt, és a község előtt.
4. És monda Mózes *Faraónak:* Ezt mondja az Úr: Mikor éjfélkor *lejénd*, én általmegyek egész Égyiptomnak földén.
5. És meghal minden elsőszülött Égyiptomnak földén, Faraónak elsőszülöttétől fogva, ki ül az ő királyiszékiben, mind a malom *hajtó* szolgálóleány elsőszülöttéig, és minden oktalan állatoknak első fajzá*sok meghal.*
6. És lészen nagy kiáltás egész Égyiptomnak földén, melyhez hasonló nem volt, és nem lészen.
7. De az Izráelnek minden fijai ellen csak az eb sem mozdítja az ő nyelvét, sem az ember ellen, sem a barom ellen: hogy megtudjátok hogy külömbséget tett Isten az Égyiptombeliek között, és az Izráel között.
8. És mind ezek, a te szolgáid én hozzám jőnek, és én előttem meghajolnak, mondván: Eredj ki * te, és mind a nép mely hozzád hallgat. Azután kimegyek. És kiméne Faraó elől nagy haraggal. * rész 12, 31. 33.
9. *Miképen* megmondotta vala az Úr Mózesnek: Nem hallgatja meg Faraó a ti szótokat, hogy megsokasítsam az én csudáimat Égyiptomnak földén.
10. És *e képen noha* Mózes és Áron ezeket a csudákat tették volna Faraó előtt: *mindazáltal* megkeményíté az Úr Faraónak szívét, *annyira* hogy el ne bocsátaná az Izráel fijait az ő földéből.

XII. RÉSZ.

A Húsvétibáránynak rendelése: Az Izráel fijainak Égyiptomból kijövése.

Szólott vala pedig az Úr Mózesnek és Áronnak az Égyiptom földében, *ezt* mondván:
2. Ez hó ti nálatok minden havaknak kezdete *legyen,* első hó legyen néktek az esztendőnek havai között.
3. Szóljatok az Izráel egész gyülekezetének, mondván: Ez hónak tizedik *napján* minden ember válasszon *egy* bárányt az atyáknak házok szerint, *azaz* házanként *minden gazda egy* bárányt.
4. Hogyha a ház*nép* kevés volna a báránynak *megételére, a gazda* és az ő házához közel való szomszédja vegyenek *ketten egy bárányt* az ő házoknépének száma szerint: minden ember *annyi személyt* vegyen melléje a mennyi elég a báránynak megételére.
5. A bárány *pedig* ép, hím, és esztendős legyen néktek: *melyet* vagy juhok közül, vagy a kecskék közül válasszatok.
6. És ez hónak tizennegyedik napjáig legyen nálatok őrizet alatt, és megöljék azt mind az Izráel egész gyülekezetének serege, a két estve között.
7. És vegyenek annak vérében, és a mely házban azt megeszik, annak az ajtajának két mellékét, és a felső küszöbét hintsék meg azzal.
8. Megegyék pedig a *báránynak* húsát azon éjjel sütve, és a kovász nélkül való kenyereket, keserű *füvek*kel egyék meg azt.
9. Semmi sületlent abban meg ne egyetek, és vízben főttet: hanem sültet, a fejét a száraival és bélivel együtt *egyétek.*
10. Reggelre abban semmit ne hagyjatok; hogyha valami maradna reggelre benne, tűzzel égessétek meg.
11. Ilyen módon egyétek pedig meg: A ti derekaitokat felövezzétek, a ti saruitok lábaitokon *legyenek,* és pálczátok kezetekben, és *nagy* sietséggel egyétek, *mert* az Úr páskhája az.
12. Mert általmégyek az Égyiptom földén az éjjel, és megölök minden elsőszülöttet Égyiptomnak földén, az embertől fogva mind az oktalan állatig: és

én Jehova Égyiptom minden istenein megmutatom az én ítéleteimet.
13. És a vér lészen néktek jelűl a házakban, a melyekben ti lejéndetek, és mikor látándom a vért, elmégyek mellőletek, és a képen nem lészen ti köztetek csapás a veszedelemre, mikor én *az elsőszülötteket* vágom az Égyiptom földén.
14. És a nap emlékezetben legyen ti nálatok, és ezt innepnek szenteljétek az Úrnak a ti nemzetségtek között, örökké *megállandó* végezés szerint megszenteljétek azt.
15. Hét napon egyetek kovász nélkül való kenyeret: még az első napon kihányjátok a ti házaitokból a kovászt. Mert valaki ejéndik kovászost az első naptól fogva a hetedik napig, kitöröltetik az a lélek az Izráel közűl.
16. Az első napon is szent gyűléstek *legyen*, a hetedik napon is szent gyűléstek legyen: semmi munka azokon ne tétessék; hanem a mi ételére való minden léleknek, csak azt *lészen szabad* megkészítenetek.
17. Megtartsátok azért a kovász nélkül való kenyereknek *napját;* mert azon a napon hoztam ki a ti seregeiteket Égyiptomnak földéből: megtartsátok *mondok* e napot *minden időben* örökké való végezés szerint.
18. Az * első hónak tizennegyedik napján estve egyetek kovász nélkül való kenyereket, *ugyanezen* első hó huszonnegyedik napjának estvéjén.
* 3Móz. 23, 5.
19. Hét napon kovász ne találtassék a ti házaitokban: mert valaki kovászost ejéndik, kitöröltetik az a lélek az Izráel közűl, akár jövevény *légyen*, akár lakos.
20. Semmi kovászost ne egyetek, kovász nélkül való kenyeret egyetek minden ti lakhelyeitekben.
21. Előhívá * azért Mózes az Izráelnek minden Véneit, és monda nékik: Válasszatok és vegyetek magatoknak bárányokat a ti cselédeitek szerint, és áldozzatok páskhát. * Zsid. 11, 28.
22. Vegyetek *egy* kötés izsópot is, és mártsátok az edényben *lévő* vérbe, és hintsétek meg az ajtónak felső küszöbét és a két mellékét az edénybeli vérrel; ti közűletek pedig senki az ő házának ajtaján ki ne menjen reggelig.
23. És az Úr általmegyen Égyiptomnak megbüntetésére, és mikor látándja a vért az ajtónak felső küszöbén és a két mellékén, elmegyen az Úr az ajtó mellett, és nem engedi, hogy a pusztító bémenjen a ti házatokba öldöklésre.
24. Megtartsátok azért e dolgot, hogy legyen néked és a te fijaidnak örök *végezés szerint való rendtartás.*
25. És mikor bémenéndetek a földre, melyet az Úr ád néktek, a mint megígérte, akkor megtartsátok e czeremóniát.
26. Mikor pedig a ti fijaitok *azt* mondandják néktek: Micsoda ez a ti czeremóniátok?
27. Akkor *azt* mondjátok: Az Úr páskhájának áldozatja, ki az Izráel fijainak házok mellől elment Égyiptomban, mikor Égyiptomot megbüntette, és a mi házainkat megoltalmazta. És a nép fejét meghajtván, hálákat ada.
28. Annakokáért elmenének, és cselekedének az Izráel fijai a képen, a mint megparancsolta vala az Úr Mózesnek és Áronnak.
29. *Annakokáért* éjfélkor az Úr megöle minden elsőszülöttet Égyiptomnak földében, Faraónak elsőszülöttétől fogva, ki az ő székiben ül vala, a tömlöczben való fogolynak elsőszülöttéig: az oktalan állatoknak is minden első fajzását *megölé.*
30. Felkele azért Faraó az éjszaka, és mind az ő szolgái és egész Égyiptom, és támada nagy kiáltás Égyiptomban: mert egy ház is nem vala, melyben halott nem volna.
31. És hívatá Faraó Mózest és Áront éjszaka és monda: Keljetek * fel, menjetek ki az én népem közűl, mind ti, mind az Izráel fijai, és menjetek el, szolgáljatok az Úrnak, a mint mondjátok.
* rész 11, 1.
32. A ti juhaitokat és barmaitokat vigyétek el, a mint * kivántátok; és menjetek el, és imádkozzatok én érettem is.
* rész 10, 26.
33. És az Égyiptombeliek kénszerítik * vala a népet, hogy sietséggel kimennének a földről, mert *azt* mondják vala: *Majd* mindnyájan meghalunk.
* rész 6, 1. 11, 8.
34. És a nép az ő tésztáját, minekelőtte megkelne, dagasztóit ruhájába kötözvén, viszi vala hátán.
35. Az Izráel fijai pedig cselekedének a Mózes beszéde szerint: mert kérének az Égyiptombeliektől ezüst edényeket, arany edényeket és *sok drága* ruhákat.
36. Mert az Úr kedvessé * tette vala a népet az Égyiptombeliek előtt, hogy kölcsön adnának nékik: *és ilyen*

módon megfoszták az Égyiptombelieket. *rész 3, 21. 11, 2.
37. És elmenének az Izráel * fijai Rahmésesből Sukhótba, úgymint hatszáz ezer gyalog erős férjfiak kicsiny gyermekek nélkűl. *4 Móz. 33, 3.
38. Sok elegy *nép is* jöve ki velek, *sok* juh*ok*, ökr*ök* és felette sok bar*mok*.
39. És süténeka lisztből, melyet Égyiptomból hoztak vala, kovász nélkűl való pogácsákat; mert kovászszal nem elegyíttetett vala meg: mivelhogy Égyiptomból *ugyan* * kiűzték volna *őket*, és *ott semmit* nem mulathattak volna, és csak útravaló eleséget is nem készíthettek vala magoknak. *vers 31—33.
40. Az Izráel fijainak pedig lakások, a kik Égyiptomban laktak, *volt* * négyszáz harmincz esztendő. *Gal. 3, 17.
41. Mikor pedig a négyszáz harmincz esztendő bétölt volna, ugyanazon egy napon jövének ki az Úrnak minden seregei Égyiptomnak földéből.
42. *Méltó hogy* az Úrnak szenteltessék az az éjszaka, melyen kihozta őket Égyiptomból, ez az Úrnak éjszakája, melyet meg kell tartani minden Izráel fijainak az ő nemzetségekben.
43. És monda az Úr Mózesnek és Áronnak: E *legyen* a Páskha *megételének* rendtartása: Egy idegen ember is ne egyék abban.
44. Akárkinek pedig pénzen vett *szolgája*, minekutánna őtet körűlmetéled, azután egyék abban.
45. A jövevény és a béres ne egyék abban.
46. Egy házban egyék meg, *semmit annak* húsában a házból ki ne vigy, és annak * csontját meg ne törjétek.
*4 Móz. 9, 12. Ján. 19, 36.
47. Mind az egész Izráelnek gyülekezete megcselekedje azt.
48. Hogyha idegen *ember* bujdosik ti köztetek, ki az Úrnak páskhát akarna késziteni, körűlmetéltessék *először* azok közűl minden férjfiú, azután *úgy* kezdjen ahoz, és legyen olyan, mint azon a földön lakozó: *De* egy körűlmetéletlen se egyék abban.
49. Mind egy törvénye legyen a lakosnak és a jövevénynek, a ki ti közöttetek lakozik.
50. És megcselekedék az Izráel minden fijai, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek és Áronnak, úgy cselekedének.
51. És ugyanazon egy napon hozá ki az Úr az Izráel fijait Égyiptomnak földéből, az ő seregek szerint.

XIII. RÉSZ.

Az elsőszülötteknek felszenteltetése: a gyermekeknek a szabadulásról taníttatása: az Izráel fijainak útai.

Szóla az Isten *ismét* Mózesnek és monda:
2. Minden * elsőszülöttet nékem szentelj, valami megnyitja az ő annyának méhét az Izráel fijai között, akár az emberek, akár a barmok közűl, enyim az.
*4 Móz. 3, 13. Luk. 2, 23.
3. Monda azért Mózes a népnek: Megemlékezzetek e napról, melyen Égyiptomból, a szolgálatnak házából kijöttetek. Mert hatalmas kézzel hozott ki onnét titeket az Úr: És ne egyetek kovászos kenyeret.
4. Ma mentek ki Égyiptomból, az Abib *nevű* hónapban.
5. Mikor pedig bévijénd titeket az Úr a Kananeusoknak, Khittheusoknak, Emoreusoknak, Khiveusoknak és Jebuzeusoknak földökre, melyről megesküdt a ti atyáitoknak, hogy azt néktek adja, téjjel és mézzel folyó földet, ebben a hónapban cselekedjétek e czeremóniát.
6. Hét napon egyél kovász nélkűl való kenyereket, a heted napon az Úrnak szent innepe vagyon.
7. Kovásztalan kenyeret hét napon egyetek, és ne láttassék ti köztetek kovászos kenyér, se pedig mind az egész te határodban ne találtassék kovász.
8. És a te fijadnak azon a napon megbeszéljed, *ezt* mondván: Azért *cselekedjük ezt, hogy megemlékezzünk arról*, a mit az Úr cselekedett én velem, mikor kijövék Égyiptomból.
9. És legyen az néked *mintegy* kezeden való jegyűl, és emlékezetűl a te szemeid előtt, hogy az Úrnak törvénye legyen a te szádban, hogy hatalmas kéz által hozott ki az Úr téged Égyiptomból.
10. És megtartsad a rendelést minden esztendőben, az ő idejében.
11. És mikor bévijénd tégedet az Úr a Kananeusoknak földökre, a miképen megesküdt néked és a te atyáidnak, és azt néked adándja;
12. Akkor, * valami az ő annyának méhét megnyitja, az Úrnak kiválasszad, és minden baromnak, a mely tiéd, az első fijai, *tudniillik* a hímek, az Úré *legyenek*. *rész 34, 19. 4 Móz. 8, 17.
13. A szamárnak minden első fiját megváltsad egy kecskefiún, hogyha meg nem váltod, szegd meg a nyakát: az embernek pedig elsőszülöttét a te fijaid között megváltsad.

14. Mikor pedig a te fijad téged másodnapon kérdénd, mondván: Mi *dolog* ez? *Azt* mondjad néki: *Nagy* hatalmas kézzel hozott ki minket az Úr Égyiptomból, a szolgálatnak házából.

15. És mikor Faraó megkeményítette volna magát, hogy minket el ne bocsátana, megöle az Úr minden elsőszülöttet Égyiptomnak földén, az embernek elsőszülöttétől fogva, mind a baromnak első fajzásáig; annakokáért adok az Úrnak minden elsőszülött hímet: az én fiaimnak pedig elsőszülöttét megváltom.

16. És legyen *mintegy* kezeden való jegyűl, és homlokon függő gyanánt a te szemeid előtt, mert hatalmas kéz által hozott ki minket az Úr Égyiptomból.

17. És mikor kibocsátotta volna Faraó a népet, nem vivé az Isten őket a Filiszteusok földének útára, mivelhogy közel vala: mert az Isten *ezt* gondolja vala, netalán megbánja a nép *hogy Égyiptomból* kijött, ha látándja a hadat, és hátra térnek Égyiptomba.

18. Annakokáért vivé az Isten a népet a veres tenger pusztájának kerengő útán, és fegyveres kézzel jövének ki az Izráel fijai Égyiptom földéből.

19. Elvivé Mózes a József csontjait is vele: mert megesketvén megeskette vala az Izráel fijait, mondván: Az * Isten meglátogatván meglátogat titeket; és az én tetemimet felvigyétek innét veletek. * 1 Móz. 50, 25. Jós. 24, 32.

20. Elmenvén * azért Sukhótból, tábort járának Ethámban a pusztának végében. * 4 Móz. 33, 6.

21. És az Úr megyen vala előttök nappal * felhőnek oszlopában, hogy vezérlené őket az úton: éjjel pedig tűznek oszlopában, hogy világosságot szerzene nékik, hogy éjjel és nappal mehetnének. * rész 40, 38. 4 Móz. 14, 14. 5 Móz. 1, 33 Neh. 9, 12. 19. Zsolt. 78, 14. 105, 39. 1 Kor. 10, 1.

22. Nem távozott el a felhőnek oszlopa nappal, sem a tűznek oszlopa éjjel a nép elől.

XIV. RÉSZ.

Kergettetések az Izráel fijainak az Égyiptombeliektől, és megszabadulások.

Szóla pedig az Úr Mózesnek, *ezt* mondván:

2. Szólj az Izráel fijainak, hogy térülvén az útból, szálljanak meg Pihakhiróth előtt Migdol között és a tenger között, Báálczéfon ellenében: *és* az ellenében járjatok tábort a tenger mellett.

3. És azt kezdi mondani Faraó az Izráel fijai felől: Eltévelyedtek e földön, a puszta körűlfogta őket.

4. És megkeményítem Faraónak szívét, és utánnok megyen nékik; megdicsőíttetem Faraóban és minden ő seregeiben: és megtudják az Égyiptombeliek hogy én vagyok az Úr: és úgy cselekedének.

5. Megmondák azért az Égyiptom Királyának, hogy a nép *ugyan* futva menne: és megfordula Faraónak és az ő szolgáinak szívek a nép ellen, és mondának: Mit cselekedénk hogy elbocsátánk az Izráelt, hogy ne szolgálna nékünk.

6. Elkészíté azért az ő szekerét, és mellé vevé a népét.

7. Vőn *annakfelette mellé* hatszáz választott szekereket, és Égyiptomnak minden szekereit: és mind azokon *rendele* hadnagyokat.

8. És megkeményíté az Úr az égyiptombeli Faraó Királynak szívét, és utánnok méne az Izráel fijainak; az Izráel fijai pedig mennek vala * nagy hatalommal. * 4 Móz. 33, 3.

9. És * az Égyiptombeliek utánnok menvén, elérék őket a hol a tenger mellett megszállottak vala, Faraó szekerének minden lovai, lovagjai, és az ő serege Pihakhiróth mellett Báálczéfon ellenében. * Jós. 24, 6.

10. És mikor Faraó elközelített volna, felemelék az Izráel fijai az ő szemeiket, és ímé az Égyiptombeliek utánnok menvén *valának*; és mikor felette igen megrémültek volna, kiáltának az Izráel fijai az Úrhoz.

11. És mondának Mózesnek: Avagy nem *voltak-é* Égyiptomban koporsók, hogy minket *ide* hoztál hogy meghalnánk e pusztában? Mit cselekedél velünk hogy kihoztál minket Égyiptomból?

12. Avagy nem ez-é a mit mondunk vala néked Égyiptomban, mikor *azt* mondjuk vala: Hagyj békét nékünk, hogy szolgáljunk az Égyiptombelieknek, mert jobb volt volna nékünk szolgálnunk az Égyiptombelieknek, hogynem mint e pusztában meghalnunk.

13. És monda Mózes a népnek: Ne féljetek, legyetek vesztegségben, és nézzétek az Úrnak * szabadítását, melyet ma cselekszik veletek; mert a mely Égyiptombelieket ma láttatok, soha többé azokat nem látjátok. * vers 27—31.

14. Az Úr hadakozik ti érettetek: ti legyetek vesztegségben.

15. És monda az Úr Mózesnek: Mit kiáltasz én hozzám? Szólj az Izráel fijainak hogy induljanak el.
16. Te pedig emeld fel a te vessződet, és nyujtsd ki a te kezedet a tengerre, és azt válaszd *két felé,* és menjenek be az Izráel fijai a tenger *közepi*be a szárazon.
17. Én pedig, ímé én megkeményítem az Égyiptombelieknek szíveket: és bémennek ő utánnok, és megdicsőíttetem Faraóban, és minden ő seregében, szekereiben és lovagjaiban.
18. És megtudják az Égyiptombeliek hogy én vagyok az Úr, minekutánna megdicsőíttetem Faraóban, az ő szekereiben és lovagjaiban.
19. Elméne annakokáért az Istennek Angyala, * ki az Izráel tábora előtt megyen vala, és a sereg után *kezde menni:* és a felhőnek oszlopa is *mely* előttök † *jár vala,* elméne; és a sereg után álla. * Jós. 5, 14. † rész 13, 21.
20. És álla az Égyiptombelieknek és az Izráelnek tábora közé: és *amazoknak* volt homályos felhő és setétség, *ezeknek* pedig az éjszakát megvilágosítja vala, *annyira hogy* az egész éjszaka egymáshoz nem közelítettek.
21. És felemelé Mózes az ő kezét a tengerre, és az Úr napkeleti erős szélnek mind egész éjszaka *való fuvásával* a tengert elhajtá, és a tengert megszáraztá, minekutánna a *tengernek* vizei * ketté váltak volna.
* Jós. 4, 23. Zsolt. 78, 13. 106, 9. 114, 3.
22. Bémenének * annakokáért az Izráel fijai a szárazon a tengerbe; és a vizek nékik mind jobbkezek felől, mind balkezek felől *valának úgymint* kőfalak. * 1 Kor. 10, 1. Zsid. 11, 29.
23. És az Égyiptombeliek követvén őket, utánnok menének a tengerbe, Faraónak minden lovai, szekerei és lovagjai.
24. Hajnalkor pedig tekinte az Úr az Égyiptombeliek táborára a tűznek és felhőnek oszlopából, és megrontá az Égyiptombeliek táborát.
25. És elvevé az ő szekerek kerekeinek forgását, hogy nehezen mehetnének, és mondának az Égyiptombeliek: Fussunk el az Izráel előtt; mert az Úr hadakozik ő érettek az Égyiptombeliek ellen.
26. És monda az Úr Mózesnek: Emeld fel a te kezedet a tengerre hogy a vizek térjenek meg az Égyiptombeliekre, az ő szekereikre és lovagjaikra.
27. És felemelé Mózes az ő kezét a tengerre, és megtére a tenger reggel az ő előbbi állapotjára. Az Égyiptombéliek futnak vala a víznek eleibe: de az Úr bérekeszté őket a tengerbe.
28. Megtérének * azért a vizek, és elboríták a szekereket, a lovagokat, és Faraónak minden seregeit, melyek ő utánnok bémentek vala a tengerbe: csak egy sem marada bennek. * Zsolt. 106, 11.
29. De az Izráel fijai szárazon járának a tenger közepében, és a vizek nékik mind jobbfelől, mind balfelől valának kőfal *gyanánt.*
30. És megszabadítá azon a napon az Úr Izráelt az Égyiptombeliek kezéből: és látá az Izráel a meghólt Égyiptombelieket a tengerparton.
31. Látá annakfelette az Izráel az Úrnak nagy hatalmasságát, melyet cselekedék az Égyiptombeliek ellen: és félé a nép az Urat, és hivének az Úrnak és Mózesnek az ő szolgájának.

XV. RÉSZ.

Háládó éneke Mózesnek: A keserű víz megédesíttetik.

Akkor Mózes és az Izráel fijai ezt az éneket énekléк az Úrnak, és szólának mondván: Éneklek az Úrnak, mert az ő nagyságos hatalmasságát megjelentette, a lovakat és a lovagokat a tengerbe veszté.
2. Én * erősségem és én énekem az Úr: mert engemet megszabadíta: Ez az én erős Istenem, ezt dicsérem, ez az én atyámnak Istene, azért felmagasztalom őtet. * Zsolt. 118, 14. Ésa. 12, 2.
3. Az Úr erős hadakozó: Úr az ő neve.
4. Faraónak szekereit és az ő seregét a tengerbe vetette: és az ő válogatott hadnagyai a veres tengerbe merültek.
5. A tengernek örvényei borították el őket: a mélységbe szállottak mint a *nehéz* kő.
6. A te jobbkezed Uram felmagasztaltatott a te *nagy* erőd által: a te jobbkezed Uram megrontotta az ellenséget.
7. És a te nagyságodnak sokságában megrontottad a te ellenségeidet: a te haragodat reájok bocsátottad, és elnyelé őket mint a pozdorját.
8. És a te orrod szelének általa egybegyültek a vizek, és a víznek folyásai rakásba állottak, a * tengernek közepette még a mélységes vizek is megfagytak. * rész 14, 21. 22.
9. Az ellenség *azt* mondá: Utánnok mégyek, elérem őket, a nyereséget meg-

osztom, bételik *azoknak gazdagságokkal* az én lelkem, felemelem az én fegyveremet, az én kezem elveszti őket
10 A te szeledet megindítád, és a tenger béborítá őket, fenékre mentek, mint az ón a nagy vizekben
11 Kicsoda az istenek között olyan, mint te *óh* Uram? Kicsoda olyan nagyságos szentséggel, mint te, nagy félelemmel dícsérendő, és csudá*latos dolgok*nak cselekedője?
12 Kinyujtottad a te jobbkezedet és elnyelé őket a föld
13 Elvezérled a te irgalmasságod által ezt a népet, *a melyet* megszabadítottál, elvezérled a te hatalmas erőd által, a te szent lakhelyedre
14 Minekutánna meghallják ezt a népek, meghásborodnak a fájdalom körülveszi Palesztinának lakóit
15 Akkor megháborodnak Edomnak Fejedelmei, a félelem körülveszi Moábnak erőseit Kanaánnak minden lakosai ellankadnak *a félelem miatt*
16 Esik ő reájok félelem és rettegés a te karodnak nagysága miatt megnémulnak mint a kő*vek*, míg általmegyen a te néped Uram, míg általmegyen e nép melyet megszabadítottál
17 Beviszed őket, és megplántálod őket a te örökös hegyeden a helyen melyet készítettél *óh* Uram hogy *ott* lakozzál, a szent helyen Uram, *melyet* a te kezeid *meg*erősítettek
18 Az * Úr uralkodik mind örökkön örökké *Zsolt 146, 10
19 Mert Faraónak lovai, az ő szekereivel és lovagjaival bementek a tengerbe, és az Úr reájok borította a tengernek vizeit Az Izráel fijai pedig szárazon jártak a tengernek közepette
20 És Mária Prófétaasszony, Áronnak * nénnye, vőn dobot az ő kezébe, és kimenének ő utánna mind az asszonyok dobokkal és sipokkal
*4 Móz 26, 59
21 És monda nékik Mária Énekeljetek az Úrnak mert nagyságos dolgokat cselekedett, a lovat mind a rajta ülővel egybe a tengerbe vetette
22 És elindítá Mózes az Izráelt a veres tengertől, és menének a Súr *nevű* pusztába, és mikor harmadnapig mentek volna a pusztán, nem találának vizet
23 És mikor jutottak volna Márah *nevű* * *helyre*, nem ihatják vala a Márah vizeit, mivelhogy azok keserűek valanak: azért nevezék azt Máráhnak.
*4 Móz 33, 8
24 Annakokáért morog vala a nép Mózes ellen, *ezt* mondván Mit igyunk?
25 Mikor azért kiáltott volna az Úrhoz, mutata néki az Úr egy fát, melyet minekutánna a vízbe vetett volna, megédesedének a vizek: és *ugyan* ott törvényt és parancsolatot ada az Izráelnek, minekutánna ott megkísérté őtet *az Isten*
26 És monda Ha a te Uradnak Istenednek beszédének engedéndesz, és azt cselekeszed, a mi kedves az ő szemei előtt, és az ő parancsolatit hallgatándod, és megőrizénded minden ő szerzésit, nem bocsátok te reád a betegségek közűl egyet is, melyet az Égyiptombeliekre bocsátottam mert én vagyok az Úr, te gyógyítód
27 Jutának pedig * Élimbe, és ott *valának* tizenkét források, és hetven pálmafák és ott a vizek mellett tábort járának *4 Móz 33, 9

XVI RÉSZ

Az Izráel fijainak Istentől fürjek adatnak. Ismét Manna

Élimből pedig elmenvén az Izráel fijainak minden sokaságok, juta a Sin pusztájába, mely Élim között és Sinai között vagyon, a második hónapnak tizenötödik napján, annakutánna hogy Égyiptomból kijöttek vala
2 És zúgolódék az Izráel fijainak egész gyülekezete Mózes és Áron ellen a pusztában
3 Kiknek mondának az Izráel fijai Vajha az Úr keze által emésztettünk volna meg az Égyiptomi földében, mikor a fazék hús mellett ülünk vala, és mikor elég kenyeret eszünk vala mert kihoztatok minket e pusztába, hogy mind e sokaságot megölnétek éhséggel
4 És monda az Úr Mózesnek Ímé én adok néktek kenyeret mennyből, és menjen ki a nép és szedjen abban minden nap egy napra valót, hogy kisértsem meg őket, ha járnak-é az én törvényemben vagy nem
5 Hatodnapon pedig annyit készítsenek bévinni *az eledelben*, hogy kétannyi legyen az, mint a mennyit minden napra visznek
6 Monda annakokáért Mózes és Áron az Izráel minden fijainak Estve megtudjátok, hogy az Úr hozott ki titeket Égyiptomból
7 És reggel meglátjátok az Úrnak dicsőségét: mert meghallotta ő az Úr ellen való zúgolódástokat: Mert mi mi-

csodák *vagyunk,* hogy mi ellenünk zúgolódtok?
8. És monda Mózes: Mikor az Úr adánd néktek ez estve húst ennetek, és reggel kenyeret: hogy bételjetek, *akkor bizonyságot tészen, hogy* hallotta az Úr a ti zúgolódásitokat, melyekkel ő ellene zúgolódtatok. Mert mi micsodák *vagyunk?* Nem mi ellenünk vagynak a ti zúgolódásitok, hanem az Úr ellen.
9. És monda Mózes Áronnak: Mond meg az Izráel fijainak minden gyülekezetének: Menjetek az Úr eleibe, mert meghallotta a ti zúgolódásitokat.
10. És mikor szólana Áron az Izráel fijai minden gyülekezetének, tekintének a puszta felé, és ímé az Úrnak dicsőségét láták a felhőben.
11. Mert szólott vala az Úr Mózesnek ilyenképen:
12. Hallottam az Izráel fijainak zúgolódásait, szólj nékik ilyen módon: A két estve között esztek húst, és reggel megelégittettek kenyérrel, és megtudjátok, hogy én vagyok a ti Uratok Istentek.
13. Estve annakokáért fürjek jö*vének fel, annyira hogy* a tábort ellepnék, reggel pedig harmat szálla *alá* a tábor körül.
14. És mikor a harmatszállás megszünt volna, * ímé *vala* a pusztának színén apró gömbölyeg, apró mint a dara a földön. *4Móz. 11, 7.
15. Melyet mikor láttak volna az Izráel fijai, mondának egymásnak: Mán ez, mert nem tudják vala mi volna. Monda azért Mózes nékik: Ez * a kenyér, melyet az Úr ád néktek eteltekre. *Ján. 6, 31.
16. E *pedig* a mit az Úr parancsolt: kiki mind szedjen abban annyit a menynyit megehetik, minden főre egy Gómerrel a ti *hozzátok tartozó* lelkeiteknek száma szerint, minden ember szedjen azoknak *szükségekre,* kik az ő sátorában vagynak.
17. És a képen cselekedének az Izráel fijai; és szedének *némely* többet, *némely* kevesebbet.
18. Azután megmérik vala a Gómerrel, és nem vala * több azé, a ki sokat *szedett vala,* sem pedig kevesebb azé, a ki keveset *szedett vala: hanem* mindené annyi vala, a mennyivel megéri vala. *2 Kor. 8, 15.
19. És monda Mózes nékik: Senki abban más napra semmit ne hagyjon.
20. És nem engedének Mózesnek, mert némelyek hagyának abban reggelre, és féreg terme benne, és megbüszhödék; azért megharagvék azok ellen Mózes.
21. Szedék annakokáért azt minden napon reggel, a mennyit minden megehetik vala: *mert* minekutánna a nap felmelegedik vala, elolvad vala.
22. Hatodnapon pedig két annyi kenyeret szednek vala, minden főre két Gómerrel; és eljövének a Gyülekezetnek Fejedelmei mindnyájan, és megmondák *azt* Mózesnek.
23. És monda nékik: Ez az, a mit az Úr mondott: Az Úrnak *tisztességére szenteltetett* szent Szombatnak nyugalma *vagyon* * holnap, a mi kenyeret sütnétek, süssétek meg: és a mit főznétek, főzzétek meg *ma:* minden pedig, a mi megmarad *hatodnapon,* eltegyétek magatoknak *azt a hetednapi* szükségtekre. *rész 35, 2. 3.
24. És eltészik vala a maradékot más napra, a mint Mózes parancsolta vala, és nem büszhödött meg, sem pedig féreg nem volt benne.
25. És monda Mózes: Egyétek meg ma azt, mert ma az Úrnak Szombatja *vagyon:* ma nem találjátok azt a mezőn.
26. Hat napon szedjétek azt: hetednapon Szombat *vagyon,* nem találtok akkor.
27. És lőn hetednapon, mikor *némelyek* a nép közül kimentek volna, hogy szednének *Mánt,* nem találának.
28. És monda az Úr Mózesnek: Meddig nem akarjátok megőrizni az én parancsolatimat és törvényimet?
29. Vegyétek eszetekbe, hogy az Úr rendelte néktek a Szombatot, és ő azért ád néktek a hatodnapon két napra való kenyeret; minden ember azért otthon legyen, senki az ő helyéből ki ne menjen hetednapon.
30. És nyugoszik vala a nép hetednapon.
31. Nevezé pedig azt az Izráel háza Mánnak: mely olyan *vala* * mint a kóriándromnak magva, fejér, és olyan ízű mint a mézes pogácsa. *4 Móz. 11, 7.
32. És monda Mózes: Ez az íge, melyet az Úr parancsolt: Tölts meg egy Gómert a *Mannával,* hogy megtartassék az a ti utánnatok valóknak, hogy lássák a kenyeret, melylyel tartottalak titeket a pusztában, minekutánna kihoztalak titeket Égyiptom földéből.
33. És monda Mózes Áronnak: Végy egy edényt, és egy teljes Gómer Mánt tölts abba, és tedd el azt az Úr eleibe,

hogy megtartassék az az utánnatok valóknak.

34. A mint parancsolta vala az Úr Mózesnek, eltevé azt Áron az *Isten jelenvaló voltának* Bizonysága előtt, hogy az megtartatnék.

35. Az Izráel fijai pedig evének Mannát negyven esztendeig, míg a lakott földre * jutának, *melyben lakniok kell vala:* Mannát evének mind addig, míg a Kanaán földének határába jutának.

* Jós. 5, 12.

36. A Gómer pedig az Efának tized-*része.*

XVII. RÉSZ.

A kősziklából víz ered: Az Amálekiták meggyőzetnek.

Elmenvén *azért* az Izráel fijainak minden sokasága Sin pusztájából, az ő útjok *és szállások* szerint, az Úrnak parancsolatjára tábort járának Rafidimban, holott nem valának vizek, hogy a nép ihatnék.

2. Annakokáért a nép Mózessel versengvén *azt* mondják vala: * Adjatok vizet nékünk, hogy igyunk. És monda nékik Mózes: Miért feddőztök én velem? Miért kísértitek az Urat. * 4 Móz. 20, 2. 4.

3. Szomjúhozik vala azért ott a nép a víz *szüksége* miatt, és zúgolódék a nép Mózes ellen, és monda: Miért hoztál ki minket Égyiptomból? hogy megölnél engemet, gyermekeimet, és barmaimat szomjúval?

4. És kiálta Mózes az Úrhoz mondván: Mit cselekedjem e néppel? Hacsak valami kevéssé *halasztod segítségedet*, engemet megköveznek.

5. Monda azért az Úr Mózesnek: Eredj el a nép előtt, és az Izráelnek Vénei közűl is végy melléd: a * te vessződet is, melylyel a vizet † megsujtottad, vegyed kezedbe, és eredj el.

* 2 Móz. 4, 2. 3. † rész 14, 16.

6. Ímé én állok te előtted amott, ama Hóreb hegyén való kősziklára, és sujtsd meg a * kősziklát, és vizek jőnek ki abból, hogy a nép igyék. És úgy cselekedék Mózes az Izráel Vénei szemek előtt. * 4 Móz. 20, 8. Zsolt. 78, 15. 1 Kor. 10, 4.

7. És nevezé azt a helyet Massának és Méribának az Izráel fijainak zúgolódásokért, és hogy az Urat kisértették volna, *ezt* mondván: Vagyon-é az Úr mi köztünk vagy nincsen?

8. Eljöve pedig az * Amálek *nemzetsége* és hadakozék az Izráel ellen Rafidimban. * 5 Móz. 25, 17. 18.

9. És monda Mózes Jósuenak: Válassz nékünk férjfiakat és menj el, víjj meg Amálekkel. Holnap én a halomnak tetejére állok, és az * Istennek vesszeje kezemben *lészen.* * rész 4, 20.

10. És Jósué úgy cselekedék a mint mondotta vala néki Mózes, hadakozék Amálek ellen: Mózes pedig, Áron és Húr felmenének a halomnak tetejére.

11. És mikor Mózes felemeli vala az ő kezét, az Izráel diadalmat vészen vala; mikor pedig az ő kezét leereszti vala, Amálek vészen vala diadalmat.

12. Mikor *azért* Mózesnek kezei elfáradtak volna, hozának *egy* követ, és ő alá tevék, hogy arra ülne; Áron pedig és Húr tartják vala az ő kezeit, egy felől egyik, más felől másik: és mindkét kezeit felemelve tartá mind napnyugotig.

13. És megrontá Jósué Amáleket, és az ő népét fegyver élivel.

14. És monda az Úr Mózesnek: Írd meg * ezt emlékezetre könyvbe, és mond meg ezt Jósuénak, hogy mindenestől eltörlöm † Amálek emlékezetét *is* az ég alól.

* 5 Móz. 25, 17—19. † 1 Sám. 15, 2. 3 7.

15. És épite Mózes oltárt, és nevezé *azt* ily névvel: A Jehova én zászlóm.

16. Mert *azt* mondja vala: *Bizonyára* az Úrnak keze vagyon az ő királyiszékén, *hogy* az Úr mind örökké hadakozik az Amálek *nemzetsége* ellen.

XVIII. RÉSZ.

Jethró Papnak értelmes tanácsadása.

És meghallá Jethró, a Midián*iták* Papja, a Mózes ipa, mind azokat a melyeket cselekedett vala Isten Mózessel, és Izráellel az ő népével, hogy kihozta volna az Úr *az* Izráel *népét* Égyiptomból.

2. És felvevé Jethró a Mózes ipa Cipporát a Mózes feleségét, minekutánna azt *Mózes az attya házához* bocsátotta volna.

3. És az ő két fijait is *felvevé;* kik közűl egyiknek neve Gersom *vala*, mert azt mondotta vala *Mózes:* * Bujdosó voltam az idegen földön. * rész 2, 22.

4. A másiknak pedig neve Eliézer: mert *azt mondotta vala:* Az én atyámnak Istene segítségűl volt nékem, és megszabadított engemet a Faraó fegyverétől.

5. Eljuta pedig Jethró a Mózes ipa, és az ő fijai: és felesége Mózeshez a pusztába, holott táborban vala az * Isten hegyénél. * rész 3, 1.

6. És megizené Mózesnek: Én Jethró a te ipád megyek te hozzád, és a te feleséged, és vele az ő két fijai.

7. És kiméne Mózes az ő ipa eleibe, és meghajtá magát, és megcsókolá őtet: és megkérdék egymást békességek felől: azután menének az ő sátorába.

8. És megbeszélé Mózes az ő ipának mind azokat a melyeket cselekedett vala az Úr Faraóval és az Égyiptombeliekkel az Izráelért, és minden nyavalyájokat mely az úton találta őket, és *mimódon* szabadította volna meg őket az Úr.

9. És örvendeze Jethró mind azokon a jókon, melyeket cselekedett vala az Úr Izráellel, kit megszabadíta az Égyiptombeliek kezeikből.

10. És monda Jethró: Áldott az Úr, ki megszabadított titeket az Égyiptombeliek kezéből, és a Faraó kezéből, a ki megszabadította e népet az Égyiptombeliek keze alól.

11. Most esmértem meg * hogy nagy az Úr minden istenek felett, mert † azon büntetéssel *büntette meg őket,* a melylyel kevélyen cselekedtek volt ellene.
* rész 14, 18. † rész 1, 10. 16. 22.

12. És vőn Jethró a Mózes ipa égőáldozatra, és *egyéb* áldozat*ra való állat*okat *hogy áldoznék* az Istennek: azután eljöve Áron és az Izráel minden Vénei hogy kenyeret ennének a Mózes ipával Isten előtt.

13. És másodnapon leüle Mózes, hogy törvényt tenne a nép között; és áll vala a nép Mózes előtt reggeltől fogva estvéig.

14. Mikor pedig látta volna a Mózes ipa mind azokat melyeket ő cselekednék a néppel, monda: Mi dolog ez a mit te cselekedel a néppel? Mi az oka hogy te magad ülsz, és mind az egész község áll előtted, reggeltől estvéig.

15. És felele Mózes az ő ipának: Mert a nép én hozzám jő hogy az Isten akaratját megértse *tőlem.*

16. És mikor *valami külső* dolgok vagyon, én hozzám jőnek, és törvényt tészek az ember között és felebarátja között; és megjelentem *nékik* az Istennek végezéseit és törvényeit.

17. És monda a Mózes ipa őnéki: Nem jó a dolog melyet te cselekeszel.

18. Elfogyatkozván elfogyatkozol mind te, s mind ez a nép mely veled *vagyon:* mert erőd felett való dolog ez, nem cselekedheted azt te magad.

19. Most *azért* * fogadd meg az én szómat, tanácsot adok néked, és az Isten veled lészen. Te a népnek viseld gondját az Isten előtt, hogy az ő ügyeket vigyed az Istenhez. * 5 Móz. 1, 9.

20. És tanítsad őket az *Isten* rendeléseire és törvényeire, és mond meg nékik a mely úton kelljen járniok, és a dolgot melyet kelljen cselekedniek.

21. Te pedig válassz az egész nép közűl erős férjfiakat, istenfélőket, igazmondókat, kik gyűlölik a telhetetlenséget, és tegyed azokat előttökjárókká, ezeredesekké, századosokká, ötvenedesekké, és tizedesekké.

22. Azok tegyenek ítéletet a népnek mindenkor: minden nagy dolgot te elődbe hozzanak, és minden kicsiny dolgot ők ítéljenek meg; és a te terhedet megkönnyebbítik, ha azt veled együtt hordozzák.

23. Ha ezt a dolgot mívelénded, és az Isten parancsol néked, megállhatsz, még mind ez a nép is helyére megyen békességben.

24. Engede azért Mózes az ő * ipa beszédének, és mind azokat cselekedé a melyeket mondott vala. * vers 21.

25. És választa Mózes az egész Izráelből erős férjfiakat, és Fejedelmekké tevé azokat a nép között, ezeredesekké, századosokká, ötvenedesekké, és tizedesekké.

26. Kik a nép között mindenkor ítéletet tesznek vala: a nehéz dolgokat Mózesre viszik, a kis dolgokat ők ítélik vala meg.

27. Elbocsátá pedig Mózes az ő ipát, és elméne az ő *lakó* földébe.

XIX. RÉSZ.

Elkészítése a népnek a törvénynek meghallgatására.

Harmadik hónapban annakutánna hogy az Izráel fijai kijöttek vala Égyiptom földéből azon napon (*hogy Rafidimból kiindulnának*) jutának a Sinai pusztájába.

2. Mikor azért Rafidimból kimenvén jutottak volna a Sinai pusztájába, és táborok volna a pusztában. (*mert* tábort jártak vala ott az Izráeliták a hegynek ellenébe.)

3. Felméne * Mózes az Istenhez, és kiálta az Úr őnéki a hegyről *ezt* mondván: Ezt mondjad a Jákób háznépének, és *így* szólj az Izráel fijainak. * Csel. 7, 38

4. Ti * láttátok mit cselekedtem az Égyiptombeliekkel, és *mimódon* hordoztalak titeket saskeselyűnek szárnyain, és titeket magamhoz juttattalak.
* 5 Móz. 29, 2.

5. Most annakokáért ha figyelmetes-

séggel hallgatándjátok az én beszédemet, és megtartándjátok az én szövetségemet, nékem lésztek minden népek felett kiváltképen való népem: * mert enyim mind az egész föld.

* 5 Móz. 7, 6. Zsolt. 24, 1. 6.

6. Ti * pedig lésztek nékem papiországom, és szent népem. Ezek a beszédek, melyeket *akarom hogy* megmondj az Izráel fijainak. * 1 Pét. 2, 9.

7. Elméne azért Mózes, és szólítá a népnek Véneit, és eleikbe adá mind ezeket a beszédeket, melyeket az Úr néki parancsolt vala.

8. Felele pedig az egész sokaság egyenlőképen, és mondának: Valamit az Úr mondott * megcselekedjük: és megmondá Mózes az Úrnak a nép *minden* beszédét. * Jós. 24, 21. 24.

9. Akkor monda az Úr Mózesnek: Ímé én hozzád megyek nagy * sűrű felhőben, hogy hallja a nép mikor veled szólok, és hidjenek tenéked mind örökké: minekutánna megmondotta volna Mózes az Úrnak a nép beszédét.

* vers 16. 20.

10. És monda *ismét* Mózesnek az Úr: Eredj el a néphez hogy * megszenteljed őket ma és holnap, és hogy megmossák az ő ruháikat. * Jós. 3, 5.

11. Hogy legyenek készek harmadnapra: mert harmadnapon leszáll az Úr, mind az egész népnek szeme láttára a Sinai hegyre.

12. És határt rendelj e népnek köröskörűl, *ezt* mondván: Meglássátok, hogy e hegyre fel ne menjetek, és a *hegynek* szélét is ne érjétek: valami éréndi a hegyet, megölettessék.

13. *Senkinek* keze azt ne illesse, *hanem* kövezvén megköveztessék, vagy lövöldözvén meglövöldöztessék, akár barom, akár ember *legyen*, ne éljen: mikor a kürtnek *egyformán való* hosszú zengését *halljátok, azután mindenek* felmehetnek a hegyre.

14. Leszálla azért Mózes a hegyről a néphez, és megszentelé a népet, *kik* megmosák az ő ruháikat.

15. Minekutánna megmondotta volna a népnek: Legyetek készek harmadnapra, és a ti feleségeitekhez ne közelítsetek.

16. És harmadnapon mikor megviradt volna, lőnek * mennydörgések és villámlások, és nagy sűrű felhő a hegyen, és igen nagy trombitaszó, *annyira hogy* mind az egész táborbeli nép rettegne. * Zsid. 12, 18. 19.

17. És kivivé * Mózes a népet az Isten eleibe a táborból, és megállának a hegy alatt. * 5 Móz. 4, 10.

18. Az * egész Sinai hegy pedig füstölög vala, mivelhogy leszállott volna arra az Úr tűzben, és felmegyen vala annak a füsti, min*tegy* kemenczének füsti, és mind az egész hegy reng vala igen. * 5 Móz. 4, 11.

19. És a kürtnek szava *mind inkább* nevekedik vala, * Mózes szól vala, és az Isten felel vala néki szóval. * Zsid. 12, 19.

20. Leszállott vala pedig az Úr a Sinai hegyre, a hegynek tetejére, és felhívá az Úr Mózest a hegynek tetejére, és felméne Mózes.

21. És monda az Úr Mózesnek: Eredj alá, mond meg a népnek hogy által ne hágják a *határt, hogy feljöjjenek* az Urat látni, és sokan ő közűlök meghaljanak.

22. Sőt még a Papok is, kik az Úr eleibe mennek, megszenteljék magokat, hogy az Úr meg ne rontsa őket.

23. És monda Mózes az Úrnak: Nem jöhet fel a nép a Sinai hegyre, mert te megmondottad nékünk ilyenképen: Vess határt a hegynek, és szenteld meg azt.

24. És monda az Úr őnéki: Eredj menj alá, és *azután* jöjj fel te, és Áron te veled: a Papok pedig és a község által ne hágják a *határt,* hogy feljöjjenek az Úrhoz, hogy el ne veszesse őket.

25. És aláméne Mózes a sokaság közé és szóla ő velek.

XX. RÉSZ.

A Tíz parancsolat kiadatik a Sinai hegyről.

És az Isten szólá mind ezeket az ígéket, mondván:

2. Én * vagyok a te Jehova Istened, ki Égyiptomnak földéből a szolgálatnak házából kihoztalak tégedet: * 5 Móz. 5, 16.

3. Ne legyenek néked én * előttem idegen isteneid. * Jós. 24, 14.

4. Ne * csinálj magadnak faragott képet; és semmi hasonlatosságot *azoknak formájára,* melyek ott fenn az égben *vagynak*, se azok*nak formájára,* melyek a földön *itt* alatt *vagynak,* se azok*nak,* melyek a vizekben a föld alatt vagynak.

* 3 Móz. 26, 1. Zsolt. 97, 7. Ésa. 40, 18. 25.

5. Ne hajolj meg azok előtt, és ne tiszteljed azokat: mert én vagyok a te Jehova Istened erős bosszúálló, ki megbüntetem az atyáknak vétkeket a fiakban, harmad és negyed *íziglen. azokban* a kik gyűlölnek engemet

6. És irgalmasságot cselekeszem ezeriglen azokkal, a kik engemet szeretnek, és megtartják az én parancsolatimat.
7. A te Jehova Istenednek * nevét hijába ne vegyed, mert nem hagyja a Jehova büntetés nélkűl azt, a ki az ő nevét hijába veszi.
* 3 Móz. 19,12. Máté 5, 33. 34.
8. Megemlékezzél a * Szombatnapról, hogy azt megszenteljed.
* Ezék. 20,12. rész 35, 2.
9. Hat * napokon munkálódjál, és minden dolgodat elvégezzed.
* rész 23, 12. 34, 21.
10. Hetednapon a te Jehova Istenednek * szombatja *vagyon:* semmi dolgot ne tégy, se te, se fijaid, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, és *semmi* barmod, se a te jövevényed, mely a te kapud között *vagyon.* * rész 16, 23.
11. Mert hat * napon teremté a Jehova a mennyet és a földet, a tengert és minden azokban való állatokat, és megnyugovék hetednapon: azért megáldá a Jehova a Szombatot, és megszentelé azt. * 1 Móz. 2, 2.
12. Tiszteljed a te * atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj a földön, melyet a te Jehova Istened ád néked.
* Eféz. 6, 2.
13. Ne * ölj. * Máté 5, 21. 22.
14. Ne * paráználkodjál. * Máté 5, 27. 28.
15. Ne * orozz. * rész 22, 1. Eféz. 4, 28.
16. Ne * mondj a te felebarátod ellen hamis tanúságot. * 5 Móz. 19, 16. 21.
17. Ne * kívánjad a te felebarátodnak házát: † ne kívánjad a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, mely a te felebarátodé.
* Róm. 7, 7. † 5 Móz. 5. 21.
18. Mind az egész sokaság pedig látja a mennydörgéseket, a villámlásokat, a kürtnek szavát és a hegynek füstölgését, és ezeket látván a nép, megrémülének, és távol állának.
19. És mondának Mózesnek: * Szólj te nékünk és engedünk; ne szóljon nékünk az Isten, hogy meg ne haljunk.
* Zsid. 12, 19.
20. Felele pedig Mózes a népnek: Ne féljetek; mert azért jött az Isten, hogy titeket megkísértene, és hogy az ő félelme legyen előttetek, hogy ne vétkezzetek.
21. Távol * álla azért a nép: Mózes pedig közelebb méne a felhőhöz, melyben az Isten *vala.* * rész 19, 16. 17.
22. És mondá az Úr Mózesnek: Ezt mondjad az Izráel fijainak: Ti láttátok, hogy a mennyből szólottam néktek:
23. Ne csináljatok *azért* én mellém *semmit;* ezüst isteneket, vagy arany isteneket ne csináljatok magatoknak.
24. Földből csinálj nékem oltárt, és azon áldozzad a te égő- és háláadó áldozatodat, a te juhaidat és ökreidet: és valamely helyen parancsoltam, hogy az én nevemről megemlékezzetek, te hozzád mégyek és megáldalak tégedet.
25. Hogyha kőből csinálsz nékem oltárt, ne csináljad faragott * *kő*ből: mert *mihelyt* a te kőfaragó vasadat arra veténded, *azonnal* megfertézteted azt. * 5 Móz. 27, 5. Jós. 8, 30. 31.
26. Grádicson is ne menj az én oltáromra, hogy a te szemérmed fel ne fedeztessék annál.

XXI. RÉSZ.

Külső dolgokról való polgári törvények.

Ezek pedig az ítéletekre *való törvények,* melyeket akarom *hogy* eleikbe adj.
2. Ha Zsidó rabot vejéndesz, hat esztendeig szolgáljon, a * hetedik esztendőben szabadon bocsássad ingyen.
* 5 Móz. 15, 12. Jer. 34, 14.
3. Ha *csak* az ő testével ment volt te hozzád, ismét *csak* az ő testével menjen ki tőled; hogyha pedig felesége volt, az ő felesége is kimenjen vele.
4. Ha az ő ura adott annak feleséget, és szülénd néki fiakat vagy leányokat, a felesége fijaival egybe legyen a gazdáé; ő pedig menjen ki az ő testével.
5. Hogyha mondván mondándja * a szolga: Szeretem az én uramat, az én feleségemet és fiaimat, nem akarom a szabadságot. * 5 Móz. 15, 16.
6. Vigye azt az ő ura a Bírákhoz, azután állassa azt az ajtóhoz, vagy az ajtó melléke mellé, és az ő ura furja által annak fülét törökkel; és legyen néki rabja mind örökké.
7. Mikor pedig valaki az ő leányát szolgálatra pénzen eladja, ne bocsáttassék úgy ki, mint a *rab*szolgák.
8. Ha az urának szemei előtt gonosznak *tetszik az, úgyannyira,* hogy azt magának nem jegyzi, tehát engedje hogy váltassék meg: ne legyen szabad eladni az idegen embernek, mert álnokúl cselekedett ő vele.
9. Hogyha az ő fijának jegyzi azt, cselekedjék azzal az *elházasított* leányzók törvénye szerint.
10. Ha *pedig* mást vejénd magának

azon felül, annak ételét, ruházatját és a házasságban való igazságát alább ne szállítsa.

11. Ha ez három *dolgot* nem cselekeszi azzal, bocsássa el ingyen minden fizetés nélkül.

12. A * ki valakit *úgy* verénd, hogy az meghaljon, megölettessék a *gyilkos.*
* 3 Móz. 24, 17.

13. De a ki nem leselkedett *az ő felebarátja után,* hanem az Isten vetette azt annak keze eleibe, helyet * rendelek néked, a hova az *olyan ember* szaladjon. * 4 Móz. 35, 11. 5 Móz. 19, 3. Jós. 20, 2. 3.

14. Mikor pedig valaki felebarátjára szándékozik és megöli azt álnoksággal, az én oltáromtól is elvonjad az *olyan embert* halálra.

15. A ki az ő attyát vagy annyát megveréndi, megölettessék.

16. Az emberlopó, *ki* vagy eladta az *embert,* vagy kezében kapják azt, megölettessék.

17. A ki az ő attyának vagy annyának gonoszt mondánd, * megölettessék.
* 3 Móz. 20, 9. Péld. 20, 20. Máté 15, 4. Márk 7, 10.

18. Hogyha valakik egybe vesznek, és valaki az ő felebarátját üténdi kővel vagy öklével, és meg nem halánd, hanem ágyba esik.

19. Ha felkelénd és kinn járand pálczáján, ártatlan legyen az, a ki megverte volt; de úgy, hogy fekvése *miatt való kárvallását* megfizesse, és *azt* gyógyítván, meggyógyíttassa.

20. Mikor pedig valaki megveri rabját, vagy szolgálóleányát pálczával, és meghal keze miatt, megbüntettetvén megbüntettessék.

21. De ha egy nap vagy két nap élénd *a vereség után,* ne büntettessék meg: mert pénzen *vett szolgája az.*

22. Hogyha pedig a férjfiak egybevesznek, és valamely terhes asszonyt megsértenek, úgy hogy idő előtt szülni kelljen, de *azért* nem következik *abból semmi* veszedelem, büntettetvén megbüntettessék, a mint az asszonynak férje *akarja,* a Bírák*nak ítéletek* szerint.

23. Hogyha pedig halál következik *abból,* annak életéért fizesse a gyilkos a maga életét.

24. Szemet * szemért, fogat fogért, kezet kézért, lábat lábért.
* 3 Móz. 24, 20. 5 Móz. 19, 21. Máté 5, 38.

25. Égetést égetésért, sebet sebért, kéket a kékért.

26. Ha valaki az ő szolgájának vagy szolgálóleányának szemét üténdi *úgy* hogy az kivesszen, az ő szeméért bocsássa azt szabadon.

27. Hogyha az ő szolgájának fogát, vagy szolgálóleányának fogát kiüténdi, bocsássa el azt szabadon az ő fogáért.

28. Ha *valamely* ökör megöklelendi a férjfit vagy az asszonyt, úgy hogy meghaljon, azt az ökröt kövekkel verjék * agyon, és annak húsát meg ne egyék: az ökörnek pedig ura ártatlan *legyen.* * 1 Móz. 9, 5.

29. Hogyha pedig az ökör annakelőtte is öklelős volt, és megmondották *azt* annak urának, mindazáltal azt őrizetben nem tartotta: ha férjfit vagy asszonyt ölénd meg az ökör, kövekkel verjék azt agyon, az ura is pedig megölettessék.

30. Hogyha az ő életének váltságával akarják büntetni, az ő életének váltságáért fizessen mind annyit a menynyit kívánnak rajta.

31. Ugyanezen törvény szerint büntettessék, ha valakinek fiját vagy leányát ökleléndi meg.

32. Ha pedig rabot vagy szolgálóleányt öklel meg az ökör, adjon *annak ura* harmincz ezüst siklust a *rab* urának, az ökröt pedig kövekkel verjék agyon.

33. Ha valaki vermet nyitánd meg, vagy valaki *maga* ásánd vermet, és *azután* nem fedi azt bé, és *annakokáért valakinek* ökre vagy szamara esik abba,

34. A veremnek ura pénzzel elégítse meg azt: a megholt *állat* pedig azé legyen.

35. Ha valaki ökre más ember ökrét megökleli, úgyhogy meghaljon: adják el az eleven ökröt és annak az árát osszák meg, *hasonlóképen* a megholt *ökröt* is osszák meg.

36. Vagy ha megmondották az előtt hogy az ökör öklelős, mindazáltal az ő ura őrizet alatt nem tartotta, adjon az ökörért ökröt, a megholt ökör pedig azé legyen.

XXII. RÉSZ.

Külső dolgokról való polgári törvények.

Ha valaki lopánd ökröt vagy juhot, s megöléndi vagy eladándja azt, egy ökörért adjon öt ökröt, és egy juhért négy * juhot. * 2 Sám. 12, 6.

2. Ha az orvot aháznak megásásában kapják, és a vereség miatt meghalánd, a *ki azt verte,* halálra ne ítéltessék.

3. Hogyha pedig nap felkelve *verte*

a lopót, halálra itéltessék: *a lopó,* megfizesse *a mit ellopott:* ha meg nem fizethet, adják el az ő lopásáért.

4. Hogyha pedig *épen* a lopott marhát kezében kapják, akár ökör, akár szamár, akár juh legyen, ha azok elevenek lésznek, két annyit adjon a *lopó.*

5. Ha valaki kárt tészen *más embernek* szőlőjében vagy szántóföldében, és az ő barmát a más *ember* szántóföldére bocsátja kárt tenni: az ő földének javából, és szőlőjének legjobb terméséből elégítse meg a *káros embert.*

6. Ha tűz támad, és a *tűz* tövisbe akad, és megégeti a gabonának rakásait, vagy a fennálló gabonát, vagy mezőnek termését, fizetvén megfizesse a *kárt,* ki a tüzet támasztotta.

7. Mikor valaki az ő felebarátjának adánd pénzt vagy edényeket tartani, és annak házából elorozzák a *marhát:* ha a lopót megtalálják, adjon két annyit.

8. Ha a lopót meg nem találják, a háznak gazdáját vigyék a Birák eleibe, *és eskessék meg,* hogy ha az ő felebarátjának marhájához nem nyult-é.

9. Akármi felől legyen versengés, *akár* ökör felől, *akár* szamár felől, *akár* juh felől, *akár* öltözet felől, vagy *akármi* elveszett *marha* felől: mikor valaki azt mondándja, *kétség nélkül* ez a *lopó:* mind a kettőnek ügye a Birák eleibe vitessék; és a kit a Birák bűnössé tésznek, adjon kétannyit az ő felebarátjának.

10. Ha valaki adánd az ő felebarátjának szamárt, vagy ökröt, vagy juhot, vagy valami egyéb állatot tartani, és meghalánd, vagy megsértetik, vagy ellenségtől elhajtatik, úgy hogy senki nem látta:

11. Bocsáttassék e dolog a két ember között az Istenre való esküvésre, hogy az ő felebarátjának marháját el nem lopta *amaz,* a *kinél a marha volt,* és *a marhának* ura megelégedjék *annak hitén,* ne fizessen *az semmit.*

12. Hogyha * ellopván ellopták tőle a *marhát,* megfizessen az urának. *1 Móz. 31, 39.

13. Ha *vadaktól* szaggattatván * szaggattatott el, hozza annak *valami részét* bizonyságúl, ne fizesse meg a szaggatottat. *1 Móz. 31, 39.

14. Ha pedig valaki *kölcsön* kér *barmot* az ő felebarátjától, és az megsértetik vagy meghal, annak urának távolletében: megfizesse a *kárt*

15. Ha *pedig* a *baromnak* ura vele *együtt lejénd, semmit* ne fizessen: ha béres az, menjen béribe.

16. Ha * valaki valamely szűz leányzót elhitet, mely másnak nem jegyeztetett, és azt megszeplősíti, adja meg jegyruháját, és vegye el azt feleségűl. *5 Móz. 22, 28. 29.

17. Ha nem akarja annak attya a leányzót néki adni, a leányzóknak jegyruhájok szerint adjon annak pénzt.

18. A varázsló *és szemfényvesztő* asszonyt ne hagyjad élni.

19. Valaki * barommal vétkezéndik, meghalván meghaljon. *3 Móz. 18, 23. 20, 15.

20. A ki idegen isteneknek * áldozik és nem csak az egy Jehovának, megölettessék. *5 Móz. 17, 2. 5.

21. Jövevényen * hatalmat ne cselekedjél, és azt meg ne nyomorítsd: mert *ti is* Égyiptom földén jövevények voltatok. *3 Móz. 19, 34.

22. Egy * özvegyet vagy árvát is ne nyomorítsatok meg. *Zak. 7, 10.

23. Ha *pedig* nyomorítván megnyomorgatod: (mert ha én hozzám kiáltván kiált, meghallgatván meghallgatom annak kiáltását).

24. Felgerjed az én haragom, és elvesztelek titeket fegyverrel, és a ti feleségeitek özvegyek lésznek, és a ti gyermekeitek árvák.

25. Ha pénzt adsz * kölcsön az én népemnek a szegénynek a *ki* veled *vagyon,* ne kívánj rajta *uzsorát,* mint az uzsorás *szokott cselekedni.* *Zsolt. 15, 5. Ezék. 18, 8.

26. Ha a te felebarátodnak ruháját zálogba * elvejénded, a napnak lemente előtt megadjad azt néki. *5 Móz. 24, 12. 13.

27. Mert csak az az ő öltözete, testének az a leple, a melyben hál, és lészen, ha én hozzám kiált meghallgatom: mert én irgalmas vagyok.

28. A * Fejedelmeket ne átkozzad: és a te néped között való Fejedelemnek gonoszt ne mondj. *Csel. 23, 3—5.

29. A te megért gabonádnak és borodnak első zsengéjét ne halogassad *megadni:* * a te fijaid közűl az elsőszülöttet nékem adjad. *rész 13, 2. 12.

30. E képen sáfárkodjál a te ökreidből és juhaidból: hét napon legyen az ő annyával, * nyolczadnapon nékem adjad azt. *3 Móz. 22, 27.

31. Szent emberek legyetek én előttem: a mezőn elszaggattatott * *állatnak* húsát meg ne egyétek, *hanem* az ebnek vessétek azt. *3 Móz. 22, 8.

XXIII. RÉSZ.

A bosszuságtételekről: ellenséginkkel való jótételről: az ítéletekről: a veteménynek a mezőn való hagyásáról: Szombatról, és a három nagy Innepekről s a t.

Hamis és hazug hírt ne költs *a te felebarátod ellen:* és a hamis embernek segítségűl ne légy, hogy hamisan *mellette* megesküdnél.

2. Ne kövessed a sokaságot a gonoszra, és ne szólj a törvényben a sokaság mellé hajolván, az *igaz ítéletnek* elfordítására.

3. A * szegénynek személyére ne nézz az ő törvényében.
* 3 Móz. 19, 15. 5 Móz. 24, 17.

4. Ha találkozol a te * ellenségednek bujdosó ökrére vagy szamarára, hajtsd haza néki. *5 Móz. 22, 1.

5. Ha látándod hogy a terh alatt fekszik annak szamara a ki téged gyűlöl, avagy nem lészesz-é annak segítséggel? Emeld fel azt ő vele együtt.

6. A te szegényednek igazságát * el ne fordítsad az ő törvényében.
* 5 Móz. 27, 19.

7. A hamis * beszédtől eltávozzál, és az ártatlant s az igazat meg ne öljed, mert nem hagyom büntetés nélkűl a hamisat. * Péld. 19, 5.

8. Ajándékot * ne végy: mert az ajándék megvakítja a szemeseket is, és az igazaknak ítéleteket elfordítja. *5 Móz. 16, 19.

9. A * jövevény *embert* meg ne keserítsed, mert ti *jól* tudjátok a jövevényeknek mint legyen dolgok, † mivelhogy ti is jövevények voltatok Égyiptom földében.. * rész 22, 21. † 5 Móz. 24, 17. 18.

10. Hat * esztendeig vesd bé a te földedet, és takard bé annak hasznát.
* 3 Móz. 25, 3.

11. A hetedik *esztendőben kinn* hagyjad azt, és megeresszed azt *a te vetésedet,* hogy a te népednek szegényei egyék meg azt; a maradékát pedig egye meg a mezőnek vada; e képen cselekedjél szőlőddel és olaj*termő hegyeid*del is.

12. Hat * napon tegyed dolgaidat, és hetednapon nyugodjál: hogy nyugodjék a te ökröd, szamarad † és megnyugodjék a te szolgálóleányodnak fija és a jövevény. * rész 20, 9. † rész 31, 16. 17.

13. Mindeneket, a melyeket parancsoltam néktek, *nagy szorgalmatossággal* megtartsátok. Az idegen isteneknek nevét ne említsétek, és ne hallattassék *az* a ti szátokból.

14. *Minden* esztendőben háromszor szentelj nékem innepet.

15. A pogácsák innepét megtartsad: hét napon egyél kovász nélkűl való kenyeret, (a * mint megparancsoltam néked,) az Abib nevű hónapban: mert akkor jöttél ki Égyiptomból: † és üres *kézzel senki* ne láttassék én előttem.
* rész 13, 4. 6. 7. † rész 34, 20

16. A te mezei veteményed zsengéje aratásának innepét is *megtartsad:* és a te mezei majorságod bétakarításának innepét is, *mely szokott esni az* esztendőnek végén, *megszenteljed.*

17. Minden * esztendőben háromszor minden férjfiú felmenjen az Úr Jehova eleibe. * 5 Móz. 16, 16. rész 34, 23.

18. Az én áldozatomra való báránynak vérét addig ki ne ontsad, míg a kovászt ki nem hányod házadból: és ne maradjon *te nálad* az én áldozatomra való báránynak kövére reggelig.

19. Mindennek * az elejét, és földednek első gyümölcsét, a te Jehova Istenednek házába vigyed. Ne főzd meg a gödölyét az ő annyának tejében.
* rész 34, 26.

20. Ímé én elbocsátom az *én* * Angyal*omat* te előtted, hogy megőrizzen téged e *te* út*ad*ban, és bévigyen téged a helybe, melyet *én* készítettem.
* rész 33, 2.

21. Megoltalmazzad magadat attól, és engedj annak beszédének, meg ne boszszantsad őtet: mert nem szenvedi el a ti gonoszságtokat, mert az én nevem vagyon ő rajta.

22. Mert ha hallgatván hallgatándod az ő beszédét, és mind azokat cselekedénded, a melyeket mondok; gyűlölője lészek azoknak, a kik téged gyűlölnek, és ellensége lészek a te ellenségeidnek.

23. Mert az én angyalom te előtted megyen, és béviszen téged az Emoreusnak, Khittheusnak, Perizeusnak, Kananeusnak, Khiveusnak és Jebuzeusnak *földére,* és kigyomlálom azokat.

24. Ne imádjad azoknak isteneket és ne tiszteljed azokat, és ne cselekedjél az ő cselekedetek szerint; hanem eltörvén eltörjed azokat, és *apróra* rontván elrontsad az ő bálványokat.

25. Hanem tiszteljétek a ti Jehova Isteneteket, és megáldja a te kenyeredet és vizedet: és elvészek ti közűletek minden betegséget.

26. Nem lészen *semmi* a te földedben, mely * elhányá gyümölcsét idő előtt, sem pedig meddő nem lészen: *és* a te életed napjait betöltöm. *5 Móz. 7, 14.

27. Az én félelmemet bocsátom el

előtted, és minden népet, a mely közé mégy, elrettentek; és minden ellenségeidet elfutamtatom előtted.
28. Darázsokat * bocsátok el előtted, kik Khiveust, Kananeust és Khittheust kiüzzék te előled. *Jós. 24, 12.
29. Nem üzöm ki előled *mind azokat* egy esztendőben, hogy a föld el ne pusztuljon, és megsokasodjanak te ellened a mezőnek vadai.
30. Lassan-lassan üzöm ki azokat előled, míg megszaporodol és a földet bírhatod.
31. A te határodat kivetem a veres tengertől fogva a Filiszteusok tengeréig, és a pusztától fogva az *Eufrátes* folyóvízig: mert kezeitekbe adom a földnek lakosait, és azokat kiüzöd te előled.
32. Ne * tégy szövetséget se azokkal, se azoknak isteneikkel. *5 Móz. 7, 2.
33. Ne *engedjed hogy* lakjanak a te földeden, hogy tégedet ellenem való bűnbe ne ejtsenek: hogyha az ő isteneket tisztelnéd, mely dolog néked *nagy* botránkozásra lenne.

XXIV. RÉSZ.

A szövetségnek megerősítése: Mózes ismét felmegyen a Sinai hegyre.

És monda *az Isten* Mózesnek: Jöjj fel az Úrhoz te és Áron, Nádáb és Abihu, és az Izráelnek Vénei közűl hetvenen, és *nagy* távol hajtsátok meg magatokat *én előttem*.
2. És csak Mózes menjen az Úrhoz, amazok pedig oda ne közelgessenek, a nép is ne jöjjön fel ő vele.
3. Elmenvén azért Mózes a *hegyről*, minekutánna megbeszélette volna a népnek az Úrnak minden beszédeit és minden törvényeit; és az egész nép egyenlő szóval felelvén, *azt* mondották volna: Minden * beszédeket, valamelyeket parancsolt a Jehova, megcselekedjük. *rész 19, 8.
4. Megírá Mózes az Úrnak minden beszédeit: és felkelvén jó reggel, építe oltárt a hegy alatt, és tizenkét oszlopokat, az Izráel tizenkét nemzetségei szerint.
5. Azután elküldé az Izráel fijainak fijait, kik áldozának égőáldozatokat, és ölének háláadó-áldozatokat a Jehovának, tulkokat.
6. És Mózes vevé azoknak *az áldozatra való barmoknak* véreknek felét és tölté a medenczékbe: a vérnek pedig felét tölté az oltárra.
7. Azután vevé az Isten törvényének könyvét, és elolvasá a népnek hallására, kik mondának: Mindeneket megcselekedünk, melyeket az Úr parancsolt, és engedünk.
8. És minekutánna vette volna Mózes a vérnek *többit*, meghinté *azzal* a népet és monda: Ez a szövetségnek vére, melyet az Úr tett ti veletek, * mind ezek a beszédek szerint. *Zsid. 9, 20.
9. Azután felméne Mózes, Áron, Nádáb, Abihu, és az Izráelnek Vénei közűl hetvenen;
10. És láták az Izráel Istenét: és az ő lábai alatt vala úgymint zafir kőből csináltatott állat, minémű az ég, mikor tiszta.
11. Az Izráel fijai Véneit pedig nem ölé meg *az Úr; mert jóllehet* látták *volna* az Istent, *mindazáltal* ettek és ittak *azután*.
12. Akkor monda az Úr Mózesnek: Jöjj fel én hozzám a hegyre, és légy ott. És adok néked kőtáblákat, a törvényt, és a parancsolat*okat*, melyeket írtam, hogy azokra megtaníttassanak
13. Felkele azért Mózes és Jósué az ő szolgája, és felméne Mózes az Isten hegyére.
14. A Véneknek pedig monda: Maradjatok nékünk itt, míg megtérünk ti hozzátok: Ímé Áron és Húr ti veletek *vagynak:* a kinek valami ügye lészen, ő hozzájok menjen.
15. Akkor felméne Mózes a hegyre, (és a felhő elborítá a hegyet:
16. És lakozék az Úrnak dicsősége a Sinai hegyen,) és béfedezé azt a felhő hat napokon, és szólítá hetednapon Mózest a felhő közepéből.
17. És az Úr dicsőségének látása *olyan vala* a hegynek tetején, mint az égő tűz az Izráel fijai szemek előtt.
18. És béméne Mózes a ködnek közepébe, *minekutánna* felment volna a hegyre: és lőn Mózes a hegyen negyven nappal és negyven * éjjel.
*rész 34, 28. 5 Móz. 9, 9. 18.

XXV. RÉSZ.

A Sátornak felépítésére való marhák: szövetség ládája: Asztal: Gyertyatartó s a t.

Akkor szólítá az Úr Mózest *ezt* mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak hogy vegyenek *az ő marhájokból, és adjanak* nékem ajándékot; minden embertől, a kinek szíve szabad akaratja szerint hajol az *adásra*, vegyetek nékem ajándékot.
3. E pedig az ajándék, melyet ő tőlök vegyetek: aranyat, ezüstöt és rezet.

4. Kék selymet, veres selymet, karmazsinszínű selymet, fejér selymet, kecskeszőrt.

5. Veresen festett kosbőröket, borzbőröket és Sittim fákat.

6. A gyertyatartóba való olajt, kenetnek olajába való arómákat, és a jóillatnak *csinálásához is* fűszerszámokat.

7. Ónix köveket és foglalni való köveket az Efódnak, és a *nagy Papnak* mejjén *való* ékességnek *megkészítésére.*

8. És készítsenek nékem *szent* Hajlékot, hogy ő közöttök lakozzam.

9. Mindenestől úgy csináljátok a mint megmutatom néked a szent Hajléknak formáját, és annak minden edényinek hasonlatosságát.

10. Csináljanak egy ládát * Sittim fából; harmadfél sing *legyen* annak hossza, másfél sing a szélessége, másfél sing a magassága is. * rész 37, 1.

11. Megborítsad azt tiszta aranynyal, mind kivűl mind belől megborítsad azt, és azon felűl mind köröskörűl csinálj arany pártázatot.

12. És önts annak négy arany karikákat is, és azokat csináld *a ládának* négy szegeleteire, egyik oldalára is két karikát, a másik oldalára is két karikát.

13. Csinálj rudakat is Sittim fából, és azokat is megborítsad aranynyal.

14. És a rudakat bocsássad a láda oldalán *való* karikákba, hogy azoknál *fogva* hordozzák a ládát.

15. A ládának karikáiban álljanak a rudak, el ne vegyék onnét.

16. És helyheztessed a ládába * a Bizonyságot, melyet ezután néked adok. * rész 31, 18. 1 Kir. 8, 9.

17. Csinálj * kegyelemnek tábláját is tiszta aranyból: harmadfél sing legyen a hossza, a szélessége másfél sing legyen. * rész 37, 6.

18. Csinálj két Kérubimokat is, a kegyelem táblájának két végeire, a *táblával egybe egy* merő aranyból.

19. És csináljad az egyik Kérubimot *a kegyelem táblájának* egyik végére innét: a másik Kérubimot másik végére onnét: a kegyelem táblájából formáljátok ki a *két* Kérubimokat annak két végein.

20. És a *két* Kérubimok az ő két szárnyaikat kiterjesszék fenn, *úgy hogy* a kegyelem tábláját az ő szárnyokkal béfedezzék, és egymásra nézzenek: a Kérubimoknak orczájok a kegyelemnek táblájára nézzenek.

21. Ezt pedig a kegyelem tábláját, a ládán * felűl tégyed, és a ládába tégyed a Bizonyságot, melyet néked adok ezután. * Zsid. 9, 4. 5.

22. Ott lészek te veled szembe, és szólok veled a kegyelem táblájáról a két Kérubimok közűl, mely vagyon a Bizonyságtételnek ládáján felűl, mind azok felől a melyeket te általad parancsolok az Izráel fijainak.

23. Csinálj *annakfelette* * asztalt is Sittim fából: két sing legyen hosszasága, szélessége egy sing, magassága másfél sing. * rész 37, 10.

24. És azt béborítsad tiszta aranynyal, és annak környékén csinálj arany pártázatot.

25. Csinálj az asztalnak környékére egy tenyérnyi *széles* karájt is, és a karájon felűl helyheztessed az arany pártázatot.

26. Annakfelette csinálj négy arany karikákat, melyeket annak négy lábainak négy szegeleteire csinálj.

27. Csak szintén a karájon alól legyenek a karikák, melyekbe a rudakat bocsássák, hogy hordozhassák az asztalt.

28. Azokat a rudakat pedig Sittim fából csináljad, és aranynyal béborítsad, és hordozzák az asztalt azoknál fogva:

29. Annakfelette az *asztalnak* tálait, temjéntartóit, *ezeknek* fedeleit és tisztitóit, melyek mind az asztalon álljanak, tiszta aranyból csináljad.

30. És tégy arra kenyereket, melyek mindenkor én előttem álljanak.

31. Csinálj * annakfelette gyertyatartót tiszta aranyból; merő aranyból vert legyen a gyertyatartó: annak szára, ága, pohárkái, tálacskái, és virágai azon *egy merő aranyból* legyenek. * rész 37, 17.

32. Hat ágai legyenek az oldalán: egy felől is három ág, más felől is három ág.

33. Az egyik ágán *legyenek* mondolának formájára formáltatott három tálacskák, gombjával és virágjával egybe: a másik ágán is mondola formájára csináltatott három tálacskák, gombjával és virágjával egybe: ilyen módon legyenek a gyertyatartónak *mind a* hat ágai.

34. A gyertyatartónak *szárán legyen* mondola formára csináltatott négy tálacska, gombjaival és virágival egyetembe.

35. És a két ága alatt *egy* gomb *legyen* abból, a *másik* két ága alatt is *egy* gomb *legyen* abból, és *harmadik*

rendbeli két ágai alatt is egy gomb legyen abból: *így* legyen a gyertyatartónak mind a hat kinevekedő ága.
36. Annak mind gombjai, mind szárai a derekából legyenek: mindenestől az egy merőn *vert legyen* tiszta aranyból.
37. Csinálj hét szövétneket is a *gyertyatartó*hoz, mely szövétnekeket magasan helyheztess, hogy *a gyertyatartó* minden felé világosságot adjon.
38. Gyertya hamvavevőjét is, és annak köpűjit tiszta aranyból *csináljad*.
39. Egy tálentom tiszta aranyból csináljad a *gyertyatartót,* minden edényeivel egybe.
40. Meglássad pedig hogy csináljad arra a formára *és példára,* mely * teneked mutattatott e hegyen.
* Csel. 7,44. Zsid. 8,5.

XXVI. RÉSZ.

A szent hajléknak minden részei.

A * Sátort pedig csináljad fejér viszszált selyemből, kék selyemből, veres és karmazsinszínű selyemből csinált tíz kárpitból, Kérubim formákat csinálj a kárpitokon szép mesterséggel.
* rész 36, 7. 8.
2. Egyik kárpitnak hossza legyen huszonnyolcz sing, és egyik kárpitnak szélessége négy sing, egy mértéke *legyen* mindenik kárpitnak.
3. Öt kárpitot foglalj egybe, egyiket a másikkal; ismét a *más* öt kárpitot *külön* foglaljad egybe, egyiket a másikkal.
4. Csinálj kék selyemből mintegy szemecskéket is az első kárpitnak szélén, a mely felől a másikkal egybe kell foglalni: a másik külső kárpitnak is a szélén, a hol a harmadik rendbeli kárpittal egybe kell foglaltatni, *a képen csinálj szemecskéket.*
5. Ötven szemecskéket csinálj egyik kárpiton: ötven szemecskéket csinálj a másik kárpit szélén is, a hol egybe kell foglalni a harmadikkal: egymás ellenébe legyenek *szépen* csinálva a szemecskék.
6. Csinálj ötven arany horgocskákat is *minden kárpitra,* és a horgocskákkal foglald egybe a kárpitokat, hogy egy Sátor legyen.
7. Ezek után csinálj * kecskeszőrből kárpitokat a sátornak béfedezésére, tizenegy kárpitot csinálj olyant.
* rész 36, 13.
8. Egyik kárpitnak hossza harmincz sing *legyen,* szélessége pedig négy sing: mind a tizenegy kárpitnak egy mértéke *legyen.*
9. Az ötét a kárpitoknak külön foglald egybe, és hatát külön; és a hatodik kárpitot megkétszerezzed a sátornak ajtaja ellenébe.
10. Csinálj pedig ötven szemecskéket is az egyik külső kárpitnak szélén, a hol egybe kell foglalni a másikkal, azonképen a másik szélén is, a hol egybe kell a harmadikkal foglalni.
11. Csinálj ötven réz horgocskákat is, melyeket bévess a *másik kárpiton való* szemecskékbe, és foglald egybe a kárpitokat, hogy legyen egy Sátor.
12. A mivel a sátornak kárpitjai bővebbek, *tudniillik* az *egyik* bővebb kárpitnak fele, a *szent* hajléknak hátulsó részén bocsáttassék alá.
13. A mivel *pedig* a sátor kárpitjai hosszabbak, *tudniillik* egy felől is egy singgel, más felől is egy singgel, a *szent* hajléknak oldalán bocsáttassék alá, mind egy felől, mind más felől, hogy béfedje azt.
14. Csinálj a sátornak * fedelet is megveresített kosbőrből: *Mind ezek felett pedig* csinálj fedelet a *sátornak* borzbőrből is felül. * rész 36, 18.
15. Csinálj a szent hajléknak fennálló deszkákat * is Sittim fából. * rész 36, 19
16. A deszka magassága tíz sing legyen: a szélessége pedig egyik deszkának másfél sing legyen.
17. Mindenik deszkának két csapja *legyen egyik* végén, lajtorjának formájára alkotva egymás ellenébe: a *szent* Hajléknak minden deszkáit így csináljad.
18. Csináljad pedig e deszkákat a *szent* hajléknak: Dél felől való részére húsz deszkákat csinálj.
19. És a húsz deszka alá negyven ezüst talpat csinálj, két talpat egy deszka alá, az ő két csapja szerint, és két talpat a másik deszka alá, a két csapja szerint.
20. A *szent* hajléknak észak felől való másik oldalának is húsz deszkát *csinálj.*
21. És azoknak is negyven ezüst talpat; két talpat egy deszka alá, más deszka alá is két talpat.
22. A hajléknak pedig napnyugot felől való oldalának csinálj hat deszkát.
23. És a hajléknak szegelet pártázatjára két deszkát csinálj mind a két szegeletin.
24. Melyek alól mind a tetejéig kettősök legyenek egy karikába foglaltat-

ván; így csináljad a két deszkát a hajléknak két szegeletin.

25. Legyen azért nyolcz deszka, és azoknak tizenhat ezüst talpok: két talp egy deszka alatt, és két talp a más deszka alatt.

26. Csinálj rudakat is Sittim fából, öt *rúd legyen* a hajlék egyik oldalának deszkáihoz.

27. És öt rúd a hajlék másik oldalának deszkáihoz; és a hajlék napnyugot felől való oldalának deszkáihoz is öt rúd.

28. A középső rudat a deszkáknak közepén bocsásd által, *hogy* egyik végétől fogva a *hajléknak* másik végéig *érjen*.

29. A deszkákat pedig megborítsad aranynyal, és arany karikákat is csinálj a deszkákba, melyeken általbocsássad a rudakat; a rudakat pedig megborítsad aranynyal.

30. Ilyen módon építsd fel azt a sátort, annak hasonlatosságára, mely néked * e hegyen mutattatott.
* rész 25, 40. Csel. 7, 44.

31. Csinálj * superlátot is kék selyemből, veres selyemből, karmazsinszínű selyemből, és fejér visszált selyemből, szép mesterséggel csináljad azt Kérubimoknak *képeivel elegy*. * rész 36, 34.

32. És függeszszed azt négy Sittim fából csinált oszlopra, melyek aranynyal béboríttattak legyenek, arany horgai és négy ezüst talpai *legyenek*.

33. És a horgokra függeszszed azt a superlátot, és oda vigyed a superlátou belől a bizonyság*tételnek* ládáját: és az a superlát választja el néktek *a hajléknak első részét,* melyet Szentnek *neveznek*, a *belső részétől, melyet* Szentekszentének *neveznek*.

34. Annakfelette helyheztessed a kegyelemnek tábláját a Bizonyság*tételnek* ládáján felűl, a hajléknak belső részébe.

35. És az *arany* asztalt helyheztessed a superlátou kivűl, és a gyertyatartót az asztal ellenébe; a hajléknak dél felől való részébe; az asztalt pedig észak felől való részébe helyheztessed.

36. Csinálj * superlátot is a hajlék ajtajára kék selyemből, veres karmazsinszínű és fejér visszált selyemből szép mesterséggel. * rész 36, 36. 37.

37. A superlátnak pedig csinálj öt oszlopot Sittim fából, melyeket aranynyal megborítsd, azoknak horgai is aranyból *legyenek:* és önts azoknak rézből öt talpat.

XXVII. RÉSZ.

Égőáldozati oltár: tornácz: világosításra való olaj.

Csinálj * oltárt is Sittim fából, öt sing *legyen* a hossza, a szélessége is öt sing *legyen,* négyszögű legyen az oltár, és a magassága három sing. * rész 38, 1.

2. *Az oltárnak* négy szarvát is csináld *ugyan olyan fából* az *oltárnak* négy szegeletin, és az *oltárt* megborítsad rézzel.

3. Csinálj fazekait is annak hamvának *kihordására,* seprőit, *szénnek való* medenczéit, horgas villáit és fogóit: minden szerszámait rézből csináljad.

4. Csinálj annak rostélyt is rézből mint egy hálót: és annak négy szegeletire csinálj a háló felett négy karikákat is rézből.

5. És helyheztessed a *rostélyt* az oltárnak üregségébe belől *el*-alá, úgy hogy a rostély az oltárt félig felérje.

6. Csinálj rudakat is az oltárnak Sittim fából, és azokat rézzel borítsd meg.

7. És a rudakat bocsássad a karikákba, és legyenek *azok* a rudak az oltárnak két oldalában, mikor hordozzák azt.

8. Hézagon csináld azt deszkákból; a mint mutatta néked *az Úr* a hegyen, úgy csináljátok.

9. Csinálj a *szent* hajléknak pitvart is, dél felől; fejér * visszált selyemből csinált kárpitokból, egyik oldalának hossza *legyen* száz sing. * rész 38, 9.

10. Annak *legyen* húsz oszlopa, és azoknak húsz réz talpai, és ezeknek horgai karikáival *egybe* ezüstből *legyenek*.

11. Ezenképen észak felől való oldalának a hossza legyen száz sing kárpit, annak is húsz oszlopa, húsz réz talpa: *és* azoknak horgai és karikái ezüstből.

12. A pitvarnak szélessége pedig a napnyugot felől való *oldalán legyen* ötven sing kárpit: annak tíz oszlopai és tíz talpai.

13. A pitvarnak naptámadat felől való szélessége is *legyen* ötven sing.

14. De *ezt a pitvarnak napkelet felől való részét úgy csinálják, hogy* egy felől *legyen* tizenöt sing kárpit: annak három oszlopa és három talpa.

15. Más felől is *legyen* tizenöt sing kárpit: annak *is* három oszlopa és három talpa.

16. A pitvarnak pedig kapuján *legyen* kék selyemből, veresből, karmazsinszínű és fejér visszált selyemből mesterséggel csinált húsz sing superlát;

annak négy oszlopa, és *az oszlopoknak* négy talpai legyenek.

17. A pitvarnak minden oszlopai köröskörül ezüst vesszőkkel öveztessenek meg, azoknak horgai ezüstből, talpai rézből *legyenek.*

18. A pitvarnak hossza száz sing *legyen,* a szélessége ötven *sing* mindenütt, a magassága öt sing: visszált fejér selyemből *csinált kárpit legyen,* és azoknak *oszlopinak* talpai rézből.

19. A *szent* hajléknak minden szolgálatja mellé való edényei, és minden szegei annak, *mind* a pitvarnak szegeivel egybe, rézből *legyenek.*

20. Te pedig parancsold meg az Izráel fijainak, hogy adjanak néked tiszta és *szépen* megtört * faolajt világosítani, hogy szüntelen *minden nap* a *szent* hajlékban *abból* világosságot szerezhessenek. * 3 Móz. 24, 2.

21. A Gyülekezetnek hajlékában a superláton kivűl, mely a Bizonyság*tétel ládája* előtt *vagyon,* helyheztesse azokat * Áron és az ő fijai, *hogy égjenek azok* estvétől fogva mind reggelig az Úr előtt. Örökkévaló rendtartások *legyen az* az ő maradékok között, *melyet meg kell tartaniok* az Izráel fijainak. * 3 Móz. 24, 3.

XXVIII. RÉSZ.

Áron Papi méltósága és öltözete felől való parancsolatok.

Te pedig hívasd * hozzád a te atyádfiát, Áront, és az ő fijait vele *egybe,* az Izráel fijai közűl, hogy nékem Papjaim legyenek, Áron, Nádáb, Abihu, Eleázár, Ithamár, Áronnak fijai. * Zsid. 5, 4.

2. És csinálj szent ruhákat Áronnak a te atyádfiának dicsőségre és ékességre.

3. Te annakokáért parancsold meg a böles mestereknek, kik*nek elméjeket* bölcseségnek ajándékával megékesítettem, hogy csinaljanak Áronnak *öltöző* ruhákat, az ő felszentelésére, hogy nékem Papom legyen.

4. Ezek pedig a ruhák, a melyeket csinálniok kell: Hósen, Efód, bő ránczos ruha, szoros szemecskés alsóruha, süveg és öv: *ezeket* a szent ruhákat csinálják Áronnak a te atyádfiának és az ő fijainak: hogy nékem szolgáljanak a papitisztben.

5. Annakokáért adjanak ezeknek aranyat, kék selymet, veres, karmazsinszínű és fejér selymet.

6. És az Efódot csinálják aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és fejér selyemből szőtt mesterséggel.

7. A vállán való két *szárnyait úgy csinálják, hogy* a két * vége egybe kapcsoltathassék. * rész 39, 4.

8. Az Efódnak pedig szorítója * mely az *Efódon vagyon,* mint szinte a *ruhája* aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és visszált fejér selyemből *csinált* legyen. * rész 39, 5.

9. Annakutánna végy két ónix követ, és mesd fel azokra az Izráel fijainak neveiket.

10. Hatának nevét egyik kőre, a hatának nevét a másik kőre, az ő születéseknek *rendi* szerint.

11. Kőmetsző művével, *mint* a pecsétet *szokták* metszeni, *úgy* metszesd fel e két kövekre az Izráel fijainak neveiket, arany boglárokba foglalván azokat.

12. És helyheztessed e két követ az Efódnak vállaira, *melyek legyenek* az Izráel fijairól való emlékezetnek kövei, hogy hordozza Áron azoknak neveket az Úr előtt, az ő két vállain emlékezetnek okáért.

13. Csinálj annakokáért *két* boglárokat aranyból, *melyekbe a két követ foglaljad.*

14. Csinálj egyarányú két tiszta arany lánczot is megtekerített *arany vesszőkből,* és foglaljad *azokat* a megfodorított *arany* lánczokat a boglárokhoz.

15. Annakutánna csinálj * ítéletnek Hósenét, drágalátos mesterséggel, mint szinte az Efódot, a képen csináld azt *is* aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és fejér visszált selyemből. * rész 39, 8.

16. Négyszegű legyen *és* kétszeres: egy arasz *legyen* annak hossza, egy arasz a széle is.

17. És foglalj abba drágaköveket négy renddel. E *legyen* pedig a rend: Sárdonix, topáz, kárbunkulus, az első rend.

18. A második rend: Smaragd, zafir, jaspis.

19. A harmadik rend: Linkúr, akhát, amethist.

20. A negyedik rend: Krizolit, onikhinus, berill: *melyek mind* aranyba foglalva legyenek az ő helyekben.

21. Ezek a kövek pedig legyenek az Izráel fijainak nevek szerint tizenketten, mindeniknek neve szerint megmetszve: *a mint* a pecsétet *szokták* metszeni, legyen mindeniknek neve a tizenkét ág szerint.

22. És *e szent* Hósenhez szabjad amaz egyarányú *két arany* lánczokat, *melyek* tiszta aranyból *csináltattak* fodorítva.

23. Csinálj két arany karikát is e *szent*

Hósennek, és a két karikát csináljad a Hósennek két szegeletire.

24. És a két fodorított arany *lánczot* vonjad a két karikákba, *mely két karikák vagynak* a *szent* Hósennek *két* szegeletin.

25. A két lánczoknak pedig *más* két végét foglaljad a két boglárhoz; és helyheztessed az Efódnak vállain elől.

26. Csinálj két arany karikát is, melyeket csinálj a *szent* Hósennek két *alsó* szegeletire, belől, az Efód felől való kétszerezésének szegeletire.

27. *Más rendbeli* két arany karikát is csinálj, és helyheztessed azokat oda alá egymás ellenébe az Efódnak két oldala felől való részébe, a ruhának szorítói mellett, az övező felett.

28. És *ilyen módon* szorítsák a Hósent az ő karikáinál fogva, az Efódon való karikákhoz, kék selyemből csinált sinórral, hogy az Efódnak övezőjén felül legyen, és el ne választassék a Hósen az Efódtól.

29. Hogy hordozza Áron az Izráel fijainak neveket az ítéletnek *szent* Hósenjében az ő szívén, mikor a szent *hajlékba* bémegyen, emlékezetre az Úr előtt szüntelen.

30. Annakutánna helyheztessed az ítéletnek Hósenjébe az Úrimot és Thummimot, hogy legyenek az Áron szívén, mikor bémegyen az Úr eleibe, és hordozza Áron az Izráel fijainak ítéletit az ő szívén az Úr előtt mindenkor.

31. Az Efód *alatt való* bő * ránczos ruhát is csináljad egészen kék selyemből. * rész 39, 22.

32. És a felső részén közép aránt legyen azon *egy* lyuk *fejének való, és* annak a lyuknak széle köröskörül kétszerezve legyen, mint a pánczélnak lyuka, hogy meg ne szakadjon.

33. És ennek az alsó prémjére csinálj pómagránát *formájára való gombok*at, kék, veres, és karmazsin selyemből az ő prémjére mind köröskörül: és ezek közé *csinálj* arany csengettyűket is mind körül.

34. *Egy* arany csengettyű, és *azután egy* pómagránát *formájára csinált gomb, ismét egy* arany csengettyű, és *egy* pómagránát a ruhának az alján mind körül.

35. És legyen az Áronon, mikor *az isteni* szolgál*atban foglalatos,* hogy annak csengését hallják, mikor bémegyen a Szent*hely*be az Úr eleibe, és mikor kimegyen, hogy meg ne haljon.

36. Csinálj * lánnát is tiszta aranyból, és mesd ki azon mint a pecsétmetsző *ezt:* Szentség a Jehovának. * rész 39, 30.

37. Melyet köss kék selyemből csinált sinórra, hogy a süvegen legyen, legyen a süvegnek első részén.

38. És *ilyen módon* legyen Áronnak homlokán, hogy Áron minden szent *állatok*nak vétkét elvegye, melyeket az Izráel fijai szentelnek, minden ajándékoknak, *és minden* ő tőlök szenteltetett *állatok*nak. Legyen azért szüntelen a homlokán, hogy azok az Úr előtt kedvesek legyenek.

39. Csinálj *szoros * alsóruhát is,* verfelye szemnek formájára megczifráztatott ruhát fejér selyemből. A süveget is fejér selyemből csináljad: a pártaövet is csináljad szép mesterséggel. * rész 39, 27.

40. Az Áron fijainak is csinálj ruhákat és csinálj pártaöveket is, süvegeket is csinálj nékik az *ő* dicsőség*e*kre és ékesség*e*kre.

41. Azután öltöztesd fel azokba Áront a te atyádfiát, és az ő fijait ő vele együtt: és megkenvén őket, szenteld meg az ő szolgálatjokat, és szenteld meg ő magokat is, hogy nékem Papjaim legyenek.

42. Csinálj nékik imeg-másokat is gyolcsból, az ő szemérmeknek béfedezésére, az ő vékonyoktól fogva mind az ő tomporokig.

43. És legyenek Áron *Pap*on és az ő fijain, mikor a Gyülekezetnek sátorába bémennek, vagy mikor az oltárhoz járulnak, hogy szolgáljanak *nékem* szentségben, hogy az ő bűnök *büntetését* hordozván meg ne haljanak: örökkévaló szertartás *legyen ez* Áronnak és az ő magvának ő utánna.

XXIX. RÉSZ.

Papiszentelés : Szünetlen való áldozat : Isten lakhelye

Ezt míveljed pedig ő velek, mikor őket megszenteled hogy nékem Papjaim legyenek. Végy egy * tulkot *a barmok közül,* és szeplő nélkűl való két kost. * 3 Móz. 8, 2

2. És kovász nélkűl való kenyereket, és olajjal elegyített kovásztalan lepényeket, és olajjal megkent kovásztalan pogácsákat: azokat *pedig* búzalisztből csináljad.

3. És azokat egy kosárba tévén, vidd fel azokat a kosárban, *azonképen* a tulkot és a két kost.

4. Azután állassad Áront és az ő fijait

a Gyülekezet sátorának ajtaja eleibe, és mosd meg őket vízzel.

5. És vegyed *ama* ruhákat, és öltöztesd fel Áront az alsó szoros ruhába, az Efód alatt való bő ruhába, az Efódba a Hósennel egybe, és övezd bé őtet az Efódnak övével.

6. És a süveget az ő fejére tévén, tegyed a süvegen felűl a szent koronát.

7. Azután vegyed a kenetnek olaját és töltsed az ő fejére, és kend meg őtet.

8. *Ezek után* állasd elő az ő fijait is: és öltöztesd fel őket az ő ruháikba.

9. És övezd bé őket pártaövvel, Áront és az ő fijait, és süvegeket is tégy fejekbe, hogy a Papság övék legyen örökkévaló végezés szerint: így szenteljed meg az Áron szolgálatját és az ő fijainak szolgálatjokat.

10. Annakutánna állasd a tulkot a Gyülekezetnek sátora eleibe, és tegyék az ő kezeket Áron és az ő fijai a tuloknak fejére.

11. És öld meg a tulkot az Úr előtt, a Gyülekezet sátorának ajtajánál.

12. Azután végy a tuloknak veréből és az oltárnak szarvaira hintsed *azt* a te ujjaiddal: a *többi* vért pedig mind töltsd az oltárnak fundamentomára.

13. És vegyed a tuloknak kövérét, mely a bélit béfedezi épen, és a máján való kövért is; és a két veséjét a rajtok *lévő* kövérrel egybe, és égesd meg *azokat* az oltáron.

14. A tuloknak pedig húsát, bőrét és ganéját égesd meg tűzzel a * táboron kivűl: bűn*ért való áldozat* ez.

* Zsid. 13, 11.

15. Annakutánna vegyed a kosnak egyikét, és Áron az ő fijaival egybe tegye az ő kezét a kosnak fejére.

16. És megölvén *azt* a kost, vegyed annak vérét, és azt hintsd az oltárra köröskörűl.

17. A kost pedig vagdald darabjaira, mosd meg a bélit és lábait, és tegyed felűl annak tagjaira és fejére.

18. Azután égesd meg az egész kost az oltáron, az Úrnak egészen égetett áldozatja az, kedves illat, az Úrnak tüzes áldozatja.

19. Annakutánna vegyed a másik kost, és tegyék az ő kezeket Áron és az ő fijai annak fejére.

20. És *minekutánna* megöl*énded* e kost, annak véréből vévén, hintsd meg azzal Áronnak és az ő fijainak jobbfülök gombáját, és az ő jobbkezeknek és jobbláboknak huvelykét: és a *több* vért *mindenestől* hintsd az oltárra köröskörűl.

21. Azután végy a vérből, mely az oltáron *lészen*, és a kenetnek olajából, és hintsd meg Áront és az ő ruháit, az ő fijait és az ő fijainak ruháikat ő vele: és *ilyen módon* szent lészen ő és az ő ruhái, mind pedig az ő fijai, és az ő fijainak ruháik *szentek lésznek* ő vele.

22. Ezekután vegyed a kosnak kövérét, a farkát, a bélit borító kövérét és májának kövérét, a két veséjét a rajta lévő kövérével egybe, a jobblapoczkáját mert felszentelésnek kosa az.

23. *Végy* egy kalácsot is, és egy olajos bélest, egy pogácsát a kovász nélkűl való kenyereknek kosarából, mely az Úr előtt *van*.

24. És mind *ezeket* rakjad Áronnak kezeire, és az Áron fijainak kezeikre, és azokat az Úr előtt ingatással ingasd meg.

25. Azután elvévén azokat kezekből, égesd meg az oltáron egészen égőáldozatúl és kedves illatúl, az Úr előtt. Az Úrnak tüzes áldozatja ez.

26. Ismét vegyed az Áron felszentelése kosának szegyét, és *minekutánna* felemelénded felemelésűl az Úr előtt, legyen az a te részed.

27. *Ilyen módon* szenteld meg a felemeltetett szegyet, és felemeltetett lapoczkát, mely *tudniillik* ingattatott és felemeltetett, Áronnak és az ő fijainak felszentelések kosának tagjai közűl.

28. És légyen * Ároné és az ő fijaié örök*kévaló* végezés szerint az Izráel fijaitól: mert felemelés az mikor felemelés lészen, az Izráel fijaitól, az ő háláadó-áldozatjokból *való* felemelt részek az Úré *lészen*. * 3 Móz. 7, 31. 34.

29. Áronnak pedig szent öltözetei legyenek az ő fijaié ő utánna, hogy megkenettessenek, azokba *öltöztetvén*, és megszenteltessék azokban az ő szolgálatjok.

30. Hét napokon öltözzék azokba, a *ki* Pap *lejénd* Áron helyébe az ő fijai közűl, a ki bémenendő lészen a Gyülekezetnek sátorába, hogy szolgáljon a Szent*helyen*.

31. A megszentelésnek kosát pedig vegyed, és főzd meg annak húsát a Szenthelyen.

32. És a kosnak húsát egye meg Áron és az ő fijai a * kenyérrel egybe, mely a kosárban vagyon, a Gyülekezet sátorának *ajtajánál*. * 3 Móz. 8, 31.

33. *Azok* egyék meg, *mondom*, ezeket, a kikért az engesztelés lett, az ő szolgá-

latjoknak és ő magoknak megszentelésére. Idegen pedig, *a ki nem Áron háznépe közül való,* ne egyék azokban; mert szent *állatok.*

34. Hogyha valami megmarad a szentelésnek húsában, vagy a kenyérben reggelig, tűzzel égesd meg a maradékot; ne egyék meg; mert szent *állat.*

35. Áronnal azért és az ő fijaival így cselekedjél, mint a miképen néked megparancsoltam: hét napon *végezd el az* ő felszenteléseket.

36. Minden napon pedig egy tulkot ölj meg a bűnért és annak eltörléséért, és a bűnnek tisztulásáért *való áldozatnak vérével* hintsd meg az oltárt: mivelhogy bűnnek tisztulásáért való áldozatot szerzesz azon: és megkenjed azt, hogy megszenteltessék.

37. Hét napon áldozzál az oltáron *annak* megtisztulásáért, és *úgy* szenteljed meg, és lészen *ilyen módon* az oltár felette igen szentséges *állat,* valami * illeti az oltárt szent lészen.
*Máté 23, 19.

38. Ilyen *áldozatot* is szerezz pedig az oltáron: minden napon szüntelen két bárányokat, esztendősöket.

39. Egyik bárányt reggel áldozd meg, a másik bárányt megáldozd a két estve között.

40. Annakfelette minden báránynyal egy Efának tizedrész zsemlye*lisztét, mely* megelegyíttetett *legyen* egy Hinnek negyedrésze *szépen* megtört olajjal, és *ismét* egy Hinnek negyedrésze borral, italiáldozatúl.

41. A másik bárányt *mikor* a két estve között megáldozod, a reggeli *báránynak* áldozatja szerint cselekedjél, és annak olajának és borának *mértéke* szerint, jóillatú *és* tüzes áldozatúl az Úrnak.

42. Szüntelen áldozat *legyen ez,* a ti utánnatok valók között is, a Gyülekezet sátorának ajtajánál az Úr előtt, hol ti veletek szembe leszek, hogy veled ott szóljak.

43. Ott leszek szembe az Izráel fijaival, hogy megszenteltessék az én dicsőségemmel *a hely.*

44. Megszentelem a Gyülekezetnek sátorát és az oltárt: Áront is és az ő fijait megszentelem, hogy nékem Papjaim legyenek.

45. És lakozom az Izráel fijai * között, és lészek nékik Istenek. *2 Kor. 6, 16.

46. És meglátják, hogy én ő Jehova Istenek vagyok, ki őket Égyiptom földéből kihoztam, hogy ő közöttök laknám. Én *vagyok* az ő Jehova Istenek.

XXX. RÉSZ.

Illattételre való oltár: adakozás a szent Sátor építésére: kenet és illatcsinálás.

Csinálj * jó illattételre való oltárt is, Sittim fából csináljad azt. *rész 37, 35.

2. A hossza egy sing *legyen,* szélessége is egy sing négyszegű legyen, és magassága két sing *legyen:* szarvai is ugyanazon *fá*ból *legyenek.*

3. És borítsd meg azt tiszta aranynyal, mind a felső részét, mind az oldalát köröskörűl, és a szarvait: arany koronát is csinálj reá köröskörűl.

4. *Annakfelette* két arany karikát is csinálj reá az ő koronája alatt mind a két oldalának *szegeletin,* és azokon bocsássanak által rudakat, hogy azoknál fogva hordozzák azt.

5. A rudakat pedig csináljad Sittim fából, és azokat aranynyal megborítsad.

6. És helyheztessed azt a superlát előtt, mely a Bizonyság*tételnek* ládája előtt *lészen,* a kegyelem táblája ellenébe, mely a Bizonyság*tételnek ládája* felett *lészen,* holott szembe leszek te veled.

7. Hogy Áron drága állatokból való illatot tegyen azon minden reggel, mikor a szövétnekhez lát, *akkor* szerezze a jóillatot.

8. Azonképen mikor Áron a két estve között meggyujtja a szövétnekeket, szerezzen jóillatot, szünetlen *való* illattétel *legyen* az Úr előtt *minden* nemzetségtek között.

9. Egyéb idegen illatot ne tegyetek azon, se egészen égőáldozatot, se eledeli, se italiáldozatot ne áldozzatok azon.

10. Csak tisztulást szerezzen Áron annak szarvain egyszer minden esztendőben, a bűnöknek tisztulásáért való áldozatnak véréből egyszer egy esztendőben tisztulást szerezzen azon, a ti utánnatok valóknál. A Jehova előtt szentséges dolog ez.

11. Ezekután szóla az Úr Mózesnek, mondván:

12. Mikor az Izráel fijainak számok summáját * béveszed, akkor minden ember megadja az ő életének váltságát a számláláskor az Úrnak, hogy csapás ne essék rajtok, mikor megszámlálod őket. *4 Móz. 1, 2.

13. Ezt adják *pedig:* Minden a ki megszámláltatik a szent siklusnak felét adja, (e siklus *pedig* húsz pénzt *teszen,*)

e szent siklusnak felét adja ajándékon az Úrnak.
14. Minden *valaki* megszámláltatik húsz esztendőstől fogva, és a ki annak felette *vagyon,* megadja ez ajándékot az Úrnak.
15. A ki gazdag ne adjon többet, a ki szegény az is ne adjon kevesebbet fél siklusnál, hogy adjanak ajándékot az Úrnak, hogy a ti lelkeiteknek kegyelmes legyen.
16. És *minekutánna* elvejénded az Izráel fijaitól az ő tisztulásoknak pénzét, tedd el azt a Gyülekezet sátorának szolgálatjára, és lészen az Izráel fijainak emlékezetekre az Úr előtt, hogy lelkeiteknek kegyelmes legyen.
17. Annakutánna szóla az Úr Mózesnek, mondván:
18. Csinálj egy mosdót is rézből, melynek a lába is réz legyen, mosódásra: és helyheztessed azt a Gyülekezetnek sátora között és az oltár között, és abba tölts vizet:
19. Hogy Áron és az ő fijai abból mossák kezeiket és lábaikat.
20. Mikor bé *akarnak* menni a Gyülekezet sátorába, megmosódjanak a vízben, hogy meg ne haljanak: vagy mikor az oltárhoz *akarnak* járulni hogy szolgáljanak, és tüzes áldozattal áldozzanak az Úrnak.
21. Megmossák, *mondom,* az ő kezeiket, lábaikat, hogy meg ne haljanak: és örökkévaló szertartások legyen *ez* ő nékik, *Áron*nak és az ő magvának nemzetségről nemzetségre.
22. Ismét szólítá az Úr Mózest, mondván:
23. Te végy drága szereket, *a tiszta igaz* híg mirhában ötszáz *siklus érőt,* jóillatú fahéjat fél ennyit, *tudniillik* kétszáz ötven *siklus érőt,* és jóillatú fűszálat kétszáz ötven *siklus érőt.*
24. Kásiát ötszáz *siklus árút, a minémű* a szent siklusnak mértéke, és egy Hin faolajt.
25. És csinálj abból szent kenetnek olaját, drága kenetet, a kenetcsinálóknak mesterségek szerint. Szent kenetnek olaja legyen *az.*
26. És kend meg azzal a Gyülekezetnek sátorát és a Bizonyság*tételnek* ládáját.
27. Az asztalt és annak minden edényit, a gyertyatartót és annak edényit, és a jóillatnak oltárát.
28. Az egészen égőáldozatnak oltárát is, és annak minden edényit a mosdót és annak lábát.
29. *Ilyen módon* szenteld meg azokat, hogy szentségek szentségévé legyenek: Valami illeti azokat, szent legyen.
30. Áront is fijaival egybe megkenjed: *és úgy* szenteld meg őket, hogy nékem Papjaim legyenek.
31. Az Izráel fijainak pedig szólj ilyen módon: Szent kenetnek olaja legyen ez nékem, a ti utánnatok valóknál *is.*
32. Embernek testét azzal meg ne kenje *senki,* vagy ahoz hasonló kenetet *senki* ne csináljon; szent *állat* az; *azért* ti előttetek *is* szent legyen.
33. Valaki ahoz hasonló kenetet csinál, vagy valaki azzal idegen *embert* kenénd meg, *a ki nem papi rendből volna,* kitöröltetik *az, az* ő népe közűl.
34. Monda ismét az Úr Mózesnek: Végy füstszereket, gyantát, onyxot, galbonát, spikinárdot és tiszta temjént, egyenlő mértékkel.
35. És csinálj abból jóillatozó szerszámot, kenetcsináló mesterségével egybe elegyítettet, tisztát *és* szentet.
36. És abból törj aprónként, és abból tégy *a jóillatnak oltárán jóillatot, a* Bizonyság*tételnek ládája* előtt a Gyülekezetnek sátorában a hol veled szembe leszek, szentségek szentsége legyen *ez* ti közöttetek.
37. Ehez hasonló illatot magatoknak ne csináljatok; *mert* ez az Úrnak szenteltetett jóillat.
38. Valaki hasonló illatot csinál ehez illatozásra, kigyomláltatik az ő népe közűl.

XXXI. RÉSZ.

Építőmestere a szent Hajléknak: Szombat: Táblái a törvénynek.

És szóla az Úr Mózesnek, *ezt* mondván:
2. Ímé *én* nevezet szerint * hívtam Bésaléelt, a Húr fijának Urinak fiját a Júda nemzetségéből. * rész 35, 30.
3. És betöltöttem az Istennek Lelkével, bölcsességgel, értelemmel, tudománynyal és minden mesterséggel.
4. Hogy gondoljon mindent, valamit aranyból, ezüstből, rézből *mesterséggel* kell csinálni.
5. És hogy *tudjon* köveket metszeni, foglalni, fát *mesterséggel* faragni: *és* hogy mindenféle mívet *mesterséggel* csináljon.
6. És én ímé, Aholiábot *is,* Akhisamáknak fiját, a Dán nemzetségéből mellé adtam: és *ezeken kivül* minden bölcs szivűnek adtam bölcsességet szívébe, hogy mind azokat megcsinálják, melyeket *én* parancsoltam néked.

7. *Tudniillik* a Gyülekezetnek * Sátorát, a Bizonyság*tételnek* ládáját, a kegyelemnek tábláját, mely a ládán felűl *vagyon,* és a *szent* Hajléknak minden edényit. *rész 33, 7.

8. Az asztalt és annak *minden* edényit, a gyertyatartót tiszta *aranyból,* és minden edényit, és a jóillatnak oltárát.

9. Az egészen égőáldozatnak oltárát és annak minden edényit, a mosdót és annak lábát.

10. A szolgálathoz való ruhákat, Áron Papnak szent öltözetit, és az ő fijainak öltözeteket, *melyekbe öltözniek kell, mikor* a papitisztben vagynak.

11. A kenetnek olaját, és a szerekből csinált jóillatra való szerszámokat a *szent* hajléknak, a mint néked parancsoltam mind azonképen megcsinálják.

12. Monda annakfelette az Úr Mózesnek, ilyen módon:

13. Te szólj az Izráel fijainak, mondván: Mindazáltal az én Szombatimat megtartsátok; — mert jel az * én közöttem és ti köztetek nemzetségről nemzetségre, hogy megtudjátok hogy én vagyok a Jehova, *ki* titeket megszentellek. *Ezék. 20, 12.

14. Megtartsátok azért a Szombatot: mert szent *dolog* az ti közöttetek. *Valaki* megrontja azt, * megölettessék, mert valaki azon dolgot tejénd, annak lelke kigyomláltatik az ő népei közűl. *4 Móz. 15, 32. 36.

15. Hat napon tegyenek dolgot, heted napon nyugodalomnak Szombatja *vagyon* a Jehovának szenteltetett *nap:* valaki Szombatnapon dolgot teszen, megölettessék.

16. Megtartsák azért az Izráel fijai a Szombatot, megszentelvén a Szombatot nemzetről nemzetre örök szövetség *szerint.*

17. Én közöttem és az Izráel fijai között örökkévaló jel ez; mert * hat napon teremtette Jehova a mennyet, földet, hetednapon pedig megszünt és megnyugodott. *1 Móz. 2, 2. 3. rész 20, 11.

18. *Végezetre,* mikor vele való beszélését elvégezte volna a Sinai hegyen, adá Mózesnek a Bizonyságnak két * tábláit, az Isten ujjával irt kőtáblákat. *rész 32, 15. 16 5 Móz. 9, 10.

XXXII. RÉSZ.

Öntött borjúval való bálványozás.

Mikor pedig a nép látná, hogy Mózes késnék a hegyről leszállani, egybegyülvén Áron ellen, mondának néki: Kelj fel *és* * csinálj nékünk isteneket, kik előttünk járjanak; mert nem tudjuk mint lőn dolga ama férjfiúnak Mózesnek, ki minket Égyiptom földéből kihoza. *Csel. 7, 40.

2. És monda nékik Áron: Szedjétek le az aranyfüggőket, melyek *vagynak* a ti feleségeiteknek fülein, a ti fijaitoknak és leányitoknak *fülein,* és hozzátok én hozzám.

3. Leszedé azért mind az egész sokaság az aranyfüggőket az ő fülökről, és vivék Áronhoz.

4. Melyeket elvőn az ő kezekből, és formálá azt betűvésővel *bizonyos formára,* és csinála abból * öntött borjúképet. És mondának: Ezek a te isteneid Izráel, kik kihoztak tégedet Égyiptom földéből. *Zsolt. 106, 19.

5. Melyet mikor látott volna Áron, oltárt építe az előtt, és kiálta Áron, mondván: Holnap a Jehovának innepe *vagyon.*

6. Felkelvén azért másodnapon jó reggel, áldozának égőáldozattal és háláadóáldozattal is: és * leüle a nép enni és inni; azután felkelének játszodni. *1 Kor. 10, 7.

7. Szóla pedig az Úr Mózesnek, *mondván:* Eredj menj alá; mert a te néped, melyet kihoztál Égyiptom földéből, megfertéztette *magát.*

8. Hamar eltávoztak az útról a melyet parancsoltam nékik, borjúképet öntöttek magoknak és azt tisztelték, áldoztak néki, és azt mondották: * Ezek a te isteneid Izráel, kik tégedet kihoztak Égyiptom földéből. *1 Kir. 12, 28.

9. Monda *annakfelette* az Úr Mózesnek: Látám e népet, és ímé ő * keménynyakú nép. *rész 33, 3. 5 Móz. 9, 13.

10. Azért hagyj békét nékem, hadd gerjedjen fel az én haragom ő ellenek és töröljem el őket: Téged pedig nagy néppé * teszlek. *4 Móz. 14, 12.

11. Annakokáért Mózes engesztelvén az ő Urának Istenének *megharagudt* orczáját, monda: Miért gerjedne Uram a te haragod a te népedre, melyet kihoztál Égyiptomnak földéből, nagy erővel és hatalmas kézzel?

12. Miért * mondanák az Égyiptombeliek, mondván: Álnoksággal vivé ki őket, hogy elvesztené őket a hegyek között, és hogy eltörlené e földnek színéről? Muljék el a te búsulásod *haragja,* és változtasd el a gonoszt, *melyet* a te néped ellen *gondoltál.* *4 Móz. 14, 13. 16.

13. Emlékezzél meg Ábrahámról, Izsákról, és Izráelről, a te szolgáidról, kiknek * megesküdtél te magadra, és *ezt* mondottád nékik: Megsokasítom a

ti magotokat mint az égnek csillagait: és mind azt az egész földet, melyről szóltam, a ti magotoknak adom, és *azt* örökségűl bírják *mind* örökké.
*1 Móz. 15, 18, 26, 4. rész 28, 13.

14. És elváltoztatá az Úr a * veszedelmet, melyet mondott vala hogy cselekednék az ő népével. *vers 10.

15. És elfordulván alá indula Mózes a hegyről, és a Bizonyságtételnek két táblái *valának* kezében, mely tábláknak mindkét része megíratott vala, mind egy felől, mind más felől.

16. A táblák pedig * Isten kezének csinálmányai valának, az írás is Isten írása vala, *mely* kimetszetett vala a táblákra. *rész 31, 18. 5 Móz. 9, 10.

17. *Mikor* pedig Jósué hallotta volna a nép kiáltásának szavát, monda Mózesnek: Viadalnak kiáltása *vagyon* a táborban.

18. Ki felele: Nem diadalmasoknak, sem meggyőzetteknek kiáltása *ez, hanem* éneklésnek szavát hallom én.

19. És mikor közelgetett volna a táborhoz, látá a borjú*képet* és a tánczolásokat, és felgerjede Mózesnek haragja, és elveté kezéből a táblákat, és eltörő azokat a hegy alatt.

20. Azután vévén a borjú*képet,* melyet csináltak vala, tűzzel * megégeté, és apróra rontá mígnem porrá lenne, és a vízbe hintvén azt, parancsolá, hogy onnét innának az Izráel fijai.* 5 Móz. 9, 21. 7, 5.

21. És monda Mózes Áronnak: Mit tett e nép néked, hogy *ilyen nagy* bűnbe keverted őket?

22. Felele Áron: Ne gerjedjen fel az én uramnak haragja: tudod hogy e nép *igen* * gonosz. *vers 9.

23. Mert *azt* mondák nékem: Csinálj isteneket * nékünk, kik előttünk járjanak; mert ama férjfiúnak Mózesnek, ki minket Égyiptom földéből kihozott, nem tudjuk mint lőn dolga. *vers 1.

24. Kiknek felelék: Kinek *vagyon* aranya? Szedjétek le *magatokról:* és *azonnal* adának nékem *aranyat, melyet mikor* a tűzbe vetettem volna, e borjú*kép* * formáltaték belőle. *vers 4.

25. Mikor *azért* látná Mózes, hogy a nép megfosztatott volna; mert Áron megfosztotta vala őket, az ő ellenségek között való szidalomra.

26. Megálla Mózes a tábornak kapujában, és monda: Valaki az Úré, én hozzám *jöjjön;* és gyülének ő hozzá mind a Lévi fijai.

27. Kiknek monda: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Kössön mindenitek fegyvert az ő oldalára, *és* menjetek által s jőjjetek vissza a táborba; egyik kaputól fogva a másik kapuig, és kiki mind ölje meg az ő attyafiát, barátját és rokonságát.

28. A Lévi fijai pedig a Mózes beszéde szerint cselekedének, és elhulla azon a napon a nép közűl úgymint háromezer férjfiú.

29. *Mert* Mózes *ezt* mondotta vala *az előtt:* A ti kezeiteket szenteljétek ma az Úrnak, kiki mind az ő fijában és attyafiában, hogy megáldjon ma titeket.

30. És másodnapon monda Mózes a népnek: Ti nagy bűnt tettetek, *annakokáért* most felmegyek az Úrhoz, talán a ti bűneiteknek kegyelmet nyerhetek.

31. Megtére azért Mózes az Úrhoz, és monda: Kérlek! Ez a nép nagy bűnt tett te *ellened;* mert aranyból csinált magának isteneket.

32. Most azért bocsásd meg ezeknek bűnöket; hogyha meg nem bocsátod, töröld ki * engem a te könyvedből, *a* melyet írtál. *4 Móz. 11, 15.

33. És monda az Úr Mózesnek: A ki vétkezett én ellenem, azt törlöm ki az én könyvemből.

34. Most azért eredj el: vidd el e népet a hová mondottam néked: Ímé az én Angyalom * előtted elmegyen: És az én meglátogatásomnak napján ezt is az ő bűnöket meglátogatom. *Ésa. 63, 9.

35. Annakokáért *mikor* az Úr a népet *azután bünteti vala, e bűnért is* bünteti * vala, hogy tisztelték volna a borjúképet, melyet Áron csinált vala.
*4 Móz. 11, 4. 33.

XXXIII. RÉSZ.

Mózes könyörög Istennek a népért.

Megmondotta *vala* pedig az Úr Mózesnek: Eredj, menj fel innét, te és e nép, melyet kihoztál Égyiptom földéből, a földre, melyet eskü*véssel igér*tem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, * *ezt mondván:* A te magodnak adom azt.
* 5 Móz. 34, 4.

2. (És bocsátok te előtted * Angyalt és kiűzöm a Kananeusokat, Emoreusokat, Khittheusokat, Perizeusokat, Khiveusokat és Jebuzeusokat): *rész 23, 20.

3. A téjjel mézzel folyó földre: de ti köztetek nem megyek fel; * mert *igen* keménynyakú nép vagy és talán megemésztenélek téged az úton. *5 Móz. 9, 13.

4. *Minekutánna* pedig a nép hallotta volna ezt a gonosz beszédet, sírásnak

adák magokat: és senki nem tevé fel az ő ékességét.

5. (*Mert ezt* mondotta vala az Úr Mózesnek: Mond meg az Izráel fijainak: Ti keménynyakú nép *vagytok,* egy szempillantásban, *ha* te közötted elmenéndek, megemésztelek téged. Azért most vesd le a te öltözetedet rólad, azután meglátom mit *kell* cselekednem veled.)

6. Hanem megfoszták magokat az Izráel fijai az ő ékességektől, a Hóreb hegyétől fogva.

7. Mózes pedig a sátort vévén, felvoná azt a táboron kivűl messze eltávozván a tábortól, és nevezé azt Gyülekezet sátorának, és valaki az Urat meg *akarja* kérdeni, annak ki *kell vala* menni a Gyülekezet sátorához, mely a táboron kivűl *vala.*

8. És lőn mikor Mózes bémegyen vala a sátorba, az egész sokaság felkél vala, és kiki mind az ő sátorának ajtaján áll vala; hogy néznék Mózest hátúl míg a sátorba bémenne.

9. És mikor Mózes bémegyen vala a sátorba, a felhőnek oszlopa leszáll és megáll vala a sátornak ajtaján, és szól vala Mózessel.

10. Annakokáért *mikor* látta *volna* mind az egész sokaság, hogy a felhőoszlop a sátornak ajtaján állana, felkelvén az egész nép az ő sátoroknak ajtajától, meghajolnak vala.

11. Szól vala pedig az Úr Mózessel színről * színre, miképen szokott ember szólani barátjával: és *mikor Mózes* a táborba megyen vala, az ő szolgája az ifjú Józsué, † Núnnak fija, nem távozik vala el a sátorból. *4 Móz. 12, 8. † Józs. 1, 1. 2.

12. És monda Mózes az Úrnak: Nézsze, te *azt* mondod nékem, vidd el ezt a népet: de te nem mondottad meg nékem kit bocsátasz el velem; noha *mindazáltal azt* mondottad *nékem:* nevezet szerint esmérlek tégedet, és annakfelette kedvet találtál az én szemeim előtt.

13. Most annakokáért ha kedvet találtam a te szemeid előtt, mutasd meg nékem a te útaidat, hogy esmérjelek meg tégedet *azon,* hogy kedvet találtam te előtted. *Azt is* gondold meg, hogy e nép te néped.

14. És monda: Az én orczám menjen-é el *veletek,* hogy én téged megnyugosszalak?

15. Monda *Mózes* néki: Ha a te orczád nem jár *előttünk,* ne vigy ki minket e *hely*ből.

16. Mert micsodán esmérhetjük meg, hogy én és a te néped kedvet találtunk előtted? Avagy nem ezen-é ha velünk * lészesz? *Ilyen módon* választatunk el, én és a te néped minden néptől, mely e földnek színén *vagyon.* * 5 Móz. 4, 7.

17. Monda azért az Úr Mózesnek: Megmívelem azt is a mit kivántál; mert az én szemeim előtt kedvet találtál, és téged nevezet szerint esmérlek.

18. És *mikor mégis azt* mond*aná Mózes:* Kérlek *Uram,* mutasd meg a te dicsőségedet nékem.

19. Monda: Én azt mívelem, hogy az én dicsőségem a te orczád előtt menjen el, és előtted *nyilván* kiáltom a Jehovának nevét: És * könyörülök, a kin könyörülök, kegyelmes lészek, a kinek kegyelmes lészek. * Róm. 9, 15.

20. (*Mert azt* mondja vala: Nem láthatnád az én orczámat: mert nem láthat engemet egy ember is élvén.)

21. És monda az Úr: Ímé itt vagyon egy hely, és állj ott a kősziklán.

22. És mikor az én dicsőségem elmegyen, a kősziklának hasadékjába állatlak téged, és az én kezemmel béfedezem a te szemeidet, míg elmulom *onnét.*

23. Azután az én kezemet elvészem rólad, és hátúl meglátsz engemet, de az én orczámat nem láthatod.

XXXIV. RÉSZ.

Újonnan csinált két kőtáblája a tíz parancsolatnak: megújítása a szövetségnek.

És monda az Úr Mózesnek: Készíts két kőtáblákat, hasonlókat az * elébbiekhez, hogy írjam fel azokra azon beszédeket, melyek voltak az első táblákon, a melyeket eltörtél. * rész 32, 16. 19.

2. És légy készen holnap reggelre, hogy reggel jőjj fel a Sinai hegyre, és előmbe állj nékem ott a hegynek tetején.

3. De *azért* senki veled fel * ne jőjjön, és senki ne láttassék az egész hegyen: juhok is vagy ökrök ne legeltessenek e hegy alatt. * rész 19, 12. 13.

4. Mikor azért készített volna két kőtáblákat, az elébbiekhez hasonlókat, felkelvén reggel, felméne Mózes a Sinai hegyre, a mint az Úr parancsolta vala, és kezébe vevé a két kőtáblát.

5. Akkor leszálla az Úr felhőben, és ott álla ő vele, * és nevezet szerint kiálta a Jehovának nevét; * rész 33, 19.

6. Mert az Úr *onnét* az ő orczája elől

elmulván, kiálta *ilyen módon:* Jehova, Jehova, erős, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú.

7. Ki * megtartja irgalmasságát ezer íziglen: elvészi a hamisságot, a vétket, a bűnt: a bűnöst büntetés nélkűl nem hagyja, meglátogatja † az atyáknak álnokságokat a fiakban, és a fiak fijaiban harmad és negyedíziglen.
* rész 20, 6. † Jer. 32, 18.

8. És Mózes nagy sietséggel földre hajtván fejét leborúla, *és imádá az Urat.*

9. És monda: Uram, ha előtted kedvet találtam, kérlek járjon az Úr velünk; *és* mivelhogy keménynyakú nép ez, légy kegyelmes a mi vétkeinknek és gonoszságunknak, hogy legyünk mi te * örökséged. * Zak. 2, 12.

10. Felele *az Úr:* Ímé én szövetséget szerzek mind a te néped előtt, *és* csudadolgokat cselekszem, melyek nem lettek az egész földön, sem a pogánynépek között, és meglátja mind a sokaság, a mely között te vagy, az Úrnak cselekedeteit; mert csudálatos lészen, a * mit én cselekeszem te veled. * Jós. 10, 12. 13.

11. Te tartsd meg a mit ma parancsolok néked. Ímé én kiüzöm előled az Emoreust, Kananeust, Khittheust, Perizeust, Khiveust, Jebuzeust.

12. Meglássad hogy * szövetséget ne vess annak a földnek lakosával, a melyre mégy, hogy te közötted botránkozásodra ne legyen. * rész 23, 32. 33. 5 Móz. 7, 2.

13. Hanem az ő oltáraikat elrontsátok, az ő bálványaikat eltörjétek, és berkeiket kivágjátok.

14. Mert nem *illik hozzád, hogy* idegen Isten előtt meghajolj; mert az Úrnak neve bosszúálló, bosszúálló erős Isten ő.

15. ***Meglásd, mondom,*** hogy szövetséget ne szerezz annak a földnek lakosával, hogy mikor az ő Isteneit követvén paráználkodik és áldozik az ő isteneinek, téged el ne hitessen, hogy egyél az ő áldozatjában.

16. És ne végy az ő leányaik * közűl feleséget a te fijaidnak, hogy mikor paráználkodnak az ő leányaik az ő isteneket követvén, ***valamimódon azt*** ne mivelják, hogy a te fijaid is paráználkodjanak, azoknak isteneiket követvén.
* 1 Kir. 11, 2.

17. Ne csinálj magadnak öntött isteneket.

18. A pogácsáknak innepét megtartsad; hét napon egyél kovász nélkűl való kenyereket, a * mint megparancsoltam néked, *bizonyos* időn, *tudniillik* Abib *nevű* hónapban: mert Abib hónapban jöttél ki Égyiptomból.
* rész 12, 15. 23, 15.

19. Valami az annyának * méhét megnyitja, enyim, és minden te barmod, valamely vagy a te teheneidnek vagy juhaidnak első fajzásának mondatik.
* rész 13, 2.

20. De a szamárnak első vemhét egy juhon váltsd meg, ha meg nem váltod, szegd meg a nyakát. A te fijaid közűl minden * elsőszülöttet megválts, és *senki* üresen † előmbe ne jöjjön.
* rész 13, 13. 15. † 5 Móz. 16, 16.

21. Hat napon munkálkodjál, hetednapon megszünjél, a szántásnak és aratásnak idején *is* megszünjél.

22. A * heteknek innepét is, a gabona zsengének aratásakor megszenteljed: A mezei gyümölcs bétakarásának innepét is *megszenteljed* minden esztendőnek végén. * rész 23, 16.

23. Háromszor * minden esztendőben minden férjfiú jelen legyen az Úrnak, az Izráel Jehova Istenének előtte.
* 5 Móz. 16, 16.

24. Mert kiüzöm a pogányokat te előled, és megszélesítem a te határodat: És senki nem kívánja a te földedet, mikor felmenéndesz, hogy a te Urad Istened előtt megjelenjél, *minden* esztendőben háromszor.

25. Az én áldozatomnak * vérét ki ne ontsad, mikor *a te házadban* kovász vagyon, és Húsvétinnepének áldozatja ne maradjon nálad reggelig. * rész 23, 18.

26. *Mindennek* az * eleit, a te földed első zsengéinek, a te Uradnak Istenednek házába felvigyed. Ne † főzd meg a gödölyét az ő annyának tejében.
* rész 23, 19. 5 Móz. 26, 2. † rész 23, 19.

27. És monda az Úr Mózesnek: Írd meg ezeket a beszédeket: mert e beszédek szerint tettem szövetséget te veled és Izráellel.

28. És lőn ott az Úrral *a Sinai hegyen,* negyven * éjjel és negyven nappal kenyeret nem evett, vizet sem ivott, mikor az Úr a † táblákra írá e Szövetségnek beszédeit, ama tíz beszédeket.
* rész 24, 18. 5 Móz. 9, 9. 18. † rész 31, 18. 20 1.

29. És mikor Mózes a Sinai hegyről leszállana, (a Mózes kezében *valának pedig* a Bizonyság*tételnek* két táblái, mikor a hegyről leszállana) nem tudja vala Mózes, hogy az ő orczájának bőre fénylenék, mivelhogy az *Istennel* szólott volna.

30. *Annakokáért* mikor látta volna Áron és az Izráel fijai Mózest, hogy

ímé az ő orczájának bőre fénylenék,
félnek * vala ő hozzá menni. *2 Kor. 3, 7.
31. *De mikor* Mózes hívná őket, hozzá
menének, Áron és mind a gyülekezet-
nek Fejedelmei, és szóla velek Mózes.
32. Azután az Izráel fijai is mindnyá-
jan hozzá járulának, kiknek megpa-
rancsolá mind azokat, melyekről ő vele
az Úr szólott vala a Sinai hegyen.
33. Míglen pedig elvégezte volna Mó-
zes velek való beszédét, az orczájára
fedelet * teszen vala. *2 Kor. 3, 13.
34. És mikor Mózes az Úr eleibe me-
gyen vala hogy vele szólana, elveszi
vala *orczájáról* a fedelet, míg kijőne:
Kijövén pedig *Isten elől úgy* mondja
vala meg az Izráel fijainak, a mit néki
parancsolt vala *az Úr*.
35. Mert *mikor* az Izráel fijai a Mózes
orczáját *nézik vala*, látják hogy fény-
lik az ő orczájának bőre: *Annakokáért*
Mózes *azt* a fedelet az ő orczájára bo-
rítja vala, *mignem az Isten eleibe* menne,
hogy ő vele szólana.

XXXV. RÉSZ.

Szombat; Adakozás a hajlék építésére: A hajléknak építőmestere.

Mikor *azért* egybegyüjtette volna Mó-
zes az Izráel fijainak egész gyülekeze-
tét, monda nékik: Ezek a dolgok, me-
lyeket parancsolt az Úr, hogy cseleked-
jétek azokat.
2. Hat napon tegyetek dolgot; *min-
den* hetednap pedig néktek szent le-
gyen, az Úr nyugodalmának * Szom-
batja. Valaki azon dolgot teszen, meg-
ölettessék. *4 Móz. 15, 32. 36.
3. Ne gerjesszetek tüzet a ti házaitok-
ban a Szombat napján.
4. *Annakutánna* szóla Mózes az Izráel
fijainak egész gyülekezetének, ilyen
szókkal: Ez a dolog, a melyet az Úr
parancsolt *néktek, ezt* mondván:
5. Vegyetek a ti jószágotokból aján-
dékot az Úrnak, a kinek szíve * sza-
bad akaratja szerint indul, az adjon
ajándékot az Úrnak, aranyat, ezüstöt,
rezet. *rész 25, 2.
6. Kék selymet, veres selymet, kar-
mazsinszínű selymet, fejér selymet és
kecske*szőrt*.
7. Kosoknak veresen festett bőröket,
borzbőröket és Sittim fát.
8. Olajt világosítani, áromákat a kenet
olajának, és a jóillattételnek fűszereket.
9. Sárdonix köveket, foglalni való kö-
veket az Efódnak és a Főpap mejjén
való ékességnek.
10. És a kik ti közületek bölcsek, jöj-
jenek elő, hogy csinálják meg mind a
mint az Úr parancsolt.
11. *Tudniillik* a hajlékot; annak sá-
torát és fedelét, gombjait, deszkáit, ru-
dait, oszlopait, talpait.
12. A szent ládát, annak rudait, a
kegyelemnek táblájával egybe, és a Sá-
tornak fedőjét.
13. Az asztalt és annak rudait, és min-
den szerszámát, és a szent kenyerek-
hez való edényeket.
14. A világosítani való gyertyatartót
és annak edényeit, szövétnekeit, és vi-
lágosítani való olajt.
15. A jóillatnak oltárát és rudait, a ke-
nethez való olajt és drágaszerekből való
illatot, a hajléknak ajtajára ajtófedelet.
16. Az egészen égőáldozathoz való ol-
tárt, annak réz rostélyát, rudait és min-
den edényeit, mosdót lábával egybe.
17. A pitvarnak kárpitjait, oszlopait,
talpait, és a pitvar kapujának fedelét.
18. A hajléknak szegeit, a pitvarnak
szegeit, azoknak köteleivel egybe.
19. Szolgálathoz való ruhákat, hogy
azokban szolgáljanak a szent hajlékban,
az Áron szent ruháit, és az ő fijainak
ruháikat, hogy *azokban* szolgáljanak a
Papitisztben.
20. Kiméne azért az Izráel fijainak
egész gyülekezete Mózes elől.
21. És megtére minden férjfiú, a kit
az ő szíve indíta, és a kinek szabad
akaratja vala, és hozának ajándékot az
Úrnak, a Gyülekezet hajlékának mívére
és a szent öltözeteknek *megcsinálására.*
22. És eljövén a férjfiak az asszonyok-
kal egybe, a kit *tudniillik* az ő szíve
indított, hoznak vala *az asszonyok* kap-
csokat, fülönfüggő ékességeket, gyűrű-
ket, függő öveket, minden arany edé-
nyeket: minden férjfiú pedig a ki aján-
dékot hoz vala, aranyat hoz vala az
Úrnak.
23. És minden ember, a kinek mije
vala, viszen vala *ajándékot,* kék selymet,
veres selymet, karmazsinszínű selymet,
fejér selymet, kecskeszőrt, kosnak meg-
veresített bőreit, borzbőröket.
24. Minden, a ki ezüstöt vagy rezet
viszen vala, azt adja vala ajándékon az
Úrnak, és valakiknél Sittim fa talál-
tatik vala, *azt* viszik vala az *Isten* szol-
gálat*jára való hajlék*nak szükségére.
25. Annakfelette mindenek, kik az
asszonyok közűl bölcsek valának, *ma-
gok* az ő *tulajdon* kezekkel fonának,
és *ajándékba* felvivék a mit fontak vala,

úgymint kék selymet, veres, karmazsinszínű és fejér selymet.

26. Azok pedig az asszonyok, kiknek abban vala bölcseségek, fonának kecske*szőrt*.

27. A Fejedelmek pedig hozának ónix köveket, foglalni való köveket, az Efódnak és a Hósennek.

28. Illatozó szert is * és olajt a lámpáshoz, a kenethez és a jóillatnak szerszámaihoz. * rész 25, 6.

29. Minden férjfi*ak* és asszonyok, kiket az ő szívek önként indíta, hogy *ajándékot* vinnének az egész csinálmánynak *felépítéséért*, melyet az Úr parancsolt vala Mózes által, hogy építenének, adának szabad akaratjokból ajándékot az Úrnak az Izráel fijai.

30. *Akkor* monda Mózes az Izráel fijainak: Ímé az Úr nevezet * szerint hívta Bésaléelt, a Húr fijának Uriának fiját, a Júda nemzetségéből. * rész 31, 2. 3.

31. És betöltötte azt Istennek Lelkével, bölcseséggel, értelemmel, tudománynyal és minden mesterséggel;

32. Hogy gondoljon * *mesterséges* találmányokat, *és tudjon* mívelni aranyból, ezüstből, rézből; * rész 31, 4. 5.

33. És köveket faragni a kőfoglalásokra, és fát faragni; és minden tudományban mesterséggel mívelni.

34. Annakfelette *ezzel is* megajándékozta, hogy *egyebeket* taníthasson, mind ő, mind Aholiáb Akhisamáknak fija, a Dán nemzetségéből.

35. Betöltötte *az ő elméj*eket bölcseséggel, hogy tudjanak minden mesterséget mívelni, faragni, varrni, szőni, kék selyemmel, veres, karmazsinszínű és fejér selyemmel, és hogy találjanak és csináljanak minden bölcs mesterséges ékes találmányt.

36. *Te* azért Bésaléel és Aholiáb, és minden bölcs férjfiak, kiknek az Úr adott bölcseséget és értelmet, hogy tud*nátok* csinálni a *szent* hajléknak szolgálatja mellé való minden eszközöket, mind a mint az Úr parancsolta, *mind azokat* megcsinálj*átok*.

XXXVI. RÉSZ.

A szent Sátort építeni kezdik.

Hívá *annakokáért* Mózes Bésaléelt és Aholiábot, és minden bölcs férjfiat, kinek szívébe az Úr adott vala tudományt, valakit az ő szíve felindítá, hogy oda menne annak a mívnek megmívelésére.

2. És elvevék Mózestől mind azt az ajándékot, melyet az Izráel fijai hoztak vala, az isteni szolgálatra való szent hajléknak felépítésére. *Mindazáltal* mégis minden reggel szabad akaratjok szerint visznek vala ajándékot ő hozzá.

3. Annakokáért eljövén mind azok a bölcsek, kik a szent hajléknak minden mívén munkálódnak vala, az ő mívektől, melyet csinálnak vala.

4. Szólának Mózesnek ilyen módon: Többet hord a nép ajándékba, hogynem mint a mennyi kell a szolgálat mívére, melyet parancsolt az Úr hogy csináljunk.

5. Megparancsolá azért Mózes, hogy megkiáltanák a táborban: *Senki* ezután se férjfiú, se asszony ne hozzon ajándékot a szent hajléknak mívére. És *ilyen módon* megszűnék a nép, hogy ne vinne *több ajándékot*.

6. Mert az egész mívnek elvégezésére elég ajándékot hoztak vala, annyira hogy felettébb is volna.

7. A bölcsek azért mindnyájan, kik a *Sátoron* mívelnek vala, megkészíték a * hajlékot tíz kárpitból visszált fejér selyemből, kék, veres és karmazsinszínű selyemből, Kérubimoknak *képeivel* azokat hímező munkával megékesítvén. * rész 26, 1.

8. Minden kárpitnak hossza huszonnyolcz sing *vala*, szélessége minden kárpitnak négy sing *vala:* mind egy mértéken *valának* a kárpitok.

9. És ötét a kárpitnak egybefoglalák, egyiket a másikkal, a más rendbeli *öt* kárpitokat is egybefoglalák, egyiket a másikkal.

10. Csinálá*nak* kék selyemből szemecskéket is ez első kárpitnak szélén, a mely felől a másikkal egybe kellene foglalni: hasonlóképen a *több* kárpitoknak külső szélén, a mely felől más kárpittal egybe kellene foglaltatni.

11. Az első kárpiton ötven szemecskét csinálá*nak*, *hasonlóképen* ötven szemecskét csinálá*nak* a *másik* kárpitnak szélén, a hol a másikkal egybe kell vala foglaltatni: a szemecskék *pedig úgy csináltattak vala, hogy* egymás ellenébe volnának.

12. Csinálá*nak* ötven arany horgokat is, és azokba vetvén a szemecskéket, egybefoglalák a kárpitokat, egyiket a másikkal, és *ilyen módon* lőn egy hajlék.

13. Csinálá*nak* * kárpitokat kecske*szőrből is* a hajlékra való sátornak, tizenegy kárpitot csinálá*nak* ilyent. * rész 26, 7.

14. Egyik kárpitnak hossza harmincz sing vala, és minden kárpitnak szélessége négy sing: mind egy mértéken *volt* a tizenegy kárpit.
15. És egybefoglalá külön e kárpitoknak ötét, és hatát külön.
16. Csinálá*nak* ötven szemecskéket is a kárpitnak külső szélén, a mely felől egybe kellene foglalni: ismét ötven szemecskéket csinálá*nak* a második kárpit szélén, a mely felől egybe kellene a másikkal foglalni.
17. *Annakfelette* ötven réz horgot is csinálá*nak* a Sátornak egybefoglalására, hogy egy lenne.
18. Csinálá*nak* * fedelet is a Sátornak, megveresíttetett kosbőrökből, és azon felűl *csinálának* fedelet borzbőrökből.
* rész 26, 14.
19. Csinálá*nak* * álló deszkákat is e hajléknak Sittim fából. * rész 26, 15.
20. Tíz sing *vala egyik* deszkának hosszasága, másfél sing pedig mindenik deszkának szélessége.
21. Mindenik deszkának két csapja vala, melyek egymás ellenébe rendeltettek vala mint a grádicsnak lépcsőji: ilyen módon csinálák a hajléknak minden deszkáit.
22. A hajléknak pedig dél felől való oldalára húsz deszkát csinálának.
23. És a húsz deszka alá negyven ezüst talpat csinálá*nak;* egy deszkának két talpat, másik deszkának is két talpat, mindenik deszkának az ő kettős csapja szerint.
24. *Hasonlóképen* a hajléknak második oldalán észak felől csinálá*nak* húsz deszkát.
25. És negyven ezüst talpat azok alá, két talpat egy deszka alá, *azonképen* más deszka alá is két talpat.
26. A hajléknak napnyugoti szegelete felől csinálá*nak* hat deszkát.
27. *Annakfelette* két deszkát csinálá*nak* a hajléknak szegeletire a két oldalain.
28. Melyek alól kettősök valának, és azonképen mind a tetejéig kettősök valának, melyek egy karikával foglaltattak vala egybe: e képen cselekedének mind a két szegeleten való deszkákkal.
29. *Ilyen módon* nyolcz deszkák valának és azoknak tizenhat ezüst talpai minden deszka alatt két-két talpak.
30. Csinálá*nak* rudakat is Sittim fából, ötöt a hajléknak egy felől való oldalának deszkáinak.
31. És öt rudakat a hajléknak másik oldalának deszkáinak, és öt rudakat a hajléknak napnyugot felől való deszkáinak két szegeletire.
32. *Mind ezek közt* a középső rudat *úgy* csinálák, hogy a deszkáknak közepin, egyik végétől fogva mind a másik végéig általmenne.
33. A deszkákat pedig aranynyal béboríták, és azoknak karikáit aranyból csinálák, melyeken általbocsátanák a rudakat, a rudakat is pedig aranynyal megboríták.
34. Megcsinálák a * fedelet is kék selyemből, veres és karmazsinszínű és megvisszált fejér selyemből, hímező művével csinálák azt, Kérubimoknak *képeivel megékesítvén.* * rész 26, 31.
35. És csinálá*nak* annak négy oszlopokat Sittim fából, és azokat aranynyal megboríták, azoknak pedig horgai is aranyból *valának:* és önténe*k* az *oszlop*nak négy ezüst talpakat.
36. Megcsinálák a Sátor ajtajára való héjazatot * is, kék, veres, karmazsinszínű és visszált fejér selyemből, hímező művével. * rész 26, 36.
37. És annak öt oszlopait, horgaikkal egybe: és azoknak az oszlopoknak gombjait és övezetit aranynyal béboríták, azoknak öt réz talpait is *megcsinálák.*

XXXVII. RÉSZ.

A hajlékhoz való mindenféle szerszámok megcsináltatnak.

Megcsinálá Bésaléel a * ládát *is* Sittim fából: harmadfél sing *vala* hoszsza, a széle másfél sing, magassága is másfél sing. * rész 25, 10.
2. És béborítá azt tiszta aranynyal, mind belől, mind kivűl, és csinála annak arany pártázatot mind körűl:
3. És önte annak négy arany karikát a négy szegeletire: egyik oldalára is kettőt, másikra is kettőt.
4. Csinála rudakat is Sittim fából és megborítá azokat aranynyal.
5. És bébocsátá a rudakat a láda oldalán való karikákba, hogy *azoknál fogva* hordoz*hat*nák a ládát.
6. Megcsinálá a kegyelem * tábláját is tiszta aranyból; harmadfél sing vala hossza, másfél sing a szélessége.
* rész 25, 17.
7. Csinála két Kérubimokat is aranyból merőn, a kegyelem táblájának két végére.
8. Egyik Kérubot egyik végére innen, a másikat a másik végére onnan: a kegyelem táblájából veré ki a Kérubimokat, a *táblának* két végén.

9. A Kérubimok pedig kiterjesztették vala az ő szárnyaikat felfelé, úgyhogy az ő szárnyaikkal béfedeznék a kegyelem tábláját: és arczczal egybe valának a Kérubimok, úgyhogy néznének a kegyelem táblájára.

10. Megcsinálá az * asztalt is Sittim fából: két sing *vala* hossza, a széle egy sing, magassága másfél sing. * rész 25, 23.

11. És béborítá azt tiszta aranynyal, és csinála annak arany pártázatot körül.

12. Csinála egy arasznyi széles rekeszt is annak *mind* körül: és a rekeszen *felül* csinálának *mind* körül pártázatot aranyból.

13. Önte annak négy arany karikákat is, melyeket csinála a négy lábainak négy szegeletire.

14. A rekeszen alól valának a karikák, melyeken a rudakat által kellene bocsátani, hogy az asztalt hordoz*hat*nák.

15. Csinála rudakat is Sittim fából, és azokat megborítá aranynyal, hogy *azokon* hordoznák az asztalt.

16. Megcsinálá az asztalra való eszközöket is: tálait, temjénezőit, tisztitóit, és ezeknek fedeleit tiszta aranyból.

17. Megkészíté a * gyertyatartót is tiszta aranyból, merőn veré a gyertyatartót: annak talpa, mindenik ága, tálacskái, gombjai és pohárkái mind ugyanazon *egy merő arany*ból *valának*. * rész 25, 31.

18. Annak hat ágai valának a két oldalán: egy felől is három ága, más felől is három ága.

19. Három tálacskák formáltattak vala mondolának formájára egyik ágán, gombjával és pohárkájával egybe: *azonképen* a másik ágán három tálacskák formáltattak vala mondolának formájára, gombjával és pohárkájával egybe, így származtak vala ki a gyertyatartónak mind hat ágai, *melyek* az oldalán *valának*.

20. A gyertyatartónak pedig *szárán* négy tálacskák *valának*, melyek mondolának formájára csináltattak vala, *és annakfelette* gombjai és pohárkái.

21. És *mindenik* két ága alatt gomb *vala, a másik* két ága alatt *más* gomb, a *harmadik renden való* két ága alatt is gomb vala, *tudniillik* mind a hat ága alatt, melyek a gyertyatartónak oldalából valának.

22. Azoknak gombjok és szárok a derekából verettettek vala, mind az egész gyertyatartó tiszta aranyból való egy verés vala.

23. Csinála abba hét szövétneket is és azoknak *hamva* fogóit, köpűit tiszta aranyból.

24. Egy talentom tiszta aranyból csinálá a *gyertyatartót,* minden hozzá tartozó eszközökkel egybe.

25. Megcsinálá a jóillathoz * való oltárt is Sittim fából: hossza annak egy sing, szélessége is egy sing, négyszegű; magassága pedig két sing vala, ugyanazon *fá*ból valának szarvai is.
* rész 30, 1. 2.

26. És béborítá azt tiszta aranynyal, *tudniillik annak* felit, az oldalait köröskörül, és a szarvait; és csinála körül rajta arany pártázatot.

27. Két-két arany karikákat is csinála a pártázat alatt, a két oldalán való két szegeletin, melyen által kellene bocsátani a rudakat, hogy azokon hordoznák azt.

28. És csinála rudakat is Sittim fából, és azokat megborítá aranynyal.

29. A szent kenetnek * olaját is megcsinálá, és a tiszta illatszerekből való jóillatot patikárosnak mestersége szerint.
* rész 30, 22. 25.

XXXVIII. RÉSZ.

A hajléknak egyéb szerszámai is megcsináltatnak. Aranynak, ezüstnek, és réznek summája.

Megcsinálá az * egészen égőáldozathoz való oltárt is Sittim fából; öt sing *vala* hossza, öt sing szélessége, négyszegű, és a magassága három sing.
* rész 27, 1—8.

2. És csinála szarvakat az *oltár*nak, a négy szegeletin ugyanazon *fá*ból voltak *csinálva* a szarvai, és azt béborítá rézzel.

3. Annakfelette az oltárnak minden szerszámait megcsinálá, fazekait, szitóit, medenczéit, horgas villáit, szénhez való serpenyőit, minden szerszámait rézből csinálá.

4. Csinála az oltárnak rostélyt *is* rézből, mintegy hálót, mely annak hézagában *vala*, az aljától fogva közepéig.

5. Önte négy karikákat is a réz rostélynak négy szegeletin, melyekbe bocsátanák a rudakat.

6. És csinála rudakat is Sittim fából, melyeket rézzel megborítá.

7 És a rudakat bébocsátá a karikákba az oltárnak oldalain, hogy azokon hordoznák azt, *és* hézagon csinálá azt deszkákból.

8. Megcsinálá a * mosdót is rézből, és annak lábát is rézből: az asszonyoknak tükörökből, melyek nagy sereggel szok-

tak vala gyülni, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe: *rész 30, 17. 18.
9. A * pitvart is megcsinálá, *melynek* dél felől jobbra száz sing kárpit vala *az oldala,* fejér visszált selyemből *csinált.* *rész 27, 9.
10. Azoknak húsz oszlopai, és húsz réz talpai: az oszlopoknak horgai, és azoknak karikái ezüstből *valának.*
11. Észak felől *való oldala* is száz sing *kárpit vala:* azoknak húsz oszlopai és húsz talpai rézből: az oszlopoknak horgai és karikái ezüstből *valának.*
12. Napnyugot felől való része pedig ötven sing kárpit vala: azoknak tíz oszlopa, és tíz talpa: az oszlopoknak horgai és karikái ezüstből valának.
13. És a napkelet felől való része ötven sing *kárpit vala.*
14. Egy felől tizenöt sing kárpit vala, három oszlopai és azoknak három talpa.
15. És más felől a pitvar ajtajának mind egyik mind másik felén tizenöt sing kárpit, *és* azoknak három oszlopa, három talpa.
16. A pitvarnak minden kárpitjai köröskörűl, visszált fejér selyemből *csinált kárpitok voltak.*
17. Az oszlopok talpai rézből *voltak,* az oszlopoknak horgai és karikái ezüstből, az *oszlopok*nak fejei ezüsttel boríttattak. A pitvarnak pedig minden oszlopai ezüst vesszőkkel voltak övezve.
18. A pitvarnak pedig ajtajának superlátja szép mesterséggel, kék, veres, karmazsinszínű és visszált fejér selyemből csinált kárpit volt, melynek hossza húsz sing volt, magassága pedig a szélére öt sing volt, a pitvarnak kárpitjai magasságának mértéke szerint.
19. És azoknak négy oszlopai és négy talpai érczből, horgai ezüstből, az oszlopok fejeinek borítása mind a karikákkal egybe ezüstből.
20. A hajléknak pedig és a pitvarnak szegei érczből valának mind köröskörűl.
21. Ezek a Bizonyságtétel hajlékának megszámlált részei, melyek megszámláltattak Mózes hagyásából az Áron Pap fijának Ithamárnak általa, hogy azokat a Léviták őriznék.
22. Bésaléel pedig a Húr fijának Urinak fija a Júda nemzetségéből *való,* csinálta mind azokat, a melyeket parancsolt vala az Úr Mózesnek.
23. És ő vele együtt Aholiáb, Akhisamák fija, Dán nemzetségéből *való,* ki bölcs mester vala faragásban, szövésben, varrásban, és mívelni kék, veres, karmazsinszínű és fejér selyemből.
24. Mindenestől pedig az arany, mely a szent helynek csinálására költ, melyet a nép adott vala ajándékon, huszonkilencz talentom, és hétszáz harmincz siklus, a szent siklus *mértéke* szerint.
25. Az ezüst pedig, melyet a megszámláltatott gyülekezet adott vala, száz talentom, ezer hétszáz hetvenöt siklus, a szent siklus szerint.
26. Minden személy, a mely megszámláltatott vala, a ki tudniillik húsz esztendős volna és annál feljebb, kik hatszáz * háromezeren, ötszázan és ötvenen valának, adtak vala fél-fél siklust a szent siklus szerint. *4 Móz. 1, 46.
27. Az ezüstnek száz talentomából önték a hajlék deszkáinak, és a superlát oszlopainak talpait, száz talpat száz talentomból, egy talentomból egy talpat.
28. Az ezer hétszáz hetvenöt *siklus*ból csinálák az oszlopoknak horgait, és azoknak gombjait azokból boríták meg, az oszlopokat is azokból övezék meg ezüst vesszőkkel.
29. Az ércz pedig, a melyet ajándékon adtak vala, hetven talentom, és kétezer négyszáz siklus *nyomó.*
30. Abból csinálák a gyülekezet hajléka ajtajának talpait, az ércz oltárt, az oltárban való ércz rostélyt, és az oltárhoz való minden szerszámokat.
31. A pitvar oszlopainak is talpait mind köröskörűl, és a pitvar ajtaja oszlopainak talpait abból csinálák: annakfelette a hajléknak és a tornáczнak minden szegeit köröskörűl.

XXXIX. RÉSZ.

Papi öltözetek csináltatnak. A hajléknak minden műve elvégeztetik.

A kék selyemből pedig, veres és karmazsinszínű selyemből csinálának öltöző * ruhákat a szent hajlékban való szolgálatra: Áronnak is csinálának szent ruhákat, a mint az Úr megparancsolta vala Mózesnek. * rész 31, 10.
2. Az * Efódot csinálák aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és visszált fejér selyemből. *rész 28, 6.
3. Mert aranyból lánnákat verének, és azokból metélének vékony arany fonalakat, hogy *azokat* szőnék közösleg a kék selyem, veres, karmazsinszínű és fejér selyem közé szép mesterséggel.
4. Az *Efód*nak vállait úgy csinálák, hogy egybe illenének, hogy a két vége egybekapcsoltathatnék.

5. A szorító is, mely az *Efódnak* oldalán vala, ugyanazon drága szerszámból volt, mint az Efód: tudniillik aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és fejér visszált selyemből, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.
6. És minekutánna két ónix köveket is foglaltak volna aranyba, melyeket pecsétmetsző mesterségével metszettek vala meg, az Izráel fijainak nevek szerint.
7. Helyhezteték azokat az Efódnak két vállára, hogy az Izráel fijainak neveik emlékezetiért való kövek lennének, miképen az Úr parancsolta vala Mózesnek.
8. Megkészíté a * Hósent is szép mesterséggel mint az Efódot aranyból, kék, veres, karmazsinszínű és visszált fejér selyemből. * rész 28, 15.
9. Négyszegű vala és kétszeres a Hósen; egy arasz vala hossza, egy arasz a szélessége is.
10. És négy rend köveket foglalának abba. A rendi *pedig ilyen vala:* Sárdius, topáz, kárbunkulus, az első rend.
11. A második rend: Smaragd, zafir, jáspis.
12. A harmadik rend: Linkúrius, akhát, amethist.
13. A negyedik rend: Krizolit, onikhinus, berill: melyek mind aranyba foglaltattak vala az ő helyekben.
14. Azok pedig a tizenkét kövek az Izráel tizenkét fijainak nevek szerint *rendeltettek vala,* és kőmetszőnek mestersége által megmetszetett vala mindenik az ő neve szerint, a tizenkét nemzetségnek *neve szerint.*
15. És csinálának ez Hósennek egyarányú tekervényes lánczokat is tiszta aranyból.
16. És *minekutánna* csináltak *volna* két arany gombokat, és két arany karikákat; a két arany karikákat foglalák a Hósennek két szegeletire.
17. És foglalák a két arany lánczot a Hósennek két szegeletin való két arany karikákba.
18. Az arany lánczoknak pedig két felső végét foglalák a két arany gombokhoz, melyek az Efód vállának első részén valának.
19. Csinálának más két arany karikát is, melyeket a Hósennek más két szegeletire foglalának, a belső részének szegeletire, mely vala az Efódon felűl.
20. Hasonlóképen csinálának két arany karikákat, melyeket foglalának az Efódnak elől való két oldalára oda alá, egymás ellenébe, a hol az Efódnak szorítója vagyon az övén felűl.
21. És köték a Hósent az ő karikáinál fogva az Efód karikáihoz, kék selyemből csinált sinórral, hogy az Efódnak övén felűl volna, és el ne választatnék a Hósen az Efódtól, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek.
22. Megcsinálá az Efód alá * való bő ruhát is, mely mindenestől kék selyemből szövetett vala. * rész 28, 31.
23. És annak a bő ruhának közepin lyukat is csinála, mint egy pánczélnak minémű lyuka szokott lenni, és azt megkétszerezé, hogy meg ne szakadna.
24. És annak a ruhának alsó prémjére csinálának pómagránát *formájára* való gombokat, kék, veres, karmazsinszínű, és visszált fejér selyemből.
25. Csinálának csengettyűket is tiszta aranyból, és helyhezteték azokat a pómagránát *formájára csinált* gombok közé, a ruhának alsó prémjére körűl.
26. Egy csengettyű és egy pómagránát, és *ismét* egy csengettyű és egy pómagránát a ruhának prémjén körűl, hogy abban szolgálnának, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.
27. Ezek után csinálának * ruhákat fejér selyemből, szövésnek mestersége szerint, Áronnak és az ő fijainak. * rész 28, 39.
28. A süveget is * *megcsinálák* minden ékességével egybe fejér selyemből, és az imegmásokat is visszált fejér selyemből. * rész 28, 40.
29. Az övet is * visszált fejér selyemből, és kék, veres, karmazsinszínű selyemből szép mesterséggel, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek. * rész 28, 40.
30. A szent koronának * lánnáját is megcsinálák tiszta aranyból, és felmetszék pecsétmetszőnek mestersége szerint reá ezt: Szentség az Úrnak. * rész 28, 36.
31. És vonának abba kék selyemből *csinált* sinórt, hogy azzal a süvegen felűl kötnék, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.
32. Elvégezteték azért a gyülekezet sátorának * egész műve, melyet az Izráel fijai mind a szerint csinálának, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek. * rész 33, 7.
33. És vivék a hajlékot Mózeshez, minden ahoz tartozó szerszámokkal egybe, karikáit, tábláit, rudait, oszlopait, és azoknak talpait.
34. A veres kosbőrből csinált kárpi-

tot is, és a borzbőrből csinált kárpitot, és a szent hajléknak superlátját.

35. A Bizonyságtételnek ládáját, annak rudait, és a kegyelemnek tábláját.

36. Az asztalt * és annak minden edényeit, és a szent kenyeret. * rész 31, 8.

37. A tiszta aranyból csinált gyertyatartót; annak szövétnekeit és minden szerszámait, a világosítani való olajjal egybe.

38. Az arany oltárt, a kenetnek olaját, az áromákból csinált jóillatú állatot, és a hajlék ajtajára való superlátot.

39. Az érczből csinált oltárt és annak érczrostélyát, rudait és minden edényeit, a mosdót és annak talpát.

40. A pitvarnak kárpitjait, oszlopait, talpait: és a pitvar ajtajára való fedelet, annak köteleit, szegeit, a hajléknak és a gyülekezet sátorának minden szolgálatjára való eszközeit.

41. A szolgálathoz való * ruhákat, hogy azokban szolgálnának a szent *hajlék*ban, a szent ruhákat, Áron Papnak, és az ő fijainak ruháikat, hogy azokban szolgálnának a Papitisztben. * rész 31, 10.

42. A miképen parancsolta vala az *Úr* Mózesnek, a képen csinálák az Izráel fijai mind az egész müvet.

43. És *mikor* látta *volna* Mózes mind az egész müvet melyet csináltak vala, és hogy mindenestől fogva úgy csinálták volna, a mint az *Úr* parancsolta vala, megáldá őket Mózes.

XL. RÉSZ.

Felállíttatik a sátor, és az Úrnak dicsősége megjelenik.

Szóla pedig az *Úr* Mózesnek, mondván:

2. Az első hóban, annak a hónak első napján, állasd fel a hajlékot, a gyülekezetnek sátorát.

3. Azután vidd bé oda a Bizonyságtételnek ládáját, és a láda eleibe vond fel a fedelet.

4. Azután vidd bé az asztalt * és azt rendeld el. Vidd bé a gyertyatartót is, és gerjeszd meg annak lámpásit. * rész 26, 35.

5. És helyheztessed a jóillatnak arany oltárát, * a Bizonyságtételnek ládája előtt, azután vond fel a hajléknak ajtajára való superlátot. * rész 26, 35. 36.

6. Azután helyheztessed az egészen égőáldozatnak oltárát a gyülekezet sátora hajlékának ajtaja előtt.

7. A mosdót pedig helyheztessed a gyülekezetnek sátora között, és az oltár között, és azt töltsd meg vízzel.

8. Azután állasd fel köröskörül * a pitvart, és a pitvar ajtaját superláttal vond bé. * rész 27, 16.

9. Annakutánna vegyed a kenetnek olaját, és kend meg a hajlékot, és valami abban vagyon: és *ilyen módon* szenteld meg azt, és annak minden szerszámait, hogy szent legyen.

10. Megkenjed az egészen égőáldozatnak oltárát is, és annak minden szerszámit: ilyen módon szenteld meg az oltárt, hogy az oltár legyen szentséges.

11. A mosdót is, mind talpával egybe megkenjed, és úgy szenteld meg azt.

12. Azután állassad Áront és az ő fijait a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe, és mosd meg őket vízzel.

13. És felöltöztetvén Áront a szent ruhákba, megkenvén őtet szenteld fel, hogy nékem a Papságnak tisztiben szolgáljon.

14. Az ő fijait is előállatván, öltöztesd fel őket az ő ruhájokba.

15. És kend meg azokat *is* mint az ő attyokat, hogy nékem a Papitisztben szolgáljanak, és az ő megkenetések lészen ő nékik örökkévaló Papság, az ő utánnok valóknál is.

16. A mint azért az Úr parancsolta vala, mindenestől a képen cselekedék Mózes.

17. Mert a második * esztendőnek első hónapján, a hónak első napján felállaták a hajlékot. * 4 Móz. 7, 1.

18. Felemelé azért Mózes a hajlékot, és minekutánna annak talpait renddel helyheztette volna, a deszkákat is felállatá, a rudakat is általbocsátá azokon, oszlopait is felemelé annak.

19. Azután felteríté a hajlékra *a kárpitokból csinált* sátort, és annak fedelét is felül reá teríté, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek.

20. A Bizonyságtétel*nek tábláit* is vévén helyhezteté a ládában, a rudait is az *oldalán való karikákba* tevé, és a ládán felül helyhezteté a kegyelem tábláját.

21. Azután bévivé a ládát a hajlékba, és a superlátot kiterjeszté a láda eleibe, hogy a Bizonyságtételnek ládáját béfedezné, mint az *Úr* parancsolta vala Mózesnek.

22. Az asztalt is bévivé a gyülekezet sátorába, és helyhezteté azt a hajléknak éjszak felől való részére a superlátón kivül.

23. És a kenyereket elrendelé * az asztalon az *Úr* előtt, a mint az *Úr* megparancsolta vala Mózesnek. * rész 25, 30.

24. És a gyertyatartót helyhezteté a

gyülekezetnek sátorában az asztal ellenébe, a hajléknak dél felől való részére.
25. És annak lámpásait meggyujtá az Úr előtt, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.
26. Az arany oltárt is helyhezteté a gyülekezetnek sátorában a superlát eleibe.
27. És drága áromákból való illatot tőn azon, a mint az Úr megparancsolta vala Mózesnek.
28. A hajlék ajtajának superlátját is felvoná.
29. Az egészen égőáldozatnak oltárát is helyhezteté a gyülekezet sátora hajlékának ajtaja eleibe, és áldozék azon egészen égő- és eledeliáldozattal, a mint megparancsolta vala az Úr Mózesnek.
30. A mosdót is helyhezteté a gyülekezet sátora között és az oltár között, és azt megtölté vízzel, hogy abból mosdanának.
31. És mossák vala abból Mózes, Áron és az ő fijai az ő kezeiket és lábaikat.
32. Mikor bé akarnak vala menni a gyülekezet sátorába, és mikor az oltárhoz akarnak vala menni, megmosódnak vala, mint az Úr megparancsolta vala Mózesnek.
33. Azután felállatá a pitvart a hajlék körűl és az oltár körűl, és a pitvar ajtajának superlátját is felvoná, és ilyen módon elvégezé Mózes azt az egész alkotmányt.
34. És béfedezé a felhő a gyülekezetnek sátorát, és az Úrnak dicsősége bétölté a hajlékot.
35. Annyira hogy Mózes nem mehetne bé a gyülekezet sátorába, * minekutánna a felhő elborította volna; mert az Úrnak dicsősége fedezi vala bé a hajlékot.
*4 Móz. 9, 15. 1 Kir. 8, 10.
36. És mikor a felhő * feltisztúl vala a hajlékról, az Izráel fijai kiindulván az ő helyekből, minden ő útjokban elébb mennek vala. * 4 Móz. 9, 15—23.
37. Ha pedig a felhő el nem távozik vala, ők is nem mennek vala ki helyekből, mind a napig, a melyen eltávozik vala.
38. Mert az Úrnak * felhője vala a hajlékon nappal, éjszaka pedig vala azon tűz, az egész Izráel háznépének láttára, minden ő útjokban. * 4 Móz. 14, 14.
5 Móz. 1, 33. Neh. 9, 10 1 Kor. 10, 1.

MÓZES HARMADIK KÖNYVE,

MELY

A LÉVITÁKNAK EGYHÁZI-SZOLGÁLATJOKRÓL ÍRATOTT KÖNYV

I. RÉSZ.

Égőáldozatok.

Szólítá az Úr Mózest, és beszéle ő vele a gyülekezet sátorából, ezt mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak, és parancsold meg nékik: Valaki ti közűletek az Úrnak áldozni akar, barmokkal, ökrökkel és juhokkal áldozzék.
3. Ha egészen égőáldozattal áldozik öreg barmokból, hímmel és éppel áldozzék: A gyülekezet sátorának ajtaja eleibe vigye azt, szabad akaratjából az Úr előtt.
4. És az ő kezét tegye az égőáldozatra való baromnak fejére, hogy kedves legyen *Istennek* ő érette, az ő megtisztulására.
5. Azután ölje meg azt a tulkot az Úr előtt, és az Áron fijai a Papok annak vérét vévén, hintsék mind körűl az oltárra, mely a gyülekezet sátorának ajtaja előtt lészen.
6. Annakutánna vonja le bőrét az egészen égőáldozatra való baromnak, és vagdalja azt részekre.
7. És az Áron Pap fijai gerjesszenek tüzet az oltáron, és rakjanak fát a tűzre.
8. Azután az Áron fijai a Papok rendeljék el a tagokat, a fejét és kövérit a fákra, melyek rakattak az oltáron való tűzre.
9. Annak bélit is és szárait mossa meg vízzel, és a képen áldozza meg mind azokat a Pap az oltáron egészen égőáldozatúl. E tűzzel egészen megégettetett áldozat kedves illatú lészen az Úr előtt.
10. Ha pedig a nyájból juhokkal vagy kecskékkel akar valaki áldozni egészen megégetendő áldozatot, hímmel és éppel áldozzék.
11. És ölje meg azt az oltárnak észak felől való oldalánál az Úr előtt, és az Áron fijai a Papok hintsék annak vérét az oltárra mind körűl.

12. És eldarabolván azt részekre a fejével és kövérrel egybe, rendelje a Pap azokat a fákra, melyek *rakattatnak* az oltáron való tűzre.

13. A bélit is és szárait mossa meg vízzel, és áldozza meg mind azokat a Pap, megégetvén az oltáron égőáldozatúl. *És* az Úrnak kedves illatú tüzes áldozat lészen.

14. Hogyha pedig valami madárral akar áldozni valaki egészen megégetendő áldozatot, gerliczékkel vagy galambfiakkal áldozzék.

15. Melyet a Pap az oltárhoz vivén, és megtekerítvén a fejét, szakassza meg a nyakát, és égesse meg az oltáron, minekutánna annak vérét kibocsátja az oltárnak oldalára.

16. És minekutánna annak begyit kivévén minden rútságával egybe, veténdi azt az oltár mellé napkelet felől a hamunak helyére.

17. És azt meghasítándja szárnyaival egybe, úgyhogy egymástól el ne szakassza a tagocskákat, égesse meg a Pap azt az oltáron, a fákon felűl, melyek a tűzön vagynak: Egészen tűzzel megeméstetett kedves illatú áldozat ez az Úr előtt.

II. RÉSZ.

Szabad akaratból való eledeli-áldozatok.

Mikor pedig valamely ember Minhát akar áldozni az Úrnak, zsemlyelisztből áldozzék, és arra öntsön olajt, és temjént tegyen felűl reá.

2. És vigye azt az Áron fijaihoz a Papokhoz, és a Pap vegyen egy marokkal a zsemlyelisztben az olajjal egyetembe, a temjént pedig mind elvegye, és égesse meg az oltáron emlékezet okáért: e tűzzel megégetett áldozat kedves illatú lészen az Úr előtt.

3. A mi pedig megmarad ez áldozatra való * ajándékban, Ároné és az ő fijaié legyen; e szentséges áldozat lészen az Úrnak tüzes áldozati között. * vers 10.

4. Hogyha pedig a Minhát kemenczében sültből akarja áldozni valaki, legyenek zsemlyelisztből sütött kovász nélkűl való olajos lepények, vagy olajjal megkent kovász nélkűl való pogácsák.

5. Ha pedig a te áldozatod serpenyőben főzött Minha lészen, olajjal elegyíttetett kovász nélkűl való zsemlyelisztből legyen.

6. Szaggasd darabokra azt, minekutánna olajjal megelegyíted: és így Minha lészen.

7. Ha pedig a te áldozatod rostélyon sültből lészen, olajjal elegyíttetett zsemlyelisztből legyen.

8. És ezekből csináltatott ajándékot vigyed az Úrnak, és azt a Papnak bémutatván, vigye azt a Pap az oltárhoz.

9. És vegyen a Pap ez eledelre való áldozatból emlékezetre való részt, és égesse meg azt az oltáron: tűzzel megeméstetett jóillatú áldozat ez az Úr előtt.

10. A mi pedig megmarad ez áldozatra való Minhából, Ároné * és az ő fijaié legyen: szentséges áldozat lészen ez, az Úrnak tüzes áldozatai között. * rész 6, 16—18.

11. Minden Minha, melyet az Úrnak ajándékoztok, kovász nélkűl való legyen: mert semmi kovászt és mézet nem áldozhattok az Úrnak a tüzes áldozatok között.

12. A gyümölcs első zsengéinek áldozatai közt, felvihetitek * azokat az Úrnak: de a Minhának áldozatjában az oltárra ne vigyed, *hogy abból* jóillatú áldozatot *szereznél.* * rész 23, 17.

13. A Minhának pedig mindenféle áldozatját sóval megsózzad: és a te Minhádból soha el ne maradjon a te Istened szövetségének sava, minden te áldozatodban só legyen.

14. Ha a te gabonádnak zsengéjéből akarsz Minhát áldozni az Úrnak, a tűznél megszáraztott új gabonafejekből áldozzál, és a teljes gabonafőnek megtört gabonájából áldozzad a te gabonád zsengéjének Minháját.

15. Tölts olajt reá, tégy temjént reá, Minha ez.

16. Ilyen módon áldozzék a Pap, a megtörött gabonának jóillatjával, az olajjal, és egészen a temjénnel: Tüzes áldozat ez az Úr előtt.

III. RÉSZ.

Háláadó-áldozatok.

Hogyha háláadó-áldozat lészen valamely embernek áldozatja, ha az ő öreg barmai közűl áldozik, akár hímmel, akár nősténynyel: ép barmot vigyen az Úr eleibe.

2. És tegye az ő kezét az ő áldozatjára való barmának fejére, és a gyülekezetnek sátora előtt ölje meg azt, és az Áron fijai a Papok öntsék annak vérét az oltárra mind körűl.

3. Annakutánna a *Pap* * áldozzék tüzes áldozatot az Úrnak e háláadó-áldozatból, tudniillik annak a barom-

nak kövérit, mely a bélin vagyon, és egészen a kövérit, mely a béle között *vagyon*. *2 Móz. 29, 13.

4. Annakfelette mind a két veséjét, és a kövérséget, mely a veséken vagyon, és mely a baromnak bélin vagyon, és a kövért, mely a májon vagyon, a vesével egybe vegye el.

5. És * égessék meg mind azt az Áron fijai az oltáron egészen égőáldozatúl, a fákon, melyek a tűzre rakattattak: tüzes és jóillatú áldozat ez az Úr előtt. *2 Móz. 29, 14. rész 6, 12.

6. Hogyha pedig valaki apró baromból akar áldozni az Úrnak hálaadóáldozatot, akár hím, akár nőstény lészen az: ép és makula nélkűl való legyen.

7. Ha juhból lészen az ő áldozatja; áldozza azt az Úr előtt.

8. És tegye az ő kezét az ő áldozatjának fejére, azután ölje meg azt a gyülekezet sátorának előtte, és az Áron fijai öntsék a vérét az oltárra mind körűl.

9. Annakutánna áldozzék az Úrnak e hálaadó-áldozatból tüzes áldozatot, tudniillik, annak kövérét, a farkát egészen, melyet a hátagerézdi végénél vágjon el, és a hasához ragadott kövérit és minden kövérit, mely a bélihez ragadott.

10. És a két veséit, a veséken és a bélen való kövérrel egybe, és a máj körűl való kövérséget, mind a veséivel egybe elvegye.

11. És azt égesse meg a Pap az oltáron; tüzes áldozatnak eledele ez az Úr előtt.

12. Hogyha pedig valaki kecskével áldozik, áldozza azt az Úr előtt.

13. És tegye az ő kezét annak fejére, és ölje meg azt a gyülekezetnek sátora előtt, és öntsék az Áron fijai annak vérét az oltárra körűl.

14. Annakutánna áldozzék az ő áldozatjából tüzes áldozatot az Úrnak: *tudniillik* a kövérit, mely a bélit béfedezi, és a mely a bélihez ragadott.

15. Annakfelette a két veséit, a kövért, mely a veséin *vagyon*, és mely a bélin *vagyon*, és a mája mellett való kövért, mind a veséivel egybe elvegye.

16. Melyeket a Pap égessen meg az oltáron: tüzes áldozatnak jóillatú eledele ez az Úr előtt. Minden kövérség az Úré *légyen*.

17. És örökké állandó szertartás legyen minden lakhelyeitekben a ti utánnatok valóknál, hogy * semmi kövért és vért meg ne egyetek.
*1 Móz. 9, 4. rész 17, 10.

IV. RÉSZ.

Tudatlanságból esett bűnökért való áldozatok.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván:

2. Szólj az Izráel fijainak, ezt mondván: Ha valamely ember vétkezéndik az Istennek parancsolatai ellen oly vétkekkel, melyeket nem kell cselekedni, és a parancsolatok közűl valamelyiknek tilalma ellen cselekedéndik.

3. *Mint:* Ha a ki Pappá kenettetett, vétkezéndik, és azzal okot adánd a népnek romlására, hozzon az ő bűnéért, a melyet cselekedett, az Úrnak egy ép tulkot bűn*ért való áldozat*ra.

4. És vigye a tulkot a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe, az Úr eleibe, és tegye az ő kezét a tuloknak fejére, és a tulkot ölje meg az Úr előtt.

5. És vegyen a megkenettetett Pap a tuloknak véréban, és vigye bé azt a gyülekezetnek sátorába.

6. Annakutánna mártsa a Pap az ő ujját a vérbe, és hintsen abból hétszer az Úr előtt, a szent hajléknak superlátja előtt.

7. És tegyen a Pap abból a vérből a jóillattétel oltárának szarvára az Úr előtt, mely oltár *vagyon* a gyülekezetnek sátorában: a vérnek többiét öntse az égőáldozat oltárának fundamentomára, mely a gyülekezet hajlékának ajtaja előtt vagyon.

8. Annakutánna a tuloknak, melyet a bűnért való áldozatra vitt fel, minden kövérit vegye el, tudniillik a bélen és a bél körűl való kövérséget.

9. A két veséit is azokon való kövérséggel egybe, a bélhez való kövérséget: és a mely kövér a mája mellett vagyon, mind a veséivel egybe elvegye.

10. Miképen a * hálaadó-áldozatnak tulkából veszik: és azokat égesse meg a Pap az egészen égőáldozatnak oltárán. * rész 3, 1—5.

11. A tuloknak pedig bőrét és húsát, fejével és lábaival egybe, bélit és ganéját:

12. És mind az egész tulkot vigye ki a táboron kivűl tiszta helyre, a hová az áldozatoknak hamuját töltik: és égesse meg azt rakás fán tűzzel, ott égesse meg a hová a hamut töltik.

13. Hogyha pedig az Izráel fijainak egész gyülekezete vétkezéndik, és a gyülekezettől a vétek eltitkoltatott; és valamit cselekedéndenek az Úrnak valamelyik parancsolatja ellen, melyet

nem kellett volna cselekedni, annyira, hogy méltók legyenek büntetésre.

14. Mikor megtudatik a bűn, a melyet cselekedtek a parancsolat ellen; a gyülekezet áldozzon egy tulkot a bűnért, és vigye azt a gyülekezetnek sátora eleibe.

15. És a gyülekezetnek Vénei vessék az ő kezeiket a tuloknak fejére az Úr előtt, és ölje meg azt a Pap az Úr előtt.

16. Annakutánna a választatott Főpap vigyen bé annak a tuloknak véréből a gyülekezetnek sátorába.

17. És bémártván a Pap az ő ujját a vérbe, hintsen a vérből hétszer az Úr előtt, a superlát előtt.

18. Annakfelette abból a vérből tegyen az oltárnak szarvára is, mely az Úr előtt a gyülekezet sátorában *vagyon:* azután a vérnek többiét töltse az égőáldozat oltárának fundamentomára, mely a gyülekezet sátorának ajtaja előtt vagyon.

19. A tuloknak pedig minden kövérit vegye el, és égesse meg az oltáron.

20. És mindenestől fogva úgy cselekedjék azzal *a Pap,* mint a * maga bűnéért való tulokkal, és megtisztítja a gyülekezetet a Pap, és megbocsáttatik nékik. * vers 3—12.

21. Kivigye a tulkot a táboron kivűl, és megégesse azt, miképen megégette az első tulkot. A gyülekezet bűnéért való áldozat ez.

22. Ha Fejedelem vétkezéndik, és az ő Urának Istenének parancsolatja ellen cselekedéndik valamit, melyet nem kell cselekedni, és vétkezéndik tudatlanságból.

23. Vagy pedig más mondotta meg néki a bűnt, a melyet cselekedett, vigyen áldozatra egy ép makula nélkűl való kecskebakot.

24. És tegye az ő kezét a baknak fejére, és ölje meg azt ott a helyen, a hol meg szokták ölni az egészen megégetendő áldozatra való barmot: az Úr előtt bűnért való áldozat ez.

25. És vegyen a Pap az áldozatra való baromnak vérében az ő ujjával, és az égőáldozat oltárának szarvaira tegye azt; többiét a vérnek töltse az égőáldozatok oltárának fundamentomára.

26. A kövérit pedig mind égesse meg az oltáron, mint a hálaadó-áldozatnak kövérit: és *a képen* megtisztítja azt a Pap az ő bűnétől: és megbocsáttatik néki.

27. Ha pedig a föld népe közűl valamely köz ember vétkezéndik tudatlanúl, és az Úrnak valamelyik parancsolatja ellen valamit cselekedéndik, melyet nem kell cselekedni, és vétkezéndik.

28. Mikor megesméréndi a bűnt, melyet cselekedett, vigyen áldozatra az ő bűnéért egy nőstény kecskét, épet és makula nélkűl valót.

29. És tegye az ő kezét e bűnért való áldozat fejére, és ölje meg azt a bűnt, a hol az égőáldozatra való barmok meg szoktak öletni.

30. Annakutánna vegyen a Pap annak vérében az ő ujjával, és tegye az égőáldozat oltárának szarvaira, a vérnek többiét töltse az oltárnak fundamentomára.

31. Azután vegye el * minden kövérit, mint szokták a hálaadásra való áldozatnak kövérit elvenni: és azt égesse meg a Pap az oltáron, jóillatú áldozatúl az Úrnak. E képen tisztítsa meg azt a Pap, és megbocsáttatik annak. * rész 3, 9.

32. Ha pedig juhot viszen az ő bűnéért való áldozatra, nőstényt és épet vigyen.

33. És kezét tegye annak a bűnért való áldozatnak fejére, és ölje meg azt azon helyen, a hol a Pap meg szokta ölni az egészen megégetendő áldozatra való barmot.

34. Annakutánna vegyen a Pap annak vérében az ujjával, és tegye az égőáldozat oltárának szarvaira: a vért pedig mindenestől töltse azon oltárnak fundamentomára.

35. Azután vegye el mindenestől a kövérit, mint elveszik a hálaadó áldozatra való juhnak kövérit, és égesse meg azt a Pap az oltáron jóillatú áldozatúl az Úrnak: E képen tisztítsa meg azt az embert a Pap az ő bűnétől, a melyet cselekedett, és megbocsáttatik néki.

V. RÉSZ.

Külömb-külömbféle bűnökért való áldozatok.

Ha valamely ember vétkezéndik, azaz: Ha hallotta a káromló beszédet, és ő bizonyság lehetne hogy látta, vagy hogy bizonnyal tudja: ha meg nem mondja azt, annak a bűnnek büntetését hordozza

2. Vagy ha valaki illet valami tisztátalan állatot, akár tisztátalan vadnak, akár valami tisztátalan állatnak, akár tisztátalan féregnek holttestét, és azt nem tudná, tisztátalan lészen és vétkezett.

3. Vagy ha illeti az embernek akármi

tisztátalanságát, melylyel megfertéztetik, és azt nem tudta, hanem azután értette meg, vétkezett.

4. Vagy ha az ember esküszik, az ő szájából kiszalasztván hogy gonoszt vagy jót cselekeszik, annak minden tisztátalansága szerint, mind a szerint a mint az ember szokott esküvéssel hirtelen szólani, és azt nem tudta, hanem azután vette eszébe, hogy valamely *beszédé*ben vétkezett.

5. Ez ilyen ember, mivelhogy valamelyik beszédében vétkezett, szükség hogy megvallja azt, a miben vétkezett.

6. Azért vigyen áldozatot az ő bűnéért az Úrnak, a bűnért *mondom*, a melylyel vétkezett, egy nőstény juhot vagy kecskét az ő nyájából, az ő bűnéért, és tisztítsa meg őtet a Pap az ő bűnéből.

7. Hogyha nincsen arra való ereje, hogy juhot vagy kecskét vihetne áldozatra, vigyen az ő bűnéért való áldozatra két gerliczét vagy két galambfiakat az Úrnak, az egyiket a bűnért való áldozatra, a másikat egészen megégetendő áldozatra.

8. És vigye azokat a Paphoz, és először áldozza meg azt, mely a bűnért való áldozat, és annak fejét a nyakcsigájánál messe meg, úgy hogy el ne szakassza.

9. És a bűnért való áldozatnak véréből hintsen az oltár oldalára, és a vérnek többiét nyomja ki az oltár fundamentomára. — Bűn*ért való áldozat* ez.

10. A másikat egészen égesse meg égőáldozatúl, úgy a mint * szokás; és ilyen módon megtisztítja a Pap az embert a bűntől, melyet cselekedett, és megbocsáttatik néki. * rész 1, 15.

11. Hogyha arra is nincsen ereje, hogy két gerliczét vagy két galambfiat vigyen áldozatra: vigyen áldozatra az, a ki vétkezett, egy Efa-zsemlyelisztnek tizedrészét: ne tegyen ahoz olajt, se pedig temjént: mert bűn*ért való áldozat* ez.

12. Melyet mikor a Paphoz viszen, a Pap vegyen abból egy teljes marokkal, az embernek *Isten előtt való* megemlékezetiért, és égesse meg a tűzön, hogy legyen tüzes áldozat az Úr előtt: Bűn*ért való áldozat* ez.

13. Így tisztítsa meg a Pap az *embert* az ő bűnéből, melylyel vétkezett valamelyikben ama *bűnök* közűl, és megbocsáttatik néki. A *lisztnek maradéka* legyen a Papé, mint a Minh*ának* * *maradéka.* * rész 2, 1. 3.

14. Azután szóla az Ur Mózesnek, és monda:

15. Ha valaki gonoszságot cselekedéndik és vétkezéndik tudatlanúl, elvévén valamit azokban, melyek az Úrnak szenteltettek, vigyen *áldozatot* az ő vétk*éért* az Úrnak, egy ép kost az ő nyájából, a mint te becsülöd *a kárt* ezüst siklusokra, a szent siklus szerint, * hogy legyen az *a* vétek*ért való áldozat.* * 2 Móz. 30, 13.

16. És a mit vétkezett, tudniillik, hogy az *Istennek* szenteltettet *elvette*, azt megfizesse, annakfelette ötödrészt tegyen hozzá, és adja azt a Papnak. Így a Pap megtisztítja azt a bűnért való áldozat által, és megbocsáttatik néki.

17. Hogyha valamely ember vétkezéndik, és cselekedéndik valamit az Úr parancsolatai ellen, melyet nem kell cselekedni, és eszébe nem vette, jóllehet bűnös *legyen*, és az ő bűnéért méltó legyen büntetésre:

18. Vigyen az ő nyájából egy szeplő nélkül való kost az ő bűnéért való áldozatra a Paphoz, ahoz képest a mint te becsülöd *az embernek bűnét*, és tisztítsa meg a Pap az embert az ő vétkéből, melyet cselekedett tudatlanságból, eszébe azt nem vévén, és megbocsáttatik néki.

19. Bűn*ért való áldozat* ez, mivel az Úr ellen vétkezett volt.

VI. RÉSZ.

Égőáldozat: Eledeli és bűnért való áldozat.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, s monda:

2. Mikor valamely ember vétkezéndik * és gonoszságot cselekedéndik az Úr ellen, *tudniillik* ha megtagadja felebarátjának nála letett pénzét, vagy hogy kereskedésben való társaságra felebarátjától pénzt nem vett, vagy *ha megtagadja*, hogy erővel és patvarral nem vette el másnak marháját. * 4 Móz. 5, 6—8.

3. Vagy ha elvesztett marhát talált, és azt megtagadándja, vagy valami dologért hamisan megesküszik, mindenben, valamely dolgot az ember bűn nélkűl nem cselekedhetett.

4. Mivelhogy azért bűnt tett és vétkezett, mind azt, a mit erőhatalommal vett el, vagy álnoksággal csalt el, mind pedig a nála letettet, melyet megtagadott volt, mind az elveszett és megtalált marhát adja meg.

5. Akármi legyen a min megesküdt volt hamisan, fizesse meg azt a mit

ért: és annakfelette a marhának ötödrésze a mit tenne, azt fizesse annak, a kié a marha volt, azon napon, a melyen az ő bűnéről vallást tészen a bűnért való áldozat által.

6. Az ő bűnéért *való áldozatra* pedig vigyen az Úrnak az ő nyájából egy ép kost a Paphoz a bűnnek becsűje szerint, hogy a bűnért azt megáldozza.

7. És így tisztítsa meg a Pap azt az Úr előtt, és megbocsáttatik néki mind az, a mit cselekedett és a miben vétkezett.

8. Szóla ismét az Úr Mózesnek, ezt mondván:

9. Parancsolj Áronnak és az ő fijainak, és mond meg: Ez az egészen megégetendő áldozat felől való törvény: Neveztetik pedig egészen égőáldozatnak, mivelhogy egészen megégettetik tűzzel, mely az oltáron ég mind egész éjszaka virradtáig: mert az oltáron való tűznek szüntelen égni kell, és nem kell hagyni hogy * elaludjék. * vers 13.

10. A Pap öltözzék az ő szoros ruhájába, és az imegmást is vegye fel az ő testére, és tisztítsa el a hamvat, minekutánna a tűz megemésztette az oltáron az áldozatot, és töltse a hamvat az oltár mellé.

11. Azután vesse le azt a ruhát, öltözzék más ruhába, és vigye ki a hamvat a táboron kivűl tiszta helyre.

12. A tüzet pedig mely az oltáron vagyon, táplálják az oltáron, el ne aludjék, hanem gondot viseljen a Pap reá, hogy minden reggel égjen a fa az oltáron, és minden egészen megégetendő áldozatot arra rendeljen, és azon áldozzék hálaadásra való kövérségeket *is*.

13. A tűz szüntelen tápláltassék *fával* az oltáron, és ne hagyják elaludni.

14. E pedig a * Minhának törvénye: Az Áron fijai*nak akármelyike* áldozza azt az Úr előtt az oltáron.
* rész 2, 1. 4 Móz. 15, 4.

15. És vegyen a Minha zsemlyelisztében egy teljes marokkal: azonképen az olajban is *vegyen:* a temjént pedig, mely a Minhán *vagyon*, mindenestől *elvegye*, égesse meg az oltáron: annak füstje kedves illat az Úr előtt.

16. A mi pedig a *Minhára való lisztben* marad, Áron és az ő fijai egyék meg, kovász nélkűl való pogácsákban egyék meg a szent helyen, a gyülekezet pitvarában egyék meg azt.

17. Ne süssék *azt* kovászszal, mert nékik adtam azt, *hogy* ő részek *legyen* az én tüzes áldozatimból: szentséges állat az, mint a bűn*ért* és vétek*ért való áldozat.*

18. Az Áron fijai közűl csak a férjfiak egyék azt. Örökkévaló szertartás legyen ez a ti utánnatok valók közt, az Úrnak tüzes áldozati felől. Valami illeténdi azokat, szentséges legyen.

19. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

20. Ez az Áronnak és az ő fijainak áldozatjok, melyet az Úrnak áldozzanak mindenkor, mikor valamely ő közűlök felszenteltetik: egy Efa zsemlyelisztnek tizedrésze Minhának áldozatjára, melynek felét reggel, felét estve áldozza.

21. Serpenyőben olajjal főzze meg, szépen felhójagozva vigye fel, és a megfőtt Minha darabokat áldozza az Úrnak jó és kedves illatúl.

22. A mely Pap *Áron* helyébe az ő fijai közűl megkenetik, az mívelje ezt: örökkévaló szertartás *legyen ez*, az Úrnak mindenestől megégettessék:

23. Mert a Pap Minhájának mindenestől meg kell égettetni, nem kell *abban semmit* * megenni. * rész 2, 1—10.

24. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

25. Szólj Áronnak és az ő fijainak, s ezt mondjad: *E legyen* a bűn*ért való áldozatnak* törvénye: a mely helyen meg szokták ölni az egészen megégetendő áldozatra való barmot, azon helyen * öljék meg a bűn*ért való áldozatnak barmát* az Úr előtt; *mert* szentséges az. * rész 1, 11.

26. A mely Pap megáldozza a bűn*ért való áldozatot,* az egye meg azt, a szent helyen egye meg, a gyülekezet sátorának pitvarában.

27. Valami annak az áldozatnak húsát éri, szent legyen, és ha annak véréből valami ruhájára esik valakinek, azt a ruhának részét, melyre a vér esett, mossa meg a szent helyen.

28. És a földfazekat, melyben azt főzték, eltörjék; hogyha pedig érczfazék lejénd, megvakarják és vízzel megmossák.

29. A Papi*nemzet*ben csak a férjfiak egyék meg azt; szentséges állat az.

30. Valamely bűnért való áldozatnak véréből bévisznek a gyülekezet sátorába a bűnnek a szent helyen való eltörlésére, azt meg ne egyék *a Papok is,* hanem tűzzel * megégettessék.
* rész 16, 27. Zsid. 13, 11.

VII. RÉSZ.

Vétekért való, és hálaadó-áldozatok.

E legyen a vétekért való áldozatnak törvénye; szentséges dolog az.

2. A mely helyen *szokták* megölni az egészen megégetendő áldozatra való barmot, *ugyan ott* öld meg a vétek*ért való áldozatnak barmát*. Annak pedig vérét hintsed az oltárra köröskörűl.

3. Mindenestől pedig annak kövérit megáldozzad, a farkát is, és a mely kövér a belet béfedezi.

4. A két veséit is, és azokon való kövért, mely a bél mellett vagyon, és a mája mellett való kövér hártyát, mind a veséivel egybe elvegye.

5. És égesse meg azokat a Pap az oltáron égőáldozatúl az Úrnak. Vétek*ért való áldozat* ez.

6. A Papinemzetben csak a férjfiak egyék azt, a szent helyen egyék meg; *mert* szentséges állat.

7. Mint a bűn*ért való áldozat*, úgy *legyen* a vétek*ért való áldozat is,* mind a két rendbeli áldozatnak ugyanazon egy regulája legyen. A Papé legyen, a ki azt megáldozta.

8. Az egészen égőáldozatot pedig a mely Pap áldozza, annak a baromnak bőre, a melyet megáldozott, azé legyen, tudniillik a mely Pap azt megáldozta.

9. Ismét minden Minha, melyet kemenczében sütnek, és a melyet serpenyőben vagy rostélyon készítenek, a Papé legyen, a ki azt áldozta.

10. Annakfelette minden olajos vagy száraz Minha, Áron fijaié legyen mint egyiké úgy a másiké.

11. E pedig a hálaadó-áldozatnak törvénye, melyet az Úrnak áldoznak:

12. Ha hálaadásért áldozik valaki; a hálaadásnak áldozatjával együtt, áldozzék kovász nélkül való * olajos lepényeket, és olajjal megkent pogácsákat, és serpenyőben megrántott zsemlyéből való pogácsát, az olajjal gyúrt lepényekkel egybe. *rész 2, 4—7.

13. A béleseknek kivűle kovászos kenyereket is * vigyen az áldozatra, az ő jó előmenetének hálaadó-áldozatjával egybe. *rész 2, 12.

14. És *mind* ezekből áldozzanak az Úrnak egy kenyeret, melyet ő előtte felemeljenek, és az legyen a Papé, ki a hálaadásra való áldozatnak vérét elhinti.

15. A jó előmenetelért való hálaadásnak áldozatjának húsát, ugyanaz áldozatnak napján megegyék, senki abban ne hagyjon reggelig.

16. Hogyha fogadásból, vagy szabad akaratból vagyon az áldozat, a mely napon áldozza azt valaki, azon napon megegyék, a mi megmarad benne, másodnapon egyék meg.

17. A mi pedig annak az áldozatnak húsában tovább maradna, harmadnapon tűzzel égettessék meg.

18. Mert ha valaki a jó előmenetelért való hálaadó-áldozatjának húsában ejéndik harmadnapon, nem lészen kedves az, a ki áldozta azt, és attól nem veszi *az Úr* jó néven, utálatos lészen *az áldozat,* és valaki ejéndik abban, az ő bűne büntetését hordozza.

19. És azt a húst, a mely valami tisztátalan állatot illeténd, meg ne egyék, *hanem* tűzzel égessék meg: e kivűl a hálaadó-áldozatnak húsát, minden, a ki tiszta a *Papok közűl,* eheti *szabadon.*

20. Mert valaki ejéndik a hálaadó-áldozatnak húsában, mely az Úré, tisztátalan * lévén, az olyan ember kigyomláltatik az ő *nemzetségének* népe közűl. *rész 15, 3.

21. Mikor valaki illet valami tisztátalan állatot, akár tisztátalan embert, akár tisztátalan barmot, vagy akármit, a mi utálatos volna, annakutánna eszik a hálaadó-áldozatnak húsában, mely az Úré, kigyomláltatik az az ember az ő *nemzetségének* népe közűl.

22. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

23. Szólj az Izráel fijainak, ezt mondván: Az ökörnek, a juhnak és kecskének semmi kövérit meg ne egyétek.

24. A megholt állatnak és *vadtól* megszaggattatott állatnak kövérivel élhettek akármi külső egyéb szükségtekre, de semmiképen meg ne egyétek.

25. Mert valaki megejéndi a féle állatoknak * kövérit, melyekből az ember tűzzel megemésztetendő áldozatot szerez, az az ember, a ki azt megejéndi, kigyomláltatik az ő *nemzetségének* népe közűl. *rész 3, 17.

26. Hasonlatosképen semmi * vért meg ne egyetek a ti lakhelyeitekben, se madárnak, se baromnak vérét. *rész 17, 10.

27. Valaki megejéndik valami vért, bizonyára az az ember kigyomláltatik az ő *nemzetségének* népe közűl.

28. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

29. Szólj az Izráel fijainak, ezt mond-

ván: A ki az Úrnak áldozik háláadó-áldozattal, ő *maga* vigye az Úrnak az ő áldozatját, *tudniillik,* a háláadásra való áldozatot.
30. A maga tulajdon keze hozza az Úrnak tüzes áldozatjára *valót, tudniillik* a kövérit a szegyével egybe, a szegyét *azért,* hogy az Úr előtt megingattassék.
31. Annakutánna a Pap égesse meg azt a kövért az oltáron, a szegye pedig legyen Ároné és az ő fijaié.
32. A jobblapoczkáját is a háláadó-áldozatra való baromnak a Papnak adjátok, hogy azt felemelje.
33. A ki az Áron fijai közűl a háláadó-áldozat vérét és kövérit megáldozza, azé legyen annak *a baromnak* jobblapoczkája;
34. Mert a megingattatott * szegyet, és a felemelt *jobb*lapoczkát kiválasztottam az Izráel fijainak háláadó-áldozatjokból, és adtam Áron Papnak és az ő fijainak, örökké megállandó végezés szerint, az Izráel fijaitól *vejendő részül.*
* 2 Móz. 29, 28.
35. Ez a megkenettetett Áronnak és az ő megkenettetett fijainak *részek* az Úrnak tűzzel megemésztendő áldozatiból, a naptól fogva, melyen parancsolta *Mózes* * hogy szolgálnának a Papi-tisztben az Úrnak. * 2 Móz. 28, 1.
36. Mely *részt* parancsolt az Úr hogy nékik adnának az Izráel fijai, a mely napon megkente őket *Mózes,* örökké-való rendtartás szerint, minden ő utánnok valók között.
37. Ez az egészen megégetendő áldozatnak, a Minhának, a bűnért és a vétekért való áldozatnak, a Papok szentelése áldozatjának és a háláadó-áldozatnak törvénye.
38. Melyet parancsolt az Úr Mózesnek a Sinai hegyen, a mely napon parancsolta az Izráel fijainak, hogy áldoznának néki a Sinai *hegynek* pusztájában.

VIII. RÉSZ.

Áronnak és az ő fijainak felszenteltetések.

Szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Vegyed * Áront és az ő fijait vele egyetembe, és az öltözeteket, a kenetnek olaját, és bűnért *való áldozatra* egy tulkot, két kosokat és egy kosár kovásztalan kenyereket. * 2 Móz. 29, 1. 2. s a t.
3. És mind az egész sokaságot gyüjtsd egybe, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.
4. És a képen cselekedék Mózes, a mint az Úr parancsolta vala néki: és gyűle mind az egész sokaság a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.
5. Akkor monda Mózes a gyülekezetnek: Ez a dolog, melyet az Úr parancsolt cselekedni.
6. És előállatván Mózes Áront és az ő fijait, megmosá őket vízzel.
7. És felöltöztetvén Áront a szoros ruhába, béövezé őtet az övvel, és azon felűl reá adván a bő selyem ruhát, az Efódot is reá adá, és béövezvén az Efódhoz való övvel, megszorítá őtet.
8. És az Efódon felűl feltevé a Hósent, és abba tevé az * Urimot és a Thummimot. * 2 Móz. 28, 30.
9. Annakutánna feltevé fejébe a süveget, és elől, a süvegen felűl tevé az arany * lánnát, a szent koronát, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek.
* rész 28, 36.
10. Vevé Mózes a kenetnek olaját is, és megkené a szent hajlékot, minden benne valóval egybe, hogy megszentelné azokat.
11. És meghinté azzal az oltárt is hétszer, és megkené azt is minden hozzá tartozó szerszámokkal egybe, a mosdót is *megkené* a talpával egybe, hogy azokat megszentelné.
12. Az Áron fejére is tölte a kenetnek olajában, és megkené őtet, hogy megszentelné őtet.
13. Azonképen előállatá Mózes az Áron fijait is, és felöltözteté azokat is az ő öltözetekbe és béövezé őket az övvel, süveget is tőn fejekbe, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.
14. Azután előhoza egy tulkot a bűnért való áldozatra, és Áron az ő fijaival egybe a bűnért való áldozat tulkának fejére tevé az ő kezét.
15. És *minekutánna* azt megölte *volna,* Mózes annak vérében tőn az ő ujjával az oltárnak szarvaira mind körűl, és megtisztítá az oltárt, és a többi vért tölté az oltárnak fundamentomára: hogy megszentelné azt minden bűnökből való megtisztulásra.
16. Azután vevé mind azt a kövérséget, mely annak a bélin vala, és a mája mellett való kövérséget, mind a két veséjét és azoknak kövérségét, és megégeté Mózes azokat az oltáron.
17. A tulkot pedig, azaz, annak bőrét, húsát és ganéját megégeté tűzzel a táboron kivűl, * a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek. * 2 Móz. 29, 14.
18. Azután előhozá az egészen megégetendő áldozatra való kost, és Áron

Pap és az ő fijai tevék az ő kezeiket annak fejére.

19. Melyet minekutánna megölt volna, Mózes hinté annak vérét az oltárra köröskörűl.

20. És a kost részekre vagdalván, megégeté Mózes a fejét, a tagjait és a kövérit.

21. Minekutánna megmosta volna vízzel a bélit és lábait, e képen megégeté Mózes mind az egész kost az oltáron. Az Úr haragja megengesztelésének tűzzel egészen megégettetett jóillatú áldozatja ez, a * mint az Úr parancsolta volt Mózesnek. * 2 Móz. 29, 18.

22. Azután előhozá a másik kost is, a Papok szentelésének áldozatjára való kost, és tevék Áron és az ő fijai az ő kezeiket annak fejére.

23. Melyet mikor megölt volna, vőn Mózes annak vérében, és megkené azzal az Áron jobbfülének gombáját, és jobbkezének és jobblábának nagyobbik ujját.

24. Előállatá az Áron fijait is, és azoknak is jobbfüleiknek gombáit, és jobbkezeiknek és lábaiknak nagyobbik ujjait megkené Mózes a vérrel, azután a több vért tölté Mózes az oltárra mind körűl.

25. És minekutánna vette volna annak kövérit, a farkát és egészen a bélin való kövérit, a mája mellett való kövérit, és a két vesét kövérivel egybe, és a jobblapoczkáját.

26. És a kovásztalan kenyereknek kosarából, mely az Úr előtt vala *mikor* vett *volna* egy kovász nélkűl való lepényt, és egy olajos bélest, és egy pogácsát, raká mind azokat a *kos*nak kövérire és jobblapoczkájára.

27. És mind ezeket Áronnak és *az* ő fijainak kezeikre rakván, azokat az Úr előtt velek megingattatá.

28. Azután elvévén azokat az ő kezeikből, megégeté azokat az oltáron égő-áldozatúl. A Papok szentelésének jóillatú áldozati ezek, melyek az Úrnak tűzzel megégettettek.

29. Elvevé pedig Mózes annak a szegyét, melyet az Úr előtt megingata, mely a Mózes része lőn a megszentelésnek áldozatjából, a mint az Úr * parancsolta vala Mózesnek. * 2 Móz. 29, 26.

30. Annakutánna Mózes vevé a kenetnek olajában, és a vérben, mely az oltáron vala, és meghinté azokkal Áront és az ő ruháit: az ő fijait, és az ő fijainak ruháikat ő vele együtt. És e képen megszentelé Áront és az ő ruháit; az ő fijait, és az ő fijainak ruháikat ő vele együtt.

31. Azután meghagyá Mózes Áronnak és az ő fijainak: Főzzétek meg e kosnak húsát * a gyülekezet sátorának ajtaja előtt, és ott egyétek meg azt; és e kenyeret, mely a megszentelés *kenyereinek* kosarában vagyon, miképen megparancsoltam, ezt mondván: Áron és az ő fijai egyék meg azt. * 2 Móz. 29, 32.

32. A mi pedig megmarad e húsban és kenyérben, tűzzel égessétek meg.

33. De a gyülekezet sátorának ajtaján kivűl ne menjetek hetednapig, mind az napig, melyen bételjesednek a ti megszenteltetéseteknek napjai. Mert hét napokon szenteli meg az Úr a ti szolgálatotokat.

34. A miképen ma cselekedett, azonképen parancsolta az Úr hogy cselekedjünk, a ti megtisztulástokra.

35. Azért a gyülekezet sátorának ajtajánál legyetek éjjel és nappal hetednapig, és szorgalmatosan megtartsátok, a mit az Úr parancsolt megtartani, hogy meg ne haljatok: mert így parancsolta nékem.

36. Áron annakokáért és az ő fijai mind a képen cselekedének, a mint az Úr nékik parancsolta vala Mózes által.

IX. RÉSZ.

Áronnak első áldozatja; melyet az Úrtól való tűz emészt meg.

És nyolczadnapon szólítá Mózes Áront és az ő fijait, és az Izráelnek véneit.

2. És monda Áronnak: Végy egy gyermekded tinót bűnért *való áldozatra*, és egy kost egészen megégetendő áldozatra, melyek épek legyenek, és azokat vigyed az Úr eleibe.

3. Az Izráel fijainak is szólj, ezt mondván: Vegyetek egy kecskebakot bűnért *való áldozatra*, és egy esztendős borjút és juhot, épeket, egészen megégetendő áldozatra.

4. És egy ökröt és kost, hogy azt hálá-adó-áldozatúl megáldozzátok az Úrnak: és olajos Minhát. Mert ma az Úr megjelenik néktek.

5. Minekutánna azért megszerzették volna, a melyeket Mózes parancsolt vala, vivék azokat a gyülekezet sátora eleibe, és mind az egész sokaság előjövén, állának az Úr eleibe.

6. És monda Mózes: Ez a dolog, melyet az Úr parancsolt, megcselekedjétek azt, és megjelenik néktek az Úrnak dicsősége.

7. És monda Mózes Áronnak: Jöjj ide az oltárhoz, és először * a te bűnödért *való áldozatodat,* és a te egészen megégetendő áldozatodat áldozzad meg, magadnak és a népnek tisztulására. Azután készítsd el a népnek áldozatját is, és az ő megtisztulásokért áldozzál, a mint az Úr parancsolta. * Zsid. 7, 26. 27.

8. Áron annakokáért az oltárhoz járulván, megölé az ő borjúját, az ő bűnéért való áldozatra.

9. És az Áron fijai ő hozzá vivék annak vérét, és az ő ujjait abba mártván, tőn abból az oltár szarvaira; többiét a vérnek tölté az oltár fundamentomára.

10. A kövérit pedig, a veséit és a mája mellett való kövért megáldozá a bűnért az oltáron, a mint az Úr néki parancsolta vala.

11. A húsát pedig és bőrét megégeté a táboron kivűl.

12. Azután megölé az ő egészen megégetendő kosát: kinek mikor az Áron fijai elővitték volna annak vérét, elhinté azt az oltár körűl.

13. Hasonlatosképen minekutánna a kosnak tagjait, és fejét elővitték volna néki, hogy azokat megáldozná az oltáron:

14. Minekutánna megmosá annak bélit és lábait, megégeté azokat egészen az oltáron.

15. Azután kezde a községnek áldozatjához, és először vevé a nép bűnének *áldozatjáért való* bakot, melyet megölvén megáldozá a bűnért, mint először az ő bűnéért való áldozatot áldozta vala.

16. Azután előhozá az egészen megégetendő áldozatra való barmokat is, és megáldozá azokat a szokás szerint.

17. A Minhát is előhozá és abból egy teljes marokkal vévén, megégeté az oltáron, a reggeli * áldozattól külön. * 2 Móz. 29, 38. 39.

18. Ezek felett megölé a népnek hálaadó-áldozatjára való ökröt is és a kost, és mikor annak vérét az ő fijai elővitték volna néki, elhinté azt az oltár környékén.

19. Azután mikor elővitték volna az ökörnek és kosnak kövérit, a farkát, a bélin való kövérséget, a veséit és a máj mellett való kövért;

20. Helyhezteték a kövérségeket a szegyekre, és megégeté az oltáron a kövérségeket.

21. De a szegyeket és azoknak jobblapoczkájokat Áron megingatá az Úr előtt, a mint *az Úr* parancsolta vala Mózesnek.

22. Ezekután Áron felemelvén az ő kezeit a népre, megáldá őket, és leszálla az *oltárról* minekutánna a bűnért *való áldozatot,* az egészen megégő áldozatot, és a háláadásnak áldozatját elvégezte volna.

23. Azután méne Mózes Áronnal egybe a gyülekezetnek sátorába, és *mikor* kijőnének *onnét, hogy* a népet megáldanák, megjelenék az Úrnak dicsősége mind a sokaságnak.

24. Mert az Úr elől tűz jöve * alá és megemészté az oltáron az egészen megégetendő áldozatot, és a kövérségeket: *melyet* mikor a sokaság látott volna, felkiáltván, arczczal leborulának. * 1 Kir. 18, 38. 2 Krón. 7, 1.

X. RÉSZ.

Bűne és büntetése Nádábnak és Abihúnak: Papokra néző parancsolatok: Áronnak maga mentsége Mózesnél.

Vevék pedig az Áron fijai, Nádáb és Abihú az ő temjénezőjöket, tevének azokba szenet; és azon felűl jóillatra való szerszámot, és az Úr eleibe vivének idegen tüzet, melyet nem parancsolt vala nékik *az* Úr.

2. Annakokáért tűz jöve ki az Úr elől, és megemészté azokat és * meghalának az Úr előtt. * 4 Móz. 3, 4. 26, 61. 1 Krón. 24, 2.

3. És monda Mózes Áronnak: Ez a mit szólott az Úr, ezt mondván: A kik én hozzám közel vagynak, azokban szenteltetem meg, és mind a sokaság előtt megdicsőíttetem.

4. De Áron semmit nem szóla. És szólítá Mózes Misáelt és Elsafánt, Uzzielnek * az Áron attya báttyának fijait, és monda nékik: Jertek, vigyétek ki a ti atyátokfiait a szent *hely*ről a táboron kivűl. * 2 Móz. 6, 18. 22.

5. Eljövének azért, és kivivék őket ugyanazon öltözetekben a táboron kivűl, a mint Mózes parancsolta vala.

6. És monda Mózes Áronnak, és Eleázárnak és Ithamárnak az *Áron* fijainak: A * ti fejeteket meg ne mezítelenítsétek, ruháitokat meg ne szaggassátok, hogy meg ne haljatok, és az egész gyülekezet ellen ne gerjedjen fel *az Úr haragja,* hanem a ti atyátokfiai, az Izráelnek egész nemzetsége, sirjanak a tűzön, melyet az Úr gerjesztett. * Ezék. 24, 17.

7. A gyülekezet sátorának ajtaja elől is el ne távozzatok, hogy meg ne haljatok: mert az Úr kenetének olaja vagyon ti rajtatok. Kik Mózesnek beszéde szerint cselekedének.

8. És szóla az Úr Áronnak s monda:

9. Bort és részegítő * italt ne igyál te, vagy a te fijaid veled együtt, mikor bé akartok menni a gyülekezet sátorába, hogy meg ne haljatok: örökkévaló szertartás legyen az a ti utánnatok valóknál. *4 Móz. 6, 3. 4. Bir. 13, 7.

10. Hogy megválaszthassátok a szent dolgokat és állatokat, az egyéb közönséges dolgoktól és állatoktól, a tiszta állatokat a tisztátalanoktól.

11. És hogy taníthassátok az Izráel fijait mind a törvényekre, a melyeket az Úr szólott nékik Mózes által.

12. Szóla pedig Mózes Áronnak, és Eleázárnak és Ithamárnak az *Áron* megmaradt fijainak: Vegyétek el e Minhát, mely megmaradt az Úrnak tüzes áldozatiból, és * egyétek meg azt kovász nélkül való kenyerekkel ez oltár mellett: mert szentséges állat az. * rész 6, 16—18.

13. Azért egyétek azt a szent helyen: mert te jutalmad és a te fijaidnak jutalma az Úrnak tűzzel megemésztetett áldozatiból; mert * így parancsolta *az Úr.* * rész 2, 3.

14. A megingattatott szegyet pedig, és felemelt lapoczkát megegyétek tiszta helyen, te és a te fijaid és leányid veled együtt: mert néked és a te fijaidnak jutalmúl * adattak azok, az Izráel fijainak hálaadó-áldozatjokból. * 2 Móz. 29, 28.

15. A felemelt lapoczka és a megingattatott szegy, melyeket a tűzzel megemésztendő kövérségekkel visznek fel, hogy azokat az Úr előtt mutogassák: a legyen te jutalmad és a te fijaidé örökkévaló törvény szerint, a mint az Úr parancsolta.

16. És mikor Mózes a bűn*ért áldozatott* bak felől szorgalmatosan tudakoznék: megérté, hogy a *Nádábra és Abihúra szállott* tűz emésztette volna meg. Azért felgerjede az ő haragja Eleázár és Ithamár ellen; Áronnak megmaradt fijai ellen, és monda:

17. Miért nem ettétek meg a bűn*ért való áldozatot* a szent helyen? Mert szentséges állat az, holott néktek adta azt az Úr a nép bűnének hordozásáért, és annak eltörléséért, az Úr előtt.

18. Imé nem vitetett bé annak *az áldozatnak* vére a szent hajlékba; *azért* meg kellett volna ennetek a szent helyen, a mint én * parancsoltam vala. * rész 6, 26.

19. Monda Áron Mózesnek: Imé ma áldozták meg az ő bűnök*ért való áldozatot* és az egészen megégő áldozatot az Úr előtt, nékem pedig, mely nagy keserűségem esék: Ha megettem volna ma a bűnért való áldozatot, valyon kedves lett volna-é az Úr előtt?

20. Melyet mikor hallott volna Mózes, jóvá hagyá az *ő feleletét.*

XI. RÉSZ.

Külömbség a tiszta és tisztátalan állatok között, a megételre és megilletésre nézve.

Szóla ismét az Úr Mózesnek és Áronnak, ezt mondván:

2. Szóljatok az Izráel fijainak ezt mondván: Ezek az állatok * melyeket *szabad lészen* megennetek, a földnek minden oktalan állatai közűl. * 5 Móz. 14, 4. 5. Csel. 10, 14.

3. Valamely állatnak hasadt a körme, és a körme hasadása kettős és kérőt rág az oktalan állatok közűl, azt megegyétek.

4. Mindazáltal ezt meg ne egyétek az *állatok* közűl, melyek * csak kérőt rágnak, és azok közűl, melyeknek csak meghasadt a körmök: a tevét, mert *jóllehet* kérőt rág, de meghasadt körme nincsen, *azért* tisztátalan legyen néktek. * 5 Móz. 14, 7

5. A höresököt, mert *jóllehet* kérőt rág, de meghasadt körme nincsen, tisztátalan legyen néktek.

6. A nyulat, mert *jóllehet* kérőt rág, de meghasadt körme nincsen, tisztátalan legyen néktek.

7. A disznót, mert *jóllehet* hasadt a körme és a körme hasadása kettős, de kérőt nem rág; legyen azért néktek tisztátalan.

8. Ezeknek húsokban ne egyetek, és holttesteket ne illessétek; legyenek néktek tisztátalanok.

9. Ezt egyétek meg pedig a vízben lakó állatok közűl: Valamely állatnak a vizekben, tengerben, a folyóvizekben szárnya és héja vagyon, azt megegyétek.

10. Valamelynek pedig szárnya és héja nincsen, a tengerben és folyóvizekben, mind azok közűl, melyek úsznak és élnek a vízben, utálatos legyen néktek.

11. Annyira utálatosok legyenek néktek, hogy azoknak húsokban ne egyetek, és azoknak holttestek is utálatos legyen ti előttetek.

12. Valaminek nincsen szárnya vagy héja a vizekben, utálatos legyen ti előttetek.

13. A szárnyasállatok közűl legyenek nálatok utálatosok, meg ne egyétek, utálatosok ezek: a keselyű, ölyv, kánya.

14. A sas és a héja az ő nemével egybe.

15. Minden holló az ő nemével egybe.
16. Strucz, bagoly, kakuk, karvoly az ő nemével egybe.
17. Éjjeli varjú, hattyú, huhogató bagoly.
18. Ökörbika, publikán madár, gém.
19. Eszterág, szarka az ő nemével egybe, büdösbabuk és denevér.
20. Valamely szárnyasállat négy *lábon* jár, utálatos legyen nálatok.
21. Mindazáltal megegyétek a négy *lábon* járó szárnyasállatok közűl az olyant, melynek hosszú lábai vagynak, melyekkel a földön szökdécselhet.
22. Ezek *pedig* az *olyan állat*ok közűl, *melyeket* megegyétek: Arbé az ő nemével, Solhán az ő nemével, Khargol az ő nemével, Khagáb az ő nemével.
23. Egyéb szárnyasállat, melynek négy lába vagyon, utálatos legyen nálatok.
24. És ezekkel megfertéztetitek magatokat. Valaki illeténdi azoknak holttesteket, tisztátalan lészen estvéig.
25. És valaki azoknak holttesteket hordozza, megmossa az ő ruháit, és tisztátalan legyen estvéig.
26. Minden állat, melynek körmén hasadás vagyon, de mindenestől két részre nem hasadt és kérőt nem rág, tisztátalan legyen ti nálatok; valaki illeténdi azt, tisztátalan legyen.
27. Minden állat, valamely a négylábú állatok között a tenyerén jár, tisztátalan legyen ti előttetek. Valaki az olyan állatoknak holttesteket illeténdi, tisztátalan legyen estvéig.
28. És a ki az olyan állatoknak holttesteket hordozándja, megmossa az ő ruháit és tisztátalan legyen estvéig: Tisztátalanok legyenek *azért* ti előttetek.
29. A földön mászó állatok közűl pedig tisztátalanok legyenek előttetek ezek: A mennyét, egér, a béka az ő nemével egybe.
30. A süldisznó, khaméleon, gyék, csiga és vakondok.
31. Ezek néktek tisztátalanok minden mászó állatok közűl: valaki illeténdi azokat, minekutánna meghalnak, tisztátalan legyen estvéig.
32. És minden állat, valamelyre ezek közűl valamely esik az ő holta után, tisztátalan legyen: akár faedény, akár ruha, vagy bőr, vagy zsák lejénd, akármi edény, melylyel az ember valamit cselekszik; a vízbe tétessék, és tisztátalan legyen estvéig, azután tiszta legyen.
33. Annakfelette minden cserépedény, valamelybe ezek közűl valamely esik, valami abban lészen, tisztátalan lészen: és az edényt eltörjétek.
34. Minden eledel, melyet meg szoktak enni, tisztátalan lészen, ha a *tisztátalan* vizet töltik reá; és minden ital, melyet isznak *tisztátalan* edényből, tisztátalan lészen.
35. És minden, valamire esik azoknak holt testek, tisztátalan lészen: akár kemencze, akár vasfazék lészen, eltörettessék, tisztátalanok; azért ti előttetek is tisztátalanok legyenek.
36. Mindazáltal a forrás, a kút, a vizes tók tiszták lésznek: de a mi azoknak holttesteket illeti, tisztátalan légyen.
37. Hogyha azoknak holttestek a vetni való magra eséndik, mindazáltal tiszta lészen:
38. De ha vizet töltenek a vetni való magra, és úgy esik azoknak holttestek abba, tisztátalan legyen előttetek.
39. Ha az oktalan állatok közűl valamely meghalánd, melyet szoktatok megenni, a ki annak holttestét illeti, tisztátalan lészen estvéig.
40. A ki pedig ejéndik annak holttestében, megmossa az ő ruháit, és legyen tisztátalan estvéig: azonképen a ki kiviszi annak holttestét, megmossa ruháit, és tisztátalan legyen estvéig.
41. Minden állat, mely a földön csúszmász, utálatos legyen, meg ne egyétek.
42. Valamely állat a hasán csúsz, és négy lábon vagy többen jár, a földön csúszómászó minden állatok közűl, meg ne egyétek azokat; hanem utálatosok legyenek ti előttetek.
43. Ne fertéztessétek meg magatokat semmi állatnak megételével, mely *a földön* csúszmász: meg se undokítsátok magatokat azokkal: mert fertelmesek lennétek azoknak megételével.
44. Mert én vagyok a ti Uratok Istentek: hogy * megszenteljétek magatokat és szentek legyetek, mert én szent vagyok; meg ne fertéztessétek azért magatokat semmi csúszómászó állattal, mely a földön mász. * rész 19, 2. 1 Pét. 1, 16.
45. Mert én vagyok az Úr ki az Égyiptomnak földéből kihoztalak, hogy legyek néktek Istentek. Legyetek azért szentek; mert én szent vagyok.
46. Ez a törvény a földiállatokról, a szárnyasállatokról, és minden élőállatokról, melyek a vízben úsznak és minden *élő*állatokról, melyek a földön csúsznak-másznak.
47. Hogy választást tudjatok tenni a tisztátalan és tiszta között, az olyan ál-

lat között, melyet megesznek, és az olyan állat között, melyet meg nem esznek.

XII. RÉSZ.

A gyermekszülő asszonynak törvényei.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:
2. Szólj az Izráel fijainak, és ezt mondjad: Az asszony minekutánna az ő méhében fogad, ha fiat szülénd, hét napig tisztátalan lészen, a napok szerint, melyeken az ő rajta való betegség miatt tisztátalan szokott lenni.
3. Nyolczadnapon * pedig a *férjfiú magzat* testének bőre körülmetéltessék.
*1 Móz. 17, 12. Luk. 1, 59. 2, 21.
4. Azután harminczhárom napig házában tartóztassa magát a vérből való tisztulásában: semmi szent állatot ne illessen, a szent helyre ne menjen, mígnem az ő tisztulásának napjai eltelnek.
5. Hogyha leányzót szülénd, tisztátalan legyen két hétig, miképen tisztátalan szokott lenni az ő természet szerint való nyavalyája miatt: azután hatvanhat napig házában maradjon a vérből való tisztulásában.
6. Mikor pedig bételnek az ő tisztulásának napjai, a fiúnak vagy leánynak születése után, vigyen egészen megégetendő áldozatra esztendős bárányt, és galambfiat vagy gerliczét, bűnért való áldozatra, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe a Paphoz.
7. A ki áldozza meg azt az Úr előtt, és olyan módon tisztítsa meg azt, és tiszta lészen a vér folyása után. Ez a gyermekszülő asszonynak törvénye, mikor fiat vagy leányt szülénd.
8. Hogyha nincsen ereje arra, hogy bárányt vinne az áldozatra, * vegyen két gerliczét vagy két galambfiat, az egyiket egészen megégetendő áldozatra, a másikat bűnért való áldozatra, és megtisztítsa azt a Pap, s tiszta lészen.
* Luk. 2, 24

XIII. RÉSZ.

Az ember testén, vagy valami ruhán fakadt poklosságnak megesmérése, és arról való ítélettétel.

Szóla ismet az Úr Mózesnek és Áronnak:
2. Ha valamely ember testének bőrén láttatik tarjagosság vagy var, vagy valami fejér szeplő, annyira hogy állíttassék poklosságnak lenni, ez ilyen embert vigyék Áron Paphoz, vagy az ő fijai közűl egy Paphoz.
3. És mikor megnézi a Pap annak testének bőrén azt a fakadékot, ha abban a szőr elváltozándik fejérré, és a fakadéknak színe alább lejénd a természet szerint való bőrnél, tehát poklosságnak csapása az: Minekutánna azért azt megnézéndi a Pap, tisztátalannak ítélje azt.
4. Hogyha a szeplő fejér lejénd az ember testének bőrén, és annak színe nem szállott alább a bőrnél, a szőr is rajta fejérré nem változott, az olyan embert a Pap rekessze külön *az emberektől* hetednapig.
5. Azután nézze meg azt a Pap hetednapon, ha az ő ítélete szerint a fakadék azon állapotban vagyon, és küljebb nem terjedt a bőrön, ismét rekessze külön azt a Pap hetednapig.
6. Nézze meg azután a Pap hetednapon másodszor is azt, és ha a fakadék megkissebbedett és el nem terjedt a bőrön, tisztának ítélje lenni azt a Pap, mert csak fakadék volt: mossa meg ruháit és legyen tiszta.
7. Hogyha pedig a fakadék elterjedett a bőrön, minekutánna a Paptól az ember tisztának ítéltetett, nézze meg azt a Pap újonnan.
8. Ha azért látja a Pap, hogy a fakadék elterjedt a bőrön, ítélje azt a Pap tisztátalannak, mert poklosság az.
9. Ha az emberen poklosság fakadánd, vigyék azt a Paphoz.
10. Kit minekutánna megtekintend a Pap, ha a fakadék a bőrön fejér, és azon a szőr fejérré változott, ha valami eleven hús volna is a fakadékban:
11. Régi megaggodt poklosság az annak testének bőrén; azért tisztátalannak ítélje azt a Pap, és bé ne rekessze, mert nyilvánvaló poklos.
12. Hogyha mind napról napra terjed a poklosság annak bőrén, és a poklosság annak bőrét elfoglalja tetétől fogva talpig, valamely felől a Pap nézéndi:
13. Minekutánna megnézéndi a Pap, hogyha a poklosság mind az egész bőrét elborította, tehát tisztának ítélje azt: mert mivelhogy mindenestől fejérré vált, tiszta azért.
14. De valamely nap eleven hús tetszik meg abban, tisztátalan lészen azon napon.
15. Minekutánna azért meglátándja a Pap az eleven húst, tisztátalannak ítélje az embert, mert az az eleven hús tisztátalan: poklosság az.

16. De ha az eleven hús megváltozik fejérré, menjen a Paphoz.
17. És minekutánna megnézéndi a Pap, ha a fakadék fejérré változott, tehát tisztának ítélje azt a Pap: mert tiszta.
18. Mikor pedig az ember testének bőrén valami kelevény lejénd, ha az meggyógyúl:
19. És azután a kelevénynek helyén támad fejér dagadás, vagy fejér szeplő, verhenyős színű, mutassák meg a Papnak.
20. És mikor meglátándja a Pap, ha annak színe alább esett a bőrnél, és annak a szőre változott fejérré: tehát azt tisztátalannak ítélje a Pap, poklosság az, a mely megújult a kelevénynek helyén.
21. Ha pedig, mikor azt a Pap megnézi, nincs abban fejér szőr, és alább nem szállott a bőrnél, hanem megkissebbedett, rekessze külön azt a Pap hetednapig.
22. Ha a bőrön elterjed, tisztátalannak ítélje azt a Pap: mert poklosság az.
23. Ha pedig helyén áll az a szeplő, és el nem terjedt, a kelevénynek helye az: azért tisztának ítélje azt a Pap.
24. Viszontag ha az ember testének bőrén égés lejénd, és lejénd annak meggyógyult helyén fejér, verhenyős szeplő, vagy *szinte* fejér;
25. Nézze meg azt a Pap, ha annak szőre fejérré változott a szeplőben, és a színe alább esett a bőrnél, poklosság az, mely az égésnek helyén támadt: azért tisztátalannak ítélje azt a Pap, mert poklosság.
26. Hogyha pedig, mikor megnézi azt a Pap, nem lészen a szeplőben fejér szőr, és a bőrnél alább nem esett, hanem inkább megkissebbedett: tehát a Pap rekessze külön hetednapig.
27. Annakutánna mikor megnézi azt a Pap hetednapon, ha elterjedt a bőrön, a Pap ítélje azt tisztátalannak: mert poklosság az.
28. Ha pedig helyén álländ az a szeplő, és el nem terjedt a bőrön, hanem inkább kissebbedett, az égésből támadt dagadás az; azért tisztának ítélje a Pap, mert az égésnek helye.
29. Viszontag ha valamely férjfiúnak vagy asszonynak fakadékja kelénd, vagy a fején, vagy a szakállában.
30. Nézze meg a Pap azt, és ha annak színe alább szállott a bőrnél, és abban vagyon sárga vékony szőr: tisztátalannak ítélje a Pap azt, mert var az, a főnek és szakállnak poklossága.
31. És mikor megtekinti a Pap a varat, ha annak színe alább nem esett a bőrnél, és fekete szőr nem lejénd abban, rekessze külön a Pap azt, a ki úgy megvarasodott, hetednapig.
32. Azután mikor hetednapon megnézi azt a Pap, ha a var el nem terjedett, és nem termett abban sárga szőr, és a varnak színe alább nem esett a bőrnél:
33. Azt beretválják meg, de a varat el ne beretválják, és másodszor is a varas embert rekessze külön a Pap hetednapig.
34. Mikor pedig hetednapon megnézi azt a Pap, ha a var el nem terjedt a bőrön, és annak színe alább nem esett a bőrnél, tehát azt tisztának ítélje a Pap, és minekutánna megmosándja ruháit, tiszta lészen.
35. Ha pedig elterjedt a var a bőrön, az ő tisztulása után:
36. Nézze meg újonnan a Pap, hogyha elterjedt a bőrön a var, ne gondoljon azzal a Pap, ha sárga szőr nincsen is benne, tisztátalan az.
37. Hogyha az ő ítélete szerint megállott a var, és fekete színű szőr indult abban, meggyógyult az a var, tiszta ember az; azért tisztának ítélje azt a Pap.
38. Viszontag mikor a férjfiúnak vagy asszony testének bőrén fejér szeplők indulnak;
39. Nézze meg a Pap, és ha az ő testeknek bőrén a szeplők fejérednek, és világosok kezdenek lenni, a bőrön támadt fejér var az, és tiszta az ember.
40. Hogyha pedig az embernek haja mindenestől elhúll, az olyan ember kopasz, tiszta az.
41. Ha pedig valamely embernek elől húll el haja, az is kopasz, és tiszta az.
42. Hogyha pedig az embernek mindenestől fogva való kopaszságán, vagy az elől való kopaszságán fejér verhenyős színű szeplő támad, az nem egyéb, hanem annak kopaszságán indult poklosság.
43. Annakokáért nézze meg azt a Pap, és ha annak a szeplőnek dagadása fejér verhenyős színű a kopaszságon, és olyannak tetszik mint a bőrön való poklosság:
44. Az olyan ember poklos, tisztátalan; mindenestől tisztátalannak ítélje azt a Pap, mivelhogy az ő fején vagyon az ő poklossága.
45. A mely emberen pedig a poklos-

ság vagyon, ruhája megszaggatva legyen, mezítelen fővel járjon, a bajuszát béfedezze, és ezt kiáltsa: Tisztátalan vagyok, tisztátalan vagyok.

46. Mind addig tisztátalan legyen, míg rajta lészen a poklosság, mert tisztátalan az: csak ő maga lakjék egyedűl a táboron * kivűl. *2 Kir. 7, 3.

47. Viszontag mikor valami ruhán poklosság vagyon, mint vagy gyapjú vagy len ruhán:

48. Vagy len, vagy gyapjú fonalból szőtt ruhának mellékfonalán vagy bélfonalán, akár valami bőrön, vagy bőrből csinált eszközön, legyen.

49. És az a poklosság lejénd valamely ruhán, zöld, vagy verhenyős színű, vagy bőrön, vagy a mellékfonalon, vagy a bélfonalon, vagy valami bőrből csinált eszközön, poklosság az, mutassák meg a Papnak.

50. És mikor megnézéndi a Pap azt a poklosságot, rekessze külön azt hetednapig.

51. Azután mikor megnézi a poklosságot hetednapon, ha elterjedt a poklosság azon a ruhán, vagy mellékfonalon, vagy bélfonalon, vagy bőrön, vagy akármi bőrből csinált eszközön, megemésztő poklosság az, tisztátalan állat az:

52. Annakokáért megégesse azt a ruhát, akár gyapjúból, akár lenből való mellékfonalat vagy bélfonalat, akár bőrből csinált eszközt, melyen e poklosság lejénd: mert megemésztő poklosság az, megégettessék azért.

53. Hogyha mikor a Pap megnézi, a poklosság el nem terjedt a ruhán, vagy mellékfonalon vagy bélfonalon, vagy bőrből csinált eszközön.

54. A Pap parancsolja meg, hogy mossák meg azt hetednapig, a min a poklosság lejénd, azután ismét rekessze el azt másodszor is.

55. Minekutánna pedig a Pap megnézi azt a mosás után, ha a poklosság el nem változtatta színét, ha el nem terjedt is a poklosság: de úgyan tisztátalan állat az, tűzzel égesd meg azt: megemésztő poklosság az, akár az első részén legyen a ruhának, akár a hátulsó részén.

56. Hogyha pedig minekutánna a Pap megnézte azt, és a poklosság megkissebbedett a mosás után, tehát azt a részt szakassza el attól a ruhától, vagy bőrtől, vagy mellék, vagy bélfonaltól.

57. Hogyha mégis megtetszik vagy a ruhán, vagy a mellék- és bélfonalon, vagy bőrből csinált eszközön, tehát megújult poklosság az: tűzzel égesd meg azt, valamin az a poklosság lejénd.

58. Az a ruha pedig, vagy mellékfonal, vagy bélfonal, vagy akármi bőrből csinált eszköz, minekutánna megmosod, ha eltávozik róla a poklosság, mosd meg másodszor is, és tiszta lészen.

59. Ez a poklosságról való törvény, mely poklosság lejénd akár gyapjúból, akár lenből csinált mellékfonalon, vagy bélfonalon, vagy akármi bőrből csinált eszközön, hogy megesmértessék az, tisztának vagy tisztátalannak lenni.

XIV. RÉSZ.

A poklosságból megtisztult embernek tiszte, aháznak poklossága, és annak megtisztításának módja.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván.

2. E legyen a poklos embernek törvénye, az ő megtisztulásának napján, hogy vigyék * a Paphoz. *Máté 8, 4.

3. A Pap pedig menjen ki a táboron kivűl, és minekutánna megnézéndi a Pap, ha meggyógyult a poklos a poklosságból:

4. Parancsolja meg a Pap, hogy a megtisztulandó ember vegyen két eleven tiszta madarakat, czédrusfát, veres gyapjat és izsópot.

5. Azután parancsolja meg a Pap, hogy az egyik madarat ölje meg, és annak vérét vegye egy cserépedénybe, melyben legyen élőforrásnak vize.

6. A másik eleven madarat vegye, és a veres gyapjat, a czédrusfát, és * az izsópot, és mártsa bé azokat mind az eleven madárral egybe a megöletett madárnak élőforrás vizébe vett vérébe. *Zsolt. 51, 9.

7. Es ily módon hintse meg a megtisztulandó embert hétszer, és minekutánna tisztának ítéli az embert, bocsássa el az eleven madarat a mezőre szabadon.

8. Azután a megtisztulandó ember, megmosván az ő ruháit, és elberetválván minden szőrit, mosódjék meg vízben, és ilyen módon tiszta lészen, és azután menjen bé a táborba; de az ő sátora kivűl maradjon * hetednapig. *4 Móz. 12—14.

9. Hetednapon beretválja el minden szőrit, fejéről, állából, szemöldökéről, és egészen valahol mi szőr vagyon rajta

beretválja el, és megmosván ruháit, mossa meg testét is vízzel, és azután tiszta lészen.

10. Nyolczadnapon vegyen két ép bárányokat, és egy nőstény esztendős ép bárányt, és olajjal megelegyíttetett *egy Efa* lisztnek három tizedét Minhának, és egy Lóg olajt.

11. A Pap pedig, a ki a poklost megtisztítja, állassa a megtisztulandó embert mind ezekkel az Úr eleibe, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.

12. És a Pap az egyik bárányt vévén áldozza meg azt a vétekért, mind a Lóg olajjal egybe, és azokat ingatván mutogassa az Úr előtt:

13. A bárányt pedig ott ölje meg, a hol a bűnért való áldozatnak és az egészen megégetendő áldozatnak barmát meg szokták ölni, a szent helyen: mert miképen a bűnért, azonképen a vétekért való áldozat a Papé: szentséges állat az.

14. És vegyen a Pap a bűnért való áldozatnak véréből, és kenje meg azzal a megtisztulandó ember jobb fülének gombáját, és az ő jobbkezének hüvelykét, és jobblábának nagyobbik ujját.

15. Hasonlatosképen vegyen az *egy* Lóg olajban, és töltse a Pap az ő balkezébe.

16. És a Pap az ő jobbkezének ujját az ő balkezében való olajba mártván, abból hintsen az ő ujjával hétszer az Úr előtt.

17. A maradék olajból, mely az ő kezében vagyon, kenje meg a Pap a megtisztulandó embernek jobbfüle gombáját, és jobbkezének hüvelykét, és jobblábának nagyobbik ujját, a vétekért való áldozatnak vérén felül.

18. A mi pedig megmarad a Pap kezében való olajban, töltse a megtisztulandó embernek fejére: így tisztítja meg azt a Pap az Úr előtt.

19. Azután a Pap áldozzék a bűnért, és tisztítsa meg azt a ki az ő tisztátalanságából akkor tisztíttatik: azután ölje meg az egészen megégetendő áldozatra való barmot.

20. És a Pap áldozza meg azt egészen égőáldozatúl, mind a Minhával egybe az oltáron, és minekutánna megtisztítja azt a Pap, tiszta lészen.

21. Hogyha a megtisztulandó szegény lejénd, és ezeknek szerét nem teheti, vegyen egy bárányt a vétekért való áldozatra és az Úr előtt való megmutogatásra, hogy annak tisztulásáért áldozzék a Pap, és olajjal elegyíttetett zsemlyelisztnek egy *Efának* tized részét, Minhának áldozatjára, és egy Lóg olajt.

22. És két gerliczét, vagy két galambfiakat, a mint annak ereje lejénd, egyiket bűnért való áldozatra, a másikat egészen megégetendő áldozatra.

23. Melyeket a tisztulandó ember, az ő tisztulásának nyolczadnapján vigyen a Papnak, a gyülekezet sátorának ajtajához az Úr eleibe.

24. És a Pap vegye a vétekért való áldozat bárányát, és az egy Lóg olajt, és azokat ingatván a Pap mutogassa meg az Úr előtt.

25. És ölje meg a vétekért való áldozatnak bárányát, és vegyen a Pap a vétekért való áldozatnak véréből, és kenje meg azzal a megtisztulandónak jobbfüle gombáját, és jobbkezének hüvelykét, és jobblábának nagyobbik ujját.

26. Az olajból is töltsön a Pap az ő balkezébe.

27. És a Pap az ő jobbkezének ujjával, az olajból, mely az ő balkezében vagyon, hétszer hintsen az Úr előtt.

28. Azután a Pap az olajjal, mely az ő kezében lejénd, a megtisztulandó jobbfülének gombáját, jobbkezének hüvelykét, és jobblábának nagyobbik ujját kenje meg a vétekért való áldozat vérének helyén.

29. A mi pedig megmarad abban, a mi a Papnak kezében lejénd, töltse a tisztulandónak fejére, annak az Úr előtt való megtisztulására.

30. Annakutánna a gerliczének vagy a galambfiúnak készítse el egyikét, melyeket az ő tehetsége szerint szerezhetett.

31. Azokból, *mondom,* a melyeknek szerét tehette, az egyiket bűnért való áldozatra, a másikat egészen megégetendő áldozatra, a hozzátartozó Minhával egybe, és ilyen módon tisztítsa meg a Pap a megtisztulandó embert az Úr előtt.

32. E legyen a poklos embernek törvénye, a ki szerét nem teheti azoknak *az először megmondott állatoknak,* az ő megtisztulásában.

33. Szóla ismét az Úr Mózesnek és Áronnak:

34. Mikor jutándotok a Kanaán földébe, melyet én adok néktek örökségűl, és a ti birodalmatoknak tartományában valamely házat megveréndek poklosságnak ostorával.

35. Az ember a kié a ház, elmenvén

mondja meg azt a Papnak, ezt mondván: Mint a poklosság, olyant látok az én házamban.

36. És parancsolja meg a Pap, hogy tisztítsák meg a házat, minekelőtte a Pap oda menne a poklosságnak megnézésére, hogy meg ne fertéztessék valami a házban lejénd, azután menjen bé a Pap aháznak megnézésére.

37. És minekutánna megnézéndi a poklosságot, hogyha a háznak falain való poklosság lejénd fekete, zöld, vagy verhenyős, és annak színe alább esett a falnál:

38. Menjen ki a Pap a házból a háznak ajtajára, és zárja bé azt hetednapig.

39. Azután menjen oda a Pap hetednapon, és minekutánna megtekinténdi, ha a poklosság elterjedett a háznak falain:

40. Parancsolja meg a Pap, hogy vegyék ki a köveket a falból, melyeken a poklosság vagyon, és vessék azokat a városon kivűl tisztátalan helyre;

41. A házat pedig parancsolja hogy vakarják meg belől mind körűl, és a mely port le vakartak, töltsék a városon kivűl tisztátalan helyre.

42. Azután tegyenek más köveket a kivétetett kövek helyébe: e képen a házat is más sárral tapasszák meg.

43. Hogyha a poklosság ismét megtér a házban, minekutánna a köveket kivette, és minekutánna azt megvakarván másodszor megtapasztotta:

44. A Pap bémenvén nézze meg hogyha a poklosság mind az egész házon elterjedett; megemésztő poklosság vagyon abban és tisztátalan.

45. Azért rontsák el a házat, annak köveit és fáit, és a háznak minden sárát, és vigyék ki a városon kivűl tisztátalan helyre.

46. A ki pedig bémenénd a házba az idő alatt, míg bézárva hagyta *a Pap* állani, tisztátalan lészen estvéig.

47. És a ki háland abban a házban, mossa meg ruháit: hasonlóképen a ki ejéndik abban a házban, mossa meg az ő ruháit.

48. Hogyha pedig bémenénd a Pap és megnézvén látja, hogy nem nevekedett a poklosság a házon, minekutánna azt újonnan megtapasztották: tisztának ítélje a Pap azt a házat: mert meggyógyult annak poklossága.

49. Annakokáért vegyen a háznak megtisztítására két madarat, czédrusfát, veres gyapjat és izsópot.

50. És a madárnak egyikét ölje meg, és annak vérét töltse cserépedénybe, melyben forrásvíz legyen.

51. Azután vegye a czédrusfát, az izsópot és a veres gyapjat a másik eleven madárral együtt, és mártsa bé ezeket a megölt madárnak vérébe és a forrásvízbe, és a házat hintse meg azzal hétszer.

52. És ilyen módon minekutánna megtisztítja a házat a madárnak vérével, a vízzel és a másik eleven madárral, a czédrusfával, az izsóppal és a veres gyapjúval:

53. Bocsássa el a másik eleven madarat a városon kivűl a mezőre, és minekutánna megtisztítja a házat, tiszta lészen.

54. Ez a törvény minden poklosságról és varról.

55. A ruhának is, és a háznak poklosságáról.

56. A fekélyről, sennyedékről és szeplőről;

57. Hogy megtudhassák mit kelljen cselekedni, és mikor kelljen valakit tisztátalannak vagy tisztának ítélni. Ez a poklosságról való törvény.

XV. RÉSZ.

A férjfiú magva és az asszony havi vérfolyásának tisztátalansága.

Szóla ismét az Úr Mózesnek és Áronnak, ezt mondván:

2. Szóljatok az Izráel fijainak, és mondjátok meg nékik: Valakinek testéből az ő férjfiúi magva elfoly, tisztátalan az.

3. E pedig annak tisztátalansága a folyásban, *tudniillik* ha az ő testéből mintegy nyál kiszármazik az ő férjfiúi magva, vagy megreked az ő teste a folyás miatt, ez annak tisztátalansága.

4. Minden ágy, a melyen fekszik az ilyen ember, és minden, valamire ül, tisztátalan lészen.

5. Valaki illeténdi annak ágyát, megmossa ruháit, minekutánna magát megmosta vízzel, és legyen tisztátalan estvéig.

6. És a ki valamire ülénd, melyen ült az ilyen ember, megmosván az ő ruháit, maga is megmosódjék vízzel, és legyen tisztátalan estvéig.

7. Viszontag a ki illeti ennek testét, megmosván ruháit, megmosódjék vízzel, és tisztátalan legyen estvéig.

8. Mikor ismét valamely tiszta emberre pökénd ez ilyen ember, megmosván ruháit, mosódjék meg vízzel az, és tisztátalan légyen estvéig.

9. Minden szék, valamelyen ülénd ez, tisztátalan legyen.

10. Valaki illeti azt, a min ez ilyen ember feküdt, tisztátalan legyen estvéig, és a ki azokat hordozándja, megmosván ruháit megmosódjék vízzel, és tisztátalan legyen estvéig.

11. Valakit illeténd ez ilyen ember mosdatlan kézzel, az megmosván ruháit maga is megmosódjék vízzel, és tisztátalan legyen estvéig.

12. A mely cserépedényt ez ilyen ember illet, eltörettessék; a faedény pedig megmosattassék vízzel;

13. Mikor pedig megtisztúl ez ilyen ember a folyásból, hét napot számláljon az ő megtisztulására, és mossa meg az ő ruháit; azután mossa meg testét is tiszta vízzel, hogy legyen tiszta.

14. Nyolczadnapon pedig vegyen két gerliczét, vagy két galambfiat, és elmenvén az *Úr* eleibe, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe, adja azokat a Papnak.

15. És azoknak egyikét a Pap áldozza meg a bűnért, a másikat egészen égőáldozatúl; és ilyen módon megtisztítja azt a Pap az *Úr* előtt az ő folyásától.

16. Mikor valakitől elmenénd a férjfiúi mag, mossa meg az magát vízzel mindenestől: és tisztátalan legyen estvéig.

17. És valamely ruhára, vagy bőrre eséndik a férjfiúi mag, az megmosattassék vízzel, és tisztátalan legyen estvéig.

18. Az asszony is, a kivel ez ilyen férjfiú háland, megmossa magát vízzel mind a férjfiúval egybe, és estvéig tisztátalanok legyenek.

19. Mikor az asszony vérnek folyását szenvedi az ő testében, hetednapig külön legyen *az ő férjétől*, és valaki illeténdi azt, tisztátalan lészen estvéig.

20. És valamin hál *az asszony* a vér folyásának idején, tisztátalan legyen az; azonképen valamin ülénd, tisztátalan legyen az.

21. És valaki annak ágyát illeténdi, megmosván ruháit, mossa meg vízzel magát is, és tisztátalan legyen estvéig.

22. Valaki illeténd akármi eszközt, melyen ült az asszony, megmosván ruháit, megmosódjék vízzel: és tisztátalan lészen estvéig.

23. Ha valami eszköz lejénd az ágyon vagy a széken, melyen az asszony ült: ha azt valaki illeténdi, tisztátalan legyen estvéig.

24. Ha valaki azzal háland, és annak tisztátalansága reá ragadánd, tisztátalan * legyen hetednapig: és minden ágy valamelyen feküdt, tisztátalan lészen.

* rész 18, 19.

25. Mikor az asszonyon vagyon a vérnek folyása sok napokon, a természet szerint való vérfolyásnak ideje * felett, avagy az ő *vérfolyástól való* tisztulásánál tovább: mind a vérfolyásnak idejéig tisztátalan lészen, mint szintén a természet szerint való vérfolyásnak idején.

* Máté 9, 20.

26. Minden ágy, valamelyen hál a vérfolyásnak egész idején, igaz olyan legyen, mint a természet szerint való folyásnak *idejében való* ágya: és minden eszköz valamelyre ülénd, tisztátalan legyen, mint szintén a természet szerint való tisztátalanságának idején.

27. Valaki azokat illeténdi, tisztátalan lészen; azért megmosván az ő ruháit, megmosódjék vízzel, és tisztátalan legyen estvéig.

28. Hogyha megtisztulánd a vérfolyástól: számláljon hét napot, azután legyen tiszta.

29. Nyolczadnapon azért vegyen két gerliczét vagy két galambfiat, és vigye azokat a Papnak, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.

30. Annak az egyikét a Pap áldozza meg a bűnért, a másikát egészen megégetendő áldozatúl, és tisztítsa meg azt a Pap az *Úr* előtt az ő tisztátalan folyásától.

31. Ilyen módon tanítsátok az Izráel fijait, hogy a tisztátalanságtól megőrizzék magokat, hogy meg ne haljanak az ő tisztátalanságokban, ha valami módon megundokítják az én ő közöttök való szent hajlékomat.

32. Ez annak törvénye, a kin a férjfiúi magnak folyása vagyon, vagy a kitől valami módon elmegyen a férjfiúi mag, mely által tisztátalanná lészen.

33. És az asszonynak a ki a vérnek természet szerint való folyását szenvedi, és annak a ki vagy férjfiak, vagy asszonyok közűl vérnek folyását szenvedi, és a férjfiúról a ki háland tisztátalan asszonynyal.

XVI. RÉSZ.

A szent sátornak, az oltárnak, a Főpapnak és az egész községnek esztendőnként való megtisztíttatásoknak törvénye.

Szóla az *Úr* Mózesnek, minekutánna meghalának az Áron két fijai, * kik

megholtak vala, mikor az *Úrnak* eleibe közelgettek volna. *rész 10, 1. 2.

2. És monda az Úr Mózesnek: Szólj Áronnak a te atyádfiának, hogy ne menjen mindenkor a szent helyre a superláton * belől, a kegyelem táblája eleibe, mely a ládán felűl vagyon, hogy meg ne haljon: mert felhőben jelenek meg a kegyelem tábláján felűl. *2 Móz. 30, 10. Zsid. 9, 7.

3. Ez ajándékokkal menjen pedig bé a szent helyre Áron: egy gyermekded tulokkal bűnért való áldozatra, és egy kossal egészen megégetendő áldozatra.

4. A lenből csinált szoros szent ruhát reá vegye, és az ő testén lenből csinált imegmás legyen, és lenből csinált övvel övedzék bé, és lenből csinált süveget tegyen fejébe: szent öltözet ez: azért vízzel mossa meg az ő testét, mikor azokba öltözik.

5. Az Izráel fijainak gyülekezetétől pedig vegyen két kecskebakot bűnért való áldozatra, és egy kost egészen megégetendő áldozatra.

6. És áldozza meg *először* Áron a maga * bűnéért az ő tulkát, és tisztítsa meg mind magát, mindháznépét. *3 Móz. 9, 7. Zsid. 7, 27.

7. Annakutánna vegye a két kecskebakot, és állassa azokat az Úr eleibe, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.

8. És Áron vessen sorsokat a két bakokra, az egyik sorsot az Úrért, a másikat az Azazel *nevű hegyre* bocsátandó bakért;

9. És a mely bakra esett az Úr sorsa, áldozza meg azt Áron bűnért való áldozatra.

10. A mely bakra pedig esett az Azazel *hegynek* sorsa, állassák azt elevenen az *Úr* eleibe, *a népnek* az által való megtisztítására, hogy elbocsássák az Azazel *hegyre* a pusztába.

11. Mikor pedig Áron az ő tulkát az ő bűnéért való áldozatra felviszi, hogy mind magának, mind háznépének bűnét megtisztítsa: ölje meg az ő maga bűnéért való tulkot.

12. És a tömjénezőt tele vévén eleven szénnel az *Úr* előtt való oltárról, és az ő markát is tele merítvén jóillatra való drága megtört szerszámokkal, vigye bé azt a superláton belől.

13. És vesse a szénre az *Úr* előtt a jóillatra való szerszámot, hogy béfedje a füstnek felhője a kegyelemnek tábláját, mely a Bizonyságtétel*nek ládáján* felűl vagyon, és meg ne haljon *Áron.*

14. Annakutánna a tuloknak vérében * vévén, hintse meg az ő ujjával a kegyelem táblájának felső színét napkelet felé: a kegyelemnek táblája előtt pedig hétszer az ő ujjával hintsen abból a vérből. *Zsid. 9, 25.

15. Annakfelette ölje meg a községnek bakját azoknak bűnökért való áldozatra, és vigye bé annak vérét a superláton belől, és a képen cselekedjék annak vérével mint a tuloknak vérével cselekedett; hintse meg azzal a kegyelemnek tábláját, és a kegyelem táblája előtt is hintsen el abban.

16. És ilyen módon tisztítsa meg az Izráel fijainak tisztátalanságoktól a szent helyet, és minden bűnből való gonoszságoktól: ilyen módon cselekedjék a gyülekezet sátorával is, mely vagyon ő közöttök az ő fertelmességek között.

17. (Senki ne legyen pedig a gyülekezetnek * sátorában, mikor *Áron Pap* bémegyen a szent helybe megtisztításnak okáért, mind addig, mígnem kijő onnét; és megtisztítja Isten előtt magát, háznépét és az Izráelnek egész gyülekezetét.) *Luk. 1, 10.

18. És minekutánna kijő az Úr előtt való oltárhoz, azt is tisztítsa meg, és vévén a tuloknak és a baknak véréből, kenje meg azzal az oltárnak szarvait mind körűl.

19. És hintse meg az oltárt is az ő ujjával hétszer abból a vérből; e képen tisztává teszi azt, és megszenteli az Izráel fijainak fertelmességektől.

20. Minekutánna pedig elvégezi a szent helynek, a gyülekezet sátorának és az oltárnak megtisztítását, hozza elő az eleven bakot.

21. És Áron mind a két kezét az eleven baknak fejére tévén, vallja meg azon az Izráel fijainak minden hamisságokat, és minden ő bűnökből való gonoszságokat, és minekutánna azokat annak a baknak fejére rakja, küldje el azt valami bizonyos embertől a pusztába:

22. Mert elviszi az a bak magán minden ő hamisságokat a kietlen pusztába: és ilyen módon bocsássa el a bakot a pusztába.

23. Azután menjen el Áron a gyülekezetnek sátorába, és vesse le a lenből csinált öltözetet, melyet reá vett vala, mikor a szent helyre bémenne, és az öltözetet hagyja ott.

24. Azután minekutánna megmossa magát vízzel a szent helyen, és az ő

maga ruháit felvészi: kimenvén készítse
el az ő egészen megégetendő áldozatját
és a községet, hogy mind magát, mind
a községet megtisztítsa.
25. A bűnért való áldozatnak pedig
kövérit égesse meg az oltáron.
26. A ki pedig elvitte a bakot az Aza-
zel *hegyre,* minekutánna megmossa ru-
háit és testét vízzel, azután bémehet a
táborba.
27. A bűnért való áldozatnak pedig
tulkát és a bakot, melyeknek vérek bűn-
ből való tisztulásnak okáért bévitetett
a szent helyre, vigye ki * a táboron
kivűl: és égessék meg tűzzel azoknak
bőröket, húsokat és ganéjokat.
* Zsid. 13, 11.
28. A ki pedig ezeket megégeténdi,
minekutánna megmossa ruháit és tes-
tét vízzel, bémehet a táborba.
29. Ez örökké való szertartás legyen
ti közöttetek: Hetedik hónapon, annak
tizedik napján megsanyargassátok ma-
gatokat, és semmi dolgot ne tegyetek,
se ti magatok, se pedig a ti közöttetek
lakó jövevény;
30. Mert e napon tisztít meg titeket
Áron, hogy tiszták legyetek: az Úr
előtt megtisztúltok minden bűneitekből.
31. Nyugodalomnak szombatja legyen
az ti néktek, mely napon megsanyar-
gassátok magatokat, örökké megállandó
rendtartás szerint.
32. Ez ilyen tisztítást pedig az a Pap
cselekedje, a kit *az Úr* megkent, és a
kinek szolgálatját arra szentelte, hogy
néki Papja * legyen az ő attya helyébe,
minekutánna öltözéndik a lenből csi-
nált szent ruhákba. * 2 Móz. 29, 29. 30.
33. És megtisztítsa a szent helyet a
gyülekezetnek sátorát, az oltárt: a Pa-
pokat is, és e gyülekezetnek minden so-
kaságát megtisztítsa.
34. És ez ti közöttetek örökkévaló szer-
tartás legyen, az Izráel fijainak min-
den bűnökből való megtisztulásokra
minden esztendőben * egyszer. És a
képen cselekedék Mózes, mint az Úr
parancsolta vala néki.
* 2 Móz. 30, 10. Zsid. 9, 7.

XVII. RÉSZ.

Tiltatnak a szent helyen kivűl való áldozatok,
és a vérnek s holtállatnak megétele.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, s monda:
2. Szólj Áronnak és az ő fijainak és
mind az Izráel fijainak, és ezt mondjad
nékik: Ez a dolog, melyet az Úr paran-
csolt, ezt mondván:
3. Valaki az Izráel nemzetsége közűl
ölénd *áldozatra* ökröt, bárányt, kecs-
két a táborban; vagy a ki ölénd a tábo-
ron kivűl.
4. És a gyülekezet sátorának ajtaja
eleibe * nem hozándja azt, hogy az Úr-
nak áldozzék az Úrnak sátora előtt:
ártatlan ember vérének kiontása tulaj-
doníttassék annak: vért ontott; annak-
okáért töröltessék ki az olyan ember az
ő nemzetségének népe közűl.
* rész 1, 3. 5 Móz. 12, 5—7.
5. Azért az Izráel fijai az ő áldozatjo-
kat, a melyeket akárhol a mezőn áldoz-
nak, hozzák az Úrnak, a gyülekezet sá-
torának ajtaja eleibe a Paphoz: és ál-
dozzanak néki háláadó-áldozatokat.
6. Hogy azoknak véreket a Pap hintse
az Úrnak oltárára * mely a gyülekezet
sátorának ajtaja előtt vagyon, és azok-
nak kövéreket megégesse jóillatra az
Úrnak. * rész 1, 5.
7. És ne áldozzák ezután az ő áldo-
zatjokat az * ördögöknek, a kikkel ezek
paráználkodnak: örökkévaló rendtar-
tás legyen ez az ő utánnok valók kö-
zött is. * 5 Móz. 32, 16. 17.
8. Annakokáért mond meg nékik: Va-
laki az Izráelnek nemzetsége közűl, vagy
az ő közöttök bujdosó jövevény közűl ál-
dozik egészen égőáldozatot vagy egyéb-
féle áldozatot,
9. És a gyülekezet sátorának ajtaja
eleibe nem hozza azt, hogy azt az Úr-
nak áldozza: kigyomláltassék az olyan
ember az ő népe közűl.
10. És valaki az Izráel nemzetsége
közűl, vagy az ő közöttök lakozó idegen
nép közűl valami vért * ejéndik: kion-
tom az én haragomat az ellen, a ki a
vért megette, és kitörlöm azt az én né-
pem közűl;
* 1 Móz. 9, 4. rész 7, 27. 19, 26. 1 Sám. 14, 33.
11. Mert minden testnek lelke * a vér-
ben vagyon, én pedig rendeltem azt nék-
tek a ti lelkeiteknek az oltáron † való
megtisztíttatásokra; mert vér által tisz-
túl meg a lélek. * 1 Móz. 9, 4. † Zsid. 9, 22.
12. Azért parancsolom az Izráel fijai-
nak, hogy ti közűletek egy lélek is a
vért meg ne egye: a köztetek lakozó
jövevény is meg ne egye a vért.
13. És valaki az Izráel fijai közűl,
vagy az ő közöttök lakozó jövevények
közűl vadászásában vadat vagy mada-
rat fogánd megenni valót, először is a
vérét ontsa ki, és azt fedje bé földdel.
14. Mert * minden állatnak lelke a
vér: Azért hagyom az Izráel fijainak

hogy semmi állatnak vérét meg ne egyék; mert minden állatnak lelke az ő vére; a ki megeszi azt, kigyomláltatik. *1 Móz. 9, 4.

15. Valaki pedig valami holttestet, vagy vadtól * megszaggattatott állatot ejéndik, akár az Izráel fijai közűl való, akár jövevény: az mossa meg az ő ruháit és maga is mosódjék meg vízzel, és tisztátalan legyen estvéig, azután tiszta lészen. *2 Móz. 22, 31. Ezék. 44, 31.

16. Hogyha meg nem mossa ruháit, sem pedig az ő testét, megbüntettetik.

XVIII. RÉSZ

A természet folyása ellen való közösködés tiltatik.

Szóla az Úr ismét Mózesnek, és monda:

2. Szólj az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Én vagyok a ti Uratok Istentek.

3. Az Égyiptom földének cselekedetei szerint, a melyben laktatok, ne cselekedjetek, azonképen a Kanaán földének cselekedetei szerint a melybe béviszlek, ne * cselekedjetek, és azoknak az ő rendtartások szerint ne járjatok. *Jer. 10, 2.

4. Hanem az én ítéletimet gyakoroljátok, az én rendelésimet tartsátok meg, azokban járván. Én vagyok a ti Uratok Istentek.

5. Őrizzétek meg az én rendelésimet, és az én * ítéletimet, melyeket a ki cselekeszik, él azok által. Én vagyok az Úr. *Ezék. 20, 11. 13. Róm. 10, 5. Gal. 3, 12.

6. Senki ne közelgessen egy test szerint való rokonához is annak szemérmének felfedezésére. Én vagyok az Úr.

7. A te atyádnak vagy anyádnak mezítelenségét fel ne fedezzed: mert te anyád, azért ne fedezd fel az ő szemérmét.

8. A te atyád feleségének szemérmét fel * ne fedezzed: mert a te atyádnak szemérme az. *rész 20, 11. 1 Kor. 5, 1.

9. A * te hugodnak, mely a te atyádnak vagy anyádnak leánya, akár házánál, akár háza kivűl született légyen, fel ne fedezzed ezeknek szemérmeket. *rész 20, 17.

10. A te fijad leányának, vagy leányod leányának szemérmeket fel ne fedezzed: mert te szemérmed az.

11. A te atyád felesége * leányának, mely a te atyádnak magzatja, mivelhogy néked hugod, fel ne fedezzed szemérmét. *rész 20, 17.

12. A * te atyád hugának szemérmét fel ne fedezzed: mert a te atyádnak közel való rokona. *rész 20, 19.

13. A te anyád hugának szemérmét fel ne fedezzed: mert a te anyádnak közel való rokona.

14. A te atyád báttyának * szemérmét fel ne fedezzed, annak feleségéhez ne közelgess: mert a te atyád báttyának felesége. *rész 20, 20.

15. A te menyednek szemérmét fel ne fedezzed; mert a te fijadnak felesége, azért annak szemérmét * fel ne fedezzed: *rész 20, 12.

16. A te bátyád feleségének szemérmét fel ne fedezzed, mert a te * bátyád szemérme az. *rész 20, 21.

17. Az asszonynak, *a ki te feleséged,* és az ő leányának * szemérmét fel ne fedezzed, annak fijának leányát, vagy leányának leányát el ne vegyed, hogy annak szemérmét felfedezzed: mert annak közel való rokonai, nagy bűn az. *rész 20, 14.

18. Feleségűl ne végy valamely aszszonyt hugával egyetembe, hogy amazt keserűséggel ne illessed, felfedezvén ennek szemérmét amannak életében.

19. Az asszonyhoz ne közelgess, mikor az ő tisztátalanságában vagyon, hogy az ő * szemérmét felfedeznéd. *rész 20, 18.

20. A * te felebarátodnak feleségével ne hálj, hogy vele való egyesüléseddel meg ne fertéztessed magadat. *rész 20, 10.

21. A * te magzatidban ne adj egyet is hogy a Molok *bálvány*nak megégettessék, hogy a te Istenednek nevét meg ne fertéztessed. Én vagyok az Úr. *rész 20, 2. 2 Kir. 17, 17.

22. Férjfiúval * ne egyesülj úgy mint az asszonynyal: mert utálatosság az. *rész 20, 13.

23. Semmi * oktalan állattal ne egyesülj, hogy magadat azzal megfertéztessed: az asszony is semmi barommal ne közösüljön: mert utálatosság az. *rész 20, 15.

24. Ezek közűl egygyel is magatokat meg ne fertéztessétek: mert mind ezekkel fertéztették meg magokat a Pogányok, melyeket én előttetek kiűzök.

25. Kik miatt a föld megfertéztetett, és azt megbüntetem az ő gonoszságokért, hogy a föld az ő lakosait kiokádja.

26. Őrizzétek meg azért ti az én rendelésimet és az én ítéletimet, és ez utálatosságok közűl egyet is ne cselekedjetek, se lakosok, se az idegenek, kik közöttetek lakoznak.

27. (Mert mind ezeket az utálatossá-

gokat cselekedték a földnek lakosai, mely föld előttetek vagyon, annakokáért fertelmes volt az a föld).
28. Hogy azon föld ki ne okádjon titeket, ha megfertéztetitek azt, miképen kiokádta a népet, mely * előttetek vagyon. *5 Móz. 18, 12. 13.
29. Mert valaki ez utálatosságoknak valamelyikét cselekszi, kigyomláltatnak az emberek a nép közűl, a kik azt cselekedéndik.
30. Őrizzétek meg azért az én parancsolatimat, hogy ez utálatos szerzésekben, melyeket ti előttetek cselekedtek, egyet se cselekedjetek; és magatokat azokkal meg ne fertéztessétek. Én vagyok a ti Uratok Istentek.

XIX. RÉSZ.

A Tíz parancsolatnak isteni magyarázatja.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván:
2. Szólj az Izráel fijai gyülekezetének, és mond meg nékik: * Szentek legyetek, mert én szent vagyok. Én vagyok a ti Uratok Istentek.
*rész 20, 7. 26. 1 Pét. 1, 16.
3. Az * ő annyát és atyját minden ember tisztelje, és az én † szombatimat tartsátok meg. Én vagyok a ti Uratok Istentek. *2 Móz. 20, 12. †2 Móz. 31, 13. 14.
4. Ne hajoljatok a bálványokhoz, és ne csináljatok magatoknak * öntött isteneket. Én vagyok a ti Uratok Istentek. *2 Móz. 34, 17.
5. Mikor pedig áldoztok az Úrnak háláadásnak áldozatjával, szabad akaratotok szerint áldozzátok azt.
6. A * mely napon pedig áldozzátok, az napon és másodnapon egyétek meg: a mi pedig harmadnapra marad benne, tűzzel égessétek meg. *rész 7, 15—18.
7. Ha valamit abban harmadnapon eszszenek meg, utálatos az, nem lészen kedves.
8. Azért a kik azt *harmadnapon* eszik, megbüntettetnek: mert az Úrnak szenteltetett állatot megfertéztették, és az olyan ember kigyomláltatik az ő népe közűl.
9. Mikor a te földednek veteményét megaratod, ne arasd le * mindenestől fogva a te gabonádnak szélét, és az elhullott gabonafejeket fel ne szedjed.
*rész 23, 22. 5 Móz. 21, 19.
10. Hasonlóképen szőlődben az elmaradt szőlőgerézdeket ne keresd fel, és az elhullott szőlőszemeket ne szedd fel, a szegénynek és a jövevénynek hagyjad azokat. Én vagyok a ti Uratok Istentek.
11. Ne * orozzatok, se † hazudjatok, és senki álnoksággal ne cselekedjék felebarátja ellen. *2 Móz. 20, 15. †Eféz. 4, 25.
12. Ne * esküdjetek az én nevemre hamisan: mert megfertézteted a te Istenednek nevét. Én vagyok az *Úr*.
*2 Móz. 20, 7. Máté 5, 33—37.
13. A te felebarátodat * meg ne csaljad, se hatalmasúl valamit el ne végy tőle. Ne maradjon a te béresed szolgálatjának jutalma te nálad reggelig.
*5 Móz. 24, 15. Jak. 5, 4.
14. Ne mondj gonoszt a siketnek és a vak eleibe ne vess botránkozást: hanem félj a te Istenedtől. Én vagyok az *Úr*.
15. Ne cselekedjél hamisságot semmi ítéletben, ne nézzed a * szegénynek személyét, és a hatalmast is *személy válogatással* ne becsüljed; igazat ítélj a te felebarátodnak. *2 Móz. 23, 3. 5 Móz. 1, 17.
16. Ne járj álnoksággal és hízelkedéssel a te néped között; a te felebarátodnak vére ellen fel ne állj. Én vagyok az Úr.
17. Ne * gyűlöld a te atyádfiát szívedben. Megfeddjed † bátorsággal a te felebarátodat, és el ne tűrjed ő benne a bűnt. *1 Ján. 3, 15. †Máté 18, 15. 17.
18. Bosszúálló * ne légy és haragot ne tarts a te néped ellen, hanem szeressed † felebarátodat mint magadat. Én vagyok az Úr.
*Máté 5, 39. 44. Róm. 12, 19. †Máté 5, 43. 44.
19. Az én rendelésimet megtartsátok: A te barmaidnak kétféle * nemét ne engedjed egymással közösülni. Ugyanazon egy földbe ne vess † kétféle magot: és különböző ruhának nemébe, mely *gyapjúból és lenből* szövetett volna, ne öltözzél.
*1 Móz. 36, 24. †5 Móz. 22. 9.
20. Mikor valaki valamely asszonynyal háland és vele közösűl, és az rableányzó lejénd, mely mindenek előtt elvettetett és soha meg nem váltatik, sem pedig szabadsággal meg nem ajándékoztatik: mindketten megostoroztassanak, de meg ne ölettessenek; mert az asszony nem volt szabados.
21. A férjfiú pedig vigyen az ő bűnéért való áldozatot az Úrnak egy kost, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.
22. És a Pap tisztítsa meg azt a bűnért való áldozat által az Úr előtt, a bűnből melyet cselekedett: és megbocsáttatik néki a bűn melyet cselekedett.
23. Mikor pedig bémenéndetek a földre, és mindenféle gyümölcs termő fát plántálándotok, annak bőrét, *azaz* gyümöl-

esét, körűlmetéljétek: három esztendeig legyen körűlmetéletlen: semmit abban meg ne egyetek.
24. Negyedik esztendőben pedig annak minden gyümölcse az Úrnak szenteltessék háláadásnak okáért.
25. (Ötödik esztendőben egyétek meg annak gyümölcsét) hogy annak termését néktek megszaporítsa. Én vagyok a ti Uratok Istentek.
26. Semmi állatot meg ne egyetek, melynek vére * ki nem ontatott: ne éljetek *valami állatokból való* † jövendőmondásokkal, és a napokban ne válogassatok. *5 Móz. 12, 23. †5 Móz. 18, 10.
27. A * ti hajatokat fejeteken kerekdeden ne vegyétek, és a te szakálladat is ne beretváltasd el. *rész 21, 5.
28. A ti testeiteket a holt emberért meg ne * metéljétek, meg se bélyegezzétek magatokat. Én vagyok az Úr. *5 Móz. 14, 1. 2.
29. A te leányodat meg ne rontsad, másnak kiadván azt paráznaságra: hogy ne paráználkodjék a föld, és bételjék a föld gonoszsággal.
30. Az én * szombatimat megtartsátok: az én szent satoromat becsületben tartsátok. Én vagyok az Úr. *vers 3.
31. Ne * menjetek a nézőkhöz, és ne tudakozzatok a jövendőmondóktól, hogy magatokat azokkal megfertéztessétek. Én vagyok a ti Uratok Istentek. *rész 20, 6. 1 Sám. 28, 7—16. 2 Kir. 21, 2. 6.
32. A vén ember előtt felkelj, és a vén embernek orczáját megbecsüljed és félj a te Istenedtől. Én vagyok az Úr.
33. Hogyha * jövevény ember bujdosik közöttetek a ti földetekben, bosszúsággal azt ne illessétek. *2 Móz. 22, 21.
34. Mint szintén a lakos közűletek, olyan legyen közöttetek a jövevény, *és* szeressed azt * mint magadat: mert jövevények voltatok Égyiptomnak földében. Én vagyok a ti Uratok Istentek. *5 Móz. 10, 19.
35. Ne cselekedjetek hamisságot az ítéletben, földnek mérésében, fontban, singben.
36. Igaz mérték, * igaz font, igaz köböl. és igaz itcze *(vagy pint)* legyen közöttetek. Én vagyok a ti Uratok Istentek, ki Égyiptom földéből kihoztalak titeket. *Péld. 11, 1. Mik. 6, 11.
37. Tartsátok meg azért minden én rendelésimet és minden én ítéletimet, és azokat cselekedjétek. Én vagyok az Úr.

XX. RÉSZ.

Fenyegeti Isten a bálványnak áldozókat, a nézőkhez és varázslókhoz járókat: szülőikhez engedetleneket; a paráznákat.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván:
2. Az Izráel fijainak mond meg: Valaki az Izráel fijai közűl vagy a jövevény nemzetség közűl, mely az Izráeliták között lakozik, adánd az ő magzati közűl a * Molok *bálvány*nak; megölettessék, a földnek népe kövekkel verje azt agyon. *rész 18, 21.
3. Én is az olyan emberre kiontom az én haragomat, és kigyomlálom azt az ő népe közűl, mivelhogy az ő magzatiban adott a Moloknak, hogy megfertéztetné az én szentséges sátoromat, és megfertéztetné az én szent nevemet is.
4. Hogyha pedig annak a földnek népe kedvezénd annak az embernek, ki az ő magzatai közűl adott a Moloknak, és azt meg nem öléndi:
5. Akkor én az én haragomat kiontom arra az emberre, és annak háznépére, és elvesztem azt az ő népe közűl, és mind azokat a kik ő utánna paráználkodnak, hogy a Molok *bálvány*nyal paráználkodjanak.
6. Valamely ember pedig a * nézőkhez megyen, és a jövendőmondókhoz, hogy azokat követvén paráználkodjék: annak az embernek ellene kiontom az én haragomat, és eltörlöm azt az ő népe közűl. *rész 19, 31.
7. Szenteljétek meg azért magatokat, és * legyetek szentek: mert én ti Uratok Istentek vagyok. *rész 11, 44. 19, 2. 1 Pét. 1, 16.
8. És tartsátok meg az én rendelésimet, és azokat cselekedjétek. Én vagyok az Úr, ti megszentelőtök.
9. Mert * valaki gonoszt mondánd az ő attyának vagy annyának: megölettessék, mivelhogy attyának vagy anyjának gonoszt mondott, az ő halálának ő az oka. *2 Móz. 21, 17. Péld. 20, 20.
10. Azonképen a ki megfertézteti a más feleségét, mivelhogy az ő felebarátjának feleségét * megfertézteti: megölettessék mind a két parázna, a férjfiú és az asszony. *5 Móz. 22, 22.
11. A * ki az ő attya † feleségével háland, *és* az ő attyának szemérmét felfedezéndi: mindketten megölettessenek: az ő halálóknak oka ő magokban vagyon. *rész 18, 8. †1 Móz. 35, 22.
12. A képen * a ki háland az ő menyével, mindketten megölettessenek: mert nagy gonoszságot cselekedtek;

az ő haláloknak oka ő magokban vagyon. * rész 18, 15.

13. Viszontag * a ki férjfiúval hál, mintegy asszonynyal: mindketten nagy fertelmességet cselekedtek, megölettessenek: az ő haláloknak oka ő magokban vagyon. * rész 18, 22.

14. A * ki feleségűl vejénd valamely asszonyt az ő annyával egybe, nagy bűn az; tűzzel égessék meg azokat, hogy ne legyen ti közöttetek ilyen nagy gonoszság. * rész 18, 17.

15. Ismét: A ki a * barommal közösűl, megölettessék az, azt a barmot is pedig megöljétek. * rész 18, 23.

16. Valamely asszony pedig valamely baromhoz megyen, hogy azzal közösűljön, megöld mind az asszonyt, mind a barmot: minden okvetetlen megölettessenek; az ő haláloknak oka magokban vagyon.

17. Valaki pedig feleségűl vejéndi az ő * hugát, az ő attyának leányát, vagy annyának leányát, és egymásnak szemérmeket látándják, nagy gyalázat az: annakokáért megölettessenek az ő népeknek láttára; az ő hugának szemérmét fedezte fel, azért az ő bűnének büntetését hordozza. * rész 18, 9.

18. Valaki hálánd asszonynyal az ő vére folyásának * idején, és felfedezvén annak szemérmét, folyását is felfedezi, az asszony is az ő folyását megmutatándja; ezek mindketten megölettessenek az ő népek közűl. * rész 18, 19.

19. Viszontag a te anyád hugának vagy * atyád hugának szemérmét fel ne fedezzed: mivelhogy az ő test szerint való rokonságának mezítelenségét fedezte fel, *azért* az ő bűnöknek terhét hordozzák. * rész 18, 12. 13.

20. Valaki az ő attya báttyának feleségével * hálánd, az ő attya báttyának szemérmét fedezte fel, az ő bűnöknek terhét hordozzák, magzatok nélkűl meghaljanak. * rész 18, 14.

21. Valaki az ő báttyának * feleségét elvejéndi, utálatos dolog az; az ő báttyának szemérmét fedezte fel, magzatok nélkűl meghaljanak. * rész 18, 16.

22. Őrizzétek meg minden * rendelésimet, és minden ítéletimet, és azokat cselekedjétek, hogy ki ne okádjon titeket az a föld, melybe én viszlek, hogy ott lakjatok. * rész 18, 26.

23. És ne járjatok annak a népnek rendelésében, melyet én ti * előttetek kiűzök; mert mind ezeket cselekedték, *és azért* utáltam meg őket. * rész 18, 3. 28.

24. Néktek pedig mondom: Ti örökségűl bírjátok az ő földöket: mert én néktek adom azt, hogy örökségűl bírjátok azt, a * téjjel mézzel folyó földet. Én vagyok a ti Uratok Istentek, ki titeket egyéb népektől elválasztottalak. * 2 Móz. 3, 8.

25. Ti azért választást tegyetek a * tiszta és tisztátalan oktalan állat között, a tisztátalan és tiszta madár között, és ne fertéztessétek meg magatokat tisztátalan vaddal vagy madárral, vagy földön csúszómászó állattal, melyektől megtiltottalak, mint fertelmes állatoktól. * rész 11, 2. 5 Móz. 14, 4. 21.

26. És legyetek szentek: mert én Jehova szent vagyok, ki elválasztottalak titeket egyéb nemzetségektől, hogy enyimek legyetek.

27. Akár * férjfiú, akár asszony legyen, ha azokban ördögi jövendőmondásnak lelke lejénd: megölettessenek minden okvetetlen, kövekkel verjétek azokat agyon; az ő haláloknak ő magok az okai. * 5 Móz. 18, 10. 1 Sám. 28, 9.

XXI. RÉSZ.

A Papoknak tisztaságokról, és kik legyenek a Papságra alkalmatlanok.

És monda az Úr Mózesnek: Szólj a Papoknak az Áron fijainak, és mond meg nékik: Senki ti közűletek meg ne fertéztesse magát * halottal az ő népe között: * Ezék. 44, 25.

2. Hanem a ki őnéki közel való rokonsága volna, mint annya, attya, fija, leánya, báttya.

3. Vagy ő hozzá közel való rokona, mint hajadon huga, mely még nem adatott férjnek, azoknak holttestekhez elmehet *és temetéseken ott lehet.*

4. Sőt még az ő népének Fejedelmének holttestével is ne fertéztesse meg magát, hogy fertelmes legyen.

5. Az * ő fejeken kopaszságot ne csináljanak, az ő szakállokat is ne beretválják el, és az ő testeken semmi bélyeget ne szerezzenek. * rész 19, 27.

6. Nagy szentséggel szolgáljanak az ő Isteneknek, az ő Isteneknek nevét meg ne fertéztessék: mert az Úrnak tűzzel megemésztendő áldozatját, és az ő Isteneknek kenyerét ők áldozzák: azért szentek legyenek.

7. Parázna és megszeplősíttetett aszszonyt ne vegyenek feleségűl, se pedig az ő férjétől megvettetett asszonyt: mert *a Papok az ő* Istenek szolgálatjára szenteltettek.

8. Te is *én népem* szentnek tartsad

őtet: mert a te Istenednek kenyerét áldozza: szent legyen *azért* te előtted; mert szent vagyok én. Én *vagyok* az Úr, ti megszentelőtök.

9. A Papnak leánya mikor magát megfertézteti paráznasággal, az ő atytyát fertézteti meg, *azért* tűzzel égettessék meg.

10. A Pap pedig, ki az ő attyafiai között fő, a kinek fejére töltötték a kenetnek olaját, és a kinek szolgálatja megszenteltetett a szent ruháknak felöltözésére; az ő fejét meg ne mezítelenítse, és ruháit meg ne szaggassa.

11. És semmi embernek holttestéhez ne menjen; se attyának, * se annyának *holttestével* meg ne fertéztesse magát.
* vers 2. 3.

12. A szenthelyből ki ne menjen, hogy meg ne fertéztesse az ő Istenének szenthelyét: mert a szent korona, és az ő Istene kenetének olaja ő rajta vagyon. Én vagyok az Úr.

13. Szűzet * vegyen magának feleségűl.
* Ezék. 44, 22.

14. Özvegyet, mástól megvetettet, tisztátalan paráznát ne vegyen, hanem szűzet vegyen feleségűl az ő népe közűl.

15. Meg ne fertéztesse az ő magzatját az ő népe között a *tisztátalan feleséggel;* mert én Úr vagyok az ő megszentelője.

16. Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván:

17. Szólj Áronnak, ezt mondván: Ha valakinek a te magod közűl, az ő nemzetségekben valami fogyatkozása lejénd, ne áldozza az ő Istenének kenyerét:

18. Mert egy férjfiúnak is nem kell oda járulni, a kiben valami fogyatkozás lejénd; vagy vak, vagy sánta, vagy csonka, vagy éktelen tagú lejénd.

19. Vagy a kinek lába, vagy keze megszegett.

20. Vagy görbe, vagy törpe, vagy szeme fájó, vagy a kin lejénd var, vagy viszketeg, vagy a ki megszakadott.

21. Valamely férjfiúnak az Áron Pap magva közűl lejénd valami fogyatkozás *testében,* ne menjen fel *az oltárhoz,* hogy tűzzel megemésztetendő áldozatokat áldozzék az Úrnak; fogyatkozás vagyon az ő testében, ne közelgessen azért *az oltárhoz,* hogy az ő Istenének kenyerét megáldozná.

22. Az ő Istenének legszentségesebb áldozatjának kenyerében, és az *Istennek* szenteltettekben ehetik:

23. De a superlát felé ne menjen és az oltárhoz ne közelgessen: mert testében való fogyatkozás van, hogy meg ne fertéztesse az én *szent*helyeimet. Én vagyok az Úr ő megszentelőjök.

24. *Mind ezeket* azért megmondá Mózesnek, Áronnak és az ő fijainak és mind az Izráel fijainak.

XXII. RÉSZ.

Az áldozatokból kik ne egyenek: és minémű barmokkal kelljen áldozni.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

2. Szólj Áronnak és az ő fijainak, hogy tartóztassák meg magokat azoktól, melyeket az Izráel fijai áldoznak, hogy meg ne fertéztessék az én szent nevemet azokban, a melyeket nékem szentelnek. Én vagyok az Úr.

3. Mond meg nékik: Valaki a ti magotok közűl, a ti utánnatok valók közűl is járulánd azokhoz, a melyeket az Izráel fijai szenteltek az Úrnak, mikor az ő tisztátalansága ő rajta vagyon, kigyomláltatik az én előlem. Én vagyok az Úr.

4. Valaki az Áron fijai közűl bélpoklos, vagy kinek az ő férjfiúi magva elfoly, a szent állatokban ne egyék mígnem megtisztúl. Azonképen a ki halott miatt megfertéztetett embert illet, vagy olyat a kinek férjfiúi magva elfoly.

5. Vagy a ki illeténd valami férget, mely által megfertelmesűl, vagy valamely embert, melytől megfertelmesűl az ember, annak minden tisztátalansága szerint.

6. Valaki valami e félét illeténd, tisztátalan lészen estvéig: és ne egyék a szent állatokban, hanemha megmosándja először az ő testét vízzel.

7. Minekutánna a nap lemegyen, tiszta lészen, és azután ehetik a szent állatokban: mert ő eledele az.

8. Holt állatot, * vagy vadtól szaggattatott állatot ne egyék meg, hogy megfertéztessék azzal. Én vagyok az Úr.
* 2 Móz. 22, 31.

9. Hanem az én rendeléseimet őrizzék meg, hogy meg ne büntettessenek az ő bűnökért, és meghaljanak, mivelhogy megrontották azt. Én vagyok az Úr, ki őket megszentelem.

10. Senki ne egyék a szent állatokban valaki * nem a Papinemből való: a Papnak zsellére és bérese is ne egyék a szent állatban.
* 2 Móz. 29, 33.

11 Mikor pedig a Pap valakit pénzen vejénd, az ehetik a *szent állatokban;* azonképen házánál születetett

szolgája: ezek ehetnek a *szent* eledelben.

12. A Papnak leánya ha olyhoz megyen *feleségül*, a ki nem lejénd a Papinemből, az is ne egyék a szentelt állatokban.

13. A Papnak leánya pedig ha özvegy lejénd, vagy megvettetik az ő férjétől, ha magzatja nincsen, és megtért az ő attyának házához, ehetik az ő attyának eledelében, mint leány korában, de egy idegen is ne egyék abban.

14. Ha pedig valaki tudatlanságból ejéndik a szentelt állatban, annak ötödrészét tegye a megszenteltetett állathoz, és mind azzal egybe adja meg a Papnak.

15. Hogy meg ne fertéztessék azokat, melyeket az Izráel fijai szenteltek az Úrnak.

16. És ne engedjék, hogy azok az ő bűnök büntetését hordozzák, hogy ha a Papoknak rendeltetett szent állatokat megejéndik: mert én vagyok az Úr, ki őket megszentelem.

17. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

18. Szólj Áronnak, és az ő fijainak: és mind az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Valaki az Izráel nemzetsége közűl, vagy az Izráel népe között lakó jövevények közűl akar áldozni, vagy az ő minden fogadása szerint vagy szabad akaratból, hogy az Úrnak tűzzel egészen megégetendő áldozattal áldozzék.

19. Ha azt akarja hogy kedves legyen *és azzal megengeszteltessék az Isten:* az ő öreg barmai, vagy bárányai, vagy kecskéi közűl himet és épet áldozzék.

20. Valamelyben valami fogyatkozás vagyon, azt ne áldozzátok: mert nem volna ti érettetek kedves.

21. Valamely ember pedig háláadóáldozattal akar áldozni az Úrnak, vagy hogy fogadásának tegyen eleget, vagy szabad akaratja szerint: ha az ő ökreiből, vagy juhaiból áldozik ép * barommal, kedves lészen *az Istennek:* de semmi fogyatkozás ne legyen az áldozatra való baromban. * 5 Móz. 15, 21. 17, 1.

22. Vakot, * megromlottat, csonkát, dagadozott testűt, varast, fekélyest, rühest ne áldozzatok az Úrnak, és tűzzel megemésztendő áldozatot ne szerezzetek ez ilyekből az Úrnak. * Mal. 1, 8.

23. Ökröt, vagy juhot, fogyatkozott vagy alkalmatlan tagút a szabad akarat szerint való áldozatban megáldozhatod; de nem lészen kedves a fogadásból való áldozatban.

24. Megromlott, megtörődött, megszakadott, megmetszetett barommal ne áldozzatok az Úrnak: ezt ne cselekedjétek a ti földetekben.

25. Az idegen jövevény kezéből is ne áldozzátok a ti Istenteknek áldozatját ez ilyenekből: mert fogyatkozás és szeplő vagyon bennek: nem lésznek kedvesek ti érettetek.

26. Szóla ismét az Úr Mózesnek, mondván:

27. A borjú, a bárány és a kecske minekutánna elletik, legyen azután az ő annya alatt * hetednapig, nyolczadnaptól fogva és azután kedves lészen az Úrnak tűzzel megemésztendő áldozatjára. * 2 Móz. 22, 30.

28. Akár tehén, akár juh lejénd, az ő fijával egybe meg ne öljétek *áldozatra* ugyanazon egy napon.

29. Mikor pedig háláadásnak áldozatjával áldoztok az Úrnak, szabad akaratotok szerint áldozzatok.

30. Azon napon megegyétek, semmit reggelre abban ne hagyjatok. Én vagyok az Úr.

31. Tartsátok meg azért az én parancsolatimat, és azokat cselekedjétek. Én vagyok az Úr.

32. És meg ne fertéztessétek az én szent nevemet, hanem inkább szenteltessem én az Izráel fijai között Én vagyok az Úr ti megszentelőtök.

33. Ki Égyiptomnak földéből kihoztalak titeket, hogy néktek Istentek lennék. Én vagyok az Úr.

XXIII. RÉSZ.

A Szombat, a Husvét, Pünkösd, kürtöléseknek, tisztulásoknak, és a leveleságakból csinált hajlékoknak Innepei rendeltetnek.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

2. Szólj az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Az Innepek, melyeket az Úrnak kell szentelnetek, melyeken egybe kell gyűlnötök, hogy azokat megszenteljétek, ezek legyenek:

3. Hat napon munkálkodjatok, hetedik napon * nyugodalomnak és szent gyülésnek Szombatja *legyen,* semmi dolgot *akkor* ne tegyetek: az Úrnak Szombatja legyen az, minden ti lakhelyeitekben. * 2 Móz. 20, 9.

4. Ezek *pedig* az Úrnak innepei, a szent gyülekezetre való *napok,* melyeket bizonyos időben kell megszentelnetek.

5. *Minden* első hónapban, annak a hó-

nak tizennegyedik *napján,* a két estve között, az Úrnak * Páskhája, a *húsvéti-bárány megételének innepe vagyon.*
*2 Móz. 12, 18. 21. 5 Móz. 16, 1.

6. Azon hónapnak tizenötödik napján az Úr kovásztalan *kenyerének* innepe vagyon, hét *egész* nap kovász nélkül való *kenyereket* egyetek.

7. Első napon * szent gyüléstek legyen néktek, semmi rabota dolgot *az napon* ne tegyetek. *2 Móz. 12, 16.

8. Áldozzatok pedig a hét napon az Úrnak, tűzzel emésztendő áldozatokat: A hetedik napon is szent gyülekezet *legyen:* semmi rabota dolgot *az napon is* ne tegyetek.

9. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

10. Szólj az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Mikor bémenéndetek a földre, melyet én adok néktek, és megaratjátok annak veteményét: a ti aratástok zsengéjének első kévéjét vigyétek a Papnak;

11. És a gabonakévét vigye fel *és mutogassa* az Úr előtt, hogy kedves legyen ti érettetek, a Szombatnak második napján vigye fel azt a Pap.

12. A mely napon pedig felviszitek a *gabona*kévét, *hogy az Úr előtt mutogassátok: azon napon* áldozzatok az Úrnak egészen megégetendő áldozatúl esztendős ép bárányt.

13. És Minhának vigyetek olajjal elegyíttetett egy Efa lisztnek két tizedét, tűzzel megemésztendő áldozatra az Úrnak, kedves illatra, és italiáldozatra egy Hín bornak negyedrészét.

14. Új kenyeret pedig és pergelt búzafejeket vagy zsengét ne egyetek, mind a napig is, míg nem annak *zsengéjéből* áldoztok a ti Istenteknek, örökkévaló rendtartás szerint a ti utánnatok valók között, minden lakhelyeitekben.

15. Annakutánna számláljatok ez innepnek utolsó napjától, mely napon a *gabona*kévét Isten előtt való mutogatásra felviszitek, hét egész hetet.

16. A hetedik hétnek utolsó napjáig számláljatok ötven napokat, akkor az *Úrnak* új Minhával áldozzatok.

17. A ti házaitokból hozzatok két kenyereket, *az Isten előtt való* mutogatásra, *melyek* egy Efa zsemlyelisztnek két tizedéből sültek * legyenek kovászszal, *hogy* az Úr ajándékának első zsengéje *legyen* az. *rész 2, 12. 7, 13.

18. Azzal a kenyérrel pedig áldozzatok hét ép bárányokat, esztendősöket, egy gyermekded tulkot és két kost *Melyek* az Úrnak egészen megégetett áldozatai legyenek, eledeli és italiáldozatjokkal egybe, hogy megégettessenek jóillatú áldozatúl az *Úr*nak.

19. Áldozzatok egy kecskebakot is a bűnért, és két bárányokat esztendősöket háláadó-áldozatúl.

20. Melyeket a Pap mind az új gabonából sült kenyérrel egybe, és a két báránynyal egybe, az *Úr* előtt megmutogasson: *ezek* az *Úr*nak szent *áldozatai* a Papéi legyenek.

21. És az nap szent gyülekezetre való innepetek legyen néktek, semmi rabota dolgot ne tegyetek az napon, örök rendelés szerint minden lakhelyeitekben, a ti utánnatok valók között.

22. Mikor pedig megaratjátok a ti földeteknek veteményét, a ti * földeteknek széleit ne arassátok le mindenestől fogva, és a te gabonádnak elhullott fejeit fel ne szedjed: a szegénynek és a jövevénynek hagyjad azokat. Én *vagyok* a ti *Úra*tok Istentek.
*rész 19, 9. 5 Móz. 24, 19.

23. Szóla ismét az *Úr* Mózesnek, és monda:

24. Szólj az Izráel fijainak, ezt mondván: A hetedik * hóban a hónak első *nap*ja legyen innepetek néktek, *trombiták* zengésének emlékezetére, szent gyülekezet: *4 Móz. 29, 1.

25. Semmi rabota dolgot *az napon* ne tegyetek, hanem áldozzatok az *Úr*nak tűzzel megégetendő áldozatokat.

26. Szóla ismét az *Úr* Mózesnek, és monda:

27. E hetedik hónak tizedik * *nap*ján tisztulásoknak innepe lészen, szent gyülekezetetek legyen néktek *az napon,* és magatokat sanyargassátok és tűzzel megégetendő áldozatokat áldozzatok az Úrnak. *rész 16, 29. 4 Móz. 29, 7.

28. Semmi rabota dolgot e napon ne tegyetek: mert tisztulásoknak napja az, hogy megtisztíttassatok a ti Uratok Istentek előtt;

29. Mert minden lélek valamely az napon nem sanyargatja magát, kigyomláltatik az ő népe közűl.

30. És valamely ember az napon valami dolgot tejénd, elvesztem azt az embert az ő népe közűl.

31. Semmi dolgot ne tegyetek, örökkévaló rendelés szerint a ti utánnatok valók között, minden lakhelyeitekben.

32. Nyugodalomnak innepe *legyen* az néktek, melyen magatokat sanyargas-

sátok: mikor annak a hónak kilenczedik *napján* estve lészen, *a kilenczednapnak* estvéjétől fogva a *más* estvéig szenteljétek a ti innepeteket.

33. Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

34. Szólj az Izráel fijainak ezt mondván: Ugyanezen heted hónak * tizenötödik napján, leveleságakból csinált hajlékoknak innepe legyen hetednapig, az Úrnak *tisztességére.* * 4 Móz. 29, 12. 5 Móz. 16, 13.

35. Első napon szent gyülekezet *legyen,* semmi rabota dolgot *az napon* ne tegyetek.

36. Hét * napon áldozzatok az Úrnak tűzzel megégetendő áldozatokat. Nyolczadnapon *is* szent gyülekezetetek legyen, és áldozzatok az Úrnak tűzzel égetendő áldozatokat: szent innep ez, semmi rabota dolgot ne tegyetek *azon.* * Ján. 7, 37.

37. Ezek az Úrnak innepei, melyeket meg kell szentelnetek, hogy szent gyülekezetetek *legyen,* hogy az Úrnak tűzzel égetendő áldozatokat áldozzatok, egészen megégetendő áldozatot, Minhát, bűnért való, és italiáldozatot, mindeniket az ő napján.

38. Az Úrnak Szombatjaitól megválva, és minden ajándékitoktól, fogadás szerint és szabad akarat szerint való áldozatitoktól megválva, melyeket az Úrnak adtok.

39. De ez hetedik hónak tizenötödik napján, mikor a földnek gyümölcsét bétakarjátok, *az Úr*nak innepet üljetek hét napokon, az első nap nyugodalom napja *legyen,* azonképen a nyolczadik nap nyugodalom napja *legyen.*

40. És vegyetek magatoknak első napon szép fáknak ágait, pálmafáknak ágait, és sűrű levelesfáknak ágait, víz mellett nevelkedett fűzfákkal egybe, és örvendezzetek a ti *Ur*atok Istentek előtt hét napig.

41. És szenteljétek azt az *Úr*nak innepét hét napig minden esztendőben, örökkévaló rendtartás szerint a ti utánnatok valóknál: minden hetedhónapban megszenteljétek azt.

42. Azokban *a leveleságakból csinált* hajlékokban lakjatok hét napon. Az Izráel népe között való jövevények is lakjanak e hajlékokban.

43. Hogy a ti utánnatok valók megtudják, hogy hajlékokban laktak az Izráel fijai, mikor Égyiptomnak földéből kihoztam őket. Én vagyok a ti *Ur*atok Istentek.

44. Szóla azért Mózes az Izráel fijainak az *Úr*nak innepei felől.

XXIV. RÉSZ.

A lámpásokhoz való olajról: szent kenyerekről: káromlóról: büntetésnek törvényéről.

Szóla ismét az *Úr* Mózesnek, és monda:

2. Parancsold meg az Izráel fijainak, hogy hozzanak néked szépen megtörött tiszta faolajt * világnak, hogy szüntelen a világositó lámpások égjenek. * 2 Móz. 27, 20.

3. A Bizonyságtételnek superlátján kivűl, a gyülekezetnek sátorában rendelje el azokat Áron, hogy minden nap estvétől fogva reggelig *égjenek azok* az *Úr* előtt, örök rendelés szerint a ti utánnatok valóknál.

4. Az arany gyertyatartóra rendelje a világositó szövétnekeket az *Úr* eleibe mindenkor.

5. Végy zsemlyelisztet is, és süss abból tizenkét kenyereket, az *Efának* két tized *liszte* legyen mindenik kenyér.

6. És azokat két renddel helyheztessed, hatot egy rendre, tiszta asztalra az *Úr* eleibe.

7. És mindenik rendbe tégy tiszta temjént, hogy az mindenik kenyér helyébe, legyen tűzzel megemésztendő jóillat az *Úr* előtt.

8. Minden Szombaton megújítsa azokat a *Pap* az Úr előtt szüntelen, az Izráel fijaitól *vett kenyerekből* örökkévaló rendtartás szerint.

9. Azután legyen Ároné és az ő fijaié, kik megegyék azokat a * szent helyen, mivelhogy szentséges állat: az *Úr*nak tűzzel megemésztetett áldozatai között, örök rendelés szerint. * 1 Sám. 21, 6.

10. Kiméne pedig egy Izráelből való asszonynak fija, ki égyiptombeli férjfiútól való vala, ki az Izráeliták között vala. És mikor versengenének a táborban ez Izráelből való asszonynak fija, és egy Izráelita.

11. Az Izráelből való asszonynak fija az *Istennek* nevét szidalmazván káromlást tőn. Annakokáért vivék azt Mózeshez: Annak pedig annyának neve *vala* Selómith, Dibrinek leánya, Dán nemzetségéből.

12. És őrizet alá * veték azt, hogy megmondaná nékik *Mózes a felől* az Úrnak akaratját. * 4 Móz. 15, 34.

13. Szóla azért az Úr Mózesnek, mondván:

14. Vidd ki a káromlót a táboron kivűl, és a kik hallották *a káromlást,* kezeket tegyék fejére, azután az egész sokaság verje agyon azt kövekkel.

15. Az Izráel fijainak pedig szólj, ezt

mondván: Valaki az ő Istene ellen káromlást szól, az ő bűnének büntetését hordozza.
16. És valaki szidalmazza az Úrnak nevét, megölettessék, az egész sokaság megkövezze azt, akár jövevény, akár lakos, ha az *Istennek* nevét szidalmazza, megölettessék.
17. Ha valaki megölénd valakit, megölettessék *az ő gyilkosságáért.*
18. A ki pedig valakinek barmát öli meg, megfizesse; barmot a baromért.
19. A ki az ő felebarátjának testét megsértvén, megbélyegezi, a mint ő cselekedett, ő vele is úgy cselekedjenek.
20. Sérelmet* sérelemért, szemet szemért, fogat fogért; a mint ő más embert megsértett, úgy fizessenek néki is.

* Máté 5, 38. 39.

21. A ki barmot ölénd meg, mást adjon helyébe, de a ki embert ölénd, megölettessék.
22. Egyenlő törvénye legyen nálatok a jövevénynek és a lakosnak: mert én ti Uratok Istentek *vagyok.*
23. Szóla azért Mózes az Izráel fijainak, és kivivék a táboron kivül a káromlót, és kövekkel verék agyon: és *ilyen módon* az Izráel fijai úgy cselekedének, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.

XXV. RÉSZ.

A föld mívelése: kürtölésnek esztendeje: felszabaditás, és jótétemény a szegényekkel.

Szóla ismét az Úr Mózesnek a Sinai hegyen, ezt mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Mikor bémenéndetek a földre, melyet én adok néktek, a föld nyugodjék, az *Úrtól rendelt* Szombat szerint.
3. Hat esztendőben vesd bé a te földedet, és hat esztendőben messed meg szőlődet, és vegyed bé gyümölcsét.
4. A hetedik * esztendőben, a föld nyugodalmának Szombatja legyen: *tudniillik* az *Úrtól rendelt* Szombat: *akkor* a te földedet, ne vessed bé, és szőlődet ne messed meg.

* 2 Móz. 23, 11.

5. A mi a te megaratott *földeden* terem, meg ne arassad, és a mi a te elhagyatott szőlődön terem, *azt is* ne szürjed meg; mert a föld nyugodalmának esztendeje vagyon akkor.
6. A *mit* a föld *az ő* nyugodalm*ának esztendején terem, az* legyen néktek eledeltekre, magadnak, szolgádnak, szolgálóleányodnak, béresednek és zsellérednek, mely nálad lakik.
7. A te barmodnak is, és minden földi vadaknak legyen eledelére annak *az esztendőnek* termése.
8. Annakfelette számlálj az esztendőknek *ilyen* hét Szombatját, *azaz* hétszer hét esztendőt, úgyhogy az esztendők hét Szombatjainak ideje negyvenkilencz esztendő legyen.
9. Akkor mindenütt kürtöltess, hogy annak szava mindenütt hallassék, a hetedik hónapban, a hónapnak tizedik napján, *azaz,* a tisztulásnak napján kürtöltess mindenütt a ti egész földetekben.
10. Hogy megszenteljétek az ötvenedik esztendőt, és hirdessetek szabadságot a föld minden lakosainak, kürt zengésének *esztendeje* legyen az néktek, akkor minden embernek *szabad legyen* az ő jószágához jutni, és az ő nemzetsége közé haza menni *a rabnak.*
11. Kürt zengés*ének esztendeje* az ötvenedik esztendő legyen néktek, ne vessetek, és fel ne arassátok a mit *a föld* önként terem *az esztendőben,* és a te elhagyott *szőlőd*nek termését meg ne szedjed.
12. Mert kürt zengés*ének esztendeje;* szent legyen *azért* néktek, a mezőről egyétek annak gyümölcsét.
13. A kürtölésnek esztendején, minden ember az ő jószága mellé térjen.
14. Mikor annakokáért valami eladó marhát eladándasz a te felebarátodnak, vagy vejéndesz a te felebarátodtól, egymást meg ne csaljátok.
15. A kürtölés*nek esztendeje* után való esztendőknek száma szerint végy *valami jószágot* a te felebarátodtól. A föld hasznainak esztendeinek számok szerint adja az *is* néked a *jószágot.*
16. Ha sok esztendő vagyon *a szabadság esztendejéig,* többet adj azért a mit vészesz, és ha kevés esztendő vagyon hátra, kevesebbet adj: mert az *esztendőknek* hasznát adja el néked.
17. Egymást azért meg ne csaljátok, hanem félj a te Istenedtől: mert én ti Uratok Istentek *vagyok.*
18. Ha az én rendelésimet cselekeszitek, és ítéletimet megtartván azokat cselekeszitek, bátorságosan laktok azon a földön.
19. És a föld az ő gyümölcsét megtermi, hogy eleget ehessetek, és a *földön* bátorságosan laktok.
20. Ha azt mondanád: Mit együnk a hetedik esztendőben ha nem vetünk, és semmi hasznát *a földnek* bé nem vészszük?
21. Én az én áldásomat reátok bocsá-

tom a hatodik esztendőben, hogy három esztendőre valót teremjen *a föld.*

22. Mert nyolczadik esztendőben vettek, és mind a kilenczedik esztendeig ó gabonát esztek, mind addig, mondom, hogy ó gabonát esztek, míg a föld új gabonát terem.

23. A földet pedig senki örökre el ne adja: mert enyim az * a föld: mert ti én nálam jövevények és zsellérek *vagytok.*
* Ésa. 14, 2. 25.

24. Annakokáért a ti birodalmatoknak minden földében megengedjétek, hogy megválthassa a földet *a ki azt eladta volt.*

25. Mikor a te felebarátod megszegényedik, és *kénszeríttetik* eladni az ő jószágának valami részét, és az ő közel való * attyafia előállván a jószágnak melléje akar állani, és azt meg akarja váltani: hatalma legyen arra hogy megválthassa.
* Jer. 32, 7–9.

26. Ha valakinek nincsen *attyafia* a ki megváltaná a jószágot, hanem ő maga szerét tette az ő jószága váltságának:

27. Számlálja meg *a jószágnak* eladásától fogva az esztendő számot, és a mi hátra vagyon benne, adja meg annak, a kinek zálogba vetette volt *a jószágot,* és *úgy* bírja az ő örökségét;

28. Ha pedig szerét nem teheti hogy egészen megfizetné annak, a jószág annak, a ki arra pénzt adott, kezében legyen a kürtölésnek esztendejéig. A kürtölés*nek esztendején* megbocsássa azt, és *a ki eladta volt,* az ő örökségét az bírja.

29. Ha valaki eladándja lakó házát kerített városban, akkor válthassák meg, mikor annak eladásának esztendeje eltelik, az egy esztendő elmulván megválthassa az, *a ki eladta volt.*

30. Ha azonközbe meg nem váltják, míg egész esztendeje eltelik, a ház, mely a kerített városban vagyon, legyen örökké annak, a ki azt megvette volt mindenestől fogva, abból ki ne menjen a kürtök*nek * napján is.*
* vers 13.

31. A faluban való ház pedig, a mely falunak kerítése nincsen, a mezőn való föld gyanánt legyen. A ki *azt eladja, hatalma legyen* megváltani, vagy az, hogy a kürtölése*knek napján* kimenjen abból *a vevő.*

32. *A mi pedig néz* a Léviták városaira, az ő birodalmokban való városoknak házait, mindenkor *valamikor akarják* megválthatják a Léviták.

33 De a ki megváltja, a Léviták közűl való *legyen,* vagy az, hogy a ki megvette a házat, kimenjen *a házból,* és az ő birodalmoknak városából a kürtök*nek napján:* mert a Léviták városinak házai, ő birodalmok az Izráel fijai között.

34. De az ő városoknak kivűl való mezejét el ne adhassák *a Léviták!* mert örökkévaló tulajdon örökségek az.

35. Ha a te felebarátod ti köztetek megszegényedik, és megfogyatkozik, tégy jól ő vele, akár jövevény legyen, akár zsellér, hogy élhessen ti köztetek.

36. Ne végy ő tőle * uzsorát vagy felette valót, hanem félj a te Istenedtől, hogy élhessen veled együtt a te atyádfia.
* 5 Móz. 23, 19. Zsolt. 15, 5.

37. Ne adjad annak uzsorára pénzedet; és nyereséggel ne adjad *néki* a te gabonádat.

38. Én vagyok a ti Uratok Istentek, ki Égyiptomnak földéből kihoztalak titeket, hogy néktek adnám a Kanaán földét, és néktek Istentek lennék.

39. Ha pedig a te felebarátod megszegényedvén, magát néked eladja, ne szolgáltassad úgy mint * rabot.
* 2 Móz. 21, 2.

40. Mintegy béres, vagy mintegy zsellér, úgy legyen nálad, a kürtöléseknek esztendejéig szolgáljon néked:

41. Akkor menjen el tőled mind fijaival egybe, hogy menjen az ő nemzetségéhez, és haza menjen az ő attyainak öröksége mellé:

42. Mert én szolgáim, kiket kihoztam Égyiptomnak földéből, el ne adattassanak *azért* úgy mint rabok.

43. Ne uralkodjál * rajta kegyetlenűl, hanem félj a te Istenedtől.
* Eféz. 6, 9. Kol. 4, 1.

44. Szolgáid és szolgálóleányaid legyenek a ti körűletek való pogánynépek közűl, azok közűl szerezzetek szolgát és szolgálóleányt.

45. A jövevényeknek fijai közűl is, kik köztetek laknak, szerezhettek *szolgákat és szolgálókat* és azoknak cselédjekből, kik nálatok *laknak,* a kiket *tudniillik* a ti földetekben szűltek, és legyenek néktek birodalmatokban.

46. És örökség szerint bírjátok azokat, mind a ti utánnatok való fijaitokkal egybe, hogy azok is örökségűl bírják azokat, mind örökké éljetek azoknak szolgálatjokkal. De a ti atyátokfiain az Izráelitákon senki kegyetlenűl ne uralkodjék az ő attyafián.

47. Ha pedig a ti köztetek lakozó jövevény vagy zsellér meggazdagodik, és az ő nála lakó atyádfia megszegényül, és

magát eladja a te közted lakó jövevénynek vagy a jövevény nemből valónak:
48. Minekutánna eladta magát, *szabad legyen* megváltani: egy az ő attyafiai közűl váltsa meg azt.
49. Vagy attyának báttya, vagy attya báttyának fija váltsa meg azt, vagy az ő nemzetségéből közel való attyafia váltsa meg, vagy ha ereje lejénd arra, ő maga váltsa meg magát.
50. És vessen számot azzal a ki őtet megvette, az esztendőtől fogva, melyen magát eladta annak, a kürtöléseknek esztendejéig, és az ő eladásának pénze is az esztendőnek száma szerint számláltassék, a mennyit béresnek adott volna annyi ideig, annyit adjon annak annyi ideig való szolgálatjába.
51. Ha sok esztendő vagyon a *kürtöléseknek esztende*jéig, a szerint adjon vissza az ő urának az ő előadásának pénzében.
52. Ha pedig kevés *esztendő* híjja vagyon a kürtölés esztendejének, számot vetvén ő vele, az esztendőknek száma szerint fizesse az ő váltságát.
53. Mint az esztendeig való béres, úgy legyen annál, ne uralkodjék kegyetlenűl ő rajta *az ő gazdája,* a te szemeid előtt.
54. Ha pedig *egyik esztendő*ben sem váltatik meg, mindazáltal a kürtöléseknek esztendején *szabadon* elmenjen mind fijaival egybe;
55. Mert az Izráel fijai én szolgáim, kiket kihoztam Égyiptomnak földéből. Én *vagyok* a ti Uratok Istentek.

XXVI. RÉSZ.

Az Isteniszolgálatról: Áldás a szófogadóknak: Átok a szófogadatlanoknak: A megtérőknek bocsánat.

Ne csináljatok magatoknak * bálványokat és faragott képet, vagy valami oszlopot ne emeljetek magatoknak, se pedig faragott követ ne helyheztessetek a ti földetekben, hogy meghajoljatok az előtt. Mert én vagyok a ti Uratok Istentek.
* 2 Móz. 20, 4. Ésa. 40, 18. 25. Zsolt. 97, 7.
2. Az én Szombatimat megtartsátok, és az én szent * házamat becsüljétek. Én *vagyok* az Úr. * rész 19, 30.
3. Ha az én rendelésimben járándotok, és az én parancsolatimat * megtartjátok, és azokat cselekedénditek:
* 4 Móz. 28, 1—13.
4. Esőt adok néktek alkalmatos időben, a föld az ő gyümölcsét megadja, és minden gyümölcstermő fa megtermi az ő gyümölcsét.
5. És a ti csépléstek a szüretet éri, és a szüret a vetést éri: elégséges kenyeret esztek és nagy bátorsággal laktok a ti földetekben.
6. Mert békességet adok azon a földön, annyira hogy mikor elalusztok, ne *legyen* ki * felrettentsen: és elveszem a kegyetlen vadakat arról a földről, és a fegyver által nem megyen a ti földeteken. * Jób 11, 18. 19.
7. Sőt inkább a ti ellenségeiteket kergetitek, és fegyver miatt ti előttetek elhullanak.
8. És ti közűletek öten * százat elüznek, és ti közűletek százan elüznek tízezeret, és a ti ellenségitek ti előttetek fegyver miatt elhullanak. * Jós. 23, 10.
9. És ti hozzátok fordulván, megszaporítalak és megsokasítalak titeket, és az én szövetségemet szerzem veletek.
10. És sok időtől fogva eltett *gabonát* esztek, és régi *gabonát;* az új helyett kihányjátok a régit.
11. És az én hajlékomat * közöttetek helyheztetem, és az én Lelkem meg nem utál titeket. * Ezék. 37, 26. 27
12. Ti közöttetek * járok szüntelen. Leszek néktek † Istentek, ti pedig lesztek én népeim. * 2 Kor. 6, 16. † Jer. 7, 23.
13. Én vagyok a ti Uratok Istentek, ki az Égyiptom földéből kihoztalak, hogy azoknak rabjai ne volnátok, és a ti nyakatoknak kötelét megoldottam, hogy egyenesen járhatnátok.
14. Ha engemet * nem hallgattok, és mind e parancsolatokat nem cselekedénditek; * 5 Móz. 28, 15. 58.
15. És ha az én rendelésimet megutáljátok, és ha az én ítéletimet megutálja a ti lelketek, és minden parancsolatimat nem cselekedénditek, hanem az én szövetségemet felbontjátok:
16. Én is ezt cselekeszem veletek: hogy titeket a félelem * elfoglaljon, megemésztő dögös betegséggel, † és hidegleléssel egybe, melyek *a te* szem*eid*et megemésszék és lelk*ed*et gyötörjék: és a ti gabonátokat hijába vessétek a *földbe,* mert megeszik azt a ti ellenségeitek.
* 5 Móz. 32, 25. † Mik. 6, 13—16.
17. És az én megharagudt orczámat fordítom ellenetek, hogy a ti ellenségeitek előtt elhulljatok, és uralkodjanak rajtatok, a kik titeket gyűlölnek; és fussatok * mikor senki nem űz is titeket.
* 5 Móz. 28, 64—67. Péld. 28, 1.
18. Ha mind ezekután mégis nem hall-

gattok engemet: hétszerte keményebben ostorozlak titeket a ti bűneitekért;

19. Mert megrontom a ti erősségteknek kevélységét, és az eget a ti *fejetek felett megkeményítem,* és olyanná teszem minémű a * vas: és a földet *olyanná teszem* minémű az érez.
* 5 Móz. 28, 23.

20. És minden erős *munká*tok hijába való lészen: mert a ti földetek nem termi meg az ő gyümölcsét, és a földnek fái is nem adják meg az ő hasznokat.

21. Ha mégis vakmerőképen ellenem jártok, és nem engedtek nékem: a ti büntető ostorotokat hétszerte megsokasítom a ti bűneitekért.

22. És bocsátok reátok kegyetlen mezei vadakat, hogy a ti barmaitokból titeket kipusztítsanak, és titeket elfogyasszanak, *annyira* hogy puszták legyenek a ti útaitok.

23. Hogyha ezekkel sem gondoltok *hogy* hozzám *térjetek,* hanem vakmerőképen ellenem jártok:

24. Én is bizony vakmerőképen * ellenetek járok, és hétszerte inkább ostorozlak a ti bűneitekért. * 2 Sám. 22, 27.

25. És hozok ti ellenetek fegyvert, mely bosszút álljon *rajtatok* az én szövetségem*nek megrontásá*ért: úgy hogy a ti városaitokba gyüljetek, akkor bocsátok döghalált közétek, és adattatok az ellenség kezébe.

26. Minekutánna a kenyérnek táplálásra való erejét elveszem tőletek, tíz asszonyok sütnek néktek kenyeret egy kemenczében, és mérték szerint *igazán* béadják a ti kenyereteket: esztek, * de nem elégesztek meg. * Mik. 6, 14. Hós. 4, 10.

27. Ha mégis nem engedtek nékem, hanem vakmerőképen ellenem jártok:

28. Én is ellenetek járok megbúsult haragomban vakmerőképen, és én is hétszerte inkább ostorozlak titeket bűneitekért;

29. Mert a ti fijaitoknak húsát eszitek meg, és leányitoknak húsát * eszitek meg. * 2 Kir. 6, 28. Sir. 4, 10.

30. És a ti palotáitokat elrontom, és a mezőn építtetett szép faragott képeiteket, és a ti * holttesteiteket, a ti bálványitoknak holttestekkel egybe, együvé hányatom, és az én Lelkem megutál titeket. * Jer. 8, 1. 2.

31. És a ti városaitokat elpusztítom, a ti szent * helyeiteket is elrontom, és nem lészen kedves nékem a ti jóillatú áldozatotok. * Jer. 52, 13.

32. Elpusztítom a földet: annyira hogy álmélkodjanak rajta a ti ellenségeitek, kik azon fognak lakozni.

33. Titeket pedig a pogánynépek közé elszélesztlek, és azt mívelem hogy utánnatok menjenek kivont fegyverrel, hogy a ti földetek puszta legyen, és a ti városaitok is puszták legyenek.

34. Akkor a föld megszenteli az ő szombatit, mind addig, míg pusztán áll, mikor a ti ellenségeiteknek földében lejéndetek, akkor *mondom, hogy* a ti földetek nyugodván megszenteli az ő szombatit.

35. Mind az ő pusztaságának idejéig nyugoszik, mert nem nyugott a ti szombatitokon, mikor azon a földön laknátok.

36. A kik pedig ti közűletek megmaradnak, azoknak szivekben félelmet szerzek * az ő ellenségeiknek lakóföldökben, annyira hogy a fa levelének zördülése előtt fussanak *mint* a szablya előtt, és elhulljanak, ha senki nem kergeti is *őket.* * Jób 15, 21.

37. Egymásra hullanak mintha fegyver *volna* utánnok, ha senki utánnok nincsen is, és a ti ellenségeitek előtt meg nem maradhattok;

38. Hanem elvesztek a pogánynépek között, és a ti ellenségeiteknek földe megemészt titeket.

39. És a kik megmaradnak közűletek, a ti ellenségeiteknek földében elvesznek az ő hamisságokért, és az ő attyaiknak hamisságokért mind velek egybe elvesznek.

40. Ha *pedig* megvallják az ő hamisságokat, és az ő attyaiknak hamisságát mind az ő bűnökkel * egybe, melylyel én ellenem vétkeztek, és hogy ők vakmerőképen jártak én ellenem.
* 5 Móz. 4, 30. 31.

41. És hogy én is mikor vakmerőképen ellenek járnék, vetettem őket az ő ellenségeknek földébe. Ha akkor ezt a körülmetéletlen szívet elvetik, és akkor az ő bűnöknek büntetését megfizetik:

42. Én is megemlékezem Jákób*bal tett* szövetségemről; Izsák*kal tett* szövetségemről, s Ábrahám*mal tett* * szövetségemről is megemlékezem, a földről is megemlékezem. * 1 Móz. 17.

43. A föld azonközbe pusztán hagyatik ő tőlök, és az ő szombatit megszenteli, a mely *föld* elpusztult volt ő érettek, ők is az ő bűnöknek büntetését megfizetik; mert sokképen az én ítéleti-

met megutálták, és az én rendelésimet az ő lelkek megutálta.

44. Jóllehet még mikor az ő ellenségeknek földében voltak is, nem vetettem meg őket, és nem utáltam meg őket, hogy megemészteném mindenestől őket, megvetvén az én szövetségemet velek: Mert én ő Urok Istenek *vagyok*.

45. Azért megemlékezem ő érettek a régi *atyá*kkal való szövetségemről, kiket Égyiptom földéből kihoztam a pogányoknak szemek láttára, hogy lenném nékik Istenek. Én *vagyok* az Úr.

46. Ezek a rendelések, az itéletek, és a törvények, melyeket szerzett az Úr ő maga között és az Izráel fijai között, a Sinai hegyen Mózes által.

XXVII. RÉSZ.

Istennek igért dolgoknak becsűjéről és megváltásáról.

Szóla ismét az Úr Mózesnek, és monda:

2. Szólj az Izráel fijainak és mond meg nékik: Az ember, mikor fogadást tészen, a te becsülésed szerint *legyenek* a személyek, *kik fogadással kötelezték magokat,* az Úréi.

3. A férjfiat becsüljed húsz esztendőstől fogva hatvan esztendősig, becsüljed *mondom*, ötven ezüst siklusra, a mint a szent siklus *vagyon*.

4. Ha asszony lejénd, harmincz siklusra becsüljed.

5. Öt esztendőstől fogva pedig húsz esztendősig a férjfiat húsz siklusra becsüljed: az asszonyt pedig tíz siklusra;

6. Egy hónapi férjfiú magot, öt esztendős koráig becsüljed öt ezüst siklusra: hogyha pedig asszonyi mag lejénd, becsüljed három ezüst siklusra.

7. Ha pedig hatvan esztendős lejénd, vagy feljebb való, ha férjfiú; becsüljed tizenöt siklusra, ha asszony, tíz siklusra.

8. Ha pedig szegény lejénd, *hogy annak szerét nem tehetné,* a mire becsülöd, állassad azt a Pap eleibe, hogy becsülje azt a Pap: a mennyivel szerét teheti az, a ki magát fogadással kötelezte, *annyira* becsülje azt a Pap.

9. Ha pedig a féle barmot *fogadott adni*, a minémű állatokból szoktak áldozni az Úrnak, valamit a félét ád az Úrnak, szent legyen.

10. Mást a helyébe ne állasson, és azt el ne cserélje, jót a hitván helyébe vagy hitvánt a jó helyébe *adván:* hogyha pedig elcseréli *egyik* barmot *a másik* barmon: mind az elébbi, mind pedig a melyen azt elcserélte, * szent legyen.

* vers 33.

11. Ha pedig valami tisztátalan oktalan állatot *fogadott adni,* melynek neméből nem áldozhatnak az Úrnak; tehát vigye azt az állatot a Paphoz.

12. És becsülje meg azt a Pap, akár jó, akár hitván *legyen*, a mire becsüli azt a Pap, abban maradjon.

13. Ha pedig azt meg akarná váltani, a te becsűd felett annak ötödrészét adja.

14. Ha pedig valaki az ő házát az Úrnak szenteli, *hogy* szent *legyen* az, becsülje meg azt a Pap, vagy jó, vagy hitván *lejénd*, és a mire becsüli azt a Pap, abban maradjon.

15. Ha meg akarja váltani az ő házát az, ki az *Istennek* szentelte volt, a te becsűd mellé adja annak árának ötödrészét, és legyen övé.

16. Ha pedig valaki az ő örökségéből mezőn való földet szentelénd az Úrnak, becsüld meg a mag szerint, a mely abba megyen, *ha* egy Hómer árpa *megyen belé,* ötven ezüst siklusra *becsültessék*.

17. Ha a kürtölésnek esztendejétől fogva szentelte *Istennek* az ő szántóföldét, a mint azt becsülöd, abban maradjon.

18. Ha a kürtölés*nek esztendeje* után szenteléndi *Istennek* az ő földét, a Pap számlálja meg annak pénzét az esztendőknek száma szerint, melyek hátra vagynak a kürtölésnek esztendejéig, és *a szerint* szállítson le a te becsülésedből.

19. Ha pedig meg akarja váltani az ő földét az, ki azt *Istennek* szentelte volt, a te becsűd mellé adja annak árának ötödrészét, és legyen övé.

20. Ha meg nem váltja azt a földet, vagy azt a földet másnak eladja, azután azt meg nem válthatja:

21. Hanem a föld, mikor a kürtölés*nek esztendején* megszabadúl, az Úrnak szenteltessék, úgymint az *Istennek* szenteltetett föld, és legyen a Pap*ok* öröksége.

22. Ha pedig pénzen vett földet szentelt az Úrnak, mely őnéki öröksége nem volt:

23. Számlálja meg a Pap a földnek becsűje szerint való ár*ában,* a kürtölésnek esztendejéig *mennyi vagyon hátra*, és adja meg azt azon napon a te becsűd szerint, *hogy legyen az* az Úrnak szenteltetett.

24. A kürtölésnek esztendején a föld megtérjen ahoz, a kitől azt vette volt, ahoz *tudniillik* kinek öröksége *volt* az a föld.

25. Minden te becsülésed pedig a szenthelynek siklusa szerint legyen. Egy siklus pedig húsz * pénzt teszen.
*2 Móz. 30, 13.

26. De a baromnak első fajzását, mely első fajzás *a nélkül* is az * Úré, senki *néki* ne szentelje, akár ökör lejénd, akár juh, az Úré az. *2 Móz. 13, 2.

27. Ha pedig a tisztátalan állatokból *való lészen,* váltsa meg *azt* a te becsülésed szerint, és azon felül a *becsűnek* ötödrészét adja mellé, ha pedig meg nem váltják, adassék el a te becsűd szerint.

28. Semmi szent dolog, valami az Úrnak szenteltetett valakitől, abból a mije *vagyon*, akár ember *legyen az,* akár barom, akár mezőn való örökség, el ne adassék, meg se váltassék: *mert* minden e féle fogadással köteleztetett állat szentséges, *és* az * Úré.
*4 Móz. 18, 14. Jós. 6, 19.

29. Semmi *oktalan baromból* szenteltetett dolog, mely az embertől *az Úrnak* szenteltetik, meg ne váltassék; hanem minden okvetetlen megölettessék.

30. Annakfelette a földnek minden dézmája, a földnek veteményéből, a fáknak gyümölcséből az Úré, *és* az Úrnak szenteltessék.

31. Ha pedig valaki meg akarja váltani az ő dézmájának valami részét, annak *az árának* ötödrészét tegye hozzá.

32. És minden barmoknak és juhoknak tizede, melyek a vessző alól szoktak elmenni, minden tized, *mondom,* az Úrnak szenteltessék.

33. Ne tudakozzék rajta, jó-é vagy hitván, és el ne változtassa azt: hogyha valami módon elváltoztatná azt, mind az, mind pedig a melyet a helyébe adott volt, *Istennek* szenteltetett legyen, meg se váltassék.

34. Ezek a parancsolatok, melyeket parancsolt az Úr Mózesnek, a Sinai hegyen, *hogy azokat* az Izráel fijainak *megmondaná.*

MÓZES NEGYEDIK KÖNYVE,

MELY

AZ IZRÁELITÁKNAK MEGSZÁMLÁLÁSOKRÓL VALÓ KÖNYV.

I. RÉSZ.

Az Izráel népe Fejedelmeinek neveik: a hadviselő férjfiaknak számok, Léviták tiszte.

Szóla pedig az Úr Mózesnek a Sinai pusztájában, a Gyülekezet sátorában, a második hónapnak első *nap*ján, az Égyiptom földéből való kijövetelek* után második esztendőben, mondván:
*2 Móz. 30, 11.

2. Vegyétek számát * az egész Izráel fijai gyülekezetinek, az ő nemzetségek szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a neveknek számok szerint, minden férjfiat főről főre.
* rész 26, 2. 51. 2 Móz. 38, 26.

3. Húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, mindent, ki a hadba kimehet az Izráelben: Megszámláljátok őket az ő seregek szerint, te és Áron.

4. És legyen veletek egy-egy férjfiú mindenik nemzetségből, kik közűl mindenik feje legyen az ő attyainak házának.

5. Ezek pedig a férjfiaknak neveik, a kik legyenek ti veletek: Rúben *nemzetség*éből Elisúr, Sedeúrnak fija.

6. Simeonból Selúmiel, Surisaddainak fija.

7. Júdából Naasson, Amminádábnak fija.

8. Issakhárból Néthánéel, Suárnak fija.

9. Zebulonból Eliáb, Hélonnak fija.

10. József fijai közűl: Efraimból Elisama, Ammihudnak fija: Manasséból Gámliel, Pédasurnak fija.

11. Benjáminból Abidán, Gidióni fija.

12. Dánból Ahiézer, Ammisaddai fija.

13. Áserből Págiel, Okránnak fija.

14. Gádból Eleásaf, Déhuelnek fija.

15. Nafthaliból Akhira, Enánnak fija.

16. Ezek a Gyülekezetben nevezetesek *valának*, kik az ő attyok nemzetséginek Fejedelmei és az Izráel ezerinek Fejei valának.

17. Mellé vevé azért Mózes és Áron e férjfiakat, a kik nevek szerint előszámláltattak vala.

18. És az egész Gyülekezetet öszvegyüjték, a második hónak első napján, kik vallást tőnek az ő születésekről, az ő cselédjek szerint, az ő attyaiknak háznépe szerint, az ő neveknek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, főről főre.
19. Miképen megparancsolta vala az Úr Mózesnek, megszámlálá őket a Sinai pusztájában.
20. Voltak azért az Izráel elsőszülöttének Rúbennek fijai, az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, főről főre, minden férjfiú, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
21. Az ő megszámláltattai Rúben nemzetségéből negyvenhat ezer és ötszáz.
22. Simeon fijai közűl, az ő nemzetségek, és ő házoknépe szerint, az ő atytyaiknak házok szerint, az ő megszámláltattai, a neveknek száma szerint főről főre, minden férjfiú, húsz esztendőstől fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
23. Az ő megszámláltattai Simeon nemzetségéből ötvenkilencz ezer és három száz.
24. Gád fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a neveknek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
25. Az ő megszámláltattai Gád nemzetségéből, negyvenöt ezer és hatszáz ötven.
26. Júda fijai közűl, az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
27. Az ő megszámláltattai Júda nemzetségéből, hetvennégy ezer és hatszáz.
28. Issakhár fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő atytyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
29. Az ő megszámláltattai Issakhár nemzetségéből ötvennégy ezer és négyszáz.
30. Zebulon fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő atytyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
31. Az ő megszámláltattai Zebulon nemzetségéből ötvenhét ezer és négyszáz.
32. József fijai közűl, Efraim fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a neveknek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
33. Az ő megszámláltattai Efraim nemzetségéből, negyvenezer és ötszáz.
34. Manasse fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő atytyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
35. Az ő megszámláltattai Manasse nemzetségéből harminczkét ezer és kétszáz.
36. Benjámin fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő atytyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
37. Az ő megszámláltattai Benjámin nemzetségéből, harminczötezer és négyszáz.
38. Dán fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a nevek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
39. Az ő megszámláltattai Dán nemzetségéből, hatvankét ezer és hétszáz.
40. Áser fijai közűl az ő nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a neveknek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
41 Az ő megszámláltattai Áser nemzetségéből, negyvenegy ezer és ötszáz.
42. A Nafthali fijainak nemzetségek, az ő házoknépe szerint, az ő attyaiknak házok szerint, a neveknek száma szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehető.
43. Az ő megszámláltattai a Nafthali nemzetségéből, ötvenhárom ezer és négyszáz.
44. Ezek azok a megszámláltattak, kiket megszámlált Mózes és Áron: és az Izráelnek Fejedelmei a tizenkét férjfiak, kik közűl mindenik az ő attyának házában fő vala.
45. Voltak annakokáért mindnyájan kik megszámláltattak, az Izráel fijai, az ő attyaiknak házok szerint, húsz esztendős fiútól fogva és feljebb, minden harczra kimehetők az Izráelben.
46. Voltak *mondom* mindnyájan a megszámláltattak, hatszáz * háromezer ötszáz ötven.

* 2 Móz. 38, 26.

47. De a Léviták * az ő attyaiknak házoknépe szerint nem számláltattak azok közé. * rész 3, 1–17. s a t.

48. Mert szólott vala az Úr Mózesnek, ezt mondván:

49. De mindazáltal a Lévi nemzetségét meg * ne számláljad, és azokat ne számláljad az Izráel fijai közé. * rész 2, 33.

50. Hanem a Lévitákat rendeld a Bizonyságtétel hajlékához; és minden ő edényihez, és minden ahoz valókhoz, ők viseljék a hajlékot, és annak minden edényit, és ők szolgáljanak annak, és a hajlék körűl járjanak tábort.

51. Mikor pedig a hajléknak elébb kell indulni, a Léviták szedjék el azt egymástól, mikor pedig megálland a hajlék, a Léviták állassák azt fel, és az idegen a ki oda járuland * meghaljon. * rész 3, 38.

52. És tábort járjanak az Izráel fijai kiki az ő táborában, és kiki az ő zászlója alatt, az ő seregek szerint.

53. A Léviták pedig tábort járjanak a Bizonyságtétel hajléka * körűl, hogy ne legyen harag az Izráel fijainak Gyülekezetin; és foglalatosok legyenek a Léviták a Bizonyságtétel hajlékának őrizetében. * rész 3, 7. 23. 29. 35. 38.

54. Cselekedének annakokáért az Izráel fijai mind a szerint, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek: úgy cselekedének.

II. RÉSZ.

Minémű rendet tartsanak az úton, és a táborjárásban: Minden nemzetségben ki legyen a Fejedelem.

És szóla az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:

2. Az Izráel fijai, kiki az ő zászlója alatt, az ő attyaiknak házoknépének zászlója alatt járjon tábort: A Gyülekezetnek Sátora körűl távol járjon tábort.

3. *Ezek* járjanak pedig tábort napkelet felől naptámadatban, a Júda táborának zászlója az ő seregei szerint, és a Júda fijainak Fejedelme *legyen* Naasson, Amminádáb fija.

4. És az ő serege és számláltattai, hetvennégy ezer és hatszáz.

5. Tábort járjon pedig ő mellette az Issakhár nemzetsége, és az Issakhár fijainak Fejedelme *legyen* Néthánéel, Suárnak fija.

6. És az ő serege és az ő számláltattai, ötvennégy ezer és négyszáz.

7. Ismét a Zebulon nemzetsége, és a Zebulon fijainak Fejedelme Eliáb Hélon fija.

8. És az ő serege és az ő számláltattai, ötvenhét ezer négyszáz.

9. Mindnyájan a Júda táborának számláltattai, száz nyolczvanhat ezer *és* négyszáz, az ő seregek szerint: elöljárók legyenek ezek.

10. A Rúben táborának zászlója legyen dél felől az ő seregei szerint, és a Rúben fijainak Fejedelme legyen Elisúr, a Sedeur fija.

11. És az ő serege és számláltattai, negyvenhat ezer és ötszáz.

12. Tábort járjanak pedig ő mellette: a Simeon nemzetsége, és a Simeon fijainak Fejedelme *legyen* Selúmiel, Surisaddai fija.

13. És az ő serege és számláltattai, ötvenkilencz ezer és háromszáz.

14. Ismét a Gád nemzetsége, és a Gád fijainak Fejedelme Eliásáf, a Réhuel fija.

15. És az ő serege és számláltattai, negyvenöt ezer és hatszáz ötven.

16. Mindnyájan, a kik megszámlálva voltak a Rúben táborában száz ötvenegy ezer és négyszáz ötven az ő seregek szerint: és második legyenek a menetelben.

17. Annakutánna menjen a Gyülekezet Sátora, *tudniillik* a Léviták tábora, a táboroknak közepette: A miképen tábort járnak, a képen járjanak kiki az ő helyén az ő zászlója mellett.

18. Az Efraim táborának zászlója az ő seregei szerint *legyen* napenyészet felől, és az Efraim fijainak Fejedelme *legyen* Elisáma, Ammihud fija.

19. És az ő serege és számláltattai, negyven ezer ötszáz.

20. És ő mellette *legyen* a Manasse nemzetsége, és a Manasse fijainak Fejedelme *legyen* Gámliel, a Pédasur fija.

21. És az ő serege és számláltattai, harminczkét ezer hétszáz.

22. Ismét a Benjámin nemzetsége és a Benjámin fijainak Fejedelme *legyen* Abidám, Gideóni fija.

23. És az ő serege és számláltattai, harminczöt ezer és négyszáz.

24. Mindnyájan az Efraim táborában, kik megszámlálva voltak, száz nyolczezer és száz az ő seregekben: harmad *rendben* menjenek.

25. A Dán táborának zászlója *legyen* éjszak felől az ő seregei szerint: és a

Dán fijainak Fejedelme Áhiézer, Ammisaddai fija.

26. És az ő serege és számláltattai, hatvankét ezer és hétszáz.

27. Tábort járjon pedig ő mellette az Áser nemzetsége: és az Áser fijainak Fejedelme *legyen* Págiel, az Okrán fija.

28. És az ő serege, és számláltattai, negyvenegy ezer és ötszáz.

29. Ismét a Nafthali nemzetsége és a Nafthali fijainak Fejedelme Akhira, Enán fija.

30. És az ő serege és számláltattai, ötvenhárom ezer és négyszáz.

31. Mindnyájan a megszámláltattak a Dán seregében, *lőnek* száz ötvenhét ezer és hatszáz; utolsó *renden* menjenek az ő zászlójok szerint.

32. Ezek az Izráel fijainak számláltattai az ő attyaiknak házok szerint, mindnyájan, kik megszámlálva voltak táborokban, az ő seregek szerint, * hatszáz háromezer ötszáz és ötven.
*2 Móz. 38, 26. rész 1, 46.

33. Továbbá a Léviták nem voltak megszámlálva * az Izráel fijai között, a miképen megparancsolta volt az Úr Mózesnek. *rész 1, 48. 49.

34. És cselekedének az Izráel fijai mind a szerint a miképen parancsolta volt az Úr Mózesnek, a képen járának tábort, az ő zászlójok szerint, úgy járának kiki az ő nemzetsége szerint, az ő attyaiknak háza szerint.

III. RÉSZ.

Megszámlálása a Lévitáknak, és az elsőszülötteknek.

Ezek pedig Áronnak és Mózesnek nemzetségei, attól fogva hogy szólott az Úr Mózesnek a * Sinai hegyen.
*2 Móz. 19, 1—3.

2. Ezek pedig az Áron fijainak neveik: Elsőszülötte * Nádáb, azután Abihú, Eleázár és Ithamár. *2 Móz. 6, 23.

3. Ezek az Áron fijainak a megkenetett Papoknak neveik, kiknek megszentelte * volt kezeket, hogy Papságot viselnének. *2 Móz. 40, 14—16. 3 Móz. 8, 30.

4. Meghala pedig * Nádáb és Abihú az Úr előtt, mikor áldozának külső tűzzel az Úr előtt a Sinai pusztájában, és fijaik nincsenek őnékik. És Papságot visele Eleázár és Ithamár Áron előtt az ő attyok előtt.
*3 Móz. 10. 1. 2. rész 26, 61.

5. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:

6. Hozd elő a Lévi nemzetségét és állassad Áron Pap eleibe, hogy szolgáljanak * néki. *rész 18, 1—6.

7. És őrizzék az ő őrizetit, és mind az egész Gyülekezetnek őrizetit, a Gyülekezetnek * hajléka előtt, és végezzék a körűl való † szolgálatot.
*rész 1, 53. 16, 9. †rész 4, 4—33.

8. Megőrizzék pedig a Gyülekezet sátorának minden eszközét is, és az Izráel fijainak őrizetét is, hogy végezzék a hajlék körűl való szolgálatot.

9. Adjad, *mondom,* a Lévitákat Áronnak és az ő fijainak: mert valóban néki adattak az Izráel fijaitól.

10. Áront pedig és az ő fijait előttök járóvá tegyed, hogy őrizzék az ő Papságokat: mert ha valaki idegen oda járuländ, meghal.

11. Szóla ezek felett az Úr Mózesnek, mondván:

12. Bizonyára én választottam a Lévitákat az Izráel fijai közűl, minden elsőszülött * helyett, mely az ő annyának méhét † megnyitja az Izráel fijai között Azért legyenek a Léviták enyimek.
*2 Móz. 13, 2. †rész 8, 16.

13. Mert enyim minden elsőszülött a naptól fogva, hogy megöltem minden elsőszülöttet Égyiptom földében, magamnak szenteltem * minden elsőszülöttet az Izráelben, mind emberek közűl, s mind oktalan állatok közűl, enyimek lésznek. Én vagyok az Úr.
*2 Móz. 13, 2. 34, 19. Luk. 2, 23.

14. Szóla azután az Úr Mózesnek a Sinai pusztájában, mondván:

15. Számláld meg a Lévi fijait az ő attyaiknak házok szerint, az ő házoknépe szerint, minden férjfiat egy hónapitól fogva, és azon felűl megszámlálj.

16. Megszámlálá annakokáért Mózes őket az Úrnak szava szerint, a miképen hagyatott vala néki.

17. És * ezek voltak a Lévi fijai az ő nevek szerint: Gerson, Kéhát és Mérári. *2 Móz. 6, 16. 17.

18. Ezek pedig a Gerson fijainak neveik az ő házoknépe szerint, Libni és Simhi.

19. Továbbá a Kéhát * fijai az ő házoknépe szerint, Amrám és Iczhár, Hebron és Uzziel. *2 Móz. 6, 18.

20. A Mérári fijai pedig az ő házoknépe szerint: Makhli és Músi. Ezek a Lévi nemzetségei, az ő attyaiknak házok szerint.

21. Gersontól *származtak* a Libni nemzetsége és a Simhi nemzetsége, ezek a Gersoniták nemzetségei.

22. Azoknak számláltattai minden férjfiaknak számok szerint, egy hónapi fiútól fogva és feljebb, azoknak, *mondom,* számláltattai hétezer és ötszáz.

23. És a Gersonitáknak nemzetségei a Hajlék megett járjanak tábort napenyészet felől.

24. És a Gersoniták attyok háznépének Fejedelme legyen Eliásáf a Láel fija.

25. A Gerson fijainak pedig őrizete a gyülekezetnek sátorában lészen: a Hajlék, a Sátor, annak fedele, és a gyülekezet sátora ajtajának superlátja.

26. Ismét a pitvarnak kárpitjai, és a pitvar ajtajának superlátja, mely *vala* a Hajlék mellett és az oltár mellett köröskörűl, és annak kötelei minden hozzá tartozó szolgálatival egybe.

27. Kéháttól pedig *származott* az Amrám cselédje és az Iczhár cselédje és a Hebron cselédje és az Uzziel cselédje: Ez a Kéhátnak cselédje:

28. Minden férjfiúnak száma szerint, egy hónapi fiútól fogva és feljebb, *lőnek* nyolczezeren és hatszázan, kik a szenthelynek őrizői voltak.

29. A Kéhát fijainak nemzetségei tábort járjanak a Hajléknak oldala mellett dél felől.

30. És a Kéhátiták cselédjének attya házának Fejedelme legyen Elisáfán, Uzzielnek fija.

31. Az ő őrizetek pedig, a láda és az asztal, és a gyertyatartó, és az oltárok, és a szenthelynek edényei, melyekkel szolgálnak, és a superlát minden ahoz tartozó szolgálattal.

32. Továbbá a Léviták Fejedelmeinek Fejedelme *legyen* Eleázár, az Áron Pap fija: A szenthajlék mellett vigyázóknak fejedelemsége *legyen ő rajta.*

33. Méráritól származott a Makhli és Músi nemzetsége; ezek a Mérári nemzetségei.

34. Ezeknek pedig számláltattai minden férjfiúnak száma szerint egy hónapi fiútól fogva és feljebb hatezer és kétszáz.

35. És a Mérári cselédjének attyai házának Fejedelme *legyen* Suriel, az Abihail fijai, és ezek tábort járjanak a hajléknak észak felől való oldala mellett.

36. A Mérári fijainak pedig őrizeti tiszte a hajléknak deszkái és annak rudjai, oszlopai és annak talpai, minden edényei és minden ahoz tartozó szolgálat.

37. A pitvar körűl való oszlopok és azoknak talpai, azoknak szegei és kötelei.

38. A kik pedig tábort járjanak a hajlék előtt napkelet felől a gyülekezet sátorának első része felől, napkelet felől *legyenek* Mózes és Áron, és az ő fijai, hogy a szenthelyet őrizzék az Izráel fijai helyett. Bizonyára ha idegen * oda járuland, meghal. * vers 10.

39. A Lévitáknak minden számláltattai, kiket megszámláltak Mózes és Áron az Úrnak beszéde szerint, az ő házoknépe szerint, mindnyájan a férjfiak egy hónapi fiútól fogva és azon felűl huszonkét * ezer. * rész 26, 62.

40. És monda az Úr Mózesnek: Számláld meg az Izráel fijainak minden elsőszülöttét, egy hónapi * fiútól fogva és feljebb, és vegyed az ő neveknek számát. * rész 18, 15. 16.

41. És válaszd a Lévitákat nékem (én vagyok az Úr) az Izráel fijainak minden elsőszülötti helyett; és a Lévitáknak barmaikat, az Izráel fijai barmaiknak minden első fajzati helyett.

42. Megszámlálá annakokáért Mózes, a mint parancsolta vala néki az Úr, az Izráel fijainak minden elsőszülöttét.

43. És valának minden első férjfiú szülöttek az ő neveiknek számok szerint, egy hónapi fiútól fogva és feljebb, az ő számok szerint, huszonkét ezeren kétszázan és hetvenhárman.

44. És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

45. Vegyed a Lévitákat az Izráel fijai közűl való minden elsőszülöttek helyett: és a Lévitáknak barmaikat az ő barmaik helyett, és legyenek enyimek a Léviták. Én *vagyok* az Úr.

46. Továbbá *a mi néz* a kétszáz és hetven háromnak megváltás*ára*, kik a Lévitá*knak számá*t meghaladták, az Izráelitáknak elsőszülöttei közűl.

47. Végy öt-öt * siklust minden személyért a szenthajléknak † siklusa szerint, husz fillér *érő* a siklus.
* 3 Móz. 27, 6. 7. † 2 Móz. 30, 13.

48. És adjad azt a pénzt Áronnak és az ő fijainak, azoknak váltságok pénzét, kiknek számok felülhaladja a Léviták *számok*at.

49. Vevé annakokáért Mózes a váltságnak pénzét azoktól, kik felűlhaladják vala *a Lévitáknak számokat,* a Lévitáktól megváltatott *elsőszülöttek* felett.

50. Vevé az Izráel fijainak elsőszülöt-

titől e pénzt, *tudniillik* ezer háromszáz és hatvanöt siklust, a szenthelynek siklusa szerint.

51. És adá Mózes a megváltattaknak pénzét Áronnak és az ő fijainak, az Úrnak beszéde szerint, a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek.

IV. RÉSZ.

Tisztek a Léviták három nemzetségének.

És szóla az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:

2. Vegyed számát a Kéhát fijainak a Lévi közűl az ő cselédjek szerint, és az ő attyoknak házok szerint.

3. Attól fogva, a ki harmincz esztendős és azon felűl mind addig, a ki ötven esztendős, valakik alkalmatosok a szolgálatra hogy munkálkodjanak a gyülekezetnek sátorában.

4. E *legyen* tisztek a Kéhát fijainak a gyülekezetnek sátorában; a szentséges dolgok*ról való gondviselés.*

5. Először pedig Áron és az ő fijai mikor másuvá kell szállani a tábornak, eljőjjenek és letegyék a kárpitnak superlátját, és bétakarják azzal a Bizonyságnak ládáját.

6. És borítsanak arra borzbőrből csinált kárpitot, minekutánna azt egészen béborítják égszínű posztóval, és annak rudjait is bétegyék.

7. És az *Isten* eleibe vitetett *kenyereknek* asztalát borítsák bé égszínű posztóval, azon felűl tévén a tálakat, temjéntartókat, a seprőket és a fedőtálakat: és ama szüntelen * való kenyér azon legyen. *2 Móz. 25, 30.

8. És minekutánna veres posztóval azt béborítják, azon felűl béborítsák borzbőrből csinált kárpittal: annakutánna az ő rudjait is bétegyék.

9. Vigyenek annakfelette égszínű posztót, és fedjék bé a világnak gyertyatartóját * *vele,* és annak lámpásait és ollóit, hamvévőivel egybe, és az ő olajának minden edényeit, melyekkel szolgálnak a *gyertyatartó* körűl.
*2 Móz. 25, 31—39.

10. És helyheztessék azt minden ő edényeivel a borzbőrből csinált kárpitba és tegyék azt rudakra.

11. Az arany oltárt is borítsák bé égszínű posztóval, és fedjék bé borzbőrből csinált kárpittal, és tegyék bé annak a rudjait *is.*

12. Vegyék annakfelette mind a szerszámokat is, melyekkel szolgálni fognak a szenthelyben, és helyheztessék égszínű posztóban, és fedjék bé azokat borzbőrből csinált kárpittal, és tegyék rudakra.

13. Annakutánna a hamvat az oltárról eltisztítván, terítsenek arra bársonyszínű posztót.

14. És tegyék arra minden ő edényeit, melyekkel szolgálnak azon, fogóit, szítóit, seprőit és medenczéit, az oltárnak minden edényeit; és borítsanak arra borzbőrből csinált kárpitot, és tegyék bé az ő rudjait *is.*

15. *Mikor* pedig végét veti Áron és az ő fijai a szenthajléknak és annak minden edényeinek bétakarásának, mikor el akar indulni a tábor, akkor jőjjenek el a Kéhát fijai, hogy elvigyék azokat; de ne illessék a szenthelynek semmi edényeit, hogy meg ne haljanak: Ezek a Kéhát fijainak terhek a gyülekezet sátorában.

16. Eleázárnak pedig az Áron Pap fijának tiszte, a gyertyatartónak olaja, és a drága szerszámokkal csinált füstölés, a szüntelen való áldozatnak Minhája, és a kenetnek olaja. Ez az egész hajlékról és mindenekről, melyek abban vannak, mind a szentséges helyről, mind annak edényeiről való gondviselés.

17. Szóla pedig az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:

18. Meglássátok, hogy a Kéhátiták háznépének nemzetsége a Léviták közűl ki ne gyomláltassék:

19. Hanem ezt míveljétek ő velek, hogy éljenek és meg ne haljanak, mikor járulándanak a szentségeknek szentségéhez: Áron és az ő fijai jőjjenek el, és rendeljék el őket mindeniket az ő tisztére és az ő terhére.

20. Bé ne menjenek, hogy meglássák mikor bétakarják a *Papok* a szentséges állatokat, és meg ne haljanak.

21. Szóla ezek felett az Úr Mózesnek, mondván :

22. Vegyed számokat a Gerson fijainak az ő attyoknak házok szerint, és az ő nemzetségek szerint.

23. Attól fogva a ki harmincz esztendős és azon felűl mind addig, a ki ötven esztendős, megszámláljad őket, valamennyin alkalmatosok a szolgálatra, hogy munkálkodjanak a gyülekezetnek sátorában.

24. E legyen munkájok a Gersoniták nemzetséginek a szolgálatban és a teher*hordozás*ban:

25. Hordozzák a hajléknak kárpit-

jait és a gyülekezetnek sátorát, annak fedelét és a borzbőrből csinált kárpitot, mely ő rajta vagyon felül, és a gyülekezet sátora ajtajának superlátját.

26. A pitvarnak is kárpitjait, és a pitvar kapuja ajtajának kárpitját, mely vagyon a hajlék mellett és az oltár mellett köröskörül, és azoknak köteleit, és az ő szolgálatjoknak minden edényeit, és valamik csináltattak azokhoz, hogy szolgáljanak *azokkal.*

27. Áronnak és az ő fijainak beszédek szerint legyen minden szolgálatjok a Gersoniták fijainak, minden ő terhekben és minden ő tisztekben; minden ő terheket pedig az ő őrizetekre bízzátok.

28. Ez a Gersoniták fijai cselédjének szolgálatja a gyülekezetnek sátorában; kiknek szolgálatjok legyen az Áron Pap fijának, Ithamárnak gondviselése alatt.

29. *Annakfelette* a Mérári fijait is az ő nemzetségek szerint, az ő attyoknak házok szerint számláld meg.

30. Attól fogva, a ki harmincz esztendős és annál feljebb, mind addig, a ki ötven esztendős, megszámláljad őket, valakik alkalmatosok a szolgálatra, hogy a gyülekezetnek sátorában munkálódjanak.

31. Ezek pedig az ő terhek mellett való vigyázások minden ő szolgálatjok szerint; a gyülekezetnek sátorában *tudniillik* a hajléknak * deszkái, annak rudjai, oszlopai és talpai.
*2 Móz. 26,16--27.37.

32. A pitvarnak is köröskörül való oszlopai * és azoknak talpai, és azoknak szegei, és azoknak kötelei, azoknak minden szerszámai és azoknak minden szolgálatjok*hoz való edényeik:* és nevek szerint megszámláljátok az ő szolgálatjok terhének minden edényeit.
*2 Móz. 27,9—15.

33. E lészen szolgálatjok a Mérári fijai cselédinek, melylyel szolgáljanak a gyülekezet sátorában, Ithamárnak, az Áron Pap fijának keze alatt.

34. És megszámlálá Mózes és Áron és a gyülekezetnek Fejedelmei a Kéhátiták fijait, az ő nemzetségek szerint és az ő attyoknak házok szerint.

35. Attól fogva, a ki harmincz esztendős vala és annál feljebb mind addig, a ki ötven esztendős vala, valamenynyin alkalmatosok valának a szolgálatra a gyülekezetnek sátorában.

36. Vala pedig azoknak számok az ő nemzetségek szerint kétezer hétszáz és ötven.

37. Ezek a Kéhátiták nemzetséginek számláltattai, kik alkalmatosok valának a szolgálatra a gyülekezetnek sátorában, a kiket megszámlált Mózes és Áron az Úrnak parancsolatja szerint, a Mózes keze által.

38. A Gerson fijainak számok az ő nemzetségek szerint, és az ő attyaiknak házok szerint.

39. Attól fogva a ki harmincz esztendős vala, és azon felül mind addig, a ki ötven esztendős vala, valamennyin alkalmatosok valának a szolgálatra a gyülekezetnek sátorában.

40. Azoknak *mondom* számok az ő nemzetségek szerint, az ő attyoknak házok szerint kétezer hatszáz és harmincz.

41. Ezek a Gerson fijai cselédjeknek számok, kik mindnyájan szolgálnak a gyülekezet sátorában, kiket megszámlált Mózes és Áron az * Úrnak beszéde szerint.
*vers 1.

42. A Mérári fijai nemzetséginek számok az ő cselédjek szerint, az ő attyoknak házok szerint.

43. Attól fogva a ki harmincz esztendős vala, és annál feljebb mind addig a ki ötven esztendős vala, valamennyin alkalmatosok valának a szolgálatra a gyülekezetnek sátorában.

44. Az ő számok *mondom* az ő nemzetségek szerint, háromezer és kétszáz.

45. Ezek a Mérári fijai cselédjének számláltattai, kiket megszámlált Mózes és Áron az Úrnak beszéde szerint, a Mózes keze által.

46. Mindnyájan a megszámláltattak, kiket megszámlált Mózes és Áron, és az Izráel Fejedelmei az ő nemzetségeknek és az ő attyoknak házok szerint a Léviták.

47. Attól fogva a ki harmincz esztendős *volt,* mind addig a ki ötven esztendős *volt,* valakik alkalmatosok a szolgálatra, az *Isten tiszteletére való* szolgálatnak gyakorlására, és az ő terhekben való munkára a gyülekezetnek sátorában.

48. Azoknak *mondom* számláltattai voltak nyolczezeren ötszázan és nyolczvanan.

49. Az Úrnak beszéde szerint számlálta őket Mózesnek keze által, mindeniket az ő szolgálatja szerint, és az ő terhe szerint; azok számláltattak vala pedig meg, kiket az Úr * parancsolt vala Mózesnek.
*vers 21. 23.

V. RÉSZ.

A tábornak tisztán tartása: Elidegenitett marhának visszaadása: Feleségére gyanús férjfiúnak csendesitése.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Parancsold meg az Izráel fijainak,
hogy kiüzzenek a táborból minden * bélpoklost, és mindent, valakinek † férjfiúi
magva kifoly, és mindent, valaki megundokittatott holttestnek illetése miatt.
* 3 Móz. 13, 3—46. † 3 Móz. 15, 2.
3. Mind férjfiakat, mind asszonyokat
kiüzzetek, a táboron kivűl üzzétek őket,
hogy meg ne undokítsák az ő táborokat azok, a kik * között én lakozom.
* rész 11, 20.
4. És úgy cselekedének az Izráel fijai,
és kiüzék azokat a táboron kivűl, a miképen meghagyta vala az Úr Mózesnek,
úgy cselekedének az Izráel fijai.
5. Szóla annakfelette az Úr Mózesnek,
mondván:
6. Parancsold meg az Izráel fijainak:
Akár férjfiú, * akár asszony, mikor cselekedéndenek az embereknek bűnök közűl valamelyet, vétkezvén az Úr ellen,
és bűnt cselekedéndik valamely lélek;
* 3 Móz. 6, 1—5.
7. Megvallják az ő bűnöket, a melyet
cselekedtek, és * fizesse meg azt a miben vétkezett épen, és annak ötödrészét
adja arra felűl, és adja annak, a ki
ellen vétkezett. * 3 Móz. 6, 5.
8. Ha nem lejénd annak a férjfiúnak
attyafia, a kinek megfizetné a kárt: adja
azt az Úrnak, és legyen a Papé a megtisztításra való koson kivűl, melylyel
megtisztítja őtet *a Pap*.
9. Az Izráelitáktól Istennek szenteltetett állatokból való felemeltetett ajándék
azé a Papé legyen, a kihez azt viszik:
10. És kinek-kinek megszenteltetett
állati azé legyenek, a mikor adándja
azokat az ember a Papnak, azé legyenek.
11. Szóla annakfelette az Úr Mózesnek, mondván:
12. Szólj az Izráel fijainak, és mond
meg nékik: Mikor elhajol valakinek felesége, és vétkezéndik az ő férje ellen:
13. És háland valaki ő vele, mely dolog az ő férjétől eltitkolva és elfedezve
vagyon, hogy az ő felesége megfertéztetett: bizonyság pedig nem lejénd ő
ellene, mivelhogy a bűnön nem kapták.
14. Ha felindúl ő benne az ő feleségéhez való kétség, annyira hogy kételkedjék az ő feleségéhez, mely immár tisztátalanná lett: vagy felindúl ő benne
az ő feleségéhez való kétsége, annyira
hogy feleségéhez kételkedjék, jóllehet az
meg nem fertéztetett:
15. Akkor vigye a férjfiú az ő feleségét a Paphoz; és vigye el az ő áldozatjára való ajándékát azzal egyetemben,
tudniillik egy Efa árpalisztnek tizedrészét: de ne öntsön arra olajat és ne
tegyen arra temjént; mert házasságban
való tisztaság megromlásának gyanúságának áldozatja, és emlékeztetésnek
áldozatja, mely eszébe juttatja az embernek a gonoszságot.
16. És az asszonyt hívja elő a Pap, és
állassa őtet az Úr eleibe.
17. És vegyen a Pap szent vizet földből csinált edénybe, a porból is, a mely
lejénd a sátornak pádimentomán, vegyen
a Pap és bocsássa azt a vízbe.
18. És állassa a Pap az asszonyt az
Úr eleibe, és az asszonynak fejét mezítelenítse meg, és tegye annak az asszonynak kezére az emlékezetnek ajándékát,
mely áldozat házasság tisztaságához való
gyanuságnak ajándéka; és a Papnak
kezében legyenek keserű vizek, átoknak vizei.
19. És esküvéssel kénszerítse őtet a
Pap, és azt mondja az asszonynak:
Hogyha valaki te veled nem közösködött, és hogyha el nem hajlottál tisztátalanságra a te férjed kivűl, ne ártson
néked a keserű átkozott víz.
20. Ha pedig elhajlottál a te férjed kivűl, és megszeplősíttettél, és más férjfiúval közösűltél a te férjed kivűl:
21. Esküvéssel kénszerítse, *mondom*,
azt az asszonyt a Pap, átoknak esküvésével, és ezt mondja az asszonynak: Tegyen téged az Úr átokká, és példává a
te néped között, minekutánna az Úr
megszáraztja a te tomporodat, és a te
méhedet dagadással megveri.
22. És bémenjenek ez átkozott vizek
a te belső részeidbe, hogy megdagadjon
a te méhed, és megszáradjon a te tomporod: és az asszony mondja, Ámen!
Ámen!
23. És írja fel a Pap ez átkokat valami
kártára, és törölje el annakutánna azokat a keserű vizekkel.
24. És itassa meg az asszonynyal a
keserű átkozott vizet; és bémennek ő
belé az átkozott és keserű vizek.
25. Annakutánna vegye el a Pap az
asszonynak kezéből a házasságbeli tisztasághoz való gyanúságnak áldozatját
és emelje fel azt az Úr előtt, és áldozzék azzal az oltáron.
26. És a Pap egy teljes marokkal vé-

vén abból az ajándékból, áldozza meg azt jóillatúl az oltáron, és annakutánna adja meginni az asszonynak a vizet.

27. Megitassa, *mondom,* vele a vizet, és ha megszeplősíttetett lejénd, és ha vétkezett valóba az ő férje ellen: tehát bémennek azok az átkozott vizek ő belé, melyek fordulnak keserűségre, és megdagad az ő méhe, és megszárad az ő tompora, és lészen az az asszony átkozott az ő népe között.

28. Hogyha meg nem szeplősíttetett az asszony, hanem tiszta lejénd: tehát ártatlan lészen és tenyésző lészen.

29. Ez a házasságbeli tisztasághoz való gyanúságnak törvénye, mikor elhajol az asszony az ő férjétől és megszeplősíttetik.

30. Vagy ha felindúl valakiben a kételkedés, annyira, hogy kételkedjék feleségéhez, és az ő feleségét állatja az Úr eleibe, és a Pap cselekeszik azzal mind e törvény szerint.

31. És ilyen módon ártatlan lészen a férjfiú a bűntől, de az asszony az ő bűnének terhét hordozza.

VI. RÉSZ.

Nazareusok törvénye: Közönséges áldás.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

2. Szólj az Izráel fijainak és mond meg nékik: Mikor férjfiú vagy asszony fogadást tészen, és esküvéssel a Nazareusságra kötelezi magát, hogy *tudniillik* az Úrnak Nazareusságra szenteli magát:

3. Bortól és részegítő italtól elszakaszsza magát, a boreczetet és a részegítő állatnak eczetjét ne igya, és semmi megvizesített szőlőből csinált italt ne igyék, sőt még új szőlőt se egyék, se pedig asszú*szőlőt.*

4. Az ő Nazareusságának minden napjain semmit a félét ne igyék, valami lészen a szőlőtőről, a szőlőmagvától fogva a szőlőhajáig.

5. Az ő Nazareussága fogadásának minden napjain * beretva az ő fejére ne menjen, míglen bé nem teljesednek a napok, melyeken fogadással Nazareusságra szentelte magát az Úrnak; szent legyen, hagyja nevekedni az ő fejének haját. * Bir. 13, 5. Luk. 1, 15. 1 Sám. 1, 11.

6. A napokon, melyeken fogadással Nazareusságra szenteli magát az Úrnak, a megholtnak testéhez bé ne menjen.

7. Sőt se az ő attyának, se az ő anyjának, se az ő attyafiának, se az ő nénnyének holttestekkel meg ne fertéztesse magát, mikor meghalándanak: mert az ő Istenének Nazareusságát viseli az ő fején.

8. Az ő Nazareusságának minden napjain szent legyen az Úrnak.

9. Hogyha pedig valaki meghalánd ő nála hirtelenséggel, és megfertézteti az ő Nazareusságának fejét, nyírje meg az ő fejét az ő tisztulásának napján, hetedik napon nyírje meg azt.

10. Nyolczadik napon pedig vigyen két gerliczét * vagy két galambfiat a Papnak, a gyülekezet sátora ajtajához. * 3 Móz. 1, 14.

11. És áldozza meg a Pap egyiket a bűnért, a másikat pedig egészen égőáldozatúl, és tisztítsa meg azt abból, hogy vétkezett a holttest miatt; és szentelje meg annak fejét azon napon.

12. És újonnan fogadást tévén az Úrnak az ő Nazareusságra való magaszentelésének napjáról, vigyen az ő bűnéért egy esztendős bárányt; az előtt való napok pedig haszontalanok legyenek: mert megfertéztetett volt az ő Nazareussága.

13. E legyen pedig az *Istennek* Nazareusságra szenteltetett embernek törvénye, a mely napon bételjesedik az ő Nazareusságának napja, menjen a gyülekezet sátorának ajtajához.

14. És vigye fel az ő áldozatját az Úrnak, egy esztendős ép hím bárányt egészen megégetendő áldozatra, és egy esztendős nőstény ép bárányt, bűnért való áldozatra, és egy ép kost háláadó-áldozatra.

15. Ezek felett egy kosár kovász nélkűl való kenyereket, olajjal meghintett zsemlyebéleseket, és kovász nélkűl való pogácsákat olajjal megkenetteket, azoknak Minhájokkal és italiáldozatjokkal.

16. Vigye azokat a Pap az Úr eleibe, és áldozzék annak bűneért való áldozatot, és egészen megégetendő áldozatot.

17. A kost is áldozza meg háláadóáldozatúl az Úrnak, a kovász nélkűl valókkal egyetemben, melyek a kosárban lésznek: áldozza meg a Pap annak Minháját és italiáldozatját is.

18. Akkor a Nazareus nyírje * meg az ő Nazareusságának fejét a gyülekezet sátorának ajtajánál, és vegye az ő Nazareusságának haját, és tegye azt a tűzre, mely vagyon a háláadásért való áldozat alatt. * Csel. 21, 24.

19. Vegye annakutánna a Pap a kosnak megfőtt lapoczkáját, és egy ko-

vász nélkűl való bélest a kosárból, és egy kovász nélkűl való pogácsát, és tegye a Nazareusnak kezére, minekutánna elnyírettetik az ő Nazareussága.

20. És emelje fel a Pap azokat az Úr előtt; a Papnak szenteltetett ez, a felemeltetett szegynek és felemeltetett lapoczkának felette, és annakutánna igyék bort a Nazareus.

21. Ez a Nazareusnak törvénye, a ki fogadást tejénd, *és* az ő Nazareusságáért az Úrnak fogadott áldozatjának törvénye, azonkivűl a mit szabad akaratja szerint ajándékoz: Az ő fogadása szerint, melyet fogadott, a képen cselekedjék, az ő Nazareusságának törvénye szerint.

22. És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

23. Szólj Áronnak és az ő fijainak, mondván: Így áldjátok meg az Izráel fijait, mondván nékik:

24. Áldjon meg tégedet az Úr, és őrizzen meg tégedet.

25. Világosítsa meg az Úr az ő orczáját te rajtad, és könyörűljön te rajtad.

26. Fordítsa az Úr az ő orczáját te reád, és adjon békességet néked.

27. És az én nevemet vessék az Izráel fijaira, és én megáldom őket.

VII. RÉSZ.

Az Izráel nemzetsége tizenkét Fejedelmeinek, a szenthajlék és az oltár felemeltetések után lett ajándékok.

És lőn a mely napon elvégezé Mózes a Sátornak * felemelését, megkené azt és megszentelé minden edényeivel egybe, az oltárt is és annak minden edényeit megkené és megszentelé.

* 2 Móz. 40, 1—33.

2. Akkor ajándékokat vivének az Izráel Fejedelmei az ő attyok házának fejei; ezek valának a nemzetségek Fejedelmei, és ugyanezek valának a megszámláltattaknak fejei.

3. És vivék az ő ajándékokat az Úr eleibe, hat borított szekereket, és tizenkét ökröket, egy szekeret két Fejedelemért, és mindenikért egy-egy ökröt: és ajándékon vivék azt a sátor eleibe.

4. És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

5. Vedd el ő tőlök és szolgáljanak azok a gyülekezet sátorának szolgálatjában: és adjad azokat a Lévitáknak, mindeniknek az ő szolgálatja szerint.

6. Elvevé azért Mózes a szekereket és ökröket, és adá azokat a Lévitáknak.

7. Két szekeret és négy ökröt a Gerson fijainak az ő szolgálatjok szerint.

8. Négy szekeret pedig és nyolcz ökröt ada a Mérári fijainak az ő szolgálatjok szerint, Ithamárnak Áron Pap fijának keze alá.

9. A Kéhát fijainak pedig semmit nem ada: mert a szentséges állatok körűl való szolgálat vala ő rajtok, melyet vállokon viselnek vala.

10. Vivének annakokáért a Fejedelmek az oltárnak megszentelésére azon napon, a melyen megkenettetett volt, vivének *mondom,* ajándékokat a Fejedelmek az oltár eleibe.

11. És monda az Úr Mózesnek: A Fejedelmek egyenként, külön-külön napon vigyék az ő ajándékokat az oltárnak megszentelésére.

12. És vivé első napon az ő ajándékát Naasson, az Ammínádáb fija, Júda nemzetségéből.

13. Vala pedig az ő ajándéka, egy ezüsttál, száz és harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár hetven siklus nyomó, a szent siklus * szerint, és mind a kettő teljes vala Minhának való olajjal meghintett zsemlyeliszttel.

* 2 Móz. 30, 13.

14. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.

15. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány egészen megégetendő áldozatra.

16. Egy kecskebak a bűnért való áldozatra.

17. És a háláadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt kecskebak, öt bárányok esztendősök. E volt Naassonnak Ammínádáb fijának ajándéka.

18. Másodnapon ajándékot vive Néthanéel, Suárnak fija, Issakhár nemzetségének Fejedelme.

19. Elővivé az ő ajándékát egy ezüsttálat, mely száz és harmincz siklus nyomó vala, egy ezüstpohárt, mely hetven siklus nyomó vala, a szent siklus * szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhának való zsemlyeliszttel. * 2 Móz. 30, 13.

20. Egy aranykalánt tíz siklus nyomót, teljest jóillatra való szerszámokkal.

21. Egy gyermekded tulkot, egy kost, egy esztendős bárányt tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

22. Egy kecskebakot a bűnért való áldozatra.

23. És a hálaadásnak áldozatjára két ökröt, öt kost, öt bakot, esztendős bárányokat ötöt. E volt Néthanéelnek a Suár fijának ajándéka.

24. Harmadik napon a Zebulon fijainak Fejedelmek Eliáb, a Hélon fija.

25. Az ő ajándéka pedig volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhának való zsemlyeliszttel.

26. Egy aranykalán tíz siklus nyomó jóillatra való szerszámokkal teljes.

27. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

28. Egy kecskebak a bűnért való áldozatra.

29. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Eliábnak, Hélon fijának ajándéka.

30. Negyedik napon a Rúben fijainak Fejedelmek Elisúr, Sedeúrnak fija.

31. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.

32. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, jóillatra való szerszámokkal teljes.

33. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány, tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

34. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.

35. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Elisúrnak, Sedeúr fijának ajándéka.

36. Ötödnapon a Simeon fijainak Fejedelmek Selúmiel, Surisaddai fija.

37. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.

38. Egy aranykalán tíz siklus érő, teljes jóillatra való szerszámokkal.

39. Egy gyermekded tulok, egy kos, esztendős bárány egy, tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

40. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.

41. És hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Selúmielnek, Surisaddai fijának ajándéka.

42. Hatodnapon a Gád fijainak Fejedelmek Eliásáf, a Déhuel fija.

43. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus * szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel. *rész 3, 47.

44. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.

45. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

46. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.

47. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Eliásáfnak, Déhuel fijának ajándéka.

48. Hetednapon az Efraim fijainak Fejedelmek Elisáma, az Ammihúd fija.

49. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.

50. Egy aranykalán, tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.

51. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

52. Egy kecskebak a bűnért való áldozatra.

53. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E *volt* Elisámának, Ammihúd fijának ajándéka.

54. Nyolczadnapon a Manasse fijainak Fejedelmek Gámliel, Pédasúr fija.

55. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.

56. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.

57. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.

58. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.

59. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Gámlielnek, a Pédasúr fijának ajándéka.

60. Kilenczednapon a Benjámin fijainak Fejedelmek Abidán, a Gideóni fija.
61. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.
62. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, jóillatra való szerszámokkal teljes.
63. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.
64. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.
65. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Abidánnak, Gideóni fijának ajándéka.
66. Tizedik napon a Dán fijainak Fejedelmek Ahiézer, az Ammisaddai fija.
67. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel;
68. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, jóillatra való szerszámokkal teljes.
69. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.
70. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.
71. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Ahiézernek, az Ammisaddai fijának ajándéka.
72. Tizenegyedik napon az Áser fijainak Fejedelmek Págiel, Okrán fija.
73. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhának való zsemlyeliszttel.
74. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.
75. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.
76. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.
77. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Págielnek, Okrán fijának ajándéka.
78. Tizenkettődik napon a Nafthali fijainak Fejedelmek Ahira, Enán fija.
79. Az ő ajándéka volt egy ezüsttál, száz harmincz siklus nyomó, egy ezüstpohár, hetven siklus nyomó, a szent siklus szerint, melyek teljesek valának olajjal meghintett Minhára való zsemlyeliszttel.
80. Egy aranykalán tíz siklus nyomó, teljes jóillatra való szerszámokkal.
81. Egy gyermekded tulok, egy kos, egy esztendős bárány tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra.
82. Egy kecskebak bűnért való áldozatra.
83. És a hálaadásnak áldozatjára két ökör, öt kos, öt bak, esztendős bárány öt. E volt Ahirának, az Enán fijának ajándéka.
84. E volt az oltárnak megszentelése, a napon, melyen megkenettetett, Izráelnek Fejedelmeitől: Tizenkét ezüsttálak, tizenkét ezüstpoharak, tizenkét aranykalánok.
85. Száz és harmincz siklus nyomó vala egy ezüsttál, és egy ezüstpohár hetven siklus nyomó; az edényeknek minden ezüstjei, kétezer négyszáz siklus, a szent siklus szerint;
86. Tizenkét aranykalánok jóillatra való szerszámokkal teljesek, tíz-tíz siklus nyomók valának a kalánok a szent siklus szerint: A kalánoknak minden aranya, száz húsz siklus.
87. A tűzzel egészen megemésztetendő áldozatra való minden ökrök, tizenkét gyermekded tulkok, tizenkét kos, esztendős bárány tizenkettő az ő Minhájokkal egybe; és tizenkét kecskebakok bűnért való áldozatra.
88. A hálaadás áldozatjának pedig minden ökrei huszonnégy tulkok, hatvan kosok, hatvan bakok, esztendős bárány hatvan. E volt az oltárnak megszentelése, minekutánna megkenettetett volt.
89. Mikor pedig bémegyen vala Mózes a gyülekezetnek sátorába, hogy szólana ő vele az *Isten*, hallja vala szavát annak a ki vele szól vala a kegyelem táblájának * felső részéről, mely vala a Bizonyságtételnek ládáján, a két Kérubimok közűl, és szól vala néki.

* 2 Móz. 25, 22.

VIII. RÉSZ.

A Főpapnak tiszte a szenthajlékban: és felszenteltetések a Lévitáknak.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Szólj Áronnak és mond meg néki: Mikor meggyujtod a * szövétnekeket, a

gyertyatartó ellenében, mindenfelé világosságot tegyenek a hét szövétnekek.
*2 Móz. 25, 37.

3. És cselekedék a képen Áron, és úgy tevé fel a szövétnekeket, hogy a gyertyatartónak ellenében világosságot tennének, a miképen parancsolta vala az *Úr* Mózesnek.

4. És a gyertyatartónak az ő * alkotmánya merő aranyból veretett vala, mind a szára, mind pedig a virága merőn veretett vala, a példa szerint, melyet † mutatott volt az Úr Mózesnek, olyanképen csinálá a gyertyatartót.
* 2 Móz. 25, 31—36. † 2 Móz. 25, 8. 9. 40.

5. Szóla annakfelette az Úr Mózesnek, mondván:

6. Vegyed a Lévitákat az Izráel fijai közűl és tisztítsd meg őket.

7. Így cselekedjél pedig ő velek hogy megtisztítsad őket: hintsed ő reájok a megtisztulásnak vizét, és mind az egész testeket beretválják meg, és mossák meg az ő ruháikat, és tisztíttassanak meg.

8. Azután vegyenek egy gyermekded tulkot Minhájával egybe, *tudniillik* olajjal meghintett zsemlyeliszttel: és más gyermekded tulkot is vegyenek bűnért való áldozatra.

9. Akkor vigyed a Lévitákat a gyülekezetnek sátora eleibe, és gyüjtsed egybe az Izráel fijainak minden gyülekezetit.

10. Vigyed, *mondom,* a Lévitákat az Úr eleibe, és az Izráel fijai tegyék az ő kezeiket a Lévitákra.

11. És Áron vigye a Lévitákat ajándékon az Izráel fijaitól az Úrnak, hogy szolgáljanak az Úr szolgálatjában.

12. A Léviták pedig tegyék az ő kezeiket a tulkoknak fejekre: Annakutánna áldozd meg egyiket bűnért való áldozatúl, a másikat pedig tűzzel egészen megemésztetendő áldozatúl az Úrnak, a Lévitáknak megtisztíttatásokra.

13. És állassad a Lévitákat Áron eleibe és az ő fijai eleibe, és adjad őket ajándékon az Úrnak.

14. És válaszd el a Lévitákat az Izráel fijai közűl: hogy legyenek a * Léviták enyimek.
* rész 3, 45.

15. Azután menjenek el a Léviták a gyülekezetnek sátorában való szolgálatra, minekutánna megtisztítod őket, és ajándékon viszed őket *az Istennek.*

16. Mert adattak nékem az Izráel fijai közűl mind azokért, kik az ő annyok méhét először megnyitják, *azaz* az Izráel elsőszülöttei helyett vettem őket magamnak.

17. Mert az Izráel fijai között enyim minden * elsőszülött mind emberek közűl, mind oktalan állatok közűl: a naptól fogva, hogy megöltem minden elsőszülöttet az Égyiptom földében, magamnak szenteltem azokat.
* 2 Móz. 13, 2.

18. Vettem pedig *magamnak* a Lévitákat minden elsőszülöttek helyett az Izráel fijai között.

19. És adtam a Lévitákat ajándékon Áronnak és az ő fijainak az Izráel fijai közűl, hogy az Izráel fijainak tisztekben járjanak a gyülekezetnek sátorában, és megtisztítsák az Izráel fijait, és ne legyen az Izráel fijaiban csapás, ha az Izráel fijai a szenthelyhez közel menéndenek.

20. Úgy cselekedék annakokáért Mózes és Áron, és az Izráel fijainak egész gyülekezete a Lévitákkal; mind a szerint valamint parancsolta vala az Úr Mózesnek a Léviták felől, olyanképen cselekedének ő velek az Izráel fijai.

21. És megtisztíták magokat a Léviták és megmosák az ő ruháikat, és vivé őket Áron ajándékon az Úr eleibe, és megtisztítá őket Áron, hogy tisztákká tenné őket.

22. Ezek mikor elvégeztettek volna, elkezdék a Léviták az ő tiszteket a gyülekezetnek sátorában Áron előtt és az ő fijai előtt, a miképen parancsolt vala az Úr Mózesnek a Léviták felől, olyanképen cselekedének velek.

23. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:

24. Még ez is a Léviták tisztekhez való, hogy huszonöt esztendős korától fogva és annak felette, menjen bé *minden Lévita,* hogy a gyülekezet sátorának szolgálatjában vitézkedjék.

25. Minekutánna pedig ötven esztendős lészen, megtérjen e szolgálatnak vitézségéből, és annakutánna ne szolgáljon.

26. Hanem szolgáljon az ő attyafiaival egyetemben a gyülekezetnek sátorában, hogy azok az ő tisztekben eljárjanak; de a szolgálatban ne szolgáljon: E képen cselekedjél a Lévitákkal az ő szolgálatjokban.

IX. RÉSZ.

A Páskha vagy Husvétibárány; és az Izráel népének útja.

Szóla pedig az Úr Mózesnek, a Sinai pusztájában, második esztendőben, hogy

kijöttek Égyiptom földéből, első hónapban, mondván:

2. Az Izráel fijai megszerezzék * a Páskhát az ő idejében. *2Móz. 12, 3—13.

3. Ez hónapnak tizennegyedik napján, a két estve között készítsétek el azt az ő idejében: Minden rendtartásai szerint, és minden czeremóniái szerint szerezzétek meg azt.

4. Szóla annakokáért Mózes az Izráel fijainak, hogy megszerzenék a Páskhát.

5. És megszerzék a Páskhát az első hónapban, ugyanazon hónak tizennegyedik napján a két estve között, a Sinai pusztájában: Mind azok szerint cselekedének az Izráel fijai, a mint az Úr parancsolta vala Mózesnek.

6. Valának pedig némelyek, kik mivelhogy tisztátalanok valának valami holtembernek illetése miatt, nem szerezheték meg a Páskhát azon napon: annakokáért menének Mózes eleibe és Áron eleibe azon napon.

7. És mondának azok az emberek néki: Mi tisztátalanok vagyunk holtembernek illetése miatt; miért tiltattatunk meg hogy az Úrnak ne vigyünk áldozatot az ő idejében az Izráel fijai között?

8. És monda nékik Mózes: Legyetek veszteg, míglen megértem mit parancsoljon az Úr ti felőletek.

9. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:

10. Szólj az Izráel fijainak, mondván: Ha valaki ti közöttetek tisztátalan lejénd is holtembernek illetése miatt, vagy messze úton lejénd közűletek, vagy a ti nemzetségtek közűl, mindazáltal az Úrnak megszerezze a Páskhát.

11. A második hónapnak tizennegyedik napján, a két estve között szerezzék meg azt: kovásztalan kenyerekkel és keserű füvekkel egyék meg azt.

12. Ne hagyjanak abban semmit reggelig és tetemét annak meg ne törjék: a Páskhának minden rendtartásai * szerint szerezzék meg azt. *2Móz. 12, 43—48.

13. A mely ember pedig tiszta, vagy útban nem lejénd, és megszünéndik a Páskhának megszerzésétől, kivágattassék az a lélek az ő népe közűl: mert az Úrnak áldozatját nem vitte fel az ő idejében, az ő bűnének terhét viselje az a férjfiú.

14. Hogyha pedig jövevény lejénd ti köztetek és szerzénd Páskhát az Úrnak: a Páskhának rendi * szerint és annak czeremóniái szerint cselekedjék: egy rendtartástok legyen néktek, mind jövevénynek, mind a föld lakosának. *2Móz. 12, 48.

15. A mely nap pedig felemelteték a sátor, béfedezé a * felhő a sátort a Bizonyságtételnek hajlékát: és estve a sátor felett vala mint a tűznek ábrázatja mind reggelig. *2Móz. 40, 34. 35.

16. Úgy vala szüntelen: A felhő borítja vala azt bé; de tűznek ábrázatjában éjjel.

17. Mikor pedig elmegyen vala * a felhő a sátorról, annakutánna elindulnak vala az Izráel fijai, és a helyen, holott a felhő megáll vala, ott járnak vala tábort az Izráel fijai.
*2Móz. 40, 36—38.

18. Az Úrnak beszéde szerint mennek vala az Izráel fijai, és az Úrnak beszéde szerint járnak vala tábort, mind addig míg a felhő áll vala a sátoron, ott a helyen maradnak vala táborban.

19. Mikor pedig a felhő a sátoron sok napig nyugszik vala, akkor megtartják vala az Izráel fijai az Úrnak őrizetit, és elébb nem mennek vala.

20. Mikor pedig a felhő kevés napokon marad vala a sátoron, az * Úrnak szava szerint maradnak vala azon helyben, és az Úrnak szavára indulnak vala. *vers 23.

21. Mikor pedig a felhő estvétől fogva reggelig volna, reggel pedig a felhő elmenne, akkor indulnak vala: Vagy pedig mikor mind nappal, mind éjjel megyen vala a felhő, ők is mind addig mennek vala.

22. Vagy két nap, vagy egy hónapon, vagy esztendeig, a * mennyire késik vala a felhő a sátoron, megmaradnak vala az Izráel fijai is, és nem mennek vala tovább: mikor pedig az elmegyen vala, ők is elmennek vala. *2Móz. 40, 37.

23. Az Úrnak beszéde szerint járnak vala tábort, és az Úrnak beszéde szerint indulnak vala. Az Úrnak őrizetét megtartják vala, az Úrnak Mózes által való parancsolatja szerint.

X. RÉSZ.

Ezüstkürtök csináltatnak: a népnek elébb indulása és az egész tábornak rendi.

Ismét szóla az Úr Mózesnek, mondván:

2. Csináltass magadnak két ezüstkürtöket, merő ezüstből veretettek legyenek, hogy azokkal a gyülekezetet öszvegyüjthessed, és jelt adhass mikor kelljen a tábornak indulni.

3. És mikor kürtölnek azokkal, ösz-

vegyüljön te hozzád mind az egész gyülekezet, a gyülekezet sátorának ajtaja eleibe.

4. Ha pedig csak egy kürttel kürtölnek, akkor gyüljenek hozzád a Fejedelmek, az Izráel ezerinek Fejei.

5. Ha pedig kürtöléndetek indulót, akkor induljon azoknak táborok, kik napkelet felől járnak tábort.

6. Mikor pedig kürtöléndetek indulót másodszor, akkor induljon azoknak táborok, kik dél felől járnak tábort, mert mikor indulniok kell, készülőt kell fúni.

7. Mikor pedig öszvegyűjtitek a gyülekezetet, akkor csak egyenest kürtöljetek, és ne fújjatok indulót.

8. Az Áron fijai pedig a Papok kürtöljenek azokkal a kürtökkel: és e legyen ti közöttetek örökkévaló rendtartás a ti nemzetségtek között.

9. És mikor mentek viadalra a ti földetekben a titeket háborító ellenségtek ellen, akkor is azokkal a kürtökkel kürtöljetek készülőt, és emlékezetben lésztek a ti Uratok Istentek előtt, és megszabadultok a ti ellenségitektől.

10. Annakfelette a ti vígasságtoknak napján és a ti Innepnapitokban és a ti hónapitoknak * kezdetiben kürtöljetek azokkal a kürtökkel, a ti tűzzel egészen megemésztetendő áldozatitokra, és a ti háláadó-áldozatitokra: és lésznek néktek emlékezetre a ti Istentek előtt. Én vagyok a ti Uratok Istentek. * Zsolt. 81, 4.

11. Vala pedig második esztendőben második hónapban, a hónapnak huszadik napján, elméne a felhő a Bizonyságtételnek Sátoráról;

12. És elindulának az Izráel fijai az ő menéseknek rendi szerint a Sinai pusztájából; és megállapodék a felhő Páránnak * pusztájában. * rész 13, 1.

13. Elindulának annakokáért először az Úrnak Mózes által * való parancsolatja szerint. * rész 2, 1—30.

14. És kezde menni először a Júda fijai nemzetségének táborának * zászlója az ő seregei szerint: és az ő seregének Fejedelme vala Naasson, az Amminádáb fija. * rész 2, 3.

15. Az Issakhár fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Néthanéel, a Suár fija.

16. És a Zebulon fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Eliáb, az Elon fija.

17. És elbontván a sátort, elindulának Gersonnak és Mérárinak fijai, kik viselik vala a sátort.

18. Annakutánna kezde menni a Rúben táborának * zászlója az ő seregek szerint, és az ő seregének Fejedelme vala Elisur, Sedeúrnak fija. * rész 2, 10.

19. A Simeon fijai nemzetsége seregének pedig Fejedelme vala Selúmiel, a Surisaddai fija.

20. És a Gád fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Eliásáf, Déhuel fija.

21. Elindulának a Kéhátiták is, kik viselik vala a szentséges * állatokat, és amazok felvonszák vala a sátort, míg ezek *a Kéhátiták* oda jutnak vala. * rész 3, 29—31.

22. Annakutánna menni kezde az Efraim fijai táborának zászlója az ő seregi szerint, és az ő seregének Fejedelme vala Elisáma, az Ammihúd fija.

23. A Manasse * fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Gámliel, a Pédasúr fija. * rész 2, 20.

24. A Benjámin fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Abidán, a Gideóni fija.

25. Utólszor megindula a Dán fijai táborának * zászlója, mind az egész tábornak maradékát vele vivén az ő seregi szerint: és az ő seregének Fejedelme vala Ahiézer, az Ammisaddai fija. * rész 2, 25.

26. Az Áser fijai nemzetsége seregének pedig Fejedelme vala Págiel, az Okrán fija.

27. És a Nafthali fijai nemzetsége seregének Fejedelme vala Akhira, az Enán fija.

28. Ezek az Izráel fijainak menetelek az ő seregek szerint; e képen mentek.

29. Monda pedig Mózes a Midiánból való Hobábnak, Réhuel * fijának az ő ipának: Elmegyünk mi a helyre, a mely felől szólott az Úr; azt adom *úgymond* néktek: Jer el velünk és jól teszünk veled: mert az Úr jót igért az Izráelnek. * 2 Móz. 2, 15. 18. 18, 1. 2.

30. Ki felele néki: Nem megyek, hanem az én földemre és az én rokonságim közé megyek * *először*. * Bir. 1, 16.

31. És monda *Mózes:* Kérlek ne hagyj el minket: mert te tudod hol kell megszállanunk e pusztában, és légy nékünk szemünk gyanánt.

32. És ha eljövéndesz velünk, valami jót az Úr velünk cselekeszik, te veled közöljük azt.

33. Elmenének annakokáért az * Úr hegyétől háromnapi járó földön, és az Úr szövetségének Ládája megyen vala ő előttök háromnapi járó földön, hogy megmutatná nékik hol kellene megszállániok. *2 Móz. 3, 1.

34. És az Úr felhője * vala ő rajtok nappal, mikor mennének az ő táborokból. *2 Móz. 13, 21. 22.

35. Mikor pedig el akarták indítani a * ládát, ezt mondja vala Mózes: Kelj fel † Uram, és széledjenek el a te ellenségeid, és fussanak el a kik tégedet gyűlölnek a te orczád előtt.
*2 Móz. 25, 10—22. † Zsolt. 68, 2. 132, 8.

36. Mikor pedig megáll vala, ezt mondja vala: Adj nyugodalmat Uram az Izráelnek tízezerszer való ezereinek.

XI. RÉSZ.

Zúgolódik a nép: panaszolkodik Mózes és meghallgattatik: fürjek adatnak a népnek.

És támada a nép között * *zúgolódás az Úr ellen,* úgymint kik bánkódnának az ő fáradságokon: és nem tetszék az *Úr*nak füleiben: mert meghallá az *Úr,* és megharagudván felgerjede ő ellenek az *Úrnak* tüze, és megemészté a tábornak utolsó szélét. *5 Móz. 9, 22.

2. Kiálta annakokáért a nép Mózesre, és könyörge Mózes az Úrnak, és megszűnék a tűz.

3. És nevezé azt a helyet Thaberának: mert meggyuladott vala ő ellenek az Úrnak tüze.

4. És a gyülevész nép, mely vala ő köztök, kívánságba esék, annakokáért az Izráel fijai is elfordulván sírának, és mondának: Kicsoda ád nékünk húst ennünk?

5. Megemlékezünk a halakról, melyeket ettünk Égyiptomban ingyen, az ugorkákról és dinnyékről, * és a párhagymákról és vereshagymákról, és a foghagymákról. *1 Kor. 10, 6.

6. Most pedig a mi lelkünk megszáradott: és mi szemeink semmit egyebet a Mannánál * nem látnak. *rész 21, 5.

7. (A Manna pedig olyan vala mint a * koriándrom magva, és az ő színe mint a bdelliom *drágakő*nek színe.
*2 Móz. 16, 14.

8. Kiomol vala pedig a nép, és szedik vala *a Mannát,* és megőrlik vala malmokban, vagy megtörik vala mozsárban, és megfőzik vala fazékban, és csinálnak vala abból hamuban sült pogácsákat: az íze pedig annak *oly* vala, mint az új olajnak íze.

9. Mikor pedig a harmat leszáll vala a táborra éjjel, a *Manna* is mindjárt leszáll vala arra).

10. Annakokáért meghallá Mózes, hogy sírna a nép az ő házoknépe szerint, kiki az ő sátorának ajtaja előtt: Annakokáért felgerjede az *Úr*nak haragja felette igen, Mózesnek is nem tetszék.

11. És monda Mózes az *Úr*nak: Miért nyomorítád meg *ilyen módon* a te szolgádat? és miért nem találék kegyelmet a te szemeid előtt, hogy az egész népnek terhét én reám veted?

12. Avagy én tőlem fogantatott-é mind ez egész nép? avagy én szültem-é őtet, hogy azt mondod nékem: Hordozd őtet a te kebeledben, a miképen hordozni szokta a dajka a szopó gyermeket, a földre, melyről megesküdtél az ő atyjainak?

13. Hol vegyek én húst, hogy adjam azt mind ez egész népnek? mert sírnak én ellenem azt mondván: Adj nékünk húst, hadd együnk.

14. Nem viselhetem mind ez egész népet: mert erőm * felett vagyon.
*2 Móz. 18, 18.

15. Ha így cselekeszel én velem, kérlek ölj * meg engemet, ölj meg ha előtted kedves vagyok, és ne lássam az én nyavalyámat. *2 Móz. 32, 32.

16. Monda azért az Úr Mózesnek: Gyüjtsd egybe a hetven * férjfiakat az Izráel Vénei közűl, a kiket tudsz, hogy a népnek Vénei legyenek és annak Fejedelmei, és vigyed őket a gyülekezet sátorának ajtajához, és álljanak ott te veled. *2 Móz. 18, 21. 23 26.

17. Akkor alá szállok és szólok ott te veled, és elszakasztok abból a lélekből, a mely vagyon te benned, és teszem ő beléjek: és viseljék te veled a népnek terhét, és ne viseljed * te magad.
*2 Móz. 18, 22.

18. A népnek pedig mond meg: Készítsétek magatokat holnapra és húst esztek: mert sírtatok az Úr hallására, mondván: Kicsoda ád nékünk húst ennünk? mert jobban vala nékünk dolgunk Égyiptomban. Azért az Úr ád néktek húst, és enni fogtok.

19. Nem *csak* egy napon esztek, sem két napon, sem öt napon, sem tíz napon, sem húsz napon:

20. Hanem egy egész hónapig, míglen kijőjjön a ti orrotokon is, és ugyan megutáljátok: annakokáért hogy megutáltátok az Urat, a ki vagyon ti közöt-

latek; és sírtatok ő előtte mondván: Miért jöttünk ide ki * Égyiptomból.
*rész 21, 5.

21. És monda Mózes: Hatszáz ezer gyalog e nép, a ki között vagyok én, és te azt mondod: Húst adok nékik, és esznek egy egész hónapig.

22. Nemde ökrök és juhok vágattatnak-é nékik, hogy elég legyen nékik? vagy a tengernek minden halai öszvegyüjtetnek-é nékik, hogy elég legyen nékik?

23. Akkor monda az Úr Mózesnek: Avagy * megrövidült-é az Úrnak keze? Majd meglátod hogyha bételjesedik-é néked az én beszédem vagy nem.
*Ésa. 50, 2.

24. Kiméne pedig Mózes a néphez, és megmondá nékik az Úr beszédét, és öszvegyüjté a hetven férjfiakat a népnek Vénei közűl, kiket állata a sátor körűl.

25. Akkor leszálla az Úr felhőben, és szóla néki: és elszakasztá abból a lélekből, mely vala ő benne, és helyhezteté a hetven Vén férjfiakban; mikor pedig megnyugodt volna ő rajtok a lélek, prófétálának akkor, és nem többé.

26. Elmaradának pedig két férjfiak a táborban, egyiknek neve Eldád, és a másiknak neve Médád, és ezeken is megnyugodt vala a lélek: mert azok is valának a béíratott *hetven Vének* * közűl valók, de nem mentek vala a sátorba: és így prófétálni fogának ők is a táborban.
*vers 16. 17.

27. Elfutamodék azért egy ifjú, és megjelenté Mózesnek, és monda: Eldád és Médád prófétálnak a táborban.

28. Akkor felele Jósué a Nún fija, Mózes szolgája, az ő fijai közűl, és monda: Uram Mózes, tiltsd meg őket!

29. Kinek felele Mózes: Avagy én érettem * irígykedel-é? Vajha az Úrnak minden népe próféták volnának, és adná az Úr az ő Lelkét ő beléjek!
*Luk. 9, 49. 50.

30. Annakokáért visszatére Mózes a táborba, ő és az Izráelnek Vénei.

31. És szél jöve ki az Úrtól, és * hoza fürjeket a tengerből és bocsátá a táborra egynapi járó földig egy felől, és egynapi járó földig más felől a tábor körűl, és úgymint két sing magasságnyira a földnek színén.
*2 Móz. 16, 13. Zsolt. 78, 26—29.

32. Akkor felkele a nép egész azon a napon, és egész éjjel, és egész a következő napon és gyüjtének magoknak fürjeket, a ki kevesebbet gyüjtött, gyüjtött tíz rakásokat, és szépen kiterjeszték azokat magoknak a tábor körűl.

33. A hús még fogok között vala, és meg nem emésztették vala, akkor az Úrnak haragja felgerjede a népre, és megveré * az Úr a népet felette nagy csapással.
*2 Móz. 32, 35. Zsolt. 78, 30. 31.

34. Annakokáért nevezé azt a helyet Kibrot-thaavának: mert ott temetteték el a kívánó nép.

35. Kibrot-thaavától elméne a nép Haseróthba; és megállának Haseróthban.

XII RÉSZ.

Mária és Áron Mózes ellen támadnak: Mária megbüntettetik hetednapig való poklossággal.

Mária * pedig és Áron szólának Mózes ellen az ő felesége miatt, melyet Kús tartományból vett vala *feleségűl,* hogy *tudniillik* Kús tartományból való asszonyt vett volna feleségűl.
*rész 26, 59.

2. És mondának: Avagy csak Mózes által szólott-é az *Úr?* avagy nem szólott-é mi általunk is? És meghallá az *Úr.*

3. (Maga az az ember, Mózes, igen szelíd ember vala, minden emberek felett, kik e föld színén valának.)

4. Mindjárt azért monda az *Úr* Mózesnek és Áronnak és Máriának: Menjetek ki ti hárman a gyülekezetnek sátorába; és kimenének ők hárman.

5. Akkor leszálla az Úr felhőnek oszlopában, és megálla a sátornak ajtajánál: és mikor szólította volna Áront és Máriát, kimenének mindketten.

6. Kiknek monda: Halljátok meg most az én beszédimet: Ha valaki az Úrnak Prófétája lejénd ti közöttetek, én megjelenek annak látásban, vagy álomban szólok azzal.

7. Nem olyanképen *szólok* az én szolgámnak Mózesnek, ki az én egész házamban * hív.
*Zsid. 3, 2.

8. Szemtől szembe * szólok ő vele, és nyilvánvaló látásban; nem homályos beszédek által; hanem az Úrnak hasonlatosságát látja: Mi az oka azért hogy nem féltetek szólani az én szolgám ellen, Mózes ellen?
*2 Móz. 33, 11. 5 Móz. 34, 10.

9. És felgyulada az Úr haragja ő reájok és elméne.

10. És a felhő elméne a sátor felűl, és ímé Mária vala bélpoklos, fejér mint a hó; és tekinté Áron Máriát és ímé bélpoklos vala.

11. Monda azért Áron Mózesnek: Kér-

lek édes Uram, ne tulajdonítsad nékünk e bűnt: mert bolondúl cselekedtünk és *igen* vétkeztünk!
12. Kérlek, ne legyen olyan *Mária* mint a holt, melynek húsának fele megemésztetik, mikor az ő annyának méhéből kijő.
13. Mózes azért kiálta az Úrhoz, mondván: Isten, kérlek gyógyítsd meg most őtet!
14. Felele az Úr Mózesnek: Ha csak az attya pökött volna is az ő orczájára, avagy nem kellene-é szégyenlenie azt hetednapig? Rekesztessék ki hét napon a * táboron kivűl, és annakutánna hívattassék vissza. *3 Móz. 13, 46.
15. Annakokáért kirekeszteték Mária a táboron kivűl hét napig: És a nép ki nem indula helyéből, míg vissza hívattatnék Mária.

XIII. RÉSZ.

Mózes küld a Kanaán földének megkémlelésére.

Annakutánna pedig elméne a nép Haseróthból és tábort járának, Páránnak pusztájában.
2. És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
3. Bocsáss férjfiakat, a kik * megkémleljék a Kanaán földét, melyet én adok az Izráel fijainak; az ő attyaiknak mindenik nemzetségéből egy-egy férjfiat küldjetek, kik közűl mindenik Főember legyen ő közöttök. *5 Móz. 1, 22.
4. Elküldé azért őket Mózes a Párán pusztájából az Úrnak beszéde szerint; és mindnyájan azok a férjfiak az Izráel fijai között Főemberek valának.
5. Ezek pedig azoknak neveik: A Rúben nemzetségéből Sámmua, a Zakhúr fija.
6. A Simeon nemzetségéből Safát, a Hóri fija.
7. A Júda nemzetségéből Káleb, a Jefunné fija.
8. Az Issakhár nemzetségéből Igál, a József fija.
9. Az Efraim nemzetségéből Hósea, a Nún fija.
10. A Benjámin nemzetségéből Pálthi, a Rafu fija.
11. A Zebulon nemzetségéből Gaddiel, a Sódi fija.
12. A József nemzetségéből, a Manasse nemzetségéből Gaddi, a Súsi fija.
13. A Dán nemzetségéből Ammiel, a Gemálli fija.
14. Az Áser nemzetsége közűl Sethúr, a Mikael fija.
15. A Nafthali nemzetségéből Nahbi, a Voffi fija.
16. A Gád nemzetségéből Géuel, a Mákhi fija.
17. Ezek a férjfiaknak neveik, kiket bocsátott Mózes a földnek megkémlelésére: És nevezé Mózes Hoseát a Nún fiját Jósuénak.
18. Elbocsátá azért őket Mózes a Kanaán földének megkémlelésére, mondván nékik: Menjetek fel erre dél felől, és hágjátok által a hegyeket.
19. És szorgalmatosan meglássátok a földet, minémű legyen; és a népet a ki lakozik abban: hogyha erős-é vagy erőtlen, hogyha kevés-é vagy sok?
20. Minémű legyen a föld, melyben lakozik, hogyha jó-é vagy hitván; és minémű városok, a melyekben lakozik, hogyha táborban-é vagy erősségekben lakik?
21. Ismét minémű a föld, hogyha kövér-é vagy sovány; hogyha vannak-é abban élőfák vagy nincsenek: és legyetek bátorságosok, és szakasszatok a földnek gyümölcséből: azok pedig a napok *valának* a szőlőzsendülésnek napjai.
22. Felmenének annakokáért és megkémlelék a földet a Czin pusztájától fogva mind Rehóbig, a melyen Hamáth felé mennek.
23. És felmenének dél felől, és jutának Hebronig; valának pedig ott Ahimán, Sésai és Thalmai, az Anák fijai: (Hebron pedig hét esztendővel építtetett Égyiptomnak Soán nevű városa előtt.)
24. Jutának * annakokáért az Eskol völgyéig, és lemetszének ott egy szőlővesszőt egy fürtszőlővel, és ketten vivék azt rúdon, és a pómagránátokból is és a figékből *is szakasztának.* *5 Móz. 1, 24. 25.
25. Az a hely hívattaték Eskol völgyének a fürtszőlőért, melyet lemetszettek vala onnét az Izráel fijai.
26. Megtérének pedig a földnek megkémleléséből, negyven nap elmulván.
27. És menének Mózeshez és Áronhoz, és az Izráel fijainak egész Gyülekezetéhez, a Párán pusztájában Kádesbe; és megvivék nékik e dolgot és az egész Gyülekezetnek, és megmutaták nékik a földnek gyümölcsét.
28. És megbeszélék azok, és azt mondák: Elmentünk vala arra a földre, melyre küldöttél vala minket, és bizo-

nyára téjjel * és mézzel folyó, és ez az ő gyümölcse! *2 Móz. 3, 8.
29. Csakhogy erős a nép, a ki lakja azt a földet, és a városok erősek és felette nagyok; ezeknek felette az Anák fijait is láttuk ott.
30. Amálek lakik a dél felől való földben, és Hitteus és Jebuzeus és Emoreus laknak a hegyeken, Kananeus pedig lakik * a tenger mellett, és a Jordán partján. *Jós. 5, 1.
31. És jóllehet Káleb hallgatásra inté a népet Mózes előtt; (mert azt mondja vala: Valóban elmenjünk, hogy örökségűl bírjuk azt a *földet:* mert kétség nélkűl megvehetjük azt.)
32. Mindazáltal a férjfiak, a kik felmentek vala vele, azt mondják vala: Nem mehetünk fel az ellen a nép ellen: mert nálunknál erősebb.
33. És alázák azt a földet, a melyet megkémleltek volt, az Izráel fijai előtt, mondván: Az a föld, a melyen általmentünk hogy megkémlelnénk azt, oly föld, mely megeményszti az ő lakóit: az emberek is mind a kiket láttunk ő közöttök, magas termetű emberek.
34. Annakfelette láttunk ott Óriásokat az Anák fijait, az Óriások neme közűl; és láttatunk vala magunknak olyanoknak, mint a sáskák, azonképen az ő szemek előtt is olyanoknak láttatunk vala.

XIV. RÉSZ.

Az Izráel népe háborog, vissza akar menni Égyiptomba: Jósué és Káleb megintik őket: Mózes könyörög a népért.

Annakokáért felemelé az egész Gyülekezet az ő szavát, és sírа a nép az éjjel.
2. És zúgolódának Mózes ellen és Áron ellen mindnyájan az Izráel fijai, és monda nékik az egész sokaság: Vajha holtunk volna meg Égyiptomnak földében! vagy ebben a pusztában vajha meghalnánk!
3. És miért viszen bé minket az Úr arra a földre? hogy fegyver miatt hulljunk el? a mi feleségink és a mi kicsinkéink prédára legyenek? Nem jobb volna-é nékünk megtérnünk Égyiptomba.
4. És mondának egymásnak: Szerezzünk előttünkjárót és térjünk meg Égyiptomba.
5. Akkor arczczal leborúlának Mózes és Áron az Izráel fijainak Gyülekezetének minden serege előtt.
6. Jósué pedig a Nún fija, és Káleb a Jefunné fija, a kik valának a földnek megkémlelői közűl, meghasogaták az ő ruháikat.
7. És szólának az Izráel fijainak egész Gyülekezetének, mondván: A föld, melyen általmentünk, hogy megkémleljük azt, felette jó föld.
8. Ha az Úrnak jó kedve lészen mi rajtunk, béviszen minket arra a földre, és azt nékünk adja, mely téjjel és mézzel folyó föld.
9. Csakhogy ne legyetek az Úr ellen tusakodók; se ne féljetek annak a földnek népétől; mert nem külömbek mint a mi kenyerünk, eltávozott az ő oltalmok ő tőlök, de az Úr mi velünk vagyon; azért ne féljetek tőlök!
10. Akkor magában mind az egész Gyülekezet arról tanácskozik, hogy megköveznék őket, de az Úrnak dicsősége megjelenék a Gyülekezetnek sátorában, az Izráel minden fijainak.
11. És monda az Úr Mózesnek: Valyon míglen ingerel * engemet ez a nép? Míglen nem hisznek nékem minden csudatételimnek, melyeket cselekedtem ő közöttök? *1 Kor. 10, 9.
12. Megverem őket döghalállal és elvesztem őket: * téged pedig tészlek nagy néppé, és ő nálánál erősebbé. *2 Móz. 32, 10.
13. És monda Mózes az Úrnak: Meghallják az Égyiptombeliek * (mert kihoztad a te nagy hatalmasságod által e népet ő közűlök.) *2 Móz. 32, 12.
14. És azt mondják a földnek lakosaival egybe, (mert meghallották, hogy te Uram e nép között vagy, és hogy szemtől szembe megjelentetted magadat te Uram, és hogy a te * felhőd vagyon ő rajtok, és felhőnek oszlopában jársz nappal ő előttök, és éjjel tűznek oszlopában.) *2 Móz. 13, 21.
15. *Azt mondom azért,* hogyha mind egyig elvesztenéd e népet, így szólaná nak a népek, melyek hallották a te híredet, mondván:
16. Mivelhogy az Úr bé nem vihette e népet * a földre, melyről megesküdt volt nékik, azért vesztette el őket e pusztában. *5 Móz. 9, 28.
17. Most azért esmértessék meg kérlek, az Úrnak erőssége, a miképen szólottál, mondván:
18. Az * Úr késedelmes a haragra és kegyelemmel bővölködő, a hamisságnak és bűnnek megbocsátója; ki a bűnöst nem hagyja büntetés nélkűl, † ki meg-

látogatja az atyáknak álnokságokat a fiakban harmad és negyed íziglen.
* 2 Móz. 34, 6. † 2 Móz. 20, 5. 5 Móz. 5, 9.
19. Kérlek, kegyelmezz meg e nép hamisságának a te irgalmasságodnak nagy volta szerint, a miképen megkegyelmeztél e népnek Égyiptomtól fogva mind eddig!
20. És monda a Jehova: Megkegyelmeztem a te beszéded szerint:
21. De mindazáltal ne éljek én, és a Jehovának dicsősége mind az egész földet bé ne töltse;
22. Mivelhogy mindnyájan azok az emberek, kik látták az én dicsőségemet és az én csudáimat, melyeket cselekedtem Égyiptomban és a pusztában, megkísértettek engemet immár tízszer, és nem engedtek az én szómnak:
23. Ha látándják azt a földet, melyről megesküdtem az ő attyaiknak; senki nem látja, *mondom*, azt azok közűl a kik engemet ingereltek:
24. De * az én szolgámat Kálebet (mivelhogy más lélek volt vele, és eltökéllette magában hogy én utánnam járjon) béviszem őtet abba a földbe, melyre bément vala, és az ő magva örökségűl bírja azt. * Jós. 14, 8. 9.
25. De Amálek és Kananeus lakik a völgyben: Holnap megtérjetek és menjetek a pusztába a veres tengernek után.
26. Szóla annakfelette az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:
27. Míglen *szenvedem* e gonosz Gyülekezetet, a mely * zúgolódik én ellenem? Meddig kell hallanom az Izráel fijainak zúgolódásokat, kik én ellenem zúgolódnak? * Zsid. 3, 17.
28. Mond meg nékik: * Élek én, azt mondja az Úr, ha szinte úgy nem cselekszem veletek, a miképen szólottatok az én fűleim hallására.
* Zsolt. 106, 26. Zsid. 3, 18.
29. E pusztában hullanak el a ti holttesteitek, és * mindnyájan azok, kik megszámláltattak a ti minden számotok szerint, húsz esztendőstől fogva és azon felűl; kik zúgolódtatok én ellenem.
* rész 26, 65.
30. És senki bé nem megyen arra a földre, melyért felemeltem az én kezemet, hogy helyheztetnélek titeket abban: * Kálebtől, Jefunné fijától és Jósuétól, a Nún fijától megválva.
* 5 Móz. 1, 35. Zsid. 3, 18.
31. És a ti kicsinkéitektől megválva, kik felől azt mondtátok, hogy prédára lesznek: mert béviszem őket, és bírják azt a földet, melyet megutáltatok.

32. A ti holttesteitek azért e pusztában hullanak el.
33. A ti fijaitok * pedig, mint a pásztorok, bujdosnak e pusztában negyven esztendeig, és viselik a ti paráználkodásitoknak büntetését, míglen megemésztessenek a ti holttesteitek ezen pusztában. * 5 Móz. 1, 39.
34. A napoknak számok szerint, a melyeken megkémleltétek a földet, tudniillik negyven napokon, (minden napért egy-egy esztendő,) hordozzátok a ti hamisságitoknak büntetését negyven esztendeig; és meglátjátok az én tőlem való elszakadásnak büntetését!
35. Én Úr szólottam: hogyha ezt nem mívelem mind az egész gonosz gyülekezettel, mely öszvegyülekezett vala én ellenem; ebben a pusztában emésztetnek meg, és ugyan ott halnak meg.
36. A férjfiak annakokáért, a kiket bocsátott volt Mózes a földnek megkémlelésére, (mivelhogy onnét megtérvén zúgolódásra indították vala ő ellene mind az egész Gyülekezetet, alázván azt a földet.)
37. Meghalának * *mondom*, azok a férjfiak az Úr előtt csapás által, kik a földet alázták vala. * 1 Kor. 10, 10. Júd. v. 5.
38. Jósué pedig a Nún fija, és Káleb a Jefunné fija, elevenen maradának azok közűl, a kik mentek vala a földet megkémlelni.
39. Minekutánna azért megmondotta volna Mózes e beszédeket mind az Izráel fijainak, a nép felette igen keserge.
40. És felkelének reggel, és felmenének a hegynek tetejére, mondván: Ímé készek vagyunk elmenni a helyre, melyről szólott az Úr, mert vétkeztünk *ellene*.
41. És * monda Mózes: Miért szegitek meg ilyen módon az Úrnak beszédét? Kétség nélkűl nem megyen a véghez.
* 5 Móz. 1, 41. 42.
42. Fel ne menjetek: mert nem lészen az Úr ti közöttetek, hogy el ne hulljatok a ti ellenségeitek miatt.
43. Mert Amálek és Kananeus vagyon ott ti előttetek, és fegyver miatt hullanátok el: mert mivelhogy elfordultatok, hogy ne járnátok az Úr után, nem lészen az Úr veletek.
44. Mindazáltal igyekezének felmenni a hegynek tetejére: de az Úr szövetségének Ládája és Mózes nem mentek vala ki a táborból.
45. Alászálla azért az Amálek és a

Kanaán *nemzetsége,* a ki lakik vala azon a hegyen, és megvervén őket, vágák őket mind Hormáig.

XV. RÉSZ.

Az igéretnek földére bémenendő Izráeliták minémű áldozatokat tegyenek: Azt, a ki fát szedett Szombaton, megölik.

Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak és mondjad nékik: Mikor bémenéndetek a ti lakhelyeiteknek földébe, melyet én adok néktek;
3. Ha akartok tűzzel egészen megemésztendő áldozatot szerezni az Úrnak, vagy egyéb áldozatot, vagy fogadásból, vagy szabad akarat szerint, vagy a ti Innepiteknek áldozatját, hogy szerezzetek kedves jóillatot az Úrnak * ökrökből vagy juhokból: *3Móz. 22, 21.
4. Akkor a ki áldozza az ő áldozatját, vigyen az Úrnak * Minha áldozatra egy *Efa* zsemlyelisztnek tizedrészét, mely megelegyíttetett legyen a Hin mértéknek negyedrésze olajával. *3Móz. 2, 1. 2.
5. És italiáldozatúl negyedrész Hin bort adj a tűzzel egészen megemésztendő áldozathoz vagy a hálaadó-áldozathoz minden bárány mellé.
6. Vagy ha kossal áldozol, szerezz Minhát, zsemlyelisztnek két tizedét, mely megelegyíttetett legyen egy Hin olajnak harmadrészével.
7. És italiáldozatúl egy Hin bornak harmadrészét vigyed az Úrnak jóillatú áldozatúl.
8. Hogyha gyermekded tulkot akarsz áldozni tűzzel megemésztendő áldozatúl, vagy egyéb áldozatúl, vagy fogadásnak megfizetéséért való áldozatúl, vagy hálaadó-áldozatúl az Úrnak.
9. Vigyen a tulokkal egyetemben Minhát, zsemlyelisztnek három tizedét, mely megelegyíttetett legyen egy Hin olajnak felével.
10. És italiáldozatra fél Hin bort, hogy legyen az Úrnak tűzzel megemésztendő jóillatú áldozatja.
11. E képen cselekedjél mind ökröknek, mind kosoknak, mind a juhoknak, mind a kecskéknek áldozatjával.
12. Az áldozatra való baromnak száma szerint, tudniillik a mint áldoztok; így cselekedjetek mindenikkel, az ő számok szerint.
13. Minden lakos így cselekedjék ezekkel, hogy legyen az Úrnak tűzzel megemésztendő jóillatú áldozatja.
14. És mikor lejénd nálatok jövevény vagy a ti nemzetségtekből való zsellér, és szerzénd tűzzel megemésztendő kedves illatú áldozatot az Úrnak, a miképen cselekesztek, a képen cselekedjék az is.
15. Óh Gyülekezet! néktek és a ti köztetek lakozó * jövevénynek egy rendtartástok legyen; örökkévaló törvény legyen a ti nemzetségteknél, hogy az *Úr* előtt olyan legyen a jövevény mint ti. *2Móz. 12, 49.
16. Egy törvényetek legyen, és egy regulátok néktek és a jövevénynek, mely közöttetek lakik.
17. Szóla annakfelette az *Úr* Mózesnek, mondván:
18. Szólj az Izráel fijainak és mond meg nékik: Mikor bémenéndetek a földre, melyre én titeket viszlek:
19. Akkor, hogy kezdetek enni a földnek kenyeréből, adjatok ajándékot az *Úr*nak.
20. A ti tésztátoknak első zsengéjéből bélest vigyetek áldozatúl: miképen a szérűről visztek ajándékot, olyanképen vigyétek azt.
21. A ti tésztátoknak első zsengéjéből adjatok az *Úr*nak ajándékot, a ti nemzetségtek szerint.
22. És mikor megtévelyedtek, és nem cselekedénditek mind e parancsolatokat, melyeket mondott az *Úr* Mózesnek.
23. Mind azokat, *mondom,* a melyeket parancsolt az *Úr* néktek Mózes által, a naptól fogva, a melyben parancsolta azokat az *Úr*, és azután a ti utánnatok valóknak is.
24. Akkor, *mondom,* hogyha a Gyülekezettől tudatlanságból lészen * a tévelyedés: mind az egész Gyülekezet áldozzék egy gyermekded tulkot, tűzzel egészen megemésztendő áldozatúl kedves illatra az *Úr*nak, annak Minháját és italiáldozatját is annak törvénye szerint; és egy kecskebakot bűnért való áldozatúl. *3Móz. 4, 13—21.
25. És tisztítsa meg a Pap az Izráel fijainak egész Gyülekezetét és megbocsáttatik nékik: mert tudatlanságból lett * volt; és azok az ő tűzzel megemésztendő áldozatjokat az *Úr*nak, és a bűnért való áldozatjokat az *Úr* eleibe vigyék fel, az ő tudatlanságoknak vétkéért. *Zsid. 5, 2.
26. És megbocsáttatik az Izráel fijai egész Gyülekezetének, és az ő közöttök lakozó jövevénynek: mert mind az egész nép tudatlanságból vétkezett volt.
27. Hogyha csak egy * ember vétkezik

tévelygésből: áldozzék egy esztendős kecskét bűnért való áldozatúl.
* 3 Móz. 4, 27. 28.

28. És a Pap tisztítsa meg az embert, a mely vétkezéndik tudatlanságból, mivelhogy vétkezett tévelygésből; az Úr előtt megtisztítsa, *mondom,* azt, és megbocsáttatik néki.

29. A lakosnak az Izráel fijai között és a jövevénynek, ki ő közöttök lakozik: egy törvénytek legyen néktek a felől, a ki tudatlanságból vétkezik.

30. És a mely ember nyilvánvaló hatalmasságot cselekeszik, akár lakos, akár jövevény, az Urat szidalommal illeti az, kigyomláltassék az a lélek az ő népe közűl;

31. Mert az Úrnak beszédét megutálta, és az ő parancsolatját erőtlenné tette, kivágattatván kivágattassék az a lélek, az ő hamissága legyen ő rajta.

32. Mikor pedig az Izráel fijai volnának a pusztában, találának egy férjfiat, ki fát szedeget vala szombatnapon.

33. És elvivék azt, a kik találták vala azt, hogy fát szedne, Mózeshez és Áronhoz, és mind az egész Gyülekezethez.

34. És őrizet * alá adák azt: mert nem vala kijelentve, mit kellene vele cselekedni.
* 3 Móz. 24, 12.

35. És monda az Úr Mózesnek: Meghalván * meghaljon az a férjfiú, kövekkel kövezze meg őtet az egész Gyülekezet a táboron kivűl.
* 2 Móz. 35, 2.

36. Kivivé azért őtet az egész * Gyülekezet a táboron kivűl, és megkövezék őtet kövekkel, és meghala, a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek.
* Jós. 7, 25.

37. És monda az Úr Mózesnek:

38. Szólj az Izráel fijainak, és ezt mondjad nékik: hogy szerezzenek magoknak * prémeket az ő ruháiknak szegeletein, az ő nemzetségek szerint: és varrjanak az ő prémeknek szegeleteire kék zsinórt.
* 5 Móz. 12, 12. Máté 23, 5.

39. Ilyen prémetek legyen néktek, hogy mikor azt látjátok: megemlékezzetek az *Úr*nak minden parancsolatiról, hogy megcselekedjétek azokat: és * ne nézzetek a ti szívetek után, és a ti szemeitek után, melyek után ti paráználkodtok.
* 5 Móz. 12, 8. 32.

40. Hogy megemlékezzetek, *mondom,* és cselekedjétek minden én parancsolatimat, és legyetek szentek a ti Istentek előtt.

41. Én vagyok a ti Uratok Istentek, ki kihoztalak titeket az Égyiptom földéből, hogy lennék néktek Istentek: Én vagyok a ti Uratok Istentek.

XVI. RÉSZ.

Kóré, Dáthán és Abirám Mózes ellen támadnak, kik Istentől megbüntettetnek.

Kóré * pedig az Iczhár fija, mely *Iczhár* a Lévi fijának, Kéhátnak fija vala; és Dáthán és Abirám Eliábnak fijai; és On a Péleth fija, kik a Rúben fijai valának.
* rész 26, 9. Júd. v. 11.

2. Támadának Mózes ellen az Izráel fijai közűl való kétszáz és ötven emberekkel egybe, kik a Gyülekezetnek Fejedelmei valának, tanácsbeli hires neves emberek.

3. És gyülekezének Mózes ellen és Áron ellen, és mondának nékik: Sokat tulajdonítotok magatoknak, holott mind ez egész Gyülekezet, mindnyájan ezek szentek, és ő közöttök vagyon az Úr: miért emelitek azért fel magatokat az Úr Gyülekezete felett.

4. Melyet mikor hallott volna Mózes, arczczal leborúla.

5. És szóla Kórénak és minden ő gyülekezetinek, mondván: Reggel megmutatja az Úr, kik legyenek övéi és ki legyen szent, és kit vett magának: mert a kit magának választott, magához veszi azt.

6. Ezt míveljétek azért: Vegyetek magatoknak temjénező szerszámokat, Kóré és minden ő gyülekezetei!

7. És tegyetek azokba tüzet, ugyanazonokba tegyetek jóillatra való temjént az Úr előtt holnap, és az a férjfiú a kit választánd az Úr, legyen szent férjfiú: sokat tulajdonítotok magatoknak Lévi fijai!

8. És monda Mózes Kórénak: Halljátok meg, kérlek, Lévi fijai!

9. Avagy kicsiny dolognak tetszik-é néktek, hogy titeket az Izráel Istene elválasztott *magának* az Izráel Gyülekezetiből, hogy titeket magához venne, hogy szolgálnátok az Úr sátorának szolgálatjában, hogy állanátok e Gyülekezet előtt, és szolgálnátok néki?

10. És magának választott tégedet, és minden atyádfiait a Lévi fijait te veled; hanem annakfelette a Papságot is kívánjátok?

11. Annakokáért te és minden gyülekezeted nem egyéb, hanem az *Úr* ellen való támadás; Áron pedig micsoda, hogy zúgolódtatok ő ellene?

12. Elkülde annakokáért Mózes, hogy Dáthánt és Abirámot az Eliáb fijait elő-

hívnák; kik felelének: Nem megyünk fel!
13. Avagy kicsiny dolog-é ez, hogy felhozál minket a téjjel és mézzel folyó földről, hogy megölnél minket e pusztában; hanem annakfelette uralkodni is akarsz rajtunk?
14. Annakfelette nem vittél bé minket a téjjel és mézzel folyó földre, sem nem adtál nékünk mezőknek és szőlőknek örökségét: Avagy az embereknek ki akarod-é vájni a szemeket? Nem megyünk fel!
15. Megharagvék azért Mózes felette igen, és monda az Úrnak: Ne tekints az ő áldozatjokra: csak egy szamarokat sem * vettem el tőlök, és senkit közűlök meg nem nyomorítottam. * 1 Sám. 12, 3.
16. Azután monda Mózes Kórénak: Te és a te egész gyülekezeted legyetek az Úr előtt, te *mondom*, és azok, és Áron, holnap.
17. És mindenitek vegye az ő füstöléséhez való edényét, és tegyetek abba jóillatra való temjént, és vigyétek az Úr eleibe, kiki az ő füstölésére való edényeket: Kétszáz és ötven füstölésre való edényeket: Te is, és Áron is, kiki az ő füstölő edényét.
18. Vévén annakokáért kiki az ő füstölő edényét, és tevének abba tüzet és jóillatra való szerszámot, és megállának a Gyülekezet sátorának ajtaja előtt, Mózes is és Áron.
19. Immár pedig öszvegyüjtötte vala ő ellenek Kóré az ő egész gyülekezetét a Gyülekezet sátorának ajtajához, és megjelenék az Úrnak dicsősége az egész Gyülekezetnek.
20. És szóla az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:
21. Menjetek el e * Gyülekezet közűl, hogy megeméFszszem † őket egy szempillantásban. * vers 5. † 2 Móz. 32, 10.
22. Kik borúlának az ő orczájokra, és mondának: *Erős* Isten, minden testnek * lelkének Istene! nemde nem egy férjfiú vétkezett-é, és mind ez egész Gyülekezet ellen haragszol-é? * Zsid. 12, 9.
23. Akkor szóla az Úr Mózesnek, mondván:
24. Szólj a Gyülekezetnek, mondván: Menjetek el a Kóré, Dáthán és Abirám sátora mellől köröskörűl.
25. Felkele azért Mózes, és elméne Dáthán és Abirám felé, és követék őtet az Izráel Vénei.
26. És szóla a Gyülekezetnek, mondván: Kérlek, menjetek el ez istentelen embereknek sátorok mellől és semmit ne illessetek azok közűl a melyek ő hozzájok tartoznak, hogy meg ne emésztessetek az ő büntetések miatt.
27. És eltávozának *az Izráel fijai* a Kóré, Dáthán és Abirám sátorok mellől köröskörűl: Dáthán pedig és Abirám kimenvén, állanak vala az ő sátoroknak ajtajában, feleségeikkel, fijaikkal és apró gyermekeikkel.
28. Akkor monda Mózes: Ebből tudjátok meg, hogy az Úr küldött engemet, hogy cselekedném mind e dolgokat, és hogy nem magamtól *indultam:*
29. Ha a mint meghalnak minden *egyéb* emberek, úgy halnak meg ezek: és ha minden *egyéb* embereknek büntetések szerint büntettetnek meg ezek: tehát nem küldött engemet az Úr.
30. Ha pedig az Úr valami új dolgot cselekeszik: * és a föld megnyitja az ő száját, és elnyeléndi őket, és mind azokat, melyek ő hozzájok tartozók, és elevenen menéndenek alá pokolba: azon megesmeritek, hogy az emberek az Urat ingerlették. * Jer. 31, 22.
31. Mikor annakokáért elvégezte volna mind ezeket a beszédeket, meghasada a föld ő alattok.
32. És megnyitá a föld az ő száját * és elnyelé őket és az ő házaikat; és minden embereket, a kik Kóréjéi valának, és minden marhájokat. * 5 Móz. 11, 6. Zsolt. 106, 17.
33. És alászállának azok és valamenynyin ő hozzájok tartoznak vala, elevenen a pokolra; és béfedezé őket a föld; és elveszének a Gyülekezet közűl.
34. Az egész Izráeliták azért, a kik valának ő körülöttök, elfutának azoknak kiáltásokra: mert azt mondják vala: Fussunk el, netalán elnyel minket a föld!
35. Továbbá tűz jöve ki az Úrtól, és megemészté ama kétszáz és ötven férjfiakat, a kik jóillatú füsttel áldoznak vala.
36. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:
37. Mond meg Eleázárnak az Áron Pap fijának, hogy szedje fel a füstölő edényeket a tűzből, és a tüzet széllyel hintsed: mert megszenteltettek a *temjénezők*.
38. Ezeknek temjénezőiket *mondom*, kik az ő magok lelkek ellen vétkeztek, hogy csináljanak azokból kiterjesztett pléheket az oltárnak béborítására: mert azokban vittek az Úr eleibe

jóillatot, és megszenteltettek, és legyenek jegyűl az Izráel fijainak.
39. Felszedé annakokáért Eleázár Pap a füstölő érczedényeket, melyekben áldoztak vala, a kik megégtek vala, és kiverék azokat az oltárnak borítására.
40. Az Izráel fijainak emlékezetire, hogy senki * idegen oda ne járuljon, valaki nem az Áron magvából való, hogy jóillatú füstöt vigyen az Úr eleibe, hogy ne járjon úgy, mint Kóré és a mint az ő gyülekezete, a miképen megmondotta vala néki az Úr Mózes által.
* rész 3, 10. 38.
41. És zúgolódék az Izráel fijainak egész Gyülekezete másodnapon Mózes ellen és Áron ellen mondván: Ti öltétek meg az Úrnak népét!
42. Mikor pedig a sokaság egybegyülne Mózes ellen és Áron ellen, akkor fordíták orczájokat a Gyülekezet sátorára; és íme béfedezte vala azt ama felhő, és megláttaték az Úrnak dicsősége.
43. Mózes azért és Áron elmenének a Gyülekezet sátorának eleibe.
44. És szóla a Jehova Mózesnek, mondván:
45. Menjetek el a Gyülekezet közűl, hogy emészszem meg * őket egy szempillantásban; ők pedig borúlának az ő orczájokra. * vers 21.
46. Monda azért Mózes Áronnak: Vegyed a füstölésre való edényt, és tégy abba tüzet az oltárról, és azon felűl tégy jóillatú szerszámot, és siess hamar a Gyülekezethez és tisztítsd meg őket: mert kijött az Úrtól a nagy harag, *immár* elkezdetett a csapás.
47. Vevé annakokáért Áron *a temjénezőt* a miképen mondotta vala Mózes, és futa a Gyülekezet közé, és íme elkezdetett vala a csapás a nép között; és jóillatot tévén megtisztítá a népet.
48. És megálla a megholtak között és élők között; és megszünék a csapás.
49. És valának a kik megholtak vala azzal a csapással, tizennégy ezer hétszáz; azokon kivűl, a kik megholtak vala a Kóré dolgáért.
50. Annakutánna megtére Áron Mózeshez a Gyülekezetnek sátora ajtajához, minekutánna a csapás megszünt volna.

XVII. RÉSZ.

Az Áron vesszeje megvirágozik és gyümölcsöt terem.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak, és végy ő tőlök, mindeniktől az ő attyaiknak házok szerint, egy-egy vesszőt, *tudniillik* minden ő Fejedelmektől, az ő atytyaiknak házok szerint, tizenkét vesszőt; és mindeniknek írjad nevét az ő vesszejére.
3. Az Áron nevét pedig írjad a Lévi vesszejére: mert egy vessző az ő attyok házának *egy* Fejedelméért *lészen.*
4. És helyheztessed azokat a Gyülekezetnek sátorában a Bizonyságtétel eleibe; a hol szembe szoktam lenni veletek.
5. És lészen, hogy annak a férjfiúnak vesszeje, a kit választándok, megvirágozzék: hogy e képen megcsendesítvén *elhárítsam* én rólam az Izráel fijainak zúgolódásokat, melyekkel zúgolódnak ti ellenetek.
6. Szóla azért Mózes az Izráel fijainak, és adának őnéki minden ő Fejedelmeik egy-egy vesszőt egy-egy Fejedelemért, az ő attyaiknak házok szerint, *tudniillik* tizenkét vesszőket, az Áron vesszeje is vala azoknak a vesszőknek közötte.
7. És tevé Mózes a vesszőket az Úr eleibe, a Bizonyságtételnek sátorában.
8. És lőn másodnapon, béméne Mózes a Bizonyságtételnek sátorába; és ímé megvirágozott vala az Áron vesszeje, mely a Lévi házáért vala, mert meglevelezvén megvirágozott vala: és mondolával meggyümölcsözött vala.
9. És előhozá Mózes mind azokat a vesszőket az Úrnak orczája elől, mind az Izráel fijai eleibe, kik minekutánna azokat megnézték volna, kiki vevé az ő vesszejét.
10. És monda az Úr Mózesnek: Vidd vissza az Áron vesszejét a Bizonyságtétel * eleibe őrizet alá, az ellenem tusakodó fiaknak jegyűl, hogy az én ellenem való zúgolódások megszünjék, hogy meg ne haljanak. * Zsid. 9, 4.
11. És megcselekedé Mózes, a mint parancsolta vala az Úr néki, a képen cselekedék.
12. És szólának az Izráel fijai Mózesnek, mondván: Íme megholtunk, elvesztünk, mi mindnyájan elvesztünk!
13. Valaki ok nélkűl járuland közel az Úrnak sátorához, meghal; nemde meg kell-é emésztetnünk meghalván?

XVIII. RÉSZ.

Áronnak és a Lévitáknak tisztek és jövedelmek.

És monda az Úr Áronnak: Te és a te fijaid, és a te atyádnak háza te veled, viseljétek a szent hajléknak vétkét. Te

is és a te fijaid te veled viselitek a ti Papságtoknak vétkét.

2. És a te atyádfiait, Lévinek a te atyádnak nemzetségét vegyed melléd, melletted legyenek és néked * szolgáljanak: te pedig † és a te fijaid veled, *szolgáljatok* a Bizonyságtételnek sátora előtt. *vers 7. †rész 3, 2.

3. És őrizzék a te őrizetedet és az egész sátornak * őrizetit: de a szenthajléknak edényeihez és az oltárhoz ne járuljanak, hogy meg ne haljanak mind ők s mind ti. *rész 3, 7. 8.

4. És melletted legyenek, és őrizzék őrizetit a Gyülekezet sátorának, a sátornak minden szolgálatjában: de kivűlvaló ne járuljon ti hozzátok.

5. Őrizzétek azért a szenthajléknak őrizetit, és az oltárnak őrizetit, és nem lészen ennekutánna harag az Izráel fijai ellen.

6. Mert én választottam a ti atyátok fiait a Lévitákat az Izráel fijai közűl néktek ajándékúl, kik adattak volt az Úrnak, hogy szolgáljanak a Gyülekezet sátorának szolgálatjában.

7. Te pedig és a te fijaid te veled, őrizzétek a ti Papságtokat mindenekben, a melyek az oltárhoz tartoznak, és a superláton belől vagynak, hogy azokban szolgáljatok: mert a ti Papságtoknak tisztit adtam néktek ajándékon: annakokáért a kivűlvaló, a ki oda járuland, meghaljon.

8. Szóla annakfelette az Úr Áronnak: Ezeknek felette ímé én néked adtam az én áldozatimnak őrizetit; valamit az Izráel fijai nékem szentelnek, néked adtam a *Papi méltóságra való* megkenetésért, és a te fijaidnak örökkévaló rendelésűl.

9. E legyen tiéd a szentséges áldozatokból, azokból, melyek tűzzel meg nem égettetnek: Minden ő ajándékjok, akár legyen az ő Minhájok, akár bűnért való áldozatjok, akár pedig vétekért való áldozatjok, a mit adnak nékem, szentségeknek szentsége az, tiéd lészen és a te fijaidé.

10. A szentségesb helyben * egyed meg azt, csak a férjfiak egyék azt; szentség legyen tenéked. *3 Móz. 6, 16. 26.

11. Ez is a tiéd lészen az ő áldozatjoknak ajándékából; minden felemelt ajándék, * az Izráel fijainak minden megingattatott ajándékival egybe, néked adtam azokat és a te fijaidnak, és a te leányidnak, örökkévaló törvényűl: minden, a ki tiszta *lészen* a te házadban, eheti azt. *2 Móz. 29, 28.

12. Az olajnak minden kövérségét, és minden kövérségét a bornak és a gabonának, azoknak első zsengéit, melyeket adnak az * Úrnak, tenéked adtam. *2 Móz. 22, 29.

13. Mindeneknek első gyümölcsei az ő földökben, melyeket visznek * az Úrnak, tiéid lésznek, minden a ki tiszta *lészen* a te házadban egye azokat. *5 Móz. 18, 4. 5.

14. Minden, *valami* fogadásból * *Istennek szenteltetik* Izráelben, tiéd † lészen. *3 Móz. 19, 24. †3 Móz. 27, 28.

15. Minden, valami az élő állatok közűl az *ő annyának* méhét először megnyitja, melyet az Úrnak * visznek, mind emberekből s mind egyéb állatokból, tiéd lészen: te megváltasd az embernek elsőszülöttét, a tisztátalan állatnak is elsőszülöttét megváltassad. *2 Móz. 13, 12.

16. A melyek pedig váltságosok, mikor egy hónapiak, akkor váltassanak meg a te becsülésed szerint, *tudniillik* * öt ezüst sikluson: a szenthajléknak siklusa szerint: † Húsz fillér érő *a siklus.* *rész 3, 46. 47. †2 Móz. 30, 13.

17. De mindazáltal a tehénnek első fajzását, vagy a juhnak első fajzását, vagy a kecskének első fajzását, meg ne váltsad: mert *Istennek* szenteltettek, azoknak véreket hintsed az oltárra, és azoknak kövérit megáldozzad, hogy legyen tűzzel megemésztett jóillatú áldozatja az Úrnak.

18. És azoknak húsok tiéd lészen: a miképen a felemelésnek * szegye, és a mint a jobblapoczkája tiéd lészen. *3 Móz. 7, 32.

19. Minden szent állatoknak áldozatit, melyeket áldozándanak az Úrnak az Izráel fijai, néked adtam és a te fijaidnak, és a te leányidnak örökkévaló végezésűl: sónak szövetsége ez, örökkévaló az Úr előtt, néked és a te magodnak veled egyetemben.

20. Monda pedig az Úr Áronnak: Az ő földökből örökséged nem lészen, sem részed nem lészen néked ő közöttök: * Én vagyok a te részed és a te örökséged az Izráel fijai között. *5 Móz. 10, 9. Ezék. 44, 28.

21. A Lévi fijainak pedig ímé adtam minden tizedet Izráelben örökségűl, az ő szolgálatjokért, melyet ők cselekesznek az ő szolgálatjokban a Gyülekezetnek sátorában.

22. És ne járuljanak ezután az Izráel

fijai a Gyülekezetnek sátorához, hogy ne vétkezzenek és meg ne haljanak.

23. De a Léviták cselekedjék a Gyülekezet sátorának munkáját, és ők viseljék az ő bűnöket: örökkévaló végezés legyen a ti utánnatok valóknál, hogy az Izráel fijai között ne bírjanak örökséget:

24. Mert az Izráel fijainak dézmájokat, melyeket visznek az Úrnak ajándékúl, adtam a Lévitáknak örökségűl: Annakokáért végeztem ő felőlök, hogy az Izráel fijai között ne * bírjanak örökséget. *5 Móz. 10, 9.

25 És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

26. A Lévitáknak szólj, és mond meg nékik: Mikor az Izráel fijaitól dézmát vesztek, melyet adtam néktek azoktól, néktek örökségtekre, akkor adjatok azokból ajándékot az Úrnak, a * dézmából dézmát. *Neh. 10, 38.

27. És az a ti ajándékotok tulajdoníttatik néktek, mint a gabona a szérűről, és mint a teljes sajtóból a bor.

28. A képen vigyetek ti is ajándékot az Úrnak minden dézmátokból, melyet vesztek az Izráel fijaitól, és adjatok abból ajándékot az Úrnak, az Áron Papnak.

29. Minden ti ajándékaitokból vigyetek az Úrnak áldozatot, mindennek a kövéréből, és azokból megszenteltetett részt.

30. Mond meg annakfelette nékik: Mikor annak a javát vijénditek *az Úrnak,* tulajdoníttatik a Lévitáknak, mintha az ő szérűjökről és sajtójokból adnák.

31. Megegyétek pedig ti azt minden helyen, a ti házatok népével egybe: mert jutalmatok néktek a Gyülekezet sátorában való szolgálatotokért.

32. És nem lésztek bűnösök a miatt, ha annak a javából adtok ajándékot: és e képen az Izráel fijainak megszentelt állatit meg nem undokítjátok, és meg nem haltok.

XIX. RÉSZ.

Tisztulásnak módja a veres tehén által

Szóla annakfelette az Úr Mózesnek és Áronnak, mondván:

2. Ez a törvényi végezés, melyet parancsolt az Úr, mondván: Szólj az Izráel fijainak, hogy hozzanak hozzád egy veres tehenet, épet, melyben ne legyen szeplő, melynek nyakán iga nem volt.

3. És adjátok az Eleázár Papnak, és ő vitesse ki azt a táboron kivűl és ölettesse meg azt ő előtte.

4. És Eleázár Pap vegyen annak véréből az ő ujjával, és hintsen a Gyülekezet sátora elei felé annak véréből hétszer.

5. Annakutánna égettesse meg azt a tehenet az ő szemei előtt: annak bőrét és húsát, és vérét az ő ganéjával együtt égettesse meg.

6. Akkor vegyen a Pap czédrusfát, izsópot és veres gyapjat, és vesse az égő tehénre.

7. És mossa meg a Pap az ő ruháit, az ő testét is megmossa vízzel, és annakutánna menjen bé a táborba; és tisztátalan legyen a Pap estvéig.

8. Az is, a ki megégetendi azt, az ő ruháit mossa meg vízzel, és az ő testét is mossa meg vízzel, és tisztátalan lészen estvéig.

9. A ki pedig tiszta lejénd, szedje fel annak a tehénnek hamvát, és helyheztesse azt a táboron kivűl tiszta helyen, hogy az Izráel fijai Gyülekezetének tartassék meg a kirekesztetteknek tisztulásokra való hintő víznek: mert bűntől való *megtisztulásoknak vize* az.

10. És az a ki felszedéndi a tehénnek hamvát, mossa meg az ő ruháit, és tisztátalan lészen estvéig: és legyen ez az Izráel fijainak és a jövevénynek, a ki ő közöttök lakik, örök végezésűl.

11. A ki illeténdi a * holtat, akármely holtembernek testét, tisztátalan lészen hét napon. *Agge. 2, 13.

12. Az olyan tisztítsa meg magát azzal a vízzel harmadnapon és hetednapon, és tiszta lészen; hogyha harmadnapon meg nem tisztíttatik, hetedik napon is nem lészen tiszta.

13. Valaki illeténdi a holtat, a megholt ember testét, és meg nem tisztulánd, az Úrnak sátorát megfertéztette; és kivágattatik az a lélek Izráelből; mert a tisztulásnak vize nem hintetett ő reá, tisztátalan lészen, még az ő tisztátalansága rajta vagyon.

14. E legyen annak törvénye, mikor valaki meghalánd a sátorban: Valaki bémenénd a sátorba, és minden, valaki lejénd a sátorban, tisztátalan lészen hét napon.

15. Ismét minden megnyitott edény, a melyen nem lejénd fedél, tisztátalan.

16. És minden, valaki illeténdi a mezőn fegyverrel megöletettet, vagy megholtat, vagy embernek tetemét, vagy koporsót, tisztátalan lészen hét napon.

17. És vegyenek a tisztátalanért a bűnért megégetett tehénnek porából, és töltsön arra élő vizet edénybe.

18. Vegyen ismét * izsópot, és mártsa a vízbe azt a tiszta férjfiú, és hintse meg a sátort és minden edényeket, és minden embereket, a kik ott lejéndenek; és azt is a ki valamely tetemet, vagy a megölettet, vagy a megholtat, vagy a koporsót illeti. *Zsolt. 51, 9.

19. Hintse meg, *mondom,* a tiszta a tisztátalant harmad és hetednapon, és tisztítsa meg őtet hetednapon: annakutánna mossa meg az ő ruháit, mossa meg magát is vízzel, és tiszta lészen estve.

20. A férjfiú pedig, a ki tisztátalan lejénd, és nem tisztítándja meg magát, kivágattatik az a lélek e Gyülekezet közűl: mert az Úrnak szenthajlékát megfertéztette, a megtisztulásnak vize nem hintetett ő reá, tisztátalan.

21. E legyen ő nálok örök rendelés: mind a ki hinténdi a megtisztulásnak vizét, mossa meg az ő ruháit; mind a ki illeténdi a megtisztulásnak vizét, tisztátalan lészen estvéig.

22. És valamit illeténd a tisztátalan, tisztátalan lészen az: és az a lélek, a mely illeténdi azt, tisztátalan lészen estvéig.

XX. RÉSZ.

Víz ered a kősziklából: Edom nem bocsátja által a népet az ő országán: Áron meghal.

Eljutának az Izráel fijai, az egész Gyülekezet a Czin pusztájába első hónapban és megmarada a nép Kádesben, hol meghala Mária, és eltemették ott.

2. És mikor nem volna vize a Gyülekezetnek, öszvegyülének Mózes és Áron ellen.

3. És feddőzék a nép Mózessel, és mondának ilyen módon: Vajha holtunk volna meg, mikor megholtak a mi atyánkfiai az Úr előtt.

4. És * miért hoztátok az Úrnak Gyülekezetét e pusztába, hogy meghaljunk itt mi, és a mi barmaink. *2 Móz. 17, 3.

5. És miért hoztatok fel minket Égyiptomból, hogy hoznátok minket e rosz helyre? nem vetésnek helyére, figéknek és szőlőknek és pomagránátoknak *helyére,* melyen semmi víz nincsen italra való.

6. Elmenének azért Mózes és Áron a Gyülekezetnek színe elől, a Gyülekezet sátorának ajtaja eleibe, és arczczal leborúlának: és megjelenék nékik az Úrnak dicsősége.

7. És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

8. Vegyed ezt a vesszőt, és gyüjtsd öszve ezt a Gyülekezetet te, és Áron a te atyádfia, és szóljatok * ím e kősziklának az ő szemeik előtt, hogy adjon vizet: és vizet hozván nékik e kősziklából, adj inni e Gyülekezetnek és az ő barmaiknak. *2 Móz. 17, 6.

9. Vevé annakokáért Mózes azt a vesszőt az Úrnak színe elől, a miképen parancsolta vala néki.

10. És öszvegyüjték Mózes és Áron a * Gyülekezetet a kőszikla eleibe, és monda nékik: Halljátok meg most ellenem tusakodók. Avagy e † kősziklából hozunk-é néktek vizet? *2 Móz. 17, 5. †2 Móz. 17, 6.

11. És felemelé Mózes az ő kezét, és üté a kősziklát az ő vesszejével két ízben: akkor * kijövének sok vizek, és ivék a Gyülekezet és az ő barmaik. *Zsolt. 78, 15. 1 Kor. 10, 4.

12. És monda az Úr Mózesnek és Áronnak: * Mivelhogy nem hittetek nékem, hogy megszentelnétek engemet az Izráel fijainak szemeik előtt: azért nem † viszitek bé e Gyülekezetet a földre, melyet adtam nékik. *rész 27, 14. †5 Móz. 1, 37.

13. Ezek a versengésnek vizei, a melyekért feddőztek az Izráel fijai az Úrral; és megszentelte magát ő bennek.

14. És külde Mózes követeket Kádesből az Edom Királyához, *kik így szólanának:* Ezt mondja a te * atyádfia az Izráel: Te tudod minden nyomorúságinkat, melyek mi rajtunk estek. *1 Móz. 25, 23—26. 5 Móz. 23, 7.

15. Hogy a mi atyáink alámentek Égyiptomba, és sok napig laktunk Égyiptomban: megnyomorítának * pedig minket az Égyiptombeliek, és a mi atyáinkat. *2 Móz. 2, 23.

16. És kiáltottunk az Úrhoz, * a ki meghallgatta a mi szónkat, és elbocsátván † Angyalát, kihozott minket Égyiptomból; és ímé *immár* vagyunk Kádesben a te határodnak városában. *2 Móz. 2, 23. †Csel. 7, 30. 38.

17. Kérlek *engedd meg,* hadd menjünk által a te földeden, nem megyünk által senki mezején, sem szőlőjén, és *senki* kútjának vizét nem iszszuk: az országúton megyünk, és nem térünk sem jobbkézre sem balra, míg általmegyünk a te határodon.

18. Kinek felele Edom: Semmiképen ne menj által az én földemen, hogy fegyverrel ne támadjak ellened!
19. És mondának néki az Izráel fijai: A járt úton megyünk fel: Hogyha a te vizeidet iszszuk, én és az én barmaim, megadom * árát azoknak: Semmit nem kérünk egyebet, hanem csak hogy gyalog menjünk által. *5 Móz. 2, 6.
20. Monda pedig: Nem mégy által. És kiméne ő eleibe Edom sok néppel és nagy erővel.
21. Nem akará azért Edom engedni az Izráelnek, hogy * általmenne az ő határán: annakokáért eltére az Izráel ő tőle. *Bir. 11, 17.
22. És * elmenvén Kádesből jutának az Izráel fijai, mind az egész Gyülekezet a Hór hegyére. *rész 33, 37,
23. És szóla az Úr Mózesnek és Áronnak, a Hór hegyénél, az Edom földének határában, ezt mondván:
24. Áron az ő népeihez takaríttatik: mert nem megyen bé a földre, melyet adtam az Izráel fijainak, mivelhogy az én számnak engedetlenek voltatok a versengésnek vizénél.
25. Vegyed * Áront és Eleázárt, az ő fiját, és parancsold meg, hogy menjenek fel a Hór hegyére. *rész 33, 38.
26. És Áront vetkeztessed le az ő ruháiból, és öltöztesd fel azokba Eleázárt az ő fiját: mert Áron takaríttatik *az ő népéhez*, és meghal ot
27. És úgy cselekedék Mózes, a miképen parancsolta vala az Úr, és felmenének a Hór hegyére az egész Gyülekezet szeme láttára.
28. És Mózes levetkezteté Áront az ő ruháiból, és felöltözteté azokba Eleázárt az ő fiját: és meghala Áron ott a hegynek tetején: akkor leszálla Mózes és Eleázár a hegyről.
29. Látván pedig az egész Gyülekezet, hogy meg holt volna Áron, siratá Áront harmincz * napig az Izráelnek egész háza. *5 Móz. 34, 8. 1 Móz. 50, 3.

XXI. RÉSZ.

Győzedelem a Kananeusok ellen: Tüzes kígyók: Éneklés a forrásnál: Az Emoreusok megveretnek.

Mikor hallotta volna a Kananeus Királya * Arad, ki lakozik vala dél felől, hogy jőne az Izráel a kémeknek után; megvíva az Izráellel, és egynéhányat fogva elvive ő közűle. *rész 33, 40.
2. Fogadást tőn azért az Izráel az Úrnak, és monda: Ha valóban kezembe adod e népet, eltörlöm az ő városait.
3. És meghallgatá az Úr Izráelnek szavát, és kézbe adá a Kananeust, és elveszté őket, és azoknak városait: És nevezé azt a helyet Hormának.
4. És elindulának a Hór hegyétől a veres tengernek után, hogy elkerülnék az Edom földét: és a népnek lelke megkeseredék az út miatt.
5. És szóla a nép Isten * ellen és Mózes ellen: Miért hoztatok fel minket Égyiptomból, hogy meghalnánk e pusztában? Mert nincsen kenyér, víz is nincsen, és a mi † lelkünk megutálta ez alávaló kenyeret. *1 Kor. 10, 9. †rész 11, 6.
6. Bocsáta azért az * Úr a népre tüzes kígyókat, kik megmardosák a népet, annyira hogy sok nép halna meg az Izráelből. *2 Móz. 32, 35.
7. Akkor méne a nép Mózeshez, és mondának: Vétkeztünk, mert szólottunk az Úr ellen és te ellened: Imádjad az Urat, hogy vigye el rólunk a kígyókat. És imádkozék Mózes a népért.
8. És monda az Úr Mózesnek: Csinálj magadnak tüzes kígyót, és * emeld fel azt jegyűl; és valaki megmarattatik, ha tekinténd arra, meggyógyúl. *Ján. 3, 14.
9. Csinála *azért* Mózes érczből öntött * kígyót, melyet felemele jegyűl. És vala hogy mikor a kígyó megmaránd vala valakit, tekintene arra az érczből öntött kígyóra, és meggyógyúl vala. *2 Kir. 18, 4.
10. És elmenének az Izráel fijai, és tábort jártának Obóthban.
11. Elmenvén pedig Obóthból, tábort járának Hije-Abarimban, abban a pusztában, mely vala a Moáb *tartományának* ellenében napkelet felől.
12. Onnét elindulván tábort járának a Zéred völgyében.
13. Ismét onnét elindulván tábort járának az Arnon *vizén* innét, mely vala a pusztában, és kijő vala az Emoreusok határából: Mert az Arnon * Moábnak határa, Moáb között és Emoreus között. *Bir. 11, 18.
14. Azért szokták mondani az Úr hadainak könyvében: A mit, *úgymond,* cselekedett *az Isten* a veres tengerben és az Arnon patakiban.
15. És a vizeknek folyása, mely Ar nevű város felé hajol, Moáb határáig megyen.
16. És onnét menének Béer *nevü helybe*: Ez a kút, melyről mondotta vala az Úr Mózesnek: Gyüjtsd öszve a népet, és adok nékik vizet.

17. Akkor éneklé az Izráel ez éneket: Jöjj fel óh kút! énekeljetek őnéki!
18. Mely kútat ásták a Fejedelmek, ásták azt a népnek Fejedelmei a Törvénykiadóval egybe az ő pálczájokkal. És a pusztából Mathanába *menének.*
19. És Mathanából Nahalielbe, és Nahalielből Bámóthba.
20. És Bámóthból abba a völgybe, mely a Moáb tartományában van a halomnak elején, és van a Jesimon pusztája ellenébe.
21. És * külde az Izráel követeket Sihonhoz az Emoreusok Királyához, ezt mondván: *5 Móz. 2, 26. Bir. 11, 19.
22. Engedd meg hogy menjek által a te földeden, nem hajlunk a mezőkre, sem a szőlőkre, nem iszszuk *egy* kútnak is vizeit; az országúton megyünk, míg általmegyünk a te határodon.
23. És nem engedé Sihon * az Izráelnek, hogy általmenne az ő határán, sőt egybegyüjté Sihon minden népét, és kiméne eleibe Izráelnek a pusztába, és jöve Jahásba: és megvíva az Izráellel. *5 Móz. 2, 30. 29, 7.
24. És megveré őtet az Izráel fegyvernek élivel, és örökségűl vevé az ő földét Arnontól fogva mind Jabbókig, mind az Ammonitákig; mert erős vala az Ammon fijainak határok.
25. És * elfoglalá az Izráel mind a városokat, és lakék az Izráel az Emoreusoknak minden városaiban, Hesbonban és annak minden mezővárosaiban. *5 Móz. 2, 33. Jós. 24, 8. Zsolt. 135, 11. 12. Ámós 2, 9.
26. Mert Hesbon Sihoné az Emoreusok Királyáé vala, ki annakelőtte hadakozott vala a Moáb Királya ellen, és elvette vala minden földét annak kezéből Árnonig.
27. Annakokáért mondják példabeszédben: Menjetek Hesbonba, építtessék és erősíttessék meg Sihon városa;
28. Mert tűz jött ki Hesbonból és láng Sihon városából, mely megemésztette Moábnak Ar városát, és az Árnon magas helyeinek lakosait.
29. Jaj tenéked Moáb, elvesztél Kámosnak népe, el hagyta futni az ő fijait és az ő leányait, Sihonnak az Emoreus Királyának fogságba adta.
30. És az ő szövétnekek elveszett Hesbontól fogva Dibonig, és eltöröltük Nofáig, mely ér mind Medebáig.
31. Lakék azért az Izráel az Emoreusok földén.
32. És elkülde Mózes hogy megkémlelnék Jaázert, és megvevék azt és az ő faluit; és ilyen módon kiüzé az Emoreust, a ki ott lakik vala.
33. Megfordulván pedig felmenének a Básán útán. És kijöve Og * Básán Királya ő eleibe, ő és minden ő népe harczra, Hedreibe. *5 Móz. 3, 1. 29, 7.
34. Akkor monda az Úr Mózesnek: Ne félj tőle: mert a te kezeidbe * adtam őtet, és minden ő népét és az ő földét: és úgy cselekedjél vele, a miképen cselekedtél Sihonnal az Emoreus Királyával, a ki lakik vala Hesbonban. *5 Móz. 3, 2. 22.
35. Megverék azért őtet és az ő fijait, és minden ő népét, annyira, hogy egy sem marada bennek; és örökségűl bírák az ő földét.

XXII. RÉSZ.

Bálák a Moábiták Királya küld Bálámért, hogy megátkoztassa a népet: a szamár szól.

És elmenének az Izráel fijai, és tábort járának a Moáb mezőségin a Jordán vizén * innét, Jérikhó ellenében. *rész 26, 3.
2. És mikor látta volna Bálák, a Sippor fija, mind azokat a melyeket cselekedett vala Izráel az Emoreussal:
3. Igen megrémüle Moáb a néptől, mivelhogy sok volna, és megbúsula Moáb az Izráel fijai miatt.
4. Monda annakokáért Moáb a Midián Véneinek: Most elnyalja e sokaság minden mi környékünket, a miképen elnyalja az ökör a mezőnek pázsitját. (Bálák, Sippornak fija vala pedig Moábnak Királya abban az időben.)
5. Külde azért követeket * Bálámhoz a Beór fijához Péthorba, mely vala a folyóvíz mellett a *Bálám* nemzetsége fijainak földökben, hogy hívná őtet, mondván: Ímé nép jött ki Égyiptomból, és ímé ellepte e földnek színét, és lakik én ellenemben. *Jós. 24, 9. 13. 22.
6. Most azért kérlek jöjj el és átkozd meg én érettem e népet, mert erősebb nálamnál, talán erőt vehetek rajta, megverhetjük őtet és kiüzhetem őtet e földből; mert jól tudom, hogy a kit megáldasz, meg lészen áldva, és a kit megátkozsz, átkozott lészen.
7. Annakokáért elmenének Moábnak Vénei és Midiánnak Vénei, és a jövendőmondásnak jutalma az ő kezeikben vala, és jutának * Bálámhoz, és megmondák néki a Bálák izenetét. *Jós. 13, 22.

8. Ő pedig monda nékik: Háljatok itt ez éjjel, és feleletet adok néktek, a miképen szóláND nékem az Úr. És Moábnak Fejedelmei megmaradának Bálámnál.

9. Eljöve pedig az Isten Bálámhoz és monda: Kicsodák ezek a férjfiak, a kik nálad vagynak?

10. És monda Bálám az Istennek: Bálák Sippor fija, Moáb Királya küldött én hozzám, *ezt mondván:*

11. Imé e nép, a mely kijött Égyiptomból, ellepte a földnek szinét; most azért jöjj el, átkozd meg én érettem azt, talán erőt vehetek rajta, hadakozván ő ellene, és kiüzhetem őtet.

12. És monda az Isten Bálámnak: Ne menj el ő velek: és meg se átkozzad azt a népet: mert megáldatott.

13. Felkele azért Bálám reggel és monda a Bálák Fejedelmeinek: Térjetek meg a ti földetekre; mert nem akarja az Úr engedni nékem, hogy veletek elmenjek.

14. És felkelének a Moáb Fejedelmei és jutának Bálákhoz, és mondának: Nem akart Bálám eljönni velünk.

15. Elkülde azért ismét Bálák több Fejedelmeket, *és* azoknál nemesebbeket.

16. Kik eljutván Bálámhoz, mondának néki: Ezt mondja Bálák, Sippornak fija: Kérlek ne vond meg magadat, hogy én hozzám ne jönnél.

17. Mert megtisztelvén * megtisztellek téged igen, és valamit mondasz nékem megmivelem: Jöjj el azért kérlek, és átkozd meg én értem e népet!
* rész 24, 10. 11.

18. Felelvén pedig Bálám, monda a Bálák szolgáinak: Ha Bálák * az ő házát aranynyal és ezüsttel tele adná is nékem, nem hághatom által az én Uramnak Istenemnek szavát, hogy valamit míveljek vagy kicsint vagy nagyot.
* 1 Kir. 13, 8.

19. Most mindazáltal maradjatok meg ti is ez éjjel itt, kérlek, hadd tudjam meg, mit fog szólani az Úr nékem.

20. Akkor eljöve az Isten Bálámhoz éjjel, és monda néki: Ha azért jöttek e férjfiak, hogy téged elhívjanak: kelj fel, menj el ő velek; de mindazáltal azt míveljed, a mit mondándok néked.

21. Felkele azért Bálám reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és elméne a Moáb Fejedelmeivel.

22. De megharagvék az Isten, hogy ő elmenne velek. És megálla az Úrnak Angyala azon útban, hogy ő néki ellensége lenne: ő pedig üget vala az ő szamarán, és két szolgája vala vele.

23. Látván pedig a szamár, * hogy az Úrnak Angyala állana az útban, és mezítelen fegyver volna kezében, kitére az útból, és méne a mezőre, azért megveré Bálám az ő szamarát, hogy megtérítené azt az útra. * 2 Pét. 2, 16. Júd. vers 11.

24. És megálla annakutánna az Úrnak Angyala a szőlőknek szoros útján, holott mind egyfelől, mind másfelől fal vala.

25. Látván pedig *másodszor* a szamár az Úrnak Angyalát, szorúla a falhoz, és Bálámnak is lábát szorítá a falhoz: annakokáért ismét kezdé verni.

26. Annakutánna az Úrnak Angyala ismét tovább méne, és megálla szoros helyen, hol ki nem térhetnek vala sem jobbra, sem balra.

27. Mikor pedig látta volna a szamár az Úrnak Angyalát, lefeküvék Bálám alatt; azért megharagvék Bálám, és megveré pálczával a szamárt.

28. És * megnyitá az Úr a szamárnak száját, és monda a szamár Bálámnak: Mit vétettem néked, hogy immár engemet háromszor vertél meg?
* 2 Pét. 2, 16. Júd. vers 11.

29. Akkor monda Bálám a szamárnak: Mert megcsufoltál engemet: Vajha volna fegyver kezemben, nyilván megölnélek most téged.

30. És monda a szamár Bálámnak: Avagy nem te szamarad vagyok-é, melyen szoktál járni, miolta tiéd lettem, mind e napig? Avagy szoktam volt-é valaha e képen cselekedni te veled? Ki felele: Nem.

31. És megnyitá az Úr a Bálám szemeit: és látá az Úr Angyalát állani az útban, és a mezítelen fegyvert az ő kezében: akkor lehajtván fejét, arczczal leborúla.

32. És monda néki az Úrnak Angyala: Miért verted meg a te szamaradat immár három ízben? Imé én kijöttem néked ellenségül: mert a te útad tévelygő én előttem.

33. És látott engemet a szamár és kitért én előttem immár három ízben: ha ki nem tért volna az én orczám előtt, *tudd meg,* hogy most megöltelek volna téged is, és őtet elevenen megtartottam volna.

34. Monda azért Bálám az Úr Angyalának: Vétkeztem, mert nem tudtam hogy te állanál előttem ez útban. Most

azért, ha *ez én útam* nem tetszik néked, megtérek *helyemre.*
35. Az Úrnak Angyala pedig monda Bálámnak: Menj el e férjfiakkal; mindazáltal a mit mondándok néked, azt mondjad: elméne azért Bálám a Bálák Fejedelmeivel.
36. Hallván pedig Bálák, hogy jőne Bálám, kiméne eleibe Moábnak *egy* városába, mely vala az * Arnon határa mellett, mely vagyon a legvégső határokban. * rész 21, 13—15.
37. És monda Bálák Bálámnak: Avagy nem küldöttem volt-é hozzád, hogy hívatnálak téged? Miért nem jösz vala én hozzám? Avagy *azért-é, hogy* nem tisztelhetnélek meg téged?
38. Felele pedig Bálám Báláknak: Ímé eljöttem hozzád: Most pedig nemde szólhatok-é * valamit? A mit adánd az Úr az én számba, azt mondom.
* rész 23, 12. 26. 1 Kir. 22, 14.
39. És elméne Bálám Bálákkal, és jutának Husót városba.
40. És Bálák ökröket és juhokat vágata, és küldé Bálámnak és a Fejedelmeknek, kik vele valának.
41. Reggel pedig mellé vevé Bálák Bálámot, és felvivé őtet a Bál *templomának* magas hegyére, honnét megláthatná a népnek valami részét.

XXIII. RÉSZ.

Bálám akarván megátkozni az Izráelitákat, két izben megáldja.

És monda Bálám Báláknak: Építs itt nékem hét oltárokat, és készíts itt nékem hét tulkokat és hét kosokat.
2. És úgy cselekedék Bálák a miképen mondotta vala Bálám: És áldozék Bálák és Bálám mindenik oltáron egy-egy tulkot és egy-egy kost.
3. És monda Bálám Báláknak: Állj meg a te tüzes áldozatod mellett, és elmegyek, talán előmbe jő az *Úr* nékem, és a mit mutatánd nékem, megjelentem néked: elméne azért a hegy*nek tetejére.*
4. És eleibe méne Isten Bálámnak, és monda néki *Bálám:* Hét oltárt rendeltem, és áldoztam mindenik oltáron egy-egy tulkot és egy-egy kost.
5. Az Úr pedig ada igét Bálámnak szájába, és monda néki: Térj meg Bálákhoz, és így szólj.
6. És megtére ő hozzá, és ímé áll vala az ő áldozatja mellett, ön maga és Moábnak minden Fejedelmei.
7. És elkezdé beszédét, * és monda: Siriából hozatott ki engem Bálák Moábnak Királya, napkeletnek hegyeiről, *mondván:* Jöjj el, átkozd meg én érettem Jákóbot, és jöjj el, átkozd meg Izráelt. * 1 Móz. 28, 2. Hós. 12, 12.
8. Miért mondjak gonoszt annak, a kinek nem mondott gonoszt az Úr, és miért átkoznám azt, a kit az Úr nem átkozott?
9. Mikor a kőszikláknak tetejéről nézem őtet, és a halmokról reá nézek: ímé oly nép, a mely ő * maga fog lakni, és a Pogányok közé nem számláltatik.
* 5 Móz. 33, 28.
10. Ki számlálhatja meg a Jákób porát, és kicsoda számát? kicsoda az Izráelnek negyedrészét? Haljon meg az én lelkem az igazaknak halálával, és legyen az én utolsó napom, mint azé!
11. És monda Bálák Bálámnak: Mit cselekeszel én velem? Hogy megátkoznád az én ellenségeimet, azért hoztalak téged, és ímé igen megáldád őket.
12. Felelvén *Bálám,* monda: Nemde nem azt igyekezem-é mondani, a mit az Úr adánd az én számba?
13. Monda annakfelette néki Bálák: Kérlek jere velem más helyre, honnét lássad őtet, (mert csak a végső részét láttad annak, és őtet mindenestől nem láttad) és átkozd meg onnét őtet én érettem.
14. És vivé őtet az őrállók helyére *egy* hegynek tetejére, és építe hét oltárokat, és áldozék egy-egy tulkot és egy-egy kost mindenik oltáron.
15. És monda Báláknak: Állj itt a te tüzes áldozatod mellett, és én elmegyek amoda.
16. Eleibe méne azért az * Úr Bálámnak, és ada igét az ő szájába, és monda: Térj meg Bálákhoz, és e képen szólj.
* rész 22, 35.
17. Méne annakokáért ő hozzá, és ímé ő áll vala az ő tüzes áldozatja mellett, és a Moáb Fejedelmei ő vele, kinek monda Bálák: Mit szóla az Úr?
18. Akkor előhozá az ő értelmét, és monda: Kelj fel Bálák és halljad: hallgasd meg az én beszédemet Sippornak fija!
19. Nem *olyan* az Isten mint az ember, hogy hazudjon, * és nem embernek fija, hogy elváltoztassa *igéretit;* ő mondotta, s hát nem mivelné-é meg? Szólott, és nem teljesíti-é meg azt?
* 1 Sám. 15, 29.
20. Ímé parancsolatot vettem, hogy megáldanám; és igen megáldotta *az Isten,* és én nem változtathatom azt el.

21. Nem tekintette Jákóbban a hamisságot, és nem nézte a * gonoszságot az Izráelben. Az ő Ura Istene vagyon ő vele; és a Királynak trombitaszava vagyon ő vele. *2 Móz. 32, 8.

22. Az Isten hozta ki őket * Égyiptomból, mint az unikornisnak † olyan ereje vagyon néki. *2 Móz. 3, 8. † Jób 39, 12–15.

23. Mert nem fog semmit Jákób ellen a varázslás, sem a jövendőmondás az Izráel ellen. Most azt kell megmondanom Jákób és Izráel felől, a mit cselekeszik az Isten *ő velek.*

24. Ímé e nemzetség mint a nagy oroszlán feltámad, és mint a *kölykös* oroszlán magát felemeli; nem nyugszik, míg meg nem eszi a prédát, és a megölettettek véreket megiszsza.

25. Akkor monda Bálák Bálámnak: Ne átkozzad s ne áldjad őtet.

26. Felelvén pedig Bálám monda Báláknak: Avagy nem szólottam volt-é néked, mondván: Valamit * mondánd nékem az Úr azt mívelem? *rész 22, 18. 38.

27. És monda Bálák Bálámnak: Jere, kérlek, elviszlek téged más helyre, honnét talán tetszeni fog az Istennek, hogy megátkozzad onnét *e népet* én érettem.

28. Elvivé azért Bálák Bálámot a Peór *hegynek* tetejére, mely néz a puszta felé.

29. Akkor monda Bálám Báláknak: Építtess itt nékem hét oltárokat, és készíts itt nékem hét tulkokat és hét kosokat.

30. Úgy cselekedék azért Bálák, a miképen mondotta volt Bálám, és áldozék minden oltáron egy-egy tulkot és egy-egy kost.

XXIV. RÉSZ.

Bálám harmadszor áldja meg az Izráelitákat; jövendőt mond a Krisztusról.

Mikor pedig látta volna Bálám, hogy tetszenék az Úrnak, hogy megáldaná az Izráelt, nem méne el, mint az előtt, jövendőmondásnak tudakozásáért, hanem fordítá az ő orczáját a puszta felé.

2. És mikor felemelte volna Bálám az ő szemeit, látá az Izráelt, hogy letelepedett az ő nemzetségei szerint, és az Istennek lelke vala ő rajta.

3. Akkor elkezdé az ő beszédét, és monda: Bálámnak, Beór fijának mondása, a megvilágosíttatott szemű ember szava.

4. Annak mondása, a ki hallja az Istennek mondásit, a ki látta a Mindenhatónak látását, a ki jóllehet szunnyad; de *elméjének* szeme világos:

5. Mely igen szépek a te sátoraid óh Jákób! és a te hajlékaid óh Izráel!

6. Mint a kiterjesztetett völgyek, mint a kertek a folyóvíz mellett, mint az áloes fái, melyeket plántált az Úr, mint a czédrusfák a vizek mellett!

7. Alá fog folyni a víz az ő vedreiből, és az ő magva olyan lészen mint a sok vizek: és az ő Királya nagyobb lészen Agág *Király*nál, és felmagasztaltatik az ő országa.

8. Az Isten kihozta őtet Égyiptomból, olyan ereje *vagyon* néki mint * az unikornisnak, megemészti a Pogányokat az ő ellenségeit, és azoknak tetemeiket megrontja, és az ő nyilaival általveri. *rész 23, 22.

9. Hogyha lehajtja magát, hogy feküdjék mint * az oroszlán, és mint az öreg oroszlán; kicsoda serkenti fel őtet? Valaki áldánd téged, áldott lészen, és valaki átkozánd téged, átkozott lészen. *1 Móz. 49, 9.

10. És felgerjede Báláknak haragja Bálám ellen, és egybeüté kezeit, és monda Bálámnak: Azért hívtalak téged, hogy az én ellenségeimet megátkoznád; és ímé igen megáldád immár három ízben.

11. Most azért szaladj el * a te helyedre: Mondottam vala, hogy megtisztelvén † megtisztellek téged; de ímé megfosztott téged az Úr a tisztességtől. *1 Kir. 22, 26. 27. † rész 22, 16. 17.

12. És monda Bálám Báláknak: Nemde a te követeidnek is, a kiket bocsátottál volt hozzám, nem így szólottam-é, mondván:

13. Ha Bálák * az ő házát ezüsttel és aranynyal tele adná is nékem, az Úrnak beszédét által nem hághatom, hogy cselekedjem valamit, akár jót, akár gonoszt az én szívemből: A mit szólánd az † Úr, azt szólom. *rész 24, 18. † 1 Kir. 22, 14.

14. *Mindazáltal, mivelhogy* most az én népem közé kell megtérnem, ímé megmondom néked, mit fog cselekedni e nép a te népednek, az utolsó napokban.

15. Akkor vevé az ő értelmét, mondván: Monda Bálám a Beór fija, monda a férjfiú, kinek szeme nyilatkoztatva vagyon.

16. Monda, a ki hallgatja az Istennek beszédét, és a ki tudja a Magasságbelinek értelmét, és a ki a Minden-

hatónak látását látja: a ki noha szunynyad, mindazáltal megnyilatkoztatott a szeme:
17. Látom azt, de nem most; nézem azt, de nem úgy, mint közelvalót: Származik csillag Jákóbból, és támad királyipálcza az Izráelből; és általveri Moábnak * oldalait, és elrontja Sethnek minden fijait. * 2 Sám. 8, 2. Sof. 2, 8. 9.
18. És lészen Edom *más* birtokában, Seir lészen az ő ellenségeinek birtokában, és Izráel hatalmasan cselekeszik.
19. És uralkodik a Jákóbból *származott,* és elveszti minden városokból a megmaradott* *ellenséget.* * 2 Sám. 8, 1—14.
20. És mikor tekintett volna Amálekre, az ő értelmét előhozván, monda: Amálek első a pogányok között: annakokáért végezetre * mindenestől elvész. * 1 Sám. 15, 2—7.
21. Látván annakfelette * Keneust, az ő értelmét előhozván, monda: Erős a te lakhelyed, és építetted a te fészkedet a kősziklában. * Bír. 1, 16. 1 Sám. 15, 6.
22. Bizonyára kiüzettetik Kain, míg Assúr téged fogva viszen.
23. Végezetre mégis az ő értelmét előhozván, monda: Oh, ki fog élni, mikor véghez viszi ezt az Isten?
24. És a Kittim partjáról a hajók eljőnek, és megrontják Assúrt, megrontják Ebert is: de az a *nép* is mindenestől végre elvész.
25. Felkele azért Bálám és elméne, hogy megtérne az ő * helyére: És Bálák is elméne az ő útján. * rész 22, 5.

XXV. RÉSZ.

Az Izráelitáknak lelki és testi paráználkodások, Fineásnak e miatt indult buzgósága.

Mikor pedig valameddig lakott volna az Izráel Sittimben, kezde a nép paráználkodni * a Moáb leányaival. * rész 31, 16.
2. És hívák a népet az ő isteneik áldozatira; és evék a nép, és imádák azoknak isteneiket.
3. És adá magát az Izráel a * Bál-Peórhoz; és felgerjede az Úr haragja az Izráel ellen. * Hós. 9, 10. Zsolt. 106, 28.
4. És monda az Úr Mózesnek: Vedd fel e népnek minden Fejedelmeit, és akasztasd * fel őket az Úrnak a nap előtt; és elfordúl az Úr haragjának felgerjedése az Izráeltől. * 2 Sám. 21, 1. 6. 9.
5. Monda azért Mózes az Izráel Bíráinak: Kiki ölje meg az ő birtoka alatt való férjfiakat, a kik adták magokat a Bál-Peórhoz.
6. És ímé egy néminémű az Izráel fijai közűl eljöve, és hoza az ő attyafiai felé egy Midiánbeli asszonyt Mózes szeme láttára, és az Izráel fijai egész Gyülekezetének szemei előtt: ők pedig sírnak vala a Gyülekezet sátorának ajtaja előtt.
7. Melyet mikor látott volna Fineás, az Eleázár fija, a ki Áron Papnak fija vala, felkele a Gyülekezet közűl és vevé dárdáját kezébe.
8. És béméne az Izráelita után a sátorba, és általveré mindkettőt, az Izráelből való férjfiat és az asszonynak hasát; * és megszünék a csapás az Izráel fijai között. * Zsolt. 106. 30.
9. És * meghaltak vala a csapás miatt huszonnégy ezeren. * 1 Kor. 10, 8.
10. Akkor szóla az Úr Mózesnek, mondván:
11. Fineás az Eleázár fija, a * ki Áron Pap fija volt, elfordította az én haragomat az Izráel fijaitól, mivelhogy az én bosszúmat megállotta ő közöttök: hogy ne emészteném meg az Izráel fijait bosszúmban. * 1 Krón. 6, 3. 4.
12. Annakokáért mond meg *néki:* Ímé * én adom az én szövetségemet őnéki, *tudniillik* békességnek *szövetségét.* * Zsolt. 106, 31.
13. És lészen ő nála és az ő magvánál ő utánna az * örökkévaló Papságnak szövetsége; mivelhogy az ő Istenéért bosszút állott, és megtisztította az Izráel fijait. * 1 Sám. 2, 27—30. 1 Kir. 2, 26. 27.
14. Továbbá a megöletett Izráelitának neve, a ki megölettetett a Midiánbeli asszonynyal együtt, vala Zimri, a Sállu fija, a Simeon nemzetsége háznépének Fejedelme.
15. A megöletett Midiánbeli asszonynak pedig neve Kozbi, a * Súr leánya, ki a Midiániták között az ő attya háza nemzetségének Fejedelme vala. * rész 31, 8.
16. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:
17. Úgy cselekedjél * mint ellenséggel a Midiánitákkal, és verjétek meg őket. * rész 31, 2—8.
18. Mert ők úgy cselekedtek ti ellenetek, mint ellenségek, álnokságokkal, melyekkel álnokúl cselekedtek ti ellenetek a Peórnak dolgában, és az ő hugoknak Kozbinak a Midián Fejedelme leányának dolgában, a ki megölettetett a Peórért való csapásnak napján.

XXVI. RÉSZ.

A népnek ismét megszámlálása: Törvény a földnek elosztásáról.

És lőn a csapás után, monda az Úr Mózesnek és Eleázárnak az Áron Pap fiának, mondván:
2. Vegyétek summáját az Izráel fijai egész * Gyülekezetének, húsz esztendőstől fogva és feljebb, az ő attyaiknak háznépek szerint: mindennek, valaki harczra kimehető az Izráeliták között. *rész 1, 2. 3.
3. Annakokáért szóla Mózes és Eleázár Pap ő velek a Moáb mezőségében a Jordán mellett, Jérikhó ellenébe, mondván:
4. *Számláljátok meg az Izráel fijainak egész Gyülekezetét,* húsz esztendőstől fogva és feljebb, a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek és az Izráel fijainak, a kik kijöttek volt Égyiptom földéből.
5. A Rúben * elsőszülötte volt az Izráelnek; a Rúben fijai voltak ezek: Hánoktól volt a Hánokitáknak házoknépe: Pallutól volt a Palluitáknak házoknépe. *1 Móz. 46, 8. 2 Móz. 6, 14.
6. Hesrontól, a Hesroniták házoknépe: Kármitól, a Kármitáknak házoknépe.
7. Ezek a Rúbenitáknak házoknépei: és lőn az ő számok negyvenhárom ezer, hétszáz és harmincz.
8. És a Pallu fijai közűl Eliáb.
9. Az Eliáb fijai pedig, Némuel és Dáthán és Abirám: Ezek a Dáthán és Abirám, a gyülekezetnek Fejedelmei, a kik támadtak vala * Mózes és Áron ellen, a Kóré hasonlásában, mikor támadának ők az Úr ellen. *rész 16, 2. 32.
10. És megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé őket és Kórét, meghalván az a gyülekezet: mikor megemészté a tűz a kétszáz és ötven férjfiakat, kik voltak *mindnyájan* példáúl.
11. A Kóré fijai pedig nem halának meg.
12. A Simeon fijai az ő házoknépe szerint: Némueltől a Némuelitáknak házoknépe: Jámintól a Jáminitáknak házoknépe: Jakintól a Jakinitáknak házoknépe.
13. Zerákhtól a Zerákhitáknak házoknépe; Saultól a Saulitáknak házoknépe.
14. Ezek a Simeonitáknak házoknépei, huszonkét ezer és kétszáz.
15. A Gád fijai az ő házoknépe szerint, Sefontól a Sefonitáknak házoknépe; Haggitól a Haggitáknak házoknépe; Súnitól a Súnitáknak házoknépe.
16. Oznitól az Oznitáknak házoknépe, Eritől az Eritáknak házoknépe.
17. Arodtól az Aroditáknak házoknépe, Arélitől az Arélitáknak házoknépe.
18. Ezek a Gád fijainak házoknépei, az ő számok szerint negyven ezer és ötszáz.
19. A Júda fijai Er és Onán: és meghala Er * és Onán a Kanaán földében. *1 Móz. 38, 7. 10.
20. És voltak a Júda fijai az ő házoknépe szerint: Seláhtól * a Seláhitáknak házoknépe: Pérestől a Péresitáknak házoknépe: Zeráhtól a Zeráhitáknak házoknépe. *1 Móz. 46, 12.
21. Voltak pedig a Péres fijai: Hesrontól * a Hesronitáknak házoknépe: Hámultól a Hámulitáknak házoknépe. *1 Móz. 46, 12
22. Ezek a Júda nemzetségének háznépei, az ő számok szerint hetvenhat ezer ötszáz.
23. Az Issakhár fijai az ő házoknépe szerint: Thólától a Tholáitáknak házoknépe: Puvától a Puvitáknak házoknépe.
24. Jásubtól a Jásubitáknak házoknépe: Simrontól a Simronitáknak házoknépe.
25. Ezek az Issakhár háznépei az ő számok szerint hatvannégy ezer háromszáz.
26. A Zebulon fijai az ő házoknépe szerint: Séredtől a Séréditák házoknépe: Elontól az Eloniták házoknépe: Jahléeltől a Jahléeliták házoknépe.
27. Ezek a Zebuloniták háznépei, az ő számok szerint hatvan ezer ötszáz.
28. A József fijai az ő házoknépe szerint: Manasse és Efraim.
29. A Manasse fijai: Mákirtól * a Mákiriták házoknépe: Mákir nemzé Gileádot: Gileádtól a Gileáditák házoknépe. *Jós. 17, 1.
30. Ezek a Gileád fijai: Jézertől a Jéziriták házoknépe: Hélektől a Hélekiták házoknépe.
31. És Asrieltől az Asrieliták házoknépe: Sékemtől a Sékemiták házoknépe.
32. És a Sémidától a Sémidáták házoknépe: és Héfertől a Héferiták házoknépe.
33. És Sélófhádnak a Héfer * fijának nem voltak fijai, hanem leányai: és a Sélofhád leányainak ezek neveik: Makhla és Nóha, Hogla, Milkha és Thirsa. *rész 27, 1.

34. Ezek a Manasse háznépei: az ő számok pedig ötvenkét ezer és hétszáz.
35. Ezek az Efraim fijai az ő házoknépe szerint: Suthelákhtól a Suthelákhiták házoknépe: Békertől a Békeriták házoknépe: Tahántól a Tahániták házoknépe.
36. És ezek a Suthelákh fijai: Erántól az Eraniták házoknépe.
37. Ezek az Efraim fijainak házoknépei, az ő számok szerint harminczkét ezer és ötszáz. Ezek a József fijai az ő házoknépe szerint.
38. A Benjámin fijai az ő házoknépe szerint: Bélától a Bélaitok házoknépe: Asbeltől az Asbeliták házoknépe: Ahirámtól az Ahirámiták házoknépe.
39. Sefufámtól a Sefufámiták házoknépe: Hufámtól a Hufámiták házoknépe.
40. Valának pedig a Béla fijai Ardé és Nahamán: Ardétól az Arditák házoknépe: Nahamántól a Nahamániták házoknépe.
41. Ezek a Benjámin fijai az ő házoknépei szerint, és számok szerint negyvenöt ezer és hatszáz.
42. Ezek a Dán fijai az ő házoknépei szerint: Suhámtól a Suhámiták házoknépe: Ezek a Dán háznépei, az ő házoknépe szerint.
43. A Suhámitáknak minden házoknépe az ő számok szerint, hatvannégy ezer és négyszáz.
44. Az Áser fijai az ő házoknépe szerint: Jimnától a Jimniták házoknépe; Jisvitől a Jisviták házoknépe: Bérihától a Bérihiták házoknépe.
45. A Bériha fijaitól, Hébertől a Héberiták házoknépe: Málkieltől a Málkieliták házoknépe.
46. Az Áser leányának pedig neve vala Sérah.
47. Ezek az Áser fijainak házoknépei, az ő számok szerint ötvenhárom ezer és négyszáz.
48. A Nafthali fijai az ő házoknépe szerint: Jakhezéeltől a Jakhezéeliták házoknépe: Gúnitól a Gúniták házoknépe.
49. Jésertől a Jéseriták házoknépe: Sillemtől a Sillemiták házoknépe.
50. Ezek a Nafthali háznépei az ő házoknépe szerint: Az ő számok pedig negyvenöt ezer és négyszáz.
51. Ezek az Izráel fijainak megszámláltattai, hatszáz * egyezer, hétszáz harmincz. * 2 Móz. 38, 26. rész 1, 46.
52. Szóla pedig az Úr Mózesnek, mondván:
53. Ezeknek osztassék el az a föld örökségűl, az ő neveiknek számok szerint.
54. A kik többen vagynak, * azoknak adj nagyobb örökséget, és annak, a ki kevesebb lészen, megkissebbítsed az ő örökségét; minden háznépnek az ő száma szerint adattassék az ő öröksége.
* rész 33, 54. Jós. 11, 23.
55. De sorssal osztassék el a föld, az ő attyok nemzetségeinek neveik szerint vegyék az örökséget.
56. A sorsok szerint osztassék annak öröksége, mind sok között s mind kevés között.
57. Ezek pedig a Lévitáknak számláltattai, az ő házoknépe * szerint: Gersontól a Gersoniták házoknépe: Kéhától a Kéhátiták házoknépe: Méráritól a Méráriták házoknépe.
* 2 Móz. 6, 16—22.
58. Ezek a Léviták házoknépei: a Libniták házoknépe: Hébroniták házoknépe: Makhliták házoknépe: Músiták házoknépe: Kóriták házoknépe; Kéhát pedig nemzé Amrámot.
59. Az Amrám feleségének pedig neve Jokebéd a Lévi * leánya, a kit szült Lévinek *az ő felesége* Égyiptomban: és a ki szülte Amrámnak Áront és Mózest, és Máriát az ő nénnyeket.
* 2 Móz. 6, 20.
60. És születtetének Áronnak Nádáb és Abihu, Eleázár és Ithamár.
61. És meghalának Nádáb és Abihu, mikor * idegen tűzzel áldozának az Úr előtt. * 3 Móz. 10, 1. 2.
62. És vala azoknak számok huszonhárom ezer, mind férjfiak egy hónapitól fogva s feljebb: mert nem voltak számláltatva * az Izráel fijai közé; mivel örökség nem adatott nékik az Izráel fijai között. * rész 1, 49. 50.
63. Ezek Mózestől és Eleázár Paptól megszámláltattak, mikor megszámlálák az Izráel fijait a Moáb mezőségében, Jérikhó ellenében, a Jordán mellett.
64. Ezek között pedig nem volt senki a Mózestől és Áron Paptól * megszámláltattak közűl, mikor megszámlálták vala az Izráel fijait a Sinai pusztájában. * rész 1, 1—3. 46.
65. Mert az Úr mondotta vala ő felőlök: Meghalván meghalnak a * pusztában: és senki azok közűl nem élt, hanem csak Káleb a Jefunné fija, és Jósué a Nún fija. * rész 14, 28. 29. 35.

XXVII. RÉSZ.

A Sélofhád leányainak örökség adatik: Jósué Mózes helyébe állíttatik.

Előállának pedig a Sélofhád leányai, ki Héter fija vala, ki Gileádé, ki Mákiré, ki Manasse fija vala, a József fijának Manassénak háznépe közűl. Ezek pedig az ő leányainak neveik: Mákhla, * Nóha és Hogla, Milkha és Thirsa.
*rész 26, 33. Jós. 17, 3.

2. És megállának Mózes és Eleázár Pap előtt, és a Fejedelmek előtt, és az egész Gyülekezet előtt a Gyülekezet sátorának ajtajánál, mondván:

3. A mi atyánk megholt a pusztában, ki mindazáltal nem volt azoknak gyülekezetekben, kik öszvegyültek volt az Úr ellen a Kóré * gyülekezetében; hanem az ő bűneért † holt meg: és fijai nem voltak néki.
*rész 16, 1. †rész 14, 28. 29. 35. 2 Móz. 32, 35.

4. Miért töröltetnék el a mi atyánknak neve az ő háznépe közűl, ez okkal hogy nincsen őnéki fija? Adj örökséget azért nékünk a mi atyánknak attyafiai között.

5. Mózes pedig vivé ezeknek ügyeket az Úr eleibe.

6. És felele az Úr Mózesnek, mondván:

7. Igazat szólának a Sélofhád leányai: * Adj nékik jószágnak örökségét az ő attyoknak attyafiai között, az ő atytyoknak örökségébe szállítsad őket.
*rész 36, 2.

8. Az Izráel fijainak pedig szólj, mondván: Mikor valaki meghaláand, és fija nem lejénd annak: akkor adjátok annak örökségét az ő leányának.

9. Ha nem lejénd néki leánya: akkor adjátok az ő örökségét az ő attyafiainak.

10. Ha pedig nem lejéndenek néki attyafiai: akkor adjátok az ő örökségét az ő attyának attyafiainak.

11. Ha nem lejéndenek az ő attyának attyafiai: akkor adjátok az ő örökségét annak, a ki az ő háznépe közűl közelebb való atyafiú, és örökségűl vegye azt. Legyen pedig ez az Izráel fijainak végezett törvények: a miképen megparancsolta az Úr Mózesnek.

12. Monda * annakfelette az Úr Mózesnek: Menj fel ez Abarim hegyére, és lásd meg a földet melyet adtam az Izráel fijainak.
*5 Móz. 32, 48—50.

13. Melyet mikor látándasz, gyüjtettetel te is a te nemzetséged közé, a miképen immár gyüjtettetett Áron a te atyádfia.

14. Mivelhogy a Czin pusztájában, a népnek versengésének idején az én beszédemnek nem engedétek, * *mely ez vala,* hogy engemet szentelnétek meg ama vizeknél az ő szemek előtt. Ezek a versengésnek vizei Kádesnél a Czin pusztájában.
*rész 20, 12.

15. Szóla annakokáért Mózes az Úrnak, mondván:

16. Az Úr, a lelkeknek * és minden testnek Istene, rendeljen férjfiat a Gyülekezetnek.
*rész 16, 22. Zsid. 12, 9.

17. A ki kimenjen ő előttök, és a ki bémenjen ő előttök: a ki kivigye őket és a ki bévigye őket: hogy ne legyen az Úr Gyülekezete olyan mint a * juhok, melyeknek nincsen pásztorok.
*1 Kir. 22, 17

18. És monda az Úr Mózesnek: Vedd melléd Jósuét * a Nún fiját, a férjfiat, a kiben az én lelkem vagyon, és tegyed ő reá a te kezedet.
*5 Móz. 3, 21. Jós. 1, 1.

19. És állassad őtet az Eleázár Pap eleibe és mind az egész Gyülekezet eleibe, és parancsolatokat adj néki az ő szemek előtt.

20. És a te dicsőségedet közöljed ő vele, hogy hallgassa őtet az Izráel fijainak egész Gyülekezete.

21. Ki annakutánna Eleázár Pap eleibe álljon, és őtet kérdje meg az * Urimnak ítéletiről az Úr előtt: az ő szava szerint menjenek ki, és az ő szava szerint menjenek bé, ő és az Izráel minden fijai ő vele, és az egész Gyülekezet.
*2 Móz. 28, 30. 1 Sám. 28, 6.

22. Úgy cselekedék azért Mózes a miképen parancsolta vala az Úr néki: mert vevé Jósuét és állatá őtet Eleázár Pap eleibe, és az egész Gyülekezet eleibe.

23. És tevé az ő kezét ő reá, és ada néki parancsolatokat, a miképen megparancsolta vala az Úr Mózes által.

XXVIII. RÉSZ.

Az áldozatokról való törvények ujabban előszámláltatnak.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:

2. Parancsold meg az Izráel fijainak és mond meg nékik: Az én kenyerimnek * áldozatját, melyek nékem jóillatú áldozatúl tűzzel megeménsztetnek, megőrizzétek, hogy áldozzatok azokkal nékem az ő idejében.
*3 Móz. 2, 1—11.

3. Mond meg annakfelette nékik: Ez a tüzes áldozat, melyet áldozzatok az Úr-

nak: esztendős báránykákat, makula nélkül valókat minden * napon kettőt, szüntelen naponként egészen megemésztendő áldozatra. *2 Móz. 29, 38—41.

4. Egyik bárányt reggel áldozd meg, a másik bárányt a két estve között áldozd meg.

5. Annakfelette egy Efa zsemlyelisztnek tizedrészét Minhának, mely meg legyen elegyítve egy Hin megtört olajnak negyedrészével.

6. És az egészen megemésztendő szüntelen való áldozat, mely először szereztetett volt a Sinai hegy alatt, tűzzel megemésztendő jóillatú áldozatúl az Úrnak.

7. Továbbá annak italiáldozatja, legyen egy Hinnek * negyedrésze mindenik bárányhoz, melyet a szenthajlékban adj italiáldozatúl, jó borból az Úrnak. *rész 15, 5.

8. A másik bárányt áldozd a két estve között, a reggeli áldozat szerint, és az ő italiáldozatja szerint cselekedjél, tüzes jóillatú áldozatúl az Úrnak.

9. Szombatnapon pedig áldozzál két bárányokat, esztendősöket, makula nélkül valókat, *egy Efa* zsemlyelisztnek két tizedével Minhának, mely olajjal elegyített legyen, az ő italiáldozatjával egybe.

10. Ez a Szombatnak tüzes áldozatja, melynek minden Szombaton kell lenni, a szüntelen való tüzes áldozaton kivűl, az ő italiáldozatjával egybe.

11. Azonképen a ti hónapitoknak kezdetiben áldozzatok az Úrnak egészen megemésztendő * áldozatot, két gyermekded tulkot, egy kost, esztendős báránykákat hetet, makula nélkűl valókat. *rész 10, 1. 10.

12. És mindenik tulok mellé olajjal megelegyített *egy Efa* zsemlyelisztnek három tizedét Minhának; és minden kos mellé olajjal elegyített *egy Efa* zsemlyelisztnek két tizedét Minhának.

13. És mindenik bárány mellé olajjal megelegyített *egy Efa* zsemlyelisztnek egy tizedét: tűzzel egészen megemésztendő jóillatú áldozat ez az Úrnak.

14. Ezek pedig az italiáldozati azoknak a borból: egy Hinnek fele legyen mindenik tulok mellé és a Hinnek harmadrésze a kos mellé: és a Hinnek harmadrésze legyen mindenik bárány mellé. Ez minden hónapnak tűzzel megemésztendő áldozatja, a *hónap*nak kezdetében, az esztendőnek minden hónapján.

15. És egy kecskebakot is áldozzatok bűnért való áldozatúl az Úrnak, a szüntelen való áldozaton kivűl, az ő italiáldozatjával egybe.

16. Az első hónapban pedig a hónapnak tizennegyedik * napján az Úrnak Páskhája vagyon. *2 Móz. 12, 3. 6—11.

17. És e hónapnak * tizenötödik napján is innep vagyon, hét napon kovász nélkűl való kenyeret egyetek. *3 Móz. 23, 6.

18. Első * napon legyen szent gyülekezet: semmi szolgai munkát ne cselekedjetek. *3 Móz. 23, 7.

19. Áldozzatok pedig tűzzel épen megemésztendő áldozatot az Úrnak, két gyermekded tulkot, egy kost, és esztendős bárányokat hetet; melyek makula nélkűl valók legyenek.

20. És azoknak Minhájok legyen olajjal megelegyített zsemlyeliszt, *tudniillik egy Efának* három tizedrésze mindenik tulok mellé, és két tizedrészt tegyetek mindenik kos mellé.

21. Minden bárány mellé egy-egy tizedrészt tegyetek, a hét bárányok szerint.

22. És bűnért való áldozatúl egy bakot, a ti megtisztíttatástokra.

23. A reggeli egészen megemésztendő áldozaton kivűl, (mely szüntelen tűzzel megemésztendő áldozat) míveljétek ezt.

24. Ezek szerint cselekedjetek a hét napok közűl minden napon, tűzzel megemésztendő jóillatú eledelűl az Úrnak: a szüntelen való tűzzel emésztendő áldozat kivűl legyen, az ő italiáldozatjával egybe.

25. Hetednapon pedig legyen néktek szent gyülekezetetek: semmi szolgai munkát ne cselekedjetek.

26. Továbbá a gabonának első zsengéjének napján, mikor új * Minhával áldoztok az Úrnak a ti *hét* heteitek után: szent gyülekezetetek legyen néktek; semmi szolgai dolgot ne míveljetek. *2 Móz. 23, 16.

27. És áldozzatok tűzzel épen megemésztendő áldozattal az Úrnak jóillatú áldozatúl, két gyermekded tulkot, egy kost, és esztendős bárányokat hetet.

28. És azok mellé Minhának olajjal megelegyített zsemlyelisztet, *tudniillik egy Efának* három tizedét minden tulok mellé; két tizedet a kos mellé.

29. Mindenik bárány mellé egy-egy tizedrészt, a hét bárányok szerint.

30. Egy kecskebakot is a ti megtisztíttatástokra.
31. A szüntelen tűzzel épen megemésztendő áldozaton kivűl, és annak Minháján kivűl cselekedjétek; makula nélkűl valók legyenek pedig, azoknak italiáldozatjokkal egybe.

XXIX. RÉSZ.

Minémű áldozatokkal áldozzanak a hetedik hónak innepében.

Heted hónapon pedig * a hónak első napján szent gyülekezetetek legyen néktek: Semmi szolgai dolgot ne cselekedjetek: trombiták zengésének napja legyen néktek az. * 3 Móz. 23, 24.
2. És szerezzetek tűzzel épen megemésztendő áldozatot az Úrnak jóillatú áldozatúl, egy gyermekded tulkot, egy kost, esztendős bárányokat makula nélkűl valókat, hetet.
3. És azok mellé Minhának, olajjal megelegyített három tized zsemlyelisztet a tulok mellé, két tizedrészt a kos mellé;
4. És egy tizedrészt mindenik bárány mellé, a hét bárányok szerint;
5. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a ti megtisztíttatástokra.
6. Annak a hónak első napjának tűzzel megemésztendő áldozatján, és annak Minháján kivűl, és a szüntelen való tűzzel megemésztendő áldozaton és annak Minháján, és azoknak italiáldozatjokon kivűl, az ő rendek szerint, tűzzel megemésztendő jóillatú áldozatúl az Úrnak.
7. Ez * hetedik hónapnak pedig tizedik napján szent gyülekezetetek legyen néktek; és megsanyargassátok a ti lelkeiteket: semmi munkát ne cselekedjetek. * 3 Móz. 16, 29—33.
8. És áldozzatok tűzzel megemésztendő áldozatot az Úrnak jóillatúl, egy gyermekded tulkot, egy kost, esztendős bárányokat hetet, makula nélkűl valók legyenek;
9. És azoknak Minhájokat, olajjal megelegyített *egy Éfa* zsemlyelisztnek három tizedét a tulok mellé; két tizedrészt az egy kos mellé.
10. Egy-egy tizedrészt mindenik bárány mellé, a hét bárányok szerint.
11. Egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a tisztulásra való áldozaton kivűl, és az egészen megemésztendő áldozaton, annak Minháján és azoknak italiáldozatjokon kivűl.
12. Továbbá a hetedik hónapnak tizenötödik * napján szent gyülekezetetek legyen néktek: semmi szolgai munkát ne míveljetek, és üljétek az Úrnak innepe napját hét napon. * 3 Móz. 23, 34. 43.
13. És áldozzatok tűzzel épen megemésztendő jóillatú áldozatot az Úrnak, tizenhárom gyermekded tulkot, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valók legyenek.
14. Azoknak Minha-*áldozat*jokat is olajjal meghintett zsemlyelisztből, három tizedrészt minden tulok mellé, a tizenhárom tulok szerint, két tizedrészt mindenik kos mellé, a két kos szerint.
15. És egy-egy tizedrészt minden bárány mellé, a tizennégy bárányok szerint.
16. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton kivűl, annak Minha-*áldozat*ján és italiáldozatján kivűl.
17. Másodnapon pedig tizenkét gyermekded tulkot, két kost, esztendős bárányokat, makula nélkűl valókat, tizennégyet.
18. És azoknak Minhájokat és italiáldozatjokat, a tulkok mellé, a kosok mellé, a bárányok mellé, az ő számok szerint, a szokás szerint.
19. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton, annak Minháján és azoknak italiáldozatjokon kivűl.
20. Harmadnap pedig tizenegy gyermekded tulkokat, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valókat.
21. És azoknak Minhájokat és italiáldozatjokat, a tulkok mellé, a kosok mellé, és a bárányok mellé, az ő számok szerint, a szokás szerint;
22. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton és annak Minháján és italbeliáldozatján kivűl.
23. Negyednapon pedig tíz gyermekded tulkokat, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valókat.
24. Azoknak Minhájokat és italiáldozatjokat, a tulkok mellé, a kosok mellé és a bárányok mellé, az ő számok szerint, és szokás szerint;
25. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton, annak Minháján és italiáldozatján kivűl.

26. És ötödnapon kilencz gyermekded tulkot, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valókat;
27. És azoknak Minhájokat és italbeliáldozatjokat, a tulkok mellé, a kosok mellé, és a bárányok mellé, azoknak számok szerint, a szokás szerint.
28. És egy kecskebakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton, annak Minháján és italiáldozatján kivűl.
29. És hatodnapon nyolcz tulkot, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valókat;
30. És azoknak Minhájokat és italbeliáldozatjokat a tulkok mellé, a kosok mellé, és a bárányok mellé, az ő számok szerint, a szokás szerint;
31. És a bűnért való áldozatúl egy kecskebakot, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton kivűl, annak Minháján és italiáldozatján kivűl.
32. És hetedik napon hét gyermekded tulkot, két kost, esztendős bárányokat tizennégyet, makula nélkűl valókat.
33. És azoknak Minhájokat és italiáldozatjokat a tulkok mellé, a kosok mellé, és a bárányok mellé, az ő számok szerint, a szokás szerint;
34. És bűnért való áldozatúl egy bakot, az egészen megemésztendő szüntelen való áldozaton kivűl, az ő Minháján és italiáldozatján kivűl.
35. Nyolczadnapon * szent innepetek legyen néktek, semmi szolgai munkát ne cselekedjetek; * 3 Móz. 23, 36.
36. És áldozzatok tűzzel egészen megemésztendő jóillatú áldozatot az Úrnak, egy tulkot, egy kost, esztendős bárányokat, makula nélkűl valókat, hetet.
37. Azoknak Minhájokat és italiáldozatjokat, a tulok mellé, a kos mellé és a bárányok mellé az ő számok szerint, a szokás szerint;
38. És egy bakot bűnért való áldozatúl, a szüntelen való egészen megemésztendő áldozaton, annak Minháján és italiáldozatján kivűl.
39. Ezeket áldozzátok az Úrnak a ti Innepeiteken, azoktól megválva a mit fogadtatok, és a mit szabad akaratból áldoztok, a ti egészen megemésztendő áldozatitokkal, Minháitokkal, és a ti hálaadó-áldozatitokkal egybe;
40 És megmondá Mózes az Izráel fijainak mind azokat, a melyeket az Úr parancsolt vala Mózesnek.

XXX. RÉSZ.

Fogadástételekről való törvények.

És szóla Mózes az Izráel fijai nemzetsége Fejeinek, mondván: Ez a beszéd melyet parancsolt az Úr:
2. A férjfiú mikor fogadást fogadánd az * Úrnak, vagy esküvéssel kötelezi magát, meg ne szegje az ő beszédét; hanem mind a szerint cselekedjen, a mint az ő szájából kimenénd.
* 5 Móz. 23, 21. Zsolt. 116, 14. Bir. 11, 30—39.
3. A leányzó pedig ha fogadánd fogadást az Úrnak, vagy megkötelezvén megkötelezéndi az ő attyának házában magát az ő gyermekségében;
4. És hallándja az ő attya az ő fogadását, vagy kötelezését, melylyel kötelezte az ő lelkét, és veszteglénd arra a dologra az ő attya: akkor állandók legyenek minden ő fogadásai, és minden kötelezés, a melylyel kötelezéndi önmagát, erős legyen.
5. Hogyha pedig az ő attya felbontándja *azt* azon napon, a melyen hallándja: semmi fogadása és maga kötelezése, melylyel megkötelezte volt az ő lelkét, nem lészen állandó, és az Úr megbocsátja néki: mert az ő attya bontotta fel a *fogadást.*
6. Ha pedig férjhez ment lejénd a leányzó, és úgy kötelezi meg magát fogadással, vagy az ő ajakival mondott valamit, melylyel kötelezte volt az ő lelkét;
7. És hallándja az ő férje, és a napon, a melyen hallotta, hallgatánd; akkor állandók lésznek az ő fogadásai, és az ő kötelezései, melyekkel kötelezéndi az ő lelkét, erősek lésznek.
8. Hogyha azon napon, a melyen hallándja a férje, felbontándja azt; erőtlenné tészi annak fogadását, a melylyel kötelezte volt magát, és az ő ajakinak szavát, melylyel kötelezte vala az ő lelkét; és az Úr megbocsátja néki.
9. Az özvegy asszonynak pedig és a férjétől megvettetettnek minden fogadása, melylyel kötelezéndi az ő lelkét, erős legyen.
10. Ha pedig az ő férjének házában fogadást tejénd, vagy kötelezéndi valami kötésre az ő lelkét esküvéssel.
11. Ha hallotta az ő férje és veszteglett arra, és erőtlenné nem tette volt azt: akkor annak minden fogadásai állandók lésznek, és minden kötelezés melylyel kötelezte az ő lelkét, állandó lészen.
12. Ha a férje mindenestől erőtlenné

tészi azokat azon napon, a melyen hallotta: az ő ajakinak semmi szava, semmi fogadása, vagy az ő lelkének kötelezése állandó nem lészen; az ő férje erőtlenné tette azokat, és az Úr megbocsátja néki.
13. Az asszonynak minden fogadását, és minden esküvéssel való kötelezését az ő lelkének megsanyargattatására, a férje tegye erőssé és a férje tegye azt erőtlenné.
14. Hogyha hallgatván hallgatánd a férje egy naptól fogva más napig, akkor megerősíti minden fogadásait vagy minden kötelezéseit, a melyek vagynak ő rajta: helyén hagyja azokat; mert veszteg hallgatott a napon, melyen hallotta.
15. Hogyha felbontván felbontándja azokat minekutánna hallándja: ő hordozza annak bűnének büntetését.
16. Ezek a végezett dolgok, melyeket parancsolt az Úr Mózesnek, a férjfiú között és az ő felesége között, az ő attya között és leánya között az ő gyermekségében, *tudniillik* míg az ő attyának házában vagyon.

XXXI. RÉSZ

Az Izráeliták elrabolják és levágják a Midiánitákat: a préda megosztatik.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Álljad meg * bosszújokat az Izráel fijainak a Midiánitákon, azután takaríttatol a te népeidhez. *rész 25, 17. 18.
3. Szóla azért Mózes a népnek, mondván: Készítsetek embereket a hadba, kik legyenek a Midiániták ellen, hogy a Midiánitákon állják meg az Úrnak bosszúját.
4. Minden nemzetségből válaszszatok ezeret-ezeret; *hogy* az Izráelnek minden nemzetségéből *menjenek* a hadba.
5. Mikor azért az Izráel sokaságának mindenik nemzetségéből választottak volna ezeret-ezeret, *tudniillik* tizenkét ezer készülteket a viadalra:
6. Elbocsátá azokat Mózes, minden nemzetségből ezeret-ezeret a hadba, és ő velek Fineást az Eleázár Papnak fiját a hadba; és a szent edények és a hangos kürtök valának az ő keze alatt.
7. És harczolának a Midián ellen, a miképen megparancsolta vala az Úr Mózesnek, és minden férjfiat * megölének. *5 Móz. 20, 13.
8. A Midián Királyait is megölék, azoknak levágott népekkel egybe, Evit és Rékemet, és Súrt, és Húrt és Rebát, Midiánnak öt Királyait; és Bálámot * is a Beór fiját megölék fegyverrel.
*4 Móz. 22, 5. 35. 24, 3—24. vers 16.
9. Elvivék pedig fogva az Izráel fijai a Midiánitáknak feleségeiket, és azoknak kisdedeit, és azoknak minden barmaikat, és minden juhaikat, és minden marháikat elprédálák.
10. És minden városaikat az ő lakhelyek szerint, és minden házaikat tűzzel megégeték.
11. És elvivék minden ragadományokat és minden prédájokat mind emberekből s mind barmokból.
12. És vivék Mózeshez és Eleázár Paphoz, és az Izráel fijainak Gyülekezetéhez a rabokat, és a prédát, és a ragadományokat a táborba, mely a Moáb mezőségében vala a Jordán mellett, Jérikhó ellenében.
13. Kimenének azért Mózes és Eleázár Pap, és a Gyülekezetnek minden Fejedelmei ő elejekbe a táboron kivűl.
14. És megharagvék Mózes a hadnak Fejedelmeire, az ezer emberek előtt járókra és Századosokra, a kik megjőnek vala a harczról.
15. És monda nékik Mózes: Megtartottátok-é életben mind az asszonyokat?
16. Ímé ők adtak okot az Izráel fijainak, * Bálám tanácsából, hogy vétkeznének az Úr ellen a Peór dolgában; és lőn csapás az Úr Gyülekezetében.
*rész 25, 2. 3.
17. Most azért a kisdedek közűl a férjfiakat mind öljétek meg; és minden asszonyt, a mely férjfiat esmért férjfiúval való hálásával, megöljetek.
18. A leánygyermekeket pedig, kik nem háltak * férjfiúval, tartsátok elevenen magatoknak. *Bir. 21, 11. 12.
19. Ti pedig maradjatok a táboron kivűl hét nap: minden valaki megölt valami személyt, és valaki illetett megölettet, * megtisztítsátok magatokat harmad és hetednapon, mind azokkal egybe, kiket fogva hoztatok. *rész 19, 11. 12.
20. Minden ruházattal és minden bőrből való eszközzel, és kecskéknek szőriből csinált minden szerszámmal, és minden faedénynyel egybe megtisztítsátok magatokat.
21. És monda Eleázár Pap a vitézeknek, a kik mentek vala e hadba: Ez a törvényi rendelés, melyet parancsolt vala az Úr Mózesnek:
22. Az aranyat és ezüstöt, érczet, vasat, fejér és fekete ónat.

23. *Azaz*, valami tűzben olvasztatik meg, tűzzel olvaszszátok meg és megtisztíttatik, de mindazáltal a tisztításnak vizével tisztíttassék meg; valami pedig a tüzet el nem szenvedi, vízzel mossátok meg.
24. Annakfelette megmossátok a ti ruháitokat hetedik napon, és tiszták lesztek; és annakutánna bémehettek a táborba.
25. Szóla annakfelette az Úr Mózesnek, mondván:
26. Vegyed summáját a prédának, mind embereknek mind barmoknak, te, és Eleázár Pap, és a Gyülekezet attyainak Fejei.
27. És oszszad a prédát két * részre a hadakozók között, a kik e harczra kimentek, és az egész Gyülekezet között.
*1 Sám. 30, 24.
28. És végy a hadakozó férjfiaktól az Úrnak részt, azoktól a kik mentek e harczra, ötszázból egyet, az emberek közűl, és az ökrök közűl, és a szamarak közűl, és a juhok közűl.
29. Azoknak fele részéből vegyetek, és abból adjatok ajándékot az Úrnak, az Eleázár Pap kezébe.
30. És az Izráel fijainak fele részekből egy foglyot végy ötvenből, az emberekből, ökrökből, szamarakból, juhokból, és minden barmokból: és adjad azokat a Lévitáknak, kik őrizik az Úr sátorának őrizetit.
31. És cselekedék Mózes és Eleázár Pap, a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek.
32. És vala az a préda, a prédának *tudniillik* maradéka, azon kivűl a mit elköltöttek vala a vitézek, a juhoknak *számok* hatszáz hetvenöt ezer.
33. És az ökrök*nek számok* hetvenkét ezer.
34. És a szamarak*nak számok* hatvanegy ezer.
35. Az emberi lelkek*nek számok* a leányok közűl, kik nem esmérték vala férjfival való egyesülést, mind azoknak a lelkek*nek számok* harminczkét ezer.
36. Vala pedig hasonfele, *tudniillik* azoknak részek, kik kimentek vala a viadalra, a juhoknak számok háromszáz harminczhét ezer és ötszáz.
37. Vala pedig az Úrnak ajándéka a juhokból, hatszáz és hetvenöt.
38. És az ökröknek, *s teheneknek* számok harminczhat ezer; és azokból az Úrnak része hetvenkettő.
39. És a szamaraknak számok harmincz ezer és ötszáz: azokból az Úrnak része hatvanegy.
40. És az emberi lelkeknek számok tizenhat ezer; azokból pedig az Úrnak része harminczkét lélek.
41. És adá Mózes az *Úrnak adott* ajándék részét Eleázár * Papnak, a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek.
*rész 18, 8—14.
42. És az Izráel fijainak hasonfele részéből, melyet az osztás után vett vala Mózes az emberektől, a kik e hadba mentek vala.
43. (Vala pedig *a nyereségnek* hasonfele, mely a Gyülekezeté vala, a juhokból háromszáz harminczhét ezer és ötszáz.
44. És az ökröknek *s teheneknek számok* harminczhat ezer.
45. És a szamarak*nak számok* harmincz ezer és ötszáz.
46. Az emberi lelkek*nek számok* tizenhat ezer.)
47. Az Izráel fijainak, *mondom,* fele részéből vett Mózes egy foglyot ötvenből, mind az emberekből, mind a barmokból; és adá azokat a Lévitáknak, a kik őrizik az Úr Sátorának őrizetit: a miképen parancsolta vala az Úr Mózesnek.
48. És járulának Mózeshez annak a viadalnak ezerei előtt járó Hadnagyok, az Ezeredesek és Századosok.
49. És mondának Mózesnek: *Mi,* te szolgáid megszámláltuk a hadakozó férjfiakat, kik a mi birtokunkban voltak, és senki közűlünk el nem veszett.
50. Annakokáért hoztunk az Úrnak ajándékot kiki a mit talált, aranyedényeket, kariékességeket, aranypereczeket, gyűrűket, fülre való ékességeket, függő öveket, a mi lelkünk megtisztítására az Úr előtt.
51. És elvevé Mózes és Eleázár Pap az aranyat ő tőlök, és mind az aranyból csinált edényeket.
52. És vala mind az arany, a melyet vivének az Úrnak, tizenhat ezer hétszáz és ötven siklus, *melyet hoztak vala* az Ezeredesek és Századosok;
53. Mert a hadakozó férjfiak közűl kiki mind a mit kaphatott vala, magának tartotta.
54. És mikor elvette volna Mózes és Eleázár Pap az aranyat az Ezeredesektől és Századosoktól, bévivék azt a Gyülekezetnek sátorába, az Izráel fijainak az Úr előtt való emlékezetére

XXXII. RÉSZ.

A Rúben, Gád és Manasse fél nemzetségének örökségi rész adatik.

A Rúben fijainak pedig és a Gád fijainak felette sok barmok vala; és ímé látták a Jaázer földét és a Gileád földét, hogy az a föld marha tartani való föld volna.

2. Eljövének azért a Gád fijai és a Rúben fijai, és szólának Mózesnek és Eleázár Papnak, és a Gyülekezet Fejedelmeinek, mondván:

3. Az Atarót és Dibon, és Jaázer, és Nimra, és Hesbon, és Elalé, és Sébám, és Nébó és Béhon:

4. A föld, melyet megvert az Úr az Izráel fijainak Gyülekezete előtt, baromtartó föld; és a te szolgáidnak vagyon *sok* marhájok.

5. És mondának: Hogyha találtunk kedvet a te szemeid előtt, adassék ez a föld a te szolgáidnak örökségűl, ne kénszeríts minket általmenni a Jordánon.

6. Felele pedig Mózes a Gád fijainak és a Rúben fijainak: Avagy méltó dolog-é, hogy, holott a ti atyátokfiai hadakozni mentek, ti itthon maradjatok?

7. És miért idegenítitek el az Izráel fijainak szíveket, hogy által ne menjenek a földre, melyet adott nékik az Úr?

8. Így cselekedtek a ti atyáitok, mikor elbocsátám őket * Kádes-Bárneából, hogy meglátnák azt a földet;

* rész 13, 3. 4. 5 Móz. 1, 22.

9. Mert felmentek mind az Eskol völgyéig, és meglátták a földet, annakutánna elidegeníték * szíveket az Izráel fijainak, hogy bé ne mennének arra a földre, melyet adott vala nékik az Úr.

* rész 13, 32—34.

10. Annakokáért megharaguvék az Úr a napon, és megesküvék, mondván:

11. Ha * látni fogják az emberek a kik feljöttek Égyiptomból húsz esztendőstől fogva és feljebb, azt a földet, melyről megesküdtem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, mivelhogy tökéletesen nem jártak én utánnam.

* rész 14, 28—30.

12. Kenizeus Kálebtől, Jefunné fijától megválva: és Jósuétól a Nún fijától megválva: mert tökéletesen jártak az Úr után.

13. És megharagvék az Úr Izráelre, és bujdostatá őket e pusztában negyven esztendeig; míg megemésztetnék az egész nemzetség, mely gonoszt cselekedett vala az Úr szemei előtt.

14. Ímé pedig feltámadtatok a ti atyáitok helyett, bűnös embereknek maradékai, hogy az Úrnak haragját ismét felingerlenétek az Izráel ellen.

15. Hogyha elhajlotok a hozzá való engedelemtől, ismét ezt míveli, hogy elhagyja az Izráelt e pusztában, és elvesztitek mind az egész népet.

16. És járulának közelebb ő hozzá, és mondának: A mi barmainknak aklokat csinálunk itt, és a mi kicsinkéinknek városokat;

17. Mi pedig fegyveres kézzel * előttök megyünk az Izráel fijainak, míg béviszszük őket az ő helyekre, és maradjanak a mi gyermekeink a kerített városokban a földnek lakosai előtt. * Jós. 4, 12.

18. Vissza nem térünk addig a mi házainkhoz, míg az Izráel fijai közűl nem bírja kiki az ő örökségét.

19. Mert nem veszünk mi részt az örökségben ő velek a Jordánon túl, mivelhogy meglészen a mi örökségünk a Jordánon innen napkelet felől.

20. És monda nékik Mózes: Ha azt míveléndítek, és ha készek lésztek fegyveres kézzel elmenni az Úr előtt a hadba:

21. És által menéndetek fegyveres kézzel mindnyájan a Jordán vizén az Úr előtt míg kiüzéndi az ő ellenségeit az ő színe előtt.

22. És az a föld meghódoltatik az Úr előtt, és annakutánna tértek meg, ártatlanok lésztek az Úr előtt, és az Izráel előtt; és lészen e föld néktek örökségűl az Úr előtt.

23. Hogyha így nem cselekedéndetek, ímé vétkeztek az Úr ellen; és meggondoljátok, hogy a ti bűnötöknek büntetése reátok következik.

24. Építsetek azért magatoknak városokat a ti gyermekeiteknek, és a ti juhaitoknak aklokat: de a mit fogadtatok, azt megcselekedjétek.

25. És szólának a Gád fijai és a Rúben fijai Mózesnek, mondván: A te szolgáid úgy cselekesznek, a mint az én Uram parancsolta.

26. A mi kicsinkéink és a mi feleségeink, a mi juhaink és minden barmunk a Gileád városaiban legyenek.

27. A te szolgáid pedig elmennek mindnyájan fegyveres kézzel a hadba az Úr előtt, a miképen az én Uram szól.

28. És parancsolván ő felőlök Mózes Eleázár Papnak és Jósuénak * a Nún fijának és az Izráel fijai nemzetsége attyai Fejedelmeinek. * Jós. 1, 1.

29. Monda nékik: Ha általmenénde-

nek a Gád fijai és a Rúben fijai veletek a Jordánon, mindnyájan fegyveres kézzel az Úr előtt, és a föld birtokotok alá vettetik ti előttetek: adjátok a Gileád földét nékik örökségűl.
30. Hogyha által nem menéndenek fegyveres kézzel veletek, tehát örökségek legyen veletek a Kanaán földén.
31. És felelének a Gád fijai és a Rúben fijai, mondván: A mit mondott az Úr a te szolgáidnak, a képen cselekeszünk.
32. Mi általmegyünk fegyveres kézzel az Úr előtt a Kanaán földébe, hogy miénk legyen a mi örökségünknek birtoka a Jordánon innen.
33. Adá * azért nékik Mózes *tudniillik* a Gád fijainak és a Rúben fijainak és a József fijának Manasse fél nemzetségének, Sihonnak, az Emoreusok Királyának országát, és Ognak, a Básán Királyának országát: *tudniillik* azt a földet az ő városaival, az ő határaival, annak a földnek városait köröskörűl.
*5 Móz. 3, 12. 13. Jós. 13, 8. 15. 24. 29.
34. És megépíték a Gád fijai Dibont és Atarótot, és Aroert.
35. És Atróthot, Sofánt, és Jaázert és Jogbehát.
36. És Bethnimrát, és Betharánt, kerített erős városokat, juhoknak való aklokkal egybe.
37. A Rúben fijai pedig megépíték Hesbont és Elealét és Kirjáthaimot.
38. És Nébót és Baálmeont, neveiket azoknak elváltoztatván, és Sibmát: és adának neveket, *elváltoztatván* neveiket a városoknak, a melyeket építének.
39. És elmenének Mákirnak, a Manasse fijának fijai Gileádra, és megvevék azt és kiüzék az Emoreust, a ki lakik vala abban.
40. Annakokáért adá Mózes Gileádot Mákirnak, * a Manasse fijának, és lakozék abban. * 1 Móz. 50, 23.
41. Mert Jáir * a Manasse fija elment vala, és megvette vala a *Gileáditák*nak faluikat, és hívá azokat Jáir faluinak. * 1 Krón. 2, 22.
42. Hasonlóképen Nóbah is elméne, és megvevé Kenáthot és annak faluit, és hívá azt Nobáhnak az ő neve szerint.

XXXIII. RÉSZ.

Előszámláltatnak az Izráel fijainak Égyiptomból fogva mind a Kanaán földéig való 42 megszállásaik: és megparancsolja Isten nékik, hogy a Kananeusokat kiüzzék.

Ezek az Izráel fijainak szállásaik, kik kijövének Égyiptom földéből az ő seregek szerint Mózes és Áron keze által.
2. (Megírá pedig Mózes az ő kijöveteleket az ő menetelek szerint, az Úrnak beszéde szerint.) Ezek *mondom* az ő menetelek, az ő kijövetelek szerint.
3. Elindulának * pedig Ramesesből első hónapban, az első hónap tizenötödik napján, a Páskha után való napon jövének ki az Izráeliták hatalmas kézzel, az Égyiptombelieknek mind szemek láttokra. * 2 Móz. 12, 37.
4. (Az Égyiptombeliek pedig azonközben temetik vala *azokat,* a kiket megölt vala az Úr * ő közűlök, minden elsőszülötteket; az ő Isteneken is pedig tett vala az Úr ítéleteket.) * 2 Móz. 12, 12.
5. És elindulának, *mondom,* az Izráel fijai Ramesesből, és tábort járának Sukhótban.
6. Elmenvén pedig Sukhótból tábort járának * Ethámban, mely vagyon a pusztának utolsó végében. * 2 Móz. 13, 20.
7. Elmenvén * Ethámból, megtérének Pihakhiróthba, mely vagyon Baálséfon előtt, és tábort járának Migdol előtt.
* 2 Móz. 14, 2.
8. Elmenvén pedig Pihakhiróthból, általmenének a tenger közepén a pusztába; és járának három napi útat az Ethám pusztáján, * és tábort járának Márában. * 2 Móz. 15, 23.
9. Elmenvén pedig Márából, jutának Elimbe; * Elimben pedig valának tizenkét kútfejek és hetven pálmafák; és tábort járának ott. * 2 Móz. 15, 27.
10. És elmenvén Elimből, tábort járának a veres tenger mellett.
11. Elmenvén pedig a veres tengertől, * tábort járának a Sin pusztájában.
* 2 Móz. 16, 1.
12. És elmenvén a Sin pusztájából, tábort járának Dofkában.
13. És elmenvén Dofkából, tábort járának Alúsban.
14. És elmenvén Alúsból, tábort járának * Rafidimban, holott nem vala a népnek inni való vize. * 2 Móz. 17, 1.
15. Azért elmenvén Rafidimból, tábort járának a Sinai * pusztájában.
* 2 Móz. 19, 1.
16. Elmenvén pedig a Sinai pusztájából, tábort járának * Kibrót Thaavában. * rész 11, 34. 35.
17. És elmenvén Kibrót Thaavából, tábort járának * Háserótban. * rész 11, 35.
18. És elmenvén Háserótból, tábort járának Rithmában.
19. Elmenvén pedig Rithmából, tábort járának Rimmonpéresben.

20. Elmenvén pedig Rimmonpéresből, tábort járának Libnában.
21. Elmenvén pedig Libnából, tábort járának Rissában.
22. És elmenvén Rissából, tábort járának Kehelátban.
23. Ismét elmenvén Kehelátból, tábort járának a Séfer hegyénél.
24. És elmenvén a Séfer hegyétől, tábort járának Haradában.
25. És elmenének Haradából, és tábort járának Makelótban.
26. És elmenvén Makelótból, tábort járának Tahátban.
27. Elmenvén pedig Tahátból, tábort járának Tharában.
28. Elmenvén Tharából, tábort járának Mitkában.
29. Ismét elmenvén Mitkából, tábort járának Hásmonában.
30. És elmenének Hásmonából, és tábort járának Móserótban.
31. És elmenvén Móserótból, tábort járának Benejaakánban.
32. És elmenvén Benejaakánból, tábort járának Hór Gidgádban.
33. És elmenvén Hór Gidgádból, tábort járának Jotbathában.
34. Elmenvén pedig Jotbathából, tábort járának Abronában.
35. Elmenvén pedig Abronából, tábort járának Esiongáberben.
36. És elmenének Esiongáberből, és tábort járának a * Czin pusztájában, mely a Kádes. * rész 20, 1.
37. És elmenének Kádesből, és tábort járának a * Hór hegyénél, az Edom földének határában. * rész 20, 22—29.
38. (Felméne pedig Áron Pap a Hór hegyére az Úrnak beszéde szerint, és meghala ott negyvenedik esztendőben, hogy kijöttek az Izráel fijai Égyiptom földéből, ötödik hónapban, első napján a hónapnak.
39. Vala pedig Áron száz és huszonhárom esztendős, mikor meghala a Hór hegyén.)
40. Meghallá pedig a Kananeus az Arad * Királya, (e pedig lakozik vala dél felől a Kanaán földén) hogy az Izráel fijai elközelgetnének. * rész 21, 1.
41. És elmenvén a Hór hegyétől, tábort járának Sálmonában.
42. Elmenvén pedig Sálmonából, tábort járának Púnonban.
43. És elmenvén Púnonból, tábort járának * Obothban. * rész 21, 10. 11.
44. Ismét elmenvén Obothból, tábort járának Ijeabarimban, a Moáb határában.
45. És elmenvén Ije*abarim*ból, tábort járának Dibongádban.
46. Ismét elmenvén Dibongádból, tábort járának Almondiblathaimban.
47. Annakfelette elmenvén Almondiblathaimból, tábort járának az Abarim hegyeinél * Nébó ellenében. * 5 Móz. 32, 49. 50.
48. És elmenvén az Abarim hegyeitől, tábort járának a Moáb mezőségében a Jordán mellett, Jérikhó ellenében.
49. Annakutánna tábort járának a Jordán mellett, Bethjésimóthtól fogva mind * Abelsittimig, a Moáb mezőségében. * Jós. 2, 1.
50. Szóla pedig az Úr Mózesnek a Moáb mezőségében, a Jordán mellett Jérikhó ellenében, mondván:
51. Szólj az Izráel fijainak és mond meg nékik: Mikor általmenéndetek a Jordánon a Kanaán földére;
52. Kiüzzétek * a földnek minden lakóit a ti színetek előtt, és elveszessétek nékik minden irott képeiket, és minden † ő öntött képeiket elveszessétek, és minden magas hegyen való kápolnáikat elrontsátok. * 5 Móz. 20, 16—18. † 5 Móz. 7, 2. 3. 5.
53. *Kiüzzétek, mondom,* a földnek lakóit, és lakozzatok abban: mert néktek adtam azt a földet, hogy azt örökségűl bírjátok.
54. Örökségűl bírjátok pedig azt a földet sorsvetés által a ti nemzetségeitek szerint: a kik felesben vagynak, * megjobbítsátok azoknak örökségeket, és a kik kevesben vagynak, azoknak kisebb örökséget adjatok: azon a helyen legyen mindennek öröksége, a hol a sors hozza; a ti atyáitoknak nemzetségei szerint oszszátok az örökséget. * rész 26, 54. 55.
55. Hogyha ki nem üzénditek annak a földnek lakosait a ti színetek elől, tehát e következik, hogy a kiket hagyándotok ő közűlök, legyenek mint a tövisek a ti * szemeitekben, és ösztönök a ti oldalaitokban, és ellenségeitek lésznek néktek a földben, melyen ti lakoztok. * 2 Móz. 34, 12—16. Jós. 23, 13.
56. És a miképen gondoltam hogy cselekeszem azokkal, úgy cselekeszem veletek.

XXXIV. RÉSZ.

A Kanaán földének határai, és annak elosztása.

És szóla az Úr Mózesnek, mondván:
2. Parancsold meg az Izráel fijainak és mond meg nékik: Mikor bémenén-

detek a Kanaán földébe; (ez a föld, a mely esik néktek örökségűl, *tudniillik* a Kanaán földe az ő határai szerint.)

3. Legyen * néktek a dél felől való rész, a Czin pusztájától fogva Edomnak határáig, legyen *mondom* néktek a dél felől való határ, a Sós tengernek végétől fogva napkelet felől.
* Jós. 15, 1. 2.

4. És kerűl a határ dél felől mind az Akrabbímusok hágójáig, és általmegyen mind a Czinig, és kimegyen Kádes-Barneáig; és onnét * megyen Hazár-Adárig, és általmegyen mind Asmonig.
* Jós. 15, 3.

5. Annakfelette kerűl a határ Asmontól fogva Égyiptomnak * folyóvizéig, a hol lészen a határ vége napnyugot felé.
* 1 Móz. 15, 18.

6. A napenyészeti határotok pedig legyen néktek a nagy tenger, e határ *mondom,* legyen néktek napenyészeti határotok.

7. E legyen pedig néktek az északi határotok: a nagy tengertől fogva jegyezzétek magatoknak határúl a Hór hegyét.

8. És a Hór hegyétől fogva jegyezzétek határúl *azt a földet,* melyen Hamáthba mennek; és legyenek annak a határnak kimenetelei Sedádig.

9. És onnét kimegyen a határ Zifronig, és lészen a határ vége Hazarenán. E legyen néktek az északi határotok.

10. Annakfelette jegyezzétek magatoknak a napkeleti határt Hazarenántól fogva Séfámig.

11. És alámegyen a határ Séfámtól fogva mind Ribláig, Ainnak napkelet felől való részéről; és alátér e határ, és megyen a Kinnéreth tenger partja mellé napkelet felé.

12. És alámegyen e határ a Jordán vizére, és lészen e határnak vége a Sós tenger. E legyen néktek a föld az ő határai szerint köröskörűl.

13. Megparancsolá pedig Mózes az Izráel fijainak, mondván: Ez a föld, melyet sors által fogtok örökségűl bírni, és a melyet parancsolt az *Úr,* hogy adnék kilencz nemzetségnek, és a fél nemzetségnek;

14. Mert elvették a Rúbeniták fijainak nemzetségek az ő attyaiknak házok szerint, és a Gáditák fijainak nemzetségek az ő attyaiknak házok szerint, és a Manasse fél nemzetsége, elvették *mondom* az ő örökségeket.

15. Két nemzetségek és egy fél nemzetség, elvették az ő * örökségeket a Jordánon innét, Jérikhó ellenébe napkelet felől.
* rész 32, 5—33.

16. Szóla annakfelette az *Úr* Mózesnek, mondván:

17. Ezek a férjfiaknak neveik, kik örökségűl fogják néktek elosztani azt a földet: Eleázár Pap * és Jósué a Nún fija.
* Jós. 14, 1.

18. És minden nemzetség közűl egygy Fejedelmet vegyetek mellétek annak a földnek elosztatására.

19. Ezek a férjfiaknak neveik: a Júda nemzetségéből Káleb, a Jefunné fija.

20. A Simeon fijainak nemzetségekből Sámuel, az Ammihúd fija.

21. A Benjámin nemzetségéből Eldád, a Kislon fija.

22. A Dán fijainak nemzetségekből Bukki Fejedelem, a Jógli fija.

23. A József fijai közűl, a Manasse fijai nemzetségekből Hanniel Fejedelem, az Efód fija.

24. Az Efraim fijainak nemzetségekből Kémuel Fejedelem, a Siftán fija.

25. És a Zebulon fijai nemzetségekből Elisáfán Fejedelem, Párnak fija.

26. És az Issakhár fijainak nemzetségekből Páltiel Fejedelem, az Azzán fija.

27. És az Áser fijai nemzetségekből Akhihúd Fejedelem, a Selómi fija.

28. És a Nafthali fijai nemzetségekből Pédael Fejedelem, az Ammihúd fija.

29. Ezek a kiknek megparancsolá az *Úr,* hogy örökséget osztanának az Izráel fijainak, a Kanaán földében.

XXXV. RÉSZ

A Léviták 48 városai: Szabadságnak városai: gyilkosság büntetésenek törvénye.

És szóla az *Úr* Mózesnek a Moáb mezőségében, a Jordán mellett, Jérikhó ellenében, mondván:

2. Parancsold meg az Izráel fijainak hogy adjanak a Lévitáknak az ő örökségekből * városokat, melyekben lakjanak, és hostátokat a városok mellett köröskörűl adjatok a Lévitáknak:
* Jós. 21, 2. 3.

3. Hogy lakozzanak azokban a városokban és a hostátokban legyen az ő barmok, jószágok és mindenféle oktalan állatjok.

4. És azoknak a városoknak hostátjai, melyeket adtok a Lévitáknak, minden városnak falától fogva és azon kivűl, ezer singnyire legyenek a város körűl.

5. Annakfelette mérjetek a városon

kivűl napkelet felől kétezer singet, dél felől is kétezer singet, és napenyészet felől kétezer singet, és észak felől kétezer singet; és a város legyen középben. E legyen minden városok hostátinak mértéke.

6. A * városok közűl pedig, melyeket adtok a Lévitáknak, hat városok legyenek szabad városok, melyeket azért adjatok, hogy oda szaladjon a ki embert † ölt; és azokon kivűl adjatok negyvenkét városokat.
*Jós. 21, 21. †vers 11.

7. Mind a városok, melyeket adnotok kell a Lévitáknak, lésznek negyvennyolcz városok, az ő hostátjokkal egybe.

8. És a mely városokat adtok az Izráel fijainak örökségekből, attól, a kinek több lejénd, többet vegyetek, és attól a kinek kevesebb lejénd, kevesebbet vegyetek; mindenik az ő örökségének mivolta szerint; a melyet bíránd, adjon az ő városai közűl a Lévitáknak.

9. És szóla az *Úr* Mózesnek, mondván:

10. Szólj az Izráel fijainak, és mond meg nékik: Mikor általmenéndetek a Jordánon a Kanaán földére:

11. Rendeljetek magatoknak városokat, melyek ti közöttetek szabad városok * legyenek, a hová folyamodjon a ki embert ölt, a ki † történetből ölénd valakit.
*Jós. 20, 2–6. 2 Móz. 21, 13. 14. †vers 15.

12. És lésznek ti közöttetek azok a városok oltalmúl a megöletett embernek attyafia ellen, és ne haljon meg a gyilkos míglen állánd ő ítéletre a Gyülekezet eleibe.

13. A mely városokat pedig adtok, hogy azok szabad városok legyenek, hat városok legyenek.

14. Három városokat adjatok a Jordánon innét, és három városokat adjatok a Kanaán földén; mentségnek városai legyenek.

15. Az Izráel fijainak és a jövevénynek, és * az ő közöttök lakozó zsellérnek legyenek azok a városok szabadulásnak városai, hogy fusson oda az, a ki megölénd valakit † történetből.
*3 Móz. 25, 35. †5 Móz. 19, 4. 5.

16. Ha pedig valaki fegyverrel sérténd meg valakit, és az meghalánd, gyilkos az: meghalván * meghaljon az a gyilkos.
*2 Móz. 21, 14.

17. Ha kézből hajítja kővel, hogy meghaljon, és az meghalánd, gyilkos az, meghalván meghaljon az a gyilkos.

18. Vagy ha kézből fával, melylyel meghalhat, üténdi, és meghalánd, gyilkos az; meghalván meghaljon az a gyilkos.

19. A megöletett embernek közelebb való attyafia ölje meg azt a gyilkost; mikor reá találkozik, az ölje meg azt.

20. Hogyha gyűlölségből taszítándja őtet, vagy hajítánd valamit ő reá szántszándékkal, és meghalánd:

21. Vagy * mivelhogy ellensége volt, ha üténdi őtet az ő kezével, és meghalánd: meghalván meghaljon a ki azt ütötte: mert gyilkos; a vérnek közelebb való attyafia ölje meg azt a gyilkost mikor ő reá találkozik.
*5 Móz. 19, 11. 13. 2 Móz. 21, 14.

22. Ha pedig történetből gyűlölség nélkűl taszítándja őtet; vagy hajítánd ő reá akárminémű eszközt nem szántszándékból:

23. Vagy akárminémű követ, melylyel meghalhat, arra veténd, a kit annakelőtte nem látott volt, és meghalánd, holott annakelőtte nem volt annak ellensége, sem nem kereste annak veszedelmét:

24. Akkor törvényt tegyen a Gyülekezet az emberölő között és a vérnek közelebb való attyafia között, ez ítéletek szerint.

25. És kimentse a Gyülekezet azt a gyilkost a vérnek közelebb való attyafia kezéből, és küldje a Gyülekezet azt vissza a szabad városba, a melybe szaladott volt; és lakozzék abban, míg meghalánd a Főpap, a ki megkenetett a szentségnek olajával.

26. Ha az a gyilkos kimenénd a szabad városnak határából, melybe szaladott volt:

27. És találándja őtet a vérnek közelebb való attyafia a szabad városnak határán kivűl, és megöléndi az a vérnek közelebb való attyafia azt az emberölőt: nem lészen halálra méltó;

28. Mert a szabad városban kell laknia míg meghal a Főpap; minekutánna pedig meghalánd a Főpap, megtérjen a gyilkos az ő örökségének földébe.

29. És legyenek ezek néktek ítéletnek elrendelései a ti nemzetségeitek szerint, minden lakhelyeitekben.

30. Valaki megölénd valakit, * a tanúbizonyságoknak szavára ölje meg a gyilkost: mert csak egy tanú nem lehet elég tanú egy ember ellen, hogy meghaljon.
*5 Móz. 17, 6. 19, 15.

31. De ne vegyetek a gyilkostól váltságot, a ki megérdemli hogy meghaljon: hanem meghalván meghaljon.
32. Se pedig ne vegyetek váltságot attól, a ki szaladott a szabad városba, hogy haza menne lakni az ő földébe, míglen meghalna a *Főpap*.
33. E képen nem fertéztetitek meg azt a földet, melyben lejéndetek: mert ez ilyen vér megfertéztetné azt a földet: és az a föld nem lészen tiszta a vér miatt, mely kiontatott azon, hanem annak vére ontása által, a ki kiontotta azt.
34. Ne fertéztessétek meg azért azt a földet, melyben laktok és a melyben én lakozom: Mert én vagyok az Úr, ki lakozom az Izráel fijai között.

XXXVI. RÉSZ.

Leányi örökségekről való törvény.

Járulának pedig Mózeshez az atyáknak Fejedelmei a Gileád fijainak nemzetségéből, mely *Gileád* Mákirnak Manasse fijának fija vala, a József fijainak nemzetségéből, és szólának Mózes előtt, és az Izráel fijai attyainak Fejedelmei előtt.
2. És mondának: Az én uramnak megparancsolta az Úr, hogy adná azt a földet örökségűl az Izráel fijainak sors által: egyetemben az én uramnak megparancsoltatott az *Úr*tól, hogy a mi atyánkfiának, Sélofhádnak örökségét adná az ő * leányainak.
* rész 27, 1—7. Jós. 17, 3. 6.
3. Kik hogyha valakiknek az Izráel fijai közűl, más nemzetség fijainak adatnak feleségűl: elszakasztatik az ő örökségek a mi atyáinknak örökségektől, és adatik az azoknak nemzetségeknek örökségekhez, a kikhez feleségűl mennek; és a mi örökségünk megkissebbedik.
4. És mikor eljövénd az Izráel fijai szabadságoknak esztendeje, mindazáltal az ő örökségek azoknak nemzetségének örökségekhez * szakad, a kikhez feleségűl mennek: és e képen a mi atyáink nemzetségeknek örökségéből elvétetik azoknak örökségek. * 3 Móz. 25, 10—13.
5. Parancsola azért Mózes az Izráel fijainak az *Úr* beszéde szerint, mondván: A József fijainak nemzetsége igazat szól.
6. Ez a mit parancsolt az *Úr* a Sélofhád leányai felől, mondván: A kikhez akarnak menni feleségűl, azokhoz menjenek; de mindazáltal az ő attyok nemzetségének háznépéből valókhoz menjenek feleségűl.
7. Hogy el ne szakasztassék az Izráel fijainak örökségek egyik nemzetségtől, hogy más nemzetségnek adatnék; hanem az Izráel fijai közűl kiki bírja az attyok nemzetségének örökségét.
8. És minden leányzó, a mely bíránd örökséget az Izráel fijainak nemzetségei közűl, az ő attya nemzetségének háznépe közűl valóhoz menjen feleségűl, hogy örökségűl bírják az Izráel fijai kiki az ő attyoknak örökségét.
9. És ne szálljon az örökség egyik nemzetségről más nemzetségre; hanem az Izráel fijainak mindenik nemzetsége az ő örökségéhez ragaszkodjék.
10. A miképen megparancsolta vala az *Úr* Mózesnek, a képen cselekedtek vala a Sélofhád * leányai. * rész 27, 1.
11. Mert Makhla, Tirsa, és Hogla, és Milkha, és Nóha, mind a Sélofhád leányai az ő attyok báttyainak fijaikhoz mentek vala feleségűl.
12. Azokhoz *tudniillik*, a kik voltak a József fijának, Manassénak fijainak házoknépe közűl; és lőn azoknak örökségek az ő attyok nemzetségének házanépéjé.
13. Ezek a parancsolatok és az ítéletek, melyeket parancsolt az *Úr* Mózes által az Izráel fijainak, a Moáb mezőségén a Jordán mellett, Jérikhó ellenébe.

MÓZES ÖTÖDIK KÖNYVE,

MELY

A TÖRVÉNY SUMMÁJÁNAK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

A pusztában az Izráelitákon esett dolgoknak, és a hitetlen nép büntetésének rövid előbeszélése.

Ezek az ígék, melyeket szólott Mózes az egész Izráelnek, a Jordán vizén innét a pusztában, a sík mezőségen a veres tenger ellenébe, Párán és Tófel, és Lábán, és Haseróth, és Dizaháb között.

2. Tizenegy napi járó földön Hórebtől * fogva a Seir hegyének † után Kádes-Barneáig. *2Móz. 3, 1. 2. †vers 19.

3. Lőn pedig negyvenedik esztendőben, tizenegyedik hónapban, a hónapnak első napján, szóla Mózes az Izráel fijainak mind a szerint, a mint parancsolt vala az Úr néki azok felől.

4. Minekutánna megverte * volna Sihont az Emoreusoknak Királyát, a ki lakik vala Hesbonban, és Ogot Básánnak Királyát Edreiben, a ki lakik vala Asthárótban. *4Móz. 21, 23—35.

5. A Jordán vizén innét * Moábnak földén, kezdé Mózes magyarázni a törvényt, mondván: *4Móz. 22, 1.

6. A mi Urunk Istenünk szólott nékünk a Hóreb *hegyén,* ezt mondván: Elég néktek hogy ez ideig laktatok e hegy alatt:

7. Térüljetek, induljatok útra, és menjetek az Emoreusok hegyére, és annak minden szomszéd vidékeire, a mezőségre, és a hegyes-völgyes földre: és dél felé, és a tengernek partjaira: a Kananeusok földére, és a Libánusra, mind az Eufrátes nevű nagy folyóvízig.

8. Ímé a földet, mely előttetek vagyon, néktek adtam; menjetek bé, és bírjátok azt a földet, melyről megesküdt az *Úr* a ti atyáitoknak, Ábrahámnak, * Izsáknak és Jákóbnak, hogy azt jövendőre nékik adná, és ő utánnok az ő magvoknak. *1Móz. 15, 18—21. 26, 3. 28, 13.

9. És szólottam vala néktek abban az időben, ezt mondván: Nem viselhetlek ön * magam titeket. *vers 12. 2Móz. 18, 18. 25. 4Móz. 11, 14.

10. A ti Uratok Istentek megsokasította titeket, elannyira, hogy oly sokan legyetek ti most, mint az * égnek csillagai. *1Móz. 15, 5

11. A ti atyáitoknak Ura Istene sokasítson meg titeket ezerszerte is * inkább hogynem mint most vagytok, és áldjon meg titeket, a miképen igéretet tett néktek. *2Sám. 24, 3.

12. Miképen viselhetem el én magam a ti dolgaitokat, és a ti terheteket, és a ti * törvénykezésteket? *vers 9.

13. Adjatok közűletek bölcs embereket és értelmeseket és a ti nemzetségtek között esméreteseket, kiket tisztviselőkké tegyek ti előttetek.

14. És feleléték nékem s mondátok: Jó dolog a mit mondál hogy míveljük azt.

15. Választván annakokáért a ti nemzetségtek fejeit, bölcs embereket és esméreteseket, őket fejedelmekké * tevém előttetek, ezeredesekké, századosokká, ötvenedesekké, tizedesekké és a ti nemzetségtek között való tiszttartókká. *2Móz. 18, 25. 4Móz. 11, 16. 17.

16. És megparancsolám az időben a ti Bíráitoknak, mondván: Hallgassátok a ti atyátokfiainak ügyöket, * és ítéljetek igazat a férjfiú között, és az ő atytyafia között, a jövevény között is. *Ján. 7, 24.

17. Ne legyetek személyválogatók az ítéletben: * a mint a kicsinyt, úgy a nagyot is meghallgassátok; ne féljetek senki személyétől: mert az ítélet az Istené; a mi pedig nehéznek tetszik néktek, én előmbe hozzátok, és én meghallom azt. *3Móz. 19, 15. 2Krón. 19, 6. 8.

18. És megparancsoltam néktek az időben mindeneket, a melyeket kellene cselekednetek.

19. Elindulván pedig a Hóreb hegyétől, mind eljártuk ama nagy és rettenetes pusztát, a melyet láttatok, az Emoreusok hegyének útján, a miképen parancsolta volt a mi Urunk Istenünk nékünk; és végre * jutánk Kádes-Barneához. *4Móz. 13, 1.

20. És megmondám néktek: Eljutottatok szinte az Emoreusok hegyéig, melyet a mi Urunk Istenünk ád nékünk.

21. Ímé megadta néked a te Urad Istened azt a földet, menj fel, bírjad azt, a miképen megmondotta a te atyáidnak Ura Istene néked: Ne félj és meg ne rettenj!

22. Járulátok pedig én hozzán mindnyáján ti, és mondátok: * Bocsássunk embereket mi előttünk, és kémleljék meg nékünk azt a földet, és beszéljék meg nékünk a dolgot, és az utat a melyen felmenjünk, és a városokat melyekbe menjünk. *4Móz. 13, 2. 3.

23. Mely dolog tetszék nékem, és választék ti közűletek tizenkét embereket, minden nemzetségből egy-egy embert.

24. Kik elindulván felmentek arra a hegyre, és mentek az * Eskol völgyéig, és megkémlelték azt *a földet.* *4Móz. 13, 23—28.

25. És hoztak az ő kezekben annak a földnek gyümölcséből: és megbeszélették nékünk a dolgot, és mondának: Jó az a föld, melyet a mi Urunk Istenünk ád nékünk:

26. És mindazáltal nem akarátok felmenni; hanem ellene * tusakodátok a ti Uratok Istentek beszédének. *4Móz. 14, 2. 4.

27. És zúgolódátok a ti sátoraitokban, mondván: Mivelhogy gyűlölt minket az

Úr, azért hozott ki minket Égyiptomnak földéből, hogy adna minket az Emoreus kezébe, hogy elvesztene minket.

28. Hová mennénk fel mi? A mi atyánkfiai megrettenték a mi szíveinket, mondván: Az a nép nagyobb és szálasb nálunknál: a városok nagyok és * az égig rakattattak *ezeknek erősségeik;* még Anakimok fijait is láttunk ott! *1 Móz. 11, 4. rész 9, 1.

29. Akkor mondottam néktek: Ne rettegjetek és ne féljetek azoktól;

30. A ti Uratok Istentek lészen a ki előttetek megyen, * ő hadakozik ti érettetek mindenestől fogva, úgy a miképen cselekedett veletek Égyiptomban a ti szemeitek előtt.
*4 Móz. 14, 6. 9. 2 Móz. 14, 14—25. Jós. 10, 14.

31. És miképen a pusztában, holott láttad hogy hordozott téged a te Urad Istened, miképen hordozni szokta az ember az ő fiját, mind az egész úton, melyen jártatok, míg jutnátok e helyre.

32. Mindazáltal nem hivétek a ti Uratoknak Istenteknek.

33. A * ki előttetek jár vala az úton, hogy helyet rendelne néktek a hol tábort járnátok, tűzben éjjel, hogy megmutatná néktek az útat, melyen járnátok, és felhőben nappal. *2 Móz. 13, 21. 40, 36. 37.

34. Meghallá pedig az Úr a ti beszédetek szavát; és megharaguvék, és megesküvék * mondván: *4 Móz. 14, 21—24.

35. E gonosz nemzetségből való emberek közűl, egy sem látja azt a jó földet, mely felől megesküdtem, hogy jövendőre adnám a ti atyáitoknak.

36. Kálebtől a Jefunné fijától megválva: mert ő meglátja azt, és őnéki adom azt a földet, melyet tapodott, és az ő fijainak; azért mert tökéletes volt az Úr után való járásban.

37. (Még én reám is megharaguvék az Úr miattatok, ezt mondván: * Te sem mégy oda bé!) *4 Móz. 20, 8. 11. 12.

38. Jósué a * Nún fija, a ki áll te előtted, ő megyen bé oda; azért őtet bíztassad: mert ő † osztja el azt a földet az Izráelnek örökségűl.
*4 Móz. 13, 9. 14, 30. †Jós. 14, 1.

39. A ti kicsinkéitek pedig, a kikről szólátok hogy * prédára valók lésznek, és a ti fijaitok, a kik nem tudnak most sem jót, sem gonoszt, azok mennek bé oda; nékik adom azt, és ők bírják azt.
*4 Móz. 14, 31.

40. Ti azért megtérvén menjetek a pusztába, a veres tengernek útján.

41. És azt feleletek és azt mondátok nékem: * Vétkeztünk az Úr ellen, mi felmegyünk és hadakozunk mind a szerint, a mint parancsolta nékünk a mi *Ur*unk Istenünk: és mindnyájan elkészülétek hadakozó fegyverekkel, és készek valátok felmenni arra a hegyre.
*4 Móz. 14, 40.

42. Monda pedig az *Úr* nékem: Mond meg nékik: Ne menjetek fel, és ne harczoljatok: mert nem * vagyok közöttetek; hogy meg ne verettessetek a ti ellenségeitektől. *4 Móz. 14, 42. 43.

43. És ezeket megmondám néktek és nem fogadátok; sőt inkább ellene tusakodátok a Úr beszédének, és vakmerőképen felmenétek a hegyre.

44. Annakokáért kijöve az Emoreus, a ki lakik vala azon a hegyen, ti előtökbe, és megkergetének titeket nem külömben mint a méhek szoktak cselekedni: és vágának titeket Seirben mind Hormáig.

45. És megtérvén onnét, sírátok az Úr előtt, és nem hallgatá meg az Úr a ti szótokat, és nem figyelmeze a ti beszédetekre.

46. És lakátok Kádesben sok napig a napoknak számok szerint, melyekben *másutt* laktatok.

II. RÉSZ.

A pusztában kiknek földöket szabad és nem szabad volt elfoglalni az Izráelitáknak.

Annakutánna megtérvén menénk ama pusztába * a veres tengernek útján, a miképen szólott vala nékem az Úr: és megkerültük a Seir hegyét sok napokig. *4 Móz. 14, 25.

2. Azután szóla az Úr nekem ilyenképen:

3. Eléggé * kerültétek e hegyet, térüljetek észak felé. *vers 14.

4. És a népnek parancsold meg, mondván: Ti majd általmentek a ti atyátokfiainak, az Ézsaú * fijainak határokon, kik lakoznak Seirben: jóllehet tartanak ti tőletek, mindazáltal meglássátok, hogy őket meg ne bántsátok. *4 Móz. 20, 14.

5. Ne ingereljétek őket: mert nem adok az ő földökben néktek csak egy talpnyomdoknyit is; mert örökségűl Ézsaúnak adtam a Seir * hegyét.
*1 Móz. 36, 8.

6. Ételt pénzen vegyetek ő tőlök, hogy egyetek, és még vizet is * pénzen vegyetek ő tőlök, hogy igyatok;
*4 Móz. 20, 19.

7. Mert a te Urad Istened megáldott téged a te kezednek minden mun-

kájában, és jól tudja, hogy e nagy pusztán jársz: immár negyven esztendőktől fogva a te Urad Istened volt te veled, és semmi nélkül nem szűkölködtél.
8. És általmenénk a mi atyánkfiai között, az Ézsaú fijai között kik lakoznak vala Seirben, a pusztának útján Eláthtól és Ésiongábertől fogva. Eltérülvén pedig általmenénk a Moáb pusztájának útjára.
9. És monda az Úr nékem: Ne hadakozzál Moáb * ellen és ne ingereljed őtet haddal: mert nem adok az ő földében néked semmi örökséget: mert a Lót fijainak adtam Art örökségűl.
*1 Móz. 19, 37.
10. (Emimek laktak abban annak előtte, nagy nép, sok, és magas mint az Anakimok.
11. Óriásoknak állíttatnak vala azok is mint az Anakimok, és a Moábiták hívták őket Emimeknek.
12. Seirben pedig laktak * Hórimok az előtt kiket az Ézsaú fijai kiűztek; és elvesztették őket az ő színek elől, és azoknak helyekben laktak, a miképen cselekedék Izráel is az ő örökségének földében, a melyet adott nékik az Úr.)
*1 Móz. 36, 30.
13. Most keljetek fel és menjetek által a Záred patakán; és általmenénk a Záred patakán.
14. Az időtől fogva pedig, hogy elindultunk Kádes-Barneától, míg általmennénk a Záred patakán, harmincznyolcz esztendő tölt el: míg mind megemésztetnek a hadakozó férjfiaknak nemzetségek a táborból, a mint megesküdt * vala az Úr nékik.
*4 Móz. 14, 28. 29.
15. Ennekfelette az Úrnak keze * is vala ő rajtok, hogy elvesztené őket a táborból, míg mindenestől megemésztetnének. *4 Móz. 14, 37. 16, 49. 21, 6.
16. Minekutánna pedig meghalván megemésztettek volna mind a hadakozó férjfiak a nép közűl;
17. Szóla akkor az Úr nékem, ezt mondván:
18. Ma te általmégy a Moáb * határán Ar felé. *1 Móz. 19, 37. 38.
19. És mikor közel jutsz az Ammon fijaihoz, meg ne háborgassad őket, ne is ingereljed őket; mert nem adok néked az Ammon fijainak földökből semmit örökségűl: mert a Lót fijainak adtam azt örökségűl.
20. (Óriások földének tartották azt is; óriások laktak azon régenten, kiket az Ammoniták Zanzummimoknak hívtak.
21. Ez a nép nagy, sok és magas, valamint az Anakimok, és kivesztette őket az Úr azoknak színek elől: és bírták őket, és laktak az ő helyekben.
22. A miképen cselekedett az Ézsaú fijaival is. kik Seir *hegyén* laknak, kiknek színek elől elveszté a * Horeusokat, hogy az ő örökségeket bírván laknának azoknak helyekben mind e mai napig. *1 Móz. 14, 6.
23. Az Aveusokat is, kik laknak vala Házerimben mind Azáig; a Káftorim nemzetségei, a kik kijöttek volt Káftorból, elveszték, és lakának az ő helyekben.)
24. Keljetek fel azért, induljatok, költözzetek által az Arnon patakán, lássad, * *ímé* kezedbe adtam Sihont Hesbonnak Királyát, az Emoreust és annak földét, foglald el és hadakozzál ő ellene!
*Bír. 11, 23. 24.
25. E mai napon kezdem néked ezt adni, hogy féljenek * és rettegjenek te előtted minden népek, kik az ég alatt vagynak: és fognak te előtted félni és rettegni, valakik a te híredet hallják.
*2 Móz. 15, 14. 15. Jós. 2, 9. 11
26. Ezokáért * követeket küldék a Kedemót pusztából a Hesbonbeli Sihon Királyhoz, békességes beszéddel ezt izenvén: *4 Móz. 21, 21. sat. Bír. 11, 19.
27. Hadd menjek által a te földeden, csak az ország útján megyek, nem hajlok *sem* jobbra, sem balra.
28. Eleséget pénzen adj nékem, hogy egyem, vizet is pénzen adj nékem, hogy igyam, csak gyalog megyek által.
29. A miképen cselekedtek én velem az Ézsaú * fijai, kik lakoznak Seirben; és a Moábiták, kik Arban laknak; míglen általköltözöm a Jordán vizén arra a földre, melyet a mi Urunk Istenünk ád nékünk; *vers 8.
30. De nem akará a Hesbonbeli Sihon Király, hogy általmennénk az ő földén; mert megkeményítette volt a te Urad Istened az ő lelkét. és engedetlenné tette az ő szívét, hogy adná őtet a te kezedbe, a mint most nyilván látod.
31. Monda pedig az Úr * nékem: Lássad, ímé te birtokodba kezdettem adni Sihont és az ő földét: foglald el azt örökségűl, hogy az ő földe örököd legyen. *Ámos 2, 9. 10.
32. Annakokáért kijöve Sihon * mi elõnkbe minden népével egyetembe Jáhásba, hogy velünk megvívna.
*4 Móz. 21, 23. 24.
33. De a mi Urunk Istenünk adá őtet

mi kezünkbe, és levágánk őtet és az ő fijait, minden népével egyetembe:
34. Megvevénk minden ő városait is azon időben, és elrontottuk azokat mind: sem férjfiakat, sem asszonyokat, sem a kicsinkéket nem hagytuk elevenen.
35. De mindazáltal a barmokat prédára vetettük közöttünk, a városokbeli ragadományokkal egyetembe, melyeket megvettünk vala.
36. Aróertől * fogva, mely vagyon az Arnon patakának partján, *és* a völgyben való várostól fogva mind Gileádig, egy város sem volt, mely megmenekedett volna mi előttünk: Mind azokat a mi Urunk Istenünk adta a mi birtokunkba.
* Jós. 12, 2.
37. De mindazáltal az Ammon fijainak földére nem mentél, *tudniillik* a Jabbók * patak mentében való egész földre, sem a hegyen való városokra, sem pedig azokra a helyekre, melyektől a mi Urunk † Istenünk megtiltott.
* 1 Móz. 32, 22. † vers 19.

III. RÉSZ.

Az Og Király ellen való diadalom, és a megvett földnek elosztatása; Mózes nem megyen bé az igért földre.

Megtérvén pedig * felmenénk a Básán útján, és kijöve elénkbe a Básánbeli Og Király minden ő népével egyetembe, hogy megharczolna velünk Edreiben.
* 4 Móz. 21, 33—35.
2. De az Úr monda nékem: Ne félj tőle: mert te kezedbe adtam őtet minden ő népével és földével egyetembe: és úgy cselekedjél ő vele, a mint cselekedtél Sihonnal * az Emoreusok Királyával, ki Hesbonban lakik vala.
* rész 1, 4. 4 Móz. 21, 33—35.
3. Kezünkbe adá annakokáért a mi Urunk Istenünk a Básánbeli Og Királyt is minden ő népével egyetembe: és annyira megverénk őtet, hogy egy sem maradna elevenen bennek.
4. Azon időben megvevénk minden ő városait: Nem volt csak egy város is, melyet meg nem vettünk volna ő tőlök: hatvan várost, * Argóbnak minden tartományát, a Básánbeli Og Királynak országában.
* 1 Kir. 4, 13.
5. Ezek a városok pedig mind meg valának erősíttetve magas kőfalakkal, kapukkal és zárokkal, egyéb kőfal nélkűl való sok városoktól megválva.
6. Melyeket elrontánk, a mint cselekedtünk vala a Hesbonbeli Sihon Királylyal, elrontván minden várost, és levágván férjfiakat, asszonyokat és a kisdedeket.
7. De minden barmokat és a városoknak minden ragadományait elprédálánk magunknak.
8. Elfoglalánk annakokáért az időben ezt a földet az Emoreusok két Királyainak kezekből, mely a Jordán vizén innét vala, az Arnon pataktól fogva a Hermon hegyéig.
9. (A Sidon városbeliek a Hermont Sirjonnak, és az Emoreusok Senirnek hívják.)
10. A síkmezőségnek minden városait és az egész Gileádot, és Básánt mindenestől fogva Salkáig és Edreiig, melyek a Básánbeli Og Király országának városai voltak.
11. Mert csak egyedűl a Básánbeli Og Király maradt volt a több Óriások közűl: Ímé az ő ágya vasból csináltatott ágy, mely nemde nem itt Rabbátban az Ammon fijainál vagyon-é? melynek hosszasága, férjfiúi könyöknek mértéke szerint, kilencz sing, széle pedig négy sing.
12. Azt a földet pedig, * melyet akkor örökségűl megvettünk vala, Aroertől fogva, mely vagyon az Arnon patak mellett, és a Gileád hegyének hasonfelét, és annak városait adám a Rúben és Gád nemzetségeinek.
* 4 Móz. 32, 33.
13. Gileádnak pedig maradékát, és az egész Básánt az Og *Király*nak országát adám a Manasse fél nemzetségének, Argóbnak minden tartományát egész Básánnal egyetembe, mely Óriások földének hívattatik vala.
14. Jair, * Manassénak fija elfoglalá Argóbnak egész tartományát, a Gessuriták és Maakátiták határáig: és nevezé azokat a Básánnal együtt az ő nevéről Jair faluinak mind e mai napig.
* 1 Krón. 2, 22.
15. Továbbá Mákirnak * adtam Gileádnak *megmaradott részét.* * 4 Móz. 32, 40.
16. A Rúben és a Gád nemzetségeinek pedig adtam, Gileádtól fogva Arnonnak patakáig, a víz között való földet határával egybe, a Jabbók patakáig, mely az Ammon fijainak határok.
17. A lapáczot is és a Jordán vizét határával egybe, Kinnerettől fogva a lapácznak tengeréig, *tudniillik* a Sós tengerig, a Fásga *hegy* alatt való forrásokig napkelet felé.
18. És * parancsolék akkor néktek és mondék: A ti Uratok Istentek adja

néktek ezt a földet hogy bírjátok azt: Felfegyverkezvén annakokáért menjetek által az Izráel fijai előtt, a ti atyátokfijai előtt, valamennyin hadakozásra valók vagytok. *4 Móz. 32, 20. 24.
19. Csak a ti feleségeitek és a ti kicsinkéitek, és a ti barmaitok (mert tudom hogy sok barmaitok vagynak,) maradjanak a ti városaitokban, melyeket én néktek adtam.
20. Míglen nyugodalmat adánd az Úr a ti atyátokfiainak, miképen néktek, hogy bírhassák ők is a földet, melyet a ti Uratok Istentek ád nékik a Jordánon túl; azután térjetek ismét hátra, kiki az ő örökségébe, melyet néktek adtam.
21. Jósuénak is * parancsolék az időben, és mondék: Szemeiddel látod mind azokat, melyeket cselekedett a ti Uratok Istentek ama két Királyokkal: a képen cselekeszik az Úr minden országokkal, a melyekre általmégy. *4 Móz. 27, 18–23.
22. Ne féljetek tőlök: Mert a ti Uratok Istentek lészen az, a ki ti érettetek hadakozik.
23. Könyörgék is az Úrnak az időben, ilyenképen:
24. Uram Isten, te kezdetted megmutatni szolgádnak a te nagyságodat, és hatalmas kezedet! * Mert kicsoda az Isten vagy mennyben vagy földön, a ki követhetné a te cselekedetidet, és a te erősségedet? *Zsolt. 89, 7–9.
25. Engedd meg kérlek, hogy menjek által, és lássam ama jeles földet, mely a Jordánon túl *vagyon,* és ama jeles hegyet, és a Libánust!
26. Megharagudt * vala pedig az Úr én reám ti miattatok, annakokáért nem hallgata meg; hanem ezt mondá az Úr nékem: *Légyen* elég *ez* tenéked. Ne szólj nékem többet ezután e dolog felől. *rész 1, 37.
27. Menj fel a Pisga * hegyének tetejére, és emeld fel a te szemeidet napnyugot felé és észak felé, dél felé és napkelet felé, és lásd meg a te szemeiddel: mert nem mégy által a Jordánon. *4 Móz. 27, 12. 14. 5 Móz. 4, 49.
28. Hanem parancsold meg Jósuénak, és bátorítsd meg ötet és erősítsd meg ötet: mert ő megyen által a nép előtt, és ő adja birtokok * alá a földet, a melyet látándasz. *Jós. 14, 1.
29. És *úgy* telepedénk meg e völgyben, mely Beth-Peor ellenében *vagyon.*

IV. RÉSZ.

Intés a törvényhez való engedelemre: Szabadsági városok.

Most azért óh Izráel, hallgasd meg * a parancsolatokat és az ítéleteket, melyekre én tanítlak titeket, hogy a szerint cselekedjetek; és élhessetek és bémehessetek a földre, és bírhassátok azt, melyet a ti atyáitoknak Ura Istene ád néktek. *3 Móz. 19, 37. rész 6, 1.
2. Ez ígéhez, melyet én parancsolok néktek, * semmit ne tegyetek, semmit se vegyetek el abból: hogy megőrizzétek a ti Uratoknak Istenteknek parancsolatait, melyeket én parancsolok néktek. *rész 12, 32. Péld. 30, 6. Gal. 1, 6–8. Jel. 22, 18. 19.
3. Szemeitekkel láttátok a mint cselekedett az Úr a Bál-Peorért: mert minden embert, valaki indult vala a Bál-Peor után, * elveszte a te Urad Istened te közűled. *4 Móz. 25, 4–9. Jós. 22, 17.
4. Ti pedig valakik a ti Uratokhoz Istentekhez ragaszkodtatok, e mai napig mindnyájan éltek.
5. Meglássátok, én megtanítottalak titeket e parancsolatokra és ítéletekre, a mint megparancsolta nékem az én Uram Istenem, hogy úgy cselekedjetek azon a földön, melyre bémentek, hogy örökségűl bírjátok azt.
6. Annakokáért megőrizzétek *azokat* és a *szerint* cselekedjetek; mert a ti bölcseségtek és értelmetek * e *lészen* a népek előtt, kik hallván mind e parancsolatokat, ezt fogják mondani: Bizonyára bölcs ez a nép, értelmes és nagy nemzetség *ez!* *Jób 28, 28. Zsolt. 111, 10.
7. Mert micsoda nagy nemzetség *vagyon oly,* * melyhez olyan közel *volna* az Isten, mint a mi Urunk Istenünk mi hozzánk, mindenekben, a melyekért segítségűl hívjuk őtet. *4 Móz. 14, 14. rész 26, 19.
8. És melyik *volna* az a nagy nép, a melynek ilyen rendtartásai * és igaz törvényei *volnának,* mint ez egész törvény, melyet én ma adok előtökbe? *Zsolt. 147, 19. 20
9. De oltalmazd meg magadat és őrizd meg a te lelkedet nagy szorgalmatossággal, ne felejtkezzél el azokról a dolgokról, melyeket láttak a te szemeid: és el ne távozzanak a te szívedből teljes életedben: és * megtanítsad azokra a te † fijaidat, és a te unokáidat *rész 6, 6–9. 11, 19–21 †1 Móz. 18, 19. Zsolt. 34, 12–17.
10. *El ne felejtkezzél* a napról, melyen * állottál a te Urad Istened előtt

a Hóreb *hegyén*, mikor az Úr azt hagyta volna nékem: Gyűjtsd egybe nékem a népet, hogy számláljam eleikbe az én beszédeimet, melyeket megtanuljanak, és engemet féljenek teljes életekben míg e földön élnek, és az ő gyermekeiket *azokra* megtanítsák. *2 Móz. 19, 17–20.

11. Annakokáért előljárulátok és megállátok a hegy alatt: a hegy pedig tűzzel ég vala mind az égnek közepéig, *mely hegyen* setétség, köd, és homályosság *vala*.

12. És szóla az Úr néktek a tűznek közepéből: az ő beszédének szavát ti is halljátok vala, de *semmi* ábrázatot nem láttok vala, a szózattól megválva.

13. És ő megjelenté néktek az ő szövetségét, melyet parancsola hogy megtartanátok, *tudniillik* ama tíz ígéket, melyeket két kőtáblákra íra.

14. Nékem is parancsolá az Úr azon időben, hogy megtanítanálak titeket a parancsolatokra és az ítéletekre, hogy a képen cselekednétek azon a földön, melyre általmentek hogy bírjátok azt.

15. Oltalmazzátok annakokáért szorgalmatosan a ti lelkeiteket: mert semmi hasonlatosságot nem láttatok a napon melyen néktek szólott az Úr tűznek közepéből a Hóreb *hegyén*.

16. Hogy meg ne fertéztessétek magatokat, csinálván magatoknak valami faragott képet, vagy valami bálványnak ábrázatját, *azaz* férjfiúnak * vagy asszonynak képét. *Róm. 1, 22. 23.

17. *Vagy* a földi akárminémű lelkes állatnak és az égen repdeső madárnak képét.

18. *Vagy* a földön csúszómászó akárminémű állatnak, és a föld alatt a vízben lakozó akárminémű halnak hasonlatosságát.

19. Se pedig fel ne emeljed a te szemeidet az égbe, hogy látván *ott* a napot és holdat, és a csillagokat, * az égnek minden seregeit, meg ne csalattassál, és meg ne hajtsad magadat azoknak, és ne tiszteljed azokat, melyeket a te Urad Istened közlött minden népekkel, kik az egész ég alatt vagynak. *1 Móz. 1, 14–18.

20. Titeket pedig az Úr magához fogadott, és kihozott titeket a vas kemenczéből, *azaz* Égyiptomból, hogy legyetek néki * örökös népe, miképen e mai napon *vagytok*. *2 Móz. 19, 1–5. 1 Kir. 8, 51.

21. De az Úr * megharaguvék én reám ti miattatok, és megesküvék azon, hogy a Jordánon által nem mennék, és hogy arra a jeles földre nem mennék, melyet a te Urad Istened ád néked örökségűl. *rész 1, 37.

22. Én azért meghalok e földön, és által nem megyek a Jordánon; ti pedig általmentek *azon*, és azt a jeles földet bírjátok.

23. Meglássátok, hogy a ti Uratoknak Isteneteknek szövetségéről, melyet tett ti veletek, valamiképen el ne felejtkezzetek, csinálván magatoknak faragott képet, vagy akárminémű állatnak ábrázatját, a miképen megparancsolta néked a te Urad Istened;

24. Mert a te Urad Istened megemésztő tűz, * erős bosszúálló *Isten*. *2 Móz. 20, 5. Zsid. 12, 29.

25. Mikor *azért* fiakat és unokákat nemzesz, és megvénhedtek azon a földön, ha megfertéztetitek magatokat, bálványt csinálván akárminémű állatnak képére és *e képen* gonoszt cselekedéndesz a te Uradnak Istenednek szemei előtt, haragra ingerelvén őtet:

26. Bizonyságúl hívom ti ellenetek e mai napon a mennyet és a földet, hogy hamarsággal elveszvén elvesztek a földről, a melyre általmentek a Jordánon, hogy azt bírjátok: nem laktok sok ideig azon, hanem minden kétség nélkűl elvesztek * róla. *rész 28, 58. 68.

27. És az Úr széllyel hint titeket a népek közibe, és szám szerint kevesen maradtok meg a népek között, a kik közé az Úr viszen titeket.

28. És szolgáltok ott azoknak az isteneknek, kiket emberi kéz csinált, *tudniillik* fának * és kőnek, kik nem látnak, sem hallanak, sem esznek, sem illatoznak. *Zsolt. 115, 4.

29. Hogyha pedig onnét megkeresed a te Uradat Istenedet: *tehát* megtalálod *őtet*, ha teljes szívedből és teljes lelkedből keresénded őtet.

30. Mikor nyomorúságban lejéndesz, és te reád szállanak mind ezek az utolsó időkben, ha megtéréndesz a te Uradhoz Istenedhez, és engedelmes lejéndesz az ő szavának:

31. (Mert irgalmas Isten a te Urad Istened,) nem hágy el tégedet, sem el nem veszt, sem el nem felejtkezik a te atyáidnak Szövetségéről, melyről megesküdt nékik.

32. Mert tudakozzál most a régi időkről, melyek voltak te előtted, a naptól fogva, hogy az Isten teremtette az embert e földön, és az égnek *egyik*

szélétől fogva a *másik* széléig, ha lett-é valaha e nagy dologhoz hasonló, vagy ha hallattatott-é valaha ilyen *dolog?*
33. Nemde hallotta-é valamely nemzetség a tűznek középéből szóló Istennek szavát, a miképen hallottad te, mindazáltal élt volna?
34. Avagy mívelte-é ezt *valamely* Isten, hogy elmenne *és* választana magának népet *valamely* nemzetség közűl, kísértetekkel, bizonyságokkal, csudákkal, haddal, hatalmas kézzel,* kinyujtott karral, és rettenetes cselekedetek által, miképen cselekedte mind ezeket ti érettetek a ti Uratok Istentek Égyiptomban, szemeitek láttára. *rész 6, 21. 22.
35. *Csak* néked mutattatott e meg, hogy tudnád valóba az Urat csak egyedűl Istennek lenni, *és hogy* ő * kivűle nincsen több *Isten!* *Ésa. 45, 5. 18. 22.
36. Az égből hallattatta veled az ő szavát, hogy tanítana téged, a földön pedig mutatta néked amaz ő nagy tüzét, mikor beszédét hallottad a tűz középéből.
37. És mivelhogy szerette a te atyáidat, választotta az ő magvokat ő utánnok, és kihozott téged az ő orczája előtt Égyiptomból, az ő nagy * ereje által. *2 Móz. 13, 3. 9. 14.
38. Hogy kiűzne felette nagy népeket, és náladnál erősbeket előled, hogy téged bévinne, és adná néked az ő földöket örökségűl, miképen e mai napon *látod*.
39. Tudjad annakokáért e mai napon, és szívedben tartsad: Hogy csak az Úr az *igaz* Isten, mind fenn mennyben, mind alatt e földön, és nincsen ő kivűle *más Isten!*
40. És tartsd meg az ő szerzéseit és az ő parancsolatait, melyeket én parancsolok ma néked, hogy jól legyen néked dolgod és a te fijaidnak te utánnad minden időben, és hogy * meghosszabbítsad életedet azon a földön, melyet a te Urad Istened ád néked. *2 Móz. 20, 12.
41. Akkor * választa Mózes három várost a Jordánon innét napkelet felé; *4 Móz. 35, 6. 14.
42. Hogy oda szaladna az oly gyilkos, a ki tudatlanságból felebarátját megölte volna, ki az előtt őtet nem gyűlölte volna, hogy futna, *mondom*, azok közűl egybe, és élne.
43. *Tudniillik* * Bésert a pusztában, a Rúbeniták térföldökön: és Rámótot Gileádban a Gáditák *földén;* és Gólánt Básánban a Manasse *földén.* *Jós. 20, 8.
44. Ez annakokáért a törvény, melyet Mózes az Izráel fijai eleikbe ada.
45. Ezek a bizonyságtételek, *ezek* a parancsolatok és az ítéletek, melyeket Mózes az Izráel fijainak szóla, mikor Égyiptomból kijöttek volna.
46. A Jordánon innét a völgyben, Beth-Peornak ellenébe, a Hesbonbeli Sihonnak az * Emoreusok Királyának földében, kit megvert vala Mózes, az Izráel fijaival egybe, mikor Égyiptomból kijöttek volna. *4 Móz. 21, 23—25. 33. 35.
47. És elfoglalák az ő földét, és a Básánbeli Og Királynak földét, az Emoreusok két Királyainak *földöket,* kik a Jordánon innét napkelet felől *lakoznak vala.*
48. Aroertől fogva, mely az Arnon patakának partján vagyon, a Sion hegyéig, mely a Hermon.
49. És minden mezőséget a Jordánon innét napkelet felé, a pusztának tengeréig, a * Pisga *hegy* alatt való forrásokig. *rész 3, 27.

V. RÉSZ.

A tíz parancsolat kiadatik: Intés az engedelmességre.

És szólítá Mózes az egész Izráelt, és monda nékik: Hallgasd meg Izráel a parancsolatokat és az ítéleteket, melyeket én ma a ti hallástokra szólok: tanuljátok meg azokat és őrizzétek meg, cselekedvén azokat!
2. A mi Urunk Istenünk * Szövetséget tett mi velünk a Hóreb *hegyén.* *2 Móz. 19, 5.
3. Nem *csak* a mi atyáinkkal tette az Úr e Szövetséget, hanem mi velünk *is,* kik itt vagyunk, és kik e mai napon mindnyájan élünk.
4. Színről színre szólott veletek az Úr a hegyen, a tűz középéből.
5. (Én pedig állok vala akkor az Úr között és ti közöttetek, hogy megjelenteném néktek az Úrnak beszédét: mert ti a tűztől * féltek vala, és nem menétek fel a hegyre,) ezt mondván: *2 Móz. 19, 16. 20, 18.
6. Én * *vagyok* a te Urad Istened; ki kihoztalak téged Égyiptomnak földéből, a szolgálatnak házából. *2 Móz. 20, 2. Zsolt. 81, 11.
7. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.
8. Ne csinálj magadnak semmi faragott * képet, vagy valami hasonlatosságot *azok közűl,* melyek *vagy* fenn az égben *vagynak,* vagy a melyek a földön *vagynak,* vagy a melyek a föld alatt a vízben *vagynak.* *3 Móz. 26, 1.
9. Ne hajtsd meg magadat előttök, és

ne tiszteljed azokat: Mert én *vagyok* a te Urad Istened, * bosszúálló erős *Isten*, ki meglátogatom az atyáknak hamisságokat a fiakban, harmad és negyed nemzetségig, azokban a kik engemet gyűlölnek:
*rész 4, 15. 16. 2 Móz. 20, 5. Jer. 32, 18.

10. És ki irgalmasságot cselekeszem ezeriglen azokkal, a kik engemet szeretnek, és az én parancsolatimat megtartják.

11. A te Uradnak Istenednek * nevét hijába fel ne végyed; mert nem hagyja az Úr büntetés nélkűl azt, valaki az ő nevét hijába felvészi.
*3 Móz. 19, 12. Máté 5, 33. 34.

12. Megemlékezzél a * Szombatnak napjáról, hogy megszenteljed azt, miképen megparancsolta † néked a te Urad Istened. *2 Móz. 35, 2. 3. 4 Móz. 15, 32—36. †2 Móz. 20, 10. 11.

13 Hat * napon munkálódjál, és minden te dolgaidat cselekedd;
*2 Móz. 23, 12. 35, 2. 3 Móz. 23, 3.

14. Heted * napon pedig a te Uradnak Istenednek Szombatja *vagyon:* Ne tégy *a napon* semmi dolgot, *se* te magad, se fijad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se ökröd, se szamarad, és semminémű barmod, se a te jövevényed, ki a te kapuidon belől *lakozik;* hogy megnyugodjék a te szolgád. és szolgálóleányod, mint te magad:
*1 Móz. 2, 2.

15. Mert megemlékezzél róla, hogy te is szolga voltál Égyiptom földében, és kihozott onnét téged a te Urad Istened erős kézzel és kinyujtott * karral: annakokáért parancsolta néked a te Urad Istened, hogy megtartanád a Szombatnak napját. *rész 6, 21.

16. Tiszteljed * atyádat és anyádat, a mint megparancsolta néked a te Urad Istened; † hogy hosszú ideig élj, és hogy jól legyen dolgod a földön, melyet a te Urad Istened ád néked. *3 Móz. 19, 3. Máté 15, 4. †Eféz. 6, 2. 3. Máté 15, 4.

17. *Embert* * ne ölj. *Máté 5, 21. 22.

18. Ne * paráználkodjál. *Máté 5, 27. 28.

19. Ne * orozz. *2 Móz. 20, 15.

20. Ne mondj hamis * tanúbizonyságot a te felebarátod ellen. *rész 19, 16—21.

21. Ne kívánjad a te felebarátodnak feleségét: * Ne kívánjad felebarátodnak házát, vagy szántóföldét, vagy szolgáját, vagy szolgálóleányát, vagy ökrét, vagy szamarát, és semmit a mi a te felebarátodé. *2 Móz. 20, 17.

22. Ez ígéket szólá az Úr a ti egész Gyülekezeteteknek azon a * hegyen a tűz közepéből, felhő és homályosság közűl nagy felszóval, és semmit többet *akkor* nem szóla, hanem megírá azokat két † kőtáblákra, és adá azokat nékem.
*2 Móz. 19, 16. 20. †2 Móz. 31, 18. 32, 15. 16—19.

23. És lőn, mikor a szót a setétség közepéből hallottátok volna; (mert a hegy tűzzel ég *vala)* én hozzám jövétek a ti nemzetségteknek minden Fejedelmeivel és Véneivel.

24. És mondátok: Ímé a mi Urunk Istenünk megmutatta nékünk az ő dicsőségét és felséges voltát: és az ő szavát hallottuk a tűznek közepéből: e mai napon láttuk, hogy az Isten emberrel szól, mindazáltal *az ember* él.

25. Most annakokáért miért halunk meg? Mert megemészt e nagy tűz minket: Ha ismét hallándjuk a mi Urunknak Istenünknek szavát, meghalunk!

26. Mert kicsoda az, az emberek közűl, ki a tűznek közepéből szóló élő Istennek szavát hallván mint * mi, megélhetne? *Bír. 13, 22.

27. Menj oda te, és hallgasd meg mind azokat, a melyeket mondánd a mi Urunk Istenünk, * te pedig beszéld meg nékünk valamit néked mond a mi Urunk Istenünk, mi meghallgatjuk és megmíveljük. *2 Móz. 20, 19.

28. És meghallá az Úr a ti beszéditeket, a melyeket szólátok nékem, és monda az Úr nékem: Hallám e népnek beszédét, melyet veled szólának: mind jó a mit *veled* szólának:

29. De kicsoda * adja, hogy az ő szívek olyan legyen, *tudniillik* hogy féljenek engemet, és őrizzék minden parancsolatimat minden időkben, hogy jól legyen nékik dolgok, és az ő gyermekeiknek mind örökké? *Zsolt. 81, 14.

30. Menj el, *és* mond meg nékik: Térjetek meg a ti sátoraitokba.

31. Te pedig itt állj én előttem, hogy megmondjam néked minden parancsolatimat, törvényimet és ítéletimet, melyekre megtanítsad őket, hogy megcselekedjék azokat azon a földön, melyet én adok nékik örökségűl.

32. Meglássátok annakokáért, hogy úgy cselekedjetek, miképen a ti Uratok Istentek parancsolt néktek, *és* ne hajoljatok *se* jobbra, * se balra; *Péld. 4, 26. 27.

33. *Hanem* járjatok azon egész az úton, melyet a ti Uratok Istentek parancsolt néktek, hogy élhessetek és jól legyen dolgotok, és sok ideig élhessetek a földön, melyet bírni fogtok.

VI. RÉSZ.

Intések sokféle jócselekedetekre.

E pedig a parancsolat, és ezek a törvények és az ítéletek, a melyeket parancsolt a ti Uratok Istentek, hogy megtanítanálak titeket, mit kelljen cselekednetek a földön, melynek bírására ti általmentek.

2. Hogy féljed a te Uradat Istenedet, és megőrizzed minden ő törvényit és parancsolatit, melyeket én parancsolok néked, te és a te fijad, és a te unokád, teljes életedben: és hogy hosszú ideig élhess.

3. Hallgasd meg azért Izráel, és eszedbe vegyed hogy megcselekedjed, hogy jól legyen dolgod, és hogy igen megsokasodjál, miképen megígérte a te atyáidnak Ura Istene néked a téjjel és mézzel folyó földet.

4. Halljad * Izráel: a mi Urunk Istenünk egy Isten! *rész 4, 35. 1 Kir. 8, 60. Ján. 17, 3.

5. Szeressed * azért a te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből. *rész 10, 12. Máté 22, 37.

6. És ez ígék, melyeket e mai napon parancsolok néked, legyenek a te szívedben.

7. És * gyakoroljad azokat a te gyermekeid előtt; és szólj ezekről mikor a te házadban ülsz, vagy mikor úton jársz, és mikor *ágyadba* lefekszel, és mikor felkelsz. *rész 4, 9.

8. És a te kezeidre kössed * azokat jegyűl, és homlokodon függjenek a te szemeid között. *2 Móz. 13, 9.

9. És megírjad azokat a te házadnak küszöbeire, és a te kapuidra.

10. És mikor bévijénd téged a te Urad Istened a földre, melyről megesküdt a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy megadja néked azt: a nagy és szép városokat, * melyeket nem te építettél. *Jós. 24, 13.

11. És minden jószággal megrakott házakat, melyeket nem te raktál, és az ásott kútakat, melyeket nem te ástál, a szőlő és olajfa hegyeket, melyeket nem te plántáltál; és mikor ejéndel és megelégedéndel;

12. Meglásd el ne felejtkezzél * az Úrról, ki téged kihozott Égyiptomnak földéből, a szolgáknak házokból. *rész 8, 10.

13. Féljed * a te Uradat Istenedet, és őtet tiszteljed: és az ő nevére † esküdjél. *rész 10, 20. † Jer. 4, 2.

14. Ne kövessetek idegen * isteneket, azoknak a népeknek isteneit *mondom*, kik ti körűltetek *vagynak*. *Jós. 23, 8.

15. Mert a te Urad Istened bosszúálló, erős *Isten* te közötted, hogy a te Uradnak Istenednek haragja fel ne gerjedjen reád, és el ne veszessen téged a földnek színéről.

16. Ne * kísértsétek a ti Uratokat Istenteket, miképen † megkísértétek Massában. *Máté 4, 7. † 2 Móz. 17, 1–7.

17. Szorgalmatosan megőrizzétek a ti Uratoknak Istenteknek parancsolatit, és az ő bizonyságit és törvényit, melyeket parancsolt néked.

18. És azt míveljed a mi igaz és jó az Úrnak szemei előtt, hogy jól legyen dolgod, és bémehess és bírhassad a jó földet, melyről megesküdt az Úr a te atyáidnak.

19. Hogy távol űzze minden ellenségeidet a te színed elől, miképen az Úr megmondotta.

20. Ha mikor a te fijad megkérdénd téged ezután, ezt mondván: Mire *valók* e bizonyságtételek, és *micsoda* parancsolatok és törvények *ezek*, melyeket a mi Urunk Istenünk parancsolt néktek?

21. Akkor azt mondjad a te fijaidnak: Szolgái voltunk Égyiptomban Faraónak; de kihozott minket az Úr Égyiptomból hatalmas kézzel.

22. És tőn az Úr Égyiptomban nagy és veszedelmes * jegyeket és csudákat Faraón és az ő egész háznépén, a mi szemeink láttokra. *2 Móz. 7, 20. rész 8, 1–12.

23. Minket pedig kihoza * onnét, hogy bévinne minket és adná nékünk azt a földet, melyről megesküdt a mi atyáinknak. *2 Móz. 3, 7–10. 12, 31–34.

24. Annakokáért parancsolta nékünk az Úr, hogy cselekednénk mind e törvények szerint, *és* hogy félnénk a mi Urunkat Istenünket a mi hasznunkra teljes életünkben, hogy megtartana minket az életben, miképen e mai napon is.

25. És e lészen nékünk igazságunk, ha megőrizzük és megtartjuk mind e parancsolatokat, a mi Urunk Istenünk előtt, miképen megparancsolta nékünk.

VII. RÉSZ.

A bálványimádástól őrizkedni kell.

Mikor béviszen téged a te Urad Istened a földre, melyre te menendő vagy, hogy bírjad azt; és sok népeket * kiűzénd te előtted, *tudniillik* a Khitteusokat, Girgázeusokat, Emoreu-

sokat, Kananeusokat, Perizeusokat, Khiveusokat, és a Jebuzeusokat: hétféle népeket, náladnál nagyobbakat és erősbeket: *rész 31, 3.
2. És adándja őket a te Urad Istened a te hatalmadba, és * megveréndod őket: mindenestől fogva elveszessed őket, szövetséget velek ne tégy, és ne könyörülj rajtok.
*4 Móz. 33, 52. Jós. 6, 21. 11, 11.
3. Sógorságot * is ne szerezz ő velek, a te leányodat ne adjad az ő fioknak, és az ő leányát ne vegyed a te fijadnak: *2 Móz. 23, 32. 33. 1 Kir. 11, 1. 2. 4—11. 14.
4. Mert elhajtja a te fijadat, hogy ne kövessen engemet, és idegen istent tisztelnek: annakokáért felgerjed az Úrnak haragja reátok, és hamar elveszt titeket
5. Hanem így cselekedjetek velek: Az ő * oltáraikat elrontsátok, és az ő képeiket eltörjétek, és az ő berkeiket kivágjátok, és az ő bálványaikat tűzzel megégessétek; *2 Móz. 23, 24. 34, 13. Bir. 6, 25—32.
6. Mert a te Uradnak * Istenednek szent népe *vagy* te: téged választott a te Urad Istened, hogy saját népe légy őnéki, minden népek közűl, kik e földnek színén *vagynak*.
*2 Móz. 19, 5. 1 Pét. 2, 9.
7. Nem azért szeretett titeket az Úr, sem azért választott titeket, hogy minden népeknél többen volnátok: mert ti kevesben *voltatok* a több népek között:
8. Hanem hogy * szeretett titeket az Úr, és meg akarta őrizni az esküvést, melylyel a ti atyáitoknak megesküdt volt; *azért* hozott ki titeket az Úr hatalmas kézzel, és megszabadított téged a szolgáknak házokból, az égyiptombeli Faraó királynak kezéből. *rész 10, 15.
9. Tudjad azért, hogy a te Urad Istened, csak egyedűl ő az Isten; Erős hívséges * *Isten*, ki megőrzi a szövetséget és az irgalmasságot azokhoz, kik őtet szeretik, és a kik az ő parancsolatit őrizik ezer íziglen. *2 Móz. 20, 5.
10. És bosszúálló nyilván azokon, kik őtet gyűlölik, úgy hogy el is veszti őket: * *és* nem késik bosszút állani nyilván azon, a ki őtet gyűlöli.
*2 Móz. 20, 5. Neh. 1, 2.
11. Megőrizzed azért a parancsolatot, a törvényeket és az ítéleteket, melyeket én e mai napon parancsolok néked, hogy azokat cselekedjed.
12. Hogyha pedig hallgatándjátok ez ítéleteket, és őrizenditek és cselekedénditek azokat: a te Urad Istened is megőrzi néked * a szövetséget és az irgalmasságot, melyről megesküdt a te atyáidnak.
*3 Móz. 26, 3—13. rész 28, 1—13.
13. Szeretni fog téged és megáld téged, és megsokasít téged; és megáldja a te méhednek gyümölcsét, a te földednek gyümölcsét, gabonádat és mustodat, a te olajadat, teheneidnek fajzását és juhaidnak nyájait azon a földön, melyről megesküdt a te atyáidnak, hogy néked megadja azt.
14. Áldottabb lészesz minden nemzetségnél: nem lészen te * közötted magtalan férjfiú és magtalan asszony, sem a te barmaid között *meddő*. *2 Móz. 23, 26.
15. És elveszen az Úr te rólad minden betegséget, és Égyiptomnak minden gonosz * nyavalyáit a melyeket tudsz: nem veti azokat te reád, hanem mind azokra, a kik téged gyűlölni fognak. *2 Móz. 15, 26.
16. És megemésztesz minden népeket, kiket a te Urad Istened ád néked: ne kedvezzen a te szemed nékik, és ne tiszteljed az ő isteneit: mert tőrűl *volna* néked az.
17. Mikor azt mondándod a te szívedben: Többen *vagynak* e népek hogynem mint * én, miképen űzhetem ki őket? *4 Móz. 13, 32.
18. Ne félj tőlök, *hanem* elmélkedve emlékezzél meg róla, mit cselekedett légyen a te Urad Istened Faraónak és mind az egész Égyiptombelieknek.
19. A nagy * kísértetekről, melyeket láttak a te szemeid, és a jegyekről, csudákról, a hatalmas † kézről, és a kinyujtatott karról, melylyel a te Urad Istened kihozott téged: azonképen cselekeszik a te Urad Istened minden népekkel, a kiktől te félsz.
*rész 4, 34. †2 Móz. 14, 21—28. 17, 6.
20. Ennekfelette * darázsokat bocsát a te Urad Istened ő reájok mind addig, míglen elvesznek azok is, a kik megmaradtak, és a kik elrejteztek te előtted.
*2 Móz. 23, 28. Jós. 24, 12.
21. Ne rettenj meg *azért* ő előttök: mert a te Urad Istened *vagyon te* közötted, ama nagy és rettenetes erős *Isten!*
22. És lassan-lassan űzi ki a te Urad Istened e népeket te előled; hirtelen őket meg nem emésztheted, hogy a mezei fenevadak meg ne sokasodjanak te ellened.
23. De a te Urad Istened birtokodba adja őket, és nagy romlással rontja meg őket, míglen ők teljességgel elveszszenek.
24. Az ő Királyaikat is kezedbe adja,

hogy elveszessed az ő neveket az ég alól: senki ellened nem állhat, míglen elveszted őket.

25. Az ő isteneiknek bálványait tűzzel égesd meg, ne kívánjad az ezüstöt vagy aranyat, *mely* azokon *vagyon*, hogy magadnak vennéd, hogy tőrbe ne essél miatta; mert az a te Urad Istened előtt utálatosság.

26. Annakokáért bé se vigyed a te házadba azt az utálatosságot, hogy átok *ne* légy, mint az *a bálvány átok: hanem* átkozván átkozzad, és utálván utáljad azt: mert átkozott.

VIII. RÉSZ.

Intés s emlékeztetés sok dolgokra.

Mind azt a parancsolatot, melyet én e mai napon parancsolok néked, megőrizzétek, meg is cselekedjétek, hogy élhessetek, és megsokasodhassatok, bémehessetek, és bírhassátok a földet, melyről az Úr megesküdt a ti atyáitoknak.

2. És megemlékezzél az egész útról, melyen hordozott téged a te Urad Istened immár negyven esztendeig a pusztában: hogy * megostorozna téged, és megkísértgetne † téged, hogy nyilván lenne, mi *volna* a te szívedben, ha megtartanád-é az ő parancsolatit vagy nem? *4 Móz. 14, 26—35. † rész 13, 3.

3. És megostoroza téged, és éhezni hagya, annakutánna pedig Mannával éltete, melyet nem tudtál te, * sem a te atyáid nem tudták; hogy tudtodra adná néked, hogy az ember nem csak kenyérrel † él, hanem mind azzal él az ember, valami származik az Úrnak szájából. *2 Móz. 16, 4. 15. † Máté 4, 4. Luk. 4, 4.

4. A te ruházatod semmiképen meg nem * kopott rajtad, a te lábad is † nem dagadott meg immár negyven esztendőtől fogva. *rész 29, 5. † Neh. 9, 21.

5. Meggondoljad azért a te szívedben, hogy miképen az ember az ő gyermekét tanítja, *szinte azonképen* tanít téged * a te Urad Istened. *Zsid. 12, 6.

6. És őrizd meg a te Uradnak Istenednek parancsolatit, hogy az ő útján járj és őtet féljed.

7. Mert a te Urad Istened béviszen téged jó földre, vizek patakinak, forrásoknak, és *vizek* mélységeinek földére, melyek a völgyeken és hegyeken fakadnak ki.

8. Búza, árpa, szőlőtő, fige, és pómagránát *termő* földre: faolaj, és méz *termő* földre.

9. *Oly* földre, melyen a kenyeret minden fogyatkozás nélkül eheted, és a hol semmi nélkül nem szűkölködöl: *oly* földre, melynek kövei vas, és melynek hegyeiből érczet vághatsz!

10. Mikor *azért* ejéndel és megelégedéndel: akkor dicsérjed * a te Uradat Istenedet azért a jó földért, melyet néked adánd. *rész 6, 11. 12.

11. Meglássad, hogy el ne felejtkezzél a te Uradról Istenedről, hogy meg nem tartanád az ő parancsolatit, ítéletit és törvényit, melyeket én parancsolok néked e mai napon.

12 Hogy valamimódon, mikor eszel és megelégedéndel, és szép házakat építéndesz és azokban lakozol;

13. És mikor a te barmaid és juhaid megsokasodnak, ezüstöd és aranyad megsokasodik, és minden jószágod megbővül:

14. Fel ne fuvalkodjék akkor a te szíved, és el ne felejtkezzél * a te Uradról Istenedről, a ki kihozott téged Égyiptom földéből, a szolgáknak házokból. *Hós. 13, 6.

15. A ki vezérlett téged a tüzes kígyóknak, skorpióknak és szomjúságnak nagy és rettenetes pusztáján, melyben semmi víz nem *vala: ő pedig* vizet ada néked a * kősziklából. *2 Móz. 17, 6.

16. A ki * Mannával éltete téged a pusztában, melyet nem tudtak a te atyáid, hogy megostorozna és † megpróbálna téged, és végre jól tenne veled. *vers 3. † 2 Móz. 16, 14. 15.

17. És ne mondjad ezt a te szívedben: Az én hatalmam, és az én kezemnek ereje szerzette nékem e gazdagságokat!

18. Hanem megemlékezzél a te Uradról Istenedről: mert ő ád néked hatalmat a gazdagságnak keresésére, hogy megerősítse az ő szövetségét, melyről megesküdt a te atyáidnak, miképen e mai nap *bizonyítja*.

19. Ha pedig mindenestől fogva elfelejtkezéndel a te Uradról Istenedről, és idegen istenek után járándasz, és azokat tiszteléndeded, és meghajtándod magadat azoknak: vallást tészek e mai napon ti ellenetek, hogy kétség nélkül elvesztek.

20. Miképen a pogányok, kiket az Úr elveszt ti előletek, azonképen *ti is* elvesztek; azért mert nem engedtetek a ti Uratoknak Istenteknek szavának.

IX. RÉSZ.

Okai a Kanaán földére való bévitelnek.

Hallgasd meg Izráel, te általmégy ma a Jordánon, hogy bémenvén bírj

örökségül náladnál nagyobb és erősebb népeket, nagy és az égig felrakattatott városokat.
2. Nagy és magas népeket, Anakimoknak fijait, kiket tudsz, és *a kik* * *felől* hallottad: kicsoda állhat meg az Anák fijai előtt? *4 Móz. 13, 33. 34.
3. Tudjad annakokáért e mai napon, hogy a te Urad Istened *lészen* az, a ki általmegyen te előtted *mintegy* megemésztő * tűz, ő törli azokat el, és ő alázza meg azokat te előtted: és kiűzöd, és hamar elveszted őket, miképen az Úr megmondotta néked. *rész 4, 24. Zsid. 22, 29.
4. Mikor *azért* kiűzéndi a te Urad Istened azokat te előtted, ne szólj *így* a te szívedben, mondván: Az Úr az én igazságomért * hozott bé engemet, hogy örökségül bírnám ezt a földet: holott e népeket kiűzi az ő † istentelenségekért te előled; *vers 5. 6. 13. 14. † 1 Móz. 15, 16.
5. *Mert* nem a te igazságodért, sem a te szívednek igaz voltáért mégy bé az ő földöknek bírására: hanem a te Urad Istened űzi ki a pogányokat az ő istentelenségekért te előled; hogy megerősítse a beszédet, melyről az * Úr megesküdt a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.
*1 Móz. 13, 15. 26, 3. 28. 13.
6. Annakokáért tudjad, hogy a te Urad Istened nem a te igazságodért adja néked ezt a jó földet hogy bírjad azt: mert igen * kemény nyakú nép *vagy* te! *2 Móz. 32, 9.
7. Emlékezzél meg róla, *és* el ne felejtsed, hogy * haragra indítottad a te Uradat Istenedet a pusztában, a naptól fogva melyen kijöttél Égyiptom földéből, mind addig, míglen jutnátok e helyre, engedetlenek voltatok az Úrhoz.
*2 Móz. 14, 11. 16, 2. 3. 17, 2. 4 Móz. 11, 4.
8. Mert a Hóreb *hegyén* is haragra indítátok az Urat, annyira hogy haragjában el * akara veszteni titeket az Úr. *2 Móz. 32, 1. 7. 8.
9. Mikor felmentem volna a hegyre, a kőtábláknak, *azaz,* a Szövetség tábláinak vételére, melyet az Úr tett vala ti veletek: akkor maradtam vala a * hegyen negyven nappal és negyven éjjel, kenyeret nem ettem, sem vizet nem ittam vala. *2 Móz. 24, 18. 34, 28.
10. És az Úr adá nékem az * Isten ujjával írattatott két kőtáblákat, melyeken *valának* mind az ígék, melyeket mondott vala az Úr néktek a hegyen † a tűz közül, a Gyülekezetnek napján. *2 Móz. 31, 18. † 2 Móz. 20, 1—19.
11. És mikor a negyven nap és negyven éj elmult volna, adá az Úr * nékem a két kőtáblát, *tudniillik* a Szövetségnek tábláit. *vers 9. 10.
12. És monda az Úr nékem: * Kelj fel, gyorsasággal menj alá innen: mert a te néped, kit kihoztál Égyiptomból, *undok bűnnel* fertéztette meg magát: hamar eltértek az útról, melyet parancsoltam vala nékik, bálványt öntöttek magoknak. *2 Móz. 32, 7. 8.
13. Monda ismét nékem az Úr: Eszembe vettem e népet, és ímé kemény * nyakú nép ez! *vers 6. 2 Móz. 33, 3.
14. Hagyj * békét nékem, hadd veszessem el őket, és töröljem el az ő neveket az ég alól, és tészlek téged ennél nagyobb és erősebb néppé! *2 Móz. 32, 10.
15. Térülék annakokáért, és alájövék a hegyről, (a hegy pedig tűzzel ég vala) és a Szövetségnek két táblája *vala* az én két kezemben.
16. És mikor tekintettem volna, ímé vétkeztetek vala a ti Uratok Istentek ellen; öntött borjú*képet* csináltatok vala magatoknak: hamar eltértetek vala az útról, melyet az Úr parancsolt vala néktek.
17. Akkor ragadám a két táblát, és elhajítván kezeimből * eltörém azokat, a ti szemeitek láttára. *2 Móz. 32, 19.
18. És leborulék * az Úr előtt, (mint annakelőtte, negyven nappal és negyven éjjel, *mikor* sem kenyeret nem ennénl, sem vizet nem innám) minden ti bűneitekért, melyeket cselekedtetek vala, gonoszt cselekedvén az Úr előtt, őtet felingerelvén. *2 Móz. 32, 30—32.
19. Mert félek vala az Úrnak búsulásától és haragjától, melylyel ti reátok úgy megharagudt vala az Úr, hogy el akar vala titeket veszteni; de meghallgata az Úr engemet akkor is.
20. Sőt még Áronra is igen megharagudt vala az Úr, és el *akará* őtet *is* veszteni: de ugyan akkor imádkozám Áronért is.
21. A ti bűnötöket pedig, melyet csináltatok vala, *tudniillik* a borjú*képet* ragadám, és azt tűzzel * megégetém, és öszvetörém azt jól megőrölvén, mígnem porrá lenne, azután hintém annak porát a patakba, mely a hegyről foly vala alá. *2 Móz. 32, 20.
22. Annakfelette Thaberában * is, † és Massában, és a kívánságnak †† koporsóinál, haragra indítátok az Urat.
*4 Móz. 11, 1—3. † 2 Móz. 17, 7. †† 4 Móz. 11, 4. 34.

23. És mikor az Úr elküldött volna titeket Kádes-Barneából, ezt mondván: * Menjetek fel, és bírjátok örökségül a földet, melyet adtam néktek: akkor is a ti Uratok Istentek beszéde ellen tusakodátok, nem hivétek néki, és engedelmesek nem levétek az ő szavának. *4 Móz. 13, 3. 32. 14, 1. 2.
24. Az Úr ellen tusakodók voltatok a naptól fogva, hogy én titeket esmértelek!
25. És leborúlék az Úr előtt * negyven nappal és negyven éjjel, melyeken mind leborúlva voltam: mert azt mondotta vala az Úr, hogy elvesztene titeket. * vers 18.
26. Akkor imádám az Urat, és mondék: Uram Isten! ne veszesd el a te népedet, és a te örökségedet, a kit a te nagy hatalmasságoddal szabadítottál meg, * *és* a kit Égyiptomból erős kézzel hoztál ki! *2 Móz. 32, 11–13.
27. Emlékezzél meg a te szolgáidról, Ábrahámról, Izsákról és Jákóbról, ne nézzed e népnek keménységét, és istentelenségét, és bűnét;
28. Hogy ne mondja a föld * *népe,* a honnét minket kihoztál: Az Úr nem vihette bé a földre őket, melyet igért volt nékik, és mivelhogy gyűlölte őket, azért vitte ki őket, hogy a pusztában megölné őket. *4 Móz. 14, 16.
29. Ők pedig te néped és te örökséged, melyet kihoztál a te nagy erőddel, és a te kinyujtott karoddal!

X. RÉSZ.

Elébb megyen Mózes az intésben.

Az időben * monda az Úr nékem: Készíts két kőtáblákat magadnak hasonlókat az előbbeniekhez, és jöjj fel hozzám a hegyre, és csinálj † fa ládát. *2 Móz. 34, 1. †2 Móz. 25. 10.
2. És megírom a táblákra azokat az ígéket, melyek valának amaz első táblákon, melyeket eltörél: és tegyed azokat a ládába.
3. Csinálék annakokáért ládát Sittim fából, és megkészítém a két kőtáblákat is, hasonlókat az elsőkhöz: és felmenék a hegyre a két kőtáblákkal, *melyek* kezemben valának.
4. És megírá a táblákra az első írás szerint a tíz igéket, melyeket szólott vala az Úr ti veletek a hegyen a tűznek közepéből, a Gyülekezetnek ama * napján. és adá az Úr azokat nékem. *2 Móz. 19, 16–20.
5. Akkor térűlvén alájövék a hegyről, és helyheztetém a táblákat * a ládába, melyet csináltam vala, hogy abban lennének, a miképen az Úr parancsolta vala nékem. *2 Móz. 25, 16. 1 Kir. 8, 9.
6. Az Izráel fijai pedig kiindulának Beeróthból, mely a Jákán fijaié; és * Móseráből, hol † meghala Áron, és eltemették *ugyan* ott, és ő helyette Eleázár az ő fija lőn Pappá. *4 Móz. 33, 30. †4 Móz. 33, 38.
7. Innét menének Gudgódba, * és Gudgódból menének Jotbatába, *bő* patak vizeknek földére. *4 Móz. 33, 32. 33.
8. Akkor választá ki az Úr a Lévi nemzetségét, hogy viselné az Úr Szövetségének ládáját és hogy az Úr előtt állana és néki szolgálna, és hogy áldaná *a népet* az ő * nevével mind e napig. *4 Móz. 6, 23–27.
9. Ezokáért nem volt * része és öröksége a Lévi *nemzetségé*nek az ő attyokfiaival; az Úr az ő öröksége, a miképen megmondotta vala néki a te Urad Isten. *4 Móz. 18, 20. rész 18, 1. Ezék. 44, 28.
10. Én pedig állottam a hegyen szinte annyi napig, mint annakelőtte, * negyven nappal és negyven éjjel: és meghallgata engem az Úr akkor is, *és* nem akara téged elveszteni az Úr. *rész 9, 18. 19.
11. Végre monda az Úr nékem: Kelj fel, *és* menj a nép előtt, * hogy bémenjenek és bírják a földet, melyről hogy megesküdtem az ő attyaiknak, *jövendőre* nékik adnám. *2 Móz. 32, 34.
12. Most annakokáért, óh Izráel! mit kíván a te Urad Istened tőled egyebet, hanem hogy féljed a te Uradat Istenedet, *és* hogy járj minden ő útjain, és * hogy szeressed őtet, és tiszteljed a te Uradat Istenedet teljes szívedből, és teljes lelkedből? *rész 6, 5.
13. Megőrizvén az Úrnak parancsolatit és törvényit, melyeket én ma parancsolok néked, hogy jól legyen dolgod
14. Ímé a te Uradéi Istenedéi az egek, és az egeknek egei, a föld, és mindenek, melyek abban *vagynak!*
15. Csak egyedűl a ti atyáitokat kedvelte az Úr, hogy őket szeretné, és választotta az ő magvokat azok után, *tudniillik* titeket minden népek közűl, a mint e mai napon *látjátok.*
16. Annakokáért * metéljétek körűl a ti szíveteket, és ne legyetek ennekutánna † keménynyakúak; *Jer. 4, 4. †2 Móz. 32, 7–9.
17. Mert a ti Uratok Istentek, Isteneknek Istene, és Uraknak Ura, nagy * Isten, hatalmas és rettenetes, ki nem személyválogató, sem ajándékot nem vészen. *2 Krón. 19, 7.

18. Ítéletet szolgáltat az árvának és
az özvegynek; szereti a jövevényt, *és* ád
annak kenyeret és ruházatot.
19. Szeressétek azért a jövevényt:
mert *ti is* jövevények voltatok Égyiptomnak földében.
20. A te Uradat Istenedet féljed, * őtet
tiszteljed, ő hozzá ragaszkodjál és az ő
nevére esküdjél. * rész 6, 13. Máté 4, 10.
21. *Csak* ő a te dícséreted, és ő a te
Istened, ki te veled ilyen nagy és rettenetes dolgokat cselekedett, melyeket a
te szemeid láttak.
22. A te atyáid * hetven lelkekkel mentek alá Égyiptomba: most pedig a te
Urad Istened megsokasított téged, mint
az égnek csillagait! * 1 Móz. 46, 27.

XI. RÉSZ.

Intés a törvénynek megtartására.

Annakokáért szeressed a te Uradat
Istenedet, őrizd meg az ő őrizetét és az
ő szerzésit, * ítéletit és parancsolatit
életednek minden napjaiban.
* 2 Móz. 20, 21—23.
2. És tudtotokra legyenek ma néktek
(mert nem a ti fijaitokkal *szólok,* a kik
nem tudják és nem látták,) a ti Uratoknak Istenteknek büntetései, nagyságos
cselekedetei, az ő hatalmas keze, és az
ő kinyujtatott karja.
3. Csudatételei és cselekedetei, melyeket Égyiptomban cselekedett az égyiptombeli Faraó Királyon és az ő egész
földén.
4. És a melyeket cselekedett az Égyiptombelieknek seregén, lovain és szekerein, ki reájok árasztá a veres tengernek
vizeit, mikor titeket kergetnének, és
elveszté őket az Úr mind e mai napig:
5. És a melyeket mívelt veletek a
pusztában, míg e helyre jutnátok:
6. És a melyeket cselekedett * Dáthánnal és Abirámmal, Eliábnak a Rúben
fijának fijaival, mikor a föld az ő száját
megnyitá, és elnyelé őket, házokkal, sátorokkal, és minden marhájokkal egyetembe, melyeket bírnak vala az Izráel
fijai között. * 4 Móz. 16, 31.
7. Mert a ti szemeitekkel láttátok az
Úrnak minden nagy cselekedeteit, melyeket mívelt.
8. Őrizzétek meg annakokáért mind a
parancsolatokat, melyeket én ma parancsolok néked, hogy megerősíttessetek, és bémenvén bírjátok a földet, melynek bírására általmentek.
9. És hogy sok ideig élhessetek a földön, melyről az Úr megesküdt a ti
atyáitoknak, hogy nékik adná és az ő
magvoknak azt a földet, mely téjjel mézzel folyó;
10. Mert a föld, melynek bírására te
bémégy, nem *olyan* mint Égyiptomnak
földe, melyből kijöttetek: melyben elveted vala a te magodat, és te magadnak
kell vala megöntöznöd mintegy veteményes kertet:
11. Hanem az a föld, melynek bírására
te általmégy, hegyes völgyes föld, * az
égnek esőjét iszsza bé. * rész 8, 7.
12. *Oly* föld *az,* melyre a te Urad
Istened gondot visel, melyre a te Uradnak Istenednek szemei mindenkor néznek az esztendőnek kezdetétől fogva
mind a végéig.
13. Lészen annakokáért, ha valóba
engedéndetek az én parancsolatimnak,
melyeket én ma parancsolok néktek,
úgy hogy a ti Uratokat Istenteket szeretitek, és néki szolgáltok teljes szívetekből és teljes lelketekből:
14. Adok esőt a ti földetekre alkalmatos időben, mind idején * mind késön
való *esőt,* hogy bétakarhassad a te gabonádat, borodat és olajodat.
* Jóel 2, 23. 24.
15. És adok füvet *is* a te meződön
a te barmaidnak; és eszel s megelégedel.
16. Meglássátok, hogy valamiképen a
ti szívetek meg ne csalattassék, és el ne
távozzatok, * és ne tiszteljetek idegen
isteneket, és azokat ne imádjátok;
* rész 8, 19. 20.
17. Hogy az Úrnak haragja ti reátok
ne gerjedjen, és bé ne rekeszsze az egeket, hogy eső ne legyen, és a föld az ő
gyümölcsét ne teremje: és *így* hamarsággal el ne veszszetek a jó földről, melyet az Úr ád néktek.
18. Hanem helyheztessétek az én beszédimet a ti szívetekbe, * és a ti lelketekbe, és kössétek azokat jegyűl a ti
kezetekre, és homlokon függők gyanánt
legyenek a ti szemeitek között;
* rész 6, 6. 9.
19. És * megtanítsátok azokra a ti
fijaitokat, hogy szóljatok azokról mikor
a te házadban ülsz, mikor úton jársz,
mikor fekszel *ágyadban,* és mikor kelsz.
* rész 4, 9.
20. Meg is írjad ezeket a te házad *ajtajainak* mellékeire, és a te kapuidra;
21. Hogy megsokasíttassanak a ti
napjaitok, és a ti fijaitoknak napjaik
azon a földön, melyről megesküdt az
Úr a ti atyáitoknak, hogy jövendőre

nékik adja mind addig, míg az * égnek napjai lésznek e föld felett.
*Zsolt. 89, 30.

22. Mert ha szorgalmatosan megőrizénditek mind e parancsolatot, a melyet én parancsolok néktek, hogy a képen cselekedjetek, *tudniillik* ha szeretitek a ti Uratokat Istenteket, és ha jártok minden ő útaiban, és ő hozzá ragaszkodtok:

23. Akkor kiüzi az Úr mind a pogányokat ti előletek, hogy nálatoknál nagyobb és erősb népnek *örökségét* bírhassátok.

24. Minden * hely, valamelyet a ti lábaitoknak talpa tapodánd, tiétek lészen, a pusztától fogva a Libánus *hegy*ig, a folyóvíztől fogva, *azaz* az Eufrátes víztől fogva, mind az utolsó tengerig lészen a ti határotok. *Jós. 1, 3. 11, 9.

25. Nem állhat meg senki ti előttetek: *mert* a ti Uratok Istentek azt míveli, hogy az egész földnek színén, melyet tapodtok, féljenek és rettegjenek titeket, * miképen megmondotta néktek.
*2 Móz. 23, 27.

26. Lássad, *ímé* én ma néktek elötökbe adom mind az áldást, mind az átkot!

27. Az áldást; ha engedtek a ti Uratoknak Istenteknek parancsolatinak, melyeket én e mai napon parancsolok néktek.

28. Az átkot pedig, ha nem engedtek a ti Uratok Istentek parancsolatinak, és ha eltávozándotok az útról, melyet én ma parancsolok néktek, és járandotok idegen istenek után, kiket nem esmértetek.

29. És mikor bévijénd téged a te Urad Istened arra a földre, melyre te bémégy, hogy bírjad azt: akkor mondasd ez áldást a Garizim hegyén, és * ez átkot az Ebál hegyén.
*rész 27, 12.

30. Nemde azok a Jordánon túl vagynak-é, az úttól távol napnyugot felé, a Kananeusoknak földében, kik a lapáczon laknak Gilgál ellenébe, a Móré mezősége mellett?

31. Mert ti általmentek a Jordánon, hogy bémenvén bírhassátok a földet, melyet a ti Uratok Istentek ád néktek, és bírni fogjátok azt, és abban fogtok lakni.

32. Meglássátok annakokáért, *hogy* mind e törvények és ítéletek szerint cselekedjetek, melyeket én ma ti elötökbe adok!

XII. RÉSZ.

A bálványoknak elrontásáról: Istenitiszteletről, és áldozatokról.

Ezek a parancsolatok és az ítéletek, melyeket megőrizvén cselekedjetek azon a földön, melyet a te atyáidnak Ura Istene ád néked, hogy bírjad azt mind a napokon, melyeken éltek azon a földön.

2. Mindenestől fogva elveszessétek mind azokat a helyeket, * melyekben a pogányok, kik a ti birodalmatokban lésznek, szolgáltak az ő isteneiknek a magas hegyeken, a halmokon, és minden zöldellő fák alatt. *2 Móz. 34, 12–14.

3. És azoknak oltáraikat elrontsátok és * öszvetörjétek, az ő faragott képeiket és berkeiket tűzzel égessétek meg, és az ő isteneknek faragott képeit elvagdaljátok. Így veszessétek el azoknak neveket arról a helyről. *Bír. 2, 2.

4. Ne cselekedjetek úgy a ti Uratokkal Istentekkel;

5. Hanem azt a helyet, melyet a ti Uratok Istentek választánd * minden ti nemzetségeitek közűl, hogy az ő nevét ott helyheztesse, és ő ott lakozzék, *azt a helyet* gyakoroljátok és oda menjetek. *2 Krón. 7, 12.

6. És oda * vigyétek mind égőáldozatitokat, mind egyéb áldozatitokat, mind dézmáitokat, kezeiteknek ajándékát, mind fogadásból, mind szabad akaratból való * ajándékitokat, és a ti barmaitoknak és juhaitoknak első fajzását.
*3 Móz. 17, 3. 4.

7. És egyetek * ott a ti Uratok Istentek előtt, és örvendezzetek ti és a ti házatok népe, *évén* mind azokból valamikre kezeiteket veténditek, a melyekkel megáldánd téged a te Urad Istened.
*1 Sám. 1, 3. 9.

8. Ne cselekedjetek *ott* mind a szerint, mint mi itt most cselekeszünk, mindenik a mi jónak tetszik ő előtte.

9. Mert még ez ideig nem mentetek a nyugodalomba, * és az örökségbe, melyet a te Urad Istened ád néked.
*2 Móz. 3, 8.

10. Mikor pedig általmentek a Jordánon, és lakozni fogtok azon a földön, melyet a ti Uratok Istentek ád néktek örökségűl, és nyugalmat adánd néktek minden ellenségitektől, kik köröskörűl *vagynak*, és bátorsággal fogtok lakni:

11. Akkor arra a helyre, * melyet választánd a ti Uratok Istentek, hogy ott lakjék az ő neve, oda vigyetek mindeneket, melyeket én parancsolok néktek:

tüzes áldozatitokat, és egyéb áldozatitokat, dézmáitokat, és kezeiteknek ajándékát, és minden választott fogadásaitokat, melyeket fogadni fogtok az Úrnak. * 1 Kir. 9, 2. 3.
12. És vígadjatok * a ti Uratok Istentek előtt, mind ti, mind a ti fijaitok, és leányaitok, mind a szolgáitok és szolgálóleányaitok, mind a Lévita, ki a ti kapuitokon belől lészen: mert néki nincsen † része vagy öröksége ti veletek.
* rész 16, 11. 14. † rész 10, 8. 9.
13. Meglásd, hogy a te tüzes áldozatidat ne áldozzad minden helyen, a melyet * látándasz; * 3 Móz. 17, 4.
14. Hanem azon a helyen, melyet választánd az Úr a te nemzetségeid közűl valamelyben: ott *mondom, hogy* áldozzad a te tüzes áldozatidat, és ott cselekedjél mindent, a mit én néked parancsolok.
15. Mindazáltal a te lelkednek kívánsága szerint barmot vághatsz és húst ehetel, a te Uradnak Istenednek áldása szerint, melyet adánd néked, minden kapuid között; * mind a tisztátalan, mind a tiszta eheti azt, úgymint az őzet és a szarvast. * rész 15, 22.
16. De mindazáltal a vért * meg ne egyétek; a földre bocsássad azt mint a vizet. * 1 Móz. 9, 4. 3 Móz. 7, 26. 27.
17. Nem eheted *pedig* meg a te kapuidon belől, sem gabonádnak, sem mustodnak, sem olajodnak * dézmáját, sem a te barmaidnak és juhaidnak első fajzását; sem semmi fogadásaidat, melyeket fogadándasz, sem szabad akarat szerint való áldozatidat, sem a te kezednek *akármi* ajándékát: * rész 14, 22. 26.
18. Hanem a te Urad Istened előtt egyed azokat azon a helyen, melyet választánd a te Urad Istened, te és a te fijad, leányod, szolgád, szolgálóleányod, és a Lévita, mely a te kapuidon belől *vagyon:* és vígadj a te Urad Istened előtt, *évén* mindenből, valamire kezedet veténded!
19. Meglássad hogy el ne hagyjad a Lévitát a te * földeden *életednek* minden idejében. * rész 14, 27—29.
20. Mikor a te Urad Istened kiterjeszti a te határodat, miképen * megmondotta néked, és ezt mondándod: Húst eszem, mivelhogy a te lelked húst kíván enni: a te lelkednek szinte kívánsága szerint egyél húst.
* 1 Móz. 28, 13. 14. 2 Móz. 23, 31.
21. Ha a hely messze lejénd tőled, melyet a te Urad Istened választánd, hogy az ő nevét ott helyheztesse, és a te barmaid és juhaid közűl, melyeket adánd néked az Úr, megöléndesz, a mint néked parancsoltam: egyél a te kapuidban *azoknak húsokban,* a te lelkednek szintén kívánsága szerint.
22. De a miképen az őzet és a szarvast eszik, * azonképen egyed azt: mind a tisztátalan, mind a tiszta egyenlőképen élhetnek azzal. * vers 15.
23. Csakhogy ebben állhatatos légy, hogy a vért meg ne * egyed: mert minden állatnak lelke az ő vére: azért a lelket a hússal egyetembe meg ne egyed: * 3 Móz. 17, 10. 19, 26.
24. Meg ne egyed azt, * *hanem* a földre öntsed mint a vizet. * vers 16.
25. Ne élj azzal, hogy jól legyen dolgod mind néked, mind a te gyermekeidnek te utánnad, mikor cselekedénded azt, a mi igaz az Úr szemei előtt.
26. De ha valamit megszenteléndesz a tiéidből, vagy fogadándasz: vedd fel *azt,* és vidd a helyre, * melyet az Úr választánd. * 3 Móz. 1, 2. 3. 3 Móz. 17, 3. 4.
27. A te Uradnak Istenednek oltárán áldozzad meg a te tüzes áldozatidat, azoknak húsát és vérét, *egyéb* áldozatidnak pedig vérét öntsd a te Uradnak Istenednek oltárára, és a húsát megegyed.
28. Megőrizzed és meghallgassad mind ez igéket, melyeket én parancsolok néked; hogy jól legyen dolgod mind néked, mind gyermekeidnek te utánnad mind örökké; mivelhogy azt mívelted, a mi jó és igaz a te Uradnak Istenednek szemei előtt.
29. Mikor kivágandja te előled a te Urad Istened a pogányokat, a * kikhez te mégy, hogy örökségűl bírjad őket, és azokat bírván lakozándasz az ő földökben: * 2 Móz. 3, 8.
30. Meglássad, tőrbe magadat ne ejtsed az ő példájokat követvén, minekutánna elvesznek te előled: és ne tudakozzál az ő * isteneik felől, ezt mondván: A mint tisztelték e pogányok az ő isteneiket, én is a képen cselekeszem.
* rész 18, 9—13. Jós. 23, 7. 8.
31. Ne cselekedjél így a te Uraddal Isteneddel: mert mind azt az utálatosságot cselekedték az ő isteneikkel, melyeket az Úr gyűlöl: mert még fijaikat is és leányaikat is * tűzzel megégetik vala az ő isteneiknek.
* 2 Kir. 16, 3. Zsolt. 106, 37.
32. Mindent, valamit én parancsolok néktek, azt megőrizzétek, hogy *úgy*

cselekedjetek: semmit * ahoz ne tégy, el se végy abban.
* rész 4, 2. Péld. 30, 5. 6. Jel. 22, 18. 19.

XIII. RÉSZ.

A hamis Prófétát meg kell ölni: A bálványimádásért a várost is el kell rontani.

Mikor te közötted jövendőmondó, vagy álomlátó támadánd, és jegyet vagy természet ellen való csudát adánd néked;
2. Ha meglészen is a jegy vagy a csuda, melyet megmondott néked, ezt mondván: Kövessünk idegen isteneket, kiket te nem esmértél, és tiszteljük azokat:
3. Ne engedj e féle jövendőmondó beszédének vagy álomlátónak: mert a ti Uratok Istentek kisért * titeket, hogy megtudja, ha szeretitek-é a ti Uratokat Istenteket teljes szívetekből, és teljes lelketekből. * rész 8, 2. 3. 1 Kor. 10, 13.
4. *Csak* a ti Uratokat Istenteket kövessétek és őtet féljétek, és az ő parancsolatit őrizzétek, és az ő szavának engedjetek, őtet tiszteljétek, és ő hozzá ragaszkodjatok.
5. Az * a jövendőmondó pedig vagy álomlátó megölettessék: mert a ti Uratok Istentek ellen elszakadást szólott, a ki kihozott titeket Égyiptomnak földéből, és megszabadított téged a szolgálatnak házából: *és szólott,* hogy elfordítana téged arról az útról, melyet parancsolt néked a te Urad Istened hogy járnál azon. Azért a gonoszt kigyomláljad te közűled. * rész 18, 20. Zak. 13, 3.
6. Hogyha titkon indítánd téged a te atyádfia, a te anyádnak fija, vagy fijad, vagy leányod, vagy feleséged, ki a te kebeledben vagyon, vagy barátod, kit nem különben szeretsz mint lelkedet, ezt mondván: Jer, menjünk el és tiszteljünk idegen isteneket, kiket nem esmértél sem te, sem a te atyáid!
7. A pogánynépeknek istenek közűl, kik körűlted *vagynak,* akár közel legyenek hozzád akár messze, a földnek *egyik* végétől fogva a *másik* végéig:
8. Ne engedj néki, és ne hallgassad őtet; ne kedvezzen a te szemed néki, ne kedvezz néki, és el ne rejtsed őtet;
9. Hanem megölvén megöljed őtet: a te kezed legyen első * rajta, hogy megöljed őtet, annakutánna mind az egész népnek keze. * vers 12—17. rész 17, 2—7.
10. Kövekkel kövezd meg őtet, hogy meghaljon: mert azon szándékozott, hogy téged a te Uradtól Istenedtől elidegenítsen, ki téged kihozott Égyiptomnak földéből, a szolgáknak házokból.
11. Hogy az egész Izráel népei hallják és megféleműljenek, * és *annakutánna* ne igyekezzenek valami ehez hasonló gonoszt cselekedni te közötted. * rész 17, 13
12. Ha valamely *város* felől a te városaid közűl, (melyeket a te Urad Istened ád néked, hogy azokban lakjál,) hallándod ezt, hogy valaki mondja:
13. Kijöttek te közűled valami emberek, istentelenségnek fijai, * a kik kénszerítették az ő városoknak lakosait, ezt mondván: Jer, menjünk el és tiszteljünk idegen isteneket, a kiket nem esmértetek: * vers 1. 2. 6.
14. Akkor szorgalmatosan értekezzél és tudakozzál jól róla, hogyha igaz és bizonyos-é az a hír, hogy a féle útálatosság találtatott te közötted:
15. *És* annak a városnak népét éles fegyverrel levágjad, elveszessed azt és valami abban vagyon, a barmát is *levágjad* éles fegyverrel.
16. És minden marháját az ő piaczának közepére hordjad, és mind a várossal egyetembe tűzzel megégessed azt a te Uradnak Istenednek; hogy mind örökké egy rakásban legyen, *és* soha meg ne építtessék.
17. Ne ragadjon semmi a te * kezedhez abból az átokból, hogy megtérjen az Úr az ő búsulásának haragjától és irgalmas légyen hozzád, és könyörüljön rajtad, és megszaporítson téged miképen megesküdt a te atyáidnak. * rész 7, 25. 26.
18. Ha hallgatándod a te Uradnak Istenednek szavát, hogy megőrizzed minden ő parancsolatit, melyeket én ma parancsolok néked, hogy azt cselekedjed, a mi igaz a te Uradnak Istenednek szemei előtt.

XIV. RÉSZ.

Halottak siratásáról: megengedett ételekről, és dézmákról való parancsolatok.

Ti a ti Uratoknak Istenteknek * fijai vagytok; *annakokáért* ne † metéljétek meg magatokat, se hajatokat ne szaggassátok ki a halottért; * 2 Móz. 4, 22. † 3 Móz. 19, 27. 28.
2. Mert szent * népe vagy a te Uradnak Istenednek, és az Úr választott téged, hogy légy néki tulajdon népe minden népek közűl, kik a föld színén *laknak.* * rész 4, 20. 7, 6.
3. Semmi útálatosságot meg ne egyél.

4. Ezek *pedig* az oktalan állatok, melyeket * megegyetek: az ökröt, a juhot, a kecskét. * 3 Móz. 11, 2. 3. s a t.

5. A szarvast, az őzet, bialt, vadkecskét, unikornist, vad bikát és a jávort.

6. És minden oktalan állatot, valamelynek körme meghasadt és a két körme hasadása kettős, és kérőt rág az oktalan állatok között, megegyetek.

7. De mindazáltal ezt meg ne egyétek azok közűl, melyek *vagy csak* * kérőt rágnak, vagy körmei két részre hasadtak: a tevét, a nyulat, és az ürgét: mert kérőt rágnak, de körmök meg nem hasadt: tisztátalanok legyenek néktek. * 3 Móz. 11, 4.

8. És a disznót: mert két részre hasadt a körme, de kérőt nem rág; tisztátalan legyen néktek: azoknak húsokból ne egyetek, holttesteket se illessetek.

9. Ezeket megegyétek mind azok közűl, melyek a vízben *vagynak:* Valaminek szárnya * és héja vagyon, megegyétek. * 3 Móz. 11, 9.

10. Valaminek pedig nincsen szárnya és héja, meg ne egyétek; tisztátalan legyen az néktek.

11. Minden tiszta madarat megegyetek.

12. Ezek pedig a melyeket meg ne egyetek: a saskeselyűt, ölyvöt, kányát.

13. Varjút, sast, héját az ő nemével.

14. És semmi hollót az ő nemével egyetembe.

15. Struczmadár fiat, baglyot, kakukot, karolyt az ő neme szerint.

16. Sólymot, éjjeli varjút, és hattyút.

17. Pelikánt, porfiriomadarat, gémet.

18. Eszterágot, ökörbikát az ő neme szerint, büdösbabukot és denevért.

19. És minden csúszómászó szárnyas állat tisztátalan legyen néktek; meg ne egyétek.

20. Minden tiszta szárnyas állatot megegyetek.

21. Semmi önmagától megholt állatot meg ne egyetek; (a jövevénynek, ki a te kapuidon belől *vagyon*, adjad azt, és egye meg azt, vagy pénzen add el az idegennek) mert szent * népe vagy te a te Uradnak Istenednek. Ne főzzed a † gödöllyét az ő annyának tejében.
* vers 2. † 2 Móz. 23, 19. 34, 26. 3 Móz. 22, 28.

22. Esztendőről esztendőre megdézmáljad a te magodnak minden * jövedelmét, mely a te meződön terem. * 3 Móz. 27, 30.

23. És egyed a te Urad Istened * előtt azon a helyen, melyet választánd, hogy az ő neve ott lakozzék, mind gabonádnak, borodnak, olajodnak tizedét, a te barmaidnak és juhaidnak első fajzását; hogy tudjad félni a te Uradat Istenedet minden időben. * rész 12, 17. 18.

24. Hogyha messzebb lejénd az út, hogynem mint oda vihetnéd azokat, mivelhogy távol lészen tőled az a hely, melyet a te Urad Istened választánd, hogy helyheztesse az ő nevét abban a helyben, mivelhogy megáldott téged a te Urad Istened:

25. Akkor add el pénzen, és kezedbe vévén az egybekötött pénzt, menj el oda a helyre, melyet választánd a te Urad Istened.

26. És adjad a pénzt mind azért, a mit kíván a te lelked: * ökrökért, juhokért, borért és egyéb vidámító italért, és mindenekért valamiket kíván tőled a te lelked, és egyél ott a te Urad Istened előtt, és örvendezz a te házadnépével † egyetembe.
* Máté 21, 12. † 5 Móz. 12, 17. 18.

27. A Lévitát pedig, ki a kapuidon belől *lakozik*, ne hagyd el: mert nincsen néki része sem * öröksége veled. * 4 Móz. 18, 20. 24.

28. Minden harmadik esztendőben, annak az esztendőnek jövedelminek minden dézmáit válaszd el, és rakjad öszve a te kapuidon belől.

29. Melyet, eljövén a Léviták, (a kiknek nincsen részek és örökségek te veled,) és a jövevények, árvák és özvegyek, kik a te kapuidon belől *vagynak*, megegyenek, és megelégedjenek: hogy megáldjon * téged a te Urad Istened a te kezednek minden munkájában, melyet cselekeszel.
* rész 28, 1. Péld. 11, 10 24- 26. Malak. 3, 10.

XV. RÉSZ.

Megengedésnek és szabadon bocsátásnak esztendeje.

Minden hetedik esztendőben * szabadságot engedj.* 2 Móz. 23, 10. 11. 3 Móz. 25, 3—5.

2. E *legyen* pedig a szabadságnak módja: Minden, valaki kölcsönt adánd az ő kezéből felebarátjának, engedje el azt *néki* a melyet megvehetne *rajta:* vissza ne kérje azt az ő felebarátjától, vagy az ő attyafiától: mert megkiáltatott az Úr szabadságá*nak esztendeje.*

3. Az idegentől visszakérjed; de a mi lejénd néked a te atyádfiánál, elengedje a te kezed *néki:*

4. Annyira hogy ne legyen te közötted koldus: mert igen megáld * téged az Úr azon a földön, melyet a te Urad

Istened ád néked örökségűl, hogy azt bírjad. *rész 28, 1. 2. 9.

5. De mindazáltal *úgy áldatol meg*, ha engedéndesz valóba a te Urad Istened szavának, hogy megőrizzed, *és* megtartsad mind a parancsolatot, melyet én ma parancsolok néked.

6. Mert a te Urad Istened megáldott téged, miképen megmondotta néked: akkor *zálogot vévén* kölcsönt * adsz sok népeknek, te pedig nem véssz kölcsönt, és sok népeken fogsz uralkodni, és te rajtad nem uralkodnak. *rész 28, 12. 13.

7. Ha valaki a te atyádfiai közűl koldus lejénd valamelyben a te kapuid közűl a te földeden, melyet a te Urad Istened adánd néked: ne keményítsd meg a te szívedet, bé se zárjad * kezedet a te koldus atyádfia előtt: *3 Móz. 25, 35. 36. Luk. 6, 34. 35.

8. Hanem örömest megnyissad a te kezedet néki, és örömest add kölcsön néki, a mennyi elég az ő szükségére, azt a mi nélkűl szűkölködik.

9. Meglássad, hogy ne legyen a te szívedben valami e féle istentelenség, hogy ezt mondanád: Elközelget a hetedik * esztendő, a szabadságnak esztendeje; és azért elfordítanád szemedet a te koldus atyádfiától, és ne adnál néki; ő pedig kiáltson te reád az Úrhoz, és bűn találtassék te benned. *vers 1. 2.

10. *Hanem* ugyan adj * néki, és meg ne háborodjék azon a te szíved, mikor adsz néki: mert ezokáért áld meg a te Urad Istened minden dolgaidban, és mindenben, valamire kezedet bocsátod; *Máté 5, 42. Luk. 6, 34. 35.

11. Mert nem lészen koldus * nélkűl a föld; annakokáért parancsolom néked és azt mondom, hogy örömest megnyissad kezedet a te atyádfiának, a te szegényednek † és a te koldusodnak a te földeden. *Máté 26, 11. †vers 8. 14. 29.

12. Hogyha pénzen adatik néked a te * atyádfia, Zsidó férjfiú vagy Zsidó asszony, és szolgáland néked hat esztendeig: a hetedik esztendőben szabadon bocsássad őtet tőled. *2 Móz. 21, 2. Jer. 34. 14.

13. És mikor elbocsátod őtet te tőled szabadon, ne bocsássad el őtet üresen;

14. *Hanem* őtet megterheljed a te juhaidból, a te szérűdről, és a te sajtódból; a mivel megáldott téged a te Urad Istened, *abból* adj néki.

15. És megemlékezzél róla, hogy *te is szolga* voltál Égyiptomnak földében, és megszabadított téged a te Urad Istened; azért * parancsolom én ma azt néked. *rész 5, 15.

16. Ha pedig ezt mondándja néked: Nem megyek el tőled: mert szeret téged és a te házadat, mivelhogy jól vagyon néki te nálad dolga:

17. Akkor végy egy árrat, és a kapu között * fúrd által a fülét: és legyen mind éltig te szolgád az: így cselekedjél szolgálóleányoddal is. *2 Móz. 21, 5. 6.

18. Ne legyen néked nehéz, hogy őtet szabadon bocsátod el tőled: (mert két annyi ideig szolgált mint a béres, *tudniillik* hat esztendeig,) és megáld téged a te Urad Istened minden cselekedetidben.

19. Minden barmaid és juhaid első fajzásának * hímjét a te Uradnak Istenednek szenteljed: Ne munkálódjál a te tehenednek első fajzásán, és meg ne nyírjed a te juhaidnak első fajzását. *2 Móz. 13, 2.

20. A te Urad Istened előtt egyed meg azokat esztendőnként, te és a te háznéped, azon a helyen, melyet az Úr választánd.

21. Hogyha valami fogyatkozás * lejénd benne, *tudniillik* ha sánta vagy vak lejénd, vagy valami egyéb bénaság miatt megrontatott: azt a te Uradnak Istenednek ne áldozd meg. *3 Móz. 22, 20—22.

22. A te kapuidon * belől egyed meg azt, akár tiszta *legyen*, akár tisztátalan, egyenlőképen *ehetik abban*, nem különben mintha őz vagy szarvas *volna*. *rész 12, 15.

23. Csakhogy annak vérét * meg ne egyed, hanem a földre ontsad azt mint a vizet. *rész 12, 23. 3 Móz. 17, 10.

XVI. RÉSZ.

Innepekről: Bírákról: faragott képről.

Eszedbe vegyed az Abib hónapot, és szerezz a te Uradnak * Istenednek Páskhát: mert az Abib hónapban hozott ki téged a te Urad Istened Égyiptomból éjjel. *2 Móz. 12, 2. s a t.

2. És áldozzál Páskhával a te Uradnak Istenednek, juhaid és ökreid közűl a helyen, melyet a te Urad Istened választánd, hogy oda helyheztesse az ő nevét.

3. Ne egyél azzal semmi * kovászost, hanem hét napokon egyél azzal kovásztalan pogácsákat, nyomorúságnak kenyerét, (mert sietséggel jöttél ki Égyiptomnak földéből) hogy megemlékezzél a napról életednek minden idejében, melyben kijöttél Égyiptomnak földéből. *2 Móz. 12, 19.

4. És ne láttassék semmi kovászos a

hét napokon minden te határodban: és az első napon estve megáldoztatott húsban, * semmi viradtáig ne maradjon.
*2 Móz. 12. 10.
5. Nem áldozhatsz Páskhát a te városaid közűl valamelyikben, * melyeket a te Urad Istened adánd néked;
*2 Krón. 30, 1.
6. Hanem azon a helyen, melyet választánd a te Urad Istened, hogy az ő nevét oda helyheztesse: ott áldozzál Páskhával estve napnyugotkor az időben, melyben kijöttél * Égyiptomból.
*2 Móz. 12, 6. 42.
7. Megsüssed pedig és megegyed ott a helyen, melyet választánd a te Urad Istened, és reggel visszafordulván, menj haza a te hajlékidba.
8. Hat napokon egyél * kovásztalant: hetednapon pedig a te Uradnak Istenednek Innepe lészen, ne tégy akkor semmi munkát. *2 Móz. 12, 15—20.
9. Számlálj azután magadnak * hét heteket, attól fogva kezdjed számlálni a hét heteket, hogy sarlódat a gabonába bocsátod. *3 Móz. 23, 15. 16.
10. Annakutánna megszenteljed a hetes * Innepet a te Uradnak Istenednek, a te kezednek szabad akaratjából való értéke szerint legyen a mivel áldozol, a mennyiben megáldott téged a te Urad Istened. *vers 16. 2 Móz. 23, 15—21.
11. És örvendezz a te Urad Istened előtt, te és a te fijad, és a te leányod, szolgád, szolgálóleányod, és a Lévita, ki a te kapuidon belől vagyon, a jövevény, az árva és az özvegy, a kik lésznek te közötted, ott a helyen, melyet választánd a te Urad Istened, hogy ott helyheztesse az ő nevét.
12. És megemlékezzél róla, hogy te is szolga voltál * Égyiptomban: annakokáért őrizzed meg, és cselekedjél e parancsolatok szerint. *rész 5, 15.
13. A leveles sátoroknak Innepét hétnapon szenteljed, mikor begyüjtöd a te életedet a te szérűdről és sajtódról.
14. És vígadj az Innepen te és a te fijad, a te leányod, szolgád és szolgálóleányod, a Lévita, a jövevény, az árva és az özvegy, kik a te kapuidon belől lakoznak.
15. Hét * napokig üljed az Innepet a te Uradnak Istenednek ott a helyen, melyet választánd az Úr: mikor megáldánd téged a te Urad Istened minden mezei jószágidban, és kezeidnek minden munkájában; ezokáért † vígadj! *2 Móz. 23, 16. †Nehem. 8, 10.
16. Minden esztendőben * háromszor láttassék meg minden férjfiúi mag a te Urad Istened előtt ott a helyen, melyet választánd: A kovásztalan kenyereknek Innepén, a heteknek Innepén, és a leveles sátoroknak Innepén: De senki † üresen ne láttassék az Úr előtt.
*2 Móz. 23, 14—17. 34, 23. †2 Móz. 34, 20.
17. Kiki az ő értéke szerint, és a te Uradnak Istenednek áldása szerint, abból a mit adánd néked, *adjon ajándékot.*
18. Bírákat és Tisztartókat szerezz minden te kapuidban, melyeket a te Urad Istened adánd néked a te nemzetséged szerint, kik ítéljék a népet igaz ítélettel.
19. El ne fordítsad a törvényt: Személyt se * válogass; ajándékot † se végy: mert az ajándék a bölcseket megvakítja, és elfordítja az igazaknak szavokat. *3 Móz. 19, 15. †2 Móz. 23, 8.
20. Az igazságot, az igazságot kövessed, hogy élhess és örökségűl bírhassad azt a földet, melyet a te Urad Istened ád néked.
21. Ne plántálj magadnak berket valamely fákból, a te Uradnak Istenednek oltára mellett, melyet építesz magadnak.
22. Faragott képet se emelj magadnak, melyet a te Urad Istened gyűlöl.

XVII. RÉSZ.

Áldozatra való állatok: Bálványimádók büntetése: Nehéz dolgoknak megítélése.

Ne áldozzál a te Uradnak Istenednek oly ökörrel vagy juhval, melyben valami szeplő vagy * bénaság vagyon: mert utálatosság a te Urad Istened előtt. *3 Móz. 22, 20.
2. Hogyha találtatik te közötted valamely kapuidon belől, melyeket a te Urad Istened ád néked, vagy férjfiú vagy asszony, a ki * gonoszt cselekedéndik a te Uradnak Istenednek szemei előtt, megrontván az ő szövetségét;
*rész 13, 6—17.
3. És elmenénd és szolgálánd idegen isteneket, és imádándja azokat, akár a napot s akár a holdat, vagy valamelyet az égnek seregei közűl, melyet nem parancsoltam.
4. És megjelentetik néked és meghallándod: jól megtudakozzál róla; és hogyha igaz és bizonyos hír lészen, hogy az Izráelben lett légyen ily utálatosság:
5. Akkor kivigyed azt a férjfiat vagy asszonyt, a ki azt a gonoszságot mí-

velte, a te kapuidba, a férjfiat vagy az asszonyt, és megkövezzed őket, és meghaljanak.
6. Két * vagy három embernek bizonyságtételére megölettessék a ki meghalandó: de egy tanúnak bizonyságtételére meg ne haljon. *rész 19, 15.
7. A tanúk keze legyen első * azon, hogy megölettessék, és annakutánna mind az egész sokaságnak kezei: És ilyen módon kigyomláljad te közűled a gonoszt. *rész 13, 9. Csel. 7, 58.
8. Ha valamit nem tudnál az ítéletben, a vér és vér között, ügy és ügy között, sérelem és sérelem között, vagy egyéb versengések között a te kapuidban: akkor kelj fel, és menj el oda a helyre, melyet választánd a te Urad Istened.
9. És menj el a Lévi nemzetségéből való Papokhoz és a Bíróhoz, ki az időben *Bíró* lészen; és kérd meg őket róla, ők megjelentik néked az igaz ítéletet.
10. És azoknak értelmek szerint cselekedjél, a mint megmondották néked a helyen, * melyet az Úr választott; és igyekezzél hogy mind a szerint cselekedjél a mint tanították téged. *Mal. 2, 7. 2 Krón. 19, 8—11.
11. A törvény szerint, a melyre tanítottak téged, és az ítélet szerint, a melyet mondottak néked, cselekedjél, el ne hajolj attól az ígétől, melyet megmondottak néked, se jobbra, se balra.
12. Ha pedig valaki kevélységből cselekedéndik, hogy nem enged a Papnak, a ki ott a te Urad Istened előtt állván szolgál, vagy a Bírónak: meghaljon az olyan ember, és kitisztítsad a gonoszt Izráelből.
13. Hogy mind az egész sokaság hallja, és féljen; hogy senki * azután kevélyen ne cselekedjék. *rész 13, 11.
14. Mikor bémenéndesz arra a földre, melyet a te Urad Istened ád néked, és bírni fogod azt, és lakni fogándasz abban, és ott ezt fogod mondani: Királyt választok * magamnak, miképen egyéb népek, kik körűltem vagynak! *1 Sám. 8, 5. 6. 22.
15. Azt válaszszad magadnak királyúl, a kit a te Urad Istened választánd: A te atyádfiai közűl rendelj magadnak Királyt: nem rendelhetsz magadnak idegen nemből való férjfiat, a ki nem atyádfia.
16. Csakhogy meg ne sokasítsa lovait, és a népet vissza ne vigye Égyiptomba, hogy megsokasítsa *magának* lovait, kiváltképen ezért, hogy megmondotta az Úr néktek: Ne térjetek azután többször vissza az úton.
17. Feleségeit se * sokasítsa meg, hogy el ne hajoljon az ő szíve: se ezüstjét, se aranyát felettébb meg ne sokasítsa. *1 Kir. 11, 1—4.
18. És mikor az ő országának székibe ülénd, írja meg magának könyvbe e törvénynek mását, a Lévi nemzetségebeli Papok előtt való könyvből.
19. És legyen az ő nála, és olvassa azt életének minden idejében, hogy tudja félni a te Uradat Istenedet, hogy őrizze e Törvénynek minden ígéit, és e parancsolatokat, hogy azokat cselekedje.
20. Fel ne fuvalkodjék az ő szíve az ő attyafiai ellen, se el ne hajoljon a parancsolattól vagy * jobb vagy balkézre, hogy meghosszabbítsa idejét az ő országában az Izráel *fijai* között mind ő maga, mind az ő gyermekei. *rész 5, 32. 33.

XVIII. RÉSZ.

Papok jövedelme: Bálványozás. Igaz és hamis Próféta.

A Lévi nemzetségéből való Papoknak, és az egész Lévi nemzetségének ne legyen se része, se öröksége a több Izráellel, hanem az Úrnak tüzes áldozatjait és az ő * örökségét egyék. *rész 14, 27. 29. 4 Móz. 18, 20.
2. Annakokáért ne legyen néki öröksége az ő attyafiai között: Az Úr az ő öröksége, a mint megmondotta néki.
3. És e legyen a Papoknak törvények a nép között és azok között, kik áldoznak akár ökörrel, akár juhval, hogy a Papnak adják a * lapoczkáját, a két állát és a gyomrát. *2 Móz. 29, 27. 28. 3 Móz. 7, 31—34
4. A te gabonádnak, * borodnak és olajodnak első zsengéjét, és a te juhaid gyapjának eleit néki adjad: *4 Móz. 18, 12.
5. Mert őtet * választotta a te Urad Istened minden nemzetségid közűl, hogy állván szolgáljon az Úrnak nevében, és az ő fijai minden időben. *2 Móz. 28, 1—3.
6. Mikor pedig a Lévita eljövénd a te egész Izráelbeli városaidnak valamelyikéből, a hol ő jövevény lejénd és menénd az ő lelkének teljes kívánsága szerint arra a helyre, melyet választánd az Úr:
7. Szolgáljon a te Uradnak Istenednek nevében, mint az ő több attyafiai a Léviták, kik ott állanak az Úr előtt:
8. Hasonló részt egyék *a több Papoknak részekkel,* attól megválva a mit

eladott valamelyik pénzen, az ő attyának reászállott örökségéből.
9. Mikor te bémenéndesz abba a földbe, melyet a te Urad Istened adánd néked: ne tanulj * cselekedni a Pogányoknak utálatosságok szerint. * rész 12, 30.
10. Ne találtassék te közötted, ki az ő fiját vagy leányát általvitetné * a tűzön, vagy † jövendőmondó, vagy napválogató, †† vagy madárszólásból jövendölő vagy varázsló. * 3 Móz. 18, 21. † 3 Móz. 20, 27. 1 Sám. 28, 7–9. †† 3 Móz. 19, 26.
11. Se bűbájos, se ördöngösöktől tudakozó, se jegymagyarázó, se halottaktól * tudakozó; * 1 Sám. 28, 8. 11. Ésa. 8, 19.
12. Mert utálja az Úr valaki ezeket míveli, és ez ilyen utálatosságokért * üzi ki a Pogányokat a te Urad Istened te előled. * rész 12, 30. 31.
13. Azért légy tökéletes a te Uraddal Isteneddel.
14. Mert ezek a Pogányok, kiket te bírni fogsz, hallgatják a varázslókat és jövendőmondókat; te pedig ne cselekedjél úgy: mert nem engedi néked a te Urad Istened:
15. Prófétát * támaszt néked a te Urad Istened te közűled, a te atyádfiai közűl, a miképen engemet, azt hallgassátok! * Ján. 1, 46. Csel. 3, 22. 7, 37.
16. Mind a szerint a mint kérted a te Uradtól Istenedtől a Hóreb hegyén a gyülekezetnek napján, mikor ezt mondod vala: Ne halljam * többé az én Uramnak Istenemnek szavát; és az ő nagy tüzét többször ne lássam, hogy meg ne haljak. * 2 Móz. 20, 18. 19.
17. És monda az Úr nékem: Jól szólották * a mit szólottak. * rész 5, 28. 29.
18. Prófétát támasztok nékik az ő atyokfiai közűl * mint tégedet, és az én ígémet † adom annak szájába, és megmond nékik †† mindeneket, a melyeket parancsolándok néki. * Ján. 1, 46. † Ján. 12, 50. †† Ján. 12, 49. 50. 15, 22. 17, 26.
19. És valaki nem hallgatándja az én beszédimet, melyeket az én * nevemben szóland, én megkeresem azon! * Ján. 12. 48–50.
20. De az a Próféta, a ki kevélyen cselekedéndik és szóland oly ígét, melyet nem parancsoltam * néki az én nevemben szólani, és a ki szóland idegen isteneknek nevében: meghaljon az a Próféta. * rész 13, 5. Jer. 14, 14. 15.
21. Ha pedig mondándod a te szívedben: Miképen esmérhetjük meg az ígét, melyet az Úr nem mondott légyen?
22. Mikor szóland a Próféta az Úr nevében, és bé nem teljesedik az a dolog, és meg nem lészen; ez a beszéd, melyet az Úr nem szólott, hanem kevélységből mondotta azt a Próféta: Ne félj azért attól.

XIX. RÉSZ.

Szabadságnak városai: Határvetések: Hamis tanúk érdemlett büntetése.

Mikor a te Urad Istened kivágándja a pogányokat, * kiknek földöket a te Urad Istened adja néked, és bírni fogod őket, és lakándasz az ő városaikban, és az ő házaikban. * 2 Móz. 3, 8.
2. Három * várost válaszsz magadnak a te földed közepében, melyet a te Urad Istened megád néked, hogy azt örökségűl bírjad. * 2 Móz. 21, 13. 14. 4 Móz. 35, 10. 11.
3. Csinálj útakat azokra a városokra, és három részre oszszad a te földednek határát, melyet a te Urad Istened örökségűl ád néked; azok erre valók legyenek, hogy minden * gyilkos oda szaladjon. * 2 Móz. 21, 13. 14.
4. E pedig a gyilkosnak törvénye a ki oda szalad, hogy életét megtartsa. Ki az ő felebarátját * nem akaratja szerint öléndi meg és azt nem gyűlölte az előtt. * 2 Móz. 21, 13.
5. Mint a ki elmenénd az ő felebarátjával az erdőre fát vágni, és az ő kezét erőltetvén a favágásban, kieséndik a fejsze az ő nyeléből, és találván az ő felebarátját, meghaláud az: e városok közűl egyikbe fusson, hogy éljen.
6. Ha annak a vérnek * rokonsága az ő szívének búsulásából üzéndi azt, el ne érje őtet, ha az út hosszú lejénd, és meg ne ölje: holott nem méltó volt a halálra; mivel annakelőtte nem gyűlölte azt. * 4 Móz. 35, 12.
7. Azért én parancsolom néked, mondván: Három várost válaszsz magadnak.
8. Ha mikor pedig a te Urad Istened kiterjeszténdi a te határodat, miképen megesküdt a te atyáidnak, és néked adándja mind az egész * földet, melyet mondott hogy a te atyáidnak megád. * 1 Móz. 28, 13. 14.
9. (Hogyha megőrizénded mind e parancsolatokat, hogy megcselekedjed azokat, a melyeket én parancsolok néked ma, *tudniillik* hogy szeressed a te Uradat Istenedet, és járj az ő útain minden időkben,) akkor e három városhoz ismét válaszsz * három várost. * Jós. 20, 7. 8.
10. Hogy ártatlan vér ne ontassék

ki a te földedben, melyet a te Urad Istened ád néked örökségűl, és hogy te oka ne légy a vérontásnak.

11. De hogyha lejénd valaki, a ki az ő felebarátját * gyűlölvén, meglesi őtet, és reá támadván halálra veréndi azt, és meghaláud, ha futánd e városok közűl valamelyikbe:

* 2 Móz. 21, 14. 4 Móz. 35, 16. 20. 21.

12. Akkor annak a városnak Vénei küldjenek el, és vonják ki onnét, és adják azt a megholt ember attyafiának kezébe, hogy ölettessék meg.

13. Ne kedvezzen a te szemed néki, hanem kitisztítsad az ártatlan vérontást Izráelből, és jól * lészen néked dolgod.

* rész 15, 5.

14. A te felebarátodnak határát * el ne foglald, a mely határt vetettek a régiek a te örökségedben, melyet örökségűl bírni fogsz abban a földben, melyet a te Urad Istened ád néked, hogy örökségűl bírjad azt.

* rész 27, 17. Péld. 22, 28.

15. Semminémű hamisságban és semmi bűnben, akárminémű bűnben vétkezzék valaki, ne állhasson egy tanú valaki ellen; hanem két * vagy három tanú szája vallásán álljon meg minden dolog.

* 4 Móz. 35, 30. Máté 18, 16.

16. Ha valaki ellen hazug tanú állánd, hogy hamis tanúságot szóljon ő ellene:

17. Akkor mindketten azok, kiknek perek vagyon, álljanak az Úr eleibe, *azaz*, a Papok és * a Bírák eleibe, kik az időben lésznek;

* rész 17, 9.

18. És a Bírák szorgalmatosan tudakozzanak a dolog felől, és ha a tanú hazug lejénd, ha hazugságot szólott az ő felebarátja ellen:

19. Úgy cselekedjetek azzal, a mint ő * gondolta volt, hogy cselekedjék az ő attyafiával; és kitisztítsad közűled a gonoszt;

* Péld. 19, 5. 9.

20. Hogy a kik megmaradnak és hallani fogják azt, megfélemljenek: * és többször ne merjenek te közötted hasonló gonoszságot cselekedni.

* rész 13, 11.

21. Ne kedvezzen a te szemed néki; lelket * lélekért, szemet szemért, fogat fogért, kezet kézért, lábat lábért.

* 3 Móz. 24, 20. 21.

XX. RÉSZ.

Hadakról való törvények.

Mikor hadba menéndesz ellenségeid ellen, és látándod a lovakat, szekereket, és a náladnál nagyobb népet: ne félj tőlök, mert a te Urad Istened veled, ki tégedet felhozott Égyiptomnak földéből.

2. És mikor ütközetre mentek, a Főpap oda járuljon és szóljon a népnek.

3. És ezt mondja: Hallgasd meg Izráel, ma megütköztök ellenségeitekkel: A ti szívetek meg ne lágyuljon, ne féljetek, és meg ne rettenjetek, se meg ne réműljetek ő előttök;

4. Mert a ti Uratok Istentek megyen el veletek, hogy harczoljon érettetek a ti ellenségeitekkel, hogy megtartson titeket:

5. És a népnek elöljárói szóljanak a népnek, mondván: Kicsoda közűletek oly férjfiú, a ki újonnan épített házat és abban még nem lakott volna? Menjen el és térjen meg az ő házába, hogy valamimódon meg ne haljon e harczon, és más valaki lakjék abban.

6. És kicsoda oly férjfiú, a ki szőlőt plántált, és nem vette annak hasznát? Menjen el és térjen az ő házába; hogy valamimódon meg ne haljon e harczon, és más valaki vegye annak hasznát.

7. És kicsoda oly férjfiú, a ki feleséget * jegyzett magának, és azt haza nem vitte? Menjen el és térjen meg házához, hogy valamimódon meg ne haljon e viadalban, és más valaki vegye azt el.

* rész 24, 5.

8. Ennekfelette a népnek elöljárói szóljanak a népnek, és ezt mondják: Kicsoda oly férjfiú, a ki * félelmes és gyengeszívű volna? Menjen el, és térjen meg házához, hogy az ő attyafiaknak szívek úgy meg ne olvadjon mint az ő szíve.

* Bír. 7, 3.

9. És minekutánna a nép elöljárói véget vetnek a népnek való szólásban, azután a sereg Fejedelmeit állassák a nép eleibe.

10. Mikor valamely város alá menéndesz hogy azt megvegyed, először békességgel kínáljad azt.

11. Ha békességgel felel néked, és az egész nép, mely vagyon a városban, megnyitja néked a kaput: adófizetők legyenek és szolgáljanak néked.

12. Ha pedig békességet nem szerez te veled, hanem viadalt tart veled, és körűlvejénded azt:

13. És adándja a te Urad Istened azt kezedbe: akkor mind a férjfiakat vágd * le abban a városban, fegyver élivel.

* 4 Móz. 31, 7.

14. Csak az asszonyokat és a kicsinkéket, és az oktalan állatokat, és valami lejénd a városban minden jószá-

gát magadnak prédáljad: és * megegyed a te ellenségidnek ragadományait, kiket kezedbe adánd a te Urad Istened.
*4 Móz. 31, 7. 9.

15. Így cselekedjél minden városokkal, a melyek tőled messze lésznek, a melyek nem e * népeknek városai közűl valók. *2 Móz. 3, 8. 4 Móz. 33, 51—53.

16. Csak e népeknek * városaiban, melyeket a te Urad Istened ád néked örökségűl, ne hagyj élni csak egy lelket is: *2 Móz. 3, 8. Józs. 10, 40. 11, 11. 14.

17. Hanem mindenestől fogva elveszessed őket: a Hitteust, Emoreust, Kananeust és Perizeust és Hiveust és Jebuzeust, a miképen megparancsolta néked a te Urad Istened.

18. Ne tanítsanak titeket cselekedni mind az utálatosságok * szerint, melyeket ők cselekesznek az ő isteneiknek, hogy vétkezzetek a ti Uratok Istentek † ellen. *rész 18, 10. 12—14. †Józs. 23, 7. 12. 13.

19. Mikor valamely város alatt hosszú ideig fekszel, hadakozván az ellen, hogy megvegyed azt, ne veszesd el annak élőfáit, fejszével azokat levágván; mert azoknak gyümölcséből fogsz élni: annakokáért azokat le ne vágjad: mert valyon ember-é a mezőnek élőfája, hogy bémenjen előtted az erősségbe?

20. De mindazáltal a mely fákat esméréndesz, hogy nem gyümölcstermők, elveszessed és kivágjad, és építs erősséget ellene annak a városnak, mely te ellened hadakozik, mind addig míg megveszed azt

XXI. RÉSZ.

Tudatlanságból való emberölés: — Rabasszonynyal való egybe házasodás. Elsőszülöttnek igazsága: szófogadatlan fiú.

Mikor találtatik valamely embernek holtteste azon a földön, melyet ád néked a te Urad Istened, hogy azt örökségűl bírjad, mely holttest a földön fekszik, és nem tudhatják, ki ölte volna azt meg:

2. Akkor a te Véneid és a te Bíráid menjenek ki, és mérjék meg a földet a városokig, melyek vagynak a megöletett ember holttestének körűlötte.

3. És annak a városnak Vénei, mely közelebb lészen a megöletett embernek testéhez, vegyenek egy üszőtinót a barom nyájból, melyen semmi dolgot nem tettek, és a mely nem volt még járomban.

4. És annak a városnak Vénei vigyék az üszőtinót valami kietlen völgybe, melyet soha nem szántottak, sem nem vetettek, és vágják el a nyakát az üszőtinónak a völgyben.

5. És oda járulván a Papok, a Lévi fijai; (mert őket választotta a te Urad Istened, hogy szolgáljanak * néki, és hogy áldják *a népet* az Úrnak ** nevébe, és a kiknek beszédek szerint † ítéltetik meg minden per és minden sérelem.)
*2 Móz. 28, 1. **rész 10, 8. †rész 17, 9. 11.

6. És mindnyájan annak a városnak Vénei, kik közelebb lésznek a megöletett embernek holttestéhez, mossák meg kezeket a megöletett üszőtinó felett a völgyben.

7. És vallást tegyenek és ezt mondják: A mi kezeink nem ontották ki ezt a vért, sem a mi szemeink nem látták.

8. Légy kegyelmes a te népednek az Izráelnek, melyet megszabadítottál Uram: és ne tulajdonítsad az ártatlan vért az Izráelnek a te népednek! És nem tulajdoníttatik nékik az ártatlan vérnek kiontása.

9. Te annakokáért az ártatlan vérnek kiontását közűled kitisztítsad: mert *így* azt cselekeszed a mi az Úr előtt kedves.

10. Mikor hadba menéndesz ellenségeid ellen, és adándja a te Urad Istened őket a te kezedbe, és azok közűl rabokat vejéndesz:

11. Látándasz pedig azok között szép ábrázatú asszonyt, és megszereténdeded azt, és vejénded magadnak feleségűl:

12. Vidd bé azt a te házadba, és nyírje meg a fejét, és körmeit metélje el.

13. És az ő fogságának ruháját vesse le róla, és megmaradjon a te házadban, és sirassa az ő attyát, annyát egész hónapig: és annakutánna menj bé hozzá, és légy az ő férje, és legyen néked feleséged.

14. Hogyha nem tetszéndik az néked, bocsásd el őtet az ő kívánsága szerint; és semmiképen őtet pénzen el ne adjad, se ne kereskedjél vele; mivelhogy megrontottad őtet.

15. Mikor valakinek két felesége lejénd, az egyik szerelmes, a másik gyűlölséges, és szüléndnek néki * a szerelmes és a gyűlölséges feleségei fiakat, és a gyűlölségesnek fija lejénd az elsőszülött. *1 Móz. 29, 30.

16. A napon, melyen az ő fijait örökösökké teszi az ő jószágában, nem adhatja az ő elsőszülöttének igazságát

a szerelmes felesége fijának, míg az ő gyülölséges feleségétől való elsőszülötte él;

17. Hanem az ő gyűlölséges feleségének fiját esmérje elsőszülöttnek, és minden jószágából két * részt adjon annak: mert az ő erősségének † az a kezdete; annakokáért az elsőszületésnek méltósága arra néz.

*1 Krón. 5, 1. † 1 Móz. 49, 3.

18. Mikor valakinek gonosz erkölcsű és engedetlen fija lejénd, ki az ő attya és annya szavának nem enged, és megdorgálándják őtet, és nem engedénd nékik:

19. Akkor megfogván azt az ő attya és annya, vigyék őtet az ő városoknak Véneihez, és az ő lakhelyeknek kapujába.

20. És annak a városnak Véneinek ezt mondják: E mi fiúnk gonosz erkölcsű és ellenünk rúgodozó, nem engedelmes a mi szónknak: tobzódó és részeges:

21. Akkor annak a városnak minden emberei kövekkel megkövezzék azt, és meghaljon; és *így* kitisztítsad a gonoszt te közűled, hogy az egész Izráelnek népe meghallja és megrémüljön.

22. Mikor valakiben halálra való bűn találtatik, és megölettetik az, ha felakasztatod azt fára:

23. Ne maradjon éjjel az ő holtteste a * fán, hanem szorgalmatosan eltemessed őtet azon a napon: Mert az Isten előtt átkozott † a ki fán függ; és meg ne fertéztessed azt a földet, melyet a te Urad Istened ád néked örökségűl. *Jós. 10, 27. † Gal. 3, 13.

XXII. RÉSZ.

Külömb-külömbféle törvények.

Ha látándod a te atyádfiának * ökrét avagy juhát tévelygeni: ne menj el azok mellől, hanem haza vigyed azokat a te atyádfiának. *2 Móz. 23, 4. 5. Máté 5, 43—48.

2. Hogyha pedig közel nincsen te hozzád a te atyádfia, vagy nem esméred őtet; hajtsad a barmokat a te házadhoz, és legyenek a te házadnál, míglen megkeresse a te atyádfia azokat, és akkor add meg azokat néki.

3. És e képen cselekedjél szamarával is, azonképen ruhájával is, és így cselekedjél a te atyádfiának minden elveszett marhájával, a mely elveszett volna ő tőle és megtaláltad volna azt: el ne titkoljad azokat.

4. Ha látándod a te * atyádfiának vagy szamarát, vagy ökrét az úton eldűlve feküdni: el ne menj mellőlök; hanem vele egyetembe emeld fel azokat. *2 Móz. 23, 5.

5. Az asszony ne viselje a férjfiú fegyverét, se a férjfiú ne öltözzék asszonyember ruhájába: mert a te Urad Istened előtt utálatos, valaki azt míveli.

6. Mikor madárnak fészkére találkozol az úton, akárminémű fán vagy földön, melyben vagynak madárfiak vagy madártojások, és az annyok ülénd az ő fijain, vagy tojásain: ne végyed el az annyokat * mind fijaival egybe;

*rész 14, 21. 3 Móz. 22, 28.

7. Hanem bocsásd el az annyokat, és a fijait vedd el: hogy jól legyen néked dolgod, és napjaidat meghosszabbítsad.

8. Mikor új házat építesz, a te házadnak padlásain köröskörűl könyöklőt csinálj, hogy meg ne fertéztessed vérrel a te házadat, ha valaki onnét leeséndik.

9. Ne vess a te szőlőd közé külömbféle * magot, hogy valami módon meg ne fertéztessék az elvetett magnak termése, és a szőlőnek gyümölcse.

*3 Móz. 19, 19.

10. Ne szánts az ökrön és a szamáron együtt.

11. Ne öltözzél külömb-külömbféle állatból csinált öltözetbe; mint gyapjúból és lenből csinált ruhába:

12. A te ruhádnak négy szegeletin, melylyel lepedzel, csinálj * sallangokat.

*4 Móz. 15, 38. Máté 23, 5.

13. Mikor valaki feleséget vejénd, és meggyűlöléndi azt, minekutánna vele egyesült.

14. És szidalomra való alkalmatosságot adánd, és gonosz hírbe névbe keveri azt és ezt mondja: E feleséget vettem magamnak, és hozzá bémenvén nem találtam ő benne szűzességet:

15. Akkor vegye azt a leánynak attya és annya, és vigyék a leány szűzességének jeleit az ő városoknak Vénei eleibe *a városnak* kapujába.

16. És a leánynak attya mondja ezt a Véneknek: Az én leányomat adtam feleségűl e férjfiúnak, és gyűlöli őtet,

17. És ímé ő rágalmazásra való alkalmatosságot adott, ezt mondván: Nem találtam a te leányodban szűzességet: és ímhol vagynak az én leányom szűzességének jelei. És terítsék ki a ruhát a városnak Vénei előtt.

18. Akkor a városnak Vénei fogják meg azt a férjfiat, és ostorozzák meg őtet;

19. És birságolják meg száz ezüst

siklussal, melyeket adjanak a leány attyának: mert gonosz hírbe névbe keverte az Izráelbeli szűzet; és legyen annak felesége, melyet el nem hagyhat teljes életében.

20. Ha pedig igaz lejénd a vádolás, és nem találtatik szűzesség a leányban:

21. Akkor vigyék ki a leányt az ő attya házának eleibe, és annak a városnak emberei kövekkel * kövezzék meg azt, és meghaljon: mert gonoszságot cselekedett Izráelben, paráználkodván az ő attya házánál: És ilyen módon tisztítsd ki közűled a gonoszságot. * vers 23. 24.

22. Mikor valaki találtatik oly aszszonynyal, kinek * férje vagyon: akkor mindketten azok is meghaljanak; a férjfiú † a ki közösködött az asszonynyal, és az asszony is: és e képen kitisztítsad a gonoszt Izráelből. * 3 Móz. 20, 10. † vers 24.

23. Mikor a leányzó férjfiúnál vagyon jegyben, és találándja valaki azt a városban, és közösködik vele,

24. Mind a kettőt a városnak kapuja eleibe kivigyétek, és kövekkel megkövezzétek őket, és meghaljanak: A leányzót * azért hogy nem kiáltott abban a városban, és a † férjfiat azért, hogy megrontotta az ő felebarátjának feleségét: és e képen kitisztítsad a gonoszt Izráelből. * vers 20. 21. † vers 22.

25. De hogyha a férjfiú találándja a jegyben való leányzót a mezőben, és megfogándja őtet a férjfiú, és közösködik vele: csak maga a férjfiú haljon meg, a ki közösködött azzal.

26. A leányzót pedig meg ne öljed, mivelhogy annak nincsen halálos bűne: mert a mint támad valaki felebarátjára és azt megöli, azonképen lett e dolog:

27. Mert a mezőben találta őtet: kiáltott a jegyben való leányzó, de senki jelen nem volt, a ki őtet megoltalmazta volna.

28. Mikor valaki leányzóra találkozik, a mely jegyben nem volna, és megfogándja azt és közösködik vele, és megfogattatnak.

29. Akkor a férjfiú, a ki közösködött azzal, a leányzó attyának adjon * ötven siklust, és legyen a leányzó néki felesége. Azért hogy megrontotta azt, nem hagyhatja el teljes életében. * 2 Móz. 22, 16. 17.

30. Ne vegye el senki az ő * attyának feleségét, és fel ne fedezze az ő attya *szemérmének* fedezőjét. * 3 Móz. 18, 8.

XXIII. RÉSZ.

Polgári társaságbeli és hadi törvények.

A kinek szemérem teste megtörettetett, vagy elmetszetett, ne számláltassék az Úrnak Gyülekezetébe.

2. A fattyú ne menjen bé az Urnak Gyülekezetibe: még tizedízig is ne menjen bé az Úrnak Gyülekezetibe.

3. Az Ammoniták * és Moábiták ne menjenek bé az Úrnak Gyülekezetibe: még tizedízig is ne menjenek bé az Úrnak Gyülekezetibe, soha örökké; * 1 Móz. 19, 36. 38. Nehém. 13, 1. 2.

4. Azért, mert nem jövének ti előtökbe kenyérrel és vízzel az útra, mikor kijöttetek Égyiptomból: és mivelhogy pénzzel * bérlette ellened Bálámot a Beor fiját, Mesopotámiabeli Péthorból valót, hogy megátkozna téged. * 4 Móz. 22, 5—7.

5. De a te Urad Istened nem * akarta meghallgatni Bálámot: és fordította a te Urad Istened az átkot néked áldásodra; mivelhogy szeretne téged a te Urad Istened. * 4 Móz. 22, 12. 32. 4 Móz. 23, 8. 10. 22—24.

6. Ne keresd az ő velek való békességet és az ő javokat, soha életednek minden idejében.

7. Ne utáljad az Edomeust; * mert az atyádfia: Ne utáljad az Égyiptombelit; mert jövevény voltál az ő földében. * 1 Móz. 25, 25. 26.

8. Az olyan fiak, kik születtetnek nékik, harmad nemzetségben bémehetnek az Úrnak Gyülekezetibe.

9. Mikor táborba szállasz a te ellenséged ellen: megőrizzed magadat minden * gonosztól. * Luk. 3, 14.

10. Ha valaki volna te közötted a ki tiszta nem volna álmában rajta esett dologért: * kimenjen a táboron kivűl, és abba bé ne menjen. * 3 Móz. 15, 1—10.

11. És mikor eljő az estve, mossa meg magát vízzel, és mikor a nap elnyugszik, menjen bé a táborba.

12. És a táboron kivűl valami helyed legyen néked, és oda kimenj szükség tenni.

13. És legyen néked ásócskád a te fegyvered mellett, és mikor le akarsz ülni, azzal áss vermet: és felkelvén, béfedjed a mi tőled elment;

14. Mert a te Urad Istened jár a te táborodban, hogy * megszabadítson téged, és a te ellenségedet adja kezedbe: legyen azért a te tábored tiszta, és ne lásson ti köztetek valami rútságot, és el ne forduljon tőled. * rész 20, 1. 3 Móz. 26, 12.

15. Ne add kezébe a szolgát az ő urának, mely az ő urától hozzád szaladott;
16. Veled lakjék te közötted azon a helyen, melyet választánd a te városaid közűl egyikben, valahol őnéki tetszéndik: meg ne * nyomorítsad azt *hatalommal.* *2 Móz. 22, 21.
17. Ne legyen parázna az Izráel leányai közűl; se pedig ne legyen parázna férjfiú az Izráel fijai közűl.
18. Ne vigyed a paráznának jutalmát, és az ebnek árát a te Uradnak Istenednek házába akárminémű fogadásért: mert mind a kettőt a te Urad Istened utálja.
19. A te atyádfiának uzsorára * ne adj: pénznek, eleségnek, és egyéb akárminémű marhának uzsorájára, a mely uzsorára szokott adatni.
*2 Móz. 22, 25. 3 Móz. 25, 35—37. Nehém. 5, 10. Zsolt. 15, 1. 5.
20. Az idegennek adj uzsorára, de a te atyádfiának uzsorára ne adj; hogy megáldjon téged a te Urad Istened mindenben, valamire kinyujtándod kezedet azon a földön, melyre bémenendő vagy, hogy azt örökségűl bírjad.
21. Mikor fogadásból * igérsz valamit a te Uradnak Istenednek: ne halaszszad azt megadni: mert megkeresi a te Urad Istened azt rajtad, és bűnűl tulajdoníttatik az néked. *4 Móz. 30, 2—15. Zsolt. 50, 14.
22. Ha pedig fogadást nem tejéndesz, nem lészesz bűnös.
23. De a mi származik a te ajakidból, megteljesítsed * és úgy cselekedjél, a miképen fogadtad szabad akaratodból a te Uradnak Istenednek, minekutánna száddal igéretet tettél.
*Préd. 5, 4—6.
24. Mikor béménéndesz a te felebarátodnak szőlőjébe: egyél szőlőt eleget kívánságod szerint, de valami edénybe azt ne rakjad.
25. Mikor béménéndesz a te felebarátod gabonája közé, * kezeddel szaggass gabonafejeket: de sarlóval fel ne arass felebarátodnak gabonájában. *Máté 12, 1.

XXIV. RÉSZ.

Elválás levele; és szeretet reguláі.

Hogyha valamely férjfiú feleséget vévén magának, közösködik ő vele: történjék pedig, hogy ne legyen kedves néki az *asszony,* mivelhogy talált volna benne valami rútságot: adjon * annak elválásról való bizonyságlevelet, és azt annak kezébe advány, bocsássa el őtet az ő házától. *Máté 5, 31.
2. Mely kimenvén az ő házából: ha elmenvén, más férjfiúhoz menénd feleségűl:
3. És az is, az utolsó férjfiú gyűlöléndi őtet, és adánd néki elválásról való bizonyságlevelet, és adván azt az ő kezébe kiűzéndi őtet az ő házából, vagy ha meghalánd az a második férjfiú, a ki vette volt azt magának feleségűl:
4. Az első férje, a ki kiűzte volt azt, másodszor ismét el nem veheti azt, hogy felesége legyen, minekutánna megfertéztetett; mert utálatosság az Úr előtt, és ne vétkeztesd a földet, melyet a te Urad Istened ád néked örökségűl.
5. Mikor valaki újonnan hozándja feleségét; * hadba ki ne menjen, és semmi közönséges terhet reá ne vessenek: egy esztendeig szabados legyen az ő házában, és vidámítsa meg az ő elvett feleségét. *rész 20, 7.
6. Zálogba senki ne vegye a malomnak alsó és felső köveit: mert annak életét venné el zálogba.
7. Hogyha megkapattatik valaki, a ki embert * lopott volna az ő attyafiai közűl, az Izráel fijai közűl, és kereskedéndik vele, vagy eladándja azt: meghaljon az az emberlopó: és kitisztítsad a gonoszt te közűled.
*2 Móz. 21, 16.
8. A bélpoklosságnak csapásában meglássad, hogy szorgalmatosan megőrizzed és mindenestől megtartsad, a * mire titeket tanítanak a Lévi nemzetségéből való Papok: a miképen megparancsoltam nékik, a képen cselekedvén megtartsátok: *3 Móz. 13, 2—59.
9. Emlékezzél meg arról, mit cselekedett a te Urad Istened Máriával * az úton, minekutánna kijöttetek Égyiptomból. *4 Móz. 12, 10.
10. Mikor kölcsön adsz valamit a te felebarátodnak: ne menj bé az ő házába, hogy néki zálogát vegyed.
11. Kivűl állj, és az ember, kinek a kölcsönt adtad, maga vigye ki hozzád az ő zálogát.
12. Hogyha az ember szegény lejénd, ne maradjon nálad éjjelre annak záloga.
13. Hanem megadjad * néki azt a zálogot mikor a nap elnyugszik, hogy aludjék az ő † ruhájában, hogy jót mondjon néked: és néked lészen ez igazság a te Urad Istened előtt.
*2 Móz. 22, 26. 27. †Péld. 22, 27.
14. A béresen, a szegényen és a szűkölködőn * erőhatalmat ne tégy, se a te atyádfiai közűl valókon, se pedig a

te jövevényiden, kik vagynak a te földedben, a te kapuid között:
*3 Móz. 19, 13. Jak. 5, 4.
15. Hanem azon napon megadjad néki az ő jutalmát, a nap el se nyugodjék azon: mert ő szegény, és azzal táplálja az ő életét; ne kiáltson ellened az Úrra, és találtassék te benned bűn.
16. Meg ne ölettessenek az atyák a fiakért, * se a fiak az atyákért: hanem kiki az ő bűnéért haljon meg. *2 Kir. 14, 6. 2 Krón. 25, 4. Jer. 31, 30. Ezék. 18, 20.
17. Ne fordítsad el a jövevénynek és az árvának * igazságát; és az özvegynek ruháját ne vegyed zálogba.
*2 Móz. 22, 21. 22. Péld. 22, 22. 23. Jer. 5, 28. 22, 3. Ezék. 22, 29. 30.
18. Hanem megemlékezzél róla, hogy szolga voltál Égyiptomban, és megszabadított téged a te Urad Istened onnét: annakokáért parancsolom néked, hogy így cselekedjél.
19. Mikor elvégezénded aratásodat a te meződben, és elfelejténdesz valami kévét a mezőben: * meg ne térj annak felvételére: a jövevénynek, az árvának és az özvegynek engedjed, hogy megáldjon téged a te Urad Istened kezeidnek minden munkájában. *3 Móz. 19, 9. 10.
20. Mikor megrázándod a te olajfáidat, másodszor meg ne rázzad az ágakat, melyeket immár elhagytál: a jövevényé, árváé, és özvegyé legyen.
21. Mikor szőlődet megszeded, a mely gerézdeket utánnad elhagyándasz, meg ne szedjed; a jövevényé, árváé, és az özvegyé legyen.
22. És emlékezzél róla hogy szolga voltál Égyiptomnak földében: Annakokáért parancsolom néked, hogy így cselekedjél.

XXV. RÉSZ.

Bűnösök büntetéséről, házasságról, szemérmességről s a t.

Ha visszavonás lejénd valakik között, és törvénybe menéndenek, és őket a *Bírák* megítéléndik, és az * igazat megszabadítándják, a hamisat pedig kárhoztatándják; *Péld. 17, 15.
2. Hogyha a hamis vereséget érdemel, a Bíró vonassa le azt, és verettesse meg maga előtt az ő hamissága szerint, szám szerint való csapással.
3. Negyvent * üttessen rajta, többet ne, hogy netalán ha több csapásokat üttet rajta, alávalóvá tétessék a te atyádfia előtted. *2 Kor. 11, 24.
4. Ne kössék fel száját a * gabonanyomtató ökörnek. *1 Kor. 9, 9. 1 Tim. 5, 18.
5. Ha az atyafiak együtt lakándanak, és meghaländ egy közűlök, és annak fija nem lejénd: a megholtnak felesége ne menjen házasságra idegen férjfiúhoz; hanem a megholtnak * rokonsága menjen bé hozzá és vegye el őtet feleségűl magának, és atyafiúságot szerezzen vele. *Ruth 4, 5. Máté 22, 24.
6. És az ő elsőszülöttét, az ő megholt attyafiának nevére nevezze, hogy annak neve el ne töröltessék az Izráel népe közűl.
7. Hogyha az a férjfiú nem akarná elvenni az ő attyafiának feleségét: menjen el az asszony a kapuba a Vénekhez, és ezt mondja: Nem akar az én megholt férjemnek * attyafia magot támasztani az ő attyafiának az Izráelben, nem akar velem szerezni sógorságot: *Ruth 4, 7.
8. Akkor hívassák azt annak a városnak Vénei, és minekutánna megintették, de ugyan nem akarja azt elvenni:
9. Járuljon annakutánna az asszony ahoz a Véneknek szemek előtt, és vonja le saruját annak lábáról, és köpjék az ő orczájára, és szóljon, ezt mondván: Így kell cselekedni azzal a férjfiúval, a ki nem akarja az ő attyafia házát építeni.
10. És hívattassék annak háznépe az Izráelben, saruja megoldozottnak háznépének.
11. Ha két férjfiú egybe veszénd, és egyiknek felesége oda járulánd, hogy megszabadítsa az ő férjét attól, ki őtet veri, és kinyujtván kezét megfogándja annak szeméremtestét:
12. Akkor elvágjad annak kezét, ne kedvezzen a te szemed néki.
13. Ne legyen néked a te zsákodban kétféle * mértéked, nagy és kicsiny.
*3 Móz. 19, 35. 36.
14. Ne legyen néked a te házadban kétféle köblöd, nagy és kicsiny:
15. Teljes és igaz mértéked * legyen néked: teljes és igaz köblöd legyen néked; hogy meghosszabbítsák a te napjaidat azon a földön, melyet a te Urad Istened ád néked; *Ezék. 45, 10.
16. Mert a te Urad Istened előtt utálatosság * valaki ezeket míveli; és minden, valaki a hamisságot cselekeszi.
*Péld. 11, 1.
17. Megemlékezzél arról, a mit cselekedett rajtad az Amálek * az útban, mikor Égyiptomból kijöttetek.
*2 Móz. 17, 8—11. 14
18. Hogy elődbe ment az útban, és a seregnek utolsó részét megverte,

tudniillik mind az erőtleneket, kik valának te utánnad, mikor elepedtél és elfáradtál volna, és nem félte az Istent.
19. Annakokáért mikor adánd néked nyugodalmat a te Urad Istened minden te ellenségeidtől, köröskörűl azon a földön, melyet ád néked a te Urad Istened örökségűl, hogy bírjad azt: eltöröljed az Amáleknek * nevét az ég alól: el ne felejtsed *azt!* *1 Sám. 15, 2. 3. 7.

XXVI. RÉSZ.

Törvény az első gyümölcsi áldozatról, a dézmákról: emlékeztetés az Isten szövetségére.

Mikor pedig bémenéndesz a földre, melyet a te Urad Istened ád néked örökségűl, és bírni fogod azt, és lakándol abban:
2. Akkor a föld minden gyümölcsének első * zsengéjéből végy, melyet vígy a te földedből, melyet a te Urad Istened ád néked; és tegyed kosaradba, és menj oda a helyre, melyet a te Urad Istened választánd, hogy az ő neve ott lakozzék. *2 Móz. 23, 19. 34, 26.
3. És menj a Paphoz, mely lejénd az időben, és mondjad néki: Vallást tészek ma a te Urad Istened előtt, hogy béjöttem a földre, melyet esküvéssel fogadott vala az Úr a mi * atyáinknak, hogy jövendőre nékünk adná azt. *1 Móz. 17, 8.
4. És a Pap vegye el a kosárt kezedből, és tegye azt a te Uradnak Istenednek oltára eleibe.
5. És szólj és mondjad a te Urad Istened előtt: Az én atyám Mesopotámiában szegény vala, ki Égyiptomba * ment volt alá, és jövevény volt ott kevés férjfiakkal, és nevekedett ott nagy, erős és sok néppé. *1 Móz. 46, 1—27.
6. Bosszúsággal illetének pedig minket az Égyiptombeliek, és megnyomorgatának * minket, és vetének reánk kemény szolgálatot. *2 Móz. 1, 11—16.
7. Annakokáért kiáltánk a mi atyáinknak Urához Istenéhez, és * meghallgatta az Úr a mi szónkat, megtekintette a mi nyomorúságunkat, a mi rabságunkat, és romlott voltunkat. *2 Móz. 2, 25. 3, 7.
8. És kihozott minket az Úr Égyiptomból erős * kézzel, kinyujtott karral, nagy rettenetességgel, jegyekkel és csudákkal. *2 Móz. 12, 29. 33. 13, 3.
9. És béhozott minket e * helyre, és adta nékünk ezt a földet, téjjel és mézzel folyó földet. *2 Móz. 3, 8. 13, 5.
10. Most azért ímé elhoztam a föld gyümölcsének első zsengéjét, melyet adtál nékem Uram! És hagyjad azt a te Urad Istened előtt, és imádkozzál a te Urad Istened előtt.
11. És örvendezz minden jóban, melyet adánd néked a te Urad Istened, és a te házadnépének; te és a * Lévita, és a jövevény, a ki te közötted vagyon. *rész 16, 11. 14. 27, 7.
12. Minekutánna megadándod minden te gyümölcsödnek * tizedét harmadik esztendőben, a tizednek esztendején: és adándod a Lévitáknak, a jövevénynek, az árvának, és özvegynek, és ejéndenek a te kapuid között és megelégesznek. *3 Móz. 27, 30. 4 Móz. 18, 24.
13. Akkor a te Urad Istened előtt ezt mondjad: ki adtam az Istennek szenteltetett dézmát házamból, és adtam azt a Lévitának, a jövevénynek, az árvának és az özvegynek, minden te parancsolatod * szerint, melyet parancsoltál nékem: nem hagytam el a te parancsolatidban egyet is, sem el nem felejtettem! *rész 14, 25.
14. Nem ettem meg abban az én szükségemben, és nem költöttem el abban semmit valami köz dologra, nem is adtam abból semmit halottnak temetésére: Engedtem az én Uram Istenem beszédének: mind a szerint cselekedtem a mint parancsoltál nékem.
15. Tekints alá a te szentségednek lakhelyéből a mennyekből, és áld meg Izráelt a te népedet, és a földet, melyet adtál nékünk, miképen megesküdtél a mi atyáinknak, a téjjel mézzel folyó földet.
16. E mai napon a te Urad Istened parancsolja néked, hogy e parancsolatok és törvények szerint cselekedjél: megőrizzed annakokáért, és a szerint cselekedjél, teljes szívedből * és teljes lelkedből *rész 6, 5.
17. Azt kívánád, hogy az Úr kötelezné magát * néked e mai napon, hogy legyen néked Istened, az ő útaiban járván, és az ő rendeléseit, parancsolatit, törvényeit megtartván, és az ő szavának engedvén. *rész 5, 31. 7, 6. 14, 2.
18. Az Úr is azért azt kívánja, hogy köteleznéd magadat néki e mai napon, hogy lészesz néki * kiváltképen való népe, miképen szólott néked; és hogy megőrizzed minden ő parancsolatit; *2 Móz. 19, 5.
19. Hogy tegyen téged minden népeknél feljebb * valóvá, a melyeket teremtett, dícsérettel, névvel, dicsőséggel, hogy a te Uradnak Istenednek légy szent népe, miképen megmondotta. *rész 4, 7. 28, 1.

XXVII. RÉSZ.

Emlékezetre való kőoszlopok: Áldás és átok.

És parancsola Mózes és az Izráelnek Vénei a népnek, mondván: Megőrizzétek mind e parancsolatot, melyet én parancsolok ma néktek.

2. És a mely napon általmenéndetek a Jordán vizén, *hogy menjetek* a földre, melyet a te Urad Istened ád néked: Nagy köveket * állass fel, és azokat meszeld meg. *Jós. 4, 3–8.

3. És írd fel azokra e törvénynek minden ígéit mikor általmenéndesz, hogy bémenj a földre, melyet a te Urad Istened ád néked, a téjjel mézzel folyó földre, miképen szólott néked a te atyáidnak Ura Istene.

4. *Azt mondom azért,* hogy mikor általmentek a Jordánon, felállassátok azokat a köveket, melyeket én e mai napon parancsolok néktek, az * Ebál hegyén; és azokat megmeszeljed. *Jós. 8, 30. 31.

5. Ugyan ott építs a te Uradnak Istenednek oltárt kőből: ne faragd * meg vassal a köveket. *2 Móz. 20, 25.

6. Ép kövekből építsed a te Uradnak Istenednek oltárát: és áldozzál azon tűzzel megemésztendő áldozatot a te Uradnak Istenednek.

7. És áldozzál hálaadó-áldozattal, és egyél ott * és vigadozz a te Urad Istened előtt. *rész 12, 12.

8. Annakokáért e Törvénynek minden ígéit írjad a kövekre, nyilván és világos betűkkel.

9. És szóla Mózes és a Lévi nemzetéből való Papok az egész Izráelnek, mondván: Figyelmezzél reá és hallgassad Izráel: E mai napon lettél a te Uradnak Istenednek * népévé. *rész 26, 17–19.

10. Hallgassad azért a te Uradnak Istenednek szavát, és cselekedjél az ő parancsolati és rendelései szerint, melyeket én parancsolok ma néked.

11. És parancsola Mózes azon napon a népnek, mondván:

12. Ezek álljanak a népnek megáldására a * Garizim hegyén, mikor általmenéndetek a Jordánon: Simeon, Lévi, Júda, Issakhár, József és Benjámin. *rész 11, 29. Jós. 8, 33.

13. Ezek álljanak pedig az átkozásra az Ebál hegyén: Rúben, Gád, Áser, Zebulon, Dán és Nafthali.

14. Szóljanak pedig a Léviták, és ezt mondják az egész Izráel népének felszóval:

15. Átkozott a férjfiú, valamely csinálánd faragott és öntött képet, az Úr előtt való utálatosságot, az ácsmester kezének munkáját, és helyheztetendi azt rejtekbe: És mind a sokaság feleljen, és mondják, Ámen!

16. Átkozott valaki megszidalmazza az ő attyát vagy * annyát: És az egész sokaság mondja, Ámen! *2 Móz. 21, 17.

17. Átkozott valaki az ő felebarátjának határát elfordítja: És mondja mind az egész sokaság, Ámen!

18. Átkozott valaki tévelygésre viszi a vakot * az úton: És mondja az egész sokaság, Ámen! *3 Móz. 19, 14.

19. Átkozott valaki elfordítja a jövevénynek, * árvának és özvegynek törvényét: És mondja az egész sokaság, Ámen! *2 Móz. 22, 21.

20. Átkozott valaki az ő attya feleségével * közösködik; mert felfedezte az ő attya *szemérmének* fedelét: És mondja az egész sokaság, Ámen! *3 Móz. 18, 8.

21. Átkozott a ki közösködik akárminémű * oktalan állattal: És mondja mind a sokaság, Ámen! *3 Móz. 18, 23.

22. Átkozott valaki közösködik az ő hugával, * az ő attyának vagy az ő annyának leányával: És mondja mind a sokaság, Ámen! *3 Móz. 18, 9.

23. Átkozott valaki közösködik napával: És mondja mind a sokaság, Ámen!

24. Átkozott valaki az ő felebarátját titkon * megöli: És mondja mind a sokaság, Ámen! *4 Móz. 35, 16.

25. Átkozott valaki ajándékot vészen, hogy az ártatlannak vérét kiontsa: És mondja mind a sokaság, Ámen!

26. Átkozott valaki bé nem teljesíti cselekedettel * e törvénynek ígéit: És mondja mind a sokaság, Ámen! *Jer. 11, 3. Gal. 3, 10.

XXVIII. RÉSZ.

Áldásoknak ígérete a Törvény megtartóinak: Fenyegetések az engedetleneknek.

Ha pedig szorgalmatossággal hallgatándod * a te Uradnak Istenednek szavát, hogy megőrizzed és megteljesítsed minden parancsolatit, melyeket én parancsolok ma néktek: tehát téged a te Urad Istened e földnek minden népénél feljebb valóvá tészen. *rész 26, 18. 19. 3 Móz. 26, 3. 4.

2. És szállanak reád mind ez áldások, és * megkörnyékeznek téged, csak hogy engedj a te Urad Istened szavának. *rész 30, 8–10.

3. Áldott lészesz a városban, és áldott lészesz a mezőben.

4. Áldott *lészen* a te méhednek gyümölcse és a te földednek gyümölcse, és a

te barmodnak gyümölcse, a te teheneidnek fajzások és a te juhaidnak nyájok.
5. Áldott *lészen* a te kosarad, és a te kenyértartó * edényed. * 3 Móz. 26, 3—9.
6. Áldott lészesz mikor bémenéndesz, és áldott lészesz mikor kimenéndesz.
7. Az Úr azt míveli, hogy a te ellenségeid, kik ellened támadnak, te előtted elhulljanak: egy úton jőnek ki reád, és két úton futnak előtted.
8. Parancsol az Úr néked áldást a te csűreidben és mindenekben, valamikre bocsátándod kezedet: és megáld téged a földön, melyet a te Urad Istened ád néked.
9. Az Úr választ magának * szent néppé téged, miképen megesküdt néked: ha megőrizénded a te Uradnak Istenednek parancsolatit, és járándasz az ő útain. * 2 Móz. 19, 5.
10. Akkor a földnek minden népei megértik, hogy az Úrnak * nevéről neveztetel te: és félnek tőled. * vers 9.
11. És bővölködővé tészen téged az Úr minden * jóval, a te méhednek gyümölcsével, a te barmodnak gyümölcsével, és a te földednek gyümölcsével, azon a földön, melyről megesküdt az Úr a te atyáidnak, hogy jövendőre megadja néked. * rész 30, 9. 10.
12. Megnyitja néked az Úr az ő jó kincsét, az eget, hogy esőt adjon a te földednek alkalmas * időben, és megáldja kezednek minden munkáját; és kölcsönt adsz sok népeknek, te pedig nem vész kölcsönt. * Jer. 5, 24. 25.
13. És tészen téged az Úr fővé nem farkká, és mindenkor feljebbvaló lészesz és nem alábbvaló: ha engedelmes lészesz a te Urad Istened parancsolatinak, melyeket én parancsolok e mai napon néked, hogy megőrizzed, és azok szerint cselekedjél;
14. És ha el nem téréndesz minden ő igéitől, melyeket én ma parancsolok néktek, se jobbkézre, * se balkézre, járván idegen istenek után, hogy tiszteljétek azokat. * rész 5, 32.
15. Viszontag ha nem engedendesz * a te Urad Istened beszédének, hogy megőrizzed és megtartsad minden parancsolatit és rendeléseit, melyeket én parancsolok ma néked: reád jőnek mind ez átkok, és megkörnyékeznek téged. * 3 Móz. 26, 14—35. Dán. 9, 11—14. Siral. 2, 17—22.
16. Átkozott lészesz a városban és átkozott a mezőben.
17. Átkozott *lészen* a te kosarad, és a te kenyeres edényed.
18. Átkozott lészen a te méhednek gyümölcse, és a te földednek gyümölcse, a te teheneidnek fajzások, és a te juhaidnak nyájok.
19. Átkozott lészesz mikor bémenéndesz, és átkozott lészesz mikor kimenéndesz.
20. Bocsát az Úr te reád * átkot, romlást és veszedelmet mindenben, valamit kezdesz vagy cselekeszel; mígnem eltöröltetel, és gyorsasággal elvessz a te cselekedetidnek gonoszságáért, melyek által elhagytál engemet. * Bir. 2, 15.
21. Hozzád ragasztja az Úr a * döghalált, míg megemészt téged arról a földről, melyre bémenéndesz, hogy örökségűl bírjad azt. * 3 Móz. 26, 16. Ezék. 14, 21.
22. Megver téged az Úr szárazbetegséggel, hidegleléssel. * gyulasztó és izzasztó betegséggel, aszálylyal, szárazsággal és ragyával: és mind addig kergetnek ezek téged, míg elveszéndesz. * 3 Móz. 26, 16.
23. És lesznek a te egeid, melyek vagynak fejed felett, olyanok mint * az ércz, és a föld, mely te alattad vagyon, mint a vas. * rész 11, 17. 3 Móz. 26, 19.
24. Az Úr az eső helyében a te földedre ád port és hamvat: az égből száll reád mind addig, míg teljességgel elveszéndesz.
25. Az Úr a te ellenségeid előtt megver * téged; egy úton mégy ki ő reá, és hét úton szaladsz ő előtte, és lészesz a föld minden országainak csudájára. * 3 Móz. 26, 17.
26. Lészen annakfelette a te * holttested eledele minden égi madaraknak és a föld vadainak, és nem lészen a ki elűzné azokat. * Préd. 6, 3. Ésa. 14, 19. 20.
27. Megver téged az Isten Égyiptomnak * fekélyével és sülylyel, varral és viszketeggel, melyekből meg nem gyógyíttathatol. * 2 Móz. 9, 9.
28. Megver téged az Isten * balgatagsággal és vaksággal, és szívednek búsulásával; * Róm. 1, 28.
29. És tapogatni fogsz délben, miképen tapogat a vak a setétségben: és szerencsétlen lészesz a te útaidban, és lészesz erőszak és bosszúság szenvedő minden időkben, és nem lészen megszabadító.
30. Feleséget jegyzesz magadnak, és más férjfiú hál azzal: házat építesz, és nem lakol benne: szőlőt ültetsz, és nem veszed annak hasznát.
31. A te ökröd szemed előtt megölettetik, és nem eszel abban: a te szamarad elragadtatik előled, és nem tér meg hoz-

zád: a te barmaid ellenségeidnek adattatnak, és nem lesz megszabadítód.

32. A te fijaid és leányaid adattatnak más népnek, és a te szemeid látni fogják és megepednek azok miatt egész napon, és nem lészen erősség a te kezedben.

33. A te földednek gyümölcsét, és minden munkádat megeszi * oly nép, melyet nem esmértél, és lészesz megromlott és megnyomoríttatott minden időben. * Bir. 6, 3—5.

34. És álmélkodni fogsz azokon, melyeket látni fognak a te szemeid.

35. Megver téged az Úr gonosz kelésekkel a te térdeidben, és keresztcsontaidban, annyira hogy meg nem gyógyíttathatol, talpadtól fogva mind tetédig.

36. Az Úr elviszen * téged és a te Királyodat, a kit választasz magadnak, oly nép közé, melyet nem esmértél sem te, sem a te atyáid, és tisztelsz ott idegen isteneket, fát és követ.
* rész 4, 27. 28. Jer. 16, 13. 39, 6—9.

37. És lészesz álmélkodásra, * példabeszédre és csúfságra minden népeknek, a melyek közé viszen téged az Úr. * Jer. 24, 9.

38. Sok magot viszel ki a mezőre, de keveset * takarsz bé: mert megemészti azt a sáska. * Mik. 6, 15. 16. Hag. 1, 6.

39. Szőlőket ültetsz és azokat míveled, de bort nem iszol, és nem szedsz: mert megemészti azt a féreg.

40. Olajfáid lésznek néked minden határidban; de olajjal magadat nem kened: mert * elhúll a te olajfádnak gyümölcse. * Jóel 1, 10.

41. Fiakat és leányokat nemzesz, de nem lésznek tiéid; mert fogságra vitetnek.

42. Minden fádat, és földednek minden gyümölcsét megemészti a sáska.

43. A jövevény, mely közötted *vagyon*, ellened felnevekedik; te pedig felette igen alászállasz.

44. Ő fog néked kölcsönt adni, és te nem fogsz kölcsönt néki adni: ő * fő lészen, te pedig fark lészesz. * vers 13.

45. Szállanak pedig reád mind ez átkok, és téged kergetni fognak, és hozzád ragaszkodnak, míglen elvessz. Annakokáért mert nem engedtél a te Urad Istened szavának, hogy megőrizněd az ő parancsolatit és az ő rendeléseit, melyeket parancsolt néked.

46. És lésznek *ez átkok* te közötted jegyűl és csudáúl, és a te magod között mind örökké.

47. Annakokáért, mert nem tisztelted a te Uradat Istenedet szívednek örömében * és vígságában, mivelhogy mindennel bővölködtél. * rész 16, 11. 15. 26, 11.

48. És szolgálsz a te ellenségeidnek, kiket bocsátánd * az Úr ellened, éhen és szomjan, mezítelen és minden állatnak szükségében: és vasigát vet a te nyakadra, míglen elveszt téged.
* Jer. 5, 15. 6, 22.

49. Hoz az Úr ellened népet * messzünnen, a földnek utolsó részéről, nem külömben a mint repűl † a sas; oly népet, a kinek nyelvét nem érted.
* Jer. 5, 15. † Siral. 4, 19.

50. Szemtelen népet, ki nem * tiszteli a vén embert, és a gyermeknek nem kedvez. * Siral. 5, 12, 13.

51. És megemészti a te barmodnak tenyészését és a te földednek gyümölcsét, mígnem elvessz: mely nem hágy néked a te gabonádban, borodban, olajodban, és a te teheneidnek fajzásában, juhaidnak nyájában, mígnem elveszt téged.

52. És körűlvészen téged minden városaidban, míglen leomolnak a te magas és erős kőfalaid, melyekben bízol, minden te földedben; körűlvészen, *mondom*, téged minden városaidban és minden földedben, melyet a te Urad Istened adott néked.

53. És megeszed a te méhednek gyümölcsét, a te fijaidnak * és leányaidnak húsokat, melyeket a te Urad Istened adott néked, a megszálláskor és a megszorításkor, melylyel a te ellenséged téged megszorongat.
* 2 Kir. 6, 28. 29. Siral. 4, 10.

54. A te közötted való gyenge és kedvére nevekedett férjfiúnak irigy lészen a szeme az ő attyafiára, és az ő szerelmes feleségére, és megmaradott fijaira, a kik megmaradtak;

55. Hogy ne adjon azok közűl senkinek az ő fijainak húsokban, melyeket megeszik; mivelhogy semmi annál egyéb nem maradott a megszálláskor és a megkörnyékezéskor, melylyel megkörnyékez téged a te ellenséged minden városaidban.

56. A gyenge és kedvére nevekedett asszony te közötted, (ki az ő lábának is talpát csak alig bocsátotta a földre, a nagy gyönyörűségben való lakás és gyengeség miatt) irigy lészen az ő szerelmes férjére és az ő fijára, és az ő leányára.

57. Az ő apró gyermekeire is irígy lészen, melyek tőle származnak, és az ő fijaira, kiket szülénd: mert * megeszi

őket a nagy szükség miatt titkon a megszálláskor, a szorongatáskor, melylyel megkörnyékez téged ellenséged a te városaidban. * vers 53.

58. Hogyha meg nem őrizénded, és bé nem teljesíténded e törvénynek minden ígéit, melyek meg vagynak írva e könyvben, hogy féljed e dicsőséges és rettenetes nevet, *tudniillik,* a te Uradat Istenedet:

59. Csudálatosképen megöregbíti az Úr a te csapásaidat, és a te magodnak csapásait, nagy és maradandó csapásokat, gonosz betegségeket és szüntelen valókat.

60. És reád fordítja Égyiptomnak minden * betegségét, melyektől féltetted magadat, és ugyan hozzád ragadnak azok. * vers 27. rész 7, 15. 2 Móz. 9, 9.

61. Minden betegséget és minden csapást, mely e törvénynek könyvében nincsen megírva, hoz reád az Úr, mígnem elveszt téged.

62. És kevesen maradtok * ti, kik annak előtte sokan † voltatok mint az égnek csillagai: mert nem engedtél a te Urad Istened beszédének.
* rész 4, 27. † rész 10, 22.

63. És miképen örvendezett az Úr rajtatok, jól cselekedvén veletek, és megsokasítván titeket: a képen örvendezni fog az Úr rajtatok, * elvesztvén és eltörölvén titeket: és kigyomláltattok arról a földről, melyre te bémégy hogy örökségűl bírjad azt. * Péld. 1, 26.

64. És elhint * téged az Úr minden népek közé a földnek egyik végétől fogva a földnek másik végéig: és tisztelni fogsz ott idegen isteneket, kiket sem te nem esmértél, sem a te atyáid, fát és követ. * rész 4, 27. 28.

65. A pogányok között is nem nyugszol meg, és nem lészen lábad talpának nyugodalma: mert ád ott az Úr néked rettegő * szívet, és szemeidnek fogyatkozását, és lelkednek keserűségét.
* 3 Móz. 26, 17. 36.

66. És lészen a te életed kétséges előtted; és rettegni fogsz éjjel és nappal, és életedet nem hiszed.

67. Reggel azt mondod: Ki tudja, ha estvét érjük? és estve azt mondod: ki tudja, ha reggelt érjük? a te szívednek rettegése miatt, melylyel rettegsz, és a te szemeidnek látása miatt, melyet látándasz.

68. És visszaviszen téged az Úr Égyiptomba hajókon, azon az úton, melyről * szólottam néked, hogy többé nem látnád azt: és áruljátok magatokat a ti ellenségeiteknek szolgáúl és szolgálóleányúl, de nem lészen ki megvegyen. * rész 17, 16.

XXIX. RÉSZ.

Az Isten Szövetségének megújítása.

Ezek a szövetségnek ígéji, melyeket parancsolt az Úr Mózesnek, hogy szövetséget tenne az Izráel fijaival Moábnak földén, ama szövetség kivűl, melyet tett vala velek a * Hóreb hegyén.
* rész 5, 2. 3.

2. Annakokáért szólítá Mózes az egész Izráelt, és monda nékik: Tennenmagatok * láttatok mindeneket, melyeket cselekedett az Úr szemeitek előtt az Égyiptom földében Faraóval és minden ő szolgáival, és minden ő földével:
* 2 Móz. 19, 4.

3. A nagy * kísérteteket, melyeket láttak a te szemeid, a jegyeket és ama nagy † csudákat. * rész 4, 34. 7, 19. 8, 2. 3.
† 2 Móz. 14, 21—28, 17, 5. 6.

4. Mindazáltal nem adott * az Úr néktek szívet a megértésre, és szemeket a látásra, és füleket a hallásra, mind e mai napig. * Ésa. 6, 9. 10.

5. És vezérlettelek titeket * negyven esztendeig a pusztában: meg nem koptak a ti ruháitok rajtatok, és a te sarud is nem kopott meg lábaidon. * rész 8, 2. 4.

6. Kenyeret * nem ettetek, sem bort és valami részegítő italt nem ittatok, hogy megtudnátok, hogy én vagyok a ti Uratok Istentek. * rész 8, 3.

7. És jutottatok e * helyre: és kijöve Sihon, Hesbonnak Királya, és Og Básánnak Királya előnkbe ütközetre: és megvertük őket. * 4 Móz. 21, 23. 33.

8. És elbírtuk az ő földöket, és adtuk azt örökségűl a Rúben * és Gád nemzetséginek, és a Manasse félnemzetségének.
* 4 Móz. 32, 33.

9. Őrizzétek meg azért a Szövetségnek ígéit és a szerint cselekedjetek, hogy szerencsés legyen minden dolgotok, melyet cselekesztek.

10. Ti állotok most mindnyájan a ti Uratok Istentek előtt, a ti nemzetségeitek Fejedelmei, a ti Véneitek, és a ti előttetek járók, az Izráelnek minden férjfiai.

11. A ti kicsinkéitek, * feleségeitek és jövevényeitek, kik lakoznak a te táborodban, mind favágóid, mind vízmerítőid:
* rész 31, 12.

12. Hogy a te Uraddal Isteneddel szövetséget tégy, az ő esküvésével megerősített igéret szerint, mely szövetséget a te Urad Istened ma szerez te veled.

13. Hogy válaszszon téged ma ő magának * népévé: és ő legyen néked Istened, a miképen szólott néked; és a miképen megesküdt † a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.
*rész 28, 9. † 1 Móz. 17, 7. 8.

14. És nem csak ti * veletek szerzem én e szövetséget, és ez esküvést:
*rész 5, 3.

15. Hanem azzal *először,* a ki vagyon itt velünk, és áll e mai napon a mi Urunk Istenünk előtt: azután azzal is, a ki nincsen e mai napon itt velünk.

16. (Mert ti tudjátok miképen laktunk Égyiptomnak földében, és mimódon jöttünk által a pogányok között, a kiken általjöttetek.

17. És láttátok az ő utálatosságokat és bálványaikat, fát és követ, ezüstöt és aranyat, a melyek vagynak nálok.)

18. Meglássátok, hogy ne legyen közöttetek férjfiú vagy asszony, vagy cseléd, vagy nemzetség, kinek szíve elfordítsa magát e mai napon a mi Urunktól Istenünktől, hogy menne e pogánynépek isteneinek tiszteletére: Ne legyen köztetek * méreg és ürömtermő gyökér.
*Csel. 8, 23. Zsid. 12, 15.

19. És olyan, a ki mikor hallándja ez átoknak igéit, magát mindazáltal boldognak állítsa, az ő szívében ezt mondván: Békesség lészen nékem, ha szintén az én szívemnek * gondolatjában járándok is, hogy a szomjúhozóból részegessé legyen. *Jer. 44, 17. 18.

20. Nem akar az Úr kedvezni ez ilyen embernek: mert akkor az Úrnak búsulása, és az ő haragja felgerjed az olyan ember ellen, és száll arra minden átok, a mely megírattatott e * könyvben, és eltörli az Úr annak nevét az ég alól.
*rész 28, 15—68.

21. És kiválasztja az Úr azt veszedelemre, az Izráelnek minden nemzetségei közűl, a szövetségnek minden átkai szerint, melyek megírattak e törvénykönyvben.

22. És ezt fogja mondani a ti utánnatok való nemzetség, a ti fijaitok, kik támadnak ti utánnatok, és a jövevény, a ki jövénd messze földről, mikor látni fogják e földnek csapásait, és az ő nyomorúságait, melyekkel megnyomorította azt az Úr·

23. (Mert kénkő és só égeti meg minden ő földöket, annyira hogy nem vetik azt bé: semmit nem terem, és semmi fű nem nevekedik rajta, mint Sodomának, * Gomorának, Admának és Séboimnak elsülyesztett helyén, melyeket az Úr elsülyesztett búsulásában és haragjában.) *1 Móz. 19, 25.

24. Azt fogják *mondom* mondani minden népek: Miért cselekedett * az Úr így ezzel a földdel? Micsoda nagy búsulás és nagy harag ez? *1 Kir. 9, 8. 9. Jer. 22, 8. 9.

25. És ezt fogják mondani: Azért mert elhagyták az ő attyok Urának Istenének szövetségét, melyet tett velek, mikor kihozná őket Égyiptomnak földéből.

26. És elmenvén tiszteltek idegen isteneket, és leborúltak azok előtt az istenek előtt, kiket nem esmértek volt, és a kik semmi jóval soha nem voltak nékik.

27. És felgerjedett az Úrnak búsulása a földre; hogy reá hozná mind az átkot, mely meg vagyon írva e könyvben.

28. És kigyomlálta őket az Úr az ő földökről haragjában, búsulásában, és nagy indulatjában; és vetette őket más földre, a mint most megtetszik.

29. A titkok * a mi Urunknál Istenünknél vagynak: a kinyilatkoztatott dolgok miéink és a mi fiainké mind örökké; hogy e törvénynek minden igéit bételjesítsük.
*Péld. 25, 2.

XXX. RÉSZ.

Vígasztaltatások a megtérőknek: közel vagyon hozzánk a mit kíván Isten.

Mindazáltal mikor bételjesednek rajtad mind * ezek, az áldás és az átok, melyet elődbe adtam néked; ha megemlékezéndel elmédben minden pogánynépek között, a kik közé veténd téged a te Urad Istened; *rész 28, 2—68.

2. És megtérvén a te Uradhoz Istenedhez, * engedsz az ő szavának mind a szerint, a mint én parancsolom néked e mai napon, te, és a te fijaid, teljes szívedből és teljes lelkedből:
*rész 4, 30. 3 Móz. 26, 40—42.

3. Visszahozza * az Úr a te Istened foglyaidat, könyörülvén rajtad, és hozzád fordulván, öszvegyüjt † téged minden népek közűl, a kik közé elhintett vala téged a te Urad Istened.
*Neh. 1, 8. 9. † Jer. 32, 37.

4. Ha az égnek * utolsó részére vitetnél is, onnét is öszvegyüjt téged az Úr a te Istened, és onnét is felvészen téged. *Neh. 1, 9.

5. És visszahoz téged a te Urad Istened arra a földre, melyet bírtak a te atyáid, és bírni fogod azt; és jól tészen veled, és inkább megsokasít téged, hogynem mint a te atyáidat.

6. És körűlmetéli * a te Urad Istened szívedet, és a te magodnak szívét: hogy

szeressed a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, a te életedért. *Jer. 32, 39. Ezék. 11, 19. Róm. 2, 29.

7. Bocsátja pedig a te Urad Istened mind ez átkokat ellenségeidre és gyűlölőidre, a kik üldöztek téged.

8. Te annakokáért megtérj, és engedj az Úr szavának, és teljesítsd meg minden parancsolatit, melyeket én parancsolok néked ma.

9. És bővölködővé tészen téged a te Urad Istened kezeidnek minden munkájában, a te méhednek gyümölcsében, a te barmodnak tenyészésében, és a te földednek gyümölcsében, a te jódra: Mert megtér az Úr, hogy vígadjon rajtad, néked jódra, miképen örvendezett a te atyáidon.

10. De úgy mindazáltal, ha engedéndesz a te Urad Istened szavának, megőrizvén az ő parancsolatit és az ő végzéseit, melyek megírattattak e törvénynek könyvében, és ha megtéréndesz a te Uradhoz Istenedhez teljes szívedből és teljes lelkedből.

11. Mert e parancsolat, melyet parancsolok én ma néked, nem * titkoltatott el tőled, sem távol nincsen. *Ésa. 45, 19.

12. Nem a mennyekben vagyon, hogy azt mondanád: Kicsoda hág fel érettünk a mennyekbe, * hogy alá hozná azt nékünk és arra minket megtanítana, hogy bételjesítsük azt? *Róm. 10, 6.

13. Sem a tengeren túl nincsen hogy azt mondanád: Kicsoda megyen által érettünk a tengeren, hogy előhozná azt nékünk és megtanítana minket arra, hogy bételjesítsük azt?

14. Hanem felette közel *vagyon* hozzád ez * íge; a te szádban és szívedben, hogy bételjesítsed azt. *Róm. 10, 8. 9.

15. Meglássad, ímé adtam néked elődbe ma életet * és jót: ismét halált és gonoszt. *rész 11, 26—28. vers 15.

16. Mikor *tudniillik* én néked parancsolom ma, hogy szeressed a te Uradat Istenedet, hogy járj az ő útaiban, és őrizzed az ő parancsolatit, végzéseit és az ő ítéleteit: hogy élj és megsokasíttassál, és megáldjon téged a te Urad Istened a földön, melyre bémégy, hogy örökségűl bírjad azt.

17. Hogyha elfordulánd a te szíved, és nem * engedéndesz: és ha elhajolván, leborulándasz idegen istenek előtt, és tiszteléndeď azokat: *rész 28, 15.

18. Tudtotokra adom ma néktek, hogy általán fogva elvesztek: nem éltek sok ideig azon a földön, melyre a Jordánon általkelvén, mégy, hogy örökségűl bírjad azt.

19. Bizonyságúl hívom ellenetek ma a mennyet * és földet, hogy † életet és halált adtam előtökbe, áldást és átkot: válaszd annakokáért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod.
*rész 4, 26. Ésa. 1, 2. †vers 15.

20. Hogy szeressed a te Uradat Istenedet, és hogy engedj az ő szavának, és ragaszkodjál hozzá: mert ő a te életed és a te életednek * hosszúsága: hogy lakozzál azon a földön, melyről megesküdt az Úr a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy nékik adná azt. *rész 4, 40. 5, 33.

XXXI. RÉSZ.

Mózes búcsuzik: Megvétele a Kanaán földének. Elolvasása a Törvénynek.

Azután mikor Mózes előállván, ez ígéket megmondotta volna az egész Izráel népének.

2. Monda nékik: Száz és húsz esztendős vagyok most, nem járhatok ezután sem ki, sem bé: annakfelette az Úr ezt mondá * nékem: E Jordánon nem mégy által. *rész 3, 26. 27. 4 Móz. 27, 12—14.

3. A te Urad Istened megyen által előtted, ő veszti el a Pogányokat előtted, és bírod azokat; Jósué * megyen által előtted, a miképen megmondotta az Úr. *rész 3, 28. 4 Móz. 27, 18—22.

4. És a képen cselekeszik azokkal az Úr, a miképen cselekedett Sihonnal * és Oggal, az Emoreusok Királyival, és azoknak földökkel, a kiket elveszte.
*4 Móz. 21, 24. 25.

5. Mikor azért adándja az Úr azokat kezetekbe: akkor mindenestől fogva cselekedjetek velek a parancsolat szerint, a mint * megparancsoltam néktek.
*rész 7, 1—5.

6. Legyetek erősek és bátorítsátok meg magatokat; ne féljetek és ne rettegjetek tőlök: mert a te Urad Istened lészen, ki veled * elmegyen; nem hágy † el téged, sem el nem marad tőled.
*rész 7, 21. †Jós. 1, 5.

7. Szólítá azért Mózes Jósuét, és monda néki az egész Izráel népének szemei előtt: Légy erős és bátorítsd meg magadat: mert te mégy bé * e néppel a földre, melyért megesküdt az Úr az ő attyoknak, hogy jövendőre nékik adná azt: és te osztod el azt nékik örökségűl.
*rész 3, 28. Jós. 1, 6. 14, 1.

8. Az Úr pedig a ki előtted megyen, lészen te veled, el nem hágy téged, sem el nem marad tőled: ne félj * és ne rettegj!
*Jós. 1, 6. 9.

9. És minekutánna megírta volna Mózes a Törvényt, adá azt a Papoknak a Lévi fijainak, a kik viselik az Úr szövetségének * ládáját, és az Izráel minden Véneinek. *4 Móz. 4, 5. 15.

10. És megparancsolá nékik Mózes, mondván: Minden hetedik * esztendőben, a szabadság esztendejének idején, a sátoroknak innepében: *rész 15, 1.

11. Mikor eljövénd az egész Izráel, hogy megjelenjék a te Urad Istened előtt azon a helyen, melyet választánd: elolvassad e törvényt az egész Izráel előtt az ő hallásokra.

12. Gyűjtsd egybe a népet, férjfiakat és asszonyokat, a kicsinkéket és a te jövevényedet, ki a te kapuid között vagyon; hogy hallják és tanuljanak, és féljék a ti Uratokat Istenteket, és őrizzék meg, bételjesítvén e Törvénynek minden ígéit.

13. És azoknak fijai, a kik nem tudták e *Törvényt,* hallják és tanulják félni a ti Uratokat Istenteket mind addig, míg éltek azon a földön, melyre általkelvén a Jordánon, mentek, hogy örökségűl bírjátok azt.

14. És monda az Úr Mózesnek: Ímé elközelgettek a te napjaid, * hogy meghalj: hívjad Jósuét és álljatok a Gyülekezetnek sátorában, és parancsolatokat adok néki. Elméne azért Mózes és Jósué, és állának a Gyülekezet sátorában. *Ésa. 38, 1. 2 Pét. 1, 14.

15. És megjelenék az Úr a Sátorban, felhőnek oszlopában, a sátornak ajtaja felett.

16. És monda az Úr Mózesnek: Ímé te elaluszol a te atyáiddal egyetembe; azután felkelvén e nép paráználkodik idegen istenekkel a földön, melyre megyen hogy lakozzék azon; és elhágy engemet, és felbontja az én szövetségemet, melyet én ő vele szerzettem.

17. Annakokáért * felgerjed az én haragom ő ellene a napon, és elhagyom őtet, és elrejtem † az én orczámat ő előle: és megemésztetik, és sok nyavalyák és nyomorúságok találják őtet: és mondani fogja a napon: Avagy nem azért találták-é e sok nyavalyák *és nyomorúságok* engemet, hogy nincsen az én Istenem én közöttem? *2 Kir. 22, 13. † Ésa. 59, 2.

18. Én pedig valóba elrejtem * az én orczámat azon a napon az ő minden gonoszságáért, melyet cselekedéndik, hogy az idegen istenek után hajlott. *rész 32, 20.

19. Most annakokáért írjátok meg magatoknak ez * Éneket: és tanítsd meg arra az Izráel fijait, adjad azt szájokba, hogy legyen nékem ez Ének bizonyságúl az Izráel fijai ellen; *vers 16—18. 22.

20. Mert *ha* béviszem őtet arra a földre, melyről * megesküdtem az ő attyáinak, a téjjel és mézzel folyó földre: eszik pedig és megelégeszik és meghizlalja magát: akkor † hajol az idegen istenekhez és azokat tiszteli, felbosszant engemet, és felbontja az én szövetségemet. *2 Móz. 32, 13. 33, 1. 2. † Ésa. 1, 4.

21. Mikor pedig reá szállanak a sok nyavalyák és nyomorúságok: akkor ő előtte ez Ének bizonyság lészen, (mert el nem felejtődik ez *úgy,* hogy ne foroggjon az ő maradéka szájában) mert *jól* tudom az ő gondolatját, és mit cselekedjék * most is, minekelőtte bévinném őtet a földre, melyről megesküdtem. *Jós. 24, 14. 23. Ezék. 23, 8. 9. 19. 21.

22. Megírá azért Mózes azt * az Éneket azon napon, és megtanítá arra az Izráel fijait. *vers 16—19. rész 32, 1. 2.

23. Annakutánna parancsola Jósuénak * a Nún fijának, és monda: † Légy erős és bátorítsd meg magadat, mert te viszed bé az Izráel fijait arra a földre, melyről megesküdtem nékik: és én lészek te veled. *Jós. 1, 1. † Jós. 1, 6. 9.

24. Mikor pedig elvégezte volna Mózes e törvény ígéinek írását a könyvben, mind azoknak végéig:

25. Parancsola Mózes a Lévitáknak, kik viselik * vala az Úr szövetségének ládáját, mondván: *vers 9. Jós. 3, 6.

26. Vegyétek e törvénynek könyvét, és helyheztessétek azt a ti Uratok Istentek szövetsége ládájának * oldalában és legyen ott ellened bizonyságúl; *1 Kir. 8, 9. 2 Kir. 22, 8.

27. Mert én tudom engedetlenségedet, és kemény nyakadat. Ímé most is, holott még köztetek élek, az Úr * ellen engedetlenek vagytok, mennyivel inkább minekutánna meghalándok? *rész 9, 24.

28. Gyüjtsétek én hozzám a ti nemzetségeiteknek minden Véneit, és Fejedelmeiket, hogy szóljam az ő fülök hallására ez ígéket, és bizonyságúl hívjam * ellenek a mennyet és földet: *rész 30, 19. 32, 1.

29. Mert tudom, * hogy minekutánna meghalándok, megfertéztetitek magatokat, és eltértek az útról, melyet parancsoltam néktek: mely dologért jő reátok e veszedelem az utolsó napokon, mikor cselekedéndetek gonoszt

az Úrnak szemei előtt, bosszantván őtet
kezeiteknek csinálmányával. *vers 16.
30. Annakokáért szólá Mózes az egész
Izráel Gyülekezetinek füle hallására ez
Éneknek * ígéit, mind azoknak végéig.
*vers 19.

XXXII. RÉSZ.

Mózes Éneke.

Hallgassatok * Egek és szólok: és a
Föld hallgassa az én számnak *ékes be-
szédit.* *rész 31, 28. Ésa. 1, 2. Jer. 2, 12.
2. Csepegjen mint az eső az én tudo-
mányom, folyjon mint a harmat az én
beszédem, mint az esőnek csepjei a pá-
zsiton, és mint a záporeső a fűvön.
3. Mivelhogy az Úrnak nevét hirde-
tem, tulajdonítsatok * nagyságot a mi
Istenünknek. *Zsolt. 96, 7.
4. Annak a kősziklának, kinek csele-
kedete * tökéletes: mert néki minden
útai igazság; az erős hív Istennek, ki
hamisságot nem tud; ki igaz és † jó.
*Préd. 3, 14. †Zsolt. 145, 17. Dán. 4, 34.
5. Megfertéztette * magát a gonosz és
elfordult nemzetség az ő bűnével, mely
nem ő fijai † tulajdonsága.
*Ésa. 1, 2—4. †rész 28, 9.
6. Avagy ezzel kell vala-é fizetnetek
az Úrnak, bolond és esztelen nemzetség!
Avagy nem ő-é a te atyád, a ki megsza-
badított? Avagy * nem ő tett-é nagygyá,
és nem ő erősített-é meg *tégedet?*
*2 Móz. 14, 30. 31.
7. Emlékezzél meg a régi időkről, gon-
doljátok meg minden nemzetségnek esz-
tendeit? Kérdjed meg a te atyádat, és
megjelenti néked: a te Véneidet, és
megmondják néked.
8. Mikor a nagyságos Isten örökséges-
ket osztana * a népeknek, és mikor el-
széleszté az embereknek fijait, még ak-
kor a pogányoknak határokat elrendelé
az Izráel fijainak † számok szerint:
*Csel. 17, 24. 26. †Jer. 27, 5.
9. Mert az Úrnak öröksége az ő népe,
a Jákób néki sorssal jutott öröksége.
10. Találá őtet a puszta földön, és a
kietlenségnek iszonyú pusztájában; kö-
rűlvevé őtet, oktatá őtet, őrizé őtet mint
szemeinek fényét.
11. Mint a sas fészket rak, fijain ül,
kiterjeszti szárnyait, felveszi az ő fiját,
viseli azt szárnyain:
12. *Úgy* * az Úr ön maga hordozta
őtet: és nem volt vele idegen *nemzet-
ségnek* istene. *2 Móz. 40, 36—38.
13. Helyheztette őtet a magas * földre,
hogy enné a mezőknek gyümölcsét: és
a kősziklából is mézet szoptatott vele, és
olajt a kemény kőből. *Ésa. 58, 14.
14. A tehenek vaját és a juhoknak tejét,
a bárányoknak kövérivel, a Básán me-
zején termett kosoknak, a kecskebakok-
nak, és a gabona veséinek kövérivel
egybe: a szőlőnek is tiszta vérét ittad.
15. És minekutánna meghízott az Iz-
ráel, * Isten ellen rúgodozott: Meghíza-
kodtál, megkövéredtél, meggazdagodtál.
Elhagyá az Istent, ki felmagasztalta
vala őtet, és megutálá az ő megszabadí-
tásának † kőszikláját.
*rész 31, 20. Hós. 13, 6. †vers 6. 9.
16. Haragra indították őtet az idegen
istenek tiszteletivel; az utálatosságok
által bosszantották őtet.
17. Áldoztak az ördögöknek, * nem az
Istennek: oly isteneknek, kiket nem
ismértek; új isteneknek, kik közelről
jöttek, kiket nem rettegtek a ti atyáitok.
*2 Krón. 11, 15. Zsolt. 106, 37.
18. A kősziklárol, a ki szült téged, el-
felejtkeztél; elfelejtkeztél az erős Isten-
ről, a ki nemzett téged.
19. Mikor pedig azt látta volna az Úr,
megutálá haragjában az ő * fijait és
leányait. *vers 6.
20. És monda: Elrejtem az én orczá-
mat előlök, meglátom mint járnak vég-
re: mert elfordult * nemzetség ez, és oly
fiak, kikben semmi tökéletesség nincsen.
*rész 31, 18. Ésa. 1, 2—4.
21. Ők haragra indítottak engemet az
által, * a mi nem Isten, megharagították
engemet az ő hijábavalóságok által: én
is azért őket felingerlem † az által, a ki
nem én népem, a bolond nép által inger-
lem őket; *Jer. 2, 11. 5, 7. †Róm. 10, 19.
22. Mert tűz * gerjed az én búsulásom-
ban, és égni fog mind az alsó pokolig:
és megemészti a földet és annak gyü-
mölcsét, és felgyujtja a hegyeknek fun-
damentomait. *Jer. 15, 14. 17, 4.
23. Gyüjtök ő reájok *minden* * nyava-
lyákat: az én nyilaimat mind hozzájok
lövöldözöm. *rész 28, 22. 27—35.
24. Megemésztetnek * éhséggel, és el-
vesznek gyuladozó betegséggel, és keserű
halállal: a fenevadaknak is fogaikat
reájok bocsátom, a földön mászó kí-
gyóknak mérgekkel együtt. *rész 28, 53.
25. Kivűl megemészti őket a fegyver,
és az ő ágyasházokban a rettegés: az
ifjat is, a szűzet is, a csecsszopót is a
vén emberrel együtt.
26. Elvégeztem vala, hogy mindenes-
től * elveszessem őket, és emlékezeteket
eltöröljem e földről. *4 Móz. 14, 11—16.
27. Ha nem gondoltam volna az ellen-

ségnek haragját, és hogy az ő ellenségek kevélységekből ezt mondaná: A mi hatalmas kezünk, és nem az Úr cselekedte mind ezeket!

28. Mert tanács nélkül való nép, és nincsen bennek értelem.

29. Ha eszesek volnának, megértenék ezt; meggondolnák az ő utolsó * állapotjokat. *Luk. 19, 42.

30. Miképen kergetett volna * egy ő közűlök ezeret, és kettő mimódon üzhetne tízezeret, ha az ő † kősziklájok őket el nem adta volna és az Úr nem adta volna őket kézbe? *3 Móz. 26, 8. †vers 15.

31. Mert nem olyan a mi kősziklánk mint az ő kősziklájok: a mi ellenségeink is megítélhetik ezt!

32. Mert az ő szőlőtövök * Sodomának szőlőtövét meghaladja, és meghaladja Gomorának szőlőtöveit; az ő szőlejek mérgesek, keserű azoknak szőlőgerézdjek? *Ezék. 16, 49. 50.

33. A sárkányoknak mérge az ő borok, és áspis kigyóknak kegyetlen epéje!

34. Nemde nem eltétetve vagyon-é nálam? bépecsételtetett az én kincseim között?

35. Enyim a bosszúállás * és a fizetés: mikor ideje lészen, tántorogni kezd az ő lábok: mert közel vagyon az ő veszedelmeknek napja, és sietnek, a melyek reájok következnek: *Zsolt. 94, 1. Róm. 12, 19.

36. Mert bosszút áll az Úr az ő népéért, és az ő szolgáit megszánja, mikor látándja hogy elkölt erejek, és mind a fogoly, mind a * meghagyatott semmi. *2 Kir. 14, 26. 27.

37. És noha azt mondja: Hol vagyon az ő Istenek? a kőszikla, melyben reménységeket helyheztették?

38. A kiknek áldozatjoknak kövérit eszik vala, és kiknek borokat az italiáldozatban iszszák vala: Keljenek fel, segéljenek meg * titeket, és oltalmazzanak meg titeket! *Bir. 10, 14.

39. Mindazáltal lássátok meg, hogy én vagyok, és nincsen Isten * én kivűlem, én ölök † és elevenítek: én sebesítek és gyógyítok, és senki nincsen, a ki az én kezemből kiszabadíthasson. *rész 4, 35. Ésa. 45, 5. 18. 22. †1 Sám. 2, 6. Jób 5, 18. Jak. 4, 12.

40. Mikor felemeléndem az én kezemet az égre, és azt mondándom: élek * én örökké! *Jer. 22, 24. Dán. 12, 7.

41. Ha megélesítem az én fényes fegyveremet, és kezemet az ítéletre vetem: bosszút állok ellenségeimen, és az engem gyűlölőknek megfizetek.

42. Megrészegítem az én nyilaimat vérrel, és az én fegyverem megemészti *az ő húsokat:* a megölletteknek és foglyoknak vérekkel *részegítem meg fegyveremet,* hogy az én ellenségeimnek eleitől fogva való bűnökért bosszút álljak.

43. Örvendezzetek * Pogányok az ő népével, mert az ő szolgáinak † véreket megtorolja, és bosszút áll az ő ellenségein, és kegyelemmel béfedezi az ő földét és az ő népét. *Róm. 15, 10. †Jel. 19, 2.

44. Elméne azért Mózes és elmondá ez Éneknek minden igéit a népnek füle hallására, ő és Józsué * a Nún fija. *Jós. 1, 1. 2.

45. És elvégezé Mózes mondani mind ez igéket mind az egész Izráelnek.

46. És monda nékik: Vegyétek szívetekbe mind ezeket az igéket, melyekkel én bizonyságot teszek ellenetek e mai napon: és parancsoljátok meg fijaitoknak, hogy megőrizzék * és megtartsák e Törvénynek minden igéit; *rész 28, 1—14. 15—68.

47. Mert nem hijábavaló ige, hogy megutáltatnék tőletek; hanem ez a ti életetek, * és ez ige által hosszabbítjátok meg napjaitokat a földön, melynek bírására általmentek a Jordánon. *rész 30, 8—10, 15.

48. Ugyanazon napon szóla az Úr Mózesnek, mondván:

49. Menj fel az Abarim * hegyére, a Nébó hegyére, mely vagyon a Moáb földén, és a mely vagyon Jérikhó ellenében; és nézd meg a Kanaán földét, melyet én adok az Izráel fijainak örökségűl. *4 Móz. 27, 12—14.

50. És halj meg a hegyen, melyre felmégy, és takaríttassál a te népeidhez: a miképen megholt * Áron a te atyádfia a Hór hegyén, és takaríttatott az ő népeihez; *4 Móz. 33, 38.

51. Mivelhogy vétkeztetek ellenem az Izráel fijai között a * versengésnek vizénél, a Czin pusztájában Kádesnél: mert nem szentelétek meg engemet az Izráel fijai között. *4 Móz. 20, 2. 8. 10—13.

52. Meglátod ellenbe a földet: * de oda nem mégy arra a földre, melyet én adok az Izráel fijainak. *rész 34, 4.

XXXIII. RÉSZ.

Mózes testamentomtétele.

E pedig az áldás, melylyel * megáldá Mózes az Istennek embere az Izráel fijait, minekelőtte meghalna. *1 Móz. 49, 1—28.

2. És monda: Az Úr a Sinai hegyből jött, és Seir hegyéből támadott ezeknek: megvilágosodott a Páránnak hegyéből,

és eljött tízezer szentekkel: az ő jobbkeze
felől * tüzes törvény fénylik vala nékik:
* rész 5, 4. 2 Móz. 19, 18. 20, 1. 2.
3. És immár *igen* szereti a népeket, az
ő népének szentei vagynak a te kezedben:
azok is szerkesztették magokat lábaidhoz,
és hallgatják a te beszédidet.
4. *Tudniillik* a törvényt, melyet parancsolt
* nékünk Mózes: mely a Jákób
Gyülekezetinek † öröksége.
* 2 Móz. 19, 17. 20, 19. 21. † Zsolt. 147, 19. 20.
5. Mert *olyan* volt Izráelben *Mózes
mint a* Király, mikor öszvegyültek a
népnek fejei, és egyetembe az Izráel
nemzetségei.
6. Éljen Rúben és meg ne haljon: és
ne legyen számok az ő embereinek.
7. E volt pedig a Júdának áldása, és
monda: Hallgasd meg Uram a * Júdának
szavát, és az ő népéhez vigyed
haza őtet: az ő keze elégséges legyen
néki, mikor az ő ellensége ellen segítség
lészesz néki. * 1 Móz. 49, 10.
8. Léviről pedig monda: A te Thummimiddal
és Urimiddal megékesítetted
a férjfiat, a te szentedet, kit megkísértél
Massában, * mikor versengenének a
Mériba vizei mellett.
* 2 Móz. 17, 1—7. 4 Móz. 20, 2. 13.
9. Ki azt mondotta az ő attyának és
annyának: Nem láttam őtet: és az ő atytyafiait
nem esmérte, fijaival sem gondolt:
mert őrizték a te * beszédedet és szövetségedet
megtartották. * 2 Móz. 32, 26—29.
10. Tanítják * a te ítéletidre Jákóbot,
és a te törvényedre az Izráelt: jóillatú
füstöt tesznek a te orczád előtt; és egészen
égőáldozatot a te oltárodon.
* Mal. 2, 4—7.
11. Áld meg Uram az ő marháját, és
az ő kezeinek munkája legyen kedves
előtted: rontsd meg derékokat az ő reá
támadóknak, és *azoknak,* kik őtet gyűlölik,
hogy fel ne kelhessenek.
12. Benjáminról monda: Az Úrnak szerelme
a Benjámin, és lakozni fog bátorságosan
ő mellette, oltalmazván őtet
mindenkor, és az ő vállai közt lakozván.
13. Józsefről * pedig monda: Megáldattatott
az Úrtól az ő földe az égnek
gyönyörűségével a harmattal, és a mélységből
származó vizekkel.
* 1 Móz. 49, 22—26.
14. A nap melegségétől, és a holdnak
nedvességétől megérlelt gyönyörűséges
gyümölcsökkel.
15. És a régi hegyek teteinek gyönyörűségével,
és a régtől fogva való halmoknak
gyönyörűségével.
16. A földnek gyönyörűségével és gazdagságával:
és a * csipkebokorban lakozónak
jóakaratja szálljon Józsefnek fejére,
és az ő attyafiai közűl kiválasztatottnak
tetejére. * 2 Móz. 3, 2—4.
17. Mint a választott ökörnek ékessége,
az ő ékessége, és az ő szarvai olyanok,
mint az unikornisnak szarvai; azokkal
a népeket öklelدezi mind a földnek végéig;
és ezek az * Efraim tízezerei; és
a Manasse ezerei. * 1 Móz. 48, 1. 5.
18. És Zebulonról is monda: Örvendezz
Zebulon, mikor kimenéndesz: és
te Issakhár a te sátoraidban.
19. A népeket az *Isten* hegyére hívják,
és ott igazságnak áldozatját áldozzanak:
mert a tengereknek bőségét
szopják, és a fövénynek elrejtett kincseit.
20. És Gádról monda: Áldott az, ki
Gádot kiterjesztette: mint az oroszlán
úgy lakik *földében,* és *az ő ellenségének*
karját és tetejét megmarja.
21. És jó idején gondot visele magáról,
és a Törvényadótól * rendeltetett
örökségben marada: Azért elmenvén a
népnek Fejedelmeivel, az Úrnak igazságát
cselekeszi, és az ő ítéletét az Izráellel
együtt. * 4 Móz. 32, 33—36.
22. És Dánról monda: A Dán mint
az oroszlánnak kölyke, mely kiszökellik
Básánból.
23. És Nafthaliról monda: Óh Nafthali,
ki az Úrnak jóakaratjával és áldásával
teljes vagy, a napenyészetet és a
délt örökségűl bírjad!
24. És Áserről monda: Áldott a több
fiak felett Áser: az ő attyafiai előtt kedves
lészen, és megáztatja az ő lábait
olajban.
25. Vas * és érez a te saruid: és erős
hatalmas lészesz míg élsz. * rész 8, 9.
26. Nincsen hasonló ez Istenhez, óh
Izráel! ki az egekben ül a te segítségedre,
és az ő nagyságos volta a * felső
felhőkben. * Zsolt. 18, 10. 11. Ésa. 19, 1.
27. Oltalmad legyen az örökkévaló Isten,
alattad legyenek az ő örökkévaló
karjai: ki a te ellenségedet előtted kiűzze,
és azt mondja: Veszesd el *ellenségeidet!*
28. Hogy lakozzék * bátorsággal az
Izráel † egyedűl, a Jákób forrása a gabonának
és bornak földében: az ő egei
is csepegtessenek néki harmatot.
* Jer. 23, 6. † 4 Móz. 23, 9.
29. Boldog vagy Izráel! kicsoda
olyan * nép mint te; oltalmaztatol az
Úr által, a te segítségednek paizsa
által, ki a te dicsőségednek fegyvere?
Aláztassanak meg a te ellenségeid

előtted, és te azoknak magasságait tapodjad. * rész 32, 9—14. Zsolt. 147, 19. 20.

XXXIV. RÉSZ.

Meghal Mózes: eltemettetik Istentől: siratják őtet az Izráeliták: Jósué állattatik helyébe.

Felméne annakokáért Mózes * a Moáb mezőségéről a Nébó hegyére, a halomnak tetejére, mely vagyon Jérikhó városának ellenében: és megmutatá néki az Úr az egész földet, *tudniillik* Gileádot mind Dánig. * rész 32, 49. 50.

2. És az egész Nafthali, Efraim és Manasse földét, az egész Júda földét, mind az utolsó tengerig.

3. És a dél felől való tartományt, és a lapáczot, Jérikhónak a pálmafák * városának völgyét, mind Soárig. * Bír. 1, 16.

4. És monda néki az Úr: Ez a föld, melyről megesküdtem * Ábrahámnak, Izsáknak, Jákóbnak, mondván: A te magodnak adom azt: Megmutattam azt, hogy látnád szemeiddel, † de oda bé nem mégy. * 1 Móz. 12, 7. 28, 13. † rész 32, 52.

5. Annakokáért meghala ott Mózes az Úrnak szolgája a Moáb földén, az Úrnak beszéde * szerint. * rész 32, 48—50.

6. És eltemeté őtet az Úr egy völgyben a Moáb földén, Beth Péor ellenébe: és senki sem tudja az ő temetésének * helyét mind e mai napig. * Júd. vers 9.

7. Mózes pedig száz és húsz * esztendős vala, mikor meghala: nem homályosodott vala meg az ő szeme, sem el nem fogyatkozott vala az ő ereje. * rész 31, 2.

8. És siratták az Izráel fijai Mózest, a Moáb mezőségében, harmincz * napig: és bételjesedének a Mózes siratásának, *azaz gyászolásának* napjai. * 1 Móz. 50, 3. 4 Móz. 20, 29.

9. Jósué a Nún fija pedig bételjesedék bölcseségnek lelkével: mert Mózes vetette vala * ő reá kezeit; és engedének néki az Izráelnek fijai, és úgy cselekedének, a mint parancsolta vala az Úr Mózesnek. * 4 Móz. 27, 18—21.

10. És nem támadott azután Izráelben olyan Próféta mint Mózes, kit esmért volna az Úr színről * színre. * 2 Móz. 33, 11. 4 Móz. 12, 8.

11. Minden jegyekben és csudákban, melyekért küldötte * vala őtet az Úr, hogy azokat cselekedné Égyiptomnak földében Faraó előtt, minden ő szolgái előtt és az ő egész földe előtt. * 2 Móz. 4, 21.

12. És minden hatalmas * cselekedetben, és minden nagy rettenetességben, melyeket cselekedett Mózes az egész Izráelnek szemei előtt. * 2 Móz. 14, 21. 27. 15, 23. 25.

JÓSUÉ KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Parancsol Isten Jósuénak, Jósué a népnek.

És lőn Mózesnek az Úr szolgájának halála * után, szóla az Úr Jósuénak a † Nún fijának, ki Mózes szolgája vala, ezt mondván: * 5 Móz. 34, 5. † 2 Móz. 33, 11. 4 Móz. 13, 9. 17. 5 Móz. 1, 38.

2. Mózes az én * szolgám megholt: Most annakokáért kelj fel, és menj által a Jordán vizén, te és mind ez a nép arra a földre, melyet én adok nékik, az Izráel fijainak. * 5 Móz. 34, 5. 10. 11.

3. Minden helyet, melyet a ti lábatoknak talpa megnyom, néktek adtam, a miképen szólottam * Mózesnek. * 2 Móz. 3, 8. 5 Móz. 1, 7. 8. 31, 6—8.

4. A pusztától és e Libánustól fogva a nagy folyóvízig, *tudniillik*, az Eufrátes folyóvízig; a Hitteusoknak egész földök a nagy tengerig napnyugot felől lészen a ti határotok.

5. Meg nem áll senki előtted életednek minden napjaiban, miképen voltam Mózessel, úgy lészek te * veled is, el nem hagylak téged, sem el nem maradok tőled. * 5 Móz. 31, 6—8.

6. Bátorítsd meg és erősítsd meg magadat: mert te cselekeszed, hogy e nép bírja * azt a földet, melyről megesküdtem az ő attyaiknak, hogy nékik adnám azt. * 5 Móz. 1, 38.

7. Annakokáért bátorítsd meg és erősítsd meg magadat igen, hogy eszesen cselekedjél mind a törvény szerint, melyet parancsolt néked Mózes az én szolgám; attól se jobbkézre se balkézre ne hajolj, hogy jó * szerencsésen cselekedjél mindenekben, a melyekre menéndesz. * 5 Móz. 28, 1.

8. El ne távozzék e Törvénynek könyve a te szádtól, hanem gondolkodjál arról éjjel * és nappal, hogy megőrizzed, és cselekedjél mind a szerint, a mint meg vagyon írva abban: mert akkor lésznek szerencsések a te útaid, és akkor lészesz boldog. * Zsolt. 1, 2. 3.

9. Avagy nem parancsolám-é meg néked? * Bátorítsd meg és erősítsd meg magadat, meg ne iszonyodjál se meg ne rettenj: mert veled † vagyon a te Urad Istened mindenekben, a melyekre menéndesz. *vers 7. †5 Móz. 31, 7. 8.

10. Azokáért megparancsolá Jósué a nép Fejedelmeinek, ezt mondván:

11. Menjetek által a táboron, és hagyjátok meg a népnek, mondván: Készítsetek magatoknak útra való eleséget: mert harmadnap mulva általmentek ti e Jordán vizén, hogy bémenjetek a földnek bírására, melyet a ti Uratok Istentek ád néktek, hogy bírjátok.

12. A Rúben és Gád nemzetségének pedig, és a Manasse félnemzetségének szóla Jósué, ezt mondván:

13. Megemlékezzetek a dologról, melyet parancsolt * néktek Mózes az Úrnak szolgája, mondván: A ti Uratok Istentek megnyugodott titeket, és néktek adta ezt a földet. *4 Móz. 32, 20—33.

14. A ti feleségeitek, a ti apró gyermekeitek, és a ti barmaitok maradjanak e földön, melyet * adott néktek Mózes a Jordán vizén innét: ti pedig fegyveres kézzel menjetek által a ti atyátokfiai előtt mindnyájan, kik közűletek erősek, és segéljétek meg őket; *4 Móz. 32, 33—37.

15. Míg megnyugotja az Úr a ti atyátokfiait is, mint titeket, és bírják ők is a földet, melyet a ti Uratok Istentek ád nékik; és akkor térjetek vissza birodalmatoknak földébe, és bírjátok azt, melyet adott néktek Mózes az Úrnak szolgája, napkeletről innét a Jordán vizén.

16. És felelének Jósuénak, mondván: Mindeneket, valamelyeket parancsoltál nékünk, megcselekeszünk, és valahová küldesz minket, oda megyünk.

17. Szintén a mint engedtünk Mózesnek, úgy engedünk néked: csakhogy legyen a te Urad Istened veled, a miképen volt * Mózessel. *5 Móz. 34, 10. 12.

18. Valaki ellene jár a te szádnak, és nem engedénd beszédidnek: mind azoknak, melyeket parancsolándasz néki, megölettessék; csakhogy bátorítsd és erősítsd meg magadat.

II. RÉSZ.

A kémek Jérikhóban Ráháb által megszabadulnak.

Elküldött vala pedig Jósué a Nún fija két férjfiú kémeket Sittimből titkon, mondván: Menjetek el, és vegyétek jól eszetekbe azt a földet, és Jérikhót. Elmenvén annakokáért, bémentek vala egy vendégfogadó * asszonynak házába, kinek neve vala Ráháb, és ott hálának. *Jak. 2, 25.

2. Mikor pedig megmondották volna ezt Jérikhó Királyának, mondván: Ímé férjfiak jöttek ide az éjszaka az Izráel fijai közűl, e földnek kémlelésére.

3. Akkor külde Jérikhó Királya Ráhábhoz, ezt mondván: Hozd ki a férjfiakat, kik bémentek hozzád, kik mentek a te házadhoz: mert az egész földet jöttek megkémlelni.

4. (Felvette vala pedig az asszony mind a két férjfiakat, és elrejtette őket.) Ki monda: Bizony jöttek vala hozzám férjfiak, de nem tudtam honnan valók voltak;

5. És minekelőtte a városnak kapui bézáratnának, a setétben azok a férjfiak kimentek, és nem tudom hová mentek: Menjetek utánok hamar, és megfoghatjátok őket.

6. Ő pedig felhágatta vala őket a házhéjára, és elrejtette * őket a lenpozdorjáiban, melyeket ő a házhéjára rakott vala. *2 Sám. 17, 18. 19.

7. És a férjfiak menének ő utánnok az úton, mely viszen a Jordán vizére mind a révig; a kaput pedig bézárlák egy kevés idő mulva azután, hogy kimenének azok, kik őket kergetik vala.

8. Minekelőtte pedig elaludtak volna *a kémek*, felméne az asszony hozzájok a házhéjára:

9. És monda a férjfiaknak: Tudom, hogy az Úr adta néktek ezt a földet: mert esett a ti tőletek való félelem mi reánk; és elolvadtak * e földnek minden lakói tőletek való féltekben. *rész 5, 1.

10. Mert hallottuk, miképen megszáraztotta az Úr a veres * tengernek vizét a ti orczátok előtt, mikor kijőnétek Égyiptomból: és mit cselekedtetek légyen az Emoreusok † két Királyainak, kik *voltak* a Jordán vizén túl, Sihonnak és Ognak, kiket megöltetek. *2 Móz. 14, 21. †4 Móz. 21, 24—35.

11. Melyet mikor meghallottunk, elolvadott a mi szívünk és meg nem maradt a bátorság senkiben a ti orczátok miatt: mert a ti Uratok Istentek az Isten * fenn az égben és alatt a földön. *5 Móz. 4, 39.

12. Most annakokáért esküdjetek meg, *kérlek*, nékem az Úrra: mert irgalmasságot cselekedtem veletek, hogy cselekesztek irgalmasságot ti is az én atyámnak házával, és adtok nékem erről bizonyos jelt.

13. Hogy elevenen megtartjátok az én atyámat, az én anyámat, az én atyámfiait, hugaimat, néneimet, minden marhájokat, és megmentitek a mi lelkeinket a haláltól.

14. Mondának néki a férjfiak: A mi lelkünk legyen ti érettetek a halálban, de úgy, ha ki nem jelentitek a mi beszédinket: és lészen, mikor nékünk adándja az Úr ezt a földet, hogy irgalmasságot és igazságot cselekedjünk veled.

15. Alábocsátá annakokáért őket kötélen az ablakon, (mert az ő háza vala a város kőkerítésének falában; és ő a kőkerítésben lakik vala.)

16. És monda nékik: E hegyre menjetek, hogy valamiképen elő ne találjanak azok, kik keresnek titeket: és elbúván ott legyetek három napon, míg visszatérnek azok, kik nyomoznak titeket, és annakutánna menjetek a ti útatokon.

17. És mondának néki a férjfiak: Ártatlanok lészünk mi ez esküvéstől, melylyel minket megesküdtettél.

18. Ímé mikor béjövünk mi e földre, e veres fonalból csinált kötelet kösd ki az ablakon, a melyen alábocsátottál minket; annakfelette a te atyádat és anyádat, a te atyádfiait és az atyádnak minden cselédjét gyüjtsed hozzád e házba.

19. Lészen pedig, hogy ha valaki kijövénd a te házadnak ajtain: annak vére az ő fején lészen, mi pedig ártatlanok lészünk: valaki lészen te veled e házban, annak vére legyen a mi * fejünkön, ha valakinek keze lészen azon. *Máté 27, 25.

20. Ha pedig kijelenténded a mi beszédünket: üresek lészünk ettől * az esküvéstől, a melylyel megesküdtettél minket. *vers 14.

21. És az asszony felele: A mint szólottatok, úgy legyen. Akkor elbocsátá őket, és elmenének: és kiköté a veres fonalból csinált kötelet az ablakon.

22. Elmenvén pedig jutának a hegyre, és ott lőnek * három nap, míg megtérének a † keresők, kik keresék őket minden útakon, de nem találák meg. *vers 16. † vers 3. 5.

23. Megtérvén annakokáért, a két férjfiak, minekutánna alájövének a hegyről, általmenének *a Jordánon,* és jutának Jósuéhoz * a Nún fijához; és megbeszélének néki mindeneket, melyek történtek vala ő rajtok. *vers 1.

24. És mondának Jósuénak: Kezünkbe adta az Úr mind az egész földet, mert elolvadtak * a földnek minden lakói, a tőlünk való félelem miatt. *vers 9.

III. RÉSZ.

Az Izráel népe száraz lábbal általmegyen a Jordánon.

Felkele azért Jósué jó reggel, és elindulának * Sittimből, és menének a Jordán vizéig, ő és mind az Izráelnek fijai; és meghálának ott minekelőtte általmennének. *rész 2, 1.

2. És lőn harmadnap után, általmenének a Hadnagyok a táboron.

3. És megparancsolák a népnek, mondván: Mikor látjátok a ti Uratoknak Istenteknek frigy * ládáját, és a Lévi nemzetségéből való Papokat, hogy viszik a *ládát:* ti is menjetek ki helyetekből, és menjetek a *láda* után; *2 Móz. 25, 10–16.

4. Úgy mindazáltal, hogy mérték szerint, úgymint kéteczer singnyi közbevetés legyen közöttetek és a láda között: közel hozzá ne menjetek, hogy eszetekbe vehessétek az útat, melyen kell mennetek: mert nem mentetek által azon az úton soha ez előtt.

5. Megmondotta vala pedig Jósué a népnek: Készítsétek hozzá magatokat: mert holnap az Úr közöttetek * csudákat cselekeszik. *vers 13. 16.

6. És monda ismét Jósué a Papoknak ilyen szóval: Vegyétek fel a frigy ládáját, és menjetek által a nép előtt: Felvevék annakokáért a frigy ládáját, és járának a nép előtt.

7. Mondotta vala pedig az Úr Jósuénak: E napon kezdlek * téged felmagasztalni az egész Izráelnek szemei előtt, hogy megtudják, hogy a miképen voltam † Mózessel, a képen lészek veled *is.* *rész 4, 14. † rész 1, 5. 17.

8. Te annakokáért parancsold meg a Papoknak, kik hordozzák a frigy ládáját, mondván: Mikor bémenéndetek a Jordán vizének szélibe, megálljatok a Jordánban.

9. És monda Jósué az Izráel fijainak: Jöjjetek ide, és halljátok meg a ti Uratoknak Istenteknek szavát.

10. És monda Jósué: Ebből esméritek meg, hogy az élő Isten közöttetek vagyon, és hogy kétség nélkűl kiüzi a ti orczátok elől a Kananeust, a Hitteust és a Hiveust, a Perizeust, Girgazeust, Jebuzeust és az Emoreust.

11. Ímé az egész földön uralkodónak frigyládája általmegyen előttetek a Jordán vizén.

12. Most annakokáért válaszszatok magatoknak tizenkét * férjfiakat az Izráel nemzetségéből, egy-egy férjfiat egy-egy nemzetségből. *rész 4, 2.

13. Mert mihelyt megnyugovándnak a Jordán vizében a Papok lábainak talpai, kik az egész földön uralkodó Úrnak frigyládáját hordozzák: a Jordán vizei kétfelé szakadnak, és a felűl aláfolyó vizek megállanak * egy rakásban. *Zsolt. 114, 3.

14. És lőn, hogy mikor a nép menne az ő sátorából, hogy általmenne a Jordánon, a Papok, kik hordozzák vala a frigy ládáját, előtte valának a népnek.

15. Mikor pedig jutottak volna azok kik a ládát * viszik vala, a Jordánhoz, és a Papoknak, kik a ládát viszik vala, lábaik értek volna a vizeknek külső szélibe: (a Jordán pedig minden partjai felett † rakva szokott vala lenni minden aratásnak idején.) *vers 3. †1 Krón. 12, 15.

16. Megállának a vizek, melyek felűl aláfolynak vala, és nevekedének egy *nagy magas* rakásban, nagy messze Ádám városától, mely Czarthánnak oldala felől vala: és a melyek azon alól folynak vala a pusztának tengerébe, *azaz,* a sóstengerbe, megemésztetének és elfolyának: a nép pedig általméne Jérikhó ellenében.

17. Állanak vala pedig a Papok, kik az Úr frigyládáját viszik vala, szárazon a Jordán közepében bátorsággal: és az egész Izráel általmegyen vala szárazon, míg mind az egész nemzetség a Jordánon való általmenetelben véget tőn.

IV. RÉSZ.

Annak emlékezetére emelt kőoszlopok

Mikor pedig elvégezte volna mind az egész nemzetség a Jordánon való általmenést: (mivelhogy szólott vala az Úr Jósuénak, mondván:

2. Vegyetek mellétek a nép közűl tizenkét férjfiakat, egy-egy férjfiat egy-egy nemzetségből.

3. És parancsoljátok meg nékik, mondván: Vegyetek fel magatoknak innen a Jordánnak közepéből, a helyről, a hol állnak bátorsággal a Papok lábai, tizenkét követ, és vigyétek által veletek azokat, és tegyétek le a szálláson, a hol háltok ez éjszaka.)

4. Akkor előhívá Jósué a tizenkét férjfiakat, kiket szerzett vala az Izráel fijai közűl, egy-egy férjfiat egy-egy nemzetségből.

5. És monda nékik Jósué: Menjetek által a ti Uratoknak Istenteknek frigyládája előtt, a Jordán közepében; és vegyetek fel magatoknak, kiki egy-egy követ az ő vállára, az Izráel fijai nemzetséginek számok szerint;

6. Hogy legyen ez jegyűl közöttetek, mikor kérdéndik a ti fijaitok ezután *az ő attyokat,* ezt mondván: Mire valók ezek a kövek?

7. Mondjátok meg nékik: Hogy kétfelé váltak a Jordánnak * vizei az Úrnak frigyládája előtt, mikor általmenne a Jordánon, kétfelé válának a Jordánnak vizei: és lésznek e kövek emlékezetre az Izráel fijainak mind örökké. *rész 3, 13.

8. És cselekedének a képen az Izráel fijai, a miképen megparancsolta vala Jósué, és hozának tizenkét köveket a Jordán közepéből a miképen megparancsolta vala az Úr Jósuénak, az Izráel fijai nemzetségeinek számok szerint; és általhozák velek a szállásra, és letevék azokat ott.

9. Továbbá tizenkét köveket állata fel Jósué a Jordánnak közepében is, az helyen, a hol megállottak vala a Papoknak lábaik, kik a frigyládát hordozzák vala: és ott voltak mind e mai napig.

10. E Papok pedig, kik hordozzák vala a ládát, állanak vala a Jordánnak közepében, míg megteljesedék minden beszéd, melyet az Úr mondott vala Jósuénak, hogy megparancsolná a népnek, úgy szinte a mint Mózes megmondotta vala Jósuénak: Annakokáért nagy sietséggel általméne a nép.

11. Mikor pedig mind az egész nép az általmenetelben véget tett volna, általméne az Úr ládája is, és a Papok, kik valának a nép előtt.

12. (Általmentek vala pedig a Rúben fijai és a Gád fijai, és a Manasse félnemzetsége fegyverrel felfegyverkezve az Izráel fijai előtt, a miképen szólott volt nékik * Mózes. *4 Móz. 32, 20. 29.

13. Úgymint negyvenezer fegyveres vitézek menének által az Úr előtt a harczra, Jérikhónak síkmezejére.

14. Azon a napon magasztalá * fel az Úr Jósuét az egész Izráelnek szemei előtt, és félék őtet miképen félték vala Mózest, az ő életének minden napjaiban.) *rész 3, 7.

15. Mert megmondotta vala az Úr Jósuénak ilyenképen:

16. Parancsold meg a Papoknak, kik a bizonyság ládáját hordozzák, hogy jőjjenek fel a Jordánból.

17. És parancsola Jósué a Papoknak, mondván: Jöjjetek fel a Jordánból.
18. Mikor pedig feljöttek volna a Papok, kik hordozzák vala az Úr frigyének ládáját, a Jordán közepéből, és általmentek volna a Papok lábaiknak talpai a szárazra: megtérének a * Jordánnak vizei az ő helyekre, és folynak vala minden partjainak felette mint az előtt. * rész 3, 13.
19. A nép pedig felméne a Jordánból az első hónak tizedik napján, és tábort járt * Gilgálban, napkelet felől való részében Jérikhónak. * rész 5, 9.
20. És a tizenkét köveket, * melyeket hoztak vala a Jordánból, helyhezteté Jósué Gilgálban. * vers 8.
21. És monda az Izráel fijainak e képen: Mikor kérdéndik a ti fijaitok ezután az ő attyokat, ezt mondván: Mire valók ezek a kövek?
22. Megjelentsétek a ti fijaitoknak, ezt mondván: Szárazon jött által az Izráel e Jordánon;
23. Mert megszáraztotta a ti Uratok Istentek a Jordán vizeit a ti orczátok előtt, míg általjövétek rajta, a miképen cselekedett vala a ti Uratok Istentek a veres tengerrel, melyet megszárazta a mi orczánk előtt, míg * általmenénk rajta; * 2 Móz. 14, 21.
24. Hogy megesmérjék a földnek minden népei az Úrnak kezét, hogy erős, hogy féljétek a ti Uratokat Istenteket mindenkor.

V. RÉSZ.

Jósué körűlmetéli az Izráelitákat: a Húsvéti-bárányt megeszik: megszűnik a Manna: Angyal jelenik meg Jósuénak.

Lőn pedig, mikor meghallották volna az Emoreusoknak minden Királyai, kik laknak vala a Jordánon túl napnyugot felől, és a * Kananeusoknak minden Királyai, kik laknak vala a tenger mellett, hogy megszáraztotta volna az Úr a Jordánnak vizeit az Izráel fijainak orczájok előtt, míg általmentünk: elolvada † az ő szívek, annyira, hogy nem volna semmi bátorság bennek az Izráel fijaitól való féltekben. * 4 Móz. 13, 30. † rész 2, 9. 10.
2. Az időben monda az Úr Jósuénak: Csinálj magadnak éles késeket és * ismét metéld körül az Izráel fijait másodszor. * vers 5. 1 Móz. 17, 10. 23—27.
3 És csinála Jósué magának éles késeket, és körűlmetélé az Izráel fijait a körűlmetélkedetlenségnek halmán.
4. E pedig az oka, miért metélé körűl őket Jósué: Mert mind az egész nép, *tudniillik*, a kik kijöttek vala Égyiptomból a férjfiak, minden hadakozó emberek megholtak vala a * pusztában, az útban, minekutánna kijöttek Égyiptomból; * 4 Móz. 14, 21—24. 29—34.
5. Mert körűlmetéltetett vala mind az a nép, a ki kijött vala: de azt a népet, a ki született vala a pusztában, az útban, minekutánna kijöttek Égyiptomból, nem metélték vala körűl;
6. Mert negyven esztendeig * jártak az Izráel fijai a pusztában, míglen megemésztetnék minden hadakozó férjfiaknak nemzetsége, a kik kijöttek vala Égyiptomból, kik nem hallgatták vala az Úr szavát, kiknek *tudniillik* megesküdt † vala az Úr, hogy nem mutatná meg nékik a földet, melyről megesküdt vala az Úr az ő attyaiknak, hogy nékünk adná azt a téjjel †† és mézzel folyó földet. * 4 Móz. 14, 34. † 4 Móz. 14, 21. 23. †† 2 Móz. 3, 8.
7. Azért azoknak fijaikat, a kiket állatott vala azok helyében, azokat metélé körűl Jósué: mert körűlmetéletlenek valának: mert nem metélték vala körűl őket az útban.
8. Minekutánna pedig körűlmetéltetett volna az egész nép: veszteg lőnek az ő helyeken a táborban mind addig, míg meggyógyulának.
9. És monda az Úr Jósuénak: Ma fordítottam el Égyiptomnak szidalmát ti rólatok, és hívá annak a helynek nevét Gilgálnak * mind e mai napig. * rész 4, 19.
10. Mikor pedig tábort jártak volna az Izráel fijai Gilgálban, készítének Páskhát * tizennegyedik napján a hónak, estve, Jérikhónak mezején. * 2 Móz. 12, 1—11.
11. És evének a földnek gyümölcsében a Páskhának másod * napján, kovász nélkűl való kenyereket, és tűznél pergelt *gabonafejeket*, ugyanazon napon. * 2 Móz. 12, 18. 19.
12. És más napra kelve megszűnék a Mán, * mikor ettek volna a földnek gyümölcséből, és nem volt annakutánna többé Mannájok az Izráel fijainak; hanem evének a Kanaán földének gyümölcsében abban az esztendőben. * 2 Móz. 16, 4. 14—35.
13. Történék pedig, hogy mikor volna Jósué Jérikhónál, felemelé az ő szemeit, és látá, hogy ímé egy férjfiú állana ő ellenébe, kinek kezében vala az ő mezítelen fegyvere; és méne oda hozzá Jósué, és monda néki: Mi közűlünk való vagy-é, vagy a mi ellenségeink közűl való?
14. És monda az: Nem, hanem va-

gyok az Úr seregének Fejedelme, most jöttem. És leborúlván Jósué a földre arczczal, meghajtá magát, és monda: Mit szól az én Uram az ő szolgájának? *2 Móz. 14, 19. 20.
15. És monda az Úr seregének Fejedelme Jósuénak: Old le a te * saruidat a te lábaidról: mert a hely, a melyen állasz, szent; és a képen cselekedék Jósué. *2 Móz. 3, 5.

VI. RÉSZ.

Jérikhó megvétetik: Ráháb megtartatik.

Jérikhó pedig bézárattatva vala szorgalmatosan, az Izráel fijaitól való félelem miatt, annyira, hogy senki sem bé, sem ki nem mehetne.
2. És monda az Úr Jósuénak: Ímé kezedbe adtam Jérikhót, az ő Királyát és az ő seregeinek hatalmasait.
3. Azért köröskörűl járjátok meg a várost mindnyájan, kik hadakozó férjfiak vagytok, megkerülvén egyszer a várost: a képen cselekedjél hat napokon.
4. Továbbá hét Papok viseljenek kos szarvából csinált hét kürtöket a láda előtt, hetedik napon pedig hétszer kerüljétek meg a várost, és azok a Papok kürtöljenek a kürtökkel.
5. Mikor pedig hosszabban vonszák a kürtölést a kos szarvával: mihelyt halljátok a kürtnek szavát, felkiáltson mind az egész nép nagy kiáltással, és leszakad a városnak kőfala magában, és menjen bé a nép közűl kiki az ő ellenében való helyen.
6. Előhívá azért Jósué a Nún fija a Papokat, és monda nékik: Vegyétek fel a * frigy ládáját, és *más* hét Papok vegyenek kezekbe kos szarvából csinált hét kürtöket, az Úr ládája előtt. *rész 3, 15.
7. Monda a népnek is: Menjetek el és kerüljétek meg a várost, és fegyveres kézzel menjen *kiki* az Úrnak ládája előtt.
8. Mikor pedig ezeket mondotta volna Jósué a népnek, hét Papok kezekben viselvén a kos szarvából csinált hét kürtöket, az Úr előtt mennek vala, és kürtölnek vala a kürtökkel, az Úr frigyének ládája pedig utánnok megyen vala.
9. A fegyveres nép pedig előttök megyen vala a kürtölő Papoknak, és a több közönséges nép követi vala a ládát, menvén és kürtölvén kürtökkel.
10. A népnek pedig megparancsolta Jósué ily szókkal: Ne kiáltsatok, se ne hallja valaki a ti szózatotokat, se ki ne menjen szátokból csak egy szó is addig a napig, melyen mondándom néktek: Kiáltsatok; és akkor kiáltsatok.
11. Körűljárá annakokáért az Úrnak ládája a várost egyszer megkerülvén; és visszatérének a táborba, és ott maradának.
12. Ismét felkele Jósué reggel, és felvevék a Papok az Úr ládáját.
13. A hét Papok pedig, kiknél a kos szarvából csinált hét kürtök valának, az Úr ládája előtt mennek vala, és kürtölnek a kürtökkel: a fegyveres nép pedig előttök megyen vala, és a köznép követi az Úr ládáját, menvén és kürtölvén a kürtökkel.
14. És megkerülék a várost másodnapon másodszor; és annakutánna viszszatérének a táborba. Eképen cselekedének hat napokon.
15. Mikor pedig a hetedik nap előjött volna, felkelének mihelyt a hajnal feljöve, és megkerülék a várost e mód szerint hét ízben; csak az napon kerülék meg a várost hét ízben.
16. És heted ízben való kerülésben, mikor kürtölének a Papok, monda Jósué a népnek: Kiáltsatok, mert néktek adta az Úr e várost!
17. Legyen pedig e város átok: e város maga és minden, valami benne vagyon, az Úré: csak a vendégfogadó Ráháb * éljen, ő és mindenek, kik lésznek vele együtt a házban: mert elrejtette a követeket, kiket küldöttünk volt. *rész 2, 4. 12—14. Zsid. 11, 31.
18. Mindazáltal ti megójjátok magatokat az átoktól; valamit ne illessetek az átokból, se el ne vegyetek az átokból, és tegyétek az Izráel táborát átokká, és megháborítsátok azt.
19. Hanem minden * ezüst és arany, réz és vas edények az Úrnak szenteltessenek; az Úrnak kincse közibe számláltassék. *4 Móz. 31, 51. 52. 54.
20. Annakokáért kiálta a nép, minekutánna kürtölének a kürtökkel: mert mikor hallotta volna a kürtök szavát a nép, kiálta nagy felszóval, és a város falának rakása * leszakada magában: akkor béméne a nép a városba, kiki az ő ellenében való helyen, és így vevék meg a várost. *vers 5. Zsid. 11, 30.
21. És elpusztítának * a városban mindeneket, valamik valának, a férjfiútól fogva az asszonyig, a gyermektől fogva mind a vénig, és mind az ökörig, juhig és szamárig, fegyvernek élivel. *5 Móz. 7, 1. 2.

22. A két férjfiaknak pedig, kik megkémlelték vala azt a földet, monda Jósué: Menjetek bé a vendégfogadó aszszonynak házába, és hozzátok ki onnan őtet és valamije vagyon, a * miképen megesküdtetek néki. *rész 2, 14. Zsid. 11, 31.

23. Bémenvén annakokáért a kémlő *két* férjfiak, kihozák Ráhábot, az ő atyját és annyát, az ő attyafiait, és mindenét a mije vala, és minden cselédét kihozák, és helyhezteték őket az Izráel táborán kivűl.

24. A várost pedig felgyujták tűzzel, és mindeneket, melyek valának benne: csak az aranyat, ezüstöt, a réz és vas edényeket rakák az Úr házának kincse * közibe. *vers 19.

25. A vendégfogadó * Ráhábot pedig, és az ő attyának háznépét, és mindent valamije vala néki, élni hagyá Jósué, és lakék az Izráel között mind e napig: mert elrejtette vala a követeket, kiket küldött volt Jósué, hogy megkémlelnék Jérikhót. *Jak. 2, 25.

26. És gonoszt kére Jósué azon a napon mondván: Átkozott legyen az a férjfiú az Úr előtt, a ki felkél és megépíti ezt a várost Jérikhót: az ő elősziilöttében * fundálja azt, és az ő utolsó gyermekében állassa fel annak kapuit. *1 Kir. 16, 34

27. Vala pedig az Úr Jósuéval, és lőn híre azon az egész földön.

VII. RÉSZ.

Az Ai ellen ment vitézek megveretnek: a nép megijjed: Akán megbűntettetik.

Vétkezének * pedig az Izráel fijai nagy vétekkel az Úrnak rendeltetett marhának elvételében: Mert elvőn † Akán, Kárminak fija, ki Zabdi fija vala, mely *Zabdi* Zéránák fija vala a Júda nemzetségéből, az Úrnak szenteltetett marhában; annakokáért felgerjede az Úrnak haragja az Izráel fijai ellen. *rész 6, 17—19. 5 Móz. 13, 17. †vers 20. 21. rész 22, 20.

2. Mert mikor Jósué egynéhány férjfiakat küldött volna Jérikhóból Ai városába, mely vala Betháven mellett, napkelet felől való részében Béthel városának, ilyen szókkal monda nékik: Menjetek fel, és kémleljétek meg azt a földet. Felmenének a férjfiak és megkémlelék Ait.

3. Kik megtérvén Jósuéhoz, mondának néki: Ne menjen fel mind ez egész nép: úgymint kétezer férjfiak vagy legfeljebb háromezer férjfiak menjenek fel, és megverik Ait; ne fáraszszad ez egész népet, oda *küldvén őket:* mert kevesen vagynak azok.

4. Felmenének annakokáért a nép közűl oda, úgymint háromezer férjfiak, és elfutának Ainak férjfiai előtt.

5. És megölének ő közűlök Ainak férjfiai, úgymint harminczhat férjfiakat, és üzék őket a kaputól fogva mind Sébarimig, és vágák őket a lemenetelben. Azért elolvada a népnek szíve, és lőn olyan mint a víz.

6. Annakokáért megszaggatá * Jósué az ő ruháit, és arczczal a földre leesék az Úrnak ládája előtt mind estvéig, ő, és az Izráel Vénei, és port hintének az ő fejekre. *1 Móz. 37, 34. 4 Móz. 14, 6.

7. S monda Jósué: * Ah, ah Uram Istenem! Mire hozád által ezt a népet a Jordánon, hogy adnál minket az Emoreusnak kezébe hogy elvesztene minket! És vajha maradtunk volna túl a Jordánon! *1 Móz. 32, 11—13. 4 Móz. 14, 13—19.

8. Óh Uram! mit mondjak, minekutánna hátat adott az Izráel az ő ellenségei előtt?

9. Mert meghallják a Kananeusok és az egész földnek lakói, és fordítják magokat mi ellenünk, és elvesztik a mi nevünket a földről; és mit cselekedél a te nagy nevednek?

10. S monda az Úr Jósuénak: Kelj fel, s miért esél te a te orczádra?

11. Vétkezett az Izráel, és által is hágták az én szövetségemet, melyet parancsoltam vala nékik és el is vettek a nékem szenteltetett marhában, és loptak is, és hazudtak is, és tették azt az ő marhájok közibe.

12. Azért nem állhatnak meg az Izráel fijai az ő ellenségek előtt: hátat adnak az ő ellenségek előtt: mert a nékem szenteltetett marhának elvételében bűnösök: nem lészek veletek külömben, hanemha kivesztitek közűletek azt a bűnöst.

13. Kelj fel, készítsd hozzá a népet, és azt mondjad: * Készítsétek magatokat holnapra: Mert így mond az Izráelnek Ura Istene: Az Istennek szenteltetett marhában vagyon te közötted Izráel, nem állhatsz meg a te ellenségeid előtt, míg ki nem vesztitek ez átkot ti közűletek. *rész 3, 5.

14. Előjőjjetek pedig reggel, a ti nemzetségeitek szerint, és a nemzetség, melyet * megjelent az Úr, előjőjjön cselédenként; és a cseléd, melyet megjelent az Úr, előjőjjön házanként; és a ház, melyet megjelent az Úr, előjőjjön férjfianként. *1 Sám. 14, 41. 42.

15. És lészen, hogy a ki találtatik ez
átokban, tűzzel égettessék meg, ő maga
és mindene a mije vagyon, hogy által-
hágta az Úrnak * szövetségét, és hogy
megtiltott dolgot cselekedett Izráelben.
* 5 Móz. 13, 17.
16. Felkele annakokáért Jósué reggel,
és előállatá az Izráelt az ő nemzetsége
szerint, és bűnösnek találtaték a Júda
nemzetsége.
17. Akkor előállatá a Júda nemzetsé-
gében való *minden* háznépet, és bűnös-
nek találtaték Zérának háznépe: annak-
utánna a Zéra háznépét előállatá férj-
fianként, és a Zabdi *háza* találtaték
bűnösnek.
18. És előállatá az ő házát férjfian-
ként, és bűnösnek találtaték Akán, Kár-
minak fija, ki Zabdinak fija vala, mely
Zabdi a Júda nemzetségéből való Zérá-
nak fija vala.
19. És monda Jósué Akánnak: Fiam
adj * dicsőséget, kérlek, az Izráel Urá-
nak Istenének, és néki tégy vallást, és
mond meg most nékem, mit cselekedtél,
el ne titkoljad tőlem. * Ján. 9, 24.
20. Felele Akán Jósuénak, és monda:
Bizony én vétkeztem az Izráelnek Ura
Istene ellen, és ezt s ezt cselekedtem!
21. Láték a nyereség között egy jó
Babilóniai köntöst, kétszáz ezüst sik-
lust, és egy aranyvesszőt, melynek ne-
hézsége ötven siklust nyom vala: eze-
ket megkívánám és elvevém, és ímé
elrejtve vagynak a földben, az én sáto-
romnak közepében, és az ezüst alatta
vagyon a *köntösnek*.
22. Akkor külde Jósué követeket, kik
futának a sátorhoz, és ímé elrejtetett
vala a *köntös* az ő sátorában, és az
ezüst is az alatt.
23. Kivevék azért azokat a sátornak
közepéből, és vivék Jósuénak és az Iz-
ráel minden fijainak, és lerakák azokat
az Úr előtt.
24. Fogá azért Jósué Akánt, * Zérá-
nak fiját, az ezüstöt, a köntöst és az
aranyvesszőt, az ő fijait és leányit, ök-
reit, szamarait és juhait, sátorát és min-
denét, valamije vala; és az egész Izráel,
ki vala Jósuéval, vivék azokat az Akor
völgyébe; * vers 17.
25. És monda Jósué: Miért háborítál
meg minket? Háborítson meg téged e
mai napon az Úr! és elboríták őtet az
egész Izráel népe kövekkel, és megége-
ték őket tűzzel, minekutánna őket meg-
kövezték volna.
26. És rakának ő reá nagy * rakás
követ mind e mai napig: és elfordula
az Úr az ő bosszúállásának haragjától:
Azokáért nevezé azt a helyet Akor völ-
gyének, mind e mai napig.
* rész 8, 29. 2 Sám. 18, 17.

VIII. RÉSZ.

Ai városnak megvétele: A Törvénynek elolvasá-
sa, az áldásnak és átoknak kikiáltásával egybe.

És monda az Úr Jósuénak: * Ne félj és
meg ne rettenj: vedd fel veled mind a
fegyverfogható népet, kelj fel és menj
fel Aiba: és ímé kezedbe adom néked
Ainak Királyát és az ő népét, a várost,
és *minden* földét. * 5 Móz. 31, 7.
2. És cselekedjél Aival és az ő Kirá-
lyával, miképen cselekedtél * Jérikhó-
val és az ő Királyával; csak a † nyert
prédát, és minden élő állatit prédáljátok
magatoknak; vess lest a városnak hátúl
megette. * rész 6, 21. † 5 Móz. 20, 14.
3. Felkele annakokáért Jósué, és min-
den hadakozó nép, hogy felmennének
Aiba: és választa Jósué harminczezer
erős férjfiakat, kiket elől elküldene éjjel.
4. És megparancsolá nékik, mondván:
Meglássátok ti, kik a város megett les-
ben lésztek: igen messze ne menjetek a
várostól, és legyetek mindnyájan ké-
szen;
5. Én pedig és ez egész nép, a ki ve-
lem vagyon, a város eleibe megyünk;
mihelyt pedig kijőnek elénkbe mint
először, megfutamodunk előttök;
6. Hogy kijőjjenek utánnunk, míg el-
szakasztjuk őket a várostól (mert azt
fogják mondani: Futnak előttünk mint
az * előtt) futván ő előttök. * rész 7, 5.
7. Ti pedig jőjjetek ki a leshelyből, és
rekeszszétek ki a városnak lakóit, és ke-
zetekbe adja a ti Uratok Istentek a vá-
rost.
8. Minekutánna pedig megveszitek a
várost: gyujtsátok fel a várost tűzzel,
az Úrnak szava szerint cselekedjetek:
meglássátok, megparancsoltam néktek.
9. Elküldé azért elől őket Jósué, és bé-
állának a lesbe, és lőnek Béthel és Ai
között, Ainak napnyugot felől való ré-
széről: Jósué pedig az éjjel marada a
nép között.
10. Annakutánna felkele Jósué igen
reggel, és megszámlálá a népet; és fel-
méne ő és az Izráelnek Vénei a nép
előtt Aiba.
11. Mind a hadakozó nép is, mely
vala ő vele, felméne, és mikor elkö-
zelgettek volna, a város ellenébe ju-
tának, és Ainál északról táborba szál-

lának: vala pedig völgy ő köztök és Ai közt.

12. Vőn annakfelette úgymint ötezer férjfiakat, kiket lesben állata Béthel és Ai között, a városnak napnyugot felől való részéről.

13. És közelebb méne a nép, *azaz*, az egész tábor, mely vala a városnak észak felől való részéről, és a les, mely vala a városnak napnyugot felől való részéről: és méne éjszaka Jósué a völgynek közepibe.

14. És lőn, hogy mikor meglátta volna Ainak Királya: sietének és reggel felkelének, és kimenének a városnak férjfiai az Izráel eleibe harczolni, ő maga és minden ő népe azonnal a mezőnek eleire: nem tudja vala pedig, hogy lest vetettek vala néki hátúl a város megett.

15. És kiindulának Jósué és az egész Izráel ő előttök, és futni eredének a pusztának útján.

16. És öszvegyüle a városnak minden népe, hogy üznék őket: és üzni kezdék Jósuét, és eltávozának a várostól.

17. Nem marada pedig senki Aiban és Béthelben, a ki ki nem jött volna az Izráel után; és nyitva hagyák a várost, és üzik vala az Izráelt.

18. És monda az Úr Jósuénak: Emeld fel a kopját, mely vagyon kezedben, Ai ellen: mert kezedbe adom azt, és felemelé Jósué a kopját, mely kezében vala, a város ellen.

19. Akkor a les nagy hamarsággal kijöve helyéről, és futva (mikor felemelte volna *Jósué* az ő kezét) rohanának a városra, és megvevék azt és nagy sietséggel felgyujták a várost tűzzel.

20. Fordítván pedig magokat hátra Ainak férjfiai, láták, és ímé a városnak füsti felmegyen vala az égbe: és nem vala nékik imide vagy amoda való futásra helyek: mert a mely nép fut vala a pusztára, hátra fordula azokra, a kik őtet üzik vala.

21. Mert Jósué és az egész Izráel mikor látta volna, hogy a les megvette a várost, és felmenne a városnak füsti: megtérének és megverék Ainak férjfiait.

22. Amazok továbbá kijövének a városból ő eleikbe, annyira hogy az Izráel közbevenné őket, ezek innen, amazok amonnan: és vágák őket mind addig, míg egy * sem marada közűlök élő, és ki elszaladott volna. * 5 Móz. 7, 2.

23. És Ainak Királyát megfogák elevenen, és vivék őtet Jósué eleibe.

24. Mikor pedig véget tett volna Izráel az Ai minden lakóinak ölésekben a mezőben, *azaz*, a pusztában, a hová üzték vala őket, és elhullottak volna mind azok a fegyver éle miatt, míg mind megemésztetének: megtére az Izráel Aiba, és a maradékát is levágák fegyver élivel.

25. Vala pedig számok mind azoknak, kik az napon elhullottak férjfiútól fogva asszonyig, tizenkét ezer, mind Ainak férjfiai.

26. Továbbá Jósué hátra nem voná az ő kezét, melyet * kinyujtott vala az ő kopjájával, míglen megölé minden lakóit Ainak. * vers 18. 19. 2 Móz. 17, 11. 12.

27. Csak a barmokat, és a városnak elprédált jószágát vevék magoknak az Izráel fijai, az Úrnak beszéde * szerint, melyet parancsolt vala Jósuénak.
* rész 6, 17—19. 4 Móz. 31, 26. 27.

28. Felgyujtá annakokáért Jósué Ait, és tevé azt örökkévaló halommá *és* pusztává, mind e mai napig.

29. A Királyát pedig Ainak felakasztá fára estvéig: és mikor elnyugodt volna a nap, parancsolta Jósué, és * leveték annak testét a fáról, és veték a város kapujának eleibe, és hordának felűl reá nagy rakás követ, mely mind e mai napig ott vagyon. * 5 Móz. 21, 23.

30. Akkor oltárt raka Jósué az Izráel Urának Istenének az Ebál hegyén.

31. Miképen * megparancsolta vala Mózes az Úrnak szolgája az Izráel fijainak, mint meg vagyon írva a Mózes törvényének könyvében: Oltárt raka, *mondom*, egész kövekből, melyeket vassal nem faragott, és áldozának azon egészen égőáldozatot az Úrnak, és áldozának háláadásnak áldozatját is.
* 5 Móz. 27, 4—7.

32. Meg is írá * ott *más* kövekre a Mózes törvényének mássát, melyet megíra az Izráel fijai előtt. * 5 Móz. 27, 2. 3. 8.

33. És mikor az egész Izráel és az ő Vénei, a Hadnagyok és a Bírák állanának két felől a láda mellett, a Lévitai Papok előtt, kik hordozzák vala az Úrnak frigyládáját, mind jövevény és mind *ott* lakos; fele a népnek a Garizim hegyének ellenébe, fele pedig az Ebál hegyének ellenébe, miképen * megparancsolta vala Mózes az Úrnak szolgája, hogy megáldaná az Izráel népét először. * 5 Móz. 11, 29. 27, 12. 13.

34. Azután elolvasá a törvénynek minden igéit, az áldást és * az átkot mindenestől fogva, a mint meg vala írva a törvénynek könyvében.
* 5 Móz. 27, 15—26. 28, 2—68.

35. Nem volt csak egy íge is mind azok közűl, melyeket parancsolt vala Mózes, melyet el nem olvasott volna Jósué az Izráelnek egész Gyülekezete előtt, az asszonyok, a kicsinydedek, és a jövevények előtt is, kik járnak vala ő közöttök.

IX. RÉSZ.

A Gibeoniták bészinlik a frigybe magokat.

Mikor meghallották volna pedig minden Királyok, kik innét valának a Jordánon, a hegyeken és a lapáczon, és minden partján a nagy * tengernek, a Libánusnak ellenében: a Hitteus, Emoreus, Kananeus, Perizeus, Hiveus és Jebuzeus: *4 Móz. 34, 5—7.

2. Öszvegyüjték magokat egyenlőképen, hogy megvívnának Jósuéval és az Izráellel egyenlő akarattal.

3. De a Gibeon lakosai, meghallván mit cselekedett volna Jósué Jérikhónak és Ainak:

4. Cselekedének ők is okosan: Mert elmenének és tetteték, hogy követek volnának: és vőnek ó zsákokat és azokkal terhelék meg az ő szamaraikat, és ó szakadozott és foltozott boros tömlőket.

5. És régi, megfoltozott sarukat az ő lábaikra, és régi ruhákat magokra; és minden útikenyerek megszáradt vala, és penészes vala.

6. Elmenének annakokáért Jósuéhoz a táborba, mely vala Gilgálban, és mondának néki és az Izráel férjfiainak: Messze földről jöttünk, és most vessetek frigyet mi velünk.

7. Akkor felele az Izráel férjfia a Hiveusnak: Talán közöttem lakol te, és hogy * tegyek én frigyet te veled? *2 Móz. 23, 32. 5 Móz. 7, 2.

8. Azok pedig mondának Jósuénak: Te szolgáid vagyunk! Kiknek monda Jósué: Kik vagytok, és honnan jöttetek?

9. Felelének néki: Igen messze földről jöttek a te szolgáid a te Uradnak Istenednek nevében; mert hallottuk az ő hírét, és mind azokat, melyeket cselekedett Égyiptomban;

10. Mind azokat is, melyeket cselekedett az Emoreusoknak két Királyaival, kik valának túl a * Jordánon: Sihonnal, ki Hesbonnak Királya vala, és Oggal, ki Básánnak Királya vala, ki *lakik vala* Astarótban. *4 Móz. 21, 21. 24. 33—35.

11. És mondának nékünk a mi Véneink és a mi földünknek minden lakói, ilyenképen: Vegyetek kezetekbe útatokra való eledelt, és menjetek nékik eleikbe; és ezt mondjatok nékik: Ti szolgáitok vagyunk, azért vessetek frigyet velünk!

12. E mi kenyerünket melegen készítettük úti eleségünkre a mi házainkból, a napon, melyen elindultunk hogy jőnénk hozzátok: most immár ímé megszáradott és megpenészedett.

13. És ezek a bornak tömlői, melyeket új korokban töltöttünk vala meg, és ímé megszakadoztak: és ezek a mi ruháink és saruink megavultak, az útnak igen hosszú volta miatt.

14. Vőnek annakokáért azok a férjfiak azoknak úti eleségekben, és az Úr száját meg nem kérdék.

15. És tőn velek Jósué békességet, és szerze frigyet ő velek, hogy élni hagyná őket, és megesküvének nékik a Gyülekezetnek Fejedelmei.

16. Harmadnapon pedig, a velek tett frigy után, meghallák, hogy közel valók volnának, és ő közöttök laknának.

17. Elindulának azért az Izráel fijai, és jutának azoknak városaikra harmadnapon: az ő városaik pedig valának Gibeon, Kefira, Beeróth és Kirjáth-jeárim.

18. És nem bánták őket az Izráel fijai, mivelhogy megesküdtek vala nékik a Gyülekezetnek Fejedelmei az Izráel Urára Istenére: és zúgolódék az egész Gyülekezet a Fejedelmek ellen.

19. És mondának mind a Fejedelmek az egész Gyülekezetnek: * Mi megesküdtünk nékik az Izráelnek Urára Istenére: annakokáért most nem nyulhatunk hozzájok. *vers 15. 2 Sám. 21, 2.

20. De ezt cselekedjük velek, hogy tartsuk meg őket elevenen, hogy ne * legyen harag mi reánk az esküvésért, melylyel megesküdtünk nékik. *2 Sám. 21, 1.

21. Mondának azért a Fejedelmeknek: Ám éljenek és vágjanak fát, és merjenek vizet az egész Gyülekezetnek, a miképen szólottak nékik a Fejedelmek.

22. Hívatá annakokáért Jósué, és szóla nékik mondván: Miért csaltatok meg minket, ezt mondván: Igen messze földről valók vagyunk tőletek, holott ti közöttünk laktok?

23. Most annakokáért átkoztak vagytok, és ki nem töröltetnek közűletek a szolgák, a favágók, és a vízmerítők az én Istenemnek házába.

24. Kik felelének Jósuénak, és mondának: Mikor bizonyosan megizenték volna *nékünk* te szolgáidnak, miképen parancsolta volna meg a te Urad Istened Mózesnek az ő szolgájának, hogy nék-

tek adná ezt a földet és elvesztené minden * lakóit e földnek a ti orczátok előtt: felette igen féltének a mi életünket tőletek, és azért cselekedénk ezt.
*5 Móz. 7, 1. 2.
25. És most, ímé a te kezedben vagyunk, a mint tetszik, és a mi igaz a te szemeid előtt, hogy cselekedjél velünk, azt míveljed!
26. És a képen cselekedék velek, és megszabadítá őket az Izráel fijainak kezekből, és meg nem ölék őket.
27. És tevé őket azon napon Jósué favágókká és vízmerítőkké a Gyülekezetnek, és az Úr oltárához mind e mai napig, a helyen, melyet ő választánd.

X. RÉSZ.

A nap és a hold megáll: Öt Királyai az Emoreusnak meggyőzetnek.

Mikor pedig meghallotta volna Adonisédek Jérusálemnek Királya, hogy megvette volna Jósué Ait, és elpusztította volna azt, és hogy a mit * cselekedett vala Jérikhóval és az ő Királyával: úgy cselekedett volna Aival is és az ő Királyával: és hogy békességet szerzettek volna Gibeonnak lakói az Izráellel, és ő közöttök volnának: *rész 6, 21. 24.
2. Felette igen megijedének, mivelhogy nagy város volna Gibeon, mint egy a királyi városok közűl, és nagyobb Ainál: és hogy minden férjfiai erősek volnának.
3. Annakokáért külde Adonisédek Jérusálemnek Királya Hohámhoz, Hebronnak Királyához: és Pireámhoz, Jármutnak Királyához: és Jáfiához, Lákisnak Királyához: és Débirhez, Eglonnak Királyához, mondván:
4. Jöjjetek fel hozzám és segéljetek meg engemet, és verjük meg Gibeont: mert békességet szerzett Jósuéval és az Izráel fijaival.
5. Annakokáért öszvegyülének, és felmenének az Emoreusoknak öt Királyai, *tudniillik* Jérusálemnek Királya, Hebronnak Királya, Jármutnak Királya, Lákisnak Királya és Eglonnak Királya, ő magok és minden ő seregek; és táborba szállának Gibeon mellett, és hadakozának ő ellene.
6. Küldének annakokáért Gibeonnak férjfiai Jósuéhoz a táborba Gilgálba, mondván: Ne vond meg kezeidet a te szolgáidtól! Jöjj fel hozzánk hamar és tarts meg minket, és légy segítséggel nékünk: mert felgyültek mind az Emoreusoknak Királyai ellenünk, kik lakoznak a hegyen.
7. Felméne annakokáért Jósué Gilgálból, maga és minden hadakozó nép ő vele, és mind a kik erősek valának.
8. És monda az Úr Jósuénak: Ne félj tőlök; mert kezedbe adtam * őket, és senki ő közűlök meg nem áll előtted.
*vers 10—14.
9. És méne reájok Jósué nagy hirtelen: mert egész éjszaka mind ment vala Gilgálból.
10. És megrontá őket az Izráel előtt, és nagy vereséggel megveré őket Gibeonnál: és űzé őket *Jósué* az úton, melyen felmennek * Bethoronba: és vágá őket mind Azekáig és Makkedáig. *1 Kir. 9, 17.
11. Mikor pedig futnának az Izráel orczája előtt, és volnának Bethoronba való alámenetelben: az Úr * bocsáta alá reájok nagy köveket az égből, mind Azekáig, és meghalának. Többen halának meg a kőesőnek † kövei miatt, hogynem mint kiket megölének az Izráel fijai fegyverrel. *Bir. 5, 20. †2 Móz. 9, 21. 23. 24.
12. Akkor szóla Jósué az Úrnak a napon, melyen az Úr kezébe adta vala ez Emoreust az Izráel fijainak: ezt mondotta vala pedig az Izráel fijainak szemek előtt: Nap Gibeonban állj meg, és hold az Ajalon völgyében!
13. És megvárá a nap, és a hold megálla, * míg bosszúját állá az Izráel nemzetsége az ő ellenségein. Nemde nem meg vagyon-é ez írva a Jásár könyvében? Megálla azért a nap az égnek közepén, és nem siete elenyészni úgy mint egy egész napig. *Ésa. 28, 21.
14. És nem volt olyan nap mint az, sem annakelőtte, sem annakutánna, melyben engedne az Úr ember szavának: mert az Úr hadakozik vala az Izráelért.
15. Visszatére pedig Jósué, és az Izráelnek minden népe ő vele a táborba, Gilgálba.
16. Elszaladtak vala pedig ez öt Királyok, és elrejteztek vala egy kőlyukban, Makkedában.
17. És megizenék ezt Jósuénak ez ígékkel: Megtaláltattak az öt Királyok, kik elrejteztek egy kőlyukban, Makkedában.
18. És monda Jósué: Hajtsatok nagy köveket a kőlyuknak szájára, és rendeljetek körűlte férjfiakat, hogy őrizzék őket.
19. Ti pedig meg ne álljatok, legyetek utánnok a ti ellenségiteknek, és az

o utóljáróikat vágjátok: és ne bocsássátok bé őket az ő városaikba: mert kezetekbe adta őket néktek a ti Uratok Istentek.

20. Minekutánna pedig véget tett volna Jósué és az Izráelnek fijai ezeknek nagy vereséggel való veréseknek, míg megemésztetnének; és az élők, kik megmaradtak vala, bészaladtak volna az erős városokba:

21. Mind az egész nép visszatére Jósuéhoz a táborba, Makkedába, békességgel: nem mozdította senki még csak nyelvét is az Izráel fijai ellen.

22. És monda Jósué: Nyissátok fel a barlangnak száját, és hozzátok ki hozzám amaz öt Királyokat a barlangból.

23. És a képen cselekedének: mert kihozák néki az öt Királyokat a barlangból, Jerusálemnek Királyát, Hebronnak Királyát, Jármutnak Királyát, Lákisnak Királyát, és Eglonnak Királyát.

24. És mikor kihozták volna azokat az öt Királyokat Jósuénak, előhívá Jósué Izráelnek minden férjfiait, és monda a hadakozó nép Fejedelmeinek, kik elmentek vala ő vele: Jöjjetek ide, vessétek a ti * lábaitokat e Királyoknak nyakokra: kik oda menvén, veték az ő lábaikat azoknak nyakokra. *Zsolt. 91, 13.

25. És monda nékik Jósué: Ne féljetek, és meg ne rettenjetek: erősítsétek és bátorítsátok meg magatokat: mert e képen cselekeszik az Úr minden ellenségeitekkel, a kik ellen hadakoztok.

26. Megveré annakokáért őket Jósué azután, és megölé őket, és * felakasztatá őket öt fákra; és lőnek a fákra felakasztatva mind estvéiglen. *5 Móz. 21, 22. 23.

27. Lőn továbbá az időben, mikor elnyugszik a nap, parancsola Jósué, és levették őket a fákról és hányák őket a barlangba, melyben elbujtak vala: és nagy köveket rakának a barlang szájára, *melyek* mind e mai napig *ott vagynak*.

28. Makkedát pedig megvevé Jósué ugyanazon napon, és levágá annak lakosait fegyvernek élivel: és az ő Királyát megölé mind azokkal egyetembe, és minden lelket, a mely vala benne, élőt egyet sem hagya: és úgy cselekedék Makkedának Királyával, a mint cselekedett vala * Jérikhónak Királyával. * rész 6, 21. 24.

29. Általméne annakutánna Jósué, és az egész Izráel ő vele Makkedából Libnába, és hadakozék Libna ellen.

30. És kezébe adá az Úr azt is Izráelnek és annak Királyát, és levágá azt fegyvernek élivel, *azaz*, minden lelket, a mely vala abban, nem hagya élőt csak egyet is: és a képen cselekedék annak Királyával, miképen cselekedett vala * Jérikhó Királyával. * vers 28.

31. Általméne továbbá Jósué és az egész Izráel ő vele Libnából Lákisba, és táborba szálla a mellett, és hadakozék az ellen.

32. És kezébe adá az Úr az Izráelnek Lákist, és megvevé azt másodnapon, és levágá azt fegyvernek élivel, *azaz*, minden lelket, mely vala abban, szintén úgy, a mint cselekedett vala Libnával.

33. Akkor feljöve Hórám, Gézernek Királya, hogy megsegélje Lákist: de megveré Jósué őtet és az ő népét, anynyira hogy csak egy elevent se hagyna közűlök.

34. Általméne továbbá Jósué és az egész Izráel ő vele Lákisból Eglonba; és táborba szállának az ellen, és hadakozának az ellen.

35. És megvevék azt ugyanazon napon, és levágák azt fegyvernek élivel, *azaz*, minden lelket, a mely vala benne, azon napon megölé; szinte úgy, a mint cselekedett vala Lákissal.

36. Felméne pedig Jósué, és az egész Izráel ő vele Eglonból Hebronba, és hadakozának az ellen.

37. És megvevék azt, és levágák azt fegyvernek élivel, és az ő Királyát és minden városait, *azaz*, minden lelket, mely vala azokban, nem hagya elevent, szinte úgy, a mint cselekedett vala Eglonnal, és elveszté azt, *azaz*, minden lelket, a mely vala benne.

38. Megtére annakutánna Jósué, és az egész Izráel ő vele Débirbe, és hadakozék ellene;

39. És megvevé azt, és *megfogá* az ő Királyát, és minden városait, és levágák őket fegyvernek élivel, és megölének minden lelket, a mely vala benne, nem hagya elevent: A miképen cselekedett vala Hebronnal, azonképen cselekedék Débirrel és az ő Királyával, és miképen cselekedett vala Libnával és az ő Királyával.

40. Megveré annakokáért Jósué mind a hegyes földet, és mind a délről való földet, mind a mezőföldet és Assedótot, és azoknak minden Királyait: nem hagya élőt, és minden lelket megölé, a mint * megparancsolta vala az Izráelnek Ura Istene. * 5 Móz. 7, 2. 20, 16. 17

41. Megveré pedig őket Jósué Ká-

des-Barneától fogva mind Gázáig: a
Gósennek is minden földét Gibeonig.
42. Mind ezeket a Királyokat, és ezeknek minden földöket megvevé Jósué egy útában: mert az Izráelnek Ura Istene hadakozik vala az Izráelért.
43. Megtére pedig Jósué és az egész Izráel ő vele a táborba Gilgálba.

XI. RÉSZ.

Sok Királyok megverettetvén, városok megvétetvén, az egész föld meghódoltatik.

Mikor pedig meghallotta volna Jábin Hásornak Királya: külde Jobábhoz, Mádonnak Királyához és Simronnak Királyához, és Aksáfnak Királyához.
2. A Királyokhoz is, kik laknak vala észak felől a hegyek között való városokban, és a mezőföldön való városokban, és a kik délről laknak vala a sík földön Kinnerótnál a lapáczon, és Dórnak tartományában a tenger felé.
3. És a Kananeushoz napkelet és napnyugot felől: és az Emoreushoz, Hitteushoz, Perizeushoz, és Jebuzeushoz a hegyek közé: és a Hiveushoz is a Hermon alatt, Mispának földében.
4. És kijövének ők és az ő egész táborok ő velek, sok nép, mint a fövény, mely vagyon a tenger partján, a sokaság miatt; felette sok ló és sok szekér.
5. És öszvegyülének mind ezek a Királyok, és elmenvén tábort járának egyenlőképen Méronnak vizeinél, hogy hadakoznának az Izráel ellen.
6. És monda az Úr Jósuénak: * Ne félj az ő orczájoktól: mert holnap ilyenkor mind levágatom ezeket az Izráel előtt, az ő lovaiknak inaikat vagdald el, és az ő szekereiket † tűzzel égesd meg. * rész 10, 8. † Zsolt. 46, 10.
7. Elméne azokáért Jósué és az egész hadakozó nép ő vele azok ellen, a Méron vizeihez nagy hirtelen, és reájok rohanának.
8. És adá az Úr őket az Izráelnek kezébe, és megverék őket, és üzék őket mind a nagy Sidonig, és Misrefót * vizéig, és a Mispa mezejéig napkelet felé; és levágák őket annyira, hogy egyet sem hagyának elevenen. * rész 13, 6.
9. És a képen cselekedék velek Jósué, a miképen megparancsolta vala néki az Úr: az ő lovaiknak * inaikat elvagdalá, és az ő szekereiket tűzzel megégeté. * vers 6. 2 Sám. 8, 3. 4.
10. És megtérvén Jósué, ugyanazon időben megvevé Hásort, és az ő Királyát fegyverrel megölé: mert Hásor annakelőtte fejek volt mind ezeknek az országoknak.
11. Megölének továbbá minden lelket, a mely vala benne, levágván *őket* éles fegyverrel: nem marada csak egy lélek is; és Hásort is megégeté tűzzel.
12. Minden városokat is e Királyoknak, és a *városoknak* minden Királyait megfogá Jósué, és megölé őket fegyvernek élivel, levágván őket: úgy a mint * megparancsolta vala Mózes az Úr szolgája. * 5 Móz. 20, 16. 17.
13. Csak azokat a városokat nem égeté meg az Izráel, a melyek megállanak vala az ő erejekben, Hásortól megválva, melyet Jósué megégete.
14. És minden nyereségeket e városoknak, és barmaikat elprédálák magoknak az Izráel fijai, csak az embereket ölék meg mind fegyvernek élivel, mind addig míg elveszték őket: nem hagyának még csak egy lelket is.
15. Valamint az Úr * megparancsolta vala Mózesnek az ő szolgájának, úgy parancsolá meg Mózes is † Jósuénak, és Jósué is úgy cselekedék: semmit el nem hagyott azokban, melyeket az Úr parancsolt vala Mózesnek.
* 4 Móz. 33, 51. 52. † 5 Móz. 7, 1. 2. 20, 16. 17.
16. És megvevé Jósué mind azt a földet, *tudniillik* a hegyes földet, a délről való földet, a * Gósennek minden földét, a lapáczot, a síkmező földét, az Izráelnek hegyét és lapáczát.
* rész 10, 41.
17. A kopasz hegytől fogva, a melyen mennek Seir felé, mind Bahalgádig a Libánon mezején, a Hermon hegye alatt: mind azoknak Királyait megfogá, megveré, és megölé őket.
18. Sok napokon viselt hadat Jósué mind ezekkel a Királyokkal.
19. Nem volt oly város, mely békességet tett volna az Izráel fijaival, a Hiveusoktól, * Gibeonnak lakóitól megválva: mind a több városokat haddal verték meg;
* rész 9, 3. 6—15. 18.
20. Mert az Úrtól volt az, hogy megkeményítené az ő szíveket, hogy az Izráelnek haddal mennének eleibe, hogy eltörlené őket, és ne lenne semmi irgalmasság, hanem hogy elvesztené őket, a mint megparancsolta vala az Úr Mózesnek.
21. Elméne pedig Jósué az időben, és kiveszté az * Anakimokat a hegyek között való városokból, *tudniillik* Hebronból, Débirből és Anábból és Júdának minden hegyei közűl; és az Izráelnek minden hegyei közűl, mind az

ő városaikkal egyetembe eltörlé őket Jósué. *4Móz. 13, 23. 34. 5Móz. 1, 28. 9, 1. 2.

22. Nem marada az Anakimok közűl senki az Izráel fijainak földökben, hanem csak *a kik* Gázában, Gáthban, * és Asdódban maradának. *1Sám. 17, 4.

23. Elfoglalá annakokáért Jósué az egész földet mindenestől a mint az Úr megmondotta vala Mózesnek; és adá azt Jósué örökségűl az Izráelnek az ő oszlások és nemzetségek szerint. És a föld megnyugovék a hadtól.

XII. RÉSZ.

A tartományok és mind a Királyok, melyeket Mózes, és azután Jósué megvert és megvett.

Ezek pedig a földnek Királyai, kiket megvertek az Izráelnek fijai, és bírták földöket a Jordánon túl napkelet felől: az Arnon patakától fogva a Hermon hegyig, és a napkelet felől való egész mezőséget.

2. Sihon az Emoreusoknak Királya, ki lakik vala Hesbonban; és ki uralkodik vala Aróertől * fogva, mely vala az Arnon pataknak partján; és a pataknak közepétől és Gileádnak felétől fogva mind a Jabbók † patakig, mely az Ammon fijainak határok.

*5Móz. 2, 36. 3, 8. 16. †1Móz. 32, 22.

3. És a sík mezőségtől fogva a Kinneróth tengeréig napkelet felé, és a pusztának tengeréig, *azaz* a sóstengerig napkelet felé, *holott vagyon* a Bethhajesimót nevű út; és délről, a Pisga halomból támadott víznek folyásáig.

4. Továbbá Ognak * a Básán Királyának határa, ki a Réfaim maradékai közűl való vala, ki lakik vala Astarótban és Edreiben. *5Móz. 1, 4.

5. Ki uralkodik vala a Hermon hegyén és Salkában, és az egész Básánban Gessúrnak és Maakáthnak határáig, és Gileádnak feléig, és a Hesbon Királyának Sihonnak határáig.

6. Mózes az Úrnak szolgája, és az Izráel fijai * verték meg azokat: és adta azt a *földet* Mózes az Úrnak szolgája örökségűl a Rúben és Gád nemzetségeinek, és a Manasse félnemzetségének. *4Móz. 21, 23—26. 33—35. 32, 33.

7. Ezek pedig a földnek királyai, kiket megvert Jósué és az Izráel fijai, a Jordánon * innét napnyugot felől, Baálgádtól fogva, mely vagyon a Libánon mezejében, a † kopasz hegyig, melyen mennek Seir felé; és adá azt Jósué az Izráel nemzetséginek, hogy bírják kinek kinek az ő részét.

*rész 10, 40. 41. †rész 11, 17.

8. A hegyes * helyekben, a lapáczon és a mezőségen, és Asedóthban, és a pusztában, és a délről való részben, a Hitteus, Emoreus, Kananeus, Perizeus, Hiveus és Jebuzeus *földöket.* *rész 10, 40.

9. Jérikhónak * Királya egy; Ainak ki Béthelnek oldala felől vala, † Királya egy; *rész 6, 2. †rész 8, 29.

10. Jérusálemnek * Királya egy; Hebronnak † Királya egy;

*rész 10, 1. 23—27. †rész 10, 3.

11. Jármutnak * Királya egy; Lákisnak Királya egy; *rész 10, 3.

12. Eglonnak * Királya egy; † Gézernek Királya egy; *rész 10, 3. 26. †rész 10, 33.

13. Débirnek * Királya egy; Gédernek Királya egy; *rész 10, 38. 39.

14. Hormának Királya egy; Arádnak Királya egy;

15. Libnának * Királya egy; Adullámnak Királya egy; *rész 10, 29. 30.

16. Makkedának * Királya egy; Béthelnek Királya egy; *rész 10, 28.

17. Tappuáhnak Királya egy; Héfernek Királya egy;

18. Afeknek Királya egy; Lassáronnak Királya egy;

19. Mádonnak * Királya egy; Hásornak † Királya egy; *rész 11, 1. †rész 11, 10.

20. Simrom * Méronnak Királya egy; Aksáfnak Királya egy; *rész 11, 1.

21. Thaanáknak Királya egy; Mégiddónak Királya egy;

22. Kédesnek Királya egy; Jokneámnak és Kármélusnak Királya egy;

23. Dórnak * és Dór tartományának Királya egy; a Gilgálnál való pogányoknak Királya egy; *rész 11, 2.

24. Thirsának Királya egy. Mind a Királyok harminczegyen.

XIII. RÉSZ.

A Kanaán földének elosztatása.

Mikor pedig Jósué immár megvénhedett volna és igen megidősödött volna, monda az Úr néki: Te megvénhedtél és megidősödtél, és felette sok föld maradott, melyet bírni kellene.

2. E pedig a föld, mely elmaradott, *tudniillik* a Filiszteusoknak minden határok, és Gessúrnak minden földe.

3. A Sikhór *patakától* fogva, mely vagyon Égyiptom határában, Ekronnak határáig észak felől, a Kananeusnak tulajdoníttatik: mely a Filiszteusoknak öt * Fejedelemségekre osztatik: Azzatheusok, Asdodeusok, Askeloneusok, Gitteusok, Ekroneusok és az Aveusok *földe.* *1Sám. 6, 18.

4. Délről a Kananeusnak egész földe, és Meára, mely a Sidonbelieknek földe Afekig, az Emoreusoknak határáig.

5. És a Gibli * földe, és az egész Libánon, napkelet felől, Baálgádtól fogva, mely vagyon a Hermon hegy alatt, míg jutnál Hamáthig. * Zsolt. 83, 8.

6. Mind a hegynek lakói a Libánontól fogva a Misrefót vizéig: mind a Sidoniusokat kiüzöm az Izráel fijainak orczájok elől: csakhogy oszszad sorssal az Izráelnek örökségűl, a mint megparancsoltam néked.

7. Most annakokáért oszd el ezt a földet örökségűl kilencz nemzetségeknek, és a Manasse félnemzetségének.

8. Melynek a más félnemzetségével, Rúbennek és Gádnak nemzetségei elvették az ő részeket, melyet adott nékik Mózes * túl a Jordánon napkelet felől, a miképen adta vala nékik Mózes az Úr szolgája; * 4 Móz. 32, 33.

9. Aróertől fogva, mely vagyon az Arnon folyóvíznek partja mellett, és a várost, mely vagyon a víz között, és Medebának minden síkmezejét Dibonig.

10. És minden városait Sihonnak, az Emoreusok Királyának, ki uralkodik vala Hesbonban, az Ammon fijainak határokig.

11. És Gileádot, és Gessurinak és Mahakátinak határát, és az egész Hermon hegyét, és az egész Básánt Salkáig.

12. Egész országát Ognak Básánban, ki uralkodik vala Astarótban és Edreiben: ez marad vala meg a Réfaim maradékából: és megveré * őket Mózes, és kiüzé őket. * 5 Móz. 3, 1–6. 11.

13. Nem üzék ki pedig az Izráel fijai a Gessúrt és Mahakátit: annakokáért lakék a Gessúr és Mahakáti az Izráel között mind e mai napig.

14. Csak a Lévi nemzetségének nem ada örökséget; az Izráel Urának Istenének áldozati az ő öröksége, a * miképen szólott néki * 4 Móz. 18, 8–14. 18–21. 24.

15. Adott vala pedig Mózes a Rúben fijai nemzetségének az ő házok népe szerint *örökséget.*

16. És vala az ő határok Aróertől fogva, mely van az Arnon nevű folyóvíz partja mellett, és e város, mely vagyon a víz között, és az egész lapáczföld, mely vagyon Médeba mellett.

17. Hesbon és annak minden városai, melyek valának a mezőföldön; Dibon és Bámothbaál, és Bethbaálmeon;

18. És Jahása, és Kedemót és Méfaát,

19. És Kirjáthaim, és Sibma, és Séreth-sáhár, a völgy mellett való hegyen.

20. És Beth-peór, és Asdot, Pisga, és Beth-jésimóth.

21. És minden mezővárosok, és egész országa Sihonnak az Emoreusok Királyának, ki uralkodik vala Hesbonban, mikor Mózes megverte volna * őtet, és a Midiánnak Fejedelmeit, Evit és Rékemet, Súrt és Húrt, és Rébát, Sihonnak Hadnagyait, kik azon a földön laknak vala; * 4 Móz. 31, 2. 3. 7. 8.

22. A jövendőmondó Bálámot is Beórnak fiját megölék az Izráel fijai fegyverrel, azokkal egybe, a kiket levágtak vala.

23. Vala pedig határok a Rúben fijainak a * Jordán, és a *Jordánnak* határa. Ez a Rúben fijainak örökségek az ő házoknépei szerint, a városok és azoknak falui. * 4 Móz. 34, 12.

24. Adott vala Mózes a Gád nemzetségének is, a Gád fijainak az ő házoknépei szerint *örökséget.*

25. És vala nékik határok Jaázer, és minden városai Gileádnak, és az Ammon * fijainak földöknek fele Aróerig, mely vagyon Rábba előtt. * 2 Sám. 11, 1.

26. És Hesbontól fogva Mispének Rámáth nevű városáig, és Bethónimig; és * Mahanáimtól fogva Débir határáig. * 1 Móz. 32, 2.

27. A mezőségen pedig Betharám, Bethnimra, Sukkót és Sáfon, Sihonnak, Hesbon Királyának maradék országa, a Jordán és annak határa, mind a Kinnéreth tengernek széléig a Jordánon túl napkelet felől.

28. Ez a Gád fijainak örökségek az ő házoknépei szerint, a városok és azoknak falui.

29. Adott vala továbbá Mózes a Manasse félnemzetségének is *örökséget:* és vala a Manasse fijai félnemzetségének az ő házoknépe szerint:

30. Vala, *mondom,* az ő határok Mahanáimtól fogva mind az egész Básán, Ognak, Básán Királyának egész országa, és Jairnak minden falui, melyek *valának* Básánban, hatvan városok.

31. És Gileádnak fele Astarót és Edrei, az Og birodalmának városai, *ki* Básánban *uralkodik vala:* * Mákirnak Manasse fijának fijainak, a Mákir fijainak felének, az ő házoknépei szerint *ezeket adta vala.* * rész 17, 1.

32. Ezek az örökségek, melyeket adott vala Mózes, a Móab mezőségében, a Jor-

dán vizén túl, *az Izráel fijainak*, Jérikhó ellenében napkelet felől.

33. A Lévi nemzetségének pedig nem adott vala Mózes örökséget; az Izráelnek Ura Istene az ő örökségek, a * mint megmondotta nékik.
*4 Móz. 18, 20. 21. Ezék. 44, 28.

XIV. RÉSZ.

Kálebnek kiváltképen való örökség adatik.

Ezek pedig azok, melyeket örökségűl vőnek el az Izráel fijai a Kanaán földében, melyet adtak nékik, hogy örökségűl bírjanak, * Eleázár Pap és Jósué a Nún fija, és az Izráel fijainak nemzetségekben való atyáknak fejedelmei.
*4 Móz. 34, 17.

2. Az ő örökségeknek sorsa által, (a mint * megparancsolta vala az Úr Mózes által) *hogy adná* a kilencz nemzetségnek és a félnemzetségnek;
*4 Móz. 26, 55. 56. 34, 13.

3. Mert adott vala Mózes örökséget két nemzetségnek, és a félnemzetségnek a Jordánon túl: a Lévitáknak pedig nem adott vala örökséget ő közöttök.

4. Mert voltak a József fijai két nemzetségek, Manasse és Efraim, és nem adának részt a Lévitáknak a földön, lakóvárosoknál egyebet, és azoknak hostátit az ő barmaikért, és marháikért.

5. Valamint megparancsolta * vala az Úr Mózesnek, úgy cselekedének az Izráel fijai: és elosztták a földet. *4 Móz. 34, 13. 15.

6. Hozzá menének pedig Jósuéhoz Júdának fijai Gilgálba, és monda Kenizeus Káleb. Jefunné fija: Te tudod a beszédet, melyet * szólott az Úr Mózesnek az Isten emberének én felőlem és te felőled, Kádes-Barneában.
*4 Móz. 14, 24. 30. 5 Móz. 1, 35. 36.

7. Negyven esztendős valék én, mikor elküldött vala Mózes az Úrnak szolgája engemet Kádes-Barneából, hogy megkémlelném ezt a földet, és megvittem néki a dolgot úgy, a mint vala az én szívemben.

8. Az én atyámfiai, kik én velem együtt feljöttek vala, elrémíték * a népnek szívét: én pedig tökéletesen követtem az én Uramat Istenemet.
*4 Móz. 13, 28–30. 33. 34.

9. És megesküvék Mózes azon a napon, mondván: Bizony a föld, melyet * megtapodott a te lábad, tiéd lészen örökségűl, és a te fijaidé mind örökké, mivelhogy tökéletesen követted az én Uramat Istenemet. *vers 6.

10. Most pedig az Úr ímé megtartott engem et ez életben, miképen megmondotta vala: immár negyvenöt esztendeje vagyon az időnek, melyben az Úr szólott vala e dologról Mózesnek, mioltától fogva járt az Izráel a pusztában; és most ímé vagyok nyolczvanöt esztendős;

11. És vagyok még most oly * erős, mint annakelőtte voltam a napon, melyen elkülde engemet Mózes: Minémű vala az én erősségem akkor, olyan most is az én erősségem a harczolásra, és a kimenetelre és a béjövetelre. *5 Móz. 34, 7.

12. Most azért add nékem ezt a hegyet, a mint szólott az Úr azon a napon: mert te is hallottad az napon, hogy * Anakimok vagynak ott, és nagy és erős városok: talán az Úr velem lészen, és kiüzöm őket, a mint megmondotta az Úr. *rész 11, 21.

13. És megáldá őtet Jósué: * és adá Hebront Kálebnek a Jefunné fijának örökségűl. *rész 15, 13. Bír. 1, 20.

14. Annakokáért volt Hebron a Kenizeus Kálebé, a Jefunné fijáé örökségűl mind e mai napig; azért hogy tökéletesen járt az Izráelnek Ura Istene után.

15. Neve pedig Hebronnak annakelőtte volt Árba városa: mely *Arba* nagy ember volt az Anakimok között. És a föld megnyugvék a hadtól.

XV. RÉSZ.

Júdának jutott városok és faluk.

Vala pedig sorsa a Júda fijai nemzetségének az ő házoknépe szerint: Edomnak * határa felé, a Czin pusztája vala a déli határnak vége, dél felé.
*4 Móz. 34, 3.

2. Volt nékik délről való határok a Sóstengernek széle, a kősziklától fogva, mely néz délre.

3. És kimegyen délre, Maaleákrabbimra, és onnan általmegyen Czinre: feljebb menvén pedig délről Kádes-Barneára, általmegyen onnét Hesronra, és ismét felmegyen Adárra, honnét kerűl Karkahára.

4. Innen általmegyen Asmonra, és kimegyen az Égyiptom patakára: mely határnak vége a tenger. E lészen néktek határotok délre.

5. A határ pedig napkelet felé a Sóstenger, a Jordánnak végéig: Határa pedig az északi résznek, a tengernek kősziklájától és a Jordán végétől fogva.

6. Felmegyen ez a határ Bethhogláig, és általmegyen észak felől Betharában, és onnan felmegyen ez a ha-

tár * Bohánnak a Rúben fijának kövé-
hez. *rész 18, 17.
7. Felmegyen továbbá e határ Débirbe
az Akor völgyétől; és észak felől néz Gil-
gálra, mely vagyon ellenében az Adum-
mim felmenetelének, mely vagyon a pa-
taknak dél felől való részén; és általme-
gyen ez a határ az Ensémes vizeire, és an-
nak vége vagyon a Rógel nevű forrásnál.
8. És felmegyen ez a határ * a Hin-
nom fijának völgyén, a Jebuzeusok*nak*
városa mellett dél felől, ez a Jérusá-
lem: Felmegyen továbbá ez a határ a
hegynek tetejére, mely vagyon a Hin-
nom völgye ellenében napnyugotról, *és*
a mely vagyon Réfaim völgyének széli-
ben északról. *rész 18, 16.
9. Kerűl pedig a határ a hegynek
tetejéről a Neftoach víznek kútfejére;
és kimegyen a Hefron hegyének vá-
rosaira: és kerűl e határ Bahalába; ez
a Kirjáth-jeárim.
10. És kerűl onnan ez a határ Baha-
lától napnyugot felől Seirnek hegyére,
és onnan általmegyen a Jeárim hegy-
nek oldalára észak felől, ez a Késalon:
és alámegyen Bethsémesre, és általme-
gyen Timnán.
11. És kimegyen ez a határ Ekron-
nak oldalára észak felől, és kerűl ez a
határ Sikkeronra, és általmegyen a Ba-
hala hegyig: és onnan kimegyen Jab-
néelbe: vagynak pedig e határnak ki-
menetelei a tengerre.
12. Továbbá a napnyugoti * határ a
nagy tengernek széléig. Ez a Júda fijai-
nak határok körösköröl, az ő házoknépei
szerint. *4 Móz. 34, 6.
13. Kálebnek pedig, a Jefunné fijának
ada * részt a Júda fijai között, az Úr-
nak Jósuénak mondott beszéde szerint
Kirjáth-árbát, *mely* az Anák attyáé *vala,*
ez a Hebron. *rész 14, 13.
14. És kiüzé onnan Káleb Anáknak
három fijait, * Sésait, Ahimánt és Thál-
mait, kik Anáknak fijai valának.
*Bir. 1, 10. 20.
15. És felméne onnan Débirnek la-
kóira; (Débirnek pedig neve az előtt
Kirjáth-széfer *volt.*)
16. És monda Káleb: Valaki megveri
a Kirjáth-széfer város *népét,* és megveszi
azt: néki adom Aksát az én leányo-
mat * feleségűl. *1 Sám. 17, 25.
17. Megvevé pedig azt * Othniel, Ké-
náznak a Káleb báttyának fija: és néki
adá Aksát az ő leányát feleségűl.
*Bir. 1, 12—14. 3, 9.
18. És lőn, hogy mikor *ahoz* menne
a leány: tanácsúl adá néki *az,* hogy az
ő attyától kérne mezőt, és leszálla a
szamárról: és monda néki Káleb: Mi
dolgod vagyon?
19. A leány pedig felele: Adj nékem
áldást; mivelhogy száraz földet adtál,
adj nékem vizes földet is. És ada néki
felső kútfejeket, és alsó kútfejeket.
20. Ez a Júda fijai nemzetségének
öröksége az ő házoknépei szerint.
21. Ezek voltak pedig a városok a Júda
fijai nemzetségének öröksége széliben:
Edom határa mellett dél felől: Kabséel,
és Eder, és Jágur.
22. És Kína és Dimóna, és Adada.
23. És Kédes, és Hásor, és Ithnán.
24. Zif és Télem, és Behalóth.
25. És Hásor, Hadátha, és Kérióth,
Hesron, ez a Hásor.
26. Amám és Séma, és Mólada.
27. És Hásár-Gadda, és Hesmon és
Beth-pélet.
28. És Hásár-Suál, és Beerséba, és
Bizjóthéja.
29. Baála és Ijim, és Asem.
30. És Elthólád, és Késil, és Horma.
31. És Sikláy, és Madmanna, és San-
sanna.
32. És Lebaóth, és Silhim, és Ain, és
Rimmon. Mindenestől huszonkilencz vá-
rosok és azoknak faluik.
33. A lapáczon: Estháol és Sóra, és
Asna.
34. És Zanoah, és Engannim, Tap-
puah és Enám.
35. Jármut és Adullám, Sókó és Azeka.
36. Saharaim, és Adithaim, és Gedéra,
és Gederóthaim. Tizennégy városok és
azoknak faluik.
37. Senán és Hadása, és Migdálgád.
38. Dilán, és Mispé, és Joktéel.
39. Lákis és Boskáth, és Eglon.
40. És Kabbon, és Lahmás, és Kithlis.
41. És Gederóth, Beth-dágon, és Na-
hama, és Makkeda. Tizenhat városok
és azoknak faluik.
42. Libna és Ether, és Asán.
43. És Jiftah, és Asna, és Nésib.
44. És Kéhila, és Akzib, és Máresa.
Kilencz városok és azoknak faluik.
45. Ekron, és az ő mezővárosai és falui.
46. Ekrontól fogva a tengerig minden
városok, melyek vagynak Asdód mel-
lett, és azoknak faluik.
47. Asdód, az ő mezővárosai és falui:
Gáza, az ő mezővárosai és falui, Égyip-
tomnak patakáig, és a nagy tengerig
az ő határa.
48. És a hegyen, Sámir, Játhir és Sókó.

49. És Danna, és Kirjáth-sanna, ez a Débir.
50. És Anáb, és Estemó, és Anim.
51. És Gósen, és Hólon, és Giló. Tizenegy városok és azoknak faluik.
52. Arád és Dúma, és Esán.
53. És Jánum és Beth-tappuah, és Afeka.
54. És Humta, és Kirjáth-árba, ez a Hebron, és Czihor. Kilencz városok és azoknak faluik.
55. Máhon, Kármel, és Zif, és Júta.
56. És Jezréel, és Jokdehám, és Zánoah.
57. Kajin, Gibea és Timna. Tíz városok és azoknak faluik.
58. Halhúl és Beth-súr, és Gédor.
59. És Maharát, és Beth-anóth, és Elthekon. Hat városok és azoknak faluik.
60. Kirjáth-baál, ez a Kirjáth-jeárim és Rabba. Két városok és azoknak faluik.
61. A pusztában: Beth-arába, Middin és Sekáka.
62. És Nibsán, és a sónak városa, és Engedi. Hat városok és azoknak faluik.
63. Továbbá a Jebuzeusokat, Jérusálemnek lakóit nem üzheték ki Júdának fijai: annakokáért lakának * a Jebuzeusok Júdának fijaival Jérusálemben, mind e mai napig. *2 Sám. 5, 6—8.

XVI. RÉSZ.

Az Efraim fijainak sors szerint jutott örökségek.

Kiméne azután sorsok a József fijainak, a Jérikhó ellenében való Jordántól fogva, Jérikhónak vizéig napkelet felé, a pusztára, mely felmegyen Jérikhótól a Béthel hegyére,
2. És kimegyen * Béthelből, Lúzba, és innen általmegyen az Arki-ataróth határára. *1 Móz. 28, 10. 16—19.
3. Annakutánna megyen a tengerre, a Jáfleteusok határára, az alsó Beth-hóronnak határáig és Gézerig; és vagynak az ő kimenetelei a tengerre.
4. Annakokáért az ő örökségeket elvevék a József fijai Manasse és Efraim.
5. Volt pedig határok az Efraim fijainak az ő házoknépei szerint, volt *mondom*, határa az ő örökségeknek napkelet felé, Atarót-adártól fogva mind a felső Beth-hóronig.
6. És kimegyen a határ a tengerre, Mikhmethátbra észak felől, és megkerűli az a határ napkelet felől Thaanáth-silót; és általmegyen azon, napkeletről Janoáhra.
7. És alámegyen Janoáhtól Atarótba és Naarába; és megyen Jérikhóra, és kimegyen a Jordánra.
8. Tappuáhtól megyen a határ a tenger felé, a Kána patakjára, és vagynak az ő kimenetelei a tengerre. Ez az Efraim fijai nemzetségének öröksége az ő házoknépe szerint;
9. A városokon *kivül*, melyek külön szakasztatának az Efraim fijainak, a Manasse fijai örökségek között: minden városok és azoknak faluik.
10. De ki nem üzék * a Kananeust, ki lakik vala † Gézerben: annakokáért lakék a Kananeus Efraim között mind e mai napig, és vala adófizető.
*Bir. 1, 29. †1 Kir. 9, 16. 17.

XVII. RÉSZ.

A Manasse félnemzetségének az Efraim nemzetségével elegy, és a Sélofhád leányainak örökségek.

Vala pedig sorsa a Manasse nemzetségének: mert ő vala * elsőszülötte Józsefnek: Mákirnak a Manasse † elsőszülöttének a Gileád*iták* attyoknak, (mert ő hadakozó férjfiú vala) juta, *mondom*, néki Gileád és Básán.
*1 Móz. 46, 20. †4 Móz. 26, 29.
2. Juta ismét a Manasse fijainak többinek, házoknépei szerint, az Abiézer fijainak, * Hélek fijainak, Asriel fijainak, Sékem fijainak, Héfer fijainak, és Sémida fijainak: Ezek a Manassénak, József fijának fijai, férjfiak mind az ő házoknépei szerint.
*Bir. 6, 11. 34. 8, 1. 2.
3. Továbbá Sélofhádnak a Héfer fijának, *mely Héfer* Gileád fija *vala, mely Gileád* Mákir fija *vala, mely Mákir* Manasse fija *vala,* nem valának fijai hanem leányai, kiknek ezek a * neveik: Makhla, Nóha, Hogla, Milka és Thirsa.
*4 Móz. 26, 33.
4. Ezek menének eleibe Eleázár Papnak, és Jósuénak a Nún fijának eleibe, és a Fejedelmeknek eleikbe, mondván: Az Úr megparancsolta * Mózesnek, hogy örökséget adjon nékünk a mi bátyáink között. Annakokáért ada nékik az Úrnak beszéde szerint örökséget, az ő attyoknak báttyai között.
*4 Móz. 27, 7. 36, 2.
5. És juta tíz rész Manassénak, Gileádnak és Básánnak földén kivűl, melyek a Jordánon túl *valának*.
6. Mert a Manasse leányai bírának örökséget az ő fijai között: a Gileádnak földe pedig juta a Manasse több fijainak.
7. Volt pedig határa Manassénak

Ásertől fogva Mikhmethâthig, mely vagyon Sékem előtt, és megyen a határ jobbkéz felé az En-Tappuáhnak lakóira.
8. Manasséé *volt ugyan* a Tappuah földe: de a Tappuah, mely vala a Manasse határában, az Efraim fijaié.
9. És alámegyen a határ Kána patakjára, a patak délről való részére: Ezek az Efraim *nemzetségének* városai vagynak a Manasse városai között: de a Manasse határa vagyon a patak észak felől való részén és vagynak annak kimenetelei a tengerre.
10. Délről Efraimé, északról pedig Manasséé, és a tenger az ő határa: és Áserbe ütköznek egybe észak felől, Issakhárba pedig napkelet felől.
11. Vala pedig Manasséé Issakhárban és Áserben, Beth-seán, és annak mezővárosai: és Jibleám és annak mezővárosai: és Dórnak lakói és annak mezővárosai: és * Endornak lakói és annak mezővárosai: és Thannáknak lakói és annak mezővárosai: és Megiddónak lakói és annak mezővárosai: Három tartományok. * 1 Sám. 28, 7.
12. De * nem üzheték ki Manassénak fijai e városoknak lakóit: és akara a Kananeus lakni azon a földön: * Bir. 1, 27. 28
13. Mikor pedig megerősödtek volna az Izráel fijai, adófizetés alá veték a Kananeust, de ki nem üzék őtet.
14. Szólának pedig a József fijai Jósuénak, mondván: Miért adtál nékem örökségűl sors *szerint való* egy rész örökséget, holott én sok nép vagyok, annyira hogy ez ideig még megáldott az Úr engemet?
15. És monda nékik Jósué: Ha sok nép vagy te, menj fel amaz erdőre, és irts ott magadnak a Perizeusoknak és Réfaimnak földében, ha szoros néked az Efraim hegye.
16. És felelének a József fijai: Nem lészen nékünk elég az a hegy: És vas szekereik * vagynak mind a Kananeusoknak, kik laknak a völgynek földén, mind azoknak a kik laknak Beth-seánban és annak mezővárosaiban, és *mind* azoknak, a kik laknak a Jezréel völgyében. * Bir. 1, 18. 19. 4, 13.
17. És szóla Jósué a József házának, *tudniillik* Efraimnak és Manassénak mondván: Sok nép vagy és nagy erőd vagyon néked, nem lészen néked csak egy sors *szerint való* részed.
18. Mert a hegy tiéd lészen, mivel hogy erdő: vágd le azért azt, és annak határai tiéid lésznek: mert kiűzöd a Kananeust, noha * vas szekerei vagynak néki, és igen erős! * vers 16

XVIII. RÉSZ.

Az Isten sátora Silóba vitetik: a Kanaán földe leírattatik: Benjáminnak határa.

Őszvegyüle pedig az Izráel fijainak egész Gyülekezete Silóba, és helyhezteték oda a Gyülekezetnek * sátorát; minekutánna a föld meghódola ő előttök. * 2 Móz. 25, 8. 40, 2.
2. Maradtak vala pedig még az Izráel fijai közűl, kiknek ki nem osztották vala az ő örökségeket, hét nemzetségek.
3. És monda Jósué az Izráel fijainak: Míg mulattok elébb menni, hogy bírjátok a földet, melyet adott néktek a ti atyáitoknak Ura Istene?
4. Adjatok közűletek három-három férjfiat minden nemzetségből, kiket küldjek el, hogy felkeljenek és járják el a földet, és írják le azt az ő örökségek szerint, annakutánna térjenek meg én hozzám.
5. És oszszák el azt hét részre: Júda maradjon az ő határaiban dél felől és a József háza*népei* álljanak az ő határokban észak felől.
6. És ti írjátok le a földet hét részre. és hozzátok ide én hozzám: akkor sorsot vetek itt néktek a mi Urunk Istenünk előtt.
7. Mert nincsen * reszek a Lévitáknak ti közöttetek: mert az Úrnak Papsága az ő öröksége: Gád pedig és Rúben, és a Manasse félnemzetsége † elvették az ő örökségeket, a Jordánon túl napkelet felé, melyet adott nékik Mózes, az Úrnak szolgája.
* 4 Móz. 8, 20. 21. 23. 24. † 4 Móz 32, 33.
8. És felkelének azok a férjfiak és elmenének. Parancsolá pedig Jósué azoknak kik elmenének, hogy leirnák a földet, mondván: * Menjetek el, és járjátok el a földet, es írjátok le azt, annakutánna térjetek meg én hozzám, és itt vetek néktek sorsot reá az Úr előtt Silóban. * rész 2, 1.
9. Elmenének annakokáért a férjfiak, és általmenének a földön, és megírák azt városonként hét részre, könyvben, és megtérének Jósuéhoz a táborba Silóba.
10. Vete pedig Jósué sorsot nékik Silóban, az Úr előtt: és elosztá ott Jósué a földet az Izráel fijainak, kinek-kinek az ő része szerint.
11. Kijöve pedig a Benjámin fijai nemzetségének sorsa az ő házoknépe

szerint; és az ő részeknek határa esék Júdának és Józsefnek fijai közé.

12. És lőn az ő határok a szegeletben észak felé a Jordántól fogva; és felméne a határ a Jérikhó oldalára észak felől; és felméne a hegyre napenyészet felé, és az ő kimenetelei vagynak Beth-ávennak * pusztájáig. * rész 7, 2.

13. Onnan pedig általmegyen a határ Lúzba, Lúznak délről való részére, e *város* a Béthel; és alámegyen a határ Ataróth-adárba a hegy mellett, mely vagyon az alsó Beth-hóronnak dél felől való részén.

14. És innét megyen a határ és kerűl a tenger szegeletiben délre, a hegytől, mely vagyon Beth-hóronnak ellenébe délről: és vagynak az ő kimenetelei Kirjáth-baálra (e *város* a Kirjáth-jeárim) a Júda fijainak városára. Ez a napnyugoti határ.

15. A délről való része pedig vagyon Kirjáth-jeárimnak szélitől fogva, és kimegyen ez a határ napnyugotra, és megyen a Neftoah vizeinek kútfejére.

16. És alámegyen ezen határ a hegynek szélire, mely vagyon ellenébe a Hinnom fija * völgyének, és mely vagyon a Réfaim völgyében északról; és alámegyen a Hinnom völgyén a Jebuzeus mellett dél felé, és *onnan* alámegyen a † Rógel forrására.
* rész 15, 8. † rész 15, 7. 2 Sám. 17, 17.

17. És kerűl északról és megyen Ensémesre, onnét megyen Gelilóthra, mely vagyon ellenébe az Adummim felmenetelinek; és alámegyen Bohánnak * a Rúben fijának kövére. * rész 15, 6. 7.

18. Onnan általmegyen az oldalra, mely vagyon a lapácz földnek ellenében északról, és alámegyen Arabába.

19. Innen általmegyen a határ Beth-hogla oldalára észak felé; és kimenetelei a határnak vagynak a sóstengernek kifolyására észak felől: a Jordánnak szélire dél felől. Ez a délről való határ.

20. És a Jordán határozza meg őtet napkelet felől való oldalára. Ez örökségek a Benjámin fijainak az ő határok szerint köröskörűl, az ő házoknépei szerint.

21. Ezek voltak pedig a Benjámin fijai nemzetségének városai az ő házoknépei szerint: Jérikhó és Beth-hogla, a Kesis nevű völgy.

22. És Beth-arába, és Semáraim, és Béthel.

23. És Avim, és Pára, és Ofra.

24 És a Hammonai faluja, és Ofni, és Gába. Tizenkét városok és azoknak faluik.

25. Gibeon és Ráma, és Beeróth.

26. És Mispé, és Kéfira, és Mósa.

27. És Rékem, és Irpéel, és Thareála.

28. És Séla, Elef, és a Jebuzeus *városa* (ez a Jérusálem) Gibeáth, Kirjáth. Tizennégy városok és azoknak faluik. Ez a Benjámin fijainak örökségek az ő házoknépei szerint.

XIX. RÉSZ.

A hat nemzetségeknek is örökség adatik: Jósuénak egy város.

Kiméne pedig a második sors Simeonnak, a Simeon fijai nemzetségének az ő házoknépei szerint, és lőn az ő örökségek a Júda fijainak örökségek között.

2. És lőn övék azoknak örökségekben: Beersébа és Séba, és Mólada.

3. És Hasársuál, és Bála, és Esem:

4. És Elthólád, és Béthul, és Horma.

5. És Siklág, és Beth-markabóth, és Hasársúsa.

6. És Beth-lébaóth, és Sarúhen. Tizenhárom városok, és azoknak faluik.

7. Ain, Rimmon és Ether, és Asán: Négy városok, és azoknak faluik.

8. És minden faluk, melyek valának körületiben e városoknak Bahaláth-beérig, *és* délről való RáMáthig. Ez öröksége a Simeon fijai nemzetségének az ő házoknépei szerint.

9. A Júda fijainak részekből adatták örökség a Simeon fijainak: mert a Júda fijainak részek nagyobb vala, mint illett volna nékik, azért vevének a Simeon fijai örökséget az ő örökségek között.

10. Kijöve pedig a harmadik sors a Zebulon fijainak az ő házoknépei szerint, és lőn az ő örökségeknek határa Sáridig.

11. És felmegyen az ő határok a tengerre és Maralára, és ér Dabbaséthig; és megyen a folyóvízre, mely vagyon ellenében Jokneámnak.

12. És hajol Sáridtól napkelet felé, a Kislóth-thábor határára, és onnan kimegyen Dobráthra, és felmegyen Jáfiára

13. Innen továbbá általmegyen napkelet felé Gittha-héferre, és Itthakasinra, és onnan kimegyen Rimmonba, mely kerűl Neára.

14. Kerűl ugyanazon határ északról Hannáthonra: és annak kimenetelei vagynak a Jiftáhel völgyébe.

15. És Kattáth, és Nahalál, és Simron, és Ideála, és Bethlehem. Tizenkét városok, és azoknak faluik.

16. Ez örökségek a Zebulon fijainak az ő házoknépei szerint; ezek a városok és azoknak faluik.
17. Issakhárnak jöve ki a negyedik sors: az Issakhár fijainak, *mondom*, az ő házoknépei szerint.
18. És lőn az ő határok, Jezréel és Késulóth, és Súnem.
19. És Hafáraim, és Sion, és Anaharáth.
20. És Rabbith, és Kisjon, és Abes.
21. És Rémeth, és Engannim, és Enhadda, és Bethpáses.
22. És ér a határ Tháborig és Sahasimáig, és Beth-sémesig: és az ő határok vége a Jordán. Tizenhat városok és azoknak faluik.
23. És az Issakhár fijai nemzetségeknek örökségek az ő házoknépei szerint: a városok és azoknak faluik.
24. Kijöve pedig az ötödik sors az Áser fijai nemzetségének, az ő házoknépei szerint.
25. És lőn az ő határok Helkáth és Háli, és Béthem, és Aksáf,
26. És Alammélek, és Amhád, és Misál; és ér Kármelig napnyugot felől, és Sihór Libnáthig.
27. És visszatér napkelet felé Bethdágonba; és ér Zebulonba és a Jiftáhel völgyébe észak felől, és Bethhémekbe, és Néhielbe: és * kimegyen Kabulra balkéz felől. * 1 Kir. 9, 13.
28. És Ebron, és Réhób, és Hammon, és * Kána a nagy Sídonig.
* Ján. 2, 1. 2. 7, 9. 11.
29. És megtér a határ * Rámába, a kősziklának erős városáig: innen megtér a határ Mósába: és vagynak az ő kimenetelei a tengerre, az Akzib tartományától fogva. * 1 Sám. 28, 3.
30. És Umma, és Afek, és Réhob. Huszonkét városok és azoknak faluik.
31. Ez öröksége az Áser fijai nemzetségének az ő házoknépei szerint; a városok és azoknak faluik.
32. A Nafthali fijainak jöve ki a hatodik sors; a Nafthali fijainak, *mondom*, az ő házoknépei szerint.
33. És lőn az ő határok Héleftől és Elontól fogva Sahanánnimban: és Adaminékeb, és Jabnéel Lakumig: és vagynak az ő kimenetelei a Jordánra.
34. Annakutánna megtér a határ a tenger felé Aznóth-háborra, és megyen onnan Hukkókba; és ér Zebulonra délről, Áserre pedig jut napnyugot felől, és Júdába a Jordánra napkelet felől.
35. És abban az erős városok ezek: Siddim, Sér és Hammát, Rakkát és Kinnéret.
36. És Adama, és Ráma, és Hásor.
37. És Kédes, Edrei és En-hásor.
38. És Jireon, és Migdálel: Hórem, és Beth-anáth, és Beth-sémes. Tizenkilencz városok és azoknak faluik.
39. Ez öröksége a Nafthali fijai nemzetségének az ő házoknépei szerint; a városok és azoknak faluik.
40. A Dán fijai nemzetségének jöve ki a hetedik sors, az ő házoknépei szerint.
41. És lőn az ő örökségek határa Sóra és Estháol, és Ir-sémes.
42. És Sahalábin, és Ajalon, és Jithla.
43. És Elon, és Timnátha, és Ekron.
44. És Elthéke, és Gibbethon, és Bahalát.
45. És Jéhud, és Bene-berák, és Gátrimmon.
46. És Mejárkon, és Rakkon * a Jáfó ellenébe való határral. * Jón. 1, 3.
47. A Dán fijainak pedig kissebb határ esett vala, hogynem mint nékik elég volna: Annakokáért felmenének a Dán fijai, és hadakozának Léfem város ellen, és megvevék azt, és levágák *annak népét* éles fegyverrel, és örökségűl magoknak vevék azt és lakának benne: és nevezék * Lésemet Dánnak, az ő attyoknak Dánnak neve szerint.
* Bír. 18, 27—29.
48. Ez öröksége a Dán fijai nemzetségének az ő házoknépei szerint; a városok és azoknak faluik.
49. Minekutánna pedig véget vetettek volna a föld öröksége vételének, annak határai szerint: adának az Izráel fijai örökséget Jósuénak a Nún fijának ő közöttök.
50. Az Úrnak beszéde szerint adák néki azt a várost, melyet * kére, Thimnáth-seráth az Efraim hegyén; és megépíté azt a várost, és lakék benne.
* rész 24, 30.
51. Ezek az örökségek, melyeket adának bírni * Eleázár Pap és Jósué a Nún fija, és az atyáknak Fejedelmei, az Izráel fijai nemzetséginek sors szerint, Silóban az Úr előtt a Gyülekezet sátorának ajtajánál. És ilyen módon elvégzék a földosztást. * rész 17, 4.

XX. RÉSZ.

Mentségre való hat városok és azoknak szabadságok.

Szóla pedig az Úr Jósuénak, mondván:
2. Szólj az Izráel fijainak ez ígékkel: Adjatok mentségre való városokat,

melyekről * szólottam néktek Mózes által; * 2 Móz. 21, 31. 4 Móz. 35, 6. 11.
3. Hogy szaladjon oda a * gyilkos, ki embert öl nem akaratjával, és nem tudva: hogy legyenek néktek mentségtek a vérnek közel való attyafia ellen. * 4 Móz. 35, 22—25.
4. Mikor azért a gyilkos szalad e városok közűl valamelyikbe: álljon a város kapujába és a város Véneinek hallására beszélje meg az ő dolgát: és azok vegyék bé a városba őtet közikbe, és adjanak helyt néki, hogy lakjék nálok.
5. Hogyha pedig kergeténdi azt a vérnek közel való attyafia: ki ne adják a gyilkost az ő kezébe: mert nem tudva ölte meg az ő felebarátját, és nem gyűlölte őtet annakelőttę.
6. És lakjék abban a városban mind addig, míg a Gyülekezet előtt előáll ítéletre, * *vagy* míg meghal a nagy Pap, a ki lészen az napokban: akkor megtérjen a gyilkos, és haza menjen az ő városába, az ő házába, és a városba, melyből elfutott vala. * 4 Móz. 35, 12. 24. 25.
7. És rendelék * Kédest Galileában a Nafthali hegyén, és Sékemet az Efraim hegyén, és Kirjáth-árbát (ez a Hebron,) Júdának hegyén. * rész 21, 32.
8. Túl a Jordánon pedig Jérikhónak ellenében napkelet felől, rendelék Bésert * a pusztában, a lapáczon, a Rúben nemzetségéből, és Rámóthot Gileádban, a Gád nemzetségéből, és Gólánt Básánban, a Manasse nemzetségéből. * 5 Móz. 4, 43.
9. Ezek voltak az öszvegyülésnek városai mind az Izráel fijainak, és a jövevényeknek, kik valának ő közöttök, hogy oda szaladna, valaki embert * ölne nem tudva; és meg ne halna a vérnek közel való attyafia miatt, míg a Gyülekezet eleibe állana. * vers 3. 5 Móz. 19, 4—7.

XXI. RÉSZ.

A Lévitáknak adatott 48 városok.

Hozzá menének pedig a Léviták attyoknak Fejedelmei Eleázár Paphoz és Jósuéhoz a Nún fijához, és az Izráel fijainak nemzetségek között való atyáknak Fejedelmeihez.
2. És szólának nékik Silóban a Kanaán földében, mondván: Az Úr megparancsolta * Mózes által, hogy adnátok nékünk városokat, melyekben laknánk, azoknak hostátival egybe a mi barmainknak. * 4 Móz. 35, 2—5.
3. Adák annakokáért az Izráel fijai a Lévitáknak az ő örökségekből az Úrnak beszéde szerint e városokat hostátival egybe.
4. Kijöve annakokáért a Kéhátiták házanépéért való sors: és jutának az Áron Pap fijainak, kik a Léviták közűl valók valának, a Júda nemzetségéből, Simeon nemzetségéből és Benjámin nemzetségéből sors szerint, tizenhárom városok.
5. A Kéhát több fijainak pedig, az Efraim nemzetségének házoknépe közűl, és a Dán nemzetségéből, és a Manasse félnemzetségéből sors által *juta* tíz város.
6. A Gerson fijainak pedig, az Issakhár nemzetségének házoknépe közűl, és az Áser nemzetségéből, és a Nafthali nemzetségéből, és a Manasse Básánban való félnemzetségéből, *juta* sors szerint tizenhárom város.
7. A Mérári fijainak az ő házoknépei szerint, a Rúben nemzetségéből, Gád nemzetségéből, és a Zebulon nemzetségéből, *juta* tizenkét város.
8. Adák, *mondom,* az Izráel fijai a Lévitáknak e városokat, és azoknak hostátit, a miképen megparancsolta vala az Úr Mózes keze által, sors szerint.
9. Adák annakokáért a Júda fijainak nemzetségéből, és a Simeon fijainak nemzetségéből e városokat, melyeket nevek szerint olvashat *az olvasó;*
10. Hogy lennének az Áron fijai közűl a Kéhátiták házanépéé, kik a Lévi fijai közűl valók valának; mert azoké volt az első sors.
11. És adák nékik az Anák attyának városát Kirjáth-árbát (ez a Hebron) a Júdának hegyén, és annak hostátit köröskörűl való kerületiben.
12. A városnak mezejét pedig és faluit adák * Kálebnek a Jefunné fijának, hogy bírná *azt.* * rész 14, 14. 15, 13.
13. Az Áron Pap fijainak azért adák a gyilkosok mentségének városát Hebront és annak hostátit: és Libnát és annak hostátit.
14. És Jatthirt és annak hostátit: és Istemoát, és annak hostátit.
15. És Hólont, és annak hostátit: és Débirt, és annak hostátit.
16. És Aint, és annak hostátit: és Juttát, és annak hostátit: és * Bethsémest, és annak hostátit. Kilencz városokat e két nemzetségekből. * 1 Sám. 6, 11—15. 2 Kir. 14, 11—13.
17. A Benjámin nemzetségéből pedig: Gibeont és annak hostátit: Gébát és annak hostátit.
18. Anathótot * és annak hostátit:

Almont és annak hostátit: Négy városokat. *Jer. 1, 1.
19. Az Áron fijainak a Papoknak minden városaik, tizenhárom városok, és azoknak hostáti.
20. A Kéhát fijai házoknépének pedig a Lévitáknak, kik még a Kéhát fijai közűl * hátramaradtak vala, (jutottak vala pedig sors szerint nékik városok az Efraim nemzetségéből.) *1 Krón. 6, 61.
21. Azoknak, *mondom,* adák a gyilkosok mentségeknek városát * Sékemet és annak hostátit az Efraim hegyén; és Gézert és annak hostátit. *1 Krón. 6, 67.
22. És Kibsaimot és annak hostátit: és Bethhóront, és annak hostátit. Négy városokat.
23. A Dán nemzetségéből pedig Elthekét és annak hostátit· Gibbethont és annak hostátit.
24. És Ajalont és annak hostátit: és Gáthrimmont és annak hostátit: Négy városokat.
25. A Manasse félnemzetségéből pedig Tahanákot és annak hostátit: Gáthrimmont és annak hostátit: Két városokat.
26. Mindenestől tíz városok, és azoknak hostáti, a Kéhát fijainak több házoknépének.
27. Továbbá a Gerson * fijainak, kik valának a Léviták házoknépe közűl, *adák* a Manasse félnemzetségéből, a gyilkosok mentségeknek városát Gólánt Básánban, és annak hostátit: Beesterát, és annak hostátit: Két városokat. *vers 33. 1 Krón. 6, 62.
28. Az Issakhár nemzetségéből, Kisjont és annak hostátit: Dobráthát és annak hostátit.
29 Jármuthot és annak hostátit: Enganimot és annak hostátit: Négy városokat.
30. Az Áser nemzetségéből * *juta* Misál és annak hostáti: Abdon és annak hostáti. *1 Krón. 6, 74.
31. Helkát és annak hostáti, és Réhob és annak hostáti: Négy városok.
32. A Nafthali nemzetségéből pedig adák nékik a gyilkosok mentségeknek városát, Kédest Galileában és annak hostátit: Hámothdort és annak hostátit: Karthánt és annak hostátit· Három városokat.
33. Mindenestől a Gersonitáknak városaik, az ő házoknépei szerint, tizenhárom * városok, és azoknak hostáti. *vers 27.
34. A Mérári * fijai nemzetségének pedig, a Lévitáknak többinek, a Zebulon nemzetségéből *adák* Jokneámot és annak hostátit: Karthát és annak hostátit. *1 Krón. 6, 63.
35. Dimnát és annak hostátit: Nahalált és annak hostátit: Négy városokat.
36. A Rúben nemzetségéből pedig, Béczert és annak hostátit, és Jahasát és annak hostátit.
37. Kedemóthot és annak hostátit: Méfahátot és annak hostátit: Négy városokat.
38. És a Gád nemzetségéből, a gyilkosok mentségeknek városát, * Rámóthot Gileádban, és annak hostátit: és Mahanáimot és annak hostátit. *rész 20, 8.
39. Hesbont és annak hostátit: Jaázert és annak hostátit: Négy városokat.
40. Mind e városokat adák a Mérári fijainak az ő házoknépei szerint, a Lévitáknak házoknépének többinek, kiknek sorsok szerint tizenkét városok jutottak.
41. Minden * városaik a Lévitáknak, az Izráel fijainak birodalmok közt, negyvennyolcz városok és azoknak hostáti. *4 Móz. 35, 7
42. Mind ezek a városok, mindenik az ő mellette való hostátokkal; ezt *értsed* egyenként mindenik város felől.
43. Megadá annakokáért az Úr az Izráelnek mind az egész földet, melyről * megesküdt vala, hogy az ő atyyaiknak adná azt, és bírák azt, és lakának benne.
*1 Móz. 12, 6. 7. 1 Móz. 15, 7. 18—21. 5 Móz. 34, 4.
44. Nyugodalmat is ada nékik az Úr az ő környékekben, szinte úgy, a mint megesküdt vala az ő attyaiknak: és nem vala senki, ki ellenek * állana nékik minden ő ellenségeik közűl: Minden ellenségeiket kezekbe adá az Úr nékik. *5 Móz. 11, 25.
45. Nem * esett el csak egy beszéd is, mind abból a jó beszédből, melyet szólott vala az Úr az Izráel házának; mindenek † megletttek! *rész 23, 14. † vers 43. 44.

XXII. RÉSZ.

A Rúben, Gád és a Manasse félnemzetsége tisztességesen haza bocsáttatnak: és az Izráel fijai azoknak oltárépitésekben megütköznek.

Akkor előhívatá Jósué a Rúbenitákat és Gáditákat, és a Manasse félnemzetségét.
2. És monda nékik: Ti megőrzöttétek mind, valamit * parancsolt néktek Mózes az Úr szolgája és engedtetek az én szómnak mindenekben, melyeket parancsoltam néktek. *4 Móz. 32, 20. 25. 5 Móz. 3, 18.
3. El nem hagytátok a ti atyátokfijai[

immár sok * napoktól fogva mind e mai napig; és megőrzöttétek a ti Uratoknak Istenteknek őrizetit és parancsolatját. *rész 11, 18.

4. Most pedig nyugodalmat adott a ti Uratok Istentek a ti atyátokfiainak, a mint megmondotta vala nékik: Annakokáért most térjetek meg és menjetek a ti hajlékitokba a ti birodalmatoknak földére, melyet * adott néktek Mózes az Úr szolgája a Jordánon túl. *4 Móz. 32, 33.

5. Csakhogy eszetekbe vegyétek szorgalmatosan, hogy megtartsátok a parancsolatot és a törvényt, melyet parancsolt * néktek Mózes, az Úr szolgája: hogy szeressétek a ti Uratokat Istenteket és járjatok minden útaiban, és megtartsátok az ő parancsolatit, és ő hozzá ragaszkodjatok, és szolgáljatok néki teljes szívetekből és teljes lelketekből. *5 Móz. 10, 12. 13. 13, 14.

6. És megáldá őket Jósué, és elbocsátá őket, és elmenének az ő hajlékaikba;

7. Mert a Manasse félnemzetségének adott * vala Mózes *örökséget* Básánban, a másik félnemzetségének pedig adott vala Jósué az ő attyafiaival egyetembe, a Jordánon innét napnyugot felől: és mikor elbocsátá is őket Jósué hajlékaikba, megáldá őket. *4 Móz. 32, 33.

8. Akkor szóla nékik, mondván: Sok gazdagsággal menjetek vissza hajlékaitokba, és igen sok barommal, ezüsttel, aranynyal, rézzel és vassal, és igen sok ruhákkal. * Megoszszátok az ellenségektől nyert jószágot a ti atyátokfiaival. *4 Móz. 31, 26. 27.

9. Megtérének annakokáért és elmenének a Rúben fijai, és a Gád fijai és a Manasse félnemzetsége az Izráel fijaitól Silóból, mely vagyon Kanaán földében, hogy mennének Gileádnak földébe, az ő birodalmoknak földébe, melyben elvették vala az ő örökségeket az Úrnak beszéde szerint Mózes által.

10. Jutának pedig a Jordán határaira, melyek valának Kanaán földében, és építének a Rúben fijai és a Gád fijai, és a Manasse félnemzetsége ott a Jordán mellett oltárt, igen nagy láttatós oltárt.

11. Meghallák pedig az Izráel fijai, hogy ezt mondják vala: Imé a Rúben fijai és a Gád fijai, és a Manasse félnemzetsége oltárt építettek a Kanaán földének ellenébe, a Jordán határiban, az Izráel fijai általmenetelének helyén.

12. Meghallák, *mondom,* az Izráel fijai, és az Izráel fijainak egész Gyülekezete egybegyüle Silóban, hogy felmennének ő ellenek hadakozni.

13. Küldék pedig az Izráel fijai a Rúben fijaihoz, és a Gád fijaihoz, és a Manasse félnemzetségéhez a Gileád földére Fineást, Eleázár Papnak fiját.

14. És tíz Fejedelmeket ő vele, egy-egy Fejedelmet az ő ősöknek házok szerint, Izráelnek minden nemzetségeiből: kik mind egyenként Fejedelmek valának az ő ősök házoknépe szerint, az Izráelnek sok ezerei között.

15. Elmenének annakokáért a Rúben fijaihoz és a Gád fijaihoz, és a Manasse félnemzetségéhez a Gileád földére, és szólának ő velek, mondván:

16. Így szól az Úrnak egész Gyülekezete: Micsoda vétek ez, a melylyel vétkeztetek az Izráel Istene ellen, hogy elforduljatok ilyen hamar, és ne menjetek az Úr után, építvén magatoknak * oltárt, hogy ellene járnátok e mai napon az Úrnak? *vers 19.

17. Avagy kicsinynek állítjuk-é * a Péorral való közösülésünknek hamisságát, melytől mind ez ideig is nem tisztultunk meg, mely miatt volt a csapás az Úrnak Gyülekezetén? *4 Móz. 25, 1—3.

18. Ti pedig el akartok fordulni immár, hogy ne menjetek az Úr után, melyből e következik, hogy ha ti most az Úr ellen rugódoztok: ez után az Izráelnek egész Gyülekezetére haragszik meg.

19. Ha tisztátalannak tetszik a ti birodalmatoknak földe: jöjjetek által az Úr birodalmának földére, melyben lakik az Úr sátora, és lakozzatok mi közöttünk: csakhogy az Úr ellen ne hadakozzatok, és tőlünk el ne szakadjatok, építvén magatoknak oltárt, a mi Urunk Istenünk oltárán * kivűl. *3 Móz. 17, 3—6. 8. 9.

20. Nemde * Akán a Zerákh fija nem vétkezék-é nagy vétekkel az Istennek szenteltetett marhában, és *mind* az Izráel egész Gyülekezete ellen lőn a harag? És *noha egyedűl csak* az a férjfiú *vétkezék;* nem csak ő maga egyedűl hala meg az ő álnoksága miatt. *rész 7, 1. 20. 21. 24—26.

21. Felelvén pedig a Rúben fijai és a Gád fijai, és a Manasse félnemzetsége, mondának az Izráel ezerei között való Fejedelmeknek:

22. Az Isteneknek * Istene, az Úr, az Isteneknek Istene, az Úr, ő tudja jól, és az Izráel is megtudja: Ha engedetlenségből, és ha az Úr ellen való vétek-

ből *cselekedtük:* minket e mai napon ne tartson meg! * Zsolt. 50, 1.

23. *Ha gondoltuk is azt,* hogy oltárt építsünk a fejébe, hogy elforduljunk az Úrtól, és hogy áldozzunk azon egészen égőáldozatot, vagy Minhát; vagy hogy készítsünk azon háláadásnak áldozatját: lássa meg *ezt* ő maga az Úr!

24. És ha nem e dologtól való féltünkben cselekedtük inkább, mivelhogy ilyen módon gondolkodtunk: Talán valamikor így fognak szólani a ti fijaitok a mi fijainknak, mondván: Mi közötök * vagyon néktek az Izráelnek Urához Istenéhez? * Neh. 2, 20.

25. Továbbá: határt vetett az Úr mi közöttünk és ti közöttetek Rúben fijai és Gád fijai, a Jordánt; nincsen néktek részetek az Úrban és elidegenítik a ti fijaitok a mi fijainkat, hogy ne féljék az Urat.

26. És mondánk: Jer, építsünk oltárt, nem egészen megégetendő áldozatra, sem *egyéb* áldozatra;

27. Hanem hogy bizonyság * legyen mi közöttünk és ti közöttetek, és a mi nemzetségünk között mi utánnunk, hogy szolgálunk az Úrnak ő előtte a mi egészen égőáldozatinkkal, *egyéb* áldozatinkkal: és háláadóáldozatinkkal: és ne mondják a ti fijaitok a mi fiainknak ezután: Nincsen néktek részetek az Úrban. * rész 24, 27.

28. Mondánk azért: Ha mondándják nékünk vagy a mi nemzetséginknek ezután, akkor ezt mondjuk: lássátok az Úr oltárának hasonlatosságát, melyet csináltak a mi atyáink, nem egészen égőáldozatokért, sem egyéb áldozatért, hanem hogy tanúbizonyság legyen mi köztünk és ti köztetek.

29. Távol legyen tőlünk, hogy ellene támadjunk az Úrnak, és elforduljunk e mai napon az Úrtól, építvén oltárt egészen égőáldozatért, Minháért, és egyéb áldozatért, a mi Urunknak Istenünknek oltárán kivűl, mely vagyon az ő sátora előtt.

30. Hallván pedig Fineás Pap, és a Gyülekezetnek Fejedelmei, az Izráel ezereinek Fejei, kik ő vele valának, a beszédeket, melyeket szólottak vala a Rúben fijai és a Gád fijai, és a Manasse fijai: tetszék az ő szemeik előtt.

31. És monda Fineás az Eleázár Pap fija, a Rúben fijainak és a Gád fijainak, és a Manasse fijainak: Ma esmértük meg, hogy köztünk vagyon az Úr, hogy nem vétkeztetek az Úr ellen e vétekkel; most megszabadítottátok az Izráel fijait az Úr kezéből.

32. Megtére azért Fineás az Eleázár Pap fija és a Fejedelmek, a Rúben fijaitól és a Gád fijaitól, a Gileád földéből a Kanaán földébe az Izráelnek *több* fijaihoz; és megbeszélék nékik e dolgot.

33. És tetszék a dolog az Izráel fijainak szemeik előtt, és áldák az Istent az Izráel fijai: és nem mondák, hogy elmennének ő ellenek harczolni, hogy elveszessék a földet, melyben a Rúben és Gád fijai laknak vala.

34. Nevezék pedig a Rúben és Gád fijai az oltárt *Hednek, mondván:* Mert tanúbizonyság * lészen mi köztünk, hogy az Úr az Isten. * vers 27. 28.

XXIII. RÉSZ.

Inti Jósué a népet a törvénynek őrizetire, és a pogányok társaságának eltávoztatására.

Lőn pedig sok napok után, minekutánna nyugodalmat * ada az Úr az Izráelnek minden ő ellenségeitől, kik valának ő körűlte: Jósué megvénhedék és megidősödék. * rész 21, 44.

2. Akkor előhívá Jósué *mind* az egész Izráelt, az ő Véneit, az ő Fejeit, Bíráit, Tiszttartóit, és monda nékik: Én megvénhedtem és megidősödtem.

3. És ti láttatok mindeneket, melyeket cselekedett a ti Uratok Istentek mind ezeknek a pogányoknak ti előttetek; mivelhogy a ti Uratok Istentek az, a * ki harczol érettetek. * 5 Móz. 1, 30. 3, 22.

4. Meglássátok: Sors szerint elosztám néktek a hátramaradott pogányokat örökségűl a ti nemzetségitekként; a Jordántól fogva, mind a pogányokat, kiket elvesztettem, mind a nagy tengerig való pogányokat napnyugot felől.

5. A ti Uratok Istentek pedig kiűzi őket a ti orczátok elől, és kiűzi őket ti előletek; hogy örökös törvény szerint bírjátok az ő földöket, a miképen szólott * a ti Uratok Istentek néktek. * 5 Móz. 7, 1. 2. 17—24.

6. Erősítsétek meg annakokáért magatokat igen, hogy megőrizzétek és megcselekedjétek, valami meg vagyon írva a Mózes törvényének könyvében, hogy el ne * távozzatok attól, se jobbkézre, se balkézre. * rész 1, 7. 5 Móz. 5, 32. 28, 14.

7. És meg ne * elegyedjetek e pogányokkal, ezekkel kik maradnak ti köztetek; és az ő isteneiknek nevekről meg † ne emlékezzetek, azokra ne esküdjetek, se

ne szolgáljatok nékik, se meg ne hajtsátok magatokat nékik; *5 Móz. 7, 1—6. †2 Móz. 23, 13. 24. Jer. 5, 7. Sof. 1, 5.

8. Hanem * ragaszkodjatok a ti Uratokhoz Istentekhez, a miképen cselekedtetek e mai napig. *5 Móz. 11, 22

9. Annakokáért üzött ki az Úr a ti orczátok elől nagy és erős pogányokat: és *a mi* titeket *néz*, senki előttetek meg nem állhatott mind e mai napig.

10. Egy * férjfiú közűletek elűz ezeret: mert a ti Uratok Istentek az, a ki harczol érettetek, a miképen szólott volt néktek. *3 Móz. 26, 7. 8. 5 Móz. 32, 30.

11. Meglássátok annakokáért szorgalmatosan, hogy szeressétek a ti Uratokat Istenteket;

12. Mert ha elfordulván elfordulándotok ő tőle és ragaszkodándotok a megmaradott több pogányokhoz, a megmaradtakhoz, *mondom,* kik vagynak veletek; és sógorságot vetendetek ő velek, és megelegyítitek magatokat velek, és ők ti veletek:

13. Bizonynyal megtudjatok ezt hogy ennekutánna a ti Uratok Istentek ki nem üzi mind e pogányokat a ti orczátok elől, hanem inkább lésznek * néktek törötökre, bántástokra és ostorotokra oldalaitokban, és tövistekre szemeitekben, míg elvesztek erről a jó földről, melyet adott néktek a ti Uratok Istentek. *2 Móz. 34, 12—16. 4 Móz. 33, 55. Bir. 2, 3.

14. Ímé pedig én elmegyek * hamar az egész földnek szokása szerint: Tudjátok meg annakokáért teljes szivetekből és teljes lelketekből, hogy el † nem esett egy beszéd mind azokból a jó beszédekből, melyeket szólott a ti Uratok Istentek felőletek, mindenek megteljesedtek néktek, csak egy beszéd is azokból el nem esett. *rész 24, 29. 30. 1 Kir. 2, 2. †rész 21, 45.

15. Miképen azért megteljesedett néktek minden jó beszéd, melyet a ti Uratok Istentek szólott néktek: a képen hoz reátok az Úr minden gonosz beszédet, míglen elveszt titeket e jó földről, melyet adott néktek a ti Uratok Istentek.

16. Mikor * általhágándjátok a ti Uratoknak Istenteknek szövetségét, melyet parancsolt néktek, és elmenéndetek és szolgálándotok idegen isteneknek, és meghajtándjátok magatokat ő előttök: felgerjed az Úrnak haragja ellenetek, és elvesztek hamar e jó földről, melyet adott néktek. *1 Kir. 9, 6—8.

XXIV. RÉSZ.

Közönséges gyűlést szerez Jósué: meghal: a József csontjai eltemettetnek.

Öszvegyüjté pedig Jósue minden nemzetségeit Izráelnek Síkembe, és előhívá az Izráelnek Véneit, és Fejeit, és Bíráit, és Tiszttartóit, és állának az Úr eleibe.

2. És monda Jósué az egész népnek: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: A vízen * túl laktak a ti atyáitok régen, *mint* Tháré, az Ábrahám attya és Nákhórnak attya: és szolgáltak idegen isteneknek. *1 Móz. 11, 26—28. 31.

3. És * kihozám a ti atyátokat Ábrahámot *a hegyről, mely vagyon* túl a vízen, és elhordozám őtet az egész Kanaán földében: és megsokasítám az ő magvát, és adám néki Izsákot. *1 Móz. 11, 31. 12, 1.

4. És adám * Izsáknak Jákóbot és Ézsaút, és adám Ézsaúnak a Seir hegyét, hogy bírná azt: Jákób pedig és az ő fijai alámenének Égyiptomba. *1 Móz. 25, 21—26.

5. És elküldém * Mózest és Áront, és megverém Égyiptomot, a miképen cselekedtem ő közöttök, és annakutánna kihozálak titeket. *2 Móz. 3, 10. 4, 14. 15.

6. És kihozám a ti atyáitokat Égyiptomból, és jutátok a tengerre, és * üzék az Égyiptombeliek a ti atyáitokat szekerekkel és lovagokkal mind a veres tengerig. *2 Móz. 14, 1—3. 5—7. 9.

7. Akkor kiáltának * az Úrhoz, és homályt vete ti közitekbe és az Égyiptombeliek közibe, és felűl reájok hozá a tengert, és elborítá őket: és látták a ti szemeitek miket † cselekedtem Égyiptomban, és laktatok a pusztában sok napokon. *2 Móz. 14, 10. 15. 19—29. †2 Móz. 7, 10. 12. 19—21. rész 8, 11.

8. Annakutánna hozálak titeket * az Emoreusoknak földökre, kik laknak túl a Jordánon, és hadakozának ellenetek: és kezetekbe adám őket, és bírátok az ő földöket, és eltörlém őket a ti orczátok elől. *4 Móz. 21, 21—25. 33—35.

9. Felkele pedig Bálák a Sippor fija, Moábnak Királya, és hadakozék az Izráellel, és elküldé és hívatá Bálámot a Beor fiját, hogy megátkozna titeket;

10. És nem * akarám meghallani Bálámot: hanem megáldván megálda titeket: † és megszabadítálak titeket az ő kezéből. *4 Móz. 22, 4—6. 12. 13. Jel. 2, 14. †4 Móz. 23, 8—10. 18—20. 5 Móz. 23, 5.

11. És általjövétek * a Jordánon, és jutátok Jérikhóba, † és harczolának veletek Jérikhónak férjfiai, az Emoreus,

Perizeus, Kananeus, Hitteus, Girgazeus,
Hiveus és Jebuzeus, és kezetekbe adám
őket. *rész 3, 14—17. †rész 6, 1—5. 20. 21.
12. És bocsáték el ti előttetek * darázsokat, kik kiűzék őket a ti orczátok
elől, *mint* az Emoreus két Királyát:
nem a te † fegyvereddel, sem kézíveddel
űzted ki őtet. *2Móz. 23, 27. 28. †Zsolt. 44, 4.
13. És adék néktek oly földet, melyben
nem munkálkodtál vala, és oly városokat, melyeket nem * építettetek vala,
melyekben most laktok: oly szőlőknek
és olajfáknak, melyeket nem ti ültettetek, eszitek gyümölcsöket. *5Móz. 6, 10. 11.
14. Most annakokáért * féljétek az
Urat, és szolgáljatok néki tökéletességben és igazságban; és hányjátok † el
az isteneket, kiknek szolgáltak a ti
atyáitok túl a folyóvízen és Égyiptomban: és szolgáljatok az Úrnak.
*Préd. 12, 15. 16. †2Móz. 20, 3. 4. Ezék. 20, 7. 8.
15. Hogyha bántástokra vagyon néktek szolgálni az Úrnak: válaszszatok
magatoknak ma, a kit tiszteljetek, akár
az isteneket, kiknek szolgáltak a * ti
atyáitok, kik *laktak* a vizen túl: akár
az Emoreus isteneit, kiknek földökön
laktok: én pedig és az én házam tiszteljük az Urat! *vers 2.
16. Kinek felele a nép, mondván: Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az
Urat, szolgálván idegen isteneknek.
17. Mert a mi Urunk Istenünk az, a
ki kihozott minket és a mi atyáinkat
Égyiptomnak földéből, a szolgáknak
házokból; és a ki tette a mi szemeink
előtt e nagy jegyeket, és megtartott
minket minden útunkban, melyen jártunk, és minden népek között, a kik
közt általmentünk;
18. És kiűzött az Úr minden népeket,
főképen az Emoreust, e földnek lakóját
a mi orczánk elől: Mi is szolgálunk az
Úrnak: mert ő a mi Istenünk!
19. És monda Jósué a népnek: Nem
szolgálhattok az Úrnak: mert szent Isten ő, bosszúálló Isten ő és nem kedvez
a ti vétketeknek és bűnötöknek.
20. Ha elhagyándjátok az Urat, és
szolgálándotok idegen isteneknek, elfordítja magát és megbüntet * titeket;
megemészt titeket minekutánna jól cselekedett veletek. *rész 23, 15. 16.
21. Akkor monda a nép Jósuénak:
Semmiképen nem, hanem az Úrnak
szolgálunk!
22. És monda Jósué a népnek: Bizonyságim vagytok magatok ellen, hogy magatok választottátok az Urat magatoknak, hogy néki szolgáljatok. És mondának: Bizonyságid vagyunk!
23. Most annakokáért hányjátok el az
idegen * isteneket, kik vagynak köztetek, és hajtsátok a ti szíveteket az Izráel
Urához Istenéhez.
*1Móz. 35, 2. 4. 1Sám. 7, 3.
24. És monda a nép Jósuénak: A mi
Urunknak Istenünknek szolgálunk, és
az ő szavának engedünk.
25. Szerze azért Jósué szövetséget a
néppel az napon, és eleibe adá néki a
parancsolatot és az ítéletet Síkemben.
26. És béírá Jósué e beszédeket az Isten törvényének könyvébe: hoza egy
nagy * követ is, és helyhezteté azt ott
a cserfa alá, mely vala az Istennek
szent házában. *Bír. 9, 6.
27. És monda Jósué mind az egész
népnek: Ímé ez a kő lészen * nékünk
bizonyságúl; mert ő hallotta minden
beszédit az Úrnak, melyeket szólott nékünk; és lészen ellenetek bizonyságúl,
hogy valamiképen ne hazudjatok a ti Istentek ellen. *rész 22, 26. 27. 1Móz. 31, 44. 48.
28. És elbocsátá Jósué a népet, kit-kit
az ő örökségébe.
29. Mikor pedig ezeket véghez vitte
volna, * meghala Jósué a Nún fija, az
Úr szolgája, száz tíz esztendős korában. *Bír. 2, 8. 9.
30. És eltemeték őtet az ő örökségének
határában Thimnát-sérában, mely vagyon az Efraim hegyén a Gahás hegynek északról való részén.
31. És szolgála * az Izráel az Úrnak,
Jósuénak minden idejében, és a Véneknek minden napjaikban, kik sokáig éltek Jósué után, és kik tudják vala minden dolgait az Úrnak, melyeket cselekedett az Izráellel. *Bír. 2, 7.
32. A József csontjait pedig, * melyeket kihoztak vala az Izráel fijai Égyiptomból, eltemeték Síkemben, a mezőnek
részében, melyet szerzett † vala Jákób
Hámornak (ki Sékemnek attya vala)
fijaitól, száz pénzen; és voltak *a József csontjai* a József fijainak örökségekben. *1Móz. 50, 25. 26. 2Móz. 13, 19.
†1Móz. 33, 18. 19.
33. Továbbá az Áron fija Eleázár is
meghala, és eltemeték őtet Gibeáthban,
mely az ő fijáé Fineásé vala, melyet
adtak vala néki az Efraim hegyén.

BÍRÁK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Júda és Simeon hadakozások és győzedelmek: Adonibések veszedelme: Othniel első Biró: Kananeusok sok maradékai.

Vala pedig a Jósué halála után, megkérdék * az Izráel fijai az Urat, mondván: Ki megyen fel közűlünk, a *megmaradott* Kananeusra elsőben, hogy hadakozzék ő ellene?
*rész 20,18. 4Móz. 27,18—21.

2. És monda az Úr: Júda menjen fel, ímé kezébe adtam néki azt a földet.
3. És monda Júda az ő attyafiának Simeonnak: Jer fel velem együtt a nékem sorssal jutott örökségre, hogy hadakozzunk a Kananeus ellen: és én is elmegyek veled a néked sorssal jutott örökségre: és elméne ő vele Simeon.
4. És felméne Júda, és kezekbe adá az Úr nékik a Kananeust és Perizeust, és levágának bennek Bésekben tízezer férjfiakat.
5. És találák Adonibéseket Bésekben, és hadakozának ő ellene: és megverék azt a Kananeust és Perizeust.
6. Elfuta annakokáért Adonibések, és üzék, és megfogák őtet, és elvágák kezeinek és lábainak nagyujjait.
7. És monda Adonibések: Hetven Királyok, kiknek elvágattam vala kezeiknek és lábaiknak nagyujjaikat, szedegetnek vala az én asztalom alatt: a mint cselekedtem, úgy * fizetett nékem az Isten. És vivék őtet Jérusálembe és meghala ott. *2Móz. 21,24.25. Luk. 6,38.
8. Mert hadakoztak vala a Júda fijai Jérusálem ellen, és megvévén azt, levágták vala annak lakóit fegyvernek élivel, és a várost tűzzel megégették vala.
9. És annakutánna alámenének a Júda fijai, a Kananeus ellen való hadakozásra, ki lakik vala a hegyes földön, és a délről való tartományban, és a lapáczon;
10. Mert elment vala Júda a Kananeusra, ki lakik vala Hebronban, neve pedig Hebronnak annakelőtte vala Kirjáth-árba; és megverték vala * Sésait és Ahimánt, és Thálmait. *Jós. 15,14.
11. És onnan ment vala * Débirnek lakóira: neve pedig Débirnek az előtt vala Kirjáth-séfer. *Jós. 12,13.
12. És monda Káleb: A ki megveri Kirjáth-séfert, és megveszi azt, néki adom Aksát az én leányomat feleségűl.
13. Megvevé pedig azt a Kénáz fija Othniel, ki Kálebnek öcsese vala: és néki adá Aksát az ő leányát feleségűl.
*Jós. 15,15—17.
14. Vala pedig, hogy mikor *Aksa* menne *az ő férje házához,* arra készteté őtet *az ő férje,* hogy az ő attyától mezőt * kérne, és leszálla a szamárról; és monda néki Káleb: Mi dolgod vagyon? *Jós. 15,18.19.
15. És monda néki: Adj nékem áldást: mivelhogy száraz földet adtál nékem, adj nékem vizeknek kútfejeit is; és ada néki Káleb alsó és felső kútfejeket.
16. Kéneusnak * is pedig a Mózes ipának fijai felmentek vala a pálmafáknak városából, a Júda fijaival Júdának pusztájára, mely vagyon Arádnak délről való részében: mert elment vala *Kéneus,* hogy laknék a néppel.
*rész 4,11. 4Móz. 10,29
17. És elméne Júda viszont az ő attyafiával Simeonnal, és megverék a Kananeust, ki Séfátban lakik vala, és megpusztíták azt: és nevezé a * várost Hormának. *4Móz. 14,42—45.
18. Azután megvevé Júda Gázát és annak határát, Askelont és annak határát, és Ekront és annak határát:
19. Mert vala az Úr Júdával, és bírá a hegyet: de nem üzé ki a völgynek lakóit; mert vas * szekereik valának nékik. *Jós. 17,16
20. És adák Kálebnek Hebront, miképen * szólott vala Mózes: és kiüzé onnan az Anák három fijait.
*4Móz. 14,24—30. Jós. 14,13
21. Jebuzeust pedig Jérusálemnek lakóját ki nem * üzék a Benjámin fijai; azokáért lakék Jebuzeus a Benjámin fijaival Jérusálemben mind e mai napig.
*Jós. 15,63. 18,28
22. Felment vala pedig a József háza is Béthelbe, és az Úr vala ő vele.
23. És megkémlelteté a József háza Béthelt, mely városnak neve az előtt Lúz * vala. *1Móz. 28,18.19.
24. És látának a kémek egy férjfiat, ki abból a városból jő vala ki, és mondának néki: Mutasd meg, kérlek, bémenetelit e városnak, és jól tészünk veled.
25. Ki megmutatá nékik a városnak bémenetelit, és levágák a város népét éles fegyverrel; azt a férjfiat pedig és minden háznépét elbocsáták.
26. Elméne azért az a férjfiú Hittim-

nek földébe, és várost építe, és nevezé azt Lúznak, mely annak neve mind e mai napig.

27. Nem * üzé ki pedig Manasse Bethséannak és az ő faluinak lakóit: és Thahanáknak és faluinak lakóit: és Dórnak és faluinak lakóit: és Jibleámnak és faluinak lakóit: és Megiddónak és faluinak lakóit: mert tetszik vala a Kananeusoknak a lakás azon a földön.
*Jós. 17, 11. 12.

28. És mikor megerősödött volna az Izráel, a Kananeust adófizetővé tevé: de mindenestől nem üzé ki őtet.

29. Efraim is nem * üzé ki a Kananeust, ki Gézerben lakik vala; annakokáért lakék a Kananeus ő közötte Gézerben. *Jós. 16, 10.

30. Zebulon sem üzé ki Kitronnak lakóit és Nahalólnak lakóit: annakokáért közötte lakék a Kananeus, és adófizetők valának.

31. Áser sem üzé ki Akkónak lakóit és Sídonnak lakóit, Akhlábot, Akzibot, Helbát, Afeket, és Réhobot.

32. És lakék Áser a Kananeus között, a földnek lakói között: mert ki nem üzé őtet.

33. Nafthali sem üzé ki Beth-sémesnek lakóit; és Bethanáthnak lakóit: hanem lakék a Kananeusok közt, a földnek lakói közt, és a Beth-sémes és Bethanáth lakói adófizetők valának nékik.

34. És szoríták az Emoreusok a Dán fijait a hegyes földre: mert nem engedik vala nékik, hogy alájöjjenek a völgybe;

35. Mert tetszik vala a lakás az Emoreusnak Har-héresben, Ajalonban és * Sahálbimban: de minekutánna a József házának keze reájok nehezedett volna, adófizetők levének. *Jós. 19, 42.

36. Határa pedig az Emoreusnak vala a Hakrabbim*usok* hágójától fogva a kőszikla, és azon felűl.

II. RÉSZ.

Az Isten követ által meginti a népet: Bálványozások az Izráelitáknak.

Felméne pedig az Úrnak Angyala Gilgálból Bókimba, és monda: Felhozálak titeket * Égyiptomból, és hozálak titeket e földre, mely felől megesküdtem † vala a ti atyáitoknak, és mondék: Fel nem bontom az én szövetségemet veletek mind örökké;
*2 Móz. 11, 1. 12, 29. 33. †1 Móz. 17, 7—9.

2. Csak hogy ti ne tegyetek * frigyet e földnek lakóival: az ő † oltáraikat eltörjétek. És nem engedétek az én szómnak! Micsoda ez, *a mit* cselekedétek? *2 Móz. 23, 31—33. †5 Móz. 12, 1—3.

3. Annakokáért *én* is * mondék: Nem üzöm ki őket a ti orczátok elől, hanem lésznek *mint tövisek* a ti oldalaitokban, és azoknak isteneik néktek † botránkozástokra lésznek.
*4 Móz. 33, 53—55. †2 Móz. 23, 31—33.

4. És lőn, hogy mikor az Úrnak Angyala ezeket szólaná az Izráel minden fijainak: felemelé a nép az ő szavát, és sírának;

5. És nevezék azt a helyet Bókimnak és áldozának ott az Úrnak.

6. Elbocsátotta * vala pedig Jósué a népet, és elmentek vala az Izráel fijai kiki az ő örökségébe, hogy bírnák a földet. *Jós. 24, 28.

7. És szolgála * a nép az Úrnak, Jósuénak minden idejében, és a Véneknek minden napjaikban, kik sok ideig éltek Jósué után, kik látták vala az Úrnak minden nagy dolgait, melyeket cselekedett vala az Izráellel. *Jós. 24, 31.

8. Meghala * pedig Jósué a Nún fija, az Úr szolgája, mikor volna száz tíz esztendős. *Jós. 24, 29. 30.

9. És eltemeték őtet az ő örökségének határában Thimnát-héresben, Efraimnak hegyén, mely vagyon a Gahás hegynek észak felől való részéről.

10. És az az egész nemzetség gyüjteték az ő attyaihoz: és támada más nemzetség ő utánnok, kik nem * tudják vala az Urat, sem pedig a dolgokat *nem tudják,* melyeket cselekedett vala az Izráellel. *vers 7.

11. Cselekedének pedig az Izráel fijai gonoszt az Úr szemei előtt, és szolgálának a Baálimoknak;

12. És elhagyván az ő attyoknak Urát Istenét, ki kihozta vala őket Égyiptomnak földéből, menének más idegen isteneknek után, a pogánynépeknek isteneik közűl, kik valának körűlök, és meghajták magokat azoknak: azért az Urat haragra ingerlék.

13. Elhagyák, *mondom,* az Urat, és szolgálának a Baálnak és az Astarótnak.

14. És felgerjede az Úrnak haragja az Izráel ellen, és adá őket a ragadozóknak kezekbe, és elragadozák őket: és eladá * őket a körűlöttök való ellenségeiknek kezekbe, és meg nem állhatának többé az ő ellenségeik előtt:
*vers 11—13. Zsolt. 44, 10—13.

15. Valahová kimennek vala, az Úrnak keze vala ő ellenek gonoszra, a mint * megmondotta volt az Úr, és

a mint megesküdt volt az Úr nékik; és igen megnyomorodának.

* 3 Móz. 26, 14—39. 5 Móz. 28, 25.

16. Támaszt * vala pedig az Úr Birákat, kik megszabadítanák őket a ragadozóknak kezekből: * rész 3, 9. 10. 15.

17. De az ő Bíráikat sem hallgaták, hanem más *idegen* istenek után fertelmeskedének, és meghajták magokat előttök; eltávozának hamar az útról, melyen jártak vala az ő eleik, és noha hallanák az Úrnak parancsolatit, de nem cselekedének a képen.

18. Mert mikor támaszt vala az Úr nékik Bírákat, az Úr vele vala a Biróval, és megtartja vala őket az ő ellenségeiknek kezekből, a Bírónak minden napjaiban: * mert elváltoztatja vala az Úr az ő akaratját az ő fohászkodásokért, melyet tésznek vala az őket nyomorgatók és szorongatók miatt.

* rész 10, 15. 16. 3 Móz. 26, 40. 42.

19. De minekutánna a Bíró meghal vala; visszatérnek vala, és megfertéztetik vala magokat, sokkal inkább hogynem mint az ő eleik, járván az idegen istenek után, szolgálván azoknak, és meghajtván magokat azok előtt: Semmit el nem hagynak vala az ő cselekedetekben és kemény útokban.

20. Annakokáért felgerjede az Úrnak haragja az Izráel ellen, és monda: Mivelhogy általhágta e nemzetség az én szövetségemet, melyet parancsoltam az ő atytyaiknak, és nem engedtek az én szómnak:

21. Én is * ki nem üzök ezután senkit az ő orczájok elől a pogányok közűl, kiket hagyott Jósué, minekutánna meg-holt; * Jós. 23, 11—13.

22. Hogy azok által kísértsem az Izráelt, * ha megtartják-é az Úrnak útát, járván azon, a miképen megtartották az ő eleik, vagy nem? * rész 3, 1. 4.

23. Azokáért megmarasztá * az Úr e pogányokat, és ki nem üzé őket hamar, sem kezébe nem adá azokat Jósuénak.

* rész 3, 1—3. 5 Móz. 7, 22.

III. RÉSZ.

A Kanaán földén meghagyatott pogányok: a népnek Othniel, Ehud és Samgar által lett szabadulása.

Ezek pedig a pogányok, kiket meghagyatott az Úr, hogy azok által kísértené az Izráelt, mind azokat, kik nem tudják vala a Kananeus ellen való hadakozásokat;

2. Csak e végre, hogy tanulnának az Izráel fijainak maradékai, és hogy megtanítaná *az Isten* azokat a hadakozásra: csak azokat *tudniillik*, kik annakelőtte azt nem tudták.

3. A Filiszteusoknak öt * Fejedelemségei, és mind a Kananeusok, és a Sidóniusok, és a Hiveusok, kik laknak vala a Libánon hegyén: a Baálhermon hegyétől fogva † Hamáthnak bémeneteléig.

* rész 16, 5. † 4 Móz. 13, 22.

4. Kik azért hagyattak vala meg, hogy * megkísértené ő általok az Úr az Izráelt, hogy tudná, ha engednének-é az Úr parancsolatinak, melyeket parancsolt az ő eleiknek Mózes által.

* rész 2, 22. 5 Móz. 8, 2.

5. Lakának annakokáért az Izráel fijai a Kananeus, Hitteus, Emoreus, Perizeus, Hiveus és Jebuzeus között.

6. És vevék azoknak * leányaikat magoknak feleségűl, és az ő leányaikat adák azoknak fijainak, és szolgálának azoknak isteneiknek.

* 2 Móz. 34, 16. 5 Móz. 7, 1. 3. 4.

7. Tevének azért az Izráel fijai gonoszt az Úrnak szemei előtt, és elfelejtkezének az ő Urokról Istenekről: és szolgálának a * Baálimoknak, és az Astarótnak. * rész 2, 11—13.

8. Annakokáért felgerjede az Úrnak haragja az Izráel ellen, és eladá őket Kúsán Riseáthaimnak, Mésopotámia Királyának kezébe; és szolgálának az Izráel fijai Kúsán Riseáthaimnak nyolcz esztendeig.

9. Kiáltának * pedig az Izráel fijai az Úrhoz, és támaszta az Úr megszabadítót az Izráel fijainak, és megtartá őket: Othnielt a Kénáz fiját, Kálebnek öcscsét. * rész 6, 6.

10. És mivelhogy ő rajta az Úrnak lelke vala, az Izráelért bosszút álla: Kimenvén pedig a hadba, kezébe adá néki az Úr Kúsán Riseáthaimot, Siriának Királyát, és megerősödék az ő keze Kúsán Riseáthaimon.

11. És megnyugovék a föld negyven esztendeig; és meghala Othniel a Kénáz fija.

12. Ismét gonoszt cselekedének az Izráel fijai az Úrnak szemei előtt: és megerősíté az Úr Eglont Moábnak Királyát az Izráel ellen; azért mert gonoszt cselekedett vala az Úr szemei előtt.

13. Ki hozzá gyüjté Amonnak és Amáleknek fijait, és elmenvén megveré az Izráelt, és birák a * pálmáknak városát. * 5 Móz. 34, 3.

14. És szolgálának az Izráel fijai Eglonnak a Moáb királyának tizennyolcz esztendeig.

15. Kiáltának annakokáért az Izráel
fijai az Úrhoz, és támaszta az Úr nékik
megtartót, * Ehudot, Gérának fiját, ki
Jémininek fija vala, kinek a jobbkeze
haszontalan † vala. És küldének az Izráel
fijai ő általa ajándékot Eglonnak, a
Moáb Királyának. * vers 9. † rész 20, 16.
16. Szerze pedig magának Ehud egy
kétélű kardot, melynek egy singnyi vala
a hossza, melylyel megövedezte vala
magát az ő ruhája alatt, az ő jobbtomporánál.
17. Bémutatá annakokáért az ajándékot
Eglonnak a Moáb Királyának: (Eglon
pedig felette igen kövér ember vala.)
18. Mikor pedig bémutatta volna az
ajándékot, elbocsátá azokat, kik az ajándékot
vitték vala.
19. Ő pedig hátratére a kőbányáktól,
melyek valának Gilgálhoz közel, és
monda: Titkos beszédem vagyon veled,
óh Király! Ki felele: Hallgass veszteg.
És kimenének ő előle mindenek, kik
állanak vala előtte.
20. Akkor Ehud béméne hozzá, (ő
pedig ül vala nyári vacsoráló házában
maga) és monda Ehud néki: Az Úrnak
beszédét mondom néked. És felkele a
királyi székből.
21. Akkor kinyujtá Ehud az ő balkezét,
és kirántá kardját jobbtomporáról,
és béüté azt annak hasába.
22. És béméne még a markolatja is a
vasa után, annyira, hogy bérekesztené
a kövéri a fegyvert, (mert ki nem vonhatá
a kardot annak hasából) és kiomla
a ganéja.
23. Által méne pedig Ehud a palotán,
minekutánna bévonta volna a vacsoráló
háznak ajtaját, és azt bézárlotta volna.
24. Mikor pedig kiment volna, annak
szolgái bémenének, és láták, és ímé a
vacsoráló háznak ajtai bézárattatva valának,
és mondának: Bizony a hasát tisztítja
a nyári *vacsoráló háznak* kamarájában.
25. És mikor sok ideig várták volna
és ímé nem nyitná meg a vacsoráló
háznak ajtaját, hozának kulcsot és megnyiták:
És ímé az ő urok a földre esett
vala halva.
26. Ehud pedig elszalad vala míg késének
azok, és elhaladta a kőbányákat,
és jutott vala Séhirába.
27. Mikor pedig jutott volna *az övéihez,*
kürttel kürtöle az Efraim hegyén:
és alámenének ő vele az Izráel fijai a
hegyről, és ő azok előtt vala.
28. És monda nékik: Jertek utánnam
nékem: mert kezetekbe adta az Úr a
ti ellenségteket Moábot: Alámenének
annakokáért ő utánna, és elfoglalák a
Jordánnak réveit Moábtól, és nem hagyának
senkit azon általmenni.
29. És levágának Moábban akkor,
úgymint tízezer férjfiat, minden gazdag
és erős férjfiat; és senki el * nem szalada.
* rész 4, 15—17.
30. És megaláztaték Moáb azon a napon
az Izráelnek keze alatt: és megnyugovék
a föld nyolczvan esztendeig.
31. Ő utánna pedig volt * Sámgár,
Anáthnak fija, és megöle a Filiszteusok
közűl hatszáz férjfiakat, egy ökör ösztönnel,
† és megtartá ő is az Izráelt.
* rész 5, 6. 7. † rész 15, 15. 16.

IV. RÉSZ.

Débora, Bárák, és Jáhel dolgairól.

Nem szünének meg pedig az Izráel
fijai gonoszt * cselekedni az Úrnak szemei
előtt, minekutánna Ehud meghala.
* rész 3, 7. 12.
2. Azért adá őket az Úr Jábinnak a Kanaán
Királyának kezébe, ki uralkodott
vala Hásorban, (kinek seregének hadnagya
vala * Sisera,) ő pedig lakik vala
a pogányok városában Harósethben.
* 1 Sám. 12, 9.
3. És * kiáltának az Izráel fijai az
Úrhoz; mert kilenczszáz vas szekerei
valának néki, és ő elnyomta vala felette
igen az Izráel fijait húsz esztendeig.
* 1 Sám. 12, 10.
4. Débora pedig jövendőmondó * aszszony,
Lappidóthnak felesége, ítéli vala
Izráelt akkor az időben.
* Luk. 2, 36. Csel. 21, 8. 9.
5. Ő pedig lakik vala a Déborának
pálmafája alatt, Ráma és Béthel között,
Efraimnak hegyén; és felmennek vala
az Izráel fijai ő hozzá törvényre.
6. És elkülde és elhívatá * Bárákot az
Abinoám fiját Kédes Nafthaliból, és
monda néki: Avagy nem parancsolta-é
meg az Izráelnek Ura Istene? Menj el
és gyűjtsd egybe a népet a Thábor
hegyére és végy melléd tízezer férjfiakat
Nafthalinak fijai és Zebulonnak fijai
közűl. * Zsid. 11, 32.
7. És te ellened kihozom a Kison patakjához
Siserát, a Jábin seregének Hadnagyát
és az ő szekereit és az ő sokaságát,
és kezedbe adom néked őtet.
8. És monda néki Bárák: Ha eljövéndesz
velem, elmegyek: ha pedig el nem
jövéndesz velem, nem megyek.
9. Ki felele néki: Én elmegyek veled,
de nem lészen tiéd a dicséret ez úton,

a melyet te követsz: mert asszony kezébe adja az Úr Siserát. Felkele annakokáért Débora, és elméne Bárákkal Kádesbe.
10. Öszvegyüjtvén annakokáért Bárák Zebulont és Nafthalit Kédesbe, elvive magával tízezer férjfiakat, és elméne ő vele Débora is.
11. Héber pedig, ki a * Kéneusok közűl való vala, elvált a Kajin *néptől,* Hobábnak a Mózes ipának fijától: és felvonta vala az ő sátorát Elonig Sahanaimban, mely vagyon Kédes mellett. *rész 1, 16.
12. Hírré tevék pedig Siserának, hogy felment volna Bárák, az Abinoám fija a Thábor hegyére.
13. Öszvegyüjté annakokáért Sisera minden szekereit, kilenczszáz vasszekereket, és minden népet, mely vala vele, a pogányoknak várossából Harósethből, a Kison patakja mellé.
14. És monda Débora Báráknak: Kelj fel, mert ez a nap, melyen az Úr kezedbe adta Siserát: Avagy nem az Úr megyen-é ki előtted? És alájöve Bárák a Thábor hegyéről, és a tízezer férjfiak ő utánna.
15. És megrontá * az Úr Siserát, és minden szekereket, és azt az egész tábort fegyvernek élivel Bárák előtt; és leszálla Sisera a szekérből, és fut vala gyalog. *Zsolt. 83, 10. 11.
16. Bárák pedig űzé a szekereket és a tábort mind a pogányok várossáig Harósethig; és elhulla egész tábora Siserának fegyvernek éle miatt, meg nem marada még csak * egy is. *rész 3, 29. Jós. 8, 22.
17. Sisera pedig elszalada lábain Jáhelnek, a Kéneus * Héber feleségének sátorába: mert békesség vala Jábin között Hásornak Királya között, és a Kéneus Héber háznépe között. *vers 11.
18. És kiméne Jáhel eleibe Siserának, és monda néki: Térj be édes uram, térj be én hozzám, ne félj! És bétére ő hozzá a sátorba, és béfedé őtet lasnakkal.
19. És monda néki: Adj kérlek, nékem innom egy kevés * vizet; mert szomjúhozom. És megnyita egy tejes tömlőt, és inni ada néki, és bélepedé őtet: *rész 5, 25.
20. Monda annakfelette néki: Állj a sátornak ajtajára, és ha valaki béjövénd és kérdénd téged, és ezt mondándja: Vagyon-é itt valaki? Mondjad: Nincsen.
21. És vove Jáhel a Héber felesége a sátornak szegét, és kezébe vevé a pőrölyt, és * titkon béméne ő hozzá, és béveré a szeget az ő vakszemébe, és bészegeződék a földbe, (ama pedig elfáradott vala, és elaludt vala) és így hala meg. *2 Sám. 4, 6. 7.
22. Ímé pedig Bárák űzi vala Siserát, és kiméne Jáhel néki eleibe, és monda néki: Jöszte, és megmutatom néked az embert, a kit keressz. Ki béméne ő hozzá, és ímé Sisera elnyulván ott fekszik vala halva, és a szeg az ő vakszemében vala.
23. Megalázá annakokáért az Isten az napon Jábint a Kanaán Királyát az Izráel fijai előtt.
24. És az Izráel fijainak keze erőt vőn, és megkeményedék Jábin ellen a Kanaán Királya ellen, mind addig mígnem elvesztenék Jábint a Kanaán Királyát

V. RÉSZ.

Bárák és Débora dícséret-éneklései.

Énekle pedig Débora és Bárák, az Abinoám fija, az napon, ezt mondván:
2. Áldjátok az Urat, mivelhogy az Izráelen esett bosszút megállotta, a népnek * szabadakarat szerint való engedelme által. *vers 9.
3. Halljátok meg Királyok, és füleitekbe vegyétek Fejedelmek: Én, én az Úrnak éneket mondok; éneklek az Izráel Urának Istenének.
4. Uram, mikor Seirből kijőnél, mikor elébb mennél az Edomitáknak földökből: a föld * megindula, az egek is csepegnek vala: a sűrű fellegek is vizeket csepegtetnek vala. *Zsolt. 68, 8. 9.
5. A hegyek * elolvadának az Úrnak orczája előtt, sőt a Sinai *hegy* is az Izráel Urának Istenének jelenvolta előtt. *2 Móz. 19, 18. Zsolt. 68, 15—17.
6. Sámgárnak * az Anáth fijának idejében, Jáhelnek idejében, megpusztultak vala az útak, és az útonjáróknak seregek kerengő útakon járnak vala. *rész 3, 31.
7. Elpusztultak vala az erősség nélkűl való városok Izráelben: elpusztultak vala, *mondom,* mígnem én Débora felkelék, mígnem felkelék *mint* anya Izráelben.
8. *Valamikor az Izráel* új isteneket választ vala, az ellenség a kapu előtt vala: mégis sem paizs, sem * kopják nem láttatának negyvenezer Izráelitáknak is kezekben. *1 Sám. 13, 19—21.
9. Az én szívem *hajlandó* a parancsolatoknak Fejedelmeihez, kik vagynak Izráelben: *és azokhoz,* kik szabad-

akaratjok szerint engedtek a nép közűl: azért áldjátok az Urat!

10. Kik ültök szép fejér * öszvéreken, kik az ítéletben elöljárók vagytok: és a kik úton jártok, *ezekről* beszéljetek. *rész 10, 4. 12, 14.

11. Kik a kúton való merítésnek idején, az ellenség nyilainak zúgásától *félnek vala,* ott beszélgessenek *ezután* az Úrnak igaz cselekedeteiről, és Izráelben az ő falukban lakozóihoz való igaz cselekedeteiről: miolta a kapukra lemegyen az Úrnak népe, *beszélgessen erről.*

12. Kelj fel, kelj fel Débora! Serkenj fel, * serkenj fel, mondj éneket! Kelj fel Bárák, és fogva † vigyed a te foglyaidnak sokságát, Abinoámnak fija! *Zsolt. 57, 9. †Zsolt. 68, 19.

13. Miolta a *Kanaán népe* maradékának uraságát adá az *Izráel* népe között való nagyságosoknak: Az Úr birodalmat adott nékem az erőseken.

14. Az Efraim nemzetségéből azok közűl, kiknek határok az Amálekitákig vagyon: a te néped közűl, a téged követő Benjámin *nemzetsége* közűl: a Mákir *nemzetségéből* a törvénytudók; és a Zebulon*nak nemzetség*éből, a kiknek méltóságok vagyon a népnek egybegyüjtésére, hozzám jőnek Iródeákomnak levelére.

15. Az Issakhár *nemzetség*éből való Fejedelmek is Déborával *egyeznek:* Mint az Issakhár, a képen Bárák *engedett,* kinek lábainak nyomdokát követte a küldetett *sereg* a völgybe: és a több nemzetségtől elválasztatott Rúben nemzetségéből való nagy és serény Fejedelmek.

16. Miért *kivánsz* ülni ama *te* kettős ter*hed* között te *Issakhár;* mikor hallod az ellenség seregének zengését: és a Rúbeniták mellett lakozó nagy és mély gondolatú Fejedelmek?

17. A Jordánon túl való Gileád avagy nyugodt-é? És a Dán *nemzetsége* miért laknék a hajóknál? Az Áser *nemzetsége* miért ülne a tengernek partján, és az ő magas kősziklain miért laknék?

18. A Zebulonnak és Nafthalinak népe halálra vetette magát, a mezőnek magas helyein.

19. Eljöttek a Királyok, és harczoltak: akkor harczoltak a Kanaán Királyai is Tahanák tartományában, a Megiddó vizénél: de csak egy kis darab ezüstöt sem kaphatának.

20. A mennyekből * harczoltak *mi mellettünk:* A csillagok az ő helyekből harczoltak Sisera ellen. *2 Móz. 14, 14. 24. 25. 1 Sám. 7, 10.

21. A Kison patakja seprette el őket, a Kedumim patakja, a Kison patakja: Tapodj meg, óh én lelkem, minden erőt!

22. Akkor az ő erős vitézeinek lovoknak körmeik megtöródének az ő futások miatt.

23. Átkozzátok Mérózt, azt mondja az Úrnak Angyala, szüntelen átkozzátok az ő lakosait: mert nem jöttek segítségére az Úrnak, az Úrnak, *mondom,* segítségére az erősök ellen.

24. Dícsértessék minden asszonyok felett Jáhel, a Kéneus Hébernek felesége: minden sátorban lakozó asszonyok felett áldassék.

25. Vizet kért vala *Sisera,* * tejet adott *Jáhel,* a nagy urakhoz illendő csészében adott *néki* vajnak *tejét.* *rész 4, 19.

26. Az ő balkezét a szegre, jobbkezét pedig a munkálkodóknak pőrölyére nyujtotta, és ütötte Siserát: fejét elvette, megsebesítette és általverte az ő vakszemeit.

27. Az ő lábai között tekergett, elesett, feküdt: az ő lábai között görbedett meg, ugyan ott elesett meghalván!

28. Siserának annya az ablakon néz vala, és csácsog vala, a rostélyos ablakon néz vala, azt mondván: Miért késik az ő szekere megjőni? Miért késnek az ő szekerei *lovainak* lábaik?

29. Az ő fő asszonyi közűl az eszesek felelnek vala; sőt még ő maga is magát ily beszédekkel vígasztalja vala:

30. Avagy nem a nyert prédát osztják-é? Egy vagy két leányzót minden személyre? A szép tarka öltözeteknek nyereségét Siserának magának, a tarka és tővel varrott nyert öltözeteknek prédáját: Mindkét felől szépen megvarrott ékességeket az erőseknek nyakok megékesítésére.

31. E képen veszszenek el mind a te ellenségeid, Uram! a kik pedig őtet szeretik, legyenek olyak mint * a nap, mikor feltámad az ő erejében! És e képen megnyugovék a föld negyven esztendeig. *Dán. 12, 3.

VI. RÉSZ.

Gedeon késztettetik a népnek a Midiánitáktól való szabadítására.

Cselekedének pedig * gonoszt az Izráel fijai az Úrnak szemei előtt: azért adá őket az Úr a Midián kezébe hét esztendeig. *rész 2, 11. 13. 8, 33. 34.

2. Hatalmat vőn azért a Midián keze Izráelen: *és* Midiántól való féltekben csinálák magoknak az Izráel fijai a barlangokat, hajlékokat és erősségeket, melyek vagynak a hegyekben:
3. Mert mikor vetést tészen vala az Izráel, felmegyen vala Midián és Amálek, és a napkeletiek fijai felmenének vala ő ellene.
4. Kik táborba szállnak vala ő ellenek, és pusztítják vala a földnek gyümölcsét mind addig, míg jutnál Gázába; és nem hagynak vala élést Izráelben, sem juhokat, sem ökröket, sem szamarakat.
5. Mert ő magok, és az ő nyájok *mind* felmennek vala, és az ő sátoraik: és mennek vala a sáskáknak módjokra a * sokaság miatt: sem ő magoknak, sem tevéiknek nem vala számok: mennek vala, *mondom*, a földre, hogy elpusztítanák azt. *rész 7, 12.
6. Mikor azért igen megnyomorodott volna az Izráel a Midiániták miatt: kiáltának az Izráel fijai az Úrhoz.
7. Mikor pedig kiáltottak volna az Izráel fijai az Úrhoz Midián miatt:
8. Külde az Úr jövendőmondó férjfiat az Izráel fijaihoz, és monda nékik: Így szól az Izráel Ura Istene: Én hozálak fel titeket Égyiptomból, és kihozálak titeket a szolgálatnak házából.
9. És kimentettelek titeket az Égyiptombelieknek kezekből, és minden nyomorgatóitoknak kezekből, kiket kiüztem a ti orczátok elől, és néktek adtam az ő földöket.
10. És mondék néktek: Én vagyok a ti Uratok * Istentek, ne féljetek az Emoreusoknak isteneiket, kiknek földökben laktok ti: de nem engedétek az én szómnak. *2 Móz. 20, 1—5. 2 Kir. 17, 35—38.
11. Eljöve azután az Úrnak Angyala, és leüle a cserfa alatt, mely vala Ofrában, mely vala Joásé, ki az Abiézer nemzetségéből való vala. Gedeon pedig az ő fija, búzát csépel vala egy kis szérűn, hogy eliktatná * a Midián orczája előtt. *vers 3—5.
12. És megjelenék néki az Úrnak Angyala, és monda néki: Az Úr veled, erős férjfiú.
13. És felele néki Gedeon: Kérlek édes Uram, ha velünk vagyon az Úr, miért talált minket mind e *nyavalya?* És hol vagynak minden * ő csudadolgai, melyeket beszéltek nékünk a mi atyáink, mondván: Avagy nem Égyiptomból hozott-é fel minket az Úr? Most pedig elhagyott minket az Úr, és adott minket a Midián kezébe.
*5 Móz. 6, 20—23. Zsolt. 44, 2—4.
14. Tekinte pedig ő reá az Úr, és monda: * Menj el ebben a te erősségedben, és megszabadítod az Izráelt a Midián kezéből: Avagy nem küldélek-é el tégedet? *1 Sám. 12, 11. Zsid. 11, 32.
15. És monda néki: Kérlek édes Uram, mimódon szabadítsam meg az Izráelt? Imé az én atyám egy szegény ember Manasséban, és én legkissebb * vagyok az én atyám házában. *1 Sám. 9, 21. 16, 11.
16. Akkor monda néki az Úr: Mert veled * lészek; azért megvered Midiánt, mint *csak* egy férjfiat.
*2 Móz. 3, 11. 12. Jós. 1, 5.
17. Akkor *Gedeon* monda néki: Kérlek, ha találtam kegyelmet a te szemeid előtt, adjad jegyét annak, hogy te szólasz velem.
18. El ne menj, * kérlek, innen, míg megjövök hozzád, és kihozom az én áldozatomat, és letészem elődbe. Ki monda: Én itt leszek míg vissza térendesz.
*rész 13, 15.
19. Gedeon pedig béméne és készíte egy kecskegödölyét, és egy mérték lisztből kovász nélkűl való kenyereket: húst tőn egy kosárba, és a *húsnak* levét egy fazékba, és kivivé annak, a ki vala * a cserfa alatt, és bémutatá néki. *vers 11.
20. És monda néki az Úrnak Angyala: Vegyed a húst és a kovász nélkűl való kenyereket, és rakd e kősziklára, és a *húsnak* levét töltsd ki reá: és úgy cselekedék.
21. Annakutánna kinyujtá az Úrnak Angyala az ő pálczájának végét, mely vala az ő kezében, és illeté a húst és a kovász nélkűl való kenyereket: és * tűz jöve ki a kősziklából, és megemészté a húst és a kovász nélkűl való kenyereket: az Úrnak Angyala pedig elméne az ő szemei elől.
*rész 13, 19. 20. 3 Móz. 9, 24.
22. Látván pedig Gedeon, hogy az Úrnak Angyala volna az, monda: * Jaj Uram Istenem! mert láttam az Úrnak Angyalát szinről szinre.
*rész 13, 22. 23. 2 Móz. 33, 20.
23. Monda pedig néki az Úr: Békesség néked, ne félj; nem halsz meg.
24. És oltárt építe ott Gedeon az Úrnak, és nevezé azt így: Jehova Salom! azaz, békességnek Uráé, mely mind e mai napig még az Abiézer fijai városokban Ofrában vagyon.
25. Lőn pedig azon éjjel, monda az Úr néki: Vegyed a te atyádnak öregbik

tulkát, és ama második rendben való hetedfű tulkot; és rontsd le * a Baál oltárát, mely a te atyádé, a berket is, mely vagyon a mellett, vágd ki.
*2 Kir. 11, 18. 23, 12—15.

26. És építs oltárt a te Uradnak Istenednek, ama *várhoz hasonló* kősziklának tetején, alkalmatos helyen: és áldozd meg a második tulkot, és gyujtsd meg az áldozatot a bereknek fáival, melyet kivágsz.

27. Vőn annakokáért Gedeon tíz férjfiakat az ő szolgái közűl, és a képen cselekedék, a mint megmondotta vala néki az Úr: És mikor félne az ő attyának háznépétől és a városnak férjfiaitól, hogy nappal ne cselekednék, éjszaka cselekedé.

28. Mikor pedig felköltek volna a városnak férjfiai reggel, ímé lerontatott vala a Baál oltára, és a berek, mely mellette vala, levágattatott vala, és a második tulok *felvitetett és* megáldoztatott vala az építtetett oltáron.

29. És mondának egyik a másiknak: Ki cselekedte ezt? És megkérdezék, és megkeresék, és mondának: Gedeon, a Joás fija cselekedte ezt!

30. Akkor mondának a városnak férjfiai Joásnak: Hozd ki a te fijadat, hadd haljon meg: mert elrontotta a Baál oltárát, és levágta a berket, mely volt mellette.

31. Monda pedig Joás mind azoknak, kik ő mellette állanak vala: Ti perel-tek-é Baálért? Avagy ti oltalmazzátok-é őtet? Valaki perel ő érette megölettessék reggelig. Ha * Isten, pereljen maga ő vele, hogy elrontotta az ő oltárát.
*1 Kir. 18, 21—27.

32. És nevezé őtet az napon Jerubaálnak, mondván: Pereljen ő vele Baál: mert elrontotta az ő oltárát.

33. Az egész Midián pedig és Amálek, és a napkeletieknek fijai egybegyűlének egyenlőképen, és általmenvén a Jordánon, tábort járának Jezréel völgyében.

34. Az Úrnak lelke pedig * felöltözteté Gedeont, és kürtöle a kürttel, és egybegyűlvén az Abiézer † nemzetségei, ő utánna menének. *rész 12, 29. †Jós. 17, 2.

35. És követeket külde az egész Manasse *nemzetsége* közé, és egybegyűlt az is ő utánna, és követeket külde Áserbe és Zebulonba és Nafthaliba, és feljövének eleikbe.

36. És monda Gedeon az Úrnak: Ha te megszabadítod az én kezem által az Izráelt, a miképen szólottál;

37. Ímé én teszek egy fürt gyapjat a szérűre, ha a harmat lészen csak a gyapjún, és az egész földön lejénd szárazság: tehát bizonynyal megtudom, hogy megszabadítod az én kezem által az Izráelt, a mint szólottál.

38. És úgy lőn: Mert felkele másod-*napon* reggel, és megszorítá a gyapjat, és egy teljes csésze vizet facsara ki a gyapjúból.

39. Monda annakfelette Gedeon az Úrnak: Ne gerjedjen * a te haragod én ellenem, és csak egyszer szólok, hadd tegyek kísértést, kérlek, csak egyszer e gyapjú által. Legyen, kérlek, szárazság csak e gyapjún, és az egész földön legyen harmat. *1 Móz. 18, 32.

40. És úgy cselekedék az Úr azon éjjel, és lőn szárazság csak a gyapjún, és az egész földön lőn harmat.

VII. RÉSZ.

Gedeon a több népet elbocsátván, háromszázad magával, csuda praktika által rettenti és veri meg a Midiánitákat.

Felkele pedig jó reggel * Jerubaál (ez a Gedeon) és mind a nép, mely vala vele, és táborba szállának a Haród kútfő mellett: a Midiánnak tábora pedig vala észak felől a Móré halom körűl a völgyben. *rész 6, 32.

2. És monda az Úr Gedeonnak: Több ez a nép, mely te veled vagyon, hogynem mint annak kezébe adjam a Midiánt, hogy ne dicsekedjék az Izráel én felettem, mondván: Az én kezem szerzett szabadulást nékem.

3. Most annakokáért kiáltsd meg e népnek hallására, mondván: Kicsoda a félelmes * és rettegő? Térjen hátra: és mikor reggel lészen, menjen a Gileád hegye felé, és megtérének a nép közűl huszonkét ezeren, és *csak* tízezeren maradának. *5 Móz. 20, 8.

4. És monda ismét az Úr Gedeonnak: Mégis sok e nép. Vidd őket a vízre, és megpróbálom őket néked ott: és lészen, hogy valamelyről azt mondándom néked. Ez menjen el veled, az menjen el veled; és valakiről azt mondándom néked: Ez ne menjen el veled, az ne menjen el.

5. Elvivé azért a népet a vízre: és monda az Úr Gedeonnak: Mindent, valaki nyelvével nyal a vízből, a mint szokott nyalni az eb, állass félre: és mindent, valaki esik az ő térdeire hogy igyék vizet.

6. Valának pedig szám szerint, kik

kezekkel hányják vala szájokba a vizet, háromszáz férjfiak: mind a több maradékai pedig a népnek estek vala térdeikre, hogy vizet innának.
7. És monda az Úr Gedeonnak: Ez háromszáz * férjfiak által, kik nyalták a *vizet,* megszabadítlak titeket és kezedbe adom a Midiánt; azért mind ez egész meg*maradott* nép *közűl* kiki menjen az ő helyére. *1Sám. 14, 6. 2Krón. 14, 11.
8. Mikor annakokáért e nép eledelt vett volna kezébe az útra, és kürtjeiket is *kezekbe vették volna:* és a *több* Izráeliták közűl kit-kit mind elbocsátott volna hajlékaiba, e háromszáz férjfiakat tartá *csak* meg: A Midián tábora pedig csak alatta vala a völgyben.
9. Lőn pedig azon éjjel, monda néki az Úr: Kelj fel, menj alá a táborba: mert kezedbe adtam azt néked.
10. Ha pedig félsz alámenni, menj alá te és Púra, a te inasod a táborba.
11. És hallgasd meg mit beszélnek, hogy annakutánna megerősödjenek a te kezeid, és menj alá a tábor ellen. Aláméne annakokáért ő és Púra az ő inasa, a fegyveres *vitézek* szélibe, kik valának a táborban:
12. A Midián pedig és az Amálek, és a napkeletieknek fijai szélylyel feküsznek vala a völgyben mint a sáskák * a sokaság miatt; és tevéiknek nem vala számok, miképen a fövénynek, mely vagyon a tengernek partján, a sokaság miatt. *rész 6, 5.
13. Oda juta Gedeon, és ímé egy beszéli vala álmát az ő felebarátjának, és ezt mondja vala: Ímé álmot álmodtam: Mert ímé egy sült árpakenyérnek pogácsája lebocsátá magát a Midiánnak táborára, és szálla minden sátorra, és megrontja vala azt annyira, hogy leesnék, és felfordítja vala azt és ilyen módon minden sátor leomol vala.
14. Kinek felele az ő felebarátja, és monda: Nem egyéb az, hanem Gedeonnak a Joás fijának, az Izráelből való férjfiúnak fegyvere: Kezébe adta az Isten Midiánt és ez egész tábort.
15. Lőn pedig, mikor hallotta volna Gedeon az álomnak megbeszélését és annak magyarázatját: meghajtá magát *tisztelvén az Istent,* és visszatére az Izráel táborába, és monda: Keljetek fel, mert kezetekbe * adta néktek az Úr a Midián táborát. *Ésa. 9, 4. 5.
16. Elosztá annakokáért a háromszáz férjfiakat három részre, és mindenik kezébe egy-egy kürtöt ada, és üres edényeket, és égő szövétnekeket az edényekbe.
17. És monda nékik: Én reám vigyázzatok, és úgy cselekedjetek. Mert ímé én bémegyek a tábornak szélibe, és akkor a mint én cselekeszem, *ti is* úgy cselekedjetek.
18. Mert én kürtölök a kürttel, és mind azok kik *lésznek* velem: akkor ti is kürtöljetek az egész tábor körűl, és ezt mondjátok: Az Úré és Gedeoné!
19. Béméne annakokáért Gedeon és a száz férjfiak, kik valának ő vele, a tábornak szélibe, a középső tikszónak elein, (és amazok csak akkor rendelnek vala másod rendbeli őrzőket) és kürtölének a kürtökkel, és öszvetörék az üres edényeket, melyek kezekben valának.
20. És kürtölének a három seregek a kürtökkel, mikor öszvetörték volna az edényeket, és tartják vala balkezekkel a lámpásokat, jobbkezekkel pedig a kürtöket, hogy kürtölnének, és felkiáltának: Az Úrnak és Gedeonnak fegyvere!
21. És állanak vala mindnyájan kiki mind helyén a tábor körűl, és szélylyel futván *mind* az egész tábor, kiáltnak és szaladnak vala.
22 Mikor azért kürtölnének viszontag a háromszázak a kürtökkel: fordítá az Úr kinek-kinek fegyverét az ő * felebarátja ellen, és *mind* az egész tábor ellen: Elfuta annakokáért a tábor mind Beth-sittáig, Sererán által Abelmeholának határáig, mely vagyon Tabbáth mellett.
*1Sám. 14, 20. 2Krón. 20, 23.
23. Öszvegyűlének pedig az Izráel férjfiai Nafthaliból és Áserből, és a Manasse egész *nemzetségé*ből, és üzék a Midiánt.
24. És követeket külde Gedeon Efraimnak minden hegyére, mondván: Menjetek alá a Midiánnak eleibe, és foglaljátok el előttök a vizeket Bethbaráig és a Jordánig. Öszvegyűlének annakokáért Efraimnak minden férjfiai, és megállák a vizeket * mind Beth-baráig és a Jordánig. *Ján. 1, 28.
25. És megfogák két Fejedelmeit Midiánnak, Orebet * és Zéebet, és megölék Orebet az Oreb kőszikláján: és Zéebet megölék a Zéeb sajtójában, és üzék Midiánt. Az Orebnek pedig és Zéebnek fejeket vivék Gedeonnak túl a Jordánon. *Zsolt. 83, 12. Ésa. 10, 26.

VIII. RÉSZ.

Gedeonnak különb-különb dolgai.

Mondának pedig az Efraim férjfiai őnéki: * Miért cselekedted ezt velünk, hogy el nem hívtál minket, mikor a Midián ellen való hadakozásra indultál? és feddőzének vele erősen. * rész 12, 1.

2. Kiknek felele: Mit cselekedtem olyan dolgot, a minéműt ti? Nem jobb-é Efraimnak szőlőmezgerlése az Abiézer * szüreténél? * rész 6, 34. 7, 16—22.

3. Kezetekbe adta az Isten Midiánnak Fejedelmeit * Orebet és Zéebet; és mit cselekedhettem olyant mint ti? Akkor megcsendesedék az ő megharagudt lelkek, mikor e beszédet mondotta volna. * rész 7, 24. 25.

4. Juta annakokáért Gedeon a Jordánra, hogy általmenne ő és a háromszáz férjfiak, kik vele valának, megfáradván és üzvén az ellenséget.

5. És monda a Sukkót férjfiainak: Adjatok, * kérlek, *valami* darab kenyereket e népnek, mely vagyon nyomomban: mert megfáradtak: én pedig üzöm Zébát *és* Sálmunáht, Midiánnak Királyait. * 1 Sám. 25, 5—8. 11. 21. 22.

6. És mondának a Sukkót Fejedelmei: Zébának és Sálmunáhnak győzedelme kezedben vagyon-é immár, hogy kenyeret adnánk a te seregednek?

7. És monda Gedeon: Annakokáért mikor kezembe adándja az Úr Zébát és Sálmunáht, akkor * megcséplem a ti testeteket a pusztának töviseivel és bogácskóróival. * vers 16.

8. És felmenvén onnan * Pénuelbe, hasonlatosképen szóla azoknak is: és felelének néki a Pénuel polgárai úgy, a mint feleltek vala a Sukkót férjfiai. * 1 Kir. 12, 25.

9. És monda a Pénuel polgárainak is: Mikor békességben haza téréndek, lerontom * ezt a tornyot. * vers 17.

10. Zéba pedig és Sálmunah Kárkorban valának, az ő seregeikkel egyetembe közel tizenöt ezeren, mind a kik megmaradtak vala a napkeletieknek egész táborokból, a kik pedig elhullottak vala, *valának* száz húsz ezeren fegyver vonó férjfiak.

11. És felmenvén Gedeon a sátorokban lakozóknak útokon, Nobákhnak és Jogbehának napkelet felől való részében, megveré azt a tábort; az a tábor pedig nagy bátorságban vala.

12. Mikor pedig futnának Zéba és Sálmunah, üzi vala őket, és megfogá Midiánnak azt a két Királyát Zébát és * Sálmunáht: és mind az egész tábort elrettenté. * Zsolt. 83, 12. 13.

13. És megtére Gedeon a Joás fija a harczról, nap feljötte előtt.

14. És megfoga egy gyermeket a Sukkót férjfiai közűl, és megkérdé őtet: ki megírá néki Sukkótnak Fejedelmeit és Véneit, hetvenhét férjfiakat.

15. Mikor azért jutott volna a Sukkót férjfiaihoz, monda: Ímhol Zéba és Sálmunah, kiket szememre hányátok nékem, mondván: * Avagy Zébának és Sálmunáhnak kezei te kezedben vagynak-é, hogy azt kívánod, hogy a te megfáradt férjfiaidnak kenyeret adjunk? * vers 6. 7.

16. Elvivé annakokáért a városnak Véneit, és a pusztának töviseit és bogácskóróit vévén, megtanítá azokkal Sukkótnak férjfiait.

17. Azután a Pénuel tornyát * lerontá, és megölé a városnak férjfiait. * vers 9.

18. És monda Zébának és Sálmunáhnak: Micsodások valának azok a férjfiak, kiket megölétek a Thábor hegyén? Azok felelének: Mint te, olyanok voltak azok is, mint egy egy királyfiak ábrázatjok szerint.

19. És monda: Atyámfiai *valának* nékem, az én atyámnak fijai valának: Él az Úr, ha elevenen megtartottátok volna őket, meg nem ölnélek titeket!

20. Monda annakokáért Jéthernek az ő elsőszülöttének: Kelj fel, öld meg őket: de nem meré kivonni a gyermek az ő kardját: mert fél vala, mivelhogy gyermek vala.

21. És mondának Zéba és Sálmunah; Kelj fel te, és ölj meg minket; mert minémű a férjfiú, olyan az ő erőssége: Annakokáért felkelvén * Gedeon megölé Zébát és Sálmunáht, és elvivé az ő tevéiknek nyakokban való ékességeket. * Zsolt. 83, 12.

22. És mondának az Izráel fijai Gedeonnak: Uralkodjál rajtunk, te és a te fijad, és a te fijadnak fijai: mert megszabadítottál minket a Midián kezéből.

23. Gedeon pedig felele nékik: Nem uralkodom én rajtatok, sem az én fiam nem uralkodik rajtatok; *hanem* az * Úr uralkodik rajtatok. * 1 Sám. 8, 7. 19. 10, 17—19.

24. Monda annakfelette nékik Gedeon: Kívánok tőletek egy kívánságot hogy adjátok nékem kiki az ő nyeresége között való fülönfüggőt; mert arany fülönfüggőik valának azoknak, * mivelhogy Ismáeliták valának. * 1 Móz. 37, 25.

25. És mondának: Örömest néked adjuk. És ruhát terítvén le, kiki az ő nyeresége között való fülönfüggő *ékességét* oda hányá.
26. Vala pedig nehézségek az arany fülönfüggőknek, melyeket kívánt vala, ezer és hétszáz aranyat nyomó, *arany* ékességek nélkűl, függők nélkűl és bársonyruhák nélkűl, melyek valának Midiánnak Királyain, és aranyláncozok nélkűl, melyek valának az ő tevéiknek nyakokban.
27. És csinála abból Gedeon * Efódot, és helyhezteté azt az ő városába Ofrába, és fertelmeskedék ott az egész Izráel az ő holta után: és lőn Gedeonnak magának, és háznépének † botránkozásra. *rész 17, 5. † 2 Móz. 23, 33.
28. Megaláztaték azért Midián az Izráel fijai előtt és annakutánna fel sem emelték az ő fejeket; és nyugovék a föld negyven * esztendeig Gedeonnak idejében. * rész 5, 31.
29. És elméne * Jerubaál a Joás fija, és lőn otthon házánál. * vers 35.
30. Gedeonnak pedig voltak * hetven fijai, kik kijöttek vala az ő ágyékából: mert sok feleségei voltak néki. * 2 Kir. 10, 1.
31. Az ő hálótársa pedig, ki vala Síkemben, szült vala néki az is egy fiat, és nevezé ötet * Abiméleknek. * rész 9, 1. 2.
32. Meghala pedig Gedeon a Joás fija jó vénségben, és eltemetteték Joásnak az ő attyának koporsójába Ofrában, mely az Abiézereusoké vala.
33. Lőn pedig, hogy mikor meghol volna Gedeon, visszatérének az Izráel fijai, és fertelmeskedének a Baálim után, és tarták magoknak a * Baálberitet Isten gyanánt. * rész 9, 4. 46.
34. És meg nem emlékezének többé az Izráel fijai az ő Urokról Istenekről, ki megszabadította vala őket minden ellenségeiknek kezeiből, kik valának köröskörűl.
35. És nem cselekedének irgalmasságot a Jerubaál Gedeon házával, mind a jók * szerint, melyeket tett vala az Izráellel. * rész 9, 16. 17.

IX. RÉSZ.

Abimélek, Gedeon fija, megöli minden attyafiait, Jóthámon kivűl.

Mert mikor Abimélek a Jerubaál fija, Síkembe menvén az ő annyának attyafiaihoz, szólott volna azoknak, és az ő annya attyának házának egész háznépének, mondván:
2. Szóljatok, kérlek, Síkemben lakó minden férjfiaknak hallásokra: Melyik jobb néktek: hogy uralkodjanak rajtatok a hetven férjfiak, Jerubaálnak minden fijai, vagy hogy uralkodjék rajtatok egy férjfiú? Megemlékezzetek pedig róla, hogy én ti * csontotok és testetek vagyok. * 1 Móz. 29, 14.
3. És szólának az ő annya attyafiai Síkemben lakozó minden férjfiaknak hallásokra mind e beszédekkel; és hajla az ő szívek Abimélek után; mert ezt mondák: Mi atyánkfia.
4. És adának néki hetven ezüstpénzt * a Baálberitnek házából, és azokkal fogada Abimélek henyélő és vándorló férjfiakat, kik járnának ő utánna. * vers 46.
5. És méne az ő attyának házához Ofrába, és megölé az ő *vér szerint való* atyafiait, Jerubaálnak fijait, a hetven férjfiakat * egy kövön: megmarada pedig Jótham Jerubaálnak legkissebb fija: mert elrejtette vala magát. * rész 8, 30. 2 Kir. 10, 7.
6. Öszvegyüjték pedig magokat Síkemnek minden férjfiai, és Millónak egész háza, és elmenének és Királylyá tevék Abiméleket, a *Jósuétól felemeltetett* * oszlopoknak mezején, mely vala Síkemben. * Jós. 24, 26.
7. Mely dolgot mikor megmondották volna Jóthámnak, elméne és megálla a Gérizim hegy tetején, és nagy felszóval kiálta, és monda nékik: Halljátok meg az én beszédemet Síkemnek férjfiai, úgy hallgasson meg titeket az Isten!
8. Elmenvén egyszer a fák, hogy választanának Királyt magoknak, mondának az olajfának: Uralkodjál rajtunk.
9. Kiknek felele az olajfa: Elhagyjam-é az én kövérségemet, melylyel tisztelnek isteneket és embereket, és elmenjek, hogy uralkodjam a fákon?
10. Mondának továbbá a fák a fügefának: Jer el te, *és* uralkodjál rajtunk.
11. Kiknek felele a fügefa: Elhagyjam-é az én édességemet, és az én jó gyümölcsömet, hogy elmenjek és uralkodjam a fákon?
12. Mondának annakfelette a fák a szőlőtőnek: Jer el te, uralkodjál rajtunk.
13. Kiknek felele a szőlőtő: Elhagyjam-é az én mustomat, mely megvidámítja az isteneket és az * embereket: és elmenjek, hogy uralkodjam a fákon? * Zsolt. 104, 15.
14. Mondának végezetre minden fák a * galagonya tövisnek: Jer el te, uralkodjál rajtunk. * 2 Kir. 14, 9.
15. Kiknek felele a galagonya: Ha

igazán Királylyá kentek engemet ti rajtatok: jőjjetek el, nyugodjatok az én árnyékomban: hogyha nem: jöjjön tűz ki a galagonyából, és égesse meg a Libánonnak czédrusait.

16. Hasonlóképen most, ha igazán és híven cselekedtetek, hogy Királylyá választottátok Abiméleket, és ha jól cselekedtetek Jerubaállal és az ő házával, és annakfelette az ő kezeinek érdeme szerint cselekedtetek ő vele;

17. Mert hadakozott * az én atyám érettetek, és az ő életével semmit nem gondolván, kimente titeket a Midián kezéből. *rész 7, 15—25.

18. Ti pedig feltámadtatok az én atyámnak háza ellen most, és * megöléték az ő fijait, hetven férjfiakat egy kövön, és Királylyá tettétek Abiméleket, az ő szolgálóleányának fiját a Síkem férjfiain: mert atyátokfia. *vers 3. 5. 24.

19. Ha, *mondom*, igazán és híven cselekedtetek Jerubaállal és az ő házával ma: örüljetek Abiméleknek, és ő is örüljön néktek.

20. Hogyha nem: jöjjön tűz ki Abimélekből, és emészsze meg * a Síkem férjfiait és a Milló házát, és jöjjön tűz ki a Síkem férjfiaiból és a Milló házából, és emészsze meg † Abiméleket. *vers 39. 49. 57. †vers 52—54. 56.

21. És elfuta Jótham, elfuta, *mondom*, és elméne Beérbe, és ott lőn Abiméleknek az ő báttyának orczája előtt.

22. Uralkodék pedig Abimélek Izráelen három esztendeig.

23. Bocsáta pedig az Isten Abimélek és a Síkem férjfiai közé gonosz lelket, és vétkezének a Síkem férjfiai Abimélek ellen:

24. Hogy előjőne a Jerubaálnak hetven fijain tett bosszúság, *azaz*, hogy megbüntettetnék Abimélek az ő attyafiainak vérekért, ki megölte vala azokat: a Síkemnek férjfiai is *megbüntettetnének*, kik megerősítették vala * az ő kezeit, hogy megölné az ő attyafiait. *vers 1—5. 18.

25. És vetének néki lest a Síkem férjfiai a hegyeknek tetején, és megfosztnak vala mindent, a ki mellőlök elmegyen vala az úton, mely dolgot megmondának Abiméleknek.

26. Annakfelette eljövén Gahál az Ébed fija, és az ő attyafiai, mikor mentek volna Síkembe, hivének néki a Síkem férjfiai;

27. Annyira hogy kimenvén a mezőbe, *bátorsággal* szednék az ő szőlőjöket, és azt nyomnák, és örülnének: és bémennének az ő * isteneknek házába, és ennének, innának, és szidalmaznák Abiméleket. *vers 4. 46.

28. Monda pedig Gahál, az Ébed fija: Kicsoda Abimélek, és micsoda Síkem, hogy szolgáljunk néki? Nemde nem Jerubaál fija-é? Avagy *kicsoda* Zébul, az ő Fejedelme? Szolgáljatok inkább Síkem Fejedelmének a Hámor polgáraival; miért szolgálnánk mi ennek?

29. És vajha e nép én birodalmamban volna, hogy megölném Abiméleket! És monda Abimélek felől: öregbítsd meg a te seregedet, és jöjj ki!

30. Hallván pedig Zébul a városnak Fejedelme, Gahálnak az Ébed fijának beszédeit, megharaguvék felette igen.

31. És külde követeket Abimélekhez Thórma városába, mondván: Ímé Gahál, az Ébed fija, és az ő attyafiai Síkembe jöttek, kik a várossal együtt ellened akarnak támadni.

32. Most annakokáért kelj fel éjszaka te és a nép, mely veled vagyon, és leselkedjél a mezőben;

33. És jó reggel napkeletkor felkelvén, indulj reá a városra, és mikor ő és az ő népe kimegyen te reád: cselekedjél vele a szerint, a mint akarod.

34. Felkele azért Abimélek és minden nép, ki vala ő vele, éjszaka, és leselkedének a Síkembeliek ellen, négy leshelyen.

35. És kijöve Gahál, Ebednek fija, és megálla a város kapujának bémeneteliben: mert immár felkölt vala Abimélek és a nép, ki vele vala, a lesekből.

36. Látván pedig Gahál a népet, monda Zébulnak: Ímé nép jő alá a hegyeknek tetejéről: kinek felele Zébul: A hegyeknek árnyékát látod mint embereket.

37. Akkor ismét szólván Gahál monda: Ímé nép jő alá a hegyek tetejéről; mert egy sereg jő vala a Mehónenim mezejének útján.

38. Monda pedig néki Zébul: Hol vagyon most a te szád, melylyel ezt mondod vala: Kicsoda az Abimélek, hogy szolgáljunk néki? Avagy nem az a nép-é ez, a kit megutáltál? Menj ki kérlek most, és hadakozzál ellene!

39. És kiméne Gahál a Síkem férjfiai előtt, és víva Abimélek ellen.

40. De megűzé őtet Abimélek, minekutánna kezdett volna futni az ő orczája előtt; és sokan elhullának sebesek a kapunak bémeneteléig.

41. Marada pedig Abimélek Arumá-

ban: és kiüzé Zébul Gahált és az ő atytyafiait, hogy ne maradna Síkemben.

42. Másodnapon is kiméne a nép a mezőkre, és megmondák Abiméleknek.

43. Elvivé annakokáért a népet és elosztá őket három részre, és leseket hánya a mezőben; és mikor látta volna, hogy nép jő ki a városból, feltámada ellenek, és megveré őket.

44. Mert Abimélek és a vele való sereg, nagy serénységgel a város kapuját ostromolják vala: A más két sereg pedig szabadon cselekedvén mind azok ellen, kik valának a mezőben; megverék őket.

45. Abimélek továbbá vívá a várost mind az egész nap, és megvevé azt, és a népet, mely benne vala, megölé; és elrontá a várost, és sóval béhinté.

46. Hallván pedig ezt a Síkem tornyának férjfiai, az erősségbe menének, a Berit * isten házába. *vers 4. 27.

47. Megmondák pedig Abiméleknek, hogy ott gyültek volna öszve a Síkem tornyának minden férjfiai.

48. És felméne Abimélek a Sálmon hegyére maga és az egész nép, mely vala ő vele: és vőn Abimélek fejszéket kezébe, és vága fáknak ágait, melyeket felszede és vállára raka; és monda a népnek, mely vele vala: Mit cselekedém látátok, siessetek, cselekedjetek ti is úgy, mint én.

49. Vága annakokáért az egész nép is kiki magának ágakat, és utánna menének Abiméleknek, és lerakák a vár körűl, és meggyujták tűzzel a várat ő reájok; és meghalának a Síkem tornyának minden férjfiai, közel ezer férjfiak és asszonyok.

50. Elméne továbbá Abimélek Thébesbe, és táborba szálla Thébes ellen, és megvevé azt.

51. Vala pedig egy erős torony a város közepében, és oda szaladának minden férjfiak és asszonynépek, és a városnak minden lakosai; és bézárlák magokra, és a toronynak padlására menének fel.

52. Méne pedig Abimélek mind a toronyig és vívá azt: és közelíte mind a torony ajtajáig, hogy megégetné azt tűzzel.

53. Akkor aláhajíta * egy asszonyember egy malomkő darabot Abiméleknek fejére, és bétöré néki az agyakoponyáját. *2 Sám. 11, 21.

54. Ki mindjárt oda híván az ő fegyverhordozó apródját, monda néki: Vond ki * a te fegyveredet, és ölj meg engemet, hogy ne mondják felőlem: asszonyember ölte meg őtet! Általüté azért őtet az ő apródja, és meghala. *1 Sám. 31, 4.

55. Látván annakokáért az Izráel férjfiai, hogy megholt volna Abimélek, elméne kiki az ő helyére.

56. Így megfizeté * az Isten a gonoszt Abiméleknek, melyet cselekedett vala az ő attyával, megölvén az ő hetven attyafiait. *rész 1, 7. Jer. 50, 29.

57. Annakfelette minden * gonoszt visszaada a Síkem férjfiainak fejekre az Isten; és megteljesedék ő rajtok a Jóthám † átka, ki Jerubaál fija vala. *vers 39. 40. 49. †vers 20.

X. RÉSZ.

Az Izráel, Thóla és Jáir holtok után bálványimádásba, s azért ellenség kezébe esik.

Támada pedig Abimélek után az Izráel megszabadítására Thóla, a Pua fija, ki Dodónak fija vala, Issakhár nemzetségéből való: ő pedig lakik vala Sámirban, Efraimnak hegyén.

2. És ítélé Izráelt huszonhárom esztendeig; és meghala, és eltemetteték Sámirban.

3. Azután támada * Jáir, ki a Gileád nemzetségéből való vala, és ítélé Izráelt huszonkét esztendeig. *4 Móz. 32, 41.

4. Voltak pedig néki harmincz fijai, kik * nyargalnak vala harmincz szamárcsikókon: kiknek harmincz városok vala, melyeket hívnak vala Jáir faluinak mind e mai napig, melyek vagynak Gileádnak földében. *rész 5, 10. 12, 14.

5. Meghala pedig Jáir, és eltemetteték Kámonban.

6. Ismét pedig az Izráel fijai gonoszt cselekedének az Úrnak szemei előtt, és szolgálának * a Baálimnak és Astarótnak, és a Siria isteneinek, és Sídon isteneinek, és Moáb isteneinek, és az Ammon fijai isteneinek, végezetre a Filiszteusok isteneinek, és elhagyák az Urat és nem szolgálának néki. *rész 2, 11—13.

7. Annakokáért * felgerjede az Úrnak haragja Izráel ellen, és a Filiszteusoknak kezekbe adá őket, és az Ammon fijainak kezekbe. *rész 2, 14.

8. Kik megronták és öszvetörék az Izráel fijait mind addig az esztendeig, *tudniillik* tizennyolcz esztendeig, minden fijait Izráelnek, kik valának túl a Jordánon, az Emoreusoknak földökben, mely vagyon Gileádban.

9. És általmenének az Ammon fijai a Jordánon, hogy hadakoznának Júdával és Benjáminnal, és Efraimnak

házával, és igen megszorongattaték az
Izráel.
10. És kiáltának * az Izráel fijai az
Úrhoz, mondván: Vétkeztünk te elle-
ned: mert elhagytuk a mi Istenünket,
és szolgáltunk a Baálimnak. *rész 3, 9.
11. Monda pedig az Úr az Izráel fijai-
nak: Nemde az Égyiptombeliektől, az
Emoreustól és Ammon fijaitól és * a
Filiszteusoktól: *rész 3, 31.
12. Továbbá a Sídónbeliektől és az
Amálektől, és a Maonitáktól, kik meg-
nyomorítottak vala titeket: mikor én
hozzám kiáltottatok volna, nem szabadí-
tálak-é meg titeket az ő kezekből?
13. Ti pedig * elhagyátok engemet, és
idegen isteneknek szolgálátok: annak-
okáért nem szabadítlak meg titeket ez-
után többé. *5 Móz. 32, 15. 16.
14. Menjetek el, és * kiáltsatok azokhoz
az istenekhez, kiket választottatok, azok
szabadítsanak meg a ti nyomoruságtok-
nak idején. *5 Móz. 32, 37. 38. Jer. 2, 26—28.
15. Felelének pedig az Izráel fijai az
Úrnak: Vétkeztünk, cselekedjél te úgy
velünk, a mint jónak tetszik a te sze-
meid előtt; csak szabadíts meg, kérünk
téged e mai napon!
16. És kihányák * az idegen isteneket
ő közűlök, és szolgálának az Úrnak: És
ily módon szálla meg az *Isten* haragja
az Izráeliták nyomorúságáért.
*1 Móz. 35, 2. 4.
17. Öszvegyülének pedig az Ammon
fijai, és táborba szállának Gileádba:
öszvegyülének az Izráel fijai is, és tá-
borba szállának Mispába.
18. És mondának Gileádnak népe és
Fejedelmei egyik a másiknak: Kicsoda
az, a ki hadakozni kezd az Ammon fijai
ellen? A legyen * Hadnagy Gileádnak
minden lakói között. *rész 11, 6. 8—11.

XI. RÉSZ.

Jefte haza hivattatása. Fejedelemmé tétetése és fogadástétele.

Jefte * pedig, ki Gileádból való vala,
hatalmas vala erővel, és egy parázna
asszonynak fija vala, és Gileád nem-
zette vala Jeftét. *Zsid. 11, 32. 33.
2. Szüle pedig az ő felesége is Gileád-
nak fiakat: és felnevekedének az ő fele-
ségének fijai, és kiüzék Jeftét, és mon-
dának néki: Nem * vèssz örökséget a mi
atyánknak házában: mert külömb asz-
szonynak fija vagy. *1 Móz. 21, 10.
3. Elfuta annakokáért Jefte az ő aty-
tyafiainak orczájok előtt és lakék Tób
földében; és gyülekezének * Jeftéhez
vándorló férjfiak, és kimenének ő vele.
*1 Sám. 22, 2.
4. Lőn pedig egynéhány nap után, ha-
dakozának az Ammon fijai Izráel ellen.
5. Mikor pedig kezdették volna őket
ostromlani az Ammon fijai: elmenének
Gileádnak Vénei, hogy visszahoznák
Jeftét a Tób földéből.
6. És mondának Jeftének: Jer el, és
légy Fejedelmünk nékünk, hogy hada-
kozzunk az Ammon fijai ellen.
7. Felele Jefte a Gileád Véneinek:
Avagy nem * meggyűlöléték-é engemet,
és kiüzétek engem az én atyámnak há-
zából? Miért jöttetek azért most én hoz-
zám a ti nyomorúságtoknak idején?
*1 Móz. 26, 26. 27.
8. És mondának Gileádnak Vénei Jef-
tének: Azért tértünk most hozzád, hogy
eljöjj velünk és hadakozzál az Ammon
fijai ellen és légy nékünk Hadnagyunk,
mind a Gileád lakosainak.
9. Felele Jefte a Gileád Véneinek: Ha
visszavisztek engemet, hogy hadakoz-
zam az Ammon fijai ellen, és kezembe
adándja az Úr nékem, Hadnagyotok lé-
szek-é én néktek?
10. Akkor mondának a Gileád Vénei
Jeftének: Az Úr legyen köztünk ítélő,
ha a te beszéded szerint nem cseleke-
szünk.
11. Elméne azért Jefte a Gileád Vé-
neivel, és választá a nép őtet magának
Hadnagyul és Fejedelműl: És meg-
mondá Jefte minden ő beszédit az
Úr előtt Mispában.
12. Külde azokáért Jefte követeket az
Ammon fijainak Királyához, kik *ezt*
mondának: Mi dolgom vagyon nékem
veled, hogy elömbe jöttél, hogy hada-
kozzál az én földem ellen?
13. És monda az Ammon fijainak Ki-
rálya a Jefte követeinek: Mert elfoglalá
Izráel az én földemet, mikor feljöve
Égyiptomból, * Arnontól fogva Jabbó-
kig és a Jordánig, most annakokáért
add meg azokat békességgel. *4 Móz. 21, 24.
14. Ismét külde pedig Jefte követeket
az Ammon fijainak Királyához.
15. És monda néki: Ezt mondá Jefte:
Nem vette el Izráel a * Moáb földét,
sem pedig az Ammon fijainak földöket;
*4 Móz. 21, 13. 26. 5 Móz. 2, 9. 19.
16. Hanem mikor feljőnének Égyip-
tomból, eljárá az Izráel a pusztát mind
a veres tengerig, és juta Kádesbe;
17. És külde követeket Izráel Édom-
nak Királyához, mondván: Hadd * men-

jek által, kérlek téged, a te földeden;
és nem hallá meg az Édom Királya:
külde a Moáb Királyához is követeket,
és nem akará: Megmarada annakokáért
Izráel Kádesben. *4 Móz. 20, 14—21.
18. És mikor menne a pusztán, megkerülé Édom földét és Moáb földét, és
juta napkelet felől a Moáb földére, és
tábort járának Arnon mellett, és bé nem
menének a Moáb határába: mert az
Arnon határa Moábnak.
19. Külde azért követeket Izráel Sihonhoz az Emoreusok Királyához, Hesbonnak Királyához, és monda néki
Izráel: Hadd * menjünk által, kérlek
téged, a te földeden, az én helyemig.
*4 Móz. 21, 21—25. 5 Móz. 2, 26—36.
20. És nem híve Sihon Izráelnek, hogy
általmenne az ő határán; hanem öszvegyűjté Sihon minden népét, és táborba
szállának Jahásban, és hadakozék az
Izráel ellen.
21. Adá pedig az Izráelnek Ura Istene
Sihont és minden népét Izráelnek kezébe, és megverék őket, és bírá Izráel
minden földét Emoreusnak, annak a
földnek lakójának.
22. Bírák annakfelette minden határát
Emoreusnak, Arnontól fogva Jabbókig
és a pusztától fogva a Jordánig.
23. Most annakokáért az Izráelnek
Ura Istene üzé ki az Emoreust, az ő
népének Izráelnek orczája elől, és te
bírnád-é azt?
24. Nemde a mit bírnod adott néked
Kémós * a te istened, nem azt bírod-é?
Azonképen valakit kiüzött a mi Urunk
Istenünk a mi orczánk elől, mi is annak
örökségét bírjuk.
*4 Móz. 21, 29. 1 Kir. 11, 7. 2 Kir. 23, 13.
25. És most, valyon sokkal jobb vagy-é
te Báláknál Sippor fijánál a Moáb Királyánál? Avagy versengett-é az Izráellel? Avagy * hadakozott-é valaha
ellenünk? *4 Móz. 22, 2. 5. 6. Jós. 24, 9.
26. Mikor laknék Izráel Hesbonban
és az ő faluiban, és Aróerben és az ő
faluiban, és minden városokban, melyek vagynak Arnonnak határai mellett,
háromszáz esztendeig; miért nem szabadítottátok meg az időben azokat?
27. Én pedig nem vétettem te ellened,
és te gonoszúl tészesz velem, hadakozván én ellenem: Tegyen * ítéletet
az Úr, bíró lévén ma, az Izráel fijai között és az Ammon fijai között.
*1 Sám. 24, 13. 16.
28. És nem engede az Ammon fijainak Királya a Jefte beszédeinek, mikor
küldött volna ő hozzá.
29. Lőn pedig Jeftén * az Urnak lelke,
és általméne Gileádon és Manassén; és
onnan általméne Mispe Gileádon, és
Mispe Gileádból általméne az Ammon
fijaira. *rész 6, 34.
30. És fogadást tőn Jefte az Úrnak,
és monda: Ha mindenestől kezembe
adod az Ammon fijait.
31. Valami kijövénd az én házamnak
ajtaján elömbe, mikor haza téréndek
békével, az Úré * lészen, és megáldozom
azt égőáldozatúl. *vers 37—40.
32. Általméne annakokáért Jefte az
Ammon fijaihoz, hogy hadakoznék azok
ellen, és kezébe adá néki azokat az Úr.
33. És megveré őket Aróertől fogva
mind addig, míg mennél * Minnitbe a
húsz városokba, és Abélig, mely szőlőhegy vala, nagy vérontással. És megaláztatának az Ammon fijai az Izráel
fijai előtt. *Ezék. 27, 17.
34. Mikor pedig menne Jefte Mispába
az ő házához: ímé az ő leánya kijöve
eleibe * dobokkal és seregekkel; és csak
egyetlenegyje vala az: mert nem vala
néki magától *más* fija vagy leánya.
*1 Sám. 18, 6. 7.
35. Lőn pedig, hogy mikor látta volna
őtet, megszaggatá az ő ruháit, és monda:
Ah, ah, szerelmes leányom, igen megalázál és megháborítál engemet! Mert
én fogadást * tettem az Úrnak, és nem
vonhatom hátra.
*vers 30. 31. 3 Móz. 27, 28. Jós. 6, 19.
36. Kinek a leány felele: Édes atyám,
ha fogadást tettél az Úrnak: úgy cselekedjél velem, a mint kiment a te
szádból, minekutánna adott néked az
Úr bosszúállásokat ellenségeiden, az
Ammon fijain.
37. Monda annakfelette az ő attyának: Engedd meg nékem ezt: Eressz
el engemet két hónapig, hadd menjek
el, és menjek fel a hegyekre, és hadd
sírjak az én szűzességemen, az én
leánybarátimmal egybe.
38. És ő monda: Menj el, és elbocsátá
őtet két hónapig: elméne azért ő és az
ő leánybaráti, és síra az ő szűzességén
két hónapig a hegyeken.
39. A két hónapnak pedig vége felé
megtére az ő attyához, és megteljesíté
az ő felőle való fogadást, melyet fogadott vala. Annakokáért ő férjfiat nem
esmért vala, és szokás lőn *ez* Izráelben.
40. Esztendőnként elmennek vala az
Izráel leányai, hogy szólanának a Gileád fijának Jeftének leányával, négy
napon esztendőnként.

XII. RÉSZ.

Az Efraimiták egybevesznek Jeftével, megverettetnek: Jefte után következett Bírák: Ibsán, Élon, Abdon.

Öszvegyülének pedig az Efraim férjfiai, és általmenének éjszakra, és mondának Jeftének: Miért * mentél által, hogy hadakoznál az Ammon fijaival, és nem hívtál minket, hogy elmentünk volna veled? A te házadat és te magadat megégetünk tűzzel. *rész 8, 1.

2. És monda Jefte nékik: Nagy háborúság volt én közöttem és népem között az Ammon fijai ellen: és hívtalak titeket, és nem szabadítátok meg engemet az ő kezekből.

3. Látván pedig hogy meg nem tartotok engemet: veszedelemre * vetém életemet, és általmenék az Ammon fijaira és kezembe adá őket az Úr: De mire jöttetek fel most hozzám, hogy hadakozzatok én ellenem? *rész 5, 18. 9, 17.

4. Egybegyüjté annakokáért Jefte Gileádnak minden férjfiait, és megharczola Efraimmal: És megverék a Gileád férjfiai Efraimot, mivelhogy azt mondták vala: Efraimnak seprei vagytok ti, kik Gileádban Efraim és Manasse között laktok!

5. És elfoglalák a Gileáditák Efraim előtt a Jordánon való réveket; és lőn, mikor az Efraim közűl elszaladtak azt mondják vala: Hadd menjek által; a Gileád férjfiai azt mondják vala néki: *Talán* Efraim közűl való vagy: Ha azt mondja vala: Nem;

6. Tehát azt mondják vala néki: Mondjad hát most: Sibboleth; a pedig azt mondja vala Szibboleth: és nem mondhatja vala ki igazán: akkor megfogván azt, megölik vala a Jordánnak révíben: És elhullának az időben Efraim közűl negyvenkét ezeren.

7. Ítélé pedig Jefte Izráelt hat esztendeig, és meghala Jefte a Gileád fija, és eltemetteték egyben a Gileád városai közűl.

8. Ítélé pedig ő utánna az Izráelt Ibsán, ki Bethlehemből való vala.

9. És voltak néki harmincz fijai, és harmincz * leányokat házasított ki, és harmincz leányokat hozott bé kivűl az ő fijainak, és ítélé Izráelt hét esztendeig. *vers 14. rész 8, 30.

10. Meghala pedig Ibsán, és eltemetteték Bethlehemben.

11. És ítélé ő utánna Izráelt Élon, ki Zebulon nemzetségéből vala: és ítélé Izráelt tíz esztendeig.

12. És meghala a Zebulon nemzetségéből való Élon, és eltemetteték Ajalonban, Zebulon földében.

13. És ő utánna ítélé Izráelt Abdon, a Hillel fija, ki Piráthonnak városából vala.

14. Ennek negyven fijai voltak és harmincz unokái, kik * nyargaltak hetven szamárcsikón; és ítélte Izráelt nyolcz esztendeig. *rész 5, 10. 10, 4.

15. Meghala pedig Abdon a Hillel fija, Piráthon városából való, és eltemetteték Piráthonban, Efraimnak földében az Amálekitáknak hegyeken.

XIII. RÉSZ.

Sámsonnak fogantatása és születése.

Cselekedének annakfelette az Izráel fijai * gonoszt az Úr szemei előtt: azért adá őket az Úr a Filiszteusoknak kezekbe negyven esztendeig.
*rész 2, 11. 3, 12. 8, 33. 10, 6.

2. Vala pedig egy férjfiú Czóra városból, Dán fijainak házoknépe közűl, kinek neve Mánoah, kinek felesége magtalan vala, és nem szült vala.

3. És megjelenék az Úrnak Angyala annak az asszonyembernek, és monda néki: Ímé most * magtalan vagy, és nem szűltél; fogadsz pedig méhedben és fiat szűlsz. *1 Móz. 17, 17. 19. 25, 21. 1 Sám. 1, 2—5. 19. Luk. 1, 5. 7. 13.

4. Most annakokáért * megójjad magad, bort ne igyál, se részegítő italt és semmi † tisztátalant ne egyél.
*4 Móz. 6, 2. 3. †3 Móz. 11, 43.

5. Mert ímé nehézkes lészesz, és fiat szülsz: és * beretva nem megyen fel az ő fejére: mert Istennek szenteltetett lészen az a gyermek az ő annyának méhétől fogva; és ő kezdi megszabadítani Izráelt a Filiszteusoknak kezekből.
*4 Móz. 6, 5. 1 Sám. 1, 11.

6. És elmenvén az asszony, megmondá az ő férjének ezeket, ez igékkel: Istennek egy embere jöve hozzám, kinek tekintete olyan vala, mint az Isten angyalának tekintete, igen rettenetes: de nem kérdém meg őtet honnan való volna, sem az ő nevét meg nem mondá nékem:

7. És monda nékem: Ímé nehézkes lészesz és fiat szülsz: most azért ne igyál bort, se részegítő italt, se semmi tisztátalant ne egyél: mert Istennek szenteltetett lészen az a gyermek annyának méhétől fogva mind halálának napjáig.

8. Imádá annakokáért Mánoah az Urat, és monda: Kérlek téged édes Uram! Az Istennek amaz embere, kit

küldöttél volt, jöjjön el ismét hozzánk, és tanítson meg minket, mit cselekedjünk a születendő gyermekkel.

9. Meghallgatá pedig az Isten Mánoáhnak szavát: mert eljöve ismét az Istennek Angyala az asszonyhoz, és ő ül vala a mezőben; Mánoah pedig az ő férje nem vala vele.

10. Sietvén annakokáért az asszony, futamodék, és megjelenté az ő férjének, mondván néki: Ímé megjelenék nékem az Istennek embere, ki minap hozzám jött vala.

11. Felkelvén annakokáért Mánoah, utánna méne az ő feleségének, és járulván az emberhez, monda néki: Te vagy-é az ember, a ki szólottál ez asszonynak? És monda: Én vagyok.

12. És monda ismét Mánoah: Tudom, hogy minden beszéded bételjesedik: de micsoda a gyermek *feltartásának* módja, és mimódon cselekedjünk vele?

13. Felele az Úrnak Angyala Mánoáhnak: Mindenektől, * melyeket mondottam az asszonynak, megőrizze magát. * vers 4. 5. 7. Luk. 1, 15.

14. Semmibe ne egyék, valami kijő a bor*termő* szőlőtőkéből, se bort, se részegítő italt ne igyék, se semmi tisztátalant ne egyék, valamit parancsoltam néki, megőrizze.

15. És monda Mánoah az Úr Angyalának: * Kérlek, hadd tartóztassunk meg téged, hogy készítsünk néked egy kecskegödölyét. * rész 6, 17—20.

16. Felele pedig az Úrnak Angyala Mánoáhnak: Ha szinte megtartóztatsz is engemet: nem eszem a te kenyeredből, ha pedig égőáldozatot tészesz, az Úrnak áldozzad azt. Mert nem tudja vala Mánoah, hogy az Úrnak Angyala volna.

17. Monda annakokáért Mánoah az Úr Angyalának: Kicsoda * neved, hogy mikor megteljesedik a te beszéded, tisztességgel illessünk tégedet? * 1 Móz. 32, 29.

18. Kinek felele az Úrnak Angyala: Miért kérdezkedel az én nevem felől? És * csudálatos lőn *az*. * Ésa. 9, 6.

19. Mert mikor Mánoah egy kecskegödölyét, és lisztből csinált áldozatot hozott volna elő, és azt áldozná egy kősziklán az Úrnak, csudadolgot cselekedék Mánoáhnak és az ő feleségének láttára;

20. Mert mikor felmenne a láng az oltárról az égbe: felméne az Úrnak Angyala az oltárnak lángjában; Mánoah pedig és az ő felesége nézik vala, és orczájokra borulván a földre esének.

21. És többé meg nem jelenék az Úrnak Angyala Mánoáhnak és feleségének: Akkor esméré meg Mánoah, hogy az Úrnak Angyala volna az.

22. És monda Mánoah az ő feleségének: * Meghalván meghalunk: mert az Istent láttuk. * rész 6, 22. 23. 2 Móz. 33, 20. 5 Móz. 5, 26.

23. Kinek felele a felesége: Ha meg akart volna ölni az Úr minket, el nem fogta volna a mi kezünkből az égőáldozatot és a lisztből csinált áldozatot, és meg sem mutatta volna nékünk mind ezeket, sem pedig ilyen dolgokat nem szólott volna most nékünk.

24. Szüle annakokáért az asszony fiat, és hívá az ő nevét * Sámsonnak, és nevekedék a gyermek, és megáldá őtet az Úr. * Zsid. 11, 32.

25. És kezdé az Úrnak lelke őtet megerősíteni a Dán táborában, Czóra és Estháol között.

XIV. RÉSZ.

Sámsonnak menyegzője és meséje.

Aláméne pedig Sámson Timnátba, és láta egy asszonyembert Timnátban, ki a Filiszteusoknak leányai közűl való vala.

2. És felméne és megjelenté az ő atytyának és annyának, és monda: Egy asszonyembert láttam Timnátban, a Filiszteusok leányai közűl; most annakokáért vegyétek azt feleségűl nékem.

3. És monda néki az ő attya és annya: Nincsen-é a te atyádfiainak leányai között és minden én népem között asszony, hogy te elmégy és venni akarsz feleséget magadnak a körűlmetéletlen Filiszteusok közűl? Felele Sámson az ő attyának: * Azt vegyed nékem: mert a tetszik az én szemeim előtt. * vers 4. rész 13, 5.

4. Az ő attya és annya pedig nem tudják vala, hogy az Úrtól volna ez, hogy alkalmatosságot keresne a Filiszteusoktól: mert az időben a Filiszteusok uralkodnak vala az Izráelen.

5. Aláméne annakokáért Sámson atytyával és annyával Timnátba. És mikor jutottak volna Timnátnak szőlőhegyére, ímé egy oroszlánkölyök ordítván jöve eleibe.

6. És * felindítá őtet az Úrnak lelke, és ketté † szakasztá azt, miképen ketté szakasztatik a gödölye, noha semmi nem vala kezében; és nem mondá meg az ő attyának és annyának mit cselekedett vala. * rész 6, 34. 15, 14. † 1 Sám. 17, 34. 36.

7. Alámméne azután és szóla az asszonyembernek, a ki * tetszett vala Sámsonnak szemei előtt. *vers 1—3.

8. Megtére pedig egynéhány nappal azután, hogy haza vinné őtet, és oda tére, hogy látná az oroszlánnak holttestét; és ímé egy raj méh vala az oroszlánnak holt tagjában, és méz.

9. Melyet mikor kezébe vett volna, sietve megyen vala és eszik vala: ki mikor jutott volna az ő attyához és annyához, ada nékik is, és evének; de nem mondá meg, hogy az oroszlánnak holttestéből vette volna ki a mézet.

10. És azután aláméne az ő attya az asszonyemberhez, és tőn lakodalmat ott Sámson: mert úgy szoktak vala cselekedni az ifjak.

11. Mikor pedig néznék őtet a *Filiszteusok,* vévén *adának ő mellé* harmincz ifjú vendégtársakat, hogy ő vele lennének.

12. Monda nékik Sámson: Vetek elötökbe most egy mesét, ha megmondándjátok azt nékem a lakodalomnak hét napjain, és eltalálándjátok: adok néktek harmincz inget, és * harmincz öltözőruhákat. *1 Móz. 45, 22.

13. Ha pedig meg nem mondhatjátok nékem: ti adjatok nékem harmincz inget, és harmincz öltözőruhákat. Kik felelének néki: Mond elő a te mesédet, hadd halljuk.

14. És monda nékik: Az evőállatból étek jöve ki, és az erősből édesség jöve ki. És meg nem mondhaták azt a mesét három egész napon.

15. Lőn annakokáért hetednapon, mondának a Sámson feleségének: Add tanácsúl a te férjednek, hogy jelentse meg nékünk a mesét, hogy valamiképen meg ne égessünk téged, és a te atyádnak házát tűzzel. Avagy a mi örökségünknek elnyerésére hívtatok-é, vagy nem?

16. És síra Sámsonnak felesége ő előtte, és monda. Bizony gyűlölsz engemet és nem szeretsz engemet; mesét vetél eleikbe az én népem fijainak, és mindazáltal nékem meg nem jelentetted. Ki monda néki: Ímé az én atyámnak és anyámnak meg nem mondottam, és néked mondanám meg?

17. Síra annakokáért ő előtte hét egész napokon, melyeken vala a lakodalom. Lőn pedig, hogy hetedik napon megmondaná néki: mert * szorongatja vala őtet: és az asszony megmondá a mesét az ő népe fijainak. *rész 16, 16. 17.

18. Mondának annakokáért néki a városnak férjfiai hetednapon, minekelőtte elenyészték a nap: Micsoda édesb a méznél, és micsoda erősebb az oroszlánnál? Ki monda nékik: Ha nem * szántottatok volna az én üszőmön, el nem találtátok volna az én mesémet. *vers 15. 17.

19. És felindítá őtet az Úrnak lelke, és aláméne Askelonba; és megöle azok közűl harmincz férjfiat, és az ő öltözeteket levonván, ada külömb-külömb öltözetiruhákat azoknak, kik megfejtették vala a mesét; és felgerjede az ő haragja, és felméne az ő attyának házához.

20. Azért a Sámson felesége méne az ő * társához, kit társaságába vett vala. *rész 15, 1. 2. 6.

XV. RÉSZ.

Sámson a vetéseket felperzseli; egy szamárállal ezer Filiszteusokat ver le.

Lőn pedig néhány napok után a búzaaratásnak napjaiban, meglátogatá Sámson az ő feleségét egy kecskegödölyével, és ezt mondá: Bémegyek az én feleségemhez a hálóházba. De nem hagyá őtet bémenni az ő attya:

2. Mert ezt mondá *néki* az attya: Azt gondolám, hogy gyűlölnéd őtet, annakokáért adám őtet a te * társadnak; az ő öcscse nemde nem szebb-é annál? Legyen tiéd az most helyében. *rész 14, 20.

3. És monda néki Sámson: Ártatlan leszek én most a Filiszteusoktól, ha gonoszt cselekeszem nékik!

4. Elmenvén annakokáért Sámson, foga háromszáz rókákat, és égő üszögöket vévén, egyiknek a farkát a másikhoz köté, és *egy*-egy üszögöt tőn minden két-két rókának farka közé.

5. Annakutánna tüzet gyujta az üszögökbe, és kibocsátá azokat a Filiszteusoknak vetésekbe; és felgyujtá mind a gabonakalangyákat, mind a vetéseket, mind a szőlő*hegyek*et, és mind az olajfáknak erdeit.

6. És mondának a Filiszteusok: Ki cselekedte ezt? És mondának: Sámson, Thimnéus veje; mivelhogy elvette az ő feleségét, és adta őtet az * ő társának. Felmenének *annakokáért* a Filiszteusok, és megégeték az asszonyt és az ő attyát tűzzel. *vers 1. 2.

7. Kiknek monda Sámson: Ha *először* cselekedtétek volna ezt, a mit most: *megelégedtem volna rajta,* de bosszúmat állom még rajtatok, és annakutánna megszűnöm.

8. Annakokáért megveré őket vállok-tól fogva mind tomporokig, nagy ve-

szedelemmel: és alámenvén leüle az
Ethám kősziklának tetején.
9. Felmenének pedig a Filiszteusok,
és táborba szállának Júdában, és letelepedének Lékhi *nevü helyen.*
10. És mondának a Júda férjfiai:
Valyon mire jöttetek fel ellenünk? Felelének: Hogy megkössük Sámsont azért
jöttünk, hogy cselekedjünk úgy vele, a
mint ő velünk cselekedett.
11. Alámenének annakokáért háromezer férjfiak Júdából az Ethám kőszikla
tetejére, és mondának Sámsonnak: Nem
tudod-é hogy uralkodnak rajtunk a Filiszteusok? És miért cselekedted tehát
ezt nékünk? Felele nékik: A miképen
cselekedtek * velem, én is úgy † cselekedtem velek: *vers 1. 2. 6. †vers 3—5. 8.
12. Mondának annakfelette néki: Azért
jöttünk alá, hogy megkössünk téged
hogy kezekbe adjunk téged a Filiszteusoknak. Felele nékik Sámson: Esküdjetek meg nékem, hogy reám nem rohantok ti.
13. Akkor mondának néki ilyen szóval: Nem *rohanunk,* hanem erősen
megkötünk téged, és kezekbe adunk téged nékik, de meg nem ölünk téged.
Megkötéк azért őtet két új kötéllel, és
elvivék őtet a kősziklából.
14. Ki mikor jutott volna a Lékhi
nevü helyhez, a Filiszteusok kiáltnak
vala örömökben, hogy eleikbe jőne. Felindítá pedig őtet az Úrnak lelke, és levének a kötelek, melyek valának az ő
karjain, mint a len, melyet a tűz megéget, és elszakadozának a kötések az ő
kezeiről.
15. És találа egy nyers szamárállat,
és kinyujtván kezét felvevé azt, és leveré * azzal ezer férjfiakat. *rész 3, 31.
16. És monda Sámson: A szamárnak
állával rakást, sőt két rakást, a szamárnak állával agyon verék ezer férjfiakat.
17. És mikor véget tett volna a szólásban, elveté az állat az ő kezéből; és nevezé azt a helyet Ramáthlékhinek.
18. Azután megszomjúhozék felette
igen, és kiáltа az Úrhoz, és monda: Te
adtad a te szolgádnak keze által ezt a
nagy diadalmat; most pedig meghalok
szomjúval, és esem a körülmetéletlenek-
nek * kezekbe. *1 Sám. 17, 26. 36. 31, 4.
19. Akkor meghasítá az Isten egy
zápfoghoz hasonló * kősziklát, és vizek
jövének ki belőle, és ivék, és ereje megjöve, és megéledе: Annakokáért nevezé
azt a *helyet* Isten nevének segítségűl
hívása forrásának, mely vagyon a Lékhi *nevü helyben* mind e mai napig.
*2 Móz. 17, 6.
20. És ítélé Izráelt a Filiszteusoknak
idejében húsz * esztendeig. *rész 16, 31.

XVI. RÉSZ.

Sámsonnak erős cselekedetei: Délilától megcsalattatása: fogsága: bosszúálló halála.

Elméne pedig Sámson * Gázába, és
meglátа ott egy parázna asszonyt, és
béméne ő hozzá. *Jós. 15, 47.
2. A Gázabelieknek pedig mikor megmondották volna, mondván: Ide jött
Sámson, körűlvevék őtet és leselkedének utánna mind az egész éjszaka a városnak kapujában, és hallgatának mind
egész éjjel, mondván: Mind viradtig
várjuk, és öljük meg őtet.
3. Aluvék pedig Sámson éjfélig: éjfélben pedig felkele, és megfogván a város kapujának ajtait, mindkét felől való
oldalküszöbivel egyetembe, elméne velek mind zárjával együtt, minekutánna
vállára vette volna: és felméne azokkal
a hegy tetejére, mely vala Hebron ellenében.
4. Annakutánna pedig megszerete egy
asszonyembert a Sórek patakja mellett,
kinek neve Délila vala.
5. Felmenének pedig ahoz a Filiszteusok Fejedelmei, és mondának * néki:
Csald meg őtet és lásd meg, miben vagyon az ő nagy ereje, és miképen vehetünk erőt rajta, hogy megkötözvén kínozzuk őtet. És mi mindnyájan adunk
kiki néked ezer és száz ezüstpénzt.
*rész 14, 15.
6. Monda azért Délila Sámsonnak:
Mond meg, kérlek téged, nékem, miben
vagyon a te nagy erőd: és mivel köttethetnél meg, hogy megerőtelenülnél?
7. Felele néki Sámson: Ha megköténdnek engem hét szál nyers gúzsvesszővel, melyek még meg nem száradtak: tehát erőtlen lészek, és csak
olyan lészek, mint egy a több emberek
közűl.
8. Vivének annakokáért néki a Filiszteusok Fejedelmei hét szál zöld
nyers gúzsvesszőket, melyek még meg
nem száradtak vala: és megköté őtet
azokkal.
9. Továbbá lest vetettek vala ő nála a
hálóházban: És monda néki: A Filiszteusok rajtad vagynak Sámson! És elszakasztá * a gúzsokat, miképen elszakad a csepűből font fonal, mikor meg-

éri azt a tűz, és nem esmérteték meg az
ő erőssége. *rész 15, 14.
10. És monda Délila Sámsonnak: Ímé
megcsúfoltál engemet, és hazugságot
szóltál nékem: Most mond meg nékem,
kérlek, mivel köttethetel meg.
11. Ki felele néki: Ha megkötvén meg-
kötnek engem új vastag kötelekkel, me-
lyekkel még semmi dolgot nem tettek,
akkor erőtlen lészek, és olyan lészek
mint egy a több emberek közűl.
12. Hoza annakokáért Délila új vastag
köteleket, és megköté őtet azokkal, és
monda néki: A Filiszteusok rajtad vagy-
nak Sámson! (lest vetettek vala pedig
az ágyasházban) és elszakasztá azokat
az ő karjairól, mint a fonalat.
13. És monda Délila Sámsonnak: Ez
ideig csak csúfoltál engemet és hazug-
ságokat szóltál nékem: Mond meg né-
kem, mivel köttethetnél meg? Felele
néki: Ha az én fejemnek hétszerbe font
haját a szövő zugolyra tekered.
14. És az, a zugolyt szeggel megerő-
sítvén, monda: Rajtad vagynak a Fi-
liszteusok Sámson! És felserkenvén ál-
mából, dolgára méne mind a zugolylyal
és a szeggel.
15. Amaz ismét monda néki: Hogy-
hogy mondod: Szeretlek téged, és a te
szíved nincsen én velem? Immár három
ízben csaltál meg engemet, és meg nem
jelentetted nékem, miben legyen a te
nagy erőd.
16. Lőn pedig, hogy mikor * szoron-
gatná őtet beszédekkel minden nap, és
untatná őtet: megszomorodék az ő lelke,
úgy hogy majd meghalna.
*rész 14, 16. 17
17. Annakokáért megjelenté néki min-
den szívét, és monda néki: Beretva
nem * volt soha az én fejemen: mert
Istennek szenteltetett vagyok az én
anyámnak méhétől fogva. Ha megnyí-
rettetem, eltávozik tőlem az én erőm, és
erőtlen lészek, és olyan lészek mint egy
a több emberek közűl. *rész 13, 2—5.
18. Látván pedig Délila, hogy meg-
mondotta volna néki minden szívét, el-
külde, hogy felhívnák a Filiszteusok-
nak Fejedelmeit, ily szókkal: Jöjjetek
fel az egyszer, mert megjelentette nékem
minden szívét: Felmenének annak-
okáért ő hozzá a Filiszteusoknak Feje-
delmei, felvivén * a pénzt is az ő kezek-
ben. *vers 5.
19. És elaltatá őtet az ő térdein, és
híva elő egy férjfiat, és elnyíreté az ő
fejének hét fonatékját: és kezdé őtet
nyomorgatni; és eltávozék tőle az ő
erőssége.
20. És monda: Rajtad vagynak a Fi-
liszteusok Sámson! Felserkenvén an-
nakokáért álmából, monda: Kimegyek
most is mint egyébkor, és elmulatom az
álmot: és nem tudja vala, hogy az Úr
eltávozott ő tőle.
21. Mikor megfogták volna azért őtet
a Filiszteusok: * kivájják az ő szemeit,
és alávivék őtet Gázába; és megköték
két erős vasláncczal, és őröl vala a fog-
lyoknak házában. *2 Kir. 25, 7. Jer. 39, 7.
22. Kezde pedig az ő fejének haja
megnevekedni, minekutánna megnyíre-
tett vala.
23. A Filiszteusoknak Fejedelmei pe-
dig öszvegyűltek vala, hogy nagy áldo-
zatot áldoznának az ő isteneknek Dá-
gonnak, * és hogy örvendenének: mert
ezt mondják vala: Kezünkbe adta né-
künk a mi istenünk Sámsont a mi el-
lenségünket. *1 Sám. 5, 1—4.
24. És mikor látta volna őtet a köz-
ség, dícsérék az ő isteneket, és azt
mondják vala: Kezünkbe adta a mi is-
tenünk ellenségünket, és azt, a ki pusz-
títja vala * a mi földünket, és a ki so-
kat megölt † vala közűlünk.
*rész 15, 4. 5. †rész 15, 15. 16.
25. Lőn pedig, hogy mikor megvídá-
mult volna az ő szívek, mondának: Hív-
játok Sámsont, hadd játszék előttünk:
Előhívák azért Sámsont a foglyoknak
házából, hogy játszanék ő előttök, és
állaták őtet az oszlopok közé.
26. És mondá Sámson a gyermeknek,
a ki kezénél fogva hordozza vala őtet:
Vígy el engemet, hogy tapasztaljam
meg az oszlopokat, melyek tartják e há-
zat, hadd támaszkodjam hozzájok.
27. Továbbá a ház tele vala férjfiak-
kal és asszonyokkal, és ott valának a
Filiszteusoknak minden Fejedelmei: és
a padlás felett, közel háromezer férjfiak
és asszonyok, kik nézik vala, mikor
Sámson játszik vala.
28. Kiálta pedig Sámson az Úrhoz, és
monda: Uram Isten, emlékezzél meg,
kérlek, én rólam, és * erősíts meg en-
gemet, kérlek, csak ez egyszer, óh én
Istenem! hadd álljam bosszúmat egyszer
az én két szemeimért a Filiszteusokon.
*vers 19.
29. Megragadván annakokáért Sám-
son a középben való két oszlopokat,
kiken az *egész* ház áll vala, hozzájok
támaszkodék, egyikhez jobbkezével, má-
sikhoz balkezével.

30. És egyetembe monda Sámson: Haljak meg én együtt a Filiszteusokkal! és nagy erővel megrándítván *az oszlopokat,* leszakada a ház a Fejedelmekre, és mind az egész népre, mely vala a házban: és így halának meg azok, * kiket ő megöle, mikor ő meghala, többen hogynem mint a kiket éltében † megölt vala. *vers 27. †rész 15, 15. 16.
31. Alámenének pedig az ő attyafiai, és az ő attyának egész háza, és elvivék őtet, és felmenvén eltemeték őtet * Czóra és Estháol között, Mánoáhnak az ő atytyának koporsójába; † ő pedig ítélé az Izráelt húsz esztendeig. *rész 13, 25. †rész 15, 20.

XVII. RÉSZ.

Míka az ő annyával egybe házoknál bálványt emelnek.

Vala pedig egy férjfiú Efraimnak hegyéről, kinek neve Míka vala:
2. És monda az ő annyának: Az ezer és száz ezüstpénzek, melyek elvitettek vala tőled, melyekért átkozódál én hallásomra, ímé az az ezüst én nálam vagyon, én vettem el azt. És monda az ő annya: * Megáldattatott *vagy édes* fiam az Úrtól. *Ruth 3, 10.
3. Megadá annakokáért az ezer és száz ezüst pénzt az ő annyának. És monda az annya: Bizonyára, szenteltem vala azt az ezüstöt az Úrnak az én kezeimből, hogy adnám azt néked én fiamnak, hogy csináltatnál abból faragott és öntött bálványt; annakokáért most megadom azt néked.
4. Mindazáltal megadá az ezüstöt az ő annyának, és elvivé az annya a kétszáz pénzt az * ötvösnek, és csinála abból faragott és öntött képet, és lőn a Míka házában. *Ésa. 40, 19.
5. A Míka házánál pedig vala a bálványoknak háza * és csinála Efódot és képeket, és megszentelé az ő fijai közűl egynek kezét, és lőn Papja őnéki. *5 Móz. 13, 12—17.
6. A napokban nem * vala Király Izráelben; kinek-kinek a mi jónak tetszik vala az ő szemei előtt, azt cselekeszi vala. *rész 18, 1. 21, 25.
7. Vala pedig egy ifjú Júdának Bethlehemből, Júdának nemzetségéből *való,* ki mivelhogy Lévita vala, oda bujdosott vala.
8. És mikor kiment volna az a férjfiú Júdának Bethlehem városából, hogy szélylyel járna, a hol magának alkalmas helyet találna: juta az Efraim hegyére a Míka házához, az ő útát elvégezvén.
9. És monda néki Míka: Honnan jösz? Felele néki: Lévita vagyok én, Júdának városából Bethlehemből *jövök,* és én járok s kelek a hol helyet találok.
10. És monda néki Míka: Maradj meg nálam, és légy * nékem atyám helyett és Papom helyett: én pedig adok néked tíz ezüstpénzt esztendőnként, és két öltözőruhát, és eledelt: És elméne *ő vele* a Lévita. *rész 18, 19.
11. És tetszék a Lévitának, hogy megmaradjon ő nála: És lőn néki az az ifjú, mint egy az ő fijai közűl.
12. És megszentelé Míka a Lévitának kezét, és lőn néki az az ifjú, Pap helyett. Annakokáért lakék Míkának házában.
13. És monda Míka: Most tudom, hogy jól tészen velem az Úr: mert e Lévita nékem Papom.

XVIII. RÉSZ.

A Dán nemzetsége Láis várost megveszi, és a bálványimádást elterjeszti.

A napokban nem * vala Király Izráelben: és a napokban a Dán nemzetsége keres vala magának örökséget, hogy laknék rajta: mert nem esett vala néki *elég sorsa* mind a napig az Izráel nemzetségei között örökségűl. *rész 17, 6. 19, 1.
2. Küldének annakokáért a Dán fijai az ő házoknépe közűl öt férjfiakat, az ő határokból Czórából és Estháolból erős férjfiakat, hogy megkémlelnék a földet, és igen jól megnéznék azt, és mondának nékik: Menjetek el, kémleljétek meg a földet. Kik mikor mentek volna az * Efraim hegyére Míkának házáig, ott hálának. *vers 13. rész 17, 1
3. Mikor pedig volnának a Míka házánál, megesmérék az ifjú * Lévitának szavát, és oda térének és mondának néki: Ki hozott téged ide, és mit csinálsz itt, és mi dolgod vagyon néked itt? *rész 17, 7.
4. Felele nékik: Ilyen s ilyen * dolgokat cselekedett velem Míka, és bérbe fogadott meg engemet, hogy Papja helyett lennék néki. *rész 17, 12.
5. És mondának néki: Tudd meg kérünk az Istentől, hadd tudjuk meg ha szerencsés lészen-é a mi útunk, melyen járunk.
6. És felele nékik a Pap: Menjetek el békességgel; az Úr előtt vagyon a ti útatok, melyen jártok.

7. Annakokáért elmenének azok az öt férjfiak, és jutának Láisba: és láták a népet, mely vala benne, hogy nagy bátorsággal laknék, és a Sídóniusoknak szokások szerint nyugodnék, és bíznék abban, hogy nem volna senki, a ki megszégyenítné őket valamiben az egész földön, sem a ki örökségűl magának foglalná az országot, és hogy távol volnának a Sídóniusoktól, és szövetségek nem volna senkivel.
8. Haza térvén pedig az ő attyokfiaihoz Czórába és * Esthaólba, mondának az ő attyokfiai: Micsoda jóval jártok? * Jós. 19, 40. 41. 47.
9. És mondának: Keljetek fel, és menjünk fel reájok; mert láttuk a földet, és ímé igen jó: és ti veszteg ültök? Ne legyetek restek a menetelre, hogy bémehessetek a földnek bírására.
10. (Mikor bémenéndetek, igen magaelhitt emberekhez mentek bé: továbbá bő földű tartomány az): Mert kezetekbe adja az Isten azt a helyet, melyben semmi állatnak nincsen szüksége, valami földben terem.
11. Elmenének annakokáért onnan Dán nemzetségéből Czórából és Esthaólból hatszáz férjfiak, kik hadiszerszámokkal felkészültek vala.
12. És felmenének, és táborba szállának Júdának városába Kirjáth-jeárimba: Annakokáért hívák azt a helyet Dán * táborának mind e mai napig: vagyon pedig az túl Kirjáth-jeárimon. * rész 13, 25.
13. És onnan általmenvén * Efraim hegyére, menének a Míka házáig. * vers 2. rész 17, 1.
14. És szólának az * öt férjfiak, kik mentek vala a Láis földét kémlelni, és mondának az ő attyokfiainak: Nem tudjátok-é, hogy e házakban vagyon Efód † és képek, faragott és öntött kép? most annakokáért értsétek meg mit cselekedjetek. * vers 2. † rész 17, 4. 5.
15. És bétérének oda és menének az ifjú Lévita házához, ki vala Míka házánál: és köszönének néki nagy békességesen.
16. A hatszáz férjfiak pedig hadakozó szerszámokkal felkészülvén, a kapunak ajtajánál állanak vala, kik valának a Dán fijai közűl.
17. És felmenvén az öt * férjfiak, kik mentek vala a földet kémlelni, bémenvén oda, elvivék az Efódot, a képeket, és az *ezüstből* faragott és öntött szerszámokat; a Pap pedig áll vala a kapu ajtajánál, a hatszáz hadakozó szerszámokkal felkészült férjfiakkal. * vers 2. 14.
18. Ezek, *mondom*, bémenvén a Míka házához, elvivék az *ezüstből* * faragott és öntött szerszámokat, az Efódot és a képeket. És monda nékik a Pap: Mit míveltek? * rész 17, 4. 5.
19. Kik felelének: Hallgass, tedd a szádra kezedet, és jer el velünk, és légy atyánk * helyett nékünk, és Papunk helyett: Melyik jobb, az-é hogy egy ember házának Papja légy, vagy hogy Izráelben egy nemzetségnek és háznépnek légy Papja? * rész 17, 10.
20. És örvende a Papnak szíve: És elvivé az Efódot, a képeket és a faragott szerszámot; és a nép közibe méne.
21. És eltérvén elmenének, és az ő gyermekeiket, barmaikat és drága jószágokat magok eleikbe rendelék.
22. Mikor pedig messze volnának immár a Míka házától: a férjfiak kik valának a házakban, melyek valának a Míka házának szomszédságában, öszvegyülének, és utánnok menének a Dán fijainak;
23. És kiáltván a Dán fijai után, hátrafordíták az ő orczájokat, és mondának Míkának: Mi dolgod vagyon, hogy felgyülekeztél?
24. Felele: Az én * isteneimet, kiket csináltam, elvittétek, és az én papomat, és elmentetek: És micsodám vagyon immár nékem több? s mégis azt mondjátok nékem, mi dolgom vagyon? * rész 17, 3. 4. 1 Móz. 31, 30.
25. Kinek felelének a Dán fijai: Ne halljuk a te szódat többé, hogy valamiképen a megkeseredett szívű férjfiak reátok ne rohanjanak, és el ne veszessed életedet, és a te házadnépének életét.
26. És menten-mennek vala a Dán fijai az ő útjokon. Látván pedig Míka, hogy erősbek volnának ő nálánál, visszatére, és haza méne.
27. Ők azért elvivén a melyeket csinált * vala Míka, és az ő papját; menének Láisra, a megnyugodt és magahitt népre, és megverék őket fegyvernek élivel, és a várost meggyujták tűzzel. * vers 18.
28. És nem lőn megszabadító: mert messze vala Sídontól, és semmi szövetségek nem vala nékik senkivel. *Láis* pedig vala a * Beth-réhob völgyében; és megépítvén a várost, benne lakának. * 2 Sám. 10, 6. 8.
29. És nevezék a várost * Dánnak

az ő attyoknak † Dánnak nevéről, ki születtetett vala Izráelnek: Mert Láis vala először neve a városnak.
* Jós. 19, 47. † 1 Móz. 30, 6.
30. És * felállaták magoknak a Dán fijai azt a faragott képet; Jónathán pedig, ki Gersomnak a Manasse fijának fija vala, ő és az ő fijai Papok valának Dán nemzetségében, mind a föld fogságának idejéig.
* 1 Kir. 12, 28—33. 2 Kir. 17, 16. 29.
31. Felállaták, *mondom*, magoknak a Míka faragott képét, melyet csinált vala, mind a napokon, melyekben vala az Istennek háza * Silóban.
* rész 20, 18. Jós. 18, 1.

XIX. RÉSZ.

A Gibeabeliek a Lévita feleségével éktelenűl haláláig paráználkodnak.

Vala továbbá a napokban, melyekben Király * nem vala Izráelben, egy Lévita, ki mintegy jövevény lakik vala Efraim hegyének oldalán; és vőn magának egy asszonyt hálótársúl, Júdának városából Bethlehemből. * rész 17, 6. 21, 25.
2. Paráználkodék pedig ő nála az ő hálótársa, és elméne tőle haza, az ő atyjának házához Júdának Bethlehemébe; és lőn ott négy hónapokon.
3. Felkelvén pedig az ő férje, utánna méne, hogy szólana néki szép beszédekkel, és meghozná őtet, vivén magával egy gyermeket, és két szamárt. Az pedig bévivé őtet az ő attyának házába: kit mikor látott volna a leánynak attya, örüle az ő jövetelének.
4. És megölelgeté őtet az ő ipa, a leánynak attya; és lőn ő nála három napon: és evének, ivának, és ott hálának.
5. Lőn pedig negyednapon, mikor jó reggel felkeltek volna, felkele ő is hogy elmenne. Akkor monda a leánynak atytya az ő vejének: Erősítsd meg szívedet egy kevés étellel, és annakutánna menjetek el.
6. Leülének azért és evének mindketten egyenlőképen, és ivának: annakutánna monda a leány attya a férjfiúnak: Fogadd meg, kérlek, hogy hálj itt ez éjjel, hadd gyönyörködjék a te szíved.
7. Mikor pedig felkelt volna a férjfiú hogy elmenne, kénszeríté őtet az ő ipa; megtére annakokáért és ott hála.
8. Felkele azután jó reggel ötödnapon, hogy elmenne; és monda a leánynak attya: Erősítsd meg, kérlek, szívedet. Megkéslelék annakokáért őtet, míg elhanyatlék a nap, és evének mindketten.
9. Végezetre felkele a férjfiú, hogy elmenne, ő és az ő ágyasa és gyermeke. Akkor monda néki az ipa, a leány attya: Ímé immár meghanyatlott * a nap, és elenyészik: annakokáért kérlek, háljatok meg; immár szállásra való menésnek ideje vagyon: hálj itt annakokáért, hadd vígadjon a te szíved, és holnap jó reggel keljetek hozzá útatokhoz, és menj el a te házadba.
* 1 Móz. 19, 1—3. Jer. 6, 4. Luk. 24, 29.
10. Nem akara pedig ő meghálni, hanem elméne: és juta Jébusnak ellenébe, (ez a Jérusálem) és ő vele együtt az ő megterhelt két szamara, és az ő ágyasa.
11. Mikor pedig volnának Jébus mellett, a nap igen alászállott vala; és monda a gyermek az ő urának: Jer el kérlek, térjünk bé a Jebuzeusok városába és háljunk ott.
12. Kinek felele az ura: Ne térjünk egy idegen népnek városába is, mely nem az Izráel fijai közűl valóké: hanem menjünk által Gibeáig.
13. És monda annakfelette az ő gyermekének: Siess, hadd menjünk e két helynek egyikébe, és háljunk vagy Gibeában vagy Rámában.
14. Általmenvén annakokáért elmenének, és leméne a nap, mikor Gibeánál mennek vala, mely a Benjámin nemzetségéjé vala.
15. Bétérének * annakokáért oda hogy bémennének és meghálnának Gibeában, és bémenvén leüle a város útczáján, mert nem vala senki, ki őket házába béhívná a meghálásra. * 1 Móz. 19, 2.
16. Ímé pedig egy vén ember jő vala haza dolgáról a mezőről estve, (vala pedig az az ember az Efraim hegyéről való, és Gibeában jövevény vala: a helynek pedig férjfiai * Jemini fijai valának.) * vers 14. rész 20, 10.
17. És mikor felemelte volna szemeit, meglátá ezt a férjfiat, hogy ide s tova járna a város útczáján, és monda az a vén ember: Hová mégy? És honnan jősz?
18. Kinek felele: Megyünk Júda városából Bethlehemből az Efraim hegyének oldaláig, a honnan való vagyok. Mert mentem vala a Júda városáig Bethlehemig, és az Úrnak házához megyek és nincsen senki, ki házához * fogadjon engemet. * Zsid. 13, 1.
19. Jóllehet mind szalmánk és mind abrakunk vagyon a szamaraknak való: és kenyerünk is vagyon és borunk,

nékem és a te szolgálóleányodnak, és e gyermeknek való, ki vagyon a te szolgáiddal, semmiből semmit nem szűkölködünk.

20. És monda a vén ember: * Békesség néked! Mindazáltal ha valami nélkűl szűkölködöl, én gondom legyen az, csak itt az útezában ne hálj.

* rész 6, 23. 1 Sám. 25, 6.

21. Bévivé azért őtet az ő házába, és abrakot ada az ő szamarainak: azután megmosák * az ő lábaikat, és evének, ivának. * 1 Móz. 18, 1—5. 19, 1—3. 24, 31. 32.

22. És mikor vígan laknának, ímé a városnak férjfiai, istentelen * gonosz férjfiak köröskörűl † állák a házat, törvén az ajtót, és mondának annak a férjfiúnak, ki a háznak ura vala, a vén embernek, mondván: Hozd ki a férjfiat, ki béméne a te házadba, hadd éljünk gonoszúl vele.

* Hós. 9, 9. 10, 9. † 1 Móz. 19, 4—9.

23. Kiméne pedig hozzájok az a férjfiú a háznak ura, és monda nékik: Ne, szerelmes atyámfiai, kérlek ne * cselekedjétek ezt a gonoszt minekutánna béjött az a férjfiú az én házamhoz; ne cselekedjétek e † fertelmes dolgot.

* vers 22. 24. † 1 Móz. 19, 6—8.

24. Ímhol az én szűz *hajadon* leányom, és az ő ágyasa, kihozom őket néktek: és nyomorgassátok azokat, és úgy cselekedjetek velek, a mint jónak tetszik szemetek előtt: e férjfiúval pedig ne cselekedjétek ezt a gyalázatos dolgot.

25. Nem akarák pedig azok a férjfiak hallani őtet. Kézen fogá annakokáért az a férjfiú az ő ágyasát, és kivivé nékik, és megszeplősíték őtet, és gonoszúl élének vele, estvétől fogva mind reggelig egész éjszaka: annakutánna visszabocsáták őtet, mikor meghajnallott volna.

26. És haza méne az asszony hajnalkor, és leesék a férjfiú házának ajtaja előtt, a hol vala az ő ura viradtig.

27. Felkelvén pedig az ő ura reggel, és megnyitván a háznak ajtaját, kiméne, hogy elindulna az ő útján; és ímé az asszony az ő ágyasa leesett vala a ház ajtajánál, és az ő kezei a küszöbön valának.

28. És monda néki: Kelj fel, és menjünk el, és nem felel vala néki: Feltévén annakokáért őtet szamarára, felkele a férjfiú, és elméne az ő helyére.

29. Ki mikor jutott volna az ő házához, vevé fegyverét, és ragadván ágyasát, darabonként vagdalá őtet mind csontostól, tizenkét darabra, és elküldözé őtet Izráelnek minden határába.

30. Lőn pedig, hogy minden, valaki látja vala, ezt mondja vala: Nem lett, sem nem láttatott ehez hasonló dolog az időtől fogva, mioltától fogva feljöttek az Izráel fijai Égyiptomból, mind e mai napig: Gondolkodjatok e dolog felől, tartsatok tanácsot, és szóljatok felőle.

XX. RÉSZ.

Az Izráeliták eltörlik a Benjáminitákat, kikben mindazáltal marad hatszáz.

Kimenvén azért az Izráelnek minden fijai, öszvegyűle mind az egész Gyülekezet egyenlő * akarattal, Dántól fogva mind Bersebáig, és Gileád földétől fogva, az Úrhoz Mispába. * 1 Sám. 11, 7.

2. És előállának az egész sokaságnak fő-fő emberei, és az Izráelnek minden nemzetségei az Isten népének Gyülekezetiben, négyszáz ezer gyalog fegyverfogható férjfiak.

3. (Meghallák pedig a Benjámin fijai, hogy felmentek volna az Izráel fijai Mispába,) és mondának az Izráel fijai: Mondjátok meg, hogy-hogy lett ez a gonoszság?

4. És felele a Lévita, a megölettetett asszonyembernek férje, és * monda: Gibeába, mely Benjámin nemzetségében vagyon, jutottam vala az én ágyasommal, hogy ott hálnék:

* rész 19, 14. 15. 20. 25. 26.

5. És ellenem támadának Gibeának férjfiai, és körűlvevék ellenem a házat éjjel: Engemet akartak megölni; és az én ágyasomat annyira nyomorgatták hogy megholt.

6. Ragadám annakokáért az én ágyasomat, és darabonként * vagdalám őtet, és küldözém őtet Izráel örökségének minden tartományaira: mert útálatosságot és rútságot cselekedtek Izráelben.

* rész 19, 29. 1 Sám. 11, 7.

7. Imé ti mindnyájan Izráel fijai jelen vagytok, szóljatok erről itt és tanácskozzatok!

8. És felkele az egész nép egyenlő akarattal, és monda: Senki közűlünk sátorába ne menjen, és senki házához ne oszoljon.

9. Most annakokáért ezt cselekedjük Gibeával ő ellene sors szerint:

10. Vegyünk tíz férjfiakat száz közűl, Izráelnek minden nemzetségei közűl, és százat ezer közűl, és ezeret tízezer közűl, hogy hordjanak eledelt a nép-

nek, hogy mikor jutánd *a nép* Benjámin városába Gibeába, cselekedjék úgy a mint * érdemli a gonoszság, melyet cselekedett ő Izráelben. * vers 13. 3 Móz. 20, 10.

11. Öszvegyülekezék * annakokáért minden férjfiai Izráelnek a város ellen, mindnyájan egyenlő társasággal és akarattal. * vers 1. 2. 8.

12. Küldének pedig az Izráel nemzetségei követeket a Benjámin fijainak minden nemzetségeihez, mondván: Micsoda gonosz dolog ez, a * mely lett ti közöttetek? * vers 5.

13. Most annakokáért adjátok ki az istentelen férjfiakat, kik vagynak Gibeában, hadd * öljük meg őket, és veszessük ki a gonoszt Izráelből. És nem akarák hallani a Benjámin fijai az ő attyokfiainak az Izráel fijainak szavokat; * vers 10. 5 Móz. 22, 22.

14. Hanem gyűlének *minden* fijai Benjáminnak a városokból Gibeába, hogy kimennének harczolni az Izráel fijai ellen.

15. Számláltatának pedig a Benjámin fijai az napon, kik jöttek vala a városokból, huszonhat ezer fegyverfogható férjfiak, Gibeának lakóin kivűl, kik szám szerint valának hétszáz válogatott férjfiak.

16. Ebből az egész népből hétszáz válogatott férjfiak valának, kik jobbkezekkel * nem élnek vala, kik mindnyájan parittyából hajítván követ, a hajszálat is elüthették volna, és nem tévelyegtek volna hajításokban. * 1 Krón. 12, 2.

17. Az Izráel fijai pedig szám szerint valának, a Benjámin fijain kivűl, négyszáz ezeren fegyvert vonható férjfiak, kik mindnyájan hadakozó férjfiak valának.

18. Felkelének annakokáért, és felmenének az Istennek * házába; és megkérdék † az Istent, és mondának az Izráel fijai: Ki menjen fel először közűlünk a Benjámin fijai ellen hadakozni? És monda az Úr: Júda először.
* rész 18, 31. † vers 27. 28. rész 1, 1.

19. Felkelének azért az Izráel fijai reggel, és táborba szállának Gibea ellenében.

20. És kimenének az Izráel fijai harczra Benjámin ellen, és rendelének az Izráel fijai seregeket ő ellenek Gibea ellenébe.

21. Kijövének pedig a Benjámin fijai Gibeából, és elvesztének az Izráel fijaiban az nap huszonkét ezeret, *kiket levérének* a földre.

22. Mindazáltal megbátoríttaték az Izráel népe, és ismét rendelének seregeket ugyanazon helyen, a hol rendeltek vala első napon.

23. Felmentek vala pedig az Izráel fijai, és sírtak vala az Úr előtt mind estvéig, és megkérdették * vala az Urat ez igékkel: Elmenjek-é még hadakozni az én atyámfiának Benjáminnak fijai ellen? És mondotta vala az Úr: Menjetek fel ő ellene. * rész 1, 1.

24. Közelgetének azért az Izráel fijai a Benjámin fijai felé másodnapon.

25. És kijöve Benjámin Gibeából és eleikbe másodnap: És elvesztének ismét az Izráel fijaiban tizennyolcz ezer férjfiakat a földre, kik mindnyájan kardot tudnak vala vonni

26. Annakokáért felmenének mind az Izráel fijai, és mind az egész nép, és menének az Istennek * házába, hol sírának, és ott lőnek az Úr előtt: böjtölének is ott az napon estvéig, és égőáldozattal és hálaadásnak áldozatjával áldozának az Úr előtt. * vers 1.

27. És kérdék az Izráel fijai az Urat, (mert ott vala az napokban az Istennek * frigyládája. * 2 Móz. 25, 10. 22.

28. És Fineás, az Áron *Pap* fijának Eleázárnak fija, áll vala ő előtte az napokban) mondván: Menjek-é még is hadakozni többször az én atyámfiának Benjáminnak fijai ellen, vagy megszünjem? Felele az Úr: Menjetek fel: mert holnap kezetekbe adom őtet.

29. Hánya annakokáért Izráel leseket Gibea * ellen köröskörűl. * Jós. 8, 4.

30. És felmenvén az Izráel fijai a Benjámin fijai ellen harmadnapon, rendelének ismét seregeket Gibea ellenébe, úgy mint annakelőtte.

31. Kijövén pedig a Benjámin fijai a népnek eleibe, elszakasztatának a várostól, és kezdének a nép közűl megölni mint annakelőtte az ösvényeken a mezőben, (melynek egyike az Isten házára megyen vala fel, a másik Gibeára) közel harmincz férjfiakat Izráel közűl.

32. És mondának a Benjámin fijai. Megverettetnek ezek mi előttünk mint annakelőtte. Az Izráel fijai pedig mondának: Siessünk és szakaszszuk el őtet a várostól az ösvényekig.

33. Mikor pedig minden férjfiai Izráelnek kitámadtak volna helyekből, rendelének seregeket Baál-thamárnál: azonközben az Izráel lesei is * kijövének az ő helyekről, minekutánna Gibea pusztán maradott volna. * vers 29. Jós. 8, 19.

34. És menének Gibea ellenébe tíz-

ezer válogatott férjfiak egész Izráelből, és a harcznak néki búsulának: Amazok pedig nem tudják vala, hogy reájok ért volna immár a veszedelem.

35. És megveré az Úr Izráel előtt Benjámint, és elveszténék az Izráel fijai az napon a Benjámin fijai közűl huszonöt ezer és száz férjfiakat, kik mindnyájan fegyverfogható férjfiak valának.

36. Mert mikor látták volna a Benjámin fijai, hogy megverettetnének: (mert az Izráel fijai hátat adtak vala Benjáminnak, mivelhogy bíznak vala a lesekbe, kiket Gibea ellen hagytak vala).

37. A lesek pedig sietvén rohanást tettek vala Gibea ellen, és kürttel jelt adván, levágták vala a városnak minden lakóit fegyvernek élivel.

38. Mert hagyott idejek vala az Izráel fijainak a lesekkel, hogy mikor ők a városnak nagy füstit felbocsátanák:

39. Hátrafordulának az Izráeliták a harczon: A Benjáminiták pedig kezdettek vala úgymint harmincz férjfiakat megölni: mert ezt mondják vala: Bizony igen megverettetik ő mi előttünk, miképen az első ütközetben.

40. A városnak * füsti pedig *mintegy* oszlop fel kezdett vala menni, annyira hogy Benjámin hátra tekintvén, látná hogy immár a városnak lángja felérné az eget. * Jós. 8, 20—22.

41. És mikor látták volna, hogy az Izráel fijai megfordulnának, elijedének a Benjámin férjfiai: mert látják vala, hogy rajtok a veszedelem.

42. És futni kezdének a pusztának útára az Izráel férjfiai előtt, és a harcz eléré őket, és a kik a városokból kijőnek vala, azok is vágják vala őket magok között.

43. Körűlvevék Benjámint, üzék őtet szorgalmatosan, tapodák őtet mind napkeletig Gibeának ellenében.

44. Hullának annakokáért el Benjámin közűl tizennyolcz ezer férjfiak, kik mindnyájan erős férjfiak valának.

45. A kik pedig hátat adván elszaladtak vala, és mennek vala a pusztára a Rimmon kősziklájára, azokban megölének az ösvényeken ötezer férjfiakat: és azután üzvén őket mind Gideomig, megölének közűlök kétezer férjfiakat.

46. Valának pedig mindnyájan, kik elhullottak vala Benjámin közűl, huszonöt ezeren, kik mindnyájan fegyvert vontak vala az napon, és mindnyájan erős férjfiak valának.

47. A kik pedig megmaradának, szaladának a puszta felé a Rimmon kősziklájára * hatszáz férjfiak, és valának a Rimmon kősziklájában négy hónapig. * rész 21, 13.

48. Továbbá az Izráel fijai megtérének a Benjámin fijaira, és megölék őket fegyvernek élivel, a városokból a férjfiakat, a mezőben pedig a barmokat, mindeneket valamiket kaphatnak vala: minden városokat is, melyek megmaradtak vala, mind megégetének.

XXI. RÉSZ.

A Benjámin nemzetsége ismét felállattatik.

Továbbá az Izráel fijai megesküvének Mispában, * ezt mondván: Senki közűlünk való férjfiú ne adja leányát Benjáminnak feleségűl. * rész 20, 1.

2. És elméne a nép az Istennek házába, és ott valának mind estvéig az Isten előtt: és felemelvén az ő szavokat, nagy sírással sírának.

3. És mondának: Miért lett ez a dolog, Izráelnek Ura Istene, Izráelben, hogy elfogyna egy nemzetség ma Izráelből?

4. Azután való napon felkele reggel a nép, és építének oltárt ott, és áldozának égőáldozattal, és hálaadásnak áldozatjával.

5. És mondának az Izráel fijai: Kicsoda az, a ki e Gyülekezetbe fel nem jött Izráelnek minden nemzetségei közűl az Úrhoz? Mert erősen megesküdtek vala a felől, a ki fel nem jött volna az Úrhoz Mispába, ezt mondván: Meghalván, meghaljon!

6. És megszánák az Izráel fijai az ő attyokfiát Benjámint, és mondának: Kivágattatott * ma egy nemzetség Izráelből! * rész 20, 46—48.

7. Mit kell cselekednünk azokkal, * kik megmaradtak a feleségekre *nézve,* ha mi megesküdtünk az Úrra, hogy nem adjuk nékik feleségűl a mi leányinkat? * rész 20, 47.

8. És mondának: Kicsoda oly az Izráel nemzetségei közűl, ki fel nem jött az Úrhoz Mispába? És ímé nem jött vala senki a táborba Jábes Gileádból a Gyülekezetbe.

9. Mert megszámláltatott vala a nép, és ímé nem vala ott senki a Jábes Gileád lakói közűl.

10. Külde azért oda a Gyülekezet tizenkét ezer erős férjfiakat, és megparancsolák nékik mondván: Menjetek el és vágjátok le a Jábes Gileád lakóit fegyvernek élivel, mind asszonyokat és gyermekeket.

11. Ezt cselekedjétek pedig, hogy minden férjfiat, és asszonyt, valamely férjfiúval hált, * megöljetek. *4Móz. 31, 17.
12. Találának pedig a Jábes Gileád lakói között négyszáz szűz hajadon leányokat, kik még férjfiakat nem esmértek vala, férjfiúval való hálással, kiket elhozának a táborba Silóba, mely vala Kanaán földében.
13. Küldének annakokáért az egész Gyülekezet, és szólának a Benjámin fijainak, kik valának a * Rimmon kősziklájában, és békességet igérének nékik. *rész 20, 47.
14. Annakokáért megtére Benjámin az időben, és adák nékik feleségűl *a leányzókat,* kiket elevenen megtartották vala a Jábes Gileád asszonynépei közűl: de *így* sem lőn elég nékik.
15. A nép pedig bánkódék *mégis* Benjáminon, hogy az Úr romlást tett volna az Izráel nemzetségiben.
16. Mondának azért a Gyülekezetnek Vénei: Mit cselekedjünk a többinek feleségekre nézve? mert elfogyott Benjámin közűl az asszony.
17. Mondának annakfelette: A Benjáminiták birodalma, örökség szerint ezeké a kik megmaradtak: mert nem kell Izráelben *egy* nemzetségnek *is* eltöröltetni.
18. Mi pedig nem adhatunk nékik feleségeket a mi leányaink közűl; mert megesküdtek * vala az Izráel fijai, mondván: Átkozott a ki feleséget ád Benjáminnak! *vers 1. 7.
19. Mondának annakokáért: Imé az Úrnak innepnapja lészen Silóban esztendőnként *a helyen,* mely vagyon az Isten házának *Béthelnek* mellette észak felől, és napkelet felől a járt út mellett, mely az Istennek házától felmegyen Síkembe, Lébonának dél felől való részében.
20. Megparancsolák azért a Benjámin fijainak, mondván: Menjetek el, és leselkedjetek a szőlőkben.
21. És vegyétek eszetekbe, mikor kijövéndnek a Siló leányai sereggel tánczolni; ti pedig akkor jőjjetek ki a szőlőkből, és ragadjatok magatoknak kiki feleséget a Siló leányai közűl, és menjetek a Benjámin földébe.
22. Ha pedig mi előnkbe jövéndnek az ő attyaik, vagy attyokfiai perlődni: akkor azt mondjuk nékik: Könyörüljetek rajtok mi érettünk: mert nem hoz*hat*tunk mindeniknek feleséget ama hadból, * és minthogy nem ti adtátok nékik, azért az esküvéstől ártatlanok vagytok. *vers 8—12.
23. A képen cselekedének azért a Benjámin fijai, és vivének feleségeket az ő számok szerint a tánczolók közűl, kiket elragadának, és elmenének és haza térének az ő örökségekbe, és városokat építvén, lakának azokban.
24. Annakokáért elmenének onnan az Izráel fijai az időben, kiki az ő nemzetsége és háznépe közé; és kimenének kiki az ő örökségébe.
25. A napokban nem vala Király Izráelben, kinek-kinek a mi jónak tetszik vala az ő szemei előtt, * azt cselekeszi vala. *rész 19, 22—25.

RUTH ASSZONY KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Ruth haza megyen Bethlehembe.

A napokban, mikor a Bírák ítélnek vala, lőn éhség a földön. És elméne *egy* férjfiú Júda *városából* Bethlehemből, hogy járna kelne a Moáb földében, mind feleségével és két fijaival egyetemben.
2. Neve pedig a férjfiúnak *vala* Elimélek, és az ő feleségének neve Naómi, az ő két fijainak neveik pedig Máhlon és Kiljon, Efrateusok, Júdának *városából* Bethlehemből *valók:* És bemenvén a Moáb tartományába, ott lakának.
3. Meghala pedig Elimélek, Naóminak férje; és megmarada ő, és az ő két fijai.
4. Vevének pedig magoknak feleségűl Moáb *nemzetségéből* való leányokat; az egyiknek neve Orpa, és a másiknak neve Ruth, és lakának ott közel tíz esztendeig.
5. Meghalának ők is mindketten Máhlon és Kiljon; és megmarada az asszony, *megfosztatván* az ő két fijaitól és férjétől.
6. Felkele annakokáért ő, és az ő *két* menye, hogy visszamenne a Moáb tartományából: (mert meghallotta vala Moáb tartományában, hogy meglátο-

gatta volna az Úr az ő népét, *és* kenye-
ret adott volna nékik).
7. Kiméne annakokáért a helyből,
melyben vala, és az ő két menye ő vele,
és útnak eresztték magokat, hogy visz-
szamennének a Júda földébe.
8. Monda pedig Naómi az ő két me-
nyének: Menjetek el, *és* térjetek haza,
kiki az ő annyának házához: Csele-
kedjék az Úr irgalmasságot veletek, a
miképen cselekedtetek a megholtakkal
és én velem!
9. Adja az Úr néktek, hogy mindeni-
tek találjon nyugodalmat a ti férjetek
házában, és megcsókolá őket, *azok* pe-
dig nagy felszóval sírának.
10. És mondának néki: Bizony te ve-
led elmegyünk a te népedhez.
11. És monda Naómi: Térjetek haza
édes leányim! Miért jönétek el én ve-
lem? Avagy *vagynak*-é több fijaim né-
kem az én méhemben, hogy lennének
néktek férjeitek?
12. Térjetek vissza, *mondom, édes*
leányim, *és* menjetek el: mert idősb va-
gyok *én immár,* hogynem mint férjhez
mehetnék. *Sőt még* ha *azt* mondanám
is, hogy reménységem vagyon *még* né-
kem: *ha szintén* ez éjszaka mennék is
férjhez, és szülnék is fiakat:
13. Nemde őket * megvárhatnátok-é,
míg felnőnének? Avagy megkésleli-
tek-é magatokat, és férjhez nem men-
tek-é? Ne édes leányim; mert nagy ke-
serűség *volna az* nékem, inkább hogy-
nem mint néktek: de az Úrnak keze vert
meg † engemet! * 5 Móz. 25, 5. † Jób 19, 21.
14. *Azok* pedig ismét nagy felszóval
sírának, és megcsókolá Orpa az ő na-
pát, Ruth * pedig hozzá ragaszkodék.
* Máté 1, 5.
15. *Kinek* monda *a napa:* Ím megtére
a te rokonod az ő népéhez, és az ő iste-
neihez: térj hátra te is a te rokonod után.
16. És monda Ruth: Ne kérj engemet,
hogy elhagyjalak téged, *avagy* elmen-
jek tőled? Mert a hová menéndesz *oda*
megyek, és valahol * lakándasz, *ott* la-
kom: a te néped én népem, és a te Iste-
ned én Istenem! * 2 Sám. 15, 21.
17. A hol meghalándasz, *ott* halok meg,
és ott temettetem el: Így cselekedjék az
Úr, és ezt mívelje velem, ha az *egy* ha-
lál nem választ engemet el te tőled!
18. Látván annakokáért, hogy meg-
erősödött *elméjével volna*, hogy elmenjen
vele, nem szóla *többet* néki.
19. Elmenének azért ketten ők, míg
jutának Bethlehembe. És lőn, hogy mi-
kor bémentek volna Bethlehembe, meg-
zendűle az egész város ő rajtok, és *ezt*
mondják vala: Nemde nem ez-é Naómi.
20. Ki felele nékik: Ne hívjatok enge-
met Naóminak, *hanem* hívjatok *inkább*
Márának: mert igen nagy keserűséggel
illetett engemet a Mindenható!
21. Én gazdag *valék, mikor* elmentem
vala; de üresen hoza meg engemet az
Úr! Miért hívnátok azért engemet Naó-
minak, ha az Úr megnyomorított enge-
met, és a Mindenható nyomorúságokkal
illetett engemet?
22. E képen visszatére Naómi a Moáb
*nemzetségé*ből való Ruthtal, az ő menyé-
vel egyetemben, kivel haza tért vala
Moáb tartományából, és ők jutának Beth-
lehembe az árpaaratás kezdetében.

II. RÉSZ.

Ruth Boázzal megesmérkedik, az ő aratói után árpafejeket szedvén.

Továbbá Naóminak *vala egy* sógora a
férjéről, *ki* gazdag férjfiú *vala,* Elimé-
leknek háznépe közűl, kinek neve * Boáz
vala. * Máté 1, 5.
2. És monda a Moáb *nemzetségé*ből
való Ruth Naóminak: Hadd menjek,
kérlek, a mezőre, és szedjek árpafeje-
ket az után, a kinek kedvet találok sze-
mei előtt. És monda néki: Menj el *bátor*
édes leányom.
3. Elméne annakokáért, hogy bémen-
vén *valamely* mezőbe árpafejeket szedne
az aratók után, történék pedig hogy ta-
lálkoznék a mezőre, mely Boázhoz tar-
tozik vala, ki az Elimélek * háznépe
közűl *vala.* * rész 1, 2.
4. Azonközben pedig ímé Boáz kijőve
Bethlehemből, és monda az aratóknak:
Az Úr * legyen veletek! kik mondának
néki: Megáldjon téged az Úr!
* Bír. 6, 12. Luk. 1, 28.
5. És monda Boáz az ő szolgájának,
kit hagyott vala *az ő* aratóinál: Kié ez
a leány?
6. Felele a szolga, kit hagyott vala az
aratóknál, és monda: Moáb *nemzetsé-
gé*ből való leány ez, ki jött ide Naómi-
val, a Moáb tartományából.
7. Ki ezt mondá: Hadd szedjek, kér-
lek, és gyűjtögessek *árpafejeket itt* a
kévék között az aratók után, és bejövén,
itt volt reggeltől fogva mind eddig; az
ő házában keveset ül.
8. És monda Boáz Ruthnak: Hallád-é
édes leányom! Ne menj más mezőbe
szedni, * se el ne menj innen; hanem
itt légy együtt az én leányimmal.
* vers 15. 16. 23.

9. A te szemeid *vigyázzanak* a mezőre, melyet aratnak, és utánnok járj: Meghagytam az *én* szolgáimnak, hogy ne bántsanak téged, és *ha* megszomjúhozol, menj *oda* az edényekhez, és igyál abból a mit isznak a szolgák.

10. Akkor *a leány* orczájára * borúla, és meghajtá magát a földre, és monda néki: Hogy-hogy találtam *ilyen* kedvet a te szemeid előtt, hogy esmérj engemet, holott én idegen *vagyok?* *1 Sám. 25, 23.

11. Felelvén Boáz monda néki: Mindeneket megmondottak nékem, valamiket cselekedtél a te * napaddal: minekutánna megholt a te férjed, és hogy elhagyván a te atyádat és anyádat, és a te születésednek földét, jöttél *oly* nép közibe, melyet az előtt nem esmértél. *rész 1, 16. 17.

12. Fizesse meg néked az Úr a te cselekedetedet, és legyen tökéletes a te jutalmad az Izráel Urának Istenének előtte, ki *ide* jöttél, hogy az ő szárnyaival * fedeznéd bé magadat. *rész 1, 16.

13. A leány pedig monda: Találjak kedvet a te szemeid előtt *édes* uram; mivelhogy megvígasztalál engemet, és szólál a te szolgálóleányodnak szíve szerint: *holott* mindazáltal nem vagyok én *olyan*, mint egyik a te szolgálóleányid közűl.

14. Kinek monda Boáz: Az ételnek idejekor ide jőjj, és egyél a kenyérből, és bémártsad a te falatodat ez eczetbe; űle annakokáért *ő* az aratók mellé, és nyujta néki pogácsát; ki evék eleget, és a maradékot eltevé.

15. És felkele hogy szedegetne: Parancsola pedig Boáz az ő szolgáinak, mondván: A kévék között is * *hadd* szedjen, és meg ne pirongassátok őtet. *3 Móz. 19, 9. 10.

16. Sőt akaratotok szerint is * elhagyjatok néki a kévékből is, és hátrahagyjátok, hadd szedje fel; és meg ne dorgáljátok őtet. *3 Móz. 23, 22.

17. Szede azért abban a mezőben mind estvéig, és kicséplé a mit szedett vala, és lőn szinte egy Efa árpa.

18. És *haza* vivén béméne a városba. És látá az ő napa a mit szedett vala: Előhozá *azt* is, és néki adá, a mi megmaradott vala, minekutánna eleget evett vala.

19. Kinek monda a napa: Hol szedél ma, és hol munkálkodál? legyen az, a ki te veled jót tett, áldott! Akkor megmondá az ő napának, kinél munkálkodott volna, mondván: A férjfiúnak neve, kinél ma munkálkodtam, Boáz.

20. És monda Naómi az ő menyének: Áldassék meg az Úrtól, ki irgalmasságát el nem hagyja az élőkhöz, és a megholtakhoz. Monda továbbá néki Naómi: Közel való *atyánkfia* az a férjfiú, *és* a mi rokonink közűl való.

21. Monda pedig a Moáb *nemzetségéből* való Ruth *néki:* Ezt is mondá nékem: Az én munkásimmal légy, míg mind elvégezik ezt az én aratásomat.

22. És monda Naómi Ruthnak az ő menyének: Jó, *édes* leányom, hogy az ő leányaival mégy ki, hogy téged ne háborgassanak, *a kik* más mezőben *aratnak.*

23. Adá azért magát a Boáz leányaihoz, szedvén *árpafejeket,* míg az árpaaratás elvégeződék, és a búzaaratás, és megtére *haza* az ő napához.

III. RÉSZ.

Ruth Boázhoz megyen éjszaka, ki ígéretet tészen néki a házasságról.

Monda pedig néki Naómi az ő napa: *Szerelmes* leányom, avagy ne keressek-é néked nyugalmat, hogy jól legyen *dolgod* néked?

2. Most azért nemde nem rokonunk-é Boáz, * kinek leányaival voltál? Ímé ő ez éjjel az árpát a szérőn fogja szelelni. *rész 2, 8.

3. Feredjél meg annakokáért és kend meg magadat, és öltözzél fel ruhádba, és menj alá a szérőre, meg ne jelentsed magadat a férjfiúnak, míg el nem végezi ételét és italát.

4. És mikor feküdni menénd, tudd meg a helyet, a hol hál: és bémenvén hajtsd fel a leplet a lába felől, és feküdj oda: ő pedig megmondja néked mit cselekedjél.

5. Ki monda néki: Valamit nékem parancsolsz azt cselekeszem.

6. Aláméne azért a szérőre, és mind a szerint cselekedék, a mint megparancsolta vala néki az ő napa.

7. Mikor pedig evett volna Boáz és ivott volna, és megvidámult *volna* az ő szíve, és elment volna hogy az asztagnak szélin hálna: oda méne *a leány is* titkon: ki mikor felhajtotta volna a leplet a lába felől, oda feküvék.

8. Történék pedig, hogy éjfélkor megrettene e *dolgon* az a férjfiú, és megtapasztalván azt, ímé asszonyember fekszik vala az ő lábainál.

9. És monda: Ki vagy? Az felele: Én *vagyok* Ruth, te szolgálóleányod; terjeszd ki * a te köntösödnek szélit a

te szolgálóleányodra: mert közel való *atyafiú* vagy. * Ezék. 16, 8.

10. És monda *néki:* Áldjon meg, *édes* leányom, az Úr téged, jobban cselekedtél a te utolsó jótéteddel az elsőnél; hogy nem jártál az ifjak után, sem szegények, sem gazdagok *után*.

11. Most annakokáért *szerelmes* leányom ne félj, valamit mondándasz azt cselekeszem veled: mert jól tudja az én népemnek egész városa, hogy jámbor asszonyember vagy.

12. Immár azért megvallom, hogy rokonság vagyok: de vagyon még mindazáltal *egy* közelebb való * rokon én nálamnál. * rész 4, 1.

13. Hálj itt ez éjjel: *mikor* pedig reggel lészen, ha az a rokonságnak igazságát * néked meg akarja tartani, jó, legyen rokonság; ha pedig azt néked meg nem akarja állani, én azt a rokonságnak igazságát † megállom, él az Úr! Aludj azért reggelig.
* 5 Móz. 25, 5. † rész 4, 10. 13.

14. Aluvék annakokáért az ő lábai felől reggelig, azután felkele *olykor,* mikor még ember felebarátját meg nem esmérhetné; ő pedig megparancsolá, hogy az asszonynak a szérőre való jövetelét senki meg ne tudná.

15. És monda *néki:* Hozzad a lepedőt, mely *vagyon* rajtad; és tartsad: és ő tartá azt, *Boáz* pedig mére hat mérték árpát belé, és *hátá*ra adván, béméne a városba.

16. És méne az ő napához, ki monda: Ki vagy leányom? és megbeszélé néki, valamit cselekedett volna vele az a férjfiú.

17. És monda: Hat mérték árpát ada nékem; mert ezt mondá nékem: Ne menj üresen haza a te napadhoz.

18. Monda *Naómi:* Légy veszteg *jó* leányom, míg megérted mint lészen a dolog: mert nem nyugszik az a férjfiú, míg véghez nem viszi a dolgot ma.

IV. RÉSZ.

Boáz feleségűl veszi magának Ruthot: kitől fija lészen Obed, Dávidnak ősi.

Boáz pedig felmenvén a kapuba leüle ott. Ésímé a rokon azon általmegyen vala, kiről ő * szólott vala, és monda *néki:* Térj ide, *és* ülj le itt, hallád-é te? és oda tére és leüle. * rész 3, 12.

2. És *mellé* vévén tíz férjfiakat a városnak Vénei közűl, monda: Üljetek le itt; kik leülének.

3. És monda a rokonnak: A mezőnek felét, mely *vala* * Eliméleké a mi atyánkfiáé, Naómi eladja, a ki haza jött Moáb tartományából. * rész 1, 2.

4. Én pedig elgondolám, hogy megjelentsem *azt* néked, mondván: Tedd tiéddé *azt a mezőt* az itt ülők előtt, és az én népemnek Vénei előtt, ha meg *akarod* váltani, váltsd meg: és ha meg nem akarod váltani, mond meg nékem: mert jól tudom, hogy nincsen senki más te kívűled, * ki megváltaná, és én *vagyok* te utánnad. Akkor felele *az:* Megváltom. * rész 3, 12.

5. Monda továbbá Boáz: Valamely nap megveszed Naóminak kezéből a mezőt, a Moáb *nemzetségé*ből való Ruthnak, *ki* a megholtnak felesége *volt*, kezéből veszed meg, hogy nevét feltámaszszad a * megholtnak, az ő örökségében. * 5 Móz. 25, 5. 6.

6. Felele a rokon, és monda: Nem válthatom meg, hogy el ne veszessem az én örökségemet; váltsd meg te magadnak az én közelvaló vérségemnek méltóságát: mert meg nem válthatom.

7. E pedig régen *szokás vala* Izráelben, a megváltásban és cserélésben, akármi dolognak megerősítésére *is:* Levonja vala az ember az ő * saruját, és adja vala az ő felebarátjának, és e *vala* annak bizonysága Izráelben.
* 5 Móz. 25, 7—9.

8. Monda annakokáért az ő rokona Boáznak: Tegyed tiéddé *az örökséget* és *egyetemben* levoná saruját.

9. És monda Boáz a Véneknek és az egész népnek: Bizonyságim *legyetek* ma, hogy enyimmé tettem valamije *volt* Eliméleknek, és valamije *volt* Kiljonnak és Máhlonnak, Naóminak kezéből.

10. De a Moáb *nemzetségé*ből való Ruthot is, * Máhlonnak feleségét magamnak vettem feleségűl, hogy nevet támaszszak a megholtnak, az ő örökségében, hogy ne vágattassék ki a megholtnak neve az ő attyafiai közűl, és az ő helyének kapuja közűl: *mondom,* bizonyságim vagytok ma.
* rész 3, 13

11. És monda mind a nép, mely *vala* a kapuban, és a Vének *is:* Bizonyságid *vagyunk*. Tegye az Úr az aszszonyt, ki a te házadba megyen, olyanná mint Rákhel és * Lea *voltak,* kik ketten építették vala fel az Izráel házát: gyüjts gazdagságot Efratában, és szerezz nevet magadnak Bethlehemben.
* 1 Móz. 29, 32. 1 Móz. 30, 22.

12. És legyen a te házad *olyan*

mint a Péres * háza, kit szüle Thámár Júdának, abból a magból, melyet adánd az Úr néked ettől a leánytól.
*1 Móz. 38, 29.
13. Boáz annakokáért haza vivé Ruthot, és lőn felesége néki, és béméne ő hozzá, és adá az Úr néki, hogy méhében fogadna, és szülne fiat.
14. Mondának pedig az asszonynépek Naóminak: Áldott az Úr, ki nem engedte, hogy rokonság nélkűl légy ma te: és tiszteltessék az ő neve Izráelben!
15. *Ez* a te lelkedet is megvídámítja, és táplálja a te vénségedet: mert a te menyed, ki szeret téged, szülte őtet, a ki jobb néked mint hét fijaid.
16. Felvévén annakokáért Naómi a kis gyermeket, ölébe fogá őtet, és dajkája lőn néki.
17. Továbbá a szomszédasszonyok adának néki nevet, mondván: Fija lett Naóminak: és nevezék az ő nevét Obednek; ez Isainak, a Dávid attyának attya.
18. Ezek a Péresnek * nemzetségei: Péres nemzé Hesront.
*1 Krón. 2, 5. 1 Móz. 46, 12.
19. Hesron * pedig nemzé Rámot: Rám pedig nemzé Ammiinádábot. *Máté 1, 3.
20. Amminádáb pedig nemzé Naassont, Naasson pedig nemzé Sálmont.
21. Sálmon pedig nemzé * Boázt, Boáz pedig nemzé Obedet. *Máté 1, 5.
22. Obed pedig nemzé Isait, Isai pedig nemzé * Dávidot. *1 Sám. 16, 20.

SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Sámuel születik Elkána feleségétől Annától.

Vala egy ember a Czofeusok *városából,* az egyik Rámából, mely *vagyon* az Efraim hegyén, kinek neve * Elkána, Jerohámnak fija: *ki volt* az Elihú fija: *ki volt* a Tohú fija, *ki volt* a Sóf Efrateusnak fija. *1 Krón. 6, 27.
2. *Vala* pedig néki két felesége, az egyiknek neve Anna, a másiknak neve Peninna. És Peninnának gyermekei valának, de Annának nem valának gyermekei.
3. Felmegyen * vala pedig esztendőnként ez az ember az ő városából, hogy imádkoznék és áldozatot tenne a seregek Urának † Silóban, holott *laknak vala* az Éli *Pap*nak két fijai, Hofni és Fineás, az Úrnak Papjai.
*2 Móz. 23, 17. † Jós. 18, 1.
4. És vala, *hogy* a mely napon áldozatot tenne Elkána, Peninnának az ő feleségének, és mind az ő fijainak és leányainak részeket * megadja vala. *5 Móz. 12, 11. 12
5. Annának pedig *csak* egy részt ád vala, a szebb falatot, mivelhogy Annát *igen* szereti vala: de az Úr az ő méhét bézárlotta vala.
6. Igen bosszantja vala pedig Annát az irígy gazdasszony * társa is és haragra indítja vala, *búsítván* hogy az Úr bézárlotta volna az ő méhét. *vers 2.
7. És esztendőnként mind így cselekeszik vala vele, valamikor az Úrnak templomába ő felmenne: bosszantja vala őtet, és sír vala *ő,* és nem eszik vala.
8. Mondja vala pedig néki az ő férje Elkána: Anna, miért sírsz, és miért nem eszel? micsodán kesergesz szívedben? nemde nem jobb vagyok-é én néked tíz fiadnál is?
9. Felkél vala pedig Anna, minekutánna * ettek volna Silóban, és ittak volna: Éli Pap pedig ül vala az Úr templomában az ajtófélen, székiben.
*5 Móz. 16, 11. 14.
10. Anna pedig keseredett szívvel lévén, könyörge az Úrnak, és keservesen síra.
11. És fogadást tőn, ezt mondván: Seregeknek Ura, ha megtekinted a te leányodnak nyomorúságát, és én rólam megemlékezel, és el nem felejtkezel a te szolgálóleányodról; hanem néki férjfiúi magzatot adándasz: *tehát* én őtet teljes életében az Úrnak vallom, és *soha* beretva * az ő fejére nem száll.
*4 Móz. 6, 2—8. Bír. 13, 5.
12. Lőn pedig, *hogy* mikor szüntelen könyörgene az Úrnak, Éli * figyelmez vala az ő szájára. *vers 9. rész 4, 18.
13. Mert Anna szivében könyörög vala, csak az ajaka mozog vala, de szavát nem hallják vala; és Éli őtet részegnek állítja vala.
14. Monda azért néki Éli: *Valyon* s meddig részegeskedel? hagyj békét a boritalnak.
15. Felele azért Anna, és monda: Nem *vagyok,* Uram, *részeg, hanem* keseredett * szívű asszony vagyok; sem bort, sem *egyéb* részegítő italt nem ittam:

hanem az én szívemnek *kivánságát* öntöttem az Úr eleibe. *vers 6—8.

16. Ne hasonlítsd a te szolgálóleányodat *valami* istentelen asszonyhoz: mert az én nagy keserűségemből és búsulásomból szólottam ez ideig.

17. Kinek felele Éli, és monda: Menj el békességgel, és az Izráelnek Istene adja meg a te * kívánságodat, melyet ő tőle kértél. *vers 11. 27.

18. Ő pedig monda: Legyen kedves előtted * a te szolgálóleányod; és elméne az asszony az ő útára, és evék, és nem volt többé az ő szívében búsulás. *Ruth 2,13. 2 Sám. 16,4.

19. És felkelvén reggel imádkozának az Úrnak, és *annakutánna* megtérvén menének az ő házokhoz Rámába, és esméré Elkána az ő feleségét Annát, és megemlékezék ő * róla az Úr. *vers 11. 17. 20. 1 Móz. 30,22.

20. Lőn pedig időforgásában, minekutánna Anna méhében fogadott volna, szüle fiúmagzatot, és nevezé őtet Sámuelnek, mert *monda:* Az Úrtól * kértem őtet. *vers 11.

21. Felméne pedig Elkána minden háznépével, hogy az Úrnak az esztendőnként * való áldozatot felvinné, és fogadását *megteljesítené.* *5 Móz. 12, 11. 12. 16,1—11. 16.

22. Anna pedig nem méne el, hanem *azt* mondá az ő férjének: *Elhalasztom a felmenést,* míg a gyermeket elválasztom a csecstől, és azután felviszem velem, hogy az Úr előtt forogván * ott maradjon mind örökké. *vers 11.

23. Monda azért néki Elkána az ő férje: Cselekedjél úgy a mint néked tetszik, maradj itthon, míg el nem választod: csakhogy az Úr teljesítse meg az ő beszédét. Megmarada azért az asszony, és szoptatá az ő gyermekét míg *el kelleték* választani.

24. És felvivé őtet, minekutánna elválasztotta volna, három tulokkal, és egy mérték liszttel, és egy tömlő borral: és bévivé őtet az Úr házába Silóba. A gyermek pedig igen kicsiny *vala.*

25. És megölék a tulkot, mikor a gyermeket Élihez vivnék.

26. Ő pedig monda: Kérlek uram, jusson eszedbe: mert miképen uram, hogy te * élsz, *szinte oly bizonynyal* én vagyok amaz asszony, ki te veled itt † állottam, könyörögvén az Úrnak. *rész 17,55. †vers 13. 14.

27. Ezért a gyermekért könyörögtem, és megadta az Úr nékem az én kívánságomat, * melyet ő tőle kértem. *vers 11. 17.

28. Én is azért az Úrnak adtam * őtet teljes életében, míg az Úrnak szenteltetett lészen. És ott az Úr előtt térdre esének. *vers 11.

II. RÉSZ.

Az Anna háláadó éneke.

Imádkozék azért *akkor* Anna, és monda: Örül az én * szívem az Úrban, felmagasztaltatott az én szarvam az Úrban: Az én szájam megnyilatkozott az én ellenségeim † ellen; mert én örvendek a te †† szabadításodban. *Luk. 1,47. †rész 1,6. ††rész 1,20.

2. Nincsen *senki olyan* szent, mint az Úr, sőt nincsen * *senki* te kivűled; és nincsen *senki olyan* erős, mint a mi Istenünk! *5 Móz. 3,24.

3. Ne szóljatok *azért ennekutánna* kevély szókat, és szátokból ne származzék kérkedékeny szó: mert mindent tudó Isten az Úr, és minden cselekedeteit véghez * viszi. *rész 1,6.

4. A kézíves * erős *emberek* megrontatnak, és az erőtlenek felépíttetnek hatalommal. *Zsolt. 46,9. 10.

5. A bétöltek a kenyér*keresés*ben foglalatosok, az éhezők * pedig *a keresés-től* megszüntek, úgyannyira, hogy a magtalan hét † *gyermeket* szült, és kinek gyermekei felesen valának, megfogyatkozott. *Luk. 1,53. †Jer. 15,9.

6. Az Úr megöl, * és *ismét* megeleveníti; pokolra alávet, és *ismét* felhoz. *5 Móz. 32,39.

7. Az Úr szegénynyé tészen, és meggazdagít; megaláz, * és felmagasztal. *Zsolt. 75,8. Luk. 1,52.

8. Felemeli a porból * a szegényt, *és* a ganéjból a szűkölködőt, hogy ültesse a Fejedelmek közé, és a dicsőségnek székibe: mert az Úré a földnek kereksége, és azoknak határt vetett. *Jób 36,15. Zsolt. 113,7.

9. Az ő híveinek lábokat * megoltalmazza, de az istentelenek a setétségben megnémulnak: mert az embernek nem lehet bizodalma az ő erejében. *Zsolt. 91,11.

10. Az Úrnak ellenségei megtöretnek, ő ellenek * mennydörgés lészen. Az Úr a földnek határait megítéli, és az ő Királyának hatalmat ád, és felemeli az ő megkent Királyának szarvát. *rész 7,10. Zsolt. 11,6.

11. Elméne azért Elkána Rámába az ő házához; a gyermek * pedig szolgál vala az Úrnak Éli Pap előtt. *rész 1,22.

12. Az Éli fijai pedig *valának* Béliálnak fijai, * és az Urat nem esmérik vala; *vers 13—17. 22. 25

13. Mert a Papoknak *ilyen* szokások *vala* a község között: Ha mikor valaki áldozatot tészen vala, eljön vala a Pap szolgája, mikor a húst főznék, háromágú * villácskát *vévén* kezébe. *2 Móz. 27, 3.

14. És béüti vala a serpenyőbe, vagy az üstbe, vagy a vasfazékba, és *egyéb* fazékakba, és valamit a villácskán kihúzhat vala, a Pap magának veszi vala; így cselekesznek vala az egész Izráel *népével*, kik oda mennek vala Silóba.

15. És minekelőtte még a * kövérit meg nem áldozták volna, eljő vala a Pap szolgája, és azt mondja vala az embernek, a ki áldozatot akar vala tenni: Adj húst ide, hadd süssem meg a Papnak: mert nem veszen tőled főtt húst, hanem nyerset. *3 Móz. 3, 3. 4.

16. Ha pedig azt mondja vala az ember néki: Hadd áldozzam meg először a kövérit, azután vedd el a mint szinte szívednek kívánsága; ő azt mondja vala: *Semmiképen nem*, hanem most adjad, mert ha nem *adod:* erővel *is* elveszem.

17. Nagy vala azért a szolgáknak vétkek az Úr előtt: mert az emberek megutálják vala az Úrnak áldozatját.

18. Sámuel pedig szolgál vala az Úr előtt gyermek *lévén:* felöltöztetvén gyolcsból *csinált* Efód *köntös*sel.

19. Az ő annya is pedig kicsiny köntöst csináltat vala néki, és esztendőnként néki viszi vala, mikor az ő férjével felmenne, az * esztendőnként való áldozatnak megáldozására. *5 Móz. 12, 11. 12. 16, 1—11. 16. 17.

20. Megáldá pedig Éli Elkánát és az ő feleségét, és monda: Adjon az Úr néked ez asszonytól magzatot, nivelhogy az Úrnak tett fogadása szerint ezt * *megadá:* és haza menének. *rész 1, 11.

21. Meglátogatá azért az Úr Annát, ki az ő méhében fogada, és szüle három fiat és két leányt; és a gyermek Sámuel felnevekedék az Úrnál.

22. Éli pedig igen vén *ember* vala és meghallá mind azokat, melyeket az ő fijai az egész Izráellel * cselekesznek vala; és miképen hálnának † az aszszonyokkal, kik sereggel †† gyűlnek vala a Gyülekezet sátorának ajtaja eleibe. *vers 15. 16. 17. †1 Kir. 23, 7. ††2 Móz. 38, 8.

23. Mondja vala azért nékik: Miért mívelitek ezt? Mert hallom én a ti gonosz cselekedetiteket mind az egész néptől.

24. Ne *míveljétek azt jó* fijaim: mert nem jó hír ez, a melyet hallok, hogy az Úrnak népét * vétkeztetitek. *vers 17.

25. Ha egyik *ember* a másik ellen vét, a Bíró ítéletet tészen közöttök; de ha valaki az Úr ellen vét, *valyon* ki lészen közbenjáró? De nem fogadák az ő atyjoknak szavát: mert az Úr meg akará őket ölni.

26. A gyermek Sámuel pedig nevekedvén nevekedik vala, és kedves vala az Úr előtt, mind pedig az emberek előtt.

27. Jöve pedig az Istennek embere Élihez, és monda néki: Azt mondja az Úr, valyon s nem jelentettem-é meg magamat nyilván a te * atyád házának, mikor Égyiptomban a Faraó házában valának? *2 Móz. 3, 2. 4, 14. 15.

28. Elválasztám * őtet az Izráelnek minden nemzetségei közűl magamnak a Papságra, hogy az én oltáromon áldoznék, hogy temjénezne és az Efódot előttem viselné, és az Izráel fijaitól minden tűzre való áldozat*nak maradék*át † a te atyád háznépének engedtem. *2 Móz. 28, 12. †3 Móz. 7, 32—34. 10, 14.

29. Miért hogy megtapodtátok az én áldozatimat, és az én Minhámat, melyet parancsoltam, *hogy legyen* az én sátoromban? És inkább becsülted a te fiaidat, hogy nem mint engemet, hogy ti magatokat hízlalnátok * az én népemnek az Izráelnek minden áldozatainak szépével. *vers 14—16.

30. Azért azt mondja az Izráelnek Ura Istene: Azt mondottam * vala, hogy a te házad, és a te atyádnak háza előttem járna mind örökké; de most azt mondja az Úr: Távol legyen az tőlem: Mert a kik engemet tisztelnek, *azokat* megtisztelem, de a kik engem megutálnak, megutáltatnak. *2 Móz. 28, 1. 43. 4 Móz. 25, 11. 13.

31. Ímé eljőnek a napok, és *én* elvágom a te karodat * és a te atyád házának karját, hogy ne találtassék vén ember a te házadban. *rész 3, 12. 4, 11. 1 Kir. 2, 26. 27.

32. És meglátod az *Isten* házának keserűségét: a jók helyett, melyeket *az Úr* cselekedett volna az Izráellel; és vén *ember* nem lészen házadban soha.

33. És *mindazáltal* az én oltáromtól el nem fogyatom a *te házadnépe közűl való* férjfiat, hogy a te szemeidet megemészszem és a te lelkedet keserűséggel illessem; de minden te házadnépe ember korokban halnak meg.

34. És e *legyen* néked jelűl, mely következik a te két * fiaidra, Hofnira és

Fineásra, *hogy* mindketten egy napon meghalnak. * rész 14, 11.
35. És támasztok magamnak hívséges * Papot, ki az én kedvem és akaratom szerint cselekeszik: és építek néki állandó házat: és jár az én megkent *Királyom* előtt teljes *életé*nek napjaiban. * 1 Kir. 2, 27. 35.
36. És lészen, hogy valaki megmarad a te házadban, elöjö, és térdet fejet hajt annak egy ezüstpénzért, és egy darab kenyérért, és azt mondja: Fogadj bé, kérlek, engemet *is* a Papok közé valami tisztre, hogy ehessem valami falat kenyeret.

III. RÉSZ.

Az Éli háznépe veszedelme megjelentetik Sámuelnek, és ő általa Élinek.

A gyermek Sámuel pedig szolgál vala az Úrnak Éli előtt: És az Úrnak *Próféták által való* szólása akkor az időben igen ritka vala, *és* nem *vala* látható jelenés.
2. Lőn pedig akkor az időben, Éli aluszik vala az ő szokott helyén, (és *immár* az ő szemei * meg kezdettek vala homályosodni, és nem láthat vala.) * rész 4, 15.
3. És minekelőtte az Istennek szövétnekét * megoltották volna, és Sámuel is aludnék az Úr templomában, melyben az Isten ládája *vala*. * 2 Móz. 27, 21.
4. Akkor szólítá az Úr Sámuelt, ki monda: Ímhol *vagyok* én.
5. És futamodék Élihez, és monda: Ímhol *vagyok* én, mert te hívál engemet. És monda: Nem hívtalak; menj vissza, aludj el. Elméne azért, és elaluvék.
6. Szólítá ismét az Úr Sámuelt: És felkele Sámuel, és méne Élihez, és monda: Ímhol *vagyok* én, mert hívál engemet. És monda: Nem hívtalak *édes* fiam; menj el, aludj el.
7. Sámuel pedig még nem * szokott vala az Úr szavához, és még nem tudja vala az Úrnak bészédét. * vers 1.
8. Szólítá azért mégis harmadszor az Úr Sámuelt, és felkele és méne Élihez, és monda: Ímhol *vagyok* én: mert hívál engemet. Akkor eszébe vevé Éli, hogy az Úr hívná a gyermeket.
9. Mondja azért Éli Sámuelnek: Menj el, aludj el, és ha szólít téged, azt mondjad: Szólj Uram, mert jól hallja a te szolgád! Elméne azért Sámuel és az ő helyén elaluvék.
10. Eljöve ismét az Úr, és megálla, és szólítá ismét mint annakelőtte, *és monda:* Sámuel, Sámuel! Felele Sámuel, *és monda:* Szólj; mert *jól* hallja a te szolgád!
11. És monda az Úr Sámuelnek: Ímé én cselekeszem *néminémű* * dolgot Izráelben, melyet valakik hallanak, mind a két fülök † megcsendűl belé. * rész 4, 11. † 2 Kir. 21, 12.
12. Akkor az időben mind azokat, melyeket * megmondottam Éli ellen, és az ő háznépe ellen, véghez viszem, elkezdem és † elvégezem. * rész 2, 31—36. † 1 Kir. 2, 26. 27.
13. És megjelentem néki, hogy én megítélem az ő házát mind örökké, a hamisságért * melyet jól tud: mert mikor az ő fijai magokat utálatosokká tészik vala, nem tiltá meg őket. * rész 2, 15. 16. 22.
14. És annakokáért * megesküdtem az Éli háza ellen, hogy az ő háznépének hamissága soha örökké, † sem áldozattal, sem Minhával el nem töröltetik. * rész 2, 27—31. † 3 Móz. 14, 22—31.
15. Aluvék azért Sámuel mind * reggelig, és megnyitá az Úr házának ajtait, és nem meri vala Sámuel megjelenteni Élinek e látást. * vers 3.
16. Szólítá azért Éli Sámuelt, és monda: Sámuel fiam! Ki monda: Ímhol *vagyok én!*
17. És monda: Mi *lőn* a szó, melyet néked monda? Kérlek ne titkold el tőlem, az Úr úgy * cselekedjék veled és úgy adjon *jót,* hogy csak egy ígét is nem titkolsz el én tőlem, valamit néked szólott. * Ruth 1, 17.
18. Megmondá azért Sámuel mind azokat a beszédeket, és nem titkolá el tőle. És monda *Éli Pap:* Ő az Úr, *és* cselekedjék úgy, a mint néki * jónak tetszik. * 2 Sám. 15, 26.
19. Felnevekedék azért Sámuel, és az Úr vala ő vele, *úgyannyira* hogy semmi beszédét a földre nem hagyja vala * esni. * Jós. 21, 45.
20. És eszébe vevé az egész Izráel népe, Dántól fogva Bersebáig, hogy Sámuel az Úrnak hívséges * Prófétája *volna.* * vers 19. 5 Móz. 18, 21. 22.
21. És kezde ismét az Úr megjelenni Silóban: mert megjelentette vala magát az Úr Silóban Sámuelnek, az Úrnak beszéde által.

IV. RÉSZ

Az Isten ládája elvétetik.

Megteljesedék azért Sámuelnek * beszéde az egész Izráelen, mikor kiméne az Izráel a Filiszteusok ellen

harczolni, és tábort járának † Eben-Haézernél. a Filiszteusok pedig tábort járának Afekben. * rész 5, 11. 12. † rész 7, 12.
2. Sereget rendelének azért a Filiszteusok az Izráel ellen, és megütközének, és az Izráel megvereték a Filiszteusoktól: és vágának le a harczon a mezőn úgymint négyezer embert.
3. *Mikor* azért a nép a táborba visszajött *volna,* mondának az Izráel között való öreg *emberek:* Mi az oka, hogy az Úr megvere ma minket a Filiszteusok által? Vegyük * hozzánk Silóból az Úr frigyének ládáját, hogy mi köztünk lévén † szabadítson meg minket a mi ellenségeinknek kezekből.
* rész 14, 18. † 2 Móz. 25, 10. 22.
4. Külde azért a nép Silóba, és kihozák a Seregek Urának ládáját, ki ül a * Kérubimokon. Ott valának pedig az Isten frigye ládájánál Élinek két fijai, Hofni és Fineás. * Zsolt. 80, 2. 2 Sám. 6, 2.
5. Lőn pedig, hogy mikor az Úr frigyének ládája a táborba jutott volna, megsivalkodék az egész Izráel nagy kiáltással, és megzendüle a föld.
6. Hallván pedig a Filiszteusok a nagy kiáltást, mondának: Micsoda nagy kiáltás ez a Zsidók táborában? És megérték, hogy az Úrnak ládája jutott volna a táborba.
7. Megfélemlének azért a Filiszteusok: mert megérték, hogy az * Isten jött a táborba. És ezt mondák: Jaj nékünk, mert nem esett ez előtt ilyen dolog!
* 2 Móz. 25, 22.
8. Jaj nékünk! Kicsoda szabadít meg minket ezeknek az erős Isteneknek kezekből? Ezek azok az Istenek, kik az Égyiptom*beliek*et mindenféle nyomorúsággal megverék a pusztában.
9. *No azért* legyetek bátor szívvel, és emberkedjetek Filiszteusok, hogy valamimódon ne szolgáljatok a Zsidóknak, minthogy ők szolgáltak * néktek: *no* azért legyetek emberek és *erősen* vijjatok!
* Bir. 13, 1.
10. Megütközének azért a Filiszteusok, és megverék az Izráelt, és kiki szalada az ő sátorába. És igen nagy veszedelem lőn, *úgyannyira,* hogy az Izráel népe közűl harmincz ezer gyalog vesze el.
11. És elnyerék az Isten * ládáját *is,* és az Éli két fija *is* meghala, Hofni és † Fineás. * vers 4. † rész 2, 34. 3, 11.
12. Elszaladván pedig a harczról egy ember a Benjámin *nemzetségéből,* juta Silóba azon napon, ruháját * megszaggatván és port *hintvén* fejére. * Jós. 7, 6.
13. Eljuta azért *az,* és ímé Éli ül vala székiben az útfélen várakozván: mert az ő szíve nagy rettegésben vala az Isten ládája * miatt: *Mihelyt* pedig béjuta az ember, hogy hírt mondana a városban, megzendüle az egész város.
* vers 4.
14. Hallván pedig Éli a nagy kiáltást, monda: Micsoda nagy kiáltás ez? Az az ember pedig nagy sietséggel eljöve, és megmondá Élinek.
15. *Vala* pedig Éli kilenczvennyolcz esztendős, és az ő szemei * meghomályosodtak vala, és nem láthat vala.
* rész 3, 2.
16. Monda azért az ember Élinek: Én a harczról jövök, a harczról szaladtam ma. És monda: Mint lőn a dolog, jó fiam?
17. Felele a követ és monda: Megfutamodék az Izráel a Filiszteusok előtt, és igen nagy kár lőn a népben, a te két fijad is meghólt Hofni * és Fineás, az Isten ládáját is † elnyerték.
* rész 3, 14. † vers 11. rész 2, 32. 34.
18. Mikor azért az Isten ládáját említette volna, hátra * esék a székből a kapu félen, és megszegék † a nyaka, és meghala: mert *immár* igen vén és nehéz ember *vala:* És az Izráelt ítélte vala negyven esztendeig. * vers 13. † rész 11, 12. 14.
19. Továbbá az ő menye, a Fineás felesége várandós vala, és hallá hírét, hogy az Isten ládáját elnyerték volna, és az ő ipa is meghólt volna, mind pedig az ő férje: lehajla azért és szűle, mert sok keserűség szállott vala reá.
20. Mikor pedig meg akar vala halni, mondják vala *néki* a kik ott állanak: Ne félj, mert * fiad vagyon. De nem szóla *semmit,* és *csak* eszébe sem vevé.
* 1 Móz. 35, 17.
21. És nevezé a gyermeket Ikábodnak, mondván: Elvétetett az Izráeltől a dicsőség; *mert hallotta vala* hogy elnyerték az Isten ládáját, és *meghólt volna* mind ipa, mind * férje. * vers 11. 18.
22. Monda azért: Elvétetett Izráeltől a dicsőség; mert elnyerték az Isten ládáját.

V. RÉSZ.

Az Isten ládája a Filiszteusoknál.

A Filiszteusok pedig felvevék az Isten ládáját, és elvivék az Eben-Haézertől Asdódba.
2. Hol vévén a Filiszteusok az Isten ládáját, bévivék azt a Dágon templomába, és helyhezteték a Dágon *bálvány* mellé.
3. És *mikor* másodnapon felkeltek

volna az Asdódbeliek, ímé a Dágon a földre * arczczal leesett vala az Úrnak ládája előtt, és felvévén a Dágont, ismét helyre állaták. * Zsolt. 97, 7.

4. És *mikor* ismét másodnap reggel felkeltek *volna:* ímé ismét láták, hogy a Dágon * arczczal leborúlt a földre az Úr ládája előtt: és a Dágonnak feje és két elszakadott keze-feje a küszöbön, *és* csak a hal képe maradott vala meg benne. * 2 Móz. 12, 12

5. Annakokáért a Dágon Papjai, és valakik bémennek a Dágon házába, nem hágnak a Dágon küszöbére Asdódban mind e mai napig *is.*

6. Megnehezedék pedig az Asdódbelieken az Úrnak keze, és pusztítja vala őket: és megveré őket * alfelekben való sülylyel, Asdódot és minden határait. * Zsolt. 78, 66.

7. Látván pedig az Asdódbeliek mint *volna a dolog,* mondának: Ne maradjon nálunk az Izráel Istenének ládája: mert kemény az ő keze mi ellenünk, és a mi istenünk * *ellen*, a Dágon ellen. * vers 4. 6.

8. Elküldének annakokáért, és bégyüjték a Filiszteusok *között való* Fejedelmeket, és mondának: Mit tegyünk az Izráel Istene ládájának? Felelének: Vitessék Gáthba az Izráel Istenének ládája. és alávivék az Izráel Istenének ládáját.

9. Lőn pedig, hogy minekutánna alá s felhordozták volna, az Úr keze a városnak felette igen nagy nyomorúságára lőn: és megveré a városnak népét kicsinytől fogva nagyig, és az ő alfeleken nagy sülyök nevekedének.

10. Elküldék azért *onnét is* az Isten ládáját Ekronba, és mikor eljutott volna az Isten ládája Ekronba, felkiáltának az Ekronbeliek, mondván: *Ímé* reám hozták az Izráel Istenének ládáját, * hogy megöljenek mind engemet, mind az én népemet. * vers 7. 11.

11. Annakokáért *követeket* küldvén, bégyüjték a Filiszteusok *között való* Fejedelmeket, és mondának: Bocsássátok el az Izráel Istenének ládáját, hadd menjen el az ő * helyére, ne öljön meg mind engemet s mind az én népemet: mert nagy keserves halál vala az egész városban, *és* felette igen nehéz vala ott az Istennek keze. * rész 1, 3. 4, 3.

12. A mely emberek meg nem halnak is pedig, sülylyel verettetnek vala meg, és a városnak kiáltása mind az égig felhat vala.

VI. RÉSZ.

Az Isten ládája megküldetik.

Lőn pedig az Úr ládája a Filiszteusok birodalmában hét hónapig.

2. Szólítván pedig a Filiszteusok a Papokat, és varázslókat, mondának: Mit cselekedjünk az Úr ládája felől, mondjátok meg nékünk, mimódon küldjük azt az ő * helyére? * rész 4, 3.

3. Felelének *azok:* Ha megküldítek az Izráel Istenének ládáját, üresen azt ne küldjétek meg: hanem áldozatot adjatok néki a ti bűnötökért, akkor meggyógyultok: vagy pedig megtudjátok mi oka *legyen,* hogy az ő * keze el nem száll ti rólatok. * vers 6. 9. 11.

4. És mondának: Micsoda áldozat*nak kell lenni*, melyet a mi bűnünkért kell néki adnunk? Felelének azok: A Filiszteusok Fejedelmeinek számok szerint aranyból csinált öt alfelek, és öt aranyegér: mert azon nyomorúság *egyaránt vagyon* mindeneken, a ti Fejedelmeiteken is.

5. Csináljátok meg azért a ti alfeleteknek formáját, és a ti * egereiteknek képét, kik elpusztították a földet, és *így* adjátok meg az Izráel Istenének dicsőségét, netalán megkönnyebbűl az ő *büntető* keze rajtatok, a ti istenteken, † és a ti földeteken. * rész 6, 18. † vers 4, 6.

6. De miért keményítitek meg a ti szíveteket, miképen az Égyiptombeliek és Faraó * megkeményíték az ő szíveket? Avagy nem elbocsáták-é őket, hogy elmennének, minekutánna † csudákat tőn közöttök. * 2 Móz. 8, 15. † 2 Móz. 12, 31.

7. Most azért gyorsan készítsetek egy új szekeret, és *szerezzetek* két borjús ünőt, melyeknek nyakok még járomban nem volt, és fogjátok bé a szekérbe az ünőket; és a borjúkat, *melyek* utánnok *járnak,* vigyétek háza*tok*hoz.

8. És fogjátok az Úrnak ládáját és tegyétek azt a szekérre, és az arany szerszámokat, * melyeket adtok néki bűnötökért, tegyétek az oldalán való táskába: és bocsássátok el azt, hadd menjen el. * vers 5.

9. És nézzetek *utánna*, ha az úton, mely az ő határokra *viszen,* Bethsémesre tart fel; *nyilván mind* ő cselekedte velünk ezt a sok * nyomorúságot: ha pedig más felé *tart,* megtudjuk, hogy nem az ő keze büntetett minket, *hanem csak* történet, a mi esett rajtunk. * vers 4. rész 5, 4. 6. 11.

10. Úgy cselekedének azért azok az emberek, és hozának két borjús ünőt,

kiket a szekérbe fogának, és azoknak borjújokat otthon bérekeszték.
11. És feltevék a szekérre az Úrnak ládáját, és a táskát, az aranyegereket is és az alfeleknek képét.
12. És eligazodának az ünők az úton, a Beth-sémes *felé való* úton, mind azon mennek vala nagy sietséggel és bőgéssel, és nem jobbfelé, sem balfelé *az útból* ki nem térének: és a Filiszteusok Fejedelmei utánnok mennek vala, mind a Beth-sémes *városnak* határáig.
13. A Beth-sémesbeliek pedig egy völgyben aratnak vala búzát; és szemeket felemelvén meglátták a ládát, és örülének hogy láták.
14. Eljuta pedig a szekér a Bethsémesbeli Jósuénak földére, és ott megálla. *Vala* pedig ott *egy* nagy kő, és felvagdalák a szekérnek * fáit *a Bethsémesbeliek,* és az ünőket megáldozák az Úrnak. * 2 Sám. 24, 22—25.
15. Továbbá a Léviták levették vala az Úrnak ládáját, és a táskát is, mely vele vala, melyben az arany szerszámok valának, és tették vala a nagy kőre. A Beth-sémesbeliek pedig egészen megégetett áldozatot tőnek, és egyéb áldozattal is áldozának az napon az Úrnak.
16. Melyet *mikor* láttak *volna* a Filiszteusok Fejedelmei, visszatérének Ekronba az napon.
17. Az arany alfelek pedig, melyeket adának a Filiszteusok az Úrnak az ő bűnöknek eltörléséért való áldozatúl, ezek *tudniillik:* Asdódért egy, Gázáért egy, Askelonért egy, Gáthért egy, Ekronért egy.
18. Az aranyegerek pedig *valának* a Filiszteusok minden városaiknak számok szerint, az öt * Fejedelmeknek *számok szerint:* és minden kerített s kerítés nélkűl való városoknak és faluknak *számok szerint* mind ama nagy kőig, melyre az Úrnak ládáját letették vala, *mely* a Beth-sémesbeli Jósué földén *van* mind e mai napig. * Jós. 13, 3.
19. Megvere pedig *sokat az Úr* a Beth-sémesbeliekben, mivelhogy belé tekintének * az Úr ládájába, és megvere a nép közűl ötven ezer és hetven embert: és síra a nép, hogy megverte volna az Úr a népet nagy csapással. * 4 Móz. 4, 20.
20. Mondának azért a Beth-sémesbeliek: *Valyon s* kicsoda állhat meg e szent Úr Isten * előtt? És *valyon* hová megyen el mi tőlünk? * 2 Móz. 25, 22.
21. Követeket küldének azért * a Kirjáth-jeárimban lakozókhoz ilyen izenettel: Meghozták † a Filiszteusok az Úrnak ládáját: jöjjetek alá, *és* vigyétek oda hozzátok. * Jós. 18, 14. Bír. 18, 12. † rész 4, 11.

VII. RÉSZ.

Sámuelnek rendelése és igazgatása.

Eljövének azért a Kirjáth-jeárimbeliek, és elvivék az Úr ládáját, és bévivék azt az Abinádáb * házába, *ki fenn* a dombon *lakik vala:* és Eleázárt az ő fiját rendelék, hogy őrizné az Úr ládáját. * 2 Sám. 6, 4.
2. Lőn pedig, *hogy* míg a láda Kirjáth-jeárimban álla, sok idő mulék el, tudniillik húsz esztendő: és nagy sírást tőn az egész Izráel népe, *és megtére* az Úrhoz.
3. Mert Sámuel megmondotta vala az egész Izráel népének ily szóval: Ha teljes szívből *akartok* megtérni az Úrhoz, gyomláljátok ki közűletek az idegen isteneket, és az Astarót *bálványt:* és készítsétek a ti szíveteket az Úrnak és néki egyedűl * szolgáljatok; így megszabadít titeket a Filiszteusoknak kezekből. * 5 Móz. 10, 20. Jós. 24, 33.
4. Elhányák * azért az Izráel fijai az idegen isteneket, és az Astarót *bálványt,* és szolgálának egyedűl csak az Úrnak. * Bír. 10, 16.
5. Monda pedig * Sámuel: Gyüjtsétek bé az egész Izráelt Mispába, és imádkozom érettetek az Úrnak. * rész 3, 11. 20.
6. Bégyülének azért Mispába, hol vizet merítvén, kiönték az Úr előtt; és böjtölének az napon; és mondának ott: Vétkeztünk az Úr ellen. És e képen ítélé Sámuel az Izráel fijait Mispában.
7. Megértvén pedig a Filiszteusok, hogy Mispába gyültek volna az Izráel fijai; a Filiszteusok Fejedelmei reá indulának az Izráelre, melyet mikor meghallottak volna az Izráel fijai, *igen* megrémülének * a Filiszteusoktól. * rész 4, 10. 11.
8. Mondának azért Sámuelnek az Izráel fijai: Ne szünjél meg a mi Urunkhoz Istenünkhez való kiáltástól érettünk, hogy szabadítson meg minket a Filiszteusoknak kezekből.
9. Hoza azért Sámuel egy gyermekded bárányt, és azt épen megáldozá az Úrnak: és felkiálta Sámuel az Úrhoz az Izráelért, és meghallgatá őtet az Úr.
10. És lőn, hogy mikor Sámuel áldoznék, *hirtelenséggel* a Filiszteusok ütközethez készülének az Izráel ellen. Az Úr pedig mennydörgéshez hasonló szóval * kiáltást tőn azon a napon a Filisz-

teusok ellen, és megrontá őket: és megveretének az Izráel előtt.
*rész 2, 10. Bir. 5, 20.
11. Kimenvén pedig az Izráel népe Mispából, megkergeték a Filiszteusokat, és mind a Bethkár *kőszikla* alatt *való* helyig vágák őket.
12. Felvőn pedig Sámuel egy követ, és felásá Mispa és a Sén *kőszikla* között, és nevezé azt ily névvel: * Eben-Haézer, és monda: Mind eddig segítséggel volt nékünk az Úr! *rész 4, 1.
13. Megaláztatának azért a Filiszteusok, és nem menének többé az Izráel határára: és az Úrnak keze lőn a Filiszteusok ellen, Sámuelnek teljes életében.
14. És visszavevé Izráel a városokat, melyeket a Filiszteusok az Izráeltől elvettek * vala. Ekrontól fogva mind Gáthig: és az ő határát megszabadítá az Izráel a Filiszteusoknak kezekből: és békesség lőn az Izráel között és az Emoreusok között. *rész 4, 10. 11.
15. Sámuel pedig életének minden rendiben ítélé az Izráelt.
16. Elmegyen vala pedig esztendőnként, és béjárá Béthelt, Gilgált és Mispát, és mind e helyeken törvényt szolgáltat vala az Izráelnek.
17. Annakutánna visszatére * Rámába; mert ott vala néki háza: és ott is ítéletet tészen vala az Izráel *fijai* között: és rakata ott az Úrnak oltárt. *rész 1, 19. 8, 4.

VIII. RÉSZ.

Az Isten megengedi, hogy a nép királyt válaszszon: kinek jussát is megmondja.

Mikor pedig megvénhedett volna Sámuel, Ítélőbírákká választá az ő fijait Izráelben.
2. Vala pedig az első fijának neve Jóel, a másiknak neve Abia, *kik* Berzebában *lőnek* Bírákká.
3. Nem járának pedig az ő fijai az ő útaiban, hanem a telhetetlenség útján indulának: és ajándékot * vőnek, és elfordíták az igaz ítéletet. *2 Móz. 23, 8. 5 Móz. 16, 19.
4. Egybegyülének azért az egész Izráelnek Vénei, és menének * Sámuelhez Rámába. *rész 7, 17.
5. És mondának néki: Ímé te megvénhedtél, és a te fijaid nem járnak a te * útaidban; *azért* most válassz nékünk Királyt, † a ki minket ítéljen, miképen egyéb nemzetségek is.
*vers 3. rész 12, 3. 4. † Hós. 13, 10. Csel. 13, 21.
6. Nem tetszék pedig ez a szó Sámuelnek, hogy azt mondák: Adj Királyt nékünk, hogy ítéletet tegyen köztünk: És könyörge Sámuel az Úrnak.
7. Monda pedig az Úr Sámuelnek: Fogadd szavát mindenben a népnek valamit néked mondanak. Mert nem téged utáltak meg, hanem * engemet utáltak meg, hogy ne uralkodjam ő rajtok. *rész 10, 19.
8. Mind az ő *elébbi* cselekedetek szerint, a mint cselekedtek *én velem*, az időtől fogva, hogy kihoztam őket Égyiptomból mind e mai napig, mikor elhagyának engemet és szolgáltak idegen isteneknek: veled is a * szerint cselekesznek. *vers 5.
9. Most azért fogadd meg az ő szavokat: de mikor ő ellenek bizonyságot tészesz, megjelentsed a * Királynak hatalmát ő rajtok, a ki uralkodni fog köztöttök. *vers 11—17.
10. Megmondá azért Sámuel a népnek az Úrnak minden szavát, *azoknak* a kik ő tőle Királyt kérnek vala.
11. És *így* szóla: E lészen a Királynak hatalma, a ki uralkodni fog ti rajtatok: A ti fijaitokat elveszi és szekér vezetői lésznek néki, és lovagjai, és az ő szekere előtt futnak.
12. És választ *közülök* ezer ember előtt járó Hadnagyokat, és ötven ember előtt járókat, és hogy néki szántsanak, gabonáját béarassák: hadakozó szerszámokat és szekérhez való szerszámokat csinháljanak.
13. A ti leányaitokat viszontag elviteti a kenegetésre, szakácsságra és kenyérsütésre.
14. Továbbá szántóföldeteket, szőlőhegyeiteket, és olajtermő kerteiteknek javát elveszi, és szolgáinak adja.
15. És a ti veteményeitekből s szőlőitekből dézmát vészen, és az ő Főembereinek és szolgáinak adja.
16. A ti szolgáitokat és szolgálóitokat és ifjaitokat és szamaraitokat elveszi, hogy *azokon* az ő dolgát tegyék
17. A ti barmaitokból dézmát vészen, és néki szolgái lésztek.
18. És akkor kiáltani fogtok a Király miatt, a kit választotok magatoknak: de nem hallgat meg az Úr titeket az napon.
19. Nem akará pedig meghallani a község a Sámuel szavát, hanem mondának: Semmiképen nem *akarjuk*, hanem * Király uralkodjék rajtunk.
*rész 12, 12.
20. És mi is úgy legyünk mint egyéb nemzetségek, és a mi Királyunk ítéljen meg minket, és ő előttünk * menjen, és viselje a mi hadunkat. *4 Móz. 27, 17.

21. Meghallá azért Sámuel a népnek minden szavát, és megmondá azt az Úrnak.
22. És monda az Úr Sámuelnek: Fogadd meg az ő * szavokat, és emelj Királyt nékik. Monda azért Sámuel az Izráel népének. Menjetek el *haza* kiki az ő városába. *vers 7. 9.

IX. RÉSZ.

Sault vendégűl fogadja Sámuel.

Vala pedig egy ember Benjámin *nemzetségé*ből, kinek neve vala * Kis, Abielnek fija, *ki volt* Séror fija, *ki* Békoráth fija, ki Afiákh fija, ki *volt* a Benjámin *házá*ból való ember: *ez* igen erős *ember* vala. *rész 14, 51
2. Ennek *a Kisnek* vala *egy* fija, kinek neve *vala* Saul, tekintetes és igen szép, és nem vala *senki* az Izráel fijai között szebb annál: és vállasabb s magasabb vala az egész *Izráel* népénél.
3. Elvesztek vala pedig Kisnek a Saul attyának szamarai, és monda Kis Saulnak az ő fijának: Végy melléd egyet a szolgák közűl, és kelj fel, menj el; keresd meg a szamarakat.
4. Általméne azért az Efraim hegyén, általméne azután a Sálisa földére, és nem találák meg: általmenének tovább a Saálim földén is, és még sem *valának a szamarak:* általméne azután a Jémininek földére, és még sem találák meg.
5. *Mikor pedig* jutottak *volna* a Suf földére, *és mégis nem találták volna meg,* monda Saul az ő szolgájának, a ki vele *vala:* Jer, menjünk vissza: mert netalán eddig elfelejtette az atyám a szamarakat, és minket * félt *inkább.* *rész 10, 2—9.
6. Monda pedig *az* néki: Ímé most az Istennek * embere e városban vagyon, és az az ember igen becsületes *ember;* valamit megmond, megteljesedik. Menjünk † oda, talán megjelenti nékünk a mi útunkat, melyre menjünk. *rész 2, 27. 3, 20. † vers 15. 16
7. És felele Saul az ő szolgájának: Bátor menjünk el, de mit vigyünk az embernek? mert a kenyér elfogyott tarisznyánkból: és nincsen mit vigyünk ajándékban az Isten emberének: mi vagyon nálunk?
8. Szóla ismét erre a szolga Saulnak, és monda: Ímé van nálam egy ezüst Siklusnak negyedrésze, melyet én az Isten emberének adok, hogy megmondja nékünk a * mi útunkat. *vers 3.
9. Régen az Izráelben, mikor valaki az Istenhez megyen vala * tanácsot kérdeni, *minden* azt mondja: Jertek menjünk a Nézőhöz, mert *a kit* most Prófétá*nak mondanak,* régen azt hívják vala Nézőnek. *1 Móz. 25. 22.
10. Monda azért Saul az ő szolgájának: Jó *ez,* a mit mondasz: jere menjünk el. Elmenének azért a városba, a hol *vala* az Isten embere.
11. Ők *pedig* a városnak hágóján felmenvén, találának valami leányokat, *kik* vizet meríteni mennek vala ki, és mondának nékik: Itt-é * a Néző? *vers 6.
12. Kik felelének nékik, és mondának: Itt vagyon csak előtted, siess gyorsan: mert *csak* ma jött bé a városba; mert ma a népnek lakodalma *lészen* ím e hegyen.
13. Mihelyt béjuttok a városba, mindjárt megtaláljátok őtet, minekelőtte a hegyre felmenne a lakodalomba: mert nem eszik *addig* a község, míg fel nem megyen; mert ő áldja meg a lakodalmat, azután esznek a hívatalosok: * azért most menjetek fel; mert most ez órában találhatjátok meg őtet. *rész 16, 3.
14. Felmenének azért a városba, *és* mikor a város közepén mennének, ímé Sámuel * *szinte* eleikbe jöve, akarván felmenni a hegyre. *rész 3, 20.
15. Az Úr pedig megjelentette vala Sámuelnek füleibe, *az előtt* egy nappal, minekelőtte Saul oda menne, *ezt* mondván:
16. Holnap ilyenkor küldök * hozzád egy embert a Benjámin földéről, kit az én népem előtt Izráel előtt való hadnagyságra felkenj. és az megszabadítja az én népemet a Filiszteusok kezéből: mert megtekintettem az én népemet, és felhatott az ő kiáltása én elómbe. *vers 6. Csel. 13, 21.
17. Sámuel pedig megtekinté Sault, és az Úr megszólítá őtet: Ímhol ez az ember, a kiről * szóltam néked, e fog uralkodni az én népemen. *vers 15. 16.
18. Saul pedig a kapu közibe méne Sámuelhez, és monda: Kérlek mond meg nékem, hol *vagyon* a * Néző háza. *vers 6.
19. És monda Sámuel Saulnak: Én *vagyok* a Néző: menj fel előttem a hegyre, és ma velem * egyetek, annakutánna elbocsátlak téged reggel, és valami szívedben *vagyon,* megjelentem néked. *vers 12.
20. Tudniillik a szamarak felől, *melyek* tőled elvesztek harmadnappal ez

előtt, semmit ne bánkódjál rajtok: mert
megtalálták. De *valyon* az Izráelnek
kihez * *vagyon* minden kívánsága?
valyon s nem te hozzád-é, és a te atyád-
nak egész háznépéhez? *vers 15. 16.
21. Felele pedig Saul, és monda:
Avagy nem Benjáminita *vagyok-é* én, az
Izráelnek * legkissebbik nemzetségéből
való? és az én nemzetem az egész Ben-
jámin nemzetsége † között legkissebb?
Mi dolog azért, hogy nékem ilyenképen
szólasz? *Bír. 20, 46. †Bír. 6, 15.
22. Fogván azért Sámuel Sault és az
ő szolgáját, bévivé őket a vacsoráló-
házba: és nékik adá a főhelyet a híva-
talos vendégek között, kik valának mint-
egy harmincz férjfiak.
23. Monda pedig Sámuel a szakács-
nak: Hozd elő ama részt, melyet oda
adtam vala, és a melyről azt mondot-
tam vala, hogy eltegyed.
24. Elővévén azért a szakács a czi-
mert, mind a rajta valóval egybe, Saul-
nak eleibe tevé, és monda *Sámuel:* Ím-
hol a mi megmaradott volt, vedd elődbe,
és egyél: mert mind ez ideig * néked
tartottuk, *miolta* megmondottam *a sza-
kácsnak,* hogy a népet vendégségbe
hívtam: evék azért az napon Saul Sá-
muellel. *vers 16.
25. És minekutánna alájöttek volna a
hegyről a városba, beszéle Saullal a ház
padlásán.
26. Azután felkelének jó reggel, és
lőn, hogy mikor a hajnal feljőne, szó-
lítá Sámuel Sault a ház padlásán,
mondván: Kelj fel, elbocsátlak téged.
És felkele Saul, és kimenének ketten.
27. Mikor *pedig* a város végére jutot-
tak volna, monda Sámuel Saulnak:
Mond meg a szolgának, hogy menjen
el előttünk (és elméne) te pedig állj
meg azonközben, hadd mondjam meg
néked az Isten * beszédét. *vers 16.

X. RÉSZ.

Saul királylyá tétetik.

Elővévén azért Sámuel egy szelencze
olajt, az ő fejére tölté, és megcsókolá
őtet, és monda: Avagy nem *így kell-é
ennek lenni,* holott az Úr Hadnagygyá
kent * téged az ő örökségén?
*vers 16. Csel. 13, 21.
2. Minekutánna ma én tőlem elmégy,
találsz két embert a Rákhel * koporsó-
jánál, a Benjámin határán Selsahnál,
kik azt mondják néked: Megtalálták a
szamarakat, melyeket keresni mentél
volt: és ímé a szamarak dolgát elhagyta
vala immár az atyád, és titeket † félt
vala, ezt mondván: Mit kell tennem az
én fiam felől? *1 Móz. 35, 19. †rész 9, 5.
3. Onnét ismét tovább menvén, mikor
a Thábor *hegy alatt való* síkra jutsz,
találnak ott téged három emberek, kik
Béthelbe mennek fel az Istenhez: *kik-
nek* egyike három gödölyét viszen, a
másik viszen három fonatos kalácsot, és
a harmadik viszen egy tömlő bort.
4. És *azok* köszönnek néked békesség-
gel, és két kenyeret adnak néked, me-
lyet elvégy az ő kezekből.
5. Azután jutsz az Isten hegyére, ho-
lott *vagynak* a Filiszteusoknak strá-
zsái, mikor pedig bémégy oda a városba,
elő találod a Prófétáknak seregét, kik a
hegyről jőnek alá, és ő előttök *lészen*
lant, dob, síp és hegedű, és ő magok
prófétálnak.
6. És az Úrnak Lelke te reád * száll,
és velek együtt prófétálsz: és *úgymint*
más emberré változol. *4 Móz. 11, 21.
7. Mikor pedig ezek a jelek rajtad meg-
teljesednek, járj el benne a mi a te hi-
vatalod: mert az Isten veled *vagyon.*
8. Menj alá továbbá én előttem Gil-
gálba, és ímé én alámegyek hozzád,
hogy égőáldozatot tegyek; és áldozzam
háláadó-áldozatot is. Hét napig megvárj
míg * hozzád megyek; és megmutatom
néked, mit kelljen cselekedned.
*rész 13, 8.
9. Lőn pedig, hogy mikor elfordulván
Sámuel elől elmenne, az Isten az ő szí-
vét elváltoztatá, és azon napon mind
ezek a jelek megteljesedének.
10. És mikor jutottak volna * ama
hegyre, ímé a Prófétáknak serege eleibe
jőve, és szálla ő reá az Istennek lelke,
és † prófétála közöttök.
*vers 5. †rész 19, 20–24.
11. Lőn pedig, hogy valakik őtet es-
mérték volna annakelőtte, látván hogy
a Prófétákkal együtt prófétálna, monda
a nép *közül* egyik a másiknak: Mi lelte
Kisnek fiját? nemde Saul is a Próféták
között *vagyon-é?*
12. És felelvén egy közűlök, monda:
Valyon s kicsoda a *Prófétáknak* aty-
tyok? Azért ez példabeszédbe * kele: Ta-
lán Saul is a Próféták között *vagyon?*
*rész 19, 24.
13. És elvégezé a prófétálást, és fel-
méne a hegyre.
14. Monda pedig az ő attyának báty-
tya néki, és az ő szolgájának: Hová
mentetek vala? Felele: A szamarakat
keresni; mikor pedig látnánk, hogy

meg nem *találhatjuk,* Sámuelhez* mentünk vala. *rész 9, 6.

15. És monda a Saul attyának bátytya: Kérlek beszéld meg nékem mit monda néktek Sámuel?

16. Monda Saul az ő attya báttyának: Nyilván megmondá nékünk, hogy megtalálták a szamarakat: de a Királyságnak * dolgát nem jelenté meg néki; mivelhogy Sámuel meghagyta vala. *vers 1. rész 9, 17.

17. Egybehívá azért Sámuel a népet Mispába * az Úrhoz. *rész 7, 5. Bír. 20. 1.

18. És monda az Izráel fijainak: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Én hoztam ki az Izráelt Égyiptomból, és megszabadítottalak titeket az Égyiptombelieknek kezekből, és minden országoknak kezekből, kik titeket nyomorgattak.

19. Ti pedig e mai napon megvetettétek * a ti Isteneteket, a ki oltalmaz titeket minden gonoszaitok és nyomorúságitok ellen, és *ezt* mondottátok néki: Adj Királyt mi közinkbe: Most azért álljatok meg az Úr előtt a ti nemzetségitek szerint, és Hadnagyságaitok szerint. *rész 8, 7—19.

20. És *mikor* előállatta *volna* Sámuel az Izráelnek minden nemzetségeit, találák ki * *sors által* a Benjámin nemzetségét. *Jós. 7, 14—18.

21. Azután a Benjámin nemzetségét előállatá, az ő háznépeivel, és találák ki a Mátri nemzetségét, és *azok közül* találák Sault, Kisnek fiját: és keresék őtet, és nem találák meg.

22. Megkérdék azért az Urat, ha még eljőne oda az az ember? és felele az Úr: Ímé ahol, a sok holvaló között rejtezett el.

23. Futamodván azért, előhozák onnét őtet, és megálla a nép között, és magasabb vala * mind a sokaságnál, a vállától fogva oda fel. *rész 9, 2.

24. Monda akkor Sámuel az egész népnek: Látjátok-é a kit választott az Úr, hogy nincsen ő hozzá hasonló az egész nép között! És felkiálta az egész nép, és mondának: Éljen a Király!

25. És megmondá Sámuel a népnek, a királyságnak * jussát, és béírá egy könyvbe; és leteve az Úr előtt, és elbocsátá Sámuel az egész népet, mindent az ő házához. *rész 8, 11—17. 5 Móz. 17, 14—20.

26. Elméne pedig Saul is az ő * házához Gibeába, és méne ő vele *nagy* sereg, kiknek Isten az ő sziveket felindította vala. *rész 11, 4. 13, 2. Bír. 20, 4. 5. 37.

27. Az álnokságnak * fijai pedig ezt mondják vala: Mitől szabadíthat ez meg minket? és semminek állíták őtet, és *semmi* † ajándékot néki nem adának: ő pedig *mind ezekre* mint egy siket *csak olyan* vala. *rész 11, 12. 13. †2 Krón. 17, 5.

XI. RÉSZ.

Saul megveri az Ammonitákat.

Reájok jöve pedig Náhás az Ammonitá*knak Fejedelme,* és tábort jártata a Jábes * Gileád *városa* ellenében: És mondának mindnyájan a Jábesbeliek Náhásnak: Tégy frigyet velünk, és *mi* szolgálunk néked. *rész 31, 11.

2. Monda pedig nékik Náhás Ammonita: Így frigyet vetek veletek, hogy mindeniteknek a jobbszemét * kivájassam, és ezt a gyalázatot vessem az egész Izráel *népére.* *Jer. 39, 7.

3. Kinek mondának a Jábesbeli vén *emberek:* Engedj nékünk hét napot, hadd küldjünk követeket az Izráelnek minden határára: és ha senki nem *lészen, ki* megszabadí*tson* minket, kimegyünk hozzád.

4. Eljutának azért a követek a Saul *lakhelyére* Gibeába, és megmondák a követséget a község hallására, és felemelé az egész község az ő szavát, és sírának.

5. Azonközben pedig Saul a mezőről jő vala az ökrök után, és monda Saul: Mi *lelte* a népet hogy sírnak? És megbeszélék néki a Jábesbeli * *követek*nek szavát. *vers 2.

6. Akkor az Istennek lelke szálla Saulra, mikor hallotta volna e szókat, és az ő haragja igen felbúsula.

7. És két ökröt hozatván, darabonként vagdalá, és az Izráelnek minden határára elküldé követek által, azt mondván: Valaki Saul és Sámuel után *a hadba* nem jő, ezt cselekeszik az ő ökreivel. És az Úrnak félelme szálla a népre, és kiszállának mind egy akarattal.

8. Megszámlálá azért őket Bézekben, és lőn az Izráel népe háromszáz ezer, és a Júda férjfiai harmincz ezeren.

9. És mondának a követeknek a kik jöttek vala: Ezt mondjátok a Jábes Gileádbelieknek: holnap néktek szabadulástok lészen, mikor a * nap felmelegedik: és elmenének a követek, és megmondák a Jábesbelieknek, és igen örülének. *vers 11.

10. Mondának azért a Jábesbeliek *az Ammonitáknak:* Reggel kimegyünk

hozzátok, hogy valamint tetszik szemeiteknek, úgy * cselekedjetek velünk.
*vers 2.

11. Másodnapon pedig Saul a népet három részre osztá, és a táborra ütének szinte hajnalban, és igen vágák az Ammonitákat *mind addig*, míg a * nap felmelegedék: a kik pedig megmaradtak vala, elszéledének, hogy csak kettő is ő közűlök együtt nem vala. *vers 9.

12. És monda a nép Sámuelnek: Kicsoda az, a ki azt mondja vala: Saul fog-é rajtunk * uralkodni? Adjátok *kezünkbe* azokat az embereket, és *ezennel* megöljük őket. *rész 10, 27.

13. És monda Saul: Senkit ma meg nem * ölnek: mert e mai napon az Úr nagy győzedelmet adott az Izráelnek.
*rész 10, 27. 2 Sám. 19, 22.

14. Monda pedig Sámuel a népnek: Jertek el menjünk Gilgálba, hogy ott újítsuk * meg a Fejedelemséget. *rész 12, 13. 24.

15. Elméne azért mind a sokaság Gilgálba, és Királylyá választák Sault ott Gilgálban az Úr előtt: és * ott áldozának hálaadó-áldozatokat az Úr előtt, és igen örvende ott Saul, és az egész Izráel népe. *1 Kir. 1, 25.

XII. RÉSZ.

Sámuel a nép előtt tisztét leteszi.

Monda pedig Sámuel az egész Izráel *népé*nek: Ímé meghallgattam a * ti szótokat mindenben, valamit nékem mondottatok, és ti előtökbe Királyt † választottam. *rész 8, 5. 7. 22. †rész 11, 15.

2. És most ímé a Király előttetek jár, én pedig megvénhedtem, és megőszűltem, és az én fiaim ímé veletek *vagynak*: én pedig előttetek * jártam ifjúságomtól fogva, mind e mai napig.
*rész 3, 19. 20. 7, 13. 15.

3. Ímhol azért, tegyetek bizonyságot én ellenem az Úr előtt, és az előtt, a kit ő megkenetett, ha valakinek ökrét elvettem, vagy valakinek szamarát elvettem, és *ha* valakin erőszakot cselekedtem: *ha* valakit megrontottam, vagy valakinek * kezéből jutalmat vettem, hogy *azért* szememet ő róla elfordítottam volna: és visszaadom † néktek.
*2 Móz. 23, 8. †4 Móz. 5, 6—8.

4. És felelének: Nem cselekedtél rajtunk erőszakot, sem meg nem rontottál minket, sem pedig valamit más kezéből el nem vettél.

5. És monda nékik: Bizonyság*om nékem* az Úr ti ellenetek, és bizonyság*om* az ő megkent Királya e napon, hogy semmit az én kezemben nem találtatok. És monda *a nép:* Bizonyság*id vagyunk*.

6. És monda Sámuel a népnek: Az Úr *ebben bizonyság*, ki tette * Mózest és Áront *szabadítóúl*, és a ki kihozta a ti atyáitokat Égyiptom földéből.
*vers 8. Jós. 24, 5. 6. Csel. 7, 35. 36.

7. Most azért álljatok elő, hadd feddődzem veletek az Úr előtt, az Úrnak minden igazságai felől, melyeket cselekedett veletek, és a ti atyáitokkal.

8. Mikor bément volna Jákób * Égyiptomba, felkiáltának † a ti atyáitok az Úrhoz, és elbocsátá az Úr Mózest †† és Áront, kik kihozák a ti atyáitokat Égyiptomból, és itt e helyen lakosokká tevék őket. *1 Móz. 46, 5. †2 Móz. 2, 23. 25.
††2 Móz. 3, 1—10. rész 4, 14. 15.

9. És elfelejtkezének az ő Urokról Istenekről, és adá őket * Siserának a Hásor serege Hadnagyának kezébe: és a Filiszteusoknak † kezekbe, és a Moáb*iták* †† Királya kezébe, a kik hadakozának ő ellenek. *Bir. 4, 2.
†Bir. 10, 7. 13, 1. rész 4, 10. 11. ††Bir. 3, 12.

10. És kiáltának az Úrhoz, és *azt* mondák: Vétkeztünk, mert elhagytuk az Urat, és szolgáltunk a Baálim és az Astarót *bálványok*nak; most azért szabadíts meg a mi ellenségeinknek kezekből, és néked szolgálunk.

11. Annakokáért elbocsátá az * Úr Jerubaált, és Bédánt, és Jeftét, és Sámuelt † és megszabadíta titeket a ti ellenségeitek kezéből mindenfelé, és nagy bátorságban laktatok.
*Bir. 6, 14. 11, 11. †rész 7, 13.

12. És láttátok, miképen Náhás * az Ammon fijainak Királya jöve ti ellenetek, és *ti* azt mondottátok nékem: Semmiképen *egyebet* nem *akarunk:* hanem † Király uralkodjék rajtunk, holott a ti Uratok Istentek *volna néktek* Királyotok. *rész 11, 1. 2. †rész 8, 5—19.

13. Most azért ímhol a Király a kit választottatok, * *és* a kit kívántatok, és ímé az Úr Királylyá tette *őtet* ti rajtatok. *rész 10, 24.

14. Hogyha félitek az Urat, és szolgáltok néki, és engedelmesek lésztek az ő szavának, és az Úr szájá*ból jött parancsolatok* ellen nem rugódoztok, mind ti, mind a ti Királyotok, ki rajtatok uralkodik, megmaradtok, követvén a ti Uratokat Isteneteket;

15. Hogyha pedig az Úrnak szavát nem fogadjátok, hanem az Úr szájá*ból származott parancsolatot* általhágjátok, az Úrnak keze ellenetek lészen, *miképen* a ti atyáitok ellen is

16. És most is álljatok meg, és lássátok ezt a csudadolgot, melyet az Úr cselekeszik a ti szemeitek előtt.

17. Avagy nem búzaaratás*nak ideje vagyon-é* most? Segítségűl hívom az Urat, és mennydörgést ád, és *esőt e mai napon,* és tudjátok s lássátok meg, hogy a ti vétketek nagy, melyet cselekedtetek az Úr szemei előtt, hogy * Királyt kértetek magatoknak. *vers 12. rész 8, 7. 10, 9.

18. Felkiálta azért Sámuel az Úrhoz, és ada az Úr mennydörgést, és esőt azon a napon: és mind az egész sokaság igen megrettene az Úrtól, és Sámueltől.

19. És monda mind az egész sokaság Sámuelnek. Könyörögj a te szolgáidért a te Uradnak Istenednek, hogy meg ne haljunk: mert minden bűneinket * ezzel öregbítettük, hogy Királyt kértünk magunknak. *vers 17.

20. És monda Sámuel a népnek: Ne féljetek, *jóllehet* ti mind ezeket a gonoszságokat megcselekedtétek: de mindazáltal az Úrtól el ne szakadjatok, hanem szolgáljatok * az Úrnak teljes szívetekből. *Jós. 24, 14. 15.

21. És ne térjetek a bálványok után, melyek nem használhatnak, meg sem szabadíthatnak: * mert bálványok. *Zsolt. 115, 5—7.

22. Mert nem hagyja el * az Úr az ő népét az ő nagy † nevéért; mert az Úr magának ő népévé akart titeket választani. *Sir. 3, 31. 32. †Ezék. 20, 9

23. Távol legyen én tőlem is, hogy vétkezzem az Úr ellen, megszünvén a ti érettetek való könyörgéstől; sőt inkább megtanítalak titeket a jó és igaz útra.

24. De mindazáltal féljétek az Urat, és szolgáljatok néki igazságban *és* teljes szívből: mert gondoljátok meg, hogy nagy dolgokat * cselekede veletek. *rész 11, 1. 11.

25. Hogyha pedig a gonosz cselekedetben mentek-mentek: mind magatok, mind a ti Királyotok, elvesztek.

XIII. RÉSZ.

Saul hadakozik a Filiszteusokkal.

Mikor immár Saul esztendeig uralkodott volna; (mert két * esztendeig uralkodék az Izráelen.) *rész 15, 9. 23—29. 16, 12. 13.

2. Választa magának Saul háromezer *embert* az Izráel közűl, és kétezere Saullal vala Mikmásban, és a Béthel hegyén, az *egyik* ezere vala Jónathánnal a Benjámin *városában* Gibeában: a népnek pedig maradékát haza bocsátá, mindent az ő hajlékiba.

3. Megveré azonközben Jónathán a Filiszteusoknak állóseregét, mely a hegyen *vala,* és *ezt* meghallák a Filiszteusok: Saul pedig trombitát fúvata az egész földön, ezt mondván: Hallják meg a Zsidók!

4. És meghallá az egész Izráel, hogy *ezt* mondanák: Megverte Saul a Filiszteusoknak állóseregét, melyért utálatban vagyon az Izráel a Filiszteusok között; felgyüle azért a nép Gilgálba Saul után.

5. A Filiszteusok pedig egybegyülének, hogy megvívnának az Izráellel, szekerek vala harminczezer, és hatezer lovagjok: a község pedig *sok vala* mint a tenger partján való számlálhatatlan föveny: és feljövének, és tábort * járának Mikmásban, Betháven † felől napkeletre. *vers 2. †Jós. 18, 11. 12.

6. Az Izráel népe pedig látván, hogy nehezen *volna* dolga: mert *igen* megszorították vala a népet, elrejtezék a nép a barlangokban * és bokrokban, kősziklák között, várakban, és mély vermekben. *Bir. 6, 2.

7. A Zsidók *közűl* továbbá *némelyek* általmenének a Jordán *vizén,* a Gád és Gileád földére, és mikor Saul Gilgálban volna, mind az egész sokaság felindulván utánna siet vala.

8. És várakozék *ott* hét napot, az idő szerint, a mint Sámuel * *meghagyta vala.* Mikor pedig Sámuel el nem jött volna Gilgálba, eloszla a nép ő tőle. *rész 10, 8.

9. Akkor monda Saul: Hozzátok ide ezt a tűzre való áldozatot, és mind ímez hálaadásra való áldozatot: és ő égőáldozatot tőn.

10. És mikor elvégezte volna az áldozatot, ímé Sámuel eljuta, és kiméne Saul ő eleibe, hogy köszöntené őtet.

11. És monda Sámuel: Mit cselekedtél? Felele Saul: Mivelhogy láttam, hogy eloszlana tőlem a nép, és hogy te el nem jőnél a hagyott * napra, a Filiszteusok pedig felgyültek volna Mikmásba. *rész 10, 8.

12. Mondom vala, hogy ímé a Filiszteusok reám jőnek *ide* Gilgálba, és még az Úrnak színe előtt nem könyörgöttem; megbátorítám azért magamat, és áldozatot * tevék. *3 Móz. 17, 5. 8. 9

13. És monda Sámuel Saulnak: Bolondúl cselekedtél, nem tartottad meg a te Uradnak Istenednek parancsolatját, melyet néked parancsolt. Ímé most az Úr megerősítette volna a te birodalmadat az Izráelen mind örökké.

14. De immár a te birodalmad állandó nem lészen. Keresett az Úr magának szíve * szerint való embert, kinek megparancsolta az Úr, hogy az ő népének Hadnagya legyen: mert nem tartottad meg, a mit az Úr parancsolt † néked.
*rész 16, 1. 12. 13. Csel. 13, 22. †rész 10, 8. 15, 3. 9. 11.

15. Felkele pedig Sámuel, és felméne Gilgálból a Benjámin *városába* Gibeába: és megszámlálá Saul a népet, a mely ő mellette találtaték, *és vala* úgymint hatszáz * ember. *rész 14, 2.

16. Saul azért és az ő fija Jónathán, és a nép, mely ő velek vala, mulatnak vala a Benjámin *városában* Gibeában; a Filiszteusok pedig tábort jártak * vala Mikmásban. *rész 13, 2.

17. És kijöve a Filiszteusok seregéből három dúló sereg, egyik sereg az Ofra *város* felé való úton megyen vala a Saul földére.

18. És a másik sereg megyen vala a Beth-hóron felé való úton, a harmadik sereg pedig megyen vala azon a határ úton, mely vagyon a Séboim völgye ellenében, a puszta felől.

19. Továbbá nem találnak vala kovácsot az egész Izráel földén; mert azt mondják vala a Filiszteusok: Nem *akarjuk* hogy a Zsidók valamiképen szablyát és dárdát * csinaljanak; *Bir. 5, 8.

20. *Úgyannyira* hogy mind az Izráel *népének* a Filiszteusokhoz kellene menniek az ő szántóvasok, kapájok, fejszéjek és ásójokat élesíteni.

21. És reszelő*jök* vala a szántóvasaknak, kapáknak, háromágú villáknak, fejszéknek és ösztönnek megélesítésére. Az ütközetnek napján azért nem találtatik vala fegyver és dárda az * egész sokaságnak kezében, a ki Saullal és Jónathánnal *vala:* hanem csak Saulnak és az ő fijának Jónathánnak vala.
*Bir. 5, 8.

22. Kiszálla pedig a Filiszteusoknak serege Mikmásnak szorosára.

XIV. RÉSZ.

Saul megfutamtatja a Filiszteusokat

Történék pedig egy némely napon, hogy mondaná Jónathán a Saul fija az ő szolgájának, ki az ő fegyverét hordozza vala: Jer menjünk által a Filiszteusok állóseregére, mely ím e helyen túl *vagyon:* de az ő attyának meg nem jelenté.

2. Saul pedig mulat vala *kivül* Gibea *város* határán, a pómagránátfa alatt, a Migron *nevü mezőben:* a nép pedig, mely ő vele *vala, vala* úgymint hatszáz * ember. *rész 13, 15.

3. Ahija viseli vala pedig Silóban az Efódot, ki Akhitobnak az Ikábod bátytyának fija vala, *mely Ikábod* * Fineásnak, az Úr Papja Éli fijának fija vala: a nép pedig nem tudja vala, hogy elment volna Jónathán. *rész 4, 21.

4. A szorosakon pedig, a hol által akar vala menni Jónathán a Filiszteusok seregére, nagy hegyes kőszikla vala, mind innét, a hol bé kell vala menni, mind pedig túl, a hol ki kellene menni. Az egyik kősziklának neve Bóczecz, a másiknak neve Séne:

5. Egyik kőszikla vala északra Mikmás * ellenébe, és a másik délre Gibea ellenébe. *rész 13, 16.

6. És monda Jónathán az ő fegyverhordozó szolgájának: Nosza menjünk által ezeknek a körülmetéletleneknek táborokra; netalán velünk lészen az Úr: mert nem nehéz az Úrnak sok vagy kevés által * megszabadítani.
*2 Krón. 14, 11. Bír. 7, 7.

7. Felele néki az ő fegyverhordozója: Cselekedd meg valami szívedben vagyon: indulj néki, ímhol veled vagyok én, kedved szerint *cselekeszem.*

8. És monda Jónathán: Ímé mi általmegyünk az ellenségre, és megmutatjuk magunkat nékik:

9. És ha azt mondják nékünk: * Várjatok meg míg oda érkezünk hozzátok, álljunk meg a mi helyünkben, és ne menjünk reájok: *1 Móz. 24, 14.

10. Ha pedig azt mondándják: Jertek ide hozzánk: menjünk el, mert kezünkbe adta az Úr őket: és ez *legyen* nékünk jelünk.

11. Megmutaták azért magokat ketten a Filiszteusok seregének: és mondának a Filiszteusok: Ímhol a Zsidók kijödögélnek a barlangokból, a * melyekbe rejteztek volt. *rész 13, 6.

12. És szólának a seregből az emberek Jónathánnak, és az ő fegyverhordozójának, és mondának: Jertek ide hozzánk, és valamit mondunk néktek. Akkor monda Jónathán az ő fegyverhordozójának Jere utánnam: * mert az Úr ezeket az Izráelnek kezébe adta. *vers 10.

13. Felméne azért Jónathán mind kézzel lábbal *iparkodván,* és az ő fegyverhordozója is ő utánna. És igen hullának vala * Jónathán előtt, és az ő fegyverhordozója is igen öli vala *azokat* ő utánna. *3 Móz. 26, 7. 8.

14. És ez az első megverés (melyben Jónathán, és az ő fegyverhordozója úgymint húsz férjfiat ölének meg) lőn úgymint egy szántóföldnek felén, melyet két ökör a mezőn megszánthatna.

15. Vala azért nagy félelem a táborban, a mezőben, és mind a nép között, és mind az álló, mind a harczoló *sereg* megrettene; a föld is megindula és az Isten előtt megrémüle.

16. És megláták a Saul strázsái a Benjámin *városában* * Gibeában, hogy a sokaság elszéledett volna, és igen futna, és vágattatnék. * rész 13, 16.

17. Monda pedig Saul a népnek, mely vele *vala:* Nosza számláljátok meg *a népet,* és lássátok meg, ki ment el mi közűlünk. és mikor megszámlálták volna, ímé Jónathán az ő fegyverhordozójával egybe találtaték távol *lenni.*

18. Monda azért Saul Ahija * Papnak: Hozd elő az Isten ládáját; (mert akkor az Isten ládája az Izráel fijainál vala.) * vers 3.

19. És lőn, hogy *mikor* még Saul a Pappal beszélene, a sokaság, mely a Filiszteusok táborában *vala,* menten megyen vala, és nevekedik vala *az ő nyavalyájok.* Azért monda Saul a Papnak: Hagyd el a mit kezdettél.

20. Annakokáért Saul és mind a nép, mely ő vele vala, egybegyülvén elmenének az ütközetre, és ímé kinek-kinek fegyvere az ő társa * ellen *fordult* vala, *és* nagy veszedelem *vala közöttök.* * Bir. 7, 22. 2 Krón. 20, 22. 23.

21. A Zsidók is pedig, *kik akkor is* valának a Filiszteusokkal mint az előtt is, kik ő velek feljöttek vala a táborba, *és* ott körűl *valának,* azok * is *visszatérének* hogy az Izráel *népé*vel lennének, a kik Saullal és Jónathánnal *valának.* * rész 29, 4.

22. Annakfelette mind az Izráel *népe közűl való* férjfiak is, kik * elrejteztek vala az Efraim hegyén, mikor meghallották volna, hogy futnának a Filiszteusok, azok is üzék őket azon a harczon. * rész 13, 6.

23. És megszabadítá azon a napon az Úr az Izráelt, és a vitézek mind Bethávenbe menének.

24. És az Izráel népe igen * elepedett vala az napon: mert esküvéssel kénszerítette vala Saul a népet, mondván: Átkozott az ember, valaki *csak* kenyeret *is* eszik estvéig, míg bosszúmat megállom ellenségeimen. Azért kenyeret az egész sokaság nem kóstola. * vers 27.

25. Mind az egész föld *népe* azért juta *egy* erdőbe, és a földnek színén * méz vala. * 2 Móz. 3, 8.

26. Béméne pedig a nép az erdőbe, és ímé a méz aláfoly vala, és *senki* nem *vala, a ki* szájához *merné* kezét vinni: mert fél vala a nép az * esküvéstől. * vers 24.

27. Jónathán pedig nem hallotta vala, mikor az ő attya a népet kénszeríté: és kinyujtá a vesszőt, mely kezében *vala,* és bémártá azt a mézbe, és a kezét szájához vivé; és megvilágosodának * az ő szemei. * vers 24.

28. Szóla pedig egy a nép közűl, és monda: Nagy esküvéssel kénszerítette a te atyád a népet, ezt mondván: Átkozott az ember, a ki ma kenyeret *is* eszik; és *ímé* a nép elfogyatkozott.

29. És monda Jónathán: Megháborította az én atyám a föld *népét;* ímhol lássátok, hogy ugyan megvilágosodának az én szemeim, hogy a mézben egy kicsinyt megkóstolék.

30. És mennyivel inkább ha ma a nép ett volna az ő ellenségeinek prédájából, a melyet talált? És így valyon nem nagyobb lett volna-é a Filiszteusoknak veszedelmek?

31. Megverék azért azon a napon a Filiszteusokat, Mikmástól fogva mind * az Ajadon *városáig vágván;* és a nép felette igen megfárada. * Jós. 19, 42.

32. És a nép a prédának esék, és fogának juhokat, ökröket, borjúkat, és a földön megölék, és megevé a nép mind * vérestől. * 3 Móz. 3, 17. 17, 10.

33. És megmondák Saulnak *ezt* ilyen szóval: Ímé a nép vétkezik az Úr ellen, hogy vérrel elegy eszik a *húst.* Ki monda: Hitetlenűl cselekedtetek; hozzatok nékem most egy nagy követ.

34. Ismét monda Saul Menjetek el mindenfelé a nép között, és *ezt* mondjátok nékik: Hozza ide hozzám kiki az ő ökrét, és kiki az ő barmát, és itt öljétek meg; és úgy egyetek, és nem vétkeztek az Úr ellen * evén *valamit* vérrel. És minden ember fogván kézzel az ő ökrét, oda vivék azon éjjel és ott ölék meg. * 3 Móz. 17, 18. 5 Móz. 12, 16.

35. Oltárt is rakata *pedig ott* Saul az Úrnak, *és* azt az oltárt építé először az Úrnak.

36. És monda Saul. Jer, menjünk utánnok éjjel a Filiszteusoknak, tegyünk zsákmányt bennek mind viradtig, és *csak* egy embert *is* közűlök ne hagyjunk; kik azt mondák: Valami te-

néked tetszik, *azt* míveljed. De monda *először* a Pap: Jer, menjünk ide az Istenhez.

37. Tanácsot kérde azért Saul az Istentől: Elmenjek-é a Filiszteusok után? Kezébe adod-é őket az Izráelnek? És nem felele meg néki azon a napon.

38. Monda azért Saul: Jertek elő most minden szegeletből való népek, és tudjátok s lássátok meg kiben vagyon a vétek e mai napon.

39. Mert él az Úr, a ki oltalmazza az Izráelt, hogyha ez Jónathánban az én fiamban találtatik *is*, halálnak halálával *kell* meghalni: És nem felele *erre* senki néki az egész nép közűl.

40. Monda annakfelette az egész Izráel *népé*nek: Ti egy felől álljatok; én pedig és az én fiam Jónathán, más felől állunk. És monda a nép Saulnak: A mint néked tetszik, *úgy* cselekedjél.

41. Monda pedig Saul az Izráel Urának Istenének: * Szolgáltass igazságot; és Jónathánra és Saulra esék, a nép pedig megmenekedék. * Jós. 7, 14—18.

42. És monda Saul: Vessetek sorsot én közöttem és az én fiam között Jónathán között; és esék Jónathánra.

43. És monda Saul Jónathánnak: Mond meg nékem mit cselekedtél? És megmondá néki Jónathán így szólván: A vessző hegyin, mely vala kezemben, egy kicsiny mézet * kóstolék meg; *és azért* kell-é meghalnom? * vers 27

44. Felele Saul: *Bátor én velem* cselekedjék * úgy az Isten, és *bátor nékem* adja *a halált,* ha halálnak halálával nem halsz meg te Jónathán. * 1 Kir. 2, 23.

45. És monda a nép Saulnak: Avagy Jónathán haljon-é meg, a ki megszabadította * a nagy veszedelemből az Izráelt? távol legyen az; él az Úr, hogy csak egy † hajszál is nem esik a földre az ő fejéről, mert Isten által cselekedte ő *ezt* ma. És megszabadítá a nép Jónathánt; és meg nem hala.
* vers 6—14. † 2 Sám. 14, 11

46. Megtére azért Saul a Filiszteusoktól; a Filiszteusok pedig az ő helyekre haza menének.

47. Saul azért az Izráelen való birodalomban megerősödvén, mindenfelé hadakozék minden ellenségei ellen, a Moábi*ták* ellen, az Ammon fijai ellen, az Edom*eusok* ellen, és a Czob*eusok* Királyai ellen, és a Filiszteusok ellen, és valamely felé megyen vala, emberűl forgolódik vala.

48. Sereget gyüjte pedig, és megveré az * Amálek*itákat*, és megszabadítá az Izráelt az ő kóborlóinak kezekből.
* rész 15, 2. 3.

49. Valának pedig a Saul fijai * Jónathán és Jisvi, és Málkisua; az ő két leányainak pedig neveik, az elsőnek Méráb, a kissebbiknek pedig neve † Mikál. * 1 Krón. 8, 33. † rész 18, 27.

50. A Saul feleségének pedig neve Akhinóám, Akhimas leánya; a sereg előtt való Hadnagyának pedig neve Ábner, Nérnek fija, ki a Saul attyával egy *vala.*

51. Saulnak pedig attya * Kis *vala:* és Abnernek attya Nér, ki Abiel fija *vala.*
* 1 Krón. 8, 33.

52. Erős had*ak* lőnek azért a Filiszteusok ellen Saulnak teljes életében, és valakit lát vala Saul, hogy erős ember *volna,* és hogy vastag *volna,* azt magához választja vala.

XV. RÉSZ.

Saul megvettetik.

Monda pedig Sámuel Saulnak: Engemet bocsátott vala el az Úr, hogy téged Királylyá * kenjelek az ő népe előtt az Izráel előtt; most annakokáért hallgasd meg az Úr beszédét. * rész 10, 1.

2. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Jól emlékezem róla, mit cselekedék az Amálek az * Izráellel, hogy lest hánya néki az útban, mikor feljöve Égyiptomból. * 2 Móz. 17, 8. 11.
4 Móz. 24, 20. 5 Móz. 25, 17—19.

3. Most azért menj el, és verd meg az * Amáleket, és valamije vagyon mindent † elveszessetek, és semmit néki ne kedvezz, hanem megöljed a férjfiat, az asszonyt, a gyermeket, a csecsszopókat, és ökröket, a juhokat, a tevéket, a szamarakat.
* 1 Móz. 36, 12. † 2 Móz. 17, 14.

4. És egybegyüjté Saul a népet, és megszámlálá őket * Thélaimban, *úgymint* kétszáz ezer gyalogot, és a Júda *nemzetségé*ből tízezer embert. * Jós. 15, 24.

5. Élméne azért Saul mind az Amáleknek városáig, és megütközék *ott egy* völgyben.

6. Monda pedig Saul a * Keneus *nemzetségé*nek: Gyorsan menjetek el felfelé; menjetek ki az Amálekiták közűl, hogy velek együtt valahogy titeket is el ne veszesselek, mert ti irgalmasságot † cselekedtetek mind az Izráel fijaival, mikor ők feljöttek Égyiptomból. Kiméne azért a Keneus *nemzetsége* az Amálekiták közűl.
* Bir. 1, 16. † 2 Móz. 18, 10—23.

7. És megveré Saul az * Amálekitá-
kat; *kik lakoznak* Havilától fogva *mind*
addig, a melyen mennél Súrba, mely
Égyiptomnak ellenében *vagyon.*
*4 Móz. 24, 20.
8. Megfogá pedig elevenen az Amále-
kiták Királyát, Agágot, és mind a *több*
népet fegyverrel vágatá le.
9. És megkegyelmeze * Saul és a nép
Agágnak, és a juhok javának, és az ök-
rök kövérinek is, és a meghízlaltattak-
nak, és mindennek valami jó vala; és
nem akarák azokat elveszteni; hanem
a mi hitván és aláváló *vala,* csak azt
veszték el. *vers 3.
10. Szóla * pedig Sámuelnek az Úr
ilyen szókkal: *vers 16.
11. Bánom * én hogy Sault Királylyá
tettem: mert eltávozott tőlem, és az én
beszédemet meg nem teljesítette; Sá-
muel pedig igen † megháborodék, és
felkiálta az Úrhoz egész éjszaka.
*1 Móz. 6, 6. † vers 35.
12. És felkele reggel Sámuel, *hogy*
eleibe *menjen* Saulnak, és megmondot-
ták vala Sámuelnek ilyen módon: El-
jutott vala Saul * Kármelbe, hol meg-
állott vala *a sereggel,* de onnét eltérvén,
Gilgálba méne által. *Jós. 15, 20. 55.
13. Eljuta azért Sámuel Saulhoz és
monda néki Saul: Áldott *vagy* te az
Úrtól, *ímé én* megteljesítettem * az Úr-
nak szavát. *vers 3. 9.
14. Sámuel pedig monda: Micsoda
nagy baromrívás tehát ez, *mely* fülembe
jő, és *micsoda* ökröknek bőgése, * a
melyet hallok? *vers 9.
15. Felele Saul: Az Amálekiták közűl
hozták azokat; mert a juhok javának
kedvezett a nép, és az ökröknek is,
hogy megáldozzák a te Uradnak Iste-
nednek: a többit pedig elvesztettük.
16. És monda Sámuel Saulnak: En-
gedd meg, * és *ímé* megmondom néked
a mit az Úr szólott † nékem ez éjjel. És
monda a *Király* néki: Mond el.
*rész 16, 2. † vers 10. 11.
17. Monda azért Sámuel: Avagy az
Izráel nemzetségének nem feje valál-é
te, noha a magad ítéletei szerint is
méltatlan * *volnál:* és téged az Úr az
Izráelen avagy nem Királylyá kene-é?
*rész 9, 21. 10, 22.
18. És elbocsáta téged az Úr az úton, és
monda *néked:* Menj el, veszesd el * az
Amálekitákat, kik vétkeztek, és hada-
kozzál ő ellenek, míg a *te néped* őket el
nem veszti. *vers 3.
19. És miért nem engedtél az Úr be-
szédének, hanem a prédának örülvén
cselekedted, a mi gonosz az Úr szemei
előtt.
20. Felele Saul Sámuelnek: Sőt in-
kább *igen is* engedtem * az Úr szavá-
nak, és abban az útban jártam, mely-
ben engemet az Úr elbocsáta, és elhoz-
tam az Amálekiták Királyát Agágot, és
az Amálekitákat elvesztettem. *vers 13.
21. A nép pedig a prédából a barom
javát, és a veszedelemre * rendeltetett
ökröknek szépét elhozta, hogy megál-
dozza a te Uradnak † Istenednek Gil-
gálban. *vers 3. † rész 10, 8. 11, 14. 15.
22. Monda pedig Sámuel: Valyon az
egészen égő és *egyéb* áldozatokban na-
gyobb gyönyörűsége *vagyon-é* az Úr-
nak, hogynem mint az Úr szavához való
engedelmességben? Ímé az engedelmes-
ség * jobb az áldozatnál, *jobb* az *ő sza-*
vának megfogadása, hogynem mint a
kosoknak kövérei; *Hós. 6, 6. Máté 9, 13.
23. Mert *minémű nagy* vétek a * va-
rázslás, *olyan* az *Isten* ellen való rugó-
dozás, és az ő ellene való keménység
olyan vétek, mint a † bálványimádás.
Azért mivelhogy *te* megvetetted az Úr-
nak beszédét, ő *is* elvetett téged, hogy ne
légy Király. *3 Móz. 20, 27. † 5 Móz. 18, 12—16.
24. Akkor monda Saul Sámuelnek: Vét-
keztem: mert megvetettem az Úrnak sza-
vát, és a * te szódat, mert féltem a † nép-
től, és *azért* engedtem az ő szavoknak.
*vers 2. 3. † vers 30.
25. Most azért kérlek, engedj meg az
én vétkemnek: és térj vissza velem és
imádkozom az Úrnak.
26. És monda Sámuel Saulnak: Nem
megyek vissza veled: mert megvetet-
ted az Úrnak szavát, *annakokáért* meg-
vetett * téged is az Úr, hogy ne légy
Király az Izráelen. *vers 11. rész 16, 1.
27. És *mikor* elfordult *volna* Sámuel
hogy elmenne, megragadá *Saul* az ő
köntösének szélét, és * megszakada.
*rész 28, 17. 1 Kir. 11, 30. 31.
28. Akkor monda néki Sámuel: Elsza-
kasztotta e mai napon az Úr tőled az Iz-
ráel országát; és adta azt a te felebará-
todnak, a ki jobb * náladnál. *rész 13, 14.
29. És az Izráelnek erős *Istene* nem ha-
zud, * és meg nem változik: mert nem
ember, hogy *valamiben* megváltoznék.
*4 Móz. 23, 19.
30. Ő pedig monda: Vétkeztem, de
becsülj * meg engemet most, kérlek az
én népemnek Vénei előtt, és az Izráel
előtt, és térj vissza velem, hogy imád-
jam a te Uradat Istenedet. *vers 24.
31. Megtérvén azért Sámuel, elméne
Saullal, és imádá Saul az Urat.

32. Monda pedig Sámuel: Hozzátok
ide előmbe az Amálekiták Királyát
Agágot, és előjöve ő hozzá Agág nagy
kevélyen. És monda Agág: Bizonyára
eljött a halálnak keserűsége.
33. És monda Sámuel: Miképen a te
fegyvered *sok* asszonynépeket * fosztott
meg *fioktól:* így minden asszonyok fe-
lett a te anyád megfosztatik *magzatjá-
tól;* és darabonként vagdalá Sámuel
Agágot az Úr előtt Gilgálban. * Ésa. 33, 1.
34. Elméne azért Sámuel Rámába:
Saul pedig felméne az ő házába, Gi-
beába, Saulnak *városába.*
35. És annakutánna nem látogatá meg
Sámuel Sault, mind halálának idejéig
is; mert siratja * vala Sámuel Sault. Az
Úr pedig megbáná, hogy Sault Ki-
rálylyá tette volna az Izráelen.
* vers 11. rész 16, 1.

XVI. RÉSZ.

Sault az Isten megvetvén, Dávidot választja a Királyságra.

Monda pedig az Úr Sámuelnek: Va-
lyon s meddig siratod * te Sault, holott
én megvetettem † őtet, hogy az Izráelen
ne uralkodjék. Töltsd meg a te szarudat
olajjal, és jöjj elő, elküldelek téged a
Bethlehemben lakozó Isaihoz: mert az ő
fijai közűl választottam én Királyt ma-
gamnak. * rész 15, 35. † rész 15, 23.
2. Monda *néki* Sámuel: Hogy menjek
én el? meghallja Saul, és megöl enge-
met. Felele az Úr: Vígy egy ökörbor-
jút el veled, és azt mondjad: *Azért* jöt-
tem, hogy áldozzam az Úrnak.
3. És hívd el Isait az áldozatra, és én
megjelentem néked, mit kelljen csele-
kedned: és kend fel *Királyságra* azt,
a kit én mondok néked.
4. Sámuel azért megcselekedé, a mit
mondott vala az Úr, és elméne Bethle-
hembe. Megfélemlének pedig magokban
a városnak Vénei, *és kimenvén* ő eleibe,
mondának: Békességes-é * a te jövete-
led? * 2 Kir 9, 18.
5. Felele: Békességes, *azért* jöttem,
hogy áldozzam az Úrnak, szenteljétek
meg magatokat, és jertek el velem az
áldozatra; és meghagyá, hogy készen
lenne Isai * és az ő fijai, és elhívá őket
is az áldozatra. * vers 3.
6. Mikor pedig bémentek volna, meg-
tekinté * Eliábot, és monda: Általán
fogva, *ímhol* az Úr előtt *vagyon* az ő
megkenetett *Királya.* * rész 17, 13.
7. Monda pedig az Úr Sámuelnek: Ne
nézd az ő termetét, se magasságát, mert
megvetettem őtet; mert nem *azt* nézem
én a mit az ember. Mert az ember *azt*
nézi, a mi szeme előtt *vagyon:* de az Is-
ten azt nézi, a mi a szívben * *vagyon.*
* 1 Krón. 28, 9. Jer. 17, 10
8. Szólítá azért Isai Abinádábot, és
őtet Sámuel előtt általbocsátá. Ki monda:
Ezt sem választotta az Úr.
9. Általbocsátá *előtte* Isai Sammát is,
és monda: Ezt is nem választotta az Úr.
10. Általbocsátá azért Isai Sámuel
előtt az ő hét fijait, és monda Sámuel
Isainak: Ezeket nem választotta az Úr.
11. Végre monda Sámuel Isainak:
Vége vagyon-é *már* a *te* fijaidnak? és
felele: Hátra vagyon még a * kissebbik;
és *az* ímé a juhokat † őrizi. Akkor
monda Sámuel Isainak: Küldj el és
hozasd *ide,* mert *addig* le nem ülök,
míg az ide nem jő. * Bír. 6, 15. † 2 Sám. 7, 8.
12. Elkülde azért és elhozatá őtet, (és
az piros *vala,* és szép tündöklő szemei
valának, és igen * ékes tekintetű) és
monda az Úr: Kelj fel, kend meg őtet,
mert ez az. * rész 17, 42.
13. Vevé azért Sámuel az olajt, mely
vala a * szarúban, és felkené őtet az ő
báttyai között; és az Úrnak † lelke
szálla Dávidra az napságtól fogva mind
azután is; és felkele Sámuel, és elméne
Rámába. * vers 1. rész 10, 1. † rész 10, 9. 10.
14. Az Úrnak lelke pedig * eltávozék
Saultól, és gyötri vala őtet a gonosz lé-
lek, *mely* az Úrtól *bocsáttatott.*
* rész 10, 9. 10.
15. Mondának pedig Saulnak szolgái:
Ímé most az Isten*től bocsáttatott* go-
nosz lélek gyötör téged.
16. Parancsoljon, kérünk, a mi urunk,
és a te szolgáid, *kik* előtted *vagynak,*
keresnek *oly* embert, ki a hegedűhöz
jól tud: hogy mikor az Istennek * go-
nosz lelke rajtad lészen, hegedüljön
előtted † és könnyebben lészen dolgod.
* vers 14. † vers 23.
17. Monda azért Saul az ő szolgáinak:
Keressetek *tehát,* kérlek *oly* embert, ki
jól tudjon lantolni, és hozzátok ide né-
kem.
18. És felele egy a szolgák közűl, és
monda: Ímé *én* láttam a Bethlehemben
lakozó Isainak *egy* fiját, ki jól tud lan-
tolni; és erős * *ember is,* † vitéz ember,
eszes, és szép termetű, és az Úr *vagyon*
ő vele. * rész 17, 34. 35. † rész 17, 22. 26. 32. 49.
19. Követeket külde azért Saul Isaihoz
ily izenettel: Küld ide hozzám a te fija-
dat Dávidot, ki a barmok után *jár.*
20. Előhoza azért Isai *egy* szamárt, *a
mely vinne* kenyeret, *egy* tömlő bort és

egy kecskefiat; és küldé Saulnak az ő fijától Dávidtól.
21. *Mikor* pedig eljutott *volna* Dávid Saulhoz: megálla előtte, és igen megszereté őtet, és néki fegyverhordozója lőn.
22. Elkülde ismét Saul Isaihoz *követeket, kik ezt* mondanák: Maradjon nálam, * kérlek, Dávid: mert *nagy* kedvet talált előttem. *rész 18, 1—3.
23. Lőn pedig, hogy mikor az Isten lelke * Saulra jő vala, akkor Dávid hegedűjét veszi vala, és kezével veri, és Saulnak pihenésére és könnyebbségére vala, és eltávozik vala tőle az a gonosz lélek. *vers 14.

XVII. RÉSZ.

Dávid meggyőzi Góliátot.

Egybegyüjték a Filiszteusok az ő seregeiket a viadalra, és gyülének Sókó *város* mellé, mely vagyon a Júda *földén:* és tábort járának Sókó és Azéka között, Dammimnak határán.
2. Saul pedig és az Izráel népe egybegyülvén, tábort járának az Éla cserés völgyében, és sereget rendelének a Filiszteusok ellen.
3. A Filiszteusok pedig egy felől hegyen állanak vala, és *ismét* más felől az Izráel *fijai is* hegyen állanak vala, és a völgy közöttök *vala.*
4. És kijöve egy ember a Filiszteusok táborából, *a két tábor* közé, kinek neve Góliát *vala,* Gáth *városá*ból: kinek magassága hat sing és egy arasz *vala.*
5. És az ő fején vala aczélsisak, és halhéjú pánczélba öltözött vala: a pánczélnak pedig nehézsége vala ötezer réz siklus *nyomó.*
6. És aczél szárvas *vala* az ő lábain, és aczélpaizs vállain.
7. És az ő kopjája *temérdek vala,* mint a szövők zúgolyfája, a kopjavas pedig *vala csinálva* hatszáz siklus *nyomó* vasból, a ki pedig az ő paizsát hordozza vala, az előtte megyen vala.
8. És megálla, és kiálta az Izráel seregeinek, és monda nékik: Miért készítitek ütközethez a sereget? avagy nem Filiszteus *vagyok-é* én, ti pedig Saul szolgái? *azért* válaszszatok egyet közűletek, és jöjjön alá hozzám;
9. Ha meg mer velem vívni, és engemet meggyőz, tehát *mi* néktek szolgáitok lészünk; ha pedig én hatalmas lészek, és megverhetem őtet, nékünk szolgáink lésztek, és szolgáltok nékünk.
10. Mondja vala annakfelette a Filiszteus: Én e mai napon szidalommal * illetem az Izráel seregét; adjatok egy embert, és vívjunk meg ketten. *2 Kir. 19, 4. 16.
11. Mikor pedig hallotta volna Saul és mind az egész Izráel a Filiszteusnak ilyen szavát, megrettenének, és igen félnek vala.
12. Dávid * pedig, egy Efrateusnak, Júdának *városából* Bethlehemből való embernek fija *vala,* kinek neve Isai; kinek nyolcz fija *vala,* e pedig a Saul idejében, az emberek között *már* vénségre jutott vala. *rész 16, 1. 16
13. És Isainak három öregbik fijai Saullal a hadba mentek vala. Az ő három fijainak pedig, kik a hadba mentek vala, neveik *ezek:* Elsőszülött * fija Eliáb, és azután való a második Abinádáb, a harmadik pedig Samma. *rész 16, 6.
14. Dávid pedig legkissebb vala, a három öregbik *fija* azért Saul után ment vala.
15. Dávid pedig jő s * megyen vala Saultól, az ő attya barmának legeltetésére Bethlehembe. *rész 16, 22.
16. Előjő vala pedig a Filiszteus reggel és estve, oda közelgetvén, és negyven egész napig, *mind így* áll vala elő.
17. Monda pedig Isai az ő fijának Dávidnak: Vedd fel a te bátyáidnak ím ez egy mérték darát, és e tíz kenyeret, és fuss el a táborba a bátyádhoz.
18. Ím e tíz sajtokat pedig vidd a Hadnagynak, és a te bátyáidat látogasd meg, *ha* békével *vagynak;* és tőlök *nékem* jelt hozz.
19. Saul pedig azokkal egybe, mind pedig az egész Izráel népe, *valának* az Éla cserés völgyében, hadakozván a Filiszteusok ellen.
20. Felkelvén azért Dávid jó reggel, és a juhot pásztornak hagyván, *magát* megterhelé, és elméne a mint néki Isai meghagyta vala, és eljuta a *tábor* kerítésére; és akkor nép ment vala ki a harczra, és igen kiáltának a viadalban.
21. És az Izráel népe és a Filiszteusok egyik a másik ellen sereget rendelt vala.
22. Elhagyván azért Dávid a holvalót, *melyet bízott vala* azokra, kik a hadi szerszámot őrizik vala, a harczra * futamodék; és mikor eljutott volna, köszöne a báttyainak békességesen. *rész 16, 18.
23. Mikor pedig még a báttyaival beszélene, ímé *ama* bajnok, kinek Góliát Filiszteus neve, Gáth *városból* való, előjöve a Filiszteusok seregéből, *és akkor*

is hasonlóképen * szóla és hallá *ezt*
Dávid. * vers 10.
24. Mindnyájan pedig az Izráel közűl
való emberek, mikor meglátták volna
azt az embert, elfutának előtte, és fe-
lette igen félnek vala.
25. És mondának az Izráeliták *magok*
között: Látjátok-é ezt az embert, a ki
feljő? mert *azért* jő, hogy szidalommal
illesse az Izráelt. Valaki megverné azt,
nagy gazdagsággal ajándékozná meg
azt a Király, és leányát is * néki adná,
és annak attya házát is szabadossá tenné
Izráelben. * Bir 1, 12. 13.
26. És monda Dávid azoknak az em-
bereknek, kik ott állanak vala, ilyen
szóval: Mint lenne annak dolga, a ki
megverné ezt a Filiszteust, és elvenné
az Izráel *népé*ről e gyalázatot? mert
micsoda e körűlmetéletlen Filiszteus,
hogy szidalommal illeti az élő Istennek
seregét;
27. És néki is ugyanazon szót felelé
a nép, mondván: Így s így * lészen
dolga annak az embernek, a ki megve-
réndi azt. * vers 25.
28. Hallván pedig azt Eliáb az ő na-
gyobbik báttya, hogy ő az emberekkel
beszélene, igen megharaguvék Dávidra
Eliáb, és monda: Miért jöttél ide, és
kinek hagytad a kevés juhokat a pusz-
tában? tudom én a te kevélységedet, és
a te szívednek álnokságát, hogy csak
azért jöttél, hogy látnád az ütközetet.
29. És monda Dávid· Hol mit tettem
én? hiszen *csak* szóbeszéd ez.
30. És eltére tőle máshoz, *kivel* is-
mét szóla mint az * előtt, és a nép
ismét néki az elébbi beszéd szerint fe-
lele. * vers 26.
31. Hallák azért a szókat, melyeket
szólott * vala Dávid, és megbeszélék
Saul előtt, és *hozzá* viteté őtet. * vers 26
32. És monda Dávid Saulnak: Ne
rettenjen meg senkinek szíve ettől; el-
megyen a te szolgád és megvív ezzel a
Filiszteussal.
33. És monda Saul Dávidnak: Nem
mehetsz te reá arra a Filiszteusra, hogy
vele megvívnál: mert te gyermek *vagy,*
ő pedig ifjúságától fogva hadakozó em-
ber *volt.*
34. Felele Dávid Saulnak: * Pásztor
vala a te szolgád, *őrizvén* az ő attyá-
nak juhait, és eljő vala az oroszlán és a
medve, és a nyáj közűl elragadja vala
a bárányt. * rész 16, 11.
35. Kimegyek vala pedig *én* utánna,
hogy azt megölném, vagy szájából ki-
venném. És *valamikor* ellenem támad
vala, megragadom vala a szakálát, és
megverem vala azt, és megölöm vala
azt.
36. Azért mind * oroszlánt, mind
medvét ölt a te szolgád: és ez a kö-
rűlmetéletlen Filiszteus *csak olyan* lé-
szen, mint azok közűl egy: mert szida-
lommal illette az élő Istennek seregét.
* Bir. 14, 5. 6.
37. Monda ennekfelette Dávid: Az Úr,
ki megszabadított engemet az oroszlán
kezéből, és a medve kezéből, megsza-
badít engemet e Filiszteusnak kezéből
is. Akkor monda Saul Dávidnak: Menj
el, és az Úr legyen veled!
38. Felöltözteté azért Saul Dávidot az
ő fegyverébe, és aczélsisakot tőn fejébe,
és pánczélt *is* ada reá.
39. Reá övedzé pedig fegyverét Dávid
az ő ruháján felűl, és próbálja vala ha
előmehetne abban; mert még nem pró-
bálta vala meg. Monda azért Dávid
Saulnak: Nem mehetek *én* elő ezekben,
mert nem szoktam. Leveté azért Dávid
mind azokat magáról.
40. Hanem a maga botját vevé kezébe,
és a folyóvízből választa magának öt
sima köveeskéket, és eltevé az ő pásztori
szerszámába, mely néki *vala,* tudniillik
a táskába; és parittyája kezében *vala,*
és elközelgete a Filiszteushoz.
41. Továbbá megindula a Filiszteus
is, és kezde közelebb-közelebb menni
Dávidhoz, és az az ember *is,* ki a paizst
előtte viszi vala.
42. És *mikor* a Filiszteus megtekin-
tette *volna,* és meglátta *volna* Dávidot,
megutálá őtet, hogy gyermek volna, és
piros * s szép tekintetű. * rész 16, 12.
43. És monda a Filiszteus Dávidnak:
Nemde eb *vagyok-é* én, hogy bottal
jössz reám? és megátkozá * a Filiszteus
Dávidot, az ő isteneire. * 4 Móz. 22, 5. 6.
44. Monda annakfelette a Filiszteus
Dávidnak: Jöszte ide hozzám, és a te
testedet adom az égi madaraknak és a
mezei vadaknak.
45. Monda pedig Dávid a Filiszteus-
nak: Te jössz én reám fegyverrel, dár-
dával és paizszsal; de én megyek te
reád a Seregek Urának, *és* az Izráel
népe Istenének * nevével, kit *te* szida-
lommal illettél. * Zsolt. 20, 8.
46 E mai napon az Úr téged *az* én
kezembe ád, hogy megöljelek * téged,
és elvegyem fejedet a te testedtől, és
a Filiszteusok táborában valóknak tes-

teket adom e mai napon az égi madaraknak, és a földön való vadaknak; és megesmérik mind az egész föld*ön lakozók,* hogy vagyon Istene az Izráelnek. *vers 51.
47. És megtudja mind az egybegyült sokaság, hogy nem fegyver és dárda által * tart meg az Úr; mert az Úré a had, és titeket ád a mi kezünkbe. *vers 40. 49.
48. És lőn, hogy mikor felkészült volna a Filiszteus, és elébb ment volna, és Dávidnak eleibe közelgetett volna: siete Dávid is, és a viadalra futamodék a Filiszteus eleibe.
49. És bényulván Dávid a táskába, kivőn onnét *egy* követ, melyet a parittyából elhajíta, és a Filiszteust homlokba találá, és a kő a homlokába ragada, és *Góliát* arczczal leesék a földre.
50. Erősb lőn azért Dávid a Filiszteusnál a parittyával és kővel, és megveré a Filiszteust, s megölé őtet, és nem *vala* fegyver a Dávid kezében.
51. Oda futamodék pedig Dávid, és reá álla a Filiszteusra, és vevé annak fegyverét, és azt kivonván hüvelyéből, megölé őtet, és azzal vevé el fejét. Mikor pedig látták volna a Filiszteusok, hogy az ő erős vitézek meghólt volna, elfutamodának.
52. Felkelvén azért az Izráelnek és Júdának népe, megsivalkodának és megüzék a Filiszteusokat, *mind addig,* valamig a völgyön elmehetnél, egész Ekronnak kapujáig; és igen hullának a Filiszteusok a seb miatt a Sáraim *várossra menő* úton, mind Gáth és Ekron *városáig.*
53. És megtérvén az Izráel népe a Filiszteusoknak kergetésekből, eldúlák azoknak táborokat.
54. Felvévén pedig Dávid a Filiszteus fejét, bévivé azt * Jérusálembe, és az ő fegyvereit leraká az ő † sátorában. *1 Krón. 15, 1. †rész 21, 9.
55. Mikor pedig nézné Saul, hogy Dávid a Filiszteussal szembe menne, megkérdette vala a seregnek * Főhadnagyát Abnert: Ki fija e gyermek, Abner? Felele Abner: Él a te lelked Király, hogy nem tudom. *rész 14, 50.
56. És monda a Király: Értsd meg magad, ki fija legyen ez ifjú?
57. Mikor pedig visszajött volna Dávid, minekutánna megölte volna a Filiszteust, vevé őtet Abner, és vivé Saul eleibe, kezében tartván a Filiszteus fejét.
58. És monda néki Saul: Ki fija vagy te * gyermek? Felele Dávid: A Bethlehemben lakozó Isainak, a te szolgádnak fija vagyok. *rész 16, 22.

XVIII. RÉSZ.

Saul Dávidnak halálára igyekezik.

Minekutánna pedig elvégezte volna a Saullal való beszélést, a Jónathán lelke Dávid lelkével egybeesatoltaték, és Jónathán *úgy* szereté őtet mint a maga lelkét.
2. Hozzá vevé azért őtet Saul azon napon, és nem engedé * néki, hogy az ő attya házához menne. *rész 16, 22. 17, 15.
3. Szövetséget szerzének pedig *ketten* Jónathán * és Dávid, mivelhogy őtet *Jónathán* lelke szerint † szeretné. *rész 23, 18. †rész 19, 1. 2.
4. És leveté köntösét Jónathán, mely rajta vala, és adá Dávidnak, és egyéb ruháját is, mind fegyverét, kézívét, és szorítóövét.
5. Kimegyen vala pedig Dávid mindenre, valamire Saul őtet küldi vala, *és* magát * eszesen viseli vala; és őtet Saul a vitézeknek Fejedelmévé † tevé, és kedves lőn mind a köznép előtt, mind pedig a Saul szolgái előtt. *rész 20, 3. †rész 17, 25.
6. Lőn pedig, hogy mikor ők megtérnének, mikor *tudniillik* Dávid megtért volna a Filiszteusok megveréséből, kimenének énekszóval az asszonynépek az Izráelnek minden városaiból, és sereggel *mennek vala* Saul * eleibe, dobbal, vígasságtevő szerszámokkal és énekekkel. *2 Móz. 15, 20. 21. Bír. 11, 34.
7. Azok az asszonyok pedig vígadván, egymás után ezt éneklik vala mondván: Megverte Saul * az ő ezerét, és Dávid *is* az ő † tízezerét. *rész 21, 11. †rész 17, 49-52.
8. És felette igen megharaguvék Saul, és nem tetszék néki e beszéd, és monda: Dávidnak tízezeret tulajdonítának, nékem pedig *csak* ezeret tulajdonítának; azért mit *tulajdonítanak* immár egyebet néki, hanem az országot.
9. Saul azért rút szemmel nézi vala Dávidot az naptól fogva, mind * azután is. *rész 19, 1. 11. 20, 30. 33.
10. Lőn pedig másodnapon, hogy az Úrnak gonosz * lelke Sault megkörnyékezné, és az ő házában prófétál vala; Dávid pedig kezével veri † a lantot, a mint naponként *szokott vala cselekedni;* Saulnak pedig kezében dárda *vala.* *rész 19, 9. †rész 16, 16. 23.
11. És ellövé Saul a dárdát, ezt gon-

dolván: A falba szegezem * Dávidot, de elvoná magát előtte két úttal. * rész 20, 33.

12. Megfélemlék azért Saul Dávidtól, mivelhogy az Úr * vele volna, és Saultól eltávozott volna. * vers 11.

13. És Saul elküldé őtet szeme elől, és Főhadnagygyá választá magának: és a nép előtt kimegyen vala, és béjő vala.

14. Továbbá Dávid minden útaiban magát eszesen viseli vala, és az Úr vala * ő vele. * 2 Kir. 18, 7.

15. Mikor pedig látná Saul, hogy igen eszesen viselné magát, megfélemlék tőle.

16. Mert az egész Izráel és Júda szereti vala Dávidot: mert ő kimegyen vala és béjő vala ő előttök.

17. Monda azért Saul Dávidnak: Ímé az én öregbik leányomat Mérábot néked adom feleségűl, csak légy nékem vitéz fiam, és viseljed az Úrnak hadát. Saul pedig *magában* ezt mondja vala: Ne veszszen az én kezem * miatt, hanem legyen a Filiszteusok keze ő ellene. * vers 11.

18. Monda pedig Dávid Saulnak: Micsoda *vagyok* én, és az én életem minémű, és az én nemzetségem az Izráelben, hogy én a Királynak veje lehetnék? * vers 23.

19. Lőn pedig, hogy mikor meg kell vala Dávidnak adni a Király leányát Mérábot, adák azt a Méholát *város*beli Hadrielnek feleségűl.

20. Megszereté pedig Mikál * Saulnak leánya Dávidot, melyet megjelenték Saulnak, és felette igen tetszék e dolog néki. * rész 19, 12.

21. Monda azért Saul: Néki adom őtet, hogy néki veszedelmére legyen, és legyen a Filiszteusoknak kezek ő ellene. Azért monda Saul Dávidnak: E kettő *közűl egyik leányom* által ma nékem vőm lészesz.

22. Parancsolá pedig Saul az ő szolgáinak: Szóljatok titkon Dávidnak, mondván: Ímé a Király jó akarattal vagyon hozzád, és minden szolgái szeretnek téged, azért légy veje a Királynak.

23. És megmondák a Saul szolgái Dávidnak e szókat; felele pedig Dávid: Netalán igen kicsiny * dolog ti nálatok a Királynak vejévé lenni, holott én szegény és elvettetett *vagyok?* * vers 18.

24. Megmondák azért ezt Saulnak az ő szolgái, mondván: Ezt s ezt mondja Dávid.

25. Monda pedig Saul. Ezt mondjátok Dávidnak: Nem kíván a Király *egyéb* jegyruhát, hanem *adj néki száz* Filiszteus szeméremtestének bőrét, hogy a Király ellenségein bosszúját megálljad. Saul pedig azon gondolkodik vala, hogy Dávidot a Filiszteusok * kezébe ejthetné. * vers 17.

26. Megmondák azért az ő szolgái e szókat Dávidnak, és tetszék e dolog Dávidnak, hogy a Királynak veje lenne; és *még a hagyott* nap elő nem jött vala.

27. Felkele Dávid, és elméne ő és az ő vitézei, és megvere a Filiszteusok közűl kétszázat, kiknek szeméremtestek bőrit elhozá Dávid, és épen béadák azokat a Királynak, hogy *immár* a Királynak veje lehetne; és néki adá Saul az ő leányát * Mikált feleségűl. * vers 20. 2 Sám. 3, 14.

28. Látván pedig Saul és eszébe vévén, hogy az Úr Dáviddal *volna,* és *hogy* az ő leánya is Mikál igen szeretné őtet:

29. Sokkal inkább kezde félni Saul Dávidtól, és nagy gyűlölséggel lőn Dávid ellen teljes életében.

30. Kijőnek vala pedig *gyakorta* a Filiszteusoknak Fejedelmei, és valamikor kijőnek vala, Saulnak minden szolgáinál Dávid eszesben forgolódik vala; annakokáért az ő neve felette igen híres vala.

XIX. RÉSZ.

Saul Dávidra fenekedik.

Szóla pedig Saul Jónathánnak az ő fijának, és mind a több szolgáinak, hogy megölnék Dávidot; Jónathán pedig a Saul fija felette igen * szereti vala Dávidot. * rész 18, 1. 3.

2. Megmondá azért Jónathán *ezt* Dávidnak, mondván: Az én atyám Saul halálra kerestet téged; azért kérlek, megoltalmazd magadat reggelig, és légy *valami* titokhelyen, rejtsd el magadat.

3. Én pedig kimegyek, és az én atyám mellé állok a mezőben, a hol te *lészesz,* és én akkor szólok felőled az atyámnak, és meglátom mit *szól,* és tudtodra adom néked.

4. Jónathán pedig jót szóla Saulnak az ő attyának Dávid felől, és monda néki: Ne *igyekezzék* vétkezni a Király az ő szolgája ellen Dávid ellen, mert nem vétett ő néked, hanem az ő szolgálatja felette hasznos volt néked;

5. Mert ő az ő lelkét markában hordozta, és *úgy* verte meg * a Filiszteust, és az Úr nagy jót cselekedék az egész Izráellel; láttad te és örűltél *rajta.* Miért vétkeznél azért az ár-

tatlan vér ellen, megölvén Dávidot ok nélkűl? * rész 17, 49. 51.
6. Meghallá azért Saul Jónathánnak szavát, és megesküvék Saul: Él az Úr, hogy nem * hal meg *Dávid*. * vers 15.
7. Szólítá annakokáért Jónathán Dávidot, és megmondá néki Jónathán mind ezeket a szókat; és vivé Dávidot Saul eleibe, ki ismét olyan lőn előtte, mint * annakelőtte. * rész 18, 5. 20.
8. Had indula pedig ismét azonközben, és kiméne Dávid, és megütközvén a Filiszteusokkal, igen megveré őket, és megfutamodának ő előtte.
9. Lőn pedig *ismét* az Úrnak gonosz lelke * Saulon, és az ő házában veszteg ül vala, kezében tartván dárdáját; Dávid pedig a lantot veri vala *előtte*. * rész 16, 14. 18, 10.
10. És akará Saul Dávidot a dárdával a falhoz szegezni; és * elhajla Saul előtt, és a dárda a falt találá; azért Dávid elfuta, és elszalada azon éjjel. * rész 18, 11.
11. Követeket külde azért Saul a Dávid házára, hogy megőriznék ötet, és reggel megölnék: és megmondá Dávidnak Mikál az ő felesége, mondván: Ha ez éjjel lelkedet meg nem oltalmazod, holnap megölnek.
12. Kibocsátá azért * Mikál Dávidot az ablakon; és ő kimenvén elszalada, és megoltalmazá magát.
* rész 18, 20. 27. Csel. 9, 25.
13. Vőn pedig Mikál *egy fa* képet, és fekteté az ágyra, és kecskeszőrből csinált párnát tőn feje alá, és béfedezé lepedővel.
14. Követeket külde pedig Saul, hogy megfognák Dávidot, és monda *Mikál*: Beteg *Dávid*.
15. Visszaküldé azért ismét Saul a követeket, hogy meglátnák Dávidot, mondván: Ágyában *is* előmbe hozzátok ötet, hadd * öljem meg ötet. * vers 6.
16. És mikor oda mentek volna a követek, ímé a *fa* kép fekszik *vala* az ágyon, és a kecskeszőrből csinált párna *vala* feje alatt.
17. Monda azért Saul Mikálnak: Mi dolog, hogy így megcsaltál engemet, és elbocsátád az én ellenségemet, és elszalada? Felele Mikál Saulnak: *Mert* azt mondá ő nékem: Bocsáss el, mert majd megöllek.
18. Dávid azért elfutván megszabadula, és Sámuelhez méne * Rámába és megbeszéle mindeneket néki, a miket ő vele cselekedett volna Saul; és elmenének, ő és Sámuel, és mulatának Nájóthban. * rész 15, 34. 16, 13.
19. Megmondák pedig Saulnak *ezt ilyen* szókkal: Ímé Dávid Nájóthban *vagyon*, Ráma *tartományá*ban.
20. Követeket külde azért Saul, hogy megfognák Dávidot. Kik *látának* Prófétáknak seregét, kik prófétálnak vala; és hogy Sámuel *is közöttök volna, ki* ő előttök járó vala. És lőn az Istennek lelke * a Saul követein *is*, és azok is prófétálnak vala. * rész 10, 10.
21. Megmondák azért azt Saulnak, és külde *ismét* más követeket és azok is prófétálának. Ismét harmadszor is követeket külde, és azok is prófétálának.
22. Elmenvén azért ő maga is Rámába, juta a nagy kúthoz, mely Széku mezején *vagyon, és ott* megkérdvén, monda: Hol *vagyon* Sámuel és Dávid? És monda *egy ember*: Ám Nájóthban *vagyon*, Ráma *tartományá*ban.
23. És oda méne Ráma *tartományá*ba Nájóthba. És lőn ő rajta is az Istennek lelke, és a menés közben is prófétál vala, mígnem eljuta Ráma *tartományá*ba Nájóth *városba*.
24. Leveté azért ő is *királyi* ruháját, és ő is prófétála Sámuel előtt, és leesvén lőn az egész nap és éjjel, *királyi ruháját és fegyverét* levetvén. Azért *szokták* mondani: Avagy * nem a Próféták között *vagyon-é* Saul is?
* rész 10, 12.

XX. RÉSZ.

Dávidnak szövetsége Jónathánnal.

Elfutván azért Dávid Nájóthból, *mely* Ráma *tartományá*ban *vagyon*, elméne és monda Jónathánnak: * Mit míveltem *én*? Micsoda nagy gonoszságom *vagyon*? és micsoda nagy vétkem *vagyon* a te atyád ellen, hogy az én lelkemet † kergeti?
* rész 18, 3. † vers 31. rész 19, 1. 15. 20.
2. Ki monda néki: Távol legyen *az*, meg nem halsz. Ímé az én atyám nem cselekeszik sem nagy, sem kicsiny dolgot, a mit nékem meg nem jelent: azért hogy titkolná el tőlem az én atyám ezt a dolgot? nem *míveli* azt.
3. És ismét esküvéssel monda Dávid: Bizonynyal tudja azt a te atyád, hogy én nálad * kedves vagyok, és *ezt* fogja mondani: nem *szükség* ezt tudni Jónathánnak, hogy valami módon meg ne szomorodjék. De bizonyára, él az Isten és a te lelked is, hogy csak

egy † lépés közi az én életemnek és a halálnak. *rész 18, 1—4. †rész 19, 11. 12.

4. Felele Jónathán Dávidnak: Mond meg, mit kíván a te lelked, és azt cselekeszem veled.

5. Monda pedig Dávid Jónathánnak: Ímé holnap a hold * első napjának innepe vagyon, melyen szükségesképen a Királylyal le *szoktam* ülni az ételhez, bocsáss el azért engemet és én elrejtezem a mezőben, mind ez harmadnapnak estvéjéig. *4 Móz. 10, 10. Zsolt. 81, 4—6.

6. Ha *pedig* valami módon megemlékezik én rólam a te atyád, ezt mondjad: Nagy kéréssel kéré tőlem Dávid, hogy haza futhatna Bethlehembe az ő * városába; mivelhogy esztendőnként való † áldozatja *volna most* ott az ő nemzetségének. *rész 17, 12. †vers 29.

7. Ha ezt fogja mondani. Jól *vagyon:* békessége *vagyon* a te szolgádnak; ha pedig haragszik, tudjad hogy szinte rakva álnoksággal.

8. Cselekedjél irgalmasságot azért a te szolgáddal; mert az Úr *előtt* kötöttél te * szövetséget én velem szolgáddal, és ha én bennem álnokság vagyon, ölj meg engemet te magad, és miért vinnél engemet a te atyádhoz? *rész 18, 3.

9. Monda pedig Jónathán: Távol legyen az tőled, sőt inkább ha bizonynyal megtudhatom, hogy e * gonoszság az én atyámtól ellened valóban eltökéllettetett, avagy nem mondanám-é meg néked? *vers 1.

10. Monda annakfelette Dávid Jónathánnak: Kicsoda adja nékem tudtomra *a jót,* vagy ha valami kemény *szót* szól néked a te atyád?

11. Felele Jónathán Dávidnak: No menjünk ki a mezőre; és kimenének ketten a mezőre.

12. Akkor monda Jónathán Dávidnak: Az Izráelnek Ura Istene *látja,* hogy ha megérthetem az én atyámtól holnap ilyenkorig, *vagy* holnap után is, hogy jó akarattal *lészen* Dávidhoz, kiküldök akkor hozzád, és megjelentem néked.

13. *És bátor* úgy cselekedjék az Úr Jónathánnal, és úgy adjon *jót* hogyha az én atyámnak az lészen akaratja, hogy veszedelmedre igyekezzék, azt is hírré adom néked, és elbocsátlak téged, és menj el békével, és legyen az Úr veled, a mint az én atyámmal * vele vala. *rész 11, 6. 14, 47. 16, 14.

14. Hogyhogy nem *mívelném inkább azt* míg fejem fenn áll? Avagy nem tennél-é velem viszontag irgalmasságot a *mint* az Úr *kívánja,* hogy én meg nem * ölettetem. *rész 13, 17.

15. És el nem szakasztod a te irgalmasságodat soha örökké az én házam *népétől* * még szinte akkor is, mikor az Úr a földnek színéről kivágja Dávidnak minden ellenségeit. *2 Sám. 21, 7.

16. És mikor az Úr a Dávid ellenségeitől számot veszen. És így szövetséget * szerze Jónathán Dávidnak házával. *rész 18, 3.

17. És ismét újonnan megesküvék Jónathán Dávidnak, mivelhogy igen szereti vala őtet, mert *szinte úgy* szereti vala őtet mint a maga lelkét.

18. Monda pedig néki Jónathán: Holnap vagyon az új hold első napjának innepe: annakokáért emlékezetben lészesz, mert üres lészen a te helyed.

19. Harmadnapig azért légy veszteg, *és akkor* sietseggel jöjj alá oda a helyre, a hol ez némely napi * dolgodban elrejteztél vala, és légy *ott* az útmutató kő mellett. *rész 19, 2. 3.

20. És ímé én a *kő* mellé három nyilat lövök, *mintha* azokkal czélhoz lőnék.

21. És annakutánna *érettek* küldöm a gyermeket, *ezt mondván:* Eredj keresd meg a nyilakat: *és* ha nyilván azt mondom a gyermeknek: Ímhol a nyil hátad megett én felőlem, fogd meg a *gyermeket* és jöjj elő: mert békességes a te *dolgod,* és nem *lészen semmi* nyomorúságod, él az Úr!

22. Ha pedig azt mondom a gyermeknek: Túl előtted *vagyon* a nyil tova messze, menj el: mert az Úr elszabadított tégedet.

23. Ennek a szónak pedig, melyet egymás között szólottunk, ímhol *legyen* az Úr *bizonysága* én közöttem és te közötted mind örökké.

24. Elrejtezék azért Dávid a mezőben, és meglőn az újságnak első napján való innep, melyen leül vala a Király az ételhez, hogy ennék.

25. És *mikor* a Király az ő székibe le *akarna* ülni, mint annakelőtte mindenkor *szokott vala,* a mely széke a fal mellett *vala,* onnét felkele Jónathán, és Abner üle a Király mellé; a Dávid helye pedig üres vala.

26. Nem szóla mindazáltal semmit Saul azon a napon: mert azt gondolja vala, netalán valami dolga esett, ha szinte tiszta volna *is, vagy* talán nem tiszta.

27. Lőn pedig az innepnek második napján, másodszor is üres lőn a Dávid helye, és monda Saul Jónathánnak az ő fijának: Miért nem jött ki enni sem tegnap, sem ma az Isai fija?

28. Felele Jónathán Saulnak: Felette igen kéredzék tőlem Dávid, *hogy hadd menne el* Bethlehembe.

29. Mondván: Kérlek bocsáss el engemet; mert a mi nemzetünknek * lakodalma *vagyon most* a városban, és nékem parancsolt a bátyám; azért ha kedvet találtam előtted, kérlek, hadd tekintsek haza, hadd látogassam meg az én atyámfiait; ez az oka hogy nem jöhetett a Király asztalához. * vers 6.

30. És felette igen felgerjede haragja Saulnak Jónathán ellen, és monda néki: *Te* kemény *és* engedetlen *anyának* gyermeke, vaj ki jól tudom, hogy te Isainak fiját *barátodnak* választottad, *mely* gyalázatodra *lészen,* és a te anyádnak is mezítelensége szégyenére.

31. Mert valamíg az Isai fija él e föld*nek színén,* nem lehetsz te állandó, sem pedig a te * országod. Azért küldj *érette* mindjárt és hozzák ide ötet én hozzám, mert halálnak fija. * rész 23, 16. 17.

32. Felele pedig Jónathán Saulnak az ő attyának és monda néki: Miért kell meghalnia, *és* mit vétett?

33. És ragadá Saul az ő dárdáját, hogy ötet általütné. Akkor eszébe vevé Jónathán, hogy elvégezte volna az ő attya *bizonynyal,* hogy megölné Dávidot.

34. Felkele azért Jónathán az asztaltól nagy haraggal, és nem evék *semmit* másodnapján a lakodalomnak; mert igen bánkódik vala Dávidért, *és* hogy ötet szidalommal illette volna az ő attya.

35. Kiméne annakokáért Jónathán reggel a mezőre a hagyott * idő szerint, *a mint* Dáviddal *végeztek vala,* és ő vele egy kis gyermek *is.* * vers 19.

36. És monda a gyermeknek: *Eredj,* fuss el, keresd meg a nyilakat, melyeket én ellövök. A gyermek elfuta és ő túl lövé a nyilat a czélon.

37. Mikor pedig a gyermek a helyre jutott volna, a hol vala a nyíl, melyet Jónathán ellőtt vala, kiálta Jónathán a gyermek után, és monda: Nem *látod-é,* hogy azon is * túl vagyon a nyíl a hol te vagy? * vers 22.

38. Ismét kiálta Jónathán a gyermek után: Siess, gyorsan cselekedjél, meg se állj. Felszedvén azért a Jónathán gyermeke a nyilakat, méne az ő urához.

39. A gyermek pedig semmit *e dologban* nem tud vala, csak Jónathán és Dávid tudja vala e dolgot.

40. Adá azért Jónathán fegyverét az ő gyermekének, és monda néki: Eredj el, vidd bé a városba.

41. *Mikor pedig* elment *volna* a gyermek, felkele Dávid a *kőnek* dél felől *való oldala* mellől, és a földre borúlván arczczal, háromszor meghajtá magát, és egymást megcsókolván mindketten sírának, de Dávid * leginkább síra. * 2 Sám. 1, 26.

42. Monda azért Jónathán Dávidnak: Menj el békességgel, *és* a * mire ketten megesküdtünk egymás között az Úrnak nevére, legyen állandó. Az Úr legyen én közöttem és te közötted, az én maradékim között és a te maradékid között, mind örökké. * rész 20, 14—17. 23, 17. 18.

43. Felkele azért és elméne; Jónathán pedig *vissza*méne a városba.

XXI. RÉSZ.

Dávid a szent kenyereket megeszi: Ákisnál bolondnak tetteti magát.

Juta pedig Dávid Nób *városá*ba, Akhimélek * Paphoz, és nagy félelemmel eleibe *méne* Dávidnak Akhimélek, és monda néki: Mi dolog, hogy csak egyedűl jössz, és nincsen senki veled? * rész 22, 9. 11.

2. Felele Dávid Akhimélek Papnak: A Király bízott valamit reám, és *azt* hagyta nékem: Senki meg ne tudja e dolgot, a miért én küldelek, és a mit parancsoltam néked; szolgáimat pedig elküldöttem ilyen s ilyen helyre.

3. Azért most, mi vagyon birtokodban? adj vagy öt kenyeret nékem, vagy *egyebet* a mi vagyon.

4. Felele a Pap Dávidnak, és monda: Nincsen közönséges kenyér az én birtokomban; hanem szentelt kenyér ím vagyon, ha a te szolgáid tisztán tartották magokat, főképen asszonyembertől.

5. Felele Dávid a Papnak és monda néki: Bizonyára az asszony meg volt tiltva mi tőlünk, mind tegnap, mind az előtt, mikor kiindultam; szolgáim is *minden* edényeiket megszentelték, noha *a mi* az *útra néz,* közönséges: azért sokkal inkább e mai napon *a kenyér is* megszenteltetik *a tiszta* edényben.

6. Ada azért néki a Pap a megszenteltetett * *kenyérben;* mert nem vala ott *egyéb* kenyér, hanem csak az *Isten* előtt való kenyerek, melyeket az Úrnak orczája előtt vettek vala fel, hogy melegen tennének helyekbe *más* kenyere-

ket azon napon, melyen az elébbieket elvették vala. *3 Móz. 24, 5–9. Máté 12, 3.

7. Vala pedig ott azon napon egy a Saul szolgái közűl, ki ott mulat vala az Úr előtt, kinek neve Doég, * Edom *nemzetségéből* való, ki a Saul pásztorinak Fejedelmek vala. *rész 22, 9.

8. És monda *ismét* Dávid Akhiméleknek: Nincsen-é valami dárda, vagy *valami egyéb* fegyver kezednél? mert sem szablyámat, sem *egyéb* fegyveremet nem vehettem kezembe, mivelhogy a Király parancsolatja siettete.

9. Monda pedig a Pap: A Filiszteus Góliátnak * kardja, kit *te* megvertél az Ela völgyében, ímhol vagyon posztóban takarva, az Efód megett, ha azt el *akarod* vinni, vidd el: mert annál egyéb itt nincsen; akkor monda Dávid: Nincsen *sehol* ahoz hasonló, add ide azt nékem. *rész 17, 51. 54.

10. Felkele azért Dávid és elfuta az napságtól fogva Saul elől, és méne Ákishoz * Gáthnak Királyához. *rész 27, 12. 28, 1. Zsolt. 56, 1.

11. És mondának az Ákis szolgái őnéki: Avagy nem ez-é Dávid, ennek a földnek Királya? Avagy nem ennek éneklik vala-é nagy sereggel, mondván: Megverte * Saul az ő ezerét, Dávid is az ő tízezerét? *rész 18, 7

12. És eszébe vevé Dávid ezeket a szókat, és felette igen megrémüle Ákistól, Gáthnak Királyától.

13. És megváltoztatá szavát ő előttök, és bolondnak tetteti vala magát az ő kezekben: és irkál vala a kapuknak ajtain, és a nyálát *mind* a szakálán bocsátja vala alá.

14. Monda azért Ákis az ő szolgáinak: Ímé láttátok, hogy ez ember megbolondult, s mire bocsátottátok bé hozzám őtet? Szűkölködöm-é én bolond nélkűl; hogy ezt béhoztátok, hogy itt előttem bolondoskodjék? ennek *kellett* volna-é béjönni az én házamba?

XXII. RÉSZ.

Saul megöleti a Papokat.

Elmenvén azért onnét Dávid, *és* szalada az Adullám * barlangjába; mely dolgot mikor meghallották volna az ő báttyai és az ő attyának minden háznépe, oda menének hozzá. *Zsolt. 57, 1.

2. És hozzá gyülének mindenek, a kik *valami* nyomorúságban *valának*, és valaki adósságban vala, és valaki keseredett szívvel vala, és lőn azoknak Fejedelmek, és lőnek vele úgymint négyszáz * emberek. *rész 23, 13.

3 Elméne pedig onnét Dávid a Moáb*itáknak városába* Miczpába; és monda a Moábiták Királyának: Kérlek, hadd jöjjenek ki *földökből* az én atyám és az én anyám, *és hadd lakjanak* veletek, míg megértem, mit cselekedjék velem az Isten.

4. Vivé azért őket a Moáb*iták* Királya eleibe, és lakának ő vele mind addig az ideig, míg Dávid ott a várban lőn.

5. Monda pedig Gád Próféta Dávidnak: Ne maradj *ennekutánna* ebben a várban; *hanem* menj el, és térj a Júda földére. Elméne azért Dávid, és méne Héreth * *nevű* erdőbe. *Zsolt. 63, 1.

6. Meghallá pedig Saul, hogy Dávid kimutatta volna magát, * és *mind a több* emberek, kik vele valának; Saul pedig mulat vala a fa alatt a Ráma dombján, kezében tartván dárdáját, és az ő szolgái mind előtte állanak vala. *vers 1. 2.

7 Monda azért Saul az ő szolgáinak, kik előtte állanak vala: Halljátok meg most Benjáminnak nemzetségei: Avagy az Isai fija mindeniteknek mezőt fog-é adni és szőlőket, *és* titeket *fejenként* Ezredesekké vagy Századosokká fog-é tenni?

8 Hogy ti mindnyájan pártot ütöttetek ellenem, és nincsen *senki* ki nékem *valamit* hírré adjon? holott frigyet vetett az én * fiam az Isai fijával; és nincsen ki szánna engemet közűletek, és a ki nékem megsugallaná, hogy az én fiam szolgámat támasztotta † reám, *utánnam való* leselkedésre, †† a mint ím e mai napon *megtetszik*. *rész 18, 3. 4. 20, 42. †rész 18, 5. ††rész 24, 7. 13. 26, 9. 10.

9. Felele pedig az Edom *nemzetségéből* való * Doég, ki a Saul több szolgái között ott áll vala, és monda: Láttam *én,* hogy az Isai fija Nób *városában* az Akhitób fijához, Akhimélek Paphoz jött vala. *rész 21, 7.

10. Ki az Úrtól tanácsot kérde ő felőle, és útra való eleséget is * ada néki, a Filiszteus Góliát fegyverét is néki adá. *rész 21, 6. 9.

11. Elküldé azért a Király, hogy *oda* hívnák Akhimélek Papot, Akhitóbnak fiját, és az ő attyának egész háznépét, *tudniillik* a Papokat, valakik Nób *városában valának;* kik eljövének mindnyájan a Királyhoz.

12. Akkor monda Saul: Halld meg

most te Akhitóbnak fija! És monda: Ímhol vagyok én uram!
13. És monda néki Saul: Miért ütöttetek pártot ellenem te és az Isai fija, holott kenyeret adtál néki és fegyvert, és az Istentől *is* tanácsot kérdettél felőle, hogy ellenem támadna leselkedés által, a mint immár most *bételjesedett.*
14. Felele Akhimélek a Királynak, és monda: Valyon s kicsoda *volna* olyan hív mint Dávid, mind a több szolgáid között is, ki a * Királynak veje, és ki a te akaratod szerint jár, és a te házadban nevezetes † *ember?*
*rész 18, 27. † rész 18, 5. 30.
15. Valyon s csak akkor kezdettem-é *először* tanácsot kérdeni ő felőle az Istentől? Távol legyen tőlem *a pártütés:* Ne tulajdonítson semmit a félét a Király az ő szolgájának, *se pedig* az én atyám egész ház*népé*nek: mert nem tud ebben semmit a te szolgád, sem nagy, sem kicsiny dolgot.
16. És monda a Király: Általán fogva meg kell halnod Akhimélek, mind néked, mind a te atyád egész ház*népé*nek.
17. Monda azért a Király az ő szolgáinak, kik előtte állanak vala: Vegyétek körűl *őket,* és öljétek meg az Úr Papjait; mert az ő kezek is Dávid mellett *vagyon;* mert mikor eszekbe vették, hogy * futva szalad, nem adták nékem tudtomra. De nem akarák a Király szolgái kezeket felemelni az Úr Papjai ellen, hogy ő reájok rohannának.
*rész 21, 1. 2.
18. Akkor monda a Király Doégnek: Térj nékik te, és öld meg a Papokat. Nékik térvén azért az Idumeus Doég, a Papokra rohana, és azon a napon nyolczvanöt embereket * öle meg, kik gyolcsból csinált Efódot viselnek vala.
*rész 2, 30. 31.
19. Nób * *várost* is pedig, a Papok városát fegyvernek élivel vágatá le, mind férjfiat, mind asszonyt, gyermekeket, csecsszopókat, ökröket, szamarakat, minden barmokat fegyvernek élivel *vágatá le.*
*rész 21, 1.
20. Elszalada pedig az Akhitób fijának Akhiméleknek egy fija, kinek neve *vala* * Abjáthár, és Dávid után futa.
*rész 23, 6.
21. És megmondá Abjáthár Dávidnak, hogy megölette Saul az Úr Papjait.
22. És monda Dávid Abjáthárnak: Tudám én azt az nap, mert ott *vala* amaz Idumeus Doég, hogy kétség nélkűl bémondaná Saulnak; én * adtam okot a te atyád egész ház*népé*nek halálára.
*rész 21, 2. 3.
23. Maradj itt nálam, ne félj: mert a ki az én életemet * *halálra* keresi, *azon* keresi a te életedet *is*: azért te bátorságosan lehetsz mellettem.
*rész 19, 1.

XXIII. RÉSZ.

Dávid Saultól kergettetik, alig szabadúl meg.

Megmondák pedig Dávidnak ilyen szóval: Ímé a Filiszteusok * Kéhilát vívják, és a csűröket dúlják.
*Jós. 15, 44.
2. És megkérdé * Dávid az Urat, mondván: Elmenjek-é, hogy megverjem ezeket a Filiszteusokat? Felele pedig az Úr Dávidnak: Menj el, és megvered a Filiszteusokat, s megszabadítod Kéhilát.
*vers 6. 9.
3. És mondának a Dávid emberei néki: Ímé mi itt a Júd*ának földében* is félünk, tehát mennyivel inkább ha Kéhilába megyünk a Filiszteusok táborára.
4. Azokáért ismét megkérdé Dávid az Urat, kinek felele az Úr és monda: Kelj fel, menj alá Kéhilába; mert én a Filiszteusokat kezedbe adom néked.
5. Elméne azért Dávid, és az ő emberei Kéhilába, és megharczola a Filiszteusokkal, és elvivé az ő barmokat, és őket felette igen megveré, és megszabadítá Dávid a Kéhilában lakozókat.
6. Lőn pedig, hogy mikor Abjáthár, Akhimélek fija Dávidhoz * futott volna Kéhilába, az *ő* Efód*ját* elvitte vala kezében.
*rész 22, 18. 20.
7. Megmondák akkor Saulnak, hogy Dávid Kéhilába ment volna; és monda Saul: Kezembe adta *immár* őtet az Isten; mert kulcsos és záros városba ment bé, és ott szorult.
8. Felgyüjté azért Saul a hadba minden népét, hogy reá menne Kéhilára, és reá szállana Dávidra és az ő embereire.
9. Eszébe vevé pedig Dávid, hogy alattomban Saul ő ellene gonoszt * gondolna, és monda Abjáthár Papnak: Vedd fel az † Efódot.
*vers 7. 15. † vers 6.
10. És monda Dávid: Izráelnek Ura Istene, bizonynyal meghallotta a te szolgád, hogy Saul ide akar jőni Kéhilára, hogy a várost elveszesse én érettem.
11. Valyon kezébe fognak-é engemet adni a Kéhilabeliek? *és* eljő-é ide Saul, a mint hallotta a te szolgád? Izráelnek Ura Istene, mond meg, kérlek, a te szolgádnak. Felele az Úr: Eljő *Saul.*
12. Monda ismét Dávid: Valyon ke-

zébe adnak-é engemet * a Kéhilabeliek, és az én velem való embereket Saulnak? Felele az Úr: Kezébe adnak.
*vers 1. 5.
13. Felkele azért Dávid és az ő vitézei úgymint hatszázan, és kimenének Kéhilából, és mennek vala a hova mehetnek vala. Megmondák pedig Saulnak, hogy kiszaladott volna Dávid Kéhilából: és elhagyá a kimenésre *való szándékot.*
14. Lakik vala pedig Dávid a pusztában *való* erős helyeken, és vala *főbb* lakása a Zif * pusztájában *való* hegyén: és minden nap keresi vala Saul, de az Isten nem adá őtet kezébe. *Jós. 15, 20. 24.
15. Megértvén azért Dávid, hogy kijött volna Saul, hogy az ő lelkét keresné; akkor megvonå magát Dávid a Zif pusztájában az erdőben.
16. Felkele pedig Jónathán Saulnak fija, és méne Dávidhoz az erdőbe, és megerősíté az ő kezét az Istenben.
17. És monda néki: Ne félj, mert nem találhat meg téged Saulnak az én atyámnak népe; hanem te uralkodni fogsz * az Izráelen, és én te utánnad második lészek, és Saul is az én atyám tudja † *hogy* úgy *lészen.*
*rész 20, 14—17. † rész 20, 31. 24, 21.
18. És szövetséget * szerzének ketten az Úr előtt: és megmarada Dávid az erdőben, Jónathán pedig elméne házához.
*rész 18, 3. 20, 17.
19. Felmenének pedig *akkor* a Zifeusok Saulhoz Gibeába, mondván: Nemde Dávid nem mi nálunk * lappang-é az erős helyeken az erdőben, a Hakila halmán, mely a puszta mellett jobbkéz felől vagyon? *vers 14. Zsolt. 54, 2.
20. Most azért Király, a te szíved teljes kívánsága szerint jöjj alá, és mi *gond*unk *az, hogy* a Királynak őtet kezébe adjuk.
21. És monda Saul: Áldottai vagytok ti az Úrnak, hogy engemet szántok;
22. Menjetek el kérlek és mégis készüljetek jobban hozzá: tudjátok meg és lássátok meg a helyet, a hol maradása vagyon, *és* kicsoda látta ott őtet; mert megmondották nékem, hogy * igen ravasz. *1 Sám. 17, 8. 9.
23. Annakokáért menjetek végére és tudjátok meg minden barlangját, a melyben lappang*ani szokott,* és jőjjetek vissza én hozzám bizonyos *válasz*szal, és elmegyek veletek, és ha e föld*nek színén* lészen, kikeresem a Júdának minden ezereivel.
24. Felkelvén annakokáért elmenének Zifbe Saul előtt, Dávid pedig és az * ő emberei *valának* a Máon † pusztájában a síkon, a pusztának jobbfelől való részében. *vers 13. † rész 25, 14. 16. Jós. 15, 20. 55.
25. Saul pedig és az ő szolgái elmenének keresni, mely dolgot megizenének Dávidnak, és leszálla a kősziklåról, és megszálla a Máon pusztájában. Meghallván ezt Saul, megüzé Dávidot a Máon pusztájában.
26. Megyen vala pedig Saul a hegynek egyik oldalán, Dávid is az ő népével a hegynek másik oldalán; és igen siet vala Dávid, hogy elszaladhatna Saul előtt, Saul pedig és az ő népe körűlfogták vala Dávidot és az ő embereit, hogy őket megfognák.
27. Követ juta pedig Saulhoz *azonközbe,* és monda: Siess, jere *vissza:* mert a Filiszteusok reá ütöttek földedre.
28. Megtérvén azért Saul Dávidnak kergetéséből, a Filiszteusok eleibe méne. Azért nevezék azt a helyet, Sélah-hammákhlekótnak.

XXIV. RÉSZ.

Dávid a barlangban kegyes magaviselésével igaz ügyét megvallatja Saullal.

Elméne pedig Dávid is onnét, és lakék az Engédi *pusztájának* erősségeiben.
2. Lőn pedig hogy mikor megtért volna Saul a Filiszteusoktól, izenének néki ilyen szóval: Ímé Dávid az Engédi pusztájában *vagyon.*
3. Maga *mellé* vőn azért Saul az egész Izráel *népe* közűl válogatott háromezer embert, és elméne hogy megkeresné Dávidot és az ő embereit a kősziklák tetején, *hol csak* a vadkecskék *lakhatnak vala.*
4. És juta az aklokhoz, *melyek ott* az útfélen *valának,* holott *egy* barlang *vala,* hová béméne Saul, hogy az ő lábait * béfedezné: Dávid pedig és az ő emberei azon barlangnak rejtekében ülnek vala. *Bír. 3, 24.
5. És mondának Dávidnak az ő vitézei: Ímé ez a nap, melyről azt mondotta volt az Úr néked: Ímé * kezedbe adom néked a te ellenségedet, és cselekedjél *úgy* vele a mint akarod. Felkele azért Dávid, és orozva elmetszé a Saul felsőruhájának szárnyát. *rész 26, 8.
6. Lőn pedig mindjárt, hogy megesék * Dávidnak szíve rajta, hogy elmetszette volna a Saul *felsőruhájának* szárnyát. *rész 26, 9.
7. És monda az ő vitézeinek: Oltalmazzon engemet attól az Úr, hogy én

azt * míveljem az én urammal, az Úrnak megkenetett *Királyával,* hogy én az én kezemet ő reá bocsássam: mert az Úrnak felkenetette ő. *rész 26, 9. 10.
8. És megfeddé * *kemény* szóval Dávid az ő embereit, és nem hagyá őket feltámadni Saulra; Saul pedig felkele a barlangból, és elméne *dolgára* az úton. *rész 26, 10.
9. Felkele Dávid is azután, és kiméne a barlangból, és kiálta Saul után, mondván: Uram Király! Hátra tekinte pedig Saul, és *akkor* Dávid a föld felé meghajtá magát, és tisztességet tőn *néki.*
10. És monda Dávid Saulnak: Miért fogadod meg szavokat az olyan embereknek, *kik azt* mondják: Ímé Dávid néked gonoszodra igyekezik?
11. Ímé e mai nap látják a te szemeid, hogy az Úr téged kezembe adott vala ma a barlangban, és mondják vala * *némelyek,* hogy megölnélek téged; de én kedvezék néked, és azt mondám: Nem emelem fel kezemet az én uram ellen, mert az Úrnak kenetett *Királya* ő. *vers 5. rész 26, 8.
12. Azért *édes* atyám, lásd meg, és ímhol lássad a te felsőruhádnak is szárnyát az én kezemben: mert mikor elmetszém a te felsőruhádnak szárnyát, nem ölélek meg tégedet. *Azért* értsd meg, és lássad, hogy nincsen az én kezemben gonoszság, és *semmi* hamisság, és nem vétettem ellened; te pedig vadászod az én lelkemet, hogy azt elveszessed.
13. Az Úr tegyen ítéletet én közöttem és te közötted, és álljon az Úr bosszút én érettem rajtad; de az én * kezem nem lészen te ellened. *rész 26, 9. 10.
14. A mint ama régi közbeszéd mondja: Az istentelenektől származik hamisság; de az én kezem nem lészen te ellened.
15. *Valyon s* kicsoda ellen jött ki az Izráelnek Királya? Kit kergetsz? Egy holt * ebet, *vagy* egy bolhát? *rész 26, 20.
16. Legyen azért az Úr ítélőbíró, és tegyen ítéletet én közöttem és te közötted, és lássa meg; ő forgassa az én dolgomat, és szabadítson meg engemet a te kezedből.
17. Lőn pedig, hogy mikor elvégezte volna Dávid Saulhoz való szavát, monda Saul: Te szód-é ez * *szerelmes* fiam Dávid? És felkiáltván Saul síra. *rész 26, 17. 21.
18. És monda Dávidnak: Igazabb vagy én nálamnál: mert te jól * cselekedtél velem; én pedig † gonoszt fizettem néked. *rész 26, 21. †rész 19, 1.
19. Te bizonyára megmutattad e mai napon, *minémű* jót cselekedtél légyen én velem; mert *holott* az Úr te kezedbe adott * vala engemet, nem ölél meg engemet. *vers 4. 5.
20. *Valyon s* mikor valaki ellenségére talál, elbocsátja-é azt békével az ő útján? Annakokáért az Úr adjon néked jót azért, a mit velem cselekedtél.
21. Most pedig, mivelhogy tudom hogy kétség nélkül te fogsz * uralkodni, és az Izráelnek országa a te kezedben állhatatos lészen: *rész 13, 14. rész 16, 1. 20, 31. 23, 17.
22. Esküdjél meg nékem most az Úrra, hogy én utánnam ki nem vágod az én maradékomat, és az én nevemet ki nem törlöd az én atyám házából.
23. Megesküvék azért Dávid Saulnak, és elméne Saul az ő * házához; Dávid pedig és az ő népe felmenének az † ő erősségekbe. *rész 23, 19. †vers 1. rész 23, 14.

XXV. RÉSZ.

Dávidnak Nábállal való dolga.

Meghala pedig * Sámuel, és egybegyüle az egész Izráel, és siraták őtet, és eltemeték az ő házájában Rámában. Felkele pedig Dávid, és méne a Párán pusztájába. *rész 10, 1. 16, 1. 28, 3.
2. És *lakik vala egy* ember * Máonban, kinek jószága Kármelben *vala,* és ez igen nagy ember *vala,* kinek háromezer juha *vala,* és ezer kecskéje; és lőn hogy akkor nyírné juhait Kármelben. *rész 23, 24.
3. Az embernek pedig neve Nábál *vala,* a feleségének neve Abigáil, és az asszony igen eszes *vala* és szép termetű: a férje pedig igen darabos és gonosz erkölcsű *vala* a * Káleb *nemzetségé*ből való. *4 Móz. 14, 24.
4. Meghallá pedig Dávid a pusztában, hogy Nábál az ő juhait nyírné;
5. Elkülde azért *hozzá* Dávid tíz ifjakat, és monda az ifjaknak Dávid: Menjetek fel Kármelbe, és menjetek Nábálhoz, és az én szómmal köszöntsétek őtet békességesen.
6. És ezt mondjátok: *Most* ha egésségben vagy, *légy ennekutánna is* egésségben; és *mind* * házadnépe egésségben, és mindened valamid vagyon, *legyen* békességben. *Bír. 19, 20. Ján. 20, 19.
7. Most pedig hallottam, hogy juhaidat nyíreted. A te pásztorid * velünk voltak; *és* nem tettünk semmi bosszút rajtok, és nem volt semmi szükségek

mind az idő alatt is, míg Kármelben
voltak. * vers 15. 16. rész 23, 24.
8. Kérd meg *bátor* szolgáidat és megmondhatják néked: Nyerjenek kedvet azért nálad a te szolgáid; mert jókor találtunk jőni; adj kérlek a te kezednek keresményéből a te szolgáidnak, és a te fiadnak Dávidnak.
9. Elmenének azért a Dávid szolgái és szólának Nábálnak mind e beszédek szerint Dávid nevével; és elvégezék *a szót.*
10. Felele pedig Nábál a Dávid szolgáinak, és monda: Kicsoda Dávid, vagy kicsoda Isainak fija? Sok szolgák vagynak most, kik felveszik magokat *igen gyorsan*, és elszoknek az ő uroktól.
11. És felvegyem-é *én* az én kenyeremet és az én vizemet, és a megvágatott húst, melyet vágattam az én nyírőimnek, hogy oly embereknek adjam, kiket nem tudom * hová valók? * vers 3.
12. Elfordulának azért Dávid szolgái az ő útokra, és visszamenének, és mikor eljutottak volna, megbeszélék néki, mind ez igék szerint.
13. És monda Dávid az ő vitézeinek: Kösse fel minden fegyverét; és felköté minden az ő fegyverét, és Dávid is felköté fegyverét; és felméne Dávid után úgymint négyszáz ember; kétszáza * pedig marada a holvalónál. * rész 23, 13.
14. Abigáilnak pedig a Nábál feleségének megvivé egy a szolgák közűl, mondván: Ímé Dávid követeket küldött vala a pusztából, hogy köszöntenék a mi urunkat, ki * bosszús beszéddel illeté őket. * vers 10.
15. Noha igen jámbor emberek *voltak* mi hozzánk, és *semmi* bosszúval nem illettek, és nem volt semmi szükségünk mind az idő alatt is, míg ő velek * jártunk, mikor a mezőn voltunk; * rész 23, 24.
16. *Mert mintegy* kőfalunk voltak nékünk mind éjjel és nappal, mind az ideig, míg velek együtt őriztük a barmot.
17. Most azért értsd meg és lásd meg, mit kelljen cselekedned; mert jelen vagyon a veszedelem a mi urunk ellen, és az ő egész háza ellen: ő * pedig *oly* gonosz ember, hogy néki *senki* nem szólhat. * vers 3. 25.
18. Sietséggel azért Abigáil szerze kétszáz kenyeret, és két tömlő bort, és öt kész juhot, és öt véka darát, és száz kötés asszúszőlőt, és kétszáz *font* száraz figét, és *azokat* szamarakra szerzé;
19. És monda szolgáinak: Menjetek el előttem, *és* ímé én utánnatok megyek. De az ő férjének Nábálnak meg nem jelenté.
20. Lőn pedig, hogy mikor *Abigáil* a szamáron ülvén az úton alámenne, ímé Dávid és az ő szolgái *szinte* eleibe jőnek vala, és ő *is* eleikbe méne.
21. Dávid pedig *azt* mondotta vala: Bizonyára hijában * oltalmaztam *én* mind azt, a mije ennek a pusztában *volt*, hogy soha semmi hijja nem lett mind annak valamije *vagyon;* és *mindazáltal* a jóért gonoszt † fizetett nékem. * vers 16. † vers 14.
22. *Bátor* úgy büntesse meg Isten a Dávid ellenségeit, és *nékem is* úgy adjon *előmenetelt*, hogy reggelig semmit meg nem hagyok valamije vagyon, *még* a falra * hugyozóját is. * 1 Kir. 14, 10.
23. Mikor meglátta volna pedig Abigáil Dávidot, sietvén leszálla a szamárról, és arczczal * leborúla Dávid előtt, és a föld felé meghajtá magát. * Ruth 2, 10.
24. És az ő lábaihoz borúlván, monda: Én bennem *vagyon* uram a gonoszság, *és* én *vétkeztem:* Mindazáltal, kérlek *uram*, hadd szóljon a te szolgálóleányod te előtted; és halld meg a te szolgálóleányodnak szavát.
25. Kérlek, hogy az én uramnak szíve fel ne háborodjék az istentelen * ember ellen Nábál ellen: mert az ő neve szerint ugyan szinte bolond ő, *és* vele *termett* a bolondság; *én* pedig te szolgálóleányod, nem láttam az én uramnak szolgáit, kiket *oda* küldöttél volt. * vers 3. 17.
26. Most pedig, *szerelmes* uram, él az Úr, és él a te lelked, hogy az Úr tartóztatott meg téged, hogy a vérontásra reá ne mennél, és te magad kezével ne vennél igazat; és most a te ellenségeid legyenek olyanok mint Nábál, és valakik az én uramnak gonoszára igyekeznek.
27. Azért most e kicsiny * ajándékot, melyet a te szolgálóleányod hozott az én uramnak, adják a vitézeknek, kik az én uram körűl forgódnak. * vers 18.
28. Engedd meg, kérlek, a te szolgálóleányodnak vétkét: Mert kétség nélkűl az én uramnak az Úr maradandó házat épít; mert az Úrnak * hadát viselte az én uram, és te benned gonoszság † nem találtatott a te életedben. * rész 23, 1. 3. † rész 24, 18. 19.
29. És *ha szinte* valaki *te* ellened támad is, hogy üldözzön, és a te lelkedet kergesse; de az életnek * csomójába lészen bekötteteve az én uramnak lelke, a te Uradnál Istenednél; de a te ellensé-

geidnek lelkeket parittyából hajítja el, a parittyának fenekéből. *rész 23, 17.
30. Mikor pedig az Úr megteljesíti az én uramon a jót * az ő beszéde szerint, melyet szólott te felőled, és megparancsolja néked, hogy az Izráelen Fejedelem *légy.* *rész 16, 1. 13. 2 Sám. 5, 1. 3.
31. Akkor néked én uramnak ne legyen ez bántásodra, és szívednek fájdalmára, hogyha ok nélkűl vért ontanál, és ha bosszúállása oltalmazná életét az én uram: És mikor jól tészen az Úr az én urammal, emlékezzél meg a te szolgálóleányodról.
32. És monda Dávid Abigáilnak: Áldott az Izráelnek Ura Istene, a ki e mai napon téged elömbe * küldött. *vers 17. 18.
33. Becsületes a te beszéded, és áldott vagy te magad is, hogy * megtiltottál *engemet* e mai napon, hogy a vérontásra ne mennék, és kezemmel ne állanám bosszúmat. *vers 34.
34. És bizonyára él az Izráelnek Ura Istene, ki * megtartóztatott engemet, hogy veled gonoszúl ne cselekedném: Hogyha nem siettél volna, és elömbe nem jöttél volna, reggelig semmije Nábálnak meg nem † maradott volna, *még csak* a falra hugyozója is. *vers 43. † vers 22.
35. Elfogá azért Dávid az ő kezéből a mit hozott vala * néki; és monda néki: Menj el békével a te házadhoz: Ímé látod, meghallottam szódat, és megbecsültem személyedet. *vers 18.
36. *Haza* juta azért Abigáil Nábálhoz, és ímé néki nagy lakodalma *vala* házában, mint egy királyi lakodalom; és Nábálnak szíve igen víg *vala,* és ő igen részeg vala; azért *Abigáil* nem jelente meg *akkor* néki semmit, sem nagyot, sem kicsinyt, reggelig.
37. Más napra kelvén azért, mikor megemésztette volna Nábál a bort, megmondá néki ezeket a * szókat az ő felesége: és elhala az ő szíve ő benne, és ő lőn *mint egy* kőbálvány. *vers 34.
38. És ennekutánna úgymint tizednappal, megveré az Úr Nábált, és meghala.
39. Meghallván pedig Dávid, hogy meghólt volna Nábál, monda: Áldott *legyen* az Úr, a ki megítélte * igaz ítélettel az én gyalázatomat a Nábál kezéből, és az ő szolgáját megtartóztatta a gonosz *cselekedet*től; és a Nábál gonoszságát fejére fordította az Úr. Elküldé annakfelette Dávid, és szólata Abigáilnak, hogy őtet elvenné magának feleségűl. *vers 29. 38.
40. Elmenének azért a Dávid szolgái Abigáilhoz Kármelbe, és szólának vele, mondván: Dávid küldött minket te hozzád, hogy téged feleségűl vegyen magának.
41. Ki felkelvén, meghajtá magát arczczal a földre, és monda: Ímhol a te szolgálóleányod, ki szolgáló lészek az én uram szolgáinak lábaik mosására.
42. Sietvén azért Abigáil felkele, és felüle a szamárra, és öt leányai, kik ő utánna járnak vala; és elméne a Dávid követei után és lőn néki felesége.
43. De Ahinoát is elvevé Dávid Jezréelből, és lőn néki mindkettő felesége.
44. Saul pedig adá az ő leányát Mikált, * a Dávid feleségét, Páltinak, Láis fijának, ki Gallim *városából* való *vala.* *rész 19, 12. 2 Sám. 3, 15

XXVI. RÉSZ.

Saul a Dávid ártatlan ügyéről másodszor győződik meg lelkében.

Menének ismét * a Zifeusok Saulhoz Gibeába, és mondának: Nemde Dávid nem a Hakila halmon lappang-é ismét, *mely* a pusztának ellenében *vagyon?* *rész 23, 19.
2. Felkele annakokáért Saul, és méne a Zif pusztájába; és ő vele *vala úgymint* háromezer válogatott ember az Izráel közűl, hogy * megkeresné Dávidot a Zif pusztájában. *rész 24, 18—23.
3. Tábort jára pedig Saul a Hakila halmán, mely vagyon a *pusztának* ellenében az útfélen. Dávid pedig lakik vala a pusztában, és meglátá, hogy Saul ő utánna jött volna a pusztába.
4. És kémeket külde Dávid, és megtudá bizonynyal, hogy Saul elérkezett volna.
5. Felkele azért Dávid, és méne az helyre, a hol Saul táborát jártatá vala, és megnézé Dávid a helyet, a hol Saul aludnék, és * Abner a Nér fija, az ő seregének Főhadnagya. Saul pedig aluszik vala a szekerek között; a nép pedig körűlötte vala mind táborban. *2 Sám. 3, 9. 10. 21.
6. És szóla Dávid, és monda a Hitteus *nemzetségé*ből való Akhiméleknek, és Abisainak a Séruja fijának, Joáb attyafiának, *ilyen* szóval: Kicsoda jő el velem a táborba Saulhoz? Felele Abisai. Elmegyek én veled.
7. Elméne azért Dávid és Abisai a nép közé éjjel. És ímé Saul veszteg feküdvén, aluszik vala a szekerek között, és dárdája fel vala ütve fejénél a földbe;

Abner pedig és mind a sokaság alusznak vala ő körűlte.

8. Monda pedig Abisai Dávidnak: Kezedbe adta e mai * napon Isten a te ellenségedet, most azért, kérlek, hadd szegezzem a földhöz őtet a dárdával *csak egy* úttal, többször sem bántom.
* rész 24, 4. 5.

9. Monda pedig Dávid Abisainak: Ne veszesd el őtet: mert valyon ki emelhetné fel kezét az Úrnak megkent *Királya* ellen, hogy ne vétkeznék?

10. Monda annakfelette Dávid: Él az Úr, *hogy nem * engedem:* Az Úr megveri őtet, vagy az ő órája eljő, és meghal: vagy hadba megyen, és *ott* † vesz.
* rész 24, 6—8. 2 Sám. 1, 14. † rész 31, 4.

11. Távoztassa el az Úr tőlem azt, hogy az én kezemet az Úrnak megkent *Királyára* bocsássam, hanem most vedd fel, kérlek, a * dárdát, a mely fejénél *vagyon,* és ím e kupát *melyben a* víz, és menjünk el.
* rész 24, 5.

12. Elvivé azért Dávid a dárdát és a kupát, *melyben a* víz *vala, mely* a Saul fejénél *vala* és elmenének; és senki meg nem látá, sem eszébe nem vevé, sem fel nem serkene, hanem mindnyájan alusznak vala; mert az Úr bocsátott vala nehéz álmot ő reájok.

13. És elméne Dávid a *hegynek* másik oldalára, * és megálla a hegynek tetején jó távol; és jó közföld *vala* közöttök.
* vers 3.

14. Akkor kiálta Dávid mind a népnek, mind Abnernek a Nér fijának, mondván: Hallád-é Abner, szólj *nékem!* és felele Abner, és monda: Ki *vagy* te, *hogy* a Királyra *így* kiáltasz?

15. Monda pedig Dávid Abnernek: Avagy nem *vitéz* * ember *vagy-é* te? és kicsoda hozzád hasonló az Izráel *népe* között? de mégis miért nem őrizted a te uradat a Királyt? mert oda ment volt egy *ember* a nép közűl, hogy elvesztené a te uradat a Királyt.
* vers 5. 2 Sám. 3, 37. 38.

16. Nem jó dolog ez a mit cselekedtél. Él az Úr, hogy halálnak fijai *vagytok* ti, kik meg nem őriztétek a ti uratokat, az Úrnak megkent *Királyát.* Azért most, láthatsz-é meg, hol a Király dárdája, * és a víznek *való* kupa, mely fejénél *volt?*
* vers 11.

17. Megesméré pedig Saul Dávidnak szavát, és monda: Te * szólasz-é *édes* fiam Dávid? Felele Dávid: Én szólok uram Király!
* rész 24, 17.

18. Monda annakfelette: Miért kergeti az én uram az ő szolgáját? ugyan is, mit míveltem? és micsoda * vétket *esmértél* bennem?
* rész 24, 11. 19.

19. Most azért hallja meg, kérlek, az én uram a király az ő szolgájának szavát: Ha az Úr támasztott fel téged én ellenem, legyen jóillatú az *én* áldozat*om;* ha pedig emberek fijai *támasztottak én ellenem,* átkoztak legyenek az Úr előtt, a kik most kiűznek engemet, * hogy *én* ne maradhassak az Úrnak örökségében, *hanem azt* mondják: Eredj el, szolgálj idegen isteneknek.
* rész 27, 1—3.

20. Most azért, az én vérem ki ne omoljon a földre az Úr elől: mert az Izráel Királya egy bolhát * kergetni jött ki; nem külömben mintha a ki a hegyeken kergetné a fogolymadarat.
* rész 24, 15.

21. És monda Saul: Vétkeztem, * térj vissza *édes* fiam Dávid, mert többé nem cselekeszem gonoszúl veled, mivelhogy becsületes volt az én lelkem e mai nap te előtted. Ímé bolondúl cselekedtem, és felette igen nagyot vétettem.
* rész 24, 18. 19.

22. És felelvén Dávid monda: Ímhol a Király dárdája, jöjjön ide egy a *Király* szolgái közűl, és vigye el.

23. Az Úr pedig fizessen meg az embernek az ő igazsága * szerint, és hívsége szerint; mert az Úr kezembe adott vala e mai napon téged, de *én* nem akartam kezemet kinyujtani az Úrnak megkent *Királyá*ra.
* Zsolt. 7, 9.

24. És a minémű becsületes volt e mai napon a te lelked én előttem, olyan becsületes legyen az én lelkem az Úr előtt; és szabadítson meg engemet minden nyomorúságimból.

25. Monda pedig Saul Dávidnak: Áldott *vagy* te *szerelmes* fiam Dávid, mert mindeneket véghez * viszesz, és mindeneken hatalmad lészen. Ezekután Dávid elméne az ő útára, Saul is visszatére az ő † helyére.
* rész 15, 28. 24, 21. † vers 1.

XXVII. RÉSZ.

Dávid Siklágban lakván alattomban megcsalja Ákist.

Mondja vala pedig Dávid magában: Egy nap el kell vesznem a Saul keze miatt: nincsen jobb nékem, mint ha a Filiszteusok földére szaladok; mert azután Saul minden reménységét elveszi tőlem, és nem keres többé az Izráel határiban; és *így* megszabadíthatom magamat az ő kezéből.

2. Felkelvén azért Dávid, elméne ő és az ő vele való hatszáz ember * Ákishoz, a Máok fijához Gáthnak Királyához.
* rész 21, 10.

3. És lakék Dávid Ákissal együtt Gáthban, mind maga, mind az ő emberei fejenként, házoknépeivel egyetemben, Dávid és az ő két feleségei, Abinoám Jezréelbeli, és * Abigáil, a Kármelből való Nábál felesége. * rész 25, 40—43.

4. Megvivék pedig Saulnak, hogy Dávid Gáthba szaladt volna, és nem kergeté többé őtet.

5. Monda pedig Dávid Ákisnak: Hogyha kedvet találtam előtted, kérlek, adj valami helyet országodnak egyik városában; hadd lakjam ott: mert hogy lehet *méltó*, hogy a te szolgád e királyi városban veled együtt lakjék?

6. És néki adá Ákis azon * napon Siklágot; lőn azért Siklág a Júda Királyaié mind e mai napig. * Jós. 15, 20. 31.

7. Lőn pedig a napoknak száma, míg Dávid a Filiszteusok földén lakék, egy esztendő és négy hónap.

8. Elmegyen vala pedig Dávid és az ő vitézei *ő vele*, és kiüt vala a Gessureusokra, a Girzeusokra és Amálekitákra: mert ezek lakták eleitől fogva a földet, a melyben Súrba mennél, mind egész Égyiptom földéig.

9. És rabolja vala Dávid a földet, és nem hágy vala eleven férjfiat, sem aszszonyt; és elviszi vala juhokat, ökröket, szamarokat, tevéjeket és ruhájokat, és *igy* visszatér vala és Ákishoz megyen vala.

10. És ezt mondja vala Ákis: Hová ütöttetek volt most? Felel vala Dávid: Júdának dél *felől*, és Jérakhméelnek dél *felől*, és a Kéneusnak dél *felől való tartományaik*ra.

11. Sem férjfiat pedig, sem asszonyt Dávid elevenen nem hágy vala, hogy kit Gáthba vinne, *mert azt* mondja vala: Netalán panaszolnának reánk. Igy cselekedék Dávid, és e vala szokása mind addig, * míg a Filiszteusok földében lakék. * vers 7

12. És igen * meghivé Ákis Dávidot, *és azt* mondja vala: Nyilván valóba meggyűlölte az ő nemzetségét az Izráelt; azért mind éltig én szolgám lészen. * rész 28, 1. 2.

XXVIII. RÉSZ.

Saul a varázslóasszonytól kérdeződik.

Akkor az időben pedig táborba gyülének a Filiszteusok, hogy hadba mennének, és megvívnának az Izráellel. És monda Ákis Dávidnak: Bizonynyal hidjed, hogy el kell * velem jönnöd a táborba, mind magadnak, mind pedig a te népednek. * rész 27, 12.

2. Felele Dávid Ákisnak: Meglátod bizonynyal mint fog cselekedni a te szolgád. Monda azért Ákis Dávidnak: A bizonyos dolog, hogy mindenkor téged választalak oltalmúl fejemnek.

3. Sámuel pedig megholt * vala, és siratta vala őtet mind az egész Izráel, és eltemették vala őtet Rámában az ő városában; Saul pedig eltörlötte vala a földről az ördöngös † jövendőmondókat, és a néző-varázslókat. * rész 25, 1. † 3 Móz. 20, 27.

4. Egybegyülvén azért a Filiszteusok, eljövének, és tábort járának Súnem *városá*nál. Felgyüjté Saul is az egész Izráelt, és tábort járának Gilboánál.

5. Látván pedig Saul a Filiszteusok táborát, megfélemlék, és az ő szíve igen megrémüle.

6. Tanácsot kérde azért Saul az Úrtól, de nem felele meg néki az Úr, sem álomlátás által, sem az * Urim által, sem a Próféták által. * 2 Móz. 28, 30. 4 Móz. 27, 21.

7. Monda azért Saul az ő szolgáinak: Keressetek nékem *oly* asszonyt, kiben jövendőmondó * lélek legyen: és oda megyek † hozzá, és tanácsot kérdek tőle. Kinek az ő szolgái mondának; Ímé Endorban †† vagyon *egy* asszony, kiben jövendőmondó lélek vagyon. * Csel. 16, 16. † 3 Móz. 20, 6. †† Jós. 17, 1. 11.

8. Másnak * tettetvén azért Saul magát, és más ruhát vévén magára, elméne ő és két szolgája ő vele; és jutának az aszszonyhoz éjszaka, és monda: Kérlek mondj jövendőt nékem a jövendőmondó lélek által: és támaszd fel nékem azt, a kit mondok néked. * 1 Kir. 14, 2.

9. És monda néki az asszony: Ímé te jól tudod mit cselekedett Saul, ki a jövendőmondókat és a varázslókat * eltörlötte † e földről; miért akarod azért tőrbe ejteni az én lelkemet, hogy megöless engemet? * 5 Móz. 18, 10. 13. † vers 3.

10. Megesküvék azért néki Saul az Úrra, mondván: Él az Úr, hogy e dologért büntetésed nem lészen.

11. Monda azért az asszonyember: Kit támaszszak fel néked; és *ő* monda: Sámuelt * támaszd fel nékem. * rész 25, 1.

12. Látván pedig az asszony Sámuelt, felkiálta nagy szóval, és monda az aszszony Saulnak ilyen szóval: Miért csaltál meg * engemet? mert te *vagy* Saul. * vers 8.

13. És monda néki a Király: Ne félj. Mit látál? Felele az asszony Saulnak: Isteneket látok, hogy jőnek fel a földből.

14. És monda néki: Micsodás ábrá-

zatú? És monda: *Ím egy* vén ember
jő fel és bő köntös vagyon rajta. És
megesméré Saul hogy Sámuel volna, és
arczczal a föld felé meghajtá magát, és
tisztességet tőn *néki*.
15. Monda pedig Sámuel Saulnak:
Miért háborítál meg engemet, hogy en-
gemet a *földből* kihívatál? Felele Saul:
Felette nagy keserűségben vagyok, mi-
velhogy a Filiszteusok haddal jöttek
reám; és az Isten eltávozott tőlem, és
nem felel meg immár nékem, sem Prófé-
ták által, sem * álomlátás által; azért szó-
lítottalak téged, hogy megmondjad né-
kem mit kelljen cselekednem. * 4 Móz. 12, 6.
16. És monda Sámuel: Valyon s mi-
ért kérdesz engemet; ha az Úr eltávo-
zott * tőled, és a te ellenségeddel va-
gyon? * rész 16, 13. 14.
17. És a szerint cselekedett ő vele az
Úr, a mint én általam megmondotta
vala, és elszakasztá az Úr * az orszá-
got a te kezedből, és adta azt a te tár-
sadnak Dávidnak. * rész 15, 28.
18. Mert mivelhogy nem engedél az
Úr szavának, és nem teljesítéd meg az
ő felbúsult * haragját Amálek ellen,
azért cselekeszi az Úr veled ezt e mai na-
pon. * rész 15, 3. 8. 9. 26.
19. És az Úr veled egyetembe az Iz-
ráelt is * a Filiszteusok kezébe adja; és
te, † s a te fijad holnap velem *lésztek*,
és bizonyára az Izráel táborát is az Úr
a Filiszteusok kezébe adja.
* rész 31, 1. † rész 31, 6.
20. Mindjárt azért Saul hirtelenség-
gel a földre teljességgel leesék; mert
felette igen megrémült vala a Sámuel
szaván: és semmi erő nem vala benne,
mert kenyeret nem evett vala az egész
nap estig és éjszaka.
21. Bémenvén azért az asszony Saul-
hoz, látá hogy igen megfélemlett volna,
és monda néki: Ímé engede a te szol-
gálóleányod a te szódnak, és én lelkemet
mintegy markomban * hordoztam, és
megfogadtam † a te szódat, melyet nékem
mondottál. * vers 9. 3 Móz. 20, 27 † vers 8. 12.
22. Most azért kérlek hogy te is légy
engedelmes a te szolgálóleányod szavá-
nak. Ímé valami falat kenyeret adok
elődbe, és egyél, hogy végy valami erőt,
és mehess el az útra.
23. Ki nem akará, és *ezt* mondá: Nem
eszem. És kénszeríték őtet az ő szolgái
és az asszony is, és engede az ő szavok-
nak, mert felkele * a földről, és felűle
az ágyra. * vers 20.
24. *Vala* pedig az asszony házánál
jó kövér borjú, és hamar megmetszé
azt, * azután lisztet hoza elő, és meg-
gyúrá, és süte kovásztalan pogácsát.
* 1 Móz. 18, 6. 7.
25. És vivé Saul eleibe, és az ő szol-
gái eleikbe. Kik evének; annakutánna
felkelének és elmenének azon éjszaka.

XXIX. RÉSZ.

Ákis Dávidot visszaküldi táborából.

A Filiszteusok azért minden seregeiket
gyűjtötték vala * Afekbe: Az Izráel pe-
dig tábort járt vala a forrásnál, mely
Jezréelnél vala. * rész 4, 1. Jós. 19, 24. 30.
2. A Filiszteusok Fejedelmei pedig
előjőnek vala, ki száz *ember*rel, ki ezer-
rel. Dávid pedig és az ő vitézei a há-
tulsó *sereg*ben mennek * vala Ákissal.
* rész 28, 1. 2.
3. Mondának pedig a Filiszteusok Fe-
jedelmei: Mit *akarnak* ezek a Zsidók?
Felele Ákis a Filiszteusok Fejedelmei-
nek: Avagy nem ez-é Dávid, Saulnak
az Izráel Királyának szolgája, ki immár
alkalmas időtől fogva, sőt esztendeje is
vagyon, hogy velem vagyon, és nem
találtam ő benne semmi *megvetőt*, az
időtől fogva, hogy én velem lakik, mind
e mai napig is.
4. És megharaguvának ő reá a Filiszteu-
sok Fejedelmei, és mondának néki azok
a Filiszteusok Fejedelmei: Küld vissza
az embert, és menjen helyére a hol he-
lyet * adtál néki: és ne jőjjön velünk a
hadba, hogy reánk ne támadjon a † har-
czon; mert *valyon* mivel találhatná *in-
kább* kedvét az ő urának? Nemde nem
ezeknek a vitézeknek †† fejekkel-é?
* rész 27, 6. † 1 Sám. 14, 21. †† rész 18, 25.
5. Mert valyon s nem ez-é Dávid, a ki-
nek renddel éneklik vala, mondván:
Megverte * Saul az ő ezerét, és Dávid
az ő tízezerét. * rész 18, 7.
6. Szólítá azért Ákis Dávidot, és monda
néki: Él az Úr, hogy jámbor vagy, és
kedves én nálam, mind kimenésed, mind
béjövésed velem a táborba; mert nem
találtam te benned *semmi* gonoszt az
időtől fogva hogy hozzám jöttél mind e
mai napig is, de te e Fejedelmek előtt
nem vagy kedves.
7. Most azért térj vissza és menj el bé-
kességgel, és ne cselekedjél a Filiszteu-
sok Fejedelmei * ellen. * vers 9.
8. És monda Dávid Ákisnak: Valyon
s mit míveltem *én*, vagy micsoda *vét-
ket* találtak a te szolgádban az időtől
fogva, hogy előtted forgottam, mind
e mai napig is, hogy én el ne menjek,

és az én uramnak ellenségei ellen hadakozzam?

9. Felelvén Ákis Dávidnak, monda: Tudom, hogy jó * *vagy* én előttem, mint az Istennek † Angyala. De a Filiszteusok Fejedelmei mondák: El ne jöjjön velünk a hadba. * rész 28, 2. † Gal. 4, 14.

10 Azért kelj fel jó reggel a te uradnak szolgáival, a kik veled eljöttek, és keljetek fel jó reggel mihelyt megvirrad, és menjetek el.

11. Felkele azért azonképen Dávid és az ő vitézei, hogy jó reggel elmenne: és visszaméne a Filiszteusok * földébe. A Filiszteusok pedig elmenének Jezréelbe. * rész 27, 6.

XXX. RÉSZ.

Dávid az Amálekitáktól a prédát visszanyeri.

Lőn pedig, hogy mikor haza jutott volna Dávid és az ő vitézei * Siklágba harmadnapra, ímé az Amálekiták kiütöttek vala a dél felé *való tartományra*, és Siklág *várósá*ra is; és megrablották vala Siklágot, és tűzzel megégették vala a *várost*. * 2 Sám. 1, 2.

2. És fogva vitték vala az asszonyokat, a kik benne *valának*, kicsinytől fogva nagyig; senkit meg nem öltek vala, hanem elvitték vala, és dolgokra mentek vala.

3. Mikor azért Dávid és az ő szolgái a városba jutottak volna, ímé megégett vala tűz miatt, és az ő feleségeik, fijaik, leányaik, *mind* fogva elvitettek vala.

4. És felemelvén Dávid és a nép, mely ő vele *vala*, az ő szavokat, sírának annyira, hogy immár ugyan nem *vala* erejek a sírásra.

5. A Dávid két felesége is pedig fogságra vitetett vala, a Jezréel *városból* való Ahinoám és * Abigáil, a Kármelbeli Nábál felesége. * rész 25, 42. 43. 27, 3. 5. 6.

6. Annakokáért felette igen megkeseredék Dávid: mert azt mondotta vala a nép, hogy őtet megköveznék, * mivelhogy az egész népnek szíve igen megkeseredett vala, kinek-kinek az ő fijáért és leányáért. És Dávid megerősíté magát az ő Urában Istenében. * 2 Móz. 17, 4.

7. Monda pedig Dávid * Abjáthár Papnak, az Akhimélek fijának: Vedd reád én érettem az Efódot. És reá vevé Abjáthár az Efódot a Dávid *dolgá*ért. * rész 23, 6.

8. És megkérdé Dávid az Urat mondván: Megüzzem-é * ezt a sereget? elérem-é őket? és monda néki: Kergesd meg, mert kétség nélkül eléred *őket*, és általán fogva megszabadíthatod a *foglyokat*. * 2 Sám. 5, 19.

9. Elméne azért Dávid személye szerint, és a hatszáz ember, mely vele *vala*, és menének Bésor folyóvizéhez, és *ott a népnek* valami része megmarada.

10. És megüzé Dávid maga, és *vele egybe* négyszáz ember *az ellenséget*, mikor elmaradott volna a népnek kétszáza, kik *annyira* elfáradtak vala, hogy által nem mehetnének a Bésor patakán.

11. És találának egy égyiptombeli embert a mezőn, kit Dávidnak vivének; és kenyeret adának néki, és evék, és inni is adának vizet.

12. És adának néki egy csomó száraz figét is, és két kötés malozsaszőlőt, ki evék és a lélek megújula benne; mert sem kenyeret nem evett vala, sem vizet nem ivott vala három nap és három éjjel.

13. Azután monda néki Dávid: Ki *embere vagy* te, és honnan való vagy? Felele: Égyiptomból való szolga vagyok egy Amálek *nemzetségéből* való ember szolgája, és elhagya engemet az én uram: mivelhogy megbetegedtem vala *immár* ma harmadnapja.

14. Mi rablottunk *ide* dél felé a Kéret *tartományára*, és a Júdeában is és Kálebnek dél felől *való tartományában*, és Siklágot * tűzzel égeténk meg. * vers 1.

15. Monda pedig néki Dávid: Reá vihetnél-é engemet arra a seregre? Ki monda: Esküdjél meg nékem az Istenre, hogy engem meg nem ölsz, sem kézbe nem adsz engem az én uramnak, és reá viszlek téged arra a seregre.

16. Reá vivé azért őtet, és ímé elszéledtek vala ide s tova az egész föld színén, és esznek isznak vala, és tánczolnak vala, örülvén a prédának, melyet bőséggel hoztak vala a Filiszteusok földéből, és Júdának földéből.

17. És vágá Dávid őket késő estvétől fogva más nap mind estvéig, és a két estve után való napon is, és senki közűlök el nem szalada, négyszáz ifjú embernél több, kik tevékre ragadának, és elszaladának.

18. És megszabadítá Dávid mindent, valamit elvittek vala az Amálekiták; az ő két feleségét is megszabadítá Dávid.

19. És semmi hijja nem lőn, se kicsinynek, se nagynak; sem fijaik, sem leányaik közűl, sem marhájok közűl, sem *semmi* közűl, valamit tőlök elvittek vala, mindeneket visszahoza Dávid.

20. És elnyeré Dávid mind a *több* nyáját és barmokat, melyeket az ő tulajdon barmok előtt hajtván, azt mondják vala *arról:* Dávidé ez a préda.

21. Juta pedig Dávid a kétszáz emberekhez, * a kik elfáradtak vala *úgyannyira* hogy Dáviddal el nem mehettek vala, és megnyugotta vala őket a Bésor vizénél, kik kimenének Dávid eleibe, és a népnek eleibe mely ő vele *vala,* és közelíte Dávid a néphez, és köszönté őket békességesen. *vers 10.

22. Annakutánna mondának, a kik versenyes és álnok emberek valának, azok közűl a kik Dáviddal valának, így szólván: Mivelhogy *ezek* el nem jöttek velünk, ne adjunk *semmit* nékik a nyereségből, melyet megszabadítottunk, hanem csak kinek-kinek feleségét és gyermekét *adjuk meg:* vigyék el azt, s menjenek *dolgokra.*

23. Monda pedig Dávid: Ne cselekedjétek azt atyámfiai *abból* a mit nékünk az Úr adott, a ki minket megoltalmazott, és kezünkbe adá a sereget, mely mi reánk jött volt.

24. Valyon s kicsoda engedhetne néktek e dologban? Mert a mennyi annak része, a ki a harczon * volt, annyi annak is része, a ki a holvalónál maradott volt; egyaránt kell osztatni.
*4 Móz. 31, 27. Jós. 22, 8.

25. Mely *dolog úgy* lőn az napságtól fogva annakutánna is. Mert *ugyan* törvényűl és rendtartásúl tevé azt az Izráelnek *eleibe* mind e mai napig.

26. Haza juta azért Dávid Siklágba, és külde a nyereségből a Júda *nemzetségé*ből való véneknek, az ő barátinak, ezt mondván: Ímé az Úr ellenségeinek marhájokból való ajándék.

27. Azoknak *tudniillik,* kik *valának* az Úrnak házában, és Rámothban dél felé, és a kik *valának* Jathirban;

28. És a kik Aróerben, és a kik Sifmótban, és a kik Estemoában:

29. És a kik Rakálban, és a kik a Jerakhméeliták városában, és a kik a Kéneusok városában;

30. És a kik Hormában, és a kik Kor-Asánban, és a kik Athákban;

31. És a kik * Hebronban *laknak vala;* és mind egyéb helyeken, a hol Dávid forgott vala, és az ő vitézei. *Bir. 1, 17.

XXXI. RÉSZ.

Saulnak s fijainak veszedelmek.

Megütközének pedig a * Filiszteusok az Izráellel; és megfutamodék az Izráel népe a Filiszteusok előtt, és elhullának † a seb miatt a Gilbóa hegyén.
*rész 28, 4. †rész 28, 19.

2. És elérék a Filiszteusok Sault is és az ő fijait, és megölék * a Filiszteusok Jónathánt és Abinádábot, és Málkisuát, a Saul fijait. *rész 28, 19.

3. És igen megnehezedék a harcz Saul ellen, mikor a kézíves vitézek reá találkoztak volna; és igen megrettene a kézívesektől.

4. És monda Saul az ő fegyverhordozó *inasá*nak: Vond ki a te fegyveredet, és verj által azzal * engem, hogy valami módon reám ne jöjjenek ezek a körűlmetéletlenek, és által ne verjenek engemet és meg ne csúfoljanak. Nem akará pedig az ő fegyverhordozója: mert igen fél vala; fogván azért Saul az ő fegyverét, belé † bocsátkozék.
*Bir. 9, 54. †2 Sám. 1, 10.

5. Látván pedig az ő fegyverhordozója, hogy meghalt volna Saul, ő is fegyverébe bocsátkozék, és vele együtt meghala.

6. És meghala Saul, és az ő * három fijai, és az ő fegyverhordozója, és mind az ő szolgái azon a napon egyenlőképen. *vers 2.

7. Mikor látták volna pedig az Izráelnek *több* emberei, kik ott körűl a völgyben és kik a Jordánon túl *laknak vala,* hogy elfutott volna az Izráel népe, és hogy meghólt volna Saul, és az ő fijai, elhagyván városaikat, elfutának; és menének a Filiszteusok közé, és lakának ő közöttök.

8. Másodnapon pedig eljövének a Filiszteusok, hogy megfosztanák a holttesteket; és megtalálák Sault és az ő három fijait, kik a Gilbóa * hegyen halva feküsznek vala. *rész 28, 4.

9. És a fejét elvágák, és levonák az ő fegyverét, és küldék * azt a Filiszteusok földére, szerénszerte, hogy hírt mondanának az ő bálványoknak templomaiban, és az otthon való népnek.
*1 Krón. 10, 9. 10.

10. És felfüggeszték az ő fegyverét az Astarót templomában: az ő * testét pedig felfüggeszték a † Bethsán kerítésén. *vers 12. †Jós. 17, 11.

11. Meghallván pedig ezt a Jábes-Gileád * városbeliek, valamint a Filiszteusok cselekedtek volna Saullal;
*rész 11, 1. 2. 11.

12. Feltámadának mindnyájan az erős férjfiak, és mind egész éjjel menének, és elhozák a Bethsán kerítéséről a Saul testét, és az ő * fijainak testei-

ket; és Jábesbe jutván, megégeték ott azokat. *vers 2. 10.

13. És fogván az ő csontjaikat, eltemették a fa alatt, * *mely vala ott* Jábes *város*ában, és hetednapig † böjtölének.

*1 Krón. 10, 12. †1 Móz. 50, 10. Jób 2, 13.

SÁMUEL MÁSODIK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Dávidnak, Saul és Jónathán halálokon való siralmas éneke.

Lőn pedig, hogy minekutánna Saul megholt volna, és Dávid megjött volna az Amálekiták * levágása után, mulata Dávid Siklágban két napot.

*1 Sám. 30, 1. 17. 26.

2. És ímé harmadnapon juta *egy* ember a táborból * Saultól, és ruháit megszaggatta vala, és fejére földet *hintett vala,* ki mikor Dávidhoz jutott volna, földre hajolván fejet hajta. *rész 28, 4.

3. Monda pedig néki Dávid: Honnét jöszʔ Felele néki: Az Izráel táborából szaladék el.

4. Monda néki Dávid: Mond meg kérlek nékem, mint lőn a dolog? Felele az: Megfutamodék a nép a harczról, és a nép közűl nagy sokaság vágaték le, és meghalának. Sőt Saul is és Jónathán * az ő fija meghalának. *1 Sám. 31, 2.

5. Monda továbbá Dávid az ifjúnak, ki néki *ezt* beszéli vala: Honnét tudod hogy megholt Saul, és Jónathán az ő fija?

6. Felele az ifjú, ki a hírt hozta vala: Történet szerint felmenék a Gilbóa hegyére, és ímé Saul * az ő dárdájába ereszkedett vala, és ímé a szekerek és lovagok igen üzik vala őtet. *1 Sám. 31, 4.

7. Hátratekintvén pedig *Saul,* meglátá engemet, és szólíta, és mondék: Ímhol *vagyok* én.

8. Monda pedig nékem: Ki *vagy* te? Felelék néki: Amálekita vagyok.

9. Akkor monda nékem: Kérlek állj reám és ölj meg engemet, mert igen nagy kínban * vagyok, mert még a lélek teljességgel bennem *vagyon.* *vers 6.

10. Annakokáért *én* reá állván megölém őtet: mert tudom vala, hogy meg nem él a seb miatt, és elhozám a koronát, mely fejében *vala,* és az aranypereczet, mely az ő karjában *vala,* és azokat *ímé* ide hoztam az én uramnak.

11. Akkor megragadá Dávid a maga ruháit és * megszaggatá, és mind a több emberek is, kik ő vele *valának.*

*rész 3, 31. 1 Móz. 37, 29.

12. És nagy zokogással sírának és böjtölének * mind estvéig, Saulon és Jónathánon, az ő fiján, és az Úrnak népén, és az Izráelnek házán, mivelhogy fegyver miatt elhullottak volna.

*1 Sám. 31, 13.

13. Monda pedig Dávid az ifjúnak, a ki *ezt* beszéli vala néki: Honnét *való vagy* te? Felele: Idegen embernek *egy* Amálekitának fija vagyok.

14. Ismét monda néki Dávid: Miért nem féltél a te kezedet * felemelni az Úrnak felkenettének elvesztésére?

* 1 Sám. 24, 6. 7. 26, 9.

15. És szólíta Dávid egyet az ő szolgái közűl, kinek monda: Jöjj elő és öld meg * őtet. Ki általüté azt, és meghala.

*rész 4, 12.

16. És monda néki Dávid: A te véred *legyen* a te fejeden: mert a tennen nyelved vallása bizonyságot tészen ellened, mondván: Én öltem meg * az Úrnak felkenettét. *vers 10.

17. És keservesen sírа Dávid, ilyen sírással * Saulon és Jónathánon az ő fiján: *vers 19. 27.

18. Melyet tőn *e végre,* hogy a Júda fijait *ők is* kézív*ből való lövésre* szoktatnák: mint meg vagyon írva a Jásárnak könyvében. *1 Sám. 31, 3.

19. Óh Izráelnek ékessége *Úr Isten,* a te hegyeiden megsebesíttetvén miképen hullottak el a hatalmasok.

20. Meg ne mondjátok *ezt* * Gáthban, *és* meg ne jelentsétek az Askelon útczáiban, hogy valamiképen ne örvendjenek a Filiszteusoknak leányai, hogy valami módon *ezen* ne tapsoljanak a körűlmetéletleneknek leányai.

*1 Sám. 27, 3. 5. Mik. 1, 10.

21. *Ti* Gilbóa * hegyei, se harmat, se eső ti reátok ne *szálljon,* és mezőtök *ne teremjen semmi* áldozatra valót; mert ott hányatott el az erős *vitéz*eknek paizsok, Saulnak is paizsa, *szintén úgy* mintha meg nem kenettetett † volna olajjal. *vers 6. †1 Sám. 10, 1.

22. A megöletteknek véréktől, és az erős *vitéz*eknek kövér *test*éktől, *soha* a Jónathán kézíve meg nem * tért, és a Saul fegyvere hijába nem járt. *1 Sám. 14, 13.

23. Saul és Jónathán szerelmetesek,

és életekben egymás * szeretők, halálokban is nem választattak el egymástól: a saskeselyűknél könnyebbek voltak, *és* oroszlánoknál erősebbek. *1 Sám. 20, 2.
24. Izráelnek leányai sírjatok Saulon, a ki titeket selyemruhával ruház vala *és minden* gyönyörűséggel, *és* a ki a ti ruhátokat aranynyal ékesíti vala.
25. Miképen hullottak el az erősek a harczon? te Jónathán a te hegyeiden ölettettél meg.
26. Nagy keserűségben vagyok éretted édes atyámfia Jónathán, felette igen kedves * voltál nálam: nagyobb volt hozzád való szerelmem, az asszonyhoz való szerelemnél.
*1 Sám. 18, 1. 20, 41. 23, 16. 17.
27. Miképen hullának el az erősek, és elveszének a hadi szerszámok.

II. RÉSZ.

Dávid Királylyá tétetik a Júda házán: Isbóset pedig Abner által a több Izráelitákon.

Ezek után lőn, hogy megkérdené Dávid az * Urat, mondván: Felmenjek-é Júdának valamelyik városába? Kinek felele az Úr: Menj fel. És monda Dávid: Hová menjek? Felele: Hebronba.
*1 Sám. 30, 8.
2. Felméne azért oda Dávid és az ő két felesége is, Ahinoám Jezréel *város*ból való, és * Abigáil, *ki volt* a Kármelből való Nábál felesége. *1 Sám. 25, 42. 43.
3. Az ő népét is * pedig ki vele *vala,* felvivé Dávid, mindent az ő háznépével egyetembe, és lakának Hebron városiban. *1 Sám. 23, 13.
4. Oda gyülének pedig a Júda emberei, és ott felkenék Dávidot a Királyságra a Júda házán. Akkor megmondák Dávidnak ilyen szóval: A Jábes-Gileádbeliek azok, kik * eltemették Sault. *1 Sám. 31, 12. 13.
5. Követeket külde azért Dávid a Jábes-Gileádbeliekhez, és ezt izené nékik: Áldottak * vagytok ti az Úrtól, kik ezt az irgalmasságot cselekedtétek a ti uratokkal Saullal, hogy eltemettétek őtet;
*Ruth 2, 20.
6. Annakokáért most az Úr cselekedjék veletek irgalmasságot és igazságot; sőt én is ezt a jót teszem veletek, hogy ezt cselekedtétek;
7. Most azért a ti kezeitek erősödjenek meg, és legyetek erős férjfiak: mert meghólt a ti uratok Saul, és immár engemet a Júda háza felkent a Királyságra ő magán.
8. Továbbá Abner a Nér fija, ki Saulnak * Főhadnagya *vala,* felvevé Isbósetet a Saul fiját, és † általvivé Mahanáimba. *1 Sám. 14, 50. †Jós. 13, 24. 26.
9. És Királylyá tévén őtet Gileádon, Asuton és Jezréel *város*án, és az Efraim és Benjámin *nemzetség*ein, és az egész Izráelen.
10. Negyven esztendős *vala* Isbóset Saul fija, mikor uralkodni kezde Izráelen; és két esztendeig uralkodék. Csak Júdának háza követé Dávidot.
11. Lőn pedig az időnek száma, míg Dávid Király lőn Hebronban Júdának házán, hét * esztendő és hat hónap.
*1 Kir. 2, 11.
12. Továbbá kiméne Abner a Nér fija, és Isbósetnek a Saul fijának szolgái Mahanáimból * Gibeonba. *Jós. 10, 12.
13. Joáb is pedig Sérujának fija, és a Dávid szolgái kimenvén, előtalálák azokat a Gibeon halastavánál, és maradának ezek a halastón innét, amazok pedig a halastón túl.
14. Akkor monda Abner Joábnak: Nosza álljanak elő valami ifjak és játszodjanak előttünk. És monda Joáb: Álljanak elő *bátor.*
15. Felkelének azért, és *egyenlő* szám szerint általmenének a Benjámin *nemzeté*ből és a Saul fijának Isbósetnek *seregé*ből tizenketten, és a Dávid szolgái közűl *is* tizenketten.
16. És kiki az ő társának fejét megragadá, és fegyverét oldalába üté; és egyenlőképen mind elhullának; és nevezé azt a mezőt Helkáth-Hassurimnak, mely *vagyon* Gibeonban.
17. És lőn felette igen erős harcz az napon, * és megverették Abner és az Izráel népe a Dávid szolgáitól. *vers 12.
18. Három fija vala pedig ott Sérujának: * Joáb, † Abisai, és Asáel. Asáel pedig könnyű lábú vala, mint egy vadkecske, mely a mezőn *lakik.*
*1 Krón. 2, 16. †1 Sám. 26, 7. 8.
19. És Asáel megkergeté Abnert; és se jobbfelé, se balfelé nem tér vala Abner után való futásában.
20. Hátratekintvén pedig Abner, monda: Te vagy-é Asáel? Felele: Én *vagyok.*
21. És monda néki Abner: Térj más felé, vagy jobbkézre vagy balkézre *a mely* felé *akarod,* és fogj meg egyet az ifjak közűl, és foszd meg azt mindenétől; de nem akara ő róla eltérni Asáel.
22. Ismét monda Abner Asáelnek: Menj el hátam megűl; *mert* valyon s miért vernélek téged a földhöz? és

valyon micsoda orczával mennék Joábnak a te bátyádnak eleibe?
23. Mikor azért semmiképen nem akart volna eltérni, általüté * ötet Abner a dárdának utolsó részével, az ötödik oldalcsontja között, és hátúl kele ki a dárda; és elesék azon helyen, és ugyan ott meghala; és lőn *hogy* valakik érkeznek vala a helyre, a hol az elesett Asáel meghólt vala, megállanának. * rész 3,27.
24. Joáb pedig és * Abisai kergetik vala *mégis* Abnert: A nap pedig lement vala, mikor eljutának az Amma hegyére, mely Giáhnak ellenébe vagyon, a Gibeon pusztája mellett való útfélen. * vers 18.
25. Akkor egybegyülekezének az Abner után való Benjámin fijai; és lőn egy sereg, és megállának azon egy hegynek tetején.
26. És kiálta Abner Joábnak, és monda: Valyon s mind örökké fegyver miatt kell-é megemésztetnünk? nem tudod-é hogy siralmas lészen ennek vége? és meddig halasztod, hogy nem mondod a népnek, hogy térjenek meg az ő attyokfiainak hátokról?
27. És monda Joáb: Él az Isten, hogy ha te nem szólottál volna, még reggel elment volna a nép, és nem kergette volna az ő attyafiait.
28. Trombitát fuvata azért Joáb, és megálla az egész sereg, és nem kergeték tovább az Izráelt, és nem harczolának tovább.
29. Ezután pedig Abner és az ő vitézei mind egész éjjel mennek vala a mezőségen, és általkelének a Jordánon, és az egész vidéket béjárván, jutának * Mahanáimba. * vers 8. 9.
30. Joáb pedig megtérvén Abnernek üzéséből, egybehívá mind az egész sokaságot, és a Dávid szolgáinak tizenkilencz hijja lőn és * Asáel. * vers 23.
31. A Dávid szolgái pedig a Benjámin *nemzetéb*ől, tudniillik az Abner szolgái közűl, ölének meg háromszáz és hatvan embereket, kik meghalának.
32. És fogván Asáelt, eltemeték az ő attyának koporsójában, mely *vala* Bethlehemben; és mind egész éjjel méne Joáb és az ő vitézei, és szinte Hebronban * viradának meg. * vers 11.

III. RÉSZ.

Abnernek Dávidhoz hűsége: halála.

Sok ideig való hadakozás lőn a Saul háznépe között, és a Dávid háznépe között. Dávid pedig mind feljebb-feljebb megyen vala és öregbedik vala; a Saul háza pedig alább-alább száll vala és fogy vala.
2. Lőnek pedig Dávidnak fijai * Hebronban, kik között elsőszülött vala Ammon, † a Jezréelből való Ahinoámtól; * 1 Krón 3, 1. † rész 13, 10—14.
3. A második pedig Kileáb, Kármelbeli Nábál feleségétől Abigáiltól való, és a harmadik * Absolon, a Máákha fija, ki a Gessurbeli Thalmai Király leánya vala; * rész 18, 9. 15, 17.
4. És a negyedik * Adónia, Haggitnak fija, és az ötödik Sefátia, Abitál fija. * 1 Kir. 1, 25. 2, 25.
5. A hatodik Ithreám, Eglától Dávid feleségétől való: ezek születtek Dávidnak Hebronban.
6. Lőn pedig, hogy mikor nagy visszavonás volna a Saul háznépe között, és a Dávid háznépe között: Abner igen emberűl forgódik vala a Saul háznépe mellett.
7. Vala pedig Saulnak egy ágyasa, kinek neve vala * Rizpa, Ajának leánya; és monda *Isbóset* Abnernek: Miért mentél bé az én atyámnak ágyasához. * rész 21, 8.
8. Felette igen megharaguvék azért Abner az Isbóset szaván, és monda: Nemde az ebek Fejedelme vagyok-é én? avagy a Júda *nemzetségé*hez szakadtam-é tőled? E mai napon nagy irgalmasságot * cselekedtem én a te atyádnak Saulnak házával, az ő attyafiaival és rokonságaival, és nem adtalak téged Dávidnak kezébe; és te *mindazáltal mégis* ez asszonynak álnokságos vétkét reám fogod most. * rész 2, 8. 9.
9. *Bátor* úgy cselekedjék Isten Abnerrel, és úgy adja előmenetelét, hogy az Úr a mint megesküdt * Dávidnak, én is a szerint cselekeszem † vele: * 1 Sám. 15, 28. 16, 1—13. † vers 17—19.
10. Hogy én elveszem a birodalmat Saulnak házától, és megerősítem Dávidnak székit az Izráelen és a Júdán, Dántól * fogva mind Bersebáig. * 1 Kir. 4, 25.
11. És nem felelhete semmit erre Abnernek; mivelhogy igen fél vala tőle.
12. Követeket külde azért Abner Dávidhoz maga képében ilyen izenettel: Valyon s kié az ország? És *a mely követek* ezt mondanák: Tégy frigyet velünk, és ímé az én erőm is te melletted lészen, hogy az egész Izráelt hozzád hajtsam.
13. Kinek felele *Dávid:* Bátor én fri-

gyet kötök veled. De mindazáltal egyet
kérek tőled, mondván: *Addig* az én színemet
ne lássad, mígnem meghozod nékem
Mikált * a Saul leányát, mikor ide
akarsz jőni hogy az én színemet lássad.
* 1 Sám. 25, 44.
14. És követeket külde Dávid Isbósethez
a Saul fijához, kik ezt mondanák:
Add meg az én feleségemet Mikált, kit
én száz * Filiszteus szemérem testének
bőrével jegyeztem magamnak.
* 1 Sám. 18, 25–27.
15. Elküldé azért Isbóset, és elvéteté őtet
az ő férjétől Páltieltől, * Láis fijától.
* 1 Sám. 25, 44.
16. Elméne azért ő vele az ő férje,
sírva követvén őtet mind Bahurimig;
és *ott* monda néki Abner: Eredj menj
vissza; és haza tére.
17. Annakutánna Abner szóla az Izráel
Véneinek, * mondván: Immár régtől
fogva kivántátok Dávidot, hogy Királyotok
legyen néktek: * rész 5, 1–3.
18. Azért most immár vigyétek véghez;
mert az Úr szólott Dávidnak ezt
mondván: Az én szolgámnak Dávidnak
keze által szabadítom meg az én népemet
az Izráelt a Filiszteusok kezéből, és
minden ellenségeinek kezekből.
19. Ennekfelette szóla Abner a Benjámin
*nemzetségé*vel is, és azután elméne
Abner, hogy megmondaná Dávidnak
Hebronban, a mi tetszenék mind
az Izráel *népé*nek, mind pedig a Benjámin
nemzetségének.
20. Mikor azért eljutott volna Abner
Dávidhoz Hebronba, és ő vele együtt
húsz ember, lakodalmat szerze Dávid
Abnernek és a vele való embereknek.
21. Ennekutánna monda Abner Dávidnak:
Felkelek én, és elmegyek, hogy
az egész Izráelt ide gyűjtsem az én uram
eleibe, a Király eleibe: kik frigyet kössenek
te veled, és uralkodjál mindeneken
szintén a mint szívednek tetszik.
És visszabocsátá Dávid Abnert, és elméne
békével.
22. És ímé a Dávid szolgái, és Joáb is,
jőnek vala a táborból sok prédát hozván
velek; és immár Abner nem vala
Dáviddal Hebronban, mert haza bocsátotta
vala őtet, és békével elment vala.
23. Joáb pedig és mind a sereg, mely
ő vele vala, hogy megjutának; hirré
adák e dolgot Joábnak, mondván: Ide
jött vala Abner Nérnek fija a Királyhoz,
és visszabocsátá őtet, és békével haza
tére.
24. Béméne azért Joáb a Királyhoz, és
monda: Mit cselekedtél? Ímé Abner
hozzád jött volt; miért bocsátád el őtet,
és miért ment el?
25. Ismeréd-é Abnert a Nér fiját? csak
azért jött volt ide hogy megcsalhasson, és
hogy megtudná kijövésedet és bémenésedet,
és hogy mindent eszébe venne, valamit
cselekeszel.
26. És kimenvén Joáb Dávidtól, követeket
külde Abner után, kik visszahozák
őtet a Sira kútjától, mely dolgot
Dávid nem tud vala.
27. Visszajöve azért Abner Hebronba,
és félre szólítá őtet Joáb a kapu közbe,
mintha szeretettel akarna vele beszélni,
és általüté * ott őtet az ötödik oldalcsontnál,
és meghala Asáelnek, † a *Joáb* atytyafiának
véréért. * 1 Kir. 2, 5. † rész 2, 23.
28. Mely dolgot minekutánna megtudott
volna Dávid, monda: Ártatlan * vagyok
én, és az én országom mind örökké az
Úr előtt, Abnernek a Nér fijának vérétől.
* vers 26. 27.
29. Szálljon ez Joábnak * fejére, és az ő
attyának egész háznépére; és ki ne szakadjon
a Joáb házából a magtalan, a bélpoklos,
az istápon járó, és a ki fegyver
miatt vesszen, és a kenyér nélkül szűkölködő;
* 2 Kir. 2, 28–34.
30. Joáb azért és Abisai az ő attyafia
megölék Abnert, mivelhogy megölte
vala az ő attyokfiát Asáelt * Gibeonban
a harczon. * rész 2, 23.
31. Monda pedig Dávid Joábnak, és
mind az egész népnek, mely vele vala:
Szaggassátok meg * ruháitokat, és öltözzetek
zsákba, és sírjatok Abner előtt!
Dávid Király pedig megyen vala a koporsó
után; * rész 1, 11.
32. És eltemeték Abnert Hebronban.
Akkor felkiálta a Király, és igen síra
az Abner koporsóján, és mind az egész
sokaság igen síra.
33. Azután is nagy zokogással siratá a
Király Abnert, és monda: Nemde nem
úgy holt-é meg Abner, mint * egy bolond?
* vers 27.
34. A te kezeid nem voltak megkötve,
sem a te lábaid nem voltak békóba vetve:
de úgy vesztél el, a mint szokott ember
elveszni az álnok ember * miatt: és ismét
mind az egész nép siratá őtet. * vers 27.
35. Előjöve pedig mind az egész nép,
hogy enni adnának Dávidnak, mikor
még a nap fenn volna, és megesküvék
Dávid, ezt mondván: Bátor * így s így
cselekedjék én velem az Isten, és úgy
adja előmentemet, hogy míg a nap le
nem megyen, sem kenyeret, sem egyebet
semmit nem eszem. * rész 12, 13.

36. Mely dolgot mikor az egész község megértett volna, igen tetszék nékik; mint a több dolga is, valamit a Király cselekeszik vala, igen tetszik vala nékik.

37. Megesméré azért mind az egész község és az Izráel *népe* fejenként azon a napon, hogy nem a Királytól * volt, hogy Abnert, a Nér fiját megölték. *vers 26, 28.

38. Monda pedig a Király az ő szolgáinak: Nem tudjátok-é, hogy * Fejedelem, és nagy *Fejedelem* esett ma el az Izráel *népe* közűl. *rész 2, 8. 1 Sám. 26, 15.

39. És ímé én erőtelen * és csak most választott Király vagyok; ezek pedig a Sérujának fijai hatalmasabbak nálamnál. De fizessen meg az Úr annak, a ki gonoszt † cselekeszik, az ő gonoszsága szerint. *rész 2, 4. 10. † 1 Kir. 2, 5. 6.

IV. RÉSZ.

Isbósetet a maga szolgái megölik: kiket viszontag Dávid megölet.

Mikor pedig meghallotta volna a Saul fija *Isbóset*, hogy megholt volna Abner Hebronban, igen megfogyatkozék az ő ereje. Sőt az egész Izráel megrémüle.

2. Két Főhadnagya vala pedig a Saul fijának, egyiknek neve Bahana, és a másiknak neve Rékáb, Rimmonnak fijai, ki Beerótból való vala, a Benjámin fijai közűl; mert Beerót is a Benjámin *városai* közé számláltatik.

3. Elfutottak vala pedig a Beerótbeliek * Gittáimba, és lőnek ott jövevények mind e mai napig. *Neh. 11, 33.

4. Jónathánnak * pedig a Saul fijának vala egy sánta fija, (öt esztendős vala mikor Jezréelből híre juta, hogy Saul *megholt volna,* és Jónathán, és felvevé őtet a dajkája, hogy elszaladna *vele;* lőn pedig, hogy mikor a *dajka* gyorsan futna, a *gyermeket* elejté, és megsántula) ennek neve vala Méfibóset. *1 Sám. 23, 17.

5. Elmenének azért a Beerótbeli Rimmonnak * fijai Rékáb és Bahana, és bémenének Isbósetnek házába, mikor a nap felmelegült volna, és ő aluszik vala az ő déli ágyasházában. *vers 2.

6. Bémenvén azért ezek a belső házba, *mintha* gabonát akarnának kivinni, általüték * őtet az ötödik oldalcsont alatt; és ők, Rékáb és az ő attyafia Bahana, elszaladának. *Bir. 3, 21.

7. Mikor azért ezek a házba bémentek volna, és ő az ő ágyasházában az ágyán feküdnék, minekutánna őtet megsebesítették és megölték volna, és fejét vették volna, felvevén az ő fejét egész éjjel menének a sík mezőn.

8. Vivék pedig az Isbóset fejét Dávidnak Hebronba, és mondának a Királynak: Ímhol Isbósetnek Saul fijának, a te ellenségednek feje; a ki kergeti vala a te lelkedet, és az Úr bosszút állott e mai napon az én uramért a Királyért, Saulon és az ő maradékán.

9. Felelvén pedig Dávid Rékábnak és Bahanának az ő attyafiának, a Beerótbeli Rimmon fijainak, s monda nékik: Él az Úr, ki az én életemet megszabadította minden nyomorúságból;

10. Hogy én azt, a ki nékem hírt hozott vala, ezt mondván: Ímé megholt Saul, (és annak úgy tetszik vala, hogy nékem nagy örömet mondana,) megragadván megöletém őtet * Siklágban, holott ő *azt vélte,* hogy én nagy jutalmat adnék néki hírmondásáért: *rész 1, 15.

11. Mennyivel inkább az istentelen embereket *meg kell büntetni,* kik * ágyában, maga házában ölték meg az igaz embert? Azért most valyon s ne kívánjam-é meg az ő vérét a ti kezetekből, hogy titeket eltörlenélek a földről? *vers 5. 6.

12. Parancsola azért Dávid az ő szolgáinak, hogy megölnék * őket; és elvagdalák kezeiket és lábaikat; és felakaszták őket Hebronban a halastó mellett. Isbósetnek pedig fejét fogák, és eltemeték az Abner † koporsójában Hebronban. *rész 1, 15. 1 Sám. 24, 23. † rész 3, 32.

V. RÉSZ.

Dávidnak boldog állapotja az ő országában s az egész Izráelen való uralkodása.

Eljövének * pedig Hebronba Dávidhoz az Izráelnek minden nemzetségei, és szólának ilyenképen: Ímé mi te csontod és te tested vagyunk. *rész 3, 17—19. 1 Krón. 11, 1.

2. *Mert* ennekelőtte is, mikor Saul uralkodnék rajtunk, te hordozod vala ki s bé az Izráelt, és az Úr azt mondotta néked: Te legelteted * az én népemet az Izráelt, és te lészesz Hadnagy az Izráelen. *Zsolt. 78, 70. 71.

3. Eljövének azért az Izráelnek minden Vénei a Királyhoz Hebronba, és frigyet tőn velek Dávid Király Hebronban az Úr előtt, és Királylyá kenék Dávidot az * Izráelen. *rész 2, 4. 7.

4. Harmincz esztendős vala Dávid mikor uralkodni kezde, és negyven esztendeig uralkodék.

5. Hebronban uralkodék a * Júda

nemzetségén hét esztendeig és hat hónapig: és Jérusálemben uralkodék harminczhárom esztendeig az egész Izráel és Júda *nemzetségein*. * rész 2, 4. 7. 1 Kir. 2, 11.
6. Felméne pedig a Király és az ő népe Jérusálembe a * Jebuzeusokhoz, kik azt a földet lakják vala, és mondának Dávidnak ilyen szóval: Nem jösz ide bé, hanemha *először* levágod a vakokat és sántákat, *mert csak azok is* azt mondják: Nem jő ide bé Dávid. * Csel. 7, 45.
7. Megvevé mindazáltal Dávid a Sion várát, és az *immár* a Dávid * városa. * vers 9. rész 6, 12.
8. Mert azt mondotta vala Dávid azon a napon: Valaki felhághat ama csatornához, és kezdéndi vágni a * Jebuzeusokat, és a sántákat és a vakokat, kiket † igen gyűlöl a Dávid lelke: *Azt én Főhadnagygyá teszem* (mivelhogy a vakok és sánták mondották vala: Nem jő ide bé *Dávid.*) * 1 Krón. 11, 6. † vers 6.
9. És lakozék Dávid abban a * várban, és nevezé azt Dávid városának; és sok építést tőn Dávid a kerítésen belől szélylyel. * vers 7. 2 Krón. 11, 6. 7.
10. És Dávid * feljebb-feljebb megyen vala naponként nevekedvén, és a Seregeknek Ura Istene vala ő vele. * rész 3, 1.
11. Követeket külde pedig * Hirám, Tírusnak Királya Dávidhoz, és czédrusfákat is, és ácsmestereket és kőmíveseket, és építének házat Dávidnak. * 1 Krón. 14, 1.
12. És eszébe vevé Dávid, hogy megerősítette volna őtet az Úr az Izráelen való Királyságban, és hogy felmagasztalta volna az ő birodalmát az ő népén az Izráelen.
13. Vőn pedig mégis magának * Dávid ágyasakat, és † feleségeket Jérusálemből, minekutánna Hebronból oda ment volna; és lőnek még Dávidnak fijai és leányai. * 1 Krón. 3, 1. 9. † 5 Móz. 17, 17.
14. És ezek a neveik azoknak, a kik lettek Jérusálemben: * Sammua, Sóbáb, Nátán, Salamon, * 1 Krón. 3, 5—9.
15. Ibhár, Elisua, Néfeg, Jáfia,
16. Elisáma, Eljada, és Elifélet.
17. Mikor meghallották volna pedig a Filiszteusok, hogy Királylyá kenték volna Dávidot * az Izráelen; felkelének mind a Filiszteusok, hogy Dávidot megkeresnék; melyet megértvén Dávid, táborba szálla. * 1 Krón. 14, 8.
18. A Filiszteusok pedig elérkezének, és elszéledének a Réfaim völgyében.
19. Megkérdé azért Dávid az Urat ilyen szóval: Elmenjek-é a Filiszteusok ellen? kezembe adod-é őket? * Felele az Úr Dávidnak: Menj el; mert kétség nélkűl kezedbe adom a Filiszteusokat. * 1 Sám. 30, 8.
20. Elérkezék azért Dávid Baál Perázimba, és megveré ott őket Dávid, és monda: Megoszlatá az Úr az én ellenségimet előttem, mint a víz szokott eloszlani: azért nevezé azt a helyet Baál Perázimnak.
21. És ott hagyák az ő bálványaikat, melyeket megégete * Dávid és az ő szolgái. * 1 Krón. 14, 12. 2 Móz. 23, 24. 2 Móz. 32, 20. 5 Móz. 7, 25.
22. Azután is ismét feljövének a Filiszteusok, és elszéledének a Réfaim völgyében.
23. Megkérdé azért Dávid az Urat, ki ezt felelé: Ne menj most reájok; *hanem* hátúl kerüld meg, és hátúl vedd eleit a szederjfáknak ellenében.
24. És mikor a szederjfák tetején hallándasz valami indulásnak * dobogását, akkor indulj meg, mert akkor kimegyen te előtted az Úr, hogy megverje a Filiszteusok táborát. * 2 Kir. 7, 6. 7.
25. És úgy cselekedék Dávid, a mint megparancsolta vala néki az Úr: és igen vágá * a Filiszteusokat, Gibeától fogva mind *addig*, míg † Gázerbe mennél. * vers 20. rész 3, 18. † Jós. 16, 10.

VI RÉSZ.

Dávid a szövetség ládáját a maga városába Sionba viszi.

Bégyüjté ezek után Dávid az * egész Izráelnek színét, *úgymint* harmincz ezer *embert*. * 1 Krón. 13, 1—6.
2. És felkele és elméne Dávid mind a néppel egybe, mely vele vala, Júdá*nak városába* * Bahalába, hogy elhozná onnét az Isten ládáját, melynél tisztteltetik vala a Név, a Seregek Urának neve, ki ül a Kérubimok † között. * 1 Krón. 13, 6. 1 Sám. 7, 1. † 2 Móz. 25, 20—22.
3. És tevék az Isten ládáját új * szekérre, és elhozák azt Abinádábnak házától, mely vala a dombon, és Uzza és Ahió, Abinádáb fijai vezetik vala azt az új szekeret. * 1 Sám. 6, 7. 10. 11.
4. Elvivék azért azt, *tudniillik az Isten ládáját*, az Abinádáb * házából, mely a dombon vala; Ahió pedig a láda előtt megyen vala. * 1 Sám. 7, 1.
5. Dávid * pedig és az egész Izráel népe örvendeznek vala az Úr előtt, jegenyefából való minden *vigasság tevő szerszámokkal*, hegedűkkel, lantokkal, dobokkal, sípokkal és czimbalmokkal. * vers 14. 15.

6. És jutának Nákonnak * szérűjére, és Uzza kinyujtá *az ő kezét* az Isten ládájára, és megtartá *azt;* mert az ökrök félre csavarodtak vala. *1 Krón. 13, 9.

7. Ennekokáért felgerjede az Úr haragja Uzza ellen, és megölé ott őtet az Isten a vakmerőségért: és meghala ott az Isten ládája mellett.

8. Megháborodék pedig Dávid, mivelhogy az Úr ilyen romlással rontotta volna meg Uzzát, és nevezé azt a helyet Péres Uzzának, mind e mai napig.

9. Megfélemlék azért Dávid azon a napon az Úrtól, és monda: Hogyhogy jöjjön én hozzám az Úr ládája?

10. És nem akará Dávid magához vinni az Úrnak ládáját, * Dávidnak városába: hanem téríté azt Dávid a Gitteus Obed † Edom házához.
*rész 5, 7. † 1 Krón. 13, 13.

11. És lőn az Úrnak ládája, Gitteus Obed Edom házánál három hónapig. és megáldá az Úr Obed Edomot, és háznépét.

12. És megmondák Dávid Királynak ilyen szóval: Megáldotta az Úr * az Obed Edom házát, és *minden marháját* valamije vagyon, az Isten ládájáért. És elmenvén Dávid, elvivé † az Isten ládáját az Obed Edom házától Dávid városába ** nagy †† vígassággal.
*1 Krón. 13, 14. † 1 Krón. 15, 1. 3. ** rész 5, 7. †† vers 5. 14.

13. Mikor pedig *azok,* kik az Úr ládáját viszik vala, hat lépést mentek volna, áldozék *ott egy* ökröt, és kövér *juhot.*

14. Dávid pedig minden * erejéből tánczol vala az Úr előtt és Dávid gyolcsból † csinált Efódot övedzett vala magára. *vers 5. † 1 Krón. 15, 27.

15. Dávid azért és az Izráelnek minden háznépe viszik vala az Úr ládáját nagy énekléssel és trombita szóval.

16. Lőn pedig, hogy mikor az Úr ládája menne Dávid városába, * Mikál, Saulnak leánya kinéz vala az ablakon, és látván hogy Dávid Király tánczolna és ugrálna az Úr előtt, † megutálá őtet szívében. *rész 3, 14. 15. † vers 23.

17. Mikor pedig előhozták volna az Úr ládáját, helyhezteték azt az * ő helyére a sátornak közepére, melyet felvonatott vala néki Dávid; és tőn Dávid az Úr előtt egészen égetendő áldozatot, és háláadó-áldozatot. *1 Krón. 15, 1. 16, 1.

18. Mikor elvégezte volna pedig Dávid az egészen égetendő áldozatot, és a háláadó-áldozatot, megáldá * a népet a Seregek Urának nevében. *1 Kir. 8, 55—61.

19. És osztogattata Dávid mind az egész népnek, az egész Izráel seregének, férjfiaknak és asszonyoknak kenyeret: mindennek egy-egy lepényt, egy-egy darab húst, és egy-egy palaczk *bort;* és elméne mind az egész nép kiki az ő házához.

20. Ennekutánna haza tére Dávid, hogy megáldaná az ő háznépét is: kijöve pedig Mikál, a Saul leánya Dávid eleibe, és monda: Bezzeg díszes * vala ma az Izráel Királya, ki az ő szolgáinak leányi előtt felfosztózott vala ma, mint szinte valamely bolond szokott felfosztózni. *vers 16.

21. És monda Dávid Mikálnak: Az Úr előtt *míveltem azt,* ki választott engemet * inkább, hogy nem mint a te atyádat, és minden ő háznépét, megparancsolván nékem, hogy az Úrnak népén az Izráelen † Főhadnagy lennék; *ezután is* vígadok az Úr előtt.
*1 Sám. 16, 1. 13. † 1 Kir. 8, 16.

22. Sőt mennyivel inkább megalázom magamat, és *mennyivel* alábbvaló lészek az én szemeim előtt: annyival dicséretesebb lészek a leányok előtt, * a kikről te szólasz. *vers 20.

23. Ennekokáért Mikálnak, Saul leányának nem lőn soha * gyermeke, mind a napig is, míg meghala. *vers 16. 20.

VII. RÉSZ.

Dávid akar templomot építeni.

Lőn pedig, hogy mikor a Király az ő palotájában ülne, és az Úr mindenfelől békességet adott volna néki mindenden ellenségeitől;

2. Monda a Király Nátán Prófétának: Ímé lássad, * én czédrus*fából csinált* palotában † lakom, az Istennek ládája pedig a sátor †† közepette vagyon.
*1 Krón. 17, 1. † Agg. 1, 4. †† rész 6, 17.

3. Monda pedig Nátán a Királynak: Valami a te szívedben vagyon, menj elő benne, és vidd véghez, mert az Úr veled *vagyon.*

4. Ennekutánna pedig lőn az Úr szava Nátánhoz azon éjjel, mondván:

5. Menj el és mond meg az én szolgámnak Dávidnak: Ezt mondja az Úr: Valyon s csinálsz-é * nékem házat, hogy abban lakjam? *1 Kir. 5, 3. 1 Krón. 22, 8.

6. Mert én nem laktam semmi * házban, mind az időtől fogva is, miolta kihoztam az Izráel fijait Égyiptomból, mind e mai napig: hanem jártam csak a sátorban és hajlékban. *1 Kir. 8, 16.

7. És minden helyen valahol jártam az egész Izráel fijaival, valyon s tet-

tem-é valami szót reá az Izráel *fijai* közűl valamely nemzetségnek, kinek azt parancsoltam volna, hogy legeltetné az én népemet az Izráelt, ezt mondván: Mi oka hogy nékem czédrus*fából való* házat nem építetek?
8. Most azért ezt mondjad az én szolgámnak Dávidnak: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Én hoztalak ki tégedet a * kunyhóból, mikor a juhok után jártál, hogy lennél Hadnagy az én népemen az Izráelen; *1 Sám. 16, 11. 12. Zsolt. 78, 70. 71.
9. És veled voltam mindenütt, valahová mentél, és kigyomláltam minden ellenségeidet * előtted, és nagy hírt nevet szerzettem néked, mint a nagy Fejedelmeknek hírek nevek, kik vagynak e földön. *rész 3, 18. Csel. 7, 45.
10. Helyet is szerzék pedig az én népemnek az Izráelnek, és ott elplántálám őtet, és lakozik az ő helyében, és többé helyéből ki nem * mozdíttatik: és nem fogják többé az istentelen fiak nyomorgatni őtet, mint † annakelőtte.
*2 Krón. 33, 8. Jer. 39, 1—9. †Bír. 13, 1.
11. És az időtől fogva, melyben parancsoltam, * hogy Bírák lennének az én népem előtt az Izráel előtt, míg megnyugotlak téged minden ellenségeidtől. Ennekfelette azt izeni néked az Úr: hogy csinál néked † házat az Úr.
*Bír. 2, 18. †vers 12—16.
12. És mikor a te időd bételjesedik és elaluszol a te atyáiddal, feltámasztom utánnad a * te magodat, mely származik a te ágyékodból, és megerősítem az ő országát. *1 Kir. 8, 5. 20. Csel. 2, 30.
13. Az fog templomot * építeni az én Nevemnek, és megerősítem az ő országának székit mind örökké.
*rész 23, 2. 5. 1 Kir. 5, 5. 6, 1. 9. 12.
14. Én lészek néki * attya, és ő lészen nékem fiam, ki mikor gonoszúl cselekszik, megfenyítem őtet † emberi vesszővel, és emberek fijainak büntetésekkel;
*Zsolt. 89, 27—33. Zsid. 1, 5. †1 Kir. 11, 39
15. Mindazáltal * irgalmasságomat meg nem vonom tőle, miképen megvonám Saultól, a kit kivágék előtted.
*1 Sám 16, 1.
16. És állandó lészen a te házad, és a te országod * mind örökké tiéd lészen, és a te királyiszéked erős lészen mind örökké.
*1 Kir. 11, 29—33. 12, 16—20.
17. Mind e beszéd szerint, és mind e látás szerint szóla Nátán Dáviddal.
18. Bémenvén azért Dávid Király, leüle az Úr előtt, és monda: Micsoda * vagyok én, Uram Isten! és micsoda az én házam népe, hogy engemet ennyire elővittél?
*1 Sám. 16, 11. 12.
19. Mégis mindazáltal igen kicsinynek tetszett ez * néked, Uram Isten! hanem ímé szólasz a te szolgádnak háza felől, messze † időre valókat: de ez az embereknek törvények Uram Isten!
*vers 8. 9. †vers 13.
20. És mi szükség Dávidnak többet szólani néked, holott te jól * ismered, Uram Isten, a te szolgádat? *1 Sám. 16, 1. 3.
21. A te ígéretedért, és a te jóakaratod szerint cselekedted mind ezeket a nagy dolgokat, hogy * megjelentenéd a te szolgádnak. *vers 12. rész 23, 2. 5. Csel. 2, 30.
22. Ennekokáért felmagasztaltattál Uram Isten: mert nincsen semmi * olyan mint te, és nincsen Isten kivűled, mind a szerint valamint mi füleinkkel hallottuk. *5 Móz. 4, 35. Zsolt. 86, 8.
23. Melyik nép azért olyan mind az egész földön, mint a te néped * az Izráel? melyért elment † volna az Isten, hogy megváltaná *azt* magának való népűl, és magának nevet szerezne: és veletek nagyokat cselekednék, melyek csudálatosak lennének a te földedben, *kiűzvén* a te néped elől (melyet megszabadítottál Égyiptomból) a pogányokat és az ő isteneiket? *5 Móz. 4, 7. 8. 33, 29.
Zsolt. 147, 19. 20. †2 Móz. 3, 7. 4, 22.
24. Mert megerősítetted magadnak a te népedet * az Izráelt, ki te néped mind örökké; és te voltál Uram nékik Istenek. *5 Móz. 7, 6. 8.
25. Most annakokáért, Uram Isten, a mit szóltál * a te szolgád felől, és az ő háza felől, teljesítsd meg mind örökké; és cselekedjél úgy a mint szólottál.
*vers 11—15.
26. Hogy felmagasztaltassék a te neved mind örökké, ilyen szókkal: A Seregeknek Ura, Istene az Izráelnek, és Dávidnak a te szolgádnak háza legyen állandó te előtted.
27. Mert megjelentetted a te szolgádnak * fülében. óh Seregeknek Ura, és Izráelnek † Istene, ezt mondván: Házat építek néked. Ennekokáért indítá a te szolgád az ő szívét, hogy néked könyörgene ilyen könyörgéssel.
*vers 4. 5. 11. †vers 23.
28 Most azért óh Uram Isten, (mert te vagy az Isten, és a te * beszéded igazság, és te mondottad ezt a jót a te szolgád felől), *Ján. 17, 17.
29 Legyen a te jó akaratodnak áldása a te szolgádnak házán, hogy legyen előtted mind örökké; mert te szólottál Uram Isten, és a te áldásoddal áldassék meg a te szolgádnak háza mind örökké.

VIII. RÉSZ.

Dávid megveri a körűllakó népeket, és birodalmát megerősíti.

Ennekutánna ismét megveré Dávid a Filiszteusokat * és igen megalázá őket: és elvevé Dávid a Filiszteusok kezéből Méteg Ammát. *1 Krón. 18, 1.
2. És megveré a * Moábitákat is, és kötéllel méré meg őket, levágatván őket a földre, és két kötelet mére a megölésre; és egy teljes kötelet, a kinek életét megengedné, és lőnek a Moábiták Dávidnak † adófizető szolgái.
*1 Móz. 19, 36. 37. 4 Móz. 24. 17. †Zsolt. 60, 10.
3. Ennekfelette megveré Dávid Hadadézert, * Réhóbnak fiját, Czóbának Királyát, mikor menne *Dávid,* hogy a határt † küljebb vetné mind az Eufrátes folyóvízig.
*1 Kir. 11, 23. 25. †1 Móz. 15, 18. 2 Krón. 9, 26.
4. Elfoga pedig Dávid közűlök * ezer és hétszáz lovagot, és húsz ezer gyalog embert; és inaikat elvagdaltatá Dávid minden szekere*s* *lova*knak, és csak száz szekér*be valót* hagyata meg bennek.
*1 Krón. 18, 4.
5. Eljövének pedig a Siriabeliek Damaskusból, hogy megsegéllenék Hadadézert, Czóbának Királyát; és megvere Dávid a Siriabeliekben * huszonkét ezer férjfiakat. *1 Krón. 18, 5.
6. És tiszttartókat szerze Dávid Siriában, *melyben vagyon* Damaskus; és lőnek a Siriabeliek Dávidnak adófizető szolgái; és megoltalmazá az Úr Dávidot valahová megyen vala.
7. Elnyeré pedig Dávid az arany paizsokat is, melyek Hadadézer szolgáin valának, és bévivé azokat Jérusálembe.
8. Hoza annakfelette Dávid Király a Hadadézer városaiból Bétákhból és Berótaiból felette igen sok rezet.
9. Meghallván pedig Tói, * Hamát *tartomány*nak Királya, hogy megverte volna Dávid Hadadézernek minden seregeit; *1 Krón. 18, 9. 10.
10. Küldé Tói Jórámot az ő fiját Dávid Királyhoz, hogy békességesen köszöntené őtet, és áldaná, hogy megvívott volna Hadadézerrel, és megverte volna őtet, (mert Hadadézer Tóival is hadakozik vala,) és a *Tói fija* kezében szép arany mívek, ezüstből és rézből csinált edények *valának.*
11. Melyeket Dávid Király az * Úrnak szentele, mind az aranynyal és ezüsttel egyetembe, melyet minden ellenségeitől nyert vala, kiket meghódoltatott vala.
*1 Krón. 22, 14. 16.
12. A Siriabeliektől, * Moábitáktól, az Ammon fijaitól, a Filiszteusoktól, † az Amálekitáktól, és a Réhób fijától Hadadézertől Czóbának Királyától nyert prédát. *2 Kir. 1, 1. †4 Móz. 24, 20.
13. Nagy nevet vőn azért Dávid *magának,* mikor visszajőne a Siriabelieknek * megverésekből a sónak mezején, *holott* tizennyolcz ezeret *vágott vala le.*
*Zsolt. 60, 2.
14. Az Idumeusok * között is tiszttartókat † rendele, az egész Idumeusok között szerze tiszttartókat; és lőnek mind az Idumeusok Dávidnak szolgái, és megtartá az Úr Dávidot, valahová megyen vala. *1 Móz. 27, 40. 1 Móz. 36, 1.
4 Móz. 20, 14—21. 24, 18. †1 Kir. 11, 15. 16.
15. Uralkodék azért Dávid az * egész Izráelen, és szolgáltat vala Dávid az egész nép között ítéletet és igazságot. *rész 24, 2.
16. Főhadnagya pedig vala * Joáb, Sérujának fija, Jósafát pedig, Ahiludnak fija, vala históriáinak megírója.
*1 Krón. 2, 13. 16. 1 Kir. 2, 5. 29—31.
17. Sádók pedig, Akhitóbnak fija, és Akhimélek, Abjátárnak * fija, *valának* Papok, és Sérája íródeákja *vala.*
*1 Sám. 22, 20—23. 1 Krón. 6, 8. 1 Krón. 24, 3.
18. Benája * pedig, Jéhójadának fija, *vala* a Kereteusoknak † és Peleteusoknak *Elöljárójok,* és a Dávid fijai valának *úgymint* Fejedelmek.
*rész 23, 20. †rész 15, 18.

IX. RÉSZ.

Dávidnak Méfibósettel való jótéteménye.

Monda ezekután Dávid: Vagyon-é még valaki, a ki élne a * Saul háznépe közűl, hogy irgalmasságot cselekedjem ő vele † Jónathánért?
*rész 4, 5. 6. 1 Sám. 31, 2. †rész 1, 26.
2. *Vala* pedig Saul házából egy szolga, kinek neve vala Siba, kit szólítának, hogy Dávidhoz menne, és monda a Király néki: Te vagy-é Siba? Felele: *Én vagyok* te szolgád.
3. Monda ismét a Király: Vagyon-é még valaki a Saul háznépe közűl, hogy irgalmasságot cselekedjem vele, *mely dolog* Isten *előtt* * *kedves legyen?* Felele Siba a Királynak: Vagyon még Jónathánnak egy fija, ki mindkét † lábára sántál. *1 Sám. 20, 15. 24, 22. 23. †rész 4, 4.
4. Monda néki a Király: Hol vagyon? és monda Siba a Királynak: Ímé a Lodebári Ammiel fijának, * Mákirnak házában vagyon. *rész 17, 27.
5. Akkor elkülde Dávid Király, és elhozatá őtet a Mákir házától a Lodebári Ammiel fijától.
6. Mikor eljutott volna pedig Dávid-

hoz Méfibóset, Jónathánnak a Saul fijának fija, arczczal leborúla, és nagy tisztességet tőn néki; és monda Dávid: Méfibóset; ki felele: Ímhol a te szolgád.
7 Monda néki Dávid: Ne félj; mert kétség nélkűl irgalmasságot cselekeszem veled * Jónathánért a te atyádért; és megadom néked Saulnak a te atyádnak minden majorságát, és néked mindenkor asztalomnál lészen ételed.
*1 Sám. 20, 15. 16.
8. Akkor fejet hajta *Méfibóset,* és monda: Micsoda a te szolgád, hogy a holt ebre * reá tekintettél, minémű én vagyok? *rész 19, 28. 1 Sám. 24, 15.
9. Szólítá azután a Király Sibát Saulnak szolgáját, és monda néki: Valamije volt Saulnak és mind egész * háznépének, mind azokat a te urad fijának adtam.
*vers 7. rész 19, 29.
10. A majorságnak azért te viseljed gondját, és a te fijaid és szolgáid: és bészolgáltassad, hogy legyen a te urad fijának kenyere, melylyel éljen. Méfibóset pedig a te uradnak fija, az én asztalomnál eszik mindenkor. Vala pedig Sibának tizenöt fija, és húsz szolgája.
11. Felele Siba a Királynak: Valamit az én uram a Király parancsol *nékem* szolgájának, a képen cselekeszik a te szolgád. Noha Méfibóset az én asztalomnál is úgy lakhatnék, mint egy Király fija.
12. Vala pedig Méfibósetnek egy fiacskája, kinek neve * Mika vala; a Siba házában lakozók pedig mindnyájan Méfibóset szolgái *valának.* *1 Krón. 8, 34. 35.
13. Méfibóset pedig lakik vala Jérusálemben; mert mindenkor a Király asztalánál eszik vala, jóllehet mind a két lábára * sántálna. *rész 4, 4.

X. RÉSZ.

Dávid megveri az Ammonitákat Joáb által.

Lőn pedig azután, meghala az Ammon fijainak * Királyok, és uralkodék helyette Hánon, az ő fija.
*1 Móz. 19, 36—38. 1 Krón. 19, 1.
2. És monda Dávid: Irgalmasságot teszek Hánonnal, * Náhás fijával, miképen az ő attya is velem irgalmasságot tett; és hozzá külde Dávid, hogy vígasztalná őtet szolgái által az ő attya *halála* felől. Eljutának azért a Dávid szolgái az Ammon fijainak földökbe.
*1 Sám. 11, 1.
3. És mondának az Ammon fijainak Fejedelmei Hánonnak az ő uroknak: Valyon s Dávid becsüli-é ezzel előtted a te atyádat, hogy hozzád vígasztalókat küldött? Valyon inkább nem azért küldötte-é Dávid hozzád az ő szolgáit, hogy a várost megszemlélnék, és megkémlelnék és minden állapotját megvizsgálnák?
4. Fogatá azért Hánon a Dávid szolgáit, és szakáloknak felét elnyíreté, és ruháikat félben elmetszeté, *tudniillik* mind alfelekig, és elbocsátá őket.
5. Megizenék pedig ezt Dávidnak, és eleikbe külde, (mert az emberek igen megcsúfoltattak vala) és ezt izené a Király: Maradjatok Jérikhóban mind addig, mígnem megnevekedik a ti szakálotok; és *úgy* jöjjetek haza.
6. Látván pedig az Ammon fijai, hogy nagy méltatlan dolgot cselekedtek volna a Dávid *szolgáin,* követet küldének az Ammon fijai, és megfogadák Siriában a Beth-Réhobbelieket, és azon Siriában a Czóbeusokat, húsz ezer gyalogot; és a Maakának Királyától ezer embert, és Istóbtól is tizenkét ezer embert.
7. Melyet meghallván Dávid, elbocsátá Joábot, és minden erős seregét.
8. Kijövének azért az Ammon fijai, és leszállíták a hadat a kapu előtt, a Siriabeliek pedig, Czóba, Réhób, Istób és Maaka, külön a mezőben *szállának.*
9. Látván pedig * Joáb, hogy mind elől, mind hátúl ellenség volna táborban, kiválogatá az Izráel népének színét, és sereget rendele a Siriabeliek ellen.
*rész 8, 16.
10. A népnek pedig maradékát bízá az ő öcscsének Abisainak * kezébe, és sereget rendele az Ammon fijai ellen.
*rész 18, 2. 23, 18.
11. És monda: Ha erősebbek lésznek a Siriabeliek nálamnál; nékem segítséggel légy. Ha pedig az Ammon fijai náladnál hatalmasabbak lésznek, én megsegítlek és megszabadítlak.
12. Bátorítsd meg magadat, és emberkedjünk * a mi nemzetségünkért, és a mi Istenünknek városaiért; és az Úr cselekedjék úgy, a mint néki tetszik.
*5 Móz. 20, 1.
13. Elérkezék azért Joáb és az ő vele való sereg a Siriabeliek ellen az ütközetre, és elfutamodának ő előtte.
14. Látván pedig az Ammon fijai, hogy megfutamodtak volna a Siriabeliek; elfutamodának ők is Abisai előtt, és bészaladának a városba, és megtére Joáb az Ammon fijairól, és méne Jérusálembe.
15. Mikor pedig látták volna a Siriabeliek, hogy * megverettettek volna az Izráeltől: *ismét* egymást felgyűjték.
*1 Krón. 19, 16.

16. És elkülde Hadadézer, és kihozá a Siriabelieket, kik a vízen túl *valának,* és jövének Héla *város*hoz: és Sobák, Hadadézernek Főhadnagya vala ő előttök.

17. Megizenék pedig Dávidnak, ki egybegyüjté az egész Izráelt, és általméne a Jordánon, és jutának Hélámhoz: és sereget rendelének a Siriabeliek Dávid ellen, és megütközének vele.

18. Megfutamodék pedig a Siriabeliek *serege* az Izráel előtt, és levága * Dávid a Siriabeliekben hétszáz szekeren *való embert,* és negyvenezer lovagot, Sobákot is a seregnek Főhadnagyát megölé; és ugyan ott meghala. *1 Kir. 11, 23—25.

19. Mikor pedig látták volna mind a Királyok, Hadadézernek szolgái, hogy az Izráeltől megverettettek volna, frigyet vetének az Izráellel, és nékik szolgálának; és nem merének többé a Siriabeliek kijőni segítségre az Ammon fijai mellett.

XI. RÉSZ.

Dávid paráznasága és gyilkossága.

Lőn pedig, hogy mikor az esztendő fordulván, eljött volna az idő, melyben a Királyok *hadba* szoktak menni, elküldé Dávid Joábot és az ő szolgáit ő vele, és mind az egész Izráelt, és elrablák * az Ammon fijait, és megszállák Rabba *várost;* Dávid pedig Jérusálemben hívalkodik vala. *1 Krón. 20, 1. 1 Móz. 19, 38.

2. Történék pedig estvének ideje előtt, mikor felkölt volna Dávid az ágyából, és a királyi palota felett a folyosón sétálna: láta egy asszonyt a folyosóról, ki magát mossa vala; és az asszony igen szép tekintetű vala.

3. És elkülde Dávid, és tudakozódék az asszony felől, és monda *egy ember:* Nemde nem ez-é Bethsabé, Eliámnak leánya, Hitteus Uriás * felesége? *rész 23, 39.

4. Akkor követeket külde Dávid, és elhozatá ötet; ki béméne ő hozzá, és vétkezék az asszonynyal, mikor az ő tisztátalanságából * megtisztult volna; és annakutánna visszaméne az ő házához. *3 Móz. 15, 19.

5. Az asszony pedig *eszébe vévén,* hogy méhében fogadott volna; elkülde és megizené Dávidnak ilyen szóval: Nehézkes vagyok!

6. Külde azért Dávid Joábhoz *ilyen követséggel:* Küld *haza* hozzám Hitteus Uriást; és elküldé Joáb Uriást Dávidhoz.

7. Mikor pedig eljutott volna Uriás ő hozzá, megkérdé őtet Joábnak békessége felől, a népnek békessége felől, és a hadnak békessége felől.

8. Monda ennekutánna Dávid Uriásnak: Menj a te házadhoz, és mosd meg * lábaidat; kimenvén pedig Uriás a Király házából, a Király ajándékot külde utánna. *vers 11.

9. De Uriás hála a Király házának ajtaja előtt, az ő urának minden szolgáival, és nem méne a maga házához.

10. Melyet bémondának Dávidnak ily szóval: Nem ment alá Uriás az ő házához. Akkor monda Dávid Uriásnak: Nemde nem útról jöttél-é te haza? mi *azért* az oka, hogy házadhoz alá nem mentél?

11. Felele Uriás Dávidnak: Az *Isten* ládája, * az Izráel és Júda *nemzetsége* sátorban vagyon; annakfelette az én uram Joáb, és az én uramnak szolgái a mező színén vagynak a táborban; és én hogy mennék bé az én házamba, hogy egyem és igyam, és feleségemmel háljak? Úgy élj te † és úgy éljen a te lelked, hogy nem mívelem azt! *1 Sám. 4, 4. †rész 14, 19.

12. Monda azért Dávid Uriásnak: Maradj itt ma is, és holnap elbocsátlak. Megmarada azért Uriás Jérusálemben a napon, és más napra kelve is.

13. Ennekutánna hívatá őtet Dávid, és ő vele evék és ivék, és megrészegíté őtet, és kiméne estve aludni az ő ágyára, az ő urának szolgáival együtt, de az ő házához nem méne alá.

14. Megviradván pedig, levelet íra Dávid * Joábnak, melyet Uriástól külde el. *rész 8, 16.

15. Ilyen módon írta vala pedig a levelet: Állassátok Uriást legelől a keményebb harczon; és hátúl fussatok el mellőle, hogy megölettessék és meghaljon.

16. Lőn azért, hogy mikor ostromlaná Joáb a várost; állatá Uriást arra a helyre, a hol tudja vala, hogy erős vitézek volnának.

17. Kijővén azért a városbeli nép, megharczolának Joábbal, és elhullának a nép közűl, Dávid szolgái közűl, és Hitteus Uriás is meghala.

18. Követet bocsáta azért Joáb, és megizené Dávidnak a viadalnak minden rendit.

19. És meghagyá a követnek, mondván: Mikor elvégezed a beszédet a Királylyal, a harcznak minden módja felől.

20. Ha történik, hogy a Király meg-

búsúl, és ezt kezdi mondani néked: Miért mentetek olyan közel a városhoz harczolni? nem gondolhattátok-é meg, hogy meghajigálnak a kőfalról?

21. Kicsoda ölte meg Abiméleket, Jérubbésetnek fiját? nemde nem egy asszony üté-é * agyon a kőfalról egy malomkő darabbal, és meghala Tébesben? *Azért* miért mentetek közel a kőfalhoz? Akkor mond meg: Hitteus Uriás is a te szolgád megholt. *Bir. 9,53.

22. Elméne azért a követ, ki mikor eljutott volna; megbeszéle Dávidnak mindeneket, a melyek felől küldötte volt őtet * Joáb. *rész 8,16.

23. És monda *a több dolgok között* a követ Dávidnak: Mikor mi ellenünk erős harczot tartván, a mezőre jöttek volna ki mi reánk azok az emberek; üzénk őket a kapuig;

24. De igen meghajigálának *minket* te szolgáidat a hajítók a kőfalról, és megholtak *egynehányan* a Király szolgái közűl; és a te szolgád Hitteus Uriás is * megholt. *vers 15.

25. Monda azért Dávid a követnek: Ezt mondjad Joábnak: Ne legyen ez felettébb ellened; mert a fegyver szinte úgy megemészt egyet, mint mást. Ne tágítsad azért a viadalt a város ellen, és rontsd el azt; a *népet* pedig bíztassad.

26. Meghallá pedig Uriásnak felesége, hogy megholt volna Uriás az ő férje, és siratá az ő férjét.

27. És mikor a gyászolás*nak ideje* eltölt volna; érette külde Dávid és házába viteté őtet, és lőn néki felesége, és szüle néki egy fiat: és ellene * lőn az Úrnak, a mit Dávid † cselekedett vala. *2 Móz. 21,14. †vers 4. 15.

XII. RÉSZ.

Megfeddi Nátán Dávidot a paráznaságért és gyilkosságért: penitencziát tart Dávid.

Elküldé azért az Úr Dávidhoz Nátán *Prófétát*, * ki bémenvén hozzá, monda néki: Két ember vagyon egy városban, egyik gazdag, a másik szegény. *1 Kir. 1,24. 38.

2. A gazdagnak * felette sok juhai és ökrei valának; *vers 7. rész 5,13. 1 Sám. 25,42—44.

3. A szegénynek * pedig semmije nem vala egyéb egy kis nőstény báránykájánál, kit vett vala és kit ő feltartott vala; és magával és az ő gyermekeivel mind együtt nevekedett vala fel, az ő falatjából eszik vala, és az ő poharából iszik vala, és az ő kebelében aluszik vala, és néki olyan vala mintegy leánya. *vers 9. rész 11,27.

4. Mikor pedig útonjáró vendége jutott volna a gazdagnak: szána az ő ökrei és juhai közűl hozatni, hogy a vendégnek ételt készítene belőle, a ki hozzá ment vala, hanem elvevé a szegénytől az ő bárányát, és azt főzeté meg a vendégnek, a ki hozzá ment vala.

5. Akkor felgerjede Dávidnak haragja az ember ellen, és monda Nátánnak: Él az Úr, hogy halálnak fija az az ember, ki azt cselekedte.

6. A bárányért pedig négy * annyit kell adni, mivelhogy ezt mívelte, és annak nem kedvezett. *2 Móz. 22,1.

7. És monda Nátán Dávidnak: Te vagy * az az ember. Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Én † kentelek fel téged, hogy Király lennél Izráelen, és megszabadítottalak téged a Saul kezéből. *1 Kir. 20,40. †1 Sám. 16,13.

8. És néked adtam a te urad * házát, és a te uradnak feleségeit a te kebeledbe; ennekfelette, néked adtam az Izráelnek és Júdának házát: és ha még ez kevés *volt*, ezt s ezt adtam volna néked. *1 Sám. 18,13.

9. Miért vetetted meg * az Úrnak beszédét, oly dolgot cselekedvén, mely utálatos ő előtte? Hitteus Uriást fegyverrel † ölted meg, és az ő feleségét magadnak vetted feleségűl: magát pedig az Ammon fijainak fegyverekkel ölted meg. *2 Móz. 20,13. 14. †rész 11,16. 17.

10. Most azért, a fegyver * soha a te házadból ki nem szakad; mivelhogy megutáltál † engem, és a Hitteus Uriás feleségét elvetted, hogy feleséged lenne. *rész 13,28. 29. 18,15. †2 Móz. 21,14.

11. Ezt mondja az Úr: Ímé én ellened gonoszt támasztok a te házadból, és * szemed láttára feleségeidet elveszem, és adom más felebarátodnak, és hál a te feleségeiddel, ennek a napnak láttára. *rész 16,22.

12. Mert te titkon cselekedtél; de én azt cselekeszem az egész Izráel előtt, és a nap előtt.

13. Monda azért Dávid Nátánnak: Vétkeztem az Úr ellen! És monda Nátán Dávidnak: Az Úr is elvette a te bűnödet, hogy meg nem * halsz. *3 Móz. 20,10.

14. De mindazáltal, mivelhogy nyilvánvaló káromlásra okot adtál az Úr ellenségeinek e dologban; a te fijad * is, a ki lett néked, bizonynyal meghal. *rész 11,27.

15. Ezekután elméne Nátán az ő há-

zához, és megveré az * Úr a gyermeket, melyet az Uriás felesége szült vala Dávidnak; és megbetegedék. * vers 18.

16. És könyörge Dávid az Istennek a gyermekért, és böjtöle is Dávid, és házába bémenvén a földön hála és feküvék.

17. Felkelének azért az ő házában való öreg emberek *és menének* ő hozzá, hogy felvennék őtet a földről: de nem akará, és nem is evék ő velek kenyeret.

18. Hetednapra azért meghala a gyermek, * és nem merik vala a Dávid szolgái néki megmondani, hogy meghólt volna a gyermek: mert ezt mondják vala: Ím még mikor a gyermek élne, szólottunk néki, és meg sem hallotta szónkat; hogy merjünk azért megmondani néki, hogy meghólt a gyermek, hogy *magának* nyavalyát szerezzen. * vers 14. 15.

19. Látván pedig Dávid, hogy az ő szolgái suttognának, eszébe vevé Dávid, hogy meghóltvolna a gyermek, és monda Dávid az ő szolgáinak: Meghala-é a gyermek? Azok mondának: Meghólt.

20. Felkelvén azért Dávid a földről, megmosdék és megkené magát, és más ruhát vőn reá, és béméne az * Úr házába, és imádkozék. Azután béméne a maga házába, és *étket* kére, és kenyeret vivének eleibe és evék. * rész 6, 16. 17.

21. Akkor mondának az ő szolgái néki: Mi dolog lőn ez a mit míveltél? A gyermek még éle, böjtölél és sirál: holott pedig immár meghólt a gyermek, felkeltél és ettél kenyeret.

22. Monda ő: Míg a gyermek élt, addig böjtöltem és sírtam; mert ezt mondottam: Ki tudja, * talán az Úr könyörűl rajtam, és megél a gyermek. * vers 14. Ésa. 38, 1—5.

23. De most *mivelhogy* meghólt, valyon miért böjtölnék? valyon visszahozhatom-é vele? Én megyek ő * hozzá, de ő nem jő ide vissza én hozzám. * 1 Móz. 37, 35.

24. És megvígasztalá Dávid az ő feleségét Bethsabét, és béméne hozzá, és vele lőn, és fiat * szüle; és nevezé annak nevét Salamonnak, és az Úr szereté azt. * 1 Krón. 22, 9. Máté 1, 6.

25. Mert megizente vala Nátán Próféta által, és nevezé az ő nevét Jedidjának az Úrért.

26. Joáb pedig erősen vitatá * az Ammon fijainak *városát* Rabbát, és megvevé a királyi várost. * rész 11, 1. 1 Krón. 20, 1.

27. És követeket külde Dávidhoz Joáb ilyen követséggel: Hadakoztam Rabba ellen, és meg is vettem a város*nak egyik részét, a hol a* víz *vagyon.*

28. Most azért gyüjtsd egybe a népnek maradékát, és szállj táborba a város ellen, vedd meg azt, hogy valamiképen ha én veszem meg, az én nevem ne legyen dícséretben felőle.

29. Egybegyüjté azért Dávid mind az egész népet és aláméne Rabba ellen, és víva ellene és megvevé azt.

30. Elhozá pedig az ő * Királyoknak koronáját annak fejéből; melynek nehézsége vala egy tálentom arany, és drága *kövekkel vala rakva,* és lőn a Dávid fejében, és a városból felette sok nyereséget hoza ki. * 1 Krón. 20, 2.

31. A népet pedig, mely benne *vala,* kihozatá; és némelyet * fűrészszel *fűrésszeltete,* némelyet vasborona alá, némelyet fejsze alá vettete, némelyeket mészkemenczébe hányata, és így cselekeszik vala az Ammon fijainak minden városaikkal: haza méne azért Dávid és az egész nép Jérusálembe. * rész 10, 4. 4 Móz. 24, 17.

XIII. RÉSZ.

Amnon megszeplősíti Támárt, Absolonnak hugát: Absolon megöleti Amnont.

Lőn továbbá ennekutánna, hogy mikor Absolonnak * Dávid fijának igen szép huga volna, kinek neve Támár vala: Amnon a Dávid fija megszeretné azt. * 1 Krón. 3, 1. 2.

2. Igen nagy gyötrelemben vala pedig Amnon, úgyannyira hogy betegségbe esnék az ő hugáért Támárért; mert szűz vala, és igen nehéznek tetszik vala Amnonnak, ha ő rajta valamit mívelne.

3. *Vala* azért Amnonnak egy barátja, kinek Jónadáb vala neve, * Simeának Dávid rokonának fija; Jónadáb pedig igen eszes ember vala. * 1 Krón. 2, 13.

4. Ki monda néki: Mi az oka, hogy te így naponként elszáradsz, Királynak fija? Nem mondhatnád-é meg nékem? és monda néki Amnon: Támárt, Absolon öcsémnek hugát igen szeretem.

5. És monda néki Jónadáb: Feküdj veszteg ágyadban, és tedd beteggé magadat, akkor hozzád megyen látnod az atyád, és mond ezt néki: Jöjjön ide kérlek, Támár az én hugom, hadd adjon ennem; és ugyanitt szemem előtt csinálljon valami lágy étket, hogy én is lássam, és az ő kezéből egyem.

6. Lefeküvék azért Amnon, és tetteté

mintha beteg volna; akkor eljöve hozzá látni a Király, és monda Amnon a Királynak: Kérlek, hadd jöjjön ide hozzám Támár hugom, hadd csináljon előttem vagy két bélest, és hadd egyem az ő kezéből.
7. Elküldé azért Dávid a Támár házához, ezt izenvén: Eredj el mindjárt az Amnon bátyád házához, és készíts valami ennivalót néki.
8. Béméne azért Támár az Amnon báttya házába, ő pedig veszteg fekszik vala; és lisztet vévén meggyúrá, és bélest csinála ő maga előtt, és megfőzé a bélest.
9. Előhozá annakutánna a serpenyőt, és kitölté eleibe; de ő nem akara enni, és monda Amnon: Küldjétek ki mind innét az embereket tőlem; és kimenének mindnyájan előle.
10. Akkor monda Amnon Támárnak: Hozd bé a kamarába az étket, hadd egyem kezedből; vevé azért Támár a bélest, melyet készített vala, és bévivé Amnon báttyának, az ágyasházba.
11. És eleibe vivé hogy ennék, és megragadá őtet, és monda néki: Jövel feküdj mellém édes hugom.
12. *Támár* pedig monda néki: Ne *legyen* az édes bátyám, engemet meg ne ronts, mert nem így szokott lenni az Izráel *népe* között, ne cselekedjél ilyen bolondságot.
13. Mert én hogyhogy távoztathatom el a nagy gyalázatot? te pedig olyan lészesz Izráelben mint egy bolond. Azért kérlek, szólj a Királynak felőle: mert nem tart meg engemet tőled.
14. Nem akará pedig az ő szavát megfogadni, hanem erőt vőn *Támáron* és megnyomván őtet, vele közösüle.
15. És meggyűlölé őtet Amnon felette igen, és nagyobb lőn a gyűlölség minekutánna megutálá, a * szeretetnél, melylyel őtet megszerette vala. És monda néki Amnon: Kelj fel, eredj dolgodra. *vers 2. 4.
16. Ki felele néki: Mi okáért? nagyobb gonoszság * lészen ez annál, melyet rajtam cselekedtél, ha kiüzsz. De *Amnon* nem akará szavát is meghallani. *5 Móz. 22, 28. 29.
17. És szólítván az inast, a ki néki udvarol vala, monda: Űzd ki ezt gyorsan előlem, és zárd bé az ajtót utánna.
18. Vala pedig *Támáron* igen szép tarka szoknya, a minémüben szoktak vala járni a Király leányai, kik szüzek valának: kiüzé azért őtet a szolga és bézárlá az ajtót utánna.
19. Hamut * tölte azért Támár az ő fejére, és a tarka szoknyát, mely rajta vala † meghasogatá, és kezét fejére kapcsolván, menten-megyen vala, és jajgat vala. *Jób 2, 12. † vers 14. 18.
20. És monda néki a báttya Absolon: Netalán Amnon bátyád volt veled? azért hallgass most hugom; *mert* atyádfia, ne bánkódjál azon felettébb. Lőn azért Támár nagy árvaságban az ő báttyának Absolonnak házában.
21. Dávid Király pedig hallván mind ezeket, felette igen megharagvék.
22. Nem szóla pedig semmit felőle Absolon Amnonnak, sem jót, sem gonoszt: mert igen gyűlöli vala Absolon Amnont, mivelhogy megszeplősítette vala az ő hugát Támárt.
23. És lőn két esztendő mulva, hogy Absolonnak *juhait* nyírnék Baál-Hásorban, mely Efraimnál vagyon, és oda elhívá Absolon mind a * Király fijait. *1 Krón. 3, 1—9.
24. Béméne pedig Absolon a Királyhoz is, és monda: Ímé most nyírik a te szolgádnak *juhait, azért* jöjjön el kérem a Király, és az ő szolgái a te szolgáddal.
25. Monda a Király Absolonnak: Ne édes fiam, ne menjünk el most mindnyájan, nem kell megterhelnünk téged. És ismét erőlteti vala őtet, de nem akara elmenni, hanem megáldá őtet.
26. Monda mégis Absolon: Ne jöjjön-é tehát el velünk * Amnon, az én atyámfia? Felele néki a Király: Miért menne el veled? *1 Krón. 3, 1.
27. Mikor pedig untatná őtet Absolon, elbocsátá ő vele Amnont is, és mind a Király * fijait. *vers 23.
28. Parancsola pedig Absolon az ő szolgáinak, ezt mondván: Kérlek, reá vigyázzatok, és mikor Amnon a bortól jó kedvet veszen és mondándom néktek: akkor verjétek is Amnont, és öljétek meg őtet, semmit ne féljetek, hiszen én parancsoltam néktek, legyetek bátrak, ne féljetek.
29. Úgy cselekedének azért az Absolon szolgái Amnonnal, a mint Absolon * parancsolta vala: és felkelének mind a Király fijai, és kiki öszvérére üle és elszaladának. *rész 12, 10.
30. Mikor pedig még az útban volnának, hír juta Dávidhoz, mondván: mind megölte Absolon a Király fijait, egy sem maradt meg közülök.

31. Felszökellék azért a Király, és megszaggatá * ruháit, és a földön hevere; az ő szolgái is mindnyáján ruháikat megszaggatván, állanak vala előtte. * 1 Móz. 37, 34.

32. Szóla pedig Jónadáb, Simeának a * Dávid attyafiának fija, és monda: Ne mondja azt az én uram, hogy a Királynak minden fijait megölték, mert csak Amnon holt meg egyedűl; mert mind az időtől fogva, hogy Támárt az ő hugát megszeplősítette volt, az Absolonnak szájában volt. * vers 3.

33. Most azért, ne gondolkodjék így szivében az én uram a Király, mondván: A Királynak minden fijai megholtak; mert egyedűl Amnon holt meg.

34. Elszalada pedig Absolon. És felemelvén az őrálló az ő szemeit, látá hogy sok ember jőne az úton, mely a hegynek tulsó oldalán vala.

35. És monda Jónadáb a Királynak: Ímhol jőnek a Király fijai, a te szolgádnak beszéde szerint, ímé igaz volt.

36. Mikor azért a szót elvégezte volna, azonban a Királyfiak megjutának, és szavokat felemelvén, sírának; és ő maga a Király is és minden szolgái felette igen nagy sírást tőnek.

37. Absolon pedig elfuta * és méne Talmaihoz, Ammihur fijához, Gessurnak Királyához; és siratá minden napon *Dávid* az ő fiját. * rész 3, 3.

38. Absolon pedig minekutánna elfutott volna, és ment volna Gessurba, lőn ott három esztendeig.

39. Annakutánna kivánkozik vala Dávid Király*nak lelke,* kimenni Absolonért; mert már megvigasztaltatott vala Amnon felől, * hogy megholt volna. * vers 29.

XIV. RÉSZ.

Dávid Absolont ismét kegyelmébe veszi.

Eszébe vevé azért Joáb, * Sérujának fija, hogy a Királynak szíve szakadna Absolon után. * rész 8, 16.

2. És külde Joáb Tékoa *városba,* és hozata onnét egy asszonyt, ki igen eszes vala, és monda néki: Kérlek tettessed mintha nagy keserűséged volna és öltözzél fel kérlek gyász ruhába, és olajjal se kend meg magadat; és légy olyan mint a féle asszony, ki sokáig siratta volna a halottat.

3. És menj bé a Királyhoz, és szólj ilyenképen néki: (mert Joáb adá szájába a mit szólani kellene.)

4. Szóla azért a Tékoabeli asszony a Királynak, minekutánna arczczal a földre előtte leborúlt volna, és térdet fejet hajtott volna és monda: Szabadíts meg, óh Király!

5. És monda néki a Király: Mi nyavalyád vagyon? Felele az: Bizonyára özvegyasszony vagyok, és az én férjem megholt.

6. És a te szolgálódnak két fija vala, kik egybevesztek volt a mezőn, és mivelhogy nem vala, ki őket megvédené, egyik a másikat megsérté, és megölé.

7. És ímé az egészháznép ellene támadott a te szolgálóleányodnak, és ezt mondják: Add kezünkbe az ő attyafiának gyilkosát, hadd öljük meg őtet az ő attyafiának lelkéért, a kit megölt, és veszessük el az örököst is; és így akarják eloltani a kicsiny szikrácskát, a mely *nékem* megmaradott vala: hogy az én férjemnek ne maradjon semmi neve és ne *legyen* maradékom a föld színén.

8. Monda azért a Király az asszonynak: Menj el házadhoz, és parancsolok a te dolgod felől.

9. Felele pedig a Tékoából való asszony a Királynak: Uram Király, én rajtam esik a nyomorúság és az én atyámnak házán, de a Király és az ő széki ártatlan lészen.

10. Monda erre a Király: A ki te ellened szól, hozd ide előmbe, és többé ingyen sem illet.

11. Akkor ő monda: Emlékezzék meg, kérlek, a Király az Úrról, a te Istenedről: ne többüljön meg a vér szerint való atyafiaknak halálok, és ne veszessék el az én fiamat. Felele a *Király:* Él az Úr, * hogy a te fijad *fejéről csak egy* hajszál is nem esik a földre. * 1 Sám. 14, 45.

12. És monda az asszony: Kérlek, hadd szóljon a te szolgálód csak egy szót az én uramnak a Királynak; és ő monda: Szólj.

13. Akkor monda az asszony: S miért gondoltál szinte ehez hasonló dolgot az Isten népe ellen? Mert ezt a szót úgymint maga gondolatlanságából mondja a Király, holott nem akarja vissza hívni a Király az ő számkivetett *fiját.*

14. Mert ímé nyilván meg kell halnunk, és olyanok vagyunk mint a víz, mely a földre kiontatik és fel nem szedethetik, és nincsen ebben * Istennél személyválogatás: De elvégezte magában, hogy a számkivetettet is ne vesse el tőle. * Zsolt. 89, 49.

15. Most annakokáért azért jöttem ide, hogy én szólnék a Királynak az én uramnak, noha sokan rettentettek engemet e felől; de mindazáltal azt mondotta a te szolgálód: Majdan szólok a Királynak, netalán megcselekeszi a Király az ő szolgálóleányának beszédét;

16. Mert meghallgatja a Király, *azt gondoltam,* és megszabadítja az ő szolgálóleányát annak kezéből, a ki engemet el akar veszteni, és velem együtt az én fiamat az Istennek örökségéből.

17. Annakfelette ezt gondolta a te szolgálóleányod: Immár az én uramnak a Királynak beszéde *Absolonnak meghozása felől* csendességet szerez: (Mert mint az Istennek Angyala, * olyan az én uram a Király, mivelhogy meghallgatja mind a jót, mind a gonoszt,) és a te Urad Istened lészen te veled.
* rész 19, 27.

18. És felelvén a Király, monda az asszonynak: Kérlek, ne tagadd meg a mit tőled kérek. És monda az asszony: Mondja el az én uram, a Király, kérlek!

19. És monda a Király: Valyon mind ezekben nem a Joáb keze *vagyon-é* veled? Felele az asszony és monda: A te * életedre mondom, uram Király, hogy semmi hiba ebben nincsen, valamit a Király az én uram szól: mert a te szolgád Joáb * hagyta *ezt* nékem, és mind ezeket a szókat ő adta a te szolgálóleányodnak szájába.
* 1 Móz. 42, 15. † vers 1. 2.

20. És hogy ilyen kerengő beszéddel szólnék is, Joáb a te szolgád cselekedte azt is. De az én uram eszes mint az Istennek Angyala, hogy mindeneknek végére menjen, melyek *esnek* e földön.

21. Monda azért Joábnak a Király: Ímé megfogadtam ezt a szót: eredj el és hozd haza *az én* fiamat Absolont.

22. És a földre arczczal leborúla Joáb, és térdet fejet hajtván, megköszöné a Királynak, és monda Joáb: Ma esmérte meg, uram Király, a te szolgád, hogy vagyon valami becsületem előtted; mert az ő szolgájának beszédét megcselekedte a Király.

23. Felkele azért Joáb, és * elméne Gessurba, és haza hozá Absolont Jérusálembe.
* rész 13, 37.

24. És monda a Király: Menjen a maga házába, és az én színemet ne lássa: tére azért Absolon az ő házába, és a Királynak orczáját nem láthatá.

25. Nem vala pedig az egész Izráelben olyan szép ember, mint Absolon, ki dicséretre olyan méltó volna; *mert* tetétől fogva talpig ő benne semmi makula nem vala.

26. És mikor a fejét megnyíreti vala, (mert minden esztendőben elnyíreti vala, mert igen nehéz vala néki, és azért nyírik vala el,) az ő fejének haja nyom vala kétszáz siklust, a közönséges mérték szerint.

27. Lőn pedig Absolonnak három fija és egy leánya, kinek neve Támár vala; ez igen szép termetű asszony vala.

28. Két esztendőt mulatott vala pedig immár Absolon Jérusálemben, hogy a Királynak színét mégis nem látta vala.

29. Elkülde azért Absolon Joábhoz, hogy őtet a Királyhoz küldené, ki nem akara hozzá menni; és elkülde másodszor is, de ugyan nem akara menni.

30. Monda azért az ő szolgáinak: Tudjátok, hogy a Joáb majorja mellettem vagyon, és az árpát ott tartja: menjetek el, és gyujtsátok fel tűzzel: és meggyujták az Absolon szolgái a majort tűzzel.

31. Felkele azért Joáb, és méne Absolonhoz, az ő házába, és monda néki: Mi az oka, hogy a te szolgáid az én majoromat felgyujtották tűzzel?

32. Felele Absolon Joábnak: Azért, mert hozzád küldöttem, ily szóval, hogy te ide jőnél, és a Királyhoz küldenélek, hogy ezt mondanád *néki:* Mi szükség volt haza jőnöm Gessurból? mert jobb volna most is nékem ott *lennem.* Azért cselekedd meg, hogy lehessek szembe a Királylyal; és ha én bennem vétket talál, ölessen meg engemet.

33. Elméne azért Joáb a Királyhoz, és megmondá néki: És akkor hívatá a *Király* Absolont, és elméne a Királyhoz, és fejet hajtván a Király előtt, arczczal a földre borúla. És megcsókolá a Király Absolont.

XV. RÉSZ.

Absolon kikergeti országából Dávidot.

Lőn pedig annakutánna szerze magának Absolon * szekereket, lovakat, és ötven embereket, kik ő előtte járnának.
* 1 Kir. 1, 5.

2. Reggel pedig felkelvén Absolon, megáll vala az útfélen a kapuban, és mindent, valakinek dolga vala, hogy a Királyhoz menne igaz ítéletet kérni, hozzá szólít vala Absolon, és megkérdezi vala: Micsoda városból való vagy

te? És mikor az megfelelvén, ezt mondaná: Izráelnek egy nemzetségéből való a te szolgád;

3. Mond vala néki Absolon: Ímé a te beszéded mind jó, és mind igaz; de ki hallgasson meg téged, arra senkit a Király nem *rendelt*.

4. Mondja vala ismét azonközben: Vajha valaki engemet tenne ítélőbíróvá e földön, és én hozzám jőne minden ember, a kinek valami ügye és pere volna, igazat tennék néki;

5. Mikor pedig valaki hozzá megyen vala is, és fejet hajt vala néki, azonnal kezét nyujtja vala, és azt megfogja vala, és megcsókolja vala.

6. De e képen cselekedék Absolon az egész Izráellel, valakik igaz ítéletért a Királyhoz mennek vala, és így Absolon az Izráel fijainak szíveket alattomban hozzá hajtja vala.

7. Lőn pedig negyven esztendő felé, monda Absolon a Királynak: Hadd menjek el, és teljesítsem meg a fogadást * Hebronban, melyet fogadtam az Úrnak; * rész 2, 1. 4.

8. Mert fogadást fogadott a te szolgád, mikor Gessurban laknám, mely Siriában vagyon, ezt mondván: Ha valóba haza viszen engemet az Úr Jérusálembe, az Úrnak szolgálok.

9. Monda néki a Király: Menj el békével; és felkelvén elméne Hebronba.

10. Kémeket külde pedig azonközben Absolon Izráelnek minden nemzetségéhez, hogy megmondanák: Mikor a trombita szót halljátok, azt mondjátok: Absolon uralkodik Hebronban.

11. Ment vala pedig el Absolonnal Jérusálemből kétszáz ember, kiket elhívott vala, kik tudatlanságból mennek vala el, és semmit a dologban nem tudtak.

12. Elkülde pedig Absolon a Gilóból való * Akhitófelhez is, ki Dávidnak tanácsosa vala, *és az kijöve* az ő városából Gilóból, míg *Absolon* áldoznék, és lőn igen nagy hasonlás: mert a nép menten-megyen vala, és nevekedik vala az Absolon tábora. * rész 17, 23.

13. És követ méne Dávidhoz ilyen izenettel: Az Izráel népének szíve Absolonnal vagyon.

14. Akkor monda Dávid minden szolgáinak, kik vele valának Jérusálemben: Keljetek fel, és * fussunk el, mert nem szaladhatunk el Absolon előtt, *ha mulatunk,* siessetek elmenni, mert együtt elérkezik, és elér minket és gonoszúl fog velünk cselekedni, és félő, hogy a város *népét* fegyverrel ne vágassa le. * Zsolt. 3, 1.

15. Mondának pedig a Király szolgái a Királynak: Valamint tetszik a Királynak a mi urunknak, ímhol mi te szolgáid.

16 Kiméne azért a Király, és minden háznépe ő utánna, és hagyá otthon a Király tíz * ágyasait, hogy őriznék a házat. * rész 5, 13.

17 Megyen vala azért a Király és minden háznépe ő utánna, kik megállának messze földön.

18. Minden szolgái annakokáért mellé mennek vala, a Kereteusok is * mind, a Peleteusok is † mind, a Gitteusok is mind, *úgymint* hatszáz férjfiak, kik ő utánna jöttek vala, Gáth *városból,* kik a Király előtt mennek vala.
* 1 Kir. 1, 38. † rész 8, 18.

19. Monda pedig a Király * Gitteus Ittainak: Mi szükség néked is eljönnöd velünk? menj vissza a te helyedre és maradj a Királylyal: mert te idegen nemzet vagy, és másunnét jöttél; * rész 18, 2.

20. Csak most * jöttél hozzám, és immár ily hamar hogy indítsalak ki helyedből hogy velünk eljöjj? Én pedig megyek a hová megyek; menj vissza, és a te atyádfiait is vidd vissza, veled lészen az irgalmasság és az igazság.
* vers 18.

21. Monda pedig Ittai a Királynak: Él az Úr, és él az én uram a Király, hogy valahol lészen az én uram a Király, mind halálában, mind * életében, ott lészen a te szolgád is. * Ruth 1, 16.

22 Monda azért Dávid Ittainak: Ám jöjj el, és menjünk el. És elméne a Gitteus Ittai, és az ő népe vele együtt, még az aprók is, valakik vele valának.

23. És mind az egész föld *népe* nagy jajgatással sír vala, mikor a nép közöttök általmegyen vala. A Király azért általméne a Kedron patakán, a nép pedig mind megyen vala az úton, *mely viszen vala* a pusztára.

24. És ímé velek vala * Sádók is, és ő vele a Léviták mind kik az Isten szövetségének ládáját hordozzák vala; és letevék az Isten ládáját és azonközbe eljuta Abjátár † *Pap is,* míg a nép a városból mind kitakarodnék.
* rész 8, 17. † 1 Sám. 22, 20. 23.

25. És monda a Király Sádóknak: Vidd vissza az Isten ládáját a városba, ha én az Úr előtt kedves lészek, engemet ismét haza hoz, és azt megmutatja nékem, és az ő sátorát.

26. Ha pedig azt mondja *az Isten:* Nem kellesz nékem: Ímhol vagyok én, cselekedjék * úgy velem, a mint néki tetszik. *1 Sám. 3, 18.

27. Monda annakfelette a Király Sádók * Papnak: Nemde nem Próféta vagy-é te? *Azért* menj haza békességben a városba. Akhimás pedig a te fijad, és az Abjátár fija Jónathán, a ti két fijatok mellettetek *legyenek.* *rész 8, 17.

28. Lássátok, ímé én itt mulatok, ennek a pusztának sík mezején, míg tőletek hír jő, és nékem * izentek. *vers 36.

29. Visszavivék azért Sádók és Abjátár Jérusálembe * az Isten ládáját, és otthon maradának. *rész 6, 16. 17.

30. Továbbá Dávid mikor felmenne az olajfáknak hegyén és fejét * béborítva, és saru nélkűl, mentében igen sírna; a nép is mely vele vala, béborította vala kiki az ő fejét, és mentenmennek vala fel, nagy sírva. *rész 19, 4.

31. Megizenék azonközben Dávidnak, hogy Akhitófel is a pártosok között volna Absolonnal, és monda Dávid: Kérlek óh Uram, bolondítsd meg az Akhitófel * tanácsát. *vers 12. rész 16, 23. 17, 23.

32. Feljuta pedig Dávid a *hegy* tetejére, hogy ott imádkoznék az Istennek, és ímé eleibe jöve az Árkéa *városból* való Khúsai, * ki ruháját megszaggatta vala és földet † hintett vala fejére. *vers 37. †Jób 2, 12.

33. És monda néki Dávid: Ha eljösz velem, terhemre lészesz nékem;

34. De ha a városba visszatérsz és ezt mondod Absolonnak: Te szolgád vagyok Király, ennekelőtte a te atyád szolgája voltam, most immár a te szolgád lészek, elbonthatod * Akhitófelnek ellenem való tanácsát. *rész 17, 1—14. 23.

35. És ímé veled lésznek *otthon* Sádók * és Abjátár Papok, és valami szót hallándasz a Király házából, mond meg a Papoknak, Sádóknak és Abjátárnak. *vers 27. 28.

36. Ímé ő velek az ő két fiok * is otthon vagyon, Akhimás, a Sádók *fija,* és Jónathán, az Abjátár *fija:* kik által nékem mindjárt megizenhetitek, valamit hallotok. *vers 27. 28.

37. Elméne azért Khúsai, a Dávid barátja * a városba, és *azonközbe* Absolon béérkezék Jérusálembe. *vers 32. 1 Krón. 27, 33.

XVI. RÉSZ.

Dávid bűntettetik Sémei szidalmával, és Absolonnak undok paráznaságával.

Mikor pedig Dávid egy kevéssé alább ment volna a *hegy* tetejéről, jöve eleibe Siba, a Mefibóset szolgája, két megterhelt szamárral: melyeken vala kenyér, és száz kötés asszúszőlő, és száz csomó fige, és egy tömlő bor.

2. És monda a * Király Sibának: Mit akarsz ezzel? Felele Siba: A szamarak legyenek a Király háznépének *szükségére,* hogy rajtok járjanak: a kenyér pedig és a fige, hogy a szolgák megegyék: és a bor, hogy igyék a ki megfárad a pusztában. *rész 9, 3. 6. 9. 19, 17. 18.

3. És monda a Király: Hol vagyon most a te uradnak * fija? Felele Siba a Királynak: Ímé Jérusálemben megmarada, mert azt mondja: Megadja † ma nékem az Izráel háznépe az én atyámnak országát. *rész 9, 2—5. †rész 19, 26.

4. És monda a Király Sibának: Ímé minden * tiéd legyen, valamije volt Mefibósetnek. Monda akkor Siba: Alázatosan könyörgök, hogy találjak előtted kedvet uram Király! *rész 19, 29.

5. Elméne azután Dávid Király szinte a Bahurim *mezejéig,* és ímé innét jöve ki egy ember a Saul nemzetsége közűl, kinek neve Sémei * vala, Gérának fija, és kijövén szidalmazza vala *őket.* *rész 19, 21. 1 Kir. 2, 8. 36—46.

6. És kővel hajigálja vala Dávidot, és Dávid Királynak minden szolgáit, jóllehet az egész nép és minden erős férjfiak *volnának* néki mind jobbkeze mind balkeze felől.

7. Így szól vala pedig Sémei, mikor őtet szidalmazná: Eredj, eredj te * vérszopó és istentelen ember! *2 Móz. 22, 28.

8. Visszaadja *most* az Úr néked a Saul háznépének minden * vérét, a ki helyében te uralkodol; és adta az Úr az országot a te fijadnak Absolonnak: és ímé a nyomorúságnak közepette vagy; mert vér*szopó* ember vagy! *rész 1, 5—16. rész 4, 5—12.

9. Monda pedig Abisai, * Sérujának fija, a Királynak: Hogyhogy szidalmazhatja ez a holt eb az én uramat a Királyt? Majd én elmegyek és fejét veszem. *rész 18, 2. 1 Sám. 26, 8.

10. Monda pedig a Király: Mi közöm vagyon veletek Sérujának * fijai? hadd szidalmazzon, mert az Úr mondotta néki: Szidalmazzad Dávidot: és ki mondhatja néki: miért mívelted ezt? *rész 2, 18.

11. És monda Dávid Abisainak és minden szolgáinak: Ímé az én fiam, ki az én ágyékomból származott, * kergeti az én életemet: hogy ne *cselekedné* tehát e Benjáminita? hagyjatok békét néki, hadd szidalmazzon; mert az Úr mondotta néki. *rész 17, 3.

12. Netalán reá tekint az Úr az én nyomorúságomra, és jót * ád még ma nékem az Úr az ő átka helyett. *rész 19, 14. 15.

13. És megyen vala Dávid és az ő népe az úton, Sémei pedig a hegy oldalon ellenbe megyen vala, és mentében átkozódik * vala, és köveket hajigál vala ő ellenébe, és port hány vala. *vers 7. 8.

14. Eljuta annakutánna a Király és mind a vele való nép nagy fáradsággal *egy helyre,* és ott megnyugovék.

15. Absolon pedig, és az Izráel fijainak egész népe bémenének * Jérusálembe, és Akhitófel is ő vele. *rész 15, 7—12.

16. Mikor pedig az Árkéából való Khúsai * a Dávid jó akarója, bément volna Absolonhoz, monda Khúsai Absolonnak: Éljen a † Király, éljen a Király! *rész 15, 32—37. †1 Sám. 10, 24.

17. És monda Absolon Khúsainak: Ez-é az irgalmasság a te * barátodhoz? miért nem mentél el a te barátoddal? *vers 16.

18. Felele Khúsai Absolonnak: Semmiképen nem mívelem, hanem a kit az Úr és ez a nép választ, és az Izráelnek minden fijai; azé lészek, és azzal maradok.

19. Más az, hogy kinek szolgálnék *örömestebb* mint az én *barátom* fijának? a mint szolgáltam a te atyádnak, szintén olyan lészek te hozzád *is.*

20. Monda pedig Absolon * Akhitófelnek: Adjatok tanácsot, mit kell mívelnünk? *rész 15, 12. 31.

21. Felele Akhitófel Absolonnak: Menj bé a te atyádnak * ágyasaihoz, a kiket itthon hagyott hogy őriznék a házat: és megérti az egész Izráel, hogy te az atyád ellen felette nagy gyalázatos boszszúságot cselekedtél: és annál inkább megerősödnek mind azoknak kezeik, kik melletted *vagynak.* *1 Móz. 49, 3. 4. 3 Móz. 20, 11.

22. Sátort vonának azért Absolonnak a *palotának* felső padlásán, és béméne Absolon az ő attyának ágyasaihoz, az egész Izráelnek * szeme láttára. *rész 12, 11. 12.

23. A mely tanácsot pedig akkor Akhitófel ád vala, *úgy tartják vala,* mintha valaki az Isten szavát kérdette volna, oly *becsületben vala* Akhitófelnek minden tanácsa, mind Dávid előtt, mind Absolon előtt.

XVII. RÉSZ.

Absolon Dávidot kergeti.

Monda azért Akhitófel Absolonnak: Ím én elválasztok * tizenkét ezer embert, és felkelek, és megüzöm Dávidot éjjel. *Zsolt. 3, 1.

2. És reá rohanok; mert ő megfáradott, és erőtlen kézzel vagyon; megrettentem őtet, és megfutamodik az egész nép, mely vele vagyon: és a Királyt magát * megölöm. *vers 4.

3. Annakutánna a népet mind egészen hozzád hajtom, és mikor mindenek meghajlanak *hozzád és elvesztheted* az embert, a kit te kergetsz; az egész nép békességben lészen.

4. És igen tetszék e beszéd Absolonnak, és mind a több Izráel Véneinek.

5. És monda Absolon: Hívják hamar az Árkéa *városbeli* * Khúsait is, és halljuk meg ő is mi tanácsot ád. *rész 15, 34. 16, 16.

6. És mikor eljutott volna Khúsai Absolonhoz, monda néki Absolon ilyenképen: Akhitófel ilyen tanácsot ád, megfogadjuk-é az ő szavát vagy ne? Szólj hozzá.

7. Monda akkor Khúsai Absolonnak: Nem jó tanács ez, melyet Akhitófel adott, *nem találta* ez * egyszer. *rész 16, 23. 17, 14.

8. És monda Khúsai: Tudod magad, hogy a te atyád, és az ő emberei igen erős * vitézek, és igen megkeseredett szívüek, mint ama kölykeitől † megfosztatott mezőbe bujdosó medve. Annakfelette a te atyád igen hadakozó ember: és nem hál a *több* †† néppel együtt. *1 Krón. 12, 8. †Péld. 17, 12. ††1 Sám. 23, 22.

9. Ilyenkor ő valami barlangban lappang, vagy valami egyéb helyen, és ez meglehet, hogy mikor először reájok találkoznak ezek, és valaki hallja, azt kezdi mondani: megveretett az Absolon népe.

10. És így lészen, hogy még az erős vitéz is, kinek szíve olyan mint az oroszlánnak szíve, igen megrémül; mert az egész Izráel tudja, hogy a te atyád igen erős vitéz, és azok is a kik vele vagynak, erős vitézek.

11. De én azt adom tanácsúl, hogy gyüjtsd magadhoz az egész Izráelt Dántól fogva mind Bersebáig: *kinek száma* sok *legyen,* mint a tenger partján való föveny, és úgy menj a hadba.

12. Akkor aztán menjünk reá oda a

helyre a hol megtalálhatjuk, és rohanjunk reá nagy sűrűséggel, mint a harmat lehúll a földre, hogy se ő benne, se pedig azokban, kik vele vagynak, egy se maradjon.
13. Ha pedig városba szaladna is, mind az egész Izráel köteleket vigyen annak a városnak, és vonjuk el azt mind a patakba, hogy még csak egy köveeskét is ott ne találjanak.
14. És monda Absolon, és mind az Izráel népe: Jobb az Árkéa városból való Khúsainak tanácsa, az * Akhitófel tanácsánál. Az Úr parancsolta vala pedig, hogy az Akhitófel tanácsa elbontatnék, mely jó vala, hogy veszedelmet hozna az Úr Absolonra. * rész 16, 23.
15. Monda pedig Khúsai Sádok * és Abjátár Papoknak: Ilyen s ilyen tanácsot adott Akhitófel Absolonnak, és az Izráelben való Véneknek: én viszontag ilyen s ilyen tanácsot adtam. * rész 15, 35. 36.
16. Azért mindjárt küldjetek el hamarsággal, és izenjétek meg Dávidnak ilyen szóval: Ne mulass éjjel * a pusztának mezein; hanem a *vizen* mindjárt menj által, hogy valamiképen bé ne nyeljék a Királyt, és vele egyetemben mind a több népet. * rész 15, 28.
17. Jónathán pedig és * Akhimás állanak vala a Rógel † forrásánál, a hová méne egy leányzó, és megmondá *ezeket* nékik, hogy elmennének és megmondanák Dávid Királynak: mert nem akarják vala magokat megmutatni, bémenvén a városba. * rész 15, 27. † 1 Kir. 1, 9.
18. Meglátá mindazáltal őket egy szolga, és bémondá Absolonnak: Elmenének azért ők ketten sietséggel, és menének egy ember házába Bahurim *városában,* kinek tornáczában vala egy ásott verem, és oda * szállának alá. * Jós. 2, 4.
19. Ragada pedig a *gazd*asszony egy búzaterítőt, és teríté a verem szájára, és arra darált árpát teríte és nem vevék eszekbe e dolgot.
20. Menének pedig az Absolon szolgái az asszonyhoz a házba, és mondának: Hol vagyon Akhimás és Jónathán? Felele nékik az asszony: Általgázolának a vízen. És keresék *őket,* de mikor meg nem találták volna, visszatérének Jérusálembe.
21. Mikor pedig elmentek volna az *Absolon szolgái,* kijövének a veremből, és elmenének és megmondák * *ezeket* Dávid Királynak, és mondának Dávidnak: Keljetek fel, és menjetek által gyorsan a vízen; mert ilyen tanácsot adott ti ellenetek Akhitófel. * vers 1. 3. 15. 16.
22. Felkele azért Dávid, és mind a vele való nép, és általkelének * a Jordánon míg megviradna, nem lőn csak egy is, ki által nem ment volna a Jordánon. * rész 15, 28.
23. Látván pedig Akhitófel, hogy az ő tanácsa * véghez nem ment volna: megnyergelé szamarát, és felkelvén elméne házához, az ő városába; és elrendelvénháznép*ének dolgát,* megfojtá † magát, és meghala: és eltemetteték az ő attyának koporsójában.
* vers 1. 3. † vers 14. rész 16, 23. Máté 27, 5.
24. Dávid pedig juta Mahanáimba, és Absolon általkele a Jordánon mind maga, mind pedig a vele való Izráel népe.
25. És tevé Absolon Főhadnagynak a sereg előtt Amasát, * Joáb helyett. E pedig az Amasa egy ember fija vala, kinek Jitra vala neve, az Izráel közűl való, a ki közösült vala † Abigáillal Náhás leányával, ki Sérujának, Joáb annyának öcsese vala.
* rész 19, 13. 20, 9. 10. † 1 Krón. 2, 11—16.
26. És tábort jára az Izráellel Absolon a Gileád földén.
27. Lőn pedig, hogy mikor Dávid Mahanáimba jutott volna, ímé Sóbi, az Ammoniták *városából* * Rabbából való Náhásnak fija és Lodebár *városból* való Ammielnek fija Mákir, és a Gileád *tartományában* Rógelimban lakozó † Barzillai. * rész 11, 1. 12. 29. † rész 19, 32. 1 Kir. 2, 7.
28. Ágyleplet, medenczéket s cserépedényeket, búzát, árpát, lisztet, búzadarát, babot, lencsét, árpakását;
29. Mézet, vajat, juhot, ünősajtokat hozának Dávidnak, és az ő vele való népnek eleségűl. Mert mondják vala magokban: Ez a nép igen éh, és megfáradott, és elszomjúhozott a * pusztában. * rész 15, 28.

XVIII. RÉSZ.

Absolonnak veszedelme.

Megszámlálá pedig Dávid a népet, mely vele vala, és Főhadnagyokat s Századosokat rendele közöttök.
2. És hagyá Dávid a népnek harmadrészét Joáb * hadnagysága alatt, és harmadrészét Séruja fijának † Abisainak, Joáb attyafiának hadnagysága alatt, harmadrészét bízá a †† Gitteus Ittai kezébe. És monda a népnek a Király: Ugyan én magam is elmegyek veletek.
* rész 8, 16. † rész 10, 9. 10. 23, 18. †† rész 15, 19—21.

3. De a nép monda Ne jöjj; mert ha valahogy mi megfutamodunk, semmit velünk nem gondolnak, és ha hasonfele meghal is közűlünk, mi velünk nem gondolnak. *Te* pedig *tészesz annyit,* mint mi * tízezeren: Jobb azért, hogy te a városból légy nékünk segítséggel. *1 Sám. 17, 49. 50. 18, 7.

4. Monda azért nékik a Király: A mi néktek jónak tetszik, én azt mívelem: Megálla azért a Király a kapuban, és az egész sereg megyen vala ki százanként és ezerenként

5. Parancsola pedig a Király Joábnak, Abisainak, és Ittainak, mondván: Az én fiammal Absolonnal * én érettem gyengén *cselekedjetek;* hallá pedig ezt mind az egész had mikor a Király mindenik Hadnagynak parancsola Absolon felől. *vers 29. 33. rész 13, 28. 29. 16, 11. 12.

6. Kiméne azért a nép a mezőre az Izráel *serege* eleibe, és megütközének az Efraim erdejénél.

7. És megvereték ott az Izráel népe a Dávid szolgáitól; és lőn ott nagy veszedelem az napon, *úgymint* húszezer *ember halála.*

8. És elszéledének a viadalban mindenfelé nagy messze földig; és a nép közűl sokkal többet emészte meg az erdő, hogynem mint a fegyver az napon

9. Találkozék pedig Absolon a Dávid szolgáira: Absolon egy öszvéren szalad vala, és béfuta az öszvér a nagy sűrű cserfák közé, és felakada fejénél fogva egy cserfára, és függ vala az ég között és a föld között, mikor elment volna alóla az öszvér, a melyen ül vala

10. Kit mikor egy ember meglátott volna, hírré adá Joábnak, és monda Ímhol látám Absolont, hogy egy cserfára felakadott.

11. Monda pedig Joáb az embernek, a ki megmondotta vala néki: Ímé láttad, s miért nem ölted meg ugyan ott, *levetvén* őtet a földre? és én dolgom *volt volna azután,* hogy megajándékoztalak volna tíz ezüst garassal, és egy *vitézi* övvel.

12. Monda az ember Joábnak: Ha szinte mindjárt kezembe ezer ezüstpénzt adnál is, nem ölném meg a Király fiját; mert a mi fülünk hallására parancsolá meg a Király néked, Abisainak, és Ittainak, ezt mondván: Megoltalmazzátok; * senki az én fiamat Absolont *ne bántsa.* *vers 5.

13. Azért magamnak kerestem volna nyavalyát vele; mert a Király előtt semmi nem lehet elfedezve; sőt még te is reám támadtál volna *érette.*

14. Monda azért Joáb· No, mit állok előtted? Vőn azért három nyilat kezébe, és Absolonnak szívébe lövé, ki még eleven vala a cserfának * közepén. *vers 9

15. Körűlfogák annakfelette a Joáb fegyverhordozó szolgái tízen, és általverék Absolont, és megölék * őtet. *rész 13, 28. 29. 15, 22. 3 Móz. 20, 11.

16 Trombitát fútata azután Joáb, és megtére a nép Izráelnek üzéséből, mert megtiltá Joáb a népet.

17. Fogák pedig Absolont, es veték őtet az erdőn egy nagy verembe, és nagy rakás követ * hányának reá; és az Izráel mind elszalada, kiki az ő sátorába. *Jós. 7, 24. 26

18. Gondolt vala pedig Absolon *egy dolgot;* és még életében emelt vala magának valami oszlopot a Király völgyében. Mert ezt mondja vala: Nincsen nékem oly * fiam, kin az én nevemnek emlékezete maradhatna; azért az oszlopot a maga nevére nevezé; mert hívattatik Absolon oszlopának mind e mai napig. *rész 14, 27

19. Monda pedig Akhimás, * Sádók fija: Majd elfutok én, és megmondom a Királynak, hogy megszabadította az Úr őtet az ő ellenségeinek kezekből. *rész 17, 17

20. És monda néki Joáb: Ne légy ma hírmondó, hanem holnap mond meg a hírt, ma ugyan * ne mond meg; mivelhogy a Király fija meghólt. *vers 21. 22

21. Monda azonközben Joáb Kúsinak· Eredj el, mond meg a Királynak a mit láttál, és meghajtá magát Kúsi Joábnak, és elfutamodék.

22 És szóla ismét Akhimás, Sádók fija, és monda Joábnak: Jó volna-é ha én is elfutnék Kúsi után? Monda Joáb Miért futnál jó fiam, ha semmi egyéb hírt nem vihetsz?

23. *Monda ismét:* No, valami, *de én is* elfutok; monda néki: Ám fuss el. Elfutamodék azért Akhimás a síkon való úton, és meghaladá Kúsit.

24. Dávid pedig ül vala a két kapu között, és az őrálló felállott vala a kapu padlására a kőfalon felűl; felemelvén pedig szemeit, látá hogy egy ember igen futna csak egyedűl.

25. Kiálta azért az őrálló, és megmondá a Királynak, és monda a Király: Ha egyedűl jő, követség vagyon az ő szájában, és az jöttön-jövén, elközelíte.

26. Látá pedig az őrálló, hogy más
ember is igen futna, és megkiáltá az
őrálló a kapunállónak, és monda: Ím-
hol *más* ember *is* fut egyedűl. Akkor
monda a Király: Az is hírmondó.
27. Monda ismét az őrálló: A mint
látom, az elsőnek szintén olyan a fu-
tása mint * Akhimásnak, a Sádók fijá-
nak; és monda a Király: Jámbor em-
ber az, és jó hírrel jő. *vers 23.
28. Kiáltván azért Akhimás, monda a
Királynak: Békesség, és meghajtá ma-
gát arczczal a földre a Király előtt, és
monda: Áldott a te Urad Istened, ki
kezedbe adta az embereket, kik felemel-
ték kezeket az én uram ellen a Király
ellen.
29. Monda akkor a Király: Békével
vagyon-é Absolon * fiam? Felele Akhi-
más: Látám, hogy nagy bódulás vala,
mikor Joáb a Király szolgáját, és *en-
gemet is* te szolgádat elkülde; de nem
tudom *azután* mi *lett.* *vers 5.
30. És monda a Király: Eredj tova és
állj ott, elébb méne azért és megálla.
31. És azonközben Kúsi * előálla, és
monda Kúsi: Ezt izenik a Királynak
az én uramnak, hogy az Úr az ő igaz
ítélete szerint megszabadított ma téged
mindeneknek kezekből, kik ellened tá-
madtak volt. *vers 21.
32. Monda a Király Kúsinak: Béké-
vel vagyon-é * Absolon az én fiam?
Felele Kúsi: *Olyanok* legyenek az én
uramnak a Királynak minden ellen-
ségei, és valakik te ellened gonoszúl fel-
támadnak, mint a te fiad. *vers 14. 17.
33. És megháborodék a Király és fel-
méne a kapu felett való vacsoráló házba,
és síra, és ezt mondja vala mentében:
Szerelmes fiam * Absolon! édes fiam,
édes fiam Absolon! bár én holtam volna
meg te éretted, Absolon édes fiam, sze-
relmes fiam! *vers 5. rész 19, 4.

XIX. RÉSZ.

Dávid ismét helyére áll a Királyságba.

És megjelenték Joábnak, hogy a Király
sírna, és Absolont jajgatná.
2. Fordula azért az a szabadulás azon
a napon az egész népnek nagy bánat-
jára; mert hallja vala az napon a nép
hogy beszélenék: Igen bánkódik a Ki-
rály az ő fiján.
3. És kezdék magokat az napon a se-
regből kilopni és bémenni a városba,
mint szinte szokták magokat ellopni a
féle emberek, kik igen szégyenlik, hogy
a hadból elfutottak.
4. A Király pedig béborította * vala
orczáját, és nagy szóval kiáltja vala a
Király: Édes fiam, Absolon! Absolon
édes fiam! szerelmes fiam! *rész 15, 30.
5. Béméne azért Joáb a házba a Ki-
rályhoz, és monda: Szégyent tettél e
mai napon minden te szolgáidnak or-
czájokon, kik e mai nap a te * lelkedet
megszabadították és a te fijaidnak, és
leányidnak lelkeket, és feleségidnek
lelkeket, és ágyasidnak lelkeket.
*rész 16, 11. 18, 15.
6. Szeretvén azokat, a kik téged gyű-
lölnek, és gyűlölvén azokat, a kik té-
ged szeretnek; és megjelentéd ma, hogy
kevés *becsületek* vagyon mind a Fő-
embereknek, mind a szolgáknak te ná-
lad; mert megtapasztaltam azt ma, hogy
csak élne Absolon, bátor ma mind egyig
megholtunk volna, jobbnak * tetszenék
néked. *vers 4.
7. Azért most kelj fel, menj ki, és szólj
kedvek szerint a te szolgáidnak; mert
esküszöm az Úrra, hogyha ki nem jösz
ez éjjel, sehol senki csak egy ember is
nem marad veled; és e nyomorúság
mind nehezebb lészen néked minden
nyomorúságnál, mely rajtad esett ifjú-
ságodtól fogva mind eddig.
8. Felkele azért a Király, és leűle
a kapuban, és híre lőn benne mind
az egész népnek, mondván: Imé a
Király a kapuban ül. Akkor mind az
egész nép eleibe jöve a Királynak. Az
Izráel pedig elszaladott * kiki az ő sá-
torába. *rész 18, 17.
9. Mind az egész nép között pedig
nagy veszekedés vala Izráelnek min-
denik nemzetségében, kik ezt mond-
ják vala: A Király szabadított meg
minket a mi ellenségeinknek kezekből,
a Filiszteusok * kezéből is ő szabadított
meg; minap pedig e földről Absolon
miatt elfuta. *rész 8, 1—14. 10, 8—19.
10. Absolon pedig, kit Elöljárónak
felkentünk vala, meghalt * a hadban.
Mit késtek azért a Királynak haza hozá-
sában. *rész 18, 14. 15.
11. Külde pedig Dávid Király is
követeket Sádók és Abjátár Paphoz
ilyen izenettel: Szóljatok a * Júda
*nemzetségé*ben való öreg embereknek,
ezt mondván, Mi az oka, hogy utolsók
akartok lenni a Királynak haza hozá-
sában? Mert az egész Izráelnek † szava
jött a Királynak házához.
*rész 2, 4. †vers 43
12. Én atyámfiai vagytok, én * cson-
tom és én testem vagytok; miért lesz-

tek tehát utolsók a Királynak haza hozásában? *Bir. 9, 2.

13. És Amasának * azt mondjátok: Nemde te is nem én csontom és testem vagy-é? Bátor így s így cselekedjék velem az Isten, és úgy adjon *jót*, hogyha én előttem minden időben a seregnek Főhadnagya nem lészesz Joáb † helyében. *rész 17, 25. †rész 8, 16.

14. És magához hajtá *a Király* az egész Júda *nemzetségében* való embereknek szíveket, mint egy embernek *szívét;* és elküldének a Királyhoz *ilyen szóval:* Jöjj haza mind te, mind a te szolgáid.

15. Haza tére azért a Király, és juta a Jordánhoz, a Júda pedig ment vala Gilgálba, hogy a Királynak eleibe menne, és általvinnék a Királyt a Jordánon.

16. Siete pedig Sémei is, * Gérának fija, ki a Bahurimból való Jémini fija vala, és ő is a Júda nemzetségével eleibe méne Dávid Királynak. *rész 16, 5–8.

17. És ezer ember vala ő vele a Benjáminból, és * Siba is, a Saul házában való szolga, és őnéki tizenöt fija, és húsz szolgája vele együtt, és általmenének a Jordánon a Király előtt. *rész 16, 1. 3.

18. Hajót is vivének által, hogy a Király háznépét általhoznák, és úgy cselekedének a mint szinte kedvének tetszenék. Sémei pedig, Gérának fija, térdre esék a Király előtt, mikor a Jordánon általmenne.

19. És monda a Királynak: Ne tulajdonítsa *vétkül* nékem az én uram *az én* * álnokságomat, és ne emlékezzél meg arról, hogy gonoszúl cselekedék veled a te szolgád az napon, melyen az én uram a Király Jérusálemből kiméne, hogy arról szívében gondolkodnék a Király; *rész 16, 5–8.

20. Mert esméri a te szolgád, hogy én vétkeztem, és ímé az egész József nemzetsége * közűl én jöttem hozzád először, hogy a Királynak az én uramnak eleibe mennék. *1 Móz. 48, 5. 13–20.

21. És felele Abisai * Sérujának fija, s monda: Nem ölöd-é meg azért Sémeit, hogy káromlásokat szólott az Úrnak felkenetette ellen? *rész 16, 9

22. Monda pedig Dávid: Mi közöm vagyon veletek Sérujának * fijai, hogy ma meg akartok engemet háborítani? ma kellene-é embert † ölni Izráelben? mintha nem tudnám *meggondolni*, hogy ma lettem *újonnan* az Izráelen Királylyá. *1 Krón. 2, 16. †1 Sám. 11, 13.

23. És monda a Király Sémeinek: Meg nem halsz, * és megesküvék néki a Király. *vers 22. 1 Kir. 2, 8. 9. 36–46.

24. Méfibóset is pedig, Saulnak * fija eleibe jöve a Királynak, és sem lábait meg nem mosatta vala, sem szakálát meg nem beretváltatta vala, sem ruháját meg nem mosatta vala az naptól fogva, hogy a Király elment vala, mind a napig is, melyen békességgel haza jöve *rész 9, 6–8.

25. És lőn, hogy mikor Jérusálemből kijött volna eleibe a Királynak, monda néki a Király: Miért nem jöttél volt el velem Méfibóset?

26. Felele: Uram Király, az én szolgám csala meg engemet; mert ezt mondotta vala a te szolgád: szamárt nyergelek alám, hogy azon járjak, és a Királyhoz menjek; mert sánta a te szolgád.

27. És béárult * *engemet* te szolgádat az én uramnak a Királynak; de az én uram a Király *olyan*, mint az † Istennek Angyala; azért cselekedjél úgy, a mint néked tetszik! *rész 16, 3. †rész 14, 17.

28. Mert nem volt senki az én atyámnak egész háznépe közűl oly, ki halált nem érdemlett volna az én uramtól a Királytól, mégis mindazáltal a te szolgádat a te asztalodról élő *vendégek* közé * számlálád. Azért micsoda igaz okom volna, melyért a Királyra méltán panaszolkodhatnám. *rész 9, 7.

29. Monda néki akkor a Király: Mi szükség többet szólnod? Én megmondottam, hogy te és Siba * osztozzatok meg a jószággal. *rész 9, 9. 10.

30. És monda Méfibóset a Királynak: Ámbátor mind elvegye, csakhogy az én uram a Király * békességben haza jöhete. *vers 24.

31. A Gileádból való Barzillai * is eljöve Rógelimből, és általméne a Királylyal a Jordánon, kísérvén őtet a Jordánon. *1 Kir. 2, 7.

32. Barzillai pedig igen vén *ember* vala, *úgymint* nyolczvan esztendős ember, és ő táplálta * vala a Királyt, míg Mahanáimban lakott vala; mert igen nagy ember vala. *rész 17, 27–29.

33. Monda pedig a Király Barzillainak: Jere velem, és eltartlak * téged én nálam Jérusálemben. *vers 32.

34. Barzillai pedig monda a Királynak: Valyon s mennyi az én életem esztendeinek napja, hogy én felmehetnék a Királylyal Jérusálembe?

35. Nyolczvan esztendős vagyok ma, *és most* tegyek-é a jó és gonosz kö-

zött különbséget? * Valyon a te szolgád *most* válogassa-é szájával, mit egyem és mit igyam? szükség-é immár nékem hallgatnom az éneklő férjfiaknak és asszonyoknak szavokat? És valyon mi szükség volna hogy immár a te szolgád az én uramnak a Királynak terhére lenne? *Préd. 12, 4—9.

36. Egy kevéssé a Jordánon általjövén, a Királyt kisérte a te szolgád; mi szükség volna, hogy ezért a Király ilyen nagy jutalmat adna.

37. Hadd menjen vissza, kérlek, a te szolgád, és hadd * haljak meg az én városomban, az én atyámnak és anyámnak temetőhelyében. Hanem inkább ímhol a te szolgád Kimhám *az én fiam*, menjen el a Királylyal az én urammal, és cselekedjél úgy vele, a mint néked jónak tetszik. *1 Móz. 49, 29—32. 50, 25.

38. És monda a Király: Jőjjön el velem Kimhám, és úgy cselekeszem vele hogy néked is tetszeni fog; és valamit tőlem kívánsz, megcselekeszem veled.

39. Mikor pedig általkelt volna a Jordánon az egész nép, a Király is pedig általment volna; megcsókolván a Király Barzillait, megáldá őtet, ki visszatére az ő helyére.

40. Általméne pedig a Király Gilgálba, és Kimhám ő vele vala. A Júdának pedig egész nemzetsége ott vala a Király általvitelében; de az Izráel népének * csak fele vala. *rész 11, 41. 43.

41. És azután mikor az egész Izráel népe a Királyhoz jött volna, mondának a Királynak: Mi az oka, hogy téged ugyan elloptak a mi atyánkfiai, a Júda nemzetsége? és általhozták a Királyt, és az ő háznépét a Jordánon, és Dávidnak minden embereit vele egyetembe?

42. Felelének pedig mindnyájan a Júda férjfiai az Izráel férjfiainak: *Azért hoztuk által*, mert nékünk közelebb való * atyánkfia a Király, és miért haragusztok ezért? Avagy megvendéglett-é azért a Király? vagy megajándékozott-é valami ajándékkal? *vers 11. 12.

43. Felelvén pedig az Izráel férjfiai a Júda férjfiainak, mondának: Tíz részem vagyon nékem a Királyban. A mi Dávidra néz is, náladnál ő előtte feljebb való vagyok, miért utáltál azért meg engemet; és valyon nem * elébb tettem-é szót arról, hogy haza hoznánk a mi Királyunkat? De mindazáltal erősebb lőn a Júda férjfiainak szavok, az Izráel férjfiainak szavoknál. *vers 11.

XX RÉSZ.

Séba és Amasa veszedelme; Dávid Tiszttartói.

Vala pedig ott egy versenyes ember, kinek neve vala Séba, Bikrinek fija, Bénjámin *nemzetségéből* való férjfiú. E trombitát fúttata, és monda: Nincsen nékünk semmi közünk Dávidhoz, és semmi * örökségünk nincsen az Isai fijában. *Azért* ti Izráeliták *oszoljatok el*, kiki az ő sátorába. *1 Kir. 12, 16.

2. Elméne azért mind az Izráel népe Dávidtól Séba * után, Bikri fija után: A Júda *nemzetségé*ből valók pedig mellette lőnek az ő Királyoknak, a Jordán *vizétől* fogva mind Jérusálemig. *vers 15. 21

3. Bémenvén pedig Dávid az ő házába Jérusálemben, előhozatá a Király a tíz asszonyembereket, *az ő* * ágyasait, kiket otthon hagyott vala a házat őrizni: és őrizet alá rekeszté, és tápláltatá azokat; de hozzájok bé nem méne. És őrizet alatt lőnek özvegységben mind haláloknak napjáig. *rész 16, 21. 22.

4. Monda pedig a Király Amasának: Gyüjtsd * egybe nékem a Júda nemzetségét harmadnapig, és magad is itt légy jelen. *rész 17, 25. 19, 13.

5. Elméne azért Amasa, hogy egybegyüjtené a Júdát, és több ideig késék, hogynem mint a *Király* hagyta vala néki.

6. Monda akkor Dávid * Abisainak: Ímé majd gonoszbúl cselekeszik velünk Séba, Bikrinek fija, Absolonnál: vedd melléd *azért* a te uradnak szolgáit, és kergesd meg őtet, hogy valami erős városokat keresvén magának, el ne szaladjon előttünk. *rész 18, 2.

7. Kimenének azért ő utánna a Joáb *hadnagysága* * alatt valók, és a Kereteusok † és Peleteusok, és minden erős vitézek: és kiindulának Jérusálemből, hogy kergetnék Sébát, Bikrinek fiját. *rész 18, 2. †vers 23. 1 Kir. 1, 38.

8. Mikor pedig volnának ama nagy kősziklánál, mely vagyon Gibeonnál, Amasa * jöve nékik eleikbe: Joáb pedig ruhájába öltözvén, az ő ruháján felűl derekához övedzett fegyvere a hüvelyében vala; és mikor *Joáb* menne, kiesék *a fegyvere hüvelyéből*. *vers 4.

9. Monda azért Joáb Amasának: Egésségben vagy-é * atyámfia? És Joáb megfogá jobbkezével az Amasa szakálát mintha meg akarná † csókolni. *1 Krón. 2, 13—17. †rész 3, 27.

10. Amasa pedig nem tudja vala magát oltalmazni a fegyvertől, mely Joáb kezében vala, és általüté * őtet az ötödik oldalcsont alatt, és kiontá a bélit a földre: és noha többször nem üté által, mindazáltal meghala; Joáb pedig és Abisai az ő attyafia, mennek vala Séba után, Bikrinek fija után.
* rész 19,13. 1Kir. 2,5.

11. Megálla pedig az *Amasa teste* felett Joábnak egy szolgája, és monda: Valaki Joábbal tart, és Dávidnak *javát kívánja,* Joáb után *siessen.*

12. Amasa pedig fetreng vala a vérben az útnak közepette; látván pedig egy *ember,* hogy ott minden megállana, kivoná Amasát az útból a mezőbe, és ruhát vete ő reá; mivelhogy látná, hogy valaki érkeznék, minden megállana felette.

13. Minekutánna pedig kivonták volna az útból, minden ember Joáb után siet vala, hogy megkergetnék Sébát, Bikrinek fiját.

14. És általméne *Séba* az Izráelnek minden nemzetségein, Abelán, azaz, Beth-Maakán, és mind a Bérea *tartományának* lakosain, kik egybegyűlvén követik vala őtet.

15. Mikor eljutottak volna pedig *a Dávid szolgái,* körűlvevék őtet Abela, *vagy* Beth-Maaka *városában* és nagy halmot töltének * a város ellen, mely a kőfallal egyenlő volna: és mind a sokaság, mely Joábbal vala, rontják vala hogy levessék a kőfalt.
* 2 Kir. 19,32.

16. És kiálta egy eszes asszony a városból: Halljátok meg, halljátok meg! mondjátok meg, kérlek, Joábnak: Jöjj ide hozzám, valamit mondok néked!

17. Ki mikor hozzá ment volna, monda az asszony: Te vagy-é Joáb? Felele: Én vagyok. Ki monda néki: Hallgasd meg a te szolgálóleányodnak szavát. És felele: Meghallom.

18. Akkor monda az *asszony:* Azt mondják vala először a *városbeliek:* Minden kétség nélkűl megtudakozzák *először* az Abela*beliektől,* és úgy indulnak el a dologban.

19. Én *egy vagyok* a békesség szeretők közűl, az Izráel hívei közűl, te pedig el akarod veszteni a várost: még pedig az Izráel *városainak* annyát: miért nyelnéd bé az Úrnak örökségét?

20. Akkor felele Joáb és monda: Távol legyen, távol legyen az én tőlem, hogy bényeljem és elveszessem!

21. Nem úgy vagyon, hanem egy ember az Efraim hegyéről való, kinek neve Séba, Bikrinek fija, felemelte * kezét Dávid Király ellen: adjátok kézbe azt egyedűl, és elmegyek a város alól. És monda az asszony Joábnak: Ímé majd kivetjük a kőfalon a fejét néked.
* vers 1. 2.

22. Elméne azért az * asszony nagy eszesen az egész községhez, és elvágatá Sébának a Bikri fijának fejét, és kivették Joábnak: és trombitát fútata, és haza oszlának a város alól kiki az ő sátorába, Joáb pedig haza méne Jérusálembe a Királyhoz.
* Préd. 9,15–18.

23. Joáb * azért vala az Izráel egész seregén, Benája pedig, Jójadának fija, a Kereteusokon és Peleteusokon vala *főhadnagy.*
* rész 8,16. 18.

24. Adorám pedig adószedő, és Jósafát, Ahiludnak fija, a meglett dolgoknak megírója vala.

25. Séja pedig íródeák vala: Sádók pedig * és Abjátár, Papok valának.
* rész 8,17.

26. Jairból való Ira is Dávidnak belső embere vala.

XXI. RÉSZ.

A Gibeoniták halálokért való bosszúállás: Négy ütközetei Dávidnak a Filiszteusokkal.

Lőn pedig nagy éhség Dávidnak idejében három egész esztendeig egymás után, és megtalálá * felőle Dávid az Urat, és monda az Úr: Saulért, és az ő vérszopó háznépéért vagyon ez; mivelhogy megölte a † Gibeonitákat.
* 1 Sám. 30,7. 8. † Jós. 9,3–27.

2. Hívatá azért a Király a Gibeonitákat és szóla nékik: (A Gibeoniták pedig nem az Izráel fijai közűl valók valának, hanem az Emoreusok maradékából, kiknek az Izráel fijai megesküdtek vala, Saul pedig módot keresett vala benne, hogy azokat levágatná az Izráel és Júda nemzetségéhez való szerelméből.)

3. És monda Dávid a Gibeonitáknak: Mit cselekedjem veletek, és mivel állathatom ezt helyére, hogy ti jót mondjatok az Úrnak öröksége felől.

4. Felelének néki a Gibeoniták: Nincs nékünk semmi, se aranyba, se ezüstbe járó dolgunk Saullal és az ő háznépével: és nincsen arra is akaratunk nékünk, hogy valakit megöljünk az Izráel közűl. És monda: Valamit mondotok, megcselekeszem veletek.

5. Akkor mondának a Királynak: Ő lőn az ember, ki minket megemészte, és ki ellenünk *gonoszt* gondola: és anynyira kitörűltetének miatta, hogy sehol

az egész Izráelnek határaiban maradásunk nem lehetne.

6. *Azért* adj nékünk hét embert az ő maradékai közűl, kiket * felakaszszunk az Úr előtt a Saul *lakhelyén* Gibeában, ki *mindazáltal* az Úrnak választott *Királya* volt. És monda a Király: Én megadom. *4 Móz. 25, 4.

7. És kedveze a Király Méfibósetnek Jónathán fijának, ki Saul fija vala, az Úrnak *nevére tett* * esküvésért, mely lett vala közöttök, Dávid és Jónathán között, a Saul fija között.
*1 Sám. 18, 3. 20, 15. 42. 23, 18.

8. Elvevé azért a Király Aja leányának Rispának * két fijait, kiket Saulnak szült vala, Armónit és Méfibósetet, és a Saul leányának Mikálnak öt fijait, kiket szült vala a Barzillai fijának † Adrielnek, Méholátból valónak.
*rész 3, 7. †1 Sám. 18, 19.

9. És adá azokat a Gibeoniták kezébe, és felakaszták * őket a hegyen az Úr előtt és azok együtt heten halának meg, és lőn megöletések aratás idejének elein, az árpaaratásnak csak kezdetében.
*Ezék. 17, 19.

10. Vőn pedig Rispa, Ajának leánya valami fekete gyászruhát, melyet felvona magának azon a kősziklán sátor gyanánt az aratás kezdetétől fogva, míg eső lenne reájok az égből: és nem engedi vala az égi madarakat azokra szállani nappal, sem pedig a mezei vadakat * éjszaka *reájok jőni*. *5 Móz. 21, 23.

11. És megmondák Dávidnak a mit Rispa, Ajának leánya, Saulnak ágyasa cselekedett volna:

12. És elméne Dávid, és elhozá a Saul tetemeit a Jábes * Gileádbeliektől, kik ellopták vala azokat a Bethsánnak utczájáról, holott őket a Filiszteusok felakasztották vala, mikor a Filiszteusok megverték vala Sault a Gilboa hegyén.
*1 Sám. 31, 10—13.

13. És mikor elhozták volna onnét Saulnak és az ő fijának Jónathánnak tetemeit, azoknak tetemeket is a kik felakasztattak * vala, † egybeszedék.
*vers 8. 9. †5 Móz. 21, 23.

14. És elteméték Saulnak és az ő fijának Jónathánnak tetemeket a Benjámin földében * Sélában, az ő attyának Kisnek koporsójában: és a képen cselekedének mindenestől fogva, a mint a Király megparancsolta vala, és úgy engesztelteték meg azután az Isten a földhöz. *Jós. 18, 28.

15. Lőn ismét ezután is hadok a Filiszteusoknak az Izráeliták ellen: és elméne Dávid az ő szolgáival egybe *a hadba:* és harczolának a Filiszteusok ellen, annyira hogy Dávid elfáradna.

16. Akkor Jisbi Bénób, ki az Óriások maradékából való vala, (kinek kopjájának vasa háromszáz réz siklus nyomó vala, és új *kardot* kötött vala fel oldalára) elszáná magában, hogy megölje Dávidot;

17. De megsegíté őtet Abisai, * Sérujának fija, és általüté a Filiszteust és megölé. Akkor esküvéssel fogadák néki a Dávid szolgái, ezt mondván: *Soha* többé velünk hadba nem jősz, hogy az Izráelnek szövétnekét el ne oltsad.
*rész 18, 2. 23, 18.

18. Lőn annakutánna is harczok a Filiszteusokkal Gób *városánál,* és akkor is Sibbékai, Husát *város*ból való, megölé * Sáfót, ki az Óriások maradékai közűl való vala. *1 Krón. 20, 4.

19. Ismét ezután is lőn más had a Filiszteusok ellen *azon* Góbnál, holott Elkhanán, a Bethlehemből való Jaharé, Oregimnek fija megölé a Gitteus Góliátnak * *attyafiát:* kinek kopjájának vasa olyan vala mint a szövőknek zúgolyfájok. *1 Sám. 17, 4—7. 49.

20. Lőn pedig *több* hadok is Gáth *városánál,* és vala ott egy igen nagy magas * ember, kinek mind kezein, lábain hat-hat ujjai valának, *azaz,* mindenestől huszonnégy, és ez is Óriástól származott vala *1 Krón. 20, 6.

21. És nagy szidalommal * illeté az Izráelt: ezt megölé Jónathán, Dávid báttyának Simeának fija. *1 Sám. 17, 10.

22. E négy fija volt a Gáthban lakó Óriásnak, * kik mind Dávid keze által és az ő szolgáinak kezek által ölettettek meg *1 Sám. 17, 4—7. 49. 50.

XXII. RÉSZ.

Dávid az Istent dicséri, és hálákat ád minden jótéteményiért.

Énekle pedig az Úrnak Dávid ilyen éneket akkor, mikor az Úr megszabadítá őtet minden ellenségeinek kezekből: és Saulnak is kezéből.

2. És monda: Az Úr én * kősziklám és én kőváram, és nékem szabadítóm.
*Zsolt. 18.

3. Az Isten az én erősségem, ő benne bízom; * paizsom nékem, és az én szabadulásomnak szarva, nékem felmagasztalóm, és *mindenben* oltalmam; én szabadítóm, te szabadítottál meg engemet az erőszaktól. *Zsid. 2, 13.

4. A dicsérendő Urat hívom segít-

ségűl, és megszabadulok az én ellenségimtől;

5. Mert a halál fájdalmi vettek vala engem körűl, az istenteleneknek árvizei megrettentettek vala engemet.

6. A koporsónak nagy kínja környékezett vala engemet, a halálnak hálója vettetett * vala meg nékem. *rész 21, 16. 1 Sám. 19, 10—12. 21, 10—14. 1 Sám. 23, 26.

7. De az én nyomorúságomban az Urat hívám segítségűl, és az én Istenemhez felkiálték; és meghallgatá az ő templomából az én szómat, és az én kiáltásom *felhatott* az ő füleibe.

8. Akkor megindula * és megrémüle a föld, az égnek fundamentomai megmozdulának és megrendülének; mert megharagudt vala *az* Úr.
*Bír. 5, 4. 5. Zsolt. 68, 8. 9. Hab. 3, 10. 11.

9. Az ő orrának füsti felmegyen, és az ő szájából * *származott* tűz megemészt, lángozó szeneket gerjeszt ő. *vers 13.

10. Meghajtván az egeket, leszálla; és homályos setétség vala az ő lábai alatt.

11. A Kérubimokra üle * és repüle, és láttaték a szélnek szárnyain.
*2 Móz. 25, 18—22.

12. A setétséget *mintegy* sátort maga körűl * vonta, *tudniillik* a vízzé változandó sűrű felhőket. *Ésa. 50, 3.

13. A nagy fényesség miatt az ő tekintetétől * tüzek gerjedtek.
*vers 9. 2 Móz. 24, 17.

14. Mennydörgést adott az Úr az égből, és a felséges *Isten* szózatot adott.

15. Ellövé *az* ő nyilait, és elszéleszté őket; * és a sebes villámlás megrontá őket. *Bír. 5, 20.

16. És a tenger örvényeinek fenekei megláttatának, e föld kerekségének fundamentomai kinyilatkozának: az Úrnak feddése miatt, és az ő orra szelének kemény fúvása miatt.

17. Elbocsátá a magasságból *az ő kezét és* felvőn engemet; kivona engemet a sok * vizekből. *Zsolt. 69, 15.

18. Megszabadíta engemet az én erős ellenségeimtől, * az én gyűlölőimtől, mivelhogy hatalmasabbak volnának nálamnál; *1 Sám. 24, 15.

19. Előmet * vették vala nékem az én nyomorúságomnak idején; de az Úr volt az én gyámolóm. *1 Sám. 23, 7. 8—13.

20. És kihoza engemet tágas helyre; megszabadíta engemet; mert jómat kívánja nékem.

21. Megfizetett az Úr nékem az én igazságom * szerint, az én kezeimnek tisztasága szerint fizetett nékem;
*1 Sám. 24 7. 8. 11—14. Jób 22, 30.

22. Mert megőriztem az Úrnak útait, és hitetlenűl nem szakadtam el az én Istenemtől.

23. Mert minden ő ítéletei * nékem előttem vagynak, és az ő végzéseitől nem távozom el. *1 Kir. 3, 14. 9, 4.

24. És *mivelhogy* ő előtte ártatlan vagyok és megtartóztatom * magamat az én bűnömtől. *1 Sám. 25, 22. 23.

25. Megfizetett az Úr nékem az én igazságom * szerint, az ő szemei előtt való tisztaságom szerint. *vers 21. 22.

26. Az irgalmashoz * irgalmas vagy, és a tökéleteshez tökéletes vagy; *Máté 5, 7.

27. A tisztához * tiszta vagy, a viszszáshoz pedig visszás vagy. *Máté 5, 8.

28. A nyomorult népet * megszabadítod; de a te szemeid vagynak a felfuvalkodtak ellen, *és azokat* megalázod:
*Péld. 29, 23. Máté 5, 9.

29. Mert te vagy Uram az én * szövétnekem, és az Úr megvilágosítja az én setétségemet. *Zsolt. 132, 17.

30. Mert te általad futok által az *ellenség* táborán, az én Istenem *segítségével* szököm által a kőfalt.

31. Az Istennek úta * tökéletes, az Úrnak szava † tiszta, mindeneknek, kik ő benne bíznak, *erős* ** paizs.
*5 Móz. 32, 4. Dán. 4, 34. †Zsolt. 12, 7. **Péld. 30, 5.

32. Mert kicsoda volna Isten a Jehován * kivűl? és kicsoda hatalmas a mi Istenünk kivűl? *5 Móz. 32, 39. Ésa. 45, 5.

33. Az Isten az én erősségem a hadban, és az én útamat tökéletesen elkészíti

34. Az én lábaimat olyakká tette mint a szarvasokéi, és az én magas helyeimre állatott engemet.

35. Ő tanítja az én kezeimet a viadalhoz, annyira hogy az aczél kézív eltörött az én * karjaim által
*1 Sám. 17, 4—7. 49 50.

36. És a te oltalmadnak paizsát adtad nékem, és a te kegyelmességed által megsokasítottál * engemet. *rész 5, 10.

37. Az én lépéseimet kiterjesztetted én alattam, és az én bokáim nem tántorgottak.

38. Megkergettem az én ellenségimet, és elvesztettem őket, és meg nem tértem, mígnem elfogyattam őket.

39. És megemésztettem őket, és általvertem őket, és fel nem kelnek, és elhullottak az én lábaim előtt.

40. És felövedeztél engemet a viadalra való erősséggel, lenyomtad én alattam az én ellenem támadókat.

41. És az én ellenségimnek nyakokat

az én *kezembe* * adtad, az én gyűlölőimnek, és én kigyomláltam † őket.
* 2 Sám. 3, 18. † 1 Sám. 20, 15. 16.
42. Vártak *segítséget,* de nem volt megszabadító; az Úrhoz * *kiáltottak,* de nem hallgatta meg őket. * 1 Sám. 28, 6. 15.
43. És megrontottam őket mint a földnek porát, mint az útczán való sárt megtapodtam őket és elszélesztettem őket.
44. És megszabadítál engemet az én népemnek is * ellenem való támadásától, sok nemzetségeknek Fejedelmévé tettél engemet, a mely nemzetséget nem ismértem, *az is* szolgál nékem.
* rész 18, 7. Zsolt. 18, 44.
45. Az idegen nemzetségek * hazudtak én előttem, mihelyt *az ő* fülök *én felőlem* hallott, engedtek nékem.
* rész 8, 9. 10.
46. Az idegen nemzetek elepednek vala, és a rejtekházakban is rettegnek vala.
47. Él az Úr, és áldott az én * kősziklám, és magasztaltassék fel az Isten, az én szabadulásomnak kősziklája.
* 5 Móz. 32, 15
48. Isten az, a ki nékem bosszúállásokat ád: és megalázza én alattam a népeket.
49. És megmentesz engemet az én ellenségimtől, és az én reám támadók között felmagasztalsz engemet, az erőszakos embertől megszabadítasz engemet.
50. Ennekokáért dícsérlek téged Uram, a pogányok * között, és a te Nevednek éneklek. * Róm. 15, 9.
51. Ő az ő Királyának szabadulásinak tornya, és ki irgalmasságot cselekeszik az ő megkenetettével Dáviddal és az ő magvával * mind örökké.
* rész 7, 13—16. 19. 23, 2. 5.

XXIII. RÉSZ.

Dávidnak utolsó beszédei: Hadnagyi.

Ezek lőnek pedig Dávidnak utolsó beszédei! Az Isai fija * Dávid mondotta *ezeket,* az a férjfiú, ki nagy méltóságra emeltetett fel a Jákób Istenének felkenetett *Királya,* ki gyönyörűséges énekszerző volt Izráelben.
* 1 Sám. 16, 1 13. rész 12, 7. 8.
2. Az Úrnak Lelke * szólott én bennem, és az ő beszéde *származott* az én nyelvem által. * Máté 22, 43.
3. Az Izráelnek Istene szólott, az Izráelnek * Kősziklája mondotta: A ki uralkodik az embereken, igaz legyen, és oly, ki isteni félelemmel uralkodjék.
* 5 Móz. 32, 4. 15. 30. 21.
4. És *lészen,* mint a világosság reggel, *mikor* a Nap feltámad; *mint* a homályosság nélkűl való reggeli idő, *és* a melegséggel földből *felnevekedett* gyenge fű az eső után.
5. Jóllehet nem olyan az én házam az Isten előtt: mindazáltal örökkö állandó szövetséget * tett én velem, mindenestől elrendeltettet és állhatatost. Hogy az én teljes idvességem és minden gyönyörűségem *akkor telik bé,* mikor *az én házamat* nem † csemetézteti.
* rész 7, 12—16. 18. 19. † Ésa. 11, 1—16. Mik. 5, 2—9. Luk. 1, 26—33.
6. De az istentelenek *olyanok lésznek* mint a tövestől kiszaggattatott tövis, melyhez kézzel nem nyulnak;
7. Hanem a ki hozzá akar nyulni is, fejszét és rudat veszen hozzá: hogy ugyanazon helyen tűzzel égettessék meg.
8. Ezek pedig neveik a Dávid erős *vitézeinek,* kik ő vele valának: A székben ülő bölcs, *és a* Főembereknek Fejedelme vala Adinó Ésnita, *ki* egy harczon megsebesített † *dárdájával* nyolczszáz *embert.*
* 1 Krón. 11, 10—13. 12, 1. † Jós. 23, 10.
9. Ezután második vala Eleázár * Dódónak fija, ki Ahóhi fija vala, e vala egyik a három erős *vitézek* közűl, *kik* Dáviddal *valának,* mikor a Filiszteusokon szégyent tőnek, *kik* oda a helyre gyűltek vala, mikor az Izráeliták immár megfutamodtak volna;
* 1 Krón. 11, 12. 13.
10. Ez felkelvén, igen vágá a Filiszteusokat mind addig, míg a keze elfáradna, és a keze a fegyverhez ragadna, és nagy szabadítást cselekedék az napon az Úr, és az *elfutott* nép visszatére ezután csak a fosztásra.
11. Ezután vala Samma, a Harár *városból* való Agénak fija: Mert seregbe gyűltek vala a Filiszteusok, és vala ott egy darab szántóföld lencsével tele: a nép pedig elfutott vala a Filiszteusok előtt.
12. Akkor megálla ez annak a darab *földnek* közepén, és megszabadítá azt, és megveré a Filiszteusokat, és az Úr nagy szabadítást cselekedék.
13. Ezeknek felette hárman jöttek vala a harmincz válogatott vitézek közűl, és mentek vala aratáskor Dávidhoz az Adullám * barlangjába, mikor a Filiszteusok táborban volnának a Réfaim völgyében. * 1 Sám. 22, 1. 2
14. Dávid akkor erős *kősziklában* vala, és a Filiszteusok álló * serege vala Bethlehemnél. * Mik. 5, 2.
15. *Vizet* kivánt vala pedig Dávid, és monda: Kicsoda hozhatna nékem vizet

innom a Bethlehemi * forrásról, mely a kapu előtt vagyon? *vers 14.

16. Akkor a három vitézek általvágák magokat a Filiszteusok táborán, és merítének vizet a Bethlehemi forrásból, mely a kapu előtt vala; melyet elhozának, és vivének Dávidnak. De nem akara abból inni, * hanem kitölté azt az Úrnak. *1 Sám. 7, 6.

17. És monda: Távol legyen tőlem Uram, hogy én ezt míveljem: avagy azoknak az embereknek véreket *igyam-é meg,* kik életeket *halálra* vetvén, mentek el *a vízért?* És nem akará azt meginni. E dolgot *azért* e három * vitézek cselekedték vala. *vers 13.

18. Továbbá Abisai * Joábnak attyafia, Sérujának fija, vala e háromnak Hadnagya, ki háromszáz ellen felemelvén dárdáját, megölé azokat; és néki nagy híre neve vala e három között. *rész 21, 17

19. E három * *vitézeknek nevekkel* noha híres neves vala *Abisai* és azoknak Fejedelmek vala, de mindazáltal a hárommal nem ér vala. *1 Krón. 11, 21.

20. Benája is, Jójadának fija * (ki erős ember vala) nagy tehetségű ember vala, ki † Kabséelből való vala: ez ölé meg a Moábitáknak két fővitézeket. Ugyanez elmenvén, az oroszlánt is megölé a veremben, télben. *1 Kir. 1, 8. †Jós. 15, 21.

21. Ugyanez ölé meg az Égyiptomból való embert is, ki igen tekintetes ember vala; az Égyiptomi *ember*nek kezében dárda vala, és *ez csak egy* pálczával méne reá; és kivevé az Égyiptombeli *embernek* kezéből a dárdát, és megölé azt, a maga dárdájával.

22. Ezeket cselekedé Benája, * Jójadának fija, és néki is jó híre neve vala a három erős vitézek között. *vers 20.

23. A harmincz között legnevezetesebb vala, de mindazáltal ama * hármat nem éri vala, és Hadnagygyá tevé ezt Dávid az *ő szavát* hallgató *nép* között. *vers 13. 16.

24. Asáel is * Joáb attyafia, e harmincz közé *számláltatik* vala; *kik ezek:* Elkhanán, † Bethlehemi Dódónak fija. *rész 2, 18–23. †1 Krón. 11, 26.

25. Haród * *városbeli* Samma; *azon* Haródból *való* Elika. *Bir. 7, 1.

26. Héles * Páltiból való; Híra, a Thékoa *város*ból való Ikkes fija. *1 Krón. 27, 10.

27. Abiézer, Anethót *város*ból; Mébunnai, Húsáth * *város*ból való. *1 Krón. 4, 4

28. Sálmon * Ahóhit *város*ból való; Maharai, Nétofát *város*ból. *1 Krón. 2, 54.

29. Héleb, * Bahanának fija, Nétofátból való; Ittai, Ribainak fija, Gibeából való, mely Benjámin fijaié. *1 Krón. 11, 30.

30. Benája, Piráthonból * való; Hiddai, a patak mellett való Gáhasbeli. *Bir. 12, 15

31. Abiálbon, Árbátból való; Azmávet, Bárhumból való.

32. Eljáhba, Sahalbomból * való; Jásen fija Jónathán. *Jós. 19, 32. 42.

33. Samma, Harárból való; Ahiám, Arárból való Sarárnak fija.

34. Elifélet, Ahásbainak fija, Maakátból * való; Eliám, Gilóbeli † Akhitófelnek fija. *Jós. 13, 11. †rész 15, 12. 31.

35. Hesrai, Kármelből való; Paharai, Arbiból való.

36. Jigeál, Sobabeli Nátánnak fija, Báni, Gádból való.

37. Sélek, Ammonita; Naharai, Beeróthból való, Joábnak * a Séruja fijának fegyerhordozója. *rész 8, 16.

38. Ira, Jithri *város*ból való; Gáreb, *azon* Jithriból való.

39. Hitteus * Uriás. Mind öszve harminczheten. *rész 11, 3. 15. 17.

XXIV. RÉSZ.

Dávidnak sok népe hull el döghalállal.

Felgerjede pedig az Úrnak haragja az Izráel ellen, és * felindítá Dávidot ő ellenek, ezt mondván: Eredj el, számláld meg az Izráelt és a Júdát. *1 Krón. 21, 1

2. Monda azért Dávid Joábnak, az ő serege Fejedelmének: Menj el, járd bé az Izráelnek minden nemzetségeit, Dántól * fogva mind Beersebáig, és számláljátok meg a népet, hogy tudjam a népnek számát. *Bir. 20, 1.

3. És monda Joáb a Királynak: Sokasítsa meg az Úr a te Istened a népet, a mennyi most, * tegye száz annyivá, és lássák *ezt* az én uramnak a Királynak szemei: de miért † akarja ezt az én uram a Király? *5 Móz. 1, 10. 11. †1 Móz. 15, 5.

4. De hatalmasabb lőn a Királynak szava a Joábénál, és a több Főemberekénél. Kiméne azért Joáb, és a több Hadnagyok a Király elől, hogy megszámlálnák a népet, az Izráelt.

5. És általkelének a Jordánon és tábort járának Aróer város * mellett jobbkéz felől, Gád völgyében, nem messze Jáserhez. *Jós. 13, 9.

6. Azután menének Gileádba, és a Hodsi alföldére: Innét menének a Dán Joán *földére*, és Sidon környékére

7. Ezután menének Tírus erős városához, és a Hiveusoknak s Kananeusoknak minden városaiba. Innét menének a Júdának dél felől való * részére, Beersebába. *vers 2. 6.

8. És mikor béjárták volna az egész földet, haza menének Jérusálembe, kilencz hónap és húsz nap mulva.

9. És béadá Joáb a megszámlált népnek számát a Királynak: és vala az Izráel *népe,* nyolczszáz * ezer erős fegyverfogható férjfiak, és a Júda nemzetsége vala ötszáz ezer férjfiú.
*4 Móz. 1, 46. 26, 51. 62.

10. Minekutánna pedig Dávid a népet megszámlálta volna, megsebhedék * az ő szíve, és monda Dávid az Úrnak: Igen vétkeztem ebben a mit cselekedtem. Azért most, óh Uram, vedd el, kérlek, a te szolgádnak álnokságát; mert felette igen bolondúl cselekedtem!
*rész 12, 13. 1 Sám. 24, 6.

11. És mikor felkelt volna reggel Dávid, szóla az Úr Gád * Prófétának, ki Dávidnak jövendőmondója vala, ezt mondván. *1 Sám. 22, 5. 2 Krón. 29, 25.

12. Menj el és szólj Dávidnak: Ezt mondja az Úr: Három * dolgot adok elődbe, válaszd el egyiket magadnak ezek közűl a *melyiket akarod,* hogy cselekedjem veled. *vers 13.

13. Elméne azért Gád Dávidhoz, és tudtára adá néki, és monda néki: *Akarod-é,* hogy hét esztendeig való éhség szálljon földedre? Vagy hogy három hónapig ellenségeid előtt bujdossál, és *ellenséged* kergessen téged? Vagy hogy harmadnapig döghalál legyen földedben? *Azért* most gondold meg, és lásd meg, micsoda választ vigyek annak, a ki engemet * elküldött. *vers 11. 12.

14 És monda Dávid Gádnak: Mindenfelől elég keserűségem vagyon nékem; de inkább, kérlek, hadd essünk az Úr kezébe; mert az ő irgalmassági nagyok: * és ne essem ember kezébe.
*2 Móz. 20, 6.

15. Bocsáta annakokáért az Úr döghalált az Izráelre, reggeltől fogva az elrendelt * ideig, és meghalának a nép közűl Dántól fogva † Beersebáig, hetvenezer férjfiak. *vers 13. †vers 2.

16. És *mikor* felemelte *volna* kezét az Angyal Jérusálem ellen *is,* hogy azt is elpusztítaná, megszáná * az Úr a veszedelmet, és monda az Angyalnak, ki a népet öli vala: Elég immár, hagyd el. Az Úrnak Angyala pedig vala a Jebuzeus Arauna † csűre mellett.
*Jer. 42, 10. †2 Krón. 3, 1.

17. És szóla Dávid az Úrnak, mikor látta volna az Angyalt, ki a népet vágja vala, és monda: Ímé én * vétkeztem, és én cselekedtem hamisságot, ezek pedig *olyanok* mint a bárányok, mit vétettek? Kérlek, inkább forduljon a te kezed ellenem, és az én atyámnak háznépe ellen. *vers 2. 10.

18. Méne azért Gád * Dávidhoz azon napon, és monda néki: Eredj menj el, *és* rakass oltárt az Úrnak a Jebuzeus Araunának szérűjén. *vers 11. 12. 19.

19. És elméne Dávid Gádnak beszéde szerint, a mint az Úr megparancsolta vala.

20. És feltekintvén Arauna, látá hogy a * Király az ő szolgáival egybe ő hozzá menne: és kimenvén eleibe, a Királynak fejet † hajta Arauna, arczczal a föld felé *hajolván.*
*1 Krón. 21, 20. 21. †rész 18, 28.

21. És monda Arauna: Mi az oka, hogy a Király az én uram az ő szolgájához jő? Felele Dávid: Azért hogy megvegyem tőled e szérűt, hogy ezen oltárt építsek * az Úrnak és megszünjék a népen való ostor. *vers 18.

22. Monda Arauna Dávidnak: Vegye el bátor az én uram a Király, és áldozzék *a mint szinte* tetszik néki. Ímhol az ökrök az áldozatra: és a boronák, és az ökrökhöz való szerszámok *legyenek* fa helyett.

23. *Azért* mindent Arauna * a Királynak ada, és monda Arauna a Királynak: A te Urad Istened engeszteltessék meg általad. *vers 16.

24. Monda pedig a Király Araunának: Semmiképen nem *veszem el;* hanem ugyan árron veszem meg tőled: és nem akarok az Úrnak az én Istenemnek ingyen való áldozatot áldozni. Megvevé azért Dávid azt a szérűt, és * az ökröket ötven ezüst sikluson.
*1 Sám. 6, 14.

25. És oltárt * építe ott Dávid az Úrnak, és áldozék egészen megégetett és engesztelő áldozattal: † és megkegyelmeze az Úr a földnek, és megszűnék a csapás az Izráelen.
*vers 18. †1 Krón. 21, 26. 2 Krón. 3, 1.

A KIRÁLYOKRÓL
ÍRT ELSŐ KÖNYV.

I. RÉSZ.

A Királyságra vágyó Adóniának szándéka haszontalan: mert Salamon lészen Királylyá.

Dávid Király pedig megvénhedett *és* megidősödött vala; és őtet bétakarják vala leplekkel, de meg nem melegülhet vala.

2. És mondának néki az ő szolgái: Keressenek az én uramnak a Királynak egy szűz leányt, ki legyen a Király körűl, és őtet táplálja és háljon te melletted, hogy melegedjék meg az én uram a Király.

3. Keresének annakokáért egy szép leányt Izráelnek minden határiban: és találák a Súnem * városából † való Abiságot, kit hozának a Királyhoz
*Jós. 19, 18. †rész 2, 17. 21. 22.

4. A leány pedig igen szép vala, és a Királyt táplálja vala és szolgál vala néki; a Király pedig nem esméré őtet.

5. Adónia pedig * Haggitnak fija felfuvalkodék, ezt mondván: Én uralkodom *Dávid holta után* és szerze magának szekereket, lovakat, és ötven előtte járó férjfiakat. *2 Sám. 3, 4

6. És nem szomorítá meg őtet az ő attya életének idejében, ezt mondván. Miért cselekedtél így? Ez is pedig igen szép személy vala, és őtet Haggit szülte vala Dávidnak Absolon * után.
*2 Sám. 3, 3.

7. És szóla Joábbal * Sérujának fijával, és Abjátár Pappal, kik az Adónia pártját tartják vala. *2 Sám. 8, 16. 17.

8. Sádók Pap pedig és Benája * Jójadának fija, és Nátán † Próféta, és Sémei, és Réhi, és az erős férjfiak, kik Dáviddal *valának,* nem állottak vala Adónia mellé. *2 Sám. 23, 20.
2 Sám. 8, 18. †2 Sám. 12, 1—13.

9. Áldozék pedig Adónia juhokkal és ökrökkel, és egyéb kövér barmokkal a Zohélet kősziklа mellett, mely a * Rógel forrása mellett vala; és vendégekké hívá minden ő attyafiait, a Király fijait és minden Júdabeli férjfiakat, a Király szolgáit; *Jós. 15, 7.

10. De Nátán Prófétát és Benáját, és amaz erős * vitézeket, és Salamont az ő attyafiát nem hívá el. *2 Sám. 23, 8—39.

11. Szóla annakokáért Nátán * Bethsabénak a Salamon annyának ilyenképen: Nem hallottad-é, hogy Adónia, Haggitnak fija uralkodik, és a mi urunk Dávid nem tudja? *2 Sám. 11, 2—5. 27.

12. Most azért jövel és tanácsot adok néked, *és ez által* szabadítsd meg mind a te életedet, mind a te fijadnak Salamonnak életét.

13. Eredj, menj bé Dávid Királyhoz, és mond ezt néki: *Édes* uram Király, nemde nem * megesküdtél-é a te szolgálóleányodnak ilyenképen: Salamon a te fijad uralkodik én utánnam, és ő ül az én királyiszékembe? miért uralkodik hát Adónia? *vers 30

14. És ímé mikor még a Királylyal ott szólanál te, én is bémegyek utánnad, és véghezviszem a te beszédidet.

15. Béméne annakokáért Bethsabé a Királyhoz a kamarába, (a Király pedig igen megvénhedett vala,) hol a Súnemből való * Abiság szolgál vala a Királynak. *vers 3.

16. Fejet hajta azért Bethsabé, és meghajtá magát a Királynak. És monda a Király: Mit kívánsz?

17. Felele néki *Bethsabé: Édes* uram, te * megesküdtél a te Urad Istenedre szolgálóleányodnak ilyenképen: Salamon † a te fijad uralkodik én utánnam, és ő ül az én királyiszékembe.
*vers 30. †1 Krón. 22, 9.

18. És ímé most Adónia uralkodik: te pedig most azt nem tudod uram Király!

19. Mert áldozott ökrökkel, és nagy sok kövér barmokkal bőségesen, és vendégekké hívta a Királynak * minden fijait és Abjátár Papot, és Joábot a seregnek Hadnagyát; Salamont pedig a te szolgádat el nem hívta. *vers 9. 10.

20. Te pedig, *édes* uram Király *tudod,* hogy az egész Izráel népének szemei reád néznek, hogy megjelentsed nékik, kicsoda fog ülni az én uramnak a Királynak székében ő utánna.

21. Másképen e lészen: Mikor az én uram a Király elaluszik az ő attyaival, én és az én fiam Salamon bűnösök lészünk.

22. Ímé pedig mikor még a Királylyal szólana, Nátán Próféta * érkezék. *vers 14.

23. És megjelenték a Királynak, mondván: Itt vagyon Nátán Próféta. És bémenvén a Király eleibe, meghajtá

magát a Király előtt arczczal a földre leborúlván.

24. És monda Nátán: Uram Király, *te* mondottad-*é ezt:* Adónia uralkodik én utánnam, és ő ül az én királyiszékembe?

25. Mert aláment ma, és áldozott ökrökkel és kövér barmokkal bőségesen, és vendégekké hívta a Királynak minden fijait, és a seregnek * Hadnagyait és Abjátár Papot; és íme ők esznek és isznak ő előtte, és *immár* azt kiáltották: Éljen Adónia Király! *vers 7.

26. Engemet * pedig, ki te szolgád vagyok, és Sádók Papot, és Benáját a Jójada fiját, és Salamont a te szolgádat el nem hívta. *vers 10.

27. Avagy az én uramtól a Királytól lett-é ez a dolog, hogy nem adtad tudtára a te szolgádnak, kicsoda fogna ülni az én uramnak a Királynak székiben *az ő holta* után?

28. És felelvén Dávid Király, monda: Hívjátok hozzám Bethsabét. Ki bémenvén a Király eleibe, megálla a Király előtt.

29. És megesküvék a Király, mondván: Él az Úr, ki megszabadította az én lelkemet minden nyomorúságból.

30. Hogy a miképen megesküdtem néked * az Izráelnek Urára Istenére, ezt mondván, hogy a te fijad Salamon uralkodnék én utánnam; azonképen ő ül az én királyiszékemben én helyettem, melyet ma véghezviszek. *vers 17.

31. És fejet hajta Bethsabé arczczal a földre *leborúlván,* és magát meghajtván a Király előtt, monda: Éljen az én uram Dávid Király mind örökké!

32. Azután monda Dávid Király: Hívjátok hozzám Sádók * Papot és Nátán Prófétát, és Benáját † Jójadának fiját: kik a Király eleibe bémenének. *vers 8. †1 Krón. 27, 5. 6.

33. És monda nékik a Király: Vegyétek mellétek a ti uratoknak szolgáit, és ültessétek Salamont az én fiamat az én öszvéremre, és vigyétek alá őtet Gihonra;

34. És kenje őtet ott Sádók Pap és Nátán Próféta Izráelnek Királyává; annakutánna kürtöljetek, és kiáltsátok: Éljen * Salamon Király! *vers 39. 40.

35. És jőjjetek fel *onnét* ő utánna: és eljövén üljön az én királyiszékembe, és ő uralkodjék én helyettem; mert *immár* meghagytam néki, hogy ő legyen Fejedelme mind Izráelnek s mind Júdának.

36. Felele pedig Benája * Jójadának fija a Királynak, és monda: Ámen! Így szóljon az én uramnak a Királynak Ura Istene. *2 Sám. 23, 20.

37. A miképen vele volt az Úr az én urammal a Királylyal: azonképen vele legyen Salamonnal is, és magasztalja feljebb az ő királyiszékét az én uramnak Dávid Királynak királyiszékénél.

38. Aláméne azért Sádók Pap és Nátán Próféta és Benája, Jójadának fija, a Kereteusok is és a * Peleteusok: és felülteték Salamont a Dávid Király öszvérére, és alávivék őtet Gihon mellé. *2 Sám. 20, 7. 23.

39. Vőn annakfelette Sádók * Pap egy szaru olajt az Úr sátorából, és megkené † Salamont; azután kürtölének, és az egész nép ezt kiáltá: Éljen Salamon Király! *1 Krón. 29, 22. †1 Krón. 29, 9. 10.

40. És feljöve az egész nép utánna, és a nép sípol vala és örűl vala felette igen: annyira hogy a föld is megrepedne az ő szavok miatt.

41. Meghallván pedig * Adónia, és mind a vele való hívatalos vendégek, minekutánna a lakodalmat elvégezték volna. Joáb is meghallván a kürtölés szavát, monda: *Valyon* miért vagyon e meghâborodott városnak szava? *vers 7. 9.

42. Mikor pedig még ő szólana, ímé Jónathán, * az Abjátár Pap fija érkezék, kinek monda Adónia: Jöjj bé; mert erős férjfiú vagy, és jó hírt mondasz. *vers 7. 2 Sám. 15, 27.

43. Felelvén pedig Jónathán, monda Adóniának: Bizonyára a mi urunk Dávid Király Salamont tette Királylyá;

44. És elküldötte ő vele Sádók Papot a Király, és Nátán Prófétát, és Benáját * Jójadának fiját, a Kereteusokat is és Peleteusokat, és őtet a Király öszvérére ülteték. *2 Sám. 20, 7. 23.

45. Annakfelette Királylyá kenték őtet Sádók * Pap és Nátán Próféta Gihonnál, és feljöttek onnét örülvén, és megzendült a város: Ez a szó melyet hallottatok. *2 Sám. 15, 27.

46. És *immár* bé is ült Salamon az országnak királyiszékibe;

47. Sőt még a Király szolgái is bémenének, hogy megáldják a mi urunkat Dávid Királyt, mondván: Tegye az Isten a Salamon nevét híresebbé a * te nevednél, és magasztalja feljebb az ő székit a te székednél. És meghajtá magát a Király az ágyon. *rész 3, 12. 2 Sám. 7, 9.

48. És e képen is szóla a Király: Áldott az Izráelnek Ura Istene, ki adott e

mai napon olyat, ki szemeim láttára *helyettem* ülne az én királyiszékembe.
49. Akkor megrettenének, és felkelének mindnyájan a hivatalosok, kik Adóniával valának, és kiki mind dolgára méne.
50. Továbbá Adónia Salamontól való féltében felkele, és elmenvén megfogá az oltárnak * szarvait *rész 2, 28.
51. Hírré adák pedig Salamonnak ilyen szókkal: Ímé Adónia Salamon Királytól való féltében megfogta az oltárnak szarvait, ezt mondván: Esküdjék meg ma nékem Salamon Király, hogy meg nem öli az ő szolgáját fegyverrel
52. És monda Salamon: Ha jámbor lészen, *egy* hajszál * fejéről le nem esik a földre: ha pedig gonoszság találtatik ő benne, † meg kell halnia.
*1 Sám. 14, 45 †rész 2, 21—25
53. Elküldé azért Salamon Király, és elhozák őtet az oltártól, és eljövén meghajtá magát Salamon Király előtt; és monda Salamon Király: Menj el a te házadhoz

II RÉSZ.

Dávid maga halála előtt oktatja Salamont. Salamonnak kemény országlása

Elközelgete pedig Dávidnak ideje, hogy meghalna, és parancsola Salamonnak az ő fijának, ezt mondván:
2. Én elmegyek az egész * földnek útján; erősödjél meg, és légy ember
*Jós. 23, 14.
3. És őrizd meg a te Uradnak Istenednek őrizetit, hogy az ő útain járj, és megőrizzed az ő rendeléseit, parancsolatit és ítéleteit, és bizonyságtételit, a mint meg vagyon írva * a Mózes törvényében. hogy előmented legyen mindenekben, a melyeket cselekedéndesz, és mindenütt, valamerre fordulándasz, *5 Móz. 17, 18—20. Jós. 1, 7.
4. Hogy megteljesítse az Úr az ő beszédét, melyet szólott nékem, mondván: Ha megőrizéndik * a te fijaid az ő útjokat, járván én előttem tökéletességgel, teljes szívek szerint és teljes lelkek szerint; ezt mondván *mondom* soha el nem fogy a férjfiú néked az Izráelnek királyiszékiből. *2 Sám 7, 12—16
5. Azt is jól tudod, mit cselekedett én rajtam Joáb Sérujának fija, *azaz,* mit cselekedett az Izráel népének két Főhadnagyival, Abnerrel * Nérnek fijával, és Amasával † Jéternek fijával, kiket megöle, hadakozáshoz illendő vért ontván békességnek idején; és mimódon helyheztette a hadakozáshoz illendő vért az ő derekán való övében, és az ő lábán való saruban. *2 Sám. 3, 27. †2 Sám. 20, 10.
6. Cselekedjél azért a te bölcseséged szerint; és ne engedd hogy megőszülvén, békességgel * menjen a koporsóba.
*vers 29—34.
7. A Gileádbeli Barzillainak * fijaival pedig cselekedjél irgalmasságot, és legyenek a te asztalodnál való vendégek között: mert hasonlóképen elömbe jövén *cselekedtek én velem,* mikor Absolon előtt a te atyádfia előtt futnék.
*2 Sám. 19, 32—38.
8. Annakfelette, ímé veled vagyon Sémei, * Gérának a Bahurimbeli Jémini fijának fija, ki igen megszidalmaza engemet az napon, melyen Mahanáimba megyek vala; mindazáltal mivelhogy ő elömbe alájöve a Jordánhoz, megesküdtem † néki az Úrra, ezt mondván Nem öllek meg téged fegyverrel.
*2 Sám. 16, 5—8. †2 Sám. 19, 16—23.
9 De te büntetés nélkűl * őtet ne hagyjad, és mivelhogy eszes férjfiú vagy, tudod mit kelljen cselekedned vele, hogy az ő vénségét vérrel bocsássad a koporsóba. *vers 36. 46.
10. Azután meghala Dávid az ő atytyáival, és eltemetteték * Dávidnak városában. *2 Sám. 5, 6. 9
11. Az idő pedig, melyben uralkodék Dávid Izráelben, negyven esztendőt *tészen*· Hebronban uralkodék * hét esztendeig, Jérusálemben pedig uralkodék harminczhárom esztendeig. *2 Sám 5, 4. 5
12 Salamon azért üle Dávidnak az ő attyának királyiszékibe, és megerősödék * az ő királyi birodalma felette igen. *1 Krón 29, 23.
13. Méne pedig Adónia, * Haggitnak fija Bethsabéhoz a Salamon annyához, és az monda: Békességes-é a te jöveteled? Ki felele: Békességes. *rész 1, 50.
14. Annakfelette monda: *Valami* beszédem vagyon nékem veled. Monda az: Szólj.
15. Akkor monda *Adónia:* Te tudod, hogy enyim vala az ország * és az egész Izráel reám néz vala, hogy én uralkodjam: de elvéteték az ország tőlem, és lőn az én atyámfiáé, mert az Úrtól adattaték néki. *rész 1, 5. 7. 9.
16. Most pedig egy kérést kérek tőled, ne hagyjad hijába kérésemet. Monda az néki: Mond meg, *mit akarsz.*
17. És monda: Szólj, kérlek, Salamon Királynak; (mert a te kérésedet meg nem veti,) hogy adja nékem a Súnemből való Abiságot * feleségűl. *rész 1, 3. 4.

18. Felele Bethsabé: Jól vagyon, én szólok melletted a Királynak.

19. Méne azért Bethsabé Salamon Királyhoz, hogy szólana néki Adónia felől; és felkele a Király, és meghajtván magát előtte, leüle királyiszékibe; és széket tétete a Király *az ő* annya alá, ki üle néki jobbkeze felől.

20. És monda *Bethsabé:* Egy kis kérést kérek én tőled, ne hagyjad hijába kérésemet. És monda néki a Király: Kérj édes anyám; mert nem hagyom hijába kérésedet.

21. Monda ő: Adassék a Súnem *város*ból való Abiság Adóniának * a te atyádfiának feleségűl. *vers 17.

22. Akkor felele Salamon Király és monda az ő annyának: De miért kéred te a Súnembeli Abiságot Adóniának: Kérjed néki *inkább* az országot *is;* mert ő nékem bátyám; de ő vele *egyetért* Abjátár Pap, * és Joáb, Sérujának fija. *rész 1, 7.

23. És megesküvék Salamon Király az Úrra, mondván: Ezt cselekedje velem az Isten, és ennél is nagyobbat, hogy az ő életének * ellene szólotta Adónia ezt a beszédet. *vers 25. rész 1, 52.

24. Most annakokáért él az Úr ki megerősített engemet, és ültetett engem az én atyámnak Dávidnak királyiszékibe, és ki házat * szerzett nékem, miképen megmondotta volt: Ma megöllettetik Adónia. *2 Sám. 7, 11. 12.

25. Elküldé azért Salamon Király Benáját, Jójadának fiját, ki levágá * őtet és meghala. *vers 22. rész 1, 52.

26. Abjátár * Papnak pedig monda a Király: Menj el Anathótba a te jószágodba; mert halálnak fija vagy; de ma téged meg nem öletlek, mivelhogy hordoztad az Úr Istennek ládáját Dávid előtt az én atyám előtt; mivelhogy az én atyámnak minden † nyomorúságiban részes voltál.
*rész 1, 7. †1 Sám. 22, 20—23. 2 Sám. 15, 24.

27. És kiűzé Salamon Abjátár Papot, hogy ne lenne * az Úrnak papja, hogy beteljesítené az Úrnak beszédét, melyet szólott vala az Éli † háza felől Silóban. *rész 1, 7. †1 Sám. 2, 31—33.

28. Eljuta pedig ez a hír Joábhoz, (mert Joáb Adóniához hajlott vala, noha az előtt nem hajlott vala Absolonhoz) és elfuta Joáb az Úrnak sátorába, és megfogá az oltárnak szarvait.

29. Hírré adák pedig Salamon Királynak, *ezt mondván:* Joáb * az Úrnak sátorához futott, és ímé az oltár † mellett vagyon. És elküldé Salamon Benáját, Jójadának fiját, mondván: Menj el, vágd le őtet. *vers 5. †rész 1, 50. 2 Móz. 21, 14.

30. Elméne azért Benája az Úrnak sátorához, és monda néki: Ezt mondja a Király: Jöjj ki! Kinek felele *Joáb:* Semmiképen nem *megyek,* hanem *inkább* itt halok meg. És megvivé Benája a Királynak e dolgot, mondván: Így szólott Joáb, és így felelt nékem.

31. És monda néki a Király: Cselekedjél úgy a mint szólott: vágd le * őtet, azután temesd el, és vedd el az ártatlan vért, melyet † kiontott Joáb, én rólam és az atyámnak házáról.
*2 Móz. 21, 14. †rész 2, 5.

32. És az Úr fejére fordítja az *ártatlan* vért, mivelhogy két férjfiakra, nálánál igazabbakra és jobbakra támada, és megölé őket fegyverrel, és az én atyám Dávid nem tudja vala: Abnert * *tudniillik* Nérnek fiját, az Izráel seregének Hadnagyát, és Amasát, † Jéternek fiját, Júda vitézeinek Hadnagyát.
*2 Sám. 3, 27. †2 Sám. 20, 10.

33. Ezeknek azért vérek * Joábnak fejére tér, és az ő magvának fejére mind örökké: Dávidnak pedig és az ő magvának, és az ő házának és királyiszékének békessége legyen az Úrtól mind örökké. *1 Móz. 9, 6.

34. Felméne azért Benája Jójadának fija, és reá rohanván megölé őtet; és eltemetteték az ő házában a pusztában.

35. Rendelé pedig a Király Benáját, Jójadának fiját ő * helyette a sereg előtt Hadnagygyá, és Sádók † Papot rendelé a Király Abjátár helyett.
*2 Sám. 8, 16. †1 Sám. 2, 35.

36. Annakutánna elkülde a Király és magához hívatá Sémeit, *és monda néki: Építs házat magadnak Jérusálemben, és lakjál ott; és onnét ne menj ki se ide, se tova. *vers 9.

37. Mert valamely nap kimenéndesz, és általmenéndesz a Kedron patakján, bizonynyal tudjad, hogy meg kell halnod, a te véred lészen tennen fejeden.

38. És monda Sémei a Királynak: Tetszik nékem e beszéd: a miképen szólott az én uram a Király, a képen cselekeszik a te szolgád; és sok * ideig lakék Sémei Jérusálemben. *vers 39.

39. Lőn pedig három esztendő mulva, elszökének két szolgái Sémeinek Ákishoz * Maakának fijához, a Gáthbeli Királyhoz; és hírré adák Sémeinek mondván: Ímé a te szolgáid Gáthban *vagynak.*
*1 Sám 27, 2.

40. És felkelvén Sémei, megnyergelé

szamarát, és elméne Gáthba Ákishoz, hogy megkeresné az ő szolgáit: elméne Sémei és meghozá szolgáit Gáthból.

41. Hírré adák pedig Salamonnak, hogy elment volna Sémei Jérusálemből Gáthba és haza jött volna.

42. Akkor elkülde a Király, és magához hívatá Sémeit, és monda néki: Nemde nem esküvéssel kénszerítettelek-e téged az Úrra, és bizonyságot tettem néked, ezt mondván: Valamely napon kimenéndesz * és ide s tova menéndesz, bizonynyal tudjad hogy meghalsz, és azt mondád nékem: Tetszik e beszéd, megértettem. *vers 37

43. Miért nem őrizéd meg ezokáért az Úr előtt való esküvést, és a parancsolatot, melyet néked parancsoltam?

44. Monda annakfelette a Király Séminek: Te tudod mind azt a * gonoszságot, melyről a te szíved bizonyság, melyet atyámmal Dáviddal cselekedtél: az Úr azért mind azt a gonoszságot fejedre fordította. *2Sám. 16, 5—8.

45. Salamon Király pedig áldott lészen; és Dávidnak királyiszéke lészen állandó az Úr előtt mind örökké.

46. Parancsola annakokáért a Király Benájának a Jójada fijának, ki elméne és levágá Sémeit és meghala. És az ország megerősödék * a Salamon kezében. *2Krón. 1, 1.

III. RÉSZ.

Salamonnak házassága, országlása: könyörgése, és bölcs ítélete.

Sógorságot vete pedig Salamon Faraóval az Egyiptombeli Királylyal; és elvevé a Faraó leányát, és hozá Dávidnak * városába míg elvégezné az ő házának † és az Úr házának építését, és Jérusálemnek kőfalát köröskörül. *2Sám. 5, 6—9. †rész 7, 8.

2. De a község áldozik vala * a magas helyeken, mert nem építtetett vala ház az Úr nevének mind ez ideig. *3Móz, 17, 4.

3. Szereté pedig Salamon az Urat, járván Dávidnak az ő attyának * parancsolatiban, csakhogy a magas helyeken † áldozik vala, és ott szerez vala jóillatot. *rész 2, 3. 4 †3Móz. 1, 3. 17, 4.

4. Mikor annakokáért * Gibeonba ment volna a Király, hogy ott áldoznék, mivelhogy ott vala a magasságon épített *fő † oltár;* és Salamon azon az oltáron áldozott volna egészen égőáldozatúl ezer barmot: *2Krón. 1, 3—5. Jós. 10, 12. 13. †1Krón. 16, 39. 43.

5. Megjelenék * Gibeonban az Úr Salamonnak azon éjjel álmában, és monda az Isten. Kérj a mit *akarsz* hogy adjak néked. *rész 9, 2. 1Krón. 21, 29.

6. És monda Salamon: Te a te szolgáddal az én atyámmal Dáviddal nagy irgalmasságot cselekedtél, a miképen ő is járt előtted híven, igazán, * és hozzád egyenes szívvel, és megtartottad néki ezt a nagy irgalmasságot, hogy néki fiat adtál, ki az ő királyiszékében ül, a mint e mai napon megtetszik. *vers 14. 2Sám. 22, 22—24

7. És most, óh én Uram Istenem, te tettél engemet szolgádat Királylyá, Dávidnak az én atyámnak helyette Én pedig kicsiny gyermek vagyok, és nem tudok *a nép előtt* kimenni és béjőni.

8. És a te szolgád a te néped között *Gondviselő,* a melyet magadnak választottál; e nagy számú nép *közt*, mely meg nem számláltathatik, * meg sem írattathatik a sokaság miatt. *rész 4, 20.

9. Adj azért a te szolgádnak értelmes szívet, * hogy tudja megítélni a te népedet, hogy tudjon választást tenni a jó és gonosz között; mert kicsoda ítélheti meg ezt a sok *számú* népedet. *2Krón. 1, 10.

10. És tetszék e beszéd az Úrnak szemei előtt, hogy Salamon ilyen dolgot kért volna.

11 Monda azért az Isten néki: Mivelhogy ezt kérted tőlem, és nem kértél magadnak hosszú életet, sem nem kértél magadnak gazdagságot, sem pedig nem kérted a te ellenségidnek lelkeket, hanem kértél értelmet az ítélettételre:

12. Ímé a te beszéded szerint cselekedtem, ímé néked adtam bölcs és értelmes szívet, * úgyannyira hogy hozzád hasonló nem volt te előtted, és utánnad sem támad hasonló. *rész 4, 29. 30. 31.

13 Sőt még azt is a mit nem kértél megadtam néked, *tudniillik* mind gazdagságot, * mind dicsőséget: úgyannyira hogy ne legyen hozzád hasonló senki a Királyok között minden te idődben. *rész 4, 26. 2Krón. 1, 12.

14. És ha az én útaimon járándasz, megőrizvén az én végzéseimet és parancsolataimat, a miképen járt * a te atyád Dávid: meghosszabbítom életednek idejét. *rész 15, 5.

15 És mikor felserkent volna Salamon; ímé *megemlékezék* az álom*ról:* és méne Jérusálembe, és álla az Úr szövetségének ládája * eleibe: és áldozék égőáldozatokat, és készíte hálaádó-áldo-

zatokat: szerze annakfelette lakodalmat minden szolgáinak. *2Sám. 6, 15–17.
16. Akkor jövének a Királyhoz két tisztátalan asszonyok, és megállának előtte.
17. És monda az egyik asszony: Kérlek, *édes* uram, *hallgass meg* engemet: Én és ím ez asszony egy házban laktunk, és szültem ő nála azon házban.
18. Lőn pedig harmadnappal az én szülésem után, szüle ez asszony is, és együtt valánk: nem vala idegen senki velünk azon házban, hanem csak mi ketten valánk azon házban
19. Meghala pedig ez asszonynak fija éjszaka: mert megnyomta vala azt.
20. És felkele éjfélkor, és elvivé az én fiamat mellőlem (a te szolgálóleányod pedig aluszik vala) és fekteté azt maga mellé, az ő megholt fiját pedig én mellém fekteté.
21. Mikor pedig reggel felkeltem volna, hogy megszoptatnám az én fiamat: ímé tehát megholt; és jól megnézegetvén reggel, látám hogy nem az én fiam volna, kit én szültem vala.
22. Monda pedig a másik asszony: Semmiképen nem, hanem az én fiam az, a ki él, a te fijad pedig az a ki megholt. Amaz viszont monda: Nem, hanem te fijad az, a ki megholt, és én fiam az, a ki él. És e képen vetekednek vala a Király előtt.
23. Akkor monda a Király: Ez azt mondja: Ez az én fiam, a ki él, és te fijad az, a ki megholt. És amaz ezt mondja: Semmiképen nem, hanem te fijad az a ki megholt, és én fijam az a ki él.
24. Monda annakokáért a Király: Hozzatok fegyvert nékem; és hozának fegyvert a Király eleibe.
25. És monda a Király Vágjátok két részre amaz eleven gyermeket, és adjátok az egyik részt egyiknek, a másikat pedig a másiknak.
26. Monda pedig az asszony, a kié vala az eleven gyermek, a Királynak, mivelhogy az ő gyermekét szívesen szánná· Kérlek, *édes* uram, * adjátok néki az eleven gyermeket, és ne öljétek meg azt. A másik pedig azt mondja vala: Se enyim, se tiéd ne legyen, vágjátok ketté. * Ésa. 49, 15.
27. Akkor felele a Király, és monda: Adjátok amannak az eleven gyermeket, és meg ne öljétek azt: mert az az ő annya.
28. És mikor hallotta volna az egész Izráel ezt az ítéletet, * melyet tett vala a Király; félék a Királynak orczáját: mert látták hogy Isten bölcsesége vagyon az ő szívében, az ítélettételre. *Péld. 8, 11.

IV. RÉSZ.

Salamonnak dicsősége és bölcsesége

És e képen lőn Salamon Király az egész Izráelen Királylyá.
2. Ezek *valának* pedig az ő Főemberei: Azária, Sádók * Papnak fija. * rész 2, 35
3. Elihóref és Ahija, Sisának fijai, íródeákok; Jósafát, Ahiludnak fija, kanczellárius vala.
4. És Benája * Jójadának fija, a seregnek Hadnagya *vala:* Sádók pedig és Abjátár, Papok *valának.* * rész 1, 38. 2, 35. 2Sám. 23, 20.
5. És Azáriás Nátánnak fija, a Tiszttartóknak elöljárójok *vala;* és Zábud, a Nátán fija, főtanácsos, és a Királynak barátja vala.
6. És Ahisár udvarbíró *vala;* Adónirám pedig Abdának fija kincstartó *vala.*
7. Vala pedig Salamonnak tizenkét tiszttartója az egész Izráelen, kik táplálják vala a Királyt, és az ő háznépét; esztendőben mindeniknek egy hónapig kell vala a táplálásra gondot viselni.
8. És ezek azoknak neveik: Húrnak fija az Efraim hegyén.
9 Dékernek fija Makásban, Sahálbimban, Beth-sémesben és Elonban, *mely vala* Beth-hanánban.
10. Hésednek fija Arúbotban, ő *bírja vala* * Sókot és Héfernek egész földét. * Jós. 15, 20. 35.
11. Abinádábnak fija *bírja vala* Dórnak * minden határát: A Salamon leánya Táfát vala néki felesége. * Jós. 17, 11.
12. Bahana Ahiludnak fija, *bírja vala* Taanákot és Megiddót, és egész Bethseánt, mely Sartána mellett vala Jezréel alatt, Beth-seántól fogva mind Abela Méholáig és mind Jokméámon túl.
13. Gébernek fija Rámóth Gileádban; övé valának Jáirnak * a Manasse fijának falui, melyek Gileádban *valának;* övé vala Argóbnak † tartománya, mely Básánban vala, hatvan nagy kerített városok, kőfallal és aczélzárokkal megerősítettek. * 4 Móz. 32, 41. † 5 Móz. 3, 4.
14. Ahinádáb, Iddó fija, Mahanáimban.
15. Ahimaás Nafthaliban; ő is fele-

égűl vevé magának a Salamon leányát Bosmátát.
16. Bahana, Khúsainak fija, Áserben és Alóthban.
17. Jósafát, Paruákh fija, Issakhárban.
18. Simei, Élának fija, Benjáminban.
19. Géber, Urinak fija, a Gileád földében, Sihonnak, az Emoreus Királyának földében, és Ognak, a Básánbeli Királynak földében; és *ez* egy Tiszttartó *bírja vala* azt a földet.
20. A Júdának pedig és az Izráelnek népe megsokasodott vala, mint a tenger mellett való sokaságos * föveny, kik esznek, isznak vala, és vígadnak vala.
* rész 3, 8. 1 Móz. 13, 16. 4 Móz. 23, 10.
21. Salamon pedig uralkodik vala minden országokon, a * folyóvíztől fogva mind a Filiszteusok földéig és Égyiptomnak határáig; és ajándékokat hoznak vala és szolgálnak vala Salamonnak, életének minden idejében.
* 1 Móz. 15, 18. 2 Krón. 9, 26.
22. A Salamon asztalára pedig minden napon ennyi élés kél vala el: harminez véka zsemlyeliszt, és hatvan véka közliszt;
23. Tíz hízlalt ökör, húsz füvön járt ökör és száz juh: a szarvasok, őzek, bialok, és hízlalt madarakon kivűl.
24. Mert ő uralkodik vala minden helyeken a folyóvízen * túl Thifsától fogva mind Gázáig; *azaz* minden Királyokon, kik a folyóvízen túl valának: és békessége vala néki minden felől köröskörűl.
* 2 Krón. 9, 26.
25. És lakik vala Júda és Izráel bátorsággal * kiki mind az ő szőlőtöve és figefája alatt, Dántól fogva mind Beersebáig, Salamonnak minden idejében.
* 3 Móz. 26, 5. 6.
26. Valának pedig Salamonnak negyven * ezer szekérbe való lovai az istállókban, és tizenkét ezer lovagjai.
* rész 10, 26. 2 Krón. 1, 14. 9, 25.
27. Továbbá táplálják vala ezek a Tiszttartók Salamon Királyt, és mind azokat, kik a Salamon Király asztalánál valának, kiki az ő hónapján, minden fogyatkozás nélkűl.
28. Annakfelette árpát és szalmát a lovaknak és öszvéreknek visznek vala a helyre, a hol a *Király* vala, kiki az ő elrendelt szokása szerint.
29. Ada pedig az Isten bölcseséget Salamonnak és igen nagy értelmet, és elméjének szélességét, * a tenger partján való fövenynek sokasága szerint. * rész 3, 12.
30. És nagyobb lőn Salamonnak bölcsesége minden napkeletre lakozóknak bölcseségeknél, és az Égyiptombelieknek minden bölcseségeknél.
31. Sőt bölcsebb vala minden embereknél, *még* az Ezráhita * Ethánnál is, és Hémánnál, † Kálkolnál, Dardánál a Máhol fijainál: és híre neve vala minden nemzetségek között köröskörűl.
* Zsolt. 89, 1. † Zsolt. 88, 1. 1 Krón. 15, 19.
32. Szerze pedig háromezer példabeszédeket, és az ő énekeinek *számok* volt ezer és öt.
33. Szólott a fákról is, a Libánus *hegynek* czédrusfájától fogva mind az izsópig, mely a falból nevekedik ki; szóla annakfelette a barmokról, a madarakról, a csúszómászó állatokról, és a halakról.
34. És jőnek vala minden népek közűl, hogy hallgatnák a Salamon * bölcseségét: a földnek minden Királyaitól, kik hírrel hallották vala az ő bölcseségét.
* rész 3, 28. 10, 1.

V. RÉSZ.

Salamon készűl a Templom építéséhez.

Elküldé pedig Hírám, * Tírusnak Királya az ő szolgáit Salamonhoz, mikor meghallotta volna, hogy *az Izráeliták* őtet kenték volna Királylyá az ő attya helyett; mert szereti vala Hírám Dávidot minden időben.
* 2 Sám. 5, 11.
2. És külde Salamon Hírámhoz, ezt izenvén néki:
3. Te tudod, hogy Dávid az én atyám nem építhete * Házat az ő Urának Istenének nevének a hadak miatt, melyekkel őtet körűlvették vala, mígnem az Úr az ő lábainak talpa alá vetette azokat.
* 2 Sám. 7, 5. 11. 12.
4. Most pedig az én Uram Istenem nyugodalmat * adott nékem mindenfelől, *úgyannyira hogy* semmi ellenségem és senkitől semmi bántásom nincs.
* rész 4, 20. 21.
5 Annakokáért ímé azt gondolom magamban, hogy én építsek * Házat az én Uram Istenem nevének, a miképen szólott az Úr Dávidnak az én atyámnak, ezt mondván: A † te fiad, kit helyetted ültetek a te királyiszékedbe, ő építi meg azt a Házat az én nevemnek.
* 2 Krón. 2, 1. † 2 Sám. 7, 13.
6. Most azért parancsolj, hogy nékem vágjanak czédrusfákat a Libánuson. Az én szolgáim is együtt lesznek a te szolgáiddal; a te szolgáidnak pedig *szolgálatjok* jutalmát megadom néked mind a szerint, a mint mondándasz; mert te *jól* tudod, hogy nincsen mi közöttünk

oly ember, ki a favágáshoz úgy tudna, mind a Sídonbeliek.
7 Mikor azért meghallotta volna Hírám a Salamon izenetét, igen örüle, és monda: Áldott legyen az Úr e mai napon, ki Dávidnak * bölcs fiat adott e sok számú népen. *2 Krón. 2, 12.
8. És külde Hírám Salamonhoz *követeket,* ezt mondván: Megértettem a mi felől küldöttél hozzám; én megcselekeszem minden akaratodat mind a czédrusfákra, mind a fenyőfákra *nézve.*
9. Az én szolgáim a Libánusról aláviszik a tengerre a fákat; én pedig azokat szálakra rakatván a tengeren, mind a helyig vitetem, a melyet te, hozzám küldvén, *megjelentesz,* és azokat ott kihányatom, és te vitesd el azokat. *Ebben pedig* viszontag nékem kedves dolgot cselekeszel, *ha* az én *háznépemnek élést küldesz. *vers 11.
10. Ada azért Hírám Salamonnak czédrusfákat, és fenyőfákat, minden kívánsága szerint.
11. Salamon pedig ada Hírámnak húszezer véka búzát az ő háznépének táplálására, és *szépen* megtört húszezer kórus olajt. Ezt adja vala Salamon Hírámnak minden esztendőnként.
12. Az Úr azért bölcseséget ada Salamonnak, a mint * megmondotta vala néki; és békesség lőn Hírám között és Salamon között, és ők szövetséget tőnnek † egymással.
*rész 3, 12. 4, 29. 39. † rész 9, 27 28
13. Salamon Király pedig megparancsolá, hogy mind az egész Izráelben az *emberekben* válogatást tennének: és választának harminczezer embert.
14. Kiket elküldé a Libánusra, minden hónapra tíz-tíz ezer embert egymás után. Egy hónapig a Libánus *hegyén* valának, két hónapig az ő házoknál. Adónirám vala pedig e válogatott *embereknek* Fejek.
15. Valának ennekfelette Salamonnak teherhordói hetvenezeren és nyolczvanezeren kővágói a hegyen.
16. A palléroknak fejedelmein kívűl, kikre Salamon a munkának igazgatását bízta vala; kik háromezeren és háromszázan *valának,* kik a munkálkodó népet szorgalmaztatják vala.
17. És parancsolván a Király, nagy köveket, drága szép köveket hozának a Ház fundamentomának, faragott köveket.
18. Faragának azért Salamonnak és Hírámnak kőmívesei, és a Gibleusok; és készítének fákat és köveket a Ház építésére.

VI. RÉSZ.

A templomnak formája és építése.

Továbbá az Izráel fijainak Égyiptom földéből való kijövetelek után négyszáz és nyolczvanadik esztendőben, Salamonnak az Izráelen való birodalmának negyedik esztendejében a Ziv hóban, (mely második hónap,) kezdé * építeni *Salamon* az Úrnak Házát.
*2 Krón. 3, 1. 1 Krón. 28, 11. 18. 19.
2. A Háznak pedig * hosszasága, melyet Salamon Király építe az Úrnak, hatvan sing *vala,* a szélessége húsz, és a magassága harmincz sing. *2 Krón. 3, 3. 4.
3. Tornácz vala pedig a Háznak temploma előtt, melynek hosszasága húsz sing vala, a Háznak szélessége szerint; szélessége pedig tíz sing vala a Háznak hosszára.
4. Csinála annakfelette a Háznak ablakokat, melyek belől szélesek, kivűl szorosak valának.
5. Építe továbbá a háznak falaiban kamarákat köröskörűl, melyek a Háznak falaihoz ragadtak vala, mind a templomon, mind a legszentségesb helyen köröskörűl; csinála köröskörűl oldalkamarákat is.
6. Az alsó kamarának öt sing vala szélessége, a középsőnek hat sing a szélessége és a harmadiknak hét sing a szélessége; mert köröskörűl a Háznak falait kivűl beljebb vetette vala, hogy ne kellenék a *kamarák gerendáinak* a ház falába ragadniok.
7. Mikor pedig a ház építtetnék, *szépen elkészítve* hozatott egész kövekből építtetik vala, úgyannyira hogy sem kalapácsnak, sem fejszének, sem valami egyéb vas szerszámnak pengése nem hallattatott a Háznak felépítésében.
8. A középső oldalkamarának ajtaja vala a Háznak jobbfelől való oldalán: és kerengő grádicsokon mennek vala fel e középső *kamarába,* és a középsőből a harmadikba.
9. Megépíté azért azt a Házat, és elvégezé, és megpadolá a Házat meghajtott gerendákkal és czédrusfákból csinált deszkákkal.
10. Megkészíté a kamarákat is a házzal együtt, melyeknek magasságok öt sing vala, és a Házhoz ragasztatnak vala, czédrusfából csinált gerendákkal.
11. Lőn pedig az Úrnak beszéde Salamonhoz, ezt mondván:
12. Ez ama * Ház, melyet te építesz: Ha az én rendelésimben † járándasz, és az én ítéletim szerint cselekedéndel, és meg-

tartándod minden én parancsolatimat, azokban járván: *Én is* bizonyára megerősítem néked az én beszédemet †† melyet szólottam Dávidnak a te atyádnak;
* 2 Sám. 7, 13. † rész 2, 4. 9, 4. †† 2 Sám. 7, 14—16.

13. És az Izráel fijai között * lakozom; el sem hagyom az én népemet az Izráelt.
* 2 Móz. 29, 45. 46.

14. Megépíté azért Salamon azt a Házat, és elvégezé azt.

15. És megbéllé a Háznak falait belől czédrusfából csinált deszkákkal, *azaz* a Háznak pádimentomától fogva mind a padlásig béborítá belől fával; a Háznak pádimentomát is béborítá fenyődeszkákkal.

16. Megdeszkázá pedig a Háznak hátulsó részében is húsz singet czédrusfából csinált deszkákkal, a pádimentomtól fogva mind a padlásig; és azt a Háznak belső részét *úgy építé*, hogy lenne legszentségesb hely.

17. De az előtt való Templomnak hoszsza negyven sing vala.

18. A czédrus *deszkák*ra pedig melyekkel megbélleltetett vala belől a Ház, *úgymint* sártököknek képek, és *szépen* kinyilatkozott virágok metszettek vala. Mindenestől annyira *megbélleltetett vala* czédrus *deszkákkal*, hogy semmi kő ki nem tetszenék.

19. És a legszentségesb helyet építé a Háznak belső részében, * hogy abba helyheztetné az Úr szövetségének ládáját
* 2 Móz. 26, 31—33.

20. A legszentségesb hely belső részének pedig a hossza vala húsz sing, a szélessége is húsz sing, a magassága is húsz sing, és béborítá azt finom aranynyal; az oltárt is béborítá czédrus deszkákkal.

21. És mikor Salamon ezt a házat béborította volna belől finom aranynyal, csinála köz falt is, az arany lánczokon kivűl a *Templomnak* belső része előtt, és béborítá azt *a falt is* aranynyal.

22. Így az egész házat béborítá aranynyal; míglen elvégeztetnék az egész Ház; az oltárt is, mely vala a legszentségesb hely előtt, egészen béborítá aranynyal.

23. Csinála pedig a legszentségesb helyben két * Kérubimot fenyőfából, melyeknek magasságok tíz sing vala.
* 2 Móz. 25, 18.

24. Öt sing *vala* a Kérubnak egyik szárnya, a Kérubnak másik szárnya is öt sing *vala*, úgyhogy az egyik szárnya végétől, a *Kérubnak másik* szárnya végéig tíz sing vala.

25. A másik Kérubnak is *szárnya* tíz sing vala; mind a két Kérubimnak pedig, mind mértéke mind faragása egy vala.

26. Az egyik Kérubnak magassága tíz sing *vala*, azonképen a másik Kérubnak is.

27. Helyhezteté pedig a Kérubimokat a belső Háznak közepén, és kiterjesztik vala szárnyokat a Kérubimok, és az egyiknek szárnya éri vala *a Háznak* egyik falát, a másik Kérubnak pedig szárnya éri vala a másik falát; azoknak szárnyaik pedig a Háznak közepén egybe érnek vala.

28. És béborítá a * Kérubimokat aranynyal.
* 2 Móz. 25, 18.

29. A Háznak pedig minden falain köröskörűl, mind belől, mind kivűl *külömb-külömb* metszésekkel metszete Kérubimokat, * pálmafákat, és kinyilt virágokat.
* 2 Móz. 26, 31.

30. A Háznak pádimentomát is aranynyal borítá bé, mind belől, mind kivűl.

31. És a legszentségesb helynek bémenetelén csinála ajtót fenyőfából, melynek felső küszöbe és két felől való oldalfái ötszögűek *valának*.

32. Két ajtót *csinála, mondom,* fenyőfából és azokon metszete Kérubimokat, pálmafákat és kinyilt virágokat melyeket béborítá aranynyal: a Kérubimokat is és a pálmafákat megaranyozá.

33. E képen cselekedék a Templom ajtajával is; és csináltatá annak oldalfáit fenyőfából négyszegeletre.

34. Csinála pedig két ajtót is fenyőfából, és egyik ajtón két forgó ajtók valának, a másik ajtón is két forgó ajtók.

35. És metszete *azokon* Kérubimokat és pálmafákat, és kinyilt virágokat, és béborítá aranynyal, azt a metszésre alkalmaztatván.

36. Annakutánna megépíté a belső pitvart, három rendit faragott kövekből, és egy rendét czédrus gerendákból.

37. Az ő birodalmának * negyedik esztendejében fundáltaték az Úrnak Háza, Ziv hóban.
* vers 1.

38. És a tizenegyedik esztendőben, Búl havában, (mely nyolczadik hónap) végezteték el a Ház, minden ahoz tartozó dolgokkal és szerszámokkal egybe: És így építé azt hét esztendeig.

VII. RÉSZ.

Salamonnak királyi házai: a Templomnak réz és arany edényei.

Azután a maga házát építé Salamon

tizenhárom esztendőkig, melyekben elvégezé * az ő házát egészen. *rész 9, 10.
2. Megépíté a Libánus erdőnek házát is, melynek hossza száz sing *vala,* szélessége ötven sing, magassága harmincz sing; építé azt négy rend czédrus oszlopokon; az oszlopokon pedig czédrus gerendák valának.
3. És bépadlá czédrus deszkákkal felűl a gerendák felett, melyek valának negyvenöt oszlopokon, mindenik renden tizenöt.
4. És három rend ablakok valának rajta; és *mind* a három renden egyik ablak a másiknak ellenébe *vala.*
5. És mind az ajtók, és azoknak oldalfái négyszegűek *valának* az ablakokkal egyetembe; egyik ablak pedig a másik ablaknak ellenébe *vala,* mind a három renden.
6. Tornáczot is csinála oszlopokkal; melynek hossza ötven sing *vala,* és szélessége harmincz sing; és e tornácz az ő oszlopaival és gerendáival, ama másik épület előtt vala.
7. Az ítélőszéknek is, a hol törvényt tenne, tornáczot csinála, az ítéletnek, *mondom,* tornáczát, melyet czédrusfával megbéllé a pádimentomtól fogva mind a padlásig.
8. Azután az ő házának, melyben lakik vala, más pitvart is csinála a tornáczon belől, mely ehez hasonló mesterséggel csináltatott vala. A Faraó leányának is, kit feleségűl * vett vala Salamon, csináltata házat, hasonlót e tornáczhoz. *rész 3, 1.
9. Mind ezek építtettek vala *válogatott s* drága kövekből, megfaragtatott és fűrészszel fűrészeltetett köveknek mértékek szerint mind belől, mind kivűl, fundamentomoktól fogva mind a tetejekig, kivűl is mind a nagy pitvarig.
10. A fundamentom is volt drága és nagy kövekből: tíz-tíz singnyi kövekből, és nyolcz-nyolcz singnyi kövekből.
11. Felűl is pedig *valának* drága *szép* kövek, faragott köveknek mértékek szerint, és czédrusfá*ból csinált deszkák.*
12. Továbbá a nagy pitvarnak *környékén* mind köröskörűl valának három rend faragott kövek és egy rend czédrusgerendák: hasonlatosképen az Úr Házának belső pitvarának, és azon háznak tornáczának.
13. Elkülde pedig Salamon Király és elhozatá Hírámot * Tírusból. *2 Krón. 2, 13.
14. Ez egy özvegy asszonynak fija *vala* Nafthali nemzetségéből; az ő attya pedig Tírusbeli rézmíves ember vala: és e teljes vala bölcseséggel, értelemmel és tudománynyal, hogy tudna csinálni mindenféle mívet rézből: Ki mikor Salamon Királyhoz jött volna, minden mívet megcsinála néki.
15. Formála két réz * oszlopokat is, egyik oszlopnak magassága tizennyolcz sing *vala,* és tizenkét sing sinór éri vala el a kerületit, hasonlatosképen a másik oszlopot is. *2 Kir. 25, 16. 17. Jer. 52, 21—23.
16. És két gombokat önte rézből, hogy azokat helyheztetnék *az* oszlopoknak tetejére, és egyik gombnak magassága öt sing *vala,* a másik gombnak is magassága öt sing *vala.*
17. Hálóhoz hasonló mesterséget, és egybefoglalt köteleket formála a gombokon, melyek valának az oszlopoknak tetein; hét vala egyik gombon, a másik gombon is hét vala.
18. És mikor megkészítette volna az oszlopokat; az egyik hálócskában csinála két rend pómagránát * formákat, melyekkel körűlvétetnek és béfedetnek vala a gombok, melyek az oszlopok tetején *valának;* így csinála a másik gombnak is. *vers 20. Jer. 52, 23.
19. A gombok pedig, melyek a *templom* tornáczába helyheztetendők valának, megékesíttettek vala liliom formákkal négy singre.
20. A két oszlopokon való gombok körűl, *mondom,* hogy valának pómagránát formák felűl is *a gombnak* közepének ellenébe, a mely *része a gombnak vala* a háló formával bévont rész kivűl: mert két rendben kétszáz pómagránátok valának köröskörűl; *hasonlóképen vala* a másik gombon is.
21. Felállítá pedig azokat a *két* oszlopokat a templom tornáczában; és a melyet jobbkéz felől felállata, azt nevezé Jákinnak, a melyet pedig balkéz felől felállata, nevezé azt Boáznak.
22. És az oszlopok tetején formáltattak vala * liliomok, és ilyen módon elvégezteték az oszlopoknak míve. *vers 19.
23. Csinála annakfelette egy öntött tengert * is, mely egyik szélétől fogva a másik széléig tíz singnyi vala, köröskörűl kerekded vala, és a magassága öt sing vala, és a kerületit harmincz sing sinór éri vala bé. *Jer. 52, 20.
24. Valának pedig a karimáján alól köröskörűl formáltatva, *mint amaz* apró sártököcskék, tíz-tíz mindenik singben az egész tenger körűl, az ilyen sár-

tököcskék két renddel valának öntve körösközül a *tenger* öntetésében.
25. *És a tenger* áll vala * tizenkét ökrökön, melyeknek a hárma néz vala északra, a hárma napnyugotra, a hárma délre, és a hárma naptámadatra, és a tenger felűl rajtok áll vala; és ezeknek hátulsó részek oda beáll vala.* 2 Krón. 4, 3—5.
26. Annak a temérdeksége pedig egy tenyérnyi vala, és a karimája olyan vala, mint a pohár ajaka, vagy a liliom virága, és kétezer Báthus fér vala belé.
27. És csinála tíz rézlábakat is: négy-négy sing vala hossza mindenik lábnak, és a szélessége négy-négy sing, magassága pedig három-három sing.
28. Mindenik láb pedig ilyen formára csináltatott vala: széles pártázati *valának* azoknak, és azok a pártázatok valának fogas rostélyok között.
29. A pártázatokon pedig, melyek valának a fogas rostélyok között, valának oroszlán *képek,* ökör és Kérubim *képek:* és a fogas rostélyon felűl támasz: az oroszlán *képeken* pedig és ökör *képeken* alól valának szép mesterséggel csinált állatok.
30. És mindenik lábnak négy-négy réz kerekei valának, és *azoknak tengelyein* réztáblák, melyeknek a négy szegeletin valának támaszok: minden üst alatt ezek a támaszok öntettek valának, az *üstön való* ékességeknek ellenébe.
31. Azután az üstnek szája az ő kerekded fészkének belső részétől fogva oda fel, kiállott egy singre, mely *fészeknek* szája kerekded vala, hogy az üstnek támasza lehetne, mely másfél singnyi széles vala, melynek szájánál valának szép metszések, és azoknak pártázatai négyszegűek valának, nem gömbölyegek.
32. A négy-négy kerekek pedig melyek a pártázatok alatt valának, és a kerekeknek tengelyei, a lábhoz ragadtak vala, és mindenik keréknek magassága másfél sing vala.
33. És e kerekek hasonlók valának a szekérnek kerekeihez, azoknak tengelyeik, kerékagyaik, küllőik, talpaik: mind ezek öntések valának.
34. Azonképen a négy támaszok mindenik lábnak négy szegletein: Az *üstnek* lábából állottak ki a támaszok;
35. Úgyhogy a lábnak tetején fél singnyi kerekded magasság *láttatnék ki* mind köröskörűl. Mert a lábnak tetején valának annak tartókezei mint szinte a pártázatai, melyek mind azon lábból valának.
36. Metsze pedig annak tábláira, tartókezeire, pártázataira Kérubimokat, oroszlánokat és pálmafákat: a mint mindenik *táblának* metszéséhez és ékességéhez illett, mely köröskörűl volt.
37. Ilyen *formára* csinálta a tíz lábakat, melyeknek mind öntések, mind mértékek, mind pedig metszések ugyanazon egy vala.
38. Csinála tíz üstöket is * rézből, melyeknek mindenikébe negyven Báthus fér vala: és mindenik négy singnyi vala, és a tíz lábaknak mindenikén egy-egy üst vala. * 2 Krón. 4, 6.
39. És helyhezteté a lábaknak ötét a Háznak jobbfelől való részére, és az ötét a Háznak balfelől való részére: a tengert pedig helyhezteté a Háznak jobbrésze felől naptámadatra, délnek ellenébe.
40. Csinála annakfelette Hírám üstöket, horgas villákat, medenczéket, és elvégezé az egész mívet, melyet Salamon Király az Úrnak Házához csináltata.
41. *Tudniillik* a két oszlopot, és a két kerekded gombokat, melyek a *két* oszlopoknak tetejekre tétettek vala, és a két hálócskát a két kerekded gomboknak béfedezésére, melyek az oszlopoknak tetejekre tétettek vala.
42. És négyszáz pómagránátokat a két hálócskában; két rend pómagránátokat minden hálócskába, a két kerekded gomboknak béfedezésére, melyek valának az oszlopoknak tetejeken.
43. A tíz lábakat és a lábakon való tíz üstöket.
44. Az egy tengert és * a tizenkét ökröket a tenger alatt. * vers 23—26.
45. Fazekakat, horgas villákat, medenczéket, és minden egyéb edényeket, melyeket Hírám * csinála Salamon Királynak, az Úr Házának *szükségére* tiszta rézből. * vers 13.
46. A Jordán *vizének* síkmezején önteté ezeket a Király az agyagos földben, Sukhót és Sártán között.
47. És mind azokat az edényeket Salamon méretlen hagyá, a réznek felettébb való sokasága miatt.
48. Megcsináltata annakfelette Salamon minden egyéb edényeket, melyek az Úr Házához *szükségesek valának:* az arany * oltárt, az arany asztalt, melyen állanak vala a † szent kenyerek.
* 2 Móz. 30, 1—6. † 3 Móz. 25, 23—30.
49. És a gyertyatartókat választott aranyból, ötét jobbfelől, és ötét balfelől a legszentségesb hely előtt: és a virá-

gokat, lámpásokat és a hamvevőket is aranyból csinálá.
50. És a * medenczéket, a vígasságtevő szerszámokat, és a poharakat, temjénezőket, serpenyőket is tiszta aranyból *csinálá és* a belső Háznak, *azaz* a legszentségesb helynek és a templom háza ajtainak sarkait is mind aranyból.
* 1 Krón. 28, 11—19.
51. Ilyenképen *annakokáért* elvégeztetek az egész mív, melyet Salamon Király csinála az Úrnak házához. És bévivé Salamon az ő attyától Dávidtól * az *Istennek* szenteltetett jószágot, ezüstöt, aranyat, és az edényeket, és eltevé azokat az Úr házának kincsei közé.
* 2 Sám. 8, 7. 11. 2 Krón. 5, 1.

VIII. RÉSZ.

Salamon a templomot felszenteli.

Akkor öszvegyüjté Salamon az Izráel Véneit, és a nemzetségeknek minden Fejeit, *tudniillik* az Izráel fijai attyaiknak fejedelmeit Salamon Királyhoz Jérusálembe, hogy az Úr szövetségének ládáját elvinnék a Dávid városából, * mely a Sion.
* 2 Sám. 5, 6—9. 6, 16. 17.
2. Gyülének azért Salamon Királyhoz az Izráelnek minden férjfiai, az Ethánim havában, az * Innepnapon, (mely a hetedik hónap.)
* 3 Móz. 23, 24—32.
3 Mikor pedig eljöttek volna mindnyájan az Izráel Vénei: felvevék a Papok a ládát.
4. És elvivék az Úr ládáját, a Gyülekezetnek sátorát, és mind a szent edényeket, melyek valának a Sátorban: elvivék, *mondom*, azokat a Papok * és a Léviták.
* 4 Móz. 4, 5—15.
5. Salamon Király pedig és az Izráel egész Gyülekezete, mely ő hozzá gyült vala, *megyen vala* ő vele a Láda előtt, áldozván juhokkal és ökrökkel, melyek meg sem számláltathatnának, sem pedig meg nem írattathatnának a sokaság miatt.
6. És bévivék a Papok az Úr szövetségének ládáját az ő helyére * a Háznak belső részébe, a legszentségesb helyre, a Kérubimoknak szárnyaik alá.
* 1 Krón 22, 19.
7. Mert a Kérubimok kiterjesztik vala szárnyaikat * a Láda felett, és béfedik vala a Kérubimok a Ládát és annak rudait felűl.
* 1ész 6, 23—28.
8. Kijebb vonák annak * rudait, annyira hogy azoknak végek megláttatnának a Szent helyben a legszentségesb helynek első része felől: de kivűl meg nem láttatnak vala: és ott lőnek mind e mai napig.
* 2 Krón. 5, 8. 9.
9. Nem vala egyéb a Ládában, * hanem csak a két kőtáblák, melyeket belé helyheztetett vala Mózes a Hórebnél, mikor az Úr szövetséget szerze az Izráel fijaival, mikor kijövének Égyiptomnak földéből.
* 2 Móz. 25, 16—21. Zsid. 9, 4.
10. És lőn mikor kijöttek volna a Papok a Szenthelyből: a köd * bétölté az Úrnak Házát
* 2 Móz. 40, 34. 35.
11. És meg nem állhatnak vala a Papok az ő szolgálatjokban a köd miatt: mert az Úrnak * dicsősége töltötte vala bé az Úrnak Házát.
* 2 Móz. 20, 21. 2 Krón. 5, 14.
12. Akkor monda Salamon: Az Úr mondotta, hogy ő lakoznék * ködben.
* 3 Móz. 16, 2. 4 Móz. 12, 5.
13. Nagy szorgalmatossággal építettem lakó Házat néked, oly helyet, melyben örökké lakjál.
14. Azután megfordula a Király, és megáldá az Izráelnek egész Gyülekezetét: az Izráelnek pedig egész Gyülekezete fenn áll vala.
* 2 Sám. 6, 18.
15. És monda: Áldott * legyen az Izráelnek Ura Istene, ki ő maga szólott Dávidnak az én atyámnak, és azt az ő hatalmasságával bételjesítette, mondván:
* 2 Krón. 6, 4.
16. A naptól fogva, * melyen kihoztam az én népemet az Izráelt Égyiptomból, nem választottam egy várost is az Izráel minden nemzetségei közűl, hogy ott nékem házat építenének, melyben lenne az én nevem, hanem Dávidot választottam, hogy ő lenne az én népemnek az Izráelnek Vezére.
* 2 Sám. 6, 7. 8.
17 Elvégezte vala pedig * Dávid az én atyám, hogy ő építene Házat az Izráel Urának Istenének nevének;
* 2 Sám. 7, 2.
18. De az Úr monda Dávidnak az én atyámnak. Mivelhogy elvégezted volt magadban, hogy az én nevemnek Házat építs, jól cselekedted hogy szivedben ezt végezted;
19. De mindazáltal te nem építesz Házat nékem, hanem a te fiad * a kit te nemzesz; az épít Házat az én nevemnek
* 2 Sám. 7, 11—13.
20. Megteljesíté azért az Úr az ő beszédét, melyet szólott vala: mert felkelék az én atyám helyett Dávid helyett; és ülék az Izráel királyiszékébe, a miképen megmondotta vala az Úr, és megépítém a Házat az Izráel Urának Istenének nevének.

21. Hol helyet szerzettem a Ládának, melyben az Úrnak * szövetsége vagyon, melyet tett a mi atyáinkkal, mikor kihozta őket Égyiptomnak földéből.* vers 9.
22. Megállapodék pedig * Salamon az Úrnak oltára előtt, az Izráel egész Gyülekezetének láttára, és kezeit az égbe felemelé. * 2 Krón. 6, 12. 13.
23. És monda: Izráelnek Ura Istene! nincsen hozzád hasonló Isten, sem az égben ott fenn, sem a földön itt alatt, ki megtartod a szövetséget és az irgalmasságot a te szolgáidnak, kik előtted tiszta szívvel járnak.
24. Ki megtartottad * a mit a te szolgádnak Dávidnak az én atyámnak szólottál: mert magad szólottál néki, és a te hatalmaddal bételjesítetted, a mint e mai napon megtetszik. * 2 Sám. 7, 12. 13.
25. Most annakokáért, óh Izráelnek Ura Istene, tartsd meg a mit szolgádnak Dávidnak az én atyámnak igértél, ezt mondván: A te *magodból való* férjfiú * el nem fogy én előttem, ki az Izráelnek királyiszékében üljön; csak hogy a te fijaid megőrizzék az ő útjokat hogy én előttem járjanak, a mint te én előttem jártál. * 2 Sám. 7, 16.
26. Most *mondom,* óh Izráelnek Istene, erősítsd meg, kérlek, a te szavaidat, melyeket szólottál a te szolgádnak Dávidnak, az én atyámnak.
27. Ugyanis: Igaz-é, hogy az Isten lakozzék e földön? Ímé az ég, * és az egeknek egei bé nem foghatnak téged; mennyivel kevésbé e Ház, melyet én építettem? * Ésa. 66, 1. Jer. 23, 24.
28. De tekints a te szolgádnak imádságára és könyörgésére, óh Uram én Istenem, meghallgatván * a kiáltást és az imádságot, melylyel a te szolgád imádkozik előtted e mai napon; * 2 Krón. 7, 12—16.
29. Hogy a te szemeid e Házra nézzenek éjjel és nappal, e helyre, *mondom,* mely felől azt mondottad: Ott * lészen az én nevem: és hogy meghallgassad az imádságot, melylyel imádkozik a te szolgád e helyen * 5 Móz. 12, 11.
30. És hallgasd meg a te szolgádnak és a te népednek az Izráelnek könyörgését, a kik imádkozándanak e helyen, te, *mondom,* hallgasd meg, lakhelyedből a mennyekből, és meghallgatván légy kegyelmes!
31. Mikor vétkezéndik valaki felebarátja ellen, és hitére * hagyja és kénszeríti őtet megesküdni: és a hit ide a te oltárod eleibe jövénd ebbe a Házba. * 2 Móz. 22, 10. 11.
32. Te meghallgassad a mennyekből, és vidd véghez, és tégy igazat a te szolgáid között, kárhoztatván az istentelent, hogy fején teljék a mit keresett: és megigazítván az igazat, megfizetvén néki az ő igazsága szerint.
33. Mikor megverettetik a te néped az Izráel az ő ellenségeitől, * mivelhogy ellened vétkeztek, és hozzád megtéréndenek, és vallást tejéndenek a te nevedről, és néked imádkozándanak és könyörgéndenek e Házban. * 5 Móz. 28, 15. 28.
34. Te hallgasd meg a mennyekből, és bocsásd meg Izráelnek a te népednek vétkét: és hozd vissza őket a földre, melyet adtál az ő attyáiknak.
35. Mikor bérekesztetik * az ég, és nem lészen eső, mivelhogy ellened vétkeztek, és imádkozándanak e helyen, és vallást tejéndenek a te nevedről, és megtéréndenek az ő bűnökből, mikor megnyomorgatándod őket: * 2 Krón. 6, 26.
36. Te hallgasd meg * őket a menynyekből, és légy kegyelmes a te szolgáidnak és az Izráelnek a te népednek vétkének, minekutánna megtanítándod őket a jó útra, melyen járjanak; és adj esőt a te földedre, melyet örökségűl adtál a te népednek. * 2 Krón. 7, 13—15.
37. Mikor éhség lejénd e földön, mikor döghalál lejénd, *vagy* aszály, *vagy* ragya, *vagy* sáska; *vagy* mikor cserebogár lejénd; *vagy* mikor az ő ellensége megszállja * kapuit; *vagy* valami egyéb csapás és nyavalya reájok jövénd: * Ésa. 37, 14—29.
38. Minden imádságot, minden könyörgést, mely lészen akármely embertől, *vagy* a te egész népedtől az Izráeltől, midőn megérzi kiki az ő szívében a csapást, és kiterjeszténdi kezeit e Házban.
39. Te hallgasd meg a mennyekből a te lakhelyedből, és légy kegyelmes, és cselekedd ezt, hogy kinek-kinek fizess az ő útai szerint, * a mint megesmérted az ő szívét, (mert te egyedűl látod minden emberek szíveiknek gondolatját:) * Jer. 17, 10.
40. Hogy féljenek téged mind éltig, míg e földnek színén lakoznak, melyet adtál a mi atyáinknak.
41. Sőt még az idegen is, * ki nem a te néped közűl az Izráel közűl való, ha eljövénd messze földről a te nevedért; * 2 Krón. 6, 32.
42. (Mert meghallják a te nagyságos nevedet, és a te hatalmas kezedet és

felhúzott karodat) és imádkozánd e Házban:

43. Te meghallgassad a mennyekből a te lakhelyedből, és add meg az idegennek mind azt, a miért könyörög néked, hogy mind az egész földön való népek megesmérjék a te nevedet, és féljenek úgy téged, miképen a te néped az Izráel: és esmérjék meg, hogy a te nevedről neveztetik ez a Ház, melyet én építettem.

44. Mikor a te néped kimegyen hadba az ő ellensége ellen, az úton, a melyen elbocsátod őket: és imádkozándanak az Úrnak, fordulván * az úton e városra, melyet magadnak választottál, és e Házra, melyet építettem a te nevednek:
*Dán. 6,10.

45. Meghallgassad a mennyekből az ő imádságokat és könyörgéseket, és állj bosszút ő érettek.

46. Ha te ellened vétkezéndenek (mert nincsen ember * a ki nem vétkeznék) és megharagudván reájok, az ellenségnek kezébe adándod, és fogva elviéndik őket azok, a kiktől megfogattak, az ellenségnek földére, messze vagy közel.
*Péld. 20,9. 1 Ján. 1,8. 10.

47. És eszekbe veszik magokat a földön, melyre fogva vitettek, és megtérvén könyörgeni *kezdenek* néked azoknak földökön, a kiktől fogva elvitettek, mondván: Vétkeztünk, hamisan és istentelenűl cselekedtünk!

48. És megtéréndenek te hozzád teljes szívekből és lelkekből, az ő ellenségeknek földében, kik őket fogva elvitték, és imádkozándanak * hozzád az ő földöknek † útja felé *fordulván,* melyet adtál az ő attyáiknak, és e város felé, melyet magadnak választottál, és e Ház felé, melyet a te nevednek építettem:
*Dán. 9,4—23. †Dán. 6,10.

49. Hallgasd meg a mennyekből a te lakhelyedből az ő imádságokat és könyörgéseket, és állj bosszút érettek;

50. És légy kegyelmes a te népednek, kik ellened vétkezéndenek, megbocsátván nékik minden bűneiket, melyekkel ellened vétkeztek: és szerezz kedvet nékik azok előtt, * kik őket fogva tartják, hogy könyörüljenek rajtok;
*Jer. 52,31-34.

51. Mert ők a te néped és örökséged, kiket kihoztál Égyiptomból, a vas kemenczének * közepéből. *5 Móz. 4,20.

52. Hogy a te szemeid nézzenek a te szolgádnak imádságára, és a te népednek az Izráelnek könyörgésére, meghallgatván őket mindenkor, mikor téged segítségűl hívnak.

53. Mert te külön választottad őket magadnak örökségűl * a földnek minden népei közűl, a miképen megmondottad volt Mózes a te szolgád által, mikor kihoztad a mi atyáinkat Égyiptomból Uram Isten! *2 Móz. 19,5.6. 5 Móz. 7,6.

54. És mikor elvégezte volna Salamon az Úr előtt való minden imádságát és könyörgését, felkele az Úrnak oltára elől, és megszűnék az ő térdein való állástól: és kezeit az égbe felemelvén.

55. És fennállván megáldá * az Izráelnek egész Gyülekezetét, felszóval ezt mondván: *2 Sám. 6,18.

56. Áldott legyen az Úr, ki nyugodalmat adott az ő népének az Izráelnek minden ő beszéde szerint, * csak egy beszéde is hiábavaló nem volt minden ő jó beszédei közűl, a melyeket szólott Mózes az ő szolgája által.
*5 Móz. 12,10.

57. Legyen velünk is a mi Urunk Istenünk, a miképen volt a mi atyáinkkal, ne hagyjon el minket, el se távozzék tőlünk;

58. Hanem hajtsa magához a mi szívünket, hogy járjunk minden ő útaiban, és őrizzük meg az ő parancsolatit, végezését és ítéletét, melyeket parancsolt a mi atyáinknak.

59. És ezek a beszédek, melyekkel imádkoztam az Úr előtt, legyenek jelen a mi Urunk Istenünk előtt éjjel és nappal, úgy hogy gondját viselje az ő szolgájának és az ő népének az Izráelnek minden időben:

60. Hogy megesmérjék a földön való minden népek, hogy *csak* az * Úr az Isten: és hogy ő kivűlötte nincsen *más.* *5 Móz. 4,35.39. Ésa. 44,8.

61. És legyen a ti szívetek tökéletes a mi Urunkhoz Istenünkhöz, járván az ő végezéseiben, és megőrizvén az ő parancsolatait, miképen e mai napon.

62. A Király pedig és az egész Izráel ő vele áldozatokat * áldoznak vala az Úr előtt. *2 Krón. 7,1.2.

63. És Salamon áldozék hálaadásnak áldozatjával, melyet áldozék az Úrnak: *tudniillik* huszonkét * ezer ökörrel, százhúsz ezer juhval: és e képen szentelék fel az Úrnak Házát a Király és az Izráelnek minden fijai.
*2 Krón. 7,5.

64. Ugyanazon napon megszentelé a Király a középső pitvart, mely az Úrnak Háza előtt vala; mert ott szerze

egészen égőáldozatokat, ajándékokat és
hálaadó-áldozatoknak kövéreit; mivel-
hogy a rézoltár, mely az Úr előtt vala,
kisebb vala, mintsem reá férne az égő-
áldozat, az ajándékok és a hálaadásra
való áldozatoknak kövérei.
65. És Salamon Innepet * szerze az
időben: és vele egyetemben az egész
Izráel; nagy Gyülés vala *ez*, Hámát-
nak határától fogva Égyiptomnak ha-
táráig, a mi Urunk Istenünk előtt hét
napig, ismét hét napig, *azaz*, tizennégy
napig. *2 Krón. 7, 7. 8—10.
66. A nyolczadik * napon pedig el-
bocsátá a népet; és megáldák a Királyt,
és elmenének az ő hajlékaikba öröm-
mel és víg szívvel, mind azokért a *sok*
jókért, melyeket cselekedett vala az Úr
Dáviddal az ő szolgájával, és † Izráel-
lel az ő népével. *Krón. 7, 10.
† rész 4, 20. 21. 5, 4. 2 Sám. 12, 7. 8.

IX. RÉSZ.

Istentől megintetik Salamon: Hirámnak váro-
sokat ád: többeket épít: Ofirba hajókat készít.

Lőn pedig, mikor * elvégezte volna Sa-
lamon az Úr Házának és a Király há-
zának építését, és mindeneket, melye-
ket Salamon az ő kívánsága szerint
építeni akara: *2 Krón. 7, 11. 12.
2. Megjelenék az Úr Salamonnak má-
sodszor is, * miképen megjelent vala
néki Gibeonban. *rész 3, 5.
3. És monda néki az Úr: Meghallgat-
tam a te imádságodat és könyörgése-
det, melylyel könyörgöttél előttem: Meg-
szenteltem e Házat, melyet építettél,
abba helyheztetvén az én * Nevemet
mind örökké; és ott lésznek az én sze-
meim és az én szívem † mindenkor.
*5 Móz. 12, 11. † rész 8, 29.
4. És ha te előttem * járándasz, a mint
járt Dávid a te atyád egyenes és töké-
letes szívvel, úgy cselekedvén minde-
nekben, a mint néked megparancsol-
tam, az én rendelésimet és ítéletimet
megtartándod: *rész 3, 14.
5. Megerősítem * a te birodalmadnak
székit az Izráelen mind örökké, a mint
szólottam vala Dávidnak a te atyádnak,
mondván: El nem fogy a te † *nemzet-
ségedből való* férjfiú az Izráelnek kirá-
lyiszékiből. *rész 11, 38. † 2 Sám. 7, 12. 16.
6. Hogyha pedig elszakadtok * ti és a
ti fijaitok én tőlem, és meg nem őrizén-
ditek az én parancsolatimat és végzési-
met, melyeket előtökbe adtam: hanem
elmentek és idegen isteneknek szolgál-
tok, és meghajoltok azok előtt:
*Jós. 23, 16. Zsolt. 89, 31—33.
7. Kigyomlálom * az Izráelt e földnek
színéről, melyet nékiek adtam: e Házat,
melyet az én nevemnek szenteltem, el-
vetem szemem elől: és az Izráel példa-
beszédűl és közbeszédűl lészen minden
népek előtt. *5 Móz. 4, 25—27. 28, 36. 37.
8. És e Ház, mely nagy méltóságos és
híres neves lészen, * letörettetik, úgyany-
nyira hogy valaki azon általmegyen,
elcsudálkozik rajta, és süvölt: és azt
fogják mondani: Valyon mi okért cse-
lekedett az Úr e képen e földdel és e Ház-
zal? *Siral. 2, 2—7. 21. 22. 5 Móz. 29, 24—28.
9. És felelnek: Mivelhogy elhagyták
az ő Urokat Isteneket, ki az ő attyaikat
kihozta vala Égyiptomnak földéből, és
idegen istenekhez hajlottak és azokhoz
ragaszkodtak, és szolgáltak azoknak:
ezokáért bocsátá ő reájok az Úr mind
ezt a nyomorúságot.
10. Lőn pedig húsz esztendő * el-
mulva, melyekben építé Salamon a két
házat, *tudniillik* az Úr házát és a Ki-
rály házát: *2 Krón. 8, 1.
11. (*Melyeknek építésére* Hirám, Tí-
rusnak Királya adott vala ajándékon
Salamonnak czédrusfákat, fenyőfákat,
aranyat, egész kívánsága szerint), ak-
kor ada Salamon Király Hirámnak húsz
várost Galileának földében.
12. És kiméne Hirám Tírusból, hogy
meglátná a városokat, melyeket Sala-
mon ada néki, és nem kedvellé azokat.
13. És monda: Micsodák ezek a váro-
sok, melyeket nékem adtál *szerelmes*
atyámfia? És Kábúl földnek nevezé azo-
kat mind e mai napig.
14. Küldött vala pedig Hirám a Ki-
rálynak száz és húsz tálentom aranyat.
15. Ez oka az adónak, melyet felve-
tett vala Salamon Király, hogy meg-
építené az Úr házát, és a maga házát,
a *Sion várának* erősségét, Jérusálem-
nek kőfalát: és Kháczort, * Megiddót és
Gézert. *Jós. 17, 11.
16. (Mert Faraó Égyiptomnak Királya
eljött vala, és megvette vala s meg-
égette vala tűzzel Gézert: * a Kana-
neust pedig, a ki lakik vala a város-
ban, megölte vala és adta vala azt aján-
dékon az ő leányának † a Salamon fe-
leségének. *Jós. 16, 10. † rész 3, 1.
17. Megépíté pedig Salamon Gézert)
és az alsó Beth-hóront,
18. Bahalátot, Thadmort a pusztában,
azon a földön.
19. És mind a fegyveres tárházaknak
városait, melyek Salamonéi valának, a
szekereknek városait, és a lovagoknak

városait: és mindeneket, melyeknek építésére Salamonnak kívánsága vala Jérusálemben és a * Libánusban, és az ő birodalmának minden földén. *rész 7, 2—8.

20. Mind azt a népet pedig mely megmaradott vala az * Emoreusoktól, Hitteusoktól, Perizeusoktól, Hiveusoktól, Jebuzeusoktól, kik nem valának az Izráel fijai közűl. *Jós. 16, 10. 1 Krón. 22, 2.

21. Azoknak fijait, kik ő utánnok azon a földön maradtak vala, kiket az Izráeliták ki nem veszthettek vala, Salamon adófizetőkké *és* szolgákká tevé mind e mai napig.

22. Az Izráel fijai közűl pedig nem vete senkit Salamon * szolgálat alá: hanem ezek hadakozó férjfiak valának, és ő szolgái, és Főemberei, és Hadnagyai, és az ő szekereinek és lovaginak Fejei. *3 Móz. 25, 39.

23. Ezek közűl valának a pallléroknak Fejedelmei, kik pallérkodnak vala a Salamon építésén, * ötszáz és ötven, kik igazgatják vala a népet, mely munkálkodik vala az építésen. *rész 5, 16.

24. Továbbá a Faraó leánya felméne Dávidnak városából az ő házába, melyet Salamon * épített vala néki: Akkor építé meg Millót is. *rész 7, 2. 8. 2 Krón. 8, 11.

25. Áldozék pedig Salamon minden esztendőben * háromszor, égő és háláadó-áldozatokkal, az oltáron, melyet épített vala az Úrnak: és áldozik vala jóillattal azon is, mely az Úr előtt vala, és elvégezé a Házat. *2 Móz. 34, 23. 24. 5 Móz. 16, 16. 17.

26. És hajókat is csináltata Salamon Esiongáberben, * mely Elót mellett vala a veres tenger partján, az Edom földén. *2 Krón. 8, 17. 18.

27. És elküldé Hírám * az ő szolgáit azokban a hajókban, kik jó hajósok és a tengeren való járásban *tudósok valának,* a Salamon szolgáival. *rész 5, 12.

28. Kik Ofirba menvén, hozának onnét négyszáz húsz tálentom aranyat, melyeket vivének Salamon Királyhoz.

X. RÉSZ.

A Sébai Királyné Salamonhoz megyen. Salamon gazdagsága.

A Séba Királynéasszonya pedig hallván Salamonnak * hírét, és az Úrnak nevét, † eljöve, hogy megkísértgetné őtet nehéz kérdésekkel.
*rész 4, 29—34. Máté 12, 42. †rész 8, 42.

2. És béjöve Jérusálembe * igen nagy sereggel és tevékkel, melyek hoznak vala *drága* fűszerszámokat, igen sok aranyat és drágaköveket; és Salamonhoz ména, és szóla vele mindenekről, melyek szívében *valának.* *Luk. 11, 31.

3. Megfejté * pedig Salamon néki minden kérdéseit; semmi nem vala elrejtve a Királytól, melyet néki meg nem mondott volna. *rész 4, 29—34.

4. És látá Sébának Királynéasszonya Salamonnak minden bölcseségét: és a házat, * melyet épített vala. *rész 6, 7.

5. És az ő asztalának étkeit, és szolgáinak üléseknek rendit, és szolgáinak udvarlásoknak módját, és azoknak öltözeteket, és pohárszékeit, és az ő áldozatját, melylyel * áldozik vala az Úrnak házában: *és a nagy álmélkodás miatt* lélek *is* alig vala ő benne; *rész 9, 25.

6. És monda a Királynak: Igaz *volt* a beszéd, melyet az én földemben hallottam volt a te dolgaid felől, * és bölcseséged felől. *rész 4, 29—34.

7. Én pedig nem hihettem azokat a beszédeket, míg én magam el nem jöttem és szemeimmel megláttam. Ímé pedig felét sem mondották meg nékem: meghaladtad bölcseséggel és jósággal a hírt, melyet hallottam vala felőled.

8. Boldogok * a te embereid, és boldogok ezek a te szolgáid, kik udvarlanak néked, hogy mindenkor hallhatják a te bölcseségedet! *Luk. 10, 23.

9. Legyen a te Urad Istened * áldott, ki *annyira* kedvelt téged, hogy az Izráelnek királyiszékibe ültetett, mivelhogy szerette az Úr az Izráelt mind örökké, és Királylyá tett téged hogy ítéletet és igazságot szolgáltatnál. *rész 5, 7

10. És ada a Királynak száz és húsz tálentom aranyat * és igen sok fűszerszámokat, és drágaköveket. Nem hoztak azután ilyen, és ennyi sokságú fűszerszámokat, a mennyit Sébának Királynéasszonya ada Salamon Királynak. *vers 2.

11. (Továbbá Hírámnak * hajója is, mely aranyat hord vala Ofirból, hoza Hébenfát is Ofirból nagy bőséggel, és drágaköveket. *rész 9, 27. 28.

12. És csinála a Király a Hébenfából oszlopokat az Úr házába és a Király házába, és az éneklőknek hegedűket és lantokat: nem hoztak olyan Hébenfákat, sem láttak olyanokat mind e mai napig.)

13. Salamon Király pedig ada a Séba Királynéasszonyának mindent, a mit kívána és kére tőle, azokon kivűl, a melyeket gazdagságához képest ada Salamon Király néki. Annakutánna

megtére és méne az ő * földébe szolgáival egyetembe. *vers 1.
14. Vala pedig mértéke az aranynak, mely kezéhez jő vala Salamonnak minden esztendőben, hatszáz * és hatvanhat tálentom arany. *2 Krón. 9, 13.
15. Azonkivűl, *a mi jő vala* az áros emberektől, és a *drága* fűszerszámokkal kereskedő kalmároktól, és mind az Arábiabeli Királyoktól, és annak a földnek Tiszttartóitól.
16. Csinála pedig Salamon Király kétszáz öreg-paizsokat * tiszta vert aranyból; mindenik paizsra hatszáz aranyat költe. *rész 14, 25. 26.
17. És háromszáz kerekded-paizsokat vert aranyból, három font aranyat költe mindenik paizsra, és azokat a Király helyhezteté a Libánus * erdőnek házába. *rész 7, 2.
18. Csinála annakfelette a Király elefánttetemből egy nagy * királyiszéket, és béborítá azt finom aranynyal *2 Krón. 9, 17—19.
19. Hat lépés grádicsa vala e királyiszéknek, és a széknek teteje kerekded vala hátúl: és kezek támaszai valának mind kétfelől az ülésnek helyén, és két oroszlánok állanak vala a kezek támaszai mellett.
20. Tizenkét oroszlán áll vala ott kétfelől a grádicsnak hat lépésén: senki olyant nem csinált semmi országban
21. Annakfelette minden italhoz való edényei Salamon Királynak * aranyból *valának:* és minden edényei a Libánus erdő házának tiszta aranyból *valának,* nem vala azok között semmi ezüst: mert annak semmi becse nem vala Salamonnak idejében. *vers 27.
22. Mert Thársisba * járó hajói valának a Királynak *a tengeren,* a Hírám hajóival: és egyszer három esztendőben mennek vala a hajók Thársisba, melyek aranyat, ezüstöt, elefántcsontokat, majmokat és pávákat hoznak vala. *rész 9, 26—28.
23. És feljebb magasztaltaték Salamon Király gazdagsággal * és bölcseséggel a földön való minden Királyoknál. *rész 3, 12. 13. 4, 29—31
24. És mind az egész föld kívánja vala látni Salamont, hogy hallhatnák az ő bölcseségét, melyet Isten az ő szívébe adott vala
25. És azok néki ajándékot hoznak vala, ezüst * és arany edényeket, öltözeteket, hadi szerszámokat, fűszerszámokat, lovakat, öszvéreket, esztendőnként. *vers 1. 2. 10.
26. Egybegyüjté azért Salamon az ő szekereit és lovagjait, és lőn néki ezer és négyszáz * szekere, és tizenkét ezer lovagja, kiket helyheztete a szekereknek városaiba, és hogy a Királylyal lennének Jérusálemben. *5 Móz. 17, 16. 2 Krón. 1, 14.
27. És megbővíté a Király Jérusálemben az ezüstöt * mint a követ, és a czédrust mint a vad figefákat, melyek nagy bőséggel *teremnek* a mezőn. *2 Krón. 9, 27.
28. És Salamonnak * Égyiptomból hoznak vala lovakat: mert a Királynak kereskedői sereggel veszik vala *a lovakat* pénzen. *2 Krón. 1, 16.
29 És Égyiptomból egy szekér hatszáz ezüst siklussal jő vala ki: egy ló pedig másfél százzal, és e képen hozzák vala mind a Hitteusok Királyinak, mind a Siriabeliek Királyinak.

XI. RÉSZ

Salamon sok feleségei, bálványozása, ellenségei, és halála.

Salamon Király pedig megszerete sok idegen * asszonyokat, még pedig a Faraó leányán kivűl a Moábiták, Ammoniták, Edomiták, Sídonbeliek, és Hitteusok leányait. *5 Móz. 17, 17.
2. Azoknak a Pogányoknak *leányait,* kik felől azt mondotta vala az Úr az Izráel fijainak: Ne közösüljetek * velek, ők is ne közösüljenek véletek; mivelhogy az ő isteneik után hajtják a ti szíveteket. Ezekhez, *mondom,* ragaszkodék Salamon szeretettel. *2 Móz. 34, 16. 5 Móz. 7, 3. 4.
3. És valának néki feleségei, hétszáz Királynéasszonyok, és háromszáz ágyasai: és az ő feleségei elhajták * az ő szívét. *rész 21, 25. 5 Móz. 7, 4.
4 És mikor immár megvénült volna Salamon, az ő feleségei elhajták az ő szívét az idegen istenek után; és nem vala szíve tökéletes az ő Urához Istenéhez, a mint az ő attyának Dávidnak szíve *vala.*
5. Mert Salamon követi vala az Astoret * *bálványt,* a Sídonbeliek istenét, és a Milkómot az Ammoniták utálatos bálványát. *Bír. 2, 13.
6. Gonosz dolgot cselekedék azért Salamon az Úrnak szemei előtt, és nem követé olyan tökéletességgel az Urat, mint Dávid az ő attya.
7. Akkor építe Salamon templomot Kámosnak a Moábiták utálatos bálványának a * hegyen, mely Jérusálem ellenében vagyon, és Moloknak, † az Ammon fijai utálatos bálványának. *4 Móz. 21, 29. Bír. 11, 24. †3 Móz. 18, 21. 20, 2

8. És e képen cselekedék *Salamon*
mind az ő idegen feleségeivel: kik jó-
illatot tesznek és áldoznak vala az ő
isteneiknek.
9. Megharagvék azért az Úr Sala-
monra, hogy elhajlott az ő szíve az Iz-
ráel Urától Istenétől, ki * megjelent vala
néki két úttal. * rész 3, 5. 9, 2.
10. És erről parancsolatot * adott vala
néki, hogy ne követne idegen isteneket;
mindazáltal meg nem őrizte az Úrnak
parancsolatját. * rész 6, 12.
11. Monda azért az Úr Salamonnak:
Mivelhogy ilyen *gonoszság* találtatott
benned, és meg nem őrizted az én szö-
vetségemet és az én rendelésimet, melye-
ket parancsoltam néked: * elszakasztván
elszakasztom tőled az országot, és adom
a te † szolgádnak. * vers 30. 31.
rész 6, 12. 12, 16—19. † rész 11, 26. 12, 20.
12. Mindazáltal míg élsz, nem cse-
lekeszem ezt Dávidért a te atyádért,
hanem a te fijadnak kezétől szakasztom
el azt.
13. De nem szakasztom el az egész
királyi birodalmat: hanem * egy nem-
zetséget adok a te fijadnak Dávidért, az
én szolgámért és Jérusálemért, melyet
magamnak választottam.
* vers 32. rész 12, 20—24.
14. Támaszta azért ellenséget az Úr
Salamonra, az Edombeli Hadádot, ki
az Edombeli királyi nemből való vala.
15. Mert mikor Dávid az Edomiták el-
len ment volna, és Joáb a vitézeknek
Hadnagya elment volna a megöletteknek
temetésére, és levágott volna * minden
férjfiúi nemet Edomban. * 2 Sám. 8. 14.
16. (Mert hat hónapig lőn ott Joáb az
egész Izráellel, míg minden férjfiúi ne-
met elvesztene Edomban.)
17. Akkor szaladott vala el Hadád, és
vele együtt valami Edomiták az ő aty-
tyának szolgái közűl ő vele, bémenvén
Égyiptomba. Hadád pedig *akkor* kis
gyermek vala.
18. Kik felkelvén Midiánból, menének
Páránba, és melléjek vévén a Páránbeli
férjfiak közűl, bémenének Égyiptomba
Faraóhoz az Égyiptombeli királyhoz;
ki házat ada néki, és ételt *italt* szol-
gáltata néki, jószágot is ada néki.
19. Igen kedvében lőn azért Hadád
Faraónak úgyannyira, hogy feleségűl
adá néki az ő feleségének hugát, a Táf-
nes Királynéasszonynak hugát.
20. Szűle pedig néki a Táfnes huga
fiat, Génubátot az ő fiját, és felnevelé
azt Táfnes a Faraó házában, és lőn
Génubát a Faraó házában a Faraó fijai
között.
21. Mikor pedig Hadád meghallotta
volna Égyiptomban, hogy elaludt volna
Dávid az ő attyaival, és hogy Joáb is a
seregnek Hadnagya meghólt volna; ak-
kor monda Hadád Faraónak: Bocsáss el
engemet, hadd menjek el az én földembe.
22. Felele Faraó néki: Mi nélkűl szű-
kölködöl én nálam, hogy a te földedbe
igyekezel menni? Felele az: Semmi nél-
kűl *nem szűkölködöm,* de *kérlek* bo-
csáss el engemet.
23. Támaszta annakfelette az Isten
néki ellenséget, Rézont, Eljadának fiját,
ki elfutott vala Hadadézertől * a Sóbabeli
Királytól az ő urától. * 2 Sám. 8, 3. 10, 18.
24. És hadakozó férjfiakat gyüjtött
vala maga mellé, és ő vala a seregnek
Hadnagya, mikor megölé őket Dávid;
azután Damaskusba menvén ott laká-
nak, és uralkodának Damaskusban.
25. És ellensége lőn Izráelnek, Sa-
lamonnak egész éltében, a nyomorú-
ságon kivűl, melyet szerez vala Hadád.
és meggyűlölé az Izráelt, és uralkodék
Siriában.
26. Jéroboámot is pedig *feltámasztá*
az * Úr, az Eufrates Nébátnak fiját,
Séredából valót: (a kinek annyának
Sérua vala neve, egy özvegy asszony)
ki Salamonnak szolgája vala, annyira
hogy felemelné kezét a Király ellen.
* 2 Krón. 13, 6. 7.
27. És ez lőn oka, miért támadott
volna a Király ellen: *mert* Salamon
megépítette Millót, és bérakatta az ő
attyának Dávidnak városának romlását.
28. Jéroboám pedig erős férjfiú vala;
és látván Salamon, hogy az ő szolgája
az ő dolgában szorgalmatos volna, reá-
vevé a József * háza gondviselésének
minden terhét. * 1 Móz. 48, 1. 5.
29. Akkor az időben pedig, mikor
Jéroboám kiment volna Jérusálemből,
találá őtet az úton Ahija a Silóbeli
Próféta; ő pedig új öltözetben vala, és
csak ketten valának a mezőn együtt.
30. És megragadván Ahija az új ru-
hát, mely azon vala, hasítá azt * tizen-
két részre. * rész 12, 15.
31. És monda Jéroboámnak: Vedd
el magadnak a tíz részt: mert ezt
mondja * az Izráelnek Ura Istene: Imé
elszakasztom ez országot Salamonnak
kezétől, és néked adom a tíz nemzet-
séget. * vers 11.
32. Egy nemzetséget hagyok * pedig
ő nála az én szolgámért Dávidért, és

Jérusálemnek városáért, melyet magamnak választottam az Izráel minden nemzetségei közűl. *vers 12. 13.

33. Ezokáért: mert elhagytak engemet, és imádták Astóretet a Sídonbeliek istenét, és Kámost a Moábiták istenét; és Milkomot az Ammon fijainak istenét; és nem jártak az én útaimban; azt cselekedvén a mi tetszett volna az én szemeimnek: az én végezésimet és ítéletimet, a mint Dávid az ő attya *megőrizte.*

34. Nem veszek mindazáltal el semmit a királyi birodalomban az ő kezétől, hanem akarom hogy Fejedelem legyen életének minden idejében, * Dávidért az én szolgámért, kit *magamnak* választottam; mivelhogy megőrizte az én parancsolatimat és végezéseimet *2 Sám. 7, 12. 15

35. De az ő fijának * kezétől elveszem a királyi birodalmat, és néked adom azt, tudniillik a tíz nemzetséget. *rész 12, 17. 19

36. Az ő fijának pedig egy nemzetséget adok, hogy Dávidnak az én szolgámnak legyen előttem * szövétneke mindenkor Jérusálemben, a városban melyet magamnak választottam, hogy ott helyheztetném az én nevemet. *Zsolt. 132, 17.

37. Téged pedig felveszlek, és uralkodol mindeneken a te lelkednek kívánsága szerint, és Király léssz * az Izráelen. *rész 12, 20.

38. És ha te minden parancsolatimnak * engedéndesz, és járándasz az én útaimban, és azt cselekedénded a mi tetszik nékem, megőrizvén az én rendelésimet és parancsolatimat, a mint Dávid az én szolgám cselekedett: én veled leszek és építek néked állandó házat, a mint Dávidnak építettem, és néked adom az Izráelt. *rész 9, 4. 5.

39. És * megsanyargatom ezokáért a Dávid magvát: de mindazáltal nem mind † örökké. *2 Sám. 7, 14. †Mik. 5, 2–4.

40. Igyekezik vala pedig Salamon megölni * Jéroboámot, ezokáért felkelvén Jéroboám, futa Égyiptomba † Sésákhoz az Égyiptombeli Királyhoz: és lőn Égyiptomban míg meghalna Salamon. *vers 11. 31. †rész 14, 25. 26.

41. Salamonnak pedig egyéb dolgai és minden cselekedetei, melyeket cselekedett, és bölcsesége, avagy nem írattattak-é meg a Salamon cselekedeteiről írott * könyvben? *2 Krón. 9, 29.

42. A napok pedig, melyekben uralkodott Salamon Jérusálemben az egész Izráelen, *voltak* negyven * esztendők. *2 Krón. 9, 30. 31.

43. És elaluvék Salamon az ő attyaival, és eltemették az ő attyának Dávidnak * városában. És Roboám az ő fija uralkodék helyette. *2 Sám. 5, 6. 9

XII. RÉSZ.

Az ország Roboám és Jéroboám között megosztatik.

Elméne pedig Roboám * Síkembe: mert Síkembe gyűlt vala az egész Izráel, hogy Királylyá tennék őtet. *2 Krón. 10, 1.

2. Mikor pedig meghallotta volna Jéroboám Nébátnak fija, ki még Égyiptomban * vala, (a hová futott vala Salamon Király előtt) visszajöve akkor Égyiptomból *rész 11, 40.

3. És hozzá küldvén elhívaták őtet. Elmenének pedig Jéroboám és az Izráel egész Gyülekezete, és szólának Roboámnak, mondván:

4. A te atyád igen megnehezítette a mi * igánkat, de te most könnyebbítsd meg atyádnak kemény szolgálatját, és a nehéz igát, melyet mi reánk vetett, és szolgálunk néked. *2 Krón. 10, 4.

5. És monda nékik: Menjetek el, és harmadnap mulva jőjjetek vissza hozzám. Elméne annakokáért a nép.

6. És tanácsot tarta Roboám a Vénekkel, kik Salamon előtt az ő attya előtt állottak vala éltében, mondván: Micsoda tanácsot adtok ti; hogy e népnek választ tegyek?

7. És szólának azok mondván: Ha e mai napon kedvét teszed a népnek, és nékik szolgálsz: *azaz* jó választ téssz nékik, mind éltig szolgálnak néked.

8. Megveté pedig a Vének tanácsát, melyet néki adtak vala, és tanácsot tarta az ifjakkal, kik ő vele együtt nevekedtek vala fel, kik ő előtte udvarlanak vala.

9. És monda azoknak: Micsoda tanácsot adtok ti, hogy választ tegyünk e népnek, mely nékem szólván azt mondja: Könnyebbítsd meg az igát, melyet reánk vetett a te atyád?

10. Mondának pedig néki az ifjak, kik együtt nevekedtek vala fel ő vele: Igy szólj ennek a népnek, mely szólván néked ezt mondja: A te atyád megnehezítette a mi igánkat, te pedig könnyebbítsd meg nékünk; e képen szólj, *mondom,* nékik: Az én kissebbik *ujjom* temérdekebb az én atyámnak egész derekánál.

11. Most azért, az én atyám *ha* reátok nehéz igát vetett, én nehezebbé teszem a ti igátokat: Az én atyám ostorokkal

ostorozott titeket, én pedig skorpiókkal ostorozlak titeket.

12. Elméne annakokáért * Jéroboám és mind a sokaság Roboámhoz harmadnapra, a mint meghagyta vala a Király, ezt mondván: Jöjjetek hozzám harmadnapon. * vers 3.

13. És a Király kemény választ tőn a népnek, megvetvén a Véneknek tanácsát, * melyet adtak vala néki. * vers 7.

14. Szóla pedig nékik az ő ifjainak tanácsok szerint, mondván: Az én atyám megnehezítette a ti igátokat; én pedig nehezebbé teszem; az én atyám ostorokkal ostorozott titeket, de én skorpiókkal ostorozlak titeket.

15. És nem hallgatá meg a Király a népet; mert az Úrtól lőn ennek az oka, hogy megerősítené az ő beszédét, melyet szólott vala a Silóbeli Ahija által Jéroboámnak * a Nébát fijának.
* rész 11, 30. 31. Jós. 11, 19. 20.

16. Mikor pedig látta volna az egész Izráel, hogy meg nem hallgatta volna őket a Király, felele az *egész* nép a Királynak e képen: Micsoda * részünk vagyon nékünk Dávidban? Nincsen nékünk örökségünk † az Isai fijában, *menj* el a te hajlékidba, óh Izráel! Most viseld gondját immár a te házadnak, óh Dávid! Elméne azért az Izráel az ő hajlékiba.
* Péld. 15, 1. † 2 Sám. 20, 1

17. Roboám csak azokon az Izráel fijain uralkodék, kik Júda * városaiban laknak vala. * vers 21.

18. Elküldé pedig Roboám Király Adorámot * ki adószedő vala, és megkövezé őtet az egész Izráel, és meghala; Roboám Király pedig hamarsággal szekerébe felüle, hogy szaladna Jérusálembe. * rész 4, 6. 5, 14.

19. Így szakada el az Izráel népe Dávidnak házától mind e mai napig.

20. És lőn, mikor meghallotta volna az egész Izráel, hogy megjött volna Jéroboám, érette küldvén híváták őtet a gyülekezetbe, és Királylyá * tevék őtet az egész Izráelen; senki pedig nem követé Dávidnak házát, hanem csak egyedűl a Júda nemzetsége. * rész 1, 30. 31.

21. Méne azért Roboám Jérusálembe, és öszvegyüjté Júdának egész házát és Benjáminnak nemzetségét, száz és nyolczvanezer válogatott hadra való *férjfiakat*, hogy megvívnának az Izráel házával, és visszanyernék az országot Roboámnak a Salamon fijának.

22. Lőn pedig az Isten beszéde Sémajához * az Isten emberéhez, mondván: * 2 Krón. 11, 2—4.

23. Ezt mondjad Roboámnak, a Salamon fijának, a Júda Királyának, és az egész Júda és Benjámin házának és a több népnek, mondván:

24. Azt mondja az Úr: Fel ne menjetek, és ne hadakozzatok a ti atyátokfiai ellen, az Izráel ellen; térjetek meg ki-ki házába: mert én * tőlem lett e dolog; és engedének az Úr beszédének, és visszatérvén, elmenének az Úr beszéde szerint. * rész 11, 11—13.

25. Megépíté pedig Jéroboám Sikemet az Efraim hegyén, és abban lakék; és onnét kimenvén * megépíté Pénuelt. * Bír. 8, 17.

26. És monda Jéroboám szívében: Majd visszatér ez ország a Dávid házához;

27. Ha felmegyen e nép hogy áldozatot tegyen Jérusálemben az Úrnak házában: e népnek szíve az ő urához Roboámhoz a Júda Királyához hajol; és engemet * megölvén, visszatérnek Roboámhoz a Júda Királyához.
* rész 11, 37. 38.

28. Tanácsot tartván azért a Király, csináltata két arany borjúképet, és monda nékik: Elég hogy *ez ideig* Jérusálembe feljártatok: Imhol vagynak a te isteneid, * óh Izráel, kik téged kihoztak Égyiptomnak földéből. * 2 Móz. 32, 4. 8.

29. És egyiket helyhezteté * Béthelben, a másikat pedig Dánban.
* 1 Móz. 28, 11—19.

30. És lőn e dolog nagy * bűnnek *oka;* hogy *tudniillik* a nép menne e *bálvány* eleibe mind Dán *városig*. * 5 Móz. 4, 15.

31. Csinálá annakfelette a magas helyek templomát, és Papokat * szerze, némelyeket a község közűl, kik nem valának a Lévi fijai közűl.
* 2 Krón. 11, 15. 16. 13, 9.

32. Szerze Jéroboám innepet is a nyolczadik hónapban, a hónapnak tizenötödik napján, a Júdabeli Innepnek módja szerint, és áldozék az oltáron. Hasonlóképen cselekedék Béthelben is, áldozván a borjúknak, melyeket csinált vala: és szerze Béthelben Papokat a magas helyeken való *kápolnák*hoz, melyeket csinált vala

33. Áldozék az oltáron is, melyet csinált vala Béthelben, a nyolczadik hónapnak tizenötödik napján, abban a hónapban, melyet az ő szívében gondolt vala; és innepet szerze az Izráel fijainak, és felméne az oltárra, hogy jóillatot szerezne.

XIII. RÉSZ

Bétheli oltár ellen jövendölő Próféta: Jéroboám kinyujtott karjának megszáradása.

Ímé pedig az Istennek embere * jöve Júdából Béthelbe az Úrnak beszédével; Jéroboám pedig áll vala az oltár mellett, hogy jóillattal áldoznék. * vers 3. 9. 21—24.
2. És kiálta az oltár ellen az Úrnak beszédével, és monda: Oltár, oltár! ezt mondja az Úr: Ímé egy fiú születik a Dávid házából, kinek neve lészen Jósiás, * ki megáldozza rajtad a kápolnákhoz való Papokat, kik jóillatot szereznek most te rajtad, és az emberek tetemeit is megégetik rajtad. * 2 Kir. 23, 15. 16.
3. És ugyanazon napon csudát tőn, mondvan E lészen jegye, hogy az Úr mondotta légyen *ezt:* Ímé az oltár meghasad, és kiomol a hamu, mely rajta *vagyon.*
4. Lőn pedig mikor meghallotta volna a Király az Isten emberének beszédét, melyet kiáltott vala az oltár ellen Béthelben, kinyujtá Jéroboám az ő kezét az oltártól, mondván: Fogjátok meg őtet. És megszárada az ő keze, melyet kinyujtott vala ellene, és nem vonhatá bé magához a kezét.
5. Az oltár annakfelette meghasada, és kiomla a hamu az oltárról a jegy szerint, * melyet tett vala az Isten embere az Úrnak beszéde által. * vers 3.
6. Szóla azért a Király, és monda az Isten emberének: Könyörögj * a te Uradnak Istenednek és imádkozzál érettem, hogy ismét hozzám hajoljon az én kezem. És mikor könyörgött volna az Isten embere az Úrnak, hozzá hajla a Királynak keze, és olyan lőn mint az előtt. * 2 Móz. 8, 8.
7. Akkor szóla a Király az Isten emberének: Jere haza velem és egyél ebédet, azután megajándékozlak.
8. És monda az Isten embere a Királynak: Ha a te házadnak felét * nékem adnád is, nem mennék el veled, és nem enném kenyeret, sem vizet nem innám e helyen: * 4 Móz. 22, 18.
9 Mert így parancsolt az Úr nékem az ő beszéde által, mondván: Ne egyél *ott* kenyeret, vizet se igyál; vissza se térj az úton, melyen elmenéndesz.
10. Elméne azért más úton, és nem tére meg azon az úton, melyen Béthelbe ment vala.
11 Egy vén Próféta * lakik vala pedig Béthelben, kinek fija elméne, és megbeszélé az ő attyának mind azt a dolgot, melyet az nap cselekedett vala az Isten embere Béthelben, és a beszédeket melyeket szólott vala a Királynak; és megbeszélék azokat az ő attyoknak. * vers 18.
12. Akkor monda nékik az ő attyok: Mely úton ment el? És megmutaták *néki* az ő fijai az útat, melyen elment vala az Isten embere, ki Júdából jött vala
13. És monda az ő fijainak Nyergeljétek meg nékem a szamárt; kik megnyergelék néki a szamárt, és felüle reá.
14. És elméne az Isten embere után, s megtalálá őtet ülvén egy cserfa alatt, és monda néki: Te vagy-é amaz Isten embere, ki Júdából * jöttél? És monda: Én vagyok. * vers 2—6.
15. Akkor monda néki: Jere haza velem és egyél kenyeret.
16. És felele az: Nem mehetek vissza veled, bé sem mehetek veled; nem eszem kenyeret, vizet sem iszom veled e helyen;
17. Mert meg vagyon nékem az Úrnak beszédével parancsolva: Ne * egyél kenyeret, vizet se igyál ott, és ne térj azon az úton vissza, melyen oda menéndesz. * vers 9.
18. Felele az néki: Én is Próféta *vagyok* mint szinte te, és nékem az Angyal szólott az Úrnak beszédével, mondván: Hozd vissza őtet veled a te házadba, hogy kenyeret egyék és vizet igyék. És e képen hazuda néki.
19. Megtére azért vele, és kenyeret evék az ő házában, és vizet ivék.
20. Mikor pedig ők az asztalnál ülnének; lőn az Úrnak beszéde a Prófétához, a ki őtet visszahozta vala.
21. És kiálta az Isten emberének, a ki Júdából jött vala, ezt mondván. Ezt mondja az Úr: Mivelhogy engedetlen voltál az Úr szájának, és meg nem tartottad * a parancsolatot, melyet néked a te Urad Istened parancsolt vala. * vers 9.
22. Hanem megtértél, és kenyeret ettél és vizet ittál a helyen, mely felől azt mondotta vala néked. Ne egyél *ott* kenyeret, vizet se igyál: Nem * temettetik a te tested a te atyáidnak koporsójokban. * vers 24. 30.
23. És lőn minekutánna evett volna kenyeret, és ivott volna; megnyergelé néki a szamárt, *tudniillik* a Prófétának, a kit visszahozott vala.
24. Mikor azért elment volna; egy oroszlán találá őtet az úton, mely megölé * őtet; és az ő teste az úton fekszik vala, és mind a szamár, mind az oroszlán, a holttest mellett állanak vala. * rész 20, 35. 36. 2 Kir. 17 25.

25. És imé a férjfiak, kik azon elmennek vala, megláták azt a holttestet, hogy fekszik vala az úton, és az oroszlánt, a ki mellette áll vala; és elmenvén megbeszélék a városban, melyben a vén Próféta * lakik vala. *vers 11.

26. Melyet mikor meghallott volna az a Próféta, a ki visszahozta vala őtet az útról, monda: Az Isten embere az, ki engedetlen volt az Úr * szájának; ezokáért adta az Úr őtet az oroszlánnak, és az rontotta egybe és ölte meg őtet, az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala néki. *vers 9. 18.

27. Szóla annakfelette az ő fijainak, mondván: Nyergeljétek meg nékem a szamárt. És megnyergelék.

28. Ki mikor elment volna, megtalálá a holttestet, hogy az úton feküdnék, és mind a szamárt, mind az oroszlánt, kik a holttest mellett állanak vala; nem evék az oroszlán a testben, a szamárt sem sérté meg.

29. És felvevé a Próféta az Isten emberének testét, és feltevé azt a szamárra, és visszahozá azt, és béméne az a vén Próféta a városba, hogy *ott* siratná és eltemetné őtet.

30. És bétevé annak holttestét a maga koporsójába, és sirathák őtet, *mondván:* Ah * szerelmes atyámfia! *Jer. 22, 18.

31. Minekutánna pedig eltemette volna őtet, szóla az ő fijainak e képen: Mikor meghalándok, e koporsóba temessetek engemet, melybe az Isten embere temettetett; az én tetemimet tegyétek az ő tetemei mellé.

32. Mert bételjesedik *az,* a mit kiáltott az Úrnak beszédével, mind az oltár ellen, mely Béthelben vagyon, mind a magas helyeken való házak * ellen, melyek Samáriának városaiban vagynak. *vers 2.

33. E meglévén, ugyan nem tére meg Jéroboám * az ő gonosz útáról: hanem ismét Papokat rendele a nép közűl a magas helyeken való kápolnákba, és a ki néki tetszik, azt választja vala, hogy lenne a magas helyeken való kápolnáknak Papja. *vers 4—6.

34. És e dolog ada *okot* Jéroboám házának büntetésére, hogy kigyomláltatnék * és eltöröltetnék a föld színéről. *rész 11, 37. 38. 15, 29. 30.

XIV. RÉSZ.

Ahija prófétál Jéroboám ellen: Sisák megfosztja a templomot.

Akkor megbetegedék Ahija, Jéroboámnak fija.

2. És monda Jéroboám az ő feleségének: Kelj fel most, és változtasd meg öltözetedet, hogy meg ne esmérjék, hogy te légy Jéroboámnak felesége, és menj el Silóba: Ímé ott vagyon Ahija * Próféta, ki elein megmondotta vala én felőlem, hogy Királylyá lennék e népen. *rész 11, 31. 37.

3. Végy pedig vagy tíz kenyeret magadhoz, és pogácsákat és egy edényben mézet, és menj el ő hozzá; ő megmondja néked, mint lészen a gyermeknek dolga.

4. És e képen cselekedék a Jéroboám felesége; mert felkelvén elméne Silóba, és béméne az Ahija házába. Ahija pedig nem láthat vala: mert meghomályosodtak vala az ő szemei vénsége miatt.

5. Az Úr pedig monda Ahijának: Ímé a Jéroboám felesége *ide* * jött, hogy valamit kérdjen tőled az ő fija felől, mert beteg; te azért így s így szólj néki; és mikor béjövénd, másnak tetteti magát. *2 Kir. 6, 32.

6. Mikor azért hallotta volna Ahija az ő lábainak zörgését, hogy az ajtóhoz közelgetne, monda: Jöjj bé Jéroboámnak felesége; miért tetteted magadat másnak? Én pedig küldettem te hozzád kemény *követséggel.*

7. Menj el, mond meg Jéroboámnak: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: mivelhogy én téged e nép közűl felmagasztaltalak, és téged Fejedelemmé tettelek * az én népemen az Izráelen; *rész 11, 29. 30. 12, 20.

8. És elszakasztottam * az országot a Dávid házától, és azt néked adtam: te pedig nem voltál olyan, mint az én szolgám Dávid, ki megőrizte az én parancsolatimat, és ki engemet követett teljes szívéből; csak azt cselekedvén a mi kedves az én szemeim előtt. *rész 12, 17. 19.

9. Hanem gonoszabbúl * cselekedtél mind azoknál, a kik te előtted voltak; mert elmentél és idegen isteneket csináltál magadnak, és öntött képeket, hogy engemet haragra ingerlenél; engemet pedig hátad † megé vetettél. *rész 12, 28—30. †Jer. 2, 27.

10. Annakokáért ímé én veszedelmet hozok Jéroboámnak házára, és kiirtom Jéroboámnak még * a falra hugyozóját is, és mind a bérekesztettet, mind az elhagyattat Izráelben, és kihányom a Jéroboám háza † maradékait, miképen a ganéjt ki szokták hányni, mígnem vége lészen. *rész 21, 21. †rész 15, 29. 30.

11. A ki meghal a Jéroboám *maradékai* közűl a városban, azt az ebek eszik * meg; a ki pedig a mezőben hal meg, az égi madarak eszik meg: mert az Úr szólott. * rész 16, 4.
12. Te pedig kelj fel és menj házadhoz, mihelyt a városba bémégy, ottan meghal a gyermek.
13. És az egész Izráel siratja őtet és eltemeti őtet: mert csak ez egyedűl temettetik koporsóban a Jéroboám magvából, mivelhogy az Izráelnek Ura Istene ő benne *egyedül* talált kedves dolgot a Jéroboám háznépe közűl.
14. És támaszt az Úr magának Királyt Izráelben, ki kigyomlálja a Jéroboám házát * egy napon. De micsoda ez most? * rész 15, 29.
15. És megveri az Úr az Izráelt a képen, a miképen a nád a vízben ide s tova hányattatik; és elszakasztja az Izráelt erről * a jó földről, melyet adott az ő attyaiknak, és eloszlatja őket a folyóvízen túl; mivelhogy berkeket csináltak magoknak, az Urat haragra indítván. * 2 Kir. 17, 23.
16. És kézbe adja az Izráelt a Jéroboám bűneiért, ki ő *maga is* vétkezett, és az Izráelt is bűnbe * ejtette. * rész 12, 30.
17. Felkelvén annakokáért a Jéroboám felesége, elméne, és juta Thirsába, mihelyt pedig aháznak küszöbén * bélépe, ottan meghala a gyermek. * vers 12. 13.
18. És eltemeté őtet és siratá őtet az egész Izráel, az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala az ő szolgája Ahija Próféta által.
19. Jéroboámnak pedig egyéb cselekedétei, mimódon * hadakozott és uralkodott légyen, ímé meg vagynak írva az Izráel Királyainak Krónika könyvökben. * rész 13, 13—20.
20. Az idő pedig melyben uralkodott Jéroboám, huszonkét esztendő, és elaluvék az ő attyaival; és uralkodék Nádáb az ő fija ő helyette.
21. Roboám pedig a Salamon fija uralkodék Júdában: Negyvenegy esztendős vala Roboám mikor uralkodni kezde, és tizenhét esztendeig uralkodék Jérusálemben, abban a városban, melyet az Úr választott vala *magának* az Izráelnek minden nemzetségei közűl, hogy ott helyheztetné az * ő nevét: és az ő annyának Naama vala neve, ki az Ammon † nemzetségéből való vala. * rész 9, 3. † rész 11, 1.
22. Júda is gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, és haragra indíták őtet az ő vétkeikkel, melyekkel vétkeztek, inkább hogynem mint mind azok *a vétkek,* a melyeket cselekedtek vala az ő attyáik;
23. Mert ők is építének magoknak a magas helyeken * *oltárokat,* és faragott képeket, és berkeket minden magas halmon, és minden zöldellő fa alatt. * 2 Kir. 16, 4.
24. Valának férjfiú * paráznák is az országban, és cselekedének a pogányoknak minden utálatos † vétkeik szerint, kiket az Úr kiűzött vala az Izráel előtt. * 2 Kir. 23, 7. † 5 Móz. 18, 9—12. Róm. 1, 27
25. Lőn pedig Roboám Királynak ötödik esztendejében, feljöve * Sisák az Égyiptombeli Király Jérusálem ellen. * rész 11, 40.
26. És elvivé az Úr házának kincsét, és a Király házának kincsét, mindeneket elvitt: elvivé mind az aranypaizsokat is, melyeket * Salamon csinált vala. * rész 10, 16. 17.
27. És csinála Roboám Király azok helyébe rézpaizsokat; és adá azokat azok kezébe, kik a Király háza kapunállóinak Fejedelmei valának.
28. És mikor a Király bémegyen vala az Úr házába, elviszik vala azokat a szolgák; és ismét visszahozzák vala a szolgák házába.
29. Roboámnak pedig * több dolgai és minden cselekedetei, nemde nem meg vagynak-é írva a Júda Királyinak Krónika könyvökben? * 2 Krón. 12, 15.
30. Vala pedig Roboám és Jéroboám között hadakozás * mind éltig. * rész 15, 6.
31. És elaluvék Roboám az ő attyaival, és eltemették azokkal együtt Dávidnak * városában: és az ő annyának Naama vala neve, az Ammoniták nemzetségéből való; és uralkodék Abija az ő fija helyette. * rész 11, 43.

XV. RÉSZ.

Abija és Asa uralkodik Júdában: Izráelben Nádáb és Baása.

Jéroboám Királynak * a Nébát fijának pedig tizennyolczadik esztendejében uralkodék Abija a Júdán. * 2 Krón. 13, 1. 2.
2. Három esztendeig uralkodék Jérusálemben, az ő annyának pedig Maaka vala neve, ki Abisálomnak leánya vala.
3. És jára az ő attyának * minden bűneiben, melyeket ő előtte cselekedett vala; és nem lőn az ő szíve tökéletes az ő Urához Istenéhez, mint Dávidnak az ő attyának szíve. * rész 14, 21—24.
4. De mindazáltal Dávidért ada az ő

Ura Istene néki szövétneket * Jérusálemben, felmagasztalván az ő fiját ő utánna és Jérusálemet megerősítvén; *rész 11, 36.

5. Mivelhogy azt cselekedé Dávid a mi kedves vala az Úrnak szemei előtt; és el nem távozott vala mind azoktól, melyeket parancsola vala néki az ő életének minden idejében, a Hitteus Uriásnak dolgától * megválva. *2 Sám. 11, 2—17. 12, 9.

6. Roboám között pedig és Jéroboám között hadakozás vala mind éltig.

7. Abijának több dolgai pedig, és minden cselekedetei * nemde nincsenek-é megírva a Júda Királyainak Krónika könyvében; mind pedig az Abija és Jéroboám között való hadakozás? *2 Krón. 13, 2—19.

8. Elaluvék pedig Abija az ő attyaival, és eltemeték őtet Dávidnak várossában; és uralkodék Asa * az ő fija helyette. *2 Krón. 14, 1. 2.

9. Jéroboámnak azért az Izráel Királyának huszadik esztendejében kezde uralkodni Asa Júdában.

10. És uralkodék negyvenegy esztendeig Jérusálemben; és az ő annyának Maaka vala neve, ki Abisálom leánya vala.

11. Azt cselekedé pedig Asa a mi kedves vala az Úrnak szemei előtt mint Dávid * az ő attya; *vers 5.

12. Mert kivészté * a férjfiú paráznákat † az országból; és mind elrontá a bálványokat, melyeket csináltak vala az ő attyai. *rész 22, 47. †rész 14, 24.

13. És * Maakát is az ő annyát megfosztá a birodalomtól, mivelhogy *egy* iszonyú bálványt csinált vala a berekben és elrontá Asa az ő bálványát, † és megégeté azt a Kedron patakánál. *vers 2. †2 Sám. 5, 21.

14. A magas helyen való *oltár*okat ugyan el nem * ronták; de mindazáltal Asának szíve tökéletes vala az Úrhoz életének minden napjaiban. *rész 22, 44.

15. És bévivé az Úrnak házába az ezüstöt és az aranyat és az edényeket, melyeket az ő attya és ő maga arra szenteltek vala.

16. Asa között pedig és Baása az Izráelnek Királya között, minden ő idejekben hadakozás vala;

17. Mert feljöve Baása * az Izráelnek Királya Júda ellen, és megépíté Rámát, hogy *senkit* ki és bé ne bocsátana Asához a Júdának Királyához. *2 Krón. 16, 1.

18. És vévén Asa mind az ezüstöt és aranyat, mely megmaradott vala mind az Úr s mind a Király házának kincsében, adá azt az ő szolgáinak kezekbe és elküldé azt Asa Király Benhadádnak Tabrimmon fijának, ki Hézion fija volt, Siria Királyának, ki lakik vala Damaskusban, ezt izenvén *néki:*

19. Szövetség vagyon én közöttem és te közötted, az én atyám között és a te atyád között. Ímé ajándékot küldök néked, ezüstöt és aranyat, nosza bontsd fel a te szövetségedet Baásával az Izráel Királyával, hogy távozzék el tőlem.

20. Engede azért Benhadád Asa Királynak; és elküldé az ő seregeinek hadnagyait az Izráel városai ellen; és megvevé Hijont * és Dánt, és Abelt *vagy* Beth-Maakát, és az egész Kinneróthot a Nafthali egész földével. *2 Kir. 15, 29.

21. Mikor pedig Baása ezt meghallotta volna, megszünék Rámának építésétől és lakék Thirsában.

22. Akkor Asa Király egybegyüjté az egész Júdát, (senkit ki nem hagyván) és hordák Rámának mind köveit, mind fáját, melyekkel épített vala Baása, és építé azokból Asa Király Gébát a Benjámin nemzetségében, és Mispát.

23. Asának pedig minden egyéb dolgai, és minden hatalma, * és valamit cselekedett, és a városok, melyeket épített, nemde azok nincsenek-é megírva a Júda Királyairól való Krónika könyvben? Mindazáltal vénségére megbetegesüle lábainak fájdalma miatt. *2 Krón. 14, 2—15.

24. És elaluvék Asa az ő attyaival, és eltemetteték azokkal együtt Dávidnak az ő attyának * várossában. És Jósafát az ő fija uralkodék helyette. *2 Krón. 16, 13. 14.

25. Nádáb pedig Jéroboámnak fija uralkodni kezde Izráelben, Asának a Júdabeli Királynak második esztendejében; és két esztendeig uralkodék Izráelen:

26. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, és jára az ő attyának útján és annak vétkében, melylyel vétkeztette * vala az Izráelt. *rész 12, 28—33.

27. Pártot üte pedig ő ellene Baása, Ahijának fija, az Issakhár nemzetségéből való; és megveré őtet Baása Gibbethonnál a Filiszteusok *városá*nál mikor Nádáb és mind az Izráeliták megszállották volna * Gibbethont. *Jós. 19, 40. 44.

28. És megölé őtet * Baása Asának a Júdabeli Királynak harmadik esztendejében, és uralkodék helyette. *rész 16, 7. 1 Sám. 24, 7.

29. És lőn mikor uralkodni kezdett

volna, levágá * Jéroboámnak egész háznépét: egy lelket sem hagya Jéroboám háznépében, mígnem mind elvesztené őket az Úrnak beszéde szerint, melyet megmondott vala az ő szolgája a Silóbeli Ahija által. *rész 14, 10.

30. A Jéroboám vétkeiért, melyekkel vétkezék és az Izráelt is vétekbe ejté; és a bosszantásért, melylyel felbosszantotta az Izráelnek Urát Istenét.

31. Nádábnak egyéb dolgai pedig, és minden cselekedetei, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyainak Krónika könyvökben?

32. Asa pedig és Baása az Izráel Királya között mind éltig hadakozás volt.

33. Asának a Júdabeli Királynak harmadik esztendejében, uralkodék Baása Ahijának fija az egész Izráelen Thirsában, huszonnégy esztendeig.

34. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, és jára Jéroboám útján, és az ő * vétkében, melylyel vétkezteté az Izráelt. *rész 12, 28—33.

XVI. RÉSZ.

Jéhu jövendől Baása ellen; Izráelben uralkodnak: Ela, Zimri, Tibni, Omri, Akháb; Jérikhó megépíttetik.

Lőn pedig az Úrnak beszéde Jéhuhoz a Hanáni * fijához, Baása ellen mondván: *vers 7.

2. Mivelhogy téged felemeltelek a porból, és én Fejedelemmé tettelek téged az én népemen az Izráelen; te pedig * jártál a Jéroboám útján, és bűnbe ejtetted az én népemet az Izráelt, hogy haragra indítanának engemet az ő vétkeikkel. *rész 15, 34.

3. Ímé én elvetem Baásának maradékait, és az ő házának maradékait: és olyanná tészem a te házadat, mint Jéroboámnak a Nébát fijának * házát; *rész 15, 28—30.

4. A ki meghaland Baásának maradékai közűl a városban, azt * az ebek eszik meg; a ki pedig a mezőn haland meg, azt az égi madarak eszik meg. *rész 14, 11.

5. Baásának pedig több dolgai, és a mit cselekedett, és az ő ereje, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyainak * Krónika könyvökben? *2 Krón. 16, 1—5.

6. Mikor pedig elaludt volna Baása az ő attyaival, eltemették * Thirsában; és az ő fija Ela † uralkodék helyette. *vers 23. †vers 8.

7. És Jéhu Próféta által is, ki Hanáni fija vala, lett * vala az Úrnak beszéde Baása ellen, az ő háza ellen, és minden ő gonoszsága ellen, melyet cselekedett vala az Úrnak szemei előtt, őtet haragra indítván az ő kezeinek cselekedetei által; hogy olyan lenne mint Jéroboámnak háza; és mivelhogy megölte † volna őtet. *vers 1—4. †rész 15, 28.

8. Asának a Júda Királyának huszonhatodik esztendejében kezde uralkodni Ela, Baásának fija, az Izráelen Thirsában, két esztendeig.

9. Pártot üte pedig ő ellene az ő szolgája Zimri, a szekerek fél részének Fejedelme; és Ela Thirsában vala, és az ital miatt igen megrészegedett vala az Arsa házában, ki az ő házának Thirsában gondviselője vala.

10. És eljövén Zimri, * megveré és megölé őtet, Asának a Júdabeli Királynak huszonhetedik esztendejében; és ő uralkodék helyette. *2 Kir. 9, 31.

11. Mikor pedig immár ő uralkodnék, és az ő székében ülne, megveré Baásának egész házát, (nem hagya abban még csak egy falra hugyozót is) minden rokonságival és barátival együtt.

12. És elveszté Zimri Baásának egész házát, az Úrnak beszéde szerint, melyet * megmondott vala Baása ellen Jéhu Próféta által. *vers 3. 4.

13. Baásának minden vétkeiért, és Elának az ő fijának vétkeiért; kik vétkeztek és vétekbe ejtették vala az Izráelt, haragra indítván az Izráelnek Urát Istenét az ő bálványozásokkal.

14. Elának pedig több dolgai, és minden cselekedetei, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyainak Krónika könyvében?

15. Asának a Júdabeli Királynak huszonhetedik esztendejében, uralkodék Zimri hét napig Thirsában, a nép pedig táborba szállott vala * Gibbethon ellen, mely a Filiszteusoké vala. *rész 15, 27

16. Hallván pedig a nép, mely a táborban vala ez ilyen beszédeket: Pártot ütött Zimri, le is vágta a Királyt: Királylyá választá az egész Izráel Omrit az Izráel seregeinek Hadnagyát azon napon, a táborban.

17. És feljöve Omri és az egész Izráel ő vele Gibbethonból; és megszállák Thirsát.

18. És mikor látná Zimri, * hogy megvették volna a várost, bémenvén a királyi háznak palotájába, tűzzel felgyujtá magára a királyi házat, és meghala. *vers 9.

19. Az ő bűneiért, melyekkel vétkezék, gonoszúl cselekedvén az Úr szemei előtt; járván Jéroboámnak útában és az ő bűnében, melyet cselekedett vala, vétekbe ejtvén az Izráelt.

20. Zimrinek pedig több dolgai és az ő pártolása, melyet cselekedett, nemde nincsenek-é megírva az Izráelbeli Királyoknak Krónika könyvében?

21. Akkor kétfelé hasonlék az Izráel népe: az egyik része a népnek követi vala Tibnit a Ginát fiját, úgyhogy Királylyá tennék őtet; és a másik része követi vala * Omrit. *vers 16.

22. Erősebb lőn pedig a nép, mely Omrit követi vala, annál a népnél, mely követi vala Tibnit a Ginát fiját; és meghalván Tibni, uralkodék Omri.

23. Asának a Júdabeli Királynak harminczegyedik esztendejében uralkodék Omri Izráelben tizenkét esztendeig: Thirsában uralkodék hat esztendeig.

24. És megvevé áron Samariának hegyét Sémertől két tálentom ezüstön; és megépíté a hegyet, és nevezé a várost, melyet építe, Semérnek * a hegynek urának neveről, Samariának. *2 Kir. 17, 6.

25. Gonoszúl cselekedék pedig Omri az Úrnak szemei előtt, és gonoszságával meghaladá mind az ő előtte valókat.

26. És jára Jéroboámnak a Nébát fijának minden útában és az ő bűnében, melylyel vétekbe ejté az Izráelt, az Izráelnek Urát Istenét haragra indítván az ő bálványozásai által.

27. Omrinak pedig több dolgai és minden cselekedetei, és az ő erőssége melylyel cselekedett, nemde nincsenek-é megírva az Izráelbeli Királyoknak Krónika könyvében?

28. És elaluvék Omri az ő attyaival, és eltemetteték * Samariában; uralkodék pedig az ő fija Akháb helyette. *vers 23. 24.

29. Akháb pedig Omrinak fija uralkodni kezde Izráelen, Asának a Júdabeli Királynak harminczmyolczadik esztendejében: és uralkodék Akháb, Omri fija Izráelen Samariában huszonkét esztendeig.

30. És cselekedék Akháb, Omrinak fija gonoszabbúl az Úrnak szemei előtt mind azoknál, kik ő előtte voltak

31. És nem elégedék meg ezzel, hogy Jéroboámnak a Nébát fijának bűneiben járna, hanem elméne és feleségűl vevé magának Jézabelt, Ethbaálnak a Sídonbeli Királynak * leányát; és elmenvén a Baálnak szolgála, és megbajtá magát annak. *2 Móz. 34, 16.

32. És oltárt emele a Baálnak, a Baál * házában, melyet Samariában épített vala. *2 Kir. 3, 2. 10, 27.

33. És csinála Akháb berket is, * és inkább haragra indítá Akháb az Izráelnek Urát Istenét, hogynem mint az Izráel több Királyai, kik ő előtte voltak. *rész 18, 19.

34. Ennek idejében építé meg ama Béthelbeli Hiel * Jérikhót. Az ő elsőszülött fijának Abirámnak halálával veté fel annak fundamentomát, és az ő kisebbik fijának Ségubnak halálával állatá fel annak kapuit, az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala Jósué a Nún fija által. *Jós. 6, 26.

XVII. RÉSZ.

Ilyés jövendöli Akhábnak a szárazságot: tápláltatik a holloktól, azután a Sareptai özvegyasszonytól, kinek fiját feltámasztja.

Monda pedig Thesbites Ilyés (a Gileádban lakozók közűl való) Akhábnak: Él az Izráelnek Ura Istene, ki előtt állok, hogy ez esztendőkben sem harmat, sem * eső nem lészen; hanem csak az én beszédem szerint. *rész 18, 5. 42—45. Jak. 5, 17. 18.

2. És lőn az Úrnak beszéde ő hozzá, mondván:

3. Menj el innét te, és menj napkelet felé, és rejtezzél el a Kérith patakja mellett, mely a Jordán vizének ellenében vagyon;

4. És a patakból lészen néked italod: a hollóknak pedig megparancsoltam, hogy ott tápláljanak tégedet.

5. Elméne azért és az Úrnak beszéde szerint cselekedék; elméne *mondom,* és leűle a Kérith patakja mellett, mely a Jordán vizének ellenében *vala.*

6. És a hollók * visznek vala néki kenyeret és húst mind reggel, mind estve, és iszik vala a patakból. *vers 4. rész 19, 5.

7. És lőn néhány nap mulva, hogy megszáradna a patak: mert nem lészen vala eső a földre.

8. Lőn azért az Úrnak beszéde ő hozzá, mondván:

9. Kelj fel, menj el Sareptába, mely Sídonhoz tartozó, és légy ott; ímé, megparancsoltam egy * özvegyasszonynak, hogy tápláljon tégedet. *Luk. 4, 26.

10. Ki felkelvén elméne Sareptába, és juta a város kapujához. Ímé pedig vala ott egy özvegyasszony ki fát szedeget vala, és előszólítván azt, monda néki: Hozz, kérlek, egy kevés vizet nékem valami edényben, hogy igyam.

11. Mely elméne hogy hozna. Vissza-

szólítván pedig őtet, monda néki: Hozz,
kérlek, egy falat kenyeret is kezedben
nékem.
12. Az pedig monda: Él a te Urad Is-
tened, hogy nincsen nékem *sült* kenye-
rem, hanem egy teljes marok lisztecs-
kém vagyon a vékámban, és egy kevés
olajom a korsóban; és ímé valami fát sze-
degetek, hogy elmenjek és megkészítsem
azt magamnak, és az én fiamnak, hogy
megegyük, és azután meghaljunk.
13. Monda pedig néki Ilyés: Ne félj,
menj el, s cselekedjél a te beszéded sze-
rint: de mindazáltal nékem süss abból
először egy kis pogácsát, és hozd ide
nékem, magadnak pedig és a te fiadnak
süss azután:
14. Mert azt mondja az Izráel Ura Is-
tene, hogy sem a vékabeli liszt, sem a
korsóbeli * olaj el nem fogy addig, míg
az Úr esőt ád a földnek színére. * vers 9.
15. Elméne azért, és az Ilyés beszéde
szerint cselekedék, és evék mind ő, és
mind az ő háznépe naponként.
16. A vékabeli liszt el nem * fogya,
sem pedig a korsóbeli olaj el nem fogya
az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott
vala Ilyés által. * 2 Kir. 4, 2—6.
17. Lőn pedig ezek után, megbetege-
dék a ház gazdasszonyának fija, és az ő
betegsége felette nagy vala, annyira,
hogy lélekzetet sem vehetne.
18. Monda azért Ilyésnek: Mit vétet-
tem ellened Istennek embere? E végre
jöttél-é hozzám, hogy eszembe juttas-
sad álnokságomat, és az én fiam meg-
haljon?
19. És monda néki: Hozd ide a te
fijadat. És ő elvevé azt az ő kebeléből,
és felvivé a felházba, melyben ő lakik
vala, és az ő ágyára letevé azt.
20. Akkor kiálta az Úrhoz, és monda:
Én Uram Istenem, azt az özvegyet is
kinél én lakom, megnyomorítottad-é, az
ő fiját megölvén?
21. És leborúla háromszor a * gyer-
mekre, és kiálta az Úrhoz, mondván:
Én Uram Istenem, kérlek, térjen meg
a gyermek lelke ő belé!
* 2 Kir. 4, 33—35. Csel. 20, 10.
22. És meghallgatá az Úr Ilyésnek
szavát; és megtére a gyermekbe a lélek,
és megélede.
23. És felvévén Ilyés a gyermeket,
alávivé őtet a felházból, és adá őtet az
ő annyának, és monda Ilyés: Lássad,
él a te fiad!
24. És monda az asszony Ilyésnek:
Most veszem eszembe, hogy te Isten
embere vagy, és hogy az Úrnak * be-
széde, mely a te szádban vagyon, igaz-
ság. * vers 14. rész 18, 39.

XVIII. RÉSZ.

Ilyés a Baál Papjait meggyőzi és megöli.

Sok idő mulva pedig lőn az Úrnak be-
széde Ilyéshez, *tudniillik* a harmadik
esztendőben, mondván: Menj el, mu-
tasd meg magadat Akhábnak, * és esőt
adok e földnek színére. * vers 40—45.
2. Elméne azért Ilyés, hogy megmu-
tatná magát Akhábnak. Nagy éhség
vala pedig * Samariában. * rész 16, 23. 24.
3. Annakokáért szólította vala Akháb
Abdiást, ki az ő házának gondviselője
vala. (Abdiás pedig felette igen féli vala
az * Urat: * vers 13.
4. Mert mikor megöletné Jézabel az
Úrnak Prófétáit, vévén Abdiás száz
Prófétákat, elrejtette vala őket ötvenen-
ként *egy* barlangba, és táplálja vala
őket kenyérrel és vízzel.)
5. És monda Akháb Abdiásnak: Menj
el az országba szerén-szerte a vizek for-
rásaihoz * és minden patakokhoz,
hogyha valami füvet találhatnánk, hogy
a lovakat és öszvéreket megtarthatnánk
életben, és ne hagynánk mindenestől
meghalni a barmokat * Jer. 14, 3.
6. Elosztták azért magok közt a földet,
melyen kiki elmenne: maga Akháb me-
gyen vala egy úton; Abdiás megyen
vala más úton egyedűl.
7. És mikor Abdiás menne az úton,
ímé Ilyés előtalálá őtet; és mikor meg-
esmérte volna őtet, arczczal leborúla,
és monda: Te vagy-é az én uram Ilyés?
8. Felele néki: Én vagyok Menj el;
mond meg a te uradnak: * Ímhol jelen
vagyon Ilyés! * vers 1.
9. És monda *Abdiás*: Mit vétettem el-
lened, hogy a te szolgádat Akhábnak
kezébe adod, hogy megöljön engemet?
10. Él a te Urad Istened, hogy nincsen
semmi nemzetség, sem ország, hová el
nem küldött volna az én uram, hogy
megkeresne téged. Kik azt mondották:
Nincsen sehol. Annakokáért az országot
és a népet megeskűdtette, mivelhogy
téged sehol nem talált volna.
11. És most te azt mondod: Menj el,
mond meg a te uradnak: Ímé jelen va-
gyon Ilyés.
12 És lészen, minekutánna tőled el-
menéndek, az Úrnak lelke elragad té-
ged oly helyre, melyet én nem tudok. Én
pedig menjek el, hogy megmondjam
Akhábnak: és mikor ő téged meg nem

találánd, megöl engemet. A te szolgád pedig féli az Urat, mind gyermekségétől fogva.

13. Nem mondották-é meg az én uramnak mit cselekedtem, mikor Jézabel megölné az Úrnak Prófétáit? *tudniillik* miképen rejtettem el az Úrnak Prófétái közűl száz * férjfiakat ötvenenként egy barlangba, és tápláltam őket kenyérrel és vízzel. *vers 4.

14. És most te azt mondod: Menj el, és mond meg a te uradnak: Ímé jelen vagyon Ilyés, hogy megöljön engemet?

15. Felele pedig Ilyés: Él a seregeknek Ura, ki előtt állok hogy e mai napon megmutatom * magamat néki. *vers 1.

16. Elméne azért Abdiás Akháb eleibe, és megjelenté ezt néki; és eleibe méne Akháb Ilyésnek.

17. És mikor meglátta volna Akháb Ilyést, monda Akháb néki: Te vagy-é az Izráelnek * megháborítója! *rész 17, 1. Ámós 7, 10. 11.

18. Ki felele: Nem én háborítottam meg * az Izráelt, hanem te és a te atyádnak háza; mivelhogy elhagytátok az Úrnak parancsolatit, és a Baál után jártál. *rész 16, 30—33.

19. Most azért küldj el, és gyüjtsd hozzám az egész Izráelt a Kármel hegyre, és a Baálnak négyszáz és ötven Prófétáit: a berkeknek * négyszáz Prófétáit is, kik a Jézabel asztaláról élnek. *rész 16, 33.

20. Elküldé annakokáért Akháb mind az egész Izráel fijaihoz és egybegyüjté a Prófétákat a Kármel hegyre.

21. És járulván Ilyés az egész sokasághoz, monda: Meddig sántáltok kétfelé? * Ha az Úr az Isten, kövessétek őtet: ha pedig a Baál, kövessétek azt. És nem felele a nép néki csak egy szót is. *Jós. 24, 14—16.

22. Ismét monda Ilyés a népnek: Én maradtam meg * csak egyedűl az Úrnak Prófétái közűl, a Baálnak pedig Prófétái négyszázan és ötvenen vagynak; *vers 4.

23. Adjanak azért nékünk két tulkot, és *ők* válaszszák magoknak az egyik tulkot, melyet vagdaljanak darabokra, és rakják a fákra; tüzet pedig alá ne tegyenek; én is pedig a másikat elkészítem, melyet a fákra rakok, de tüzet alá nem teszek.

24. Akkor hívjátok segítségűl a ti istenteknek nevét, én is az Úrnak nevét segítségűl hívom; és a mely Isten meghallgat, az égből tüzet adván, a legyen az Isten. És felelvén az egész sokaság monda: Jó kívánság ez!

25. Monda annakfelette Ilyés a Baál Prófétáinak: Válaszszátok el magatoknak az egyik tulkot, és ti készítsétek el először: mert ti többen *vagytok:* és hívjátok segítségűl a ti istenteknek nevét, de tüzet alá ne tegyetek.

26. Elvivék azért a tulkot, melyet nékik adott vala, és azt elkészíték, és segítségűl hívák a Baálnak nevét reggeltől fogva mind délig, mondván: Baál! hallgass meg minket. De semmi szózat nem vala, sem pedig ki megfelelne nékik, és általugrándozzák vala az oltárt, melyet csináltak vala.

27. Mikor pedig immár dél volna, csúfolja vala őket Ilyés, és ezt mondja: Kiáltsatok felszóval, mivelhogy Isten ő; mert *netalán* mással vagyon néki beszéde, vagy valakit kerget, vagy útban vagyon; talán aluszik és felserken.

28. Kiáltának azért felszóval, és metélik * vala magokat az ő szokások szerint késekkel és beretvákkal, míg magokat vérbe kevernék. *3 Móz. 19, 28.

29. Lőn pedig mikor a dél elmult volna, és ők prófétálván *a Baált segítségűl hívták volna* mind az áldozatnak idejéig: de semmi szó nem lőn, sem a ki megfelelne, sem a ki reá hallgatna.

30. Akkor monda Ilyés az egész sokaságnak: Jöjjetek én hozzám. És hozzá méne az egész sokaság; és megépíté az Úrnak oltárát, mely letöretett vala.

31. És vőn Ilyés tizenkét * köveket a Jákób fijai nemzetségeinek száma szerint, kinek az Isten azt mondotta vala: Izráel † legyen a te neved. *Jós. 4, 5. 20. †1 Móz. 32, 28.

32. És oltárt építe a kövekből az Úrnak nevében és csinála víznek való árkot az oltár körűl, melybe férne két véka vetni való mag.

33 Megkészíté annakutánna a fákat is, és felvagdalá a tulkot, és felraká azt a fákra.

34 És monda: Töltsetek meg négy vedret vízzel, és töltsétek az égőáldozatra és a fákra. Monda ismét: Másodszor is azt míveljétek, és másodszor is azt mívelék. Monda mégis: Harmadszor is azt míveljétek: és harmadszor is azt mívelék;

35. Ugyannyira hogy a víz az oltárnak *köveiről* lefolyna, és még * az árkot is betöltené *a víz.* *vers 32.

36. Lőn pedig, hogy mikor eljött volna az idő, hogy áldoznának, oda méne Ilyés

Próféta, és monda: Óh * Ábrahámnak, Izsáknak, és Izráelnek Ura Istene, hadd esmérjék meg e mai napon, hogy te vagy Isten az Izráelben, és hogy én te szolgád legyek: és hogy mind ezeket † a te parancsolatodból cselekedtem légyen.
*2 Móz. 3, 6. † vers 19—24.

37. Hallgass meg engemet Uram, hallgass meg engemet, hogy esmérje meg e nép, hogy te vagy az Úr Isten, mikor te az ő szíveket megfordítándod.

38. Akkor leesék az égből az Úrnak tüze, * és megemészté az égőáldozatot, mind a fákkal, kövekkel és a porral egyetembe: a vizet is, mely az árokban vala kiszáraztá. *vers 24. 3 Móz. 9, 24.

39. Ezt mikor látta volna az egész sokaság: arczczal a földre leborúlván monda: * Az Úr az *igaz* Isten! Az Úr az *igaz* Isten! *vers 36. rész 17, 24.

40. És monda Ilyés nékik: Fogjátok meg * a Baál Prófétáit; senki el ne szaladjon közűlök: És megfogák őket, és alávivé őket Ilyés a Kison patakja mellé, és megölé ott őket. *2 Kir. 10, 25—28.

41. Akkor monda Ilyés Akhábnak: Eredj fel, egyél és igyál, mert mintegy nagy esőnek zúgása *hallatik.*

42. És felméne Akháb, hogy ennék és innék. Ilyés pedig felméne a Kármel hegynek tetejére, és leborúla a földre, és az ő orczáját az ő két térdei közé tevé;

43. És monda az ő szolgájának: Menj fel mindjárt, és nézz a tenger felé. Elméne azért és *a felé* néze, és monda: Nincsen semmi. És monda *Ilyés:* Térj vissza * hétszer. *2 Kir. 5, 10.

44. És lőn hetedúttal, monda *a szolga:* Ímé egy kis felhőcske mint egy embernek tenyere, jő fel a tengerből. Akkor monda *Ilyés:* Menj fel, mond meg Akhábnak: Keszítsd el szekeredet, és menj alá, hogy meg ne késleljen téged az eső.

45. És lőn azonközbe, az egek megsetétülének a fellegek és a szelek miatt, és nagy eső * lőn. Felüle azért Akháb *a szekérbe* és elméne Jezréelbe.
*vers 1. Jak. 5, 18.

46. Lőn pedig az Úrnak keze Ilyésen, és felövedezvén az ő derekát, fut vala Akháb előtt, míglen jutott Jezréelbe.

XIX. RÉSZ.

Ilyés Jézabel előtt fut: Istentől ételt, vígasztalást és parancsolatokat vészen.

Megbeszélé pedig Akháb * Jézabelnek mind azokat, melyeket Ilyés cselekedett vala; és kiváltképen hogy megölte † volna mind a Prófétákat fegyverrel. *rész 16, 31. † rész 18, 40. 5 Móz. 13, 6—9.

2. Külde azért Jézabel követeket Ilyéshez, mondván: Ezt * cselekedjék velem az istenek, és annál is nagyobbat, ha holnap ilyenkor úgy nem cselekeszem a te életeddel, mint *te* azoknak életekkel mind egyig *cselekedtél.* *rész 2, 23.

3. Melyet mikor megértett volna, felkelvén elméne, az ő életéről gondot viselvén: És méne Beersebába, * mely Júdában vala, holott hagyá az ő szolgáját. *Jós. 19, 1. 2.

4. Ő pedig elméne a pusztába egynapi járó földre, és elmenvén leüle egy fenyőfa alatt, és kivánja vala magában, hogy meghalna, és monda: Elég *immár az én életem:* * most óh Uram, vedd el az én lelkemet; mert nem vagyok jobb az én atyáimnál! *Jób. 7, 16.

5. És lefeküvék és elaluvék a fenyőfa alatt. És ímé ugyan akkor *egy* Angyal illeté őtet, és monda néki: Kelj * fel, egyél. *rész 17, 4—6.

6. És mikor ide s tova tekintett volna, ímé fejénél vala egy szén között *sült* pogácsa és egy pohár víz: Evék azért és ivék, és ismét lefeküvék.

7. Eljöve pedig az Úrnak Angyala másodszor is, és megilleté őtet, és monda: Kelj fel, egyél; mert erőd felett való útad van.

8. Felkelvén azért evék és ivék; és méne annak az ételnek erejével * negyven nappal és negyven éjjel, mind az Isten hegyéig Hórebig.
*2 Móz. 24, 18. 34, 28. Máté 4, 2.

9. És béméne ott egy barlangba, és ott hála: és ímé lőn az Úrnak beszéde ő hozzá, és monda néki: Mit *jársz* itt Ilyés?

10. Ő pedig monda: Nagy búsulásom vagyon a seregek Uráért Istenéért: mert elhagyták a te szövetségedet az Izráel fijai, a te oltáraidat * lerontották, és a te Prófétáidat † fegyverrel megölték: és csak én egyedűl maradtam, engemet is pedig †† halálra keresnek.
*rész 18, 30. † rész 18, 4. †† vers 2.

11. És monda: Jöjj ki és állj meg ezen a hegyen az * Úr előtt: És ímé az Úr azon megyen vala által, és az Úr előtt megyen vala nagy erős szél, mely a hegyeket felforditja vala, és meghasogatja vala † a kősziklákat az Úr előtt: *de* az Úr nem *vala* abban a szélben: és a szél után földindulás lőn, de az Úr nem *vala* a földindulásban.
*2 Móz. 33, 21—23. † vers 13.

12. És a földindulás után tűz jöve, de

nem * *vala* az Úr a tűzben: és a tűz
után *egy* lassú és vékony szó *hallat-
taték*. * vers 13.
13. Mikor pedig ezeket hallaná Ilyés:
befedé az ő orczáját palástjával, és ki-
indulván álla a barlangnak ajtajára, és
ímé szózat *lőn* ő hozzá, mely ezt mondá:
Mit *szerzesz* * itt Ilyés? * vers 9.
14. És ő felele: Nagy búsulásom va-
gyon a seregeknek Uráért Istenéért:
mert az Izráel fijai elhagyták a te szö-
vetségedet, lerontották a te oltáraidat,
és a te Prófétáidat megölték fegyverrel,
és én egyedűl maradtam, engemet is
pedig halálra keresnek.
15. És monda az Úr néki: Menj el,
térj vissza a te útadon Damaskusnak
pusztája felé, és mikor oda jutándasz,
kenjed * Királylyá Hazáelt Siriában;
* 2 Kir. 8, 13.
16. Jéhut pedig, * Nimsinek fiját Ki-
rálylyá kenjed Izráelben; és Elizeust az
Abel-Méholabeli Sáfátnak fiját Prófé-
tává kenjed te helyedbe. * 2 Kir. 9, 2. 3. 6.
17. És lészen, hogy valaki megmene-
kedik Hazáelnek fegyverétől, * azt Jéhu
megöli; és a ki megmenekedik Jéhunak
fegyverétől, azt Elizeus megöli.
* 2 Kir. 9, 14—37.
18. Meghagytam pedig * Izráelben hét-
ezer embert, kiknek az ő térdek meg
nem hajlott a Baálnak, és kiknek szájok
nem csókolta meg azt. * Róm. 11, 4.
19. Elmenvén azért onnét, megtalálá
Elizeust a Sáfát fiját, ki szánt vala, és
tizenkét járom ökör vala előtte, és ő a
tizenkettődikkel vala; és Ilyés hozzá
méne, és az ő palástját * reá veté.
* vers 16.
20. Ki elhagyván az ökröket, Ilyés
után futa, mondván: Kérlek, hadd csó-
koljam meg az én atyámat és az én
anyámat, és azután követlek. És monda:
Menj * el, és jöjj vissza; mert mit cse-
lekedtem veled? * Luk. 9, 61.
21. És elmenvén ő tőle, vőn azután
egy pár ökröt, és levágá azt, és az eké-
hez való szerszámokból tüzet rakván,
megfőzé nékik a húsát, és a népnek
adá, és evének; és felkelvén elméne
Ilyés után, és szolgála néki.

XX. RÉSZ.

A Siriai Király meg akarja hódoltatni Akhábot, kit Akháb megfog, és ismet elbocsát.

Benhadád pedig a Siriabeli Király,
öszvegyűjté egész seregeit, és harminez-
két Király vala ő vele, és nagy sok lo-
vak és szekerek: felméne pedig és meg-
szállá Samariát, és vítatá azt.
2. És követeket külde Akhábhoz az Iz-
ráel Királyához, abba a városba;
3. És mondának a követek néki: Ezt
mondja Benhadád: A te ezüstöd és ara-
nyad enyim, a te feleségeid is és a te
szép fijaid enyimek.
4. És felele az Izráelnek Királya, és
monda: A mint megmondottad uram
Király, tiéd vagyok mindenekkel, a me-
lyeket én bírok!
5. Megtérvén pedig a követek, mondá-
nak: Ezt mondja Benhadád: Mivelhogy
hozzád küldöttem, ezt izenvén, hogy a
te ezüstödet és aranyadat és a te fele-
ségeidet és fijaidat nékem adjad;
6. Holnap azért ilyenkor elküldöm az
én szolgáimat te hozzád, és megkeresik
a te házadat, és a te szolgáidnak há-
zait; és azok kezekhez veszik, valami
szép marhád vagyon, és elhozzák.
7. Eleibe hívá azért az Izráelnek Ki-
rálya mind az országnak Véneit, és
monda: Vegyétek eszetekbe, kérlek, és
lássátok minémű gonosz szándékkal le-
gyen ez: Mert hozzám küldött az én
feleségeimért és gyermekeimért, ezüs-
tömért és aranyomért, és meg nem ta-
gadtam tőle.
8. És mondának néki azok a Vének
mindnyájan, és mind az egész nép: Ne
engedj néki, és az ő akaratját meg ne
teljesítsed.
9. Monda azért a Benhadád követei-
nek: Mondjátok meg az én uramnak a
Királynak: mind azokat, melyek felől
először izentél a te szolgádnak, meg-
cselekeszem; de ezt nem cselekedhetem.
Így elmenvén a követek, megmondák
néki a választ.
10. Hozzá külde azért Benhadád és
monda: Így cselekedjenek bátor velem
az istenek, vagy annál is inkább, ha
Samariának minden pora elég lészen,
hogy a velem való nép közűl mindenik-
nek csak egy-egy marokkal jusson!
11. És felele az Izráelnek Királya,
mondván: Mondjátok meg *néki:* Ne
kérkedjék a ki fegyverbe öltözik úgy,
mint a ki immár leveti a fegyvert.
12. Meghallván pedig ezt a választ,
mikor ő innék a Királyokkal a sátorok-
ban, monda az ő szolgáinak: Készítsé-
tek elő a *hadiszerszámokat;* és előké-
szíték azokat a város ellen.
13. És ímé egy Próféta méne Akháb-
hoz Izráel Királyához, ki ezt mondá:
Ezt mondja az Úr: Avagy nem lát-

tad-é mind ezt a nagy sokaságot. Ímé e mai napon kezedbe adom azt, hogy megtudjad azt, hogy én vagyok az Úr!

14. Monda pedig Akháb: Ki által? *Ama* felele: Ezt mondja az Úr: Az ország Fejedelmeinek ifjai által. Akkor monda *Akháb*: Kicsoda lészen előttökjáró? Felele: Te lészesz

15. Megszámlálá azért az ország Fejedelmeinek ifjait, kik kétszázan és harminczketten lőnnek; ezekután megszámlálá mind az Izráel fijainak is minden népét, kik hétezeren lőnnek.

16. Kimenének annakokáért délkor: Benhadád pedig mind a Királyokkal egybe iszik vala a sátorokban, és részeg vala ő, és a harminczkét Királyok, kik jöttek vala segítségűl mellé.

17 Kimenének, *mondom*, az ország Fejedelmeinek ifjai legelőször, és Benhadád elküldе, mikor megmondották volna néki, ezt mondván: Valami férjfiak jöttek ki Samariából!

18. És monda *Benhadád*: Akár békességért jöttek ki, fogjátok meg őket elevenen; akár viadalért jöttek ki, fogjátok meg őket elevenen.

19. Amazok pedig kijövén a városból, a tartományok Fejedelmeinek ifjai, és a sereg, * mely őket követi vala. * vers 15.

20. Levágák kiki az ő ellenségét, és elfutának a Siriabeliek, és az Izráel megüzé őket; elszalada pedig Benhadád a Siriabeli Király lóháton *egynéhány* lovagokkal.

21. Kijöve annakutánna az Izráel Királya, * és megveré mind a lovagokat, mind a szekerekben valókat; megveré *mondom*, a Siriabelieket nagy csapással. * vers 13.

22. Méne pedig az Izráel Királyához *egy* Próféta, és ezt mondá néki: Menj el, erősítsd meg magadat, és vedd eszedbe, és lásd meg mit kelljen cselekedned: mert esztendő mulva *ismét* feljő a Siriabeli Király ellened.

23. A Siriabeli * Király szolgái pedig mondának néki: A hegyeknek istenei az ő isteneik, azért győztek meg minket; de vívjunk meg velek a mezőn, és meglátod, ha meg nem győzzük őket. * 1 Kir. 11, 23—25.

24. És ezt cselekedjed: Küld el a Királyokat, kit-kit az ő helyéről; és szerezz hadnagyokat helyettek.

25. Te annakfelette szerezz magadnak olyan sereget, mint az vala, a mely *tőled* elvesze, és olyan lovakat és szekereket mint annakelőtte valának; és vívjunk meg velek a mezőben, és meglátod ha meg nem győzzük őket: és engede az ő szavoknak, és a képen cselekedék.

26. Mikor azért az esztendő elmult volna, megszámlálá Benhadád a Siriabelieket, és feljöve Afekbe, hogy hadakoznék az Izráel ellen.

27. Az Izráel fijai is megszámláltatának, és az elébbiek mind * megvalának, és eleikbe menének azoknak. Táborba szállván pedig az Izráel fijai, amazokhoz képest olyanok *valának*, mint két kicsiny kecske nyájacska; de a Siriabeliek † ellepték vala a földet. * vers 15. † vers 10. 25. 29. 30.

28. Jött vala pedig egy Isten embere és ezt mondá az Izráel Királyának: Ezt mondja az Úr: Mivelhogy a Siriabeliek azt mondották, hogy csak a hegyeknek * Istene az Úr, és nem a völgyeknek Istene! Ez okáért mind ezt a nagy sokaságot a te kezedbe adom, hogy megesmérjétek hogy én vagyok az Úr. * vers 23. 2 Kir. 19, 28—35.

29. Táborban lőnnek azért ezek azok ellenébe hetednapig. Lőn pedig a hetedik napon, megütközének, és az Izráel fijai * levágának a Siriabeliek közűl egy nap százezer gyalogot. * vers 27.

30. A többiek bészaladának Afek városába, és a kerítés leomolván huszonkét ezer embereket öle meg a kik megmaradtak vala: Benhadád pedig futva szalada * a városba, és *elrejtezék* a belső kamarába. * vers 10.

31. Akkor mondának az ő szolgái néki: Ímé megértettük, hogy az Izráel házabeli Királyok kegyelmes Királyok legyenek; öltözzünk kérlek zsákokba, és a mi nyakunkba vessünk köteleket, és menjünk ki az Izráel Királyához: netalán megengedi életedet.

32. Zsákokba öltözének azért, és köteleket * vetének nyakokba, és menének az Izráel Királyához és mondának: A te szolgád Benhadád ezt mondja: Éljen, kérlek, az én lelkem! Ama monda: Él-é még? én atyámfia ő! * vers 3. 10.

33. Azok a férjfiak pedig a jövendőmondóknak módjok szerint, szorgalmatosan eszekbe veszik vala mit szólana, és nagy sietséggel ragadák *e szót*, és mondának: A te atyádfia Benhadád *él*. És monda: Menjetek el és hozzátok ide őtet. Kijöve azért ő hozzá Benhadád és felülteté őtet az ő szekerébe.

34. És monda *Benhadád* néki: A mely városokat elvett vala az én atyám a te atyádtól, azokat visszaadom, és csi-

nálj magadnak útczákat Damaskusban,
mint az én atyám csinált vala Samariában.
És monda Akháb: Én is ilyen
kötés alatt bocsátlak el téged. Kötést
tőn azért vele, és elbocsátá őtet.
35. Egy férjfiú pedig a Próféták fijai
közűl monda az ő felebarátjának az
Úrnak beszéde szerint: Verj meg engemet,
kérlek; de az nem akará őtet
megverni.
36. Akkor monda néki: Mivelhogy
nem engedél az Úr szavának: * ímé
mihelyt én tőlem elmégy, megöl téged
az oroszlán. Elméne azért ő tőle, és találá
őtet az oroszlán, mely megölé.
* rész 13, 21. 24.
37. Talála azután más férjfiat, kinek
monda: Kérlek, verj meg engemet. És
megveré az annyira, hogy megsebesíténé.
38. És elméne az a Próféta, és az útfélen
megálla, *várván a* Királyt: és elváltoztatá
magát, szemeit béfedezvén.
39. Midőn pedig azon menne el a
Király, kiálta a Királyhoz, és monda:
A te szolgád kiment vala a hadba, és
ímé egy férjfiú eljövén hoza én hozzám
egy férjfiat, és monda: Őrizd meg
ezt a férjfiat; ha elszaladánd, meg kell
halnod érette, vagy egy tálentom ezüstöt
fizetsz.
40. És mikor a te szolgád sok dolgokban
volna foglalatos, tehát elment *a
fogoly:* És monda néki az Izráel Királya:
Az a te törvényed, melyet magad
tettél.
41. És mindjárt elvevé a fedelet az
ő szeméről és megesméré őtet az Izráel
Királya, hogy a Próféták közűl
való volna.
42. És monda néki: Ezt mondja az
Úr: Mivelhogy elbocsátád kezedből a
férjfiat, kit én meg akartam * öletni;
azért a te életed lészen az ő élete helyett,
és a te néped az ő népe helyett.
* vers 34. rész 22, 37.
43. És házához méne az Izráel Királya
szomorú és megbúsult szívvel, és
méne Samariába.

XXI. RÉSZ.

Akháb a Nábót szőlőjét elfoglalja.

Lőn pedig mind ezek után, vala egy
szőlője a Jezréelbeli * Nábótnak, mely
szőlő Jezréelben vala, Akhábnak a Samariabeli
Királynak háza mellett.
* rész 18, 46.
2. És szóla Akháb Nábótnak, mondván:
Add nékem a te szőlődet, hogy
legyen veteményes kertem; mert közel
vagyon *és* szinte az én házam mellett;
és néked érette jobb szőlőt adok annál,
vagy ha néked tetszik, pénzűl adom
meg az árát.
3. Felele Nábót Akhábnak: Oltalmazzon
az Úr engemet attól, hogy néked
adjam * az én atyáimtól maradt örökséget.
* 3 Móz. 25, 23. 4 Móz. 36, 7.
4. Akkor haza méne Akháb nagy bánattal
és búsulással a beszéd miatt, melyet
szólott vala néki a Jezréelbeli Nábót,
mondván: Nem adom néked az én
atyáimtól maradt örökséget; és lefeküvék
az ő ágyára, és orczáját a fal felé
fordítá, és nem evék kenyeret.
5. Hozzá menvén pedig az ő felesége
* Jézabel, monda néki: Miért háborodott
meg a te szíved, és kenyeret
nem eszel
* vers 10. rész 19, 2.
6. Ki felele néki: Mert ama Jezréelbeli
Nábótnak szólék, mondván néki:
Add nékem a te szőlődet pénzen, vagy
ha inkább tetszik más szőlőt adok néked
érette, ő *pedig* felele: Nem adom
néked az én szőlőmet.
7. És monda néki Jézabel az ő felesége:
E képen bírod-é most te az
Izráel országát? Kelj fel, egyél kenyeret,
és a te szíved örvendezzen, én néked
adom a Jezréelbeli Nábótnak szőlőjét.
8. És levelet íra Akháb nevével, melyet
megpecsétle az ő gyűrűjével, és elküldé
azt a levelet a Véneknek és a Főembereknek,
kik Nábóttal egy városban
laknak vala.
9. E képen írt vala pedig a levélben,
mondván: Hirdessetek böjtöt és ültessétek
Nábótot a nép között a főbb *helyre.*
10. És ő ellene állassatok két hamis
férjfiakat, kik tanubizonyságot tegyenek
ellene, mondván: Megszidalmaztad
mind az Istent s mind a Királyt: Annakutánna
vigyétek ki, és kövezzétek
meg őtet, hogy meghaljon.
11. A képen cselekedének azért a Vének
és a Főemberek, kik az ő városában
laknak vala, miképen Jézabel
nékik megizente vala, és a mint a levélben
megírta vala, melyet nékik küldött
vala.
12. Böjtöt hirdetének, és ülteték Nábótot
a nép között a főbb *helyre.*
13. Eljövének azután két hamis férjfiak,
és ő ellenébe leülének, és tanúbizonyságot
tőnnek ő ellene azok a
hamis férjfiak, Nábót ellen a nép
előtt, mondván: Megszidalmazta Ná-

bót az Istent és a Királyt. Kivivék azért őtet a városból, és megkövezék és meghala.

14. Azután megizenék Jézabelnek, mondván: Megköveztetett * Nábót, és megholt. *vers 10. 2 Kir. 9, 10. 30—36.

15. Lőn pedig mikor meghallotta volna Jézabel, hogy megköveztetett volna Nábót, és megholt volna, monda Akhábnak: Kelj fel, és foglald el a Jezréelbeli Nábótnak szőlőjét, melyet néked nem akara adni pénzen; mert nem él Nábót, hanem megholt.

16. Hallván azért Akháb hogy megholt volna Nábót, felkele, hogy alámenne a Jezréelbeli Nábótnak szőlőjébe, hogy elfoglalná azt.

17. Akkor szóla az Úr * Thesbites Ilyésnek, mondván: *rész 18, 46. 19, 2.

18. Kelj fel, menj alá Akhábnak az Izráelbeli Királynak eleibe, ki Samariában lakik, ímé a Nábót szőlőjében vagyon, melybe aláment, hogy azt elfoglalja.

19. És szólj néki, ezt mondván: Így szól az Úr: Nemde nem megölted-é és nem el is foglaltad-é? Szólj annakfelette e képen: Ezt mondja az Úr: Azon helyen a hol felnyalták az ebek Nábótnak vérét, felnyalják * az ebek a te véredet is. *rész 22, 38. 2 Kir. 9, 10.

20. És monda Akháb Ilyésnek: Avagy előmbe kellett-é jőnöd néked, én * ellenségem! Felele az. Elődbe jöttem. mert te magadat mindenestől erre adtad, hogy gonoszságot cselekedjél az Úr szemei előtt. *rész 18, 17. 19, 2

21. Ímé *azt mondja az Úr:* Veszedelmet hozok reád, és elvesztem a te maradékaidat, és * kigyomlálom Akhábnak még a falrahugyozóját is, mind a bérekesztettet, mind az elhagyattattat Izráelben. *2 Kir. 9, 7—10. 30—36.

22. És olyanná teszem a te házadat, mint Jéroboámnak * a Nébát fijának házát, és mint Baásának † az Ahija fijának házát; mivelhogy haragra ingerlettél engemet, és mivelhogy bűnbe ejtetted az Izráelt. *rész 15, 29. †rész 16, 11—13.

23. Annakfelette Jézabel felől is szóla az Úr, mondván: Az ebek * eszik meg Jézabelt: Jezréelnek kőfala előtt. *2 Kir. 9, 30—36.

24. Azt, a ki meghal Akhábnak házából a városban, az ebek * eszik meg: azt pedig, a ki a mezőben hal meg, az égi madarak eszik meg. *rész 14, 11. 2 Kir. 9, 24—26.

25. *Mert* bizonyára nem volt Akhábnak mássa: ki magát arra adta volna, hogy csak * gonoszságot cselekedjen az Úr szemei előtt, melyre az ő felesége Jézabel † ösztökélé őtet; *vers 20. †vers 10. rész 16, 30. 31.

26. Mert igen utálatos dolgot cselekedék: követvén a bálványokat mind a szerint a mint cselekedének az Emoreusok, kiket az Úr kiűze az Izráel fijai előtt.

27. Lőn pedig, mikor meghallotta volna Akháb e beszédeket, megszaggatá * az ő ruháit, és zsákba öltözék, és böjtöle, és a zsákban hála, és nagy alázatossággal jár vala. *Esd. 9, 3.

28. Szóla azért az Úr Thesbites Ilyésnek, mondván:

29. Láttad-é hogy Akháb megalázta magát előttem? Mivelhogy azért megalázta magát előttem, nem hozom reá a * veszedelmet az ő idejében, *hanem* az ő fija idejében hozom el a veszedelmet az ő házára. *vers 21. 2 Kir. 9, 24—26.

XXII. RÉSZ.

Akháb elvesz a hadban; uralkodnak Jósafát és Akházia.

Három esztendeig nem vala pedig had a Siriabeliek között és az Izráel között.

2. Lőn pedig a harmadik * esztendőben, aláméne Jósafát a Júdabeli Király az Izráelbeli Királyhoz. *2 Krón. 18, 1. 2.

3. Akkor monda az Izráel Királya az ő szolgáinak. Tudjátok-é hogy miénk Rámóth * Gileád? mi pedig hallgatunk és nem veszszük vissza azt a Siriabeli Királytól? *Jós. 21, 38.

4. És monda Jósafátnak: Feljösz-é velem * e hadba Rámóth Gileád ellen? Felele Jósafát az Izráelbeli Királynak: Úgy *teszek* én, mint te; úgy az én népem, mint a te néped; úgy az én lovaim, mint a te lovaid. *2 Krón. 18. 3.

5. Monda annak felette Jósafát az Izráel Királyának: Kérdj tanácsot, kérlek, e mai napon az Úr * beszédéből. *2 Kir. 3, 11.

6. Öszvegyüjté azért az Izráel Királya a Prófétákat közel négyszáz férjfiakat, és monda nékik: Elmenjek-é Rámóth Gileád ellen hadba, vagy elhagyjam? És mondának: Menj fel; mert az Úr kezébe adja *azt* a Királynak.

7 És monda Jósafát: Vagyon-é ezek kivűl itt az Úrnak Prófétája, hogy attól tudakozzunk?

8. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Vagyon egy férjfiú, ki által megkérdhetjük az Urat, Mikeás a Jemla

fija: de én gyűlölöm őtet; mert *soha* nem jövendöl nékem * jót, hanem gonoszt, és monda Jósafát: Ne szóljon a Király e képen! *rész 21, 20.
9. Előszólíta azért az Izráel Királya egy udvariszolgát, és monda: Hívd ide hamar Mikeást a Jemla fiját.
10. Az Izráel * Királya pedig, és Jósafát a Júda Királya, ülnek vala kiki az ő székében, felöltözve *királyi* ruhákban, egy szérűn Samariának kapuja előtt, és mind a Próféták előttök *állván* jövendölnek vala. *2 Krón. 18, 9.
11. Csinált vala pedig magának Sédékiás a Kénaána fija vasszarvakat, és monda: Ezt mondja az Úr: Ezekkel ökleldezed a Siriabelieket, míglen megemészted őket.
12. Mindnyájan a Próféták is e képen jövendölnek vala, mondván: Menj fel Rámóth Gileád ellen: és jó szerencséd lészen; mert azt az Úr a Király kezébe adja.
13. A követ pedig, a ki elment vala, hogy elhívná Mikeást, szóla néki, mondván: Ímé most a Próféták egyenlő akaratból jót *jövendölnek* a Királynak, szólj kérlek, te is úgy, mint azok közül egy, és jövendölj jót a *Királynak.*
14. Akkor monda Mikeás: Él az Úr, hogy azt mondom, a mit az * Úr mondánd nékem. *4 Móz. 22, 38. 24, 13.
15. Mikor azért a Királyhoz ment volna, monda néki a Király: Mikeás! elmenjünk-é Rámóth Gileád ellen hadba, vagy elhagyjuk? Ő pedig monda néki: Menj fel, és jó szerencséd lészen; mert az Úr kezébe adja *azt* a Királynak.
16. És monda néki a Király: Még is kényszerítlek téged, * hogy az igaznál egyebet ne mondj nékem, az Úr nevében. * Máté 26, 63—65.
17. Akkor monda: Látám hogy az egész Izráel elszéledett vala a hegyeken, mint a juhok, melyeknek nincsen pásztorok. És monda az Úr: Nincsen ezeknek urok, térjen vissza kiki az ő házához békességben.
18. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Nemde nem megmondottam-é * néked, hogy jót nékem nem jövendöl, hanem gonoszt? *vers 8
19. Monda ismét *Mikeás:* Annakokáért halld meg az Úrnak beszédét. Látám az Urat, * hogy az ő székiben ül vala és az egész mennyei sereg *udvart* áll vala néki jobb és balkeze felől. *Dán. 7, 10
20. És monda az Úr: Kicsoda csalja
meg Akhábot, hogy felmenjen, és elveszszen Rámóth Gileádnál? és ki egyet, ki mást szól vala hozzá.
21. Akkor előjöve egy * tisztátalan lélek, ki az Úr eleibe álla, és monda: Én megcsalom őtet. Az Úr pedig monda néki, miképen? *Jób 1, 6.
22. Felele: Kimegyek és * hazug lélek lészek az ő minden Prófétáinak szájokban. Akkor monda *az Úr:* Megcsalod te, és meg is győzöd. menj ki *azért,* és cselekedjél úgy *Jer. 16, 14.
23. Most azért, ímé az Úr a hazugságnak lelkét adta mind ezeknek a te Prófétáidnak szájokba; és az Úr veszedelmes dolgot szólott ellened.
24 Akkor előjöve Sédékiás, Kénaána fija, és arczúl * csapván Mikeást, monda: Mikor távozott el én tőlem az Úrnak lelke, hogy csak néked szólana? * Ján. 18, 22.
25. Felele Mikeás. Ímé meglátod a napon, melyen egy házból a másikba mégy bé, hogy * elrejtezhessél. *rész 20, 30.
26. Monda annakokáért az Izráel Királya: Fogjad Mikeást és vidd vissza őtet Ammonhoz a város Fejedelméhez, és Joáshoz a Király fijához.
27. És mondjad *nékik* Ezt mondja a Király: Vessétek ezt a tömlöczbe, és tápláljátok őtet *asszú* kenyérrel és kevés vízzel, míglen békességgel megjövök
28. Monda pedig Mikeás: Ha visszatérsz békességgel: * nem szólott én általam az Úr. Annakfelette monda: Halljátok ezt minden népek! *vers 17. 20 5 Móz 18, 21. 22
29. Felméne azért az Izráel Királya, és Jósafát a Júda Királya Rámóth Gileád *ellen.*
30. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Megváltoztatom * ruhámat, és úgy megyek a viadalra, te pedig öltözzél fel ruhádba. És elváltoztatá ruháját az Izráel Királya, és úgy méne a viadalra. *vers 17. 23.
31. A Siriabeli Király pedig megparancsolá az ő szekerei harminczkét Fejedelmeinek, mondván: Ne vívjatok se kicsinynyel, se nagygyal, hanem csak egyedül az Izráel Királya ellen vívjatok.
32. Lőn pedig, hogy mikor meglátták volna a szekerek Fejedelmei Jósafátot, mondának: Nyilván ez az Izráel Királya, és reá rohanván, vívának ellene: akkor kiálta Jósafát.
33. Mikor pedig látták volna a szekereknek Fejedelmei, hogy nem az Izráel Királya volna, eltérének ő róla.
34 Egy ember pedig ellöve szerencsére az ő kézívéből, és talála az Iz-

ráel * Királyát ott, a hol egybeszorították vala a pánczélt, és monda a maga kocsisának: Térítsd meg kezedet, és vigy ki engem a táborból; mert igen megsebesedtem! *vers 23. 28.
35. (Erős ütközet lőn pedig azon a napon, a Király pedig az ő szekerében áll vala a Siriabelieknek ellenekbe,) és meghala estve *felé,* és kifoly vala a vér a sebből a szekérben.
36. És megkiálták napnyugotkor a táborban, mondván: Minden ember *térjen* meg az ő városába és földébe!
37. Meghala, *mondom* a Király; és visszavivén Samariába, eltemeték a Királyt Samariában.
38. Mikor pedig megmosnák az ő szekerét és fegyvereit a Samaria mellett való tóban: az ebek * nyalják vala az ő vérét, az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala. *rész 21, 19.
39. Akhábnak pedig több dolgai és minden cselekedetei, az elefánttetemből építtetett ház, és mind a városok, melyeket épített, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyai felől való Krónika könyvben?
40. Elaluvék azért Akháb az ő atyaival; és uralkodék Akházia az ő fija helyette.
41. Jósafát továbbá, Asának fija, uralkodni kezde Júdában, Akhábnak az Izráel Királyának negyedik esztendejében.
42. Jósafát pedig harminczöt esztendős vala, mikor uralkodni kezdett, és huszonöt esztendőt uralkodott Jérusálemben; és az ő annyának Azuba vala neve, Silhinek leánya.
43. És jára Asának az ő attyának minden útában, és abból ki nem tére, azt cselekedvén, a mi az Úr szemei előtt kedves.
44. De mindazáltal el nem törék a magas helyeken való * oltárokat; mert még a nép áldozik vala, és jóillatot tészen vala *azokon* a magas helyeken való oltárokon. *rész 15, 14. 2 Krón. 20, 33.
45. Békességet is szerze Jósafát az Izráel Királyával.
46. Jósafátnak pedig több dolgai és az ő ereje, melylyel cselekedett és melylyel hadakozott, nemde nincsenek-é megírva a Júda Királyairól való Krónika könyvben?
47. A férjfiakból * való paráznákat is, kik megmaradtak vala az ő attyának Asának idejében, kiüzé az országból. *rész 15, 12.
48. Akkor nem vala Király Edomban, hanem csak * Viczekirály vala. *2 Sám. 8, 14.
49. És Jósafát csinála hajókat a tengeren, hogy aranyért mennének Ofirba, de nem mehetének el; mert a * hajók elromlának † Esiongáberben. *2 Krón. 20, 37. †rész 9, 26.
50. Akkor monda Akházia az Akháb fija Jósafátnak: Menjetek el az én szolgáim a te szolgáiddal e hajókban, de nem * akará Jósafát. *vers 49. 2 Krón. 20, 37
51. És elaluvék Jósafát az ő attyaival; és eltemetteték az ő attyaival az ő attyának Dávidnak városában: és az ő fija Jórám uralkodék helyette.
52. Akházia pedig az Akháb fija kezde uralkodni Izráelen Samariában, Jósafátnak a Júda Királyának tizenhetedik esztendejében és uralkodék Izráelben két esztendeig.
53. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, járván az ő attyának és annyának útán, és * Jéroboámnak a Nébát fijának útán, ki bűnbe ejté az Izráelt; *rész 15, 29. 30
54. És szolgála a Baálnak * és azt imádá és haragra indítá az Izráelnek Urát Istenét mind a szerint, a miképen az ő attya cselekedett vala *rész 16, 31.

A KIRÁLYOKRÓL
ÍRT MÁSODIK KÖNYV.

I. RÉSZ.
Akházia betegsége: Tűz száll le mennyből Ilyés kérésére.

Elszakada pedig * Moáb, Akhábnak halála után, az Izráeltől. *2 Sám. 8, 1. 2. 12.
2. És mikor Akházia alá esett volna az ő felházának valami rostélyán, mely *ház* Samariában *vala:* megbetegedék, és követeket külde el, kiknek azt parancsolá: Menjetek el, kérdjetek tanácsot a Baálzebubtól, az Ekronbeli istentől, ha meggyógyulok-é e betegségből?
3. Az Úrnak Angyala pedig szóla Thesbites Ilyésnek: Kelj fel, menj fel eleibe a Samariabeli Király követei-

nek, és szólj nékik: Nincsen-é * Isten Izráelben, hogy Baálzebubhoz az Ekronbeli istenhez mentek tanácsot kérdeni? *1 Kir. 9, 3. 18, 38. 39.
4. Annakokáért azt mondja az Úr: Az ágyból, a melyben feküdtél, fel nem kelsz, hanem kétség nélkűl * meghalsz. És *mindjárt* elméne Ilyés. * vers 17.
5. És mikor a követek megtértek volna ő hozzá, monda nékik: Miért tértetek meg?
6. Felelének néki: Egy férjfiú jöve elõnkbe, és monda nékünk: Menjetek el, térjetek vissza a Királyhoz, ki titeket elküldött, és mondjátok meg néki: Ezt mondja az Úr: Nincsen-é Izráelben Isten, hogy te Baálzebubhoz az Ekronbeli istenhez küldesz tanácsot kérdeni? Annakokáért az ágyból, melybe feküdtél, fel nem kelsz, hanem nyilván meghalsz.
7. Monda pedig nékik: Minémű személy vala az a férjfiú, ki elõtökbe jött vala, és ezeket a beszédeket szólá néktek?
8. És felelének néki: Egy szőrös ember, ki szíjövvel övedezte vala bé derekát. Akkor monda: A Thesbites Ilyés az.
9. És hozzá külde egy ötven ember előtt járó Főembert, az alatta való ötven emberrel; ki felmenvén ő hozzá (ímé pedig ő ül vala a hegy tetején,) monda néki: Isten embere, a Király azt parancsolja hogy szállj alá!
10. Felelvén Ilyés, monda az ötven ember előtt járó Főembernek: Ha én Isten embere vagyok, szálljon * tűz alá az égből, és emészszen meg téged és az alattad való ötven embereket. Akkor tűz szálla alá az égből, és megemészté őtet és az ő ötven embereit. * Luk. 9, 54.
11. Ismét pedig külde *a Király* ő hozzá más ötven ember előtt való Főembert, mind az ötven ferjfiakkal egybe, ki szóla és monda néki: Isten embere, a Király azt parancsolja, hogy hamar jöjj alá!
12. És felele Ilyés, és monda nékik: Ha Isten embere vagyok, szálljon tűz az égből alá, és emészszen meg téged, és a te ötven embereidet. Akkor tűz szálla alá az Istentől az égből, * és megemészté őtet és az ő ötven embereit. * Jel. 11, 5.
13. Ismét elküldé pedig harmadik ötven ember előtt járó Főembert, az ő ötven embereivel egybe, és felmenvén ez az ötven ember előtt járó Főember, elméne és térdeire esék Ilyés előtt, és könyörögvén néki, monda: Óh Isten embere, kérlek, legyen becsületes a te szemeid előtt az én lelkem, és ezeknek a te szolgáidnak, ez ötven embereknek lelkek!
14. Ímé tűz szálla le az égből és megemészté az ötven emberek előtt való elébbi két Főembereket, az ő ötven embereikkel egybe: Most azért legyen becsületes az én lelkem a te szemeid előtt!
15. Szóla pedig az Úrnak Angyala Ilyésnek: Menj alá vele, ne félj semmit tőle. Ki felkelvén aláméne vele a Királyhoz.
16. És szóla néki: Ezt mondja az Úr: mivelhogy követeket küldöttél tanácsot kérdeni * Baálzebubhoz az Ekronbeli istenhez, mintha nem volna Izráelben Isten, kinek beszédéből tanácsot kérdhetnél. Annakokáért fel nem kelsz ez ágyból, melybe feküdtél, hanem nyilván meghalsz. * vers 2. 4.
17. Meghala azért az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala Ilyés, és uralkodék Jórám * ő helyette, Jórámnak a Jósafát fijának a Júdabeli Királynak második esztendejében: mert nem vala Akháziának fija. * rész 3, 1.
18. Akháziának pedig több dolgai, melyeket cselekedett, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyainak cselekedetekről íratott Krónika könyvben?

II. RÉSZ.

Ilyés az égbe ragadtatik: palástját és lelkét Elizeusnak hagyja; ki is csudákat kezd tenni.

És lőn mikor az Úr Ilyést fel akarná vinni a szélvész által mennyekbe, elméne Ilyés és * Elizeus Gilgálból.
* rész 3, 11. 1. 1 Kir. 19, 16.
2. Akkor monda Ilyés Elizeusnak: Maradj itt, kérlek, mert az Úr Béthelbe küldött engemet. Monda pedig Elizeus: Él az Úr, és a te lelked, hogy el nem hagylak téged. Alámenének azért Béthelbe.
3. Akkor kijövének a Próféták fijai, kik Béthelben valának, Elizeushoz, és mondának néki: Nem tudod-é, hogy e mai napon az Úr elragadja a te uradat tőled? És monda: Tudom én is, hallgassatok.
4. Monda néki ismét Ilyés: Elizeus! maradj itt kérlek: mert az Úr engemet Jérikhóba * küldött. Ő felele: Él az Úr, és a te lelked, hogy el nem hagylak téged. Elmenének azért Jérikóba.
* 1 Kir. 16, 34.
5. A Próféták fijai pedig, kik Jérikhóban valának, Elizeushoz jövének, és mondának néki: Nem tudod-é, hogy e

mai napon az Úr a te uradat elragadja tőled? És monda. Én is tudom, hallgassatok.

6. Monda azután néki Ilyés: Maradj itt, kérlek, mert az Úr engemet a Jordán mellé küldött. Ő felele: Él az Úr, és a te lelked, hogy el nem hagylak téged. Elmenének azért mindketten.

7. Ötven férjfiak pedig a Próféták fijai közűl *utánnok* menvén, messze ellenekbe megállának, mikor ők ketten állanának a Jordán mellett.

8. És fogá Ilyés az ő palástját és öszvetűré, és megüté azzal a vizet; és * kétfelé válék: akkor általmenének mindketten szárazon. *2 Móz. 14, 21. Jós. 3, 15. 16.

9. Mikor pedig általmentek volna, monda Ilyés Elizeusnak: Kérj tőlem, mit cselekedjem veled, minekelőtte tőled elragadtatom. És monda Elizeus: Legyen, kérlek, a te benned való léleknek kettős mértéke én rajtam.

10. Ő monda: Nehéz dolgot kérél; ha meglátándasz engemet, mikor tőled elragadtatom, meglészen a mit *kérsz:* ha pedig *meg* nem *látándasz*, nem lészen meg.

11. Lőn azért, mikor mennének, és menvén beszélgetnének, ímé egy tüzes szekér tüzes lovakkal egybe, elválasztá őket egymástól. És felméne * Ilyés a szélvészben az égbe. *5 Móz. 5, 24.

12. Elizeus pedig ezt látván kiált vala: Édes atyám, édes atyám! * Izráelnek mind szekerei, mind lovagjai! És nem látá őtet többé. Annakutánna ragadá az ő maga öltözeteit és két részre szakasztá azokat. *rész 13, 14.

13. És felvevé az Ilyés palástját, mely róla leesett vala, és visszatére, és megálla a Jordánnak partján.

14. És vevé az Ilyés palástját, mely róla leesett vala, és azzal * megüté a vizet, és monda: Hol vagyon az Ilyésnek Ura Istene? És mikor ő is megütötte volna a vizet, kétfelé válék, és általméne Elizeus. *vers 8. 10.

15. Látván pedig őtet ellenbe a Próféták fijai, kik Jérikhóban valának, mondának: Az Ilyés lelke * megnyugodt Elizeuson. És eleibe menének néki, és meghajták magokat ő előtte a földig: *vers 8. 14.

16. És mondának néki: Ímé most vagynak a te szolgáiddal ötven erős férjfiak, menjenek el, kérlek, és keressék meg a te uradat; netalán az Úrnak Lelke ragadta el őtet, és letette őtet valamelyik hegyen vagy völgyön. És monda: Ne küldjetek.

17. És kénszeríték őtet, és mikor gondolkodott volna róla, végezetre monda: Küldjetek el. És elküldék az ötven férjfiakat, és harmadnapig keresvén nem találák őtet.

18. És mikor megtértek volna ő hozzá, (ő pedig Jérikhóban lakik vala,) monda nékik: Nem mondottam vala-é meg néktek, hogy el ne menjetek.

19. Mondának pedig a városbeli férjfiak Elizeusnak: Ímé e város jó lakhely volna, a mint látja az én uram; de a víz igen ártalmas, és hamar elhalnak itt az emberek.

20. És monda: Hozzatok nékem egy új csészét, és vessetek sót belé. És elhozák néki.

21. Kimenvén pedig a kútfőre, belé veté a sót * és monda: Ezt mondja az Úr: Meggyógyítottam e vizeket; nem származik ezután azokból halál, sem *a földnek* pusztulása. *2 Móz. 15, 23. 25.

22. És egésségesekké lőnnek a vizek mind e mai napig, Elizeusnak beszéde szerint, melyet szólott vala.

23. Felméne annakutánna onnét Béthelbe; és mikor ő az úton felmenne: apró gyermekek jövének ki a városból, kik őtet csúfolják vala, ezt mondván: Jöjj fel kopasz, jöjj fel kopasz!

24. És hátratekintvén és meglátván őket, megátkozá őket az Úrnak nevében; az erdőből azért két nőstény medvék * kijövén, elszaggatának közűlök negyvenkét gyermeket. *rész 17, 25.

25. És elméne onnét a Kármel * hegyére, és onnét tére Samariába. *1 Kir. 18, 19. 30.

III. RÉSZ.

Elizeus a Moáb ellen indult három Királyokat csudatétellel bátorítja.

Jórám * pedig Akhábnak † fija kezde uralkodni Izráelen Samariában, Jósafátnak a Júdabeli Királynak tizennyolczadik esztendejében, és uralkodék tizenkét esztendeig. *rész 1, 17. †rész 8, 16.

2. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt: de nem annyira, mint az ő attya és annya: mert elrontá a Baálnak képét * melyet az ő attya csinált vala. *1 Kir. 16, 32.

3. De mindazáltal követé Jéroboámnak * Nébát fijának bűneit, ki vétekbe ejtette vala az Izráelt; és el nem távozék azoktól. *1 Kir. 12, 28—33.

4. Mésának pedig a Moáb Királyának nagy sok barma vala, és ád vala adóba az Izráel Királyának százezer

bárányt és százezer kost mind gyapjastól.

5. Lőn pedig mikor meghólt volna Akháb, elszakada a Moáb * Királya az Izráel Királyától. * rész 1, 1.

6. Kiméne azért a napon Jórám Király Samariából, és megszámlálá az egész Izráelt.

7. Elméne pedig, és külde *követeket* Jósafáthoz a Júdabeli Királyhoz, kik ezt mondanák néki: A Moáb Királya elszakadt * én tőlem; eljössz-é velem a Moáb ellen a hadba? Felele: Felmegyek, úgy én, mint te; úgy az én népem, mint a te néped; úgy az én lovaim, mint a te lovaid. * rész 1, 1.

8. És monda: Mely úton menjünk fel? Felele: Az Edom pusztájának útján.

9. Elméne azért az Izráel Királya és a Júda Királya, és az Edom * Királya: és mikor kerengettek volna az úton hét napig; nem lőn a tábornak vize, sem a velek való barmoknak. * rész 8, 20. 2 Sám. 8, 14.

10. És monda az Izráel Királya: Jaj, jaj; mert az Úr hívta egybe e három Királyt, hogy a Moáb kezébe adja őket.

11. És monda Jósafát: Vagyon-é itt az Úrnak prófétája, hogy tanácsot kérdjünk az által az Úrtól? Felele egy az Izráel Királyának szolgái közűl, és monda: Itt vagyon Elizeus Sáfátnak fija, ki Ilyésnek vizet tölt vala kezeire.

12. És monda Jósafát: Vagyon annál az Úrnak * beszéde. Alámenének azért hozzá az Izráel Királya és Jósafát, és az Edom Királya. * rész 2, 14. 15. 1 Kir. 19, 16. 19.

13. De monda Elizeus az Izráel Királyának: Mi gondom vagyon nékem veled? Menj el a te atyádnak és anyádnak * Prófétáihoz. És monda néki az Izráel Királya: Ne *hozd elő azokat;* mert az Úr öszvegyüjtötte e három Királyokat, hogy a Moábnak kezébe adja őket. * 1 Kir. 18, 19. 22, 6—34.

14 Monda pedig Elizeus: Él a seregeknek Ura, ki előtt állok, hogy ha Jósafátnak a Júda Királyának személyét nem néznéin, téged nem * néznélek, reád sem tekintenék. * vers 2. 3.

15. Most azért hozzatok nékem egy éneklőt; és mikor énekelne előtte az éneklő, az Úrnak Lelke lőn ő rajta.

16. És monda: Ezt mondja az Úr: Csinálj e patakban sok árkokat;

17. Mert ezt mondja az Úr: Nem láttok semmi szelet, esőt sem láttok; de mindazáltal e patak megtelik vízzel, honnét ihattok mind ti, mind a ti nyájatok és barmaitok.

18. Kevés pedig *még* ez az Úrnak szemei előtt, hanem a Moábot * is kezetekbe adja. * vers 1—5.

19. És megvertek minden kulcsos várost, és minden szép várost, és minden jótermő fákat levagdaltok, és minden kútfőket betöltötök: és minden jó szántóföldet béhánytok kövekkel.

20. Lőn pedig reggel, * mikor áldozatot szoktak tenni, ímé a vizek jőnek vala Edomnak útáról, és megtelék a föld vízzel. * 2 Móz. 29, 38. 39.

21. Hallván pedig az egész Moáb, hogy feljöttek volna a Királyok ő ellenek vívni: egybegyülének mindnyájan, kik fegyvert köthetnek vala fel, és megállának az ő tartományoknak határán.

22. És felkelének reggel, mikor a nap feljött volna a vizekre, és láták a Moábiták, hogy ő ellenekbe az a víz veressellenék, mint a vér.

23. És mondának: Vér ez! megvívtak a Királyok egymással, és megölte kiki az ő felebarátját! *Sicss* azért most a prédára óh Moáb!

24. És mikor az Izráel táborához jutottak volna; feltámadának az Izráeliták, és megverék a * Moábitákat, és megfutamodának előttök: és megverék a Moábitákat *még az ő tartományokban is.* * 4 Móz. 24, 17.

25. És városaikat leronták, és a jó szántóföldekre kiki mind követ * hánya, és betölték a mezőt kövekkel, és minden kútfőket bédugának, és minden jótermő fákat levágának, úgyannyira hogy csak a Kir-Harésetnek kőfalait hagyák fenn: körűlvevék pedig azt a parittyások, és azt is megverék. * vers 19.

26. Látván pedig a Moáb Királya, hogy meggyőzettetnék a viadalban, maga mellé vőn hétszáz fegyvertfogható férjfiakat, hogy az Edom Királyára rohanna, de nem lehete.

27. Vevé azért az ő elsőszülött fiját, ki ő helyette uralkodandó vala, és égőáldozatúl megáldozá * a kőfalon. Mely dolgon az Izráel népe igen megháborodék: annakokáért elmenének róla, és megtérének az ő földökbe. * rész 16, 3. 5 Móz. 12, 31.

IV. RÉSZ.

Elizeusnak öt jeles csudatételei.

Egy asszony pedig a Próféták fijainak feleségeik közűl kiálta Elizeushoz, mondván: A te szolgád az én

férjem meghólt: te pedig tudod, hogy a te szolgád az Urat féli vala. Eljött pedig az a kinek adós vagyok, hogy elvigye * mindkét gyermekemet, hogy néki szolgái legyenek. * 3 Móz. 25, 39.
2. Monda néki Elizeus: Mit cselekedjem veled? Mond meg nékem mi vagyon házadban? Monda az: Semmi nincsen a te szolgálóleányod házában, hanem * csak egy korsó olaj. * 1 Kir. 17, 12—16.
3. Akkor monda: Menj el, kérj ott kin minden te szomszédidtól üres edényeket, keveset ne *kérj.*
4. És menj bé és zárkozzál bé magad a te fijaiddal egybe: és tölts *az olajból* mindenik edénybe, és a mely megtelik, tétesd el onnét.
5. Elméne azért ő tőle, és bézárkozék maga az ő fijaival egyetembe; azok viszik vala néki az edényeket, ő maga pedig csak tölti vala.
6. Lőn pedig mikor megtöltötte volna azokat az edényeket, monda az ő fijának: Hozz * mégis valami edényt ide. Felele az: Nincsen több edény; és ottan megálla az olaj. * 1 Kir. 17, 12—16.
7. Akkor elméne az, és megmondá az Isten emberének, ő pedig monda Menj el, add el az olajt, és fizess meg annak, a kinek adós vagy: te pedig és a te fijaid éljetek a maradékával.
8. Lőn annakfelette, hogy egy némely napon, mikor általmenne Elizeus * Súnembe, ott vala *egy* főasszony, mely kénszeríté őtet, hogy nála ennék kenyeret: Lőn azért, hogy valamikor azon általmenne, bétér vala, hogy ott nála ennék kenyeret. * Jós. 19, 17. 18.
9. És monda az asszony a férjének: Ímé most vettem eszembe, hogy az az Isten embere, ki szüntelen ezen jár által, szent * ember. * 1 Kir. 19, 16.
10. Csináljunk, * kérlek, egy kicsiny felházat, és szerezzünk abba ágyat és asztalt, széket és gyertyatartót: hogy mikor hozzánk jövénd, hadd térjen abba a *házba.* * 1 Kir. 17, 9. 17—23.
11. Egy néminémű napon azért oda méne, és megszálla a felházban, és megnyugovék ott.
12. És monda Géházinak az ő szolgájának: Hívd ide *hozzám* ezt a * Súnamitist. Előhívá azért azt, és az eleibe álla. * vers 8.
13. (Megmondotta vala pedig néki: Mond meg néki: ímé nagy szorgalmatossággal szolgálsz nékünk: mit kívánsz, hogy cselekedjem veled? Vagyon-é *valami ügyed* a Király előtt, vagy a seregnek Hadnagya előtt, hogy szóljak éretted? Monda az: Az én nemzetségem között *békességgel* lakom.
14. Monda Elizeus: Mit *kívánsz* tehát, hogy cselekedjem veled? Felele Géházi: Bizonyára fija nincsen néki, és az ő férje vén ember.
15. Mikor azért mondotta volna: Hívd ide; oda hívá, és megálla az ajtóban.)
16. És monda *Elizeus:* Esztendő ekkorra, ha élsz, fiad lészen. És monda az: Ne, édes uram, Isten embere, ne mondj * képtelen dolgot a te szolgálóleányodnak. * vers 14. 1 Móz. 18, 10—12.
17. Megterhesüle azért az asszony, és fiat szüle abban az időben, melyet megmondott vala Elizeus.
18. És felnevekedék a gyermek. Egy némely napon pedig, mikor kiment volna az ő attyához az aratókhoz:
19. Monda az ő attyának: Jaj fejem, jaj fejem! És monda az ő attya a szolgának: Vidd el őtet az annyához.
20. Ki mikor felvette volna őtet, vivé az ő annyához; és az annyának ölében üle mind délig; és azután meghala.
21. Akkor felméne az *asszony,* és az Isten emberének * ágyára tevé őtet, és az *ajtót* bézárván kijöve *onnét.* * vers 10. 11.
22. És előhívatá az ő férjét és monda: Kérlek, engedj nékem egyet a szolgák közűl, és egy szamárt, hadd menjek el hamar az Isten * emberéhez, és majd megtérek. * vers 25.
23. És az monda: Miért mégy ő hozzá, ha ma új hónak Innepe nincsen, sem Szombat? Felele az: *Légy* békességes szívvel.
24. Megnyergelé azért a szamárt, és monda a szolgának: Eredj elől, és menj hamarsággal: meg ne állj én érettem, hogy felüljek, hanemha mondándom néked.
25. Elmenvén azért, juta az Isten emberéhez a Kármel * hegyére. És mikor meglátta volna őtet az Isten embere távol, monda Géházinak az ő szolgájának: Ímé a Súnamitis ez! * rész 2, 25. 1 Kir. 18, 19. 30.
26. Most *azért* fuss, kérlek eleibe és kérd meg tőle, ha vagyon-é békességben, mind ő, mind az ő férje, és mind az ő gyermeke. Monda az: Békességben *van.*
27. Juta pedig az Isten emberéhez a hegyre, és megragadá az ő lábait. És Géházi oda méne, hogy elűzné őtet: de monda az Isten embere:

Hagyj békét néki, mert megkeseredett
az ő szíve; és az Úr eltitkolta tőlem, és
nem * jelentette meg nékem. * rész 5, 26.
28. És monda az: Valyon én kér-
tem-é * fiat az én uramtól? Nemde
nem mondám-é néked. Ne csalj meg
engemet? * vers 16.
29. És monda *Elizeus* Géházinak:
Övezd fel derekadat, és vegyed kezedbe
az én pálczámat és menj el: ha kit
elő találsz, ne * köszönj néki, és annak
is, a ki köszön néked, ne felelj, és az
én pálczámat tegyed a gyermeknek or-
czájára. * Luk. 10, 4.
30. De monda a gyermeknek annya:
Él az Úr és él a te lelked, hogy el nem
hagylak téged. Felkele azért és követé
őtet.
31. Géházi pedig előttök elment vala,
és a pálczát a gyermeknek orczájára
tette vala, de nem szólott és nem hallott
vala a *gyermek*. Annakokáért visszatére
eleibe, és megmondá néki, mondván:
Nem támada fel a gyermek.
32. Béméne pedig Elizeus a házba,
és ímé a gyermek halva fekszik vala az
ő * ágyán. * vers 21.
33. És mikor bément volna, bézárlá
az ajtót magára * és a gyermekre; és
könyörge az Úrnak. * Luk. 8, 54.
34. És *az ágyra* felhágván, a gyer-
mekre borúla, és az ő száját a gyermek
szájára tevé, szemeit szemeire, kezeit
kezeire, és elterjede a gyermeken, és
megmelegedék a gyermeknek teste.
35. És tőle elfordulván alá s fel jár
vala a házban, azután felmenvén ismét
elterjeszté magát rajta: osztán a gyer-
mek * prüsszente vagy hétszer és fel-
nyitá az ő szemeit. * 1 Kir. 17, 19—22.
36. Akkor szólítá Géházit, és monda:
Hívd ide a Súnamitist; és oda hívá azt:
És mikor oda ment volna, monda: Vidd
el a te fijadat.
37. Ki mikor bément volna, lábához
esék és leborúla a földre; és az ő fiját
fogván, kiméne.
38. Azután megtére Elizeus Gilgálba.
Éhség vala pedig akkor az országban,
és a Próféták fijai ő vele * laknak vala.
És monda az ő szolgájának: Szerezz
egy nagy fazekat, és főzz valami pépet
a Próféták fijainak. * rész 2, 15. 6, 1
39. Kiméne azért egy a mezőre, hogy
paréjt szedne. És találkozék vadsző-
lőre, és arról tele szedé az ő ruháját
sártökkel; azután hazajövén megmetélé
a pépes fazékba; mert nem tudják vala
mi legyen.

40. Feladák azután a férjfiaknak hogy
ennének. Lőn pedig mikor ennének ab-
ból a pépből, kiáltának és mondának:
Halálos *méreg* vagyon a fazékban, Isten
embere! és nem ehetének benne.
41. Ő pedig monda: Hozzatok va-
lami lisztet ide; és belé veté * azt a
fazékba, és monda: Add fel immár a
népnek, hadd egyenek; és nem vala
semmi gonosz *ártalmasság* a fazék-
ban. * 2 Móz. 15, 25.
42. Jöve pedig egy férjfiú Baál Sálisá-
ból, és hoz vala az Isten emberének
első zsengék kenyereit, húsz árpake-
nyereket, és valami megzsendült ga-
bonafejeket, és monda: Add a népnek,
hogy egyék meg.
43. Felele az ő szolgája: Miért adnám
ezt száz ember eleibe? Monda ismét:
Add a népnek hadd egyenek; mert ezt
mondja az Úr: Esznek * és meg is ma-
rad benne. * Ján. 6, 9—13.
44. Eleikbe adá azért és evének: meg
is marada benne az Úrnak * beszéde
szerint. * vers 43. Máté 15, 34—38.

V. RÉSZ.

Naámán bélpoklosságából megtisztíttatik Eli-
zeus által.

A Siriabeli Király Seregének pedig
vala egy néminémű Hadnagya, Naá-
mán, * ki az ő uránál nagy becsben
vala, és tisztességes személy: mert az
által szabadította vala meg az Úr Si-
riát: vala ez erős hadakozó férjfiú, de
bélpoklos vala. * Luk. 4, 27.
2. Siriából pedig mentek vala ki va-
lami seregek, kik az Izráel földéből
fogva vittek vala egy kis leányt: mely
a Naámán feleségének szolgál vala.
3. És monda ez az ő asszonyának:
Vajha az én uram szembe lenne azzal
a Prófétával, a ki Samariában *vagyon*,
kétség nélkűl meggyógyítaná őtet az ő
bélpoklosságából.
4. *Naámán* azért béméne és megbe-
szélé az ő urának, mondván: Így s így
szólott az Izráel országából való leány!
5. Akkor monda a Siriabeli Király:
Menj el, és ím levelet küldök az Izráel
Királyának. Elméne azért, és vőn ma-
gával tíz tálentom ezüstöt és hatezer
aranyat, a felett tíz öltözőruhát.
6. És elvivé a levelet az Izráel Ki-
rályának, melynek summája e vala:
Most azért minekutánna e levél te hoz-
zád érkezik, ímé küldöttem hozzád Naá-
mánt az én szolgámat, hogy meggyó-
gyítsad őtet bélpoklosságából.

7. Lőn pedig, mikor megolvasta volna az Izráel Királya a levelet, megszaggatá az ő ruháit, és monda: Isten vagyok-é én, hogy * megöljek valakit, és azt ismét megelevenítsem; hogy ez én hozzám küld, hogy meggyógyítsam e férjfiat az ő bélpoklosságából? Bizonyára vegyétek eszetekbe, kérlek, és lássátok, hogy csak háborúságra való alkalmatosságot keres ellenem. *5Móz. 32, 39.

8. Mikor pedig meghallotta volna Elizeus az Isten embere, hogy az Izráel Királya ruháit megszaggatta volna, külde a Királyhoz, ilyen izenettel: Miért szaggattad meg a te ruháidat? Hadd jöjjön hozzám *Naámán*, és tudja meg, hogy vagyon Próféta Izráelben

9. Elméne azért Naámán lovaival és szekereivel; és megálla az Elizeus házának * ajtaja előtt. *vers 3.

10. Külde pedig Elizeus követet hozzá, mondván: Menj el és feredjél meg hétszer a Jordán *vizé*ben, és megújúl a te tested, és megtisztulsz.

11. Akkor nagy haraggal elmegyen vala Naámán, és eztmondja vala: Ímé ezt gondolom vala *magamban:* Kétség nélkűl kijő hozzám, és előállván segítségűl hívja az ő Urának Istenének nevét, és kezével megilleti a helyet, és úgy gyógyítja meg a bélpoklost.

12. Avagy nem jobbak-é Damaskusnak folyóvizei, Abana és Párpár Izráelnek minden vizeinél? Avagy nem mosódhatnám-é meg azokban, hogy megtisztulnék? Ilyen módon eltérvén, nagy haraggal megyen vala.

13. Hozzá menének pedig az ő szolgái és szólának néki, mondván: *Édes* Atyám, ha valami nagy dolgot mondott volna e Próféta néked, avagy nem mivelted volna-é meg? Mennyivel inkább mivelhogy *csak* azt mondja, hogy megmosódjál, hogy megtisztulj?

14. Béméne azért a Jordánba és megmosá magát abban hétszer * az Isten emberének beszéde szerint, és megújula az ő teste, mint egy kis gyermeknek teste, és megtisztula ő. *vers 10. Luk. 4, 27.

15. Azután megtére minden népével az Isten emberéhez, és bémenvén megálla előtte és monda: Ímé *most* tudom immár, * hogy nincsen az egész földön Isten egyebütt, hanem csak Izráelben! Azért most vedd el, kérlek, ez ajándékot a te szolgádtól. *vers 8.

16. Ő pedig monda: Él az * Úr, a ki előtt állok, hogy el nem veszem. Kénszeríti vala pedig őtet, hogy elvenné; de ő nem akará. *1Kir. 17, 1.

17. És monda Naámán: Ha nem; adj kérlek a te szolgádnak e földből annyit a mennyit vihet két öszvér; mert te szolgád többé égőáldozattal, vagy egyéb áldozattal nem áldozik idegen isteneknek, hanem csak * az Úrnak. *vers 8

18. Ebben a dologban legyen az Úr kegyelmes a te szolgádnak; hogy mikor bémegyen az én uram a Rimmon templomába, hogy ott imádkozzék; (mert ő az én kezemre támaszkodik) azonképen én is meghajlok a Rimmon templomában; ezt hogy én meghajlok a Rimmon templomában, bocsássa meg, kérlek, az Úr a te szolgádnak, ebben a dologban.

19. És monda néki *Elizeus:* Menj el békességgel. És elméne ő tőle úgymint egy mértföldig.

20. Monda pedig Géházi, Elizeusnak az Isten emberének szolgája: Ímé az én uram megkíméllé a Siriabeli Naámánnak marháját, és nem akará tőle elvenni a mit hozott vala; él az Úr, hogy utánna futok, és valamit kérek tőle.

21. Utánna futa azért Géházi Naámánnak. Látván pedig Naámán őtet, hogy utánna futna, leugrék a szekérből, és eleibe méne, és monda: Békességes-é a te *jöveteled?*

22. Felele az: Békességes. Az én uram küldött engemet, ezt mondván: Ímé most csak ez órában jött hozzám két ifjú az Efraim hegyéről a Prófétáknak fijai közűl; adj kérlek azoknak egy tálentom ezüstöt, és két öltözőruhát.

23. És monda Naámán: Kérlek végy két tálentomot. És kénszeríté őtet; és egybeköte két tálentom ezüstöt két zsákba, és két öltözőruhát, melyeket két szolgáinak *hátokra* ada, és előtte viszik vala.

24. És mikor haza jutott volna, elvevé tőlök azokat, és eltevé egy házban; és elbocsátá a férjfiakat és elmenének.

25. Ő pedig bémenvén megálla az ő ura előtt, és monda néki Elizeus: Honnét *jösz* Géházi? Felele: Nem ment a te szolgád sehová.

26. Ő pedig monda néki: Avagy nem vala-é az én szivem * jelen te veled mikor a férjfiú lefordula szekeréből elődbe? Valyon e volt-é az idő, hogy vennél *magadnak* ezüstöt, vagy hogy vennél ruhákat, olajfákat, szőlőket, ju-

hokat, barmokat, szolgákat és szolgálóleányokat? *rész 4, 27.

27. Annakokáért reád és a te magodra ragad a Naámán bélpoklossága mind örökké. És kimenvén ő előle, megpoklosula, és lőn mint * a hó. *4 Móz. 12, 10.

VI. RÉSZ.

A fejsze úsz: a Siriaiak vaksággal verettetnek: éhség Samariában: Elizeus halálra kerestetik.

Mondának pedig a Próféták fijai Elizeusnak: Ímé ez a hely, melyben nálad * lakunk, igen szoros nékünk. *rész 2, 14. 15. 4, 38.

2. Hadd menjünk el, kérlek, a Jordán mellé, hogy mindenikünk egy-egy fát hozzon onnét, hogy ott valami hajlékot építsünk magunknak, melyben lakjunk. Kiknek monda: Menjetek el.

3. És monda egy ő közűlök: Nyugodjál meg *rajta,* kérlek, és jőjj el te is a te szolgáiddal. És ő monda: Én is elmegyek.

4. És elméne velek. És menének a Jordán mellé, és fákat vágnak vala.

5. Lőn pedig, mikor egy közűlök egy fát levágna, a fejsze beesék a vízbe. Akkor kiálta és monda: Jaj, jaj, édes uram, ezt is kölcsön kértem vala!

6. És monda az Isten embere: Hová esék? És megmutatá néki a helyet, és levága egy fát, és oda veté, és fenn kezde úszni a vas.

7. És monda: Vedd ki. És kinyujtván kezét, kivevé azt.

8. A Siriabeli Király pedig hadakozik vala Izráellel, és tanácsot tarta az ő szolgáival, mondván: Ilyen s ilyen helyen lészen az én táborom.

9. Annakokáért külde az Isten embere az Izráel Királyához, mondván: Meglásd, hogy azon a helyen által ne menj, mert oda mennek alá a Siriabeliek.

10. Elküldé azért az Izráel Királya arra a helyre, melyről szólott vala néki az Isten embere, és őtet megintette vala, és megoltalmazá magát attól, nem egyszer, sem kétszer.

11. Megháborodék pedig ezen a Siriabeli Királynak szíve, és öszvegyüjtvén az ő szolgáit, monda nékik: Miért nem mondjátok meg nékem, kicsoda legyen közűlünk az Izráel Királyának pártjára való?

12. Akkor monda egy az ő szolgái közűl: Nem *attól vagyon* uram Király, hanem Elizeus * Próféta, ki Izráelben vagyon, jelenti meg az Izráel Királyának a beszédeket, melyeket te titkos házadban beszélsz. *rész 5, 9—14.

13. Monda a *Király:* Menjetek el és lássátok meg hol vagyon, hogy reá küldjek és elhozassam őtet. És megjelenték néki, mondván: Ám Dótánban vagyon.

14. És külde oda lovagokat és szekereket és nagy sereget: kik elmenének éjjel, és körűlvevék a várost.

15. Felkelvén pedig jó-reggel az Isten emberének szolgája, kiméne, és ímé a seregek körűlvették vala a várost, és a lovak és a szekerek. És monda néki az ő szolgája: Jaj, jaj, édes uram! mit cselekedjünk?

16. Felele ő: Ne félj, mert többen vagynak, a kik velünk vagynak, hogynem mint a kik ő velek.

17. És könyörge Elizeus, és monda: Óh Uram! nyisd meg kérlek az ő szemeit, hadd lássa. És megnyitá az Úr a szolgának szemeit, és meglátá; és ímé a hegy rakva vala tüzes * lovagokkal és szekerekkel Elizeus körűl. *rész 2, 11.

18. És mikor *azok ő reá* alámennének, könyörge Elizeus az Úrnak, mondván: Verd meg, kérlek, ezt a * népet vaksággal. És megveré őket vaksággal, az Elizeus kívánsága szerint. *1 Móz. 19, 11.

19. Monda azért nékik Elizeus: Nem ez az út, sem ez a város; jertek el én utánnam, és ahoz a férjfiúhoz viszlek titeket a kit kerestek. Így vivé * őket Samariába. *1 Kir 16, 24. 29.

20. Lőn pedig, mikor bémentek volna Samariába, monda Elizeus: Óh * Uram nyisd meg ezeknek szemeiket, hogy lássanak. És megnyitá az Úr az ő szemeiket, és látának; és ímé Samariának közepette valának. *vers 18.

21 Monda pedig az Izráel Királya Elizeusnak, mikor látta volna őket: Levágassam-é *őket?* Levágassam-é, édes Atyám?

22. És monda: Ne vágasd. Azokat vágasd le, kiket a te fegyvereddel és kézíveddel fogtál; *sőt inkább* tégy kenyeret és * vizet eleikbe, hogy egyenek és igyanak, azután menjenek el az ő urokhoz. *Péld. 25, 21. Máté 5, 44—48.

23. Készíte azért nékik nagy lakodalmat; és minekutánna ettek és ittak

volna, elbocsátá őket. Ők pedig elmenének az ő urokhoz; és többé nem kezdének a Siriabeli seregek az Izráel földére menni.

24. Lőn pedig azután, öszvegyüjté Benhadád Siriának Királya minden seregeit, és felméne és megszállá Samariát.

25. Lőn azért igen nagy éhség Samariában; mert ímé mind addig alatta valának a városnak, mígnem egy szamár fejét nyolczvan ezüst *garason* vennének; és egy véka galambganéjt * öt ezüst *garason.* * rész 18, 27.

26. És lőn mikor az Izráel Királya a kerítésen szélyeljárna, egy asszony kiálta ő hozzá, mondván: Légy segítséggel, uram Király!

27. A *Király* monda: Az Úr nem segít meg téged; én pedig mimódon segíthetnélek meg? A szérűről-é vagy a sajtóról *segéljelek meg?*

28. Monda annakfelette néki a Király: Mit akarsz? Monda az: Ez asszony mondotta vala nékem. Add ide a te fiadat, hogy együk meg őtet ma, az én fiamat pedig holnap együk meg.

29. Megfőzénk * azért az én fiamat és megettük őtet. Másodnap mondék néki: Add ide a te fiadat, hogy azt is együk meg; és ő elrejté az ő fiját.
* 5 Móz. 28, 53—57. Sir. 4, 10

30. Mikor azért hallotta volna a Király az asszonynak beszédét, megszaggatá az ő ruháit, mikor a kerítésen előmenne; melyet mikor a község meglátott volna, ímé zsákruha vala az ő testén belől.

31. És monda *a Király:* Bátor az Isten így büntessen meg, vagy annál is inkább, ha Elizeusnak a Sáfát fijának feje ma el nem esik!

32. (Elizeus pedig ül vala az ő házában, és együtt ülnek vala vele a Vének): És elkülde *a Király* egy férjfiat elől; minekelőtte pedig hozzá jutott volna a követ, monda *Elizeus* a Véneknek: Látjátok-é hogy ide küldött a * gyilkosnak fija, hogy fejemet vétesse? Lássátok meg, hogy mikor eljövénd a követ, zárjátok bé az ajtót, és szorítsátok meg őtet az ajtóban: Avagy nem az ő ura † lábainak csuszogása vagyon-é ő utánna.
* rész 3, 1. † 1 Kir. 14, 5, 6.

33. Mikor még velek beszélene; ímé a követ alámegyen hozzá, és monda: Ímé e veszedelem az Úrtól vagyon, miért várnám tovább * az Urat. * rész 7, 1.

VII. RÉSZ.

Elizeus a Samariabelieknek bőséget jövendől a Siriabeliek a város alól elszaladnak.

Monda pedig Elizeus: Halljátok meg az Úrnak beszédét. Ezt mondja az Úr: Holnap ilyenkor egy köböl zsemlyelisztet vesznek egy * sikluson; és két köböl árpát egy sikluson, Samariának kapujában. * vers 16.

2. És felelvén egy Főember, * kinek kezéhez támaszkodik vala a Király, az Isten emberének monda: Ímé ha az Úr ablakokat csinálna is az égen, valyon meglehetne-é ez? És monda *Elizeus:* Ímé te szemeiddel meglátod, de nem eszel benne. * vers 19. 20.

3. Valának pedig négy bélpoklos férjfiak a kapu * előtt, kik egymásnak mondának: Miért maradunk itt, hogy meghaljunk éhen? * 3 Móz. 13, 46.

4. Ha azt végezzük, hogy a városba bémenjünk, éhség vagyon a városban, és ott meghalunk; ha pedig itt maradunk, úgy is meghalunk. Jertek el azért, szökjünk el a Siriabeliek táborokba, ha életünket megengedik, éljünk, ha pedig megölnek, haljunk meg.

5. Felkelének azért viradta előtt, hogy a Siriabeliek táborába mennének: és menének a Siriabeliek táborának széléig, és ímé nem vala ott senki.

6. Mert az Úr azt cselekedte vala, hogy a Siriabelieknek táborok hallana szekereknek * zörgését és lovak *lábainak* dobogását, *azaz,* nagy seregnek ropogását; és mondának egymásnak: Ímé az Izráel Királya bérben fogadta meg ellenünk a Hitteusok Királyit és az Égyiptombeliek Királyit, hogy reánk jőnének.
* rész 19, 7.

7. És felkelvén, elfutának bésetétüléskor: és elhagyák mind sátoraikat, mind lovaikat, mind szamaraikat (a mint a tábor vala,) és elfutának, hogy életeket megtarthatnák.

8. Mikor azért a bélpoklosok a táboron mind végig mentek volna, menvén egy sátorba, evének és ivának, és elvivének onnét ezüstöt, aranyat és ruhákat, és elmenvén elrejték azokat: és megtérvén más sátorba menének bé, és *abból is* hozának, és elmenvén elrejték.

9. Mondának pedig egymásnak: Nem igazán cselekeszünk: ez a mai nap örömmondásnak napja, és mi hallgatunk-é? Ha mi viradtát várjuk, e hamisságért megbüntetnek: most azért jertek, menjünk el és tegyük hírré a Király házában.

10. Elmenének annakokáért, és kiáltának a város kapunállójának, és hírré tevék nékik, mondván: Elmentünk vala a Siriabelieknek táborokba, és ímé nem vala ott senki: embereknek szava sem hallatik, hanem csak a lovak és szamarak vagynak kötve, és a sátorok a képen vagynak, a mint elhagyták.

11. Kiáltának azért a kapunállók, és hírré tevék ottben a Király házában.

12. És felkele éjszaka a Király, és monda az ő szolgáinak: Megmondom néktek, mit végeztek felőlünk a Siriabeliek: Tudják, hogy éhek vagyunk, ezokáért mentek ki a táborból hogy elrejtezzenek a mezőn, mondván: Mikor kijövéndenek a városból, fogjuk meg ugyan elevenen őket, és menjünk bé a városba.

13. Akkor felele egy az ő szolgái közűl, és monda: Válaszszanak öt lovakat azok közűl, melyek maradtak a városban (mivelhogy azok szinte úgy *éheznek* mint az Izráelnek sokasága, mely megmaradott a *város*ban, azok, *mondom*, szinte úgy *vagynak*, mint az Izráelnek sokasága mely immár megemésztetett,) és küldjünk el, hogy lássák meg, ha így vagyon.

14. Választának azért két szekeres lovakat, melyeken *két szolgáit* elküldé a Király a Siriabeliek táborok után, mondván: Menjetek el és lássátok meg.

15. És elmenvén azok, utánnok menének mind a Jordánig, és ímé az egész út rakva vala ruhákkal, edényekkel, melyeket a Siriabeliek elhánytak vala a sietség miatt; megtérvén azért a követek, megmondák a Királynak.

16. És kimenvén a nép, zsákmányt vete a Siriabeliek táborában: és egy köböl zsemlyelisztet egy * sikluson vesznek vala, és két köböl árpát egy sikluson, az Úrnak beszéde szerint. * vers 1.

17. A Király pedig hagyta vala a kapun ama * Főembert, kinek kezéhez szokott vala támaszkodni, és eltapodá a nép őtet a kapuban, és meghala, a mint megmondotta vala az Isten embere: a ki ezt megmondotta vala, mikor a Király aláment volna hozzá. * vers 2.

18. A képen lőn, *mondom*, a mint az Isten embere a Királynak megmondotta vala: Két köböl árpát egy sikluson adnak, és egy köböl zsemlyelisztet egy sikluson, holnap ilyenkor Samariának kapujában.

19. És ezt felelte vala a Főember az Isten emberének, mondván: Ha az Úr ablakokat * csinálna is az égen, valyon meglehetne-é ez? és ő azt mondotta vala: Ímé te meglátod szemeiddel, de abban nem eszel. * vers 2.

20. Úgy lőn azért néki: mert eltapodá őtet a nép a kapuban, és meghala.

VIII. RÉSZ.

Elizeus a hét esztendei éhséget, Benhadád halálát és Hazáel királyságát jövendöli: Jóram után Júdában Akháziás uralkodik.

Elizeus pedig szóla annak az asszonynak, kinek * fiját feltámasztotta vala, mondván: Kelj fel és menj el a te házadnépével egyetembe, és menj oly helyre, a hol megmaradhass; mert az Úr éhséget hívott e földre, és el is jő hét esztendeig. * rész 4, 35. 36.

2. Felkele azért az asszony, és az Isten emberének beszéde szerint cselekedék: mert elméne az ő cselédjével együtt; és lakék * a Filiszteusok földében hét esztendeig. * Ruth 1, 1–6.

3. Lőn pedig hét esztendő elmulva, megtére az asszony a Filiszteusok földéből, és kiméne, hogy panaszolkodnék a Királynak az ő házáért és szántóföldeiért.

4. A Király pedig szóla Géházinak, az Isten embere szolgájának, mondván: Beszéld meg, kérlek, nékem mind azokat a csudálatos dolgokat, melyeket Elizeus cselekedett.

5. És mikor beszélené a Királynak, mimódon feltámasztotta volna a halottat, ímé az asszony, kinek a gyermekét feltámasztotta vala, kiált vala a Királyra az ő házáért és szántóföldeiért; és monda Géházi: Uram Király! ez az asszony és ez az ő fija, kit * feltámasztott Elizeus. * rész 4, 8. 32–36.

6. Akkor megkérdé a Király az asszonyt, ki megbeszélé néki; és ada a Király ő mellé egy udvari szolgát, mondván: Adasd meg néki minden jószágát és a szántóföldnek minden hasznát az időtől fogva, melyben elment volt, mind ez ideig valót.

7. Annakutánna méne * Elizeus Damaskusba: Benhadád pedig a Siriabeli Király beteg vala, és hírré tevék néki, mondván: Az Isten embere ide jött. * rész 6, 13–23.

8. És monda a Király Hazáelnek: Végy ajándékot kezedbe, és menj eleibe az Isten emberének, és kérdj tanácsot az Úrtól ő általa, mondván: Meggyógyulok-é * ebből a betegségből? * 1 Kir. 14, 2. 3.

9. Eleibe méne azért Hazáel, és ajándékokat viszen vala kezében Damaskusbeli mindenféle drága marhából negyven tevék terhét; és elméne, és megálla előtte, és monda: A te fijad Benhadád a Siriabeli Király külde engemet hozzád, mondván: Valyon meggyógyulok-é ebből a betegségből?

10. Felele néki Elizeus: Menj el, mond meg néki: Minden kétség nélkűl meggyógyúlhatnál; de megjelentette nékem az Úr, hogy * ő meghal. *rész 1, 4.

11. És jóllehet magát megtartóztatná és megmértéklené sok ideig, mind az-által végre sírа az Isten embere.

12. És monda Hazáel: Miért sír az én uram? Felele: Mert tudom a veszedelmet, melyet * cselekeszel az Izráel fijain: Az ő erős városait megégeted, az ő ifjait fegyverrel levágatod, és kis gyermekeit a földhöz vered, és terhes asszonyait ketté vágod.
*rész 10, 32. 33. 12, 18. rész 13, 3. 15, 16

13. És monda Hazáel: Micsoda eb volna a te szolgád, hogy ilyen nagy dolgot cselekedněk? Felele Elizeus: Megjelentette nékem az Úr, hogy te lészesz Siriának * Királya. *1 Kir. 19, 15.

14. És elméne Elizeustól, és méne az ő urához, és az monda néki: Mit monda *néked* Elizeus? és monda: Ezt mondá nékem, hogy meggyógyulsz.

15. Lőn pedig másodnapon, vőn valami temérdek ruhát és bémártván azt vízbe, teríté az ő orczájára, és meghala; és uralkodék * Hazáel ő helyette.
*vers 13.

16. Jórámnak pedig Akháb fijának az Izráel Királyának ötödik esztendejében, mikor Jósafát *volna* Júdának Királya, uralkodni kezde * Jórám a Jósafát fija, Júdának Királya. *2 Krón. 21, 4.

17. Harminczkét esztendős vala mikor uralkodni kezde; és nyolcz * esztendeig uralkodék Jérusálemben.
*2 Krón. 21, 5.

18. És jára az Izráel Királyainak útjokon, a miképen cselekedtek vala az Akháb * házából valók: mert az Akháb leánya vala néki felesége, és gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt.
*1 Kir. 21, 20. 25. 26.

19. Nem akará mindazáltal az Úr elveszteni Júda *országát,* Dávidért az ő szolgájáért: a miképen megigérte vala néki, hogy szövétneket * adna néki és az ő fijának mind örökké.
*2 Sám. 7, 11. 16.

20. Az ő idejében szakada el Edom * a Júda birodalmától; és Királyt emelének magoknak. *2 Sám. 8, 14. 1 Móz. 27, 40.

21. Általméne azért Jórám Seirbe minden szekereivel; és mikor éjjel felkelt volna, és megverte volna * az Edombelieket, kik körűlvették vala őtet, és a szekereknek Fejedelmeit, elfuta a nép kiki az ő hajlékába. *rész 14, 7

22. Ismét elszakada Edom a Júda birodalmától mind e mai napig; ugyanazon időben elszakada * Libna is.
*Jós. 21, 13.

23. Jórámnak pedig több dolgai és minden cselekedetei nemde nincsenek-é megírva a Júda Királyainak dolgai felől való Krónika könyvben?

24. És elaluvék Jórám az ő attyaival, és eltemetteték az ő attyaival Dávidnak városában, és uralkodék Akházia * az ő fija ő helyette. *2 Krón. 22, 1.

25. Jórámnak, Akhábnak az Izráel Királya fijának tizenkettődik esztendejében kezde uralkodni Akházia, Jórámnak a Júdabeli Királynak fija.

26. Huszonkét esztendős vala Akházia, mikor uralkodni kezdett, és esztendeig uralkodott Jérusálemben: az ő anyjának neve Athália * vala, Omrinak az Izráelbeli Királynak leánya.
*rész 11, 1. 2 Krón. 22, 2.

27. Jára pedig az Akháb * házának útján, és gonoszúl cselekedék az Úr szemei előtt mint az Akháb háza; mert az Akháb házának veje vala.
*1 Kir. 16, 30—33. 21, 20.

28. Hadba is * méne Jórámmal az Akháb fijával, a Siriabeli Király Hazáel ellen, Rámóth Gileádba, és a Siriabeliek Jórámot megsebesítették.
*2 Krón. 22, 1, 5.

29. Annakokáért * megtére Jórám Király, hogy meggyógyíttatná magát Jezréelben a sebekből, melyeket rajta tettek vala a Siriabeliek Ráma alatt, mikor harczolna Hazáel ellen, a Siriabeli Király ellen. Akházia pedig Jórámnak fija, a Júdabeli Király aláméne, hogy meglátogatná Jórámot Akhábnak fiját Jezréelben, mivelhogy beteg vala.
*rész 9, 15.

IX. RÉSZ.

Jéhu Királylyá kenettetik Izráelen: megöli Jórámot az ő urát, és Akháziát és Jézabelt.

Elizeus Próféta pedig szólíta egyet a Próféták fijai közűl, és monda néki: Övezd fel derekadat, és vedd kezedbe e korsócska olajt, és menj el Rámóth Gileádba.

2. És menj bé oda, és lásd meg hol

vagyon Jéhu, Jósafátnak a Nimsi fijának fija. Mikor pedig oda jutándasz, költsd fel őtet az ő attyafiai közűl, és vidd bé a belső kamarába.

3. Akkor vedd elő e korsócska olajt, és töltsd fejére * ezt mondván: Ezt mondja az Úr: Tégedet kentelek Királylyá Izráelen; és az ajtót megnyitván fuss el, † és semmit ott ne mulass. *1 Kir. 19, 16. † vers 11.

4. Elméne azért az ifjú a Prófétának tanítványa Rámóth Gileádba.

5. Ki mikor bément volna, ímé a seregeknek Fejedelmei veszteg ülnek vala, akkor monda: Beszédem vagyon veled, óh Fejedelem! És monda Jéhu: Kivel vagyon beszéded mindnyájunk közűl? És monda: Te veled, óh Fejedelem!

6. Felkele azért és béméne a házba, és fejére tölté az olajt, és monda néki: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Királylyá * kentelek téged az Úrnak népén az Izráelen; *2 Krón. 22, 7.

7. Hogy elveszessed * Akhábnak a te uradnak háznépét: mert bosszút állok az én szolgáimnak a Prófétáknak † vérekért és mind az Úr szolgáinak vérekért Jézabelen. *1 Kir. 21, 21—25. 29. † 1 Kir. 18, 13. 19, 10.

8. És elvész egészen Akhábnak háza, és kigyomlálom mind az * Akhábhoz tartozókat, még a falra hugyozót is, mind a bérekesztettet mind az elhagyattat Izráelben; *rész 10, 11—14.

9. És olyanná teszem az Akháb házát, mint Jéroboámnak * a Nébát fijának házát; és mint Baásának az Ahija fijának házát. *1 Kir. 15, 29.

10. Jézabelt * pedig az ebek eszik meg Jezréelnek mezején. és nem lészen ki eltemesse őtet. És megnyitván az ajtót elfuta. * vers 30. 35. 1 Kir. 21, 23.

11. Jéhu pedig kijöve az ő urának szolgáihoz és mondának néki: Békességes-é a dolog? Miért jött e bolond te * hozzád? Felele nékik: Ti esméritek e férjfiat és *tudjátok* az ő beszédét. *vers 1.

12. És mondának: Nincs abban semmi! Jelentsd meg, kérlek, nékünk. Monda ő: Így s így szóla nékem, mondván: Ezt mondja az Úr: Királylyá kentelek téged Izráelen.

13. Azért nagy sietséggel kiki mind ragadá az ő ruháját, és alá helyhezteték a grádicsnak felső részére, és trombitát fúvának, mondván: Jéhu uralkodik!

14. Pártot üte azért Jéhu, Jósafátnak a Nimsi fijának fija, Jórám ellen, (Jórám pedig megszállotta * vala Rámóth Gileádot az egész Izráellel, Hazáel ellen a Siriabeli Király ellen. *rész 8, 28. 1 Kir. 22, 29.

15. És megtért vala Jórám Király, hogy magát meggyógyíttatná Jezréelben a sebekből, melyeket tettek vala rajta a Siriabeliek, mikor Hazáel ellen a Siriabeli Király ellen harczolna) és monda Jéhu: Ha tetszik néktek, ne hagyjatok senkit kimenni a városból, ki elmenjen és hírré tegye ezt Jezréelben.

16. És felüle Jéhu és elméne Jezréelbe, mert ott fekszik vala Jórám: Akházia is * a Júda Királya aláment vala, hogy meglátogatná Jórámot. *rész 8, 24—27.

17. Az őrálló pedig, a ki Jezréelben a tornyon áll vala, mikor látná a Jéhu seregét, hogy jőne, monda: Valami sereget látok. És monda Jórám: Válassz egy lovagot és küldj eleikbe, és mondja ezt: Békességes-é a dolog?

18. Elméne azért a lovag *Jéhu* eleibe és monda: Azt kérdi a Király: Békességes-é a dolog? Felele Jéhu: Mi gondod vagyon a békességgel? Kerülj * hátam megé. Megjelenté pedig ezt az őrálló, mondván: Szinte hozzájok méne a követ, de nem tért vissza. *vers 15.

19. Elküldé azért más lovagot is, ki hozzájok méne, és monda: Azt kérdi a Király: Békességes-é a dolog? Felele Jéhu: Mi gondod vagyon a békességgel? kerülj * hátam megé. *vers 15.

20. Hírré tevé azért az őrálló, mondván: Szinte hozzájok méne, de vissza nem tér. Az ő járása szinte olyan, mint Jéhunak a Nimsi fijának járása: mert nagy sebbel jár.

21. Akkor monda Jórám: Fogd bé a lovakat. Béfogák azért a lovakat, és kiméne Jórám az Izráel Királya és Akházia a Júda Királya. kiki mind az ő szekerében kimenének, *mondom,* Jéhu eleibe, és előtalálák őtet a Jezréelbeli Nábótnak * mezejében. *1 Kir. 21, 1—13.

22. Mikor pedig meglátta volna Jórám Jéhut, monda. Békességes-é a dolog, Jéhu? Felele ő: Micsoda békesség, holott mégis * Jézabelnek a te anyádnak paráznaságai és varázslásai felette igen sokak? *1 Kir. 18, 4. 21, 8—11.

23. Hamarsággal azért megtéríté Jórám az ő kezét és futni kezde, és monda Akháziának: Árultatás ez Akházia!

24. Jéhu pedig meghúzván az ívét, Jórámot hátba lövé a *hát* lapoczkák kö-

zött, és általméne a nyíl a szívén; és ledűle a szekérben.
25. Monda pedig Bidkárnak az ő Hadnagyának: Fogjad őtet és vessed a Jezréelbeli Nábótnak mezejére; mert jusson eszedbe, hogy egyszer ketten Akháb után az ő attya után megyünk vala lovon *egyebekkel egybe; kik fők valának,* és az Úr ilyen jövendőt monda ő ellene.
26. *Ne éljek,* ha a Nábót vérét, és az ő fijainak véreket, melyet tegnap estve láttam, *meg nem keresem,* azt mondja az Úr: Azokáért megfizetek néked ezen a szántóföldön, azt mondja az Úr: Most azért fogjad őtet és vesd a * szántóföldre, az Úrnak beszéde szerint.
*1 Kir. 21, 19. 29. 22, 38.
27. Akházia pedig Júdának Királya mikor látta volna, futni kezde a kert házának útján; és utánna menvén Jéhu, monda: Ezt is * vágjátok le a szekérben, *és megsebesíték őtet* Gúrnak hágójánál, mely Jibleám mellett vagyon; és Megiddóba † szaladván, ott meghala. *vers 8. rész 8, 27. †Jós. 17, 11.
28. És az ő szolgái elvivék őtet szekéren Jérusálembe, és eltemeték az ő koporsójában az ő attyaival, Dávidnak városában.
29. Akházia pedig uralkodni kezdett vala Júdában, Jórámnak az Akháb fijának tizenegyedik esztendejében.
30. Méne azért Jéhu Jezréelbe: Jézabel pedig mikor meghallotta volna, megékesíté kenettel orczáját, megékesíté fejét is, és az ablakról néz vala alá.
31. És mikor Jéhu bémenne a kapun, ama monda: Békességes-é *a te jöveteled,* óh Zimri, * uradnak gyilkosa?
*1 Kir. 16, 8—10.
32. Ő pedig feltekintvén az ablakra, monda: Kicsoda vagyon ott, a ki velem tart? kicsoda? És alátekinte két *vagy* három Főember.
33. És monda azoknak: Vessétek alá őtet. És aláveték; és az ő véréből mind a falra, mind a lovakra fecskendezék; és eltapodtatá őtet.
34. Bémenvén pedig oda, evék és ivék, és monda: Lássátok meg amaz átkoztat, * és temessétek el; † mert Király leánya.
*vers 30. 33. 1 Kir. 21, 8—10. 25. †1 Kir. 16, 31.
35. Elmenvén azért, hogy eltemetnék őtet, semmit benne meg nem találának, hanem csak a feje koponyáját a lábaival és kezeivel egybe.
36. És megtérvén, megmondák néki, és monda: Ez az Úrnak * beszéde, melyet szólott vala az ő szolgája Thesbites Illyés által, mondván: Az ebek eszik meg Jézabelnek testét, Jezréelnek földén. *1 Kir. 21, 23.
37. És olyan lészen a Jézabel teste, mint a mezőben való ganéj Jezréel földén, annyira hogy senki nem mondhatja: Ez a Jézabel!

X. RÉSZ.

Megöleti Jéhu Akhábnak hetven fijait: a Baál Papjait is levágatja.

Valának pedig Akhábnak hetven fijai Samariában, és levelet íra Jéhu, és elküldé Samariába Jezréelnek Fejedelmeihez, a Vénekhez, és az Akháb *fijainak* Tútoraihoz ilyen parancsolattal:
2. Most azért mihelyt e levél hozzátok jut, mivelhogy veletek vagynak a ti uratoknak fijai a szekerekkel, lovakkal, az erős várossal és fegyverekkel egybe.
3. Lássátok meg, a ki jobb és a ki inkább tetszik a ti uratoknak fijai közűl néktek, és ültessétek ezt az ő attyának királyiszékibe; és hadakozzatok a ti uratoknak házáért.
4. Kik megrettenének felette igen, és mondának: Ímé két * Királyok ő előtte meg nem maradhattak, mi azért mimódon maradhatunk meg? *rész 9, 24. 27.
5. Elküldének annakokáért mind a Király házának, mind a városnak Fejedelmei, és azok a Vének és a Tútorok Jéhuhoz, mondván: Te szolgáid vagyunk mi, azért valamit parancsolsz nékünk, azt cselekeszszük: Mi senkit Királylyá nem teszünk, a mi néked tetszik azt cselekedjed!
6. Íra azért nékik levelet másodszor is, mondván: Ha velem tartotok és az én beszédemnek engedtek, szedjétek fejeket a férjfiaknak a ti uratok fijainak, és jöjjetek hozzám holnap ilyenkor Jezréelbe. A Király fijai pedig a hetven férjfiak *valának* a városnak fő-fő polgárainál, kik azokat nevelik vala.
7 És mikor a levél hozzájok jutott volna, fogák a Király fijait, és megölék a hetven férjfiakat, és az ő fejeket kosárba rakák, és ő hozzá küldék Jezréelbe.
8. Elméne pedig a követ, ki megjelenté néki, mondván: Elhozták a Király fijainak fejeiket, és monda: Rakjátok két rakásba azokat a kapu előtt reggelig.
9. És mikor reggel kiment volna, meg-

álla, és monda az egész népnek: Igazak vagytok ti: Ímé én ütöttem pártot az én uram ellen és megöltem őtet, mert ki ölte volna meg mind ezeket.
10. Vegyétek eszetekbe ebből azért, hogy semmi el nem mulik hijába az Úrnak beszédében, * melyet az Úr szólott az Akháb háza ellen: de véghezvivé az Úr, a mit megmondott az ő szolgája Illyés által. *1 Kir. 21, 19—24.
11. Azután levágá Jéhu mind azokat, kik megmaradtak vala Akhábnak házából Jezréelben, és minden Főembereit, minden rokonságait, és minden Papjait, míglen semmi * maradékát nem hagyá: *rész 9, 8. 1 Kir. 21, 21.
12. Mert felkelvén elindula és méne Samariába; és mikor a pásztoroknak juhnyíró házok mellé jutott volna az úton:
13. Előtalálá Jéhu Akháziának * a Júda Királyának attyafiait, és monda: Kicsodák vagytok? Felelének azok: Akháziának attyafiai vagyunk, és alájöttünk, hogy a Királyt és Királyné-asszony fijait köszöntenénk. *rész 9, 27. 2 Krón. 22, 8.
14. És monda: Fogjátok meg őket elevenen. És megfogák őket elevenen, és megölék őket a juhnyíró háznak kútja mellett, *tudniillik* negyvenkét férjfiakat, és senkit meg nem hagya közűlök
15. Annakutánna elméne onnét és előtalálá Jónadábot * a Rékháb fiját, kinek köszöne, és monda néki. Avagy nem olyan szíved szerint szeretsz-é te engem, mint én téged? Felele Jónadáb: Úgy szeretlek. És monda: Adjad kezedet tehát. És néki nyujtá kezét. és felűlteté őtet maga mellé a szekérbe. *Jer. 35, 6.
16. És monda néki: Jer velem, és lásd meg, mint állok bosszút * az Úrért. Felűlteté, *mondom,* őtet a szekérbe. * vers 25. 26.
17. És juta Samariába, és levágá mind azokat, kik az Akháb *nemzetségéből* megmaradtak vala Samariában, mígnem mind elveszté azt az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott * vala Illyésnek. *rész 9, 7—10. 1 Kir. 21, 21. 24.
18. Öszvegyüjté pedig Jéhu az egész népet, és monda néki: Akháb kevéssé szolgálta * a Baált; Jéhu sokkal jobban szolgálja. *1 Kir. 16, 31—33. 21, 25. 26.
19. Most azért a Baálnak minden Prófétáit, minden Papjait és minden szolgáit hívjátok hozzám, senki el ne maradjon; mert nagy áldozatot akarok tenni a Baálnak: Valaki elmarad, meg kell halni annak. Jéhu pedig ezt álnoksággal cselekeszi vala, hogy elvesztené * a Baál tisztelőit. *vers 25. 26.
20. És monda Jéhu: Tegyetek gyűlést a Baálnak. És gyűlést tőnek.
21. Elkülde annakfelette Jéhu egész Izráelbe, és eljövének mind a Baál tisztelői, és senki el nem marada, a ki el nem jött volna; és bémenének a Baál templomába, és megtelék a Baál temploma * mindenestől. *1 Kir. 16, 32.
22. Akkor monda annak, ki a ruhákkal bír vala: Hozz ruhákat ki mind a Baál tisztelőinek. És hoza néki ruhákat.
23. Annakutánna béméne Jéhu és Jónadáb * Rékhábnak fija a Baál templomába, és monda a Baál tisztelőinek: Tudakozzátok meg, és lássátok meg jól, hogy valamiképen ne legyen itt veletek az Úr szolgái közűl valaki, hanem csak a Baál tisztelői. *vers 15.
24. Bémenének, *mondom,* hogy ajándékokkal és égőáldozatokkal áldoznának; Jéhu pedig szerzett vala magának kivűl nyolczvan férjfiakat, kiknek ezt mondotta vala: Ha valaki egyet elszalasztánd az emberek közűl kiket én kezetekbe adok, annak meg kell érette halni.
25. Mikor pedig elvégezték volna az égőáldozatot, monda Jéhu a vitézeknek és Hadnagyoknak. Menjetek bé, vágjátok le őket, csak egy is bennek ki * ne szaladjon És levágák őket éles fegyverrel, és elhányák *az ő holttesteket* a vitézek és a hadnagyok. Azután eljárák mind a Baál templomának városát. *1 Kir. 18, 40. 5 Móz. 13, 6—17
26. És kihordván a Baál templomának bálványait, * megégeték azokat. *rész 11, 18.
27. Leronták a Baálnak képét is mind templomostól, és azt kamaraszékké csinálák mind e mai napig.
28. Kiveszté azért Jéhu a Baált Izráelből.
29. De mindazáltal Jéroboámnak, a Nébát fijának bűneitől, ki vétekbe ejté az Izráelt, el nem szakada Jéhu: *tudniillik* az arany * borjuktól, melyek Béthelben és Dánban *valának.* *1 Kir. 12, 26—30
30. Monda azért az Úr Jéhunak: Mivelhogy szorgalmatosan megcselekedted azt, a mi nékem tetszett, és az én szívemnek kívánsága szerint cselekedtél az Akháb házával. a te fijaid * negyedízig ülnek az Izráel királyiszékiben. *rész 15, 12.

31. Jéhu pedig nem igyekezék azon, hogy az Izráel Urának Istenének törvényében járna teljes szívéből, és el nem szakada * Jéroboám bűneitől, ki bűnbe ejté az Izráelt. *vers 29.

32. Abban az időben kezde az Úr pusztítani Izráelben: és megveré őket Hazáel * Izráelnek minden határában. *rész 8, 12. 13.

33. A Jordán *vizétől* fogva napkelet felé, a Gileádbelieknek, a Gád nemzetségének, a Rúben nemzetségének, Manasse nemzetségének egész földöket; Aróertől fogva, (mely az Arnon patak mellett vagyon) mind Gileádot, mind Básánt.

34. Jéhunak több * dolgai pedig és minden cselekedetei, és minden erőssége, nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyainak dolgaik felől való Krónika könyvben? *2 Krón. 22, 8. 9.

35. És elaluvék Jéhu az ő attyaival, és eltemeték őtet Samariában. És uralkodék Joákház * az ő fija helyette. *rész 13, 1.

36. A napok pedig, melyekben uralkodott Jéhu Izráelen Samariában, huszonnyolcz esztendőt *tésznek*.

XI. RÉSZ.

Athália megöleti a királyi magból valókat, ki is megölettetvén, Joás lészen Királylyá.

Athália pedig Akháziának * annya, látván, hogy megholt † volna az ő fija, felkele és megölé mind a királyi magot. *rész 8, 26. †rész 9, 27.

2. Jóseba pedig Jórám Királynak leánya, Akháziának huga fogá Joást, Akháziának fiját, és ellopván őtet a Király fijai közűl, kik megölettetnek vala, elrejté az ő dajkájával egybe az ágyasházban; és elrejték őtet Athália előtt és meg nem öletteték.

3. És elrejtve vala Joás az ő dajkájával egybe az Úr házában hat esztendeig, Athália uralkodik vala pedig a földön.

4. A hetedik esztendőben pedig elkülde Jójada, * és maga mellé vevé a Századosokat, Hadnagyokat és a vitézeket, kiket bévive az Úr házába, és kötést tőn velek, és megesküdteté őket az Úr házában, és megmutatá nékik a Király fiját. *2 Krón. 23, 1.

5. És parancsola nékik, mondván: Ezt kell cselekednetek: Ti közűletek harmadrésze azoknak, kiknek fel kell Szombatra jőni, * a Király házát őrizzék szorgalmatosan; *1 Krón. 9, 22—25.

6. A harmadrésze legyen a Súr kapuban, és harmadrésze a vitézek hátok megett való kapuban; és nagy szorgalmatossággal őrizzétek e házat, hogy senki reánk ne üssön.

7. A kik pedig közűletek Szombaton mind kimennek, két részben legyenek; és vigyázzanak az Úr házának megőrizésére a Király körűl.

8. És vegyétek körűl a Királyt, kiki mind kezében tartván fegyverét: A ki pedig e rendre reá ütne, azt megöljétek; és legyetek szüntelen a Király körűl, mind mikor kijő, mind mikor bémegyen.

9. Úgy cselekedének azért a Századosok, a mint meghagyta vala nékik Jójada Pap: és kiki maga mellé vevé az ő férjfiait, azokat, kik bémennek vala Szombaton azokkal egybe, kik kijőnek vala Szombaton: és menének Jójada Paphoz.

10. És ada a Pap a Századosoknak kopjákat és * paizsokat, melyek Dávid Királyéi valának az Úr házában. *2 Sám. 8, 7. 11.

11. És rendet állának a vitézek, kiki fegyverét kezében tartván, a háznak jobb oldalától fogva bal oldaláig, az oltár felé és a ház felé, a Király mellett mind köröskörűl.

12. És hozá *Jójada* a Király fiját, és fejébe tevé a koronát és *kezébe adá* a * bizonyságtételt, és Királylyá tevék őtet, és megkenék; és kezekkel tapsolván, mondának: Éljen a Király. *5 Móz. 17, 18—20.

13. Mikor pedig meghallotta volna Athália * a vitézeknek és a községnek zendülését, béméne a néphez az Úr házába. *vers 1.

14. Ki mikor kétfelé tekintett volna: Ímé a Király áll vala a kőláb mellett a szokás szerint, és a Fejedelmek és a trombitások a Király előtt állnak vala, és az egész föld népe víg vala, és trombitálnak vala: akkor megszaggatá Athália az ő ruháit, és kiáltván, monda: Pártot ütöttek ellenem!

15. Parancsola azért Jójada Pap a Századosoknak, a sereg Hadnagyainak, és monda nékik: Engedjétek meg, hogy menjen ki a rendek között, és valaki őtet követi, azt is megöljétek fegyverrel. Mert azt mondja vala a Pap: Ne ölettessék meg az Úr házában.

16. És helyt adának néki, és arra az útra méne, melyen a lovakat béviszik vala a Király házába, és * ott ölék meg őtet. *vers 1. 2 Móz. 21, 14.

17. Kötést tőn pedig Jójada az Úr között, * a Király között és a nép között, hogy ők lennének az Úrnak népe: ismét a Király között és a nép között.

*Neh. 9, 38. 10, 28 - 30.

18. És elméne az egész föld népe a Baál templomába, és azt * elronták, és mind oltárait, mind képeit teljességgel letörék; és Matthánt a Baál pappját † is megölék az oltárok előtt. És a Pap helyére állatá a tiszteket az Úrnak házában.

*rész 10, 25. 26. †5 Móz. 13, 6—17.

19. Annakfelette maga mellé vévén a Századosokat és a Hadnagyokat, és a vitézeket és az egész föld népét, elvivék a Királyt az Úrnak házából, és menének a vitézek kapujának útján a Király házához. És *Joás* üle a Királyok székibe.

20. És örvendeze mind az egész föld népe, és megnyugovék a város, minekutánna megölék * Atháliát fegyverrel a Király háza mellett. *vers 1. 16.

21. Hét esztendős vala Joás mikor uralkodni kezde.

XII. RÉSZ.

Joás országlása: megöletése.

Jéhunak hetedik esztendejében tevék Joást * Királylyá, és negyven esztendeig uralkodék Jérusálemben; az ő annyának pedig Sibja vala neve, ki Beersebából való vala. *2 Krón. 24, 1.

2. És cselekedék Joás kedves dolgot az Úrnak szemei előtt mind addig míg Jójada * Pap oktatá őtet; *rész 11, 4.

3. De mindazáltal a magasságbeli oltárok el nem rontattak vala, a nép mégis áldozik vala, és jóillatot tészen vala a magasságban való * oltárokon.

*5 Móz. 12, 5—8. 3 Móz. 17, 3. 4.

4. Megparancsolá pedig Joás a Papoknak, hogy minden pénzt, mely Istennek szenteltetik és az Úrnak házába bévitetik, mind a megszámlálásnak * pénzét, a személyeknek megváltó pénzét, mind pedig a melyet kiki szabad akaratja szerint az Úr házához † béviszen: *2 Móz. 30, 13.

†5 Móz. 16, 16. 17.

5. Vegyenek magokhoz a Papok kiki mind az ő esmérőjétől; és ők építsék meg az *Úr* házának romlásait mindenütt, a hol romlást látnak rajta.

6. Lőn pedig Joás Királynak huszonharmadik esztendejében, mégis nem építették vala meg a Papok az *Úr* házának romlásait.

7. Annakokáért előhívatá Joás Király Jójada Papot a több Papokkal egybe, és monda nékik: Miért nem építitek meg az *Úr* házának romlásait? Ezután azért ne vegyétek a pénzt *hozzátok* a ti esmérčitektől, hanem az *Úr* háza romlásainak építésére adjátok azt.

8. És engedének néki a Papok; és el nem vevék többé a pénzt a néptől, hogy ők ne építenék meg az *Úr* házának romlásait.

9. Vévén azért Jójada Pap egy ládát, annak a fedelén csinála egy lyukat, és helyhezteté azt az oltár mellé jobbfelől, mely felől az Úr házába bémennek vala, és abba tölték a Papok, a *templom* küszöbinek * őrizői mind a pénzt, melyet az Úr házába bévisznek vala.

*1 Krón. 26, 1.

10. És mikor látják vala, hogy sok pénz volna a ládában, felmegyen vala a Király * Iródeákja a Főpappal együtt, és megszámlálván a pénzt, melyet az Úr házában találnak vala, csomóba kötik vala. *2 Krón. 24, 11.

11. És a kész pénzt a mívesek körűl való pallérok kezébe adják vala az Úrnak házában, és azt az ácsokra és az építőkre költik vala, a kik az Úrnak házát építik vala.

12. A mészégetőkre *tudniillik* és a kővágókra, és hogy mind fákat vennének, mind faragott köveket *készítenének* az Úr háza romlásainak építésére, *és* mindenekre, a melyek a háznak építésére szükségesek valának.

13. De mindazáltal abból a pénzből, melyet bévisznek vala az Úr házába, nem csináltatnak vala az Úr házához sem ezüst poharakat, sem vígasságtevő szerszámokat, sem medenczéket, * sem trombitákat, sem valami egyéb arany vagy ezüst edényeket; *4 Móz. 10, 2—10.

14. Mert a míveseknek adják vala azt, és az Úr házát építik vala abból.

15. Számot sem vesznek vala az emberektől, a kiknek kezek által kiadják vala a pénzt a míveseknek; mert * híven cselekesznek vala. *rész 22, 7.

16. A vétekért és a bűnért * való pénzt pedig nem viszik vala az Úrnak házába; mert az a Papoké vala.

*3 Móz. 5, 15. 16.

17. Akkor feljöve Hazáel * a Siriabeli Király és vitatá Gáthot, melyet meg is vőn; azután megfordula Hazáel, hogy felmenne Jérusálem ellen.

*rész 8, 12. 13. 13, 3. 4.

18. De Joás, Júdának Királya vevé mind a megszentelt ajándékokat, me-

lyeket szenteltek vala *Istennek* az ő
attyai, Jósafát, Jórám és Akházia Jú-
dának Királyai, és a melyeket ő maga
szentelt vala, és minden aranyat, mely
találtaték mind az Úr házának, mind
pedig a Király házának kincsei között;
és küldé * Hazáelnek a Siriabeli Ki-
rálynak, és elméne Jérusálem alól.
*1 Kir. 15, 18.
19. Joásnak pedig több dolgai és min-
den cselekedetei, nemde nincsenek-é
megírva a Júda Királyairól való Kró-
nika * könyvben? *2 Krón. 24, 1—18.
20. Feltámadván pedig az ő szolgái,
pártot * ütének ellene, és levágák Joást
Beth-Millóban, melyen alámennek Sil-
lába. * rész 14, 17—19.
21. Józakár, *mondom*, a Simeáth fija,
és Józabád a Sómer fija, az ő maga
szolgái levágák őtet és meghala; és el-
temeték őtet az ő attyaival Dávidnak
városában. És Amásia az ő fija uralko-
dék helyébe.

XIII. RÉSZ.

Joákház és Joás országlása Izráelben: Elizeus teteme csudat tészen.

A Júdabeli Akházia Király fijának
Joásnak huszonharmadik esztendejében,
uralkodék Joákház, Jéhunak fija Izráe-
len Samariában, tizenhét esztendeig.
2. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt; és követé Jéroboámnak a
Nébát fijának bűneit, ki bűnbe ejté az
Izráelt, és el nem szakada azoktól.
3. És felgerjede az Úrnak haragja
Izráel ellen; és adá őket Hazáelnek a
Siriabeli * Királynak kezébe, és Ben-
hadádnak a Hazáel fijának kezébe, *az
ő életének* minden idejében.
* rész 8, 12. 13.
4. Könyörge azért Joákház az Úrnak,
és meghallgatá őtet az Úr: mert látja
vala az Izráelnek nyomorúságát, mert
nyomorgatja vala őket a Siriabeli Király.
5. És az Isten ada Izráelnek * sza-
badítót, és kimenekedének a Siriabe-
lieknek hatalmokból; és laknak vala az
Izráel fijai az ő sátoraikban, mint szinte
az előtt. * rész 14, 27.
6. De mindazáltal el nem távozának
a Jéroboám házának bűneitől, ki bűnbe
ejté az Izráelt, hanem azokban jár-
nak; sőt a berek is helyén marada Sa-
mariában.
7. Jóllehet nem hagyott vala *a Si-
riabeli Király* Joákháznak *több* népet
ötven lovagnál, tíz szekérnél, és tízezer
gyalognál; mert megölte * vala őket a
Siriabeli Király, és olyanná tette őket,
mint a port a cséplő *szérűn*.
* rész 8, 12. 13.
8. Joákháznak pedig több dolgai és
minden cselekedetei, és az ő ereje, nemde
nincsenek-é megírva az Izráel Királyai-
nak Krónika könyvökben?
9. És elaluvék Joákház az ő attyaival,
és eltemeték őtet Samariában: és az ő
fija Joás uralkodék helyette.
10. Joásnak a Júda Királyának har-
minczhetedik esztendejében, kezde ural-
kodni Joás a Joákház fija, Izráelen
Samariában tizenhat esztendeig *ural-
kodék*.
11. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt, el nem távozék Jéroboám-
nak, Nébát fijának semmi bűneitől, ki
az Izráelt bűnbe ejté, hanem azokban
jára.
12. Joásnak * pedig több dolgai és va-
lamit cselekedett, és az ő erőssége mely-
lyel hadakozott Amásia ellen a Júda
Királya ellen, avagy nincsenek-é meg-
írva az Izráel Királyainak Krónika köny-
vökben? * rész 14, 8. 11. 12. 2 Krón. 25, 18—24.
13. És elaluvék Joás * az ő attyaival:
Jéroboám üle pedig az ő királyiszékibe;
és eltemetteték Joás Samariában, az
Izráel Királyaival egybe. * rész 14, 16.
14. Elizeus pedig megbetegedék, mely
betegségben meg is hala; és aláméne ő
hozzá Joás az Izráel Királya, és orczá-
jára *borúlván* síra, és monda: Édes
atyám, édes atyám! Izráelnek * szeke-
rei és lovagjai!
* vers 15—19. rész 2, 12—15. 3, 14—19. 7, 1. 7.
15. Akkor azt mondá néki Elizeus:
Végy valami kézívet és nyilakat *ke-
zedbe*. És kezébe vevé mind a kézívet,
mind a nyilakat.
16. És monda az Izráel Királyának:
Fogd meg a te kezeddel a kézívet. És
megfogá kezével: és annakutánna veté
Elizeus az ő kezeit a Király kezeire.
17. És monda: Nyisd meg az ablakot
napkelet felől. És mikor megnyitotta
volna, monda Elizeus: Lőjj. És löve.
Akkor monda: Az Úrnak győzedelmes
nyila ez, győzedelmes nyila *mondom*,
a Siriabeliek ellen: mert megvered a
Siriabelieket Afekben, míg mind meg-
emészted őket.
18. Monda azután: Vedd fel a *több*
nyilakat: És felvevé. És monda az Izráel
Királyának: Lődd a földet. És lövé a
földet háromszor; azután elhagyá.
19. Akkor megharaguvék reá az Isten
embere, és monda: Ötször vagy hatszor

is kell vala lőnöd, és így megverted volna a Siriabelieket, míg mind megemésztetted volna őket; de immár csak háromszor vered meg.
20. Annakutánna meghala Elizeus, és eltemeték őtet. A Moáb * seregei pedig jövének a földre, a következő esztendőben. *rész 1, 1.
21. Lőn pedig, mikor egy embert el akarnának temetni, ímé meglátják azokat a seregeket, és béveték az embert az Elizeus koporsójába, a ki béesvén megéré Elizeusnak tetemeit, és megelevenedék és lábaira álla.
22. Hazáel pedig a Siriabeli Király nyomorgatá * az Izráelt, Joákháznak minden napjaiban. *rész 8, 12. 13.
23. De könyörüle az Úr rajtok; könyörüle, *mondom,* ő rajtok, és hozzájok tére, az ő kötéséért, * melyet tett vala Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal; és nem akará őket elveszteni, sem el nem veté őket az ő orczája elől mind ez ideig. *1 Móz. 17, 1—10. 2 Móz. 2, 24. 25.
24. Meghala pedig Hazáel a Siriabeli Király, és az ő fija Benhadád uralkodék helyette.
25. És visszavevé Joás Joákháznak fija, Benhadádnak a Hazáel fijának kezéből a városokat, melyeket erővel elvett vala * Joákháznak az ő attyának kezéből. Háromszor veré meg őtet Joás, és megadá Izráelnek városait. *vers 22.

XIV. RÉSZ.

Amásia és Azária királysága Júdában, Izráelben Jéroboamé.

Joásnak az Izráelbeli Joákház Király fijának második esztendejében, kezde uralkodni Amásia, * Joásnak a Júda Királyának fija. *2 Krón. 25, 1.
2. Huszonöt esztendős vala mikor uralkodni kezde, és huszonkilencz esztendeig uralkodék Jérusálemben. Az ő annyának pedig Joaddán vala neve, Jérusálemből való.
3. És kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt, de mindazáltal nem annyira, mint * Dávid az ő attya; a képen cselekedék mindent, mint az ő attya Joás. *1 Kir. 15, 5.
4. Csakhogy a magasságbeli oltárokat nem * törték vala el, hanem még a nép áldozik vala és jóillatot tészen vala a magasságbeli oltárokon. *rész 12, 3.
5. Lőn pedig, mikor a birodalom kezében megerősödött volna, megölé az ő szolgáit, * kik a Királyt az ő attyát megölték vala. *rész 12, 20. 21.
6. A gyilkosoknak pedig fijait meg nem ölé, miképen meg vagyon írva a Mózes törvénye könyvében, melyben az Isten megparancsolta ilyen szókkal: Az atyák a fiakért, se pedig a fiak * az atyákért meg ne ölettessenek, hanem kiki a maga vétkéért ölettessék meg. *5 Móz. 24, 16.
7 Ugyan ő megvere az * Edomiták közűl tízezeret a sós völgyben; és megvevé Sélát ostrommal, és azt nevezé Joktéelnek mind e mai napig. *rész 8, 20.
8. Akkor külde Amásia követeket Joáshoz Joákháznak fijához, ki Jéhunak az Izráelbeli Királynak fija vala, ezt izenvén. Szálljunk szembe egymással.
9. Akkor külde Joás Izráelnek Királya Amásiához a Júdabeli Királyhoz ilyen válaszszal: A bogácskóró, mely a Libánuson *vagyon,* * küldött a Libánuson való czédrusfához, ezt izenvén: Adjad a te leányodat az én fiamnak feleségűl. Általméne pedig a mezei vad, mely a Libánuson *vagyon,* és eltapodá a bogácskórót. *Bír. 9, 8—15.
10. Megveréd az * Edombelieket, azért fuvalkodtál fel szívedben. Ámbátor dicsekedjél, *csak* légy vesztegséggel házadban, miért elegyíted magadat veszedelembe, hogy mind te elessél, mind a Júda veled egybe? *vers 7.
11. És nem fogadá azt Amásia. Felméne azért Joás az Izráel Királya, és szembe szállának egymással ő és Amásia a Júdabeli Király, a Júdában * való Bethsémesnél. *Jós. 15, 1. 10.
12. És megvereték * Júda az Izráeltől, és elfutának kiki az ő hajlékiba. *2 Krón. 25, 21. 24.
13. Amásiát pedig a Júda Királyát, Joásnak az Akházia fijának fiját megfogá Joás az Izráelbeli Király Bethsémesnél; és méne Jérusálembe, és lerontá Jérusálemnek kerítését, az Efraim kapujától fogva mind a szegletkapuig, négyszáz singre.
14. És elvive minden aranyat, * minden ezüstöt és minden edényeket, melyek találtatának az Úr házában, és a Király házának kincsei között; még a zálogba vetett fiakat is; és megtére Samariába. *1 Kir. 14, 25. 26.
15. Joásnak * pedig több dolgai, melyeket cselekedett, és az ő győzedelme, és miképen hadakozott Amásia ellen a Júda Királya ellen, avagy nincsenek-é megírva az Izráelbeli Királyoknak Krónika könyvökben? *rész 13, 12.
16. És elaluvék Joás az ő attyaival és

eltemették Samariában az Izráel Királyaival együtt: és az ő fija Jéroboám uralkodék helyette.

17 Éle pedig Amásia * Joásnak a Júda Királyának fija, minekutánna meghala Joás, Joákháznak az Izráelbeli Királynak fija, tizenöt esztendeig.
*2 Krón. 25, 1.

18. Amásiának pedig több dolgai, avagy nincsenek-é megírva a Júda Királyairól való Krónika könyvben?

19. Pártot ütének pedig ő ellene Jérusálemben, és elszalada Lákisba. de utánna küldének Lákisba és megölék ott őtet.

20. És visszahozák őtet lovakon, és eltemették Jérusálemben Dávidnak városában, az ő attyaival.

21. Fogá azért az egész Júdabeli nép Azáriát * ki tizenhat esztendős vala, és Királylyá tevék őtet az ő attya Amásia helyett. *2 Krón. 26, 1.

22. Ez építé meg Elátot, * melyet visszavett vala Júdának minekutánna elaludt volna a Király az ő attyaival.
*5 Móz. 2, 8.

23. Amásiának, Joásnak a Júda Királya fijának tizenötödik esztendejétől fogva uralkodék Jéroboám, Joásnak az Izráel Királyának fija Samariában, negyvenegy esztendeig.

24. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, Jéroboámnak a Nébát fijának semmi bűneitől el nem távozék, ki bűnbe ejté az Izráelt

25. E nyeré vissza az Izráelnek határát attól fogva, a hol Emáthba bémennek, mind a pusztasági tengerig, az Izráel Urának Istenének beszéde szerint, melyet szólott vala az ő szolgájának Jónás Prófétának, Ammittai fijának általa, * ki Gáth-Kéferből való vala. *Jón. 1, 1.

26. Mert látá * az Úr az Izráelnek nagy nyomorúságát, és hogy semmi volna mind a bérekesztetett, mind pedig az elhagyattatott, és senki nem volna, ki az Izráelt megszabadítaná.
*5 Móz. 32, 36.

27. Az Úr sem végezte vala még azt, hogy az Izráelnek nevét úgy eltörlené, hogy az ég alatt ne volna: annakokáért megszabadítá * őket Jéroboám a Joás fija által. *rész 13, 5.

28. Jéroboámnak pedig több dolgai és minden cselekedetei, és az ő győzedelme, és miképen hadakozott, miképen nyerte vissza a Júdához tartozó Damaskust és Hémátot az Izráelnek: nemde nincsenek-é megírva az Izráel Királyairól való Krónika könyvben?

29. És elaluvék Jéroboám az ő attyaival, az Izráelbeli Királyokkal; és uralkodék az ő fija Zakariás helyette.

XV. RÉSZ.

Azária bélpoklossága: Sallum, Menáhem, Pekája, Péka és Hóseás uralkodnak Izráelben; Júdában Jótám, és Akház.

Jéroboámnak az Izráel Királyának huszonhetedik esztendejében kezde uralkodni * Azária, Amásiának a Júda Királyának fija. *2 Krón. 26, 1—5.

2. Tizenhat* esztendős vala mikor uralkodni kezde, és ötvenkét esztendeig uralkodék Jérusálemben, és az ő annyának neve Jekélia vala, Jérusálemből való. *rész 14, 21.

3. És kedves dolgot cselekedék az Úrnak szemei előtt mind a szerint, a mint az ő attya Amásia cselekedett vala,

4. De mindazáltal a magasságbeli oltárok el nem rontatának: még a nép áldozik vala, és jóillatot tészen vala a magasságbeli oltárokon

5. Megveté pedig az Úr a * Királyt, és bélpoklos lőn mind halála napjáig, és magának való házban lakék; Jótám pedig a Király fija viseli vala gondját a *Király* házának, törvényt szolgáltatván a föld népének. *2 Krón. 26, 16—21

6. Azáriának pedig több dolgai és minden cselekedetei, avagy nincsenek-é megírva a Júdabeli Királyokról való Krónika * könyvben? *2 Krón. 26, 1—23.

7. És elaluvék Azária az ő attyaival, és eltemeték őtet az ő attyaival Dávidnak * városában; és az ő † fija Jótám uralkodék helyette.
*2 Krón. 26, 23. †vers 5.

8. Azáriának a Júdabeli Királynak harmincznyolczadik esztendejében kezde uralkodni * Zakariás a Jéroboám fija Izráelen Samariában, hat hónapig.
*rész 14, 29.

9. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, miképen az ő attyai cselekedtek vala: Nem szűnék meg Jéroboámnak a Nébát fijának * bűneitől, ki vétekbe ejté az Izráelt. *1 Kir. 12, 28—33.

10. Pártot üte ő ellene Sallum, Jábesnek fija, és megölé őtet a népnek láttára, és megölvén őtet, ő uralkodék helyette.

11. Zakariásnak pedig több dolgai ímé meg vagynak írva az Izráelbeli Királyokról való Krónika könyvben.

12. Ez az Úrnak beszéde, melyet szólott vala Jéhunak * mondván: A te fijaid negyedízig ülnek az Izráel *Királyainak* székekben: És úgy lőn. *rész 10, 30.

13. Sallum, a Jábes fija uralkodék Uzziának a Júdabeli Királynak harminczkilenczedik esztendejében: és csak egy egész hónapig uralkodék Samariában:

14. Mert feljöve Menáhem a * Thirsabeli Gádinak fija, és méne Samariába, és megölé Sallumot Jábesnek fiját Samariában, és megölvén őtet, uralkodék helyette. * 1 Kir. 16, 23.

15. Sallumnak pedig több dolgai és az ő pártolása, melyet cselekedék, ímé azok meg vagynak írva az Izráelbeli Királyokról való Krónika könyvben.

16. Akkor megvevé Menáhem Thirsa *városát,* és mivelhogy bé nem bocsáták, levága minden benne valókat, és Thirsától fogva mind a határbelieket; és még a terhes asszonyokat is mind fegyverre hányá.

17. Azáriának a Júdabeli Királynak harminczkilenczedik esztendejétől fogva uralkodék Menáhem Gádinak fija Izráelen, tíz esztendeig Samariában,

18. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt. nem szűnék meg Jéroboámnak a Nébát fijának bűneitől teljes életében, ki vétekbe ejté az Izráelt.

19. Eljöve pedig Púl az Assiriabeli Király az országra, és Menáhem ada Púlnak ezer tálentom ezüstöt, hogy néki segítséggel lenne az ő birodalmának megerősítésében.

20. Veté pedig Menáhem az ezüstöt Izráelben mind a gazdagokra, hogy mindenik adna az Assiriabeli Királynak ötven-ötven ezüst siklust; és megtére az Assiriabeli Király, de nem késék ott abban az országban.

21. Menáhemnek pedig több dolgai és minden cselekedetei, avagy nincsenek-é megírva az Izráelbeli Királyokról való Krónika könyvben?

22. És elaluvék Menáhem az ő atyaival, és uralkodék az ő fija Pekája helyette.

23. Azáriának a Júdabeli Királynak ötvenedik esztendejében kezde uralkodni Pekája, a Menáhem fija Izráelen Samariában, két esztendeig *uralkodék.*

24. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, * nem távozék el Jéroboámnak a Nébát fijának bűneitől, ki vétekbe ejté az Izráelt. * vers 9.

25. Pártot üte pedig ő ellene Péka, Remáliának fija az ő Hadnagya, és megölé őtet Samariában, a Király házának palotájában, Argóbbal és Arjéval, és ő vele *valának* ötven férjfiak is a Gileádbeliek fijai közűl; kit mikor megölt volna, ő uralkodék helyette.

26. Pekájának pedig több dolgai és minden cselekedetei, ímé meg vagynak írva az Izráelbeli Királyokról való Krónika könyvben.

27. Azáriának a Júdabeli Királynak ötvenkettődik esztendejében kezde uralkodni Péka, Remáliának fija, Izráelen Samariában húsz esztendeig.

28. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt: * nem távozék el Jéroboámnak a Nébát fijának bűneitől, ki vétekbe ejté az Izráelt. * vers 9.

29. Pékának az Izráel Királyának idejében jöve el Tiglát-Piléser az Assiriabeli Király; és megvevé * Hijont, Abelát vagy Béth-Maakát, Jánoát, Kédest, Hásort, Gileádot, Galileát, és Nafthalinak egész földét; és elvivé őket fogva Assiriába. * 1 Kir. 15, 20.

30. Pártot üte pedig Hósea, Elának fija Péka ellen Remáliának fija ellen, és megsebesítvén megölé őtet, és uralkodék helyette Jótámnak az Uzzia fijának huszadik esztendejében.

31. Pékának pedig több dolgai * és minden cselekedetei, ímé meg vagynak írva az Izráelbeli Királyokról való Krónika könyvben. * 2 Krón. 28, 6.

32. Pékának a Remália fijának az Izráelbeli Királynak második esztendejében, uralkodni kezde * Jótám, Uzziának a Júda Királyának fija. * 2 Krón. 27, 1.

33. Huszonöt esztendős vala, mikor uralkodni kezde, és tizenhat esztendeig uralkodék Jérusálemben: az ő annyának pedig Jérusá vala neve, a Sádok leánya.

34. És kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt, mind a képen cselekedék mint az ő attya * Uzzia. * vers 7.

35. De mindazáltal a magasságbeli *oltárokat* el nem ronták: *hanem* még a nép áldozik és jóillatot tészen vala a magasságbeli oltárokon. Ő építé meg az Úr házának felső kapuját.

36. Jótámnak pedig több * dolgai és minden cselekedetei avagy nincsenek-é megírva a Júdabeli Királyokról való Krónika könyvben? * 2 Krón. 27, 1—6.

37. (Ez időben kezdé küldeni az Úr Júdára Réczint * a Siriabeli Királyt, és Pékát, Remáliának fiját.) * Ésa. 7, 1.

38. És elaluvék Jótám az ő attyaival, és eltemették az ő attyaival, Dávid-

nak az ő attyának városában; és Akház az ő fija uralkodék helyette.

XVI. RÉSZ.

Akház uralkodása Júdában.

Pékának a Remália fijának tizenhetedik esztendejében kezde uralkodni * Akház, Jótámnak a Júda Királyának fija.
* 2 Krón. 28, 1.

2. Húsz esztendős vala Akház mikor uralkodni kezde, és tizenhat esztendeig uralkodék Jérusálemben; de nem cselekedé azt, a mi az ő Urának Istenének tetszett volna, a mint Dávid az ő attya:

3. Hanem jára az Izráel Királyainak útjokon; és az ő fiját is általvivé a tűzön * a pogányok utálatosságai szerint, kiket az Úr az Izráel fijai előtt kiüzött vala. * rész 3, 27. 3 Móz. 18, 21.

4. Áldozék annakfelette és jóillatot tőn a magasságbeli * oltárokon, és a halmokon, és minden zöldellő fa alatt.
* rész 17, 10. Ezék. 6, 13.

5. Akkor feljöve Réczin * a Siriabeli Király, és Péka, Remáliának fija az Izráel Királya Jérusálemet vítatni, és reá szállának Akházra, † de meg nem veheték. * Ésa. 7, 1. † 2 Krón. 26, 9. 14 15.

6. (Akkor nyeré vissza Réczin a Siriabeli Király Elátot * a Siriabelieknek, és kiveszté a Zsidókat Elátból: az Edomiták pedig megjövének Elátba, és ott lakának mind e mai napig.) * rész 14, 22.

7. Külde pedig Akház követeket Tiglát-Piléserhez * az Assiriabeli Királyhoz, ezt mondván: Te szolgád és te fiad vagyok; jöjj fel, és szabadíts meg engemet a Siriabeli † Királynak kezéből, és az Izráel Királyának kezéből, kik reám támadtak. * rész 15, 29. † 2 Krón. 28, 5—8. 21.

8. És vevé Akház az ezüstöt és aranyat, mely találtaték az Úrnak házában * és a Király házának kincsei között, és ajándékon küldé az Assiriabeli Királynak. * 2 Krón. 28, 21.

9. Engede pedig néki az Assiriabeli Király, és feljövén az Assiriabeli Király, Damaskus * ellen, megvevé azt, és a benne valókat Kirbe vivé: Réczint pedig megölé. * Ésa. 17, 1. Ámós 1, 3—5.

10. És eleibe méne Akház Tiglát-Pilésernek az Assiriai Királynak Damaskusba; és mikor látta volna Akház Király az oltárt mely Damaskusban vala, küldé annak az oltárnak * hasonlatosságát és képét minden módjával Uriás Paphoz. * 2 Krón. 25, 14.

11. És megépíté Uriás Pap az oltárt a formára, melyet Akház Király küldött vala Damaskusból: Így cselekedék Uriás Pap, míg visszajöve Akház Király Damaskusból.

12. Mikor pedig megjött volna Damaskusból a Király, és látta volna az oltárt; az oltárhoz méne, és áldozék azon.

13. És meggyujtá az ő égőáldozatját és Minháját, és áldozék italiáldozattal is; és az ő engesztelőáldozatinak vérét elhinté az oltár körűl:

14. És a rézoltárt, mely az Úr előtt vala, távol vivé a háznak első részétől, hogy ne lenne az ő oltára között, és az Úrnak háza között, és helyhezteté azt az ő oltárának oldala mellé észak felől.

15. És megparancsolá Akház Király Uriás Papnak, mondván: E nagy oltáron gyujtsd meg a reggeli égőáldozatot és az estvéli Minhát, a Király áldozatját is az ő Minhájával egyetembe; az egész föld népének is mind égőáldozatját, mind Minháját, mind italiáldozatját, és az égőáldozatnak minden vérét és egyéb áldozatnak minden vérét a körűl hintsed el: A rézoltárról pedig én gondot viselek.

16. Uriás Pap azért mind a szerint cselekedék, a mint Akház Király megparancsolta vala.

17. Elrontá annakfelette Akház Király *a rézüstöknek* pártázatjait, és azoknak * talpait, és lehányá azokról az üstöket: a réztengert is levevé a rézökrökről, melyeken áll vala, és tevé azt kőpádimentomra. * 1 Kir. 7, 27. 37. 44.

18. És a Szombatnak hajlékát is, melyet a házban építettek vala, elhányá, és a Királynak külső béjáró helyét elfordítá az Úr házában az Assiriabeli Királyért.

19. Akháznak pedig több dolgai, melyeket cselekedett, avagy nincsenek-é megírva a Júdabeli Királyokról való Krónika * könyvben? * 2 Krón. 28, 1—3.

20. És elaluvék Akház az ő attyaival, és eltemetteték * az ő attyaival Dávidnak városában: és uralkodék helyette az ő fija † Ezékiás.
* 2 Krón. 28, 27. † rész 18, 1

XVII. RÉSZ.

Hóseás királysága Izráelben. Assiriai fogság Salmanasar által.

Akháznak a Júda Királyának tizenkettődik esztendejében kezde uralkodni Hóseás, Elának fija Samariában Izráelen, kilencz esztendeig *uralkodék*.

2. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt; mindazáltal nem annyira,

mint az ő előtte való Izráelbeli Királyok.
3. Ez ellen jött * vala fel Salmanasár az Assiriabeli Király, és Hóseás szolgájává lőn néki, és adót ád vala néki.
*rész 18, 9. 10.
4. Eszébe vevé pedig az Assiriabeli Király, hogy Hóseás pártot ütött volna ő ellene, mivelhogy követeket küldött vala Suához az Égyiptombeli Királyhoz, és az Assiriabeli Királynak adót nem küld vala, mint minden esztendőnként *szokott vala:* annakokáért megfogá őtet az Assiriabeli Király, és megkötözvén a tömlöczbe veté.
5. És felméne az Assiriabeli Király az egész földre, felméne Samariába is, és megszállá azt három esztendeig.
6. Hóseásnak pedig kilenczedik * esztendejében vevé meg az Assiriabeli Király Samariát, és elvivé az Izráelt Assiriába; és leszállítá őket Halában és Háborban a Gózán folyóvíz mellett, és a Médusoknak városaiban.
* rész 15, 29. 18, 10.
7. Így lőn * mivelhogy vétkeztek az Izráel fijai az ő Urok Istenek ellen, ki őket kihozta vala Égyiptom földéből, hogy Faraónak az Égyiptombeli Királynak hatalma alatt ne lennének; és ők idegen isteneket tiszteltek.
* 5 Móz. 28, 15. 63—67.
8. És jártak a pogányoknak * szerzésekben, kiket kiűzött vala az Izráel fijai elől az Úr, és az Izráel Királyainak cselekedeteik szerint.
*rész 16, 3. 1 Kir. 12, 28. 33.
9. És titkon cselekedtek az Izráel fijai hamis dolgokat az ő Urok Istenek ellen, és építettek magoknak * magasságbeli oltárokat minden városokban, mind a várakban, mind a kerített városokban.
* rész 16, 10—18. Ezek. 6, 13.
10. És emeltek magoknak faragott képeket és berkeket, minden magas halmokon, és minden * zöldellő fa alatt.
*Jer. 2, 20. 3, 6.
11. Jóillatot tévén ott minden magasságbeli oltárokon, mint a pogányok, kiket az Úr kiűzött vala előlök; és igen gonosz dolgokat cselekedtek, melyekkel az Urat haragra indíták.
12. Szolgálván a bálványoknak, kik felől az Úr azt * parancsolta vala nékik: Azt ne cselekedjétek! *5 Móz. 5, 7. 8.
13. Akkor bizonyságot tőn az Úr Izráel ellen, és Júda ellen, mind a Próféták, mind a Látók * által ezt mondván: Térjetek meg † a ti gonosz útaitokról, és őrizzétek meg az én parancsolatimat és rendelésimet, az egész törvény szerint, melyet parancsoltam a ti atyáitoknak, és melyet ti hozzátok küldöttem az én szolgáim a Próféták által.
*4 Móz. 12, 6. 1 Sám. 9, 9. 28, 6. †Jer. 18, 11. 35, 15.
14. És ők nem engedének, hanem megkeményíték az ő nyakokat, az ő attyaiknak keménységek * szerint, kik nem hivének az ő Urokban Istenekben
*4 Móz. 14, 22. 5 Móz. 31, 27.
15. És megutálák az ő rendeléseit, és az ő kötését, melyet * tett vala az ő atyyaikkal, és az ő bizonyságtételeit, melyekkel bizonyságot tőn ellenek; és hijábavaló dolgot követének, hijábavalókká lőnnek, a körűltök való pogányokat követvén, kik felől azt parancsolta vala az Úr nékik, hogy úgy ne cselekednének mint azok.
*Zsolt. 147, 19. 2 Móz. 24, 3—8.
16. És végezetre elhagyák az ő Uroknak Isteneknek minden parancsolatit, és csinálának magoknak öntött képeket, két * borjúkat és berket: és meghajlának az egész mennyei sereg előtt, és a Baálnak szolgálának. *1 Kir. 12, 28—33.
17. És általvivék az ő fijaikat és leányaikat * a tűzön, és jövendőket mondának, és varázslának; és magokat teljességgel erre adák, † hogy gonoszúl cselekednének az Úr előtt, hogy őtet haragra indítanák.
* rész 16, 3. †1 Kir. 21, 20. 25. 26.
18. Annakokáért igen megharaguvék az Úr az Izráelre, és elveté őtet * szeme elől; és semmi meg nem marada, hanem csak a Júda † nemzetsége.
*vers 6. †1 Kir. 12, 17.
19. Sőt még a Júda is nem őrizé meg az ő Urának Istenének * parancsolatait; hanem az Izráelnek szerzésiben járának, úgy cselekedvén mint azok.
*rész 16, 3—17
20. Elidegenűle * azért az Úr az egész Izráelnek magvától, és megsanyargatá őket, és a kóborlók kezébe adá őket, mígnem mind elvetné az ő szemei elől;
*vers 13. 14. 18.
21. Mert elszakasztá Izráelt * a Dávid házától, és Királylyá tevék Jéroboámot a Nébát fiját. Megtartóztatá pedig Jéroboám az Izráelt, hogy az Úr után ne menne, és igen nagy vétekbe ejté őket.
*1 Kir. 12, 16—33.
22. És járának * az Izráel fijai Jéroboámnak minden bűneiben, melyeket ő cselekedett vala: és el nem távozának azoktól. * rész 15, 9. 18, 24. 28.
23. Míglen elveté az Úr szemei elől az Izráelt, a mint szólott vala minden

ő szolgáinak a Próféták * által. Így viteték el fogva az Izráel az ő földéből Assiriába, mind e mai napig.
*Hós. 1, 4—6.

24. Hoza annakutánna az Assiriabeli Király * *embereket* Babiloniából, Kutából, Avából, Hámátból, és Sefárvaimból, és bészállítá őket Samariának városaiba az Izráel népe helyett; kik bírák Samariát, és lakának annak városaiban.
*Esdr. 4, 10.

25. Lőn pedig először, mikor ott kezdének lakni, nem félik vala az Urat: azért bocsáta az Úr ő * reájok oroszlánokat, kik megölik vala őket.
*3 Móz. 26, 22.

26. Mondának azért az Assiriabeli Királynak: A pogányok, kiket *ide* hoztál, és Samariának városaiba ültettél, nem tudják annak a földnek Istene tiszteletének módját; és reájok oroszlánokat bocsátott, kik megölik őket, mivelhogy nem tudják annak a földnek Istene tiszteletének módját.

27. Parancsola azert az Assiriabeli Király, mondván: Vigyetek oda egyet a Papok közűl, kiket onnét elhoztatok, a ki menjen el és lakjék ott, és tanítsa meg őket annak a földnek Istene tiszteletének módjára.

28. Elméne azért egy a Papok közűl, kiket Samariából elvittek vala, és lakék * Béthelben; és tanítja vala őket, miképen tisztelnék az Urat.
*1 Kir. 12, 29. 13, 1. 2.

29. Mindazáltal mindenik nemzetség kiváltképen való isteneket csinál vala magának, és helyheztetik vala azokat a magasságbeli oltároknak házában, melyeket a Samariabeliek csináltak vala, minden nemzetség az ő városában, melyben lakik vala;

30. Mert a Babilóniabeli férjfiak csinálák a Sukkót Benótot: a Kutbeli férjfiak csinálák a Nérgelt: és a Hámátbeli férjfiak csinálák az Asimát;

31. A Háveusok pedig csinálák a Nibeházt és a Tartákot: a Sefárvaimbeliek pedig megégetik vala tűzzel az ő * magzatjaikat az Adraméleknek és Anaméleknek és Sefárvaimbeliek isteneinek.
*rész 3, 27. 16, 3.

32. Így tisztelik vala az Urat; és szerzének magok közűl Papokat az ő magasságbeli oltáraik mellé, kik ő érettek áldoznak vala a magasságbeli oltároknak templomában.

33. És *jóllehet* tisztelik vala az * Urat, de mindazáltal az ő isteneiknek is szolgálnak vala a népeknek szokások szerint, a kik közűl † elhozták vala őket.
vers 26. 28. †vers 29—31. 41. Sof. 1, 5.

34. Mind e mai napig cselekesznek az ő régi szokások szerint: nem tisztelik igazán az Urat, és nem cselekesznek az ő végezések és szokások szerint, *azaz*, a törvény szerint és a parancsolat szerint, melyet az Úr parancsolt vala a Jákób fijainak, * kit Izráelnek neveze.
*1 Móz. 32, 28.

35. Kötést tett vala pedig az Úr ő velek, és megparancsolta vala nékik, mondván: Ne tiszteljetek idegen isteneket és ne imádjátok őtet, és ne szolgáljatok, se áldozzatok nékik:

36. Hanem az Urat, a ki titeket kihozott az Égyiptom földéből nagy erővel és felemelt * karral, őtet tiszteljétek és imádjátok, és néki áldozzatok.
*2 Móz. 6, 6. 12. 51.

37. Annakfelette az ő rendeléseit, ítéleteit, törvényét és parancsolatját, melyeket megírt néktek, megőrizzétek, azokat cselekedvén minden időben; és az idegen isteneket ne tiszteljétek;

38. És a kötésről, melyet veletek tettem, el ne felejtkezzetek, és ne tiszteljetek idegen isteneket:

39. Hanem a ti Uratokat Istenteket tiszteljétek; és ő megszabadít titeket minden ellenségeiteknek kezekből.

40. És nem lőnnek * engedelmesek, hanem az ő előbbi szokások szerint cselekedének.
*Bír. 6, 10.

41. Jóllehet ezek a pogányok tisztelték az Urat, de mindazáltal az ő faragott képeiknek is * szolgálnak vala. Még az ő fijaik is és az ő unokáik is a szerint cselekesznek mind e mai napig, a mint az ő eleik cselekedtek.
*vers 29—31.

XVIII. RÉSZ.

Ezékiás az istenitiszteletet helyre állítja, Sénakhérib feljő Jérusálem ellen.

Lőn pedig Hóseásnak az Izráelbeli Ela Király fijának harmadik esztendejében, uralkodni * kezde Ezékiás, Akháznak a Júdabeli Királynak fija.
*rész 16, 20. 2 Krón. 29, 1.

2. Huszonöt esztendős vala, mikor uralkodni kezde, és huszonkilencz esztendeig uralkodott Jérusálemben: az ő annyának pedig neve Abi *vala*, Zakariás leánya.

3. És kedves dolgot cselekedék az Úrnak szemei előtt mind a szerint, a mint az ő attya Dávid * cselekedett vala.
*1 Kir. 15, 5.

4. Ő rontá el a magasságbeli * *oltá-*

*rok*at, és eltöré a faragott képeket, és levágá a berket; és eltöré az érczkígyót is, melyet Mózes † csinált vala: mert mind az ideig az Izráel fijai jóillatot tésznek vala annak, és nevezé azt Nékhustánnak. * 2 Krón. 31, 1—4. † 4 Móz. 21, 9.
5. Bízék az Izráel Urában Istenében, és ő utánna nem lőn hozzá * hasonló a Júdabeli minden Királyok között, és azok között is, kik ő † előtte *voltak.* * 2 Krón. 32, 25. † 1 Kir. 3, 12. 11, 6—9.
6. Mert az Úrhoz ragaszkodék és el nem hajla ő tőle: és megőrizé az ő parancsolatit, melyeket parancsolt vala az Úr Mózesnek.
7. És vele lőn az Úr, és mindenütt valahová megyen vala, előmenetele vala. Elszakada * pedig az Assiriabeli Királytól; és nem szolgála néki. * rész 16, 7. 8.
8. Ő megveré a Filiszteusokat mind Gázáig, és minden ő határokat, akár tornyok, akár kerített városok *volnának.*
9. Lőn pedig Ezékiás Királynak negyedik esztendejében: (e vala pedig Hóseásnak az Izráelbeli Ela Király fijának hetedik esztendeje) feljöve Salmanasár * az Assiriabeli Király Samaria ellen, és azt megszállá. * rész 17, 5. 6.
10. És három esztendő mulva azt megvevé. Ezékiásnak hatodik esztendejében (ez a Hóseásnak az Izráelbeli Királynak kilenczedik esztendeje) vevék meg Samariát.
11. És elvivé az Assiriabeli Király az Izráelt Assiriába, és helyhezteté őket Halába, Hábórba, a Gózán folyóvíz mellé, és a Médusoknak városaiba;
12. Ezokáért, mert nem engedtek az ő Uroknak és Isteneknek szavának, hanem megszegék * az ő kötését, *azaz,* mind azokat melyeket parancsolt vala Mózes az Úr szolgája; mert nem *akarának* engedni, sem a szerint cselekedni. * 5 Móz. 28, 15. 63—67.
13. Ezékiás Királynak pedig tizennegyedik esztendejében, feljöve Sénakhérib * az Assiriabeli Király, Júdának minden kerített városai ellen, és megvevé azokat. * Ésa. 36, 1—22. Ésa. 37, 36—38.
14. Külde azért Ezékiás Júdának Királya, az Assiriabeli Királyhoz Lákisba, ezt izenvén: Vétkeztem, * térj el én rólam; a mit reám vetsz, elviselem! És vete az Assiriabeli Király Ezékiásra, a Júdabeli Királyra háromszáz tálentom ezüstöt, és harmincz tálentom aranyat. * vers 7.
15. És oda ada Ezékiás minden ezüstöt, mely találtaték mind az Úrnak házában, mind pedig a Király házának kincsei között.
16. Ugyanazon időben megfosztá Ezékiás az Úr templomának ajtait és az ajtóknak küszöbeit, melyeket *ezüsttel* béborított vala Ezékiás, a Júdabeli Király; és adá azoknak *ezüstét* az Assiriabeli Királynak.
17. Azután pedig elküldé az Assiriabeli Király Thartánt, Rabsárist, és Rabsakét Lákisból Ezékiás Királyra, igen nagy haddal Jérusálembe: a kik felmenének, és jutának Jérusálembe, és feljövén megállának a felső * halastónak zsilipjénél, mely a ruhafestőnek úta mellett vagyon. * Ésa. 36, 2. 2 Krón. 32, 9—16.
18. Kihívaták pedig a Királyt, és kiméne hozzájok Eliákim, Hilkiának fija, ki a *Király* házának gondviselője vala, és Sebna az íródeák, és Joákh, Asáfnak fija a sekretárius.
19. És monda nékik Rabsaké: Mondjátok meg, kérlek, Ezékiásnak: Ezt mondja a nagy Király, az Assiriai Király! Micsoda bizodalom ez, a melyhez te támaszkodtál?
20. Talán azt gondoltad: Bizonyára vagyon nékem a szólásra nyelvem, tanácsom és erőm a hadakozásra: Valyon mihez bíztál, hogy elszakadtál tőlem?
21. Most ímé megtört * nádszálhoz bíztál, *tudniillik* Égyiptomhoz, melyhez ha ki támaszkodik bémegyen az ő kezébe, és általlikasztja: ilyen Faraó az Égyiptombeli Király mindenekhez, kik ő hozzá bíznak! * Ésa. 36, 6.
22. Ha azt mondjátok nékem: A mi Urunkban Istenünkben bízunk: Nem az-é az, a kinek magasságit és oltárait elrontotta Ezékiás, és mind Júdának, mind Jérusálemnek megparancsolta: Ez oltár * előtt imádkozzatok Jérusálemben? * 5 Móz. 12, 5. 11.
23. Most azért adj zálogot, kérlek, az én uramnak az Assiriabeli Királynak, és kétezer lovat adok néked, csakhogy adhatná! embereket, kik felülnének azokra.
24. És mimódon oltalmazhatnád meg magadat az én uramnak alábbvaló szolgáinak hadnagyjoktól, noha Égyiptomhoz bízol a szekerekért * és lovagokért? * 2 Krón. 12, 2. 3.
25. És most valyon az Úr *híre* nélkül jöttem-é fel e hely ellen, hogy azt elvesszessem? az Úr mondotta nékem: menj fel e föld ellen, és veszesd el azt!
26. És monda Eliákim, Hilkiának fija és Sebna, és Joákh Rabsakénak: Szólj, kérlek, a te szolgáidnak Siriai

nyelven: mert jól értjük: és ne szólj velünk zsidóul a kerítésen való népnek hallására.
27. Felele pedig nékik Rabsaké: Valyon a te uradhoz vagy te hozzád küldött-é engemet az én uram, hogy megmondanám e beszédeket? nem a férjfiakhoz-é, kik a kerítésen ülnek, hogy azok megegyék az ő ganéjokat, * és megigyák vizelletjeket veletek egyetembe: * rész 6, 25. 29.
28. És felálla Rabsaké, és kiálta felszóval zsidóul, mondván: Halljátok meg a nagy Királynak, az Assiriabeli Királynak beszédit!
29. Ezt mondja a Király: Meg ne csaljon titeket Ezékiás; mert meg nem szabadíthat titeket az ő kezéből.
30. És ne engedjétek, hogy titeket Ezékiás bíztasson az Úrral ezt mondván: Kétség nélkűl megszabadít minket az Úr, * és nem adatik e város az Assiriabeli Király kezébe. * vers 35.
31 Ne engedjetek Ezékiásnak; mert ezt mondja az Assiriabeli Király: Vegyétek kegyelmességemet, és jöjjetek ki hozzám, és kiki egyék az ő * szőlőjéből és figefájáról, és kiki mind igyék az ő kútjának vizéből. * 1 Kir. 4, 25.
32. Míglen eljövök es elviszlek titeket a ti földetekhez hasonló földre, gabonás és boros földre, kenyeres és szőlős földre, olajos és mézes földre, hogy élhessetek és meg ne haljatok; és ne hidjetek Ezékiásnak mikor titeket el akar hitetni, mondván: Az Úr megszabadít minket!
33. Valyon megszabadították-é a Pogányoknak * isteneik kiki mind az ő földét az Assiriabeli Királynak kezéből. * Ésa. 10, 10. 11.
34. Hol vagyon Hámátnak és Árpádnak * istene? hol vagyon Sefárvaimnak, Hénának, és Hivvának *istene?* Valyon megszabadították-é Samariát az én kezemből. * rész 16, 9. Jer. 49, 23.
35. Kicsoda a földön való minden istenek közűl, ki megszabadíthatta volna az ő földét az én kezemből, hogy az Úr is * kiszabadíthatná Jérusálemet az én kezemből? * rész 19, 35—37.
36. Hallgata pedig a nép, és nem felele néki csak egy igét is: mert a Király megparancsolta vala, mondván: Meg ne feleljetek néki.
37. Menének azért Eliákim, Hilkiának fija, a *Király* házának gondviselője, és Sebna az íródeák, és Joákh, Asáfnak fija a sekretárius, Ezékiáshoz, ruháikat megszaggatván, és megmondák néki Rabsakénak beszédit.

XIX. RÉSZ.

Ésaiás vigasztalja Ezékiást: Sénakhérib népe s maga is elvész.

Mikor pedig azokat * hallotta volna Ezékiás Király, megszaggatá az ő ruháit és zsákba öltözék, és béméne az Úr házába. * Ésa. 37, 1.
2. És elküldé Eliákimot a *Király* házának gondviselőjét, és Sebnát az íródeákot, és a Papoknak Véneit, kik zsákba öltöztek vala fel, Ésaiás Prófétához * az Ámós fijához; * Ésa. 1, 1.
3. És ők mondának néki: Ezt mondja Ezékiás: E nap nyomorúságnak, szidalmazásnak és * káromlásnak napja; mert a fiak jutottak a szülésre, de nincsen a *szülőnek* szülésre való ereje. * vers 10. rész 18, 35.
4. Netalán a te Urad Istened meghallja Rabsakénak minden beszédit, kit elküldött az ő ura az Assiriabeli Király, hogy szidalommal * illesse az élő Istent és káromló beszédekkel, melyeket a te Urad Istened meghallott: Könyörögj azért azokért, kik még megmaradtak. * rész 18, 30—35.
5. Menének azért az Ezékiás Király szolgái Ésaiáshoz.
6. Kinek *ezt* felelé Ésaiás: Ezt mondjátok a ti Uratoknak. Ezt mondja az Úr: Ne félj a beszédektől, melyeket hallottál, melyekkel szidalmaztak engemet az Assiriabeli Király szolgái.
7. Ímé én oly lelket adok belé, hogy hírt * hallván megtérjen az ő földére: és fegyverrel † vágatom le őtet az ő földében. * vers 9. rész 7, 6, 7. † vers 17.
8. Megtére azért Rabsaké, és úgy találá az Assiriabeli Királyt, hogy Libnát vitatná, * mert meghallotta vala, hogy elment Lákisból. * Jós. 10, 29.
9. Hírt halla pedig Tirháka * felől a Szerecsen Király felől, ilyen módon: Ímé kijött, hogy hadakozzék te ellened: és *ezt hallván* megtére *és más* követeket külde Ezékiáshoz: ezt izenvén: * Ésa. 37, 9.
10. Így szóljatok Ezékiásnak a Júdabeli Királynak, mondván: Meg ne csaljon * téged a te Istened, kiben bízol, ezt mondván: Nem adatik az Assiriabeli Király kezébe Jérusálem. * rész 18, 30. 35.
11. Ímé te hallottad, mit cselekedtek az Assiriabeli Királyok minden országokkal, elvesztvén azokat, és te megszabadulhatsz-é?
12. Valyon megszabadították-é a Po-

gányoknak isteneik azokat, kiket elvesztettek az én atyáim: Gózánt, Aránt, Résefet, és az Eden fijait, kik Thelasárban *valának?*
13. Hol vagyon Hámátnak Királya, Árpádnak Királya és a Sefárvaim városnak Királya? *Hol vagyon* Hána és Hivva?
14. És elvevé Ezékiás a levelet a követeknek kezekből, és azt megolvasá: és mikor felment volna az Úrnak házába, kiterjeszté azt Ezékiás az Úr előtt:
15. És imádkozék Ezékiás az Úr előtt, és monda: Izráelnek Ura Istene! ki * a Kérubimok között lakol, te vagy egyedűl e földön való minden országoknak Istene, te teremtetted mind az eget, mind a földet; * 2 Móz. 25, 20—22.
16. Hajtsd hozzám, Uram, a te füledet és halld meg: nyisd fel Uram a te szemeidet és lásd meg: és halld meg a Sénakhérib beszédét, ki ide küldött, hogy szidalommal * illetné az élő Istent. * vers 10.
17. Igaz dolog Uram! Az Assiriabeli Királyok elpusztították azokat * a Pogányokat és azoknak földöket. * vers 11—13.
18. És az ő isteneiket a tűzbe hányták: mert nem istenek valának, hanem emberi kéznek csinálmányai, fa és kő, azért vesztették el őket.
19. Most azért mi Urunk Istenünk szabadíts meg, kérlek, minket az ő kezéből, hogy megesmérjék e földnek minden országai, hogy te egyedűl vagy az Úr Isten!
20. Akkor elkülde Ésaiás az Ámós fija Ezékiáshoz, ezt mondván: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: A te könyörgésedet az Assiriabeli Király felől Sénakhérib felől meghallgattam.
21. Ez a beszéd, melyet szóla az Úr ő felőle: Megutált * téged, megcsúfolt téged a Sionnak szűz leánya, te rajtad fejét hajtogatta a Jérusálem leánya. * rész 18, 23. 30.
22. Valyon kit szidalmaztál meg, és kit gyaláztál? És kicsoda ellen emelted fel a te szódat? Kétség nélkűl a te szemeidet a magasságba emeléd fel az Izráelnek szent Istene ellen.
23. A te követeid * által szidalommal illetted az Urat, és *ezt* mondottad: Az én szekereimnek sokasága által jöttem fel a magas hegyekre, a Libánus oldalaira; és levágom az ő magas czédrusfáit, és válogatott fenyőfáit; és bémegyek az ő végső lakhelyébe, a Kármel erdejébe, * Ésa. 37, 24.
24. És ások *kútakat,* és iszom idegen vizeket, mert én megszáraztottam a megszállott helyeknek minden forrásait az én lábaimnak talpaival.
25. Nem hallottad-é régtől fogva, hogy én dolgom ez? melyet még a régi időkben elvégeztem, és azt most vittem véghez, hogy az erős városok lerontatnának, és rakásokká lennének.
26. És a benne lakók erejekben megfogyatkoznának, megrontatnának, és megszégyenülnének, és olyanokká lennének mint a mezőbeli fű, és a gyermekded paréj és a héjazaton való fű, mely elfonnyad minekelőtte megérnék.
27. A te lakhelyedet pedig, és mind kijöveteledet, mind bémeneteledet, és a te ellenem való dühösségedet jól tudom;
28. Mert te én ellenem * dühösködöl, és a te zúgolódásod feljött az én füleimbe: Annakokáért † az én horgomat a te orrodba vetem, és az én zabolámat a te szádba, és visszaviszlek azon az úton, melyen eljöttél.
* Ésa. 37, 29. † 1 Kir. 20, 28.
29. Tenéked pedig, *Ezékia,* legyen e jeled: Ez esztendőben azokat eszed, melyek a tavalyi aratásnak hulladékán teremnek; a második esztendőben pedig azokat, melyek magoktól teremnek; a harmadik esztendőben pedig vettek és arattok, szőlőket plántáltok és azoknak gyümölcsét eszitek.
30. Mert a ki Júda nemzetségéből megszabadult és megmaradt, gyökeret ver alól, és gyümölcsöt terem felűl.
31. Mert Jérusálemből kijőnek a megmaradtak, és a megszabadult a Sionnak hegyéről; a Seregek Urának buzgó szerelme * cselekeszi ezt! * Ésa. 9, 7.
32. Annakokáért azt mondja az Úr az Assiriabeli Király felől: Bé nem jő e városba, és nyilat sem lövöldöz belé, sem a paizsos nem ostromolja azt, és sánczot nem ás mellette:
33. Az úton, melyen eljött, * viszszatér, és e városba bé nem jő, azt mondja az Úr! * vers 28.
34. És megoltalmazom e várost, hogy megtartsam azt, én érettem és Dávidért * az én szolgámért. * 1 Kir. 11, 13.
35. Lőn azért azon éjjel, kijöve az Úrnak Angyala, és levága az Assiriabeli táborban * száz nyolczvanöt ezeret: felkelének pedig jó reggel, és ímé mindenütt holttestek valának. * Ésa. 37, 36.
36. Elindulván azért elméne, * és viszszatére Sénakhérib az Assiriabeli Király, és lakék Ninivében. * rész 19, 28. 33.

37. És lőn mikor ő a Nisróknak az ő istenének templomában imádkoznék, Adramélek és Sarézer az ő fijai levágák * őtet fegyverrel; ők pedig elszaladának az Ararát földébe; és az ő fija Esár-haddon uralkodék helyette.
* Ésa. 37, 38.

XX. RÉSZ.

Ezékiás életének meghosszabbíttatása: kincseinek mutogatásáért való büntetése.

Akkor az időben halálra betegedék Ezékiás, * és hozzá méne Ésaiás Próféta az Ámós fija, és monda néki: Ezt mondja az Úr: Rendeld el házadat, mert meghalsz, és nem élsz. * Ésa. 38, 1.

2. Minekokáért arczczal a falhoz fordula, és imádkozék az Úrnak, mondván:

3. Kérlek, óh Uram, emlékezzél meg róla, hogy te előtted valósággal és tökéletes szívvel jártam *szüntelen,* és hogy azt cselekedtem, a mi jó * volt a te szemeid előtt: És síra Ezékiás felette igen. * rész 18, 3—6. Neh. 13, 14.

4. Még pedig nem ment vala Ésaiás a középső tornáczig, mikor az Úrnak beszéde lőn ő hozzá, mondván:

5. Térj meg, és mond meg Ezékiásnak az én népem Fejedelmének: Ezt mondja az Úr, Dávidnak a te atyádnak Istene: Meghallgattam a te imádságodat, láttam a te könyhullatásidat, ímé én meggyógyítlak téged, harmadnapra felmégy az Úrnak házába;

6. És a te idődet tizenöt esztendővel meghosszabbítom, és megszabadítlak téged és e várost az Assiriabeli Királynak kezéből; és megoltalmazom e várost; én érettem és Dávidért * az én szolgámért. * rész 19, 34.

7. És monda Ésaiás: Hozzatok egy kötés száraz figét ide. És hozának, és azt a kelevényre köték és meggyógyula.

8. És mikor azt kérdené Ezékiás Ésaiástól: Micsoda jele lészen hogy meggyógyít engemet az Úr; és felmegyek harmadnapra az Úrnak házába?

9. Felele Ésaiás: E lészen jeled az Úrtól, hogy ő megcselekeszi ezt a dolgot, melyről szólott néked! *Azt akarod-é,* hogy az *órának* árnyéka előmenjen tíz grádicscsal, vagy hogy viszszatérjen tíz grádicscsal?

10. Felele Ezékiás: Könnyű az árnyéknak tíz grádicscsal alászállani: Nem *akarom azt;* hanem hogy hátramenjen az árnyék tíz grádicscsal,

11. Kiálta azért Ésaiás Próféta az Úrhoz, és visszatéríté * az árnyékot a mutatóórán, *melyet* Akház *csináltatott vala,* azon grádicsokon, melyeken immár aláment vala tíz grádicscsal.
* Jós. 10, 13.

12. Akkor az időben Berodákh Baladán, Baladánnak a Babilóniai Királynak fija külde levelet és ajándékokat Ezékiásnak; mert meghallotta vala, hogy beteg volt volna Ezékiás.

13. És engede az ő kivánságoknak Ezékiás, és megmutatá az ő * házát nékik egészen, melyben az ő válogatott jószágai valának, az ezüstöt, aranyat, a fűszerszámokat, drága kenetet, és az ő edényeinek házát, és minden kincseit: nem lőn semmi, melyet meg nem mutatott volna nékik Ezékiás az ő házában és minden birodalmában.
* 2 Krón. 32, 25. 31.

14. Béméne pedig Ésaiás Próféta Ezékiás Királyhoz, és monda néki: Mit mondának ezek a férjfiak, és honnét jöttek hozzád? Felele Ezékiás: Messze földről jöttek Babilóniából.

15. És monda: Mit láttak a te házadban? Felele Ezékiás: Mindent láttak, valami az én házamban vagyon: Nem volt semmi az én tárházamban, melyet nékik meg nem mutattam volna.

16. Akkor monda Ésaiás Ezékiásnak: Halld meg az Úrnak beszédét:

17. Imé eljő az idő, melyben minden, valami a te házadban vagyon, és valamit eltettek a te atyáid e mai napig, elvitetik Babilóniába, * semmi meg nem marad, azt mondja az Úr. * rész 24, 13.

18. A te fijaid közűl is, kik tőled származnak és születtetnek, * elvisznek, és udvariszolgák lésznek a Babilóniai Király udvarában. * 2 Krón. 33, 11.

19. Monda pedig Ezékiás Ésaiásnak: Jó * az Úrnak beszéde, melyet szólál: És azután monda: Csakhogy békesség és csendesség legyen addig, míg élek! * 1 Sám. 3, 18.

20. Ezékiásnak pedig több * dolgai és minden erős volta, és miképen csinálta légyen mind a halastót, mind a zsilipet, és mimódon vitte bé a vizeket a városba, nemde nincsenek-é megírva a Júdabeli Királyokról való Krónika könyvben? * 2 Krón. 29, 1—36.

21. És elaluvék Ezékiás az ő atyaival; és az ő fija Manasse uralkodék helyette.

XXI. RÉSZ.

Manasse és Amon királyságok Júdában.

Tizenkét esztendős vala * Manasse, mikor uralkodni kezde, és ötvenöt esz-

tendeig uralkodék Jérusálemben; az ő
annyának pedig Hefsiba vala neve.
*2 Krón. 33, 1.
2. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt, a pogányoknak utálatos-
ságok szerint, kiket az Úr kiűzött vala
az Izráel fijai elől;
3. Mert elfordulván, megépíté a ma-
gasságokat, melyeket elrontott * vala
Ezékiás az ő attya, és oltárokat emele
a Baálnak, és berket is ültete, mint
Akháb † az Izráel Királya cselekedett
vala, és imádа minden mennyei †† se-
regeket, és szolgála azoknak.
*rész 18, 4. † 1 Kir. 16, 30. 33. †† 5 Móz. 4, 19.
4. Építe oltárokat is az Úrnak házá-
ban, mely felől azt mondotta vala az
Úr: Jérusálemben * helyheztetem az én
nevemet! *1 Kir. 9, 3.
5. Építe, *mondom*, oltárokat az egész
mennyei seregnek, az Úr * házának
mind a két pitvarában. *rész 23, 11. 12.
6. Általvivé az ő fiját is a * tűzön,
és válogatást tőn az idők közt, és ma-
dárszó után jövendőle, és mind nézőt,
mind varázslókat † szerze; és sok go-
nosz dolgokat cselekedék az Úrnak
szemei előtt, hogy őtet haragra indí-
taná. *rész 16, 3. 5 Móz. 18, 10. † 3 Móz. 20. 2. 6.
7. Felemelé annakfelette a bereknek
bálványát, melyet csinált vala a ház-
ban, mely felől azt mondotta vala az
Úr Dávidnak, és az ő fijának Sala-
monnak: Ebben a házban * és Jéru-
sálemben, melyet magamnak válasz-
tottam Izráelnek minden nemzetségei
közűl, helyheztetem az én nevemet mind
örökké: *1 Kir. 9, 3. 2 Krón. 6, 6.
8. És azután ki nem mozdítom * Iz-
ráelnek lábát erről a földről, melyet
adtam az ő Előiknek; ha szorgalma-
tosan az én parancsolatim szerint cse-
lekesznek, és az egész törvény szerint,
melyet nékik parancsolt Mózes az én
szolgám. *2 Sám. 7, 10.
9. De ők nem lőnek engedelmesek; ha-
nem tévelygésbe ejté őket Manasse, úgy-
annyira hogy nagyobb gonoszságokat
cselekedének a pogányoknál, kiket az
Úr kiveszte az Izráel fijai elől.
10. Szóla azért az Úr az ő szolgái ál-
tal a Próféták által, mondván:
11. Mivelhogy Manasse, * a Júdának
Királya ezeket az utálatosságokat cse-
lekedte, gonoszb dolgokat cselekedvén
mind azoknál, melyeket az ő előtte való
Emoreusok cselekedtek; és Júdát is vé-
tekbe ejtette az ő bálványai által.
*Jer. 15, 4. Ezék. 16, 43—48.
12. Annakokáért ezt mondja az Iz-
ráelnek Ura Istene: Imé én oly vesze-
delmet hozok Jérusálemre és Júdára,
hogy mindennek, a ki azt hallja, * meg-
csendűl mind a két füle belé. *Jer. 19, 3.
13. És kiterjesztem Jérusálemre a Sa-
mariának * lineáját, és az Akháb házá-
nak † mértékét, és †† megtörlöm Jérusá-
lemet, miképen *az ember* megtörli a tálat,
melyet minekutánna megtisztított, le-
borítja azt. *rész 17, 5. 6. 18. † rész 10, 8—11.
1 Kir. 21, 22—24. †† Jer. 52, 7—14. 24—27.
14. És elhagyom az én örökségemnek
maradékát, és adom őket az ő ellensé-
geiknek kezekbe, és minden ő ellensé-
gei elragadozzák, és eldulják őket;
15. Ezokáért, hogy gonoszúl csele-
kedtek én előttem, és engemet haragra
ingerlettek, az ő attyaiknak Égyiptom-
ból való kijöveteleknek napjától fogva,
mind e mai napig.
16. Annakfelette sok ártatlan * vért is
onta ki Manasse, annyira hogy Jérusá-
lem minden felől megtelnék vele, az ő
vétkén † kivűl, melylyel vétekbe ejté
Júdát, gonoszúl cselekedvén az Úrnak
szemei előtt. *rész 24, 3. 4. † vers 2—9.
17. Manassénak pedig több dolgai és
minden cselekedetei, és az ő vétke, me-
lyet cselekedett, nincsenek-é * megírva
a Júda Királyainak Krónika könyvök-
ben? *2 Krón. 33, 2—16.
18. És elaluvék Manasse az ő attyai-
val és eltemetteték az ő háza mellett
való kertben, Uzzának kertében, és az
ő fija Amon uralkodék helyette.
19. Huszonkét esztendős vala * Amon,
mikor uralkodni kezde, és két esztendeig
uralkodék Jérusálemben, az ő annyá-
nak pedig Mésullémet vala neve, a Jóta-
beli Hárusnak leánya. *2 Krón. 33, 21—24.
20. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt, a mint cselekedett vala
Manasse az ő attya.
21. És mind azon az úton jára, a me-
lyen járt vala az ő * attya, és szolgála a
bálványoknak, kiknek szolgált vala az ő
attya, és imádá azokat. *vers 2—11.
22. És elhagyá az ő attyainak Urát
Istenét, és nem jára az Úrnak * útá-
ban. *3 Móz. 26, 14—33.
23. És pártot ütének Amon ellen a
maga szolgái, és megölék a Királyt az
ő házában.
24. A föld népe pedig levágá mind
azokat, kik pártot ütöttek vala Amon
Király ellen; és a föld népe Királylyá
tevé az ő fiját Jósiást helyette.
25. Amonnak pedig több dolgai me-
lyeket cselekedett, nemde nincsenek-é

megírva * a Júdabeli Királyokról való
Krónika könyvben? *2Krón. 33, 21.
26. És eltemeték őtet az ő koporsójában, Uzzának * kertében, és uralkodék
helyette az ő fija Jósiás. *vers 18.

XXII. RÉSZ.

Jósiás királysága Júdában: A törvénykönyv megtaláltatik.

Nyolcz esztendős vala Jósiás * mikor
uralkodni kezde, és harminczegy esztendeig uralkodék Jérusálemben: az ő
annyának pedig Jédida vala neve, a
Besekátból való Adajának leánya.
*2Krón. 34, 1—33.
2. És kedves dolgot cselekedék az Úrnak
szemei előtt, és jára az ő attyának Dávidnak * minden útaiban, és nem hajla sem
jobbra, sem balra. *rész 18, 3. 1Kir. 15, 5.
3. Lőn pedig Jósiás Királynak tizennyolczadik esztendejében, elküldé a Király Sáfánt, Asaliának a Mesullám fijának fiját az Íródeákot, az Úr házához,
mondván:
4. Menj fel Hilkiához a Főpaphoz *és
mond meg*, hogy számlálják meg a pénzt,
mely az Úrnak házába bévitetett, melyet az ajtó őrizők gyüjtöttek a néptől.
5. És adják azt az Úr házában való
pallérok a míveseknek kezekbe, adják,
mondom, a míveseknek, kik az Úrnak
házában munkálkodnak, hogy a háznak
romlásait felépítsék.
6. *Tudniillik* az ácsoknak, az építőknek és a kőmíveseknek, hogy mind fákat,
mind faragott köveket vegyenek a háznak * felépítésére. *2Krón. 34, 11.
7. De meg ne számláltassék nékik a
pénz, mely kezekbe adatik, hanem meghidjék * őket. *rész 12, 15.
8. Monda pedig Hilkia a Főpap Sáfánnak az íródeáknak: A Törvénykönyvet * megtaláltam az Úrnak házában.
És Hilkia adá a könyvet Sáfánnak, és
olvasá azt. *2Krón. 34, 14.
9. Elméne pedig Sáfán az íródeák a
Királyhoz, és megvivé a Királynak a
választ, és monda: A te szolgáid egybeszedék a pénzt, mely a házban találtatott, és adták azt az Úr házában munkálkodók pallérainak kezekbe.
10. És megmondá Sáfán az íródeák a
Királynak, mondván: Egy könyvet ada
nékem Hilkia Pap. És olvasá azt Sáfán a Király előtt.
11. Mikor pedig hallotta volna a Király a törvény könyvének * beszédit,
megszaggatá az ő ruháit. *vers 18. 19.
12. És parancsola a Király Hilkia Papnak és Ahikámnak a Sáfán fijának, és
Akbórnak a Mikája fijának, és Sáfánnak az íródeáknak, és Asajának a Király szolgájának, mondván:
13. Menjetek el, kérdjetek tanácsot az
Úrtól én érettem és a népért; *tudniillik* az egész Júdáért, e könyvnek beszédei felől, mely megtaláltatott; mert
nagy az Úrnak haragja, mely felgerjede
mi ellenünk, mivelhogy a mi atyáink
nem engedtek e könyv beszédeinek,
hogy cselekedtek volna mind úgy, a
mint megíratott nékünk.
14. Elméne azért Hilkia Pap és Ahikám, és Akbór és Sáfán és Asája Hulda
Prófétaasszonyhoz, Sallumnak feleségéhez, ki Thékua fija volt: ki Harhásnak a ruhák őrizőjének fija volt: (ő pedig lakik vala Jérusálemben a második
részen,) és szólának néki.
15. Ki monda nékik: Ezt mondja az
Izráelnek Ura Istene: Mondjátok meg
a férjfiúnak, ki titeket hozzám küldött.
16. Ezt mondja az Úr: Ímé én veszedelmet hozok e helyre és e helyen lakozókra, mind a könyvnek beszédei szerint, * melyet olvasa a Júda Királya;
*rész 21, 12—15. Sof. 2, 6.
17. Azért hogy elhagytak engemet, és
idegen isteneknek áldoztak jóillattal,
hogy engemet haragra indítanának minden ő kezeknek csinálmányaival: és felgerjedett az én haragom e hely ellen,
meg sem oltatik.
18. A Júda Királyának pedig, ki elküldött titeket, hogy tanácsot kérdjetek
az Úrtól, ezt mondjátok: Ezt mondja az
Izráelnek Ura Istene: Mivelhogy e beszédeket hallottad,
19. És mivelhogy meglágyulta te szíved,
és megaláztad magadat az Úr előtt hallván azokat, melyeket szólék e hely ellen
és e helyen lakozók ellen, hogy megpusztulna és átokban lenne; és megszaggatád a te ruháidat és sírál előttem: Azért
én is meghallgattalak, azt mondja az Úr.
20. Annakokáért ímé én takarítlak téged a te atyáidhoz és a te koporsódba
békességgel visznek téged és meg nem
látják a te szemeid azt a nagy * veszedelmet, melyet én e helyre hozok És
meghozák a Királynak a választ.
*rész 21, 12—15. Jer. 52, 12—27.

XXIII. RÉSZ.

Jósiás az igaz istenitiszteletet helyreállítja: az Égyiptomi Királytól megöletik a hadban: Joákház uralkodik helyette.

Elküldé azért a Király, és hozzá gyü-

lének mind Júdának, mind Jérusálemnek minden Vénei.

2. És felméne a Király * az Úrnak házába, és Júdából minden férjfiak, és Jérusálemnek minden lakosai vele valának a Papokkal, a Prófétákkal és az egész néppel egyetembe, kicsinytől fogva nagyig. És elolvasá előttök a szövetség könyvének minden beszédeit, mely megtaláltatott vala az Úr házában.
* 2 Krón. 34, 30.

3. Megállapodék pedig a Király az oszlop mellett, és kötést tőn az Úr előtt, hogy ők az Urat akarnák * követni, és az ő parancsolatit, bizonyságtételeit és végezéseit teljes szívből és lélekből megőrizni, és bételjesíteni a szövetségnek beszédit, melyek meg vagynak írva abban a könyvben, és reá hajla *mind* az egész nép a kötésre. * 5 Móz. 26, 17—19.

4. Parancsola annakfelette a Király Hilkiának a Főpapnak, és a másod rendbeli Papoknak és az ajtó őrizőknek, hogy kihordanának az Úr templomából minden edényeket, melyeket csináltak vala a * Baálnak, a bereknek és az egész mennyei seregnek, és megégeté azokat Jérusálem kivűl a Kedron mezején, és azoknak hamvokat † Béthelbe vivé.
* rész 21, 2—11. † 1 Kir. 12, 28. 29. 16, 30—33

5. És elveszté a *bálványozó* Papokat is, kiket szerzettek vala a * Júdabeli Királyok, hogy a magasságbeli *oltár*okon jóillattal áldoznának Júdának városaiban és Jérusálem körűl; és mind azokat is kik jóillattal áldoznak vala a Baálnak, a † Napnak, Holdnak, az égi jeleknek, és az egész mennyei seregnek.
* rész 16, 3. 4. 21, 2—5. 7. † vers 11. 2 Krón. 33, 5—7.

6. Kivivé az Úrnak házából a bereknek *bálványát is* Jérusálem kivűl; a Kedron patakja mellé, és megégeté ott azt, és porrá tevé: és annak porát a községnek * temetőhelyére hinté.
* vers 16. 2 Krón. 34, 4.

7. És elrontá a férjfiakból való paráznáknak * házait is, melyek az Úrnak háza mellett valának, melyekben az asszonyok kárpitokat szőnek vala a berekhez. * 1 Kir. 14, 24. 1 Sám. 2, 22.

8. És béhozata minden Papokat Júdának városaiból, és megfertézteté a magasságbeli oltárokat, melyeken a Papok jóillattal áldoznak vala, * Gébától fogva mind Beersebáig: és letöré a kapuk mellett való magasságokat, és mind azokat is, melyek Jósuénak a város Fejedelmének kapuja előtt valának balkéz felől, a hol a városba bémennének a kapun. * 1 Kir. 15, 22.

9. De a magasságoknak Papjai nem mentek *többé* az Úrnak Jérusálemben való oltárához, hanem ettek kovásztalan kenyereket az ő attyokfiai között.

10. Megfertézteté a Tófetet is, mely a Hinnom fijainak völgyében vala; hogy senki az ő fiját vagy leányát által * ne vinné a tűzön a Moloknak.
* 3 Móz. 20, 2. 2 Krón. 33, 6.

11. Levetteté a lovakat is, melyeket a Júdabeli Királyok feltettek vala a Napnak, * a hol bémennének az Úr házába a Nátán-Mélek udvari szolgának háza mellett, mely a hostátban vala, és a Napnak szekereit tűzzel megégeté.
* vers 5. 2 Krón. 33, 5.

12. *Eltöré* az oltárokat is, melyek valának az Akház palotájának padlásán, melyeket a Júdabeli Királyok csináltak vala; és az oltárokat is, melyeket Manasse * csinált vala az Úr házának mindkét pitvaraiban, a Király elrontá, és onnét azokat lerontván, azoknak porokat a Kedron patakába hányatá.
* rész 21, 5.

13. A magasságbeli *oltár*okat is megfertézteté a Király, melyek Jérusálem előtt valának az Olajfák hegyének jobbfelől való oldalán, melyeket épített vala Salamon * az Izráel Királya Astóretnek a Sídónbeliek utálatosságának, és Kémósnak a Moábiták utálatosságának, és Milkómnak az Ammon fijainak utálatosságának. * 1 Kir. 11, 7. 8.

14. Elrontá * annakfelette a bálványokat, és kivágatá a berkeket, és azoknak helyeket embereknek tetemeivel tölté meg. * 2 Móz. 23, 24.

15. Sőt a Béthelbeli * oltárt is eltöré, és a magasságbeli oltárt is, melyet Jéroboám a Nébát fija csinált vala, ki vétekbe ejté az Izráelt: azt *mondom*, az oltárt és a magasságot eltöré, és megégeté a magasságot és porrá tevé; megégeté a berket is.
* 1 Kir. 12, 28—33. 13, 2.

16. Fordulván pedig Jósiás, meglátá a koporsókat, melyek ott a hegyen valának, és elküldvén kihányatá a tetemeket a koporsóból, és megégeté *azokat* amaz * oltáron, és *e képen* fertézteté meg azt az Úrnak beszéde szerint, melyet mondott vala az Isten embere, ki annakelőtte e dolgot megjövendölte vala.
* 1 Kir. 13, 2.

17. És monda *a Király:* Micsoda temetésnek jegye ez, melyet látok? Felelének néki a városbeli férjfiak: Az Isten

emberének * koporsója ez, ki Júdából
jött vala, és mind ezeket megjövendölte
vala a Béthelbeli oltár felől, melyeket
cselekedtél. *1 Kir. 13, 1. 2. 29. 30.
18. És monda: Hagyjatok békét néki,
és senki meg ne mozdítsa az ő tetemeit.
És megmenték az ő tetemeit, a Prófé-
tának tetemeivel egybe, ki Samariá-
ból * jött vala. *1 Kir. 13, 11. 32.
19. Elrontá Jósiás a magasságoknak
minden * házait is, melyek Samariának
városaiban valának, melyeket az Izráel-
beli Királyok csináltak vala, hogy az
Urat haragra ingerlenék, és szinte úgy
cselekedék azokkal mindenekben, mint
Béthelben cselekedett vala.
*2 Krón. 34, 3—7.
20. Levágá * annakfelette a magassá-
goknak minden Papjait, kik ott az oltá-
rok körűl voltak, és emberi tetemeket
égete meg † az *oltár*okon; és úgy tére
vissza Jérusálembe. *vers 5. †1 Kir. 13, 2.
21. Parancsola pedig a Király az egész
népnek, mondván: Szerezzétek meg a
Páskhát * a ti Uratoknak Istenteknek,
a mint meg vagyon írva e szövetségnek
könyvében; *2 Móz. 12, 3—17.
22. Mert nem szereztetett vala olyan
Páskha * a Bíráknak idejektől fogva,
kik az Izráelt ítélték, sem pedig az Iz-
ráel és a Júda Királyainak minden ide-
jekben. *2 Krón. 35, 1—19.
23. Jósiás Királynak pedig tizennyol-
czadik esztendejében szerezteték ez a
Páskha az Úrnak Jérusálemben.
24. Annakfelette Jósiás Király elveszté
mind az ördöngösöket, * mind a va-
rázslókat, a képekkel és a bálványok-
kal egyetemben: és minden utálatossá-
gokat, melyek láttatnak vala Júdának
földében és Jérusálemben, hogy helyre-
állatná a törvénynek beszédit, melyek
meg valának írva a könyvben, melyet
megtalált † Hilkia Pap az Úrnak házá-
ban. *2 Krón. 33, 6. †rész 22, 8.
25. És nem volt ő hozzá hasonló Ki-
rály ő előtte, ki megtért volna az Úr-
hoz teljes szívéből, * és teljes lelkéből
és teljes erejéből, Mózesnek minden
törvénye szerint; és utánna sem táma-
dott hozzá hasonló.
*rész 18, 5. 2 Krón. 32, 25.
26. De mindazonáltal meg nem szűnék
az Úr az ő megbúsult nagy haragjá-
tól, melylyel * megharagudt vala Júda
ellen, mind azokért a bosszantások-
ért, melyekkel bosszantotta vala őtet
Manasse. *rész 21, 11—16.
27. Mert ezt mondá az Úr: Júdát is
elvetem szemem elől, miképen az Iz-
ráelt * elvetettem, és megutálom ezt a
várost, melyet választottam vala, Jéru-
sálemet: ezt a házat is, † melyről azt
mondottam vala: Ott lészen az én ne-
vem! *rész 17, 6. 18. †1 Kir. 9, 3—8.
28. Jósiásnak pedig több dolgai és
minden cselekedetei, avagy nincsenek-é
megírva a Júdabeli Királyokról való
Krónika*könyvben? *2 Krón. 34, 1. 35, 20.
29. Az ő idejében jöve fel Faraó-
Nékó * az Égyiptomi Király az Assi-
riabeli Király ellen, az Eufrátes folyó-
víz mellé: Eleibe méne pedig Jósiás
Király, és az megölé őtet Megiddóban,
mikor meglátta volna őtet. *2 Krón. 35, 20.
30. És az ő szolgái szekérre tévén őtet,
halva elvivék Megiddóból, * és vivék
őtet Jérusálembe, és eltemeték őtet az
ő koporsójában. A föld népe pedig fogá
Joákházt † Jósiásnak fiját, és megkenék
őtet: és Királylyá tevék az ő attya he-
lyett. *Zak. 12, 11. †2 Krón. 36, 1.
31. Huszonhárom esztendős vala Jo-
ákház, mikor uralkodni kezde: és há-
rom hónapig uralkodék Jérusálemben;
az ő annyának pedig Hamutál vala
neve, a Libnabeli Jeremiásnak leánya.
32. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt mind a szerint, a mint az ő
attyai * cselekedtek vala. *rész 16, 2—4.
33. És megkötözteté őtet * Faraó-Nékó
Reblában Hámátnak földén, mikor Jé-
rusálemben uralkodnék: és adót vete
a földre, száz tálentom ezüstöt, és egy
tálentom aranyat. *vers 29. Ezék. 19, 4—9.
34. És Faraó-Nékó Királylyá tevé Eliá-
kimot Jósiásnak fiját, Jósiásnak az ő
attyának helyette, és változtatá az ő ne-
vét Joákimnak: Joákházt pedig * elvivé
Égyiptomba, és ott hala meg.
*5 Móz. 28, 15. 36. 68.
35. Azt az ezüstöt pedig és az aranyat
megadá Joákim Faraónak: de meg-
sarczoltatá a földet, hogy megadná az
ezüstöt a Faraó parancsolatja szerint:
mindentől a föld népe közűl az ő értéke
szerint vőn mind ezüstöt, mind pedig
aranyat, hogy Faraó-Nékónak adná.
36. Huszonöt esztendős vala Joákim
mikor uralkodni kezde, és tizenegy esz-
tendeig uralkodék Jérusálemben: az ő
annyának pedig Zébuda vala neve, a
Rúmabeli Pedájának leánya.
37. És gonoszúl cselekedék az Úrnak
szemei előtt mind a szerint, a mint az
ő attyai * cselekedtek vala.
*vers 32. rész 21, 2. 9.

XXIV. RÉSZ.

Joákim után uralkodik Joákin, kit Nabukodonozor, Jérusálem ellen felmenvén, fogva viszen Babilóniába; és helyette Sédékiást teszi.

Joákim idejében feljöve Nabukodonozor a Babilóniabeli Király, és Joákim ő szolgája * lőn három esztendeig: de elfordulván *azután*, elszakada tőle. * rész 20, 17. 18. 2 Krón. 36, 5—7.
2. Reá bocsátá azért az Úr a Káldeusoknak, a Siriabelieknek, Moábitáknak, és az Ammon fijainak seregeiket, reá bocsátá, *mondom*, őket Júdára, hogy elvesztenék őtet az Úrnak beszéde szerint, melyet szólott vala az ő * szolgái a Próféták által. * rész 21, 10—14.
3. Bizonyára az Úrnak beszéde szerint esék e nyomorúság Júdán, hogy elvetné őtet maga elől * Manassénak minden bűneiért, melyeket cselekedett vala; * rész 21, 2—9.
4. És az ártatlan * vérért is, melyet kiontott vala, és bétöltötte vala egész Jérusálemet ártatlan vérrel; azért nem kedveze az Úr néki. * rész 21, 16.
5. Joákimnak pedig több dolgai és minden cselekedetei, avagy nincsenek-é megírva a Júdabeli Királyokról való Krónika * könyvben? * 2 Krón. 36, 4—7.
6. Elaluvék azért Joákim az ő attyaival, és az ő fija Joákin * uralkodék helyette. * 2 Krón. 36, 9.
7. Az Égyiptombeli Király pedig nem jöve ki többször az ő földéből: mert a Babilóniabeli Király, valami az Égyiptombeli Királyé vala * elvett vala mindent, Égyiptomnak folyóvizétől fogva mind az Eufrátes folyóvízig. * Jer. 46, 2.
8. Tizennyolcz esztendős vala Joákin mikor uralkodék, és három hónapig uralkodék Jérusálemben: az ő annyának pedig Nékhusta vala neve, a Jérusálembeli Elnatánnak leánya.
9. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt, mind a szerint, a mint az ő attya * cselekedett vala. * rész 23, 37.
10. Akkor feljövének Nabukodonozornak * a Babilóniai Királynak szolgái Jérusálem ellen, és megszállák a várost. * 2 Krón. 36, 10.
11. Ő maga is Nabukodonozor feljöve a város ellen, melyet immár az ő szolgái megszállottak vala.
12. Kiméne pedig Joákin a Júda Királya a Babilóniai Királyhoz az ő anynyával, szolgáival, Hadnagyaival és udvariszolgáival egyetembe, és felvevé őtet a Babilóniai Király az ő uralkodása nyolczadik esztendejében.
13. És elhordá onnét az Úr házának és a Király házának minden kincseit, és elvive minden arany edényeket, melyeket Salamon az Izráel Királya csinált vala az Úrnak templomában, a mint az Úr * szólott vala. * rész 20, 17. 18.
14. És elvivé *mind* az egész Jérusálemet minden fejedelmeivel, minden vitézeivel, tízezer foglyot, és minden mesteremebereket és kapunállókat. Senkit el nem hagya, hanem csak a földnek szegény népét.
15. Elvivé * Joákint is Babilóniába, annyával, feleségeivel, udvariszolgáival, és az országnak erős vitézeivel egybe, fogva Jérusálemből Babilóniába. * Jer. 37, 1. 52, 28—31.
16. Annakfelette minden hadakozó férjfiakat hétezeret, és ezer míves embereket és kapunállókat, minden erős és hadra alkalmatosokat, elvive a Babilóniabeli Király fogva Babilóniába.
17 Királylyá tevé pedig a Babilóniai Király Mattaniát, az ő attyának *Jekóniásnak* attyafiát ő helyette; és változtatá az *ő* nevét * Sédékiásnak. * Jer. 37, 1. 1 Krón. 3, 15.
18 Huszonegy esztendős vala Sédékiás, mikor uralkodni kezde, és tizenegy esztendeig uralkodék Jérusálemben: az ő annyának pedig Amitál vala neve, a Libnából való Jerémiás leánya.
19. És gonoszúl cselekedék az Úrnak szemei előtt mind a szerint, a mint Joákim * cselekedett vala. * rész 23, 27.
20. Mert az Úrnak búsulása miatt, mely volt mind Jérusálem, mind Júda ellen, míglen * elveté őket szemei elől, elszakada Sédékiás a Babilóniai Királytól * rész 21, 12. 13. Jer. 52, 3—30.

XXV. RÉSZ.

Jérusálemet megveszi Nabukodonozor: a nép vitetik a Babilóniai fogságra.

Lőn pedig az ő birodalmának kilenczedik esztendejében, a tizedik hónapban, és annak tizedik napján, eljöve Nabukodonozor * a Babilóniabeli Király minden ő seregeivel Jérusálem ellen; és tábort jára ellene; és kastélyokat csinálának ellene köröskörűl. * 2 Krón. 36, 17—22.
2. És alatta lőnek a városnak Sédékiás Királynak tizenegyedik esztendejéig.
3. *Melynek negyedik* * havának kilenczedik napján elhatalmazék az éhség a városban, és nem vala mit enni a föld népének. * Jer. 52, 6. 30.
4. És megrontaték a város, és *elfutának* a hadakozó férjfiak mindnyájan éjjel, annak a kapunak útján, mely a

Király kerte mellett való két kőfal között vala. A Káldeusok pedig mind körűlvették vala a várost; és a *Király* is elfuta a pusztának útján;
5. Megkergeték pedig a Káldeusoknak seregei a Királyt, és elérék őtet a Jérikhó mezején, és az ő serege mind eloszla ő mellőle.
6. És megfogák * a Királyt, és elvivék őtet a Babilóniai Királyhoz Riblába: hol ő reá szentencziát mondának.
*Jer. 34, 21.
7. A Sédékiás fijait pedig az ő szeme láttára levágák; Sédékiásnak is szemeit kitolák, érez békókba verék, és őtet elvivék * Babilóniába. *5 Móz. 28, 15. 36.
8. Az ötödik hónapban pedig, és annak hetedik napján, (ez a Nabukodonozor a Babilóniai Király uralkodásának tizenkilenczedik esztendeje) eljöve Nabuzár-Adán a vitézek Hadnagya, a Babilóniabeli Király szolgája Jérusálembe.
9. És felgyujtá az Úr házát, és a Király házát, és Jérusálemben minden házakat, és minden nagy palotákat tűzzel megégeté.
10. Annakfelette Jérusálemnek kőfalait köröskörűl lerontá a Káldeusoknak serege, * mely a vitézek Hadnagyával vala. *1 Kir. 9, 3—8.
11. A több népet pedig, mely a városban megmaradt vala, és azokat kik a Babilóniabeli Királyhoz hajlottak vala, és a több *községnek* sokaságát elvivé Nabuzár-Adán a vitézek Hadnagya.
12. A föld népének csak a szegényéből hagya ott a vitézek Hadnagya, szőlőmíveseket és szántó és vető embereket.
13. A rézoszlopokat pedig, melyek az Úr házában *valának,* és az *üstöknek* talpait, és a réztengert, mely az Úr házában *vala,* * öszveronták a Káldeusok, és azoknak rezét Babilóniába vivék.
*Jer. 27, 19—22.
14. Elvivék a fazekakat is, üstöket, vígasságtevő * szerszámokat, kalánokat, és minden szolgálatra rendeltetett egyéb rézedényeket. *1 Kir. 7, 50.
15. És elvivé a vitézek Hadnagya a serpenyőket, a medenczéket, melyek közűl némelyek aranyból, némelyek pedig ezüstből valának.
16. A két rézoszlopot, * a réztengert, és az *üstöknek* talpait, melyeket Salamon csinált vala az Úr házában; megmérhetetlen vala mind ezeknek az edényeknek rezek. *1 Kir. 7, 15. 39.
17. Az egyik oszlopnak magassága tizennyolcz sing vala, és azon felűl rézgomb vala, melynek magassága három sing vala: és mind háló forma, mind pómagránátoknak formája *vala* a gombon felűl köröskörűl; mind *ezek* rézből *valának;* ezen formára vala a másik oszlop is a háló formával egybe.
18. Elvivé a vitézek Hadnagya Serája * Papot is az első rendből és Sofóniás Papot a második rendből, és az ajtónak három őrzőit. *1 Krón. 6, 14.
19. És a városból elvőn egy Főembert, ki a hadakozó férjfiaknak elöljáró Hadnagyok vala; és öt férjfiakat, kik a Király körűl forgolódnak vala, kik találtatának a városban: és a seregnek főíródeákját, ki sereget gyüjt vala a föld népe közűl, és hatvan férjfiakat a föld népe közűl, kik ott találtatának a városban.
20. Felvevé, *mondom,* ezeket Nabuzár-Adán a vitézek Hadnagya, és elvivék őket a Babilóniabeli Királyhoz Riblába.
21. És levágá s megölé őket a Babilóniabeli Király Riblában Hámátnak földében. És így viteték el Júda az * ő földéről. *rész 21, 13. 14.
22. A több népnek pedig, mely megmaradt vala a Júdának földében, melyet meghagyott vala Nabukodonozor a Babilóniai Király, Tisztartót szerze, Gedáliát, Ahikámnak a Sáfán fijának fiját.
23. Mikor pedig meghallották volna a seregeknek minden Hadnagyai, az ő alattok való férjfiakkal egybe, hogy Tisztartóvá tette volna a Babilóniabeli Király * Gedáliát: elmenének Gedáliához Mispába, *tudniillik* Ismáel Nétániának fija, és Johanán Kareának fija, és Serája a Nétofát *városbeli* Tánehumetnek fija, és Jahazánia Maakátinak fija, az ő alattok való férjfiakkal egybe.
*Jer. 40, 5. 9.
24. És megesküvék nékik Gedália, és a velek való férjfiaknak, és monda nékik: Ne féljetek a Kaldeusoknak való szolgálattól. Legyetek vesztegséggel e földön és szolgáljatok a Babilóniabeli Királynak, és jól lészen néktek dolgotok.
25. Lőn pedig a hetedik hónapban, eljöve Ismáel, Nétániának az Elisáma fijának fija, ki királyi magból való vala és vele együtt tíz férjfiak; és levágák Gedáliát, és meghala: annakfelette a Zsidókat is és a Káldeusokat, kik ő vele *valának* Mispában.
26. És felkele az egész nép kicsinytől fogva nagyig, még a seregeknek Hadnagyai is: és elmenének Égyiptomba, mert félnek vala a Káldeusoktól.

27. Lőn annakutánna Jóákinnak a Júdabeli Királynak elviteie harminczhetedik esztendejében, a tizenkettődik hónapban; annak a huszonhetedik napján, kivevé Evil-Merodák a Babilóniabeli Király az ő birodalmának első esztendejében Joákint a Júdának Királyát a fogházból;
28. És kegyesen beszéle vele, s feljebb tevé az ő székét a több Királyoknak székeknél, kik vele valának Babilóniában;
29. És elváltoztatá a fogságban való ruháit, és ő nála vala étele mindenkor életének minden idejében.
30. Az ő étele pedig mindenkor kijár vala, melyet a Király ád vala néki naponként, az ő életének minden idejében.

KRÓNIKA ELSŐ KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Külömb-külömb nemzetségeknek, kiváltképen Jákób Eleinek előszámlálása.

Ádám, * Seth, Énós. *1 Móz. 5, 3.
2. Kénán, Mahalaléel, Járed.
3. Énok, Metusélákh, Lámek.
4. Nóé, Sem, Khám és Jáfet.
5. Jáfetnek * fijai: Gómer, Mágog, Madai, Jáván, Tubál, Mések és Tirás. *1 Móz. 10, 2.
6. Gómernek pedig fijai: Askenáz, Difát * és Togárma. *1 Móz. 10, 3.
7. Jávánnak pedig fijai: Elisa, Társisa, Kittim és Dódanim.
8. Khámnak fijai: * Kús, Misraim, Pút, és Kanaán. *1 Móz. 10, 6.
9. Kúsnak fijai: Séba, Hávila, Sábra, Rahéma, és Sabtéka. Rahémának pedig fijai: Séba és Dédán.
10. Annakfelette Kús nemzé * Nimródot; e kezde e földön lenni hatalmassá. *1 Móz. 10, 8—12.
11. Misraim * pedig nemzé a Ludeusokat, Hanameusokat, Lehabeusokat és a Naftukheusokat. *1 Móz. 10, 13. 14.
12. A Patruseusokat is és a Káslukheusokat, kiktől származának a Filiszteusok, és a Kaftoreusok.
13. Kanaán * pedig nemzé Sídont az ő elsőszülöttét, és Hétet, *1 Móz. 10, 15. 20.
14. És a Jebuzeust, Emoreust és Girgazeust,
15. Hiveust is, Arkeust és Sineust,
16. És Arvadeust, Semareust, és Hamateust.
17. Semnek fijai: Elám és Assur, Arfaksád, Lúd, Arám. Ennek *fijai:* Ur, Húl, Géter, és Mések.
18. Arfaksád pedig nemzé Sélákhot, és Sélákh nemzé Ébert.
19. Ébernek pedig lőnek két fijai, kik közül egyiknek Péleg vala neve: mert az ő idejében * oszla el a föld népe; a másiknak neve Joktán. *1 Móz. 10, 21—25.
20. Joktán pedig nemzé Almodádot es Sélefet, Hasármávetet, és Jérákhot,
21. És Hadorámot, és Uzált, és Diklát,
22. És Ebált, Abimáelt és Sébát,
23. És Ofirt, Havilát, és Jobábot. Ezek mind Joktán fijai *voltak.*
24. Sem, * Arfaksád, Sélákh.
25. Éber, Péleg, Réu. *1 Móz. 11, 10—18.
26. Sérug, Nákhor, Táré.
27. Ábrám, ez az Ábrahám.
28. Ábrahám * fijai: Izsák és Ismáel. *1 Móz. 16, 15. 21, 2. 3.
29. Ezeknek pedig nemzetségeik ezek: Ismáelnek elsőszülötte * Nébajót és Kédár, és Adbeél, és Mibsám. *1 Móz. 25, 12—16.
30. Misma és Dúma, Massa, Hadád és Téma.
31. Jétur, Náfis és Kedma; ezek az Ismáel fijai.
32. Keturának pedig az Ábrahám ágyasának * fijai, kiket szüle, ezek: Zimrán, Joksán, Médán, Midián, Isbák és Súah. És a Joksán fijai: Séba és Dédán. *1 Móz. 25, 1—4.
33. És a Midián fijai: Efa, Efer, Hánok, Abída és Eldáa; mind ezek Ketura fijai *voltak.*
34. Ábrahám pedig nemzé Izsákot; Izsák * fijai pedig ezek: Ézsau és Izráel. *1 Móz. 25, 19—26.
35. Ézsaúnak * fijai: Elifáz, Réhuel, Jéus, Jaalám, és Kórákh. *1 Móz. 36, 9—14.
36. Elifáz fijai: Temán, Omár, Séfi, Gaátám, Kénáz, és Timnának *fija* Amálek.
37. Réhul fijai: Náhát, Zérah, Samma és Mizza.
38. Seir fijai: Lótán és Sobál, Sibon, Ana, Dison, Eser és Disán.
39. Lótán fijai pedig: Hori és Hómám; Lótánnak huga pedig Timna.
40. Sobál fijai: Alián és Manakhát, Ebál, Séfi, és Onám; Sibon fijai pedig: Aja és Ana.
41. Ana fija: Dison. Dison fijai pedig Hamrán és Esban, Itrán és Kerán.

42. Eser fijai: Bilhán és Zaaván, Jaakán. Disán fijai: Us és Arán.
43. Ezek pedig a Királyok, kik uralkodának Edom földén minekelőtte az Izráel fijai közűl Király * támadna: Béla, Béor fija, és az ő városának neve Dinhába vala. *1 Móz. 36, 31.
44. És meghala Béla, és uralkodék helyette Jobáb a Bozrából való Zéráh fija.
45. És hogy Jobáb meghala, uralkodék helyette a Témán tartománybeli Húsám.
46. Meghala Húsám is, és uralkodék helyette Hadád a Bédád fija, ki megverte vala a Midiánitákat a Moáb mezején; és az ő városának neve vala Avit.
47. Hadád is hogy meghala, uralkodék helyette a Masrékabeli Sámla.
48. Sámla is pedig meghala, és uralkodék helyette Saul, a Rehobót folyóvíz mellől való.
49. Saul is meghala, és uralkodék helyette Baál-hanán az Akbor fija.
50. Meghala végezetre Baál-hanán is, és uralkodék helyette * Hadád; és az ő városának Páhi vala neve; feleségének pedig neve Mehetábel, Mátréd leánya, mely vala Mézaháb leánya. *1 Móz. 36, 39.
51. Meghala végezetre Hadád is. Voltak pedig Edom földének Herczegei: Timna Herczeg, Hália Herczeg és Jetet Herczeg;
52. Aholibáma Herczeg, Ela Herczeg, és Pinon Herczeg;
53. Kénáz Herczeg; Témán Herczeg, és Mibsár Herczeg;
54. Magdiel Herczeg, és Hirám Herczeg: Ezek Herczegek *voltak* az Edomeusoknak *földökben.*

II. RÉSZ.

Jákób s Júda fijai mind Isaiig.

Ezek az Izráel fijai: Rúben, * Simeon, Lévi, Júda, Issakhár és Zebulon. *1 Móz. 35, 22—26.
2. Dán, József, Benjámin, Nafthali, Gád és Áser.
3. Júdának fijai: * Ér, Onán és Séla; e három fiak születének néki Suának leányától, mely Kanaánbeli vala. Vala pedig ez Ér, Júdának elsőszülötte, igen gonosz az Úrnak szemei előtt, melyért őtet megölé. *1 Móz. 38, 2—5.
4. Támár * pedig az ő menye szülé néki Pérest és Zérát: A Júdának fijai mindnyájan öten *valának.* *1 Móz. 38, 29. 30.
5. Péres fijai: Hesron * és Hámul. *1 Móz. 46, 12.
6. Zérah fijai pedig: Zimri, és Etán, és Hémán, és Kálkol és Dára: mindenestől öten.
7. Kármi fijai: Akám * Izráelnek megháborítója, ki az átok alatt megtiltott marhának lopásában vétkezék. *Jós. 7, 1. 25.
8. Etán fija: Azária.
9. Hesron fijai, * kik születtenek néki: Jérákhméel, Rám és Kélubai. *Ruth 4, 19—22.
10. Rám nemzé Amminádábot, Amminádáb pedig nemzé Naassont, a Júda fijainak Fejedelmét.
11. Naasson nemzé Sálmát, Sálma pedig Boázt;
12. Boáz nemzé Obedet; Obed nemzé Isait;
13. Isai pedig nemzé Eliábot * az ő elsőszülöttét, és Abinádábot másodikat, Simeát † harmadikat. *1 Sám. 16, 6. †2 Sám. 13, 3.
14. Natanéelt negyediket, és Raddait ötödiket.
15. Osémet hatodikat, és * Dávidot hetedik fiját; *1 Sám. 17, 1. 12. 13.
16. És ezeknek nénnyeiket Sérujját és Abigáilt. Sérujának pedig fijai *voltak:* * Abisai, Joáb † és ** Asáel, e három. *2 Sám. 18, 2. 21, 17. †1 Kir. 2, 5. 29. 31. **2 Sám. 2, 22. 23.
17. Abigáil nemzé * Amasát: Amasának pedig *vala* attya az Ismáel nemzetségéből való Jéter. * rész 12, 18. 2 Sám. 17, 25.
18. Káleb pedig a Hesron fija nemzett vala az ő Azuba nevű feleségétől és a Jérióttól, és ezek az ő fijai: Jéser, és Sobáb és Ardon.
19. Azuba meghala, és Káleb vevé magának feleségűl Efratát, és e szülé néki Húrt.
20. Húr nemzé Urit, Uri pedig * Basaléelt. *2 Móz. 31, 2—5.
21. Azután béméne Hesron Mákirnak Gileád attyának leányához; mert ő ezt elvette vala hatvan esztendős korában, és szülé néki Ségubot.
22. Ségub pedig nemzé * Jáirt, kinek voltak huszonhárom városai a Gileád földén. *Bir. 10, 3.
23. Megvevé pedig a Gessureusoktól és Siriabeliektől Jáirnak városait, Kénát várost is, és annak faluit, *mindenestől* hatvan várost. Mind ezek a Mákir fijáé, ki vala Gileádnak attya.
24. Minekutánna pedig meghala Hesron Káleb-Efratában, akkor a Hesron felesége Abija szülé néki Ashúrt, a Tékoa attyát.
25. Voltak pedig Jérakhméélnek a Hesron elsőszülöttének fijai; elsőszülött Rám, és Búna, és Orem, és Osem, és Akhija.

26. Volt más felesége is Jérakhméelnek, Atára nevű; ez az Onám annya.
27. Voltak pedig Rámnak Jérakhméel elsőszülöttének fijai: Maás, Jámin és Héker.
28. Voltak az Onám fijai: Sammai, Jáda, és Sammai fijai: Nádáb és Abisúr.
29. Abisúr feleségének neve Abihail, ki szülé néki Akhbánt és Mólidot.
30. Nádáb fijai: Séled és Appaim: de meghala Séled magtalanúl.
31. Appaim fija: Isi; Isi fija: Sésán: Sésán leánya: Ahálai.
32. Jáda fijai, ki vala Sammai attyafia: Jéter és Jónathán; és Jéter meghala magtalanúl.
33. Jónathán fijai: Pélet és Záza. Ezek voltak a Jérakhméel fijai.
34. Nem voltak pedig Sésánnak fijai, hanem leányai; ennekfelette Sésánnak vala egy Égyiptombeli szolgája, Járha nevű.
35. És adá Sésán az ő leányát feleségűl e Járha nevű szolgájának, ki szülé néki Athait;
36. Athai pedig nemzé Nátánt; Nátán nemzé Zabádot;
37. Zabád nemzé Efált; Efál nemzé Obedet;
38. Obed nemzé Jéhut; Jéhu nemzé Azáriát;
39. Azária nemzé Hélest; Héles nemzé Elását;
40. Elása nemzé Sisémait; Sisémai nemzé Sallumot.
41. Sallum nemzé Jékámiát; Jékámia pedig nemzé Elisámát.
42. A Káleb fijai pedig, ki Jérakhméel attyafia vala, elsőszülötte Mésa; e volt a Zifnek és Maresa fijainak atytyok, Hebronnak *is* attya.
43. Hebron fijai: Kórah, Tappuah, Rékem és Séma.
44. Séma pedig nemzé Rahámot a Jorkeám attyát: és Rékem nemzé Samait.
45. A Samai fija pedig Máon: ez a Máon *volt* a Bethsúr attya.
46. Hésa pedig, a Káleb ágyastársa szüléHáránt és Mósát, és Gázezt; és Hárán nemzé Gázezt.
47. Jaddai fijai pedig: Régem, Jotám, Gésán, Pelet, Héfa és Saáf.
48. A Káleb ágyasa Maaka, szülé Sébert és Tirhánát.
49. Saáfnak, a Madména attyának *felesége* pedig szülé Sevát, a Makbéna attyát, és a Gibea attyát: A Káleb leánya pedig vala * Aksa. * Jós. 15, 16.
50. Ezek voltak Káleb fijai, ki Húrnak, az Efrata elsőszülöttének fija volt: Sobál, Kirját-jeárim attya.
51. Sálma, Bethlehem attya; Háref, Bethgáder attya.
52. Voltak pedig Sobálnak is a Kirját-jeárim attyának fijai: Haróé, ki Menuhót *földének* felét *bírja vala.*
53. *Ezek* a Kirját-jeárim háznépei: Jitreusok; Puteusok, Sumateusok, Misraiteusok; ezektől származának * a Sorateusok és az Estaoliteusok. * rész 4, 2.
54. Sálma fijai, Bethlehem és Nétófáti, Joáb házának koronái, és Sóreus, ki Menuhótnak felét *bírja vala.*
55. És Jaábesben lakozó tudós embereknek cselédei; a Tirateusok, Simateusok, Sukateusok; ezek a Kineus jövevények, kik származtak Hámáttól, a Rékáb * házának attyától. * Jer. 35, 2.

III. RÉSZ.

Előszámlálja a Dávid fijait, és a Királyokat s Herczegeket, kik tőle származtak.

Ezek voltak pedig Dávid fijai, kik születének néki Hebronban: Elsőszülötte vala * Amnon, Jezréelből való Ahinoámtól; második vala Dániel, Kármelből való Abigáiltól. * 2 Sám. 3, 2.
2. Harmadik * Absolon, ki Maakának a Gessurbeli Talmai Király leányának fija *vala;* negyedik Adónia, Hagittól való. * 2 Sám. 15, 13. 16, 22. 18, 15.
3. Ötödik Sefátia, Abitáltól való; hatodik Jitreám, Egla feleségétől.
4. *E* hat *fiak* születének néki Hebronban, * a hol uralkodék két esztendeig s hat hónapig; Jérusálemben pedig harmincz-három esztendeig uralkodék. * 2 Sám. 5, 4. 5.
5. Ezek születének pedig néki Jérusálemben: Simea, Sobab, Nátán, * és Salamon, négyen Báthsuától, Ammielnek leányától. * 2 Sám. 5, 14.
6. És Jikhár, Elisáma, és Elifélet.
7. Nógah, Néfeg és Jáfia.
8. Ismét Elisáma, Eliáda és Elifélet, kilenczen.
9. Mind ezek a Dávid fijai, az ő ágyastársainak fijain kivűl· és Támár ezeknek * hugok *vala.* * 2 Sám. 13, 14.
10. Salamonnak pedig fija volt * Roboám; ennek fija Abija, ennek fija Asa, ennek fija Jósafát. * 1 Kir. 11, 43. 12, 17—19.
11. Ennek fija * Jorám, ennek fija Akháziás, ennek fija Joás. * 2 Kir. 8, 16—18.
12. Ennek fija * Amáziás, ennek fija Azáriás: ennek fija Jotám. * 2 Kir. 14, 1. 3.
13. Ennek fija * Akház, ennek fija † Ezékiás, ennek fija †† Manasse.
* 2 Kir. 16, 1—5. † 2 Kir. 18, 1—9. 20, 6. †† 2 Kir. 21, 1—16.

14. Ennek fija Amon, ennek fija Jósiás.
15. Jósiásnak pedig fijai: elsőszülötte Johanán, második Jójákim, harmadik Sédékiás, Sallum negyedik.
16. Jójákim fija: Jékóniás, ennek* fija Sédékiás. *2 Kir. 24, 17. 25, 7. 9.
17. Jékóniásnak * fija: Assir, ennek fija Saálthiel. *2 Kir. 24, 15.
18. *Ennek* pedig *fijai:* Málkirám, Pedája, Sénasár, Jékámia, Hosáma, és Nédábia.
19. Pedája fijai: Zerubábel és Símei. Zerubábel * fijai: Mesullám, Hanánia: és az ő hugok vala Selómit.* Esdr. 2, 2. 3, 8.
20. És Hásuba, Ohel, Berekia, Hasádia, és Jusáb-Hésed, *ezek* öten.
21. Hanánia fijai: Pelátia és Jésaia; *ennek* fija Refája; *ennek* fija Arnám, ennek fija Obádia, ennek fija Sekánia.
22. És Sekánia fija: Semája. Semája fijai: Hattus, Jigeál, Báriah, Neárja és Sáfát, ezek hatan.
23. Neárja fijai: Eljohénai, Ezékiás, és Azrikám, ezek hárman.
24. Eljohénai fijai: Hódajéva, Eliásib, Pelája, Akkúb, Johannán, Delája és Anáni: *ezek* heten.

IV. RÉSZ.

Júdának és Simeonnak nemzetségei.

Júda fijai *ezek*: Péres, * Hesron, Kármi, Húr és Sobál. *rész 2, 4.
2. Reája pedig a Sobál fija nemzé Jahátot; Jahát nemzé Ahumáit és Lahádot; ezek a Soráteusok * nemzetségei. *rész 2, 53.
3. Etám attyának *cselédei* ezek: Jézreel, Jisma, Jédbás: és az ő hugoknak neve Sélelponi.
4. Pénuel pedig Gédor attya, és Ezer Húsa attya. Ezek Efrata elsőszülöttének, *tudniillik* Húrnak fijai, ki vala a Bethlehemiták attyok.
5. Ashúrnak pedig a Tékoa attyának volt két felesége: Heléa és Naára.
6. És Naára szülé néki *ezeket:* Ahuzámot, Héfert, Teménit, és Ahástárit: ezek a Naára fijai.
7. Heléa fijai: Séret, Jésohár, és Etnán, *és Kócz.*
8. Kócz pedig nemzé Hánubot, Hásobébát, és Akárhel nemzetségeit, ki Hárumnak fija vala.
9. Volt pedig Jábes az ő attyafiainál becsületesebb; és azért nevezé őtet az ő annya Jábesnek, mondván: Mivelhogy *nagy* fájdalommal * szülém őtet, *azért igy kell nevezni.* *1 Móz. 35, 16—18.
10. És Jábes az Izráelnek Istenét hívá segítségűl, mondván: Ha engemet igen megáldándasz, és az én határomat megszélesítended, és a te kezed én velem lejénd, és engem minden veszedelemtől megoltalmazándasz, hogy bút ne lássak! És megadá Isten néki, a mit kért vala.
11. Kélub pedig, a Sukha attyafia, nemzé Méhirt: ez az Eston attya.
12. Eston nemzé Rafának és Páseákhnak, és Tehinnának a Náhás város attyának háznépét: Ezek a Rékától való férjfiak.
13. Kénáz fijai: Otniel * és Serája, Otniel fijai: Hatát *és Meonótai.* *Jós. 15, 17. Bír. 1, 13.
14. Meonótai nemzé Ofrát: Serája pedig Joábot, ki a mesteremberek völgyében *lakozóknak* attyok vala; mert azok mesteremberek valának.
15. Káleb fijai, ki Jéfunné fija vala: Iru, Ela és Naám. Ela fija: Kénáz.
16. Jéhalélel fijai: Zif, Zifa, Tirja és Asárel.
17. Ezra fijai: Jéter, Méred, Efer és Jálon; és szülé a *Méred felesége* Mirjámot, Sammait, és Isbát, Estemóa attyát.
18. Ennek felesége pedig Jehudéja szülé Jéredet, a Gédor attyát, és Hébert a Sókó attyát; Jékuthielt is a Zánoah attyát: s ezek Bithiának a Faraó leányának fijai, kit Méred elvett vala.
19. Hódia nevű feleségének pedig fijai: ki vala a Noám nénnye, ki *ismét* Kéhila attya vala, ezek: Hagármi és Maakátbeli Estemóa.
20. Simon fijai: Amnon, Rinna, Benhanán, és Thilon. Jishi fijai: Zohét és Benzohét.
21. Júda fijának Sélának * fijai: Er, Léka attya, és Laáda, Marésa attya, az Asbéa házában a bíbor szövők háznépének is attyok vala. *1 Móz. 38, 5.
22. És Jókim, és Kozebának lakosai, és Joás és Saráf, kik uralkodtak Moábnak *földében,* és Jásubi, Léhem. De *ezek immár* régi dolgok.
23. Ezek fazekasok *voltak,* és lakoztak a plánták között a kertek mellett: és ott maradtak a Királylyal az ő dolgában.
24. Simeon fijai: * Némuel, Jámin, Járib, Zérah, Saul. *1 Móz. 46, 10.
25. Sallum ennek fija, Mibsám ennek fija, Misma ennek fija.
26. Misma fijai: Hammúel ennek fija, Zakkur ennek fija, és Simi ennek fija.
27. Siminek *voltak* tizenhat fijai s hat leányai: az ő attyafijainak pedig nem

voltak sok fijai; minden nemzetségek is nem volt annyi, mint a Júda fijai.

28. Lakoznak vala pedig * Beersebában és Móladában és Hasársuálban.
* Jós. 19, 1. 2.

29. Bilhában, Esemben, és Toládban.

30. Bétuelben, Hormában és Siklágban.

31. Beth-markabothban, Hásársusimban, Beth-biriben és Sabáraimban: ezek valának az ő városaik mindaddig míg Dávid Királylyá lőn.

32. Faluik pedig *ezek:* Etám, * Ain, Rimmon, Tóken és Asán, öt városok.
* Jós. 19, 1. 7.

33. És minden faluk, melyek valának a városok körűl szintén Bálig: e *volt* az ő lakóhelyek, nemzetségek is ő nékik:

34. Mesobáb, Jámlek és Jósa, Amásia fija.

35. És Jóel és Jéhu a Josibia fija, ki Serája fija, ki Asiel fija *vala.*

36. És Eljoénai, Jaákoba, Jésohája, Asája, Adiel, Jesiméel és Benája.

37. Ziza a Sifi fija, ki Alon fija, ki Jedája fija, ki Simri fija, ki Semája fija.

38. Ezek voltak, kik nevezetes Főemberek valának az ő nemzetségekben, s kik igen megsokasodtak vala az ő attyoknak házokban.

39. Elindulának azért Gédorba, hogy bémennének annak a völgynek szinte napkelet felől való részéig, hogy keresnének az ő barmaiknak legeltető helyet.

40. Találának is zsiros és jó legeltető helyet, (az a föld pedig vala tágas, nyugodalmas és békességes) mert Hámnak nemzetségei laktak vala az előtt ott.

41. Elmenvén pedig e megirattatott személyek, Ezékiásnak * a Júda Királyának idejében, azoknak sátoraikat megverék, és a lakóhelyeket, melyek ott találtatának, és levágák őket mind e napig, és helyettek ott lakának: mert az ő barmaiknak ott jó legeltető mezejek vala.
* 2 Kir. 18, 1.

42. Ennekfelette a Simeon fijai közűl *némelyek* elmenének a Seir * hegyére, úgymint ötszázan: Kiknek elöljáróik valának a Jési fijai, Pelátja, Nehárja, Refája és Uzriel.
* 5 Móz. 1, 4. 5.

43. És valakik az Amálek * nemzetében megmaradtak vala, mind levágák azokat, és ott letelepedének mind e mai napig.
* 1 Sám 15, 7.

V. RÉSZ.

Rúben, Gád, és Manasse félnemzetsége: szaporodások.

Rúbennek pedig az Izráel elsőszülöttének fijai: (mert ő volt elsőszülött: mikor pedig * megfertéztette volna az ő attyának ágyasházát, adaték az ő elsőszületésének méltósága a József fijainak, ki Izráel fija vala, mindazáltal nem azért, hogy őnéki tulajdoníttatnék *egészen* az elsőszületés.
* 1 Móz. 35, 22.

2. Mert Júda * vala méltóságosb az ő attyafiai között, és ő belőle *volt* a Fejedelem, jóllehet az elsőszületés*nek haszna* Józsefé *lőn.)*
* 1 Móz. 49, 8.

3. Ezek *mondom,* * Rúbennek, Izráel elsőszülöttének fijai: Hánók, Pallu, Hesron és Kármi.
* 1 Móz. 46, 8. 9.

4. Jóel fijai: Sémája ennek fija, Góg ennek fija, Simei ennek fija.

5. Mika ennek fija, Reája ennek fija, Baál ennek fija.

6. Beéra ennek fija, kit fogva elvitt volt Tiglát-Pilnéser, az Assiriabeli Király; e vala Fejedelmek a Rúbenitáknak.

7. Az ő attyafiai pedig az ő házoknépe szerint, mikor nemzetségenként számláltatnának, akkor vala Fejedelem köztök Jéhiel és Zakariás.

8. Béla is, Azáz fija, ki Séma fija, ki Jóel fija vala, ki lakik vala * Aróerben Nébóig és Baál-Meónig.
* Jós. 13, 15. 16.

9. Napkelet felől is lakik vala a pusztában való bémenetelig, az Eufrátes folyóvíztől fogva; mert az ő barmaik Gileád földén igen megszaporodtak vala.

10. Saul Királynak idejében pedig támasztának hadat a Hágárénusok ellen, és elhullának *azok* az ő kezeik miatt, és lakának azoknak sátoraikban, Gileádnak napkelet felé való egész tartományában.

11. A Gád fijai pedig ő ellenekben laknak vala a Básán * földén Salkáig.
* Jós. 13. 24—30.

12. Jóel vala elöljárójok. Sáfán második az után: Jahánai pedig és Sáfát Básánban *lakának.*

13. Ezeknek pedig attyokfiai, az ő attyaiknak cselédjek szerint, valának Mikáel, Mésullám, Séba, Jórai, Jaékán, Zia és Éber, heten.

14. Ezek az Abihai fijai, ki Húri fija, ki Jároáh fija, ki Gileád fija, ki Mikáel fija, ki Jésisai fija, ki Jahadó fija, ki Búz fija *vala.*

15. És mikor Ahi, a Gúni fijának, *tudniillik,* Abdielnek fija, Fejedelem volna az ő attyok háznépe között.

16. Mikor laknának Gileádban, Básánban, és ezekhez tartozó falukban: és Sáronhoz * tartozó helyekben, mind az ő határokig.
* rész 27, 29.

17. Kik mind megszámláltatván, Jótámnak * a Júda Királyának idejében; és Jéroboámnak † az Izráel Királyának idejében. *2Kir. 15, 5. †2Kir. 14, 16.
18. A Rúben fijai közűl és a Gáditák közűl, és a Manasse félnemzetsége közűl, erős, paizs és fegyverhordozó férjfiak, kézívesek: és a hadakozásban tudósok, negyvennégy ezeren, hétszázan és hatvanan harczra kimehető *férjfiak.*
19. Hadakozának a Hágárénusok ellen, Jétúr, Náfis és Nódáb ellen.
20. És győzedelmesek lévének azokon, és kezekbe adatának a Hágárénusok, és mind azok, kik ezekkel valának: mert az Istenhez felkiáltottak vala a hadban, *melyért Isten is* őket meghallgatá; * mert ő benne bíztak vala. *Zsolt. 91, 15.
21. És zsákmányt vetének az ő barmaikban, a tevék közűl *nyerének* ötvenezeret, a juhok közűl kétszáz s ötvenezeret, a szamarak közűl kétezeret, és százezer embert.
22. A seb miatt pedig sokan elhullának: mert Istentől vala az a harcz; és azok helyett lakának mind addig, míg őket *Isten* fogságba * viteté. *vers 26. 2Kir. 17, 6. 18.
23. A Manasse nemzetsége felének fijai laktak a földön, mely * hívatik Básánnak, Baál Hermonig és Senirig, *azaz,* Hermon hegyig; mert igen megsokasultak vala. *Jós. 13, 30.
24. És ezek voltak az ő attyok házanépének Fejedelmei: Efer, Jishi, Eliel, Azriel, Irméja, Hodávija és Jahdiel, igen erős férjfiak, nevezetesek, kik az ő attyok házanépe között fők voltak.
25. Vétkezének * pedig az ő attyoknak Istene ellen: mert a föld lakóinak bálvány isteneivel paráználkodának, kiket Isten szemek elől elvesztett vala. *2Kir. 17, 7—17.
26. Felindítá azért az Izráelnek Istene Pulnak az * Assiriabeli Királynak szívét, és Tiglát-Pilnésernek az Assiriai Királynak szívét, és fogva elvivé őket, a Rúbenitákat, a Gáditákat, és a Manasse félnemzetségét is: és elvivé őket Heláhba és Háborba, és Hárába, és a Gozán folyóvizéhez mind e mai napig. *2Kir. 15, 19—29.

VI. RÉSZ.

A Papoknak és Lévitáknak nemzetségek, tisztek és lakóvárosaik.

Lévi fijai: Gerson, * Kéhát és Mérári. *1Móz. 46, 11.
2. Kéhát fijai pedig: Amrám, Ishár Hebron és Uzziel.
3. Amrám fijai: Áron, * Mózes és Mária. Áron fijai: Nádáb, † Abihu, Eleázár és Itamár. *2Móz. 2, 1. 2. 10. 4, 14. †2Móz. 6, 23.
4. Eleázár nemzé Fineást, Fineás nemzé Abisuát;
5. Abisua pedig nemzé Bukkit, Bukki nemzé Uzzit;
6. Uzzi nemzé Zeráhiát; Zeráhia nemzé Mérajótot;
7. Mérajót nemzé Amáriát, Amária nemzé Ahitúbot;
8. Ahitúb * nemzé Sádókot; † Sádók nemzé Ahimáhást; *2Sám. 8, 17. †rész 27, 17.
9. Ahimáhás nemzé Azáriát; Azária nemzé Jóhanánt;
10. Jóhanán nemzé Azáriát, * e vala Pap a házban, melyet Salamon Jérusálemben épített vala. *2Krón. 26, 17.
11. Azária nemzé Amáriát; Amária nemzé Ahitúbot;
12. Ahitúb nemzé Sádókot; Sádók nemzé Sallumot;
13. Sallum nemzé * Hilkiát; Hilkia nemzé Azáriát; *2Kir. 22, 4.
14. Azária nemzé Séráját; * Séraja nemzé Jéhozadákot. *2Kir. 25, 18. 21.
15. Jéhozadák pedig *fogságba* méne, mikor az Úr Júdát és Jérusálemet fogságba viteté * Nabukodonozor által. *2Kir. 25, 8—11.
16. Lévi fijai, *mondom,* Gerson, Kéhát és Mérári.
17. Ezek a Gerson * fijainak neveik: Libni és Simi. *2Móz. 6, 17.
18. Kéhát fijai: Amrám, Ishár, Hebron és Uzziel.
19. Mérári fijai: Mákhli és Musi. Ezek azért a Lévi háznépei az ő eleik szerint.
20. Gersonnak fijai: Libni az ő fija, Jáhát ennek fija, Zimma ennek fija.
21. Jóah ennek fija, Iddó ennek fija, Zérah ennek fija, és Jéathérai ennek fija.
22. Kéhát fijai: Amminádáb az ő fija, Kórah ennek fija, és Assir * ennek fija; *2Móz. 6, 24.
23. Elkána ennek fija, Ebiásáf ennek fija, és Assir ennek fija.
24. Tákhát ennek fija, Uriel ennek fija, Uzzija ennek fija, és Saul ennek fija: és *Elkána ennek fija.*
25. Elkána fijai: Amásai és Ahimót.
26. *Amásainak fija* Elkána: Elkána fija: Sófai az ő fija, és Náhát ennek fija.
27. Eliáb ennek fija, Jérohám ennek fija, Elkána ennek fija, * Sámuel ennek fija. *1Sám. 1, 1.

28. Sámuel * fijai pedig: elsőszülött Vásni, és Abija. *1 Sám. 1, 1. 20. 3, 19. 7, 15.
29. Mérári fijai: Mákhli az ő fija, Libni ennek fija, Simi ennek fija, és Uzza ennek fija.
30. Simea ennek fija, Haggija ennek fija és Asája ennek fija.
31. Ezek pedig a kiket Dávid válogata az Úr házában az énekléshez, minekutánna az *Isten* ládája * megnyugovék. *2 Sám. 6, 17.
32. Szolgáltak pedig énekléssel a gyülekezet sátorának hajléka előtt, míg Salamon * építé az Úr házát Jérusálemben, és állottak az ő szolgálatjokban, kiki mind az ő rendi szerint. *1 Kir. 6, 1. 38.
33. Ezek pedig a kik szolgáltak és ezeknek fijai, a Kéhátiták fijai közűl: Hémán főéneklő, Jóel fija, ki Sámuel fija.
34. Ki Elkána fija, ki Jérohám fija, ki Eliél fija, ki Thóa fija.
35. Ki Czúf fija, ki Elkána fija, ki Mahár fija, ki Amásai fija.
36. Ki Elkána fija, ki Jóel fija, ki Azárja fija, ki Séfánia fija.
37. Ki Takhát fija, ki Assia fija, ki Ebiásáf fija, ki Kóra * fija. *vers 22.
38. Ki Ishár fija, ki Kéhát fija, ki Lévi fija, ki * Izráel fija. *rész 2, 1.
39. És ennek attyafia Asáf, ki jobbkeze felől áll vala: Asáf a Berekiás fija, ki Siméa fija *vala*.
40. Ki Mikáel fija, ki Bahásia fija, ki Melkija fija.
41. Ki Ethni fija, ki Zérah fija, ki Adája fija.
42. Ki Etán fija, ki Zimma fija, ki Simei fija.
43. Ki Jábát fija, ki Gerson fija, ki Lévi * fija. *vers 1.
44. Továbbá a Mérári * fijai, kik azokkal atyafiasok valának, balkéz felől *állnak vala:* Etán, Kisi fija, ki Abdi fija, ki Malluk fija. *vers 1.
45. Ki Kasábja fija, ki Amásia fija, ki Hilkia fija.
46. Ki Amsi fija, ki Báni fija, ki Sémet fija.
47. Ki Mákhli fija, ki Musi fija, ki Mérári fija, ki * Lévi fija. *vers 1.
48. Némelyek pedig a Léviták közűl, kik ezeknek attyokfiai valának, rendeltetnek vala az Isten háza hajlékának egyéb szolgálatjára.
49. Áron * pedig és az ő fijai az egészen megégetendő áldozatnak oltára mellé, és a füstölő oltár mellé, a legszentségesb helynek szolgálatja mellé, és az Izráelnek megszentelésére *rendeltetének* mind a szerint, valamint Mózes az Isten szolgája megparancsolta vala.
*2 Móz. 30, 7—10. 3 Móz. 8, 1—36. 4 Móz. 4, 16.
50. Áron fijai pedig ezek: Eleázár, ennek fija Fineás, ennek fija Abisún.
51. Ennek fija Bukki, ennek fija Uzzi, ennek fija Zerája.
52. Ennek fija Merájót, ennek fija Amárja, ennek fija Akhitúb.
53. Ennek fija Sádók, * ennek fija Ahimaás. *2 Sám. 15, 27.
54. És ezek az ő * lakhelyeik, az ő házok és határok szerint, *tudniillik* az Áron fijaié a Kéhátiták nemzetsége szerint: mert e jutott volt nékik sors által. *vers 55—81. Jós. 21, 9—13.
55. Adák azért nékik Hebront a Júda földében, és a körűlte való hostátot.
56. De azért e városnak mezeit és annak faluit adák * Kálebnek a Jéfunné fijának. *4 Móz. 14, 30.
57. Az Áron fijainak azért a Júda városai közűl adák, a gyilkosok mentségére rendeltetett *városokat*, Hebront, Libnát és a mellette való hostátot, Jatthirt és Esthemoát, és ezeknek is hostátit.
58. És Hilent és annak hostátit, és Débirt és annak hostátit.
59. Asánt és annak hostátit, és * Bethsémest és annak hostátit. *1 Sám. 6, 19.
60. A Benjámin nemzetségéből: Gébát és annak hostátit; Alémetet és annak hostátit; Anatót *várost is* és annak hostátit. Ezeknek vala az ő nemzetségek szerint tizenhárom városok.
61. A Kéhát több fijainak az egy nemzetségnek cselédjéből, és a félnemzetségből, *tudniillik* a * Manasse nemzetségének feléből sors által tíz várost *adának*. *Jós. 21, 1. 9—42.
62. A Gerson fijainak pedig az ő nemzetségek szerint, az Issakhár nemzetségéből, az Áser nemzetségéből, a Nafthali nemzetségéből és a Manasse nemzetségéből Básánban tizenhárom várost.
63. A Mérári fijainak az ő nemzetségek szerint, a Rúben nemzetségéből, a Gád nemzetségéből és a Zebulon nemzetségéből sors által tizenkét várost.
64. Adának *mondom* az Izráel fijai a Lévitáknak városokat; azoknak hostátjaikkal egybe.
65. (Minekutánna adtak volna sors által a Júda nemzetségéből, a Simeon nemzetségéből és a Benjámin nemzetségéből) bizonyos nevű városokat.
66. Először azoknak, kik valának a Kéhát fijainak házoknépe közűl, (voltak

pedig ezeknek városaik és határok az Efraim nemzetségéből).

67. Ezeknek, *mondom*, adák a mentségre *rendeltetett* városokat, Sékemet és annak hostátit az Efraim hegyén: Gézert * és annak hostátit. *1 Kir. 9, 15.

68. És Jokmeámot és annak hostátit; Beth-horont és annak hostátit.

69. Ajalont * és annak hostátit, Gáthrimmont is és annak hostátit. * Jós. 10, 12.

70. A Manasse nemzetségének feléből, Anert és annak hostátit, Bileámot és annak hostátit, a Kéhát megmaradott fijai cselédjének.

71. A Gerson * fijainak pedig a Manasse félnemzetségéből Gósánt Básánban, és annak hostátit; és Astarótot és annak hostátit; * vers 1.

72. Az Issakhár nemzetségéből adák Kédest és annak hostátit: Dobrátot és annak hostátit;

73. Rámótot és annak hostátit, Anémet és annak hostátit.

74. Az Áser nemzetségéből, Másált és * annak hostátit, és Abdont és annak hostátit; * Jós. 21, 30.

75. Hukókot és annak hostátit: Réhobot és annak hostátit.

76. A Nafthali nemzetségéből Kédest Galileában, és annak hostátit: Hammont és annak hostátit; és Kirjáthaimot és annak hostátit.

77. A Mérári * megmaradott fijainak a Zebulon nemzetségéből Rimmanót és annak hostátit; s Thábort és annak hostátit. * vers 1.

78. A Jordánon túl Jérikhó ellenében, a Jordánnak napkelet felől való részében, a Rúben nemzetségéből Bésert a pusztában, és annak hostátit; Jahását és annak hostátit;

79. Kedemótot és annak hostátit; Mefaátot és annak hostátit.

80. A Gád nemzetségéből Rámótot Gileádban, * és annak hostátit; Mahanaimot és annak hostátit. * Jós. 21, 38.

81. Hesbont és annak hostátit; Jaázert és annak hostátit.

VII. RÉSZ.

Az Issakhár, Benjámin, Nafthali, Manasse, Efraim és Áser nemzetségei.

Issakhár * fijai: Thóla, Pua, Jásub, és Simron, négyen. * 1 Móz. 46, 13.

2. Thóla fijai pedig: Uzzi, Réfája, Jériel, Jakhmai, Jibsám és Sámuel, kik Fejedelmek valának az ő attyaiknak cselédjekben: A Thóla fijai valának igen erős férjfiak az ő nemzetségek szerint, ezeknek pedig számok Dávid * Király idejében huszonkét ezer és hatszáz vala. * 2 Sám. 24, 2. 9.

3. Uzzi fijai: Izráhja; és az Izráhja fijai Mikáel, Obádja, Joel, Issia, öten: kik mind főemberek valának.

4. Kikkel valának az ő nemzetségek szerint, az ő attyaiknak cselédjek szerint hadakozó férjfiak harminczhat ezeren: mert sok feleségeik voltak, és azért sok fijaik is.

5. Ezeknek attyokfiaik is, Issakhárnak egész nemzetsége szerint erős férjfiak valának, nyolczvanhét ezeren szám szerint mindenestől.

6. Benjámin * *fijai:* Béla, Béker és Jediáel, hárman. * 1 Móz. 46, 21.

7. Béla fijai: Esbon, Uzzi, Uzziel, Jérimót és Hiri, öt főemberek az ő nemzetségekben igen erősek, kik mikor renddel nemzetségek szerint megszámláltattak, voltak huszonkét ezeren és harminczn égyen.

8. Béker fijai: Zémira, Jóás, Eliézer, Eljoénai, Omri, Jeremót, Abija, Anatót és Alémet; ezek mindnyájan Béker fijai.

9. Szám szerint pedig, az ő nemzetségeknek rendi szerint, az ő attyoknak cselédjekben erős főemberek *találtattak* húszezeren és kétszázan.

10. Továbbá Jédiaél fija: Bilhán; Bilhán fijai: Jéus, Benjámin, Éhud, Kénaána, Zetán, Társis és Ahisahár.

11. Ezek mind Jédiaél fijai, az ő attyok *nemzetségében* főemberek és igen erősek, kik tizenhétezeren, és kétszázan mehetnek vala ki a viadalra.

12. Ir fijai: Suppim és Huppim: Húsim Ahernek fija.

13. Nafthali * fijai: Jakhcziel, Gúni, Jéser, Sallum: Bilha fijai. * 1 Móz. 46, 24.

14. Manasse fijai: Asriel, kit szüle *az ő felesége.* (Az ő ágyastársa pedig a Siriabeli asszony szülé Mákirt, a Gileád attyát.

15. Mákir pedig vevé feleségűl Huppimnak és Suppimnak hugát, kinek neve Maáka.) A másiknak neve * Sélofhád. A Sélofhád leányai voltak: * 4 Móz. 27, 1.

16. Maáka a Mákir felesége szüle fiat, kit neveze Péresnek; annak pedig öcscsét Séresnek. Ennek fijai: Ulám és Rékem.

17. Ulám fija: Bédán. Ezek a Gileád fijai, ki Mákir fija volt, ki Manasse fija volt.

18. Az ő huga pedig Moléket szüle Ishodot, Abiézert, és Makhlát, *és Sémidát.*

19. Sémidának fijai voltak: Ahián, Sékem, Likhi és Aniám.
20. Efraim * fijai pedig: Sútelákh, kinek fija Béred, ennek fija Táhát, ennek fija Elhada, ennek fija Táhát.
*4 Móz. 26, 35.
21. Ennek fija Zábád, ennek fija Sútelákh, és Ezer, és Elhád. És megölék ezeket a Gáthbeliek a földnek lakosai: mert alámentek vala, hogy a *Gáthbeliek*nek barmaikat elhajtanák.
22. Efraim azért az ő attyok sokáig siratá őket, kihez elmentek vala * az ő attyafiai, és őtet vígasztalják vala.
*Jób 2, 11.
23. Béméne azért az ő feleségéhez, ki fogada méhében és szüle fiat: és nevezé Bériának, mivelhogy nagy keserűségben volt volna az ő háznépéért.
24. Leányának neve Seéra vala, ki megépíté mind az alsó s mind a felső Bethhóront, Uzen-Seérát is.
25. Réfah is ő fija, és Resef, ennek fija Théla, ennek fija Táhán.
26. Ennek fija Laadán, ennek fija Ammihúd, ennek fija Elisáma.
27. Ennek fija Nún, ennek fija * Jósué.
*4 Móz. 13, 9. Jós. 1, 1.
28. Ezeknek pedig birodalmok és lakóhelyek Béthel és annak falui; napkeletre Naarán, napenyészetre Gézer és ennek falui, Sékem és ennek falui, szintén Gázáig, és ehez tartozó falukig.
29. És a Manasse fijai birodalmok mellett *bírják vala ezeket:* Beth-seánt és ennek faluit, Thanákot és ennek faluit, Megiddót és ennek faluit, Dórt és ennek faluit. Ezekben laktak az Izráel fijainak Józsefnek * fijai. *1 Móz. 48, 5.
30. Áser fijai: * Jimma, Jisva, Jisvi, Béria: és Sérah az ő hugok. *1 Móz. 46, 17.
31. Béria fijai: Héber és Malkhiel, ki volt Birzávit attya.
32. Héber pedig nemzé Jaflétet, Sómert, Hótámot és Suát az ő hugokat.
33. Jaflét fijai: Pásák, Bimhál, Asvát; ezek Jaflet fijai.
34. Sómer fijai: Ahi és Róhega, Jéhubba és Arám.
35. Ennek pedig attyafiának Hélemnek fija vala Sofákh, Jimna, Séles és Amál.
36. Sofákh fijai: Suákh, Harnéfer, Suál, Béri és Imra,
37. Béser, Hod, Samma, Silsa, Ittrán és Beera.
38. Jeter fijai: Jefunne, Pispa és Ara.
39. Ulla fijai: Ara, Hanniel és Risja.
40. Ezek mind Áser fijai, főemberek az ő nemzetségekben, válogattattak, [illegible] a főembereknek is Fejek; és megszámláltatván az ő nemzetségeknek rendi szerint viadalra, számok *volt* huszonhat ezer férjfiak.

VIII. RÉSZ.

Benjáminnak, és abban Saulnak nemzetségi lajstroma.

Benjámin * pedig nemzé Bélát az ő elsőszülöttét, másodikat Asbélt, harmadikat Akráhot. *1 Móz. 46, 21.
2. Negyediket Nóhát, és Ráját ötödiket.
3. (Bélának fijai voltak: Adár, Géra és Abihúd,
4. Abisua, Naámán, Ahóah.)
5. Gérát, Sefufánt és Hurámot.
6. Ezek az Ehud fijai: (Ezek voltak főemberek a Géba *város*ban lakó nemzetség között, kiket költözteténék Manahátba,)
7. Naámánt és Ahiját, és Gérát elköltözteté: Nemzé pedig Uzzát és Akhihúdot.
8. Saharáim pedig nemzé a Moáb mezején, minekutánna azokat elhagyá, az ő *két* feleségétől Húsimtól és Baarától.
9. Nemzé, *mondom,* a Hódes nevű feleségétől Jobábot és Sibját, Mésát és Malkámot.
10. Jéust is, Sobját és Mirmát. Ezek az ő fijai; főemberek az ő nemzetségekben.
11. Húsimtól nemzé Abitúbot és Elpaált.
12. Elpaál fijai: Eber, Miseám és Sémed: E rakatá Onot és Lódót és ennek faluit.
13. Béria, Séma, (ezek voltak az Ajalonban lakozók attyaiknak Fejei, és ezek űzték vala el Gáthnak lakóit.)
14. Ahió pedig, Sasák, Jeremót.
15. Zebádia, Arád, Ader.
16. Mikáel, Ispa, Jóha, Béria fijai.
17. Zebádia, Mésullám, Hizki, Héber.
18. Isméraí, Izlia és Jobáb; Elpaál fijai.
19. Jákim pedig, Zikri, Zabdi,
20. Eliénai, Sillétai, Eliel;
21. Adája, Berája és Simrát, Simei fijai.
22. Jispán pedig, Eber, Eliel,
23. Abdon, Zikri, Hanán,
24. Hanánja, Elám, Anatótija,
25. Ifdéja, Pénuel, Sésák fijai.
26. Samsérai pedig, Sehárja, Atália.
27. Jaarésia, Elia és Zikri, Jérohám fijai
28. Ezek voltak az atyáknak Fejei az ő nemzetségek szerint, és ezek laktak Jérusálemben.
29. Gibeonban * pedig laktak, a Gi-

beonnak attya, kinek feleségének neve Maáka *vala*. * rész 9, 35.

30. És az ő elsőszülötte Abdon: azután Súr, Kis, Baál, Nádáb,

31. Gédor, Ahió és Zéker,

32. És Miklót, *a ki* nemzé Simámot: Ezek is az ő attyokfiainak ellenekben laktak Jérusálemben, az ő attyokfiaival.

33. Nér pedig nemzé Kist: Kis nemzé Sault, * Saul nemzé Jónatánt, Malkisuát, Abinádábot és Esbaált. * 1 Sám. 9, 2. 10, 2.

34. Jónatán fija: * Méribbaál: Méribbaál nemzé Mikát. * 2 Sám. 9, 12.

35. Mika fijai: Pitón, Mélek, Tárea és Akház.

36. Akház nemzé Jehoádát, Jehoáda pedig nemzé Alémetet és Azmávetet, és Zimrit: Zimri nemzé Mósát.

37. Mósa pedig Binát, ennek fija Ráfa, ennek fija Elása, ennek fija Asel.

38. Továbbá Aselnek *voltak* hat fijai, kiknek ezek neveik: Azrikám, Bókru, Ismáel, Seárja, Obádia és Hanán, ezek mind Asel fijai.

39. Az ő attyafiának Eseknek fijai ezek: Ulám az ő elsőszülötte, Jéus második, és Elifélet harmadik.

40. És voltak az Ulám fijai igen erős férjfiak, kézívesek és sok fiakat és unokákat szaporítnak vala százig és ötvenig: Mind ezek a Benjámin fijai közűl valók *voltak*.

IX RÉSZ.

Jérusálem külső és belső rendeinek állapotja, a Babilóniai fogság után.

Fejenként azért az Izráel fijai megszámláltattak vala nemzetségek szerint, a mint meg is írattattak az Izráel- és Júdabeli Királyok könyvében, kik az ő sok gonoszságokért Babilóniába * vitetének *fogságra*. * 2 Kir. 24, 15. 16. 25, 11.

2. A kik pedig elein laknak vala az ő jószágokon s városaikban, ezek: Izráeliták, Papok, Léviták és Nétineusok.

3. Mert Jérusálemben laktak a Júda fijai közűl s Benjámin fijai közűl, Efraim és Manasse fijai közűl valók.

4. Utái, Ammihúd fija, ki Omri fija, ki Imri fija, ki Báni fija, a Péres fijai közűl való, ki * Júda fija vala. * rész 4, 1.

5. A Séláhiták közűl: Asája, ki elsőszülött vala s ennek fijai.

6. A Zérah fijai közűl: Jéuel és az ő attyafiai hatszázan s kilenczvenen.

7. A Benjámin fijai közűl: Salu, Mésullám fija, ki Hodávia fija, ki Hasénua fija.

8. Ibnéja, Jérohám fija, és Ela, Uzzi fija, ki Mikri fija, és Mésullám, Séfátja fija, ki Reuel fija, ki Ibnija fija *vala*.

9. Ezeknek pedig attyokfiai, az ő nemzetségek szerint valának kilenczszázan és ötvenhatan; ezek fejenként igen főemberek valának az ő attyok háznépe szerint.

10. A Papok közűl is: Jedája, Jéhojárib és Jákin.

11. Azária, Hilkia fija, ki Mésullám fija, ki Sádók fija, ki Mérajót fija, ki Ahitúbnak az Isten házának főgondviselőjének fija vala.

12. És Adája Jérohám fija, ki Pashúr fija, ki Málkija fija: Maassai, Adiel fija, ki Jahzéra fija, ki Mésullám fija, ki Mésillémit fija, ki Immer fija.

13. Ezeknek attyokfiai az ő attyok háznépe között igen főemberek, ezer hétszáz hatvanan *valának*, erősek az Isten háza dolgának munkájában.

14. A Léviták közűl Sémája, Hásub fija, ki Azrikám fija, ki Hasábia fija, a Mérári * fijai közűl. * rész 6, 1.

15. Bakbakkár, Héres és Galál; és Mattánia a Mika fija, ki Zikri fija, ki Asáf * fija vala. * Zsolt. 73, 1.

16. Obádia a Sémája fija, Galál fija, ki Jédutun fija; és Bérékia, Asa fija, ki Elkána fija; ki lakik vala Nétofáti faluiban.

17. Továbbá ajtónállók: Sallum, Akkúb, Tálmon, Abimán, és ezeknek atyokfiai: Sallum pedig fő *vala*.

18. (És ennek mind ez ideig a Király kapuján vagyon állása napkelet felől,) amazok ajtónállók a Lévitáknak rendek szerint.

19. Sallum pedig a Kóré fija, ki Ebiásáf fija, ki Korákh fija, és ennek rokonságai az ő attyának házából valók; *tudniillik* a Kóriták a szolgálatnak munkájában a Hajlék ajtajának őrizői valának, mint az ő attyaik az Úr seregében őrizték vala a *Sátornak* bémenetelit.

20 Mikor Fineás * az Eleázár fija azok előtt járó volna régen, kivel *vala* az Úr. * 4 Móz. 25, 7.

21. *Továbbá* Zakariás a Mesélémia fija, a Gyülekezet sátorára való ajtónak őrizője.

22. Mindenestől ezek választott ajtónállók voltak, kétszázan és tizenketten; kik az ő faluikban nemzetségek szerint megszámláltattak volt; kiket Dá-

vid rendelt volt és * Sámuel Próféta az ő tisztekben. *1 Sám. 16. 1. 13.
23. Miképen az ő *attyok* azért, azonképen a fiak őrizik vala renddel az Úr házának és a sátornak kapuit.
24. Négy felé valának az őrizők: napkeletre, napnyugotra, északra és délre.
25. És ezeknek attyokfiai, az ő falnikban *valának*, hogy minden hetednap amazokkal felmennének Jérusálembe bizonyos ideig.
26. E négy Lévitákra bízatott vala, mind a kapunállóknak számok, és őrizik vala a kamarákat * és az Isten házának † kincsét. *1 Kir. 6, 5. †1 Kir. 7, 51.
27. És az Úrnak háza körűl hálnak vala, mivelhogy az őrzés ő tisztek volna: és minden reggel ők nyitják vala meg az ajtókat.
28. És ő közűlök némelyek az *egyházi* szolgálatra csinált * edényekre viselnek vala gondot; mert mind ki, s mind bé, számán viszik vala azokat. *2 Móz. 27, 3.
29. Ugyanazok közűl választattak vala *némelyek másféle* edényeknek gondviselésére, minden szent edényekhez is, *némelyek* a zsemlyéhez, borhoz, olajhoz, temjénhez és fűszerszámokhoz.
30. A Papok fijai közűl valók csinálják vala fűszerszámokból a * drágakenetet is. *2 Móz. 30, 22—33. 34—38.
31. Továbbá Mattitja a Léviták közűl való, (ki elsőszülötte a Kóriták közűl való Sallumnak) a serpenyőkre * visel vala gondot. *3 Móz. 2, 5.
32. A Kéhátiták fijai és azoknak atytyokfiai közűl *rendeltettek volt* a szent kenyérnek * gondviselésére, hogy minden Szombaton megkészítenék *azt*. *3 Móz. 24, 5. 6. 8.
33. Ezek közűl valók valának az éneklők is, a Léviták közűl az ő attyok cselédjének Fejei, kik szabadosok valának egyéb tiszttől az ő kamarájokban;* mert éjjel és nappal szolgálattal tartoznak vala. *Zsolt. 134, 1—3.
34. Ezek a Léviták között az ő attyok háznépe közűl fők voltak az ő nemzetségek szerint, és ezek laktak Jérusálemben.
35. Gibeonban * pedig laktak, a Gibeon attya Jéhiel, és az ő feleségének neve Maáka. *rész 8, 29. 1 Kir. 3, 4.
36. Az ő elsőszülött fija Abdon, azután Súr, Kis, Baál, Nér, és Nádáb.
37. Gédor, Ahió, Zékária és Miklót.
38. Miklót pedig nemzé Simámot, s ezek is az ő attyokfiainak ellenekben laktak Jérusálemben az ő attyokfiaival.
39. Nér nemzé Kist. Kis pedig nemzé Sault. * Saul Jónatánt, Malkisuát, Abinádábot és Esbaált. *rész 8, 33.
40. Jónatán fija Méribbaál; és Méribbaál nemzé Mikát.
41 Mika fijai: Piton, Mélek és Táréa.
42. Akház pedig nemzé Jahrát, Jahra nemzé Alémetet, Azmávetet, Zimrit, Zimri pedig nemzé Mósát.
43 Mósa nemzé Bineát, ennek fija Réfája, ennek fija Elása, ennek fija Asel.
44. Aselnek voltak hat fijai, kiknek ezek neveik: Azrikám, Bókru, Ismáel, Seárja, Obádia és Hanán; Ezek Asel fijai.

X. RÉSZ.

Saulnak a Filiszteusokkal való utolsó ütközete, és fijaival együtt való veszedelme.

A Filiszteusok pedig hadakoznak vala az Izráel népével, és megfutamodék az Izráel a Filiszteusok előtt, és *egynéhányan* a sebek miatt el is hullának a Gilboa * hegyén. *1 Sám. 31, 1—4.
2. Elérék pedig a Filiszteusok Sault és az ő fijait; és megölék a Filiszteusok Jónatánt, Abinádábot és Malkisuát, a Saul fijait.
3. És megsúlyosodék Saul ellen a viadal, és találkozának ő reá az ívesek, kik nyilakkal meg is sebesíték őtet.
4. És monda Saul az ő fegyverhordozójának: Vond ki fegyveredet, és verj által engem vele: mert netalán eljőnek e körűlmetéletlenek, és megcsúfolnak engemet. Nem akará pedig az ő fegyverhordozója; mert szertelen fél vala: Ragadá azért Saul az ő fegyverét, és belé bocsátkozék.
5. Látván pedig az ő fegyverhordozója, hogy Saul immár megholt volna, ő is a maga fegyverébe bocsátkozék s meghala.
6. Meghala azért Saul és az ő három fijai, * és egész háznépe is egyetemben meghala. *vers 2.
7. Mely dolgot mikor megláttak volna az Izráel minden fijai, kik laknak vala azon a völgyön, hogy *tudniillik* ők megfutamodtak volna, és hogy Saul s az ő fijai megholtak volna: pusztán hagyák városaikat és elfutának. Akkor eljövének a Filiszteusok és azokba beszállának.
8. Lőn pedig másodnap, eljövének a Filiszteusok, hogy a holtakat megfoszszák; és megtalálák Sault és az ő fijait halva feküdvén *a* Gilboa hegyén.
9. És őtet megfosztván, fejét * elvevék és fegyvereit, s elküldözék a Filiszteusoknak minden tartományokra körös-

körűl, hogy az ő bálványaiknak megmondanák, és a népnek. *vers 12.

10. És feltevék az ő fegyvereit az ő isteneiknek templomában; a fejét pedig a Dágon kápolnájában feltevék.

11. Meghallván pedig mindnyájan a Jábes Gileádbeliek, a miket a Filiszteusok cselekedtek vala Saullal:

12. Feltámadának fejenként az erős férjfiak, és elvivék Saulnak * és az ő fijainak testeket: és Jábesbe vivén eltemeték azoknak csontjaikat *egy* tölgyfa alatt Jábesben, és böjtölének hetednapig. *1 Sám. 31, 12. 13. 2 Sám. 21, 12—14.

13. Meghala azért Saul az ő hamisságáért, melylyel az Urat igen megbántotta vala, *azaz,* az Úrnak ígéje * ellen vétkezett vala, melyet meg nem őrizett vala, és hogy az ördöngöstől is tanácsot kérdett volna. *1 Sám. 13, 13. 14. 15, 19—21. 28, 7—16.

14. És nem kérde tanácsot az Úrtól, melyért őtet el is veszté, és adá az ő országát Dávidnak * az Isai fijának. *1 Sám. 16, 1. 13.

XI. RÉSZ.

Dávidnak királysága és erős vitézei.

Gyülének pedig mindnyájan az Izráeliták * Dávidhoz Hebronba, † mondván: Ímé te csontod és te tested vagyunk. *2 Sám. 5, 1—5. †2 Sám. 2, 1. 4.

2. Ennekelőtte is, még mikor Saul Király vala is, te viszed vala ki, s te hozod vala bé is az Izráelt: és ezt mondotta a te Urad Istened néked: Te * legelteted az én népemet az Izráelt, és te lészesz vezér az én népemen az Izráelen. *1 Sám. 16, 1. Zsolt. 78, 71.

3. Elmenének azért mindnyájan az Izráelnek Vénei a Királyhoz Hebronba, és szövetséget tőn Dávid velek Hebronban az Úr előtt: és megkenék Dávidot a királyságra az Izráelen, az Úrnak Sámuel * által való beszéde szerint. *1 Sám. 16, 13.

4. Elméne pedig Dávid és az egész Izráel * Jérusálembe, ez a Jebus, (hol a föld népének lakosai közűl való Jebuzeusok laknak vala). *2 Sám. 5, 6—9. Jós. 15, 8.

5. És mondának a Jebus lakói Dávidnak: Ide bé nem jösz! De megvevé Dávid a Sion várát, ez a Dávid városa:

6. Mert ezt mondotta vala Dávid: Valaki legelőször a Jebuzeusokat * megveréndi, *utánnam* Fő és Hadnagy lészen. Felméne azért legelőször Joáb a Séruja fija; és lőn Hadnagygyá. *2 Sám. 5, 7. 8.

7. Azután lakék Dávid a várban, azért nevezék azt Dávid városának.

8. És megépíté Dávid a várost Millótól fogva mind körűl: Joáb pedig megépíté a városnak maradékát.

9. És szüntelen nevekedik vala Dávid: mert a seregeknek Ura vala ő vele.

10. Ezek pedig az erős férjfiak közűl a Hadnagyok, kik Dávid mellett valának, kik erősen forgolódának vele az ő országáért az egész Izráellel, hogy Királylyá választanák őtet az Izráelen, az Úrnak * beszéde szerint. *1 Sám. 16, 1. 12. 13

11. E pedig az erős * férjfiaknak számok, kik Dávid körül valának: Jásobéam, Hakhmoni fija, harmincz férjfiúnak előljárója: ez emelte vala fel az ő kopjáját háromszáz ellen, † kiket mind egyszer meg is sebesíte. *2 Sám. 23, 8—39. †rész 12, 14.

12. Ezután Eleázár, az Ahóhita Dodó fija; ki a három *erősek közűl *egy* vala. *2 Sám. 23, 9. 10—18.

13. E vala Dáviddal Pasdamimban, a hová gyültek vala a Filiszteusok viadalra, mely mezőnek darabja árpával vala tele, s a *lakos* nép elfutott vala a Filiszteusok előtt.

14. És megállottak vala ott a darab *mező*nek közepén, melyet meg is szabadítának, és megverék a Filiszteusokat: és az Úr megszabadítá *azokat* nagy szabadítással.

15. Továbbá mikor alámentek volna hárman a * harmincz Főemberek közűl Dávidhoz, a kősziklához az Adullám barlangjába; a Filiszteusok pedig tábort járának a Réfaim völgyben. *2 Sám. 23, 13.

16. (Dávid pedig akkor vala az ő erősségében, és a Filiszteusok hada vala Bethlehemnél.)

17. Kívána * Dávid vizet, s monda: Óh ki adhatna nékem innom a Bethlehem kapuja előtt való forrásnak vizéből! *2 Sám. 23, 15—17.

18. Általvágák azért a három fő erős férjfiak magokat a Filiszteusok táborán, és vizet merítének a Bethlehem forrásából, mely vala a kapu előtt, és vivék Dávidnak: de nem akara Dávid inni, hanem kitölté * azt az Úrnak. *1 Sám. 7, 6.

19. És monda: Távoztassa el tőlem az én Istenem, hogy ezt cselekedném: Avagy ezeknek véreket innám-é meg, kik életeket halálra vetették? Mert ők ezt életek veszedelmével hozták. És semmiképen nem akara inni. Ezt cselekedék a három erős *férjfiak.*

20. És Abisai * a Joáb attyafia, ő vala e háromnak előljárójok: e ragadott vala dárdát háromszáz † ellen, kiket megse-

besíte: és ő híres és nevezetes vala a három között. *2Sám. 21,17. †rész 12,14.

21. A három közűl a * kettőnél becsületesb vala, azért volt azoknak elöljárójok; de azért ő maga nem ér vala a hárommal. *2Sám. 23,19.

22. Benája * a Jójada fija, erős férjfiúnak fija, ki nagy dolgokat cselekedett vala, és vala Kábséelbeli: ő ölte vala meg a két erős Moábitákat, ugyanez ment vala alá, és megölte vala az oroszlánt a veremben havas időn. *rész 27,6. 2Sám. 23,20—22.

23. Ugyanez ölé meg az Égyiptombeli férjfiat, kinek magassága öt sing vala, és oly dárda vala az Égyiptombeli férjfiúnak kezében, mint a szövő zúgoly. Szembe szállott vala pedig vele egy pálczával, s kiragadá az Égyiptombeli ember kezéből a dárdát, és az ő maga dárdájával általveré.

24. Ezeket cselekedte Benája a Jójada fija, ki is vala nevezetes a három erősek között.

25. A harmincz közűl ímé tiszteletes vala ő, de nem ér vala a * hárommal; annakokáért Dávid hadnagygyá tevé őtet, az ő szavát hallgató vitézeken. *vers 12.

26. A seregnek pedig erősei közűl valók ezek: Asael * a Joáb attyafia; Elhanán, Dódónak fija, ki Bethlehembeli vala. *2Sám. 2,18. 23,24.

27. Haróritból való Sammót, Pélonból való Héles.

28. Tékoabeli Hira, Ikhés fija, Anatótbeli Abiézer.

29. Húsatbeli Sibbékai, Ahóhitbeli Ilai.

30. Nétofátbeli Maharai, Nétofátbeli Héled, * Bahána fija. *rész 27,15.

31. Ittai, Ribai fija, a Benjámin fijainak Gibea városokból való; Pirátonbeli * Benája. *rész 27,14. Bír. 12,15.

32. Húrai, a Gaás völgyéből való; Arbátbeli Abiel.

33. Baharumi Azmávet, * Saálbónitbeli Eliáhba. *Jós. 19,32.42.

34. Gisonbeli Hásem fijai közűl, Jónathán, Hararitbeli Ságé fija.

35. Hararitbeli Ahiám, Sákár fija; Elifál, Ur fija.

36. Mekerátbeli Héfer, Pélonbeli Ahija.

37. Kármelből való Hésró, Naárai, Ezbái fija.

38. Jóel, Nátán attyafia; Mibhár, Géri fija.

39. Sélek, Ammon nemzetségéből való; Berótbeli Naárai, Joábnak, * ki Séruja fija vala, fegyverhordozója. *2Sám. 8,16.

40. Itrébeli Hira, Itrébeli Gáreb.

41. Hitteus * Uriás, Zabád, Ahlai fija. *2Sám. 11,3. 15.17.

42. Hadina, a Rúben nemzetéből való Siza fija, ki a Rúbenitáknak Hadnagyok vala, és vele harminczan valának.

43. Hanán, Maaka fija, és Mitnibeli Jósafát.

44. Asterátbeli Uzzija; Sáma és Jéhiel, Aróerbeli Hótám fijai.

45. Jidiháel, Simri fija, és az ő attyafia Joha Tisibeli.

46. Mihávimbeli Eliel, Jéribai és Jósávia, Elnaám fija, és Jitma, Moáb nemzetéből való.

47. Eliel és Obed, és Jaásiel, Mésobájából valók.

XII. RÉSZ.

A vitézlő népek, kik a számkivetésnek idején, és azután Hebronba Dávidhoz gyűltek.

Ezek pedig azok, a kik mentek volt Dávidhoz * Siklágba, mikor Saultól a Kis fijától való félelem miatt még számkivetésben volna, kik amaz † erősekkel az ő hadakozásában segítői voltak, *1Sám. 27,6. 2Sám. 1,1. †rész 11,10—47.

2. Ívesek, kik mind jobb-, mind balkézre kővel * *hajítanak* vala, és nyíllal lőnek vala, kik a Saul attyafiai közűl valók valának, Benjámin nemzetéből. *Bír. 20,16.

3. Hadnagy vala Ahiézer és Joás, a Gibeabeli Semáa fijai: és Jéziel és Pélet, Azmávet fijai; Beráka és Jéhu Anatótbeli.

4. És a Gibeonbeli Ismája a harmincz közűl való erős, kiknek elöljárójok is vala; Irméja, Jaháziel, Jóhanán és Gederátbeli Józabád.

5. Elozai, Jérimót, Behália, Semária, és Hárufbeli Sefátja.

6. Elkána, Isija, Azaréel, Jóézer, és a Kóré nemzetéből való Jásobéám.

7. Joéla és Zebádja, a Gédorból való Jérohám fijai.

8. A Gáditák közűl is hajlának Dávidhoz, mikor volna a pusztában az erősségben, erős és hadakozó férjfiak, paizsosok, dárdások: *kiknek* orczájok mint az oroszlánnak * orczája, és hasonlók a hegyen lakozó vadkecskékhez a † gyorsaságra. *2Sám. 17,8. †2Sám. 2,18.

9. Ézer az első, Obádia második, Eliáb harmadik.

10. Mismanna negyedik, Jirméja ötödik.

11. Aftai hatodik, Eliel hetedik.

12. Nyolczadik Johanán, kilenczedik Elzabád.

13. Tizedik Jirméja, tizenegyedik Makbánnai.
14. Ezek voltak főemberek a seregben a Gád fijai közűl: egy, a ki kissebb vala, százért * vala; a nagyobbik ezerért. *rész 11, 20.
15. Ezek voltak, kik a Jordánon általmentek volt az első hónapban, noha az *árvíz* a partot * felűlmulta volna, és elüzték vala mind azokat, kik a völgyet napkelet felől és napnyugot felől *lakják* vala. *Jós. 3, 15.
16. Jövének Dávidhoz a Benjámin és a Júda fijai közűl is, szintén * az erősségig, melyben Dávid *akkor vala.* *2 Sám. 23, 13.
17. És kiméne Dávid elejekbe, és monda nékik: Hogyha békességnek okáért jöttök hozzám, hogy segítségemre lennétek: az én szívem egy lészen ti veletek; ha pedig meg akartok csalni, *hogy eláruljatok* az én * ellenségeimnek, holott semmi hamisságomat nem esmérem: lássa meg a mi atyáinknak Istene, és *titeket* büntessen meg. *1 Sám. 19, 1. 26, 1. 2.
18. A lélek pedig felindítá * Amásait a harmincznak † Fejedelmét, *s monda:* Óh Dávid, tiéid *vagyunk,* és te veled *lészünk* Isai fija! békesség, békesség néked, békesség a te segítőidnek is: mert megsegít téged a te Istened! Magához fogadá azért őket Dávid, és főemberekké tevé a seregben. *rész 2, 17. † rész 11, 25. 26. 2 Sám. 23, 23—39.
19. Ennekfelette a Manasséból is hajlának Dávidhoz, mikor ment volna a Filiszteusokkal együtt * Saulra; de nem segéllék őket; mert tanácsot *tartván* felőlök, haza küldék *Dávidot* a Filiszteusok Fejedelmei, mondván: A mi fejünk veszésével fog visszamenni az ő urához Saulhoz. *1 Sám. 29, 1—11.
20. Mikor, *mondom,* visszatérne * Siklágba, hajlának ő hozzá a Manasse fijai közűl Adna, Józabád, Jédiháel, Mikáel, Józabád, Elihu és Sillétai, kik a Manasse *nemzetségé*ből való vitézeknek Hadnagyai *voltak.* *1 Sám. 30, 1.
21. És ezek voltak Dávidnak segítséggel ez *ellenségnek* * seregei ellen: mert fejenként mind válogatott erős vitézek valának, és Főhadnagyok voltak a seregben. *1 Sám. 23, 1—5. 30, 1—18.
22. Annakfelette minden napon mennek vala Dávidhoz, hogy segítségére lennének néki, míg az ő népe megsokasulna, mint az Istennek tábora.
23. Ezek pedig számok a viadalhoz készült Hadnagyoknak, kik Dávidhoz mentek vala * Hebronban, hogy őtet Saul helyett az országban Királylyá választanák, az Istennek igéreti szerint. *2 Sám. 2, 1—4. 5, 1—3
24. A Júda fijai közűl, kik viselnek vala paizst és kopját, hatezer és nyolczszáz vala, kik a viadalhoz készültek vala.
25. A Simeon fijai közűl erős férjfiak a viadalra, hétezer és száz.
26. A Lévi fijai közűl, négyezer és hatszáz *vala.*
27. Jójada is, ki az Áron fijai között Fejedelem vala, és ő vele háromezer és hétszáz.
28. És az ifjú * Sádók, ki igen erős vala, és az ő attya házából huszonkét Főemberek. *2 Sám. 15, 24.
29. A Benjámin * fijai közűl, kik Saul attyafiai valának, háromezer: mert még azok közűl sokan *erősen* őrizik vala a Saul házát. *rész 12, 2.
30. Az Efraim fijai közűl húszezer *vala* és nyolczszáz, igen erősek, kik az ő nemzetségekben igen nevezetesek valának.
31. Manassénak pedig félnemzetségéből tizennyolczezer, kik egyenként válogattattak voltak, hogy elmennének, és Dávidot Királylyá választanák.
32. Az Issakhár fijai közűl, kik az időknek alkalmatosságát tudják vala, anynyira hogy jól tudnák, az Izráel népének mihez kellene magát tartani, Főemberek kétszázan; és mind azoknak attyokfiai az ő beszédekhez *hallgatnak vala.*
33. A Zebulon *fijai* közűl a harczra kimehetők, minden hadiszerszámokkal felkészültek, *valának* ötvenezeren; *készek* a viadalra állhatatos szívvel.
34. A Nafthali *nemzetségé*ből ezer Főember vala; és ő velek paizszsal s kopjával harminczhétezer vala.
35. A Dániták közűl, kik a viadalhoz készek valának, huszonnyolcz ezeren voltak és hatszázan.
36. És az Áser *fijai* közűl, a hadakozók, és az ütközethez készek, negyvenezeren valának.
37. A Jordánon túl lakozók közűl, *azaz,* a Rúbeniták, Gáditák, és a Manasse nemzetségének fele közűl, minden viadalhoz való szerszámokkal egyetemben *jöttek* százhúszezeren.
38. Fejenként ezek hadakozó férjfiak, harczrendelésnek tudói, tiszta szívvel mentek vala Hebronba, hogy Dávidot az egész Izráel népén Királylyá választanák, sőt ezeken kivűl is, az egész Izráel *fijai* egy szívvel *valának,* hogy Dávidot Királyságra * választanák. *vers 23.

39. És lőnek ott Dáviddal harmadnapig, és esznek s isznak * vala: mert az ő attyokfiai készítettek vala nékik *élést:* *2Sám. 5, 3.

40. Sőt azok is, a kik ott szomszédságban laknak vala, Issakhárig, Zebulonig, és Nafthaliig, hoznak vala kenyereket szamarakon, tevéken, öszvéreken és ökrökön, eleséget, lisztet, figét, asszúszőlőt, bort, olajt, *vágó*barmokat, juhokat, számtalan sokat: mert az Izráel nagy örömben vala.

XIII. RÉSZ.

Dávid elhozza a Ládát Kirját-Jeárimból.

Tanácsot tarta pedig Dávid az Ezeredesekkel, Századosokkal és mind a Hadnagyokkal.

2. És monda * Dávid az egész Izráel népének: Ha néktek tetszik, és ha a mi Urunktól Istenünktől *vagyon:* küldjünk el szélylyel a mi több atyánkfiaihoz is, az Izráelnek minden tartományaira; és azokkal egybe a Papokhoz s a Lévitákhoz az ő városaik és hostátjaik szerint, hogy *ők is* gyüljenek hozzánk. *2Sám. 6, 1. 2.

3. Hogy hozzák meg a mi Istenünknek ládáját mi hozzánk: mert a Saul idejében mi azt meg nem kerestük.

4. És monda az egész sokaság, hogy *bátor* úgy cselekednék: mert igaznak *láttaték* e dolog mind a sokaság előtt.

5. Öszvegyüjté azért Dávid mind az Izráel * népét Égyiptomnak Nilus folyóvizétől fogva szintén Hámátig, hogy az Úrnak ládáját elhoznák Kirját-Jeárimból. *2Sám. 6, 1.

6. Felméne azért Dávid és vele az Izráel sokasága Baalába * *vagy* Kirját-Jeárimba, mely Júdában vagyon, hogy onnan elhoznák az Úr Istennek ládáját, ki a *két* Kérubimok † *között* ül, mely az ő nevéről neveztetik. *2Sám. 6, 2. †2Móz. 25, 18—22.

7. És helyhezteték az Isten ládáját az Abinádáb házából *egy* új szekérre; Uzza * pedig és Ahió vezetik vala a szekeret. *vers 10.

8. Dávid pedig és az Izráelnek minden népe az Isten előtt teljes erejekből éneklésekben, * hegedűlésekben, dícséretekben, dobolásokban, czimbalomverésben és kürtölésekben valának foglalatosok. *2Sám. 6, 5. 14. 15.

9. Mikor pedig jutottak volna a Kidon * mezejére, Uzza veté kezét reá, hogy megtartaná a ládát; mert az ökrök félre tértek vala. *2Sám. 6, 6.

10. És az Istennek haragja felgerjede Uzza * ellen, és őtet megveré, hogy kezét vetette volna a ládára, s meghala ugyan ott az Isten előtt. *vers 7.

11. Azért magában igen megbúsula Dávid, hogy az Úr Uzzát megölte volna: annakokáért azt a helyet mind e mai napig nevezik Péres Uzzának.

12. És Dávid az napon megrettene az Istentől, mondván: Miképen merjem hozzám bévinni az Isten ládáját.

13. És nem vivé bé Dávid magához a ládát a Dávid városába, hanem téríté azt a Gitteus * Obed-Edom házához. *2Sám. 6, 10.

14. És volt az Isten ládája Obed-Edom házában három hónapig; és megáldá az Úr Obed-Edom házát, és mindenét valamije vala.

XIV. RÉSZ.

Dávidnak Hirámmal való barátsága; fijai: győzedelmei a Filiszteusokon.

Külde pedig Hírám * Tírusnak Királya Dávidhoz követeket: és czédrusfákat, kőmíveseket, ácsmestereket, hogy néki házat csinálnának: *2Sám. 5, 11.

2. Megesméré azért Dávid, hogy az Úr őtet megerősítette * volna a Királyságban az Izráel népén, mivelhogy igen felmagasztaltatott vala az ő országa az ő népéért az Izráelért. *2Sám. 5, 12.

3. Vőn pedig Dávid mégis *több* * feleségeket Jérusálemben, és nemze mégis *több* fiakat és leányokat. *2Sám. 5, 13.

4. És ezek neveik azoknak, kik születtek néki * Jérusálemben: Sammua, Sobáb, † Nátán és Salamon. *rész 3, 4—9. †Luk. 3, 31.

5. Ihhár, Elisua, és Elpélet.

6. Nógah, Néfeg és Jáfia.

7. Elisáma, Beheljada, és Elifélet.

8. Megértvén pedig a Filiszteusok, hogy Dávid * megkenettetett volna a Királyságra az egész Izráel népén, fejenként felindulának a Filiszteusok, hogy Dávidot megkeressék. Mely dolgot mikor Dávid meghallotta volna, azonnal kiszálla eleikbe. *2Sám. 5, 17.

9. A Filiszteusok pedig eljutának és a Réfaim völgyében mind elszéledének.

10. Dávid azért tanácsot kérde az Istentől, mondván: Reájok induljak-é a Filiszteusokra, és őket kezembe adod-é? És monda néki az Úr: Menj fel *reájok,* és őket kezedbe adom.

11. Felmenének azért Baál-perásimba, * és ott Dávid őket igen megveré, és monda: Az Isten eloszlatá az én el-

lenségeimet az én kezem miatt, mint a
vizet; azért nevezék azt a helyet Baál-
perásimnak. *Ésa. 28, 21.
12. És ott hagyák az ő *bálvány* iste-
neiket, és Dávid megparancsolá, és mind
megégeték * azokat. *5 Móz. 7, 25.
13. Ismét feltámadának a Filiszteusok,
és *azon* völgyön elszéledének.
14. Azért Dávid ismét tanácsot kérde Is-
tentől, és monda az Isten néki: Utánnok
ne menj fel; hanem őket vedd körűl, és
menj reájok a szederjfák ellenéről.
15. És mikor hallándod valami in-
dulásnak * dobogását a szederjfák te-
tején: akkor indulj reájok a viadalra:
mert az Isten akkor megyen ki te előt-
ted, hogy megverje a Filiszteusok tá-
borát. *2 Sám. 5, 24.
16. Dávid azért szintén úgy cseleke-
dék, a mint néki Isten meghagyta vala,
és vágák a Filiszteusok táborát Gibeon-
tól fogva szintén Gézerig.
17. És Dávidnak kiméne híre neve
minden földnek szegeletire, és az Úr
a *Dávid hírével* megrettente minden
Pogányokat.

XV. RÉSZ.

Az Isten ládájának meghozatása.

Csináltata pedig Dávid magának háza-
kat az ő * városában: és építtete helyet
az Isten ládájának, és annak sátort vo-
nata. *rész 14, 1. 2 Sám. 5, 7.
2. Akkor monda Dávid: Nem *szabad*
senkinek hordozni az Isten * ládáját,
hanem csak a Lévitáknak; mert az Úr
őket választotta, hogy hordozzák az Is-
ten ládáját, és néki szolgáljanak mind
örökké. *4 Móz. 4, 4—33.
3. Gyüjteté azért Dávid Jérusálembe
mind az egész Izráel népét, hogy az Úr
ládáját az ő * helyére vitetné, melyet néki
csináltatott vala. *vers 1. rész 13, 13. 14.
4. Őszvegyüjteté Dávid az Áron fijait
is, és a Lévitákat.
5. A Kéhát * fijai között vala fő
Uriel, és az ő attyafiai százhúszan *va-*
lának. *rész 6, 1.
6. A Mérári fijai között Asája fő, és
az ő attyafiai kétszázan s húszan *va-*
lának.
7 A Gerson * fijai között Jóel fő, és
az ő attyafiai százan s harminczan *va-*
lának. *rész 6, 1.
8. Az Elisáfán fijai között Sémája fő,
és az ő attyafiai kétszázan *valának.*
9. A Hebron fijai között fő Eliel, és az
ő attyafiai nyolczvanan *valának.*
10. Az Uzziel fijai között vala fő Am-
minádáb, és az ő attyafiai száz tizen-
ketten *valának.*
11. Hívatá azért Dávid Sádók * és Ab-
játár Papokat, a Léviták közűl pedig
Urielt, Asáját, Jóelt, Sémáját, Elielt és
Amminádábot. *2 Sám. 8, 17.
12. És monda nékik: Ti vagytok a
Léviták attyainak előljárói: Szenteljé-
tek meg magatokat s a ti atyátokfiait,
és vigyétek az Izráel Urának Istenének
ládáját a helyre, * melyet készítettem
néki: *vers 1.
13. Mert mivelhogy eleitől fogva nem
míveltétek ezt, a mi Urunk Istenünk
eloszlatott minket, * mert nem keres-
tük őtet a tőle szabott rendtartás sze-
rint. *Bír. 4, 1. 2.
14. Megszentelék azért magokat *elő-*
ször a Papok és a Léviták, hogy vinnék
az Izráel Urának Istenének ládáját.
15. És felvevék a Lévitáknak fijai az
Isten Ládáját, a szerint. a mint Mózes
meghagyta volt az Úrnak beszéde sze-
rint, vállokra a * rudakkal egybe, me-
lyek abban valának.
*2 Móz. 25, 14. 4 Móz. 4, 15.
16. Parancsola ennekfelette Dávid a
fő Lévitáknak, hogy válogatnának az
ő attyokfiai közűl éneklőket, éneklő szer-
számokkal egyetemben, *tudniillik* náb-
lumokkal, hegedűkkel és czimbalmok-
kal, hogy énekelnének * felszóval nagy
örömmel. *rész 13, 8.
17. Választák azért a Léviták Hémánt
a Jóel fiját: és az ő attyafiiai közűl Asá-
fot * a Berekiás fiját, és a Mérári fijai
közűl, kik azoknak attyokfiai valának.
Etánt a Kusája fiját. *Zsolt. 73, 1.
18. És ő velek egybe az ő attyokfiai
másod renden, Zakariás, Bén, Jeáziel,
Semirámót, Jéhiel, Unni, Eliab, Be-
nája, Maaséja, Mattithja, Eliféle, Mik-
néja, Obed-Edom és Jehiel, ajtónállók
valának.
19. Éneklők pedig: Hémán, * Asáf
és † Etán, réz czimbalmokkal zenge-
deznek vala.
*rés: 16, 5. Zsolt. 73, 74. 75. † Zsolt. 89.
20. Zakariás, Aziel, Semirámót, Jéhiel,
Unni, Eliáb. Maaséja és Benája, vékony
szavú náblumokkal énekelnek vala.
21. Mattithja, Eliféle, Miknéja, Obed-
Edom, Jéhiel, és Azaziás, hegedülnek
vala öreg szavú hegedűkkel.
22. Kénániás pedig a Léviták Feje-
delme, a prófétálásban fő vala, mivel-
hogy tudós volna.
23. Berekiás és Elkána, a Láda előtt
való ajtónállók valának.

24. Sébániás pedig és Jósafát, Nétanéel, Amásai, Zakariás, Benája, és Eliézer Papok kürtölnek vala az Isten ládája előtt: Obed-Edom és Jéhija, kik kapunállók valának, a láda után *mennek vala.*
25. A kik pedig viszik vala és költöztetik vala az Úr szövetségének ládáját az * Obed-Edom házából nagy örömmel, ezek valának: Dávid, az Izráelnek Vénei és Fejedelmei. * 2 Sám. 6, 10—12.
26. Lőn pedig, mikor az Isten felsegéllette volna a Lévitákat, kik az Úr szövetségének ládáját viszik vala, ezokáért áldozának hét tulokkal, és hét kossal.
27. Dávid pedig bíborból * csinált ruhába öltözvén; és mind a Léviták, kik a ládát viszik vala, az éneklők is, és Kénániás, ki fő vala az éneklésben, énekelnek *vala,* (Dávidon pedig vala gyolcsból csinált Efód.) * 2 Sám. 6, 14.
28. És mind az Izráel népe viszik vala az Úr szövetségének ládáját nagy örömmel, kürtöknek, * trombitáknak, czimbalmoknak, hegedűknek és náblumoknak felható zengésében. * 2 Sám. 6, 15.
29. Mikor pedig immár az Úr szövetségének ládája jutott volna szintén a Dávid városához, és Mikál * a Saul leánya kitekintvén az ablakon, látta volna, hogy Dávid Király tánczolna és vígadna szívében, megutálá őtet.
* 2 Sám. 6, 16. 20—23.

XVI. RÉSZ.

A ládának a sátorba való helyheztetése után éneklik a 105-dik és 96-dik Zsoltárt.

Mikor azért bévitték * volna az Isten ládáját, és helyheztették volna azt a sátor közepén, melyet Dávid annak felvonatott vala: áldozának egészen égő és engesztelő áldozatokkal az Isten előtt.
* 2 Sám. 6, 17.
2. És mikor Dávid elvégezte volna az egészen égőáldozatot, és az engesztelőáldozatot, az Úrnak nevében megáldá a * népet. * 1 Kir. 8, 55—61.
3. És osztogata * minden Izráelitának, mind férjfiúnak s mind asszonynak, egy-egy lepényt és egy-egy darab húst és egy-egy palaczk bort.
* 2 Sám. 6, 19.
4. Rendele ennekfelette az Úr ládája eleibe a Léviták közűl szolgákat, kik hirdetnék, tisztelnék és dicsérnék az Izráelnek Urát Istenét.
5. Asáf * fő vala, ő utánna másodrenden Zakariás, Jéhiel, Semirámót, Jékhiel, Mattithja, Eliáb, Benája és Obed-Edom: Jéhiel pedig a náblumokkal és hegedűkkel, Asáf czimbalmokkal énekel vala. * rész 15, 19.
6. Továbbá Berája és Jaháziel Papok kürtölnek * vala szüntelen az Isten szövetségének ládája előtt. * 4 Móz. 10, 8
7. Akkor azon napon legelőször Dávid *ez Éneket* * adá az Úrnak dicséretére, Asáfnak és az ő attyafiainak kezekbe. * vers 8—36. Zsolt. 105.
8. Tiszteljétek az Urat, hívjátok segítségűl az ő nevét, hirdessétek * minden népek között az ő nagy dolgait.
* Ésa. 12, 4. 5.
9. Énekeljetek néki, örvendezzetek néki, szóljatok minden csudálatos dolgairól.
10. Dicsekedjetek az ő szent nevében, örvendezzen szívek azoknak, kik az Urat keresik.
11. Keressétek az Urat és az ő hatalmasságát; keressétek az ő orczáját szüntelen.
12. Emlékezzetek meg örökké az ő csudálatos * dolgairól, melyeket cselekedett, az ő csudáiról, és az ő szájának ítéletiről. * Zsolt. 78, 12—27.
13. Óh Izráelnek, ő szolgájának magva! Jákóbnak ő * választottjának fijai!
* 1 Móz. 25, 23—26.
14. Ez a mi Urunk Istenünk, az ő ítéletei mind e széles földön *vagynak.*
15. Emlékezzetek meg örökké az ő szövetségéről * és az ő beszédéről, melyet parancsolt, ezer nemzetségig.
* 1 Móz. 15, 1—21. 17, 9—14.
16. Melyet szerzett * Ábrahámmal; és esküvéséről *emlékezzetek,* melyet † *szóla* Izsáknak. * 1 Móz. 17, 9—24.
1 Móz. 13, 14—17. † 1 Móz. 26, 2. 3.
17. Melyet megerősített * Jákóbnak örök végzéssel, Izráelnek örökké való szövetséggel. * 1 Móz. 28, 13.
18. Mondván: A Kanaán földét néked adom, hogy legyen néktek örökségtek.
19. Jóllehet kevesen * volnátok, mindenestől igen kevesen, és zsellérek azon a földön; * 1 Móz. 34, 30.
20. Mert járnak vala egyik nemzetségtől a * másikhoz, és egyik országból más országba; * 1 Móz. 20, 1. 26, 1. 35, 1.
21. Nem engedé * mindazáltal senkinek őket bántani, sőt még a Királyokat is † megbünteté érettek.
* 1 Móz. 35, 5. † 1 Móz. 20, 3. 18.
22. Ezt *mondván:* Az én megkenetteimet ne bántsátok, * Prófétáimnak se ártsatok. * 1 Móz. 20, 7.
23. Mind ez egész föld * énekeljen az Úrnak, napról napra hirdessétek az ő szabadítását. * Zsolt. 96, 1.
24. Beszéljetek a Pogányok között az

ő dicsőségét, minden népek között az ő csudálatos dolgait;
25. Mert nagy az Úr és igen dicsérendő, és rettenetes minden istenek felett:
26. Mert a Pogányoknak minden isteneik csak bálványok: de az Úr teremtette az * egeket. * Ésa. 42, 5.
27. Dicsőség és tisztesség vagyon ő előtte, erősség és vígasság az ő helyén.
28. Adjatok az Úrnak, * népeknek nemzetségei, adjatok, *mondom*, az Úrnak dicsőséget és erősséget! * Zsolt. 29, 1.
29. Adjatok az Úr nevének dicsőséget: hozzatok ajándékokat, és jöjjetek eleibe, hajtsátok meg magatokat az Úrnak *az ő* szentségének ékes helyén!
30. Rettegjen mind az egész föld az ő orczájától; a föld is megerősíttetik, hogy meg ne induljon.
31. Örüljenek az egek és örvendezzen a föld, és mondják a Pogányok között: Uralkodik az Úr!
32. Zengjen a tenger, minden benne valóval egybe; örvendezzen a mező, minden benne valóval egybe.
33. Akkor örvendezni kezdnek az erdőnek fái az Úr előtt, mikor eljövénd megítélni a földet.
34. Tiszteljétek az Urat: mert igen jó, * mert örökkévaló az ő irgalmassága. * Zsolt. 107, 1. 118, 1.
35. És mondjátok: Tarts meg minket, mi szabadító Istenünk, * gyüjts öszve minket, és szabadíts meg a Pogányok közűl, hogy a te szent nevedet tisztelhessük, dicsekedhessünk a te dicséretedben! * rész 15, 13.
36. Áldott legyen az Izráelnek Ura Istene öröktől fogva mind örökké: És mondja a sokaság, Ámen! Dicséret az Úrnak!
37. Hagyá pedig ott *Dávid* az Úr szövetségének ládájánál Asáfot * és az ő attyafiait, hogy a láda előtt szüntelen minden napon szolgálnának. * rész 16, 5.
38. Obed-Edomot * *és Hósát*, ezeknek hatvannyolcz attyokfiaival egybe, Obed-Edomot, *mondom*, a Jédutun fiját, és Hósát *hagyá* ajtónállóknak. * rész 13, 13. 14.
39. Sádók * Papot pedig és az ő Pap attyafiait az Úr sátora előtt *hagyá* a magasságban, mely *vala* † Gibeon *hegyén:* * rész 29, 22. 2 Sám. 8, 17. † 1 Kir. 3, 4.
40. Hogy áldoznának az Úrnak szüntelen tüzes áldozattal a tüzes áldozatnak oltárán minden reggel * és estve, és hogy mind a szerint *cselekednének* a mint meg volna írattatva az Úr törvényében, melyet parancsolt vala az Izráelnek. * 2 Móz. 29, 38—43.
41. Hémánt is * és Jédutunt velek *hagyá*, és többeket is választva, kik nevek szerint megneveztettek, hogy az Urat dicsérnék: mert az ő irgalmassága örökkévaló. * rész 15, 19.
42. Ezekkel, *mondom*, *hagyá* Hémánt és Jédutunt kürtökkel, czimbalmokkal és egyéb zengő szerszámokkal: A Jédutun fijait pedig kapunállókká tevé.
43. Azért az egész sokaság eloszla, kiki mind házához: Dávid pedig megtére, hogy az ő háznépét is * megáldaná. * 2 Sám. 6, 20—23.

XVII. RÉSZ.

Dávid akar templomot építeni.

Lőn pedig, mikor Dávid az ő házában laknék, monda Nátán Prófétának: Ímé én czédrusfából * csinált házban lakom, az Úr † szövetségének ládája pedig *vagyon* sátor alatt.
* rész 14, 1. 15, 1. † 2 Sám. 7, 1. 2.
2. Akkor monda Nátán Dávidnak: Valami *vagyon* a te szívedben, cselekedd meg: mert az Isten veled *vagyon*.
3. Azon éjjel pedig lőn az Istennek szava Nátánhoz, mondván:
4. Menj el és mond meg az én szolgámnak Dávidnak: Ezt mondja az Úr: Te nem csinálsz nékem lakni való házat;
5. Mert nem laktam én attól fogva házban, * miolta az Izráel fijait kihoztam, mind e mai napig: hanem egy hajlékból más hajlékba *mentem*, sátorból sátorba. * 1 Kir. 8, 16.
6. A mely helyeken jártam az Izráel népével, szólottam-é vagy egyszer valakinek az Izráel Bírái közűl, (kiknek parancsoltam vala, hogy az én népemet legeltetnék,) mondván: Miért nem csináltatok nékem czédrusfából házat?
7. Most azért ezt mondjad az én szolgámnak Dávidnak: Ezt mondja a seregeknek Ura: Én választálak téged a juhok * mellől a pásztori házacskából, hogy lennél Vezére az én népemnek az Izráelnek; * 1 Sám. 16, 11—13. Zsolt. 78, 70.
8. És veled voltam mindenütt valahová mentél, minden ellenségeidet is a te * orczád elől elvesztettem, ennekfelette *oly* hírt nevet szereztem néked, a minémű hírek vagyon a hatalmasoknak, a kik vagynak a földön.
* 2 Sám. 7, 9. 8, 1—13.
9. Lakóhelyet is adtam az én népemnek az Izráelnek, és elplántálám őtet; és lakja az ő * helyét és többé helyéből

ki † nem mozdíttatik s nem sanyargattatik a hamisságnak fijaitól, mint ez előtt. *1 Móz. 17, 8. †2 Kir. 21, 8—14.

10. És az időtől fogva, miolta megparancsoltam vala, hogy Bírák lennének az én népemen az Izráelen; minden te ellenségeidet megalázám, és ezt is jelentém néked, hogy az Úr házat épít néked.

11. És lészen, mikor bételjesedéndenek a te életednek napjai, hogy a te atyáidhoz elmenj; a te magodat feltámasztom te utánnad, mely lészen a te fijaid közűl való, * és az ő országát megerősítem. *vers 11. 14. 2 Sám. 7, 12. 13.

12. Ő * csinál nékem házat; és megerősítem az ő királyiszékit mind örökké. *1 Kir. 6, 1—38.

13. Én lészek néki * attya, ő nékem fiam lészen; és az én irgalmasságomat ő tőle el nem vészem, mint a te előtted † valótól elvettem. *Zsolt. 89, 27. †1 Sám. 16, 1. 2 Sám. 7, 13—15. Zsid. 1, 5. 6.

14. Hanem megerősítem * őtet az én házamban, és az én országomban mind örökké, és az ő királyiszéke erős lészen mind örökké. *1 Kir. 9, 4—7. 11, 9—13.

15. Mind e beszédek szerint, és mind e látás szerint szóla Nátán Dávidnak.

16. Béméne azért Dávid és leűle az Úr előtt, és monda: Ki *vagyok* én, óh Uram Istenem, s micsoda az én házam is, hogy engemet erre * méltóztattál? *vers 11—14.

17. Még ezt is kevésled, oh Isten, hanem ennekfelette szólál jövendőt is a te szolgád háza felől, és *minden* emberek között tekintetessé * tettél engemet, óh én Uram Istenem! *vers 8. 2 Sám. 8, 13.

18. És mit *kérhetne* Dávid többet te tőled, a te szolgádnak tisztességére, holott te *jól* esméred a te szolgádat?

19. Óh Uram, a te szolgádért, és a te szíved szerint cselekedéd mind e nagy dolgokat, hogy minden *te* csudálatos dolgaidat kijelentenéd.

20. (Óh Uram, nincsen * senki hasonló hozzád, és nincsen Isten náladnál több,) mind a szerint, a mint füleinkkel hallottuk. *Ésa. 43, 10—13.

21. És kicsoda olyan nép a földön, mint a te néped az Izráel, * kinek Istene elment volna, hogy magának népet szabadítana: hogy magadnak nagy és rettenetes nevet szerzenél, kiűzvén a Pogányokat a te néped elől, melyet Égyiptomból megszabadítál! *2 Sám. 7, 23.

22. És választád az Izráel népét * te magadnak kiváltképen való népeddé mind örökké, és te Uram, *voltál* nékik Istenek. *5 Móz. 4, 7. 7, 6.

23. Most azért Uram, a szó, melyet szólál a te szolgád felől és az ő háza felől, erősíttessék meg mind örökké, és úgy cselekedjél, a mint szóltál.

24. Maradjon meg és magasztaltassék fel a te neved mind örökké, hogy mondhassák: A seregeknek Ura az Izráel Istene, Isten az Izráelen; és Dávidnak a te szolgádnak háza legyen * erős előtted. *vers 14.

25. Mert te, én Istenem, a te szolgádnak füle hallására megjelentetted, hogy néki házat * csinálnál: ezokáért indula meg a te szolgád, hogy könyörgene előtted. *vers 10. 14. 2 Sám. 7, 27.

26. Most azért én Uram, te vagy az Isten, és te szólád e jó * dolgot a te szolgád felől. *vers 14.

27. Most, *mondom*, mivelhogy akarád megáldani a te szolgádnak házát, hogy legyen *állandó* mind örökké előtted; mivelhogy te, Uram, megáldottad, *legyen* azért áldott mind örökké.

XVIII. RÉSZ.

Dávid megveri a körűllakó népeket, és birodalmát megerősíti. Lásd meg a 2. Sám. 8-dik részét is.

Ezekután pedig megveré Dávid * a Filiszteusokat és megalázá őket: és Gáth városát faluival egybe elnyeré a Filiszteusok kezekből. *2 Sám. 8, 1.

2. A Moábitákat is megveré; és a Moábiták voltak Dávidnak * adófizető szolgái. *Zsolt. 60, 10.

3. Továbbá megveré Dávid Hámátban Hadarézert is Sóbának Királyát, mikor elindult volna, hogy az Eufrátes folyóvízig * vetné birodalmának határát. *1 Móz. 15, 18. 2 Sám. 8, 3.

4. Dávid pedig nyere ő tőle ezer szekeret és hétezer lovagokat, és húszezer gyalogokat; és minden szekeres lovaknak inaikat elvagdaltatá * Dávid: és megtarta azonban *csak* száz szekérbe valókat. *5 Móz. 17, 16.

5. Eljövének pedig Damaskusból a Siriabeliek, hogy megsegéllenék Hadarézert a * Sóba Királyát; és levága Dávid a Siriabeliekben huszonkét ezer férjfiakat. *1 Kir. 11, 23.

6. És rendele Dávid *Tiszttartókat* Siriában, melyben vagyon Damaskus; és lőnek a Siriabeliek Dávidnak adófizető szolgái; és megtartja vala az Úr Dávidot mindenütt, valahová megyen vala.

7. És elnyeré Dávid az arany paizso-

kat, melyeket a Hadarézer szolgái viselnek *vala*, és vivé Jérusálembe.

8. És hoza Dávid * Tibhátból és Kúnból a Hadarézer városaiból igen sok rezet, melyből Salamon a réztengert † csinálá, az oszlopokat és a rézedényeket.

*2 Sám. 8, 8. † 1 Kir. 7, 23—44.

9. Mikor meghallotta volna pedig Tóhu a Hámáthbeli Király, hogy Dávid megverte volna Hadarézernek, a Sóba Királyának egész hadát;

10. Küldé Dávid Királyhoz az ő fiját Hadarámot, hogy köszöntené őtet nagy tisztességgel, és hogy néki minden jót is kívánna, mivelhogy megharczolt volna Hadarézerrel, és megverte vala őtet; mert Tóhu is hadakozik vala Hadarézer ellen. És *külde Dávidnak* sok arany, ezüst és rézedényeket.

11. Melyeket Dávid Király szentele az * Úrnak az ezüsttel és az aranynyal, melyet nyert vala a pogányoktól, az Edomitáktól, a Moábitáktól, az Ammon fijaitól, a Filiszteusoktól és Amálekitáktól.

*rész 22, 14. 1 Kir. 7, 51.

12. Abisai * pedig a Séruja fija, az Edomiták közül, a Sónak völgyében, megvere tizennyolczezeret. *rész 11, 20.

13. És rendele Edomban * *Dávid* Tiszttartókat, és lőnek az Edombeliek Dávidnak szolgái. És megtartá az Úr Dávidot mindenütt, valahová megyen vala. *4 Móz. 24, 18. Zsolt. 60, 10.

14. Uralkodék azért Dávid az egész Izráelen * és szolgáltat vala ítéletet és igazságot az ő egész népén. *rész 21, 2.

15. Joáb pedig a Séruja fija vala Hadnagy * a seregben: Jósafát az Ahilud fija *vala* Kanczelláriusa *Dávidnak*.

*2 Sám. 8, 16—18.

16. Sádók az Ahitub fija, és Abimélek az Abjátár fija, Papok *valának;* Sausa *vala* Íródeák.

17. És Benája a Jójada fija vala Hadnagy a Kereteusokon és Peleteusokon. A Dávid fijai pedig legközelebb járnak vala a Királyhoz.

XIX. RÉSZ.

Dávid megveri az Ammont Joáb által.

Lőn továbbá, meghala Náhás az Ammon fijainak * Királya, és uralkodék az ő fija helyette. *2 Sám. 10, 1. 2.

2. És monda Dávid: Minden jóval lészek a Náhás fijához Hánunhoz; mert az ő attya is jól tett volt velem. Ennekokáért Dávid külde követeket ő hozzá, kik vígasztalnák őtet az ő attyának *halála* felől, és elmenének a Dávid szolgái az Ammon fijainak földökbe Hánunhoz, hogy őtet vígasztalnák.

3. Akkor mondának az Ammon fijainak Főemberei Hánunnak: Avagy azt állítod-é, hogy Dávid tiszteli ezzel a te *megholt* atyádat a te szemeid előtt, hogy küldött hozzád vígasztalókat? Avagy nem azért jöttek-é az ő szolgái hozzád, hogy e föld felől jól megértekezzenek, tudakozzanak és megkémleljék?

4. Hozatá azért Hánun a Dávid szolgáit, és azokat megnyireté, és ruhájokat félbe * elmetélteté mind az ő alfelekig és elbocsátá őket. *2 Sám. 10, 4.

5. Elmenének pedig és megbeszélék Dávidnak e dolgot e férjfiak felől; és külde elejekbe, (mert azok a férjfiak felette nagy gyalázattal illettettek vala) és ezt izené a Király: Maradjatok Jérikhóban, míg szakállatok megnövénd, akkor jöjjetek hozzám.

6. Látván pedig az Ammon fijai, hogy éktelen dolgot cselekedtek volna Dávidon; külde Hánun és az Ammon fijai ezer tálentom ezüstöt, hogy fogadnának szekereket és lovagokat Mésopotámiából, a Siriai Maakából, és Sobából.

7. Fogadának azért magoknak harminczkét ezer *fegyveres* szekeret, Maakának Királyát is az ő népével egybe, kik eljövének és tábort járának Medeba ellenében: Az Ammon fijai is pedig öszvegyülének az ő városaikból, és jövének az ütközetre.

8. Melyet Dávid mikor meghallott volna, elbocsátá Joábot * és minden erős népét. *rész 18, 15.

9. És az Ammon fijai kimenvén rendet állának a város kapuja előtt; a mely Királyok pedig *segítségre* jöttek vala, külön valának a mezőn.

10. Látván pedig azt Joáb, hogy mind elől, mind hátul ellensége volna; válogata az egész Izráelnek erősei közűl *egynéhányat*, és sereget rendele a Siriabeliek ellen.

11. A több népet pedig bízá az ő atyjafiára * Abisaira, melyet rendelének az Ammon fijai ellen. *rész 18, 12.

12. És monda: Ha a Siriabeliek rajtam erőt vennének, nékem segítséggel légy: ha pedig az Ammon fijai rajtad erőt vennének, én is megsegéllek.

13. Légy erős, sőt legyünk * bátorságosok mindnyájan a mi népünkért, és a mi Istenünk † városaiért: az Úr pedig cselekedje azt, a mi néki tetszik.

*5 Móz. 20, 1. † 1 Kir. 11, 13.

14. Indula azért harczra Joáb és az

ő hada a Siriabeliek ellen, kik ő előtte mind megfutamodának.

15. Az Ammon fijai pedig mikor látták volna, hogy megfutamodtak volna a Siriabeliek: ők is a *Joáb* attyafia * előtt, ki Abisai vala, megfutamodának, és bészaladának a városba, Joáb is azután Jérusálembe méne. *vers 11.

16. Látván pedig a Siriabeliek hogy az Izráel előtt megverettettek volna, küldének követeket, és kihozák a Siriabelieket, kik a folyóvízen túl laknak vala, és Sófák, a Hadarézer seregeinek Hadnagya vala elöljáró.

17. Megmondák ezt Dávidnak: ki öszvegyüjté az egész Izráelt és a Jordán vizén általköltözvén hozzájok érkezék: és *sereget* rendele azok ellen ütközetre: És mikor sereget rendelt volna Dávid a Siriabeliek ellen, ők is megütközének ő vele.

18. De a Siriabeliek megfutamodának az Izráel előtt: és levága * Dávid azok közűl hétezer szekeret és negyvenezer gyalogot; annakfelette Sófákot is † a seregnek Hadnagyát megölé.
*2 Sám. 10, 18. †vers 16.

19. Mikor pedig látták volna a Hadarézer szolgái, hogy az Izráel miatt ilyen igen megromlottak volna: megbékéllének Dáviddal, és szolgálának néki, és nem akarák többször a Siriabeliek megsegélleni az Ammon fijait.

XX. RÉSZ.

Dávid megrontja az Ammonitákat, a Filiszteusokat: ezek közt három Óriás is vész el.

És * lőn ennekfelette az esztendőnek fordulásában, mikor a Királyok szoktak *hadakozni* indulni, elindítá Joáb a hadat, és elpusztítá az † Ammon fijainak földöket: És elmenvén megszállá Rabbát, (Dávid pedig maradott vala Jérusálemben,) és megvevé Joáb Rabbát, és elrontá azt. *2 Sám. 11, 1. †rész 19, 1—4. 9.

2. Elvivé pedig Dávid az ő Királyoknak * koronáját az ő fejéből, mely egy tálentom aranyat nyomó vala, melyben valának drágalátos kövek, mely a Dávid fejébe tételték: a városból is igen sok nyereséget vőn el. *2 Sám. 12, 30.

3. A népet pedig, mely a városban *vala* kihozatá, és fűrészszel metélteté azokat, és vasgereblyékkel és sarlókkal. Így cselekedék Dávid az Ammon fijainak * minden városaival; azután megtére Dávid mind az egész néppel Jérusálembe. *rész 19, 4.

4. Azután ismét had támada * Gézerben a Filiszteusok ellen: és akkor ölé meg a Husátites Sibbékai az Óriások nemzetségéből való † Sippait, és ilyen módon megaláztatának.
*Jós. 21, 21. †2 Sám. 21, 18.

5. Ismét lőn had a Filiszteusok ellen, melyben megölé Elhanán a Jáir fija, a Gáthbeli Lákhmit a * Góliát attyafiát, kinek az ő dárdájának nyele hasonló *vala* a szövőknek zúgolyfájokhoz.
*2 Sám. 21, 19.

6. Ezek után ismét lőn viadal Gáthnál: Vala pedig ott *a városban* egy igen nagy magas * ember, kinek hathat ujjai valának, *azaz* huszonnégy: ez is Óriás fija vala. *2 Sám. 21, 20—22.

7. És szidalommal illeti vala az Izráelt, kit megöle Jónathán, Dávid atytyafiának Simeának fija.

8. Ezek ugyanazon egy Óriásnak fijai voltak Gáth *város*ban, kik elveszének Dávidnak és az ő szolgáinak kezek miatt.

XXI. RÉSZ.

A harmadnapi dőghalál.

Támada pedig a Sátán az Izráel ellen, és felindítá * Dávidot, hogy megszámlálná az Izráelt. *2 Sám. 24, 1.

2. Monda azért Dávid Joábnak és a nép Hadnagyainak: Menjetek el, számláljátok meg az Izráelt, Beersebától fogva szintén * Dánig: és hozzátok hozzám, hadd tudjam számát. *2 Sám. 17, 11.

3. Akkor monda Joáb: Az Úr száz ennyivel * szaporítsa meg az ő népét, a mennyin vagynak. Avagy nem mind te szolgáid-é azok, uram Király? s miért tudakoznék ezen az én uram? Miért lenne ez az Izráelnek † büntetésére? *2 Sám. 24, 3. †vers 7. 14.

4. De a Király szava erősebb lőn a Joábénál. Kifordula azért Joáb a *Király elől,* és eljárá az egész Izráelt: azután megtére Jérusálembe.

5. És adá Joáb a népnek számát Dávidnak: És volt az egész Izráel *népé*nek száma ezerszer való * ezer; és százezer fegyverfogható: a Júda fijai pedig négyszáz hetvenezer fegyverfogható férjfiak. *1 Móz. 15, 5.

6. A Lévi és Benjámin fijait pedig közikbe nem számlálá: mert nem tetszik vala Joábnak a Király parancsolatja.

7. Sőt az Istennek is nem tetszék e dolog, melyért megveré az Izráelt.

8. Monda pedig Dávid az Istennek: Igen * vétkeztem, hogy ezt mívelém: *te* pedig most a te szolgádnak hamisságát

bocsásd meg, kérlek, mert felette igen bolondúl cselekedtem. *2 Sám. 24, 10.

9. Ennekokáért szóla az Úr Gádnak a Dávid Prófétájának mondván:

10. Eredj el, szólj Dávidnak e képen: Ezt mondja az Úr: Hármat vetek elődbe; válassz magadnak egyet ezek közűl, melyet veled cselekedjem.

11. Elméne azért Gád * Próféta Dávidhoz, és monda néki: Ezt mondja az Úr: válaszd el magadnak: *2 Sám. 24, 11.

12. Vagy három esztendeig való éhséget, * vagy hogy ellenségeidtől három hónapig megemésztessél, és a te ellenséged fegyvere rajtad legyen: vagy az Úr fegyvere harmadnapig, és a döghalál kegyetlenkedjék földedben, és az Úr Angyala pusztítson az Izráelnek minden határiban! Azért lássad most, mit feleljek annak, a ki engemet hozzád küldött. *2 Sám. 24, 12. 13.

13. És monda Dávid Gádnak: Mindenfelől nékem keserűség; kérlek, hadd essem az Úr kezébe (mert igen sok és nagy az ő * irgalmassága) és ne essem embereknek kezekbe! *vers 15. 2 Móz. 20, 6.

14. Bocsáta azért az Úr döghalált az Izráelre; és meghalának az Izráel közűl hetvenezer férjfiak.

15. Bocsáta annakfelette Angyalt az Úr Jérusálemre, hogy elpusztítaná azt: És mikor vágná a népet, meglátá az Úr, és * könyörüle az ő veszedelmeken; és monda a pusztító Angyalnak: Elég immár, szünjél meg. Az Úrnak Angyala pedig áll vala a Jebuzeus † Ornánnak szérűjénél. *vers 13. †2 Krón. 3, 1.

16. Akkor Dávid felemelé az ő szemeit, és látá az Úr Angyalát állani a föld és az ég között, kinek kezében mezítelen tőr vala, melyet Jérusálem ellen emelt vala fel: Leesék azért Dávid és a Vének is, zsákba öltözvén, az ő orczájokra.

17. És monda Dávid az Istennek: Nemde nem én számláltattam-é meg a népet? Én vagyok, a ki vétkeztem és igen gonoszúl cselekedtem: ímez juhoknak mi vétkek vagyon benne? óh én Uram Istenem, kérlek, forduljon reám a te kezed, és az én atyám háznépére, és ne legyen a te népeden a csapás.

18. Az Úr Angyala pedig parancsolá Gádnak, hogy megmondaná Dávidnak: Hogy *sietne* felmenni Dávid, oltárt rakatni az Úrnak a Jebus * Ornán szérűjén. *vers 15.

19. Felméne azért Dávid a Gád beszéde szerint, melyet az Úr * nevében szólott vala. *vers 18.

20. Mikor pedig Ornán hátratekintvén látta volna az Angyalt, és az ő négy fijai, kik vele valának, elrejtezének. (Ornán pedig búzát csépel vala.)

21. És juta Dávid Ornánhoz. Mikor azért feltekintett volna Ornán, Dávidot meglátá, és kimenvén a szérűről, meghajtá * magát Dávid előtt, a földre arczczal *leborúlván*. *2 Sám. 24, 20.

22. És monda Dávid Ornánnak: Add nékem e szérűhelyet, hogy * építsek oltárt rajta az Úrnak: igaz árán adjad nékem azt, és megszünik azonnal e csapás a népen. *vers 18.

23. Monda Ornán Dávidnak: Legyen bátor tiéd, és az én uram a Király azt cselekedje, a mi néki tetszik: annakfelette ez ökröket adom az egészen égőáldozatra, és fa helyett e cséplőszerszámokat, e * gabonát is Minhának; mind ezeket ajándékon adom. *3 Móz. 2, 1—16.

24. És monda Dávid *Király* Ornánnak: Nem akarom azt, hanem ugyan igaz áron akarom megvenni tőled; mert a mi tiéd, el nem veszem *tőled* az Úrnak, és nem akarok tüzes áldozattal áldozni néki a máséból.

25. Ada azért Dávid Ornánnak a szérűért * hatszáz arany siklust. *2 Sám. 24, 24. 25.

26. És építe ott oltárt Dávid az Úrnak, és áldozék tüzes és engesztelő áldozatokkal, és segítségűl hívá az Urat, ki meghallgatá őtet, mennyből tüzet * *bocsátván* a tüzes áldozat oltárára. *3 Móz. 9, 24. 1 Kir. 18, 38.

27. És parancsola az Úr az Angyalnak: és bétevé az ő * tőrét hüvelyébe. *vers 16.

28. Akkor látván Dávid, hogy az Úr őtet * meghallgatta volna a Jebuzeus Ornán szérűjén, mikor ott áldoznék. *vers 26. 27.

29. (Az Úr sátora pedig, melyet csinált * vala Mózes a pusztában, és a tüzes áldozatnak oltára is akkor *vala* fenn a magasságban † Gibeonban. *2 Móz. 29, 43. 40, 1—34. †rész 16, 39.

30. És Dávid *akkor* oda fel nem mehetett vala, hogy az Istent megengesztelné: mert igen megrettent vala az Úr Angyalának mezítelen * tőrétől.) *vers 16.

XXII. RÉSZ.

Dávid oktatja Salamont és a Főrendeket a templom építtetése felől.

Monda Dávid: Ez az Úrnak, az Isten-

nek * háza, és az Izráelnek tüzes áldozatjára való oltár is itt *vagyon*.
*rész 21, 18. 26. 28. 2 Krón. 3, 1.

2. Megparancsolá azért Dávid, hogy öszvegyüjtenék az Izráel földén való jövevényeket, * kiket kővágókká tőn, hogy faragni való köveket vágnának, hogy az Isten házát megcsinálnák. *2 Krón. 2, 17.

3. Továbbá bőséges vasat szerze Dávid szegeknek, ajtóknak és foglalásoknak: rezet is * bőségesen szerze minden mérték nélkűl. *rész 18, 8.

4. Számtalan czédrusfákat is: mert a Sídon és Tírus * *város*beliek czédrusfákat bőségesen hordanak vala Dávidnak. *rész 14, 1

5. Akkor monda Dávid: Az én fiam Salamon, * gyermek és igen gyenge, az Úrnak pedig felette igen nagy házat kell építeni, melynek híre neve *elterjedjen* ez egész földön: elkészítek *azért mindeneket* néki. Dávid azért *mindeneket* nagy bőségesen megszerze, minekelőtte meghalna. *rész 29, 1. 1 Kir. 3, 7.

6. Hívatá azért Dávid az ő fiját Salamont és meghagyá néki, hogy az Izráel Urának Istenének házat * csináltatna. *rész 17, 11. 12.

7. És monda Dávid Salamonnak: Édes fiam, én elgondoltam vala * szívemben, hogy az én Uram Istenem nevének házat építsek: *rész 17, 1.

8. De az Úr szóla nékem ilyenképen: Sok vért ontottál * és sokat hadakoztál; nem csinálsz az én nevemnek házat: mert sok vért ontottál ki a földre én előttem. *2 Sám. 7, 5—13. 1 Kir. 5, 3.

9. Ímé fiad lészen néked, kinek csendessége lészen: mert nyugodalmat adok néki minden körűle való ellenségeitől: azért neveztetik * Salamonnak: mert békességet és † nyugodalmat adok az Izráelnek az ő idejében.
*2 Sám. 12, 24. 25. †1 Kir. 4, 25.

10. Ő csinál az én nevemnek * házat: ő lészen nékem fiam, † és én néki lészek attya, és megerősítem az ő országának királyiszékit az Izráelen mind örökké. *1 Kir. 6, 1—38. †2 Sám. 7, 13. 14.

11. Most édes fiam, az Úr veled lészen; és szerencsés lészesz, és te épited meg a te Uradnak Istenednek házát, a mint *ez előtt* * megmondotta felőled. *rész 17, 12.

12. De adjon az Úr néked értelmet és bölcseséget, mikor néked parancsol az Izráel felől, hogy a te Uradnak Istenednek törvényét megőrizzed.

13. Akkor jól lészen dolgod, * mikor a parancsolatokat és az ítéleteket megőrizended, és megcselekedénded, a melyeket az Úr Mózes által parancsolt volt az Izráelnek: légy bátor, légy erős, ne félj s ne rettegj! *1 Kir. 9, 4—8. 5 Móz. 29, 9.

14. Ímé én is az én szegénységem szerint késztettem * az Úr házának *építésére* száz † ezer tálentom aranyat, és ezerszer való ezer tálentom ezüstöt, rezet és vasat mérték nélkűl, mert igen bőven vagyon; fákat is, köveket is szerzettem; te is szerezz ezekhez.
*rész 18, 11. †rész 29, 3. 4.

15. Vagynak néked sok míveseid, kővágóid, kő- és fa-faragóid, és mindenféle dologban bölcs mesterembereid.

16. Az aranynak, ezüstnek, vasnak és réznek száma nincsen; *azért* kelj fel, láss hozzá, és az Úr legyen veled.

17. Megparancsolá pedig Dávid az Izráel minden Főembereinek, hogy *ők* is segítséggel * lennének az ő fijának Salamonnak, *ezt mondván:* *rész 29, 6—8.

18. Avagy nincsen-é a ti Uratok Istentek ti veletek, ki néktek * békességet adott köröskörűl? Mert az én hatalmam alá adá e földnek lakosait, és meghódoltattuk e földet az Úr előtt, és az ő népe előtt. *1 Kir. 5, 3.

19. No azért keressétek a ti Uratokat Istenteket teljes szívetek és lelketek szerint, és felkelvén, az Úr Istennek szentséges helyét csináljátok meg, hogy vigyétek az Úr szövetségének ládáját, és az Istennek szenteltetett edényeket a házba, mely építtetik az Úr nevének.

XXIII. RÉSZ.

Dávid a megszámláltatott Lévitáknak tiszteket rendeli el.

Megvénhedék * pedig Dávid, és mikor igen koros volna: Királylyá tevé az ő fiját Salamont az Izráelen.
*1 Kir. 1, 1—39.

2. És öszvegyüjté az Izráelnek minden Fejedelmeit, a Papokat is és a Lévitákat.

3. És megszámláltatának a Léviták, harmincz * esztendőstől fogva és a kik annál idősebbek valának; és volt azoknak számok fejenként harmincznyolczezer. *vers 27. 4 Móz. 4, 3

4. Ezek közűl huszonnégy ezeren az Úr háza körűl való dolgosoknak pallérai *valának:* és hatezeren igazgatók és bírák valának:

5. Négyezeren ajtónállók *valának;* négyezeren dícsérik vala az Urat minden zengő * szerszámokkal, melyeket *Dávid* készíttetett vala a dícséretre.
*2 Krón. 29, 25.

6. És Dávid őket *három* részre rendelé a Lévi fijai szerint; Gersonitákra, * Kéhátitákra, és Méráritákra. * 1 Móz. 46, 11.
7. A Gersoniták közűl valók valának Lahdán és Simhi.
8. Lahdán fijai: Jéhiel fő, Zétám és Joel hárman.
9. És a Simhi fijai: Selómit, Hásiel és Hárán, hárman: ezek voltak a Lahdán háznépe között fők.
10. Simhi fijai: Jahát, Zina, Jéus, és Béria; ezek négyen voltak Simhi fijai.
11. Vala pedig Jahát fő, Zina második; de Jéus és Béria, mivelhogy nem sok fiakat nemzének, azért az ő attyoknak háznépe között csak egy ágért számláltattak.
12. Kéhát fijai: Amrám, Ishár, Hebron és Uzziel, négyen.
13. Amrám fijai: Áron * és Mózes. Elválasztaték pedig Áron, † hogy szenteltetnék szentséges dolgoknak cselekedeteire, ő és az ő fijai mind örökké; és hogy jóillatot tennének az Úr előtt, hogy szolgálnának néki, és az ő nevében *a népet* megáldanák ** mind örökké. * 2 Móz. 6, 20. † 2 Móz. 28, 1. ** 4 Móz. 6, 22—27.
14. Mózesnek az Isten emberének fijai pedig számláltatának a Lévi nemzetsége közé.
15. Mózes fijai: Gerson * és Eliézer. * 2 Móz. 18, 3. 4.
16. Gerson fijai: * Sébuel fő. * rész 26, 24.
17. Voltak pedig Eliézer fijai: Réhábia fő: nem is voltak Eliézernek több fijai; de a Rehábia fijai igen megsokasodtak vala.
18. Ishár fijai: Selómit, ki fő vala.
19. Hebron fijai: * Jéria fő, Amárja második, Jaháziel harmadik, és Jékámám negyedik. * rész 24, 23.
20. Uzziel fijai: Míka * fő, és Isija második. * rész 24, 24.
21. Mérári * fijai: Mákhli és Músi; Mákhli fijai: Eleázár és Kis. * rész 6, 1. 19.
22. Meghala pedig Eleázár, és nem voltak néki fijai, hanem leányai, kiket elvevének a Kis fijai, azoknak attyokfiai.
23. Músi fijai: Mákhli, Eder és Jeremót, ez három.
24. Ezek a Lévi fijai az ő cselédjek szerint, kik az ő tisztekben, az ő neveknek száma szerint főemberek voltak; kik az Úrnak házában szolgáltak, a kik húsz * esztendősök és annál idősebbek voltak. * 4 Móz. 8, 24.
25. Mert ezt mondotta vala Dávid: Az Izráelnek Ura Istene ím megnyugotá az ő népét, és lakozik Jérusálemben * mind örökké. * 1 Kir. 9, 3. 6—8.
26. A Lévitáknak is nem szükség *lészen többé* az *Isten* sátorát * hordozni, sem az edényeket, melyek annak szükségire szereztettek volt. * 4 Móz. 4, 4—33.
27. Annakokáért Dávidnak utolsó rendelése szerint számláltattak a Lévi fijai, húsz * esztendőstől fogva, és a kik idősebbek volnának. * vers 3.
28. Annakfelette ezeknek rendek vala az Áron fijainak birodalmokban, hogy szolgálnának az Úr házában, és annak pitvaraiban, kamaráiban, minden szent edényeknek tisztításában és az Isten házának szolgálatjában;
29. Azaz, a szent kenyereknek * elrendelésében, † a Minhának, kovász nélkűl való lepényeknek, serpenyőben főzött és szépen felhólyagzott pogácsáknak való zsemlyelisztnek megszerzésében, és mindennek mértékében; * 3 Móz. 24, 5—9. † 3 Móz. 2, 1—16.
30. És hogy állanának minden * reggel az Úrnak tiszteletére és dicséretére, azonképen estve is; * 2 Móz. 29, 38—42.
31. És hogy áldoznának az Úrnak minden tüzes áldozattal, minden szombatnapokon, a hónapoknak első napjain, és a szokott * innepeken *bizonyos* szám szerint, a mint szükség vala szüntelen az Úr előtt. * 3 Móz. 23, 2—33.
32. És hogy a Gyülekezetnek sátorát szorgalmatosan * őriznék, és a szent állatokat; és hogy az ő attyokfiainak az Áron fijainak szolgálatjok mellett vigyáznának az Úr házának szolgálatjában. * 3 Móz. 8, 35.

XXIV. RÉSZ.

A Papok megszámláltatnak az ő nemzetségek, tisztek, és 24 rendek szerint.

Az Áron fijainak pedig ezek az ő elrendelések: Áron fijai: Nádáb, Abihú, Eleázár és Itamár.
2. Meghala pedig Nádáb * és Abihú az ő attyok előtt, kiknek fijai nem valának: azért Eleázár és Itamár viselék a Papságot. * 4 Móz. 3, 2. 4.
3. És elrendelé őket Dávid, és * Sádók, ki az Eleázár fijai közűl vala, és Ahimélek, ki az Itamár fijai közűl vala, az ő tisztek szerint a szolgálatra. * 2 Sám. 8, 17.
4. Találtatának pedig az Eleázár fijai közűl sokkal több főemberek, hogysem mint az Itamár fijai közűl, mikor elrendelnék őket. Az Eleázár fijai között voltak főemberek, az ő attyok háznépe szerint, tizenhatan; az Itamár fijai kö-

zűl, az ő attyok háznépe szerint, nyolczan.

5. Eloszták pedig őket sors által válogatás nélkűl: jóllehet a Szenthelynek Istentől választott Fejedelmei volnának, mind az Eleázár s mind az Itamár fijai közűl valók.

6. És béirá őket Semája a Nétanéel fija, a Lévi *nemzetségéből* való Íródeák, a Király előtt és a Fejedelmek előtt, Sádók * Pap előtt, Ahimélek előtt, ki Abjátár fija vala, és a Papoknak és Levitáknak atyai *nemzetség*eknek Fejedelmei előtt, minden atyai cselédet, mely sors által az Eleázár *nemzetségé*ből esett, hasonlatosképen mely az Itamár *nemzetségé*ből esett.

* rész 27, 17. 2 Sám. 8, 17.

7. Esék pedig az első sors Jojáribra: a második Jedájára.

8. Hárimra a harmadik: Seórimra a negyedik.

9. Málkijára az ötödik: Mijáminra a hatodik.

10. Hakkósra a hetedik: * Abijára a nyolczadik. * Luk. 1, 5.

11. Jésuára a kilenczedik: Sekániára a tizedik.

12. Eliásibra a tizenegyedik: Jákimra a tizenkettődik.

13. Huppára a tizenharmadik: Jésebeábra a tizennegyedik.

14. Bilgára a tizenötödik: Immérre a tizenhatodik.

15. Hézirre a tizenhetedik: Hápisesre a tizennyolczadik.

16. Petáhiára a tizenkilenczedik: Jéhezkelre a huszadik.

17. Jákinra a huszonegyedik. Gámulra a huszonkettődik.

18. Delájára a huszonharmadik: Maáziára a huszonnegyedik.

19 Ez az ő tiszteknek rende az ő szolgálatjokban, hogy az Úr házába béjárnának, az ő attyoknak Áronnak birodalma alatt való tiszt szerint; mint megparancsolta volt néki az Izráel Ura Istene.

20. A *mi néz* a Lévinek több fijaira: az Amrám fijai közűl *vala* Subáel. a Subáel fijai közűl Jehdéja.

21. A *mi néz pedig* Rehábiára: a Rehábia fijai közűl Issija vala fő.

22. Az Ishár fijai közűl *vala* Sélómót És a Sélómót fijai közűl Jahát

23. A *Hebron* * fijai közűl *vala első* Jérija, Amárja második, Jaháziel harmadik, Jehámám negyedik * rész. 23, 19.

24. Uzziel fijai, Míka· A Míka fijai közűl Sámir.

25. Míka attyafijai Issija: Issija fijai közűl Zekáriás.

26. Mérári fijai: Mákhli és Músi; Jaázija fija Bénó.

27. Mérárinak Jaázijától az ő fijától való fijai: Sohám, Zakkúr és Hibri.

28. Mákhlitól *vala* Eleázár * és ennek nem valának fijai. * rész 23, 21.

29. Kistől: a Kis fijai közűl való volt Jérakhméel.

30. Músi fijai: Mákhli, Eder és Jérimót. E Léviták *fők* voltak az ő attyaiknak házoknépe szerint.

31. Ezek is sorsot vetének az ő attyokfiaival az Áron fijaival együtt Dávid Király előtt, Sádók és Ahimélek előtt, a Papok és Léviták attyainak Fejedelmei előtt, a fő a kissebbikkel egyaránt.

XXV. RÉSZ.

Az Éneklőknek huszonnégy rendeik.

Elválasztá pedig Dávid, és a seregnek Fejedelmei, szolgálatra az Asáf, Hémán * és a Jédutun fijait, kik prófétálnak vala hegedűkkel, † náblumokkal, czimbalmokkal. Ezeknek pedig az ő szolgálatjokban bizonyos számok vala.

* Zsolt. 73. † 2 Krón. 29, 25.

2. Az Asáf fijai közűl *ezek voltak:* Zakkúr, József, Nétánia, és Asaréla; az Asáf fijai voltak az Asáf birtokában, ki a Király akaratja szerint prófétál vala.

3. A Jédutun *fijai* közűl: A Jédutun *fijai:* Gedália, Séri, Jésája, Hasábia, Mattithia *és Simei,* hatan az ő attyoknak Jédutunnak birtokában valának hegedűlésben, ki prófétál vala, az Urat tisztelvén és dicsérvén.

4. A Hémán *fijai* közűl: Hémán fijai: Bukkija, Mattánia, Uzziel, Sébuel, Jérimót, Hanánia, Hanáni, Eliáta, Giddálti, Romámti-Ezer, Jósbekása, Mallóti, Hótir, Maháziót.

5. Ezek mind Hémán fijai, ki az Isten beszédeiben a Király Nézője vala az ő királyi méltósága felől: és ada az Isten Hémánnak tizennégy fiakat és három leányokat.

6. Ezek mindnyájan az ő attyoknak hatalmában valának, kik az Úr házában énekelnek vala czimbalmokkal, náblumokkal és hegedűkkel, az Isten házának szolgálatjára; a Királynak, Asáfnak, Jédutunnak, és Hémánnak parancsolatjok szerint.

7 Volt pedig ezeknek számok, az Úrnak dicséretében tudós attyokfiaival öszve minden tanítóknak kétszáz nyolczvannyolcz.

8. És sorsot is * vetének közöttök a vigyázásban való tisztre, mind kicsiny s mind nagy, mind a tanító s mind a tanítvány. *rész 24, 31.
9. És esék az első sors az Asáf fijára Józsefre: Gedáliára a második, ki az ő attyafiaival és fijaival öszve tizenketted magával vala.
10. A harmadik Zakúrra, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
11. Negyedik Jifrire *esék*, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
12. Ötödik Nétániára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
13. Hatodik Bukkijára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
14. Hetedik Jésarelára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
15. Nyolczadik Jésaiára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
16. Kilenczedik Mattániára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
17. Tizedik Simeire, kinek fijai és atytyafiai tizenketten valának.
18. Tizenegyedik Azárelre, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
19. Tizenkettődik Hasábiára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
20. Tizenharmadik Subáelre, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
21. Tizennegyedik Mattithiára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
22. Tizenötödik Jérimótra, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
23. Tizenhatodik Hanániára, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
24. Tizenhetedik Jósbekására, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
25. Tizennyolczadik Hanánira, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
26. Tizenkilenczedik Mallótira, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
27 Huszadik Elijátánra, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
28. Huszonegyedik Hótirra, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
29. Huszonkettődik Giddáltire, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
30. Huszonharmadik Maháziótra, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.
31. Huszonnegyedik Romámti-Ezerre, kinek fijai és attyafiai tizenketten valának.

XXVI. RÉSZ.

A Templom kapuinak és kincseinek őrizői.

Az ajtónállóknak * elrendelések ez: A Kóriták közűl Meselémiás a Kóré fija, ki az Asáf † fijai közűl való volt.
*2 Krón. 35, 15. † rész 25 1.

2. A Meselémiás fijai közűl elsőszülött Zekária, Jédiáel második, Zebádia harmadik, és Játniel negyedik.
3. Elám ötödik, Jóhannán hatodik, Eljehoénai hetedik.
4. Obed-Edom fijai közűl: Sémája elsőszülött, Józabád második, Jóah harmadik, Sákár negyedik, Nétanéel ötödik.
5. Ammiel hatodik, Issakhár hetedik, Pehullétai nyolczadik: mert az Isten őtet megáldotta vala.
6. Az ő fijának is Sémájának születtetének fijai, hasonlók az ő attyának fijaihoz: mert igen erősek valának.
7 Sémája fijai: Othni, Refáel, Obed, Elzabád, kinek attyafiai igen erős férjfiak valának, Elihu és Sémákiás.
8. Mindnyájan ezek Obed-Edom fijai közűl valók, mind ő magok, mind fijaik, s mind attyokfiai igen erősek valának a szolgálatra; hatvanketten valának mind Obed-Edomtól.
9. Meselémiásnak is fijai és attyafiai tizennyolczan valának erős férjfiak.
10. Hosának is pedig, ki vala a Mérári fijai közűl, valának fijai, kik között Simri fő vala, nem hogy elsőszülött volna, hanem hogy az ő attya ugyan őtet akará választani főnek.
11. Hilkiás a második, Tebáliás a harmadik, Zekária negyedik: mindnyájan a Hósa fijai és attyafiai tizenhárman.
12. Ezek között osztaték el az ajtónállásnak tiszte a Főemberek által, kik az ő attyokfiaival egybe vigyáznának és szolgálnának az Úr házában.
13. És sorsot * vetének mind kicsiny s mind nagy egyaránt, az ő attyaiknak cselédjek szerint mindenik kapura.
*rész 24, 31. 25, 8.
14. És esék a napkelet felé való *kapunak őrizete* sors szerint Selémiásra: Zekáriára pedig a Selémiás fijára, ki bölcs és jó tanácsú vala, mikor sorsot vetnének, esék az északi *kapu* sors szerint.
15. Obed-Edomnak a délre való *kapu;* az ő fijainak pedig * a kincstartó ház.
*2 Krón. 25, 24.
16. Suppimnak és Hósának a napnyugotra való *kapu*, a Salléketh kapuval egyetemben a felmenő pádimentomos úton, *hogy* egyik őrizőhely *lenne* a másiknak ellenében.
17. Napkelet felé vala hat Lévita: észak felé minden napra négy; délre is minden napra négy: A kincstartó háznál ketten-ketten valának.
18. A tárháznak őrizetiért napnyugot

felé, a töltött felmenő útnál négyen voltak; ketten a tárházánál.

19. Így rendeltettek volt el az ajtónállók a Kóriták és a Méráriták között.

20. A *mi a több* Lévitákra *néz:* Ahija volt az Isten háza * kincsének, és az Istennek szenteltetett kincsnek főgondviselője. *1 Kir. 7, 51.

21. A Lahdán fijai közűl, *azaz,* Lahdántól való Gersoniták fijai, kik Lahdánnak nemzetségéből fők valának, ezek: Gersonita Jéhiéli.

22. Jéhiéli fijai: Zétám, és Jóel az ő attyafia, kik voltak az Úr háza kincsének * gondviselői. *rész 29, 8.

23. Az Amrám, Ishár, Hebron és Azziel nemzetségéből valók is.

24. Hasonlatosképen Sébuel a Gerson fija, ki vala Mózes * fija, a kincsnek vala főgondviselője. *rész 23, 16.

25. Az ő attyafiai pedig, * Eliézertől valók, ezek: Rehábiás az ő fija, kinek fija Jésáia, kinek fija Jórám, kinek fija Zikri, kinek fija Selómit. *rész 23, 15. 17.

26. Ez a Selómit és az ő attyafiai valának gondviselői a szenteltetett egész kincsnek, melyet Dávid * Király, a nemzetségeknek Fejedelmei, az Ezeredesek, Századosok, és a hadakozó népnek Fejedelmei szenteltek vala *Istennek.* *rész 22, 14. 16. rész 29, 6—8.

27. Melyet a hadban való nyereségből * szenteltek vala az Úr házának építésére. *2 Sám. 8, 11. 12.

28. És valamit szentelt vala Sámuel Próféta, és Saul * a Kis fija, és Abner a Nér fija, és Joáb a Séruja fija: és fejenként a kik valamit szenteltek vala Istennek, mind Selómitnak és az ő atytyafiainak gondviselésekben vala. *1 Sám. 9, 2. 10, 1.

29. Az Isháriták közűl vala Kenániás és az ő fijai, kik az Izráel között külső dolgokban való Tiszttartók és Bírák valának.

30. A Hebroniták közűl Hasábiás és az ő attyafiai, igen erős férjfiak, ezeren és hétszázan valának, kik az Izráel népe között a Jordán vizén túl napenyészetre gondviselők voltak az Úrnak minden dolgában, és a Király szolgálatjában.

31. A Hebroniták közűl, Jérija vala fő a Hebroniták nemzetségekben az Atyák között, Dávid Királyságának negyvenedik esztendejében kerestetének meg, és találtatának ő közűlök erős férjfiak Gileádnak Jaézer *városában.*

32. És az ő attyafiai kétezeren és hétszázan valának, kik az ő attyai nemzetségekben erős férjfiak és fők valának; kiket Dávid Király gondviselőkké választa a Rúben és Gád nemzetségén, és a Manasse nemzetségének felén, mind az Istennek s mind a Királynak minden dolgaiban.

XXVII. RÉSZ.

Az udvarló hadnak az Izráel nemzetséginek Fejedelmei; a Király Tiszttartói.

Ezek pedig az Izráel fijai az ő számok szerint, kik az ő attyai nemzetségekben Fejedelmek, Ezeredesek, Századosok, és elöljáróik valának mind azoknak, kik szolgálnak vala a Királynak a seregeknek minden dolgaiban, melyek béjőnek vala és kimennek vala mindenik hónapban az esztendőnek minden havaiban; mely seregek közűl egy-egy, *áll vala* huszonnégy ezer emberből.

2. Az első seregben, az első hónapban vala Fejedelem Jasobeám, Zabdiel fija, mely sereg *áll vala* huszonnégy ezerből.

3. A Péres * fijai közűl vala az első hónapbeli seregben való minden Hadnagyoknak Fejedelme. *rész 4, 1.

4. A második hónapbeli seregnek vala Fejedelme Dódai Ahóhites, és ő utánna az ő seregében második Fejedelem Miklót. Ez is huszonnégy ezerből *áll vala.*

5. A harmadik seregnek, a harmadik hónapban vala Fejedelme Benája, ki vala a Főpapnak Jojadának fija; ennek is serege *áll vala* huszonnégy ezerből.

6. Ez a Benája vala erős a harmincz erős férjfiak között, sőt azoknak * Fejedelmek is vala. És Ammizabád az ő fija vala fő az ő seregén. *2 Sám. 23, 22.

7. A negyedik hónapbeli seregnek vala Fejedelme Asáel * a Joáb attyafia, és az ő fija Zebádia ő utánna való; ennek is serege huszonnégy ezerből *áll vala.* *2 Sám. 23, 24.

8. Az ötödik hónapbeli seregnek Fejedelme vala Jizráhites Samhut; ennek is serege huszonnégy ezer*ből állott.*

9. A hatodik hónapbeli seregnek Fejedelme a Tékuabeli Ira, * az Ikkés fija; ennek is serege huszonnégy ezerből *áll vala.* *2 Sám. 23, 26.

10. A hetedik hónapbeli seregnek Fejedelme a Pélonbeli Héles, ki az Efraim fijai közűl vala; ennek is serege huszonnégy ezerből *áll vala.*

11. A nyolczadik hónapbeli seregnek

Fejedelme vala a Húsátbeli * Sibbékai, ki a Zárhiták féle vala; és az ő seregében huszonnégy ezer ember *vala*.
*2Sám. 21, 18.

12. A kilenczedik hónapbeli seregnek Fejedelme az Anatótbeli Abiézer a Benjáminiták közűl; és az ő seregében huszonnégy ezer ember vala.

13. A tizedik hónapbeli seregnek Fejedelme vala a Nétofátbeli Maharai, a Zárhitákból való; kinek is seregében huszonnégy ezer ember vala.

14. A tizenegyedik hónapbeli seregnek Fejedelme vala a * Pirathonbeli Benája, az Efraim fijai közűl való; kinek seregében huszonnégy ezer ember vala.
*rész 11, 31.

15. A tizenkettődik hónapbeli seregnek Fejedelme vala a * Nétofátbeli Héldai, Othniel *nemzetségé*ből való; kinek seregében huszonnégy ezer ember vala.
*rész 11, 30.

16. Valának ennekfelette az Izráel nemzetségein Fejedelmek: A Rúbenitákon Eliézer, a Zikri fija; a Simeonitákon Sefátiás, a Maaka fija;

17. A Lévi nemzetségén Hasábia, a Kémuel fija: az Áron fijain * Sádók;
*2Sám. 8, 17.

18. A Júdán Elihu, a Dávid attyafiai közűl; az Issakháron Omri, a Mikáel fija;

19. A Zebulonon Ismája, az Obádiás fija; a Nafthalin Jérimót, Azriel fija;

20. Az Efraim fijain Hósea, az Azáziás fija; a Manasse félnemzetségén Jóel, a Pedája fija;

21. Manassénak Gileád földén való félnemzetségén Iddó, a Zekáriás fija; a Benjáminon Jaásiel, az Abner * fija;
*2Sám. 2, 8.

22. A Dán *nemzetségén* Azaréel, a Jerohám fija. Ezek valának az Izráel nemzetségeinek Fejedelmei.

23. Nem * számláltatá meg pedig Dávid azokat, a kik húsz esztendőn alól valának: mert az Úr mondotta volt ezt, hogy megsokasítaná az Izráelt, mint az égnek csillagait.
*rész 21, 1. 2. 14. 15.

24. Joáb a Séruja fija kezdette vala őket * számlálni, de véghez nem vivé; mivelhogy e dologért *Istennek* nagy haragja gerjedett volna az Izráel népe ellen: Ez okon bé sem jegyzék számát a népnek, a Dávid Király históriáiban.
*rész 21, 4–6.

25. A Király kincsének gondviselője vala Azmávet, az Adiel fija: a kivűl való kincseknek pedig, a városokban, falukban és a várakban valóknak, Jónatán az Uzziás fija vala gondviselője.

26. A mezőn való paraszti munkásoknak *Fejedelmek* vala Ezri, a Kélub fija.

27. A szőlőmíveseknek *gondviselőjök* vala a Rámátbeli Simei, és a szőlők hasznának, *azaz,* a boros pinczéknek *gondviselője* vala a Sifmitbeli Zabdi.

28. Az olajfák és a mezőn való figefák míveseinek a Gideritbeli Baálhanán; az olajos pinczéknek Joás vala *gondviselője.*

29. A Sáron mezején való barmoknak a Sáronbeli Sitrai; a melyek pedig a völgyekben *legeltetnek vala,* Sáfát, az Adlai fija vala *gondviselője.*

30. A tevéknek az Ismáel nemzetéből való Obil; a szamaraknak a Méronótbeli Jehdéja.

31. A juhoknak a Hágárénus Jaziz. Mindnyájan ezek valának a Dávid Király jószágainak gondviselő Fejedelmei.

32. Jónatán pedig, a Dávid attyának báttya főtanácsos vala, ki okos és a törvényben tudós vala; Jéhiel pedig a Hakhmóni fija vala a Király fijaival.

33. Akhitófel is a Királynak * tanácsosa vala, az Arkites Khúsai pedig barátja † vala a Királynak.
*2Sám. 17, 1–4. 23. †2Sám. 17, 7–14.

34. Akhitófel után volt Jójada a Benája fija, és Abjátár; a Király hadának Főhadnagya vala * Joáb.
*2Sám. 8, 16.

XXVIII. RÉSZ.

Dávid inti Salamont és oktatja az Úr házának megépítésére.

Egybehívatá pedig Dávid Jérusálembe az Izráelnek minden * Fejedelmeit, a nemzetségeknek Fejedelmeit, a Királynak udvarló seregeinek Fejedelmeit, az Ezeredeseket, a Századosokat, a Király minden jószágának és marhájának gondviselőit, maga fijait is, udvariszolgáival és minden erős vitézivel egyetembe.
*rész 27, 1–34.

2. Felálla azért Dávid Király az ő lábaira, és monda: Halljátok meg szómat atyámfiai és én népem! Én magamban elvégeztem * nagy szívem szerint, hogy az Úr szövetsége ládájának nyugodalmas házat csináltatnék, és a mi Istenünk lábainak zsámolyt; hozzá is készítettem vala mindent, valami szükség volna.
*rész 17, 1. 11. 12.

3. De az Isten engemet megszólíta, és monda: Nem csinálsz * te házat az

én nevemnek; mert hadakozó ember vagy, *sok* vért is ontottál *immár*.
* rész 22, 8. 1 Kir. 5, 3.

4. Választa pedig engemet az Izráelnek Ura Istene az én atyámnak egész házából, hogy lennék Királya az Izráel népének mind örökké: mert a Júdát választotta * főnek, és a Júda cselédei közűl az én atyámnak † háznépét; az én atyámnak fijai közűl pedig engemet akara Királylyá tenni az egész Izráelen.
* 1 Móz. 49, 8. † 1 Sám. 16, 1—13.

5. És az én fijaim közűl (mert az Úr sok fiakat adott nékem) választotta Salamont az én fiamat, hogy ülne az Úr országának székiben, az Izráel között.

6. És monda nékem: Salamon * a te fijad építi meg az én házamat és az én pitvarimat; mert én őtet magamnak fiamúl választottam, én is néki attya helyett lészek, * rész 22, 9. 10.

7. Megerősítem az ő országát mind örökké; ha * az én parancsolatimat és itéletimet szorgalmatosan megtartándja, a mint e mai napon. * 1 Kir. 9, 4. 5.

8. Most azért *intlek* az Izráelnek, az Úr népének egész Gyülekezete előtt, és a mi Istenünknek hallására, őrizzétek s keressétek a ti Uratoknak Istenteknek minden parancsolatit, hogy bírhassátok * e jó földet: és hogy ti utánnatok fijaitokat is örökösíthessétek meg abban mind örökké. * 5 Móz. 28, 1—68.

9. Te azért édes fiam Salamon, esmérd meg a te atyádnak Istenét, és szolgálj néki tökéletes szívvel és jó kedvvel; mert az Úr minden szíveket általlát, * és minden *emberi* gondolatot jól ért. Hogyha őtet keresénded, megtalálod; de ha viszontag őtet elhagyándod, ő is elhágy téged mind örökké. * rész 29, 17.

10. Most azért, mivelhogy az Úr választott téged, hogy néki szent házat csinálj; légy erős és készítsd meg azt.

11. Akkor adá Dávid az ő fijának Salamonnak a tornáczinak, annak házacskáinak, kincstartó helyeinek, felházainak és belső kamaráinak, a kegyelem táblája helyének is * formáját.
* vers. 19, 2 Móz. 25, 9. 26, 30.

12. És mindenik formáját, melyeket szívében elgondolt vala, az Úr házának pitvarai felől, az Isten háza kincsének, és minden szent kincseknek köröskörűl való házai felől.

13. A Papoknak és a Lévitáknak seregekért való házaknak, az Úr háza szolgálatjára való minden munkának, és az Úr háza szolgálatjára való minden eszközöknek *formái* felől.

14. *Ada* aranyat * mérve, a különb-különbféle szolgálatoknak edényeire, *ezüstöt is* mérve minden ezüst edényekre, a különb-különbféle szolgálatnak minden edényeire. * rész 29, 3—5. 22, 14.

15. Azaz, *ada* aranyat mérve, az arany gyertyatartókra és azoknak szövétnekire, mindenik gyertyatartóra és annak szövétnekire: és *ezüstöt* mérve, az ezüst gyertyatartókra, mindenik gyertyatartóra és annak szövétnekire, a mint mindenik gyertyatartóhoz kívántatott.

16. Ismét ada aranyat mérve, a szent kenyereknek asztalaira, minden asztalra: azonképen ezüstöt az ezüst asztalokra.

17. Ismét a szigonyokra, csészékre és füstölő szelenczékre tiszta aranyat; az arany medenczékre is *bizonyos* mérték szerint ada aranyat, minden medenczére; és az ezüst medenczékre ezüstöt *bizonyos* mértékkel, minden medenczére.

18. Annakfelette a temjénező oltárra *ada* igen szép tiszta aranyat mérték szerint: a széknek * csináltatására is, *azaz*, a † Kérubimokra *ada* aranyat, hogy kiterjesztvén az ő *szárnyaikat*, az Úr szövetségének ládáját béfedeznék.
* vers 2. † 1 Kir. 6, 23—28.

19. Mind ezek az Úrnak kezétől írattattak meg, ki engemet megtanított mind az egész alkotmány * formájára.
* 2 Móz. 25, 9. 26, 30.

20. Monda ezek után Dávid Salamonnak az ő fijának: Légy bátor és erős, és kezdj hozzá, semmit ne félj, és ne rettegj: mert az Úr Isten, az én Istenem veled * lészen, téged el nem hágy, tőled el sem távozik, míg az Úr házának minden mesterségének † míve elvégeztetik.
* rész 22, 9. 10. † 2 Krón. 7, 11.

21. És ímé a Papok és a Léviták seregei az Isten házának minden szolgálatjára, és minden tudós mesteremberek szabad akaratjok szerint, a Fejedelmek is és az egész község, a te beszéded szerint veled lésznek minden szolgálattal.

XXIX. RÉSZ.

Adakozás a templom épületire: Salamon Királylyá, Sádók Pappá kenettetnek.

Azután monda Dávid Király az egész sokaságnak: *Ím látjátok*, hogy egyedűl az én fiamat Salamont * választotta Isten, ki igen gyermek és gyenge; e pedig nagy dolog: mert nem ember háza lészen, hanem az Úr Istené. * rész 22, 9. 10.

2. Én pedig teljes tehetségem szerint

az én Istenem házának *építésére* készítettem bőségesen aranyat az arany szerszámokra, ezüstöt az ezüst szerszámokra, rezet a rézre, vasat a vasra, fákat a fákra: sárdoniks köveket, foglalni való köveket, veres köveket, különb-különb színű köveket: mindenféle drágaköveket, márványköveket is bőséggel.
3. Még ennekfelette, mivelhogy nékem nagy kedvem vagyon az én Istenem házához, kiváltképen való kincsem * is vagyon nékem, aranyam és ezüstöm, melyet adok az én Istenem háza szükségére, azoknak † felette, melyeket ez előtt készítettem vala a szent háznak *épületire.* * vers 4. † rész 22, 14. 16.
4. *Tudniillik* háromezer tálentom Ofirból hozott aranyat; és hétezer tálentom tiszta ezüstöt, a házak * falainak béborítására. * 1 Kir. 6, 20—22. 2 Krón. 3, 5—10.
5. Aranyat *adtam* az arany szerszámokra, ezüstöt az ezüstre és minden szükségre, a mesteremberek kezéhez. És ha valaki *ajándékot* adni akar szabad akaratja szerint, töltse meg az ő kezét ma, és adjon, a mit akar az Úrnak.
6. Azért szabad akaratjok szerint adának *ajándékokat* az atyáknak Fejedelmei, az Izráel nemzetségeinek Fejedelmei, az Ezeredesek, Századosok, és a Király dolgosainak is Fejedelmei.
7. És adának az Isten házának szükségére ötezer tálentom aranyat, és tízezer arany pénzt; tízezer tálentom ezüstöt, és tizennyolczezer tálentom rezet, és százezer tálentom vasat.
8. És valakiknél *drága* kövek találtatának, adák az Úr házának kincséhez; a Gersoniták közűl való * Jéhiel kezébe. * rész 26, 22.
9. És örvendeze a sokaság, hogy szabad akaratjokból adnának; mert tiszta szívekből adakozának az Úrnak: Dávid Király is lőn ezen nagy örömben.
10. Hálákat ada azért Dávid az Úrnak mind a sokaság előtt, és monda Dávid: Áldott vagy te, óh Izráelnek a mi atyánknak Ura Istene, öröktől fogva mind örökké!
11. Óh Uram, tiéd a nagyság, hatalom, * dicsőség, örökkévalóság és méltóság, sőt minden, valami a mennyben és a földön vagyon, tiéd: Tiéd *mondom,* óh Uram, az ország, te magasztalod fel magadat, hogy légy minden Fejedelmek felett. * Máté 6, 13. Jel. 5, 13.
12. A gazdagság és a dicsőség mind te tőled *vagynak* és te uralkodol mindeneken: a te kezedben vagyon mind az erősség * és mind a birodalom; a te kezedben *vagyon* mindenek felmagasztaltatása és megerősíttetése. * 2 Krón. 20, 6.
13. Most azért óh mi Istenünk, vallást tészünk előtted, és dícsérjük a te dicsőséges Nevedet;
14. Mert micsoda vagyok én és micsoda az én népem, hogy erőnk lehetne a szabad akarat szerint való *ajándéknak* adására, a mint ezt adtuk? Mert tőled vagynak mindenek, és a miket a te kezedből * *vettünk,* azokat adtuk most néked. * 1 Kor. 4, 7.
15. Mert mi csak jövevények * vagyunk te előtted és idegenek, a mint fejenként a mi atyáink is: a mi *életünk*nek napjai olyanok e földön mint az árnyék, † melyben állandóság nincsen. * 1 Móz. 23, 4. Zsid. 11, 13. † Zsolt. 90, 9.
16. Óh mi Urunk Istenünk! mind ez, a mit készítettünk, hogy néked és a te szent nevednek házat építsünk, a te kezedből való, és mind azok tiéid!
17. Jól tudom pedig ezt is, óh én Istenem, hogy te a szívet * nézed és az igazságot szereted: Én adtam mind ezeket tiszta szívemből nagy jó kedvvel: e te itt jelen való néped is, láttam, hogy nagy örömmel szabad akaratja szerint adta ezeket néked. * rész 28, 9.
18. Óh Ábrahámnak, * Izsáknak és Izráelnek a mi atyáinknak Ura Istene, tartsd meg ezt mind örökké, *tudniillik* a te népednek hozzád való ilyen † jó akaratját, és az ő szíveket igazgassad te hozzád. * 2 Móz. 3, 6. † Filip. 2, 13.
19. Salamonnak pedig az én fiamnak adj tökéletes szívet, hogy a te parancsolatidat, bizonyságtételeidet és rendelésidet megőrízhesse: és hogy mind azokat megcselekedhesse, és hogy megépíthesse azt a házat, melyet én elindítottam.
20. Ezek után monda Dávid a sokaságnak: Kérlek, hogy *ti is* áldjátok a ti Uratokat Istenteket. Áldá azért az egész Gyülekezet az ő attyaiknak Urát Istenét, és fejeket lehajtván meghajták magokat, és tisztelék az Urat, és a Királyt.
21. És áldozának az Úrnak véres áldozatokkal, és áldozának az Úrnak tüzes áldozatokkal másodnapon: ezer tulkokkal, ezer kosokkal, ezer bárányokkal, azoknak italáldozatjokkal egybe; és sokféle áldozatokkal, az egész Izráel népéért.
22. És evének s ivának az Úr előtt azon a napon nagy vígasságban. Azután Salamont a Dávid fiját Királylyá * tevék másodszor is, és megkenék ötet az Úr-

nak, hogy lenne Fejedelem: Sádókot is megkenék a Főpapságra. *1Kir. 1, 28—40.
23. És üle Salamon az Úr székibe mint Király, az ő attyának Dávidnak helyében, és mindenben szerencsés vala; mert enged vala néki az egész Izráel népe.
24. Fejenként a Fejedelmek is, és a hatalmasok, annakfelette mindnyájan a Dávid Király fijai is * kezeket adák, hogy Salamon Királynak engedelmesek lennének. *1Kir. 1, 53.
25. És igen felmagasztalá az Úr Salamont mind az egész Izráel népe előtt, és oly királyi méltóságot szerze néki, melyhez hasonló *méltósága* egy Királynak * sem volt ő előtte Izráel *országában*. *1Kir. 3, 13.
26. Minekutánna pedig Dávid az Isai fija uralkodott volna az egész Izráelen:
27. (A napok pedig, melyeken uralkodott az Izráelen, negyven esztendők *voltak;* Hebronban uralkodott vala hét esztendeig, * Jérusálemben pedig harminczháromig uralkodott.) *1Kir. 2, 11.
28. Meghala Dávid jó vénségben, életével, gazdagságával és minden dicsőségével * megelégedve: És uralkodék az ő fija Salamon helyette. *1Kir. 15, 5.
29. Dávid Királynak pedig mind első s mind utolsó dolgai, ímé meg vagynak írattatva a Sámuel Próféta könyvében, és a Nátán Próféta könyvében, és a Gád Próféta könyvében;
30. Minden ő országlásával, hatalmasságával és * *változásoknak* idejével, melyek ő rajta, az Izráelen, és a földnek minden országain estek.
*1Sám. 16—30. r. 2Sám. 1—24. r.

KRÓNIKA MÁSODIK KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Salamon bölcsesége s gazdagsága.

Megerősödék pedig * Salamon a Dávid fija az ő országában; és az ő Ura Istene vele vala, és őtet igen felmagasztalá. *1Kir. 2, 46.
2. És parancsola Salamon az egész Izráel népének, az Ezeredeseknek, Századosoknak, a Bíráknak és az Izráel minden Hadnagyainak, és az atyák Fejedelmeinek.
3. Elméne azért Salamon, és mind a sokaság vele együtt a Gibeon hegyén való * oltárhoz: mert ott vala az Isten Gyülekezetinek sátora, melyet Mózes az Úr szolgája csinált vala a pusztában; *1Krón. 16, 39. 1Kir. 3, 4.
4. De az Isten ládáját Dávid immár Kirját-Jeárimból * felvitte vala, minekutánna annak *helyet* szerzett volna Dávid; mert Jérusálemben vont vala annak sátort. *1Sám. 7, 1. 2Sám. 6, 17.
5. Ott vala az Úr sátora előtt a rézoltár is, * melyet Bésaléel az Uri fija csinált vala, ki Húr fija vala: és Salamon a sokasággal egybe megkeresé azt. *2Móz. 38, 1.
6. Áldozék pedig ott Salamon a rézoltáron az Úr előtt, mely a Gyülekezetnek sátorában vala; áldozék, *mondom*, azon ezer tüzes áldozatokkal.
7. Azon éjszaka megjelenék az Isten Salamonnak, és monda néki: * Kérjed a mit akarsz, hogy adjak néked. *1Kir. 3, 5.
8. És monda Salamon az Istennek: Te nagy kegyelmességet cselekedtél az én atyámmal Dáviddal; és ő helyette engemet Királylyá * tettél. *1Krón. 28, 5.
9. Most, óh Uram Isten, legyen állandó a te beszéded, * melyet szólottál volt az én atyámnak Dávidnak: mert te választottál engemet Királylyá e népen, mely *oly* sok, mint a földnek pora. *1Krón. 17, 11—14.
10. Most azért adj nékem bölcseséget * és tudományt, hogy a te néped előtt mind ki s mind bémehessek: mert valyon kicsoda ítélhetné e te sok számu † népedet. *1Kir. 3, 7—9. †1Krón. 21, 5, 6.
11. Akkor monda az Isten Salamonnak: Mivelhogy e volt a te szívedben, és nem kívánál tőlem gazdagságot, kincset és tisztességet, avagy a téged gyűlölőknek lelkeket, sem hosszú életet magadnak nem kértél; hanem kértél magadnak bölcseséget és tudományt, hogy igaz ítéletet tehetnél az én népemen, melyen téged Királylyá választottalak;
12. A bölcseséget és a tudományt megadtam néked, gazdagságot is pedig, kincset és tisztességet olyat adok néked, melyhez * hasonló nem volt sem előtted, sem utánnad való Királyoknak. *1Krón. 29, 25.
13. Alájöve pedig Salamon Jérusálembe a Gibeon hegyéről, a Gyülekezetnek sátora elől, és uralkodék az Izráelen.

14. Szerze Salamon szekereket is és lovagokat; és vala néki ezer * és négyszáz szekere, és tizenkétezer lovagjai, kiket helyheztete a szekereknek rendeltetett városokba, és Jérusálembe a Király mellé. *1 Kir. 4, 26. 10, 26.

15. És a Király az ezüstöt és aranyat bőségessé * tevé, mint a köveket, Jérusálemben: a czédrusfákat pedig elbővíté, mint a vad figefákat, melyek nevekednek bőséggel a mezőségen. * 1 Kir. 10, 27.

16. Salamonnak pedig hoznak vala lovakat Égyiptomból: mert a Király tőséri bizonyos áron sok lovakat vesznek vala.

17. És mikor feljőnek vala, hoznak vala Égyiptomból egy szekeret hatszáz ezüst *sikluson,* egy-egy lovat másfélszáz ezüst *sikluson:* mind a Hitteusoknak, mind a Siriabelieknek Királyaik azokkal hozatnak vala lovakat *Égyiptomból.*

II. RÉSZ.

Készület a Templomnak építéséhez.

Elvégezé pedig Salamon magában, hogy az Úr nevének házat csinálna, és magának is királyipalotát.

2. És rendele Salamon hetvenezer férjfiakat teherhordani, nyolczvanezer férjfiakat favágni a hegyben; és pallérokat ezekhez háromezret és hatszázat.

3. És külde Salamon a Tírusbeli Húrám Királyhoz, mondván: A mint az én atyámmal Dáviddal * cselekedtél, kinek küldöttél czédrusfákat, hogy építene magának házat, melyben laknék. *1 Krón. 14, 1.

4. Ím én akarok csinálni az én Uram Istenem nevének házat, melyet néki szenteljek, és abban *drága* fűszerszámokból * való jóillatot tegyek ő előtte, hogy ő előtte szüntelen szent kenyerek álljanak, és mind † reggel, mind estve áldozzam tüzes áldozattal, szombatnapokon, az új holdnak napjain, és a mi Urunknak Istenünknek †† szenteltetett innepeken, melyeket örökké kell cselekedniek az Izráelitáknak. *2 Móz. 30, 34—36. †2 Móz. 29, 38—43. ††3 Móz. 23, 2—44.

5. A mely házat pedig csinálok, igen nagy * lészen: mert a mi Istenünk nagyobb minden isteneknél. *1 Krón. 22, 5.

6. És kinek volna annyi ereje, hogy néki házat csinálhatna? Az ég és az egeknek * egei ötet bé nem foghatják, s ki vagyok én is, hogy néki házat csinálhassak, hanem hogy csak jóillatot tegyenek abban ő előtte. * rész 6, 18.

7. Azért azonképen küldj most nékem tudós mesterembert, ki tudjon mívelni aranyból, ezüstből, rézből, vasból, bársonyból, veres és kék selyemből, ki tudjon metszéseket metszeni az én mesterembereimmel egyetemben, kik Júdában és Jérusálemben vagynak, kiket az én atyám * Dávid szerzett. * 1 Krón. 22, 15.

8. Annakfelette küldj czédrusfákat, fenyőfákat, és algomimfákat a Libánusról: mert tudom hogy a te szolgáid tudják vágni a Libánusnak fáit; és ímé az én szolgáim is a te szolgáiddal *lésznek.*

9. Hogy készítsenek nékem sok fákat: mert igen nagy * és csudálatos, a mely házat csináltatni akarok. * rész 3, 3—17. 4, 1—22.

10. És ímé a favágóknak a te szolgáidnak adok húszezer * véka cséplett búzát, és húszezer véka árpát, húszezer báth bort, és húszezer báth olajt. * 1 Kir. 5, 7—11.

11. Felele pedig Húrám a Tírus Királya levél által, melyet külde Salamonnak: Mivelhogy az Úr szerette az ő népét, azért adott téged nékik Királyúl.

12. Ismét monda Húrám: Áldott az Izráelnek Ura Istene, ki mind a menynyet s mind a földet teremtette; ki ilyen bölcs, tudós, okos és értelmes fiat adott volt Dávid Királynak, ki mind az Úrnak házat, mind magának királyi palotát akar építeni.

13. Ímé küldöttem azért bölcs, tudós és értelmes férjfiat, *ki az* én atyámé Húrámé *volt:*

14. A Dán nemzetségének leányai közűl való asszony fiját, és az ő attyát, ki Tírus városból való, ki tud * mívelni aranyból, ezüstből, rézből, vasból, kövekből, fákból, bársonyból, kék, fejér és veres selyemből, és mindenféle metszést megmetszeni, és gondolni minden találmányt, valamit eleibe adnak, a te tudós mesterembereiddel, és az én uramnak Dávid Királynak a te atyádnak tudós mestereivel egybe. * 2 Móz. 31, 2—7

15. Azért most, a mely búzát, árpát, olajt és bort * igért az én uram, küldje el az ő szolgáinak; * vers 10.

16. Mi pedig a Libánuson vágunk fát, a mennyi néked szükséges lészen, és elviszszük azokat szálakon s tengeren * Joppéhoz, és te onnét vitessed Jérusálembe. * Csel. 10, 32.

17. Megszámláltatá * azért Salamon minden idegen férjfiakat az Izráel földén, az ő attyának Dávidnak † megszámláltatása után, és találtatának száz-ötvenezeren, ismét háromezeren és hatszázan. *1 Kir. 5, 13—15. †1 Krón. 22, 2.

18. És választa azok közűl hetvenezer * teherhordókat, favágásra pedig a hegyben nyolczvanezeret: pallléroknak, kik a népet szorgalmaztatnák, rendele háromezeret és hatszázat. *1 Kir. 5, 15. 16.

III. RÉSZ.

A Templomnak egész alkotványa

Csináltatni * kezdé azért Salamon az Úr házát Jérusálemben a Mória hegyén, mely Dávidnak az ő attyának megmutattatott † vala a helyen, melyet készített vala Dávid a Jebuzeus Ornán szérűjén.
*1 Kir. 6, 1. 38. †1 Krón. 21, 18. 26. 27 22, 1.

2. Elkezdé pedig az építést a második hónak *második* napján, királyságának negyedik esztendejében.

3. És ilyen *mértékkel éle* Salamon az Isten házának fundálásában: hosszasága az első mérésben vala hatvan sing, szélessége húsz sing.

4. A hosszasága előtt való tornácz, a háznak szélessége szerint, húsz sing vala, magassága száz húsz, és béborítá azt belől tiszta aranynyal.

5. A derék házat pedig megbélleté jegenyefákkal, melyet ismét tiszta aranynyal béboríta, melyen pálmafáknak, és egybekapcsolt lánczoknak *formáját* metszete.

6. A háznak *pádimentomát is* megrakatá drága *márvány*kövekkel igen szép ékesen, az arany pedig vala Párvaimból való.

7. Megbélleté pedig a háznak gerendáit, ajtómellékit, falait és annak ajtait is aranynyal: és metszete a háznak falaira Kérubim *formákat*.

8. Megcsináltatá a legszentségesb helynek házát is, melynek hosszasága vala egyaránt a derék háznak szélességével, *tudniillik* húsz sing, szélessége is húsz sing: és * megbélleté azt hatszáz tálentom tiszta aranynyal. *1 Krón. 29, 4.

9. A szegeknek pedig nehézségek tészen vala ötven arany siklust. A felső házakat is aranynyal megbélleté.

10. Csináltata pedig a legszentségesb helynek házában két * Kérubimokat is, két gyermeknek formájára, kiket megaranyoztata. *2 Móz. 25, 18—22.

11. A Kérubimok szárnyainak hosszasága húsz sing vala: egyik szárnya öt sing vala, és a háznak falához ér vala, a másik szárnya is öt sing vala, és a másik Kérub szárnyát éri vala.

12. És így ér vala a Kérubnak egyik szárnya, mely öt sing vala, a ház falához; a másik szárnya, mely ismét öt sing vala, a másik Kérub szárnyához ér vala.

13. Azért e két Kérubimoknak szárnyai húsz singnyire valának kiterjesztetve: és azok lábokon * állanak vala, az ő orczájok pedig oda bé vala *fordulva*. *1 Krón. 28, 18.

14. Annakfelette kárpitot is * csináltata, kék, bársonyszínű, veres és fejér selyemből, melyre Kérubim formákat csináltata. *Máté 27, 51.

15. Két * oszlopokat is csináltata a ház előtt, melyeknek hossza harminczöt sing vala, és gombot felűl mindenikre, mely öt sing vala.
*1 Kir. 7, 15. Jer. 52, 21—24.

16 Csináltata lánczoknak formáját is mint szinte * a templom belső részében, és helyhezteté az oszlopoknak gombjaira: száz pómagránátokat is csináltata, melyeket a lánczokba helyheztete. *vers 5.

17. És felállatá ez oszlopokat a templom előtt; egyiket jobbfelől, a másikat balfelől: És nevezé a jobbfelől valót * Jákinnak, a balfelől valót pedig Boáznak. *1 Kir. 7, 15—21.

IV. RÉSZ.

A Templomhoz való eszközök.

Csinála annakfelette rézoltárt, melynek hosszasága húsz sing, szélessége is húsz sing, magassága pedig tíz sing vala.

2. Csinála öntött * tengert is, melynek egyik széle az ellenbe való széléhez tíz sing vala, köröskörűl kerekded vala: magassága öt sing vala, és harmincz sing sinór éri vala bé a kerűletit.
*1 Kir. 7, 23—26.

3. (Ökröknek formája *vala* az alatt köröskörűl, melyek megkörnyékezik vala a tengert, tíz singnyire környékezik vala meg azt köröskörűl; két renddel öntettek vala az ökrök annak öntetésében.)

4. Áll vala *a tenger* tizenkét ökrökön: hárma néz vala északra, hárma napnyugotra, hárma délre, s hárma napkeletre; és a tenger vala azokon felűl: azoknak pedig minden hátulsó részek oda bé *vala*.

5. Temérdeksége pedig vala egy tenyérnyi, és annak ajaka mint a pohárnak ajaka, és mint a liliomnak virága: melybe fér vala háromezer báth víz.
6. Csinála annakfelette tíz * üstöt és helyhezteté ötét jobbkéz felől, ötét balkéz felől, hogy azokból mosnák a tüzes áldozatra való baromnak húsát: a tenger pedig *vala e végre,* hogy abból mosódnának a Papok. * 1 Kir. 7, 27—39.
7. Csinála tíz arany * gyertyatartókat is egymáshoz hasonlatosokat, és helyhezteté a templomban, ötét jobbkéz felől, ötét balkéz felől. * 1 Kir. 7, 49.
8. Csinála tíz asztalokat is, melyeket helyheztete a templomban, ötét jobbkéz felől, ötét balkéz felől: csinála száz arany poharakat is.
9. Megcsinálá a Papok pitvarát is, és a nagy tornáczot *köröskörűl,* és ajtókat a tornáczra, és azoknak ajtait rézzel borítá meg.
10. Továbbá * a tengert helyhezteté jobbkéz felől napkeletre, délnek ellenébe. * vers 2—4.
11. Csinála annakfelette Húrám vasfazekakat, seprőket, és medenczéket: És elvégezé Húrám a mívet, melyet kell vala csinálni Salamon Királynak, az Isten házának szükségére:
12. *Tudniillik* két oszlopokat, * és két karikákat az oszlopok tetején való koronákkal egybe, és hálóhoz hasonlatos két szerszámokat, hogy béfedeznék az oszlopok tetején való két koronás karikákat. * rész 3, 15.
13. És négyszáz pómagránát formákat a két hálókba: két rend pómagránátok *valának* mindenik hálóban, melyek csináltattak vala az oszlopok tetején való két koronás karikáknak béfedezésére.
14. Csinála * talpakat is, és azokon felűl csinálá az üstöket. * 1 Kir. 7, 27—30.
15. Egy tengert, * és tizenkét ökröket az alá. * vers 2—4.
16. Vasfazekakat, seprőket, háromágú villákat, és minden szerszámokat megcsinála Húrám az ő attya, Salamon Királynak, az Úr házának szükségére, tiszta rézből.
17. A Jordán mezején * önteté azokat a Király az agyagos földben, Sukkót között és Seredáta között. * 1 Kir. 7, 46.
18. Csinálá pedig Salamon mind ezeket az edényeket nagy bőségesen; mert a réz mértékének számát nem tudták.
19. Megkészíté azért Salamon az Isten házának minden edényeit: Az arany-oltárt is, és az asztalokat, melyekre helyheztetik vala a szent kenyereket.
20. A * gyertyatartókat is, és azoknak szövétnekeit is, hogy égnének azok az ő rendek szerint a legszentségesb hely előtt, tiszta aranyból. * vers 7.
21. Annak virágait, szövétnekeit és ollóit is aranyból, mely vala finom arany.
22. Az éneklőszerszámokat is; medenczéket, kalánokat és temjénezőket tiszta aranyból: és a legszentségesb hely házának belső ajtait, és a templom házának is belső ajtait, aranyból.

V. RÉSZ.

Az Istennek szenteltetett kincsnek és a ládának a Templomba helyheztetések.

Elvégezteték * pedig az Úr házának minden míve, melyet míveltete Salamon: és bévivé † Salamon a Dávidtól az ő attyától *Istennek* szenteltetett jószágot, az ezüstöt, aranyat, és minden edényeket; és helyhezteté azokat az Isten házának kincsei közé.
* 1 Kir. 6, 38. † 1 Kir. 7, 51.
2. Akkor Salamon öszvehívatá az Izráel * Véneit, és a nemzetségeknek minden Fejedelmeit, és az Izráel háznépének Fejedelmeit Jérusálembe, hogy felvinnék az Úr szövetségének ládáját, a Dávid városából Sionból.
* 1 Kir. 8, 1. † 1 Krón. 16, 1. 37.
3. Gyülének azért fejenként az Izráel fijai a Királyhoz, a hetedik * hónak Innepén. * 1 Kir. 8, 2. 3 Móz. 23, 34—32.
4. És eljövének az Izráelnek minden Vénei, és a Léviták fogák a ládát.
5. És felvivék a ládát és a Gyülekezetnek * sátorát, és minden szent edényeket, melyek valának a sátorban: felvivék, *mondom,* azokat a Papok és Léviták. * 1 Krón. 16, 39.
6. Salamon Király pedig és az Izráel sokasága, a kik ő hozzá gyültek vala, a láda * előtt juhokat és ökröket áldoznak vala, melyek meg sem számláltatnak vala, meg sem írattatnak vala a sokaság miatt. * 2 Sám. 6, 13.
7. És bévivék a Papok az Úr szövetségének ládáját az ő helyére, az *Isten* házának belső részébe a legszentségesb helybe, a Kérubimok * szárnyai alá.
* rész 3, 10—13.
8. A Kérubimok pedig az ő szárnyaikat kiterjesztik vala a láda felett: és béfedezik vala a Kérubimok a ládát és annak rudait felűl.
9. Azután kiljebb vonák annak rúdjait, úgy hogy a rudáknak végei megláttat-

nának a ládán kivűl, a legszentségesb helynek első része felől, de onnét kivűl nem láttatnak vala. És ott volt *a láda* mind e mai napig.

10. Nem volt egyéb a ládában, hanem a Mózes két * táblái, melyeket ő a Hóreb *hegy*én tett vala abba, mikor az Úr szövetséget tett volt az Izráel fijaival, hogy Égyiptomból kijöttek vala. * 1 Kir. 8, 9.

11. Lőn pedig, mikor a Papok kijöttek volna a szent helyből, (mert mindnyájan a Papok, kik ott valának, magokat * megszentelték vala, és akkor nem kellett megtartaniok az ő rendeket.) * 1 Krón. 15, 12.

12. Hasonlatosképen az énekes Léviták mind, kik Asáftól, * Hémántól, Jédutuntól valának, mind fijaik, mind attyokfijai, fejér ruhákba öltözvén, czimbalmokkal, náblumokkal és hegedűkkel állanak vala napkelet felől, az oltárnál, és ő velek százhúsz kürtölő Papok; * 1 Krón. 25, 1.

13. Mert a kürtölőknek és éneklőknek tisztek vala, egyenlőképen zengeni az Úrnak dícséretére és tiszteletére: És mikor nagy felszóval énekelnének kürtökkel, czimbalmokkal és *mindenféle* zengő szerszámokkal: és mikor az Urat dícsérnék *mondván:* Mert * igen jó ő, mert örökkévaló az ő irgalmassága! *lőn mondom,* hogy az Úr házát a köd bételné; * Zsolt. 118, 4.

14. Annyira hogy a Papok nem szolgálhatnának a köd * miatt; mert az Úrnak dicsősége az Isten házát bétöltötte vala. * 2 Móz. 30, 34. 35.

VI. RÉSZ.

Salamon a Templomot felszenteli.

Akkor monda Salamon: Az Úr mondotta, hogy ő * homályban lakoznék. * 1 Kir. 8, 12. 2 Móz. 20, 21. 4 Móz. 12, 5.

2. Én pedig lakóházat csinálék néked, és *oly* helyet, melyben * lakozzál mind örökké. * rész 2, 6. 3 Móz. 16, 2.

3. Fordítá azért a Király az ő * orczáját az Izráel egész Gyülekezetére, és megáldá őket; (az Izráel egész Gyülekezete pedig fenn áll vala.) * 1 Kir. 8, 14.

4. És monda: Áldott az Izráelnek Ura Istene, ki szólott volt az ő szájával az én atyámnak * Dávidnak: és hatalmas kezével meg is teljesítette, mondván: * 2 Sám. 7, 5—13. 1 Krón. 22, 9. 10.

5. A naptól fogva, hogy kihozám az én népemet az Égyiptom földéből, nem választottam egy várost is az Izráel minden nemzetségeiből, a háznak építésére, melyben az én nevem lenne: a képen egyéb férjfiat sem, hogy lenne az én népemnek az Izráelnek Vezére.

6. Hanem választottam * Jérusálemet, hogy az én nevem abban tiszteltetnék: és választám Dávidot, hogy lenne Vezére az én népemnek az Izráelnek. * rész 7, 12. 1 Krón. 21, 18. 26. 27. 22, 1.

7. Volt pedig az én atyámnak Dávidnak * szívében, hogy építene az Izráel Ura Istene nevének házat; * 1 Kir. 29, 3.

8. De az Úr ezt mondotta Dávidnak az én atyámnak: Mivelhogy szívedben eltökélletted, hogy nékem házat csinálj, jól tetted, hogy oly szándékkal voltál:

9. De te nem csinálsz nékem házat, hanem a te * fiad, ki a te ágyékodból származik, ő csinál az én nevemnek házat. * 2 Sám. 7, 12. 13.

10. Azért az Úr megteljesítette az ő mondását, melyet szólott volt; mert felkelék az én atyám Dávid helyett, és ülök az Izráelnek királyiszékiben, a mint az Úr megmondotta volt: és a házat is megcsináltam az Izráel Úra Istene * nevének. * vers 2.

11. Holott helyheztettem a ládát, melyben az Úrnak szövetsége * vagyon, melyet szerzett volt az Izráel fijaival. * rész 5, 10.

12. Megálla * pedig Salamon az Úr oltára előtt, az Izráel egész Gyülekezete előtt, és kezeit kiterjesztette vala. * 1 Kir. 8, 22.

13. (Mert Salamon egy széket csináltatott vala rézből, melyet helyheztetett vala a tornácznak közepén: melynek hossza öt sing, szélessége is öt sing, magassága három sing vala): Feláll*a*, *mondom,* abba, és térdeire esvén az egész Izráel Gyülekezete előtt, kezeit az ég felé kiterjeszté.

14. És monda: Óh Izráelnek * Ura Istene, nincsen hozzád hasonló Isten sem mennyen, sem földön, ki megőrized a te fogadásodat és kegyelmességedet a te szolgáidhoz, kik te előtted tökéletes szívvel járnak! * 3 Móz. 3, 6. 15, 11.

15. Ki megőrizéd a mit szólottál volt a te szolgádnak az én atyámnak Dávidnak: a mint száddal szólottál volt, azon képen hatalmas kezeddel bétölted, a mint e mai napon *látjuk.*

16. Most azért, óh Izráelnek Ura Istene, teljesítsd bé, a mit a te szolgádnak Dávidnak, az én atyámnak szólottál volt, mondván: Nem * fogy el előlem a te magodból való férjfiú, ki az Izráelnek királyiszékiben üljön: de úgy, ha † a te fijaid is az ő útjokat

megőrizéndik: *azaz,* hogy ha az én törvényemben járandanak, a mint én előttem te jártál. *2 Sám. 7, 12—16. †1 Kir. 9, 4—8.
17. Most kérlek mégis, óh Izráelnek Ura Istene, bizonyíttassék meg a te beszéded, melyet szólottál volt a te szolgádnak Dávidnak.
18. (Jóllehet, avagy lakozhatnék-é valósággal az Isten e földön az emberek között? Ím * az egek és az egeknek egei téged bé nem foghatnak, menynyivel kevésbé e ház, melyet csináltam?) *rész 2, 6. Csel. 7, 48. 49.
19. Hogy tekints a te szolgádnak könyörgésére és imádságára, óh én Uram Istenem, meghallgatván kiáltását és könyörgését, melylyel könyörög a te szolgád előtted!
20. Hogy a te szemeid éjjel és nappal e házra figyelmezzenek, e helyre, melyről mondottad volt, hogy a te * nevedet abban helyhezteted, meghallgatván könyörgését a te szolgádnak, mikor e helyen könyörgene.
*2 Sám. 7, 13. 2 Móz. 20, 24.
21. Hallgasd meg azért a te szolgádnak, és a te népednek az Izráelnek könyörgését, melylyel könyörgeni fognak e helyen; te, *mondom,* meghallgassad a te mennyei lakhelyedből, és meghallgatván őket, kedvezz nékik.
22. Mikor valaki vétkezéndik az ő felebarátja ellen, és annak hitet * veténdhogy megesküdtesse azt, és esküvése te elődbe jutánd e házba a te oltárod eleibe: *2 Móz. 22, 10. 11.
23. Te meghallgassad a mennyből, és vidd véghez, és tégy igaz ítéletet a te szolgáid között, az istentelent megbüntetvén az ő hamissága szerint; és az igazat megigazítván, megfizetvén néki az ő igazsága szerint.
24. Ha mikor a te néped az Izráel az ellenségtől * megverettetik, mivelhogy te ellened vétkeztek volt; és megtérvén vallást tésznek a te nevedről, könyörgenek és imádkoznak te előtted e házban: *5 Móz. 28, 15. 27. 28.
25. Te meghallgassad a mennyből, és légy kegyelmes a te népednek az Izráel bűnének, és őket hozzad meg e földre, melyet adtál nékik és az ő attyaiknak.
26. Mikor az ég bézároltatik, * hogy eső ne legyen, mivelhogy vétkeztek volt te ellened; ha ez helyen könyörögnek, és vallást tésznek a te nevedről, és megtérnek bűnökből, minekutánna őket megsanyargatándod; *5 Móz. 28, 23. 24.
27. Te meghallgassad a mennyből, és légy kegyelmes a te szolgáidnak és a te népednek az Izráelnek, minekutánna őket megtanítándod az igaz útra, a melyen járjanak, és esőt adj a te földedre, melyet adtál a te népednek örökségűl.
28. Ha mikor éhség * lejénd e földön, döghalál mikor lejénd, aszály vagy ragya, sáska, vagy cserebogár mikor lejénd; *vagy* mikor az ő ellensége őtet megszorítándja az ő birodalmának földében: akármiféle csapás és nyomorúság *lejénd;* *rész 20, 9. Ésa. 37, 14—29.
29. Minden könyörgést és minden imádságot, melyet akármely ember tejénd, akár a te egész néped az Izráel, minekutánna kiki eszébe vejéndi az ő csapását és nyavalyáját, és kezeit e házban * kiterjeszténdi: *vers 12. 13.
30. Te meghallgassad a mennyből, a te lakhelyedből, és légy kegyelmes nékik, és kinek-kinek mind az ő érdeme szerint * fizess úgy, mint kinek szívét látod, (mert csak te egyedűl látod által az emberek fijainak szíveket;) *Jer. 17, 10.
31. Hogy féljenek téged, járván a te útaidon míg élnek e földnek színén, melyet adtál volt a mi atyáinknak.
32. Sőt még az idegeneket is, * a kik nem a te néped közűl az Izráel közűl valók, hanem messzünnen jöttek a te nagy nevedért, és a te hatalmas kezedért, és a te kiterjesztett karodért, mikor ide jutván könyörögnek a házban:
*1 Kir. 8, 41—43.
33. Te meghallgassad a mennyből a te lakóhelyedből, és a szerint cselekedjél, a mint az idegen kiáltott te hozzád; hogy megesmérjék a földnek minden népei a te nevedet, és tiszteljenek téged a mint a te néped az Izráel, és hogy megtudják, hogy a te nevedről neveztetik e ház, melyet én építettem.
34. Ha mikor a te néped haddal kimenénd az ő ellenségeire azon az úton, melyen elbocsátod őket; ha könyörögnek néked e város felé, melyet választottál, és e ház felé * fordulván, melyet a te nevednek csináltam: *Dán. 6, 10.
35. Te meghallgassad az ő könyörgéseket és imádságokat, és tégy ítéletet érettek.
36. Ha vétendnek ellened, (mert egy ember sincsen, a ki nem * vétkeznék), és reájok megharagudván, az ellenség kezébe adándod őket, és őket fogságba viféndik azok, a kiktől megfogattak, messze földre vagy közelre;
*Péld. 20, 9. 1 Ján. 1, 8. 10.
37. Ha az idegen földön, a hol fogva

tartatnak, magokat eszekbe veszik, és megtérvén, az ő fogságoknak helyén könyörgéndenek néked, és ezt mondándják: Vétkeztünk, hamisan és gonoszúl cselekedtünk.

38. És megtéréndenek te hozzád teljes szívekből és teljes lelkekből az ő fogságoknak földében, a hol őket fogva tartják, és könyörgéndenek ez ő földök felé fordulván, melyet adtál volt az ő attyaiknak, és e város felé, melyet választottál *magadnak*, és e ház * felé, melyet a te nevednek építettem: * Dán. 6, 10.

39. Meghallgassad akkor az ő * könyörgéseket és imádságokat a mennyből, a te lakhelyedből, és viseld gondjokat, és légy engedelmes a te népednek, a mely ellened vétett volna.
* 2 Krón. 33, 11—13. Dán. 9, 4—23.

40. Most azért, óh én Istenem, legyenek a te szemeid nyitva, és füleid figyelmetesek e helyben lett könyörgésre.

41. És most kelj fel, * óh Úr Isten, a te nyugodalmadba, † te és a te hatalmasságodnak ládája: A te Papjaid, óh Úr Isten, öltöztessenek ** fel segítséggel, és a te szenteid örvendezzenek *minden* jóban. * 4 Móz. 10, 35. 36. 2 Móz. 25, 10—22. † 2 Sám. 7, 6. 13. ** Zsolt. 132, 9.

42. Óh Úr Isten, ne utáld meg a te megkenetett *Király*odnak orczáját: emlékezzél meg Dávidhoz a te szolgádhoz való *nagy* irgalmasságaidról!

VII. RÉSZ.

A templom felszenteltetése után Salamonnak Isten megjelenik.

És mikor Salamon elvégezte volna a könyörgést: tűz * szálla le az égből, és az áldozatokat mind megemészté, és az Úr dicsősége bétölté a házat.
* 1 Krón. 21, 26. 1 Kir. 18, 38.

2. Annyira hogy még a Papok is bé nem mehetnek vala az Úr házába; mert az Úr dicsősége *mind* béfogta vala az Úr házát.

3. Az Izráel fijai pedig fejenként látják vala, mikor a tűz alászállott vala, és az Úr dicsősége is a házra; és hanyathomlok leborúlának a föld felé a pádimentom felett, és imádák és tisztelék az Urat, *ezt mondván:* Mert igen * jó, mert örökké megmarad az ő kegyelmessége! * rész 5, 13.

4. A Király pedig és mind a sokaság áldoznak vala áldozatokat az Úr előtt.

5. Áldozék azért Salamon Király huszonkét ezer ökrökkel; és százhúsz ezer juhokkal, mikor a Király a sokasággal egyetemben az Úr * házát megszentelnék. * 1 Kir. 8, 62. 63.

6. A Papok pedig foglalatosok valának az ő tisztekben: a Léviták is az Úrnak *minden* zengő * szerszámaival, melyeket Dávid Király szerzett vala, dícsérvén az Urat a Dávid dícséreti által, mely az ő kezekbe adatott vala: † Mivelhogy örökké volna az ő irgalmassága! a Papok közűl pedig némelyek azoknak ellenekben kürtölnek ** vala, mikor mind az Izráeliták talpokon állanának.
* rész 5, 12. 13. † Zsolt. 136. ** 4 Móz. 10, 10.

7. Annakfelette megszentelé Salamon a pitvar közepét, mely vala az Úr háza előtt: mert ott is áldozék egészen égőáldozatokkal, és hálaadó-áldozatoknak kövérivel: mert a rézoltárra, * melyet csinált vala Salamon, nem fér vala enynyi tüzes áldozat, sem a minha, sem a kövérség. * rész 4, 1.

8. És Innepet szentele akkor Salamon hét napig, az egész Izráellel egybe, mely igen nagy Gyűlés vala, Hámáttól fogva szinte az * Égyiptom patakáig. * Jós. 13, 3.

9. Nyolczadnapon pedig mindnyájan egybegyűlének: mert az oltárt hét napig szentelék, a fő Innepet is * hét napig. * 1 Kir. 8, 65.

10. Huszonharmadik * napján pedig a hetedik hónapnak elbocsátá magától a népet az ő házaikba, a jók felől való nagy örömmel, és vígassággal, melyekkel volt az Úr Dávidhoz, Salamonhoz és az Izráelhez az ő népéhez. * 3 Móz. 23, 24—36.

11. Elvégezé * azért Salamon mind az Úr házát s mind az ő királyi palotáját mind a szerint, valamint az előtt Salamon szívében eltökélette vala, hogy csinálna mind az Úr házában, s mind a maga házában, boldogúl * véghez vivé.
* 1 Kir. 6, 1. 38. 7, 1. 9, 15. † 1 Krón. 28, 20.

12. Megjelenék pedig az Úr Salamonnak azon éjjel, s monda néki: Meghallgattam a * te könyörgésedet, és választottam † e helyet magamnak áldozat házának. * rész 6, 12—42. † 5 Móz. 12, 5.

13. Ha mikor az eget * megtartóztatándom, hogy esőt ne adjon és ha mikor a sáskának meghagyándom, hogy a földet megemészsze, ismét a mikor döghalált bocsátándok az én népemre;
* rész 6, 40. 1 Kir. 9, 3—5.

14. És megalázván magokat az én népem, a kik az én nevemről neveztetnek, könyörgéndenek és az én orczámat megkereséndik, s megtéréndenek az ő gonosz útokról: én is meghallgatom őket a mennyből, kedvezek az ő bűnöknek, földöket is megszabadítom.

15. Immár az én szemeim nyitva lész-

nek és füleim figyelmetesek lésznek e helyen *lett* könyörgésre;

16. Mert immár választottam és megszenteltem e házat, hogy az én nevem abban legyen mind örökké: és mind szemem, mind szívem ott lészen mindenkor.

17. Te pedig ha járándasz én előttem, mint a te * atyád Dávid járt, úgyhogy mindenestől a képen cselekedjél, a mint parancsoltam néked, rendeléseimet és törvényemet megőrizénded. *1 Kir. 15, 5.

18. Én is megerősítem a te királyiszékedet, a mint szövetséget tettem volt Dáviddal a te atyáddal, mondván: * Magva nem szakad te benned az Izráelben uralkodó férjfiúnak. *2 Sám. 7, 12—14.

19. Ha pedig ti én tőlem elszakadándotok, rendtartásaimat és parancsolatimat * elhagyándjátok, melyeket elötökbe adtam, és elmenvén szolgálándotok idegen isteneknek, és azok előtt meghajoltok. *5 Móz. 28, 15—68.

20. Kiszaggatom * őket az én földemből, melyet adtam vala nékik: ez én házamat pedig, melyet az én nevemnek szenteltem, orczám elől elvetem: tanúságúl és példabeszédűl adom minden nemzetségnek. *2 Kir. 25, 4. 9, 21.

21. És e híres-neves házon * minden útonjárók álmélkodni fognak, és ezt mondják: Miért mívelte az Úr ezt e földdel és e házzal? *Jer. 52, 13. 14.

22. És azt felelik: Azért, mert * elhagyták az ő attyaiknak Urát Istenét, a ki őket kihozta volt Égyiptom földéből, és idegen isteneket választottak magoknak, azokat imádták és azoknak szolgáltak: azért hozta reájok mind e veszedelmet. *1 Kir. 9, 9.

VIII. RÉSZ.

Salamon épitett városai; adófizetői; Tiszttartói; áldozatai és hajói.

Lőn pedig húsz esztendő * mulva, minekutánna Salamon elvégezte volna mind az Úr házát, s mind az ő *királyi* palotáját. *1 Kir. 9, 10.

2. Salamon megépíté a városokat, melyeket néki Húrám adott vala, és azokba az Izráel népét szállítá.

3. Azután Salamon méne Hámát Sobára, és azt megvevé.

4. És Tádmort megépíté a pusztában, minden kincstartó városokkal egyetembe, melyeket Hámát *földén* építe.

5. Annakfelette mind a felső s mind az alsó Beth-hóront megépíté, kőfalakkal, kapukkal és zárokkal megerősíttetett városokat.

6. Baalátot is és minden kincstartó városokat, melyek Salamonéi valának, a szekereknek és a lovagoknak is minden városaikat; és mindent, a mi Salamonnak tetszett, mind megépíté Jérusálemben, * a Libánuson, † és az ő egész birodalmának földében. *1 Kir. 9, 15. †1 Kir. 7, 2—12.

7. Továbbá a népet, mely megmaradott vala a Hitteusok közűl, az Emoreusok, Perizeusok, Hiveusok és a Jebuzeusok közűl, kik nem voltak az Izráel népe közűl.

8. Hanem azoknak fijai közűl, kik megmaradtak vala a földön ő utánnok, kiket az Izráel fijai el nem vesztének; azokat Salamon adófizetőkké tevé mind e mai napig.

9. Az Izráel fijai közűl pedig, a kiket Salamon szolgákká nem tőn az ő külső dolgaiban: (mert ők valának hadakozó férjfiak, és az ő Hadnagyinak Fejedelmei, mind szekereinek s mind lovagainak Fejedelmei.)

10. Azok *közűl valának* a pallérok-nak Fejedelmei, kik Salamon Királynak valának kétszázan és ötvenen, kik uralkodnak vala a népen.

11. Továbbá Salamon felviteté a Faraó leányát a Dávid városából, a házba, melyet néki * épített vala; mert ezt mondá: Nem lakhatik az én feleségem az Izráel Királyának Dávidnak házában: mert szentséges *hely* az, mivelhogy az Úr ládája † abban volt. *1 Kir. 7, 2. 8. †2 Sám. 6, 16. 17.

12. Akkor Salamon áldozék égőáldozatokat az Úrnak, az Úr oltárán, melyet rakatott vala a tornácz előtt;

13. Hogy minden * napon áldoznának azon, Mózesnek parancsolatja szerint, szombatnapokon, a hónapoknak első napjain, és esztendő által a fő Innepeken † háromszor; *tudniillik*, a pogácsáknak Innepén, a heteknek Innepén, a sátorok Innepén. *2 Móz. 29, 38. 43. †2 Móz. 23, 14—17.

14. És elrendelé az ő attyának Dávidnak rendelése * szerint a Papoknak tiszteket az ő szolgálatjokban, a Lévitákat is az ő tisztekben, hogy dícsérnék *az Istent*, és szolgálnának a Papok előtt, mindennapon rend szerint: Az ajtónállókat is az ő oszlások szerint minden kapukra: mert így volt az Isten emberének Dávidnak parancsolatja. *1 Krón. 24, 5—31. 25, 1—31. 26, 1—32.

15. El sem távozának a Király parancsolatjától, melyet parancsolt vala a Pa-

papoknak és Lévitáknak minden tisztben, és kincsnek sáfárlásában is.

16. Mikor elvégeződött volna Salamonnak mindenestől fogva való míve, mind e mai napig, az Úr háza fundamentomának * felvettetésétől fogva mind addig, míg azt elvégezte volna; mikor immár az Úr háza elkészült volna. *1 Kir. 6, 38. 9, 10.

17. Akkor elméne Salamon Esiongáberbe és Elótba, mely vala a tenger * partján, Edomnak földében. *1 Kir. 9, 26—28.

18. És külde Húrám az ő szolgái által néki hajókat, és tudós hajósmestereket, és menének a Salamon szolgáival egybe Ofirba, honnan hozának négyszáz és ötven tálentom aranyat, melyet vivének Salamon Királynak.

IX. RÉSZ.

A Sébai Királyné Salamont látogatja.

A Séba * Királynéasszonya pedig, mikor hallotta volna a Salamon hírét; eljöve, hogy megkísértené Salamont példabeszédekben, Jérusálembe igen nagy sereggel és tevékkel, melyek hoznak vala drága fűszerszámokat; aranyat nagy bőséggel, és drágaköveket; és bémenvén Salamonhoz, megjelenté néki, valami az ő szívében vala. *1 Kir. 10, 1. 2.

2. Megfelele pedig * Salamon néki minden beszédére, és semmi el nem volt titkolva Salamontól, melyet meg nem mondott volna néki. *1 Kir. 4, 29—34.

3. És látá a Sébabeli Királynéasszony Salamonnak *nagy* * bölcseségét és minden házát, a melyet épített vala. *1 Kir. 10, 4—7.

4. Az ő asztalának étkét, szolgáinak is ülőhelyeket, és az ő szolgáinak udvarlásoknak módját, azoknak öltözeteket is, a kepen pohárnokit és azoknak ruhájokat; és az ő áldozatját, melyet áldozik vala az Úr házában, és *a nagy álmélkodás miatt* lélek is alig vala ő benne.

5. És monda a Királynak: Lám mind igaz volt, valamit hallottam volt az én lakóföldemben a te dolgaidról és bölcseségedről.

6. De nem hiszem vala azoknak szavokat, míg én magam eljőnék, és szemeimmel látnám: de íme felét sem mondották volt meg nekem a te nagy bölcseségeidnek, sokkal meghaladtad a te hiredet, melyet hallottam felőled.

7. Boldogok a te embereid, és boldogok ezek a te szolgáid, kik mindenkor te előtted állanak és hallgatják * a te bölcseségedet! *Luk. 10, 23.

8. Legyen a te Urad Istened áldott, ki téged annyira szeretett, hogy helyheztetne téged az ő székibe, hogy lennél a te Uradnak Istenednek Királya; mivelhogy a te Istened szerette az Izráelt, hogy megerősítené őtet mind örökké, és téged Királylyá választott ő rajtok, hogy szolgáltatnál igazságot és ítéletet.

9. És ada a Királynak százhúsz tálentom aranyat, és felette sok *drága* fűszerszámokat, és drágaköveket; mert soha nem *hoztak* többé ilyen fűszerszámokat, minéműeket Sébának Királynéasszonya Salamon Királynak ada.

10. (Annakfelette Húrámnak szolgái is, és Salamonnak szolgái, kik hoztak vala aranyat * Ofirból: hoztak vala Algumimfákat és drága köveket. *1 Kir. 10, 11. 12.

11. És csinála a Király az Algumimfákból grádicsokat az Úr házába és a Király házába, és hegedűket s náblumokat az éneklőknek; mely *fákhoz* hasonlatosok nem láttattak annakelőtte Zsidóországban.)

12. Salamon Király pedig ada a Séba Királynéasszonyának valamit akara az ő kívánsága szerint, annak kivüle a mit *adott vala a Király azért, a mit* az hozott vala. Annakutánna megtére, és elméne az ő földébe mind ő s mind az ő szolgái.

13. Vala pedig az aranynak nehézsége, mely esztendőnként béjő vala Salamonnak, hatszáz és hatvanhat tálentom arany.

14. Attól megválva, melyet hoznak vala a kalmárok és kereskedők; de még az Arábiabeli minden Királyok is, és annak a földnek Fejedelmei hoznak vala aranyat és ezüstöt Salamonnak.

15. Csináltata pedig Salamon Király kétszáz apró kerekpaizsokat vert aranyból, mindenik paizsban hatszáz vert arany siklus vala.

16. Háromszáz öreg paizst is csináltata vert aranyból: mindenik paizsra háromszáz arany siklus megyen vala, melyeket a Király feltétetett vala a Libánus erdejének * házában. *1 Kir. 7, 2—12

17. Csináltata azután a Király nagy királyiszéket * elefántcsontból, melyet tiszta aranynyal megborita. *1 Kir. 10, 18—20.

18. Hat grádics vala pedig fel a székre, melynek a talpa is aranyból vala, melyek a székhez ragasztattak vala: a kezeinek mindkét felől támaszai valának

az ülőhelynél, és a kezek támaszai mellett két oroszlán áll vala.

19. Tizenkét oroszlán áll vala pedig ott a hat grádicson mindkét felől: Soha semmi országban nem volt ilyen *királyiszék.*

20. Annakfelette Salamon Királynak minden ivóedényei aranyból valának: a Libánus erdeje házának is minden edényei tiszta aranyból valának: nem vala azok között semmi ezüst: *mert azt* semmi * becsületben nem tartják vala a Salamon idejében; *1 Kir. 10, 27.

21. Mert a Király hajói elmennek vala Társisba, a Húrám szolgáival együtt; egyszer mennek vala a hajók minden harmad esztendőben Társisba, honnan hoznak vala aranyat, ezüstöt, elefánttetemet, majmokat és pávákat.

22. És felűlhaladá Salamon Király e földnek minden Királyait * gazdagsággal és bölcseséggel. *1 Kir. 10, 23.

23. És e földnek minden Királyai kívánnak vala * szembe lenni Salamonnal, hogy hallhatnák az ő bölcseségét, melyet Isten adott vala az ő szívébe. *1 Kir. 10, 24. 25.

24 Azok pedig mindnyájan ajándékot visznek vala néki, arany és ezüst edényeket, ruhákat, fegyvert, fűszerszámokat, lovakat és öszvéreket esztendőnként.

25. Valának azért Salamonnak négyezer * lovaknak való istállói, és szekerei, és tizenkétezer lovagjai, kiket rendele a szekereknek városaiba, és a Király mellé Jérusálembe. *1 Kir. 4, 26.

26. És uralkodik vala mind a Királyokon az *Eufrátes* * folyóvíztől fogva, mind a Filiszteusok földéig, és az Égyiptom határáig. *1 Móz. 15, 18.

27. És olyan bőségessé tevé a Király az ezüstöt Jérusálemben, mint * a köveket, és a czédrusfákat elbővíté mint a vad figefákat, melyek nevekednek a mezőségen bőséggel. *vers 20.

28. Hordnak vala pedig Salamonnak lovakat Égyiptomból és minden egyéb földről.

29. Salamonnak pedig több lett * dolgai, mind az elsők s mind az utolsók, avagy nem írattattak-é meg a Nátán Próféta könyvében, és a Silóbeli Ahija prófétziájában, és Jehdó Prófétának Jéroboám ellen a Nébát fija ellen *írt* látásaiban? *1 Kir. 11, 1—41.

30. Uralkodék pedig Salamon Jérusálemben az egész Izráelen * negyven esztendeig. *1 Kir. 11, 42.

31. És elaluvék Salamon az ő attyaival egyetemben; és eltemeték őtet az ő attyának Dávidnak városában, és uralkodék helyette az ő fija Roboám.

X. RÉSZ.

Roboám az ifjak tanácsát követvén, elesik a tíz nemzetség mellől.

Elméne pedig Roboám * Síkembe: mert Síkembe gyűlt vala az egész Izráel, hogy őtet Királylyá választanák. *1 Kir. 12, 1. 2.

2. Lőn pedig, mikor ezt meghallotta volna Jéroboám a Nébát fija, ki *akkor* vala Égyiptomban; (mert oda * futott vala Salamon Király előtt) hogy megjőne Jéroboám Égyiptomból. *1 Kir. 11, 40

3. És elküldének, hogy hívnák őtet; eljöve azért Jéroboám * és az egész Izráel népe: és így szólának Roboámnak, mondván: *1 Kir. 11, 26. 29—32.

4. A te atyád kemény igát vetett mi reánk; te azért a te atyádtól reánk vetett kemény szolgálatot, és az ő nehéz igáját, melyet reánk vetett, könnyebbítsd meg, és szolgálunk néked!

5. És monda nékik: Harmadnapig *im gondolkodom róla,* azután jöjjetek hozzám. Elméne azért a nép *elöle.*

6. És tanácskozék felőle Roboám Király a Vén *ember*ekkel, kik az ő attyának is Salamonnak tanácsosai voltak éltében, mondván: Mi tanácsot adtok, hogy megfeleljek a népnek?

7. És azok e képen szólának: Ha nékik előmenetelekre lejéndesz, és nékik engedéndesz, és szép szóval szólándasz nékik; bizonynyal te szolgáid lésznek mindenkor.

8. De ő a Véneknek tanácsokat nem fogadá, melyet néki adtak vala tanácsúl; hanem tanácskozék az ifjakkal, kik ő vele együtt nevekedtek vala, és néki udvarolnak vala.

9. És monda azoknak *is:* Ti micsoda tanácsot adtok hogy megfeleljünk a népnek, kik nékem így szólának: Könnyebbítsd meg az igát *nyakunkon,* melyet a te atyád reánk vetett.

10. Akkor felelének az Ifjak, kik ő vele együtt nevekedtek vala, mondván: Így szólj azoknak, a kik néked így szóltak: A te atyád igen súlyos igát vetett vala *nyakunkra,* te pedig könnyebbítsd meg azt rajtunk! Így szólj, *mondom,* nékik: Az én legkisebb ujjom temérdekebb az én atyám derekánál;

11. Az én atyám vetett volt reátok nehéz igát; én pedig azt megöregbítem: Az én atyám ostorral ostorozott titeket, de én skorpiókkal.

12. Elméne azért Jéroboám és ő vele a sokaság Roboámhoz harmadnap mulva, a mint a Király * meghagyta, ezt mondván: Jőjjetek hozzám harmadnapra. *vers 5.

13. És felele nékik a Király *nagy* kemény szóval: mert hátrahagyá Roboám Király a Vén *emberek*nek * tanácsokat. *vers 6. 7.

14. És az ifjaknak tanácsok szerint szóla nékik, mondván: Az én atyám súlyos igával bántott titeket, de én megöregbítem azt; az én atyám ostorokkal vert titeket, én pedig skorpiókkal!

15. És a Király a népnek * *könyörgését* nem hallgatá meg: mert az oka vala az Istentől, hogy megbizonyítaná az Úr az ő szavát, melyet szólott vala a Silóbeli Ahija által † Jéroboámnak a Nébát fijának. *vers 3. 4. †1 Kir. 11, 29—39.

16. Mikor azért az egész Izráel *látta volna,* hogy semmiképen a Király jó választ nem adna nékik: felelének ők is a Királynak, mondván: Micsoda részünk vagyon nékünk Dávidban? örökségünk sincsen nékünk az Isai fijában, kiki mind *siessen* házába, óh Izráel! Ám viseld gondját a te házadnak, óh Dávid! Elméne azért haza az egész Izráel.

17. De azokon az Izráel fijain, kik laknak vala a Júda * városaiban, Roboám uralkodék. *rész 11, 12. 1 Kir. 12, 21.

18. Elküldé pedig Roboám Király Hadorámot, * ki adószedő vala, *az Izráel közibe,* és megkövezék őtet az Izráel fijai, és meghala; Roboám Király pedig siete menni az ő szekerére, hogy Jérusálembe szaladna. *1 Kir. 12, 18.

19. Így szakada el az Izráel * népe a Dávid házától, mind e mai napig. *1 Kir. 12, 18—20.

XI. RÉSZ.

Roboám királysága: építései: fijai.

Méne azért Roboám * Jérusálembe, és öszvehívatá a Júda és Benjámin házát, száz nyolczvanezer válogatott és hadakozó *férjfiakat,* hogy az Izráellel megvívna; hogy az országot magához hódoltatná. *1 Kir. 12, 21.

2. Szóla pedig az Úr Semájának az Isten emberének, mondván:

3. Mond meg Roboámnak a Salamon fijának, a Júda Királyának, és fejenként az Izráel népének, Júdában és Benjáminban lakozónak, ez igékkel:

4. Ezt mondja az Úr: *Reájok* fel ne menjetek, és ne hadakozzatok a ti atyátokfiai ellen, hanem kiki térjen meg házához: mert ez én * tőlem vagyon. És engedének az Úr szavának, és megtérének az ő házokhoz, hogy ne mennének Jéroboámra. *1 Kir. 11, 11—13.

5. Lakozék azért Roboám Jérusálemben, és a városokat megerősíté Júdában.

6. Megépíté, *mondom,* * Bethlehemet, Etámot, és Tékoát. *Mik. 5, 2

7. Bethsúrt, Sokót és Adullámot.

8. Gátot is, Marését és Zifet.

9. Adoráimot, Lákist és Azekát.

10. Sórát, Ajalont * és Hebront, melyek erős városok valának Júdában és Benjáminban. *1 Kir. 2, 11.

11. És mikor igen megerősítette volna e városokat: vete beléjek főurakat, és szerze tárházakat eleségnek, bornak és olajnak.

12. És mindenik városban szerze paizsokat és kopjákat, melyeket igen megerősíte; és lőn Júda és Benjámin ő birodalmában.

13. Továbbá a Papok és a Léviták kik valának az egész Izráelben, ő hozzá hajlának minden ő határokból;

14. Mert elhagyván a Léviták az ő faluikat és jószágokat, menének Júdába és Jérusálembe; mert őket * kiűzte vala Jéroboám és az ő fija, hogy az Úrnak ne szolgálnának: *rész 13, 9.

15. És rendele * magának Papokat a magas hegyeken való bálványokhoz, az ördögökhöz, és a borjúkhoz, melyeket ő csináltatott vala. *1 Kir. 12, 31.

16. És követvén * a *Lévitákat* sokan az Izráel minden nemzetségei közűl, kik szívek szerint az előtt az Izráelnek Urát Istenét keresik vala, menének Jérusálembe, hogy az ő attyaiknak Urának Istenének áldoznának. *1 Kir. 12, 28.

17. Kik megerősíték a Júda országát és Roboámot a Salamon fiját három esztendeig; mert járának Dávidnak és Salamonnak útján három esztendeig.

18. Vevé pedig Roboám feleségűl magának Mahalátát, Jérimótnak a Dávid fijának leányát: Abihailt is Eliábnak az * Isai fijának leányát. *1 Sám. 16, 6.

19. Ki szüle néki fiakat: Jeust, Semáriát és Zahámot.

20. És ezután vevé Maakát az Absolon * leányát, ki szülé néki Abiját, Attait, Zizát és Selómitot. *2 Sám. 13, 17.

21. Inkább szereté pedig Roboám Maakát az Absolon leányát mindenik feleségeinél, és az ő ágyasainál: Mert tizennyolcz feleséget vett vala, és hatvan ágyasokat; és nemze huszonnyolcz fiakat és hatvan leányokat.

22. Rendelé pedig fejedelműl Roboám Abiját a Maaka * fiját az ő attyafiain; mert őtet ugyan Királylyá is akarja vala választani. * vers 20.
23. És őtet igen oktatá: A több fijait pedig eloszlatá Júdának és Benjáminnak minden tartományára az erős városokra, kiknek eledelt bőséggel ada, és szerze nékik sok feleségeket.

XII. RÉSZ.

Roboámra hadat indit az Égyiptomi Király.

Lőn pedig mikor Roboám * az ő országát megerősítette volna, és abban megörökösödött volna: hátra hagyá az Úr törvényét, és az egész Izráel ő vele egyetembe. * 1 Kir. 14, 21. 24.
2. Annakokáért a Roboám királyságának ötödik esztendejében felindula Sésák * az Égyiptombeli Király Jérusálem ellen, (mert az Úr ellen nagyot vétettek vala.) * 1 Kir. 14, 25. 26.
3. Ezer és kétszáz *fegyveres* szekerekkel és hatvanezer lovagokkal és számtalan sok néppel, mely vele Égyiptomból feljött vala, a Libiabeliekkel, Sukkeusokkal és Szerecsenekkel.
4. És megvevé Júdának erős városait; azután ména szintén Jérusálem alá.
5. Akkor Semája * Próféta méne Roboámhoz és a Júda Fejedelmeihez, kik *immár* Jérusálembe gyültek vala Sésáktól való féltekbe, és monda nékiek: Ezt mondja az Úr: Mivelhogy ti engemet elhagytatok, én is titeket Sésák kezébe eresztettelek. * rész 11, 2.
6. Megalázák azért azonnal magokat, mind az Izráel Fejedelmei, mind maga a Király, és mondának: * Az Úr igaz! * 1 Kir. 14, 22—24.
7. És mikor az Úr látta volna, hogy megalázták volna magokat, e képen szóla az Úr Semája Prófétának: Megalázták magokat, el nem vesztem őket, hanem hamar időn szabadulások lészen, és nem ontom ki az én haragomat Jérusálem ellen Sésák által.
8. Lésznek mindazáltal szolgái néki hogy kísértsék meg, micsoda *legyen* nékem szolgálni, és micsoda *legyen* szolgálni egyéb országok Fejedelmeinek.
9. Feljöve azért Sésák az Égyiptombeli Király Jérusálemre, és elvivé az Úr házának kincsét, és a Király házának kincsét; mind azokat *mondom* elvivé; az aranypaizsokat is elvivé, melyeket Salamon * csináltatott vala. * 1 Kir. 10, 16. 17.
10. Melyek helyébe Roboám Király rézpaizsokat csináltata, és bízá azokat a gyalogok Fejedelmének kezébe, kik a Király háza ajtaja előtt őriznek vala:
11. És mikor a Király felmegyen vala az Úr házába, elmennek vala a gyalogok is, és a paizsokat előviszik vala: azután ismét a gyalogok házába visszahozzák vala azokat.
12. Mikor azért megalázta * volna magát *Roboám:* elmulék az Úr haragja ő róla, hogy őtet mindenestől fogva el ne vesztené: mert a Júdának is dolgai jól voltak. * rész 7, 14.
13. Megerősödék azért Roboám Király Jérusálemben, és uralkodék: mert negyven esztendős vala Roboám, mikor uralkodni kezdett volt, és tizenhét esztendeig uralkodék Jérusálemben, a városban, melyet az Úr * választott vala, hogy az ő nevét ott helyheztetné, az Izráel nemzetséginek minden *városai* közűl; és az ő annyának neve vala Naáma, az Ammon nemzetségéből való. * rész 7, 12.
14. Cselekedék pedig gonoszt: mert az Urat szíve szerint keresni nem akará.
15. Roboámnak pedig első és utolsó dolgai, avagy nincsenek-é megíratva a Semája * Próféta könyvében, és a † Néző Iddónak *könyvében,* mikor a *Királyok* nemzetségeinek rendit előszámlálják? És a hadakozás is, mely volt Roboám és Jéroboám között egész éltekben? * vers 5. 7. rész 11, 2. † 1 Sám. 9, 9.
16. Elaluvék azért Roboám az ő attyaival egyetemben, és eltemették a * Dávid városában: és uralkodék az ő fija † Abija helyette. * 2 Sám. 5, 9. † rész 11, 22.

XIII. RÉSZ.

Abija szerencsés harcza Jéroboám ellen.

Jéroboám Királynak * tizennyolczadik esztendejében kezde uralkodni Abija a Júda *országán.* * 1 Kir. 15, 1.
2. Három esztendeig uralkodék Jérusálemben, kinek annyának neve Mikája vala, ki vala a Gibeából való Uriel leánya: és hadakozás vala Abija * és Jéroboám között. * 1 Kir. 12, 20.
3. Annakokáért felkészíté Abija az ő hadát, erős hadakozókat négyszázezer válogatott férjfiakat; Jéroboám pedig rendele ő ellene nyolczszázezer válogatott erős férjfiakból álló hadat.
4. Akkor felállván Abija a Semáraim hegyének tetején, mely az Efraimnak hegyes földén vala, monda: Hallgassátok meg szómat, Jéroboám és egész Izráel!
5. Avagy nem * kell vala-é néktek meggondolnotok, hogy az Izráelnek Ura Istene adta volt Dávidnak a birodalmat

az Izráelen mind örökké: néki és az ő fijainak állandó szövetséggel? *2 Sám. 7, 8. 12. 16.
6. Mindazáltal felkele * Jéroboám a Nébát fija, Salamonnak a Dávid fijának szolgája, és támada az ő Ura ellen; *1 Kir. 11, 26.
7. Azután gyülének ő hozzá a hijábavaló és álnok emberek, kik elhatalmazának Roboámnak a Salamon fijának ellene, mikor Roboám gyermek és félelmes szívű volna, és azok ellen magát nem oltalmazhatná.
8. És most azt gondoljátok, hogy ti ellene állhattok az Úr országának, mely a Dávid fijainak * kezekben *vagyon*: És sok nép vagyon veletek; de az aranyborjúk is, melyeket öntetett † Jéroboám néktek istenek gyanánt, veletek vagynak. *1 Kir. 11, 12. 36. † 1 Kir. 12, 28—33.
9. Avagy nem ti * űztétek-é el az Úrnak Papjait az Áron fijait, és a Lévitákat? És nem ti szerzettetek-é magatoknak Papokat, mint egyéb országoknak nemzetségei, akárkit, a ki az ő szolgálatjának felszentelésére egy gyermekded tulokkal és hét kossal eljött, és lett a *bálvány*oknak Papja, a melyek nem istenek. *rész 11, 14. 15.
10. Mi mellettünk vagyon pedig a mi Urunk Istenünk, kit mi el nem hagytunk: a Papok pedig, kik az Úrnak szolgálnak, az Áron fijai és a Léviták *forgolódnak* az ő tisztekben.
11. És áldoznak az Úrnak égőáldozattal minden reggel és minden estve, a jóillattételre is, a szent kenyereknek a tiszta asztalra való elrendelésére, és az aranygyertyatartóra szövétnekeivel egybe ők *viselnek gondot*, meggyujtván azokat minden estve; mert megtartjuk a mi Urunknak Istenünknek rendelését: ti pedig elhagytátok őtet.
12. Annakokáért ímé mi velünk vagyon Hadnagy *gyanánt* az Isten: és az ő Papjai e zengő kürtökkel, hogy ti ellenetek kürtöljenek * Izráelnek fijai, ne harczoljatok a ti atyáitoknak Ura Istene ellen: mert nem lesztek szerencsések! *4 Móz. 10, 9.
13. Jéroboám pedig lest vete nékik, hogy őket hátúl * venné: És ilyen módon *ők* a Júda nemzetségének előtte valának; a kik pedig lesben valának, azok hátok megett valának. *Jós. 8, 2.
14. Látván pedig a Júda nemzetsége, hogy ímé mind elől mind hátúl rajtok volnának: kiáltának az Úrhoz, a Papok pedig trombitálnak vala.
15. Trombitálnak vala a Júda férjfiai is; és mikor trombitálnának * a Júda férjfiai: az Isten megveré Jéroboámot és az egész Izráelt, Abija és Júda előtt. *4 Móz. 10, 9.
16. Annakokáért elfutának az Izráeliták a Júdától való féltekben, és adá az Isten azokat ezek kezébe;
17. Mert megveré őket Abija és az ő népe felette igen, úgyannyira hogy az Izráeliták közűl elhullanának seb miatt ötszázezer válogatott férjfiak.
18. És ilyen módon megaláztatának az Izráeliták az időben, és erőt vőnek a Júda fijai: mert bíznak vala az ő atyaiknak Urában Istenében.
19. És üldözé Abija Jéroboámot, és megvőn ő tőle egynéhány várost, Béthelt és annak faluit, Jésanát és annak faluit, és Efrávint és annak faluit.
20. És nem vehete többé erőt Jéroboám Abija idejében, hanem megveré őtet az Úr és meghala.
21. Megerősödék azért * Abija, ki vett vala magának tizennégy feleségeket, kiktől nemze huszonkét fiakat és tizenhat leányokat. *rész 12, 16.
22. Abijának pedig több dolgai, útai és beszédei megírattak az Iddó * Próféta könyvében. *rész 12, 15.

XIV. RÉSZ.

Asának a Júda Királyának országlása.

Elaluvék pedig Abija az ő attyaival egyetemben, és eltemeték őtet a Dávid városában: Uralkodék pedig helyette az ő fija * Asa, kinek idejében tíz esztendeig lőn nagy csendesség e földön. *1 Kir. 15, 8.
2. És Asa mind azt cselekedé, a mi jó és igaz vala az ő Ura Istene előtt:
3. Mert elrontá az idegen * *istenek* oltárait és azoknak kápolnáit; a bálványokat is eltöreté, a berkeket is levágatá; *rész 12, 1. 14. 1 Kir. 11, 7. 8.
4. És megparancsolá Júdának hogy az ő attyaiknak Urát Istenét keresnék meg, és cselekednék *az Isten* törvényét és parancsolatját.
5. Kivészté, *mondom,* Júdának minden városaiból a magasságbeli oltárokat, és a képeket; és az ő idejében az ország lőn nagy nyugodalomban!
6. Annakfelette erős városokat is építe Júdában, mivelhogy nyugodalomban volna a föld, had sem volna ez esztendőkben sehonnan ő ellene; mert az Úr nyugodalmat adott vala néki.
7. Mert ezt mondja vala a Júdának: Építsük meg a városokat, és vegyük kö-

rűl kerítéssel, tornyokkal, kapukkal, zárokkal, míg a föld birodalmunkban vagyon: mert a mi Urunkat Istenünket megkerestük és nyugodalmat adott nékünk minden felől. Annakokáért építének, és lőn jó előmenetelek.
8. Vala pedig az Asa hada, mely paizst és kopját visel vala Júdából háromszázezer: a Benjáminból paizsosok és ívesek kétszáz nyolczvan ezeren valának: mind ezek erős vitézek.
9. Kijöve pedig ő ellenek ama Szerecsen * Zérah, tízszázezer emberrel és háromszáz szekérrel és méne Marésáig. *rész 16, 8.
10. Kiméne pedig Asa is ő ellene, és viadalhoz készülének a Sefáta völgyben Marésa mellett.
11. Akkor felkiálta Asa az ő Urához Istenéhez, és monda: Óh Uram, * nem nehéz néked megsegéllened vagy sokakat, vagy azokat, kiknek erejek nincsen! Segélj meg minket, óh mi Urunk Istenünk: mert benned vagyon *minden* bizodalmunk, és a te nevedben jöttünk e számtalan sok népre! óh Uram, te vagy a mi Istenünk, ne vegyen ember te rajtad erőt. *1 Sám. 14, 6.
12. Megveré azért az Úr a Szerecseneket Asa és Júda előtt, és elfutának a Szerecsenek.
13. Kiket igen űze Asa az ő hadával szintén Gerárig, és elhullanak a Szerecsenek közűl sokan, annyira hogy egy sem maradna elevenen bennek: mert az Úr előtt és az ő serege előtt igen megrontatának; és hozának tőlök sok nyereséget.
14. Annakfelette megrontának Gérár körűl való minden városokat; mert az Úr őket igen megrettentette vala, és mind feldúlák a városokat: mert sok ragadomány vala azokban.
15. A barmok sátorában lakozókat is levágák, és elhajtának sok juhokat és tevéket, és Jérusálembe megtérének.

XV. RÉSZ.

Asa megintetvén a Prófétától, az igaz isteni tiszteletet helyreállítja.

És Azáriást az Obed fiját felindítá az Isten Lelke.
2. Ki mikor kiment volna Asa eleibe, monda néki: Asa, és fejenként Júdának és Benjáminnak népe, halljátok meg szómat! Az Úr vagyon veletek, ha ti is ő vele lésztek: ha őtet keresénditek, megtaláljátok; de ha őtet elhagyándjátok, ő is elhágy titeket.
3. Sok ideje, hogy az Izráel az igaz Isten * nélkűl, Pap nélkűl, Tanító nélkűl és Törvény nélkűl vagyon.
*rész 12, 1. 13, 8. 9. 1 Kir. 11, 4—8. 14, 22—24.
4. Ha megtért volna az ő nyomorúságában az Izráel Urához Istenéhez: az őtet keresőknek * segítséggel lett volna. *rész 7, 14.
5. De ez időkben nincsen sem a kimenőnek, sem a haza jövőnek békessége: hanem vagyon azon a földön lakó népnek nagy * nyomorúsága: *Zak. 8, 10.
6. Annyira hogy egy * nemzetség a másiktól, egyik város a másiktól elrontassék: mert az Isten gyötri őket minden sanyarúsággal. *rész 13, 16—19.
7. Ti azért bátorságosok legyetek, kezeiteket le ne ereszszétek: mert a ti munkátoknak * jutalma vagyon. *rész 14, 2—5.
8. Mikor pedig Asa meghallotta volna e beszédeket, és az Obed Prófétának prófétziáját: megbátorodék, és kiveszté a Júda és Benjámin földéről mindenestől az utálatos bálványokat, a városokból is, melyeket * megvett vala az Efraim hegyén: megújítá az Úr oltárát is, mely vala az Úr tornácza előtt. *rész 13, 19.
9. És egybegyüjté mind az egész Júda és Benjámin nemzetségét, és azokat, a kik jövevények valának köztök, az Efraim, Manasse és Simeon nemzetségéből: mert sokan * az Izráel nemzetségéből hozzá állottak vala, látván hogy az Úr az ő Istene volna ő vele. *rész 11, 13. 14. 16.
10. Azért gyűlének Jérusálembe a harmadik hónapban, Asa királyságának tizenötödik esztendejében.
11. És áldozának az Úrnak az napon a nyereségből hétszáz ökrökkel, és hétezer juhokkal:
12. És fogadást * tőnek, hogy ezután az ő attyaiknak Urát Istenét teljes szívekkel és teljes lelkekkel keresnék. *Jós. 24, 25. 2 Kir. 23, 3.
13. És valaki nem keresné az Izráelnek Urát Istenét, megölettetnék * kicsinytől fogva nagyig mind férjfiú mind asszony. *2 Móz. 22, 20.
14. És megesküvének az Úrnak felszóval, nagy örömmel, trombita és kürtszókkal.
15. Nagy örömben lőn pedig Júdának egész népe az esküvésen; mert mikor teljes szívekkel esküdtek volna meg, és egyenlő akaratból keresték volna meg az Urat; őket * megsegéllette vala, és az Úr minden felől ő nékik *nagy jó* csendességet adott vala. *5 Móz. 28, 1—14.

16. De még Maakát is az ő annyát Asa Király megfosztá * a Fejedelemségtől; mivelhogy *egy* iszonyú bálványt emelt vala berekkel egybe, és Asa elrontá annak iszonyú bálványát, és a Kedron patakánál † megégeté. *1 Kir. 15, 13. †2 Móz. 32, 20.

17. Jóllehet Izráelből a magas helyen építtetett oltárok el nem rontatának: mindazáltal Asának tiszta * szíve vala egész éltében. *rész 14, 2.

18. És bévivé az attyától és magától szenteltetett jószágokat az Isten házába, az ezüstöt, aranyat, és edényeket.

19. Had sem volt Asa királyságának *szintén* harminczötödik esztendejéig.

XVI. RÉSZ.

Asa az őtet feddő Prófétát fogságba veti, és lábai fájdalmiban meghal.

Asa Király birodalmának harminczhatodik esztendejében felindula * Baása az Izráel Királya Júdára, és † megerősíté Rámát; hogy ne engedne senkit se kimenni, se bémenni Asához, a Júda Királyához: *1 Kir. 15, 17—22. †Jós. 18, 21. 25.

2. De Asa mind az Úrnak s mind a Királynak tárházából hoza ki ezüstöt, aranyat: * és küldé azt Benhadádnak a Siriabeli Királynak, ki lakik vala Damaskusban, mondván: *1 Kir. 15, 18.

3. Szövetség vagyon köztünk, a mint az én atyám és a te atyád között is volt *az előtt.* Ím küldöttem néked ezüstöt és aranyat: Menj el, bontsd fel a te szövetségedet Baásával az Izráel Királyával, hadd távozzék el * tőlem. *vers 1.

4. És engedvén Benhadád Asa Királynak, azonnal elküldé az ő hadának Fejedelmeit az Izráel városaira, és megvevék Ijont, Dánt, Abelmáimot, és Nafthalinak minden kincses városait.

5. Melyet mikor meghallott volna Baása: ottan megszűnék a Ráma *város* építésétől, és elhagyatá a mívet.

6. Akkor Asa Király felvevé az egész Júda népét, és Rámából a köveket és a fákat mind elhozák, melyekkel Baása a várost építi vala, és azokból Gébát és Mispát megerősíté.

7. Az időben méne Hanáni Próféta Asához a Júda Királyához, és monda néki: Mivelhogy bizodalmad * lőn a Siriabeli Királyban, és nem bízál a te Uradban Istenedben: ezokáért szabadula el a Siriabeli Király hada a te kezedből. *Jer. 17, 5.

8. Avagy nem vala-é a * Szerecseneknek és a Libiabelieknek számtalan népek és szekerek, s lovagjok felette sok? mindazáltal mivelhogy az Úrban vala reménységed, kezedbe adá azokat: *rész 14, 9.

9. Mert az Úr szemei * forognak mind e széles földön, hogy hatalmát megmutassa azokhoz, kik ő hozzá teljes szívvel vagynak: Bolondúl † cselekedél ebben, azokáért ezután te ellened hadak támadnak. *Jób 34, 21. †Jer. 17, 5.

10. Akkor megharaguvék Asa a Prófétára, és veté őtet a tömlöczházba; mert igen megharagudt vala e szóért reá: és ugyan akkor Asa a nép közűl is *sokat* megnyomoríta.

11. De ímé Asának mind első s mind utolsó dolgai meg vagynak íratva a Júda és az Izráel Királyainak könyvökben.

12. Megbetegedék ezekután Asa lábai miatt, királyságának harminczkilenczedik esztendejében, annyira hogy igen megnevekednék az ő nyavalyája; mindazáltal az ő *nagy* kínjában is nem az Urat keresé meg, hanem az orvosokat.

13. Elaluvék azért Asa az ő attyaival egyetemben, és meghala az ő királyságának negyvenegyedik esztendejében.

14. És eltemeték őtet egy koporsóba, melyet magának rakatott vala a Dávid városában: és az ágyba helyhezteték őtet, melyet megraktak vala különb-különbféle drága illatú szerszámokkal, melyeket Patikárius mesterségével * csináltak vala, és érette felette sok drága jóillatú szerszámokat égetének meg. *1 Móz. 50, 2.

XVII. RÉSZ.

Jósafát királysága Júdában: vitézei.

Uralkodék pedig ő helyette az ő fija Jósafát, * és megerősíté magát az Izráel ellen. *1 Kir. 15, 24.

2. Vete pedig Júdának minden erős városaiba hadakozó népet: segítőseregeket is rendele a Júda földébe, és az Efraimnak * városaiba, melyeket az ő attya Asa megvett vala. *rész 15, 8.

3. És vala az Úr Jósafáttal, mivelhogy az ő attyának Dávidnak előbbi * útain jár vala, és nem kér vala segítséget a bálványoktól. *1 Kir. 15, 5.

4. Hanem az ő attya Istenét keresi vala, és az ő parancsolatiban jár vala, és nem cselekeszik vala az Izráelnek cselekedetei * szerint. *1 Kir. 12, 28—33.

5. Azért az Úr megerősíté az ő országát az ő kezében, és a Júdának minden népe ada Jósafátnak ajándékot, annyira hogy néki mind gazdagsága, mind híre neve igen nagy volna.

6. Felemelkedék ennekfelette az ő szíve az Úr útának követésére, és mégis job-

ban kitisztítá Júdából a bálványoknak * oltárait és berkeit. *rész 15, 17.
7. Az ő királyságának pedig harmadik esztendejében elküldé az ő főszolgáival, Benhaillal, Obádiással, Zakariással, Nétanéellel és Mikájával, hogy tanítanának a Júda városaiban.
8. *Elküldé, mondom,* velek e Lévitákat: Semáját, Nétániát, Zebádiát, Asáelt, Sémirámótot, Jónatánt, Adóniát, Tóbiást és Tobadóniát; kikkel valának Elisáma és Jórám Papok.
9. Tanítának azért Júdában: és ő velek vala az Úr törvényének könyve, és eljárák Júdának minden városait, és tanítják vala a népet:
10. Ezokáért az Úr igen * megrettenté a földnek minden országait, melyek valának a Júda körűl, annyira, hogy nem mernének Jósafát ellen hadakozni. *1 Móz. 35, 5.
11. A Filiszteusoktól is hoznak vala néki * ajándékot és ravás pénzt; az Arábiabeliek is hoznak vala néki nyájakat, hétezer és hétszáz kosokat, és hétezer hétszáz bakokat. *1 Kir. 4, 21.
12. Jósafát azért felette igen nagyra nevekedék, és Júdában építe házakat, és kincstartó városokat.
13. És sok dolgai valának néki Júda városaiban, és erős, hadakozó vitézei valának Jérusálemben.
14. E pedig azoknak számok az atyáknak nemzetségek szerint: Júdában a vitézlő népeknek hadnagyai valának: Adna fő; és vele háromszázezer erős vitézek *valának.*
15. És ő utánna Jóhanán vala fő; és ezzel vala kétszáz nyolczvanezer ember.
16. Ezután ismét vala Amásia a Zikri fija, ki magát szabad akaratjából az Úrnak kötelezte vala; és ő vele kétszázezer erős férjfiak *valának.*
17. A Benjámin nemzetségéből igen erős vala Eljada; és vele kézívesek és paizsosok kétszázezeren *valának.*
18. Ezután vala Józabád; ezzel vala száz nyolczvanezer viadalhoz való ember.
19. Ezek szolgálnak vala a Királynak, azokon kivűl, kiket a Király vetett * vala egész Júdának erős városaiba. *vers 2.

XVIII. RÉSZ.

Akháb elvesz a hadban: Jósafát az Úrtól megtartatik. Lásd 1 Kir. 22-dik részét is.

És mikor volna Jósafátnak * nagy gazdagsága és nagy híre neve: sógorságot szerze Akháb † *Királylyal.*
*rész 17, 5. †1 Kir. 18, 18. 21, 20.

2. Azután *egynéhány* esztendő elmulván, aláméne Akhábhoz Samariába, és Akháb vágata néki és a vele való népnek sok juhokat és ökröket, és felindítá őtet, hogy a Gileádban * való Rámóth *városra* menne fel *vele:* *1 Kir. 22, 1—38.
3. Mert ezt mondá Akháb az Izráel Királya Jósafátnak a Júda Királyának: Avagy nem jösz-é el velem a Gileádban való Rámóthra? Felele néki, és monda: A mint én, a képen te, és a mint a te néped, az én népem is úgy; és veled *lészek én* is a hadban.
4. Azután monda Jósafát az Izráel Királyának: Kérlek, kérj * tanácsot az Úrtól e mai napon. *2 Kir. 3, 11. 12.
5. Öszvehívatá azért az Izráel Királya az ő négyszáz Prófétáit, és monda nékik: Elmenjünk-é a Gileádban való Rámóth *város*ra a hadba, vagy ne menjek? Felelének: Elmenj, és az Isten a Király kezébe adja.
6. És monda Jósafát: Vagyon-é itt ezeken kivűl az Úrnak * Prófétája, hogy attól tudakoznánk? *1 Kir. 22, 7—9.
7. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Vagyon még egy, ki által az Úrtól tudakozhatunk: de én azt igen gyűlölöm; mert soha én felőlem jót nem prófétál, hanem mindenkor gonoszt: Ez Mikeás a Jimla fija. És monda Jósafát: Ne szóljon úgy a Király!
8. Szólíta azért az Izráel Királya egyet *az ő* szolgái közűl, és monda: Hívd ide hamarsággal Mikeást a Jimla fiját.
9. Továbbá az Izráel Királya és Jósafát a Júda Királya, ülnek vala mindketten az ő királyiszékekben, *királyi* ruhákban; ülnek vala, *mondom,* a Samaria kapuja előtt való mulatóhelyen; és a Próféták * fejenként prófétálnak vala ő előttök. *vers 5.
10. Csináltatott vala pedig magának Sédékiás * a Kénaána fija vasszarvakat, és monda: Ezt mondja az Úr: Ezekkel rontod meg a Siriabelieket, mígnem megemészted őket! *1 Kir. 22, 11.
11. A több Próféták is mind a képen prófétálnak vala, mondván: Menj fel a Gileádban való Rámóthra, és dolgod jól lészen; mert az Úr azt a Király kezébe adja.
12. A mely követ pedig Mikeásért ment vala, így szólt vala néki: Ím fejenként a Próféták valamennyin vagynak, mind egyaránt jót *prófétálnak* a Királynak; kérlek azért, hogy szólj te is úgy, mint azok közűl egy, és szólj jót.
13. Akkor monda Mikeás: Él az Úr,

hogy egyebet nem szólok, hanem a mit az én Istenem * nékem mondánd!
*4 Móz. 22, 38. 24, 13.
14. Mikor azért jutott volna a Király eleibe, akkor monda a Király néki: Mikeás, el kell-é mennünk a hadba a Gileádban való Rámóthra, vagy ne menjek? És monda: Menjetek fel, és jó szerencsétek lészen, kezetekbe adattatnak azok.
15. És monda a Király néki: Mégis kénszerítlek téged hitedre, hogy semmit nékem egyebet ne szólj, hanem igazságot az Úr nevében.
16. Akkor monda: Látám, hogy az Izráelnek sokasága a hegyeken szélylyel eloszol, mint a juhok, melyeknek pásztorok nincsen; és azt mondá az Úr *nékem:* Nincsen ezeknek urok: Térjen meg kiki mind házához békével.
17. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Avagy nem mondám-é néked, hogy nem fog nékem jót * prófétálni, hanem gonoszt? *vers 7.
18. Ismét monda: Halljátok meg azért az Úr szavát. Látám az Urat ülni az ő * királyiszékiben, és minden mennyei seregeket állani jobbkeze és balkeze felől. *Dán. 7, 10.
19. És monda az Úr: Valyon * kicsoda hitethetné el Akhábot az Izráel Királyát, hogy felmenne, és a Gileádban való Rámóthnál elveszne? és ki egyet, ki mást szóla. *1 Kir. 22, 20.
20. Akkor előjöve egy * lélek, ki megállván az Úr előtt, monda: Elhitetem én őtet. Az Úr pedig monda néki: Mimódon? *1 Kir. 22, 21.
21. És felele: Kimegyek, és lészek hazug lélek minden ő Prófétáinak szájokban. Monda azért: Megcsalhatod és erőt vehetsz rajta; eredj ki és úgy cselekedjél.
22. Ím azért most az Úr adta e hazug * lelket *mind* e te Prófétáidnak szájokba: azonközben az Úr gonoszt végezett felőled. *vers 10. 11. Ésa. 19, 14.
23. Akkor előállván Sédékiás * a Kénaána fija, arczúl csapá Mikeást, és monda: Az Úrnak Lelke melyik úton ment el én tőlem te hozzád, hogy veled szólana? *vers 10. Ján. 18, 22.
24. Felele Mikeás: Ímé meglátod magad a napon, melyen a *te* belső házadba mégy, hogy magadat * elrejthessed. *1 Kir. 22, 25.
25. Monda azért az Izráel Királya: Fogjátok meg Mikeást, és vigyétek Amonhoz a város Fejedelméhez, és Joáshoz a Király fijához;
26. Kiknek azt mondjátok: Ezt hagyja a Király: Vessétek ezt a fogházba; ételt és italt * szűkön adjatok néki míg békével haza jövendek. *1 Kir. 22, 27
27. És monda Mikeás: Ha békével megtéréndesz;* tehát nem szólott az Úr én általam néked. Ismét monda: Halljátok ezt fejenként! *vers 16. 5 Móz. 18, 21. 22.
28. Elindula azért az Izráel Királya és Jósafát a Júda Királya a Gileádban való Rámóth *városra.*
29. És monda az Izráel Királya Jósafátnak: Ím ruhámat megváltoztatom, és úgy megyek a viadalnak; te pedig ugyanezen öltözetedben maradj. És megváltoztatá az Izráel Királya az ő ruháját, és a viadalnak állának.
30. Siriának Királya pedig meghagyta vala az ő szekerei Fejedelmeinek, mondván: Ne harczoljatok se kicsiny, se nagy ellen, hanem csak az Izráel Királya ellen.
31. Lőn pedig mikor meglátták volna a szekerek Fejedelmei Jósafátot, mondának: Ez az Izráel Királya! És reá igazodának harczolni. Akkor felkiálta Jósafát, és az Úr * megsegéllé őtet, és az Isten azokat róla elfordítá: *1 Kir. 22, 32. 33.
32. Mert mikor láták volna a szekerek Fejedelmei, hogy nem az Izráel Királya volna, eltérének ő róla.
33. Egy férjfiú pedig megvoná ívét *és löve* csak szerencsére, és az Izráel Királyát találá a panczélnak ragasztásán. Monda azért az ő kocsisának: Térj meg, vígy ki engemet e táborból, mert * igen megsebesítének. *1 Kir. 22, 34. 37. 38.
34. Mivelhogy pedig a harcz mind az egész napon tarta: az Izráel Királya tartóztatja vala az ő szekereit a Siriabeliek ellen mind estvéig: És a napnak alámenésekor meghala.

XIX. RÉSZ.

Jósafát a Prófétától megintetvén, megjobbítja magát.

Megtére pedig Jósafát a Júda Királya az ő házához Jérusálembe békével:
2. És méne eleibe néki Jéhu Próféta a Hanáni fija, és monda Jósafát Királynak: Avagy az istentelennek * kellett volna-é segítséggel lenned, és az Úrnak gyűlölőit szeretned? Ezért te reád az Úrnak nagy haragja vagyon.
*1 Kir. 21, 20—25. 22, 29.
3. De jó dolgok találtattak te benned, hogy e földről kivágattad * a berkeket, és az Istennek keresésére adtad magadat. *rész 17, 4—6.
4. Lakozék azért Jósafát Jérusálemben, és megtérvén a Próféta intésére, kiméne

a nép közibe, Beersebától fogva mind az Efraim hegyéig, és megtéríté őket az ő attyaiknak Urához Istenéhez:

5. És rendele Bírákat azon a földön Júdának minden erős városaiban, külön-külön.

6. És monda a Bíráknak: Jól meglássátok a mit cselekesztek: mert nem ember képében ítéltek, hanem az Úrnak képében, ki az ítéletben * veletek *lészen*.
*Zsolt. 82, 1.

7. Azért az Urnak félelme legyen rajtatok, okkal cselekedjetek és szorgalmatosok legyetek; Mert a mi Urunknál Istenünknél nincsen hamisság, sem személyválogatás, * sem ajándékvétel.
*5 Móz. 10, 17. Csel. 10, 34. 1 Pét. 1, 17.

8. Annakfelette Jérusálemben is szerze Jósafát a Léviták, Papok, és az Izráel nemzetségéből való Fejedelmek közűl *Bírákat*, az Úr *dolgainak* ítéletire, és a perlődések*nek meglátásá*ra, mikor Jérusálembe appellálnának.

9. És meghagyá nékik, mondván: Igy cselekedjetek az Úrnak félelmében, hívséggel és tökéletes szívvel;

10. Hogy valamely pert előtökbe hoznak a ti atyátokfiai, kik lakoznak az ő városaikban, ember halál felől, a törvény felől, és parancsolat felől, a rendtartások és ítéletek felől: intsétek őket, hogy ne vétkezzenek az Úr ellen, és ne szálljon reátok és a ti atyátokfiaira *az Úrnak* nagy haragja. Így cselekedjetek hogy ne vétkezzetek.

11. És ímé Amária a Főpap lészen ti köztetek az Úrnak minden dolgaiban: és Zebádia az Ismáel fija lészen a Júda házának Vezére a Királynak minden dolgában: a Léviták is lésznek előttetek járók. Legyetek azért erősek, és járjatok el tisztetekben, és az Úr mellette lészen az igaznak.

XX. RÉSZ.

Jósafát diadalma a Pogányokon; Akháziával tett illetlen szövetsége.

És lőn ezekután, eljövének a * Moáb fijai és Ammon fijai, és velek egybe azok, kik az Ammonitákon túl *laknak*, Jósafátra hadakozni. *2 Sám. 8, 2. 12. 2 Kir. 3, 5.

2. Eljövének pedig *a hírmondók*, és megmondák Jósafátnak, mondván A tengeren túl való tartományból jő nagy had reád, *tudniillik* Siriából: és * ám Haséson-Tamárban vagyon, mely az Engédi. *1 Móz. 14, 7. Jós. 15, 20. 62.

3. Megfélemlék azért Jósafát, és az Urat kezdé buzgóságosan keresni, és hirdete az egész Júda országának böjtöt.

4. Azért felgyülének a Júda fijai, hogy az Urat megkeresnék, Júdának minden városaiból is öszvegyülének, hogy az Urat megkeresnék.

5. És megálla Jósafát a Júdának és Jérusálemnek Gyülekezetiben, az Úr házában az új pitvar előtt.

6. És monda: Óh Uram, mi atyáinknak Istene! nem te vagy-é egyedűl Isten a mennyben, és ki uralkodol a pogányoknak minden országain? te kezedben *vagyon* az erősség és a hatalom, és senki nincsen ki ellened állhatna.

7. Óh mi Istenünk! nem te üzéd-é ki e földnek lakóit a te néped előtt az Izráel előtt, és nem te adád-é e *földet lakásra* Ábrahám a * te barátod magvának mind örökké? *Ésa. 41, 8. Jak. 2, 23.

8. Azért laktak e földön, és építettek azon a te nevednek * szentséges hajlékot, mondván: *1 Kir. 6, 27. 9, 3.

9. Ha mikor jövénd mi reánk veszedelem, *Isten* ítéleti*nek* * fegyvere, vagy döghalál, vagy éhség, e házban elődbe állunk, (mert a te neved † e Házban vagyon,) azért mikor kiáltunk hozzád a mi *nagy* nyomorúságinkban, hallgass meg és szabadíts meg minket!
*1 Kir. 8, 33—37. † rész 5, 13. 14. 2 Sám. 7, 13. 2 Móz. 20, 24.

10. Most pedig ımé az Ammoniták és a Moábiták, és a Seir * hegyén lakozók, kiknek földökön nem akarád hogy általmennének az Izráel fijai, mikor Égyiptomnak földéből kijövének: hanem mellőlök elmenének, és őket el nem veszték.
*5 Móz. 2, 4. 9. 19.

11. És ímé mivel fizetnek nékünk érette; mivelhogy e végre jőnek, hogy minket kiüzzenek a te örökségedből, melyet nékünk örökségűl adtál vala.

12. Óh mi Istenünk, nem ítéled-é meg őket? Mert nincsen mi bennünk annyi erő, hogy ellene állhatnánk e számtalan sokaságnak, mely reánk jő. Nem tudunk hová lenni, hanem csak te reád *néznek* * a mi szemeink! *Zsolt. 123, 1. 2.

13. És fejenként a Júda fijai állanak vala az Úr előtt, mind gyermekeikkel, feleségeikkel és fijaikkal.

14. Akkor Jaházielre a Zakariás fijára (ki Benája fija, ki Jéhiel fija, ki Mattánias fija vala, és az Asáf * maradékai közűl való Lévita vala) az Úrnak Lelke szálla, a Gyülekezetnek közötte.
*1 Krón. 25, 1.

15. És monda: Mindnyájan, kik Júdában és Jérusálemben lakoztok, és te Jósafát Király, halljátok meg szómat! Így szól az Úr néktek: Ne féljetek és ne

rettegjetek e számtalan sok néptől: mert nem ti harczoltok velek, hanem az Isten.
16. Holnap szálljatok szembe velek! Ímé ők a Sicz halmán fognak felmenni, és reájok találtok a völgynek véginél, a Járuel pusztájának ellenében.
17. Nem ti harczoltok velek, hanem csak álljatok veszteg és lássátok az Úrnak szabadítását rajtatok, te Júdá*nak nemzetsége* és ti Jérusálembeliek ne féljetek, meg se rettenjetek: Holnap menjetek rájok; mert az Úr veletek lészen.
18. Melyet mikor Jósafát hallott volna, fejét arczczal a földre lefüggeszté, a Júda népe is, és Jérusálemnek lakói az Úr előtt hanyathomlok leborúlának, imádván őtet.
19. Felállának pedig a * Kéhátiták közűl és a Kóriták közűl való Léviták, hogy az Izráel Urát Istenét felette nagy felszóval dícsérnék. *1 Krón. 6, 1. 22. 33.
20. És mikor immár reggel felkészültek volna, kimenének a Tékoa pusztájára: és mikor kiindulnának *onnan*, megálla Jósafát és monda: Halljátok meg szómat Júda és Jérusálemben lakozók! Bízzatok a ti Uratokban Istentekben, és legyetek bátorságosok: Hidjetek a Próféták * beszédeinek, és jó szerencsések lésztek. *Ésa. 7, 9. 1 Sám. 15, 24.
21. Tanácsot tartván pedig a néppel, előállítá az Úrnak énekeseit és a szent Felségnek dicsérőit, hogy a harczra menő *nép* előtt menvén, ezt mondanák: Tiszteljétek * az Urat; mert örökkévaló az ő irgalmassága!
*1 Krón. 16, 34. 35. Zsolt. 136, 1—3.
22. Mikor pedig elkezdették volna az éneklést és a dícséretet: az Úr ellenséget szerze az Ammoniták és Moábiták ellen, és a Seir hegyén lakozók ellen, kik jöttek vala Júdára, és ő *magok* levágák * *egymást;* *Bir. 7, 22.
23. Mert támadának az Ammon és a Moáb fijai a Seir hegybeliek ellen, hogy őket mind egyig levágnák és elvesztenék; és mikor mind elvesztették volna a Seir hegybelieket: azután egymást segíték *egymás* * vesztésére. *1 Sám. 14, 20.
24. A Júda népe pedig méne Mispa felé, mely a pusztában vagyon, és mikor eltekintett volna a sokaságra, ímé csak elesett holttestet *lát* vala a földön: mert senki *azok közűl* el nem szaladhatott vala.
25. Elméne azért Jósafát az ő népével, hogy azoknak jószágokban zsákmányt vetnének: és találának nálok temérdek gazdagságot, és a holttestekkel drága szép ruhákat, melyeket lefosztának *rólok*, annyira hogy alig vihetnék el, és harmadnapig kapdosák a nyereséget: mert felette sok vala.
26. Negyednapra pedig gyűlének a háláadásnak völgyébe; mivelhogy az Úrnak ott adának hálákat, azért azt a helyet háláadás völgyének nevezék mind e mai napig.
27. Megtére azért Júdának és Jérusálemnek egész népe, Jósafáttal az ő Fejedelmekkel egybe, Jérusálembe nagy örömmel: mert az Úr megvigasztalta vala őket az ő ellenségek *veszedelmével.*
28. Bémenének pedig Jérusálembe, náblum, hegedű és trombita szóval az Úr házába.
29. És az Istentől igen megrettentek vala minden országbeliek, mikor meghallották volna, hogy az Úr hadakozott volna az Izráel ellenségei ellen.
30. Megnyugovék azért a Jósafát országa, és békességet ada néki az ő Istene minden felől.
31. Uralkodék azért Jósafát Júdán: Harminczöt * esztendős vala, mikor uralkodni kezde, és uralkodék Jérusálemben huszonöt esztendeig; és az ő annyának neve Azuba vala, a Silhi leánya. *1 Kir. 22, 41. 42.
32. És jára Asának * az ő attyának útján, el sem távozék attól, cselekedvén azt, a mi az Úr szeme előtt kedves dolog vala. *1 Kir. 15, 9—15. 24.
33. De azért még a magas helyeket le nem rontották vala; a község is nem készítette vala meg az ő szívét az ő atyjaiknak Istenéhez.
34. Jósafátnak pedig első és utolsó dolgai íme meg vagynak íratva Jéhunak a Hanáni fijának könyvében, ki azokat béírta az Izráel Királyainak könyvökbe.
35. Azután Jósafát a Júda Királya megbarátkozék Akháziával az Izráel Királyával, ki nagy Isten * ellen való dolgot cselekedett vala. *1 Kir. 22, 52—54.
36. Mindazáltal vele megbarátkozék, hogy hajókat * készítenének, melyeken Társisba mennének, és megkészíték a hajókat Esiongáberben. *1 Kir. 22, 49. 50.
37. Prófétála azért Eliézer a Maresából való Dódava fija Jósafát ellen, mondván: Mivelhogy megbarátkozál Akháziával, az Úr mind semmivé tette a te szándékodat. És a hajók mind elromlának, és nem meheténak Társisba rajtok.

XXI. RÉSZ.

Jórám gonoszúl uralkodik s elvész.

Meghala pedig Jósafát * az ő attyaival egyetemben, és eltemetteték az ő attyaival a Dávid városában: és uralkodék az ő fija Jórám helyette. *1 Kir. 22, 51.

2. Voltak pedig a *Jórám* attyafiai a Jósafát fijai ezek: Azária, Jéhiel, Zakariás, Azáriás, Mikáel és Sefátja. Ezek mind Jósafátnak az Izráel Királyának fijai valának.

3. Adott vala pedig nékik az ő attyok sok ezüst és arany ajándékot, drága marhákat, és Júdában erős városokat: de az országot Jórámnak adá, mivelhogy ő volna elsőszülötte.

4. Kezde azért Jórám az ő attyának országában uralkodni, és mikor immár abban megerősödött volna: az ő attyafiait mind megölé fegyverrel: az Izráel Fejedelmei közűl is *egynéhányat.*

5. Harminczkét esztendős korában kezdett vala uralkodni Jórám, és nyolcz esztendeig uralkodék Jérusálemben.

6. És jára az Izráel Királyainak útjokon a mint cselekeszik vala az Akháb háznépe; mert az Akháb leányát vette vala magának feleségűl: és az Úr szemei előtt gonosz dolgot cselekedék.

7. Nem akará mindazáltal * az Úr a Dávid házát elveszteni, a szövetségért, melyet † tett vala Dáviddal, és mivelhogy igéretet tett vala, hogy adna néki †† szövétneket, és az ő fijainak minden időben. *2 Kir. 8, 17—19. †2 Sám. 7, 11. 12. ††1 Kir. 11, 36.

8. Az ő idejében szakada el * Edom, hogy a Júda birodalmában ne lenne, és Királyt választának magoknak. *1 Móz. 27, 40. 2 Sám. 8, 14.

9. Jórám azért elméne az ő Főembereivel és a vele való minden szekereivel: és felkelvén éjjel, megveré * az Edomitákat, kik őtet megkörnyékezték vala, és azoknak szekereiknek fejedelmeit. *rész 20, 10—22.

10. Mindazáltal Edom ugyan elszakada tőle, hogy a Júda alatt ne lenne mind e mai napig. Ugyan akkor elszakada Libna is, hogy *Jórám* birodalmában ne lenne, mivelhogy elhagyta volna az ő attyainak Urát Istenét.

11. Ő is rakata a Júdának hegyein oltárokat, és azt mívelé, hogy a Jérusálembeliek paráználkodnának, sőt ugyan felindítá *őket arra,* a Júdával egybe.

12. Juta pedig azonközben az Illyés Próféta írása hozzá, mely így vala: Ezt mondja a te atyádnak Dávidnak Ura Istene: Mivelhogy nem járál a te atyádnak Jósafátnak útján, sem a Júda Királyának Asának útján:

13. Hanem járál az Izráel Királyainak útjokon, és paráználkodtatád a Júdát és a Jérusálemben lakozókat, a mint az Akháb háza is paráználkodtatá *az Izráelt;* annakfelette a te atyádfiait, a te atyád cselédeit megöléd, kik sokkal jobbak voltak náladnál:

14. Ímé az Úr nagy csapást bocsát a te népedre, fijaidra, feleségeidre és minden jószágodra.

15. Te pedig sok nyavalyákban gyötrettetel, * bélednek fájdalmaiban lészesz mind addig, míg a te béled naponként kimegyen a nagy betegség miatt. *vers 19.

16. Felindítá azért az Úr Jórám ellen a Filiszteusok és az Arábiabeliek elméjeket, kik a Szerecsenekkel határosok valának.

17. Kik mikor felindultak volna Júdára, reá ütének, és zsákmányt vetének mindenben, valami találtaték a Király házában; annakfelette fijait és feleségeit *elvivék,* és több nem marada meg fijai közűl, hanem a legkissebb Joákház.

18. És mind ezek után megveré őtet az Úr, bélinek szertelen nagy fájdalmával, mely gyógyíthatatlan vala.

19. Lőn pedig egynéhány napok után, mikor a *Prófétától mondott* idő határa eljött volna két esztendő mulva, az ő béle mind kijára betegségében, és meghala nagy kínokban: és a község nem égete néki drága illatú szerszámokat az *ő temetőhelyén,* mint az ő attyainak égettek * vala. *rész 16, 14.

20. Harminczkét *esztendős* vala, mikor uralkodni kezde, és nyolcz esztendeig uralkodék Jérusálemben. És mikor minden gyönyörűség nélkűl * élt volna: eltemeték őtet a Dávid városában, de nem a Királyok koporsójában. *vers 17—19.

XXII. RÉSZ.

Jéhu megöli Jórámot az ő urát, és Akháziát a Júda Királyát: Athália gyilkossága.

Választák pedig Királylyá Jérusálemnek lakosai ő helyette az ő legkissebb fiját Akháziát; * mert az előtte valókat mind megölték vala azok, kik az † Arábiabeliekkel jöttek vala a táborba. Uralkodék azért Akházia, Jórámnak a Júda Királyának fija. *2 Kir. 8, 24. †rész 21, 16. 17.

2. Kinek annyának neve Athália vala, Omrinak leánya, kinek birodalmának negyvenkettődik esztendeje vala, mikor

Akházia uralkodni kezde, ki csak egy esztendeig uralkodék Jérusálemben.

3. Ez is az Akháb házának * útjain jára: mert az ő annya vala néki tanácsosa az istentelen cselekedetre. *2Kir. 8, 27.

4. Azért gonoszúl cselekedék az Úr szemei előtt, miképen az Akháb háznépe: mert azok voltak tanácsadói atytya halála után, az ő veszedelmére.

5. Sőt inkább mindenestől azoknak tanácsok szerint jára, és elméne Jórámmal az Akháb * fijával az Izráel Királyával ütközetre Hazáel ellen, a Siriabeli Király ellen, a Gileádbeli Rámóthba, holott a Siriabeliek Jórámot igen megverék. *2Kir. 8, 25

6. Megtére azért, hogy magát gyógyíttatná Jezréel városában; mert igen megsebesíttetett vala Ráma *város* alatt, mikor hadakoznék Hazáel ellen a Siriabeli Király ellen: Akházia pedig Jórámnak a Júda Királyának fija alámene, hogy meglátná Jórámot az Akháb fiját Jezréelben; mert beteg vala.

7. Istentől vala pedig Akháziának romlása, hogy Jórámhoz menne; mert mikor oda ment volna, kijőve Jórámmal Jéhu eleibe, ki Nimsi fija vala, kit az Úr megkenetett vala, * hogy az Akháb háznépét kigyomlálná. *2Kir. 9, 1. 2. 6—10.

8. Lőn azért, mikor Jéhu az Akháb házán bosszút állana: a Júda Fejedelmeire találkozék, és az Akházia attyafiainak fijaira, kik Akháziának szolgálnak vala, és * megölé őket. *2Kir. 10, 13. 14.

9. Akháziát is keresé és megfogák őtet, (ki Samariában rejtezett vala el) és hozák őtet Jéhuhoz, és őtet * levágák és eltemeték; mert ezt mondják vala: Ez a Jósafát fija, ki keresi vala az Urat teljes szívéből. És nem vala immár senki az Akházia háznépe közűl, ki elég volna az országnak birodalmára. *2Kir. 9, 27.

10. Továbbá Athália az Akházia annya, látván hogy az ő fija meghólt volna: felkele és megölé a Júda háznépének minden királyi magvát.

11. De Jósabát a Király leánya, * vevé Joást † az Akházia fiját, és kivivé titkon őtet a Király fijai közűl, kik megölettetnek vala, és elrejté őtet és az ő dajkáját az ágyasházba: És eltitkolá őtet Jósabát a Jórám Király leánya, ki vala a Jójada Pap felesége, (mert Akháziának huga vala) Athália előtt, hogy őtet meg ne ölhetné. *2Kir. 11, 1—3. †rész 24, 1.

12. És vala ő velek az Úr házában elrejtetvén hat esztendeig: Athália pedig bírja vala a földet.

XXIII. RÉSZ.

Jójada Joást Királylyá teszi: Athálát megőleti.

A hetedik * esztendőben pedig megerősödék Jójada, és maga mellé vevé a szövetségben a Századosokat, Azáriát a Jérohám fiját, Ismáelt a Jóhanán fiját, Azáriát az Obed fiját, Maaséját az Adája fiját, és Elisafátot a Zikri fiját. *2Kir. 11, 4—12.

2. Kik a Júda országát körűl eljárván, öszvegyüjték Júdának minden városaiból a Lévitákat, és az Izráel attyainak Fejedelmeit, és jövének Jérusálembe.

3. Szövetséget tőn pedig mind az egész Gyülekezet a Királylyal az Isten házában, minekutánna *Jójada* e képen szólott volna nékik: Ímé a Király fija fog uralkodni, a mint az Úr * szólott volt a Dávid fijairól. *2Sám. 7, 12. 16. 1Kir. 11, 36.

4. Azért dolgotok e legyen: Harmadrész közűletek, kik a Szombatra szoktatok feljőni a Papok és a Léviták közűl, ajtónálló legyen.

5. Harmadrész a Király házánál, és harmadrész a főkapunál álljon: az egész község pedig legyen az Úr házának pitvariban;

6. Senki ne menjen bé az Úr házába, hanem csak a Papok, és a kik szolgálnak a Léviták közűl, ők menjenek bé: mert szent dologra rendeltettek; az egész gyülekezet tartsa magát az Úr parancsolatjához.

7. És a Léviták körűlvegyék a Királyt, kinek-kinek mind fegyvere legyen kezében, és valaki bémenne a házba, ottan megölettessék; és a Király mellett legyetek, mikor bémegyen és mikor kijövénd.

8. És mind a szerint cselekedének a Léviták és a Júdának egész gyülekezete, a mint nékik parancsolt vala Jójada Pap, és kiki maga mellé veszi vala az ő birodalmában való férjfiakat: mind azokat a kik felmennek vala a Szombatra, mind a kik kijőnek vala Szombaton: és Jójada Pap nem engedé, hogy e Lévitáknak seregek elmenne.

9. És ada Jójada Pap a Századosoknak dárdákat, paizsokat és pánczélokat, melyek Dávid Királyéi *voltak,* melyek az Isten házában *valának.*

10. És állítá az egész gyülekezetet (kiknek fegyverek kezekben vala) a háznak jobb részétől fogva a háznak bal felől való részéig, az oltár mellett és a ház mellett a Király körűl.

11. Akkor kihozák a Király fiját, és a koronát fejébe tevék, és a *Királyhoz illendő* ékességet reá adák, és Királylyá tevék őtet, és megkenék őtet Jójada és az ő fijai, és mondának: Éljen a Király!
12. Mikor pedig meghallotta volna Athália a futosó népnek zengését, kik a Királyt dícsérik vala, akkor *ő is* felméne a nép közé az Úr házába.
13. Holott mikor látta volna, hogy a Király állana az ő * oszlopánál a *belső pitvarnak* bémenetelinél, és a Fejedelmek és a trombitások a Király mellett volnának, és hogy a föld népe is örülne, trombitálna, és az énekesek a zengő szerszámokkal énekelnének kik tudósok valának az *isteni* dícséretben: Athália azonnal ruháit kezdé szaggatni magán, és monda: Pártolás vagyon! pártolás.
*2 Kir. 23, 3.
14. Kiküldé pedig Jójada Pap a Századosokat, a seregek Hadnagyait, mondván nékik: Engedjétek, * hogy menjen ki a rendek között, és valaki utánna menne, fegyverrel megölettessék. Mert ezt mondja vala a Pap: Ne öljétek † meg őtet az Úr házában.
*2 Kir. 11, 15. † rész 22, 10. 2 Móz. 21, 14.
15. Adának azért néki helyet, hogy kimehetne, és mikor béjutott volna a Király háza felé a lovaknak kapuján, ott vágák le őtet.
16. Szövetséget tőn pedig Jójada, ő maga között, a nép között és a Király között, hogy ők az Úr népei lennének.
17. Béméne azért mind a sokaság a Baál * házába, és azt elrontá, és annak mind oltárait s mind bálványait egybetöré: Mattánt pedig a Baál Papját az oltárok előtt † ölék meg.
* rész 21, 11. 22, 3. 4. 2 Kir. 11, 18. † 5 Móz. 13, 9.
18. És helyekre állatá Jójada a tiszteket az Úr Házában, melyeket bíztak vala a Papokra és Lévitákra, kiket Dávid * elrendelt vala az Úr házában, hogy áldoznának egészen égőáldozatokkal az Úrnak, a mint Mózes törvényében megírattatott, nagy vígassággal és énekszóval, a Dávid rendelése szerint.
* 1 Krón. 24, 3—7. 25, 1—8.
19. Helyekre állítá az * ajtónállókat is az Úr házának kapuira, és semmi dologban való tisztátalan bé nem mehet vala.
* 1 Krón. 26, 1—19.
20. Azután maga mellé vevé a Századosokat és a fő urakat, mind azokkal egyetemben, kik a községen uralkodnak vala, és mind a föld népét, és kivivé a Királyt az Úr házából, és bémenének a Király házának nagyobbik kapuján: és helyhezteték a Királyt a királyiszékbe.
21. Nagy örömben lőn azért a földnek minden népe, és a város is megnyugovék: minekutánna Athálát megölék * fegyverrel.
* vers 15.

XXIV. RÉSZ.

Joás jól kezdi s rosszúl végezi.

Hét esztendős vala Joás, * mikor uralkodni kezde, és uralkodék Jérusálemben negyven esztendeig: az ő annyának neve Siba vala, Beersebabeli.
* rész 23, 1—11. 2 Kir. 11, 21. 12, 1.
2. És cselekedék Joás az Úr előtt kedves dolgot, Jójada Papnak teljes életében.
3. Vőn pedig néki Jójada két feleséget, és nemze fiakat és leányokat.
4. Ezekután végezé magában Joás, hogy az Úr házát megépítené.
5. És öszvehívatá a Papokat és a Lévitákat, és monda nékik: Menjetek el a Júda városaira, és szedjetek az Izráel népétől fejenként pénzt, hogy esztendőnként a ti Istentek házát építsék meg; ti pedig e dologban hamar eljárjatok. És nem sietének a Léviták.
6. Ezokáért hívatá a Király Jójadát a Papifejedelmet, és monda néki: Miért nem kénszerítetted a Lévitákat, hogy béhoznák Júdából és Jérusálemből az ajándékot, melyet * *rendelt* Mózes az Úr szolgája, és az Izráelnek Gyülekezete, a Gyülekezetnek sátorához?
* 2 Móz. 30, 11—15.
7. Mert amaz istentelen Athália * és az ő fijai elpusztították az Isten házát, és az Isten házához rendeltetett jószágot a bálványokra költötték.
* rész 22, 3. 10.
8. És mikor parancsolt volna a Király: szerzének egy ládát, melyet letevének az Úr házának kapuja előtt;
9. És meghirdeték Júdában és Jérusálemben, hogy hoznák el az Úrnak az ajándékot, melyet az Isten szolgája Mózes * *rendelt volt,* és parancsolt a pusztában az Izráelnek.
* vers 6.
10. Akkor nagy örömmel minden Fejedelmek és az egész község hozának és hányának *pénzt* a ládába, míglen megtelnék.
11. Lőn pedig, mikor a ládát vinnék a Király gondviselőjéhez a Léviták által, (mert mikor látták, hogy a pénz sok volna, a Királynak Íródeákja, a Főpapnak választott emberével szembe lészen vala) hogy megüresítenék a ládát: azután ismét helyére teszik vala azt. És ezt mívelik vala

minden napon, és nagy summa pénzt gyüjtének.

12. És adá azt a Király és Jójada az Úr háza körül való munkás szolgálat gondviselőjének: és fogadának favágókat és ácsokat az Úr házának megépítésére, vas- és rézmíveseket is az Úr házának megerősítésére.

13. Munkálkodának azért a mívesek, és az ő kezek által a romlások megépülének, és helyére állíták az Úrnak házát elébbeni állapotja szerint, és megerősíték azt.

14. Mikor pedig elvégezték volna, vivék a Királynak és Jójadának eleibe a maradék pénzt, melyből csinálának az Úr szolgálatjához való edényeket, *úgymint* temjénezőket, kalánokat, arany és ezüst edényeket: És áldoznak vala égőáldozatokkal szüntelen az Úrnak házában, Jójadának * teljes életében.
* rész 23, 18—20.

15. Megvénhedék pedig Jójada és megelégedvén életével, meghala: Száz harmincz esztendős korában hala meg.

16. És eltemeték őtet a Dávid városában, a Királyok között: mivelhogy kedves dolgot cselekedett volna Izráelben, mind Istennel s mind az ő házával.

17. Minekutánna pedig meghala Jójada: eljövének a Júda Fejedelmei és térdet fejet hajtának a Király előtt: és a Király engede nékik.

18. És hátra hagyván az ő attyaiknak Urának Istenének házát, szolgálának a berkeknek és *azokban* * *való* bálványoknak: mely vétekért lőn az *Úrnak* Júdára és Jérusálemre igen nagy haragja. * rész 21, 11.

19. És külde az Úr hozzájok Prófétákat, hogy azok által magához hívatná őket, kik bizonyságot tevének nékik; de ugyan nem fogadák.

20. Az Isten Lelke pedig felindítá Zakariást a Jójada Pap fiját, és felálla magas helyen a nép között, és monda nékik: Ezt mondja az Isten: Miért hagyátok hátra az Úrnak parancsolatit? Nem használtok * vele: mivelhogy hátrahagyátok az Urat, ő is hátrahagy titeket. * vers 23. 25.

21. Azok pedig reá támadván, ugyan ott az Úr háza pitvarában * megkövezék őtet a Király parancsolatjából.
* Máté 23, 35.

22. És nem emlékezék meg Joás Király a jótéteményről, * melylyel annak attya Jójada vala ő hozzá éltében, hanem megöleté a fiját. Mikor pedig meghalna, ezt mondá: Lássa meg az Úr és ítélje meg. * rész 28, 1—11

23. Lőn pedig az esztendő forgásában; a Siriabeli *Király* hada feljöve ő ellene, és méne Júdára és Jérusálemre, és mind egyig elveszték a népnek Fejedelmeit a nép közül, és az egész ragadományt küldék Damaskusba a Királynak;

24. Mert noha kevés emberekkel jött vala rájok a Siriabeli had: mindazáltal az Úr kezekbe adá a számtalan sok népet, mivelhogy az ő attyaiknak Urát Istenét elhagyták volna: Joáson is boszszút állának.

25. És mikor tőle elmentek volna és hagyták volna őtet nagy betegségekben: pártot ütének ellene az ő szolgái, a Jójada Pap fijának haláláért, és megölék őtet ugyan ágyában. És minekutánna megholt volna, eltemeték őtet a Dávid városában, de nem temeték őtet a Királyok koporsójában.

26. Ezek támadtak vala pedig reá: Zabád az Ammonbeli Simeát asszony fija, és Józabád a Moábbeli Simrith fija.

27. Az ő fijainak pedig számok és a ravásszedés, *mely ő idejében lett,* az Isten házának is megépítése, ímé meg vagynak íratva a Királyokról * való könyvben: Uralkodék pedig helyette az ő fija Amásia. * 2 Kir. 12, 1—18.

XXV. RÉSZ.

Amásia országlása Júdában.

Huszonöt esztendős korában kezdett vala Amásia * uralkodni, és huszonkilencz esztendeig uralkodék Jérusálemben; az ő annyának neve Jéhoaddán vala, Jérusálemből való. * 2 Kir. 14, 1.

2. És kedves dolgot cselekedék az Úr előtt: de nem tiszta szívvel.

3. Lőn pedig azután, hogy országában megerősödék: megölé az ő szolgáit, kik a Királyt az ő attyát * megölték vala.
* rész 24, 25. 26.

4. De azoknak fijaikat meg nem öleté, hanem a szerint cselekedék, a mint a törvényben a Mózes könyvében meg vagyon írattatva, melyben az Úr így parancsolt volt, mondván: Meg * ne ölettessenek az atyák a fiakért, és a fiak is meg ne ölettessenek az atyákért, hanem kiki az ő saját bűnéért ölettessék meg.
* 5 Móz. 24, 16.

5. Öszvegyüjté annakfelette Amásia a Júda népét, és választa közűlök az atyáknak házoknépei szerint egész Júdában és Benjáminban Ezeredeseket és Századosokat: és megszámlálá őket húsz

esztendősöktől fogva és a kik feljebb
valának, és találá azok közűl válogatott
fegyverfoghatókat, kopjásokat és
paizsosokat, háromszáz ezeret.
6. Annakfelette bérle az Izráeliták közűl
százezer erős férjfiakat, száz tálentom
ezüstben.
7. Eljöve pedig az Isten embere ő hozzá
mondván: Óh Király! az Izráel népe
veled el ne menjen: mert az Úr nem
lészen az Izráellel, *tudniillik* az Efraimnak
minden fijaival.
8. Ha pedig *kétes vagy benne,* ám
menj * elő, készülj a viadalhoz: de ugyan
megveret Isten téged az ellenség előtt:
mert Isten hatalmában vagyon mind a
segítség, mind a megveretés. * 1 Sám. 2, 6.
9. Akkor monda Amásia az Isten emberének:
Mit míveljünk a száz tálentom
ezüst felől, a melyet *immár* megadtam
az Izráel népének? És felele az Isten
embere: Az Úr néked annál sokkal többet
adhat.
10. Kiválasztá azért azokat Amásia, a
kik Efraimból jöttek vala ő hozzá, hogy
mennének helyekre: Mely dologért igen
megharagvának a Júda népére, és megtérének
helyekre nagy búsulva.
11. Amásia pedig megbátorodván, kiindítá
népét, és méne a sós völgybe; és
megvere a Seir * fijai közűl tízezeret.
*vers 14. rész 20, 10—22. 21, 9. 10.
12. Ismét a Júda fijai tízezer elevent
fogának, kiket vivének egy magas kőszikla
tetejére, és onnan nyakrafőre
letaszigálák őket, és mind elszakadozának.
13. A mely seregeket pedig megtérített
* vala Amásia, hogy ő vele ne mennének
a hadba: Júdának városaira ütének
Samariától fogva mind Bethóronig:
és levágván háromezeret azok közűl,
nagy sok nyereséget vivének el. * vers 10.
14. Lőn azután, hogy Amásia megtére
az Edomiták * megverésekből: a
Seir fijainak isteneit elhozá † és Isten
gyanánt tisztelé azokat, kik előtt magát
meghajtja vala, és azok előtt jóillatot
tészen vala. * vers 11. † 2 Sám. 5, 21.
15. Ezekokáért megharagvék az Úr
Amásiára, és bocsáta Prófétát hozzá, és
monda néki: Miért imádád annak a
népnek isteneit, kik meg nem szabadíthatták
az ő népeket a te kezedből?
16. Lőn pedig, mikor e képen szólott
volna néki, monda a *Király* néki:
Valyon tanácsosa vagy-é te a Királynak?
Hallgass, * mert gonoszúl jársz.
Megszűnék azért a Próféta, minekutánna
ezt mondotta volna: Látom hogy
az Isten el akar téged veszteni † mivelhogy
ezt míveléd, és tanácsomat nem
fogadád. * rész 24, 20. 21. † 5 Móz. 28, 15—59.
17. Amásia pedig a Júda Királya
tanácsot tartván, követet külde Joáshoz
* a Joákház fijához, ki Jéhunak
fija vala, az Izráel Királyához, mondván:
Nosza szálljunk szembe egymással!
* 2 Kir. 13, 1. 10.
18. Akkor Joás az Izráel Királya ilyen
választ tőn Amásiának a Júda Királyának:
A Libánus hegyén való tövis külde
a Libánuson való czédrusfához, hogy
ezt mondanák: A te leányodat add az
én fiamnak feleségűl; azonközben azon
elmenvén egy fenevad, mely a Libánuson
lakik vala, eltapodá azt a töviset.
19. Te magadban így gondolkodtál:
Megverém az * Edomitákat, azért fuvalkodtál
fel magadban, hogy dicsekedjél.
Kérlek maradj otthon, miért szerzesz magadnak
veszedelmet, hogy mind te s mind
Júda elveszszen *általam?* * vers 11. 12.
20. De ugyan nem nyughaték Amásia:
mert Isten elvégezte vala, hogy
az ellenség kezébe adná őtet, * mivelhogy
az Edomitáknak isteneit imádták
volna. * vers 14. 16.
21. Felindula azért Joás az Izráel Királya,
és szembe szállának egymással,
ő és Amásia a Júda Királya Bethsémesnél,
mely Júdában vagyon.
22. És Júda megveretteték az Izráeltől,
és kiki mind szalada az ő sátorához.
23. Amásiát pedig a Júda Királyát a
Joás fiját, ki Joákház fija volt, Joás az
Izráel Királya elfogá Bethsémesben, és
vivé őtet Jérusálembe, és Jérusálemnek
kőfalát letöré az Efraim kaputól
fogva, mind a szegeletnek kapujáig
négyszáz singnyire.
24. És mind az aranyat, mind az ezüstöt,
és mindenféle edényeket, a melyek
találtatának az Isten házában az Obed-Edom
* birtoka alatt, és a Király házának
kincsei között, a főfő népeknek
fijaival egyetemben, mind Samariába
vivé. * 1 Krón. 26, 15.
25. Éle pedig Amásia a Joás fija, a
Júda Királya, minekutánna meghala
Joás * a Joákház fija az Izráel Királya,
tizenöt esztendeig. * 2 Kir. 13, 10.
26. Amásiának pedig több lett dolgai
elsők és utolsók, avagy nincsenek-é
megíratva a Júda és az Izráel Királyainak
* könyvökben? * 2 Kir. 14, 1—17.
27. Mert attól fogva, hogy Amásia az
Úrtól * elszakada, mikor Jérusálemben

ellene támadtak volna, Lákisba szalada: és küldének utánna Lákisba, és ugyan ott megölék őtet. *vers 14.

28. És elhozák onnét lovakon és eltemeték őtet az ő attyai * között, Júdának városában. *rész 24, 25.

XXVI. RÉSZ.

Uzziás Király országlása Júdában.

Akkor előhozván az egész Júda nemzetsége * Uzziást, (ki tizenhat esztendős vala), Királylyá tevék őtet az ő attya Amásia helyett. *2 Kir. 14, 21. 22.

2. Ez építé meg Elótot, melyet Júdának megvőn, minekutánna *Amásia* Király megholt volna az ő attyaival egybe.

3. Tizenhat esztendős korában kezdett vala uralkodni, és ötvenkét esztendeig uralkodék Jérusálemben; az ő annyának neve Jékólia vala, Jérusálemből való.

4. És cselekedék az Úr előtt kedves dolgot mind a szerint, a mint az ő attya Amásia cselekedett vala.

5. És keresi vala az Istent * Zakariás *Próféta* idejében, ki az isteni látásokban tudós vala, valamíg pedig az Urat keresé, jó előmenetelt adott néki Isten; *rész 24, 2.

6. Mert kimenvén hadakozék a Filiszteusok ellen; és a Gáth kerítését, a Jabné kerítését, és az Asdód kerítését letöré, és építe városokat Asdódban, és a Filiszteusok tartományában.

7. És megsegéllé őtet az Isten a Filiszteusok ellen és az Arábiabeliek ellen, kik lakoznak vala Gúr mezején és Hamennimban.

8. Adának az Ammoniták az Uzziásnak ajándékot, és kiméne az ő híre neve szintén Égyiptomig: mert felette igen felnevekedett vala az ő hatalma;

9. Mert építe Uzziás tornyokat Jérusálemben a szegelet kapu felett: a völgy kapuja felett, és a szegeletek felett, és igen megerősítteté azokat.

10. A pusztában is tornyokat raka, és sok kútakat ása: mert sok nyája vala mind a völgyekben, mind a térföldön, és majorkodó szolgái, vinczellérei a hegyekben és a Kárméluson: mivelhogy a majorkodásnak szeretője vala.

11. Vala pedig Uzziásnak hadakozó népe is, harczra kimehető seregenként, a szerint a mint meg volt számláltatva Jéhiel Íródeák által, és Maaséja Tiszttartó által, a Hananiás parancsolatjából, ki *vala* a Király Fejedelmei közűl egy.

12. A cselédek Fejedelmeinek mindenestől fogva való számok, az erősek közűl kétezer és hatszáz vala.

13. És ezeknek birodalmokban valának igen erős hadakozók háromszázezeren, * hétezeren és ötszázan, kik vitézi módon forgolódnak vala, hogy a Királyt megsegéllenék ellenségei ellen. *rész 25, 5.

14. Készíte pedig az ő hadának Uzziás paizsokat, kopjákat, sisakokat, pánczélokat, íveket, és parittyába való köveket:

15. Készíte annakfelette Jérusálemben nagy mesterséges hadakozó szerszámokat, melyek lennének a tornyok tetejében, és a kőfalnak szegeletein, nyilaknak és nagy köveknek kihajigálásokra. És az ő híre neve mindenfelé kiméne, mivelhogy csudaképen forgatná magát, míg *igen* megerősödnék.

16. Mikor pedig immár e képen megerősödött volna: magában felfuvalkodék, míg magát megfertéztetné, és vétkezék az ő Ura Istene ellen: az Úr templomába béméne, hogy a füstölő oltáron füstölne.

17. Béméne pedig ő utánna * Azáriás Pap, és vele az Úr Papjai nyolczvanan, igen erősek. *1 Krón. 6, 10.

18. És ellene állának Uzziás Királynak, és mondának néki: Uzziás! nem te dolgod az Úrnak füstölni, hanem az Áron Pap * fijaié, kik arra szenteltettek. Menj ki e szent helyből: mert igen vétkezél: tisztességedre sem lészen az Úr Istentől. *2 Móz. 30, 7. 4 Móz. 3, 10.

19. És megharaguvék Uzziás, kinek kezében vala a füstölő szerszám hogy füstölne, és mikor *e képen* haragudnék a Papokra, bélpoklosság támada a homlokán ugyan a Papok előtt az Úr házában a füstölő oltár előtt.

20. És mikor tekintett volna ő reá Azáriás a Főpap, és vele mind a több Papok: látták a bélpoklosságot az ő homlokán; és hamar elűzék őtet onnét, és kénszeríték kimenni; mert az Úr megverte vala őtet.

21. És lőn Uzziás Király mind halála napjáig * bélpoklos: és lakik vala egy magának való szabados házban *mint* bélpoklos; mert az Úr házából kivettetett vala. Jótám pedig az ő fija birja vala a Király házát, és ítéletet tészen vala a föld népének. *2 Kir. 15, 5.

22. Uzziásnak pedig első és utolsó dolgait megírta * Ésaiás próféta az Ámós fija. *Ésa. 6, 1.

23. És meghala Uzziás az ő attyaival egybe, és eltemeték őtet az ő attyai kö-

zött a Királyok temetőmezején; mert ezt mondják vala felőle. bélpoklos volt. És uralkodék Jótám az ő fija helyette.

XXVII. RÉSZ.

Jótám jól uralkodik, és győzedelmeskedik.

Huszonöt esztendős vala * Jótám, mikor uralkodni kezde, és tizenhat esztendeig uralkodék Jérusálemben, az ő annyának neve Jérusa vala, a Sádók leánya. *2 Kir. 15, 32. 33

2. És cselekedék kedves dolgot az Úr előtt, mint szintén az ő attya Uzziás cselekedett vala, csak hogy az Úr templomába bé nem megyen vala, de a község még vétkezik vala.

3. Ő épité meg az Úr házának felső kapuját, a vár kerítésén is sokat épite

4. Annakfelette a Júda hegyes földén városokat épite, és a szép ligetes erdőkön palotákat és tornyokat rakata.

5. Ő is hadakozék az Ammon fijainak Királyok ellen, kiket megvere; és adának néki az Ammon * fijai azon esztendőben száz tálentom ezüstöt, és tízezer véka búzát, tízezer véka árpát is Ezt fizették néki az Ammon fijai, a második és harmadik esztendőben is. * rész 20, 1. 22. 23. 26, 8.

6. Megerősödék azért Jótám; mert az ő útait viseli vala az ő Ura Istene előtt.

7. Jótámnak * pedig több dolgait, minden hadakozásait és útait, ímé megírták az Izráel és a Júda Királyainak könyvökben. * 2 Kir. 15, 32—38.

8 Huszonöt esztendős korában kezdett vala uralkodni, és tizenhat esztendeig uralkodék Jérusálemben.

9. És elaluvék Jótám az ő attyaival, és eltemeték őtet a Dávid városában, és uralkodék Akház az ő fija helyette.

XXVIII. RÉSZ.

Az istentelen Akház sokképen büntettetik: de még sem jobbúl meg.

Húsz esztendős vala Akház, * mikor uralkodni kezde, és tizenhat esztendeig uralkodék Jérusálemben, és nem cselekedék kedves dolgot az Úr előtt, mint Dávid az ő attya: * 2 Kir. 16, 1—19.

2. Hanem jára az Izráel Királyainak útjokon, és öntött *bálványokat* csináltata a Baál tisztességére.

3. Annakfelette temjéneze is a Hinnom fijának völgyében; fijait is megégeté tűzben * a Pogányoknak utálatosságok szerint, kiket az Úr az Izráel fijai elől kiűzött vala. * rész 33, 6. 5 Móz. 18, 9—12.

4. Áldozék és temjéneze a hegyek tetején * is, a halmokon is és minden zöld fa alatt. * 2 Kir. 16, 4.

5. Ez okáért az ő Ura Istene adá őtet a Siriabeli Király kezébe, és őtet igen megverék, és fogva vivének ő tőle sok foglyokat, kiket Damaskusba vivének. Annakfelette az Izráel Királya kezébe is adattaték, és az is őtet igen megveré;

6 Mert Pékah * a Rémália fija Júdában egy nap levága száz húszezer embert, mind az erősset; mivelhogy az ő Eleiknek Urokat Isteneket hátrahagyták vala. * 2 Kir 16, 5—8. Ésa. 7, 1.

7. Annakfelette az Efraimbeli hatalmas Zikri megölé Maásiát a Király fiját, Azrikámot is az ő házának gondviselőjét, Elkánát is, ki a Király után második vala.

8. Fogva vivének ismét az Izráel fijai az ő * attyokfiai közűl kétszázezer asszonyt, fiakat, leányokat és nagy sok jószágot kóborlának el tőlök, és azzal a nyereséggel mennek vala Samariába. * rész 25, 21—24.

9. Vala pedig *Samariában* az Úrnak Prófétája, kinek neve Obed, ki eleibe menvén a hadnak, a mely Samariába megyen vala, monda a hadnak: Ímé mivelhogy a ti atyáitok Urának Istenének haragja a Júda ellen felgerjedett, azért adta őket kezetekbe; és ti *sokat* levágátok közűlök a ti nagy búsulástokban, mely szintén az égig felhata.

10 És immár most arról gondolkodtok, hogy a Júdának és Jérusálemnek fijait magatok alá vessétek, hogy néktek szolgáitok és szolgálóleányitok legyenek. Avagy nem teszitek-é ezzel magatokat a ti Uratoknál Istenteknél bűnösökké?

11. Azért halljátok meg szómat: vigyétek vissza a ti atyátokfiai közűl való foglyokat, kiket ide hoztatok; mert ha ezt nem mívelitek, az Úrnak nagy haragja *lészen* rajtatok.

12. Akkor felkelének az Efraimból való Főrendeknek férjfiai, *tudniillik* Azáriás a Jóhanán fija, Berékiás a Messilemót fija, Ezékiás a Sallum fija, és Amása a Hadlai fija, azok ellen, kik a viadalból jőnek vala.

13. És mondának nékik: Ne hozzátok ide bé a foglyokat; mert felette igen nagy bűn lészen ez, a mit akartok mívelni, és ezzel a mi bűneinket és vétkeinket megsokasítjátok; mert *e nélkűl is* sok bűnünk vagyon, és az Úrnak haragja *vagyon* az Izráelen.

14. A had azért a foglyokat, és a nyere-

séget ugyanott elhagyák a Fejedelmek előtt és az egész gyülekezet előtt.

15. És felállának a megneveztetett személyek, és fogák a foglyokat, és a kik mezítelenek valának közűlök, felöltözteték a nyereségből: felöltözteték, *mondom,* azokat, sarukat is adának lábaikra; ételt és italt is adának nékik; meg is kenék őket és elvivék szamarakon a betegeseket, és vivék őket a pálmafáknak városába Jérikhóba, az ő attyokfiaihoz; azután ők megtérének Samariába.

16. Az időben külde * Akház Király az Assiriabeli Királyhoz, hogy lennének néki segítséggel. * 2 Kir. 16, 7—10.

17. Mert még az Edomeusok * is eljöttek vala, és a Júda népe közűl *sokat* levágának és rabokat fogának: * rész 21, 10.

18. A Filiszteusok is mind ellepék a lapáczon való városokat, és Júdának dél felől való részét, és megvevék Bethsémest, Ajalont, Gederótot, Sókót is és annak faluit: Timnát és annak faluit, Gimzót és annak faluit, és ott laknak vala:

19. Mert az Úr megalázta vala Júdát Akházért az Izráel Királyáért: mert a Júdát elhajtotta * vala, hogy vétkeznék az Úr ellen. * vers 3—5.

20. Eljöve azért ő hozzá Tiglát-Pilnéser Assiriának Királya, ki őtet megszorongatá, és nem erősíté őtet;

21. Mert Akház az Úr házát, a Királyét, a Fejedelmekét megfosztá, és az Assiriabeli Királynak ada *ajándékot;* de ugyan nem lőn segítséggel néki.

22. Valamikor pedig az Úr őtet megszorongatja vala, annál inkább vétkezik vala az Úr ellen; ugyanaz vala Akház Király;

23. Mert a Damaskusbeli * isteneknek áldozik vala, a kik őtet megverték vala, ezt mondván: Mivelhogy a Siriabeli Királyoknak istenei *igen* segéllik őket; azért én is azoknak áldozom, hogy segéljenek engemet is; holott mind néki, mind az egész Izráelnek azok voltak romlásokra. * 2 Kir. 16, 10—16.

24. És öszvehordá Akház az Isten házának edényeit, és * öszvetöré az Isten házának edényeit, és az Úr házának ajtait bézárlá, és oltárokat raka magának Jérusálemnek minden szegeletiben; * 2 Kir. 16, 14. 17, 18.

25. Júdának minden városaiban is építe oltárokat, hogy az idegen isteneknek temjénezne; *és* az ő attyainak Urát Istenét e képen haragra felingerlé.

26. Az ő több dolgai pedig és útai mind elsők, mind utolsók, ímé meg vagynak írattatva a Júda és az Izráel Királyainak * könyvökben. * 2 Kir. 16, 1—20.

27. Meghala pedig Akház az ő atytyaival és eltemeték őtet Jérusálem városában; mert nem vivék őtet az Izráel Királyainak * koporsóikba. És uralkodék az ő fija Ezékiás ő helyette. * rész 21, 20.

XXIX. RÉSZ.

Ezékiás kegyesen uralkodik Júdában.

Ezékiás * kezde uralkodni, mikor volna huszonöt esztendős; és uralkodék huszonkilencz esztendeig Jérusálemben; az ő annyának neve vala Abija, a Zakariás leánya. * 2 Kir. 18, 1—10.

2. És cselekedék kedves dolgot az Úr előtt mind a szerint, a mint Dávid az ő attya * cselekedett vala. * 1 Kir. 15, 5.

3. És az ő királyságának első esztendejében az első hónapban megnyitá * az Úr házának ajtait, és azokat megújíttatá. * rész 28, 24.

4. És egybehívatá a Papokat s a Lévitákat, és öszvegyüjté őket a napkelet felől való utczában.

5. Mondván nékik: Halljátok meg szómat Léviták: Mindjárt magatokat szenteljétek meg, a ti atyáitok Urának Istenének házát is szenteljétek meg, és minden * undokságot a szent helyről hordjatok ki; * 2 Kir. 16, 10—14.

6. Mert igen vétkeztek a mi atyáink, és a mi Urunk Istenünk előtt gonoszt cselekedvén, * hátra † hagyták őtet, és az Úr sátorától elfordulván, háttal fordultak ő hozzá. * rész 28, 2—4. 22. 23. † Jer. 2, 27.

7. A tornácz ajtait is bézárták, a szövétnekeket is megoltották, a temjénezést is elhagyták; és nem áldoztak égőáldozattal az Izráel Istenének a szent helyen.

8. És ezért volt az Úrnak *ilyen* nagy haragja a Júdán és Jérusálemben; és adta volt őket * rabságra és pusztulásra és süvöltésre, a mint ti magatok is látjátok. * rész 28, 8. 19.

9. És ímé a mi atyáink fegyver miatt hullottak el, fijaink, leányink és feleségink fogságba vitettek e dologért.

10. Most *azért én* elvégeztem magamban, hogy az Izráel Urával Istenével szövetséget szerezzek, hogy haragját tőlünk elfordítsa.

11. Szerelmes fiaim, most ne tévelyegjetek; mert az Úr titeket * elválasztott, hogy ő előtte állván, néki szolgáljatok;

hogy szolgái legyetek néki, és ő *előtte* jóillatot szerezzetek.
*2 Móz. 28, 1. 2. 4 Móz. 3, 6—12.

12. Felkelének azért a Léviták, Máhát az Amásai fija, Jóel az Azárja fija, kik Kéhátiták * valának: a Mérári fijai közül pedig Kis az Abdi fija, és Azárja a Jéhálélel fija; és a Gersoniták közül Joah a Zimma fija, és Eden a Joah fija.
*1 Krón. 23, 6.

13. Az Elisáfán fijai közül Simri és Jéhiel; az Asáf * fijai közül Zakariás és Mattánia.
*1 Krón. 25, 1.

14. A Hemán fijai közül is Jéhiel és Simei; a Jédutun * fijai közül Semája és Uzziel.
*1 Krón. 25, 1.

15. Öszvegyüjték az ő attyokfiait is, kik megszenteltetvén, bémenének a Király parancsolatja szerint az Úrnak dolgaira, az Úr házának megtisztítására;

16. Mert bémenvén a Papok az Úr házának belső részébe, hogy azt megtisztítanák; kihordának *belőle* minden rútságot, melyet az Úr templomában találának, az Úr házának pitvarába: honnét fogadák a Léviták, hogy kihordanák a Kedron patakába.

17. Elkezdék pedig a megszentelést az első hónapnak első napján, és nyolczadnapon azután bémenének az Úr házának tornáczába, és megszentelék az Úr házát nyolczadnapig, úgy hogy azon első hónapnak tizenhatodik napján elvégeznék.

18. Bémenének azért Ezékiás Királyhoz, és mondának: Megtisztítottuk mindenestől az Úr házát, az egészen égőáldozatnak * oltárát is, minden hozzátartozó edényekkel egybe, a szent asztalt is, minden szerszámaival.
*2 Kir. 16, 14. 17.

19. Minden egyéb szerszámokat is, melyeket Akház Király az ő királyságában elhagyott volt, * mikor *Isten ellen* vétkezett volna, megkészítettünk és megszenteltünk, és ímé mind az Úr oltára előtt vagynak.
*rész 28, 24.

20. Jó reggel azért felkele Ezékiás Király és öszvegyüjté a városbeli Fejedelmeket, és felméne az Úr házába.

21. És vivének fel hét tulkot és hét kost, hét bárányt és hét kecskebakot a bűnért való áldozatra az * országért, a szent hajlékért, és Júdáért; és megparancsolá az Áron fijainak a Papoknak, hogy megáldoznák az Úr oltárán.
*3 Móz. 4, 13—21.

22. Megölék azért a tulkokat, és a Papok azoknak véreket vévén, elhinték az oltárra; hasonlatosképen megölvén a kosokat, elhinték azoknak véreket az oltárra; a bárányokat is megölvén, azoknak is véreket az oltárra hinték.

23. Utólszor előhozák a bűnért való kecskebakokat is a Király előtt, és a Gyülekezet előtt, és kezeket rájok tevék.

24. Minekutánna a Papok azokat megölték volna, megtisztíták azoknak vérekkel az oltárt, az egész Izráelnek megtisztulására: mert mind az egész Izráelért parancsolta vala a Király, hogy lenne az egészen megégetendő áldozat, és a bűnért való áldozat.

25. És hagyá a Lévitákat az Úr házában czimbalmokkal, * náblumokkal és hegedűkkel, Dávidnak és Gádnak a Király Prófétájának, és Nátán Prófétának parancsolatjok szerint; mert ez az Úrtól volt megmondatva az ő Prófétái által.
*1 Krón. 23, 5. 25, 1.

26. Előállának azért azok a Léviták a Dávid zengő szerszámaival; a Papok is a * trombitákkal.
*4 Móz. 10, 4—10.

27. És megparancsolá Ezékiás, hogy egészen égőáldozatot áldoznának az oltáron. Mikor pedig az áldozat elkezdeték: az Úrnak trombitákkal való éneklése is akkor kezdeték bizonyos énekekkel, és Dávidnak az Izráel Királyának szerszámaival.

28. Azonközbe az egész Gyülekezet imádkozik vala, mikor az énekesek énekelnének, és a trombitások trombitálnának mind addig, míg az egészen égőáldozat elvégeztetnék.

29. És immár hogy elvégezték volna az áldozatokat: a Király és mindnyájan a vele valók leborulván *arczczal*, imádkozának.

30. És megparancsolá Ezékiás Király és a Fejedelmek a Lévitáknak, hogy az Urat dícsérnék a Dávid és az Asáf Próféta dícséreteivel: kik mikor nagy örömmel dícsérték volna *az Urat*, meghajtván magokat, imádák az Istent.

31. Azután szóla és monda Ezékiás: Immár a ti szolgálatotokat az Úrnak szenteltétek, azért immár jöjjetek elő, és hozzatok áldozatokat és hálaadásnak áldozatit az Úr házába. Azért az egész Gyülekezet hoza *bűnért való* áldozatokat, és hálaadásnak áldozatit, és kiki az ő akaratja szerint egészen égőáldozatokat.

32. És az áldozatra való barmoknak számok, melyeket a Gyülekezet hozott vala, *e volt:* hetven tulok, száz kos, kétszáz bárány. Mindezek az Úrnak egészen megégetendő áldozatjára valók *voltak.*

33. Egyéb áldozatra szenteltetett *barmoknak számok* ez: Hatszáz tulok, háromezer juh.
34. De mivelhogy a Papok kevesen valának, és nem valának elégségesek az áldozatra való minden *állatoknak* elszerzésére: annakokáért az ő attyokfiai a Léviták segéllének nékik mind addig, míg azt a munkát elvégeznék, és míg a több Papok * magokat megszentelnék: mert a Lévitáknak szívek tisztább vala a magok megszentelésére, hogynem mint a Papoknak. *rész 30, 15.
35. Ennekfelette az egészen égőáldozatok bőséggel voltak, a háláadásra való áldozatoknak kövérivel egybe, és az egészen égőáldozatnak italiáldozatival. És e képen helyére állaták az Úr házának szolgálatját.
36. Örvendeze azért felette igen Ezékiás, * és *ő vele* mind az egész Gyülekezet, hogy az Isten tiszteletét helyére állatta volna: mert igen hirtelen lőn e dolog. * 1 Krón. 29, 9.

XXX. RÉSZ.

Ezékiás Király Húsvétot hirdet.

Elkülde pedig Ezékiás az egész Izráel népéhez és Júdához: Efraimnak és Manassénak íra leveleket is, hogy jönnének el az Úr házához Jérusálembe, hogy az Izráel Urának Istenének a húsvétibárányt * megkészítenék. * 2 Móz. 12, 2—14.
2. A Király pedig és a Fejedelmek tanácsot tartának a Jérusálembeli egész Gyülekezettel egybe, hogy a Húsvétnak Innepét a második * hónapban szentelnék meg; * 4 Móz. 9, 10. 11.
3. Mert azt akkor semmiképen véghez nem vihették, mivelhogy a Papok kevesen szenteltettek volna meg, a nép is nem gyült volna fel Jérusálembe.
4. És e végezés igen tetszék mind a Királynak, mind az egész Gyülekezetnek.
5. És ezt végezék, hogy megkiáltanák egész Izráelben Beersebától fogva mind Dánig, hogy az Izráel Urának Istenének Húsvétinnepe megszentelésére eljőnének Jérusálembe, mert sok időtől fogva nem szentelték volna meg a szerint, a mint *a törvényben* meg volt írva.
6. Elmenének azért a posták a Király levelével és a Fejedelmekével, az egész Izráel*nek* és Júdá*nak földökre*, és a Király parancsolatjából ezt mondják vala: Izráelnek fijai! térjetek meg Ábrahámnak, Izsáknak és Izráelnek Urához Istenéhez, ő is megtér hozzátok, kik megmaradtatok * az Assiriabeli Királyoknak kezektől. * 2 Kir. 17, 6.
7. Ne is legyetek olyanok, mint a ti atyáitok és atyátokfiai, kik vétkeztek volt az ő attyaiknak Ura Istene ellen, és * elpusztította őket, a mint magatok is látjátok. * 2 Kir. 17, 6. 7.
8. Most meg ne keményítsétek nyakaitokat mint a ti * atyáitok; adjátok az Úrnak kezeteket, és bémenvén az ő Szenthelyébe, melyet megszentelt örökké, szolgáljatok a ti Uratoknak Istenteknek, és elfordúl rólatok haragja; * 2 Kir. 17, 13—15.
9. Mert hogyha ti megtéréndetek az Úrhoz; a ti atyátokfiai és fiaitok *kétség nélkül* kedvet találnak azoknál, a kik őket * fogva elvitték, hogy ez ő földökre † megtérjenek; mert igen irgalmas és kegyelmes a ti Uratok Istentek, el sem fordítja orczáját tőletek, ha ő hozzá megtéréndetek.
* 2 Kir. 15, 29. † rész 6, 37. 7, 12—14.
10. Mikor pedig a posták városról városra mennének az Efraim és a Manasse földén mind Zebulonig, nevetik és csúfolják vala őket:
11. Mindazáltal némelyek az Áser, Manasse és a Zebulon nemzetségéből megalázák magokat, és eljövének Jérusálembe.
12. Júdában is ezt cselekedé az Istennek keze, adván beléjek egy akaratot, hogy engednének a Király parancsolatjának és a Fejedelmekének, az Úr beszéde szerint.
13. Sok nép gyüle azért Jérusálembe, hogy a kovásztalan * kenyereknek Innepét megszentelnék a második hónapban, gyüle *mondom* sok nép reá.
* vers 1. 2 Móz. 12, 2—20.
14. Felkelének pedig és elronták az oltárokat, melyek valának * Jérusálemben, és minden temjénező oltárokat elrontának és a Kedron patakába hányának. * rész 28, 2—4.
15. Azután megáldozák a húsvétibárányt, a második hónak tizennegyedik napján. Minekutánna pedig a több Papok * és Léviták megpirulván, magokat megszentelték volna, egészen égőáldozattal áldozának az Úr házában; * rész 29, 34.
16. És kiki mind álla az ő helyére az ő szokások szerint, és Mózesnek az Isten emberének törvénye szerint, és a Papok a Léviták kezekből elvévén a vért elhintik vala azt.

17. Mivelhogy pedig nagy sokan valának a Gyülekezetben, kik magokat meg nem szentelték vala; azokáért a Léviták forgolódnak vala a húsvétibárányoknak megölésekben, minden tisztátalanért, hogy *azokat* megszentelnék az Úrnak;

18. Mert nagy része a népnek, sokan az Efraimból, Manasséból, Issakhárból és Zebulonból magokat meg nem szentelték volt, mikor megennék a húsvétibárányt, nem a szerint, a mint meg volt írattatva: de könyörge Ezékiás a sokaságért, mondván: A kegyes Úr tisztítsa meg azt;

19. Valaki az ő szívét készítette az Úr Istennek, az ő attyainak Istenének megkeresésére: ha szintén nem volna is *megtisztíttatva* a mint a szent tisztaság *kívánná*.

20. Meghallgatá pedig az Úr Ezékiást, és a népnek megkegyelmeze.

21. Megszentelék azért az Izráel fijai, kik Jérusálemben találtatának, a kovásztalan kenyereknek Innepét hét napig nagy örömmel, és dícsérik vala az Urat minden napon a Léviták és a Papok, az Úr erejét éneklő szerszámokkal.

22. És szóla Ezékiás szívek szerint minden Lévitáknak, kik tudósok és jó szívvel valának az Úrhoz: Annakokáért evének az Innepen hét napon, áldozván háláadó-áldozatokkal, és dícsérvén az ő attyaiknak Urát Istenét.

23. Tanácsot tarta pedig az egész Gyülekezet, hogy mégis hetednapig szentelné az Innepet; és hét napot szentelének *nagy* vígassággal;

24. Mert Ezékiás a Júda Királya ada a Gyülekezetnek ezer tulkot, és hétezer juhot, a Fejedelmek is adának a Gyülekezetnek ezer tulkot, és tízezer juhot: a Papok is pedig immár nagy sokan magokat megszentelték volna.

25. Nagy örömben vala azért az egész Júda Gyülekezete, a Papok és a Léviták és azoknak egész Gyülekezete, a kik Izráelből oda mentek vala, mind az idegenek, kik az Izráel földéről jöttek vala, mind a Júdában lakozók.

26. És volt nagy vígasság Jérusálemben: mert a Dávid Izráel Királya fijának Salamonnak idejétől fogva nem volt ehez hasonló *Innep* Jérusálemben.

27. Ezekután felállának a * Papok *és* a Léviták, és megáldák a Gyülekezetet: és meghallgattaték az ő szavok, és felhata az ő könyörgések mennybe az *Isten* szentséges lakhelyébe.
*4 Móz. 6, 23—27.

XXXI. RÉSZ.

Ezékiás az isteniszolgálatnak helyreállatását elvégezi.

Mikor pedig immár elvégezték volna ezeket: kiméne *mind* az egész Izráel népe, a ki találtathaték Júdának városaiban, és eltörék a * bálványokat és a berkeket kivágák· és elronták a kápolnákat és az oltárokat egész Júdából, Benjáminból, Efraimból és Manasséból, míg mind elvégeznék azután visszatérének az Izráel minden fijai, kiki az ő örökségébe és városaiba. *2 Kir. 18, 4

2. Továbbá Ezékiás a Papokat és a Lévitákat elrendelé az ő * oszlások szerint, kit-kit mind az ő szolgálatja szerint, a Papokat és a Lévitákat a tüzes áldozatokra, és a háláadó-áldozatokra, hogy szolgálnának és hálákat adnának, és dicsérnék *az Istent* az Úr táborának kapuiban. *1 Krón. rész 23—26. rész 23, 18.

3. A Király részét is *elrendelé,* hogy ő sajátjából adna a tüzes áldozatokra, mind reggeli, mind estvéli tüzes áldozatokra, a szombatnapoknak, a hónapok első napjainak, az Innepeknek tüzes áldozatira, a mint meg volna írattatva az Úr * törvényében. *4 Móz. 28, 3—21. 29, 1.

4. Meghagyá a népeknek is, a Jérusálemben lakozóknak, hogy megadnák a Papoknak és a Lévitáknak részeket, hogy az Úr törvényének *véghezvitelében* serényebbek lennének.

5. Mely dolognak híre mikor elment volna: az Izráel fijai, a búzának, a bornak, az olajnak, a méznek és minden mezei vetésnek zsengéjét bőséggel megadák; és mindenből a tizedet nagy bőséggel meghozák.

6. Az Izráel fijai is és a Júda *fijai,* kik lakoznak vala a Júda városaiban, ők is elhozák a barmokból és juhokból a tizedet: és a szent tizedeket is, melyek az ő Uroknak Isteneknek szenteltettek vala; és asztagokba rakák.

7. A harmadik hónapban kezdék az asztagokat rakni, és a hetedik hónapban végezék el.

8. Oda menvén pedig Ezékiás és a Fejedelmek, láták az asztagokat: és áldák az Urat, és az ő népét az Izráelt.

9. Megkérdé pedig Ezékiás a Papokat és a Lévitákat az asztagok felől.

10. Kinek felelvén Azáriás * a Főpap, a Sádók nemzetségéből való, monda: Mi-

olta az Úr házába kezdék az ajándékokat hozni: eleget ettünk, meg is maradt sok *benne;* mert az Úr megáldotta az ő népét, és a megmaradt sokaságot is.
* rész 26, 17. 18.

11. Meghagyá pedig Ezékiás, hogy az Úr házában csinálnának tárházakat: és megcsinálák.

12. Béhordák azért a zsengéket, a tizedeket, az *Istennek* szenteltetteket is nagy hívséggel, és vala ezeknek gondviselője Konánia Lévita, és második, ennek atytyafia, Simei.

13. Jéhiel pedig és Azáriás, Náhát, Asáel, Jérimót, Jozabád, Eliel, Ismákia, Máhát és Benája, gondviselők valának. Konániának és ennek attyafiának Simeinek birodalma alatt, az Ezékiás Király parancsolatjából és Azáriáséból, ki az Isten házának főgondviselője vala.

14. Kóré Lévita pedig a Jemna fija, ki ajtónálló vala napkelet felől, gondviselője vala az Istennek szabad akarat szerint való ajándékinak, hogy osztogatná az Úrnak ajándékit, és a szentséges állatokat.

15. Ő mellette *valának* pedig *ezek:* Eden, Minjámin, Jésua, Semája, Amária és Sekánia a Papok * városaiban, nagy hívséggel; hogy az ő attyokfiainak oszlások szerint, mind nagynak, mind kicsinynek *egyaránt* sáfárkodnának.
* Jós. 21, 8—10.

16. (Az ő nemzetségekben való férjfiú-magzatokon kivűl, kik volnának három esztendősök és nagyobbak) mindennek, valaki az Úr házába bémegyen vala a nappali szolgálatra, az ő szolgálatjok, rendtartások, és oszlások szerint.

17. *Hogy sáfárkodnának, mondom,* a Papi nemzetségnek, az ő attyaiknak házok szerint; a Lévitáknak is, a kik húsz esztendősök és feljebb valók volnának, az ő rendtartások és * oszlások szerint
* 1 Krón. 23, 5. 6.

18. És ezeknek nemzetségeknek, minden apró magzatjaiknak, feleségeiknek, fijaiknak és leányaiknak, *és* az egész gyülekezetnek, minekutánna a szent állatokról való gondviselés tisztibe szentelték volna magokat.

19. Az Áron fijainak is, a Papoknak az ő városaikhoz tartozó hostátokban, minden városban *valának* bizonyos nevű emberek, hogy adnának minden férjfiú-magnak részt, kik a Papok közűl volnának, azonképen a Lévitáknak is egész nemzetségeknek.

20. És így cselekedék Ezékiás egész Júdában: A mi jó, igaz és állandó vala az ő Ura Istene előtt, azt míveli vala.

21. Az Úr háza szolgálatjának minden dolgában pedig, melyet elkezdett vala, a törvényben és parancsolatokban keresi vala az ő Istenét; *és mivelhogy* tiszta szívéből míveli vala azt, annakokáért jó szerencsés volt.

XXXII RÉSZ.

Ezékiás megerősíttetik Sénakhérib ellen.

Ezekután, és ezeknek elvégezések után eljöve Sénakhérib * az Assiriabeli Király, és béméne Júdába, és megszállá az erős városokat; és elgondolá hogy azokat letöretné, *és* magához *foglalná.*
* 2 Kir. 18, 13. Ésa. 36, 1.

2. Mikor pedig Ezékiás meglátta volna, hogy Sénakhérib eljött volna, és Jérusálemet meg akarná szállani;

3. Tanácsot tarta az ő Fejedelmeivel, és Főembereivel, hogy a városon kivűl való forrásokat bétöltenék; és segítséggel lőnek néki *e dologban;*

4. Mert öszvegyülvén a sokaság, bédugának minden kútfejeket, és az országnak közepén folyó patakot, mondván: Mivelhogy az Assiriai Királyok reánk jőnek, ne találjanak bő vizet.

5. És megerősödvén, megépíté a városnak leromlott egész kerítését, melyen rakata tornyokat, kivűl pedig más kőfalat is, a Millót is a Dávid városában megerősíté: Ennekfelette szerze sok fegyvert és sok paizst.

6. Hadnagyokat is válogata a hadakozó nép közibe; és gyüjté őket magához a város kapujának utczájára, és szóla nékik szívek szerint, e képen:

7. Erősek legyetek és bátorságosok, semmit se féljetek, meg se rettenjetek az Assiriai Királytól, és a vele való egész sokaságtól; mert velünk többen vagynak, hogynem ő vele.

8. Ő vele testi erősség vagyon; velünk pedig a mi * Urunk Istenünk, hogy megsegéljen minket és érettünk hadakozzék. És megbátorodék a nép, ezt hallván Ezékiástól a Júda Királyától. * vers 21.

9. Ezekután elküldé szolgáit Sénakhérib * az Assiriai Király Jérusálembe, (ő pedig vala akkor Lákisnak ellenében minden hadával) Ezékiáshoz a Júda Királyához, és az egész Júdához, mely vala Jérusálemben, mondván:
* 1 Kir. 18, 17—35.

10. Ezt mondja Sénakhérib az Assiriai Király: Kihez bíztok, hogy Jérusálemben maradtok a megszállásnak idején?

11. Avagy nem Ezékiás áltatott-é el titeket, hogy titeket éhséggel és szomjúsággal megöljön? mondván: A mi Urunk Istenünk megszabadít minket az Assiriai Király kezéből!

12. Avagy nem Ezékiás vesztette-é el az ő magasságbeli oltárait? és meghagyta Júdának és a Jérusálem népének, ezt mondván: *Csak* egy oltár előtt imádkozzatok, és *csak* azon temjénezzetek.

13. Avagy nem tudjátok-é, mit míveltem mind én s mind az én atyáim e földnek minden népeivel? Valyon e föld pogányainak isteneik megszabadíthatták-é az én kezemből az ő földöket?

14. És valyon melyik volt a pogányoknak istenei közűl, melyeket az én Eleim elvesztettek, a ki az én kezemből az ő népét megszabadíthatta volna, hogy a ti Istenetek is az én kezemből titeket megszabadíthatna?

15. Most azért Ezékiás titeket el ne hitessen; és ne csalogasson titeket e féle *dologgal,* ne hidjetek néki; mert *ha* semmi népnek és országnak istene az ő népét az én kezemből és az én atyáim kezekből ki nem szabadíthatta; sokkal inkább a ti isteneitek meg nem szabadíthatnak titeket az én kezemből!

16. Ennekfelette is az ő szolgái sokat szólának az Úr Isten ellen, és Ezékiás ellen, az ő szolgája ellen.

17. Levelet is * íra, az Izráelnek Urát Istenét káromlással illetvén, és szólván ellene ilyen módon: A mint e földön lakozó népeknek istenei meg nem szabadíthatták az ő népeket az én kezemből; e képen az Ezékiás Istene az ő népét kezemből ki nem szabadíthatja. *2 Kir. 19, 14—19.

18. Kiáltnak vala pedig nagy felszóval Zsidó nyelven * Jérusálem népe ellen, mely vala a kerítésen, hogy őket megrettentenék, és megháborítanák, hogy a várost megvennék. * Ésa. 36, 11. 13.

19. És *úgy* szólának a Jérusálem Istene ellen, mint e földön való Pogányoknak isteneik felől, melyek * emberi kézzel csináltattak. * Ésa. 37, 19.

20. Akkor Ezékiás Király könyörge, és * ő vele Ésaiás Próféta az Ámós fija e *káromlásért,* és felkiáltának az égre. *2 Kir. 19, 15. 19.

21. És elbocsátá az Úr az ő * Angyalát, ki megöle minden erőseket, a Hadnagyot és a Fejedelmet az Assiriai Király táborában, és nagy szégyennel megtére az ő földébe. Bémenvén pedig az ő istene kápolnájába, ugyan ott az ő saját fijai † fegyverrel ölék meg őtet. * Ésa. 37, 36. † Ésa. 37, 37. 38.

22. Megszabadítá azért az Úr Ezékiást és a Jérusálem népét Sénakhéribtől az Assiriai Királytól, és mind a több *ellenségtől*; és elvivé azokat, a kik őtet megkörnyékezték vala.

23. És sokan ajándékokat hoznak vala Jérusálembe az Úrnak, Ezékiásnak is a Júda Királyának drága szép ajándékokat; és az ő híre-neve nagygyá lőn minden Pogányoknak szemei előtt azután.

24. Az időben Ezékiás esék halálos betegségbe; és könyörge az Úrnak, ki néki szólván csudát ada néki.

25. De nem cselekedék * Ezékiás az ő hozzá való jótétemény szerint; mert magában felfuvalkodék, melyért Istennek is lőn haragja ő rajta, Júdán és Jérusálemen. * Ésa. 38, 1—8.

26. Megalázá pedig magát Ezékiás, az ő kevélységét * elhagyván, a Jérusálemiekkel egybe; és míg éle Ezékiás, az Úr haragja rájok nem szálla. * 2 Kir. 20, 13. 19.

27. Mert vala Ezékiásnak nagy gazdagsága és dicsősége; mert sok kincset gyüjtött vala magának; ezüstöt, aranyat, drágaköveket, és drága fűszerszámokat, paizsokat, és mindenféle drága s kívánatos szerszámokat.

28. Országa jövedelmének, *tudniillik* gabonának, bornak, olajnak, tárházakat, és mindenféle baromnak istállókat szép renddel *szerzett vala.*

29. Városokat is építe magának és mindenféle barmoknak sokaságát szerze; mert az Isten néki igen nagy gazdagságot adott vala.

30. Ennekfelette Ezékiás dugá bé a Gihon folyásának felső fejét, és elfordítá azt a föld alatt a Dávid városának napnyugot felől való része felé; és minden dolgában igen szerencsés vala Ezékiás;

31. De mivelhogy a Babilóniabeli Fejedelmek követeivel *megbarátkozék,* kik ő hozzá küldettek vala, hogy tudakoznának a * csudáról, mely lett vala a földön; Isten őtet elhagyta vala, hogy megkísértené őtet, és meglátná, mi volna az ő szívében. * 2 Kir. 20, 11.

32. Ezékiásnak pedig több *lett* * dolgai és jótéteményei ímé meg vagynak írva az Ésaiás Prófétának, az Ámós fijának látásában, és a Júda és Izráel Királyainak könyvökben. * 2 Kir. 18, 19. 20. Ésa. 36, 37. 38.

33. Meghala pedig Ezékiás az ő atytyaival, és eltemeték őtet a Dávid fijainak koporsóikon felűl, és mind az egész Júda és Jérusálem nagy tisztességet tőnek néki az ő halálának idején: És uralkodék Manasse, az ő fija helyette.

XXXIII RÉSZ.

Manasse és Amon országlása Júdában.

Tizenkét esztendős vala Manasse, mikor uralkodni kezdett volt, és ötvenöt esztendeig uralkodott Jérusálemben.
*2 Kir. 21, 1—7

2. Cselekedék pedig gonoszúl az Úr szemei előtt a Pogányoknak utálatosságok szerint, kiket az Úr az Izráel fijai elől kiüzött vala.

3. Mert a magas oltárokat ismét megépíté, melyeket Ezékiás az ő attya az előtt * elrontott vala: és oltárokat emele a bálványoknak, berkeket is † plántála, és tisztelé az égnek minden seregeit, és szolgála azoknak.
* rész 30, 14. † 5 Móz. 16, 21

4. Oltárokat raka * az Úr házában is, melyről az Úr mondotta vala Jérusálemben † lészen az én nevem örökké.
* 2 Kir 21, 4. † rész 7, 12—16

5. Rakata, *mondom,* oltárokat az égnek minden seregeinek, az Úr házának mindkét pitvariban

6. Fijait is átvitte a tűzön * a Hinnom fijának völgyében; és az időnek forgásához hallgat vala, jövendőmondásokkal, † varázslásokkal, és szemfényvesztésekkel él vala, ördöngösöket és jövendőmondókat szerzett vala magának: Sok egyéb gonoszságnak is találója vala az Úr szemei előtt, hogy őtet haragra felindítaná.
* rész 28, 3. † 3 Móz. 19, 31.

7. A faragott bálványt, melyet csináltatott vala, felemelé az Úr házában, melyről mondotta vala Isten Dávidnak, és az ő fijának Salamonnak: E * házban és Jérusálemben, melyet választottam az Izráelnek minden nemzetségei közűl, helyheztetem az én nevemet mind örökké;
* 1 Kir. 9, 3. 6, 12. 13. Zsolt. 132, 13.

8. És nem üzöm ki * az Izráelt e földről, melyet adtam volt a ti atyáitoknak, de így, ha ők is mind † megtartándják, a melyeket nékik Mózes által parancsoltam, minden törvényemet, czeremóniáimat és ítéletimet.
* 2 Sám. 7, 10. † 5 Móz. 28, 1. 15—36

9. Nagy botránkozással lőn azért Manasse Júdának és Jérusálemnek, több gonoszságot cselekedvén a Pogányoknál, kiket az Úr kigyomlált vala az Izráel fijai elől.

10. És noha megszólította vala * az Úr Manassét, és az ő népét; de hallani sem akarák.
* 2 Kir. 21, 11—15.

11. Rájok hozá azért az Úr az Assiriabeli Király seregének Hadnagyait, kik Manassét megfogák, * és vasba vervén, megkötözék őtet két lánczczal, és Babilóniába vivék.
* 2 Kir. 20, 18. 5 Móz. 28, 36. 2 Sám. 7, 14

12. Mikor pedig volna nagy erős fogságban: az ő Urához Istenéhez feltoházkodék, * és magát igen megalázá az ő attyainak Istene előtt.
* rész 6, 37—39

13. És könyörge néki: és megkegyelmeze néki, és meghallgatván * könyörgését, meghozá őtet Jérusálembe az ő országába. Akkor esméré meg Manasse, hogy az Úr volna az *igaz* Isten.
* rész 7, 13. 14. 3 Móz. 26, 40. 42.

14. Ezekután a Dávid városa kivűl való kerítést megépíté, Gihonnak napnyugot felől való része felé, a pataktól fogva a halkapu bémeneteléig, Ofelt is körűlvéteté magas *kerítéssel* és vete seregek hadnagyait Júdának minden erős városaiba.

15. És elrontván az idegen isteneket és a bálványt az Úr * házából, és minden oltárokat, melyeket rakatott vala az Úr házának hegyén, és Jérusálemben: kihányatá azokat a † városon kivűl.
* vers 4. 5. † rész 30, 14

16. Megépíté pedig az Úr oltárát, és áldozék rajta engesztelő és háláadó-áldozatokkal, és megparancsolá a Júdának, hogy szolgálnának az Izráel Urának Istenének

17. Mindazáltal még akkor a nép áldozik vala a magasságokon: * de csak az ő Urának Istenének.
* 5 Móz. 12, 5—8. 3 Móz. 17, 3—4.

18. Manassénak pedig több *lett* dolgai. Istenéhez való könyörgése: a Prófétáknak is intések, * kik szólnak vala néki az Izráel Urának Istenének képében. ímé meg vagynak íratva az Izráel Királyainak históriái között
* 2 Kir. 21, 2—18.

19 Az ő könyörgése pedig, és az Isten mint kegyelmezett volt meg néki: és minden bűne és az ő *nagy* vétke; és a helyek, melyekben magas oltárokat rakott volt, berkeket és bálványokat állatott volt, minekelőtte megalázta volna magát: ímé meg vagynak íratva a Hózai beszédei között.

20 És meghala Manasse az ő attyaival és eltemeték őtet az ő * házában: és uralkodék Amon az ő fija helyette.
* 2 Kir. 21, 18.

21. Huszonkét esztendős vala Amon,

mikor * uralkodni kezdett vala: és két
esztendeig uralkodék Jérusálemben.
*2 Kir. 21, 19—25.
22. És cselekedék nagy bűnt az Úr
előtt, mint szintén az ő attya Manasse
cselekedett vala: mert minden bálvá-
nyoknak, melyeket az ő attya Manasse
szerzett vala, áldozik vala Amon, és
azoknak szolgál vala.
23. Meg sem alázá magát az Úr előtt,
mint az ő attya Manasse, hanem in-
kább neveli vala Amon a bűnt.
24. Pártot ütének pedig az ő szolgái ő
ellene, és őtet ugyan házában megölék.
25. A földnek pedig népe levágá mind
azokat, a kik Amon Király ellen támad-
tak vala, és Királylyá tevé a földnek
népe Jósiást az ő fiját helyette.

XXXIV. RÉSZ.

Az istenes Jósiás uralkodása Júdában: a tör-
vény könyve megtaláltatik.

Nyolcz esztendős vala Jósiás, * mikor
uralkodni kezdett volt, és uralkodott
harminczegy esztendeig Jérusálemben.
*2 Kir. 22, 1.
2. És cselekedék jó dolgot az Úr előtt,
és jára az ő attyának * Dávidnak útain,
nem hajol vala sem jobbkéz felé, sem
balkéz felé; *1 Kir. 15, 1.
3. Mert az ő királyságának nyolczadik
esztendejében, mikor még gyermek
volna, kezdé keresni az ő attyának Dá-
vidnak Istenét: tizenkettődik esztende-
jében pedig a Júdát és Jérusálemet
kezdé megtisztítani a magas oltároktól
és * berkektől, a bálványoktól és öntött
képektől. *rész 33, 22. 2 Kir. 23, 4—15.
4. Lerонták ő előtte a * Baálimok ol-
tárait is, és azokon való faképeket lehá-
nyatá: a berkeket is mind a bálványok-
kal és öntött képekkel egyetembe öszve-
rontatá és apróra töreté, és † elhinteté
azoknak porát azoknak temetőhelyeken,
a kik az előtt azoknak áldoztak vala.
*2 Kir. 23, 5—7. †2 Móz. 32, 20.
5. A Papok csontjait is * megégeté
azoknak oltárain, és megtisztítá a Jú-
dát és Jérusálemet. *2 Kir. 23, 15. 16.
6. Manassénak, Efraimnak és Simeon-
nak városaiban is, mind Nafthaliig kö-
röskörül mindeneket elronta.
7. Lehányatá azért az oltárokat, a ber-
keket, és a bálványokat öszverontván,
mind porrá tételé, és minden faképeket
kiveszte Izráelnek minden földéből, az-
után megtére Jérusálembe.
8. Királyságának pedig tizennyolcza-
dik esztendejében, minekutánna a föl-
det és a házat megtisztítá: elküldé Sá-
fánt az Asália fiját, és Maaséját a város
Fejedelmét, és Joát a Joákház fiját a
Kanczelláriust, az ő Ura Istene házának
megépítésére.
9. Kik Hilkiáshoz a Főpaphoz menvén,
az Isten házában való pénzt, melyet
gyüjtöttek vala a Manasse, Efraim és a
megmaradott * egész Izráel *fijai*tól, az
egész Júdától, és Benjámintól: kézhez
adák az ajtónálló Léviták, mikor meg-
térték Jérusálembe. *2 Kir. 22, 4.
10. Adák, *mondom, a pénzt* a míve-
sekhez látóknak kezekbe, kik az Úr há-
zának gondviselői valának, és abból
fizetnek vala a míveseknek *a gondvise-
lők,* azoknak, a kik munkálkodnak vala
az Úr házán, hogy annak romlását
megépítenék, és megerősítenék a házat.
11. És adának *pénzt* az ácsoknak és
a kőmíveseknek, hogy * vennének fara-
gott köveket, és foglalni való fákat és
gerendáknak valókat, a házaknak meg-
építésére, melyeket elrontottak vala a
Júda Királyai. *2 Kir. 22, 6. 7.
12. Kik nagy hívséggel mívelnek vala
az ő dolgokban, kiken pallérkodnak
vala, Jáhát és Obádia Léviták, a Mérári
fijai * közűl valók: és Zakariás, Mésul-
lám, a Kéhátiták fijai közűl valók, kik
szorgalmaztatják vala őket. E Léviták
közűl pedig mindenik az éneklő szerszá-
mokhoz jól tudva vala. *1 Krón. 23, 6.
13. A teherhordozókon pedig (mert
kénszerítők valának a míveseken min-
denféle dologban) pallérkodnak vala a
Léviták közűl rendelt Íródeákok, igaz-
gatók, és * ajtónállók. *1 Kir. 26, 1.
14. Továbbá mikor kihoznák az Úr há-
zába bégyüjtött pénzt: megtalálá Hilkia
Pap az Úr törvény * könyvét, melyet
Mózes által kiadott volt.
*5 Móz. 31, 24—26.
15. Szóla pedig Hilkia, és monda Sá-
fánnak az Íródeáknak: A törvényköny-
vet megtaláltam az Úr házában. És adá
Hilkia a könyvet Sáfánnak.
16. Vivé pedig Sáfán a könyvet a
Királynak, a dolgot is megbeszélé néki,
mondván: Valamit bíztál a te szolgáid-
ra, abban *híven* eljárnak;
17. Mert az Úr házában találtatott
pénzt egybetakarítván, adák azt a pal-
léroknak és a míveseknek kezekbe.
18. Megjelenté annakfelette Sáfán Író-
deák a Királynak, mondván: Hilkia Pap
nékem egy könyvet ada: és elolvasa
benne Sáfán a Király előtt.
19. Mikor pedig a Király hallotta volna

a törvénynek beszédit: ruháit meghasogatá.
20. És parancsola a Király Hilkia Papnak, és Ahikámnak a Sáfán fijának, Abdonnak a Míka fijának, és az Íródeáknak Sáfánnak, és Asájának a Király szolgájának, mondván:
21. Menjetek el, és kérdjétek meg az Urat én képemben, és az Izráelnek és a Júdának maradékai képében, e megtaláltatott könyvnek beszédei felől: mert az Úrnak nagy haragja vagyon, a mely mi reánk szállott, azért hogy a mi atyáink nem tartották meg az Úrnak beszédét, hogy mind a szerint cselekedtek volna, a mint e könyvben meg volt íratva.
22. Elméne azért Hilkia és a Király embere Húlda * Prófétaasszonyhoz a Sallum feleségéhez, ki Tókéhát fija vala, ki Hasrának a ruhák gondviselőjének fija vala: (ez asszony pedig lakik vala Jérusálemben a másodrészen) és úgy szólának néki. *2 Kir. 22, 14.
23. Ki monda nékik: Így szól az Izráelnek Ura Istene: Mondjátok meg a férjfiúnak, ki titeket hozzám küldött.
24. Ezt mondja az Úr: Ímé én veszedelmet hozok ez helyre, és a rajta lakozókra, *azaz*, mind az átkokat, melyek meg vagynak íratva a könyvben, melyet olvastak a Júda Királya előtt;
25. Mivelhogy elhagytak engemet, és az idegen isteneknek temjéneztek, hogy engemet felgerjesztenének haragra, az ő kezeiknek minden cselekedeti által: melyért az én haragom gerjedett ez helyre, és el sem oltatik.
26. A Júda Királyának pedig, ki titeket küldött, hogy az Urat megkérdjétek: így szóljatok: Így szól az Izráelnek Ura Istene: E beszédekre, melyeket hallottál;
27. Mivelhogy a te szíved meglágyula, és magadat megaláztád az Isten előtt, mikor hallád az ő beszédeit e hely ellen és ennek lakosai ellen: mivelhogy, *mondom*, magadat megaláztád előttem, és ruháidat meghasogatád, sírál is előttem: én is *téged* meghallgattalak, ezt mondja az Úr!
28. Ímé én téged a te atyáid közé takarítlak, és tétetel a te * koporsódba békességben, és nem látják a te szemeid a † veszedelmet, melyet én hozok ez helyre, és ennek lakóira. Kik ezt e szerint a Királynak megbeszélék.
*rész 35, 21—25. †rész 36, 6. 7. 17—21.
29. Akkor a Király elkülde, és öszvegyüjteté a Júdának * és Jérusálemnek minden Véneit. *2 Kir. 23, 1. 2.
30. És felméne a Király az Úr házába, és ő vele a Júdának minden férjfiai és Jérusálemnek lakosai, *tudniillik* a Papok, a Léviták, és az egész község nagytól fogva kicsinyig: És elolvasá fülök hallására a Szövetség könyvének minden beszédeit, melyet találtak vala az Úr * házában. *vers 14. 15.
31 Azután felállván a Király az ő helyében, fogadást * tőn az Úr előtt, hogy ő az Urat követné és hogy parancsolatit, bizonyságtételeit és szerzéseit teljes szívéből és teljes lelkéből megőrizné, cselekedvén a Szövetségnek beszédeit, melyek megírattak abban a könyvben.
*Jós. 24, 25.
32. És felfogadtatá e dolgot minden Jérusálembeliekkel, és mind a Benjáminból valókkal: és cselekedének a Jérusálembeliek az Istennek, az ő attyaik Istenének szövetsége szerint.
33. Akkor kiveszte Jósiás * minden utálatos † bálványokat, melyek valának az Izráel fijainak minden földökben, és kénszeríte mindent, valaki találtatik vala Izráelben, hogy szolgálna az ő Urának Istenének: és az ő egész életében el nem szakadának az ő attyaiknak Urától Istenétől.
*Neh. 9, 38. 10, 1. 28. 29. †2 Kir. 23, 4—15.

XXXV. RÉSZ.

Jósiás jeles Húsvétinneplése: az Égyiptom Királya ellen való harczon megölettetése.

Megszentelé annakfelette Jósiás Jérusálemben a * Húsvétinnepet az Úrnak: és megölék a húsvétibárányt tizennegyedik napján az első hónapnak.
*2 Kir. 23, 21—23
2. És a Papokat elrendelé az ő helyekre őrizni; kiket igen inte, hogy az Úr házában *hívséggel* szolgálnának.
3. És megparancsolá a Lévitáknak, kik az egész Izráelért az Úr előtt a szent állatokat elkészítik vala: Helyheztessétek, *úgymond*, azokat a szent láda eleibe a házban, melyet készített volt Salamon a Dávid fija, az Izráel Királya: nem kell most az *Isten ládáját* * vállatokon hordoznotok. Most *azért* szolgáljatok a ti Uratoknak Istenteknek, és az ő népének az Izráelnek. *1 Krón. 23, 26.
4. És készítsétek el *magatokat* a ti atyai cseléditek szerint: és a ti oszlástok szerint, a mint Dávid az Izráel Királya * elrendelte volt, és megírta az ő fija Salamon. *1 Krón. 23, 5—32.
5. És szolgáljatok a szent helyben a ti atyátokfiainak, kik a nép közűl valók, az atyai * cselédeknek rendjek szerint;

és a Léviták atyai házoknak oszlása szerint. *1 Krón. 23, 6.
6. És a Húsvétibárányt úgy öljétek meg: és minekutánna megszentelitek magatokat, készítsétek el azt a ti atyátokfiainak, hogy az Úrnak Mózes által tett beszéde szerint cselekedjetek.
7. Ada pedig Jósiás az ő népének juhokat, bárányokat és gödölyéket, mind ezeket a húsvéti áldozatokra; mindennek valaki ott találtatik vala, szám * szerint harminczezeret, és háromezer tulkokat; ezek mind a Királyéból valának.
*1 Kir. 8, 63.
8. Az ő Fejedelmei is szabad akaratjokból, a községnek, a Papoknak és a Lévitáknak adakozának: Hilkia, Zakariás és Jéhiel az Isten házának Fejedelmei adának a Papoknak a Húsvéti áldozatira, kétezer és hatszáz *juhokat,* és háromszáz tulkokat.
9. Konánia pedig és Semája, és Nétanéel az ő attyafiai, Hasábia, Jéhiel és Józabád a Léviták Fejedelmei, adának a Lévitáknak a Húsvét áldozatira *ötezer juhokat,* és ötszáz tulkokat.
10. Elkészítvén azért mindeneket, a Papok állának az ő helyekre, a Léviták is az ő oszlások szerint, a Király parancsolatja szerint.
11. Megölék azért a húsvétibárányt: A Papok a Léviták kezéből vévén a *vérét,* elhintik vala azt: a Léviták pedig *az áldozatra valóknak* vonják vala le bőröket.
12. És külön választák az égőáldozatra valókat hogy megadnák azokat a népnek, az ő attyai cselédeknek oszlása szerint, hogy áldoznának az Úrnak, a mint a Mózes könyvében meg volna íratva: azonképen a tulkokból is *elválaszták.*
13. És megsüték * a húsvétibárányt a szokás szerint; a megszenteltetett állatokat pedig megfőzék fazekakban, vasfazekakban és üstökben: és nagy hamarsággal adák az egész községnek.
*2 Móz. 12, 8. 9.
14. Ezekután magoknak és a Papoknak is elkészíték a húsvétibárányt: Mert a Papok az Áron fijai *valának foglalatosok* az égőáldozatoknak és a kövérségeknek áldozásában mind éjszakáig; azért a Léviták készítnek vala mind magoknak s mind a Papoknak az Áron fijainak.
15. Annakfelette az Éneklők is, * az Asáf fijai *állanak* vala az ő rendekben, Dávidnak, Asáfnak, Hemánnak és Jédutunnak a Király Prófétájának parancsolatjok szerint: az ajtónállók is mindenik kapun; nem szabad vala onnan eltávozniok, hanem az ő attyokfiai a *több* Léviták készítnek vala nékik. *1 Krón. 25, 1. 2.
16. És elvégezék azon napon az Úrnak egész tiszteletit, a húsvétibárányt megkészítvén, és égőáldozatokkal áldozván az Úrnak oltárán, a Jósiás Király parancsolatja szerint.
17. Megszentelék azért az Izráel fijai, a kik jelen lehetének, a Húsvét Innepét az időben, és a kovász nélkűl való kenyereknek * Innepét hetednapig.
*2 Móz. 12, 18.
18. És nem szenteltek ehez hasonló Húsvétot * Izráelben, a Sámuel Próféta idejétől fogva: az Izráel Királyai közűl is, csak egy is nem szentelt hasonló Húsvétot ahoz, melyet Jósiás szentele a Papokkal, Lévitákkal, az egész Júdának, Izráelnek, és Jérusálem lakosainak jelenlétekben. *2 Kir. 23, 22. 23.
19. Lőn pedig a Húsvétiinnepnek tisztelete a Jósiás Király birodalmának tizennyolczadik esztendejében.
20. Mind ezek után, hogy az *Isten* házát Jósiás helyreállatá: felindula * Nékó az Égyiptom Királya, hogy az Eufrátes mellett való Kárkemis várost megszállaná; kinek Jósiás eleibe méne.
*Jer. 46, 2.
21. És noha követeket külde ő hozzá *Nékó,* ezt mondván: Mi közöm vagyon te hozzád nékem, Júda Királya? Mert én most nem reád megyek, hanem az én országomnak ellenségére, és Isten parancsolta, hogy siessek: ne tusakodjál az Isten ellen, ki én velem vagyon, hogy el ne veszessen téged;
22. Mindazáltal Jósiás el nem tére ő előle, hanem hogy megütközném vele, öltözetit megváltoztatá, és nem engede a Nékó beszédeinek, *melyek* az Isten szájából *származtak vala.* Reáméne azért, hogy a Megiddó * mezején vele megütköznék. *Zak. 12, 11.
23. Hol mikor az ívesek nyilakat bocsátottak volna Jósiás Királyra, monda a Király az ő szolgáinak: Vigyetek ki engem innét: mert igen megsebesedém.
24. Levévén azért őtet az ő szolgái a szekérből, helyhezteték őtet az ő második szekerébe, és vivék Jérusálembe: És meghala, és eltemetteték az ő attyai koporsóikban, kinek halálán egész Júdának és Jérusálemnek népe igen síra.
25. Jerémiás is sirata Jósiást, és siralmas énekekkel siratják vala őtet minden éneklő férjfiak és asszonyok mind a

mai napig, kiknek éneklések ugyan szokássá válék Izráelben melyek ímé meg vagynak íratva a * *Jerémiás* Siralmaiban. *Jer 9,17

26. Jósiásnak pedig több *lett* dolgai és kegyelmességei, a mint az Úrnak törvényében meg vagyon írva.

27 Mind első és mind utolsó dolgai ímé meg vagynak íratva az Izráel és Júda Királyainak * könyvökben. *2Kir 22 23,1—28.

XXXVI RÉSZ.

A Júdabeli négy utolsó Királyoknak nyomorult országlásokat a babilóniai fogság végzi el, mely meddig tart

És előhozá a föld népe Joákházt * a Jósiás fiját, és Királylyá választá őtet az attya helyett Jérusálemben. *2Kir 23,30.

2 Huszonhárom esztendős vala Joákház, mikor uralkodni kezde, és három hónapig uralkodék Jérusálemben.

3 És az Égyiptombeli Király őtet a Jérusálembeli *Királyságtól* * megfosztá, és vete a földre adót, száz tálentom ezüstöt és egy tálentom aranyat *2Kir 23,31—35

4. De Királylyá tevé az Égyiptombeli Király Eliákimot az ő attyafiát Júdán és Jérusálemen, és nevét elváltoztatván, nevezé őtet Joákimnak; és Joákházt az ő attyafiát Nékó elvivé Égyiptomba.

5. Huszonöt esztendős vala Joákim, mikor uralkodni kezde, és tizenegy esztendeig uralkodék Jérusálemben; és cselekedék * gonoszságot az ő Ura Istene előtt. *Jer 26,21—23.

6 Felindula pedig ő * ellene Nabukodonozor a Babilóniai Király, és kettős békót vete lábaira, hogy Babilóniába vinné őtet *2Kir. 24,1.

7. Az Úr házában való edényekben is * elvitt vala Nabukodonozor Babilóniába, és helyhezteté azokat az ő templomába, Babilóniában. *vers 18 19

8. Joákimnak * pedig több dolgai, és utálatos cselekedetei, és a melyek ő benne találtattak, ímé meg vagynak íratva az Izráel és Júda Királyainak könyvökben: és uralkodék helyette Joákin az ő fija. *2Kir. 24,1—5.

9. Nyolcz esztendős korában kezdett uralkodni * Joákin, és három hónapig és tíz napig uralkodék Jérusálemben: és cselekedék utálatos dolgot az Úr előtt. *2Kir. 24,8—17.

10. Az esztendőnek pedig forgásában elküldé Nabukodonozor Király *érette*, és viteté őtet Babilóniába, az Úr házabeli drágalátos edényekkel egyetemben, és választá *helyette* Királylyá Sédékiást az ő attyafiát, Júdában és Jérusálemben.

11. Huszonegy esztendős korában kezde uralkodni Sédékiás, és uralkodék tizenegy esztendeig Jérusálemben.

12. És cselekedék utálatos * dolgot az ő Ura Istene előtt, és meg nem tudá magát alázni Jerémiás Próféta előtt, ki az Úr képében *szól vala* néki *Jer 37,1 2.

13. De még Nabukodonozor Királynak is * ellene támada, a ki őtet az Isten *nevére* megesküdtette vala, és megkeményítvén nyakát, szívét is megkeményíté, hogy az Izráelnek Urához Istenéhez meg ne térne *Ezék 17,13—16.

14. A Papifejedelmek is * fejenként a községgel öregbíték a bűnt a pogányoknak minden utálatosságok szerint; és megfertézteték az Úr házát, melyet megszentelt vala Jérusálemben *Jer 23,11.

15. És mikor az ő attyaiknak Ura Istene küldené hozzájok az ő Prófétáit jó idején mert * kedvez vala az ő népének és az ő lakhelyének. *Máté 23,37 38.

16 Azok az Isten Prófétáit *csak* csúfolják * vala, és az ő beszédeit megutálván, azt mondják vala: hogy megcsalatnának az ő Prófétáitól; míglen az Úrnak haragja felgerjedne az ő népe ellen, mely ellen senki nem állhatna. *rész 24,20. Ezék. 33,31. 32.

17 És reájok hozá a Káldeusok Királyát, ki levágá a népnek ifjait az ő szenthajlékjoknál: nem kedveze az ifjaknak, a gyenge szűzeknek; a vén és igen koros *embereknek*, mind egyig kezébe adá őket

18. Végezetre az Isten házának mindenféle * edényeit, nagyokat, kicsinyeket, és az Úr házabeli kincsét, a Király kincsét, a Fejedelmek *kincsét:* mind ezeket Babilóniába viteté. *vers 7. Jer. 20,5.

19. Az Isten házát is meggyujták, Jérusálemnek is kerítéseit leronták, palotáit mind * elégeték, és minden *benne való* drága szerszámokat elvesztének. *Jer. 37,10.

20. És a fegyvertől a kik megmaradtak vala: Babilóniába vivé, és voltak néki és az ő fijainak szolgái mind addig, míg a Persiai * birodalom feltámadna. *Esd. 1,1—11.

21. Hogy az Úr beszéde bételjesednék, *mely* Jerémiás által *meg volt mondatva:* míg a föld az ő * szombatit megszentelné, és nyugovék *a föld* az

ő pusztaságának egész idején, hogy bételnének a hetven † esztendők.
* 3 Móz. 26, 33. 34. † Jer. 25, 12.

22. A Persiai * Czírus Királynak pedig első esztendejében, hogy bételjesednék az Úr beszéde, *mely* Jerémiás által *mondatott:* az Úr felindítá Czírusnak a Persiai Királynak szívét, ki meghirdetteté az ő egész birodalmában, és írásával ugyanazont *bizonyítá,* mondván: * Esdr. 1, 1. 2

23. Ezt mondja Czírus a Persiai Király: az Úr a mennynek Istene e földnek minden országait nékem adta, és ő megparancsolta * nékem, hogy az ő házát megépítsem Jérusálemben, mely vagyon Júda földén: A ki azért az ő népe közűl *akarja építeni azt,* az ő Ura Istene legyen azzal; és menjen fel *hazájába.* * Ésa. 44, 28. 45, 1. 13.

ESDRÁS KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Czírus parancsolja az Isten templomának ujonnan való építését.

Első esztendejében * Czírusnak a Persiai Királynak, hogy megteljesednék az Úr beszéde, melyet *mondott* vala Jeremiásnak szája által; felindítá az Úr Czírusnak a Persia *ország* Királyának lelkét, ki mind írott levéllel, mind élő beszéd által parancsolatot ada ki az ő egész országában, ezt mondván:
* 2 Krón. 36, 22. Jer. 29, 10. 11.

2. Ezt mondja Czírus a Persiai Király: E földnek minden országait nékem adta az Úr a mennynek Istene, és ő parancsolta * nékem, hogy építsek néki házat Jérusálemben, mely vagyon Júdeában. * Ésa. 44, 28. 45, 1. 13.

3. Valaki azért ti közűletek az ő népe közűl való: legyen azzal az ő Istene, és menjen fel Jérusálembe, mely vagyon Júdeában és építse az Izráel Urának Istenének házát: annak az Istennek, a ki *lakik* * Jérusálemben.
* 1 Kir. 9, 3. Zsolt. 132, 13. 14.

4. Ha valaki pedig valamely helyben, a hol lakik, elmaradna annak a helynek férjfiai segítsék azt ezüsttel, aranynyal, és egyéb jószággal, és barmokkal attól megválva, a mit szabad akarat szerint akarnak küldeni az Istennek házába, mely vagyon Jérusálemben.

5. Felkelének * annakokáért a Júda és Benjámin attyai cselédinek Fejedelmei és a Papok, és a Léviták, és mindnyájan, kiknek felindította vala Isten lelkeket, hogy felmenjenek az Úr házának építésére, mely *vagyon* Jérusálemben. * Zsolt. 126, 1—4.

6. Mindenek továbbá, kik valának az ő szomszédságokban, megtölték azoknak kezeket ezüst és arany edényekkel, őszágokkal, barmokkal és drága marhákkal, azonkivűl melyet szabad akarat szerint küldnek vala.

7. Czírus Király is pedig előhozá az Úr házának edényeit, melyeket * elvitt vala Nabukodonozor Jérusálemből, és helyheztetett vala az ő isteneinek házokban. * 2 Krón. 36, 7—18.

8. Előhozá, *mondom*, Czírus a Persák Királya a kincstartó Mitredátes keze által, és számon * adá azokat Sesbasárnak, a Júda *nemzetsége* Fejedelmének.
* rész 7, 19.

9. És e vala számok azoknak: Harmincz arany medencze, ezer ezüst medencze, és huszonkilencz kés.

10. Harmincz arany rostély, négyszáz tíz más rendbeli ezüst rostély, és ezer egyéb edények.

11. Minden arany és ezüst edényeknek számok, ötezer négyszáz. mind ezeket kihozá Sesbasár, mikor a Babilóniai fogságból kijövének Jérusálembe.

II. RÉSZ.

A haza ment Zsidóknak számok, és az Isten háza építésére való adakozások.

Ezek pedig a tartománynak fijai, kik feljöttek vala a rabságból, kiket Nabukodonozor Babilóniának Királya fogva vitetett vala Babilóniába; és visszajövének Jérusálembe, és Zsidóországba, kiki az ő városába.

2. Kik haza jövének Zorobábellel, Jesuával, Nehémiással, Sérajával, Rélajával, Mardókaival, Bilsánnal, Mispárral, Bigvaival, Rehummal, Banaávál. Az Izráel népe férjfiainak számok ez:

3. Párósnak fijai * kétezer száz hetvenkettő. * Nehém. 7, 8.

4. Sefátiának fijai háromszáz hetvenkettő.

5. Aráhnak fijai, hétszáz hetvenöt.

6. Pahát-Moábnak, Jósué és Joáb

fijainak fijai, kétezer nyolczszáz és tizenkettő.
7. Elám fijai, ezer kétszáz ötvennégy.
8. Zattu fijai, kilenczszáz negyvenöt.
9. Zakkai fijai, hétszáz és hatvan.
10. Báni fijai, hatszáz negyvenkettő.
11. Bébai fijai, hatszáz huszonhárom.
12. Azgád fijai, ezer kétszáz huszonkettő.
13. Adónikám fijai, hatszáz hatvanhat.
14. Bigvai fijai, kétezer ötvenhat.
15. Adin fijai, négyszáz ötvennégy.
16. Ater fijai, kik Ezékiástól valának, kilenczvennyolcz.
17. Bésai fijai, háromszáz huszonhárom.
18. Jóra fijai, száz tizenkettő.
19. Hásum fijai, kétszáz huszonhárom.
20. Gibbár fijai, kilenczvenöt.
21. Bethlehem fijai, százhuszonhárom.
22. Nétofát férjfiai, ötvenhat.
23. Anatót férjfiai, száz huszonnyolcz.
24. Azmávet fijai, negyvenkettő.
25. Kirjátárimnak, Kéfirának és Beerótnak fijai, hétszáz negyvenhárom.
26. Rámának és Gábának fijai, hatszáz huszonegy.
27. Mikmás férjfiai, száz huszonkettő.
28. Béthelnek és Ainak férjfiai, kétszáz huszonhárom.
29. Nébónak fijai, ötvenkettő.
30. Magbis fijai, száz ötvenhat.
31. A második Elámnak fijai, ezer kétszáz ötvennégy.
32. Hárimnak fijai, háromszáz húsz.
33. Lódnak, Khárídnak és Onónak fijai, hétszáz huszonöt.
34. Jérikónak fijai, háromszáz negyvenöt.
35. Sénaának fijai, háromezer hatszáz és harmincz.
36. A Papok: Jedája fijai, Jósua házából valók, kilenczszáz hetvenhárom.
37. Immérnek fijai, ezer ötvenkettő.
38. Páshúrnak fijai, ezer kétszáz negyvenhét.
39. Hárim fijai, ezer tizenhét.
40. A Léviták: Josuának, és Kádmielnek Hódávia fijainak fijai, hetvennégy.
41. Az Énekesek: Asáf * fijai, százhuszonnyolcz. * 1 Krón. 25, 1. 2.
42. A kapunállóknak * fijai: Sallum fijai, Ater fijai, Tálmon fijai, Akkub fijai, Hatita fijai, Sobai fijai: ezek mindenestől száz harminczkilencz.
* 1 Krón. 26, 1.
43. A * Nétineusok: Sihának fijai, Hasufának fijai, Tabaótnak fijai.
* Jós. 9, 23. rész 8, 20.
44. Kéros fijai, Siaha fijai, Pádon fijai,
45. Lebána fijai, Hagába fijai, Akkub fijai,
46. Hagáb fijai, Sámlai fijai, Hanán fijai,
47. Giddel fijai, Gahár fijai, Reája fijai,
48. Résin fijai, Nékoda fijai, Gázám fijai,
49. Uzza fijai, Páseah fijai, Bésai fijai,
50. Asna fijai, Meunim fijai, Néfusim fijai,
51. Bakbuk fijai, Hákuf fijai, Hárhur fijai,
52. Báslut fijai, Méhida fijai, Hársa fijai,
53. Barkós fijai, Sisera fijai, Tamáh fijai,
54. Nésiah fijai, Hátifa fijai,
55. Salamon szolgáinak fijai: Sótai fijai, Soféret fijai, Péruda fijai,
56. Jaála fijai, Dárkon fijai, Giddel fijai,
57. Sefátia fijai, Hattil fijai, Pokéret fijai, Hásbaim fijai, Ami fijai.
58. Mindenestől fogva a * Nétineusok, és a Salamon szolgáinak fijai, háromszáz kilenczvenkettő. * vers 43.
59. Ezek is feljöttek vala Telmaláhból, Telhasából: Kérub, Addán, és Immér; de nem mondhatták meg az ő atyjyoknak házát, és az ő nemzetségeket, ha az Izráel közűl valók volnának-é.
60. Délajának fijai, Tóbiának fijai, Nékodának fijai, hatszáz ötvenkettő.
61. És a Papok fijai közűl: Habajának fijai, Kósnak fijai, Barzillainak fijai, ki vett vala a Gileádban lakozó Barzillai * leányai közűl magának feleséget, és nevezteték az ő nevökről.
* 2 Sám. 17, 27—29.
62. Ezek keresének magoknak nemzetségről való levelet, de nem találának; azokáért kivettetének a Papságból.
63. És megmondá nékik * Tirsáta, hogy ne ennének a *Papoknak rendeltetett* szentelésekből, míg Pap nem támadna az Urimmal † és Tummimmal.
* Neh. 7, 65. 10, 1. † 2 Móz. 28, 15—30.
64. Mind az egész gyülekezet mindenestől, negyvenkét ezer, háromszáz hatvan.
65. Szolgák és szolgálóleányokon kivűl, kik *valának* hétezeren, háromszázan és harminczheten: ezek között pedig énekes férjfiak, és énekes leányok *valának* kétszázan.
66. Az ő lovaik kétszáz harminczhat; öszvéreik kétszáz negyvenöt.

67. Tevéik négyszázharminczöt; szamaraik hatezer hétszáz és húsz.

68. Az atyáknak Fejedelmei közűl pedig, mikor felmentek volna az Úr házához, mely Jérusálemben *vala*, némelyek szabad akaratjok szerint adának ajándékokat az Úr házába, hogy felépítenék azt az ő fundamentomán.

69. Az ő tehetségek szerint adának az építésre való költségre, hatvanegy ezer drakhma aranyat, ötezer gira ezüstöt, és száz papi öltözőruhákat.

70. Lakának annakokáért mind a Papok s mind a Léviták, és ezeknek népe közűl való énekesek és kapunállók, és a Nétineusok, kiki az ő városokban; és az egész Izráel az ő városaiban.

III. RÉSZ.

A haza ment Zsidók megépítik az oltárt; és az áldozatokat elkezdik.

Mikor pedig eljött volna a hetedik hónap, és *volnának* az Izráel fijai az ő városaikban; felgyüle mind az egész nép egyenlőképen Jérusálembe.

2. És felkele Jésua * Jósadáknak fija és az ő Pap attyafiai, és † Zorobábel, Salatielnek fija, az ő attyafiaival egyetembe, és oltárt csinálának az Izráel Istenének, hogy égőáldozatokat áldoznának rajta, a mint megírta vala *nékik* az Istennek embere Mózes, a törvényben. *Zak. 3, 1. †Máté 1, 12.

3. Erős fundamentomra rakák pedig azt az oltárt; mert félnek vala a földnek népétől, és áldozának rajta égőáldozatokat az Úrnak, reggeli * és estveli égőáldozatokat. *4Móz. 28, 3—10.

4. És megszentelék a sátoros * Innepnek napját, a mint meg vagyon írva, és égőáldozatokat *tőnek* a mindennap szokott szám szerint. *2Móz. 23, 34—36.

5. És annakutánna szüntelen való égőáldozatot, mind a havaknak * első napjain, s mind az Úrnak egyéb szenteltetett Innepnapjain, és minden egyéb szent dolgokat és mindennek szabad akarat szerint való ajándékát *áldozzák vala* az Úrnak. *4Móz. 28, 5—42. Neh. 10, 32. 33.

6. Annak a hetedik hónapnak első napjától fogva kezdének égőáldozatokat tenni az Úrnak; az Úr templomának pedig fundamentomai még fel nem vettettek vala.

7. Adának pedig pénzt a kővágóknak és egyéb mestereknek, és ételt, italt, és olajt, a Sídon és * Tírusbelieknek, hogy hordanának czédrusfát a Libánus hegyéről a Joppé tengerére, Czírusnak a Persiai Királynak akaratja szerint. *1Kir. 5, 2. 6. 9

8. Másod esztendőben pedig azután, hogy felmentek vala az Isten házához Jérusálembe, másodhónapban: hozzá kezdének, Zorobábel Salatielnek fija, és Jésua, Jósadáknak fija, és az ő több atyyokfiai, kik Papok és Léviták *valának*, és mindnyájan, kik a fogságból visszajöttek vala Jérusálembe, és rendelék a Lévitákat, kik húsz esztendősök és azon felűl valának, hogy gondviselők lennének az Úr házának építésében.

9. És előálla Jésua és az ő fijai, attyafiaival egybe, Kádmiel és az ő fijai, *és* Júdának fijai egyenlőképen, hogy pallérai lennének azoknak, kik munkálkodnak vala az Isten házán: Hénadád fijai és azoknak fijai és attyokfiai a Léviták.

10. Felveték annakokáért a mesteremberek az Úr templomának fundamentomát, és rendelének egynéhány felöltözött Papokat kürtökkel, és Lévitákat, kik Asáfnak maradékai valának czimbalmokkal, hogy dícsérnék az Urat, az Izráel Királyának Dávidnak keze által *csinált dícséretekkel*.

11. Egyenlőképen pedig ezt éneklik vala, mikor az Urat dícsérik vala, és néki vallást tesznek vala: Mert * jó; mert mind örökké vagyon az ő irgalmassága Izráelen! Továbbá mind az egész nép nagy felszóval kiált vala, mikor az Urat dícsérik vala az Úr háza fundamentomának felvettetése felett. *1Krón. 16, 1. 34.

12. Nagy sokan pedig a Papok és Léviták közűl, és az atyák közűl való Főemberek, a Vének, kik látták vala az első házat, mikor fundálják vala ezt az ő szemek előtt, nagy felszóval sírnak vala; és egyebek sokan örömökben nagy felszóval kiáltnak vala.

13. Úgyhogy a nép az örömben való kiáltást meg nem tudná választani a nép siralmának szavától: mert egyenlőképen kiáltnak vala nagy szóval, úgyhogy az a szó messze földre meghallatik vala.

IV. RÉSZ.

A templom építtetése megakadályoztatik.

Meghallák pedig a Júdának és Benjáminnak ellenségei, hogy a fogságból visszajött népek templomot csinálnának az Izráel Urának Istenének:

2. És menének Zorobábelhez, és az atyáknak Fejeihez, s mondának nékik: Hadd építsünk együtt veletek: mert mi-

képen ti, úgy keressük mi is a ti Isteneket; és áldozatokat tettünk * néki, mind Esárhaddonnak, az Assiriabeli Királynak idejétől fogva, ki ide felhozott minket. *2 Kir. 17, 27—33.

3. Akkor monda nékik Zorobábel és Jésua, és az Izráel attyainak egyéb Fejedelmei: Nem ti gondotok, hanem miénk, hogy házat építsünk a mi Istenünknek; annakokáért mi egyenlőképen építünk az Izráel Urának Istenének, a miképen megparancsolta nékünk Czírus * Király, Persiának Királya. *rész 1, 1. 2.

4. A tartománynak népe pedig ellene áll vala a Júda népének, és megháborítja vala őtet, hogy ne építhetne.

5. És fogadának ő ellenek tanácsosokat, hogy eszét vesztenék az ő tanácsoknak, Czírusnak a Persia Királyának minden idejében, mind a Dárius a Persiabeliek Királyának birodalmáig.

6. Mikor pedig uralkodnék * Assvérus, az ő országlásának kezdetében; írások által vádolást tőnek a Júdának a Jérusálemnek lakói ellen. *Eszter 1, 1.

7. Mint az Artaxerxes idejében írt vala Bislám Mitredátes és Tabéel a többekkel egyetemben, kik ő velek egy tanácson valának, Artaxerxesnek a Persia Királyának; a vádoló levelet pedig Siriai nyelven írták vala, és Siriai nyelven magyaráztatott vala meg is.

8. Réhum, ki tanácsos vala, és Simsai, ki Íródeák vala, írának egy levelet Jérusálem ellen Artaxerxes Királynak, ugyanazon módon.

9. Akkor Réhum, ki tanácsos vala, és Simsai Íródeák, és ezeknek több társai, a Dineusok, Afársatakeusok, Tarpeleusok, Afárseusok. Arkeveusok; Babilóniabeliek, Susankeusok, Dehaveusok, és a Hélameusok.

10. És a többi a pogányok közűl, kiket ama nagy és dicsőséges Asnappár hozott vala, és lakosokká tett vala Samáriának * városaiban, és a több *népek, kik vagynak* túl a vízen; azon időben pedig. *2 Kir. 17, 24.

11. E mássa a levélnek, melyet küldének Artaxerxes Királynak: Mi, kik lakunk a folyóvizen túl, te szolgáid; ez s ez időben.

12. Ezt adjuk tudtodra Király, hogy a Zsidók, kik feljöttek tőled mi hozzánk, mentek Jérusálembe, a visszavonó és gonosz városba, kik építnek fundálván, és rakván erős kőfalakat.

13. Megértse ezt a Király most, hogyha az a város megépíttetik, és a kőfalak megerősíttetnek: adóját, rovását, és esztendei jövedelmét bé nem adja, * és így a Királyoknak jövedelmeket megkissebbíted. *vers 16.

14. Továbbá, mivelhogy a templom romlásának mi voltunk okai; és mivelhogy a Királynak megvettetését el nem szenvedhetjük; azért küldöttünk, és adjuk tudtára *ezeket* a Királynak:

15. Mert ha a te atyáidnak dolgai felől írott könyvben megkeresi valaki: megtalálja a lett dolgok felől írott könyvben, és megérti, hogy az a város visszavonó * város volt, és ártalmas a Királyoknak, és a tartományoknak, és eleitől fogva pártolkodások voltak abban, azért törettetett el is az a város. *2 Krón. 36, 13.

16. Ezt is tudtára adjuk a Királynak: Hogyha ez a város megépülénd, és a kőfalak megrakattatnak; a vízen túl való tartomány nem lészen többé tiéd.

17. Felele a Király a tanácsos Réhumnak és az Íródeáknak Simsainak, és azoknak több társaiknak, kik laknak vala Samariában, és mind azoknak kik a vízen túl laknak vala: Békesség: és ez s ez időben.

18. A mely levelet küldöttetek nékem, nyilván elolvastatott előttem.

19. És megparancsolám, hogy megkeresnék; és megtalálák, hogy az a város eleitől fogva feltámadott * a Királyok ellen, és ellenek hadakozott, és visszavonások voltak abban. *vers 15.

20. Annakfelette erős Királyok voltak * Jérusálemben és bírták mind azokat, kik a vízen túl laktak, és hogy adót, rovást, és esztendőnként való jövedelmet adtak azoknak. *2 Kir. 18, 1. 7. 8.

21. Most annakokáért parancsoljátok meg, hogy szünjenek meg azok az emberek; és a város ne építtessék, míg én tanácsot nem tartok felőle.

22. És meglássátok, hogy ebben vétket ne tegyetek, hogy ne nevekedjék a Királyok ártalmára való veszedelem.

23. Mihelyt pedig az Artaxerxes Király levele elolvastaték Réhum és az Íródeák Simsai előtt, és azoknak társaik előtt: elmenének nagy hamarsággal Jérusálembe a Zsidók ellen, és elhagyaták velek az építést erővel és hatalommal.

24. Akkor megszünék az Úr házának épülete, mely *vagyon* Jérusálemben; és vesztegségben lőn Dáriusnak, Persia Királyának második * esztendejéig. *Zak. 1, 1—16.

V. RÉSZ.

Aggeus és Zakariás Prófétának intésekből ismét elkezdik a templom építését; és a Tisztartók megírják a Királynak.

Ugyanakkor prófétála Aggeus * Próféta, és Zakariás † az Iddó Próféta fija, a Zsidóknak, kik valának Júdeában és Jérusálemben, az Izráel Istenének nevében *szólván* nékik.
*Agg. 1, 1—14. † Zak. 1, 1. 16. 17.

2. Akkor azért felkelének Zorobábel, Salatielnek fija, és Jésua, Jósadáknak fija, és hozzá kezdének az Isten házának építéséhez, mely vagyon Jérusálemben, és valának ő velek az Istennek Prófétái, segítvén őket.

3. Az időben jöve hozzájok Tatténai, a vízen túl valóknak Fejedelmek, és Setárboznai, és ezeknek társaik, és mondának nékik: Ki parancsolta néktek, hogy e házat építenétek, és a kőfalakat fundálnátok?

4. Akkor megmondánk nékik kik volnának neveik a férjfiaknak, kik az alkotmányt építnék.

5. Az ő Isteneknek szeme vala pedig a haza jött Zsidókon, és nem hagyathaták el velek *az építést,* míg a dolog juta Dárius eleibe. Akkor azért levél által e képen írának *néki* ezekről.

6. A levélnek ez a mássa, melyet küldött Tatténai a vízen túl valóknak Fejedelmek, és Setárboznai az ő társaival, és az Afarsakeusok kik a vízen túl valának, Dárius Királynak.

7. Levelet küldének néki, és e vala írva a levélben: Dárius Királynak minden békesség!

8. Tudtára legyen ez a Királynak, hogy elmentünk vala a Zsidóknak tartományokba a nagy Istennek házához, és az építtetik márványkőből, és a kőfalak deszkákkal padoltatnak, és nagy hamarsággal munkálkodnak, hogy az épület ugyan nevekedik az ő kezek után.

9. Akkor megkérdénk a haza jött *Zsidókat,* és azt mondánk nékik: Ki adott néktek szabadságot, hogy e házat építenétek, és e kőfalakat raknátok?

10. És az ő neveiket megkérdezénk tőlök, hogy tudtodra adnánk azokat néked, hogy megírnánk neveiket azoknak, kik gondviselők ő közöttök e dologban.

11. Ilyen szóval felelének pedig nékünk; mondván: Mi a mennynek és földnek Istenének szolgái vagyunk, és újonnan megépítjük e Házat, mely ennekelőtte sok esztendőkkel építtetett volt, melyet az Izráelnek * nagy Királya épített és fundált volt. *1 Kir. 6, 1—38.

12. És minekutánna haragra ingerlették volt a mi atyáink a mennynek Istenét: adá őket a Babilóniabeli Káldeus Nabukodonozor * Királynak kezébe, és azt a Házat elrontá, és a *lakó* népet rabságra vivé Babilóniába: *2 Kir. 21, 14. 15. 25, 1—10.

13. Mindazáltal Czírusnak Babilónia Királyának első esztendejében, * Czírus parancsolatot ada ki, hogy ezt az Istennek házát megépítenék. *rész 1, 1. 2.

14. És az Isten házához való arany és ezüst edényeket is, * melyeket Nabukodonozor elvitt vala a Jérusálemi templomból, és helyheztetett vala a Babilóniai templomba: kihozatá Czírus Király a Babilóniai templomból, és adá Sesbasárnak, kit fejedelmül is rendelt vala. * rész 1, 7—11

15. És monda néki: Vedd fel ez edényeket, menj el, és rakd le a Jérusálemi templomba, és az Istennek háza az ő előbbi helyén építtessék meg.

16. Akkor az a Sesbasár eljöve, és fundamentomát felveté * az Isten házának, mely *vagyon* Jérusálemben; és az időtől fogva mind eddig építtetik, és még sem végeződött el. *rész 3, 10. 11.

17. Most azért ha tetszik a Királynak, a Király kincstartó házában, mely vagyon Babilóniában, kerestessék meg, hogyha úgy vagyon-é, hogy Czírus Király parancsolta, hogy ismét megépíttessék az Isten házát, mely Jérusálemben *vagyon:* és erről való akaratját a Király küldje hozzánk.

VI. RÉSZ.

A templom ismét megépíttetik, megszenteltetik, és húsvét tartatik.

Akkor Dárius Király megparancsolá, és megkeresék a könyveknek tárházában, melyben a kincset tartják vala Babilóniában.

2. Találtaték pedig Akhmetában a Média tartományában való Királyi lakhelyen egy könyv, melyben emlékezetért e vala írva:

3. Czírus Királynak első * esztendejében parancsolatot ada ki Czírus Király az Istennek háza felől, mely *vala* Jérusálemben: Az a ház építtessék meg, mely helye az áldozatoknak, és az ő kőfalai rakattassanak meg; az ő magassága legyen hatvan singnyi és szélessége is hatvan singnyi. *rész 1, 1. 2.

4. Három kőfalai márványkőből *legyenek;* és *egy* fal új fákból; és erre való költség a király házából adattassék.

5. Sőt az Isten házának mind arany s mind ezüst edényeit is, melyeket Nabukodonozor * elhozott vala a Jérusálemi templomból, és vitt vala Babilóniába, megadják; és visszatérjenek a Jérusálemi templomba *az* ő helyekre, és bérakattassanak *azok* az Isten házába. *2 Krón. 36, 7. 18.

6. Most annakokáért Tatténai, a vízen túl valóknak Fejedelmek, Setárboznai, és kik *vagytok* ő társai; és az Afarsakeusok kik túl *vagytok* a folyóvízen, távol legyetek tőlök·

7. Hagyjatok békét nékik, hadd épüljön meg az az Istennek háza, és békét hagyjatok a Zsidók Fejedelmének, és a fogságból haza ment Zsidóknak, hogy azt az Istennek házát építsék meg az ő helyén.

8. És megparancsoltam azt is, mit cselekedjetek azokkal a haza ment Zsidókkal, kik építik azt az Istennek házát: Hogy *tudniillik*, a Király vízen túl való jószágának adójából költség adassék azoknak a férjfiaknak, hogy az elkezdett épület meg ne szünjék.

9. És minden, valami nélkűl szűkölködéndenek, akár tulkok, akár kosok, akár bárányok, a mennynek Istenének való égőáldozatokra, búza, só, bor és olaj, a Jérusálemi Papoknak szavok szerint, adattassék nékik minden naponként hogy vétek ne *legyen benne*.

10. Hogy legyen miből jóillatú áldozatot tenniek a mennynek Istenének és könyörögjenek a Királynak életéért, és az ő fijáért.

11. Annakfelette ezt is parancsolom, hogy valaki ezt az én parancsolatomat elváltoztatándja, annak házából fa töretessék ki és felállattassék, és arra akasztassék; és az ő háza * pervátává legyen ezért. *Dán. 3, 29.

12. Az Isten pedig, kinek neve ott lakozik, megrontson minden Királyt, és *minden* népet, a ki felemeléndi arra az ő kezét, hogy elváltoztassa, és lerontsa az Istennek házát, mely *vagyon* Jérusálemben. Én Dárius parancsoltam ezeket; sietséggel meglegyenek!

13. Akkor Tatténai a vízen túl valóknak Fejedelmek, Setárboznai és az ő társai nagy hamarsággal úgy cselekedének, a mint * Dárius Király *nékik* megparancsolta vala. *vers 8. 9.

14. A haza ment Zsidók annakokáért építnek vala, és jó szaporája vala munkájoknak, Aggeus Prófétának, és az Iddó fijának Zakariásnak jövendőmondások szerint; és megépíték, és elvégezék az Izráel Istenének parancsolatjából, és Czírusnak, Dáriusnak és Artaxerxesnek, kik Persiai Királyok *valának*, parancsolatjokból.

15. Elvégezteték pedig a Ház az Adár hónak harmadik napján, mely vala a Dárius Király *birodalmának* hatodik esztendejében.

16. És megszentelék ezt a házat az Izráelnek fijai, a Papok, Léviták és a fogságból visszajöttek, az Istennek, nagy örömmel.

17. És vőnek fel ajándékon, ennek az Isten Házának megszentelésekor, száz tulkot, kétszáz kost, négyszáz juhot, és kecskebakokat bűnért való áldozatra tizenkettőt, az egész Izráelért, az Izráel nemzetségének számok szerint.

18. És rendelének Papokat az ő oszlások szerint, és Lévitákat az ő rendek szerint, *kik gondot viselnének* az Istennek dolgaira Jérusálemben, a mint meg vagyon * írva a Mózes könyvében. *4 Móz. 3, 6—10.

19. Szerzének pedig a rabságból visszajöttek Páskhát, az első * hónak tizenegyedik napján. *2 Móz. 12, 1—11.

20. Mert megtisztultak vala a Papok és Léviták, és mindnyájan egyetembe tiszták valának; és megáldozák a húsvétibárányt, mind a rabságból megjöttekért, és az ő attyokfiaiért a * Papokért és ő magokért. *Zsid. 5. 3.

21. Megevék annakokáért az Izráel fijai, kik a rabságból visszajöttek vala, *a húsvétibárányt*, és mind azok, kik a földnek pogányival való fertelmeskedéstől magokat elszakasztották vala *és* ő hozzájok *állottak vala*, hogy keresnék az Urat az Izráelnek Istenét.

22. Megszentelék a kovász nélkűl való kenyereknek ételére rendeltetett Innepet is * hét napokon, nagy örömmel: mivelhogy megvídámította volna őket az Úr, és meghajtotta volna ő hozzájok az Assiriabeli Királynak szívét, hogy így erősek lehetnének az Istennek, az Izráel Istenének házának építésében. *2 Móz. 12, 17—20.

VII. RÉSZ.

Esdrás a Király engedelméből elmegyen Jérusálembe.

Ezekután pedig Artaxerxesnek a Persia Királya birodalmának idejében Esdrás, Serájának fija, ki Azáriás fija, ki * Hilkiás fija. *2 Krón. 34, 9. 15.

2. Ki Sallumnak fija, ki * Sádóknak fija, ki Ahitúbnak fija. *2 Sám. 8, 17.

3. Ki Amáriának fija, ki Azáriásnak fija, ki Mérájótnak fija.
4. Ki Zeráhiának fija, ki Uzzinak fija, ki Bukkinak fija.
5. Ki Abisuának fija, ki Fineásnak fija, ki Eleázárnak fija, ki * Áronnak az első Papnak fija *vala.* *1 Krón. 6, 3. 4.
6. Ez, *mondom,* az Esdrás feljöve Babilóniából: (e bölcs törvénytudó *vala* a Mózes törvényében, melyet kiadott vala az Izráelnek Ura Istene) és a Király az Úrnak, az ő Istenének ő rajta való jóakaratja szerint, megteljesítette vala néki minden kéréseit.
7. Menének pedig fel az Izráel fijai közűl, és a Papok és Léviták közűl, az énekesek közűl, és a kapunállók közűl, és a Nétineusok közűl Jérusálembe, Artaxerxes Királynak hetedik esztendejében.
8. És juta Jérusálembe az ötödik hónapban, mely a Király *birodalmának* hetedik esztendeje vala.
9. Mert az első hónak első napján lett kezdete a Babilóniából való feljövetelnek, és az ötödik hónak első napján jutott Jérusálembe, az ő Istenének ő rajta való jóakaratja szerint.
10. Mert Esdrás az ő szívét arra bírta vala, hogy keresné az Úr törvényét, és azt megteljesítené, és tanítaná Izráelt a parancsolatokra és ítéletekre.
11. E pedig mássa a levélnek, melyet adott vala Artaxerxes Király a törvénytudó Esdrás Papnak, ki az Úrnak parancsolatiban és az Izráel között való rendelésiben tudós vala:
12. Artaxerxes, Királyoknak Királya, Esdrás Papnak a mennyei Isten törvényének bölcs és tökéletes tudójának köszönetét írja!
13. Végzést tettem én a felől, hogy valaki az én országomban az Izráel népe közűl, és az ő Papjai közűl, és a Léviták közűl el akar menni veled Jérusálembe, az menjen el.
14. Miképen hogy te a Király személyétől és az ő hét * Tanácsosaitól elbocsáttattál, hogy megvizsgáljad Júdeát és Jérusálemet a te Istenednek Törvénye felől, mely vagyon a te kezedben. * Eszter 1, 14.
15. És hogy elvigyed az ezüstöt és aranyat, melyet a Király és az ő tanácsosai szabad akaratjok szerint adtak ajándékon az Izráel Istenének, kinek hajléka vagyon Jérusálemben.
16. És minden ezüstöt és aranyat, melyet találsz Babilóniának minden tartományában, azzal egyetembe, melyet a közönséges nép szabad akaratja szerint ád, és a Papok, kik jóakaratjokból adtak ajándékot az ő Isteneknek házának, mely vagyon Jérusálemben.
17. Hogy hamarsággal végy ezzel az ezüsttel tulkokat, kosokat, bárányokat, minhájokkal és italiáldozatokkal egybe; és felvivén áldozd meg azokat a ti Istentek házának oltárán, mely vagyon Jérusálemben.
18. A mi pedig néked, és a te atyádfiainak tetszik, hogy cselekedjetek a megmaradott ezüsttel és aranynyal a ti Isteneknek akaratja szerint; azt cselekedjétek.
19. Továbbá az edényeket, melyek a te Istened házának szolgálatjára kezedbe * adattak néked, add meg az Isten előtt Jérusálemben. * rész 1, 7. 8.
20. És egyebeket is, a melyek szükségesek a te Istenednek házában, és a melyeket gondolsz hogy kell adnod, adass a Király kincstartó házából.
21. Ennekfelette én Artaxerxes Király, parancsolom minden kincstartóimnak, kik a folyóvízen túl *vagytok,* hogy mindeneket, valamiket kérénd tőletek Esdrás Pap, a mennyei Isten törvényének bölcs tudója, hamar meglegyenek.
22. Száz tálentom ezüstig, száz köböl búzáig, száz köböl borig, száz báth olajig, és só a mennyi elég.
23. Valami rendelése és végzése a mennyei Istennek, hamar meglegyen, a mennyei Isten házának épületire, hogy valamiképen meg ne haragudjék a Királynak és annak fijainak országa ellen.
24. Tinéktek pedig tudtotokra adjuk, hogy sem a Papokra, sem a Lévitákra, sem az énekesekre, sem az ajtónállókra, sem a Nétineusokra, sem a szolgákra, kik az Istennek házában szolgálnak, adót, fizetést, sem esztendei jövedelmet egy *Tiszttartó* se vessen.
25. Te pedig Esdrás a te Istened *törvényének* bölcsesége szerint, mely te kezedben vagyon, rendelj Bírákat és ítélő Mestereket, kik törvényt tegyenek az egész nép között, mely vagyon túl a vízen, mind azok között, kik tudják a te Istenednek törvényét, és azt, a ki nem tudja, megtanítsátok reá.
26. Mindenre pedig, a ki a te Istenednek törvénye, és a Király törvénye szerint nem cselekeszik, törvény szolgáltassék, *és ítéltessék* vagy halálra vagy számkivetésre, vagy jószágában való büntetésre, vagy fogságra.

27. Áldott a mi atyáinknak Ura Istene, ki ilyen dolgot indított a Király szívében, hogy dicsőítené az Úrnak házát, mely vagyon Jérusálemben.
28. És irgalmasságát terjesztette én reám a Király előtt, és az ő tanácsosai előtt, és a Királynak minden hatalmas Fejedelmei előtt. Én azért megerősíttetvén az én Uramnak Istenemnek rajtam való keze által, Izráelből Főembereket válogaték, hogy feljőnének velem.

VIII. RÉSZ.

Esdrás útitársai, és az ajándékok, melyeket vittek Jérusálembe.

Ezek pedig az ő attyaiknak Fejedelmei, és nemzetség szerint való eredetek azoknak, kik feljöttek velem, Artaxerxes Király birodalmának idején, Babilóniából.
2. Fineásnak fijai közűl Gerson: Itamárnak fijai közűl, Dániel: Dávid fijai közűl, Hattus:
3. Sekániának fijai közűl, ki Parósnak fija vala, Zakariás; és ő vele számláltatának nemzetség szerint másfélszáz férjfiak.
4. Pahát-Moáb fijai közűl Eljoénai, Zérahiának fija; és vele kétszáz férjfiak.
5. Sekániának fijai közűl, a Jáháziel fija; és vele háromszáz férjfiak.
6. Adin fijai közűl Ebed, Jónatán fijai; és vele ötven férjfiak.
7. Elámnak fijai közűl Ésaiás, Atáliának fija; és vele hetven férjfiak.
8. Séfátia fijai közűl Zebádia, Mikáelnek fija; és vele nyolczvan férjfiak.
9. Joáb fijai közűl Obádia, a Jéhiel fija, és vele kétszáz tizennyolcz férjfiak.
10. Selómitnak fijai közűl a Jósifja fija; és vele százhatvan férjfiak.
11. Bébai fijai közűl Zakariás, a Bébai fija; és vele huszonnyolcz férjfiak.
12. Azgádnak fijai közűl, Johanán, Katánnak fija: és vele száztíz férjfiak.
13. Adonikámnak utolsó fijai közűl, kiknek nevek ím ezek: Elifélet, Jéhiel és Sémája; és velek hatvan férjfiak.
14. Bigvainak fijai közűl Utai és Zabud: és velek hetven férjfiak.
15. Mikor pedig gyüjtöttem volna őket a folyóvíz mellé, mely foly Ahavába, és három nap ott lettünk volna; megnézém jól a népet és a Papokat; de a Lévi fijai közűl nem találék senkit ott.
16. Elküldém annakokáért Eliézert, Arielt, Semáját, Elnátánt, Járibot, Elnátánt, Nátánt, Zakariást és Mesullámot, kik főemberek *valának;* és Jójáribot, és Elnátánt, kik tudós eszes emberek *valának.*
17. És parancsolatot adék nékik, hogy mennének Iddóhoz, ki fő vala a Kalifja nevű helyben; és megtanítám reá, mint szólanának Iddónak, és az ő attyafiának Nétinimnek a Kalifja nevű helyben, hogy szolgákat hoznának nékünk a mi Istenünknek házához.
18. Hozának annakokáért a mi Istenünknek rajtunk való jóakaratja szerint egy értelmes embert a Mákhli fijai közűl, ki Lévi fija, ki Izráel fija *vala;* tudniillik Serébiát, fijaival egybe, és tizennyolcz attyafiait.
19. És Hasábiát és vele Ésaiást a Mérári * fijai közűl, attyafiaival és húsz fijaival egyetemben. *1 Krón. 6, 1.
20. A Nétineusok * közűl pedig, kiket Dávid rendelt vala és a Fejedelmek a Lévitáknak szolgálatjokra, kétszáz húsz Nétineusokat, kik mind neveiken neveztetnek vala. * Jós. 9, 23.
21. Akkor böjtöt hirdeték ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megsanyargatnánk magunkat a mi Istenünk előtt, és hogy igaz útat kérnénk tőle magunknak, a mi apró magzatinknak és minden marháinknak;
22. Mert szégyenlettem vala kérnem a Királytól sereget és lovagokat, kik oltalmaznának minket a mi ellenséginkellen ez útban; mert ezt mondottuk vala a Királynak: A mi Istenünknek keze vagyon mind azokon kik keresik őtet jó szívből: az ő ereje pedig és bosszúállása mind azokon, kik elhagyják őtet.
23. Böjtölénk annakokáért és könyörgénk ezért a mi Istenünknek; és engedelmes lőn mi hozzánk.
24. Külön választék pedig a Papifejedelmek közűl tizenkettőt, Serebját, Hasábiát, és velek az ő attyokfiai közűl tizet.
25. És adám nékik mérték szerint az ezüstöt és aranyat, és az edényeket, melyeket a Király az ő tanácsosaival és Fejedelmeivel egyetemben, és az egész Izráel, kik találtattak vala, adtak a mi Istenünk háza szükségére.
26. Adék, *mondom,* kezedbe hatszáz tálentom ezüstöt, és ötvent; és száz tálentom érő ezüstmívet: és száz tálentom aranyat
27. És húsz arany rostélyokat, melyek ezer drakhmát érnek vala; és a jóféle aranyszínű rézből csinált edényeket kettőt, melyek oly becsesek mint az arany.

28. És mondék nékik· Ti az Úrnak
szentei *vagytok*, és az edények is szen-
tek: és ez az arany és ezüst szabad
jóakaratból adatott ajándék a ti atyái-
tok Urának Istenének.
29. Vigyázzatok és megőrízzétek, míg
mérték szerint *kézbe* adjátok a Papi-
fejedelmek, Léviták, és az Izráel nem-
zetséginek Fejedelmei előtt Jérusálem-
ben, az Úr házának kamaráiban.
30. Felfogadák azért azok a Papok és
Léviták az ezüstnek, aranynak és edé-
nyeknek terhét, hogy felhoznák Jérusá-
lembe, a mi Istenünknek házához.
31. Elindulánk pedig az Ahá va fo-
lyóvíz mellől az első hónak tizenket-
tődik *napján*, hogy mennénk Jérusá-
lembe: és a mi Istenünknek keze volt
rajtunk, és megoltalmazott minket a mi
ellenségünknek és utánnunk leselkedő-
nek kezéből ez úton.
32. Végre juták Jérusálembe, és va-
lánk ott harmadnapig.
33. Negyednap pedig megmérve adák
az ezüstöt és aranyat, és az edényeket
a mi Istenünknek házában, az Úriás
Pap fijának Meremotnak kezéhez, kivel
vala Eleázár a Fineás fija. azokkal pe-
dig vala Józabád a Jésua fija, és No-
ádja, Binnui Lévitának fija.
34. A mint mindenek szám szerint és
mérték szerint *adattak vala:* és ugyan
akkor mind azt a mértéket béírák.
35. Továbbá a kik megjöttek vala a fog-
ságból, a rabságnak fijai égőáldozatokat
tőnek az Izráel Istenének; tizenkét tul-
kokat az egész Izráelért, kilenczvenhat
kosokat, hetvenhét bárányokat, bűnért
való áldozatra tizenkét kecskebakokat,
mind ezeket égőáldozatúl az Úrnak.
36. És megadák a Király parancso-
latit a Király Vitézeinek és Tiszttartói-
nak, *kik valának* túl a vizen, és nagy
jóakarattal lőnek a néphez, és az Isten
házához.

IX. RÉSZ.

Esdrás könyörög Istennek a nép bűnéért.

Minekutánna pedig ezeket elvégezték
volna, jövének hozzám a Főemberek, és
mondának: Az Izráel népe, a Papok és
a Léviták, nem választották el mago-
kat a föld népeitől, hanem a Kananeu-
soknak, Hitteusoknak, Perizeusoknak,
Jebuzeusoknak, Ammonitáknak, Moábi-
táknak, Égyiptombelieknek, és az Emo-
reusoknak utálatos vétkekben *egyenlő-
képen részesültek:*
2. Mert azoknak leányai közűl vet-
tek * *feleségeket* magoknak és az ő fijai-
nak, és megelegyedett a szent mag
a földnek népeivel: és ebben a vétek-
ben elsők voltak a Fejedelmek és Fő-
emberek. *Neh. 13, 23.
3. Mely szót mihelyt hallék: szaggatni
kezdém alsó- és felsőruhámat, és szag-
gatni kezdém hajamat és szakálomat,
és leülék * keseregve. *Neh. 1, 4.
4. Hozzám gyülének azért mindnyájan,
kik félik vala az Izráel Istenének szavát,
a rabságból megjött sokaságnak vét-
kekért: én pedig nagy keservesen vesz-
teg ülök vala mind az estveli áldozatig.
5. Az estveli * áldozatkor pedig fel-
kelék az én gyötrelmemből, minekutánna
megszaggattam volna mind alsó- mind
felsőruhámat; és térdeimre esvén, ki-
terjesztém kezeimet az én Uramhoz Is-
tenemhez. *2 Móz. 29; 38—41.
6. És mondék: Én Istenem, szégyen-
lem és átallom felemelni, én Istenem,
az én orczámat te elődbe: mert a mi
álnokságink felűl haladtak fejünk * fe-
lett, és a mi vétkeink mind az égig ne-
vekedtek! *Zsolt. 38, 5.
7. A mi atyáinknak idejektől fogva,
nagy vétekben voltunk mind e mai na-
pig: és a mi álnokságinkért adattattunk
vala mi, * a mi Királyink, és a mi Pap-
jaink, a földi Királyoknak kezekbe,
fegyverre, rabságra, ragadományra, és
orczapirulásra, mint e mai nap *bizony-
ság arról.* *2 Krón. 36, 12—21.
8. Most pedig nem sok ideje, hogy a
mi Urunk Istenünk rajtunk könyörült,
hogy nékünk hagyna maradékot és *va-
lami* szeget adna nékünk az ő szent
helyén, hogy így megvilágosítaná a mi
szemeinket a mi Istenünk, és adna né-
künk egy kevés ideig való életet a mi
rabságunk * után. *Zsolt. 136, 3. 4.
9. Jóllehet szolgák vagyunk; de a mi
rabságunkban el nem hagyott minket
a mi Istenünk, hanem irgalmasságát
megmutatá rajtunk Persiának Királyai
előtt, hogy élnünk hagyna nékünk,
hogy felemeljük a mi Istenünknek há-
zát, és megépítsük annak pusztaságit,
és adna nékünk bátorságos lakást Jú-
deában és Jérusálemben.
10. Most azért mit mondjunk, óh mi
édes Istenünk, mind ezek után? Mert
elhagytuk a te parancsolatidat,
11. Melyeket parancsoltál a te szol-
gáid a Próféták által, mondván: A
föld melyre bémentek, hogy bírjátok
azt, tisztátalan * föld, a föld népeinek
tisztátalanságoktól: azoknak utálatos-

ságok miatt, melyekkel bétöltötték azt teljességgel az ő undokságokkal.

* 3 Móz. 18, 25. 27.

12. Annakokáért most a ti leányaitokat ne adjátok * az ő fijainak, és az ő leányaikat ne vegyétek a ti fijaitoknak, és ne keressétek az ő barátságokat, sem javokat soha: hogy megerősíttessetek; és egyétek a földnek javait, és örökösképen adhassátok azt a ti fijaitoknak bírni mind örökké.

* 5 Móz. 7, 2. 3.

13. Minekutánna pedig mind ezek estek mi rajtunk a mi gonosz cselekedetinkért, és a mi nagy vétkünkért: (holott te mi Istenünk lévén kedveztél nékünk, hogy a mi bűneink el ne nyomnának minket; sőt inkább adtál nékünk szabadulást.)

14. Nemde hátratérünk-é a te parancsolatidnak rontására és az utálatos népekkel való sógorságra? Avagy nem haragudnál-é reánk mind addig, míg megemésztetnénk, úgyhogy senki *közülünk* meg ne maradna, és el ne szaladna?

15. Izráelnek Ura Istene, igaz vagy te: mindazáltal megmaradtunk, mint e mai nap *bizonyítja.* Ímé jelen vagyunk mi előtted a mi bűneinkben: és nem lehet tőlünk, hogy megállhassunk ezért előtted!

X. RÉSZ.

A Pogányok közűl vett feleségek elbocsáttatnak: kik voltak abban részesek, megneveztetnek.

Mikor pedig imádkoznék Esdrás, és vallást tenne * sírva és leborúlván feküdnék az Isten háza előtt: gyülekezének ő hozzá az Izráel közűl férjfiak, asszonyok és gyermekek igen nagy sereggel; és minekutánna sok sírást tett volna ott a nép.

* rész 9, 3.

2. Annakutánna szóla Sekánia, Jéhielnek fija, ki az Elám fijai közűl való vala, és monda Esdrásnak: Vétkeztünk a mi Istenünk ellen, hogy idegen feleségeket vettünk magunknak a föld népei közűl: de mindazáltal jó reménysége vagyon erről az Izráelnek.

3. Most annakokáért vessünk frigyet a mi Istenünkkel, hogy elhányjuk tőlünk mind azokat az asszonyokat, és mind azokat, kik ő tőlök születtek, az Úrnak akaratja szerint, és azoknak a *férjfiaknak akaratjok szerint,* kik félik a mi Istenünknek parancsolatját: és az ő törvénye szerint * legyen.

* 5 Móz. 7, 3.

4. Kelj fel; mert te reád néz ez a dolog, és mi veled lészünk: erősítsd meg magadat, és láss hozzá *e dologhoz.*

5. Felkele annakokáért Esdrás, és megesketé a Papoknak és Lévitáknak Fejedelmeit, és mind az egész Izráelt, hogy e beszéd szerint cselekednének: és megesküvének.

6. Felkele, *mondom,* Esdrás az Isten háza elől, és béméne Jóhanánnak, Eliásib fijának ágyasházába: béméne oda, kenyeret nem evék, sem vizet nem ivék, hanem sír vala keservesen a rabságból haza jött népnek vétkeiért.

7. És megkiálták Júdeában és Jérusálemben minden rabságból haza jötteknek: Hogy Jérusálembe gyülnének.

8. Valaki pedig harmadnapig oda nem menne, a Fejedelmeknek és Véneknek tanácsok szerint, minden jószága elveszne annak, és ő maga kivettetnék a rabságból haza jötteknek Gyülekezetekből.

9. Öszvegyülének azért a Júdának és Benjáminnak minden férjfiai Jérusálembe a három nap alatt, a hónak huszadik *napján, mely* kilenczedik *hó vala;* és az egész nép leüle az Isten házának piaczán, rettegvén e dologért, és az esők * miatt.

* 1 Sám. 12, 18.

10. Akkor felkele Esdrás Pap, és monda nékik: Ti felette igen vétkeztetek, hogy idegen nemzetségekből vettetek * feleségeket magatoknak, hogy ezzel több bítenétek az Izráel vétkét.

* 5 Móz. 7, 3.

11. Annakokáért most tegyetek vallást a ti atyáitoknak Ura Istene előtt, és cselekedjetek az ő akaratja szerint, és szakadjatok el a földnek népeitől, és az idegen nemzetségekből vett feleségetektől.

12. És felele az egész Gyülekezet, és monda felszóval: A képen kell nékünk cselekednünk, a te beszéded szerint.

13. De a nép igen sok, és esős idő vagyon, kivűl nem állhatnak: annakfelette e nem csak egy napi, sem két napi dolog: mert sokan vagyunk, kik vétkeztünk ebben.

14. Rendeltessenek Fejedelmek az egész Gyülekezetben, és valaki lészen a mi városinkban, ki idegen feleséget vett magának, bizonyos időben jöjjön elő, és legyenek velek a városnak Vénei és Bírái mind addig, míg elfordítjuk a mi Istenünknek azért való búsulásának haragját.

15. Annakokáért Jónatán, Asahelnek fija, és Jahásia a Tikva fija, válasz-

tatának erre, kiket Mesullám és Sabbétai Léviták megsegítének.
16. És e képen cselekedének a rabságból haza jöttek: és külön-külön állattatának, Esdrás Pap és a cselédeknek fő-fő emberei az ő attyaiknak házok szerint, kik mindnyájan neveken neveztettek vala: és leülének a tizedik hónak első napján, hogy e dolog felől értekeznének.
17. Elvégezék pedig ezt a dolgot minden férjfiak között, a kik idegen feleséget vettek vala magoknak, az első hónak első napjáig.
18. És találtatának a Papok fijai közűl, kik idegen feleségeket vettek vala magoknak: Jésuának a Jósadák fijának, és az ő attyafiainak fijai közűl, Maaséja, Eliézer, Járib, és Gedálja.
19. És kezeket adák, hogy elűznék az ő feleségeiket; és hogy vétkeztek vala: az ő bűnöknek eltörléséért *áldoznak* vala kossal a nyáj közűl.
20. Immérnek fijai közűl: Hanáni és Zebádia.
21. Hárimnak fijai közűl: Maaséja, Elija, és Semája, és Jéhiel, és Uzzia.
22. Páshúrnak fijai közűl: Eljoénai, Maaséja, Ismáel, Nétanéel, Józabád, és Elása.
23. És a Léviták közűl: Józabád, Simei, Kélája (ez a Kélita), Petáhja, Júda és Eliézer.
24. Az énekesek közűl pedig Eliásib; az ajtónállók közűl: Sallum, Télem és Uri.
25. És az Izráel közűl, Párosnak fijai közűl: Rámja, Jézia, Málkija, Mijámin, Eleázár, Málkija és Benája;
26. Elám fijai közűl pedig: Mattánia, Zakariás, Jéhiel, Abdi, Jéremót, és Elija;
27. Zattu fijai közűl: Eljoénai, Eliásib, Mattánia, Jeremót, Zabád és Aziza;
28. Továbbá a Bébai fijai közűl: Johanán, Hanánia, Zabbai és Atlai.
29. Báni fijai közűl: Mésullám, Malluk, Adája, Jásub, Seál, Jéramót.
30. Pahát-Moáb fijai közűl: Adna, Kélál, Benája, Maaséja, Mattánia, Bésaléel, Binnui és Manasse;
31. Hárim fijai közűl: Eliézer, Isija, Málkija, Semája, Simeon.
32. Benjámin, Malluk, Semárja.
33. Hásum fijai közűl: Matténai, Mattátta, Zabád, Elifélet, Jeremai, Manasse, Simei.
34. Báni fijai közűl: Maádai, Amrám és Uel.
35. Benája, Bedéja, Kéluhu.
36. Vánja, Méremót, Eliásib.
37. Mattánia, Matténia, Jaásau.
38. Báni, Binnui, Simei.
39. Selémia, Nátán, Adája.
40. Maknádbai, Sásai, Sárai.
41. Azárel, Selémia, Semárja.
42. Sallum, Amária, József.
43. Nébó fijai közűl: Jéhiel, Mattitja, Zabád, Zébina, Jaddán, Jóel, Benája.
44. Mind ezek idegen feleségeket vettek vala magoknak: és valának ezek közűl *némelyek*, kiknek feleségeiktől gyermekek lettek vala.

NEHÉMIÁS KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Nehémiás böjtöl, és könyörög az Istennek, hogy a népnek megkegyelmezzen.

Nehémiásnak, Hakália fijának beszédei. És lőn a Kislév nevű hóban, huszadik esztendőben: valék én a * Susán várában. *Esd. 1, 2.

2. És jöve hozzám Hanáni, egy az én atyámfiai közűl, ő vele együtt Júdeából való *némely* férjfiak, kiktől tudakozám a fogságból megszabadult maradék Zsidók felől, és Jérusálem felől.

3. És mondának nékem: A fogságból megszabadult maradék *Zsidók* ott abban a tartományban, nagy * nyomorúságban és gyalázatban *vagynak*, annakfelette Jérusálemnek kőfala elrontatott, és az ő kapui tűz miatt megégtek. *Esd. 4, 23.

4. Minekutánna pedig meghallám e beszédeket: leülék és sírék, és * keservék *egynéhány* napokon, böjtölék annakfelette, és imádkozám a mennynek Istenének. *Esd. 9, 3.

5. És mondék: Kérlek Uram, mennynek Istene! Erős * nagy és rettenetes Isten! Ki megtartod fogadásodat és irgalmasságodat † a téged szeretőknek, és a te parancsolatidat megtartóknak. *Dán. 9, 4. † 2 Móz. 20, 6. 34, 7.

6. Legyen, kérlek, figyelmetes a te füled, és a te szemeid nyiljanak meg, hogy hallgasd meg a te szolgádnak kö-

nyörgését, melylyel most én éjjel és
nappal könyörgök te előtted az Izráel
fijaiért a te szolgáidért: mert vallást tészek az Izráel fijainak vétkeikről, hogy
vétkeztünk te ellened, én is vétkeztem
az én atyám házával egybe!
7. Felette igen vétkeztünk te ellened,
és meg nem őriztük a te parancsolatidat, és rendelésidet, és törvényidet, melyeket parancsoltál a te szolgád által,
Mózes által.
8. Emlékezzél meg, kérlek, a te fogadásodról, melyet tettél a te szolgád Mózes által, mondván: Ti vétkeztek én ellenem, én pedig * elszélesztlek titeket
sok népek közibe: *5 Móz. 4, 25—27.
9. Mikor pedig megtéréndetek én hozzám, és megőrizénditek az én parancsolatimat, és a szerint cselekedéndetek:
ha az égnek utolsó szélire kiüzetnétek
is, onnét is * öszvegyüjtlek titeket és
bészállítlak a helybe, melyet rendeltem,
hogy ott helyheztessem az én nevemet.
*5 Móz. 30, 4. 5.
10. Ezek pedig te szolgáid és te néped, kiket megszabadítottál * a te nagy
erőd által és a te erős kezed által.
*Esd. 1, 2—7. 2, 1.
11. Kérlek Uram, kérlek, figyelmezzék
a te füled a te szolgádnak könyörgésére, és a te szolgáidnak könyörgésekre,
kik kívánják félni a te nevedet, és adj,
kérlek, a te szolgádnak ma jó előmenetelt, hogy nyerjen kegyelmet ama * férjfiú előtt. *rész 2, 5. 6.

II. RÉSZ.

Nehémiás a Királytól levelet vévén, a Jérusálemi kerítésnek építéséhez fog.

Én pedig a Királynak pohárnokja valék, és lőn a Nisán nevű hóban, Artaxerxes Királynak huszadik esztendejében, mikor a *Király* eleibe bort *kellene vinnem*, felvivén a bort, adám a
Királynak: Nem voltam pedig ő előtte
az előtt olyan * szomorú. *rész 1, 4.
2. Monda azért nékem a Király: Miért
szomorú a te orczád, holott beteg nem
vagy? Nem egyéb ez, hanem a te szívedben való gonosz: és felette igen
megfélemlém.
3. Akkor mondék a Királynak: Éljen
örökké a Király! miért nem volna szomorú az én orczám ha az a város, melyben az én atyámnak koporsóik *vagynak*, elpusztíttatott, és annak kapui tűz
miatt megeméſztettek?
4. És monda nékem a Király: Mi dolgot kívánsz? Akkor könyörgék * a
mennynek Istenének, *rész 1, 11.
5. És mondék a Királynak: Ha jónak
tetszik a Királynak, és ha kedves te
előtted a te szolgád: *kívánom,* hogy
bocsáss engemet Zsidóországba, az én
atyáim temetőhelyeknek városába, hogy
újonnan építsem meg azt.
6. Monda nékem a Király: (a Királynéasszony is pedig együtt ül vala vele.)
Meddig lészen a te járásod, és mikorra
jössz vissza? És tetszék a Királynak és
elbocsáta engemet, minekutánna néki
bizonyos időt mondottam volna.
7. Akkor mondék a Királynak: Ha jónak tetszik a Királynak: adjanak levelet nékem az *Íródeákok* a tartománynak Tiszttartóihoz, mely vagyon a folyóvízen túl, hogy általbocsássanak engem
mind addig, míg Júdeát érem.
8. És adjanak levelet Asáfnak a Király erdeje Ispánjának, hogy adjon gerendáknak való fákat a ház kapuinak
megépítésére, mely a templom mellett
vagyon, és a város falainak, és a háznak, melyben lakjam. És megadá *mind*
ezeket nékem a Király, az én Istenemnek hozzám való jóakaratja szerint.
9. És menék a vízen túl való tartománynak Tiszttartóihoz, és megadám
nékik a Király levelét: bocsátott vala
pedig velem a Király Főembereket a
seregből, és lovagokat;
10. Mikor pedig a * Hórónitbeli Sanballát és Tóbiás, ki az Ammon nemzetségéből való szolga vala, meghallották
volna ezt: semmiképen nem tetszék ez
nékik, hogy valaki jött volna, ki az Izráel fijainak javokra igyekeznék.
*vers 19. rész 4, 1—3.
11. Azután juték Jérusálembe, hol levék harmadnapig.
12. Felkelék pedig én éjszaka, és egynéhány férjfiak velem egyetembe; és
meg nem jelentém senkinek, mit indított volna az én Istenem az én szívemben, hogy cselekedném Jérusálemmel:
nem vala pedig semmi barmom egyéb
velem, hanem a melyen ülök vala.
13. És kimenék a völgynek kapuján
éjjel a lassan folyó *Siloáhnak* patakja
felé, és a ganéjkapu felé; és meglátogatám Jérusálemnek kőfalait, melyek
elrontattak vala, és kapuit, melyek a tűz
miatt megeméſztettek vala.
14. Azután általmenék a forrásnak
kapujára, és a Király halastójára, holott nem vala helye az alattam való barom járásának.

15. Felmenék azért éjjel a patakon, és megnézegetém a kőfalt: ezekután visszatérék a völgynek kapujára, és a szállásra menék.

16. A Főemberek pedig nem tudják vala, hová mentem volna, és mit mívelnék: mert sem a Zsidóknak, sem a Papoknak, sem a Főembereknek és Hadnagyoknak, sem a munkások pallérainak ez ideig semmit nem jelentettem vala.

17. Mondék annakokáért nékik: Ti magatok látjátok, mely nagy nyavalyában vagyunk; mert Jérusálem elpusztult, és annak kapui tűzzel megégettettek: jertek, építsük meg Jérusálem kőfalait, hogy ne legyünk ezután gyalázatosok.

18. Megjelentém pedig nékik az én Istenemnek hozzám való jóakaratját, és a Királynak beszédit is, melyeket szólott vala nékem; annakokáért mondának: Keljünk fel és építsük meg. És megerősíték magokat e jóban.

19. Mikor pedig meghallotta volna a Hórónitbeli Sanballát, * és Tóbiás az Ammon nemzetségéből való szolga, és az Arábiabeli Gésem: csúfolnak vala és megutálnak vala minket, mondván: Micsoda ez, a mit míveltek? Avagy a Király ellen akartok-é támadni?

* vers 10. rész 6, 1.

20. Kiknek felelék és mondék: A mennynek Istene ád nékünk jó előmenetelt, és mi, kik ő szolgái vagyunk, felkelvén építünk; néktek pedig semmi közötök és igazságotok nincsen, sem emlékezetetek Jérusálemben.

III. RÉSZ.

Megirattatnak azoknak neveik, kik Jérusálemnek kőfalait megépítették.

Ezek után felkele a Papoknak Fejedelme Eliásib, és az ő attyafiai a Papok, és megépíték a barmok kapuját: ők készíték azt el, és felállaták annak ajtait mind a Meáh tornyáig, és a Hananéel tornyáig.

2. És ő mellette építének a Jérikhóbeliek: és azok mellett építe Zakkur az Imri fija.

3. A halaknak kapuját pedig megépíték a Hasénáa fijai: ők gerendázák azt meg, és ők állaták fel annak ajtait, lakatjaikkal és zárjaikkal együtt.

4. Ő mellettek pedig építe Meremót, Uriásnak fija, *mely Uriás* Hakkós fija vala; ő mellette építe Mésullám, Berekiásnak fija, ki Mesezábelnek fija vala; ő mellette építe Sádok, Baanának fija.

5. Kik mellett építének a Tékoabeliek: de a kik ezek közűl nagy emberek valának, nem vevék fel az ő Urok Háza építésének munkáját.

6. A régi kaput pedig megépíték Jójada, Paseáhnak fija: és Mésullám, Bésódiának fija: ők gerendázák bé azt és felállíták annak ajtait, lakatjaikkal, zárjaikkal egybe.

7. Ő mellettek építe a Gibeonból való Melátja és a Meronótból való Jádon: Gibeonnak pedig és Mispának lakosai *építének* a vízen innen való Fejedelemnek palotájáig.

8. Azok mellett építe Uzziel Hárhajának fija az ötvösökkel: ő mellette építe Hanánia, Harakkáhim fija: és megerősíték Jérusálemet mind a széles kőfalig.

9. Továbbá ő mellettek építe Refája, Húrnak fija, ki a Jérusálemhez tartozó tartomány felének Fejedelme vala.

10. És ő mellettek építe Jedája, Hárumáfnak fija, az ő háza ellenébe, ő mellette építe Hattus a Hasabnéja fija.

11. A másik részt építé Málkije, Hárimnak fija, és Hásub, Pahát-Moáb fija, mind a kemenczéknek tornyával egybe.

12. E mellett építe Sallum, Halohesnek fija, ki Fejedelme * vala a Jérusálemhez tartozó tartomány felének; ő, és az ő leányai.

*vers 9.

13. A völgynek kapuját építé Hánun, és Zánoáhnak lakói; ők építék azt meg, és ajtókat csinálának reá, lakatokat és zárokat: és a kőfalban ezer singet, mind a ganéjkapuig.

14. A ganéjkaput pedig építé meg Málkija, Rékáb fija, a Beth-Kérem tartományának Fejedelme; ő építé meg azt, és ajtókat csinála reá, lakatokat és zárokat.

15. A forrásnak kapuját megépíté Sallum a Kolhózé fija, ki Mispa tartományának Fejedelme vala; ő építé meg azt, és ő héjazá bé, és ajtókat is csinála reá, lakatokat és zárokat, a Siloah halastónak falát is, a Király kertétől fogva mind a grádicsig, melyen a Dávid városából alájőnek.

16. Ő mellette építe Nehémiás, Azbuk fija, a Béthsur tartománya felének Fejedelme, mind a Dávid koporsójának ellenében való helyig, és mind ama szépen csinált halastóig, és mind az erős vitézeknek házokig.

17. E mellett építének a Léviták: Réhum, Báni fija: ki mellett építe Hasábia, a Kéhila tartománya felének Fejedelme, az ő tartományának lakosaival egybe.

18. Ő utánna építének az ő attyokfiai,

Bávai a Hénadád fija, a Kéhila tartománya felének Fejedelme.

19. Építe pedig ő mellette Ezer, Jésuának fija, Mispának Fejedelme, más részt a szegeleten való fegyvereshâz felmenetelének ellenébe.

20. Ő utánna felindula Báruk, Zakkainak fija, és más részt építe, attól a szegelettől fogva, Eliásibnak, a nagy Pap házának ajtajáig.

21. Ő utánna Méremót, Uriásnak fija, ki Hakkusnak fija vala, más részt építe, az Eliásib ajtajától fogva, mind az Eliásib házának végéig.

22. Ki után építének a Papok, a mezőségnek férjfiai.

23. Ez után építe Benjámin, és Hásub az ő házának ellenébe: ki után építe Azáriás, Maaséjának fija, ki Ananiásnak fija vala, az ő házánál.

24. Ő utánna Binnui, Hénadádnak fija építe más részt, Azáriásnak házától fogva mind a szegeletig, mind a szegeletig, *mondom.*

25. Palál az Uzai fija *építe* a szegeletnek és a magas toronynak ellenébe, a Királynak felső házától fogva, mely a tömlöcz * pitvara mellett vagyon, és ő utánna *építe* Pédája, Parósnak fija.
*Jer. 32, 2.

26. A Nétineusok * pedig laknak vala a várban mind addig a helyig, mely vagyon a vizek kapujának ellenében napkelet felől, és a magas toronynak ellenében. *vers 31. Jós. 9, 23.

27. Ő utánna építének a * Tékoabeliek más részt, a helytől fogva, mely vagyon a magas torony ellenében mind a vár faláig. *vers 5.

28. A lovaknak kapuján felűl építének a Papok, kiki az ő házának ellenébe.

29. Ő utánnok építe Sádok, Immérnek fija az ő házának ellenébe: ez után építe Semája, Sekániásnak fija, ki a napkeleti kapunak őrizője vala.

30. Ő utánna építe Hanániás, Selemiásnak fija, és Hánun, Saláfnak hatodik fija, más részt. Ő utánna építe Mésullám, Berekiásnak fija, az ő háza ellenébe.

31. Ő utánna építe Málkijah, ötvösnek fija, mind a Nétineusoknak * és kereskedőknek házokig, a törvénytevő ház kapujának ellenébe, mind a szegeletnek hágójáig. *vers 26.

32. A szegelet hágójának pedig és a barmok kapujának közötte építének az ötvösök és a kereskedő emberek.

IV. RÉSZ.

A Zsidók egyik kezekben fegyvert tartnak, a másikkal munkálkodnak.

Lőn pedig, mikor meghallotta volna Sanballát, * hogy a kőfalt építenénk: felette igen megharagudnék és bosszankodnék, és a Zsidókat megcsúfolná;
*rész 2, 10. 19.

2. Mert *így* szól vala az ő rokonságai előtt, és a Samariabeli sokaság előtt, és *ezt* mondja vala: Valyon mit mívelnek e nyomorult Zsidók? Valyon megengedik-é ezt nékik? Valyon áldoznának-é ezek? Avagy elvégezhetnék-é ezt most? Avagy megeleveníthetnék-é a köveket a romlásból, minekutánna azok megégtek?

3. Az Ammon nemzetségéből való Tóbiás pedig ő mellette *állván,* monda: Akármint építsenek, ha a róka felhág reá, elrontja az ő kőfalokat.

4. Halld meg, óh mi Istenünk, hogy mi utálatosok vagyunk, és fordítsad az ő gyalázatjokat az ő fejekre; és adjad őket prédára a rabságnak földében.

5. És el ne fedezd az ő hamisságokat, és az ő bűnök a te orczád elől el ne töröltessék: mert téged bosszantottak az építőkben.

6. És ilyen módon megépíténk a kőfalt, annyira hogy az egész fal a feléig megépülne: mert a községnek kedve vala az építéshez.

7. Mikor pedig meghallotta volna Sanballát és Tóbiás, az Arábiabeliek, az Ammóniták, és az Asdodeusok, hogy megjobbíttattak volna Jérusálemnek kőfalai, és az elrontott *kőfalak* öszve kezdtek volna ragasztatni: felgerjedének felette igen nagy haraggal.

8. Öszveesküvének azért mindnyájan egyenlő akarattal, hogy Jérusálemet megostromlanák, és nékik gondot adnának.

9. Akkor imádkozánk a mi Istenünknek, és strázsát állaták ő ellenek éjjel és nappal, mivelhogy tőlök félnénk.

10. Mert ezt mondják vala a Zsidók: Megfogyatkozott erejek a teher hordóknak, és *még* sok föld *vagyon,* mi pedig erőt nem vehetnénk *az ellenségen,* ha *mindnyájan* a falt építenénk;

11. Annakfelette ezt mondották a mi ellenségeink: Ingyen se tudják, se ne lássák, míg közikbe bémegyünk, hogy megöljük őket, vagy elhagyassuk velek a munkát.

12. Mikor pedig *mi hozzánk* jöttek volna a Zsidók, kik ő köztök laknak

vala, és nékünk ezt tízszer is megmondották volna: Minden helyeken *megoltalmazzátok magatokat,* a melyeken mi hozzánk jöhetnétek;

13. Helyhezteték azért az erőtlenebb helyekre a kőfal megé, a köves helyekre *őrizőket;* annakfelette a népet elrendelém minden házanként fegyverekkel, dárdájokkal, és kézívekkel.

14. És mikor felkelvén megczirkáltam volna őket, mondék a Főembereknek, a Fejedelmeknek és a több községnek: Ne féljetek * tőlök! A nagy és rettenetes Úrról megemlékezzetek, és harczoljatok a ti atyátokfiaiért, fijaitokért, leányitokért, feleségeitekért és házaitokért.
*4 Móz. 14, 9. 2 Sám. 10, 12.

15. És lőn mikor meghallották volna a mi ellenségink, hogy megtudtuk volna akaratjokat, és hogy az Isten * semmivé tette volna az ő tanácsokat: mi is megtérénk mindnyájan a kőfal*nak építésére,* kiki az ő munkájára.
* Jób 5, 12. Zsolt. 33, 10.

16. De az napságtól fogva az én ifjaimnak egyik része munkálódik vala, a másik része tart vala dárdákat, paizsokat, kézíveket és pánczélokat; és mind az egész Júda háznépe után Fejedelmek valának *pallérok.*

17. A kik a kőfalon munkálkodnak vala, és a kik terhet hordanak vala, azokkal egybe, a kik azokat terhelik vala, azok közűl *kiki* egyik kezével munkálkodik vala, a másikkal a fegyvert tartja vala.

18. A kik pedig építnek vala, azoknak fegyverek derekokra fel vala kötve, mikor építnének: a trombitás pedig én mellettem vala;

19. Mert azt mondom vala a Főembereknek, a Fejedelmeknek és a nép maradékának: E munka felette igen sok és igen nagy; és annakokáért mi egymástól elszakadozván a kőfal*nak csinálásán,* egymástól messze vagyunk

20. Az helyre gyüljetek hozzánk, hol a trombita szavát hallándjátok; a mi Istenünk hadakozik érettünk!

21. A képen munkálkodunk vala, és fele *népünknek,* hajnaltól fogva mind a csillagoknak feltámadásáig fegyvert tart vala kezében.

22. Akkor is megparancsolám a népnek, hogy minden ember szolgájával Jérusálemben hálna, hogy éjszaka azok mellettünk vígyáznának, és nappal dolgot tennének.

23. Sem én, sem az én atyámfiai és szolgáim, sem az őrizők, kik én utánnam valának, le nem vetjük vala ruháinkat: kiki csak akkor teszi vala le fegyverét, mikor mosódik vala.

V. RÉSZ.

Nehémiás a gazdagok fösvénységét feddi, és a magájéból adakozik a szegényeknek.

Lőn pedig nagy kiáltása a népnek és az ő feleségeiknek, az ő attyokfiai a Zsidók ellen;

2. Mert valának olyak, kik azt mondják vala: Mivelhogy fiainkkal, leányinkkal egybe sokad magunkkal vagyunk; kénszeríttetünk *pénzen* venni gabonát, hogy együnk és éljünk.

3. *Némelyek* valának, kik azt mondják vala: Mind mezeinket, mind szőlőinket és házainkat zálogba hányjuk, hogy az éhségben gabonát vehessünk.

4. Valának viszontag *olyak,* kik ezt mondanák: Kölcsön vettünk pénzt a Király adójáért a mi mezeinkre és szőlő örökségünkre:

5. Most pedig, a mi testünk olyan *becsületes,* mint a mi atyánkfiainak testek, és a mi fiaink olyanok, mint az övéik is, és ímé mi szolgálat *és* rabság alá adjuk a mi fiainkat * és leányinkat: vagynak is immár *olyak* a mi leányink közűl, kik rabság alá vettettek, és nincsen erőnk arra, hogy őket *megváltanánk;* mivelhogy mind mezeinket, mind szőlőinket elzálogosítottuk. * vers 9. 10. 5 Móz. 15, 7—11.

6. Megharagvám azért felette igen, mikor azoknak kiáltásokat és e szókat hallanám.

7. És mikor magamban gondolkodtam volna erről: megfeddém a Főembereket és a Fejedelmeket, és mondék nékik: Ti a ti atyátokfiaira felette igen nagy terhet vetettetek. És szerzék ő ellenek felette nagy gyülést.

8. És mondék nékik: Mi szabadítottuk meg a mi atyánkfiait a Zsidókat, kik a Pogányoknak eladattak vala, a mi tehetségünk szerint: s ti pedig eladjátok-é a ti atyátokfiait, és *engeditek-é,* hogy nékünk eladattassanak? És hallgatának, s nem tudának semmit felelni.

9. Akkor mondék: Nem jó dolog ez, a mit cselekesztek: Avagy nem a mi Istenünknek félelmében * jártok-é inkább, hogynem mint a mi ellenségink előtt a Pogányok előtt is, szidalmas cselekedetben? * 5 Móz. 15, 7—11.

10. Én is, s az én atyámfiai, és az én szolgáim adtunk nékik pénzt és gabonát; hagyjuk el, * kérlek, ez uzsorát!
* 5 Móz. 23, 19.

11. Adjátok meg, kérlek, nékik ma az ő mezeiket, szőlőiket, olajkerteiket és házaikat: ennekfelette a pénznek, gabonának, bornak és olajnak századát, melyet ő rajtok szoktatok venni.

12. Felelének: Megadjuk, és semmit nem kívánunk tőlök, úgy cselekeszünk a mint mondod. Akkor egybegyűjtém a Papokat, és esküvéssel kénszerítém őket, hogy e beszéd szerint cselekednének.

13. Az én ruháimat is megrázám, és mondék: Így rázzon ki Isten minden embert az ő házából, az ő munkájából, és így legyen kirázatott és üres, valaki meg nem teljesíti ezt a beszédet. És monda az egész Gyülekezet: Ámen! És dicsérék az Istent, és e beszéd szerint cselekedék a nép.

14. Sőt az naptól fogva, melyen megparancsolta nékem a *Király*, hogy elöttökjáró legyek a Júdának földén: Artaxerxes Királynak huszadik esztendejétől fogva, harminczkettődik esztendejéig, *azaz* tizenkét esztendeig: sem én, sem az én atyámfiai a Fejedelemséghez való kenyeret nem ettük.

15. Az elébbi Hadnagyok pedig, kik én előttem voltak, terhelték a népet, és elvettek kenyerekből és borokból, és *vettek* rajtok *mindennap* negyven ezüst siklust: annak felette az ő szolgáik uralkodtak a népen: én pedig nem cselekedtem úgy, az Istennek * félelméért. * 1 Móz. 39, 9.

16. Sőt még a kőfalon is építettem: mezőn való örökséget nem szerzettünk magunknak: szolgáim is mindnyájan a munkán jelen voltak.

17 Annakfelette a Zsidók, és másfélszáz Főemberek és a kik jőnek vala mi hozzánk a körűltünk való Pogányok közűl; az én asztalomon esznek vala.

18. A mit pedig mindennap készítének vala nékem: egy ökör és hat kövér juh vala, madarakat is készítenek vala nékem, és minden tizednap mindennek bor bőségesen *adattatik vala:* mindazáltal az én Fejedelemségemhez való kenyeret nem kértem: mivelhogy a népnek nehéz szolgálat volna az.

19. Emlékezzél meg rólam én Istenem nékem jómra, és mind azokról, melyeket én e néppel * cselekedtem.

* rész 2, 3. 6. 17. 18. 13, 8 13.

VI. RÉSZ

Az ellenségtől, hamis Prófétáktól, és attyafiaktól, a munka eleibe vetett akadályok.

Mikor pedig meghallotta volna Sanballát * és Tóbiás, és az Arábiabeli Gésem, és a mi több ellenséginк, hogy megépítettem volna a kőfalt, és nem maradt volna azon semmi romlás; jóllehet még ez ideig a kapukra az ajtókat meg nem csináltattam vala: * rész 4, 1—8.

2. Külde Sanballát és Gésem én hozzám ilyen beszédekkel: Jere ki, és egyenlő akaratból tanácskozzunk az Onó mezején való faluk közűl *egyben:* ők pedig elgondolták volt magokban, hogy nékem * ártanának. * vers 6. 7.

3. Küldék azért követeket hozzájok ilyen beszédekkel: Nagy dolgot cselekeszem, azért nem mehetek, megszűnnék e dolog, ha én attól eltávozván, hozzátok mennék.

4. Küldének pedig ezen beszédekkel én hozzám négy rendben, és azon beszédekkel felelék nékik.

5. Küldé továbbá hozzám Sanballát ugyanazon beszédekkel az ő szolgáját ötödször, kinek kezében vala egy felnyitott levél.

6. Melyben e vala írva: A Pogányok között ez a hír, és Gásmu mondja: Hogy te és a Zsidók pártot akartok ütni; annakokáért építed te a kőfalt, és te vagy nékik Királyok: és *egyéb beszédek* is *valának.*

7. És hogy Prófétákat is rendeltél, kik hirdetnék te felőled Jérusálemben, ezt mondván: Király vagyon Zsidóországban! Mely dolognak híre a Királyhoz elérkezik; annakokáért jőjj ki, és egyenlő akaratból tanácskozzunk!

8. Akkor ilyen beszédekkel küldék ő hozzá: Semmi nincsen abban, a mit te mondasz: hanem csak magadtól gondoltad azokat a te szívedben.

9. Mert mindezek el akarnak vala minket * rettenteni, ezt mondván: Elunják a munkát, és elhagyják: Most azért *Uram,* erősítsd meg az én kezeimet! * vers 2 rész 4, 1—3.

10. És mikor mentem volna Sémájának, a Delája fijának házába, ki Mehetabéel fija vala, ki *az ő házába* zárkozott vala, monda: Menjünk az Isten házába belől a templomba; és zárjuk bé a templomnak ajtait; mert eljőnek, hogy megöljenek téged: ez éjjel jőnek el, hogy megöljenek téged.

11. Kinek én mondék: Avagy ilyen férjfiúnak, minémű én * vagyok, illik-é elfutni? Avagy ki volna az, a ki én hozzám hasonló lévén, az ő életének megtartásáért is bé merne a templomba menni? nem megyek! * rész 5, 14.

12. És eszembe vevém, hogy nem az

Isten küldötte őtet: hanem azt a prófétziát mondotta ellenem; mivelhogy Tóbiás és Sanballát * bérlették volna őtet *ellenem;* *vers 2. 5—7.

13. Mert bérben fogadtatott volt meg, hogy én megrettenném, és a képen cselekedvén vétkezném; és lenne gonosz nevem ő nálok, melylyel gyalázhatnának engemet.

14. Emlékezzél meg én Istenem Tóbiásnak és Sanballátnak cselekedetekről, a jövendőmondó Nohádja asszonyról is és a több jövendőmondókról, kik rettentettek engemet!

15. Elvégezteték azért a kőfal Elul hónak huszonötödik napján; ötvenhét napokon.

16. Mikor pedig minden ellenségink meghallották volna: megfélemlének minden Pogányok, kik körűltünk *valának* és lefüggeszték a földre az ő szemeiket, és megesmérék, hogy a mi Istenünktől lett volna e dolog.

17. Akkor is sok levelet küldének vala a Zsidók között való Főemberek Tóbiásnak, viszontag Tóbiástól *sok levelek* jőnek vala ő hozzájok;

18. Mert sokan Zsidóországban ő hozzá esküdtek vala, mivelhogy veje vala Sékániának az Arah fijának; és Jóhanán az ő fija, Mesullámnak a Bérékiás fijának leányát vette vala.

19. Annak jócselekedetit is beszélik vala előttem, és az én beszédimet megviszik vala néki, leveleket pedig Tóbiás *gyakorta* küld vala, hogy engemet elrettentene.

VII. RÉSZ.

Nehémiás jó rendelése, és a fogságból haza jött Zsidóknak számok.

Minekutánna pedig megépíttetett volna a kőfal, és ajtókat csináltattam volna *a kapukra,* és kapunállók rendeltettek volna, énekesek is és Léviták *rendeltettek volna:*

2. Megparancsolám Hanáninak az én atyámfiának, és Hanániásnak a Jérusálembeli vár Tiszttartójának, mivelhogy az igazmondó ember, és sokak felett istenfélő volna.

3. És mondék nékik: Meg ne nyittassanak Jérusálem kapui mind addig is, míg a nap fel nem melegedik: mikor a kapunállók is pedig bézárják a kaput, jól megnézzétek. Rendelék azért őrizőket Jérusálem lakosai közűl, kit-kit az ő vigyázó helyében, és az ő maga háza ellenébe.

4. A város pedig felette igen széles vala és nagy, a nép kevés vala benne; és egy ház is még meg nem építtetett vala.

5. Ada azért az én Istenem *ilyen gondolatot* az én szívembe, hogy egybegyüjteném a Főembereket, a Fejedelmeket és a népet, hogy megszámláltatnának az ő nemzetségeknek rendi szerint: és megtalálám azoknak nemzetségeknek könyvét, a kik először feljöttek vala *Babilóniából,* melyben ily írást találék:

6. Ezek a tartománynak fijai, kik a rabságból * feljöttek, kiket rabságra vitt vala Nabukodonozor Babilóniának Királya: és visszajöttek Jérusálembe és Zsidóországba, kiki az ő városába. *Esd. 2, 2—70.

7. Kik haza jöttek Zorobábellel, Jésuával, Nehémiással, Azáriással, Raámiával, Nahamánival, Márdokeussal, Bilsánnal, Mispérettel, Bigvaival, Néhummal, Baanával. Számok pedig ez az Izráel népe férjfiainak:

8. Páros fijai, kétezer száz hetvenkettő.

9. Séfátia fijai, háromszáz hetvenkettő.

10. Arah fijai, hatszáz ötvenkettő.

11. Pahát-Moáb fijai: Jésuának és Joábnak fijai közűl valók, kétezer nyolczszáz tizennyolcz.

12. Elám fijai, ezer kétszáz ötvennégy.

13. Zattu fijai, nyolczszáz negyvenöt.

14. Zakkai fijai, hétszáz hatvan.

15. Binnui fijai, hatszáz negyvennyolcz.

16. Bébai fijai, hatszáz huszonnyolcz.

17. Azgád fijai, kétezer háromszáz huszonkettő.

18. Adonikám fijai, hatszáz hatvanhét.

19. Bigvai fijai, kétezer hatvanhét.

20. Adin fijai, hatszáz ötvenöt.

21. Ater fijai, Ezékiástól valók, kilenczvennyolcz.

22. Hásum fijai, háromszáz huszonnyolcz.

23. Bésai fijai, háromszáz huszonnégy.

24. Hárif fijai, száz tizenkettő.

25. Gibeon fijai, kilenczvenöt.

26. A Betlehembeliek és Nétofátbeliek, száz nyolczvannyolcz.

27. Az Anatótbeliek, százhuszonnyolcz.

28. A Beth-azmávetbeliek, negyvenkettő.

29. A Kirját-Jeárim, Késira és Beerótbeliek, kétszáz negyvenhárom.

30. A Ráma és Gábabeliek, hatszáz huszonegy.

31. A Mikmásbeliek, száz huszonkettő.
32. A Béthel és Aibeliek, száz huszonhárom.
33. A második Nébóbeliek, ötvenkettő.
34. A második Elám fijai, ezer kétszáz ötvennégy.
35. Hárim fijai, háromszáz húsz.
36. A Jérikhóbeliek, háromszáz negyvenöt.
37. A Lód, Hádid, és Onóbeliek, hétszáz huszonegy.
38. Senaának lakosai, háromezer kilenczszáz harmincz.
39. A Papok: Jédajának fijai, a Jésua házából valók, kilenczszáz hetvenhárom.
40. Immér fijai, ezer ötvenkettő.
41. Páshúr fijai, ezer kétszáz negyvenhét.
42. Hárim fijai, ezer tizenhét.
43. A Léviták: Jésua fijai Kádmiellel egybe, a Hódéva fijai közűl valók, hetvennégy.
44. Az Éneklők: Asáf* fijai száz negyvennyolcz. *1 Krón. 25, 1. 2.
45. Az * ajtónállók: Sallum fijai, Ater fijai, Tálmon fijai, Akkúb fijai, Hátita fijai, Sóbai fijai, száz harmincznyolcz. *1 Krón. 26, 1.
46. A Nétineusok: Siha fijai, * Hasufa fijai, Tabaóth fijai. *Jós. 9, 23.
47. Kéros fijai, Sia fijai, Pádok fijai.
48. Lebána fijai, Hagába fijai, Sálmai fijai.
49. Hanán fijai, Giddél fijai, Gabát fijai.
50. Réája fijai, Résin fijai, Nekóda fijai.
51. Gazzám fijai, Uzza fijai, Páseah fijai.
52. Bésai fijai, Meúnim fijai, Néfisésim fijai.
53. Bákbuk fijai, Hákufa fijai, Hárhur fijai.
54. Baslit fijai, Méhida fijai, Hársa fijai.
55. Bárkós fijai, Sisera fijai, Támah fijai.
56. Nésiah fijai, Hatifa fijai.
57. A Salamon szolgáinak fijai: Sótai fijai, Sóféret fijai, Perida fijai.
58. Jaála fijai, Dárkon fijai, Giddél fijai.
59. Séfátia fijai, Hattil fijai, Pokéret Hásebaim fijai, Amon fijai.
60. Minden * Nétineusok, és a Salamon szolgáinak fijai; háromszáz kilenczvenkettő. * vers 46.
61. Ezek is feljöttek Telmelából, Telharsából, *tudniillik* Kérub, Addon, Immér; de nem nevezheték meg az ő atyjoknak nemzetségét, és az ő magvokat, hogy ha az Izráel nemzetsége közűl valók volnának-é.
62. Delájának fijai, Tóbiásnak fijai, Nékodának fijai; hatszáz negyvenkettő.
63. A Papok közűl pedig: Habájának fijai, Hakkósnak fijai, Barzillainak fijai, ki minekutánna vett volna feleséget magának a Gileádbeli * Barzillainak leányai közűl, azoknak nevekről nevezteték. *2 Sám. 17, 27—29.
64. Ezek keresék az ő nemzetségeknek rendéről való írást: de nem találák: azokáért a Papság mellől elvetteténék.
65. És megparancsolá nékik Hattirsáta, hogy ne ennének a szentséges állatokból, míg Pap lenne *Jérusálemben* az Urimmal * és a Tummimmal. *2 Móz. 28, 5—30.
66. Mindenestől fogva az egész Gyülekezet: Negyvenkét ezer, háromszáz és hatvan.
67. Szolgákon és szolgálókon kivűl, kik valának hétezeren, háromszázan, és harminczheten; azok között pedig valának énekes férjfiak és énekes asszonyok, kétszázan és negyvenöten.
68. Azoknak lovaik hétszáz harminczhat; öszvéreik kétszáz negyvenöt;
69. Tevéik négyszáz harminczöt; szamaraik hatezer hétszáz húsz.
70. Némelyek pedig a nemzetségeknek Fejedelmei közűl adának *segitséget* az épületre: Hattirsáta ada ezer drakhma aranyat, ötven csészét, papi öltözeteket ötszázat és harminczat.
71. Némelyek pedig az atyáknak cselédeknek Fejedelmei közűl adának az épületre való kincs közzé húszezer drakhma aranyat, és kétezer kétszáz font ezüstöt.
72. A mit ennekfelette adott a több község, húszezer drakhma arany *volt*, kétezer gira ezüst, és hatvanhét papi öltözet.
73. Lakának pedig a Papok és Léviták, a kapunállók és éneklők, a több község, a Nétineusok, és mind az egész Izráel az ő városaikban, és eljöve a hetedik hónap, és az Izráeliták *lakoznak vala* az ő városaiban.

VIII. RÉSZ.

Nehémiás és Esdrás feláll ítják az Isteniszolgálatot.

Egybegyűle annakokáért mind az egész község az útczára, mely vala a vizeknek kapuja előtt; és megmondák a * tör-

vénytudó Esdrásnak, hogy előhozná a Mózes törvényének könyvét, melyet parancsolt vala az Úr Izráelnek. *rész 12, 26.
2. Előhozá azért Esdrás Pap a törvényt a Gyülekezet eleibe *minden* férjfiaknak, asszonyoknak, és mind azoknak, a kik hallhatják vala azt értelemmel, a hetedik hónak első napján.
3. És olvasa a könyvből az útczán, mely vala a víznek kapuja előtt, reggeltől fogva mind délig, a férjfiak és asszonyok előtt, és azok előtt, a kik értik vala azt, és a népnek fülei figyelmetesek valának a törvénykönyvnek hallgatására.
4. Áll vala pedig a törvénytudó Esdrás fenn egy fából csinált prédikálószékben, melyet e dologért csináltak vala, és áll vala ő mellette Mattithiás, Séma, Anája, Uriás, Hilkijás és Maaséja jobbkeze felől: balkeze felől pedig Pedája, Misáel, Málkija, Hásum, Hasbaddána, Zakariás és Mésullám.
5. Felnyitá azért Esdrás a könyvet az egész sokaság szemei előtt: mert felette vala az egész népnek, és mikor fel kezdette volna nyitni: felálla mind az egész sokaság.
6. És áldá Esdrás az Urat a nagy Istent; és felele a nép és monda. Ámen! Ámen! az ő kezeket felemelvén. Annakutánna meghajtván magokat, imádák az Urat, arczczal a földre *leborúlván.*
7. Jésua pedig és Báni, Serébia, Jámin, Akkúb, Sabbétai, Hódija, Maaséja, Kelita, Azáriás, Józabád, Hanán, Pelája és a Léviták, magyarázzák vala a népnek a törvényt: a nép pedig *áll vala* helyén:
8. Mert az Isten törvényének könyvét nyilván olvassák vala: és azt magyarázzák vala, hogy az írást érthetnék.
9. Nehémiás pedig, ez a Hattirsáta, és Esdrás, ki Pap vala és a törvényben tudós, és a Léviták, kik a népnek magyarázzák vala a *törvényt,* mondának az egész községnek: A ti Uratoknak Istenteknek szent napja ez, ne keseregjetek, és ne sírjatok: mert mind az egész község sír vala, mikor hallaná a törvénynek beszédit.
10. Hanem, monda nékik: Menjetek el és egyetek kövér állatokat, és igyatok édes italokat, és * küldjetek azoknak ételt és italt, a kiknek semmi nem készíttetett; mert e mai nap a mi Urunknak szenteltetett; ne bánkódjatok, hanem az Úrnak öröme legyen néktek erősségtek!
*vers 12. Eszter 9, 22.
11. A Léviták pedig hallgatásra intik vala az egész népet, ezt mondván: Hallgassatok, mert *az Istennek* szent napja ez; és ne bánkódjatok!
12. Elméne azért mind az egész sokaság, hogy ennének, innának, * és küldenének azoknak is, kiknek nem vala mit enniek; és hogy nagy örömmel örvendeznének, mert megértették vala a beszédeket, melyekre tanították vala őket. *Eszter 9, 22.
13. Másodnapon öszvegyülének mind az egész sokaság cselédinek Fejedelmei, a Papok és a Léviták a törvénytudó Esdráshoz, hogy értenék a törvénynek beszédit.
14. Megtalálák pedig írva a törvényben, melyet parancsolt vala az Úr Mózes által, hogy az Izráel fijai laknának levelesszínekben * az Innepen, a hetedik hónapban. *3 Móz. 23, 34—36.
15. És hogy tudtokra adnák és megkiáltatnák minden városokban és Jérusálemben, ezt mondván: Menjetek ki a hegyre, és hozzatok olajfaágakat, fenyőágakat, mirtusnak és pálmafának ágait, és akármi sűrű levelű fának zöld ágait, hogy csináljatok levelesszíneket, a mint meg vagyon írva.
16. Kiméne azért a nép, és hozának *leveleságakat,* és csinálának levelesszíneket, kiki a maga háza felett, és a maga pitvarában, és az Úr házának pitvariban, és a vízkapunak útczájában, és az Efraim kapujának útczájában.
17. Csinála, *mondom,* mind az egész Gyülekezet, mely a fogságból haza jött vala, levelesszíneket, és lakának levelesszínekben; mert nem cselekedtek vala úgy, Jósuénak a Nún fijának idejétől fogva, az Izráel fijai mind a napiglan; és vala felette igen nagy örömök.
18. Olvasa pedig *Esdrás* a törvénynek könyvéből minden napon, *az Innepnek* első napjától fogva mind az utolsó napig; és innepelének hét napokon: nyolczadnapon ismét mindnyájan egybegyülének.

IX. RÉSZ.

Közönséges bűnről való vallástétele a népnek és penitencziája.

Azután, ugyanazon hónak huszonnegyedik napján egybegyülének az Izráel fijai, és böjtölének zsákokba öltözvén, és port * *hintvén* fejekre. *2 Sám. 13, 19.
2. És elválának az Izráel magvából valók minden idegenektől; és előállván, vallást tőnek az ő bűnökről, és az ő attyaiknak hamisságokról.

3. És fenn állván az ő helyekben, olvasának *a Léviták* az ő Urok Istenek törvényének könyvéből négyszer napjában, és négyszer tévén vallást az ő bűneikről, imádák az ő Urokat Isteneket.

4. És felállván a Léviták prédikálószékibe, Jésua, Báni, Kádmiel, Sebánia, Bunnai, Serébia, Báni, és Kenáni, nagy felszóval kiáltának az ő Urokhoz Istenekhez;

5. És mondának a Léviták, *tudniillik* Jésua, Kádmiel, Báni, Hasabnéja, Serébia, Hódija, Sebánia, Petáhia: Keljetek fel, áldjátok a ti Uratokat Isteneteket öröktől fogva mind örökké; és áldják a te dicsőséges nevedet, mely nagyobb minden áldásnál és dícséretnél.

6. Te vagy csak egyedűl az Úr: te teremtetted az eget, az egeknek egeit, és azoknak minden *sokaságos* seregét, a földet és a melyek a *földön* vagynak, a tengereket minden benne valókkal egybe; te tartod mind azokat, és az egeknek seregei téged imádnak!

7 Te vagy Uram, az Isten, a ki választottad Ábrámot, és * kihozád őtet a Káldeusoknak Ur *nevű városából,* és nevezéd őtet † Ábrahámnak.
*1 Móz. 12, 1. 2. †1 Móz. 17, 5.

8. Megesmérted az ő szívét te előtted igaznak * lenni, és vele szövetséget szerzél, hogy néki adnád † a Kananeusnak, Hitteusnak, Emoreusnak, Perizeusnak, Jebuzeusnak és Girgazeusnak földét, hogy azt adnád az ő magvának; és megteljesíted a te beszédidet; mert igaz vagy! *1 Móz. 22, 12—18. †1 Móz. 15, 18.

9. Megtekintéd annakfelette a mi atyáinknak Égyiptomban való * nyomorúságokat, és az ő kiáltásokat meghallgatád a veres tengernél.
*2 Móz. 3, 7. 14, 10—29.

10. Nagy jeleket és csudákat * tevél Faraón és minden szolgáin, és minden földének népén: Mert jól tudod vala, hogy ők kevélyen eselekedtek volna a te néped ellen, és szerzettél magadnak nagy nevet, mint e mai nap is *arról bizonyságot tészen.* *2 Móz. 7, 10. 20.

11. Annakfelette a tengert * kétfelé választád ő előttök, és szárazon menének által a tenger közepén: a kik pedig őket üzik vala, azokat a mélységbe borítád, mint egy követ a nagy vizekbe.
*2 Móz. 14, 22. 29.

12. És nappal felhőnek * oszlopa által hordozád őket, éjjel pedig tűznek oszlopa által, hogy megvilágosítanád nékik az útat, melyen menniek kellene.
*2 Móz. 13, 21.

13. Annakutánna a Sinai * hegyre leszállál, és szólál velek az égből, és igaz ítéleteket, igaz törvényeket, jó rendtartásokat és parancsolatokat adál nékik.
*2 Móz. 19, 18—21.

14. A te szent Szombatodat is * megjelentéd nékik, és parancsolatokat, rendtartásokat és törvényt adtál nékik, a te szolgád Mózes által. *2 Móz. 16, 29.

15. És az ő éhségeknek *idején* az égből kenyeret * adál nékik, és a kősziklából † vizet hozál ki az ő szomjúságokban; végezetre megmondád nékik, hogy bémenjenek a földnek bírására, mely felől felemelt kézzel *megesküdtél* vala, hogy nékik adnád:
*2 Móz. 16, 14—35. †2 Móz. 17, 6.

16. Ők pedig és a mi atyáink felfuvalkodának, és megkeményíték az ő nyakokat, és nem hallgaták a te parancsolatidat:

17. Sőt ugyan nem akarák hallani, és meg nem emlékezének a te csudatételeidről, melyeket cselekedtél vala ő velek, hanem megkeményíték az ő nyakokat, és megfordulának, * hogy visszatérjenek az ő rabságokra nagy visszavonással: Te mindazáltal kegyelmes, irgalmas, nagy türhető, és sok irgalmasságú Isten el nem hagytad őket!
*4 Móz. 14, 4. 11—20.

18. Mikor borjúképet * öntének is magoknak, és ezt mondák: Ez a te Istened, ki kihozott téged Égyiptomból; és nagy bosszúsággal illetének téged;
*2 Móz. 32, 1—6.

19. Te mindazáltal nagy irgalmasságodért nem hagyád őket a pusztában, a felhőknek * oszlopa el nem távozék tőlök nappal, hogy vezérlené őket az úton: és éjjel a tűznek oszlopa, hogy világosítana nékik az úton, melyen menniek kell vala. *2 Móz. 13, 22. 40, 36—38.

20. A te jó lelkedet is adád nékik, hogy őket * oktatná, a te Mannádat sem tiltád meg az ő szájoktól, és vizet adál nékik az ő szomjúságoknak *idején.*
*4 Móz. 11, 17.

21. Negyven esztendeig * tartád őket a pusztában, és meg nem szűkülének; az ő ruháik meg nem kopának; és az ő lábaik meg nem dagadának.
*5 Móz. 2, 7. 8, 4.

22. Adál annakfelette nékik országokat és népeket, kiket elszélesztél a földnek sok szegeletire, és bírák * a Sihon földét, és a Hesbon Király földét, és az Ognak a Básán Királyának földét.
*4 Móz. 21, 21—25. 33—35.

23. Az ő fijaikat pedig megsokasítád mint * az égnek csillagit, és bévivéd őket arra a földre, mely felől † megmondottad vala az ő attyaiknak, hogy bémennének, és bírnák azt; *2 Sám. 24, 9. † 1 Móz. 22, 17.
24. Mert azoknak fijaik bémenének és bírák azt a földet, és megalázád ő előttök a földnek lakóit a Kananeusokat, és kezekbe adád azokat nékik, az ő Királyaikkal és a földnek lakosival egybe, hogy az ő akaratjok szerint cselekednének azokkal.
25. És megvevének erős városokat és kövér földet, és bírának minden jóval teljes házakat, kőből vágott kútakat, szőlőhegyeket, olajfáknak hegyeit, és számtalan sok gyümölcstermő fákat; evének és megelégedének, s meghízának, és gyönyörködteték magokat a te nagy jóvoltodban!
26. Ingerlének pedig *téged* és ellened járának néked, és a törvényedet hátok megé veték; a te Prófétáidat is megölék, * kik ő ellenek feddének vala, hogy megtérítenék te hozzád őket: és nagy bosszúsággal illetének *téged.*
*2 Krón. 24, 20. 21 25, 16
27. Annakokáért az ő ellenségeik kezekbe adád * őket, és megnyomorgaták őket; de az ő nyomorúságoknak idején kiáltának hozzád: és te az égből meghallgatád, és a te nagy irgalmasságid szerint Szabadítókat adál nékik, kik megszabadíták őket az ő ellenségeiknek kezekből. *Bir. 2, 14. 16.
28. Mikor megnyugosznak vala, ismét a te ellened való gonoszságra térnek vala; annakokáért hagyád őket az ő ellenségeiknek kezekben, kik uralkodának ő rajtok: Megtérvén pedig, ismét kiáltának hozzád, és te az égből meghallgatád, és megszabadítád őket a te irgalmasságid szerint sokszor
29. És kérted őket, hogy a te törvényedhez fordíthatnád őket; de ők felfuvalkodának és nem hallgaták a te parancsolatidat, és a te ítéletid ellen vétkezének, melyeket a mely ember megtart, él * azok által: az ő vállokat elfordítják vala, és az ő nyakokat megkeményítvén, nem engednek vala; *3 Móz. 18, 5.
30. Mindazáltal sok esztendeig vártad és intetted őket a te Lelkeddel Prófétáid * által, és nem engedtek; annakokáért adád őket a föld népeinek kezekbe. *2 Kir. 17, 13. 14. 2 Krón. 36, 15. 16.
31. De a te nagy irgalmasságidért szinte meg nem emésztéd őket, sem el nem hagyád őket: mert irgalmas és kegyelmes Isten vagy!
32. Most annakokáért, óh mi Istenünk, nagy, erős és rettenetes Isten, ki megőrized a te fogadásidat és irgalmasságidat, ne láttassék előtted kicsiny dolognak e nyomorúság, mely minket körűlvett, a mi Királyinkat, Fejedelminket, a mi Papjainkat, a mi Prófétáinkat, a mi atyáinkat, és egészen a te népedet, az Assiriabeli * Királyoknak idejektől fogva mind e mai napig.
*2 Kir. 18, 9—13.
33. Te pedig igaz *vagy* mindenekben, valamelyek * rajtunk estek: mert igazán cselekedtél te, de mi hamisan cselekedtünk. *Dán. 9, 5—8. 5 Móz. 32, 4.
34. És a mi Királyink, Fejedelmink, Papjaink és a mi atyáink nem tartották meg a te törvényedet; és nem figyelmeztek a te parancsolatidra, és a te bizonyságtételidre, melyek által bizonyságot tettél nékik.
35. És ők az ő országokban, és a te nagy jóvoltodban, melylyel meglátogattad őket, és a széles kövér földön, melyet adtál vala nékik, nem szolgálának néked, és nem tértek meg az ő gonosz cselekedetektől.
36. Ímé mi most szolgák vagyunk a földön, melyet adtál a mi atyáinknak, hogy ennék annak gyümölcsét és minden javát, ímé, *mondom,* szolgák *vagyunk* azon.
37. És bőven hozza gyümölcsét a Királyoknak, kiket mi reánk vetettél a mi bűneinkért, és uralkodnak a mi testeinken és barmainkon az ő kedvek szerint, és nagy nyomorúságban vagyunk:
38. Mindazáltal mind ezekben erős szövetséget * szerzünk te veled, és megírjuk, melyet megpecsételnek a mi Fejedelmink, Lévitáink, és a mi Papjaink.
*rész 10, 28—30. 2 Kir. 11, 17.

X. RÉSZ.

A Zsidók kézírással kötelezik magokat az Istennel megújított szövetségnek megtartására.

A pecsétlésekben pedig *ezek munkálódtak:* Nehémiás Hattirsáta, * Hakáliának fija, és Sédékiás, *Esd. 2, 63.
2. Serája, Azáriás, Jerémiás,
3. Páshúr, Amáriás, Malakiás,
4. Hattus, Sebánia, Malluk,
5. Hárim, Néremót, Abdiás,
6. Dániel, Gineton, Báruk,
7. Mésullám, Abija, Mijámin,
8. Maásia, Bilgai, Semája. Ezek Papok voltak.
9. A Léviták pedig ezek: Jésua, Azá-

niának fija, Binnui a Henadád fijai közűl, Kádmiel.

10. Ezeknek attyokfiai: Sébánia, Hódija, Kélita, Pélája, Hanán,
11. Míka, Réhób, Hasábia,
12. Zakkúr, Serébia, Sébánia,
13. Hódija, Báni, Béninu.
14. A népnek Fejei ezek: Parós, Pahát-Moáb, Elám, Zattu, Báni,
15. Bunni, Azgád, Bébai,
16. Adónia, Bigvai, Adin,
17. Ater, Ezékiás, Azur,
18. Hódija, Hásum, Bésai,
19. Hárif, Anatót, Nébai,
20. Magpiás, Mésullám, Hézir,
21. Mesezábel, Sádók, Jaddua,
22. Pelátia, Hanán, Anája,
23. Hóseás, Hanániás, Hásub,
24. Halóhes, Pilha, Sóbek,
25. Réhum, Hasábna, Maaséja,
26. Abija, Hanán, Anán,
27. Malluk, Hárim, Baána.
28. A több sokaság pedig, a Papok, Léviták, Ajtónállók, Énekesek, * Nétineusok, és minden, a ki magát elszakasztván a földnek Pogányitól *kötötte vala magát* az Isten törvénye mellé, azoknak feleségeik, fijaik, leányaik; és minden, a kinek értelme és okossága vala.
*Jós. 9, 23.
29. Ragaszkodának az ő attyokfiaival a Főemberekkel *az Isten törvényének megpecsételt könyvéhez*, és eljövének nagy átkozódással és esküvéssel, hogy járnának * az Isten törvényében, mely kiadatott Mózesnek az Isten szolgájának keze által, és megőriznék s megteljesítenék a Jehovának, a mi Urunknak minden parancsolatit, az ő ítéletit és rendelésit.
*Jós. 24, 25. 26.
30. És hogy nem adnánk a mi leányinkat * *feleségűl* a föld népeinek, és az ő leányaikat nem vennénk a mi fiainknak.
*2 Móz. 34, 16. Esd. 9, 2.
31. És hogy a föld népeitől, * kik valami marhát, vagy életre való állatot hoznak eladni szombatnapon, nem vennénk meg tőlök szombatnapon és *egyéb* szent napon; és hogy a † hetedik esztendőnek termését elhagynánk, és minden adósságot megengednénk.
*2 Móz. 34, 14. 15. †5 Móz. 15, 1—5.
32. És ezt rendelénk magunk között, hogy a mi Istenünk házának épületire, minden esztendőben vetnének reánk harmadrész siklust.
33. A szent kenyerekre, a szüntelen való * minhára, és szüntelen való egészen megégetendő áldozatra, szombatnapokon, új holdnak napján és egyéb innepnapokon való áldozatokra, szent dolgokra, bűnért való áldozatokra, az Izráelnek bűnéből való megtisztulásáért; és a mi Istenünk házának mindenféle épületire.
*4 Móz. 28, 2—31.
34. Sorsot vetének az áldozatra való fa felől is a Papok között, Léviták között, és a község között, hogy hoznának *fát* a mi Istenünknek házába, a mi atyáinknak házaik szerint, bizonyos időben esztendőnként; hogy a mi Urunknak Istenünknek oltárán szüntelen égne a tűz, * a mint meg vagyon írva a törvényben.
*3 Móz. 6, 12.
35. És hogy felvinnénk a mi földünknek első * zsengéjét, és minden fa gyümölcsének első zsengéjét minden esztendőben, az Úrnak házába. *2 Móz. 23, 19.
36. Annakfelette, hogy a mi fiainknak elsőszülöttit és a mi barmainknak, juhainknak, ökreinknek első fajzásit, a mint meg vagyon írva * a törvényben, felvinnénk a mi Istenünknek házába a Papoknak, kik szolgálnak a mi Istenünknek házában.
*2 Móz. 13, 2.
37. És hogy a mi tésztáinknak * első zsengéjét, a mi ajándékinkat, és mindenféle fának, bornak és olajnak gyümölcsét a Papoknak vinnénk a mi Istenünk házának tárházaiba, és a mi földünk gyümölcsének tizedét adnánk a Lévitáknak, kik minden városinkban való majorságinkat † megdézmálnák.
*3 Móz. 23, 17. †4 Móz. 18, 12. 21. 24.
38. És hogy a Papnak az Áron fijának a Lévitákkal egybe része lészen a Lévitáknak rendeltetett tizedben, és hogy a Léviták magok felviszik a * tizednek tizedrészét a mi Istenünk házába, a tárháznak kamaráiba;
*4 Móz. 18, 26.
39. Mert azokba a kamarákba kell vinniek az Izráelitáknak és a Lévitáknak, a gabonának, bornak és olajnak első zsengéjét, holott vagynak a szent helynek edényei, az *Istennek* szolgáló Papok, az ajtónállók és az Énekesek; hogy el ne hagyjuk a mi Istenünknek házát.

XI. RÉSZ.

Jérusálemnek és a szent földnek új lakosai.

Megtelepedének pedig a népnek Fejedelmei Jérusálemben, a több nép pedig sorsot vete maga között, hogy minden tíz emberből egyet vinnének Jérusálembe a szent * városba lakóúl, a kilenczedrésze pedig más városokban laknék.
*Máté 4, 5.

2. És megáldá a nép mind azokat, kik szabad akaratjok szerint adák reá magokat, hogy lakjanak Jérusálemben.
3. Ezek pedig a tartománynak Fejedelmei, kik Jérusálemben megtelepedének; de a Júdának egyéb városaiban, kiki marada az ő örökségében, mely az ő városában *vala, tudniillik* az Izráeliták, a Papok, Léviták, Nétineusok, és a Salamon * szolgáinak fijai.

* Esdr. 2, 55.

4. Jérusálemben azért megtelepedének a Júda és Benjámin fijai közűl valók: A Júda fijai közűl Atája Uzzijának fija, ki Zakariás fija, ki Amáriás fija, ki Sefátiás fija, ki Mahalaléel fija, ki * a Péres fijai közűl való *volt*.

* 1 Mós. 38, 15—29.

5. És Maaséja, ki Báruk fija, ki Kolhozé fija, ki Házája fija, ki Adája fija, ki Jójárib fija, ki Zakariás fija, ki Háfilóni fija volt.
6. Mindnyájan a * Péres fijai, a kik Jérusálemben laktak, voltak négyszázan és hatvannyolczan erős férjfiak.

* vers 4.

7. Benjáminnak pedig fijai ezek: Sallu, Mésullám fija, ki Jóed fija, ki Pedája fija, ki Kalája fija, ki Masséja fija, ki Itiel fija, ki Jésája fija *volt*.
8. És ő utánna Gabbai, Sallai, kilenczszáz huszonnyolcz.
9. Ezeknek pedig elöljárójok *volt* Jóel a Zikri fija; és Júda, Sénuának fija, a városnak másod renden való Fejedelme vala.
10. A Papok közűl volt Jedája, Jójárib fija, és Jákin.
11. Serája pedig Hilkiás fija, ki Mésullám fija, ki Sádók fija, ki Mérajót fija, ki Ahitub * fija *volt*, az Isten Házának Fejedelme vala. * 2 Sám. 8, 17.
12. Azoknak pedig attyokfiai, kik a házban munkálkodnak vala, nyolczszázan és huszonketten *valának;* és Adája Jérohámnak fija, ki Peláljának fija, ki Amsi fija, ki Zakariás fija, ki Páshur fija, ki Málkija fija volt.
13. És ennek attyafiai, kik az atyáknak cselédjekben Fők valának, kétszáz negyvenketten *valának;* és Amassai, Azaréelnek fija, ki Abzái fija, ki Messillemót fija, ki Immér fija *vala*.
14. Ezeknek pedig attyokfiai, kik erővel hatalmasok *valának,* száz huszonnyolczan *voltak,* kiknek elöljárójok *vala* Zabdiel, Haggedólimnak fija.
15. A Léviták közűl voltak: Semája, Hásubnak fija, ki Azrikámnak fija, ki Hasábiának fija, ki Bunni fija *vala*.
16. És Sabbétai és Józabád *valának* az Isten házának külső munkáján gondviselők, kik valának a Fő Léviták közűl valók.
17. És Mattánia, Míkának fija, ki Zabdi fija, ki Asáf fija, Fő *vala és* az *isteni* dicséretben és könyörgésben *az énekesek között* első: Bakbukia második az ő attyafiai közűl; és Abda, Sámuah fija, ki Gálál fija, ki Jédutun * fija vala. * 1 Krón. 25, 3.
18. Mindenestől a Léviták, kik a szent városban *laknak vala,* k t száz nyolczvannégyen *valának*.
19. Annakfelette a kapunállók: Akkub, Tálmon, és ezeknek attyokfiai, kik a kapukat őrizik vala, száz hetvenketten valának.
20. Az Izráelitáknak, Papoknak és Lévitáknak maradékai *megtelepedének* Júdának minden városaiban, kiki az ő örökségében.
21. A Nétineusok pedig laknak vala a várban; és Sia és Gispa valának Fejedelmek a Nétineusokon.
22. A Jérusálemben lakó Lévitáknak pedig Fejedelmek, Uzzi a Báni fija vala, ki Hasábia fija, ki Mattánia fija, ki Mika fija vala: Az Asáf * maradékai közűl valók voltak az Isten házában való szolgálatnak Énekesei.

* 1 Krón. 25, 1.

23. Mert a Király parancsolatja vala ő rajtok: és kemény végzése a mindennapi Énekesek felől.
24. És Petája, Mésezábel fija, ki Zéráhnak a Júda fijának fijai közűl való vala, a Királynak dolgosa vala minden dologban a község között.
25. A falukban pedig azoknak mezejeikkel egybe: A Júdának maradékai közűl laktak Kirjáth-Arbában, hozzá tartozó falukkal egybe, és Dibonban faluival egybe és Jékabczéelben faluival egybe;
26. Jésuában, Moladában, és Beth-Péletben.
27. Hasársuálban, Beersebában, és *ezeknek* faluiban;
28. Siklágban, Mekónában, és *ezeknek* faluiban;
29. És En-Rimmonban, Sórában, és Jármutban.
30. Zánoában, Adullámban, és ezeknek faluiban, Lákisban és annak mezeiben, Azekában és annak faluiban; és így laknak vala Beersebától fogva, mind a Hinnom völgyéig.
31. A Benjámin fijai pedig laktak Ge-

bától fogva Mikmásban, Ajában, Bé-
theiben, és annak faluiban;
32. Anatótban, Nóbban, Ananiában.
33. Hásorban, Rámában, Gittaimban.
34. Hádidban, Séboimban, Néballátban.
35. Lódban, Onóban, a mesteremberek völgyében.
36. *Némelyek* pedig a Léviták közül *laktak* a Júda és Benjámin földöknek határiban.

XII. RÉSZ.

A Zorobábellel haza jött Lévitáknak számok: a város kőfalainak megszenteltetések.

Ezek pedig a Papok és Léviták, kik
feljöttek a *fogságból* Zorobábellel Seál-
tiél fijával és Jésuával: Séraja, Jeré-
miás, Esdrás,
2. Amáriás, Malluk, Hattus,
3. Sekánia, Réhum, Meremót,
4. Ittó, Ginnetói, Abija,
5. Mijámin, Maádia, Bilga,
6. Semája, Jojárib, Jedája,
7. Sallu, Amók, Hilkia, Jedája: ezek
és ezeknek attyokfiai voltak a Papoknak
Fejedelmei Jésua idejében.
8. A Léviták pedig *ezek:* Jésua, Bin-
nui, Kádmiel, Serébia, Júda; Mattánia
pedig elöljáró vala az ő rokonságival
egyetembe az *isteni* dicséretekben.
9. És Bakbukia, Unni, és ezeknek aty-
tyokfiai, ő velek egyetemben az ő tisz-
tekben vigyáznak vala.
10. És Jésua nemzé Joákimot, és Jo-
akim nemzé Eliásibot, és Eliásib nemzé
Jojadát
11. Jojada nemzé Jónatánt, Jónatán
nemzé Jadduát.
12. Joakimnak pedig idejében az
atyaknak Fejedelmei ezek a Papok va-
lának: Serajátol Meraja, Jeremiástól
Hananias,
13. Esdrástol Mésullám, Amariástól
Johanan,
14. Melikutól Jónatán, Sekániástól Jó-
sef,
15. Harimtól Adna, Merajóttól Helkai,
16. Iddótol Zakarias, Ginnetontol Mé-
sullam
17. Abijától Zikri, Minjamintol és
Moadiától Piltai,
18. Bilgától Sammua, Semajától Je-
natan
19. Jojaribtól Mattenai, Jedajától Uzzi
20. S[illegible] K[illegible] Amóktól Eber,
21. Hi[illegible] Hasabia, Jedajától Ne-
tanéel.
22. A Léviták közül az Eliásib Jo-
jada, Johanán és Jaddua idejében meg-
irattattak az atyaknak Fejedelmei; és a
Papok közül, mind a Persiai Dárius
országlásáig.
23. A Léviták attyaiknak Fejedelmei
megirattattak a * Kronikák könyvében,
mind a Johanának az Eliásib fijának
idejéig. * 1 Krón. 9, 14.
24. A Lévitáknak pedig Fejei *voltak
ezek:* Hasábia, Serébia, Jésua a Kád-
miel fija, és ezeknek attyokfiai ő velek
együtt az *isteni* dicséretre és tiszteletre,
Dávidnak az Isten emberének paran-
csolatja szerint, hogy rendenként egy-
más után vígyáznának.
25. Mattánia, Bakbukia, Obádia, Mé-
sullám, Tálmon, Akkub, valának őrizők
és kapunállók *az* ő vígyázó helyekben,
a kapuknak küszöbinél.
26. Ezek voltak a Joákim idejében, ki
Jésua fija, ki Jósadák fija volt; Nehé-
miás Fejedelemnek, és a törvénytudó
Esdrás Papnak idejében is.
27. A Jérusálem kőfalának megszen-
telésekor pedig öszvekeresék a Lévi-
tákat minden helyekről, hogy Jérusá-
lembe vinnék őket, hogy megszentel-
nék azt, és örvendeznének dícséretek-
kel, énekléssel, czimbalmokkal, náblu-
mokkal és hegedűkkel.
28. Öszvegyülének azért az Énekesek-
nek fijai, mind a Jérusálem körül való
mezőségről, mind a Nétofátinak faluiból.
29. Gilgálból, Gébának és Azmávetnek
mezeiről; mert falukat épitettek vala ma-
goknak az Énekesek Jérusálem körül.
30. És minekutánna megtisztitották
volna magokat a Papok és a Léviták:
megtisztiták a népet is, a kapukat és a
kőfalt.
31. Azután felküldém a Júda nemzet-
ségében való Fejedelmeket a kőfalra, és
nagy két rend sereget rendelek, hogy
egyik jobbkéz felé menne a kőfalon a
ganejkapu felé.
32. És ezek után ment Hosája, és a
Júda nemzetsége Fejedelminek fele.
33. És Azárias, Esdrás, Mesullám,
34. Júda, Benjamin, Semája és Je-
remiás.
35. A Papoknak fijai közül kürtökkel,
Zakariás a Jonatán fija, ki Semája fija,
ki Mattánia fija, ki Mikája fija, ki
Zakkur fija, ki Asaf fija *vala:*
36. Ennek attyafiai, Semája, Azaréel,
M[illegible] Maai, Natanael, és Júda,
és Hanani, [illegible] az Isten embere-
nek [illegible] és a törvény-
tudó Esdrás megyen vala ő előttök

37. Azután a forrásnak kapujánál, mely ellenekbe vala, felmenének a Dávid városának grádicsain a kőfalra, honnét a Dávid háza felett való *kőfaltól* menének a vizeknek kapujáig naptámadat felé.

38. A második sereg ellenbe jár vala, és én valék azoknak utánnok, és a népnek fele a kőfalon vala a kemenczéknek tornyától fogva mind a széles kőfalig.

39. És az Efraim kapujától fogva az ó kapuig, a halak kapujáig, a Hánanéel tornyáig, a Mea *nevű* toronyig, és mind a barmoknak kapujáig; és megállának a strázsaálló kapuban.

40. És megálla mind a két sereg az Isten Házában: én is megállék, és a Fejedelmeknek fele, kik velem valának.

41. És a Papok, Eliákim, Maaséja, Minjámin, Mikája, Eljoénai, Zakariás, Hanániás, kürtökkel *valának*.

42. Azonképen Maaséja, Semája, Eleázár, Uzzi, Jóhanán, Málkija, Elám és Ezer: az Énekesek is énekelnek vala Izráhiával az ő elöljárójokkal.

43. És áldozának az napon nagy áldozatokkal, és vígadának: mert az Isten nagy örömmel megvídámítá őket: az asszonyok is a gyermekek is vígadának; és Jérusálemnek öröme nagy messze meghallattaték.

44. Rendeltettek az napon Gondviselők is a kincsnek, ajándékoknak, első zsengéknek és dézmáknak tárházaiba; hogy azokba takarnák a Papoknak és a Lévitáknak törvény szerint való részeket; mert a Zsidóknak örömök volt a Papoknak és Lévitáknak *tisztekben való* ott állásokban.

45. Úgymint kik megőriznék nagy szorgalmatossággal, az ő Isteneknek őrizetit, a tisztaságról való parancsolatot, és az * énekeseknek és kapunállóknak *rendeket,* Dávidnak és az ő fijának Salamonnak parancsolatja szerint: *1 Krón. 25, 1. 2. 26, 1.

46. Mert Dávidnak és Asáfnak idejekben régen *rendeltettek volt* a muzsikásoknak elöljárói, az Isten dícséretinek és hálaadásinak énekével.

47. Azért az egész Izráel népe Zorobábelnek és Nehémiásnak idejekben, az Énekeseknek és ajtónállóknak bizonyos részt ád vala, kinek-kinek mindennapi eledelt: és a Lévitákat tisztelik vala dézmákkal: a Léviták viszontag az Áron fijainak dézmát * adnak vala. *4 Móz. 18, 26.

XIII. RÉSZ.

Elszakasztják magoktól az idegeneket, a Léviták és a Szombatűlés helyére állattatnak.

A napon olvasának a Mózes könyvéből a népnek hallására, melyben találának ilyen írást: Hogy a Moábiták * és Ammoniták soha örökké az Istennek Gyülekezetibe bé ne mennének; *5 Móz. 23, 3.

2. Mivelhogy nem mentek vala eleikbe az Izráel fijainak kenyérrel és vízzel, és megbérlették * vala ő ellenek Bálámot, hogy őket megátkozná: jóllehet a mi Istenünk fordítá azt az átkot áldásra; *4 Móz. 22, 5. 6.

3. Annakokáért mikor hallották volna e törvényt, elszakasztának az Izráeltől minden idegen elegy népet.

4. De az előtt Eliásib Pap, ki a mi Istenünk háza kamarájának * Fejedelme vala, Tóbiásnak sógora *lett vala.* *vers 28.

5. És csinált vala néki nagy kamarát, a hol elein helyheztetik vala a minhát, a temjént, az edényeket, a gabonának, bornak és olajnak dézmáját, melyeket parancsolt vala Isten, hogy adnának a Lévitáknak, Énekeseknek és kapunállóknak: a Papoknak is az áldozatból való részeket.

6. De mikor e dolog volt, akkor én nem voltam Jérusálemben; mert Artaxerxesnek a Babilóniai Királynak harminczkettődik esztendejében haza mentem vala a Királyhoz, és *egy* esztendő mulva ismét szabadságot nyerének nékem a Királytól.

7. És mikor Jérusálembe mentem volna, és megértettem volna e gonosz dolgot, melyet cselekedett volna Eliásib Tóbiásért, hogy néki az Isten házának pitvariban kamarát készített volna:

8. Igen gonosz dolognak tetszék ez nékem: Azért Tóbiásnak minden marháját abból a kamarából kivettetém.

9 És mikor az én parancsolatomra megtisztították volna azokat a kamarákat: viszontag oda hordatám az Isten házának edényit, a minhának valót, és a temjént.

10. Azután mikor megértettem volna, hogy a Léviták jövedelmekben semmit meg nem adtak volna, és ennekokáért eloszlottak volna mindnyájan a falukra, mind a Léviták, mind az Énekesek, kik szolgálnak vala *az Isteni* dolgokban:

11. Feddődém a Fejedelmekkel és mondék: Miért hagyattatott el az Isten

Háza? És egybegyüjtvén őket, helyekre állatám.

12. És mindnyájan a Zsidók meghozák gabonájoknak, boroknak és olajoknak dézmáját a tárházakba.

13. És gondviselőknek rendelém a *templom* jószága mellé Sélémiás papot, és a törvénytudó Sádókot, és a Léviták közűl Pedáját; és ezek mellé Hanánt rendelém, ki Zakkur fija, ki Mattániás fija *vala;* mivelhogy híveknek ítéltetnek vala, kiknek tisztek vala, hogy az ő attyokfiainak sáfárkodnának.

14. Emlékezzél meg rólam, én Istenem, e dologban, * és ne engedjed, hogy eltöröltessenek az én jótéteményim, melyeket cselekedtem az én Istenemnek házával, és annak rendtartásival.
*rész 5, 19. 2 Kir. 20, 3.

15. Ugyanazon napokban, mikor láttam volna Zsidóországban, hogy szombatnapon * bort sajtolnának, és gabonakévéket hoznának, melyekkel szamarakat megterhelnek vala; és mind bort, szőlőt, figét, és akármi terhet hoznának Jérusálembe szombatnapon; bizonyságok előtt intém őket, a mely napon eleséget árulnak vala.
*rész 10, 31. 2 Móz. 34, 14. 15.

16. Tírusbeliek is laknak vala a városban, kik halat, és minden eladni való marhát hordanak vala, melyeket eladnak * vala a Zsidóknak szombatnapon, még pedig Jérusálemben; *rész 10, 31.

17. Annakokáért feddődém a Fő-fő Zsidókkal, és mondék nékik: Micsoda gonosz dolog ez, a mit cselekesztek, hogy * a szombatnak napját megfertéztetitek? *3 Móz. 19, 30. Jer. 17, 21–27.

18. Avagy nem azért hozta-é a mi Istenünk reánk és e városra mind ezt a veszedelmet, mivelhogy a mi atyáink is ezt mívelték? Ti pedig mégis nevelitek az Isten haragját az Izráel ellen, megfertéztetvén a szombatot?

19. Mikor pedig a Jérusálem kapui megsetétedtek volna a szombat előtt: parancsolék, és bézárlatának a kapuk, melyeket hogy meg ne nyitnának a szombat után való napig, megparancsolám: annakfelette az én szolgáim közűl is hagyék a kapukban, hogy szombatnapon semmi terhet * bé ne hoznának.
*2 Móz. 20, 10. 11.

20. Annakokáért a kereskedők, és mindenféle marhának árusai Jérusálemen kivűl hálanak egyszer vagy kétszer.

21. És emberek előtt megfenyítém őket, és *ezt* mondám: Miért háltok itt a kőfal előtt? ha másodszor ezt mívelitek, megbüntetlek titeket. Az napságtól fogva nem jőnek vala el szombatnapon.

22. Megparancsolám a Lévitáknak is, hogy magokat megtisztítanák, és elmenvén vígyáznának a kapukra, megszentelvén a szombatnapot: E dologért * is emlékezzél meg rólam, én Istenem, és kedvezz nékem a te kegyelmességednek nagy volta szerint! *vers 14.

23. Ugyanazon napokban látám, hogy a Zsidók vettek volna magoknak feleségeket * Azót városból, az Ammóniták és Moábiták közűl. *Esd. 9, 2.

24. És hogy azoknak gyermekeik fele részént az Azótbelieknek nyelveken szólnának és nem tudnának zsidóúl szólni: hanem minden *idegen* pogány népeknek nyelveken.

25. Annakokáért feddődém velek, gonoszt mondván nékik, és megverék egynéhányat ő közűlök, azoknak hajokat kiszaggatván; és ily esküvéssel kötelezém őket az Istenre: Ha adándjátok a ti leányitokat * azoknak fijaiknak, vagy ha feleséget vesztek, vagy fijaitoknak, vagy magatoknak, azoknak leányai közűl, *az Isten megbüntessen titeket!*
*rész 10, 30.

26. Avagy nem ebben vétkezék-é Salamon is az Izráel Királya? Noha nem volt sok nemzetségek között hozzá hasonlatos * Király; kit szeret vala az ő Istene, és Királylyá tette vala őtet Isten az egész Izráelen · őtet is az idegen nemzetből való † asszonyok vivék bűnre. *2 Krón. 1, 11. †1 Kir. 11, 1–4.

27. És néktek valyon engednünk kell-é, hogy mi is olyan nagy vétekbe essünk, és vétkezzünk a mi Istenünk ellen, más idegen nemzetből való asszonyokat vévén feleségűl?

28. Jójadának fijai közűl is egy, mely *Jójada* Eliásibnak * a Főpapnak fija vala, a Horonitbeli † Sanballátnak veje vala: elüzém azért őtet tőlem.
*vers 4. †rész 6, 2. 3.

29. Emlékezzél meg ő rólok én Istenem, hogy a Papságot, és a Papokkal, és Lévitákkal való szövetségedet megfertéztetik!

30. Annakokáért megtisztítám őket minden idegen asszonyoktól és rendtartást szabék a Papoknak és Lévitáknak, kinek-kinek az ő dolgában.

31. A fáknak * hozásában is, hogy *tudniillik* bizonyos időben fát hordanának, *rendet szabék,* és az első zsengéknek béhordása † felől is. Emlékezzél meg rólam én Istenem, énnékem jómra.
*rész 10, 34. †vers 10. 13.

ESZTER KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Assvérus Király megveti a Királynéasszonyt Vástit.

Vala Assvérus idejében, (ez az Assvérus, a ki uralkodik vala Indiától fogva Szerecsenországig száz és huszonhét tartományokon.)

2. A napokon, mikor Assvérus Király ülne az ő birodalmának királyiszékiben, mely vala Súsánban a Király lakhelyén:

3. Birodalmának harmadik esztendejében lakodalmat szerze minden Fejedelmeinek, és szolgáinak: Persiának pedig és Médiának Hatalmasai, Főemberei és a tartományoknak Fejedelmei előtte valának.

4. Ő pedig mutogatja vala az ő országa dicsőségének gazdagságit, és az ő nagy méltóságának tisztességét sok napokon, *tudniillik* száz nyolczvan napokon.

5. És mikor elmultak volna azok a napok, tőn a Király az egész népnek, ki Susánban a Király lakhelyén találtatik vala, kicsinytől fogva nagyig, hét nap lakodalmat, a Király palotája kertének pitvarában.

6. Fejér, zöld és hiáczintusszínű veres *kárpitok* függenek vala bíborból és bársonyból csinált köteleken, ezüst karikákon, és márványkőből csinált oszlopokon: arany és ezüst ágyak *valának renddel vettetve,* a veres bársonyszínű piros márványkőből rakatott pádimentomon.

7. Isznak vala pedig arany poharakból, és külömb-külömbféle poharakból, és a fő bor bőven vala a Királynak méltósága * szerint. *vers 1.

8. Az italban való törvények pedig e vala, hogy senki senkit ne kénszerítene: mert így hagyta vala a Király az ő háza Gondviselőinek, hogy kinek-kinek mind akaratja szerint cselekednének.

9. Vásti Királynéasszony is lakodalmat szerze az asszonynépeknek az Assvérus Király királyi házában.

10. Hetedik napon, mikor a bortól megvídámult volna a Királynak szíve: parancsolá Méhumánnak, Biztának, Hárbonának és Bigtának, és Abagtárnak, Zetárnak és Karkásnak, az ő hét Hopmesterinek, kik szolgálnak vala Assvérus Király előtt,

11. Hogy a Királynéasszonyt Vástit hoznák a Király eleibe az ország koronájában, hogy megmutatná a népeknek és a Fejedelmeknek az ő szépségét; mert szép ábrázatú vala.

12. És nem akara a Királynéasszony Vásti menni a Királynak parancsolatjára, miként az ő Hopmesterinek *parancsolt vala:* kin igen megharagvék a Király, és az ő haragja felgerjede benne.

13. És monda a Király a bölcseknek és tudósoknak, kik elmult időket tudnak vala; (mert ilyen szokása vala a Királynak, *hogy valaminek kellene lenni,* minden törvény és ítélet tudóknak tanácsokra *bocsátaná.*

14. Legközelebb való tanácsosai pedig *valának* Karséna, Sétár, Admata, Társis, Méres, Marséna, Mémukán, Persiának és Médiának hét * Fejedelmei, kik szüntelen a Király előtt valának, kik fők valának az országban.) *Esd. 7, 14.

15. Törvény szerint mit kellene cselekedni Vásti Királynéasszony felől; mivelhogy nem fogadta volna Assvérus Királynak a Hopmesterek által *izent* beszédét.

16. És monda Mémukán a Király előtt, és a Fejedelmek előtt: Nem csak a Király ellen vétkezett Vásti Királynéasszony, hanem minden Fejedelmek ellen, és minden népek ellen, valakik vannak Assvérus Királynak minden * tartományiban; *vers 1.

17. Mert kihirdettetik a Királynéasszonynak cselekedete minden asszonynépek között, *és lészen,* hogy megutálják az ő férjeket szemek előtt, mikor azt mondják: Assvérus Király parancsolta vala, hogy Vásti Királynéasszonyt bévinnék hozzá, és nem ment.

18. És az napon Persiának és Médiának Fejedelem *asszonyai,* kik hallándják a Királynéasszonynak cselekedetit, ezent fogják mondani a Király minden Fejedelminek: és elég nagy útálat esik a férjfiakon, *és azoktól* harag lészen *feleségek ellen.*

19. Ha azért a Királynak tetszik mondjon királyi szentencziát, és írattassék a Persiai és Médiai törvények közé, melyet senki fel * ne bontson; hogy soha többé nem jő Vásti Assvérus Király eleibe, és hogy az ő országát

adja a Király oly házas társának, ki jobb legyen ő nálánál.

* rész 8, 8. Dán. 6, 8. 12. 15.

20. És meghallják a Király cselekedetét, melyet cselekedik az ő egész országában, mely igen nagy, és minden asszonyok tisztességet tésznek az ő férjeknek, mind nagynak, mind kicsinynek.

21. És tetszék e tanács a Királynak és a Fejedelmeknek: és a Király a Mémukán beszéde szerint cselekedék.

22. És leveleket külde a Királynak minden tartományiba, tartományról tartományra, annak szokott írása szerint; és minden nemzetnek, annak nyelve szerint; hogy minden férjfiú uralkodnék az ő házában, és beszélené meg *kiki* az ő nemzetségének nyelvén.

II. RÉSZ.

Eszter Királynéasszonynyá tétetik: Márdokeus hivsége a Királyhoz.

Ezek után, hogy megszünt volna Assvérus Királynak haragja, megemlékezék Vástiról, és arról, a mit cselekedett vala, és arról, a mit végeztek volna felőle.

2. És mondának a Király szolgái, kik néki udvarlanak vala: Keressenek a Királynak szép ábrázatú szűz leányokat.

3. És szerezzen a Király Tiszttartókat az ő országának minden tartományiba, kik minden szép ábrázatú szűz leányokat gyüjtsenek a Király lakhelyére Súsánba az asszonyok házába, Hégainak a Király Hopmesterének, az asszonyok őrizőjének kezébe, és adjon leányi ékességeket reájok.

4. És az a leány, a ki tetszik a Király szemének, uralkodjék Vásti helyében. E dolog tetszék a Királynak, és úgy cselekedék.

5. Vala egy Zsidó férjfiú Súsánban a Király lakhelyén, kinek neve Márdokeus vala, Jairnak fija, ki Semei fija, ki Kis fija vala, Benjámin nemzetségéből.

6. Ki Jérusálemből fogva vitetett vala a fogolynéppel, mely elvitetett vala Jékóniással * a Júda Királyával együtt, kit rabságba vitt vala a Babilóniai Nabukodonozor Király * 2 Kir. 24, 14. 15.

7. E *Márdokeus* tartja vala pedig Hadassát (kit más névvel Eszternek hívnak vala) az ő attya báttyának leányát: mert sem attya, sem annya nem vala néki, és az igen szép leány vala és szép ábrázatú, kit, mikor megholt volna az ő attya és annya, Márdokeus leánya gyanánt magához fogada.

8. Lőn pedig, mikor a Király parancsolatja és végezése kihirdettetett volna, és nagy sok leányok gyüjtetnének a Király lakhelyébe Súsánba, Hégainak keze alá: Akkor felviteték Eszter is a Király házába, Hégainak az asszonyok őrizőjének keze alá.

9. És tetszék az a leány néki és kedves vala nála: annakokáért siete néki tiszta ruhát adni, és az ő táplálására való részét kiadni: és hét tisztes szolgálóleányokat ada néki a Király házából, és vivé őtet és az ő szolgálóleányit az asszonyoknak legjobb házokba.

10. Meg nem mondá Eszter az ő nemzetségét, sem attyafiait: Mert Márdokeus meghagyta vala néki, hogy meg ne mondaná.

11. Minden nap pedig Márdokeus jár vala az asszonyok házoknak pitvara előtt, hogy megtudná mint volna Eszter, és mint lenne dolga.

12. Mikor pedig eljött volna az idő, hogy minden leányok bémennének Assvérus Királyhoz, mikor *tudniillik* az asszonyoknak törvények szerint bétöltek volna a tizenkét hónapok: (mert úgy telnek vala bé az ő megtisztulásoknak napjai, hat hónapon mirtus olajjal, és hat hónapon drága kenetekkel *kenettetnek vala,* és olyakkal, melyek után az asszonyok megszépülnek).

13. És e képen megyen vala a leányzó a Királyhoz, és valamit kíván vala *maga ékesítésére* megadják néki, hogy azzal menne az asszonyoknak házokból mind a Király házáig.

14. Estve megyen vala bé a leányzó és reggel visszamegyen vala az asszonyoknak második házokba, Sahásgáz Hopmesternek, a Király hálótársai őrizőjének keze alá: nem megyen vala külömben a Királyhoz, hanem csak mikor a Király kívánná őtet, és nevén hívnák.

15. Mikor azért eljött volna Eszternek a Márdokeus attya báttyának az Abihail leányának ideje, (kit leánya gyanánt fogadott vala,) hogy bémenne a Királyhoz, nem kerese semmit, *melylyel szép lehetne,* hanem a mit Hégai a Király Hopmestere, az asszonyok őrizője néki mondott vala: és Eszter mindeneknek szemei előtt, kik látják vala őtet, kedves vala.

16. És felviteték Eszter Assvérus Királyhoz, az ő országának házába, a tizedik hónapon, (ez a Tébet nevű hó) az ő országának hetedik esztendejében

17. És a Király Esztert minden asszonyoknál inkább szereté, és minden szűzeknél kedvesb vala és kellemetesb előtte, és az országnak koronáját fejébe tevé, és őtet Királynéasszonynyá tevé Vásti * helyébe. *rész 1, 11. 12.

18. Tőn annakfelette a Király nagy lakodalmat * minden ő Fejedelminek és szolgáinak, *tudniillik* Eszternek lakodalmat: és a tartományoknak adóját megkissebbíté, és ajándékokat osztogata királyi méltósága szerint. *rész 1, 3.

19. És mikor egybegyüjtetnének másodszor a szűzek, Márdokeus ül vala a Király kapujában.

20. És Eszter sem attyafiait, sem nemzetségét nem mondja vala meg, miképen Márdokeus megparancsolta vala néki: mert Márdokeus szavát úgy fogadja Eszter, mint akkor, mikor ő tartja vala.

21. A napokban (Márdokeus pedig ül vala a Király kapujában,) megharagvának Bigtán és Téres a Királynak két Hopmesterei, kik a *Király* ajtajit őrizik vala, és tanácsot tartának, hogy Assvérus Királyt megölnék.

22. Hírével lőn pedig e dolog Márdokeusnak, ki megizené Eszternek a királynéasszonynak: Eszter pedig megmondá a Királynak a Márdokeus szavával.

23. És megtudakozák a dolgot, és úgy találák: és mind a kettőt fára felakasztatá. És megírattaték a dolog a Krónikák könyvébe a Király előtt.

III. RÉSZ.

Hámán igyekezik a Zsidóknak eltörlésére.

Ezek után nagy méltóságra emelé Assvérus Király Hámánt, Hammedáta fiját, és felmagasztalá őtet, és az ő székit minden Fejedelmei között, kik vele valának, feljebb helyhezteté.

2. A Királynak minden szolgái pedig, kik a Királynak kapujában *valának*, meghajtják vala magokat és térdet hajtanak vala Hámánnak: mert úgy parancsolta vala meg nékik a Király: Márdokeus pedig sem meg nem hajtja vala magát, sem térdet nem hajt vala.

3. Mondának azért a Király szolgái, kik a Király kapujában *valának*, Márdokeusnak: Miért szeged meg a Király parancsolatját?

4. Lőn pedig, mikor így szólnának néki minden nap, és nem gondolna velek, megizenék Hámánnak, hogy meglátnák, ha Márdokeus megmaradna-é az ő beszédében: mert megmondotta vala nékik, hogy ő Zsidó volna.

5. Látá azért Hámán, hogy Márdokeus nem hajtaná meg magát, sem térdet nem hajtana előtte; és megtelék Hámán haraggal.

6. És kicsiny dolognak tartja vala, csak az egy Márdokeusnak halálát, (mert megmondották vala néki a Márdokeus nemzetségét) annakokáért igyekezik vala Hámán elveszteni minden Zsidókat, kik Assvérusnak egész országában valának, Márdokeusnak nemzetét.

7. Az első hóban (ez a Nisán *nevű* hó) Assvérus Királynak tizenkettődik esztendejében, vetének Púrt, * azaz, sorsot Hámán előtt napról napra és hónapról *hónapra,* a tizenkettődik hónapig, melyet Adárnak hívnak; *rész 9, 24.

8. Mert mondott vala Hámán Assvérus Királynak: Vagyon egyféle nemzet, ki eloszlott és elszéledett országod minden tartományinak népei között: kik külömböznek törvénynyel minden nemzetségtől, és a Király törvényében nem járnak; azért nem hasznos a Királynak, hogy őket olyan módon engedje élni.

9. Ha a Királynak tetszik, írják meg, hogy ők vesztessenek el: és tízezer tálentom ezüstöt adok a kincstartóknak, hogy a Királynak tárházába vigyék.

10. Kivoná pedig a Király a maga ujjából a gyűrűt, és * adá Hámánnak, a Hammedáta fijának, a Zsidók ellenségének. *1 Móz. 41, 42. 43.

11. Monda annakfelette a Király Hámánnak: Az ezüst, melyet igérsz, tiéd legyen, és a nép is: és azt cselekedjék vele, a mi néked tetszik.

12. Előhívattatának annakokáért a Királynak Íródeákjai, az első hónak tizenharmadik napján, és írának szinte úgy mint megparancsolta vala Hámán a Király Fejedelmeinek és a Hadnagyoknak, kik a tartományokban *valának*, és minden népek Fejedelmeinek, minden tartományoknak, kinek-kinek mind az ő szokott írása szerint, és minden nemzetnek az ő nyelve szerint. Assvérus Királynak neve alatt írának és megpecsétlék a * Király gyűrűjével. * vers 10.

13. És elküldék a leveleket a postáktól a Királynak minden tartományiba, hogy eltörlenének, megölnének, és elvesztenének minden Zsidókat, a gyermekektől fogva mind a vén emberekig, kicsiny gyermekeket és asszonyokat egy

napon, tizenharmadik napján a tizenkettődik hónak, (melyet Adárnak hívnak) és hogy az ő marháikat eldúlnák.

14. A levélnek summája vala: hogy minden tartományban meghirdetnék, és lenne nyilván minden népeknek, hogy lennének készen azon a * napon.

* vers 13.

15. A posták azért kimenének kénszeríttetvén a Király parancsolatjával, és a törvényt megkiálták Súsánban a Király városában: a Király pedig és Hámán foglalatosok valának az italban: de Súsán városa igen megháborodott vala.

IV. RÉSZ.

Keserves nyomorúságok a Zsidóknak.

Márdokeus pedig, mihelyt megérté a mi lett vala; azonnal megszaggatá Márdokeus az ő ruháit, és gyászba öltözék. és hamut *hinte fejére:* és a városnak közepére méne, és nagy keserű kiáltással felkiálta.

2. És méne szintén oda a helyre, mely a Király kapuja előtt vala; mert nem szabad vala bémenni a Király kapuján gyász ruhában.

3. És minden tartományban, és minden helyen, valahová a Király parancsolatja és törvénye jutott vala, nagy sírások vala a Zsidóknak, és böjtök, és siralmok, és jajgatások, sokak gyászban és hamuban feküsznek vala.

4. Elmenvén pedig Eszternek leányai, és az ő Hopmesterei, megmondák néki, és igen bánkódék a Királynéasszony rajta: és ruhákat külde, melyekbe felöltöztetnék Márdokeust, és a gyászt levonnák ő róla, és fel nem vevé.

5. Előhívatá azért Eszter Hatákot, ki *egy vala* a Király Hopmesterei közűl, kit a *Király az Eszter* gondviselésére rendelt vala, és parancsola néki Márdokeus felől, hogy megtudná mi dolog volna ez, és miért cselekedné ezt.

6. Kimenvén azért Haták Márdokeushoz a város útczájára, mely a Király kapuja ellenében vala.

7. Megmondá néki Márdokeus valami történt vala rajta: és az ezüstnek megjelentetett summáját, melyet Hámán mondott vala, hogy ő adna a Király kincséhez, a Zsidók elvesztésekért.

8. Az írásnak is és rendelésnek mássát, melyet Súsánban kiadtak vala az ő eltöröltetésekre, adá néki, hogy megmutatná Eszternek, és megjelenté néki; és mondaná meg, hogy a Királyhoz bémenne, és néki könyörgene, és előtte esedezném az ő nemzetségéért.

9. Elméne azért Haták, és megmondá Eszternek a Márdokeus beszédit.

10. És felele Eszter Hatáknak, és meghagyá néki, hogy *megmondaná* Márdokeusnak:

11. Mindnyájan a Királynak szolgái, és a Király tartományinak népei tudják, hogy minden férjfiú és asszony, valaki bémegyen a Királyhoz a belső pitvarba, a ki nem hívattatik, ilyen törvénye vagyon, hogy megölettessék az, attól megválva, a kire a Király az * aranyvesszőt kinyujtja, mert csak az él; én pedig nem hívattattam, hogy bémenjek a Királyhoz, immár harminczn aptól fogva.

* rész 5, 2 8, 4

12. És megmondák Márdokeusnak az Eszter beszédit.

13. Monda pedig Márdokeus, hogy mondanák meg Eszternek: Ne gondold a te szívedben, hogy te megmaradhatsz a Király házában a több Zsidókon kivűl;

14. Mert ha e mostani időben ezt elhallgatod, másunnan lészen könnyebbségek és szabadulások a Zsidóknak: te pedig s a te atyád háznépe elvesztek: és ki tudja, talán csak e mostani időért emeltettél *Istentől* a birodalomra?

15. Akkor megparancsolá Eszter, hogy megmondanák Márdokeusnak:

16. Menj el és gyüjts egybe minden Zsidókat, kik Súsánban találtatnak, és böjtöljetek érettem, és se egyetek, se igyatok harmadnapig, se éjjel, se nappal, én is az én leányimmal *így* böjtölök: és eképen bémegyek a Királyhoz, (noha törvény ellen vagyon,) ha szintén el kell is vesznem!

17. Elméne azért Márdokeus, és mind a szerint cselekedék, a mint Eszter néki megparancsolta vala.

V. RÉSZ.

Hámán igyekezik Márdokeus halálára.

Történék pedig harmadnapon, hogy Eszter felöltözném királyi *ruhába:* és megállana a Király házának belső pitvarában, a Király házának ellenébe: a Király pedig ül vala az ő országának székiben az ország házában, a háznak ajtaja ellenébe.

2. Lőn pedig mikor meglátta volna a Király Eszter Királynéasszonyt állani a pitvarban, kedvet talála az ő szemei előtt: és a Király kinyujtá Eszterre az

aranyvesszőt, melyet kezében tart vala: akkor oda méne Eszter és megilleté az aranyvesszőnek végét.

3. És monda néki a Király: Mi dolgod vala néked Eszter Királynéasszony, és micsoda kérésed vagyon? Országomnak * feléig *kérjed*, és megadatik néked. * Márk 6, 23.

4. Felele Eszter: Ha a Királynak tetszik, jöjjön a Király és Hámán ma a lakodalomba, melyet néki készítettem.

5. És monda a Király: Hamar hívjátok elő Hámánt, hogy Eszternek kívánsága szerint cselekedjék. Elméne azért a Király és Hámán a lakodalomba, melyet Eszter készített vala.

6. Monda pedig a Király Eszternek a borital között: Micsoda a te kívánságod? és megadatik néked. És micsoda a te kérésed? Országomnak feléig *kérjed*, és meglészen!

7. És felele Eszter, és monda: Az én kívánságom és az én kérésem ez:

8. Ha én kedvet találtam a Király szemei előtt, és ha tetszik a Királynak megadni az én kívánságomat, és megcselekedni az én kérésemet: jöjjön el a Király és Hámán a lakodalomba, melyet nékik készítek, és holnap a Király beszéde szerint cselekeszem.

9. Akkor kimenvén Hámán azon napon vígan és szívében örülvén: mikor látta volna Márdokeust a Király kapujában, és fel nem költ volna, és helyéből meg sem mozdult volna, megtelék Hámán haraggal Márdokeus ellen.

10. Megtartóztatá pedig magát Hámán, és házához méne; és elkülde, és magához hívatá az ő barátit, és Zérest az ő feleségét.

11. És megbeszélé nékik Hámán az ő gazdagságának dicsőségét, és fijainak * sokaságát, és mindeneket, a melyekkel felmagasztalta vala őket a Király, és hogy feljebb emelte volna őtet a Király minden fejedelminél és szolgáinál: * rész 9, 7–10.

12. És monda: Annakfelette nem hívott Eszter Királynéasszony *mást* a Királylyal a lakodalomba, melyet készített, hanem csak engemet, és még holnapra is elhívattattam tőle a Királylyal egybe:

13. De mind ezek kicsinynek láttatnak nékem, valamig látom Márdokeus Zsidót ülni a Király kapujában.

14. Felele néki Zéres az ő felesége, és minden ő baráti: Csináljanak ötven singnyi * magas fát; és *holnap* reggel mond meg a Királynak, hogy Márdokeust akaszszák reá: és annakutánna menj bé a Királylyal a lakodalomba vígan: És tetszék e dolog Hámánnak, és megcsináltatá a fát. * rész 7, 9. 9, 14.

VI. RÉSZ.

Hámán kéntelen tiszteli Márdokeust.

Azon éjjel álom nem jött vala a Királynak szemére; parancsolá annakokáért, hogy előhoznák az emlékezetre íratott dolgok könyvét, a Krónikákat: és elolvastatának a Király előtt.

2. És írva találák, hogy Márdokeus jelentette volna meg Bigtanáról * és Téresről, a Királynak két Hopmesteriről, kik ajtaja őrizői közül valók valának, kik tanácsot tartottak vala, hogy Assvérus Királyt megölnék. * rész 2, 21–23.

3. És monda a Király: Micsoda tisztességet és méltóságot adtak azért Márdokeusnak? Felelének a Király szolgái, kik néki udvarlanak vala: Semmit néki azért nem adtak.

4. Akkor monda a Király: Kicsoda a pitvarban? (Hámán jött vala pedig a Király házának külső pitvarába, hogy megmondaná a Királynak, hogy felakasztatná Márdokeust a fára, * melyet készíttetett vala néki.) * rész 5, 14.

5. Felelének a Király szolgái néki. Imé Hámán áll a pitvarban. Monda pedig a Király: Jöjjön bé.

6. És béméne Hámán, kinek monda a Király: Mit kell az emberrel cselekedni, a kinek a Király tisztességét kívánja? (Gondolja vala pedig Hámán szívében: kinek kíván a Király nagyobb tisztességet tenni, mint nékem?)

7. Felele Hámán a Királynak: A férjfiúnak, kinek a Király tisztességet kíván *tenni*.

8. Hozzanak királyi * ruhát, melyben a Király jár, és lovat, a melyen *a Király szokott* † ülni, és királyi koronát, melyet *szokott* az ő fejébe tenni; * Dán. 5, 16. 29. † 1 Kir. 1, 33.

9. És adják azt * a ruhát, és azt a lovat a Király Fejedelmei közül, a nagy Urak közül valakinek kezébe: és öltöztessék fel azt a férjfiat, kinek a Király tisztességet kíván, és hordozzák őtet lovon a városnak piaczán, és kiáltsák ő előtte: Így lészen annak a férjfiúnak dolga, a kinek a Király tisztességet kíván *tenni!* * 1 Móz. 41, 42. 43.

10. Monda pedig a Király Hámán-

nak: Siess, vedd fel azt a ruhát és a
lovat, a mint * szólál, és cselekedjél
úgy a Zsidó Márdokeussal, a ki a Ki-
rály kapujában ül: semmit el ne hagyj
mind azokban, valamiket szólottál.
*vers 8.
11. Előhozá annakokáért Hámán azt
a ruhát és azt a lovat, és * felöltözteté
Márdokeust: annakutánna lovon hor-
dozá őtet a városnak útczáján, és azt
kiáltá előtte: Így lészen annak a férj-
fiúnak dolga, kinek a Király tisztessé-
get kíván *tenni.* *vers 4.
12. Annakutánna megtére Márdokeus
a Király kapujára: Hámán pedig haza
méne sírva, és fejét béborítva.
13. És megbeszélé Hámán Zéresnek
az ő feleségének, és minden barátinak,
valami történt vala rajta. Mondának
pedig néki az ő tanácsosai, és Zéres az ő
felesége: Ha a Zsidók nemzetségéből
való Márdokeus, a ki előtt megaláztat-
tál: nem érsz vele, hanem * meggyőzet-
tetel tőle. *rész 7, 9. 10.
14. Azonközbe hogy még azok ő vele
szólnának, a Király Hopmesterei ju-
tának, és sietének Hámánt elhívni a
lakodalomba, melyet Eszter * szerzett
vala. *rész 5, 8. 12.

VII. RÉSZ.

Hámán felakasztatik.

Elméne annakokáért a Király és Há-
mán, az Eszter Királynéasszonytól *csi-
náltatott* lakodalomra.
2. És monda a Király * Eszternek
másodnapon is, a borital közben: Mi-
csoda a te kívánságod, Eszter Királyné-
asszony? és megadattatik tenéked: és
micsoda a te kérésed? Országomnak
feléig *kérj,* és meglészen. *rész 5, 6
3. Felele Eszter Királynéasszony, és
monda: Ha kedvet találtam a te szemeid
előtt, óh Király! és ha a Királynak tet-
szik, engedd meg az én életemet az én
kívánságomra, és az én nemzetségem-
nek is *életét* az én kérésemre:
4. Mert eladattattunk én és az én nem-
zetségem hogy elveszessenek, megölje-
nek és eltöröljenek *minket:* hogyha szol-
gaságra, és szolgálóleánysägra adattunk
volna, elszenvedtem volna: jóllehet az
ellenség a Királynak kárát soha meg
nem fizethetné.
5. Felelvén pedig Assvérus Király,
monda Eszternek a Királynéasszony-
nak: Kicsoda az, és hol vagyon az, kit az
ő szíve erre vitt, hogy azt cselekedné?
6. És monda Eszter: A mi ellensé-
günk és gyűlölőnk, e gonosz * Hámán.
Akkor Hámán megrettene a Király és
a Királynéasszony előtt. *rész 5, 4. 8.
7. A Király pedig felkele az ő nagy
búsulásában a bornak lakodalmától,
hogy menne az ő palotája mellett való
kertébe. Hámán pedig megmarada,
hogy Eszter Királynéasszonynak kö-
nyörögne életéért; mert látja vala,
hogy a Király elvégezte volna az ő ha-
lálát.
8 A Király pedig megtére a palota
kertéből a bor lakodalmának házához:
Hámán pedig esett vala az ágyra, a
melyen Eszter vala. Akkor monda a
Király: Nemde a Királynéasszonyt is
meg akarod-é szeplősíteni én előttem a
házban? Mihelyt e szót kiszalasztá a
Király szájából, a Hámán orczáját bé-
fedék: *hogy a Király ne látná.*
9. Monda pedig egy a Király Hop-
mesterei közül Harbona, a Király előtt:
Ímé az akasztófa is, * melyet csinálta-
tott vala Hámán Márdokeusnak, ki a
Királynak javára † szólott vala, a Há-
mán háza előtt emeltetett fel, melynek
magassága ötven sing. Akkor monda
a Király: Akaszszátok ő magát ** fel
arra.
*rész 5, 14. 6, 4. †rész 2, 22. 23. **rész 6, 13.
10. Felakaszták azért Hámánt a fára,
melyet Márdokeusnak csinált vala, és a
Király haragja megszűnék.

VIII. RÉSZ.

Márdokeus felmagasztaltatik s a Zsidóknak jó hír izentetik.

Azon napon adá Assvérus Király Esz-
ter Királynéasszonynak Hámánnak a
Zsidók ellenségének házát: és Márdo-
keus béméne a Király eleibe: mert meg-
jelenté Eszter, * micsodája *volna* őnéki.
*rész 2, 7.
2. Elővevé annakokáért a Király az ő
gyűrűjét, melyet Hámántól * elvett vala,
és adá azt Márdokeusnak: Eszter pedig
fővé tevé Márdokeust a Hámán házán.
*rész 3, 10.
3. Ismét szóla Eszter a Király előtt,
és lábai eleibe borúla, sírván és kér-
vén őtet; hogy semmivé tenné Aga-
geus Hámánnak * gonoszságát, és az
ő gondolatját, melyet gondolt vala a
Zsidók ellen. *rész 3, 9—15.
4. Kinyujtá pedig a Király Eszterre
az aranyvesszőt; és felkelvén Eszter,
megálla a Király előtt.
5. És monda: Ha a Királynak tet-

szik, és ha kedvet találtam ő előtte, és ha igaz dolognak látszik a Királynak, és ha kedves vagyok az ő szemei előtt írják meg, hogy változtassanak el Agageus Hámánnak, Hammedáta fijának gondolatjának * levelei, melyeket írt, hogy elveszessék a Zsidókat, valakik vagynak a Királynak minden tartományiban; *rész 3, 9—15.

6. Mert hogy láthatom a nyavalyát, mely következik az én nemzetségemre? hogy láthatom, *mondom,* az én atyámfiainak veszedelmeket?

7. Monda pedig Assvérus Király Eszter Királynéasszonynak, és a Zsidó Márdokeusnak. Ímé a * Hámán házát adtam Eszternek, és őtet † felakasztották a fára, azért hogy a Zsidókra az ő kezét bocsátotta. *vers 1. †rész 7, 10.

8. Ti pedig írjatok a Zsidóknak a mint néktek tetszik, a Királynak nevével, és pecsételjétek meg a Király gyűrűjével. * mert az írást, melyet a Király nevével írnak, és a Király gyűrűjével megpecsételnek, nem † szabad megmásolni. *vers 2. †rész 1, 19.

9. Hívattatának azért a Király íródeákjai azonnal, a harmadik * hónapban (ez a Siván *nevű* hó) *annak* huszonharmadik *napján;* és megírák szintén úgy, a mint Márdokeus parancsolta vala, a Zsidóknak és a Fejedelmeknek, és Hadnagyoknak, és a tartományok Fejedelminek, melyek vagynak Indiától fogva Szerecsenországig, száz † és huszonhét tartományok; minden tartományoknak az ő szokott írások szerint, és minden nemzetségeknek az ő nyelvén; és a Zsidóknak is az ő írások és nyelvek szerint. *rész 3, 12. †rész 1, 1.

10. És íra az Assvérus Király nevével és megpecsétlé a Király gyűrűjével és küldé a levelet lovagpostáktól, kik gyors állatokon szoktak vala járni, *tudniillik* öszvéreknek fijain.

11. Hogy a Király megengedte volna a Zsidóknak, kik mindenütt minden városokban laknának, hogy egybegyülnének, és vívnának az ő életekért, annyira hogy eltörölnék, megölnék és elvesztenék minden népnek és tartománynak seregét, a mely ő reájok támadna, kicsinyeket és asszonyembereket, és marháikban zsákmányt vetnének.

12. *Azt mívelnék pedig* egy napon Assvérus Királynak minden tartományiban, tizenharmadik napján a tizenkettődik * hónak, mely az Adár *nevű* hó. *rész 3, 13.

13. A levélnek pedig summája vala: hogy minden tartományokban parancsolat adatnék ki, és minden népeknek elhirdettetnék, hogy a Zsidók készek volnának arra a napra, a magok oltalmazására az ő ellenségek ellen.

14. A lovagposták, kik gyors állatokon valának, *tudniillik* öszvéreken, kimenének sietséggel a Király parancsolatja szerint; és a végezés kiadaték Súsánban, a Király lakhelyében.

15. Márdokeus pedig kiméne a Király elől, királyi * ruhában, hiaczintusszínű és fejér ruhában, és nagy aranykoronával, és bibor és bársony öltözetben, és Súsán városa örvendeze és vígada. *vers 1. 2. rész 6, 8—10.

16. A Zsidóknak világosság támada, *azaz,* öröm, vígasság és tisztesség.

17. Minden tartományokban is, és minden városokban és helyekben, valahová a Király beszéde és végezése juta, öröm és vígasság lőn a Zsidóknak, lakodalom * és örvendetes nap: és sokan lésznek vala Zsidókká a föld népei közűl; mert a Zsidóktól való félelem † körűlvette vala őket. *rész 9, 22. 23. †rész 6, 13.

IX. RÉSZ.

A Zsidók bosszút állanak ellenségeiken, és örvendetes Innepet szentelnek

Tizenkettődik hónapban azért (ez az Adár *nevű* hó) annak tizenharmadik napján, melybe jutott vala a Királynak beszéde és az ő végezése, hogy meglenne azon a napon, * melyen a Zsidók ellenségei reménylik vala, hogy hatalmat vehetnének rajtok, (és különben fordula: mert a Zsidók vőnek hatalmat azokon, kik őket gyűlölik vala.) *rész 3, 13. 8, 12.

2. Öszvegyűjték egymást a Zsidók az ő városaikban, Assvérus Királynak minden tartományiban, hogy azokat levágnák, * kik nékik gonoszokra igyekeznének, és senki előttök meg nem állhata; mert minden nép megfélemlett vala tőlök. *rész 8, 11.

3. És minden tartományoknak Fejedelmei, és Főemberei, és Hadnagyai, és a Király Tiszttartói tisztelik vala a Zsidókat; mert Márdokeustól * félnek vala. *rész 6, 13. 8, 15.

4. Mert nagy ember *vala* Márdokeus a Király házában; és az ő híre terjed vala minden tartományokban; mert az a férjfiú, Márdokeus öregbedik vala, és nevekedik vala.

5. Levágák azért a Zsidók minden ellenségeiket fegyverrel, és ölik s vesztik vala azokat; és az ő akaratjok szerint cselekedének az ő gyűlölőikkel.
6. Súsánban a Király városában is a Zsidók ötszáz férjfiakat ölének és vesztének el.
7. Parsandátát azután, és Dálpont, és Aspátát.
8. És Porátát, és Adáját, és Aridátát.
9. És Parmástát, és Arisait, és Aridait, és Vajzátát.
10. *Tudniillik* tíz fijait a Hammedáta fijának Hámánnak a Zsidók ellenségének * megölék; de marhájokban nem vetének zsákmányt. * rész 5, 11.
11. Azon napon Súsánban a Király városában megöletteknek számokat megtudá a Király.
12. És monda a Király Eszter Királynéasszonynak: Súsánban a Király városában a Zsidók ötszáz férjfiakat öltek és vesztettek el, és Hámánnak tíz fijait; mit *gondolsz, hogy* a Királynak több tartományiban cselekedtek? Micsoda azért a te kívánságod? és megadatik tenéked? vagy micsoda e felett a te kérésed? és megleszen.
13. Felele Eszter: Ha a Királynak tetszik, engedje meg holnap is a Zsidóknak, kik Súsánban *laknak*, hogy így cselekedjenek mint e mai napon, és Hámánnak tíz fijait * akaszszák fel fára. * rész 6, 14. 7, 9. 10.
14. És megparancsolá a Király, hogy úgy lenne. Parancsolat adaték azért ki Súsánban, és a Hámán tíz fijait felakaszták.
15. Öszvegyülének annakutánna is a Zsidók, kik Súsánban *valának*, tizennegyedik napján az Adár hónak, és megölének Súsánban háromszáz férjfiakat: de jószágokban prédát nem vetének.
16. A több Zsidók is, kik a Királynak tartományiban *valának*, egybegyülének; és feltámadának az ő életekért, és békével maradának az ő ellenségeiktől; megölének pedig az ő ellenségeikben hetvenöt ezeret; de zsákmányt * nem tettek marhájokban. * rész 3, 13.
17. Az Adár hónak tizenharmadik napján *cselekedék* ezt: és megnyugovának tizennegyedik napján; és azt lakodalom és vígasság napjává tevék.
18. De a Zsidók, kik Súsánban *valának*, egybegyülének tizenharmadik és tizennegyedik napján azon hónak *az öldöklésre;* megnyugovának pedig tizenötödik napján azon hónak, és azt tevék lakodalom és * vígasság napjává. * vers 19.
19. Annakokáért a falubeli Zsidók, kik kerített városban nem laknak, tizennegyedik napját Adár hónak tartják örömnek és lakodalomnak, és egymás számára * étel küldözés víg napjának. * Nehém. 8, 10—12.
20. Megírá azért Márdokeus e dolgokat, és leveleket külde minden Zsidóknak, kik Assvérus Királynak minden tartományiban vagy közel, vagy távol valának.
21. Parancsolván nékik, hogy az Adár hónak tizennegyedik napját, és tizenötödikét esztendőnként megtartanák:
22. Azokat a napokat, melyekben megnyugottak vala a Zsidók az ő ellenségeiktől, és azt a hónapot, mely nékik a keserűségből örömre fordult vala, és a siralomból víg napra, hogy azokat a napokat tartanák lakodalomnak, örömnek, és egymásnak * étel küldözésének, és szegények ajándékozásának napjainak. * Nehém. 8, 10. 12.
23. Felfogadák pedig a Zsidók, hogy megcselekednék * a mit kezdettek volna, és a mit Márdokeus nékik írt volna: * vers 21. 22. 27.
24. Mivelhogy Agageus Hámán Hammedátának fija, *ki* minden Zsidóknak ellenségek *vala*, azt gondolta vala a Zsidók ellen, hogy elvesztené * őket, és Púrt (azaz, sorsot) vetett vala, hogy megrontaná őket és elvesztené. * rész 3, 6. 7.
25. Mikor pedig Eszter bément volna a Király eleibe; megparancsolta vala a *Király* az ő levelében, hogy Hámánnak gonosz gondolatja, melyet gondolt a Zsidók ellen, * forduljon az ő fejére; és akaszszák fel őtet, és az ő fijait is fára. * rész 7, 9. 10. 9, 13. 14.
26. Annakokáért e napokat nevezék Púrimnak, a Púrnak * nevétől; és a levélben való minden dolgokért, és *azért*, a mit e felett láttak, és a mi hír hozzájok jutott. * vers 24. 31.
27. Végezék és fogadák a Zsidók mind magoknak, mind maradékoknak és mind azoknak, kik * vallásokra térének, képekben: és fel nem bomol, hogy ők megszentelik azokat a † két napokat az ő írások szerint, és a dolgoknak idejek szerint minden esztendőnként. * rész 8, 17. † vers 17. 18.
28. Annakfelette ezek a napok emlékezetben *lésznek*, és megülik ezeket nemzetségről nemzetségre, háznépről háznépre, tartományról tartományra, városról városra. Ezek, *mondom*, a

Púrim * napjai, el nem hagyattatnak a Zsidók között, és ezek emlékezete meg nem szünik az ő nemzetségek között.
* vers 26.

29. Íra pedig Eszter Királynéasszony Abihail leánya, és a Zsidó Márdokeus nagy méltósággal, hogy megerősítenék e második * levelet a Púrimról.
* vers 20. 21.

30. És minden Zsidóknak, Assvérus Királynak száz huszonhét tartományiba, emberséggel és igazsággal teljes leveleket külde;

31. Hogy megerősítenék e sorsoknak * napjait az ő rendelt idejekben, a miképen nékik hagyta vala a Zsidó Márdokeus, és Eszter Királynéasszony; és a mikép † felfogadták vala magok és maradékok képében, hogy megtartanák a böjtöt és könyörgéseket.
* vers 26. † vers 23. 27.

32. És az Eszter beszéde megerősíté a sorsoknak dolgait; és könyvbe íraték.

X. RÉSZ.

Márdokeust a Király nagy méltóságra emeli.

Továbbá Assvérus Király adót vettete a földre, és a tenger szigeteire.

2. Az ő erejének cselekedete pedig és hatalma, és a Márdokeus nagy voltának megbeszélése, kit a Király nagy méltóságra emele, avagy nem írattattak-é meg a Médiai és Persiai Királyoknak cselekedetekről írott Krónika könyvben?

3. Mert a Zsidó Márdokeus másod volt Assvérus Király után, és nagy volt a Zsidók között, és kedves az ő attyafiainak sokasága előtt, ki az ő nemzetségének javára igyekezik vala, és minden ő nemzetségének megmaradását és békességét keresi vala.

JÓB KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Isten engedelméből a Sátán Jóbot minden jószágától s gyermekeitől megfosztja.

Vala egy ember Uz földében, kinek neve vala Jób, és az az ember * tökéletes vala, igaz, istenfélő, és a gonosznak gyűlölője.
* Ezék. 14, 14.

2. Születtek vala pedig néki hét fijai, és három leányai.

3. És vala az ő marhája hétezer juh, háromezer teve, ötszáz igabarom, és ötszáz szamár, cselédje is igen sok vala; és az az ember nagyobb vala a napkeleten lakozó minden embereknél.

4. Elmennek vala pedig az ő fijai, és lakodalmat szereznek vala kiki mind az ő házában az ő napján; és elküldnek vala, és az ő három hugaikat elhívják vala, hogy ő velek ennének és innának.

5. És mikor a lakodalomnak napjai elkerültek volna, küld vala *hozzájok* Jób, és megszenteli vala őket, és nagy reggel felkél vala, és áldozik vala mind azoknak számok szerint, mert azt mondja vala Jób: Netalán vétkeztek az én fijaim, és az Isten ellen szívekben gonoszt gondoltak. Igy cselekeszik * vala Jób minden napon.
* vers 1.

6. Egy néminémű napon pedig eljövének az Istennek fijai, hogy az Úr előtt udvarlanának, és ezek között * a Sátán is eljöve.
* 1 Kir. 22, 19. 21.

7. És monda az Úr a Sátánnak: Honnét jöszʼ? és felelvén a Sátán az Úrnak, monda: Az egész földet * békerülvén eljárám, és onnét *jövök.*
* 1 Pét. 5, 8.

8. Monda az Úr a Sátánnak: Vevéd-é eszedbe az én szolgámat Jóbot, hogy nincsen ő hozzá hasonló a földön, ki oly tökéletes, igaz, istenfélő ember volna, és a gonosznak utálója.

9. Felelvén pedig az Úrnak a Sátán, monda: Avagy ok nélkűl * féli-é Jób az Istent?
* Ésa. 45, 19.

10. Avagy nem te vetted-é körűl őtet, az ő házát és valamije köröskörűl vagyon? az ő kézi munkáját megáldottad, és az ő marhája igen megnevekedett e földön:

11. De bocsásd reá, kérlek, a te kezedet, és verd meg valamije néki vagyon: *meglátod* * ha szemtől-szembe meg nem átkoz téged.
* vers 20. 22.

12. Monda azért az Úr a Sátánnak: Ímé valamije néki *vagyon,* te kezedbe *adom,* csakhogy ő magára kezedet ne vessed. És kiméne * a Sátán az Úr elől.
* 1 Kir. 22, 22.

13. Egy néminémű napon pedig, az ő fijai és leányai esznek vala, és bort isznak vala, az ő * elsőszülött báttyoknak házában:
* vers 18.

14. És követ jöve Jóbhoz és monda:

Az ökrökön szántunk vala, és a szamarak az ő helyeken legeltetnek vala;

15. A Sabeusok pedig reájok rohanának, és elhajták azokat, és a szolgákat fegyverrel megölék; és csak én magam szaladék el, hogy néked hírt tennék!

16. Még mikor e szólana, ímé jöve más, a ki monda: Az Istennek tüze esék le az égből, és megégeté a juhokat és a te szolgáidat, és megemészté azokat: és csak én magam szaladék el, hogy néked hírt tennék!

17. Még ez is szól vala, hogy eljöve más *követ is*, a ki monda: A Káldeusok három sereggel kiütének a * tevékre, és elhajták azokat, a szolgákat is fegyverrel megölék; és csak én magam szaladék el, hogy néked hírt tennék! *vers 3.

18. Még ez is szól vala, s jöve más, a ki monda: A te fijaid, és leányaid esznek vala és bort isznak vala az ő elsőszülött báttyoknak házában:

19. És ímé nagy szél támada a puszta felől, és a háznak négy szegeleteit megrendíté, és a gyermekekre szakasztá a házat, és * meghalának: és csak én magam szaladék el, hogy néked hírt tennék! *vers 5. rész 3, 25.

20. Akkor felkele Jób, és megszakasztá köntösét, és megberetválá az ő fejét, és a földre leborúlván meghajtá magát.

21. És monda: Mezítelen * jöttem az én anyámnak méhéből, és mezítelen térek † oda! Az Úr adta, és az Úr vette el is, áldott legyen az Úrnak neve!
*Préd. 5, 15. 1 Tim. 6, 7. †rész 17, 13.

22. Mind ezekben is nem * vétkezék Jób, és semmi bolondságot Isten ellen nem szóla. *vers 11.

II. RÉSZ.

Jób testében fekélyekkel ostoroztatik.

Egy néminémű napon eljövének ismét az Istennek fijai, hogy az Úrnak udvarlanának, eljöve a * Sátán is ő közöttök: hogy az Úr előtt állana. *rész 1, 6. 11

2. És monda az Úr a Sátánnak: Honnét jöszʼ? Felele a Sátán az Úrnak, s monda: A földet elkerülém s bejárám, s onnét *jövök*.

3. És monda az Úr a Sátánnak: Eszedbe vevéd-é az én szolgámat Jóbot, hogy nincsen hozzá hasonlatos e földön, tökéletes férjfiú és igaz istenfélő, és a gonosznak gyűlölője? mert még az ő tökéletes voltát * megtartotta, jóllehet te ingerlél engemet ő reá, hogy őtet ok nélkül megrontanám. *rész 1, 20—22.

4. Felele ismét a Sátán az Úrnak, s monda: Az *ember* bőrt *ád* a bőrért, és mindeneket, valamije az embernek vagyon, az ő életéért adja;

5. De bocsásd reá, kérlek, a te kezedet, és verd meg önnön magát és az ő testét, és *meglátod*, ha szemtől-szembe meg nem átkoz téged.

6. Akkor monda az Úr a Sátánnak: Imé önmagát te * kezedbe adom, csakhogy az ő életét megtartsad. *2 Kor. 12, 7.

7. Elméne annakokáért a Sátán az Úr elől, és megveré Jóbot * undok fekélylyel, tetétől fogva talpig. *rész 16, 8.

8. És vőn egy cserepet, hogy magát azzal * vakarná, és ő ül vala a hamunak közepette. *rész 16, 8.

9. Monda pedig néki az ő * felesége: Mégis megtartod-é te a te tökéletességedet? átkozd meg az Istent és halj meg! *rész 19, 17.

10. Kinek ő monda: Úgy szólasz mint egy a bolondok közűl: a jót az Istentől * elvettük, s e nyomorúságot nem szenvednénk-é el? Mind ezekben is pedig Jób az ő ajakival nem vétkezék.
*Ésa. 45, 7. Ámós 3, 6.

11. Továbbá mikor meghallották volna Jóbnak három baráti mind ezt a nyomorúságot, mely ő rajta esett vala: egyenként az ő lakhelyekből eljövének, a Témán nemzetéből való Elifáz, és Sukhites Bildád, és a Naámabeli Sófár: mert elvégezték vala, hogy egyszersmind jönnének, hogy együtt vele bánkódnának és * őtet vigasztalnák. *1 Krón. 7, 22.

12. Kik felemelvén távol az ő szemeiket, nem esmérék meg őtet, és az ő szavokat felemelvén sírának, és kiki mind az ő ruháját meghasogatá, és port hint vala a maga fejére az ég felé.

13. És ülének ő vele hét * napon és hét éjszakán a földön, és nem vala a ki néki csak egyet is szólna: mert látják vala, hogy a fájdalom felette igen megnevekedett volna *rajta*. *1 Sám. 31, 13.

III. RÉSZ.

Jób meggyőzettetvén a testnek gyarlóságától, átkozza születésének napját.

Ezekután megnyitá Jób az ő száját, és megátkozá * *születésének* napját. *Jer. 20, 14. 18.

2. És felkiálta Jób s monda:

3. Elveszszen az a nap, melyen én szü-

lettem, az éjszaka is, *melyen* azt mondották: férjfi *gyermek* fogantatott!
4. Az a nap legyen setétség: az Isten onnét felűl azt meg ne látogassa, és a világosság is azon ne fényljék.
5. A setétség meghomályosítsa azt és a halálnak árnyéka; azon a felhő lakozzék, a napnak hévsége háborítsa meg azt.
6. Azt az éjszakát homályosság fogja bé, ne örűljön az esztendőnek napjai között, ne számláltassék a hónapokhoz.
7. Ímé az az éjszaka legyen magának való; ne legyen örvendetes éneklés azon.
8. Átkozzák meg azt, kik a napot átkozzák, és a kik készek siratni születések napját.
9. Megsetétüljenek az ő estvéjének csillagai; várja a világosságot és el ne jöjjön, és ne lássa a hajnalnak feljövetelét;
10. Mert nem zárta bé az én *anyám* méhének ajtait; sem pedig az én szemem elől nem rejtette el a nyomorúságot.
11. De mire nem * holtam meg az *én anyámnak* méhében? avagy *miért hogy*, kijövén az *én anyámnak* méhéből, el nem vesztem? * rész 10, 18. Jer. 20, 18.
12. Miért tartottak térdeken, és miért *adtak* csecset, hogy szophatnám?
13. Mert most a *földben* feküdném és nyugodnám: aludnám és nyugodalmam volna nékem.
14. A Királyokkal és a földnek tanácsosaival, kik a puszta helyeket magoknak felépítik vala.
15. Avagy a Fejedelmekkel, kiknek aranyok vala, a kik ezüsttel házaikat megtöltik vala.
16. Avagy miért nem lettem olyan, mint az elrejtett idétlen gyermek: mint a kisdedek, a kik világosságot nem láttak?
17. Ott a hitetlenek megszünnek a fenyegetéstől, és ott nyugosznak, a kik a munka miatt megfáradtak.
18. Egyetembe a foglyok *ott* megnyugosznak, és nem hallják a sarczoltatónak szavát.
19. Mind kicsiny s mind nagy ott vagyon; a szolga is szabados ott az ő urától.
20. De miért ád *az Isten* a nyomorultnak * világosságot, és életet a keseredett szivűeknek? * rész 6, 9.
21. Kik a halált várják, és nem jő el, és melyet szorgalmatosban keresnek, hogy sem mint az elrejtett kincset!
22. Kik nagy örömmel örvendeznek: vígadnak, mikor koporsót találnak.
23. A férjfiúnak, a kinek útja elrejtetett, és a kit az Isten békerített *nyomorúsággal?*
24. Mert az én ételem előtt fohászkodom, és az én ordításim, mint a * vizek ugyan kiomolnak; * rész 16, 16.
25. Mert a mely félelemtől * féltem, a jöve reám; és a mitől tartok vala, az esék rajtam. * rész 1, 5. 31, 23.
26. Nincsen semmi csendességem, semmiképen nem nyughatom; mert rajtam a nyomorúság!

IV RÉSZ.

Elifáz feddi Jóbnak békételen voltát, és képmutatónak vádolja.

És felelvén a Témán nemzetségéből való Elifáz, monda.
2. Valyon s nem bánod-é, ha néked ellenkező beszédet szólunk? mindazáltal ki foghatja meg *az ember beszédit?*
3. Ímé sokakat tanítottál, és a megfáradott kezeket * megerősítetted. * Ésa. 53, 3.
4. A *nyomorúság alatt* elesendőt a te beszédid felemelték, és a reszkető térdeket megerősítetted:
5 Most pedig, holott te reád jött a *nyomorúság*, nehezen szenveded-é? s hogy szintén reád szállott, elrettentél-é?
6. Avagy nincsen-é helyén a te isteni félelmed, * reménységed, várásod és a te útaidnak tökéletessége? * rész 1, 8. 2, 10.
7. Emlékezzél meg, kérlek, kicsoda volt oly, a ki ártatlan lévén, elveszett volna? és holott töröltettek el az igazak?
8. Sőt inkább én láttam, hogy a kik hamisságot szántottak, és gonoszságot vetettek, * ugyanazont aratták. * Péld. 22, 8. Hós. 10, 13. 14.
9. Mert az Istennek *csak* * lehellése miatt elvesznek, és az ő orrának csak szele miatt megeméssztetnek a *gonoszok!* * Ésa. 11, 4. 2 Thess. 2, 8.
10. Az oroszlánnak ordításával, és a kegyetlen oroszlánnak szavával, és az oroszlán kölyköknek fogaikkal roncsoltatnak öszve:
11. A megaggodt oroszlánnak, mely ha prédát nem kaphatna, elveszne, és a kegyetlen oroszlán kölykeinek *fogaikkal* szaggattatnak el.
12. Annakfelette titkon én hozzám hozatott egy beszéd, melyből tanultam valamit.
13. Az éjjeli látások miatt való gondo-

latim között, mikor az emberekre mély álom szokott szállani:
14. Nagy félelem és rettegés jöve reám, és az én csontaimat igen megréminté;
15. Mivelhogy az én orczám előtt *egy* lélek méne el, mely az én testemnek *minden* szőrit felborzasztá.
16. Mely megálla, melynek ábrázatját nem esmérhetém, noha az ő képe az én szemem előtt forogna; és ilyen lassú szót hallék.
17. Valyon a halandó ember az Istennél * igazabb lehet-é? Valyon az ő Teremtőjénél tisztább lehet-é az ember? * rész 35, 2. Zsolt 130, 3.
18. Ímé az ő szolgáinak is nem adott *változhatatlan* erősséget, és az ő Angyaliban is * talált bűnt. * 2 Pét. 2, 4.
19. Mennyivel inkább *talál* a földből csinált házakban lakozókban? kiknek a föld az ő fundamentomok, és kik hamarább elromlanak a molynál.
20. *Kik* reggeltől fogva estvéig gyötrettetnek, és mikor senki ingyen sem gondolná, elvesznek örökké.
21. Avagy nem meghalnak-é, mineknutánna ezeknek méltóságok, mely bennek vala, elvétetik? és az ő bölcseségek által * *élhetnének-é?* * Zsolt. 49, 11.

V. RÉSZ.

Elifáz mégis feddi Jóbot, és végre néki tanácsot ád.

No immár hívd elő, ha vagyon valaki, ki néked segítséggel lehetne; a szentek közűl pedig, melyikhez folyamodol?
2. Ha a bolondhoz folyamodol, az *Úrnak* haragja azt megöli: és az ő búsúlása megemészti az esztelent.
3. Én láttam, hogy a bolond ember meggyökerezett, * kinek szép hajlékát nagy hamar megátkoztam. * Zsolt. 37, 35. 36.
4. Az ő fijai meg nem maradhatnak: mert a kapuban megrontatnak, és nem lészen, a ki őtet kiszabadítsa.
5. Kinek veteményét, a melyet *nagy munkával* tövis között gyűjtött, az éhelholt eszi meg, és az ő gazdagságát a tolvaj emészti meg.
6. Mivelhogy pedig nem a porból következik a nyomorúság, és a háborúság nem a földből nevekedik;
7. Hanem nyomorúságra * születtetik az ember a *bűnért,* mint az eleven szénből a szikrák felmennek, * rész 7, 16.
8. Annakokáért én az erős Istenhez folyamodnám, és az Istenre * bíznám minden dolgomat. * rész 2, 10.
9. A ki oly nagy dolgokat cselekeszik, melyeknek * végekre senki nem mehet, és csudálatosokat, melyeknek számok nincsen! * Zsolt. 72, 18. Róm. 11, 33.
10. Ki esőt * ád a földnek színére, és a mezőkre vizet szolgáltat; * Zsolt. 135, 7.
11. Hogy a *szűkölködő* alázatosokat felmagasztalja, * és a gyászoló *szegények* megtartassanak. * 1 Sám. 2, 7. 8.
12. Ki az álnokoknak gondolatjokat semmivé * teszi, hogy semmit véghez az ő kezeikkel ne vihessenek. * Nehém. 4, 15. Zsolt. 33, 10. Ésa. 8, 10.
13. Ki megfogja * a bölcseket az ő csalárdságokban, hogy mind azoknak tanácsok, kik ő ellene tusakodnak, haszontalanokká legyenek. * 1 Kor. 3, 19.
14. És nappal is a setétségben járjanak és délben is * tapogatva járjanak, mintegy éjszakán. * 5 Móz. 28, 29.
15. Ki megszabadít az *istenteleneknek* fegyverektől és * szidalmazásoktól, és a szűkölködőt a kegyetlen kezéből. * Zsolt. 52, 4—7
16. E képen meglészen a szegénynek az ő reménysége, és az álnokok az ő szájokat * befogják. * Zsolt. 63, 12. Ésa. 52, 15.
17. Ímé bezzeg boldog ember * az, kit az Isten megdorgál; annakokáért a mindenható *Isten*nek büntetését meg ne utáljad, * Péld. 3, 11. 12. Jak. 1, 12.
18. Mert ő az, ki betegséggel meglátogat, és ő az, ki bekötözget; ő az, ki megsebesít, és a kinek * kezei meggyógyítanak. * 5 Móz. 32, 39.
19. A te sok * nyomorúságidból megszabadít téged, de még a te számtalan háborúságidban is nem illet téged a veszedelem. * Zsolt. 91, 3. Péld. 24, 16.
20. Az éhségnek idején is megment téged a haláltól, és a hadban is a fegyverbe öltözött kezektől.
21. Mikor *valaki* nyelvével ostoroz téged, * megmenekedel; és nem félsz, hogy a pusztaság reád következzék. * Zsolt. 52, 4—7.
22. A pusztítást és az * éhséget neveted, és e földnek fene † állatitól semmit nem félsz. * Zsolt. 34, 11. † Zsolt. 91, 13.
23. Mert még a mezőn való kövekkel is frigyed *lészen* néked és a mezőn való fene állatok is * békességesek lésznek te veled. * Hós. 2, 17.
24. És meglátod, hogy békesség *lészen* a te hajlékodban, és a te házadnépét békességben látod, ha nem vétkezel.
25. Továbbá azt is meglátod, hogy a

te magod * megszaporodik és a te fijaid, mint a földön való fű.
*rész 42, 11—17. Zsolt. 127, 3. 4.

26. Vénségedben mégy bé a te koporsódba, mint a learatott búza a *csűrbe* vitetik az ő ideje korán.

27. Ímé ez a dolog: ezt mi megkísértettük, és így vagyon: engedj ennek, és tanuld meg ezt te * magadért!
* rész 3, 1—26. 2, 10.

VI. RÉSZ.

Jób menti magát Elifáz ellen.

Felele pedig Jób s monda:

2. Vajha szorgalmatosan fontba vettetnék az én bosszankodásom, és az én nyomorúságom egyaránt való mértékkel mérettetnék meg.

3. Mert most az a tengernek fövenyinél * nehezebb; azért nyelem el az én beszédimet! * Péld. 27, 3.

4. De a Mindenhatónak * súlyos nyilai vagynak én bennem, melyeknek mérge ugyan megemésztette az én lelkemet, és az Istennek rettentései úgy ostromolnak engemet, mint egy felkészült † haddal. * Zsolt. 38, 3. 4. † rész 19, 12.

5. Valyon a vadszamár a jó fűvön ordít-é? avagy az ökör bőg-é az ő abraka mellett?

6. Valyon valami ízetlen étket eszik-é az ember só nélkül? és vagyon-é a tikmonszékinek valami íze?

7. Az én lelkem a *ti beszéditektől* iszonyodik, és azok az én étkemnek ízetlenségei.

8. Óh ha valaki azt mívelhetné, hogy meglenne az én kívánságom, *és* hogy az én reménységemet megadná az Isten!

9. És akarná az Isten, hogy engemet megrontana; és az ő karját kiterjesztené, hogy megölne * engemet; * rész 3, 20.

10. Mert még vagyon valami vígasztalásom (jóllehet az én fájdalmim miatt izzadok, mivelhogy *az Isten* semmit nem kedvez) hogy *tudniillik* a szent *Istennek* beszédit el nem rejtettem.

11. Micsoda az én erőm, hogy ilyen *fájdalomban* megmaradnék? avagy hol vagyon vége nyavalyámnak, hogy az én életemnek hosszabbulását kívánnám?

12. Valyon az én erősségem hasonlatos-é a kőnek erősségéhez? avagy az én testem olyan-é mint az aczél?

13. Nincsen-é valyon inkább mentségem nékem? avagy az én tehetségem elkölt-é én tőlem?

14. Az ellen, kinek az ő barátjához való kegyelmessége elolvad és a Mindenhatónak félelmétől elszakadott?

15. Az én barátim * megcsaltak engemet, mint a megáradott patak, és mint az elmuló patakoknak áradása.
* rész 2, 11. 16, 20.

16. Melyek *télben* a jég miatt iszonyúak, melyekben a hó béenyészik.

17. Mikor pedig a melegség miatt elolvadnak, elfogynak *azok:* és mikor megmelegesznek, mindenik az ő fenekéből *hamar* elszárad.

18. Ide s tova folynak az ő szokott útjokról *és* semmivé lévén elvesznek.

19. Mely dolgot látván azok, kik a Témán tartományából mennek és a Sébabeli seregek, kiknek nagy reménységek vala e féle patakokhoz:

20. Megszégyenlik, hogy azokhoz bíztak volna: mert *vízért* oda menvén megpirulnak.

21. Mert most, a minémüek ti valátok hozzám, nem azok *vagytok* és látván az én nyomorúságomat, * féltek.
* Zsolt. 31, 12.

22. Nemde azért féltek-é, mivelhogy azt mondottam volna: adjatok nékem *valamit?* vagy a ti jószágtokból én érettem ajándékozzatok valamit?

23. Avagy hogy szabadítsatok ki engem az ellenség kezéből? és a hatalmasok kezéből vegyetek ki engemet?

24. Tanítsatok meg engem: és vesztegségben lészek; és ha valamit vétettem: adjátok nékem megértenem.

25. Óh bezzeg hathatók az igaz beszédek: de mit használ ez a ti mód nélkül való feddéstek!

26. Nemde az én mondásimat akarjátok-é kárhoztatni? és ily nyomorult elvettetett *ember* beszédét hánytatni?

27. Mintha egy árva ellen támadnátok, mikor *árkot* ástok *ellenem* ti barátotok ellen!

28. De most legyetek hozzám csendességben, és tekintsetek reám: és megítélhetitek, hogyha én hazudok.

29. Térjetek, kérlek, *az igazságra,* ne legyen hamisság *köztünk;* Térjetek meg, ismét *azt mondom,* és az * én igazságom *maradjon* helyén. * rész 16, 17.

30. Avagy az én nyelvemen hamisság találtatik-é? avagy az én szájam az én nyomorúságimat nem beszélheti-é meg?

VII. RÉSZ.

Jób szól békételenűl.

Avagy nem elhatároztatott * ideje vagyon-é az embernek e földön, és mint

a béresnek † napja, nem olyan-é az embernek ideje? *rész 14, 5. †Ésa. 16, 14.
2. Miképen a *fáradt* szolga kívánja az árnyékot, és miképen a béres várja az ő munkájá*nak végét:*
3. Azonképen lőn az én dolgom, hogy élném a nyomorúságos hónapokat; de még az éjszakák is * bántásimra rendeltettek nékem. *vers 4.
4. Mikor lefekszem, azt mondom. Valyon mikor kelek fel, és mikor mulik el az éjszaka? Úgyannyira terheltetem az én gondolatimmal mind viradtáig!
5. Az én testem férgekkel, és a *sok fekélyeknek* megszáradott * korpájával *mintegy* porral ugyan felruháztatott, az én bőröm meghasadozott, és *a fekélyek miatt* ugyan elolvadott
*rész 2, 7. 8. 16, 8. 15.
6. Az én életemnek napjai gyorsabbak voltak a *takácsnak* karikáinál, és reménységem kivűl elmulának.
7. Emlékezzél meg, *Uram*, (holott az én életem olyan mint egy * szél, és az én szemeim ismét a *világi* jót nem látja:
*rész 8, 9. 14, 1. 2.
8. És senki az ő fényes szemével azután engem nem lát) és a te szemeiddel tekints reám, hogy *többé* ne éljek!
9. Miképen a felhő elmulik és elmegyen: így ki a koporsóba száll, nem jő *többé* fel a *nyomorúságra;*
10. Nem tér vissza többé az ő hajlékába, és meg nem esméri őtet többé az ő helye.
11. Ezokáért én sem tiltom meg az én szájamat, *hanem* szólok az én lelkemnek fájdalmában, és panaszolkodom az én szívemnek keserűségében.
12. *Uram!* Valyon olyan vagyok-é mint a tenger? avagy mint * a czethal, hogy ellenem ugyan strázsát állasz?
*rész 41, 12—34.
13. Mikor ezt mondom: Az én nyoszolyám engem megvígasztal, az én panaszolkodásomat az én ágyasházam megkönnyebbíti;
14. Akkor * rettentesz meg engem álmokkal, és látásokkal háborítasz meg engem, *rész 23, 21.
15. Úgyannyira, hogy az én lelkem választja a megfojtatást és a * halált, inkább mint az én csontaimat. *rész 16, 20.
16. *Melyeket* utálok, hogy hosszú ideig ne éljek? Távozzál el, *Uram,* én tőlem; * mert az én életemnek napjai csak † nyomorúságosok!
*1 Kir. 19, 4. †rész 30, 15—19.
17. Valyon micsoda az ember * hogy őtet ily nagyra becsülöd, és a te szívedet ő reá veted, *Zsolt. 8, 5.
18. És hogy reggeli időkben meglátogatod őtet, és minden szempillantásban próbálod őtet?
19. Míglen nem fordítod el rólam haragos szemeidet? Nem távozol-é csak addig is el tőlem, míglen az én nyálamat elnyelném?
20 Vétkeztem. * de mit cselekedhetném te veled, óh embereknek őrizője! Miért tettél ki engemet magadnak mint egy tárgyat, annyira, hogy életem is nékem terhemre legyen? *rész 10, 14.
21. Sőt inkább miért nem kegyelmezel meg az én vétkemnek, és nem törlöd el az én álnokságomat, holott immár szintén a porban fekszem? avagy *miért* hogy jó idején engem meg nem kerestél, hogy most ne élnék?

VIII. RÉSZ.

Bildád megfeddi Jóbot, hogy az Isten igazságának ellene való dolgot szólana.

Akkor felele a Suákh városbeli Bildád, s monda:
2. Míglen szólasz e féléket? Lám *olyan* a te szádnak beszéde, *mint a* sebes szél!
3. Nemde inkább az igaz ítéletet az erős *Isten* * elfordítaná-é? avagy a Mindenható valaki igazságát elfordítaná-é? *2 Krón. 19, 7. Sir. 1, 18.
4. Ha a te * fijaid ő ellene vétkeztek, azért adta őket az ő istentelenségeknek büntetése alá. *rész 1, 18. 19.
5. De te ha szorgalmatosan az erős *Istent* * megkeresnéd, és a Mindenhatótól bocsánatot kérnél, *rész 22, 23.
6. Csak tiszta szívű és igaz légy: bizonyára felserkenne éretted, és elvégezné a te igazságodnak hajlékát.
7. És a te előbbi állapotod igen vékony lenne, * úgy megnevekednék a te utolsó állapotod. *rész 42, 12. 17.
8. Mert, kérlek, tekints a régi időbeli * emberekre, és készítsed *te magadat* a mi régi eleinkről való kérdezkedésre: *5 Móz. 4, 32. 32, 7.
9. (Mert mi csak * tegnapiak vagyunk, és semmit nem kísértettünk; mert a mi életünknek napjai mint az árnyék e földön.) *rész 7, 7. Zsolt. 39, 13.
10. Valyon nem tanítnak-é meg azok téged? avagy nem mondják-é meg és szívek szerint beszélik-é meg *néked?*
11. Valyon a káka felnevekedik-é a nedves sás nélkűl? megnő-é a sás a víz nélkűl?
12. Még mikor * zöldellik, ha fel nem

szakasztják is, minden fűnek előtte megszárad. *Zsolt. 129, 6. Jer. 17, 6.

13. Ilyenek * mind azoknak ösvényeik, valakik az erős *Istenről* elfelejtkeznek; mert a képmutatónak † reménysége elvész. *Zsolt. 129, 5. 6. † rész 11, 20.

14. Kit megcsal az ő reménysége, és az ő bizodalma olyan lészen, mint a póknak * háza. *Ésa. 59, 6.

15. *Mely pók mikor* az ő házára ereszkedik, nem állhat meg; vagy mikor reá ragaszkodik, nem maradhat meg.

16. *Viszont az istenfélő olyan, mint* a bő nedvességű * *élőfa* a Nap előtt, melynek gyenge ága az ő kertében kiterjeszkedik; *Zsolt. 1, 2. 3.

17. Melynek gyökerei nagy sűrűen öszvefonódnak, és az ő *urának* palotájába benéz.

18. Hogyha pedig *az ő ura* elveszti azt az ő helyéről, úgyannyira, hogy *a helye is* megtagadja a *fát,* mondván: Én nem láttalak téged.

19. Ímé ez az ő életének öröme, mert más földben annálinkább gyarapodik.

20. Ímé az erős *Isten* a tökéletes embert nem utálja meg; de a gonoszoknak nem ád előmenetelt.

21. *Még az Isten* bétölti * nevetséggel a te szádat, és a te ajakidat örvendetes vígassággal. *rész 42, 12–17.

22. A te reád törők pedig szégyenbe öltöznek, és az istenteleneknek sátorok sehol sem lészen.

IX. RÉSZ.

Jób menti magát Bildád ellen.

Felelvén pedig Jób, monda:

2. Igaz dolog, jól tudom hogy úgy vagyon; mert mimódon lehetne igaz a halandó ember, ha az erős * *Istenhez* hasonlíttatnék; *rész 4, 17–19.

3. Ha akar perelni ő vele; néki ezer közül is egy meg nem felelhet;

4. *Mert az Isten* bölcs az ő szívében, és erejében hatalmas. Kicsoda az, a ki ő ellene szívét megkeményíti; és * békességben maradhatna? *Ésa. 45, 9. 10.

5. A mely *Isten helyekről* elmozdítja a hegyeket, úgy hogy az *emberek* csak eszekbe se vegyék, a ki azokat az ő haragjának idején felforgatja;

6. És a ki a földet helyéből kimozdítja, úgyannyira hogy az ő oszlopi megrendüljenek;

7. A ki a napot ha megtiltja, * fel nem kél, és a csillagokat bépecsétli. *Jós. 10, 12. 13.

8. A ki csak önmaga terjesztette ki az * egeket, és a tengernek hatalmát *lába alatt* tapodja. *Ésa. 44, 24.

9. A ki teremtette a gönczöl * szekerét, a kaszahúgyot és a fiastyúkot, és a dél felé való mi tőlünk elrejtett csillagokat. *Ámós 5, 8.

10. A ki nagy dolgokat * cselekszik, és megfoghatatlanokat, és csudálatosokat, és számlálhatatlanokat. *rész 5, 9.

11. Ímé, ha elmegyen is én mellettem, mindazáltal nem láthatom meg; ha általmegyen is *rajtam,* mindazáltal eszembe nem veszem őtet.

12. Ha mit elragad: kicsoda kénszeríti arra, hogy visszaadja azt? és kicsoda mondhatja néki: * Mit cselekeszel? *Ésa. 45, 9. Róm. 9, 20.

13. Hogyha az Isten meg nem téríti az ő haragját, az ő birodalma alatt a kevélységnek oltalmazói megtörettetnek.

14. Mennyivel kevésbé felelgethetnék én őnéki? és micsoda válogatott beszédekkel *állhatnék* szembe vele?

15. Kinek én meg nem felelhetnék, ha szintén igaz volnék is, *hanem inkább* az én ítélőbírámtól bocsánatot kérek.

16. Ha *őtet* ingerlem, valyon megfelel-é nékem? Nem hihetem, hogy az én szómat meghallgatná.

17. Ki megrontana engem forgószélnek * háborújával, és az én sebeimet minden ő kára nélkül megsokasítaná! *rész 1, 19

18. Nem hagyna csak lélekzetet is vennem, hanem keserűséggel bétöltene engemet.

19. Hogyha erővel *vele tusakodnám,* ímé ő igen erős; ha törvénynyel *kísértem,* kicsoda lészen prókátorom?

20. Ha igaznak állatnám magamat lenni; az én szájam * kárhoztatna engemet; ha tökéletesnek: bűnössé tenne engemet. *rész 9, 2. Jak. 3, 2.

21. Tökéletes * vagyok, nem vádol engem az én lelkem: *mindazáltal* utálom *mégis* életemet. *rész 1, 8. 2, 3. 23, 10–12.

22. Ezokáért azt mondom: A tökéletest szintúgy, mint a gonoszt, megeészti *az Isten;*

23. Mert az ő ostorával hamar megöl, és az ártatlanoknak próbáltatásokat neveti.

24. A föld pedig adattatik a hitetlen ember birodalmába, ki az ő Bíráinak orczájokat elfedezi; ha *Isten ezt* nem cselekeszi, valyon kicsoda *egyéb?*

25. Az én életemnek napjai pedig gyorsabbak lőnek a * pályafutónál, hamar elfutának, és e *világi* jóban nem lőn részek. *rész 7, 7.

26. Elmulának, mint a könnyen fo-

lyó hajók, vagy mint az ételre repülő saskeselyű.

27. Ha azt mondom: No elfelejtkezem az én panaszolkodásimról, elhagyom az én haragomat, és én magamat megvídámítom.

28. *Mindjárt* rettegek az én sok fájdalmimtól; megesmérem, hogy engemet meg nem tisztítasz.

29. Sőt mint az istentelennek, dolgom úgy lészen; miért munkálkodjam tehát * hijába? *Zsolt. 73, 13. 14.

30. Ha én magamat * hóvízzel megmosom is, és szappannal megtisztítom is az én kezeimet: *Jer. 2, 22.

31. Ugyan a verembe taszítanál engemet, és az én ruháim is utálnak engemet.

32. Jóllehet *az Isten* nem ember, mint én vagyok, *hogy* néki * megfelelhetnék, *és* ketten perbe állanánk. *vers 3. 4.

33. És nincsen mi közöttünk igazlátó, ki az ő kezét közbevethesse mindkettőnk között.

34. *És a ki* az ő vesszejét rólam elvehetné, és az ő rettentését, hogy engemet meg nem háborítana:

35. Mindazáltal szólok, és az *Úr*tól nem félek; mert nem annyira * vádol engemet az én lelkemesméreti. *vers 21. 1 Ján. 3, 21.

X. RÉSZ.

Jób panaszolkodik nyomorúságáról.

Az én lelkem utálja életemet, az én panaszolkodásomat elhagyom: *és* az én lelkem keserűségében szólok.

2. Azt mondom az Istennek: Ne kárhoztass engem; *sőt* add tudtomra nékem, miért perlesz velem?

3. Avagy jónak tetszik-é néked, hogy megnyomorítasz? hogy a te * kezed munkáját megutálod? és hogy a gonoszoknak tanácsokat jóvá hagyod? *Ésa. 64, 8. 9.

4. Valyon testi szemeid vagynak-é néked? úgy ítélsz-é te, mint az ember ítél?

5. Avagy hasonlatosok-é a te napjaid az emberek napjaihoz? avagy a te esztendeid hasonlatosok-é az ember idejéhez?

6. Hogy az én álnokságomról tudakoznál, és az én bűnöm felől értekeznél?

7. Jól tudod te magad, * hogy én nem vagyok † gonosz ember: mégis *mindazáltal* nincsen, a mi kezedből kiszabadíthatna. *rész 1, 8. 2, 3. †rész 16, 17—19.

8. A te kezeid keserűséggel illetnek engemet, melyek engemet * teremtettek: *mindazáltal mégis* egyaránt körűlöttem *vagynak* azok, a melyekkel el akarsz veszteni engemet. *Zsolt. 139, 14. 15.

9. Emlékezzél meg, kérlek, hogy mint egy sárt úgy csináltál engemet, ismét porrá tennél-é engemet?

10. Avagy nem úgy öntöttél-é engemet mint a tejet? és mint a sajtot megoltottál engemet?

11. Bőrrel és hússal körűlvettél engemet, csontokkal és inakkal béfedeztél engemet?

12. Élettel és irgalmassággal megajándékoztál engemet; és a te meglátogatásod tartá meg az én lelkemet!

13. És *noha* ezeket a te szívedben elrejtetted; *mindazáltal* tudom, hogy mind ezekről megemlékezel:

14. Nemde mihelyt *gyarlóságból** vétkezem, eszedben tartod-é? és az én álnokságomtól nem † tisztítasz-é meg engemet? *rész 7, 20. 21. 16, 17. †Zsolt. 51, 11.

15. Ha istentelen vagyok: jaj * nékem, ha igaz † vagyok is, fejemet fel nem ** emelhetem: elégedjél meg *azért* az én gyalázatommal, és tekints az én nyomorúságomra; *Ésa. 66, 24. Máté 25, 33. 41. 46. †vers 7. **rész 2, 7. 8. 7, 5.

16. Mert nevekedik az, *és* mint a kegyetlen oroszlán, * úgy kergetsz engemet, es ismét csuda fájdalmakat bocsátasz én reám. *Ésa. 38, 13.

17. Megújítod a te *haragodnak* * bizonyságit én előttem, megöregbíted a te bosszúállásodat ellenem, melyek mintegy külömb-külömb seregek engemet ostromlanak. *rész 16, 9. 13. 14.

18. De miért hoztál * ki engemet az *én anyámnak* méhéből? óh *vajha* megholtam volna, és szem engemet nem látott volna! *rész 3, 3. 11.

19. És volnék, mintha soha nem lettem volna, az *én anyámnak* méhéből *mindjárt* a koporsóba vitettem volna!

20. Valyon nem szünik-é meg az Úr egy kevéssé az én életemnek napjaiban? S nem veszi-é el rólam *a kínt*, hogy egy kevéssé megnyugodnám?

21. Minekelőtte oda mennék, honnét meg nem jőnék; a setét földbe *tudniillik*, és a halál árnyékának *helyére!*

22. A setét földbe, mely olyan mint a setét homály, és a halálnak árnyéka, és a melyben viszontagsággal való *világosság* nincsen, és *akármely* világos legyen is, ugyan hasonlatos a homályhoz.

XI. RÉSZ.

Sófár Jóbot képmutatással s vakmerőséggel vádolja, és megbánásra inti.

Felele Jóbnak a Naámabeli Sófár, s monda:

2. Avagy nem kell-é megfelelnünk a *te* sok beszédidre? avagy a csácsogó ember lehet-é igaz?

3. A te hazugságid miatt az embereknek kell-é hallgatniok? És nem kell-é senkinek szégyennel illetni tégedet, ki *egyebeket* csúfolsz?

4. Mert azt mondád: Tiszta * az én életem, és tiszta vagyok a te szemeid előtt. * rész 10, 7 14.

5. De vajha az Isten szólana, és megnyitná ajakit te ellened!

6. Hogy megjelentené néked az ő elrejtett titkos bölcsesége által, hogy a *te hamisságodnak* kétszer nagyobb *büntetését érdemlenéd* a törvény szerint, mely dolgot végy eszedbe, ha az Isten meg akarna büntetni, hogynem mint *e jelenvaló* büntetésed.

7. Valyon az Isten *bölcseségének* mélységét megtalálhatod-é? avagy a Mindenható *bölcseségének* mindenestől fogva végére mehetsz-é?

8. *Mely magasabb* a magas egeknél, s mint cselekedhetel *tehát?* mélyebb *minden* mélységnél, s miképen mehetsz végére?

9. Hosszabb annak mértéke a földnél; és szélesebb a tengernél.

10. Ha ki akar vágni, vagy bérekeszteni, vagy egybegyüjteni: kicsoda állhat néki ellene?

11. Holott ő jól esméri a * csalárd embereket, és jól látja az álnokságot; hogy lehetne azért, hogy ezt eszébe nem venné? * Zsolt. 10, 14.

12. Hogy a bolond legyen értelmes ember: az ember, *mondom,* mely *tudatlanságban* születtetik, mint a vadszamárnak fija?

13. Ha te a te szívedet hozzá készítetted: a te kezeidet ő hozzá kiterjeszted.

14. Ha álnokság vagyon a te kezedben: messze távoztasd azt, és ne hagyjad, hogy a te hajlékodban lakozzék * a gonoszság. * Zsolt. 101, 7

15. Akkor, mikor a bűnből felemelénded a te orczádat: kétség nélkűl erős lészesz és nem * félsz; * 1 Ján. 3, 21.

16. Mert a te háborúságidról elfelejtkezel, és mint a meg nem térendő elfolyt vizekről, úgy emlékezel meg.

17. És a délszínnél fényesebb * időd támad, *a nyomorúságból* kirepülsz, és a reggeli világossághoz hasonlatos lészesz. * Zsolt. 37, 6.

18. Bízzál azért míglen a reménység tart. hogyha *a te életedet* megvizsgálándod, bátorságban * nyughatol. * 3 Móz. 26, 5.

19. És mikor nyugszol, senki meg nem * rettent tégedet; sőt sokan néked könyörögnek. * Zsolt. 3, 6. 7.

20. A gonoszoknak pedig kevély tekintetek * elfogy, mikor a megszabadulásnak úta elvétetik tőlök, és az ő reménységek az ő halálokkal együtt elvész. * rész 18, 5—21.

XII. RÉSZ.

Állatja Jób, hogy Isten az ő szabadsága szerint az igaz embert is sanyargatja.

Felele *erre* Jób, és monda:

2. Ugyan is csak ti vagytok emberek, és veletek hal meg a bölcseség.

3. Nékem is vagyon olyan * eszem, mint néktek, s nem alábbvaló vagyok nálatoknál; és ki nem tudná ezeket, melyeket ti mondotok! * rész 13, 2.

4. Olyan vagyok, mint a ki barátjának * csúfja, a ki mikor az Istenhez kiált, meghallgattatik: csúfság az igaz s tökéletes ember! * Péld. 14, 2.

5. Olyan, mint az elaludt és megvetett szövétnek, a békességben élő embernek gondolatja szerint, az, a kinek lábai * megtántorodtak! * Zsolt. 38, 17

6. A kóborlóknak * hajlékok csendes, és bátorságos azoknak *házok,* kik az erős *Isten* haragját ingerlik, kikkel az Isten ezt míveli, hogy a mit kívánnak, meglegyen. * Zsolt. 73, 3—12.

7. Mert kérlek, kérd meg a barmokat; és tégedet *azok közül mindenik* megtanít: vagy kérd meg az égi madaraktól, és megmondják néked.

8. Avagy beszélj a földdel, és megtanít tégedet, de még a tengernek halai is megbeszélik néked!

9. Mind ezek közűl, valyon melyik nem tudja, hogy az Úrnak keze cselekeszi ezt?

10. Kinek * hatalmában vagyon minden élő állatnak élete, és minden embernek okos lelke. * rész 33, 4. Dán. 5, 23.

11. Nemde nem a fül próbálja-é meg a * szót? miképen az *embernek* ínye kóstolja meg az ételt. * rész 34, 3

12. A vén emberekben * vagyon-é a bölcseség? és az értelem a napoknak hosszú voltában-é? * rész 15, 9. 10. 33, 7. 8.

13. Az Úrnál vagyon a bölcseség és a hatalom, övé a tanács és az értelem.

14. Ímé *a mit akar, úgy* megrontja hogy senki fel nem építheti: *oltalm* ı

alá zárja * az embert, és senki onnét ki nem veheti! *Jel. 3, 7.
15. Ímé *úgyannyira* megfogja a vizeket, hogy elszáradnak: avagy *úgy* kibocsátja azokat, hogy e földet elborítják!
16. Ő nála vagyon az * erősség, és mindennek valósága; övé az eltévelyedett, és a ki a tévelygésbe viszen. *rész 9, 4.
17. Ki azt cselekeszi, hogy a Tanácsadók * megbolonduljanak; és a Bírákat megbolondítja. *Ésa. 19, 11. 12. 1 Kor. 1, 19.
18. Ki a Királyoknak övöket eloldja, és ismét a derekokra övet * köt. *Dán. 2, 21. 4, 30—33.
19. A ki azt cselekszi, hogy a Főembereknek bolondságra jusson dolgok, és a hatalmasokat elveszti.
20. A ki az ékesen szólótól elveszi a beszédet, és a vénektől a jó * tanácsot. *vers 17
21. A ki utálatosságba * hozza a szabadosokat; és megerőtleníti † a hatalmasokat. *Zsolt. 107, 40 †Ésa. 40, 23.
22. Ki a setétségből kijelenti * a mélységes titkos dolgokat; és megvilágosítja a nagy homályos dolgokat. *Dán. 2, 22. 1 Kor. 4, 5.
23. A ki megszaporítja * a népeket, és ismét elveszti őket: és ki elterjeszti a népeket, és elviszi azokat *az ő helyekre.* *Zsolt. 107, 38.
24. Ki a föld népe Fejedelminek eszeket * elveszi, és azt cselekszi, hogy bujdossanak kietlen pusztában. *vers 19. Zsolt. 107, 40.
25. A ki azt cselekszi, hogy tapogassanak * setétben világosság nélkűl, és tévelyegjenek mint a részeg. *rész 5, 13. 14.

XIII. RÉSZ.

Panaszolkodik barátinak hűségtelenségekről, és maga forgatja ügyét Isten előtt.

Ímé mind ezeket * látta az én szemem, s hallotta az én fülem, és megértette; *rész 12, 12—25.
2. *Bizonyára* a mit ti tudtok, én is tudom; * nem vagyok tudatlanabb nálatoknál. *rész 12, 2. 3.
3. Minden kétség nélkűl én a Mindenhatóért szólok, és vetekedni *örömest* akarok az erős *Isten*ért.
4. Mert bizonyára ti hazugságnak mesterei vagytok, *és* mindnyájan semmire kellő * orvosok! *rész 16, 2. 32, 3.
5. Óh vajha valaki azt cselekedné, hogy teljességgel hallgatnátok, mert a volna a ti * bölcseségtek! *Péld. 17, 27. 28.
6. Halljátok meg *azért* immár az én vetekedésemet, és az én ajakimnak perlését vegyétek eszetekbe.
7. Nemde az erős *Isten* képében kell-é hamisságot * néktek szólnotok? avagy az ő képében kell-é csalárdságot mondanotok? *rész 42, 8.
8. Avagy az ő személyével gonoszúl kell-é élnetek, mikor az erős *Isten* képében velem tusakodtok?
9. Valyon jó dolog *lészen-é,* ha ő minden dolgotokat meghányja-veti, hogy hízelkedéstekkel megcsúfolátok őtet mint az embert?
10. Minden kétség nélkűl megbüntet titeket, * hogyha titkon lesztek is személyválogatók. *rész 42, 8.
11. Avagy az ő *dicsőséges* méltósága nem rettent-é meg titeket? avagy az ő *büntetésének* félelme * nem száll-é *érettem* reátok? *Zsolt. 119, 120.
12. A ti emlékezeteitek hasonlatosok *lésznek* a hamuhoz: és a melyek ti előttetek becsületesek, a sárhoz.
13. Hallgatván álljatok el rólam, hadd szóljak én; s ámbátor akármi essék rajtam.
14. Miért szaggatnám fogaimmal az én testemet? és az én lelkemet miért szorítanám * markomba? *Bír. 12, 3. 1 Sám. 19, 5.
15. Ha megölne engemet, *ezután* nem reménylenék *semmit ő tőle,* mindazáltal ő előtte az én útaimat igazán hordozom.
16. *Mert* ő is nékem segítségem *lészen;* de az ő színe eleibe a képmutató nem * mehet. *Zsolt. 1, 5. 5, 6. 7.
17. Halljátok meg figyelmetesen az én beszédemet, és a ti fületekbe vegyétek bé a mit mondok,
18. *Mert* ha az én dolgomat igazán megmondándom: jól tudom hogy én igaznak találtatom.
19. Kicsoda az ember, ki velem perelhetne? hogyha most *e felől* nem szólhatnék, meghalnék!
20. Csakhogy, *Uram,* e két dolgot ne cselekedd velem; a te színed elől el nem rejtezem.
21. *Tudniillik,* hogy a te súlyos kezedet tágítsad rólam; és a te rettentésed el * ne rettentsen engemet. *rész 7, 14.
22. Azután szólíts az *ítéletre,* hogy én néked megfeleljek, avagy én szólítlak, hogy nékem megfelelj.
23. Mennyi álnokságim és vétkeim *legyenek* nékem, *add tudtomra:* és az én hitetlenségemet és *czégéres* bűneimet jelentsed meg nékem.
24. Miért rejted el * orczádat előlem és úgy sanyargatsz engemet mint ellenségedet? *Zsolt. 8, 15.

25. Valyon nem lengedező falevelet gyötresz-é? avagy nemde a megszáradt pozdorját üldözöd-é?
26. Hogy én ellenem ennyi keserűségeket rendeltél: és azt cselekedéd, hogy gyermekségemtől * fogva való vétkeimnek büntetésit örökségűl bírjam.
* Zsolt. 25, 7. 90, 8.
27. És hogy békóba * vetvén az én lábaimat, minden útaimra vigyázsz, *mely békó* az én lábaim gyökerébe bévásott.
* rész 33, 11.
28. Holott *én*, mint egy elrothadt állat, megemésztetem, *és* mint a ruha, melyet a moly megeszen.

XIV. RÉSZ.

Ez életnek rövid s haszontalan volta.

Az asszonytól születtetett ember rövid * életű, és bővölködő † háborúságokkal. * Zsolt. 90, 10. † rész 5, 7.
2. Miképen a virág * mihelyt kinyilatkozik, leszakasztatik, és elmúlik mint az árnyék, és nem állandó:
* rész 8, 9. Zsolt. 103, 15. 16.
3. *Mindazáltal* mégis ez ilyen ember ellen megnyitod-é szemeidet, és tennen magaddal törvénybe * állatsz-é engemet?
* rész 10, 2.
4. Valyon kicsoda tehet tisztát * a tisztátalanból? senki nem. * Zsolt. 5, 7.
5. Mivelhogy pedig az embernek napjai rövidek, *és* az ő hónapinak száma te nálad * *tudva vagyon;* határt vetettél néki, melyet által nem hág;
* rész 7, 1. Zsolt. 31, 16.
6. Annakokáért fordulj el, * *Uram*, az embertől, és szünjék meg a *nyomorúság;* míg az ő napját mint † a béres eltölti. * Zsolt. 39, 14. † rész 7, 1.
7. Mert vagyon a fa felől valami reménység, ha levágattatik is, ismét megújúl, és az ő csemetéi meg nem szűnnek.
8. Még mikor igen megaggánd is a földben az ő gyökere, ha a porban szintén meghalna is az ő törzsöke:
9. Mégis a víznek nedvességétől megvirágzik, és kiágazik mint a plánta;
10. De az ember az erőtlenség miatt megromolván meghal: és mikor kimulik az ember, hol vagyon?
11. A víz kimegyen a tóból, a folyóvíz kiapad, és megszárad:
12. E képen mikor az ember meghal, nem támad fel, míg * *új* egek nem *lésznek:* s nem költenek fel *az emberek,* sem az ő álmokból fel nem ébrednek.
* 2 Pét. 3, 10—13.
13. Vajha engemet a koporsóban elrejtenél, és felfedeznél engemet addig, míg a te haragod elmulnék; *és* nékem vetnél határt, melyben megemlékeznél rólam!
14. *Mert* minekutánna az ember meghal, avagy feltámad-é? *Ha feltámadna:* az én rendeltetett időmnek minden napjaiban megújulást reménylenék, míg elkövetkeznék az én * elváltozásom.
* 1 Kor. 15, 42—44.
15. *Ha* engem szólítanál: én is felelnék néked; avagy *el* akarod-é *veszteni* a te kezed munkáját?
16. Hogyha most az én * lépésimet megszámlálod, és az én bűneimért ha elvesztesz: * Zsolt. 56, 9. Jer. 17, 10.
17. *És úgymint* egy csomóba * az én vétkeimet bépecsételvén † az én álnokságomhoz adod: * Sir. 1, 14. † Hós. 13, 12.
18. Bizonyára a magas hegy is ilyen teher * alatt leszakadna, és a kőszikla is az ő helyéről elmozdulna! * Zsolt. 130, 3.
19. A vizek a köveket elkoptatják, és azoknak kiáradásokkal elveszted a földnek gyümölcsét; szinte úgy az embernek is reménységét elveszted.
20. Elhatalmazol az emberen mind örökké, annyira hogy meghaljon, és megváltoztatván az ő színét, *e földről* kibocsátod őtet.
21. Ha megboldogulnak is az ő fijai: nem tudja; ha megszégyenülnek: azt sem veszi eszébe.
22. Ha pedig él: testében csak gyötrelmet * szenved, az ő szívében is *mindenkor* bánat *és* keserűség vagyon!
* rész 5, 7. 14, 1.

XV. RÉSZ.

Elifáz ismét igyekszik Jóbot képmutatással vádolni.

Felelvén pedig a Témán nemzetéből való Elifáz s monda:
2. Valyon a bölcs *ember* szólna-é valami hijábavaló tudományt? és valami széllel töltené-é az ő hasát?
3. Vetekedvén oly szóval mely nem használ, és oly beszédekkel melyekben semmi haszon nincs.
4. Bizonyára te az *isteni* * félelmet semmivé akarod tenni; és az erős *Istennel* való beszélést nem akarod; * rész 4, 6.
5. Mert a te álnokságodat szájad *vallása* megmutatja; holott az istentelenek * nyelvét választottad *magadnak.*
* rész 34, 35—37.
6. Téged a te szájad kárhoztat, nem én; és a te ajakid ellened tanúbizonyságot tesznek.
7. Avagy te születtél-é először az em-

berek között? avagy a * halmok előtt formáltattál-é? * Zsolt. 90, 2.
8. Avagy te érted-é * az Istennek titkát? és a bölcseséget csak magadnak tulajdonítod-é? * Ésa. 40, 13. 14. Róm. 11, 34.
9. Mit tudsz te, a mit mi * nem tudunk? *mit* értesz olyat, a mi nálunk nem *volna?* * rész 13, 2. 32, 12.
10. Mind ősz, mind * elvénhedett ember vagyon mi közöttünk, idővel korosb a te atyádnál. * rész 12, 12. 32, 7. 12.
11. Avagy kicsinyeknek tetszenek-é néked az erős *Istennek* vígasztalásai? avagy valami te előtted elfedezte-é *azokat?*
12. Micsoda csalja meg a te szívedet? és mit arányoznak a te szemeid?
13. Hogy ilyenképen az erős *Isten*re haragszol, és *ilyen* beszédeket szólasz a te szájaddal.
14. Micsoda az ember, hogy * ő magát tisztának állíthatná? és az, a ki asszonytól születik, hogy ő magát igaznak mondhatná? * rész 9, 20. 1 Kir. 8, 46.
15. Ímé az ő szentire tökéletes * állhatatosságot nem bízott, és az Angyalok is nem tökéletes tiszták † az ő szemei előtt; * rész 4, 18. † rész 25, 5. 6.
16. Mennyivel inkább az utálatos és dohos ember, a ki mint a vizet, úgy szomjúhozza az * álnokságot. * vers 5. rész 34, 7.
17. *De* én megmondom néked, s halld meg beszédemet: mert a mit én láttam, azt én előszámlálom.
18. Melyet a bölcsek is hirdetnek, és azt nem titkolják, *úgymint* az ő attyoktól *vett dolgot.*
19. Kiknek egyedül adatott vala a föld, és ő közöttök semmi idegen *ellenség* által nem megyen vala.
20. Az istentelen minden ő napjaiban önmaga magát bánattal * megemészti: és az ő esztendeinek minden idejében, melyek elrejtettek a kegyetlentől. * Ésa. 57, 20.
21. A félelemnek * súgása vagyon az ő fülében, hogy a békességnek idején a pusztító reá jő. * Zsolt. 53, 6. 2 Kir. 7, 6. 7.
22. Nem hiszi, hogy a nyomorúságból megtérhessen: mikor *ott* állnak is, *hiszi,* hogy ő a fegyverre *rendeltetett.*
23. A kenyérért * bujdosik, mondván: Hol *találják?* és tudja, hogy készen s közel vagyon hozzá a setétségnek napja! * rész 17, 12.
24. Háborgatják őtet a nyomorúság és a szorongató veszedelem, mely elhatalmazik ő rajta, mint a fegyveres sereggel felkészült Király;
25. Mert az erős *Isten* ellen nyújtotta ki karját, és a Mindenható ellen keményítette meg magát!
26. *Ki* az ő nyakára siet, és az ő *bízott* testére, és az ő temérdek paizsa ellen;
27. Mert béfedezte az ő * orczáját kövérséggel, és az ő hasát *a kövérség miatt* ránczba ütötte. * Zsolt. 73, 7.
28. És lakozott az elromlott városokban, *és* a puszta házakban, melyek rakásban romlandók valának.
29. Meg nem gazdagúl, és az ő gazdagsága meg nem állhat, és a földön *ezek által* az ő gyökereit ki nem terjeszti.
30. Nem távozhatik el a setétségtől, és az ő gyenge csemetéjét a láng elsüti, és továbbá az ő lelket kiadván, *e világból* kimulik.
31. Ne hidjen a hívságnak, a ki megcsalattatik: mert e félének jutalma csak a hívság.
32. Nem az ő idejében telik el * *élete napja,* és az ő csemetéje meg nem virágzik. * Zsolt. 55, 24. Péld. 10, 27.
33. Mert *az Isten,* mint a szőlőnek egresét, úgy elveszti hatalmasúl; és mint az olajfának virágit, úgy * elhányja *őtet.* * Zsolt. 1, 4.
34. Mert a képmutatók gyülekezete elpusztúl, és tűz emészti meg azoknak sátoraikat, a kik ajándéknak *örülnek.*
35. Mert az ő hasok bántást fogad, és álnokságot szűl, * és csalárdságot szerez. * Zsolt. 7, 15—17. Ésa. 59, 4—10.

XVI. RÉSZ.

Jób panaszolkodik nyomorult állapotjáról: és ártatlan voltával biztatja magát.

Felele pedig Jób, s monda:
2. E féle dolgokat sokakat hallottam: de ti mindnyájan ártalmas * vígasztalók vagytok. * rész 13, 4.
3. Valyon vége *vagyon-é* már a te hijábavaló * beszédidnek? avagy micsoda haragított meg téged hogy *nékem így* felelsz? * rész 15, 4. 5.
4. Én is valyon úgy szólnék-é, mint ti? ha a ti lelketek volna az én lelkem helyén, ti ellenetek sok beszédekkel szólnék-é? avagy * csóválnám-é ti rajtatok fejemet? * vers 20.
5. *Bizonyára* az én szájammal megerősíteném titeket, és az én ajakimnak vígasztalásai megkissebbítenék a ti *fájdalmatokat.*
6. Ha szólok is, az én keserűségem meg nem szűnik; ha veszteglek is, micsoda *nyavalya* távozik el tőlem?

7. Sőt mostan fáraszt engemet: elpusztítád *Uram* egész * házamnépét. * rész 1, 19.
8. Hogy sömörgössé * tevéd az én testenet, *az én fájdalmimnak* bizonysága az: és az én rajtam lévő ösztövérségem az én orczámon bizonyságot tészen! * rész 2, 7. 8. 7, 5.
9. Az *Úrnak* haragja szaggat engemet, mintha halálosképen gyűlölne engemet, csikorgatja az ő fogait ellenem: mint az én * ellenségem az ő szemeinek fényét reám meresztette. * rész 30, 21. Sir. 2, 5.
10. *Az én ellenségim* ellenem az ő szájokat feltátják, és nagy gyalázatosképen arczúl csapdosnak engemet, ellenem öszvegyűlvén.
11. Adott engemet az erős *Isten* amaz álnokoknak, és a hitetlenek * kezekbe ejte engemet. * rész 2, 6.
12. Csendességben valék: de *az Isten* megronta engemet, és nyakszirton ragadván, ugyan eloszlata engemet: és önmagának czélnak tőn engemet.
13. Az ő lövői * körűlöttem állnak; az én veséimet meghasítja, és nem kedvez; az én epémet a földre *ugyan* kiontja. * rész 7, 5. 14. 15.
14. Én reám rohan, s egyik nyavalya a másikat * ott éri; *és* ellenem támadt mint egy hatalmas. * rész 10, 17.
15. Hitvány ruhát varrék az én fekélyes * bőrömre, *és* porral † hintém bé az én fejemet. * rész 2, 8. 11. 13. † rész 7, 5.
16. Az én orczám a sírás miatt sárossá lett: és az én szemeimre * halálnak árnyéka *szállott.* * rész 17, 6.
17. Noha erőszaktétel * nem *találtatott* az én kezemben: azokáért az én *Istenem előtt való* könyörgésem tiszta. * rész 31, 1—34.
18. Óh te föld, bátor az én véronttásomat el ne fedezd, és bátor az én kiáltásomnak ne legyen semmi helye.
19. Még most is ímé az égben * vagyon az én bizonyságom: és az én dolgaimnak tudója ímé a magasságban vagyon! * rész 2, 3. 10, 7.
20. Csúfolnak * engem az én barátim: az Isten előtt könnyeznek az én szemeim, * vers 4. rész 6, 15. 17, 1.
21. Hogy ítélje meg az embernek Istennel való *ügyét,* mint az embernek fija az ő barátjával való *perlődését;*
22. Mert kevés * esztendők engedtettek *nékem,* és *azon* az úton megyek, a *melyről* vissza nem térek. * rész 9, 25. 26.
23. Az én lelkem megromlott, napjaim megrövidültek, és a koporsók *készen vagynak* nékem!

XVII. RÉSZ.

Jób baráti ellen Istentől kér közbírót.

Mivelhogy én senkit nem csúfolok, de az én szemem éjjel is ezeknek * boszszantásokban aluszik. * rész 16, 20.
2. Kérlek, *Uram,* nékem veled öszve rendelj kezest: *de* kicsoda, a ki velem kezet csapjon:
3. Mert ezeknek elméjeket * elrejtetted az értelemtől, annakokáért *őket* fel nem magasztalod. * 5 Móz. 29, 4.
4. *Valaki* hízelkedést * szól az ő barátinak, annak fijainak szemeik elfogyatkoznak. * rész 32, 22.
5. Bizonyára engem példabeszéddé tőn a népeknek, kiknek előttök az előtt doboltattam magamat.
6. Úgyannyira, hogy immár az én szememet a keserűség miatt * homály fogta bé, és minden tagaim, mint az árnyék olyanok. * rész 16, 16. Zsolt. 6, 8. 31, 10.
7. Elálmélkodnak ezen az igazak, és az ártatlan a képmutató ellen támad:
8. Mindazáltal az igaz megtartja az ő útát, és a tiszta kezű ember inkább megerősíttetik.
9. Bizonyára valamennyin vagytok *ti barátim,* térjetek meg, és kérlek álljatok elő; mert nem találok ti közöttetek egy bölcset is.
10. Az én reménységemnek napjai elmulának, az én gondolatim *belőlem* kigyomláltatának, melyek valának az én szívemben.
11. Az éjszakát nappallá fordítják, s mikor a nap feltámad, közel vagyon az éjszaka *az én nyomorúságim* miatt.
12. Ha *jó állapotot* várnék is, *ímé* az én házam *már* koporsó, és az én ágyamat csinálom a setét koporsóban.
13. A sírt én atyámnak * nevezem, a férgeket én anyámnak és nénémnek. * rész 1, 21.
14. Hol lehet tehát az én reménységemnek helye? avagy az én reménységemet kicsoda láthatja meg?
15. *Ezek a reménységek* a koporsóba vitetnek le, és együtt velek a porba lemegyek.

XVIII. RÉSZ.

Bildád Jóbot kérkedségéről vádolja és a hitetleneknek állapotjokról szól.

Felele pedig a Suákh *város*beli Bildád, s monda:
2. Mikor akartok e beszédeknek véget vetni? *míglen* oktattok, hogy azután szóljunk?
3. Mire állíttatunk barmoknak? *és*

utálatosak vagyunk a ti szemeitek előtt?
4. *Miért* szaggatod a te lelkedet haragodban? nemde te éretted elhagyattatik-é a föld, és a kőszikla helyéről felszakasztatik-é?
5. *Sőt inkább* az istentelennek is boldogsága * elmulik, és az ő tüzének szikrája nem fénylik. *Zsolt. 37, 2. 9.
6. Az ő hajlékában setét * világosság vagyon, és az ő szövétneke ő benne elaluszik. *Péld. 13, 9.
7. Az ő erejének útai szorosak lésznek, és az ő tanácsa * elrontja őtet. *Zsolt. 7, 16.
8. Az ő lábai a tőrbe esnek, és mindenkor a hálóban jár.
9. Az ő sarka a tőrbe akad, és megszorítván elhatalmazik rajta a tolvaj.
10. Elrejtetett a földön az ő kötele, és az ösvényen az ő tőre.
11. Minden felől háborgatják őtet a félelmek, * és az ő maga lábai elárulják őtet. *rész 15, 21.
12. Az ő erejének az éhség lészen rontója: és az ő oldalának nyomorúság készíttetett. *rész 20, 21
13. Megeszi az ő bőrének erejét, megeszi, *mondom*, erejét a keserű halál.
14. Elvétetik az ő sátorából az, a miben * reménysége volt; és azért folyamodik a félelmek Királyához. *rész 11, 20. Péld. 10, 28.
15. Az ő hajlékában lakik *a félelem*, mivelhogy *a ház* nem övé, és az ő lakhelyére * tüzes kénkő hintetik. *1 Móz. 19, 24.
16. Alatt az ő gyökerei megszáradnak, és innét felül az ő ága levágattatik.
17. Az ő emlékezete * elvész e földről, és nem lészen ő nevezetben az útczákon? *vers 14. Péld. 2, 22.
18. Elkergettetik a világosságtól a setétségre, és e föld kerekségéről kiüzettetik.
19. Sem fija nem lészen pedig, sem unokája az ő népe között, és senki nem lészen élő ember az ő lakhelyeiben.
20. Az ő *hirtelen* napján csudálkoznak az ő maradékai, és a jelen élő emberek megrettennek.
21. Bizonyára ilyenek az álnok embernek hajlékai, és ilyen annak *az embernek* lakhelye, ki az erős *Istent* nem esméri!

XIX. RÉSZ.

Jób az ő barátit szánakozásra inti: ártatlanságával s a feltámadással vigasztalja magát.

Felelvén pedig Jób, monda:
2. Míglen akarjátok valyon búsítani az én lelkemet; és *e féle* beszédekkel míglen rontotok?
3. Immár tízszer is gyalázattal * illettetek engemet: s nem pirultok meg, hogy reám erősödtök? *rész 6, 20.
4. De ámbár tévelygettem légyen is, *és* az én tévelygésem velem háljon is:
5. Avagy kellene-é azért ellenem nagyobbítanotok az én gyalázatomat, és velem feddőznetek?
6. *Sőt* esmérjétek meg már, hogy az Isten vetett le engemet, és az ő hálójával ő vett engemet körül.
7. Imé felszóval kiáltom az *én rajtam tett* bosszúságot: mindazáltal meg nem hallgattatom; kiáltok, s nincsen ki megítélje!
8. *Az Úr* az én útamat annyira bégátolta, hogy által nem mehetek; és az én ösvényimre setétséget vetett.
9. Az én dicsőségemtől megfoszta engem, és az én fejemnek koronáját elvevé;
10. Köröskörül mind elronta engem, hogy elvesznék, és az én reménységemet, mint a *tövéről kidült* fának, elvevé.
11. És az ő haragját ellenem felgerjesztvén, ellenségévé * tőn engemet. *rész 13, 24. 16, 9.
12. Egyszersmind az ő *nyomorgató* seregei * reám rohanának, és ellenem ugyan útat csinálának, és az én sátorom mellett tábort járának. *rész 6, 4.
13. Az én atyámfiait távol üzé tőlem, és az én barátim ugyan * elidegeníték magokat én tőlem. *rész 2, 9. Zsolt. 38, 12.
14. Megszünének az én rokonságim, és esmérőim elfelejtkezének rólam.
15. Az én házamban való zsellérek, s az én szolgálóim is * idegennek tartanak engemet; *és* az ő szemeik előtt idegen vagyok. *Zsolt. 69, 9.
16. *Tele torokkal* az én szolgámat kiáltom; de nem felel, mikor az ön magam szájával könyörgök is néki.
17. Még lehellésemtől is az én házastársam * idegen; noha esedezem néki az én ágyékomnak magzatiért. *rész 2, 9.
18. Még pedig a kisded gyermekek * is megutálnak engemet: *sőt* mikor felkelek, ellenem szólnak nékem. *rész 30, 1.
19. Minden ember útál engemet; az én szívem szerint való barátim, * kiket szeretek vala, ellenkeznek velem. *vers 2. 3. Zsolt. 41, 10.
20. Az én bőrömhöz mint a húsomhoz úgy száradtak * csontaim, és csak az én fogam húsa maradott. *Zsolt. 102, 6. Sir. 4, 8.

21. Óh ti én barátim, könyörüljetek rajtam, könyörüljetek rajtam; mert az Istennek keze vere meg engemet!

22. Miért üldöztök *ti is* engemet, mint az * erős *Isten?* és az én † *elszáradt* testemmel *miért* nem elégesztek meg?
*rész 16, 9. † vers 20.

23. Óh vajha valaki azt cselekedhetné, hogy az én beszédim megírattatnának! vajha valaki azt cselekedhetné, hogy könyvbe béjegyeztetnének!

24. Vaspennával és ónnal, kősziklán örök *emlékezetre* kimetszetnének.

25. Én is jól tudom, hogy az én Megváltóm él, és hogy az utolsó *ember* a földből feltámad.

26. Továbbá, minekutánna *a férgek* ez *én testemet* megrágják, és minekutánna felébredek: ebben a * testben meglátom az Istent.
*Zsolt. 17, 15. Dán. 12, 2. Csel. 24, 15.

27. Ugyan önnönmagam látom meg, nem más; és az én szemeim látják meg, minekutánna az én veséim én bennem megemésztetnek.

28. Sőt inkább néktek azt kellene mondanotok: Miért üldöznénk őtet? holott a *hit* dolgának gyökere legyen én bennem.

29. Féljetek azért a fegyvertől, mert az ő haragjában a ti álnokságitokért fegyverrel büntet, hogy megesmérhessétek az *Istennek kemény* ítéletit.

XX. RÉSZ.

Sófár szól az istenteleneknek állapotjokról, kik közűl Jóbot is állítja lenni.

Kinek felele a Naámabeli Sófár s monda:

2. *Mivelhogy így szólasz;* azért az én gondolatim a feleletre kénszerítnek; és azért a *feleletre* gyors vagyok.

3. Az én gyalázatos * dorgáltatásomat hallom; de az én lelkem az én értelmem szerint kénszerít, hogy megfeleljek.
*rész 19, 3. 19. 22.

4. Avagy *nem* tudod-é azt: Eleitől fogva, miolta * *az Isten* az embert e földre helyheztette, *rész 8, 8.

5. Az istenteleneknek * vígasságok rövid dolog; és a képmutatónak öröme egy szempillantásig való. *Zsolt. 37, 35. 36.

6. Ha szinte az égig felmenne is az ő boldogsága, és a felleget ütné is fejével.

7. *Mindazáltal* mint az ő ganéja örökké elvész; és a kik látták őtet, azt mondják: Valyon hová lett?

8. Mint az álom, úgy * elrepűl, mely álomnak valóságát nem találhatják, és úgy elmulik, mint az éjjeli látás.
*Zsolt. 73, 19. 20.

9. A szem, a ki őtet nézi vala, nem kezdi *látni,* és az ő lakhelye nem fogja többé őtet nézni.

10. Az ő fijai a szegényeknek igyekeznek kedveskedni, és az ő kezeinek meg kell adniok az * *erővel elvett* marhát.
*vers 15.

11. Az ő csontjai az ő ifjúsága *vétkének büntetésével* * megtelnek, és őtet követik mind a *koporsó* poráig.
*Zsolt. 109, 18.

12. Jóllehet az ő szájában való nyelve alatt édes gonoszságot rejtett el,

13. És kedvezvén annak, ki nem pökte azt, hanem az ő nyelve alatt megtartotta azt;

14. Az ő étke, *melyet* az ő gyomrába *bocsátott,* áspis *kígyónak* epéjévé változik ő benne:

15. A *más ember* gazdagságát nyelte bé, * kiokádja azt; és az ő hasából kiűzi azt az erős *Isten.* *vers 10.

16. Mintha áspis *kígyónak* mérgét vette volna bé, és a viperának fulánkja ölte volna meg őtet,

17. Hogy ne lássa a méznek és a vajnak * folyásit, folyóvizeit *és* patakit.
*rész 29, 6.

18. Visszaadván a *más ember* munkájával keresett marhát, mintha el nem nyelte volna azt, nem örvendez az ő gazdagságának az ilyen fizetésért;

19. Mert megrontotta, s elhagyta a szegényeket; elrontotta a házat, melyet nem ő épített.

20. Bizonyára semmi csendességet magában nem érez; az ő kívánatos gazdag marhájával el nem szalad.

21. Az ő ételének nincsen maradéka; annakokáért állhatatos * nem lészen az ő boldogsága. *rész 18, 12.

22. Mikor bételik *is* az ő elégségével, akkor is szorongattatik, és minden nyomorgatónak keze reá jő.

23. Mikor az ő hasát bé * akarná tölteni: *az Isten* ő reá bocsátja tüzes haragját, melyet étele helyett ő reá bőséggel önt. *1 Thess. 5, 3.

24. Mikor a vasból csinált fegyver előtt fut; általveri őtet az aczélból csinált számszeriv.

25. Kezébe veszi *az ellenség a fegyvert,* mely az *istentelennek* testén kimegyen, és fénylik az ő epéjétől, ha elszalad is, *sok* rettegések következnek reá.

26. Mindenféle setétség rejtetett el a hitetlennek titkos helyén és a fúvás nél-

kűl való tűz megemészti őtet: megtörettetik még éltében az ő hajlékában.
27. Az egek is megjelentik az ő hamisságát; és a föld ellene támad.
28. Az ő házának jövedelme elfoly; lefolynak *a büntetések* az *Isten* haragjának napján *az égből.*
29. Ez azért az istentelen embernek fizetése az Istentől, és az ő *hijábavaló* beszédének e jutalma az erős *Isten*től!

XXI. RÉSZ.

Jób barátinak a hitetlenek rosz állapotjokról tett beszédeket meghamisítja.

Felele pedig Jób s monda:
2. Halljátok meg mind egy végben az én beszédemet is, és legyen ez a ti vígasztalástok helyett.
3. Míglen én szólok, szenvedjetek el engemet: annakutánna az én szólásomat bátor csúfold meg *te Sófár!*
4. Avagy én az ember előtt panaszolkodom-é? és ha vagyon oka, a miért *panaszolkodjam;* miért fogjátok meg beszédemet az én lelkemnek keserűségében.
5. Tekintsetek reám, és álmélkodjatok el; és kezeteket tegyétek a ti szájatokra!
6. Bizonyára ha csak megemlékezném is *másnak nyomorúságáról:* mindjárt felháborodnám én, és az én testem iszonyodnék belé.
7. Mi az oka, hogy a gonoszok *jó egésségben* élnek,* vénséget érnek, ennekfelette jó erővel bírnak?
* Zsolt. 73, 12. Jer. 12, 1.
8. Az ő magvok ő előttök magokkal egyetemben állandó, és az ő unokáik is szemek előtt *vagynak.*
9. Az ő házok békességes a félelemtől, és az Isten vesszeje nincsen ő rajtok.
10. Az ő ünője megfut, és *az ő magvát* el nem veszti; az ő ünője megellik, és meg nem vet.
11. Az ő apró fijaikat, mint a sereg juhokat úgy bocsátják ki, és az ő magzatjaik tánczolnak.
12. Ragadják a dobot és a hegedűt, és az orgonának zengésének örülnek.
13. Csak a jóban viszik véghez az ő napjaikat, annakutánna egy szempillantásban a koporsóba alászállanak.
14. A kik azt mondják vala az erős *Istennek:* Távozzál el * tőlünk, mert a te útaidnak esméretiben nem gyönyörködünk! * rész 22, 17.
15. *Valyon* micsoda a Mindenható, hogy tiszteljük * őtet? Avagy mit használunk vele, ha néki esedezünk?
* Malak. 3, 14. 15.
16. Mindazáltal az ő javok nincsen hatalmokban: *Azért* a gonoszoknak tanácsok * távol legyen én tőlem. * rész 22, 18.
17. Mennyiszer aluszik meg * a gonoszoknak szövétnekek; és *mennyiszer* jő ő reájok az ő † veszedelmek? avagy *az Isten* az ő haragjában bánattal *mikor* illeti *őket?* * Péld. 13, 9. † Zsolt. 11, 6.
18. *Mennyiszer* vagynak, mint a polyva * a szél előtt, és mint a pozdorja, melyet a forgószél elragad?
* Zsolt. 1, 4. 5.
19. *Mennyiszer* bünteti meg Isten a *gonosznak* hamisságát annak * fijaiban? megfizet néki, és vizsgálja őtet?
* 2 Móz. 20, 5.
20. *Mennyiszer* látják az ő szemei az ő veszedelmét? és iszik a Mindenható tüzes *haragjának* * *poharából?*
* Ésa. 51, 17. 22. Jer. 25, 15.
21. Mert valyon micsoda gondja vagyon néki háznépére az ő *halála* után, mikor az ő hónapinak számok megkissebbíttetik?
22. Nemde, *holott mind ezek így vagynak,* az erős *Istent* taníthatja-é *valaki az ő cselekedetiben* bölcseségre, melylyel * ő a kevélyeket megítélje? *ezt mondván:* * Róm. 11, 34.
23. Ez meghal az ő erős boldogságában, mindenestől fogva csendességben és békességben lévén.
24. Kinek fejőedényei téjjel vagynak töltve, és az ő csontjainak * velejek megöntöztetett. * Péld. 3, 8.
25. Ama pedig keserves szívvel hal meg, a ki *itt* nem élhetett e *világnak* javával.
26. Egyaránt a porban feküsznek és a féreg őket ellepi.
27. Ímé jól tudom a ti gondolatitokat; és a ti hazugságitokat, melyeket ellenem hamisan gondoltok.
28. *Jól tudom,* hogy azt mondjátok: Valyon hol vagyon ama * Főembernek háza? és hol vagyon az istenteleneknek lakhelyeinek sátorok? * rész 29, 25.
29. Avagy nem kérdeztétek-é azoktól, a kik az úton általmentek? és azoknak jeleiket nem esméritek-é meg?
30. Mert a veszedelemnek napján a gonosz * elrejtetik, és a bosszúságnak napján kivitetnek *a gonoszok.*
* Péld. 16, 4.
31. Kicsoda feddi meg őtet szemben az ő útairól? és a mit cselekeszik, kicsoda fizet néki azért?

32. Végezetre a gonosz a koporsóba bévitetik, és szüntelen a koporsóban marad.
33. Édes lészen néki a sír vermének földe: és *e képen* ő maga után vonszon minden embereket, miképen ő előtte is számtalanan *megholtak*.
34. Mimódon vígasztalnátok azért engem hívságos beszéddel, holott a ti feleletetekben hazugság találtatik.

XXII. RÉSZ.

Elifáz ismét vádolja Jóbot istentelenséggel.

Felele a Témán nemzetéből való Elifáz, s monda:
2. Nem használ-é az ember az erős *Isten*nek, mikor önmagának használ a böles *ember?*
3. Nemde vagyon-é a Mindenhatónak gyönyörűségére, hogy magadat *így* igazítod? avagy hasznára vagyon-é, hogy a te útaidat tökéleteseknek mondod?
4. Nemde a te istenitiszteletedért fedd-é téged? és te veled *azért* perel-é?
5. Avagy *inkább* a te gonoszságod nem * sok-é? és nincsen vége a te hamisságodnak? *rész 7, 21.
6. Mert zálogot * méltatlan vettél a te atyádfiaitól, és a szegényeket mezítelenekké † tetted. *rész 16, 17. †2 Móz. 22, 26. 27. rész 31, 19.
7. A megfáradt embernek csak vizet sem adtál innia, és az * éhezőtől kenyeredet megtiltottad. *rész 31, 19. Máté 25, 42. 45.
8. Annakfelette a hatalmasok bírták ezt a te földedet, és a kire nagy tekintet vala, az lakik vala rajta.
9. Az özvegyeket *pedig* üresen * bocsátottad, és az árváknak † karjokat elrontottad. *rész 31, 17. †rész 31, 18. 21.
10. Annakokáért körűlvettek téged a te tőreid, és a hirtelenséggel való félelem rettegtet tégedet.
11. És a setétség *megkörnyékezett,* hogy ne láthass: és az árvíz * ugyan elborított tégedet. *Zsolt. 18, 17. 69, 15.
12. Avagy nincsen-é *(azt mondod)* az Isten az egeknek magasságiban? és tekintsd meg a csillagoknak magasságokat, mely igen magasak.
13. Azért mondod azt: Mit tudhatna az * Isten? Valyon homályban ítél-é meg. *Zsolt. 10, 11.
14. A sűrű felhők az ő rejtekei, és nem lát, és az égnek kerűletin szüntelen jár.
15. Nemde, *te Jób,* amaz *előbbi gonosz* világnak * ösvényét követed-é, melyen jártak az álnok emberek? *1 Móz. 6, 5—7.
16. A kik az ő idejek előtt kivágattának: kiknek fundamentomokra az özönvíz kiáradott volt.
17. Kik az erős *Isten*nek azt mondják vala: Távozzál el * tőlünk! S mit cselekedék velek a Mindenható? *rész 21, 14.
18. Kiknek házokat ő megtöltötte vala *e világi* jókkal. De az istenteleneknek tanácsok * távol legyen én tőlem. *rész 21, 16.
19. Látván ezt az igazak, * örülének rajta: és az ártatlan ember csúfolja vala őket. *Zsolt. 107, 42.
20. Mivelhogy a mi nemzetségünk még ki nem * vágattatott; az ő maradékjokat pedig a *kénköves* tűz emészté meg. *Zsolt. 37, 17. 18. 20.
21. Kérlek *azért,* az *Isten*nel alkudjál meg, és légy békességes; *mert* ezekért következik reád a jó állapot.
22. Kérlek, vegyed a törvényt * az ő szájából, és az ő beszédit helyheztesd a te szívedben. *Zsolt. 119, 72.
23. Hogyha megtérendesz * a Mindenhatóhoz: megépíttetel, *és* ha az álnokságot a te hajlékidtól távol üzénded; *rész 8, 5. 6.
24. És ád *néked* tiszta aranyat, mint a port, és Ofir tartományból való vízben termett *tiszta aranyat,* mint a követ.
25. És a te tiszta aranyad, ezüstöd és erősséged, lészen a mindenható *Isten;*
26. Mert akkor a Mindenhatóban magadat gyönyörködteted, és a te orczádat felemeled az Istenhez.
27. Térden állva könyörgesz néki: és téged * meghallgat, és fogadásidat megteljesíted. *Zsolt. 50, 15.
28. Mihelyt valami dolgot elgondolsz: megadattatik néked, és a te útaidon a világosság * fénylik. *Zsolt. 37, 6. 92, 11.
29. Noha megnyomtak *most a nyomorúságok téged,* ki kevélyen szólasz *Isten ellen:* mindazáltal *akkor téged* alázatost * megtart *az Isten.* *Péld. 29, 23.
30. Sőt a bűnöst megszabadítja *az ártatlanért,* * és megszabadíttatik a te cselekedetidnek tisztaságáért. *Jer. 5, 1.

XXIII. RÉSZ.

Jób megunván barátit, kíván Isten előtt ítéltetni.

Kinek felele Jób s monda:
2. Még most is keserűség az én beszédem: mivelhogy a rajtam való csapás felűlhaladja az én fohászkodásomat.
3. Vajha valaki azt cselekedhetné, hogy az *Istent* tudnám megtalálni; bémennék szinte az ő székéig!
4. Szép renddel az én ügyemet előmondanám, és az én szájamat betölte-

ném az *én ártatlanságomnak* * mentő erősségeivel. *rész 16, 17. 31, 1—34.

5. Meghallanám micsoda beszédekkel felelne nékem, és megérteném, mit mondana nékem.

6 Valyon az ő erejének nagy volta szerint perlene-é velem? Nem; sőt inkább ő adna nékem *erőt.*

7. Ott az igaz ő vele perelhet: én is azért magamat * megszabadítanám örökké az én Ítélőbírámtól. *vers 10.

8. (Ímé napkelet felé megyek, és nincsen, ha pedig napenyészet felé, nem vehetem eszembe őtet.

9. Avagy mikor észak felé cselekeszik *valamit,* nem láthatom; elrejti önmagát délre s nem láthatom meg.)

10. Minekutánna pedig az én útamat meglátná, s megpróbálna engemet: mint az arany úgy jőnék ki *ő elöle;*

11. Az ő nyomdokát * követte az én lábam, az ő útát megőriztem, hogy *arról* el ne hajolnék.
*Zsolt. 119, 106. 2 Sám. 22, 21—25.

12. Az ő ajakinak parancsolatját *tőlem* el nem taszítottam, és szokásom szerint az ő ajakinak beszédit *szívemben* elrejtettem.

13. De valyon ha valakit *ostoroz,* kicsoda tilthatja meg őtet? valamit az ő lelke kíván, *szinte* azt * cselekeszi;
*Zsolt. 115, 3.

14. Mert az *ő* én felőlem való dekrétomát elvégezi, és e féle *büntetés* sok vagyon ő nála.

15. Annakokáért rettegek az ő színe előtt, és mikor csak gondolkodom is *ő róla,* félek tőle;

16. Mert az erős *Isten* megtörte *a nyomorúság által* az én szívemet, és a Mindenható * megrettentett engemet;
*rész 7, 14.

17. Mivelhogy *még* a nyomorúságok előtt ki nem vágattattam, sem pedig az én orczám elől a homályt * el nem rejtette. *rész 30, 26.

XXIV. RÉSZ.

Az Isten gondviselésének a hitetlenek körűl való titkait beszéli.

Valyon a mindenható *Isten* miért nem titkolta volna el *az ő büntetésének* idejét, hogy a kik őtet esmérik is, ne lássák az ő *elrendeltetett* napját?

2. *A kik* a határt * elfoglalják, s a nyájat, melyet elprédáltak, *szabadon* legeltetik. *5 Móz. 19, 14.

3. Az árváknak szamárjokat elhajtják, és az özvegy asszonynak ökrét zálogban hajtják el.

4. A szegényeket az ő útjokról * elűzik, és a földnek szegényei *ő előttök* együtt lappangnak. *Péld. 28, 28.

5. Ímé *mint* a vadszamarak a pusztában, kimennek az ő munkájokra; szorgalmatosan keresvén a prédát; a mezőség pedig *ád* néki ételt és az ő fijainak.

6. A mezőben a *más* veteményét learatják, és a hitetlennek szőlőjét megszedik.

7. A szegényt ruhája nélkűl kénszerítik hálnia, úgyannyira, hogy a hidegben nincsen semmi leple;

8. És a hegyeknek hirtelen való áradásától megvizesülnek, és a lepel nélkűl szűkölködvén a kősziklához ragaszkodnak.

9. A csecsszopó árvákat * megfosztják, és zálogban vonszák el a mi ruházat a szegény emberen vagyon. *Zsolt. 94, 6.

10. A mezítelent ruha nélkűl jártatják, és a kik a kévét * hordották, éhen *bocsátják* el. *3 Móz. 19, 13.

11. Az ő kerítéseken belől olajt nyomók, és a sajtot tekerők * szomjúhoznak.
*Jak. 5, 4.

12. A városból fohászkodnak a szegények, és a megsebesítetteknek lelkek kiált, hogy az Isten olyan méltatlanságot ne tegyen *állandóvá.*

13. Ezek *az igaz* világosságnak is engedetlenek, és annak útait nem akarják esmérni, sem pedig nem akarnak az ő ösvényén ülni.

14. Szintén nappal is felkelvén a gyilkos, * megöli a szegényt és a szűkölködőt: éjjel pedig olyan, mint a lopó.
*Zsolt. 10, 8. 9.

15. A paráznának is * szeme vigyáz az estvére, mondván: Ne nézzen szem én reám, és az ő orczáira álorczát tészen;
*Péld. 7, 7—10.

16. Azokat a házakat megássa a setétségnek idején, melyeket nappal magoknak eljegyeztek, és nem szeretik a világosságot;

17. Sőt inkább a reggel nékik olyan, mint a halálnak árnyéka: de mikor *valaki* megesméri őket, a halál árnyékának rettentései *lésznek rajtok.*

18. *Hamarább* elmulandó *ezeknek dolgok, hogysem mint* a víz színén *való buborék,* és a földön átkozott * az ő boldogságok: vissza *az elébbi boldog állapotra* nem tér, mint a magas *kősziklákról lefolyó vizek.* *Zsolt. 11, 6.

19. Miképen a szárazság és a nyár hamar eliszsza a hóvizet: *így* a * koporsó is *azokat, a kik* vétkeztek. *Zsolt. 49, 15.

20. Elfelejtkezik ő róla az ő barátja,

és minekutánna a féreg gyönyörűségesen megeszi, többé *róla senki* meg nem emlékezik, s a képen megrontatik az álnok *ember,* mint a fa.

21. Meddő asszonyt ád néki *Isten,* a ki nem szűl, kit özvegységében is meg nem áld.

22. És az ő hatalmas erejével elszedi az erőseket; ha pedig *valaki* jól állatna is, az ő életéhez nem bízhatik.

23. *Ha* egy kevéssé megengedi, hogy bátorságban éljen; mindazáltal az ő szemei ezeknek útjokra vígyáznak.

24. *Ha* egy kevéssé felemelkednek: *egy kevés idő mulva* egy is * nincsen *azok közűl,* oly igen lenyomattatnak, mint egyebek lehányattatnak, és levágattatnak mint a búzafő.
* rész 22, 20. Zsolt. 1, 4. 73, 19. 20.

25. Avagy nem így *vagyon-é e dolog?* s kicsoda mutathatná meg hogy én hazudnék? és kicsoda tehetné semmivé ezeket az én beszédimet?

XXV. RÉSZ.

Bildád Jóbot, ki az ő ártatlanságáról sokat szólott vala, megfeddi.

Felele pedig a Suákh *város*beli Bildád s monda:

2. Rettenetes uralkodása vagyon néki, és békességben lakozik a magasságban.

3. Vagyon-é számok az ő sereginek? és kire nem támad fel az ő világa?

4. Hogy-hogy lehetne tehát * igaz a halandó ember, az erős *Isten*hez képest? avagy hogy-hogy lehet tiszta, a ki asszonytól születtetik?
* rész 4, 17—19. 9, 2. 15, 14—16.

5. Ímé ha a holdra tekintesz is: semmi annak is világossága, de még a csillagok is nem tiszták az ő szemei előtt!

6. Mennyivel inkább a halandó ember a ki féreg? * és az embernek fija, ki olyan mint a féreg? * Zsolt. 22, 7.

XXVI. RÉSZ.

Jób czáfolván a Bildád beszédit, az Isten mindenható bölcseségét beszéli.

Felele néki Jób, és monda:

2. Bezzeg jól segítél ilyen *minden* erőtől megfosztatott embert! megvígasztalál * bezzeg ily erőtelen karú embert!
* rész 2, 11. 25, 2—6.

3. Bezzeg jó tanácsot adál *nékem* bolondnak, és a mi a fő dolog, *velem* igen megesmértetéd.

4. Valyon kicsoda előtt beszélgetél, és kinek lelke jött ki belőled?

5. A halottak, és a víz alatt a kik vagynak is megujíttathatnak a *te beszéded által!*

6. Ő előtte a földnek gyomra * nyilván vagyon; és a veszedelmes pokolnak nincsen béfedezője.* Zsolt. 139, 8. 12. Zsid. 4, 13.

7. Kiterjeszti ő az égnek kerekségét az üregen, és a földet *mint* a semmin *úgy* függesztette fel.

8. Megköti a vizeket az ő sűrű felhőiben, úgyannyira, hogy a felhők meg nem hasadoznak alattok.

9. Az ő királyiszékinek színét megtartóztatja, és az ő felhőjét * reá kiterjeszti.
* Zsolt. 104, 2. 3.

10. A vizeknek színét * megczirkalmazta, mind a világosságnak és setétségnek végéig. * Zsolt. 33, 7.

11. *Míglen* az egeknek oszlopai öszverontatnak, és az ő haragja miatt megmozdulnak.

12. Az ő hatalmával oszlatta * el a tengert, és az ő bölcseségével a tengernek felháborodott habjait lecsendesíti.
* 2 Móz. 14, 31. Ésa. 51, 15.

13. Az ő lelkével ékesítette az * egeket, és a nagy hosszú czethalat is az ő keze formálta. * Zsolt. 33, 6.

14. Ímé ezek az ő útainak részei: de ímé az, mely kicsiny * része az ő cselekedetinek, a melyet hallunk? Hát az ő nagy hatalmasságának *csudálatos* dörgésit ki foghatja meg? * Péld. 3, 11.

XXVII. RÉSZ.

Ismét menti Jób az ő ártatlanságát.

Továbbá kezdé Jób az ő értelmét előhozni és monda:

2. Él az erős *Isten a ki* az én igazságomat elrejtette: és a Mindenható *a ki* keserűséggel illeté az én lelkemet;

3. Hogy míg az én lelkem én bennem lészen, és az Istennek lehellése az * én orromban: * rész 33, 4. 1 Móz. 2, 7.

4. Az én ajakim nem szólnak * hamisságot, és az én nyelvem nem szól álnokságot. * Zsolt. 15, 2.

5. Távol legyen tőlem, hogy titeket igazítsalak; *mert én* míglen meghalok, az én * tökéletességemből magamat ki nem tagadom. * rész 31, 1—: 2

6. Az én igazságomat * *e nyavalyában is* megtartom, s el nem hagyom azt, az én lelkem soha tőle el nem veti *azt.* * rész 2, 9. 10.

7. Mint az istentelen ember, a képen * ellenségem lészen; és a ki e *dologban* ellenem támad, *olyan lészen előttem* mint az álnok; * rész 2, 9. 10.

8. Mert micsoda reménysége lehet a

képmutatónak, a ki * telhetetlenségben
találtatik akkor, mikor az Isten az ő lel-
két kiveszi? *Luk. 12, 17—21. 16, 19. 23.
9. Valyon az ő kiáltását az erős *Is-
ten* * meghallgatja-é, mikor szorongat-
tatik? *Péld. 28, 9. Ján. 9, 31. Ésa. 1, 15.
10. Valyon a Mindenhatóban * gyönyör-
ködteti-é ő magát? *és* segítségre hívja-é
az Istent minden időben? *rész 21, 14. 15.
11. *Ímé* tanítlak titeket én, *ki* az erős
*Isten*nek csapása * alatt *vagyok,* azt is
nem titkolom el, *minémű szívvel vagyok*
a mindenható *Isten*hez! *rész 16, 7—9.
12. Ímé pedig ti is mindnyájan látjá-
tok: mi az oka tehát, hogy mégis hív-
ságos beszéddel hívalkodtok?
13. Ez az istentelen embernek * ju-
talma az erős *Istentől,* és a kegyetle-
neknek örökségek, *melyet* a Mindenha-
tótól vesznek. *vers 8. 9. rész 21, 17—20.
14. Ha az ő fijai megsokasulnak is:
a * fegyverre *sokasulnak meg* és az ő
magzatai nem elégesznek meg kenyérrel.
*Hós. 9, 15. 16.
15. Az ő élő maradékai mindjárt a ha-
lálban eltemettetnek, és az ő * özvegyei
ő *rajta* nem sírnak. *Zsolt. 78, 64.
16. Hogyha úgy takarná is bé az ezüs-
töt mint a port, és mint a sárt úgy
megsokasítaná is az ő ruháit;
17. A mit készített, az igaz * ruházza
magára, és az ezüsttel az ártatlan osz-
tozik. *Péld. 13, 22. Préd. 2, 27.
18. Hogyha a gönczölszekeréig felépí-
tené is az ő házát: mégis csak olyan
lészen mint a kunyhó, melyet a *szőlő-*
pásztor csinál.
19. A gazdag meghal * és nem temet-
tetik el; tekinti *az ember* az ő szemei-
vel, és ímé nincsen. *Zsolt. 4, 9. 17—19.
20. A rettegéseknek sokasága * üldözi
őtet mint a *sebes* vizek, *és* éjszaka a for-
gószél lopva elragadja őtet;
*rész 15, 20. 21.
21. Felveszi őtet és elviszi a napkeleti
szél, mely mint a szélvész az ő lakhe-
lyéből őtet kiragadja.
22. Eképen *az Isten* reá bocsátja a há-
borút, és nem kedvez néki, akármint
igyekezzék az ő *súlyos* keze előtt elfutni;
23. Az ő kezeivel * kihányja őtet, és
az ő lakhelyéből kisüvölti őtet.
*1 Sám. 25, 29.

XXVIII. RÉSZ.

Jób dicséri az Istennek bölcseségét e világnak vezérlésében.

Bizonyára az ezüstnek *helye* vagyon
a honnét kivájják, és *vagyon* helye az
aranynak a honnét kiássák.
2. A vas a porból ásattatik ki, és a
kőből ércz öntettetik.
3. A setétségben vetett határnak, és
minden tökéletes dolognak *az ember*
végére megyen: a setétségnek és a halál
árnyékának kövét is *megkeresi.*
4. *Mikor* a víz nagy hamar kiárad *a*
bányára elhagyván az ő fészkét: *a vi-*
zek, melyeket semmi láb nem tapodott,
kimeríttetnek, és az embernek munká-
jával kimennek *a bányákból.*
5. *Vagyon* oly gabonatermő föld, jól-
lehet alatta más vagyon, tudniillik tűz.
6. Melynek köveiből zafir lészen, a
porából pedig arany.
7. *Vagyon* oly ösvény *a föld alatt,*
melyet semmi repeső állat nem tud, sem
pedig a varjunak szeme nem látta.
8. A melyen nem jártak a kegyetlen
vadak, sem pedig a fene oroszlán azon
által nem ment.
9. A kősziklára veti az ő kezét *az em-*
ber, és tövökből a hegyeket kirontja.
10. A kősziklákat kétfelé hasítván,
patakokat bocsát azon által, és mindent,
a mi drága, lát az ő szeme.
11. A folyóvizeket megfogja a folyás-
tól: végezetre valami elrejtett dolog, a
világosságra kihozza.
12. De az *Istennek* bölcseségét hol ta-
lálhatni meg? és az ő értelmének valyon
hol vagyon helye?
13. Az ember nem tudja megbecsülni
azt, mely nem találtathatik itt e földön
élő emberek között.
14. A mélység azt mondja: Nincsen
én bennem; a tenger is azt mondja:
Én nálam is nincsen.
15. A drága arany * ezért nem adat-
hatik, sem pedig ennek árában ezüstöt
nem adhatnak. *Péld. 3, 13—18. 8, 11—19.
16. Nem becsülhetik * az Ofirbeli drága
aranyra, sem az *égszínű* drága onix
kőre, sem a zafir kőre. *Péld. 16, 16.
17. *Senki* azt nem becsülheti aranyra,
sem gyémántra, sem a tiszta eresztett
aranyból csináltatott edényen el nem
cserélheti.
18. Ama Rámót, és a *drága* gyöngy
ingyen se említtessék; mert az *Isten*
bölcseségének keresménye * drágább a
kárbunkulusoknál. *Péld. 8, 11. 19.
19. Nem becsültethetik a Szerecsen-
országban termő topázra, sem amaz
eresztett * finom aranyra! *Zsolt. 19, 11.
20. Az a bölcseség annakokáért hon-
nét jelennék ki? és hol *volna* helye az
értelemnek?
21. Holott minden élőállatnak szemei

előtt eltitkoltatott, s még az égen repeső állattól is elrejtetett.
22. A veszedelmes pokol és a halál azt mondják: Csak a hirét hallottuk a mi füleinkkel!
23. Csak az Isten önmaga érti útait; és ő tudja annak * helyét; *Péld. 8, 1. 13.
24. Mert ő e földnek határira ellát, és az egész ég * alatt való dolgokat látja. *Zsolt. 33, 13. 14.
25. A levegőégnek nehézségét mikor megmérte, és a vizeket mikor mértékkel mérte.
26. Mikor az esőnek elrendelt határt vetett, és a mennydörgő villámásoknak útat:
27. Immár akkor jól látta azt, rendelte azt, szerzette azt és kereste azt.
28. Az embernek pedig monda: Ímé az Úrnak félelme a te * bölcseséged, és a te értelmed a gonosztól való elszakadás! *Zsolt. 111, 10. Péld. 1, 7. 8, 13.

XXIX. RÉSZ.

Jób beszéli elébbi boldog állapotját.

Mégis Jób többet kezde szólani az ő értelme felől, mondván:
2. Óh vajha valaki azt cselekedhetné én velem, hogy olyan lehetnék mint az elmult hónapokban, napokban, melyekben az Isten boldogúl tart vala!
3. Mikor azt cselekeszi vala, hogy az ő szövétneke * az én fejem felett fénylenék, melynek világosságánál a setétségben járok vala. *vers 4—25.
4. A mint valék az én ifjúságomnak napjain, mikor az Istennek társasága vala az én hajlékomban.
5. Még mikor a mindenható Isten vala én velem, és az * én gyermekim körűltem állnak vala. *rész 1, 2. 4. 19.
6. Mikor az én útaimat vajjal mosom vala, és a kőszikla is * kiönti vala nékem az olajt, mint a patakot. *5 Móz. 32, 13.
7. Mikor a kapuban megyek vala a városon, és az én székemet az útczán tészem vala le.
8. Látván engem a gyermekek, elrejteznek vala, még az igen vén emberek is felkelvén, állnak vala előttem.
9. A Fejedelmek, mikor szólok vala, megtartóztatják * vala beszédeket, és kezeket szájokra teszik vala. *vers 10. 23.
10. Az ékesenszóló Főemberek elrejtik vala magokat, és az ő nyelvek az ínyekhez * ragad vala; *vers 9. 23.
11. Mert a mely fül engemet hall vala, boldognak mond vala, és a mely szem lát vala, bizonyságot tészen vala az én ártatlanságom * felől; *vers 12—14.
12. Mert én a nyomorúság miatt kiáltó szegényt * megszabadítom vala, az árvát is, és a kinek semmi segítője nem vala. *vers 17.
13. A veszedelemben megtartatott embernek áldása jő vala reám, és az özvegynek szívét megvígasztalom vala.
14. Az igazságot * felöltözöm vala és az is felöltöztet vala engemet mint egy palásttal; az én igaz ítéletem fejemet mint egy koronával ékesíti vala. *Ésa. 59, 17. 1 Thess. 5, 8.
15. A vaknak én szemei valék, és a sántának mintegy lábai.
16. A szűkölködőknek attyok valék, és annak perit * a kit nem esmérek vala, jól meghányom-vetem vala. *Péld. 29, 16.
17. Az álnok embernek zápfogait megrontom vala, és az ő fogai közűl kiütöm vala * a prédát. *vers 12.
18. Annakokáért azt gondolom vala; az én fészkemben halok meg, és mint a tengernek fövenye úgy az én napjaimat * megsokasítom: *Zsolt. 34, 13—15.
19. Az én gyökerem * a folyóvíz mellett megszaporodik, és a harmat az én ágamon nyugszik meg. *Zsolt. 1, 3. 112, 1—3.
20. Az én dicsőségem mint a plánta, úgy lészen én mellettem, és az én kézívem az én kezemben * erős lészen. *vers 11.
21. A kik én hozzám hallgatnak vala, tőlem várnak vala, és az én tanácsomhoz hallgatnak vala:
22. Az én beszédem után többet nem szólnak vala, eképen az én beszédem reájok származik vala.
23. És mint a füvek az esőt, úgy várnak vala engem, és az ő szájokat eltátják * vala, mint az alkalmatos időn való esőre. *vers 9. 10.
24. Mikor ő velek tréfálódom vala, nem hiszik vala, és az én orczámnak világosságát nem vetik vala el.
25. Ha mikor én az ő útjokat választom vala magamnak: ülök vala elől mint Főember. Továbbá úgy lakom vala mint egy Király az * ő serege között, mikor az ő bánkódó hadát vígasztalja. *vers 9. 22. 23.

XXX. RÉSZ.

Jób beszéli elvettetett s nyomorult állapotját.

Most pedig nevetnek * engem a kik idővel kisebbek nálamnál, kiknek aty-

tyokat az én juhaimnak komondori közé sem † számláltam volna.
*rész 19,17—19. †vers 3—8.
2. Még az ő kezeknek ereje is valyon mit *használt volna* nékem? mert ők az ő vénségeket hijába vesztették.
3. A kik a szükség és éhség miatt önmagoknak valók *valának,* futnak vala a száraz, setét, elpusztíttatott és elhagyattatott helyre;
4. A kik keserű füveket csemetékkel egyetembe szaggatnak vala, és a gyökerek s a fenyőmag *vala* az ő eledelek;
5. A népek közűl kiüzettetnek vala, és őket úgy hurítják vala, mint a lopót;
6. A völgyeknek üregségében laknak vala s a földnek és a kősziklaknak hasadékiban:
7. A bokrok között ordítnak vala, *és* a csalántól süttetnek vala.
8. Szarvas vétkekben élő emberek, és gyalázatos emberek valának, nyomorultak és bujdosók.
9. Ímé most ezeknek énekek * vagyok, és nékik csúf beszédek.
*Zsolt. 69,13. Sir. 3,14. 63.
10. Utálnak engemet, messze távoznak tőlem; s az ő pökéseket az én orczámtól meg nem tartóztatják;
11. Mert az én *kézívemnek* idegét elszakasztotta, és megnyomoríta * engemet *az Isten,* és azért előlem elveték a zabolát.
*rész 16,11—14.
12. Jobbkéz felől az ifjak támadnak ellenem, és az én lábamnak botránkozást vetnek; és én reám ugyan útat törtek, hogy nékem ártsanak.
13. Az én útamat elrontják, az én nyavalyámat öregbítik, melyből nékik semmi hasznok nincsen.
14. Mint egy széles úton, aképen ostromlanak *engemet,* és az *én* nyomorúságomban *ellenem* egybekötik magokat.
15. Én reám fordultak a rettegések, melyek * mint a szél, úgy üldözik lelkemet, és az én életem mint a felhő elmulik.
*rész 7,14. 15.
16. Most pedig az én lelkem önmagában elfogy, és tartóztatnak engemet háborúságomnak napjai.
17. Az éjszaka ugyan megliggatja az én csontaimat, és az én *testemben való* inak nem nyughatnak.
18. A *betegségnek* nagy ereje miatt elváltoztatja az én ruházatom magát, és mint a ruhámnak szoros galléra, úgy szorít meg engemet.
19. A *fájdalom* a sárba vete engemet, úgyannyira hogy magamat hasonlíthatnám a porhoz * és hamuhoz: *rész 7,5.
20. Kiáltok, *Uram,* hozzád; de nem hallgatsz meg engemet; *te előtted* megállok, de *nem* fordítod magadat én hozzám.
21. Kegyetlenné * teszed magadat ellenem, és a te kezednek ereje szerint halálos gyűlölséget viselsz ellenem. *rész 16,9.
22. A szélre felemelsz * engemet *és arra* helyheztetsz engemet: és azt cselekeszed, hogy életem elmuljék;
*Zsolt. 102,11.
23. Mert vészem eszembe, hogy a halál, és a minden élő *ember*nek rendeltetett * ház *a koporsó* elhív engemet!
*Zsid. 9,27. 1 Móz. 3,19.
24. Bizonyára *az Isten* a sírba nem bocsátja az ő kezét, ha az ő nyomorgatásának idején kiáltanának is!
25. Avagy nem sírok * vala-é azon, a kinek nyomorult idei valának? a szűkölködő miatt az én lelkem *nem* volt-é szomorú? *Róm. 12,15.
26. Hogy reám, ki jót várok vala, gonosz következék, és ki * világosságot reménylek vala, homályosság szálla reám.
*Eszter 8,16.
27. Az én béleim ugyan megforranak, úgyannyira, hogy nem nyughatnak: előmet vevék a háborúságnak napjai:
28. Feketén jártam, *de* nem a nap *hévsége* miatt, felkelvén a gyülekezetben kiáltok.
29. A sárkányoknak attyokfiává levék, és a strucmadár fijainak társokká!
30. Az én rajtam való bőröm * megfeketíttetett, és az én csontaim elégének a nagy száraztó *keserűség* miatt! *Sir. 4,8.
31. Továbbá az én hegedűm sírásra változék; és az én orgonám a jajgatóknak szavára.

XXXI. RÉSZ.

Jób bizonyságot tészen az ő ártatlan életéről.

Az én szemeimmel ugyan * szövetséget tettem vala, és miért igyekeztem volna valamely szűznek *megszeplősítésére;* *Zsolt. 119,37.
2. Mert micsoda jutalmam lett volna nékem onnét felűl az Istentől? avagy micsoda örökségem a magasságból, a mindenható *Istentől?*
3. Avagy a hamisnak, és kik az álnokságnak szolgálnak, nem *készített-é* iszonyú * veszedelmet?
*Ésa. 66,24. Máté 25,41.
4. Avagy nem látja-é ő az én útaimat? és minden * lépéseimet nem számlálja-é meg? *Péld. 5,21.

5. Ha én csalárdsággal jártam, avagy az én lábom álnokságra sietett:
6. Az ő igazságának serpenyőjével mérjen meg engem, és menjen végére az Isten az én tökéletességemnek!
7. Ha az én lépésem elhajlott az útról, és ha az én lelkem követte az én szemeimet, * avagy ha az én kezeimhez valami *másé* ragadott; *vers 1.
8. Bátor a mit veték, más egye meg, és az én maradékim gyökerestől kiszaggattassanak!
9. Ha az én lelkem a *más* feleség*ének szerelmére* * hajlott, avagy ha az én felebarátomnak ajtaján leselkedtem: *Péld. 7, 8. 9.
10. Az én feleségem másnak őröljön, és ő rajta az idegenek magokat meghajtsák;
11. Mert az iszonyú nagy vétek, és oly álnokság, melyet a Bíráknak is * meg kell büntetni; *3 Móz. 20, 10.
12. Mert az *Istennek* tüzes *haragja azért* fogytig megemésztett * volna, és minden jövedelmemet elvette volna. *Péld. 6, 26—29.
13. Ha az én szolgámnak és szolgálómnak *igaz* ügyét, kik én velem pereltek, megvetettem;
14. (Mert én mit cselekedhettem volna, * ha az erős *Isten* felkelt volna *az ítéletre?* és mikor meglátogatott volna, mit feleltem volna néki? *Zsid. 12, 29.
15. Nemde nem ugyan az * teremtette-é őtet is, a ki engem *anyám* méhében teremtett? és nem ugyan az formált-é minket a mi *anyánk* méhében?) *rész 34, 19. Péld. 22, 2.
16. Ha én magamat a szegényeknek kívánságoktól * megtartóztattam, avagy az özvegynek † szemét fárasztottam; *Jak. 1, 27. †Ésa. 10, 2.
17. Ha az én étkemnek falatját én magam ettem meg, és *hogyha* abból árva * nem evett; *Préd. 11, 2.
18. Mert gyermekségemtől fogva, nálam mintegy attyánál * nevekedett *az árva*, és az én anyám méhétől fogva neveltem azt; *Zsolt. 37, 26.
19. Ha én *csak* néztem a ruhátlan veszendő szegényt, és a szűkölködőnek nem *adtam* * ruhát; *Máté 25, 44. 45. Ésa. 58, 7.
20. Ha az ő *béfedezett* ágyékai engemet nem áldottak, mivelhogy az én juhaimnak gyapjával melegedett meg;
21. Ha az árva * ellen kezemet felhúztam, noha a városban látnám az én segítségemet; *vers 34. Zsolt. 94, 6. Péld. 22, 22. 23.
22. Az én vállam a lapoczkájáról leessék, és az én karom az ő forgócsontjáról leszakadjon;
23. Mert az erős *Isten*től való veszedelemtől * féltem, kinek nagysága előtt el nem mehettem volna. *Péld. 22, 23. Zsolt. 17, 4. 119, 120.
24. Ha én az én reménységemet aranyban * helyheztettem, vagy ha az eresztett aranynak mondottam: Én bizodalmam vagy! *Zsolt. 62, 11. 1 Tim. 6, 17. 18. Márk 10, 21—23.
25. Ha én ezen örültem, hogy az én gazdagságom sok volna, és hogy az én kezem nagy-sok *marhát* talált volna;
26. Hogyha láttam a napot, mikor fénylenék *és imádtam*, * vagy a holdat, *vagy* az égnek kerekségét; *2 Kir. 21, 5. Ezék. 8, 16.
27. Ha az én lelkem titkon elhitetett engem, és az én szájammal megcsókoltam, vagy az én kezem *cselekedte:*
28. *Mert* ez is, *a bálványozás* a Bíráktól méltán * büntettetik meg; mert így megtagadtam volna a magasságban való erős *Istent*. *2 Móz. 22, 20. 5 Móz. 13, 12. 16.
29. Ha örvendeztem az engem gyűlölőnek nyomorúságán, és örültem mikor őtet veszedelem találta elő.
30. (Mert én nem engedtem, hogy vétkeznék az én szájam *ebben*, hogy én átkot * kértem volna az ő lelkére.) *Máté 5, 44.
31. Ha mondották az én szolgáim: óh vajha adna valaki a *vendégnek való* húsból; *mert* mi eleget sem ehetünk!
32. Mert a jövevényt ottkin nem hagyom vala hálni, *és* az én ajtómat az útonjárónak * megnyitom vala. *Máté 25, 35. 38. 40. Zsid. 13, 2.
33. Ha az én vétkeimet a *képmutató* emberek módjára * elfedeztem, és én magamhoz való szerelmemben elrejtettem álnokságomat; *Zsolt. 32, 3. 5. Péld. 28, 13.
34. *Mert* jóllehet én erőszakot mívelhettem volna nagy sokakon: mindazáltal az én házamnépének megutálása ijeszt vala engemet, úgyannyira, hogy hallgatnék, és a kapun *erőszakot mívelni* ki nem megyek vala.
35. Kicsoda adhatna nékem oly embert, ki az én ügyemet meghallgatná? Ímé az én beszédemnek summája és az én kívánságom; hogy *vagy* a mindenható *Isten* feleljen meg nékem, vagy az én peresem az ellenem való vádolást írva adja elő.
36. *Elveszszek*, hogyha azt *az írást* vállamon nem hordoznám, és korona gyanánt fejembe nem tenném!
37. Az én lépésimnek számát néki

megmondanám és mintegy Fejedelem, oly *bízvást* mennék hozzá.
38. Ha ellenem a * föld felkiáltánd, és egyenlőképen az ő barázdái sírándnak;
* Hab. 2, 11. Jak. 5, 4.
39. Ha annak gyümölcsét pénz nélkül ettem, vagy a föld szántóinak lelkeket elkeserítettem:
40. A búza helyében teremjen tövis, és az árpa helyében konkoly. Itt vagyon vége a Jób beszédinek.

XXXII. RÉSZ.

Mi okokkal indult Elihú, Jób ellen szólni.

Minekutánna pedig e három emberek megszüntek volna a Jóbnak való feleléttől, mivelhogy Jób igaznak * *láttatnék* az ő szemei előtt. * rész 31, 1—39.
2. Felgerjede haragja Elihúnak a Barakéel fijának, ki Búztól való vala, a Rámnak nemzetségéből, Jób ellen, az ő haragja ugyan fellobbana, hogy önmagát az Istennél igazabbnak mondaná.
3. De még a Jób három barátira is az ő haragja felgerjede azért, * mert semmit nem tudnak vala felelni, még is Jóbot kárhoztatják vala. * rész 13, 4. 15, 4. 10.
4. Elihú pedig megvárta vala Jóbot az ő beszédében, mivelhogy *Jób és az ő baráti* vénebbek valának nálánál:
5. De minekutánna látta volna Elihú, hogy semmi feleletre való tudomány nem volna e három ember szájában; megharaguvék.
6. Annakokáért felele a Búztól való Elihú, Barakéelnek fija, s monda: Legkissebb vagyok idővel, ti pedig élemetes emberek vagytok; annakokáért én átalám, és félék megmondani néktek az én értelmemet.
7. *Azt* mondom vala *magamban:* Idős emberek szólnak most és a * vének kijelentik a bölcseséget. * rész 12, 12. 13.
8. Bizonyára a halandó emberben ama Lélek, és a Mindenható *Isten*nek * ihlése tészi a bölcseséget. * rész 38, 36. Dán. 1, 17.
9. Nem az *emberek* nagyjai bölcselkednek, és nem a * vének értik az ítéletet.
* rész 12, 12. 13.
10. Annakokáért azt mondom: Hallgass meg engemet, hadd mutassam meg az én értelmemet!
11. Ímé én megvártam a ti beszédeteket, és fülemet hajtván, *figyelmetesen meghallgatám* a ti értelmeteket mind addig, míg beszélgetnétek.
12. Továbbá ti reátok *hallgatván* eszembe vevém, hogy ímé senki nincs közöttetek, a ki Jóbot megdorgálhatná, vagy az ő beszédére * megfelelhetne.
* rész 15, 9. 10.
13. Hogy azt ne mondhassátok: Találtunk bölcseséget; de csak az erős *Isten* térítheti meg őtet, nem ember.
14. Minthogy nem én ellenem rendelte az ő beszédit: *én* is nem a ti beszédetek szerint felelek néki.
15. Elrémülének, és többé nem felelének, és hallgatának.
16. Mert *ők* mikor szólnának én megvárám: *de* mivelhogy megszünének, s többé nem akarának felelni:
17. Felelék én is az én részemről, én is az én értelmemet megmutatom;
18. Mert beszédekkel rakva vagyok, és az én szívemben való *felgerjedett* lelkem szorongat engemet *a szólás*ra.
19. Ímé az én szívem megszakad, mint az új borral töltött tömlők, melyeknek szájok nincsen nyitva.
20. Kimondom azért, hogy *valami* pihenésem lehessen nékem, megnyitván az én ajakimat, megfelelek.
21. Ne kellessék pedig, *kérlek* személyt válogatnom, és az emberek előtt ne kellessék hízelkedő beszédekkel élnem;
22. Mert nem tudok hízelkedő beszéddel élni; ha csak kevéssé *élnék is* azzal, * megölne engem az én Teremtőm!
* rész 17, 4.

XXXIII. RÉSZ.

Elihú menti az Isten igazságát.

No azért most, halld meg az én beszédimet Jób, és minden én beszédimet vegyed füleidbe.
2. Ímé már megnyitom az én számat, s szól az én nyelvem az én szájamban.
3. Az én szívemnek igazságát, és az én ajakimnak értelmét az én beszédim nyilván kijelentik.
4. Az erős *Isten*nek Lelke * csinált engem és a Mindenhatónak *reám való* lehellése † adott én belém életet.
* rész 12, 10. Csel. 17, 26. † 1 Móz. 2, 7
5. *Azért* ha felelhetsz nékem, én előttem készítsd magadat a feleletre, s állj ellenem.
6. Ímé én a te beszéded szerint az erős *Isten* képében *te veled vetekedem;* én is pedig sárból * formáltattam.
* 1 Móz. 2, 7. Csel. 14, 15.
7. Íme az én tőlem való félelem nem háborít meg * téged, az én kezem rajtad nem lészen súlyos; * rész 7, 14. 15.
8. Csakhogy azt mondád az én hallásomra, mikor a *te* beszédidnek szavát hallottam

9. Tiszta vagyok, *minden* fogyatkozás
nélkűl megtisztíttattam, és nincsen
semmi álnokság én bennem.
10. Ímé *mondod azt is:* minémű al-
kalmatosságokat talála *Isten* ellenem,
és engem úgy tart mintegy ellenségét.
11. Békóba * veti az én lábaimat, őrzi
minden én ösvényimet. *rész 13, 27.
12. Ímé csak e beszédekért is nem
vagy igaz, s azt felelem néked, hogy
nagyobb az Isten a halandó embernél.
13. Miért perelsz ő vele? azért-é, hogy
minden ő dolgairól nem felel meg?
14. *Ímé* az erős *Isten* ha egyszer vagy
kétszer szól is, nem érti azt az *ember;*
15. Álom * által, éjjeli látás által, mi-
kor nagy álom száll az emberekre, s
mikor az ő ágyasházokban alusznak:
*4 Móz. 12, 6. 1 Kir. 3, 5.
16. Akkor megjelenti az embereknek
fülökben, és az ő tanítását *azoknak szí-
vekben* megpecsétli.
17. Hogy az ember elhagyja az ő cse-
lekedetit, és hogy a kevélységet az em-
berből kivegye.
18. És hogy megtartsa az embert a
sírtól, és annak életét, hogy azt a fegy-
ver által ne járja.
19. Annakfelette fájdalommal az ő
ágyasházában *az embert* megfeddi, és
az ő csontjainak * sokaságát erős kín-
nal. *Zsolt. 38, 4.
20. Úgyannyira, hogy az ő élete iszo-
nyodjék az ételtől, és az ő lelke meg-
utálja * a kedves étket is. *Zsolt. 107, 18.
21. És az ő szeme láttára az embernek
teste elszáradjon, és az ő csontjai kiül-
jenek, melyek nem láttatnak vala.
22. Végezetre, hogy az ő lelke közel
legyen * a sírhoz, és az ő élete a halá-
los *fájdalmakhoz.* *rész 17, 12. 13.
23. Ha akkor ő hozzá jövend követ,
az Isten akaratjának ezer közűl egy
magyarázója, a ki megjelentse az em-
bernek *az Isten* igazságát.
24. És *az Istent* az ő kegyelme felől
megszólítván, ezt mondja *Istennek:*
Szabadítsd meg őtet; hogy meg ne hal-
jon, találtam engesztelést *néki:*
25. Az ő teste megújúl, inkább hogy-
nem mint gyermekségében volt, és
ugyan megtér az ő ifjúságának idejére.
26. És mikor térden állva imádándja
az Istent: jó kedvvel hozzá * fogadja,
hogy az ő színét nézhesse nagy öröm-
mel, és az embernek az ő igazságát
megadja. *Ésa. 58, 8. 9.
27. Az embereket nézvén ezt mondja:
Vétkeztem vala, és az igazat elfordítot-
tam vala; mely *dolog* nékem nem hasz-
nált vala:
28. Megváltá az én lelkemet, hogy
meg ne halnék, *és* hogy az én életem a
világosságot nézhesse.
29. Ímé mind ezeket az erős *Isten*
sokszor cselekeszi az emberrel.
30. Megmentvén annak lelkét a sír-
tól; hogy * világosíttassék az életnek
világosságával. *Zsolt. 56, 14.
31. Vedd eszedbe Jób, és hallgass meg
engem, hallgass, hadd szóljak én!
32. Hogyha feleletre való beszédid je-
len vagynak· szólj; mert felette igen
kívánnálak téged megigazítani.
33. Ha pedig nincsen beszéded, te
hallgass engem, hallgass: és megtanít-
lak téged a bölcseségre.

XXXIV. RÉSZ.

Elihú Jóbnak beszédét megvetvén, szól az Isten igazságáról.

Szólván ismét Elihú, monda:
2. Halljátok meg bölcsek az én beszé-
dimet, és ti tudós emberek hajtsátok
hozzám füleiteket.
3. Mert a fül * próbálja meg a beszé-
deket, mint az *embernek* ínye kóstolja
meg az étket. *rész 12, 11.
4. Válaszszunk magunknak vetekedésre
való dolgot, és értsük meg mi kö-
zöttünk, micsoda legyen legjobb;
5. Mert Jób azt mondá: Igaz * vagyok,
és az Isten az én ügyemet elhalasztotta;
*rész 27, 5—7.
6. Az én ügyem felől hazudnék-é?
halálos az én *belém lött* nyíl ok nélkűl!
7. De kicsoda lehetne olyan mint Jób,
ki egyébnek csúfolását ugyan inná
mint a vizet.
8. És ki járna * az álnokság cseleke-
dőinek társaságokban, és ki járna az is-
tentelen emberekkel. *rész 22, 5—9. 23, 12.
9. Mintha azt mondotta volna *Jób:*
Nem használ * az embernek, ha Isten-
nel akar *járni.* *Malak. 3, 14.
10. Ezokáért ti tudós emberek hall-
gassatok engemet! Távol legyen az erős
Istentől a * gonoszság, és a Minden-
hatótól az álnokság; *rész 8, 3.
11. Mert az ő cselekedeti * szerint fizet
az embernek, és kiki mind az ő úta
szerint találja a *mit keres.* *Máté 16, 27.
12. Bizonyára az erős *Isten* gonoszúl
nem * cselekeszik: és a Mindenható az
ítéletet el nem fordítja! *Hab. 1, 13.
13. Valyon ki adta az ő kezébe * a
földet? és kicsoda rendelte az egész
földet? *1 Móz. 1, 1.

14. Ha szívét vetné az emberre, és ennek lelkét * s lehellését magához venné: *Zsolt. 104, 29.

15. Minden test egyaránt meghalna, és az ember porrá lenne.

16. Ha azért *Jób* vagyon valami értelmed, hallgasd meg ezt, és a te füleidet hajtsad az én beszédimnek szavára:

17. Valyon a ki az igaz ítéletet gyűlöli, annak *sebeit* * beköti-é az *Isten?* sőt inkább az igen igazat † hamissá teheted-é? *rész 31, 21. 23. †1 Móz. 18, 25.

18. A ki a Királynak azt mondja: Óh álnok! és a Fejedelmeknek: Óh gonosztévő!

19. A ki a Fejedelmeknek személyeket nem * válogatja, és *kinek előtte* nem esmértetik meg a nemes a szegénytől, mert mindnyájan az ő † kezeinek munkái. *rész 37, 23. 5 Móz. 10, 17. †rész 31, 15.

20. Egy szempillantásban a *hitetlenek* meghalnak; és éjfélkor * megháborodik a nép, és elmulik, és az erős kéz nélkül eltörettetik; *rész 27, 19—23.

21. Mert mindennek útaira * *vigyáznak* az ő szemei, és minden ő lépésit jól látja. *rész 31, 4. Péld. 5, 21.

22. Nincs oly setétség, és nincsen oly halálnak árnyéka, a hol * elrejthessék magokat az álnokságnak cselekedői. *Ámós 9, 2—4.

23. Mert nem kárhoztatja *Isten* az embert abban, a mit nem * cselekedett, hogy Istennel perbe állhatna. *1 Móz. 18, 25.

24. Megrontja a hatalmasokat és egyebeket állat azoknak helyekbe.

25. E képen megtudván az ő cselekedeteket, mindjárt * megrontatnak, mihelyt a setétséget elvette. *vers 20.

26. Megtapodja * őket úgymint istenteleneket, mindenek láttára. *Zsolt. 28, 5.

27. Mivelhogy ő tőle eltávoztak, és semmi útait néki nem követték.

28. Azokra hozván a szegény nyomorultnak * kiáltását, mikor a szegényeknek kiáltásokat meghallgatja; *Jak. 5, 3. 4.

29. Mert mikor az Isten nyugodalmasokká tészi *a szegényeket,* kicsoda a ki * megháborítja? és mikor az ő orczáját elrejti vagy *egy* nemzetségtől, vagy *egy* embertől egyaránt: kicsoda mer ellene támadni? *Róm. 8, 31.

30. Hogy a képmutató ember ne uralkodjék, és hogy a nép *között az istenteleneknek* tőrei ne legyenek.

31. Azért az erős *Isten*nek, ki azt mondja: Megengedtem *néked,* el nem rontlak, *ezt kell mondania.*

32. Annakfelette a mit tudok, te *Uram* taníts engem; ha gonoszságot cselekedtem, nem megyek tovább benne.

33. Avagy nem tőled vagyon-é *a vétek, a melyért* fizeti ezeket *néked?* mert *az Úrnak igaz ítéletit* * megutáltad, és te választottad *ezt a te magad igazságát* s nem én: ha pedig tudsz valamit, felelj meg *nékem.* *rész 22, 5—9.

34. A bölcs emberek, tudom hogy velem egyeznek, és a bölcs ember, a ki engem hallgat, *nékem enged ebben.*

35. Jób nem igazán szól, és az ő beszédit esztelenűl *szólja.*

36. Én Atyám, próbáltassék Jób mindaddig míg meggyőzettetik, ez ilyen *hamis* feleletekért, melyek az álnok emberekben szoktak lenni;

37. Mert az ő vétkéhez istentelenséget rakna, és minket megcsúfolna, és az Isten ellen való káromlását megtöbbítené.

XXXV. RÉSZ.

Mégis beszél az Isten igazságáról.

Többet felele Elihú, és monda:

2. Valyon azt gondolod vala-é? hogy igaz volna a mit *ez előtt* mondasz vala? Az én igazságom nagyobb, hogy sem mint az erős *Istené!*

3. Mert *te Jób* azt mondod: Mit használ nékem, és mi hasznot veszek abból, *ha* az én bűnöm *megbocsáttatik.*

4. Én beszéddel megfelelek néked, és a kik veled egyet értenek.

5. Tekints az égre és lásd meg, és nézd meg a felsőbb felhőket, mely igen magasak te feletted!

6. Ha te vétkezel, mit szerzesz ő ellene? vagy ha a te bűneidet megsokasítod, mit ártasz néki?

7. Ha *pedig* igaz vagy, mit adsz néki? vagy mit veszen a te kezedből?

8. A te gonoszságod az ilyen embernek *árt,* mint te vagy; és a te igazságod az ember fijának *használ.*

9. Az ő nagy hatalmasságokban *bízók* azt cselekszik, hogy a nyomorultak kiáltsanak: *és* kiáltnak *az Istenhez* a hatalmasoknak karjok miatt.

10. *De* ha *a nyomorult* nem mondja: Hol vagyon az Isten, a ki engem teremtett? a ki éjszaka is az ő díséretire felindít?

11. Ki minket inkább tanít, mint a földi oktalan állatokat, és az égi madaraknál bölcsebbekké tészen minket:

12. Akkor a *kik* a gonoszoknak kevélységek miatt * kiáltnak, nem hallgatja meg *Isten azokat;* *rész 27, 8. 9.

13. Mert a hívságos *kiáltást* az erős *Isten* meg nem hallgatja, és a Mindenható *csak* reá sem tekint.
14. Sokkal inkább nem *hallgat meg*, ha azt mondod. *Isten*, nem viselsz én reám gondot! Az ítélet azért legyen ő előtte, és reménységed vessed ő benne.
15. Most pedig mivelhogy *azt* nem *míveled*, azért látogat meg téged haragjában: mert az ő kegyelmességét is nem igen tudja *Jób*.
16. Hanem hívságra tátja fel a száját; *és* tudomány nélkül való szókat szaporít.

XXXVI. RÉSZ.

Szól mégis Elihú az Isten igazságáról és mindenható voltáról.

Végezetre előmenvén *beszédében* Elihú, monda:
2. Várj meg még egy kevéssé, megmutatom néked *az igazat;* mert még vagynak az Istennek mentésére való beszédim.
3. Előveszem az én értelmemet messzünnen, és az én Teremtőmnek igazságot tulajdonítok.
4. Mert bizonyára az én beszédim nem lésznek hamisak, *és* az én értelmemben előtted tökéletes *lészek*.
5. Ímé noha az erős *Isten* hatalmas: mindazáltal nem utál meg: mert ő hatalmas, és a mi lelkünknek is ő ereje.
6. Nem tartja meg az istenteleneknek életét; de a szegényeknek igaz törvényt tészen.
7 Nem veszi el szemeit az * igaz emberről, sőt inkább azokat a királyiszékben a Királyokkal helyhezteti mindörökké, hogy felmagasztaltassanak.
* Zsolt. 33, 18. 113, 7. 8.
8. Hogyha *pedig* néha *mintegy* békóban megköttetnek, és fogva tartatnak a nyomorúságnak köteleiben.
9. Minekutánna az ő cselekedeteket nékik megjelenti; és hogy az ő vétkeik igen elhatalmaztak volt.
10. És nékik ugyan fülökbe súgja e féle ostorozással, megjelentvén, hogy megtérjenek az ő bűnökből:
11. Ha *az Istennek* engednek, és tisztelendik *őtet*, az ő napjaikat békességben végzik el, és az ő esztendeiket gyönyörűséges dolgokban.
12. Ha pedig nem engedéndnek: fegyverrel általverettetnek, és a tudatlanságban mulnak ki.
13. A kik pedig szívekben képmutatók, és haragusznak, s nem kiáltnak, mikor megkötözi őket;
14. Az ő ifjúságokban * halnak meg, és az ő életek *megszünik* a paráznákkal együtt. * rész 15, 32. Zsolt. 55, 24.
15. Megszabadítja a nyomorultat az ő nyomorúságából, és a háborúságban azoknak fülöket megnyitja:
16. Így e képen tégedet is a nyomorúságnak *szoros* torkából kiszabadítana a szélességre, holott semmi nyomorúság nem volna, és asztalodnak * étke kövérséggel rakva lenne;
* rész 29, 6. Zsolt. 23, 5.
17. De te istentelen ember módjára tész ítéletet; mindazáltal az *Istennek* ítéleti és igazsága megmarad.
18. Minthogy buzgó haragja vagyon reád, *meglásd hogy* téged megostorozván, magától el ne vessen: mert a váltságnak nagy * ára is téged meg nem szabadít. * Zsolt. 49, 9
19. Avagy *az Isten* becsüli-é a te gazdagságodat? nem becsüli az * eresztett aranyat, és *semmit* sem becsűl a mi *téged* oltalmazhatna! * rész 31, 24.
20. Ne kívánjad azt az * éjszakát, melyen a népek az ő helyekre mennek.
* rész 7, 15.
21. De megoltalmazd magadat, hogy az álnokságra ne tekints, hogy a nyomorúság helyett azt válaszd.
22. Ímé az erős *Isten* felmagasztal az ő hatalmával, és kicsoda az, a ki * úgy tanítson mint ő? * Zsolt. 25, 9.
23. Kicsoda tanította őtet az ő útaira? vagy ki mondhatja *néki:* * Álnokságot cselekeszel! * rész 8, 3. Róm. 9, 14.
24. Megemlékezzél *azért*, hogy te az *Úrnak* cselekedetit magasztaljad, melyet az emberek jól látnak.
25. *Melyet* mindnyájan az emberek néznek, és az ember távolról is meglát.
26. Ímé az erős *Isten* oly nagyságos, hogy őtet nem esmérhetjük meg, és az ő esztendei * számának nem mehet senki végére; * Zsolt. 90, 2. Dán. 6, 26.
27. Mert a csep vizeket az égben megtartóztatja, melyek esőt öntöznek vala az *ember*nek veszedelmére.
28. Mikor a felsőbb felhők * *a vízözönkor* folynának, csepegnének sok emberekre. * 1 Móz. 7, 11.
29. Annakfelette *az ember* megtudhatja-é a sűrű felhőknek külömbségét, és az ő * sátorában azoknak zúgásokat? * Zsolt. 18, 12.
30. Ímé az embereknek világos tiszta időt ád, és ismét a földet béfedi *esővel.*

31. És ezekkel bünteti meg a * népeket; *és ezekből* ád elégséges eledelt.
*vers 27. 28.
32. Az ő kezeivel a világosságot *néha* béfogja, és *néha* megtartja *az ő kezét* a könyörgő * *emberért*. *Jak. 5, 17. 18.
33. *Ezzel* megmutatja mind ő hozzá, mind az * oktalan állatokhoz, és a *földnek* gyümölcséhez való jóakaratját.
*Zsolt. 104, 14. 28.
34. *Istennek* ilyen dolgai miatt is retteg az én szívem, és helyéről *mintha* ugyan kimozdulna!

XXXVII. RÉSZ.

Elihú mégis bizonyitja Istennek hatalmát, bölcseségét, irgalmasságát.

Halljátok meg figyelmetesen az ő rettegéssel dörgő szavát, és az ő szájából származó szólást.
2. Mely minden egek * alatt hallattatik, és az ő villámását e földnek *minden* részeire *kiterjeszti*. *Zsolt. 29, 3.
3. A *villámás* után ordít a menydörgés, és dörög az ő nagyságos szavával, és mikor az ő *menydörgő* szava hallatik, nem halasztja tovább az *esőket*.
4. Az erős *Isten*, mikor az ő szavával dörög: csudálatosképen *cselekszik*, és oly nagy dolgokat cselekeszik, hogy meg nem érthetjük!
5. Mert a hónak * azt parancsolja: Légy, *úgymond*, a földön; vagy a zápornak *vagy* esőnek: azonnal az ő hatalmának záporesői jelen vagynak.
*Zsolt. 147, 16. 148, 8.
6. Minden embernek kezét bépecsétli, hogy *házánál* lásson munkásihoz.
7. Akkor a *mérges* oktalan állat is bémegyen az ő lakhelyére, és lakik az ő barlangjában.
8. Az ő helyéből leszáll a forgószél, és az északi szélből a hidegség.
9. Az erős Isten az ő fuvallásával csinál * jeget, és a vizeknek szélességét beszorítja. *Zsolt. 147, 17.
10. A *föld* megöntözésének okáért is a sűrű felhőt fárasztja: *viszont* eloszlatja az ő villámásának felhőjét.
11. Végezetre e féle *égi* változásokat az ő bölcs tanácsából viszontagsággal cselekeszik; hogy azt a mit ő parancsol, a föld kerekségének színén cselekedjék.
12. Vagy * ostorúl, vagy a föld*nek hasznáé*rt, vagy hogy *az emberekkel* jól tegyen, azt cselekeszi, hogy ezek közűl mindenik jelen legyen. *rész 26, 27. 28.
13. Ezt Jób vedd füleidbe, állj meg, és gondold meg az erős *Isten*nek * csudálatos cselekedetit. *vers 9. 2 Móz. 9, 18. 23.
14. Megtudhatod-é, mikor az Isten azokat elrendeli, hogy fényljék az ő felhőjének világa?
15. Avagy tudod-é a sűrű felhők mimódon függenek? avagy *érted*-é ama tökéletes bölcs *Isten*nek csudálatos dolgait?
16. Mivel melegűlnek meg délszínben a te ruháid, mikor e földön csendesség vagyon?
17. *Valyon* ő vele együtt terjesztetted-é ki az egeket, melyek erősek *és olyak* mint az öntött tükör?
18. Mond meg nékünk, mit mondhatnánk néki? mert mi a *mi* setétségünk miatt nem szólhatunk vele.
19. Valyon megmondják-é néki ha szólándok? avagy perelhetne-é valaki *ő vele?* kétség nélkűl megemésztetnék.
20. Noha pedig nem nézhetnek a napra, mikor fénylik az egeken, melyeket az általmenő szél megtisztított.
21. Ha arany*szinű világosság* feltámad az északi szél miatt: az Istenben pedig a dicsőség *sokkal inkább* becsűletesb.
22. A Mindenható, kit meg nem foghatunk, nagy az ő hatalmával: de az ő igaz ítéletének és igazságának nagysága szerint nem bünteti *az embert*.
23. Azokáért félik őtet az emberek: Nem nézi a bölcseknek * személyeket.
*rész 34, 19.

XXXVIII. RÉSZ.

Az Isten maga áll elő, és Jóbot meggyőzi mindenhatóságáról, bölcseségéről sat.

Végezetre felele az Úr Jóbnak * a forgószélből, s monda: *rész 40, 1.
2. Kicsoda az, a ki meghomályosítja az *Isten* tanácsát tudatlan beszédekkel?
3. No most, mint egy *vitéz* férfiú övedezd fel a te derekadat, * és a *mit* tőled kérdek, mond meg nékem! *rész 31, 37.
4. Hol voltál mikor a földet * fundálnám? mond meg ezt, ha tudsz valami értelmet! *Péld. 8, 27—29.
5. Ki rendelte el a *földnek* mértékeit? *mond meg*, ha te bölcs vagy! vagy kicsoda mérte meg azt mérő sinórral?
6. Avagy az ő alsó * fundamentomai micsodán állanak? avagy ki vetette fel annak szegeletkövét? *Zsolt. 104, 5.
7. Mikor a fényes csillagok * egyenlőképen dicsérnének engem és az Istennek minden fijai örvendeznének?
*Zsolt. 148, 3.
8. Avagy *kicsoda* zárta bé * a tengert ajtókkal, holott kifolyna *mint* a *gyermek az ő annyának* méhéből.
*vers 10. 11. Zsolt. 33, 7.

9. *Hol voltál,* mikor a tengert felhővel megruháznám? és a homályossággal mintegy pólával béfedezném?
10. Mikor az én dekrétomom szerint ő érette *a földet* megszakasztám, és ő reá reteszt * és ajtókat veték? *vers 8.
11. Azt mondván *néki:* Csak addig jöjj * ki, s tovább ne menj, és itt *a part* ellene áll a te felháborodott habjaidnak. * Zsolt. 104, 9.
12. Avagy a te *születésed* napjától fogva parancsoltál-é a reggelnek? *Avagy* a hajnalnak helyét megmondhattad-é?
13. Hogy *a hajnal fénye* a földnek részeit béfogja, mikor a gonosztévő emberek a földről elüzettetnek.
14. (Mely *föld* elváltoztatja önmagát, miképen a pecséttel megjegyeztetett sár, és megláttatnak *mi tőlünk* annak öltözetei.)
15. És az istentelenektől megtiltatnék az ő * világosságok, és a felemelkedett hatalom † megtöretnék? * rész 21, 17—19. † Zsolt. 10, 15.
16. Bémehettél-é szintén a tengernek mélységéig: avagy eljártad-é a mélységnek belső részeit?
17. Valyon megnyittattak-é néked a halálnak kapui: avagy a halál árnyékának kapuit láttad-é?
18. Vetted-é eszedbe a földnek szélességét? mond meg, ha mindenestől fogva tudod azt?
19. Minémű úton *mehetni oda, hol* a világosság lakozik, és a setétségnek hol *vagyon* helye?
20. Mikor ezeket mind az ő határokig megtudándod, és megérténded az ő házának ösvényit:
21. Tudjad, hogy te még akkor születtél, és a te életed napjainak száma igen sok.
22. Bémehettél-é a hónak tárházába? avagy a jégesőnek kincseit láttad-é?
23. Melyeket én tartok a nyomorúságnak idejére, * az ütközetnek és hadnak napjára. * Jós. 10, 11
24. És tudod-é, micsoda úton szokott szélylyel oszlani a *földnek* pára ja, *melyből* e földön a szél lészen.
25. Kicsoda osztott az áradásnak folyóhelyet, és a zúgó zápornak útat?
26. Lebocsátván az ember nélkül való földre az esőt, * és a pusztára, holott senki nincs; * Zsolt. 104, 13. 16.
27. Hogy megelégítse a puszta és elhagyattatott kietlen helyet, és a gyenge fűnek jövését kihozza.
28. Nemde vagyon-é az esőnek atyja? Avagy ki szülte a harmatnak cseppjeit?
29. Kinek méhéből jött ki a jég? avagy az égnek daráját ki szülte?
30. Mintegy kő alá a vizek elrejtetnek, mikor a mélységnek színe béfagy.
31. Nemde megtartóztathatod-é a Fiastyúknak gyönyörűségét? avagy a Kaszahúgynak * köteleit megoldhatod-é? * rész 9, 10.
32. Előhozhatod-é az égen való tizenkét jegyeket az ő idejek korán? avagy a Gönczölszekeret az ő fijaival forgathatod-é?
33. Avagy az égnek végezett szokását tudod-é? avagy *itt* e földön az ő birodalma felől * rendelhetsz-é valamit? * Jer. 31, 35. 36.
34. Nemde a sűrű felhőkig felemelheted-é a te szódat, hogy a vizeknek bősége befogjon téged;
35. Nemde kibocsáthatod-é te a villámásokat, hogy elmenjenek, avagy mondják-é néked: Ímé mi *jelen vagyunk!*
36. Kicsoda adta volna az *ember* szívébe a * bölcseséget? avagy kicsoda adta volna az elméjének az értelmet? * rész 32, 8. 9.
37. Kicsoda számlálta meg a felső felhőket az ő bölcseségével? avagy az égnek tömlőit kicsoda ürítheti meg?
38. Hogy a port esővel megöntözze; hogy a *földnek* hantjai öszveragadjanak.

XXXIX. RÉSZ.

Ugyanazont míveli Isten e Részben is.

Avagy vadászhatsz-é a kegyetlen oroszlánnak prédát? avagy az oroszlán kölykeinek seregét * megelégítheted-é? * Zsolt. 104, 20 – 22.
2. Mikor az ő barlangjokban feküsznek és lappangnak az ő hajlékokban, és leselkednek.
3. Kicsoda szerez ételt a hollóknak, mikor * az ő fijaik az erős *Istenre* kiáltnak, melyek az ételnek szükségéért tétova bujdosnak? * Zsolt. 147, 9. Máté 6, 26.
4. Valyon megtudod-é az időt, mikor a vadkecskék ellenek? veszed-é eszedbe, *mikor* a szarvasok fajzanak?
5. Megszámláltad-é a hónapokat, hány hónapra ellenek? tudod-é az ő ellésüknek idejét?
6. Hogy önmagokat meghajtsák, és az ő természeteket kiterjeszszék a fijoknak ellésében: és az ellésnek fájdalmától megmenekedjenek:
7. Hogy meggyarapodjanak az ő fijaik

és nevekedjenek a mezőn, és kimenvén, vissza ő hozzájok ne térjenek.

8. Kicsoda bocsátja szabadon a kegyetlen állatot; és a vadszamárnak gyeplőjét kicsoda * oldotta meg?
*Jer. 2, 24.

9. Kinek a mezőséget * rendeltem házának, és lakhelyűl a sós földet.
*Jer. 2, 24.

10. A városbeli sokaságot neveti: *és* a pallérnak kiáltását nem hallgatja meg.

11. Az ő elesége az, a mit a hegyekben keres, és minden zöldellő füvet megkeres.

12. Valyon akar-é szolgálni néked az unikornis? valyon hál-é a te jászlodnál?

13. Valyon megköthetnéd-é az unikornist a szántásra gyeplővel? szánt-é valyon barázdát utánnad?

14. Valyon bízhatol-é hozzá, mivelhogy nagy legyen az ő ereje: avagy hagyhatod-é reá a te munkádat?

15. Hiszed-é azt, hogy a te veteményedet béhordja és a te szérűdbe gyűjtse?

16. A páváknak szép szárnyat: avagy az eszterágnak tollat, avagy a struczmadárnak *te adhatsz-é?*

17. Mely a földön hagyja az ő tojásait, és a porban melegíti azokat.

18. Elfelejtkezvén erről, hogy a láb eltapodja azokat, és a mezei vad is elnyomja azokat.

19. *Az Isten* megmelegítvén, kikölti annak fijait más munkája által, annak gondviseletlenségből való munkájának hijábavaló voltáért;

20. Mert az Isten bölcseségtől őtet megfosztotta, és néki e féle értelmet nem adott.

21. Mikor ő magasan felemelkedik: csúfolja a lovat mind a rajta ülő emberrel egybe.

22. Adhatnál-é erőt a lónak? avagy felruházhatnád-é az ő nyakát dörgő *nyerít*éssel.

23. Avagy elijesztenéd-é őtet mint a sáskát? az ő orrának hortyogása rettegés!

24. Az ő *lábai* vermet ásnak, és örvendez az ő erejében, és a fegyverrel szembe megyen:

25. Neveti a félelmet, s meg nem ijed, és fegyvertől való féltében vissza nem tér;

26. Noha ellene zúgnak a tegez*beli nyilak*, fénylik a kopja és a dárda.

27. Az ő haragjában és megbúsult kórában kapálja a földet; és együtt veszteg nem áll, mikor trombitát fújnak.

28. A trombitaszóra azt mondja: Nyiha! ha! ha! mivelhogy távol megérzi a hadat, és a Fejedelmeknek csatépatéjokat és kiáltásokat.

29. Avagy a te értelmed-é az oka, hogy az ölyv a szárnyán repül? és kiterjeszti az ő szárnyait délre?

30. Avagy a te rendelésedért repül-é olyan fel a sas? és tőled vagyon-é hogy az ő fészkét olyan fenn * rakja?
*Jer. 49, 16.

31. A kőszikla között lakozik és mulatoz, a kősziklának hegyében és erősségében.

32. Honnét ételt keres, nagy messze az ő szemeivel nézvén.

33. Még az ő fijai is a vért szívják: és a hol lejénd dög * ott vagyon.
*Máté 24, 28.

34. Annakutánna felelvén az Úr Jóbnak, monda:

35. Avagy bölcseség-é a Mindenható ellen *valakinek* tusakodónak lenni? Erre feleljen meg, a ki Istennel feddődik!

36. Annakokáért felele Jób az Úrnak s monda:

37. Ímé én mely hitvány elvettetett vagyok, mit felelhetnék néked? *Sőt inkább* az én kezeimet * szájamra teszem!
*Zsolt. 39, 10.

38. Egyszer szólottam: de már nem szólok, avagy ha másodszor is *szólok,* tovább nem megyek!

XL. RÉSZ.

Az elefánt az Isten hatalmasságának, a fenevadak között tüköre.

Annakokáért felele az Úr a * forgószélből Jóbnak s monda: *rész 38, 1.

2. No most, mintegy *vitéz* férjfiú, övezd fel a te derekadat: és a mit tőled kérdek, mond meg nékem.

3. Nemde hijábavalóvá teheted-é te az én ítéletemet? kárhoztatsz-é * te engemet, hogy igaz légy?
*Zsolt. 51, 6. Róm. 3, 5. 6.

4. Avagy olyan karod vagyon-é néked mint az erős *Isten*nek? és a te szóddal mint ő döröghetsz-é?

5. No már ékesítheted-é meg magadat méltósággal és magassággal, dicsőséggel és ékességgel ruházd fel magadat.

6. A te haragodnak bosszonkodásit terjeszd ki, és tekintsd meg valami magasságos, és alázd meg azt.

7. Tekints meg, *mondom,* minden ke-

vélyt, s nyomd le azt; és a gonoszokat az ő helyekben rontsd meg.
8. Rejtsd el őket egyszersmind a porban, és az ő orczájokat a rejtekben fedd bé:
9. Akkor én is hirdetlek téged, hogy téged a te jobbkezed megtarthat.
10. Ímé már *lássad* az elefántot melyet veled * együtt teremtettem, *a mely* szénát eszik mint az ökör. *1 Móz. 1, 24—26.
11. Ímé annak ereje vagyon a derekában, és annak erőssége a hasának köldökében.
12. Felemeli farkát, mely hasonlatos a czédrusfához, és az ő szeméremtestének inai *sok* ágokból állanak.
13. Az ő csontjai olyanok, mint az aczélból csinált csövek; az ő tetemei, mint a vasból csinált pálczák!
14. Ennek az erős *Istennek* első alkotmányának az ő fegyverét megadta, a ki őtet teremtette.
15. Jóllehet füvet teremnek néki a hegyek, és együtt vele a mezőnek minden vadai *bátran* játszódnak.
16. Az árnyékos helyen fekszik, a nádaknak és sárnak rejtekében.
17. A nagy árnyékú fák béfedezik őtet, hogy néki árnyékot tartsanak, és a víz mellett való fűzfák körűlveszik őtet.
18. Ímé a folyóvizet *nagy voltával* megtartóztatja, *úgyannyira,* hogy nem siet: és *azt* véli, hogy a Jordán *folyóvizét* felszívhatja.
19. Avagy megfoghatja-é őtet valaki szemtől szemben, avagy horoggal *megfogván* általfurhatja-é az ő orrát?

XLI. RÉSZ.

A nagy czethalat hozza elő Isten az ő hatalmának bizonyságául.

Valyon kivonhatod-é a czethalat horoggal, vagy kötéllel, mely az ő nyelvére akadt?
2. Valyon vethetsz-é horgot az ő orrába? avagy hegyes vassal általfurod-é az ő állát?
3. Valyon sok könyörgéssel él-é te előtted? avagy szól-é néked lágy beszéddel?
4. Nemde teszen-é frigyet te veled? avagy teheted-é őtet örökké való szolgáddá?
5. Játszhatol-é vele mint a madárral? és megkötheted-é őtet a te gyermekid kedvekért?
6. Valyon szerezhetnének-é ő érette lakodalmat a halászok? és darabolhatják-é őtet a vevők?
7. Valyon megrakhatod-é horgokkal az ő bőrét? avagy szigonynyal az ő fejét?
8. Vesd reá a te kezedet, és soha többé nem míveled azt, és meg *nem* emlékezel az *ő vele való* hadakozásról.
9. Ímé az ő *fogattatásának* reménysége csalárd! avagy inkább *csak* az ő tekintetire is nem esik-é le *az ember?*
10. Nincs oly merész *ember,* a ki őtet *helyéből* fel merje költeni. Kicsoda tehát az, a ki én előttem megállhasson?
11. Kicsoda adott elébb nékem *valamit,* hogy *néki* megfizessek? *Valami vagyon* az egész ég alatt, mind * enyim! *Zsolt. 50, 12.
12. A *czethal*nak tagjait nem hallgatom el, és az ő erejének mivoltát és az ő *testének* szép rendelését.
13. Kicsoda illeté a *czethal* ruhájának felső részét? és kicsoda megyen hozzá zabolákkal?
14. Az ő orczájának kopotyúját ki nyitja meg? *mert* a fogai mellett rettegés vagyon.
15. A teste *mintegy* erős paizszsal és szoros pecséttel béfedettetett.
16. Egyik a másikhoz oly közel vagyon, hogy még a szél is meg nem hathatja.
17. Egyik a másikhoz ragasztatott, erősen egymást tartják, és egymástól elszakadhatatlanok.
18. Az ő fuvallásakor fénylik az ő világos *szeme,* és az ő szemei*nek fénye,* mint a hajnalnak szemehéja.
19. Az ő szájából *mintegy* szövétnekek jőnek ki, és tüzes szikrák omlanak ki.
20. Az ő orrából füst jő ki, mint a forró üstből és edényből.
21. *Mintha* az ő lehellésével a holtszenet meggyujtaná; és láng jőne ki az ő szájából.
22. Az ő nyakában vagyon az erősség, és ő előtte örül a bánat.
23. Az ő testének részei erősek és egymáshoz ragadtak, erős önmagában, és tétova nem ingadoz.
24. Az ő szíve oly kemény mint a kő, erős mint az alsó malomkő.
25. Az ő nagyságos erejétől félnek még az erős *emberek* is, és ijedtekben magokat megvesztegetik.
26. Annak fegyvere, a ki őtet eléri, nem maradhat meg, *azonképen* a kopja, a dárda, a pánczél.
27. Úgy tartja a vasat, mint a polyvát; az aczélt, mint a rothadt fát.
28. A nyíl el nem űzi őtet, és a parittyá*ból hajított* kövek ő előtte pozdorjává lésznek.
29. A számszerívnek köveit úgy tartja

mint a pozdorját, és neveti a fegyvernek forgatását.
30. Mint a hegyes cserepek, úgy vagynak a *kövek* ő alatta a *tengerben,* és hegyes állatokat terít *maga alá* a sáron.
31. Felforralja a mély vizet mint a fazekat, és a tengert olyanná teszi, mint a képírók mosára
32. Maga után hágy világos ösvényt; úgyannyira, hogy *a ki látná,* azt vélné, hogy a tenger megőszült.
33. Nincsenek hozzá hasonló *állatok* e földön, melyek ilyen bátorsággal cselekedjenek.
34. Mindenféle nagy *állatot* megutál, és mintegy király, olyan a többi állatok között.

XLII. RÉSZ.

Jóbnak vallástétele Isten előtt, kitől a látogatás után igen megáldatik.

Felele pedig Jób az Úrnak s monda:
2. Tudom, hogy te mindent cselekedhetel; és hogy senki téged el nem fordíthat attól, a mit elgondoltál.
3. *Azt mondod:* Kicsoda az, a ki az *én* tanácsom*at* * tudatlanúl elrejti? Annakokáért megvallom, hogy én nem értettem; a te titkos cselekedetid én felettem vagynak, úgyannyira, hogy én meg nem tudhatom † *azokat!* *rész 38, 2. † Zsolt. 40, 6.
4. Hallgass meg, kérlek, mikor én szólok, és a mit tőled kérdek, mond meg nékem.
5. Az én fülemnek hallásával hallottam vala te felőled; most pedig *ímé* az én szemem * lát tégedet.
*rész 40, 1. 4 Móz. 12, 4—8
6. Azokáért utálom a *miket mondottam,* és bánom, a porban és hamuban.
7. És minekutánna szólotta volna az Úr Jóbnak e beszédeket; megmonda az Úr a Témán nemzetéből való Elifáznak: Az én haragom felgerjedt te ellened és a te két barátid ellen; mert nem szólottatok én felőlem igazán, mint az én szolgám Jób.
8. Annakokáért vegyetek magatoknak hét tulkokat és hét kosokat, és menjetek az én szolgámhoz Jóbhoz, hogy áldozzatok magatokért; és az én szolgám Jób imádkozzék * érettetek; mert bizonyára az ő személye kedves nálam, hogy a ti bűneitekért meg ne büntesselek titeket: mivelhogy nem szólottatok én felőlem † igazán, mint az én szolgám Jób. *Jak. 5, 16. † rész 13, 7—10.
9. Annakokáért elmenének a Témán nemzetéből való Elifáz és a Suakhbeli Bildád, és a Naámabeli Sófár, és úgy cselekedének, miképen nékik megmondotta vala az Úr, és az Úr előtt kedves lőn Jóbnak személye.
10. Annakutánna valami elvétetett volt Jóbtól, az Úr megadá, mikor imádkozott volna az ő * barátiért; annakfelette meg is öregbíté az Úr két annyira, valamije volt Jóbnak. *vers 8.
11. És hozzá jövén minden ő rokonsági és minden ő hugai, és minden ő baráti, *kik* az előtt *voltak,* evének ő vele együtt ételt az ő házában, és az ő nyavalyáján bánkódván, vígasztalák őtet az egész nyomorúságról, melyet az Úr reá bocsátott vala; és kiki egy-egy pénzt ada néki, és kiki egy-egy aranyból csinált függőt.
12. Az Úr azért a Jób életének végét inkább megáldá, hogysem mint * annak eleit; mert néki voltak tizennégy ezer juhai, és hatezer tevéi, és ezer iga ökrei, és ezer szamarai. *rész 1, 3.
13. Annakfelette voltak néki * hét fijai és három leányai. *rész 1, 2.
14. Kik közűl az elsőnek neve lőn Jémima: a másiknak neve Kécziha; a harmadiknak neve Kéren-Happuk.
15. És nem találtatnak vala olyan szép leányzók, mint a Jób leányai abban az egész tartományban; kiknek ada az ő attyok örökséget az ő báttyaik között.
16. Mikor pedig azután élt volna Jób száz negyven esztendeig, és látta volna az ő fijait és unokáit negyed ízig.
17. Meghala Jób vénségben, életével megelégedvén.

A ZSOLTÁROK KÖNYVE.

I. ZSOLTÁR.

Az embernek legfőbb java: az Istenfélőknek és istenteleneknek különböző állapotjok.

Boldog ember az, a ki a * hitetleneknek tanácsokon nem jár, és a bűnösöknek útjokon nem áll, és a csúfolóknak † székekben nem ül: *Zsolt. 26, 4. 5. 119, 1. Péld. 1, 10. 15. † Jer. 15, 17.
2. Hanem az Úr törvényében vagyon

az ő * gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal;
*5 Móz. 17, 19. Jós. 1, 8.

3. Mert olyan mint a folyóvizek mellett plántáltatott * termő fa, mely az ő gyümölcsét megadja idejekorán, és a melynek levele meg nem hervad: és minden cselekedete jó szerencsés lészen.
*Jer 17, 8.

4. Nem úgy a hitetlenek, hanem *lésznek* mint a * polyva, melyet a szél ide s tova hány.
*Jób 21, 18. Zsolt. 35, 5 37, 36. Ésa 17, 13. 14.

5. Annakokáért a hitetlenek meg * nem állhatnak az ítéletben sem a bűnösök az igazaknak Gyülekezetekben.
*Jób 13, 16 Máté 25, 33—41. 46.

6. Mert tudja az Úr az igazaknak útjokat; * a hitetleneknek pedig útjok elvész.
*Zsolt. 37, 18—20. Jób 23, 10.

II. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Krisztus országáról

Miért * dühösködnek a Pogányok, és a népek miért gondolnak hijábavalókat?
*Csel. 4, 25—27

2. A földnek Királyai * öszvegyülnek, és a Fejedelmek † tanácsot tartanak egyetemben az Úr ellen és az ő Krisztusa ellen, *ezt mondván:*
*2 Sám. 5, 17. 22. 8, 12. †Máté 26, 3. 4

3. Szaggassuk el az ő * köteleket, és rázzuk le rólunk az ő igájokat! *Jer. 10, 20.

4. A ki lakozik az egekben * neveti, az Úr megcsúfolja őket. *Zsolt. 37, 13. 59, 9.

5. Akkor szól az ő haragjában nékik, és búsulásában * megrettenti őket, *ezt mondván:* *Zsolt. 46, 7.

6. Én pedig választottam az én Királyomat * Sionon az én szent hegyemen.
*1 Sám. 13, 14. 16, 1. 13. Mik. 4, 7.

7. Megbeszélem az Úrnak dekrétomát, ki ezt mondá nékem: Én * Fiam vagy te, én ma szültelek tégedet.
*Zsolt. 89, 28. Csel. 13, 32. 33. Zsid. 1, 4. 5. 5, 5.

8. Kérjed tőlem, és * adom néked a Pogányokat örökségűl, és a földnek határait † néked birodalmúl.
*Zsolt. 82, 8. †Zsolt. 22, 28.

9. Megrontod őket * vasvesszővel, és mint a cserépedényt megtöröd őket.
*Zsolt. 18, 38. 39. Jel. 2, 26. 27. 19, 15.

10. Most azért ti Királyok legyetek eszesek: ti földnek Bírái tanuljatok!

11. Szolgáljatok az Úrnak * félelemben, és örüljetek *néki* rettegésben.* vers 2.

12. Csókolgassátok e * Fiat, hogy meg ne haragudjék, és elveszszetek a ti útatokban; mert hamar felgerjed az ő haragja. Boldogok mind azok, kik bíznak † ő benne! *vers 6. 7.
†Zsolt. 34, 9. Luk. 9, 35. Róm. 9, 33.

III. ZSOLTÁR.

Az igazak még az ő ellenségek között is bátorságosok.

1. Dávidnak Zsoltára, midőn futna az ő fija előtt * Absolon előtt.
*2 Sám. 15, 13—18. 16, 11.

2. Uram, mely igen megsokasodtak az én * ellenségim! mely sokan vagynak az ellenem támadók! *Zsolt. 25, 19.

3. Sokan mondják az én lelkem felől: Nincsen néki * semmi szabadulása az Istentől, Sélah. *2 Sám. 17, 2.

4. Te pedig, óh Uram, nékem * paizsom vagy, én dicsőségem *vagy,* és felmagasztalod † az én fejemet.
*1 Móz. 15, 1. †Zsolt. 27, 6. 110, 7

5. Én felszóval az Úrhoz kiáltottam, és meghallgatott engemet az ő szentségének hegyéről.

6. Én lefekszem, elaluszom, és felkelek; mert az Úr * oltalmaz engemet.
*vers 4. Zsolt. 4, 9.

7. Nem félek * sok ezer néptől, mely minden felől megkörnyékezett engemet.
*vers 4. 6. Zsolt. 27, 3.

8. Kelj fel Uram, tarts meg engemet én Istenem, és verd arczúl minden ellenségimet, az istenteleneknek * fogaikat rontsd öszve. *Zsolt. 58, 7. 2 Sám. 15, 31.

9. Az Úré a szabadítás; a te * népeden *legyen* a te áldásod! Sélah.
*Ésa. 43, 11. Hós. 13, 4.

IV. ZSOLTÁR.

Dávid könyörög az Istennek Saultól való megszabadításáért.

1. Dávid Zsoltára az * Éneklőmesternek adatott a Neginóthra.
*2 Sám. 23, 1. 1 Krón. 25, 1.

2. Mikor kiáltok, * hallgass meg engemet, én igazságomnak Istene, a nyomorúságban vídámíts meg engemet; könyörülj rajtam, és hallgasd meg az én könyörgésemet! *Zsolt. 5, 2.

3. Embereknek fijai! meddig *lészen* az én dicsőségem gyalázatban? *meddig* szeretitek a * hívságot, és keresitek a hazugságot? Sélah. *1 Sám. 24, 10.

4. De legyen tudtotokra, hogy magának * választott az Úr engemet, kinek kedves † vagyok: Az Úr meghallgat engemet, mikor könyörgök néki. *Zsolt. 2, 6.
1 Sám. 16, 1. †1 Sám. 13, 14. 16, 1. 13.

5. Haragudjatok, * de ne vétkezzetek, szóljatok szíveitekben, a ti ágyasházatokban, de legyetek csendességben. Sélah. *Eféz. 4, 26.

6. Áldozzatok igazságnak * áldozatját, és bízzatok az Úrban. *Zsolt. 51, 21.

7. Sokan mondják: Kicsoda mívelheti azt, hogy valaha jót lássunk? *De* te Uram, mutasd meg nékünk a te orczádnak * világát; *4 Móz. 6, 24—26.
8. *És így* nagyobb örömet adsz az én szívemben, hogy nem mint mikor az ő borok és búzájok megsokasodnak.
9. Békességben * lefekszem egyetemben és elaluszom; mert te Uram egyedül adsz nékem bátorságos lakást. * Zsolt. 3, 6.

V. ZSOLTÁR.

Megszabadulásért való könyörgése Dávidnak az ő kergetői ellen.

1. Dávid Zsoltára az Éneklőmesternek adatott a Nékhilótra.

2. Uram, az én beszédemet * vedd füleidbe: értsd meg az én gondolatimat. * Zsolt. 4, 2. 17, 1.
3. Figyelmezzél az én kiáltásomnak szavára, én Királyom és én Istenem; mert én néked könyörgök!
4. Uram, hamar hallgasd meg az én szómat, minden dolgaim * előtt készítem magamat te hozzád, és várom a *te segítségedet;* * Zsolt. 59, 17.
5. Mert nem oly Isten vagy te, ki gyönyörködjél a * hitetlenségben. † nem a kik te nálad a gonosz. * Róm. 1, 8. † Zsolt 34, 17. Máté 7, 22. 23.
6. Nem állnak meg a te szemeid előtt a * kevélyek: és gyűlölsz minden gonosz cselekedőket. * Zsolt. 1, 5. 11, 5. Jób 13, 16.
7. Elveszted a * kik hazugságot szólnak; a vérszopó és álnok embert gyűlöli az Úr. * Zsolt. 9, 6. Csel. 5, 3. 5. 8. 10.
8. Én pedig a te jóvoltodnak sokaságában *bízván,* megyek bé a te * házadba, és könyörgök a te szent templomodban, a te félelmedben. * 2 Sám. 6, 17.
9. Uram igazgass engemet a te igazságodban * az én ellenségimért: igazgassad előttem a te útadat; * Zsolt. 27, 11.
10. Mert nincsen az ő szájokban igazság, szívek merő álnokság, torkok megnyilt * koporsó, nyelvekkel hízelkednek. * Róm. 3, 13. 14.
11. Itéld meg, óh Isten, őket, hogy csalatkozzanak meg az ő tanácsokban: az ő hamisságoknak sokaságáért vesd el őket; mert engedetlenek te ellened.
12. És örülnek mindnyájan, a kik bíznak te benned, mind örökké vígadnak, a kiket megoltalmazsz, és örvendeznek * te benned, a kik szeretik a te nevedet; * Dán. 3, 28. Zsolt. 68, 3.
13. Mert te Uram, megáldod az igazat. a te jóvoltoddal mintegy * paizszsal körülvészed őtet. * Zsolt. 3, 3.

VI. ZSOLTÁR.

Dávid meggyógyulásért könyörög.

1. Dávidnak Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott* a nyolczhúrú Neginóthra.

2. Uram, a te búsulásodban * ne feddj meg engemet, és a te haragodban ne ostorozz engemet. * Zsolt. 38, 2.
3. Könyörülj rajtam Uram: mert erőtelen vagyok: gyógyíts meg engemet Uram; mert megháborodtak az én csontaim!
4. És az én lelkem igen megháborodott; de te, óh Uram, míglen!
5. Térj *hozzám* Uram, mentsd ki az én lelkemet, szabadíts meg engemet a te irgalmasságodért;
6. Mert nincsen te felőled a halálban emlékezet; a koporsóban kicsoda mond néked dícséretet?
7. Elfáradtam * fohászkodásimban, megmostam minden éjjel az én ágyamat, és könyhullatásimmal megöntöztem nyoszolyámat. * Jób 7, 3. 4.
8. Elhervadott orczám a szomorúság miatt, megvénhedett * minden ellenségim miatt. * Zsolt. 31, 10. Jób 17, 6.
9. Menjetek el tőlem mindnyájan, kik álnokságot * cselekesztek; mert meghallgatta † az Úr az én siralmimnak szavát! * Zsolt. 101, 7. 8. † Zsolt. 3, 4—6.
10. Meghallgatta az Úr az én * könyörgésemet; az Úr bévette az én esedezésemet. * Zsolt. 10, 17.
11. Piruljanak meg * és igen háboríttassanak meg minden ellenségim; hátratérjenek és hirtelen szégyenüljenek meg. * Zsolt. 35, 4. 40, 15.

VII. ZSOLTÁR.

Dávidnak könyörgése az ő ellenségitől való megszabadításáért.

1. Dávidnak Siggájónia, melyet mondott az Úrnak, a Benjáminita * Kús beszédére. * 2 Sám. 16, 5—11.

2. Én Uram Istenem! te benned vetem reménységemet; oltalmazz meg engemet minden háborgatóim ellen; és szabadíts meg engemet.
3. Hogy el ne ragadja * mint egy oroszlán az én életemet, elszaggassa, és ne legyen, ki megszabadítson. * Zsolt. 10, 9. 2 Sám. 17, 2. 16.
4. Én Uram Istenem! ha cselekedtem * ezt, ha vagyon hamisság az én kezeimben. * 2 Sám. 16, 7. 8.
5. Ha gonoszszal * voltam az én velem békével lakozónak; és ha megfosztottam ellenségemet ok nélkül: * Jób 31, 7 8

6. *Bátor* üldözze ellenségem az én lelkemet, megfogja és földre tapodja az én életemet; és az én dicsőségemet porrá tegye. Sélah.
7. Kelj fel, Uram, a * te haragodban, és magasztaltassál fel az én ellenségimnek dühösségek ellen, és serkenj fel mellettem az ítéletért, *melyet* parancsoltál; * Zsolt. 44, 24. 142, 8.
8. Hogy a népeknek seregek körülvegyen tégedet, és azért felmagasztaltassál.
9. Az Úr megítéli a népeket: Ítélj meg Uram engemet! az én * igazságom és ártatlanságom szerint *fizess* nékem! * 1 Móz. 18, 25. Zsolt. 18, 21. 22—25.
10. Szünjék meg, kérlek, a hitetleneknek gonoszságok, és erősítsd meg az igazat; mert te *vagy* a szíveknek és veséknek * vizsgáló igaz Istene. * Jer. 10, 20 Jel. 2, 23.
11. Az én paizsom az Isten, ki megszabadítja * az igazszívű embereket. * Zsolt. 9, 5.
12. Az Isten az igazat megőrzi, és az erős Isten naponként haragszik.
13. Ha meg nem tér a *hitetlen,* az ő fegyverét * megélesítette, az ő kézívét megvonta, és elarányozta. * 5 Móz. 32, 41. Sir. 2, 4.
14. És csinált magának halálos fegyvereket; az ő nyilait az * üldözők ellen készítette. * Zsolt. 45, 6
15. Ímé hamisságot * gondol, háborúságra igyekszik, és hijábavalóságot cselekeszik. * Jób 15, 35. Ésa. 59, 4.
16. Vermet ásott és mélyen ásta azt; de ő maga esett * a verembe, melyet ásott. * Péld. 5, 22 Zsolt. 9, 16.
17. Fordúl az ő munkája a maga fejére, és az ő tetejére száll az ő álnoksága.
18. Dícsérem az Urat az ő igazsága szerint, * és éneklek a felséges Úr nevének! * Zsolt. 9, 5—7. 18, 21—28.

VIII. ZSOLTÁR.

Csudálkozván dícséri Dávid az Istennek emberekhez való jó kedvét.

1. Dávid * Zsoltára az Éneklőmesternek adatott a Gittitre. * 2 Sám. 23, 1.

2. Mi Urunk Istenünk, mely igen csudálatos a te neved az * egész földön, ki a te dicsőségedet az egek felett magasztaltad! * Ésa. 6, 3.
3. A kicsinyeknek és csecsszopóknak szájok * által erősítetted meg a te hatalmadat a te ellenségidért, hogy megrontsad az ellenséget, és a bosszúállót. * Máté 21, 16.
4. Mikor látom a te egeidet, a te kezednek * munkáit, a holdat és a csillagokat, melyeket *te* teremtettél: *akkor igy gondolkodom.* * Zsolt. 102, 26.
5. Micsoda az ember, hogy megemlékezel * róla? vagy az embernek fija, hogy meglátogatod őtet? * Jób 7, 17. Zsid. 2, 6.
6. Noha őtet valamennyire kissebbé teremtetted az Angyaloknál: mindazáltal dicsőséggel és tisztességgel megékesítetted őtet:
7. Tetted őtet minden te kezeidnek munkáin * úrrá, mindeneket vetettél az ő lábai alá: * 1 Kor. 15, 27. Zsid. 2, 5—8.
8. Juhokat és minden barmokat, még a mezei * vadakat is. * Jer. 27, 6.
9. Az égi madarakat, és a tengernek * halait; *és* a melyek általjárják a tengernek ösvényit. * 1 Móz. 1, 28. 29.
10. Mi Urunk Istenünk, mely igen dicsőséges a te neved az egész földön!

IX. ZSOLTÁR.

Az Izráeliták hálaadások és könyörgések.

1. Dávid * Zsoltára az Éneklőmesternek *adatott* a Múthlabénre, s a t. * 2 Sám. 23, 1.

2. Dícsérem * az Urat teljes szívemmel; hirdetem minden csudatételidet. * Zsolt. 138, 1. 2
3. Örvendezek * és örülök te benned, dícséretet mondok, óh felséges *Isten,* a te nevednek: * Zsolt. 31, 8. 9.
4. Hogy az én ellenségim * hátat adtak, megütköztek és elvesztek a te orczád elől. * 2 Sám. 22, 1—51.
5. Hogy az én ítéletemet és * ügyemet véghez vitted: ültél az *ítélő*székben, *mint* igaz Bíró. * Zsolt. 7, 9. 12.
6. Megfeddetted a Pogányokat; elvesztetted a hitetlent; az ő neveket mindenha és mind örökké eltörlötted.
7. Az ellenségnek pusztítási mindenestől fogva megszüntek: az ő városit elrontád-é? és az ő emlékezetek velek egyetembe elveszett-é?
8. Az Úr pedig örökké ül, és az ő székit készíti * az ítéletre. * Zsolt. 103, 19.
9. És ő megítéli e világot * igazságban; és a népeknek törvényt mond tökéletességben. * 1 Móz. 18, 25. Zsolt. 96, 13.
10. És lészen az Úr a megnyomoríttatottnak * felmagasztalás, és idejekorán való segítsége a nyomorúságos időkben. * Zsolt. 37, 39. 46, 2.
11. Annakokáért te benned bíznak, a kik esmérik a te nevedet; * mert el nem hagyod azokat, a kik tégedet keresnek, Uram! * Zsolt. 34, 5. 6. 36, 11.
12. Mondjatok dícséretet az Úrnak,

ki Sionban * lakik; hirdessétek a népek között az ő jeles cselekedetit; * 1 Kir. 9, 3. Zsolt. 76, 3. 132, 13. 14.

13. Mert kikeresi a véreket, azokról megemlékezik; nem felejtkezik el a szegényeknek * kiáltásokról. * Zsolt. 34, 18.

14. Könyörülj rajtam Uram, lásd meg nyomorúságomat; *melyet szenvedek* ellenségimtől; ki megszabadítasz engemet a halálnak kapuiból;

15. Hogy hirdessem minden te dícséretedet a Sion leányának kapuiban, örüljek a te szabadításodban.

16. Bémerültek * a Pogányok a verembe, *melyet* ástak; a hálóban, melyet elrejtettek, megakadott lábok. * Zsolt. 16, 17

17. Megesmértetett az Úr az ítéletből, *melyet* cselekedett; a hitetlen az ő kezének munkájával megkötöztetett. Elmélkedésre való dolog. Sélah.

18. Térjenek a hitetlenek a földbe; minden népek, kik elfelejtkeznek az Istenről;

19. Mert nem lészen mind örökké feledékenységben a * szegény; a nyomorultaknak reménységek *nem* mind örökké vész el. * Luk. 12, 6. 7.

20. Kelj fel Uram, ne vegyen hatalmat a halandó ember: ítéltessenek meg a Pogányok te előtted.

21. Rettentsd meg Uram őket, hogy esmérjék meg a Pogányok, hogy ők halandó * emberek. Sélah. * Zsolt. 10, 18.

X. ZSOLTÁR.

Szabadulásért való könyörgése az Izráelnek

1. Uram, miért állasz távol? * *miért* rejted el magadat kellete korán a mi nyomorúságinkban? * Zsolt. 13, 2.

2. Kevélységben a hitetlen háborgatja a szegényt: fogattassanak meg az * ő tanácsokban, melyeket gondoltak: * Zsolt. 7, 16. 17. Jób 18, 7.

3. Mert dicsekedik a hitetlen az ő lelkének * kívánságiban: és a fösvény áldván ő magát, káromolja az Urat. * 5 Móz. 29, 19. 20.

4. A hitetlen az ő haragjának kevélysége miatt nem tudakozik; minden ő gondolati ezek, hogy * nincsen Isten! * Zsolt 14, 1.

5. Az ő útai minden időben szerencsések; messze vettettek a te ítéletid az ő szeme elől: minden ő ellenségit csúfolja.

6. Azt gondolja az ő szívében: Soha örökké meg nem * indíttatom: mert nyavalya nélkül lészek; * Jel. 18, 7. 8.

7. Kinek szája átkozódással * rakva, csalárdságokkal és álnoksággal: az ő nyelve alatt ártalom és gonoszság *vagyon.* * Róm. 3, 13—17

8. Az útczáknak szorosain leselkedik, a lesben megöli az ártatlant: az ő szemei vígyáznak a szegényre.

9. Leselkedik titkon, mint az oroszlán a barlangban, hogy elragadja a szegényt; * elragadja a szegényt, midőn az ő tőribe ejti őtet. * Zsolt. 37, 32. 9, 19.

10. Megrontja, levonja: és leveti a szegényeket az ő erejével.

11. És mond az ő szívében: Elfelejtkezett * az erős *Isten;* elfordította az ő orczáját, és soha nem látja *ezeket?* * Zsolt. 94, 7.

12. Kelj fel Uram, erős *Isten* emeld fel kezedet: ne felejtkezzél el a szegényekről.

13. A hitetlen miért * bosszantja az Istent? *mert* azt mondja az ő szívében, hogy te meg nem keresed. * vers 11. 14.

14. Holott te * látod, mert mind az álnokságot s mind a fájdalmat nézed, hogy *néki* kezeddel megfizess: Te reád hagyattatott † a szegény; az árvának te lészesz segítője. * Zsolt. 94, 9. 10. † Zsolt. 68, 6.

15. Rontsd meg a hitetlennek * és a gonosznak karját; annyira, hogyha keresik az ő istentelenségeket, meg ne találják. * Jób 38, 15. Zsolt. 104, 35.

16. A Jehova uralkodik * mindenha, és mind örökkön örökké: elvesznek a Pogány*nép*ek az ő † földéről. * Zsolt. 146, 10. † 3 Móz. 25, 23.

17. A szegényeknek * kívánságokat meghallgatod Uram, megerősíted az ő szíveket, és füleiddel *rájok* figyelmezel. * Zsolt. 65, 3.

18. Hogy ítéletet tégy az árvának és a nyomorodottnak; hogy többé ne kegyetlenkedjék a földből * való ember. * 1 Móz. 2, 7.

XI. ZSOLTÁR.

Dávidnak panasza Saul ellen.

1. Dávid Éneke, az Éneklőmesternek *adatott.*

Az Úrban bízom, hogy-hogy mondjátok *tehát* az én lelkemnek: Fuss a * ti hegyetekre *mint* a madár? * 1 Sám. 16, 19.

2. Mert ímé a hitetlenek az ő ívjeket megvonták, nyilokat az idegbe vetették: hogy * lövöldözzék titkon az igazszívű *ember*eket. * Zsolt. 37, 14.

3. Mivelhogy *még* a fundamentomok is elrontattatnak: az igaz mit cselekedhetik?

4. Az Úr az ő szent * templomában, az Úr széki az † egekben *vagyon;* az

ő szemei néznek, és az ő szemei megpróbálják az embereknek fijaikat *Hab. 2, 20 †Ésa. 66, 1
5. Az Úr az igazat * megpróbálja: a hitetlent pedig és a gonoszságnak szeretőjét gyűlöli † az ő lelke. *Zsolt. 26, 2. 3. †Zsolt. 5, 5.
6. Bocsát a hitetlenekre eleven szeneket, tüzet * és kénkövet: és megégető szelet, mely az ő pohároknak része; *Ezék. 38, 22.
7. Mert mivelhogy az Úr * igaz, igazságot szeret; az igazat † látják az ő szemei. *5 Móz. 10, 17. †Zsolt. 33. 18.

XII. ZSOLTÁR.

Dávidnak Saul ellen való panasza.

1. Dávid Zsoltára *adatott* az * Éneklőmesternek a Seminthre. *1 Krón. 25, 1.
2. Tarts meg óh Uram, mert elfogyott a szent; * mert elfogytak a hívek az embereknek fijaik közűl. *Ésa. 57, 1. Jer. 7, 28.
3. Hazugságot * szól kiki az ő felebarátjának, hízelkedő ajakkal, kettős szívből szólnak. *Jer. 5, 1—3. Mik. 6, 4—6.
4. Vágja ki az Úr mind a hízelkedő ajakokat: és a kevély nyelveket.
5. Kik ezt mondják: Nyelvünkkel mindent tehetünk, a mi ajakink mi velünk vagynak: s kicsoda nékünk Urunk?
6. A nyomorultaknak pusztíttatásokért és a szegényeknek fohászkodásokért, mindjárt felkelek, azt mondja az Úr; megszabadítom azokat, kiket tőrbe ejtett *az ellenség.*
7. Az Úrnak beszédi, tiszta * beszédek, mint a földből csinált kohban megpróbáltatott és hétszer megtisztíttatott ezüst. *Zsolt. 18, 31. 119, 40. Péld. 30, 5.
8. Te, Uram, tartsd meg őket: és őrizd meg őket e nemzetségtől mind örökké.
9. *Melyben* köröskörűl járnak a gonoszok: mikor az embereknek * alávalói felmagasztaltatnak. *Péld. 28, 12

XIII. ZSOLTÁR.

Megszabadításért való könyörgés.

1. Dávid * Zsoltára, az † Éneklőmesternek *adatott.* *2 Sám. 23, 1. †1 Krón. 25, 1.
2. Uram, míglen * felejtkezel el rólam mindenestől fogva? míglen † rejted el a te orczádat tőlem? *Zsolt. 77, 8—11. †Zsolt. 10, 1.
3. Míglen tanácskozom az én lelkemben? keserűségemet naponként *míglen tartom* szívemben? míglen magasztaltatik fel ellenségem én rajtam?
4. Nézz reám, és hallgass meg engem én Uram Istenem! világosítsd meg szemeimet; ne aludjon el a halálban
5 Hogy valamikor ne mondhassa az én ellenségem: meggyőztem őtet; és az én háborgatóim * ne örüljenek, ha megeséndem *Zsolt. 25, 2.
6. Én pedig a te jóvoltodban bízom, örvendez az én szívem a te * szabadításodban. Éneklek az Úrnak: mert jól tett velem *Zsolt. 4, 7. 8. 5, 11. 12.

XIV. ZSOLTÁR.

Panaszolkodása Dávidnak Saul ellen.

1. Dávid * *Zsoltára,* az † Éneklőmesternek s a t *2 Sám. 23, 1. †1 Krón. 25.

Azt mondja * a balgatag az ő szívében: Nincsen Isten. Megvesztek, utálatosokká lettek igyekezetekben, nincsen a ki jót cselekedjék. *Zsolt. 10, 4. 53, 3.
2. Az Úr a mennyből tekintett az embereknek fijaikra; hogy meglássa ha vagyon-é *valaki* * értelmes, és Istent kereső. *Zsolt. 33, 12.
3. Mindnyájan elhajlottak, * egyetemben hijábavalókká lettek, nincsen a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is. *Róm. 3, 11—17.
4. Avagy nincsen-é értelem a gonoszságnak minden cselekedőiben, hogy az én népemet * megeszik, mint a kenyeret *szokták megenni,* és az Urat nem tisztelik? *Zsolt. 79, 7 Hós. 7, 7.
5. Ott rettegnek rettegéssel; mert az Isten az igazak nemzetségével vagyon.
6. A szegénynek tanácsát megcsúfolják; de az Úr néki reménysége.
7. Vajha eljőne Sionból * az Izráelnek Szabadítója; hogy mikor az Úr az ő népének † foglyait megszabadítja, a Jákób örüljön, és az Izráel örvendezzen. *Zsolt. 53, 7. †1 Krón. 15, 13.

XV. ZSOLTÁR.

Isteni félelemről és jó életről való tanuság.

1. Dávidnak Zsoltára.

Uram, kicsoda * lakozik a te sátorodban; és kicsoda nyugszik meg a te szent hegyeden? *Zsolt. 24, 3. 4. Ésa. 33, 14. 15.
2. A ki tökéletességben jár, igazságot cselekeszik: és igazságot szól az ő szívében:
3. A *ki* nem rágalmaz * nyelvével; nem cselekeszik felebarátjának † gonoszt: és gyalázatot nem szerez felebarátjának. *Jak. 1, 26. †Jób 17, 4
4. Kinek szeme előtt utálatos a gonosz; de az Urat félőket * tiszteli: esküvését

kárával is megállja, és meg nem változtatja. * Zsolt. 101, 4—6.

5. Pénzét nem adja * uzsorára, és ajándékot † az ártatlan ellen nem vészen. A ki ezeket cselekeszi, soha ki nem mozdúl!
* 3 Móz. 25, 36. 37. † 5 Móz. 16, 19. Péld. 15, 27.

XVI. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Krisztus feltámadásáról

1. Dávidnak Miktám*ja*.

Tarts meg engem erős *Isten:* mert te benned bízom.

2. Mondjad *ezt* az Úrnak *én lelkem:* Én Uram vagy te: *jóllehet semmi* jóm néked nem *használhat;*

3. *Hanem* a szenteknek kik e földön *vagynak,* és a becsületeseknek, *kikben* vagyon minden én * gyönyörűségem. * Zsolt. 101, 6.

4. Megsokasodik azoknak bánatjok, kik máshoz sietnek: Nem áldozom azoknak véres áldozatjokkal: fel sem veszem azoknak neveket ajakimra.

5. Az Úr az én * örökségemnek és poharamnak része; te tartod az én részemet. * Sir. 3, 24.

6. Az én sorsom esett nékem kies helyen, nyilván szép örökség jutott nékem.

7. Áldom az Urat, ki nékem tanácsot adott: hogy még éjjel is * tanítanak engemet az én belső tagaim. * Zsolt. 63, 7.

8. Szüntelen az Úrra * néztem; mert jobbkezem † felől *vagyon,* azért meg nem mozdíttatom. * Zsolt. 28, 7. 49, 16. Csel. 2, 25—28. † Zsolt. 109, 31. 110, 5.

9. Annakokáért örül az én szívem és örvendez az én dicsőségem: még az én testem is bátorságban nyugszik;

10. Mert nem hagyod az én lelkemet a * koporsóban, és nem engeded, hogy a te szented rothadásra jusson.
* Zsolt. 86, 13. 88, 6. 7. 116, 8. 9. Csel. 2, 31. Ésa. 53, 10—12.

11. Te tanítasz meg engemet az életnek ösvényére; * elégséges öröm vagyon te előtted, és gyönyörűségek vagynak a te jobbod felől mindenkor. * Zsolt. 17, 15

XVII. ZSOLTÁR.

A hitetlenek ellen kér oltalmat.

1. Dávidnak * Könyörgése. * 2 Sám. 23, 1.

Halld meg Uram az *én* igazságomat; figyelmezzél az én * kiáltásomra; hallgasd meg az én könyörgésemet, *melyben* nincsen † csalárdság.
* Zsolt. 4, 2. 5, 2. † vers 3.

2. A te orczád elől jöjjön ki az én ítéletem! a te szemeid * lássanak igazat. * Zsolt. 43, 1.

3. Megpróbálod az én szívemet, meglátogattál éjjel: megpróbáltál engemet és semmit nem * találtál; elmém egyezett az én számmal. * Zsolt. 139, 1—3.

4. A *mi néz* az emberek cselekedetire, a te ajakidnak * beszédéért megóvtam magamat a latornak ösvényitől.
* Jób 21, 23. Zsolt. 119, 120.

5. Igazgasd lépésimet a te ösvényidben; hogy ki ne * hágjanak az én lábaim. * Zsolt. 119, 133.

6. Én tégedet segítségűl hívlak: annakokáért hallgass meg engemet óh *erős Isten;* hajtsd füleidet én hozzám, és hallgasd meg az én beszédemet.

7. Mutasd meg a te csudálatos irgalmasságidat, ki megszabadítod a te benned bízókat azoktól, kik a te jobbod ellen támadnak.

8. Őrizz meg engemet, mint szemed fényét: * oltalmazz meg engemet a te szárnyaidnak † árnyéka alatt;
* 5 Móz. 32, 10. † Zsolt. 36, 8.

9. A hitetleneknek orczájok előtt, kik engemet háborgatnak: az én ellenségim előtt, kik életemet halálra körűlvették.

10. A kövérség elborította *orczájokat;* szájokkal * kevélyen szólottak.
* Zsolt. 12, 4. 5.

11. A mi útainkban most * körűlvettek minket, és csak azt szemlélik, holott a földhöz ragaszthassanak.
* Zsolt. 118, 10. 11.

12. Hasonlók a préda * szomjúhozó oroszlánhoz, és a barlangban ülő oroszlánkölyökhöz. * Zsolt. 10, 9.

13. Kelj fel Uram, és vedd eleit az ő orczájának; vesd le őtet, szabadítsd meg az én életemet a hitetlentől, a te fegyvereddel.

14. Az emberektől szabadíts meg a te kezeddel, Uram, e világnak emberitől, kiknek részek az életben vagyon, kiknek hasokat * betöltöd gazdagsággal: megelégíttetnek magzatjokkal, és hagyják marhájokat az ő fijaiknak.
* Jób 21, 8—13.

15. Én pedig igazságban meglátom a te orczádat: megelégíttetem a te ábrázatoddal, midőn * felserkenek!
* Jób 19, 26. 27. Dán. 12, 2.

XVIII. ZSOLTÁR.

Dávid az Istent dicséri és hálákat ád minden jótéteményiért.

Lásd 2 Sám. 22. részét is.

1. Az Éneklőmesternek *adatott* Dávidnak az Úr szolgájának *háláadó* Éneke, melyet az Úrnak éneklett a na-

pon, melyen megszabadította * őtet az Úr minden ellenséginek kezekből, és a Saul kezéből. * 2 Sám. 22, 1. 2.

2. És monda: Teljes szívemből szeretlek téged Uram, én erősségem!

3. Az Úr én kősziklám és én várom, és én szabadítóm: én erős *Isten*em, én erősségem, ő benne * bízom; én paizsom, és az én szabadulásomnak szarva, én felmagasztaltatásom! * Zsid. 2, 13.

4. A dícsérendő Urat midőn segítségűl hívtam; * az én ellenségimtől megoltalmaztattam. * Zsolt. 66, 17—19.

5. Körűlvettek volt engem a * halálnak kötelei: és az álnok embereknek árvizei rettentnek vala engemet. * Zsolt. 116, 3. 1 Sám. 19, 10—12. 23, 26. 2 Sám. 21, 15—17.

6. A pokolnak kötelei körűlvettek volt engemet; előmet vették volt a halálnak tőrei:

7. Az én nyomorúságomban segítségűl * hívtam az Urat, és kiáltottam az én Istenemnek; és meghallgatta szómat az ő templomából, és az én kiáltásom ő előtte jutott az ő füleibe. * Zsolt. 16, 8.

8. Megindult és reszketett a * föld, és a hegyeknek fundamentomi megháborodtak és megindultak: mert felgerjedett az *ő haragja*. * Bír. 5, 4. 5.

9. Füst jött ki az ő orrából, és emésztő tűz * az ő szájából: és elevenszenek ő tőle. * Zsid. 12, 29.

10. *Felettünk* bévonta az eget felhőkkel, és leszállott: és homály * *volt* az ő lábai alatt. * Ésa. 19, 1.

11. És vitetett a * Kérubimokon, és repült † a szeleknek szárnyain. * 2 Móz. 25, 18—22. † Zsolt. 104, 4.

12. Bévonta az ő * sátorát setétséggel, az ő sátorát körűlvette setét vizekkel és sűrű felhőkkel. * Ésa. 50, 3.

13. A fényesség * miatt *mely* volt ő előtte, az ő sűrű felhői elmultak: kőeső és † elevenszenek *következének*. * 2 Móz. 24, 17. † Zsolt. 97, 3. 4.

14. És dörgött az égből az Úr, és a felséges *Isten* * adta az † ő szavát; kőesőt és elevenszeneket. * 1 Sám. 7, 10. † Jós. 10, 11.

15. És kibocsátá az ő nyilait, és * elszéleszté őket; a villámásokat megsokasította, és megháborította őket. * Bír. 5, 20.

16. Akkor a vizeknek örvényi megláttatának, és kinyilatkozának a föld kerekséginek fundamentomi; a te megfeddésed miatt, Uram, és a te orrod szelének fuvása miatt!

17. Bocsátott *segítséget* az égből, és felvett engemet, és kivont engemet a * sok vizekből. * 1 Sám. 22, 17. Zsolt. 69, 15. Jób 22, 11.

18. Kiragadott engemet az én hatalmas * ellenségim közűl; és az én gyűlölőim közűl, mert erősebbek voltak nálamnál. * 1 Sám. 24, 15.

19. Előmet * vették nékem az én veszedelmemnek napján: de az Úr volt nékem pálczám. * 1 Sám. 23, 26—28. rész 19, 10—12.

20. Kivitt engem tágas helyre, és kiragadott engemet; mert jómat kívánja nékem.

21. Megfizetett nékem az Úr az én igazságom * szerint; az én kezeimnek tisztasága szerint fizetett nékem. * Zsolt. 7, 9. 2 Sám. 22, 21—25.

22. Mert megőriztem * az Úrnak útait, és hitetlenűl nem szakadtam el az én Istenemtől. * 1 Kir. 9, 4. 11, 33.

23. Minden ő ítéleti * előttem vagynak: és az ő parancsolatit nem hánytam el tőlem. * 5 Móz. 17, 19. 20. 1 Kir. 3, 14. 9, 4

24. És voltam tökéletes * ő előtte: és megtartóztattam † magamat az én bűneimtől. * 1 Kir. 9, 4. 15, 5. † 1 Sám. 25, 22. 23.

25. *Azokáért* megfizetett nékem az Úr az én igazságom * szerint: az én kezeimnek tisztaságok szerint az ő szemei előtt. * vers 23. 24.

26. Az irgalmashoz * te irgalmas vagy, és a tökéleteshez tökéletes vagy. * Máté 5, 7.

27. A tisztával tiszta vagy, és a viszszáshoz * visszás vagy. * 3 Móz. 26, 23. 24.

28. Annakokáért te a nyomorodott népet megtartod; de a kevélyeknek szemeiket * megalázod. * Ésa. 2, 11. Péld. 29, 23.

29. Mert te gyujtod meg az én * szövétnekemet: az én Uram Istenem megvilágosítja az én † setétségemet. * Zsolt. 132, 17. † Zsolt. 97, 11. 112, 4.

30. Mert én te általad megyek által az *ellenségnek* táborán: és az én Istenem által megyek a * kőfalakon által. * Zsolt. 60, 8. 12. 2 Sám. 22, 30.

31. Ennek az erős *Isten*nek úta * tökéletes: az Úrnak beszéde igen † tiszta; paizsok ** ő minden benne bízóknak; * Zsolt. 19, 8. 2 Sám. 22, 31. † Zsolt. 12, 7. ** Péld. 18, 10.

32. Mert kicsoda Isten * a Jehován kivűl, és kicsoda hatalmas a mi Istenünkön kivűl. * 2 Sám. 22, 32.

33. Az erős *Isten* övedzett fel * engemet erővel, és ő egyenesítette meg az én útamat. * Zsolt. 144, 1. 2.

34. Olyanokká tette lábaimat, mint a szarvasoknak *lábaik*: és az * én váraimba állatott bé engemet. * 2 Sám. 22, 34.

35. Ő tanítja az én kezeimet a harczra; annyira, hogy az én karjaim által megromlana * az aczél kézív. * 1 Sám. 17, 4—7. 14—50.

36. És adtad nékem a te szabadításod-

nak paizsát, és a te jobbkarod tartott engemet, és a te jóvoltod * magasztalt fel engemet. *2Sám. 5, 10. 8, 13. 14.
37. Kiterjesztetted lépésimet én alattam; és az én bokáim nem tántorgottak.
38. *Midőn* * ellenségimet kergettem, megfogtam őket: és meg nem tértem, míg megemésztettem őket. *2Sám. 10, 19. 12, 29—31
39. Megvertem őket, és fel nem kelhetnek: elhullottak az én lábaim alatt;
40. Mert felövedzettél engemet erővel a hadra: az ellenem támadókat alattam lenyomtad.
41. Az én ellenségimnek nyakokat kezembe adtad: és * az én gyűlölőimet elvesztettem. *1Sám. 20, 15. 2Sám. 10, 19. 12, 29—31
42. Kiáltottak, de nem volt ki *őket* megszabadította volna; az * Úrhoz, de nem hallgatta meg őket. *1Sám 28, 6. 15—18.
43. És apróra törtem őket mint a port a szél előtt; és mint az útczákon lévő sárt * letapodtam őket. *Zsolt. 83, 11.
44. Megszabadítottál engemet a népnek * pártolásától; tettél engemet a Pogányoknak fejekké; a mely népet nem esmértem, az szolgál nékem. *2Sám. 18, 5. 7 22, 44
45. A kik csak meghallhattak is, engedtek nékem: és az idegenek * fijai hazudtak nékem; *2Sám. 8, 9. 10
46. Az idegen * népek megepedtek, és reszkettek az ő hajlékokban. *2Sám. 8, 12. 13
47. Él az Úr, és áldott az én * kőszik-lám; azért magasztaltassék fel az én szabadításomnak Istene! *5Móz. 32, 15
48. Az erős *Isten,* ki én * érettem bosszút áll, és ki sok népet hozzám hódoltat. *2Sám. 22, 48
49. A ki megment engemet az én ellenségimtől; sőt az ellenem támadók felett * felmagasztalsz engemet: az erőszakos embertől megszabadítasz engemet. *vers 44. Zsolt. 27, 6.
50. Ennekokáért dícsérlek téged, Uram, a Pogányok * között: és a te nevednek éneklek; *Zsolt. 60, 8. 10. 11. Róm. 15, 9.
51. *Mert* az ő Királyát sokszor csudálatosképen megszabadította; és az ő megkent *Királyá*val Dáviddal irgalmasságot cselekedett, és az * ő maradékával mind örökké. *2Sám. 7, 13—16. 23, 2. 5.

XIX. ZSOLTÁR.

Isteni dicséret és könyörgés.

1. Dávid Zsoltára, az * Éneklőmesternek *adatott.* *1Krón. 25, 1.
2. Az egek * hirdetik az erős *Isten*nek dicsőségét, és az ő kezeinek munkáját hirdeti ama † kiterjesztetett erősség. *Zsolt. 97, 6. †1Móz. 1, 6.
3. Az egymás után következő napok bőséggel * prédikálják az ígét *nékünk;* és az egymás után való éjszakák tanítnak bölcseségre. *Róm. 1, 20.
4. Nincsen beszédek *nékik,* sem ígéjek: mégis meghallattatik az ő szavok.
5. Minden földre kihat * az ő zengések, és a föld kerekségének határira az ő beszédek. *Róm. 10, 18.
6. A napnak szerzett sátort az *egek*ben, és az mintegy vőlegény kijövén az ő ágyasházából: siet mintegy erős *futó* férjfiú, az ő útának elvégezésére.
7. Az ő kijövetele az égnek *egyik* végétől fogva, és az ő forgása annak másik végéig *vagyon;* és nincs semmi, a mi elrejtezhetnék az ő melege előtt.
8. Az Úrnak törvénye * tökéletes, megeleveníti a lelket; az Úrnak tanúbizonyságtétele igaz, † bölcseséget ád a kisdedeknek. *Zsolt. 18, 31. †Zsolt. 119, 130.
9. Az Úrnak parancsolati igazak, megvídámítják a szívet: Az Úr parancsolatja tiszta, megvilágosítja * a szemeket. *Zsolt. 119, 105.
10. Az Úr félelme tiszta, megmarad mind örökké: Az Úrnak ítéleti igazmondás, mindenestől fogva igazak!
11. Kívánatosabbak az * aranynál, még *pedig* a sok tiszta aranynál, és édesbek a méznél, még *pedig* a színméznél! *Zsolt. 119, 14. 72. 127.
12. Még a te szolgád is megintetik azokból: és azoknak megtartóinak sok jutalmok * vagyon. *3Móz. 18, 5.
13. *De* kicsoda tudhatja a vétkeket? Az én titkos * bűneimtől tisztíts meg engemet! *3Móz. 4, 22.
14. Tartóztasd meg a te szolgádat a vakmerő * bűnöktől, ne uralkodjanak én rajtam: akkor tökéletes lészek, és tiszta lészek sok vétkektől. *Zsolt. 18, 24. 1Sám. 25, 22. 33.
15. Az én számnak beszédi és az én szívemnek gondolati legyenek * a te kedved szerint valók te előtted, óh Uram, ki nékem erősségem és szabadítóm vagy! *Zsolt. 104, 34.

XX. ZSOLTÁR.

Az Izráeliták könyörgése Dávidért.

1. Dávid * Zsoltára az Éneklőmesternek *adatott.* *2Sám. 23, 1.
2. Hallgasson meg tégedet az Úr, a *te* háborúság*od*nak napján; és tegyen

győzedelmessé a Jákób * Istenének neve. *5 Móz. 28, 58. Péld. 18, 10.
3. Küldjön néked segítséget az ő szentséges *helyé*ről: *és* a * Sionból oltalmazzon meg tégedet.
*2 Sám. 6, 12. 2 Móz. 25, 10—22.
4. Emlékezzék meg minden te áldozatidról: és a te egészen égőáldozatidat tegye * kövérré: *1 Krón. 21, 25.
5. Cselekedjen veled a te * kívánságod szerint, és minden te tanácsodat teljesítse meg; *Zsolt. 21, 3.
6. Hogy örülhessünk a te * szabadításodban, és a mi Istenünknek nevében zászlót emeljünk: Az Úr teljesítse meg minden te kérésidet!
*Zsolt. 13, 6. 2 Sám. 8, 1—15.
7. Most esmérem, * hogy megtartja az Úr az ő felkent *Királyát,* meghallgatja őtet az ő szent egeiből, az ő jobbkeze hatalmasan megszabadítja. *2 Sám. 5, 12.
8. Némelyek az ő szekereikben, némelyek az ő lovaikban *bíznak;* de mi a mi Urunknak Istenünknek * nevéről emlékezünk meg.
*vers 1. 1 Sám. 17, 45. Zsolt. 33, 16. 44, 7. 8.
9. Ők meghanyatlottak és elestek: mi pedig felkeltünk és * felegyenesedtünk.
*Zsolt. 18, 37—41.
10. Uram, tarts meg *minket:* Ama Király hallgasson meg minket a napon, melyben segítségűl hívjuk.

XXI. ZSOLTÁR.

Háláadások az Izráelitáknak Dávidért.

1. Dávid * Zsoltára az Éneklőmesternek *engedtetett.* *2 Sám. 23, 1.
2. Uram, a te erősségedben örül a Király, és a * te szabadításodban felette igen örvendez. *Zsolt. 13, 6. 18, 2—51.
3. Az ő szívének kívánságát * megadtad néki, és az ő ajakinak kérését nem tagadtad meg ő tőle. *Zsolt. 20, 5.
4. Mert előveted őtet a te javaidnak áldásival, és tettél az ő * fejébe tiszta arany koronát. *Zsolt. 132, 18.
5. Életet * kért te tőled, és adtál néki napoknak hosszúságit mind örökké és mind éltig. *Zsolt. 61, 7. 8. Ésa. 38, 1—5.
6. Nagy az ő dicsekedése a te megtartásodban; fényességet és * ékességet vetettél ő reá; *2 Sám. 8, 13.
7. Mert vetetted ő reá *mindenféle* áldásidat mind örökké, megvidámítottad őtet a te színednek örömével.
8. Mert a Király bízik az Úrban: azért bízván a magasságosnak jó kedvében, meg nem * hanyatlik. *Zsolt. 18, 23—25.
9. Megtalálja a te kezed minden te ellenségidet, és a te jobbkezed megtalálja azokat, kik * gyűlölnek tégedet.
*Zsolt. 2, 9.
10. Olyanokká tészed őket, mint a tűznek kemenczéjét, a te haragodnak idején; az Úr az ő haragjában elnyeli őket, és megemészti őket * a tűz. *Zsolt. 18, 9.
11. Az ő gyümölcsöket e földről elveszted, és az ő magvokat, * az embereknek fijaik közűl; *Zsolt. 109, 13. Ésa. 14, 20.
12. Mert te ellened gonoszt * végeztek, és csalárdságot gondoltak, *melyet véghez* nem vihetnek. *Zsolt. 2, 1—4.
13. Mert te őket czélúl veted, és megvonszod a te ívedet ő ellenek.
14. Magasztaltassál fel, Uram, a te erősségedben; énekeljünk és dícsérjük a te * hatalmadat. *Zsolt. 18, 1—51.

XXII. ZSOLTÁR

Jövendölés a Krisztusnak szenvedéséről, haláláról és feltámadásáról.

1. Dávid Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott,* az Ajélet hasakhátra.
2. Én erős *Istenem,* én erős * *Istenem!* miért hagytál el engemet? és miért távoztál el az én megtartásomtól, és az én jajgatásimnak beszéditől?
*Máté 27, 46. Márk 15, 34.
3. Én Istenem, kiáltok mind napestig, de nem * hallgatsz meg; éjjel is nincsen nékem veszteglésem. *Jób 19, 7.
4. Te pedig szent vagy, ki * lakozol az Izráelnek dicséreti között. *1 Kir 9, 3.
5. A mi atyáink benned bíztak; bíztak, és megszabadítottad őket.
6. Te hozzád kiáltottak, * és megszabadultak; benned bíztak és meg nem gyaláztattak. *Zsolt. 107, 6.
7. Én pedig féreg vagyok, és nem férjfiú: embereknek * szidalmok, és a népnek utálatossága.
*Ésa. 53, 2. 3. Máté 27, 39. 40, 43.
8. Mindenek, kik engemet látnak, megcsúfolnak engemet; félre vonszák ajakokat, és hajtogatják az * ő fejeket.
*Zsolt. 109, 24. 25.
9. *Ezt mondván:* Bízott az Úrban, szabadítsa meg őtet, * mentse meg őtet, mivelhogy néki jóakarója! *Zsolt. 42, 4.
10. Mert te vontál ki * engemet az *én anyám* méhéből: és bíztattál engemet az én anyámnak emlőjétől fogva.
*Zsolt. 71, 6.
11. Te oltalmad alá vettettem az *én anyámnak* méhétől fogva, az én anyámnak méhétől fogva te voltál nékem * erős *Istenem.* *Zsolt. 31, 15. Ésa. 49, 1.
12. Ne távozzál messze tőlem; mert a

nyomorúság közel vagyon, és senki nincs, ki nékem segítséggel legyen.
13. Körülvettek engemet sok bikák, és a Básánnak * erős *bikái* megkörnyékeztek engemet. * Jós. 17, 5. Ámós 4, 4.
14. Feltátották * ellenem az ő szájokat, *mint* a ragadozó és ordító oroszlán! * Máté 27, 22.
15. Mint a víz, ugyan * kiöntettem, és minden én csontaim eloszlattattak: az én szívem mint a viasz elolvadott az én belső tagaim között. * Zsolt. 40, 13.
16. Megszáradott * mint a cserép az én erőm, az én nyelvem is az én ínyemhez ragadt, és a halálnak porába vetettél engemet. * Zsolt. 32, 4. 102, 4—6.
17. Mert körülvettek engemet az ebek, és a gonoszoknak * serege megkörnyékezett engemet; általlikasztották kezeimet és lábaimat; * Ján. 19, 18. Jel. 1, 7.
18. Megszámlálhatnám minden csontaimat: ők pedig *csak* néznek * és tekintenek én reám. * vers 8. 9
19. Az én ruháimat magoknak * elosztották, és az én köntösömre sorsot vetettek; * Ján. 19, 23. 24.
20. De te Uram, ne légy messze tőlem: én erősségem, az én segítségemre siess!
21. Mentsd meg az én lelkemet a fegyvertől, és az én egyetlenegyemet az * ebnek kezéből. * vers 17. Zsolt. 40, 14.
22. Szabadíts meg engemet az oroszlánnak * szájából; és az unikornisoknak szarvaik ellen, hallgass meg engemet. * Zsolt. 58, 7
23. Hirdetem * a te nevedet az én atyámfiainak; a Gyülekezetnek közepette dícsérlek tégedet. * Zsolt. 116, 12—14. Zsid. 2, 11. 12.
24. Ti kik félitek az Urat, * dícsérjétek őtet, Jákóbnak minden nemzeti dicsőítsétek őtet: és féljétek őtet Izráelnek minden magzatai; * Zsolt. 32, 1 139, 19. 20
25. Mert nem utálta és meg nem vetette a * szegények nyomorúságát, és el nem rejtette az ő orczáját tőle, és midőn kiáltott ő hozzá, meghallgatta. * Zsolt. 9, 13. 40, 18.
26. Te felőled lészen az én dícséretem a nagy Gyülekezetben: az én fogadásimat * megteljesítem azok előtt, kik félik őtet. * Zsolt. 56, 13. 14.
27. Esznek a nyomorúltak, * és megelégesznek; dícsérik az Urat kik keresik őtet, *és* él a ti szívetek mind örökké. * vers 25. Ésa. 65, 13.
28. Megemlékeznek és megtérnek az Úrhoz a földnek minden * határai: és imádkoznak te előtted a Pogányoknak minden nemzetségei; * Zsolt. 72, 11 Malak. 1, 11
29. Mert az Úré a * birodalom, és uralkodik a Pogányokon. * Zsolt. 24, 1. 2.
30. Esznek és imádják őtet a földnek minden kövérei; térdet hajtnak ő előtte mindenek, kik a porban feküsznek, és nyomorultúl élnek.
31. *Az ő* magvok * néki szolgál és az Úré lészen mind örökké. * Zsolt. 110, 2. 3.
32. Eljőnek és hirdetik az * ő igazságát az ő utánnok való népnek, hogy ő † *ezt* cselekedte.
* Zsolt. 69, 37. 102, 29. † Zsolt. 52, 11.

XXIII. ZSOLTÁR.

Dávidnak háláadása.

1. Dávid Zsoltára.
Az Úr az én * pásztorom, *azért* semmiben meg nem fogyatkozom.
* Zsolt. 80, 2. Ján. 10, 11. Jel. 7, 16. 17.
2. Gyönyörűséges és füves helyeken legeltet engemet, és kies vizek mellé viszen engemet.
3 Az én lelkemet * megvídámítja, *és* visel engemet az igazságnak ösvényin, az ő nevéért * Jer. 31, 25.
4. Még ha szinte a halál * árnyékának völgyében járok is: nem félek a gonosztól: mert te velem vagy; a te vessződ és botod vígasztalnak engemet.
* Zsolt. 3, 6. 7. 49, 16. 86, 13.
5. Asztalt szerzesz előttem azok ellen, kik nékem ellenségim, meghizlalod olajjal * az én fejemet, és megtöltöd az én poháromat bőségesen. * Zsolt. 92, 11.
6. Sőt még bizonnyal a te jóvoltod és irgalmasságod követnek engemet életemnek minden idejében; és lakozom az Úrnak házában * hosszú ideig. * Zsolt. 27, 4.

XXIV. ZSOLTÁR.

Az Úr hegyének lakosai: mennyei Király.

1. Dávid * Zsoltára. * 2 Sám. 23, 1.
Az * Úré a föld, és annak teljessége; a földnek kereksége és annak *minden* lakosai; * 2 Móz. 19, 5.
2. Mert ő a tengereken * fundálta azt, és a folyóvizeknek felette csinálta azt. * 2 Pét. 3, 5.
3. Kicsoda megyen fel az Úrnak hegyére? és kicsoda * áll meg az ő szentségének helyén? * Zsolt. 15, 1—5.
4. Az ártatlan kezű, és a tiszta szívű: ki fel nem emelte lelkét a hívalkodásra, sem csalárdsággal meg nem esküdt.
5. E veszen áldást * az Úrtól, és igazságot az ő idvezítő Istenétől. * Ésa. 45, 18.

6. Ilyen az Istent keresőknek nemzetségek: és a Jákób *igaz nemzetsége,* kik a te orczádat keresik.
7. Ti kapuk * emeljétek fel a ti fejeteket, és emelkedjetek fel ti örökkévaló ajtók: hogy menjen bé a dicsőségnek Királya. * Zsolt. 118, 19.
8. Kicsoda ez a dicsőségnek Királya? Az erős és hatalmas Úr; az erős hadakozó Úr!
9. Ti kapuk emeljétek fel a ti fejeteket, és emelkedjetek fel ti örökkévaló ajtók, hogy menjen bé a dicsőségnek * Királya. * vers 8.
10. Kicsoda ez a dicsőségnek Királya? A seregeknek Ura: ő a dicsőségnek Királya!

XXV. ZSOLTÁR.

Dávidnak buzgó könyörgése.

1. Dávid * Zsoltára. * 2 Sám. 23, 1.

Te hozzád, Uram, emelem fel az én lelkemet.
2. Én Istenem, te benned * bízom, meg ne gyaláztassam; ne † örüljenek az én ellenségim rajtam; * Zsolt. 22, 5. 6. † Zsolt. 13, 4. 5.
3. Mert mindenek, kik téged várnak, meg * nem szégyenülnek; szégyenüljenek meg, a kik gonoszúl cselekesznek ok nélkűl. * Ésa. 28, 16. Róm. 10, 11.
4. A te útaidat * mutasd meg, Uram, nékem, a te ösvényidre taníts meg engemet. * Zsolt. 5, 9. 27, 11.
5. Viselj engemet a te igazságodban, és taníts engemet; mert te vagy nékem szabadító * Istenem; téged várlak egész napon! * Zsolt. 18, 3.
6. Emlékezzél meg, Uram, a te irgalmasságidról és jóvoltodról, melyek kezdettől * fogva vagynak. * Zsolt. 103, 17. 106, 1.
7. Az én ifjúságomnak bűneiről, és az én vétkeimről * meg ne emlékezzél; hanem inkább a te irgalmasságod szerint emlékezzél meg te én rólam, a te jóvoltodért Uram! * Jób 13, 26.
8. Jó és igaz az Úr; annakokáért tanítja *azokat,* kik az útról eltévelyednek.
9. Igazgatja a nyomorultakat az ítéletben, és tanítja * az alázatosokat az ő útaira. * Jób 36, 22.
10. Minden útai az Úrnak irgalmasság és igazság azoknak, kik az ő frigyét és parancsolatit * megőrzik. * 5 Móz. 28, 1—14.
11. A te nevedért, * Uram, légy kegyelmes az én bűneimnek: mert sokak! * Ésa. 43, 25.
12. Kicsoda az ember, ki féli az Urat? Azt tanítja * az útra, a melyet válaszszon magának. * Zsolt. 32, 8.
13. Annak lelke a jóban hál, és annak magzatja örökségűl * bírja a földet; * Zsolt. 36, 9.
14. Az Úrnak titka * azoknak *adatik* kik őtet félik: és az ő frigyét megjelenti nékik. * Péld. 3, 32.
15. Az én szemeim mindenha az Úrra *néznek;* mert ő veszi ki a * tőrből az én lábaimat. * Zsolt. 18, 24.
16. Tekints reám és könyörülj rajtam; mert én egyes és szegény vagyok.
17. Az én szívemnek háborúságai igen megsokasultak: az én nyomorúságimból szabadíts meg engemet.
18. Lásd meg az én nyomorúságomat és gyötrelmemet, és bocsásd meg minden * bűneimet. * vers 7. Zsolt. 19, 13.
19. Tekintsd meg az én ellenségimet: mert igen megsokasodtak, * és méltatlan gyűlölséggel gyűlölnek engemet. * Zsolt. 69, 5.
20. Őrizd meg az én lelkemet, és szabadíts meg engemet, hogy meg ne szégyenüljek: mert én te benned bíztam.
21. A tökéletesség * és az igazság megőriznek engemet: mert én benned bíztam. * Zsolt. 18, 21—24.
22. Szabadítsd meg óh Isten az Izráelt * minden ő nyomorúságiból! * Zsolt. 130, 8.

XXVI. ZSOLTÁR.

Dávidnak szabadulásért való könyörgése.

1. Dávid * Zsoltára. * 2 Sám. 23, 1.

Ítélj meg engemet, Uram; mert én az én tökéletességemben * jártam, és az Úrban bíztam, azért én nem tántorgok. * Zsolt. 18, 24. 25.
2. Próbálj meg engemet, Uram, * és kisértgess meg engemet; kérdezd meg az én veséimet, és az én szívemet; * Zsolt. 139, 23.
3. Mert a te irgalmasságod az én szemeim előtt *vagyon* és szüntelen jártam a te * igazságodban; * vers 4—8. Zsolt. 11, 5. 1 Kir. 14, 8.
4. Nem ültem * együtt a hívalkodó emberekkel, és a csalárd emberekkel nem nyájaskodtam. * Zsolt. 1, 1. Jób 31, 5.
5. Gyűlölöm * a gonoszoknak gyülekezeteket, és a hitetlenekkel együtt nem ülök. * Zsolt. 101, 7. 8.
6. Megmosom kezeimet az * ártatlanságban, és a te oltárodat † gyakorlom; * 5 Móz. 21, 6. 7. † Zsolt. 27, 4.
7. Hogy hallatós szóval dicsérjelek

téged, és hirdessem minden te csudáidat.
8. Uram, szeretem * a te házadban való lakásomat, és a te dicsőséged hajlékának † helyét.
*Zsolt. 42, 2. 3. 27, 4. †2 Sám. 6, 17.
9. Ne rekeszd együvé a bűnösökkel az én lelkemet, sem az én életemet a * vérszopó emberekkel. *Zsolt. 5, 6. 7. 11, 5.
10. Mert az ő kezekben bűn vagyon, és az ő jobbkezek rakva ajándékokkal.
11. Én pedig az én ártatlanságomban járok; * annakokáért szabadíts meg engemet és könyörülj rajtam. *vers 3—6.
12. Az én lábam áll * igazságban: és a Gyülekezetekben hálákat adok az Úrnak. *Zsolt. 1, 1. 2. 18, 22. 23.

XXVII. ZSOLTÁR.

Könyörög Dávid a megszabadításért.

1. Dávid Zsoltára.

Az Úr az én * világosságom és szabadítóm, s kitől † féljek? Az Úr az én életemnek erőssége, s kitől rettegjek?
*Mik. 7, 8. †Zsolt. 118, 6.
2. Midőn jőnének a gonoszok ellenem, hogy az én testemet ennék: az én ellenségim és háborgatóim megütközének és * elhullának. *Zsolt. 18, 38. 39.
3. Ha szinte én körűltem * tábort járnának is: nem fél az én szívem; és hogyha had támad ellenem: mégis ő benne bízom. *Zsolt. 3, 6. 7.
4. Egy dolgot kértem az Úrtól, most is azont kérem: hogy * lakhassam az Úrnak házában, életemnek minden idejében. hogy láthassam az Úrnak szépségét, és látogathassam az ő templomát.
*Zsolt. 23, 6. 42, 2. 3.
5. Mert elrejt engemet az ő * sátorában a veszedelemnek napján; elrejt engemet az ő sátorának titkos helyén, és a kősziklára felemel engemet. *Zsolt. 31, 21.
6. És most is * felemeli az én fejemet ellenségim felett, kik körűlöttem vagynak; és áldozom az ő sátorában örömnek áldozatját; éneklek és dícséretet mondok az Úrnak. *Zsolt. 18, 36—38.
7. Hallgasd meg, Uram, az én szómat, *midőn* te hozzád kiáltok; és könyörülj rajtam, és hallgass meg engemet.
8. Te helyetted mondja az én szívem: Keressétek az én orczámat: A te orczádat, Uram, keresem;
9. Ne rejtsd * el a te orczádat előlem, ne vesd el haragodban a te szolgádat: te voltál nékem segítségem, ne távozzál el tőlem és ne hagyj el engemet, én idvességemnek Istene! *Zsolt. 104, 29.
10. Ha az én atyám és az én anyám elhagynak is engemet: az Úr * magához veszen engemet. *Ésa. 49, 15. 16.
11. Taníts meg engemet, Uram, a te útadra, * és hordozz engemet az egyenes úton, az én ellenségimért.
*Zsolt. 25, 4. 5. 9.
12. Ne cselekedjél velem az én ellenségimnek * kívánságok szerint: mert hamis † tanúk támadtak ellenem, kik hazugságot szólnak.
*Zsolt. 31, 9. †1 Sám. 24, 10. Zsolt. 109, 2.
13. Én pedig hiszem, hogy meglátom az Úrnak javait az élőknek földében.
14. Várjad * az Urat, és légy erős, és megerősíti a te szívedet, várjad azért az Urat! *Ésa. 25, 9. Zsolt. 31, 25.

XXVIII. ZSOLTÁR.

Oltalomért könyörög Dávid.

1. Dávid * Zsoltára. *2 Sám. 23, 1.

Te hozzád kiáltok, Uram, én erősségem; ne vesztegelj az én kiáltásimra; mert netalán * ha vesztegléndesz, hasonlatos lészek a megholtakhoz. *Zsolt. 104, 7.
2. Hallgasd meg az én könyörgésimnek szavát, midőn kiáltok hozzád, és midőn felemelem kezeimet a te szentséges templomodhoz.
3. Ne számlálj engemet a hitetleneknek és gonoszság cselekedőinek * közikbe, kik békességet szólnak felebarátjokkal; † gonosz vagyon pedig az ő szívekben. *Zsolt. 26, 9. †2 Sám. 20, 9. Jer. 9, 8.
4. Fizess meg nékik az ő cselekedetek * szerint, és az ő igyekezeteknek gonoszsága szerint, az ő kezeiknek munkája szerint fizess nékik, add meg nékik az ő jutalmokat;
*Róm. 2, 6—9. 2 Thess. 1, 6. 7.
5. Mert nem veszik eszekbe az Úrnak cselekedeteit, és az ő kezeinek munkáit; ennekokáért * elrontja őket, és fel nem építi *többé* őket.
*Jób 34, 26. 27. Luk. 19, 42—44.
6. Áldott az Úr: mert meghallgatta az * én könyörgésimnek szavát.
*Zsolt. 18, 4. 49.
7. Az Úr az én erősségem és az én paizsom, ő benne bízott az én szívem, és megsegíttettem: örült az én szívem, és az én énekemmel dícsérem őtet
8. Az Úr ezeknek erősségek, és ő az ő Királyának * megtartó ereje.
*Zsolt. 20, 7.
9. Tartsd meg a te népedet és áld meg a te örökségedet: bírjad őket, és magasztald fel őket mind örökké.

XXIX. ZSOLTÁR.

Intés az Istennek dícséretire.

1. Dávid Zsoltára.

Ti fejedelmeknek fijai, * adjatok az Úrnak, adjatok az Úrnak dicsőséget és erősséget: *Zsolt. 96, 7. 8.

2. Adjatok az Úrnak, az ő nevének dicsőséget, imádjátok az Urat az ő szent *hajlékának* ékességében.

3. Az Úrnak szava vagyon * a vizeknek felette; a dicsőségnek erős *Istene* megdördűle; az Úr a sok vizeknek felette *vagyon:* *2 Sám. 22, 14—16.

4. Az Úrnak szava * hatalmas; az Úrnak szava dicsőséges; *Ésa. 30, 31.

5. Az Úr szava töri a czédrusfákat; és az Úr letöri a Libánusnak * czédrusit. *Ésa. 2, 12. 13.

6. És megtomboltatja azokat, mint a borjukat: a Libánus és Sirjon hegyeket, mint az unikornisoknak fijait.

7 Az Úr szava bocsát lángos * tüzet. *Ésa. 66, 15. 16. 2 Thess. 1, 8.

8. Az Úrnak szava reszketteti a pusztát; az Úr reszketteti Kádesnek pusztáját.

9. Az Úrnak szava megborjuztatja a nőstényszarvasokat, és megfosztja az erdőket, és az ő szent * templomában kiki néki dícséretet mond. *Zsolt. 134, 1. 2

10. Az Úr az özönvízen * ült; és ül az Úr *mint* Király mind örökké! *1 Móz. 6, 17. 8, 1—3.

11. Az Úr ád erősséget * az ő népének: az Úr megáldja az ő népét † békességben. *5 Móz. 28, 7. 13. †1 Kir. 4, 20. 21.

XXX. ZSOLTÁR.

A szomorúság örömre változik.

1. Dávidnak az ő háza * felszentelésekor *énekeltetett* Zsoltára. *2 Sám. 5, 11.

2. Felmagasztallak téged Uram: mert felemeltél * engemet, és nem engedted, hogy az én ellenségim rajtam örüljenek. *2 Sám. 5, 10.

3. Én Uram Istenem, te hozzád kiáltottam; és meggyógyítottál engemet!

4. Uram, kihoztad a * koporsóból az én lelkemet: megelevenítettél engemet, holott egyebek a koporsóba szállottak. *Zsolt. 116, 3. 4. 18, 17—20.

5. Dícsérjétek az Urat ő * hívei, és dícsérjétek az ő szentségének emlékezetit; *Zsolt. 97, 12.

6. Mert egy szempillantásig * *tart* az ő haragja, de örökkévaló az ő jóakaratja: estve siralom vagyon, de reggel öröm. *Ésa. 54, 7.

7. Én pedig az én jó állapotomban így gondolkodom vala: soha meg nem változik az én állapotom;

8. (Uram, a te jó kedvedből erősítetted vala meg az én * hegyemet): De mihelyt elrejtéd † a te orczádat, én megháborodám. *2 Sám. 5, 10. 12. †Zsolt. 104, 29. 2 Sám. 15, 13. 16.

9. Te hozzád kiáltottam Uram, és néked könyörgöttem Uram, *mondván:*

10. Mi haszon *vagyon* az én vérembe, hogyha a koporsóba szállok? Valyon dícsér-é * tégedet a por? Valyon s hirdeti-é a te igazságodat? *Zsolt. 6, 5. 6. 115, 17.

11. Hallgass meg Uram, és könyörülj rajtam; Uram, légy nékem segítőm.

12. Fordítottad az én siralmimat nékem örömre: levetetted az én * gyászruhámat, és béövedzettél engemet örömmel. *2 Sám. 15, 30. Zsolt. 18, 44—50

13. Ennekokáért énekel néked az *én* dicsőségem, és nem vesztegel: én Uram Istenem, örökké dícsérlek tégedet

XXXI. ZSOLTÁR.

Könyörög a Próféta Istennek minden bűnei, lelki háborúságai és testi ellenségei ellen.

1. Dávid Zsoltára, *melyet adott* * az Éneklőmesternek. *1 Krón. 25, 1.

2. Te benned bíztam Uram; * soha meg ne gyaláztassam, a te igazságodban szabadíts meg engemet. *Zsolt. 22, 6. 71, 1.

3. Hajtsd hozzám a te füledet, hamar szabadíts meg engemet, légy nékem erős * kőszálam, *és* erős házam, hogy megtarts engemet; *Zsolt. 71, 3. Péld. 18, 10.

4. Mert te vagy az én kősziklám és erősségem; annakokáért a te * nevedért vezérelj engemet, és viselj engemet *Zsolt. 25, 11.

5. Szabadíts ki engemet a tőrből, melyet elrejtettek nékem: mert te vagy az én erősségem.

6. A te kezedbe * ajánlom az én lelkemet: mert megváltottál engemet Uram, igazságnak erős *Istene!* *Luk. 23, 46.

7. Gyűlöltem * a hijábavaló hazugságoknak követőit! én pedig az Úrban bízom. *Zsolt. 101, 4—8.

8. Vígadok és örvendezek a te jóvoltodban; mert megtekintetted az én nyomorúságomat, * és láttad az én lelkemet a háborúságokban. *vers 6.

9. És nem rekesztettél engemet az ellenségnek kezébe, *hanem* * állattad széles helyen az én lábaimat. *Zsolt. 18, 37. 40.

10. Könyörülj rajtam Uram: mert nyomorúságom vagyon, meghervadott bá-

nat miatt az én * orczám, az én lelkem, és az én hasam; *Jób 17, 6. Zsolt. 6, 8.

11. Mert elfogyatkozott * életem a bánat miatt, és az én esztendeim a fohászkodás miatt: az én erőm elszakadott az én hamisságomért: és az én csontaim megsenyvedtek. *Zsolt. 88, 4. 5.

12. Minden én ellenségimnek voltam szidalmok, * jelesben pedig szomszédimnak: utálatos voltam † barátimnak, és a kik engemet kivűl láttak, elfutottak tőlem.
*Zsolt. 22, 8. 9. †Jób 19, 13. 2 Sám. 16, 5—8.

13. Elfelejtkeztek rólam mint a halottról, *ki* az *élőknek* szívekből *kiment,* olyanná lettem, mint az elroshadt edény;

14. Mert sokaknak * szidalmazásokat hallottam, *és* minden felől félelmem *vagyon;* mivelhogy egyetemben tanácskoznak ellenem, és tanácsot tartnak hogy megfogják † az én lelkemet.
*vers 12. Jer. 20, 16. †1 Sám. 23, 19. 20.

15. Én pedig, Uram, te benned bíztam: elhittem, hogy Istenem * vagy te. *Zsolt. 22, 11.

16. Te kezedben * vagynak az én életemnek napjai; szabadíts meg engemet ellenségimnek kezekből, és az én háborgatóimtól. *Jób 14, 5.

17. Világosítsd meg a te * orczádat a te szolgádon, tarts meg engemet a te jóvoltodból. *Zsolt. 4, 7.

18. Uram, *kérlek,* meg ne gyaláztassam: mert segítségűl hívtalak téged: gyaláztassanak meg * a hitetlenek, és enyhíttessenek meg a koporsóban. *Zsolt. 6, 11.

19. Megnémuljanak a hazugságnak ajaki: kik szólnak az igaz ellen * keményeket, kevélységgel és utálatossággal.
*Péld. 14, 3. Zsolt. 52, 3. 4.

20. Mely igen bőséges a te jóvoltod, melyet elrejtettél a téged * félőknek; és melyet megadtál azoknak, a kik te benned bíznak, az embereknek fijaik előtt!
*Ésa. 64, 4. 1 Kor. 2. 9.

21. Elrejted azokat a te orczádnak rejtekében mindeneknek kevélységek előtt; elrejted őket a te * sátorodban a háborgó † nyelvek előtt.
*Zsolt. 27, 5. †Zsolt. 52, 3—5.

22. Áldott az Úr, ki csudálatossá tette az ő irgalmasságát én hozzám, *mint egy* erős városban.

23. Én pedig gondolom vala az én hirtelenségemben: elvettettem * a te szemeid elől! de mégis meghallgattad az én könyörgésimnek szavát, midőn kiáltottam te hozzád. *Ésa. 38, 11. 12.

24. Szeressétek az Urat minden *ti* ő jótéteményesi: * az ő híveit megőrzi az Úr, és bőven megfizet † a kevélyen cselekedőknek. *Zsolt. 34, 10. †Róm. 2, 6—9.

25. Erősek legyetek, és erős * legyen a ti szívetek, mindnyájan, kik az Úrban bíztok. *Zsolt. 27, 14.

XXXII. ZSOLTÁR.

Tanúság az idvességes boldogságról.

1. Dávid tanítása.

Boldog az, a kinek hamissága * megbocsáttatott, és a kinek bűne elfedeztetett: *Róm. 2, 6. 7.

2. Boldog ember, a kinek az Úr nem tulajdonítja hamisságát, és kinek lelkében nincsen * csalárdság. *Jel. 14, 1. 5.

3. Én mikor veszteglenék: megavultak * az én csontaim, az én napestig való jajgatásom miatt; *Zsolt. 31, 11.

4. Mert éjjel és nappal nehezedik vala én rajtam a te kezed; változik vala az én nedvességem nyári szárazságokra.

5. Annakokáért az én bűnömet tenéked * megjelentettem, és az én hamisságomat el nem † fedeztem, (s mondék): Megvallom *én ellenem* az én álnokságomat az Úrnak és te megbocsátottad az én bűneimnek hamisságát, Sélah.
*Zsolt. 51, 6. †Jób 31, 33. Péld. 28, 13. 1 Ján. 1, 9.

6. Azért könyörög néked minden szent a megtalálásnak * idején; (Bizonyára a sok vizek áradási hozzá nem jutnak.) *Ésa. 49, 8.

7. Te vagy az én oltalmam * a háborúságban; őrizz meg engemet, szabadulásnak † énekével végy körűl engem!
*Zsolt. 9, 10. †Zsolt. 18, 1.

8. Bölcscsé teszlek * tégedet, és megtanítlak tégedet az útra, melyen járj, *tanácsot* adok néked szemeimmel. *Zsolt. 25, 12.

9. Ne legyetek olyanok, mint a * ló és mint az öszvér, melyeknek nincsen értelmek, melyeknek állokat ha meg nem szorítod zabolával és fékkel, néked nem engednek. *Zsolt. 49, 21. Ésa. 1, 3. Préd. 3, 19.

10. Sok bánati vagynak * a hitetlennek: de a ki bízik † az Úrban, megkörnyékezi azt az ő irgalmassága.
*Péld. 13, 21. †Ésa. 40, 31.

11. Vígadjatok az Úrban és örüljetek ti * igazak: és énekeljetek mindnyájan ti tiszta szívűek.
*Zsolt. 33, 1—5. Luk. 1, 46—49

XXXIII. ZSOLTÁR.

Intés az Istennek dicséretire.

Örüljetek ti igazak az * Úrban, az igazakhoz illik a dícséret.
*Kol. 3, 16. Jak. 5, 13. Filip. 4, 4.

2. Dícsérjétek az Urat hegedűben, lantban és tízhúrú kintornában énekeljetek néki.
3. Mondjatok néki új * éneket, jól énekeljetek nagy örömmel. *Zsolt. 40, 4.
4. Mert igaz * az Úrnak beszéde, és minden ő cselekedete állhatatos.
*Zsolt 146, 6.
5. Szereti az igazságot és az ítéletet: az Úrnak jóvoltával rakva a föld!
6. Az Úrnak beszéde * által lettek az egek, és az ő szájának † lelkével minden ő seregei.
*1 Móz. 1, 6. 7. Ján. 1, 1—3. †Jób 26, 13.
7. Öszvegyűjti a * tengernek vizeit, mintegy tömlőben, helyhezteti a mélységeket az ő titkos helyeire. *Jób 26, 10.
8. Félje * az Urat minden föld: féljenek ő tőle a földnek minden lakosai;
*Jób 37, 22. 28.
9. Mert ő mondotta * és lett: ő parancsolta; és előállott. *1 Móz. 1, 3—6.
10. Az Úr elfordítja a * pogányoknak tanácsokat, és elrontja a népeknek gondolatjokat:
*Neh. 4, 15. Zsolt. 2, 1—4. Ésa. 19, 3.
11. Az Úrnak pedig tanácsa * mind örökké megmarad, az ő szívének gondolati nemzetségről nemzetségre.
*Péld. 19, 21.
12. Boldog nép az, * kinek Istene a Jehova: *és a* nép, melyet választott örökségűl magának.
*5 Móz. 4, 7. 8 2 Sám. 7, 23. 24.
13. Az égből * letekint az Úr, *és* látja az embereknek minden fijaikat.
*Jób 28, 24.
14. Az ő lakházának székiből néz a földnek minden lakosira.
15. Ki teremtette egyetembe az ő szíveket, és ki érti minden ő cselekedeteiket.
16. Nem szabadúl meg * a Király az ő népének sokasága által, sem az erős nem szabadúl meg az ő nagy ereje által.
*Zsolt. 44, 7.
17. Megcsal a ló a * megszabadításban, és az ő sok ereje által meg nem ment. *Péld 21, 31. 1 Kir. 20, 27—30.
18. Ímé az Úrnak szemei * vagynak az őtet félőkön, *és* az irgalmasságába bízókon; *Zsolt. 34, 16. 147, 11.
19. Hogy megszabadítsa a haláltól az ő lelkeket, és eltartsa * őket az éhségben.
*Zsolt. 37, 19. 34, 6. 7. 11. Jób 5, 20.
20. A mi lelkünk várja az Urat, *mert* ő a mi segítségünk és * paizsunk.
*1 Móz. 15, 1.
21. Mert ő benne vígad a mi szívünk, ezért, mert az ő szent nevében bízunk.
22. Legyen, Uram, a te irgalmasságod mi rajtunk, a miképen bíztunk te benned.

XXXIV. ZSOLTÁR.

Háláadása Dávidnak a Filiszteusok Királyától való megszabadíttatásáért.

1. Dávid Éneke, mikor * elváltoztatta az ő beszédét Abimélek előtt, *ki maga elől* kiüzé és elméne. *1 Sám. 21, 12—14.
2. Áldom az Urat minden időben, mindenkor * az ő dícsérete az én számban vagyon. *Zsolt. 104, 33
3. Az Úrban dícsekedik az én lelkem, *ezt* meghallván a nyomorultak, örülni * fognak. *Zsolt. 107, 41. 42.
4. Magasztaljátok az Urat velem együtt, és magasztaljuk az ő nevét egyetemben.
5. Megkerestem az Urat, és * meghallgatott engemet; és minden rettegésimből megszabadított engemet. *Ésa. 65, 24.
6. A kik ő reá néznek és ő hozzá futnak, azoknak orczájok meg * nem pirulnak. *Zsolt. 33, 20 Jób 36, 7.
7. *Ímé* ez a szegény kiáltott· és az Úr meghallgatta *őtet,* és minden ő háborúságiból megszabadította őtet.
8. Tábort jár * az Úr Angyala az őtet félők körűl és megszabadítja őtet.
*Zsid. 1, 14. Zsolt. 91, 11 Máté 18, 10.
9. Kóstoljátok meg, * és lássátok meg, mely igen jó legyen az Úr! † Boldog ember az, a ki ő benne bízik!
*1 Pét. 2, 3. †Jer. 17, 7. 8.
10. Féljétek az Urat, kik ő szentei vagytok, * mert semmi fogyatkozások nincsen az őtet † félőknek.
*Zsolt. 31, 24. †5 Móz. 28, 1—13. Jer. 17, 7. 8.
11. Az oroszlánoknak kölykei megéheznek, és szűkölködnek; de a kik az Urat keresik, semmi jó * nélkűl nem szűkölködnek. *Jób 5, 22—26. Péld. 13, 25.
12. Jöjjetek ide fiaim, és hallgassatok engemet: az Úrnak * félelmére megtanítlak titeket.
*vers 14 15. Jób 28, 28. Préd. 12, 15.
13. Kicsoda az ember, ki az * életet kívánja? és kívánja látni az ő jó napjait?
*1 Pét. 3, 10.
14. Tartóztasd meg nyelvedet * a gonosztól, és a te ajakidat, hogy ne szóljanak csalárdságot; *Zsolt. 15, 1. 3. Jak. 1, 26.
15. Hajolj el * a gonosztól, és cselekedjél jót: keressed a † békességet, és kövesd azt; *Ámós 5, 15. Róm. 12, 9. †Zsid. 12, 14.
16. Az Úrnak szemei az * igazakon, és az ő fülei azoknak kiáltásokon:
*Jób 36, 7. 1 Pét. 3, 12.
17. *Az* Úrnak tekinteti azok ellen *vagyon,* kik gonoszt cselekesznek: hogy kigyomlálja * e földről azoknak emlékezeteket. *Zsolt. 5, 6. 7. Jób 36, 14.

18. *Az igazak* kiáltnak, és az * Úr meghallgatja, és minden nyomorúságokból megszabadítja őket. * Zsolt. 9, 11. 32, 10.
19. Közel vagyon az Úr a * töredelmes szívekhez, és a töredelmes lelkeket megtartja. * Zsolt. 145, 18. 51, 19.
20. Sok nyomorúsági * *vagynak* az igaznak: de mind azokból megszabadítja őtet az Úr. * Csel. 14, 22. 2 Tim. 3, 12.
21. Megőrizi minden ő csontjait: egy azok közűl meg nem rontatik:
22. A hitetlent pedig megöli * a gonoszság, és a kik gyűlölik az igazat, elvesztetnek. * Péld. 5, 22.
23. Megszabadítja az Úr az ő szolgáinak lelkeket; és el nem vesznek, a kik ő benne * bíznak. * Jer. 17, 7. 8.

XXXV. ZSOLTÁR.

Dávid könyörgése a megszabadításért.

1. Dávid * *Zsoltára.* * 2 Sám. 23, 1.
Perelj, Uram, az én velem perlőkkel, és harczolj a velem harczolókkal.
2. Ragadj fegyvert és paizst, és kelj fel az én segítségemre.
3. És vedd fel dárdádat, és rekeszd meg az én háborgatóim eleinek útát; mondjad az én lelkemnek: Én vagyok a te megtartód!
4. Gyaláztassanak meg és * szégyenüljenek meg, kik keresik az én lelkemet: verettessenek hátra és piruljanak meg, a kik ellenem gonoszt gondolnak. * Jer. 17, 18. Zsolt. 40, 15. 70, 3.
5. Legyenek olyanok, mint a polyva a * szél előtt, és az Úrnak Angyala háborgassa őket. * Jób 21, 18. Zsolt. 1, 4.
6. Legyen az ő útjok homályos és sík; és az Úrnak Angyala kergesse őket;
7. Mert ok nélkűl megvetették nékem az ő hálójoknak vermét; *és* ok nélkűl *vermet* * ástak az én lelkemnek. * Jer. 18, 20.
8. Szálljon reá a romlás, melyet nem tud, és az ő hálója, melyet elrejtett, fogja meg őtet: és *hirtelen* essék veszedelembe.
9. Az én lelkem pedig vígad az Úrban: örvendez * az ő szabadításában. * Zsolt. 18, 1. 2.
10. Minden én tetemim mondják: Uram, kicsoda hasonló te hozzád? ki megszabadítod a nyomorultat a nálánál * erősebbtől, a szegényt és a szűkölködőt az ő prédálójától. * Zsolt. 18, 8.
11. Felkelnek vala a hatalmas tanúk, és a melyeket * nem tudtam, azokat kérdezték én tőlem? * Zsolt. 55, 4.
12. Fizettek nékem gonoszt * a jóért, hogy engemet megfoszszanak az én lelkemtől. * vers 13. 14. Zsolt. 38, 21. 41, 10.
13. Én pedig, mikor ők betegek voltak, gyászba öltöztem; szenvedtettem lelkemet böjttel, és érettek úgy könyörgöttem, mint magamért.
14. Mintha nékem barátom és atyámfia volt volna, érette úgy jártam; mintha anyámat siratnám, úgy jártam gyászban nagy alázatosan:
15. Ők pedig az én nyomorúságimban * örültek, és egybegyültek; egybegyültek ellenem a sántikálók, és hírem nélkűl rágalmaztak engemet, és nem veszteglettek. * Jób 30, 12—14.
16. *Öszvegyültek* a hívelkedőkkel és a nevetséget üző csúfolókkal, agyarkodván az ő fogaikkal ellenem.
17. *Te pedig* Uram, míglen nézed *ezeket?* szabadítsd meg az én * lelkemet az ő veszedelmekből, az oroszlánok közűl az én egyetlenegyemet. * Zsolt. 22, 21.
18. Hálákat adok néked * a nagy Gyülekezetben, a sok nép között dícsérlek tégedet. * Zsolt. 40, 10.
19. Ne örüljenek * én rajtam, a kik méltatlanúl lettek nékem ellenségim; se szemmel ne † hunyorítsanak, kik ok nélkűl engemet gyűlölnek; * vers 15. † Zsolt. 41, 8. 9. Péld. 6, 13.
20. Mert nem szólnak békességet: hanem azok ellen, kik békességesek a földön, álnok beszédeket gondolnak.
21. És feltátották szájokat ellenem, és mondának: Ha! Ha! * látá a mi szemünk! * Zsolt. 41, 8. 9.
22. Láttad * te Uram, azért † ne hallgass: Uram, ne légy távol én tőlem. * vers 25. † Zsolt. 83, 1. 3.
23. Kelj fel * és serkenj fel az én ítéletemre én Istenem, és én Uram, az én ügyemnek ítéletire. * Zsolt. 44, 24.
24. Ítélj meg engemet a te * igazságod szerint, óh én Uram Istenem! hogy ne örüljenek ezek én rajtam * Zsolt. 26, 1. 9.
25. Ne mondják az ő szívekben: Örülj mi * lelkünk, se ne mondják: Nyeljük bé őtet. * vers 22. Zsolt. 41, 6. 9.
26. Gyaláztassanak meg és egyetemben piruljanak meg, kik örülnek az én nyavalyámon, öltöztessenek fel gyalázatossággal és szidalommal, kik felfuvalkodnak ellenem.
27. Vígadjanak és örüljenek, kik akarják az én igazságomat; és mondják ezt mindenkor: Magasztaltassék az Úr, ki akar békességet az ő szolgájának.
28. És az én nyelvem szólja a te igazságodat, mindennap a te dícséretedet!

XXXVI. ZSOLTÁR.

Dávidnak panasza, isteni dicsérete, könyörgése és vígasztalása.

1. Dávidnak, az Úr szolgájának *Zsoltára, melyet adott* az Éneklőmesternek.

2. A hitetlennek hitetlensége felől az én szívemben ilyen módon gondolkodom, hogy nincsen Istennek félelme az ő szemei előtt:

3. Mert hízelkedik magának az ő szemei előtt, míglen találtassék az ő hamissága gyűlölségre méltónak.

4. Az ő szájának beszédi hamisság és álnokság; nem akarja érteni, hogy jól cselekednék.

5. Gonoszságot gondol az ő ágyában; nem jó úton áll; a * gonoszt meg nem veti. *Mik. 2, 1.

6. Uram, az égig vagyon a te * irgalmasságod, és a te igazmondásod a felhőkig. *Zsolt. 119, 64.

7. A te igazságod, mint az Istennek hegyei: a te ítéletid * mint a bő mélységes *vizek;* az embert, és a barmot te tartod meg, Uram! *Róm. 11, 33.

8. Óh Isten, mely igen becsületes a te irgalmasságod! Annakokáért az embereknek fijaik bíznak a te * szárnyaidnak árnyékában. *Zsolt. 57, 2.

9. Megelégíttetnek a te házadnak kövérségével, és a te gyönyörűségidnek folyóvizével megitatod őket.

10. Mert nálad vagyon az * életnek kútfeje, *és* a te világosságod † által látunk világosságot. *Csel. 17, 28. †Ján. 1, 4. 9. 10.

11. Terjeszd ki a te irgalmasságodat a te * esmérőidre, és a te igazságodat az igaz szívű emberekre. *Zsolt. 9, 11. 91, 14.

12. Ne támadjon én reám a kevélynek lába, és a hitetleneknek kezek ne háborítson meg engemet.

13. Ott hulljanak el a * gonoszt cselekedők, taszíttassanak el, és fel ne állhassanak. *Zsolt. 35, 4—8.

XXXVII. ZSOLTÁR.

Vigasztalása Dávidnak az istentelenek szerencsés állapotjok ellen.

1. Dávid Zsoltára.

Ne bosszankodjál * a hitetlenekre, se ne irígykedjél a gonoszúl cselekedőkre; *Zsolt. 73, 2. 12. Péld. 24, 1.

2. Mert mint a fű hirtelen * kivágattatnak, és mint a zöldellő fű elszáradnak. *Jób 22, 16. 20, 5.

3. Bízzál az Úrban; és cselekedjél jót: lakozzál e földön, és élj hit által.

4. Gyönyörködjél az Úrban; és megadja néked a te szívednek kérésit.

5. Hagyjad az Úrra a te * útadat, és bízzál ő benne, és ő megcselekeszi. *Zsolt. 55, 23. 1 Pét. 5, 7.

6. És kihozza a te * igazságodat, mint a világosságot; és a te ítéletedet, miképen a délt. *Ésa. 58, 7. 8.

7. Vesztegségben légy az Úrban és várjad őtet. és ne bosszankodjál azok ellen, kiknek jó szerencsés életek vagyon; és kik gonosz tanácsot követnek.

8. Szünjél meg a * haragtól, és hagyd el búsulásodat, ne bosszankodjál, hogy te is gonoszt ne cselekedjél: *Máté 5, 22—25.

9. Mert a gonoszok * kivágattatnak, de a kik az Urat várják, örökségűl † bírják e földet. *Jób 20, 5—29. †Zsolt. 25, 12. 13.

10. És kevés idő mulva a hitetlen elvész; nézed a helyét, és ő nem lészen.

11. A szelídek pedig lésznek örökösi a földnek, * és gyönyörködtetik magokat a békességnek sokságában. *5 Móz. 28, 1—13. Máté 5, 5.

12. Tanácsot tart a hitetlen az igaz ellen, és fogait csikorgatja ő ellene;

13. Az Úr pedig neveti * őtet: mert látja, hogy eljő az ő napja. *Zsolt. 2, 4.

14. Fegyvert vontak a hitetlenek, és megvonták az ő íveket; hogy leverjék a nyomorúltat és a szegényt; és megöljék az igazán élőket:

15. De az ő fegyverek menjen bé az ő szívekbe, és az ő íveik törettessenek el.

16. Jobb az igaznak a * kicsiny, hogy nem mint a hitetlen Fejedelmeknek az ő gazdagságok; *Péld. 15, 16. 17.

17. Mert a hitetleneknek karjaik eltörettetnek: de eltartja * az Úr az igazakat. *Zsolt. 34, 11. Péld. 13, 25.

18. Esméri az Úr a tökéleteseknek napjaikat: * és az ő örökségek megmarad mind örökké; *Zsolt. 1, 6.

19 Meg nem gyaláztatnak a veszedelmes időben, sőt az éhségnek idejében * megelégíttetnek: *Zsolt. 33, 19.

20. De a hitetlenek * elvesznek, és az Úrnak ellenségi, mint a bárányokban való kövérség, megemésztetnek, és mint a füst semmivé lésznek. *Jób 18, 5—21.

21. Kölcsön kér a hitetlen, és meg nem fizet: az igaz pedig * irgalmas és osztogat; *5 Móz. 28, 12. Jób 31, 16—21.

22. Mert a kik megáldattatnak ő tőle, e földet bírják: és a kik megátkoztatnak ő tőle, kigyomláltatnak.

23. Az *igaz* ember lépései az Úrtól

erősíttetnek * meg, és az ő útát szereti. *Zsolt. 18, 25. 37.
24. Ha eleséndik, * meg nem rontatik: mert az Úr tartja őtet az ő kezével.
*2 Kor. 4, 8. 9. Péld. 24, 16.
25. Gyermek voltam, meg is vénhedtem: de soha nem láttam, hogy az igaz elhagyatott * volna, és az ő kenyér kereső magva. *Péld. 10, 3. 13, 23.
26. Minden naponként * irgalmaskodik és kölcsön ád, és az ő magzatja áldásban vagyon. *Jób 31, 16—18. Zsolt 112, 9.
27. Távozzál el a gonosztól; és cselekedjél jót: * és maradandó lészesz, mind örökké; *Péld. 11, 6. Ésa. 1, 16. 17.
28. Mert az Úr szereti az ítéletet, és el nem hagyja az ő szenteit, hanem örökké megőriztetnek: a hitetleneknek pedig maradékok * kivágattatik. *Jób 21, 19.
29. Az igazak örökségűl bírják * e földet, és lakoznak örökké azon. *vers 11.
30. Az igaznak szája bölcseséget beszél, és az ő nyelve ítéletet szól.
31. Az ő Istenének törvénye az ő szívében * vagyon, *annakokáért* az ő lépési meg nem tántorodnak. *Zsolt. 1, 2.
32. A hitetlen szemléli * az igazat, és keresi őtet halálra. *Zsolt. 10, 8—10.
33. Az Úr pedig nem hagyja őtet a hitetlennek kezében; sem nem kárhoztatja őtet, mikor megítéltetik.
34. Várjad az Urat, és őrizd meg az ő útát; és felmagasztal tégedet, hogy örökségűl bírjad e földet, * és meglátod, mikor a hitetlenek kigyomláltatnak.
*Jób 22, 16.
35. Láttam elhatalmazott hitetlent, és hogy az felfuvalkodott mint a kiterjedett zöldellő fa.
36. De elmúlék * és ímé nem vala: keresém őtet és meg nem találám.
*Jób 20, 5—8. Zsolt. 49, 13.
37. Nézd meg a tökéletest, és vedd eszedbe az igazat: * mert e *féle* embernek végezetre békessége lészen.
*Zsolt. 18, 5. 20. 44.
38. A hitetlenek pedig egyetemben elvesznek, és a gonoszoknak maradékok * kigyomláltatik. *Jób 18, 19. 20.
39. Az igazaknak pedig megmaradások az Úrtól vagyon, *ki* * nékik erősségek a háborúságnak idején. *Zsolt. 9, 10.
40. Megsegíti őket az Úr, megszabadítja őket; megszabadítja őket a hitetlenektől * és megtartja őket: mert ő benne bíznak. *Jób 20, 10. Zsolt. 18, 45.

XXXVIII. ZSOLTÁR.

Dávid panasza és könyörgése.

1. Dávid Zsoltára a megemlékezésre.
2. Uram, ne feddj meg * engemet a te búsulásodban, se ne ostorozz engemet a te haragodban; *Zsolt. 6, 2.
3. Mert a te nyilaid belém * akadtak, és a te kezed szállott én reám. *Jób 6, 4.
4. Nincsen épség az én testemben a te haragod miatt: és nincsen békesség az én csontaimban, az én bűneim miatt.
5. Mert az én hamisságim * elborították az én fejemet; és mintegy nehéz teher, reám nehezűltek erőm felett.
*2 Sám. 12, 10—12. 16, 5—8. 11.
6. Megrothadtak, és megsenyvedtek az én sebeim, az én bolondságom miatt.
7. Lehorgadtam, és igen lenyomattattam, és mindennap * szomorúan járok;
*Zsolt. 42, 10.
8. Mert az én tomporaim megrakodtak nagy fájdalmakkal, és nincs semmi épség az én testemben.
9. Elszakaszkodtam, és igen megrontattam; jajgattam az én szívemnek keserűsége miatt.
10. Uram, te előtted vagyon minden én * kívánságom, és az én nyögésem te előtted el nem rejtetett. *Zsolt. 149, 4.
11. Az én szívem csak kereng, elhagyott engemet az én * erőm és az én szememnek világa, még azok sincsenek én velem. *Zsolt. 6, 8. 22, 16. Jób 17, 6.
12. Az én barátim * és társaim az én csapásomban † félre állottak, és az én rokonim távol állottak.
*Zsolt. 31, 12. †Jób 19, 13.
13. És tőrt vetettek, kik az én lelkemet keresik és kik ártani akarnak nékem, gonoszokat szólnak, és mind napestig csalárdságot gondolnak.
14. Én pedig mint a siket nem hallok vala, és olyan valék mint a néma, ki az ő száját fel nem tátja.
15. És levék olyan, mint a siket ember, kinek az ő szájában nincsen feddés.
16. Mert én téged vártalak Uram! te hallgass meg * Uram én Istenem!
*Zsolt. 40, 2—4.
17. Mert azt gondolom vala, netalán örülni fognak én rajtam; * az én lábam iszamodása korán ellenem támadnak.
*Zsolt. 35, 15.
18. Én *bizonyára* csak a nyomorúságokra készíttettem, és az én sérelmem mindenkor előttem vagyon.
19. Én bizonynyal az én hamisságomat hirdetem, és szorgalmatos vagyok az én bűnöm * felől. *vers 5.
20. Az én ellenségim pedig élvén megerősödnek, és megsokasodnak, kik engemet méltatlanúl gyűlölnek.

21. És azok ellenkeznek velem, kik a jóért * gonoszt fizetnek, azért hogy a jót követem. * Zsolt. 35, 12.
22. Ne hagyj el engemet, Uram, én Istenem ne távozzál messze tőlem!
23. Siess az én segítségemre, óh Uram én szabadítóm.

XXXIX. ZSOLTÁR.
Dávid vallástétele az ő türbetetlenségéről

1. Dávid Zsoltára az Éneklőmesternek, *tudniillik* * Jedutunnak *adatott*. * 1 Krón. 16, 41.
2. Elvégezém magamban, hogy megőrizzem az én útaimat hogy ne vétkezzem az én * nyelvemmel; megzabolázom az én számat, míg a hitetlen én előttem vagyon. * Jak. 3, 2
3. Megnémúlék veszteglés sel és a jót is elhallgatom vala; mikor az én nyavalyám nevekednék.
4. Meghevűle az én szívem én bennem, és az én gondolatomban felgerjede a tűz; és *végre* így szólék az én nyelvemmel:
5. Jelentsd meg, Uram, nékem az én végemet; az én napjaimnak * mértéke mennyi legyen; hogy megtudjam, hogy csak ideig való vagyok. * Zsolt. 90, 12
6. Ímé egy tenyérnyivé tetted az én napjaimat; és az én időm mint a semmi te előtted; Bizonyára merő * hijábavalóság minden ember, míglen él is! * Zsolt. 144, 4.
7. Bizonyára mint az árnyék, * úgy jár az ember; bizonyára csak hijába szorgalmatoskodik; † rakásra gyűjt, de nem tudja kicsoda éli meg azokat. * 1 Kor. 7, 31. Zsolt. 49, 11. † Luk. 12, 20.
8. Azért én most mit várok, Uram? *minden* bizodalmam te benned vagyon!
9. Minden én vétkeimből szabadíts meg engemet, és a bolondnak * szidalmazására ne vess engemet. * Jób 12, 4. 5.
10. Megnémúlék * és meg nem nyitám számat: mert te cselekedted *azt*. * Jób 39, 37.
11. Vedd el én rólam a te ostorodat. mert a te kezednek fenyítéke miatt * én elfogytam. * Zsolt. 38, 4. 5. 11.
12. Midőn te megfedded az embert a hamisságért: megemészteted az ő szépségét, mint a molyt: Bizonyára hijábavalóság minden ember!
13. Hallgasd meg, Uram, az én könyörgésemet, és vedd füleidbe az én kiáltásomat: az én könyhullatásimra ne vesztegelj: mert én te előtted * jövevény vagyok és zsellér, miképen minden atyáim *voltak*. * 1 Krón. 29, 15. Zsid 11, 13.
14. Szünjél meg én tőlem, hogy vehessek erőt, * minekelőtte elmennék, hogy azután ne legyek. * Jób 10, 20.

XL. ZSOLTÁR.
Jövendölés a Krisztusnak szenvedéséről és papitisztiről.

1. Dávid Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott*.
2. Várván vártam az * Urat, és ő én hozzám tére, és meghallgatta az én kiáltásomat: * Zsolt. 38, 16.
3. És kivont engemet a rettenetes sárból és a sáros * fertőből, és felállatá a kősziklára az én lábaimat, és megerősíté az én lépésimet: * Zsolt. 69, 3. 15. 16.
4. És ada az én számba új éneket, a mi Istenünknek dicséretit: látván ezt nagy sokan, félni kezdének: és reménységeket veték az Úrban.
5. Boldog ember az, a ki az Úrban vetette az ő reménységét; és nem nézett a kevélyekre, és azokra kik a hazugságra törnek.
6. Megsokasítottad, Uram én Istenem, a te csudálatos cselekedetidet; és a te mi felőlünk való * gondolatidat senki te előtted el nem rendelheti, melyeket ha elő akarnék számlálni és megbeszéleni, többek, hogy nem mint kimondhatnám. * Zsolt. 71, 15. 139, 17.
7 Áldozatot és ajándékot * nem kívántál, hanem füleimet általfurtad nékem: egészen égőáldozatot † és bűnért való áldozatot nem kívántál: * Zsolt. 51, 18. 19. Zsid. 10, 5. † Zsolt. 50, 9—14. Ésa. 66, 2. 3.
8. Akkor mondék: Ímhol vagyok én! a törvény könyvében írva vagyon én * felőlem; * 4 Móz. 24, 17. 19. 1 Móz. 3, 15. Ján. 5, 46.
9. Hogy cselekedjem a te akaratodat, én Istenem, azt akarom: és a te törvényed az én belső * tagaimnak közepette vagyon. * Ésa. 51, 7. Zsolt. 119, 70. 80—92.
10. Hirdetem a *te* igazságodat a * nagy Gyülekezetben; ímé az én ajakimat meg nem tiltom, te Uram tudod. * Zsolt. 22, 26. 35, 18.
11. A te igazságodat el nem rejtettem az én szívemnek közepette, a te hűségedet és szabadításodat * szólottam; a te jóvoltodat és igazmondásodat a nagy Gyülekezetben el nem titkoltam. * Zsolt. 18, 1.
12. Te azért, Uram, ne tartsd meg én tőlem a te irgalmasságidat: a te jóvoltod és a te igazmondásod mindenha őrizzenek engemet.
13. Mert körülvettek engemet számtalan gonoszok, és körülfogtak engemet

az én hamisságimnak * büntetési, hogy azokat szemeimmel el nem † lephetem, többek az én fejemnek hajszálinál; és az én szívem elhagya engemet.
*2 Sám. 12, 10. 12. 16, 5—8. 11. †Zsolt. 38, 5.
14. Tessék, Uram, néked engemet megszabadítani: te Uram az én segítségemre * siess! *Zsolt. 38, 16. 69, 30.
15. Gyaláztassanak meg és szégyenüljenek meg egyetemben, kik * keresik az én lelkemet, hogy elveszessék azt; verettessenek hátra és gyaláztassanak meg, kik akarják az én gonoszomat.
*Zsolt. 35, 4. 26.
16. Pusztíttassanak el az ő gyalázatosságoknak jutalma szerint, kik mondják nékem: * Ha! Ha! *Zsolt. 35, 21. 22.
17. Vígadjanak és örüljenek * te benned mindenek, kik keresnek tégedet, és mondják ezt mindenha: Felmagasztaltassék az Úr *azoktól,* kik szeretik a te megtartásodat. *Zsolt. 69, 33.
18. Én pedig noha szegény és szűkölködő vagyok, mindazáltal az Úr gondot visel én rólam: te vagy az én segítségem és megszabadítóm, én * Istenem, ne késsél! *Zsolt. 22, 12. 17.

XLI. ZSOLTÁR.

Dávid előszámlálja nyavalyáját.

1. Dávid Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott.*
2. Boldog az, ki könyörül * a nyomorúlton; a veszedelemnek napján megszabadítja őtet az Úr.
*Zsolt. 37, 37. Máté 5, 7. 25, 34—40.
3. Az Úr megőrzi azt, és élteti azt; boldog lészen e földön, és nem adja azt az ő ellenségének kívánságára.
4. Az Úr megerősíti azt az ő beteges ágyában, és minden ő ágyát egésségre fordítja.
5. Én mondék: Uram, könyörülj rajtam, gyógyítsd * meg az én lelkemet; mert vétkeztem te ellened. *Zsolt. 32, 5. 51, 6.
6. Az én ellenségim gonoszt szólottak én felőlem, mondván: Mikor hal meg, és * vész el az ő neve? *vers 9.
7. Ha midőn eljőnek látogatnom; tehát csak * hazudoznak, és az ő szivek álnokságot gondol; és ha kimennek, azt beszélik. *Zsolt. 5, 10.
8. Minden ellenségim egyetemben ellenem susognak, és ellenem gonoszt gondolnak, *mondván:*
9. Istennek átka szállott ő reá, és mivelhogy leesett, nem kél fel többé!
10. Még az én békességemnek embere is, * a kiben bízom vala, és ki az én kenyeremet eszi vala, sarkát felemelte ellenem. *2 Sám. 15, 13. 14. 31. Ján. 13, 18.
11. De te Uram, könyörülj rajtam, és emelj fel engemet, hogy megfizessek nékik.
12. Ebből esmérjem meg, * hogy jómat akarod, hogy az én ellenségem nem örül én rajtam; *2 Sám. 15, 25. 12, 13.
13. És ímé engemet épen megtartottál: és állatál engemet te elődbe mind örökké.
14. Áldott az Izráelnek Ura Istene eleitől fogva mind örökké! Ámen, Ámen!

XLII. ZSOLTÁR.

Dávidnak külömb-külömb panaszolkodásai.

1. Tanító *Ének, adatott* az Éneklőmesternek a Kóráh * maradéki között.
*1 Krón. 25, 1. 26, 1
2. Miképen kívánkozik a szarvas a folyóvizekre, a képen kívánkozik az én lelkem te hozzád óh Isten!
3. Szomjúhozik * az én lelkem az Istenhez, az élő erős *Isten*hez *ezt mondván:* Valyon mikor mehetek el, hogy bémutassam magamat az Isten előtt?
*Zsolt. 63, 2.
4. Az én könyhullatásom volt nékem éjjel és nappal kenyerem, midőn mondják nékem minden napon: Hol *vagyon* * a te Istened? *Zsolt. 22, 8. 9.
5. Mikor ezekről emlékezem; felette igen megkeseredem lelkemben; mert én ennekelőtte megyek vala nagy sokasággal, * vivén mind az Isten házáig nagy örömmel és dícsérettel az örvendező sokaságot! *Zsolt. 84, 8.
6. Miért hagytad el én lelkem *ilyen igen* magadat, és nyughatatlankodol én bennem? Bízzál az Istenben: mert még én néki * hálákat adok az ő orczájának szabadításiért. *2 Sám. 15, 25. 22, 1.
7. Én Istenem, az én lelkem bennem elhagyta magát: mivelhogy emlékezem te rólad innét a Jordánnak földéről, és a Hermonnak kicsiny hegyéről.
8. A *nyomorúságnak* egyik mélysége a másikat követi: a te csatornáidnak szavokra minden te * áradásid és habjaid én rajtam általmentek! *Zsolt. 88, 17.
9. Nappal parancsolja vala az Úr az ő irgalmasságát, és éjjel az ő éneke vala én velem: és az én könyörgésem vala az én életemnek erős *Isten*éhez.
10. Mondom az erős *Isten*nek az én erősségemnek: * Miért felejtkeztél el én

rólam? s miért járok gyászruhában, midőn ellenségem háborgat engemet?
*Zsolt. 3, 4.

11. Nem külömb volt éles fegyvernél az én csontaimban, mikor az én ellenségim szidalmaztak engemet, mondván nékem naponként: Hol *vagyon* a te Istened?

12. Miért hagytad el, óh én lelkem magadat, és miért búsongasz én bennem? Várjad az Istent; mert még én * hálákat adok néki; mert ő az én orczámnak megszabadítója, és ő nékem Istenem!
* Zsolt. 18, 1. 43, 5.

XLIII. ZSOLTÁR.

Könyörgése Dávidnak a szabadításért.

Ítélj meg * engemet óh Isten, és oltalmazd meg ügyemet a gonosz nemzet ellen; az álnok és hamis embertől szabadíts meg engemet; *Zsolt. 26, 1.

2. Mert te vagy az én * erősségemnek Istene, s miért vetettél meg engemet? és miért járok szomorúan midőn az én ellenségem háborgat engemet?
*Zsolt. 42, 10.

3. Bocsásd ki a te világosságodat és a te igazságodat, hogy azok vezéreljenek engemet, és bévigyenek engemet a te szentségednek hegyére, és a * te hajlékidba. *Zsolt. 63, 3—6.

4. Hogy bémenjek az Istennek oltárához, az én vígasságomnak és örömemnek erős *Isten*éhez; és dícsérjelek tégedet örömmel, óh Isten, én Istenem!

5. Miért hagytad el * óh én lelkem magadat, és miért búslakodol én bennem? Bízzál az Istenben: mert én még néki hálákat adok, mert ő az én orczámnak szabadítója, és ő nékem Istenem!
* Zsolt. 42, 6. 12.

XLIV. ZSOLTÁR.

Könyörög az Isten népe a szabadításért.

1. A Kóráh * fijai közűl való Éneklőmesternek *adatott,* éneklési tanúság.
*1 Krón. 25, 1. 26, 1.

2. Isten, a mi füleinkkel hallottuk; a mi atyáink * beszélették nékünk, minémű dolgokat cselekedtél az ő idejekben, és régtől fogva.
*2 Móz. 12, 26. 29. Jós. 4, 21. 22.

3. Te a te kezeddel kiűzted a Pogányokat, és őket szállítottad helyekbe: elvesztetted a népeket, és őket meggyökereztetted;

4. Mert nem az ő fegyverek által vették meg a földet, sem az ő karjok tartotta meg őket: hanem a te * jobbkezed és a te karod, és a te orczád világossága; † mert jóakaró voltál ő hozzájok.
*Jós. 11, 6—23. †Zsolt. 80, 4.

5. Te vagy Isten, az én Királyom, ki ígérsz * Jákóbnak győzedelmet.
*Zsolt. 60, 8.

6. Te általad vertük meg a mi ellenséginket; és a te nevedbe tapodtuk le azokat, kik mi ellenünk támadtak.

7. Mert én nem bízom az én * ívemben, és az én fegyverem nem oltalmaz meg engemet; *Zsolt. 20, 8. 33, 16.

8. Hanem te szabadítasz meg minket a mi ellenséginktől, és te szégyeníted meg a mi gyűlölőinket.

9. Annakokáért az Istent mindennap dícsérjük, és a te nevedet mind örökké magasztaljuk.

10. De te most * megvetettél és meggyaláztál minket, és nem jösz ki a mi seregeinkkel. *Zsolt. 60, 3.

11. Megfutamtattál minket a mi ellenségeink előtt, és a kik gyűlölnek minket, megprédáltatál azokkal.

12. Adsz minket nékik étel űl mint a juhokat: * és a Pogányok között elhintesz minket. *Róm. 8. 36.

13. Eladtad * a te népedet minden pénz nélkűl; és meg nem öregbítetted az ő becsűjöket. *5 Móz. 32, 30.

14. Vetettél minket * szidalmasságra a mi szomszédinknak, megcsúfolásra és nevetségre a mi körűlünk valóknak.
*Zsolt. 79, 4.

15. Vetettél minket * példabeszédűl a Pogányoknak, és főcsóválásra minden nemzetségeknek. *Jer. 24, 9.

16. Az én gyalázatom naponként előttem vagyon, és az én orczámnak pironsága elborított engemet.

17. A szidalmazóknak, * és a szidogatóknak szavokért; az ellenségért és a boszúállóért. *Zsolt. 74, 10.

18. Mind ezek noha rajtunk meglettek; mindazáltal nem felejtkeztünk el rólad, sem meg nem szegtük a te frigyedet.

19. Nem szakadott el tőled a mi szívünk, sem a mi lábunk ki nem tért a te ösvényedből.

20. Noha minket a sárkányok közibe üztél, és elborítottál minket a * halálnak árnyékával. *Zsolt. 23, 4.

21. Ha hol pedig elfelejtkeztünk volna a mi Istenünknek nevéről, és felemeltük volna kezeinket idegen istenhez;

22. Nemde ezt nem kikereste volna-é az Isten? Mert ő jól esméri * *minden* szívnek titkait. *Zsolt. 139, 4.

23. Bizonyára te éretted * naponként

ölettetünk: és tartatunk mint a megmetszendő juhok. * Róm. 8, 36.
24. Serkenj fel, * miért aluszol Uram? kelj fel: és ne vess el minket örökké.
* Zsolt. 7, 7. Máté 8, 25.
25. Miért rejted el a te orczádat? és *miért* felejtkezel el a mi nyavalyáinkról és háborúságinkról?
26. Mert lenyomattatott mind a porig-lan * a mi lelkünk, a földhöz ragadott a mi hasunk! * Zsolt. 119, 25.
27. Kelj fel a mi segítségünkre; és szabadíts meg minket a te * irgalmasságodért? * Zsolt. 25, 11.

XLV. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Krisztusról, úgymint az ő Gyülekezetének Vőlegényéről.

1. Tanúság és menyegzői ének, *adatott* a Sófannimra a Kóráh * fijai közül való Éneklőmesternek.
* 1 Krón. 25, 1. 26, 1.

2. Nagy kívánsággal kíván az én szívem *mondani* jó beszédet; elmondom az én énekemet a Királyról, az én nyelvem gyors írónak pennája.
3. Te szebb vagy minden emberek fijainál: kedvesség * öntetett ajakidra; mert megáldott téged az Isten mind örökké! * Ének. 5, 16.
4. Kösd fel oldaladra fegyveredet te erős vitéz: a te dicsőségedért és ékességedért.
5. És legyen a te ékességedben előmeneteled; uralkodjál az igazságnak ígéjéért, és a szelíd igazságért; és tanít téged a te jobbkezed csudálatos dolgokra.
6. A te nyilaid igen élesek, a népek előtted lehullnak; a Király ellenséginek * szívekbe *esnek a nyilak*.
* Sir. 2, 14. Zsolt. 110, 6.
7. A te széked, *óh* Isten, *megmarad* mind * örökkön örökké; a te országodnak pálczája igazságnak pálczája.
* Zsid. 1, 8. 2 Sám. 7, 13
8. Szereted az igazságot és gyűlölöd a hamisságot, ennekokáért mert megkent tégedet, óh Isten, a te Istened vígasságnak * olajával, a te társaid felett.
* 1 Kir. 3, 11. 12. Zsid. 1, 9.
9. Minden te öltözetid, mirrha, áloes és kásia illatúak; melyek kihozatnak a te elefánttetemből csinált palotáidból, honnét *mikor kijösz,* néked *mindnyájan* örvendeznek.
10. A királyoknak leányai a te ékességedben *járnak;* a te jegyesed pedig áll a te jobbod felől aranyos öltözetben.
11. Hallgasd meg én leányom, és lásd meg, és hajtsd ide a te füledet; és felejtkezzél el a te népedről, és a te atyádnak házáról.
12. És megkívánja a Király a te ékességedet; mert ő a te Urad, és te tiszteljed őtet.
13. Tírusnak leányai is ajándékokkal a * te orczádat tisztelik, és a népnek gazdagai. * Zsolt. 72, 10. 11. 1 Kir. 9, 11.
14. Mindenestől fogva dicsőséges a Királynak leánya belől, és az ő ruhája vont aranyból vagyon.
15. Hímes öltözetekben vitetik a Királyhoz· az ő szűz társai utánna *vagynak,* és bévitetnek te hozzád.
16. Bévitetnek nagy örömmel és vígassággal, és bémennek a Királynak palotájába.
17. A te atyáid helyett lésznek néked fijaid, kiket Fejedelmekké tészesz mind az egész földön.
18. Megemlékezem a te nevedről nemzetségről nemzetségre; ennekokáért a népek hálát adnak néked mind örökkön örökké!

XLVI. ZSOLTÁR.

Háláadása a népnek Isten oltalmáért.

1. A Kóráh * fijai között való Éneklőmesternek, *adatott* a halamóthra.
* 1 Krón. 25, 1. 26, 1.

2. Az Isten a mi oltalmunk és erősségünk; és igen alkalmatos * segítségünk a *mi nagy* nyomorúságinkban.
* vers 6. Zsolt. 9, 10.
3. Ezokáért nem félünk, ha * a föld megindulna is; és ha szintén a hegyek a tenger közepibe bémerülnének is.
* Ésa. 54, 10. Ezék. 38, 20.
4. Még ha zúgnak és felemelkednek is az ő * vizei: és ha annak háborgása miatt a hegyek leomolnak is.
* Zsolt. 93, 3. 4.
5. Az ő vizének folyási megvídámítják az Istennek városát, és a felséges *Istennek* szent * lakhelyét.
* Zsolt. 132, 13. 14. 1 Kir. 9, 3.
6. Az Isten ő közepette * vagyon, *ennekokáért* meg nem indúl: megsegíti Isten őtet hajnal felé.
* Zsolt. 22, 4. Sof. 3, 15. 17.
7. A Pogányok * felrohantak, az országok megindultak: de mihelyt ő szót ada, *ottan* megcsendesedék a föld.
* Zsolt. 2, 1—5.
8. A Seregeknek Ura velünk vagyon, a Jákóbnak Istene mi várunk!
9. Jöjjetek és lássátok meg az Úrnak cselekedetit, mely nagy pusztaságokat szerzett a földön!

10. Ő szállítja le a hadakat *mind* a földnek határáig; eltöri * az ívet, és elrontja a kopját, és a szekereket tűzzel megégeti, *ezt mondván:*
*Zsolt. 76, 4. Jós. 11, 8. 9.
11. Szűnjetek meg és esmérjétek meg, hogy én vagyok az Isten; ki felmagasztaltatom a Pogányok között, és felmagasztaltatom az *egész* földön.
12. A Seregeknek Ura velünk vagyon, és mi oltalmunk a Jákób Istene.

XLVII. ZSOLTÁR.

Háláadások az Izráelitáknak az Istennek sok jótéteményiért.

1. A Kóráh * fijai között való Éneklőmesternek *adatott* Zsoltár.
*1 Krón. 25, 1. 26, 1.
2. Minden népek tapsoljatok kezetekkel, örvendezzetek az Istennek vígságos szóval.
3. Mert az Úr felséges és rettenetes nagy Király mind az egész földön.
4. *Ki* a mi birodalmunk alá * veti a népeket, és a Pogányokat a mi lábaink alá. *Zsolt. 60, 8—11. 2 Krón. 9, 26.
5. *Ki* elválasztotta * nékünk a mi örökségünket, Jákóbnak dicsőségét, kit szeretett.* Csel. 17, 26. 2 Móz. 2, 8. 5 Móz. 32, 8.
6. Felméne az Isten * nagy örömmel, az Úr trombitaszóval.
*Zsolt. 132, 8. 4 Móz. 10, 35. 2 Sám. 6, 15. 16.
7. Énekeljetek az Istennek, énekeljetek: énekeljetek a mi Királyunknak, énekeljetek:
8. Mert az Isten mind az egész földnek Királya; énekeljetek néki bölcsen!
9. Uralkodik az Isten a Pogányokon, az Isten ül az ő szentségének * székiben. * 2 Móz. 25, 20—22.
10. A népeknek * Fejedelmei gyülekeztek az Ábrahám Istenének népéhez: mert Istené a földnek megoltalmazása, ki igen felmagasztaltatott!
*2 Sám. 6, 1.

XLVIII. ZSOLTÁR.

A Jérusálembelieknek háláadások a megoltalmazásért.

1. A Kóráh fijai között *való Éneklőmesternek* adatott dícséretes Ének
2. Nagy az Úr és igen dícséretes a mi Istenünknek * városában, az ő szentségének hegyén. *Zsolt. 132, 13. 14.
3. A Sion hegye kies hely, és mind ez egész földnek öröme, észak felől való oldala a nagy * Királynak városa!
*Máté 5, 35.
4. Isten *vagyon* az ő palotáiban, *és* ő esmértetik erős * oltalomnak.
*Zsolt. 44, 6—8.
5. Mert ímé a Királyok egybegyűltek, és egyetembe elmultak *mellőle.*
6. Ők pedig ezt látván, elcsudálkoztak, megrettentek és * hanyathomlok estek.
*2 Kir. 19, 35—37. Zsolt. 76, 4—7.
7. A reszketés őket ott elfogá, és a fájdalom mint egy szülő asszonyt.
8. A napkeleti széllel elrontod a tengernek hajóit.
9. A miképen hallottuk, a képen láttuk a Seregek Urának városában, a mi Istenünknek városában: az Isten megerősíti azt mind örökké.
10. Vártuk, óh Isten, a te irgalmasságodat, a te templomodnak közepette!
11. Miképen *vagyon*, óh Isten, a te neved: a képen *vagyon* a te dícséreted mind e földnek határáig: a te jobbkezed teljes * igazsággal. *1 Móz. 18, 25.
12. Örüljön a Sion hegye, és vígadjanak Júdának leányai a te * ítéletidért.
*vers 5. 6. Zsolt. 67, 5.
13. Környékezzétek meg a Siont, és kerüljétek meg azt; számláljátok meg annak tornyait:
14. Nézzétek meg szívetek szerint annak kőfalainak erősségit, lássátok meg az ő palotáit, hogy hirdessétek az utánnatok való nemzetségnek:
15. Mert ez az Isten mi * Istenünk mind örökkön örökké, ő igazgat minket mind halálig! *2 Móz. 19, 5. 6.

XLIX. ZSOLTÁR.

A gazdag s testi embereknek veszendőségek.

1. A Kóráh * fijai közűl való Éneklőmesternek *engedtetett* Zsoltár.
*1 Krón. 25, 1. 26, 1.
2. Hallgassátok meg ezt minden népek: vegyétek eszetekbe mindnyájan földnek lakosai:
3. Ti is mind *köz* embereknek fijai s mind nemeseknek fijai; egyetemben a gazdag és a szegény.
4. Az én szám szól bölcseséget, és az én szívemnek elmélkedése értelmet.
5. Hajtom az én fülemet példabeszédre, és kijelentem * az én mesémet hegedűben. *Zsolt. 78, 2. Máté 13, 35.
6. Miért félnék * a veszedelemnek napján, *midőn* körűlvészen engem az én nyomorgatóimnak hamisságok?
*Zsolt. 3, 6. 7. 46, 2.
7. Vagynak kik bíznak az ő * gazdagságokban, és az ő gazdagságoknak sokaságában dicsekednek;
*Luk. 12, 19. Péld. 18, 11

8. *De* az ő attyafiát senki meg nem válthatja, sem meg * nem adhatja Istennek az ő váltságának árát; *vers 10. Zsid. 9, 27
9. (Mert az ő lelkének váltsága drága, és megszünik mind örökké.)
10. Hogy élne mind örökké, és ne látna * soha koporsót. *1 Móz. 3, 19.
11. Mert *akárki is* látja, hogy a bölcsek is * meghalnak; és a bolondok az esztelenekkel egyetembe elvesznek, és az ő gazdagságokat † másnak hagyják. *Préd. 2, 15. 16. †Zsolt. 39, 7.
12. *De mégis* az ő gondolatjok ez: hogy az ő házok örökké, és az ő lakhelyek nemzetségről nemzetségre; és az ő nevek a földön megmaradjon.
13. De e féle ember az ő tisztességében * meg nem marad; mert hasonlatos a barmokhoz, † melyek elvesznek. *Luk. 12, 19. 20. †Jób 27, 13—23.
14. Ez ő életek noha merő bolondság; mégis az ő maradékjok javallják az ő cselekedeteket.
15. Mint a juhok pokolra vettetnek, a halál * megemészti őket, az igazak ő † rajtok jó reggel uralkodnak. Az ő erősségek elvész, és a pokol *lészen* az ő lakhelyek; *Jób 24, 19. 20. †Jób 27, 17. Zsolt. 58, 11.
16. De az Isten megszabadítja az én lelkemet a pokolnak * kezétől, és magához vészen engemet. *Zsolt. 16, 10. 23, 4. 71, 20. 21. 80, 13.
17. Ne félj *azért* attól, ha ki * meggazdagúl, és az ő házának dicsősége megöregbűl; *Jób 27, 13—23.
18. Mert semmit a halálba * magával el nem viszen, sem alá nem száll vele az ő dicsősége; *1 Tim. 6, 7. Jób 27, 17.
19. Mert életében elvette az ő javait; dicsérik őtet, hogy magával jól tett.
20. *Maga* megyen az ő eleinek nemzetségéhez, és soha örökké * nem lát világosságot. *vers 8. 10. Préd. 2, 16.
21. Az ember, mikor tisztességben volna, nem vette eszébe magát, annakokáért hasonlíttatik * a barmokhoz, melyek elvesznek. *Zsolt. 32, 9. Préd. 3, 19.

L. ZSOLTÁR.

Tanúság az igaz isteniszolgálatról.

1. Asáfnak *engedtetett* Zsoltár.
Az Isteneknek * Istene, a Jehova szól, és hívja a földet napkelettől fogva mind napnyugotig. *Jós. 22, 22.
2. A tökéletes szépségű * Sionból jelenik meg az Isten. *Zsolt. 132, 13. 14, 110, 2.
3. Eljő * a mi Istenünk, és nem hallgat: megeméstő tűz vagyon ő előtte, és ő környűle erős forgószél. *Ésa. 35, 4.
4. Szólította * az egeket onnan felűl, és a földet, az ő † népének megítélésére, *ezt mondván:* *Ésa. 1, 2. †2 Móz. 19, 5. 6.
5. Gyűjtsétek előmbe az én szenteimet, kik velem szövetséget * tettek vala az áldozat által. *2 Móz. 24, 3. 6 - 8.
6. És az egek kijelentik * az ő igazságát: mert az Isten Bíró. *Zsolt. 89, 6.
7. Hallgasd meg, *úgymond,* én népem, és szólok! te Izráel, * és bizonyságot tészek néked: Istened, te † Istened vagyok! *5 Móz. 4, 6. 29, 13—15. †2 Móz. 19, 5. 20, 2. 2 Sám. 7, 23. 24.
8. Nem az áldozatokért feddőzöm te veled; mert a te egészen égőáldozatid szüntelen előttem vagynak.
9. Nem kedvellem * a te házadból a tulkot, és a te aklaidból a bakokat; *Ésa. 66, 2—4.
10. Mert * enyim az erdőnek minden vada, a hegyeken való sok ezer barmok. *Zsolt. 8, 8. 9.
11. Én esmérem a hegyeknek minden repeső állatit, és a mezőnek vadaival én bírok.
12. Ha megéhezném sem mondanám meg néked: mert enyim e világnak kereksége * és annak teljessége! *2 Móz. 19, 5. Zsolt. 24, 1.
13. Avagy eszem-é én a bikáknak húsokat, vagy a bakoknak véreket iszom-é?
14. Áldozzál az Istennek * dícsérettel, és add meg a magasságban lakozó *Istennek* a te † fogadásidat. *vers 23. †Zsolt. 116, 13. 14.
15. És hívj engemet segítségűl * a te nyomorúságodnak idején: megszabadítlak tégedet; és dicsőítesz † engemet. *Jób 22, 27. †Zsolt. 18, 1. 2
16. A hitetlennek pedig ezt mondja az Isten: Miért hirdeted te az én rendelésimet: és miért veszed az én szövetségemet a te szádra?
17. Te pedig gyűlölöd a fenyítéket, és hátad megé veted * az én beszédimet! *vers 18—20.
18. Mihelyt lopót látándasz: *azonnal* mellé adod magadat; és a te társalkodásod a paráznákkal vagyon.
19. A te szádat megnyitod a gonoszra, és a te nyelved álnokságot szól:
20. Leülsz, *és* a te atyádfia ellen szólasz: a te anyádnak fiját is szidalmazod.
21. *Mikor* te ezeket cselekedném, mivelhogy *én* hallgatok vala; azt gondoltad, * hogy te hozzád hasonlatos vagyok: *de* én megfeddlek téged, és renddel szeneid eleibe rakom *a te gonosságidat.* *5 Móz. 29, 19—20

22. Vegyétek eszetekbe immár ezt ti, kik az Istent elfelejtitek; hogy el * ne ragadjalak, és ne legyen megmentő.
*Zsolt. 78, 11. Mal. 4, 1. 3.

23. A ki dícsérettel áldozik, az * dicsőít engem: a ki az ő útait jól vezérli; † megmutatom annak az Isten szabadítását!
*vers 14. 15. †Zsolt. 18, 20—27.

LI. ZSOLTÁR.

Dávidnak könyörgése.

1. Dávid Zsoltára, az * Éneklőmesternek *engedtetett.* *1 Krón. 25, 1.

2. Mikor ő hozzá ment volna Nátán Próféta * minekutánna Bethsabéval vétkezett volna. *2 Sám. 12, 1—9.

3. Könyörülj rajtam * én Istenem, a te irgalmasságod szerint; a te irgalmasságidnak † sokaságok szerint, töröld el az én bűneimet!
*Zsolt. 56, 2. †2 Móz. 20, 6.

4. Valóban moss meg engemet az én álnokságomból, és * az én bűnömből tisztíts ki engemet; *2 Sám. 11, 4—15.

5. Mert az én vétkeimet * esmérem, és az én bűnöm szüntelen előttem forog nékem. *2 Sám. 11, 4. 15. 17.

6. Te ellened, csak te ellened * vétkeztem, és gonoszságot cselekedtem a te szemeid előtt; hogy igaznak ítéltessél a † te beszédidben, és tiszta légy, mikor ítélsz. *2 Móz. 20, 13. 14. †Róm. 3, 4. rész 8, 4.

7. Ímé én álnokságban * fogantattam, és az én anyám bűnben melegített engemet *az ő méhében.* *Jób 14, 4 Ján. 3, 6.

8. Ímé gyönyörködöl te az igazságban, mely a vesékben vagyon; és engemet kiváltképen * a bölcseségre megtanítottál vala. *Kol. 1, 26.

9. Moss meg engemet * izsóppal, és megtisztulok; moss meg engemet, és fejérb lészek a hónál. *3 Móz. 14, 6.

10. Engedjed hogy halljak * örömet és vígasságot; hogy örvendezzenek az én tetemim, melyeket † megrontottál.
*2 Sám. 12, 13. †Zsolt. 32, 3. 4.

11. Fordítsd el az én bűneimtől a te orczádat, és minden én álnokságimat töröld el.

12. Teremts bennem * tiszta szívet óh Isten, és az erős lelket újítsd meg én bennem. *Jer. 32, 39.

13. Ne vess el engem a te orczád elől, és a te szent Lelkedet ne vedd el én tőlem.

14. Add meg nékem a te idvezítésednek örömét, és az engedelemnek lelkével erősíts meg engemet.

15. Tanítom a bűnösöket a te útaidra, és a bűnösök te hozzád megtérnek.

16. Szabadíts meg engemet a * vértől, óh Isten, én idvességemnek Istene' és az én nyelvem nagy örömmel hirdeti a te igazságodat. *2 Sám. 11, 15. 17.

17. Uram, az én ajakimat * nyisd meg, és az én szám hirdeti a te dícséretedet:
*vers 16. Zsolt. 119, 171.

18. Mert nem gyönyörködöl az áldozatban, hogy azt adjam néked: az egészen égőáldozatot nem akarod.

19. Az Isten előtt kedves áldozatok, a töredelmes * lélek, a töredelmes és keserves szívet, *óh* Isten, nem utálod meg! *Zsolt. 34, 19.

20 Tégy jól a te jóakaratodból * a Sionnal; és építsd meg a † Jérusálem kőfalait. *Zsolt. 132, 13. 14. †1 Kir. 9, 15.

21. Akkor kedvesek lésznek előtted az igazságnak áldozati; az * egészen égőáldozatok, és a háláadásnak áldozati: akkor † a te oltárodon áldoznak néked tulkokkal. *3 Móz. 1, 3—9. 7, 8. 11, 12
†1 Kir. 8, 62. 63. 2 Krón. 7, 1. 2.

LII. ZSOLTÁR.

Dávid Dóeg ellen panaszolkodik.

1. Dávidnak tanítása, * az Éneklőmesternek *engedtetett.* *1 Krón. 25, 1

2. Midőn az Idumeus Dóeg * eljövén, Saulnak ezt jelentené, mondván: Dávid az Akhimélek házába ment bé.
*1 Sám. 21, 7. 22, 9. 10

3. Mit dicsekedel a gonoszban, óh te magabíró? Az erős Istennek jóvolta szüntelen való!

4. Szólasz meggondolt ártalmakat a te nyelveddel, *mely* hasonlatos az éles beretvához, * óh te álnokságnak mestere! *Zsolt. 12, 4.

5. Szereted a gonoszt inkább, hogy nem a jót, és a hazugságot, hogy nem szólni igazságot.

6. Szeretsz minden ártalmas beszédeket, és az álnok nyelvet:

7. Az erős *Isten* is elront tégedet mind örökké, elragad tégedet, kigyomlál tégedet a *te* hajlékodból, és kiszaggat tégedet az élőknek földökből!

8. Melyet az igazak látván, félnek, és tégedet * csúfolván, *ezt mondják:*
*Péld. 11, 10

9. Ímé ez a férjfiú, ki az Istennek hatalmasságában nem bízott; hanem bízott * az ő gazdagságának sokaságában, és az ő ereje volt az ő gonoszságában. *Jer. 49, 4

10. Én pedig *vagyok* az Isten házában, mint a zöldellő * olajfa, bízom az Isten jóvoltában mind örökkön örökké
*Péld. 11, 28. Zsolt. 92, 13. 14

11. Tisztellek tégedet mind örökké; mert te cselekedted * ezt: Várom a te nevedet; mert jó azok előtt, a kikhez te kegyelmes vagy! * Zsolt. 22, 32. 54, 9.

LIII. ZSOLTÁR.

Panaszolkodása Dávidnak Saul ellen. Lásd a 14-dik Zsoltárt is.

1. Az * Éneklőmesternek *adatott* tanítása Dávidnak a Mahaláthr*a*. * 1 Krón. 25, 1.

2. Ezt mondja a balgatag ember az ő szívében: * Nincsen Isten: Megromlottak, és utálatos hamisságot cselekedtek: † nincsen ki jót cselekedjék. * Zsolt. 14, 1. † Róm. 3, 12.

3. Az Isten a mennyekből alá tekintett az embereknek fijaira * hogy meglátná, ha volna valaki értelmes, és ki az Istent megkeresné: * 1 Móz. 18, 21.

4. Mindnyájan * elhajlottak, és egyenlőképen megvesztek, nincsen ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is. * Róm. 3, 10—13.

5. Avagy nem értelem nélkül valók-é a hamisságnak cselekedői, kik az én népemet megeszik, mintha kenyeret ennének: kik az Istent segítségűl nem hívják?

6. Ott félnek *nagy* * félelemmel, a hol nincsen félelem; mert az Isten elszéleszti azoknak tetemeket, kik te ellened tábort járnak: *és* te megszégyeníted azokat; mert az Isten őket utálatosokká teszi. * Jób 15, 20. 21.

7. Óh vajha eljőne Sionból * Izráelnek a Szabadító; minekutánna az Úr viszszahozza az ő népének foglyait, örül a Jákób és örvendez az Izráel! * Zsolt. 14, 7.

LIV. ZSOLTÁR.

Könyörög Dávid a megszabadításért.

1. Dávid tanítása, *adatott* az Éneklőmesternek a Néginóthr*a*.

2. Mikor a Zifeusok eljövén, mondának Saulnak: * Nem mi nálunk lappang-é Dávid? * 1 Sám. 23, 19. 20. 26, 1.

3. Isten, a te nevedért szabadíts meg engemet, és a te * hatalmasságodból ítélj meg engemet! * 1 Sám. 24, 12. 13. 16.

4. Isten, hallgasd meg az én imádságomat, figyelmezz az én szájam beszédire.

5. Mert az idegenek * feltámadtak én ellenem, és a kegyetlenek keresik † az én lelkemet, kik az Istent nem gondolják meg. * 1 Sám. 21. 11—13. † 1 Sám. 24, 12. Zsolt. 86, 14.

6. Ímé az Isten nékem segítségem, és az Úr őrizője az én lelkemnek.

7. Bosszút áll az utánnam * leselkedőkön: a te igazságod által rontsd meg őket. * 1 Sám. 26, 10.

8. Akkor szabadakaratomból * áldozom néked, tisztelem a te † nevedet Uram: mert igen jó! * Zsolt. 116, 17. 18. † Zsolt. 52, 11.

9. Mert minden nyomorúságból megszabadíta * engem, és az én ellenségimen *való bosszúállást* meglátá az én szemem. * Zsolt. 18, 1.

LV. ZSOLTÁR.

Dávid a megszabadításért könyörög.

1. Dávidnak tanítása, mely *adatott* az * Éneklőmesternek a Néginóthr*a*. * 1 Krón. 25, 1.

2. Hallgasd meg Isten az én imádságomat, és ne rejtsd el te magadat az én könyörgésem elől.

3. Figyelmezzél én reám és hallgass meg engemet; *mert* sírok az én gondolatomban és háborgok.

4. Az ellenségnek szaváért, és a hitetlennek nyomorgatásáért: mert hazugságot * költenek én reám, és nagy dühösséggel ellenkeznek én velem. * 1 Sám. 24, 10—13. Zsolt. 35, 11.

5. Az én szívem retteg én bennem, és a halál félelmei körűlvettek engemet!

6. A félelem * és rettegés esett én reám, és körűlvett engem a reszketés: * 1 Sám. 21, 11—13. 23, 26. 2 Sám. 15, 14.

7. Mondék: *Vajha* valaki nékem szárnyat adna, mint a galambnak! Elrepülnék és nyugodnám.

8. Ímé messze elmennék, és a pusztában lakoznám.

9. Sietnék kiszabadulni e sebes szélből, e forgószélből.

10. Veszesd el Uram, és oszlasd el az ő nyelveket; mert látok bosszúságtételt és háborgást a városban:

11. Nappal és éjjel körűlvészik a várost, *kik* a kőfalakon *vigyáznak;* hamisság és ártalom vagyon abban;

12. Nyomorúságok *vagynak* abban, és el nem távoznak az ő orczájától a ravaszság és álnokság.

13. Mert nem az ellenség illetett engem szidalommal, mert elszenvedném; nem az én gyűlölőm emelte fel magát én ellenem, mert elrejtettem volna magamat az előtt:

14. Hanem te én hozzám hasonló halandó ember, én * vezérem és én barátom. * 2 Sám. 15, 31. 16, 23.

15. Kik együtt gyönyörűségesen ta-

nácskoznak vala: és az Isten házába megyünk vala úgy mint társak.

16. A halál vegye körül őket, elevenen szálljanak a * koporsóba; mert azoknak társaságokban gonoszságok vagynak ő köztök. *2 Sám. 17, 23. 4 Móz. 16, 32. 33.

17. Én *pedig* az Istenhez kiáltok, és az Úr megszabadít engemet.

18. Estve, reggel * és délben imádkozom és szólok, † mígnem meghallgatándja az én szómat. *2 Sám. 15, 25. 26. † Dán. 6, 10.

19. Megszabadította az én életemet az ellenem való * hadtól, *helyheztetvén engemet* békességben: mert sokan valának ellenem. *Zsolt. 18, 1.

20. Meghallja * az erős Isten, és megbünteti őket, mivelhogy ő mind örökké megmarad; kik nem akarnak változni, és nem félik az Istent: *2 Sám. 16, 12.

21. Kezeit felemelte azok ellen, kik ő vele békességesek valának; megrontotta az ő szövetségét.

22. A vajnál lágyabbak az ő szájának beszédei, * de az ő szívében háborúság vagyon: lágyabbak az ő beszédi az olajnál; jóllehet éles † szablyák azok. *Zsolt. 62, 5. † Zsolt. 57, 5. 59, 8.

23. Vessed az Úrra a te terhedet, és ő gondot * visel te rólad, és nem engedi, hogy az igaz ember mind örökké háborgattassék. *Zsolt. 57, 5. Luk. 12, 22—32. 1 Pét. 5, 7.

24. Te azért, Isten, a veszedelem vermébe taszítod ezeket: a vérszopók és álnokok az ő életeknek * felét is nem élik meg: én pedig te † benned bízom! *Zsolt. 37, 35. 36. Jób 15, 32. 33. † Péld. 10, 27.

LVI. ZSOLTÁR.

Dávid könyörög a megszabadításért.

1. Dávidnak Miktám*ja*, az Éneklőmesternek *adatott* a Jonathelem dehokimra, mikor őtet megragadnák a * Filiszteusok Gáthban. *1 Sám. 21, 11—14

2. Könyörülj rajtam Isten: mert el akart engemet nyelni a halandó ember, és mindennap ellenem hadakozván, engemet nyomorgat.

3. Az én ellenségim minden napon el akartak engemet nyelni: bizony * sokan hadakoznak ellenem, óh magasságos Isten! *1 Sám. 21, 11—14. 24, 2. 3.

4. *Mindazáltal* valamennyiszer féltem, én te benned bíztam.

5. Az Istent dícsérem az ő beszédéért: az Istenben bízom, nem * félek; mit árthatna nékem az ember? *Zsolt. 118, 6. Zsid. 13, 6.

6. Minden napon az én beszédemben patvart találnak, és ellenem *vagyon* minden ő gondolatjok ártalomra;

7. Egybegyülnek, elrejtik magokat; nyomoznak * engemet úgymint kik várják az én életem*nek végét*. *1 Sám. 23, 22—24. 24, 3.

8. Az ő hamisságokért, *azt állítják, hogy* megmenekednek; a te haragodban, óh Isten, a népeket rontsd meg!

9. Az én bujdosásimnak számát jól tudod; az én könyhullatásimat a te tömlődbe * raktad! avagy nem tudnád-é azoknak számokat? *Jel. 7, 17.

10. Akkor az én ellenségim hátrafordulnak, a mely napon kiáltándok; ezt tudom, hogy az Isten *vagyon* én velem.

11. Az Istent dícsérem az ő beszédéért. Az Urat dícsérem az ő beszédéért.

12. Az Istenben bízom: semmit nem félek, mit árthatna nékem az ember?

13. Én velem *lésznek*, óh Isten, a néked tett * fogadásim, megadom néked a † dícséreteket; *Zsolt. 22, 26. 66, 13—17. † Zsolt. 18, 1. 2.

14. Mert megszabadítottad az én lelkemet a * halálból és lábaimat az esettől: hogy szüntelen járjak előtted, Isten, az élőknek világosságokban. *1 Sám. 23, 26. 27.

LVII. ZSOLTÁR.

Itt is szabadulásért könyörög Dávid.

1. Dávidnak Miktám*ja*, az Éneklőmesternek *adatott* az Altashéth*re:* midőn Saul előtt * szaladna a barlangba. *1 Sám. 22, 1. 24, 1—4.

2. Könyörülj rajtam; óh Isten, könyörülj rajtam; mert benned bízik az én lelkem, és a te szárnyaidnak árnyékában * vagyon reménységem, míg elmulnak a nyomorúságok. *Zsolt. 36, 8. 5 Móz. 32, 11. 12.

3. Kiáltok a magasságos Istenhez, az erős *Isten*hez, ki elvégezi * hozzám *való jóakaratját*. *Zsolt. 138, 8. 1 Sám. 16, 1. 13. 23, 17.

4. Elküld a mennyből, és megtart engemet, az engem elnyelőnek gyalázatja ellen, Sélah: elbocsátja Isten az ő kegyelmességét * és igazságát. *Zsolt. 61, 8.

5. Az én lelkem az oroszlánok között *vagyon,* feküszöm a gyujtogatók között; oly emberek között, kiknek fogok dárda és nyilak, és kiknek nyelvek * éles szablya. *Jak. 3, 6. 8.

6. Magasztaltassál fel * az egeknek felette, óh Isten! mind az egész földön *legyen* a te dicsőséged! *Zsolt. 108, 6. 7.

7. Hálót * csináltak az én járásimnak,

meggörbedett az én lelkem: vermet ástak én előttem; de ők estek abba.
*Zsolt. 7, 16. 9, 16.
8. Kész az én szívem óh Isten! kész az én szívem, * éneklek *azért* és dícséretet mondok. *Zsolt. 108, 2—7.
9. Serkenj fel én dicsőségem: serkenj fel én énekem és hegedűm, jó * reggel felserkenek. *Zsolt. 5, 4.
10. Tisztellek tégedet, én Uram, a népek között, és éneket mondok néked * a Pogánynépek között; *Zsolt. 108, 4.
11. Mert mind az égig felmagasztaltatott a te irgalmasságod, és mind a felhőkig * a te igazmondásod. *Zsolt. 36, 6.
12. Magasztaltassál fel az egek felett, óh Isten, *és* mind az egész földön *legyen* a te dicsőséged!

LVIII. ZSOLTÁR.

Panasza Dávidnak a Saul tanácsosai ellen.

1. Dávidnak Miktámja az * Éneklőmesternek *adatott* az Altashéthre.
*1 Krón. 25, 1.
2. Avagy bizonnyal igazságot szóltok-é ti, kik egybegyültetek? Avagy igazán ítéltek-é ti embernek * fijai?
*Zsolt. 82, 2. 3.
3. Sőt inkább a ti szívetekben hamisságot forgattok; e földön a ti kezeiteknek hamisságát méritek.
4. Elidegenültek a hitetlenek az ő *anynyoknak* méhétől fogva, tévelygettek az ő *annyok* méhétől fogva, szólván hazugságot.
5. Az ő mérgek olyan, mint a kígyónak mérge, mint a siket áspisnak, mely az ő füleit bédugja.
6. Mely nem hallja a bűbájosoknak szavokat; és a bájolónak, ki bölcsen tud bájolni.
7. Isten, rontsd el az ő fogaikat az ő szájokban: az oroszlánoknak * zápfogaikat rontsd meg, Uram! *Zsolt. 10, 9. 22, 22.
8. Elolvadnak, mint a víz, * szélylyel folynak egymástól; megvonták az ő kézíveket, de elromolnak. *Jób 24, 18. 19.
9. Mint a csiga elolvadván elmulnak, és mint az asszonynak idétlen gyermeke, mely nem látta a napot.
10. Minekelőtte megérezzék a ti fazekaitok a tövis*nek tüzét,* mint a nyers *hús,* azonképen a harag, mint a forgószél, veszesse el őtet.
11. Örül az igaz * mikor látja a boszszúállást, az ő lábait mossa a hitetlennek vérében. *Zsolt. 32, 11. 49, 15. 16.
12. És ezt mondja az ember: Bizonyára vagyon az igaznak * jutalma; kétség nélkűl vagyon ítélő Isten e földön.
*Róm. 2, 6—11.

LIX. ZSOLTÁR.

Dávid Istentől szabadulást kér.

1. Dávidnak Miktám*ja,* az Éneklőmesternek *adatott* az Altashéthre, midőn Saul külde, * hogy az ő házát körűlvévén őtet megölnék. *1 Sám. 19, 11.
2. Szabadíts meg engemet az én ellenségimtől * én Istenem; és az ellenem támadóktól ments meg engemet!
*1 Sám. 19, 9. 10.
3. Szabadíts meg engemet a hamisságnak cselekedőitől, és a vérontó emberek ellen tarts meg engemet;
4. Mert ímé leselkednek az én lelkem után, egybegyűltek ellenem az erősek; nem az én * hamisságomért, sem az én bűnömért, Uram!
*1 Sám. 20, 31. 32.
5. Minden hamisságom * nélkűl egybegyülnek, és magokat készítik: Serkenj fel én előmbe és *ezeket* lásd meg.
*Zsolt. 7, 4—7. 35, 23.
6. És te Uram, Seregeknek Istene, Izráelnek Istene, serkenj fel; hogy büntesd meg mind e pogányokat: ne könyörülj * mind azokon, kik hamisságot cselekesznek; Sélah. *Zsolt. 56, 8.
7 Estvére *én hozzám* jőnek, ordítnak mint az ebek, és kerülik a várost.
8. Ímé csácsognak az ő szájokkal, szablya * vagyon az ő ajakokban; mert *azt mondják:* kicsoda hallja *ezeket?*
*Zsolt. 52, 4—6. 57, 5.
9. Te pedig Uram, neveted * őket, és megcsúfolod mind e pogánynépeket. *Zsolt. 2, 4.
10. Míg az ő hatalma tart, te reád vígyázok; mert az Isten nékem váram.
11. Az én kegyelmes Istenem engemet elővészen; az Isten megadja látnom az én ellenségim * *felöl való kívánságomat.*
*Zsolt. 54, 9. 1 Sám. 20, 15. 26, 10. 31, 2.
12. Ne veszesd el őket *mindenestől,* hogy el ne felejtkezzék az én népem; hanem a te * hatalmaddal tégyed bujdosókká őket, és alázd meg őket Uram, mi paizsunk! *Zsolt. 68, 2.
13. Az ő szájoknak bűne, az ő ajakoknak beszéde, fogattassanak meg az ő kevélységekben: mert csak átkot * és hazugságot szólnak. *1 Sám. 24, 10.
14. Emészd meg őket * a te búsulásodban: emészd meg, úgy hogy ne legyenek; és tudják meg, hogy az Isten

uralkodik a Jákób *népe* között mind a földnek határáig. *Zsolt. 56, 8.

15. Kik *hozzám* jőnek estve, ugatnak mint az ebek, és kerülik a várost.

16. Magokat kényszerítsék eledelt keresni; és mikor meg nem elégíttetnek, *éhen* feküdjenek le.

17. Én pedig éneklem a te hatalmadat, és minden reggel * éneklem a te kegyelmességedet; mert nékem várам voltál, és oltalmam az én nyomorúságomnak napján. *Zsolt. 5, 4.

18. Az én oltalmam te nálad vagyon, éneket mondok *néked;* mert az Isten nékem * várам: ő az én kegyelmes Istenem! *Péld. 18, 10.

LX. ZSOLTÁR.

Könyörög az Izráel népe jó állapotjáért.

1. Dávidnak tanító Miktám*ja adatott* az Éneklőmesternek Susánheduth*ra.*

2. Midőn harczolna a Mésopotámiai Sírusokkal, és a Czóbai * Sírusokkal: holott Joáb megtért, és megvert tizenkét ezer Edomitákat a Sóvölgyben. *2 Sám. 8, 3. 12. 13

3. Isten, elvetettél * vala minket, elszélesztettél vala minket; megharagudtál vala: térj meg mi hozzánk! *Zsolt. 44, 10. 11. 1 Sám. 31, 1. 2. 7.

4. Megrendítetted vala a földet, kétfelé választottad vala azt; építsd meg annak romlásit; mert megindult.

5. A te népednek * nehéz dolgokat mutattál vala: itattál vala minket rettegésnek borával. *1 Sám. 31, 1—6.

6. Adtál a tégedet félőknek zászlót, melylyel éljenek az igazságért.

7. Hogy megszabaduljanak a te szerelmesid: * tarts meg a te jobbkezeddel, és hallgass meg engemet! *Zsolt. 108, 7

8. Az Isten szólott az ő szentséges hajlékában; * örvendezek, elosztom a Sikémitáknak örökségeket, és Sukkóthnak völgyét elmérem: *Zsolt 108. 8—14. 110, 1. 2.

9. Enyim a Gileád, és enyim Manasse; Efraim az én fejemnek ereje: Júda az én törvény * rendelőm. *1 Móz. 49, 8—10.

10. Moáb az én mosdó * medenczém: Edomra vetem az én sarumat: te Palesztina nékem örülj! *4 Móz. 24, 17. 18. 2 Sám. 8, 2

11. De kicsoda viszen engemet az erős városokba? kicsoda vezérel * engemet Edomig? *1 Krón. 18, 13

12. Avagy nem te-é * óh Isten, ki minket megvetettél vala: és nem mégy vala ki, Isten, a mi sereginkkel? *Zsolt. 18, 30.

13. Légy segítségűl nékünk a mi nyomorúságunk * után; mert hijábavaló az emberi segítség. *vers 5. 1 Sám. 31, 1—6.

14 Te benned bízván * erősen oselekeszünk, és ő eltapodja † a mi ellenséginket. *2 Sám. 10, 12. 13. †Zsolt. 60, 11. 12.

LXI. ZSOLTÁR.

Istentől az előtt vett segítséggel erősíti hitét a könyörgésben.

1. Dávid *Zsoltára, adatott* az Éneklőmesternek a Néginóth*ra.*

2. Hallgasd meg, óh Isten, * az én kiáltásomat; figyelmezzél az én könyörgésemre. *Zsolt. 5, 2.

3. A föld határáról kiáltok te hozzád az én szívem keserűségében: vígy engem nálamnál magasb kősziklára:

4. Mert lettél nékem reménységem, és erős torony * az ellenség ellen. *Péld. 18, 10.

5. Lakozom a te hajlékodban mind örökké: folyamodom a te * szárnyaidnak árnyéka alá; Sélah. *Zsolt. 36, 8.

6. Mert te, Isten, meghallgattad az én kívánságimat; *és* a te neved tisztelőinek megadtad az ő * örökségeket. *Csel. 7, 45.

7. A Király életének * esztendeit szaporítsd meg, és az ő esztendei *legyenek* mint sok nemzetségnek esztendei. *Zsolt. 21, 5

8. Lakozzék mind örökké * az Isten előtt; készíts kegyelmességet és † igazságot, *melyek* megőrizzék őtet. *2 Sám. 7, 26. † Zsolt. 57, 4. 89, 24. 25.

9. És így éneket * mondok a te nevednek mind örökké, és megteljesítem az én † fogadásimat minden napon! *Zsolt. 21, 14. †Zsolt. 56, 13. 14.

LXII. ZSOLTÁR.

Panasza Dávidnak a Saul szolgái ellen.

1. Dávid Zsoltára, az Éneklőmesternek * Jédutunnak *adatott.* *1 Krón. 16, 41.

2. Csak az Istenben nyugoszik az én lelkem; *mert* * ő tőle vagyon az én szabadulásom! *2 Sám. 8, 14.

3. Csak ő az én kősziklám és az én szabadítóm, ő az én oltalmazóm; azért meg nem mozdulok felettébb.

4. Meddig gondolkodtok ti mindnyájan a férjfiú ellen, hogy őtet megöljétek, mintegy meghanyatlott falt és megdüjtetett gyepűt.

5. Tanácskoznak csak arról, mimódon őtet az ő méltóságából levessék, gyönyörködnek a hazugságban: szájokkal *nékem* jót mondának, * szívekben gonoszt mondának, *Zsolt. 28, 3.

6. *Mindazáltal* csak az Istenben nyu-

godjál én lelkem; mert ő tőle vagyon az én * reménységem. * vers 2. 3. Zsolt. 125, 1.

7. Csak ő az én kősziklám, és szabadítóm, én felmagasztalóm; *azért* nem mozdulok * meg. * Péld. 18, 10.

8. Az Istenben vagyon az én szabadulásom és * dicsőségem; az én erős kősziklám, az én oltalmam az Istenben vagyon! * Zsolt. 61, 4.

9. Bízzatok ő benne mindenkor ti népek, a ti szíveteket töltsétek ki ő előtte; az Isten oltalmunk nékünk.

10. Bizony hijábavalók * az embernek fijai, és hazugok a Fejedelmeknek fijai; ha mérőserpenyőbe vettetnek, a semminél mindnyájan alábbvalók. * Zsolt. 39, 6. 12.

11. Ne bízzatok a kegyetlenségben, és a ragadozásban, és ne legyetek hijábavalók! gazdagságokban bővelkedők, ne bízzatok * azokban. * Jób 31, 24. 25. 1 Tim. 6, 17

12. Egyszer szólott az Isten, kétszer hallottam ugyanazont, hogy a hatalmasság *csak* az Istené.

13 És tiéd, Uram, a kegyelmesség: bizony te megfizetsz mindennek az ő cselekedete * szerint! * Máté 16, 27. Róm. 2, 6—11.

LXIII. ZSOLTÁR.

Az isteniszolgálatban való megjelenhetést kéri Istentől

1. Dávid Zsoltára, mikor volna a * Júda pusztájában. * 1 Sám. 22, 5.

2. Én Istenem, én erős *Isten*em vagy te, jó-reggel kereslek téged; az én lelkem * szomjúhoz téged; kívánt téged az én testem a puszta, szomjúhozó, és víz nélkül való földön. * Zsolt. 42, 2. 3. 27, 4. 5.

3. Hogy a te hatalmasságodat és dicsőségedet látnám, a mint a szent hajlékban * szoktalak vala téged látni; * Zsolt. 42, 5.

4. (Mert a te * kegyelmességed jobb az életnél) hogy az én ajakim dícsérjenek tégedet. * Zsolt. 69, 17.

5. És úgy áldanálak téged * az én életemben: *és* a te nevedben felemelném az én kezeimet: * Zsolt. 146, 2.

6. Mint a kövérséggel, úgy beteljesedik az én lelkem, mikor víg ajakakkal dícsér téged az én szám.

7. Mikor megemlékezem te rólad az én ágyamban, és éjjeli vigyázásimban gondolkodom * te felőled; * Zsolt. 16, 7.

8. Mert nékem segítség voltál; és a te szárnyaidnak árnyékában örvendezek:

9. Az én lelkem te hozzád ragaszkodott, a te jobbkezed őrizett engemet

10. Azok pedig, a kik veszedelemre keresik az én lelkemet, a * földnek alsó részére mennek. * 2 Móz. 8, 19.

11. A szablyának * kezébe esnek, *és* a rókáknak lésznek eledeli. * 1 Sám. 31, 1. 2.

12. A Király * pedig örvendez az Istenben, *és* dicsekedik, valaki esküszik ő reá: mert bédugattatik a hazugság szólóknak szájok. * Zsolt. 18, 1—3.

LXIV. ZSOLTÁR.

Dávid könyörög a szabadulásért.

1. Dávid Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott.*

2. Hallgasd meg, Isten, az én panaszolkodásomban való szómat, az ellenségnek félelmétől mentsd meg az én lelkemet!

3. Rejts el engemet a gonosz akaróknak tanácsok előtt, a hamisságcselekedőknek gyülekezetek előtt;

4. Mert megélesítették mint a * szablyát az ő nyelveket, az ő nyilokat *reám* igazították, az ő keserű beszédeket. * Zsolt. 52, 4. 5.

5. Hogy lövöldözzék * titkon az ártatlant; nagy hirtelenséggel lövöldözik azt, és nem félnek. * Zsolt. 11, 2.

6. Megerősítették magokat a gonoszban, szólnak arról, hogy nékem tőrt vessenek, és azt mondják: Kicsoda látja őket?

7. Tudakoznak álnokságokról, megemésztetünk azokkal, a melyeket nagy álnoksággal találtak; oly mélységes és elrejtetett annak a férjfiúnak szíve;

8. De meglövi az Isten őket az ő nyilával, és nagy hirtelenséggel * megostoroztatnak. * Péld. 6, 15.

9. És az ő magok nyelvekkel megütköznek ő magokba: és megrettennek mindnyájan, a kik azokat látják.

10. És meglátják minden emberek, és beszélik az Istennek dolgát, és az ő cselekedetit megértik:

11. Örvendez az igaz az * Úrban, és bízik ő benne; és dicsekednek mindnyájan az igaz szívű emberek. * Zsolt. 33, 1.

LXV. ZSOLTÁR.

Lelki és testi jókért való isteni dícséret.

1 Dávidnak éneki dícsérete az * Éneklőmesternek *engedtetett* * 1 Krón. 25, 1.

2. Tégedet kell nagy csendességgel várnunk, tiéd, óh Isten, a * dícséret Sionban és néked adják meg a fogadást! * Zsolt. 48, 2. 3.

3. Ott megyen te hozzád minden test, ki meghallgatod a könyörgést.

4. A hamisságnak beszédit, melyek

rajtunk erőt vettek, és a mi bűneinket te tisztítod el.

5. Boldog az, a kit te választasz és magadhoz fogadsz, hogy lakozzék a * te tornáczidban; megelégíttetünk a te házadnak javaival, a te templomodnak szent dolgaival. *Zsolt. 84, 5. 11. 12.

6. Rettenetes dolgokat szólasz nékünk a te igazságodban, óh mi idvességünknek Istene, e földnek minden végeinek és a messze való tengernek reménysége!

7. Ki a hegyeket megerősíted a te erőddel, ki hatalommal körűlvétettél.

8. Ki megenyhíted a * tengereknek zúgásokat, és azoknak habjainak zúgásokat: és a népeknek háborgásokat. *Máté 8, 26.

9. És félnek a te jeleidtől, valakik a *földnek* határin lakoznak, és örvendezteted azokat a reggelért és estvéért.

10. Meglátogatod e földet és megöntözöd * azt, bőséggel meggazdagítod azt; az Istennek folyóvize teljes vizekkel: gabonát szerzesz nékik; mert úgy rendelted a földet. *Jób 38, 26. 27.

11. Annak barázdáit * megrészegíted, megnedvesíted hantjait, a záporesőkkel meglágyítod azt, annak termését megáldod. *Zsolt. 104, 13. 15.

12. Megékesíted az esztendőt a te jóvoltoddal, és a te ösvényid kövérséggel csepegnek.

13. Csepegnek a pusztának aklaira, és a halmok * örömmel vétetnek körűl. *Zsolt. 72, 3. 16.

14. A mezők juhokkal megteljesednek, és a völgyek * gabonával meggazdagulnak, örvendeznek és éneket mondanak. *Zsolt. 144, 13. 14.

LXVI. ZSOLTÁR.

Intés az Isten dicsőségének dicsérésére.

1. Az Éneklőmesternek *engedtetett* ének *és* Zsoltár.

Örvendezzetek az Istennek, földnek minden *lakosai:*

2. Énekeljetek dicsőséget az ő nevének, dicsőítsétek és dícsérjétek őtet!

3. Mondjátok az Istennek: Mely csudálatosok a te dolgaid: a te hatalmasságodnak nagy voltáért, a te ellenségid * hazudnak néked. *Zsolt. 18, 45.

4. E földnek minden *lakosai* imádjanak tégedet, és énekeljenek néked; énekeljenek a te nevednek.

5. Jertek el, és lássátok az Istennek dolgait; csudálatosok * az ő cselekedetei az embernek fijaihoz. *vers 6. Zsolt. 46, 9. 65, 12—14.

6. A tengert * megszáraztja, a folyóvízen † *száraz* lábbal mentek által, ott örvendeztünk ő benne. *2 Móz. 14, 21. 22. † Jós. 3, 14—17.

7. Uralkodik e világon hatalmasságával; az ő szemei a Pogányokat nézik, hogy a kik engedetlenek, fel ne fuvalkodjanak magokban; Sélah.

8. Áldjátok népek a mi Istenünket, és zengjen az ő dícséretinek szava.

9. Ki megeleveníti a mi lelkünket, és nem engedi, hogy a mi lábaink elessenek;

10. Mert megkísértgettél minket Isten, megpróbáltál minket *tűzzel,* mint az ezüst megpróbáltatik.

11. Bévittél minket a hálóba, megszorítottad a mi derekainkat.

12. A mi fejünkre ültetéd az embereket, tűzbe és vizekbe mentünk: mindazáltal vittél minket * szép kies helyre; *Zsolt. 60, 14.

13. Elmegyek azért a te házadba áldozatokkal, megadom néked az * én fogadásimat, *Zsolt. 116, 14. 56, 13. 14.

14. A melyeket az én ajakim ígértek, és melyről szólt az én szám az én nyomorúságomban.

15. Kövér * kosoknak égőáldozatival áldozom néked jóillattal egybe: áldozom ökrökkel és bakokkal. *3 Móz. 3, 1—17.

16. Jőjjetek el, halljátok meg, és megbeszélem minden istenfélőknek, a melyeket cselekedett az én lelkemmel;

17. Ő hozzá kiálték az én számmal, és az én nyelvem alatt * felmagasztaltatott; *Zsolt. 18, 4—7.

18. Ha hamisságra néztem volna az én szívemben: meg nem * hallgatott volna az Úr. *Ján. 9, 31. Jak. 4, 3.

19. De bizonyára meghallgata * az Isten, *és* az én könyörgésemnek beszédére figyelmezett. *Zsolt. 18, 7. 20—25.

20. Áldott az Isten, * ki nem vetette meg az én könyörgésemet, és irgalmasságát *nem vonta meg* tőlem! *Zsolt. 18, 50. 51.

LXVII. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Pogányok elhivattatásáról.

1. Az Éneklőmesternek *engedtetett* éneki Dícséret, a Néginóthra.

2. Az Isten könyörűljön rajtunk és áldjon meg minket, világosítsa meg mi hozzánk az ő * orczáját; *Zsolt. 4, 7. 4 Móz. 6, 24—26.

3. Hogy megesmérjék e földön a te útadat, minden Pogánynépek között te szabadításodat.

4. Tisztelnek téged a népek, óh Isten, tisztelnek téged minden * népek.
*Zsolt. 22, 28.
5. Örvendnek és vígadnak a nemzetségek; mert ítéled a * népeket igazságban; és a nemzetségeket e földön igazgatod.
*Róm. 2, 6—11.
6. Tisztelnek téged a népek, óh Isten, tisztelnek téged minden népek!
7. A föld megadta az ő * gyümölcsét: megáld minket az Isten, a mi Istenünk.
*Zsolt. 65, 12—14.
8. Megáld minket az Isten, és félik őtet a földnek minden határai!

LXVIII. ZSOLTÁR.

A Krisztus győzedelme és országlása felett való diadalmi Ének.

1. Dávid éneki Dícsérete, az Éneklőmesternek *engedtetett.*
2. Mikor az Isten felkél: * az ő ellenségei elszélednek, és elfutnak az ő gyűlölői az ő orczája elől.
*4 Móz. 10, 35.
3. Mint a füst elszélesztetik: azonképen elszéleszted *őket;* * miképen elolvad a viasz a tűz előtt: azonképen elvesznek a hitetlenek az Isten orczája elől.
*Zsolt. 58, 8. 9.
4. De az igazak * örvendeznek és vígadnak az Isten előtt, és örülnek nagy örömmel.
*Zsolt. 5, 12. 33, 1.
5. Énekeljetek az Istennek, mondjatok dícséretet az ő nevének: magasztaljátok azt, a ki lakozik kies helyeken, kinek neve JAH, és örvendjetek ő előtte.
6. Az árváknak * attyok, és az özvegyeknek őrizőjök az Isten, ki az ő szentséges helyében lakik.
*Zsolt. 146, 9.
7. Az Isten az egyedűl valókat * megszaporítja cseléddel, és kihozza hatalmasan a megkötöztetteket; de az engedetlenek lakoznak száraz helyen.
*1 Sám. 2, 5.
8. Óh Isten, mikor a te néped előtt járnál; * mikor a pusztán járnál:
*2 Móz. 40, 36—38.
9. A föld reng * vala, az egek is csepegnek vala az Istennek jelen volta miatt; a Sinai † hegy is az Istennek, az Izráel Istenének előtte.
*Zsolt. 114, 4—7. †2 Móz. 19, 16—18.
10. Bőséges esőt adsz vala óh Isten, a te örökségedre, és az elfáradtat megújítod vala.
11. A te juhaid laknak azon, melyeket készítettél jóvoltodból a szűkölködőért, óh Isten!
12. Az Úr ád vala beszédre * való alkalmatosságot; és a dícsérő asszonyoknak seregek nagy vala, ezt *mondván:*
*2 Móz. 15, 1—21. Bir. 5, 1—31.
13. A seregeknek Királyai elfutottak: elfutottak, és az otthonülő asszonyok osztották a nyereséget.
14. Jóllehet a kormos fazekak között ültetek: mindazáltal lesztek hasonlatosok az ezüsttől tündöklő galambnak szárnyához, vagy a melynek szárnyai hasonlatosok a sárga aranyhoz.
15. Mikor a mindenható *Isten* elszélesztě a Királyokat azon *a földön,* lőn akkor fejér mint a Sálmon * *havasa.*
*Bir. 9, 48.
16. Az Isten hegye, kövér hegy; sok halmoknak hegye, kövér hegy.
17. Mit kevélykedtek ti halmos hegyek? e hegyet * kívánta Isten, hogy lakoznék azon, az Úr is lakozik azon mind örökké.
*Zsolt. 87, 1. 2. 132, 13. 14.
18. Az Isten szekerei húszezerek, sok ezer Angyalok; az Úr *vagyon* azokkal, mint a Sinai hegyen, *úgy vagyon* az ő szent * hajlékában.
*2 Móz. 19, 18. 40, 34. 35.
19. Felmenvén * a magasságba, foglyoknak sokaságát fogád, ajándékokat vévén, *osztogatál* az embereknek; az engedetlenek is *ide jőnek* lakni, Uram Isten!
*Eféz. 4, 8. Kol. 2, 14. 15.
20. Áldott legyen az Úr: mert mindennap ajándékoz minket a mi szabadító erős *Isten*ünk!
21. Az erős *Isten* nékünk szabadító erős *Isten*ünk; és az uralkodó Úr szabadít ki a halálból.
22. Csak az Isten rontja meg az ő ellenséginek * fejeket, az ő bűnökben szüntelen járóknak üstökös fejeket.
*Zsolt. 110, 6.
23. Azt mondta vala az Úr: Básánból visszahozlak, a tengernek mélységéből kihozlak.
24. Annakokáért a te lábadat megveresíted a vérben, és a te ebeidnek nyelveket az ellenségeknek vérekben.
25. Látták a te járásidat, óh Isten, az én erős *Isten*emnek járásit, az én Királyomnak, *ki* a szent * helyben *vagyon!*
*2 Móz. 25, 17—22.
26. Elől mennek vala az * éneklők, azután a hegedűsök; középben valának a doboló leányok, *ezt mondván:*
*2 Sám. 6, 15. 16.
27. A Gyülekezetekben áldjátok az Istent, az Urat *áldjátok* ti Izráel magvából valók!
28. Egyfelől * vagyon a kis Benjámin, ki ő rajtok uralkodik; a Júdának Fejedelmei, és az ő gyülekezetek;

a Zebulon Fejedelmei és a Nafthali Fejedelmei. *2 Sám. 6, 1. 2.

29. Parancsolta a te Istened, hogy erős lennél: Erősítsd meg Isten azt, a mit mi közöttünk cselekedtél.

30. A te templomodból * Jérusálemért néked a Királyok ajándékokat hoznak. *Zsolt. 72, 10. 2 Krón. 32, 23.

31. Veszesd el a nyilas sereget, a bikáknak seregeket mind a népeknek tulkaikkal egybe, kik dicsekednek a sok darab ezüstökben; veszesd el a Pogányokat, kik gyönyörködnek a hadakozásban.

32. Eljőnek a * Fejedelmek Égyiptomból; Szerecsenország hamar kinyujtja az ő kezeit az Istenhez. *Ésa. 19, 21. Sof. 3, 10.

33. E földnek minden * országai énekeljetek az Istennek: mondjatok dícséretet az Úrnak. *Zsolt. 67, 4—6.

34. Ki kezdettől fogva az egeknek egein * ül; ímé *onnét* szól nagy kemény szóval. *Zsolt. 115, 3. Csel. 7, 49.

35. Adjatok dícséretet Istennek, kinek dicsősége az Izráelen, és az ő hatalma a felhőkben vagyon.

36. Rettenetes vagy Isten a te szentséges hajlékidból; az Izráelnek erős *Istene*, ő ád erőt * és hatalmat e népnek: Áldott *legyen* az Isten! *Zsolt. 60, 11. 12. 14.

LXIX. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Krisztus szenvedéséről a Dávid személye alatt.

1. Dávid *Zsoltára,* az Éneklőmesternek *engedtetett* a * Sósannimra. *1 Krón. 25, 1.

2. Tarts meg engemet, óh Isten; mert elértek a vizek mind az * *én* lelkemig. *Zsolt. 40, 3.

3. Béestem mélységes sárba, hol fel nem állhatok, mélységes vizekre jutottam; és a víznek habja * elfogott engemet. *Zsolt. 42, 8.

4. Elfáradtam a * kiáltásban, megszáradott az én torkom, † elfogyatkoztak az én szemeim, várván az én Istenemet; *Zsolt. 22, 3. † Jób 17, 6.

5. *Mert* többen vagynak az én fejemnek hajszálinál, a kik engemet ok nélkűl * gyűlölnek; erősek, a kik engemet szorongatnak, kik nékem ellenségim ok nélkűl; a mit én nem ragadoztam el, akkor meg kell fizetnem. *Ján. 15, 25.

6. Óh Isten, te tudod az én balgatagságomat; és az én bűneim nyilván vagynak te előtted.

7. Ne szégyenüljenek meg én érettem, a kik tégedet várnak, Uram, Seregeknek Ura! ne szégyenüljenek meg én miattam, a kik tégedet keresnek, Izráelnek Istene! *Zsolt. 40, 17.

8. Mert te éretted * terheltetem gyalázattal, *és* a gyalázat béfedezte az én orczámat. *vers 10.

9. Az én atyámfiai előtt * idegenné lettem, és az én anyámnak fijai előtt jövevénynyé; *Jób 19, 13—17.

10. Mert a te házadhoz való buzgó szeretet * megemészt engemet; és azoknak gyalázatjok, † kik téged gyaláznak, én reám estek. *Zsolt. 119, 139. Ján. 7, 17. † Róm. 15, 3.

11. Mikor sírva *gyötröm* böjtöléssel az én lelkemet; az is * gyalázatomra vagyon nékem. *Zsolt. 102, 5. 9.

12. Mikor az én ruhám helyébe zsákba öltözöm: nékik akkor példabeszéd vagyok.

13. A kik a kapuban ülnek, én rólam szólnak; és a lakodalomban én * rólam énekelnek. *Jób 30, 9.

14. Én annakokáért néked így könyörgök Uram: A te jóvoltod *megjelentetésének* ideje vagyon; * Isten a te irgalmasságodnak sokaságában hallgass meg engemet, a te szabadításod *felől való igéret*nek igazságában. *Ésa. 49, 8.

15. Szabadíts meg engemet a * sárból, hogy el ne borúljak; *hanem inkább* szabaduljak meg az én ellenségimtől, és a vizeknek örvényitől. *vers 3. Zsolt. 18, 17. 18.

16. Hogy el ne borítson engemet a vizeknek habja, és el ne nyeljen engemet az örvény; és a veremnek szája ne dugattassék bé én reám.

17. Hallgass meg engemet, Uram! mert jó a te kegyelmességed! a te irgalmasságidnak sokaságok szerint tekints én reám.

18. És ne rejtsd el * orczádat a te szolgádtól: mert nagy szorongattatásom vagyon nékem; Siess, hallgass meg engemet! *Zsolt. 102, 3.

19. Légy mellette az én lelkemnek, és szabadítsd meg * azt: az én ellenségimért szabadíts meg engemet. *Zsolt. 22, 12.

20. Te tudod az én * gyalázatomat, az én szégyenvallásomat és † szidalmamat: te előtted vagynak minden én ellenségim. *Zsolt. 35, 21. 41, 6. 9. † Zsolt. 42, 11.

21. A gyalázat az én szívemet megalázta, annyira hogy megnyomorodtam: és várom vala, ha valaki én velem együtt * bánkódnék, de senki nem vala; és ha valaki megvígasztalna, de nem találék senkit: *Zsolt. 35, 13. 14.

22. Sőt inkább az én eledelem helyébe mérget adnak vala; és az én szomjúságomban engem eczettel * itatnak vala. * Máté 27, 34.

23. Legyen az ő asztalok ő előttök tőr * gyanánt; és az ő jó szerencséjek háló gyanánt. * Róm. 11, 19.

24. Setétüljenek meg * az ő szemeik, hogy ne lássanak: és az ő derekokat tégyed erőtelenné mindenkor. * Zsolt. 20, 9.

25. Öntsd ki a te haragodat ő reájok, és a te haragodnak búsulása vegye őket körűl.

26. Legyen az ő palotájok * puszta, és az ő hajlékokban ne legyen lakos; * Csel. 1, 20.

27. Mert a kit te megvertél, * azt háborgatták, és a tőled megsebesíttetteknek nyavalyájokról † beszélnek. * Zsolt. 109, 15. 16. † vers 13.

28. Az ő hamisságokat sokasítsd meg, és a te igazságodra ne jussanak.

29. Töröltessenek ki az * élőknek könyvökből, és az igazak közé ne írattassanak. * Zsolt. 109, 15.

30. Én szegény és nyomorult vagyok: de a te szabadításod, óh Isten, engemet felmagasztal!

31. Dícsérem az Istennek nevét énekkel, és őtet dícsérettel felmagasztalom.

32. És kedvesb * lészen ez az Úr előtt az ökörnél és tuloknál, melynek szarvai és körmei vagynak. * Zsolt. 51, 18. 19.

33. Látják ezt a nyomorultak, és örvendeznek, * a kik keresik az Istent és él a ti szívetek; * Zsolt. 22, 27. 70, 5.

34. Mert meghallgatja a szegényeket az Úr; és az ő foglyait nem veti meg.

35. Dícsérjék őtet az egek * és a föld; a tengerek és valami azokban vagyon; * Zsolt. 148, 1. Ésa. 49, 13.

36. Mert az Isten megtartja a * Siont, és megépíti a Júdának városit; és ott lakoznak, és örökségűl bírják azt; * Zsolt. 51, 20.

37. És az ő szolgáinak maradékaik örökségűl bírják azt, és a kik szeretik az ő nevét, laknak abban.

LXX. ZSOLTÁR.

E Zsoltár egyez a XL. Zsoltárnak végével.

1. Emlékezetre való *Zsoltára* Dávidnak, mely *engedtetett* az * Éneklőmesternek. * 1 Krón. 25, 1.

2. Isten, * az én szabadításomra *jövel;* Uram, az én segítségemre siess. * Zsolt. 71, 12.

3. Szégyenüljenek és piruljanak meg, a kik keresik az én életemet: hátratérüljenek és * gyaláztassanak meg, kik gyönyörködnek az én nyomorúságomban. * Zsolt. 40, 14. 15.

4. Hátratérüljenek megszégyenülvén nagy hamarsággal, kik * azt mondják *én felőlem:* Hehé! Hehé! * Zsolt. 35, 21. 25.

5. Örüljenek * és örvendezzenek te benned mindenek, kik keresnek tégedet, és ezt mondják szüntelen: Magasztaltassék fel az Isten, kik szeretik a te szabadításodat. * Zsolt. 35, 1.

6. Én pedig szegény * és nyomorult vagyok; Isten siess én hozzám; én segedelmem és szabadítóm vagy te, Uram, ne késedelmezzél! * Zsolt. 40, 18.

LXXI. ZSOLTÁR.

Dávid a szabadulásért könyörög.

Te benned bízom * Uram, ne szégyenüljek meg soha. * Zsolt. 125, 1.

2. A te igazságod * szerint ments meg és szabadíts meg engemet: hajtsd hozzám a te füledet, és tarts meg engemet * Zsolt. 31, 2. Dan. 9, 16.

3. Légy nékem *erős* * kősziklám, melyhez folyamodjam szüntelen; parancsolatot adtál az én megtartásom felől, mert én kősziklám és én erősségem vagy. * Péld. 18, 10.

4. Én Istenem, szabadíts meg engemet a gonosz embernek kezéből; a hamisnak és kegyetlennek kezéből;

5. Mert te vagy az én várásom, Uram Isten; én bizodalmam * gyermekségemtől fogva! * Zsolt. 22, 10. 11.

6. Te tőled tápláltattam az *én anyámnak* méhétől fogva, az én anyámnak méhéből te vontál ki engemet; te felőled vagyon az én dícséretem szüntelen.

7. Mintegy csudájokká lettem sokaknak: de te vagy én erős * bizodalmam. * Zsolt. 61, 4.

8. Megteljesedik az én szám a te dícsérteteddel, *és* minden napon a te dicsőségeddel.

9. Ne vess el engemet az én vénségemnek idején; mikor elfogy az én erőm, ne hagyj el engemet;

10. Mert szóltak az én ellenségim én felőlem, és a kik az én életem után leselkednek, együtt * tanácskoznak. * Zsolt. 64, 6. 7.

11. Mondván: Az Isten elhagyta őtet! Kergessétek és fogjátok meg őtet; mert nincsen ki megszabadítaná.

12. Óh Isten! ne távozzál el tőlem! Én Istenem, siess az én * segítségemre! * Zsolt. 70, 2. 4.

13. Szégyenüljenek meg, és fogyatkozzanak el az én életemnek ellensé-

gei; boríttassanak bé gyalázattal és szégyennel, a kik nékem gonoszt akarnak.
14. Én pedig szüntelen reménylek; és minden te dícséretedet hirdetem még.
15. Az én szám beszéli a te igazságodat, *és* mindennap a te szabadításodat, jóllehet annak számát * nem tudom.
*Zsolt. 139, 17.
16. Bátorsággal járok, az Úr Istennek hatalmasságában * *bízván:* megemlékezem csak a te igazságodról. *Zsolt. 3, 6. 7.
17. Óh Isten, tanítottál engem az én gyermekségemtől fogva; és mind e mai napig hirdetem a te csudadolgaidat.
18. Annakokáért vénségemig is és az én megőszülésemig, óh Isten, ne hagyj el engemet, míglen hirdessem a te * karodat *e* nemzetségnek, és minden következendő *nemzetség*nek a te erődet!
*Zsolt. 18, 1—51.
19. A te igazságod, Isten, felmagasztaltatott; mert nagyságos dolgokat cselekedtél; Isten! kicsoda hozzád hasonló?
20. Mert minekutánna sok és * gonosz nyomorúságokat kóstoltattál meg én velem, ismét megelevenítettél engemet: és a földnek † mélységéből ismét felhoztál engemet.
*Zsolt. 18, 1. 19. 44. †Zsolt. 49, 16. 80, 13.
21. Megsokasítottad az én nagyságomat; én hozzám fordulván megvígasztaltál engemet.
22. Annakokáért én is tisztellek tégedet, és a te igazságodat éneklőszerszámokkal, én Istenem! éneklek néked hegedűvel, óh Izráelnek szent *Istene!*
23. Örvendeznek az én ajakaim, mikor néked éneklek, és az én * lelkem is, melyet megszabadítottál. *Zsolt. 63, 6—8.
24. Az én nyelvem is minden napon hirdeti a te igazságodat: mert megszégyenültek, és gyalázattal illettettek, a kik nékem gonoszt * akarnak. *vers 10. 11.

LXXII. ZSOLTÁR.

Jövendölés a Krisztus országáról, a Salamon személyének példázatjában.

1. Salamonnak.

Isten, a te ítéletidet adjad a Királynak, és a te igazságodat * a Király fijának;
*1 Kir. 3, 9.
2. Hogy ítélje a te népedet * igazságban, és a te szegényidet ítéletben.
*2 Sám. 8, 15. Péld. 31, 8. 9.
3. A hegyek hoznak békességet * a népnek, és a halmok igazságot.
*1 Kir. 4, 21. 24. 25. 9, 4—7.
4. Megítéli a népnek szegényit, és megszabadítja a szűkölködőnek * fijait; és megrontja a nyomorgatót. *1 Kir. 3, 16—27.
5. Félnek tégedet, míg a nap és a hold lésznek, mind örökké.
6. Leszáll mintegy eső a megkaszált mezőre, és mint a föld öntöző záporok.
7. Virágozik ő idejében az igaz; és a békességnek * sokasága *lészen* míg a hold nem lészen. *1 Kir. 4, 20—25.
8. És uralkodik egyik tengertől fogva a másik tengerig, és az *Eufrátes* folyóvíztől * fogva a földnek határáig.
*1 Kir. 4, 21. 24.
9 Ő előtte arczczal leborúlnak, kik a pusztában vagynak; és az ő ellenségei a port * nyalják. *Zsolt. 18, 44. 45.
10. A tengernek és szigeteknek Királyai ajándékot hoznak; Sébának és Sébának * Királyai ajándékot hoznak.
*1 Kir. 9, 11. 14. 10, 1. 10. 24. 25. Ésa. 60, 6.
11. És arczczal leborúlnak * ő előtte minden Királyok; minden Pogánynépek szolgálnak néki. *vers 9.
12. Mert megszabadította a * kiáltó szűkölködőt és a szegényt, a kinek nem vala segítője. *vers 4.
13. Kedvez a szegénynek és a szűkölködőnek; és a szűkölködőknek életeket megtartja:
14. A csalárdságtól és erőszaktételtől megszabadítja azoknak lelkeket; és az ő vérek drága az ő szemei előtt.
15. És él, és adattatik * néki Sébabeli arany; és imádkoznak ő érette mindenkor és minden napon áldják. *vers 10.
16. Lésznek gabonakévék a földön a hegyeknek tetején, a képen megindúl annak gyümölcse mint a Libánus; és virágoznak a * lakosok, mint a földnek füve; *1 Kir. 4, 20. 25.
17. Lészen az ő neve mind * örökké, míg a nap lészen az ő neve nevekedik, és megáldatnak ő benne minden népek, és magasztalják őtet. *1 Kir. 9, 3—5.
18. Áldott az Úr Isten, az Izráelnek Istene, ki * csudadolgokat cselekeszik egyedűl. *Zsolt. 40, 6. 77, 15. 2 Sám. 7, 8. 9.
19. És áldott *legyen* az ő dicsőséges neve mind örökké; és teljesedjék bé az ő dicsőségével az * egész föld: Ámen, Ámen! *Ésa. 6, 3.
20. Dávidnak az Isai * fijának könyörgésinek vége. *2 Sám. 23, 1.

LXXIII. ZSOLTÁR.

Vigasztalás a hitetleneknek szerencsés állapotjok ellen.

1. Asáf * Zsoltára. *1 Krón. 25, 1

Bizony jó Izráelnek az Isten, azoknak, a kik tiszta * szívűek. *Zsolt. 18, 17—27.
2. De a mi én reám néz, * csaknem

meghanyatlottak az én lábaim; és kicsiny hijja, hogy az én lábaim el nem iszamodának. *vers 23.
3. Mikor irígykedném a kevélyekre, és a gonoszoknak jó * szerencséjeket látnám. *Jób 21, 7—15.
4. Mert nincsenek a halálnak köteleiben, és az ő erejek állandó.
5. Az embereknek nyomorúságokban nincsen részek, és az emberekkel *együtt* nem nyomorgattatnak.
6. Azokáért mintegy aranyláncz megkörnyékezte őket a kevélység, béborította őket a kegyetlenség, mintegy ruha.
7. A kövérség miatt kin ülnek az ő szemei, az ő elméjeknek gondolatját meggyőzik.
8. Kevélyek és szólnak álnokságot; bosszúságot szólnak nagy * kevélységgel. *Zsolt. 31, 19. 94, 3—7.
9. Az égre tátották * szájokat, és az ő nyelvek eljárja a földet. *Jób 21, 14. 15.
10. Annakokáért erre fordúl az ő népe, mivelhogy teljes *pohár* víz vagyon kezekben.
11. Hogy ezt mondják: Mimódon tudhatná meg *ezt* az erős *Isten?* és avagy vagyon-é a magasságban értelem?
12. Ímé e gonosz emberek mely nagy szerencsésen nevelik erejeket e világon!
13. Bizony híjába tartottam én tisztán * az én szívemet, és hijában mostam ártatlanságban az én kezeimet; *Jób 9, 29—31. Malak. 3, 14. 15.
14. Mert mindennap nyomorgattatom, és minden reggel ostoroztatom.
15. Ha azt mondándom: Ilyen módon szólok: Ímé ez a te fijaidnak nemzetségek: hitetlen lészek.
16. Annakokáért gondolkodom vala *szorgalmatosan,* hogy ezt megtudhatnám; de az nehéz dolognak *láttaték* nékem.
17. Mígnem bémenék az erős *Isten*nek szentséges helyeibe, és megértém azoknak * végeket. *vers 18. 20. Jób 21, 16—20.
18. Bizony igen síkon helyheztetted őket; és őket nyakrafőre vetetted.
19. Mimódon pusztultak el * egy szempillantásban? megszüntek, megemésztettek a rettegéstől. *Jób 20, 7—11. Zsolt. 37, 2.
20. Mint az álom, minekutánna felserken *az ember:* Uram, mikor felserkented őket, az ő gondolatjokat utálatossá tészed.
21. De az én szívem háborog vala, és az én veséimben ösztönöztetem vala.
22. És én balgatag voltam, és értelem nélkűl való; oktalan állat voltam te előtted.
23. Mindazáltal és mindenkor * te melletted *voltam;* mert az én jobbkezemet tartottad. *vers 2.
24. A te tanácsoddal * igazgatsz engemet, hogy azután a dicsőségbe fogadj bé engemet. *Zsolt. 32, 8.
25. Kicsoda *volna* nékem mennyekben *te náladnál * több?* és te náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön. *Zsolt. 16, 11. 32, 10.
26. Elfogyatkozott az én testem és az én szívem; az én szívemnek kősziklája, és az én örökségem te vagy, *óh* Isten, mind örökké!
27. Mert ímé a kik tőled eltávoznak, elvesznek: elveszted mind azokat, a kik tőled elhajolnak.
28. A mi én reám néz, Istenhez közelgetnem nékem felette * igen jó; Az Úr Istenben helyheztetem reménységemet, hogy hirdessem minden cselekedetit. *vers 27. Zsolt. 18, 26. 27.

LXXIV. ZSOLTÁR.

Az Isten házának pusztulásáról panaszolkodván, Isten bosszúállását kéri.

1. Tanító * *Éneke* Asáfnak. *1 Krón. 25, 1
Miért vetettél el, *óh* Isten, *minket* mindenestől fogva? *és miért* füstölög a te haragod a te meződnek * juhai ellen. *Zsolt. 80, 1.
2. Emlékezzél meg a te Gyülekezetedről, melyet régen * szerzettél, és melyet megváltottál: a te örökségednek részéről a Sion hegyéről, † melyen lakozol. *2 Sám. 7, 23. 24. † Zsolt. 132, 13. 14.
3. Emeld fel a te lábaidat az örök pusztulásokra: *mert* az ellenség mindeneket elpusztított a te szentséges helyedben.
4. Ordítottak a te ellenségeid a te templomodnak közepette, és ott helyheztették az ő jegyeket jelenségűl.
5. *Azok közül mindenik* Főembernek ítéltetett, a mint felemeli vala az ő fejszéjét az *erdőnek* sűrű fáira.
6. Most is annak faragott * köveit egyaránt fejszékkel és pőrölyökkel rontják. *1 Kir. 9, 7. 8.
7. Tüzet vetettek a te szentséges helyeidre, a földre tapodván megfertéztették a te nevednek * hajlékát. *1 Kir. 9, 3.
8. Ezt mondották az ő szívekben: Vessünk zsákmányt bennek, egyetembe meggyujtották e földön az erős *Isten*nek minden hajlékait.
9. A mi jeleinket nem látjuk; nincsen immár Próféta, és nincsen mi közöt-

tünk, a ki * megtudhatná, meddig *lésznek a nyomorúságok.* *Sir. 2, 9.

10. Meddig szidalmaz, óh Isten! az ellenség? avagy mind örökké bosszúsággal illeti-é az ellenség a te nevedet?

11. Miért fordítod el a te kezedet? és *miért* nem nyujtod ki a te jobbkezedet a te kebeledből?

12. Mindazáltal az Isten én Királyom, ki eleitől fogva e földön szabadulásokat * mívelt; *Bír. 3, 31. 4, 24.

13. Te választottad ketté a * tengert a te erőddel, megrontottad a nagy czethalaknak † fejeket a vizekben. *2 Móz. 14, 21. 22. †Ezék. 29, 3.

14. Te rontottad meg a Léviátánnak fejét, és adtad azt eledelűl a pusztában *lakozó* népnek.

15. Te hasítottad * meg a forrást és a patakot, te száraztottad meg a † sebes folyóvizeket. *2 Móz. 17, 5. 6. 20, 21. †Jós. 3, 16. 17.

16. Tiéd a nap; az éjszaka is tiéd, te formáltad a világosságot és * a napot. *1 Móz. 1, 16—18.

17. Te rendelted a földnek minden határit: a nyarat * és a telet te formáltad. *1 Móz. 8, 22.

18. Emlékezzél meg erről, hogy az ellenség szidalmazta az * Urat, és a bolond nép bosszantotta a te nevedet. *5 Móz. 32, 21.

19. Ne adjad a fenevadnak a te gerliczédnek lelkét: a te szegényidnek gyülekezetiről ne felejtkezzél el mindenestől fogva.

20. Tekints a * szövetségre: mert betöltek a földnek setét helyei kegyetlenségnek hajlékival. *2 Móz. 24, 8.

21. A ki megrontatott, ne térjen el te előled szégyenvallással: a nyomorult és szűkölködő dícsérje a te nevedet.

22. Kelj fel óh Isten *és* forgasd a te ügyedet: emlékezzél meg a te * gyalázatodról, *melylyel téged* minden nap *illet* a † bolond. *vers 7. †vers 18.

23. Ne felejtkezzél el * a te ellenségidnek † szavokról a te ellened támadóknak háborgásokról, mely szüntelen nevekedik. *Zsolt. 137, 7. †vers 8.

LXXV. ZSOLTÁR.

Fogadást tészen Dávid, jól regnálásáról.

1. Asáf Zsoltára, az * Éneklőmesternek *engedtetett* Ének az Altashéthre. *1 Krón. 25, 1.

2. Tisztelünk tégedet, óh Isten, tisztelünk, mert a te nevednek közel való voltát hirdetik a te csudadolgaid.

3. Minekutánna a *nékem rendeltetett* Gyülekezetet * mellém vejéndem: én igazán † ítélek. *1 Sám. 16, 1. 13. †Zsolt. 62, 1. 2. 2 Sám. 8, 15.

4. A föld * és annak minden lakosai megmozdultak: én megerősítem annak oszlopit: *Jós. 2, 9—24.

5. A kérkedékenyeknek azt mondom: Ne kérkedjetek; és a gonoszoknak: Ne emeljetek szarvat.

6. Ne emeljétek magasan a ti szarvatokat, ne szóljatok * megkeményedett nyakkal; *Zsolt. 31, 19.

7. Mert nem naptámadattól, sem napnyugottól; sem a pusztától *vagyon* a felmagasztaltatás;

8. Mert az Isten *igazgató* * Bíró, ki egyet † megaláz, mást felmagasztal. *Dán. 5, 21. 1 Sám. 2, 7. †Dán. 2, 21.

9. Mert az Úrnak kezében pohár vagyon és zavaros bor, * és teljes itallal, melyet abból tölt ki, melynek a seprejét is † megiszszák és ugyan kiszopják a földön lakozó minden latrok. *Zsolt. 60, 5. †Jób 21, 22—29.

10. Én pedig hirdetem mind örökké, és éneket mondok a Jákób Istenének.

11. És a gonoszoknak minden szarvaikat * lerontom: az igaznak pedig szarvaik felmagasztaltatnak. *vers 5. Zsolt. 101, 3—8.

LXXVI. ZSOLTÁR.

Az Isten kegyelmességét és igazságát hirdeti.

1. Asáf * Zsoltára, az Éneklőmesternek a Néginóth*ra adattatott* Ének. *1 Krón. 25, 1.

2. Ismértetik az Isten Júdában, Izráelben nagy az ő neve.

3. Kinek hajléka vagyon Sálemben, és lakhelye * Sionban. *Zsolt. 132, 13. 14.

4. Ott eltörte a nyilakat, * kézíveket, paizst, szablyát, és a hadat. *2 Sám. 5, 6. 7. Ésa. 37, 36. Zsolt. 48, 5—8.

5. Ékesb * vagy te és csudálatosb a kóborlóknak † hegyeinél. *Zsolt. 48, 3. 4. †Ésa. 33, 1.

6. Megfosztattak az erős szívűek; elaludtak, és az erős férjfiak kezeiknek semmi erejek nem volt.

7. A te hatalmas * beszéded miatt, óh Jákóbnak Istene, elszenderedett mind a szekér, mind a ló. *Ésa. 37, 29. 33—35.

8. Te, te, *mondom,* rettenetes *vagy:* és kicsoda állhat meg a te * orczád előtt, mikor megharagszol? *5 Móz. 4, 24.

9. A mennyből * jelentetted ki a te ítéletedet; a föld megrettent, és hallgatott. *Ésa. 37, 36.

10. Mikor az Isten felkelne az ítéletre, hogy megszabadítaná a földnek minden nyomorultit.

11. Az embereknek hévsége tisztel tégedet, és azoknak hévségektől, a kik megmaradnak, *azokat* körűlveszed.

12. Tégyetek fogadásokat, és adjátok meg * azokat a ti Uratoknak Isteneteknek; mindnyájan kik ő körűlte vagynak, vigyenek ajándékokat † a Rettenetesnek. * Zsolt. 50, 14. † vers 8. 13.

13. Ki a Fejedelmeknek lelkeket elvészi és rettenetes a * föld Királyainak. * Dán. 2, 21.

LXXVII. ZSOLTÁR.

A szomorú gondolatokat az Isten csudadolgainak emlékezetivel oszlatja el.

1. Asáf Zsoltára az * Éneklőmesternek Jédutunnak *engedtetett*. * 1 Krón. 16, 41.

2. Az én szómmal az Istenhez kiáltottam; az én szómmal az Istenhez *kiáltottam*, * és meghallgata engemet. * Zsolt. 18, 4. 116, 1. 2.

3. Az én nyomorúságomnak napján az * Urat megkeresém: az én kezemet éjjel kiterjesztettem és el nem fáradott; mikor az én lelkem vigasztalást nem akarna bévenni. * Zsolt. 50, 15.

4. Megemlékezem az Istenről, mikor háborgok; gondolkodom, mikor az én lelkemnek szomorúsága vagyon!

5. Az én szemöldökimet megtartóztattad; megháborodtam vala, annyira, hogy nem szólhatnék.

6. Gondolkodni kezdék a régi * napokról, és az *elmult* időknek esztendeiről. * Zsolt. 143, 5.

7. Megemlékezem az én énekimről; éjszaka az én szívemben gondolkodom vala, és az én lelkem tudakozik vala, mondván:

8. Avagy mind örökké elvetne-é az Úr? és nem lenne-é többé jóakaró?

9. Avagy elfogyott-é mindenestől az ő kegyelmessége? vagy megszünnék-é az ő igéreti nemzetségről nemzetségre?

10. Avagy elfelejtkeznék-é a kegyelmességről az erős *Isten?* avagy az ő haragjában megtarthatná-é irgalmasságit?

11. Azután mondék: Ez az én nyavalyám; de *ezeket* elváltoztathatja a magasságos *Isten*nek jobbkeze.

12. Megemlékezém az Úrnak cselekedeteiről; sőt megemlékezém a te eleitől fogva való * csudálatos dolgaidról. * Zsolt. 76, 7.

13. És gondolkodám minden te * cselekedetedről, és szólok vala a te dolgaidról *mondván:* * vers 16—21.

14. Óh Isten, a te útad szentséges: kicsoda olyan * nagy erős *Isten,* mint az Isten? * 5 Móz. 33, 26.

15. Te, erős *Isten*, cselekeszel csudadolgokat; a népeknek megjelentetted a te hatalmasságodat.

16. Megszabadítottad a te népedet hatalmad * által; a Jákóbnak és Józsefnek fijait. * 2 Móz. 12, 29—31. 41. 51.

17. Látának a vizek * tégedet, *óh* Isten; látának tégedet a vizek, és megfélemlének; a mélységek is megindulának. * 2 Móz. 14, 21. Jós. 3, 16. 17.

18. A vizeket megárasztták a felhők; megzendülének az egek; és a te nyilaid szélylyel futkostak.

19. A te mennydörgésednek szava az égben; a te villámásid * megvilágosították e földet; megrendült és megindult a föld. * 2 Móz. 9, 24. 25.

20. A tengeren volt a te * útad, és a te ösvényed a nagy széles vizeken; és a te nyomodat nem esmérték meg. * 2 Móz. 14, 21. Jós. 3, 16. 17.

21. A te népedet mint a juhokat hordoztad, Mózesnek * és Áronnak kezek által. * Mik. 6, 4.

LXXVIII. ZSOLTÁR.

Előszámlálása Istennek az Izráel népéhez való sokféle jótéteményeinek és ostorinak.

1. Asáf * tanító *Zsoltára.* * 1 Krón. 25, 1.

Hallgassad én népem az én törvényemet, hajtsátok a ti füleiteket az én számnak beszédire.

2. Megnyitom az én számat bölcs beszédek által; nagy * bőséggel szólok a régi titkos dolgokról. * Zsolt. 49, 5. Máté 13, 35.

3. A melyeket hallottunk és tudunk, és melyeket a mi atyáink * beszéltek nékünk. * 5 Móz. 4, 9.

4. Nem titkoljuk el * azokat azoknak fijaitól és maradékitól, beszélvén az Úrnak dícséretit, és az ő erejét, és az ő csudadolgait, melyeket cselekedett. * Zsolt. 145, 4. 5.

5. És bizonyságot állatott *maga felől* a Jákób nemzete között, és törvényt adott az Izráelben, melyeket parancsolt a mi atyáinknak, * hogy azokat megjelentsék az ő fijainak; * 5 Móz. 4, 9.

6. Hogy megtudják azokat az ő után-

nok valók, és a mely fiak születtetnek, felkelvén beszéljék azokat az ő fijaiknak:
7. Hogy az Istenben * vessék az ő reménységeket, és el ne felejtkezzenek az erős *Istennek* dolgairól, hanem az ő parancsolatit megtartsák. *1 Móz. 18, 17–19.
8. És ne legyenek olyanok, mint az ő eleik, vakmerő * és rúgodozó nemzetség: oly nemzetség, mely nem készítette el szívét, és melynek lelke nem volt az erős *Isten*hez tökéletes
*2 Móz. 32, 9. Csel. 7, 51.
9. Az Efraimnak fegyveres fijai, kik kézívesek valának, hátat adtak * az ütközetnek napján; *Zsolt. 140, 8.
10. Nem őrizték meg az Istennek szövetségét, és az ő törvényében nem akartak járni:
11. És elfelejtkezének az ő dolgairól, és az ő csudáiról, melyeket mutatott vala nékik.
12. Az ő attyáik előtt * csudadolgokat cselekedett Égyiptomnak földében, a Soán † mezején.
*2 Móz. 7, 10. 8, 24. †4 Móz. 13, 23.
13. A tengert kétfelé * választotta és általvitte őket, és rakásba állatá a vizeket. *2 Móz. 14, 21. 22 15, 8.
14. És hordozta őket nappal * felhő által; és minden éjszaka, tűznek világossága által. *2 Móz. 13, 21. 22.
15. Meghasította a * kősziklákat a pusztában, és inniok adott nékik, mint egy mélységes vizekből, bőségesen.
*Zsolt. 105, 41.
16. És vizet hozott a kősziklából, * és azt mívelte, hogy a vizek kijőnének, mint a folyóvizek: *2 Móz. 17, 6.
17. Mindazáltal mégis * vétkezének ő ellene, hogy megharagítanák a magasságos *Istent* a pusztában. *2 Móz. 17, 7.
18. És * megkísérték az erős *Istent* az ő szívekben, hogy kérnének eledelt az ő kívánságok szerint. *1 Kor. 10, 9.
19. És szólának Isten ellen s mondának: Avagy készíthet-é * az erős *Isten* asztalt e pusztában? *4 Móz. 11, 4.
20. Ímé a kősziklát * megsujtá, és vizek jövének ki, és patakok áradának *belőle:* de valyon adhat-é kenyeret is? avagy készíthet-é húst az ő népének?
*2 Móz. 17, 6.
21. Annakokáért * meghallá az Úr, és megharaguvék, és tűz gerjede fel a Jákób ellen, és harag gerjede fel az Izráel ellen; *4 Móz. 11, 1.
22. Mert nem bíztak az Istenben, és nem vetették reménységeket az ő szabadításában:
23. Jóllehet parancsolt vala ott fen a felhőknek, és az égnek kapuit megnyitotta vala.
24. És adott vala nékik * Mannát ételekre, és mennyei kenyeret adott vala nékik. *2 Móz. 16, 14. 15. Ján. 6, 31.
25. Az Angyalok kenyerét ették, és eledelt adott vala nékik bőséggel.
26. Elhozá a * napkeleti szelet mennyből, és elhozá az ő ereje által a déli-szelet. *4 Móz. 11, 31.
27. És húst ada nékik mint a port, és madarakat mint a tenger fövenyét.
28. Leszállítván azokat az ő táborok közepire, és az ő sátoraik körűl.
29. Evének azért és igen megelégedének, és az ő kívánságokat bétölték:
30. Az ő kívánságoktól * még el nem távoztak vala, még az étel az ő szájokban vala. *4 Móz. 11, 33. 1 Kor. 10, 5 6.
31. Mikor az Isten haragja felgerjede ő ellenek, és a kövérek közűl sokakat megöle, és az Izráelnek választottit levágá:
32. Mind ezeknek felette * mégis vétkezének, és nem hivének az ő csudadolgainak. *4 Móz. 14, 2. 4. 16, 2. 3.
33. Annakokáért megemészté az ő napjaikat * hijábavalóságban, és az ő esztendeiket félelemben.
*4 Móz. 14, 11. 21. 23. 29. 27, 65.
34. Mikor őket öli vala; azonnal megkeresik vala ötet, és megtérnek vala, és jó-reggel megkeresik vala az erős *Istent.*
35. És megemlékeznek vala, hogy Isten volna az ő várok, és a magasságos, erős *Isten* az ő szabadítójok:
36. És hízelkedének az ő * szájokkal, és az ő nyelvekkel hazudának néki;
*Ésa. 29, 13. Jer. 12, 2.
37. Az ő szívek pedig nem vala tökéletes ő hozzá, és nem voltak igazak az ő szövetségében:
38. Ő mindazáltal irgalmas és kegyelmes vala az ő bűnöknek, és nem veszté el őket, * és az ő haragját † sokszor elfordítja vala, és nem gerjeszti vala fel mindenestől az ő búsulását;
*4 Móz. 14, 11—20. †Jer. 15, 6.
39. Hanem megemlékezék arról, hogy test * volnának ők, és olyanok, mint az elmuló és meg nem térő szél!
*1 Móz. 6, 3.
40. Mennyiszer * haragították meg ötet a pusztában? keserűséggel illették ötet a pusztában? *4 Móz. 14, 22.
41. És megtértek, és kísértették az erős Istent, és az Izráel Szentének bizonyos határt vetettek.

42. Nem emlékeztek meg az ő kezéről, sem a napról, melyen megszabadította őket a nyomorgatótól.
43. Mikor Égyiptomban helyhezteté az ő * jeleit: és az ő csudadolgait a Soán mezején: * 3 Móz. 7, 20. 8, 6. 17.
44. És vérré * változtatá az ő folyóvizeiket, és az ő patakjaikat, hogy ne ihatnának: * 2 Móz. 7, 20.
45. Bocsáta reájok sokféle * oktalan állatokat, melyek megemésztenék őket, és békákat, melyek elvesztenék őket. * 2 Móz. 8, 6. 17, 24.
46. És a cserebogárnak * adá az ő földök gyümölcsét, és az ő munkájokat a sáskának. * 2 Móz. 10, 13. 14.
47. És az ő szőlőjöket * kőesővel elveré, és az ő figefáikat villámásokkal: * 2 Móz. 9, 23—25.
48. És adta az ő barmokat kőesőnek, és az ő oktalan állatikat tüzes köveknek:
49. Bocsátá ő reájok az ő haragjának búsulását, felgerjedett haragot és szorongatást: bocsáta rájok gonosz Angyalokat:
50. Útat csinált az ő haragjának és nem tartotta meg a haláltól az * ő életeket; és az ő oktalan állatokat adá a döghalál alá: * vers 51.
51. És megöle minden * elsőszülöttet Égyiptomban, az ő erejeknek első zsengéjét, a Khám *maradékinak* sátoraiban. * 2 Móz. 12, 29.
52. És kihozá * mint a juhokat az ő népét, és hordozá őket, mint a nyájat, a pusztában. * 2 Móz. 12, 37.
53. És kihozá őket nagy bátorsággal, hogy ne félnének, és az ő ellenségeket elborítá * a tenger. * 2 Móz. 14, 28.
54. És bévivé őket az ő szent határába, a * hegyre, melyet szerzett az ő jobbkezével. * 2 Móz. 3, 1—12. 3 Móz. 19, 1—5.
55. És kiüzé ő előlök a pogányokat, és sorssal * elosztá nékik az örökséget: és lakoztatá azoknak hajlékokban az Izráel nemzetségit. * 4 Móz. 26, 1—53. Jós. 13, 7.
56. És megkísérték s megharagíták a magasságos Istent: és az ő bizonyságit nem őrizék meg:
57. És elfordulának és * hitetlenűl cselekedének, miképen az ő attyaik; hátrafordultak mint a hitvány † kézív. * Ésa. 1, 4. † Hós. 7, 16.
58. Haragra indították őtet az ő magas oltáraik által, és az ő faragott bálványaik által bosszantották őtet.
59. Meghallá az Isten; és felgerjede, és az Izráelt felette igen megutálá;
60. És elhagyá a Silónak * hajlékát, a Sátort, melyet helyheztetett vala az emberek között: * vers 68.
61. És fogságba adá az ő * erejét, és az ő dicsőségét az ellenségnek kezébe: * 1 Sám. 4, 10. 11.
62. És fegyver alá rekeszté az ő népét; és az ő öröksége ellen felgerjede.
63. Az ő ifjait a tűz emészté meg, és az ő leányai nem tiszteltettek!
64. Az ő Papjai * fegyver miatt elhullottak; és az ő özvegyei nem sírtak. * 1 Sám. 4, 17.
65. És felserkene az Úr mintegy álomból, és mint az erős, ki a bor után kiált.
66. És megveré az ő ellenségit * hátúl, örök szidalmat vete reájok. * 1 Sám. 5, 1. 6.
67. Azután megutálá a József sátorát, és az Efraim nemzetségét nem választotta;
68. Hanem választotta a Júda nemzetét, a Sion * hegyét, melyet szeret; * Zsolt. 132, 13. 14.
69. És építé az ő templomát * mintegy várat: mint a földet, melyet fundált, hogy örökké álljon. * 1 Kir. 7, 1—38.
70. És választá * Dávidot az ő szolgáját, és elvevé őtet a juhok aklaiból; * 1 Sám. 16, 1. 11. 13.
71. A szoptatós * juhok mellől voná el őtet, hogy a Jákóbot az ő népét legeltetné és az Izráelt az ő örökségét. * 2 Sám. 7, 8.
72. És ő legeltette azokat az ő lelkének tökéletessége * szerint, és az ő kezeinek okossága szerint vezérlette. * 2 Sám. 8, 15.

LXXIX. ZSOLTÁR.

A nyomorúsággal megterheltetett Anyaszentegyháznak panaszolkodása.

1. Zsoltár *mely* Asáfnak * *engedtetett.* * 2 Krón. 25, 1.
Isten, béjöttek a Pogányok * a te örökségedbe, megfertéztették a te szent templomodat, *és* Jérusálemet rakásra rontották; * 2 Kir. 25, 1—10.
2. A te szolgáidnak holttesteket vetették eledelűl az égi madaraknak, és a kiket te kegyelmesen szeretsz, azoknak testeket a földi vadaknak.
3. Kiontották az ő véreket, mint a vizet Jérusálem körűl, és nem volt ki eltemetné *azokat.*
4. Lettünk szidalom a mi * szomszédságinknak, nevetség és csúfolás azoknak, kik körűltünk vagynak! * Zsolt. 44, 14. 80, 7. 137, 7. Ezék. 25, 3. 6. 8. 26, 2.
5. Meddig haragszol, Uram, mind

örökké, és gerjedez * a te haragod, mint a tűz! *Zsolt. 89, 47
6. Ontsd ki a te haragodat * a pogánynépekre, kik tégedet nem esmérnek: és az országokra melyek a te nevedet segítségűl nem hívják; *Jer. 10, 25.
7. Mert a Jákóbot megették, * és az ő hajlékát † elpusztították.
*vers 1. †Zsolt. 14, 4.
8. Ne emlékezzél meg mi ellenünk az előbbi * *büneink*ről: hamar vegyenek elől minket a te irgalmasságid; mert igen megnyomorodtunk! *Ésa. 64, 9. 10.
9. Légy segítségűl nékünk, mi szabadító Istenünk, a te nevednek * dicsőségéért, és szabadíts meg minket; és a mi bűneinknek légy kegyelmes a te nevedért *Ésa. 48, 9. Ezék. 20, 22.
10. Miért mondanák a pogánynépek: Hol * vagyon az ő Istenek? Legyen nyilván a pogányok előtt, a mi szemeink láttára, a te szolgáidnak kiontott vérekért való bosszúállásod.
*Zsolt. 42, 11.
11. Menjen bé te elődbe a foglyoknak fohászkodások: a te hatalmasságodnak nagysága által tartsd meg azokat, kik halálra rendeltettek.
12. És fizess meg a mi szomszédinknak * keblekbe hétképen a szidalomért, melylyel illettek tégedet, Uram!
*Ésa. 65, 6. 7.
13. Mi pedig te * néped, és te meződnek juhai, te rólad vallást tészünk mind örökké, és nemzetségről nemzetségre hirdetjük a te dicséretedet!
*5 Móz. 32, 9—13.

LXXX. ZSOLTÁR.

Keserves könyörgés, hogy Isten az ő nyomorult Anyaszentegyházával tegyen jól.

1. Asáf Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott* a Sósannimhedu*ra.*
2. Óh Izráelnek pásztora, hallgasd meg, ki vezérled Józsefet mint a * juhokat, ki ülsz a † Kérubimokon, jelentsd meg magadat! *Zsolt. 74, 1. †2 Sám. 6, 2.
3. Az Efraim, Benjámin és Manasse előtt mutasd meg hatalmasságodat, és jöjj el, hogy szabadíts meg minket.
4. Óh Isten, állass helyünkre minket, és mutasd meg a te orczádat; * és megszabadulunk. *Zsolt. 44, 4. 118, 27.
5. Seregeknek Ura Istene, meddig haragszol a te népednek könyörgése ellen?
6. Megelégíted * őket siralmas kenyérrel, és siralmas italt adsz nékik nagy mértékkel. *Zsolt. 102, 10.
7. Adtál minket szidalomra * a mi szomszédságinknak, és a mi ellenségink csúfolnak *minket.*
*Zsolt. 44, 14. 79, 4. 137, 7.
8. Seregeknek Istene, állass helyünkre minket, és mutasd meg a te orczádat: és * megszabadulunk. *Zsolt. 44, 4.
9. Égyiptomból szőlőt * hozál ki, kiüzéd a pogányokat, és azt elplántáláď.
*Ésa. 5, 1. 7.
10. Te voltál ő előtte az ő * útának Vezére: elplántáláď annak gyökereit, és ellepé a földet. *2 Móz. 13, 21. 22.
11. A hegyeket elfogá annak árnyéka, és annak vesszei olyanok mint a magas czédrusfák.
12. Kiterjeszté az ő vesszeit mind a tengerig, * és mind az *Eufrátes* folyóvízig az ő növésit. *2 Krón. 9, 26.
13. Miért rontád el annak * gyepűit? és *miért* szaggatják azt mindenek, kik az úton elmennek. *Ésa. 5, 1—7.
14. Pusztítják azt az erdei kanok, és a mezőnek vadai élik azt.
15. Óh Seregeknek Istene! térj meg, kérlek, tekints alá a mennyekből és lásd meg, és tekintsd meg * e szőlőt.
*Ésa. 64, 9—12.
16. És a csemetét, melyet a te jobbkezed plántált, és annak ágát, melyet magadnak megerősítettél vala,
17. Mely megégett tűz miatt, kivágattatott; * a te orczádnak haragja miatt elvesznek! *2 Kir. 17, 6.
18 Legyen a te kezed a te jobbkezednek férjfián, és az embernek fiján, a kit magadnak megerősítettél;
19. És nem távozunk el tőled: elevenits meg minket; és a te nevedet segítségűl hívjuk.
20. Seregeknek Ura Istene, állass helyünkre minket, és mutasd meg a te orczádat; * és megszabadulunk! *vers 8.

LXXXI. ZSOLTÁR.

A háláadatlanság mennyi gonoszt szerez, és mennyi jóktól foszt meg.

1. Asáf * Zsoltára, az Éneklőmesternek *adatott* a Gittith*re.* *1 Krón. 25, 1.
2. Énekeljetek Istennek, a mi erősségünknek, vígadjatok a Jákób Istenének!
3. Vegyetek éneklő * szerszámokat, és vegyetek dobot, gyönyörűséges hegedűt és lantot. *1 Krón. 25, 1.
4. Énekeljetek az új holdnak * Innepén kürttel, a rendeltetett Innepeken, a mi Innepeinknek napjain; *4 Móz. 10, 2—10.
5. Mert végezett dolog ez Izráelben, a Jákób Istenétől szereztetett rendtartás.

6. Ezt bizonyságúl * adta a József nemzetsége között, mikor Égyiptom földe ellen kijőne, holott oly szót hallottam, melyet nem tudtam. *2 Móz. 23, 17.

7. Megszabadítottam a * teréhtől a te válladat, és a te kezeidet a téglacsinálástól. *2 Móz. 3, 7—10.

8. A te nyomorúságodban * segítségűl hívál *engemet:* s megszabadítálak tégedet, meghallgatálak tégedet, a mennydörgésnek rejtekében: megpróbáltalak téged a † versengésnek vizeinél. *2 Móz. 14, 10. †2 Móz. 17, 7.

9. Hallgasd meg én népem, én szólok néked: óh Izráel, ha * meghallgatsz engemet! *5 Móz. 32, 29.

10. Ne legyen néked idegen Istened, és idegen Isten előtt ne hajolj meg;

11. Én * vagyok a te Urad Istened, ki Égyiptomnak földéből kihoztalak tégedet: szélesítsd el a te szádat, és betöltöm azt. *2 Móz. 20, 1. 2.

12. De nem hallgatá * az én népem az én beszédemet, és az Izráel nem engede nékem; *Csel. 7, 39—41.

13. Annakokáért hagyám * őket az ő szívek gonoszságának, hogy járnának az ő tanácsokban. *Csel. 7, 42.

14. Óh ha az én népem * hallgatott volna engemet, és az Izráel az én útaimban járt volna! *Ésa. 48, 18. 5 Móz. 28, 1—13.

15. Hamar az ő ellenségeiket megaláztam volna, és az őket nyomorgatók ellen fordítottam volna az én kezemet:

16. Az Úrnak ellenségei * hazudtak volna őnéki, és az ő *jó szerencséjeknek* ideje lett volna örökké. *Zsolt. 18, 24. 25.

17. És megelégítettem volna őket gabonának kövérivel, és a kősziklából folyó mézzel * töltöttem volna bé őket. *5 Móz. 32, 13.

LXXXII. ZSOLTÁR.

Az Istennek panasza a Bírák ellen.

1. Zsoltár, *mely* Asáfnak *engedtetett.*

Az Isten áll az erős *Isten*nek gyülekezetiben, és az istenek * között ítéletet tészen. *vers 6. 5 Móz. 19, 17.

2. Meddig ítéltek hamisságot, és a gonoszoknak személyeket *meddig* * kedvellitek? *5 Móz. 1, 17.

3. Tegyetek ítéletet a szegénynek, és az árvának: a nyomorultat és a szegényt igazítsátok meg.

4. A szegényt és a szűkölködőt mentsétek meg, és a gonoszoknak * kezekből szabadítsátok meg. *Péld. 24, 11. 99, 1.

5. Nem tudnak semmit és nem értenek, a setétségben járnak: a földnek minden fundamentomai * megindulnak. *Zsolt. 75, 4. 99, 1

6. Én mondottam: Istenek * vagytok, és a Magasságosnak fijai ti mindnyájan. *vers 1. Ján. 10, 34.

7. De minden kétség nélkűl mint egy közember meghaltok, és mint akárki, ti Fejedelmek, elhullotok.

8. Kelj fel, óh Isten, ítéld meg a földet, mert te bírod mind a pogányokat!

LXXXIII. ZSOLTÁR.

Könyörgése az Isten népének az ellenség ellen.

1. Zsoltári éneke * Asáfnak. *1 Krón. 25, 1.

2. Óh Isten * ne hallgass és ne vesztegelj, és ne nyugodjál, óh erős *Isten!* *Zsolt. 28, 1.

3. Mert ímé a * te ellenségid háborganak, és a kik tégedet gyűlölnek, fejeket felemelték. *Zsolt. 35, 22. 74, 11.

4. A te néped ellen álnok * tanácsot gondolnak, tanácskoznak a te *szárnyad alatt* elrejtettek ellen. *Zsolt. 2, 2.

5. És ezt mondották: Jertek el, veszessük el * ezeket, hogy ne legyen nemzetség, és ne neveztessék többé az Izráelnek neve: *2 Krón. 20, 10.

6. Mert egyenlő akarattal tanácsot tartottak, és te ellened szövetséget tettek.

7. Az Edomitáknak és Ismáelitáknak sátorok, a Moábiták és Hágárenusok.

8. A Gebáliták, Ammóniták és Amálekiták, a Palesztinabeliek, a Tírusbeliekkel.

9. Az Assúr is társúl adta magát hozzájok: segítségűl lettek a * Lót fijainak; Sélah. *1 Móz. 19, 36—38.

10. Cselekedjél úgy velek, mint * a Midianitákkal és Siserával, † mint Jábinnal a Kíson patakánál. *Bír. 6, 33. 34. 7, 19—25. †Bír. 4, 13—24.

11. Kik elvesztek Endornál, és lettek a földnek * ganéja. *Zsolt. 18, 43.

12. Tegyed őket *és* az ő Fejedelmeiket olyanokká, mint * Orebet és mint Zéebet: mint Zebát és mint Sálmunát, minden ő fejedelmeiket. *Bír. 7, 25. 8, 12.

13. Kik ezt mondották. Bírjuk örökségűl az Istennek hajlékait!

14. Én Istenem, tegyed őket olyanokká, mint a lapta; *és* minémű a pozdorja * a szél előtt, *Zsolt. 1, 4. 35, 5. 6.

15. Mint a tűz megégeti az erdőt, és mint a láng meggyujtja a hegyeket;

16. A képen kergessed őket a * te

szélvészeddel és a te forgószeleddel veszesd eszeket nékik. *Zsolt. 18, 14. 15.

17. Töltsd bé az ő orczájokat gyalázattal, hogy a te nevedet, Uram, keressék meg.

18. Szégyenüljenek és háboríttassanak meg mind örökké; piruljanak meg és veszszenek el.

19. És tudják meg, hogy te, kinek neved Jehova, csak * egyedűl vagy felséges *Isten* mind az egész földön! *2 Kir. 5, 15.

LXXXIV. ZSOLTÁR.

Kívánsága Dávidnak a Jérusálemi istenitiszteletben való jelenlételre.

1. Az Éneklőmesternek *engedtetett* Zsoltár, a Kóráh * fijaiért, a Gittithre. *1 Krón. 25, 1. 26.

2. Mely igen szerelmetesek a te hajlékaid, óh seregeknek Ura!

3. Az Úrnak pitvariba való *menetelnek* kívánsága miatt * elfogyatkozik az én lelkem, az én szívem és testem kívánkoznak az élő erős *Istenhez!* *Zsolt. 42, 2. 3. 26, 6. 7.

4. A te oltáridnál, *óh* seregeknek Ura, én Királyom és én Istenem, a veréb is talált házat, és a fecske fészket magának, melybe helyheztesse az ő fiait.

5. Boldogok, a kik lakoznak a te házadban, * és szüntelen téged dícsérnek! *Zsolt. 63, 6. 65, 5.

6. Boldog ember az, a kinek te erőssége vagy; és *boldogok,* a kiknek szívekben * vagynak a te ösvényid. *Zsolt. 119, 1. 18, 2. 3.

7. *Kik* általmenvén a víz nélkűl való völgyeken, azokon forrásokat ásnak, *még* a kútakat is megtölti az eső*víz.*

8. Seregenként * mennek, mígnem megláttatnak Isten előtt † Sionban. *Zsolt. 42, 5. †Zsolt. 132, 13. 14.

9. Óh seregeknek Ura Istene, hallgasd meg az én könyörgésemet, hallgasd meg, óh Jákóbnak Istene!

10. Te mi * paizsunk, óh Isten, tekints *reám:* és tekintsd meg a te megkent Királyodnak orczáját; *1 Móz. 15, 1.

11. Mert jobb nékem egy nap a te pitvaridban, hogynem *másutt* ezer nap; inkább akarnék az én Istenem házának * küszöbén ülni, hogynem mint lakni a gonoszoknak hajlékokban; *Zsolt. 63, 6.

12. Mert olyan mint a nap és a paizs az Úr Isten; kegyelmet és dicsőséget ád az Úr, nem vonja meg a jót * azoktól, a kik járnak ártatlanságban! *Zsolt. 103, 17. 18. 34, 11. 5 Móz. 28, 1—13.

13. Óh seregeknek Ura, boldog ember az, a kinek * benned vagyon bizodalma! *Zsolt. 34, 9. 125, 1.

LXXXV. ZSOLTÁR.

Könyörgések a Zsidóknak a szabadulásért.

1. Az Éneklőmesternek *adatott* Zsoltár, a Kóráh * fijaihoz. *1 Krón. 25, 1. 26, 1.

2. Jóakarattal voltál, Uram, a te földedhez: a Jákób nemzetségéből való foglyokat * megszabadítottad: *2 Krón. 36, 22. 23.

3. A te népednek álnokságát megengedted, * elfedezted minden ő bűnöket: *Zsolt. 32, 1.

4. Elvetted rólok minden * haragodat: elfordítottad haragodat, hogy fel ne gerjedne. *Ésa. 51, 22. 52, 2—12.

5. Térj meg hozzánk, mi szabadításunknak Istene, és szálljon le ellenünk való haragod!

6. Avagy mind örökké haragszol-é ellenünk? és a te haragodat megtartanád-é nemzetségről nemzetségre?

7. Avagy nem * elevenítesz-é meg minket ismét, hogy a te néped benned örvendezzen? *Zsolt. 71, 20.

8. Mutasd meg nékünk, óh Uram, a te irgalmasságodat; és a te szabadításodat * adjad nékünk! *Zsolt. 50, 15.

9. Meghallom, mit szól az Úr Isten; mert kétség nélkűl békességet szól az ő népének, és az ő jótéteményeinek, hogy ne térjenek a bolondságra.

10. Kétség nélkűl közel vagyon az a szabadítása az őtet félőkhöz, hogy lakozzék a dicsőség a mi földünkön.

11. Az irgalmasság és igazság elől találják egymást; az igazság és a békesség egymást csókolják.

12. Az igazmondás a földből csemetézik, és az igazság * mennyből alátekint. *Ésa. 4, 2. 3.

13. Az Úr is minden jót ád, hogy a mi földünk megteremje az * ő gyümölcsét. *Zsolt. 67, 7. Ésa. 4, 4. 5.

14. Az igazság jár ő előtte, és annak előmenetele lészen!

LXXXVI. ZSOLTÁR.

Dávid könyörgése a megszabadításért.

1. Dávid * imádsága. *2 Sám. 23, 1.

Hajtsd le Uram a te füledet, hallgass meg engemet; mert én nyomorult és szegény vagyok!

2. Tartsd meg az én életemet; mert te szented vagyok; tartsd meg, én Istenem, a te benned bízó szolgádat!

3. Könyörülj rajtam, Uram; mert te hozzád kiáltok mindennapon.
4. Vídámítsd meg a te szolgádnak lelkét; mert az én lelkemet, Uram, hozzád * emelem fel; *Zsolt. 50, 15.
5. Mert te, Uram, jó vagy és kegyelmes, * és sok irgalmasságú azokhoz, a kik téged segítségűl hívnak! *Zsolt. 103, 17. 18.
6. Figyelmezzél, Uram, az én könyörgésemre, és hallgasd meg az én könyörgésimnek beszédét.
7. Az én nyomorúságomnak idején segítségűl hívlak tégedet; * azért hallgass meg engemet! *Zsolt. 50, 15.
8. Nincsen, Uram, senki az istenek között * olyan, mint te: és a te dolgaidhoz † hasonlók nincsenek. *Zsolt. 95, 3. †Zsolt. 136, 4.
9. Minden népek a melyeket teremtettél, eljőnek, és a te * orczádat imádják Uram, és dicsőséget adnak a te nevednek; *Malak. 1, 11.
10. Mert nagy vagy te, és csuda dolgokat cselekeszel; te vagy Isten egyedűl!
11. Mutasd meg * nékem, Uram, a te útadat, járok a te igazságodban: erősítsd meg az én lelkemet a te nevednek félelmére. *Zsolt. 25, 4. 32, 8.
12. Tisztellek tégedet, óh Uram én Istenem, teljes szívem szerint, és dicsőítem a te nevedet örökké;
13. Mert a te jóvoltod nagy én rajtam, és megszabadítottad az én lelkemet a mélységes * koporsóból. *Zsolt. 16, 10. 49, 16. 88, 6. 7.
14. Óh Isten, a kevélyek feltámadtak ellenem, és a * hatalmasoknak serege keresi az én lelkemet; és tégedet meg nem gondoltak; *1 Sám. 24, 12.
15. De te Uram, erős *Isten*, irgalmas és * hajlandó vagy a kegyelemre, késedelmes a haragra, nagy kegyelmességű és igazságú; *2 Móz. 34, 6. 4 Móz. 14, 18.
16. Tekints reám, és könyörülj rajtam; adjad a te erődet a te szolgádnak, és szabadítsd meg a te szolgálóleányodnak * fiát! *Zsolt. 116, 16.
17. Ismértesd meg velem, nyilvánvaló jelből, a te jóakaratodat, hogy lássák az én ellenségim, és szégyenüljenek meg, mikor te, Uram, engemet megsegítendesz és megvígasztalándasz.

LXXXVII. ZSOLTÁR.

Öröme a Zsidó népnek az új Templomon.

1. Dícséret, a Kóráh * fijainak éneklésekre. *1 Krón. 25, 1. 26, 1.
Az *Isten*nek fundálása * a szent hegyek között vagyon. *Zsolt. 68, 16—18
2. Szereti az Úr a Sionnak * kapuit, a Jákób minden hajlékinak felette. *Zsolt. 78, 68. 69. 132, 13. 14.
3. Felette igen tisztességesek azok, a melyek te felőled * hirdettetnek, óh Istennek városa! *Zsolt. 48, 3—9. 75, 4—7.
4. Égyiptomot * és Babilóniát azok közé számlálom, a kik engemet esmérnek: Ímé a Filiszteusok és Tírusbeliek, a † Szerecseneknek egybe, ott születtek! *Ésa. 49, 6. 7. Sof. 3, 9. 10. †Csel. 8, 27.
5. És a Sion felől jövendőben ezt mondják: mind ez, mind amaz ott születtetett; és a felséges *Isten* erősíti azt meg.
6. Az Úr béírván megszámlálja a népeket, *ezt írván:* Ez ott született!
7. És *lésznek ott* éneklők és sípolók: és minden én forrásim te benned *lésznek!*

LXXXVIII. ZSOLTÁR.

Könyörgés a kemény kísértetben.

1. Az Ezráhita * Hémán tanítása, Ének *és* Zsoltár, *adatott* a Kóráh fijai közűl való Éneklőmesternek a Mahaláth lehan*nothra.* *1 Krón. 15, 19. 25, 5.
2. Uram, én szabadításomnak Istene, mind nappal, *mind* éjjel kiáltok te előtted!
3. Menjen te elődbe az én imádságom; hajtsd le a te füledet az én kiáltásomra;
4. Mert az én lelkem megteljesedett nyomorúságokkal, * és az én életem a koporsóhoz közelget. *Zsolt. 123, 3. 4.
5. Hasonlatossá lettem a koporsóba szállottakhoz; hasonlatos vagyok ahoz, kinek semmi ereje nincsen.
6. A halottak közé számláltattam, *az emberi társaságtól* megfosztatván, mint a koporsóban feküvő megölettettek, kikről többé meg nem emlékezel, kik a te kezed által vágattattak ki.
7. A legalsó sírba * vetettél engemet, a setétségbe, a mélységes helyekre. *Zsolt. 86, 13. 141, 7.
8. A te haragod reám szállott, és minden te habjaiddal * nyomorgattál engemet. *Zsolt. 42, 8.
9. Az én esmérőimtől megfosztottál engemet, utálatosságúl adtál ezeknek; bérekesztettem, annyira hogy meg nem szabadulhatok.
10. Az én szemem * megsenyvedett a nyomorúság miatt: mindennap té-

ged hívlak segítségűl, Uram, te hozzád terjesztem † az én kezeimet!
*Zsolt. 38, 11 †Zsolt. 143, 6.
11. Avagy a halottakkal cselekeszel-é csuda dolgot? Avagy a halottak támadnak-é fel, hogy rólad vallást tégyenek? Sélah.
12. Avagy beszélik-é a koporsóban a te kegyelmességedet, és a te igazságodat * a halálban? *Zsolt. 6, 6.
13. Avagy megtudhatják-é a setétségben a te csudálatos dolgodat, és a te igazságodat a feledékenységnek földében?
14. De én te hozzád kiáltok, Uram, és minden * reggel az én imádságom hozzád érkezik. *Zsolt. 5, 4.
15. Miért vetsz el engemet, Uram? és miért rejted el orczádat én tőlem?
16. Szegény és holteleven vagyok a nyomorúság miatt, és a te *töled reám bocsátott* rettegéseket hordozván, félek.
17. A te búsulásid * én rajtam általmentek, és a te *töled reám bocsáttatott* félelmek † megszorítottak engemet.
*Zsolt. 42, 8. †vers 18. 19.
18. Körűlvettek engemet mint a vizek; szüntelen körűlvesznek engemet egyenlőképen.
19. Elszakasztottad én tőlem az én barátomat és társamat, és az én esmérőim olyanok, mint a setétség.

LXXXIX. ZSOLTÁR.

Panaszok a Zsidóknak az ő nyomorult állapotjokról, az Isten előbbeni jótéteményinek előszámlálásával egybe.

1. Ezráhita * Etán tanítása.
*1 Kir. 4, 31. 1 Krón. 15, 19.
2. Az Úrnak kegyelmességit mind örökké éneklem: minden nemzetségről nemzetségre hirdetem a te igazságodat az én számmal;
3. Mert azt mondom, hogy az ő kegyelmessége mind örökké megmarad; és a mennyekben megerősíted a te igazmondásodat, *melylyel ezt mondottad:*
4. Szövetséget tettem az * én választottammal, *és* megesküdtem Dávidnak az én szolgámnak; *2 Sám. 7, 11—16. 23, 5.
5. Hogy mind örökké megerősítem a te magodat, és nemzetségről nemzetségre megépítem a te királyiszékedet.
6. Annakokáért az egek * hirdetik a te csudálatos dolgodat, Uram! és a te igazmondásodat a szentek Gyülekezetiben;
*Zsolt. 19, 2.
7. Mert a felhőkben * kicsoda volna hasonlatos az Úrhoz? *Kicsoda* hasonlatos az Úrhoz az erőseknek fijai között? *2 Móz. 15, 11. Zsolt. 86, 8.
8. Az erős *Isten* igen rettenetes a szenteknek Gyülekezetiben, és tiszteletes minden ő * körűlte valóknak felette!
*Dán. 7, 10.
9. Óh Uram, seregeknek Istene, kicsoda olyan erős Úr, mint te vagy? mert a te igazmondásod * te körűlted vagyon. *vers 4. 35.
10. Te uralkodol * a tengernek kevélységén, mikor az ő habjai felemelkednek; te enyhíted meg azokat! *Jób 9, 8.
11. Az Égyiptombelieket te rontád meg, mintha fegyverrel verettettek volna által; *és* a te karodnak ereje által a te ellenségidet elszélesztéd.
12. Tiéid az egek, tiéd a föld * is; e világot minden benne valóval te fundáltad. *Zsolt. 24, 1. 2. 50, 12.
13. Az északot és a délt * te teremtetted, a Thábor és Hermon *hegye* a te nevedről énekelnek. *Jób 9, 9.
14. Tenéked a te karod hatalmas, erős a te kezed, felmagasztaltatott a te jobbkezed!
15. Az igazság és * ítélet a te székednek helye; a kegyelem és a tökéletesség jár a te orczád előtt.
*vers 9. Zsolt. 97, 2.
16. Boldog nép *az,* a mely tudja az *Úrban való* örömet: Uram! *ezek* a te ábrázatodnak * világosságában bíznak.
*Ésa. 2, 5.
17. A te nevedben * örvendeznek mindennapon, és a te igazságodban felmagasztaltatnak. *Zsolt. 105, 3.
18. Mert az ő erejeknek ékessége te vagy; és a te jóakaratod által emeltetik fel a mi * szarvunk; *Zsolt. 75, 11. 132, 17.
19. Mert az Úr nékünk * paizsunk és az Izráelnek Szente a mi Királyunk.
*Zsolt. 84, 10. 12.
20. Akkor megszólítád látásban a te szentedet, és ezt mondád: Segítséget rendeltem * az erős ellen, felmagasztaltam azt, a kit a község † közűl választottam.
*2 Sám. 3, 18. †Zsolt. 78, 70. 71. 2 Sám. 7, 8. 9.
21. Találtam Dávidot * az én szolgámat, az én szent olajommal kentem meg őtet. *1 Sám. 13, 14.
22. Kivel az én kezem állandó lészen, és az én karom megerősíti őtet.
23. Nem nyomják el őtet, az ő reá jövő ellenségei, a gonosz ember is nem nyomorgatja azt;
24. Mert megrontom ő * előtte az ő nyomorgatóit, és az ő gyűlölőit megverem. *Zsolt. 18, 1—51.

25. És az én igazságom, * és kegyelmességem lészen ő vele: és az én nevemben emeltetik fel † az ő szarva;
* Zsolt. 61, 8. † Zsolt. 132, 17. 18.
26. Mert vetem az ő kezét a * tengerre, és a folyóvizekre az ő jobbkezét.
* Zsolt. 72, 8. 2 Sám. 8, 12—15. 10, 19.
27. Ő nékem azt mondja: Én Atyám vagy te, én erős *Isten*em, * és én szabadításomnak kősziklája. * Zsolt. 18, 2.
28. Én is * elsőszülöttemmé tészem őtet, és minden földi † Királyoknál feljebb valóvá. * Zsolt. 2, 7. † 2 Sám. 8, 12. 10, 19.
29. Mind örökké megtartom néki az én irgalmasságomat, és az én * szövetségem ő vele erős lészen. * 2 Sám. 7, 16. 23, 5.
30. És az ő magvát * örökkévalóvá tészem, és az ő királyiszékit mint az egeknek napjait. * 2 Sám. 7, 12—16.
31. Ha az ő fijai elhagyándják az én törvényemet, és az én ítéletimben nem járnak:
32. Ha az én rendelésimet megszegik, és az én parancsolatimat meg nem őrizik:
33. Meglátogatom * vesszővel az ő bűnöket, és vereségekkel az ő álnokságokat. * 2 Sám. 7, 14. 15.
34. De az én irgalmasságomat el nem veszem ő tőle, és az én igazmondásomat el nem változtatom.
35. Nem rontom meg az én szövetségemet, és a mi kijött az én számból el nem * változtatom. * vers 4. 9.
36. Egyszer megesküdtem * az én szentségemre: Dávidnak tett ígéretemet nem változtatom el.
* vers 4. Zsid. 9, 13. 17.
37. Az ő magva mind örökké * megmarad, és az ő királyiszéki mint a nap én előttem. * 2 Sám. 7, 16. Luk. 1, 32. 33.
38. És mint a hold megmarad mind örökké; és mind az egekben való tökéletes bizonyságok.
39. De te elvetetted *őtet* * és megutáltad, és megharagudtál a te megkent Királyod ellen. * 1 Kir. 9, 2. 4—9.
40. Felbontottad * a te szolgáddal tett szövetséget, a földre *vetvén* meggyaláztad az ő koronáját;
* 2 Kir. 21, 11—16. 25, 8—11.
41. Elrontottad minden ő kőfalait, az ő erősségeit a földre hánytad:
42. Minden útonjárók zsákmányt vetettek ő benne; az ő szomszédjai előtt gyalázatos!
43. Felmagasztaltad az ő ellenséginek jobbkezeket, *és* megvídámítottad minden ő gonoszakaróit.
44. Az ő fegyverének élit kivontad, és minden bátorságát elvetted a hadban.
45. Eltörlötted az ő fényességét, és a ő királyiszékit a földre lerontottad.
46. Az ő ifjúságának napjait megrövidítetted, béborítottad őtet gyalázattal!
47. Meddig Uram? elrejted magadat *mi tőlünk* örökké? és meddig * ég a te haragod mint a tűz? * Zsolt. 79. 5. 77, 8.
48. Emlékezzél meg rólam, mely rövid * életű vagyok, miért teremtetted volna hijába az embernek minden fijait?
* Zsolt. 90, 9. 10.
49. Kicsoda az élők közűl, a ki meg nem * halna? *kicsoda* szabadíthatja meg magát a koporsótól?
* Zsid. 9, 27. Zsolt. 49, 11.
50. Hol vagynak a te előbbi irgalmasságid, óh Uram, melyeket * esküvéssel fogadtál vala Dávidnak, a te tökéletességedben? * vers 4. 36.
51. Emlékezzél meg, Uram, a te szolgáidnak gyalázatjokról; hogy sok népeknek minden *gyalázatjokat* hordoztam az én kebelemben.
52. Melyekkel illettek a te ellenségid, Uram. *és* melyekkel illették a te megkent Királyodnak jövetelét.
53. Áldott legyen az Úr mind örökké, Ámen! Ámen!

XC. ZSOLTÁR.

Tanúsága e mulandó életnek meggondolásáról.

1. Mózesnek az Isten * emberének imádsága. * 5 Móz. 33, 1.

Uram, te nékünk hajlékunk voltál minden időben.
2. Minekelőtte a hegyek * lennének, és formáltatnék a föld, és e világ; öröktől fogva mind örökké † te vagy erős *Isten!* * Péld. 8, 24—29. † Zsolt. 93, 2.
3. Ki az embert semmivé tészed, és ezt mondod: Térjetek *a földbe* * embereknek fijai! * 1 Móz. 3, 19.
4. Mert ezer esztendő te előtted mint a * tegnapi nap, mely elmult, és az éjszakának negyedrésze. * 2 Pét. 2, 8.
5. Elragadod őket mintegy árvízzel: olyanok mint az álom reggel; mint * a fű, *mely hirtelen* megszárad;
* Jak. 1, 10. Ésa. 40, 6. 7.
6. *Mely* reggel virágzik és estvére elváltozik, kivágattatik és megszárad.
7. Azért megeméssztetünk a te haragod miatt, és a te búsulásod miatt megromlunk;
8. Mert a mi álnokságinkat * elöd-

be vetetted, és a mi titkos *bűne*inket a te orczádnak világa eleibe;
*4 Móz. 14, 11. 21—23. 29.
9. Annakokáért minden mi napjaink elmulnak a te haragod miatt, megemésztjük a mi * esztendeinket mint a beszédet. *Zsolt. 89, 48.
10. A mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy mennél feljebb, nyolczvan esztendő; és azoknak szinte a java is nyomorúság és fáradság, mely mikor hirtelen * elmulik, elrepülünk.
*vers 5. 6.
11 Ki tudhatja a te haragodnak erejét, és a te félelmed szerint a te haragodat?
12. Taníts meg minket, hogy tudhassuk meg a mi napjainknak számát; hogy járhassunk bölcs szívvel.
13. Térj *hozzánk,* Uram, meddig *lészen a te haragod?* és légy kegyelmes a te szolgáidhoz.
14. Tölts bé minket a te jóvoltoddal *minden* reggel; hogy énekeljünk és vígadjunk minden mi időnkben.
15. Vídámíts meg minket a mi nyomorúságinknak napjai után; és az esztendők után, melyekben láttunk gonoszt!
16. Láttassék meg a te szolgáidban a te dolgod, és a te dicsőséged * azoknak fijaiban. *4 Móz. 14, 24. 31.
17. És legyen a mi Urunknak Istenünknek szépsége mi rajtunk: és a mi kezeinknek cselekedetit erősítsd meg mi bennünk; a mi kezeinknek, *mondom,* cselekedetit erősítsd meg!

XCI. ZSOLTÁR.

A híveknek bátorságok és vigasztaltatások minden veszedelemben.

A ki lakozik a felséges *Isten*nek rejtekében, a mindenható *Isten*nek árnyékában nyugoszik.
2. Azt mondom *azért* én az Úrnak: Én oltalmam vagy és én erősségem, én Istenem; ő benne bízom!
3. Mert ő szabadít meg téged a madarásznak * tőriből, és a veszedelmes dögtől; *Zsolt. 124, 7.
4. Az ő szárnyaival * fedez bé tégedet, és az ő szárnyai alatt lészen oltalmad; dárda és paizs az ő igaz ígérete.
*Zsolt. 57, 2. 5 Móz. 32, 11. 12.
5. Ne félj az éjjeli * rettegéstől, *és* a nappal repülő nyiltól. *Jób 5, 19—21.
6. Az éjszaka kegyetlenkedő dögtől, és a délben pusztító * döghaláltól.
*1 Krón. 21, 15.
7. Ha elesnek mellőled ezeren, és jobb kezed felől tízezeren: mindazáltal te hozzád nem közelget.
8. Csak a te szemeiddel nézed, és a hitetleneknek büntetéseket meglátod!
9. Mivelhogy te, Uram, én oltalmam vagy; és a felséges *Istent* választottad hajlékodnak:
10. Nem illet téged a * veszedelem, és az ostor nem közelget a te hajlékodhoz;
*Zsolt. 121, 6—8.
11. Mert az ő Angyalinak parancsolt te felőled: hogy őrizzenek * tégedet minden útaidban.
*Zsolt. 34, 8. Zsid. 1, 14. Máté 4, 6.
12. Az ő kezekben hordoznak tégedet, * hogy meg ne üssed lábadat a kőbe. *Luk. 4, 9—12.
13 Az oroszlánon és az áspis *kígyón* jársz: megtapodod * az oroszlán kölyköt és a sárkányt. *Jób 5, 22.
14. *Ezt mondja az Isten:* Mivelhogy ez engemet szeret: megszabadítom őtet, felmagasztalom őtet; mert * esméri az én nevemet! *Zsolt. 9, 11.
15. Segítségűl hívott engemet; * meghallgatom őtet, vele vagyok háborúságában, megmentem őtet; és megdicsőítem őtet. *Zsolt. 50, 15.
16. Hosszú napokkal * bétöltöm őtet, és megmutatom néki az én szabadításomat! *Zsolt. 34, 13. 14

XCII. ZSOLTÁR.

Háláadás az Istennek gondviseléséről.

1. Dícséret a Szombatnapi éneklésre.
2. Jó dolog * az Urat tisztelni, és a te nevednek éneket mondani, óh felséges *Isten!* *Zsolt. 91, 14. 147, 1.
3. Hirdetni *minden* reggel * a te kegyelmességedet, és a te igazmondásodat minden éjjel. *Zsolt. 59, 17.
4. Tízhúrú hegedűvel, lanttal, énekkel és hegedűvel;
5. Mert megvídámítottál engemet, Uram, a te cselekedeteddel; a te kezeidnek cselekedetiben örvendezek.
6. Mely nagyok, Uram, a * te cselekedetid? igen mélységesek † a te gondolatid? *Zsolt. 8, 2. 104, 24. †Zsolt. 139, 6.
7. A balgatag ember nem veszi azt eszébe, és a bolond nem érti ezt:
8. Hogy mikor virágoznak a gonoszok mint a füvek, és virágoznak minden hamisság cselekedők: * elvesznek örökké.
*Zsolt. 37, 2. 9. 10. Zsolt. 73, 4. 18—20.
9. De te vagy felséges *Isten* mind örökké, Uram!
10. Mert ímé a te ellenségid, Uram, mert ímé a te ellenségid * elvesznek; és elszélednek minden hamisság cselekedők; *Zsolt. 5, 5—7.

25. És az én igazságom, * és kegyelmességem lészen ő vele: és az én nevemben emeltetik fel † az ő szarva;

* Zsolt. 61, 8. † Zsolt. 132, 17. 18.

26. Mert vetem az ő kezét a * tengerre, és a folyóvizekre az ő jobbkezét.

* Zsolt. 72, 8. 2 Sám. 8, 12. 15. 10, 19.

27. Ő nekem azt mondja: Én Atyám vagy te, én erős Istenem, * és én szabadításomnak kősziklája. * Zsolt. 18, 2.

28. Én is * elsőszülöttemmé teszem őtet, és minden földi † Királyoknál [illegible]

[illegible]

44. Az ő fegyverének élit kivontad, és minden bátorságát elvetted a hadban.

45. Eltörlötted az ő fényességét, és a ő királyiszékit a földre lerontottad.

46. Az ő ifjúságának napjait megrövidítetted, beborítottad őtet gyalázattal!

47. Meddig Uram? elrejted magadat mi tőlünk örökké? és meddig * ég a te haragod mint a tűz? * Zsolt. 79, 5. 77, 8.

48. Emlékezzél meg rólam, mely rövid * életű vagyok, miért teremtetted volna hijába az embernek minden fijait? * Zsolt. 90, 9. 10.

49. [illegible]

[illegible]

XC. ZSOLTÁR.

[illegible]

be vetetted, és a mi titkos *bűn*einket a te orczádnak világa eleibe;
*4 Móz. 14, 11. 21—23. 29.

9. Annakokáért minden mi napjaink elmulnak a te haragod miatt, megemésztjük a mi * esztendeinket mint a beszédet. *Zsolt. 89, 48.

10. A mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy mennél feljebb, nyolczvan esztendő; és azoknak szinte a java is nyomorúság és fáradság, mely mikor hirtelen * elmulik, elrepülünk.
*vers 5. 6.

11 Ki tudhatja a te haragodnak erejét, és a te félelmed szerint a te haragodat?

12. Taníts meg minket, hogy tudhassuk meg a mi napjainknak számát; hogy járhassunk bölcs szívvel.

13. Térj *hozzánk,* Uram, meddig *lészen a te haragod?* és légy kegyelmes a te szolgáidhoz.

14. Tölts bé minket a te jóvoltoddal *minden* reggel; hogy énekeljünk és vígadjunk minden mi időnkben.

15. Vidámíts meg minket a mi nyomorúságinknak napjai után; és az esztendők után, melyekben láttunk gonoszt!

16. Láttassék meg a te szolgáidban a te dolgod, és a te dicsőséged * azoknak fijaiban. *4 Móz. 14, 24. 31.

17. És legyen a mi Urunknak Istenünknek szépsége mi rajtunk: és a mi kezeinknek cselekedetit erősítsd meg mi bennünk; a mi kezeinknek, *mondom,* cselekedetit erősítsd meg!

XCI. ZSOLTÁR.

A híveknek bátorságok és vigasztaltatások minden veszedelemben.

A ki lakozik a felséges *Isten*nek rejtekében, a mindenható *Isten*nek árnyékában nyugoszik.

2. Azt mondom *azért* én az Úrnak: Én oltalmam vagy és én erősségem, én Istenem: ő benne bízom!

3. Mert ő szabadít meg téged a madarásznak * tőriből, és a veszedelmes dögtől; *Zsolt. 124, 7.

4. Az ő szárnyaival * fedez bé tégedet, és az ő szárnyai alatt lészen oltalmad; dárda és paizs az ő igaz ígérete.
*Zsolt. 57, 2. 5 Móz. 32, 11. 12.

5. Ne félj az éjjeli * rettegéstől, *és* a nappal repülő nyiltól. *Jób 5, 19—21.

6. Az éjszaka kegyetlenkedő dögtől, és a délben pusztító * döghaláltól.
*1 Krón. 21, 15.

7. Ha elesnek mellőled ezeren, és jobb kezed felől tízezeren: mindazáltal te hozzád nem közelget.

8. Csak a te szemeiddel nézed, és a hitetleneknek büntetéseket meglátod!

9. Mivelhogy te, Uram, én oltalmam vagy; és a felséges *Istent* választottad hajlékodnak:

10. Nem illet téged a * veszedelem, és az ostor nem közelget a te hajlékodhoz;
*Zsolt. 121, 6—8.

11. Mert az ő Angyalinak parancsolt te felőled: hogy őrizzenek * tégedet minden útaidban.
*Zsolt. 34, 8. Zsid. 1, 14. Máté 4, 6.

12. Az ő kezekben hordoznak tégedet, * hogy meg ne üssed lábadat a kőbe. *Luk. 4, 9—12.

13 Az oroszlánon és az áspis *kigyón* jársz: megtapodod * az oroszlán kölyköt és a sárkányt. *Jób 5, 22.

14. *Ezt mondja az Isten:* Mivelhogy ez engemet szeret: megszabadítom őtet, felmagasztalom őtet; mert * esméri az én nevemet! *Zsolt. 9, 11.

15. Segítségűl hívott engemet; * meghallgatom őtet, vele vagyok háborúságában, megmentem őtet; és megdicsőítem őtet. *Zsolt. 50, 15.

16. Hosszú napokkal * bétöltöm őtet, és megmutatom néki az én szabadításomat! *Zsolt. 34, 13. 14

XCII. ZSOLTÁR.

Hálaadás az Istennek gondviseléséről.

1. Dícséret a Szombatnapi éneklésre.

2. Jó dolog * az Urat tisztelni, és a te nevednek éneket mondani, óh felséges *Isten!* *Zsolt. 91, 14. 147, 1.

3. Hirdetni *minden* reggel * a te kegyelmességedet, és a te igazmondásodat minden éjjel. *Zsolt. 59, 17.

4. Tízhúrú hegedűvel, lanttal, énekkel és hegedűvel;

5. Mert megvidámítottál engemet, Uram, a te cselekedeteddel; a te kezeidnek cselekedetiben örvendezek.

6. Mely nagyok, Uram, a * te cselekedetid? igen mélységesek † a te gondolatid? *Zsolt. 8, 2. 104, 24. †Zsolt. 139, 6.

7. A balgatag ember nem veszi azt eszébe, és a bolond nem érti ezt:

8. Hogy mikor virágoznak a gonoszok mint a füvek, és virágoznak minden hamisság cselekedők: * elvesznek örökké.
*Zsolt. 37, 2. 9. 10. Zsolt. 73, 4. 18—20.

9. De te vagy felséges *Isten* mind örökké, Uram!

10. Mert ímé a te ellenségid, Uram, mert ímé a te ellenségid * elvesznek; és elszélednek minden hamisság cselekedők; *Zsolt. 5, 5—7.

11. És felemeled az én * szarvamat mint az unikornisnak, mivelhogy megkenettetem † szép zöldellő olajjal.
*Zsolt. 18, 3. † 1 Sám. 16, 13.

12. És meglátja * az én szemem az én ellenem támadott ellenségimen *a te ítéletedet*, és a gonoszok felől meghallják az én füleim, *a melyeket akarok*.
* Zsolt. 54, 9. 59, 10.

13. Az igaz virágozik mint a pálmafa; és megnő, minta * Libánusnak czédrusa.
* Hós. 14, 6.

14. Az Úr házának plántái a mi Istenünknek pitvariban * virágoznak.
* Zsolt. 52, 10.

15. Vénségekben is gyümölcsöznek, kövérek és zöldellők lésznek;

16. Hogy hirdessék az Urat az én kősziklámat igaznak * lenni, és hogy nincsen semmi hamisság ő benne!
* Zsolt. 89, 9.

XCIII. ZSOLTÁR.

Vigasztalás a kegyetlen Urak ellen.

1. Uralkodik * az Úr, dicsőséget öltözött fel: az Úr nagy hatalmas erőt öltözött fel: felövedezte magát; a föld is ő tőle erősíttetett meg, hogy meg ne induljon.
* Zsolt. 96, 10. 97, 13.

2. Állandó a te széked öröktől fogva, öröktől * fogva vagy te!
* Zsolt. 90, 2. 102, 13.

3. A folyóvizek, Uram, a folyóvizek zúgnak; * a folyóvizek felemelik az ő habjokat:
* Zsolt. 46, 4. 5.

4. De a sok vizeknek zúgásoknál, a tengernek erős habjainál, * erősebb a magasságban lakozó Úr.
* Zsolt 89, 10

5. A te bizonyságtételid * igen erősek; a te házadnak kívánatos szentsége, Uram, sok ideig megmarad!
* Ésa. 54, 10. Luk. 16, 17.

XCIV ZSOLTÁR.

Könyörgés és vigasztalás a kegyetlenek ellen.

1. Uram, * bosszúállásnak erős *Istene!* bosszúálló erős *Isten*, jelenjél meg!
* 5 Móz. 32, 35.

2. Magasztaltassál fel földnek * Bírája, fizess meg a kevélyeknek!
* 1 Móz. 18, 25.

3. Meddig a hitetlenek, óh Uram, meddig örvendeznek a hitetlenek?

4. Vakmerőképen csácsognak, keményen * szólnak; kérkednek a hamisságnak minden cselekedői.
* Zsolt. 31, 19.

5. A te népedet, Uram, rontják és a te örökségedet nyomorgatják:

6. Az özvegyet és jövevényt * megölik, az árvákat is megölik.
* Jób 22, 9. 31, 21. 22.

7. És azt mondják: Nem látja az Úr és a Jákóbnak Istene * nem tudja!
* Zsolt. 10, 11. 13.

8. Vegyétek eszetekbe magatokat, kik a község között * bolondok vagytok: és ti balgatagok, mikor tértek eszetekre?
* vers 3. 7. Zsolt. 53, 2.

9. A ki a fület * plántálta, avagy nem hall-é? és a ki a szemet teremtette, nem lát-é?
* 2 Móz. 4, 11.

10. A ki a pogányokat megfeddi, avagy nem fedd-é meg *titeket?* és a ki az embereket tudományra * tanítja, *nem tudna-é?*
* Zsolt. 33, 15.

11. Az Úr tudja az embereknek gondolatjokat * hogy hijábavalók.
* 1 Kor. 3, 20.

12. Boldog az ember, a kit te * oktatsz, Uram, és a kit te törvényedre megtanítasz;
* Zsid. 12, 6—8.

13. Hogy nyugalmat adj annak a veszedelem napján, mikor az istentelennek vermet ásnak.

14. Bizony nem veti el * az Úr az ő népét, és el nem hagyja az ő örökségét;
* Ésa. 54, 10.

15. Mert még az ítélet megtér az igazságra: és ő utánna *mennek* minden igaz szívű emberek.

16. Kicsoda * támadott fel én érettem a gonoszúl cselekedők ellen? Kicsoda állott én mellém a hamisság cselekedők ellen?
* Zsolt. 27, 10.

17 Ha az Úr segítségűl nem volt volna nékem: az én lelkem mostan csendességben lakoznék.

18 Mikor azt mondottam: Az én lábam * eliszamodott; a te jóvoltod, Uram, megerősített engemet!
* Zsolt. 73, 2.

19. És az én bennem való sok gondolkodásimban, a te * vígasztalásid megvídámították az én lelkemet.
* Zsolt. 73, 21. 23.

20. Avagy vagyon-é te hozzád valami közi a * hamisság székinek, mely nyomorúságot szerez a törvény színe alatt?
* Zsolt. 5, 5—7.

21. Seregenként gyűlnek az igaznak lelke ellen; és az ártatlannak vérét kárhoztatják.

22. Es lőn nékem az Úr kőváram, és az én Istenem oltalomnak kősziklája;

23. Mert megfizeti nékik az ő álnokságokat, és az ő gonoszságok * elveszti őket; elveszti őket a mi Urunk Istenünk.
* Zsolt. 7, 16. 17.

XCV. ZSOLTÁR.

Dávid az isteni tiszteletre és szolgálatra inti az Anyaszentegyházat.

1. Jőjjetek el, örvendezzünk * az Úr-

nak: vígadjunk a mi szabadításunk kősziklájának! *Zsolt. 33, 1.
2. Menjünk eleibe hálaadással, énekeljünk néki dícséreteket!
3. Mert az erős *Isten* nagy Ur, és nagy Király minden * isteneknek felette: *Zsolt. 86, 8.
4. Mert az ő hatalmában vagynak e földnek * alsó részei, és a hegyeknek magasságai övéi. *Zsolt. 24, 1. 2.
5. Övé a tenger, ő teremtette * azt: és a földet az ő kezei formálták. *1 Móz. 1, 9. 10.
6. Jöjjetek el, imádjuk, boruljunk le arczczal; hajtsuk meg térdeinket a mi teremtő Urunk * előtt; *Zsolt. 100, 3.
7. Mert ő a mi Istenünk, és mi az ő mezejének * népei, és az ő kezének juhai vagyunk: Ma † ha az ő szavát hallándjátok, *Zsolt. 79, 13. †Zsid. 3, 7. 4, 7.
8. Meg ne keményítsétek szíveteket, mint a versengésnek *helyén*, a kísértetnek * napján a pusztában. *2 Móz. 17, 7.
9. Mikor megkisértének engemet a ti atyáitok, megpróbálának engemet: jóllehet látták volna az én * cselekedeteimet! *2 Móz. 6, 17—21. 10, 22. 23.
10. Negyven * esztendeig bántattam e nemzetségtől: azért azt mondám: Tévelygő szívű nép ez, és nem tudják az én útaimat; *4 Móz. 14, 22. 34. Zsid. 3, 17.
11. Kiknek megesküdtem az én haragomban, hogy bé nem mennek az * én nyugodalmamba! *4 Móz. 14, 21—23. Zsid. 4, 3.

XCVI. ZSOLTÁR.

A Próféta a pogányoknak gyülekezetit a Zsidókkal egybe, inti az Istennek dícséretire.

1. Énekeljetek az Úrnak * új éneket: Énekeljen az Úrnak mind az egész föld! *Ésa. 42, 10. 12.
2. Énekeljetek az Úrnak, és áldjátok az ő nevét: hirdessétek minden napon az ő * szabadítását. *Zsolt. 85, 2—4.
3. Hirdessétek a Pogánynépek * között az ő dicsőségét, minden népek között az ő csudadolgait: *Zsolt. 18, 50.
4. Mert nagy az Úr és igen dícséretes: tisztelendő minden istenek felett!
5. Mert a pogányoknak minden isteneik bálványok: de az Úr az * egeket teremtette. *Zsid. 1, 10.
6. Dicsőség és szépség *vagyon* ő előtte: erősség és méltóság az ő szent hajlékában.
7. Adjatok az Úrnak * népeknek nemzetségei: adjatok *mondom*, az Úrnak dicsőséget és erősséget. *Zsolt. 29, 1.
8. Tulajdonítsatok az Úr * nevének dicsőséget; adjatok ajándékot, és menjetek bé az ő pitvariba. *5 Móz. 32, 3.
9. Imádjátok az Urat az ő szent *hajlékának* * ékességében: rettegjen ő töle mind az egész föld. *Zsolt. 78, 69.
10. Mondjátok: A pogánynépek között uralkodik * az Úr: mert megerősítette a föld kerekségét, hogy meg ne induljon: megítéli a népeket igazságban! *Zsolt. 93, 1. 97, 8. 9.
11. Örüljenek az egek és örvendezzen a föld, zengjen a tenger és minden benne valók!
12. Örüljön a mező minden benne valókkal: akkor örüljenek az erdőknek minden fái.
13. Az Úrnak orczája előtt, mikor eljövénd; mert eljött * bírni e földet. Megítéli e föld kerekségét † igazságban, és a népeket igazmondásával! *Jel. 12, 10—12. †Zsolt. 98, 9.

XCVII. ZSOLTÁR.

Dávid a Messiás országát és annak nagyságos méltóságát írja meg.

1. Uralkodik * az Úr, örüljön a föld, örvendezzenek a nagy szigetek! *Zsolt. 93, 1. 96, 10.
2. Felhő * és homályosság vagyon ő körűlte; igazság és ítélet az ő székinek erőssége. *Zsolt. 18, 9—15.
3. Tűz * jár ő előtte, és köröskörűl megégeti az ő ellenségit. *Zsolt. 50, 3.
4. Fénylenek az ő villámásai e világon, látja és megretten a föld!
5. A hegyek mint a viasz megolvadnak az Úr előtt: ez egész föld Urának színe előtt.
6. Hirdetik az * egek az ő igazságát: és meglátják minden népek az ő dicsőségét. *Zsolt. 19, 2.
7. Szégyenüljenek meg a faragott képeknek minden * szolgái, kik dicsekednek a bálványokkal: imádjátok ötet minden † istenek! *Ésa. 2, 19—21. 45, 16. †Zsolt. 82, 1—6.
8. Hallá és örvendeze Sion, és örülének a Júda leányai a te ítéletedért, Uram!
9. Mert te, óh Uram, magasságos vagy mind az egész földön; és felette igen felmagasztaltattál minden istenek felett!
10. Kik szeretitek az Urat, * gyűlöljétek a gonoszt; megőrizi az ő szenteinek lelkeket, a gonoszoknak kezekből megszabadítja őket. *Ámós 5, 15. Róm. 12, 9.
11. Világosság * támadott az igaznak, és az igaz szívű embereknek vígasság. *Eszt. 8, 16.
12. Örüljetek * igazak az Úrban, és

tiszteljétek az ő szentségének emlékezetit! *Zsolt. 32, 11. 33, 1.

XCVIII. ZSOLTÁR.

Intés a Krisztusnak dícséretire.

1. *Dícséreti* Zsoltár.

Énekeljetek * az Úrnak új éneket: mert csudadolgokat cselekedett: szabadítást adott néki az ő † jobbkeze és az ő szentséges karja. *Ésa. 42, 10. † Ésa. 63, 5—8.

2. Hirdettette az Úr az * ő szabadítását, a pogánynépeknek † szemek előtt megjelentette az ő igazságát. *Ésa. 52, 10. † Luk. 2, 30. 32.

3. Megemlékezett az ő jóvoltáról, és az Izráel házához való tökéletességéről: e földnek minden határai látták a mi Istenünknek szabadítását.

4. Örömmel énekeljetek az Úrnak földnek * minden *lakosai;* zengjetek, örüljetek és mondjatok dícséretet! *Zsolt. 96, 11—13.

5. Mondjatok dícséretet az * Úrnak hegedűvel, hegedűvel, *mondom,* és énekléssel. *1 Krón. 25, 1.

6. Trombitákkal és kürtnek zengésével zengjetek e Jehova Király előtt!

7. Zengjen * a tenger minden benne valókkal egybe: e világ, a benne lakozókkal egybe. *Ésa. 44, 23. 24.

8. A folyóvizek tapsoljanak kézzel: a hegyek is egyetembe örüljenek,

9. Az Úr előtt: mert eljött e * földnek bírására; bírja e világot igazsággal, és a népeket felette igen igazán. *Zsolt. 96, 11—13.

XCIX. ZSOLTÁR.

A Krisztusnak a mi Királyunknak hatalma, igazsága, és a pogányokhoz való kegyelme.

1. Uralkodik az Úr, *akármint* dühösködjenek a népek: a * Kérubimokon ül, *akármint* tétovázzon a föld. *2 Móz. 25, 18—22.

2. A Sionban * lakozó Úr nagy, és magasságos minden népek felett. *Zsolt. 132, 13. 14.

3. Tiszteljék a te nagy és * rettenetes nevedet; mert szent. *2 Sám. 6, 2.

4. És a királynak ereje ítéletet szeret: te rendelted az igazságot; ítéletet és igazságot te rendeltél a Jákób *nemzetségé*ben.

5. Magasztaljátok a mi Urunkat Istenünket, és hajtsátok meg magatokat az ő lábainak * zsámolyánál; mert szent ő! *vers 1. Zsolt. 132, 7.

6. Mózes és Áron az ő Papjaival egybe; és Sámuel azokkal egybe, kik az ő nevét segítségűl hívják vala; segítségűl hívják vala az Urat, és ő * meghallgatá őket. *2 Móz. 32, 11—14. Jer. 15, 1.

7. Felhőnek oszlopában * szól vala nékik, megőrizik vala az ő bizonyságtételit és parancsolatját, melyet adott vala nékik. *4 Móz. 16, 42—44.

8. Óh Uram, mi Istenünk, te meghallgattad őket, óh erős Isten, kegyelmes voltál nékik: mindazáltal bosszút állattál az ő * cselekedetekért. *4 Móz. 14, 12. 19—33. 20, 12. 23—28. 5 Móz. 32, 48—52.

9. Magasztaljátok a mi Urunkat Istenünket, és hajtsátok meg magatokat az ő szentséges hegyénél; mert szent a mi Urunk Istenünk!

C. ZSOLTÁR.

Háláadásra való intés a teremtésnek, megtartásnak és váltságnak jótéteményiért.

1. Háláadó Zsoltár.

Örvendezzetek az Úrnak, földnek minden *lakosai!*

2. Szolgáljatok az Úrnak * vígassággal, menjetek ő elcibe örömmel. *Zsolt. 98, 5. 6.

3. Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten; ő teremtett minket, (és nem mi magunk,) ő népe * *vagyunk* és az ő mezeinek juhai. *2 Sám. 7, 23. 24.

4. Menjetek bé az ő kapuin háláadással, az ő pitvariba * dícsérettel: adjatok hálákat néki, áldjátok az ő nevét: *Zsolt. 50, 23.

5. Mert jó * az Úr, mind örökké *vagyon* az ő irgalmassága; nemzetségről nemzetségre az ő tökéletessége! *Zsolt. 118, 1—4.

CI. ZSOLTÁR.

Dávid a királysághoz jutván megmondja, mimódon akarja magát viselni.

1. Dávid * Zsoltára. *2 Sám. 23, 1.

Kegyelmességet és ítéletet éneklek: tenéked, Uram, éneket mondok!

2. Szorgalmatosan igyelezem a tökéletes útnak *őrizésére,* mikor én hozzám jövéndesz: járok az én szívemnek tökéletességében az én házamban.

3. Nem követek gonosz dolgot, a gonosztévőknek cselekedeteket * gyűlölöm, és azok az én barátim nem lésznek. *Zsolt. 26, 5. 119, 113.

4. A gonosz szívű ember * távol lészen tőlem; és a gonoszokat hozzám nem bocsátom. *Zsolt. 15, 1. 4.

5. Az ő felebarátjának titkon való rágalmazóját elvesztem, és a kevély szeműt * és felfuvalkodott szívűt el nem szenvedem. *Péld. 6, 16—19.

6. Az én szemeim *figyelmetesek lésznek* a földnek igazmondóira, hogy én * velem lakozzanak; a tökéletességnek útában járó szolgál nékem. *Zsolt. 119, 63.
7. Nem lakik az én házamban * az álnokság cselekedő: a ki hazugságot szól, nem lészen maradása az én szemeim előtt. *Zsolt. 15, 1—5. 26, 4—6.
8. Hamar elvesztem * e földnek minden latrait, hogy kigyomláljak az Úrnak városából minden hamisság cselekedőket. *Péld. 25, 4. 5

CII. ZSOLTÁR.

Könyörgések a Zsidóknak a Babilóniai fogságból való megszabadulásért.

1. Imádsága a nyomorultnak, midőn reá *félelem* rohan, és panaszit az Úr előtt kiönti.
2. Uram, hallgasd meg az én imádságomat, és az én kiáltásom * jusson te hozzád. *Zsolt. 50, 15.
3. Ne rejtsd el a te orczádat én tőlem; a mely nap szorongattatom, hajtsd én hozzám a te füledet: a mely nap kiáltok, hamar hallgass meg engemet.
4. Mert megemésztetnek mint * a füst az én napjaim, és az én csontaim mint az üszög megégtek. *Jób 7, 6. 7.
5. Az én szívem minekutánna megverettetett, megszáradott mint a fű, anynyira hogy elfelejtkezzem ételemről is.
6. Az én nyögésemnek szava miatt, az én csontom az én húsomhoz * ragadott. *Jób 19, 20.
7. Hasonlatossá lettem a pusztában lakozó ökörbikához: olyanná lettem mint a bagoly a pusztában!
8. Vígyázok, és olyan vagyok, mint az egyedűlvaló veréb a ház héján!
9. Minden napon gyalázattal illetnek engemet az én ellenségim; és a kik engemet csúfolnak, én reám esküsznek.
10. Annakokáért a port, mint a kenyeret, eszem vala, és az én italomat könyhullatással elegyítem vala.
11. A te haragod és búsulásod miatt; mert felemelvén a földhöz ütöttél engemet.
12. Az én napjaim hasonlatosok az elhanyatlott * árnyékhoz: és én mint a fű megszáradtam. *Zsolt. 109, 23.
13. Te pedig, Uram, *mind örökké megmaradsz, és a te emlékezeted nemzetségről nemzetségre *megmarad!*
14. *Azért* te felkelvén könyörülsz a Sionon: mert ideje hogy könyörülj rajta, mert eljött az * idő! *Jer. 29, 10. 11. Dán. 9, 25.
15. Mert a te szolgáid annak * köveiben gyönyörködnek, és annak porán könyörülnek. *Esd. 3, 10—13.
16. És félik a Pogányok * az Úrnak nevét, és e földnek minden Királyai a te dicsőségedet; *Zsolt. 72, 10. 11.
17 Mivelhogy az Úr megépítvén a Siont, megláttatott az ő dicsőségében.
18. És a nyomorultaknak könyörgésekre tekintett, és azoknak könyörgéseket meg nem utálta.
19. Írattassék meg ez a következendő nemzetségnek *hasznára*, hogy a megújíttatott nép dícsérje az * Urat; *Zsolt. 126, 1—3. Jer. 23, 7. 8.
20. Mivelhogy alátekintett az ő magasságos szentséges *helyé*ből; az Úr a mennyekből a földre tekintett;
21. Hogy meghallaná a foglyoknak nyögéseket, és megoldozná * a halálnak fijait; *Zsolt. 126, 1—3.
22. Hogy hirdessék Sionban az Úr nevét, és az ő díczéretit Jérusálemben;
23. Mikor *sok* népek gyülnek egybe, és *sok* országok, hogy szolgáljanak az Úrnak,
24. *Ki* ez útban nyomorgatván az én erőmet, az én életemnek napjait megrövidíti;
25. Ezt mondám *azért:* Én erős *Istenem,* ne vígy el engemet az én napjaimnak * felén; mind örökkön örökké vagynak a te esztendeid. *vers 14. Jer. 29, 10. 11.
26. Minekelőtte e földet fundáltad volna, és a te kezeidnek munkája, az egek * *volnának.* *Zsolt. 8, 4.
27. Ezek elvesznek, de te * megmaradsz: mind ezek mint a ruha megavulnak, mint az öltözetet elváltoztatod azokat; és elváltoznak: *Zsid. 1, 10—12.
28. Te pedig ugyanazon *vagy,* és a te esztendeid el nem fogynak.
29. A te szolgáidnak fijai megmaradnak, és azoknak magvok te * előtted megerősíttetik. *Jer. 33, 6—26.

CIII. ZSOLTÁR.

Háláadás a bűnbocsánatért.

1. Dávid * Zsoltára. *2 Sám. 23, 1.
Áldjad én lelkem az Urat, és minden belső részeim az ő szent nevét.
2. Áldjad én lelkem az Urat, és el ne felejtkezzél semmi * jótéteményiről. *Zsolt. 18, 1. 51.
3. Ki megkegyelmez minden te * bűneidnek, meggyógyítja minden betegségidet. *Zsolt. 32, 5. 2 Sám. 12, 13.
4. Ki megszabadítja a * koporsóból a

te életedet; ki tégedet megkoronáz kegyelmességével és irgalmasságival:
* Zsolt. 86, 13.
5. Ki minden jóval megelégíti a te szádat: megújítja * a te ifjúságodat mint a saskeselyűnek. * Ésa. 40, 31.
6. Igazságot cselekeszik az Úr, és ítéletet minden * nyomorultaknak.
* Zsolt. 146, 7. Róm. 2, 6—11.
7. Megjelenté az ő útait Mózesnek: az Izráel fijainak az ő * gondolatit.
* Zsolt. 147, 19. 20.
8. Irgalmas és kegyelmes az Úr, késedelmes * a haragra, és igen kegyelmes!
* 2 Móz. 34, 6.
9. Nem mind örökké feddődik, és nem tartja meg mind örökké az * ő haragját.
* Jer. 3, 12. 15.
10. Nem a mi bűneink * szerint cselekeszik velünk, és nem fizet nékünk a mi álnokságink szerint; * Sir. 3, 22.
11. Mert mely igen magas az ég a földtől, olyan igen nagy az ő jóvolta az őtet félőkhöz.
12. Mely távol vagyon a napkelet a napnyugottól, oly messze vetette tőlünk a mi bűneinket.
13. Miképen könyörűl az atya * az ő fijain: azonképen könyörűl az Úr az őtet félőkön; * Malak. 3, 17.
14. Mert ő tudja, hogy romlandó edények vagyunk: megemlékezik róla, hogy por*ból* * *valók* vagyunk.
* 1 Móz. 2, 7.
15. És hogy a halandó embernek napjai hasonlatosok a fűhöz, *és hogy* mint a mezőnek virága, úgy virágzik.
16. És mikor a szél általmegyen rajta; nem lészen többé, és nem esméri többé azt az ő helye.
17. De az Úrnak jóvolta mind örökkön örökké *vagyon* az őtet * félőkön, és az ő igazsága azoknak fijaiknak fijaikon.
* Zsolt. 84, 12. 13. Luk. 1, 50.
18. Azokon, a kik megőrizik * az ő szövetségét, és megemlékeznek az ő parancsolatiról, hogy azokat cselekedjék.
* 1 Kir. 9, 4—9.
19. Az Ur a mennyekben * helyheztette az ő székit, és az ő birodalmának mindeneken hatalma vagyon.
* Zsolt. 68, 34.
20. Áldjátok az Urat ő Angyali, *kik* erővel hatalmasok *vagytok*, kik az ő parancsolatját * mívelitek, engedvén az ő beszédének szavának. * Zsid. 1, 14.
21. Áldjátok az Urat minden ő seregei; ő szolgái, kik az ő akaratjának engedtek.
22. Áldjátok az Urat minden ő teremtett állatai, az ő uralkodásának minden helyein: Áldjad én lelkem az Urat!

CIV. ZSOLTÁR.

Dicséreti az Istennek a teremtett dolgokról, és mindeneknek szép rendiről.

Áldjad én * lelkem az Urat: én Uram Istenem, felette igen felmagasztaltattál: dicsőséget és ékességet öltöztél magadra! * Zsolt. 146, 1.
2. *Ki* magadat * világossággal, mintegy öltözettel körűlvetted, † és kiterjesztetted az egeket, mintegy kárpitot;
* 1 Tim. 6, 16. † Ésa. 40, 22.
3. Ki a vizekben szerzette az ő lakhelyeit: ki a felhőket rendelte az * ő szekeréve és jár a szélnek szárnyain;
* Ésa. 18, 2.
4. Ki a szeleket ő követivé tette, és ő szolgáivá a lángoló tüzet.
5. Fundálta a földet az ő * oszlopin, mely soha örökké meg nem mozdúl.
* Zsolt. 24, 2.
6. Mélységes vizekkel, mintegy öltözettel, béborítottad vala azt; a * hegyeknek felette állanak vala a vizek;
* 1 Móz. 1, 9. 10. 7, 19. 24.
7. *De* a te parancsolatodra * eloszlának, a te mennydörgésednek szavára hamar elmenének. * 1 Móz. 1, 9. 8, 1. 3. Jób 37, 4. 5.
8. Felemelkedének a hegyek, és a völgyek leszállának a helyre, melyet azoknak rendeltél vala.
9. Határt * vetettél *azoknak*, melyet által nem hágnak, és vissza nem térnek a földnek elboríttatására.
* Jób 38, 20. 21. Jer. 50, 22.
10. Ki a forrásokat folyóvizekké tészed, hogy a hegyek között folyjanak;
11. Hogy azokból igyanak a mezei minden vadak, és a vadszamarak megenyhítsék az ő szomjúságokat.
12. Azok mellett lakoznak az égi madarak, és a fáknak ágai közűl szólnak:
13. Ki megöntözi a * hegyeket az ő lakhelyeiből, hogy a te cselekedetednek hasznából megelégíttessék a föld.
* Jób 38, 26. 27.
14. Teremt szénát a barmoknak, és füvet az embereknek hasznokra; hogy eledelt végyenek a földből.
15. Ki borral * megvídámítja az embernek szívét, és orczáját † megfényesíti olajjal, és kenyérrel az embernek szívét erősíti; * Péld. 31, 6. 7. † 2 Sám. 14, 2.
16. Az Úrnak fái megelégíttetnek: a Libánusnak czédrusai, melyeket plántált;
17. Mert a madarak azokon fészket raknak, *és* az eszterágok, melyeknek házok a jegenyefák.
18. A magas hegyek a vadkecskék-

nek, a kősziklák * a hörcsököknek hajlékjok. * Péld. 30, 24. 26.
19. Teremtette a holdat * bizonyos időknek mutatására; és a napot, mely az ő alámenetelét tudja. * 1 Móz. 1, 14—16.
20. Setétséget szerzesz, hogy éjszaka legyen, melyen az erdőknek minden vadai kijőnek;
21. Az oroszlán kölykök, melyek ordítanak * a prédáért, keresvén az erős *Isten*től az ő eledeleket. * Ésa. 31, 4.
22. Feltámad a nap; és ismét elrejteznek, és az ő hajlékokban lefeküsznek.
23. Kimégyen az ember az ő munkájára, és az ő dolgára mind estvéig.
24. Mely nagyok a te cselekedeteid Uram! Mindeneket bölcsen teremtettél; bétölt a föld * a te gazdagságiddal; * Ésa. 6, 3.
25. E nagy és széles tenger, melyben vagynak számlálhatatlan úszó állatok; és apró állatok nagyokkal egybe!
26. Azon járnak a gályák; a *nagy* czethal, * melyet te formáltál, hogy játszadozzék abban. * Jób 25, 13. 41, 12—33.
27. Mind ezek te reád néznek, hogy eledelt * adj nékik alkalmatos időben! * Zsolt. 145, 15.
28. Mikor te adsz nékik, akkor takarnak; mikor a te kezedet megnyitod, akkor bételnek a te jóvoltoddal.
29. Mikor elfordítod orczádat, megháborodnak; mikor elvészed azoknak lelkeket, * elfogyatkoznak, és földdé lésznek; * Jób 34, 14. 15.
30. Ha a te lelkedet kibocsátod, megújulnak; és megújítod a földnek színét;
31. Legyen az Úrnak * dicsőség mind örökké; *és* örvendezzen az Úr az ő teremtett állatiban. * vers 24.
32. Ki mikor a földre tekint: megretten az; ki a hegyeket * megüti: és füstölgenek. * 2 Móz. 19, 18. Zsolt. 18, 8.
33. Éneklek az Úrnak az én életemben: éneket mondok az én Istenemnek, a míg vagyok!
34. Legyen kedves néki az én beszédem; és én örvendezek az Úrban.
35. Veszszenek el a bűnös *emberek* e földről, és a hitetlenek többé ne legyenek! Áldjad én lelkem az Urat. Dicsérjétek az Urat!

CV. ZSOLTÁR.

Dicséreti és háláadása az Isten népének.

Tiszteljétek az Urat, hívjátok segítségűl az ő nevét, hirdessétek a népek között az ő * cselekedetit! * Zsolt. 47, 2 4. 1 Krón. 16, 8—10.
2. Énekeljetek néki, *és* mondjatok dícséretet őnéki; szóljatok minden ő csudáiról.
3. Dicsekedjetek az ő szent nevében: örvendezzen azoknak szívek, * kik keresik az Urat. * Zsolt. 33, 1. 2. 89, 17.
4. Keressétek az Urat és az ő erejét; keressétek az ő * orczáját szüntelen. * Zsolt. 27, 8. 9.
5. Emlékezzetek meg az ő csudáiról, melyeket * cselekedett; az ő csudáiról és az ő szájának ítéletiről. * Zsolt. 78, 3—6. 13—27.
6. Óh Ábrahámnak ő szolgájának magva! Jákóbnak ő * választottának fijai! * Malak. 1, 2. 3.
7. Ez Úr a mi Istenünk; mind az egész földön vagynak az ő ítéleti.
8. Megemlékezik mind örökké az ő szövetségéről, *és* az ő beszédéről, melyet parancsolt ezer nemzetségiglen.
9. Melyet szerzett * Ábrahámmal; és az Izsáknak tett esküvéséről. * 1 Móz. 17, 2. 26, 3.
10. Melyet megerősített * Jákóbnak *örök* végezés szerint, és az Izráelnek örök szövetségűl. * 1 Móz. 28, 13—15.
11. Ezt mondván: Néked adom a Kanaán * földét, hogy legyen néktek sors szerint való örökségtek. * 1 Móz. 13, 15.
12. Jóllehet szám szerint kevesen volnának, igen kevesen, és zsellérek abban;
13. És egy nemzetség közűl más közé mennének, és egy * országból más nép közé; * 1 Móz. 12, 13. 20. 26. részekben.
14. Es nem engedé, hogy valaki ártana nékik; és ő érettek a Királyokat is * megdorgálta, *ezt mondván:* * 1 Móz. 20, 3. 7. 1 Krón. 16, 22.
15. Az én megkenetetteimet ne illessétek; és az én Prófétáimnak ne ártsatok.
16. És éhséget * szerze a földön; és a kenyérnek minden táplálását elvevé. * 1 Móz. 42, 2.
17. Elküldé ő előttök egy * férjfiat, *tudniillik* Józsefet, ki eladattatott vala rabságra. * 1 Móz. 27, 28. 39, 20. 45, 7.
18. Kinek lábait békókba veték, a vas általhatá az ő lelkét.
19. Mind az ideig, melyben bé kell vala az ő beszédének teljesedni: Az Úr beszéde megpróbálá őtet.
20. Elküldé a Király, és * elbocsáttatá őtet a népeknek Fejedelme, és elszabadítá őtet; * 1 Móz. 41, 14.
21. Úrrá * tevé őtet az ő házán, és minden jószágán Fejedelemmé: * 1 Móz. 41 40.

22. Hogy az ő Fejedelmit is az ő akaratja szerint megkötöztetné, és hogy az ő Véneit tanítaná bölcseségre.

23. Akkor méne Izráel * Égyiptomba, és Jákób bujdosék a Khám földén.
* 1 Móz. 46, 6.

24. És megszaporítá * *Isten* az ő népét felette igen, és az ő ellenséginél erősebbé tevé. * 2 Móz. 1, 7—10.

25. Elfordítá azoknak szíveket, hogy meggyűlölnék az ő népét, és * álnokúl cselekednének az ő szolgáival.
* 2 Móz. 1, 10. 16.

26. Elbocsátá * Mózest az ő szolgáját, *és* Áront, kit választott vala.
* 2 Móz. 3, 10.

27. Kik azok között nagy csudákat tettek, * és jeleket a Khám földén.
* 2 Móz. 7, 9.

28. Bocsáta * setétséget, és bésetétíté azt; és a csudák nem voltak engedetlenek az ő beszédinek. * 2 Móz. 10, 21—23.

29. Azoknak vizeket * vérré változtatá, és megölé az ő halaikat. * 2 Móz. 7, 20.

30. Az ő földök békákat * terme, melyek az ő királyoknak házaiban is voltak.
* 2 Móz. 8, 3. 6.

31. Parancsola: és támada legyeknek soksága, *és* tetvek minden ő határokban.

32. Az ő esőjöket * kőesővé változtatta vala, és égő tüzet *bocsáta* az ő földökre. * 2 Móz. 9, 23.

33. És elveré azoknak szőlőiket, figefáikat, és elveszté az ő határoknak termőfáit.

34. Parancsola: és támadának * sáskák, és számlálhatatlan sok cserebogár.
* 2 Móz. 10, 13.

35. És minden zöldellő füvet megeészte az ő földökben, és megemészté az ő földöknek gyümölcsét.

36. És minden * elsőszülöttet megöle az ő földökben, minden ő erejeknek első zsengéjét. * 2 Móz. 12, 29.

37. És kihozá őket ezüsttel * és arannyal; és az ő cselédjekben egy sem volt beteges. * 2 Móz. 12, 35.

38. Örvendeze * Égyiptom az ő kijöveteleken: mert az ő tőlök való félelem megkörnyékezte vala azokat.
* 2 Móz. 12, 31—33.

39. Kiterjeszté *Isten* a * felhőt, hogy őket béfedezné: és a tüzet, hogy éjjel világosságot adna. * 2 Móz. 13, 21.

40. Könyörgének; és * fürjeket hoza, és mennyei kenyeret adott nékik.
* 2 Móz. 16, 13.

41. Megnyitá a kősziklát; és * vizek jövének ki, melyek folytak a száraz földön mint a folyóvíz; * Zsolt. 78, 15.

42. Mert megemlékezék az ő szentséges beszédéről, melyet mondott * volt Ábrahámnak az ő szolgájának.
* 1 Móz. 15, 14—16.

43. Kihozá azért az ő népét örömmel, *és* * vígassággal az ő választottit.
* 2 Móz. 14, 8.

44. És adá azoknak a pogányok földét; és a népeknek * munkájokat vették örökségűl; * 5 Móz. 6, 10. 11.

45. Hogy * megtartanák az ő rendelésit, és megőriznék az ő törvényit. Dícsérjétek az Urat! * 5 Móz. 6, 12. 18.

CVI. ZSOLTÁR.

Istennek jótéteményei és ostori által való dajkálkodása az Izráel népe körűl.

1. Halléluh-Jah!

Dícsérjétek * az Urat, mert jó; mert mind örökké vagyon az ő irgalmassága! * Zsolt. 107, 1. 1 Krón. 16, 7.

2. Kicsoda mondhatná meg az Úrnak nagy * erejét, és kicsoda jelenthetné ki az ő minden dícséretit!
* Zsolt. 105, 27—41.

3. Boldogok a kik megőrzik * az ítéletet, és a ki igazán viseli magát mindenkor! * 5 Móz. 27, 1—14.

4. Emlékezzél meg én rólam, Uram, a te jóvoltodért, melylyel vagy a te népedhez, látogass meg engemet a te segítségeddel;

5. Hogy lássam meg a te választottidhoz való jótétedet, és örvendezzek a te népednek örömében; hogy dicsekedjem a te örökségeddel!

6. Vétkeztünk a mi atyáinkkal: álnokúl cselekedtünk, gonoszúl cselekedtünk!

7. A mi atyáink Égyiptomban nem értették a te csudáidat, nem emlékezének meg a te sok jótéteményidről; és engedetlenek lőnek * a veres tengernél; * 2 Móz. 14, 11. 12.

8. De megtartá őket *az Úr* az * ő nevéért, hogy megjelentené az ő hatalmasságát; * Ésa. 48, 9. Ezék. 20, 22.

9. Mert megdorgálá * a veres tengert; és megszárada, és általvivé őket a mélységeken, mint a pusztában.
* 2 Móz. 14, 21. 22.

10. És megszabadítá őket a gyűlölőnek * kezéből, megmenté őket az ellenségnek kezéből. * 2 Móz. 14, 8. 23—28.

11. És a vizek elboríták * az ő nyomorgatóikat, csak egy is nem marada meg azok közűl. * 2 Móz. 14, 28.

12. Akkor hivének az ő beszédének, és éneklék * az ő dícséretit:
* 2 Móz. 15, 1—21.

13. De azonnal elfelejtkezének az ő dolgairól, *és* nem * várák az ő tanácsát; *2 Móz. 15, 24. 17, 2.

14. És kívánságra * indulának a pusztában, és kísérték az erős *Istent* a pusztában. *4 Móz. 11, 4. 1 Kor. 10, 6.

15. Annakokáért megadá nékik az ő kívánságokat; * de bocsáta ő reájok ösztövérséget. *4 Móz. 11, 31. 32.

16. Annakfelette irígységre indulának * Mózes ellen a táborban, és az Úrnak szente † ellen, Áron ellen: *4 Móz. 16, 2. 3. 13. †3 Móz. 21, 8.

17. Megnyilatkozék a föld és elnyelé Dátánt, * és elborítá Abirámnak cselédjét. *4 Móz. 16, 32.

18. És tűz * gerjede az ő gyülekezetek ellen, a láng meggyujtá a gonoszokat. *4 Móz. 16, 35.

19. Borjúképet * önténck a Hórebnél: és imádák az öntött bálványt. *2 Móz. 32, 4—6.

20. És elváltoztaták az ő dicsőségeket, baromnak hasonlatosságára, mely szénát eszik.

21. Elfelejtkezének az erős *Isten*ről, ki megtartotta vala őket, ki nagy dolgokat cselekedett vala Égyiptomban.

22. Csudálatosokat * a Khámnak földén: rettenetcseket † a veres tengernél! *1 Krón. 1, 8. †vers 9. 11.

23. Azokáért megmondotta vala, hogy elveszti őket: ha Mózes az ő választott *szolgája* nem állott * volna a romláson az ő orczája előtt, az ő haragjának elfordításáért, hogy *őket* el ne törlené. *4 Móz. 14, 11—20.

24. Megutálák * a kívánatos földet is; nem hivének az ő szavának. *4 Móz. 14, 2—4.

25. És morgolódnak az ő sátoraikban, és nem hallák meg az Úrnak szavát;

26. Annakokáért felemelé az ő kezét ő ellenek, hogy őket * elvesztené a pusztában; *4 Móz. 14, 11. 12.

27. És hogy az ő magvokat a pogányok között * elszélesztené, és hogy *minden* földeken őket elhintené. *Ezék. 20, 23. 26.

28. Annakfelette adák magokat * a Bál Peór mellé: és a halottak áldozatját evék. *4 Móz. 25, 3. 9.

29. És haragra indíták *az Istent* az ő cselekedeteikkel: és ostor * szálla rájok. *4 Móz. 25, 4—9.

30. Mígnem Fineás előálla és bosszút álla, és megszünék az ostor:

31. És e tulajdoníttaték néki * igazságúl nemzetségről nemzetségre mind örökké. *4 Móz. 25, 7. 12. 13. 1 Sám. 2, 30—33.

32. Haragra indíták őtet a versengésnek vizénél is, annyira hogy Mózes is gonoszúl * járna ő miattok; *4 Móz. 20, 8. 11, 12.

33. Mert megháboríták az ő lelkét, és *maga gondolatlanúl* szóla ajakaival.

34. Nem veszték el a népeket is, a kikről az * Úr szólott vala. *5 Móz. 7, 1. 2.

35. Hanem megelegyedének * a pogányokkal; és azoknak cselekedeteiket megtanulták. *Bír. 3, 5.

36. És szolgálának azoknak bálványaiknak, melyek nékik romlásokra lőnek;

37. Mert megáldozák az ő * fijaikat és leányikat az † ördögöknek. *Ezék. 16, 20. 21. †2 Kir. 16, 3. 17, 17.

38. És ártatlan vért ontának, az ő fijaiknak és leányaiknak véreket, melyeket a Kanaán bálványinak áldoztak; és megfertézteték a föld öldöklésekkel.

39. És megfertéztetének az ő cselekedeteikkel; és * paráználkodának szántszándékkal. *Bír. 2, 13. 10, 18. 19.

40. Azért felgerjede az Úr haragja az ő népe ellen, és megutálá * az ő örökségét. *Zsolt. 78, 59.

41. És adá őket * a pogányoknak kezekbe; és uralkodának ő rajtok az ő gyűlölőik. *Bír. 2, 13—15.

42. És nyomorgaták őket az ő ellenségeik, és megaláztatának azoknak kezek alatt.

43. Gyakorta * megszabadította őket, jóllehet ők megháborították volna őtet az ő tanácsokkal; és † elveszének az ő hamisságokért. *Bír. 2, 16. 18. †Jer. 15, 6.

44. Mindazáltal reájok tekinte, mikor nékik nyomorúságok volna, meghallgatván az ő kiáltásokat.

45. És ő érettek megemlékezék az ő szövetségéről; * és az ő kegyelmességének nagysága szerint elváltoztatá szándékát. *5 Móz. 30, 1—5.

46. És könyörűletességre indítá ő hozzájok azokat, * a kik őket fogva elvitték vala. *2 Kir. 25, 27—30.

47. Tarts meg minket mi Urunk Istenünk, és gyüjts * egybe minket a pogányok közül; hogy a te szent nevedet dícsérjük és hirdessük a te dícséretedet! *1 Krón. 16, 35.

48. Áldott az Izráelnek Ura Istene öröktől fogva mind örökké; és minden nép *ezt* mondja: Ámen! Dícsérjétek az Urat!

CVII. ZSOLTÁR.

Előszámlálása az Isten megszabadításinak, melyeket az embereknek szokott gyakran megmutatni.

Dícsérjétek az Urat; mert * jó, mert mind örökké *vagyon* az ő irgalmassága. *Esd. 3, 11.

2. Hirdessék ezt az Úrtól megváltattak, kiket megszabadított a nyomorgatónak kezéből.

3. Kiket egybegyüjtött * e földről, napkeletről, napnyugotról, északról, és a tenger felől. *Zsolt. 106, 27.

4. Bujdosnak vala a pusztában, a kietlenben az úton kivűl; és nem találnak vala lakásra való várost.

5. Éhek és szomjak valának, az ő lelkek a szomjúság miatt elfogyatkozott vala.

6. És kiáltának az Úrhoz az ő nyomorúságokban, ki megszabadítá * őket az ő nyomorúságokból. *5 Móz. 32, 10—14.

7. És vivé őket az egyenes útra: hogy jutnának oly városba, melyben laknának.

8. Hirdessék *azért* az Úr előtt az ő kegyelmességét; és az ő csudálatos dolgait az embereknek fijaik előtt;

9. Mert megelégíti a szomjúhozó lelkeket, * és az éhező lelket bétölti jóval. *Zsolt. 105, 40.

10. Némelyek setétségben és a halálnak árnyékában ülnek, megkötöztetvén keserűséggel és * vassal: *2 Krón. 33, 9—11.

11. Mert engedetlenek voltak az erős *Isten* beszédéhez, és a felséges *Isten*nek tanácsát megutálták.

12. De minekutánna megalázta * a nyomorúság az ő szíveket, és elestek annyira, hogy segítségek nem volna. *2 Krón. 33, 12. 13.

13. És kiáltának az Úrhoz az ő nyomorúságokban: az ő nyavalyájokból megszabadítja őket.

14. Kihozza őket a setétségből, és a halálnak árnyékából, és az ő köteleket elszakasztja.

15. Hirdessék *azért* az Úr előtt az ő jóvoltát, és az ő csudadolgait az embereknek fijai előtt;

16. Mert megrontotta az ércz kapukat, és a vas zárokat eltörte.

17. Némelyek balgatagok * lévén, az ő gonoszságoknak útáért, és az ő hamisságokért ostoroztatnak. *2 Móz. 16, 31. 5 Móz. 32, 28.

18. Minden étket * utál az ő lelkek; és közelgetnek a halálnak kapujához. *Jób 33, 20.

19. És kiáltának az Úrhoz az ő nyomorúságokban; és az ő * nyavalyájokból megszabadítja őket. *vers 12—14.

20. Elbocsátja az ő ígéjét * és meggyógyítja őket, és megszabadítja őket az ő † vermekből. *Ésa. 44, 26. 28. Zsolt. 126, 1—3. †Zak. 9, 11.

21. Hirdessék *azért* az Úr előtt az ő irgalmasságát, és az ő * csudadolgait az embereknek fijai előtt. *Zsolt. 126, 3.

22. És áldozzanak dícséretnek * áldozatjával, és hirdessék az ő cselekedetit örömmel! *Zsolt. 50, 14. 23.

23. A kik hajókon a tengerre mennek; és a nagy vizeken kereskednek:

24. Azok látják az Úrnak dolgait, és az ő csudáit a mélységben.

25. Mert minekutánna szól: szélvészet * tamaszt, mely a tenger habjait felemeli. *Jón. 1, 4.

26. Az égig felemelkednek, a mélységbe lebocsátkoznak; az ő lelkek a nagy félelem miatt elolvad.

27. Hányattatnak, és tántorganak mint a részeg, és minden tudományoknak esze vész.

28. És kiáltanak * az Úrhoz az ő nyavalyájokban, ki az ő nyomorúságokból megszabadítja őket. *Jón. 1, 5. 6.

29. Megállítja a szélvészet, és * megcsendesednek a habok. *Jón. 1, 15.

30. És örülnek ők; mert megcsendesedtek, és vezérli őket a partra, melyre igyekeztek menni.

31. Hirdessék az Úr előtt az ő jótéteményét, és az ő csudadolgait az embereknek fijai előtt.

32. És magasztalják őtet a népnek gyülekezetiben, és a véneknek gyülekezetiben dícsérjék őtet.

33. A folyóvizeket pusztákká teszi: és a vizeknek forrásit szárazzá.

34. A gyümölcstermő * földet meddő földdé *tészi*, azon a földön lakó népnek gonoszságáért. *5 Móz. 28, 20. 24. 38—42.

35. A pusztát álló tókká tészi, és a kietlen földet vizeknek folyásává.

36. És azt míveli, hogy ott lakozzanak az éhezők, és azt lakó várossá tegyék;

37. Hogy mezőket béültessenek, szőlőket plántáljanak és * hasznos jövedelmet szerezzenek. *Ésa. 41, 18—20.

38. És megáldja őket és igen * megszaporodnak; és azoknak barmaikat meg nem kevesíti. *Jób 12, 23.

39. Azután megkevesednek és megaláztatnak a nyomorúságnak veszedelme és a keserűség miatt.

40. Gyalázatba ejti a * Fejedelmeket,

és azt míveli, hogy tévelyegjenek az út nélkűl való pusztában. *Jób 12, 21.
41. És felemeli a nyomorultat * a nyomorúságból: és megszaporítja a cselédeket mint a juhokat; *Zsolt. 113, 7—9.
42. Hogy lássák az igazak, * és örvendezzenek, és minden gonoszok megtartóztassák † az ő szájokat.
*Zsolt. 34, 3. 4. † Jób 5, 16.
43. Kicsoda a bölcsek közűl, a ki ezeket eszébe venné? hogy *az emberek* meggondolnák az Úrnak * kegyelmességit!
*vers 30—41.

CVIII. ZSOLTÁR.

Könyörgése Dávidnak egész birodalmáért.

1. Dícséreti Zsoltára Dávidnak.
2. Kész az én * szívem, óh Isten, éneklek és dícséretet mondok, az én dicsőségemmel is *éneklek!* *Zsolt. 57, 8. 9.
3. Kelj fel én lantom és hegedűm; felserkenek jó reggel!
4. Dícsérlek téged a * pogányok között, Uram, és éneket mondok néked a népek között: *Zsolt. 18, 50. 51.
5. Mert mind az egeknek felette felmagasztaltatott a te * jóvoltod, és mind a felhőkig vagyon a te igazmondásod.
*Zsolt. 36, 6. Zsolt. 57, 10. 12.
6. Magasztaltassál fel az egeknek felette, óh Isten, és mind az egész földön a te dicsőséged!
7. Hogy szabaduljanak meg a te szerelmesid; tarts meg a te * jobbkezeddel, és hallgass meg engemet.
*Zsolt. 18, 18.
8. Az Isten * szólott az ő szentséges helyéből; örvendezek azért, a Sikémitáknak jószágokat elosztom: és a Sukhótnak völgyét elmérem; *Zsolt. 110, 2. 60, 8—14.
9. Enyim Gileád, enyim Manasse; és Efraim az én fejemnek ereje, és Júda az én * törvénytevőm. *1 Móz. 49, 8. 10.
10. Moáb az én mosdó * medenczém, Edomra vetem az én sarumat; és a Filiszteusokon örvendezek.
*4 Móz. 24, 17. 18. 2 Sám. 8, 2.
11. De kicsoda viszen engemet a kerített városokba? kicsoda vinne engemet Edom * ellen? *1 Krón. 18, 13.
12. Avagy nem te-é óh Isten, ki minket megvetettél vala, hogy ki ne mennél, óh Isten, a mi seregeinkkel!
*Zsolt. 18, 30.
13. Légy segítségűl nékünk a * háborúságban; mert hijábavaló az emberi segítség. *vers 5. 1 Sám. 31, 1—6.
14. Az Istenben *bízván* * cselekedjünk erősen: és ő megtapodja † a mi ellenséginket. *2 Sám. 10, 12. 13. † Zsolt. 60, 11. 12.

CIX. ZSOLTÁR.

Könyörgése Dávidnak Doég ellen: a Krisztusnak Júdás ellen.

1. Dávidnak Zsoltára, az * Éneklőmesternek *engedtetett.* *1 Krón. 25, 1.
Én dícséretemnek Istene, ne hallgass:
2. Mert a gonosznak szája, és az álnok száj ellenem felnyitotta magát: szóltak én ellenem * hazug nyelvvel.
*Zsolt. 27, 12. 1 Sám. 24, 10.
3. És gyűlölséges beszédekkel körűlvettek engemet, és ostromlottak engemet ok nélkűl.
4. A helyébe, * hogy én szeretem őket, velem ellenkeznek: én pedig imádkozom vala ő érettek; *Zsolt. 35, 12—15. 41, 10.
5. És adtak nékem gonoszt a * jó helyébe, és gyűlölséget az én szeretetem helyébe. *Zsolt. 41, 10.
6. Adj néki gonosz Fejedelmet, és az ellenség álljon az ő jobbkeze felől.
7. Mikor törvénykezik: meggyőzettetvén jőjjön ki *onnét*, és az ő könyörgései változzanak bűnné.
8. Az ő életének napjai legyenek kevesek: és az ő * Fejedelemségét más vegye el. *1 Sám. 21, 7. Csel. 1, 20.
9. Az ő fijai * legyenek árvákká, és az ő felesége legyen özvegygyé. *Jób 20, 10.
10. Az ő fijai bujdossanak el, koldúljanak, és keressenek *eledelt* az ő elpusztult helyeken.
11. Foglalja el az uzsorás minden ő jószágát: és az idegenek ragadozzák el *minden* marháját:
12. Ne legyen néki, a ki állhatatos lenne hozzá a jótéteményben, és ne legyen a ki könyörüljön az ő árváin:
13. Az ő maradékai * veszszenek el, a második nemzetségben töröltessék el azoknak nevek: *Zsolt. 21, 11.
14. Az ő attyáiknak * álnokságok legyen emlékezetben az Úr előtt; és az ő annyának gonoszsága el ne töröltessék.
*Jób 20, 11. 2 Móz. 20, 5.
15. Legyenek az Úr előtt mindenkor: és töröltessék el a földről az ő emlékezetek;
16. Mert nem emlékezett meg arról hogy irgalmasságot * cselekednék; és kergette a szegény és nyomorult férjfiat, és a megkeseredett szívűt, hogy azt megölné. *1 Sám. 22, 9. 10.
17. És szerette az átkot; hogy reá szállana, és nem akarta az áldást; és eltávozik tőle.
18. Hogy felöltöztetnék átokkal mintegy öltözettel, és bémenne mint a víz ő beléje, és mint az olaj az ő csontjaiba.
19. Legyen ő rajta mintegy palást,

melylyel béfedeztessék, és mint az övedező, melylyel szüntelen béövedeztessék.

20. E legyen jutalmok az Úrtól az én ellenségimnek, és a kik gonoszt mondanak az én lelkem ellen:

21. De te, Uram Isten, cselekedjél *jól* velem a te nevedért: mivelhogy jó a te irgalmasságod, szabadíts meg engemet;

22. Mert szegény vagyok és szűkölködő, és az én szívem bennem megsebesíttetett.

23. Mint az árnyék, * mikor elhanyatlik, el kell mennem: és ide s tova hányattatom mint a sáska. * Zsolt. 102, 12.

24. Az én térdeim tántorganak az étlenség miatt, és az én testem megszáradott; mivel nedvesség nincsen bennem!

25. Annakfelette gyalázatossá * lettem ő előttök; mikor engemet látnak, tekergetik fejeket rajtam. * Zsolt. 69, 13.

26. Légy segítségűl nékem, óh Uram, én Istenem: szabadíts meg * engemet a te kegyelmességed szerint! * Zsolt. 22, 12. 20.

27. Hadd tudják meg, hogy te kezed ez, és hogy Uram te mívelted ezt.

28. Átkoztak ők, de te áldj meg; ellenem támadnak ők, de * megszégyenűlnek, és a te szolgád örvendez. * Zsolt. 40, 15. 16.

29. Az én ellenségim körűlvétetnek gyalázattal; * és béfedeztetnek mintegy palásttal az ő szégyenekkel. * Zsolt. 40, 15.

30. Dícsérem az Urat felette igen az én számmal, és sok *ember*eknek * gyülekezetekben tisztelem őtet; * Zsolt. 22, 23.

31. Mivelhogy a szegénynek * jobbkeze felől áll, hogy megtartsa annak lelkét azoktól, a kik kárhoztatják azt! * Zsolt. 16, 8. 110, 5.

CX. ZSOLTÁR.

Krisztusnak Királysága és örök Papsága.

1. Dávid * Zsoltára. * 2 Sám. 23, 1.

Monda az Úr az én * uramnak: Ülj az én † jobbkezem felől, míglen vetem a te ellenségidet zsámolyúl a te lábaid alá. * Máté 22, 43. 44. Zsid. 1, 13. † vers 5. Zsolt. 109, 31.

2. A te birodalmadnak pálczáját kibocsátja az Úr * Sionból, *ezt mondván:* Uralkodjál a te ellenségidnek közepette! * Zsolt. 108, 8—14. Csel. 1, 8.

3. A te néped szabadakaratja szerint a te sereged *mustrálásának* napján, *jelen lészen tenéked* szentséges * öltözetekkel; az ő méhétől fogva, hajnaltól fogva *jelen lészen néked* a te ifjaidnak harmatjok. * Ésa. 60, 5. 11. Jer. 3, 19.

4. Megesküdt az Úr, és el nem változtatja; Te vagy örökké való * Pap, Melkisédeknek rendi szerint! * Zsid. 5, 6.

5. Az Úr lészen néked * jobbkezed felől: az ő haragjának napján megrontja † a Királyokat. * vers 1. Zsolt. 16, 8. † Zsolt. 2, 9. 12.

6. Ítéletet tészen a * pogánynépek között, megtölt *sok helyeket* holttestekkel; sokaknak megrontja fejeket e földön. * 2 Sám. 8, 1. 2. 12. 13.

7. Az úton való * patakból iszik; annakokáért felemeli az † ő fejét! * Ésa. 37, 25. † 2 Sám. 8, 11—14. 22, 1.

CXI. ZSOLTÁR.

Hálaadása az Izráel népének

1. Halléluh-Jah!

Hirdetem az Urat teljes szívemből az igazaknak tanácsokban és gyülekezetekben;

2. Nagyok az Úrnak * cselekedetei, nyilvánvalók mind azoknak, kik azokban gyönyörködnek. * Zsolt. 117, 10—12. 22. 23. Jel. 15, 3.

3. Dicsőséges és tisztességes az ő cselekedeti; és az ő igazsága megmarad mind örökké.

4. Emlékezetet szerzett az ő csudálatos dolgainak a kegyelmes és irgalmas Úr.

5. Eledelt * adott az őtet félőknek: megemlékezik mind örökké az ő szövetségéről. * 2 Móz. 16, 35. Zsolt. 34, 10. 11.

6. Az ő cselekedetinek erejét hirdette az ő népének, hogy nékik adná a pogányoknak * örökségeket. * 2 Móz. 3. 8.

7. Az ő kezeinek cselekedeti igazmondás és ítélet; erősek minden ő végezései.

8. Megerősíttettek mind örökkön örökké, melyek lettek hívséggel és igazsággal.

9. Váltságot * küldött az ő népének; parancsolta az ő szövetségét, † *hogy megtartsák* mind örökké; szent és rettenetes az ő neve. * 2 Móz. 3, 10. † 5 Móz. 26, 16—19.

10. A bölcseségnek feje az * Úrnak félelme: jó értelmek vagyon mind azoknak, kik azokat cselekeszik: annak dícséreti megmarad mind örökké! * 5 Móz. 4, 6. Péld. 9, 10. Jób 28, 28

CXII. ZSOLTÁR.

A híveknek boldogságok iratik meg.

1. Halléluh- Jah!

Boldog * a férjfiú, a ki féli az Urat, és az ő parancsolatiban igen † gyönyörködik! * vers 2. 3. † Zsolt. 1, 1—3.

2. Hatalmas lészen * annak magva e

földön; a híveknek nemzetségek megáldatik. *Zsolt. 33, 18. 19. Jób 36, 7.
3. Gazdagság és * bőség lészen annak házában; és az ő † igazsága megmarad mind örökké.
*Jób 1, 1. 2. 5 Móz. 28, 2—14. †Róm. 2, 6. 7. 10.
4. Fénylik a setétségben is az * igazak világosságok, a kegyelmes, irgalmas és igaz *Isten által.*
*Jób 29, 3—14. Zsolt. 37, 25. 26.
5. A jó férjfiú * könyörül *máson* és kölcsönt † ád, az ő dolgait igazán viseli.
*Jób 31, 16—20. †5 Móz. 15, 7—10.
6. Annakokáért soha meg nem indúl; örök * emlékezetben *lészen* az igaz!
*Péld. 10, 7.
7. A gonosz hír hallástól nem fél; erős az ő szíve, mivelhogy az Úrban bízik.
8. Bátor az ő * szíve, azért nem retteg: mígnem meglátja az ő ellenségi*nek veszedelmeket.* *Zsolt. 3, 4. 6. 7.
9. Osztogat, * adakozik a szegényeknek: az ő igazsága megmarad mind örökké, az ő feje felemeltetik dicsőséggel!
*Péld. 11, 24. 2 Kor. 9, 8. 9.
10. A gonosz *ember* ezt látván haragszik, fogait csikorgatja és kegyetlenkedik. A gonoszoknak kívánságok semmivé * lészen.
*Zsolt. 49, 12. 13. Jób 18, 5—21. 20, 5—28.

CXIII. ZSOLTÁR.

Dávid az Anyaszentegyházat inti az Istennek dícséretire.

1. Halléluh-Jah!
Dícsérjétek Úrnak szolgái, dícsérjétek az Úrnak nevét!
2. Az Úrnak neve * legyen áldott mostantól fogva mind örökkön örökké.
*Dán. 2, 20.
3. Napkelettől fogva * mind napnyugotig, *legyen* dícséretes az Úrnak neve.
*Mal. 1, 11.
4. Felmagasztaltatott az Úr minden pogánynépek felett; az egeknek felette *vagyon* az ő dicsősége!
5. Kicsoda hasonlatos a mi Urunkhoz Istenünkhöz, ki * magasságban lakozik;
*Zsolt. 68, 34.
6. De *magát mint*egy * megalázván néz *mindenekre* mennyen és földön.
*Zsolt. 138, 6.
7. Felemeli * a szegényt a porból; és a szűkölködőt elővészi a ganéjból.
*Zsolt. 107, 41. 42.
8. Hogy ültesse őtet a Fejedelmek közé; az ő népének Fejedelmei közé.
9. Ki azt míveli, hogy a ki meddő vala * a házban, nagy örömmel magzatoknak annyokká legyen. Dícsérjétek az Urat! *1 Sám. 1, 2. 20. 2, 5.

CXIV. ZSOLTÁR.

Háláadása az Izráel népének.

Mikor az Izráel népe kijőve * Égyiptomból, és a Jákóbnak háznépe a pogánynép közűl; *2 Móz. 12, 33. 37. 40. 42.
2. Lőn a Júda ő szentséges * népe, és az Izráel ő uralkodása.
*2 Móz. 19, 1. 3—8. 24, 8.
3. Látá a tenger őtet; és * elfutamodék, és a Jordán vize hátra † térűle.
*2 Móz. 14, 21. †Jós. 3, 13. 16.
4. A hegyek * szöknek vala mint a kosok, és a halmok, mint a juhoknak bárányai. *2 Móz. 19, 18. Bír. 5, 5.
5. Micsoda az oka, óh tenger, hogy megfutamodál? és te Jordán vize, *hogy* hátra fordulál?
6. *Ti* hegyek, *micsoda az oka,* hogy szöktök vala mint a kosok? és ti halmok, mint a juhoknak bárányai?
7. Az Úrnak orczája előtt indult meg a föld, a Jákób Istenének előtte!
8. Ki a kősziklát * álló tóvá változtatja, és a kőszálat vizeknek forrásává.
*2 Móz. 17, 6.

CXV. ZSOLTÁR.

Könyörgés a megszabadításért, és vígasztalás a bálványimádó ellenség ellen.

Nem nékünk Uram, nem nékünk: hanem a te nevednek adjad a dicsőséget, a te irgalmasságodért és a te igazságodért.
2. Miért mondának a pogánynépek: Hol * vagyon most az ő Istenek?
*Zsolt. 79, 10.
3. De a mi Istenünk a mennyben vagyon, * *ki* mindeneket, a melyeket akart, teremtett. *Zsolt. 68, 34.
4. De azoknak bálványaik ezüst és arany, embereknek * munkájok.
*Jer. 30, 3—5. Zsolt. 135, 15—20.
5. Szájok vagyon, de nem szólnak; szemeik vagynak, de nem látnak;
6. Füleik vagynak, de nem hallanak; orrok vagyon, de nem illatoznak;
7. Kezeik vagynak, de nem tapogatnak; lábaik vagynak, de nem járnak, és nem üvöltenek az ő torkokkal.
8. Hasonlatosok legyenek azokhoz, a kik azokat * csinálják, és mind a kik azokban bíznak? *Ésa. 44, 11.
9. Te Izráel bízzál * az Úrban; azoknak segítségek és paizsok † ő, *kik ő benne bíznak.* *Zsolt. 125, 1. 2. †Péld. 18, 10.
10. Áron háznépe, bízzatok az Úrban; azoknak segítségek és * paizsok ő.
*Zsolt. 8, 12.
11. Kik félitek az Urat, bízzatok az Úrban; azoknak * segítségek és paizsok ő.
*Zsolt. 118, 4. 5.

12. Az Úr megemlékezik mi rólunk és megáld *minket;* megáldja az Izráel házát, *megáldja az Áron házát.*
13. Megáldja azokat, kik félik az Urat, kicsinyeket és nagyokat.
14. Megszaporít az Úr titeket; titeket és a ti fijaitokat.
15. Áldottak lésztek az Úrtól, ki teremtette a mennyet és a földet!
16. A magasságos egek az * Úréi; a földet pedig adta az embereknek fijainak. * Ésa. 66, 1.
17. Nem a megholtak * dícsérik az Urat, sem a kik a föld alá mennek, * Zsolt. 6, 6. 30, 10.
18. Hanem mi áldjuk az Urat, mostantól fogva, mind örökké. Dícsérjétek az Urat.

CXVI. ZSOLTÁR.

Haláadása Dávidnak szabadításért.

Szeretem * az Urat; mert meghallgatja az én szómat és az én imádságimat. * Zsolt. 18, 50. 51.
2. Mert az ő fülét én hozzám hajtotta, mikor az én életemnek napjaiban őtet segítségűl hívnám.
3. Körűlvettek vala engemet a halálnak * kötelei, és a pokolnak keserűségei elfoglaltak vala engemet; nyomorúságot és nyavalyát találtam vala; * Zsolt. 30, 4.
4. És az Úrnak nevét * segítségűl hívám, *ezt mondván:* Kérlek Uram, szabadítsd meg az én lelkemet! * 2 Sám. 22, 5—7.
5. Kegyelmes az Úr és * igaz, és a mi Istenünk irgalmas; * Zsolt. 18, 25—27.
6. Megőrizi az alázatosokat az Úr; mikor elfogyatkoztam * volna, megszabadíta engemet. * Zsolt. 18, 5—7.
7. Térj meg én lelkem * a te nyugodalmadba; mert az Úr jól tett te veled. * Zsolt. 18, 1.
8. Mivelhogy megszabadítottad az én lelkemet a * haláltól, szemeimet a könyhullatástól, lábaimat az eséstől. * Zsolt. 18, 5—7. 18, 20. 16, 10. 11.
9. Szüntelen járok az Úrnak orczája előtt az élőknek földökben.
10. Hittem, * és azért † szóltam; *noha* én felette igen megaláztattam volna. * Zsolt. 50, 15. † vers 4. 2 Kor. 4, 13.
11. Én azt mondottam az én félelmemnek idején: Minden ember * hazug! * Róm. 3, 4.
12. Mivel fizessek az Úrnak minden én hozzám való jótéteményiért?
13. A szabadulásért való *háláadásnak* * poharát veszem, és az Úrnak nevét hívom segítségűl! * Zsolt. 66, 13—17. 18, 1—51.
14. Az én fogadásimat * megadom az Úrnak, majd az ő egész népe előtt. * 4 Móz. 30, 2. Zsolt. 22, 66.
15. Az Úrnak szemei előtt becsületes az ő szenteinek * halálok! * vers 8.
16. Uram, kétség nélkűl én * te szolgád vagyok, én te szolgád vagyok a te szolgálóleányodnak fija, *ki* az én köteleimet † elszaggattad; * 2 Sám. 7, 4. 5. † Zsolt. 18, 5.
17. Tenéked áldozom * háláadásnak áldozatjával, és az Úrnak nevét segítségűl hívom. * 3 Móz. 3, 1—17
18. Az én fogadásimat megadom az Úrnak, majd az ő egész népe előtt.
19. Az Úr házának * pitvariban: te közepetted † óh Jérusálem! Dícsérjétek az Urat! * 3 Móz. 1, 1—3. † Zsolt. 76, 3.

CXVII. ZSOLTÁR.

A pogánynépek hivatalok.

Dícsérjétek az Urat minden * pogánynépek; dícsérjétek őtet minden népek; * Róm. 15, 11.
2. Mert elhatalmazott mi * rajtunk az ő irgalmassága, és az Úrnak igazsága *megmarad* örökké. Dícsérjétek az Urat! * Zsolt. 36, 6.

CXVIII. ZSOLTÁR.

Tanúság a Dávid és Krisztusnak országáról.

Hirdessétek az Urat; mert igen jó, mert mind örökké * *megmarad* az ő irgalmassága! * Zsolt. 106, 1.
2. Mondja ezt most az Izráel, hogy mind örökké *vagyon* az ő irgalmassága!
3. Mondja ezt most az Áron háza, hogy örökké *megáll* az ő irgalmassága!
4. Mondják most az istenfélők, hogy örökké *megáll* az ő irgalmassága.
5. Az én nyomorúságomban segítségűl hívám az Urat; * és nékem megfelelvén, tágas helyen helyheztete engemet az Úr. * Zsolt. 116, 3. 4. 6.
6. Az Úr én velem vagyon, nem félek: * hogy árthatna nékem az ember? * Zsolt. 56, 5—12.
7. Az Úr én velem vagyon az én segítőim között, és én meglátom az én ellenségimen, * *a mit kivánok.* * Zsolt. 54, 9.
8. Jobb az Úrban bízni, hogy nem mint az * emberekben. * Zsolt. 62, 9. 10. 146, 3—5.
9. Jobb az Úrban bízni, hogynem mint a Fejedelmekben.
10. Minden pogányok * körűlvettek

vala engemet; de az Úrnak nevében
elvesztém azokat.
*2 Sám. 5, 17. 25. 8, 1. 10, 1—19

11. Felette igen megkörnyékeztek vala
engemet; de az Úrnak nevében elvesz-
tém őket.

12. Körűlvettek vala engem, mint a
méhek; eloltattak mint a tövisnek tüze;
mert az Úr nevében elvesztém őket.

13. Igen taszítottál vala engemet, hogy
elesném; de az Úr megsegíte engemet.

14. Én erősségem * és én énekem az
Úr; ő szabadított meg engemet!
*2 Móz. 15, 2 Ésa. 12, 2.

15. Éneklésnek és szabadulásnak
szava vagyon az igazaknak sátoraikban,
és ezt mondják: Az Úrnak jobbkeze
hatalmasan cselekedett.

16. Az Úrnak jobbkeze * felmagasz-
taltatott; az Úrnak jobbkeze hatalma-
san cselekedett! *2 Móz. 15, 6. 7. 21.

17. Nem halok meg, * hanem élek, és
hirdetem az Úrnak dolgait.
*Zsolt. 116, 8. 119, 175.

18. Keményen megostoroza engemet
az Úr; de meg nem öle engemet.

19. Nyissátok meg nékem az igazság-
nak * kapuit; hogy azokon bémenvén,
dícsérjem az Urat. *Zsolt. 116, 19.

20. Ez az Úrnak kapuja, melyen az
igazak mennek bé.

21. Dícsérlek tégedet; * mert meg-
hallgattál engemet, és engemet meg-
szabadítottál! *Zsolt. 18, 1—51.

22. A kő, * melyet az építők megve-
tettek, lett a szegeletnek fejévé.
*Máté 21, 42

23. Az Úrtól lett ez, mely csudálatos
a mi szemeink előtt!

24. Ez * a nap, melyet az Úr ren-
delt; örvendezzünk és vígadjunk azon!
*Zsolt. 18, 1.

25. Kérlek Uram, tarts meg most!
Kérlek Uram, adj jó előmenetelt most!

26. Áldott, a ki * jött az Úrnak nevé-
ben! áldunk titeket, kik az Úrnak há-
zából valók vagytok! *Máté 21, 9.

27. Az erős *Isten* az Úr, ki * minket
megvilágosított; kötelekkel megkötözve
vigyétek a bárányt az oltárnak szarváig.
*vers 10—12. Zsolt. 144, 5.

28. Én erős *Istenem* vagy * te, azért
dícsérlek tégedet! Én Istenem, felma-
gasztallak tégedet! *Zsolt. 18, 3—51.

29. Hirdessétek az Urat; mert igen
jó; * mert mind örökké *megmarad* az
ő irgalmassága! *Esd. 3, 11.

CXIX. ZSOLTÁR.

Tanúság az Istennek a szent Írásban foglaltatott igéjéről és szent törvényéről.

Aleph. Boldogok, a kik az ő útjokban
ártatlanok, a kik járnak az * Úrnak
törvényében! *Zsolt. 1, 1—3.

2. Boldogok, a kik megőrizik az ő tanú-
bizonyságit, * *és* a kik teljes szívvel ke-
resik őtet. *5 Móz. 28, 1—14.

3. Azok is, a kik nem cselekesznek
hamisságot, *hanem* az ő útaiban járnak.

4 Te parancsoltad * *Uram,* hogy a
te parancsolatidat igen megőrizzük.
*5 Móz. 26, 16—19.

5. Óh vajha igazgattatnának az én
útaim a te parancsolatidnak megőrizé-
sére!

6. Akkor meg nem szégyenülnék, mi-
kor * néznék minden te parancsolatidra.
*5 Móz. 28, 7. 13. 14.

7. Dícsérlek tégedet tiszta szívemből,
minekutánna megtanulándom a te igaz-
ságodnak törvényit.

8. A te parancsolatidat * megőrizem;
ne hagyj el soha engemet.
*Zsolt. 18, 22—24. 1 Kir. 9, 4 sat.

Beth. 9. Valyon mimódon jobbítja
meg az ifjú az ő útát, hanem a te be-
szédednek megtartásával?

10. Teljes szívemből kereslek tégedet;
ne engedjed, hogy elidegenüljek a te
parancsolatidtól!

11. Az én szívemben * elrejtettem a
te beszédedet, hogy ne vétkezzem te el-
lened. *vers 106.

12. Áldott vagy te, Uram; taníts meg
engemet a te parancsolatidra.

13. Az én ajakimmal hirdetem a te
szádnak minden törvényit.

14. A te parancsolatidnak útában
gyönyörködöm, miképen * minden gaz-
dagságokban. *vers 20. Zsolt. 19, 10. 12

15. A te parancsolatidról gondolko-
dom, és nézek a te ösvényidre.

16. A te parancsolatidban * gyönyör-
ködtetem magamat, és el nem felejtke-
zem a te beszédedről. *vers 14. 97.

Gimel. 17. Tégy jól a te szolgáddal,
hogy a míg élek, megtartsam a * te
beszédedet. *vers 2.

18. Nyisd meg * az én szemeimet, hogy
a te törvényednek csudálatos bölcsesé-
gét láthassam. *vers 12. 34. 66. Eféz. 1, 18.

19. Míg e földön * bujdosom; ne
rejtsd el én tőlem a te parancsolatidat.
*Zsolt. 39, 13.

20. Megeméaztetett az én lelkem a te
törvényidhez való buzgóságom miatt,
mely bennem vagyon mindenkor.

21 Megdorgálod a kevélyeket: átkoztak * a kik eltávoznak a te parancsolatidtól. * 5 Móz. 28, 15—68.
22. Vedd el én rólam a szidalmat és gyalázatot; mert megőriztem a te tanúbizonyságidat.
23. A Fejedelmek is leülnek és én ellenem szólnak; a te szolgád pedig gondolkodik a te parancsolatidról.
24. A te bizonyságid én * gyönyörűségim. és én tanácsosim. * vers 14. 20.
Dáleth. 25. Ragadott az én lelkem a porhoz; * elevenits meg engemet a te beszéded szerint. * Zsolt. 44, 26.
26. Az én útaimat néked megbeszéltem, és engemet meghallgattál; taníts engemet a te * parancsolatidra. * Zsolt. 27, 11.
27. Engedjed hogy értsem meg a te parancsolatidnak útát; és gondolkodom a te csudadolgaidról.
28. Az én lelkem elolvadott a keserűség * miatt; vigasztalj meg engemet a te beszéded szerint. * Zsolt. 34, 20.
29. A hamisságnak * útát távoztasd el én tőlem, és a te törvényedet adjad nékem. * vers 37.
30. Az igazságnak útát választottam *magamnak,* a te törvényid * forognak előttem * vers 16. 97.
31 A te bizonyságidhoz ragaszkodom, óh Uram; ne hagyj * megszégyenülnöm! * 5 Móz. 28, 1—14.
32. A te parancsolatidnak útain járok, minekutánna megvigasztalod az én szívemet.
He. 33. Taníts meg, Uram, engemet a te parancsolatidnak útára, melyet megőrizzek mind végig.
34. Adj nékem oly értelmet, hogy megőrizzem a te törvényedet, és megtartsam azt teljes szívemből.
35. Igazgass engemet a te parancsolatidnak útában; mert abban gyönyörködöm.
36. Hajtsad az én szívemet a te parancsolatidhoz, és ne *engedd hajlani* a telhetetlenségre.
37. Fordítsd el az én szemeimet, hogy ne lássanak * hijábavalóságot; a te útaidban elevenits meg engemet. * Máté 5, 28. 29. Jób 31, 1.
38. Teljesítsd meg a te szolgádnak a te beszédedet, a ki a te tiszteletedhez *ragaszkodott.*
39. Fordítsd el a gyalázatot én tőlem, melytől én félek; mert a te parancsolatid jók.
40. Ímé kívánom a te parancsolatidat: a te igazságodban elevenits meg engemet!
Vau. 41. Szálljon reám a te irgalmasságod, Uram, és a te * szabadításod a te beszéded szerint; * Zsolt. 18, 1.
42. Hogy megfelelhessek valóban az engem gyalázónak, hogy bizodalmam vagyon a te beszédedben.
43. És az igazságnak beszédét soha ki ne vegyed az én számból; mert a te ítéletidet várom.
44. És megőrizem a te törvényedet mindenkor, és mind örökkön örökké.
45. És szüntelen járok nagy széles úton; mert a te parancsolatidat keresem.
46. És szólok a te bizonyságidról a Királyok előtt; és meg nem szégyenülök.
47. És gyönyörködtetem magamat a te parancsolatiddal, melyeket szeretek.
48. Felemelem az én kezeimet a te parancsolatidra, melyeket szeretek, és gondolkodom a te parancsolatidról.
Zain. 49. Emlékezzél meg a te szolgáddal való * beszédedről, melyről nékem reménységet adtál. * 2 Sám. 3, 18. 7, 8—16.
50. Ez az én vigasztalásom az én nyomorúságomban, hogy a te beszéded megvigasztal engemet!
51. A kevélyek felette igen csúfoltak engemet; mindazáltal a te törvényedtől el nem hajlottam.
52. Megemlékezem a te eleitől fogva való * ítéletidről, óh Uram, és vigasztalást veszek. * Zsolt. 78, 12—27. 143, 5.
53. A rettegés körülvett * engemet a hitetlenek miatt, kik a te törvényedet elhagyták. * Zsolt. 34, 20.
54. Nékem énekeim voltak a te parancsolatid, az én * bujdosásomnak helyén. * Zsolt. 42, 7.
55. Megemlékeztem éjjel * a te nevedről, Uram, és megőriztem a te tudományodat. * vers 97. Zsolt. 42, 9.
56. Ez az én vigasztalásom, hogy a te parancsolatidat megőrizzem.
Khet. 57. Én azt mondottam hogy az én örökségem, Uram, a te beszédidnek megtartatások!
58. Teljes szívemből engesztelem a te orczádat; könyörülj én rajtam a te beszéded szerint.
59. Meggondolom * az én útaimat, hogy fordítsam az én lábaimat a te bizonyságidra. * Siralm. 3, 40.
60. Sietek és nem halasztom, hogy megőrizzem a te parancsolatidat.
61. A gonoszoknak seregeik megfosztának engemet; de a te törvényedről el nem felejtkeztem.

62. Éjfélkor felkelek hogy tégedet tiszteljelek, * a te igazságodnak ítéletiért. *Zsolt. 42, 9.

63. Társok vagyok én mind azoknak, kik tégedet * félnek és megőrizik a te parancsolatidat! *Zsolt. 101, 6.

64. A te irgalmasságoddal, óh Uram, teljes * a föld; taníts meg engemet a te parancsolatidra! *Zsolt. 36, 6. 33, 5

Theth. 65. Kegyelmesen cselekedtél a te szolgáddal, Uram, a te beszéded szerint.

66. Az okosságnak és tudománynak drága voltára taníts meg engemet; mert a te parancsolatidnak hiszek.

67. Minekelőtte megaláztatnám én tévelygek vala; most * pedig a te beszédedet megőrizem. *Jer. 31, 18. 19.

68. Jó vagy te és jóltévő; taníts meg engemet a te parancsolatidra.

69. A kevélyek én ellenem * hazugságot gondolnak; én pedig teljes szívvel őrizem a te parancsolatidat. *vers 78. 85

70. Megkövéredett mint a kövérség az ő szívek; de * én a te törvényeddel gyönyörködtetem magamat. *Zsolt. 73, 4. 7

71. Jó nékem, hogy engemet * megaláztál; hogy megtanulnám a te parancsolatidat. *vers 67. Péld. 20, 30.

72. Jobb nékem a te szádnak * törvénye, sok ezer arany és ezüst pénznél. *Zsolt. 19, 10. 11. 1 Tim. 6, 6.

Jod. 73. A te kezeid * teremtettek engemet; és † erősítettek meg engemet; adj nékem értelmet, hogy tanuljam meg a te parancsolatidat. *Jób 10, 9. †2 Sám. 5, 12.

74. A kik téged félnek, látnak engemet és örvendeznek; mivelhogy a te beszédedben vagyon reménységem.

75. Tudom, Uram, hogy igazak * a te ítéletid; és igazán ostoroztál engemet: *1 Móz. 18, 25. Róm. 2, 6—11.

76. Legyen én velem a te kegyelmességed, hogy megvígasztaljon engemet, a te szolgádnak * mondott beszéded szerint: *2 Sám. 3, 18. 7, 8. 12—16. 23, 5.

77. Legyen a te irgalmasságod én rajtam, hogy éljek; mert a te törvényed nékem minden gyönyörűségem

78. Szégyenüljenek meg a kevélyek, kik ok nélkűl * háborgatnak engemet; holott én a te parancsolatidról gondolkodom. *vers 86. Zsolt. 35, 4—8.

79. Forduljanak én hozzám, a kik téged * félnek, és a te bizonyságidat tudják. *Zsolt. 101, 6.

80. Az én szívem tökéletes * lészen a te parancsolatidban, hogy meg ne szégyenüljek. *Zsolt. 18, 23. 24.

Caph. 81. A te szabadításod*nak kívánsága* miatt elfogyatkozott az én lelkem; a te beszédedet várom.

82. A te beszédednek *kívánsága* miatt elfogyatkoztak az én szemeim, ezt mondván: Mikor * vígasztalsz meg engemet? *Zsolt. 69, 4

83. Olyanná lettem, mint a * füstön *megszáradott* tömlő; de a te parancsolatidról el nem felejtkeztem. *Sir. 5, 10.

84. Mennyi lészen a te szolgádnak napja? mikor ítéled meg az én * háborgatóimat? *1 Sám. 20, 15. 16.

85. Vermet * ástak nékem a kevélyek, kik nem élnek a te törvényed szerint. *vers 69. Zsolt. 35, 7

86. Minden te parancsolatid igazak; ok nélkűl * háborgatnak engemet; segélj meg engemet. *vers 78.

87. Csak nem megeméstettek engemet e földön: mindazáltal el nem hagytam a te parancsolatidat.

88. A te jóvoltodból eleveníts meg engemet; és megőrizem * a te szádnak bizonyságtételét. *vers 106—121

Lamed. 89. Uram, mind örökké megmarad mennyben a te * beszéded. *vers 151.

90. Nemzetségről nemzetségre *vagyon* a te igazságod: megerősítetted a földet; és megmarad.

91. A te parancsolatid szerint állanak mind ez ideig; mert mindenek te szolgáid.

92. Ha a te törvényed nem volt volna minden én * gyönyörűségem: elvesztem volna régen az én nyomorúságomban! *vers 50. 162. Jer. 15, 16

93. Soha el nem felejtkezem a te parancsolatidról; mert azok által elevenítettél meg engemet.

94. Tiéd vagyok én, tarts meg engemet; mert * a te parancsolatidról tudakozom. *vers 45

95. Engemet vártak a gonoszok hogy elveszessenek: de én a te bizonyságidat gondolom meg.

96. Minden tökéletes dolognak látom, hogy vége lészen: de a te parancsolatod igen széles.

Mem. 97. Mely igen szeretem a te törvényedet! egész napestig csak * arról gondolkodom! *Zsolt. 1, 1—3. 42, 9.

98. Az én ellenségimnél * bölcsebbé tettél engemet a te parancsolatiddal; mert azok mindenkor én velem vagynak. *Jób 28, 28.

99. Minden én tanítóimnál engemet

bölcsebbé tettél; mert a te * bizonyságid az én gondolatim. * Péld. 9, 10.

100. A vén embereknél bölcsebb vagyok; mert a te * parancsolatidat megőrizem. * Jób 28, 28.

101. Minden gonosznak ösvényétől megtartóztattam az én lábaimat, hogy megőrizném a te beszédedet.

102. A te törvényidtől el nem távoztam; mert te tanítottál engemet.

103. Mely édesek voltak az én ínyemnek a te beszédid! édesbek voltak az én számnak a * méznél. * Zsolt. 19, 11.

104. A te parancsolatidból bölcsesé lettem; * annakokáért gyűlölöm minden hamisságnak ösvényét. * Jób 28, 28.

Nun. 105. Az én lábamnak szövétneke * a te ígéd, és az én ösvényemnek világa. * 2 Pét. 1, 19.

106. Megesküdtem; és megállom, hogy * megtartom a te igazságodnak törvényit. * Jób 23, 11. 31, 1—39.

107 Felette igen megnyomorodtam, Uram: elevenits meg engemet a te beszéded szerint.

108. Az én számnak * szabadakarat szerint való áldozatai legyenek kedvesek, kérlek, előtted óh Uram, és a te törvényidre taníts meg engemet!
* Zsid. 3, 15.

109. Az én lelkemet az én markomban * *hordozom* mindenkor: mindazáltal a te törvényedről el nem felejtkezem. * 1 Sám. 10, 5.

110. A gonoszok nékem tőrt * vetettek; de a te parancsolatidtól el nem tévelyedtem. * Zsolt. 35, 7.

111. Örökség szerint bírom a te bizonyságtételidet mind örökké; mert az én szívemnek * öröme azok! * vers 92. 97.

112. Hajlott az én szívem a te parancsolatidnak cselekedetire, mind örökké *és* mind végig.

Samech. 113. Az állhatatlanokat gyűlölöm: a te törvényedet * pedig szeretem.
* vers 165.

114. Én rejtekhelyem és * paizsom vagy te; a te beszédedben vagyon reménységem. * Zsolt. 84, 10. 12.

115. Távozzatok el tőlem *ti* * gonoszok, hogy őrizzem meg az én Istenemnek parancsolatit. * Zsolt. 101, 3—5.

116. Táplálj engemet, Uram, a te beszéded szerint, hogy éljek: és ne hagyj szégyent vallanom az én reménységemben.

117. Támogass engemet, hogy * szabaduljak meg: és a te parancsolatidra nézek szüntelen. * vers 61. 143.

118. Megtapodod * mind azokat, kik a te parancsolatidtól eltávoznak; mert az ő álnokságok hazugság. * 5 Móz. 28, 15—25.

119. Mint a salakot azonképen elveted e földnek minden istentelenit; azokáért szeretem a te bizonyságtételidet.

120. A tőled való félelem miatt reszketett az én testem; mert a te * ítéletidtől féltem. * vers 119. Zsolt. 17, 4. Jób 13, 11.

Ain. 121. Ítéletet és igazságot cselekedtem; ne adj engemet azoknak *kezekbe,* kik engemet nyomorgatnak.

122. Légy kezes a te szolgádért *néki* javára, hogy a kevélyek el ne nyomjanak engemet.

123. Az én szemeim elfogyatkoznak a te szabadításod*nak kívánsága* miatt, és a te igazságodnak beszéde miatt;

124. Cselekedjél a te szolgáddal a te irgalmasságod szerint, és a te parancsolatidra taníts meg engemet.

125. Te szolgád vagyok * én; adj nékem értelmet, hogy tudjam meg a te bizonyságtételidet. * Zsolt. 116, 16.

126. Ideje vagyon, hogy az Úr *ítéletet* cselekedjen; *mert* a te törvényedet megrontották.

127. Annakokáért a te parancsolatidat inkább szeretem az aranynál, még *pedig* az *igen* tiszta * aranynál!
* vers 72. Zsolt. 19, 11. Péld. 8, 11.

128. Azért minden te parancsolatidat teljességgel * igazaknak mondom lenni: *és* a hamisságnak minden ösvényét gyűlölöm. * vers 152.

Pe. 129. Csudálatosok a te bizonyságtételid; azért megőrizi az én lelkem azokat.

130. A te beszédidnek * ajtajok megvilágosít, és értelmet ád a kicsinyeknek.
* Zsolt. 19, 9. 2 Tim. 3, 15. 16.

131. Az én számat elszélesítem és lehegek; mert a te parancsolatidat *nagy kívánsággal* kívántam.

132. Tekints én reám és könyörülj rajtam, a mint szoktál *cselekedni* a te nevednek szeretőivel.

133. Az én útaimat vezéreljed a te beszéddel, és ne engedjed, hogy valami hamisság * uralkodjék én bennem.
* Róm. 6, 12. Zsolt. 17, 5.

134. Szabadíts meg engemet az embereknek álnokságoktól, és megőrizem a te parancsolatidat.

135. A te orczádat * világosítsd meg a te szolgádon, és taníts meg engemet a te parancsolatidra.
* Zsolt. 116, 16. 4 Móz. 6, 25. 26.

136. Vizeknek folyásai származnak

az én szemeimből azok * miatt, kik a te törvényedet meg nem őrizik.
*vers 139. Jer. 9, 1. 2.

Czade. 137. Igaz * vagy, Uram, és igaz a te ítéleted! *2 Móz. 9, 27.

138. Parancsoltad a te bizonyságidnak igazságát, és a te igazmondásidat igen *megőrizni.*

139. A te hozzád való buzgó szerelmem * megemészt engemet; mert elfelejtkeznek a te beszédidről az én ellenségim. *vers 136. Zsolt. 69, 10.

140. Felette igen tiszta a te * beszéded; és a te szolgád szereti azt.
*Péld. 30, 5. Zsolt. 19, 9.

141. Kicsiny vagyok én és * utálatos: de a te parancsolatidról el nem felejtkeztem. *vers 23. 25. Zsolt. 35, 15. 16.

142. A te igazságod örökkévaló igazság. és a te törvényed igazmondás

143. Nyomorúság * és keserűség talált engemet: de a te parancsolatid én gyönyörűségim. *Zsolt. 34, 20.

144. A te bizonyságtételidnek igazsága *megmarad* mind örökké adj nékem értelmet hogy élhessek.

Koph. 145. Mikor kiáltok hozzád teljes szívemből: hallgass meg engemet, óh Uram, hogy a te parancsolatidat megőrizzem!

146. Mikor segítségűl * hívlak: tarts meg engemet, hogy megőrizzem a te bizonyságidat. *Zsolt. 50, 15.

147. Hajnal * előtt kiáltottam te hozzád, a te beszédedben volt † reménységem. *Zsolt. 5, 4. 130, 6. †vers 114.

148. Az én szemeim a vigyázókat előveszik, hogy a te beszédedről gondolkodjam.

149. Az én szómat hallgasd meg a te kegyelmességed szerint: Uram, a te törvényid szerint eleveníts meg engemet!

150. *Én hozzám* közelgettek a gonosz háborgatók, kik a te törvényedtől messze távoztak.

151. Közel vagy te, * óh Uram, és minden te parancsolatid igazak.
*Zsolt. 145, 18.

152. Régtől fogva tudom a te bizonyságid felől, hogy azokat * örökké állandókká tetted. *1 Pét. 1, 20. Máté 5, 18.

Resch. 153. Lásd meg az én * nyomorúságomat, és szabadíts meg engemet: mert a te törvényedről nem felejtkezem el. *vers 61. 141.

154. Ítéld meg az én ügyemet és szabadíts meg engemet: a te beszéded szerint eleveníts meg engemet!

155. Távol vagyon a szabadítás * a gonoszoktól: mert a te parancsolatidat nem keresik. *Zsolt. 5, 5—7.

156. A te irgalmasságid nagyok, óh Uram, a te törvényid szerint eleveníts meg engemet!

157. Sokan * vagynak az én nyomorgatóim és háborgatóim: de a te bizonyságtételidtől nem távoztam el.
*Zsolt. 3, 2. 3.

158. Látám a bűnösöket és gyötrelmem vala, * hogy a te beszédedet meg nem őrizték. *vers 136. 139.

159. Lásd meg, hogy a te parancsolatidat szeretem, óh Uram; a te jóvoltod szerint eleveníts meg engemet!

160. A te beszédednek feje az igazmondás: és mind örökké vagyon minden te igaz ítéleted.

Schin. 161. A Fejedelmek ok nélkűl háborgattak engemet; a te beszédedtől félt * az én lelkem. *vers 120.

162. Gyönyörködöm a te * beszédedben, mint a ki nagy nyereséget talált.
*vers 92.

163. Az álnokságot gyűlölöm és utálom: a te törvényedet szeretem.

164. Minden napon hétszer dícsérlek téged, a te igazságodnak ítéletiért.

165. Nagy békességek vagyon a te törvényed * szeretőinek, és nincsen azoknak bántatások. *5 Móz. 28, 1—14.

166. Várom a te szabadításodat, Uram, és a te parancsolatidat cselekeszem.

167. Megtartja az én lelkem a te bizonyságidat és azokat igen szeretem.

168. Megtartom a te parancsolatidat és bizonyságidat: mert minden én útaim te * előtted vagynak. *Zsolt. 139, 2—4.

Tau. 169. Közelgessen az én kiáltásom a te orczád eleibe, Uram; a te beszéded szerint tégy bölcsesé engemet

170. Menjen te elődbe az én könyörgésem; a te beszéded szerint * szabadíts meg engemet. *Zsolt. 50, 15.

171. Az én ajakaim mondanak dícséretet, * minekutánna megtanítándasz engemet a te parancsolatidra.
*Zsolt. 51, 17.

172. Az én nyelvem énekli a te beszédedet; * mert minden te parancsolatid igazak. *Péld. 6, 21—23.

173. Legyen a te kezed nékem segítségűl: mert a te parancsolatidat választottam *magamnak.*

174. Kívánom a te szabadításodat Uram, és a te törvényed nékem * minden gyönyörűségem. *vers 92.

175. Éljen az én lelkem, * hogy dí-

csérjen tégedet, és a te ítéletid legyenek nékem segítségűl. * Zsolt. 118, 17.

176. Tévelygettem * mint az elveszett juh: keresd meg a te szolgádat; mert a te parancsolatidat nem felejtettem el! * Ésa. 53, 6.

CXX. ZSOLTÁR.

Panaszolkodik Dávid az ő ellenséginek kegyetlenségekről.

1. Éneke a grádicsoknak.

Az én nyomorúságomban az * Úrhoz kiálték: és meghallgata engemet. * Zsolt. 18, 5—7. 50, 15.

2. Uram, az én lelkemet szabadítsd meg a hamis*ság szóló* * ajaktól, és a csalárd nyelvtől. * 1 Sám. 24, 10.

3. Mit ád tenéked, vagy mivel gazdagít meg tégedet a csalárd nyelv?

4. *Kiknek* beszédek hasonlatosok az erősnek éles * nyilaihoz és a fenyőfába esett tűzhöz. * Zsolt. 52, 4—6.

5. Jaj nékem, hogy * számkivetett vagyok a † Mések *nemzetsége* között és lakom a Kédár †† sátorai között! * 2 Sám. 26, 19. † 1 Móz. 10, 2. †† 1 Móz. 25, 12—15. Ezék. 27, 21.

6. Sok ideig lakott az én lelkem a békességnek ellenségivel.

7. Én a békességet *szerettem:* de mikor én szólok, ők viadalhoz *készülnek.*

CXXI. ZSOLTÁR.

Tanúság az Isten segítségéről és oltalmáról.

1. Éneke a grádicsoknak.

Felemelém az én * szemeimet a hegyekre, honnét jőne nékem segítségem: * Zsolt. 123, 1.

2. Az én segítségem az Úrtól * *vagyon,* ki teremtette a mennyet és a földet! * Zsolt. 124, 8.

3. Nem engedi, hogy a te lábad elessék; nem szunnyad a te * őriződ. * vers 4. Ésa. 27, 3.

4. Ímé nem szunnyad és nem aluszik az Izráelnek őrizője!

5. Az Úr néked őriződ, az Úr néked árnyékod, *és* a te jobbkezed felől *vagyon;*

6. Nappal a nap meg nem * süt tégedet, sem a hold éjjel; * 2 Móz. 13, 21. 22. 14, 19. 20. 24.

7. Az Úr megőriz tégedet minden gonosztól: * megőrizi a te lelkedet! * Zsolt. 91, 6—10.

8. Az Úr megőrizi a te kimeneteledet és bémeneteledet, mostantól fogva mind örökké!

CXXII. ZSOLTÁR.

Tanúság az isteniszolgálatról és a világi gubernálásról.

1. Éneke a grádicsoknak, Dávidé.

Örvendezek, mikor nékem azt mondják: Menjünk el az Úr * házába; * Zsolt. 84, 3.

2. Hogy állanak a mi lábaink a te kapuidban, óh Jérusálem!

3. A Jérusálem szépen * építtetett város, mely egybeszerkesztetett egyenlőképen. * Zsolt. 48, 2. 4. 12. 13.

4. Hogy oda menjenek * a nemzetségek, az Úrnak nemzetségei, az Izráelnek bizonyságához, az Úr † nevének tiszteletire; * 5 Móz. 16, 16. 17. † Zsolt. 132, 12. 13.

5. Mert ott helyheztettek az ítéletnek székei, a Dávid házának * székei. * 2 Sám. 5, 6. 9.

6. Könyörögjetek Jérusálemnek * békességéért, *ezt mondván:* Legyenek szerencsések, a kik téged szeretnek! * 2 Krón. 6, 6.

7. Legyen békesség a te kerítésedben, és csendesség a te tornyaidban:

8. Az én atyámfiaiért, és az én barátimért kérem most, hogy *legyen* békesség te benned!

9. A mi Urunknak * Istenünknek házáért kívánok néked jót! * Zsolt. 132, 12. 13. 2 Krón. 6, 6.

CXXIII. ZSOLTÁR.

A hívek az ő nyomorúságokban Istenhez folyamodván, az ő kegyelmét kérik.

1 Éneke a grádicsoknak.

Te hozzád emelem az én szemeimet, ki lakozol * mennyekben. * Zsolt. 121, 2.

2. Ímé miképen a szolgáknak szemeik az ő uroknak segítségekre *néznek,* és a szolgálóleánynak szemei az ő asszonyának segítségére: azonképen a mi szemeink a mi Urunkra Istenünkre, míglen könyörűl mi rajtunk!

3. Könyörülj rajtunk, óh Uram, könyörülj rajtunk: mert igen megteljesedtünk * gyalázattal. * Zsolt. 88, 4.

4. Igen megteljesedett a mi lelkünk a gazdagoknak csúfolásokkal, és a kevélyeknek megutálásokkal!

CXXIV. ZSOLTÁR.

Háladás a megszabadításért.

1. Éneke a grádicsoknak, Dávidé.

Ha az Úr nem volt volna mi velünk, mondja most az Izráel:

2. Ha az Úr nem volt volna mi mellettünk, mikor az emberek * ellenünk támadnának; * 2 Sám. 5, 17. 8, 1—14. 2 Sám. 10, 1—9.

3. Akkor minket elevenen elnyeltek volna; mikor az ő búsulások ellenünk felgerjedett volna.
4. Akkor a *vizek* * *elborították* volna minket, a patak általment volna a mi lelkünkön; * Zsolt. 69, 16. Ésa. 8, 7. 8.
5. Akkor általmentek volna a mi lelkünkön a megáradott vizek.
6. Áldott legyen az Úr, ki nem adott minket prédára az ő fogaiknak!
7. A mi lelkünk megszabadult, mint a madár a madarászoknak * tőrökből; a tőr elszakadozott, és mi megszabadultunk; * Zsolt. 91, 3.
8. A mi segítségünk volt az Úrnak nevében, * ki teremtette a mennyet és a földet! * Zsolt. 121, 2.

CXXV. ZSOLTÁR.

Az Istennek erős és örökkévaló oltalmáról.

1. Éneke a grádicsoknak.

A kik bíznak az Úrban, hasonlatosok *lésznek* a Sion hegyéhez, mely meg nem * mozdúl, *és* mind örökké megmarad; * Zsolt. 78, 68. 69.
2. Mint Jérusálem körül hegyek vagynak, azonképen vagyon az Úr az ő népe * körül, mostantól fogva mind örökké. * Zsolt. 34, 8.
3. Mert nem marad meg a gonoszoknak birodalmok az igazaknak sorsokon, hogy az igazak semmi hamisságra ne nyujtsák az ő kezeiket.
4. Tégy jól óh Uram a jókkal, és az igaz * szívű emberekkel; * Zsolt. 112, 4.
5. A kik pedig az ő gonoszságokra térnek, az Úr küldje el azokat *veszedelemre* a hamisságnak * cselekedőivel. Legyen békesség az † Izráelen!
* Zsolt. 5, 5—7. † Gal. 6, 16.

CXXVI. ZSOLTÁR.

A fogságból megszabadult hívek intetnek a hálaadásra.

1. Éneke a grádicsoknak.

Mikor az Úr visszahozná a Sionnak foglyait; * olyanok valának, mint a kik álmodoznak.
* 1 Krón 15, 13. 16, 35. Esd. 1, 1—5. 2, 1.
2. Akkor nevetséggel betelék a mi szánk, és a mi nyelvünk vigassággal; akkor azt mondották a pogányok magokban: Hatalmasan * cselekedett az Úr ezekkel! * Sof. 3, 20.
3. Hatalmas dolgokat cselekedett az Úr mi velünk; azért vígadunk!
4. Uram, szabadítsd meg * a mi foglyainkat: mintha vizet *vinnél* a száraz tartományba. * Krón. 15, 13. 16, 35.
5. A kik vetnek könyhullatással, nagy örömmel aratnak.
6. A ki az ő keresett magvát vivén, sírva megyen vala; az térjen meg nagy énekszóval, hozván az ő kévéit!

CXXVII. ZSOLTÁR.

Az ember semmit nem szerezhet, és semmi nem szaporodhatik az Istennek áldása nélkűl.

1. Éneke a grádicsoknak, Salamonnak.

Ha az Úr nem építi a házat; hijába fáradnak a kik azt építik; ha az Úr nem őrzi a várost; hijába vígyáznak az őrizők.
2. Hijábavaló dolog, néktek reggel hamar felkelnetek, késön feküdnetek le, és nagy fáradtsággal * kenyeret ennetek; holott *az Isten* az ő szerelmesinek † enged álmot.
* Ezék. 12, 19. † Máté 6, 31—33.
3. Ímé az Úrnak örökségei a fiak, és az *asszony* méhének * gyümölcse, jutalom! * Zsolt. 128, 3—6. 1 Móz. 33, 5.
4. Miképen a nyilak a hatalmas erősnek kezében: olyanok az ifjúságnak fijai.
5. Boldog ember, a ki megtölti az ő tegzét * azokkal; nem szégyenülnek meg, mikor az ő ellenségeket a kapuban megszólítják! * vers 4.

CXXVIII. ZSOLTÁR.

Az Istent tisztelőknek jól lészen dolgok.

1. Éneke a grádicsoknak.

Boldog ember az, a ki féli az Urat, és a ki az ő útaiban * jár.
* vers 3—6. Zsolt. 1, 1—3.
2. A te kezeidnek munkáját * eszed; boldog lészesz és jól lészen dolgod;
* Zsolt. 37, 25. 26.
3. A te feleséged mint a termő szőlő, a te házaidban; a te fijaid, mint az olajfának ágai, a te asztalod körűl.
4. Ímé így áldatik meg a férjfiú, a ki féli az Urat!
5. Megáld téged az Úr * Sionból, és meglátod Jérusálemnek javait életednek minden idejében! * Zsolt. 132, 13. 14.
6. És meglátod fijaidnak * fijait, *és az* Izráelen való † békességet.
* 2 Móz. 20, 12. † Zsolt. 106, 5. 1 Kir. 4, 20. 21.

CXXIX. ZSOLTÁR.

A híveknek e vilagon való sok nyomorúságok, és Istentől való megszabadittatások.

1. Éneke a grádicsoknak.

Gyakorta nyomorgattak engemet az én ifjúságomtól * fogva, mondja most az Izráel! * Bir. 3, 12—14. 6, 1. 1 Sám. 4, 10. 11.

2. Gyakorta nyomorgattak engemet az én ifjúságomtól fogva; mindazáltal nékem semmit nem árthattak.
3. Az én hátamon szántottak a szántók, és hosszú barázdát vontak.
4. Az Úr igaz, elszaggatta * a gonoszoknak köteleket. * 2 Sám. 7, 9. 10.
5. Megszégyenülnek és hátratérülnek mind azok, a kik gyűlölik * a Siont. * Zsolt. 46, 6. 7. 48, 3–9. 76, 3–7.
6. Olyanok lésznek mint * a házfedelen való fű, mely, minekelőtte kiszaggattatnék, megszárad: * Ésa. 37, 27. 36, 37.
7. Melylyel az arató meg nem tölti az ő markát, sem az ő ölét a kévekötő.
8. És nem mondják az útonjárók: Az Úrnak áldása legyen rajtatok; áldunk titeket az Úrnak nevében.

CXXX. ZSOLTÁR.

Keserves embernek buzgóságos imádsága.

1. Éneke a grádicsoknak.
A mélységből * kiáltok hozzád, óh Uram! * Zsolt. 88, 6–8.
2. Uram, hallgasd meg az én szómat, a te füleid legyenek figyelmetesek az én könyörgésemnek szavára!
3. Ha a mi bűneinket * megtartándod, óh Uram: Uram kicsoda † maradhat meg? * Zsolt. 25, 11. † Jób 14, 16–18.
4. De te nálad vagyon a * kegyelem, hogy tiszteltessél. * Zsolt. 32, 5. 103, 2. 3.
5. Várom * az Urat, várja az én lelkem *őtet*, és az ő beszédében vagyon az én reménységem. * Zsolt. 27, 13. 14.
6. Az én lelkem *figyelmetesben várja* az Urat, hogynem mint a vígyázók a reggelt, a vígyázók, *mondom,* a reggelt!
7. Várjad Izráel az Urat; mert az Úrnál vagyon a * kegyelmesség, és bőséges ő nála a szabadítás. * vers 4.
8. És ő szabadítja meg Izráelt, minden ő * bűneiből! * Ésa. 4, 3.

CXXXI. ZSOLTÁR.

Tükőre az alázatos léleknek.

1. Éneke a grádicsoknak, Dávidé.
Uram, nem fuvalkodik fel az én szívem, sem az én szemeim nem emelkedtek fel, és nem jártam nagy és én felettem való csudálatos dolgokban.
2. Ha olyan nem voltam, és az én lelkem olyan nem volt, mint a téjtől elválasztatott gyermek az ő annyánál; hasonló volt bennem az én lelkem a téjtől elszakasztatott gyermekhez!
3. Bízzál * Izráel az Úrban, mostantól fogva mind örökké! * Zsolt. 115, 9.

CXXXII. ZSOLTÁR.

Dávid szorgalmatos az Isten hajlékáról.

1. Éneke a grádicsoknak
Emlékezzél meg óh Uram, Dávidról, és minden ő nyomorúságáról.
2. Ki megesküdt az Úrnak, fogadást tett a Jákób erős *Isten*ének *mondván:*
3. Ha bémenéndek az én házamnak hajlékába, ha az én ágyamba felhágok;
4. Ha az én szemeimnek aludniok hagyok, és az én szemöldökimnek szunynyadniok: *bátor elveszszek.*
5. Mígnem megtalálom az Úrnak helyét, és a Jákób erős * *Isten*ének sátorinak *helyét.* * 1 Krón. 28, 2. 3. 29, 3.
6. Ímé hallottuk, hogy *volt* az *régen* Efratánál; *volt az ideje, mikor* megtaláltuk azt Jaárnak mezején.
7. Elmegyünk most az ő hajlékihoz, hogy meghajtsuk * magunkat az ő lábainak zsámolyánál. * Zsolt. 99, 5.
8. Kelj fel *óh* Uram, *hogy menj* a te nyugalmadba, te * és a te erődnek ládája. * 4 Móz. 10, 35.
9. A te Papjaid öltöztessenek fel igazsággal, és a te szentid örvendezzenek.
10. Dávidért * a te szolgádért ne utáld meg a te megkenetett *Király*odnak orczáját. * 1 Kir. 11, 12. 2 Kir. 19, 34.
11. Megesküdt az Úr Dávidnak igazsággal, és azt meg nem másolja, *ezt mondván:* A te ágyékodnak * gyümölcséből ültetek *Királyt* a te székedbe. * 2 Sám. 7, 12–16.
12. Ha megőrizendik a te fijaid az én szövetségemet és az én bizonyságimat, melyekre őket megtanítom: azoknak fijai is mind örökké ülnek a te székedben.
13. Mert választotta az Úr * Siont, szerette azt magának lakhelyűl, *mondván:* * 1 Krón. 21, 26. 22, 1. 2.
14. Ez lészen az én * nyugodalmam mind örökké: itt lakozom; mert ezt kívántam vala. * 1 Kir. 6, 12. 13. 9, 3.
15. Az ő eleségét megáldom gazdagon: és az ő szegényit betöltöm kenyérrel.
16. És az ő Papjait * megoltalmazom, és az ő szentei nagy örömmel örvendeznek. * 2 Krón. 6, 41.
17. Azt mívelem ott, hogy teremjen a Dávidnak szarva, *holott* szerzettem szövétneket * az én megkent *Király*omnak. * vers 11. 12. 1 Kir. 11, 36.
18. Az ő ellenségit * gyalázattal veszem körűl; ő rajta pedig fénylik az † ő ékessége. * Zsolt. 18, 38–43. † Zsolt. 21, 4. 6.

CXXXIII. ZSOLTÁR.

Dávid javallja az Isten népének egyességét.

1. Éneke a grádicsoknak, Dávidé.

Ímé mely igen jó és mely gyönyörűséges dolog, az atyafiaknak egyességben való lakások!

2. Ez igaz olyan mint az *ember* fejére *öntetett* drága * kenet, mely a szakállán megyen alá, az Áron *Pap* szakállán, mely lefoly szinte az ő öltözetinek alsó prémjére. * 2 Móz. 30, 23—33.

3. Mint a Hermon * hegynek harmatja, és a mely a Sion hegyeire leszáll; mert ott parancsolja az Úr, hogy legyen áldás és élet mind örökké! * Ének. 4, 8.

CXXXIV. ZSOLTÁR.

A lelki Pásztoroknak tisztek

1. Éneke a grádicsoknak.

Ímé *mostan* áldjátok az Urat, Úrnak minden szolgái, kik minden éjjel állotok az Úrnak házában!

2. Emeljétek fel a ti * kezeiteket a szent helyen, és áldjátok az Urat! * Zsolt. 141, 2.

3. Áldjon meg tégedet az Úr * Sionból, ki teremtette a mennyet és a földet! * Zsolt. 132, 12. 13.

CXXXV. ZSOLTÁR.

Intés az isteni dicséretre.

1. Hallélu-Jah!

Dicsérjétek az Úrnak nevét, dicsérjétek ti Úrnak szolgái.

2. Kik állotok az Úrnak * házában, a mi Istenünknek házának pitvariban. * Zsolt. 134, 1.

3. Dicsérjétek az Urat; mert * jó az Úr! Énekeljetek az ő nevének; mert gyönyörűséges. * Zsolt. 118, 1.

4. Mert Jákóbot választotta magának az Úr, és az Izráelt ő saját * népévé. * 2 Móz. 19, 5. 6. 1 Pét. 2, 9.

5. Én bizonynyal tudom, hogy nagy az Úr; * és a mi Urunk minden isteneknek felette *vagyon.* * 2 Móz. 15, 11. Zsolt. 86, 8.

6. Mindeneket, valamiket * akar az Úr, cselekeszik mennyekben és a földön; a tengerben és minden mélységekben. * Zsolt. 115, 3.

7. Ki a felhőket * a földnek utolsó határából felhozza, ki villámásokat szerez esővel egybe, és a szelet kihozza az ő tárházából. * Jer. 10, 13.

8. Ki Égyiptomnak * elsőszülöttit megölte, mind emberek mind barmok között. * 2 Móz. 12, 29.

9. Mikor jeleket és csudákat bocsátott volna reád, te * Égyiptom *országa:* Faraóra és minden ő szolgáira. * Zsolt. 78, 43. 51.

10. Ki megvert sok népeket, és erős Királyokat * megölt; * Jós. 12, 1—24.

11. Sihont * az Emoreusok Királyát, és Ogot Básánnak Királyát, és a Kananeusoknak minden birodalmokat; * 4 Móz. 21, 23—35.

12. És az ő földöket adá * örökségűl, az Izráelnek az ő népének örökségéűl. * Zsolt. 78, 55.

13. Uram, a te neved mind örökké *vagyon;* Uram, a te * emlékezeted nemzetségről nemzetségre *megmarad!* * Zsolt. 102, 13.

14. Mert megítéli az Úr az ő népét; és * az ő szolgáinak kegyelmes lészen. * 5 Móz. 32, 36.

15. A pogányoknak * bálványaik ezüst és arany, emberek kezeiknek csinálmányok. * Zsolt. 115, 4—8

16. Szájok vagyon azoknak; de nem szólnak: szemeik vagynak azoknak; de nem látnak.

17. Füleik vagynak nékik; de nem hallanak, és nincs lehellet az ő szájokban

18. Hasonlatosok azokhoz, kik azokat csinálják, *és* minden valaki * azokban bízik. * Ésa. 42, 17.

19. Izráel háza áldjátok az Urat; Áron háza áldjátok az Urat!

20. Lévi háza áldjátok az Urat; kik félitek az Urat, áldjátok az Urat!

21. Áldott *legyen* az Úr Sionból, ki lakozik * Jérusálemben. Hallélu-Jah! * 1 Kir. 11, 36.

CXXXVI. ZSOLTÁR.

Inti Dávid az Anyaszentegyházat az Isten dicséretire az ő nagy kegyelmességéért.

1. Dicsérjétek az Urat: mert * jó, mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * Zsolt. 106, 1.

2. Dicsérjétek az isteneknek * Istenét; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 5 Móz. 10, 17.

3. Dicsérjétek az Uraknak Urát; mert örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

4. Ki nagy csudákat * cselekeszik egyedűl; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * Zsolt. 72, 18.

5. Ki teremtette * az egeket az ő bölcsesége által; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * Jer. 10, 12.

6. Ki megerősítette a földet a vizek felett; * mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * Zsolt. 24, 2.

7. Ki teremté amaz nagy * lámpásokat;

mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 1 Móz. 1, 16—18.

8 A napot, hogy nappal uralkodnék; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

9. A holdat és a csillagokat, hogy uralkodnának éjszaka; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

10. Ki megveré az Égyiptom*belieket* az ő * elsőszülötteikben; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 2 Móz. 12. 29.

11. És kihozá * az Izráelt ő közűlök; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 2 Móz. 12, 31—37.

12. Hatalmas kezével és kinyujtott karjával; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

13. Ki a veres tengert kétfelé * választá; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 2 Móz. 14, 21.

14. És általvivé az Izráelt * annak közepette; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 2 Móz. 14, 22—28.

15. És elveszté Faraót és minden ő népét a veres tengerben; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

16. Ki az ő népét általvitte a * pusztán; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága * 2 Móz. 15, 22.

17. Ki nagy Királyokat * megveré; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 4 Móz. 21. 21—25

18. És megölé hatalmas Királyokat; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

19. Sihont * az Emoreusok Királyát; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 4 Móz. 21, 21—25.

20. Ogot * a Básán Királyát; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * 4 Móz. 21, 33—35.

21. És adta az ő földöket örökségűl; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

22. Örökségűl az ő szolgájának az Izráelnek; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

23. Ki a mi alázatos állapotunknak idején megemlékezett rólunk; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

24. És megszabadított minket a mi ellenséginktől; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága.

25. Ki eledelt ád minden * testnek; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága. * Zsolt. 147, 9.

26 Dícsérjétek a mennyeknek erős *Istenét*; mert mind örökké *megmarad* az ő irgalmassága!

CXXXVII. ZSOLTÁR.

Panaszok a Lévitáknak a Babilóniai fogságban.

1. A Babilonnak * folyóvize mellett ott ülünk vala, és sírunk vala; mikor megemlékeznénk a Sionról. * Jer. 39, 9.

2. A fűzfákra felfüggesztjük vala hegedűnket, *Babilonnak* közepette.

3. Jóllehet ott ugyanazonok, * kik minket fogva elvittek vala és elrontottak vala; kívánnak vala mi tőlünk vígasságos éneket, *ezt mondván:* Énekeljetek nékünk a Sionnak énekei közűl. * 2 Kir. 25, 1. 11.

4. Mimódon éneklettük volna az Úrnak énekét az idegen földön?

5 Ha elfelejtkezem rólad * óh Jérusálem; felejtkezzék el *magáról* az én jobbkezem! * Jer. 51, 50.

6. Ragadjon az én nyelvem az én ínyemhez, ha meg nem emlékezem rólad, és ha az én fő vígasságom a Jérusálemben nem lészen!

7 Emlékezzél meg Uram az Edomiták * ellen a Jérusálemnek † napjáról, kik ezt mondották: †† Rontsátok, rontsátok mind fundamentomig, valami abban vagyon! * Ésa. 34, 5—8. † Jer. 39, 2. 3. 8. †† Ezék. 25, 3. 6. 8. Ezék. 26, 2. 35, 15. Abd. vers 11.

8. Babilonnak * leánya, te is elpusztíttatol: Boldog lészen, valaki megfizet néked a te gonoszságodért, melylyel mi hozzánk voltál! * Jer. 50, 1—3. 51, 1—49.

9. Boldog *ember* lészen, a ki megragadja, és a kősziklához veri a te kicsiny * gyermekeidet! * Ésa. 13, 16. 17. Dán. 5, 30. 31

CXXXVIII. ZSOLTÁR

Háláadása Dávidnak.

1. Dávid *Zsoltára.*

Dícsérlek tégedet teljes * szívemből, az istenek † előtt éneket mondok néked! * Zsolt. 9, 2. † Zsolt. 82, 1. 6.

2. Meghajtom * magamat a te szentségednek templománál, és dícsérem a te nevedet, a te kegyelmességed és igazmondásod felől; mert mindeneknek felette magasztaltad a te nevedet és a te beszédedet. * Zsolt. 132, 7.

3. A mely nap kiáltottam, azonnal meghallgattál engemet: megszaporítottad az én lelkemben az erőt.

4. Dícsérnek tégedet, óh Uram, a földnek minden * Királyai, mikoron hallándják a te szádnak beszédit. * Zsolt. 68, 32. 33.

5. És éneket mondanak az Úrnak útai felől: mivelhogy nagy az Úrnak dicsősége!
6. Mert jóllehet felséges az Úr; mindazáltal az alázatost * nézi; és a kevélyeket nagy távol látja.
*Zsolt. 113, 6—8. Ésa. 66, 2.
7. Ha a nyomorúságnak közepette járok is; megeleveníteszengemet; az én ellenségimnek haragjok ellen kinyujtod a te * kezedet és megtart engemet a te jobbkezed. *Zsolt. 18, 5. 6. 16. 17.
8. Az Úr * elvégezi, *a mit* én bennem † kezdett: Uram a te irgalmasságod mind örökké *vagyon;* a te kezeidnek munkáit ne hagyjad el!
*Zsolt. 57, 3. Filip. 1, 6. †2 Sám. 3, 18. 7, 12. 16.

CXXXIX. ZSOLTÁR.

Dávid az Isten minden tudását és gondviselését szemlélvén, hozzá hűségét mutatja.

1. Dávid * Zsoltára az Éneklőmesternek *engedtetett.* *2 Sám. 23, 1.
Uram, te megkísértettél, és * esmérsz engemet. *Zsolt. 17, 3. Jer. 12, 3.
2. Te tudod az én ülésemet és felkelésemet, távol látod az én gondolatomat.
3. Az én ösvényemet és lefekvésemet körülvetted, és minden én útaimat jól tudod;
4. Mikor még az én nyelvem alatt nincsen a beszéd; ímé Uram, te azt mind jól * tudod! *Zsolt. 44, 22.
5. Elöl és hátúl megkörnyékeztél engemet, és a te kezedet én reám tetted.
6. Csudálatosb és magasságasb * a te bölcseséged, hogy nem mint én azt megfoghatnám; *Zsolt. 92, 6.
7. Hová mennék a te lelked előtt, és a te orczád előtt hová futnék?
8. Ha a mennybe megyek ott vagy; ha a koporsóba vetem az én * ágyamat, ott is jelen vagy. *Ámós 9, 2.
9. Ha olyan szárnyaim volnának is, mint a hajnalnak, és a tengernek utolsó határánál laknám is:
10. Oda is a te kezed vinne engemet, és a te jobbkezed megfogna engemet.
11. Ha azt mondándom: Talán a setétség elfedez engemet; de a setétség is világosság én körültem.
12. A setétség is nem fedez el engemet te előtted, hanem az éjszaka is mint a nap fénylik, a setétség * te előtted olyan, mint a világosság. *vers 2. 4.
13. Az én veséimet te bírod, és te fedeztél bé engem az én anyám méhében.
14. Dícsérlek tégedet, hogy csudálatosképen csudálatossá tettél engemet; csudálatosok a te cselekedetid, és az én lelkem ezt jól tudja!
15. Nem rejtetett el te előtted az én csontaimnak *alkotása,* mikor formáltattam rejtekben, és csudálatos * mesterséggel alkottattam, *mintegy* a földnek alsó részeiben. *Jób 10, 10—12.
16. Az én testemet, mikor még forma nélkül volna, látták a te szemeid, és a te könyvedbe mind ezek béírattattak; a napok is, melyeken azok formáltatnak vala, mikor még azokban egy sem *volna.*
17. Annakokáért, mely igen drágalátosok én előttem a te * gondolatid, óh erős *Isten!* és azoknak summájok mely nagy. *Zsolt. 40, 6. 71, 15.
18. Megbeszéleném azokat; de a fövénynél többek; mikor felserkenek is, te veled vagyok.
19. Hogyha elvesztenéd, óh Isten, a hitetlen embert: a kegyetlen vérszopók eltávoznának tőlem.
20. Kik te felőled gonoszúl szóltak; és felmagasztalják a te ellenségidet.
21. A kik tégedet gyűlöltek, Uram avagy nem * gyűlöltem-é azokat? és a te ellenségidet avagy nem utáltam-é?
*Zsolt. 101, 4—8. Jel. 2, 6.
22. Tökéletes gyűlölséggel gyűlöltem azokat, és nékem ellenségim voltak.
23. Kísérts * meg engem, erős *Isten,* és lássad az én lelkemet; próbálj meg engemet, és lásd meg az én gondolatimat; *Zsolt. 26, 2.
24. És lásd meg, ha bosszúságodra való úton járok-é, és hordozz engemet tökéletes úton.

CXL. ZSOLTÁR.

Könyörög Dávid Istennek az ő ellenségitől való szabadulásért.

1. Dávid Zsoltára az * Éneklőmesternek *adatott.* *1 Krón. 25, 1.
2. Szabadíts meg engemet, óh Uram, az álnok emberektől, és a kegyetlenektől oltalmazz meg engemet!
3. Kik gondolnak gonoszt az ő szívekben, és minden nap gyűlnek a harczra.
4. Megélesítették az ő nyelveket mint a kígyók; áspis *kígyó*nak * mérge vagyon az ő ajakok alatt. *Róm. 3, 13. Jak. 3, 8.
5. Oltalmazz meg engemet, Uram, a gonoszoknak kezektől, a kegyetlenektől őrizz meg engemet; arról gondolkodnak, hogy lábamról eltaszítsanak.
6. A kevélyek tőrt vetettek nékem és köteleket, hálót vetettek nékem az én

ösvényemre, és ártalmat csináltak nékem. * Zsolt. 7, 16. 17.
7. De én azt mondám az Úrnak: én erős *Istenem* vagy te; hallgasd meg Uram az én könyörgésemnek beszédét.
8. Uram Isten, én megtartásomnak ereje, béfedezted az én * fejemet a hadnak napján. * 2 Sám. 7, 9.
9. Ne engedjed, Uram, a mit a gonosz ember kíván; az ő gonosz gondolatjokat ne vigyed elő, hogy ne fuvalkodjanak fel.
10. A kik engemet körűlvettek, azoknak ajakoknak mérge * borítsa bé az ő fejeket. * Zsolt. 7, 16. 17.
11. Szálljon azokra * elevenszén: vesse azokat *Isten* a tűzbe és verembe, *honnét* meg ne szabaduljanak. * Jób 20, 26—28.
12. Az *átkozódó* nyelves ember ne legyen állandó e földön; és a kegyetlen embert mind addig vadászsza a veszedelem, * mígnem nyaka szakad. * Jób 20, 7. 8.
13. Bizonynyal tudom, hogy az Úr a nyomorultnak perit * felvészi, és a szegényért bosszút áll. * Zsolt. 9, 3.
14. Az igazak pedig a te nevedet dicsérik, *és* az igazak lakoznak * a te orczád előtt. * Zsolt. 92, 13—16.

CXLI. ZSOLTÁR.

Könyörgése Dávidnak az Isten vezérléséért és megszabadításáért.

1. Dávid Zsoltára.
Uram, te hozzád kiáltok: siess én hozzám: figyelmezzél az én szómra, mikor te hozzád kiáltok!
2. Menjen fel az én imádságom te elődbe, mint a jóillatú * füst: és az én kezeimnek † felemelések, mint az estvéli áldozat. * 2 Móz. 30, 7. 9. † Zsolt. 134, 2.
3. Fogd bé, Uram, őrizd meg az én szájamat; oltalmazd meg az én * ajakimnak ajtaját. * Zsolt. 39, 2.
4. Ne engedjed hajlani az én * szívemet gonoszra, és hogy foglaljam magamat hamisságnak cselekedetiben, azokkal egybe, kik hamisságot cselekesznek; és ne engedjed, hogy egyem az ő gyönyörűséges étkekben. * Zsolt. 119, 36.
5. Feddjen meg engemet az * igaz, és jó néven veszem; dorgáljon meg engemet, és nékem olyan lészen mint a drága balzsam, ne tartsa meg azt az én fejemtől; mennel inkább *míveli* azt én velem, *annál inkább* imádkozom érettek az ő nyavalyájokban. * Péld. 10, 20.
6. Vettessenek le a kősziklára ezeknek Bíráik, hogy az én beszédimet hallják meg, mivelhogy azok gyönyörűségesek;
7. Mert miképen valamely ember *a követ* vágja és darabolja a földön; azonképen hányattattak el * a mi tetemeink a koporsó szájánál. * Zsolt. 88, 6. 7. Ésa. 27, 19.
8. De az én szemeim, Uram Isten reád * *néznek;* te hozzád folyamodom, ne hadd el az én lelkemet! * Zsolt. 123, 2.
9. Őrizz meg engemet a tőrtől, melyet vetettek * nékem, és a hamisság cselekedőknek hálójoktól. * Zsolt. 140, 6.
10. Essenek a gonoszok mindnyájan az ő magok * hálójokba: Én pedig mindenkor *ártalom nélkül* általmegyek. * Zsolt. 7, 17.

CXLII. ZSOLTÁR.

Dávid kéri Istent, hogy őtet megszabadítsa.

1. Dávidnak tanítása és imádsága, midőn ő a barlangban * volna. * 1 Sám. 24, 4. Zsolt. 57. 1.
2. Az én szómmal kiáltok az Úrhoz: az én szómmal könyörgök az Úrnak!
3. Kiöntöm * ő előtte az én lelkemet, az én nyomorúságomat ő előtte megjelentem. * Zsolt. 2, 19.
4. Mikor az én lelkem * keseregne én bennem, te tudtad az én ösvényimet; mikor valahová mennék, nékem tőrt vetnének. * Zsolt. 40, 13.
5. Tekints az én jobb kezemre, és lássad, hogy nincsen ki *engemet* esmérne; nem szaladhatok el, nincsen, ki az én életemre gondot viselne!
6. Kiáltok te hozzád, óh Uram, ezt mondván: Te vagy az én reménységem, *és* én örökségem * az élőknek földökben. * Zsolt. 16, 5.
7. Figyelmezzél az én kiáltásomra; mert igen megfogyatkoztam: szabadíts meg engemet az én * háborgatóimtól, mert elhatalmaztak rajtam. * 1 Sám. 23, 26.
8. Szabadítsd ki a tömlöczből az én lelkemet, hogy dicsérjem a te nevedet: engemet körűlvesznek az igazak, mikor én velem jól tejéndesz!

CXLIII. ZSOLTÁR.

Dávidnak buzgó könyörgése.

1. Dávid * Zsoltára. * 2 Sám. 23, 1.
Uram, hallgasd meg az én könyörgésemet, figyelmezzél az én imádságomra, a te igaz * ígéreted és igazságod szerint hallgass meg engemet! * Zsolt. 50, 15.

2. És ne perelj a te szolgáddal; mert egy igaz * sem találtatik te előtted az élők közűl. *Jób 9, 2. 3.
3. De az ellenség * kergeti az én lelkemet, a földhöz verte az én életemet; a setétségbe helyheztetett engemet, mint a kik régen megholtak. *1 Sám. 23, 7. 8. 24, 3.
4. És az én lelkem én bennem * elkeseredett, az én szívem elháborodott én bennem! *1 Sám. 26, 19. 27, 1. 2.
5. *Mindazáltal* megemlékeztem a régi * időkről, gondolkodtam minden te dolgaidról, a te kezeidnek cselekedetiről elmélkedtem *Zsolt. 78, 12—27. 119, 52.
6. Az én kezeimet kiterjesztettem te hozzád; az én lelkem *fohászkodik* hozzád, mint a szomjúhozó * föld. Sélah. *Zsolt. 63, 20.
7. Siess, hallgass meg, *óh* Uram; elfogyatkozik az én lelkem: ne rejtsd el a te orczádat tőlem. mert hasonlatos vagyok a * megholtakhoz! *Zsolt. 28, 1.
8. Adjad, hogy hamar halljam a te kegyelmességedet; * mert te benned bízom: mutasd meg nékem az útat, melyen járjak; mert hozzád emeltem az én lelkemet. *vers 9
9. Szabadíts meg engemet az én ellenségimtől, óh Uram, mert te tőled várok * oltalmat *1 Sám. 26, 10. 11
10. Taníts meg engemet, hogy a te akaratodat * tegyem; mert én Istenem vagy te: a te jó lelked vezéreljen engemet egyenes úton! *Zsolt. 25, 4.
11. A te nevedért, óh Uram, elevenítsd meg engemet: a te igazságodért * vigy ki engemet e szorosságból. *Róm. 2, 6—11.
12. És a te kegyelmességedből veszesd el az én ellenségimet, és rontsd meg mind azokat, kik az én lelkemet háborgatják; mert én te szolgád vagyok!

CXLIV ZSOLTÁR

Dávidnak háláadása és könyörgése.

1. Dávidnak *Dícsérete.*

Áldott legyen az Úr, az én * kősziklám, ki tanítja az én † kezeimet hadakozásra, és az én ujjaimat a viadalra! *2 Sám. 22, 2. 47 †Zsolt. 18, 33—41.
2. Én jóltévőm és én oltalmazóm, én kőváram és én szabadítóm, én paizsom, kihez folyamodom *oltalomért;* ki az én népemet nékem engedelmessé * teszi. *2 Sám. 22, 44.
3. Óh Uram, micsoda * az ember, hogy gondot viselsz ő róla? *és micsoda* az embernek fija, hogy ő felőle gondolkodol? *Zsolt. 8, 5.
4. Az ember hasonlatos a * hijábavalósághoz, és az ő napjai olyanok, mint az elmulandó † árnyék! *Zsolt. 39, 6. †Jób 14, 1. 2.
5. Uram, hajtsd le a te egeidet és szállj alá; üsd meg a hegyeket, * hogy füstölögjenek. *Zsolt. 18, 8—15. Ésa. 64, 1—3
6. Bocsáss mennyütőköveket, és veszesd el őket, bocsásd ki a te nyilaidat, és veszesd eszeket nékik.
7 Terjeszd ki a te kezedet a magasságból, szabadíts meg * és ments meg engemet a sok vizekből, az idegeneknek kezekből; *Zsolt. 18, 17. 18. 69, 2. 15
8. Mert az ő szájok szól hazugságot; és az ő jobbkezek hamisságnak jobbkeze.
9. Óh Isten, új éneket éneklek néked, tízhúrú * hegedűvel mondok néked dícséretet! *Zsolt. 33, 2—4
10. Ki megszabadítja a Királyokat, és megmenti * Dávidot az ő szolgáját a gonosz szablyától. *Zsolt. 18, 1. Péld. 21, 31
11. Szabadíts meg, és ments meg engemet az idegeneknek kezekből, kiknek szájok szól hazugságot, és kiknek jobbkezek álnokságnak jobbkeze.
12. Hogy a mi fijaink *legyenek* olyanok, mint a nevekedő plánták az ő gyermekded korokban: és a mi leányink, mint a templom köveinek hasonlatosságára szépen megfaragott kövek.
13. A mi teljes tárházaink szolgáltassanak szüntelen eleséget: a mi juhaink * elljenek ezeret, és tízezeret a mi faluinkban. *5 Móz. 28, 4—11. Zsolt. 65, 12—14.
14. A mi ökreink legyenek kövérek, ne *legyen* az ellenségnek semmi rablása, sem valami költözés, sem kiáltás a mi útczáinkon.
15. Boldog nép az, a melynek így vagyon dolga! Boldog nép az, melynek Istene * a Jehova! *Zsolt. 33, 12

CXLV. ZSOLTÁR.

Dávid ő magát és minden teremtett állatokat az Istennek dícséretire indít.

1 Dícsérő *Zsoltára* Dávidnak.

Magasztallak tégedet, óh én erős Istenem, én Királyom, és áldom a te nevedet mind örökkön örökké!
2. Minden napon áldalak tégedet, és dícsérem * a te nevedet örökkön örökké; *Zsolt. 69, 31. 32
3. Nagy az Úr és igen dícséretes, és az ő nagyságának nem mehet senki végére!
4. Egyik nemzetség a * másiknak hir-

deti a te dolgaidat, és a te hatalmasságodat beszélik. *Zsolt. 78, 4. 5.
5. A te méltóságodnak ékességét és dicsőségét, és a te * csudálatos dolgaidat beszélem. *Zsolt. 78, 12—27.
6. És a te rettenetes dolgaidnak hatalmasságát hirdetik; és a te nagyságodat beszélik
7. A te jóvoltod nagyságának emlékezetit szólják, és a te igazságodat éneklik, *mondván:*
8. Kegyelmes * és irgalmas az Úr, késedelmes a haragra, és nagy az ő kegyelmessége! *Zsolt. 86, 15.
9. Jó az Úr mindeneknek, és az ő irgalmassága minden ő teremtett állatin;
10. Dícsérnek tégedet, Uram, minden teremtett állatid, és a te fijaid áldanak tégedet.
11 A te országodnak dicsőségét szólják, és a te hatalmadat hirdetik;
12. Hogy az emberek fijainak tudtokra adják * az ő hatalmasságit, és az ő országa ékességének dicsőségét. *vers 5.
13. A te országod minden időben álló ország, és a te uralkodásod *megmarad* minden nemzetségről nemzetségre!
14. Az Úr támogat minden elesendőket, és felemel minden * meggörbedteket. *Zsolt. 146, 8.
15. Mindeneknek szemeik te * reád néznek, és te adsz azoknak eledelt alkalmatos időben. *Zsolt. 104, 25—27
16. Megnyitod a te kezedet, és bétöltesz minden lelkes állatot a te jóvoltodból.
17. Igaz az Úr minden * útaiban, es kegyelmes minden dolgaiban.
*5 Móz. 32, 4. Jel. 15, 3.
18. Közel vagyon az Úr mindenekhez, kik őtet tökéletességgel * hívják.
*Zsolt. 34, 19. 50, 51
19. Az őtet félőknek * akaratjokat tészi, azoknak könyörgéseket meghallgatja, és őket megszabadítja. *Péld. 10, 24.
20. Megőrizi az Úr mind azokat. kik őtet szeretik; de a gonoszokat mind elveszti.
21. Az Úrnak dícséretit szólja az én szám, és áldja az ő szentséges nevét minden * test mind örökkön és örökké! *Zsolt. 65, 3.

CXLVI. ZSOLTÁR.

Tanúság az Istenben való bizodalomról.

1 Hallélu-Jah!
Dícsérjed én lelkem az Urat!
2. Dícsérem az Urat az én * életemben, éneklek az én Istenemnek, míg élek! *Zsolt. 63, 5. 104, 33.
3. Ne bízzatok a * Fejedelmekben; az embereknek fijaiban, kikben nincsen szabadításra *való erő.* *Jer. 17, 5—7.
4. Kimegyen az ő lelkek, és ők földdé lésznek: * a napon elvész minden ő gondolatjok. *1 Móz. 3, 19. Préd. 12, 9.
5. Boldog az, kinek segítője a Jákóbnak erős *Istene,* és a kinek reménysége vagyon az ő * Urában Istenében!
*Zsolt. 84, 13. 145, 19.
6. Ki teremtette a mennyet, * földet, tengert, és mind azokban való állatokat, és az igazmondást megőrizi mind örökké. *Csel. 14, 15.
7. A nyomorultaknak ítéletet * szolgáltat, eledelt ád az éhezőknek: az Úr megszabadítja a foglyokat. *Zsolt. 103, 6.
8. Az Úr világosítja meg a vakokat: az Úr emeli fel * az elesteket. az Úr szereti az igazakat. *Zsolt. 145, 14.
9. Az Úr oltalmazza a jövevényeket: az * árvákat és özvegyeket táplálja: a gonoszoknak pedig útjokat elveszti.
*Zsolt. 68, 6. 147, 6.
10. Uralkodik az Úr mind * örökké: a te Istened, óh Sion, nemzetségről nemzetségre *megmarad!* Hallélu-Jah.
*Zsolt. 145, 13.

CXLVII. ZSOLTÁR.

Int az Isten dícséretinek éneklésére.

Dícsérjétek az Urat: mert jó dícséretet mondani a mi Istenünknek; mert gyönyörűséges és illendő * dolog a dícséret. *Zsolt. 33, 1. 92, 2.
2. Az Úr építi Jérusálemet, *és* az elszéledett Izráelitákat ő gyüjti egybe.
3. Ő gyógyítja meg a * töredelmes szívűeket, és kötözi bé azoknak fájdalmokat. *Zsolt. 34, 19. Ésa. 61, 1.
4. Megszámlálja * a csillagoknak sokaságát, és mindeniknek nevet ád.
*Ésa. 40, 26.
5. Nagy a mi Urunk, és nagy az ő ereje: kinek bölcsesége * megszámlálhatatlan. *Ésa. 40, 28.
6. Felsegíti a * nyomorultakat az Úr; a gonoszokat földig megalázza.
*Zsolt. 146, 9.
7 Énekeljetek az Úrnak háláadással, mondjatok dícséretet a mi Istenünknek hegedűvel.
8. Ki béfedezi az eget sűrű felhőkkel, esőt * készít e földre; és a hegyeken füvet teremt. *Csel. 14, 17.
9. *Ki* a barmoknak megadja az ő eledeleket; a holló * fiaknak, melyek *ő reá* kiáltnak. *Máté 6, 26. Jób 39, 3.

10. Nem a lónak erejében * gyönyörködik, és a férjfiúnak is gyorsaságában nincsen néki kedve.
*Péld. 21, 31. 1 Sám. 17, 47.

11. *Hanem* kedvesek az Úrnak a kik őtet * félik, és a kik bíznak az ő irgalmasságában. *Zsolt. 33, 18.

12. Dícsérjed Jérusálem az Urat; dícsérjed a te Istenedet, óh Sion!

13. Mert ő erősíti meg a te kapuidnak zárjait, megáldja te benned a te fijaidat.

14. Ki a te határidat békességessé tészi, a gabonának zsírjával * megelégít tégedet. *5 Móz. 32, 13. 14.

15. Ki kibocsátja az ő ígéjét e földre, nagy gyorsan foly az ő beszéde.

16. Ki a gyapjúhoz hasonló havat adja, * és hinti a zuzmarázt, mint a hamvat. *Jób 37, 5.

17. Ki a jeget darabokba * fagylalja, melynek hidegségét ki állhatja meg?
*Jób 37, 9.

18 Ki bocsátja az ő beszédét és elolvasztja azokat; az ő szele fú: és a vizek folynak.

19. Az ő szent ígéjét hirdetik * a Jákóbnak, az ő rendelésit és ítéletit az Izráelnek. *5 Móz. 4, 7. 8. Zsolt. 78, 5.

20. Nem cselekedett ilyen módon semmi * nemzetséggel; és *azok* az ő ítéletit nem tudják. Hallélu-Jah!
*Eféz. 2, 12.

CXLVIII. ZSOLTÁR.

Inti mind a teremtett állatokat az Istennek dícséretire.

1. Hallélu-Jah!

Dícsérjétek az Urat mennyei * állatok; dícsérjétek őtet a magasságban!
*Jel. 5, 13.

2. Dícsérjétek őtet minden ő * Angyalai; dícsérjétek őtet minden ő seregei. *Jób 38, 7.

3. Dícsérjétek őtet nap és hold, dícsérjétek őtet minden fényes * csillagok.
*Jób 38, 7.

4. Dícsérjétek őtet magasságos egek, és az égen felűl való * vizek. *1 Móz. 1, 6. 7.

5. Dícsérjék az Úrnak nevét; mert ő mondotta, * és lettek. *1 Móz. 1, 3. 6.

6. És megerősítette azokat mind örökkön örökké; rendet szabott azoknak, mely soha el nem változik.

7. Dícsérjétek az Urat földi állatok, sárkányok és minden mélységek

8. Tűz és kőeső, hó és nedvesség, szelek, kik az ő akaratjának * engedtek.
*Jób 37, 5

9. Hegyek és minden halmok, gyümölcstermő fák, és minden czédrusfák:

10. Vadak és minden barmok, csúszómászó állatok, és repeső madarak;

11. Földi Királyok és minden népek, Fejedelmek, és a földnek minden Bírái;

12. Ifjak és szűzek; vének és gyermekek!

13. Dícsérjék az Úrnak nevét; mert csak az ő neve nagy, az ő dícséreti a földnek és az egeknek felette *vagyon!*

14. És felmagasztalta az ő népének szarvát. Dícséret minden ő szenteinek, az Izráel fijainak az ő hozzá közel * való népnek. Hallélu-Jah!
*Zsolt. 147, 19, 20. 2 Móz. 19, 6.

CXLIX. ZSOLTÁR.

Intetik az Anyaszentegyház az Istennek dícséretire.

1. Hallélu-Jah!

Énekeljetek az Úrnak új éneket, az ő dícsérete *zengjen* az *ő* szenteinek Gyülekezetekben!

2. Örvendezzen az Izráel az ő Teremtőjében; a Sionnak fijai örvendezzenek az ő Királyoknak.

3. Dícsérjék az ő nevét síppal, dobbal és hegedűvel mondjanak néki dícséretet;

4. Mert gyönyörködik * az Úr az ő népében, megékesíti a † nyomorultakat szabadulással. *5 Móz. 28, 63. †Zsolt. 147, 6.

5. Örvendezzenek az ő * szentei dicsőségesen; énekeljenek az ő ágyasházokban! *Zsolt. 134, 1. 2.

6. Az erős *Isten*nek felmagasztalásai *legyenek** az ő torkokban; és kétélű fegyverek az ő kezekben; *2 Krón. 20, 19—23.

7. Hogy a pogányokon bosszút álljanak, és megbüntessék a népeket;

8. Hogy megkötözzék azoknak Királyaikat vasláncokkal, és azoknak főfő embereiket megbékózzák;

9. Hogy a megírott * ítélet szerint cselekedjenek ő velek. Ez minden ő szenteinek † ékességek! Hallélu-Jah!
*5 Móz. 7, 1—6. †5 Móz. 7, 12—16.

CL. ZSOLTÁR.

Intés az Istennek dícséretire.

1. Hallélu-Jah!

Dícsérjétek az erős *Istent* az ő szentséges * *lakhelyé*ben; dícsérjétek őtet az ő kiterjesztett † erejéről.
*Zsolt. 132, 12. 13. †Ésa. 6, 3.

2 Dícsérjétek őtet az ő hatalmasságiról; * dícsérjétek őtet az ő nagyságának sokasága szerint. *Zsolt. 145, 6.

3. Dícsérjétek őtet trombitáknak zengésével; * dícsérjétek őtet lanttal és hegedűvel. *Zsolt. 98, 5.

4. Dicsérjétek őtet dobokkal és sípokkal; dícsérjétek őtet húroknak zengésével és orgonákkal.
5. Dícsérjétek őtet hangos czimbalmokkal; dícsérjétek őtet vígasságtevő czimbalmokkal.
6. Minden lélek dícsérje az Urat! Hallélu-Jah!

SALAMONNAK
PÉLDABESZÉDEI.

I. RÉSZ.

E könyvnek hasznai. Miben áll az igaz bölcseség.

Salamonnak, a Dávid fijának, az Izráeliták * Királyoknak közönséges Bölcsmondásai. * Préd. 1, 1.
2. A bölcseségnek és tudománynak tanulására, az eszesen való beszédeknek értelmére.
3. Az értelemnek, igazságnak, ítéletnek, és minden egyenességnek tudományának eszébe vételére
4. A bolondnak eszességnek adására, a gyermeknek tudománynak és serénységnek *szerzésére.*
5. *Melyeket* hallván a bölcs, öregbíti az ő tanúságát, és az értelmes érett tanácsokat szerez.
6. A bölcs beszédnek és magyarázatnak tanúságára, és bölcseknek azoknak meséinek *értelmére.*
7. Az Úrnak félelme * feje a bölcseségnek, *mely* bölcseséget és tudományt a bolondok megutálnak. * Jób 28, 28. Zsolt. 111, 10.
8. Hallgasd, szerelmes fiam, a te atyádnak bölcseségét, és a te anyádnak oktatását * el ne hagyjad; * rész 6, 20. 15, 5.
9. Mert kedves ékessége lészen a te fejednek, és aranylánez a te nyakadban.
10. Szerelmes fiam, ha a bűnösök el akarnak hitetni tégedet: ne * fogadjad beszédeket. * rész 23, 17.
11. Ha azt mondándják: Jere mi velünk, leselkedjünk vér * után, rejtezzünk el az ártatlan ellen, büntetetlen; * Mik. 7, 2. 3.
12. Nyeljük el azokat, mint a koporsó elevenen, és egészen, mint a kik mélységbe szállottak.
13. *E képen* minden drága marhát nyerhetünk, megtöltjük a mi házainkat fosztott marhákkal;
14. A te részedet *a prédából, mely néked* sors szerint *jut,* közre bocsássad, nékünk mindnyájan egy erszényünk legyen;
15. Szerelmes fiam, ne járj *egy* úton ezekkel, tartóztasd meg a te lábaidat ezeknek * ösvényektől: * Zsolt. 1, 1. 4. 5.
16. Mert az ő lábaikkal a gonoszra futnak, * és sietnek a vérnek ontására. * Ésa. 59, 7. Róm. 3, 15.
17. *Miképen* a madaraknak minden bűnök nélkűl vetik meg a hálót:
18. Azonképen *ok nélkűl* leselkednek ezek az *emberek*nek vérek után, és rejtik el magokat azoknak lelkek után.
19. E képen *vagyon* dolgok minden *gonosz* kereskedésben foglalatosoknak, mely *kereskedés* azoknak, kik magokat erre adták, lelkeket * elveszti. * Zsolt. 5, 5—7.
20. Az igaz fő bölcseség kinn szerűlszerte kiált, * *és* az útczákon zengedezteti az ő szavát. * rész 8, 1—3.
21. A nép között legmagasabb helyen prédikál, a kapuknak bémenetelin, minden városban az ő beszédit szólja, *mondván:*
22. Míglen szeretitek, óh ti bolondok, a bolondságot, és a csúfolók csúfolást kívánnak magoknak; és a balgatagok gyűlölik a tudományt!
23. Térjetek meg az én dorgálásomra: ímé kiadom néktek az én lelkemet, tudtotokra adom az én beszédimet néktek.
24. Mivelhogy hívlak * titeket, és nem akarjátok: kiterjesztem az én kezemet; és senki eszébe nem veszi. * Ésa. 65, 12. 66, 4.
25. Hanem, elvonszátok magatokat minden én tanácsom elől, és az én feddésemmel nem gondoltok;
26. Én is a ti nyomorúságtokon nevetek; megcsúfollak, mikor eljövénd az a mitől féltek.
27. Mikor eljövénd, mint a pusztítás, az a mitől * féltek, és a ti nyomorúságtok, mint a forgószél elközelget; mikor rohanánd ti reátok a nyomorgatás: és a megszorongatás: * rész 10, 24.
28. Akkor segítségűl hívnak engemet; de nem * hallgatom meg: reggel keres-

nek engemet; de meg nem találnak engemet. * Jób 27, 8. 9. 36, 12. Ésa. 1, 15. 59, 2.
29. Azért hogy gyűlölték a bölcseséget, és az Úrnak tiszteletit nem választották *magoknak*.
30. Nem engedtek az én tanácsomnak: megvetették minden én feddésemet.
31. Esznek azért az ő * útjoknak gyümölcséből, és az ő tanácsokból megelégednek; * vers 32. Róm. 2, 6—9.
32. Mert a bolondoknak hivalkodások megöli őket, és a balgatagoknak jó szerencséjek elveszti őket;
33. A ki pedig hallgat engemet, lakozik * bátorságosan, és csendes lészen a gonosznak félelmétől! * Ésa. 1, 19

II. RÉSZ.

Intés az Isten beszéde bölcseségének követésére.

Szerető fiam! ha bévejénded az én beszédimet, és az én parancsolatimat elrejténded te nálad;
2. *Ha* figyelmeztetvén a bölcseségre a te füleidet, hajtándod a te elmédet az értelemre;
3. Ha a bölcseségért kiáltándasz, és az értelemnek *megnyeréséé*rt a te szódat felemelénded;
4. Ha kerесénded azt, mint az ezüstöt, és mint az elrejtett kincseket, vizsgálándod azt;
5. Akkor megérted az Úrnak félelmét, és az Istennek esméretire jutsz:
6. Mert az Úr ád * bölcseséget, az ő szájából tudomány és értelem *származik*. * Jób 32, 8. Jak. 1, 5. 6.
7. Eltéve vagyon az igazaknak *hasznokra* valami valóságos; paizsa * lészen a tökéletesen járóknak, * Zsolt. 3, 4.
8. Megőrizvén az igazságnak útait: és azoknak, kiket kegyelmébe vészen, útjokat megtartja.
9. Akkor megérted az igazságot, és a törvényt, és valami igaz, és minden jó útat:
10. Mikor menénd a bölcseség a te elmédben, és a tudomány a te elmédben gyönyörűséges lészen.
11. A szorgalmatosság beesűl tégedet, az értelem megőriz tégedet.
12. Megszabadítván tégedet a gonosznak útától, és a gonoszság szóló férjfiaktól.
13. A kik elhagyják az igazságnak útát, hogy járjanak a setétségnek útain.
14. Kik örülnek gonoszt cselekedvén, vígadnak a gonosz hijábavalóságokban.
15. Kik az ő ösvényekben feslettek, és az ő útjokban gonoszok.
16. Megszabadítván tégedet a kivűl való * asszonytól, az idegentől, ki az ő beszédével † hízelkedik. * rész 7, 5. † rész 5, 3.
17. Ki elhagyja az ő ifjúságának férjét: és az ő Istenének szövetségéről elfelejtkezik.
18. (Mert a halálra hanyatlik az ő háza, és az ő ösvényei az élet nélkűl valókhoz.
19. Valakik mennek ahoz, nem térnek meg, sem meg nem nyerhetik az életnek * útait.) * 1 Kor. 6, 9. 10.
20. Hogy járj a jóknak útjokon, és az igazaknak útjokat kövessed.
21. Mert az igazak lakják * a földet és a tökéletesek megmaradnak abban: * Zsolt. 37, 22. 29.
22. A gonoszok pedig a * földről kivágattatnak, és a hitetlenűl cselekedők kiszaggattatnak abból. * Jób 18, 17—21.

III. RÉSZ.

Kűlömb-kűlömbféle intések: Dícséreti a bölcseségnek.

Szerelmes fiam! az én tudományomról el ne felejtkezzél, de az én parancsolatimat * megőrizze a te elméd; * rész 1, 8. 9.
2. Mert napoknak hosszú * voltát, és sok esztendős életet, békességgel egyetembe hoznak néked. * 5 Móz. 8, 1. 30, 16.
3. Az irgalmasság * és tökéletesség ne hagyjanak el tégedet: kösd azokat a te † nyakadra, írd bé azokat a te szívednek táblájára; * Máté 5, 7. 44—48. † 5 Móz. 6, 7. 8.
4. Így nyersz kedvet és jó előmenetelt az Istennek és az embereknek szemeik előtt.
5. Bizodalmad legyen az Úrban * teljes te elmédből; a te értelmedhez pedig ne támaszkodjál. * Zsolt. 125, 1.
6. Minden te útaidban megesmérd őtet: ő igazgatja a te útaidat.
7. Ne légy bölcs * *csak* te † magad ítélete szerint: féljed az Urat, és távozzál el a gonosztól. * 1 Kor. 4, 6. † rész 26, 12.
8. Egésséges lészen *ez* a te köldöködnek, és megújulás * a te csontaidnak. * Jób 21, 24.
9. Tiszteljed az Urat, a te marhádból, a te * egész jövedelmednek első zsengéjéből. * Malak. 3, 10.
10. E képen megtöltetnek * a te csűreid elégséggel, és a must miatt a te sajtódnak válúi bővölködnek. * 5 Móz. 28, 1. 8.

11. Az Úrnak bölcseségét, szerelmes fiam, ne utáld meg, se meg ne unjad az ő * dorgálását; *Zsid. 12, 5—7.
12. Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja: és miképen az atya az ő fiját, *a kinek* javát akarja.
13. Boldog ember, a ki megnyeri a bölcseséget, és az ember, a ki öregbíti értelmét;
14. Mert jobb ennek kereskedése az ezüstnek * kereskedésénél, és a kiásott aranynál ennek jövedelme; *rész 8, 11. Jób 28, 15—19.
15. Drágább a fényes kárbunkulusoknál, és minden te gyönyörűségid nem hasonlíttathatnak hozzá;
16. Napoknak hosszúsága vagyon ennek jobbján, az ő balján gazdagságok és tisztesség:
17 Az ő útai gyönyörűségnek útai, és minden ő ösvényei, békességnek *ösvényei.*
18. Életnek * fája ez azoknak, a kik magokhoz kapcsolják őtet, végezetre azok, kik őtet † megtartják, megboldogittatnak! *vers 16. †Máté 7, 21. Jak. 1, 25.
19. Az Úr bölcseséggel * fundálta a földet, erősítette az egeket értelemmel. *Zsolt. 136, 5. 6.
20. Az ő tudományai által fakadtak ki a mélységből a vizek, és a felhők csepegetnek harmatot.
21. Szerelmes fiam, ne távozzanak el a te szemeidtől, őrizd meg az igaz *bölcseséget,* * és a szerénységet! *Jób 28, 28.
22. És lésznek *ezek* élet * a te lelkednek, és kedvesség a te szádnak. *vers 16. 17.
23. Akkor eljárod bátorsággal a te útadat, és a te lábadat * meg nem ütöd. *Zsolt. 37, 23. 24.
24. Mikor aluszol: meg nem * rettensz, hanem néked nyugvónak gyönyörűséges lészen a te álmod. *Jób 11, 19.
25. Ne félj a hirtelen való * félelemtől, és a gonoszoknak pusztításoktól, hogy reád jöjjön; *Zsolt. 91, 5—9.
26. Mert az Úr jelen lészen a te bizodalmad szerint, és megtartja a te lábadat a fogságtól.
27. Ne fogd meg a * jótéteményt azoktól, a kik szűkölködnek, mikor a te kezednek hatalmában vagyon annak megcselekedése. *rész 11, 17. 25, 27. Préd. 11, 2.
28. Ne mondjad ezt a te felebarátodnak: Menj el, * azután térj meg; mert holnap adok; holott te tehetségedben vagyon *az, a mit kér.* *Jak. 2, 15—17.
29. Ne forralj a te felebarátod * ellen gonosz dolgot, a ki együtt ül bátorságosan te veled. *Zsolt. 15, 1. 3.
30. Ne háborogj egy emberrel * is ok nélkül, hanemha gonoszszal illetett téged. *Máté 5, 38—40.
31. Ne irígykedjél * egy hamis emberre is, és néki semmi útát ne válaszszad; *Zsolt. 71, 1.
32. Mert utálja az Úr az engedetlent; és az igazakkal vagyon az * ő titka. *Zsolt. 25, 14.
33. Az Úrnak átka száll a * gonosznak házára: de az igazaknak lakhelyek megáldatik; *5 Móz. 28, 15—68.
34. Mert a csúfolókat ő * megcsúfolja; a szelídeknek pedig ád kedvességet. *Zsolt. 18, 27.
35. A bölcsek * tisztességet vesznek örökség szerint: a bolondokat pedig elveszti a gyalázat. *Zsolt. 119, 6.

IV. RÉSZ.

Int itt is azon jó dolgokra és a bölcseségre.

Halljátok meg, fijaim, a *ti* atyátoknak tanítását, és figyelmezzetek az értelemnek megtudására!
2. Mert jó tanúságot adok néktek; az én tudományomat el ne hagyjátok.
3. Mikor az én atyámnak gyenge fija volnék, és egyetlenegye az én anyámnak
4. Tanítván az *én atyám* engemet, azt mondja vala nékem: Tartsa meg az * én beszédemet a te elméd, hogy megtartván az én parancsolatimat élj: *1 Krón. 28, 9.
5. Szerezz bölcseséget, szerezz eszességet; ne felejtkezzél el, se el ne hajolj az én számnak beszéditől.
6. Ne hagyd el azt; és megtart tégedet; szeressed azt; és megőriz tégedet
7. A mely feje a * bölcseségnek, azt a bölcseséget keressed: és a te teljes kereséseddel szerezz értelmet. *rész 9, 10.
8. Magasztald fel azt; és felmagasztal * tégedet, tisztel tégedet; mikor hozzád ölelénded azt. *2 Krón. 7, 17. 18.
9. Ád a te fejed kedvességének öregbülést: igen szép * ékes koronát ád néked. *rész 1, 9.
10. Hallgasd, szerelmes fiam, és tanuld meg az én beszédimet: * így sokasulnak meg néked a te életednek esztendei. *rész 3, 11. 16—18.
11. Bölcseségnek útára tanítlak tégedet, visellek téged az igazságnak ösvényin.
12. Mikor járándasz, semmi nem szo-

rítja meg a te járásodat; még ha szintén futnál is, nem ütközöl meg.

13. Ragaszkodjál a bölcseségnek tanításához, ne állj hátra: őrizd meg azt; mert az tenéked életed.

14. A hitetleneknek útjokon * ne járj, se ne járj a gonoszoknak ösvényeken;
* Zsolt. 1, 1—4.

15. Vond el magadat attól, *és* által ne menj azon: térj el arról, és menj el mellőle;

16. Mert nem alusznak azok, hanemha gonoszt cselekedhetnek; és kimegyen az ő szemekből az álom, hanemha azt cselekeszik, hogy valaki megromoljon;

17. Mert élnek az istentelenségnek étkével, és mindennémű * erőszaktételnek borát iszszák. * rész 1, 11—16. 31.

18. Mert az igazaknak útjok hasonló a fénylő * világossághoz, mely igyekezik világoskodni, annyira hogy *azoknak mindenike* az erejében való naphoz *hasonló* lészen; * Jób 29, 3. Zsolt. 37, 6.

19. Az istenteleneknek *pedig* útjok hasonló a * homályhoz, nem tudják miben ütköznek meg. * Ésa. 59, 10—12.

20. Szerelmes fiam, az én beszédimre figyelmezzél, az én beszédimre hajtsad a te füledet;

21. Ne távozzanak el a te szemeidtől, tartsd meg ezeket a te elmédben;

22. Mert életnek * *igéi* azoknak, kik megnyerhetik azokat, és azok közűl kinek-kinek egész testének egésségesek.
* rész 3, 18. Zsolt. 19, 8.

23. Minden őrizésnek felette megőrizzed a te nevedet: mert * abból származnak ki az életnek cselekedetei.
* Máté 15, 19.

24. Vesd el tőled a szájnak gonoszságát, és az ajakaknak * álnokságát messze vessed te tőled. * Zsolt. 34, 13—15.

25. A te szemeid az igazra * nézzenek, és a te szemöldökid igazakat nézzenek te előtted. * Zsolt. 101, 6.

26. Megvizsgáljad a te lábaidnak ösvényit, hogy minden te útaid állhatatosok legyenek.

27. Ne hajolj jobbra * vagy balra, fordítsd el a te lábadat a gonosztól.
* 5 Móz. 5, 32.

V. RÉSZ.

Házasságtörést tilt: Int a tisztaságra.

Szerelmes fiam! az én bölcseségemre figyelmezzél; az én értelmemre hajtsad a te füledet.

2. Hogy megtartsad a tanácsokat, és a tudományt a te ajakid megőrizzék.

3. Jóllehet olyan az idegen asszonynak ajaka, mint a csepegő * lépesméz, és lágyabb az olajnál az ő nyelve:
* rész 2, 26.

4. Mindazonáltal annak vége keserű mint az üröm, éles mint a kétélű tőr:

5. Az ő lábai a halálra mennek, az ő járásai a koporsóra valók.

6. Az ő életének útát ne kövessed; mert az ő ösvényei változók, hogy eszedbe nem veheted.

7. Most azért, fijaim, hallgassatok engemet, és ne távozzatok el az én számnak beszéditől!

8. Távol legyen attól a te útad, és ne közelgess az ő házának ajtajához;

9. Hogy ne adjad a te ékességedet másnak, és a te esztendeidet * a kegyetlennek; * rész 6, 32. 33.

10. Hogy ne teljenek bé a kivűl valók a te marháiddal; és a te munkáid ne maradjanak az idegennek házában.

11. És végezetre nyögj, mikor megemésztetik a te húsod és a te tested.

12. És azt mondjad: Miképen gyűlöltem a tudományt, és a fenyítéket megutálta az én elmém,

13. És nem hallgattam az én tanítóimnak beszédeket, és az én tanítóimhoz nem hajtottam az én fülemet;

14. Kevés híja volt, hogy minden gonoszságba nem merűltem a gyülekezetnek és seregeknek közepette!

15. Igyál vizet a te kútadból, és a te forrásodnak közepiből a folyásokat.

16. Kifolyjanak a te forrásid, az útczákon *legyenek* a te vizeidnek folyásai.

17. De legyenek azok tiéid, és nem a kivűl való idegenekéi veled.

18. Lészen a te forrásod áldott; és örvendezz a te ifjúságod feleségének.

19. Lészen néked *a te feleséged* mint a szerelmes nőstényszarvas, és kedves vadkecske; az ő emlői megelégítsenek tégedet minden időben, az ő szerelmében gyönyörködjél szüntelen.

20. És miért bujdosnál, szerelmes fiam, az idegen után, és *miért* ölelnéd mejjét az idegennek?

21. Holott az Úrnak szemei előtt legyenek mindennek az ő * útai, és kinek-kinek ösvényit eszébe † vészi.
* Jób 31, 4. 34, 21. 22. † Jer. 16, 18

22. Az ő álnokságai fogják meg az istentelent, és az ő bűnének köteleivel kötöztetik meg. * Zsolt. 7, 16. 17. 34, 22

23. Ő meghal tudomány nélkűl; és bolondságának sokasága miatt tévelyeg.

VI. RÉSZ.

Taníttatik az, a ki másért kezes lett · Intetik dolgozásra a rest ember.

Szerelmes fiam! ha kezes lettél a te barátodért; és kezedet adván, kötelezted magadat másért:

2. A te szádnak beszédivel kötelezted meg magadat, megfogattattál a te szádnak beszédivel.

3. Azért ezt míveld immár, szerelmes fiam, hogy kimentsed magadat, minekutánna a te felebarátodnak kezébe jutottál; eredj, alázd meg magadat, és kénszerítsed a te felebarátodat.

4. Még álmot se engedj a te szemeidnek, se szunnyadást a te szemöldökidnek;

5. Szabadítsd ki magadat, mint a vadkecske a *vadásznak* kezéből, és mint a madár a madarásznak kezéből.

6 Eredj el a hangyához, óh te rest, nézd meg az ő útait, és tanulj!

7. Holott néki nincsen vezére, igazgatója, vagy ura;

8. *Mégis* nyárban szerzi meg az ő étellét, megszerzi aratáskor az ő eledelét

9. Óh te rest, meddig fekszel? mikor kelsz fel a te álmodból?

10. Míglen fekszel, kicsiny * álmodozásokkal, kicsiny szunnyadozással, kezeidnek kevés öszvekapcsolásával?
* rész 24, 33. 34. Préd. 4, 5. 6.

11. Azonközben eljő, mint a gyors útonjáró, a te szegénységed, és a te szűkölködésed, mint a paizsos férjfiú!

12. A ravasz ember, a hamis férjfiú álnok szájjal jár.

13. Hunyorgat * az ő szemeivel; az ő lábaival is szól, és ujjaival tanít.
* Zsolt. 35, 19.

14. Mindenképen való álnokság vagyon az ő szívében, forral minden gonoszt szüntelen, háborúságot indít;

15. Annakokáért hirtelen eljő az ő nyomorúsága, gyorsan úgy rontatik meg, hogy ő meg nem gyógyíttathatik!

16. Ez hat dolgot gyűlöli az Úr, sőt hét dolog utálatos az ő lelkének;

17. A kevély szemek, a hazug nyelv, és az ártatlan vért ontó kezek;

18. Az álnok gondolatokat forraló elme, a gonoszra sietséggel futó lábak;

19. A hazugság szerző hamis bizonyság, végezetre a ki szerez háborúságokat az atyafiak között!

20. Őrizd meg, szerelmes fiam, a te atyádnak * parancsolatját és a te anyádnak tanítását el ne hagyjad. * rész 1, 8.

21. Kösd azokat a te szívedre * mindenkor, függeszszed azokat a te nyakadra; * rész 3, 3. 23, 24.

22. Valahová menéndesz, vezérel téged; mikor aluszol, megőriz tégedet; mikor felserkenéndesz, a beszélget te veled.

23 Mert szövétnek * a parancsolat, és a tudomány világosság; és az életnek úta a tanító feddések. * Zsolt. 19, 9.

24. Hogy a gonosz asszonytól téged megőrizzenek, az idegen asszony nyelvének hízelkedésétől.

25. Ne kívánjad * az ő szépségét a te elmédben, és meg ne csaljon tégedet az ő szemöldökivel; * Máté 5, 28.

26. Mert a parázna asszony miatt *jut az ember* egy darab kenyérre: még a férjfiú *mellé adatott* asszony is az ő *férjének* drága életét vadászsza!

27. Avagy vehetné-é valaki a tüzet az ő kebelébe, hogy az ő ruhái meg ne égnének?

28. Avagy járhatna-é valaki az elevenszénen, hogy az ő lábai meg ne égnének?

29. Így *vagyon*, valaki egyesűl az ő felebarátjának feleségével; nem * marad büntetetlen, valaki illeténdi azt!
* Jób 31, 11. 12.

30. Nem utáltatik meg a lopó, a ki lop az ő lelkének kívánságának betöltésére, mikor éhezik;

31. De ha rajta kapattatik, * hétannyit kell adnia, vagy az ő házának minden marháját kell érette adnia; * 2 Móz. 22, 1. 4.

32. A ki pedig paráznává teszi az asszonyt, * bolond; a ki magát el *akarja* veszteni, az *úmbátor* cselekedje ezt!
* 2 Sám. 13, 13.

33. Vereséget és gyalázatot nyer, és az ő gyalázatja el nem töröltetik;

34. Mert a férjfiú az ő feleségéhez való indulatjának haragjából felgerjedvén, nem cselekeszik kegyelmességgel a bosszúállásnak napján.

35. Nem gondol semmi váltsággal, nem nyugszik meg rajta, még ha nagy sok ajándékokat adnál is néki.

VII. RÉSZ.

Intés a paráznaság ellen.

Szerelmes fiam, tartsd meg az én beszédeimet, és az én parancsolatimat rejtsd el te nálad.

2. Az én parancsolatimat tartsd meg, és * élsz; és az én törvényemet, mint a te szemeidnek fényét. * rész 4, 4. 3 Móz. 18, 5.

3. Kösd azokat a te ujjaidra, írd fel azokat a te szívednek táblájára.

4. Mond ezt a bölcseségnek: Én né-

ném vagy te; és az eszességet sógorodnak hívjad;
5. Hogy megőrizzen téged a kivűl való asszonytól, *és* az ő beszédivel * hízelkedő idegentől; *rész 5, 3. 4.
6. Mert az én házamnak ablakán, *és* az ablakfiókról nézvén,
7. Láték a bolondok között, eszembe vevék a fiak között egy * bolond ifjat, *rész 6, 32.
8. *Ki* menvén az útczán, annak szegeletinél, a *tisztátalan személy*nek házához * menő úton mégyen vala. *Jób 31, 9.
9. Estve késön a napnak estvéjén, setét és homályos éjjel.
10. Holott ímé egy asszony eleibe *méne* annak, paráznának ékességében, álnok az ő elméjében.
11. (Mely * csácsogó és vakmerő, kinek házában nem maradhatnak meg az ő lábai. *rész 5, 8.
12. Néha kinn, néha az útczákon, vagy minden szegeletnél leselkedik.)
13. És megragadván őtet, megcsókolá őtet, és szemtelenségre vetvén önn magát, monda néki:
14. Háláadó-áldozatnak *húsai* vagynak én nálam; ma adom meg fogadásimat.
15. Azért jövök ki elődbe, szorgalmatosan keresvén a te orczádat; jókor találok te reád!
16. Paplanokkal megvetettem nyoszolyámat, mely ékes *külömb-külömbféle* szép rakásokkal, és * Égyiptomi szőnyegekkel! *rész 21, 22.
17. Jó illatot csináltam az én ágyasházamban, mirhából, áloesből, és fahéjból!
18. Ne foglaljuk magunkat bőségesen mind viradtig a szeretetben, mi magunkat vidámítsuk meg szerelemhez való dolgokkal;
19. Mert nincsen az én férjem az ő házában, elment messze útra,
20. Egy erszény pénzt vőn kezéhez; bizonyos napra jő meg az ő házához.
21. Elhiteté őtet az ő mesterségének sokaságával, az ő ajakinak * hízelkedésével meggyőzé őtet. *rész 5, 3.
22. Követé azt hirtelenséggel, mint az ökör a megnyúzásra megyen, és miképen mikor a békót a bolondoknak tanításokra lábokra vetik.
23. Mígnem általjárja a nyíl az ő szívét, miképen siet a madár a tőrre, nem tudván azt az ő élete ellen lenni!
24. Annakokáért most szerelmes fiaim, hallgassatok engemet, és figyelmezzetek az én számnak beszédire.
25. Ne hajoljon annak útaira a te elméd, *és* ne tévelyegj annak ösvényin;
26. Mert sok megsebesített embereket elejtett, és sokan vagynak, a kik attól megölettettek.
27. A koporsóra való útak, az ő házához * *menő útak,* melyek szállanak a halálnak fenekére!

VIII. RÉSZ.

Intés a bölcseségnek tanulására: megírása az örök bölcseségnek.

Avagy a bölcseség * nem kiált-é, és az értelem nem bocsátja-é ki az ő szavát? *rész 1, 20. 21.
2. A magas helyeknek tetein, az úton, nagy sok ösvényeк helyén megállván.
3. A kapuk mellett a városnak bémenetelin, az ajtóknak bémenetelin énekel, *mondván:*
4. Tinéktek, óh tiszteletes jeles férjfiak, kiáltok; és az én szóm az embereknek fijaihoz *vagyon:*
5. Értsétek meg ti bolondok, az eszességet, *és* ti balgatagok vegyétek eszetekbe!
6. Halljátok meg; mert jeles dolgokat szólok, és az én számnak felnyitásával *kibeszélek* igaz dolgokat;
7. Mert meggondolt valóságos igazságot mond ki az én nyelvem és utálatos az én ajakimnak gonoszságot *mondani.*
8. Igazak az én számnak minden beszédei, semmi nincsen ezekben hamis vagy elfordult dolog.
9. Mind azok egyenesek az értelmesnek, és igazak azoknak, kik megnyerhetik a tudományt.
10. Vegyétek az én tanításomat, és nem a pénzt; és a tudományt inkább, hogy nem mint a választott aranyat;
11. Mert jobb a bölcseség * a drágaköveknél: és semmi gyönyörűségek ehez egyenlők nem lehetnek. *rész 3, 14—16. Jób 28, 15—19.
12. Én bölcseség, lakozom az eszességgel; és a tudomány a nagy serénységgel *mindenkor* nálam jelen vagyon.
13. Az Úrnak félelme, * a gonosznak gyűlölése: a kevélységet és felfuvalkodást, és a gonosznak útát, végezetre a veszedelmes szájat gyűlöltem. *Jób 28, 28.
14. Enyim a tanács, és valami vagyon, én eszességem, én erőm!
15. Én általam uralkodnak a Királyok és az Uralkodók végeznek igazságot.

16. Én általam a fejedelmek viselnek fejedelemséget, a tisztességesek *és* a földnek minden Birái.

17. Én az engem szeretőket szeretem, és a kik engemet szorgalmatosan * keresnek, megtalálnak engemet. * vers 12.

18. A gazdagság * és tisztesség én nálam vagynak, a megmaradandó állatok, és az igazság. * rész 3, 16.

19. Jobb az én gyümölcsöm a *drága* megtisztíttatott aranynál, és az én hasznom a választott ezüstnél.

20. Az igazságnak útán vezérlek: és az igaznak közép ösvényén.

21. Ki azt cselekeszem, hogy bírják az engem szeretők azt, a mi vagyon; végezetre az ő * kincseket megszaporítom. * vers 18.

22. Az Úr bír vala engemet az ő útának kezdetiben: az ő munkái * előtt, minden időknek előtte. * 1 Móz. 1, 1.

23. Örök időknek előtte felkenettettem, a kezdetnek előtte, a föld létélének előtte.

24. Még mikor semmi mélységek nem volnának, születtettem * vala; még mikor semmi források vízzel teljesek nem volnának. * vers 22. 23.

25. Még mikor nem lett volna, hogy a magas hegyek feküdnének *a földön,* a halmoknak előtte lettem.

26. Még nem csinálta vala a * földet, vagy a mezőket: sőt a kezdetet, e világnak porát. * Jób 28, 4—6.

27. Mikor ő készíti vala az egeket, ott valék; mikor felvetné a mélységeknek szinén a határt.

28. Mikor megerősítené a felső egeket ott fenn, mikor megerősítené a mélységeknek forrásit.

29. Mikor felvetné a tengernek határit, és a vizeknek, hogy által * ne hágnák az ő szájának *parancsolatját;* mikor e földnek rendelne fundamentomot. * Zsolt. 104, 9.

30. Holott annakokáért ő nála * neveltettem, és legyek néki mindennapi gyönyörűsége, örvendezvén ő előtte minden időben. * vers 22.

31. És örvendeztetvén e világban az ő földét, és az én gyönyörűségimmel az embereknek fijait.

32. Most fiaim, hallgassatok engemet; mert boldogok, * kik az én útaimat megtartják. * Zsolt. 119, 1. 2.

33. Hallgassátok a tudományt, és bölcselkedjetek; és magatokat el ne vonjátok!

34. Boldog ember, a ki * hallgat engemet, szorgalmatosan állván † az én ajtóm előtt minden napon, az én ajtóimnak küszöbeit őrizvén! * vers 11—18. † Zsolt. 84, 11.

35. Mert a ki megnyerhet engemet, nyer * életet, melybe juttat az Úrnak jóakaratja: * rész 3, 16—18.

36. De a ki vétkezik ellenem, erőszakot cselekeszik az ő lelkén: minden valaki engemet gyűlöl, szereti * a halált! * rész 3, 35.

IX. RÉSZ.

Az Isten bölcseségének cselekedetit, tudományát és hasznát egybeveti a bolondságával.

A fő bölcseség megépítette az ő házát, annak hét oszlopit kivágván.

2. Megölte az ő élő marháit; tölti az ő borát, még az ő asztalát is elkészítette.

3. És elbocsátván az ő leányit, hívogat a *házaknak* * tetein, és a városnak magas helyein; * rész 8, 1. 2.

4. Mondván: Valaki tudatlan, térjen ide, és *valaki* értelem nélkűl vagyon!

5. Jöjjetek el, éljetek az én étkemmel, és igyatok a borban, melyet töltök.

6. Hagyjátok el a bolondokat, hogy éljetek, járván az eszességnek útán.

7. A ki tanítja a csúfolót; * nyer magának szidalmat: és a ki feddi a latrot; szidalom *tér* ő reá. * rész 14, 7. Máté 7, 6.

8. Ne fedd meg a csúfolót, hogy ne gyűlöljön tégedet: fedd meg a bölcset, * és szeret tégedet. * Zsolt. 141, 5.

9. Adj a bölcsnek *tanácsot,* hogy bölcselkedjék feljebb: fedd meg az igazat, hogy öregbítse a tudományt.

10. A bölcseségnek kezdetit, az Úrnak * félelmét, és a szenteknek esméretit, az eszességnek *kezdetit;* * Jób 28, 28.

11. Mert én általam sokasulnak meg a te * napjaid; és meghosszabbulnak néked életednek esztendei. * rész 3, 18. rész 10, 27.

12. Ha bölcs vagy, bölcs vagy te magadnak; ha *pedig* csúfoló léssz, te magad veszed hasznát.

13. A balgatag asszony * fecsegő, bolond, és noha semmit nem tud: * rész 7, 11—18.

14. Mindazáltal ül az ő * házának ajtajánál, a székben, a városnak magas helyein; * rész 7, 12.

15. Hogy elcsalja az útonjárókat a kik egyenesen mennének *is* az ő útjokon,

16. És ezt mondja ennek: Valaki bolond térjen ide, és valaki esztelen!
17. Jóllehet a lopott vizek édesek, és a titkon való étel gyönyörűséges:
18. De nem tudja az *úton menő ember*, hogy ott élet nélkűl valók vagynak, és a mélységes pokolba esnek, a kik hívattattak a *gonosz asszonytól!*

X. RÉSZ.

Summája a következendő Részeknek mind a harminczadikig mind egy: tudniillik: Megírása a bölcseknek és bolondoknak, azoknak cselekedetek és végek szerint.

Ezek a Salamon Bölcsmondásai.

A bölcs fiú * örvendezteti az ő attyát; a bolond fiú pedig szomorúságára *vagyon* az ő annyának. * rész 15, 20.
2. Nem használnak a hamisság*gal gyűjtött* * kincsek; de az † igazság megszabadít a haláiból. * rész 13, 11. 21, 6. † vers 27.
3. Az Úr nem hagyja éhezni * az igaznak lelkét: az istenteleneknek pedig gazdagságokat elveszti. * Zsolt. 37, 25. 26
4. Szegénynyé lészen a ki cselekeszik álnok kézzel; a gyors munkásoknak pedig kezek meggazdagítja *őtet*.
5. Gyűjt nyárban az eszes fiú; álomba merűlt bé az aratásnak idején a megszégyenítő fiú.
6. Áldások *vagynak* az igaznak fején; de az istenteleneknek szájokat erőszaktétel fedi bé.
7. Az igaznak emlékezete * áldott; a hamisaknak nevek pedig megrothadt. * Zsolt. 112, 6.
8. A bölcs elméjébe veszi a parancsolatokat: a ki pedig bolondságot szól, a maga ajakival veszti el magát.
9. A ki jár tökéletességben, jár bátorsággal; a ki pedig elfordítja az ő útát, *egyebeknek* tanúságára lészen.
10. A ki szemmel hunyorgat, bántást szerez; és a ki bolond ajakival, megbüntettetik.
11. Életnek kútfeje az igaznak * szája; az istenteleneknek pedig szájok álnokságot fedez el. * rész 13, 14.
12. A gyűlölség szerez versengést; minden vétkeket pedig elfedez * a szeretet. * 1 Pét. 4, 8. 1 Kor. 13, 4—7.
13. Az eszesnek beszédében vagyon jelenvaló bölcseség, miképen a * vessző a bolondnak hátán. * rész 26, 3.
14. A bölcsek megtartják a bölcseséget; a bolondnak szájához pedig közel *vagyon* * a romlás. * vers 8. rész 18, 7.
15. A gazdagnak marhája *olyan, mint* az ő megerősíttetett * városa; nyomorúságokra vagyon a megfogyatkoztaknak az ő szegénységek. * rész 18, 11. Zsolt. 49, 7.
16. A mit munkájával szerez az igaz, *szerzi* életére; az istentelennek *pedig* gazdagsága bűnre vagyon.
17. A bölcseség megőrizőinek útjok életre vagyon: a fenyítéket pedig elhagyóknak *útjok* tévelygést hoz.
18. A ki elfedezi a gyűlölséget, álnok az az ő ajakaival; és a ki szól gyalázatot, bolond az.
19. A sok beszédben * fogyatkozás vagyon: de megtartóztatja az ő ajakait az értelmes. * Préd. 5, 3.
20. *Mint* a tiszta választott ezüst az igaznak * nyelve; a gonosznak elméjé*ből származott beszéd pedig* becsületlen. * Zsolt. 141, 5.
21. Az igaznak ajakai sokakat legeltetnek; a bolondok pedig az ő esztelenségekben * halnak meg. * rész 11, 3. 13, 6.
22. Az Úrnak áldása gazdagít meg és azzal semmi bántást nem szerez *az Úr*.
23. Miképen játék a bolondnak bűnt cselekedni: azonképen az eszes férjfiúnak * bölcsen *cselekedni*. * rész 11, 23. Zsolt. 37, 30. 31.
24. A mitől retteg az istentelen, az esik ő rajta; a mit pedig kívánnak az igazak, * megadja *Isten*. * Zsolt. 145, 19.
25. Mint a forgószél elmúlik: úgy nem *áll meg* az istentelen; az igaznak pedig örökké való fundamentoma lészen.
26. Minémű az eczet a fogaknak, és a füst a szemeknek: olyan a rest azoknak, a kik azt elküldötték.
27. Az Úrnak félelme * hosszabbítja meg a napokat; az istenteleneknek pedig esztendeik † megrövidülnek. * rész 9, 11. † Jób 15, 32—34. Zsolt. 55, 24.
28. Az igazaknak reménységek örömökre vagyon; az istenteleneknek pedig várakozások * elvesz. * Jób 18, 14.
29. Erősségére vagyon minden tökéletesnek az Úrnak úta: romlásokra pedig a hamisság cselekedőinek.
30. Az igaz soha meg nem mozdúl: de az istentelenek nem lakják * a földet. * Zsolt. 37, 22.
31. Az igaznak szája bőségesen szól bölcseséget; a gonoszságoknak nyelvétől pedig eltávozott *a bölcseség*.
32. Az igaznak ajakai az *Istennek* jó kedvét megesmérik; az istenteleneknek pedig szájok az ő * gonoszságoknak bűntetését. * Róm. 2, 6—11.

XI. RÉSZ.

Az álnok * fontok utálatosok az Úrnál; az igaz mérték pedig kedves néki. * 5 Móz. 25, 13—16.

2. A kevélységen * esik gyalázat; az alázatosoknál pedig vagyon a bölcseség. * rész 18, 12.

3. Az igazaknak tökéletességek vezeti őket; * de a hitetleneknek gonoszságok elpusztítja őket. * rész 15, 33. 18, 12.

4. Nem használ a marha a * haragnak idején; az igazság pedig kiragad a halálból. * Sof. 1, 18. Ezék. 7, 19.

5. A tökéletesnek igazsága igazgatja az ő útát; de az ő istentelenségében elesik az istentelen.

6. Az igazaknak igazságok * megszabadítja őket; de az ő gonoszságokért a hitetlenek † megfogattatnak. * Zsolt. 18, 20—25. † rész 13, 6.

7. Mikor meghal az istentelen ember: elvesz az ő reménysége, a kegyetlenek reménységek is elvesz.

8. Az igaz a nyomorúságból megszabadúl: az istentelen ő * helyette béesik abba. * rész 21, 18.

9. Szájával a képmutató megrontja felebarátját; de az igazak a tudomány által megszabadulnak.

10. Az igazaknak előmeneteleken, és mikor elvesznek az istentelenek, örül a * város énekléssel. * Zsolt. 52, 8. 9.

11. Az igazaknak boldogságokkal magasztaltatik a város: az istenteleneknek pedig szájokkal megromol.

12. Megutálja felebarátját a bolond; az eszes férjfiú pedig veszteg hallgat.

13. A rágalmazó * megjelenti a titkot: de a hűséges lelkű *ember* elfedezi a dolgot *magában*. * rész 20, 19.

14. A hol nincsenek eszes tanácsok, elvesz a nép; a megmaradás pedig *vagyon* a tanácsosnak * bölcs értelmében. * rész 15, 22.

15. Teljességgel megrontatik a ki kezes lészen idegenért; a ki pedig eltávoztatja a kezességet, bátorságos lészen.

16. A kedves asszony megtartja a tisztességet, miképen a hatalmasok megtartják a gazdagságot.

17. Jól tészen ő magával a másnak adakozó * férjfiú; megháborítja pedig az ő attyafiát a kegyetlen. * vers 25. 27. rész 3, 27.

18. Az istentelen cselekszik álnok cselekedetet; az igazság * szerzőnek pedig jutalma valóságos. * vers 19.

19. A ki erősen ragaszkodik az igazsághoz, vet * az életre; a ki követi pedig a gonoszt, az ő halálára *vet*. * Gal. 6, 8.

20. Utálatosok az Úrnál az * álnok szívű *emberek;* kedvesek pedig ő nála, kik az ő útjokban tökéletesek. * Zsolt. 5, 5—7.

21. Minden erejével is nem nyerhet mentséget a gonosz; az igazaknak pedig maradékok megszabadúl.

22. *Mint* a disznó orrában az aranyperecz: *olyan* a szép asszony, a kinek nincsen okossága.

23. Az igazaknak kívánságok csak az * igazság; az istenteleneknek pedig várásokon *csak az Isten* haragja *vagyon.* * rész 10, 23.

24. Vagyon oly, ki adakozik; * mindazáltal annál inkább gazdagodik: és *vagyon oly*, ki megtartóztatja magát az adakozástól; de ugyan szűkölködik. * Zsolt. 112, 1. 9.

25. A mással jóltévő ember * megkövéredik; és a ki bőségesen adakozik, ugyanazon feljebb osztogathat. * vers 17.

26. A ki búzáját bészorítja: * átkozzák azt a népek: *Isten*nek áldása *lészen* pedig a kiadónak † fején. * vers 17. † 5 Móz. 14, 28. 29.

27. A ki szorgalmatosan javára igyekezik *másnak*, szerzi *másnak* magához *való* jóakaratját; a ki pedig *másnak* gonoszt keres, ő magán * esik. * Zsolt. 57, 7.

28. A ki bízik az ő * gazdagságában, elvesz; de mint a *zöldellő* fa az igazak † kivirágoznak. * Jób 8, 20. Jak. 5, 1—3. † Zsolt. 1, 1—3. 92, 13.

29. A ki megháborítja az ő házát, annak öröksége szél lészen: és a bolond szolgája *lészen* a bölcs elméjűnek.

30. Az igaznak gyümölcse az élet fájának *gyümölcse:* és a ki egyebeket tanít, bölcs az.

31. Ímé az igaz e földön megsanyargattatik; * mennyivel inkább az istentelen, és a bűnös? * 1 Pét. 4, 17. 18.

32. A ki szereti a dorgálást, * szereti a tudományt; a ki pedig gyűlöli a fenyítéket, oktalan az. * rész 3, 11. 12. Zsid. 12, 5—7.

XII. RÉSZ.

Jót hoz az Úrnak jóakaratja; de a gonosz embert elkárhoztatja.

2. Nem erősűl meg ember az * istentelenséggel; az igazaknak pedig gyökerek † ki nem mozdúl. * Jób 18, 5—20. † Jób 8, 16. 17.

3. A gyors asszony * koronája az ő férjének; de mint az ő tetemeiben való rothadás, *olyan* az, a mely megszégyeníti az ő férjét. * rész 31, 10—29.

4. Az igazaknak gondolatjaik iga-

zak; az istenteleneknek *pedig* tanácsok csalárdok.

5. Az istenteleneknek beszédek leselkednek a * vér után; az igazaknak pedig szájok megszabadítja azokat. * rész 1, 11.

6. Elvesztik magokat az istentelenek, elannyira, hogy ne legyenek; az igazaknak pedig házoknépe nyomos lészen.

7. Az ő értelme szerint dícsértetik a férjfiú; de az elfordúlt elméjű utálatos lészen.

8. Jobb a ki esméri magát * alávalónak, és szolgája vagyon; annál, a ki felmagasztalja magát, azonközben csak étele sincsen. * 1 Sám. 18, 23.

9. Az igaz az ő barmának * életére gondot visel: az istenteleneknek pedig könyörűletességek kegyetlen. * 5 Móz. 25, 4.

10. A ki míveli az ő földét, * megelégedik eledellel: a ki pedig követ hijábavalókat, bolond az. * rész 28, 19.

11. Kívánja az istentelen a gonoszoknak segítségeket: de az igazaknak gyökerek meggyümölcsözik.

12. Az ajakaknak hazugságok alatt gonosz * tőr vagyon; de kimenekedik a nyomorúságból az igaz. * Zsolt. 41, 7. 52, 4.

13. Az ő szájának * gyümölcséből megelégedik a jó férjfiú, az ő cselekedetinek fizetését is veszi az ember önmagának. * rész 13, 3. Zsolt. 34, 13—16.

14. A bolondnak úta jónak *láttatik néki* az ő szeme előtt; de a ki tanácscsal él, bölcs az.

15. A bolondnak haragja azon napon megesmértetik; elfedezi pedig a szidalmat az eszes *ember*.

16. Igazat szól a ki megjelenti * a mi igaz; a hamis bizonyság pedig *szól* álnokságot. * rész 14, 5.

17. Vagyon oly, a ki beszél hasonlókat az általverő * fegyverhez; de a bölcseknek nyelvek orvosság. * vers 12. Zsolt. 52, 4.

18. Az igazmondó ajak megerősödik mind örökké; a hazugságnak pedig nyelve egy szempillantásig *vagyon*.

19. Álnokság *vagyon* a gonosz gondolóknak * szívekben; a békességnek tanácsosiban pedig vígasság. * vers 5.

20. Nem vettetik az igaz semmi bántásba; az istentelenek pedig teljesek lésznek nyavalyával.

21. Utálatosok az Úrnál a csalárd beszédek; a kik pedig cselekesznek hívségesen, kedvesek ő nála.

22. Az eszes ember fedezi a tudományt; a bolondoknak pedig elméjek kiált * bolondságot. * rész 15, 2.

23. A gyorsaknak kezek uralkodik; az álnok * pedig lészen adófizető. * rész 19, 15.

24. A férjfiúnak elméjében való szorgalmatos gyötrelem megalázza azt; a jó dolog pedig megvídámítja azt.

25. Feljebb való az ő felebarátjánál az igaz; de az istenteleneknek útjok elhiteti őket.

26. Nem süti meg az * álnok, a mit vadászásával fogott; a serény embernek pedig marhája becsületes. * rész 19, 15.

27. Az igazságnak útában vagyon élet; és az ő ösvényének úta halhatatlan.

XIII. RÉSZ.

A bölcs fiú enged az ő attya intésének; de a csúfoló * semmi dorgálásnak helyt nem ád. * rész 15, 5.

2. Minden jó *ember* az ő szájának gyümölcsével * él: a hitetleneknek pedig lelkek bosszúságtétellel. * rész 12, 13.

3. A ki megőrizi az ő száját, megtartja önmagát; a ki vakmerőképen felnyitja száját, romlása *lészen* annak.

4. Kívánsággal felindúl a restnek lelke; de semmi nem *lészen néki:* a gyorsaknak * pedig lelkek megkövéredik. * rész 12, 23.

5. A hamis dolgot gyűlöli az * igaz; az istentelen pedig *magát* gyűlölségessé teszi és megszégyeníti. * Zsolt. 101, 3—8.

6. Az igazság megőrizi azt, a ki útában tökéletes; az istentelenség pedig elveszti * a bűnöst. * Zsolt. 34, 22.

7. Vagyon oly, ki hányja gazdagságát, holott semmije nincsen; viszontag tetteti magát szegénynek, holott sok marhája vagyon.

8. Az ember életének váltsága az ő gazdagsága; de a szegény nem hallja a dorgálást.

9. Az igazaknak * világosságok fénylő lészen; de az istenteleneknek szövétnekek † megaluszik. * Zsolt. 112, 4. † Jób 18, 5. 6. 21, 17.

10. Csak kevélységéből *a férjfiú* szerez háborúságot: de a * tanácsosoknál vagyon a bölcseség. * rész 11, 14.

11. A hijábavalóságból keresett marha megkisseblbűl; * a ki pedig kezével gyűjti, megöregbíti *azt*. * rész 10, 2. 20, 2.

12. A halogatott reménység beteggé teszi az elmét; de a megadatott kívánság, *mint* az életnek * fája. * vers 19.

13. Az ígének megutálója megrontatik; a ki pedig féli a parancsolatot, az megajándékoztatik békességgel.

14. A bölcsnek tudománya * életnek kútfeje, a halál tőrének eltávoztatására. *rész 10, 11. 16, 22.
15. Jó előmenetelt ád a kegyelem; a hitetleneknek pedig útjok kemény.
16. Minden eszes cselekeszik bölcseséggel: a bolond pedig kijelenti * az ő bolondságát. *rész 12, 22.
17. Az istentelen követ büntetésbe esik; a hívséges követ pedig * orvosság. *rész 25, 13.
18. Szegénység és gyalázat lészen azon, ki a tudománytól magát elvonja: a ki pedig megfogadja a dorgálást, tiszteltetik.
19. A megnyert kívánság * gyönyörűséges lészen *ennek* lelkének: de utálatosság a bolondoknak eltávozniok a gonosztól. *vers 12.
20. A ki jár a bölcsekkel, bölcsebb lészen; a ki pedig magát társúl adja a bolondokhoz, gonoszabb * lészen. *1 Kir. 15, 33.
21. A bűnösöket követi a gonosz; az igazakat pedig körűlveszi a jó.
22. A jó *ember* örökséget hágy unokáinak: és a bűnösnek marhái eltétetnek az igaznak * *számára*. *Jób 27, 17.
23. Bő vétele lészen a szegény munkálkodónak * mezején; de vagyon oly, ki megemészti magát tunyasággal. *rész 12, 23.
24. A ki megtartóztatja az ő vesszejét, gyűlöli az ő fiját: a ki pedig szereti azt, idején bölcseségre * tanítja azt. *rész 22, 15. 23, 13.
25. Az igaz eszik az ő kívánságának megelégedéséig; * az istenteleneknek pedig hasok szűkölködik. *Zsolt. 34, 10

XIV. RÉSZ.

A bölcs asszony * építi az ő házát; a bolond pedig ön kezével elrontja azt. *rész 31, 10—31.
2. A ki jár igazán, féli * az Urat; a ki pedig engedetlen az ő útaiban, megutálja őtet. *Jób 12, 4.
3. A bolondnak szájában vagyon kevélységnek pálczája; a bölcseknek pedig beszédek megtartja őket.
4. Mikor nincsenek ökrök: tiszta a jászol, a gabonának pedig bősége az ökörnek erejétől *vagyon*.
5. A hívséges tanú * nem hazud; a ki bocsát pedig hazugságot szájából, az hamis tanú. *rész 12, 16. 2 Móz. 23, 1.
6. A csúfoló keresi a bölcseséget, és nem találja meg: a tudományt pedig az eszesnek könnyű *megtalálni*.
7. Menj el a bolond férjfiúnak * szeme elől, és *a kit* tudsz nem *ékesíttetettnek lenni* tudománynak beszédével. *rész 9, 7. 23, 9.
8. Az eszesnek bölcsesége *vagyon* az ő útának megtudásában: a bolondoknak pedig bolondságok az álnokságra.
9. A bolondokat öszvekapcsolja a gonoszság; az igazak között pedig a mi jó dolog; az *szerez barátságot*.
10. Az *embernek* szíve tudja az ő maga keserűségét; és az ő örömében az idegen nem részes.
11. Az istenteleneknek házok elvesz; de az igazaknak sátorok megvirágzik.
12. Vagyon oly út, *mely láttatik* igaznak * *lenni* az emberek előtt, melynek vége a halálra menő útaknak *vége*. *rész 16, 25.
13. A nevetés közben is fáj az *embernek* szíve: de végezetre az öröm fordúl * szomorúságra. *Luk. 6, 25.
14. Az ő útaival * elégszik meg az elméjében elfordult *ember; eltávozik* pedig ennek társaságától a jó férjfiú. *rész 1, 31. 32.
15. A bolond hiszen minden dolognak; az eszes pedig *csak* a maga járására vigyáz.
16. A bölcs félvén * eltávozik a gonosztól; a bolond pedig belé viszi magát, oly igen vakmerő. *Zsolt. 17, 4. 119, 120.
17. A hirtelen haragú szerez bolondságot, és a ki bosszúállásról gondolkodik, gyűlölséges az.
18. Bírják az esztelenek a bolondságot; az eszesek pedig fonják a tudománynak * koszorúját. *vers 24.
19. Meghajtják magokat a gonoszok a jók * előtt, és a hamisak az igaznak kapujánál. *Zsolt. 18, 45. Jób 20, 10.
20. Még az ő felebarátjánál is utálatos * a szegény; a gazdagnak pedig sok baráti *vagynak*. *rész 19, 7.
21. A ki megutálja az ő felebarátját, vétkezik; a ki pedig a szegényekkel kegyelmességet * cselekszik, óh † mely boldog az. *Jób 31, 16—20. †Máté 25, 34—40.
22. Nemde nem tévelygenek-é a kik gonoszt szereznek? kegyelmesség pedig és igazság a jó * szerzőknek. *Luk. 6, 38.
23. Minden munkában bővölködés *vagyon;* de az ajakaknak beszédekben csak szűkölködés *vagyon:*
24. A bölcseknek ékességek az ő gazdagságok: a tudatlanoknak pedig bolondságok, csak bolondság.
25. Megszabadítja az *embernek* életét az igazmondó bizonyság; hazugságokat szól pedig az álnok.
26. Az Úrnak félelmében *vagyon* erős

bizodalom, ki az ő fijainak szokott lenni * gyámolúl. *rész 18, 10.

27. Az Úrnak félelme az életnek kútfeje, a halál tőrének eltávoztatására.

28. A népnek sokaságában *vagyon* a Királynak ékessége: de a népnek elszakadásával az uralkodóra nyomorúság *jő*.

29. A haragra késedelmes, bővölködik értelemmel; a ki pedig elméjében hirtelenkedő, bolondságot szerez az.

30. A tiszta szív a testnek élete; az irígység pedig a csontoknak rothadása.

31. A ki elnyomja a * szegényt, gyalázattal illeti annak teremtőjét; az pedig tiszteli, † a ki könyörűl a szűkölködőn. *rész 17, 5. †Máté 10, 40. 25, 40. Zsid. 6, 10

32. Az ő nyavalyájába ejti magát az istentelen; az igaznak pedig halála idején is * reménysége vagyon: *Zsolt. 5, 7 34, 20.

33. Az eszesnek elméjében nyugszik a bölcseség; a mi pedig a tudatlanokban *vagyon*, magát *hamar* * megesmérteti. *rész 13, 16. 29, 11.

34. Az igazság felmagasztalja a nemzetséget; a bűn pedig gyalázatjokra vagyon a népeknek.

35. A Királynak jóakaratja *vagyon* az eszes szolgához; őnéki pedig haragja az őtet megszégyenítőhöz.

XV. RÉSZ.

Az engedelmes felelet elfordítja a haragnak felgerjedését; a megbántó beszéd pedig támaszt * haragot. *1 Kir. 12, 13. 16. 19.

2. A bölcseknek nyelvek beszél jó tudományt; a tudatlanoknak pedig szájok kiforr * bolondságot. *rész 13, 16.

3. Minden helyeken *vagynak* az Úrnak * szemei, nézvén a jókat és gonoszokat. *rész 5, 21. Jer. 16, 17.

4. A nyelvnek épsége * életnek fája; az abból való gonoszság pedig a léleknek gyötrelme. *rész 13, 14.

5. Bolond * az, valaki megutálja az ő attyának tanítását; a ki pedig megbecsüli a dorgálást, igen eszes. *vers 10.

6. Az igaznak házában vagyon nagy kincs; az istentelennek pedig gazdagsága megháborítja az ő * házát. *Jak. 5, 1—4.

7. A bölcseknek ajakaik hintegetnek tudományt; a bolondoknak pedig elméjek * *azt hinti*, a mi távol *vagyon* a jótól. *vers 2.

8. Az istenteleneknek * áldozatjok gyűlölséges az Úrnak; az igazaknak pedig könyörgések kedves néki. *Ésa. 1, 11. 15. Ámós 5, 21—24.

9. Utálatos az Úrnál az istentelennek úta; azt pedig, a ki követi az igazságot, szereti.

10. A dorgálás gonosz*nak tetszik* annak, a ki útját elhagyja: a ki gyűlöli a fenyítéket, * meghal. *vers 5.

11. A koporsó * és a veszedelem az Úr előtt vagynak; mennyivel inkább az embereknek † elméjek. *Jób 26, 6. †Jer. 17, 9. 10.

12. Nem szereti azt a csúfoló, a ki őtet megfeddi, és a bölcsekhez nem mégyen.

13. A vídám elme * megvídámítja az orczát; de a szívnek bánatja miatt a lélek megszomorodik. *vers 15. 17. 22.

14. Az eszesnek elméje keresi a tudományt; a tudatlanoknak szájok pedig legelteti bolondsággal.

15. Minden napjai a szegénynek nyomorúságosok; a vídám elméjűnek pedig szünetlen lakodalma *vagyon!*

16. Jobb a kevés az Úrnak * félelmével, hogynem mint a temérdek kincs, a hol háborúság vagyon! *Zsolt. 37, 16.

17. Jobb a paréjnak * étele, a hol szeretet vagyon, hogynem mint a hízlalt ökörnek *eledele*, a hol vagyon gyűlölség. *rész 17, 1.

18. A haragos férjfiú * szerez háborúságot; a hosszútűrő pedig leszállítja a háborgást. *rész 26, 32.

19. A restnek útja olyan, mint a tövises sövény; az igazaknak pedig útjok egyenes.

20. A bölcs fiú örvendezteti * az ő atyját; a bolond ember pedig megutálja az ő † annyát. *rész 10, 1. 23. †rész 19, 26.

21. A bolondság örömére vagyon az esztelennek; de az értelmes férjfiú igazán jár.

22. Hijábavalók lésznek a gondolatok, mikor nincsen * tanács; de a tanácsosoknak sokaságokban előmennek. *rész 11, 14.

23. Öröme vagyon e féle embernek, az ő szájának beszédéből; és az idejekorán mondott beszéd, óh mely igen jó!

24. Az életnek úta *oda* felfelé viszi az értelmest, hogy eltávozzék a pokoltól, mely aláfelé vagyon.

25. A kevélyeknek házokat * kiszaggatja az Úr; megerősíti pedig az özvegynek határát. *rész 2, 21. 22. 14, 11.

26. Utálatosok az Úrnak a gonosznak * gondolati: a tisztáknak pedig *beszédek*, gyönyörűséges beszédek! *rész 6, 16. 18.

27. Megháborítja az ő házát, a * ki követi a telhetetlenséget; a ki pedig gyűlöli az ajándékokat, él az. * Zsolt. 15, 5.
28. Az igaznak elméje meggondolja mit szóljon; az istenteleneknek pedig szájok ugyan kitölti a gonoszokat.
29. Messze *vagyon* az Úr az istentelenektől; az igazaknak pedig könyörgéseket * meghallgatja. * Zsolt. 145, 18. 19.
30. Miképen a szemnek világa megvídámítja a szívet; *a képen* a jó hírnév * megkövéríti a csontokat. * rész 25, 25.
31. A mely fül hallgatja az életnek dorgálását, a bölcsek között lakozik.
32. A ki elvonsza magát a tanítástól, megutálja az ő lelkét; a ki pedig hallgatja a feddést, bírja az az ő lelkét.
33. Az Úrnak félelme * a bölcseségnek tudománya, és a tisztességnek előtte jár az † alázatosság. * Jób 28, 28. † rész 18, 12.

XVI. RÉSZ.

Az embernél vagyon az elmének gondolatja; de az Úrtól vagyon a nyelvnek * beszéde. * rész 19, 21. Jer. 10, 23.
2. Jóllehet minden ő útaiban tisztának láttassék az ember az ő szemei előtt; mindazáltal a ki a lelket vizsgálja, * az Úr az; * rész 21, 2.
3. Bízzad az Úrra a te dolgaidat; és a te gondolatid * véghez mennek. * Zsolt. 37, 5. 1 Pét. 5, 7.
4. Mindeneket cselekedett az Úr ő magáért, az istentelent is a büntetésnek * napjára *ő rendelte.* * Jób 21, 30. Róm. 2, 6—11.
5. Utálatos az Úrnak minden, a ki elméjében * felfuvalkodott, minden erejével is nem nyerheti meg, hogy meg ne büntettessék. * rész 6, 16. 17.
6. A könyörűletességgel * és igazsággal eltöröltetik a bűn: azokáért az Úrnak félelméért, távozzál el a gonosztól; * Dán. 4, 24.
7. Mikor jóakarattal vagyon az Úr valakinek útaihoz, még annak ellenségeit is jóakaróivá teszi ahoz.
8. Jobb a kevés, igazsággal, * hogy nem mint a nagy temérdek gazdagság, hamissággal. * rész 15, 16. 1 Tim. 6, 6.
9. Az embernek elméje gondolja meg az ő útát; de az Úr igazgatja * annak járását. * vers 1. rész 19. 21.
10. Mint az Isten szája, olyan legyen a Királynak beszéde; az ítéletben ne szóljon * hamisságot az ő szája. * vers 12. rész 31, 9.
11. Az Úré az ítéletnek mértéke és serpenyője, és az ő cselekedete minden zsáknak * mérő kövei. * 5 Móz. 25, 13
12. Utálatos legyen a Királyoknál istentelenséget cselekedni; mert igazsággal erősíttetik meg a királyiszék.
13. Kedvesek legyenek a Királyoknak az igaz * beszédek; és az † igazmondót szeresse a *Király.* * vers 10. † Zsolt. 101, 6.
14. A Királynak felgerjedt haragja olyan, mint a halál követe; de a bölcs férjfiú leszállítja azt.
15. A Királynak vídám orczájában élet * vagyon, a kinek jóakaratja olyan, mint a tavaszi esőnek sűrű köde. * rész 19, 12.
16. Szerzeni bölcseséget, óh menynyivel jobb az * aranynál! és szerzeni eszességet, kívánatosb az ezüstnél! * rész 3, 13—15. Zsolt. 119, 72.
17. Az igazaknak erősségek eltávozni a gonosztól; megtartja az ő magát, a ki megőrizi az ő útát.
18. A megromlásnak előtte kevélység *vagyon,* és az esetnek előtte felfuvalkodott lélek.
19. Jobb alázatos lélekkel * lenni a szelídekkel, hogynem mint fosztott marhát osztani a kevélyekkel. * Ésa. 57, 15.
20. A ki jól meggondol *minden* dolgot, jót nyer: és a ki bízik az * Úrban, óh mely boldog az! * Jer. 17, 7. 8.
21. A ki elméjében bölcs, hívattatik értelmesnek; a beszédnek pedig ékessége neveli a tudományt.
22. Életnek kútfeje * az értelem *annak,* a ki bírja azt; de a bolondoknak tudományok bolondság*nak kútfeje.* * rész 13, 14.
23. A bölcsnek elméje értelmesen igazgatja az ő száját, és beszéde által öregbíti a tudományt.
24. *Mint a* lépesméz, *olyanok* a gyönyörűséges beszédek; édesek a léleknek, és meggyógyítói a tetemeknek.
25. Vagyon * *oly* út, *mely láttatik* igaz*nak* az ember szeme előtt, melynek vége a halálnak úta. * rész 14, 12.
26. A munkálódó ember magának munkálódik; mert az ő szája kénszeríti őtet.
27. Az álnok ember kiássa a gonoszt, kinek ajakiban vagyon mintegy * égő tűz. * rész 12, 17. Jak. 3, 6.
28. A gonosz ember versengésre való alkalmatosságot szerez, és a susárló *ember* a Fejedelmek között hasonlást szerez.
29. Az álnok ember elhiteti az ő felebarátját, hogy vigye őtet hamis úton.

30. A ki hunyorgat szemeivel, mikor gondol gonosz dolgokat, és tétovázó beszédében, megcselekeszi a gonoszságot.
31. Igen szép ékes korona a vénség, mely az igazságnak útában találtatik.
32. Jobb a hosszútűrő * az erősnél: és a ki uralkodik az ő indulatján, annál, a ki várost veszen meg. *rész 15, 18.
33. Az ember kebelébe vettetnek bé a sorsok; az Úrtól *vagyon* pedig azoknak minden ítéletek.

XVII. RÉSZ.

Jobb a száraz *étek*nek egy * falatja, melylyel vagyon csendesség; hogynem a megnyúzott barmokkal teljes ház, melyben vagyon háborúság. *rész 15, 17.
2. Az értelmes szolga uralkodik a gyalázatos fiún, és az atyafiak között az örökségnek részét veszi.
3. *Mint* az olvasztómester tégelye az ezüstöt, és a kemencze az aranyat: *úgy* az Úr megpróbálja * a szíveket. *Jer. 17, 10.
4. A gonosztévő hallgat az álnok beszédekre, a csalárd hallgat a gonosz nyelvre.
5. A ki megcsúfolja a * szegényt, gyalázattal illeti annak Teremtőjét; a ki gyönyörködik *másnak* nyomorúságában, † büntetetlen nem lészen! *rész 14, 31. †rész 24, 17. 18.
6. A véneknek ékességek az unokák, és a fiaknak ékességek az atyák.
7. Kedvetlen a bolondnak az ékes beszéd; sokkal inkább a tisztességesnek a hijábavaló beszéd.
8. *Mint a* drága gyöngy, *olyan* az ajándék annak kívánójának szemei előtt; valamit akar abban, kedve telik!
9. A ki elfedezi * *másnak* vétkét, keresi a szeretetet; a ki pedig szemrehányja azt, elszakasztja egymástól a barátságosokat is. *rész 19, 11.
10. Foganatosb a dorgálás az * eszesnél sokkal, hogynem mintha megvernéd a bolondot százszor is. *Zsolt. 141, 5.
11. Csak ellenkezést keres a gonosz; végezetre kegyetlen követ bocsáttatik ő ellene.
12. Találjon *társától vagy fiától* megfosztatott medve a férjfiúra *inkább,* hogynem a bolond az ő bolondságában.
13. A ki fizet gonoszt * a jóért, nem távozik el a büntetés annak házától. *Róm. 12, 17.
14. Az állóvizet szakasztja el, a ki feje a háborúságnak; azért minekelőtte kihatna, hagyd el a * versengést. *rész 20, 3.
15. A ki megigazítja * a bűnöst, és kárhoztatja az igazat; utálatos az Úrnak egyaránt mind a kettő. *rész 24, 24. Ésa. 5, 22. 23.
16. Miért vagyon valami gazdagság a bolondnak kezében? holott a bölcseségnek bírására nincsen néki elméje.
17. Minden időben szeret, a ki * *igaz* barát, és az atyafiú † a nyomorúságban tetszik meg. *rész 18, 24. †Luk. 10, 36, 37.
18. A bolond ember kezét adja, fogadván kezességet barátja előtt.
19. Szereti a gonoszt, a ki szereti a háborgást, mint a ki magasan építi házát, romlást keres.
20. A gonosz szívű ember nem nyerhet jót, és a ki az ő nyelvével gonosz, esik nyomorúságba.
21. A ki szűl bolondot, *szűli* ő magának * bánatra; és nem örvendez a bolondnak attya. *vers 25.
22. A vidám elme * jó orvosságot csinál; a szomorú lélek pedig megszáraztja a csontokat. *rész 15, 13. 15.
23. A kebelből kivett ajándékot az istentelen elveszi, az *igaz* törvény útának * elfordítására. *vers 15. 5 Móz. 16, 19.
24. Az eszesnek orczájából kitetszik a bölcseség, a bolondnak pedig szemei *országolnak* a földnek külső részéig.
25. Búsulására vagyon az ő attyának a bolond * fiú, és az ő szülőjének keserűségére. *vers 21. rész 10, 1. 15, 20. 19, 13. 26.
26. Még megbirságolni is az igazat nem jó; a tisztességest pedig megverni, igazság kivűl *vagyon.*
27. Megtartóztatja * beszédét a tudós ember, és vesztegletes lelkében az értelmes férjfiú. *Jak. 1, 19.
28. Még a bolond is, mikor hallgat, bölcsnek * ítéltetik; a ki ajakit megtartóztatja, eszesnek. *Jób 13, 5.

XVIII. RÉSZ.

Az ő kívánsága szerint kérdezkedik az agyas ember, mindenekbe béelegyíti magát.
2. Nem gyönyörködik a bolond az értelemben, hanem abban, a melyek vagynak az ő elméjében.
3. Mikor eljő az istentelen; eljő a megutálás, és a szidalmazóval a gyalázat.
4. *Mint a* mély vizek, olyanok a jeles embernek * szájából *származott* igék, *és mint a* megáradott patak, a bölcseségnek kútfeje. *rész 20, 5.
5. A gonosznak személyét becsülni

nem jó, hogy elfordítsad az * igazat az ítéletben.
*3 Móz. 19, 15.

6. A bolondnak beszédei szereznek versengést, és az ő szája haragra ingerel.

7. A bolondnak szája néki * romlására *vagyon,* és az ő beszédei az ő életének tőre.
*rész 10, 14.

8. A susárlónak beszédei hízelkedők; de azok az *embernek* szívét általhatják.

9. A ki lágyan viseli magát az ő dolgában; hasonló a tékozló férjfiúhoz.

10. Erős torony az Úrnak neve, ahoz folyamodik * az igaz, és bátorságos lészen!
*Zsolt. 18, 3. 61, 4.

11. A gazdagnak marhája *olyan, mint* az ő erős * városa, és mint a magas kőfal, az ő gondolatja szerint.
*rész 10, 15.

12. A megromlásnak előtte * felfuvalkodik az embernek elméje; előtte jár pedig a tisztességnek † az alázatosság.
*rész 11, 2. †rész 15, 33.

13. A ki felel valamit, míg meg nem hallja; ez bolondság néki, és gyalázatos.

14. A férjfiúnak lelke vígasztalja az ő erőtlenségét; a megromlott szívet pedig ki emeli fel?

15. Az eszesnek elméje bírja a tudományt, és a bölcseknek füle keresi az értelmet;

16. Az embernek ajándéka szabad útat szerez, és a tiszteleteseknek orczájok eleibe viszi az embert.

17. Igaznak *láttatik* az, a ki első a törvényben, mígnem eljő az ő felebarátja, és megvizsgálja azt *a Bíró.*

18. A versengéseket elveszi a sorsvetés, és az erősek között békességet szerez.

19. A felingereltetett atyafiú erősb a kerített városnál, és a versengések, mint a vár *kapujának* zárja.

20. Minden az ő szájának hasznával elégíti meg az ő * hasát; az ő beszédének jövedelmével elégedik meg minden.
*rész 13, 2. Róm. 2, 6—11

21. Mind a halál mind az élet az *ember* nyelvének * hatalmában *vagyon,* a miképen kiki szeret azzal élni; *úgy* eszi annak gyümölcsét.
*rész 21, 23. Jak. 3, 6—9.

22. Megnyeri a jót, a ki talál feleséget, és vett jóakaratot az * Úrtól!
*rész 19, 14.

23. Alázatosan szól a szegény; a gazdag pedig szól kevélyen.

24. Az embernek, kinek baráti vagynak, tisztelni kell a barátságot; mert a ki *igaz* * barátunk, becsületesb az atyafiúnál.
*rész 17, 17.

XIX. RÉSZ.

Jobb a tökéletesen járó * szegény a gonosz nyelvű *gazdag*nál, a ki bolond.
*rész 28, 6.

2. A léleknek tudománya nélkűl is semmi nincsen jó; és a ki minden dolgában siet, tévelyeg.

3. Az embernek bolondsága elfordítja * az ő útát, és az Úr ellen haragszik az ő szíve.
*Jak. 1, 13—15.

4. A gazdagság szerez sok * barátokat, a szegény pedig az ő barátjától elválasztatik.
*rész 14, 20.

5. A hamisságnak bizonysága * büntetetlen nem lészen, és a hazugságoknak találója meg nem szabadítja magát.
*5 Móz. 19, 16. 19.

6. Sokan könyörögnek a tisztességes embernek, és minden *ember* barátja az adakozónak.

7. A szegényt minden * attyafiai gyűlölik, még a kik baráti volnának is néki, távol vagynak ő tőle, ha sok beszéddel esedezik is, meg nem hallgatják!
*rész 14, 20.

8. A kinek *szívében bölcseség* vagyon, szereti az ő életét, és megőrizi az értelmet, hogy jól legyen dolga.

9. A hamisságoknak * bizonysága nem lészen büntetetlen, és a hazugságoknak gondolója elvesz.
*vers 5.

10. Nem illik a bolondhoz a gyönyörködés: sokkal inkább nem illik a szolgának * uralkodni a Fejedelmeken.
*rész 30, 21. 22.

11. Az embernek értelme hosszútűrővé tészi ötet: és ékességére vagyon néki elhallgatni * a vétkeket.
*rész 17, 9.

12. Mint a gyermekded oroszlánnak ordítása, olyan a Királynak * haragja; mint a harmat pedig a fűvön, † az ő jóakaratja.
*rész 20, 2. †rész 16, 15.

13. Keserűségének oka az ő attyának a bolond * fiú, és *mint* a csepegés, az asszonynak szüntelen zsémbelődése.
*vers 26. rész 17, 25.

14. A ház és marha, atyától való jószág; az Úrtól * vagyon pedig az értelmes feleség.
*rész 18, 22.

15. A rest álmot * szerez, és az álnok lélek † megéhezik.
*rész 20, 13. †rész 12, 23. 26.

16. A ki megtartja a parancsolatot, megtartja * ő magát; a ki megutálja az ő útait, megbüntettetvén, meghal.
*rész 3, 21. 22. Luk. 11, 28.

17. Kölcsön ád az Úrnak, a ki kegyelmesen ád a * szegénynek; és az ő jótéteményét megfizeti néki. *Máté 25, 40.
18. Sanyargasd meg * a te fijadat, míg reménység vagyon *felőle*, és az ő veszedelmére ne hajoljon a te elméd. *rész 13, 24. 20, 30.
19. A ki a haragban felettébb kemény, kárt vall, ha elengeded is *fiadnak vétkét egyszer:* ismét azután megbüntessed.
20. Engedj a * tanácsnak, és vedd jó néven az oktatást; hogy bölcselkedhessél végezetre. *rész 11, 14. 15, 22.
21. Sok gondolatok vagynak mindennek elméjében; de csak az * Úrnak tanácsa áll meg. *rész 21, 30. Zsolt. 33, 10. 11.
22. A mit leginkább kell embernek kívánni, az * irgalmasság az; és jobb a szegény a hazug férjfiúnál. *Máté 5, 7.
23. Az Úrnak félelme életre viszen: és az *ilyen* megelégedvén * él *az Isten ajándékával,* gonoszszal sem illettetik. *Zsolt. 34, 10.
24. Elrejti a rest az ő * kezét kebelébe, még a szájához sem viszi azt. *rész 26, 15. Préd. 4, 5.
25. Ha a csúfolót megvered: * okosb bolond lészen; és ha megdorgálod az eszest; megérti a tudományt. *rész 21, 11.
26. Elpusztítja attyát *marhájából*, és elidegeníti annyát a megszégyenítő és gyalázattal illető * fiú. *vers 13. rész 28, 24.
27. Szünjél meg, szerelmes fiam, hallgatni az olyan tanítást, mely téged arra viszen, hogy a bölcseségnek ígéjétől elszakadj.
28. Az álnok bizonyság csúfolja az ítéletet; az istentelenek szájok elnyeli a hamisságot:
29. E féle csúfolóknak készíttettek a büntetések, és a vereség a bolondoknak hátoknak.

XX. RÉSZ.

A bor csúfolóvá tészen, és a részegítő ital háborgóvá, és valaki abban gyönyörködik: * nem lészen bölcs! *rész 31, 4. 5.
2. Mint a gyermekded oroszlánnak ordítása: olyan a Királynak * rettentése; a ki azt haragra ingerli, vétkezik a maga élete ellen. *rész 19, 12.
3. Tisztességes embernek felhagyni a * versengést: valaki pedig bolond, magát belé elegyíti. *rész 14, 17. 1 Kor. 6, 7.
4. A ki a hideg miatt rest *lévén* nem szánt; koldúl aratáskor, de semmit nem *talál.*
5. *Mint a* mély vizek, *olyan* a férjfiúnak elméjében a * tanács: mindazáltal a bölcs ember kimeríti azt. *rész 18, 4.
6. Az embereknek nagyobb része hirdeti kiki az ő jóvoltát, a ki pedig mindenben igaz * mondó volna, ki találhat olyant? *Jak. 3, 2.
7. Ha az igaz szünetlen jár az ő tökéletességében: boldogok * lésznek az ő fijai ő utánna! *Zsolt. 142, 1. 2.
8. A Király ha az ő ítélőszékiben ül, *csak* tekintetével is minden * gonoszt eltávoztat. *vers 2. 26.
9. Ki mondhatná azt: Tiszta * az én szívem, tiszta vagyok az én bűnömtől! *1 Kir. 8, 46.
10. A külömböző * font és a külömböző mérték, utálatosok az Úrnál egyaránt mind a kettő. *5 Móz. 25, 13.
11. Az ő cselekedetiből * esmértesse meg magát még a gyermek is, ha tiszták, és ha igazak-é az ő cselekedetei? *Jak. 2, 18.
12. A halló * fület és a látó szemet, az Úr teremtette egyaránt mindkettőt. *2 Móz. 4, 11.
13. Ne szeressed az álmot, hogy ne légy * szegény: nyisd fel a te szemeidet, és elégítsd meg magadat kenyérrel. *rész 19, 15.
14. Igen hitvány *a marha*, azt mondja a vevő; de mikor elmenénd vele, akkor dicsekedik.
15. Az arany és a kárbunkulusoknak sokasága *drága;* de felette igen drága eszköz az ékesenszólásnak tudománya!
16. Vedd el annak ruháját, a ki kivűl valóért * kezes lett, és az idegenért vedd el zálogát. *rész 27, 13.
17. Gyönyörűséges embernek *először* az álnokságnak kenyere; * de annakutánna bételik az ő szája kövecskékkel. *rész 9, 17. 18. Siral. 3, 16.
18. A gondolatok * tanácskozással erősek; és bölcs tanácsokkal † indíts hadat. *rész 15, 22. †rész 24, 6.
19. A ki megjelenti a titkot, * a ki rágalmazó, és a ki az ő beszédivel elhitet; azzal ne barátkozzál. *rész 11, 13.
20. A ki az ő attyát vagy annyát megátkozza, * annak megoltatik szövétneke a setétségnek homályosságában. *2 Móz. 21, 17.
21. A mely jószág először hirtelen gyűjtetik, * annak vége meg nem áldatik. *rész 28, 20.
22. Ne mondjad: Bosszút * állok rajta! Várjad az Urat, és megszabadít tégedet! *Máté 5, 39. Róm. 12, 17. 19.
23. Utálatosok az Úrnál a * külömböző

mértékek; és az álnok fontok nem jó dolgok. * 5 Móz. 25, 13.

24. Az Úrtól vagynak az embernek járásai; * az ember pedig mit ért az ő útában? * rész 16, 9. Jer. 10, 23.

25. *Halálnak* tőre embernek megenni az *Istennek* szenteltetett * részt, és azután fogadást tenni néki. * Jós. 7, 20—25.

26. Megszaggatja a gonoszok*nak társaságok*at a böles * Király, és fordít reájok kereket. * vers 8. Zsolt. 101, 5. 6. 8.

27. Az Úr előtt világos az embernek lelke, ki megvizsgálja a szívnek minden * rejtekét. * rész 21, 2. Zsolt. 17, 3.

28. A kegyelmesség és az igazság megőrizik * a Királyt, megerősíti irgalmasság által az ő székit. * rész 29, 14.

29. Az ifjaknak ékességekre vagyon az ő erejek; és a véneknek illendőségek az ő * megőszülések. * rész 16, 31.

30. A kékek * és sebek távoztatják el a gonoszt, és az *embernek* belső részeiben való † csapások.
* rész 13, 24. † Zsolt. 119, 71.

XXI. RÉSZ.

Mint a vizeknek folyásai, *úgy* a Királynak szíve az Úrnak kezében *vagyon,* valahová akarja, oda hajtja azt!

2. Az embernek minden ő úta * igaznak *láttatik* az ő szemei előtt: mindazáltal a szíveket rostálja az Úr. * rész 16, 2.

3. Az igazságnak és igaz törvénynek gyakorlását inkább * szereti az Úr az áldozatnál; * Ésa. 1, 11—16. Hós. 6, 6.

4. A szemnek *pedig* felállatása, és az elmének kevélysége, *és* az istenteleneknek szántások, bűn.

5. A szorgalmatosnak gondolatai * csak épületre *vagynak;* a hitetlenkedőnek pedig mindenek, csak a szükségre.
* rész 10, 4. 13, 4.

6. A hamisságnak * nyelvével gyüjtött kincsek, elveszett hijábavalóság; a kik azt keresik, keresnek halált!
* rész 10, 2.

7. Az istenteleneknek ragadományok elveszti * őket; mert nem akarnak igaz ítéletet cselekedni.
* rész 5. 22. Jak. 5, 1—5.

8. Elfordult és idegen az *istentelen* embernek úta; tiszta pedig *annak úta,* kinek az ő cselekedete igaz.

9. Jobb lakni a háznak * szugolyájában; hogynem mint a háborgó asszonynyal egy háznak társaságában *lenni.*
* rész 25, 24.

10. Az istentelennek elméje kíván gonoszt; és az ő szeme előtt nem kedves az ő felebarátja.

11. Mikor megbüntettetik * a csúfoló, bölesebb lészen a tudatlan; és mikor oktatják a böleset, eszébe veszi a tudományt. * rész 19, 25.

12. Értelmet veszen az igaz az istentelen ház*ának büntetésé*ből; mert *az Isten* elfordítja a gonoszokat nékik veszedelmekre.

13. A ki bédugja fülét a szegény kiáltására; ő is kiált, de meg nem hallgattatik.

14. A titkon adatott ajándék elfordítja a haragot; és a kebelben való ajándék a haragnak kemény búsulását.

15. Vigasságára vagyon az igaznak cselekedni * igazat; bánatjokra pedig a hamisság cselekedőinek. * rész 10, 23.

16. Az ember, a ki eltévelyedik az értelemnek útáról, az élet nélkűl valók gyülekezetiben marad.

17. Szűkölködő ember *lészen,* valaki szereti a *gyakor* jóllakást; a ki szereti a bort és a friss étkeket, nem lészen gazdag!

18. Az igazért *adatik* váltságúl * az istentelen, és az igazak helyett a hitetlen *megbüntettetik.* * rész 11, 8.

19. Jobb lakozni a pusztának * földén, hogynem mint a feddődő és haragos asszonynyal. * vers 9.

20. Kívánatos kincs és kenet vagyon a bölcsnek házában; a bolond ember pedig eltékozolja azt.

21. A ki követi az igazságot és az adakozást; * nyer életet, igazságot és tisztességet. * rész 22, 9.

22. A hatalmasoknak városokba bémegyen a * bölcs, és lerontja azoknak bizodalmoknak erejét. * Préd. 9, 15—17.

23. A ki őrizi az ő száját és az ő nyelvét; megtartja a * nyomorúságtól az ő életét. * rész 18, 21.

24. Kevély, versenyes, és csúfoló annak neve, ki haragjában kevélységet cselekeszik.

25. A restnek kívánsága megemészti őtet; mert az ő kezei *semmit* nem akarnak * cselekedni. * rész 19, 15. 22, 13. 26, 14.

26. Egész nap estig kívánságtól gyötretik: az igaz pedig *másnak* ád, * és nem tartóztatja meg *az ő kezét.*
* Zsolt. 37, 25.

27. Az istentelenek áldozatjok * utálatos; mennyivel inkább, *mikor* gonoszúl áldozza azt. * rész 15, 8.

28. A hazug bizonyság * elvesz; a ki pedig *füleivel* hallott dolgot mond, mind örökké szól. * rész 19, 5. 9

29. Megkeményíti az istentelen em-

ben az ő orczáját; az igaz pedig jól rendeli minden ő útát.

30. Semmi bölcseség *nincsen*, semmi értelem, és semmi tanács * az Úr ellen. * rész 19, 21.

31. A ló elkészíttetik az ütközetnek napjára; de az Úré a * megtartás!
* Zsolt 33, 17.

XXII. RÉSZ.

Kívánatosb a jó hír név * nagy gazdagságoknál; ezüstnél és aranynál a kedvesség jobb. * Préd. 7, 1.

2. A gazdag * és szegény öszvetalálkoznak, mindkettőt pedig az Úr szerzi.
* rész 29, 13.

3. Az eszes megértvén a * gonoszt, elrejti magát; a bolondok pedig belé esvén, nyomorgattatnak. * rész 27, 12.

4. Az alázatosságnak, és az Úr félelmének vége, tisztesség, * gazdagság, élet! * Zsolt. 34, 13—16.

5. Tövisek és tőrök vagynak a gonosznak útában; a ki becsüli az ő lelkét, távol jár azoktól

6. Tanítsd * a gyermeket is az ő útának módja szerint; még mikor megvénheszik is, el nem távozik attól.
* vers 15.

7. A gazdag a szegényeken uralkodik; és szolgájává lészen, a ki kölcsön veszen, a kölcsönadó embernek.

8. A ki vet * álnokságot, arat nyomorúságot; és az ő haragjának vesszeje végre megtöretik * Jób 4, 8.

9. Az irgalmas * szemű ember megáldatik, a ki adakozik az ő kenyeréből a szegénynek. * rész 21, 20. 2 Kor. 9, 6—9.

10. Ha kiveted *házadból* a csúfolót, együtt kimegyen a háborgás is: és megszűnik a patvarkodás és a szidalmazás.

11. A ki szereti a szívnek * tisztaságát, és a kinek beszédében vagyon kedvesség, annak barátja a Király.
* Zsolt. 101, 6.

12. Az Úrnak szemei megőrizik a tudományt; a hitetlennek pedig útát felforgatja.

13. A rest * azt mondja. Oroszlán vagyon ottkinn, az útczáknak közepette megölettetném. * rész 21, 25. 26, 13.

14. *Mint* a mély verem, *olyan* az idegen * asszonynak szájok; a kit utál az Úr, oda esik: * rész 23, 27. Préd. 7, 26.

15. A gyermek elméjéhez köttetett a bolondság; de a tanításnak * vesszeje messze elűzi ő tőle azt.
* rész 13, 24. 19, 18. 21, 17.

16. A ki elnyomja * a szegényt, hogy szaporítsa az ő marháját; és a ki ád a gazdagnak, végezetre szűkölködésre *jut*. * vers 22. 23.

17. Hajtsd meg a te füledet, és hallgasd a bölcseknek beszédeket: és a te elmédet figyelmeztesd az én tudományomra;

18. Mert gyönyörűséges lészen, ha megtartod azokat szívedben, *és ha* lésznek egyszersmind a te ajakidban is.

19. *És ha* lészen az Úrban a te bizodalmad, *és a mit* tudtodra adok ma néked, te is *megcselekedénded.*

20. Nemde nem írtam-é néked drága szép *tanúságokat, melyek helyheztettek* tanácsokban és tudományokban;

21. Tudtodra adván néked az igazság beszédinek bizonyos voltát; hogy szólj beszédedben valóságot azoknak, kik te hozzád bocsáttatnak!

22. Ne kóboroljad el a * szegényt, ennekokáért, mert szegény; se meg ne rontsd a szegényt a kapuban;
* vers 16. Zak. 7, 10.

23. Mert az Úr * forgatja azoknak ügyeket, és azok lelkeknek ragadozóit elragadja. * 2 Móz. 22, 22—24. Jób 31, 21—23.

24 Ne tartsd barátságodat a haragossal, és a dühösködővel ne menj szembe

25. Hogy ne tanuljad az ő útait, és keress tőrt tennen magadnak.

26. Ne légy azok közűl való, kik kezeket egybe * csapják, *sem pedig* az adósságért való kezesek közűl.
* rész 6, 1—3. 11, 15

27. Ha nem lészen néked miből megadnod; elveszi a te * ágyadat is tőled.
* 2 Móz. 22, 26. 27.

28. Ne bontsd el a régi * határt, melyet csináltak a te eleid.
* 5 Móz. 19, 14. 27, 17.

29. Láttál-é az ő dolgában szorgalmatos * embert? A Királyok előtt kezd állani, nem marad meg az alávalók között. * 1 Kir. 11, 28.

XXIII. RÉSZ.

Mikor leüléndesz enni az úrral: szorgalmatosan reá vigyázz, micsoda *étket* adnak elődbe:

2. Mert kést vernél a te torkodba, ha mértékletlen lennél.

3. Ne kívánjad az ő csemegéit: mert ezek hazug étkek.

4. Ne fáraszd magadat ebben, hogy meggazdagulj; * ez ilyen *testi* eszességedtől szűnjél meg. * 1 Tim. 6, 9.

5. Avagy a te szemeidet veted-é azokra? holott azok semmik, és olyan szárnyok

vagyon, mint a saskeselyűnek, *hamar* az ég felé elrepülnek!

6 Ne egyél az irígy szeműnek étkében, és ne kívánjad az ő lágy étkeit;

7. Mert a mint becsűl tégedet az ő szívében, olyan ő: Egyél és igyál, azt mondja tenéked: de azért nem jó akarattal vagyon te hozzád.

8. A te falatodat, a melyet megejéndel, még azt is kiokádod; és a te ékes beszédidet csak hijába elveszted.

9. A bolondnak hallására ne szólj; mert megutál * tégedet a te beszédidnek bölcseségével. * rész 14, 7. Máté 7, 6.

10. Ne mozdítsd meg a régi * határt, és az árvának mezeiben ne kapj; * 5 Móz. 19, 14.

11. Mert azoknak bosszúállójok erős, a forgatja ezeknek * ügyeket ellened! * rész 22. 23.

12. Adjad a te elmédet a bölcseségre, és a te füleidet a bölcs beszédekre.

13. Ne vond el a gyermektől a sanyargatást; mikor megverénded őtet vesszővel, * meg nem hal! * rész 20, 3. 22, 15.

14. Te vesszővel verd meg őtet; és az ő életét a veszedelemből kiragadod.

15. Szerelmes fiam, ha bölcselkedik a te elméd: örvendez az * én lelkem, meg én is *örvendezek.* * vers 25. rész 27, 11.

16. És vígadoznak az én veséim a te ajakidnak igazmondásán.

17. Ne kövesse a te szíved a * bűnösöket, hanem az Urat félőket egész napon; * rész 1, 10.

18. Mert mivelhogy ennek bizonyos jutalma * vagyon; nyilván a te várakozásod meg nem csalatkozik. * 1 Tim. 4, 8.

19. Hallgass * te, szerelmes fiam, *engemet,* hogy légy bölcs, és járj az úton szíved szerint. * rész 15, 5.

20. Ne légy azok közűl való, kik bortól * megrészegednek, a dobzódók közűl, *kik* hússal hasokat *megterhelik;* Ésa. 7, 11. 22. Róm. 13, 13.

21. Mert a részeges és dobzódó szegény lészen, és szakadozott ruhákban öltöztet az aluvás.

22. Hallgasd a te * atyádat, a ki nemzett tégedet: és meg ne utáljad a te anyádat mikor megvénhedik. * vers 24. rész 1, 8.

23. Szerezz *magadnak* * igazságot, és el ne adjad a bölcseségnek, tudománynak, és eszességnek *valóságát.* * 2 Móz. 20, 12.

24. Igen örül az igaznak * attya, és a bölcsnek szülője, annak vígadoz. * vers 15. 16.

25. Vígadjon a te atyád és a te anyád, és örvendezzen a te szülőd.

26. Adjad, szerelmes fiam, a te szívedet nékem, és a te szemeid az én útaimat szorgalmatosan megőrizzék;

27. Mert mély * verem a tisztátalan asszony, és szoros kút az idegen aszszony. * rész 22, 14.

28. És az, mint a tolvajló leselkedik, és az embereknek hitetlenit megfogja.

29. Kinek jaj? kinek óhajtás? kinek versengések? kinek háborgás? kinek bűn nélkűl való sebek? kinek szemeknek veressége?

30. A bornál mulatóknak, a kik mennek a jó bor korcsmájának keresésére?

31. Ne nézzed a bort, mikor veres, mikor mutatja a pohárban az ő színét, és mikor a *pohárban* pezseg;

32. Végezetre, mint a kígyó, megmar, és mint a mérges kígyó, megcsíp.

33. A te szemeid nézik az idegen aszszonyt, és a te elméd * gondol gonoszságot. * Hós. 4, 11. Máté 5, 28.

34. És lészesz olyan, mint a ki fekszik a tenger közepiben, és a ki fekszik az árboczfának tetején.

35. Mikor vernének engemet, *azt mondod:* Nékem nem fájt! mikor taszigáltak: nem érzettem! mihelyt felkelek, elmegyek, ismét megkeresem azt.

XXIV. RÉSZ.

Ne irígykedjél a gonosztévőkre, se ne kívánj * azokkal lenni; * rész 23, 17.

2. Mert pusztítást gondol az ő szívek, és hamisságot szólnak az ő * ajakaik. * Zsolt. 10, 7.

3. A bölcseség által építtetik a ház, és az értelemmel megerősíttetik.

4. És a tudomány által a *háznak* belső részei megtelnek minden drága és gyönyörűséges marhával.

5. A bölcs férjfiú erős, és a tudós embert megerősíti a jóság.

6. Mert az eszes tanácsokkal * viselhetsz a te hasznodra hadat; és megmaradást találsz a jó tanácsosoknak sokságok által. * rész 15, 22. 20, 18.

7. Igen magasak a bolondnak * a bölcseségek; a közönséges helyen nem nyitja meg az ő száját. * rész 14, 6.

8. A ki gondolkodik gonoszt cselekedni, azt felette igen gonosznak hívják.

9. A balgatag dolognak gondolása

bűn; és a rágalmazó az emberek közt utálatos.

10. Ha resten viseled magadat a nyomorúságnak idején: a te erősséged erőtelen lészen;

11. Szabadítsd meg azokat, kik a halálra elragadtattak * *ok nélkül*, és a kik a halálra vitetnek, és ne szünjél meg! * Jób 29, 12—16. Zsolt. 82, 4.

12. Ha azt mondanád: Ímé nem tudtuk ezt: nemde a ki vizsgálja az elméket, ő nem érti-é? és a ki őrizi a te lelkedet, ő nem tudja-é, és nem fizet-é kinek-kinek az ő * cselekedeti szerint? * Jób 34, 11. Róm. 2, 6.

13. Egyél, szerelmes fiam, mézet: mert jó: és lépesmézet, mely édes a te ínyednek:

14. E képen * a bölcseségnek tudása *édes lészen* a te lelkednek, ha azt megtaláländod; és lészen néked jutalmad, és a te reménységed el nem vész! * rész 23, 18.

15. Ne leselkedjél, óh te istentelen, az igaznak háza ellen, ne pusztítsd el az ő ágyasházát!

16. Mert ha hétszer elesik is az igaz: ugyan felkél * azért; az istenteleneknek pedig csak *egy* nyavalyával is elvesznek. * Mik. 7, 8. Zsolt. 37, 24.

17. Mikor elesik a te ellenséged: * ne örülj; és mikor megütközik: ne fúvalkodjék fel a te elméd. * rész 17, 5. Jób 31, 29.

18. Hogy az Úrnak szemétől meg ne láttassék a gonoszság, és elfordítsa arról az ő haragját *te reád*.

19. Ne gerjedj fel haraggal a * gonosztévőknek előmentekért, ne irígykedjél az istentelenekre; * Zsolt. 37, 1.

20. Mert a gonoszoknak nem lészen maradékok, és az istenteleneknek szövétnekek * megoltatik. * rész 13, 9. Jób 18, 5—19.

21. Féljed az Urat, szerelmes fiam, és a * Királyt: a pártütőkkel ne elegyítsed magadat. * Róm. 13, 1. 2. 1 Pét. 2, 17.

22. Mert hirtelenséggel feltámad azoknak nyomorúságok: és e két rendbelieknek *hirtelen való* büntetéseket ki tudja?

23. Ezek is a bölcsekhez * *illenek*: Személyt válogatni az ítéletben † nem jó. * 2 Móz. 23, 2—6. † Jak. 2, 1.

24. A ki mondja az istentelennek: Igaz * vagy; ezt megátkozzák a népek, megutálják a nemzetségek: * rész 17, 15.

25. A kik pedig megfeddik a *bűnöst*, azoknak gyönyörűségekre lészen, és *minden* jónak áldása száll reájok!

26. Ajakait csókolgatják annak, a ki felel igaz beszédeket.

27. Szerezd el kivűl a te dolgodat, és készítsd el a te meződben; annakutánna * építsd a te házadat is. * Luk. 14, 28—30.

28. Ne légy bizonyság vakmerőképen a te felebarátod ellen, vagy bolondúl ne cselekedjél a te ajakiddal:

29. Ne mondjad ezt: A miképen cselekedett én velem: úgy cselekeszem ő vele; megfizetek * az embernek az ő cselekedeti szerint. * Róm. 12, 17. 19.

30. A rest embernek mezejénél elmenék, és az esztelennek szőlője mellett:

31. Ímé pedig felnőttek vala mindenütt benne a tövisek, és annak színét csalánok fedezték vala bé; és annak kőgyepűje romlott vala,

32. Melyet én látván gondolkodám és arra nézvén tanúságot vevék abból, *hogy a restek így szólnak:*

33. Egy kicsinyt * aludnom kell, egy keveset szunnyadnom kell, egy kevéssé kezemet öszve kell tennem az aluvásra! * rész 6, 10. 11.

34. Azonközben eljő, *mint* a könnyű útonjáró, a te szegénységed, és a te szükséged, mint a paizsos ember!

XXV. RÉSZ.

1. Még e *következendő* bölcs beszédek is Salamonéi, melyeket öszveszedegettek Ezékiásnak a Júda Királyának emberei.

2. Az Istennek tisztességére vagyon a dolgot * eltitkolni, *melyet meg nem jelentett:* a Királyoknak pedig tisztességes mindenekről tudakozni. * 5 Móz. 29, 29. Róm. 11, 33.

3. Miképen az égnek magasságát, a földnek mélységét: azonképen a Királyoknak szíveket nem tudhatja *az ember*.

4. Miképen ha az ezüstből kitisztítják a salakot, abból szép edény lészen:

5. *E képen*, ha elvetik * a bűnöst a Király elől, megerősíttetik igazsággal az ő széke. * Zsolt. 101, 7. 8.

6. Ne magasztald magadat a Király előtt, és a tiszteletesek helyeken ne állj;

7. Mert jobb ha mondják néked: Jer ide * fel; hogy nem mint levettetned néked a tisztességes előtt, melyet látnak a te szemeid. * Luk. 14, 8—11.

8. Ne indulj fel a versengésre hirtelen, hogy valami illetlen dolgot cselekedjél a *versengés* után, mikor gyalázattal illet téged a te felebarátod.

9. A te ügyedet végezd el felebarátoddal; de másnak titkát meg ne jelentsd;

10. Hogy ne gyalázzon tégedet, a ki hallja; és a te gyalázatod el ne távoztassék.
11. *Mint az* arany alma az ezüst rostélyokban: *olyan* az alkalmatosan mondott ige!
12. *Mint az* arany kösöntyű, és a szép aranyból való ékesség: *olyan* a bölcs dorgáló a szófogadó fülnél.
13. Mint a havas hideg az aratásnak idején: olyan a hív * követ azoknak, kik őtet elbocsátják; mert az ő urainak lelkeket megvídámítja. * rész 13, 17.
14. *Mint a* ködök és a szél, melyekben nincsen eső: *olyan* a férjfiú, ki kérkedik hamis ajándékkal.
15. A türés után megengesztelteti a Fejedelem, és a lágy beszéd * megtöri a csontot. * rész 15, 1.
16. Ha mézet találsz; egyél a mennyi kell néked: hogyha felette sokat ejéndel, * ki ne okádjad azt. * vers 27.
17. Szorgalmatosan megtartóztasd a te lábadat a te felebarátodnak házától; hogy ha te veled bételjesedik, meg ne gyűlöljön tégedet.
18. Pőröly, * fegyver és éles nyíl az olyan ember, a ki hamis bizonyságot szól felebarátja ellen. * rész 12, 17. Zsolt. 57, 5.
19. *Mint a* romlott fog, és a kimenyűlt láb: *olyan* a hitetlennek bizodalma a nyomorúságnak idején.
20. *Mint a* ki leveti ruháját a hidegnek idején, *mint* az eczet a salétromon: olyan a ki éneket mond a * bánatos szívű ember előtt. * Róm. 12, 15.
21. Ha éhezik a ki téged * gyűlöl; adj enni néki kenyeret; és ha szomjúhozik: adj néki inni vizet; * Róm. 12, 20.
22. Mert *mintegy* elevenszenet raksz az ő fejére, és az Úr megfizeti néked.
23. Mint az északiszél eltisztítja az esőt: azonképen a haragos ábrázat *megenyhíti* a rágalmazónak nyelvét.
24. Jobb lakni a háznak * szegeletiben, hogynem mint a háborgó asszonynyal egy háznak társaságában. * rész 21, 9. 19. 30, 23.
25. *Mint a* hideg víz a megfáradt embernek: olyan a messze földről való * jó hírhallás. * rész 15, 30.
26. *Mint a* megháboríttatott forrás, vagy a megveszett kútfő: *olyan* az igaz, ki a gonosztól megháboríttatik.
27. Igen sok mézet enni nem * jó: azonképen az ő maga tisztességét vizsgálni, nem tisztességes. * vers 16.
28. *Minta* megromlott és a kerítés nélkűl való város: *olyan* az, a kinek nincsen birodalma az ő * lelkén! * rész 16, 32.

XXVI. RÉSZ.

Mint a hó a nyárhoz, és az eső az aratáshoz; úgy nem illik a bolondhoz a tisztesség.
2. Miképen a madár elmegyen, és a fecske elrepűl: azonképen az ok nélkűl való átok nem száll az emberre.
3. Miképen ostort * *vesznek* a lóhoz, féket a szamárhoz: azonképen † vesszőt a bolondoknak hátokhoz. * Zsolt. 32, 9. † rész 10, 13.
4. Ne felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne légy te is ő hozzá hasonlatos;
5. Felelj meg a bolondnak az ő bolondsága szerint, hogy ne legyen bölcs az ő szemei előtt.
6. A ki bolond által izen valamit, *mintha* lábait vagdalná el *annak,* és bosszúságot szenved.
7. *Mint a* sántának lábai egyenetlenek; úgy a beszéd a bolondoknak szájokban.
8. Mint a ki követ csinál a számszeríjben; úgy *cselekeszik* a ki a bolondnak tisztességet *tészen.*
9. *Mint* a részeg ember kezébe akadott tövis: *olyan* az eszes mondás a bolondoknak szájokban.
10. Gyakorta mindeneket bánattal illet a *részeg;* azonképen, mikor jutalmat vészen *magának* a bolond, még az ártatlanokat is örömest abba keverné.
11. Mint az eb * megtér az okádásra; úgy a bolond megkettőzteti az ő bolondságát. * 2 Pét. 2, 22.
12. Láttál-é oly embert, ki az ő szemei előtt bölcs volt volna? A bolond felől *jobb* * reménységed legyen, hogynem mint a felől! * rész 29, 20.
13. Azt mondja a rest: Fene * oroszlán *vagyon ottkin* az úton! oroszlán *vagyon* az útezákon! * rész 22, 13.
14. *Mint* az ajtó forog az ő sarkában; úgy a rest * az ő ágyában. * rész 21, 25. Préd. 4. 5. 6.
15. Elrejti a rest * az ő kezét ruhája ujjában, restelí azt csak szájához is vinni. * Préd. 4, 5.
16. Bölcsebb*nek láttatik* a rest a maga * szemei előtt, hogynem mint hét *bölcsek,* kik az okosságra intenék *őtet.* * vers 12.
17. Az ebnek füleit ragadja, a ki elmenvén megharagszik a dologban, mely őtet nem illeti.

18. *Minémű* a balgatag, a ki tüzet, nyilakat és halálos szerszámokat bocsát ki;

19. Olyan, valaki megcsalja az ő felebarátját, és azt mondja: Csak tréfálok vala!

20. *Miképen* a fák, mikor megfogyatkoznak a *tűzön,* megaluszik a tűz: úgy, mikor nincsen susárló, * megszünik a háborgás. * rész 20, 10.

21. *Mint* az elevenszén *alkalmatos* a holtszénnek, és a fa a tűznek gerjesztésére; olyan a háborúság * szerző ember a patvarkodásnak felgyujtására. * rész 29, 22.

22. A fondorlónak beszédei hasonlatosok a vereségekhez, melyek gyakorta elhatnak az ember * belső részeire. * rész 18, 8.

23. *Minémű* a meg nem tisztíttatott ezüst, melyet valami edényre borítottak; *olyanok* a haragra ingerlő ajakak, és a gonosz szív

24. Az ő beszédivel másnak tetteti magát a gyűlölő, holott az ő szívében gondol álnokságot.

25. Mikor kedvesen szól: ne bízzál ő hozzá; mert két iszonyatosságok vagynak az ő elméjében.

26. Elfedeztetik a gyűlölség álnoksággal; de kijelentetik az ő gonoszsága a gyülekezetben.

27. A ki vermet ás *másnak:* * abba belé esik: és a ki felhajítja a követ, ön magára esik. * Zsolt. 7, 16.

28. Az álnok nyelvű *ember* gyűlöli a megromlott embert, és a hízelkedő beszéd *nagy* romlást szerez.

XXVII. RÉSZ.

Ne dicsekedjél a holnapi * napról: mert nem tudod mit hoz a nap *te reád!* * Jak. 4, 13. 14.

2. Dícsérjen meg tégedet a kivűlvaló ember, és nem a te szájad; az idegenek, és nem a te beszédid.

3. Nehézség vagyon a kőben, és tereh a fövényben; de a bolondnak haragja nehezebb mind a kettőnél.

4. A búsulásban kegyetlenség *vagyon,* és a haragban áradás; de ki állhatna meg az irígység előtt?

5. Jobb a nyilvánvaló dorgálás a titkos szeretetnél.

6. Türhetők a barátságos embertől vett * sebek; de a gyűlölőnek csókjai csalárdok. * Zsolt. 141, 5.

7. A megelégedett ember még a lépesmézet is megtapodja; de az éh embernek minden keserű édes.

8. Mint a madárka, *mely* eltéveszti az ő fészkét; olyan az ember, ki eltéved az ő helyétől.

9. *Mint* a kenet és jóillat megvídámítja az elmét; úgy *mindent* az ő barátjának édes tanácsa inkább megvídámít, hogy nem az ő tulajdon tanácsa.

10. A te barátodat, * és a te atyádnak barátját el ne hagyjad, és a te atyádfiának házába bé ne menj a te nyomorúságodnak idején. Jobb a közel való szomszéd a messze való atyafinál. * rész 17, 17. 18, 24.

11. Bölcselkedjél szerelmes fiam * és vídámítsd meg az én elmémet; hogy megfelelhessek annak, a ki nékem valamit szemeimre vetne. * rész 23, 15.

12. Az eszes * meglátván a *következendő* nyavalyát, elrejti magát; az esztelenek belé esvén, megbüntettetnek. * rész 22, 3.

13. Vedd el annak a ruháját, a ki kezes * lett a kivűlvalóért, és az idegen asszonyért való kezest zálogold meg. * rész 20, 16

14. És a ki áldja az ő barátját beszédével, reggel jó idején felkelvén, átkozás gyanánt vagyon annak.

15. A sebes záporeső, idejénvaló szüntelen * csepegés, és a morgó asszonyember, egyaránt vagynak! * rész 19, 13

16. Valaki el akarja azt titkolni, haszontalan dolgot cselekeszik; miképen az ő jobbjának kenete kitetszik, úgy *az is* kimutatja magát.

17. Miképen egyik vassal a másikat élesíti *az ember:* a képen az embert élesíti az ő barátjával való nyájassága.

18. *Mint* a ki őrizi a figét, eszik annak gyümölcsében: úgy a ki becsüli az ő urát, tiszteltetik.

19. Mint a vizekben egyik orcza a másikat *megmutatja:* úgy egyik embernek elméje a másikat.

20. Mint a koporsó és a veszedelem meg nem elégednek; úgy az * embernek szemei meg nem elégednek. * Préd. 1, 8.

21. Mint az ezüst a * tégelyben, és az arany a kemenczében *próbáltatik meg;* úgy az ember, az őtet dícsérőnek szájában. * rész 17, 3.

22. *De* ha megtörnéd is a bolondot mozsárban, a mozsártörővel megtört gabona között: nem távoznék el ő tőle az ő * bolondsága. * Jer. 6, 29.

23. Szorgalmatosan megesmérjed a te

jelenvaló barmaidat, gondot viselj a te nyájaidra;

24. Mert avagy örökké való-é a gazdagság? és az ékesség lészen-é minden nemzetségre?

25. Mihelyt kinő a szénafű: és megtetszett a gyenge fű: ottan bészedetnek a hegyekről a fűvek.

26. A te juhaid *legyenek* a te ruházatodra valók, és a mezőnek ára a kecskebakok:

27. Ennekfelette a mennyi kecsketéj *vagyon* a te ételedre, a te házadnépének ételére, és leányidnak ételekre való *legyen.*

XXVIII. RÉSZ.

Minden istentelen * fut, ha senki nem üldözi is: az igazak pedig hasonlatosok a gyermekded bízakodó oroszlánhoz. * Jób 15, 21. 22. 3 Móz. 26, 36.

2. A hol hasonlás vagyon a tartományban, sok Fejedelem vagyon ott: a hol pedig eszes és tudós ember vagyon, hosszabbodik a birodalom.

3. A szegény ember*ből támadott,* ki elnyomja a szegényeket, hasonló a pusztító esőhöz, mely a gabonát elveszti.

4. A kik elhagyják a törvényt, dicsérik a latrokat; de a kik megtartják a törvényt, harczolnak azokkal.

5. A gonoszságban élő emberek nem veszik eszekbe az igazat; a kik pedig keresik az Urat, mindeneket eszekbe vesznek.

6. Jobb a szegény, a ki jár * tökéletesen; hogynem mint az istentelen és útában elfordult gazdag. * rész 19, 1.

7. A ki megőrizi a törvényt, eszes fiú az; a ki pedig társalkodik * a dobzódókkal, gyalázattal illeti az ő attyát. * rész 29, 3.

8. A ki öregbíti az ő marháját uzsorával és felette valóval: gyűjt annak, a * ki bőven adakozik a szegényeknek. * Préd. 2, 27

9. Valaki elfordítja az ő fülét * a törvénynek hallásától, annak könyörgése is utálatos. * Zak. 7, 11—13.

10. A ki elhiteti az igazakat gonosz útra, az ő vermébe * maga béesik: a tökéletesek pedig bírják a jót. * rész 26. 27. Préd. 10. 9.

11. Bölcs*nek láttatik* az ő szemei előtt a gazdag ember; de a szegény eszes megvizsgálja őtet.

12. Mikor örvendeznek az * igazak, nagy ékesség az: mikor pedig az istentelenek feltámadnak, nyomorgattatik az ember. * rész 11, 11.

13. A ki elfedezi az ő vétkeit, jól nem lészen dolga: a ki pedig megvallja * és elhagyja, irgalmasságot nyer. * Zsolt. 32, 5. 1 Ján. 1, 9.

14. Boldog ember, a ki igen retteg szüntelen; a ki pedig megkeményíti az ő elméjét, büntetésbe esik.

15. Mint az ordító oroszlán, és éhező medve: olyan a szegény népen uralkodó istentelen.

16. A minden értelem nélkűl való Fejedelem, és a nyomorgatásban foglalatos *megrövidíti:* a ki pedig gyűlöli a telhetetlenséget, meghosszabbítja a maga napjait.

17. A ki hatalmasúl *ártatlan* vért ont, *mind* a sírig fut; de senki nem táplálja őtet.

18. A ki jár tökéletesen, megtartatik; a ki pedig gonosz útakon jár, valamelyikben megakad.

19. A ki szántja az ő földét, * megelégedik étellel; a ki pedig követi a rest *ember*eket, megelégedik szegénységgel. * rész 12, 10.

20. Az Istenben bízó ember bővölködik áldásokkal; de a ki hirtelen akar * gazdagulni, büntetetlen nem lészen! * rész 20, 21.

21. Személyt * válogatni nem jó; mert egy falat kenyérért elszakadna az ilyen ember *az igaztól.* * rész 18, 5. 24, 23.

22. Siet a marha *keresésre* a gonoszszemű *zsobrák* ember; de nem tudja a reá jövő szükséget.

23. A ki megfeddi az engedetlen embert, inkább kegyelmet nyer, hogynem mint a ki nyelvével hízelkedik.

24. A ki eltékozolja az ő attyának és annyának marháját, és azt mondja: Nem vétek! társa az öldöklő embernek.

25. A ki bízakodik az ő elméjében, háborúságot szerez; a ki pedig bízik az Úrban, megkövéredik.

26. A ki bízik magában, bolond az; a ki pedig jár bölcsen, ez megszabadítja magát.

27. A ki ád a szegénynek, * nem lészen néki szüksége; a ki pedig elrejti az ő szemét, megsokasulnak rajta az átkok. * rész 19, 17. 22, 9. 5 Móz. 15, 7—10.

28. Mikor felemeltetnek az istentelenek, elrejti magát az ember; de mikor azok elvesznek, * öregbülnek az igazak. * 2 Kir. 11, 20.

XXIX. RÉSZ.

A mely ember a gyakorta való feddésre megkeményíti az ő nyakát, hir-

telenséggel megtöretik, úgyhogy meg nem gyógyulhat.

2. Mikor uralkodnak az igazak, * örül a nép; mikor pedig uralkodik az istentelen, óhajt a nép. *rész 11, 10.

3. A bölcseség szerető ember megvídámítja az * ő attyát; a ki pedig adja magát a paráznákhoz, elveszti a † marháit. *rész 10, 1. †Luk. 15, 3.

4. A Király ítélettel erősíti meg a tartományt; a ki pedig ajándékot vészen, elrontja azt.

5. A férjfiú, ki hízelkedik az ő barátjának; hálót vet annak lábai ellen

6. A gonosz emberre gonosz tőr következik; az igaz pedig énekel és vígad.

7. Megérti az igaz a * szegényeknek ügyeket; az istentelen † pedig nem gondol reá, hogy megértse.
*Jób 29, 16. 17. † Luk. 18, 2—4.

8. A csúfoló férjfiak felgyujtják a várost; de a bölcsek elfordítják a haragot.

9. Az eszes ember, a ki vetekedik a bolonddal, akár megháborodjék, s akár nevessen, semmi haszna nincsen.

10. A gonosz bűnös emberek gyűlölik az igaz embert; az igazak pedig oltalmazzák annak életét.

11. Az ő egész indulatját előmutatja a * bolond; de a bölcs végre megnyomja azt. *rész 14, 33.

12. A mely uralkodó a hamisságnak beszédére hallgat, annak minden szolgái latrok.

13. A szegény és * a gazdag öszvetalálkoznak; mind a kettőnek pedig szemeit az Úr világosítja meg. *rész 22, 2.

14. A mely Király hívségesen ítéli a szegényeket, annak széki mind * örökké megmarad. *rész 20, 28.

15. A vessző és dorgálás * bölcseséget ád; de a *magának* bocsáttatott gyermek megszégyeníti az ő annyát.
*rész 13, 24.

16. Mikor nevekednek az istentelenek, nevekedik a vétek; az igazak pedig azoknak eseteket * megértik.
*Zsolt. 58, 11. 91, 8.

17. Sanyargasd meg a * te fiadat, és nyugodalmat hoz néked, szerez gyönyörűséget is a te életednek.
*vers 15. rész 23, 13. 14.

18. Mikor nincsen a *mennyei* látásnak *tudománya,* a nép elszakad *Istentől;* a ki pedig megtartja a * törvényt, óh mely igen boldog az!
*5 Móz. 28, 1—14.

19. Csak beszéddel nem tanúl meg a szolga, ha tudja is *mit kellene cselekednie,* nem míveli.

20. Láttál-é beszédeiben hirtelenkedő embert? A bolond felől több * reménység vagyon, hogynem a felől! *rész 26, 12.

21. A ki lágyan neveli gyermekségétől fogva az ő szolgáját; végezetre *olyan* lészen *mint* a fiú.

22. A haragos * háborgást szerez; és a dühösködőbe sok vétek *esik.*
*rész 26, 21.

23. Az embernek kevélysége * megalázza őtet; a lelkében pedig megaláztattat † táplálja a tisztesség.
*rész 18, 12. Máté 23, 12. † Ésa. 66, 2.

24. A ki osztozik a lopóval, * gyűlöli az magát: és ha szidalmazzák is, nem meri senkinek mondani. *3 Móz. 5, 1.

25. Az emberektől való félelem botránkozást szerez; a ki pedig bízik az Úrban, méltóságban helyheztetik.

26. Sokan * kívánják a Fejedelemnek orczáját: de az Úrtól *vagyon* kinekkinek ítéleti. *rész 19, 6.

27. Iszonyodnak az igazak a hamis embertől; és iszonyodik az istentelen is az igaznak útától.

XXX. RÉSZ.

Agur magát alázván, Isten bölcseségét csudálván, szól öt karban lévő négy-negy hasonló dolgokról.

Agurnak, Jáké fijának beszédei, Prófétzia, melyet mondott a férjfiú *Agur* Itielnek, Itielnek *mondom* és Ukálnak.

2. Minden embereknél gorombább vagyok én, és nincsen emberi értelem én bennem.

3. És nem tanultam a bölcseséget, sem a szentek tudományát nem tudom.

4. Kicsoda ment fel az égbe, * hogy onnan leszállott volna? Kicsoda kapcsolta a szelet az ő markába? Kicsoda köthetné a vizeket az ő köntösébe? Ki erősítette meg a földnek minden határit? kicsoda ennek neve? avagy kicsoda ennek fijának neve, ha tudod?
*Ján. 3. 13

5. Az Istennek teljes beszéde igen tiszta, * és paizs az ahoz folyamodóknak. *Zsolt. 12, 7.

6. Ne tégy az ő * beszédéhez: hogy meg ne büntessen téged, és hazug ne légy. *5 Móz. 4, 2.

7. Kettőt kérek tőled: ne tartsd meg én tőlem addig, míg élek!

8. A hijábavalóságot és a hazugságot messze távoztasd tőlem: szegénységet vagy gazdagságot ne adj nékem; táplálj engem hozzám * illendő eledellel. *Máté 6, 11.

9. Hogy megelégedvén, meg * ne tagadjalak és azt ne mondjam: Kicsoda az Úr? Se pedig megszegényedvén, ne lopjak, végezetre gonoszúl éljek az én Istenem nevével! *5 Móz. 8, 12—14.

10. Ne vádold a szolgát az ő uránál, hogy meg ne átkozzon tégedet, és bűnösnek találtassál.

11. *Vagyon oly* nemzetség, ki még az ő attyát is * megátkozza, és az ő annyát is nem áldja. *vers 17.

12. *Vagyon* nemzet, ki a maga szemei előtt * tiszta, még ha az ő rútságából ki nem tisztíttatott is. *Ésa. 65, 5. 6.

13. *Vagyon* kevély szemű nemzetség, és a kinek szemöldökei igen fellátnak.

14. *Vagyon* oly nemzetség, kinek fogai * fegyverek, és kinek zápfogai kések; hogy a szegényeket e földön megemészszék, és az emberek közűl a szűkölködőket. *Zsolt. 52, 4. 5. 57, 5.

15. A nadálynak két leányai vagynak, *kik ezt mondják:* Hozd el, hozd el! Hárman vagynak, kik meg nem elégesznek, sőt négyen, * kik nem mondnak eleget; *vers 16.

16. A koporsó, és a bérekesztetett meddő asszony; a föld meg nem elégszik a vízzel, és a tűz nem mondja: Elég!

17. A ki megcsúfolja attyát, vagy megutálja annyának tanítását, szemét kivájják a völgynek hollói, vagy megeszik ötet a saskeselyű fijai.

18. E hármak eltitkoltatnak tőlem, sőt e négy dolgot nem tudom:

19. A keselyűnek útát az égben, a kígyónak útát a kősziklán, a hajónak nyomát a mély tengerben, és a férjfiúnak útát a leányzóval.

20. Ilyen a paráználkodó asszonynak úta; eszik, azután megtörli száját, és azt mondja: Nem cselekedtem semmi gonoszt.

21. Három *dolog* alatt indúl meg a föld; sőt négy alatt, *melyeket* el nem szenvedhet.

22. A szolga alatt, mikor uralkodik; és a bolond alatt, mikor eleget eszik;

23. A gonosz mord kedvű asszony alatt, * mikor férjhez megyen; végezetre a szolgáló alatt, mikor örököse lészen az ő asszonyának. *rész 25, 24.

24. E négy apró állatai *vagynak* a földnek, melyek bölcsebbek a bölcseknél;

25. A hangyák erőtlen népek: melyek mindazáltal megkeresik * nyárban az ő ételeket; *rész 6, 8.

26. A hegyen való egerek erőtlen község: *mindazáltal* kősziklán * csinálják az ő házokat; *Zsolt. 104, 18.

27. Királyok nincs a sáskáknak: mindazáltal mennek mindnyájan szép renddel;

28. A pók az ő lábaival munkálkodik; és vagyon a Királyok palotáiban.

29. Három állat vagyon, mely szépen jár, sőt négy állatok, melyek jól járnak:

30. A régi erős oroszlán a vadak között: mely el nem fut senkitől való féltében.

31. A harczra felékesíttetett * *ló,* vagy kecskebak, és a Király, a kinek senki nem mer ellene támadni. *Jób 39, 22. 23.

32. Ha bolond voltál magadban felfuvalkodásodban, vagy *gonosz* gondolatodban; kezedet * szájadra vessed. *Jób 21, 5.

33. Miképen a ki a tejet köpüli, vajat csinál; és a ki keményen fújja ki a maga orrát, vért hoz ki: úgy a ki haragját meg nem tarthatja, háborúságot szerez.

XXXI. RÉSZ.

A Királyt oktatja: a jó asszonyt dícséri, és annak tulajdonságit írja meg.

Lemuel Király beszédei, és Prófécziа, melyekre tanította vala őtet az ő annya.

2. Mit *szóljak* szerelmes fiam? micsodát, méhemtől szakadt fiam? micsodát, én fogadásimnak *szerelmes* gyermeke?

3. Ne adjad asszonyoknak a te erődet, és a te útaidat a Királyoknak * eltöröltetésekre. *Préd. 10, 17.

4. Távol legyen a Királyoktól, óh Lemuel, távol legyen, *mondom,* a Királyoktól * a bornak itala; és az Uralkodóktól a megrészegítő pohárnak kívánsága; *rész 20, 1.

5. Hogy mikor ijándik, el ne felejtkezzék az *Isten* parancsolatjáról, és el ne fordítsa valamely nyomorultaknak igazságokat.

6. Adjátok a részegítő italt az elveszendőnek, és a bort a * keseredett szívű embereknek. *Zsolt. 104, 15.

7. Igyék, hogy felejtkezzék el az ő szegénységéről, és az ő nyavalyájáról ne emlékezzék meg többé.

8. Nyisd meg a te szádat a mellett, a ki néma az ő dolgában, és a kik adattak * veszedelemre. *Jób 29, 12. 13.

9. Nyisd meg a te szádat, ítélj * iga-

zán; forgasd ügyét a szegénynek és a szűkölködőnek! * 3 Móz. 19, 15.
10. *Gyors,* serény asszonyt kicsoda találhat? Mert ennek ára sokkal felűlhaladja a * kárbunkulusokat. * rész 12, 3.
11. Bízik ahoz az ő férjének lelke, és annak marhája el nem fogy.
12. Jóval illeti őtet és nem gonoszszal, az ő életének minden napjaiban.
13. Keres gyapjat vagy lent, és megkészíti azokat kezeivel akaratja szerint.
14. Hasonló a kereskedő hajókhoz, nagy messziről béhozza az ő eledelét.
15. E felkelvén még éjjel, eledelt ád az ő házának, és szöszt az ő leányinak.
16. Gondolkodik mezőn való örökségről, és megveszi azt; az ő kezeinek munkájából szőlőt plántál.
17. Ő maga is az ő derekát megövedezi, és megerősíti karjait.
18. Látja, hogy hasznos az ő munkálkodása: meg nem aluszik éjjel is az ő világa.
19. Az ő kezeit veti a fonó kerékre, és kezeivel fogja az orsót.
20. Az ő markát megnyitja a szegénynek, és kezeit kiterjeszti a szűkölködőnek.
21. Nem félti az őháznépét a hidegtől; mert egész háznépe felruháztatott béllett *ruhá*kkal.
22. Szőnyegeket csinál magának; bíbor és bársony az ő öltözete.
23. Esmérik az ő férjét a kapukban, mikor ül a tartománynak Véneivel.
24. Gyolcsot sző, és eladja; és öveket, melyeket ád a kereskedőknek.
25. Erő és ékesség az ő ruhája; és nem fél a következendő * időktől. * Jób 5, 22.
26. Az ő száját bölcsen nyitja meg és kegyességnek tudománya vagyon nyelvében.
27. *Szorgalmatosan* vígyáz az ő háznépe dolgára, és a restségnek * étkét nem eszi. * rész 21, 25. 24, 14. 15.
28. Felkelvén az ő fijai, boldognak mondják őtet; az ő férje hasonlatosképen dícséri őtet.
29. *Mondván:* sok asszonyok munkálkodtak serénységgel: te pedig meghaladod mind azokat!
30. Csalárd az *emberek előtt való* kedvesség, és hijábavaló a szépség; a mely asszony féli az Urat, ez szerez dícséretet magának!
31. Adjatok ennek az ő keze munkájának gyümölcséből, és dícsérjék őtet a kapukban az ő * cselekedetei! * vers 28. 29.

A PREDIKÁTOR SALAMON KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Hijábavalósága az emberi bölcseségnek.

Salamon Prédikátornak a Dávid * fijának, Jérusálembeli † Királynak beszédei: * 1 Krón. 22, 9. 10. † vers 12.
2. Felette nagy * hijábavalóság, azt mondja a Prédikátor; felette nagy hijábavalóság; ezek mindenek hijábavalóság! * vers 14. rész 2, 1—17.
3. Micsoda haszna vagyon az embernek minden ő munkájában, melylyel munkálkodik a nap alatt?
4. Egyik nemzetség elmegyen, és a másik eljő: jóllehet a föld mind örökké megmarad.
5. És a nap * feltámadván minekutánna elnyugodt a nap: ismét az ő helyére siet, a hol ő feltámadhasson: * Zsolt. 19, 6. 7.
6. Siet délre, és általmegyen észak felé; az ő elforgásával körűljárván siet az ég, és hogy az ő kerengése szerint visszatérhessen az ég.
7. Minden folyóvizek sietnek a tengerbe: mindazáltal a tenger mégis meg nem telik; akármicsoda helyre a folyóvizek siessenek, ugyanazon helyre viszszamennek gyorsasággal.
8. Egyenként ezek a dolgok mint fáradoznak, senki nem mondhatná meg; nem elégednék meg a * szem látván, sem bé nem teljesednék a fül hallással. * Péld. 27, 20.
9. A mi volt, ugyanazon a mi ezután is lészen, és a mi most lészen, ugyanazon a mi ennekutánna is lészen; és semmi nincsen új dolog a nap alatt.
10. Vagyon valami, a miről mondják: Nézhetsz-é ezt, új ez! *mely* immár sok száz esztendővel volt mi előttünk.
11. Nincsen emlékezet az előbbiek-

ről: azonképen az utolsó dolgokról is, melyek jövendők, nem lészen emlékezet azoknál, kik ezután lésznek.

12. Én Prédikátor, mikor volnék Királya * Izráelnek Jérusálemben. * vers 1.

13. Adván az én elmémet mind azoknak vizsgálására és * bölcsen való tudakozására, melyek lésznek az egek alatt, (ez a gonosz hijábavaló foglalatosság, melyet adott Isten az emberek fijainak, hogy foglalják magokat abban.) * 1 Kir. 4, 30—33.

14. Láttam minden dolgokat, melyek lésznek a nap alatt, hogy ímé, mind ezek * csak hijábavalóság, és a léleknek gyötrelme! * vers 2. rész 2, 1—27.

15. Az egyenetlen meg nem egyenesíttethetik, és a fogyatkozás meg nem számláltathatik.

16. Szóltam én az én elmémmel, mondván: Ímé én nagygyá lettem, és nyertem bölcseséget mind azok felett, a * kik fők voltak én előttem Jérusálemben, és az én elmém tanult sok bölcseséget és tudományt! * 1 Kir. 4, 31.

17. Adtam annakfelette az én elmémet a bölcseségnek tudására, és minden esztelenségnek és * bolondságnak megtudására; de megesmérém ezt is lenni a lélek † nyomorúságának! * rész 2, 4. † rész 2, 1.

II. RÉSZ.

Hijábavalósága e földi gyönyörűségnek: Az Isten ajándékival vígan való élés.

Annakutánna, mivelhogy a bölcseségnek sokaságában sok búsulás vagyon, és valaki öregbíti a bölcseséget, öregbíti a gyötrelmet:

2. Mondék én az én szívemben: No megpróbállak téged a vígan való lakásban, hogy meglássam, micsoda jó vagyon abban; de ímé az is hijábavalóság!

3. A nevetésről azt mondom: Hogy bolond*hoz illik* az! a vígasságról pedig: mit használ az?

4. Elvégezém az én szívemben, hogy magamat adnám boritalra (még mikor a bölcseséget követném, és előveném ezt a bolondságot,) mígnem meglátnám, hogyha az emberek fijainak e volna jó, melyet kellene cselekedniek az ég alatt, az ő életek napjainak számok szerint.

5. Felette igen nagy dolgokat cselekedtem; építék magamnak házakat; ülteték magamnak szőlőket.

6. Csinálék magamnak kerteket, és almáskerteket, melyekben ülteték mindenféle gyümölcstermő fákat;

7. Csinálék magamnak halastókat, hogy azokból öntözném a gyümölcstermő fáknak erdejét.

8. Szerzék szolgákat és szolgálókat: házamnál nevekedett szolgáim is *sokak* voltak nékem; öreg és apró barmoknak nyájaival is többel bírtam mind azoknál, kik voltak én előttem * Jérusálemben. * 1 Kir. 10, 23. 24.

9. Gyüjték magamnak * ezüstöt † és aranyat is, Királyok és tartományok örökségét: szerzék magamnak éneklő férjfiakat és éneklő asszonyokat, és az emberek fijainak gyönyörűségit, mindenféle vígasságtevő szerszámokat: * 1 Kir. 10, 27. † 1 Kir. 10, 14.

10. És nagygyá levék és megnevekedém minden *Királyok* felett, kik előttem voltak Jérusálemben, az én bölcseségem is * helyén volt. * 1 Kir. 4, 30.

11. Valamit kívánnak vala az én szemeim: meg nem fogtam azoktól azokat, meg sem tartóztattam az én szívemet semmi vígasságtól, hanem az én szívem örvendezett minden én munkám*mal gyüjtött jók*ban; mivelhogy e volt az én részem minden én * munkáimból: * vers 2. rész 3, 12. 22.

12. Tekinték minden dolgaimra, melyeket cselekedtek vala az én kezeim, és az én munkámra, melyet szorgalmatossággal szerzettem vala: ímé pedig ezek mind hijábavalóság, és a léleknek gyötrelme, elannyira, hogy nincsen annak semmi haszna a nap alatt!

13. Azért fordítám magamat én, hogy megkísérteném a bölcseséget, és minden * bolondságot és esztelenséget, (mert valyon kicsoda oly ember, ki a Királyt követhetné azok*nak megtudások*ban, a melyeket *egyebek* cselekedtek?) * vers 4. rész 1, 17.

14. Noha látám én hasznosbnak lenni a bölcseséget a bolondságnál, miképen hasznosb a világosság a setétségnél;

15. A bölcset lenni olyannak, mint a kinek szemei *vagynak* a fejében; a bolondot pedig setétben járni: de megesmérém én, hogy * ugyanazon egy végek lészen mind ezeknek. * vers 17. 18. Zsolt. 49, 11.

16. Annakokáért mondám az én elmémben: A bolondnak állapotja szerint lészen az én * állapotom is, miért bölcselkedném tehát én is feljebb? és

mondék az én elmémhez: Ez is hijábavalóság! *vers 17. Zsolt. 49, 17.

17. Mert nem lészen emlékezete sem a bölcsnek, sem a bolondnak mind örökké; mivelhogy a melyek immár *vagynak*, azok a következendő időkben mind elfelejtetnek: és miképen meghal a bölcs, azonképen meghal a bolond is.

18. Azokáért gyűlöltem az életet; mert gonosznak láttaték nékem a dolog, a mely lészen a nap alatt: mert mind ez hijábavalóság, és a léleknek gyötrelme!

19. Gyűlöltem én minden munkámat is, melyet én * munkálkodom a nap alatt; mivelhogy elhagyom azt oly embernek, ki én utánnam fog élni; *vers 5—9.

20. És ki tudja ha bölcs lészen-é vagy bolond, a ki uralkodándik minden én munkámon, a melyet cselekedéndek, és a melyet bölcsen szerzéndek, a nap alatt? Ez is hijábavalóság!

21. Annakokáért elfordítám magamat, megfogván reménységtől az én elmémet minden munkám felől, melylyel munkálódtam a nap alatt;

22. Mert vagyon oly ember, kinek munkája *elvégeztetett* bölcseséggel, tudománynyal és igazsággal; oly embernek adja pedig azt örökségűl, a ki abban semmit nem munkálódott: Ez is hijábavalóság, és nagy gonosz!

23. Mert micsoda marad meg annak az embernek minden ő munkájából, és elméjének nyughatatlan fáradozásából, melylyel ő munkálkodott a nap alatt?

24. Holott annak minden napjaiban voltak bánatok és búsulás az ő foglalatosságiban, még éjjel is nem nyugodt az ő elméje. Ez is hijábavalóság!

25. Nincsen csak e jó is az embernek hatalmában; hogy egyék, igyék, és azt cselekedje, hogy az ő elméje lakozzék gyönyörűséggel az ő munkájából; ezt is láttam én az Istennek kezétől lenni.

26. (*Mert én nálamnál feljebb* ki * élhetne azzal? kicsoda élhetne nálamnál nagyobb gyönyörűségre?) *vers 9. 10.

27. Mert az embernek, a ki *jónak láttatik* az ő szeme előtt, ád *Isten* bölcseséget és tudományt örömmel; a bűnösnek pedig ád foglalatosságot az egybegyűjtésre és az egybehordásra, hogy adja annak, a ki *jónak tetszik* ő előtte. Az is hijábavalóság, és az elmének gyötrelme!

III. RÉSZ.

Az emberi szorgalmatosságoknak hijábavalóságok.

Minden *dolog*nak rendelt ideje *vagyon* és ideje *vagyon* az ég alatt minden akaratnak:

2. Ideje *vagyon* a születésnek, és ideje a meghalásnak; ideje az ültetésnek, ideje annak kiszaggatásának a mi ültettetett.

3. Ideje *vagyon* a megölésnek, és ideje a meggyógyításnak; ideje *vagyon* a rontásnak, és ideje az építésnek.

4. Ideje *vagyon* a sírásnak, és ideje a nevetésnek; ideje *vagyon* a jajgatásnak, és ideje a szökésnek.

5. Ideje *vagyon* a köveknek elhányattatásoknak, és ideje a köveknek egybegyüjtéseknek; ideje az ölelgetésnek, és ideje az ölelgetéstől való eltávozásnak.

6. Ideje *vagyon* a keresésnek, és ideje a vesztésnek; ideje a megtartásnak, és ideje az elvetésnek.

7. Ideje *vagyon* a szaggatásnak, és ideje az egybevarrásnak; ideje *vagyon* a hallgatásnak, és ideje a szólásnak.

8. Ideje *vagyon* a szeretésnek, és ideje a gyűlölésnek; ideje a hadakozásnak, és ideje a békességnek.

9. Micsoda haszna vagyon a munkásnak abban, a miben ő munkálkodik?

10. Láttam ezt lenni foglalatosságnak, melyet adott Isten az emberek fijainak, hogy foglalnák magokat abban:

11. Hogy *az Isten* mindent szépen rendel az ő idejében, míg e világ fennáll is, ád az emberek elméjekbe, (attól megválva, melyet az ember meg nem foghat *elméjével)* oly dolgot, melyet az Isten cselekeszik kezdettől fogva mind végig.

12. Megesmértem, hogy nincsen az ő hatalmokban a jó; hanem hogy * örvendezzen *kiki*, és hogy jót † cselekedjen az ő életében: *rész 2, 11. †rész 12, 15

13. Sőt inkább hogy az ember eszik, és iszik, és él az ő egész munkájából, az *mind* Istennek ajándéka.

14. Tudom, hogy valamit Isten cselekeszik, az lészen örökké, ahoz semmi nem adattathatik, és abból semmi el nem vétettethetik: és az Isten ezt míveli e végre, hogy *az emberek* az ő orczáját rettegjék:

15. A mi volt, most is vagyon, és a mi következik, immár megvolt, és az Isten forgatja az egymás után következendő dolgokat.

16. Láttam annakfelette a nap alatt, hogy az ítéletnek helyén hamisság, és az igazságnak helyén latorság volt;

17. És mondék magamban: Az igazat és a hamisat megítéli az Isten; mert jóllehet minden ember akaratjának ideje vagyon: de a ki mind e dolgokat igazgatja, ő is jelen vagyon.

18. Így szólék azért magamban emberi okosság szerint, minekutánna azokat megesmértette volna velem az Isten, és látnám, hogy ezek az oktalan állathoz hasonlók;

19. Az emberek fijainak végek hasonlatos az oktalan állatnak végéhez, és egyenlő végek vagyon azoknak; a mint meghal egyik * úgy meghal a másik is, és ugyanazon egy lélek vagyon azokban; annakokáért az embernek nagyobb méltósága ninesen az oktalan állatoknál, hanem hogy mind ezek hijábavalóságok.
* vers 20. rész 2, 17. Zsolt. 49, 11—13.

20. Ezek közűl mindenik ugyanazon egy helyre megyen; mindenik a * porból való, és mindenik porrá lészen.
* 1 Móz. 1, 24. 2, 7. 3, 19.

21. Valyon kicsoda vette eszébe az ember lelkét, hogy felment volna; és az oktalan állat lelkét, hogy a föld alá ment volna?

22. Azokáért nékem láttatik vala, hogy semmi nem volna jobb, mint hogy az ember * örvendezne az ő dolgaiban, mivelhogy csak e volna az ő része *e világban:* mert ki cselekeszi vele, hogy megtudja mi következik ő utánna! * vers 12.

IV. RÉSZ.

Szegénység, mesterség, restség, fösvénység, hatalom, és jó kedv az uralkodókhoz.

Viszontag mikor én látnám mind azokat, a kik a nap alatt nyomorgattatnak; mert ímé *nyilván vagyon* azoknak, a kik nyomorgattatnak, könyhullatások; a kiknek semmi vígasztalójok ninesen, avagy az őket nyomorgatóknak kezekből *megszabadulásra* való erejek; és a kik minden vígasztalótól megfosztattak:

2. Dícsérem vala én először a megholtakat, a kik már megholtak volna, az élőknek felette, a kik még élnének:

3. De azután e kettőnél jobbnak láttatik vala az, a ki még nem volt, a ki meg nem kísértette azt a gonoszságot, mely a nap alatt lészen;

4. Mert látom vala én, hogy annak minden dolgáért, és minden igazságos cselekedetiért az emberre irígykedik az ő felebarátja: annakokáért ez is hijábavalóság, és lélek fájdalom!

5. A bolond egybekapcsolja * az ő kezeit, és megemészti az ő testét.
* Péld. 21, 25.

6. *Azt gondolván,* hogy jobb egy teljes marok nyugalommal, hogynem mint mind a két maroknak teljessége nagy munkával és lelki fájdalommal.

7. Viszontag láték a nap alatt *más* hijábavalóságot;

8. Vagyon oly ember, kihez hasonlatos ninesen, kinek sem fia, sem attyafia nincs: mindazáltal ninesen vége minden ő fáradságának, és az ő szeme is meg nem elégszik gazdagsággal, *hogy azt mondaná:* Valyon kinek munkálkodom, hogy az én lelkemet *minden* jótól megfosztom? * Ez is hijábavalóság, és gonosz foglalatosság! * Zsolt. 39, 7.

9. Sokkal jobban vagyon dolga a kettőnek, hogynem az egynek: mert azoknak jó jutalmok vagyon az ő munkájokból;

10. Mert ha elesnek is, az egyik felemeli az ő társát: Jaj pedig az egyedűlvalónak ha elesik: mert ninesen ki felemelje őtet.

11. Hogyha együtt feküszik is a kettő, megmelegesznek; az egyedűlvaló pedig mimódon melegedhetik meg?

12. Ha a másiknál erősebb lészen is valaki, ketten ellene állhatnak annak; és a hármas kötél nem hamar szakad el.

13. Jobb a szűkölködő de bölcs gyermek, a vén és bolond Királynál, a ki nem szenvedi el az intést többé;

14. Mert *amaz* a fogságból is uralkodásra megyen, holott *ez* az ő uralkodásában is szegénységben születtesék.

15. Láttam hogy a nap alatt járó minden élők *adták magokat* a második gyermekhez; a ki amannak helyette uralkodandó vala:

16. És hogy semmi népnek ninesen vége, mind annak, mely volt ő előttök: és hogy még az utánnok valók is semmi Fejedelmeknek nem örvendeztek. Ez is *nagy* hijábavalóság és lelki gyötrelem.

V. RÉSZ.

Boldogsága az életnek.

Őrizd meg mindkét lábaidat, mikor az Istennek házához mégy, hogy hajlandó légy a hallgatásra inkább, hogynem

mint a bolondoknak módjok szerint az áldozatra: mert ezek nem tudják, hogy gonoszt cselekesznek.
2. Ne gyorsalkodjál a te száddal, és a te elméd ne siessen valamit szólni Isten előtt: mert az Isten mennyekben vagyon, te pedig e földön, azért a te * beszéded kevés legyen: *Máté 6,7.
3. Mert *miképen* hogy álom szokott következni a sok foglalatosságból: azonképen a sok beszédből * bolond beszéd. *Péld. 10, 19.
4. Mikor Istennek fogadást tészsz, ne halogassad annak * megadását; mert nem gyönyörködik a bolondokban. A mit *azért* fogadsz, megteljesítsed! *5 Móz. 23, 21. 22
5. Jobb hogy ne fogadj, hogy nem mint fogadj, és ne teljesítsd bé.
6. Ne engedjed a szádnak, hogy bűnre kötelezzen tégedet; és ne mondjad * amaz Angyal előtt, hogy tévelygésedből lett; hogy az Isten a te beszéded miatt fel ne háborodjék, és el ne veszesse a te kezeidnek munkájokat; *2 Móz. 23, 20. 21.
7. Mert mint a sok álomban hijábavalóságok *vagynak:* azonképen a sok beszédben; hanem az Istent féljed!
8. Ha a szegénynek nyomoríttatását, és a törvénynek s az igazságnak elfordíttatását látándod a tartományban: ne csudálkozzál ez akaraton: mert a Magasságos, ki a magasságosnál feljebb való, látja * azt; sőt a Magasságos *mind* ezeknek felette vagyon. *Ésa. 3, 14. 15.
9. A földnek termése mindeneknek hasznos: a Királynak is *használ* a jól mívelt *mezőnek gyümölcse.*
10. A ki szereti a pénzt, nem telik bé a pénzzel, és a ki szereti a sokságot, nem *elégeszik meg* jövedelemmel. Ez is hijábavalóság!
11. Mikor megszaporodik ez ilyen jó, megszaporodnak annak megemésztői is; mi haszna vagyon azért annak urának abban, hanem hogy csak reá néz szemeivel?
12. Édes az álom a szolgának, akár sokat, akár keveset egyék; a gazdagnak pedig gazdagsága nem hágy * néki aludni. *vers 10. Jób 20, 22.
13. Vagyon gonosz nyavalya, melyet láttam a nap alatt: *tudniillik* az ő urának veszedelmére tartatott gazdagság.
14. Vagy mikor a gazdagság elvesz, gonosz dologban való foglalatosság miatt; annyira hogy az ő fijának, a kit nemzett, semmi ne legyen kezénél.
15. A mint kijött az ő annyának méhéből, mezítelen * megyen ismét el, a mint jött vala: és semmit nem veszen el az ő marhájában, melyet kezében elvinne: *Jób 1, 21. Tim. 6, 7. Zsolt. 49, 18.
16. Annakokáért ez is gonosz nyavalya, hogy a mint jött, a képen megyen el. Mi haszna vagyon néki abban, hogy a szélnek munkálkodott?
17. És hogy az ő teljes életében a setétben evett, sokszori haraggal, keserűséggel, és nagy búsulással?
18. Ez azért a jó, melyet én láttam, hogy szép dolog enni és inni, és élni az ő munkájából, melylyel fárasztotta magát a nap alatt, az ő élete napjainak számok szerint, melyeket adott néki az Isten; mert *csak* ez az ő * része. *vers 15. rész 3, 13.
19. És hogy a mely embernek adott Isten gazdagságot és jószágot, és a kinek megengedte, hogy egyék abból és az ő részét elvegye, és örvendezzen az ő munkájának; ez az Istennek ajándéka!
20. Hogyha nem sokat adott *az Isten, mindazáltal* emlékezzék meg az ő élete napjaiban *arról*, hogy az ő szívének örömét az Isten kedveli.

VI. RÉSZ.

A fösvény gazdagnak hijábavalósága.

Vagyon egy gonosz, melyet láttam a nap alatt, és az emberek között gyakorta *vagyon:*
2. Mikor valakinek az Isten ád gazdagságot, jószágot, tisztességet, és ki semmi nélkül nem szűkölködik, valamiben gyönyörködhetnék az ő elméje, és az Isten nem engedi annak, hogy éljen azzal, hanem más él azzal: e *nagy* hijábavalóság és gonosz nyavalya!
3. Bátor szüljön valaki száz *gyermekeket*, és sok esztendeig éljen, jóllehet az ő esztendeinek napjai sokak: *mindazáltal*, ha az ő lelke azzal a jóval meg nem elégeszik, és nem lészen * temetése néki: azt mondom, hogy jobb annál az idétlen gyermek; *Ésa. 14, 19. 20. Jer. 22, 19.
4. Mert hijábavalóságban jött, setétségben * jár, és setétséggel fedeztetik bé annak neve. *rész 5, 17.
5. Ímé ez a napot is nem * látta, és nem kísértette; tűrhetőbb ennek állapotja, hogy nem amannak. *Jób 3, 16.
6. Hogyha kétezer esztendőt élne is, és a jóval nem él: avagy nem ugyanazon egy helyre * mennek-é mind ezek? *Zsolt. 89, 49. Zsid. 9, 27.
7. Ha az embernek minden munkája

jó szerencsés lészen is: mindazáltal az ő kívánsága bé nem telik.
8. Mert mivel különböz a bölcs a bolondtól? és a gazdag a szegénytől, míg az élők között járnak?
9. Jobb, *mondhatnád*, a mit ember szemmel lát, hogynem mint az ő kívánságának követése: Ez is hijábavalóság és a léleknek keserűsége!
10. Valamint vagyon, immár rajta vagyon *az emberen* az *emberi* nevezet, és bizonyos dolog, hogy ő ember, és hogy nem * vetekedhetik azzal, a ki hatalmasb ő nálánál. * Jób 9, 2. 3. 14, 19. 32.
11. Ha a jószág sok, a hijábavalóság is sok; és mi haszna vagyon az embernek abban?
12. Mert kicsoda tudhatja mi legyen embernek jó e világon, az ő hijábavaló élete napjainak számok szerint, melyekben mintegy * árnyékon általmegyen? kicsoda az, a ki megmondhatná az embernek a nap alatt, a mi következik ő reá ezután? * Zsolt. 144, 4.

VII. RÉSZ.

Sokféle eszköz a boldogságra ez életben.

Jobb *embernek* a jó hír * a drága kenetnél, de a halálnak napja jobb az ő születésének napjánál. * Péld. 22, 1.
2. Jobb a siralmas házhoz menni, hogynem a lakodalomnak házához; mivelhogy minden embernek vége vagyon, és az élő ember megemlékezik arról.
3. Jobb a szomorúság a nevetésnél; mert az orczának * szomorúsága által jobbá lészen az *embernek* lelke. * 2 Kor. 7, 10. 11
4. A bölcs embereknek elméjek a siralmas házban *vagyon*, a bolondoknak pedig elméjek a vigasságnak házában.
5. Sokkal jobb a bölcs *ember*nek dorgálását * hallani, hogynem valaki hallja a bolondoknak énekléseket; * Zsolt. 141, 5
6. Mert olyan a bolondnak nevetése, mint a tövisnek * ropogása a fazék alatt: Ez is hijábavalóság! * Zsolt. 58, 10.
7. A nyomorúság mivelhogy megháborítja a bölcs *embert* is, és annak szívé*nek erejét* elveszti az ajándék.
8. Jobb akármi dolognak vége annak kezdetinél: jobb a tűrő, hogynem a kevély.
9. Ne légy hirtelen a haragra: mert a harag a bolondok kebelekben nyugoszik.
10. Ne mondjad ezt: Micsoda az oka, hogy a régi napok jobbak voltak ezeknél? mert nem bölcseségből származik ez ilyen kérdés.
11. Jó a bölcseség az örökséggel, és előmenetelekre vagyon az embereknek, kik a napot látják;
12. Mert a bölcseségnek árnyéka alatt, *és* a gazdagságnak árnyéka alatt *nyugoszik az ember;* de a bölcseségnek tudománya * becsületesb, *mely* életet ád az ő urainak. * Péld. 13, 14.
13. Tekintsd meg az Istennek cselekedetit; mert kicsoda állíthatja helyére azt, a mit ő elront?
14. A jó szerencsének idején él a jóval: a gonosz szerencsének pedig idejére vigyázz; mert ezt az Isten * amannak ellenébe helyheztette, annyira hogy az ember semmit *abban* eszébe nem vehet, *a mi* reá következik. * Ésa. 45, 7.
15. Mind ezeket láttam az én hijábavalóságomnak napjain, hogy vagyon oly igaz, ki az ő igazságában elvesz; és vagyon gonosz ember, ki *az ő életének napjait* * meghosszabbítja az ő gonoszságában. * Zsolt. 73, 4—17.
16 Ne légy felettébb igaz, és felettébb ne * bölcselkedjél; miért keresnél magadnak veszedelmet? * Róm. 12, 3. 16.
17. Ne légy felettébb gonosz, és ne légy balgatag; miért halnál meg időd előtt?
18. Jobb hogy ezt megfogjad, sőt inkább a te kezedet ettől meg ne vonjad: hogy a ki az Istent tiszteli, mind ezektől megszabadúl.
19. E bölcseség megerősíti a bölcset inkább hogynem mint tíz Hatalmasok, kik azon egy városban vagynak:
20. Jóllehet * nincsen egy igaz ember is e földön, ki jót cselekednék és nem vétkeznék * 1 Kir. 8, 46. 1 Ján. 1, 8.
21. Ne figyelmezzél minden beszédre, melyet mondanak, még a te szolgád beszédére is ne figyelmezzél, ha néked gonoszt mond,
22. Mert gyakorta a te lelked vádol tégedet, hogy te is gonoszt mondottál egyebeknek.
23. Mind ezeket megpróbáltam az én bölcseségem által: Mikor azt gondolnám, *hogy* bölcs vagyok; én tőlem a bölcseség *akkor* távol vala.
24. Mert a mi felette igen messze vagyon, és felette mélységes, kicsoda tudhatja meg azt?
25. Fordítám én magamat, és az én szívemet a bölcseségnek tudására, megkísértésére és keresésére, az okoskodásnak is *megtanulására;* azonképen hogy megtudnám a bolondságnak ge-

noszságát, és minden tévelygésnek balgatagságát:

26. És találtam én *egy dolgot,* mely keservesb a halálnál; tudniillik az olyan asszonyt, kinek az ő szíve olyan, mint a tőr * és a vereségek, az ő kezei pedig olyanok mint a kötelek: A ki Isten előtt kedves, megszabadúl attól; a bűnös pedig megfogattatik attól.

* Péld. 5, 4. 6, 26. 22, 14.

27. Láthatsza, ezt megtaláltam, (azt mondja a Prédikátor), mikor gyakorta nagy szorgalmatossággal keresném az okoskodást.

28. De mennél inkább keresi az én lelkem, annál inkább nem találom meg: Ezer közűl egy embernek megtalálom; de az asszonynak *gonoszságát,* mely mind azokkal megjegyeztetett, meg nem tudhatom.

29. Lássad ezt, a mit találtam, hogy *tudniillik* az Isten teremtette az embert * igazságban; ők pedig kerestek hijábavaló gondolatokat! * 1 Móz. 1, 27.

VIII. RÉSZ

Mégis az életi boldogságnak eszközei és több hijábavalóságai ez életnek.

Kicsoda hasonlatos a bölcshöz, vagy ahoz, a ki valami dolognak magyarázatját tudja? Az embernek bölcsesége megvilágosítja * az ő orczáját; annyira hogy annak ábrázatjának erőssége megkettőztetik. * Péld. 16, 22

2. Én mondom, hogy a Királynak parancsolatját * meg kell őrizni; de az Isten esküvésének módja szerint.

* Péld. 24, 21.

3. Ne menj el haraggal az ő orczája elől, ne maradj meg a gonosz dologban; mert valamit akar, megcselekeszi.

4. Valami dolgot parancsol a Király, azt meg is cselekeszi: és kicsoda merné néki ezt mondani: Mit mívelsz?

5. A ki megtartja a parancsolatot, nem kísért meg * nyomorúságot, mert a bölcsnek elméje tudja mind az időt, mind pedig *minden dolognak* módját;

* Róm. 13, 3.

6. Mert minden akaratnak *megcselekedésének* vagyon ideje és módja; de az embernek nyavalyája sok.

7. Mert nem tudja azt, a mi következik; mert ki mondja meg néki, mikor lészen valami?

8. Egy ember sem uralkodhatik a maga lelkén, hogy megtartsa az ő lelkét; és semmi hatalmasság nem fog a halálnak * napján, és az ütközetben semmi a nyíl, és a tusakodás nem szabadítja meg azt, a ki azzal él.

* Zsid. 9, 27. Jób 14, 5.

9. Mind e dologban láttam, mikor gondolkodnám minden dologról, mely a nap alatt esik, hogy vagyon oly idő: melyben uralkodik az ember az emberen maga kárával.

10. Mert láttam, hogy a kegyetlenek eltemettettek, minekutánna megholtak; és minekutánna a szent helyből kimentek, elfelejtettek abban a városban, a melyben úgy cselekedtek. Ez is hijábavalóság!

11. Mivelhogy hamar szentenczia nem mondatik ellenek, mely az ő gonoszságoknak büntetésére volna; * azért viszi az ő szívek őket e bátorságra, hogy gonoszt cselekedjenek. * Zsolt. 10, 6. 7.

12. Ha meghosszabbítaná is *Isten életét* a bűnösnek, a ki százszor is vétkezik: mindazáltal tudom én, hogy az istenfélőknek * lészen jól dolgok, a kik az ő orczáját félik. * Péld. 1, 33. Ésa. 3, 10. 11.

13. És a hitetlennek nem lészen jól dolga, és nem hosszabbítja meg az ő életét; olyan lészen mint * az árnyék, mert nem rettegi az Istennek orczáját.

* Jób 20, 5. 28.

14. Vagyon e földön ilyen hijábavalóság; mert vagynak oly igazak, kiknek dolgok lészen a gonoszoknak cselekedetek szerint, és vagynak gonoszok, kiknek dolgok lészen az igazaknak cselekedetek szerint; azért mondám: hogy ez is hijábavalóság.

15. Annakokáért dícsérem vala én a vígasságot, és hogy nincsen embernek jobb e világon, hanem hogy * egyék, igyék és vígadjon; mivelhogy az ő életének napjaiban, melyeket ád néki Isten e világon, az ő fáradságának haszna csak e volna. * rész 5, 18

IX. RÉSZ

Ez életnek hijábavalóságai; vígan élés az Isten ajándékival. Bölcseség.

Annakokáért adám az én szívemet a bölcseségnek megtudására, és hogy meglátnék *minden* dolgot, mely e földön lészen, ha sem éjjel, sem nappal az *én* szemem álmot nem lát is;

2. És eszembe vevém az Istennek minden dolgai felől, hogy az ember nem mehet végére e világon való dolognak, melyért munkálkodik az ember, hogy annak végére menjen, és nem mehet végére: sőt inkább, ha azt mondja is a bölcs ember, hogy azon vagyon, hogy

végére menjen, mindazáltal nem mehet végére.

3. Mindazáltal látom vala elmémben, hogy mind ez (jóllehet mind ez bizonyságot tészen arról, hogy mind az igazak és bölcsek és azoknak minden cselekedeteik Isten kezében vagynak, és hogy sem szerelmes, sem gyűlölséges jószágokkal nem élhetnek az emberek, és hogy azok közűl egygyel sem szabadok.

4. *Látom vala, mondom, hogy ez,* mind ezeken esik szintén úgy, mint egyebeken, és hogy azon szerencséje vagyon az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztának és tisztátalannak; mind annak, a ki áldozik, mind a ki nem áldozik, úgy a jónak mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint a ki becsüli az esküvést;

5. És hogy mind az ég alatt való dolgokban e gonosz vagyon, hogy mindeneknek egyenlő szerencséjek vagyon; és hogy az embereknek fijai, kiknek szívek teljes gonoszsággal, és kiknek elméjekben minden bolondság vagyon a míg élnek, hasonlatosképen a több halottak közé mennek;

6. Mert akármelyiket válaszszad, csak e világon vagyon reménysége; sőt inkább az élő ebnek is jobban vagyon dolga, hogynem a megholt oroszlánnak.

7 Mert az élők tudják, hogy meghalnak; de a halottak semmit nem tudnak, és azoknak semmi jutalmok nincsen többé; mivelhogy azoknak emlékezetek elfelejtetett.

8. Mind szerelmes jószágok azoknak, mind gyűlölséges, mind kívánatos, immár elveszett; és többé semmi részek nincsen semmi dologban, mely e világon lészen.

9 No azért egyed vígassággal a te kenyeredet, és igyad vídámsággal a te borodat; a míg kedvesek Istennek a te cselekedetid!

10. A te ruháid mindenkor legyenek fejérek, és az olaj a te fejedről el ne fogyatkozzék.

11. Élj a te feleségeddel, melyet szeretsz, a te hijábavaló életednek minden napjaiban, a mely *feleséget* Isten adott néked e világon a te hijábavalóságodnak minden napjaiban; ez a te részed a te életedben és a te munkádban, melylyel e világon munkálódol!

12 Valamit akarsz cselekedni a te kívánságod szerint, azt cselekedjed: mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcseség nincsen a koporsóban, a hová menendő vagy.

13. Fordítván magamat, látám hogy e világon nem a könnyű emberek a futás, és nem az erőseké a viadal, nem a bölcseké a kenyér, nem az okosoké a gazdagság, és nem a szépeké a kedvesség; hanem idő szerint és történetből lésznek mind ezek.

14. És hogy még az ember is nem tudja az ő idejét; mint a halak, melyek megfogattatnak a gonosz hálóban, és mint a madarak, melyek megfogattatnak a tőrben: azonképen megfogattatnak az emberek a gonosznak idején, mikor az körűlveszi őket hirtelenséggel.

15 Ezt a bölcseséget is láttam e világon, és én előttem nagy volt;

16. *Tudniillik,* hogy *egy* kicsiny város *volt,* és abban kevés emberek *voltak* és eljött az ellen hatalmas Király, és azt körűlvette, és az ellen nagy erősségeket épített:

17. És találtatott abban *egy* szegény ember, ki bölcs volt, és az ő bölcseségével * a várost megszabadította; de senki meg nem emlékezett arról a szegény emberről. * Péld. 21, 22.

18. Akkor én azt mondám: Jobb a bölcseség * az erősségnél; jóllehet a szegénynek bölcsesége utálatos, és az ő beszédit nem hallgatják meg· * vers 16. 17.

19 Az alázatos bölcseknek beszédeket kell inkább hallgatni, hogynem mint a bolondokkal uralkodónak kiáltását;

20. És hogy jobb a bölcseség a hadakozó * szerszámoknál: és hogy egy tévelygő sok jót veszt el. * vers 17.

21. Miképen a megholt legyek a Patikáriusnak kenetit megbüdösítik: azonképen az olyan embert, ki a bölcseségért és dicsőségért becsületes, meggyalázza egy kicsiny balgatagság.

22. A bölcs embernek szíve az ő jobbkezénél *vagyon;* a bolondnak pedig szíve balkezénél.

23. Mert a bolond, mikor az úton jár is, az ő szíve balgatag, és mindennek hirdeti, hogy ő bolond.

X. RÉSZ.

Megtanít Salamon, mimódon viseljék magokat az emberek a Hatalmasokhoz.

Mikor a Fejedelemnek haragja felgerjed te ellened, a te helyedet el ne hagyjad mert a szelídség sok bűnöket lecsendesít.

2. Vagyon egy gonosz, melyet láttam

e világon a tévelygés miatt, mely származik a Fejedelemtől:

3. Hogy a bolondságnak nagy méltósága volt, a gazdagok pedig gyalázatban ültek.

4. Láttam, hogy a szolgák lovakon ültek; a Fejedelmek pedig gyalog mentek a földön, mint a szolgák.

5. A ki vermet csinál, abba * béesik; és a ki a gyepűt elhányja, megmarattatik a kígyótól. *Zsolt. 7, 16.

6. A ki a köveket helyekből kihányja, fáradságot szenved azok miatt; a ki hasogatja a fát, veszedelemben forog a miatt:

7. Ha a vas megtompúl, és annak éli meg nem köszörültetik, hanem erejét kísértgeti: de a bölcseség *minden dolognak* igazgatására nagy előmenetel.

8. Ha megharap a kígyó, mely meg nem varázsoltatott, semmi haszna nincsen a varázsló beszédeknek.

9. A bölcs ember szájának beszédei kedvesek: a bolond pedig a maga ajakaival elveszti magát:

10. Az ő szája beszédinek kezdete bolondság, és az ő szája beszédinek vége is balgatagság.

11. A bolond szaporítja a szót *és ezt mondja:* Nem tudja az ember a mi következik, és a mi utánna lészen, kicsoda mondja meg azt néki?

12. A bolondoknak munkájok elfárasztja őket, úgymint, kik a városba is nem tudnak menni.

13. Jaj néked ország, mikor a te Királyod * gyermek; és a te Fejedelmid reggel esznek. *Ésa. 3, 5. 6.

14. Boldog vagy te ország, mikor a te Királyod jeles embereknek fija, és mikor a te Fejedelmid alkalmatos időben esznek a *testnek* erejéért, és nem az italért.

15. A restség miatt elhanyatlik a ház, és azon restség miatt csepegő a ház.

16. Mikor vígasságnak okáért lakodalmat szereznek, és a bor megvídámítja az * élőket, és a pénz azt szerzi, hogy mind ezek meglegyenek. *Zsolt. 104, 15.

17. Még a te gondolatodban is a Királynak gonoszt ne mondj, és a te házadnak titkos részében is gonoszt a gazdagnak ne mondj: mert az égi madár is elviszi a szót, és a szárnyas állat is bévádolná a te beszédedet.

XI. RÉSZ.

Jótétemény, vigasság.

Vessed a te kenyeredet a víz mellett; mert sok napok mulva megtalálod azt.

2. Adj részt hétnek * vagy nyolcznak is: mert nem tudod micsoda veszedelem következik a földre. *Zsolt. 112, 9.

3. Mikor a sűrű fellegek megtelnek, esőt adnak e földre, és *ha* leeséndik a fa délre, vagy északra; a mely helyre leesik a fa, ott marad.

4. A ki a szelet nézi, nem vet az, és a ki a sűrű fellegre néz, nem arat.

5. Miképen hogy nem tudod a szélnek útát, és mimódon gyarapodnak a csontok az asszonynak méhében: azonképen nem tudod az Istennek dolgát, mimódon cselekedjék mindeneket.

6. Reggel vessed el a te magodat, és estve is ne restelkedjél: mert nem tudod melyik jobb, ez-é vagy amaz, vagy ha mind a kettő jó lészen!

7. Jóllehet édes e világ, és jó e mi szemeinkkel néznünk a napot;

8. De ha sok esztendeig él is az ember, és mind azokban örvendez is: mindazáltal megemlékezzék a setétségnek * napjairól, és hogyha ugyan sok is a mi esztendőnk: mindazáltal valami lészen, mind hijábavalóság. *rész 12, 3.

XII. RÉSZ.

A vénségnek mesterséges leírása: e Könyvnek fő czélja, és bérekesztése.

Örvendezz ifjú a te ifjúságodban és vídámítson meg tégedet a te szíved a te ifjúságodnak idejében, és járj a te szívednek útaiban, és szemeidnek látásiban: de megtudjad, hogy mind ezekért az Isten tégedet * ítéletre vonszon! *vers 16.

2. Vesd el a haragot a te szívedből, és vesd el a gonoszt a te testedtől; mert az ifjúság, mint szinte a mi születésünk, hijábavalóság!

3. És emlékezzél meg a te Teremtődről a te ifjúságodnak idejében, míg a veszedelemnek napjai el nem jőnek, és míg eljőnek az esztendők, melyekről azt mondjad: Nem szeretem ezeket!

4. A míg a nap megsetétedik, a világossággal, a holddal és csillagokkal egybe; és míg a sűrű felhők elérkeznek az eső után.

5. A mely időben megmozdulnak a háznak amaz őrizői, és nem bírják magokat az erősek és megállanak az ételnek őrlői, és meghomályosodnak az ablakon kinézők:

6. És az ajtók kivűl bézárlatnak, a malom zúgásának megállásáért; és mikor felserken, csak a madárkának szavára is, és megszűnnek minden éneklő leányok:

7. Mikor minden halmocskától félnek, és az úton való botlástól; és mikor a mandolafa megvirágzik, és a sáska megkövéredik, mikor az ő kívánsága megfogyatkozik: és mikor az ember az ő életének utolsó idejére jut, és mikor kerülnek az úczán a * sírók. *Jer. 9, 17. 18.
8. Minekelőtte megrövidülne az ezüst kötél, és megromolna az aranypalaczkocska, és a veder eltörnék a forrásnál, és megtörnék a kerék a kútnál.
9. És minekelőtte a por * földé legyen mint az előtt volt; a lélek pedig megtérjen Istenhez, a ki † adta volt azt. *1 Móz. 2, 7. 3, 19. † Zak. 12, 1.
10. Felette nagy hijábavalóságok, azt mondja a Prédikátor, mind ezek hijábavalóságok!
11. Annakokáért (mivelhogy a Prédikátor bölcs volt, és a népet tudományra tanította, és tudakozván írott sok * bölcs beszédeket. *1 Kir. 4, 31—33.
12. És igyekezett a Prédikátor megtudni * sok kívánságos beszédeket, minden igaz írást és igaz beszédeket; *rész 9, 1.
13. Mert a bölcseknek beszédeik hasonlatosok a fulánkhoz, és a *juhakolnál a földbe* erősen levert szegekhez, melyekre tanított egy pásztor.)
14. Mind ezekből, mondom, fiam, intessél meg: A sok könyvek írásának nem volna vége, és a sok könyveknek olvasása fáradságára volna a testnek:
15. A dolognak summája ez: Mind ezeket hallván, az Istent féljed, * és az ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fő dolga! *Zsolt. 111, 10. Luk. 10, 42.
16. Mert minden cselekedetet az Isten * ítéletre előhoz, minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz *legyen az.* *2 Kor. 5, 10

SALAMON ÉNEKEK ÉNEKE.

I. RÉSZ.

Krisztus Jegyese kívánsága, állapotja, szépsége.

Énekek Éneke, mely Salamontól *szereztetett.*
2. Csókoljon meg engem az ő szájának csókjaival: mert a te * szerelmeid jobbak a bornál. * rész 4, 10.
3. A te drága kenetid jók illatozásra; a te neved elterjedett, mint a drága kenet; azért szeretnek téged a leányzók.
4. Vonj * engemet, és *te* utánnad futunk! *Mikor* béviszen engem a Király az ő ágyasházába: örvendezünk és † vigadunk te benned, előszámláljuk a te szerelmidet, melyek jobbak a bornál: igazságot *beszélnek a kik* téged szeretnek. * Ján. 6, 44. † 1 Pét. 1, 8.
5. Fekete vagyok, de szép *vagyok* Jérusálem leányai; hasonlatos vagyok a sátorban lakozó Kédárénusokhoz, *de* a Salamon sátor*ában lakozók*hoz is hasonlatos *vagyok.*
6. Ne nézzetek engem, hogy én feketeszínű vagyok, hogy a nap sütött engemet; *hogy* az én atyámnak fijai ellenem megharagudván, *idegen* szőlőknek őrizőjévé tettek engemet, *hogy* a magam szőlőjét nem őriztem.
7. Mond meg nékem, *te,* kit az én lelkem szeret, hol legelteted, és hol nyugotod *a te juhaidat* délben: Mert miért vonnám fel *sátoromat* a te társaidnak juhaiknál?
8. Mivelhogy nem tudod, óh asszonyok között legszebb! jöjj ki, *ne kövesd* annak a nyájnak nyomdokát, és őrizzed a te kecskéidet a pásztoroknak sátoraik körűl.
9. A Faraó szekereiben való lovakhoz hasonlítlak tégedet én Mátkám.
10. Szépek a te orczáid, *mintegy* drágaköveknek rendivel, a te nyakad *ékes* aranyláncokkal.
11. Aranyékességet csinálunk tenéked, ezüstből csinált gyöngyökkel.
12. Mikor a Király *én* mellet*tem* ül, nárdusnak jóillatja származik ő tőle.
13. *Olyan* az én Szerelmesem nékem *mint egy* kötés mirha, mely az én kebeleim között hál.
14. Mint az Engedi szőlőiben a czíprus, *olyan* nékem az én Szerelmesem!
15. Íme szép vagy én Mátkám, íme szép vagy, a te szemeid *olyanok mint a* galamboknak * *szemeik.* * rész 4, 1. 5, 12.
16. Íme te *is* szép vagy én Szerel-

mesem, és gyönyörűséges vagy, és a mi nyoszolyánk zöldellő.

17. A mi házainknak gerendái czédrusfák*ból valók*, és a mi mulatóhelyeink ciprusok*ból*.

II. RÉSZ.

A Vőlegény és Menyasszony szépségek, s egymáshoz való szerelmek.

Én Sáronnak rózsája *vagyok* és gyöngyvirág.

2. Mint a liliom a tövisek között: olyan az én Mátkám a leányok között.

3. Mint az almafa az erdőnek fái között: olyan az én Szerelmesem az ifjak között. Az ő árnyékában felette igen kívánok ülni: mert az ő gyümölcse gyönyörűséges az én ínyemnek.

4. Béviszen engemet a lakodalomnak helyére, és zászló *helyett vagyon* ő nála az én hozzám való szerelme.

5. Erősítsetek engemet borral, *és jóillatú* almákkal tápláljatok, mert beteg vagyok a szerelem miatt.

6. Az ő balkeze * az én fejem alatt *vagyon*, és jobbkezével megölelt engemet. *rész 8, 3.

7. Kénszerítlek * titeket, Jérusálemnek leányai, a vadkecskékre, és a mezőnek szarvasira; fel ne költsétek, és fel ne serkentsétek az *én* szerel*me*met, a míg akarja. *rész 3, 5. 8, 4.

8. Az én Szerelmesemnek szavát *hallom*, ímé ő, *ímhol* jő, sietvén ím ez hegyeken, vígadozván ím ez halmokon!

9. Hasonlatos az én Szerelmesem az őzhöz, vagy a szarvasoknak fijához; ímé ő áll a mi falunkon túl, néz az ablakokról, és mutogatja magát a rostélyokról.

10. Szólván az én Szerelmesem nékem, monda: Kelj fel én Mátkám, én szépem és jöszte.

11. Mert ímé a tél elmúlt, az eső elmúlt *és* elment.

12. Szép virágok láttatnak a földön, az éneklésnek ideje eljött és a gerliczének szava hallatik a mi földünkön.

13. A figefa megérlelte első gyümölcsét, és a virágzó szőlők jóillatot adnak; kelj fel én Mátkám, én szépem, és jöjj *hozzám!*

14. Én Galambom, *ki lakozol* ím e kősziklának hasadékiban, *és* a magas kőszálnak hasadékában, mutasd meg nékem a te orczádat, hadd halljam a te szódat; mert a te szód gyönyörűséges, és a te tekinteted ékes!

15. Fogjátok meg nékünk a rókákat, a rókafiakat, kik a szőlőket elpusztítják: mert a mi szőlőink virágokban vagynak.

16. Az én Szerelmesem * enyim, én is övé *vagyok*, ki a liliomok között legeltet. *rész 7, 10. 11.

17. Míglen megjelenik ama * nap és ez árnyékok elmulnak; térj meg, és hasonló légy én Szerelmesem az őzhöz, vagy a szarvasoknak fijához, *kik lakoznak* a Béther hegyein. *rész 4, 6.

III. RÉSZ.

A Menyasszony kívánsága és szerelme a Vőlegényhez.

Az én ágyasházamban éjjel keresvén azt, kit szeret az én lelkem, keresvén őtet, mikor meg nem találtam volna, *mondék:*

2. Immár felkelek, és eljárom a várost, a szorosakon, és az útczákon keresem azt, kit szeret az én lelkem; *de* keresvén őtet, nem találám meg.

3. Megtalálván engemet az őrizők, kik a várost kerülik vala, *mondék nékik:* Látátok-é azt, kit az én lelkem szeret?

4. Alig mentem vala el azoktól, mikor megtalálám azt, kit az én lelkem szeret; megragadám őtet, hogy el ne bocsátanám; mígnem bévinném őtet az én anyámnak házába, és az én szülőmnek ágyasházába.

5. Kénszerítelek * titeket, Jérusálemnek leányai, a vadkecskékre, és a mezőnek szarvasira, fel ne költsétek és fel ne serkentsétek az *én* szerelmemet valamíg ő akarja. *rész 2, 7. 8, 4.

6. Kicsoda amaz, ki feljő a * pusztából, mint a mirhának, temjénnek, és a Patikáriusnak minden jóillatú porának füstinek oszlopa? *rész 8, 5.

7. Ímé ez a Salamonnak ágya, mely körül vagynak az Izráelnek erősei közül hatvan erős férjfiak!

8. Mindnyájan fegyverfogók, a hadakozásban bölcsek, kinek-kinek oldalán fegyvere, az éjszakának félelme ellen.

9. *A* hálóágy, *melyet* csinált magának Salamon Király a Libánus fáiból.

10. Melynek oszlopait ezüstből csinálta, ágyát aranyból, leplét bársonyból, melynek belső része *mintegy* megpádimentomoztatott szeretettel, a Jérusálemnek leányitól, *megékesíttetett*.

11. Jöjjetek ki, és nézzétek Sionnak leányai Salamon Királyt a koronában, melyet szerzett néki az ő annya, az ő Mátkája eljegyzésének napjára, és az ő szíve vígasságának napjára!

IV. RÉSZ.

A Menyasszonynak jóságos cselekedete: a Vőlegénynek hozzá való szerelme: a Menyasszonynak kérése.

Ímé szép vagy én Mátkám, ímé szép vagy, a te szemeid * *olyanok mint a* galambok *szemei* a te hajadon kivűl: a te † hajad hasonlatos a kecskéknek nyájához, melyek a Gileád hegyéről lenyírik a *füvet*. *rész 1, 15. † rész 6, 2.

2. A te fogaid hasonlatosok a szépen megnyíretett *juh*oknak seregéhez, melyek a feredőből feljőnek, melyek mind kettősöket ellenek, és nincsen azok között meddő.

3. Mint a veres czérna a te ajakaid *olyanok*, és a te beszéded ékes: mint a pómagránátnak darabja, *olyan* a te két vakszemed a te hajadnak fonatékja között.

4. Hasonló a te nyakad a Dávid tornyához, mely építtetett fegyveres háznak, melyben ezer paizsok függesztettek fel, mind az erős vitézeknek paizsai.

5. A te két * emlőd hasonló a vadkecskének kettős fijához, melyek a liliomok között legelnek. *rész 7, 3.

6. Míg eljő * ama nap, és elmulnak az árnyékok, elmegyek a mirhának hegyére és a temjénnek halmára. *rész 2, 17.

7. Mindenestől szép vagy én Mátkám, és semmi * szeplő nincsen te benned! *Eféz. 5, 27.

8. Én velem a Libánusról, óh *én* Jegyesem, én velem a Libánusról eljöjj, nézz az Amanának hegyéről, * a Sénirnek és Hermonnak tetejéről, az oroszlánoknak barlangjokból, a párduczoknak hegyéről *5 Móz. 3, 9.

9. Megsebesítetted az én szívemet én Hugom, *én* Jegyesem, megsebesítetted az én szívemet a te szemeidnek egy tekintésével, a te nyakadon való egy aranyláncczal!

10. Mely igen szépek a te szerelmeid én Hugom, *én* Jegyesem! mely igen jók a te szerelmeid! *jobbak* * a bornál, és a te keneteidnek illatja, *drágább* minden fűszerszámoknál; *rész 1, 2.

11. Színméz csepeg a te ajakidról, óh *én* Jegyesem, méz és téj vagyon a te nyelved alatt, és a te ruháidnak illatja, mint a Libánusnak illatja.

12. *Olyan vagy, mint a* bérekesztetett kert, én Hugom, *én* Jegyesem! *mint a* béfoglaltatott forrás, *és* pecsételtetett kútfő!

13. A te csemetéid pómagránátnak, *úgymint* almás kert*nek csemetéi*, édes gyümölcsökkel egybe, czíprusok nárdusokkal egybe.

14. Nárdus és sáfrány, jóillatú nád és fahéj, mindenféle temjéntermő fákkal, mirha és * aloes, minden drága fűszerszámokkal. *4 Móz. 24, 6.

15. Óh kerteknek forrása, élő vizeknek kútfeje, melyek folynak a Libánusról!

16. Serkenj fel északiszél, és jöjj el déliszél, fújj az én kertemre, *hogy* folyjanak annak drága illatú szerszámai, jöjjön el az én Szerelmesem az ő kertébe, és egye annak gyönyörűséges gyümölcsét!

V. RÉSZ.

A Menyasszony panasza és szerelme a Vőlegényhez: ennek szépsége.

Bémenvén az én kertembe, én Hugom, *én* Jegyesem, leszedem az én mirhámat, az én drága fűszerszámommal, eszem az én lépesmézemet az én mézemmel, iszom az én boromat az én tejemmel: egyetek barátim, igyatok és részegedjetek meg szerelmesim!

2. Én elaludtam vala, jóllehet lelkemben vígyázok vala, *és ímé* az én Szerelmesemnek szava, ki zörget vala *mondván:* Nyisd meg nékem, *szerelmes* Hugom, én Mátkám, én Galambom, én Tökéletesem; mert az én fejem megrakodott harmattal, az én hajam az éjszakának harmatjával!

3. *Felelék én:* Levetettem ruhámat, hogy-hogy öltözhetném fel? Megmostam lábaimat, mimódon keverném azokat *a porba*.

4. Az én Szerelmesem kezét bényujtá az *ajtónak* hasadékán, és az én belső részeim megindulának én bennem.

5. Felkelék én, hogy az én Szerelmesemnek megnyitnám, és az én kezeimről mirha csepeg vala, és az én ujjaimról *választott drága* mirha, *mely* az ajtónak zárját elfolyta vala.

6. Megnyitám az én Szerelmesemnek: de az én Szerelmesem elmenvén elvonta magát; az én lelkem megindult vala a vele való beszédem miatt, keresém őtet, de nem találám meg, kiáltám őtet, de nem felele nékem!

7. Megtalálának engem az őrizők, kik a várost kerülik, megverének engem, megsebesítének engem, elvevék az én fedelemet tőlem a kőfalnak őrizői.

8. Kénszerítelek titeket, Jérusálemnek leányai, ha megtaláljátok az én Szerelmesemet, mit mondotok néki? *Ezt*: hogy én a szerelem miatt beteg vagyok!

9. Micsoda *vagyon* a te Szerelmesedben, *egyéb* szerelmesek felett, óh asszonyoknak szépe? Micsoda *vagyon* a te Szerelmesedben, *egyéb* szerelmesek felett, hogy minket ilyen igen kénszerítesz?

10. Az én Szerelmesem fejér és piros, tízezernél is szebb.

11. Az ő feje *mint a* választott drága megtisztíttatott arany, fodor haja, fekete mint a hollónak.

12. Az ő szemei, * mint a vízfolyás mellett való galamboknak *szemei*, melyek téjben mosattak meg, *mintha* béfoglalták *volna*. * rész 1, 15. 4, 1.

13. Az ő orczái hasonlatosok a drága füveknek táblájához, a felnevekedett szép plántákhoz, az ő ajakai a liliomhoz *hasonlók*, melyekről drága olaj foly.

14. Az ő kezeiben *vagynak* aranygyűrűk, melyekbe foglaltattak hiaczintusszínű drágakövek: az ő hasa *olyan mint a* zafirral megrakott elefánttetemnek fejérsége.

15. Az ő szárai, *mint a* tiszta arany fundamentomon álló márványkőből csinált oszlopok; az ő tekinteti, mint a Libánusé; tetszetes mint a czédrusfa.

16. Az ő ínnye édességes, és ő mindenestől fogva kívánatos! Ez az én Szerelmesem, és ez az én Barátom, óh Jérusálemnek leányai!

17. Hová ment a te Szerelmesed, óh asszonyoknak szépe? hová fordult a te Szerelmesed, hogy keressük őtet te veled együtt?

18. Az én Szerelmesem elment az ő kertébe, a drága füveknek táblái közé, hogy lakozzék a kertekben, és liliomokat szedjen.

19. Én az én Szerelmeseme *vagyok*, és az én Szerelmesem enyim, ki a liliomok között legeltet.

VI. RÉSZ.

A Menyasszony szépsége: örvendetes igéret a menyegzőről.

Szép vagy én Mátkám, mint Tirsa *városa,* ékes *vagy,* mint * Jérusálem, rettenetes, mint a zászlós tábor.

* Zsolt. 48, 3.

2. Nézz én reám a te szemeiddel ellenemben, hogy azok engemet megvídámítsanak. A te hajad * *olyan* mint a kecskék seregének gyapja, melyek Gileádról lenyírik *a füvet*. * rész 4, 1.

3. A te fogaid hasonlatosok a juhok nyájához, melyek feljőnek a vízből, melyek mindkettősöket ellenek, és meddő azok között nincsen.

4. Mint a pómagránát darabja a te két vakszemed, a te béfont hajaid között.

5. Ha hatvan Királynéasszony *volna is*, és nyolczvan ágyas és számtalan leányzók:

6. Az én egyetlenegy Galambomat, az én Tökéletesemet, ki az ő annyának egyetlenegye, az ő annyának szerelmese, mihelyt a leányok meglátják, boldognak mondják őtet a Királynéasszonyok, és az ágyasok, és dícsérik őtet, *mondván:*

7. Kicsoda amaz, a ki úgy láttatik mintegy hajnal, szép mint a hold, tiszta mint a nap, rettenetes mint a zászlós tábor?

8. A megtisztíttatott kertekbe mentem vala alá, hogy a völgynek *szép* zöldségét látnám; hogy megnézném ha virágoznék a szőlő, és a pómagránátfák kifakadtak?

9. Nem néztem vala még *mind azokat* meg, az én elmém ültete engemet az én engedelmes népemnek szekerébe.

10. Térj meg, térj meg, óh Sulamit*ból való!* térj meg, térj meg, hogy nézzünk tégedet! Mit néztek a Sulamitban? mintegy tábori seregnek rendit!

VII. RÉSZ.

A Menyasszony szépsége, öröme, kedvessége.

Óh mely szépek a te lábaid a sarúkban, óh Fejedelem leánya! A te tomporodnak kerületei *olyanok,* mint a mesterember kezétől csináltatott kösöntyűk;

2. A te köldököd mint a *szép* kerekded csésze, mely soha nem szűkölködik nedvesség nélkül; a te hasad *mint a* liliomokkal megkeríttetett gabonaasztag.

3. A te két * emlőd *olyan* mint a vadkecskének kettős fijai. * rész 4, 5.

4. A te nyakad, mint az elefánttetemből csinált torony: a te szemeid, *mint az* Esbonbeli halastók, a sok népű kapunál; a te orrod hasonlatos a Libánus tornyához, mely néz Damaskus felé.

5. A mi a te fejedre tétetett, hasonló a Kármelhez, és a te hajad fonatékja *olyan* mint a szederjes bársony: akármely Király is megköttetnék *az* ő járásiban!

6. Mely igen szép * vagy és mely ékes, óh én gyönyörűséges Szerelmem!

* Zsolt. 45, 14.

7. A te magasságod hasonlatos a pál-

mafához, és a te emlőid a *szőlő*gerézdekhez.
8. Azt mondám: Felhágok a pálmafára, megfogom annak ágait: és lésznek a te emlőid, mint a szőlőnek gerézdei, és a te orrodnak illatja, mint az almának.
9. És a te ínyed mint a jó*illatú* bor, mely gyönyörűségesen és egyenesen mozog, mely miatt az aluvóknak ajakaik is szólnak.
10. Én * az én Szerelmeseméé vagyok, és engemet kíván ő! *rész 2, 16.
11. No, én Szerelmesem menjünk ki a mezőre, mulassunk a falukban.
12. Felkelvén menjünk a szőlőkbe, lássuk meg, ha virágzik a szőlő, ha kimutatta magát a szőlőszem, ha kifakadtak a pómagránátfák: ott közlöm az én szerelmimet veled.
13. A mandragórák illatoznak, és a mi ajtónk előtt vagynak minden drágalátos gyümölcsök, ók és újak, *melyeket, óh* én Szerelmesem, néked megtartottam!

VIII. RÉSZ.

A Menyasszony kívánsága az ó Testamentomban: annak szerelme a Krisztushoz; Krisztus szőlője, Jegyesének kérése.

Vajha lennél nékem én atyámfia, hogy szopnád az én anyámnak emlőjét, hogy téged kivűl találván megcsókolnálak; én is nem utáltatnám meg:
2. Elvinnélek, *és* bévinnélek tégedet az *én* anyámnak házába, ki engemet tanít: adnék néked drágafűvel megcsinált bort, *és* pómagránátnak levét:
3. Az ő * balkeze *lészen* az én fejem alatt, és jobbkezével megölel engemet. *rész 2, 6.
4. Kénszerítlek * titeket, Jérusálemnek leányai, *mondjátok meg* miért költenétek és miért serkentenétek fel az *én* szerelmemet, mígnem ő akarja? *rész 2, 7
5. Kicsoda ez a ki feljő * a pusztából, ki az ő szerelmeséhez támaszkodott? Az almafa alatt költöttelek fel tégedet, ott fogadott téged a te anyád, ott fogadott a ki téged szűlt! *rész 3, 6.
6. Tégy engemet mintegy pecsétet a te szívedre, mintegy bélyeget a te karodra; mert erős a szeretet mint a halál, kemény, mint a koporsó, a buzgó szerelem, annak szenei tüzesek, mint a sebes láng!
7. Sok vizek el nem olthatnák e szeretetet; a folyóvizek is nem boríthatnák azt el; ha az ember minden házabeli marháját adná is e szeretetért, mégis megvetnék azt.
8. Kicsiny Hugunk vagyon nékünk, kinek nincsen még emlője; mit cselekedjünk a mi Hugunk felől a napon, melyen arról szót tésznek.
9. Mikor kőfalt *kell építenünk*, építsünk azon ezüstből palotát; ha pedig ajtót *csinálunk*, csináljuk azt czédrus deszkákból.
10. *Mikor* én *olyan lészek, mint a* kőfal, és az én emlőim mint a tornyok; akkor ő előtte békességet nyerek.
11. Szőlője volt Salamonnak kövér helyen, adja az ő szőlőjét a pásztoroknak, kiki *azok közűl* annak gyümölcséért hoz ezer-ezer ezüst *siklust*.
12. Az én szőlőmre, mely én reám néz, nékem gondom lészen: az ezer *siklusok*, Salamon, tiéid legyenek, a kétszáz *siklusok* annak gyümölcsének őrizőié.
13. Óh te, ki lakozol a kertekben! A te társaidnak, kik a te szódra figyelmeznek; hirdess engemet!
14. Jöjj hozzám én Szerelmesem, és légy hasonlatos a vadkecskéhez, vagy a szarvasnak fijához, a drága fűveknek hegyein!

ÉSAIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Panasz, a Júda nemzete bűneiről.

Ésaiásnak, Ámós fijának látása, melyet látott Júda és Jérusálem felől, a Júda Királyainak, Uzziásnak, * Jótámnak, Akháznak, Ezékiásnak idejekben. *2 Krón. 26, 1—23. Hós. 1, 1.
2. Halljátok meg * Egek, és vedd füleidbe föld: mert az Úr szól: Fiakat nevelék, † és *azokat* nagy méltóságra emelém: ők pedig én tőlem elszakadának. *5 Móz. 32, 1. †5 Móz. 32, 9—18.
3. Az ökör esméri az ő urát, és a szamár az ő urának jászlát: az Izráel *pedig* nem esméri *az ő Urát*, az én népem nem veszi eszébe magát!
4. Óh gonosz nemzetség, hamissággal

megterheltetett nép, gonosz * mag, nemtelen hitvány fiak; elhagyták az † Urat, felbosszantották az Izráelnek Szentét, hátratértek *az Istentől!* * rész 30, 9—11. Máté 23, 31—33. † Hós. 4, 10.

5. Mi az oka, hogy mennél * inkább ostorozlak, annál inkább nevelitek a bűnt? *Ímé* minden fejet elfogott a betegség, és minden szívet az erőtlenség; * Jer. 28, 12. 44, 16—19.

6. Talpától fogva tetejéig nincsen e *test*ben épség, *hanem mindenestől* seb, dagadás, eves kelevény, *melyeket* sem gyógyították, sem kötözték, olajjal is nem lágyították.

7. A ti országtok pusztaságra * jutott, várositok tűzzel megégettettek, a ti földeteket szemetek láttára idegenek emésztették meg, és úgy pusztították el, a mint *szoktak* a messzünnen való idegenek pusztaságot tenni. * 2 Krón. 28, 5—8. 17. 18. 2 Kir. 18, 9—18. 23.

8. És maradott *csak* a Sionnak leánya, * mint a *megszedett* szőlőben való kunyhó: mint a dinnyéskertben való hajlék, mint a megszállott város! * rész 17, 5. 6.

9. Ha a Seregeknek Ura valami keveset meg nem * hagyott volna bennünk: úgy jártunk volna mint a Sodomabeliek, † lettünk volna hasonlatosok Gomorához! * Siral. 3, 22. † 1 Móz. 19, 24. 25.

10. Halljátok az Úrnak beszédét, Sodomának * Fejedelmei! te Gomorának népe, vegyed füleidbe a mi Istenünknek tanítását! * vers 4. 21. rész 3, 10. Jer. 23, 14.

11. Mit teszek én a ti sok * áldozatitokkal? azt mondja az Úr: A kosoknak egészen megégetett áldozatjokkal és a hízlalt *barmok*nak kövérivel teljes vagyok: és a tulkoknak, bárányoknak s bakoknak vérekben nem gyönyörködöm; * Ámós 5, 21—24.

12. Mikor eljöttök, hogy előttem megmutassátok magatokat, kicsoda kívánta azt ti tőletek, hogy az én pitvarimat nyomdoknátok?

13. Ne áldozzatok ezután hijábavaló áldozattal; * a jó illattétel utálatos én előttem. Az újholdnak, és Szombatnak innepét, egyéb nagy innepeknek gyülekezetivel egybe, el nem szenvedhetem; mivelhogy azok hijábavaló gyülekezetek. * rész 66, 3. 4. Jer. 6, 19—21.

14. A ti újholdotoknak innepét, és a tőletek rendeltetett innepeket gyűlöli az én lelkem, nékem * terhemre vagynak, elfáradtam azoknak viselése alatt! * vers 15.

15. Annakokáért mikor a ti * kezeiteket kiterjesztenditek: az én szemeimet elrejtem előttetek, mikor ugyan sok szóval imádkoztok is, meg nem hallgatlak, *mert* a ti kezeitek † rakvák vérrel. * Péld. 1, 24—28. Jer. 18, 17. † rész 59, 1—3.

16. Mosódjatok meg, * tisztuljatok meg, vigyétek el az én szemeim elől a ti cselekedeteteknek gonoszságát, szünjetek meg a gonoszságnak † cselekedetitől. * Jer. 4, 14. 2 Kor. 7, 1. Jak. 4, 8. † Ámós 5, 15.

17. Tanuljatok jót cselekedni, igyekezzetek az * igazságra, szabadítsátok meg a nyomorultat, oltalmazzátok a törvényben az árvát, az özvegy perit vegyétek fel! * Jer. 22, 3. 4.

18. De jőjjetek elő, és * pereljünk, azt mondja az Úr: Ha a ti bűneitek olyanok volnának, mint a veres festék: fejérek lésznek, mint a hó; ha pirosak volnának mint a piros festék, olyanok lésznek, mint a *fejér* gyapjú. * Mik. 6, 2.

19. Ha engedelemmel hallgatándotok engemet; e földnek * javaival éltek. * 3 Móz. 26, 3—12.

20. Ha pedig nem akartok engem hallgatni, és ellenem jártok: fegyver emészt meg * titeket; mert az Úr szája szólott. * 3 Móz. 26, 14—33.

21. Mimódon lett * paráznává a hív város? *elébb* teljes vala ítélettel, igazság lakozik vala abban: most pedig gyilkosok*kal rakva.* * vers 10. Jer. 2, 21. Ezék. 16, 16—35.

22. A te ezüstöd salakkal * rakva, a te tiszta borod † megelegyíttetett vízzel. * Ezék. 22, 18—22. † Hós. 4, 18.

23. A te Fejedelmid elhajlottak, és orvoknak * társai, mindnyájan szeretik az ajándékot, és a fizetésre néznek. Az árváknak nem ítélnek, és az özvegynek perit nem bocsátják eleikbe. * Jer. 5, 27—29.

24. Annakokáért azt mondja az Úr, a Seregeknek Ura, az Izráelnek erős *Istene:* Jó vígasztalást * vészek az én ellenségim*nek büntetések*ből, és bosszút állok az én ellenségimen; * 5 Móz. 28, 63.

25. Mert az én kezemet te reád fordítom, és eltisztítom * mindenestől a te salakodat, és elvészem minden te ónodat. * rész 4, 3. Ezék. 22, 18—22.

26. És *olyan* Bírákat adok néked, mint eleinte, és *oly* Tanácsosokat, minémük elein *voltak.* Azután azt mondják te felőled: Ez igaz * város, *és* hív város! * rész 4, 2. Zak. 8, 3.

27. A Sion ítélet által * szabadúl meg, és az ő megtérői igazság által. * Ezék. 16, 38. 42.

28. Egyetemben a bűnösök és a gono-

szok * elvesznek, és a kik az Úrtól elhajlottak, megeméztetnek; *vers 23. 24.

29. Mert megszégyeníttettek a berkektől, * melyeket magatoknak kívántatok, és megszégyeníttettek a kertektől, melyeket választottatok. *Ezék. 20, 28.

30. Mikor hasonlatosok lésztek az elhullott levelű cserfához és a víz nélkűl való kerthez.

31. És a ti erősségtek olyan lészen, mint a csepű, és annak faragója, mint a szikra, és mind a kettő felgyúl, és nem lészen senki, a ki azt * megolthatná. *Jer. 4, 4. Ámós 5, 6.

II. RÉSZ.

Pogányok hivatala; Zsidók megvettetése.

Ésaiásnak, Ámós fijának beszéde, melyet látott Júda és Jérusálem felől.

2. Lészen az utolsó időkben, hogy minekutánna az Úr házának hegye minden hegyeknek felette helyheztetik, és magasabb lészen minden halmoknál: minden * pogányok arra gyüljenek. *Mik. 4, 1. 2.

3. És sok népek elmenjenek, ezt mondván: Jertek el, menjünk fel az Úrnak hegyére, a Jákób Istenének házába, hogy megtanítson minket az ő útaira, és járjunk az ő útaiban: mert Sionból megyen ki a törvény, és az Úrnak beszéde Jérusálemből.

4. Ki a Pogányok között ítéletet tészen, és sok népeket megfedd; hogy az ő szablyájokból * kapákat, és az ő dárdájokból sarlókat csinàljanak, és *egy* nép *más* nép ellen fegyvert ne vonjon, se pedig többé hadakozást ne tanuljanak. *Mik. 4, 3. 4. Hós. 2, 17.

5. Jákóbnak háza, no, járjunk az Úrnak * világosságában! *Zsolt. 89, 16.

6. De bizony elhagytad * *te Uram*, a te népedet, a Jákóbnak házát; mert a napkelet felől *való tartományoknak gonosz erkölcsökkel* bétöltek, és igaz olyan † szemfényvesztők, mint a Filiszteusok: és az idegeneknek fijaikban gyönyörködnek; *Hós. 12, 2. †2 Kir. 21, 5. 6.

7. És bétölt az ő földök ezüsttel és aranynyal és számtalan sok kincsekkel, bétölt az ő földök lovakkal és sok hadakozó szekerekkel.

8. Bétölt az ő földök * bálványokkal is, az ő kezek csinálmányának hajolnak meg, melyet az ő ujjaik csináltak. *Jer. 2, 28.

9. És mind a közember meghajtja magát, mind a főember megalázza magát; azért ne kedvezz nékik.

10. Eredj bé a kősziklába, és rejtezzél el a földbe, az Úr félelme előtt, és az ő nagyságának dicsősége előtt.

11. A kevély * szemű ember megaláztatik, és az embereknek magasságok lenyomattatik, és csak az Úr magasztaltatik fel azon a napon. *rész 5, 15.

12. Mert a Seregek Urának *bosszúálló* napja * jő el minden kevély és magasságos ellen, és minden felemelkedett ellen, hogy megaláztassék: *2 Kir. 21, 12—15.

13. És a Libánus hegyének minden magas és felemelkedett czédrusfái ellen, és a Básánnak minden tölgyfái ellen.

14. Minden magas hegyek ellen, és minden felnevekedett halmok ellen;

15. Minden magas torony ellen, és minden erős kőfal ellen;

16. És a nagy tengernek minden hajói ellen, és minden gyönyörűséges képek ellen.

17. Akkor lenyomattatik a magas ember, és az embereknek nagyságok megaláztatik, és csak egyedűl az Úr magasztaltatik fel azon a napon.

18. A bálványoknak is minden *nagyságok* elváltozik.

19. Mikor *a bálványimádók* a kőszikláknak barlangiba és a földnek hasadékiba * rejteznek az Úr félelme előtt, és az ő nagyságának dicsősége előtt, mikor felkél, hogy a földet megbüntesse. *Hós. 10, 8. Zsolt. 97, 7.

20. Akkor az ember elveti az ő * ezüst bálványit, és arany bálványit (melyeket magoknak csináltak volt, hogy azok előtt meghajoljanak) a vakondokoknak és denevéreknek; *Mik. 5, 13. 14.

21. Bémenvén a kősziklàknak lyukaiba, és a nagy kősziklàknak hasadékiba az Úr félelme előtt és az ő nagyságának dicsősége előtt, mikor felkelénd, hogy megverje a földet.

III. RÉSZ.

A népnek, a Fejedelmeknek és az asszonyi-népeknek bűneik Jérusálemben.

Szünjetek meg az ember*ben való bizodalom*tól, kinek lelke az ő orrában vagyon: mert micsoda becsűleti vagyon néki.

2. Mert ímé az Úr a Seregeknek Ura, elveszi Jérusálemből és Júdából a támaszt és a táplálót, a kenyérnek minden erejét és a víznek minden erejét;

3. A Hatalmast és Hadakozót, a Bírót és a * Prófétát, a jövendő dolognak meglátóját, és a Vén embert; * Siral. 2, 9. 20.

4. Az ötvenedes Hadnagyot, a Becsületest, a Tanácsost, a tudós Mesterembert, és az ékesenszólót.

5. És adok nékik gyermek * Fejedelmeket, és a gyermekek uralkodnak ő rajtok. * Préd. 10, 13.

6. És ilyen módon a község között egyik a másikat, és kiki az ő társát megnyomorítja, a gyermek a vén emberen, és az elvetett alávaló a tiszteletes emberen hatalmaskodik.

7. Ha valaki az ő attya nemzetségéből való rokonát megragadja, *ezt mondván*: Tenéked öltözeted vagyon, légy mi Vezérünk; hogy a te gondviselésed által a mi romlásunkból *felépüljünk*.

8. Megesküszik az napon, mondván: Nem orvosolhatlak meg titeket, házamban is nincsen kenyér, se öltözet; ne tegyetek engem a népnek Fejedelmévé.

9. Mivelhogy Jérusálem elromlott, és a Júda elesett; mert az ő nyelvek és az ő cselekedetek az Úr ellen vagynak, hogy az ő dicsőséges szemeit * felingerlenék. * 2 Kir. 22, 16. 17. 23, 26.

10. Az ő orczájoknak megkeményítése tészen ő ellenek bizonyságot: mert az ő bűnökkel mint a * Sodomabeliek szemtelenűl kérkednek, nem hogy eltitkolnák: Jaj az ő lelkeknek; mert azok szereznek magoknak gonoszt! * 1 Móz. 13, 13. 18, 20. 19, 5.

11. Mondjátok ezt az igaznak, hogy jól * lészen *dolga;* mert az ő cselekedeteknek gyümölcsével élnek. * Zsolt. 37, 37—40.

12. Jaj a latornak az ő veszedelmére; mert az ő kezeinek * cselekedete szerint fizetnek néki! * Róm. 2, 6. 8. 9

13. Az én népemnek nyomorgatói gyermekek, és asszonyok uralkodnak rajtok. Én népem, a kik téged vezérlenek, azok csalának meg, és a te útaidat, a melyen kellene járnod, elfedezik tőled.

14. Az Úr előállott a törvénykezésre, és áll, hogy a népeket megítélje.

15. Az Úr eljött ítéletre, az ő népének Vénei és Fejedelmei ellen: mert ti elkóborlottátok e * szőlőt, a ti házatok teljes a szegénytől elprédáltatott marhával. * rész 5, 1. 7.

16. Valyon mi dolog, hogy az én népemet rontjátok, és a szegénynek orczáját öszvetöritek? azt mondja az Úr, a Seregeknek Ura!

17. Annakfelette azt mondja az Úr: Mivelhogy a Sionnak leányai felfuvalkodtak, és felemelt nyakkal járnak, és szemekkel pillognak, ide s tova, poroszkálván járnak, és lábokkal nagy zengést-bongást szereznek:

18. Azért az Úr megkopaszítja a Sion leányinak tetejeket, és az Úr az ő szemérmeket megmezíteleníti.

19. Az napon elveszi az Úr az ő lábokon való zengő ékességeket.

20. A jóillatra való függőket; az arany lánczokat, és a fátyolokat.

21. A *főnek* ékességeit, a szép csizmákat, a szoros ruhákat, a mejjre való ékességeket, és a fülönfüggőket;

22. Az *arany* gyűrűket, és az orrokon függő ékességeket.

23. Az inneplő ruhákat, a palástokat, a fedeleket, és a gombostűket.

24. A tükröket, a vékony gyolcsokat, a keszkenőket, és a keczeléket.

25. És lészen a drága illat helyében büdösség, és a *drága párta* öv helyében szakadozott *és elterjedett ruha*, és a szép fodorhaj helyében kopaszság, és a szoros ruha helyében szoros zsák, és a szép gyengeség helyében *a napnak* sütése.

26. A te férjeid fegyver miatt hullnak el, és az erősek a harczon.

27. Bánkódnak pedig és sírnak az * ő kapui, és ő elpusztíttatván a földön ül. * Sir. 1, 1. 2. 2, 1—4.

28. Akkor hét asszonyok megragadnak egy férjfiat, mondván: A mi kenyerünket eszszük, és mi magunk ruházzuk magunkat, csak hogy a te nevedről neveztessünk, *és* vedd el rólunk a mi nagy gyalázatunkat!

IV. RÉSZ.

Krisztus jótéteményei.

Akkor az Úrnak * csemetéje dicsőséges és tisztességes lészen, és a földnek gyümölcse nagyságos és ékes az Izráel maradékának. * Zak. 6, 12. 13.

2. Mert a ki Sionban meghagyatik, és Jérusálemben megmarad, * Szentnek mondatik, minden valaki Jérusálemben az élők közé béiratott. * rész 38, 24. 52, 1.

3. Mikor az Úr elmosándja a Sion leányinak * undokságokat, és a Jérusálem vérét kimosándja ő belőlök, az ítéletnek † és megemésztésnek lelke által. * rész 1, 25—27. † rész 27, 9.

4. És teremt az Úr a Sion hegyének minden hajlékán, azaz, az ő Gyülekezetein nappal felhőt * és ködöt, és lángozó tűznek fényességét éjszaka: mert a *Gyü-*

lekezetnek teljes dicsőségén lészen *az Úrnak* oltalma. * 2 Móz. 13, 21. 22.
5. Mely *oltalomnak* hajléka, árnyék lészen nappal a hévség ellen, és oltalom, a hová magát *ember* elrejtse a veszély ellen, és az eső ellen.

V. RÉSZ.

A Zsidó népnek háládatlansága.

Éneklem immár az én Szerelmesemnek, az én Szerelmesem énekét az ő szőlőjéről: Az én * Szerelmesemnek szőlője vagyon felette kövér helyen.
* vers 7. Jer. 2, 21.
2. Melyet gyepűvel körűlvett, kövektől megtisztított, beültetett drága szőlőkkel, és épített abban tornyot, és készített abban sajtót is: de mikor várná, hogy *édes* szőlőt * termene; vadszőlőt terme.
* vers 7. Hós. 10, 1. 2.
3. Mostan azért Jérusálem lakosai, és Júda férjfiai, tégyetek, kérlek én köztem és az én szőlőm között ítéletet!
4. Mit kellett volna egyebet cselekednem az én szőlőmmel, melyet nem cselekedtem volna ő vele? Micsoda *tehát* az oka, hogy mikor várnám, hogy *édes* szőlőt termene, vadszőlőt termett?
5. Annakokáért most megmondom immár néktek, mit cselekeszem az én szőlőmmel: Elvonszom az ő * kerítését, hogy elpusztíttassék, elrontom az ő gyepűjét, hogy eltapodtassék.
* Zsolt. 80, 13. 14.
6. És parlaggá teszem azt, nem metszetik meg, nem kapáltatik meg, és a tövis s a gaz felnövi; és meghagyom a fellegeknek, hogy esőt ne adjanak reá.
7. A Seregek Urának pedig szőlője, az Izráel háza; és az ő gyönyörűséges ültetése, * a Júdának férjfiai. Várá pedig *az Úr, hogy cselekedjenek* ítéletet; † de ímé nyomorgatás! igazságot *vár vala*, de ímé óhajtás vala!
* Jer. 31, 20. † Jer. 5, 28.
8. Jaj azoknak, kik házokhoz más házat * ragasztanak, mezőt foglalnak *az ő mezejek*hez mind addig, hogy semmi hely ne maradjon, hogy csak ti magatok lakjatok e földön! * Mik. 2, 2.
9. Az én hallásomra a Seregeknek Ura *megesküdt*, ha a nagy sok *szép* házakat el nem pusztítja, annyira, hogy senki ne legyen azoknak lakója.
10. És tíz hold szőlő egy Bát * *bort* ereszt: és egy öreg köböl vetés, egy Efa *magot ád*. * Agg. 1, 6. 9.
11. Jaj azoknak, kik jó reggel felkelnek, *hogy* * részegeskedjenek, mulatnak mind estvéig, *hogy* a bor felgerjeszsze őket! * vers 13. 24. Péld. 23, 29. 30.
12. Kiknek lakodalmokban vagyon hegedű, lant, dob, síp, és bor: az Úrnak pedig dolgát nem tekintik meg, és az ő kezeinek cselekedetit nem gondolják meg.
13. Annakokáért vitetik az én népem fogságra, mivelhogy nincsen * semmi böcsesége: és ő közöttök a tiszteletes emberek felette igen nagy † éhséget szenvednek, és a sokaság szomjúság miatt eped meg.
* Hós. 4, 6. † Sir. 2, 12. 20. 4, 4. 5.
14. Azért a koporsó is igen kiterjesztette az ő hasát, és az ő torkát felette igen feltátotta, hogy abba leszálljanak *az én népemnek* tiszteletesei, és közönséges sokasága, és kik a földön gyönyörűséggel éltek.
15. És ilyen módon nyomorgattatik a közönséges ember, és a tisztes ember is * lenyomattatik, és a nagyoknak szemeik megaláztatnak. * rész 2, 11. 17
16. És felmagasztaltatik a Seregeknek Ura az ő ítéletiért, és az erős szent *Isten* szentnek esmértetik az ő igazságáért.
17. És a bárányok legeltetnek, mint *az előtt* szoktak volt, és a fogságból haza jött szegények a gazdagoktól elhagyatott jókból táplálják magokat.
18. Jaj azoknak, kik a hamisságot ugyan * hozzájok vonszák hazugságnak köteleivel, a bűnt pedig temérdek kötelekkel! * Jer. 17, 13. 15. Ámós 5, 18.
19. Kik azt mondják: Siessen, jöjjön el hamar az ő ítélete, hogy lássuk, és elközelgetvén, jöjjön el az Izráel szent *Istenének* elvégezett tanácsa, hogy kisértsük meg.
20. Jaj azoknak kik a gonoszt jónak mondják, és a jót gonosznak, kik a setétséget világossággá, a világosságot setétséggé változtatják: a keserűt édesnek, az édest keserűnek mondják!
21. Jaj azoknak kik magoknak bölcseknek * láttatnak lenni, és magok előtt eszesek! * Péld. 3, 7. Róm. 12, 16.
22. Jaj a nagy * borihatóknak, és kik serények a részegítő italnak töltésére:
* vers 11. 24.
23. Kik a latrot ajándékért * megjámborítják, és az igazaknak igazságokat elfordítják ő tőlök. * Péld. 17, 15.
24. Annakokáért miképen megemészti a pozdorját a láng, és a polyva semmivé lészen a láng előtt: *azonképen* ezeknek gyökerek megrothad, és ezeknek virá-

gok, mint a por, elmulik: mert a Seregek Urának törvényét megutálták, és az Izráel szent *Istenének* beszédét megkáromlották.

25. Annakokáért gerjedett fel az Úrnak haragja az ő népe ellen, és felhúzván ellene az ő kezét, megverte azt annyira, hogy a hegyek megrendülnének, és az ő holttestek elvettetvén, az úttezákon hevernének: * Mind ezekkel is pedig az ő haragja el nem mult, hanem mégis felhúzva vagyon az ő keze; * rész 9, 12. 13. 21. 10, 4.

26. Mert a távol való Pogánynépek között zászlót emel, és süvöltéssel int a föld határán lakozóknak, *hogy eljöjjenek;* és nagy hamarsággal * könnyen eljőnek. * 2 Kir. 25, 1—10.

27. Nem lészen egy is közűlök elfáradott, sem pedig a fáradság miatt tántorgó, nem szunnyad, sem aluszik, az ő derekának is öve meg nem oldik, sem pedig saruja kötele el nem szakad.

28. Az ő nyilaik élesek, és minden kézíveik felvetve, az ő lovaiknak körmök mint a kova és az ő *szekereknek* kerekei mint a forgószél.

29. Az ő ordítások olyan, mint az oroszlán *ordítása,* és ordítanak mint az oroszlánkölykök, dühösködnek és kapják a prédát, békességgel elviszik azt, és senki el nem veszi *tőlök.*

30. És az időben nagy zúgással dühösködnek ő ellene, a mint szokott zúgással dühösködni a tenger: és *akármint* nézzék a földet: *de nem látnak egyebet* setétség*nél, azaz,* nyomorúság*nál annyira,* hogy a nap láttatik * meghomályosodni az égen. * Ámós 8, 8—10.

VI. RÉSZ.

Az Úrnak dicsőséges méltósága.

A mely esztendőben meghala Uzziás Király, * akkor látám az Urat † ülni nagy magas és felemeltetett székben, és az ő prémei betöltik vala a templomot. * 2 Kir. 15, 7. † Ján. 12, 41.

2. Sérafim * *Angyal*ok állanak vala a *szék* körűl, mindeniknek hat-hat szárnya vala; melyeknek ketteivel orczáját fedezi vala bé, ketteivel lábait fedezi vala bé, és ketteivel repűl vala. * Jel. 4, 8.

3. És egyik a másikat indítván, azt mondja vala: Szent, szent, szent a Seregeknek Ura, teljes mind a * széles föld az ő dicsőségével. * Zsolt. 8, 1. 10.

4. És az *Angyaloknak* kiáltásoktól megrendülének az ajtónak küszöbei, és a ház bételék * füsttel. * 1 Kir. 8, 10. 11.

5. Azért mondék én: Jaj nékem! el kell vesznem: mert megfertéztetett ajakú vagyok, és fertelmes * ajakú nép között lakom: mivelhogy a Királyt a Seregeknek Urát láták az én szemeim. * rész 1, 4. 10. 3, 10.

6. De egy a Sérafim *Angyalok* közűl hozzám repüle, kinek kezében elevenszén vala, *melyet* fogóval vett vala az oltárról.

7. És az én számat illeté azzal, mondván: Ímé ez illeti * a te ajakidat, elvétetik azért a te hamisságod, és a te bűnöd eltisztíttatik. * Jer. 1, 9. Dán. 10, 16.

8. Annakutánna hallám az * Úrnak szavát, ki azt mondja vala: Kit küldjek el? és kicsoda mégyen el nékünk? és én mondék: Ímhol vagyok én, küldj el engemet! * vers 1.

9. Akkor monda: Eredj el, mond ezt e népnek: Hallván * halljatok, és ne értsetek; és látván lássatok és ne esmérjetek. * rész 42, 20. Jer. 5, 21. Ezék. 12, 2. Máté 13, 13—15.

10. Míveld azt, hogy e népnek szíve kövéredjék meg, fülei dugattassanak bé, szemeket is fedezd bé; ne lássanak szemekkel, fülökkel ne halljanak, szívekkel ne értsenek, hogy megtérvén meg ne gyógyuljanak.

11. És mikor mondanám: Meddig lészen Uram ez? monda: Míg a * városok pusztán állanak lakosok nélkűl, és a házak emberek nélkűl, a föld is mindenestől fogva puszta lészen. * Jer. 29, 10. 33, 4—9.

12. És az Úr az embert nagy messze elvetvén, nagy pusztaság lészen a földön.

13. És míg *a népnek csak* tizedrésze marad, * és míg megtérnek *Babilóniából,* elhullanak mint a hársf*ának* és cserf*ának levelei,* melyekben a *leveleknek* elhullása után is a nyereség bennek vagyon: *Azonképen a népnek tizedében* lészen az elevenség, a szent mag. * rész 10, 21. 22. Sof. 3, 11. 13.

VII. RÉSZ.

Immánuel Szűztől születik.

És lőn a Júda Királyának * Akháznak, az Uzziás fijának, Jótám fijának idejében, eljöve Réczin, Siriának Királya, és Rémáliának fija Pékah, Izráelnek Királya, Jérusálem alá, hogy megostromlaná azt: de nem veheté meg azt. * 2 Kir. 16, 1. 5.

2. És megmondák a Dávid házának, ilyen módon: a Siria *országa* egygyé lett * az Efraim *országá*val, és meg-

indula az ő szíve, és annak népének
szíve, miképen megindulnak az erdő-
nek fái a szél miatt. *vers 5. 6.
3. Annakokáért monda az Úr Ésaiás-
nak: Eredj eleibe most Akháznak, te és
a te fiad Seheár-Jásub, a felső * halastó
csatornájának végéhez, a ruhafestők
mezejének útára. *2 Kir. 18, 17.
4. És mond ezt néki: Meglásd, hogy
csendességben légy, ne félj, és a te szí-
ved meg ne lágyuljon e két füstölgő
üszög darab előtt, Réczin *Királynak*
a Siriabeliekkel való felgerjedett ha-
ragja előtt, és a Rémália fijának *ha-
ragja előtt;*
5. Mivelhogy gonosz tanácsot tartott
ellened a Siria*beli Király,* Efraimmal
és a Rémália fijával, mondván:
6. Menjünk el a Júda *országa* ellen,
hogy fáraszszuk azt, és megfosztván
azt, kapcsoljuk hozzánk, vagy tegyük
Királylyá közöttünk a Thabéel fiját.
7. Azt mondja az Úr, a Jehova: Nem
lészen az, és nem megyen véghez!
8. Mert Siriának feje Damaskus, és
Damaskusnak feje Réczin, az Efraim
nemzetsége pedig hatvanöt esztendőnek
forgásában annyira megromol, hogy
nem lészen * nép.
*Hós. 1, 6. 9. 2 Kir. 18, 9—11.
9. Mind az Efraimnak fővárosával
Samariával, és Samariának fejével a
Rémália fijával egybe! Avagy nem hi-
szitek-é, mivelhogy bátorságot nem
vesztek?
10. Annakokáért szóla ismét az Úr
Akháznak, mondvan:
11. Kérj jelt magadnak a te Uradtól
Istenedtől, vagy a földön, vagy a magas
mennyben akarod.
12. És mikor Akház azt mondaná:
Nem kérek, és nem kísértem az Urat!
13. Monda *a Próféta:* Halld meg Dá-
vid háza: Avagy nem elégesztek-é meg
azzal, hogy az embereknek bosszúsá-
gokra vagytok, hanem annakfelette az
én Istenemet bosszantjátok?
14. Annakokáért ád az Úr néktek jelt:
Ímé egy szeplőtelen * szűz fogad az ő
méhébe, és szül fiat, és nevezi azt Im-
mánuelnek. *Máté 1, 20—23. Luk. 1, 30—34.
15. Vajat és mézet eszik *e gyermek,*
minekelőtte tudná a gonoszt megvetni,
és a jót választani.
16. És bizonyára, minekelőtte az én
gyermekem meg tudná vetni a gonoszt,
és a jót választani; elhagyatik az a
föld, melyet te gyűlölsz, az ő * két Ki-
rályaitól. *vers 1. rész 8, 4. 17, 1.
2 Kir. 15, 29. 16, 9. 17, 6. 18. 23. 24.
17. Az Úr pedig hoz te ellened, a te
néped ellen, és a te atyádnak háza ellen
oly időket, * melyekhez hasonlatosok
nem voltak az időtől fogva, mikor el-
szakadott Efraim Júdától, az Assiria-
beli Király által; *2 Kir. 18, 13. 23.
18. Mert *azon* a napon süvölt az Úr
az Égyiptom * folyóvize mellett való
legyeknek, és az Assiria országa dará-
zsinak. *2 Krón. 35, 20—24. 36, 3. 4. 6. 7.
19. Hogy eljövén mind letelepedjenek
a puszta helyeknek völgyeiben, a kő-
szikláknak hasadékiban, minden tövi-
sek között, és minden jó gyümölcstermő
fák között.
20. Az időben elberetválja az Úr e
bérlett beretvával a vízen túl való Assi-
riabeli Király által a főnek és a lábnak
szőrit; a szakált is megemészti.
21. És lészen az napon, hogy a ki tart
egy fejőstehenet és két juhot;
22. Lészen ez *mondom:* hogy a téjnek
bősége miatt vajat egyék; mert vajat és
mézet ehetik, valaki megmaradánd e
földön.
23. Ez is lészen az időben, hogy a
mely helyen vagynak ezer szőlőtövek,
melyek ezer ezüst *siklust* értenek volna;
azt a helyet a tövis és gaz vegye fel.
24. Nyilakkal és kézívvel menjen oda
az ember: mivelhogy a tövis és gaz
vette fel az egész földet.
25. Azokat a hegyeket pedig, melye-
ket kapálni kellett volna, *de nem ka-
pálták,* a tövis és gaz nem veszi fel,
hanem barmoknak való *hely* lészen, és
hogy a juhok azt tapodják.

VIII. RÉSZ.

Siria és Izráel romlása: Júda oltalma az Assi-
riusok ellen: Zsidók megvettetése.

És monda nékem az Úr: Végy magad-
nak egy nagy levelet, és * írd arra kö-
zönséges betűkkel: Siess a dúlásra, siess
a prédára! *rész 30, 8. Hab. 2, 2.
2. Annakokáért vevék mellém hív ta-
núbizonyságokat, Uriás Papot, és Zaka-
riást a Jéberekiásnak fiját.
3. Mert midőn bémentem volna a Pró-
fétaasszonyhoz, fogadott vala, és szült
vala fiat, és monda az Úr nékem: Ne-
vezd ennek nevét: siess a dúlásra, siess
a prédára!
4. Mert minekelőtte a gyermek ezt
tudná mondani: Édes atyám, Édes
anyám! elviszi Damaskusnak gazdag-

ságit, és Samariának prédáját az Assiriabeli * Királynak szolgája.
*2 Kir. 16, 9. 15, 29.

5. Ismét szóla nékem az Úr, mondván:
6. Mivelhogy megutálta e nép a Siloah patakának lassan folyó vizét, és a Réczinnek, * és a Remália fijának birodalmát kívánják: *rész 7, 1.
7. Annakokáért ímé az Úr ezt míveli, hogy ezek ellen jöjjön amaz erős és széles folyóvíz, *tudniillik* Assiriának* Királya és minden ő hatalma, mely minden ő folyásai felette menvén, és minden partjai felett folyván. *2 Kir. 18, 13. 23.
8. Júdát elfolyja, és megáradván általmegyen rajta, *és* mind torkig ér, és annak elterjesztett szárnyai ellepik a te földednek szélességét, óh Immánuel.
9. Társalkodjatok egybe népek: de megrontattok: vegyétek füleitekbe, valakik messze földön laktok, készűljetek, de megrontattok; készűljetek, de *ugyan* megrontattok!
10. Tanácskozzatok, de * haszontalan lészen; szóljatok, beszéljetek, de nem megyen véghez: mert Isten † vagyon mi velünk!
*rész 7, 2. 5—7. Zsolt. 33, 10. †rész 7, 14.
11. Mert így szóla nékem az Úr, kezemet fogván, mikor tanítana engemet, hogy e népnek után ne járnék, ezt mondván:
12. Ingyen se említsétek ti a pártolkodást, miképen e nép minden dologban örül a pártolkodásnak; és ne féljetek ezeknek félelmek szerint. Ingyen se mondjátok, hogy rettegni kelljen!
13. A Seregeknek Urát szenteljétek, ő tőle féljetek, és őtet rettegjétek:
14. És *ő is* szenteléstekre lészen *néktek;* az Izráel két házának pedig ütközetnek* köve, és botránkozásnak kősziklája gyanánt lészen, a Jérusálem lakosinak *pedig* tőr és háló gyanánt.
*Luk. 2, 34. Róm. 9, 33.
15. Melybe sokan megütköznek, és elesvén megromolnak, és megháláltatván, megfogatnak.
16. Kösd bé * ezt a tanúbizonyságtételt; pecsételd bé a törvényt az én tanítványim között. *Dán. 8, 26.
17. Annakokáért várom én az * Urat, ki elrejtette † orczáját a Jákób házától; és várom őtet! *rész 1, 25—27. †rész 2, 6.
18. Ímhol *vagyok* én * és a fiak kiket adott nékem az Úr † jelűl és csudáúl Izráelben: a Sion hegyén lakozó Seregeknek Urától *vagyon ez!*
*Zsid. 2, 13. †vers 3.
19. Ha pedig azt mondják néktek: Tudakozzatok a * nézőktől, és a jövendőmondóktól, kik suttogva szólnak: *ti ne † engedjetek*; *mert* avagy nem az ő Istenétől kérd-é *minden* nemzetség tanácsot? az élők felől a holtaktól *kell-é tudakozni?*
*1 Sám. 28, 7—15. †5 Móz. 18, 11. 12.
20. A törvényre és *annak* tanítására *hallgassatok:* Valaki nem szóland annak beszéde szerint, nem lészen annak * világossága! *5 Móz. 27, 15—26.
21. Annakokáért a *földet* általjárja, a megnyomorodott és éhezett *Izráelita*, és mikor az éhség miatt búsúl, átkozza az ő Királyát, és az ő Istenét; ha odafel néz is, nem lészen segítsége.
22. Ha a földre néz is, mivelhogy *mindenütt* nyomorúság, homályosság, keserűségnek setétsége és homálya vette körűl őtet!

IX. RÉSZ.

Krisztus személye, tiszte, országa: Izráel s Júda országának megfeddetése.

Mindazáltal nem lészen az ő setétülése a nyomorúság szerint, mely ő rajta esék akkor, mikor * először csak könnyen illeté az *ellenség* Zebulonnak és Nafthalinak földét: sem úgy mint † utolszor, mikor megnehezíték a néppel teljes Galileát, a tengernek útán, a Jordánon túl. *1 Kir. 15, 29. †2 Kir. 17, 6. 18.
2. A nép, mely setétségben * jár, lát nagy világosságot; a kik a halál árnyékának tartományában ülnek, azoknak világosság támad.
*rész 42, 1—7. Máté 4, 13—16
3. *Mikor* ezt a népet megsokasítod vala *is, mindazáltal* állandó örömet *nékik* nem adsz vala, *hanem e képen* örültek te előtted, mint az aratók az aratásnak idején, mikor örültek az ellenségnek prédáját osztván.
4. Mikor az ő terhes igáját, és hátának vesszejét, az őtet nyomorgatónak pálczáját megrontottad, mint a * Midiániták napján. *Bír. 7, 22—25.
5. Mikor mind az egész tábor, az egymásra támadott sokaság, és minden vérbe fertéztetett öltözet nagy hirtelen *úgymint* megégett, és lett a tűznek eledele:
6. De nékünk egy gyermek születik, Fiú * adatik nékünk, kinek vállán lészen Fejedelemség, kinek nevét nevezik Csudálatosnak, †Tanácsosnak, erős, hatalmas *Isten*nek, örökkévalóság Attyának, békesség Fejedelmének.
*Luk. 2, 10. 11. †Jer. 23, 5. 6

7. Annak Fejedelemségének és békességének nem lészen * vége, a Dávid székiben és országában *ül*, hogy megerősítse azt és meggyámolítsa azt ítéletben és igazságban, ez időtől fogva mind örökké. A Seregek Urának buzgó † szerelme míveli ezt!
* Luk. 1, 32. 33. † 2 Kir. 19, 31.

8. *Az ő* beszédét küldötte az Úr Jákóbnak, és bételjesedik Izráelben:

9. Hogy venné eszébe magát az egész nép, Efraim és Samariának lakosa, kik azt mondják az ő kevélységekben és felfuvalkodásokban:

10. A tégl*ából csinált alkotványok* elromlottak, de faragott kövekből építünk: a figefák kivagdaltattak, de czédrusfákat ültetünk helyekbe!

11. De *minekutánna* az Úr * Réczin *Király*on diadalmat ád az ő † ellenséginek; azután *Izráel*nek ellenségit egybeelegyíti. * rész 7, 1. † 2 Kir. 16, 9.

12. A Siriabelieket * elől, a Filiszteusokat hátúl, hogy feltátott torokkal elnyeljék az Izráelt. Mind ezekkel is *pedig* az ő haragja nem múlik el; hanem az ő karját † felhúzva tartja mégis!
* 2 Kir. 15, 29. † 2 Kir. 17, 6. 18. 23. 24.

13. Mivelhogy e nép * nem tért meg az őtet megverő *Istené*hez, és a Seregeknek Urát nem keresték meg;
* 2 Kir. 17, 13. 14. Jer. 5, 3.

14. Azért kivágja az Úr Izráelből a főt és farkat, az ágat és a kákát egy napon.

15. (Az a fő a vén és tiszteletes ember; az a fark pedig a próféta, ki hazugságot szól.)

16. Mivelhogy e népnek Vezérei hitetők * voltak, és a kik azoktól vezéreltettek, azokat elvesztették? * Jer. 6, 14.

17. Annakokáért az ő ifjainak nem kedvez az Úr, és az ő árváin és özvegyin nem könyörűl: mert mindnyájan képmutatók és gonosztévők, és mindennek szája gonoszságot szól. Mind ezekkel is nem múlik el az ő haragja, hanem mégis felhúzva vagyon az ő karja!

18. Mert a gonoszság felgerjed mint a tűz, *mely* a töviset és a cserét megemészti; és meggyujtja a sűrű erdőt, annyira hogy felmenjen annak pora a füstben.

19. A Seregek Urának haragja miatt e föld * meghomályosodik: és e nép lészen a tűznek úgymint eledele, senki az ő attyafián † nem könyörűl.
* rész 13, 9. 10. † Jer. 19, 6—9.

20. Mert kapdos jobbkézre, de ugyan megéhezik: eszik balkézre, de ugyan nem elégeszik meg: mindnyájan az ő karjoknak húsát eszik:

21. Manasse *megemészti* Efraimot, Efraim Manassét, és mindketten ezek Júda * ellen lésznek: Mind ezekkel is nem múlik el az ő haragja, hanem mégis felhúzva † lészen az ő karja!
* 2 Krón. 28, 6—8. † 2 Krón. 36, 17—20.

X. RÉSZ.

Jérusálem hamis Bírái: Assirius büntetése: Zsidók megtérése s megvettetése.

Jaj a hamis dekrétom szerzőknek, és a kik írnak emberek nyomorítására való hamis szentencziákat;

2. Hogy a szegényeknek ítéleteket elfordítsák, és az én népem szegényinek igazságokat * elragadják, hogy az özvegyek legyenek ő prédájok, és az árvákban zsákmányt vessenek. * Ámós 2, 6. 8, 6.

3. Valyon s mit míveltek a meglátogatásnak és a messzünnen reátok jövő pusztításnak * napján? Kihez folyamodnátok segítségért? És valyon hol tennétek le a *ti gazdagságtokat*, melyben dicsekedtek? * rész 7, 17—20.

4. Az én *segítségem* nélkűl a megkötöztetettnél nyomorultabb volna, és a megölettetteknél alábbvalók lennének: Mind ezekkel is nem múlnék el az ő haragja, hanem mégis az ő keze felhúzva * volna!
* 2 Kir. 25, 1—11.

5. Jaj az * Assiriusnak, az én haragom vesszejének; jóllehet az én búsulásomnak pálczája † vagyon az ő kezekben.
* vers 12. rész 33, 1. † rész 7, 18. 19.

6. *És noha* a képmutató nép ellen küldöm őtet, és a mely nép * ellen megharagudtam, az ellen parancsolok néki, hogy prédáljon és zsákmányt tégyen azokban, és hogy azt eltapodja, mint az útczán való sárt:
* rész 8, 4. 2 Kir. 15, 29. 17, 6. 7 18, 13.

7. Mert ő nem a képen állítja, és az ő szíve nem úgy gondolja; hanem hogy az ő * akaratja szerint veszessen; és mindenestől fogva kigyomláljon sok népeket. * vers 10. 2 Kir. 18, 19. 33—35.

8. Mert azt mondja: Avagy az én főszolgáim nem olyanok-é * mint egy-egy Királyok? * 2 Kir. 18, 24.

9. Avagy nem *megvettem-é* Kálnó *városát* mint szinte Kárkémist? avagy nem úgy *meggyőztem-é* Hámát * *várósát* mint Árpádot? Avagy † Samariát nem úgy *megvettem-é* mint †† Damaskust?
* 2 Kir. 18, 34. 35. † 2 Kir. 17, 6. †† 2 Kir. 16, 9.

10. Mivelhogy az én kezem*nek erejé*vel vettem meg azoknak a bálványoknak országaikat, melyeknek bálványai jobbak voltak a * Jérusálembelieknek és Samariabelieknek *isteneknél.* * 2 Kir. 18, 35.
11. Avagy nem cselekedhetem-é úgy a Jérusálembeliekkel, és az ő bálványaikkal, mint cselekedtem Samariával, és az ő bálványival?
12. De jövendőbe, minekutánna elvégezéndi az Úr minden dolgát a Sionnak és Jérusálemnek hegyén, meglátogatom az Assiriabeli * Király nagy akaró szívének gyümölcsét, és az ő felemelt szemeinek dicsőségét; * Jer. 50, 18.
13. Mivelhogy azt mondotta: Az én kezemnek * ereje által míveltem *ezeket*, és az én bölcseségem által, mivelhogy okossággal felékesíttettem: azért vettem el sok népeknek határit, azoknak kincseikben zsákmányt vetettem, és mint erős hatalmas a lakosokat megaláztam. * vers 10.
14. És az én hatalmasságom, mintegy fészket, úgy találta a sok nemzetségek gazdagságának *fészkét*, és mely könynyen elszedik az elhagyatott madártojásokat: azonképen az egész föld *népét* én eltakartam, és nem volt senki, ki csak szárnyát mozdította, vagy száját megnyitotta, vagy csak motszant volna is.
15. Avagy dicsekedik-é a fejsze az ellen, a ki azzal vág? avagy a fürész felemeli-é magát az ellen, a ki azzal fürészel? a vessző avagy felemeli-é magát azok ellen, a kik azt forgatják? mikor a pálczát felemelik, avagy nem fa-é *az?*
16. Annakokáért az Úr, a Seregeknek Ura, bocsát az ő kövérire ösztövérséget, és az ő dicsőségének helyén tűznek égéséhez hasonló égés ég.
17. Mert az Izráelnek világossága lészen tűz helyett, és annak szente lészen láng helyett, mely meggyujtja, és megemészti az ő töviseit, és cseréit egy napon.
18. És az ő erdejének és mezejének ékességét lelkétől fogva testéig megemészti! és minekutánna megfélemlik, elfutamodik, *és bujdosó lészen.*
19. Azután az ő erdejének fája kevés lészen, annyira hogy egy kis gyermek felírhatná azok*nak számok*at.
20. És lészen az időben, hogy többé az Izráel maradéka, és a ki megmarad a Jákób nemzetségéből, nem támaszkodik az őtet nyomorgatóhoz; hanem az Úrhoz, az Izráelnek megszentelő *Istené*hez támaszkodik valóban.

21. A maradék * megtér, a Jákób maradéka, az erős hatalmas *Istenhez;* * vers 22.
22. Mert ha a te néped az Izráel *szám szerint annyi* lejéndene is, mint a tengernek fövenye, *mégis* csak a maradékja * tér meg annak *az Istenhez,* ki az ő igazsága által öröktől fogva való elmetszett akaratját mindenestől kiárasztja. * Róm. 9, 27.
23. Mert öröktől fogva elrendeltetett véget cselekeszik az Úr a Seregeknek Ura, mind az egész földön.
24. Annakokáért azt mondja az Úr, a Seregeknek Ura: Ne félj én népem Sionnak lakosa, az Assiria*beli Király*tól. Az ő vesszejével megver tégedet: de az ő pálczáját felemeli te éretted, mint szinte * Égyiptomban. * 2 Móz. 14, 19—29.
25. Mert még csak egy kevés idő vagyon, és annakutánna haragomat rájok kiontom, hogy megemésztessenek;
26. Mert a Seregeknek Ura támaszt ez ellen ostort, mint a * Midiániták levágatásoknak idején, a Hóreb kősziklájánál, és a tenger mellett *felemelt* pálczájá*hoz hasonló pálczát*, és elveszti ezeket, mint az † Égyiptombelieket. * Bir. 7, 22—25. † 2 Móz. 14, 27. 28.
27. És az időben elvétetik az ő terhe a te válladról, és az ő igája a te nyakadról, sőt mindenestől elrontatik az iga, az olaj*jal megkent Királ*yért.
28. Ajátba jő, Migronon általmegyen, Mikmásnál rakja le az ő hadakozó terhes szerszámait.
29. Általmennek a réven; Gébába térnek szállásra, Ráma megréműl, Gibea, Saulnak * *várossa* elfut. * 1 Sám. 10, 26.
30. Gallimnak népe, emeld fel a te szódat, hogy hallják meg mind * Láis *város*ig, *és hallja meg* a nyavalyás Anatót! * Bir. 18, 14. 27. 29.
31. Madména megindúl, Gébimnek lakosai egybegyülnek.
32. Nób *város*ba megyen a nap fenn lévén, hogy ott megálljon: Az ő kezét felemeli a Sion leányának hegye ellen, a Jérusálem halma ellen.
33. Ímé *akkor* az Úr, a Seregeknek Ura, kivagdalja az ágakat nagy erővel, annyira hogy a magasságosok kivágattatnak; és a felmagasztaltattak megaláztatnak.
34. És az erdőnek sűrű ágait levágja vassal, és a Libánus*nak magas fái* hatalmas*nak keze* által elesnek.

XI. RÉSZ.

Krisztus személye, tiszte, ajándékai: Pogányok és Zsidók hivatala.

És az Izsai törzsökéből * egy vesszőszál származik, és az ő gyökereiből egy virágszál nevekedik.* Csel. 13, 22. 23. Jel. 5, 5.
2. Kin az Úrnak * Lelke megnyugoszik, bölcseségnek és értelemnek Lelke, tanácsnak és hatalomnak Lelke, tudománynak és az Úr félelmének Lelke. * Máté 3, 16. Ján. 3, 43.
3. Kinek illatozása együtt lészen az Úrnak félelmével. Nem az ő szemeinek látása szerint ítél pedig, és nem füleinek hallása szerint dorgál meg:
4. Hanem igazságban ítéli meg a szegényeket, és igazság szerint dorgálja a földnek alázatosit, a földet megveri szájának vesszejével, és ajakainak lelkével megöli a hitetlent.
5. És derekának övedzője lészen az igazság, és veséinek övedzője az állhatatosság.
6. És lakozik a * farkas a báránynyal, és a párducz a kecskefiúval fekszik, a borjú és az oroszlánykölyök, és a kövér barom együtt lésznek, és egy kis gyermek őrizi azokat. * rész 65, 25.
7. A fejőstehén és a medve együtt legeltetnek, azoknak fijaik együtt feküsznek, és az oroszlán, mint az ökör, szalmát eszik.
8. És a csecsszopó gyermek az áspis-*kígyó*nak lyukában gyönyörködik, és a csecstől elválasztatott gyermek a baziliskusnak lyukába nyújtja kezét.
9. Nem ártanak, * és senkit el nem vesztenek az én egész szent hegyemen; mert teljes lészen a föld az † Úrnak tudományával, mint a tenger vize béborította *e földet*. * Ezék. 34, 25. † Jer. 31, 34.
10. És lészen az időben, hogy ahoz, a ki az Izsai gyökeréből *sok* népeknek zászlójok lészen, * Pogányok *is* gyüljenek; és az ő nyugalma dicsőséges legyen. * Mik. 4, 1. 2. Róm. 15, 12.
11. És lészen az időben, hogy az Úr másodszor vesse kezét az ő népe maradékának * megkeresésére, mely *tudniillik* megmaradott † Assiriától, Égyiptustól, Párthiától, Szerecsenországtól, és az Elámitáktól, †† Káldeától, Hámáttól, és a tenger szigetitől.
* 2 Móz. 3, 8. 2 Sám. 7, 23. 24. † 2 Sám. 15, 29. 17, 6. †† 2 Kir. 25, 1—12.
12. És a Pogányok között zászlót emelvén, egybegyüjtse az elszéledett Izráelitákat, és Júdának ide s tova szakadozott *tagja*it egybekeresse a földnek négy szegeletiről.
13. És Efraimnak irígységét elvévén, és Júdának ellenségit elvesztvén; Efraim ne irígykedjék * Júdára, és Júda is ne cselekedjék úgy, mint ellenség Efraim ellen;
* rész 9, 21. 1 Kir. 11, 35. 39. Ámós 9, 11. 12
14. Hanem *egyenlő akaratból* hátokon legyenek napnyugot felé a Filiszteusoknak, a napkeleti népekben együtt vessenek zsákmányt, az Edomitákra és Moábitákra támadjanak, és az Ammoniták engedjenek nékik.
15. És az Úr megszáraztja az Égyiptom tengerének kebelét is, és kezét felemeli a *Nilus* folyóvíz ellen is, erős száraztó szél által a nagy folyóvizet hét részre szakasztja, és azt míveli, hogy sarus *láb*bal menjen által *azokon az ő népe:*
16. És lészen úta az ő népe maradékának, mely megmaradott az Assiriabeliektől, a mint volt Izráelnek, mikor kijött Égyiptom * földéből. * 2 Móz. 14, 29.

XII. RÉSZ.

Öröm a Krisztus országában.

Annakokáért azt mondod az időben: Hálákat adok néked, óh Uram: mert *jóllehet* megharagudtál * volt én reám; *de* elfordult a te haragod, és megvígasztaltál engemet. * rész 54, 7. 8.
2. Ímé az erős *Isten* én szabadítóm, bízom és nem félek: mert * nékem erősségem, és nékem az Úr Isten dicsőségem, ki nékem szabadítóm volt.
* 2 Móz. 15, 2. Zsolt. 118, 14
3. És merítetek vizeket nagy örömmel a szabadítónak kútfejéből.
4. És azt mondjátok akkor: Adjatok hálát * az Úrnak, magasztaljátok az ő nevét, hirdessétek a népek között az ő cselekedetit, mondjátok: hogy nagy az ő neve! * 1 Krón. 16, 8—10.
5. Mondjatok éneket az Úrnak; mert nagy dolgokat cselekedett; adjátok tudtára ezt az egész földnek.
6. Emeld fel szódat, és énekelj Sionnak lakosa; mert nagy * te közötted az Izráel szent *Istene!* * rész 11, 11—16

XIII. RÉSZ.

A Babilóniai birodalom romlásáról.

Babilónia ellen való terhes Jövendőmondás, melyet látott Ésaiás * Ámós fija.
* rész 1, 1
2. Emeljetek zászlót a magas hegyen Szóljatok felemelt szóval nékik, kezetekkel intsetek, hogy menjenek bé a *Babilóniai* Fejedelemnek * kapuin.
* Jer. 50, 1—3

3. Én parancsoltam az én tőlem választott * *vitéz*imnek, és az én erősimet hívtam az én haragomnak *véghesvitelére*, kik az én dicsőségemnek örülnek.
* vers 17--19 rész 45, 1-4.

4. Sok népek*nek szavok*hoz hasonló sokaságnak szava *hallatik* a hegyeken, *sok* országokból öszvegyűlt pogány-népeknek szavok *hallatik;* a Seregeknek Ura mustrálja az ő hadra való seregét!

5. Eljőnek messze földről, az Egeknek utolsó részéről, az Úr és az ő haragjának eszközei, a *Babilóniabelieknek* egész földöknek * elrontására. * Dán. 5, 30. 31.

6. Ordítsatok: mert közel vagyon az Úrnak napja, melyen a Mindenhatótól pusztítás következik!

7. Azért minden kezek megerőtlenülnek, és minden emberek szíve * elolvad.
* Jós. 5, 1. Zsolt. 76, 6—8 Jer. 50, 42. 43.

8. És megrémülnek, nagy kínok és fájdalmak környékezik meg őket, fájdalmat szenvednek mint a gyermekszülő asszony, kiki az ő felebarátján álmélkodik: *mivelhogy* az ő orczájok megszégyenültek.

9. Ímé az Úrnak napja eljő kegyetlen búsulással, és felgerjedt haraggal, hogy e földet elpusztítsa, és annak bűnösit elveszesse arról;

10. Mert az egek csillaginak és a bokros csillagoknak világosságok * nem fénylik; a feltámadott nap homályos lészen, a holdnak is világa fényes nem lészen. * rész 9, 19. Ezék. 32, 7. 8.

11. És megbüntetem a földnek gonoszságát, és a gonoszoknak hamisságokat, és azt mívelem, hogy a kevélyeknek kevélységek * megszünjék, és a kegyetleneknek kevélységeket megalázom.
* Jer. 50, 29. Dán. 4, 27. 28. 34.

12. Azt mívelem, hogy drágább legyen az ember *az ellenség előtt* a tiszta aranynál, amaz Ofirból hozott szép aranynál is;

13. Annakokáért az egeket * megindítom, a föld is az ő helyéből megindúl, a Seregek Urának búsulása miatt, a mely napon felgerjed az ő haragja.
* Jóel 3, 14. 16. Jer. 51, 29.

14. És olyanok lésznek *a Babilóniabeliek* mint a futó szarvas, és mint a pásztor nélkűl való juh, kiki az ő népe közé megyen, és kiki az ő földébe szalad.

15. Valaki ott találtatik, általveretik, és minden mellettek való bérlett vitézek fegyver miatt elhullanak.

16. És az ő kis gyermekeik az ő szemeik előtt *a földhöz* * veretnek, házaik elzsákmányoltatnak, és feleségeik megszeplősíttetnek. * Zsolt 137, 9.

17. Ímé én feltámasztom ezek ellen * a Médiabelieket, kik előtt az ezüstnek semmi becsűleti nem lészen, és az aranyban nem gyönyörködnek;
* rész 45, 1-4. Jer. 51, 28. Dán. 5, 30. 31.

18. Hanem kézívekkel a gyermekeket általlövöldözik, és az *asszony* méhének gyümölcsén nem könyörülnek, a kis gyermekeknek nem kedveznek.

19. És Babilon, * mely *sok* országoknak ékessége *volt*, a Kaldeusoknak *pedig* szépségek és dicsekedések volt, *elpusztúl*, mint Sodomát † és Gomorát elpusztította Isten.
* Jer. 51, 41—45. † 1 Móz. 19, 25.

20. Nem ülik meg * azt soha, és soha semmi időben nem lakják, nem vonják ott fel sátorokat az Arábiabeliek, és a pásztorok ott nem legeltetik *az ő barmaikat;* * Jer. 51, 35—43.

21. Hanem laknak ott vadak, és azoknak házaikat ártalmas állatok töltik bé, lakoznak ott baglyok, és vad emberek szökdösnek ott.

22. Az erdei macskák kiáltanak az ő elpusztíttatott palotáiban, és *az ő* gyönyörűséges házaiban a sárkányok! Közel * vagyon pedig az ő *romlásának* ideje, és az ő napjai messzire nem haladnak! * Dán. 5, 30. 31.

XIV. RÉSZ.

Szabadítás a Babilóniai fogságból.

Mert könyörül az Úr Jákóbon, és az Izráelitákat ismét * választja, hogy azokat az ő földökbe visszavigye: És jövevények adják magokat ő hozzájok, és ragaszkodnak a Jákób házához;
* rész 11, 11—13. Esd. 1, 1-5.

2. Mert a népeket hozzájok kapcsolják, és azokat az ő lakhelyekbe viszik, és azokat bírni fogják az Izráeliták az Úrnak földén, hogy azok nékik szolgák és szolgálóleányok legyenek; és a kiknek ők foglyaik voltak, azok lésznek ő foglyaik, és uralkodnak azokon, a kik őket nyomorgatták.

3. És a mely napon az Úr néked nyugodalmat adánd a te fáradságodtól, nyomorúságodtól, és ama kemény szolgálattól, melylyel szolgáltattak tégedet:

4. Akkor ilyen csúfoló köz beszédet szólasz a Babilóniai királyról, és ezt mondod: Mimódon romla el a sarczoltató? *mint* vesze el az aranynak kívánója?

5. Eltörte az Úr a gonoszoknak pálczájokat, az uralkodóknak vesszejeket,

6. Ki a népeket az ő haragjában szüntelen sanyargatja vala, ki a pogánynépeken nagy dühösséggel uralkodik vala, a nyomorgatókat nem tiltotta meg a nyomorgatástól.

7. Nyugszik és csendes az egész föld, nagy örömmel éneket mondanak.

8. Sőt a jegenyefák is örvendeznek te rajtad, *és* a Libánus * czédrusai, *ezt mondván:* Miolta te elvesztél, senki nem jött mi reánk, ki minket kivagdalna! * rész 2, 13.

9. A koporsók *is a föld* alatt megindultak te éretted, hogy te elődbe menjenek, feltámasztják néked a halottakat, a földnek minden Fejedelmit, a pogányoknak minden Királyit felkőltik az ő székeikből.

10. Kik mindnyájan téged megszólítván, azt mondják: Te is erőtlenné lettél-é, mint mi? mi hozzánk hasonlatos lettél-é?

11. A te kevélységed a koporsóra jutott, *mind* a te vigasságtevő szerszámiddal *egyetemben,* a te ágyad féreg lészen, lepled is féreg *lészen!*

12. Mimódon estél alá az égről, * te Luczifer, hajnalnak fija? a földhöz verettél-é, ki *sok* nemzetségeket erőtelenné tettél vala? * rész 13, 19.

13. Te pedig azt mondod vala szívedben: A mennybe megyek fel, az erős *Isten* csillagai felett helyheztetem az én székemet, és ülök a gyülekezet * hegyének észak felől való oldalára. * Zsolt. 48, 3.

14. A magas felhőknek felibe hágok, hasonlatos lészek a magasságos *Isten*hez;

15. De a koporsóba * vettettél, a temetésre való veremnek szélire. * vers 10.

16. A kik téged látnak, reád függesztik szemeket, reád figyelmeznek, *és ezt mondják:* Ez-é ama férjfiú a földnek háborgatója, ki az országokat megrontja vala?

17. Ki a földnek kerekségét olyanná tette, minémű a puszta, és annak városit rontotta, és az ő foglyainak nem nyitotta meg a tömlöczöt?

18. Minden pogány Királyok, valamennyin vagynak, tisztességesen feküsznek, kiki az ő koporsójában.

19. Te pedig kivettetel a te * koporsódból, mint valami utálatos csemete, *mint* a megöletett embereknek ruhájok, kik fegyverrel verettek által, melyek a verembe vettettek, *vagy* mint a megtapodtatott holttest. * Préd. 6, 3. Jer. 22, 19.

20. Nem temettetel te el úgy, mint azok: mert a te földedet elvesztetted, a te népedet megölted. A gonoszoknak magvok * nem lészen soká emlékezetben. * Jób 18, 17—21. Zsolt. 21, 9—11.

21. Készítsetek öldöklést az ő fijainak *is* az ő attyaiknak * gonoszságokért: hogy fel ne gyarapodjanak, és ne bírják e földet örökségűl, és ne töltsék be e földet erős városokkal. * 2 Móz. 20, 5.

22. És felkelek ő ellenek, azt mondja a Seregeknek Ura, és elvesztem Babilonnak nevét *is,* a maradék*okat* a fiakkal és unokákkal egybe, azt mondja az Úr.

23. És adom azt hogy örökségűl bírja a süldisznó, és teszem azt álló tóknak helyévé, és megseprem * azt pusztító seprővel, azt mondja a Seregeknek Ura! * 2 Kir. 21, 13.

24. *Sőt* megesküdt a Seregeknek Ura ezt mondván: Ha úgy nem lészen a mint gondoltam, és ha úgy nem megyen véghez, a mint én elvégeztem;

25. Hogy megrontsam az Assiriust az én földemen és megtapodjam őtet az én hegyeimen, hogy annak igája elvétessék * az *én népem*től, és annak terhétől megmenekedjék ezeknek vállok. * rész 37, 36. 45. 1—3. Jóel 2, 18—20.

26. Ez a tanács, melyet végezett *Isten* az egész föld felől; és ez ama felhúzott kéz, mind e pogányok ellen.

27. Mert a Seregeknek Ura végezte, és kicsoda tészi azt * erőtlenné? és az ő felemelt kezét kicsoda fordíthatja el? * Péld. 21, 30. Dán. 4, 32.

28. A mely esztendőben * meghólt Akház Király, *akkor* volt e terhes Jövendőmondás. * 2 Krón. 28, 27.

29. Ne örvendezz te Filiszteusoknak egész *országa,* hogy annak vesszeje megromlott a ki téged * ver vala: mert a kígyónak magvából baziliskus származik, és annak magva lészen tüzes szárnyas sárkány! * rész 20, 1. Jer. 47, 1—7. Sof. 2, 5. 6.

30. Azután legeltetnek a szegényeknek elsőszülötteik, és a szűkölködők bátorsággal nyugosznak; minekutánna éhséggel megöléndem a te gyökeredet, és a te maradékidat megöléndi.

31. Ordíts kapu, kiálts város, elromlottál te Filisztea * mindenestől fogva: mert észak felől jő füst, és senki a *hadbamenésre* rendeltetett napon *otthon* nem marad! * Ezék. 25, 15—17.

32. És mit felelnek *akkor* a pogánynépeknek követei? Ezt: Hogy az Úr

fundálta * a Siont, hogy az ő népének szegényei ahoz folyamodjanak.
*Zsolt. 87, 1—5. 102, 16—17.

XV. RÉSZ.

Moábiták veszedelme.

A Moábiták * felől való terhes prófétálás. Egy éjjel elpusztúl a Moábitáknak Ar *nevű város*ok, *és* kivágattatik a Moábitáknak Kir *nevű város*ok is, egy éjjel elpusztíttatik *és* kivágattatik!
*2 Kir. 3, 5. Jer. 48, 1.

2. Felmennek *a Moábiták* Bájitba, és Díbonba, magas templomokba nagy sírással. Nébó és Medéba *város*on jajgatnak a Moábiták, mindeneknek * fejeken kopaszság lészen, és szakállokat mind elnyírik; *Jer. 48, 37. 38.

3. Az ő úteztáin gyászruhába öltöznek, az ő házainak felső részein és az úteztákon kiki jajgat, *és* keservesen sír!

4. Akkor felkiált * Hesbon és Eleálé *város, annyira hogy* az ő kiáltások meghallassék mind Jáhas *város*ig. Annakokáért Moábnak erős vitézei is kiáltanak, *és* az ő szíve megfélemlik.
*Jós. 13, 17.

5. Az én szívem kiáltja a Moábitákat, *és* annak végvárait, mind Zoár *város*ig, *mint egy* három esztendős tulok: mert a Luhit * hágóján nagy sírással mennek fel, és a Horonaim útán az ő romlásokat keserűséggel jajgatják. *Jer. 48, 5. 34.

6. Mert a Nimra *város*belieknek vizek elfogy; annakokáért elszárad a pázsit, elfogy a fű *és* semmi zöldellő nem lészen.

7. Azért kiki az ő gazdagságát, és jószágát, a fűzfák patakja mellé hordja;

8. Mert a kiáltás elkerüli mind a Moáb határát, az ő jajgatása mind Eglaimig, és Beér-Elimig *hallatik* az ő jajgatása;

9. Mert a Dimon vizei bételnek vérrel, mikor én megnevelem a Dimon *vizeit a Moábitáknak vérekkel*: a kik pedig a Moábiták közűl elszaladnak, *bocsátok* azokra oroszlánt, azonképen a földnek maradékira!

XVI. RÉSZ.

Moábiták veszedelme s pusztulása.

Küldjetek * bárányt a föld Urának *engesztelésére* a pusztának kősziklájából, a Sion leányának hegyére:
*vers 12. 1 Kir. 8, 41—43.

2. Mert mint a fészekből kiüzetett bujdosó madár, olyanok lésznek a Moáb leányai, mikor az * Arnon *vizén* általkelnek. *Jós. 13, 9.

3. Tarts tanácsot, tégy ítéletet, szerezz olyan árnyékot délben, a minémű vagyon éjjel, rejtsd el azokat, kik *házájokból* * kiüzettek, a ki elszaladott azok közűl, ne adjad kézbe. *1 Sám. 22, 3. 4.

4. Lakozzanak te nálad *békességgel* az én *népemnek* futottai: Moáb, te légy oltalom nékik a rabló ellen: mert vége lészen a nyomorgatónak, elfogy a * kóborló, elvesznek e földről a † pusztítók.
*rész 33, 1. †rész 14, 4—15.

5. Mert megerősíttetik az *Isten* kegyelméből *az ő* széke, melyben üljön igazsággal a Dávid * sátorában, ki ítélő Bíró, ítéletnek követője, és az igazságra siető lészen. *rész 11, 1—5.

6. Hallottuk a Moáb * kevélységét, hogy felette igen felfuvalkodott; *de* az ő kevélysége, felfuvalkodása, és haragja szerint való tehetsége nincsen.
*Jer. 48, 29—31.

7. Annakokáért egyik Moábita a másik Moábitát jajgatja, *sőt* mindnyájan jajgatni fognak: a Kir-Haréset *nevű várasnak* fundamentomin nyögtök; mivelhogy azok megrontattak.

8. Sőt a Hesbon *városnak* szülői is elpusztíttattak, a Sibma *városnak is* szőlője, a Pogányoknak Fejedelmei eltapodtatták annak drága szőlővesszőit, *melyek* mind Jaázer *város*ig voltak, *sőt* mind a pusztáig elterjesztettek volt, annak drága ültetései eltapodtattak, *melyek* a tengert is meghaladják vala.

9. Annakokáért az én sírásomban siratom Jaázert és a Sibma * szőlőtőkéit: megnedvesítlek tégedet Hesbon és Eleálé az én könyhullatásommal: mert a te nyári gyümölcsöd és aratásod felől való víg éneklésed elesett. *vers 8.

10. És a te meződnek hasznán való vígasságod * és örömed megszünt, a szőlők hasznának is nem örültök, nem énekeltek, a bornyomó nem nyom bort a válúkban, a szüreten való örömnek véget vetettem! *Jer. 48, 33. Ámós 5, 17.

11. Annakokáért az én szívem a Moáb *veszedelmén* zeng mint a hegedű, és az én belső * részeim a Kir-Héres *város*on. *Jer. 4, 19.

12. És lészen ez, hogy mikor megtetszik, hogy Moáb *hijába* fárasztotta magát az ő templomában: megyen más szentségesb helyre imádkozásnak okáért; de semmit nem használ *azzal is.*

13. Ez a beszéd, melyet szólott vala az Úr Moáb felől még régen:

14. Most pedig szól az Úr, ezt mondván: Három esztendőben, *melyek lésznek* mint a béresnek esztendei, meggyaláztatik a Moáb dicsősége, mind az ő nagy sokaságával egybe, és annak maradékja kicsiny, kevés, és erőtlen *lészen!*

XVII. RÉSZ.

Damaskus, Samaria, Assiria romlása.

Damaskus * *város* felől való terhes prófétálás. Ímé Damaskus elpusztíttatik, hogy város ne legyen, és lészen romlásnak halma. *rész 8, 4. Ámós 1, 3—5.

2. Aróernek városai elhagyatnak, barmok legeltetésére valók lésznek, és nem lészen, ki azokat onnét elrettentené.

3. Efraimnak is * erőssége megszünik, Damaskusnak is birodalma egész Siriával egybe úgy † jár, mint az Izráeliták dicsősége, azt mondja a Seregeknek Ura!
*rész 7, 16. 9, 21. 2 Kir. 17, 6. † 2 Kir. 16, 9.

4. És lészen akkor az időben, *melyben* a Jákób dicsősége * megvékonyodik, és az ő húsának kövérsége megösztövéredik: *rész 1, 8. 9.

5. Igaz úgy lészen, *mondom,* mint mikor az arató a veteményt öszveszedi, és a gabonafejeket kezével learatja, és úgy lészen mint mikor valaki az elhagyott gabonafejeket felszedi a Réfaim völgyében.

6. Hagyatik ő bennek csak kevés számú, mint mikor az olajfát megverik; két, három gyümölcs marad a magas ágnak tetején, négy, öt *mag* az ő kiterjedett ágain, azt mondja az Izráelnek Ura Istene!

7. Akkor az időben tekint az ember az ő Teremtőjére, és az ő szemei néznek az Izráelnek Szentére.

8. És nem tekint az oltárokra, a maga kezeinek alkotmányára, és a mit az ő kezének ujjai csináltak, arra nem tekint, sem a berkekre, sem a képekre.

9. Az napon az ő erős városai hasonlók lésznek az elhagyott vesszőkhöz vagy ágakhoz, miképen azokat elhagyták vala az Izráel fijai előtt, és puszták lésznek;

10. Mert elfelejtkeztél a te megszabadító Istenedről, és nem emlékeztél meg a te erős kőszikládról. Annakokáért *akármint* ültess drága plántákat, és idegen országból hozott szőlővesszőkkel ültessed *szőlődet.*

11. *És akármint szorgalmatoskodjál a felől, hogy* a mely napon plántálod, *azon napon* felnevekedjék; és ha magot veténdesz, hogy megvirágozzék; de a mely napon azzal élned kellene, nem veheted gyümölcsét, és kétségbe eső bánatod *lészen* rajta!

12. Jaj a sok nép sokaságának, *kik* úgy zúgnak, mint a tenger szokott zúgni, és a háborgó nemzetségeknek, *kik a képen* dühösködnek, mint szoktak a nagy erős vizek dühösködni.

13. Zúgnak a *sok* népek, miképen zúgnak a sok vizek: de megdorgálja azt *az Isten,* és messze elfut, és elragadtatik mint a hegyeknek pora a szél előtt, vagy mint a pozdorja a * forgószél előtt.
*Jób 21, 18.

14. Estve megrémülnek, minekelőtte megvirad, nem lésznek. Ez azoknak részek, a kik minket kóborlanak, és azoknak jutalmok, a kik minket rabolnak!

XVIII. RÉSZ.

A szerecsenek és Assiriusok ellen jövendől.

Jaj a vitorlák árnyékának földének, mely Szerecsenországnak folyóvizein túl vagyon.

2. Kik a tengeren küldenek követeket, gyékényből csinált hajókon a vizeknek színén, *ezt mondván:* Menjetek el követek hamarsággal az elszaggattatott és raboltatott nemzetséghez; a néphez, mely rettenetes *volt* miolta kezdett lenni s azután is; a nemzetséghez, mely lassan-lassan eltapodtatott, melynek földét a folyóvizek * elborították. *rész 8, 7. 8.

3. *Ti* világnak minden lakói és földnek lakosai, meglátjátok, mikor a hegyeken zászló*mat* felemelem, és mikor az én kürtömet megfuvallom, meghalljátok.

4. Mert azt mondá az Úr nékem: Én nyugszom, és nézek az én sátoromból, *és olyan lészek e népnek,* mint az eső száraztó meleg, mint a harmatozó felhő az aratásnak hévségében.

5. Mert *miképen* a szüret előtt, mikor immár a szőlő jövése megerősödött, és virágából az ő gyümölcsei kitisztultak, elvagdalja annak vesszeit a *szőlősgazda* metszőkésekkel, és jövésit elmetéli *és* elhányja:

6. *Így ezek* hagyatnak a hegyen lakozó madaraknak és a földi vadaknak, hogy a madarak azokon nyaraljanak, és a föld vadai azokon teleljenek.

7. Akkor az időben viszen ajándékot a Seregek Urának, az elszaggattatott és raboltatott nép, a nép, mely rettenetes

volt miolta kezdett lenni, s azután is; a
nemzetség, mely lassan-lassan eltapod-
tatott, melynek földét a folyóvizek el-
pusztították, a Seregek Urának nevének
helyére a Sion hegyére!

XIX. RÉSZ.

Égyiptombeliek: Pogányok hivatala.

Égyiptom felől való terhes Próféczia:
Ímé az Úr könnyű sűrű felhőre * ülvén,
bémegyen Égyiptomba, és megháborod-
nak az ő orczája előtt † Égyiptomnak
bálványai, és az Égyiptombelieknek szí-
vek elhervad ő bennek. *Zsolt. 104, 3.
†Jer. 43, 12. 13. Ezék. 30, 10—19.
2. És az Égyiptombelieket az Égyip-
tombeliekkel egybevesztem, hogy hada-
kozzék kiki az ő felebarátja ellen, és kiki
az ő barátja ellen, a város város ellen,
az ország ország ellen.
3. És mikor az Égyiptomiaknak lelkek
elfogyatkozándik ő bennek, és az ő ta-
nácsoknak eszét vesztem: az ő bálvá-
nyaiktól, a szemfényvesztőktől, ördön-
gösöktől, és jövendőmondóktól * kérnek
tanácsot. *1 Sám. 28, 8.
4. És az Égyiptombelieket kegyetlen
Urak birodalma alá * rekesztem, és ke-
gyetlen Király uralkodik rajtok, azt
mondja az Úr, a Seregeknek Ura Istene!
*rész 20, 4. Jer. 46, 13—17. 2 Kir. 24, 7.
5. Elfogyatkoznak a tenger vizei, és a
Nílus folyóvíz elszárad és elapad.
6. A folyóvizek eltávoznak, és a tölté-
sek között folyó patakok elszáradnak és
elapadnak, a nád és a sás meglankad-
nak.
7. A folyás mellett, a folyóvíz partján
való pázsit, és a folyás mellett való min-
den vetemény megszárad, elfogyatkozik
és nem lészen.
8. És kesergenek a halászok, és sírnak
mind azok, kik a patakokban horoggal
szoktak halászni; és megerőtlenülnek
azok is, kik a vizek színén vetik meg
háló*jokat*.
9. És megszégyenülnek *azok is*, kik
lenből és selyemből drága marhákat csi-
náltak és kik hálókat kötöttek.
10. És az ő hálóik elvesznek, *és* vala-
kik haltartókat *és* halastókat csináltak,
megszégyenülnek.
11. Bizony bolondok * Zoán *városnak*
Fejedelmei; a Faraó Bölcseinek és Ta-
nácsosinak tanácsok bolondság: mimó-
don mondjátok Faraónak: Bölcs ember
fija vagyok, régi Királyoknak fija?
*4 Móz. 13, 23.
12. Hol vagynak most a te Bölcseid?
Mondják meg most néked és adják tud-
todra, mit végezett a Seregeknek Ura
Égyiptom felől?
13. Zoánnak Fejedelmei megbolondul-
tak, Nóf *városnak* Fejedelmei tévely-
gettek, és Égyiptomot tévelygőbe hozták
az ő nemzetségeknek kövei;
14. Mert az Úr részegítette meg őket
elfordult elmével, és tévelygőbe hozták
Égyiptomot minden dolgában, miképen
tántorog a részeg ember az ő okádása
felett.
15. És nem lészen Égyiptomban semmi
dolog, melyet cselekednék a fő vagy * a
fark, az ág vagy a nád. *rész 9, 15.
16. Az napon olyan lészen Égyiptom,
mint az asszonyok, retteg és fél a Sere-
geknek Ura kezének felemelésétől, me-
lyet ő felemel az ellen.
17. És a Júda földe * félelmére lészen
Égyiptomnak; valaki arról emlékezik ő
előttök, retteg attól, a Seregek Urának
tanácsáért, melyet ő végezett a felől.
*2 Kir. 23, 29—35.
18. Az időben lésznek Égyiptom föl-
dében öt városok, melyek a Kananeusok
nyelveken szólnak, és esküsznek * a
Seregeknek Urára: Az egyik *város,*
pusztíttatott városnak neveztetik.
*5 Móz. 10, 20.
19. Az napon lészen az Úrnak oltára
Égyiptom földének közepette; és az ő
határin is lészen az Úrnak jegyűl emel-
tetett oszlopa,
20. És lészen jegyűl és bizonyságúl a
Seregeknek Urától Égyiptom földében:
mert kiáltnak az Úrhoz a nyomorgatók-
tól *való féltekben*, és bocsát nékik Sza-
badítót, és Fejedelmet, ki őket megsza-
badítsa.
21. És megesmértetik az Úr * az
Égyiptombeliektől, és megesmérik az
Urat az Égyiptombeliek az napon, ál-
doznak † és ajándékot adnak, és foga-
dást tésznek az Úrnak és megadják.
*Zsolt. 87, 4. †Malak. 1, 11.
22. Ha megveri az Úr Égyiptomot,
megvervén ismét meggyógyítja: és *mi-
kor* megtérendenek az Úrhoz, megke-
gyelmez nékik és meggyógyítja őket.
23. Az napon nagy járt-út lészen
Égyiptomból Assiriába, és bémegyen az
Assiriabeli ember * Égyiptomba, és az
Égyiptombeli Assiriába, és barátságo-
sok lésznek az Égyiptombeliek és az
Assiriabeliek. *2 Kir. 24, 7.
24. Akkor az időben az Izráel *nemzet-
sége* az Égyiptombeliekhez és Assiria-

beliekhez harmadik lészen, a földön *lészen isteni* áldás.
25. Kiket megáld a Seregeknek Ura, mondván: Áldott az én népem * az Égyiptombeli *nép;* és az Assiriabeliek, az én kezem munkája; és az én örökségem az Izráel! * Zsolt. 87, 4.

XX. RÉSZ.

Égyiptom és Szerecsenek ellen jövendől.

A mely esztendőben bément Tartán Asdód * *városba*, mikor őtet Sargon, Assiriának Királya elküldötte volna, mely *esztendő*ben vívá Asdódot, és megvevé azt: * rész 14, 29.
2. Akkor az időben szóla az Úr Ésaiás által, az Ámós fija *által*, ezt mondván: Eredj el, és old le a te derekadról a fekete gyászruhát, és a te lábadról vond le sarudat. És a képen cselekedék, mezítelen, és saru nélkül járván.
3. És monda az Úr: Miképen hogy mezítelen és saru nélkűl jár az én szolgám Ésaiás, három esztendeig való jegyűl és jelenségűl, Égyiptom ellen, és Szerecsenország ellen:
4. Azonképen viszi el fogva az Assiriabeli Király * Égyiptomnak sokaságát, és Szerecsenországnak fogságra való népét, gyermekeket és vén embereket, mezítelen és saru nélkűl, kiknek alfelek is mezítelen *lészen* az Égyiptombelieknek gyalázatjokra. * 2 Kir. 24, 7.
5. És megrettenvén megszégyenülnek *az Izráeliták* a Szerecsenek miatt, kiktől segítséget vártak, és az Égyiptombeliek miatt, kikben dicsekedtek.
6. És a tartománynak lakosa ezt mondja az időben: Ímé mint járt, a kitől mi segítséget várunk vala, a hová folyamodtunk segítségnek okáért, hogy az Assiriabeli Királytól megszabadulnánk: mi tehát mimódon maradhatnánk meg?

XXI. RÉSZ.

Babilónia, Dúma és Arábia ellen jövendől.

A puszta tengerről való terhes Próféczia: Miképen a délről támadott szélvészek: *úgy* a puszta felől, a rettenetes földről jő *az.*
2. *Mert* kemény látás jelentetett nékem: A hitetlenen *ismét* hitetlen lészen, a pusztítón pusztító. Eredj el Elám, szálld meg te Madai * *Babilóniát;* minden ő fohászkodását megvetettem.
* rész 13, 1—17. 45, 1—4. Dán. 5, 30.
3 Ennekokáért az én derekam erőtlenséggel megkörnyékeztetett, nagy fájdalmak fogtak meg engemet, úgymint szülő asszony fájdalmai: gyötrődöm e dolognak hallása miatt, megháborodtam annak látása miatt!
4. Az én szívem reszket, az iszonyúság elrettentetett engemet, a kivánatos éjszakát is nékem * félelmessé tette.
* Jób 7, 3.
5. Vessetek asztalt, vígyázzon a vígyázó: együnk, igyunk; keljetek fel Fejedelmek, ragadjatok * paizst!
* Dán. 5, 2—4. 30. 31.
6. Mert ezt mondá nékem az Úr: Eredj el, állass őrállót, a mit lát, mondja meg.
7. Mikor annakokáért látott volna szekereket, feles lovagokat, szamaraknak szekereit, tevéknek szekereit; és nagy figyelmetességgel vígyázna azokra;
8. Kiálta *mint* az oroszlán: Uram, az én őrálló helyemben állok szüntelen napestig, egész éjszaka is szorgalmatos vagyok az én vígyázásomban.
9. És ímé ímhol jőnek embereknek szekerei, *és* két lovagok; és szóla *az őrálló*, mondván: Elesett, * elesett Babilon, és minden ő faragott isteneit a földre rontotta *az ellenség!* * Jer. 51, 8.
10. Óh én cséplésem, és én szérűmnek fija, a mit hallottam a Seregek Urától, az Izráel Istenétől, azt jelentettem meg néktek!
11. Dúma ellen való terhes Prófétálás: Seirből kiált én hozzám: Vígyázó, mit *mondasz* az éjszakáról? Vígyázó, mit *mondasz* az éjszakáról?
12. Monda a Vígyázó: Eljött a reggel, azután az éjszaka is *eljő*: ha kérdeni akarjátok, kérdjétek, térjetek meg, jertek el!
13. Arábia ellen való terhes jövendőmondás. A sűrű erdőkön háltok Arábiában, a Dédanim ösvényin.
14. Eleikbe menvén, vigyenek vizeket e szomjúhozónak, a Téma földnek lakosai vigyenek kenyeret a bujdosónak;
15. Mert az ellenség fegyvere előtt futottak el, a mezítelen éles szablya előtt, a meghúzott kézív előtt, és a veszedelmes harcz előtt.
16. Mert azt mondá nékem az Úr: Egy esztendő elmulván, *mely* hasonlatos *lészen* a béresnek esztendejéhez, Arábiának minden dicsősége elvesz.
17. És az Arábiabelieknek erős fijainak kézívből lövöldöző számok megkevesedik: mert az Úr az Izráelnek Istene szólott!

XXII. RÉSZ.

Jövendölés Jérusálem és Sóbna ellen.

A látásnak völgye ellen való jövendőmondás! Mi *lelt* most tégedet, hogy mindenestől a te házad tetejére mentél fel?

2. *Holott ez előtt* nagy zengéssel, csattogással teljes város, és víg város *voltál?* és a te megöletetteid nem fegyverrel ölettek meg, sem pedig nem a harczon hullottak el:

3. *Hogy* a te Hadnagyid mindnyájan elszaladtak a kézív előtt, megkötöztettek mindenek, valakik te benned találtattak, egyetembe megkötöztettek *azok is*, kik messzünnen futottak volt oda.

4. Annakokáért mondom: Hagyjatok békét nékem, hadd * kesergessem magamat sírással; ne erőltessenek engemet, hogy megvígasztaljatok az én népem leányának romlása felől;
*Jer. 4, 19—22.

5. Mert nyomorgatásnak, rontásnak és szorongatásnak napja ez, az Úrtól, a Seregeknek Urától a látásnak völgyében, a kőfal romlásának, és a hegyek között való kiáltásnak *napja!*

6. Az Elamiták * felveszik *az ő* tegzeket emberek szekereivel *és* lovagokkal *egybe,* és Kír elővészi *az ő* paizsát;
*rész 21, 2.

7. És a te választott drága völgyeid bételnek szekerekkel, és a lovagok a kapu eleibe szállnak táborba.

8. És *minekutánna* elveszi Júdának minden erősségét, jóllehet tekintesz akkor a *Libánus* erdejéből építtetett fegyveres tárházra.

9. És megtekintitek, hogy a Dávid városán sok repedések vagynak, és az alsó halastónak vizeit megszaporítjátok;

10. És a Jérusálem házait megszámlálván, némely házakat elrontotok a kőfalnak építésére:

11. Annakfelette árkot csináltok a két kőfal között a régi halastó vizeinek: De nem tekintetek annak fundálójára, és annak formálójára nem néztek jó idején.

12. Mert *mikor* az Úr, a Seregeknek Ura hívna titeket, akkor az időben, sírásra, jajgatásra, magatok megkopaszítására, és gyászruhában való öltözésre;

13. Ímé öröm és vígasság vala, ökröknek levágása, juhoknak megölése, húsétel, borital, *kik ezt mondják vala:* Együnk * és igyunk, mert holnap meghalunk!
*rész 56, 12. Ámós 6, 1. 4—7.

14. És ez a Seregek Urának füleibe ment; *bátor* ha megbocsáttatik néktek ez a hamisság, míg meghaltok: Ezt mondja az Úr a Seregeknek Ura!

15. Ezt mondá az Úr a Seregeknek Ura: Eredj el, menj bé e kincstartóhoz, Sóbnához, ki a *Király* házának gondviselője, *és ezt mondjad néki:*

16. Micsodád *vagyon* néked itt? és kicsoda néked itt *nemzetséged?* hogy te koporsót vágattál itt magadnak, *mint* a ki magas helyen építteti koporsóját, *vagy* a ki kősziklából vágat magának hajlékot?

17. Ímé az Úr elköltöztet téged nagy nevezetes költözéssel, és megruházván megruház tégedet.

18. Hempelygetvén elhempelyget téged mintegy tekét messze földre: ott halsz meg, és ott *szűnnek meg* a te dicsőségednek folyásai, te, ki a te Urad házának gyalázatja *vagy!*

19. Kivetlek téged a te állapotodból, és a te helyedből kiütlek tégedet.

20. És lészen az napon, szólítom az én szolgámat * Eliákimot Hilkijásnak fiját.
*2 Kir. 18, 18. 26. 37.

21. És felöltöztetvén őtet a te öltözetedbe, és öveddel megerősítvén őtet, a te uraságodat az ő kezébe adom, hogy attyok gyanánt legyen a Jérusálem lakosinak és a Júda házának.

22. És az ő vállára vetem a Dávid házának kulcsát, és *mikor ő * valamit* megnyit, senki bé nem zárja; és *mikor* bézár *valamit,* senki meg nem nyitja.
*vers 24. Jel. 3, 7.

23. És felfüggesztem őtet *mintegy* szeget erős helyre, és lészen tisztességére a Király székinek, *és az ő* attya házának;

24. És ő reá függesztik az ő attya házának minden dicsőségét, a fiak és unokák, *csak* a legkisebb házi eszközt is, mind az ivó poharakat, mind a vígasságtevő minden szerszámokat.

25. Az napon, * azt mondja a Seregeknek Ura, elvétetik az a † szeg, mely erős helyre függesztetett vala, és elvágatván leesik, és a reá rakatott tereh is leesik: mert az Úr mondotta!
*vers 6. 7. 2 Krón. 33, 11. 34, 17—20. †vers 20. 23.

XXIII. RÉSZ.

Jövendölés a Tírusbeliekről.

Tírus * *város* ellen való terhes jövendőmondás: Jajgassatok † Társisnak hajói: mert elrontatott *Tírus annyira, hogy* egy ház is ne legyen benne, *és*

semmi menetel ne legyen oda Kittim
földéből. *minekutánna e romlás* nékik
tudtokra lészen. *Jer. 47, 4. †Ezék. 27, 12.
2. Hallgassatok ti szigetekben lakozók, te Sidonnak kalmára, kik a tengeren általeveztetek, *kik* tégedet becsültek vala.
3. A Nílus mellett termett vetemény a sok vizekben *vagyon,* az ő élése a folyóvíznek áradása: és volt sok nemzetségnek váltó helye.
4. Szégyeneljed meg magadat Sidon *városa:* mert azt mondja a tenger, *és* a tenger erőssége, mondván: Nem voltam nehézkes, nem szültem, nem neveltem ifjakat, *és nem* tartottam fel szűzeket.
5. Mihelyt a hír Égyiptomba jut, bánkódni fognak e híren, mint a Tírusbeliek.
6. Menjetek által a nagy tengeren, jajgassatok szigetnek lakosai!
7. Ez-é a ti örvendező *város*tok, mely sok időtől fogva kérkedik régiségével? *De* az ő lábai viszik őtet messze földre bujdosni.
8. Kicsoda végezte ezt ama * koronás Tírus felől, kinek kereskedői Fejedelmek, *és* kalmárai e földnek Tiszteletesei? *1 Kir. 5, 1. Ezék. 27, 4—11.
9. A Seregeknek Ura végezte ezt: hogy meggyalázná minden dicsekedőknek kevélységeket, hogy gyalázatosokká tenné azokat, kik e földön Tiszteletesek.
10. Szaladj ki hamar a te földedből mint a folyóvíz, Társisnak leányához, nem *lészen* többé erőssége *Tírusnak.*
11. *Az Isten* az ő kezét kiterjesztette a tenger ellen, megrettentette az országokat. Az Úr adott parancsolatot Kanaán felől, hogy elvesztené az ő erősségeit.
12. Ezt mondván: Nem örülsz többé te megszeplősíttetett szűz Sidonnak leánya: Kelj fel, menj el * Kittimbe; de ott is nem lészen nyugodalmad néked. *4 Móz. 24, 24.
13. Ímé a Káldeusok földe nem volt *először* kiváltképen való nép, Assúr fundálta azt a pusztának lakosiból, építének várakat, emelének palotákat: elronták *az Assúr birodalmát.*
14 Jajgassatok * Társisnak hajói: mert elpusztíttatott a ti erősségtek. *Jón. 1, 3.
15. És lészen az időben, minekutánna Tírus *városa* hetven * esztendeig feledékenységben lészen, egy Király *életének* esztendei szerint, a hetven esztendő elmulván, a tisztátalan személynek természeti szerint énekel Tírus. *Ezék. 26, 3. 4.
16. Végy hegedűt *kezedbe,* kerüld a várost te elfelejtetett tisztátalan parázna: énekelj erősen, hosszan énekelj, hogy megemlékezzenek rólad!
17. És a hetven esztendő után meglátogatja az Úr Tírust; de az ismét az ő kereskedésére tér és paráználkodik, e földnek minden országival, *melyek vagynak* a földnek színén:
18. Végezetre az ő kereskedése és árúja az Úrnak szenteltetett lészen: el nem rejtik, sem el nem titkolják: hanem az ő kereskedések azoké lészen, kik az Úr előtt lakoznak, hogy eleget egyenek és jól megruháztassanak.

XXIV. RÉSZ.

Zsidóság pusztulása: vigasztaltatása.

Ímé az Úr megüresíti a földet és megpusztítja azt, és elfordítván annak színét, elszéleszti annak lakóit is.
2. És egy lészen állapotja a községnek és * a Papnak, a szolgának és az ő urának, a szolgálóleánynak és az ő asszonyának, a vevőnek és az adónak, a kölcsönadónak és a kölcsönvevőnek, a ki uzsorára vészen, és a ki uzsorára ád. *Hós. 4, 9.
3. Mindenestől megüresíttetik a föld, és elpusztíttatik: mert az Úr szólotta e beszédet!
4. Sír, megromol a föld, megerőtlenűl, elromol a föld kereksége, megerőtlenűlnek a föld népének nagyjai.
5. A föld álnokúl cselekeszik az ő lakosiért: mert megszegték a törvényeket, elváltoztatták az *Isten* rendelését, az örökké állandó szövetséget felbontották!
6. Annakokáért az * átok megemészti a földet; és elpusztíttatnak a *földön* lakozók: ezért égnek meg a földnek lakosai, és kevés ember marad. *5 Móz. 28, 15—68.
7. Elpusztíttatik a bor, elpusztíttatnak a szőlőtövek, fohászkodnak minden víg szívűek.
8. Megszűnik a dobolásnak * vígassága, a vígadóknak zajgások megszűnik, a hegedűlésnek vígassága *is* megszűnik! *Jer. 7, 25. 34.
9. Nem iszszák a bort énekléssel, keserű lészen a részegítő ital annak, a ki iszsza.

10. Az álnokságnak városa elrontatik; minden házak bézárlatnak, hogy senki ne mehessen bé azokba.

11. Panaszolkodás *lészen* az útezákon a bor felől, minden vígasság meghomályosodik, elköltözik a földnek öröme.

12. Marad a városban *csak* pusztaság, és a kapu pusztaság miatt leromol.

13. Minekutánna így lészen e földön e népek között az *Isten ítélete,* kik hasonlatosok lésznek a megrázott olajfának gyümölcséhez, és hasonlatosok lésznek a szürettől maradott szőlőgerezdékhez.

14. Azok felemelvén szavokat, énekelnek az Úrnak nagyságáért, felszóval szólnak mind a tengertől fogva.

15. Annakokáért a völgyekben dícsérjétek az Urat, az Úrnak az Izráel Istenének nevét a tenger szigeteiben.

16. A földnek utolsó részétől fogva hallottuk, hogy az igazaknak ékességek volt a hálaadó éneklés. Immár pedig ezt mondod: Megösztövéredtem, megösztövéredtem! Jaj nékem; a hitetlenek hitetlenűl cselekesznek és hitetlenséggel hitetlenűl cselekesznek!

17. A rettegés, a verem, a * háló közel vagynak te hozzád, óh földnek lakosa!
*Jer. 48, 43. 44.

18. Mert lészen ez, hogy a futó minekutánna hallja a félelmet, a * verembe esik, és a ki a veremből megszabadúl, a tőrben megfogatik; mert az egeknek csatornái megnyittatnak, és e földnek fundamentomai megrendülnek.
*Sir. 3, 47.

19. Mindenestől megromol a föld, mindenestől megpusztul a föld, mindenestől meghanyatlik a föld;

20. Megtántorodik mindenestől a föld mint a részeg, eltávozik helyéről, mint a sátor, és minekutánna reá nehezedik az ő gonoszsága, úgy esik el, hogy többé fel nem kél!

21. Ez is lészen az időben; meglátogatja az Úr minden magasságosnak seregét, mind a magasságossal egybe, és e földnek minden királyit, az *ő* föld*ök*kel egybe.

22. És egybegyüjtetnek megkötöztetvén a verembe, és bérekesztetnek a tömlöczbe, és sok napok után meglátogattatnak.

23. És megszégyenűl a hold, megpirúl a * nap, mikor uralkodándik a Seregeknek Ura Sionnak és Jérusálemnek hegyén és az ő Vénei előtt dicsőséges lészen, *kik azt mondják.*
*rész 13, 10. Jóel 2, 31.

XXV. RÉSZ.

Háláadó ének. Hívek szabadulása.

Uram, én Istenem vagy te, felmagasztallak tégedet, a te nyelvedet hirdetem: mert csuda dolgokat cselekedtél, a te régtől fogva való tanácsid erősek, állhatatosok;

2. Mert a városból nagy rakás követ tettél, az erős városból omlást, *a várost tetted* idegenek palotájává, hogy város ne legyen, és soha örökké meg nem épül!

3. Annakokáért az erős népek dicsőítenek tégedet, a hatalmas pogányok városai félnek téged;

4. Mert voltál erősség az erőtlennek, erősség a szűkölködőnek az ő nyomorúságában, oltalom a szélvész ellen, árnyék a hévség ellen, mikor a kegyetleneknek indulatjok hasonlatos volna a kőfal rontó árvízhez.

5. Mint a nagy hívséget a szárazságnak idején, te lecsendesíted az idegeneknek háborgásokat, *mint* a hévséget sűrű felleggel; *a képen* a kegyetlenek kegyetlenségét megzabolázod.

6. És a Seregeknek Ura szerez minden népeknek e hegyen lakodalmat kövér állatokból, megtisztult borból, meghízlalt állatokból, seprejétől megtisztult borból.

7. És elvészi e hegyen a borítéknak ábrázatját, mely minden népeket béborított, és a fedelet, melylyel minden népek béfedeztettek.

8. Elveszti * a halált mind örökké, és eltörli az Úr Isten a könyhullatást minden orczákról, és az ő népének gyalázatját elveszi mind az egész földön: mert az Úr szólott; *1 Kor. 14, 54. 55.

9. És ezt mondja *a nép* akkor: Ímé ez a mi Istenünk, vártuk őtet, és megtart minket: ez az Úr, a kit vártunk; örüljünk és örvendezzünk az ő szabadításában;

10. Mert nyugoszik az Úrnak keze e hegyen, és megcsépeltetik * Moáb az ő helyében, mint a polyva megcsépeltetik a ganéjozásra. *rész 16, 6—12.

11. És kiterjeszti kezeit ő köztök, miképen az úszó ember kiterjeszti *kezeit* az úszásra, és megalázza az ő kevélységét, kezeinek erősségével.

12. És a te magas kőfalaidnak erős-

ségét lerontja, megalázza, elveti a földre a porba!

XXVI. RÉSZ.

Háláadó éneke az Isten népének.

A napon éneklik ez éneket Júdának tartományában: * Erős városunk *vagyon* nékünk; *az ő* szabadítását adta kőfal és bástya gyanánt *az Isten!*

* Zsolt. 46, 2.

2. Nyissátok fel a kapukat, hogy menjen bé az igaz * nép, az igazságnak megőrizője. * rész 4, 2. Zsolt. 118, 19. 20.

3. Elvégezett gondolat, hogy megtartsad a békességet azoknak, kik te benned bíznak.

4. Bízzatok az Úrban mind örökké: mert az Úrban, az Úrban vagyon az örökké megmaradandó erősség:

5. Mert a magasságban lakozókat megalázza, a magas várost leveti, a földhöz veri azt, letaszítja azt a porig.

6. *Hogy* megtapodja azt a láb, a szegénynek lábai, a szűkölködőknek talpaik.

7. Az igaznak ösvénye egyenes, és az igaznak útát igaz mértékkel mérsékled.

8. Még a te ítéletidnek útában is, Uram, téged várunk, a te nevedet, és emlékezetedet kívánja a *mi lelkünk!*

9. Az én szívemben kívánlak tégedet éjszaka, az én lelkemmel is, *mely* én bennem *vagyon,* te hozzád sietek: mert mikor a te ítéletid vagynak e földön, az igazságot megtanulják a földnek lakosai.

10. *Ha* kegyelmességet cselekeszik *is* a gonoszszal; *ugyan* nem tanulja meg az igazságot, az igazaknak földökön hamisságot cselekeszik: és nem gondolja meg az Úrnak méltóságát.

11. Uram, *mikor* a te kezed felmagasztaltatik, nem veszik eszekbe *a gonoszok:* meglátják *végre az ő* szégyenekkel a *te* népedhez való szerelmedet: *söt* a tűz is megemészti a te ellenségidet.

12. Te adsz, Uram, nékünk *állandó* békességet: mert minden dolgainkat is megcselekedted nékünk.

13. Uram, mi Istenünk, parancsolnak vala nékünk urak te kivűled *is: de* csak te általad *vagyon, hogy* a te nevedről megemlékezünk.

14. *Ezek* minekutánna meghalnak, fel nem élednek, megholtak, nem emelkednek fel: Annakokáért meglátogatván elveszted őket, és minden emlékezeteket eltörlöd.

15. *Kegyelmesen* cselekedél e néppel Uram, *kegyelmesen* cselekedvén e néppel, megdicsőíttetél *a néppel mondom, melyet* messze földre * elvetettél vala.

* 2 Krón. 36, 17. 18.

16. Uram, az *ő* nyomorúság*ok*ban meglátogattak téged, alázatosan könyörgöttek néked, *mikor* a te ostorod rajtok volna

17. Mint a nehézkes asszony, mikor elközelget a szülésnek ideje, fájdalmat szenved, kiált az ő fájdalmiban: úgy voltunk te előtted Uram.

18. Nehézkesek voltunk, fájdalmat szenvedtünk, mintha szelet szültünk volna: *mert* szabadulása a földnek nem lőn, és a földnek *kegyetlen* lakosai nem hullának el.

19. Megelevenednek a te * halottaid az én testemmel *egybe* feltámadnak: *mert te ezt mondod:* Serkenjetek fel, és énekeljetek, kik lakoztok a porban; és a te harmatod *olyan, mint a* füveknek harmatja, minekutánna az istentelen kegyetleneket a földhöz vered.

* Zsolt. 88, 6. 7. 141, 7—10. Ezék. 37, 12. Hós. 6, 2.

20. Eredj el *azért* én népem, menj bé a te ágyasházadba, és zárd bé a te ajtódat te utánnad: rejtsd el magadat egy kevéssé, egy szempillantásig, míg az *én haragom* elmúlik.

21. Mert ímé az Úr kijő az ő helyéből, hogy megbüntesse e föld lakosinak álnokságokat, és megjelenti a föld az ő véreit, és az ő megöletettit többé el nem fedezi.

XXVII. RÉSZ.

Jérusálem veszedelme; a Babilóniai fogság.

Az napon meglátogatja az Úr az ő kemény, nagy és erős fegyverével, a kegyetlen hosszú * Léviátán kígyót, és a tekergő Léviátán kígyót: és megöli a tengerben való nagy sárkányt.

* Ezék. 29, 3. 51, 9.

2. Az napon a veresború * szőlőről éneket mondotok. * Zsolt. 80, 9.

3. Én Úr, megőrizem azt, minden szempillantásban * öntözöm azt; hogy *valaki* meg ne látogassa azt, éjjel és nappal megőrizem azt. * rész 5, 1. 5—7.

4. Nincsen nékem haragom: *jóllehet* ha a tövissel, *és* galagonyával valaki szembe bocsát viadalra, *azokat* mind meggyújtanám.

5. Avagy megfoghatja-é *valaki* az én

erőmet, *hogy* velem békességet szerezzen, *és* velem megbékéljen?
6. Eljő *az idő, mikor* Jákób * meggyökerezik, megvirágozik és gyümölcsöt terem az Izráel, és betöltik e földet gyümölcscsel. * rész 14, 1—5.
7. Avagy a mint * megverte *Isten* az *ő népének* verőjét, úgy verte-é *Jákóbot*? Vagy a mint megölettek az ő *népe ellenséginek* megölettei, úgy ölettetett-é meg? * rész 13, 19. 20.
8. Mérték szerint ítéled a *Jákób* csemetéit *még akkor is*, * mikor a kemény száraztó napkeleti széllel reájok fú. * Jer. 30, 11.
9. Azokáért ilyen módon megtisztíttatik a Jákób hamissága, és ez lészen minden haszna *az ő rabságának*, hogy elvegye az ő bűnét, mikor *olyanná* tejéndi az ő oltárának minden köveit, mint a mésznek megrontatott kövei, *és mikor* helyén nem maradnak a berkek és a bálványok:
10. Mindazáltal az *ő* erős városa puszta * *lészen, mintegy* elhagyatott akol, *és* mintegy lakó nélkül való kietlen puszta: ott legeltetik a borjú és ott delel, és megemészti annak ágait. * Jer. 29, 10.
11. Minekutánna megszáradnak az ő ágai, megromolnak: az asszonyok eljövén megégetik azokat: mert értelem nélkül való nép ez, annakokáért nem könyörül rajta, a ki azt csinálta, és a ki formálta, semmit nem kedvez néki.
12. És lészen az időben, hogy az Úr cséplést tegyen az *Eufrátes* folyóvíznek folyásától fogva, mind az Égyiptom folyóvizéig, hogy egybegyüjtessetek ti Izráel * fijai! * Jer. 3, 14.
13. És lészen az napon, hogy *minekutánna* megfuvalják a nagy kürtöt, eljőjjenek a kik elvesztek vala * Assiriának földén, és a kik Égyiptom † földébe kiüzettek vala, hogy meghajtsák magokat az Úrnak a Jérusálem szent hegyén. * 2 Kir. 17, 6. † Jer. 43, 7.

XXVIII. RÉSZ.

Jövendölés Izráel és Júda ellen.

Jaj a kevélység * koronájának, az Efraim részeginek, és az ő dicsőséges ékességének elhulló virágának, a kövér völgy *Fejedelminek*, kik a bor miatt tántorganak! * Hós. 5, 5.
2. Ímé egy erős és hatalmas *jő* az Úrtól, hasonlatos a sűrű kőesőhöz, a veszedelmes forgószélhez, az erős kiáradott vizeknek áradásához, *ki mindeneket* a földhöz ver *csak egy* kezével.
3. Lábbal tapodtatnak meg a kevélység koronája és az Efraim részegesei.
4. És *úgy* lészen dolga az ő dicsőséges ékességének elhulló virágának, mely vagyon a kövér völgynek tetején, mint az idején megért gyümölcsnek, az őszi *gyümölcs* előtt, melyet mihelyt valaki meglát, mihelyt kezébe veszi, azonnal elnyeli!
5. Az napon a Seregeknek Ura lészen ékes koronája és szép koszorúja az ő maradék népének.
6. És ítéletnek lelke annak, ki az ítélőszékben ül, és erősség azoknak, kik az ellenséget mind az ő kapujokig vágják.
7. De ezek is a bor miatt tévelygettek, és a részegítő ital miatt tévelygettek: mind a Pap, mind a Próféta tévelygettek a részegítő ital miatt, a borba merültek, tévelygettek a részegségben, tévelygettek a látásban, megütköztek az ítéletben;
8. Mert minden asztalok *annyira* megtöltek okádással *és* undoksággal, hogy semmi üres hely nincsen azoktól.
9. Kit taníthatna *a Tanító* tudományra, és kivel értethetné meg azt, a mit hallott? azokkal-é, kiket a téjtől elszakasztottak, és a csecstől elválasztottak?
10. Mert egy parancsolat után másra, más után harmadra, egyik tanítás után másra, más után harmadra, egyszer is kevéssé, másszor is kevéssé *kell őtet tanítani;*
11. Mivelhogy idegen szóval, * és idegen nyelvvel szólt *Isten* e népnek. * 1 Kor. 14, 21.
12. Mert megmondotta nékik: Ez a nyugalom, a megfáradtat nyugassátok meg; ez a nyugalom: és nem akarák hallani!
13. Lészen azért az Úr beszéde nékik, egyik parancsolat után másik, másik után harmadik, egyik tanítás után másik, másik után harmadik, egyszer is kevés, másszor is kevés. Annakokáért elmennek és hátra esnek, megromlanak és meghálóltatván megfogatnak.
14. Annakokáért halljátok az Úr beszédét, ti csúfoló férjfiak, ti, kik a Jérusálem népén uralkodtok!
15. Mivelhogy azt mondjátok: A halállal frigyet tettünk, és a koporsóval kötést kötöttünk: az eláradott ostor mikor általmegyen, mi hozzánk nem érkezik: mert a hazugságot választottuk

oltalmúl magunknak, és a hazugság
alatt rejtezünk el;
16. Azokáért azt mondja az Úr Isten:
Imé én vetek Sionba * követ, próbakö-
vet, drágalátos szegeletkövet, erős fun-
damentomkövet, a ki hiszen, nem siet
az! *Zsolt. 118, 22. Máté 21, 42.
17 És az ítéletet mértékre vonszom,
és az igazságot mértékre, és a kőeső
elsepri a hazugságban való reménysé-
get, és az árvizek * elborítják a *ti* oltal-
ma*tokat.* *rész 8, 7.
18 Akkor, eltöröltetik a halállal való
szövetségtek, és a koporsóval való fri-
gyetek nem marad meg, és az országon
eláradott ostor eltapod titeket!
19 Mihelyt általmenénd, elragad tite-
ket, általmegyen pedig nappal és éjjel
minden napon, annyira, hogy csak a
félelem is megértesse az Istennek hal-
lott beszédét.
20 Mert rövidebb lészen az ágy, hogy
nem mintabban elnyujtózhatnék valaki,
de kisebb lészen a lepel, hogynem mint
azzal bélepelhetné magát.
21. Mert miképen a Perázim * hegyén
felkél az Úr, és mint a Gibeon völgyé-
ben † megharagszik, hogy az ő dolgát
tegye, az ő idegen dolgát; hogy az ő
cselekedetit cselekedje, az ő idegen cse-
lekedetit.
*2 Sám. 5, 20. † Jós. 10, 12. 1 Krón. 14, 16.
22. Most azért hagyjátok el a csúfo-
lást, hogy meg ne keményíttessenek a
ti köteleitek; mert elvégezett megemész-
tést * hallottam az Úrtól a Seregeknek
Urától, mind ez egész föld ellen.
*2 Kir. 22, 16. 17.
23. Vegyétek füleitekbe és halljátok
meg az én szómat; figyelmezzetek reá,
és halljátok meg az én beszédemet!
24. Avagy mind az egész nap szánt-é
a szántóember, hogy vessen? baráz-
dolja-é *a földet,* és rontja-é az ő földé-
nek rögeit?
25. Nemde nem *akkor* veti-é el a led-
neket, avagy nem akkor hinti-é el a
köményt, az ő jó gabonáját és árpáját,
vagy tenkelyét az ő mezejében? nem
akkor veti-é, minekutánna a *megszán-
tott föld*nek színét megegyenesíti?
26. Azután öszveköti azt a szerint, *a
mint* őtet az ő Istene tanítja.
27. Mert nem vasas boronával törik
ki a ledneket, a köményt is nem sze-
kérnek kerekével tapodtatják: mert is-
táppal verik ki a ledneket, és vesszővel
a köményt.
28. A búzát *jóllehet* csépelik; de nem
mindörökké csépelik azt, és az ő szeke-
rének kerekeivel *nem mindörökké* ta-
podtatja, sem a lónak lábaival nem
örökké töreti azt.
29 Ez is a Seregeknek Urától szár-
mazott, *ki* csudálatos *az ő* * tanácsá-
ban, nagyságos *az ő* cselekedetiben
*Jer 32, 19

XXIX RÉSZ.

Jérusálem romlása; Zsidók bűnei

Jaj Árielnek, Árielnek, *mondom,* a vá-
rosnak, *melyben* lakozott Dávid, esz-
tendőről esztendőre ölettessenek innep-
napokon az *áldozatra való* bárányok;
2. Mindazáltal megszorítom Árielt, és
lészen keserűség és szomorúság, és
olyan lészen a *város* mint Áriel;
3. Mert köröskörűl táborral * körűl-
veszlek tégedet, és megkörnyékezlek té-
gedet fából csinált tornyokkal, és erős-
ségeket állítok te ellened. *Jer. 6, 3—6.
4. Annyira hogy megaláztatván a föld-
ről szólj, és a porból lészen a te súgva
való szód, és mint az ördöngös jövendő-
mondóké, olyan lészen a földről a te
szód, és mintha porból suttogna a te
szód.
5. Mert olyan lészen, mint a por, a te
ellenségednek soksága, és az erősek-
nek soksága, mint a polyva, mely el-
ragadtatik *a széltől,* és lészen hirtelen
és hamar.
6. A Seregeknek Urától látogattatik
meg mennydörgéssel, földindulással és
nagy zúgással, forró és háborgó szél-
vészszel, és megemésztő tűznek lángjá-
val.
7. És olyan lészen, mint az éjjelilátás-
nak álma, minden pogányoknak soka-
sága, melyek hadakoznak Áriel ellen,
és mindenek kik az ellen vitézkednek,
a kik erősségeket csinalnak az ellen,
és megszorítják azt.
8. És olyan lészen, mint a mely éhező
ember álmodozik és *álmában* eszik, és
mikor felserken, ugyan üres a hasa: és
miképen álmodozik a szomjúhozó, ki
álmában iszik, felserken, és ímé ugyan
szomjú, és kívánja *az italt;* úgy lészen
mind azoknak a Pogányoknak sokasá-
gok, a melyek vitézkednek a Sion hegye
ellen.
9. Mulassatok, és gondolkodjatok *er-
ről:* Megvakultak, és megvakítanak
egyebeket is, megrészegedtek, de nem
a bortól; tántorganak, de nem a része-
gítő italtól;
10. Hanem béborított az Úr titeket

álomnak * lelkével és bézárta a ti szemeiteket, a Prófétákkal egybe a ti bölcs Fejedelmiteknek szemeit is béfedezte.
*Róm. 11, 8.

11. Annakokáért mind ezeknek látása hasonlatos lészen néktek a bépecsételtetett levélnek beszédihez, melyet ha adnak az Írástudónak, mondván: Olvasd el, kérlek, ezt! azt mondja: Nem *olvas*hatom; mert bépecsételtetett!

12. Ha pedig adják a levelet annak, a ki nem tud írást, mondván: Olvasd el, kérlek, ezt! azt feleli: Nem tudok írást!

13. Mert ezt mondá az Úr: Mivelhogy e nép *én hozzám* közelget * szájával, és az ő ajakaikkal tiszteltek engemet; az ő szívek pedig † távol vagyon tőlem; és a mely tisztelettel tisztelték engemet, emberek parancsolatjából tanulták azt:
* Máté 15, 8. † Zsolt. 78, 34—36.

14. Annakokáért ímé én csuda dolgokat cselekeszem e néppel, csuda dolgokat, *mondom,* és az ő bölcseinek bölcseségek * elvesz, és az ő értelmeseinek értelmek elrejti magát.
* Abdiás vers 8. 1 Kor. 1, 19.

15. Jaj azoknak, kik az Úrtól mélységesen * elrejtik az ő tanácsokat, és az ő cselekedeteik setétségben vagynak, és azt mondják: Kicsoda † lát minket, és kicsoda veszen minket eszébe?
* 1 Kor. 4, 5. † Zsolt. 10, 11—13.

16. A mit *elmétekben* forgattok, bizony olyan lészen, mint a fazekasnak sárja! avagy mondja-é a csinálmány az ő csinálójáról: Nem csinált engemet; és mondja-é az alkotmány az ő alkotójáról: Nem tudja * *mit alkot!* * rész 45, 6.

17. Nemde nem egy kicsiny, egy kevés *idő vagyon-é * hátra;* és a Libánus *hegy* Kármellé változik, és a Kármel olyannak tartatik, mint az erdő?
* rész 2, 13. 14, 8.

18. És meghallják az napon, a *kik most* * siketek, a könyvnek beszédit, és a homályosságból s a setétségből a vakoknak szemeik † látnak.
* vers 9. 10. † vers 24. Zsolt. 78, 34—36.

19. És a szelídek az Úrban örülnek, és az emberek között a szűkölködők vígadnak az Izráelnek Szentében!

20. Mivelhogy semmivé lett a kegyetlen, és megemésztetett a csúfoló, és kivágattak, valakik szorgalmatosok voltak a hamisságban.

21. A kik bűnössé teszik vala az embert a beszédért, és hálót vetnek vala annak, a ki őket a * kapuban megfeddi vala, és az igazat elfordítják vala hamissággal. * Ámós 5, 10.

22. Azért azt mondja az Úr a * Jákób házának, a ki megszabadította Ábrahámot: Nem szégyenűl meg immár Jákób, és nem hervad meg immár az ő orczája! * rész 4, 2—5. 10, 20. 21.

23. Hanem inkább mikor látja az ő fijait, az én kezeimnek munkáját ő közte, hogy az én nevemet * szentelik; a Jákóbnak Szentét *ők is* szentelik, és az Izráelnek Istenét † félik.
* Zsolt. 8, 5. 6. † Zsolt. 102, 16.

24. És a kik lélekben tévelygenek vala, megtudják az értelmet, és a kik zúgolódnak *vala,* * megtanulják a törvényt.
* vers 18.

XXX. RÉSZ.

Jérusálem veszedelme. Babilóniai fogság. Asiriaiak levágatása Jérusálem alatt.

Jaj az engedetlen fiaknak, azt mondja az Úr, kik tanácsot tartanak nálam nélkűl, és oltalmat keresnek magoknak az én lelkem nélkűl, hogy *az ő* bűnöket megneveljék.

2. Kik Égyiptomba törekednek menni, holott az én számtól tanácsot nem kérdettek, hogy a Faraó * erősségével erősítsék meg magokat, és az Égyiptom árnyéka alá vonják magokat;
* Jer. 37, 7.

3. Mert lészen néktek a Faraó ereje szégyentekre, * és az Égyiptom árnyékában való reménységtek gyalázatokra. * Ezék. 29, 6. 7

4. Mivelhogy voltak az ő Fejedelmei Zoán * *város*ban, és az ő követei Hánes *város*ig mentek. * rész 19, 11. 4 Móz. 13, 23.

5. Mindnyájan megszégyenülnek a nép miatt, *mely* nékik nem használ sem segítségre, sem valami haszonra; hanem szégyenekre és * gyalázatjokra *lészen.*
* Jer. 2, 36.

6. A déli oktalan állatok ellen való terhes jövendőmondás: A nyomorúságnak és szorongatásnak földében hím és nőstény oroszlán *kijőnek* onnét, baziliskus és tüzes szárnyas kígyó, *azok ellen a kik* viszik az ő gazdagságokat szamarak hátán, és tevéknek hátokon az ő kincseket a népnek, *mely* * nem használ. * 2 Krón. 28, 21.

7. Mert az Égyiptombeliek hijába és haszontalan *igyekeznek* * megsegíteni; azért kiáltom ezt ennek: a ti erősségtek † ebben vagyon, ha csendességben lésztek! * Ezék. 29, 8. 9. † Jer. 37, 7—10.

8. Most *annakokáért* eredj el, írd táblára ezt ő nálok, és írd bé könyvbe is azt, hogy legyen az utolsó időben, *és* mind örökké bizonyságúl:

9. Mert engedetlen nép ez. * hazug fiak, oly fiak kik nem akarják hallani az Úr törvényét. *rész 1, 4.
10. Kik azt mondják a Látóknak: * Ne lássatok! és a Bölcseknek: Ne lássatok nékünk igazakat; *hanem* szóljatok nékünk hízelkedő † beszédeket, lássátok csúfolásokat! *Ámós 2, 12. † Mik. 2, 11.
11. Távozzatok el az útról, térjetek el az ösvényről, szünjék meg tőlünk az Izráelnek Szente!
12. Azért azt mondja az Izráelnek Szente: Mivelhogy megutáljátok e beszédet, és bíztok álnokságban és hamisságban, és ahoz támaszkodtok:
13. Azért lészen néktek *a* hamisság hasonlatos a leesendő *kőfalnak* hasadásához, vagy a magas kidüllyedett kőfalhoz, melynek leomlása hirtelen * egy szempillantásban lészen. *rész 29, 4. 5.
14. Melynek romlása hasonlatos lészen a fazekasok * edényének romlásához, mely minden kímélés nélkűl eltöretik, annyira, hogy annak cserepei között nem találtatik oly cserép, melyben szenet vihetnének a tűzből, vagy vizet meríthenének a kútból; *Jer. 19, 1. 10. 11.
15. Mert így szól az Úr Isten, az Izráelnek Szente: Nyugodalomban és csendességben * maradhattok meg: csendességben és reménységben lészen a ti erősségtek; de nem akarátok. *vers 7.
16. Hanem azt mondátok: Semmiképen nem *akarjuk*, hanem lóra ülvén futunk; azért futtok: és gyors állatokon nyargalunk, azért gyorsak lésznek azok, a kik titeket kergetnek.
17. Ezer ember *futamodik el* egynek megriasztása * előtt, ötnek riasztása előtt *mindnyájan* elfutamodtok, mígnem úgy maradtok, mint a hajónak árboczfája a hegynek tetején, és hasonlatosok lésztek a halmon való zászlóhoz! *3 Móz. 26, 8. 36. 39.
18. És annakokáért vár * *titeket* az Úr, hogy könyörüljön rajtatok, és azért magasztalja fel magát, hogy megkegyelmezzen néktek, mert ítéletnek Istene az Úr: Boldogok mind azok, a kik várják őtet! *Péld. 16, 20.
19. Mert a nép Sionban lakozik, *és* Jérusálemben, azután nem sírsz; könyörülvén könyörűl rajtad a te kiáltásodnak szavára, mihelyt hallándja azt, megfelel néked.
20. És *jóllehet* az Úr keserűségnek kenyerét adja néktek, és nyomorúságnak vizét; de nem távozik el többé tőled a te Tanítód, és szemeid látják a te Tanítódat.
21. És a te füleid hallják az utánnad *kiáltónak* szavát, ki ezt mondja: Ez amaz út, ezen járjatok, mikor vagy jobbkézre vagy balkézre elhajoltok:
22. És megfertőztetitek a ti ezüstötökből csinált bálványoknak szépségét, és aranyatokból öntött bálványoknak öltőzetit; eltávoztatod azokat mint a havikórságosnak tisztátalanságát, *és* azt mondod annak: Eredj * dolgodra innét! *rész 31, 7.
23. És ád *akkor* * *az Isten* esőt a te magodra, melylyel a földet bévetetted, annyira, hogy a kenyér, a földnek termése bőséges és kövér legyen; a te barmaid is széles mezőn legeltetnek: *3 Móz. 26, 3. 4.
24. A *te* ökreid is és szamaridnak vemhéi, melyek a földet szántják, tiszta abrakot esznek, melyet megszórtak szórólapáttal és rostával.
25. És lésznek minden magas hegyen, és minden magas halmon patakok, vizeknek folyásai a nagy öldöklésnek napján, mikor leesnek a tornyok.
26. És a holdnak világossága lészen olyan, mint a napnak világossága; a napnak pedig világossága hétszer *nagyobb* lészen, mint hét napnak világossága, a mely napon az Úr béköti az ő népének romlását, és annak vereségének sebét meggyógyítja.
27. Ímé az Úrnak neve jő nagy messzünnen, kinek orczája ég, és *az ő* terhe nehéz, kinek ajakai bétöltek haraggal, és az ő nyelve, mint a megemésztő tűz!
28. És az ő lehellése mint a megáradott patak, mely torkig ér, hogy a Pogányokat megrostálja, mígnem semmivé lésznek, és *mint az* ide s tova hordozó * zabola a népeknek szájokban. *2 Kir. 19, 28.
29. Énekeltek a képen, mint az éjszaka, melyen az innepnek szentelésére *készültök,* és *a ti* szíveteknek öröme *lészen,* mint annak, a ki síppal megyen, hogy felmenjen az Úrnak hegyére az Izráelnek erős *Isten*éhez!
30. És az Úr megzendíti az ő szavának hatalmasságát, és az ő karjának alászállását megmutatja *az ő* megbúsult haragjában, és megemésztő tűznek lángjában, pusztítással, áradással és kőesővel;
31. Mert az Úrnak beszéde által megrontatik az Assiriabeli * *Király, ki egyebeket* vesszővel vert. *rész 33, 1.

32. És valahová megyen, a vessző ugyan hozzá ragasztatott lészen, melyet az Úr vet ő reá; dobokkal és hegedűkkel, és *az ő keze* felemelésének harczával hadakozik ő ellene.
33. Mert megkészíttetett eleitől fogva a Tófet, a Királynak is megkészíttetett, mélységesen *és* szélesen csinálta az *Isten azt*, melynek égése tűz és sok fa, az Úrnak fuvallása gyujtja meg azt, mintegy kénkőnek patakjával.

XXXI. RÉSZ.

Égyiptomi segedelem, Assirius levágatása.

Jaj azoknak, kik Égyiptomba mennek segítségért, * és támaszkodnak a lovakhoz, és reménységeket vetik a szekerekben, mivelhogy sokak; és a lovagokban, mivelhogy felette igen erősek: és nem tekintettek az Izráelnek Szentére, és az Urat nem keresték meg.
*rész 30, 2—5. Jer. 2, 18. 19.
2. De ő is bölcs, és hoz veszedelmet, és az ő beszédit nem változtatja el; hanem a gonoszoknak házok ellen támad, és azok ellen, kik segítségűl vagynak a hamisság cselekedőinek.
3. Az Égyiptombeliek pedig emberek, és nem * istenek, és az ő lovaik test, és nem lelkek. Azért *ha* az Úr kiterjeszti kezét, elromol a segítő, elesik a megsegíttetett is, és egyetembe mind ezek elvesznek; *Ezék. 28, 9.
4. Mert ezt mondá nékem az Úr: Mint az ordító oroszlán, és a gyermekded oroszlán az ő prédája mellett, mikor a pásztorok sereggel gyülnek ő ellene, azoknak szavoktól meg nem retten, és az ő sokaságok előtt meg nem alázza magát: azonképen leszáll a Seregeknek Ura, hogy hadakozzék a Sion * hegyéért, *és* az ő halmáért. *Zsolt. 48, 3. 4.
5. Mint a repeső * madarak, azonképen oltalmazza a Seregeknek Ura Jérusálemet, oltalmazván megszabadítja, és körűlte járván megtartja.
*5 Móz. 32, 11. 12.
6. Térjetek meg *ahoz*, kit a ti hitetlenségtekkel felingerlettetek, ti Izráel fijai!
7. Mert a napon minden ember elveti az ő ezüst bálványit és * arany bálványit, melyeket csináltak néktek a ti kezeitek, bűnre; *rész 2, 20. 30, 22.
8. És elesik *akkor* az Assiriai *had*, fegyver miatt; *de* nem ember *fegyvere miatt*, és nem ember fegyvere emészti meg azt, és a fegyver előtt elszalad, és az ő erőse*inek szívek* elolvad.
9. És a félelem miatt az ő várához folyamodik, és megrémülnek az ő Fejedelmei a zászlótól, azt mondja az Úr, kinek tüze vagyon * Sionban, és kemenczéje Jérusálemben! *2 Krón. 7, 12.

XXXII. RÉSZ.

Krisztus országa, Zsidók pusztulása.

Ímé a Király uralkodik * igazságban, és a Fejedelmek elöljárnak az ítélettételben. *Zak. 9, 9.
2. És lészen *az* a férjfiú mintegy oltalom a szél ellen, és a záporeső ellen megmaradásnak barlangja: mint a víznek folyásai a száraz helyen, mint a nagy kőszálnak árnyéka a szomjúhozó földön.
3. És a kiknek látni kell, azoknak szemeik meg nem homályosodnak, és a kiknek hallani kell, azoknak füleik hallanak.
4. A bolondoknak is szívek figyelmetes lészen a tudományra, és a selypeknek nyelvek siet ékesen szólni.
5. Többé a gonosz *ember* nem neveztetik jámbornak, és a fösvény nem mondatik adakozónak;
6. Hanem a gonosz *mondatik* gonoszság szólónak, a kinek szíve cselekeszik hamisságot, ki képmutatás szerint cselekeszik, és szól az Úr ellen tévelygést, az éhezőnek lelkét megüresíti, és a szomjúhozónak italát elveszi.
7. A fösvénynek gonosz eszközei vagynak, ki gonosz tanácsot tart, hogy az alázatosokat elveszesse hamis beszédekkel, mikor a szegény igazságot mondana is;
8. De az adakozó tanácskozik az adakozásról, és az adakozásban előmegyen.
9. Ti gazdag asszonyok keljetek fel, halljátok meg az én beszédemet! Ti nagy bátorságban élő leányzók, vegyétek füleitekbe az én beszédemet!
10. Nagy sok esztendőkben megháborodtok ti bátorságban élők; mert elfogyatkozik a szüret, a takarás nem lészen.
11. Rettenjetek meg, ti gazdag *asszonyok?* mozduljatok meg ti bátorságban élők! vessétek le ruháitokat, és mezítelenítsétek meg magatokat, és övedzétek bé derekaitokat *gyászruhával;*
12. Sírjatok a csecsért, a szép mezőkért, a termő szőlőtövekért.
13. Az én népemnek földén tövis és csipke nevekedik, sőt minden örömnek házaiban, az örvendező városban:
14. Mert a nagy paloták elhagyatnak, a városnak sokasága elpusztíttatik, a

tornyok és bástyák barlangok lésznek mind örökké, a vadaknak örömökre, és a barmoknak legeltetésekre;
15. Míglen kiontatik mi reánk a Lélek * onnét felűl, hogy legyen a puszta olyan, mint a Kármel, és a Kármel olyannak ítéltessék, mint az erdő.
*Jóel 2, 28. 29. Csel. 2, 16—18.
16. És lakozzék a pusztában ítélet, és igazság üljön a termő mezőn!
17. Akkor az igazságnak cselekedete lészen békesség, az igazságnak cselekedete, *mondom*, lészen csendesség és bátorság mind örökké:
18. Mert lakozik az én népem békességnek * hajlékában, és bátorságos sátorokban, és gazdag nyugodalmakban.
*Jer. 33, 16.
19. És mikor a kőeső leszáll, az erdőre megyen, és a város megörökődik a völgyben.
20. Boldogok vagytok ti, kik minden vizek mellett vetettetek, kik a *ti* ökrötöknek és szamaratoknak lábát oda bocsáttátok!

XXXIII. RÉSZ.

Az Assiriaiaknak elűzetések Jérusálem alól. Oltalma a Krisztus Egyházának.

Jaj néked, ki kóborlasz, holott te mástól nem kóboroltattál, ki más ellen hamisan cselekeszel, holott te veled hamisan nem cselekedtek. Mikor megszünöl fosztani: te is * megfosztatol: mikor a hamis cselekedetnek véget veténdesz: veled is hamisan cselekesznek!
*Jer. 30, 16. Hab. 2, 8.
2. Uram könyörülj rajtunk: te benned bíztunk, légy ezeknek oltalmazójok minden napon, és mi szabadítónk a szorongatásnak idején.
3. A *te ítéleted* zendülésenek szava előtt elfutnak a népek, a te dicsőséged előtt a Pogányok eloszlatnak.
4. És a ti kóborlott marhátok egybegyüjtetik, mint mikor a cserebogarakat egybegyüjtik, a ragadozónak olyan nagy gyorsaságával, minémű gyorsaságok vagyon a sáskáknak.
5. Felmagasztaltatik az Úr, ki lakozik magasságban, betölti a Siont ítélettel és igazsággal.
6. És a te idejidnek állandósága, erőssége *és* boldogsága lészen a bölcseség és tudomány. Az Úrnak félelme * lészen az ő kincse!
*Jób 28, 28.
7. Ímé a követek kiáltnak ottkinn, a békességnek követei nagy keservesen sírnak.
8. Elpusztultak az útak, megszünt az útonjáró, felbontotta a szövetséget, megutálta a városokat, semminek állította az embert.
9. Sírt, meghervadott a föld, megszégyenült, a Libánus kivágatott, olyan lett Sáron, mint a puszta, és elpusztíttatott Básán és Kármel!
10. Majd felkelek, azt mondja az Úr, majd felmagasztaltatom, majd felmagasztalom magamat!
11. Fogadtok polyvát, szültök pozdorját, a ti gondolatotoknak tüze emészt meg titeket;
12. És *olyanok* lésznek a népek, *mint* a meggyujtatott mész*kemencze*, *mint a* levágatott tövisek, tűzzel égettetnek meg.
13. Halljátok meg távolvalók, mit cselekedtem én, és értsétek meg szomszédok az én hatalmasságomat!
14. Megrettentek vala a bűnösök Sionban, a hitetleneket körűlvette vala a félelem, *és ezt mondják vala:* Kicsoda maradhatna mi közűlünk a * megemésztő tűzzel? Kicsoda lakhatnék mi közűlünk az örökkévaló lánggal?
*Zsid. 12, 29.
15. A ki igazságban * jár, igazat szól, a ki megutálja a csalárdságból való nyereséget, a ki kezeit megoltalmazza ajándék vételtől, a ki bédugja fülét, hogy ne halljon kegyetlenséget, és szemeit béfogja, hogy ne lásson gonoszt:
*Zsolt. 24, 3. 4. Máté 5, 5—8.
16. Ez ily *ember* magasságban lakozik, ennek oltalma a kőszikláknak bástyája, az ő kenyere megadatik, az * ő vizei megmaradnak.
*Zsolt. 15, 1. 4.
17. A te szemeid a Királyt az ő ékességében látják, látnak messze való földet.
18. A te szíved gondolkodik az *elébbi* félelemről. Hol vagyon az Íródeák? Hol a rováspénznek bészedője? Hol a fő házaknak írója?
19. Kegyetlen népet nem látsz, *oly* népet *is*, melynek nyelvén nem értenél, idegen nyelvűt, melyet meg nem érthetnél!
20. Tekinthesse a mi gyülekezetünknek városát, a Siont, a te szemeid lássák Jérusálemet, a nyugalomnak hajlékát, oly sátort, mely az ő helyéből ki nem mozdíttatik, melynek szegei soha örökké el nem vitetnek, és melynek kötelei soha el nem szakadoznak:
21. Hanem ott nékünk az erős Úr lészen folyóvizek gyanánt, széles patakok *gyanánt*, melyen által nem megyen a

hajósoknak hajójok, sem pedig az öreg terhes hajó azon által nem megyen;
22. Mert az Úr a mi Bíránk, az Úr a mi Törvényadónk, az Úr a mi Királyunk, ő tart meg minket.
23. Megtágultak a te köteleid, nem tartják erősen az ő árboczfájokat: nem teríthetik ki a vitorlát: akkor sok ragadomány osztatik el, a * sánták *is* kapják a prédát. *rész 35, 6.
24. És nem mondja ezt a lakos: Beteg vagyok; *mert* a mely nép abban lakozik, megszabadúl az ő * bűnétől. *rész 4, 2.

XXXIV RÉSZ

Edomiták romlása.

Jöjjetek elő pogánynépek és halljátok, és nemzetségek vegyétek eszetekbe; hallja meg a föld, és annak teljessége, e földnek kereksége, és annak minden termései
2. Mert az Úrnak buzgó haragja vagyon minden Pogányok ellen, és búsulása azoknak minden sokaságokon: veszedelemre rendelte azokat, adja azokat halálra
3. És azoknak megölettetteik elvettetnek, és azoknak holttesteiknek bűzi felmegyen, és a hegyek megolvadnak azoknak vérek * miatt. *vers 7
4. Az egeknek minden serege is megsenyved, és egybehajtatnak az Egek mint a hártyák, és azoknak minden seregek lehúll, * miképen lehúll a szőlőnek levele és miképen lehúll a figének *levele;* *Jel. 6, 12—14
5. Mert megrészegíttetett * az Égben az én fegyverem, *és* ímé az Edomitákra leszáll ítéletre, és a népre, melyet veszedelemre rendeltem! *Jer. 46, 10.
6. Az Úrnak fegyvere megteljesedik vérrel, meghízik kövérséggel, a báránynyoknak és bakoknak vérekkel, a kosok veséiknek kövérével, mikor az Úrnak áldozatja lészen * Boczrában, és nagy öldöklés az Edomiták földökön. *rész 63, 1—4
7. Elhullanak az unikornisok is ő velek, és a tulkok az erős *bikákkal*, anynyira, hogy megrészegedjék az ő földök * vérrel, és az ő porok meghízzék kövérséggel. *vers 3.
8. Mikor az Úr bosszúállásának napja, a büntetésnek esztendeje *lészen* * a Sionért. *Zsolt. 137, 7.
9. Azokáért az ő patakjai változnak fenyőviaszszá, és az ő pora kénkővé, és lészen az ő földe égő fenyőviasz gyanánt.
10. Éjjel és nappal el nem oltatik, mind örökké felmegyen az ő * füsti, nemzetségről nemzetségre pusztán marad, soha örökké senki azon által nem megyen. *Jer. 14, 11. 19, 3.
11. Hanem örökség szerint bírja azt a * publikán *madár* és a bagoly, az eszterág és holló lakja azt: és a pusztaságnak lineáját, és a hijábavalóságnak köveit terjeszti ki arra. *Sof 2, 13—15.
12. Annak főembereit a Királyságra hívják; de senki nem *lészen* ott *arravaló,* és minden ő Fejedelmei semmik lésznek.
13. És az ő palotáiban töviseknek *soksága* nevekedik, csalán és bogácskóró az ő erősségeiben, és lészen sárkányoknak hajléka, struczmadaraknak tornáoza.
14. És előtalálják az erdei vadak a mezei vadakat, és a vad ember kiált az ő társának; ott nyugoszik a boszorkány is, és *ott* talál nyugalmas helyet.
15. Ott rak fészket a bagoly és tojik, és *ott* költi ki, minekutánna melengette az ő tojásit annak árnyékában; oda gyűlnek a saskeselyűk is, egyik a másikkal.
16. Keressétek meg az Úrnak könyvében, és olvassátok meg, ezeknek egy hijjok nem lészen, ezek közűl egyik sem fosztatik meg az ő társától: mert az én szájam parancsolta ezeket; és ő gyüjti az ő lelkével azokat oda a helyre.
17. És ő vetette el az *ő* nyilokat és az ő keze osztotta el azt nékik mértékkel; mind örökké * bírják azt, nemzetségről nemzetségre laknak abban! *Malak. 1, 3. 4.

XXXV. RÉSZ.

Isten népe öröme. Krisztus jótéteményei.

Örvendeznek a puszta és út nélkűl való helyek, és örül a puszta. és virágozni fog mint a rózsa.
2. Virágozván virágzik, és nagy örömmel örül és örvendez. A Libánusnak szépsége adatik néki, a Kármelnek és Sáronnak ékessége; meglátják azok az Úrnak dicsőségét, a mi Istenünknek ékességét!
3. Erősítsétek meg *a ti* ellankadt kezeiteket * és erőtelen térd*eiteket* erősítsétek meg. *Zsid. 12, 12
4. Mondjátok azoknak, kiknek szívek félelmes: Legyetek erősek, ne féljetek: Ímé a ti Istentek eljő bosszúállással, az Istennek fizetésével: eljő az *Isten,* és megszabadít titeket.

5. Akkor a vakoknak * szemeik megnyilnak, és a siketeknek füleik megnyittatnak. *Máté 11,5.

6. Akkor ugrándozik a sánta mint a szarvas, és a némának * nyelve énekel; mert a pusztában vizek fakadnak, és patakok † a kietlenben. *Máté 9,32.33. †Jóel 3,18.19.

7. És a száraz hely tóvá lészen és a szomjúhozó föld vizeknek forrásivá: a sárkányoknak lakhelyekben azoknak barlangjokban nád és káka terem.

8. És lészen ott ösvény, és út, és szentség útának neveztetik: tisztátalan nem megyen azon által, és azoknak útjokat járják, hogy a bolond is el ne tévelyedjen *azon.*

9. Nem lészen ott oroszlán, és *semmi* kegyetlen vad nem jár azon, és nem találtatik azon, hanem járnak *azon csak* a megváltattak;

10. Mert az Úr megváltattai megtérnek, és nagy énekléssel * Sionba mennek; és örökkévaló öröm lészen az ő fejeken, öröm és vigasság veszi őket körűl, és eltávozik *tőlök* a keserűség és nyögés! *rész 51,11. Zsolt. 126,1.2.

XXXVI. RÉSZ.

Az Assiriusok megszállják Jérusálemet.

És lőn Ezékiás * Királynak tizennegyedik esztendejében, feljöve Sénakhérib az Assiriai Király Júdeának minden erős városira, és megvevé azokat. *2 Kir. 18,13.17.

2. És elküldé az Assiriának Királya Rabsakét Lákisból Jérusálembe Ezékiás Királyhoz nagy sereggel, ki megálla a felső halastónak folyásánál, a ruhafestők mezejének útánál.

3. És kiméne ő hozzá Eliákim * Hilkiásnak fija, ki a *Király* házában Tiszttartó vala; és Sebna, ki Iródeák vala, és Joák, Asáfnak fija, ki Kanczellárius vala. *rész 22,20.24.

4. Kiknek monda Rabsaké: Mondjátok meg most Ezékiásnak: Ezt mondja a nagy Király, Assiriának Királya: Micsoda bizodalom ez, a melyhez te támaszkodol?

5. Mondhatnám (de ha mondom is hijábavaló,) hogy eszességed és erősséged vagyon a hadakozásban: annakokáért mihez bízol, hogy ellenem támadtál?

6. Imé bízol te ím e megromlott nádszálhoz, az Égyiptomi *Király*hoz, melyhez a ki támaszkodik, * bémegyen az ő kezébe, és megsérti azt: olyan Faraó, Égyiptomnak Királya mind azokhoz, a kik ő hozzá támaszkodnak. *Ezek. 29,7.

7. Hogyha azt mondándod nékem: A *mi* Urunkban Istenünkben bízunk: avagy nem az-é az, a kinek kápolnáit és oltárit elrontotta Ezékiás? ezt mondván Júdának *és* Jérusálemnek: Ez oltár előtt hajoljatok meg!

8. Ha pedig tetszik, az én urammal az Assiriai Királylyal most harczolj meg: és adok néked kétezer lovat, ha adhatsz *embereket,* kik azokra üljenek.

9. Mimódon maradhatnál azért meg az én uramnak legkisebb szolgái közűl egyik Hadnagy előtt? De bizodalmad vagyon az Égyiptombeli *Királyhoz* a hadakozó szekerekért és lovagokért.

10. De mostan, avagy az Úr híre nélkűl jöttem-é én e tartományra, hogy azt elpusztítsam? Az Úr mondotta nékem: Eredj e tartományra, és pusztítsd el azt!

11. És monda Eliákim, Sebna és Joák, Rabsakénak: Kérünk téged szólj *nékünk* te szolgáidnak Siriai nyelven; mert értünk *azon a nyelven;* és ne szólj nékünk zsidóúl e nép hallására, mely a kőfalon *vagyon.*

12. És monda Rabsaké: Avagy a te uradhoz, vagy te hozzád küldött-é engemet az én uram, hogy ezeket szólanám? avagy nem az emberekhez-é, kik a kőfalon ülnek, hogy az ő ganéjokat egyék, és vizelleteket igyák veletek együtt?

13. Azért megállván Rabsaké, kiálta felszóval zsidóúl, és monda: Halljátok a nagy Királynak, Assiria Királyának beszédit!

14. Ezt mondja a Király: Meg ne csaljon titeket Ezékiás: mert meg nem szabadíthat titeket:

15. És el ne hitessen titeket Ezékiás, hogy bízzatok az Úrban, ezt mondván: Kétség nélkűl megszabadít minket az Úr: nem adatik e város az Assiriabeli Király kezébe!

16. Ne engedjetek Ezékiásnak: mert azt mondja Assiriának Királya: Tégyetek velem szövetséget, és jőjjetek ki én hozzám, és egyék kiki az ő szőlőjéből, és kiki az ő figéjéből, és kiki igya az ő kútjának vizeit.

17. Míglen eljővén, felveszlek titeket, hogy vigyelek titeket a ti földetekhez hasonló földre, gabonás és boros földre, kenyeres és szőlős földre.

18. El ne csaljon titeket Ezékiás, ezt

mondván: Az Úr megszabadít minket. Avagy megszabadították-é a Pogányoknak isteneik, kiki az ő földét, az Assiriabeli Király kezéből.
19. Hol vagyon Hámátnak és Árpádnak Istene? hol vagyon Séfárvaimnak Istene? Avagy megmentették-é Samariát az én kezemből?
20. Kicsoda ezeknek a földeknek minden istenei közűl, a ki megszabadította volna az ő földét az én kezemből: hogy az Úr megszabadítaná Jérusálemet az én kezemből.
21. Hallgatának pedig, és nem felelének néki semmit; mert a Király parancsolatja vala, ki meghagyta vala, hogy semmit ne felelnének néki.
22. Elméne azért Eliákim, a Hilkiás fija, ki a *Király* házában Tiszttartó vala, és Sebna, ki Íródeák vala, és Joák, Asáfnak fija, ki Kanczellárius vala, Ezékiáshoz meghasogatott ruhákban, és megmondák néki a Rabsaké beszédit.

XXXVII. RÉSZ.

Az Assiriusok levágatása Jérusálem alatt.

És mikor hallotta volna Ezékiás Király *ezeket:* meghasogatá * ruháit, és gyászruhába öltözvén béméne az Úr házába; * 2 Kir. 19, 1.
2. És elküldé Eliákimot az ő házának Gondviselőjét, és Sebnát az Íródeákot, és a Papoknak Véneit gyászruhákba öltöztetvén, Ésaiás * Prófétához, Ámós fijához. * rész 1, 1.
3. Kik mondának néki: Ezt mondja Ezékiás: Háborúságnak, dorgálásnak, és káromlásnak napja ez nap; mert jutottak a fiak szinte a szülésre, és nincsen szülésre való erő.
4. Vajha hallaná a *te* Urad Istened a Rabsaké beszédit, kit elküldött az ő ura az Assiriai Király, hogy az élő Istent szidalommal * illetné, és olyan beszédekkel szidalmazná, melyeket hallott a *te Urad* Istened: Annakokáért te könyörögj a *nép* † maradékáért, mely még találtatik.
* vers 10. rész 36, 18—20. † rész 1, 8. 9.
5. Elmenének azért Ezékiás Király szolgái Ésaiáshoz.
6. És monda nékik Ésaiás: Ezt mondjátok a ti uratoknak: Ezt mondja az Úr: Ne félj a beszédektől, melyeket hallottál, melyekkel * káromlottak engemet az Assiriabeli Király szolgái. * vers 10.
7. Ímé én adok ő belé oly lelket, hogy hírt hallván megtérjen az ő földébe; annakutánna levágatom őtet fegyverrel az ő * földében. * vers 38
8. Megtérvén pedig Rabsaké, találá az Assiriabeli Királyt Libna *város*-alatt, hogy azt vítatná: mert meghallotta vala, hogy Lákis alól elment volna.
9. Mikor hallott volna pedig Tirháka felől, ki Szerecsenországnak Királya vala ilyen hírt: Eljött, hogy hadakozzék te ellened! ezt, *mondom,* meghallván, követeket külde Ezékiáshoz, ezt mondván:
10. Ezt mondjátok Ezékiásnak, a Júda Királyának, mondván: Meg ne csaljon téged a te Istened, a kiben bízol, ezt mondván: Nem adatik Jérusálem az Assiriabeli Király kezébe.
11. Ímé te hallottad mit míveltek az Assiriabeli Királyok minden egyéb tartományokkal, elvesztvén mindenestől azokat; te pedig megmenekedhetnél-é?
12. Avagy megszabadították-é azokat a Pogányoknak istenei, melyeket az én eleim elvesztettek? Gósánt, Háránt, Résefet és az Eden fijait, kik voltak Tétassárban?
13. Hol vagyon Hámátnak Királya, és Árpádnak Királya? és Séfárvaim városnak, Hénának és Hivvának Királya?
14. És mikor elvette volna Ezékiás a levelet a követek kezéből, és elolvasta volna azt, felmenvén az Úr házába, kiterjeszté azt Ezékiás az Úr előtt.
15. És könyörge Ezékiás az Úrnak, mondván:
16. Seregeknek Ura, Izráelnek Istene, ki ülsz a * Kérubimokon, te vagy egyedűl a földnek minden országinak Istene, te teremtetted a mennyet és a földet!
* 2 Móz. 25, 18—22.
17. Hajtsd le Uram a te füledet, és hallgasd meg; nyisd meg Uram a te szemeidet és lásd meg! Hallgasd meg, *mondom,* Sénakhéribnek minden beszédit, ki elküldött, hogy gyalázattal illetné * az élő Istent. * rész 36, 8—20. 37, 1—13.
18. Igaz dolog Uram, hogy Assiriának Királyai elpusztították mind azokat a Pogányokat, és azoknak földöket.
19. És azoknak isteneiket megégették: mert nem istenek valának, hanem ember kezeinek csinálmánya, kő és fa; azért vesztették el azokat.
20. Most azért Uram, mi Istenünk, szabadíts meg minket az ő kezéből, hogy e földnek minden országai esmérjék meg, hogy csak egyedűl te vagy az Úr!
21. Akkor külde Ésaiás, az Ámós fija Ezékiáshoz, mondván: Ezt mondja az

Izráelnek Ura Istene: Mivelhogy könyörgöttél nékem Sénakhérib ellen az Assiriabeli Király ellen;
22. Ez a beszéd, melyet szólott az Úr ő felőle: Megutál téged, megcsúfol * téged a Sionnak szűz leánya, te rajtad hajtogatja fejét a Jérusálemnek leánya! * vers 36. 38.
23. Kit szidalmaztál és káromlottál? és ki ellen emelted fel szódat? Kétség nélkűl felemelted a te szemeidet az Izráelnek Szente ellen.
24. A te szolgáid által gyalázattal illetéd az Urat, mikor azt mondanád: Az én szekereimnek sokságával én felmentem a hegyeknek magasságokra, a Libánusok oldalára; és kivágom annak magas czédrusfáit, válogatott jegenyefáit, és bémegyek annak végének magasságára is, erdeire *és* mezeire.
25. Én *kútat* ások, és annak vizét iszom; mert az én lábaimnak talpával minden megszállott helyeknek folyásit megszáraztom.
26. Avagy nem hallottad-é régtől fogva hogy én dolgom ez? melyet még a régi időkben elvégeztem, és azt most vittem véghez; hogy lennél az * erős városoknak rakásokra való rontattatásokra. * rész 8, 7. 8.
27. Mert azoknak lakosinak kezek megcsonkíttatott, megrettentek és meggyaláztattak: Olyanok lettek mint a mezőnek fűve, mint a zöld fű, a ház * tetején nevekedett virág, mely minekelőtte megérnék, elszárad. * Zsolt. 129, 6.
28. A te lakásodat, jöveteledet, meneteledet én jól tudom, a te ellenem való búsulásodat is.
29. Mivelhogy te dühösködöl * én ellenem, és a te háborgásod feljött az én füleimbe: annakokáért az én horgomat vetem a te orrodba, és az én zabolámat a te szádba, és visszaviszlek az úton, a melyen jöttél. * 2 Kir. 19, 28.
30. E legyen pedig néked ennek a jele: Ez esztendőben egyed azokat, a melyek szabadon *vetés nélkül* teremnek, és a más esztendőben is, a mely szabadon terem: A harmadik esztendőben vessetek és arassatok, plántáljatok szőlőket, és egyétek azoknak gyümölcsét.
31. Mert a Júda házának maradéka, a mely még megvagyon, ismét meggyökerezik mélyen oda alá, és gyümölcsöt terem ide fel.
32. Mert Jérusálemből kimennek a maradékok, és a kik megmaradtak, a Sion hegyéről: a Seregek Urának buzgó szerelme * míveli ezt! * rész 9, 7.
33. Annakokáért azt mondja az Úr az Assiriabeli Királyról: Nem jő bé e városba, és nyilat sem lő ide bé, paizsosok nem foglalják azt el, és töltést nem tészen az ellen.
34. A mely úton jött, azon úton megtér, e városba pedig nem jő, azt mondja az Úr;
35. És megoltalmazom e várost, hogy megtartsam azt, én érettem, és az én szolgámért * Dávidért. * 2 Kir. 20, 6.
36. Annakokáért kijövén az Úrnak Angyala, levága az Assiriabeliek seregében száz * nyolczvanöt ezer *embert:* És mikor felköltek volna reggel; ímé mindnyájan halva feküsznek vala. * 2 Kir. 19, 35.
37. Akkor elindulván elméne, és megtére Sénakhérib az Assiriabeli Király, és lakozék Ninivében.
38. És történék, hogy mikor imádkoznék Nisróknak az ő istenének házában: Adrámélek és Saréser az ő fijai általverék * őtet fegyverrel, és elszaladának az Ararát földébe. És uralkodék ő helyében az ő fija Esárhaddon. * vers 7.

XXXVIII. RÉSZ.

Ezékiás betegsége és meggyógyulása.

Az napokban halálos betegségbe esék Ezékiás; * és Ésaiás Próféta, Ámósnak fija hozzá menvén, monda néki: Ezt mondja az Úr: Adj parancsolatokat házadnépének; mert meghalsz te, és nem élsz. * 2 Kir. 20, 1.
2. Annakokáért Ezékiás arczczal a falhoz fordulván, könyörge az Úrnak.
3. És monda: Kérlek Uram, emlékezzél meg arról, hogy én jártam te előtted igazságban, és tökéletes szívvel, és hogy azt míveltem, mi te előtted * jó volt: és síra Ezékiás felette nagy sírással. * 2 Kir. 18, 3. 6.
4. Akkor szóla az Úr Ésaiásnak, mondván:
5. Eredj el és mond meg Ezékiásnak: Ezt mondja az Úr, Dávidnak a te atyádnak Istene: Meghallottam a te imádságodat, láttam a te siralmidat, ímé én meghosszabbítom a te életedet tizenöt esztendővel.
6. Az Assiriabeli Király kezéből is megszabadítlak tégedet és e várost, és megoltalmazom e várost.
7. És e légyen néked jeled az Úrtól, hogy megteljesíti ezt az Úr, a mit mondott:
8. Ímé * én visszahozom ama grádi-

csoknak árnyékát, mely jár az Akháztól jegyeztetett grádicsokon, a nappal egyetemben vissza*hozom, mondom*, tíz grádicscsal: és visszatére a nap tíz grádicscsal azon grádicsokon melyeken alámént vala. *2 Kir. 20, 8–11.
9. Ezékiásnak Júda Királyának írása, mikor megbetegült volna, és betegségéből meggyógyult volna;
10. Én azt mondom vala: Az én *életem* idejének megrövidítésekor a koporsó kapujára kell mennem, az én esztendeimnek több részétől megfosztatom!
11. Ezt is mondom vala: Nem látom az Urat, az Urat, az élőknek * földökben; nem látom többé az embert e világnak lakói között! *Sir. 3, 54.
12. Az én életem elvitetik, és eltávozik én tőlem, mint a pásztoroknak hajlékok, az én életemet elszakasztottam, mint a takács *elszakasztja a fonalat*, betegséggel vág ki engemet *az Isten!* reggeltől fogva estvéig megölsz engemet!
13. Gondolám vala reggel, hogy mint az oroszlán, a képen megrontja *Isten* minden tetemimet; reggeltől fogva éjszakáig, hogy megölsz te engemet!
14. Mint a daru és a fecske, a képen csivogok vala; nyögök valamint a galamb: az én szemeim felemelkednek vala a * magasságba: Uram, erőszakot szenvedek, adj nyugalmat nékem! *vers 3.
15. Mit mondjak? Szóla nékem; és megteljesíté a mit *monda:* Az én *életemnek* minden idejében lelkemnek keserűségében járok!
16. Uram, mind azoknak is, kik az *én életemnek esztendei* után élnek, tudtokra lészen az én lelkemnek élete, hogy engem elaltattál, és * megelevenítettél. *vers 5.
17. Ímé a békesség*nek idején* keserűség *esék* rajtam; de te hozzám való szerelmedből *megszabadítád* az én életemet a * koporsóból: mert hátad megé vetéd minden bűneimet. *vers 5.
18. Mert nem a koporsó * tészen rólad vallást, *nem* a halál dícsér téged; nem várják, a kik koporsóba szállanak, a te igazságodat; *Zsolt. 6, 6. 88, 12–14.
19. Az élő, az élő dícsér téged mint én most: az atya a fiaknak * hirdeti a te igazságodat. *Zsolt. 78, 4.
20. Az Úr *jelen vagyon* az én * megtartásomra; azért az én énekimet énekeljük életünknek minden napjaiban az Úrnak házában! *vers 5. 6.
21. Megmondotta vala pedig Ésaiás: Vegyenek egy csomó figét, * kössék a sebre, és meggyógyúl. *2 Kir. 20, 7.
22. Ezékiás pedig ezt mondotta vala: Micsoda jele * vagyon annak, hogy én felmegyek az Úr házába. *2 Kir. 20, 8–11.

XXXIX. RÉSZ.

Ezékiás megmutatja kincsét a követeknek.

Akkor az időben * Mérodák Baladán, Baladán fija, Babilóniának Királya, külde levelet és ajándékot Ezékiásnak; mert hallotta vala, hogy beteg volt, és meggyógyult volna. *2 Kir. 20, 12. 13.
2. Örvendeze pedig ő rajtok Ezékiás, és megmutatá azoknak az ő egész tárházát, ezüstét, aranyát, fűszerszámit, drága kenetit, és minden edényinek házát, és valami találtatik vala az ő tárházaiban: Semmi nem volt oly, melyet meg nem mutatott volna nékik Ezékiás az ő házában, és minden birodalmában.
3. Annakokáért bémenvén Ésaiás Próféta Ezékiás Királyhoz, monda néki: Mit szólának az emberek, és honnét jöttek te hozzád? Kinek monda Ezékiás: Messze földről jöttek én hozzám Babilóniából.
4. Monda ismét: Mit látának a te házadban? És monda Ezékiás: Valami az én házamban vagyon, látták, semmi nincsen tárházaimban, melyet meg nem mutattam volna nékik.
5. És monda Ésaiás Ezékiásnak: Hallgasd meg a Seregek Urának szavát!
6. Ímé napok jőnek, melyekben elvitetik, valami a te házadban vagyon, és valamit eltettek a te eleid mind e mai napig, Babilóniába: semmit nem hagynak meg, azt mondja az Úr!
7. A te fijaid közűl is, kik tőled származnak, * a kiket te nemzesz, elvisznek, hogy legyenek udvari szolgák a Babilóniabeli Király palotájában. *2 Krón. 33, 11. Dán. 1, 3. 4.
8. És monda Ezékiás Ésaiásnak: Jó az Úrnak beszéde, melyet szólál! Azután monda: Csak legyen békesség és állandóság az én életemben!

XL. RÉSZ.

Krisztus eljövetele a testben: Istennek kiábrázolása. Isteni oltalom.

Vígasztaljátok, vígasztaljátok az én népemet, azt mondja a ti Istentek.
2. Szóljatok Jérusálemnek kedve szerint valókat, és hirdessétek néki, hogy eltölt az ő elrendelt * ideje, hogy megbocsáttatott az ő bűne: hogy kétképen

való *jutalmat is* elvett az Úr kezéből minden ő bűneiért. * rész 4, 3—5. 27, 9—13.

3. Kiáltó szó * a pusztában: Tisztítsátok az Úrnak útát, egyengessétek meg a pusztában a mi Istenünknek útát! * Máté 3, 3.

4. Minden völgy felmagasztaltatik, és minden hegy és halom megaláztatik, és az egyenetlen *út* egyenessé lészen, és a magas helyek szép térfölddé *lésznek;*

5. Hogy az Úrnak dicsősége megjelenjék, és minden test egyenlőképen meglássa, hogy az Úrnak szája szólott!

6. A szó ezt mondja vala: Kiálts! és mondék: Mit kiáltsak? *Ezt hogy* minden test *olyan mint a* * fű, és annak szépsége, mint a mezei virág: * Jób 14, 1. 2. Zsolt. 90, 5. 6.

7. Megszárad a fű, leesik a virág, mikor az Úrnak szele fuvall arra. Bizony olyan a nép mint a fű!

8. Megszárad a fű, a virág elhull; de a mi Istenünk beszéde megmarad * mind örökké! * 1 Pét. 1, 25.

9. Magas hegyre menj fel te örömmondó Sion, emeld fel szódat magasan, te örömmondó Jérusálem, emeld fel *szódat*, ne félj, mondjad a Júda városinak: Imhol jő a ti Istentek!

10. Ímé az Úr Isten * eljő nagy hatalommal, kinek karja erős! Ímé az ő jutalma vele vagyon, és az ő cselekedete ő előtte. * rész 62, 11.

11. Mint a * pásztor, *úgy* legelteti az ő nyáját, az ő karjával egybegyüjti a bárányokat, és ölében hordozza, az ellőket gyengén hordozza. * Ezék. 34, 12—16. Ján. 10, 11.

12. Kicsoda mérte meg markával a vizeket, * és araszszal *kicsoda mérte* meg az Egeket? vagy *kicsoda* foglalhatja három ujja közé e földnek porát, és *kicsoda* mérte meg fonttal a hegyeket, és serpenyőben a halmokat? * Jób 26, 10—13.

13. Kicsoda igazgatta az Úrnak lelkét, vagy *ki* adott néki * tanácsot, *vagy* tanította őtet? * Róm. 11, 34.

14 Kitől kérdett tanácsot, és *ki* tanította őtet? *Kicsoda* igazgatta őtet az ítéletnek útában, hogy őtet tanítaná bölcseségre, és megmutatná néki az okosságnak útát?

15. Ímé a Pogányok, mint a vedernek csepje, és mint a mérőserpenyőben a pornak lángja, *olyanoknak* ítéltetnek: Ímé a szigeteket, mint egy kis port, messze elvethetné!

16. A Libánus *erdő* nem volna *néki* elég tűznek, és azon való vadak nem elegek volnának *néki* áldozatra.

17. Minden népek ő előtte olyanok, mint a * semmi, a semminél és a hijábavalóságnál alábbvalók ő hozzá képest. * vers 15. Dán. 4, 32.

18. Kihez hasonlítjátok * tehát az Istent, és micsodát hasonlítotok ő hozzá? * Csel. 17, 29.

19. A mesterember csinálja a bálványt, és az ötvös aranyozza meg azt, és ő csinál annak ezüst lánczot:

20. A ki szegény, hogy nincs mivel ajándékozza a *bálványt*, oly fát választ, mely meg ne rothadjon: tudós mestert keres * a bálvány csinálásához, *mely* meg ne mozdíttathassék *helyéből.* * Jer. 10, 3—5.

21. Nem tudjátok-é? nem hallottátok-é? nem mondották-é néktek eleitől fogva? nem tanultátok-é meg a földnek fundamentomitól fogva?

22. Azt, a ki ül a föld kerekségén, *ki előtt a földnek* lakosai mint a sáskák: ki az egeket kiterjesztette mint egy vékony kárpitot, és kiszélesítette azokat mintegy lakásra való * sátort. * Zsolt. 104, 2. Zak. 12, 1.

23. Ki a fejedelmeket * semmivé teszi, e földnek Bíráit úgymint hijábavalósággá teszi. * Jób 12, 24.

24. Mintha nem plántáltattak volna, és nem ültettettek volna, és az ő törzsökök meg nem gyökerezett volna a földben. Mert ha reájok fúvall; megszáradnak és a forgószél, mint a pozdorját, elragadja őket.

25. Mihez * hasonlítanátok azért engemet, hogy hasonló volnék ahoz? azt mondja a szent *Isten!* * vers 17—19.

26. Emeljétek fel a magasságba a ti szemeiteket, és lássátok meg, kicsoda teremtette * azokat? A ki előhozza azoknak seregét szám szerint, mindeniket nevén szólítja, az ő nagy hatalmassága és erőssége miatt, csak egy híjok is nincs azoknak! * 1 Móz. 1, 3—18. Zsolt. 147, 4.

27 Miért mondod Jákób, és *miért* szólsz Izráel: Eltitkoltatott * *úgymond*, az én útam az Úrtól, és az én ügyem elmult az én Istenem elől? * rész 27, 8. 9. 49, 14—16.

28. Nem tudod-é? nem hallottad-é, hogy az örökké * való Isten, az Úr, ki teremtette a földnek határit, nem fárad és nem lankad meg? az ő bölcseségének † nem mehet senki végére. * Zsolt. 90, 2. † Róm. 11, 33.

29. A megfáradottnak erőt ád, és a kinek nincs ereje, erejét megsokasítja.

30. Meglankadnak és megfáradnak a gyermekek, és az ifjak elesvén elesnek.
31. De a kik az Úrban bíznak, azoknak erejek megújúl, és szárnyokkal magasságra repülnek mint a saskeselyűk: futnak, és nem fáradnak el; járnak, és nem lankadnak meg.

XLI. RÉSZ.

Bálványimádók: Istenben való bizalom: Bálványok: Krisztusnak eljövetele.

Hallgassatok csendességgel engem ti szigetben *lakozók,* és a népek végyenek erőt: Jöjjenek elő, szóljanak akkor, mindketten egyenlőképen * álljunk perbe. *Jób 40, 2.
2. Kicsoda indította vala fel az igazat napkeletről, kiszólítván őtet, hogy az ő lába *nyomát kövesse,* ő birodalmába adá a Pogányokat, a Királyokat meghódoltatá, hogy adná azokat mint a port az ő fegyvere alá, mint az elragadtatott pozdorját az ő kézíve alá.
3. Kergette azokat, ő *pedig* békességben megmaradott, az úton, a *melyen* az ő lábaival nem járt vala.
4. Kicsoda mívelte és cselekedte *azt? kicsoda* hívja eleitől fogva a nemzetségeket? Én Úr *vagyok* első, és az utolsókkal is ugyan én vagyok.
5. Láták a sziget*ben lakozók* és megrettenének, a földnek utolsó határin elálmélkodának; egymáshoz közelgetnek és egybegyülnek.
6. Kiki az ő felebarátjának segítséggel vagyon, és az ő attyafiának azt mondja: Gyorsalkodjál!
7. Az ácsmester indítja az ötvöst, ki az ő pőrölyét az ülőnek verésére megsimítja, és azt mondja: Jó leszen ez *a bálványnak* megaranyozására, és megerősíti azt vasszegekkel, hogy meg ne mozdulna.
8. De te Izráel, én szolgám, te Jákób, kit én * választottam, Ábrahámnak † én barátomnak magva!
*5 Móz. 7, 6. † 2 Krón. 20, 7. Jak. 2, 23.
9. Te, kit én a földnek utolsó részéről hoztalak, és azoknak birodalmok alól kihívtalak téged, ezt mondván néked: Én szolgám *vagy* te: választottalak téged, és meg nem utállak téged.
10. Ne félj: mert én veled *vagyok;* meg ne rettenj, mert én *vagyok* a te Istened, *ki* téged megerősítlek, annakfelette megsegítlek, és az én igazságomnak jobbkarjával támogatlak téged!
11. Ímé megszégyenülnek, * és meggyaláztatnak, valakik te ellened felgerjednek: olyanok lésznek, mint a semmi, és elvesznek a te ellenségid!
*rész 60, 12. 2 Móz. 23, 22.
12. Keressed őket, és nem találod meg: a kik veled versengenek, lésznek olyanok, mint a semmi, és a kik téged háborgatnak, mint a semmik;
13. Mert én *vagyok* a *te* Urad Istened, ki a te jobbkezedet fogom, *és* azt mondom néked: Ne félj, én megsegítlek téged!
14. Ne félj kis férgecske, Jákób, Izráelnek férjfiai, én segítségűl lészek néked, azt mondja az Úr, és a te Megváltód, az Izráelnek Szente:
15. Ímé én tészlek téged *olyanná,* mint az újfogú borona, *és* a kétélű tőr: megtapodod a hegyeket és megrontod, a halmokat is olyanokká tészed, mint a pozdorja!
16. Megszórod * őket, és a szél elviszi őket, és a forgószél elhányja őket; te pedig örülsz az Úrban, dicsekedel az Izráel szent *Isten*ében! *Jer. 15, 7.
17. A szűkölködők és a szegények keresnek vizeket, és nem *találnak,* az ő nyelvek szomjúság miatt megszáradott: Én Úr, meghallgatom őket, *én* Izráelnek Istene, nem hagyom el őket!
18. A magas hegyeken * folyóvizeket támasztok, és a mezőknek közepiben forrásokat, a pusztát † vizeknek tavává tészem, és az elhagyatott földet vizeknek folyásivá.
*rész 35, 7. 44, 3. † Zsolt. 107, 35.
19. A pusztában czédrusfát nevelek, választott czédrust, mirtust, és fenyőfát; a pusztában nevelek jegenyefát, szilfát és szép árnyékú fákat;
20. Hogy meglássák és megesmérjék, és eszekbe vegyék, és mindnyájan megértsék, hogy az Úrnak keze mívelte ezt, és az Izráelnek Szente teremtette ezt.
21. Hozzátok elő a ti ügyeteket, azt mondja az Úr! hozzátok mellé *minden* erősségiteket, azt mondja a Jákób Királya!
22. Mondják meg, és jelentsék meg nékünk a következendő dolgokat, a melyek legelőször lésznek mondjátok meg: és hozzátok hajlunk, és megtudjuk azoknak végét: vagy a melyek következnek, mondjátok meg nékünk!
23. Mondjátok meg, ezután minémű dolgok lésznek; hogy esmérjük meg, hogy ti istenek *vagytok?* vagy cselekedjetek jól vagy gonoszúl, hogy azt látván álmélkodjunk azon mindnyájan?

24. Ímé ti semmiből *vagytok,* és a ti alkotmányotok *is* semmiből *vagyon;* utálatos * az ember, a ki titeket szeret.
* rész 42, 17.

25. És támasztok észak felől olyat, ki eljöjjön, *és* naptámadatról, *ki* az én nevemet segítségül hívja, ki eljövén megtapodja a Fejedelmeket, mint a sárt, és mint a fazékgyártó a sárt.

26. Kicsoda mondotta meg *ezt* eleitől fogva, hogy megtudnánk; vagy régtől fogva, hogy ezt mondanánk: Igaz! De senki nincsen, ki megmondotta volna, sem a kinek szava hallatott volna, és senki nincsen, ki a ti beszédeiteket hallaná.

27. *Én vagyok a* ki eleitől fogva *mondom* a Sionnak: Ímhol, ímhol jelen vagyok: és a Jérusálembelieknek * adok örömmondót: * rész 40, 1. 2.

28. Mert ha tekintem, egy sincsen, ezek között is nincsen csak egy is, ki tanácsot tudna adni, vagy a kik, mikor kérdem őket, valamit felelhetnének.

29. Ímé mind ezek csak hijábavalóság, semmi az ő cselekedetek: szél és hijábavalóság az ő öntött * bálványok.
* Zsolt. 115, 4—8.

XLII. RÉSZ.

Messiásról: Zsidók megkeményedésekről.

Ímé az én * Szolgám, kihez én támaszkodom, az én Választottam, kit az én lelkem kedvel, az én Lelkemet † adom ő belé, a Pogányoknak ítéletet szól!
* Máté 12, 17. 18. † Máté 3, 16. 17.

2. Nem kiált, nem emeli fel *magát,* és nem hallják az ő szavát az útczán.

3. A megrepedezett nádat meg nem rontja; és a füstölgő gyertyabélet nem oltja meg: igazságban szolgáltat ítéletet.

4. Nem fárad el és nem unja el, mígnem e földön ítéletet tészen, és az ő törvényét a sziget*ben lakozók* nagy örömmel vészik.

5. Ezt mondja a hatalmas Úr *Isten,* a mennyeknek teremtője, és ki azokat kiterjeszti, ki a földet és abból való állatokat elterjeszti, ki * ád lelket a *földön* lakozó népnek, és lehelletet azoknak, kik a *földön* járnak. * Csel. 17, 25.

6. Én Úr, hívtalak téged igazságban, és a te kezedet fogván megőrizlek téged; és tészlek téged népnek szövetségévé, Pogányoknak * világosságává;
* rész 49, 6. Luk. 2, 32.

7. Hogy a vakoknak szemeiket megnyissad, kihozzad a foglyot * a tömlöczből, *és* a fogházból a † setétségben ülőket. * Luk. 4, 18. † rész 9, 2.

8. Én vagyok az Úr, ez az én nevem, és az én dicsőségemet * másnak nem adom, sem az én tisztességemet a bálványoknak. * rész 48, 11.

9. A régi dolgok ímé eljöttek, és új dolgokat én jövendölök, minekelőtte meglennének megmondom néktek!

10. Énekeljetek az Úrnak * új éneket, az ő dícséretit *énekeljék* a földnek határán: kik a tengeren jártok, és a *tengerben* való állatok, szigetek, és azoknak lakói. * Zsolt. 96, 1.

11. Emeljék fel *szavokat* * a puszta, és annak városai, a falúk, *melyekben* lakoznak a Szerecsenek; énekeljenek a kősziklának lakosai, a hegyeknek tetejéről kiáltsanak! * Zsolt. 97, 1.

12. Adjanak dicsőséget az Úrnak, és az ő dícséretit a szigetekben hirdessék.

13. Az Úr, mintegy erős *Óriás* kijő, mintegy hadakozó férjfiú felserkenvén búsultában kiált és örül, az ő ellenségin erőt vészen.

14. *Ezt mondván* Régtől fogva hallgattam, siket voltam, magamat megtartóztattam: mint a gyermekszülő kiáltok, pusztítok, és mindeneket emésztek!

15. Elpusztítom a hegyeket és halmokat, és azoknak minden füvöket megszáraztom, és a folyóvizeket szigetekké tészem, és a tókat megszáraztom;

16. Hogy vezéreljem a vakokat az úton, *melyet* nem tudnak vala, viseljem őket az ösvényeken, melyeket nem tudnak vala, a setétséget világosságra változtassam ő előttök, és az egyenetlen *földet* egyenessé: ezeket cselekeszem velek, és el nem hagyom őket!

17. Hátrafordulnak, megszégyenülnek, a kik bíznak * a bálványban, a kik mondják az öntött bálványnak: Ti vagytok a mi Istenünk! * Zsolt. 97, 7.

18. Óh *ti* siketek, halljátok, *és* ti vakok, lássátok!

19. Kicsoda vak, hanem csak az * én Szolgám? és *kicsoda olyan* siket, mint az én Követem, *kit* elbocsátok? kicsoda olyan vak, mint a Fejedelem? és olyan vak, mint az Úr szolgája?
* Ezék. 12, 2. 5 Móz. 32, 28.

20. Sok dolgokat láttál; * de nem vetted eszedbe, füleid nyitva vagynak; de nem hallasz. * rész 6, 9. 10.

21. Az Úr gyönyörködik vala * *ő benne* az ő igazságáért, az ő törvény*ével* méltóságossá és becsületessé † tette vala *ötet.*
* 5 Móz. 28, 63. † Zsolt. 147, 19. 20. 5 Móz. 4, 8.

22. De e nép elragadoztatott, és eltapodtatott, megkötözvén minden ifjakat tömlöczbe vetik, elraboltatnak, és nem lészen, ki megszabadítsa őket, prédáltatnak, és nem lészen, ki azt mondja: Add vissza!
23. Kicsoda veszi ezt is * közűletek fülébe? *kicsoda* figyelmez erre, hogy ezután eszébe vegye *magát?* *vers 19. 25.
24. Kicsoda adta ragadományra Jákóbot, és Izráelt a kóborlóknak? avagy nem az Úr-é? Ő, a ki ellen vétkeztünk: mert nem akartak az ő útaiban járni, és nem engedtek az ő törvényének.
25. Annakokáért kiontotta ő reá az ő búsulásának haragját, és a hadnak erejét: meggyujtotta őtet mind körűl, és nem vette eszébe: felgerjedett ő ellene, és nem vette eszébe.

XLIII. RÉSZ.

Szabadulás a testi s lelki fogságból.

Most pedig ezt mondja az Úr, a te Teremtőd, óh Jákób! és a te formálód, óh Izráel: Ne félj: mert megváltottalak téged, a te nevedről nevezlek téged, enyim vagy te!
2. Mikor a vizeken általmenéndesz; veled lészek, és a vizek * el nem borítnak téged. Mikor a tüzön járándasz, meg nem égsz, és a láng meg † nem perzsel tégedet; *2 Móz. 14, 22. 29. Zsolt. 66, 12. † Dán. 3, 21—27.
3. Mert én vagyok a *te* Urad Istened, Izráelnek szentelője, te megtartód: Adtam a te váltságodban * Égyiptomot, Szerecsenországot és Sébát te éretted. * Ezék. 29, 18. 19.
4. Miolta az én szemeim előtt kedves kezdettél lenni, *azolta* * tiszteletes voltál: mert én szerettelek téged: az embert éretted adom, és a népeket a te életedért. *rész 42, 21. 2 Móz. 19, 5.
5. Ne félj: * mert én veled vagyok, napkeletről meghozom a te magodat, és napnyugotról is egybegyüjtlek téged! *rész 44, 2.
6. Azt mondom az északnak: Add meg! és a délnek: Ne tartsd meg! Hozd meg az én fiaimat messzünnen, és az én leányimat a földnek utolsó határából.
7. Mindent, valaki az én nevemről neveztetik, kit az én dicsőségemre teremtettem: a kit formáltam, és a kit teremtettem.
8. Hozd elő a vak * népet, melynek *immár* szemei vagynak, és a siketeket, kiknek füleik vagynak. *rész 42, 18. 19.
9. Minden Pogányok gyüjtessenek egybe, és a nemzetségek gyüljenek egybe, azok közűl kicsoda * mondaná meg ezt? Vagy az elébbi dolgokat mondják meg nékünk, adjanak bizonyságot magok felől, hogy legyenek igazak, vagy hallják; és ezt mondják: Igaz! *rész 41, 22.
10. Ti *vagytok* az én bizonyságim, azt mondja az Úr, és az én * szolgám, kit én választottam, hogy megtudjátok, és hidjetek nékem, és megértsétek, hogy én vagyok csak, *és hogy* én előttem † nem formáltatott semmi az Istentől, és utánnam is semmi nem lészen. *rész 42, 1. † rész 41, 4. Hós. 13, 14.
11. Én vagyok, én vagyok az Úr! és nálamnál több Szabadító nincsen!
12. Én mondom meg, * én tartalak meg, én jelentek meg *mindeneket*, és nem valamely idegen *Isten* ti közöttetek; ti is nékem bizonyságim vagytok, azt mondja az Úr, hogy én vagyok az Isten! *rész 41, 26. 27.
13. Még minekelőtte a nap volna is, én vagyok, és senki az én kezemből ki nem vészen *valamit*. Mikor én valamit cselekeszem, kicsoda * fordítja azt el? *rész 14, 27. Jób 9, 12.
14. Ezt mondja az Úr, a ti Megváltótok, az Izráelnek Szente: Ti érettetek elküldök * Babilóniába, és minden erősséget elrontok, a Káldeusokat is az ő híres hajóikkal. * Jer. 29, 10. 2 Krón. 36, 22. 23.
15. Én Úr vagyok a ti szent *Isten*tek, Izráelnek teremtője, ti Királyotok.
16. Ezt mondja az Úr, ki a * tengeren útat csinál, és az erős vizeken † ösvényt. *1 Móz. 14, 22—29. † Jós. 3, 16.
17. Ki elhozza a szekereket, lovagokat, nagy sokaságot és erőt, *melyek* egyszersmind elesnek, *úgy hogy* fel ne keljenek; meghalnak, mint a gyertyabél eloltatnak.
18. Ne emlékezzetek meg az elébbiekről, és a régiekről ne gondolkodjatok;
19. Ímé én új dolgot cselekeszem, ezennel meglészen, avagy nem értitek-é azt meg? A pusztában útat szerzek, és a kietlenben folyóvizeket.
20. Megtisztel engem a mezőnek kegyetlen vada, a sárkányok, és a struczmadárnak fiai, minekutánna a pusztában vizet szerzek, a kietlenben folyóvizeket, hogy az én népemnek, az én választottamnak inni adnék.
21. A nép, * melyet magamnak formáltam, az én dicséretemet hirdetik; * Luk. 1, 74, 75.

22. Mert te Jákób nem hívsz engemet segítségül, sőt inkább megfáradtál én bennem Izráel!
23. Nem nékem áldozol a te égőáldozatidnak barmával, és a te áldozatiddal nem tisztelsz engemet, *noha* nem terhellek téged *felettébb,* hogy nékem szolgálnál minhával, és nem fárasztlak téged jóillattétellel!
24. Nem vettél nékem pénzen jóillatú állatot, és a te áldozatidnak kövérével nem részegítettél meg engem, sőt inkább szolgálattal terhelsz engem a te bűneiddel, fárasztasz engem a te hamisságiddal!
25. Én vagyok, én vagyok, ki eltörlöm a te álnokságidat én * magamért, és a te bűneidről meg nem emlékezem!
* Ezék. 36, 22. 23.
26. Juttasd eszembe nékem, pereljünk ketten, beszéld meg *igazságodat,* hogy igaznak találtassál.
27. A te atyád * vétkezett először, és a te Írásmagyarázóid hajlottak el én tőlem. * 2 Kir. 21, 11—13.
28. Annakokáért fertelmeseknek ítélem a Szentségnek Fejedelmit, és Jákóbot veszedelemre rendelem, és az Izráelt gyalázatra!

XLIV. RÉSZ.

Istennek lelki jótéteményei és dicsősége; bálványoknak hijábavalóságok.

És most Jákób, én * szolgám, hallgasd meg: és Izráel, kit én választottam:
* rész 41, 8.
2. Ezt mondja az Úr a te Teremtőd, és a ki téged formált *anyád* méhétől fogva, *és* segéll tégedet: Ne félj én * szolgám Jákób, és én szerelmesem, kit én választottam! * rész 43, 5. 6. Jer. 30, 10.
3. Mert vizeket töltök ki a * szomjúhozóra, és folyóvizeket a szárazra: kitöltöm az én Lelkemet a te magodra, és az én áldásomat a te csemetéidre;
* rész 35, 7. Jóel 2, 28. Ján. 7, 38.
4. És virágoznak mint a füvek közt *a virágok,* mint a fűzfák a vizek folyásai mellett!
5. Egyik azt mondja: Én az Úré vagyok! a másik neveztetik Jákóbnak nevéről, némely az ő maga kezével írja ezt: *Én* az Úré *vagyok,* és az Izráelnek nevéről nevezi magát!
6. Ezt mondja az Úr, az Izráel Királya, és az ő megváltója a Seregeknek Ura: Én vagyok az * első és az utolsó, és nálamnál több Isten nincsen.
* rész 41, 4. Jel. 1, 8—17.
7. Ha valaki én hozzám hasonlatos; hívja elő a *mi elmult,* és mondja meg azt és rendelje el azt nékem, az időtől fogva, hogy e világnak népét rendeltem, és a melyek *hamar* lésznek vagy a melyek *sok idő mulva* lésznek, mondják meg nékik.
8. Ne féljetek, és ne rettegjetek; avagy nem mondottam-é meg, és nem adtam-é tudtodra *ezeket* az időtől fogva? és ti is bizonyságim * *vagytok* nékem, ha vagyon *több* Isten nálamnál, és hogy nincsen oly erős, kit nem tudnék.
* 5 Móz. 4, 35. 39. 1 Kir. 8, 60.
9. A bálványoknak csinálói mindnyájan hijábavalók, és az ő szerelmes *bálványaik nékik* nem használnak, és azokról ő magok bizonyságok, hogy nem látnak,* és semmit nem tudnak; annakokáért megszégyenülnek.
* rész 40, 20. Zsolt. 115, 5.
10. Ki csinál *azért* Istent, vagy öntött bálványt, *mely* semmit nem használ?
11. Ímé annak társai * mind megszégyenülnek, és *azoknak* mesterei is az emberek közül valók. *Akármint* gyüljenek mindnyájan *és* álljanak; *mindazáltal* félnek, *és* mind együtt megszégyenülnek. * rész 42, 17. Zsolt. 97, 7.
12. A kovács *az ő* fogóját *fogván,* munkálódik * a szénben; az ő pörölyeivel formálja azt, munkálódik a körül minden erejével, annyira megéhezik, hogy semmi ereje nincsen; nem iszik vizet is, annyira, hogy elfogyatkozzék.
* Jer. 10, 3. 4.
13. Az ács a mérő czérnát néki vonsza, elintézi azt *az ő* festett sinórjával, szegesen szabja azt, vagy czirkalommal elformálja azt mind addig, mígnem emberi formára *és* emberi ábrázatra formálja, hogy üljön *a bálvány* az ő házában.
14. Czédrusfát vág magának, tölgy és cserfát hoz: válogat az erdőnek fáiban; fenyőfát plántál, melyet az eső felnevel.
15. Azokból az ember tüzet gerjeszt: mert azoknak egy részét veszi, hogy megmelegedjék; a *kemenczét is* befűti *azokkal,* hogy kenyeret süssön: annakfelette Istent csinál, és *azt* imádja: bálványt csinál, és az előtt arczczal leborúl.
16. A felét megégeti tűzzel, a felénél húst eszik, pecsenyét süt, és megelégedik: Azután megmelegíti magát, és azt mondja: Bezzeg jól járék, megmelegedém, a tűznél voltam!
17. Annak maradékából Istent farag, azaz, bálványt magának: meghajol az előtt, és imádja, könyörög néki és azt

mondja: Szabadíts meg engemet, mert Istenem vagy te.

18. Nem tudnak semmit, sem nem értenek: mert békente az ő szemeiket, hogy ne lássanak, és szíveket, hogy ne értsenek.

19. És nem veszi eszébe, nincsen annyi tudománya vagy értelme, hogy azt mondaná: Ennek felét megégettem tűzzel, és annak szenénél kenyeret sütöttem, pecsenyét sütöttem, jól laktam; a maradékából pedig utálatosságot kell-é csinálnom? a fának törzsöke előtt esném-é térdre?

20. Hijábavaló dologgal * legelteti magát, az *ő* megcsalatkozott szíve elhajtja őtet, és nem szabadítja meg az ő lelkét, sem ezt nem mondja: Avagy nem hamisság vagyon-é az én jobbkezemben? * Jer. 10, 14.

21. Emlékezzél meg ezekről Jákób és Izráel, mert én szolgám vagy te: és formáltalak tégedet, én szolgám vagy te Izráel, el ne felejtkezzél én rólam!

22. Eltörlöttem a te álnokságidat mint a felleget, és mint a felhőt a te bűneidet, térj én hozzám: mert én váltottalak * meg tégedet. * rész 43, 14.

23. Örüljetek Egek: mert az Úr mívelte *ezeket:* örvendezzetek földnek alsó részei, hegyek énekeljetek, erdők, és azoknak minden fái: mert megváltotta az Úr Jákóbot, és Izráelben megdicsőíttetik!

24. Ezt mondja az Úr, a te Megváltód, és ki téged *anyád* méhétől fogva formált: Én *vagyok* az Úr, ki mindeneket cselekeszem: az Egeket egyedűl * kiterjesztem, a földet elszélesítem az én erőmmel! * Zsolt. 104, 4.

25. A jövendőmondóknak jegyeket *az Isten* elfordítja, megbolondítja a varázslókat: a bölcseket megszégyeníti, és azoknak bölcseségeket megbolondítja.

26. Az ő szolgájának beszédét megteljesíti és az ő követeinek tanácsokat véghezviszi, ki azt mondja Jérusálemnek: Te benned jövendőre laknak! és a Júda városiról: Megépíttetek, és az ő pusztáit felépítem.

27. Ki azt mondja e mélységnek: Száradj meg, és a te folyóvizeidet megszáraztom.

28. Ki Czírusnak azt mondja: Én pásztorom! * és minden akaratomat véghezviszi, és Jérusálemnek † ezt mondja: Megépíttetel! és a templomnak: Megfundáltatol! * rész 45, 1. 4. † 2 Krón. 36, 22. 23.

XLV. RÉSZ.

Babilon megvétele. Templom épülése. Zsidók megjövése. Pogányok hivatala.

Ezt mondja az Úr az ő megkent *Királyáról* * Czírusról, kinek jobbkezét fogtam, hogy ő előtte meghódoltassam a népeket, hogy a Királyoknak derekokat megerőtlenítsem: hogy ő előtte megnyissam a kapukat, hogy a kapuk bé ne zároltassanak. * 2 Krón. 36, 22. 23.

2. Én te előtted megyek, és az egyenetleneket megegyenesítem, az érczkapukat megrontom, és a vas zárokat eltöröm.

3. És néked adom az elrejtett kincseket, és a titkos helyre tétetett gazdagságokat; hogy megtudjad, hogy én vagyok az Úr, ki téged neveden nevezlek, Izráelnek Istene!

4. Az én szolgámért Jákóbért, és választott Izráelemért neveztelek tégedet nevedről; elneveztelek tégedet, jóllehet, nem ismérsz engemet!

5. Én *vagyok* az Úr, és nincsen több, nálamnál több Isten nincsen! felövedeztelek tégedet, jóllehet * engemet nem ismérsz. * 5 Móz. 4, 35.

6. Hogy megtudják napkelettől fogva és *nap*nyugottól fogva, hogy nincsen több nálamnál: Én vagyok az Úr, és nincsen több *én nálamnál!*

7. Ki a világosságot formáltam, és a setétséget teremtettem, békességet szerzek, és gonoszt teremtek: Én vagyok az Úr, ki mind ezeket cselekeszem!

8. Egek, harmatozzatok onnét felűl, és az Egek csepegjék az * igazságot, nyissa meg magát a föld, és származzanak onnét a szabadítás és igazság: teremje azokat mind együtt; én Úr teremtettem azt. * Hós. 10, 12.

9. Jaj annak, a ki az ő Teremtője ellen támad, *és* a cserépnek, mely a több cserepekhez hasonló. Avagy mondja-é * a sár az ő csinálójának: Mit csinálsz, holott e dologhoz semmi kezeid nincsenek? * Jer. 18, 6. Róm. 9, 21.

10. Jaj *annak*, a ki az ő attyának azt mondja: Mit nemzesz? és *az ő* annyának: Mit szülsz?

11. Ezt mondja az Úr, az Izráelnek Szente és Teremtője: Ezeknek jelenségét kérjétek én tőlem, *és* az én fijaimtól és kezeimnek * cselekedetitől tiltsatok meg engemet. * Jer. 18, 6.

12. Én * teremtettem a földet, az embert is azon *én* teremtettem; az én kezeimmel terjesztettem ki az Egeket, és *én* parancsolok azoknak minden seregének. * Zsolt. 33, 6.

13. Én támasztom fel őtet igazságban, és minden útait én igazgatom, ő építi meg az én * városomat, és az én foglyaimat elbocsátja jutalom és ajándék nélkűl, azt mondja a Seregeknek Ura!
*rész 44, 28. 2 Krón. 36, 22—26.

14. Ezt mondja az Úr: Égyiptomnak marhája, a Szerecsenek és a nagy Szabeusoknak * kereskedések reád fordulnak és tiéid lésznek, téged követnek, békókban járnak, és magokat előtted meghajtják *és* néked esedeznek: *mert* csak te közötted vagyon az † Isten, és nincsen több Isten ő nálánál.
*rész 43, 3. †5 Móz. 4, 20.

15. Bizony te, óh Isten, ki magadat el szoktad rejteni, Izráelnek szabadító Istene vagy!

16. Megszégyenülnek és meggyaláztatnak mindnyájan ők, nagy gyalázattal mentek el mindnyájan a * bálványoknak faragói. *rész 44, 11.

17. Az Izráel megszabadúl az Úrban örökkévaló szabadulással, nem szégyenültök meg, és nem lésztek gyalázatosok soha örökké;

18. Mert azt mondja az Úr, ki az Egeket teremtette, (ő az Isten, a földnek formálója és alkotója, ő annak megerősítője, nem hijába teremtette azt: *hanem* hogy laknának azon, azért formálta azt). Én vagyok az Úr, és nincsen több *nálamnál.*

19. Nem titkon * szóltam, *nem* a föld setétségének helyén, nem † mondottam hijába a Jákób magvának: keressetek engemet! Én vagyok az Úr, ki igazságot szólok, megjelentem: a melyek igazak.
*2 Móz. 19, 16—19. 20, 18—22. † 2 Móz. 28, 1—14.

20. Gyüljetek egybe, és jőjjetek elő: jőjjetek ide, kik a pogányok közűl megszabadultatok: semmit nem tudnak a kik hordozzák az ő faragott bálványoknak fáját, és *oly* Istent imádnak, *mely* meg nem tarthat.

21. Mondjátok meg, hozzátok elő; tartsatok egyetembe tanácsot. Kicsoda mondotta meg ezt régi időtől fogva, eleitől fogva *kicsoda* jelentette meg? Avagy nem én-é, az Úr? És nincsen nálamnál több Isten: igaz Isten, és Megtartó nincsen *több* én nálamnál!

22. Én reám nézzetek, hogy megtartassatok, földnek minden határai: Mert én vagyok az Isten, és nincsen több!

23. Én magamra megesküdtem, kiment az én számból az igazságnak beszéde, és meg nem változik, minden térd nékem * hajol meg, minden nyelv *reám* esküszik. *Malak. 1, 11. Róm. 14, 11.

24. Csak az Úrban vagyon, azt mondják én felőlem, *minden* * igazság és erő; ő hozzá mennek: de megszégyenülnek mind azok, kik haragusznak ő ellene. *rész 44, 26.

25. Az Úrban igazíttatnak meg, és dicsekedik * Izráelnek egész magva.
*rész 44, 5.

XLVI. RÉSZ.

Bálványok romlása Babilóniában.

Elesett * Bél, elromlott Nébó, az ő bálványaik az oktalan barmokra rakattatnak, a kik titeket hordoznak, azoknak terhekre lésztek; súlyosok lésztek, anynyira hogy elfáradjanak. *Jer. 50, 2. 48, 1.

2. Elestek, megromlottak, egyenlőképen, nem oltalmazhatták meg * magokat, hogy terhekre ne lennének, és ő lelkek fogságra vitetett. *Jer. 50, 2.

3. Hallgassatok engem, Jákób háza, és Izráel házának minden maradékai, kik hordoztattok *anyátok* * méhétől fogva, kik viseltettek születéstektől fogva.
*Zsolt. 22, 10. 11. 71, 6.

4. Mind vénségtekig ugyan csak én, és mind addig, míg megőszültök, én hordozlak. Én teremtettelek, én visellek, én hordozlak * és megtartlak!
*5 Móz. 1, 31—33. 32, 10. 12.

5. Kihez hasonlítotok engemet, és *kivel* tesztek * egyenlővé, s *kivel* vettek egybe engem, hogy egymáshoz hasonlók lennénk? *rész 40, 18. 25.

6. Kik aranyat vesztek elő a *ti* erszényitekből, és az ezüstöt megméritek serpenyőben: megszerződtök az ötvössel, hogy abból Istent csináljon, mely előtt meghajoljatok, és melyet imádjatok.

7. Hordozzák azt *az ő* * vállokon, viselik azt, azután helyheztetik azt az ő helyére, holott áll, az ő helyéből el nem megyen, ha valaki kiált is néki: nem hallgatja meg, az ő nyomorúságából nem szabadítja meg azt. *Jer. 10, 5.

8. Emlékezzetek meg erről, és legyetek erősek, emlékezzetek meg erről, ti bűnösök!

9. Emlékezzetek meg az elébbeniekről, *melyek* eleitől fogva *lettek: mert* én vagyok az Isten, és nincs több Isten *nálamnál,* és nincsen senki hozzám hasonlatos.

10. Ki eleitől fogva megmondom *mindennek* végét, és eleitől fogva azokat, melyek még nem lettek: ki valamit

megmondok, az én * tanácsom megáll, és minden akaratomat véghezviszem.

*Zsolt. 33, 11. Zsid. 6, 17.

11. Ki elhívom napkeletről a madarat, nagy messze földről az én tanácsomnak elkövetőjét; szóltam, és elhozom ezt; rendeltem, és véghezviszem ezt.

12. Hallgassatok engemet, ti kemény szívűek, kik az igazságtól távol vagytok!

13. Elhozám az én igazságomat, nem messze vagyon, és az én szabadításom nem * késik: mert szerzek † Sionban szabadulást; Izráelben lészen az én dicsőségem!

*rész 52, 6. Jer. 29, 10. † rész 44, 28.

XLVII. RÉSZ.

Babilóniabeliek veszedelme.

Szállj le, és ülj a porban, te szűz, Babilonnak leánya! ülj a földön, nincsen *immár* királyiszéke * a Káldeabeliek leányának: Mert nem lészen többé, hogy tégedet gyengének és kedvére tartottnak hívjanak. *Dán. 5, 30. 31.

2. Eredj a malomba és őrölj lisztet: a te hajadat bocsásd meg, mezítelenítsd meg * lábaidat, fedezd ki száraidat, eredj által a folyóvizeken. *2 Sám. 15, 30.

3. Megjelentetik a te * mezítelenséged, és megláttatik a te rútságod; bosszút állok, és nem áll ember én ellenem.

*Jer. 13, 26. 27. Neh. 3, 5.

4. *Ezt mondja* a mi megváltónk, Seregeknek Ura az ő neve, az Izráelnek Szente!

5. Ülj le, hallgass, és menj bé a setétbe, Káldeusok leánya; mert nem hívattatol többé országok * Asszonyának.

*vers 1.

6. Felgerjedtem vala az én népem ellen, az én örökségemet * megfertőztettem vala, és adtam őket a te kezedbe; nem cselekedtél velek irgalmasságot, a vén emberen a te igádat igen megnehezítetted, *2 Kir. 25, 1—11.

7. És ezt mondottad: Mind örökké Asszony * lészek! ez ideig soha nem gondolkodtál erről, és meg nem emlékeztél annak végéről. *Jel. 18, 7.

8. Most azért halld meg ezt, te kedvére tartott, ki nagy bátorsággal ülsz, ki azt mondod a te szívedben: Én * *vagyok*, és nincsen több nálamnál, nem ülök özvegységben, és az árvaságot soha meg nem kóstolom! *Ezék. 28, 2.

9. De mind e kettő reád következik nagy hamar egy időben, az árvaság és özvegység: mikor *a te bűneid* beteljesednek, akkor következnek reád a te szemfényvesztőidnek bőségéért *és* varázslóidnak sokságáért;

10. Mert a te gonoszságodban bíztál, *és* azt mondottad: Senki nem lát engem! A te bölcseséged és tudományod csalt meg téged. És ezt mondottad szívedben: Én *vagyok*, és nincsen több nálamnál!

11. Azokáért jő te reád veszedelem, melynek kezdetit nem tudod; és következik te reád romlás, melyet el nem távoztathatsz; és jő te reád nagy hirtelenséggel pusztulás, *melyet* meg nem tudhatsz.

12. Állj elő most a te varázslóiddal és a te * szemfényvesztésednek sokságával, melyekben munkálkodtál gyermekségedtől fogva; ha valamit használhatnál, ha valamimódon megmaradhatnál!

*Dán. 2, 2.

13. Fárasztottad magadat a te tanácsidnak sokságában; * álljanak elő immár, és tartsanak meg téged az Égbenézők, kik a csillagokat nézik, és a hónapokra számot tartnak, és oltalmazzanak meg téged a reád következendőktől. *rész 44, 25.

14. Imé olyanok lésznek mint a pozdorja, a tűz emészti meg azokat, nem mentik meg életeket a tűztől, nem marad meg a szenekben *is*, mely megmelegítené, *sem* a tűzben, mely előtt ülnének.

15. Így jársz te azokkal, a kikkel fárasztottad magadat; sőt a te gyermekségedtől fogva való kereskedőid is elbujdosnak, kiki *e világnak egyik* része felé, senki nem *lészen*, ki téged megoltalmazna!

XLVIII. RÉSZ.

Zsidók bűnei. Bálványok hijábavalósága. Czirus diadalma a Babilóniaiak ellen.

Halljátok ezt Jákób háza, kik nevezik magokat az Izráel neveről, és a Júda forrásiból származtak, kik az Úr nevére esküsznek, és az Izráel Istenét * emlegetik, nem híven, és nem † igazán;

*Zsolt. 78, 34—36. † Jer. 5, 2.

2. Jóllehet a szent várostól nevezik magokat, és az Izráel Istenéhez támaszkodnak, kinek neve Seregeknek Ura.

3. A *mely* régi dolgokat eleitől fogva megmondottam vala, és az én számból származott dolgokat; melyeket szóltam vala, *azokat* hamar véghez vittem, és megkövetkeztek.

4. Mivelhogy tudtam, hogy kemény

vagy, * és a te nyakad vasinakból áll, és a te homlokod *olyan mint az* aczél!
* 2 Móz. 32, 9. Hós. 4, 4.

5. Annakokáért megmondottam néked eleitől fogva, minekelőtte * reád következnék, tudtodra adtam, hogy ezt ne mondanád: Az én bálványom mívelte ezeket, az én faragott vagy öntött bálványom parancsolta ezeket. * Ámós 3, 7.

6. Hallottad vala, lássad mind ezt: ti pedig nem tésztek-é *erről* bizonyságot? Már most új és elrejtett dolgokat mondok néked, melyeket nem tudsz vala.

7. *Melyek* most rendeltetnek és nem régtől fogva, *és melyeket* ennek előtte nem hallottál, hogy azt ne mondanád: Ímé tudtam én azokat!

8. *Melyekben* semmit nem hallottál, nem tudtál, a te füledbe is attól fogva nem ment. Jóllehet tudtam, hogy te mindenestől hitetlenűl cselekeszel, és hogy eleitől fogva * rúgódozónak hívattattál; * 5 Móz. 32, 15—18.

9. *Mindazáltal* az én nevemért * elhalasztom az én búsulásomat, és az én tisztességemért megmértéklem ellened való *haragomat,* hogy téged ki ne vágjalak. * Ezék. 20, 22.

10. Imé megtisztítlak téged, de nem úgy, mint az ezüstöt, megtisztítlak téged a nyomorúságnak * kemenczéjében.
* rész 4, 3. 27, 9.

11. Én magamért, én magamért mívelem; mert mimódon *engedném, hogy az én nevem* megfertőztessék? Az * én dicsőségemet is másnak nem adom.
* rész 42, 8.

12. Hallgass engem Jákób, és Izráel, én tőlem hívattattál, én vagyok, én vagyok az * első, utolsó is én vagyok!
* rész 41, 4.

13. A földet is az én kezem fundálta, és az én jobbkezem mérte meg araszszal az Egeket, ha én szólítom azokat, azonnal jelen vagynak.

14. Gyűljetek egybe, ti mindnyájan, és halljátok meg, ki mondotta meg azok közűl ezeket? az Úr szerette őtet, minden akaratját elvégezi * Babilóniában, és az ő karja *lészen* a Káldeusok *ellen.*
* rész 46, 1. 47, 1—15.

15. Én, én szóltam, és én hívtam őtet, elhozom őtet, és az ő úta szerencsés lészen.

16. Jőjjetek én hozzám, halljátok meg ezt: Nem szóltam eleitől fogva * titkon: Az időtől fogva, hogy e dolog lett, ott voltam; mert engemet az Úr Isten küldött el, és az ő Lelke. * rész 45, 19.

17. Ezt mondja az Úr a te Megváltód, az Izráelnek Szente: Én vagyok a te Urad Istened, ki téged tanítlak hasznosan, és vezérellek az úton, melyen jársz.

18. Vajha * figyelmeztél volna az én parancsolatimra, olyan volna a te békességed, mint a folyóvíz; és a te igazságod, mint a tengernek habjai.
* 5 Móz. 28, 1—14. Zsolt. 81, 14—17.

19. A te magod is olyan volt volna, mint a *tenger* fövenye, és a te méhednek gyümölcsei, mint annak köveeskéi: Nem vágattatnék ki és nem veszne el az ő neve az én orczám elől.

20. Menjetek ki Babilonból, * fussatok ki Káldeából, nagy kiáltó szóval hirdessétek, *és* mondjátok ezt, hirdessétek ezt a földnek utolsó határáig, *és* mondjátok: Megszabadította † az Úr az ő szolgáját Jákóbot. * Jer. 51, 6—8. † Jer. 29, 10.

21. Nem szomjúhoztak, *mikor* a pusztán általvitte őket, a * kősziklából vizet folytatott nékik, meghasította a kősziklát, és vizek jöttek *abból.* * 2 Móz. 17, 6.

22. Nincsen semmi * békességek az istenteleneknek, azt mondja az Úr!
* rész 47, 10. 11. 57, 51.

XLIX. RÉSZ.

Krisztus hivatalából származó jók

Halljátok meg beszédemet szigetben *lakozók,* és vegyétek eszetekbe távolvaló népek. Az Úr az *én anyám* méhétől fogva hívott engemet, az én anyám méhében mikor volnék, megemlékezett az én nevemről.

2. És olyanná tette az én számat mint az éles * szablya, az ő kezének árnyékával fedezett bé engemet, és olyanná tett engemet, mint a fényes nyíl, az ő tegzében rejtett el engemet.
* Jer. 1, 9. 10. Zsid. 4, 12.

3. És monda nékem: Én szolgám vagy te Izráel, te benned dicsekedem!

4. Én pedig mondék: Hijába munkálkodtam, hijába és haszontalan költöttem el erőmet; mindazáltal az én ítéletem az Úr előtt *vagyon,* és az én munkám az én Istenemnél.

5. Most *is* pedig azt mondja az Úr, a ki engem maga szolgájának formált az *én anyám* méhétől fogva, hogy Jákóbot ő hozzá megtérítsem; *ha* pedig Izráel ő hozzá nem megyen is, mindazáltal az Úrnak szemei előtt dicsőséges lészek, és az én Istenem lészen erősségem.

6. Ezt is mondá: Kicsiny dolog ez, hogy nékem szolgám légy, a Jákób

nemzetséginek megépítésére, és az Izráel pusztaságának helyreállatására; a Pogánynépeknek is * világosságúl adtalak tégedet, hogy légy én Idvezítőm a földnek utolsó határáig.
*rész 42, 6. 7. Luk. 2, 30. 32.
7. Ezt mondja az Úr, az Izráelnek Megváltója, Megszentelője, annak a kit megutálnak lelkében, az utálatos népnek, az Urak szolgájának: a Királyok meglátnak *téged* és felkelnek a Fejedelmek, és tisztelnek az Úrért, ki igaz, az Izráelnek Szentéért, a ki választott tégedet.
8. Ezt mondja az Úr: Kellemetes időben * meghallgattalak téged és a szabadításnak napján segítséggel voltam néked és megtartlak téged, és tészlek téged a népnek engesztelőjévé, hogy a földet megépítsed, hogy örökségűl bírjad az elpusztult örökségeket.
*2 Kir. 6, 2.
9. Hogy ezt mondjad a foglyoknak: Eredjetek * ki! *és* azoknak, kik a setétségben vagynak: Mutassátok ki magatokat; az útakon legeltetnek, és minden magas helyekben *lészen* az ő fűvök.
*rész 42, 7.
10. Nem éheznek, * sem szomjúhoznak, a hévség sem árt nékik vagy a nap; mert a ki rajtok könyörűl, az igazgatja őket, és a vizeknek forrásira viszi őket. *Jel. 7, 16.
11. Az én hegyeimet is mind útakká tészem, és az én ösvényim magasak lésznek.
12. Imé némelyek messze földről jőnek, és némelyek északról és napnyugotról, és némelyek a Sinnek földéről.
13. Énekeljetek * Egek, örvendezz föld, és hegyek kiáltsatok: mert megvígasztalta az Úr az ő népét, és az ő szegényin könyörűl! *Zsolt. 96, 11.
14. Ha azt mondja a Sion: Elhagyott engem az Úr, és az Úr elfelejtkezett én rólam!
15. Valyon elfelejtkezhetik-é az anya az ő kis gyermekéről, úgy hogy ne könyörüljön az ő méhének fiján? *ha* azok elfelejtkeznének is, de * én nem felejtkezem el te rólad; *Zsolt. 27, 10.
16. Imé az én kezeimre felírtalak téged; a te kőfalaid szüntelen előttem *forognak.*
17. Te *hozzád* sietnek a te fijaid; a te rontóid és pusztítóid messze távoznak tőled.
18. Emeld fel köröskörűl * szemeidet és lássad, mind ezek egybegyülvén, te hozzád jöttek: Élek én, azt mondja az Úr, hogy mind azokkal mintegy ékességgel felöltöztetel, és azokat nyakad körűl kötöd, mint a menyasszony *az aranylánczot;* *rész 60, 4.
19. Mert a te romlásid és pusztaságid, és elpusztíttatott földed majdan szorosabb lészen, hogynem mint a lakosokat béfoghatná, és a te rontóid messze eltávoznak tőled.
20. Még a te árvaságodnak fijai füled *hallására* azt kezdik mondani: Szoros nékem e hely, menj el innét, hogy itt lakhassam;
21. És azt gondolod a te szívedben: Kicsoda szülte nékem ezeket, holott én megfosztatott özvegy *voltam?* fogoly és ide s tova bujdosó *voltam,* és ezeket kicsoda nevelte fel? Imé én egyedűl maradtam volt, és ezek honnét vagynak?
22. Ezt mondja az Úr Isten: Imé felemelem az én kezemet a Pogányokhoz, és a népek között felemelem az én zászlómat és elhozzák a te fijaidat ölökben, és a te leányid az ő vállokon hordoztatnak.
23. És a Királyok lésznek te táplálóid, és a Királynéasszonyok te dajkáid, hanyathomlok leesnek előtted a földre, és a te lábaidnak * porát nyalják: És megtudod, hogy én vagyok az Úr, hogy nem szégyenülnek meg, a kik várnak engemet. *Zsolt. 72, 9.
24. Avagy elvétethetik-é az erőstől a préda? Valyon az igaznak foglyai megszabadulhatnak-é?
25. De az Úr ezt mondja: Sőt inkább az erőstől elvétetik az ő foglyai*nak serege,* és a kegyetlen *kezéből* a préda kivétetik; mert a kik téged háborgattak én azokat megháborítom, és a te fijaidat megtartom;
26. És azt mívelem, hogy a te nyomorgatóid a magok húsokat megegyék, és mint az édes borral, a magok vérekkel * megrészegedjenek; hogy megtudja minden test, hogy én Úr vagyok, a te Megtartód és Megváltód, a Jákóbak erős *Istene?* *Jel. 14, 20. 16, 6.

L. RÉSZ.

Zsidók megvettetése: Krisztus tiszte, hivatala.

Ezt mondja az Úr: Hol vagyon a ti anyátoknak megvettetéséről való bizonyságlevél, melylyel őtet megvetettem? Avagy kicsoda az én kölcsönadóim közűl, a kinek én eladtalak volna titeket? Imé a ti hamisságtokért * adattatok el, és a ti anyátok a ti gonoszságitokért vettetett meg. *rész 57, 17.

2. Mi az oka, hogy mikor *hozzátok* megyek, senki jelen nincsen? Mikor szólítlak, senki nem felel? avagy ugyan megrövidült-é az * én kezem, hogy meg nem szabadíthat? Avagy nincsen-é én bennem szabadításra való erő? Ímé az én dorgálásommal megszáraztom a tengert, † a folyóvizeket pusztává tészem, *annyira hogy* megveszszenek azokban a halak, mivelhogy nincsen víz, és szomjúval meghaljanak. * rész 59, 1. 4 Móz. 11, 23. † 2 Móz. 14, 21. Jós. 3, 16.
3. Az Egeket setétséggel béborítom, és *olyanná* tészem azoknak béfedezőjét, minémű a gyászruha.
4. Az Úr Isten adott nékem böles nyelvet, hogy alkalmatos időben tudjam az igét szólni a megfáradottnak; felserkent minden reggel, felserkenti az én fülemet, hogy hallgassam *őtet* mint Tanító mestert.
5. Az Isten nyitotta meg az én fülemet, és én nem voltam *néki* * engedetlen, hátra nem fordultam *ő tőle.* * Zsid. 10, 5. 7.
6. Az én testemet adtam a verőknek, és az én orczámat a szaggatóknak: Az én orczámat el nem vontam a gyalázatok előtt és a pökdösés előtt.
7. Az Úr Isten pedig nékem segítségem, azért nem szégyenültem meg; azért * keményítettem meg az én orczámat; mert tudom, hogy meg nem szégyenülök. * Jer. 1, 18.
8. Közel vagyon, a ki * engemet megigazít, kicsoda perelhetne én velem? álljunk elő mind egyetembe; kicsoda lészen nékem peresem? Jöjjön én hozzám. * Róm. 8, 33.
9. Ímé az Úr Isten az én segítségem; kicsoda kárhoztatna engemet? Ímé ők mindnyájan mint a ruha megavulnak, a moly emészti meg őket.
10. Kicsoda közületek, a ki féli az Urat: Hallgassa az ő szolgájának szavát. A ki setétségben járt, és nem volt néki világossága, bízzék az Úrnak nevében, és támaszkodjék az ő Istenéhez.
11. Ímé ti mindnyájan tüzet gerjesztetek, szikrákkal megkörnyékeztettek: Járjatok a ti tüzeteknek világosságában, és a szikráknál, *melyeket* ti gerjesztettetek. Az én kezemből vagyon ez ti rajtatok, nagy fájdalomban fogtok feküdni!

LI. RÉSZ.

Istennek külömb-külömbféle ígéretei.

Hallgassatok engemet, kik követitek az igazságot, kik az Urat keresitek! Tekintsetek a kősziklára, *melyből* kivágattatok, és a megnyilatkozott kútfőre, *a honnét* kihozattatok.
2. Tekintsetek Ábrahámra a ti atyátokra, és Sárára, * *ki* titeket szült: mert egyedűl hívtam őtet, és megáldám őtet, s megszaporítám őtet. * Zsid. 11, 11. 12.
3. Kétség nélkűl megvígasztalja az Úr a Siont, megvígasztalja minden ő pusztaságit, és olyanná tészi az ő pusztáját, mint a * Hédent; és annak pusztáját, mint az Úrnak kertét; öröm és vígasság találtatik abban, hálaadás és dícséretnek szava. * 1 Móz. 2, 8—10.
4. Hallgass én hozzám én népem, és én nemzetem a *te* füleid figyelmezzenek én hozzám; mert a törvény én tőlem kimegyen, és az én ítéletemet a népeknek világosításokra megjelentem.
5. Közel vagyon az én igazságom, kijő az én szabadításom, és az én karjaim a népeket megítélik: A szigetek*ben lakozók* engem várnak, és az én karomban vetik reménységeket.
6. Emeljétek fel mennybe a ti szemeiteket, és nézzetek a földre ide alá; mert az egek mint a füst * elfogynak, és a föld mint a ruha megavúl, annak lakosai is hasonlatosképen elvesznek; az én szabadításom pedig mind örökké lészen, és az én igazságom el nem romol. * Zsolt. 102, 27.
7. Hallgassatok engemet, kik tudjátok az igazságot, ti nép*ek*, kiknek szívekben * vagyon az én törvényem. Ne féljetek † az ember*ek* gyalázatjoktól, és azoknak szidalmokért kétségbe ne essetek; * Zsolt. 37, 31. † Zsolt. 118, 6.
8. Mert mint a ruhát, megeszi őket a moly, és mint a gyapjat, megemészti őket a féreg: az én igazságom pedig mind örökké lészen, és az én szabadításom nemzetségről nemzetségre.
9. Kelj fel, kelj fel, öltözd fel az erőt, *óh* Úrnak karja, serkenj fel mint a régi időkben, *és* régen elmult napokban. Avagy nem te vagy-é *az erő,* mely * elveszté Égyiptomot, *és* fájdalommal megemészté a † sárkányt? * 2 Móz. 14, 28. † Ezék. 29, 3.
10. Nem te vagy-é *az erő,* mely a tengert * megszáraztotta, *és* a mélységes örvényeknek vizeit, mely a mélységes tengert úttá tette? hogy a megszabadultak általmenének. * 2 Móz. 14, 21.
11. És az Úrtól megváltattak haza jönnének, és Sionba mennének * nagy dícsérettel, és örökkévaló öröm *lenne*

az ő fejeken; örömet és vígasságot találjanak; a bánat és nyögés eltávozzék tőlök. *rész 35, 10. Zsolt. 126, 1. 2.

12. Én *vagyok*, én vagyok a ti megvígasztalótok! kicsoda vagy te, hogy félsz * a halandó embertől, és az embernek fijától, *ki olyan* lészen mint a † fű? *Zsolt. 118, 6. †rész 40, 6.

13. És elfelejtkeztél a te teremtő Uradról, ki az egeket * kiterjesztette, és a földet fundálta; és szüntelen mindennap félsz a te nyomorgatódnak haragjától, ki azon igyekezik, hogy elveszessen; de hol vagyon a nyomorgatónak haragja? *Zsolt. 104, 2.

14. *Sőt inkább* siet a fogoly, hogy megszabaduljon, és ne haljon meg a tömlöczben, * és hogy el ne fogyjon az ő kenyere. *Zak. 9, 11.

15. Én vagyok a te Urad Istened, ki a tengert ketté * választja, melynek habjai zúgnak; Seregeknek Ura annak neve! *2 Móz. 14, 21.

16. A ki adtam az én beszédemet a te * szádba, és az én kezemnek árnyékával oltalmaztalak téged, hogy megplántáljam az egeket, és fundáljam a földet, és azt mondom a Sionnak: Én népem vagy te. *rész 49, 2. 3.

17. Serkenj fel, serkenj fel, kelj fel Jérusálem, ki * megittad az Úr kezéből az ő haragjának poharát, a keserűség poharának seprejét ittad meg, *és ugyan* kiszoptad *azt*. *rész 52, 1. 2 Kir. 25, 1—22.

18. Minden ő fijai közűl, *kiket* szült vala, senki nem vezérli vala őtet, és senki nem fogja vala az ő kezét minden ő fijai közűl, *kiket* felnevelt vala.

19. E kettő esett rajtad, kicsoda szánna téged? pusztaság * és romlás, éhség és fegyver; kicsoda vígasztalna meg téged? *2 Kir. 25, 1—22.

20. A te fijaid megrettenvén, feküdtek minden útczáknak fejeinél, mint a hálóba esett erdei vad, kik teljesek *voltak* az Úrnak haragjával, a te Istenednek feddésével.

21. Annakokáért halld meg ezt most *te* szegény, és megrészegíttetett, de nem borral!

22. Ezt mondja a te Urad, az Úr, és a te Istened, az ő népének gondviselője: Ímé elvettem a te kezedből a keserűségnek poharát, az én haragom poharának seprejét, nem iszod többé azt meg;

23. Hanem adom azt a te nyomorgatóidnak * kezekbe, kik azt mondották a te lelkednek: Hajolj le † előttünk, hogy menjünk által *te rajtad:* Kik előtt a te testedet olyanná tészed vala, mint a föld, és mint az út a járóknak. *rész 47, 6—15. †Zsolt. 129, 3.

LII. RÉSZ.

Szabadulás a Babilóniai fogságból, Krisztus felmagasztaltatása.

Serkenj fel, serkenj fel, öltözd fel a te erősségedet óh Sion, öltözzél fel a te ékességednek ruháiba Jérusálem, * szent város; mert nem megyen többé te rajtad által a körűlmetéletlen és a tisztátalan. *rész 4, 2.

2. Tisztítsd ki magadat a porból, kelj fel, ülj fel Jérusálem, szabadítsd ki magadat a te nyakadon való kötelekből, óh Sionnak fogoly * leánya. *2 Kir. 25, 1—22.

3. Mert azt mondja az Úr: Ingyen adattatok el; és pénz nélkűl * megszabadíttattok. *Esd. 1, 2—11.

4. Mert azt mondja az Úr Isten: Égyiptomba ment vala * régen az én népem, hogy ott bujdosnék: Az Assiriabeli *Király is* ok nélkűl megnyomorítá őtet. *1 Móz. 46, 6. 7.

5. És most mi *hasznom* vagyon nékem abban, ezt mondja az Úr, hogy az én népem elvitetett ok nélkűl, *és* az ő rajta uralkodók jajgattatják *őtet*, azt mondja az Úr, és az én nevem szüntelen minden napon * bosszantatik? *Ezék. 36, 20. 23. 24.

6. Annakokáért megesméri az én népem az én nevemet a napon ezért, hogy én magam, a ki szólok * vala, ímé jelen vagyok. *rész 46, 13.

7. Óh mely szépek e hegyeken az Evangyéliom hirdetőnek lábai, a ki békességet hirdet, örömet mond a jóról, szabadulást * prédikál, ki azt mondja a Sionnak: Uralkodik a te Istened! *vers 1. 3. 4. rész 48, 20. 21. Róm. 10, 15.

8. A te őrállóidnak szavok *hallatik*, felemelik szavokat, egyetembe kiáltanak: mert az ő tulajdon szemekkel meglátják, mikor visszahozza az Úr a Siont

9. Énekeljetek, örvendezzetek * mindnyájan Jérusálem pusztaságai: mert megvígasztalta az Úr az ő népét, megszabadította Jérusálemet. *Zsolt. 96, 11—13.

10. Feltürte az Úr az ő szent karját minden Pogányoknak szemeik előtt, hogy e földnek minden határai lássák a mi Istenünknek * szabadítását. *Zsolt. 126, 1—3. 98, 2. 3.

11. Menjetek el, menjetek el, fussatok ki onnét, semmi tisztátalant * ne illessetek, menjetek ki ő közűlök, tisztítsá-

tok meg magatokat, kik hordozzátok az Úrnak edényit. * 2 Kor. 6, 17. Jel. 18, 4.
12. Mert nem sietséggel * mentek ki, és nem futva mentek; mert előttetek megyen az Úr, és az Izráelnek Istene gyüjt titeket öszve. * 2 Krón. 36, 23.
13. Imé jó szerencsés lészen az * én szolgám, felmagasztaltatik, felemeltetik, és igen dicsőséges lészen! * Jer. 23, 5. 6.
14. Miképen hogy álmélkodtak sokan te rajtad; mivelhogy az ő * ábrázatja rútabb volt, hogynem mint valamely emberé, és az ő formája, hogynem mint az emberek fijaié: * rész 53, 2.
15. Azonképen sok népeket meghint, a Királyok az ő szájokat ő előtte béfogják; mert a mit nékik nem * beszéltek volt, azt meglátják és a mit nem hallottak volt, megértik. * Róm. 15, 21.

LIII. RÉSZ.

Krisztus szenvedése s felmagasztaltatása.

Kicsoda hiszen a mi * prédikálásunknak? és az Úrnak karja kinek jelenik meg? * rész 40, 27. Ján. 12, 38. Róm. 10, 16.
2. Mindazáltal felnevelkedik ő előtte mint egy vesszőszál, és mint egy gyökér a szomjúhozó földből: Nem *vala* néki formája, se * ékessége: nézénk ő reá, és nem vala kívánatos ábrázatja. * rész 52, 14.
3. Az emberek között utálatos és megvettetett, fájdalmakkal teljes, beteges, és *olyan vala,* mint a ki előtt *ember* elrejti orczáját, és semminek állítottuk őtet;
4. De a mi betegséginket * ő viselte, és a mi fájdalminkat hordozta; jóllehet mi azt állítottuk, hogy megostoroztatott, megverettetett s megnyomoríttatott Istentől. * vers 6. 7. Máté 8, 17.
5. De ő megsebesíttetett * a mi álnokságinkért, megrontatott a mi bűneinkért: a mi békességünknek verésége *vagyon* ő rajta, és az ő sebeivel † gyógyultunk meg. * Róm. 4, 25. 1 Kor. 15, 3. † 1 Pét. 2, 24.
6. Mi mindnyájan mint a juhok eltévelyedtünk, kik az *ő* útára tértünk; és az Úr mindnyájunknak álnokságát * ő reá vetette. * vers 4.
7. A *mi* bűnünk büntetését szenvedte, és ő kínoztatott; mindazáltal nem nyitotta meg * az ő száját; mint a bárány a mészárszékre vitetett, és mint a juh az őtet nyírők előtt megnémult, és nem nyitotta meg az ő száját. * Máté 26, 63. Csel. 8, 32—35.
8. A fogságtól és az ítélettől megszabadult: és az ő nemzetségét kicsoda beszélhetné meg? Mivelhogy kivágatott az élőknek földökből; az én népemnek bűnéért *volt* ő rajta a vereség!
9. És az istenteleneknek adá az ő koporsóját, és a gazdagnak az ő halálát: jóllehet nem cselekedett hamisságot, és álnokság * nem *találtatott* az ő szájában: * 1 Pét. 2, 22. 24.
10. Mindazáltal az Úr akarta őtet megrontani s betegség alá vetni; hogy minekutánna tejéndi az ő lelkét áldozatúl a bűnért, meglássa a magot, meghoszszabbítsa napjait, és az Úrnak akaratja az ő keze által jó szerencsés légyen.
11. Az ő lelke fáradság*ának* meglátván *hasznát,* megelégedik: az ő esméretivel az én igaz Szolgám sokakat megigazít: mert azoknak álnokságaikat ő vette el.
12. Annakokáért néki részt osztok a nagyokkal, és a hatalmasokkal osztja meg a zsákmányt: mivelhogy az ő életét halálra adta, és a bűnösök * közé számláltatott és ő sokaknak bűnöket hordozta, és a bűnösökért † imádkozott. * Máté 27, 28. † Luk. 23, 34.

LIV. RÉSZ.

Isten jótéteményei az Új Testamentomi Hívekkel.

Énekelj meddő, *ki* * nem szülsz vala: örülj *és* örvendezz, *ki* nem szülsz vala: mert többen *vagynak* az özvegynek fijai, mint annak, a kinek férje vagyon, azt mondja az Úr: * Gal. 4, 27.
2. Szélesítsd ki a te sátorodnak helyét, és a te hajlékidnak kárpitjait terjeszszék ki, ne tiltsad *azt* meg; hosszabbítsd meg a te köteleidet, és erősítsd meg a te szegeidet;
3. Mert mind jobb- mind balkézre megszaporodol, és a te magod a Pogányokat *is* örökség szerint bírja, és lakoznak a puszta városokban.
4. Ne félj: mert nem szégyenülsz meg; meg sem pirulsz: mert meg nem gyaláztatol, sőt inkább a te ifjúságodnak szeméremről elfelejtkezel, és a te özvegységednek * gyalázatjáról többé meg nem emlékezel; * Hós. 2, 1. 18.
5. Mert a te Férjed a te Teremtőd, Seregeknek Ura annak neve! és a te Megváltód az Izráelnek Szente, az egész föld Istenének hívattatik!
6. Mert úgymint elhagyatott és keserves lelkű asszonyt hívott téged az Úr, és *úgymint* megvettetett ifjú asszonyt, azt mondja a te Istened.

7. Egy szempillantásig hagytalak el téged, de az én nagy irgalmasságimban egybegyüjtlek téged.
8. Egy kis búsulásomban elrejtettem vala az én orczámat tőled egy szempillantásig: de az én örökkévaló irgalmasságomban könyörültem rajtad, azt mondja a te megváltó Urad!
9. Mert *szinte úgy vagyon* ez nékem, *mint* a Nóé özönvize, kinek * megesküdtem: hogy a Nóé özönvize többé e földön által nem menne: azonképen megesküszöm, hogy többé reád nem haragszom, és téged meg nem feddelek.
* 1 Móz. 8, 21. Jer. 31, 35. 36.
10. Mert a hegyek megindulnak, és a halmok megrendülnek; az én irgalmasságom pedig tőled el nem távozik, és az én békességemnek szövetsége meg nem tántorodik, azt mondja a te könyörülő Urad!
11. Óh *te* szegény, szélvésztől hányattatott, vígasztalástól megfosztatott! Ímé én a te köveidet kárbunkulus *kő*re rakom, és zafir *kő*veken fundállak tégedet!
12. És a te ablakaidat drága kövekből csinálom, és a te kapuidat kárbunkulus kövekből, és minden te határodat kívánatos kövekből.
13. És minden te fijaid *lésznek* az Úrtól * taníttattak, és a te fijaidnak békességek bőséges lészen. * Ján. 6, 45.
14. Igazságban megerősíttetel, távol lészesz a nyomorúságtól; mert nem félsz *attól*, és a rettegéstől: mert nem közelget te hozzád.
15. Ímé minden kétség nélkül gyülekezik te *ellened nép; de* én hírem nélkűl. Valaki te ellened gyülekezik, te közötted elesik *az!*
16. Ímé én teremtettem a kovácsot, ki fúvással a szenet megéleszti, és ki az ő szerszámát valami állatnak csinálására előhozza: azonképen én teremtettem a pusztítót a vesztésre.
17. Semmi szerszámnak nem lészen előmenetele, *valamely* te ellened *készíttetik:* és minden nyelvet, *valamely* te ellened perbe támad, kárhoztatsz. Ez az Úr szolgáinak örökségek, kiknek igazságok én tőlem *vagyon*, azt mondja az Úr!

LV. RÉSZ.

Intés a hitre. Idvességnek igéretei.

Mindnyájan kik szomjúhoztok, jöjjetek * e vizekre, ti is, kiknek nincsen pénzetek, jöjjetek el, vegyetek, és egyetek; jöjjetek el, vegyetek *minden* pénz nélkűl, és *minden* jutalom nélkűl, bort és tejet. * Máté 5, 6. Ján. 7, 37. 38.
2. Miért költötök pénzt a haszontalan eledelre, és fáradtok azért, a mi meg nem elégíthet? Hallgassatok engem valóban, hogy jót ehessetek, és gyönyörködtesse a ti lelketek magát e kövérséggel.
3. Hajtsátok le a ti fületeket, és jöjjetek én hozzám, hallgassatok *engem*, hogy éljen a ti lelketek, és szerzek ti veletek örökkévaló szövetséget, a Dávidnak *igért* állandó * irgalmasságimat.
* 2 Sám. 7, 16. Csel. 13, 34.
4. Ímé a nemzetségeknek bizonyságúl adtam őtet, vezérűl és tanítómesterűl a nemzetségeknek.
5. Ímé a *mely* népet nem esmérsz vala, azt hívod: és a *mely* nép téged nem esmért, te hozzád siet, a *te* Uradért Istenedért, és az Izráelnek Szentéért, ki téged megdicsőít!
6. Keressétek az Urat, míg * megtaláltathatik, hívjátok őtet segítségűl, míg közel vagyon. * Péld. 8, 17. 2 Krón. 15, 4.
7. Hagyja el a gonosz *ember* az ő útát, és az álnok férjfiú az ő gondolatit, és térjen az Úrhoz, és könyörűl rajta, * és a mi Istenünkhöz: mert hajlandó a megbocsátásra; * Ezék. 33, 11.
8. Mert nem *olyanok* az én gondolatim, *mint* a ti gondolatitok, sem az én útaim: *mint* a ti útaitok, azt mondja az Úr!
9. Mert *mely* igen távol az ég a földtől: oly igen távol vagynak az én útaim a ti útaitoktól, és az én gondolatim a ti gondolataitoktól.
10. Bizonyára, miképen leszáll az eső és hó az égből, és oda vissza nem tér, hanem megrészegíti * a földet, és azt míveli, hogy a *föld* teremjen és gyümölcsözzön, és a magvetőnek magot adjon, és kenyeret az éhezőnek:
* Zsolt. 65, 11.
11. Úgy lészen az én beszédem, mely az én számból kimegyen, nem tér én hozzám üresen, hanem megcselekeszi a mit akarok, és szerencsés lészen *azoknál* a kikhez küldöttem azt;
12. Mert örömmel jöttök ki, és békességgel vezéreltettek, a hegyek és halmok díséretet * énekelnek ti előttetek, és a mezőnek minden fái kézzel tapsolnak. * rész 35, 1. 2.
13. A kis vesszőszál helyébe nevekedik jegenyefa, a bogácskóró helyébe nevekedik mirtus és lészen az Úrnak

nevére örökkévaló jegyül, *mely* el nem töröltetik.

LVI. RÉSZ.

Intés a szent életre. Evangyéliomi igéret az istenfélőknek. A Zsidók Tanítóiknak bűnök.

Ezt mondja az Úr: Őrizzétek meg az ítéletet, és cselekedjetek igazságot: mert közel vagyon az én szabadításom, hogy eljöjjön, és az én igazságom, hogy megjelenjék.

2. Boldog ember, a *ki* ezt cselekeszi, és az emberek fija, a *ki* ahoz ragaszkodik! ki megőrizi a * szombatot, hogy azt meg ne fertéztesse, és megőrizi az ő kezét, hogy semmi gonoszt ne cselekedjék. * 5 Móz. 5, 14.

3. És ne mondja az idegen, a ki az Úrhoz adja magát így szólván: Bizonyára elszakasztott az Úr engem az ő népétől! A herélt *ember* is ne mondja: Ímé én megszáradott fa *vagyok!*

4. Mert ezt mondja az Úr a herélt *emberekről*: A kik megtartják az én szombatimat, és azt cselekeszik, a miben én gyönyörködöm, és az én szövetségemhez ragaszkodnak:

5. Adok azoknak az én házamban és az én kőfalaimon belől helyet, és jobb nevet, hogynem mint a fiaknak és leányoknak *nevek;* örökkévaló nevet adok nékik, mely soha el nem vész!

6. Az idegeneket is pedig, kik ragaszkodnak az Úrhoz, hogy néki szolgáljanak, és az Úrnak nevét szeressék, hogy néki szolgái legyenek: mindent valaki megőrizi a szombatot, hogy azt meg ne fertéztesse, és a kik ragaszkodnak az én szövetségemhez:

7. Az én szent hegyemre * viszem azokat, és megvídámítom azokat az én imádságomnak házában, azoknak egészen égőáldozatjok, és véres áldozatjok kedves lészen az én oltáromon; mert az én házam minden népek † imádsága házának híváttatik.

* rész 2, 2. † Máté 21, 13.

8. Ezt mondja az Úr Isten, ki az elszéledezett Izráelitákat egybegyüjti: Még többeket is gyüjtök ő hozzá, az ő egybegyüjtötteihez.

9. Mezőnek minden vadai, jöjjetek el, hogy megemészszétek *ezeket,* erdőnek minden vadai.

10. Az ő őrállói vakok, valamennyin *vagynak,* semmit nem tudnak; mindnyájan *olyanok, mint a* néma ebek, *melyek* alkalmatlanok az ugatásra, szunnyadozók, vesztegfeküvők, szeretik a szunnyadást.

11. És e *nagy* telhetetlen * ebek nem tudnak megelégedni, magok legeltetik magokat, nem tudnak tanítani: mindnyájan a magok útát követik, kiki mind csak telhetetlenséget követ az ő tartományában. * Jer. 6, 13. 8, 10.

12. Jertek el, *úgymond,* vegyünk bort, részegedjünk meg borral: holnap is úgy lakjunk mint ma, vagy sokkal jobban!

LVII. RÉSZ.

Zsidónép bűnei, fenyegetése. A megtérőknek igéret.

Az igaz elvesz; és nincsen senki, ki eszébe venné: az irgalmasságtevő emberek elszedetnek, *és* senki meg nem gondolja, hogy a következendő veszedelem * előtt vétetik el az igaz.

* 2 Kir. 22, 20.

2. Eljő a békesség, nyugosznak az ő ágyasházaikban, a ki járánd ő előtte.

3. Ti pedig jöjjetek ide, szemfényvesztőnek fijai, paráznának * magva, mely paráználkodol! * rész 1, 4. Hós. 2, 1. 3.

4. Ki ellen gyönyörködtetitek magatokat? ki ellen tátottátok fel szátokat? *és* vetettétek ki nyelveteket? Avagy nem engedetlen fiak *vagytok-é* ti, és hazug magvai *azoknak,*

5. Kik bujálkodtak a bálványokkal minden * zöld fa alatt, kik az ő gyermekeiket † megölték a patakokban a magas kősziklák alatt.

* Ezék. 6, 13. † Jer. 7, 31. 2 Kir. 16, 3. 4.

6. A völgynek szép sima *köveiben* vagyon a te gyönyörűséged; azok, azok a te örökséged, sőt azoknak töltöttél italiáldozatot, áldoztál minhával! Avagy jó néven vehetném-é ezeket tőled?

7. A magas és tettetes helyen helyheztetted a te * ágyadat, oda is felmentél áldozatot tenni. * rész 65, 4.

8. Az ajtónak belső részére is, és a küszöbre a te *bálványozásodnak* jelenségét helyheztetted, és én tőlem eltávozván, magadat megmezítelenítetted, a te ágyadat megszélesítetted, szövetséget vetettél azokkal, szeretted azoknak ágyasházokat *minden* helyen, *valamelyet* láttál.

9. És elmentél a Királyhoz olajjal, és megsokasítottad a te kenetidet; és elküldötted a te követidet messze földre és megaláztatol mind a koporsóig.

10. A te sok útaiddal fárasztottad magadat, mégis nem mondottad: Haszontalan *az én fáradságom!* Segítsé-

get találtál magadnak, azért nem fáradtál el.
11. És kitől rettegtél és féltél, hogy hazudtál, és én rólam meg nem emlékeztél, meg sem gondoltál? Avagy azért nem félsz-é engemet, hogy én hallgattam mind eleitől fogva?
12. Én megjelentem a te igazságodat, és a te cselekedetidet, melyek néked nem használnak.
13. Mikor kiáltándasz, szabadítsanak meg téged a bérlett *vitéz*id. De azokat a szél mind elviszi, a hijábavalóság elragadja: a ki pedig én bennem * veti reménységét, örökségűl bírja a földet, és bírja az én szent hegyemet.
* rész 56, 4. 5. Zsolt. 15, 1—5.
14. És ezt mondja: Töltsétek, töltsétek, egyengessétek * az útat, szedjétek fel az én népemnek útáról a botránkozást;
* rész 40, 3.
15. Mert ezt mondja a Magasságos és dicsőséges, ki örökkévalóságban lakozik, kinek neve Szent: Én magasságban és szent *helyen* lakom; de a * töredelmes, alázatos szívű *ember*rel is, hogy megelevenítsem az alázatosoknak lelkeket, és megéleszszem a töredelmeseknek szíveket.
* Zsolt. 51, 19.
16. Mert nem mind örökké * perlek, és nem mind örökké haragszom, mivelhogy az én orczám előtt a lelkek megemésztetnek, és a lelkeket én teremtettem;
* Zsolt. 103, 9.
17. A telhetetlenségnek hamisságáért haragudtam meg, és megvertem őtet, elrejtvén *az én orczámat* és megharagudtam: ő pedig elfordulván, az ő szívének gondolatja szerint jár vala.
18. Az ő útait látom: mindazáltal meggyógyítom őtet, hordozom, megvígasztalom őtet és a kik ő * közöttök sírnak.
* vers 15.
19. Megújítom az ajakaknak beszédeket, *hogy azt mondják a Próféták:* Békesség, * békesség a messzevalóknak, és a közelvalóknak azt mondja az Úr: és meggyógyítom őtet;
* rész 40, 1. 2. 9. 48, 20. 52, 8.
20. A hitetlenek pedig olyanok lésznek, mint a megháborodott tenger, mely nem nyughatik, és annak vizei minden rútságot és sárt hánynak ki.
21. Nincsen * békességek, azt mondja az én Istenem, a hitetleneknek!
* rész 48, 22.

LVIII. RÉSZ.

Böjtölés, és Innepszentelés.

1. Kiálts teljes torokkal, meg * ne szünjél, mint a trombita emeld fel a te szódat, és mond meg az én népemnek az ő bűnöket, és a Jákób házának az ő hamisságokat!
* Mik. 3, 8.
2. Akármint keressenek minden nap engemet, és az én útaimat akarják tudni: mintha oly nép volna, mely * igazságot cselekedett volna, és az ő Istenének ítéletit hátra nem hagyta volna: tudakoznak én tőlem az igazságnak törvényéről, az Istenhez való menetelben gyönyörködnek.
* rész 1, 4. 10.
3. Mi az oka, *azt kérditek*, hogy mikor böjtölünk, nem tekintesz reánk? A mi lelkünket gyötröttük; és nem vetted eszedbe! Ímé a ti böjtöléseteknek napján, azt mívelitek, a mi néktek tetszik, hogy a ti marháitokat kiszedjétek.
4. Ímé perlődésnek és versengésnek okáért böjtöltök, és hogy verjetek *valakit* kegyetlenűl, a *ti* kezeitekkel: nem böjtöltök (a mint ez az idő *vagyon*) hogy a magasságban felemelnétek a ti szótokat.
5. Avagy ilyen-é a böjt, *melyet* én parancsoltam, hogy napestig az † ember gyötörje az ő lelkét, mint a káka lehajtsa az ő fejét, vagy hogy zsákot, és hamvat terítsen *maga alá?* ezt nevezed-é böjtnek, és az Úr előtt kedves napnak?
* Zak. 7, 5.
6. *Avagy inkább* nem ez-é a böjt, melyet én választottam: hogy a gonoszságnak köteleit eloldjad, megoldjad a terhes igákat, és szabadon bocsássad a megromlottakat, és hogy minden igát elszaggassatok;
7. Avagy nem *ez-é, hogy* az éhezőnek * megszegd a te kenyeredet, és a szegény bujdosókat bévigyed házadba? mikor mezítelent látsz, megruházzad, és a te tested előtt el ne rejtsed magadat?
* Ezék. 18, 5—9. 16, 17.
8. Akkor feltámad mint a hajnal a te világosságod; és a te ékességed mindjárt kivirágzik, és a te igazságod előtted * megyen, az Úrnak dicsősége fedez bé téged.
* Zsolt. 37, 6.
9. Akkor könyörgesz, és az Úr meghallgat, kiáltasz, és azt mondja: Ímhol vagyok! ha a terhet elveténded te közűled, *és megszűnöl* kezeidet bocsátani *gonoszra*, és álnokságot szólni.
10. És ha az éhezőnek a te lelkedet kiadándod, és a megéhezett embert megelégítènded: feltámad a setétségben a te világosságod, és a te homályosságod *olyan lészen*, mint a dél!

11. És az Úr lészen néked mindenkor vezéred, és megelégíti a nagy szárazban is a te lelkedet, a te csontaidat meghizlalja, és olyan lészesz mint a nedves kert, és mint a vizeknek folyása, melynek vizei el nem fogynak.

12. *És lésznek* ti közűletek *olyak, kik* megépítik * a sok időtől fogva való pusztákat, a sok nemzetségtől fogva való fundamentomokat felrakatod; és neveztetel romlás építőjének, útak megújítójának, hogy *az emberek ott* lakozzanak. * rész 61, 4.

13. Ha megtartóztatod a te lábadat szombatnapon, hogy azt ne míveljed, a miben gyönyörködöl, az én szent napomon, és a szombatot gyönyörűségesnek tartándod, hogy szenteltessék és tiszteltessék az Úr, és annak tisztességet tejéndesz, úgy hogy nem a te dolgaidat tészed, és nem cselekeszel s nem szólsz oly beszédet, melyben gyönyörködnél;

14. Akkor téged, ki az Úrban gyönyörködöl, a magas földre * viszlek, és azt mívelem, hogy Jákóbnak a te atyádnak örökségével élj: mert az Úr szája mondotta! * 5 Móz. 32, 13.

LIX. RÉSZ.

Zsidó nép bűne, nyomorúsága: Szabadítása felől való igéret.

Imé az Úrnak keze nem * rövidült meg, hogy meg nem szabadíthatna, és meg nem siketült az ő füle, hogy meg nem hallgathatna! * rész 50, 2.

2. De a ti hamisságitok tettek külömbséget köztetek és a ti Istentek között, és a ti bűneitek miatt rejtezett el * az ő orczája ti előttetek, hogy meg ne hallgatna; * 5 Móz. 31, 18.

3. Mert a ti kezeitek * megfertéztettek vérrel, és a ti ujjaitok hamissággal: a ti ajakitok szólnak hazugságot, a ti nyelvetek hamisságot szól. * rész 1, 15.

4. Nincsen senki, ki az igazság mellett szólna, és senki nincsen, ki az igazságért perlene: haszontalan dologban bíznak, és hijábavalóságot szólnak, bosszúságtételről * gondolkodnak, és hamisságot cselekesznek: * rész 58, 4.

5. Áspis *kígyó*nak tojásit költik ki, és póknálót szőnek: Valaki annak tojásiban eszik, meghal, a kire reá fecscsen, *mintha* a kígyó marná meg.

6. A *pók*nak hálójából * nem lészen ruha, és senki a *pók*oknak munkájokkal bé nem fedezi magát, azoknak cselekedeteik hamisságnak cselekedetei, és erőszaknak cselekedete vagyon az ő kezeikben. * Jób 8, 14. 15.

7. Az ő lábaikkal gonoszra * futnak és sietnek, hogy ártatlan vért ontsanak: az ő gondolatjaik hamis gondolatok, pusztítás és romlás *vagyon* az ő útaikban. * Péld. 1, 16.

8. A békességnek útát nem tudják, és semmi igazság nincsen az ő útaikban; a magok útát elfordították: valaki azon jár, nem tudhatja a békességet.

9. Azért messze eltávozott tőlünk az ítélet, és az igazság nem vészen körűl minket. Várjuk a világosságot; de imé setétség * *vagyon:* a fényességet *várjuk; de imé* nagy homályosságban járunk. * rész 5, 30. Ámós 5, 18.

10. Tapogatjuk, mint a vakok a falt, és mint a kiknek szemek nincsen: a képen tapogatunk, megütközünk délben is, mint estve; kietlen helyeken *vagyunk* mint a halottak!

11. Kiáltunk mindnyájan, mint a medvék, és felette igen nyögünk, mint a galambok; vártuk az ítéletet, és nincsen: a szabadulást *is, és* eltávozott tőlünk;

12. Mert megsokasodtak a mi gonoszságink te előtted, és a mi bűneink bizonyságot * tettek ellenünk: mert a mi hamisságink velünk *vagynak,* és a mi hamisságinkat esmérjük: * Jer. 14, 7.

13. Hamisan cselekedtünk, és hazudtunk az Úrnak, és hátra állottunk a mi Istenünktől: szóltunk patvart, *és Istentől való* elszakadást, gondoltunk és szóltunk szívünkből hazug beszédeket;

14. Annakokáért eltávozott *tőlünk* az ítélet, és az igazság messze állott; mert az igazság * elesett az úttczán, és az igazságnak nincsen előmente. * Zsolt. 12, 2. 3.

15. Elfogyott az igazság, és a ki a gonoszságtól eltávozott, azt bolondnak tartják, melyet láta az Úr, és nem tetszék néki, hogy semmi igazság nem volna.

16. Látá, *mondom,* hogy egy *igaz ember* sem volna, és csudálkozék rajta, hogy senki nem volna Közbenjáró: Annakokáért az ő karjával * szabadítá meg azt, és az ő igazságával erősíté meg azt. * rész 63, 5.

17. És felöltözé az * igazságot mintegy pánczélt, és a szabadításnak sisakját fejébe *tevé;* felöltözé a bosszúállást *mintegy* ruhát, és búsulással körűlvevé magát, mintegy palásttal. * Eféz. 6, 13—17.

18. Hogy megfizessen, hogy bosszút

álljon az ő ellenségin haraggal, megfizessen ellenséginek, a szigetek*ben lakozók*nak *is hasonló* fizetéssel megfizessen.
19. És rettegik *nap*nyugottól fogva az Úr nevét, és naptámadattól fogva az ő dicsőségét. Mert az ellenség eljő mint a * folyóvíz, *de* az Úrnak szele elkergeti azt. * Jer. 47, 2.
20. És eljő Sionnak a * Megváltó, és azoknak, kik megtérnek az *ő* hamisságokból a Jákób közűl, azt mondja az Úr! * Róm. 11, 26.
21. És én velek ilyen szövetséget szerzek, azt mondja az Úr: Az én Lelkem, mely te benned *vagyon*, és az én beszédim, melyeket adtam a te szádba, el nem távoznak a te szádtól, és a te magodnak szájától, és a te magod magvának szájától, azt mondja az Úr, mostantól fogva soha örökké!

LX. RÉSZ.

Az Isten népe Gyülekezetinek állapotja az Evangyéliom prédikálásának kezdetiben.

Kelj fel, világoskodjál: mert eljött a te világosságod, és az Úrnak dicsősége rajtad feltámadott!
2. Mert ímé a setétség béborította a földet, és a homályosság a népeket! rajtad pedig feltámad az Úr, és az ő dicsősége te rajtad megláttatik.
3. És járjanak a Pogányok * a te világosságodban, és a Királyok a néked támadott fényességben. * Jer. 21, 24.
4. Emeld fel köröskörűl a te szemeidet, * és lásd meg: Mind ezek egybegyűltek, hogy hozzád jöjjenek: A te fijaid nagy messze *föld*ről eljőnek, és a te leányid ölben hozatnak el! * rész 49, 18.
5. Akkor meglátod, és világos lészesz, elálmélkodik ugyan, de kiterjed a te szíved; mivelhogy hozzád fordult a tengernek soksága, hozzád gyülekezett a Pogányoknak erejek
6. A tevéknek soksága elborít tégedet, Midiánnak és Efának tevéinek fijai mindnyájan Sébából eljőnek, aranyat és tenjént hoznak, és az Úrnak dícséretit hirdetik:
7. Kédárnak minden juhai hozzád gyűlnek, Nébajótnak * kosai szolgálnak néked: a kik az én oltáromhoz járulnak, kedvesek lésznek, és az én dicsőségemnek házát megdicsőítem! * 1 Móz. 25, 13.
8. Kicsodák ezek, a *kik* úgy jőnek mint a felleg, és mint a galambok az ő ablakokra?
9. Mert a szigetek engemet várnak, és először *is* Társisnak hajói, hogy elhozzák a te fijaidat messze *földre*, az ő ezüstöket és aranyokat velek egybe, a *te* Urad Istened nevének, és az Izráel Szentének: mert megdicsőített tégedet!
10. És megépítik az idegenek * a te kőfalaidat, és azoknak Királyaik szolgálnak néked, mert haragomban megvertelek vala; de jóvoltomból könyörűltem rajtad. * Esd. 6, 8. 9. Neh. 2, 8.
11. És nyitva lésznek * a te kapuid szüntelen, éjjel és nappal bé nem zároltatnak, hogy bévigyék hozzád a Pogányoknak sokságát, azoknak Királyaik is bévitessenek. * Jel. 21, 25. 26.
12. Mert a nemzetség, az ország, mely néked nem szolgáländ, * elvész, és azok a népek mindenestől elpusztíttatnak. * rész 41, 11. 12.
13. A Libánus ékessége te hozzád megyen, a jegenyefa, a puszpang és a fenyőfa mind egyetemben az én szent helyemnek megékesítésére, hogy az én lábaimnak helyét megékesítsem.
14. És a kik téged nyomorgattak azoknak fijaik hozzád mennek magokat megalázván, és * leborúlnak a te lábaidnak talpainál, valakik téged megutálnak vala, és neveznek téged Úr városának, *és* e Siont az Izráel szent *Istené*jének. * Jel. 3. 9.
15. A helyébe, hogy te elhagyattál volt, és gyűlölséges voltál: és hogy nem volt senki, ki *te rajtad* általmenne; örökkévaló szépséget adok tenéked, *és* nemzetségről nemzetségre való örömet.
16. És szopod a Pogányok tejét, és a Királyoknak * csecseket szopod: akkor megtudod, hogy én Úr *vagyok* te Megtartód, és te Megváltód, a Jákób erős *Istene!* * rész 49, 23.
17. A réz helyébe aranyat hozok, a vas helyébe ezüstöt hozok, és a fákért rezet, és a kövekért vasat, és békességnek Fejedelmit adok néked, és igaz adószedőket.
18. Nem hallatik többé a te földeden ragadozás, pusztítás és rontás a te határidban, és a szabadulást hívod te kőfalaidnak, és kapuidnak a dícséretet.
19. Nem lészen többé néked a nap nappali * világosságod, és a holdnak fénye nem világosít meg téged; hanem az Úr lészen néked örökkévaló világosságod, és a te Istened te dicsőséged! * Jel. 21, 23. rész 22, 5.
20. A te napod nem megyen többé alá, és a te holdod nem fogyatkozik el; mert az Úr lészen néked örökkévaló világos-

ságod, és a te keserűséged napjainak
vége szakad.
21. A te néped mind * igaz *lészen*,
mind örökké örökségűl bírja a földet,
azok plántájoknak csemetéje az én ke-
zem gyümölcse lészen, hogy én dicsőít-
tessem. * rész 4, 2.
22. A kicsiny, ezerre szaporodik, és a
kevés, erős nemzetségre. Én Úr, az ő
idejében nagy hamarsággal megmívelem
ezt!

LXI. RÉSZ.

Krisztus tanítói tiszte, Pogányok hivatala.

Az Úr Istennek * Lelke *vagyon* én
rajtam; azért kent meg engem az Úr,
elküldött engem, hogy a szegényeknek
Evangyéliomot hirdetnék, hogy a fog-
lyoknak szabadulást hirdetnék, és a
megkötöztetteknek a † tömlöcznek meg-
nyílását; * Luk. 4, 17—20. † Zak. 9, 11.
2. Hogy az Úr jó kedvének esztende-
jét hirdetném, és a mi Istenünk bosszú-
állásának napját, hogy minden siralma-
sokat megvígasztalnék;
3. Hogy a kik Sionban sírnak, azok-
nak *vigasztalást* nyujtanék, hogy a
hamu helyébe azokat felékesíteném,
örömnek kenetét *adván* a bánat helyébe,
dicséretnek palástját, a keserves lélek
helyébe: hogy neveztessenek igazság
fáinak, és Úr plántáinak az én dicsősé-
gemre.
4. És megépítik a régi időtől fogva
való * pusztákat, a régi pusztaságot fel-
építik, és a puszta városokat megújít-
ják, melyek sok nemzetségtől fogva el-
pusztultak volt. * rész 58, 12.
5. És felkelvén az idegenek legeltetik
a ti barmaitokat, és az idegenek *lésznek*
ti szántóitok és vinczelléritek;
6. Ti pedig az Úr Papjainak * nevez-
tettek, a mi Istenünk Szolgáinak hívat-
tattok; a Pogányoknak gazdagságit
eszitek, és azoknak dicsőségekkel ma-
gasztaltattok fel. * rész 60, 16.
7. A ti gyalázatotokért két annyi *ju-
talmat vésztek*, és a szidalom helyében,
örvendeznek az ő örökségekben; mert
az ő földökben két részt bírnak, örökké-
való örömök lészen:
8. Mert én Úr szeretem az ítéletet, gyű-
lölöm a ragadományt az áldozatban, és
rendelem az ő cselekedeteket igazság-
ban, és örökkévaló * szövetséget szerzek
ő velek. * Jer. 32, 40.
9. És esméretes lészen az ő magvok a
Pogányok között, és az ő csemetéjek a
népek között: valakik látják őket, meg-
esmérik őket, hogy ők az Úrtól áldatott
magok!
10. Nagy örömmel örülök az Úrban,
örvendez az én lelkem ez én Istenem-
ben: mert idvességnek ruháival öltözte-
tett fel engem, igazságnak palástjával
vett engem körűl: mintegy vőlegényt
megékesített *engem* és mintegy meny-
asszonyt, *ki magát* megékesítette az ő
ékességével;
11. Mert mint a föld megtermi az ő
csemetéjét, és mint a kert megtermi az
ő veteményét: azonképen az Úr Isten
virágoztatja jövendőben az igazságot és
a dicséretet, minden Pogánynépek kö-
zött.

LXII. RÉSZ.

Új Testamentomi Gyülekezet állapotja.

A Sion kedvéért nem hallgatok, és a
Jérusálem kedvéért nem nyugszom, míg-
nem eljő az ő igazsága mint a fényes-
ség, és az ő szabadulása mint a lámpás
tündöklik!
2. És meglátják a Pogányok a te igaz-
ságodat, és minden Királyok a te dicső-
ségedet, és új nevet adnak néked, me-
lyet az Úr szája nevez.
3. És lészesz dicsőségnek koronája az
Úrnak kezében, és *mint* királyi korona
a te Istenednek kezében.
4. Nem neveztetel többé * Elhagyatott-
nak, és a te földed nem neveztetik többé
Pusztának; hanem neveztetel te ilyen
módon: Én gyönyörűségem! és a te
földed Férjnek-adatottnak: mert az Úr
gyönyörködni fog benned, és a te földed
Férjnek adatik. * Hós. 1, 10—12.
5. Mert *miképen* feleségűl veszi magá-
nak az ifjú a leányt: *azonképen úgy-
mint* feleségűl vesznek téged a te fijaid,
és *mint* a menyasszonynak örül a vőle-
gény: *azonképen* örül néked a te Iste-
ned!
6. A te kőfalaidra, óh Jérusálem, őri-
zőket állatok, *kik* éjjel és nappal szün-
telen ne hallgassanak: ti kik az Úrról
megemlékeztek, ne hallgassatok.
7. És *addig* meg ne szünjetek tőle,
mignem megújítja és mignem Jérusále-
met dicséretessé tészi e földön.
8. Megesküdt az Úr az ő jobbkezére,
és az ő erősségének karjára: Nem adom
többé a te gabonádat eleségűl a te ellen-
ségidnek, és az idegenek nem iszszák a
te borodat, melyért munkálódtál;
9. Hanem a kik bétakarják azt, *azok*
eszik azt meg, és dicsérik az Urat; és a
kik bétakarják a *bort*, azok iszszák

azt meg az én szentségemnek pitvariban.
10. Menjetek által, menjetek által a kapukon, csináljatok * útat a népnek, töltsétek meg, töltsétek meg az útat, hányjátok ki a köveket, emeljetek zászlót a népekhez. *rész 40, 3. 57, 14.
11. Ímé az Úr hirdeti mind a földnek határáig, mondjátok meg a Sion leányának: Ímé eljött a te * Szabadítód, ímé az ő jutalma † ő vele *vagyon*, és az ő cselekedete ő előtte!
*Zak. 9, 9. Máté 21, 5. † rész 40, 10.
12. És nevezik őket szent * népnek, az Úrtól megváltattaknak; te pedig neveztetel: Megkerestetett városnak, nem elhagyatottnak. *rész 4, 2.

LXIII. RÉSZ.

Választattak szabadulása. Könyörgés a Babilóniai fogságból való megszabadításért.

Kicsoda ez, a ki jő Edomból, veres ruhákban * Boczrából? ki az ő ruhájában ékes, ki az ő erejének nagyságában jár? Én *vagyok*, ki igazságot szólok, elégséges vagyok a megtartásra.
*rész 34, 5—8. Ezék. 35, 6—8.
2. Mi az oka, hogy * veres a te ruhád, és a te ruháid olyanok, mint a bornyomó *ruhája?* *Jel. 19, 13.
3. Egyedűl tekertem a * sajtót, és a népek közűl senki nem *volt* velem, mert megtapodom őket az én búsulásomban, és megtapodom őket az én haragomban, és azoknak vérek hintetik az én ruháimra, és minden én ruháimat bekeverem; *Sir. 1, 15.
4. Mert bosszúállásnak * napja *vagyon* az én szívemben, és az enyéimnek megszabadíttatásoknak esztendeje eljött! *rész 61, 2.
5. Mikor pedig látnám, hogy senki nem volna *a népnek* segítője, és álmélkodnám, hogy senki nem segéllené *őket:* szabadulást szerzett nékem az én * karom, és az én haragom segélle engem.
*rész 59, 16.
6. És megtapodom a népeket az én haragomban, és megrészegítem őket az én búsulásomban, és földhöz verem az ő erősségeket.
7. Az Úrnak kegyelmességeiről emlékezem, *és* dícsérem az Urat mind azokért, melyeket velünk cselekedett az Úr, és az Izráel házával tett sok jótéteményéért, melyet cselekedett velek az ő irgalmassága szerint, és az *ő* kegyelmességinek sokasága szerint.
8. Mert ezt mondotta: Bizony én népem ez, *oly* fiak, *kik velem* álnokúl nem cselekesznek; azért lett ő Megtartójok!
9. Minden ő háborúságokban ő is *velek együtt* háborgattatott. Az ő orczájának * Angyala † megszabadította őket, *hozzájok* való szerelméből és kegyelmességéből megszabadította őket, hordozta és viselte őket minden időben;
*2 Móz. 32, 34. † 5 Móz. 7, 9.
10. Ők pedig engedetlenek voltak, és megharagították * az *Isten*nek szent Lelkét; annakokáért lett nékik ellenségek, ő hadakozott ellenek.
*4 Móz. 14, 11—22. Eféz. 4, 30.
11. De megemlékezék a régi időkről, Mózesről, *és* az ő népéről, *mondván:* Hol a ki ezeket kihozta * a tengerből az ő nyájának pásztorával egybe? hol vagyon a ki ő belé adta az ő szent Lelkét? *2 Móz. 14, 29. 30.
12. Ki vezérli vala őket Mózes jobbkeze által, az ő dicsőséges karjával, ki a vizeket előttök ketté * választotta, hogy magának örökkévaló nevet szerzene? *2 Móz. 14, 21. Jós. 3, 15. 16.
13. Ki viselte ezeket a mélységes örvényekben, hogy meg ne ütköznének, mint a ló a sík mezőn?
14. Mint a juhokat, melyek a völgyre szállanak alá, úgy viselte őket az Úrnak Lelke! Így vezérletted a te népedet, hogy magadnak dicsőséges nevet szereznél!
15. Tekints alá az * Égből, és nézz alá szentségednek és dicsőségednek hajlékából: hol *vagyon* a te † buzgó szerelmed és hatalmasságod? a te irgalmasságidnak és kegyelmességidnek sokságok megtartóztatott-é én tőlem?
*5 Móz. 26, 15. † rész 49, 15. 16.
16. Mert te mi Atyánk *vagy*, ha Ábrahám nem tud is * minket: és Izráel nem esmér is minket: *mindazáltal* Uram, te mi Atyánk *vagy, és* mi megszabadítónk, öröktől fogva *vagyon* a te Neved! *Jób 14, 21.
17. Miért engednél * minket, Uram, a te útaidról eltévelyednünk? a mi szívünket miért idegenítetted el a te félelmedtől? térj meg a te szolgáidért, kik a te örökségednek nemzetségiből valók!
*Zsolt. 81, 13.
18. Kevés ideig bírta a te szentségednek népe *a te örökségedet;* a mi ellenségink megtapodták * a te szent helyedet; *Zsolt. 74, 7.
19. *Olyanokká* lettünk, * *mint a kikcn*

eleitől fogva nem uralkodtál, és a kik
a te nevedről nem neveztetnek.
*Sir. 1, 1. 8.

LXIV. RÉSZ.

A feljebb kezdett könyörgés elvégeztetik.

Vajha megszakasztanád az Egeket és
leszállanál, a hegyek a te orczád előtt
olvadnának el.
2. Miképen mikor a sebes tűznek
lángja miatt *mindenek* megolvadná-
nak, *és* a tűz a vizet forralná; hogy
a te ellenségidnek a te nevedet meg-
jelentenéd, *és* a Pogányok tőled ret-
tegnének.
3. Mikor rettenetes dolgokat cseleked-
nél, melyeket nem vártunk volna: le-
szállottál, a te orczád előtt a hegyek el-
olvadtak.
4. Világ teremtésétől fogva nem hal-
lottak, és fülökbe nem ment, szem nem
látott *más* Istent te kivűled, ki így cse-
lekednék azzal, a ki őtet várja!
5. Segítséggel voltál az örülőnek és az
igazság cselekedőinek, kik a te útaid-
ban megemlékeznek vala rólad: Ímé
pedig te megharagudtál, mivelhogy
vétkeztünk; *ha* szüntelen a *te útaid-
ban maradtunk volna*, megtartattunk
volna:
6. De mi mindnyájan olyanok voltunk
mint a * tisztátalan, és mint a megfer-
téztetett ruha minden mi igazságink;
elhullunk mi † mindnyájan mint a fák
levele, és a mi álnokságink elhordanak
minket, mint a szél.
*rész 1, 4. 10. 59, 12. 13. †rész 1, 28. 30. 17, 6.
7. És senki nincsen, ki a te nevedet
segítségűl hívná, a ki felindulna, hogy
téged követne; mikor a te orczádat el-
rejted tőlünk, és a mi álnokságinkban
minket elrothasztottál.
8. Most annakokáért, Uram, *te* mi
Atyánk vagy, mi *pedig* sár *vagyunk;*
te mi Teremtőnk vagy és mi mindnyá-
jan a te kezednek munkája *vagyunk;*
9. Ne haragudjál * Uram felettébb, és
soha meg ne emlékezzél a *mi* álnoksá-
ginkról: Ímé lássad, kérünk, mi mind-
nyájan te néped *vagyunk!* *Zsolt. 79, 8.
10. A te szentségednek városai *olya-
nok mint a* puszta, a Sion * *mint* a
puszta, Jérusálem *mint* a kietlen.
*Zsolt. 74, 3—7.
11. A mi szentségünk és * ékességünk
háza, melyben a mi atyáink téged dí-
csértek, tűzzel megégettetett, és minden
kívánatos marhánk elpusztult.
*2 Kir. 25, 9.
12. Avagy megtartóztatnád-é magadat
mind ezekért óh Uram? hallgatnál-é,
és minket felettébb nyomorgatnál-é?

LXV. RÉSZ.

Zsidók megvettetése, Pogányok felvétetése.

Azoknak jelentettem meg magamat,
kik én felőlem * nem tudakoztak, azok-
tól találtattam meg, *kik* engem nem ke-
restek, ezt mondottam: Ímhol *vagyok*
én, ímhol *vagyok* én, a népnek, *mely*
az én nevemről nem neveztetik vala!
*Róm. 10, 20.
2. Kiterjesztettem az én kezeimet min-
den napon e versenyes * néphez, kik
járnak nem jó úton, követvén az ő gon-
dolatjaikat. *4 Móz. 14, 22.
3. A néphez, kik ingerlenek engemet
szemtől szembe szüntelen; *mivelhogy*
áldoznak kertekben, és jóillatokat sze-
reznek téglák*ból csinált oltárok*on.
4. Kik a koporsóknál ülnek, és a kiet-
len helyeken * hálnak; kik a disznó-
húst † megeszik, és fertelmes húsnak
leve *vagyon* az ő fazékokban.
*rész 57, 7. †3 Móz. 11, 7.
5. Kik ezt mondják: Maradj otthon, ne
jöjj hozzám; mert * szentebb vagyok
náladnál; ezek ellen vagyon füst az én
orromban, *és* szüntelen égő tűz!
*rész 66, 17. 18.
6. Imé ez felíratott én előttem; el nem
hallgatom, hanem megfizetem azt, és
az ő kebelekbe * fizetem meg;
*Zsolt. 79, 12.
7. Mind a ti álnokságitokat, mind egye-
tembe a ti atyáitoknak álnokságaikat,
azt mondja az Úr: Kik a hegyeken tet-
tek * jóillatokat, és a halmokon illettek
engem gyalázattal; annakokáért az ő
elébbi cselekedeteket megfizetem az ő
kebelekbe. *2 Kir. 21, 3—7. 11. 12.
8. Ezt mondja az Úr: Miképen mikor
szőlőszemet találnak a gerézden, ezt
mondja *az ember:* Ne veszesd el; mert
Isten áldása *vagyon* azon: azonképen
cselekeszem az én szolgáimért, nem
vesztem el mind * ezeket. *rész 17, 6.
9. És Jákóbból megtartok magot, és
Júdából, ki az én hegyeimnek örököse
legyen: és bírják ez *örökséget* az én
választottaim, és az én szolgáim lak-
nak ott.
10. És a Sáron *tartománya* lészen a
barmoknak akla, és az Akor * völgye
a juhoknak fekvőhelyek; az én né-
pemért, a kik *tudniillik* engem meg-
keresendenek. *Jós. 7, 26.
11. Ti pedig, kik az Urat elhagytátok,

és az én szent hegyemről elfelejtkeztetek, kik az ég sereginek asztalt szereztek, és a csillagoknak italiáldozatot töltötök:

12. Titeket kétség nélkűl szablya alá számlállak, és mindnyájan megölettettek; mivelhogy * hívtalak, és nem feleltetek, szóltam, és nem hallottátok, sőt gonoszt cselekedtetek én előttem, és a mit nem szerettem, azt választottátok. *Péld. 1, 24.

13. Annakokáért ezt mondja az Úr Isten: Ímé az én szolgáim esznek, de ti éheztek: Ímé az én szolgáim isznak, de ti szomjúhoztok: Ímé az én szolgáim vígadnak, de ti megszégyenültök.

14. Ímé az én szolgáim vígadnak az ő szíveknek gyönyörűségében, de ti kiáltatok a *ti* szíveteknek fájdalma miatt, és a *ti* lelketeknek keserűsége miatt jajgattok:

15. És hagyjátok a ti neveteket átokra az én választottimnak, és megöl téged az Úr Isten, és az ő szolgáit más * névvel nevezi; *vers 23.

16. *Hogy* a ki magát áldja e földön, áldja magát az igaz Istenben, és a ki esküszik e földön, esküdjék * az igaz Istenre: mert elfelejtettek az elébbi nyomorúságok, és az én szemeim elől elrejtettek. *Jerem. 4, 2. 5 Móz. 6, 13.

17. Mert ímé én teremtek új * egeket és új földet; és az előbbiek ingyen sem említtetnek, és *az embereknek* eszekbe sem jutnak: *rész 66, 22, 2 Pét. 3, 13.

18. Hanem örülnek és örvendeznek azoknak, melyeket én teremtek, mind örökkön örökké: mert ímé én megújítom Jérusálemet vígassággal, és annak népét örömmel;

19. És vígadok Jérusálemben, és örvendek az én népemben, és nem hallatik többé abban siralomnak szava, vagy kiáltásnak szava!

20. Nem lészen többé ott kicsiny gyermek idővel, sem vén ember, ki az ő idejét ki nem töltötte volna: mert a gyermek száz esztendős korában hal meg, a bűnös pedig *ha* száz esztendős is, megátkoztatik.

21. És házakat * építvén azokban laknak, és szőlőket plántálnak, s azoknak gyümölcsében esznek. *Ámós 9, 14.

22. Nem építnek, hogy más lakjék abban: nem plántálnak, hogy más egye *annak gyümölcsét:* mert az élőfa napjainak száma * szerint lésznek az én népemnek napjai, és az ő kezeiknek munkájával sok ideig élnek az én választottim. *vers 20.

23. Nem munkálódnak hijába, és nem nemzenek veszedelemre; mert az Úr áldottainak magvai lésznek, és az ő gyermekeik ő velek egybe.

24. És minekelőtte kiáltanának, én meghallgatom, még mikor szólnának, én meghallom.

25. A farkas * és a bárány együtt legelnek, és az oroszlán, mint az ökör, szalmát eszik, és a kígyónak kenyere lészen † a por. Senkit nem bántanak, és senkinek nem ártanak az én szentségemnek egész hegyén, azt mondja az Úr. *rész 11, 6. 7. †vers 11. 12. 1 Móz. 3, 14.

LXVI. RÉSZ.

Képmutatók isteniszolgálatja; Istenfélők igéretei.

Ezt mondja az Úr: A menny nékem ülőszékem, * és a föld az én lábaimnak nyugotója! Hol *vagyon* a ház, melyet építenétek nékem, és hol vagyon az én nyugalmamnak helye?
*1 Kir. 8, 27. Máté 5, 34. 35. Csel. 7, 49.

2. Mert mind ezeket az én kezem csinálta, és *az által* kezdettek lenni mind ezek, azt mondja az Úr: Hanem arra tekintek, a ki szegény, és * töredelmes szívű, és a ki az én beszédemet rettegi. *Zsolt. 34, 19.

3. A ki ökörrel * áldozik *nékem, mintha* embert ölne, a ki juhval áldozik, *mintha* ebet ölne, a ki minhával áldozik, *mintha* disznóvérrel *áldoznék:* a ki temjént hoz elömbe, *mintha* a bálványt ajándékozná meg: Ezeket választották ezek az ő útaikban, és az ő utálatosságaikat szerette az ő lelkek.
*Zsolt. 50, 8—11. Ámós 5, 21—24.

4. Én is választom *azért* az ő megcsúfolásokat, és rájok hozom a mitől félnek; mivelhogy * hívtam, és senki nem felelt *nékem:* szóltam, és nem hallották, sőt gonoszt cselekedtek én előttem, és azt választották, a mit nem szerettem. *rész 65, 12.

5. Halljátok az Úrnak beszédét, kik az ő beszédére rettegtek: Ezt mondották a ti atyátokfiai, a kik titeket gyűlölnek, a kik titeket megvetettek az én nevemért: Tiszteltessék az Úr! De mikor megjelenik a ti * örömetekre, ezek megszégyenülnek. *rész 55, 9. 11. 12.

6. Háborúság szava *hallatik* a városból, szó *hallatik* a templomból, az Úrnak szava, ki megfizet az ő * ellenséginek. *rész 65, 11. 12.

7. Minekelőtte a szülésnek ideje eljőne, szült; minekelőtte eljőne a fájdalom ő reá, szült fiat.

8. Kicsoda hallott hasonlatos dolgot, kicsoda látott hasonló dolgot? Avagy egy nap teremtetett-é a föld? Avagy születtetik-é egyszersmind egy nemzetség? hogy a Sion szülni akart, és szülte az ő fijait.

9. Avagy én, *ki* az asszonyokat szülőkké teszem, nem szülnék-é? azt mondja az Úr! Avagy én, *ki* azt mívelem, hogy szüljenek, megtiltatom-é? azt mondja a te Istened!

10. Örvendezzetek Jérusálemmel, és örvendezzetek abban mindnyájan: kik szeretitek azt: örvendezzetek ő vele nagy örömmel, kik azt siratjátok * vala; * Zsolt. 137,5.

11. Hogy szopjatok, és megelégedjetek az ő vígasztalásinak tejével, hogy tejet végyetek, és gyönyörködjetek az ő dicsőségének fényességében;

12. Mert ezt mondja az Úr: Ímé én kiárasztom ő reá a békességet mintegy folyóvizet, és mintegy kiáradott patakot a pogánynépeknek dicsőségeket, melyet * szoptok: *azoknak* vállokon hordoztattok, és térdeken gyönyörűségesen neveltettek. * rész 60, 4. 16.

13. Mint a férjfiat, kit az ő annya vígasztal: aképen vígasztallak * én meg titeket, és Jérusálemben vígasztalást vésztek! * rész 40, 1. 2.

14. Meglátjátok, és örül a ti szívetek, és a ti tetemitek, mint a fű, megvirágoznak, és megesmértetik az Úrnak keze az ő szolgáihoz, és haragja az ő ellenségei ellen:

15. Mert ímé az Úr eljő tűzben, és mint a forgószél az ő kerekei, hogy megmutassa haragját búsulással, és büntetését sebesen égő lánggal;

16. Mert az Úr tűzzel ítél meg, és az ő fegyverével minden testet, és sokan lésznek az Úrtól megölettettek.

17. A kik magokat * szenteknek mondják, és a kik magokat mossák a kertekben valamely *fa* mellett, a *kertnek* közepin, a kik a disznóhúst eszik, és *valami* útálatos állatnak, mint az egérnek *húsát,* egyenlőképen megemésztetnek, azt mondja az Úr! * rész 65, 5—7.

18. Mert én az ő cselekedeteiket és gondolatjaikat *tudom;* eljött *az idő,* hogy minden népeket és nyelveket egybegyüjtsek, és eljőnek s meglátják az én dicsőségemet.

19. És megjegyzem őket; és a megszabadultak közűl elküldök *némelyeket* Társisba, Púl és Lúd nemzetségéhez, kik kézívvel lövöldöznek, Tubálhoz és Jávánhoz, a messze való szigetekhez, kik nem hallották az én nevemet, és nem látták az én dicsőségemet a Pogányok között.

20. És elhozzák minden ti atyátokfiait minden Pogányok közűl, ajándékon az Úrnak, lovakon, szekereken, lektikákban, öszvéreken, kocsikon, az én szent hegyemre Jérusálembe, azt mondja az Úr: miképen viszik az Izráeliták az áldozatra való állatokat tiszta edényben az Úr házába.

21. És azok közűl választok Papokat, Lévitákat, * azt mondja az Úr; * rész 61, 6.

22. Mert mind amaz * új egek és az új föld, melyet én teremtek, megállanak én előttem, azt mondja az Úr: azonképen megáll a ti magvatok és a ti nevetek. * rész 65, 17.

23. És minden hónapról hónapra, és szombatról szombatra, eljő minden test, hogy engem imádjon, azt mondja az Úr.

24. És kimenvén meglátják azoknak holttesteiket, kik én ellenem * vétkeztek: mert az ő férgek meg nem † hal, és az ő tüzök †† meg nem aluszik, és minden ember előtt gyalázatosok lésznek. * vers 17. 18. rész 65, 5—7. † Márk 9, 44. †† Jer. 4, 4.

JERÉMIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Jerémiás hívatala: két rendbeli látása.

Jerémiásnak, Hilkia fijának beszédei, *mely Hilkia* az Anatót *város*ban *lakozó* Papok közűl *vala,* a Benjámin földében.

2. Kinek szóla az Úr, Jósiás * idejében, az ő királyságának tizenharmadik esztendejében, ki a Júda Királyának Amonnak fija vala. * 2 Kir. 21, 25. 26.

3. Szóla Joákim * idejében is, ki Jósiásnak, Júda Királyának fija vala, mind a † Sédékiásnak, a Jósiásnak Júda Királya fijának egész tizenegyedik eszten-

dejéig, mind Jérusálemnek rabságra
való elviteléig, *mely lett* ötödik hónap-
ban. * 2 Kir. 23, 34. † 2 Kir. 24, 17.
4. Szóla azért az Úr nékem, mondván:
5. Minekelőtte a *te anyádnak* méhé-
ben formálnálak; esmértelek * tégedet;
és minekelőtte születnél, megszenteltte-
lek tégedet: Prófétának rendeltelek té-
gedet a Pogányok között. * Gal. 1, 15.
6. És mondék: Ah, ah Uram Isten!
ímé nem tudok * szólni: mert gyermek
vagyok én! * 2 Móz. 3, 11. 4, 10.
7. És monda az Úr nékem: Ne mond
ezt: Gyermek vagyok én; hanem vala-
mire küldlek téged, elmenj, * és vala-
miket parancsolok néked, megmondjad.
* Ezék. 3, 17.
8. Ne félj tőlök. mert * veled *vagyok*
én hogy megoltalmazzalak téged, azt
mondja az Úr! * Zsolt. 3, 4—7. 5 Móz. 31, 6. 8.
9. És kinyujtá az Úr az ő kezét, és
megilleté * az én számat, és monda
nékem: Ímé adom az én ígémet a te
szádba: * Ésa. 6, 6. 7.
10. Ímé én ma téged *Prófétává* tész-
lek a Pogányokon, és országokon, hogy
gyomlálj, * ronts, veszess, törj, építs, és
plántálj! * rész 18, 7. 2 Kor. 10, 4. 5.
11. Annakfelette szóla az Úr nékem,
mondván: Mit * látsz te Jerémiás? és
mondék: mondolavesszőt látok én.
* Zak. 4, 2.
12. És monda nékem az Úr: Jól lát-
tad: mert *mely hamar a mondola meg-
virágzik: oly igen* vigyázok az én
ígémre, hogy bételjesítsem azt.
13. És monda az Úr nékem másod-
szor, mondván: Mit látsz te? Felelék
én: Forró fazekat látok én, melynek
szája észak felől vagyon.
14. És monda nékem az Úr: Észak
felől * jő a veszedelem e földnek min-
den lakosira: * rész 4, 6.
15. Mert ímé én az észak felől való
országoknak minden * nemzetségit ösz-
vegyüjtöm, azt mondja az Úr, hogy eljö-
vén, kiki mind letegye az ő székit Jéru-
sálemnek kapui előtt, és köröskörül min-
den kerítései ellen, és Júdának minden
városai ellen. * rész 5, 15. 6, 22—24.
16. És megjelentem az én ítéletimet
ezek ellen, az ő sok gonoszságokért:
mert elszakadtak tőlem, és idegen iste-
neknek * áldoztak, és az ő tulajdon ke-
zeik munkáit imádták. * 2 Kir. 21, 4—13.
17. Te azért övezd meg magadat, és
felkelvén mond meg nékik azokat, me-
lyeket én néked parancsolok: ne félj
tőlök, hogy téged előttek el ne veszes-
selek;
18. Mert ímé én ma tettelek téged
erős * várossá, és vasoszloppá, és ércz-
bástyává mind az egész földön a Júda
Királyai ellen, az ő Fejedelmei ellen, az
ő Papjai ellen, és a föld népe ellen!
* rész 6, 27. 15, 20.
19. A kik viaskodnak te ellened, de meg
nem győznek téged: * mert te veled va-
gyok én, azt mondja az Úr, hogy meg-
szabadítsalak tégedet. * rész 26, 8—24

II. RÉSZ.

A Zsidó népnek külömb-külömbféle bűnei.

És szóla az Úr nékem, mondván:
2. Menj el, és kiálts Jérusálemnek fü-
leibe, mondván: Ezt mondja az Úr:
Emlékezem a kegyelemről, * melylyel
voltam hozzád ifjúságodban, minémű
szeretettel voltam, mikor téged magam-
nak jegyeznélek, mikor engem követ-
nél a pusztában a földön, melyet nem
vetnek bé. * 5 Móz. 32, 9—14.
3. *És hogy* az Izráel az Úrnak szen-
teltetett * *nép volt,* az ő gabonájának
zsengéje: valakik megeszik vala őtet,
vétkeznek vala, nyomorúság követke-
zik vala reájok, azt mondja az Úr!
* Zsolt. 114, 1. 2.
4. Halljátok meg az Úr szavát, Jákób
háza, és Izráel házának minden cselédei.
5. Így szól az Úr: Micsoda álnoksá-
got * találtak a ti atyáitok én bennem,
hogy elidegenedtek tőlem, és hazugság
után jártak, és hijábavalókká lettek?
* Mik. 6, 3—5.
6. *Annyira hogy* csak azt nem mon-
dották: Hol *vagyon* az Úr, a ki kiho-
zott minket Égyiptomnak földéből, a ki
általvitt minket a pusztán kietlen és já-
ratlan földön, a vizetlen és halálos föl-
dön, melyen ember nem járt, és a hol
ember nem lakott?
7. És béiktattalak titeket a bőv földbe,
hogy annak gyümölcsével és javaival
élnétek: és bémenvén megfertéztetétek
az én földemet, és az én örökségemet
utálatossá tevétek.
8. A Papok nem mondották: Hol *va-
gyon* az Úr? és a kik a törvényt for-
gatják, nem esmérének meg engemet,
és a Pásztorok hitetlenűl elszakadának
tőlem, és a Próféták a Baál által prófé-
tálának, és a bálványokat követék.
9. Annakokáért megperlek veletek és
perlek a ti fijaitoknak fijaival, azt mondja
az Úr!
10. Ugyan is, menjetek által a Kit-

tim * szigeteire, és lássátok meg; Kedárba is küldjetek el, és szorgalmatosan vegyétek eszetekbe, és lássátok meg ha ehez hasonlatos dolgok lettek?
* 4 Móz. 24, 24.

11. Ha *egyéb* nemzetség elváltoztatta-é az ő isteneit, noha azok nem istenek; az én népem pedig elváltoztatta az * ő dicsőségét bálványra! * Zsolt. 106, 20.

12. Egek, * csudálkozzatok ezen, és rettenjetek meg, erősképen száradjatok meg, azt mondja az Úr! * Ésa 1, 2.

13. Mert két gonoszságot cselekedett az én népem: Elhagyták * engem élő kútfejet, és magoknak kútakat ástak, béomlott kútakat, melyekben nincsen víz. * vers 10. 11.

14. Nemde rab-é az Izráel? avagy ő házi szolga-é? Mi az oka *hát,* hogy préda lett?

15. *És* ő ellene ordítottak az * oroszlánok, kibocsáták az ő szavokat, és elpusztították az ő földét, az ő † városai megégettettek, *és* nincsen benne lakozó?
* Ésa. 5, 29. † Ésa 1, 7. 8.

16. A Nóf és Tafné fijai bétörik fejedet.

17. Valyon s nem te magad szerzetted-é azt magadnak, mivelhogy a *te* Uradat Istenedet * elhagyád, mikor téged viselne az ő útán? * Ésa. 5, 24. 25.

18. Most is mi dolgod vagyon az Égyiptus * útával, hogy a Nílus vizét iszod? És a mi dolgod vagyon az Assúr útával, hogy az *Eufrátes* folyóvizét iszod. * Ésa. 30, 2.

19. A magad * gonoszsága tanítson meg téged és a te *Istentől* való elszakadásid dorgáljanak meg téged. Vedd eszedbe és lásd meg, mely gonosz és keserű legyen, hogy elhagytad a *te* Uradat Istenedet, és hogy nem félsz engemet: ezt mondja a Seregeknek Ura Istene! * 2 Krón. 33, 9. 11.

20. Jóllehet régen megrontottam a te igádat, elszaggattam a te köteleidet, és te azt mondottad: Nem * szolgálok én *idegen istennek:* mindazáltal minden magas halmokon, és minden leveles fa alatt bujdosol vala † paráználkodván:
* 2 Krón. 34, 32. † rész 3, 6.

21. Én pedig plántállak vala téged *mint* választott * szőlőt, mindenestől igaz *és hív* magot: mimódon változtál azért nékem idegen † szőlővesszővé?
* Ésa. 5, 1. 7. Zsolt. 80, 9. † Ésa. 1, 4. 10. 21.

22. Mert ha magadat salétrommal megmosnád is, szappannal fejérítenéd is magadat: *mindazáltal* jegyeztetve vagyon * a te álnokságod én előttem, azt mondja az Úr Isten. * 2 Kir. 22, 16. 17.

23. Mimódon mondhatnád: Nem undokíttattam meg, a bálványok után nem jártam! Lásd meg a te útaidat a völgyben, gondold meg mit cselekedtél, *te, ki olyan vagy mint a* gyors nőstény teve, mely az ő útaiban szélylyel folyat.

24. *És mint* a pusztához szokott nőstény vadszamár, *mely* az ő kívánsága szerint szabadon jár szélylyel, melyet a *bujálkodásnak* alkalmatosságától kicsoda tartóztathatna meg? Nem szükség, hogy valaki annak kergetésével fáraszsza magát, megtalálja azt az ő hónapjában.

25. *Ha valaki ezt mondja:* Ne mezítelenítsd meg a te lábadat, és * torkodat oltalmazd meg a szomjúságtól; te azt feleled: Kétségbe esném, *nem mivelem,* nem: mert az idegen *isten*eket szeretem, és azokat követem. * rész 13, 23. 18, 12.

26. Miképen megszégyenűl a lopó, mikor a lopásban találtatik: azonképen megszégyenűl az Izráel háza, az ő Királyai, Fejedelmei, és Papjai és Prófétái.

27. Kik azt mondják a fának: Te vagy az én atyám! és a kőnek: Te szültél engemet; mert háttal fordultak én hozzám és nem orczájokkal; az ő nyomorúságoknak idején pedig ezt mondják: Kelj fel, és szabadíts meg minket!

28. De hol vagynak a te isteneid, melyeket magadnak csináltál? Keljenek fel, ha megszabadíthatnak téged nyomorúságodnak idején; mert a te városidnak * száma *szerint* voltak a te isteneid, óh Júda? * rész 11, 13.

29. Miért perletek én velem? Mindnyájan elszakadtatok én tőlem, azt mondja az Úr!

30. Hijába ostoroztam a te fijaidat; az intést nem vették bé, a ti szablyátok megeméesztette * a ti Prófétáitokat, mint a pusztító oroszlán.
* 2 Krón. 24, 20. 21. Máté 23, 34. 35.

31. Óh nemzetség, vegyétek eszetekbe az Úrnak szavát: *olyan* voltam én Izráelnek, *mint* a puszta? vagy *mint a* setétség földe? *Hát* miért mondotta az én népem: Urak vagyunk *immár,* többé hozzád nem megyünk!

32. Valyon a leány elfelejtkezik-é az ő ékességéről? *vagy* a jegybeli leány az ő arany lánczairól? Az én népem pedig számtalanszor * elfelejtkezett én rólam. * rész 3, 21.

33. Miért mondod jónak lenni a te útadat, holott a te szeretőid * után

jársz? Annakokáért még a gonoszokat is megtanítottad a te útaidra. *Hós. 2,4—6.

34. Ennekfelette a magad ruháinak szélén is találtatott a szegény ártatlan embereknek * vérek: kiket nem az ásásban találtál, hanem mind ezek felett *vagynak* azok; *2Kir. 21,16. 2Krón. 24,21.

35. *Te pedig* mégis azt mondottad: Bizonyára én *tiszta és* ártatlan vagyok, csak hogy az ő haragja rólam forduljon el! Ímé én törvénykezem veled, mivelhogy azt mondod: Nem vétkeztem.

36. Mit futkossz ily igen, gyakorta változtatván útadat? Égyiptom * miatt is megszégyenülsz, mint Assúr miatt megszégyenültél. *vers 18. Ezék. 29,6.7.

37. Még az *Égyiptombeli Király*tól is elszakadsz, a te kezeidet fejedre kulcsolván: mert az Úr utálja a te bizodalmidat, hogy azokban szerencsés ne légy.

III. RÉSZ.

Zsidók keménysége. Isten külömb-külömbféle igéretei.

Ezt mondván: Ha a férjfiú elhagyja az ő feleségét, és az elhagyván az *ő férjét*, más férjfiúhoz megyen: valyon az *előbbi férje* * veszi-é többé azt hozzá? avagy nem fertéztetnék-é meg valóban az a föld? Te pedig sok társaiddal paráználkodtál, mindazáltal térj én hozzám, azt mondja az Úr! *5Móz. 24,1—4

2. Emeld fel szemeidet a hegyekre, és lásd meg, hol * nem paráználkodtál? nékik leültél az útakon, mint az Arábiabeli *tolvaj* a pusztában, és megundokítottad a földet a te paráznaságiddal és gonoszságoddal. *vers 6.

3. És *jóllehet* nem adatnék eső, és nem volna tavaszi eső: mindazáltal a te orczád a parázna asszonyéhoz hasonló volt; nem akartad esmérni a szemérmet.

4. Valyon avagy csak most nem kiáltod-é *ezt* nékem: Én atyám, az én ifjúságomnak te *vagy* vezére!

5. Valyon mind örökké haragszik-é? mind végig megtartja-é a *haragot*: Ímé mondod, és cselekeszed a gonoszságokat, a mint tőled lehet.

6. És monda az Úr nékem Jósiás Király idejében: Láttad-é mit cselekedett az *én tőlem* elfordult Izráel? elment ő minden *ő* magas * hegyeire, és minden zöld fa alá, és ott paráználkodott. *rész 2,20. Ésa. 57,7.

7. És mondék minekutánna mind ezeket cselekedte volna: Térj * meg hozzám; és nem tére, és látá *ezt* az ő hitetlen huga a Júda. *2Kir. 17,8—19.

8. Annakokáért tetszék nékem, hogy mind azokért az okokért, tudniillik, hogy a *tőlem* elszakadott Izráel paráználkodott, elhagynám * őtet és elválásról való levelet adnék néki: mindazáltal nem félt az ő hitetlen huga a Júda, hanem elment és paráználkodott ő is. *2Kir. 17,18.

9. És az ő híres paráznaságával megfertéztette a földet: mert paráználkodék a kővel és a fával.

10. Mindazáltal mind ezek után is nem tére meg én hozzám az ő hitetlen huga a Júda, tiszta szíve szerint, hanem képmutatással, azt mondja az Úr!

11. Azért mondá nékem az Úr: Inkább igazítja magát a viszálkodó Izráel, hogysem mint a hitetlen * Júda. *Ezék. 16,51. 23,1.

12. Menj el, és kiáltsad e szókat északra, és mondjad: Térj meg visszavonó Izráel, ezt mondja az Úr, *és* elvészem az én haragomat ti rólatok: mert kegyelmes * *vagyok* én, azt mondja az Úr, nem tartok *haragot* mindörökké: *Zsolt. 103,8.9.

13. Csak hogy esmérd meg a te hamisságodat, hogy a *te* Uradat Istenedet elhagytad, és minden útakat eljárván, az idegenekhez adtad magadat minden zöld fa alatt, és az én szómat nem fogadtátok, azt mondja az Úr!

14. Térjetek meg *ti* szófogadatlan fiak, azt mondja az Úr: mert én * férjetekké lettem néktek, és † hozzám veszlek titeket, egyet *egy* városból, kettőt *egy* nemzetségből, és béiktatlak titeket Sionba. *vers 8. Ésa. 27,12.13. †Hós. 2,1.

15. És az én szívem szerint való Pásztorokat * adok néktek *ott*, és legeltetnek titeket tudománynyal, és értelemmel. *rész 23,4. Ezék. 34,23.

16. És minekutánna megsokasultok és megszaporodtok a földön, a napokban, azt mondja az Úr: többé nem mondják: *Ez* az Úr frigyének ládája, szívekbe sem ötlik, meg sem gondolják, meg sem látogatják; és nem lészen többé.

17. Az időben Jérusálemet hívják az Úr királyiszékinek, és minden nemzetségek oda gyülnek az Úr nevében, Jérusálembe, és nem követik többé az ő gonosz szíveknek akaratját.

18. Azokban a napokban a Júda haza menvén * az Izráel házával, eljőnek egyetemben észak földe felől, a földre

melyet örökségűl adtam a ti atyáitoknak. * Ezék. 37, 16—22.

19. Mert én *ilyen módon* szólék: Miképen számláljalak titeket a fiak közé, és mimódon adjam néked a gyönyörűséges földet, a Pogányok seregeinek kívánatos örökségét? És azt végezém: Ezt mondjad nékem: Én atyám! én tőlem el ne szakadj.

20. Bizony *miképen* hitetlenűl cselekeszik az asszony az ő férjével, *mikor őtet* elhagyja: azonképen * hitetlenűl cselekedtetek én velem, Izráelnek háza, azt mondja az Úr: * 2 Móz. 19, 8.

21. A *ti szótok* hallassék a magas helyeken, az Izráeliták sírások és könyörgések; mert * elfordították az ő útokat, elfelejtkeztek az ő Urokról Istenekről. * rész 2, 32.

22. Térjetek meg szófogadatlan fiak, *és* meggyógyítom a ti engedetlenségiteket: *Hallattassék mondom e szó:* Íme mi járulunk * te hozzád: mert te *vagy a mi* Urunk Istenünk! * Hós. 14, 3.

23. Bizony megcsalattattunk a halmoktól, *és* a hegyeknek sokságitól: bizony az Izráelnek megmaradása az Úrban a mi * Istenünkben *vagyon!* * Zsolt. 121, 2.

24. Mert e gyalázat emésztette meg a mi atyáinknak munkáját gyermekséginktől fogva, az ő juhokat, barmokat, fijaikat és leányaikat.

25. Hevertünk a mi szégyenvallásunkban, és a mi gyalázatunk béfedezett minket; mert a mi Urunkkal Istenünkkel * hitetlenűl cselekedtünk, mi és a mi atyáink gyermekséginktől fogva mind e mai napig, és nem engedtünk a mi Urunk Istenünk szavának. * Zsolt. 106, 6.

IV. RÉSZ.

Intés a megtérésre. Zsidóság pusztulása.

Ha megtéréndesz Izráel, azt mondja az Úr, én hozzám térj: És ha előlem elveted a te utálatosságidat, és nem * bujdosol. * rész 2, 18. 25

2. És *ha így* esküszöl: Él az Úr, tökéletességben, ítéletben és igazságban: áldják ő benne magokat a nemzetségek, és ő benne dicsekednek;

3. Mert azt mondja az Úr a Júda férjfiainak és a Jérusálembelieknek: Szántsatok magatoknak új * ugart és ne vessetek a tövisekbe * Hós. 10, 12.

4. Metéljétek körűl * magatokat az Úrnak, és vessétek el a ti szíveteknek bőreit, Júda férjfiai és Jérusálem lakosai, hogy az én haragom felgerjedvén annyira ne égjen, hogy senki el † ne olthassa, a ti cselekedeteiteknek gonoszságáért. * 5 Móz. 10, 16. † Ésa. 65, 5. 66, 24.

5. Hirdessétek Júdában, és Jérusálemben jelentsétek meg, és mondjátok meg, trombitáljatok a földön, kiáltsatok, gyüljetek egybe és mondjátok: Gyüljetek öszve és menjünk bé az erős városokba.

6. Emeljetek zászlót Sionban, gyüljetek öszve, ne álljatok: mert én veszedelmet hozok észak * felől, és nagy romlást. * rész 1, 14. 15

7. Kivetette magát az oroszlán az ő barlangjából és a nemzetségeknek rablója elindult, kijött helyéből, hogy elpusztítsa a te földedet, *és* a te városid elpusztíttassanak, hogy senki *azokban* ne lakjék

8. Ezokáért öltözzetek * zsákba, sírjatok és jajgassatok: mert az Úrnak felbúsult haragja nem távozott el rólunk! * rész 6, 26.

9. Mert a napon, azt mondja az Úr, elvész a Király bátorsága, és a Fejedelmek bátorsága, és elálmélkodnak a Papok, és a Próféták * csudálkoznak. * Ezék. 13, 9. 10.

10. És *akkor ezt* mondom: Ah! ah Uram Isten, bizony *ezt fogják mondani:* Igen megcsaltad e népet és Jérusálemet, ezt mondván: Békességtek lészen néktek: holott a szablya elhatott mind lelk*ünk*ig!

11. Az időben ezt mondják e népnek és Jérusálemnek: *Íme nagy* száraztó szél *jő* a pusztának magas helyein, az én népem leányának útán, nem szórásra, sem tisztításra;

12. Ezeknél hatalmasb szél jő el nékem, akkor én is ítéletet mondok nékik.

13. Íme mint a felhő, úgy jő, és mint a szélvész az ő szekere, az ő lovai gyorsabbak a saskeselyűknél. Jaj nékünk, mert elvesztünk!

14. Jérusálem, tisztítsd meg * szívedet a gonoszságtól, hogy megtartassál: meddig maradnak te benned a te gonosz gondolatid? * rész 4, 4. Ésa. 1, 16.

15. Mert hírmondó hirdeti *az ellenségnek jövetelit* Dán felől, es hirdeti a veszedelmet Efraim hegyén is.

16. Mondjátok meg e népeknek: hirdessétek meg a Jérusálembelieknek, íme messze földről eljőnek az őrizők, és kiáltanak Júdának városai ellen.

17. Mint a mezőnek őrizői, úgy lész-

nek a *város* körűl: mert engemet felbosszontott, azt mondja az Úr!

18. A te útad, és a te cselekedetid szerzették ezt néked: ez a te gonoszságod: mert mivelhogy keserű, a te szívedre *is* elhatott.

19. Fáj a bélem, * a bélem *és* az én szívemnek rekeszi, az én szívem háborog bennem, nem hallgatom el; mert a trombitaszót hallottad, óh én lelkem, *és* a hadnak kiáltását. * rész 9, 1. Ésa. 21, 3. 4.

20. *És hogy egyik* veszedelem a másik veszedelmet követi: mert az egész föld elpusztíttatik, hirtelenséggel elpusztíttatnak az én sátorim, *és* az én felvont kárpitjaim egy szempillantásban.

21. Valyon meddig látom a zászlót? *és* hallom a trombitaszót?

22. Míg * bolond *lészen* az én népem, *míg*nem engem esmérnek, *míg* balgatag fiak és értelem nélkűl valók, *míg* bölcsek lésznek a gonoszra, a jócselekedetre pedig balgatagok. * Ésa. 1, 3.

23. *Ha* tekintem a földet, ímé hijábavaló és puszta: ha *tekintem* az egeket, semmi világosságok nincsen:

24. *Ha* tekintem a hegyeket, * ímé reszketnek, és minden halmok ingadoznak: * Ésa. 5, 25.

25. *Ha* tekintem, ímé *egy* * ember sincsen, és minden égi madarak elmentek; * Sof. 1, 3.

26. *Ha* tekintem, ímé a zsíros tartomány *olyan mint a* puszta és minden ő városai eltörettek, az Úr miatt, és az ő haragja miatt;

27. Mert ezt mondja az Úr: Elpusztíttatik az egész * föld; mindazáltal nem lészen akkor † vége.

* 2 Kir. 24, 1—3. † 2 Kir. 25, 1—21.

28. Ezért sír * a föld, és odafel meghomályosodik az ég: mert én mondottam, gondoltam, és meg nem bántam, és azt el nem változtatom. * rész 15, 6.

29. A lovagoknak és a kézíveseknek kiáltások előtt elfutnak mindnyájan a város*beliek*, elrejteznek a sűrű *erdőkben*, felmennek a kősziklákba, minden város elpusztíttatik, és senki sem lakozik azokban.

30. Te pedig elpusztulandó *tartománynak népe,* mit cselekeszel? ki *most* öltözöl skárlátban, és ékesíted magadat aranyos kösöntyűkkel, és a te orczáidat megfested * festékkel, hijába ékesíted magadat: *mert* a *te* szeretőid utálnak tégedet, keresik a te életedet: * Ezék. 23, 40.

31. Mert mintegy gyermekszülő *asszony* szavát hallom; *azt mondom, hogy* mintegy első gyermekszülő *asszony*nak kiáltását: *úgy hallom* a Sion leányának szavát, *ki* nagy óhajtással összeveri kezeit, *mondván:* Jaj most nékem: * mert elfogyatkozott az én lelkem a megölettekért! * rész 6, 24.

V. RÉSZ.

Jérusálembeliek gonoszsága.

Járjátok el Jérusálem útczáit, és lássátok meg most, és vegyétek eszetekbe, és tudakozzátok meg az ő útczáin, ha leltek-é egy embert, ha vagyon-é, ki * igaz ítéletet tegyen, ki igazságot szeressen: és megkegyelmezek néki.

* Ésa. 1, 4. 10. 21. 48, 1.

2. És ha így esküsznek is: Él az Úr! bizony hamisan esküsznek.

3. Uram a te szemeid avagy nem a tökéletességre *néznek-é?* Megverted őket; * de nem bánkódtak, megemésztetted őket; *de* a dorgálást nem akarják felvenni, az ő orczáik keményebbek voltak a kősziklánál, nem akartak megtérni. * rész 9, 13.

4. Én azért ezt mondom vala: Bizony parasztok ezek *és* * bolondok; mert nem tudják az Úrnak útát, az ő Istenek ítéletét. * vers 21. rész 8, 7. 5 Móz. 32, 28.

5. Elmegyek a Főemberekhez, és szólok nékik: mert ők tudják az Úrnak útát, az ő Isteneknek ítéletét: de azok is egyetemben * elvetették az igát, elszaggatták a köteleket. * rész 6, 13.

6. Annakokáért megszaggatja őket az oroszlán az erdőből, a pusztában lakozó farkas elpusztítja őket, az ő városaik ellen vígyáz a * párducz, valaki kijő ő közűlök, elszaggatja; mert eláradtak az ő bűneik, elsokasodtak az ő pártolkodásaik. * Hab. 1, 7—9. 1 Móz. 49, 27.

7. Óh miért kegyelmezném meg tenéked? A te fijaid elhagytak engemet és esküsznek azokra, kik nem istenek. Mihelyt * megelégítem őket, azonnal paráználkodnak, és nagy sereggel a paráznának házába gyűlnek.

* 5 Móz. 32, 15.

8. *Mint a* kövér lovak, melyek reggel eleget esznek, *olyanok voltak:* kiki az ő felebarátja * feleségére nyerít.

* Ezék. 22, 11.

9. Avagy nem látogatnám-é meg ezért *őket?* azt mondja az Úr! avagy e féle nemzetséget, minémű ez, nem büntet-é meg az én lelkem?

10. Menjetek fel az ő kerítésire, és rontsátok el, mindazáltal mindenestől fogva semmivé * ne tegyétek: törjétek el a kerítéseknek magasságit: mert nem az Úréi † azok. * rész 4, 27. † Ésa. 1, 21.
11. Mert vétkezvén vétkezett én ellenem az Izráel háza és a Júda háza, azt mondja az Úr!
12. Megtagadták az Urat, és ezt mondották: Nincsen, és * nem következik reánk a veszedelem, sem fegyvert, sem éhséget nem látunk. * Ésa. 28, 15.
13. És a Próféták széllé lésznek, és ő bennek semmi *igaz* beszéd nincsen, nékik lészen úgy dolgok!
14. Azért azt mondja a Seregeknek Ura Istene, hogy ezt mondottátok: Ímé én *olyanná* teszem az én * beszédemet a te szádban, minémű a tűz; és e népet, mint a fákat, és *az* megemészti őket. * rész 1, 9. 10.
15. Ímé én hozok ti reátok messze földről való pogányt, óh Izráelnek háza, azt mondja az Úr, kegyetlen nemzetséget, régi nemzetséget, oly nemzetséget, melynek nyelvén * nem értesz, meg sem érted mit szól! * rész 1, 15. 5 Móz. 28, 49.
16. Az ő tegze mint a megnyilt koporsó, mindnyájan erősek lésznek.
17. És megemészti a te * veteményidet, és a te kenyeredet, *melyet* a te fijaid és leányid ettek volna meg: megeszi juhodat és ökrödet, megeszi szőlődet és figédet, szegénységre juttatja fegyver által a te erős városidat, melyekben bízol vala. * 5 Móz. 28, 31–33.
18. De a napokban is, azt mondja az Úr, ugyan nem végzem el ti veletek *az én haragomat.*
19. És mikor ezt kérénditek: Miért mívelte a *mi* Urunk Istenünk velünk mind ezeket, te ezt mondjad nékik: A miképen * elhagytatok engemet, és idegen isteneknek szolgáltatok a ti földetekben: azonképen † szolgáljatok idegeneknek az idegen földön. * rész 16, 10. 11. † 5 Móz. 28, 64.
20. Kiáltsátok ezt a Jákób házában, és hirdessétek a Júdában, mondván:
21. Halljátok meg most ezt, óh * bolond és balgatag nemzetség, kiknek † szemek *vagyon* s nem látnak, kiknek fülök vagyon, s nem hallanak! * vers 4. † rész 6, 10. Ésa. 6, 9. 10.
22. Nem féltek-é engemet? azt mondja az *Úr:* Az én orczám előtt nem reszkettek-é? Ki * rendeltem a fövenyet a tenger határának, örökkévaló végezés szerint, melyet által nem hág. Jóllehet megindulnak: de felül nem haladják, és meghábórodnak az ő habjai, de azon által nem mennek. * Jób 38, 8–11.
23. De e népnek szíve * elhajlott és visszavonó; *a mint* elhajlottak, úgy mennek elő. * Ésa. 1, 4.
24. És nem mondják magokban: Féljük immár a *mi* Urunkat Istenünket, ki ád idején és későn való esőt az ő idejében: *és* az aratás törvényének heteit megőrzi nékünk.
25. A ti álnokságitok fordították el ezeket, és a ti gonoszságitok tiltják meg ezt a jót ti tőletek;
26. Mert találtatnak az én népem között istentelenek, *mert* kétfelé fülelnek mint a madarászok, *és* tőrt hánynak, melyben az embereket megfogják.
27. Mint a kalitka madarakkal teli, úgy az ő házok teli álnoksággal; azokáért nagyokká lettek, és gazdagokká.
28. Megkövéredtek, * fényesek, az istentelenek gonosz cselekedetét is meghaladták; *igaz* ítélettel † nem ítéltek, az árvának *igaz* ítéletet *nem tettek:* mindazáltal mégis szerencsések, a szegényeknek igazságokat is ki nem szolgáltatták. * 5 Móz. 32, 15. † Ésa. 1, 23. 24. Ámós 5, 7. 6, 12.
29. Ezeket nem látogatom-é én meg, azt mondja az Úr: a nemzetséget mely ilyen, nem bünteti-é meg az én lelkem?
30. Csudálatos és rettenetes dolog lett e földön;
31. A Próféták hamisan * prófétálnak, és a Papok ajándékokat vesznek: az én népemnek pedig tetszenek. És valyon mit mívelnétek végezetre? * rész 23, 25. 26. Ezék. 13, 6.

VI. RÉSZ.

Babilóniai fogság. Zsidók sokféle bűnei.

Benjáminnak fijai, fussatok ki Jérusálemből, és Tékoában fuvalljatok trombitát, és Beth-hakéremben emeljetek zászlót; mert veszedelem, és nagy gyötrelem láttatik *jőni* észak * felől. * rész 1, 15.
2. A szép és kedvén tartott *asszony*hoz hasonlóvá tettem vala a Sion leányát:
3. Ő hozzá jőnek a pásztorok az ő nyájaikkal egybe, hogy ő ellene felvonják sátorokat, *hogy* kiki mind az ő helyét megeméßsze.
4. Készítsetek ellene hadat, keljetek fel, és menjünk harczra délben: Jaj nékünk; mert elhanyatlott a nap, és meghosszabbultak az estvéli árnyékok!

5. Keljetek fel, és menjünk *ostromnak*
éjszaka, és rontsuk le az ő palotáit.
6. Mert azt mondja a Seregeknek Ura:
Vágjatok fákat: és Jérusálem körül csi-
náljatok töltéseket: ez a meglátogatás-
nak városa, melyben egyéb * nincsen
nyomorgatásnál. * Ésa. 5, 7.
7. Mint a forrásban felbuzog a víz úgy
kiforrja az ő gonoszságát: bosszúság-
tétel és nyomorgatás hallattatik benne,
szüntelen én előttem betegség és vere-
ség *vagyon*.
8. Vedd eszedbe magad, óh Jérusálem,
hogy el ne távozzék az én lelkem tőled,
hogy ne tégyelek pusztává, oly földdé,
melyen ember nem lakozik.
9. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Va-
lóba megmezgérlik, * mint a szőlőt, az
Izráel maradékát, *kik ezt mondják:*
Fordítsd a te kezedet, mint a szőlőszedő,
a szőlőkosárokra. * Ésa. 24, 13.
10. Kinek szóljak, és kiket kérjek, hogy
hallják? Ímé * körűlmetéletlen az ő fü-
lök, és nem hallhatnak, ímé az Úrnak
szava nálok gyalázatban vagyon, nem
gyönyörködnek abban. * rész 7, 26.
11. Azért az Úrnak haragjával teljes
vagyok, elfáradtam, magamat tartóztat-
ván, kiöntöm *azért* azt a kicsiny gyer-
mekekre * az útczákon, és egyetembe
az ifjak gyülekezetekre, sőt még a férj-
fiú is az ő feleségével, a vén, a meg-
teperedett emberrel fogságba esnek.
* Sir. 2, 21.
12. És az ő házaik idegenekre marad-
nak, mezejeik és feleségeik * hasonló-
képen, mikor kinyujtom az én kezemet
a földnek lakosira, azt mondja az Úr!
* 5 Móz. 28, 30.
13. Mert kicsinytől fogva nagyig mind-
nyájan a telhetetlenségnek adták mago-
kat, a Prófétától * fogva a Papig, mind
csalárdok. * rész 8, 10. 4, 5. Ésa. 56, 11
14. És gyógyítják vala az én népem
leányának romlását * hazugsággal,
mondván: Békesség, békesség: de *ugyan*
nem *lőn* békesség! * rész 8, 11. Ezék. 13, 10.
15. Valyon * szégyenlik-é, hogy utála-
tosságot cselekedtek? bizony nem szé-
gyenlették és nem tudták micsoda a szé-
gyen? Annakokáért elhullnak a meg-
ölettettek között, az ő meglátogatások-
nak idején elesnek, azt mondja az Úr!
* Sof. 3, 5.
16. Így szólt az Úr: Álljatok az úta-
kon, és lássátok meg, és tudakozzatok
a régi ösvényekről, melyik legyen az
igaz út, és azon járjatok, hogy a ti lel-
keteknek legyen nyugodalma, és ezt
felelték: Nem megyünk!
17. Annakfelette rendeltem ő köztök
őrállókat, *hogy* vigyáznának a trombita-
szóra; s ezt felelték: Nem vigyázunk!
18. Azért halljátok meg Pogányok, és
vedd eszedbe, óh gyülekezet, mi *követ-
kezik* reájok.
19. Halld meg * föld: Ímé én hozok e
népre veszedelmet, az ő gondolatjainak
gyümölcsét: mert az én beszédimre nem
hallgattak, és az én törvényemet meg-
utálták. * 5 Móz. 32, 1. Ésa. 1, 2.
20. Miért hoztok nékem Sébából tem-
jént, és jóillatú * állatot messze földről?
A ti egészen megégő áldozatitok nem
kedvesek, sem a ti véres áldozatitok
nem gyönyörűségesek én előttem.
* Ésa. 1, 11. 15.
21. Azért ezt mondja az Úr. Ímé én
szerzek e népnek romlást, melybe meg-
ütköznek az atyák és a fiak egyenlőké-
pen, a szomszéd az ő barátjával elvesz-
nek.
22. Így szól az Úr: Ímé nép jő el
észak * földe felől, és nagy nemzetség
indúl fel a földnek végéről. * rész 1, 14. 15.
23. *Kiknek* kezekben kézív és paizs
lészen, kegyetlenek lésznek és semmi
irgalmasság bennek nem lészen: az ő
szavok mint a tengernek zúgása, és
lovagok lésznek, mind egyig viadalhoz
készültek te ellened, Sionnak leánya!
24. *Kiknek csak* hírek hallására a mi
kezünk ereje elszakadott, a veszedelem
körűlfogott minket, *és* a fájdalom, mint
a gyermekszülő *asszonyt*.
25. Ki ne menjetek a mezőre, és útra
ne induljatok: mert az ellenség fegyvere
és a félelem minden felől *körűlvett*.
26. Én népemnek leánya, öltözzél
zsákba, * és heverj a porban, † sírj ke-
servesen, *mintha* egyetlenegy *fiadat*
siratnád: mert hamarsággal eljő reánk
a pusztító! * rész 4, 8. † Ámós 8, 10.
27. Őrállótoronyban helyheztettelek én
téged az én népem között, *és* nagy erős-
ségben, * hogy megtudjad és megkém-
leljed az ő útokat; * rész 1, 8. 18.
28. Mindnyájan felette igen vakmerők,
kik álnokúl járnak, aczél *és* vas *termé-
szetűek:* mindnyájan ők egyebeknek
erkölcsinek is megvesztegetői.
29. A tűztől megégettetett a fúvó, meg-
emésztetett az ón, az *olvasztómester*
hijába munkálkodik: mert az ő gonosz-
ságok meg nem * tisztíttathatik.
* Ezék. 22, 18. rész 13, 10. 23. 18, 11. 12.
30. Megvettetett ezüstnek * hívjátok
őket: mert az Úr megvetette őket!
* Ésa 1, 22.

VII. RÉSZ.

A bálványozó s szófogadatlan nép hijába bizakodik a külső isteniszolgálatban.

Ez a beszéd, melyet szóla Jerémiásnak az Úr, mondván:

2. Állj az Úr házának ajtajában, és kiáltsad ott e beszédet, és mondjad: Halljátok az Úrnak szavát mindnyájan *ti* Zsidók, kik bémentek az ajtókon, hogy imádjátok az Urat!

3. Így szól a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Jobbítsátok meg a ti útaitokat és cselekedeteiteket, * veletek lakozom ez helyen.

*rész 26, 13. 2 Krón. 7, 12. 19. 21.

4. Ne bízzatok hazugságban mondván: Az Úrnak * temploma, az Úrnak temploma ez! *vers 12. 14. Mik. 3, 12.

5. Hanem inkább valóban jobbítsátok meg a ti útaitokat, és cselekedeteiteket, és igaz ítéletet tégyetek az ember között és az ő felebarátja között:

6. A jövevényt, árvát és özvegyet meg ne * nyomorgassátok, és az ártatlan vért ki ne ontsátok e helyen, és idegen istenek után ne járjatok a ti magatok veszedelmére. *Ésa. 10, 1—3

7. És azt mívelem, hogy békességgel lakozzatok e helyen, a földön, melyet adtam a ti atyáitoknak mind örökkön örökké.

8. Ímé ti hisztek a hazug beszédeknek, melyeknek semmi haszna nincsen.

9. Valyon mikor loptok is, *vagy* öltök, és paráználkodtok, és hamisan esküsztök, és áldoztok a Baálnak; és idegen istenek útán jártok, kiket nem ismértek;

10. Akkor is eljöttök-é, és állotok én előttem e házban, mely neveztetik az én nevemről, és azt mondjátok: Megszabadulunk; hogy azután ugyanezen utálatos dolgokat cselekedjétek.

11. Valyon latroknak * barlangjává lett-é e ház ti előttetek, mely az én nevemről neveztetik? Azért én is reá gondoltam, azt mondja az Úr.

*vers 9. 10. Máté 21, 13.

12. Mert menjetek el az én helyemre, mely *vala* Silóban, a hol először lakozott * az én nevem, és lássátok meg, mit cselekedtem azzal, az én népemnek Izráelnek gonoszságáért.

*Jós. 18, 1. Zsolt. 78, 60. 61.

13. Mivelhogy pedig mind e dolgokat cselekeszitek, azt mondja az Úr, és *mikor* szüntelen szólok néktek reggel felkelvén, nem halljátok, és mikor * kiáltok néktek, nem feleltek: *Ésa. 65, 12.

14. Annakokáért úgy cselekeszem e házzal, mely az én nevemről neveztetik, a melyben ti * bíztok, és e helylyel, melyet adtam néktek és a ti atyáitoknak, miképen Silóval † cselekedtem.

*vers 4. †Zsolt. 78, 60. 61. 2 Krón. 36, 13—19.

15. És elvetlek titeket orczám elől, miképen elvetettem minden ti atyátokfiait, Efraimnak * egész magvát.

*2 Kir. 16, 6. 17, 18.

16. És te ne * imádkozzál e népért és ne kiálts ő érettek, se ne könyörögj, és közben se járj: mert én téged meg nem hallgatlak.

*rész 14, 11. 12. 15, 1. 2 Móz. 32, 10.

17. Nem látod-é te, ők mit cselekesznek a Júda városiban, és Jérusálemnek útczáin?

18. A fiak fát szednek, az atyák szenet gyujtnak, az asszonyok dagasztanak, hogy az ég Királynéasszonyának * béleseket csinaljanak, és áldozzanak az idegen isteneknek, hogy engem haragra indítsanak. *rész 44, 19.

19. Avagy én ellenem *vagyon-é, hogy* ezek engem ingerlenek? azt mondja az Úr! avagy inkább nem ő ellenek *vagyon-é,* ő magoknak gyalázatjokra?

20. Azért ezt mondja az Úr Isten: Ímé az én haragom és búsulásom kiöntetik e hely ellen, az emberekre és az oktalan állatokra, a mezőnek fáira, és a földnek gyümölcseire, felgerjed és meg nem * oltatik. *2 Kir. 22, 17.

21. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráel Istene: A ti egészen égetendő áldozatitokat tegyétek a ti *egyéb* áldozatitokhoz, és egyétek meg * *azoknak* húsát; *Ámós 5, 21—24.

22. Mert nem szóltam a ti atyáitokkal és nem parancsoltam nékik a napon, melyen kihoztam őket Égyiptom földéből, az égőáldozatok és *egyéb* áldozatok felől:

23. Hanem e szót parancsoltam nékik, mondván: Engedjetek * az én szómnak, és én néktek † Istentek lészek, és ti nékem népeim lésztek: és járjatok mind azon az úton, melyet parancsolok néktek, hogy jól legyen dolgotok:

*5 Móz. 6, 1—3. †2 Móz. 19, 5. 6.

24. De nem engedtek, és nem * hajtották *hozzám* az ő fülöket, hanem jártak az ő tanácsokban, az ő gonosz szíveknek keménységében, és hátramásztak, nem elő*mentek.* *Zsolt. 81, 12.

25. Az naptól fogva, melyen kijöttek a ti atyáitok Égyiptom földéből, ez napig, küldöttem * ti hozzátok minden

én szolgáimat a Prófétákat, minden nap reggel felkelvén, és küldvén: *2Krón. 36, 16. 17.

26. De nem hallgattak * engem és nem hajtották *hozzám* az ő fülöket, hanem megkeményítették az ő nyakokat, gonoszbúl cselekedtek, hogysem mint az ő attyaik! *rész 6, 10. 18, 12.

27. És *mikor* megmondod nékik mind e beszédeket, ugyan nem hallgatnak téged, és *mikor* kiáltasz is nékik, meg nem felelnek néked.

28. Annakokáért mond ezt nékik: Az a nép ez, mely nem engedett az *ő* Ura Istene szavának, sem a tanítást fel nem vették; elveszett * az igazság, és kiszaggattatott az ő szájokból! *Ésa. 59, 14. 15.

29. Beretváld el hajadat, és vesd el, és nagy jajgatással jajgass a hegyeken: mert utálja az *Úr*, és elhagyja a nemzetséget, a melyre haragszik;

30. Mert én előttem a Júdának fijai gonoszt cselekedtek, azt mondja az *Úr*, az ő utálatosságaikat * helyheztették a házban, mely az én nevemről neveztetik, hogy azt megfertéztetnék. *2Kir. 21, 7—13.

31. És emeltek oltárokat * Tófetben, mely *vagyon* a Hinnom fijának völgyében, hogy megégetnék az ő fijaikat és leányaikat tűzzel, melyet nem parancsoltam, sem szívemben nem gondoltam. *2Kir. 23, 10.

32. Azért ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és többé nem neveztetik *az a hely* Tófetnek, és Hinnom fija völgyének: hanem öletés völgyének; mert *noha* temetkeznek Tófetben, mindazáltal nem *lészen elég* hely *a temetésre.*

33. Hanem e népnek teste lészen az égi * madaraknak és e föld vadainak étkek, és nem *lészen* ki elűzze *azokat.* *rész 34, 20. 5Móz. 28, 26.

34. És azt mívelem, hogy megszűnjék a Júda városiban és Jérusálemnek útczáin az örömnek * szava, és a vígasságnak szava, a vőlegénynek szava, és a menyasszonynak szava: mert elpusztúl a föld! *Ésa. 24, 7—12. Hós. 2, 10—12.

VIII. RÉSZ.

A Zsidóknak sokféle bűneik.

Az időben azt mondja az Úr, kihányják * a Júda Királyainak csontjaikat, az ő Fejedelminek csontjaikat, a Papoknak csontjaikat, a Prófétáknak csontjaikat, és a Jérusálemben lakozó *polgár*oknak csontjaikat, az ő koporsóikból. *3Móz. 26, 30.

2. És kiterítik azokat a napra és a holdra, és az égnek minden seregei előtt, a melyeket szerettek, és a melyeknek szolgáltak, és a melyek után jártak, és a melyeket kerestek, és a melyeknek térdet fejet hajtottak; nem szedettetnek öszve, és el nem temettetnek, ganéjjá változnak e föld színén!

3. És inkább választják * a halált, hogysem az életet minden megmaradtak, valakik megmaradnak e gonosz nemzetségből, minden helyeken a hol megmaradnak, a hová kiüzöm őket; azt mondja a Seregeknek Ura! *Jel. 9, 6.

4. Annakfelette ezt mondd nékik: Így szól az Úr: Avagy úgy estek-é el, hogy fel nem kelhetnek? ha * megtérnének, avagy nem térne-é hozzájok *az Isten?* *Ezék. 33, 11.

5. Miért fordult el e nép a Jérusálem *népe* vakmerő elfordulással? a csalárdságnak adták magokat, nem akarnak megtérni.

6. Reá vígyáztam, és meghallottam, nem igazat szólnak, senki nincsen, ki az ő gonoszságát megbánja, ezt mondván: Mit cselekedtem? Kiki mind az ő útára * indult, miképen a ló, hogy folyva megyen a harczra. *rész 18, 12.

7. Még az eszterág is az égben megesméri az ő idejét, és a gerlicze, és a daru, és a fecske, tudják mikor el kell menni; az én népem pedig nem * esméri az Úrnak ítéletit! *rész 5, 4. Ésa. 1, 3.

8. Mint mondjátok: Bölcsek * vagyunk, és az Úrnak törvénye nálunk *vagyon:* Bizony ímé hijába csinálta az ő pennáját *az író,* hijábavalók az Írástudók. *Róm. 2, 17—23.

9. Mívelték-é azt a Bölcsek, hogy megszégyenülnének, és megrettennének, és megfogattatnának *a bűn miatt?* Ímé megvetették * az Úrnak szavát, micsoda bölcseség *volna* hát ő bennek? *Jób 28, 28 Péld. 1, 7.

10. Azért az ő feleségeiket * idegeneknek adom: és az ő mezeiket *más* örökösöknek; mert kicsinytől fogva nagyig a fösvénységnek † adták magokat, a Prófétától fogva a Papig mindnyáján hazugságnak cselekedői. *rész 6, 12. †Ésa. 56, 11.

11. És gyógyítják vala az én népem leányának sebét hazugsággal, mondván: békesség, békesség; és nem *vala* békesség!

12. Valyon szégyenlették-é meg mago-

kat, hogy utálatosságot cselekedtek? Még a szégyenben is nem szégyenlették meg magokat, és a szégyent nem esmérték. Annakokáért elesnek az elestek között, az ő meglátogattatásoknak idején elhullanak, ezt mondja az Úr!

13. Elvesztvén elvesztem őket, azt mondja az Úr; nincsen szőlő a szőlőtőkén, sem fige a figefán, a levele is elhullott és a miket nékik adtam, elvétetnek tőlök.

14. Mit ülünk mi? Gyüljetek öszve, és menjünk bé a kerített városokba és ott hallgassunk: mert bizony az Úr, a mi Istenünk hallgatásra juttatott minket, és mérges * vizet adott innunk: mert vétkeztünk az Úr ellen!
* rész 9, 15. Zsolt. 80, 6. 7.

15. Várjuk a békességet; * de semmi jó nincsen! *várjuk* a meggyógyulásnak idejét, de ímé félelem *vagyon!*
* rész 14, 19.

16. Dántól fogva hallatott az *ellenség* lovainak nyerítése, az ő erős *lovai*nak nagy nyerítései miatt megretten az egész föld: mert eljőnek, és megemésztik a földet és annak gazdagságát, a várost és annak lakóit;

17. Mert ímé küldök ti reátok *mérges* baziliskus kígyókat, kik ellen semmi varázslás * nem *használ,* és megmarnak titeket, azt mondja az Úr!
* Zsolt. 58, 5. 6.

18. Az én szívem én bennem megerőtlenült, *mely* engem megvídámítana szomorúságomban.

19. Ímé az én népem leányának kiáltásának szava, a messze földről *jövö ellenségnek félelme miatt, ki azt mondja:* Nincsen-é az Úr Sionban? Nincsen-é abban az ő Királya? miért ingerlettek ők haragra engemet az ő faragott képeikkel, *és* hijábavaló idegen *isten*eikkel?

20. Elmult az aratás, elvégeződött a nyár, és mi meg nem szabadultunk!

21. Az én népem leányának romlása miatt megromlottam, megszomorodtam, az álmélkodás körűlfogott engemet!

22. Nincsen-é balzsamolaj * Gileádban? nincsen-é ott orvos? Miért nem gyógyíttatott meg az én népem leánya?
* rész 46, 11.

IX. RÉSZ.

A Zsidok és a körűllakó népek büntetése.

Óh, ha valaki az én fejemet vizekké változtathatná, * és az én szememet könyhullatásoknak kútfejévé, hogy éjjel nappal siratnám az én népem leányának megöletetteit!
* Ésa. 22, 4.

2. Óh, ha valaki helyheztetne engem a pusztában, az útonjáróknak vendégfogadó házokban, hogy elhagynám az én népemet, és tőlök eltávoznám: mert mindnyájan * paráznák *és* hitetleneknek gyülekezete!
* Ésa. 1, 4. 10. 21.

3. És felvetik *mintegy* kézívet, az ő hazug nyelveket, és nem erősítik meg magokat e földön az igazságban, hanem *egyik* gonoszságból a *másik* gonoszságba mennek, és engem nem esmérnek, azt mondja az Úr;

4. Minden az ő barátjától * magát megoltalmazza, és minden atyátokfiának ne hidjetek: mert minden atyafi megcsalván megcsal, és minden barátod csalárdúl jár.
* rész 12, 6. Mik. 7, 5. 6.

5. És kiki mind az ő barátját megcsalja, és igazat nem szólnak: *mert* az ő nyelveket szoktatták a hazugság szólására, a gonoszság cselekedetiben elfáradtak.

6. Lakozol te az álnokságnak közepette, az álnokság miatt nem akarának engem megesmérni, azt mondja az Úr!

7. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura: Ímé én megolvasztván őket, megpróbáltam őket: De mit * cselekedjem az én népem leányával?
* rész 6, 29. 30.

8. Megsebesítő nyíl az ő * nyelvek, álnokságot szól: *kiki* az ő barátjának békességesen szól szájával, az ő szívében pedig lest hány.
* Zsolt. 28, 3.

9. Avagy mind ezekért nem * látogatom-é meg őket? azt mondja az Úr; valyon *e féle* nemzetségen, minémű ez, nem áll-é bosszút az én lelkem?
* rész 5, 8. 9. 29.

10. A hegyekért felemelem a jajgatást, és a zokogást; és a puszták aklaiért a sírást: mert elpusztulnak annyira, hogy senki nem lészen, ki általmenjen, és barmoknak szavokat nem hallják; mind az égi madarak, mind az oktalan állatok elköltöznek, elmennek;

11. És Jérusálemet rakásra * rontom, sárkányoknak lakhelyévé *tészem*, és a Júdának városit elpusztítom, annyira hogy senki nem lakhatja *azt!*
* rész 52, 13. 14.

12. Kicsoda oly bölcs férjfiú, a ki erre megtanítson? és kinek nyilatkozott meg az Úrnak szája, hogy megmondhassa, miért veszett el a föld, *miért* hagyatott el mint a puszta, hogy senki nincsen, ki általmenjen rajta?

13. És monda az Úr: Mert elhagyták
az én törvényemet, melyet elejekbe vetettem, és nem hallgatták az én szómat,
és a szerint nem jártak:
14. Hanem jártak az ő szíveknek gondolatja után, és a bálványok után, melyre
tanították őket az ő attyaik.
15. Annakokáért azt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé
én e népnek enni adok, *tudniillik* keserű * ürmöt, és inni adok mérges vizet.
* rész 23, 15.
16. És eloszlatom * őket a nemzetségek között, kiket sem ők, sem az ő attyaik nem esmértek, és ő utánnok fegyvert bocsátok, míglen megemésztem őket. * 3 Móz. 26, 23.
17. Így szól a Seregeknek Ura: Figyelmezzetek reá, és hívjátok el a síró asszonyokat, hadd jöjjenek el, és a bölcs asszonyokhoz is küldjetek el, hadd jöjjenek el.
18. És siessenek, és sirassanak minket, és a mi szemeink is hullassanak könnyeket, és a mi szemünk héjai közűl folyjanak alá * vizek; * vers 1.
19. Mert Sionból *ilyen* nagy sírásnak szava hallatik: Miképen raboltatánk el! *mimódon* szégyeníttetének meg felette igen! Mert elhagytuk a földet: mert a mi lakhelyeinket *az ellenség* elpusztította.
20. Sőt inkább halljátok meg asszonynépek az Úrnak szavát, és hallja meg a ti fületek az ő szájának beszédét, és tanítsátok meg leányitokat a sírásra, és minden asszony az ő barátját a jajgatásra:
21. Mert feljött a halál a mi ablakainkra, béjött a mi palotáinkba, hogy elveszesse a kicsiny gyermekeket az útakról, az ifjakat az úteczákból;
22. (Szólj, azt mondja az Úr) és hever az embereknek * holttestek mint a ganéj a mezőn, és mint a kévék az arató után, és nincsen a ki öszvegyüjtse *azokat!* * rész 7, 33.
23. Ezt mondja az Úr: Ne dicsekedjék * a bölcs az ő bölcseségében, se az erős ne dicsekedjék erősségében, se a gazdag ne dicsekedjék † gazdagságában; * 1 Kor. 1, 31. † Zsolt. 62, 11.
24. Hanem ebben dicsekedjék a ki dicsekedik, hogy esmérjen * és tudjon engemet, hogy én *vagyok* az Úr, ki cselekeszem irgalmasságot, ítéletet és igazságot e földön: mert ezt akarom, azt mondja az Úr! * 2 Kor. 10, 17.
25. Ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és meglátogatok minden körűlmetélkedettet, a körűlmetélkedetlennel egybe:
26. Égyiptomot * és Júdát, és Edomot és az Ammon fijait, és Moábot, és mindeneket, kik lakoznak *e világnak* külső szegeletiben, kik lakoznak a pusztában: mert minden nemzetek körűlmetéletlenek, az Izráelnek is minden háza körűlmetéletlen † szívvel vagyon!
* Ésa. 15. 18. 19. 20. rész. † 3 Móz. 26, 41. 42.

X. RÉSZ.

Bálványok hijábavalósága, Jerémiás imádsága.

Halljátok meg a szót, melyet az Úr szól néktek, Izráelnek háza!
2. Így szól az Úr: Ne tanuljátok meg a Pogányoknak * útát, és az égen való jelektől ne féljetek: mert a Pogányok félnek azoktól. * 3 Móz. 18, 3. 4.
3. Mert a Pogányoknak szerzetek hijábavalóság: mert fát * vágnak az erdőn, az ácsmester kezével meggyalulja *azt,* * Ésa. 40, 19. 20. 41, 24.
4. Ezüsttel és aranynyal megékesíti azt, szegekkel és pőrölylyel megszegezik azt, hogy le ne essék.
5. Mint az egyenes pálmafa, *olyanok,* és nem * szólnak: hordoztatván hordoztatnak: mert nem járhatnak. Ne féljetek tőlök: mert sem jót, sem gonoszt nem cselekedhetnek. * Zsolt. 115, 5.
6. Nincsen hasonlatos * te hozzád, Uram, senki, nagy vagy, és nagy a te neved, a *te* hatalmasságodért.
* Zsolt. 86, 8. 10.
7. Ki ne félne téged, * *ki* a Pogányoknak *is* Királyok *vagy?* Mert tiéd *a birodalom;* mert a Pogányoknak minden Bölcsei között, és azoknak minden országai között nincsen hozzád hasonló.
* Jel. 15. 4.
8. Mind egyig * bolondok és bolondúl cselekesznek, hijábavalóságra tanít a fa.
* Hab. 2, 18.
9. Ellapíttatott ezüstöt hoznak Társisból, és aranyat Ofirból, a mesterembernek csinálmányát és az olvasztómester kezének *munkáját:* kék és szederjes öltözetek * vagyon nékik, melyek mind a bölcseknek munkájok. * Ezék. 16, 18.
10. Az Úr az igaz Isten, az élő Isten, és az örökkévaló * Király: az ő haragja előtt reszket a föld, és a Pogányok nem szenvedhetik az ő haragját. * Zsolt. 10, 16.
11. (Ezt mondjátok nékik: Az Istenek, kik az eget és a földet nem csinálták, elveszszenek a földről, és az ég alól!)
12. A ki teremtette a * földet az ő ere-

jével, ki rendelte e *Világnak* kerekségét az ő bölcseségével, és az ő értelmével kiterjesztette az egeket. *rész 51, 15. 19.

13. Ki egy szavával bőséges vizet szerez az égben, *minekutánna* a ködöket felviszi a földnek határából, * villámást esővel egyetembe csinál, és kihozza a szelet az ő rejtekhelyéből. *Jób 37, 3—5.

14. Minden ember bolondabb, * hogynem mint eszébe vehetné, *hogy* minden bálványcsináló mester a bálványnyal őtet megszégyeníti: mert az ő öntése hazugság, és nincsen ő bennek lélek. *Ésa. 44, 19. 20.

15. Hijábavalók; nevetségre való munka, az ő meglátogatásoknak idején * elvesznek. *Ésa. 19, 1.

16. Nem olyan mint azok, a Jákób öröksége: mert * ő mindeneknek teremtője, és az Izráel az ő örökségének veszszeje, Seregeknek Ura az ő neve. *5 Móz. 32, 31. Zsolt. 16, 5. 74, 2.

17. Gyűjtsd öszve a földről a te árúidat, a ki lakol kerített városban;

18. Mert ezt mondja az Úr: Ímé én ez úttal úgymint parittyából hajtom el e földnek lakosit, és megverem őket, hogy megtalálják *a mit kerestek!*

19. Jaj nékem az én romlásom miatt, az én vereségem teljes fájdalommal: és én ezt fogom mondani: Bizony az én vereségem igen * nagy, és *mimódon* szenvedhetem el? *rész 14, 18. 19.

20. Az én sátorom elhányatott és minden köteleim elszakadoztak, az én fiaim elszakadtak tőlem, és egy sincsen bennek, senki nincsen, a ki kiterjeszsze többé az én sátoromat, és felvonja az én kárpitaimat;

21. Mert oktalan állatok*hoz* * *hasonlók*ká lettek a pásztorok, és az Urat meg nem kérdették, azért nem lésznek szerencsések, és minden legeltető helyek elpusztíttatott. *rész 8, 7.

22. A hír ímé eljött, és nagy támadás *vagyon* észak * földe felől, hogy elpusztítsák Júdának városit, *és tegyék* sárkányok † lakhelyévé. *rész 4, 6. † rész 9, 11.

23. Tudom Uram, hogy az embernek úta nincsen az ő * tulajdon *hatalmában, sem* az útonjárónak, hogy a maga lépését igazgassa. *Péld. 16, 1—9.

24. Ostorozz meg * Uram engem, de a te ítéletedben, ne haragodban, hogy engemet el ne ronts. *Ésa. 27, 8. Zsolt. 6, 2.

25. Fordítsd haragodat * a Pogányokra, kik nem esmérnek tégedet, és az országokra, kik segítségre nem hívják a te nevedet: mert megették a Jákóbot; azt mondom, hogy elnyelték őtet, s megemésztették, és lakhelyét elpusztították. *Zsolt. 79, 6.

XI. RÉSZ.

Isten frigye a Zsidókkal. Anatót gonoszsága.

Ez a beszéd, melyet szólott az Úr Jerémiásnak, mondván:

2. Halljátok meg e szövetségnek ígéit, és mondjátok meg a Júda férjfiainak, és a Jérusálem lakosainak.

3. Ezt mondjad azért nékik: Azt mondja az Úr, az Izráelnek Istene: Átkozott az ember, ki nem * hallja e frigynek beszédit; *5 Móz. 27, 26.

4. Melyet * parancsoltam a ti atyáitoknak az napon, melyen kihoztam őket Égyiptom földéből, a vaskemenczéből, mondván: Halljátok meg az én szómat, és cselekedjétek mind azokat, melyeket én néktek parancsolok: és lésztek én népem, és én néktek Istentek lészek. *2 Móz. 19, 3—6.

5. Hogy megteljesítsem az * esküvést, melylyel megesküdtem a ti atyáitoknak hogy nékik adom a téjjel és mézzel folyó földet, e nap szerint. És felelék, és mondék: Úgy legyen Uram! *5 Móz. 7, 12.

6. És monda az Úr nékem: Kiáltsd mind e szókat Júdának városiban, és Jérusálemnek útezáin, mondván: Halljátok e frigy beszédit, és cselekedjétek azokat;

7. Mert tanúbizonyságokat * tettem a ti atyáitoknak, a mely napon felhoztam őket Égyiptom földéből, mind e napig, reggel felkelvén, és bizonyságot tévén, s mondván: Halljátok meg az én szómat! *rész 6, 13. 25.

8. És nem hallák, sem fülöket ahoz nem hajták, hanem mindenek az ő szíveknek gonoszsága után jártak: azért reájok bocsátottam e frigynek minden ígéit, * melyet parancsoltam hogy cselekednének, és nem cselekedték. *5 Móz. 28, 15—68.

9. Monda azért az Úr nékem: Hasonlás vagyon a Júda férjfiai között, és a Jérusálembeli polgárok között;

10. Megtértek az ő eleiknek gonoszságokra, kik nem engedtek az én beszédimnek; hanem inkább jártak az idegen istenek után, hogy nékik szolgálnának, megszegék az Izráelnek háza és a Júdának háza az én frigyemet, melyet tettem vala az ő attyaikkal.

11. Azért azt mondja az Úr: Ímé én

ostort hozok reájok, melyből ki nem mehetnek, és kiáltnak én hozzám; * de meg nem hallgatom őket. * Péld. 1, 28. 29.

12. És elmennek a Júdának városai és Jérusálemnek polgárai: és kiáltanak az istenekhez, kiknek temjéneztek: de oltalmazván meg nem oltalmazzák őket az ő nyomorúságoknak idején;

13. Mert a te városidnak * számok *szerint* voltak a te isteneid, óh Júda, és a Jérusálem útczáinak számok *szerint* raktátok a gyalázatra való oltárokat: az oltárokat, melyeken temjéneznétek a Baálnak! * rész 2, 28. Ezék. 16, 24—31.

14. Te azért * ne törekedjél a népért, és ne kiálts ő érettek, se ne könyörögj; mert én meg nem hallgatom az időben, melyben kiáltnak én reám az ő nyomorúságokban. * rész 7, 16.

15. Micsoda *közi vagyon* az én szerelmesemnek *ezután* az én házamhoz, holott ő cselekeszik sokakkal *egyetemben* * istentelenséget, és a szent húsoknak *áldozásit* elhagytad, és örvendesz a te gonosz cselekedetedben. * rész 13, 23. 24.

16. Szép gyümölcsű és formájú zöld olajfának nevezte az Úr a te nevedet: *de* a szélvésznek szavára annak *leveleit* tűzzel meggyujtja, minekutánna annak ágait lerontják.

17. Mert a Seregeknek Ura, ki téged plántált, rendelt ellened veszedelmet az Izráel házának és a Júda házának gonoszságáért, melyet cselekedtek magok között hogy engem haragra ingereljenek, áldozván a Baálnak.

18. Az Úr jelentette pedig meg nékem, hogy megtudhatnám: és te jelentetted meg az ő cselekedeteiket *is* nékem.

19. Én pedig mint a bárány *olyan valék, és mint* az ökör, mely *a mészárszékre* vitetik, hogy megölettessék; és eszembe nem vettem, micsoda gondolatokat gondoltak * ellenem, mondván: Veszessük meg az ő étkét fával, és gyomláljuk ki őtet az élők közűl, és az ő neve többé emlékezetben ne legyen. * rész 18, 18.

20. De óh Seregeknek Ura, igaz Bíró, ki az *embernek* veséit és * szívét megpróbálod, lássam meg a te büntetésedet ő rajtok: mert néked jelentettem meg az én ügyemet! * 1 Sám. 16, 7. Jel. 2, 23.

21. Azért azt mondja az Úr az * Anatótbeli emberekről, kik keresik a te lelkedet, és ezt mondják: Ne † prófétálj az Úrnak nevében, hogy a mi kezeink miatt meg ne halj! * rész 1, 1. † Ésa. 30, 10. Mik. 2, 6.

22. Azért a Seregeknek Ura ezt mondja: Ímé én meglátogatom őket; az ifjak szablya miatt halnak meg, az ő fijaik és leányaik * éhséggel halnak meg. * 2 Kir. 25, 1. 2.

23. És senki ő közűlök meg nem marad, mikor ostort hozok az Anatótbeli emberekre, az ő meglátogatásoknak esztendejében.

XII. RÉSZ.

Jerémiás panasza az ő házájabeliek gonoszságán. Ezeknek és egyebeknek is büntetések.

Igaz vagy Uram ha perlek is veled: de mindazáltal ugyan törvénykezem veled. Mi az oka, hogy ily * boldogságos a hitetleneknek útjok? békességben vagynak mindnyájan az istentelenek. * Jób 21, 7—13.

2. *Hogy* megplántálod őket, és meggyökereznek, felnevekednek és gyümölcsöznek, kiknek szájokban forgasz; de távol vagy az ő * szívektől. * Jób 21, 14.

3. Bizonyára te, Uram, esmérsz * engem, látsz engem, és *azért* próbálod az én szívemet; *hogy* hozzád *ragaszkodjék, holott* az *istentelen*eket öszvegyüjtöd, mint a mészárszékre való juhokat, és készíted őket a † megölésnek napjára. * Zsolt. 17, 3. † Zsolt. 73, 18—20.

4. Meddig sírna a föld? és az egész mezőnek füve *meddig* * száradna? A benne valóknak gonoszságokért *miért* fogyatkoznának el minden oktalan állatok, és † madarak? mert ezt mondották: Nem látja *Isten* a mi végünket! * Zsolt. 107, 34. † Sof. 1, 3.

5. Mikor a gyalogokkal futsz, megfárasztanak téged, mimódon futnál azért a lovagokkal? És a békességnek földén is, *melyhez* te bízol vala, *megfárasztának téged,* mit cselekednél tehát a Jordán *vizé*nek áradásában?

6. Mert bizony még a te atyádfiai is és a te atyádnak háza, ők is * hamisan cselekedtek veled, ők is kiáltottak utánnad nagy felszóval; ne hidj nékik, ha szintén veled szépen beszélgetnek is. * rész 9, 4.

7. Elhagyom az én házamat, elhagyom az én örökségemet, adom azt, a kit az én lelkem * szeret vala, az ő ellenséginek kezekbe. * 5 Móz. 28, 63.

8. Az én örökségem *olyan* volt én hozzám, mint az erdőben való orosz-

lán; felemelte ellenem az ő szavát, azért gyűlölém őtet.

9. Olyan-é az én örökségem nékem, *mint* a körmös ragadozó madár? avagy nem állanak-é a madarak köröskörűl ő ellene? *és ezt mondják:* Jertek el, gyüljetek öszve ti mindnyájan * erdei vadak, jertek el, nyeljük bé *őtet!*
*Ésa 56, 9. 10.

10. A sok pásztorok * vesztették el az én szőlőmet, *azok* tapodták el az én örökségemet, az én szerelmes örökségemet, teljességgel elpusztították.
*rész 5, 7. 6, 3.

11. Elpusztították azt, *és* immár most elpusztíttatván ellenem panaszolkodik: elpusztíttatik mind ez egész föld: mert senki nincsen, ki eszébe venné magát.

12. Minden magas hegyekre a pusztában eljőnek a pusztítók; mert az Úr fegyvere emészti meg *őket,* a földnek *egyik* határától fogva, a földnek *más* határáig, senkinek nem lészen békessége.

13. Ha búzát vetnek, töviset * aratnak; ha nagy fáradsággal munkálódnak, semmi előmentek nem lészen, és megszégyenültök a ti veteményteknek gyümölcse miatt, az Úrnak haragja miatt! *3 Móz. 26, 16. 5 Móz. 28, 38.

14. Ezt mondja az Úr, mind az én gonosz szomszédim felől, kik illetik az *én* örökségemet, melyet örökségűl adtam volt az én népemnek az Izráelnek: Ímé én kigyomlálom őket az ő földökből, és a Júdának házát kiszaggatom ő közűlök.

15. És lészen, minekutánna kiszaggatom őket, megtérek és könyörűlök rajtok, és visszahozom őket, mindent az ő örökségébe, és mindent az ő földébe.

16. Lészen annakfelette, ha valóban megtanulják az én népemnek útait, és az én nevemre esküsznek, *ilyen módon:* Él az Úr; miképen tanították volt az én népemet megesküdni a Baálra, felépíttetnek az én népem között.

17. Ha pedig nem hallgatnak engemet, kigyomlálván kigyomlálom azt a népet, és elvesztem, azt mondja az Úr!

XIII. RÉSZ.

Zsidók romlása a Babilóniabeliek által két dolgokban példáztatik.

Azt mondá az Úr nékem: Menj el és végy magadnak lenövet, és övedezd bé magadat azzal, és azt a vízbe bé ne vigyed.

2. Vevék azért övet, a mint az Úr parancsolta vala, és béövedzém magamat.

3. És másodszor szóla az Úr nékem, mondván:

4. Vegyed az övet, melyet szerzettél, melyet reád övedzettél, és kelj fel, menj el az Eufráteshez, és rejtsd el azt ott a kősziklának hasadékában.

5. Elmenék azért és elrejtém azt az Eufrátesnél, a mint az Úr nékem parancsolta vala.

6. És lőn sok napok után, és monda az Úr nékem: Kelj fel, menj el az Eufráteshez, és vedd fel onnét az övet, mely felől parancsoltam vala néked, hogy ott elrejtenéd.

7. És elmenék az Eufráteshez, és kiásám, és elvevém helyéből az övet, a hol elrejtettem vala; és ímé az az öv megrothadott vala, semmire kellő vala.

8. Szóla ismét az Úr nékem, mondván:

9. Ezt mondja az Úr: Ilyenképen megrothasztom a Júdának kevélységét, és a Jérusálemnek nagy kevélységét.

10. E gonosz * népnek, *mondom,* mely nem akarja † az én beszédimet hallgatni; járnak az ő szíveknek gonoszságában, és járnak az idegen istenek után, hogy azoknak szolgáljanak, és azokat imádják: és lésznek olyanok mint ez öv, mely semmire kellő;
* Ésa. 1, 4. † rész 18, 11. 12.

11. Mert miképen a férjfiú hozzá övedzi az övet: azonképen magamhoz kapcsoltam * az Izráelnek egész házát, és a Júdának egész házát, azt mondja az Úr, hogy lenne nékem népem, az én nevemre és tisztességemre, és dícséretemre; de nem hallgatának *engem!*
*5 Móz. 26, 17–19.

12. E szót mond azért nékik: Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Minden tömlőt borral kell megtölteni: és ezt mondják néked: Avagy nem tudjuk-é jól, hogy minden tömlőt borral kell megtölteni?

13. Akkor mondjad nékik: Ezt mondja az Úr: Ímé betöltöm e földnek minden lakóit, és a Királyokat, kik Dávid helyett ülnek az ő ülőszékiben, és a Papokat, a Prófétákat, és Jérusálemnek minden lakóit részegséggel.

14. És összeverem őket, egyiket a másikhoz, az atyákat és a fiakat egyetemben, azt mondja az Úr: Nem kegyelmezek meg, és nem kedvezek, és nem lészek irgalmas; hogy el ne veszteném őket.

15. Halljátok meg, és vegyétek esze-

tekbe, ne fuvalkodjatok fel: mert az Úr
szólott!
16. Adjatok a ti Uratoknak Istentek-
nek * dícséretet, minekelőtte elhozza a
setétséget, és minekelőtte megütitek lá-
baitokat a setét hegyekben: mert holott
ti vártatok † világosságot, azt halálos
árnyékká változtatta, és setétséggé tette.
* vers 18. Jós. 7, 19. † rész 8, 11.
17. Hogyha ezt nem hallgatjátok; a
rejtekhelyekben sír * az én lelkem a *ti*
kevélységtekért: és sírván sír, és az én
szemem könnyez, mivelhogy az Úrnak
népe rabságra † vitetik.
* Sir. 1, 2. 16. † rész 52, 4. 7. 12–16.
18. Mond meg a Királynak és a Király-
néasszonynak: Alázzátok meg magato-
kat, heverjetek a *földön:* mert * kiesik
fejetekből a ti dicsőségteknek koronája:
* rész 52, 10. 11.
19. A városok, melyek délre vagynak,
bézároltatnak, annyira hogy senki meg
ne nyithassa, elvitetik az egész Júda,
bizonyára mindenestől fogva a rab-
ságra * vitetik! * vers 17. rész 52, 4. 7. 12–16.
20. Emeljétek fel szemeiteket és lássá-
tok azokat, a kik jőnek észak felől! hol
vagyon a sokaság, mely néked adatott
vala? a te ékességednek juhai?
21. Mit mondasz, mikor meglátogat té-
ged? Mert te tanítád meg őket, hogy
uralkodnának a *te* fejeden: a fájdalmak
avagy nem környékeznek-é meg téged,
mint a gyermekszülő asszonyt?
22. Ha mondándod a te szívedben:
Miért következnének én reám ezek? A
te hamisságodnak sokságáért mezítele-
nűl meg a te szemérmes tested, *és* a * te
lábaid azért lésznek mezítelenekké.
* Ésa. 47, 2.
23. Ha elváltoztathatja a Szerecsen az
ő bőrét, és a párducz az ő tarkaságát,
ti is jót cselekedhettek, holott a gonosz
cselekedetet megszoktátok.
24. Azért elhányom őket, mint a köny-
nyű * pozdorját, a pusztának szele ál-
tal. * Zsolt. 1, 4. 5.
25. Ez a te sorsod, *és* a te mértékeid-
nek része én tőlem, azt mondja az Úr,
ki elfelejtkeztél én rólam, és hittél * a
hazugságnak. * rész 8, 11. 14, 13. 28, 1. 2. 15.
26. Mert én is megmezítelenítettem a
te szemérmes testedet a te orczád előtt,
hogy kiláttassék a te gyalázatod.
27. A te paráznaságidat, és a * te nye-
rítésidet, a te paráznaságodnak undok-
ságát a ** hegyeken, a mezőn láttam a
te utálatosságidat. Jaj néked † Jérusá-
lem! Valyon lészesz-é valaha †† tiszta?
Valyon mennyi idő után? *** Mégis
meddig? * rész 5, 8. Ezék. 22, 11. ** rész 3, 2.
† rész 52, 13. 14. †† Ésa. 1, 21. *** Ésa. 4, 3.

XIV. RÉSZ.

Fenyegeti Isten Júdát nagy éhséggel.

Ez az Úrnak szava, melyet szólott Jeré-
miásnak a szárazság felől:
2. Sírni fog a Júda, és az ő kapui el-
romolnak, meggyaláztatik a földig, és a
Jérusálem kiáltása felmegyen.
3. És az ő Fejedelmeik elküldik a ki-
csinyeket *is* a vízre, elmenvén a kútak-
hoz, nem találnak * vizeket, visszatér-
nek üres korsókkal, szégyent vallanak,
és meggyaláztatván † béfedik fejeket.
* Siral. 4, 4. † 2 Sám. 15, 30. 19, 4.
4. A földnek szárazsága miatt: mert
nem esett a földre eső, szégyent valla-
nak a szántó emberek, és béfedezik feje-
ket.
5. Sőt még a szarvas is megellik a
mezőn, és elhagyja *fijait:* mert nem
lészen fű.
6. És a vad szamarak is felállanak a
kősziklákra, bészívják a szelet mint a
sárkányok, megfogyatkoznak az ő sze-
meik: mert nem *lészen* fűvök,
7. Mivelhogy a mi álnokságink tésznek
ellenünk tanúbizonyságot, óh Uram;
cselekedjél a te magad * nevéért: mert
a mi álnokságink † eláradtak; te ellened
vétkeztünk! * vers 21. † Ésa. 59, 12.
8. Izráelnek reménysége, megtartója
a * nyomorúságnak idején, miért volnál
úgy, mint a jövevény e földön, és mint
az útonjáró, ki bétér az éjjeli nyugo-
vásra? * Zsolt. 9, 10
9. Miért lennél olyan, mint a megfára-
dott férjfiú? mint a hatalmas, *ki* meg
nem tarthat? De te mi köztünk * vagy
Uram, és a te nevedről neveztetünk
mi: ne hagyj el minket! * 2 Krón. 7, 16.
10. Ezt mondja e népnek az Úr: Mi-
képen szerették a * bujdosást, *és* az ő
lábaikat meg nem tartóztatták: azonké-
pen az Úr sem szerette őket, most em-
lékezik meg † az ő álnokságokról, és
meglátogatja az ő bűneiket.
* rész 2, 18. † Hós. 8, 13.
11. És szóla nékem az Úr: Ne * kö-
nyörögj a népért, hogy jól tegyek *vele.*
* rész 11, 14. 15, 1.
12. Mikor böjtölnek, én az ő kiáltáso-
kat meg nem * hallgatom, és mikor né-
kem égő vagy eledeliáldozatokat tész-
nek, nálam kedves nem lészen: mert

fegyverrel, éhséggel, és döghalállal megemésztem őket:

*rész 13, 23. 24. Ésa. 1, 15. Ezék. 8, 17. 18.

13. És mondék: Ah, ah Uram Isten! Imé a Próféták mondják nékik: Fegyvert nem láttok, * éhség sem lészen rajtatok; hanem állhatatos békességet adok néktek itt e helyen!

*vers 15. rész 8, 11. 29, 8.

14. És monda az Úr nékem: Hazugságot prófétálnak a Próféták az én nevemben; nem küldöttem * őket, és nem parancsoltam nékik, sem velek nem beszéltem; hazug látást és jövendölést, hijábavaló dolgot, és az ő szíveknek csalárdságát jövendölik néktek.

*rész 28, 1. 2. 15—17.

15. Azért ezt mondja az Úr a Próféták felől, kik prófétálnak az én nevemben, holott nem küldöttem őket, és ők ezt mondják: Fegyver és éhség nem lészen e földön, azok a Próféták fegyver és éhség miatt emésztetnek meg.

16. A nép pedig, melynek ők prófétáltak, elvettetik * Jérusálemnek útczáin az éhség és a fegyver miatt, és senki nem lészen, ki eltemetné őket, őket *és* feleségeiket, fijaikat és leányaikat; és ő reájok öntöm az ő gonoszságokat.

*Sir. 2, 21.

17. Mondjad azért nékik e szót: Az én szemeim sírnak * éjjel és nappal, és meg nem szünnek: mert nagy sanyarúsággal megsanyargattatott az én népemnek szűz leánya, igen nagy vereséggel;

*rész 13, 17. Sir. 1, 16. 2, 18.

18. Ha kimegyek a mezőre, ímé *ott fekü̈sznek* a fegyver miatt megölettettek: ha bémegyek a városba, ímé *ott vagynak* az éhség miatt megepedtek: mert mind a Próféta s mind a Pap megkerülték a földet, és nem tudnak *semmit!*

19. Valyon valóba megvetetted-é a Júdát? A Siont utálja-é a te lelked? Miért vertél * meg minket, és semmi orvosságunk nincsen? Vártuk a † békességet, de semmi jó *nem volt:* és a gyógyulásnak idejét, de ímé félelem volt!

*rész 13, 23. 24. †rész 8, 15. 16.

20. Esmérjük, Uram, a mi vétkeinket, a mi atyáinknak * álnokságokat, *és* hogy vétkeztünk ellened: *Dán. 9, 8.

21. Ne vess meg *minket* a *te* * nevedért, ne vesd meg a te † dicsőségednek székit: emlékezzél meg, ne tedd hijábavalóvá a te mi velünk †† tett frigyedet!

*Ésa. 48, 9. Ezék. 20, 22. †1 Krón. 28, 2. 20. ††2 Krón. 7, 12—14.

22. Vagynak-é a Pogányok hijábavaló *istenei* közűl, kik esőt adhatnak? adnak-é az égből esőt? Avagy nem te vagy-é a *mi* Urunk Istenünk? és te benned bíztunk: mert te cselekedted mind ezeket!

XV. RÉSZ.

Júda büntetése, Jerémiás panasza s imádsága.

És monda az Úr nékem: Ha * előttem állanának Mózes ** és † Sámuel is: az én szívem nem *hajlana* †† e néphez: Küld ki az én orczám elől, menjenek ki. *Ezék. 14, 14. **2 Móz. 32, 10—14. †1 Sám. 7, 9. ††rész 13, 23. 24.

2. Ha pedig ezt mondják néked: Hová megyünk ki? ezt mondjad nékik: Így szól az Úr: A ki * halálra *való,* halálra: és a ki fegyverre, fegyverre: és a ki éhségre, éhségre: és a ki fogságra, fogságra. *rész 29, 16—18. Ezék. 5, 12. Zak. 11, 8. 9.

3. És elejekbe vetek nékik négyfélét, azt mondja az Úr: fegyvert * a megölésre, és ebeket a megszaggatásra, és égi madarat, és e földi vadat a megevésre, és az elvesztésre. *3 Móz. 26, 15—33

4. Bujdosókká teszem őket e földnek minden országiban, Manasséért, Ezékiásnak * a Júda Királyának fijáért, *és* azokért, melyeket Jérusálemben cselekedett. *vers 6. rész 16, 12. 2 Kir. 21, 11. 12.

5. Mert ki könyörűl te rajtad, Jérusálem? és ki vígasztal meg tégedet? és ki mozdúl ki csak helyéből is, a ki tudakoznék a te állapotod felől?

6. Te hagytál el engemet, azt mondja az Úr; az elébbi *vétekre* * tértél; azért kinyujtom az én kezemet te reád, és elvesztelek tégedet: elfáradtam minduntalan † elváltoztatván a büntetést!

*rész 34, 10. 11. 15. 16. †Zsolt. 106, 43. 78, 38.

7. És megszórom * szórólapáttal őket a földnek minden kapuiban, árvává teszem, elvesztem az én népemet; *mivelhogy* az ő útaikról meg nem tértek.

*Máté 3, 12.

8. Meghaladták sokasággal az ő özvegyei a tengernek fövenyét: hozok nékik az ifjaknak gyülekezetei ellen pusztítót délben, bocsátok reájok hirtelenséggel való észveszést és félelmet:

9. Elfogyatkozik a hét *gyermeket* szülő *asszony, a fájdalom miatt* elfogyatkozott az ő lelke: az ő világa elmulik, mikor még nappal volna, megszégyenűl és elpirúl, és az ő maradékokat a fegyverre vetem az ő ellenségeik előtt, azt mondja az Úr!

10. Jaj nékem én anyam, hogy szültél engemet, visszavonásnak és az egész földön való perpatvarnak férjfiát! Nem adtam kölcsönt, ők sem adtak nékem kölcsönt; *mégis* minden szidalmaz engemet!
11. Monda az Úr: Ha a te időd hátravaló részének jól nem lészen: ha meg nem engesztelem néked az * ellenséget a gonosz időben, és a háborúságnak idején; *rész 39, 11. 12. 4, 2. 4. 5.
12. Valyon eltöri-é a vas az északi vasat és az aczélt?
13. A te kincsedet és gazdagságidat a prédára vetem pénz * nélkűl a te bűneidért, minden te határidban. *rész 17, 3. Zsolt. 44, 13.
14. És vitetlek *téged* a te ellenségidhez a földre, *melyet* nem láttál: mert az én búsulásomnak égő * tüze ti ellenetek felgerjedett! *5 Móz. 32, 22.
15. Te tudod, óh Uram, emlékezzél meg * rólam, és látogass meg engem, és ments meg engem az én ellenségimtől, a te haragodnak halasztásában ne végy ki engem; tudjad, hogy te éretted szenvedem a gyalázatot. *Neh. 5, 19.
16. Mikor a te beszéded jelen volt, helyet * adtam annak, és a te beszéded nékem örömemre volt, és szívemnek vígasságára: mert a te nevedről neveztetem, óh Seregeknek Ura Istene! *Ezék. 3, 3.
17. Nem ültem a csúfolóknak gyülekezetekben, és nem örvendeztem a te kezedért, csak egyedűl ültem: mert boszszúsággal bétöltöttél engemet.
18. Miért lészen az én fájdalmam örökkévaló, és az én vereségem halálos *és* gyógyulhatatlan? Lennél-é nékem mint az állhatatlan hazug * pataknak folyása? *Jób 6, 15.
19. Annakokáért ezt mondja az Úr: Ha megtéréndesz, én is megtérítlek tégedet, előttem állasz, és ha elválasztod a jót a hitványtól, olyan lészesz mint az én szám. Térjenek meg ők te hozzád, de te ne térj ő hozzájok.
20. És adlak téged e népnek erős érez * bástyául, és viaskodnak ellened; de nem győzhetnek meg tégedet; mert én veled vagyok, hogy megtartsalak és megszabadítsalak téged, azt mondja az Úr! *rész 1, 18. 19.
21. És megszabadítlak téged a hitetleneknek markokból, és kiveszlek téged az erőseknek * kezekből. *rész 26, 8. 9. 24. 38, 6—13.

XVI. RÉSZ.

Júda fenyegettetik. Szabadulás ígértetik.

Szóla az Úr nékem, mondván:
2. Ne végy magadnak feleséget, és ne legyenek néked fijaid vagy leányid itt e helyen,
3. Mert ezt mondja az Úr a fiak és leányok felől, kik e helyen születtetnek, és azoknak annyaik felől, a kik szülik azokat, és azoknak attyáik felől, a kik nemzették azokat itt e földön:
4. Keserves halállal * halnak meg, nem sirattatnak és el nem temettetnek, ganéjjá lésznek e földnek színén: fegyver és éhség miatt emésztetnek meg, és lészen az ő holttestek az égi madaraknak és a föld vadainak étkek. *rész 15, 3. Sir. 2, 21. 22.
5. Mert ezt mondja az Úr: Ne menj siralmas házhoz, ne menj sírni, se pedig fel ne indíttassál ő érettek: mert az én békességemet e néptől elvettem, azt mondja az Úr, az én * irgalmasságomat és kegyelmességimet: *rész 15, 1—6.
6. És meghalnak mind a nagyok, mind a kicsinyek e földön: nem temetik el őket, sem siratják őket, és nem * metélik magokat, sem hajokat ki nem szaggatják ő érettek. *3 Móz. 19, 28.
7. És *a kezeket* nem verik össze ő érettek a gyászoláskor, hogy őket vígasztalnák a megholt felől; és nem itatják őket a vígasztalásoknak poharából az ő attyok felől, és az ő annyok felől!
8. A lakodalmas házba is bé ne menj, hogy leülj velek az ételre és italra;
9. Mert azt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én elveszem innen e helyről a ti szemeitek előtt a ti időtökben a vígasságnak * szavát és az örömnek szavát, a vőlegénynek szavát, és a menyasszonynak szavát. *Ésa. 24, 7—9.
10. És lészen mikor megmondod e népnek mind e szókat, és ezt mondják néked: Miért mondotta * az Úr felőlünk mind ezt a nagy gonoszt? És micsoda a mi álnokságunk? És melyik a mi bűnünk, melylyel vétkeztünk a *mi* Urunk Istenünk ellen? *rész 5, 19.
11. Akkor mond ezt nékik: Azért hogy elhagytak a ti atyáitok engem, azt mondja az Úr, és idegen istenek után mentek, és nékik szolgáltak, és imádták őket, és elhagytak engemet, és az én törvényemet meg nem őrizték.
12. És ti * gonoszabbúl cselekedtetek,

hogysem mint a ti atyáitok; és ímé ti
elindultatok mindnyáján a ti gonosz
szíveteknek keménysége után úgyany-
nyira, hogy engem nem hallgatnátok.
* rész 7, 26.
13. Azért kiüzlek * titeket e földről, a
földre, melyet ti nem láttatok, sem a ti
atyáitok, és ott szolgáltok az idegen is-
teneknek nappal és éjjel: mert meg nem
kegyelmezek néktek. * 5 Móz. 28, 64. 65.
14. Azért ímé eljőnek a napok azt
mondja az Úr, és többé nem mondják:
Él az Úr, a ki kihozta az Izráel fijait
Égyiptomnak földéből.
15. Hanem *ezt mondják:* Él az Úr, a
ki kihozta az Izráel fijait az * északnak
földéből, és egyéb földekből, melyekre
számkivetette vala őket, minekutánna
visszahozom őket az † ő földökbe, melyet
adtam az ő attyaiknak.
* rész 23, 7. 8. † Ezék. 28, 25. 26.
16. Ímé én küldök a sok halászokhoz,
azt mondja az Úr, és meghalásztatnak,
és annakutánna elküldök a sok vadá-
szokhoz, és kivadászszák őket minden
hegyből és minden halomból, és a kő-
szikláknak hasadékjaikból:
17. Mert az én szemeim vagynak min-
den ő * utaikon, nem rejteztek el az én
orczám elől, és nem fedeztetett el az ő
álnokságok az én szemeim elől.
* Jób 34. 21.
18. És először megfizetek az ő álnok-
ságokért és vétkekért kétképen; mert
megundokították az én földemet az ő
utálatosságaiknak * holttestével, és az
én örökségemet bétöltötték az ő fertel-
mességeikkel. * rész 3, 2. Ezék. 43, 7. 8.
19. Az Úr az én erősségem és az én
bástyám, és az én oltalmam az *én* nyo-
morúságomnak napján; te hozzád jőnek
a népek a földnek határiból, és ezt
mondják: Bizony hazugságot bírtak a
mi atyáink, hijábavalóságot, és semmi
haszon nem volt bennek.
20. Valyon csinálhat-é magának az
ember isteneket? Bizony azok nem is-
tenek!
21. Azért ímé én megmutatom nékik
ez úttal, megmutatom, *mondom,* nékik
az én kezemet és az én erősségemet, és
megesmérik, hogy az én nevem Úr!

XVII. RÉSZ.

Átkozott, a ki emberben: áldott, a ki az Úrban bízik.

A Júdának vétke felíratott vas penná-
val az adamáskőre, felíratott az ő szí-
veknek táblájára, és a ti oltáritoknak
szarvaira;
2. Mivelhogy megemlékeznek az ő
fijaik * az ő oltáraikról és az ő berkeik-
ről, *melyek* e zöld fáknál *vagynak, és*
a magas hegyeken. * rész 16, 12.
3. *Te, ki a* hegy*ekben bízol,* a *te* me-
ződön való örökségedet, *és* minden kin-
cseidet * prédára vetem, a bálványokért
a *te* bűnödért, *mely vagyon* minden te
határidban. * rész 15, 13.
4. És megfosztatol te is a te örökséged-
től, melyet néked adtam, és szolgálta-
tom veled a te * ellenségidet, a földön,
melyet nem esmérsz; mert meggyujtot-
tátok a tüzet az én haragomban, *mely*
mind örökké ég! * 3 Móz. 26, 7—33
5. Ezt mondja az Úr: Átkozott a férj-
fiú, ki bízik az * emberben, és erősségét
helyhezteti a testben, és az ő szíve eltá-
vozott az Úrtól. * Zsolt. 146, 3
6. És olyan lészen, mint a hangafa a
pusztában, és nem látja, mikor eljő a
jó; hanem lakozik a pusztában való szá-
razságokban, a sovány földön, a hol
nem lakoznak.
7. Boldog a férjfiú, ki bízik az * Úr-
ban, és kinek bizodalma az Úr;
* Zsolt. 125, 1. Ésa. 40, 31
8. Mert hasonlatos lészen a vizek mel-
lett plántáltatott * fához, és a folyóvíz
mellett meggyökerezik, és ingyen sem
érzi, mikor eljő a hévség, és lészen az ő
levele zöld, és a száraz esztendőtől nem
fél, sem a gyümölcsözéstől meg sem szű-
nik. * Zsolt. 1, 3.
9. Csalárd a szív minden dolgok felett
és gonosz, ki tudhatja meg azt?
10. Én *vagyok* az Úr, ki megrostá-
lom * a szívet, megpróbálom a veséket,
hogy megfizessek kinek-kinek az ő útai
szerint, *és* az ő cselekedeteinek gyümöl-
cse szerint. * Zsolt. 7, 10.
11. *Mint* a fogolymadár sokat tojik;
de nem *mind* költi ki *mindenkor: azon-
képen* a ki gazdagságot gyüjt, és nem
igazán, az ő napjainak közepiben * el-
hagyja azt, és az ő *halálának* utolsó
*órá*jában bolond lészen.
* Zsolt. 39, 7. Jób 20, 5—7.
12. A Magasságosnak dicsőséges széki,
eleitől fogva *volt* a mi *szent* hajlékunk-
nak * helye. * 2 Krón. 7, 16. Zsolt. 132, 12. 13.
13. Óh Uram, Izráelnek reménysége,
mindenek, kik elszakadnak tőled, meg-
szégyenülnek: * a kik én tőlem elsza-
kadnak, a földön íratnak bé: mert el-
hagyták az Urat, az élő vizeknek kút-
fejét. * Zsolt. 73, 27

14. Gyógyíts meg Uram engem, és meggyógyulok, tarts meg engem, és megtartatom: mert az én dícséretem te *vagy!*

15. Ímé ők mondják nékem: Hol *vagyon* az Úrnak szava? Jöjjön * el most!
*Ésa. 5, 19.

16. Én pedig nem utáltam meg a te utánnad való pásztorságot: és a háborúságnak napját nem kívántam, te tudod: a mi az én számból kijött, te előtted volt.

17. Ne légy nékem félelmemre, te *vagy* nékem reménységem * a háborúságnak napján.
*rész 16, 19.

18. Megszégyeníttessenek, * kik kergetnek engem, de én ne szégyenüljek meg, féljenek ők, én pedig ne féljek. Hozd reájok a háborúságnak napját, és kétféle nyomorúsággal rontsd meg őket!
*Zsolt. 35, 4

19. Ezt mondotta nékem az *Úr:* Menj el és állj meg e nép fijainak kapuiban, a melyen bémennek és a melyen kijőnek a Júdának Királyai, és Jérusálemnek is minden kapuiban.

20. És mond meg nékik: Halljátok meg az Úrnak szavát, Júdának Királyai, és egész Júda, és Jérusálemnek minden lakói, kik bémentek e kapukon.

21. Ezt mondja az Úr: Őrizzétek meg a ti lelkeiteket, és * Szombatnapon semmi terhet ne hordjatok, se a Jérusálem kapuin bé ne vigyetek.
*Neh. 13, 19.

22. Se pedig a ti házaitokból terhet ki ne vigyetek Szombatnapon, és semmi munkát ne cselekedjetek: hanem szenteljétek meg a Szombatnapot, miképen a ti atyáitoknak * megparancsoltam:
*2 Móz 20, 8—10. 35, 2.

23. De ők nem hallák meg, sem fülökkel arra nem figyelmezének; hanem megkeményíték nyakokat, hogy ne hallanák, és a tanítást bé ne vennék.

24. Mert ha valóba hallgattok engemet, azt mondja az Úr, és nem viszitek bé a terhet e városnak kapuin Szombatnapon; hanem megszentelitek a Szombat napját, és semminémű dolgot akkor nem cselekedéndetek;

25. Bémennek e városnak kapuin akkor a Királyok és a Fejedelmek, kik ülnek a Dávid székiben, és járnak szekereken és lovakon, mind ő magok, mind az ő Fejedelmeik a Júdának férjfiai, és Jérusálemnek lakói, és e városban lakoznak mind örökké.

26. És eljőnek a Júdának városiból és Jérusálemnek megyéiből, és Benjáminnak földéből, és a mező földről, és a hegyes földről, és dél * felől hozván egészen égetendő és *egyéb* áldozatokat, minhát és temjént, és hozván háláadó-áldozatokat az Úrnak házába.
*Zak. 7, 7.

27. Ha pedig nem engedtek nékem, hogy megszentelnétek a Szombatnapot, és ne hordanátok a terhet, se *terhével* bé ne mennétek a Jérusálem kapuin a Szombatnak napján: tüzet gerjesztek az ő kapuiban, mely megemészti Jérusálemnek * palotáit, és meg nem oltathatik.
*2 Kir. 25, 9.

XVIII. RÉSZ.

Zsidók keménysége. Gonosz tanács Jerémiás ellen.

Ez a beszéd, melyet szóla az Úr Jerémiásnak, mondván:

2. Kelj fel, és menj bé a fazekasnak házába, és ott megmondom néked az én beszédimet.

3. Azért bémenék a fazekas házába, és ímé *fazekat* csinál vala a kereken.

4. És elromla az edény, a fazekas kezében, melyet sárból csinált vala, és fordulván csinála abból más edényt, a mint jobbnak tetszék a fazekasnak, hogy cselekedné.

5. És szóla az Úr nékem, mondván:

6. Valyon mint e fazekas, nem cselekedhetem-é úgy ti veletek, óh Izráelnek háza? azt mondja az Úr: Ímé mint a sár a fazekasnak * kezében: úgy vagytok ti az én kezemben: Izráelnek háza.
*Róm. 9, 20—23. Ésa. 45, 9. 10. 64, 8.

7. *Ha* szólok a nép ellen, és az ország ellen, hogy * kigyomlálom, megrontom, és elvesztem egy szempillantásban;
*rész 1, 10.

8. Ha a nép, a mely ellen szóltam, megtér az ő gonoszságából: * én is megbánom a gonoszt, melyet elvégeztem vala, hogy ő vele cselekedném.
*Ezék. 33, 11.

9. Viszontag ha szólok a nép felől, és az ország felől, hogy megépítem, és megplántálom *azt.*

10. Ha gonoszt cselekeszik én előttem, és nem hallgatja az én szómat: megbánom a * jót, melyet végeztem vala, hogy vele jól cselekedjem.
*1 Sám. 15, 11.

11. Most azért mond meg, kérlek, a Júda férjfiainak és a Jérusálemben lakozóknak, mondván: Ezt mondja az Úr: Ímé én készítek ti ellenetek gonoszt, és gondolok ellenetek gondolatot; térjetek

meg * most, kiki mind az ő gonosz útáról, és a ti útaitokat fordítsátok jóra, és a ti cselekedeteiteket. * 2 Kir. 17, 13. 14.

12. És ezt mondották: * Nincsen szándékunk *a megtérésre*, hanem a mi gondolatink után megyünk, és mindnyájan a mi gonosz szívünknek gondolatját cselekeszszük. * rész 2, 25. 13, 23.

13. Azért ezt mondja az Úr: Kérdjétek meg most a * népeket, ki hallott hasonlatost ehez? nagy undokságot cselekedett az Izráelnek leánya! * rész 2, 10—13.

14. Valyon elhagyja-é *valaki* a mező kősziklájának *vizét, és azt mely* a Libánus havasáról *származik?* valyon elhagyja-é az idegen híves folyóvizeket?

15. Mert elfelejtkezett rólam az én népem, hijába tésznek áldozatot, holott megbotránkoztatták őket az ő útokban, az *ő* régi útokban, hogy járnának az ösvényeken, *tudniillik* a járatlan úton:

16. Hogy az ő földöket * elpusztítsam, *és* nevetségessé tégyem örökké, hogy valaki általmégyen rajta, elálmélkodjék és fejét csóválja. * 3 Móz. 26, 33. 34. 1 Kir. 9, 7—9.

17. Mind a napkeleti széllel, elvesztem őket az ellenség előtt, hátamat, * nem orczámat mutatom nékik az ő veszedelmeknek napján! * Péld. 1, 28. 29. Ésa. 1, 15.

18. És mondának: Jertek el, és gondoljunk Jerémiás ellen * gondolatokat: mert a Paptól el nem vész a törvény, és a tanács † a bölcstől, sem az íge a Prófétától. Jertek el, és verjük meg őtet nyelvvel és ne hallgassunk semmi szavaira! * rész 11, 19. Ámós 7, 10. † rész 19, 7.

19. Figyelmezzél, Uram, én reám, és az én peresimnek szavokat halld meg!

20. Valyon a jóért gonoszszal * kell-é fizetni, hogy árkot ástak az én lelkemnek? Emlékezzél meg, hogy én előtted állottam, hogy ő érettek jót † szólanék, hogy ő rólok a te haragodat elfordítanám. * Zsolt. 35, 12. 13. † rész 14, 7—9.

21. Annakokáért az ő fijaikat * vesd az éhségre, és hányd őket a szablyára, és legyenek az ő asszonynépeik özvegyek és árvák, és azoknak férjeik halálos halállal verettessenek meg, az ő ifjaik fegyver miatt veszszenek el a harczon. * rész 15, 2. 3. 8.

22. Hallattassék a kiáltás az ő házaikból, mikor nagy hirtelen reájok hozod a sereget: mert vermet ástak, hogy megfogjanak engemet, és tőrt vetettek az én lábaimnak.

23. Te pedig Uram, tudod minden ő tanácsokat az *én* * halálomra én ellenem, ne kegyelmezz meg az ő álnokságoknak, és az ő bűnöket el ne felejtsd; hulljanak el előtted, a te haragodnak idején cselekedjél ő ellenek. * vers 18. rész 11, 19.

XIX. RÉSZ.

Júda romlása jelentetik az edény romlása által.

Ezt mondja az Úr: Menj el, és végy magadnak a fazekastól egy sárból csinált korsót, és vedd melléd a népnek Véneit, és a Papok Véneit.

2. És menj ki a Hinnom fijának völgyéhez, mely *vagyon* a napkeleti kapunak ajtaja felől, és nagy szóval kiáltsad ott e szókat, melyeket én néked mondok.

3. És ezt mondjad: Halljátok meg az Úrnak beszédét Júdának Királyai és Jérusálemnek polgárai: Így szól a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én nyomorúságot hozok e helyre, úgyannyira, hogy valaki meghallándja azt, megcsendülnek * a fülei *belé!* * rész 18, 16. 1 Sám. 3, 11.

4. Azért, mert elhagytak engemet és elidegenítették e helyet, és áldozatot tettek benne az idegen * isteneknek, kiket sem ők nem ismértek, sem az ő attyaik, sem a Júdának Királyai, és betöltötték a helyet ártatlan † vérrel; * Ésa. 65, 11. † 2 Kir. 21, 6—16.

5. És emelének oltárokat a Baálnak, hogy az ő gyermekeiket a tűzben megégetnék, és áldoznának a Baálnak, melyet nem parancsoltam, sem felőle nem szóltam, sőt még szívembe is nem jutott.

6. Azért ímé eljőnek a napok, azt mondja *az* Úr, és e hely nem hívattatik többé Tófetnek, és a Hinnom fija völgyének, hanem megölés völgyének:

7. És eszét vesztem a Júdának, és a Jérusálembelieknek e helyen, és levágatom őket fegyverrel az ő ellenségeik előtt, és az ő lelkek keresőinek kezek által, és az ő holttesteket az égi madarakkal étetem meg, és a földnek fenevadaival.

8. És e várost * csudának tészem, és megsüvölti, valaki általmegyen rajta, álmélkodik és süvölt az ő nagy romlásin. * rész 18, 16.

9. És megétetem velek az ő fijaiknak húsokat, és leányaiknak * húsokat, és kiki mind az ő barátjának húsát megeszi a megszállásban, és a nyomorú-

ságban, melylyel megszorongatják őket az ő ellenségeik, és a kik keresik az ő lelkeket. * 5 Móz. 28, 53. Siral. 2, 20. 21.

10. Azután törd el a korsót azoknak szemek láttára, kik te veled elmennek.

11. És mond *ezeket* nékik: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Így megrontom e népet és e várost, mint megrontja *az ember* a fazekastól *csinált* edényt, melyet többé meg nem építhetnek: és a Tófetben * temettetnek el; mert *más* hely nem *lészen* a temetségre. * rész 7, 32.

12. Úgy cselekeszem, *mégis azt mondom,* e helylyel és az ő lakosival: azt mondja az Úr, hogy tegyem a várost olyanná, mint a Tófet:

13. És lésznek Jérusálemnek házai, és a Júda Királyinak házai, mint a Tófetnek * helye undokok; mind azokért a házakért, a melyeknek † tetején áldoztak az ég egész seregének, és áldozatot tettek az idegen isteneknek. * 2 Kir. 23, 10. † 2 Kir. 23, 12

14. Azután *haza* jövén Jerémiás a Tófetből, a hová küldötte vala őtet az Úr, hogy prófétálna; megállapodék az Úr házának pitvarában, és szóla az egész községnek;

15. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én hozok e város ellen, és ennek minden városai ellen minden gonoszt, melyről szóltam ő ellene; mert megkeményítették az ő nyakokat, hogy ne hallanák az én * beszédimet. * rész 7, 25. 26. 18, 12.

XX. RÉSZ.

Babilóniai fogság. Jerémiásnak sok panaszai.

És hallá Passúr Pap, az Immér fija, (ő pedig Fejedelem vala az Úrnak házában) mikor Jerémiás prófétálván e szókat *mondaná;*

2. És megcsapdosá Passúr Jerémiás Prófétát, és veté őtet a * tömlöczbe, mely *vala* a Benjámin felső kapujában, mely az Úr házának ellenében *vala.* * 2 Krón. 16, 10.

3. És lőn más nap, hogy kivenné Passúr Jerémiást a tömlöczből; és monda néki Jerémiás: Nem Passúrnak hívta az Úr a te nevedet, hanem Mágor Missábibnak;

4. Mert azt mondja az Úr: Ímé én adok félelmet te beléd, te beléd és minden barátidba, kik elhullanak az ő ellenségeiknek fegyverek miatt a te szemeid láttára; és az egész Júdát * adom a Babilóniai Király kezébe, és elviszi őket Babilóniába, és fegyverrel levágatja őket; * rész 39, 1–9.

5. És e városnak minden erősségét, és minden munkáját, és minden dicsőségét, és a Júda Királyinak minden kincseit adom az ő ellenségeiknek kezekbe, és zsákmányra hányják azokat, elragadozzák azokat, és Babilóniába viszik azokat.

6. Te pedig Passúr, és a te házadnak minden cselédei, rabságra vitettek; Babilóniába mégy és ott halsz meg, és ott temettetel el, te és minden te barátid, kiknek hamisan prófétáltál.

7. Megcsaltál, Uram, engemet, és megcsalatkoztam, erősebb voltál nálamnál, és felűl haladtál *engem!* Szüntelen csúfolnak engemet, az egész *Júda* csúfol engemet;

8. Mert miótától fogva szólni kezdettem, kiáltok az *ellenem való* bosszúságról, és az *én* romlásomról kiáltok: mert az Úrnak szava nékem mindenkor gyalázatomra * és csúfolásomra vagyon! * vers 1. 2.

9. Azért mondék: Soha arról meg nem emlékezem, sem az ő nevében többé nem szólok: de az én szívemben *az Úrnak igéje olyan* volt, mint az én csontaimba rekesztetett égő tűz, és azt hordozván elfáradok, és nem *hordozhatom.*

10. Jóllehet hallom sokaknak rágalmazásokat, *és az ő* mindenfelől * való fenyegetéseket, *azoknak is, a kik így szólnak:* Mondjátok meg mit szóljunk: Minden én barátim az én tántorodásomra figyelmeznek, *mondván:* Talán megbotránkozik, és megfoghatjuk őtet, és boszszúnkat állhatjuk rajta: * rész 18, 18.

11. De az Úr én velem úgymint erős óriás, * azért az én kergetőim elesnek, és nem érnek *velem,* igen megszégyenülnek: mert jól nem lészen dolgok, örökkévaló † gyalázat *lészen rajtok, melyről* el nem felejtkeznek. * rész 15, 20. † rész 23, 40

12. Azért óh Seregeknek Ura, ki szereted az igazat, ki látod * a veséket és a szívet, *hadd* lássam a te büntetésedet ő rajtok: mert néked jelentettem meg az én figyemet! * rész 11, 20.

13. Énekeljetek az Úrnak, dícsérjétek az Urat: mert a szegénynek lelkét megszabadította a gonoszoknak kezekből.

14. Átkozott legyen a nap, * melyen születtettem volt; a nap, melyen az én anyám szült engemet, ne legyen áldott! * Jób 3, 3–20.

15. Átkozott az ember, ki megmondotta az én atyámnak, mondván: Született néked férjfiú magzatod, *és* igen megörvendeztette őtet.

16. És legyen az az ember olyan, mint a városok, melyeket elvesztett az * Úr, és meg nem bánta; ennekfelette halljon reggel kiáltást, és zenebonát délben.
* 1 Móz. 19, 24. 25.

17. Miért, óh *Isten,* hogy meg nem öltél engem az *én anyám* méhében? És az én anyám nékem koporsóm lett volna, és méhében soha *senkit* nem fogadott volna!

18. Miért jöttem ki az *én anyámnak* méhéből, hogy látnám a nyomorúságot és a bánatot, és *hogy* az én *életemnek* napjai gyalázatban végeztetnének el?

XXI. RÉSZ.

Sédékiás tanácsot kérd Jerémiástól.

Ez a beszéd, melyet szóla az Úr Jerémiásnak, mikor küldé ő hozzá Sédékiás Király Passúrt, Melkiásnak fiját, és Sofóniást a Maásiás Pap fiját, mondván:

2. Kérd meg most mi érettünk az Urat, mert Nabukodonozor a Babilóniai Király viaskodik ellenünk: ha cselekeszik-é az Úr velünk minden ő * csudái szerint, és elhágy-é minket *Nabukodonozor?*
* 2 Kir. 19, 32—36.

3. És monda nékik Jerémiás: Ezt mondjátok Sédékiásnak:

4. Így szól az Úr, az Izráelnek Istene: Ímé én megtartóztatom minden hadi szerszámitokat, melyek a ti kezeitekben *vagynak,* melyekkel ti viaskodtok a Babilóniai Király ellen, és a Káldeusok ellen, kik kivűl a kőfalon megszállottak titeket; és béiktatom * őket e városnak közepibe;
* rész 39, 3.

5. És én kezem kinyujtva vívok ellenetek, és nagy erős karral, haragomban, búsulásomban, és nagy felindulásomban.

6. És megverem a városnak lakosit, mind embert, mind oktalan állatot, nagy döghalállal halnak meg.

7. És annakutánna, azt mondja az Úr, Sédékiást a Júda Királyát, és az ő szolgáit, és a népet, és a kik megmaradnak e városban a döghaláltól, a fegyvertől és az éhségtől; adom Nabukodonozornak kezébe, a Babilóniai Királynak kezébe, és az ő ellenségeiknek kezekbe, és azoknak kezekbe, a kik keresik az ő lelkeket, és megöli * őket éles fegyverrel: nem kedvez nékik, nem enged, és nem könyörűl *rajtok.*
* rész 39, 6. 7.

8. És ezt mondjad e népnek: Ezt mondja az Úr: Ímé én elötökbe vetem néktek az életnek * és a halálnak útát.
* vers 9.

9. A ki e városban lakik, fegyver, éhség és döghalál miatt kell meghalnia; a ki pedig kimegyen belőle, és a Káldeusokhoz megyen, kik megszállották titeket, él, és az ő lelkét megnyeri;

10. Mert az én orczámat fordítottam e városnak veszedelmére, és nem megszabadulására, azt mondja az Úr, a Babilóniai Király kezébe adatik, és tűzzel égeti meg azt!

11. És a Júda Királyának házának *mond meg:* Halljátok meg az Úr szavát!

12. Dávidnak háza, ezt mondja az Úr: Hamarsággal tegyetek * igaz ítéletet, a nyomorultat mentsétek meg a nyomorgatónak kezéből, hogy az én haragom, mint a tűz, ki ne menjen, és felgerjedjen, és ne *legyen* ki megolthassa, az ő cselekedeteiknek gonoszságáért.
* rész 23, 3.

13. Ímé én reád *megyek te Jérusálem,* ki lakol a mezőn való kősziklának völgyében: azt mondja az Úr, kik azt mondjátok: Kicsoda jő mi ellenünk? és kicsoda jő bé a mi házainkba?

14. És meglátogatlak titeket a ti cselekedeteiteknek * gyümölcse szerint, azt mondja az Úr, és tüzet gyujtok az ő erdejében, és köröskörűl mindeneket megemészt!
* Róm. 2, 6—11.

XXII. RÉSZ.

Intetnek a Jérusálemi Fejedelmek. Jövendölés Sallum, Jóákim, és Jékóniás ellen.

Ezt mondja az Úr: Menj alá a Júda Királyának házába, és ott mond meg e szót.

2. És mond ezt: Halld meg az Úrnak szavát, Júdának Királya, ki ülsz a Dávid királyiszékiben, te és a te szolgáid, és a te néped, kik béjártok e kapukon.

3. Ezt mondja az Úr: * Tegyetek ítéletet és igazságot, és mentsétek meg a nyomorultat a nyomorgatónak kezéből, a jövevényt, árvát, és özvegyet ne nyomorgassátok, és rajta erőszakot ne tegyetek, és az ártatlan vért e helyen ki ne ontsátok:
* rész 21, 12.

4. Mert ha cselekedvén cselekeszitek e dolgot: bémennek e háznak * kapuin a Dávid *mag*vából való Kirá-

lyok, kik ülnek az ő székiben, szekereken és lovakon ülvén, mind ő, mind az ő szolgái, mind az ő népe; *rész 17, 25.
5. Ha nem fogadjátok e szókat, én magamra * megesküdtem, azt mondja az Úr, hogy e ház elpusztúl. *Zsid. 6, 13.
6. Mert ezt mondja az Úr a Júda Királyának háza felől: *olyan voltál* te én előttem *mint* Gileád, *és voltál* a Libánusnak feje; ha el nem pusztítlak *mint* a városokat, melyekben nem lakoznak.
7. És felkészítem ellened a rablókat, mindent az ő fegyverével egyetemben, és kivágják a te válogatott czédrusidat és a szénre teszik;
8. És általmennek e városon sok népek, és ezt mondják egymásnak: Miért mívelte az Úr * ezt e nagy várossal? *5 Móz. 29, 24. 25.
9. És ezt mondják: Mert elhagyták az ő Uroknak Isteneknek frigyét, és térdet fejet hajtottak az idegen isteneknek, és nékik szolgáltak.
10. Ne sirassátok a halottat, és ne bánkódjatok rajta, *hanem* sírván sirassátok *azt,* ki *a rabságra* vitetik: mert többé vissza nem jő, és az ő születésének földét nem látja;
11. Mert ezt mondja az Úr Sallum felől, Jósiásnak a Júda Királyának fija felől, ki uralkodik Jósiásnak az ő attyának * helyette: Mikor kimegyen e helyből, vissza nem tér többé ide. *2 Kir. 23, 31—34.
12. Hanem a helyen, hová a rabságra elvitetik, ott hal meg, és e földet többé nem látja.
13. Jaj annak, a ki házat épít * hamisan magának, és felházakat álnokúl: az ő felebarátjával ingyen szolgáltat, és munkájának bérit néki meg nem adja. *Hab. 2, 9. 5 Móz. 24, 14. 15.
14. A ki ezt mondja: Nagy házat építek magamnak, és széles vacsoráló helyet, és ablakokat csinál rajta, és czédrusfá*ból csinált deszká*kkal bélli meg, és megfesti czinóbriummal!
15. Uralkodol-é azért, hogy czédrussal keríted meg magadat? a te atyád nem ett-é és ivott-é? mikor igazságot és ítéletet cselekedték, akkor jól volt néki dolga.
16. Igaz törvényt tett a szegénynek és a szűkölködőnek, és akkor jó volt dolga. Nem ez-é az én *igaz* esméretem? azt mondja az Úr!
17. De a te szemeid, és szíved csak a te fösvénységedre * *vagynak* és az ártatlan vérnek kiontására és a ragadományra, s nyomorgatásra, hogy ezeket cselekedjed. *Ezék. 19, 6. 7.
18. Azért ezt mondja az Úr Joákim felől, * Jósiásnak a Júda Királyának fija felől: Nem siratják őtet, *mondván:* Jaj atyámfia! vagy: Jaj húgom! nem siratják őtet, *mondván:* Jaj Uram! Jaj az ő dicsőségének! *2 Krón. 36, 4—6.
19. Szamárnak temetségével temettetik el, * kivonatik, és elvettetik Jérusálem kapuin kivűl! *Ésa. 14, 19. Préd. 6, 3.
20. Menj fel a Libánus *hegyé*re, és kiálts, és a Básán *hegyé*ben emeld fel szódat, és kiálts mindenfelé; mert elromlottak minden te szeretőid!
21. Szóltam néked, még mikor békességben volnál; de ezt mondottad: * Nem hallgatlak. Ifjúságodtól fogva ez a te útad, hogy az én szómat nem hallgattad! *rész 18, 12.
22. Minden te pásztoridat megemészti a szél, és a te szeretőid a rabságra mennek: akkor szégyent vallasz, és megpirulsz minden te gonoszságodért.
23. Te, ki lakozol a Libánusban, fészket vertél a czédrusfákon, micsoda lészen a te vígasságod, mikor eljőnek a te fájdalmid, mint a gyermekszűlőnek fájdalmai?
24. Élek én, azt mondja az Úr, hogy ha * Kóniás, Joákimnak a Júda Királyának fija *olyan* volna is, *mint* az én jobbkezemben való † gyűrű: mindazáltal onnan én téged kivonnálak. *2 Kir. 24, 8—16. † Aggé. 2, 23.
25. És adlak téged a te lelked keresőinek kezekbe, és azoknak kezekbe, kiknek tekintetektől félsz, és Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak kezébe, és a Káldeusoknak kezekbe.
26. És elvitetlek téged és a te anyádat, a ki szűlt téged, idegen földre, melyben nem születtetek, és ott meghaltok;
27. És a földre vissza nem jőnek, melyre az ő lelkek visszajőni kívánkoznék!
28. Avagy utálatos és elromlott * edény-é ez a férjfiú, ez a Kóniás? avagy oly edény-é, melyben semmi gyönyörűség nincsen? Miért vettettek el, ő és az ő magva, és a földre hányattak, melyet ők nem tudtak? *Hós. 8, 8.
29. Föld, * föld, föld, halld meg az Úrnak szavát! *Ésa. 1, 2.
30. Ezt mondja az Úr: Irjátok fel, hogy ez a férjfiú árva *lészen,* a férjfiúnak semmi jó előmenetele nem lészen az ő idejében: mert senkinek, ki az ő magvából a Dávid székiben ül jó * állapotja

nem lészen, és többé Júdában nem uralkodik! * 2 Kir. 24, 1—7. 25, 1—7.

XXIII. RÉSZ.

Fenyegettetnek a Fejedelmek: szabadítás igértetik: Panasz a Prófétákról.

Jaj a * pásztoroknak, kik elvesztik és elszaggatják az én mezőmnek juhait, azt mondja az Úr. * rész 25, 34—36. Ezék. 34, 2—20.

2. Azért ezt mondja az Úr, az Izráelnek Istene, a pásztoroknak, kik legeltetik az én népemet: Ti kergettétek el az én juhaimat, és elszélhedtétek őket; és meg nem látogattátok őket; ímé én meglátogatom rajtatok a ti gonosz cselekedeteiteknek gonoszságát, azt mondja az Úr.

3. Én pedig öszvegyüjtöm az én juhaimnak maradékát minden földekről, melyekre üzéndem őket, és visszahozom őket az ő aklaikba, és szaporodnak, és megsokasodnak.

4. És rendelek melléjek pásztorokat, kik * legeltessék őket, és többé nem félnek, és nem rettegnek, sem meg nem fogyatkoznak, azt mondja az Úr! * Ezék. 34, 11—15. Ésa. 40, 10. 11.

5. Ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és feltámasztom Dávidnak igaz Magvát, * és uralkodik a Király, és szerencsésen cselekeszik, ítéletet és igazságot cselekeszik e földön. * rész 33, 14—16. Dán. 9, 24. 25. Luk. 1, 32. 33.

6. Annak idejében megszabadúl a Júda, és az Izráel csendességben lakozik: és ez az ő neve, melylyel nevezik őtet: Az Úr mi igazságunk!

7. Azért ímé elközelgetnek a napok, azt mondja az Úr, melyekben nem mondják többé: Él az Úr, a ki kihozta az Izráel fijait Égyiptomnak földéből;

8. Hanem inkább *ezt mondják:* Él az Úr, a ki kihozta, és a ki * vezérlette az Izráel házának magvát, az északi földről és minden földekről, melyekre kiüztem vala őket, és lakoznak az ő földökben. * rész 16, 14. 15

9. A Prófétákért megkeseredett az én szívem én bennem, minden csontaim megmozdultak, olyan vagyok mint a részeg és mint az ember, kit a bor meghatott, az Úrért, és az ő szent ígéjiért;

10. Mert a föld betölt * paráznákkal, mert a hamis esküvésért a föld elpusztíttatott, a pusztának mezeje elszáradott, és az ő futások a gonoszra vagyon, és az ő hatalmasságok hamis *volt;* * rész 5, 8.

11. Mert mind a Próféta, mind * a Pap vétkeztek, még az én házamban is megtaláltam az ő gonoszságokat, azt mondja az Úr! * 2 Krón. 36, 14.

12. Azért az ő útok lészen olyan, mint az igen sík * útak a setétben, megbotránkoznak és elesnek: mert háborúságot hozok ő reájok, az ő meglátogatásoknak esztendejét, azt mondja az Úr. * Zsolt. 35, 6.

13. A Samariabeli Prófétákban is láttam bolondságot: *mert* a Baál *nevé*ben prófétáltak, és elcsalták az én népemet az Izráelt.

14. És a Jérusálembeli Prófétákban is láttam rútságot: *mert* paráználkodnak és hazugságban járnak, sőt a gonoszoknak pártjokat fogják, úgyannyira, hogy senki meg nem tér az ő gonoszságából: úgy tartom őket mindnyájan, mint * Sodomát, és a benne lakókat, mint Gomorát. * Ésa. 1, 10.

15. *Azért* ezt mondja a Seregeknek Ura azoknak a Prófétáknak: Ímé én adok enniek * ürmöt, és inniok mérget adok nékik, mert a Jérusálembeli Prófétáktól ment ki a gonoszság minden földre. * rész 7, 14. Sir. 3, 15.

16. *Azért* azt mondja a Seregeknek Ura: Ne hallgassátok azoknak a Prófétáknak szavaikat, kik prófétálnak néktek; megbolondítanak titeket, az ő szíveknek látását szólják, nem az Úrnak szájából.

17. Szüntelen ezt mondják azoknak a kik megutálnak engemet: Azt mondta az Úr: Békességtek * lészen néktek; és mindeneknek, kik járnak az ő szíveknek keménységében, ezt mondották: Nem jő ti reátok a veszedelem; * rész 6, 14. Ezék. 13, 10.

18. Mert ki állott az Úr tanácsában, ki látta és hallotta az ő ígéjét? ki figyelmezett az ő ígéjére, és hallotta azt?

19. Ímhol az Úrnak szélvésze * nagy haraggal kijő, és a következendő szélvész a hitetleneknek fejekre esik. * rész 30, 23. 24.

20. Nem szünik meg az Úrnak haragja mind addig is, míg meg nem cselekeszi, és még az ő szívének gondolatit bé nem teljesíti, az utolsó napokban értitek meg e dolognak értelmét.

21. Nem küldöttem * azokat a Prófétákat, és ők futnak vala; nem szólottam nékik, és ők prófétálnak vala. * rész 14, 14.

22. Ha az én tanácsomat fogadták volna; bizonyára megtanították volna

az én népemet az én ígéimre, és megtérítették volna őket az ő gonosz útokról, *és* az ő cselekedeteknek gonoszságáról.
23. Nemde nem közelvaló Isten *vagyok-é* én? azt mondja az Úr, és nem messze való Isten-é?
24. Valyon elrejtezhetik-é valaki a rejtekhelyeken, * hogy én ne lássam őtet, azt mondja az Úr? én valyon nem töltöm-é bé a mennyet és a földet? Azt mondja az Úr: *Zsolt. 139, 7—13.
25. Hallottam, hogy mondják a Próféták, kik prófétálnak az én nevemben hazugságot, mondván: Álmot láttam, álmot láttam!
26. Meddig lészen a * hazugságot prófétáló Prófétáknak szívekben ez? kik az ő szíveknek csalárdságát prófétálják. *rész 5, 31.
27. Kik el akarják az én népemmel felejtetni az én * nevemet az ő álmaikkal, melyeket minden az ő társának beszél, miképen az ő attyaik elfelejtkeztek az én nevemről a Baálért. *Bir. 8, 33. 34.
28. A mely Prófétánál álom vagyon, beszéljen álmot; a kinél pedig az én ígém vagyon, beszélje az én ígémet igazán; micsoda *hasonlatosság vagyon* a polyva, és a búza között? azt mondja az Úr!
29. Nem olyan-é az én ígém, mint a tűz? azt mondja az Úr, és mint pőröly, mely megrontja a kősziklát?
30. Azokáért ímé én a Prófétákra *térek,* azt mondja az Úr, kik az én beszédimet ellopják, kiki mind az ő barátjától.
31. Ímé én a Prófétákra *térek,* azt mondja az Úr, kik felemelik nyelveket, és azt mondják: Monda *az Úr!*
32. Ímé én a *Prófétákra támadok,* kik hazug álmokat * prófétálnak, azt mondja az Úr, és beszélik azokat és megcsalják az én népemet az ő hazugságokkal és hizelkedésekkel: Én pedig nem bocsátottam őket, sem parancsoltam nékik: és használván nem használtak e népnek, azt mondja az Úr! *5 Móz. 18, 20. Sof. 3, 4.
33. Mikor pedig megkérd téged e nép, vagy a Próféta, vagy a Pap, mondván: Micsoda az Úrnak terhe? Akkor feleld ezt néki: Micsoda *az Úrnak* terhe? Ez: Elhagylak titeket, azt mondja az Úr!
34. Mert a mely Próféta, vagy Pap, vagy község azt mondándja: Ez az Úrnak terhe: meglátogatom azt az embert és annak házát.
35. Kiki mondja ezt az ő barátjának, és kiki az ő attyafiának: Mit felelt az Úr? és mit szóla az Úr?
36. És az Úrnak terhét ne emelgessétek többé; mert mindennek terhes lészen az ő szava, ha elfordítjátok az élő Istennek, a Seregek Urának, a mi Istenünknek beszédit.
37. Ezt mondjad a Prófétának: Mit felele néked az Úr, és mit szóla az Úr?
38. Hogyha ezt mondjátok: Ez az Úrnak terhe; tehát ezt mondja az Úr: Mivelhogy ti e szót mondottátok: Ez az Úrnak terhe, jóllehet küldék ti hozzátok, a kik ezt mondanák: Ne mondjátok: Ez az Úrnak terhe;
39. *Azt mondom, hogy* ezért ímé én elfelejtkezvén elfelejtkezem ti rólatok, és kigyomlállak titeket, és a várost, melyet néktek és a ti atyáitoknak adtam, *elvetem* az én orczám elől.
40. És örökkévaló szégyent, és örökkévaló * gyalázatot hozok ti reátok, mely el nem felejtetik! *rész 20, 11.

XXIV. RÉSZ.

A jók és gonoszok példáztatnak a figék által.

Látást mutata nékem az Úr, és ímé két kosár fige tétetett vala le az Úr temploma előtt, minekutánna Nabukodonozor, a Babilóniai Király, * Jékóniást, Joákimnak a Júda Királyának fiját elvivé, és a Júdának Fejedelmit, és az ácsmestereket, és az ötvösöket Jérusálemből, és elvivé őket Babilóniába. *2 Kir. 24, 15—17.
2. Az egyik kosárban igen jó figék *valának,* minémük az elein érő *figék;* és a másik kosárban igen hitvány figék *valának,* melyeket meg sem ehetnének, annyira hitványok *valának.*
3. És monda az Úr nékem: Mit látsz te Jerémiás: És mondék: Figéket; a jó figék igen jók: de a hitvány *figék* igen hitványok, melyeket az ő hitványságok miatt meg sem ehetnek.
4. És szóla az Úr nékem, mondván:
5. Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Mint e figéket *látom hogy* jók: azonképen megesmérem a Júdának foglyait, kiket e helyről a Káldeusoknak földökbe vitettem, *nékik* * javokra. *5 Móz. 8, 16.
6. És vetem az én szememet ő reájok, hogy jól *tégyek velek,* és e földre viszszahozzam őket, hol megépítem őket, és el nem rontom, és béplántálom őket, és ki nem szaggatom.
7. És szívet * adok nékik hogy meges-

mérjenek engemet, hogy én *vagyok* az
Úr, és ők én † népeim lésznek, és én
nékik Istenek lészek; mert megtérnek
én hozzám teljes ő szívekből.
*5 Móz. 30, 6. † rész 30, 22.
8. És minémük a hitvány figék, me-
lyeket meg nem ehetnek a keserűség
miatt, azt mondja az Úr: olyanná té-
szem * Sédékiást a Júdának Királyát,
és az ő maradékát, és az ő Fejedelmit,
és Jérusálemnek maradékát, kik meg-
maradnak e földön, és azokat kik lak-
nak Égyiptomnak földén;
*rész 29, 19. 2 Kir. 25, 1—11.
9. És vetem őket a * háborúságra, *né-
kik* veszedelmekre, e földnek minden
országiban: gyalázatra és példára, köz-
beszédre és szidalomra minden helye-
ken, a hová kiűzöm őket; *5 Móz. 28, 36. 37.
10. És bocsátok ő reájok * fegyvert,
éhséget, és döghalált mind addig, míg
elfogynak a földről, melyet nékik adtam
és az ő attyaiknak. *rész 15, 3. 4.

XXV. RÉSZ.

Jövendőlés a 70 esztendeig való fogságról.

Ez a beszéd, mely lőn Jerémiáshoz az
egész Júda népe felől, Joákimnak ne-
gyedik * esztendejében, ki Jósiásnak a
Júda Királyának fija vala, (mely első
esztendeje Nabukodonozornak a Babi-
lóniai Királynak.) *2 Kir. 23, 34.
2. Mely *beszédet* szóla Jerémiás Pró-
féta az egész Júda népének, és Jérusá-
lemnek minden lakosainak, mondván:
3. Jósiásnak * tizenharmadik eszten-
dejétől fogva, ki Amonnak a Júda Ki-
rályának fija vala, e napig (ez huszon-
harmadik esztendeje,) szóla az Úr né-
kem, és megmondtam néktek, reggel
felkelvén szóltam; de *ti* meg nem hall-
gattátok. *2 Kir. 22, 1. 23, 29.
4. És elküldte az Úr ti hozzátok min-
den ő szolgáit a Prófétákat, reggel fel-
kelvén, és küldvén: de meg nem hallot-
tátok * és fületeket le nem függesztetté-
tek a meghallásra. *rész 18, 12.
5. Kik ezt mondanák: * Térjetek meg
már mindnyájan a ti gonosz útaitokról,
és a ti gonosz cselekedeteitekből, és la-
kozzatok a földön, melyet az Úr adott
néktek, és a ti atyáitoknak mind örök-
kön örökké; *2 Kir. 17, 13. 14. 17.
6. És ne járjatok idegen istenek után,
hogy nékik szolgálnátok, és térdet fejet
hajtanátok nékik: ne gerjeszszetek fel
engem a ti kezeitek munkájával, és go-
noszt veletek nem cselekeszem;
7. De nem engedtetek * nékem, azt
mondja az Úr, hanem fel akartatok en-
gem gerjeszteni a ti kezeitek munkájá-
val, a ti veszedelmetekre. *rész 18, 12.
8. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura:
Mivelhogy nem engedtetek az én beszé-
dimnek:
9. Imé én elküldöm, és felvészem
az északnak minden nemzetségit, azt
mondja az Úr, és * Nabukodonozort a
Babilóniai Királyt, az én szolgámat, és
béhozom őket e földre, és ennek lakóira,
és mind e körül való nemzetségekre, és
elvesztem őket, és csudává tészem őket,
és † süvöltéssé, és örökkévaló puszta-
sággá.
*2 Kir. 25, 1—11. Ésa. 10, 6. † Sir. 2, 15.
10. És elvészem tőlök az * örömnek
szavát, és a vígasságnak szavát, a vőle-
génynek szavát, és a menyasszonynak
szavát, a malmoknak zörgését, és a szö-
vétneknek világosságát. *rész 16, 9.
11. És ez egész föld elpusztúl, csu-
dává lészen, és e nemzetségek szolgál-
nak a Babilóniai Királynak * hetven
esztendeig. *2 Krón. 36. 22. 23.
12. És lészen, mikor bételjesednek a
hetven esztendők, meglátogatom a Ba-
bilóniai * Királyon és az ő népén, azt
mondja az Úr, az ő álnokságokat, és a
Káldeai földön, és örökkévaló puszta-
ságra vetem őtet.
*Ésa. 47, 1—15. Dán. 9, 2. 5, 30. 31.
13. És bétöltöm minden én beszédimet
azon a földön, melyeket szóltam * felőle,
valami meg vagyon íratva e könyvben,
melyet prófétált Jerémiás minden nem-
zetségek felől; *rész 50, 2. 3. Ésa. 21, 2—9.
14. Mert ő rajtok is uralkodnak sok
pogánynemzetségek, és nagy Királyok,
és megfizetek nékik az ő cselekedetek
szerint, * és az ő kezeiknek munkája
szerint. *Róm. 2, 6—11.
15. Mert ezt mondotta az Izráelnek Ura
Istene nékem: Vedd el az én kezemből
e harag borának poharát, és köszönd
azt minden nemzetségekre, kikhez én
téged küldlek,
16. Hogy igyanak, részegüljenek meg,
és * bolondoskodjanak a fegyver miatt,
melyet én közikbe bocsátok. *Náh. 3, 11.
17. És az Úr kezéből elvevém a po-
hárt, és köszönén minden nemzetsé-
gekre, kikhez külde engem az Úr.
18. Jérusálemre, és a Júda városira,
és az ő Királyira, és az ő Fejedelmire,
hogy elpusztítanám őket, hogy tenném
csudává, süvöltéssé, és átokra méltókká,
a mint e mai napon *vagyon:*

19 **Faraóra** * **Égyiptomnak Királyára,** az ő szolgáira és Fejedelmeire, és minden ő népére: *rész 46, 2.

20. **És** minden elegyedett népre, és az Uz földének minden Királyira, és a Filiszteusok * földének minden Királyira és Askalonra, Gázára, Akkaronra, és Azótusnak maradékira; *rész 47, 1.

21. Idumeára, * Moábra és az Ammon fijaira; *rész 48, 1. 49, 2.

22. És Tírusnak * minden Királyira, és Sídonnak minden Királyira, és a szigeteknek minden Királyira, kik túl *vagynak* a tengeren; *rész 47, 2.

23. Dedánra * és Témára, és Búzra, és mind azokra, kik e *világnak* utolsó határiban lakoznak. *1 Móz. 25, 3.

24. És Arábiának minden Királyira, és *Arábiának* elegy népének minden Királyira, kik lakoznak a pusztában:

25. És Zimrinek minden Királyira, és Elámnak minden Királyira, és a Médusoknak minden Királyaikra;

26. Északnak minden Királyaira, mind a közel valókra, mind a távolvalókra, egyikről a másikra, és a földnek minden országira, melyek e földnek színén *vagynak,* és Sésásnak Királya iszik ezek után.

27. Azért mond ezt nékik: Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Igyatok, és részegüljetek meg, okádjatok, * és hulljatok el, és fel ne keljetek a fegyver előtt, melyet én ti közitekbe küldök. *vers 16. Náh. 3, 11.

28. És lészen, ha a te kezedből nem akarják a pohárt elvenni, hogy igyanak belőle, ezt mond nékik: Így szól a Seregeknek Ura: Kétség nélkűl meg * kell innotok; *Abdiás vers 16. 17.

29. Mert ímé a városra, mely az én nevemről neveztetett, * elkezdem hozni a háborúságot, ti pedig megmenekedvén megmenekedtek-é? Nem menekedtek: mert én fegyvert hozok e földnek minden lakóira, azt mondja a Seregeknek Ura. *1 Pét. 4, 17. Ésa. 63, 18. 19.

30. Te pedig nékik prófétáld meg mind e szókat, és mond ezt nékik: Az Úr a magasságból szól, és az ő szent lakhelyéből * kiált, nagy kiáltással kiált az ő házára, minémű a *bor*nyomóknak kiáltások, olyan szóval kiált e földnek minden lakosai ellen. *Jóel 3, 16. Ámós 1, 2.

31. Meghallatik a kiáltás e földnek végére; mert törvénye vagyon az Úrnak a Pogányokkal, ő minden testnek ítélő * Bírája, a hitetleneket veti a fegyverre, † azt mondja az Úr! *1 Móz. 18, 25. †rész 15, 1. 2. 6.

32. Így szól a Seregeknek Ura: Ímé a nyomorúság eljő *egyik* nemzetségről *másik* nemzetségre, és nagy szélvész támad a földnek határiból.

33. És levágatnak az Úrtól az napon a földnek *egyik* végétől fogva a földnek másik végéig: nem * sirattatnak, és egybe nem hordatnak, és el nem temettetnek; olyanok lésznek a földnek színén, mint a ganéj. *rész 16, 4.

34. Jajgassatok * pásztorok, és kiáltsatok, és heverjetek a porban községnek nagyjai; mert betöltenek a ti megöletésteknek napjai, és elszélledéstek*nek napjai,* és elhullotok, noha drága edények *vagytok!* *rész 22, 28. 23, 1. 2. 24, 8—10.

35. És nem tudnak *hová* futni a pásztorok, és a községnek nagyjai *nem tudnak hová* szaladni.

36. A pásztorok kiáltásának szava *hallatik,* és a község nagyjainak jajgatások: mert elpusztította az Úr az ő legeltető helyeket.

37. Elpusztíttatnak a békességes legeltető helyek, az Úrnak haragja miatt.

38. *Ki gerjedez haraggal,* mint a gyermekded oroszlán, *mely* elhagyja az ő barlangját, mert elpusztíttatott az ő földök a nyomorgatónak keze miatt, és az ő búsulásának haragja miatt.

XXVI. RÉSZ.

Jerémiás kínra vádoltatik. Megszabadúl.

A Joákim * uralkodásának elein, ki Jósiásnak a Júda Királyának fija vala, e szót szólá az Úr, mondván: *2 Kir. 23, 34.

2. Ezt mondja az Úr: Állj az Úr házának pitvarában, és szólj a Júdának minden városiban *való polgároknak,* kik * eljőnek, hogy imádkozzanak az Úrnak házában, *szóld mondom,* mind ez ígéket, melyeket parancsoltam néked, hogy szóljad nékik, *és* az ígét el ne † lopjad. *5 Móz. 16, 16. †rész 20, 9.

3. Ha szót * fogadnak, és kiki mind megtér az ő gonosz útáról: én is megtérek a háborúságtól, melyet gondolok, hogy reájok elhozzak az ő cselekedeteiknek gonoszságáért. *rész 22, 3. 5.

4. És mond meg nékik: Így szól az Úr: Ha nem fogadjátok szómat, hogy az én törvényimben járnátok, melyet néktek előtökbe vetettem;

5. Hogy engednétek a Prófétáknak az

én szolgáim beszédinek, kiket én ti hozzátok bocsátok, reggel felkelvén és elküldvén, és nem engedtetek:
6. Bizonyára teszem e házat olyanná mint a * Siló, és e várost megátkozzák e földnek minden nemzetségei. * rész 7, 14.
7. Meghallák pedig a Papok, és a Próféták, és az egész község, hogy Jerémiás ez ígéket szólná az Úr házában.
8. És lőn mikor Jerémiás elvégezné a beszédeket, melyeket az Úr parancsolt vala, hogy megmondaná mind az egész községnek; megragadák őtet a Papok és a Prófétàk, és az egész község, mondván: Meg kell * halálnak halálával halnod! * 2 Krón. 24, 20. 21.
9. Miért prófétáltál az Úrnak nevével, mondván: Mint a Siló, olyan lészen * e ház, és e város elpusztíttatik úgy anynyira, hogy még lakozó sem lészen rajta? És öszvegyüle az egész község Jerémiás ellen az Úrnak házába. * rész 52, 7—11. 13—15.
10. Meghallák pedig a Júdának Fejedelmei ezeket, és felmenének a Király házából az Úrnak házába, és leülének az Úr új kapujának ajtajában.
11. És szólának a Papok, és a Prófétàk a Fejedelmeknek, és az egész községnek, mondván: Halálra * méltó az ember: mert szólott e város ellen, a mint tulajdon füleitekkel hallottátok! * Ámós 7, 10—13.
12. És szóla Jerémiás mind azoknak a Fejedelmeknek; és az egész községnek mondván: Az Úr küldött el engem, hogy * prófétálnék e ház ellen, és e város ellen, *és szólnám* mind e szókat, melyeket hallottatok. * vers 2.
13. Most azért jobbítsátok meg a ti útaitokat és cselekedeteiteket; és fogadjátok az Úrnak a ti Istenteknek szavát, és az Úr elhagyja * a nyomorúságot, melylyel fenyegetett titeket. * rész 7, 3.
14. Én pedig ímé kezetekben *vagyok*, cselekedjetek velem a mint jónak és a mint igaznak *tetszik* néktek:
15. Mindazáltal bizonynyal elhidjétek, hogy ha megöltök engem, ártatlan vér száll ti reátok és e városra, és annak lakosira: mert bizony az Úr küldött el engem ti hozzátok, hogy a ti füleitek hallására megmondanám mind e szókat.
16. És mondának azok a Fejedelmek, és az egész község a Papoknak, és a Prófétáknak: Nem méltó ez ember a halálra: mert az Úrnak a mi Istenünknek nevében szólt nékünk!
17. És felkelének a földnek elei közűl *némely* férjfiak, és szólának az egész községnek, mondván:
18. A Morástbeli * Mikeás prófétált Ezékiásnak a Júda Királyának idejében, és szóla az egész Júda népének, mondván: Ezt mondja a Seregeknek Ura: A Siont *mint* a szántóföldet megszántják, és Jérusálem elpusztúl, és e háznak hegyét erdő növi bé: * Mik. 1, 1. 3, 12.
19. Megölvén megölte-é azért őtet Ezékiás * Júdának Királya, és az egész Júda? nem félte-é az Urat? nem könyörgött-é az Úrnak? és meg nem tartóztatta-é az Úr magát a háborúságtól, melylyel fenyegette őket? és mi nagy gonoszt cselekedünk a mi lelkeink ellen? * 2 Krón. 32, 25. 26.
20. Volt annakfelette egy ember, ki az Úrnak nevében prófétált, *tudniillik* Uriás, Semájának fija, Kirjátjeárimból való, és prófétált e város ellen, és e föld ellen, mind a Jerémiás beszédi szerint:
21. És meghallá Joákim Király, és mind az utánna való urak, és minden ő Fejedelmei az ő beszédit, és akará a Király őtet megölni; de megérté Uriás, és megijede, és elfuta, és általméne Égyiptomba.
22. És Joákim Király embereket külde Égyiptomba, Elnátánt az Akbor fiját, és *egyéb* férjfiakat vele együtt Égyiptomba.
23. És kihozák Uriást Égyiptomból, és őtet Joákim Királynak eleibe vivék, ki megöleté őtet fegyverrel, és az ő holttestét vetteté a községnek temetőhelyébe.
24. De Ahikámnak a Sáfán * fijának keze lőn Jerémiással, hogy ne adnák őtet a község kezébe † halálra. * 2 Kir. 22, 14. † rész 1, 19.

XXVII. RÉSZ.

A Babilóniai fogság járomban példáztatik.

A Joákim * Királyságának kezdetiben, ki Jósiásnak a Júda Királyának fija vala, e szót mondá az Úr Jerémiásnak, mondván: * rész 26, 1.
2. Így szól az Úr nékem: Csinálj magadnak * köteleket és jármot, és vedd azokat nyakadba. * Ezék. 7, 23.
3. És küld azokat az Edom Királyához, és a Moáb Királyához, és az Ammon fijainak Királyokhoz, és Tírusnak Királyához, és Sídonnak Királyához, a

követek által, kik eljőnek Jérusálembe, Sédékiáshoz, Júdának Királyához
4. És parancsold meg nékik, hogy az ő uraiknak megmondják: Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, ezt mondjátok a ti uraitoknak:
5. Én teremtettem e földet, az embert és a barmot, mely e földnek színén *vagyon*, az én nagy erőmmel, és az én kinyujtott karommal, és adtam * azt *annak*, a ki kedves volt az én szemeim előtt: * Dán. 4, 14. 22.
6. És most én mind e földeket * kezébe adtam Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak, az én szolgámnak; sőt még a mezei állatokat is néki adtam, hogy néki szolgáljanak; * Dán. 2, 37. 38. 4, 19.
7. És minden nemzetségek szolgálnak néki, és az ő fijának, és unokájának mind addig, míg az ő földének ideje el nem * jő, és az önmaga *ideje*, és szolgálnak néki sok nemzetségek, és nagy Királyok. * Dán. 5, 30. 31.
8. És lészen, hogy a nemzetség és az ország, melyek néki nem szolgálnak, Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak, és a ki nem tészi nyakát a Babilóniai Királynak jármába: fegyverrel és éhséggel, és döghalállal meglátogatom azt a nemzetséget, azt mondja az Úr, míglen adom őket az ő kezébe.
9. Ti azért ne hallgassátok a ti Prófétáitokat és a ti Jövendőmondóitokat és a ti Álommagyarázóitokat, és a ti Varázslóitokat, és a ti Szemfényvesztőiteket, kik ezt mondják néktek, mondván: Ne * szolgáljatok a Babilóniai Királynak: * vers 14. 16.
10. Mert ők hazugságot prófétálnak néktek, hogy messze vigyelek titeket a ti földetekből, és kihajtsalak titeket, és elveszszetek;
11. A nemzetség pedig, mely az ő nyakát adja a Babilóniai Királynak jármába, és szolgál néki; az ő földébe hagyom azt, azt mondja az Úr, és míveli azt, és lakozik benne.
12. Sőt Sédékiásnak a Júda Királyának is mind e beszédek szerint szólottam, mondván: Adjátok a ti nyakaitokat a Babilóniai Királynak jármába, és szolgáljatok néki és az ő népének, és éltek.
13. Miért halsz meg te és a te néped fegyver miatt, éhség miatt és döghalál miatt, a miképen szólott az Úr a népnek, * mely nem *akar* szolgálni a Babilóniai Királynak? * vers 8.
14. És ne fogadjátok a Prófétáknak szavokat, kik ezt mondják néktek, így szólván: Ne szolgáljatok a Babilóniai Királynak: mert ők hazugságot prófétálnak * néktek. * vers 9. 10.
15. Mert nem küldöttem őket, azt mondja az Úr, és ők az én nevemben hazugságot prófétálnak, hogy *innen* titeket kiüzzelek, és elveszszetek ti, és a Próféták, a kik jövendölnek néktek.
16. A Papoknak is, és az egész községnek szóltam, mondván: Ezt mondja az Úr: Ne fogadjátok a ti Prófétáitoknak szavokat, kik prófétálnak néktek mondván: Ímé az Úr házának edényei visszahozatnak * Babilóniából mindjárt: mert ők hazugságot prófétálnak néktek. * rész 28, 3. 4.
17. *Azért* ne hallgassátok őket; szolgáljatok a Babilóniai Királynak és éltek; miért pusztíttatik el e város?
18. Ha ők Próféták, és ha nálok az Úrnak ígéje vagyon: imádkozzanak most a Seregek Urának, hogy az edények, melyek *most* az Úr házában vagynak, és a Júda Királyának házában, és Jérusálemben, ne vitessenek el Babilóniába,
19. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura a kőlábak * felől, és a tenger felől, és az oszlopok felől, és az edények maradéka felől, melyek *még* e városban maradtak. * 2 Kir. 11, 14.
20. Melyeket Nabukodonozor a Babilóniai Király el nem vitt, mikor fogságba vinné * Jékóniást, Joákimnak a Júda Királyának fiját Jérusálemből Babilóniába, és Júdának s Jérusálemnek minden fő népeit. * 2 Kir. 24, 14. 15.
21. Mégis, *mondom, hogy* a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, ezt mondja az edények felől, melyek megmaradtak az Úrnak házában, és a Júda Királyának házában, és Jérusálemben:
22. Babilóniába * elvitetnek, és ott lésznek mind a napig, melyen † meglátogatom őket, azt mondja az Úr; annakutánna felhozom azokat, és visszahozom azokat e helyre. * 2 Kir. 25, 13—20. † 2 Krón. 36, 22. Esd. 1, 1—11.

XXVIII. RÉSZ.

Hanániás ellene támad Jeremiásnak.

Lőn az esztendőben, Sédékiásnak a Júda Királya királyságának kezdetiben, negyedik esztendőben, ötödik hónapban, monda nékem Hanániás (Azurnak fija, Próféta, ki Gábaonból való vala,) az Úrnak házában, a Papoknak és az

egész községnek szemeik előtt, mondván:
2. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, mondván: Eltörtem a Babilóniai Királynak jármát.
3. Minekutánna két esztendők elmulnak, én visszahozom e helyre az Úr házának minden edényit, melyeket Nabukodonozor a Babilóniai * Király elvitt innét és bévitt Babilóniába.
* 2 Kir. 24, 1. 11—16.
4. És Jékoniást Joákimnak a Júda Királyának fiját, és minden rabokat, kik Júdából elvitettek Babilóniába, én visszahozom ide, azt mondja az Úr: mert eltörlöm a Babilóniai Királynak jármát.
5. Akkor monda Jerémiás Próféta Hanániás Prófétának, a Papoknak és az egész községnek szemei előtt, kik állanak vala az Úrnak házában.
6. És monda Jerémiás Próféta: Úgy legyen, úgy cselekedjék az Úr: töltse bé az Úr a te beszédidet, melyekkel prófétálád, hogy visszahozatnak az Úr házának edényei, és a rabságban való egész *község* Babilóniából e helyre;
7. Mindazáltal halld meg e beszédet most, melyet én néked szólok, és az egész községnek:
8. A Próféták, kik én előttem és te előtted eleitől fogva voltak, prófétáltak nagy földek ellen, és nagy országok ellen, a had felől, és a háborúság felől, és a döghalál felől.
9. A mely Próféta jövendölt a békesség felől, mikor bételjesedik * a Prófétának beszéde, *akkor* megesmértetik a Próféta, ha az Úr küldötte-é azt valóban?
* 5 Móz. 18, 22.
10. És elvevé Hanániás Próféta a jármot * a Jerémiás Próféta nyakából, és eltöré azt.
* rész 27, 2.
11. És monda Hanániás, mind az egész község előtt, mondván: Ezt mondja az Úr: Ilyen módon töröm el Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak jármát két esztendő bételvén, minden nemzetségeknek nyakáról: És elméne Jerémiás Próféta az ő útára.
12. És szóla az Úr Jerémiásnak minekutánna eltöré Hanániás Próféta a Jerémiás Próféta nyakáról a jármot, mondván:
13. Menj el, és mond meg Hanániásnak, mondván: Ezeket mondja az Úr: A fajármot eltöréd; de csinálj *magadnak* a helyébe vasjármot;
14. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Vasjármot vetettem mind e nemzetségeknek nyakokba, hogy szolgáljanak Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak, és szolgálnak néki, sőt annakfelette a mezei * állatokat is néki adtam.
* rész 27, 6.
15. És monda Jerémiás Próféta Hanániás Prófétának: Halld meg most Hanániás! Nem küldött téged az Úr, és te hazugsággal * bíztatod e népet.
* vers 9. 4
16. Azért így szól az Úr: Ímé én kiküldelek téged e földnek színéről, ez esztendőben meghalsz; * mert az Úr ellen való szót szólál.
* 5 Móz. 13, 5. Ezék. 13, 3—9.
17. Meghala azért Hanániás Próféta ugyanazon esztendőben, hetedik hónapban.

XXIX. RÉSZ.

Jerémiás levele a fogoly Zsidókhoz.

E szók *voltak* a levélben, melyet Jerémiás Próféta külde Jérusálemből a rabságban * való Vének maradékinak, és a Papoknak és a Prófétáknak, és az egész községnek, melyet fogva vitt vala el Nabukodonozor Jérusálemből Babilóniába.
* 2 Kir. 24, 10—16.
2. Minekutánna kijöve Jekóniás Király és a Királyné is, a Hopmesterek, a Júda és Jérusálem Fejedelmei, és az ácsmester, és az ötvös Jérusálemből.
3. Elasának, a Sáfán fijának, és Gamariának a Hilkiás fijának kezek által, kiket küldött Sédékiás * Júdának Királya Nabukodonozorhoz a Babilóniai Királyhoz Babilóniába, mondván:
* 2 Kir. 24, 17.
4. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, minden raboknak, kiket Jérusálemből Babilóniába vitettem:
5. Építsetek házakat, és lakjatok bennek, kerteket plántáljatok és azoknak gyümölcseivel éljetek.
6. Vegyetek magatoknak feleségeket, és szüljetek fiakat és leányokat; és a ti fijaitokat is házasítsátok meg, és a ti leányitokat adjátok férjnek, és szüljenek fiakat és leányokat, és szaporodjatok meg ott, és meg ne kevesedjetek.
7. És a városnak békességét keressétek, melybe titeket rabságra küldöttelek, és könyörögjetek érette az Úrnak: mert annak békességében lészen a ti békességtek;
8. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ne * hitessenek el titeket a ti Prófétáitok, kik *vagynak* közöttetek, és a ti Jövendőmondóitok,

és ne figyelmezzetek a ti álmaitokra, melyeket álmodoztok;
* rész 14, 14. 28, 2—4
9. Mert ők hamisan prófétálnak néktek az én nevemben: *mert* nem küldöttem őket, azt mondja az Úr.
10. Mert ezt mondja az Úr: Mihelyt bételjesednek Babilóniában a * hetven esztendők, meglátogatlak titeket, és ti rajtatok bétöltöm az én jó szómat, hogy visszahozzalak titeket e helyre.
* rész 25, 12.
11. Mert én tudom az én gondolatimat, melyeket én felőletek gondolok, azt mondja az Úr; békességnek gondolatai és nem háborúságnak, hogy néktek adjak * kívánatos véget. * rész 24, 5—7.
12. Akkor segítségre * hívtok engemet, és elmentek és imádtok engemet, és titeket meghallgatlak.
* Ezék. 6, 9. 10. Dán. 9, 3—23.
13. És kerestek engem, és megtaláltok: mert kerestek engem teljes szívetekből:
14. És megtaláltatom ti tőletek, azt mondja az Úr, és meghozlak * a rabságból, és öszvegyüjtlek titeket minden nemzetségekből, és minden helyekből, a hová kiüztelek titeket, azt mondja az Úr, és visszahozlak titeket a helyre, a honnan számkivetettelek titeket.
* Zsolt. 126, 1. 2.
15. Mert ezt mondottátok: Támasztott nékünk az Úr Prófétákat Babilóniában.
16. Azért ezt mondja az Úr a Királynak, ki ül a Dávid székiben, és az egész községnek, mely lakozik e városban, *tudniillik* a ti atyátokfiainak, kik veletek a fogságra ki nem mentek.
17. *Azt mondom, hogy* ezt mondja a Seregeknek Ura: Ímé én küldök ő reájok fegyvert, éhséget és döghalált, és tészem őket olyanokká mint a megveszett * figék, melyeket a keserűség miatt meg nem ehetnek; * rész 24, 8—10.
18. És üldözöm őket * fegyverrel, éhséggel és döghalállal, és adom őket a föld minden országinak gyötrelmére, átkozására, és csudájára, és kisüvöltésére, és minden nemzetségeknek † szidalmára, a kik közibe kivetettem őket.
* 5 Móz. 28, 25. 37. † rész 42, 18.
19. Azért: mert * nem fogadták az én beszédimet, azt mondja az Úr, melyeket én nékik izentem az én szolgáim által a Próféták által, reggel felkelvén, és elküldvén: és nem fogadtátok, azt mondja az Úr! * 2 Kir. 17, 6—14.

20. Ti azért halljátok meg az Úrnak szavát minden rabok, kiket Jérusálemből Babilóniába vitettem.
21. Ezt mondja a Seregek Ura, az Izráelnek Istene, Ákábnak, a Kolája fijának, és Sédékiásnak, a Mahásiás fijának, kik prófétálnak néktek az én nevemben hamisan: Ímé én adom őket Nabukodonozornak, Babilónia Királyának kezébe, és szemeitek láttára megöli őket:
22. És azoktól szidalomnak formáját vesznek a Júdából való minden rabok, kik Babilóniában *vagynak*, mondván: Téged az Úr tegyen olyanná, mint Sédékiást és mint Ákábot, kiket megégete tűzzel a Babilóniai Király;
23. Mert gonoszságot cselekedtek Izráelben, és paráználkodtak az ő felebarátjaiknak feleségivel, és az én nevemben hazugságot szóltak, melyet nem parancsoltam nékik: Én pedig tudom azt, és bizonyság *vagyok*, azt mondja az Úr!
24. És Semája Nehelámitesnek is mond meg, így szólván:
25. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, mondván: Mivelhogy te levelet küldöttél magad nevével az egész községhez, mely Jérusálemben vagyon, és Sofóniás Paphoz a Mahásiás fijához, és minden Papokhoz, mondván:
26. Az Úr tett téged Pappá Jójada Pap helyében, hogy Fejedelmek legyetek az Úr házában minden bolond férjfiún és Prófétán, hogy vessed ezt a tömlöczbe, és a kalodába;
27. Azért miért nem dorgáltad meg az Anatótbeli * Jerémiást, ki néktek prófétál? * rész 1, 1.
28. Mert mi hozzánk küldött Babilóniába, ezt mondván: Hosszú *a számkivetés ideje,* építsetek házakat, és lakjatok bennek; plántáljatok kerteket, és éljetek azoknak gyümölcseivel.
29. És elolvasá Sofóniás Pap e levelet Jerémiás Prófétának hallására.
30. És szóla az Úr Jerémiásnak mondván:
31. Küld el mind a rabokhoz, mondván: Ezt mondja az Úr, Semája Nehelámites felől: Mivelhogy prófétált néktek Semája, holott én nem küldöttem őtet, és hazugsággal bíztatott titeket;
32. Azért ezt mondja az Úr: Ímé én meglátogatom Semája Nehelámitest, és az ő magvát, nem lészen néki embere, ki lakozzék e nép között, sem nem látja

e jót, melyet én az én népemmel cselekeszem, azt mondja az Úr: mert az Úr ellen való szót * szólott! * rész 28, 16.

XXX. RÉSZ.

Jövendől a Babilonból való kiszabadulásról.

Ez a szó, melyet szólott az Úr Jeremiásnak, mondván:

2. Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene, mondván: Mind a szókat, melyeket néked mondottam, írd meg magadnak *egy bizonyos* könyvben;

3. Mert ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és visszahozom * az én rabságban való népemet az Izráelt és Júdát: azt mondja az Úr, és visszahozom őket a földre, melyet az ő attyáiknak adtam, és bírják azt. * rész 25, 12.

4. Ezek pedig a szók, melyeket az Úr Izráel és Júda felől szólott.

5. Mert ezt mondta az Úr: A félelemnek, rettentésnek, és nem a békességnek szavát hallottuk.

6. Kérdjétek meg most és lássátok, ha szül a férjfiú: Mi az oka, hogy látom, hogy minden férjfiak az ő kezeiket ágyékokra vetették, mintegy gyermekszülő *asszony* és az ő orczáik mind meghervadtak?

7. Jaj: mert nagy * az a nap, annyira hogy ne legyen hozzá hasonlatos: *És noha* a háborúságnak ideje vagyon Jákóbon: mindazáltal abból megszabadúl! * Sof. 1, 15. 18.

8. És lészen az napon, azt mondja a Seregeknek Ura, öszvetöröm az ő * igáját a te nyakadból, és a te köteleidet elszaggatom, és többé a fogságra az idegenek őtet nem szorítják; * Dán. 5, 30. 31.

9. Hanem szolgálnak az Úrnak, az ő Isteneknek, és Dávidnak * az ő Királyoknak, kit nékik feltámasztok. * Ezék. 34, 23. Hós. 3, 5.

10. Te azért ne félj, óh én szolgám Jákób, * azt mondja az Úr, se ne rettegj Izráel: mert ímhol vagyok én, ki megszabadítlak téged messze földről, és a te magodat az ő rabságoknak földéből: és visszatér Jákób és megnyugoszik, és csendes lészen, és senki nem lészen félelemben; * Ésa. 41, 13. 14.

11. Mert én veled *vagyok*, azt mondja az Úr, hogy megtartsalak téged; mert véget vetek minden nemzetségekben, kik közé kiszélesztettelek téged: mindazáltal te benned * véget nem vetek, hanem meg storozlak téged ítéletben, de azért nem vesztelek el tégedet. * Ésa 27, 8. 9.

12. Mert ezt mondja az Úr: Veszedelmes a te * romlásod, veszedelmes a te vereséged. * Mik. 1, 9.

13. Senki nincsen ki megítélné a te ügyedet, hogy bekötné sebedet, az orvosságok és flastrom nem *használnak* néked.

14. Minden te szeretőid elfelejtkeztek rólad, és téged nem keresnek: mert megvertelek téged * ellenséges veréssel, kegyetlen ostorozással a te bűnödnek sokságáért, *és hogy* eláradtak a te bűneid. * Sir 1, 1. 2. 19. 2, 18.

15. Miért kiáltasz a te romlásodért? *azért-é, hogy* nehéz a te fájdalmad? a te gonoszságodnak sokságáért, *és* bűneidnek eláradásáért cselekedtem ezeket veled.

16. Azért mindenek, kik bényelnek téged * elnyeletnek, és minden te ellenségid mindnyájan a rabságra mennek: és a te kóborlóid kóborlásra vettetnek, és mindenek, kik téged elprédálnak, elprédáltatnak; * Ésa. 41, 11. 47, 1—6.

17. Mert gyógyulást hozok te reád, és meggyógyítlak a te fájdalmidból, azt mondja az Úr. Mert számkivetettnek hívtak téged Sion: Nincsen ki tudakozzék ő felőle!

18. Ezt mondja az Úr: Imé én visszahozom a Jákób sátorinak foglyait és az ő hajlékin könyörülök, és a város felépíttetik az ő magas helyén, és a paloták az ő helyeken maradnak.

19. És kijő belőlök hálaadás, és örömnek szava, és megsokasítom őket, és meg nem kevesednek, megöregbítem őket, meg sem kissebbednek:

20. És lésznek az ő fijai mint * elein, és az ő serege az én orczám előtt megerősíttetik; és meglátogatom mind azokat, kik megnyomorították őtet. * Ésa. 1, 26.

21. És az ő erős Hadnagya ő belőle támad, és az ő Uralkodója belőle jő ki, és őtet hozzám hívom, hogy hozzám közelgessen: mert kicsoda az, a ki szívét arra hajtaná, hogy hozzám jőne? azt mondja az Úr.

22. Ti lésztek nékem * népeim, és én is ti Istentek lészek. * rész 24, 7.

23. Ímé *mint a* szélvész az Úrnak haragja kijött, és a jelenvaló szélvész a hitetleneknek fejeken * marad. * rész 23, 19. Ésa. 1, 27. 28

24. Meg nem tér az Úrnak haragja,
míg végre nem viszi, és míg az ő szívének gondolatit meg nem erősíti: az utolsó napokban értitek meg e dolgot.

XXXI. RÉSZ.

Az Isten országának Zsidókból és Pogányokból lejendő megépülése igértetik.

Az időben, monda az Úr, lészek Izráel minden nemzetséginek Istene, és ők lésznek nékem népeim.
2. Ezt mondja az Úr: Kegyelmet talált a pusztában, a fegyvertől megmenekedett nép, *az Isten ő előtte* jára, hogy megnyugotná őtet, *tudniillik* az Izráelt.
3. Sok időtől fogva *azt mondja a nép:* megjelent nékem az Úr; sőt inkább *azt mondja az Úr,* örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztettem reád az én irgalmasságomat.
4. Még felépítlek téged és felépíttetel *te, óh* Izráel leánya: Még megékesíttetel, dobokkal és játszódóknak seregekkel mégy ki.
5. Még szőlőket * plántálsz Samariának hegyeiben, plántálnak a plántálók, és élnek gyümölcsével. * Ésa. 65, 21.
6. Mert lészen *oly* nap, *melyben* kiáltnak a pásztorok az Efraim hegyében: Keljetek fel, és menjünk fel Sionba a mi Urunkhoz Istenünkhöz.
7. Mert ezt mondja az Úr: Énekeljetek Jákóbnak vígassággal, és nagy felszóval szóljatok a Pogányok előtt! Hirdessétek, dícsérjétek, és mondjátok: Tartsd meg Uram a te népedet az Izráelnek maradékát!
8. Ímé én visszahozom * őket az északnak földéből, és öszvegyüjtöm őket a földnek határiból, ő közöttök *lészen* vak, és sánta, terhes *asszony,* és egyetemben gyermekszülő *asszony,* nagy roppant sereg jő vissza ide.
* 2 Krón. 36, 22. 23.
9. Siralommal * jőnek, és kegyelemmel hozom vissza őket, hordozom őket a vizeknek folyásai mellett igaz úton, holott el nem esnek: mert az Izráelnek attya lészek, és az Efraim † nékem elsőszülöttem!
* Zsolt. 126, 1. 2. † vers 18. 2 Móz. 4, 22.
10. Halljátok meg az Úrnak szavát Pogányok, és hirdessétek a messze való szigeteknek, és mondjátok ezt: A ki eloszlatta az Izráelt, azon gyüjti őtet öszve, és megőrzi őtet mint a pásztor az ő nyáját:
11. Mert az Úr megváltotta Jákóbot, és megváltotta őtet annak kezéből, a ki hatalmasb ő nálánál.
12. És eljőnek, és énekelnek a Sionnak magas *hegyén*, és futnak az Úrnak jóvoltához, búzával, borral, olajjal, és juhoknak és barmoknak nyájával, és lészen az ő lelkek, mint a * megöntözött kert, és többé nem bánkódnak.
* Ésa. 61, 11.
13. Akkor vígadoz a leányzó a seregben, és az ifjak, és egyetemben a vének, és az ő siralmokat örömre fordítom, és megvígasztalom őket, és megvídámítom őket az ő bánatjokból.
14. És a Papoknak lelkeket megelégítem kövérséggel, és az én népem bételjesedik az én jótéteményimmel, azt mondja az Úr.
15. Ezt mondja az Úr: Szó hallatott a magas hegyen, sírás *és* keserves jajgatás, Rákhel * siratván az ő fijait, nem akara megvígasztaltatni az ő fijai felől; mert nincsenek. * Máté 2, 18.
16. Ezt mondja az Úr: Tartsd meg szódat a sírástól, és szemeidet a könyhullatástól: mert a te cselekedetednek jutalma lészen, azt mondja az Úr, és az ellenségnek földéből * visszajőnek.
* rész 29, 10.
17. És végezetre jó reménységed lészen, azt mondja az Úr, és a *te* fijaid visszajőnek az ő tartományokba.
18. Hallván hallottam, hogy *mikor* Efraim sírna *ezt mondotta:* Megvertél engem, és megverettettem, mint a tulok, mely *a jármot* nem szokta; téríts * meg engem és megtérek; mert te vagy az *én* Uram Istenem!
* Sir. 5, 21. Hós. 6, 1. 2.
19. Mert minekutánna * megtérítettél engem, megbántam; és minekutánna megesmértem magamat, vertem az én czombomat, megszégyenültem és elpirultam, mert viseltem *az én* ifjúságomnak gyalázatját. * 5 Móz. 30, 2. 3.
20. Avagy nem kedves fiam-é nékem az * Efraim? Avagy nem kedvére tartott gyermek-é? Mindazáltal mióta szólottam ő felőle, még megemlékezvén megemlékezem ő róla, azért az én belső tagaim megindultak ő rajta, könyörülvén könyörülök rajta, azt mondja az Úr! * vers 9. Hós. 11, 3. 4.
21. Rendelj magadnak jegyeket, rakj köveket öszve jelűl, vígyázz az ösvényre, az útra, *melyen* jártál: jöjj vissza Izráelnek leánya, jöjj vissza a te városidba!
22. Meddig bujdosol, óh szófogadat-

lan leány? Mert az Úr új dolgot * cselekeszik e földön: Az † asszony körülveszi a férjfiat. * Ésa. 7, 14. † Luk. 1, 31.

23. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Még e szót mondják a Júdának földében, és az ő városiban, mikor visszahozom őket a rabságból: Megáldjon téged az Úr, óh igazságnak háza, óh szent hegy!

24. És lakoznak Júdában, és minden ő városiban a szántóemberek, és a baromtartó emberek egyetemben.

25. Mert megöntözöm a szomjú lelket, és minden szomorú lelket bétöltök.

26. Erre vígyázok és nézek az én édes álmomban is.

27. Ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és bévetem az Izráel házát, és a Júda házát embernek magvával és baromnak magvával

28. És lészen, *hogy* miképen szorgalmatos voltam, hogy őket kigyomláljam, és elrontsam, és megtörjem, és elveszessem, és ostorozzam: azonképen vígyázok arra, hogy őket megépítsem, és béplántáljam, azt mondja az Úr!

29. Az napokban * többé nem mondják: Az atyák ették meg az egrest, és a fiaknak fogok vásott meg *belé.* * Ezék. 18, 2—4.

30. Sőt inkább kiki a maga gonoszságáért hal meg; minden embernek, ki megeszi az egrest, tulajdon foga vásik meg *belé.*

31. Ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és új * szövetséget szerzek az Izráel házával, és a Júda házával: * Zsid. 8, 8—11.

32. Nem a szövetség szerint, melyet vetettem az ő attyaikkal az napon, melyen nékik kezeket fogtam, hogy kihoznám őket * Égyiptomnak földéből; mert ők megrontották † az én szövetségemet, noha én ő férjek maradtam volna *a szövetségben,* azt mondja az Úr.
* 2 Móz. 19, 1—8. † 2 Móz. 32, 7. 8.

33. Hanem ez a szövetség, melyet vetek az Izráel házával, e napok után, azt mondja az Úr: Adom az én törvényemet ő beléjek, és az ő szívekbe írom bé azt, és lészek * nékik Istenek, és ők nékem lésznek népeim. * rész 30, 22.

34. Többé senki nem tanítja az ő felebarátját, és senki nem az ő attyafiát, mondván: Esmérjétek meg az Urat: mert ők mindnyájan * megesmérnek engem kicsinytől fogva nagyig, azt mondja az Úr: mert † megkegyelmezek az ő álnokságoknak, és az ő bűnökről többé meg nem emlékezem. * Ésa. 54, 13. Ján. 6, 45. † rész 33, 8. Mik. 7, 18. Csel. 10 43.

35. Ezt mondja az Úr, ki a napot adta a nappalnak világosságúl; a holdnak járásit, és a csillagokat *adta* világosságúl az éjszakának, ki * elszakasztja a tengert, és annak habjai zúgnak; Seregeknek Ura az ő neve! * Ésa. 51, 15.

36. Ha felbomolhatnak e * rendelések az én orczám előtt, azt mondja az Úr: Az Izráelnek is magva elfogyatkozhatik, hogy soha én előttem nép ne legyen. * Ésa. 54, 9. 10.

37. Ezt mondja az Úr: Ha oda fel az egeket megmérhetik, és itt alatt végére mehetnek a föld fundamentominak: én is megutálom Izráelnek minden magvát mind azokért, melyeket cselekedtek, azt mondja az Úr!

38. Ímé a napok eljőnek, azt mondja az Úr: és építtetik város az Úrnak, a Hanániel tornyától fogva, mind a szegeletnek kapujáig.

39. És kilyebb megyen még a mérőkötél a *kapu*nál, mind a Garéb hegyéig, és megkerüli Góhatát.

40. És a holttesteknek * egész völgye, és a hamunak *helye,* és mind az egész mező a Kedron patakáig, mind a lovak kapujának szegeletéig, mely napkeletre vagyon, az Úrnak szenteltetik, ki nem gyomláltatik, sem el nem töretik soha többé. * rész 7, 32.

XXXII. RÉSZ.

Jerémiás Isten hagyásából mezőt veszen.

Ez a szó, melyet szóla az Úr Jerémiásnak, Sédékiásnak a Júda Királyának tizedik esztendejében: ez a Nabukodonozornak tizennyolczadik esztendeje.

2. És akkor a Babilóniai Királynak serege megszállotta vala Jérusálemet, és Jeremiás Próféta a tömlöcznek pitvarában bérekesztetett vala, mely a Júda Királyának házában vala:

3. Mert Sédékiás a Júda Királya rekesztette vala bé őtet, mondván: Miért prófétálsz te, ezt mondván: Ezt mondja az Úr: Ímé én e várost adom a Babilóniai Királynak kezébe, és megveszi azt?

4. És Sédékiás a Júda Királya meg nem menekedik a Káldeusok kezéből, hanem adván adom a Babilóniai Király * kezébe, és ennek szája szól

amannak szájával, és ennek szemei látják amannak szemeit.

* rész 34, 3. 2 Kir. 25, 6. 7.

5. És Babilóniába viszi Sédékiást, és ott lészen mind addig, míg meg nem látogatom őtet, azt mondja az Úr; mivelhogy hadakoztok a Káldeusok ellen, nem jól lészen dolgotok.

6. És monda Jerémiás: Szólott az Úr nékem, ezt mondván:

7. Ímé Hanaméel, Sallumnak a te öregbik bátyádnak fija hozzád megyen, mondván: Vedd meg magadnak az én mezőmet, mely Anatótban *vagyon:* mert te reád *néz* vér szerint, hogy megvegyed.

8. Eljöve azért hozzám Hanaméel, az én öregbik bátyámnak fija, az Úr beszéde szerint a tömlöcz pitvarához, és monda nékem: Kérlek, vedd meg az én mezőmet, mely Anatótban a* Benjámin földében *vagyon:* mert te volnál örökös benne, és te reád *néz* törvény szerint is, hogy megvegyed: Akkor vevém eszembe, hogy az Úr szava volna.

* rész 1, 1.

9. Azért megvevém Hanaméeltől az én öregbik bátyámnak fijától a mezőt, mely *vala* Anatótban, megadám azért néki a pénzt, tizenhét ezüst Siklusokat.

10. És béírám levélbe, és bépecsétlém, és tanúbizonyságot is tétetém felőle, minekutánna a pénzt megfizettem volna.

11. Kezembe vevém ezekután a megvétel felől való levelet, mely meg vala pecsételtetve, a parancsolatnak és a törvénynek *szokása szerint,* és a *Fejedelem* közönséges *levelét is.*

12. És e vétel felől való levelet adám Báruknak a Néria fijának, ki Mahásiás fija vala, Hanaméelnek, az én öregbik bátyám fijának szemei előtt, és a bizonyságok szemeik előtt, kik bé valának írattatva e vétel felől való levélben, minden Zsidóknak szemeik előtt, kik ülnek vala a tömlöcznek pitvarában.

13. És parancsolék Báruknak azoknak szemeik előtt, mondván:

14. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Vedd fel e leveleket, e vételnek levelét, mind a bépecsételtetett s mind a közönséges levelet, és tedd azokat sárból csinált edénybe, hogy sok ideig megálljanak;

15. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Még házakat vesznek és mezőket és szőlőket e földön.

16. És könyörgék az Úrnak, minekutánna adám a vétel felől való levelet Báruknak a Néria fijának, mondván:

17. Ah, ah, Uram Isten! Ímé te teremtetted a mennyet és a földet, a te nagy hatalmaddal, és a te kiterjesztett karoddal; és semmi nincs tőled elrejtetve!

18. Ki irgalmasságot * cselekeszel ezeriglen, és az atyáknak álnokságokat az ő fijaiknak kebelekbe kiöntöd ő utánnok: *te vagy* a nagy Isten, hatalmas, kinek neve Seregeknek Ura!

* 2 Móz. 34, 7.

19. Nagy * tanácsú és nagy cselekedetű: mert a te szemeid nyitva vagynak az emberek fijainak † minden útaikra, hogy kinek-kinek megfizess az ő útai szerint, és az ő cselekedeteinek gyümölcse szerint. * Ésa. 28, 29. † Jób 34, 21.

20. A ki jeleket és csudákat tettél Égyiptomnak földében mind e napiglan, és Izráelben, és az emberekben, és szerzettél magadnak nevet, a mint e mai napon *vagyon.*

21. És kihoztad a te népedet az Izráelt Égyiptomnak * földéből jelekkel és csudákkal, és hatalmas kézzel, és kinyujtott karral, és nagy rettegésben.

* 2 Sám. 7, 23.

22. És adtad nékik e földet, mely felől megesküdtél az ő attyaiknak, hogy adnál nékik téjjel és mézzel folyó földet.

23. És bémentek, és örökségűl magoknak vették azt: mindazáltal nem engedtek a te szódnak, és a te törvényedben nem jártak, a melyeket nékik parancsoltál, hogy megcselekednének; mind azokat nem cselekedték. Annakokáért mind e gonoszt rájok borítottad.

24. Ímé kosokkal jöttek e városnak megvételére, és e város adatik a Káldeusoknak kezekbe, kik őtet ostromolják fegyverrel, éhséggel és döghalállal. És valamit szólottál * bételjesedett, és ímé te látod! * 5 Móz. 28, 25—29. 49—53.

25. Te pedig mondottad, Uram Isten, nékem: Végy magadnak * mezőt pénzen, és tanúbizonyságid legyenek felőle, és *mindazáltal ímé* a város a Káldeusoknak kezekbe adatik! * vers 7.

26. És szóla az Úr Jerémiásnak, mondván:

27. Ímé én Ura Istene *vagyok* minden * testnek, valyon eltitkoltathatik-é valami én tőlem? * 4 Móz. 26, 22.

28. Azért ezt mondja az Úr: Ímé én adom e várost a Káldeusok kezébe, és

Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak kezébe, hogy megvegye azt.

29. És bémennek a Káldeusok, a kik ostromolják e várost, és e várost meggyujtják tűzzel, és megégetik azt, és a házakat, melyeknek tetejeken * füstöt csináltak a Baálnak, és áldozatokat tettek az idegen isteneknek, hogy engem haragra ingerlenének; *2 Kir. 23, 12.

30. Mert bizonyára az Izráel fijai, és a Júda fijai ifjúságoktól fogva csak gonoszt cselekedtek az én szemeim előtt; és az Izráelnek fijai bizonyára haragra gerjesztettek engem az ő kezeiknek cselekedetivel; azt mondja az Úr!

31. És haragomnak s búsulásomnak gerjesztője volt e város az időtől fogva, melyben építették azt, mind ez ideig, hogy eltörleném azt az én színem elől.

32. Az Izráel fijainak és a Júda fijainak minden gonoszságokért, melyet cselekedtek, hogy engem felháborítanának, ő magok, az ő Királyaik, az ő Fejedelmeik, az ő Papjaik, és az ő Prófétáik, és a Júdának vitézei, és Jérusálemnek polgárai.

33. És én hozzám háttal * fordultak és nem arczczal, és mikor őket tanítanám reggel felkelvén és tanítván; nem hallák, † hogy bévennék a tanítást. * rész 2, 27. † 2 Krón. 36, 15. 16.

34. És az ő utálatosságaikat helyheztették * a házban, mely neveztetett az én nevemről, hogy megfertéztetnék azt. * 2 Kir. 21, 7.

35. És emeltek a Baálnak magas *oltár*okat, melyek *vagynak* a Hinnom fijának * völgyében, hogy áldoznák az ő fijaikat és leányaikat a Moloknak, melyet nékik nem parancsoltam, sem meg nem gondoltam, hogy ez utálatosságot cselekednék, hogy a Júdát vétkeztetnék. * 2 Kir. 23, 10. Zsolt. 106, 37. 38.

36. És azért most ezt mondja az Izráelnek Ura Istene e városnak a mely felől ti mondjátok: Adatott a Babilóniai Király kezébe fegyver miatt, éhség miatt, és döghalál miatt:

37. Imé én öszvegyüjtöm őket minden földekről, a melyekre kivetettem őket haragomban, és felgerjedésemben, és nagy bosszankodásban: és visszahozom őket e helyre, és lakni hagyom őket nagy bátorságban.

38. És nékem népem * lésznek, és én nékik Istenek lészek. * rész 24, 7.

39. És adok nékik * egy szívet, és egy útat, hogy mindenkor engem féljenek, hogy jól legyen dolgok nékik, és az ő fijaiknak ő utánnok. * Ezék. 11, 19. 18, 31. 32.

40. És örökkévaló frigyet vetek ő velek, *tudniillik* hogy el nem távozom ő tőlök, *és* az ő velek való jótéteménytől, és az ő szívekbe adom az én félelmemet, hogy el ne távozzanak én tőlem.

41. És ő bennek * örvendezek, jót cselekedvén velek, és megplántálván őket e † földben nagy erősen teljes szívemmel és teljes lelkemmel; * 5 Móz. 28, 63. † Ámós 9, 15.

42. Mert ezt mondja az Úr: A miképen hoztam e népre mind e nagy háborúságot: azonképen én hozok ő reájok minden jót, melyet én ő felőlök mondok.

43. És örökségűl bíratik a mező e földön, mely felől ti ezt mondjátok: Elhagyatott ez mind embertől, mind baromtól, és adatott a Káldeusoknak kezekbe!

44. Mezőket pénzen vesznek, beírván a levélbe, és bépecsételvén, *és* tanúbizonyságot tétetvén felőle a Benjámin földében, és Jérusálem kerűletiben, és Júdának városiban, és a hegyen való városokban, és a mezőn való városokban, és a dél felől való városokban: mert visszahozom őket a * rabságból, azt mondja az Úr. * rész 29, 10. Ámós 9, 14. 15.

XXXIII. RÉSZ.

Szabadulás a rabságból.

És másodszor szóla az Úr Jeremiásnak, mikor ő még fogva vala * a tömlöcz pitvarában, mondván: * rész 32, 2. 3.

2. Ezt mondja az Úr, a ki csinálta *Jérusálemet,* az Úr, a ki formálta azt, hogy megerősítené azt, Úr az ő neve:

3. Kiálts én hozzám, és megfelelek néked, és nagy dolgokat mondok néked, és elrejtetteket, melyeket nem tudsz;

4. Mert ezt mondja az Úr, az Izráelnek Istene e városnak házai felől, és a Júda Királyinak házaik felől; melyek elrontattak kosokkal és fegyverrel.

5. *Mivelhogy az ő lakosai* elmentek, hogy vívnának a Káldeusokkal, és hogy betöltenék a *ház*akat az embereknek holttestekkel, kiket az én haragomban és bosszúállásomban megöltem, és mivelhogy elrejtettem az én orczámat e várostól az ő sok gonoszságokért:

6. Imé én gondot viselek *Jérusálem*nek egésségére és orvosságára, * és meggyó-

gyítom őket, és megmutatom nékik az állandó békességnek sokságát.
* rész 30, 17.

7. És meghozom Júdát és Izráelt a rabságtól, és felépítem őket mint annakelőtte.

8. És megtisztítom * őket minden ő álnokságokból, melylyel vétkeztek én ellenem, és megkegyelmezek † minden ő álnokságaiknak, melyekkel vétkeztek én ellenem, és melyekkel gonoszúl cselekedtek ellenem.
* Ésa. 4, 3. † rész 31, 34. Ezék. 37, 21—23.

9. És lészen nékem híremre nevemre, örömemre, * tisztességemre és dícséretemre e földnek minden nemzetséginél, kik hallják minden én jótéteményimet, melyeket én ő velek cselekeszem: és félnek, és megrettennek minden jótéteményért és minden békességért, melyet ő velek cselekeszem! * rész 32, 41.

10. Ezt mondja az Úr: Még jövendőben hallatik e helyen (mely felől ti ezt mondjátok: Elhagyatott embertől és baromtól), a Júdának városiban, és Jérusálemnek útczáiban, melyek elpusztíttattak, *és* ember nélkűl, és lakó nélkűl, és oktalan állat nélkűl *vagynak.*

11. *Hallatik mondom* örömnek szava, és * vígasságnak szava, vőlegénynek szava, és menyasszonynak szava *és* azoknak szavok, kik ezt mondják: Dícsérjétek a Seregeknek Urát: mert jó az Úr, mert örökkévaló az ő kegyelme: *Azoknak szavok,* kik áldozatot hoznak az Úr házába: mert meghozom e föld *népét* a rabságból, mint annakelőtte, azt mondja az Úr! * rész 7, 34. Hós. 2, 11. 12.

12. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Még e puszta helyen, mely emberektől s oktalan állatoktól megfosztatott, és minden ő városiban pásztoroknak hajlékok lészen, kik az ő juhokat letelepítik:

13 A hegyen való városokban, a mezőn való városokban, és a dél felől való városokban, és a Benjámin földében, és Jérusálem kerületiben, és Júda városiban, még a juhok általmennek a számlálónak * keze által, azt mondja az Úr!
* 3 Móz. 27, 32.

14. Ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és megerősítem az én jó beszédemet, melyet szóltam az Izráel házának és a Júda házának.

15. Az napokban és az időben meggyümölcsöztetem Dávidnak az * igazságnak Magvát, és ítéletet tészen, és igazságot e földön. * rész 23, 5. Zak. 3, 8.

16. Az napokban megszabadúl a Júda, és Jérusálem bátorságban lakozik, és ez *az ő neve,* melylyel híváttatik ő: Az Úr mi igazságunk!

17. Mert ezt mondja az Úr: Nem vágattatik ki Dávidnak a férjfiú, ki üljön az Izráel házának székiben:

18. És a Lévita Papoknak is ki nem vágattatik a férjfiú én elölem, a ki égőáldozatot áldozzon, és eledeli áldozatot égessen, és *egyéb* áldozatot tégyen mindenkor.

19. És szóla az Úr Jerémiásnak, mondván:

20. Ezt mondja az Úr: Ha felbonthatjátok az én szövetségemet, *mely vagyon* a nappal, és az én szövetségemet, *mely vagyon* az éjszakával; úgyhogy se nap, se éjszaka ne legyen az ő idejében:

21. Az én szolgámmal Dáviddal való frigyem is * felbomol, úgyhogy ne legyen néki fija, ki uralkodjék az ő székiben, és a Lévita Papokkal az én szolgáimmal. * 2 Sám. 7, 12—15.

22. Mint az égnek * serege meg nem számláltathatik, és a tengernek fövenye meg nem mérettethetik: úgy az én szolgámnak Dávidnak magvát és a Lévitákat, kik nékem szolgálnak, megsokasítom. * 1 Móz. 15, 5.

23. És szóla az Úr Jerémiásnak, mondván:

24. Nem hallottad-é mit szóla e nép? mondván: A két nemzetséget, melyet az Úr választott vala, elveté, és az én népemet megutálta, úgyhogy többé az ő ítéletek szerint ne legyen nemzetség.

25. Ezt mondja az Úr: Ha szövetségem nem lészen a nappal, és az éjszakával, *és ha* az égnek és a földnek törvényeket el nem rendeltem:

26. Jákóbnak is, és az én szolgámnak Dávidnak magvát elvetem, úgyhogy az ő magvából senkit fel ne vegyek, ki uralkodjék Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak magván: mert visszahozom őket a rabságból, és megkegyelmezek nékik.

XXXIV. RÉSZ.

Sédékiás ellen, és szolgáikat elbocsátó Zsidóknak hamisságok ellen jövendöl.

Ez a beszéd, melyet szólott az Úr Jeréмiásnak (mikor * Nabukodonozor a Babilóniai Király és minden ő serege, és a föld minden országai, *melyek* az ő hatalmas kezei alatt *valának,* és min-

den népek vívnák Jérusálemet, és minden ő városait) mondván: *2Kir. 25, 1.

2. Ezt mondja az Úr, az Izráelnek Istene: Menj el, és mond meg Sédékiásnak a Júda Királyának, *azt mondom,* hogy mond meg néki: Ezt mondja az Úr: Ímé én adom e várost a Babilóniai Királynak kezébe, és azt felgyujtja tűzzel;

3. És te az ő kezéből el nem szaladsz, hanem minden bizonynyal * megfognak, és kezébe adnak, és a te szemeid meglátják a Babilóniai Királynak szemeit, és az ő szája a te száddal szól, és Babilóniába bémégy: *rész 32, 4. 39, 4. 5.

4. Mindazáltal halld meg az Úrnak szavát Sédékiás, Júdának Királya, ezt mondja az Úr te felőled: Fegyver miatt meg nem halsz;

5. Békességben halsz meg, és a te atyáidnak az elébbi Királyoknak *temetőhelyeknek* megfüstölése * szerint, kik te előtted voltak, füstölik meg *jóillattal a* te *temetőhelyedet,* és *így* siratnak tégedet: Jaj Uram! Mert én szóltam e szót, azt mondja az Úr! * 2 Krón. 16, 14.

6. És megmondá Jéremiás Próféta Sédékiásnak a Júda Királyának mind e szókat Jérusálemben.

7. A Babilóniai Királynak pedig serege vívja vala Jérusálemet, és Júdának minden városit, melyek megmaradtak vala, *tudniillik* * Lákist † és Azekát: mert a Júda városai közűl *csak* ezek maradtak vala hátra a megvételtől, *melyek* erős városok *valának.* * 2 Krón. 37, 8. † Jós. 10, 10.

8. Ez a beszéd, melyet szóla az Úr Jeremiásnak, minekutánna Sédékiás Király frigyet vete az egész Jérusálembeli néppel, és szabadságot * kiáltata köztök; * 2 Móz. 21, 2.

9. Hogy kiki szabadon bocsátaná szolgáját, és kiki szolgálóleányát, Zsidó férjfiat és Zsidó leányt, hogy senki ne szolgáltatna velek, *tudniillik* Zsidó attyafiával.

10. És meghallák mindnyájan a Fejedelmek, és az egész község, kik e szövetséget szerzették vala, hogy kiki mind elbocsátaná az ő szolgáját, és kiki szolgálóleányát szabadon, hogy senki azokkal ne szolgáltatna többé, *azt mondom, hogy* meghallák és elbocsáták.

11. Annakutánna pedig tanácsokat elváltoztaták, és visszahozák a szolgákat és szolgálóleányokat, kiket szabadságban elbocsátottak vala, és őket szolgákká és szolgálóleányokká tevék.

12. És lőn az Úrnak szava Jerémiáshoz az Úrtól, mondván:

13. Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Én vetettem frigyet a ti atyáitokkal, az napon, melyen kihoztam őket Égyiptom földéből, a szolgálatnak házából, mondván:

14. Mikor a hét esztendők * bételjesednek, kiki mind elbocsássa az ő Zsidó attyafiát, ki néked adatott vala, minekutánna hat esztendeig szolgált téged, szabadon bocsássad el tőled őtet: De nem hallgatának a ti atyáitok engemet, és az ő fülöket le nem függeszték. * 2 Móz. 21, 2.

15. És ti ma megtértetek vala, és igazat cselekedtetek vala én előttem, hogy kiki mind az ő attyafiának szabadságot kiáltata, és én előttem frigyet vetettetek vala a házban, mely az én nevemről neveztetett.

16. De hátratértetek, és megrútítottátok az én nevemet, és kiki mind az ő szolgáját visszahozta és kiki az ő szolgálóleányát, kiket az ő akaratjok szerint szabadosokká tettetek vala, és igába vetettétek őket, hogy néktek szolgáitok és szolgálóleányitok lennének.

17. Azért ezt mondja az Úr: Ti nem engedtetek nékem, hogy kiki mind az ő attyafiának szabadságot kiáltana, és kiki az ő felebarátjának: Ímé én hirdetek néktek szabadságot, azt mondja az Úr, a fegyverre, a döghalálra, és az éhségre, és adlak titeket e föld minden * országinak felindulásra. * 5 Móz. 28, 64.

18. És adom a férjfiakat, kik megszegték az én frigyemet, *azaz* a kik nem erősítették az *én* frigyemnek igéit, melyet vetettek vala én előttem tulokkal, melyet ketté vágának, és általmenének annak részei között:

19. Júdának Fejedelmit és Jérusálemnek Fejedelmit, Hopmesterit és a Papokat, és a földnek minden népét, kik általmentek a tuloknak részei között.

20. *Azt mondom,* hogy adom őket az ő ellenségeiknek kezekbe, és az ő lelkeknek keresőinek kezekbe: és az ő holttestek az * égi madaraknak és a föld vadainak étkek lészen. * rész 7, 33. 16, 4.

21. Sédékiást is a Júda Királyát, és az ő Fejedelmit adom * az ő ellenségeiknek kezekbe, és az ő lelkek keresőinek kezekbe, és a Babilóniai

Király seregének kezébe: *Jóllehet* elmentek † ti tőletek; * rész 39, 6. † rész 37, 5.

22. Ímé én parancsolok, azt mondja az Úr, és visszahozom őket e városra, és felvívják azt, és megveszik, * és tűzzel felgyujtják, és elpusztítom a Júdának városit *úgyannyira, hogy* senki bennek nem lakik! * 2 Kir. 25, 9. 10.

XXXV. RÉSZ.

A Rékábiták példájával feddetnek a Zsidók.

Ez a beszéd, melyet szóla az Úr Jerémiásnak, Joákimnak * a Jósiás Júda Királya fijának idejében, mondván: * 2 Kir. 23, 34.

2. Menj el a * Rékábitáknak házokhoz, és szólj velek, és vidd bé őket az Úrnak házába, a kamaráknak egyikébe, és adj nékik bort inni. * 2 Kir. 10, 15.

3. És mellém vevém Jaazániát, Jerémiásnak fiját, ki Habasániának fija vala, *és* az ő rokonságit, és minden ő fijait, és a Rékábitáknak minden házoknépét.

4. És bévivém őket az Úrnak házába, a Hanán fijainak kamarájokba, ki Igdaliásnak, az Isten emberének fija vala, mely a Fejedelmek kamarája mellett *vala*, mely Mahásiásnak, Sallum fijának kamaráján felűl vala, ki az *Isten háza* ajtajának őrizője *vala*.

5. Azért a Rékábiták házoknépének fijainak eleikbe tevék borral teljes csészéket és poharakat, és mondék nékik: Igyatok bort!

6. És felelének: Nem iszunk bort, mert Jónadáb, * Rékábnak fija, a mi atyánk parancsolta nékünk, mondván: Ne igyatok bort ti soha, se a ti fijaitok: * 2 Kir. 10. 15.

7. Se házat ne csináljatok, se vetést ne vessetek, se szőlőt ne ültessetek, se ne tartsatok; hanem sátorokban lakjatok teljes éltetekben, hogy sok ideig éljetek e földnek színén, melyben ti jövevények vagytok.

8. Azért engedtünk Jónadábnak a Rékáb fijának, a mi atyánk szavának mindenekben, melyeket nékünk parancsolt, hogy teljes életünkben bort ne innánk mi, a mi feleségink, a mi fijaink és a mi leányink.

9. Se házakat ne épitenénk, hogy bennek laknánk, se szőlőnk, se mezőnk, se vetésünk ne lenne nékünk;

10. Hanem lakoznánk sátorokban: és engedtünk, és a szerint cselekedtünk, valamint nékünk Jónadáb a mi atyánk megparancsolta vala.

11. Lőn pedig mikor feljőne Nabukodonozor a Babilóniai Király a földre, akkor ezt mondánk: Jertek el, menjünk Jérusálembe, a Káldeabeli sereg előtt, és a Siriabeli sereg előtt, és lakozzunk Jérusálemben.

12. És szóla az Úr Jerémiásnak mondván:

13. Így szól a Seregeknek Ura, az Izráel Istene: Menj el, mond meg a Júda férjfiainak és Jérusálem lakóinak: Nem veszitek-é fel az intést, hogy engednétek az én beszédimnek? azt mondja az Úr!

14. Erősek Jónadábnak a Rékáb fijának beszédei, melyeket parancsolt az ő fijainak, hogy bort ne innának, és mind ez ideig sem ittak *bort:* mert engedtek az ő attyoknak parancsolatjának: Én pedig szóltam néktek reggel * felkelvén és szólván; de nem engedtetek nékem. * rész 11, 7.

15. És küldtem hozzátok minden én szolgáimat a Prófétákat; reggel felkelvén és küldvén, mondván: Kérlek, kiki mind * térjen meg az ő gonosz útáról, és cselekedjetek jól, és az idegen istenek után ne járjatok, hogy nékik szolgáljatok; és lakoztok a földön, melyet adtam néktek és a ti atyáitoknak, de a ti fületeket le nem hajtátok, és nem engedétek nékem. * rész 25, 5.

16. Mivelhogy erősen tartják a Rékáb fijának a Jónadábnak fijai az ő attyoknak parancsolatját, melyet parancsolt vala nékik, e nép pedig nem engede nékem;

17. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura Istene, az Izráelnek Istene: Ímé én hozok Júdára és Jérusálemnek minden lakóira, minden gonoszt, * melyről szóltam nékik; azért, *mert* szóltam nékik, de nem fogadták, kiáltottam nékik, de nem feleltek. * rész 15, 2. 6.

18. A Rékábiták házának pedig monda Jerémiás: Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Mivelhogy engedtetek Jónadábnak, a ti atyátok parancsolatjának, és megőriztétek minden ő parancsolatit, és úgy cselekedtetek, valamint meghagyta volt néktek;

19. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Nem fogyatkozik el Jónadábnak a Rékáb fijának maradéka, ki előttem állana mindenkor!

XXXVI. RÉSZ.

Joákim megégeti a Jerémiás könyvét.

És * Joákimnak a Jósiás, Júda Királya

fijának negyedik esztendejében szóla az Úr Jereméiásnak, mondván: *2 Kir. 23, 34.

2. Vedd *kezedbe* a könyvet, és írd belé a szókat, valamelyeket én szóltam néked az Izráel ellen és a Júda ellen, és minden nemzetségek ellen, a naptól fogva, melyen szóltam néked, a Jósiás * idejétől fogva, mind e napig. *rész 1, 2.

3. Ha meghallaná a Júdának háza mind azokat a gonoszokat, melyeket gondolok, hogy velek cselekedjem, hogy kiki mind az ő gonosz útáról megtérjen, és kegyelmes legyek az ő álnokságoknak és bűnöknek.

4. És hívá Jerémiás Bárukot a Néria fiját, és megírá Báruk a Jerémiás szájából a könyvbe mind a szókat, melyeket az Úr szólott vala néki.

5. És parancsola Jerémiás Báruknak, mondván: Én fogoly *vagyok,* nem mehetek bé az Úrnak házába:

6. Azért te menj bé, és a könyvből, melyet az én számból írtál, olvasd el az Úrnak szavát a községnek hallattára, az Úrnak házában, böjtnek napján: és az egész Júdának hallattára, kik felgyülnek az ő városokból, olvasd el nékik.

7. Ha valahogy ők könyörögnek az Úrnak, és kiki mind megtér az ő gonosz útáról: mert nagy az Úrnak haragja, és *nagy az ő* felháborodása, melyről szólott az Úr e nép ellen!

8. Cselekedék pedig Báruk a Néria fija mind a szerint, a mint néki Jerémiás Próféta megparancsolta vala, elolvasván a könyvből az Úrnak szavát, az Úrnak házában.

9. És lőn Joákimnak, a Jósiás Júda Királya fijának ötödik esztendejében, kilenczedik hónapban, böjtöt hirdetének az Úr előtt az egész községnek, *kik valának* Jérusálemben, és az egész községnek, kik Júda városiból feljőnek vala Jérusálembe.

10. És elolvasá Báruk a könyvből Jerémiásnak beszédit az Úr házában Gamáriának az írástudó Sáfán fijának kamarájában, a felső pitvarban, az Úr háza új * kapujának ajtajában, az egész községnek hallattára. *rész 26, 10.

11. És hallá Mikeás Gamáriának fija, *mely Gamária,* Sáfán fija *vala,* az Úrnak minden beszédit a könyvből.

12. És leméne a Királynak házába a Kanczelláriusnak kamarájába; és ímé ott ülnek vala mind a Fejedelmek, *tudnillik* Elisáma, *ki* írástudó *vala,* és Dalajás, Semájának fija, és Elnátán, Akbórnak fija, és Gamária, Sáfánnak fija, és Sédékiás, Hanániásnak fija, és mind a több Fejedelmek.

13. És megbeszéllé nékik Mikeás mind a szókat, melyeket hallott vala a könyvből, hogy olvasná Báruk a község hallattára.

14. Azért elküldék mind a Fejedelmek Bárukhoz Jéhudit, ki Natániának fija vala, ki Selémiának fija vala, ki Kúsinak fija vala, mondván: A könyvet, melyből olvastál a községnek hallattára, vedd kezedbe és jövel: És kezébe vevé Báruk a Néria fija a könyvet, és elméne hozzájok.

15. És mondának néki: Ülj le most, és olvasd el a *könyvet* a mi fülünk hallattára *is;* és elolvasá Báruk fülök hallattára.

16. És lőn mikor hallanák mind a szókat, kiki az ő felebarátjára *tekinte, és* megfélemlének, és mondának Báruknak: Bizony megmondjuk mind e szókat a Királynak!

17 Mondának pedig Báruknak: Kérünk mond meg nékünk, mimódon írtad mind e szókat az ő szájából.

18. És monda nékik Báruk: Szájával mondotta nékem mind e szókat, és én téntával béírtam e könyvbe.

19. És mondának a Fejedelmek Báruknak: Menj el, rejtezzél el te és Jerémiás, és senki ne tudja, hol vagytok!

20. És elmenének a Királyhoz a pitvarba (és a könyvet letevék az írástudó Elisámának kamarájában,) és megmondák a Király hallattára mind e szókat.

21. És elbocsátá a Király Jéhudit, hogy *kezébe* venné a könyvet; azért elhozá azt az írástudó Elisámának kamarájából, és elolvasá azt Jéhudi a Király hallattára, és minden Fejedelmek hallattára, kik a Király előtt állnak vala.

22. A Király pedig ül vala a téli házban, a kilenczedik hónapban, és a tűz ég vala előtte.

23. És lőn mikor Jéhudi három vagy négy levelet elolvasott volna benne, a Deáknak késivel elmetélé azt, és a tűzbe hajítá, mely a tűzhelyen *vala,* míg az egész könyv meg nem égne a tűzben, mely a tűzhelyen *vala.*

24. Nem félének, sem ruhájokat nem szaggaták meg a Király és mind az ő szolgái, kik hallják vala mind e szókat.

25. Sőt még Elnátán is, és Dalája, és Gamária kérék a Királyt, hogy a köny-

vet meg ne égetné: de nem fogadá szavokat:

26. Hanem meghagyá a Király Jérákméelnek a Hammélek fijának, és Sérájának, az Azriel fijának, és Selémiának, az Abdéel fijának, hogy megfognák Báruk Deákot és Jerémiás Prófétát; de az Úr * elrejté őket. *vers 19. rész 1, 19.

27. Szóla pedig az Úr Jerémiásnak, minekutánna a Király megégette vala a könyvet, és a beszédeket, melyeket Báruk a Jerémiás szájából írt vala, mondván:

28. Térj vissza, végy magadnak más könyvet, és írd belé mind az elébbi szókat, melyek valának az elébbi könyvben, melyet Joákim a Júda Királya megégetett.

29. És Joákimnak a Júda Királyának mond meg: Ezt mondja az Úr: Te égetted meg a könyvet, mondván: Miért írtál ilyen szókat e könyvben: Kétség nélkűl eljő a Babilóniai Király, és elveszti e földet, és elveszti belőle az embert és *minden* állatot?

30. Azért ezt mondja az Úr Joákim felől, a Júda Királya felől: Nem lészen néki *helyébe való,* ki a Dávid székiben üljön, és az ő * holtteste elvettetik nappal a hévre, és a dérre éjszaka. *rész 22, 19.

31. És megbüntetem őtet és az ő magvát, és az ő szolgáit az ő álnokságokért; és hozom ő reájok, és a Jérusálembeli polgárokra, és a Júdának férjfiaira mind a gonoszt, melyről szólottam nékik, és nem fogadták.

32. Azért Jerémiás más könyvet vőn *kezébe,* és adá azt Báruknak az írástudó Néria fijának, és megírá abba a Jerémiás szájából mind a szókat, *melyek valának* a könyvben, melyet Joákim a Júda Királya megégetett vala a tűzben: És annakfelette több dolgokat írának belé, hasonlókat az *elébbi*ekhez.

XXXVII. RÉSZ.

Jerémiás a tömlöczbe: onnét annak pitvarába vitetik.

Uralkodott pedig Sédékiás * Király, Jósiásnak fija, Kónia helyett, ki Joákimnak fija vala, kit Nabukodonozor a Babilóniai Király Júdának földében Királylyá tett vala. *2 Kir. 24, 17.

2. De nem hallgatá sem ő, sem az ő szolgái, sem a föld népe az Úrnak szavát, melyet szólott vala Jerémiás Próféta által.

3. És elküldé Sédékiás Király Júkált Selémiának fiját, és Sofóniást, Mahásiás Papnak fiját, Jerémiás Prófétához, mondván: Kérlek, könyörögj mi érettünk a *mi* Urunknak Istenünknek!

4. Jerémiás pedig bé és kimegyen vala a község között: mert *még* a tömlöczbe bé nem vetették vala őtet.

5. A Faraó serege pedig kijött vala Égyiptomból, és a Káldeusok, kik megszállották vala Jérusálemet, meghallották vala e hírt ő felőlök, és *azon*nal elhagyták * Jérusálemet. *rész 34, 21.

6. És szóla az Úr Jerémiás Prófétának, mondván:

7. Ezt mondja az Izráelnek Ura Istene: Ezt mondjátok a Júda Királyának, a ki elküldött titeket én hozzám, hogy megkérdenétek engemet: Ímé a Faraó serege, a ki kijött a ti segítségtekre, visszamegyen * Égyiptom földébe. *Sir. 4, 17.

8. És visszatérnek a Káldeusok és ostromolják e várost: és megveszik azt, és megégetik tűzzel!

9. Ezt mondja az Úr: Ne csaljátok meg a ti lelketeket, mondván: Általán fogva elmennek mi rólunk a Káldeusok; mert nem mennek el.

10. Mert ha a Káldeusoknak egész seregét megveritek is, kik ostromlanak titeket, és maradnak ő közűlök *csak* a megsebesűltek; *mégis* minden felkél az ő sátorából, és megégetik tűzzel e várost.

11. És lőn, minekutánna a Káldeusoknak serege felméne Jérusálem alól a Faraó * serege miatt. *vers 5. Ezék. 17, 15.

12. Kiméne Jerémiás Jérusálemből, hogy menne a Benjámin földébe, hogy elvonná magát a *község*től, *mert* a község között *vala.*

13. Mikor pedig a Benjámin kapujában volna, és ott *volna* a Hadnagy, kinek neve *vala* Jériás, Selémiásnak fija, *mely Selémiás* Hanániásnak fija vala; megfogá Jerémiás Prófétát, és monda: A Káldeusokhoz szököl te!

14. És monda Jerémiás: Hamisat *szólasz; mert* nem szököm a Káldeusokhoz: de nem hallá meg *az ő beszédét,* és megfogá Jériás Jerémiást, és vivé őtet a Fejedelmekhez.

15. És megharaguvának a Fejedelmek Jerémiásra, és megvereték őtet és veték őtet a fogházba az írástudó Jónatán házába: mert azt *a házat* rendelték vala fogháznak.

16. Mikor pedig Jerémiás bément volna

a tömlöczbe, és a helyre hol a foglyok
valának, és Jerémiás ott sok napig volt
volna:
17. Végre elbocsátá Sédékiás Király
és előhozatá őtet, és megkérdezé őtet a
Király a maga házánál titkon, és monda:
Az Úrnak szava-é ez? Akkor monda Je-
rémiás: Az! Annakfelette monda *néki:*
A Babilóniai Király kezébe adatol.
18. És monda Jerémiás Sédékiás Ki-
rálynak: Mit vétettem te ellened és a te
szolgáid ellen, és e község ellen, hogy
bévetettetek engem a fogházba?
19. És hol vagynak a ti Prófétáitok,
kik prófétáltak néktek, mondván: Nem
jő el * a Babilóniai Király ti ellenetek,
és e föld ellen? *rész 28, 1—4.
20. Te azért most halld meg, Uram
Király, kérlek és hallgasd meg az én
könyörgésemet, ne küldj engem vissza
az írástudó Jónatán házába, és ott ne
haljak meg!
21. Parancsola azért Sédékiás Király,
és veték Jerémiást a tömlöcznek * pit-
varába, és adának néki *minden* napon
egy-egy darab kenyeret a sütők útczá-
jából, míg elfogyna minden kenyér a
városban: És marada Jerémiás a töm-
löcz pitvarában. *rész 32, 2.

XXXVIII. RÉSZ.

Jerémiás verembe vettetik, fogházba vitetik.

Hallá pedig Safátiás, Mattánnak fija,
és Gedáliás, Passúrnak fija, és Júkál
a Selémiás fija, és Passúr, a Melékiás
fija, a szókat, melyeket szólott vala Je-
rémiás az egész községnek, mondván:
2. Ezt mondja az Úr: A ki megmarad
e városban, meghal fegyver miatt, éh-
ség miatt és döghalál miatt, a ki pedig
kimegyen * a Káldeusokhoz, él, és lé-
szen néki az ő élete nyereség helyett,
és él. *rész 21, 9.
3. Ezt mondja az Úr: Imé a Babiló-
niai Király seregének kezébe adatik e
város, és megveszi azt.
4. És mondának a Fejedelmek a Ki-
rálynak: Kérünk, haljon meg ez ember:
mert megerőteleníti a vitézeknek keze-
ket, kik megmaradtak a városban, és
az egész községnek kezeit, hogy e féle
szókat szól nékik: mert ez ember nem
a községnek megmaradására igyekezik,
hanem veszedelmére.
5. És monda Sédékiás Király: Ám a
ti kezetekben vagyon: mert a Király
semmit néktek meg nem tagadhat.
6. Azért elvivék Jerémiást, és veték
őtet Melkiásnak a Hammélek fijának
vermébe, mely vala a tömlöcznek pitva-
rában, és lebocsáták Jerémiást kötele-
ken; a veremben pedig nem víz *vala,*
hanem sár, és leesék Jerémiás a sárba.
7. Mely dolgot mikor hallott volna
Ebedmélek Szerecsen, ki Hopmester
vala, (ő pedig *vala* a Király házá-
ban) hogy Jerémiást a verembe vetet-
ték volna: a Király pedig *akkor* a Ben-
jámin kapujában ül vala;
8. Kiméne azért Ebedmélek a Király
házából, és szóla a Királynak, mond-
ván:
9. Uram Király, gonoszúl cselekedtek
azok az emberek mindenekben, melye-
ket Jerémiás Prófétával cselekedtek, a
kik őtet a verembe vetették: mert meg-
hal ott éhel, mert ezután semmi kenyér
nem lészen e városban.
10. Azért parancsola a Király Ebed-
mélek Szerecsennek, mondván: Végy
kezedhez innét harmincz embert, és
vedd fel Jerémiás Prófétát a veremből,
minekelőtte meghalna.
11. Vőn azért Ebedmélek harmincz
embert kezéhez, és béméne a Király
házába, a helyre, mely *vala* a kincs-
tartó ház alatt, és hoza onnét régi meg-
rothadott és megszakadozott posztókat,
és alábocsátá azokat Jerémiásnak köte-
leken a verembe.
12. És monda Ebedmélek Szerecsen
Jerémiásnak: Tedd e régi elrothadott
és megszakadozott posztókat hónod alá,
a kötelek alá: és Jerémiás azt csele-
kedé.
13. Kivonák azért Jerémiást köteleken,
és kihozák őtet a veremből, és lakék Je-
rémiás a tömlöcznek pitvarában.
14. Elkülde pedig Sédékiás Király, és
magához hozatá Jerémiás Prófétát a
harmadik ajtóig, mely *vala* az Úrnak
házában, és monda a Király Jerémiás-
nak: Téged valamire kérdelek, semmi
tagadást benne ne tégy.
15. Monda pedig Jerémiás Sédékiás-
nak: Ha megmondom néked, avagy nem
megölvén megölsz-é engemet? és ha ta-
nácsot adok, nem engedsz nékem.
16. És megesküvék Sédékiás Király
Jerémiásnak titkon, mondván: Él az
Úr, a ki teremtette nékünk * e lelket,
ha megöllek, és adlak azoknak az em-
bereknek kezekbe, kik keresik a te lel-
kedet. *4 Móz. 16, 22.
17. Akkor monda Jerémiás Sédékiás-
nak: Ezt mondja a Seregeknek Ura
Istene, az Izráelnek Istene: Ha kimégy

a Babilóniai Király Fejedelmihez, él a te lelked, és e város meg nem égettetik tűzzel, hanem élsz te, és a te házad népe;

18. Ha pedig ki nem mégy a Babilóniai Királynak Fejedelmihez; adatik e város a Káldeusok kezekbe, megégettetik az tűzzel, te sem szaladsz el kezekből.

19. Monda Sédékiás Király Jerémiásnak. Félek én a Zsidóktól, kik a Káldeusokhoz futottak, hogy engem kezekbe, adnak és megcsúfolnak engemet!

20. És monda Jerémiás: Nem adnak; kérlek halld meg az Úrnak szavát, melyet én néked mondok, és jól lészen dolgod, és él a te lelked:

21. Ha pedig te ki nem akarsz menni; ez a szó, melyet nékem megjelentett az Úr:

22. Ímé minden asszonynépek, kik megmaradtak vala a Júda Királyának házában, kivitetnek a Babilóniai Királynak Fejedelmihez; és *jóllehet* azok megmondják, hogy megcsaltak téged, és erőt vettek rajtad a te szolgáid, *és azért* akadtak meg a te lábaid a sárban, *és* visszafordultak:

23. Mindazáltal minden te feleségidet és gyermekidet kiviszik a Káldeusoknak, te sem menekedel meg kezekből, hanem a Babilóniai Király kezével megfogatol, és e várost megégeti tűzzel.

24. Monda pedig Sédékiás Jerémiásnak. Senkinek ne mond e szókat, és meg nem halsz!

25. Ha meghallják a Fejedelmek, hogy beszéltem veled, és eljőnek hozzád, és ezt mondják néked: mondhatsza meg nékünk, mit beszélél a Királynak, ne tagadd meg tőlünk, és meg nem ölünk téged, és mit monda néked a Király?

26. Ezt mond nékik: Könyörgék a Királynak, hogy engem vissza ne vitetne a Jónatán * házába, hogy ott meg ne halnék. * rész 37, 15. 20.

27. Mindnyájan azért a Fejedelmek elmenének Jerémiáshoz, és megkérdék őtet, és azonképen felele nékik, valamint a Király megparancsolta vala: és hallgatással elmenének tőle: mert nem hallották vala a beszédet.

28. És lakék Jerémiás a tömlöcznek pitvarában mind a napig, melyen megvevék Jérusálemet, a hol vala, mikor megvevék Jérusálemet.

XXXIX. RÉSZ.

Jérusálem megvétetik: Jerémiás megszabadúl.

Sédékiásnak, * a Júda Királyának kilenczedik esztendejében a tizedik hónapban, eljöve Nabukodonozor a Babilóniai Király, és minden ő serege Jérusálemre, és megszállák azt.
* rész 52, 4. 2 Kir. 25, 1.

2. Sédékiásnak tizenegyedik esztendejében, a negyedik hónapban, kilenczedik *napján* a hónapnak, ledűle a város *kőfala.*

3. És bémenének a Babilóniai Királynak minden Fejedelmei, és leülének a közép kapuban, *tudniillik,* Nérgál, Sarézer, Samegár, Nébó, Sársekim, Rabsáris, Rabmág, és minden több Fejedelmei a Babilóniai Királynak.

4. És lőn, mikor látta volna őket Sédékiás, a Júda Királya, és minden vitézlő férjfiak, * elfutamodának, és kimenének éjjel a városból a Király kertének útán, az ajtón, *mely vala* a két kőfal között, és kiméne a pusztának útán. * 2 Kir. 25, 4—7.

5. És üzék őket a Káldeai seregek, és megfogák Sédékiást Jérikhónak pusztájában, és elhozák őtet, és vivék Nabukodonozornak, * a Babilóniai Királynak Ribla *városba, mely vagyon* Emát földében, és ő reá szentencziát monda. * rész 32, 4. 34, 3.

6. És megölé a Babilóniai Király Sédékiásnak fijait Riblában szeme láttára, és Júdának minden Nemeseit megölé a Babilóniai Király.

7. A Sédékiás szemeit pedig * kitolatá, és vasba vereté, hogy elvinné őtet Babilóniába. * 1 Sám. 11, 2.

8. A Király házát pedig, és a község házait felgyujták a Káldeusok tűzzel, és Jérusálemnek kőfalait elronták.

9. A több községet pedig, mely a városban megmaradt vala, és a kik elszakadván hozzá futottak vala, és a több községet, mely még meg vala, * elvivé Nabuzáradán a vitézek Főhadnagya Babilóniába * Sof. 1, 18.

10. És a községnek szegényit, kiknek semmijek nem vala, meghagyá Nabuzáradán, a vitézek Főhadnagya, Júdának földében, és ada nékik szőlőket és mezőket, azon a napon.

11. Megparancsolá pedig Nabukodonozor a Babilóniai Király * Jerémiás felől Nabuzáradánnak, a vitézek Hadnagyának, ezt mondván: * rész 15, 11.

12. Vedd hozzád őtet, és viselj gondot

róla, és semmi gonoszt néki ne cselekedjél; hanem a mit akar, * azt cselekedd vele. *rész 40, 4 5.

13. És elkülde Nabuzáradán a vitézek Hadnagya, és Nabusázban, Rabsáris és Nérgál, Sarézer, Rabmág, és a Babilóniai Királynak több Hadnagyai:

14. Elküldének, *mondom*, és elhozák Jerémiást a tömlöcznek pitvarából, és bízák őtet Gedáliásra, Ahikámnak a Sáfán fijának fijára, hogy házba vinné őtet, és lakoznék a község között.

15. Az Úr pedig monda Jerémiásnak, mikor ő még a tömlöcznek pitvarában volna, mondván:

16. Menj el, és mond meg Ebedmélek * Szerecsennek, így szólván: Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én bétöltöm az én beszédimet e város veszedelmére, és nem szabadulására, és az napon szemeid előtt lésznek. *rész 38, 7–13.

17. És az napon megszabadítlak téged, azt mondja az Úr, és az embereknek kezekbe nem adatol, a kiktől te félsz;

18. Hanem kétség nélkül megszabadítlak téged, fegyver miatt el nem esel, és a te lelked megszabadúl: mert reménységed én bennem volt, azt mondja az Úr!

XL. RÉSZ.

Jerémiás Gedáliáshoz megyen, Gedáliásnak megmondják az Ismáel gonosz szándékát.

Ez a szó, melyet az Úr szóla Jerémiásnak, minekutánna Nabuzáradán a vitézek Főhadnagya elbocsátá őtet Rámából, mikor elvitte volna őtet: és ő lánczokkal vala megkötöztetve a Jérusálembeli és Júdabeli sok foglyok között, kik Babilóniába vitetnek vala.

2. És a vitézek Főhadnagya elvivé Jerémiást, és monda néki: A te Urad Istened rendelte ezt a büntetést e hely ellen.

3. És elhozta, és azt cselekedte az Úr, a mint megmondotta vala: mert vétkeztetek az Úr ellen, és nem hallgattátok az ő szavát; azért teljesedett bé ti rajtatok e dolog.

4. Mostan azért, ímé én téged ma megszabadítlak a lánczról, mely a te kezeiden *vagyon;* ha tetszik néked a Babilóniába való jövés én velem, jere; nékem pedig gondom lészen reád: * ha pedig nem tetszik néked, hogy Babilóniába eljöjj velem, maradj meg: Ímé az egész föld előtted vagyon, a melyiket választod, és a melyik jobbnak tetszik, hogy oda mennél, *oda* menj. *rész 39, 11. 12.

5. (Mivelhogy még meg nem tért vala *Jerémiás*), azért menj vissza Gedáliáshoz, Ahikámnak, Sáfán fijának fijához, kit a Babilóniai Király Tiszttartóvá tett Júda városiban, és lakjál vele a község között, vagy a melyik *hely* inkább tetszik a menésre, *oda* menj: és ada a vitézek Főhadnagya néki étket, és ajándékot, és elbocsátá őtet.

6. És méne Jerémiás Gedáliáshoz, Ahikámnak fijához * Mispába, és lakék ő vele a község között, a kik megmaradtak vala a földön. *Jós. 18, 21. 26.

7. És mikor hallották volna a seregeknek minden Fejedelmei, a kik *valának* a mezőn, ő magok, és az *ő alattok való* férjfiak, hogy a Babilóniai Király Gedáliást, Ahikámnak fiját tette volna Tiszttartóvá a földön; és hogy reá bízta volna a férjfiakat és az asszonyokat, és a kisded gyermekeket, és a földnek szegényit azok közűl, a kik Babilóniába nem vitettek vala:

8. Elmenének Gedáliáshoz Mispába. *tudniillik,* Ismáel Natániának fija, és Jóhanán, és Jónatán, Káreának fijai, és Serája Tánkumetnek fija, és a Nétofátbeli Efainak fijai, és Jazánia Maakátnak fija, ők és az ő embereik.

9. És Gedáliás, Ahikámnak, Sáfán fijának fija, megesküvék nékik és azoknak embereiknek, mondván: Ne féljetek a Káldeusoknak szolgálni; *hanem* lakozzatok e földön, és szolgáljatok a Babilóniai Királynak, és jól lészen dolgotok.

10. És én ímé lakozom Mispában, hogy eleikbe álljak a Káldeusoknak, kik jőnek mi hozzánk; ti pedig szedjetek bort, és *nyári* gyümölcsöt, és olajt, és szerezzetek a ti edényeitekbe, és lakjatok a ti várositokban, melyeket elfoglaltatok.

11. Sőt minden Zsidók, kik a Moábitáknál *valának,* és az Ammon * fijainál, és az Idumeusoknál, és a kik különkülön tartományokban *elszéledtek vala,* meghallák, hogy a Babilóniai Király Júdából meghagyott volna valami maradékot, és hogy Gedáliást, Ahikámnak, Sáfán fijának fiját tette volna előttök Tiszttartóvá. *rész 43, 5.

12. Azért haza jövének mindnyájan a Zsidók mindenünnen, a hová futottak vala, és jövének a Júda földébe Gedáliáshoz Mispába, és bort *szürének,* és sok gyümölcsöt szedének.

13. És Jóhanán, Káreának fija, és a seregeknek minden Fejedelmei, kik a mezőn *valának,* elmenének Gedáliáshoz Mispába.

14. És mondának néki: Nem tudod-é, hogy Baál is, az Ammoniták Királya elküldötte * Ismáelt, Natániának fiját, hogy téged megöljön? De nem hive azoknak Gedáliás, Ahikámnak fija.

*vers 11. rész 41, 2. 10.

15. Jóhanán pedig Káreának fija, monda Gedáliásnak titkon Mispában, mondván: Majd elmegyek, és megölöm Ismáelt, Natániának fiját, *úgyhogy* senki ne tudja; miért akar megölni téged, és mindnyájan a Zsidók eloszolnak, a kik te hozzád gyültek vala, és Júdának maradéka is elvész.

16. És monda Gedáliás, Ahikámnak fija, Jóhanánnak a Kárea fijának: Ne cselekedd e dolgot: mert te hamisat szólasz Ismáel ellen!

XLI. RÉSZ.

Ismáel megöli Gedáliást, és a vele valókat.

És lőn hetedik hónapban, * eljöve Ismáel, Natániának, Elisáma fijának fija, a ki királyi nemből vala, és a Király fő-fő népei, és tíz férjfiak vele, Gedáliáshoz, Ahikámnak fijához, Mispába, és ott evének együtt kenyeret Mispában.

*2 Kir. 25, 25.

2. És felkele Ismáel Natániának fija, és a tíz férjfiak; kik vele valának, és megölék Gedáliást, Ahikámnak a Sáfán fijának fiját szablyával: és megölé ő azt, kit a Babilóniai Király Tiszttartóvá tett vala a földön.

3. És a Zsidókat, valakik Gedáliással valának Mispában, és a Káldeusokat, kik ott találtatának, *tudniillik* a vitézlő embereket megölé Ismáel.

4. Más nap pedig, *minekutánna* megölé Gedáliást, még mikor senki nem tudná;

5. Eljövének férjfiak Síkemből, Silóból és Samariából, *tudniillik* nyolczvan férjfiak, kiknek szakállok elberetváltatott vala, és szakadozott ruhában *valának,* és véres *orczával:* Vala pedig kezekben áldozatra való ajándék, és temjén, hogy áldoznának az Úrnak házában.

6. És kiméne Ismáel, Natániának fija azoknak elejekbe Mispából, járván és sirván. És lőn, mikor elejekbe ment volna, monda nékik: Jertek el Gedáliáshoz, Ahikámnak fijához.

7. És lőn, mikor bémentek volna a városba, megölé őket Ismáel, Natániának fija, *és hányá őket* az árokba, ő és a férjfiak, kik ő vele *valának.*

8. Tíz emberek találtatának pedig ő közűlök, a kik ezt mondanák Ismáelnek: Ne ölj meg minket: mert kincsünk vagyon nékünk a mezőn, *tudniillik* búza és árpa, olaj és méz; és megtartóztatá magát, és nem ölé meg őket az ő attyokfiai között.

9. Az árok pedig, melybe Ismáel hányá mindenestől az embereknek holttesteket, kiket megöle Gedáliással, az, melyet Asa Király csinált vala * Baásáért az Izráel Királyáért: Ez *árkot* Ismáel Natániának fija megtölté a megölettekkel.

*1 Kir. 15, 9—16.

10. És fogva vivé el Ismáel a községnek minden maradékát, mely *vala* Mispában, *tudniillik,* a Király leányit, és az egész községet, mely hagyatott vala Mispában, kiket Nabuzáradán a vitézek Főhadnagya Gedáliásra, Ahikámnak fijára bízott vala: mellé vevé azért Ismáel, Natániának fija őket és elméne, hogy az Ammon * fijaihoz menne.

*rész 40, 14.

11. És meghallák, Jóhanán Káreának fija, és a seregeknek minden Hadnagyai, kik ő vele *valának,* azt az egész veszedelmet, melyet Ismáel Natániának fija cselekedett vala.

12. És felvevék mind az embereket és elmenének, hogy megvívnának Ismáellel, Natániának fijával, és elérék őtet a nagy vizeknél, melyek vagynak * Gibeonnál.

*2 Sám. 2, 13.

13. És lőn, mikor látta volna az egész község, mely Ismáellel *vala,* Jóhanánt Káreának fiját, és a seregeknek minden Fejedelmit, kik vele *valának;* örülének.

14. És visszatére az egész község, melyet Ismáel elvitt vala Mispából, és viszszatérének, és elmenének Jóhanánnal Káreának fijával.

15. Ismáel pedig Natániának fija *csak* nyolczad magával szalada el Jóhanán előtt, és az Ammon fijaihoz méne.

16. És felvevé Jóhanán Káreának fija, és a seregeknek minden Fejedelmei, kik ő vele *valának* a községnek minden maradékát, melyet visszahoztak vala Ismáeltől, Natániának fijától Mispából; minekutánna megölé Gedáliást, Ahikámnak fiját, *és elvivén* erős férjfiakat, vitézeket, és asszonynépeket, és gyermekeket, és Hopmestereket, kiket viszszahozott vala Gibeonból:

17. Elmenének, és megtelepedének

Gérut Kimhámnál, mely vala Bethle-
hemhez közel, hogy elmennének, és bé-
mennének Égyiptomba.
18. A Káldeusok miatt: mert félnek
vala tőlök: Mert Ismáel Natániának
fija megölte vala * Gedáliást, Ahikám-
nak fiját, kit a Babiloniai Király Tiszt-
tartóvá tett vala a földön. *vers 2. 3.

XLII. RÉSZ.

Jerémiás tiltja a népet Égyiptomba menéstől.

Előjövének pedig a seregeknek minden
Fejedelmei, és Jóhanán, Káreának fija,
és Jazánia, Ozániának fija, és az egész
község kicsinytől fogva nagyig.
2. És mondának Jerémiás Prófétának:
Kérünk, hallgasd meg kérésünket, és
könyörögj érettünk az Úrnak a te Iste-
nednek, mind e maradékért; mert ke-
vesen maradtunk meg a sokaságból,
mint a te szemeid jól látnak minket.
3. És mondja meg nékünk a te Urad
Istened az útat, melyen járjunk, és a
dolgot, melyet cselekedjünk.
4. És monda nékik Jerémiás Próféta:
Meghallottam. Ímé én könyörgök a *ti*
Uratoknak Istenteknek, a ti beszéditek
szerint, valamit pedig felel az Úr nék-
tek, megmondom néktek, semmit tőle-
tek el nem titkolok.
5. Ők pedig mondának Jerémiásnak:
Legyen az Úr mi köztünk tökéletes és
igaz tanúbizonyság, ha mind a szerint
nem * cselekeszünk, a miben téged mi
hozzánk elbocsát az Úr, a te Istened.
*rész 43, 1—4.
6. Vagy jó, vagy gonosz, a *mi* Urunk
Istenünk szavának engedünk, melyért
mi téged ő hozzá küldünk, hogy jól le-
gyen dolgunk, mikor engedünk az Úr-
nak, a mi Istenünk szavának.
7. Lőn pedig tizednap után, szóla az
Úr Jerémiásnak:
8. És hívá Jóhanánt, Káreának fiját,
és a seregeknek minden Fejedelmit, kik
vele *valának,* és az egész községet ki-
csinytől fogva nagyig.
9. És monda nékik: Ezt mondja az
Izráelnek Ura Istene, a kihez küldötte-
tek engemet, hogy megjelenteném a ti
könyörgésteket ő előtte:
10. Ha megmaradván lakoztok e föl-
dön, felépítlek titeket, és el nem ront-
lak, és elplántállak titeket, és ki nem
gyomlállak: mert megbántam a go-
noszt, melyet cselekedtem veletek.
11. Ne féljetek a Babiloniai Királytól,
kitől most féltek; ne féljetek tőle, azt
mondja az Úr: mert veletek vagyok,
hogy megtartsalak titeket, és hogy meg-
szabadítsalak az ő kezéből.
12. És cselekeszem veletek irgalmas-
ságot, hogy megkegyelmezzen néktek,
és lakni hagyjon titeket a ti földetekben.
13. Hogyha ezt mondjátok: Nem la-
kunk e földön, nem engedvén a ti Ura-
tok Istentek szavának,
14. Mondván: Semmiképen nem *aka-
runk,* hanem Égyiptomnak földébe me-
gyünk bé, a hol nem látunk harczot, és
a trombitaszót nem halljuk, és kenyeret
nem éhezünk, és ott lakozunk!
15. Most azért halljátok meg az Úrnak
szavát Júdának maradékai, ezt mondja
a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene:
Ha ti csak fordítjátok is orczátokat,
hogy bémenjetek Égyiptomba, és bé-
mentek, hogy ott bujdossatok.
16. Lészen, hogy a fegyver, melytől
ti féltek, az legyen rajtatok, * Égyip-
tomnak földében, és az éhség, melytől
rettegtek, körűlvészen titeket Égyip-
tomban, és ott haltok meg;
*Ezék. 30, 10—12.
17. Mert a lészen, hogy minden férj-
fiak, kik fordítják orczájokat, hogy bé-
menjenek Égyiptomba, hogy ott buj-
dossanak: meghalnak fegyver miatt,
éhség miatt, és döghalál miatt, és meg
nem marad bennek, és meg nem sza-
badúl a veszedelemtől, melyet hozok
én reájok;
18. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura,
az Izráelnek Istene: Miképen kiöntetett
az én haragom és búsulásom a Jérusá-
lem lakosira; azonképen kiöntetik ti
reátok az én haragom, ha bémentek
Égyiptomba, és lésztek átok, csuda,
szidalom, gyalázat, és többé e helyet
nem látjátok.
19. Szólott az Úr ti ellenetek, óh Jú-
dának maradékai; ne menjetek Égyip-
tomba: Bizonynyal tudjátok, mert bi-
zonyságot tészek ma ellenetek;
20. Mivelhogy * megcsaltatok *engem*
a ti szívetekben: mert ti küldöttetek en-
gem az Úrhoz a ti Istentekhez, mond-
ván: Könyörögj az Úrnak, a mi Iste-
nünknek, és valamint † szóland, a mi
Urunk Istenünk, úgy mond meg né-
künk, és *a képen* cselekeszünk.
*rész 43, 1—4. † vers 2. 3. 5. 6.
21. Mikor pedig mondom néktek ma:
nem engedtek a ti Uratoknak Istentek-
nek szavának, és mind azoknak, me-
lyekért küldött engem ti hozzátok.
22. Most azért tudjátok, mondom, hogy
fegyverrel, éhséggel és döghalállal hal-

tok meg a helyen, a hová kívánkoztok menni, hogy ott bujdossatok.

XLIII. RÉSZ.

Jóhanán elviszi a nép maradékát Égyiptomba Jerémiással egybe, hol a Próféta jövendől Égyiptom veszedelméről.

És lőn minekutánna Jerémiás elvégezte volna szólni az egész községhez az ő Uroknak Isteneknek minden szavait, melyekért küldötte vala az ő Urok Istenek hozzájok, mind azokat a szókat, *mondom:*

2. Akkor monda Azáriás, Hosájának fija, és Jóhanán, Káreának fija, és minden kevély férjfiak, mondván Jerémiásnak: Hazugságot szólsz te, nem küldött téged a mi Urunk Istenünk, hogy ezt mondjad: Ne menjetek bé Égyiptomba, hogy ott bujdosnátok:

3. Hanem Báruk, Nériának fija izgat téged mi ellenünk, hogy minket adjon a Káldeusoknak kezekbe, hogy megölessen minket, és Babilóniába vitessen.

4. És nem engede Jóhanán, Káreának fija, sem a hadaknak minden Fejedelmei, sem az egész község az Úr szavának, hogy a Júda földében laknának;

5. Hanem elvivé Jóhanán, Káreának fija, és a seregeknek minden Fejedelmei Júdának egész maradékát, kik viszszajöttek vala minden * nemzetségek közűl, a hová kiüzettek vala, hogy lakoznának Júdának földében.
* rész 40, 11. 12.

6. *Tudniillik elvivé* a férjfiakat és az asszonyokat, és a gyermekeket, és a Király leányit, és minden lelket, melyet Nabuzáradán a vitézek Főhadnagya hagyott vala Gedáliással, Ahikámnak, Sáfán fijának fijával, és Jerémiás Prófétát, és Bárukot, Nériának fiját;

7. És elmenének Égyiptomnak földébe: mert nem engedének az Úr szavának, és elmenének mind Táfnesig.

8. És szóla az Úr Jerémiásnak Táfnesben, mondván:

9. Végy a te kezedbe nagy köveket, és rejtsd el azokat a sárban a téglaégető kemenczében, mely vagyon a Faraó házának ajtajában Táfnesben, a Zsidó embereknek szemek láttára:

10. És mond ezt nékik: Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé * én elküldök, és felvészem Nabukodonozort, † a Babilóniai Királyt, az én szolgámat, és tészem az ő székit e kövekre, melyeket elrejtettem, és az ő sátorát felvonsza e *kö*veken.
* Ezék. 29, 18. 19. † Ezék. 29, 3. 13.

11. És eljő, és megveri Égyiptomnak földét, a ki halálra való, halálra *megyen:* és a ki rabságra, rabságra: és a ki fegyverre, fegyverre.

12. És tüzet gyujtok az Égyiptom isteninek * házaiban, és megégeti azokat és fogva elviszi őket, és felöltözi Égyiptom földét, miképen a pásztor reá veszi ruháját; és békességgel kimegyen onnan.
* Ésa. 19, 1—4.

13. És Bethsémesnek, mely Égyiptom földében *vagyon,* faragott képeit elrontja: és az Égyiptom isteninek házait tűzzel megégeti.

XLIV. RÉSZ.

A Zsidók ellene mondanak Jerémiásnak, de ő megmarad az ő jövendőlésében.

Ez a szó, mely lőn Jerémiáshoz, minden Zsidók felől, kik laknak vala Égyiptom földében, kik laknak vala Migdolban és Táfnesben, és * Nófban, és Pátrós földében, mondván:
* Ésa. 19, 13.

2. Ezt mondja a Seregeknek Ura az Izráelnek Istene: Ti láttátok a nyomorúságot, valamelyet hoztam volt Jérusálemre és Júdának minden városira, és ímé azok most elpusztultak, és * senki nem lakozik bennek.
* rész 43, 5—7.

3. Az ő gonoszságokért, melyet cselekedtek, hogy engem felingerlenének; mikor elmentek, hogy áldozatot tennének, és szolgálnának az idegen isteneknek, kiket ők nem esmérnek vala, sem ti, sem a ti atyáitok.

4. És elküldöttem ti hozzátok minden én szolgáimat a Prófétákat, reggel felkelvén, és elküldvén, mondván: Kérlek; ne cselekedjétek ez utálatos dolgot, melyet utálok.

5. De nem engedtek, sem az ő fülöket *hozzám* nem hajtották, hogy kitérnének az ő gonoszságokból, *és* az idegen isteneknek ne áldoznának.

6. Azért kiöntetett az én haragom, és az én bosszúállásom, és felgerjedett Júdának városiban, és Jérusálemnek útczáin, és elhagyatván pusztán vagynak mind e napig.

7. Most azért ezt mondja az Úr a Seregeknek Istene, az Izráelnek Istene: Mire cselekeszitek e nagy gonoszságot a ti lelketek ellen, hogy kifogyaszszátok közűletek a férjfiat és az asszonyt, a gyermeket és a csecsemőt Júda közűl,

hogy magatoknak csak maradékot is ne hagyjatok?

8. Hogy megharagítsatok engem a ti kezeiteknek cselekedetivel, áldozván az idegen isteneknek Égyiptom földében, melyre ti jöttetek, hogy ott lakozzatok, hogy veszedelmet szerezzetek magatoknak, és hogy átokban és gyalázatban legyetek e földnek minden nemzetséginél.

9. Valyon elfelejtkeztetek-é a ti atyáitoknak gonoszságiról, és a Júda Királyinak gonoszságiról, és az ő feleségeiknek gonoszságiról, és a ti gonoszságitokról, és a ti feleségeiteknek gonoszságiról, melyeket cselekedtek * Júdának földén, és Jérusálemnek útczáin?

* vers 15—17.

10. Nem alázták meg magokat mind e mai napig is, és nem féltek, sem az én törvényemben nem jártak: sem az én parancsolatimban, melyeket adtam előtökbe, és a ti atyáitoknak eleikbe.

11. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én vetem az én orczámat * ti reátok gonoszra, és hogy az egész Júdát elveszessem,

* vers 27. Ámós 9,4.

12. És felvészem Júdának maradékát, kik fordították orczájokat, hogy bémennének Égyiptom földébe, hogy ott lakoznának, és megemésztetnek mindnyájan Égyiptom földében, * elesnek fegyver miatt, megemésztetnek éhség miatt kicsinytől fogva nagyig: fegyver és éhség miatt halnak meg, és † lésznek átok, csuda, szidalom és gyalázat!

* rész 43,10—12. † rész 42,18.19.

13. És meglátogatom azokat, kik lakoznak Égyiptom földében, miképen meglátogattam a Jérusálembelieket fegyverrel, éhséggel és döghalállal.

14. És senki nem szalad el, és nem szabadúl meg a Júdának maradékai között, a kik kijöttek ide bujdosni, *tudniillik* Égyiptom földébe, és hogy megtérnének Júdának földébe, melyre ők felemelik az ő lelkeket, hogy visszatérjenek, *és* ott lakozzanak: mert vissza nem mennek, hanem csak a kik elszaladnak.

15. És felelének Jerémiásnak minden férjfiak, kik tudják vala, hogy az ő feleségeik az idegen isteneknek áldoznának, és minden asszonyok, kik fenn állnak vala, a nagy gyülekezet, és az egész község, kik lakoznak vala Égyiptom földében, Pátrósban, mondván:

16. A szót, melylyel szóltál nékünk az Úr nevében, nem akarjuk tőled hallani.

17. Hanem kétség nélkűl azt cselekeszszük, valami kiszármazott a mi szánkból, hogy * áldozatot tégyünk az égen való állatoknak, és nékik italiáldozatokkal áldozzunk, miképen cselekedtünk mi, és a mi atyáink, a mi Királyink, és a mi Fejedelmink, Júdának † városiban és Jérusálemnek útczáin, és bétöltünk †† kenyérrel, és gyönyörűségben voltunk, és semmi gonoszt nem láttunk.

* Ezék. 20,32. † vers 9. †† Hós. 2,4.

18. A mi időtől fogva pedig az égen való állatoknak nem kezdénk áldozatot tenni, és nékik italiáldozatokkal áldozni: minden nélkűl szűkölködünk, fegyver és éhség miatt megemésztetünk.

19. Mikor pedig mi az égen való állatoknak áldozatot tettünk, és nékik italiáldozatokkal áldoztunk, valyon a * mi férjeink híre nélkűl csináltunk-é nékik béleseket, hogy azokat tisztelnénk, és nékik italiáldozatokat tennénk?

* rész 7,18.

20. Szóla azért Jerémiás az egész községnek, a férjfiaknak és asszonyoknak, és az egész községnek, kik e szót feleltték vala néki, mondván:

21. Avagy a jóillatról, melyet tettetek Júdának városiban és Jérusálemnek útczáin, ti és a ti atyáitok, a ti Királyitok, és a ti Fejedelmitek, és a föld népe, arról emlékezett-é meg az Úr, és az jutott-é néki eszébe?

22. Nem szenvedheti tovább az Úr a ti gonosz cselekedeteiteket, az utálatosságokért, melyeket cselekedtetek, és elpusztult a ti földetek, és *lett* csuda, és átok, annyira hogy senki ne legyen, ki lakja mind e napig;

23. Azért, mert illatozást tettetek, és vétkeztetek az Úr ellen, és nem engedtetek az Úr szavának, és az ő törvényében, és az ő parancsolatiban, és az ő tanúbizonyságiban nem jártatok; azért következett ti reátok e nyavalya, miképen ma *megtetszik!*

24. Monda annakfelette Jerémiás az egész községnek, és minden asszonyoknak: Halljátok meg az Úrnak szavát Júdának minden *nemzetsége,* kik *vagytok* Égyiptom földében.

25. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene, mondván: Ti és a ti feleségitek szóltatok a ti szájatokkal, és

bétöltöttétek a ti kezeitekkel, mondván: Kétség nélkül megcselekeszszük a mi fogadásinkat, melyeket fogadtunk, hogy az égen való állatoknak áldozatokat tegyünk, és nékik italiáldozatokkal áldozzunk: Megerősítvén * megerősítettétek a ti fogadásitokat, és megcselekedvén megcselekedtétek a ti fogadásitokat! *vers 16. 17.

26. Azért halljátok meg az Úr szavát, Júdának minden *nemzetsége*, kik laktok Égyiptom földében: Ímé én az én nagy nevemre megesküdtem, azt mondja az Úr: ha többé neveztetik az én nevem csak egy Zsidó férjfiúnak is szája által, (mondván: Él az Úr Isten!) Égyiptomnak minden földében.

27. Ímé én vigyázok reájok gonosz végre, és nem jóra; és megemésztetnek Júdának minden férjfiai, kik *vagynak* Égyiptom földében fegyver miatt és éhség miatt, mígnem mind elfogynak:

28. És a kik a fegyvertől megszabadulnak, Égyiptom földéből visszatérnek Júdának földébe, szám szerint kevesen, és Júdának minden maradékai megtudják, a kik bémentek Égyiptom földébe, hogy ott laknának; melyik szó teljesedik bé, az * enyim-é vagy az övék? *rész 42, 15—18.

29. És ez lészen néktek a jel, azt mondja az Úr: mert én meglátogatlak titeket ez helyen, hogy megtudjátok, hogy megállván, megállanak az én beszédim, a reátok következendő veszedelem felől.

30. Ezt mondja az Úr: Imé én adom Faraó Ofrát, Égyiptomnak Királyát az ő ellenséginek kezekbe, és az ő lelkének keresőinek kezekbe: miképen adtam Sédékiást a Júda Királyát Nabukodonozornak a Babilóniai Királynak, az ő ellenségének, és az ő lelkének keresőjének kezébe.

XLV. RÉSZ.

Báruk feddetik, de ismét megvígasztaltatik.

Ez a szó, melyet Jerémiás Próféta szóla Báruknak, Néria fijának, mikor ő könyvbe írná e szókat Jerémiás szájából, Joákimnak, * Jósiás a Júda Királya fijának negyedik esztendejében, mondván: *2 Kir. 23, 34.

2. Ezt mondja az Úr, az Izráelnek Istene, te néked Báruk:

3. Ezt mondottad: Jaj nékem mostan: mert az Úr *egyik* bánatomra *más* bánatot adott, elfáradtam az én fohászkodásomban, és nyugodalmat nem találtam!

4. Ezt mond néki: Ezt mondja az Úr: Ímé, a kiket én felépítettem, elrontom, és a kiket én plántáltam, kiszaggatom, tudniillik az egész földet.

5. És te kívánsz-é magadnak nagyokat? Ne kívánj; mert ímé én hozom a nyomorúságot minden testre, azt mondja az Úr; és a te lelkedet adom néked *úgymint* * ragadományúl, minden helyeken valahová mégy! *rész 38, 2.

XLVI. RÉSZ.

Égyiptom romlása. Hívek vígasztalása.

Ez a szó, melyet az Úr szólott Jerémiás Prófétának *minden* Pogányok ellen.

2. Égyiptom ellen, a Faraó Nékónak, Égyiptom Királyának serege ellen, mely vala az Eufrátes folyóvíz mellett, Kárkémisben, * melyet megvere Nabukodonozor, a Babilóniai Király, Joákimnak, Jósiás fijának Júda Királyának negyedik esztendejében. *2 Krón. 35, 20.

3. Készítsétek a paizst és az öreg paizst, és menjetek a harczra.

4. Fogjátok a lovat, és üljetek lovakra, és legyetek sisakokban, tisztítsátok a kopjákat, vegyétek reátok a pánczélokat.

5. Miért látom, hogy ők megrettentek? elfutottak? az ő vitézei megverettek és elfutottak, és vissza nem tekintettek? mindenfelől félelem, azt mondja az Úr.

6. Ne fusson a * könnyű, és az erős el ne szaladjon, észak felől az Eufrátes vize partjánál győzettek meg, és elhullottak. *Ámós 2, 14. 15.

7. Kicsoda ez, a *ki*, mint a folyóvíz, úgy nevekedik; mint a folyóvizek, melynek vizei megindulnak?

8. Égyiptom, mint a folyóvíz, úgy nevekedik, és mint a megháborodott víz; az ő folyóvizei, mert ezt mondotta: Felmegyek, ellepem a földet, elvesztem a várost és a benne lakozókat.

9. Jöjjetek fel lovak, és zörögjetek szekerek, jöjjenek ki az erősek, *tudniillik* a Szerecsenek, * és a Líbiabeliek, kik paizsosok, és a Lidiabeliek, kik kézívet viselnek, és azzal lőnek. *Ezék. 30, 5—9. Nahum 3, 9—11.

10. Az a nap pedig az Úrnak, a Seregek Urának büntetésének napja, az ő ellenségin való bosszúállásának *napja*. És a fegyver megemészt és megelég-

szik, és az ő vérekkel megrészegűl: mert áldozatja vagyon az Úrnak, a Seregek Urának, északnak földében az Eufrátes vize mellett.

11. Menj fel Gileádba, és végy balzsamot, *te* Égyiptomnak szűz leánya: hijába sokasítod az orvosságokat; semmi gyógyulásod nem *lészen* néked!

12. Hallották a Pogányok a te gyalázatodat, és a te kiáltásoddal bétölt a föld: mert az erős megütközött az erősbe, *és* mind a kettő egyszersmind elesett.

13. Ez a szó, melyet az Úr szólott Jerémiás Prófétának, Nabukodonozornak, a Babilóniai Királynak eljövetele felől, az Égyiptom * földének megverésére: * Ésa. 19, 1—4. 20, 1—4.

14 Hirdessétek meg Égyiptomban, és hirdessétek Migdólban, mondjátok meg Nófban,* és Táfnesben mondjátok meg: Állj meg, és készítsd fel magadat: mert a fegyver megemészti azokat, melyek a te kerületidben vagynak! * rész 44, 1

15. Miért verettek meg a te erőseid? Nem állhattak meg: mert az Úr ijesztette el őket!

16. Megsokasította a hullókat, és kiki az ő társára hullott, és ezt mondották: Kelj fel, és menjünk a mi nemzetségünkhöz, és a mi születésünknek földére, a győzedelmesnek fegyvere előtt.

17. Ezt kiáltják akkor: Faraó, Égyiptom Királya, háborúságnak *Királya,* elhaladta a rendelt időt!

18. Élek én, azt mondja a Király, kinek neve Seregeknek Ura: mert mint a Tábor *hegy áll* a hegyek között, és mint a Kármel a tenger között, *úgy* jő el.

19. Készíts magadnak elköltözésre való edényeket Égyiptomnak lakozó leánya: mert Nóf elpusztúl, és megég, annyira hogy még csak lakozó sem lészen benne.

20. *Mint a* szép üsző tinó, *olyan* Égyiptom: *de* eljövén eljő a nyomorúság észak felől.

21. Még az ő fogadott vitézei is olyanok ő közöttök, mint a hízlalt borjúk, de ők is hátat fordítottak, egyetemben elfutottak, meg sem állottak: mert az ő háborúságoknak napja jött ő reájok, *és* az ő meglátogatásoknak ideje.

22. Az ő szava, mint a kígyónak *szava* úgy jár: mert nagy sereggel járnak, és szekerczékkel jőnek el ő ellene, mint a favágók.

23. Kivágják az ő erdejét, azt mondja az Úr: mert *a Káldeusok* meg nem számláltathatnak: mert többek lésznek, hogysem a sáskák, és számok nékik nem *lészen.*

24. Megszégyeníttetett az Égyiptom leánya, adatik az északi népnek kezébe.

25. Ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én meglátogatom a Nó sokaságát, és Faraót, és Égyiptomot, és az ő * istenit és királyit: és Faraót, és azokat kik bíznak ő benne. * Ésa. 19, 1—4.

26. És adom őket az ő lelkeknek keresőinek kezekbe; és Nabukodonozornak, a Babilóniai Királynak kezébe, és az ő szolgáinak kezekbe; *de* azután lakoznak abban, mint az előtt, azt mondja az Úr!

27. És te ne félj, óh * én szolgám Jákób, és ne rettegj Izráel: mert ímé én megszabadítlak téged messziről, és a te magodat az ő rabságoknak földéről, és visszajő Jákób, és megnyugoszik, és békességben lészen, és senki nem *lészen* ki megijeszsze. * Ésa. 4, 10. 13. 43, 5.

28. *Ezt mondom hogy* ne félj te, óh én szolgám Jákób, azt mondja az Úr: mert én te veled *vagyok,* mert elfogyatok minden nemzetségeket, kik közé kivetettelek téged; téged pedig el nem fogyatlak, hanem megverlek * téged ítéletben, de mindenestől ki nem váglak téged. * Ésa. 4, 3. 43, 5.

XLVII. RÉSZ.

A Filiszteusok, Tirus és Sidon ellen jövendöl.

Ez a szó, melyet az Úr szóla Jerémiás Prófétának, a * Filiszteusok ellen, minekelőtte megrontaná Faraó Gázát. * Ésa. 14, 29. 31.

2. Ezt mondja az Úr: Ímé feljőnek északról a vizek, és lésznek olyanok, mint a kiáradott patak, és kiáradnak a földre és annak teljes voltára, *azaz* a városra és annak lakosira, és kiáltanak az emberek, és a földnek minden lakosa ordít;

3. Az erős lovak * lábainak zörgése miatt, az ő szekereinek zörgése miatt, az ő kerekeinek zúgása miatt: nem tekintettek az atyák a fiakra, az ő nagy rettenések miatt: * Ésa. 5, 28.

4. A következendő napért, melyen elpusztít minden Filiszteusokat, kivágja

Tírust, és Sídont és minden megmaradott segítséget: mert az Úr elrontja a Filiszteusokat, a Káftor szigetének * maradékit. * Ámós 9, 7.
5. Eljött a * kopaszság Gázára, Askalon elpusztíttatott, és az ő völgyöknek maradékai: Valyon meddig szaggatod magadat? * Ésa. 15, 2. Mik. 1, 16.
6. Óh Úrnak szablyája, meddig nem nyugszol meg? rejtsd el magadat a te hüvelyedbe, nyugodjál meg, és hallgass!
7. Miképen nyughatik meg? holott az Úr parancsolt néki, hogy Askalonra, és a tenger partjára *menjen: mert* oda rendelte őtet.

XLVIII. RÉSZ.

Jövendől Moáb romlásáról a Káldeusok által.

A Moábiták * ellen ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Jaj Nébónak: mert elpusztíttatott, megszégyenült, elromlott Kirjátaim, megszégyenült Misgáb, és elrémült! * Ésa. 15, 1—9.
2. Többé nem kérkedik Moáb Hesbon ellen: *mert* gondoltak ő ellene gonoszt, *mondván:* Jertek el, és veszessük el őtet, *hogy* ne *legyen* nemzetség! Madmen, te is eltöretel, te utánnad fegyver következik!
3. Nagy kiáltás hallatik Horonáimból, pusztaság és nagy gyötrelem!
4. Elnyomorodott Moáb, az ő kicsinyeinek szavokat meghallották;
5. Mert Luhitnak hágójára a * siralom szüntelen felmegyen: mert Horonáimnak lejtőjén az ellenségek meghallották e veszedelmes kiáltást. * Ésa. 15, 5.
6. Fussatok, mentsétek meg lelketeket, és lésztek mint a * hangafa a pusztában; * rész 17, 5. 6. vers 13. 46. 1 Kir. 11, 7.
7. Mert mivelhogy a te bizodalmad *volt* a te marháidban, és a te kincseidben: te is megfogatol, és Kámós a fogságra megyen, az ő Papjai és az ő Fejedelmei egyetemben.
8. És elmegyen a pusztító minden városra, egy város is meg nem menekedik, és elvész a völgy, és elromol a mező, a miképen szólott az Úr.
9. Adjatok szárnyat Moábnak: mert elrepülvén elrepűl, és az ő városai elpusztulnak, úgyhogy senki nem lakik azokban.
10. Átkozott a ki az Úrnak dolgát csalárdúl cselekeszi, és átkozott, a ki az ő fegyverét megfogja a vértől!
11. Csendességben volt Moáb gyermekségétől fogva, és megnyugodt az * ő seprejében, és *egy* edényből *más* edénybe nem öntötték, és rabságra nem ment: Azért megmaradt az ő íze ő benne, és az ő szaga el nem változott: * Sof. 1, 12.
12. De íme eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és bocsátok reá rablókat, a kik elrabolják őtet, és az ő edényeit megüresítsék, és az ő palaczkjaikat öszvetörjék.
13. És megszégyenűl Moáb, Kámós miatt, * mint megszégyenült Izráelnek háza Béthel † miatt, az ő bizodalmában. * 1 Kir. 11, 7. † 1 Kir. 12, 29. 2 Kir. 16, 6—16.
14. Mimódon mondjátok: Erősek vagyunk, és erős férjfiak a hadakozásra?
15. Elpusztíttatott Moáb, és az ő várósit elpusztította, és az ő válogatott ifjai mentek a halálra, azt mondja a Király, a kinek neve Seregeknek Ura!
16. Közel vagyon Moábnak veszedelme, ihol jő, és igen siet az ő veszedelme!
17. Bánkódjatok *Moábon* mindnyájan, kik körűlte vagytok, és mindnyájan, kik tudjátok az ő nevét, mondjátok meg, miképen tört el az erősnek pálczája, a szépségnek vesszeje?
18. Szállj le a dicsőségből, és ülj a szomjúságban Dibonnak lakozó leánya: mert a Moábnak rontója feljött reád, elrontja a te erősségidet.
19. Állj meg az úton, és nézz ide s tova Aróernek lakozó *leánya,* kérd meg a futott *embert,* és az elszaladott *asszonyt, és* mond ezt: Mint lett a dolog?
20. Megszégyenült Moáb: mert megromlott: Ordítsatok, * és kiáltsatok, hirdessétek Arnonban, hogy elpusztíttatott Moáb; * Ésa. 16, 7.
21. És *hogy* az ítélet jött a mezőföldre; Hólonra, Jására, és Mefátra.
22. És Dihonra, és Nébóra, és Diblátaimnak házára.
23. És Kirjáthaimra, és Bethgámulra, és Bethmeonra.
24. És Kirjótra, és * Boczára, és Moáb földének minden messze való és közel való városira! * Ésa. 34, 6. 63, 1.
25. Eltöretett a Moáb szarva, és az ő erőssége letört, azt mondja az Úr!
26. Részegítsétek meg őtet: mert az Úr ellen feltátotta *száját,* és Moáb heverjen az ő okádásában, és legyen csúfság ő is.
27. Valyon nem csúfod volt-é * néked *te Moáb,* az Izráel, avagy a lopók kö-

zött találtatott-é? mert valamikor szólottál felőle, mindenkor kevélyen szólottál! *Sof. 2, 9.

28. Hagyjátok el a városokat, és lakjatok a kősziklákban Moáb lakosai, és legyetek mint a galamb, *mely* az odúban rak fészket.

29. Hallottuk a Moáb * kevélységét, felette igen kevély: az ő felfuvalkodását és kevélységét, és kérkedését, és az ő szívének felemelkedését. *Ésa. 16, 6. Sof. 2, 9.

30. Én tudom, azt mondja az Úr, az ő kevélységét, és az ő hazugsága nem igaz, nem úgy lészen, *a mint gondolta!*

31. Azért Moábon jajgatok, és az egész Moábért kiáltok, a * Kírhéres férjfiaiért nyög *az én lelkem.* *Ésa. 16, 7

32. Jaézernek siratása után, siratlak téged, Sibmának szőlője, a te fiatalid általmentek a tengeren, mind a Jaézer tengeréig eljutottak, a te nyári gyümölcseidre és a te szüretedre rá jött a kóborló.

33. És elvétetik az öröm és vígasság a te termett meződről, és a Moáb földéről, és a sajtóból megfogyatkoztatom a bort, nem nyomja nagy énekszóval *a nyomó a bort,* az éneklő nem énekel.

34. A Hesbon kiáltása miatt Elealéig *és* Jáhásig kibocsátották az ő szavokat: Soártól * fogva Horonáimig *kiált Moáb, ki olyan mint a* harmad esztendős üsző, mert a Nimrim vizei elapadnak. *Ésa. 15, 5 6.

35. És elfogyatom Moábból, azt mondja az Úr, a ki áldozatot tenne a magas *hegyben,* és füstöt * csinálna az ő isteninek. *vers 7.

36. Azért az én szívem Moábért, mintegy síp, * zeng, és az én szívem a Kírhéres férjfiaiért, mint a síp, zeng, mivelhogy a kincsek elvesztek, melyeket gyüjtött volt. *Ésa. 16, 11.

37. Mert minden fő * megkopaszult, és minden szakál elnyíretett, minden kézen metélések *vagynak, és minden ember* derekán zsák. *Ésa. 15, 2. 3

38. Moábnak minden házain, és az ő útczáin mindenütt siralom: mert megtörtem Moábot, mint az edényt * mely semmire kellő, azt mondja az Úr! *rész 22, 28. Hós. 8, 8.

39. Jajgatnak, *ezt mondván:* Miképen töretett el? Mimódon fordult háttal Moáb? Megszégyenült, és csúffá lett Moáb, és rettentésére mind azoknak, kik körűlte vagynak!

40. Mert ezt mondja az Úr: Ímé mint a saskeselyű elrepűl *az ellenség,* és az ő szárnyait kiterjeszti Moábra.

41. Megvétettek a városok, és az erősségek elfoglaltattak, és a Moáb férjfiainak szívek olyan volt az napon, mint a gyötrelemben való asszonynak szíve.

42. És elveszett Moáb, annyira hogy nép se legyen; mert az Úr ellen felemelte *száját.*

43. Félelem, * és átok, és tőr jő te ellened Moáb lakosa, azt mondja az Úr. *Ésa. 24, 17. 18.

44. A ki elfut a félelem előtt, a verembe esik, és a ki kijő a veremből, a tőrben megfogatik: mert hozom ő reá, *tudniillik* Moábra, az ő meglátogatásoknak esztendejét, azt mondja az Úr.

45. A Hesbon árnyékában állottak a hatalom előtt a futók; de tűz * jött ki Hesbonból, és láng Sihonnak közepiből, és bényeli Moábnak szegeletit és határát, és a háborgó fiaknak tetejét. *4 Móz. 21, 28.

46. Jaj néked Moáb, elveszett Kámósnak * népe; mert a te fijaid a fogságra elvitettek, és a te leányid is a fogságra. *vers 7.

47. És Moábot visszahozom a rabságból sok idő után, azt mondja az Úr. Eddig vagyon Moábnak ítéleti.

XLIX. RÉSZ.

Prófétál az Ammoniták, Edomiták, Siriabeliek, Arábiabeliek, és Persiabeliek ellen.

Az Ammon * fijai felől ezt mondja az Úr: Nincsenek-é Izráelnek fijai? Nincsen-é örököse néki? Miért bírja örökségűl az ő Királyok a Gád *örökségét,* és az ő népe lakozik az ő városiban? *1 Móz. 19, 28 Ámós 1, 13.

2. Azért ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és * meghallattatom Rabbában az Ammon fijainak harczoknak kiáltását, és lészen elpusztíttatott rakás, és az ő leányai tűzzel megégettetnek, és Izráel kezdi bírni azokat, a kik most őtet bírják, azt mondja az Úr. *2 Sám. 12, 26—29. Ámós 1, 13—15.

3. Ordíts Hesbon: mert elpusztíttatott Hái! Kiáltsatok Rabbának leányai, öltözzetek zsákba, sírjatok, és futkossatok a szorosakon: mert az ő Királyok elvitetett a fogságra, az ő Papjai * és Fejedelmei vele egyetemben. *rész 48, 7.

4. Mit dicsekedel a *te* völgyeidben? elmult a te völgyed, engedetlen leány

ki bízik az ő kincseiben, *és ezt mondja:* Kicsoda jő én reám?

5. Ímé én hozok te reád félelmet, azt mondja az Úr, a Seregeknek Ura, minden te körülted való *helyek*ből, és kiüzettek azok előtt, és nem *lészen,* ki öszvegyüjtse az elszéledteket.

6. És ezekután visszahozom a fogságból az Ammon fijait, azt mondja az Úr!

7. Ezt mondja a Seregeknek Ura Edom ellen: Vagyon-é bölcseség többé * Témánban? elveszett-é a tanács az értelmesektől? hijábavalóvá lett-é az ő bölcseségek? *Abd. vers 8. Ezék. 32, 29.

8. Fussatok el, (megtértek, ravasz tanácsot tartottak, hogy *otthon* lakjanak) Dédánnak lakosai; mert Ézsaúnak veszedelmét hozom ő reá, az ő meglátogatásának idején.

9. Ha a szőlőszedők jöttek volna te reád: nem hagytak volna-é szőlőt? Ha lopók * *jöttek volna* éjszaka: avagy nem csak azt vesztették volna-é el, melylyel megérték volna ők? *Abd. vers 5.

10. Mert én mezítelenítem meg Ézsaút, az ő titkait én jelentem ki, és ő magát el nem rejtheti, az ő magva elpusztíttatott, és az ő attyafiai, és szomszédai, és nem lészen a *ki ezt mondja:*

11. Hagyd el a te árváidat, én eltartom, és a te özvegyid én bennem vessék reménységeket;

12. Mert azt mondja az Úr: Ímé a kiknek nem kell vala meginniok a pohárt, ugyan csak megiszszák: te pedig teljességgel szabados lennél-é? Nem lészesz szabados, mert kétség nélkül megiszod;

13. Mert én magamra * megesküdtem, azt mondja az Úr, hogy elpusztúl, és gyalázatban, pusztaságban és átokban lészen † Boczra, és minden ő városai örökkévaló pusztaságban lésznek!
*Zsid. 6, 13. †Ésa. 63, 1. 4.

14. Szót hallottam * az Úrtól, és elküldetett a követ a Pogányokhoz, *a ki ezt mondja:* Gyüljetek öszve, és jőjjetek el ő reá, és keljetek fel a harczra.
*Abd. vers 1.

15. Mert ímé a Pogányok között meggyaláztalak téged, és az emberek között utálatossá *tettelek.*

16. Megcsalt téged a te félelmed, *és* a te szíved kevélysége, ki lakol a kőszikלák hasadékiban, ki elfoglaltad a hegyeknek tetejeket. Ha olyan magas helyen raknád is a te fészkedet, mint a * saskeselyű, levonszalak onnét is téged, azt mondja az Úr; *Abd. vers 4.

17. És elpusztúl Edom, *úgyhogy* valaki általmegyen rajta elálmélkodik, és minden ő veszedelmén * süvölt.
*rész 50, 13.

18. Sodomának * és Gomorának, és az ő szomszéd *városi*nak elsüllyedések szerint, azt mondja az Úr, egy ember sem lakik ott, és benne embernek fija nem lakozik. *1 Móz. 19, 25.

19. Ímé mint az oroszlán felemelte magát a Jordánnak magassága felett, az erős *Isten*nek lakhelye ellen: De hamarsággal kiüzöm őtet *ez ország*ból, és a ki választatott, azt tészem azon Fejedelemmé: mert kicsoda hozzám hasonló? és ki rendel nékem időt, és kicsoda az a pásztor, a ki én ellenem * megállhatna? *Jób 4, 10.

20. Annakokáért halljátok meg az Úr tanácsát, melyet tartott Edom ellen, és az ő gondolatit, melyeket gondolt Témánnak polgárai ellen: ha a nyájnak kicsinyei nem vetik le őket, ha az ő lakhelyeket nyakokba nem vonszák.

21. Az ő romlásoknak szava előtt megrendült a föld, az ő kiáltásoknak szava meghallatott a veres tengeren.

22. Ímé mint a saskeselyű feljő *az ellenség,* és repűl, és az ő szárnyait elterjeszti Boczrán; És az Edom vitézinek szivek lészen az napon, mint a fájdalmas asszonynak szive.

23. Damaskus * ellen: Megszégyenült Emát és Árpád: mert gonosz hírt hallottak, és elolvadtak, *mint az, a ki* a tengeren lévén, a félelem *miatt* nem nyughatik. *Ésa. 17, 1. 2 Kir. 16, 9.

24. Megerőtlenült Damaskus, a futáshoz készűl és reszketés vette körűl, nyomorúság és fájdalmak környékezték meg őtet, mint a szülő *asszonyt.*

25. Miért nem maradott ki *a veszedelemből* a dicséretes város, az én örömömnek városa?

26. Azért elhullanak az ő erős férjfiai az ő utezájokon, és minden vitézlő férjfiak levágatnak az napon, azt mondja a Seregeknek Ura.

27. És tüzet gyujtok Damaskus kőfalán, és a Benhadád * palotáit megemészti. *Ámós 1, 4.

28. Kédárnak és Házornak országai felől, melyeket megvert Nabukodonozor a Babilóniai Király, ezt mondja az Úr: Keljetek fel, menjetek fel Kédárra, és a Napkeletnek fijait veszessétek el;

29. Az ő sátoraikat és az ő nyájokat

elviszik, és az ő kárpitjaikat és minden edényeiket és tevéiket magoknak elhajtják, és kiáltanak, *és* köröskörűl félelem lészen rajtok.
30. Fussatok el, menjetek messze, (ravasz tanácsot tartottak, hogy *otthon* lakjanak) Házornak lakói, azt mondja az Úr: mert tanácsot tartott ti ellenetek Nabukodonozor a Babilóniai Király, és ellenetek gondolatot gondolt.
31. Keljetek fel, menjetek a bátorságos nemzetség közé, *azok közé*, kik békességben lakoznak, azt mondja az Úr, kiknek sem kapujok; * sem zárjok ninesen, csak ő magok laknak!
* Ezék. 38, 11.
32. És az ő tevéik elhajtatnak, és az ő sok barmaik prédák *lésznek*, és elszélesztem őket minden szélre, minden szegeletre, és minden ő határai felől hozok reá veszedelmet, azt mondja az Úr.
33. És Házor lészen sárkányok lakhelye, örökkévaló pusztaság, senki ott nem lakik, és embernek fija nem lakja azt.
34. Ezt mondá az Úr Jerémiás Prófétának Elám ellen, * Sédékiásnak Júda Királyának országlása elein, hogy megmondaná; * 2 Kir. 24, 17. 18.
35. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Ímé én eltöröm az Elám kézívét, melyben helyheztetik az ő reménységeket;
36. És hozok * Elám ellen négy szeleket, az égnek négy határiból, és elszélesztem őket mind ezekre a szelekre, és nem lészen nemzetség; a kihez nem futnak az Elám futottai.
* Dán. 8, 2.
37. És megijesztem Elámot az ő ellenségei előtt, és az ő lelkeknek keresői előtt, és hozok ő reájok nyomorúságot, *tudniillik* az én haragomat, azt mondja az Úr, és utánnok bocsátok fegyvert mind addig, míg meg nem emésztem őket.
38. És letészem az én székemet Elámban, és onnét elvesztem a Királyt és a Fejedelmeket, azt mondja az Úr:
39. De végezetre meghozom Elámot a fogságból, azt mondja az Úr!

L. RÉSZ.

Babilon romlása. Isten Népe szabadulása.

Ez a szó, melyet szóla az Úr Babilónia felől, *és* a Káldeusoknak földök felől, a Jerémiás Próféta keze által.
2. Hirdessétek a Pogányok között, és mondjátok meg, a zászlót emeljétek fel: mondjátok meg, *azt mondom*, és el ne titkoljátok; mondjátok ezt: Megvétetett Babilon, megszégyenült Bél, * elromlott Merodák, megszégyenültek az ő faragott képei, elromlottak az ő bálványai.
* Ésa. 39, 1. 46, 1.
3. Mert az észak felé való nép feljött ő reá, a ki elpusztítja az ő földét, és nem lészen a ki lakozzék benne embertől fogva oktalan állatig; elfutottak, elmentek!
4. Az * napokban, és az időben, azt mondja az Úr, eljőnek az Izráel fijai és a Júda fijai egyetembe, menvén és sírván mennek, és az ő Urokat Isteneket megkeresik. * 2 Krón. 36, 22. 23.
5. A Sionnak útát megkérdik, *Sion* felé fordítják az ő orczájokat, *és ezt mondják:* Jőjjetek el és adjátok magatokat az Úrnak örökkévaló szövetséggel, *mely* soha feledékenységben nem lészen.
6. *Mint az* elveszett * juhok, *olyanok* voltak az én népem, az ő pásztorai eltévesztették őket, a hegyekben bujdostatták őket, a hegyekről a halomra mentek, elfelejtkeztek az ő fekvésekről.
* Zak. 10, 2. 3.
7. Mindenek, kik ő reájok találkoztak megemésztették őket, és az ő ellenségeik ezt mondották: Nem vétkeztünk: mert vétettek az Úr ellen az igazságnak aklában *azok*, a kiknek attyaiknak reménységek volt az Úr.
8. Fussatok ki * Babilonból, és Káldea földéből jőjjetek ki, és legyetek mint a kecskebakok a nyáj előtt;
* Ésa. 48, 20.
9. Mert ímé én feltámasztom, és felhozom Babilonra * nagy nemzetségeknek gyülekezetét északnak földéről, és ő ellene *hadat* rendelnek, azután megverettetik: az ő nyilai olyanok, mint az erős öldöklő vitézeké, melyek közűl hijába egy is vissza nem tér.
* Dán. 5, 30. 31.
10. És Káldea lészen prédára, valakik elprédálják őtet, bételnek vele, azt mondja az Úr;
11. Mivelhogy örültetek, mivelhogy örvendeztetek, * mikor eldulnátok az én örökségemet, mivelhogy sokan voltak, mint a füvön való üszög, és nyeríttetetek mint az erős *lovak:* * Ésa. 47, 6
12. *Azért* megszégyenült a ti anyátok és a ti szülőtök felette igen elpirult: Ímé a nemzetségeknek sepreje *lészen; az ő földök* puszta, száraz és elhagyatott *lészen*.

13. Az Úr haragja miatt nem lakoznak rajta, hanem csak pusztaság lészen, valaki * általmegyen Babilonon, álmélkodik és süvölt minden ő veszedelmin. *Ésa. 13, 19—22.

14. Készítsétek a hadat köröskörül Babilon ellen, valakik a kézívet felvonszátok, lőjjetek reá, ne kíméljétek a nyilat: mert az Úr ellen vétkezett.

15. Kiáltsatok reá köröskörül; kezét adta, lehullottak az ő fundamentomai, leromlottak az ő kőfalai: mert az Úr büntetése ez: büntessétek meg őtet, *és* a mint cselekedett * úgy cselekedjetek vele. *Zsolt. 137, 8. 9.

16. Vágjátok ki Babilonból a magvetőt, és a ki *kezébe* fogja a sarlót az aratás idején: a megölő fegyver előtt kiki az ő népéhez szalad, kiki az ő földe felé fut.

17. *Mint az* elszéledt juh az Izráel, az oroszlánok elkergették *őtet;* először bényelte őtet az Assiriabeli * Király, és végezetre e Nabukodonozor † a Babilóniai Király megtörte az ő csontjait. *2 Kir. 17, 6. †2 Kir. 25, 1—10.

18. Azért ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Ímé én meglátogatom a Babilóniai Királyt és az ő földét, miként meglátogatám az Assiriai * Királyt. *Ésa. 10, 12.

19. És visszaviszem az Izráelt az ő lakhelyére, és legeltetik a Kármel *hegyé*ben és Básánban, és az Efraim hegyében és Gileádban megelégszik az ő lelke.

20. Az napokban és az időben, azt mondja az Úr, kerestetik az Izráel álnoksága, de nem * lészen; a Júda gonoszságai, de nem találtatnak: mert kegyelmes leszek *azok*nak, a kik*et* meghagyándok. *rész 33, 8. Ésa. 4, 3.

21. A háborgatóknak földére menj fel, és a meglátogatásnak lakóit veszesd el, öljed és veszessed őket, azt mondja az Úr, és mind a szerint cselekedjél, mint megparancsoltam néked.

22. Viadal hallatik a földön, és nagy romlás.

23. Miképen veszett el, és elromlott az egész földnek * pőrölye? miképen pusztult el Babilon, a Pogányok között? *rész 51, 20.

24. Tőrbe ejtettelek téged, és meg is vétettél Babilon, te pedig nem tudtad: megtaláltattál, és meg is fogattál: mert az Úrral feddődtél.

25. Felnyitotta az Úr az ő kincsét, és előhozta az ő haragjának edényit: mert e cselekedet az Úré, a Seregeknek Uráé Káldeának földében.

26. Jertek reá mindenfelől, nyissátok fel az ő rejtekhelyeit, tapodjátok őtet mint a kévét, es veszessétek el őtet, hogy maradéka ne legyen.

27. Öljétek meg minden ő tulkait, jöjjenek alá a megölésre: jaj nékik; mert eljött az ő napjok, az ő meglátogatásoknak ideje!

28. A futóknak, és a Babilon földéből elszabadultaknak szavok, hogy megmondják Sionban az Úrnak a mi Istenünknek bosszúállását, és az ő templomáért * való bosszúállását. *2 Kir. 25, 1. 9. 13—17.

29. Gyüjtsétek öszve Babilon ellen a hatalmasokat, mindnyájan kik felvetitek a kézívet, köröskörül járjatok tábort ő ellene, hogy el ne szaladhasson: fizessetek meg néki az ő cselekedete szerint, valamint cselekedett, úgy cselekedjetek vele: mert az Úr ellen * kevélykedett, az Izráelnek Szente ellen! *Zak. 1, 15.

30. Azért elhullanak az ő ifjai az ő útczáiban, és minden ő vitézei elvesznek az napon, azt mondja az Úr.

31. Ímé én te reád *megyek,* azt mondja az Úr, a Seregeknek Ura, * óh kevély: mert eljött a te napod, a te meglátogatásodnak napja! *Dán. 4, 27. 5, 23. 24. 30.

32. És megütközik a kevély, és elesik, és senki nem lészen, a ki őtet felköltse: és meggyujtom a tüzet az ő városiban, mely megeméssze azokat, valakik körülte vagynak.

33. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Megnyomoríttattak volt az Izráel fijai, és a Júdának fijai egyetemben, és mindnyájan, kik őket elrablották, rabságban tartják őket, nem akarják * elbocsátani őket: *Ésa. 49, 24. 26.

34. *De* az ő Megváltójok erős, Seregeknek Ura az ő neve, bizonynyal felveszi az ő pereket, hogy megháborítsa a földet, és a Babilon lakóit megrettentse.

35. Fegyver *lészen* a Káldeusokon, azt mondja az Úr, és Babilonnak lakóin, és az ő Fejedelmin, és az ő Bölcsein.

36 Fegyver *lészen az ő* varázslóin, és megbolondulnak, fegyver *lészen* az ő vitézin, és elijednek.

37. Fegyver *lészen* az ő lovain és az ő szekerein, és az egész községnek sokaságán, mely vagyon ő benne, és lésznek hasonlatosok az asszonyokhoz. Fegyver *lészen* az ő kincsein, és megfosztatnak.

38. Szárazság *lészen* az ő vizein, és elszáradnak: mert bálványoknak földe az, és a faragott képekben dicsekednek.

39. Azért lakoznak *ott* a fenevadak a baglyokkal, ennekfelette lakoznak benne struczmadárnak fijai, és soha többé azt nem lakják, *azt mondom,* hogy nem lakják nemzetségről nemzetségre.

40. Miképen Isten elsüllyeszté * Sodomát és Gomorát, és az ő szomszéd városit, azt mondja az Úr, nem lakik ott *egy* ember is, és embernek fija nem lakja azt. * 1 Móz. 19, 25.

41. Ímé eljő északról a nép és a nagy nemzetség, és sok Királyok támadnak a földnek határiból.

42. Ívet és paizst vésznek *kezekbe,* kegyetlenek lésznek, és semmi irgalmasság bennek nem lészen; az ő szavok mint a tengernek zúgása, és lovagok lésznek, készek lésznek *mindnyájan* mint a férjfiú, a viadalra te ellened, te Babilonnak leánya!

43. Hallotta a Babilóniai Király az ő híreket, és az ő kezei elszakadoztak a *félelem miatt,* a nyomorúság vette őtet körül, a fájdalom, mint a gyermekszülő *asszonyt.*

44. Ímé mint az oroszlán * felemelte magát a Jordán *vizének* magassága felett, az erős *Isten*nek lakhelye ellen: de hamar kiüzöm őtet e *földről,* és a ki választatott arra, azt tészem azon Fejedelemmé: mert kicsoda hasonlatos hozzám? és ki szab nékem törvényt? és kicsoda a pásztor, a ki én ellenem álljon: * rész 49, 19.

45. Azért halljátok meg az Úrnak tanácsát, melyet tartott Babilon ellen, és az ő gondolatit, melyeket gondolt Káldea földe ellen: ha le nem vonszák őket a nyájnak kicsinyei, ha az ő házokat nyakokra nem rontják?

46. A megvett * Babilonnak kiáltása miatt megindult a föld, és az ő kiáltása hallatott a pogányok között. * Dán. 5, 30. 31.

LI. RÉSZ.

Babilon romlása, és annak okai.

Ezt mondja az Úr: Ímé én támasztok Babilon ellen, és azok ellen, a kik az én ellenségimnek közepette lakoznak, nagy szélvészt:

2. És küldök Babilon ellen szórókat, kik őtet * megszórják, és az ő földét megüresítik: mert lésznek ő ellene mindenfelől a nyomorúságnak napján. * Ezék. 22, 15.

3. A kézívesnek, ki az ő kézívét megvonsza, és a ki felöltözik pánczéljába, *azt mondom,* ne kedvezzetek az ő ifjainak, öljétek meg minden ő seregét:

4. És elesnek a megölettek a Káldeusok földén, és az általverettek az ő útczáin.

5. Mert nem hagyatott el Izráel és Júda az ő Istenétől a Seregeknek Urától: (Sőt inkább az ő földök rakva vétekkel) az Izráelnek Szentéért.

6. Fussatok ki * Babilonból, és kiki tartsa meg az ő lelkét, ne veszszetek el az ő gonoszságában; mert az Úr meglátogatásának ideje ez, megfizet néki. * rész 50, 8.

7. *Mint az* aranyos pohár, *olyan* Babilon az Úr kezében, megrészegíti ez egész földet: a pogányok isznak az ő borából, azért megbolondulnak a pogányok.

8. Hamar elesett * Babilon, és elromlott; ordítsatok rajta, kössétek † bé balzsammal az ő fájdalmát, netalán meggyógyúl. * Ésa. 21, 9. Jel. 14, 8. † rész 46, 11.

9. Gyógyítottuk Babilont, de meg nem gyógyult; hagyjátok el őtet, és menjünk kiki az ő földébe, mert az égig hatott az ő ítélete, és felemelkedett a felhőkig.

10. Kihozta az Úr a mi igazságinkat, jertek el, és beszéljük meg Sionban a mi Urunknak Istenünknek dolgát.

11. Készítsétek a nyilakat, a paizsokat keressétek öszve; felindítja az Úr a Médiabeli Királyoknak lelkeket: mert Babilon ellen vagyon az ő gondolatja, hogy elveszesse azt: mert az Úrnak bosszúállása ez, az ő * templomáért való boszszúállása. * rész 50, 28. 33.

12. Babilonnak kőfalai emeljétek fel a zászlót, erősítsétek meg az őrizőket, szerezzetek vígyázókat, rendeljétek el a leseket: mert az Úr meg is gondolta, meg is cselekedte *azokat,* melyeket szólott Babilonnak lakói ellen.

13. Óh te, ki lakozol nagy sok vizek mellett, ki felette gazdag *vagy,* eljött a te határod, *és* a te nyomorúságod mértéke!

14. Megesküdt a Seregeknek Ura az ő * lelkére, *mondván:* ha bé nem töltelek téged emberekkel, mint a cserebogarakkal, és énekelnek te felőled diadalmas éneket. * Ámós 6, 8.

15. A ki teremtette a földet * az ő erejével, a ki megerősítette a *föld* kerekségét az ő bölcseségével, és az ő értelmével kiterjesztette az egeket; * rész 10, 12. 16.

16. A ki egy szavával az égben szerez vizeknek sokaságát, minekutánna felviszi a felhőket a földnek határából, villámást esővel egyetemben szerez, és kihozza a szelet az ő kincses *helye*iből.
17. Minden ember bolondabb, hogy nem mint eszébe vehetné, *hogy* minden ötvös megszégyenült a *tőle öntetett* bálvány miatt: mert hazugság az ő öntése, és bennek lélek nincsen.
18. Hijábavaló dolgok, nevetségre valók, az ő meglátogatásoknak idején elvesznek.
19. Nem olyan, mint * azok, a Jákóbnak öröksége: mert mindeneknek Teremtője ő, és az ő örökségének pálczája, Seregeknek Ura az ő neve!
* Zsolt. 115, 4—7.
20. Pőrölyöm * vagy te nékem, hadi eszközeim, hogy általad megrontanék *sok* nemzetségeket, és általad elveszteném az országokat. * rész 50, 23.
21. És általad megrontanám a lovat és a rajta ülőt: hogy te általad öszverontanám a szekeret és a benne ülőt:
22. És öszvetörném általad a férjfiat és az asszonyt: hogy megrontanám általad a vént, és a gyermeket: hogy megrontanám általad az ifjat, és a szűzet:
23. És öszvetörném általad a pásztort és az ő nyáját: és megrontanám általad a szántó embert, és az ő igabarmát: és megrontanám általad a Hadnagyokat, és a főfő Urakat.
24. És megfizetem a Babilonnak, és Káldeának minden lakóinak, mind azokat az ő gonoszságaikat, melyeket cselekedtek * Sionban a ti szemeitek láttára, azt mondja az Úr: * vers 11. Zak. 1, 11.
25. Ímé én te reád fordulok, veszedelemnek hegye, azt mondja az Úr, a ki minden földet elvesztettél, és reád kinyujtom az én kezemet, és * alávetlek téged a kősziklákról, és megégettetett rakássá tészlek tégedet. * Sir. 1, 21.
26. És te tőled nem visznek * követ a szegeletre, és a fundamentomra: mert örökkévaló pusztaságban lészesz, azt mondja az Úr. * Ésa. 13, 19. 20.
27. Emeljetek zászlót a földön, fuvaljatok trombitát a pogányok között, készítsétek ő ellene a pogányokat, gyüjtsétek öszve ő ellene az Ararátnak, Menninek és Askenáznak országit, válaszszatok ő ellene Hadnagyot; hozzátok ki a lovakat mint a rettenetes csereboga-rakat;
28. Készítsétek ő ellene a pogányokat, *tudniillik* Médiának Királyit, az ő Hadnagyait, és minden főfő Urait, és az ő birodalmának minden földét.
29. És megrendűl a föld, és fájdalomban lészen: mert az Úrnak minden gondolatja állhatatos lészen Babilon ellen, hogy Babilonnak földét elpusztítsa, anynyira hogy senki ne legyen * benne lakozó. * Ésa. 13, 20—22.
30. Babilonnak vitézei megszüntek a viadaltól, *csak* a kerítésekben ültek, elfogyatkozott az ő erősségek, hasonlatosokká lettek az asszonyokhoz, felgyujtották az ő lakhelyeit, eltörtek az ő zárjai.
31. A posta a postának eleibe fut, és a hírmondó a hírmondónak eleibe, hogy megmondja a Babilóniai Királynak, hogy megvétetett az ő városa onnan kivűl.
32. És a révhelyek elfoglaltattak, és az állótók tűzzel megégettettek, és a vitézek elrettentek;
33. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráelnek Istene: Babilonnak leánya olyan, mint a szérű; jelen vagyon az ő megnyomattatásának ideje, még egy kicsiny *idő vagyon ide hátra,* és eljő az ő aratásának ideje.
34. Bényelt engem, elrontott engem Nabukodonozor a Babilóniai Király, üres edénynyé tett engem, bényelt engem mint a sárkány, bétöltötte a hasát az én gyönyörűségimmel, és kivetett engemet;
35. Az én rajtam és az én testemen esett hatalom Babilonra * *térjen,* azt kezdi mondani a Sionnak lakozó leánya; és az én vérem e Káldeának lakozói ellen, azt kezdi mondani Jérusálem! * Zsolt. 137, 8.
36. Azért ezt mondja az Úr: Ímé én megítélem a te ügyedet, és bosszút állok * éretted, és megszáraztom az ő tengerét; és az ő forrását kiapasztom.
* rész 50, 21—39.
37. És Babilon lészen *egymásra* omlott *kő*rakás, sárkányoknak lakhelye, csuda és süvöltés, lakó nélkűl való.
38. Együtt ordítnak mint az oroszlánok, ordítnak mint az oroszlánoknak kölykeik.
39. Az ő kedveknek idején tészek nékik lakodalmakat, és megrészegítem őket, hogy vígadjanak, és örökkévaló álmot aludjanak, és fel ne serkenjenek, azt mondja az Úr!
40. Előhozom őket mint a bárányokat a megmetszésre, mint a kosokat a bakokkal egyetemben.
41. Miképen vétetett meg * Sésák, és

elfoglaltatott az egész földnek dícséreti? Mimódon pusztíttatott el Babilon, minden nemzetségek között? *rész 25, 26.

42. Feljött Babilonra a tenger, az ő habjai miatt * elboríttatott. *Ésa. 8, 7. 8.

43. Az ő városai elpusztulnak, * száraz és elpusztult föld lészen, melyen senki nem lakozik, sem az embernek fija által nem megyen rajta. *Ésa. 14, 23.

44. Meglátogatom ő magát is Bélt Babilonban, és kivonom * szájából a mit bényelt, és többé nem futnak reá a nemzetségek, Babilonnak kőfala is leromol. *Esd. 1, 7—11. Dán. 1, 2.

45. Jöjjetek ki belőle, óh én népem, és kiki szabadítsa meg lelkét az Úr haragjától.

46. És meglássátok, hogy el ne olvadjon a ti szívetek, és ne féljetek a hírtől, mely hallatik e földön, mikor első esztendőben eljő a hír, és a második esztendőben is azon hír, és mikor lészen a földön dulás, és az uralkodó eljő az uralkodóra.

47. Azért ímé eljőnek a napok, és meglátogatom Babilonnak öntött * képeit, és minden ő földe megszégyenűl, és minden ő megöletettei elhullanak ő közepette. *Ésa. 46, 1. 2.

48. És vígadoznak Babilon ellen az egek és a föld, és minden benne valók: mert észak felől eljőnek az ő elpusztítói, azt mondja az Úr!

49. Miképen Babilon oka volt, hogy az Izráelnek megöletettei elhullanának: azonképen Babilonban * elhullanak az egész föld megöletettei. *Zsolt. 137, 8.

50. Menjetek el, kik megszabadultatok a fegyvertől, ne álljatok, emlékezzetek meg távol földön az Úrról, és jusson eszetekbe Jérusálem.

51. Megszégyeníttettünk: mert hallottuk a gyalázatot, elborította a mi orczáinkat a kissebbség, hogy az idegenek jöttek az Úr házának szent hajlékába.

52. Azért ímé eljőnek a napok, azt mondja az Úr, és meglátogatom az ő öntött képeit, és minden ő földein kiált a sebes.

53. Ha Babilon felmegyen az * égbe, és ha megerősíti az ő erősségének magasságát: mindazáltal ő ellene elmennek tőlem a pusztítók, azt mondja az Úr. *Ámós 9, 2.

54. Kiáltás hallatik Babilonból, és a Káldeusok földéből nagy romlás;

55. Mert elpusztítja az Úr Babilont, és elveszti belőle a nagy szót, jóllehet zúgnak az ő habjai, és mint a sok vizeknek, úgy hallatik az ő szavoknak zúgása.

56. Mert eljött ő ellene, tudniillik Babilon ellen, a pusztító, és rabbá estek az ő vitézei, eltörött az ő kézívek: mert a megfizetésnek * Istene az Úr bizonynyal megfizet. *5 Móz. 32, 35.

57. És megrészegítem az ő Fejedelmit, és az ő Bölcseit, és az ő Hadnagyit, és az ő Tiszttartóit, és vitézit, és örökké alusznak, és fel nem serkennek, azt mondja a Király, kinek neve Seregeknek Ura!

58. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Babilonnak széles kőfala bizonynyal eltöretik, és az ő magas kapui tűzzel megégettetnek, és a népek hijába munkálkodnak, és a pogányok munkálkodnak a tűznek, és hijába fáradnak.

59. Ez a szó, melyet Jerémiás Próféta parancsola Serájának, Néria fijának, ki Mahásiás fija volt: mikor ő Babilonba menne Sédékiástól a Júda Királyától, Királyságának negyedik esztendejében: Serája pedig vala Ménukhának Fejedelme.

60. És megírá Jerémiás egy könyvbe mind a háborúságot, mely következendő vala Babilonra, tudniillik mind ezeket a szókat, melyek megírattak Babilon ellen.

61. És monda Jerémiás Serájának: Mikor Babilonba jutsz, és látod és elolvasod mind e szókat,

62. Ezt mondjad: Uram te szólottál e hely ellen, hogy elvesztenéd ezt anynyira, hogy benne lakozó ne lenne, embertől fogva oktalan állatig, hanem örökkévaló pusztaságban lenne.

63. És lészen, mikor a könyvnek olvasását elvégezed; köss reá egy követ, és hajítsd bé az Eufrátes közepibe.

64. És mond ezt: Így merűl el Babilon, és meg nem menekedik a nyomorúságtól, melyet én reá hozok, akármint fáradjanak! Eddig vagynak a Jerémiás beszédei.

LII. RÉSZ.

Jérusálem romlása; Jékóniás felmagasztaltatása.

Huszonegy esztendős * vala Sédékiás, mikor uralkodni kezde, és tizenegy esztendeig uralkodék Jérusálemben, és az ő annyának neve vala Hamutál, Libnából való Jerémiásnak leánya. *2 Kir. 24, 18.

2. És gonoszt cselekedék az Úr szemei előtt, mint * Joákim cselekedett vala; *2 Kir. 23, 36. 37.
3. Mert az Úrnak haragjáért, *mely* vala Jérusálem és Júda ellen, míglen elvetné őket színe elől, Sédékiás engedetlen lőn a Babilóniai Királynak.
4. Lőn pedig az ő Királyságának kilenczedik * esztendejében, a tizedik hónapban, a hónapnak tizedik *nap*ján, eljöve Nabukodonozor a Babilóniai Király, ő maga és az ő derék serege Jérusálemre, és tábort járának ellene, és minden felől sánczot vetének fel ellene. *2 Kir. 24, 1—10.
5. És a város megszállásban lőn, Sédékiásnak tizenegyedik esztendejéig.
6. A negyedik hónapban, a hónapnak kilenczedik *nap*ján, nagy éhség támada a városban, annyira hogy a föld népének kenyere nem volna.
7. Megvéteték a város, és a vitézlő népek mind elfutának, és éjszaka kimenének a városból a kapunak útán, a két kőfalak között, melyek *valának* a Király kerténél, (a Káldeusok pedig *valának* a város mellett köröskörűl), és elmenének az úton, *mely viszen* a pusztába.
8. Megüzé pedig a Káldeusok serege a Királyt, és megfogák Sédékiást Jérikhónak pusztájában: mert minden serege elfuta mellőle.
9. Megfogák azért a Királyt, és vivék őtet a Babilóniai Királyhoz Ribliába, *mely vagyon* Emát földében, ki törvényt láttata reá.
10. És fejeket vétété a Babilóniai Király a Sédékiás fijainak, szemei láttára, és ennekfelette Júda minden Fejedelminek fejeket vétété Ribliában.
11. Sédékiás Királynak pedig * szemeit kitolatá, és lánczra vetteté, és viteté őtet a Babilóniai Király Babilóniába, és veté őtet a tömlöczbe mind halálának napjáig. *2 Kir. 25, 7.
12. Ötödik hónapban pedig, a hónapnak tizedik *nap*ján, (az esztendő pedig tizenkilenczedik esztendeje vala Nabukodonozornak, a Babilóniai Királynak) Nabuzáradán a vitézeknek Hadnagyok, a ki áll vala a Babilóniai Király előtt, eljöve Jérusálembe;
13. És felgyujtá az Úr * házát s a Király házát, és Jérusálemnek minden házait, és minden nagy házat tűzzel megégete. *1 Kir. 9, 2. 6—8.
14. És Jérusálemnek minden kőfalait köröskörűl lerontiák a Káldeusoknak minden seregei, kik valának a vitézek Hadnagyával.
15. A községnek pedig szegényiből, és a több nép közűl, kik a városban megmaradtak vala, és a futottak közűl, kik futottak vala a Babilóniai Királyhoz, és a sokaságnak maradékából fogságra vivé Nabuzáradán a vitézek Főhadnagya.
16. A föld *népének* pedig szegényei közűl meghagyá Nabuzáradán, a vitézek Hadnagya, a szőlőmíveseket és a szántó *ember*eket.
17. És a réz * oszlopokat, melyek *valának* az Úr házában, és a kőlábakat, és a réztengert, mely *vala* az Úr házában, eltörék a Káldeusok, és azoknak minden rezét elvivék Babilonba. *1 Kir. 7, 15—26.
18. A vasfazekakat is, és a seprőket, és az éneklőszerszámokat, és a medenczéket, és a kalánokat s minden réz eszközöket, melyekkel szolgálnak vala, elvivék.
19. És a vedreket, és a temjénezőket, és a medenczéket, és a fazekakat, és a gyertyatartókat, és a mozsarakat, és a poharakat: mind arany mind ezüst edényeket elvivé a vitézek Hadnagya.
20. Két * oszlopot, egy *réz*tengert, és tizenkét rézökröket, melyek *valának* a *tenger* feneke alatt, melyeket csinált vala Salamon Király az Úrnak házába; nem vala mértékek mind ezeknek a rézedényeknek. *1 Kir. 7, 15. 26. 40—50.
21. És az oszlopokat a mi nézi, az egyik * oszlopnak tizennyolcz sing vala magassága, és tizenkét sing sinór éri vala által köröskörűl azt, melynek temérdeksége *vala* négy ujjnyi, *és belől* üreg *vala*. *2 Kir. 25, 17.
22. A gombja pedig, *mely vala* ezen felűl, réz *vala*, egyik gombnak magassága öt singnyi *vala*, és a hálók és pomagránátok a gombon köröskörűl mind rézből *valának*, és hasonlatosok a második oszlophoz, és a pomagránátok is.
23. Volt pedig a pomagránát kilenczvenhat minden felől, mindenestől a pomagránát * száz, a hálón felűl köröskörűl. *1 Kir. 7, 20.
24. Elvivé a vitézek Hadnagya Séráját is a Főpapot, és Sofóniást, a második Papot, és az ajtónak három őrizőit.
25. És a városból elvive egy Főembert, a ki Hadnagygyá tétetett vala a vitézlő renden, és hetet a férjfiak közűl, kik állanak vala a Király előtt, kik

találtatának a városban, és a seregnek
fő Íródeákját, ki a föld népét felvészi
vala *a hadra:* és hatvan férjfiakat a
föld népe közűl, kik találtatának a városban.
26. Felvévén ezeket Nabuzáradán, a
vitézek Főhadnagya, elvivé őket a Babilóniai Királyhoz Riblába.
27. És levágatá * őket a Babilóniai Király, s megöleté őket Riblában, Emát
földében, és elviteték Júda az ő földéből. *2 Kir. 25, 21.
28. Ez a nép, melyet elvitete Nabukodonozor, a hetedik esztendőben, háromezer és huszonhárom Zsidókat.
29. A tizennyolczadik esztendőben
Nabukodonozor *elvitete* Jérusálemből
nyolczszáz és harminczkét lelkeket.
30. Nabukodonozornak huszonharmadik esztendejében, elvitete Nabuzáradán
a vitézek Főhadnagya, hétszáz negyvenöt Zsidókat. Mindenestől voltak
négyezer és hatszáz lelkek.
31. Lőn pedig Joákinnak, a Júda Királya fogságának harminczhetedik esztendejében, a tizenkettődik hónapban,
a hónak huszonötödik *napján*, felemelé
Evilmerodák a Babilóniai Király, a mely
esztendőben uralkodni kezde, Joákinnak * a Júda Királyának fejét, és kivevé
őtet a tömlöczből. *2 Kir. 24, 15.
32. És szóla vele szép *szó*val, és helyhezteté az ő királyiszékit a Királyoknak
székek felett, kik vele *valának* Babilonban.
33. És elváltoztatá a tömlöczben való
ruháit, és mindenkor ő nála eszik vala
kenyeret életének minden napjaiban.
34. És táplálására való eledel adatik
vala néki szüntelen a Babilóniai Királytól, minden napra mind halálának
napjáig, életének minden napjaiban.

JERÉMIÁS SIRALMAI.

I. RÉSZ.

A Zsidó nép romlásának siratása. Könyörgés.

Miképen ül * *pusztán* csak ő maga a
Város, mely bővölködik vala sok néppel! úgymint özvegygyé lőn a pogánynépeknek Asszonya! a tartományoknak † Fejedelme lőn adófizetővé!
*2 Kir. 21, 13—15.
†2 Sám. 8, 1—3. 12. 14. 2 Krón. 9, 22. 26.
2. *Mimódon* sír felette igen éjszaka,
és az ő könyhullatásai az ő * orczáján
lefolynak! nem találtaték minden ő
barátai közűl, ki megvígasztalná őtet:
minden ő barátai megutálák őtet, és
lőnek néki ellenségei. *Jer. 13, 17. 14, 17.
3. Számkivetésre * méne Júda a nagy
nyomorúság miatt, és a nagy szolgálat
miatt, és ő lakozván a pogányok között,
nem talála nyugodalmat: Valakik őtet
kergetik vala, elérék őtet a szoros útakon. *5 Mós. 28, 36. 64.
4. Sionnak útai *mind* sírnak, hogy
nincsenek, kik * felmennének az † Innepnapra! Minden ő kapui elpusztultak, az ő Papjai sírnak, az ő szűzei szomorúak, és ő maga vagyon nagy keserűségben! *Hós. 2, 10. †3 Móz. 23, 2—44.
5. Az ő ellenségei * főkké lettek, az
ő ellenségei szerencsésen cselekedtek;
mert az Úr verte meg őtet az ő bűnének sokságáért: az ő kisded gyermekei a rabságra menének az ellenség
előtt. *5 Móz. 28, 13.
6. És eltávozék a Sion leányától minden ő ékessége, lettek az ő Fejedelmei
olyanokká mint a szarvasok, *melyek*
nem találnak eledelt, és elfutának *minden* erő nélkűl az ellenség előtt.
7. Megemlékezék Jérusálem az ő nyomorúságának, és az ő keserűségének
napjain minden gyönyörűségiről, melyek voltak eleitől fogva, mikor esnék
az ő népe az ellenség kezébe, és nem
volna semmi segedelme. Látá az ellenség őtet, *és* csúfolá az ő *gyönyörűségi*nek megszűnését.
8. Vétkezék felette igen Jérusálem;
azért csúfoltaték meg. Mindnyájan a
kik tisztelik vala őtet, megutálák őtet,
mert láták az ő * rútságát; ő pedig *sírván* fohászkodott, mivelhogy hátra vettetett. *Ésa. 47, 3.
9. Az ő rútsága * vagyon az ő *ruhájának* prémin, nem emlékezett meg az
ő utolsó *ide*jéről: leszálla csudálatosképen, nem volt néki vígasztalója. Tekintsd meg, óh Uram, az én nyomorúságomat; mert az ellenség *én rajtam*
erőt vett! *Ezék. 24, 6. 7.
10. Az ellenség kezét kinyujtotta minden ő *drága* kívánatosira; mert látta
a pogányokat bémenni az ő szent he-

lyébe, kik felől megparancsoltad vala, hogy bé * ne menjenek a te Gyülekezetedbe. *5 Móz. 23, 3.

11. Minden ő népe fohászkodik, kenyeret * keresvén, adták az ő drága marhájokat kenyérért, hogy megújítanák lelkeket. Lásd meg, *óh* Uram, és tekintsd meg, hogy lettem utálatossá! * Jer. 52, 6.

12. Ne legyen nehéz néktek mindnyájan, kik általmentek az úton, tekintsétek meg, és lássátok, ha vagyon-é *olyan* bánat, mint az én bánatom, mely én rajtam esék: mert keserűséggel illetett engem az Úr, az ő haragjának napján!

13. A magasságból tüzet bocsátott az én csontaimra, és uralkodott azokon; hálót vetett az én lábaimnak, elvetett engem, pusztává tett engem, *és* szüntelen bánkódom!

14. Egybeköttetett az én * álnokságimnak igája az ő kezével, egybefonattak, és bévettettek az én nyakamba, erőtlenné tette az én erőmet; adott engem az Úr *azoknak* kezekbe, *kiktől* meg nem szabadulhatok. * Jób 14, 16—18.

15. Megtapodta az Úr minden én erős vitézimet én közöttem, gyülést tett ellenem, hogy az én ifjaimat megrontaná, sajtót * nyomott az Úr a Júda szűz leányának. * Ésa. 13, 3. 63, 3.

16. Ezekért sírok én, az én * szememből, az én szememből alámegyen a víz: mert messze távozott tőlem a vigasztaló, ki megvígasztalná az én lelkemet; az én fiaim elvesztek: mert hatalmat vett az ellenség. * vers 2. Jer. 13, 17.

17. Kiterjesztette Sion az ő kezeit, nincsen néki vígasztalója, az Úr parancsolt Jákób ellen, hogy az ő ellenségei körülvennék őtet: lett Jérusálem ő közöttök utálatos.

18. Igaz az Úr: mert az ő szája * ellen rúgódoztam: halljátok meg, kérlek, minden népek, és lássátok meg az én bánatomat, az én szűzeim és az én ifjaim a rabságra mentek! * Jer. 18, 12. 1 Sám. 12, 15.

19. Kiáltottam az én barátimat: *de* ők megcsalának engemet, az én Papjaim és az én Véneim a városban holtak meg, ételt * keresvén magoknak, hogy megelevenítenék az ő lelkeket. * Jer. 30, 14.

20. Tekints meg, *óh* Uram: mert gyötrelemben vagyok, az én belső részeim * elepedtek, elfordult az én szívem én bennem: mert ellened rúgódoztam; ott kinn fegyver pusztít, † otthon halál vagyon! * rész 2, 11. Ésa. 16, 11. † Jer. 14, 18.

21. Hallották hogy én fohászkodom: de nincsen nékem vígasztalóm, minden ellenségim hallván az én nyomorúságimat, örültek, hogy te *ezt* cselekeszed; elhozod a napot *reájok, melyet* te rendeltél, és olyanok lésznek, * mint én *vagyok*. * Jer. 51, 24. 25.

22. Minden ő gonoszságok menjen elődbe, és cselekedjél velek, miképen cselekedtél én velem minden én gonoszságimért: mert sok az én fohászkodásom, és az én szívem szomorú!

II. RÉSZ.

Itt is azon siralom vagyon.

Miképen homályosította meg haragjában az Úr Sionnak leányát, az * égből aláhajtá a földre Izráelnek ékességét, és meg nem emlékezett haragjának idején az ő lábai alatt † való székről? * vers 9. 10. rész 1, 1. † 1 Krón. 28, 2 18. 2 Móz. 25, 18—22.

2. Elvesztette az Úr minden kímélés nélkűl Jákóbnak minden hajlékit, letöreté haragjában a Júda leányának erősségit, a földre hányatván megrútítá az országot, és annak Fejedelmit.

3. Letöré haragjában Izráelnek minden szarvát, hátra vonván karját az ellenségtől, és gerjesztett Jákób ellen úgymint köröskörűl megemésztő lángnak tüzét.

4. Megvoná kézívét mint az ellenség, megerősíté az ő jobbkarját mint az ellenség, és mindent, valami a szem előtt szép vala, megölé Sion leányának sátorában, kiönté mint a tüzet az ő boszszúállását.

5. Volt az Úr olyan, mint az ellenség; elvesztette az Izráelt, elvesztette minden ő palotáit, elhányatta minden ő erősségit, és megsokasította Júdának leányában a sírást és a jajgatást.

6. És elhányta, mint a kertet, * az ő sátorát, elvesztette az ő Gyülekezetét, elfelejtkezett az Úr a Sionban való Gyülekezetről, és a Szombatról, és megutálta búsult haragjában a Királyt, és a Papokat. * Zsolt. 80, 13. Ésa. 5, 4. 5.

7. Megutálá az Úr az ő oltárát, megveté * az ő szentséges helyét, az ellenség kezébe adá az ő palotáinak kőfalait: kiáltást tőn az Úrnak házában *az ellenség,* mint az Innepnapon. * 1 Kir. 9, 6—8. Jer. 26, 9.

8. Gondolá az Úr, hogy elvesztené

a Sion leányának kőfalát: kiterjeszté
mérő * kötelét: az elvesztéstől meg nem
voná kezét, és elpusztítá a bástyát és a
kőfalt, egyetemben ezek elpusztíttattak.
*2 Kir. 21, 13. 14.
9. A földre * letöreténék az ő kapui,
elveszté és letöré annak zárjait, az ő
Királya és Fejedelmei a pogányok között *vagynak* törvény nélkül és az ő
Prófétáinak nincsen az Úrtól † jelentetett látások.
*2 Kir. 25, 1. 9—11. † Zsolt. 74, 9.
10. A földre * leültek, hallgatnak a
Sion leányának Vénei, port hánytak az
ő fejekre, zsákokba öltöztek, fejeket a
földre bocsátották a Jérusálem leányai.
*vers 1. rész 1, 1.
11. Megfogyatkoztak szemeim a siralom miatt, megháborodtak az én belső
részeim, az én májam a földre kiöntetett, * az én népem leányának gyötrelme miatt; holott elfogyatkozott a kis
gyermek és a csecsszopó, a városnak
útczáin. *rész 1, 20.
12. Ezt mondották az ő annyoknak:
Hol vagyon a kenyér és a bor? mikor
tudniillik elvánszorodtak volna, mint
a sebesek, a városnak útczáin, mikor
az ő lelkek kimulnék az ő annyoknak
ölökben.
13. Micsoda bizonyságot hozzak néked
elődbe? micsoda példát mutathatnék
néked, Jérusálem leánya? mit hasonlítsak hozzád, hogy megvígasztaljalak
téged Sionnak szűz leánya? mert nagy,
mint a tenger, a * te nyomorúságod: ki
gyógyít meg téged? *Ésa. 51, 19. 20. 22.
14. A te Prófétáid láttak * néked hazugságot és bolondságot, és ki nem jelentették a te álnokságidat, hogy megtérítettek volna téged a fogságból: *azt
mondom*, hogy hijábavaló próféeziákat
láttak néked, és számkivetéseket.
*Jer. 2, 8. 5, 31. 14, 14. 28, 2—4.
15. Az *ő* kezeket egybecsapták a te
veszedelmeden, valakik általmentek az
úton, süvöltöttek * és fejeket csóválták
Jérusálem leányán, *mondván:* Ez-é a
város, mely felől ezt mondották: Bezzeg
szép, az egész földnek † öröme ez!
*1 Kir. 9, 8. 9. Jer. 25, 9. † Zsolt. 48, 3. 4.
16. Megnyitották te rajtad szájokat
minden ellenségid, süvöltöttek, és csikorgatták fogokat, ezt mondván: Veszessük el, bizonyára ez a nap, a melyet vártunk, megleltük, láttuk.
17. Megcselekedte az Úr, a miket meggondolt, megteljesítette szavát, melyet
eleitől fogva * megparancsolt † vala:
elrontotta, és nem kedvezett, és megvidámította te rajtad az ellenséget, felemelte a te ellenségidnek szarvokat.
*5 Móz. 28, 15. 36. 37. † 1 Kir. 9, 7. 8.
18. Kiáltott az ő szívek az Úrhoz: Óh
Sion leányának kőfala, éjjel és nappal
folyjanak a te * könyhullatásid mint a
folyóvíz, meg ne szünjél, meg ne nyugodjék a *te* szemednek fénye;
*Jer. 14, 17.
19. Kelj fel, kiálts éjjel első álomkor,
öntsd ki szívedet, mint a vizet, az Úr
előtt, emeld fel kezeidet hozzá a te kisdedidnek lelkekért, kik elfogyatkoznak
az éhség miatt minden útczáknak elein!
20. Lásd meg Uram, és tekintsd meg,
kivel * cselekedtél így: avagy *illik-é
hogy* megegyék † az asszonyok az ő
méheknek gyümölcsét, *tudniillik* az ő
egy singnyi gyermekeket? avagy *illik-é*
megölettetni az Úr szent helyében a
Papnak, és a Prófétának?
*Zsolt. 132, 13. 14. † 5 Móz. 28, 15. 53.
21. Az útczákon a földön hevertek a
gyermek és a vén *ember*, az én szűzeim
és az én ifjaim * fegyver miatt elhullottanak: megöltél haragodnak napján,
megöltél, és nem kedveztél! *Ezék. 16, 38.
22. Egybehívtad, mint az Innepnapra,
az én félelmimet mindenfelől, és senki
meg nem menekedett, és meg nem szabadult az Úr haragjának napján: a kiket feltartottam és neveltem, az én ellenségem emésztette meg azokat!

III. RÉSZ.

Panasz, vigasztalás, vallástétel, könyörgés.

Én *vagyok* a sanyarúság-látott ember,
az ő haragjának vesszeje miatt.
2. Engem vezérlett, és vitt a setétségre, és nem a világosságra.
3. Bizonyára reám fordult, kezét *reám*
fordította mind napestig.
4. Megszáraztotta az én testemet és
bőrömet, öszverontotta az én csontaimat!
5. Ellenem *erősséget* épített, és körülvett méreggel, és nyomorúsággal.
6. A setétben fektetett engem, mint a
kik régen megholtak.
7. Megrekesztett engem, és ki nem
szaladhatok; nehéz békókat vetett lábaimra.
8. Ha kiáltok és rikoltok is, * bédugta
füleit az én imádságomra!
*Péld. 1, 24. 26. 27. Ezék. 8, 18.
9. Faragott kővel rekesztette bé az én
útaimat, az én ösvényimet elfordította.
10. Ő *mint az* ólálkodó * medve én

utánnam, *mint a* rejtekben való oroszlán. *Hós. 13, 7. 8.
11. Az én útaimat elfordította, és darabokra vagdalt engem, elpusztított engem!
12. Megvonta kézívét, és mintegy czélúl tett engem a nyílnak.
13. Az én * veséimbe lőtte bé az ő tegzének nyilait. *Zsolt. 45, 6.
14. Az én egész népemnek csúfja voltam, *és* * énekek napestig. *Jób 30, 9.
15. Bétöltött engem sok keserűséggel, megrészegített engem * méreggel. *Jer. 8, 14.
16. És a kőbe kitörte * az én fogaimat, a porba nyomott engemet. *Péld. 20, 17.
17. És eltávozott az én lelkem a békességtől, elfelejtkeztem a jóról.
18. Azért ezt mondottam: Elveszett az én erősségem, és az én reménységem az Úrtól.
19. Megemlékezvén az én nyomorúságimról, és az én siralmimról, a méregről és keserűségről;
20. Mert valóba megemlékezik *a nyomorúságok*ról, és megaláztatik bennem az én lelkem.
21. Erről megemlékezem, azért reménységem lészen.
22. Az Úrnak nagy kegyelmessége, hogy teljességgel meg nem * emésztettünk: mert nem fogyatkoztak el az ő irgalmasságai. *Ésa. 1, 9.
23. Minden reggel megújulnak *az * ő irgalmasságai*, nagy a te igazságod. *Zsolt. 30, 6.
24. Én örökségem * az Úr, azt mondja az én lelkem; azért várom őtet. *Zsolt. 16, 5.
25. Jó az Úr azoknak, kik várják őtet; a léleknek, mely keresi őtet.
26. Jó várni és * csendességben lenni, *mind* az Úrnak szabadításáig. *Ésa. 30, 7. 15.
27. Jó a férjfiúnak, mikor ifjúságában viseli az * igát. *Zsolt. 119, 71.
28. Ő magának ül, és hallgat; mert hordozta az *igát nyaká*ban.
29. Teszi az ő száját a porban, *ezt mondván:* Talán * vagyon még reménység. *Csel. 8, 22.
30. Fordítja orczáját a verekedőnek, megelégszik szidalommal.
31. Mert örökké * el nem hágy az Úr. *Ésa. 57, 16.
32. Mert ha bánattal illet; ismét kegyelmes lészen az ő kegyelmességinek gazdagsága szerint.
33. Mert nem szíve szerint ver, sem bánattal nem illeti az embernek fijait.
34. Hogy megrontsa lábai alatt a földnek minden foglyait:
35. Hogy elfordíttassék az embernek ítéleti a hatalmas előtt:
36. Hogy elfordíttassék az ember az ő törvényében; ezt az Úr nem míveli.
37. Kicsoda parancsolatjából vagyon valami, *ha* az Úr nem parancsolta?
38. Nem a felséges Isten szájából jő-é ki mind a jó, * mind a gonosz? *Ésa. 45, 7.
39. Miért panaszkodik az élő ember, *és* a férjfiú az ő bűnének büntetése felől?
40. Tudakozzunk *inkább* a mi * útaink felől, és keressük meg, és térjünk meg az Úrhoz. *Zsolt. 119, 59. 2 Kor. 13, 5.
41. Emeljük fel szíveinket kezeinkkel egyetemben az égbe, az Istenhez.
42. Mi * vétkeztünk és engedetlenek voltunk; † *azért* nem kedveztél te. *Dán. 9, 5—9. †Jer. 18, 12.
43. Ellenünk támasztottad haragodat, és minket üldöztél, megöltél, *és* nem kedveztél.
44. Felhőt vetettél elődbe, hogy által ne menjen a *mi* imádságunk.
45. Polyvává, és elvetett * állatokká tettél minket a népek között. *rész 2, 21.
46. Megnyitották ellenünk szájokat minden mi ellenségink.
47. Rajtunk volt a rettegés, a * tőr, a pusztítás, és a rontás. *Ésa. 24, 17. 18.
48. Folyóvizek * mentek alá az én szememből, az én népem leányának nyomorúságáért. *Zsolt. 119, 136.
49. Az én szemem nem szünik meg a sírástól, annyira hogy semmi nyugodalma nincsen.
50. Míg reánk nem tekint, és *nem* néz az * Úr az égből. *Esd. 1, 1.
51. Az én szemem bánatba ejté az én lelkemet, az én városomnak minden leányiért.
52. Vadászván vadásztak engem mint a madarat, az én ellenségim méltatlan.
53. Bészorították az én életemet a tömlöczbe, és reám követ hánytak.
54. A vizek * felül áradtak az én fejem felett, ezt mondottam: Kivágattam! *Ésa. 8, 6—8.
55. Segítségre hívtam a te nevedet, óh Uram, az alsó tömlöczből.
56. Hallottad az én szómat, a te füledet ne rejtsd el az én nyögésem előtt, *és* az én kiáltásom előtt.
57. Hozzám közelgettél az napon, *melyen* segítségre hívtalak tégedet, és ezt mondottad: Ne félj!

58. Megítélted Uram az én lelkemnek
ítéletit, megszabadítottad az én életemet.
59. Láttad, óh Uram, az én nyomorúságomat: ítéld meg az én ügyemet.
60. Láttad minden ő bosszúállásokat,
minden én ellenem való gondolatjaikat:
61. Hallottad az ő szidalmokat Uram,
és minden ellenem való gondolatjaikat.
62. Az én reám támadóknak nyelveket, és az ő ellenem való mindennapi
gondolatjokat.
63. Leüléseket, és felkeléseket lásd
meg; én * *vagyok* az ő énekek.
*vers 14. Zsolt. 69, 13.
64. Fizess meg nékik Uram az ő kezeik * munkája szerint. *Róm. 2, 6—11.
65. Adj nékik szívfájdalmat, *és* a te
átkodat *vesd* reájok.
66. Kergesd meg *őket* haragodban, és
veszesd el őket az ég alól, óh Uram!

IV. RÉSZ.

Panasz, és vigasztaló jövendőlés.

Miképen homályosodott meg az arany, elváltozott a szép arany, elhányattak a szentséges helynek kövei az útczáknak eleire!
2 A Sionnak drága fijai, kik tiszta
aranyba valának felöltöztetve, miképen hasonlíttatának a sárból csinált edényhez, mely a fazekas kezeinek csinálmánya!
3. Még a sárkányok is kivetik az ő
emlőjöket, szoptatják az ő kölykeiket:
az én népem leánya *pedig* kegyetlen,
mint a pusztában való struczmadarak.
4. A szopó *gyermekek*nek nyelvek az
ő ínyekhez ragada a szomjúság * miatt,
a kisdedek kenyeret kérének, *de* nem
találtaték a ki adna † nékik.
*Jer. 14, 3. † rész 2. 20. Jer. 52, 6.
5. A kik gyönyörűséges étkeket esznek
vala, meghalának az útczákon: a kik
veres bársonyban neveltetnek vala fel,
ölelgeték a * ganéjokat. *2 Kir. 6, 25.
6. Nagyobb lőn azért az én népem leányának vétke, hogysem mint Sodomának bűne: mely egy * szempillantásban
elvesze, és a veszedelemnek helyei benne
nem maradának:
* 1 Móz. 19, 25. Ezék. 16, 48.
7. Az ő Názáreusai * tisztábbak valának a hónál, fejérebbek a téjnél, veresebbek valának az ő testeik, hogysem
mint a drágakövek: *olyanok valának
mint a* szépen kimetszett zafirkő:
* 4 Móz. 6. 2—8.
8. *De most* feketébb * az ő ábrázatjok
a koromnál, *és* meg nem esmértettek az
útczákon, az ő bőrök az ő csontjaikhoz
ragadott, elszáradt mint a fa!
*Jób 19, 20. 30, 30.
9. Jobban volt dolgok azoknak, a kik
fegyverrel ölettek meg, az éhel megholtaknál, és a kik megemésztettek seb
miatt, *hogynem mint a kik megfosztattak* a földnek gyümölcsétő.
10. Az irgalmas asszonyoknak kezeik
megfőzték * az ő gyermekeiket, *a kik*
voltak nékik étkeik az én népem leányának nyomorúságában.
*5 Móz. 28, 57. 2 Kir. 6, 29.
11. Bétöltötte az Úr az ő haragját, *és*
az ő bosszúállásának hévségét kiöntötte,
és tüzet gyujtott Sionban, mely megemésztette annak fundamentomit.
12. Nem hiszik vala a földnek Királyai, és e *föld* kerekségének lakói, hogy
az ellenség, és a háborgató béjőne Jérusálemnek kapuin.
13. Az ő Prófétáinak * vétkeik miatt,
az ő Papjainak álnokságaik miatt, kik
abban kiöntötték az igazaknak † véreket. *Jer. 5, 31. † Jer. 26, 19. 23. 2 Kir. 21, 16.
14. Tántorgottak *mint* a vakok az útczákon, vérben megfertőztettek; mert
nem lehetséges, *hogy vért ne* illetnének
az ő ruháikkal.
15. Távozzatok el, a tisztátalanok azt
kiálták nékik, távozzatok el, távozzatok el, ne illessétek! Azért elrepültek,
és bujdostak; azt mondották a pogányok
között: Nem térnek többé vissza, hogy
ott lakoznának.
16. Az Úrnak haragja oszlatta el őket,
többé nem tekint reájok: *mivelhogy* a
Papoknak * orczáit nem tisztelték, *és* a
Véneken nem könyörültek. *3 Móz. 21, 8.
17. Még mikor *békességben volnánák*,
megfogyatkozának a mi szemeink, a hijábavaló * segítség*nek várása* miatt, a
mi várásunkban, melyet vártunk a nemzetségtől, *mely* meg nem szabadíthat.
*Jer. 37, 5. 8. Ésa. 30, 1. 3.
18. Vadászták a mi járásinkat, hogy
ne járnánk a mi útczáinkon; elközelgetett a mi végünk, bétöltek a mi napjaink,
bizony eljött a mi végünk!
19. A mi kergetőink gyorsabbak voltak az égen *repülő* * saskeselyűknél, a
hegyeken kergettek minket, a pusztában
leselkedtek utánunk: *Jer. 49, 22.
20. A mi életünk, *tudniillik* az Úr
megkent *Királya* * megfogaték az ő
tőrjökben, ki felől azt mondottuk, hogy
az ő árnyékában élünk a pogányok között. *Jer. 52, 8—11.

21. Örülj és vígadozz * Edomnak leánya, ki lakozol Húcznak földében: *mert* még te rajtad is általmegyen a pohár, megrészegülsz, és okádol. * Zsolt. 137, 7.
22. *Minekutánna* megemésztetik * a te álnokságod, óh Sionnak leánya, nem hágy téged a † számkivetésben, *de* meglátogatja a te álnokságodat: Edomnak leánya, megjelenti a te bűneidet.
* Ésa. 4, 3. † Jer. 29, 10.

V. RÉSZ.

A népnek panasza és könyörgése.

Emlékezzél meg Uram *arról* a mi esett mi rajtunk, tekints *reánk,* és lásd meg a mi gyalázatunkat.
2. A mi örökségünk szállott a kivűl valókra, a mi házaink az idegenekre.
3. Árvák voltunk * atya nélkűl, a mi anyáink olyanok, mint az özvegyek.
* rész 4, 20.
4. A mi vizünket árron ittuk, *és* a mi fáinkat pénzen vettük.
5. A mi nyakunkon *uralkodók miatt* háborúságot szenvedtünk, fáradoztunk *és* nem volt nyugodalmunk.
6. Kinyujtottuk kezünket az Égyiptombelieknek *és* az Assiriabelieknek, hogy kenyeret adnának.
7. A mi atyáink vétkeztek, *és* nincsenek; mi pedig az ő álnokságokat hordozzuk.
8. A szolgák uralkodtak rajtunk, *és* nem *volt,* ki *minket* kezekből kiragadna.
9. Életünknek veszedelmével hozzuk *vala* a mi kenyerünket, a pusztában való fegyver miatt.
10. A mi bőreink * mint a kemencze, megfeketedtek a nagy éhség miatt.
* rész 4, 8. Zsolt. 119, 83.
11. Sionban az asszonyokat nyomorgatták, *és* a szűzeket Júda városiban.
12. A Fejedelmek azoknak kezektől felakasztattak, * a véneknek orczáit nem becsülték. * Jer. 52, 10.
13. A felserdült ifjakat a malomba fogták, * és a gyermekek a *rakás* fának *terhe* alatt elestek. * Bír. 16, 21.
14. A vének megszüntek a kapuból, *és* az ifjak az ő éneklésektől.
15. Megszűnt a mi szívünknek öröme, siralomra * fordult a mi örömünk:
* Jer. 31, 13.
16. Elesett a mi fejünknek * koronája: Jaj most nékünk: mert vétkeztünk!
* rész 4, 20.
17. Ezért szomorú a mi szívünk, ezekért meghomályosodtak a mi szemeink:
18 A Sion hegyéért mivelhogy elpusztult, *annyira hogy* rókák lakják azt!
19. Te Uram örökké * megmaradsz, *és* a te széked nemzetségről nemzetségre.
* Zsolt. 9, 8. 29, 10.
20. Miért felejtkezel el örökké rólunk? elhagysz-é minket sok ideig?
21. Téríts meg * Uram minket te hozzád, és megtérünk, újítsd meg a mi napjainkat, mint *vala* a régi időben.
* Jer. 31, 18.
22. De mindenestől megvetettél minket, felette igen megharagudtál reánk!

EZÉKIEL PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Mikor és hol prófétált Ezékiel. Látás a négy állatokról, kerekekről, Isten székiről.

És lőn harminczadik esztendőben, negyedik *hó*ban, a hónak ötödik *nap*ján, mikor én volnék azok között, kik fogságra vitettek vala, a Kébár folyóvíz mellett: megnyilatkozának az egek, és láték isteni látásokat.
2. Ötödik *napján azért* a hónak, (ez ötödik esztendeje Joákin * Király fogságba vitelének.) * 2 Kir. 24, 8—16.
3. Valójába lőn az Úr beszéde Ezékiel Paphoz a Búzi fijához; a Káldeabeliek földökben a Kébár folyóvíz mellett, és lőn ott ő rajta az Úrnak keze.
4 És látám, és ímé forgószél jő vala északról, és nagy felhő tűzzel elegy, mely körűl nagy fényesség vala: és közepette mintegy tüzes színnek ábrázatja, a tűznek *tudniillik* közepette.
5. *És* annak közepiből *tetszék* ki négy lelkes állatoknak hasonlatossága: és e vala az ő ábrázatjok, *tudniillik* emberi * kép vala rajtok. * vers 10.
6. És mindeniknek négy orczája vala, és négy szárnya mindeniknek.
7. És az ő lábaik egyenes lábak, (de lábaik talpa mint a borjú lábak talpa) és szikráznak vala mint a megsimított aczélnak színe.
8. Továbbá emberi * kezek *valának* az ő szárnyaik alatt négy rész felől: és

orczájok és szárnyaik valának, mind a
négy részek felől. * rész 10, 8.
9. Egyik *állat* a másikkal szárnyok-
kal egymás mellé valának szerkeztetve:
nem fordulnak vala meg, mikor járnak
vala; mindenik arczczal előfelé megyen
vala.
10. Az ő orczájoknak hasonlatossága
ez vala: emberi * orcza, és oroszlán
orcza mind a négynek jobbja felől; és
ökör orcza mind a négynek balja felől;
és saskeselyű orcza mind a négynek.
* rész 10, 14. Jel. 4, 7.
11. És az ő orczáik ezek; az ő szár-
nyaik pedig kiterjesztve felűl: minde-
niknek két szárnyok öszveér vala, min-
denik *a másikkal:* a ketteje pedig fe-
dezi * vala az ő testeket. * Ésa. 6, 2.
12. És mindenik *állat* arczczal előfelé
megyen vala, valahová a lélek indítja
vala, hogy mennének, oda mennek vala:
meg nem fordulnak vala, mikor járná-
nak.
13. És e lelkes állatok tekintetének
hasonlatossága, mint a tüzes és égő
üszögé; mint az *égő* fáklyák tekinteti,
mely ide s tova futkároz *vala* a lelkes
állatok közt: és e tűznek fényessége
vala, és a tűzből villámás megyen
vala ki.
14. És a lelkes állatok futnak és meg-
térnek vala, mintegy villámás.
15. És mikor láttam volna a lelkes
állatokat, ímé egy kerék *vala* a földön
az állatok mellett, mind az ő * négy
orczájok felől. * vers 10. rész 10, 9.
16. A kerekeknek tekintete, és azok-
nak csinálmánya, mint a Társis *kő*nek
színe, és mind a négynek ugyanazon
egy tekintete vala: azoknak ábrázatjok,
és azoknak csinálmánya mintha egy
kerékben *más* kerék volna.
17. Mikor mennek vala, négy oldalra
mennek vala; meg nem fordulnak vala,
mikor járnak vala.
18. És kerék talpok vala, és azoknak
magassága rettenetes vala: és azoknak
talpok háta rakva * vala szemekkel kö-
röskörűl mind a négynek. * rész 10, 12.
19. És mikor járnak vala az állatok,
járnak vala a kerekek is azok mellett,
és mikor felemelkednek vala az állatok
a földről, felemelkednek vala a kere-
kek is.
20. Valahová a lélek *indítja* vala hogy
mennének, mennek vala, és a kerekek
lelke is oda megyen vala: és a kerekek
felemelkednek vala ellenekbe: mert a
lelkes állat lelke vala a kerekekben.
21. Mikor járnak vala az állatok, men-
nek vala *a kerekek is,* és mikor állanak
vala, ezek is állanak vala; és mikor fel-
emelkednek vala a földről, felemelked-
nek a kerekek is ellenekbe; mert a lel-
kes állat lelke vala a kerekekben.
22. És mindenik állatnak feje felett
égnek * hasonlatossága vala, úgymint
egy rettenetes *fényes* kristály tekintete,
kiterjedvén felűl fejek felett. * vers 26.
23. És az ég alatt azoknak szárnyaik
egyenesek valának, *mindenik* egyik a
másikkal *öszveérvén:* és mindeniknek
két-két szárnyai *valá*nak, melyekkel
béfedik vala az ő * testeket. * vers 11.
24. És hallám az ő szárnyaik * zúgá-
sokat, mint sok vizeknek zúgásokat, és
úgymint a Mindenhatónak szavát, mi-
kor járnak vala: szólásoknak szavát,
mint valami *nagy* tábornak szavát:
Mikor állanak vala, leeresztik vala az
ő szárnyaikat. * rész 10, 5.
25. És lőn szózat az égből, mely vala
az ő fejek felett, mikor azok állanak
vala, és leeresztik vala az ő szárnyaikat.
26. És az ég felett, mely *vala* az * ő
fejek felett, széknek hasonlatossága
vala, olyan mint a zafir kő; és a szék-
nek hasonlatossága felett hasonlatos-
ság *vala,* mintegy ember ábrázatja, *ki*
ül vala felűl a felett. * vers 22.
27. És láték mintegy tüzes színnek
ábrázatját, mintegy tűznek tekintetét
abban köröskörűl, annak derekától
fogva oda fel, és derekától fogva alá,
láték mintegy tűznek színét, és abban
fényesség vala köröskörűl.
28. Mint *a minémű* a szivárvány te-
kintete, mely szokott lenni a felhőben
esős időben, oly *vala* a fényesség tekin-
tete köröskörűl: *Ez vala* az Úr dicső-
sége * hasonlatosságának látása: és
látám, és esém az én orczámra, és egy
szólónak szavát hallám. * rész 10, 4. 18. 20.

II. RÉSZ.

Ezékiel prófétálni küldetik az Izráelhez.

És monda nékem: Embernek fija! állj
lábaidra, és szólok veled.
2. És lélek jöve én belém, minek-
utánna szóla nékem, és állata * engem
az én lábaimra és hallám azt, a ki szól
vala nékem. * Dán. 10, 9. 10.
3. És monda nékem: Embernek fija! Én
küldelek téged az Izráel fijaihoz, a pár-
tos nemzetekhez, kik pártot ütöttek elle-
nem; kik, mint az ő attyaik * vétkeztek
ellenem mind e mai napig. * Jer. 3, 25.
4. A * keményorczájú fiakhoz † és

keményszívűekhez küldlek tégedet, és ezt mondjad nékik: Így szól az Úr Isten! *Ésa. 48, 4. †Ésa. 30, 9. 11.

5. Vagy hallják, vagy nem hallják mivelhogy pártos ház: de *mégis* megtudják, hogy Próféta volt ő köztök.

6. Te azért, embernek fija, ne félj ő tőlök, és az ő beszédektől ne rettegj: mivelhogy pártosok és * tövisek te ellened, és skorpiókkal lakol te, az ő beszédektől ne félj, és az ő orczájoktól ne rettegj: mert engedetlen háznép. *Mik. 7, 4.

7. És szóljad az én beszédimet nékik, vagy hallják vagy nem: mert engedetlenek.

8. Te pedig, embernek fija halld meg mikor néked szólok; ne légy engedetlen, mint ez az engedetlen ház, nyisd meg szádat, és edd meg a mit adok néked.

9. És látám, és ímé egy kéz küldeték én hozzám, és ímé abban öszvehajtatott levél vala.

10. És azt kiteríté előttem, és ímé bé vala írva elől és hátul; és abban valának írva sírások, nyögések és jajszók.

III. RÉSZ.

Ezékiel megeszik egy levelet: a Zsidókhoz küldetik.

És monda nékem: Embernek fija! A mi előtted vagyon * edd meg, edd meg ezt a levelet: és menj el, szólj az Izráel házának. *Jel. 10, 9. 10.

2. Felnyitám azért az én számat, és megéteté velem a levelet.

3. És monda nékem: Embernek fija! Vegyed a te hasadba és a te belső részeidet töltsd meg e levéllel, melyet adok néked: és megevém azt, és lőn az én számban mint az édes méz.

4. És monda nékem: Embernek fija! Eredj, menj el az Izráel házához, és szólj * az én szómmal nékik; *Jer. 1, 17.

5. Mert nem valami mély beszédű és nehéz nyelvű néphez küldettetel, *hanem* az Izráel házához.

6. Nem sok népekhez, kik mély beszédűek és nehéz nyelvűek, kiknek nem érthetnéd beszédeket: bizonyára ha azokhoz küldöttelek volna tégedet: azok is meghallgattak volna tégedet;

7. De az Izráel háza nem akar téged hallgatni: mivelhogy nem akarnak engem hallgatni: mert az egész Izráel háza erős homlokú * és kemény szívű. *rész 2, 4.

8. Ímé adtam néked erős orczát az ő orczájok ellen, és erős homlokot az ő homlokok ellen.

9. A te homlokodat *olylyá tettem* mint az adamás, mely erősebb a tűzkőnél: Ne félj *azért* tőlök és meg ne rettenj az ő tekintetektől: mert vakmerő ház.

10. És monda nékem: Embernek fija! Minden beszédimet, melyeket szólok néked, vedd szívedbe, és halld meg füleiddel.

11. És menj el, menj bé a foglyok közé, a te néped fijaihoz, és szólj nékik, és mondjad nékik: Így szól az Úr Isten; vagy hallják vagy nem hallják.

12. És felvőn engem a lélek, és hallék utánnam nagy rezzenésnek szavát, *mondván:* Áldott az Úrnak dicsősége, az ő helyéről!

13. És amaz állatok * szárnyaiknak szavokat, melyek egymást érik vala, és a kerekek csikorgásokat ellenekbe; és nagy indulásnak szavát. *rész 1, 24.

14. És a lélek felvőn engemet, és elragada engemet, és elmenék elkeseredvén az én lelkem haragjában: és az Úrnak erős keze lőn én rajtam.

15. Menék azért a Thél-Abib *tartományba vitt* foglyokhoz, kik lakoznak vala a Kébár folyóvíz mellett, és leülék, ők is ott ülvén: ülék *azért* * ott hét napon álmélkodva ő közöttök. *Jób 2, 13.

16. És lőn hét nap mulva az Úr szava én hozzám, mondván:

17. Embernek fija: * Őrállóul adtalak én téged, Izráel házának: halld meg azért az én számból az én beszédemet, és intsd meg őket az én nevemben. *rész 33, 7. 8.

18. Ha én mondándom a hitetlennek: Halállal halsz meg; és te őtet meg nem inted, és nem szólasz néki intvén őtet, *hogy* a hitetlen az ő istentelen útától *eltávozzék*, hogy éljen: az a hitetlen meghal az ő álnokságában, de az ő vérét a te * kezedből kívánom meg. *Zsid. 13, 17.

19. Te pedig ha meginted a hitetlent, és meg nem térénd az ő hitetlenségéből, és az ő istentelen útáról: az, az ő álnokságában hal meg, de te a te * lelkedet megmentetted. *Csel. 20, 26.

20. És ha elfordúl az igaz az ő * igazságától, és álnokságot cselekeszik, és botránkozást vetek eleibe; ő meghal, mert meg nem intetted őtet, az ő bűnében hal meg, és emlékezetbe nem jőnek az ő igazságai, melyeket cselekedett: de az ő vérét kezedből kívánom meg. *rész 18, 24. 33, 12. 13.

21. Te pedig ha meginted azt az igazat, hogy az igaz ne vétkezzék, és ő nem vétkezéndik többé: élvén él; mivelhogy megintetted, és te a te lelkedet megmentetted.
22. Lőn pedig akkor az Úrnak keze én rajtam, és monda nékem: Kelj fel, menj ki a mezőre, és ott szólok veled.
23. Felkelék azért, és kimenék a mezőre: és ímé ott az Úrnak dicsősége áll vala, mely hasonló vala ahoz a dicsőséghez, melyet * láttam vala a Kébár folyóvíz mellett, és esém az én orczámra. *rész 1, 28.
24. Akkor az én lelkem megjöve: és állata engemet lábaimra, és szólíta engem *az Úr*, és monda nékem: Menj bé és zárd bé magadat a te házadban.
25. Te pedig óh embernek fija: Ímé köteleket vetnek reád, és azokkal megkötöznek téged, és ki ne menj közikbe.
26. A te nyelvedet azért ínyedhez ragasztom, és néma lészesz, és ne légy nékik megfeddő férjfiú: * mert vakmerő ház. *Ésa. 48, 4.
27. Mikor pedig szólok veled, megnyitom a te szádat, és mondjad nékik: Ezt mondja az Úr Isten: A ki hallja, hallja meg, és a ki nem akarja, ne hallja: mert * vakmerő ház! *Hós. 4, 4.

IV. RÉSZ.

Prófétálás Jérusálem megszállásáról: és a nagy éhségről a fogságban.

És te embernek fija, végy magadnak egy téglát, és tedd azt elődbe, és írd meg rajta Jérusálem várósát.
2. És írj ellene megszállást és építs ellene sánczot, és tölts ő ellene *föld* töltést, és szerezz ellene tábort, és vess ellene köröskörűl * kosokat. *2 Kir. 25, 1.
3. És végy magadnak *egy* vasserpenyőt, és állasd fel azt vaskőfal gyanánt te közted és a város között: és erősítsd meg orczádat ő ellene, és mintha megszállották volna, hogy te megszállottad: Jegye ez az Izráel házának.
4. És te feküdj a te baloldaladra, és vesd az Izráel háza álnokságát arra: a napoknak számok szerint, a mennyin hálsz azon, viseljed az ő álnokságokat.
5. Én pedig adtam néked az ő álnokságoknak esztendeit, napok számában, háromszáz * kilenczven napokat, és viseled az Izráel házának álnokságát. *4 Móz. 14, 34.
6. És ezek kitelvén, feküdj a jobboldaladra másodszor, és viseld a Júda házának álnokságát negyven napig: *egy* napot *egy* esztendőért: egy napot, *mondom*, hogy adtam néked egy esztendőért.
7. És Jérusálem megszállására erősítsd meg a te orczádat, és karod feltürve legyen, és prófétálj ő ellene.
8. És ímé köteleket vetettem reád, és meg nem fordíthatod magadat egyik oldaladról a másikra, míg bétöltöd a te megszállásodnak napjait.
9. És te végy magadnak búzát és árpát, és babot, és lencsét, és kölest, és ledneket, és tedd ezeket egy edénybe, és ezekből csinálj magadnak kenyeret: a napok száma szerint, míg oldaladon fekszel, háromszáz * kilenczven napokon egyed azt. *vers 5.
10. A te ételed pedig, melylyel élsz, *lészen* mérték szerint, húsz siklus nyomó egy napra, időről időre egyed azt.
11. És a vizet mértékkel igyad, egy Hinnek hatodrészét, időről időre igyad *azt*.
12. És *mint a hamu alatt sütő* árpapogácsát, úgy egyed azt, és szemek láttára emberi ganéjnál süssed azt.
13. És monda az Úr: Így eszik az Izráel fijai az ő fertelmes * kenyereket a pogánynemzetek között, a kik közé őket kiüzöm. *Hós. 9, 3.
14. És mondék: Ah, ah Uram Isten! ímé az én lelkem *soha* meg nem fertéztetett; és döggel holtat és *vadtól* megszaggattat nem ettem ifjúságomtól fogva ez ideig, és az én számon bé nem ment tisztátalan * állat húsa. *3 Móz. 11, 4.
15. És monda nékem: Ímé tehén ganéjt adok néked az emberi ganéj helyébe, és süsd a te kenyeredet annál.
16. És monda nékem: Embernek fija! Ímé én eltöröm a kenyérnek botját Jérusálemben; * és eszik kenyereket mértékkel és rettegéssel, és vizeket mértékkel és eláj ulással iszszák. *3 Móz. 26, 26.
17. Hogy kenyér nélkűl és víz nélkűl megfogyatkozván, * elálmélkodjanak mindnyájan, és megrothadjanak az † ő hamisságokban. *Sir. 4, 4. 5. †3 Móz. 26, 29

V. RÉSZ.

Elberetvált haj példázza a nép veszedelmét: Isten haragjának oka az ő népe ellen.

És te embernek fija, végy magadnak egy éles kést, *tudniillik* borbély beretvát végy magadnak, és vond el azt a te fejeden és szakálladon; és végy magad

nak *egy* mértéket, és oszd el azok*nak* *szőröket.*

2. Harmadrészét tűzzel égesd meg a város közepette, a megszállás napjai bételjesedése szerint: azután vedd a harmadrészét, és vagdald aprórа fegyverrel a *város* körűl: és harmadrészét hintsd el a szélre: és a fegyvert kivonszom * utánok. *5 Móz. 28, 64–67.

3. És végy ki innét egy keveset, és kösd azokat a te ruhádnak prémire.

4. És ezek közűl ismét végy ki, és vesd a tűz közepire, és égesd meg azokat tűzzel: abból megyen tűz az Izráel egész házára.

5. Így szól az Úr Isten: Ez a Jérusálem a *város*, melyet a pogány nemzetek * közibe helyheztettem vala, és ő körűlte a tartományokat; *Sir. 1, 1.

6. De változtatta az én ítéletimet hitetlenségre * inkább a Pogányoknál, és az én rendelésimet azoknál a nemzeteknél, kik ő körűlte vagynak: mert az én ítéletimet megutálták, és az én parancsolatimat, és azokban nem jártak. * Ésa. 1, 4. 10. 5, 7.

7. Ezokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy a ti *álnokságtoknak* sokasága feljebb vagyon * a pogányokénál, kik körűltetek vagynak: az én parancsolatimban nem jártatok, és az én ítéletimet nem cselekedtétek: sőt csak a Pogányok ítéleti szerint is, kik körűltetek vagynak, nem cselekedtetek. *Sir. 4, 6.

8. Ezokáért így szól az Úr Isten: Ímé én mégyek reád: én cselekeszem te közötted ítéleteket a pogányok szemeik láttára.

9 És cselekszem rajtad, mit nem cselekedtem, és hasonló dolgot nem cselekeszem többé, minden utálatosságidért;

10. Mert az atyák megeszik * fijaikat te közepetted, és a fiak megeszik az ő attyaikat, és cselekeszem te rajtad ítéleteket, és minden te maradékidat szélre hányom minden részre.
*5 Móz. 28, 53. Sir. 4, 10.

11. Ezokáért, élek én, azt mondja az Úr Isten, ha meg nem cselekeszem: mivelhogy az én szent helyemet megfertéztetted minden utálatosságiddal és minden undokságiddal: én is azért elrontlak, és az én szemem *néked* * nem kedvez, és én is nem könyörűlök *rajtad.* * rész 7, 4. 18.

12. Harmadrészed döghalál * miatt vész el, és éhség miatt emésztetik meg te közepetted; és harmadrészed fegyver miatt húll el te körűlted: és harmadrészedet minden szélre elhintem, és fegyvert vonszok utánnok. *Jer. 15, 2.

13. És megszűnik az én búsulásom, és leszállítom az én felgerjedett haragomat ő ellenek, és vígasztalást vészek; és megértik, * hogy én Úr szóltam az én buzgóságomban, mikor bosszankodásomat betöltöm rajtok.
*Sir. 2, 17. 4, 11.

14. És adlak tégedet pusztaságra és gyalázatra a Pogányok között, kik körűlted vagynak, mindennek szeme láttára, ki elmegyen mellőled.

15. És lészen * gyalázat és megutálás, példa és álmélkodás a Pogányoknak, kik körűlted vagynak, mikor ellened ítéletet tészek búsultomban és haragomban, és haragos feddésimben: Én Úr szólottam *ezeket!* *5 Móz. 28, 37.

16. Mikor bocsátom az éhségnek veszedelmes nyilait ő ellenek, melyeket bocsátok, hogy elveszesselek titeket; és mikor éhséget bocsátván ti reátok, elrontom ti köztetek a kenyér botját.

17. Bocsátok, mondom, reátok éhséget, és gonosz * fenevadakat, melyek magzat nélkűl hagynak téged; és döghalál és vérontás megyen által rajtad: és fegyvert hozok reád. Én Úr szóltam *ezeket!* *3 Móz. 26, 22.

VI. RÉSZ.

Jövendölés a Júdának veszedelméről.

És lőn az Úrnak szava én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Vesd orczádat az Izráel hegyeire, és prófétálj ő ellenek.

3. És mondjad nékik: Izráel hegyei, halljátok meg az Úr Isten beszédét. Ezt mondja az Úr Isten a hegyeknek, a halmoknak, a patakoknak és völgyeknek: Ímé én hozok reátok fegyvert, és elvesztem a ti magasságitokat.

4. És elpusztulnak a ti oltáraitok, és elrontatnak a ti képeitek, és levágatom a ti sebeseiteket a ti * bálványitok előtt.
*3 Móz. 26, 30.

5. És vetem az Izráel fijainak holttesteiket az ő bálványaik eleibe, és ide s tova hányom a ti csontaitokat a ti oltáritok közűl.

6. Minden lakhelyeitekben a városok pusztákká maradnak, és a magasságok elpusztíttatnak, úgy hogy elpusztulva és elhagyva lésznek a ti oltáritok, és elrontatnak és semmivé lésznek a ti bál-

ványitok és kivágatnak a ti képeitek, és
eltöröltetnek a ti munkáitok.
7. És elhull a megölött ti közöttetek,
és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.
8. És meghagyok *valamennyit* * *ben-*
netek, hogy legyenek közületek, kik
megmenekedjenek a fegyvertől a Pogá-
nyok közt, mikor eloszlattattok a föl-
dekre. * rész 5, 1—5.
9. És megemlékeznek * én rólam, a
kik közületek megmenekednek a Pogá-
nyok között, kik között fogságban lész-
nek; mivelhogy megbántattam az ő pa-
rázna szívek miatt, mely tőlem elszaka-
dott, és az ő parázna szemek miatt, pa-
ráználkodván az ő bálványaik után; és
levágattatnak azok előtt a gonoszsá-
gokért, melyeket cselekedtek minden ő
utálatosságokban. * Hós. 5, 15.
10. És megesmérik, hogy én vagyok
az Úr, hogy nem hijába mondottam,
hogy megcselekeszem rajtok e veszedel-
met.
11. Így szól az Úr Isten: Üsd öszve
kezedet és tapodj lábaddal, és mond
ezt: Jaj az Izráel háza gonoszságának
minden utálatosságiért: * mert fegyver,
éhség és döghalál miatt hullanak el.
* rész 5, 12.
12. A ki messze lészen, döghalál
miatt hal meg, és a ki közel lészen,
fegyver miatt esik el: és a ki ezektől
meghagyatik, és körülvétetik, éhség
miatt meghal; és betöltöm az én bosz-
szankodásomat ő rajtok.
13. És megtudjátok, hogy én vagyok
az Úr, mikor az ő megölettettei az ő
bálványaik * között lésznek, az ő ol-
táraik körűl minden † magas hal-
maikon, minden hegyeknek tetein, és
minden zöld fa alatt, és minden sűrű
ágas cserfa alatt, a helyen, a hol gyö-
nyörűséges illatot tettek minden ő bál-
ványaiknak.
* vers 4. 6. 9. † 2 Kir. 17, 10. Ésa. 57, 5.
14. Kinyujtom azért az én kezemet ő
reájok, és teszem e földet pusztává és
kietlenné, a pusztától fogva mind Dib-
latáig minden ő lakhelyekben; és meg-
tudják, hogy én vagyok az Úr!

VII. RÉSZ.

Jövendölés az Izráel földe veszedelméről.

És lőn az Úr beszéde én hozzám,
mondván:
2. És te embernek fija, így szóla az
Úr Isten az Izráel földének: Vége *va-*
gyon, eljött e föld négy szegeletinek
vége:
3. Immár közel vagyon a te véged, és
bocsátom az én haragomat reád, és
megítéllek tégedet a te útaid * szerint,
és vetem reád minden te utálatossági-
dat. * Ésa. 57, 5. 5 Móz. 28, 15—68
4. És nem kedvez az én szemem tené-
ked, sem meg nem szánlak: hanem a te
útaidat vetem te reád, és a te utálatos-
ságid te közepetted lésznek, és megtud-
játok, hogy én Úr vagyok.
5. Így szólott az Úr Isten: Imé egyik
veszedelem a másikat éri.
6. Eljött a vég, eljött a vég; felserkent
te ellened, ímé eljött!
7. Eljött a reggeli szentenczia néked,
te, ki a földön lakozol! eljött az idő, kö-
zel vagyon a zengésnek ideje, és nem
hegyeknek zengések lészen.
8. Most rövid * időn kiöntöm az én
haragomat te reád, és betöltöm az én
búsulásomat rajtad, és megítéllek té-
gedet a te útaid szerint, és vetem
reád minden te utálatosságidat.
* 2 Kir. 25, 1—11.
9. És nem kedvez az én szemem, sem
meg nem * szánlak, hanem fizetek né-
ked a te útaid szerint, és a te utálatos-
ságid te rajtad lésznek; és megtudjátok,
hogy én vagyok a megverő Úr.
* Jer. 15, 1—6. 25, 8—11.
10. Imé a nap, ímé eljött, kijött a reg-
geli szentenczia, megvirágozott a vessző,
megzöldellett a kevélység.
11. A hamisság felnevekedett hitetlen-
ségnek pálczájával: Senki nem *marad*
meg közülök, semmi nem *marad meg*
gazdagságokban, sem az ő magvokban,
és nem lészen a siratás köztök.
12. Eljött az idő, jelen vagyon a nap:
a ki veszen, ne örüljön *annak*, és a ki
ád, ne szomorkodjék *rajta:* mert harag
jött minden ő sokaságára.
13. Mert az adó az eladott *jószágra*
meg nem tér, még ha életben lészen is
az ő lelkek, mert a látás minden ő soka-
sága felől meg nem tér, és senki az ő
álnoksága miatt az ő életét meg nem
erősítheti.
14. Ámbátor fújjátok a trombitát, és
készítsetek elő mindent: de nincsen a
ki menjen a harczra: mert az én hara-
gom minden ő népén *vagyon*.
15. Kivűl fegyver, döghalál és éhség
belől; a ki a mezőn *lészen*, fegyver
miatt hal meg, és a ki a városban *lé-*
szen, azt az éhség és döghalál emészti
meg.

16. És *a mi kevesen* elszaladnak közűlök, lésznek a hegyeken, mint a völgyekben *bujdosó* galambok, mindnyáján óhajtva, kiki az ő álnokságáért.

17. Minden kezek elerőtlenülnek, és minden térdek elolvadnak mint a víz.

18. És öltöznek * zsákba, és a rettegés fogja el őket; és minden orczán szégyen, s minden fejeken kopaszság lészen. * Ésa. 15, 2. 3. Ámós 8, 10.

19. Az ő ezüstöket az útczára * vetik ki, és az ő aranyokat elhányják: az ő ezüstök és aranyok meg nem szabadíthatja őket az Úr búsulásának napján: az ő lelkeket meg nem elégíthetik, és hasokat bé nem tölthetik: mert ez a romlás az ő álnokságokért lészen. * Péld. 11, 4. Sof. 1, 18.

20. És az ő ékességeknek szépségét kevélységre fordították, és az ő utálatosságoknak és bálványaiknak képeket * csináltak abból; ezokáért vetettem azt el. * rész 20, 18.

21. És adom azt az idegeneknek kezekbe az elragadozásra, és a földnek hitetlen lakóinak zsákmányra, és megfertéztetik azt.

22. És elfordítom az én orczámat ő tőlök, és megfertéztetik az én Szenthelyemet, és bémennek abba a * rontók, és megfertéztetik azt. * 2 Kir. 25, 9.

23. Csinálj * lánczot; mert a föld rakva vérnek † ítéletivel, és a város rakva álnoksággal. * Jer. 27, 2. † 2 Kir. 21, 16.

24. És hozok felette gonosz pogányokat, és elfoglalják az ő házaikat, és azt cselekeszem, hogy megszűnjék a hatalmasoknak kevélységek, és megfertéztetnek azoknak templomaik.

25. A kivágás eljött: és békességet keresnek, de nem lészen.

26. Egy romlás a másikra jő, és egy hír után más támad, és * látást keresnek a Prófétától, és a törvény elvész a Paptól, és a tanács a Vénektől. * Sir. 2, 9.

27. A Király * szomorkodik, a Fejedelem pusztaságba öltözik és a föld népének kezei elháborodnak; az ő útok szerint cselekeszem velek, és az ő ítéletek szerint ítélem meg őket; és megtudják, hogy én vagyok az Úr. * 2 Kir. 25, 7.

VIII. RÉSZ.

Négy látások: Izráelnek sok bálványozása.

És lőn hatodik esztendőben, hatodik hóban, a hónak ötödik napján, és ülök vala az én házamban, és a Júda Vénei ülnek vala én előttem, és esék reám ott az Úr Istennek keze.

2. És látám, és ímé mintegy tűz ábrázatjának hasonlatossága, az ő derekától fogva és alá, tűz vala: derekától fogva pedig és oda fel, mintegy fényességnek tekintete, mintegy tüzes fényességnek látása.

3. És nyujta olyat, mintegy * kéz, és foga engem fejem üstökénél fogva; és felemele engem a lélek az ég és a föld között, és vive engem Jérusálembe isteni látásokban, a belső *templom pitvara* kapujának ajtajához, mely északra néz vala; a hol vala helye a † bosszúság bálványának, mely bosszúságra ingerel. * Dán. 5, 5. † rész 20, 28. 2 Kir. 21, 7.

4. És ímé vala ott az Izráel Istenének dicsősége, a látás szerint, melyet * láttam vala a mezőben. * rész 1, 28. 3, 23.

5. És monda nékem: Embernek fija! Emeld fel most a te szemeidet észak felé: Felemelém azért szemeimet észak felé, és ímé északra az oltár kapuja mellett *vala* a bosszúságnak bálványa *mikor a kapun* bémennének.

6. És monda nékem: Embernek fija! Nem látod-é mit cselekesznek ezek, a nagy utálatosságokat, melyeket cselekesznek itt az Izráel háznépe, hogy messze eltávozzam az én Szenthelyemtől? De mégis fordulj, és látsz nagyobb utálatosságokat.

7. És vive engem a *más* pitvar ajtajához, és látám, és ímé egy lyuk vala a falban.

8. És monda nékem: Embernek fija! Lyukaszd által a falat: * és általlyukasztám a falat, és ímé egy ajtó lőn. * rész 12, 5.

9. És monda nékem: Menj bé és lásd meg a gonosz utálatosságokat, melyeket ezek ott cselekesznek.

10. Bémenék azért, és tekintém, és ímé minden utálatos csúszómászó, és oktalan állatoknak képek, és az Izráel házának minden bálványai felírva valának a falon köröskörűl.

11. És hetven férjfiú az Izráel háza Vénei közűl áll vala előttök, és Jazániás a Sáfán fija áll vala ő köztök, és mindeniknek kezében *vala* az ő temjénezője, és a füstnek sűrű köde megyen vala fel:

12. És monda nékem: Látád-é embernek fija, az Izráel házának Vénei miket cselekesznek a setétben, kiki az ő képpel béiratott ágyasházokban? mert azt

mondják: Nem lát * minket az Úr, elhagyta az Úr ezt a földet.
*Jób 23, 13. Zsolt. 94, 7.
13. És monda nékem: Mégis fordulj, és látsz nagyobb utálatosságokat, melyeket ezek cselekesznek.
14. És vive engem az Úr háza kapuja ajtajához, mely vagyon északra és ímé ott asszonyok ülnek vala, siratván a Tammúzt.
15. És monda nékem: Nem látod-é embernek fija? Mégis fordulj, és látsz nagyobb utálatosságokat ezeknél.
16. Béviv azért engem az Úr házának belső pitvarába, és ímé az Úr temploma ajtaja mellett, a tornácz és az oltár között, vala úgymint huszonöt férjfi, kik háttal fordultak vala az Úr templomára, és orczájok vala napkeletre, és magokat meghajtván imádkoznak vala, naptámadat felé, * a Napnak.
*2 Kir. 21, 5. 23, 11.
17. És monda nékem: Nem látád-é embernek fija? Avagy kicsiny-é Júdának, hogy cselekeszi ez utálatosságokat, melyeket itt cselekesznek? Mivelhogy bétöltötték a földet álnoksággal, és erre térték, hogy felingereljenek engem, de ímé ők bocsátnak büdösséget az ő * orrokba.
*rész 9, 10.
18. Én is búsulásomban cselekeszem *velek*, nem kedvez az * én szemem *nékik*, és nem könyörülök *rajtok*, és kiáltanak az én füleimbe nagy szóval, de meg † nem hallgatom őket.
*rész 5, 11. † Jer. 11, 11. Sir. 3, 8.

IX. RÉSZ.

A hívek megtartatnak a csapás között.

És kiálta az én füleimbe nagy szóval, mondván: Elközelgettek a * városnak meglátogatásai, és mindenik kezében elvesztésre való fegyvere *vagyon*.
*2 Kir. 25, 1—11.
2. És ímé hat férjfi jő vala a felső kapu útáról, mely néz északra, és mindenik kezében vala az ő rontásra való szerszáma, és egy férjfi vala ő közöttök gyolcsban öltözve, és írószerszám vala oldalán: kik bémenvén állanak a * réz oltár mellé.
*1 Kir. 8, 64.
3. És az Izráel Istenének * dicsősége elméne a Kérubról, a kin vala, a ház küszöbéhez; és hívá a férjfiat, † ki gyolcsban vala öltözve, kinek oldalán az írószerszám vala.
*1 Kir. 8, 10. 11. † vers 2.
4. És monda az Úr néki: Menj által a város közepin, Jérusálem közepin, és jegyezz * egy Tau betűt a férjfiaknak homlokokra kik nyögnek, és *bánattal* kiáltanak mind ezekért az utálatosságokért, melyeket cselekesznek annak közepette.
*Jel. 7, 3. 4.
5. És a többinek * monda az én hallásomra: Menjetek által a városon ő utánna, és vágjátok; ne kedvezzen a ti szemetek, és ne könyörüljetek.
*vers 2.
6. Véneket, ifjakat, és szűzeket, kicsinyeket és asszonyokat öljetek mind egy lábig: de azokra a férjfiakra, a kiken Tau *betű* lészen, ne * menjetek; és az én templomomtól kezdjétek el. Elkezdék azért, a vén † férjfiaktól, kik a ház előtt valának.
*vers 4. † 2 Krón. 36, 17—19.
7. És monda nékik: Fertéztessétek meg a házat, és töltsétek meg a pitvarokat megölettekkel. Menjetek ki. Kimenének azért, és vágák *a népet* a városban.
8. És lőn mikor levágták volna őket, én maradék meg, és arczczal leborulék, és kiálték, és mondék: Ah, ah, Uram Isten! avagy elveszted-é Izráelnek minden maradékit, kiöntvén a te búsulásodat Jérusálemre?
9. És monda nékem: Az Izráel és Júda házának álnoksága * felette nagy, és e föld megtölt † vérekkel, és az a város rakva elfordult †† *ítélet*tel: mert azt mondták: Elhagyta az Úr e földet, és az Úr nem látja!
*Jer. 18, 12. † 2 Kir. 21, 16. †† Ésa. 5, 7.
10. És én is, (nem kedvez * az én szemem, és nem könyörülök) az ő útjokat fizetem vissza az ő fejekre.
*rész 5, 11. 14. 15.
11. És ímé a férjfi, a ki gyolcsba öltözött vala, a kinek oldalán * írószerszám vala, felele *ilyen* beszéddel, mondván: Megcselekedtem a szerint, a mint parancsoltál nékem.
*vers 3.

X. RÉSZ.

A férjfiról, a ki elevenszenet vészen ki a kerekek és a Kérubimok közül.

És látám: és ímé az ég felett, mely *vala* a Kérubimok * fejek felett, mint egy zafirkő, és mint egy széknek hasonlatossága tetszik vala ő felettek.
*rész 1, 22. 26.
2. És szóla ama férjfinak,* ki gyolcsba öltözött vala, mondván: Menj bé a kerekek közé, *melyek vagynak* a Kérubimok alatt, és töltsd meg a te kezeidet elevenszénnel, mely a Kérubimok között vagyon, és hintsd el e városra. És béméne szemem láttára.
*rész 9, 3. 10.

3. A Kérubimok pedig állanak vala a háznak jobbfelől való része felől, mikor e férjfiú bémenne és a köd * bételi vala a belső pitvart. *1 Kir. 8, 10. 11.
4. És eltávozék az Úrnak dicsősége a * Kérubról a ház küszöbéhez: és megtelék a ház köddel, és a pitvar bételék az Úr dicsősége fényességével. *vers 18. 2 Móz. 25, 18. 22.
5. És a Kérubimok * szárnyaiknak csattogások is hallik vala mind a külső pitvarig, úgymint a mindenható erős *Isten*nek szava, mikor szól. *rész 1, 24.
6. És lőn, mikor parancsolt volna ama gyolcsba öltözött férjfinak, mondván: Végy tüzet a kerekek közűl és a Kérubimok közűl: béméne és álla a kerekek közé.
7. És *egy* Kérub a Kérubimok közűl kinyujtá * kezét a tűzhöz, mely vala a Kérubimok között, és vőn és tevé a gyolcsba öltözöttnek markába: ki elvevé, és kiméne. *rész 1, 8.
8. És látszék a Kérubimokon emberi kéznek hasonlatossága az ő szárnyaik alatt.
9. És látám, és ímé * négy kerék *vala* a Kérubimok mellett, egyik kerék vala az egyik Kérub mellett, és a másik kerék a másik Kérub mellett, a kerekeknek pedig tekintetek olyan vala, mint a Társiskőnek színe. *rész 1, 15.
10. És azoknak a négy kerekeknek ábrázatjok *egy vala,* mintha *egy* kerék a *más* kerék közepette volt volna.
11. Mikor mennek vala, mind a négy oldalokra mennek vala, meg nem fordulnak vala, mikor járnak vala; hanem arra a helyre, melyre fordúl vala az első *Kérub,* az után mennek vala, és vissza nem fordulnak, mikor mennek vala.
12. És minden testek * és hátok, és kezeik, szárnyaik, és a kerekek rakva valának szemekkel, mind a négy keréknek kerületin. *rész 1, 18.
13. A kerekeknek kiáltának: Óh kerék! az én hallásomra.
14. És mindenik *Kérub*nak négy orczája vala: az első orcza Kérub * orcza, és a második orcza ember orcza, és a harmadik oroszlán orcza, és a negyedik saskeselyű orcza. *rész 1, 10.
15. És felemelkedének a Kérubimok: Ez a lelkes állat, melyet láttam vala a Kébár folyóvize mellett.
16. És mikor járnak vala a Kérubimok, járnak vala a kerekek is ő mellettek: mikor pedig felemelik vala a Kérubimok az ő szárnyaikat, hogy felemelkednének a földről, nem térnek vala vissza a kerekek is ő mellőlök.
17. Mikor állanak vala *a Kérubimok,* állanak vala a *kerekek is,* és mikor azok felemelkednek vala, felemelkednek vala *ezek is* ő velek: mert a lelkes * állat akaratja *vala* ő bennek. *rész 1, 5—13. 20. 21.
18. És kiméne az Úr dicsősége a ház küszöbétől, és álla * a Kérubimok felibe. *vers 4.
19. És felemelvén azok a Kérubimok az ő szárnyaikat, felemelkedének a földről szemem láttára: mikor kimenének ők, a kerekek is valának ellenekbe velek: és megálla az Úr házának napkeleti kapujának bémeneteliben, és az Izráel Istenének * dicsősége felűl ő rajtok. *rész 28.
20. Ez az állat, a melyet láttam vala az Izráel Istene * alatt, a Kébár folyóvize mellett; és megesmérém, hogy Kérubimok volnának. *rész 1, 26. 28.
21. Négy orczája *vala* mindeniknek és négy szárnya mindeniknek, és emberi kéznek hasonlatossága az ő szárnyok alatt.
22. Orczájoknak pedig hasonlatossága, mint azoknak az * orczáknak melyeket láték a Kébár folyóvíz mellett, mind tekintetek, mind ő magok; mindenik arczczal megyen vala elől. *rész 1, 10.

XI. RÉSZ.

A Jérusálembeliek elhitetőinek büntetések: A foglyok visszahozásának igéretei.

És felemele engem a lélek, és bévive engem az Úr házának napkeleti kapujára, mely néz napkeletre: és ímé a kapu ajtajában, huszonöt férjfiak, kik között látám Jaazániát, Azur fiját, és Pelátiát, Benája fiját, a népʼ Fejedelmit.
2. És monda nékem: Embernek fija! Ezek a férjfiak, a kik gondolnak álnokságot, és gonosz tanácsot tartanak ebben a városban;
3. Mert azt mondják: Nem kell közel házakat építeni; mert e város fazék lenne, mi pedig ama * hús. *vers 7. 11.
4. Ezokáért prófétálj ő ellenek, prófétálj, embernek fija!
5. Esék azért én reám az Úr Lelke, és monda nékem: Mondjad, így szól az Úr: Így szólottatok Izráel háza, és a ti szívetekbe a mi felmegyen, jól tudom én.
6. Sokakat öltetek meg * ebben a városban, és az ő útczáit megtöltöttétek megöletettekkel. *2 Kir. 21, 16.
7. Ezokáért így szól az Úr Isten: A

kiket ti megöltetek, kiket e város köze-
pire vetettetek, ezek a * hús: a város
pedig fazék; és titeket kiviszlek ő belőle.
*vers 3.
8. Fegyvertől féltetek, és * fegyvert
hozok ti reátok, azt mondja az Úr Isten.
*2 Kir. 25, 1—11. Jer. 42, 16.
9. És kihozlak titeket belőle, és adlak
titeket idegenek kezekbe, és tészek elle-
netek ítéleteket.
10. Fegyver miatt hullotok el, az Iz-
ráel * határában ítéllek meg titeket; és
megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.
*2 Kir. 25, 5—7.
11. E *város pedig* nem lészen néktek
mint * a fazék, sem ti nem lésztek ő
közepette mint a hús; az Izráel határá-
ban ítéllek meg titeket. *vers 3.
12. És megértitek, hogy én vagyok az
Úr: mert az én végezésimben nem jár-
tatok, és az én ítéletimet nem cseleked-
tétek; hanem a Pogányok ítéletek sze-
rint cselekedtetek, kik ti körűletek vagy-
nak.
13. És lőn mikor prófétálnék, Pelátia
a Benája fija meghala: esém azért az
én orczámra, és kiálték nagy felszóval
és mondék: Ah, ah, Uram Isten! avagy
elfogyatod-é Izráelnek maradékit?
14. És lőn az Úrnak szava én hozzám,
mondván:
15. Embernek fija! Te atyádfiai, te
atyádfiai, te rokonid, és egész Izráel
háza, mind azok, kiknek a Jérusálem
lakói mondották: Távol legyetek az
Úrtól, nékünk adatott ez a föld örök-
ségűl!
16. Ezokáért mondjad: Így szól az Úr
Isten: Noha távol vetettem ki őket a
Pogányok közé, és eloszlattam őket e
földekre: de azért lészek nékik kicsiny
templomúl a földeken, melyekre men-
tek.
17. Ennekokáért mondjad: Ezt mondja
az Úr Isten: Egybegyűjtelek * titeket a
népek közűl, és együvé hozlak titeket
a földekről, a melyekre eloszlottatok;
és adom néktek az Izráel földét.
*Jer. 29, 10.
18. És bémennek oda, és elhányják
minden ő benne való * fertelmességit,
és minden utálatosságit arról a földről.
*Ésa. 4, 2. 3.
19. És adok nékik * egy szívet, és
új † szívet adok ő beléjek, és kivé-
szem a kő szívet az ő testekből, és
adok nékik hús szívet;
*Jer. 32, 39. 38, 8. 9. †rész 18, 31.
20. Hogy az én végezésimben járja-
nak, és az én ítéletimet megőrizzék, és
cselekedjék azokat, és legyenek nékem
népem, és én legyek nékik Istenek.
21. De a kiknek szívek az ő fertelmes-
ségek és utálatosságok után jár, azok-
nak útjokat az ő fejekre * vetem, az Úr
Isten mondja. *vers 6. 9. rész 9, 5—8.
22. Felemelék azért a Kérubimok az
ő szárnyaikat, és a kerekek ő ellenek-
ben; és az Izráel Istenének dicsősége
vala * felűl ő felettek. *rész 10, 20.
23. Eltávozék az Isten dicsősége a vá-
ros közepiről, és álla a hegyre, mely
a városnak napkelet felől való részen
vagyon.
24. És a lélek felvőn engem, és visz-
szavive engem Káldea földére * a fog-
ságban valókhoz, látásban az Isten lelke
által: és eltávozék tőlem az a látás, me-
lyet láték. *rész 1, 1. 2.
25. És megbeszélém a fogságban va-
lóknak az Úrnak minden beszédit, me-
lyeket nékem megjelentett vala.

XII. RÉSZ.

Példákkal jelentgeti a fogságra menést.

És lőn az Úrnak szava én hozzám,
mondván:
2. Embernek fija! Engedetlen ház kö-
zepette lakol, kiknek szemeik vagynak
a látásra, de nem * látnak: füleik vagy-
nak a hallásra, de nem hallanak: mert
engedetlen ház ez.
*Ésa. 6, 9. 43, 20. Csel. 28, 26. 27.
3. És te, embernek fija, készítsd elő a
te útra való szerszámidat, és menj el
nappal az ő szemeik előtt: menj el a te
helyedről más helyre, szemek láttára;
hogyha valamiképen látják: mert en-
gedetlen * ház ez. *Jer. 18, 12.
4. És vidd ki a te portékáidat mintegy
útra való szerszámokat, nappal szemek
láttára, te pedig menj ki estve szemek
láttára, mint a kik másuvá akarnak
menni.
5. Szemek láttára lyukaszd által a fa-
lat, és vidd ki az által.
6. Szemek láttára válladon hord ki, a
setétben vidd ki, orczádat fedd bé, és a
földet ne nézd: mert csudáúl adtalak
tégedet az Izráel házának.
7. Így cselekedtem azért, a mint pa-
rancsolva vala nékem: Az én portékái-
mat előhozám nappal, mint a kik má-
suvá hordozkodnak, és estve által lyu-
kasztám kezemmel a falat: a setétben
hozám elő vállamon, *és* hordám ki sze-
mek láttára.
8. És lőn az Úr beszéde én hozzám
reggel, mondván:

9. Embernek fija! Nemde nem mondá-é néked az Izráel háza, ez engedetlen * ház, *hogy* mit cselekeszel? *Jer. 42, 2. 5. 6. 43, 1—5. 44, 15. 17.
10. Mondjad nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Ez a próféczia a Jérusálembeli Fejedelemről vagyon, és az Izráelnek egész házáról, ki ő köztök vagyon.
11. Mondjad *nékik:* Én ti csudátok vagyok; a mint cselekedtem, így lészen nékik *dolgok;* elmennek, és fogságra mennek.
12. És a Fejedelem, ki ő köztök vagyon, vállán hordozza *ruháit* a setétben, és kimegyen: a falat által lyukasztják, * hogy kivigyék őtet azon: az ő orczáját béfedi, hogy szemeivel a földet ne lássa. *2 Kir. 25, 4—7.
13. És kiterjesztem az én hálómat ő ellene, és megfogatik az én varsámban; és viszem őtet Babilonba a Káldeusok földére, de *mindazáltal* azt nem * látja, és ott meghal. *2 Kir. 25, 7.
14. És mindeneket, kik ő körűlte vagynak az ő segítségére, és minden seregit eloszlatom minden szélre, és kivonszom a fegyvert * ő utánnok. *Jer. 43, 5—11.
15. És megtudják hogy én vagyok az Úr, mikor eloszlatom őket a Pogányok közé, és elhintem őket a földön.
16. És hagyok meg ő közűlök kevés férjfiakat * a fegyvertől, az éhségtől, és a döghaláltól, hogy megbeszéljék minden ő utálatosságokat a Pogányok között, a kik közé mennek: és megtudják, hogy én vagyok az Úr. *rész 5, 1—5. 6, 8.
17. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
18. Embernek fija! A te kenyeredet rettegéssel egyed, és a te vizedet reszketéssel és félelemmel igyad.
19. És szólj a föld népének: Ezt mondja az Úr Isten a Jérusálem lakosai felől, az Izráel földe felől: Az ő kenyereket félelemmel eszik, és az ő vizeket pusztaságban iszszák; hogy megpusztíttassék az ő földe az ő teljes voltától, mind azoknak álnokságokért kik benne laknak.
20. És a lakott városok elpusztulnak, és a föld elhagyattatik, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.
21. És lőn az Úrnak beszéde én hozzám, mondván:
22. Embernek fija! Micsoda közbeszédetek *vagyon* néktek az Izráel földében, mondván: Nagy messze * haladnak az idők, és elvesz minden látás! *Ésa. 5, 19. Jer. 7, 4. vers 26. 27.
23. Ezokáért mond meg nékik: Azt mondja az Úr Isten: Megszüntetem e közbeszédet, és többé nem mondják ezt a közbeszédet Izráelben: Hanem mondjad nékik: Elközelgettek azok a napok, és minden látásnak dolga.
24. Mert nem lészen többé semmi látás hijábavaló, és nem lészen hízelkedő jövendőlés az Izráel házában:
25. Mert én Úr szólok, *és* a mely szót szólok, meglészen, nem halasztatik tovább, hanem a ti időtökben, óh engedetlen ház, szólok, és megcselekeszem azt, azt mondja az Úr Isten!
26. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
27. Embernek fija! Ímé az Izráel háza azt mondja: A látás, melyet ez lát, sok időkre * való, és hosszú időkre prófétál. *vers 22. Hós. 6, 3.
28. Ezokáért mondjad nékik: Így szól az Úr Isten: Nem halad tovább semmi én beszédem, az én beszédem, melyet szólok, * meglészen, azt mondja az Úr Isten! *Sir. 2, 17.

XIII. RÉSZ.

A hamis Próféták feddetnek.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
2. Embernek fija! Prófétálj az Izráel Prófétái * ellen, kik prófétálnak, és mondjad azoknak, a kik prófétálnak az ő szívekből: Halljátok meg az Úr beszédét! *Jer. 14, 14. 23, 12—17. 29, 8. 9.
3. Így szól az Úr Isten: Jaj a balgatag * Prófétáknak, kik járnak az ő gondolatjok után, noha † semmit nem láttak. *Jer. 23, 15—17. †vers 6. 7. Jer. 23, 2—4.
4. Mint a pusztabeli rókák, a te Prófétáid, óh Izráel, *olyanokká* lettek.
5. Nem hágtatok fel a törésekre, sem sövényt nem csináltatok az Izráel háza körűl, hogy megállanátok a harczon az Úr *haragja* napján.
6. Hívságot láttak, és hazugságnak jövendőlését, kik ezt mondják: Monda az Úr! holott az Úr nem bocsátotta őket, és reménységet adnak a *népnek,* hogy megerősítik a beszédet.
7. Avagy nem hijábavaló látást láttatok-é, és hazug jövendőlést szólottatok-é? és *mégis azt* mondjátok: * Szóla az Úr; holott én nem szólottam. *Jer. 28, 2. 3. 15.
8. Ennekokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy hívságot szólottatok és láttatok hazugságot, ezokáért ímé én ti ellenetek *lészek,* azt mondja az Úr Isten.

9. És lészen az én kezem azok a Prófétåk ellen, a kik hívságot látnak és hazugságot jövendölnek; az én népemnek gyülekezetében nem lésznek, és az Izráel házának beírásában nem írattatnak, és az Izráel földére bé nem mennek, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr Isten!

10. Ezokáért, hogy eláltatták az én népemet, mondván: Békesség, és nem vala békesség: és ha egyik épít vala falat, ímé azok mázolják vala azt *a falat,* semmire * kellő *sár*ral. *Jer. 6, 14. 28, 2—4.

11. Mondjad azoknak, kik hitvány *sár*ral mázolnak: Elesik *a fal;* nagy bő záporeső lészen, és adok köves esőket, melyek elrontják *a falat,* és a forgószél elhasogatja.

12. És ímé ha elesik a fal, avagy nem mondják-é néktek: Hol vagyon a mázolás, melyet mázoltatok?

13. Ezokáért így szól az Úr Isten: És meghasogatom a forgószéllel az én haragomban, és bőséges záporeső lészen az én búsulásomban, és nagy kőesők az én haragomban az elrontásra.

14. És elrontom a falat, melyet mázoltatok hitvány *sár*ral, és a földig rontom azt: és az ő fundamentoma felhányatik és leromol, és elvesztek ő közepette; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

15. És bétöltöm az én búsulásomat a falon, és azokon, kik azt hitvány *sár*ral mázolják: és mondom néktek: Nincs a fal, és nincsenek, a kik azt mázolták.

16. *Tudniillik* az Izráel Prófétái kik prófétálnak Jérusálemnek, és látnak néki * békességnek látását, noha nincsen békesség; azt mondja az Úr Isten! *Jer. 6, 14. 28, 2—4.

17. És te, embernek fija, fordítsd orczádat a te néped leányira, kik prófétálnak az ő szívekből; és prófétálj ő ellenek.

18. *És* mondjad: Így szól az Úr Isten: Jaj azoknak, a kik vánkosokat varranak * mindennek karjának hólna alá: és a kik csinálnak egybeszorító szerszámokat, akármikorbelieknek fejekre, hogy vadászszák a lelkeket. Nemde nem az én népemnek lelkeket vadászszátok-é, hogy a ti lelketeket elevenen megtartsátok? *vers 10. rész 22, 22—27.

19. És gyalázattal illettek engem az én népem között *egynéhány* marok árpáért, és darab kenyérért, hogy a lelkeket megöljétek, melyek meg nem halnának, és elevenen megtartsátok a lelkeket, a melyek nem élnének; hazudván az én népemnek, mely *örömest* hallgatja * a hazugságot. *Ésa. 30, 10. 11.

20. Ezokáért így szól az Úr Isten: Imé én a ti vánkositokra *bocsátom haragomat,* melyekkel ott vadásztok lelkeket, hogy kirepüljenek, és elszaggatom azokat a *vánkosokat* a ti karjaitok alól és elbocsátom a lelkeket hogy elrepüljenek, a mely lelkeket ti vadásztok.

21. És elszaggatom a ti egybeszorító szerszámitokat, és megszabadítom az én népemet a ti kezetekből, s nem lésznek többé a ti kezetekben vadászásra; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

22. Mivelhogy szomorúsággal illettétek az igaznak szívét hazugsággal, a kit én szomorúsággal nem illettem, és megvastagítottátok a hitetlennek kezeit, hogy meg ne térjen az ő gonosz útától, hogy életben őtet megtartsam.

23. Ezokáért hívságot nem láttok, és jövendőt nem jövendöltök többé, és kimentem az én népemet, a ti kezetekből; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

XIV. RÉSZ.

Képmutató kérdések a Zsidóknak: Négy ostor a Zsidókra, és a Babilóniai fogság.

És jövének hozzám férjfiak az Izráel Vénei közűl, és leülének én előttem.

2. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

3. Embernek fija! E férjfiak bálványokat emeltek fel az ő szívekben, és az ő álnokságoknak botránkozását vetették magok eleibe. Avagy gondolod-é inkább, hogy ezek én tőlem tanácsot kérdenek?

4. Ezokáért szólj nékik, és mondjad nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Valaki az Izráel házából az ő bálványit az ő szívébe béveszi, és az ő álnokságának botránkozását veti maga eleibe, és megyen a Prófétához: én Úr felelek meg annak, a ki jő az ő bálványinak sokasága felől.

5. Hogy megfogjam az Izráel házát az ő szívében, hogy elszakadtak * én tőlem mindnyájan ők az ő bálványaik miatt. *Jer. 44, 17. 18.

6. Ezokáért mondjad az Izráel házának: Ezt mondja az Úr Isten: Térjetek meg, és forduljatok el a ti bálványitoktól, és minden utálatosságtoktól fordítsátok el a ti orczátokat;

7. Mert valaki az Izráel házából, és a jövevények közűl, a kik Izráelben vagynak, elvonsza magát, hogy én utánnam

ne jöjjön, és szívébe béveszi az ő bálványit és az ő álnokságának botránkozását maga eleibe veti, és menénd a Prófétához, hogy tanácsot kérdjen ő általa én tőlem: én Úr felelek meg néki érettem.

8. És ellene vetem * az én orczámat annak a férjfiúnak, és vetem őtet jegyűl és † közbeszédűl, és kivesztem őtet az én népem közűl; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr!

*rész 15, 7. †5 Móz. 28, 37.

9. És a Prófétát * mikor eláltatják és valamit mondánd; én Úr áltattam el azt a Prófétát; és kinyujtom az én kezemet ő reá, és kitörlöm † őtet az Izráelből az én népem közűl.

*rész 13, 2. 3. †Jer. 28, 15—17.

10. És viselik az ő álnokságokat: a mint vagyon a kérdőnek álnoksága, úgy *lészen* a Prófétának is álnoksága.

11. Hogy ne tévelyegjenek többé az Izráel háza, nem követvén engemet, és magokat meg ne fertéztessék többé minden ő elszakadásokkal; hanem legyenek nékem népem, és én legyek nékik Istenek, azt mondja az Úr Isten!

12. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

13. Embernek fija! Mikor a föld vétkezik én ellenem, gonoszságot cselekedvén: kinyujtván az én kezemet az ellen, eltöröm néki a * kenyérnek botját; és bocsátok ő reá éhséget, és kivágom ő róla az embereket és a barmokat.

*rész 5, 16. 3 Móz. 26, 26.

14. Ha ama három férjfiú lészen is a földön, * *tudniillik* Noé, Dániel, és Jób: ők az ő igazságokkal megszabadítják *csak* a magok lelkeket, azt mondja az Úr Isten! *Jób 1, 1. Jer. 15, 1.

15. Hogy gonosz fenevadakat bocsátok által a földre, és pusztává tészik azt, és az pusztán marad, úgy hogy senki által nem megyen rajta a fenevadak miatt.

16. És ha e három férjfiú *lészen* a földön; élek én, az Úr Isten mondja, hogy sem fiakat, sem leányokat meg nem szabadítnak, *hanem* csak ő magokat szabadítják meg; a föld pedig puszta lészen.

17. Avagy *ha* fegyvert hozok a földre, és mondándom: Fegyver, menj által a földön! és levágatom arról az embereket és a barmokat.

18. És ama * három férjfiú *lészen* a földön: Élek én, az Úr Isten mondja, meg nem szabadítnak fiakat és leányokat; *hanem csak ő* magokat szabadítják meg. *vers 14.

19. Avagy *ha* döghalált bocsátok a földre, és kiöntöm az én haragomat ő reá, vérontásra, hogy kivágjam ő róla az embereket és a barmokat.

20. És ha Noé, Dániel, és Jób lészen is a földön: élek én, az Úr Isten mondja, ha fiat, ha leányt szabadítnak meg; *hanem* ők az ő igazságokkal szabadítják meg *csak* a magok * életeket. *vers 14.

21. Mert így szól az Úr Isten: Még hogyha az én négy veszedelmes ítéletimet, a fegyvert és az éhséget, és a gonosz fenevadakat, és a döghalált bocsátom is Jérusálemre, hogy kivágjam belőle az embereket és a barmokat.

22. Ha megmaradnak is valami kevesen ő bennek, kik elvitetnek *a fogságba,* fiak és leányok: ímé azok is kimennek ti hozzátok, és meglátjátok az ő útjokat és cselekedeteiket, és vígasztalást vesztek a veszedelmekből, melyeket hozok Jérusálemre, mind azokból, melyeket ő reá hozok.

23. És vígasztalástokra lésznek néktek, mikor látándjátok az ő útjokat és cselekedeteiket; és megtudjátok, hogy nem ok nélkűl cselekedtem mindeneket, a miket cselekedtem ő rajta, ezt mondja az Úr Isten!

XV. RÉSZ.

Az Isten a Jérusálem lakozóit, mint hitvány szőlővesszőt, a tűzre rendelte.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija, micsoda a szőlőtőke fája egyéb fához képest? *avagy* a szőlővessző, az erdőben való fákhoz képest?

3. Avagy vesznek-é abból fát, hogy valamit csináltjanak belőle? avagy csinálnak-é belőle faszeget, hogy valami edényt tegyenek reá?

4. Ímé a tűznek adatik megemésztésre; ha a két végét megemészti a tűz, és közepe megpergelődik, valyon használ-é valami dologra?

5. Ímé míg ép vala, semmi dologra nem vala jó: mennyivel inkább a hol a tűz megemésztette és megégett, mit csinálhatni belőle?

6. Azért így szól az Úr Isten: A mint *vagyon* a szőlőtőke fája az erdőn való fák között, melyet adtam a tűznek megemésztésre: így adtam a Jérusálem lakozóit;

7. Mert vetem az én orczámat * ő ellenek, egy tűzből kimennek, és más tűz

emészti meg őket: és megtudjátok hogy
én vagyok az Úr, mikor ő ellenek vetem
az én orczámat. * rész 14, 8.
8. És adom a földet pusztaságra: mi-
velhogy elhajlottak gonoszságokkal, ezt
mondja az Úr Isten!

XVI. RÉSZ.

Lerajzoltatik a sok jóval illettetett Zsidó nép-
nek hálaadatlansága, büntetésével együtt.

És lőn az Úr szava én hozzám, mond-
ván:
2. Embernek fija! Add tudtára Jéru-
sálemnek az ő utálatosságit.
3. És mondjad: Így szól az Úr Isten
Jérusálemnek: A te lakásod és nemzet-
séged a Kanaán földéről való: a te atyád
Emoreusok közűl való, és a te anyád
Hitteusok féle.
4. A te születésed pedig *ilyen:* A
mely napon születtél, el nem metsze-
tett a te köldököd, és vízzel meg nem
mostak, hogy tiszta lenne *tested,* sem
sóval meg nem sóztak, sem bé nem pó-
láltak.
5. Semmi szem meg nem szánt tége-
det, hogy ezekben valamit te veled cse-
lekedett volna, könyörűlvén rajtad; ha-
nem elvettettél volt a mezőn megutál-
tatva, a mely nap születtél.
6. És elmulám te mellőled, és látálak
téged eltapodtatva a te véredben: és
mondék néked: A te véredben élj; mon-
dék ismét néked: A te véredben élj;
7. Nagy sok ezerekre szaporítottalak
én tégedet, mint a mezei fűvet: és meg-
szaporodál, és felnevelkedél és jutál
nagy szépségre: emlőid megnevekedé-
nek, és szőröd kinőtt vala; te pedig me-
zítelen és béfedezetlen valál.
8. És mellőled megyek vala el, és lá-
tálak téged; és ímé a te időd házas-
ságra való idő vala; és kiterítém az én
ruhámat * te reád, és béfedezém a te
mezítelenségedet, és megesküvém † né-
ked, és frigyet veték †† veled, azt
mondja az Úr Isten, és lől nékem fele-
ségemmé. * Ruth 3, 9. † 5 Móz. 26, 17.
†† 2 Móz. 19, 4—8. 24, 8.
9. És megmosálak téged vízzel, elmo-
sám a te véredet rólad, és megkenélek
téged *drága* olajjal.
10. És megruházálak téged külömb-
külömb színű ruhákkal, és karmazsin
sarut adék lábaidra, bíbor övvel öved-
zélek meg téged és selyemmel fedélek
bé tégedet.
11. E felett felékesítélek téged szép
ékességgel; és adtam karra * való
ékességeket a te kezeidre, és arany lán-
czot a te nyakadra. * 1 Móz. 24, 22.
12. És adtam függőt a te homlokodra,
és fülre való ékességet a te füleidre, és
dicsőségnek koronáját a te fejedbe.
13. Felékesítéd azért magadat arany-
nyal és ezüsttel, és a te ruhád bíbor se-
lyem, és külömb-külömb színű vala,
zsemlyét és mézet, és olajt ettél; és
megszépülél felette igen, és * ország bi-
rodalmára jutál. * 2 Sám. 7, 10.
14. És kiméne a te híred neved a Po-
gányok közé a te * szépségedért: mert
tökéletesképen nagy vala, az én ékessé-
gemért, melyet vetettem te reád, azt
mondja az Úr Isten!
* 1 Kir. 10, 23—25. Sir. 1, 1.
15. De elbízád magadat a te szépsé-
gedbe, és a te híred-nevedért * paráz-
nává lől, és kiöntéd a te paráznasági-
dat mindenre, a ki azon † általmenne,
ahoz vala *a te kívánságod.*
* Jer. 2, 20. 23. † vers 25.
16. És vevél a te ruhádból, és csinálál
magas oltárokat magadnak külömb-kü-
lömbféle színnel, és azoknál paráznál-
kodál, nem lettek * *hasonló dolgok,* és
nem *is* lészen. * 2 Kir. 21, 9.
17. És vevéd a te * ékességednek szer-
számit az én aranyomból és ezüstömből,
melyeket néked adtam vala, és csinálál
magadnak férjfiú képeket, és azokkal
paráználkodál. * rész 7, 20.
18. És elvevéd a te külömb-külömb-
féle színű ruháidat, és béfedezéd azo-
kat, és az én olajomat és drága illato-
mat vetéd eleikbe.
19. Az én kenyeremet is, melyet ad-
tam vala néked, zsemlyét, és olajt, és
mézet, melyekkel tartottalak téged, ő
eleikbe * rakád, hogy lenne kedves il-
lat, azt mondja az Úr Isten!
* Hós. 2, 4. Jer. 44, 16—19.
20. E felett vevéd a te fijaidat és leá-
nyidat, kiket nékem szültél vala, * és
megáldozád őket, hogy megemésztetné-
nek! Avagy kicsiny-é ez a te parázna-
ságid közűl? * 2 Kir. 21, 6.
21. És megáldozád * az én fiaimat, és
adád őket, hogy ők *tűz által* áldoztat-
nának meg azoknak.
* rész 20, 26. Zsolt. 106, 37. 38.
22. És minden utálatosságidban és
paráznaságidban meg nem emlékeztél
a te kicsinységednek * idejéről, mikor
mezítelen és béfedezetlen valál, és elta-
podtatva a te véredben. * vers 4—16.
23. És lőn minden te gonoszságod
után: (Jaj, jaj néked! azt mondja az Úr
Isten.)

24. Építél magadnak * bordélyházat, és csinálál magas oltárt minden † útczákon. *1 Kir. 14, 23. 24. † Ésa. 57, 7.
25. És minden keresztútaknál felépíted a te magas oltárodat, és utálatossá tevéd a te szépségedet, és térdeidet kétfelé veted minden * útonjárónak, és felette igen paráználkodál; *vers 15. 16.
26. Mert paráználkodál az Égyiptombeliekkel a te szomszédiddal, a nagy testűekkel, és megszaporítád paráznaságodat, hogy engemet haragra ingerlenél.
27. Ennekokáért ímé kinyujtám az én kezemet te ellened, és megkissebbítém a te rendelt eledeledet, és adálak téged azoknak kívánságokra, kik téged gyűlölnek, a Filiszteusok * leányinak, kik átalják a te éktelen útadat. *1 Sám. 4, 10. 11. 31, 1—6.
28. És *ezután* paráználkodál az * Assiriabeliekkel, mivelhogy meg nem elégedél, paráználkodál ő velek, de így is meg nem elégedhetél. *2 Kir. 16, 10—18.
29. És megsokasítád a te paráznaságodat a Kanaán földén, a Káldeusokkal; de még sem elégedél meg ezzel is.
30. Mely erőtlen a te szíved, azt mondja az Úr Isten, hogy mind ezeket cselekedted, magabíró parázna asszonynak cselekedetit?
31. Hogy építetted bordélyidat minden keresztútakon, és magas oltárodat felcsináltad minden útczákon: és nem voltál mint *egyéb* kurva, megutálván a bért.
32. *Mint* a parázna asszony, a ki férje helyében idegeneket bocsát magához;
33. *Mert* minden kurvának bért adnak: te pedig adtad a te ajándékidat minden szeretőidnek, és ajándékoztad őket, hogy bémennének hozzád mindenfelől a te paráznaságidért.
34. És te közted külömbség vagyon és a *több* asszonyok között, a te paráznaságidban: *mert* utánnad nem jártak paráználkodásért; hanem te adtál bért, és *más* néked bért nem adott, külömben cselekedtél azért *ebben*.
35. Annakokáért, * te kurva, halld meg az Úr beszédét! *Ésa. 1, 21. Hós. 2, 1.
36. Így szól az Úr Isten: Mivelhogy kiöntve vagyon a te rútságod, és kinyilatkozva vagyon mezítelenséged a te paráznaságidban szeretőiddel: és a te utálatos bálványid miatt, és a te fijaid vérek * miatt, kiket adtál azoknak. *vers 20.
37. Ennekokáért ímé én egybegyüjtöm minden te szeretőidet, kikkel gyönyörűségesen éltél, és mindeneket, kiket szerettél, mind azokkal, a kiket gyűlölsz vala: és mikor egybegyüjtöm őket ellened minden felől, megmutatom a te * mezítelenségedet nékik, hogy lássák minden te mezítelenségedet. *Ésa. 47, 3. Jer. 13, 26. 27.
38. És megítéllek téged a parázna és a vért * kiontó asszonyoknak ítéletekkel, és véredet kiontatom haraggal és buzgó indulattal. *3 Móz. 20, 10. 5 Móz. 22, 22.
39. És adlak téged azoknak * kezekbe, és elrontják a te bordélyodat, és eltörik a te magas oltáridat, és levonszák rólad ruháidat, elveszik a te szép ékességidet, † és mezítelen és ruhátlan hagynak tégedet. *Hós. 2, 3. † Sir. 1, 1. 2. 2, 21. 22.
40. És gyűlést tésznek ellened, és megköveznek téged, és általvernek téged az ő fegyverekkel.
41. És megégetik a te * házaidat tűzzel, és ítéleteket tésznek ellened sok asszonyok szemek láttára: és azt cselekeszem, hogy megszünjél a paráznaságtól, és többé bért nem adsz *szeretőidnek*. *Jer. 52, 13. 14.
42. És így nyugotom meg az én haragomat te rajtad: és eltávozik az * én búsulásom tőled, és megnyugszom, és többé nem haragszom. *Ésa. 4, 3. 4.
43. Mivelhogy meg nem emlékeztél a te kicsinységednek * idejéről, hanem haragra ingerlettél engemet mind ezekben: azért ímé én is a te útadat fejedre fordítottam, azt mondja az Úr Isten, hogy ne cselekedjed a te gondolatodat minden te utálatosságidban. *vers 4. 14.
44. Ímé valaki közbeszéddel él, közbeszéddel kezd rólad szólani, mondván: A minémű az anya, olyan a leánya is!
45. Anyád leánya * vagy te, a ki megutálta az ő férjét és fijait: és hugaidnak nénnyek vagy, a kik megutálák az ő férjeket és fijaikat; a ti anyátok Hitteusok féle, és atyátok Emoreusok féle. *vers 35. Hós. 2, 3.
46. A te nénéd * Samaria, ki az ő leányival egybe balkezed felől vagyon; és a te hugod, ki lakozik jobbkezed felől, Sodoma † az ő leányival egybe. *2 Kir. 17, 6—12. † 1 Móz. 13, 13. 1 Móz. 18, 20. 21. 19, 24. 25. Ésa. 1, 10. 21.
47. És azoknak útjokban nem jártál, és azoknak utálatosságok szerint nem cselekedtél, mintha kicsiny dolog volt

volna az, hanem megvesztél * inkább azoknál, minden te útaidban. *2 Kir. 21, 9.

48. Élek én, azt mondja az Úr Isten: ha így * cselekedett Sodoma, a te hugod, és annak leányai, a mint cselekedtél te és a te leányid. *Sir. 4, 6.

49. Ímé ez volt álnoksága Sodomának a te hugodnak: a kevélység, a kenyérnek * elégsége, és hivalkodásnak bősége volt néki és az ő leányinak: és a szűkölködőnek s a szegénynek kezét nem fogta: *1 Móz. 13, 10.

50. Felfuvalkodának azért, és cselekedének utálatosságot én előttem, és elvetém őket, mikor * megláttam volna. *1 Móz. 18, 20. 21. 19, 24. 25.

51. Továbbá, Samaria fél-ennyire nem vétkezett mint te: mert megsokasítottad a te utálatosságidat azok felett, és minden te utálatosságidban, melyeket cselekedtél, náladnál igazabbakká tetted a te nénédet * és hugodat. *vers 46.

52. Te is azért viseld a te gyalázatodat, a ki ítéled vala a te nénédet, a te bűneidért, melyekkel utálatosságban vétkeztél azoknál, igazabbak valának náladnál. Te, mondom, szégyenülj meg és viseld a te gyalázatodat: mivelhogy a te nénédet és hugodat igazabbnak mutatod lenni.

53. Ha megtérítem azért azoknak fogságokat, *azaz* Sodomának és az ő leányinak fogságokat, Samariának és az ő leányinak fogságokat: a te foglyaidnak is fogságokat ő velek együtt *megszabadítom.*

54. Hogy viseljed a te gyalázatodat, és megszégyenülj mind azokért, a miket cselekedtél, mikor azoknak vígasztalásokra lészesz.

55. És ha a te hugod és unéd Sodoma és az ő leányai visszatérnek régi állapotjokra, és Samaria és az ő leányai megtérnek régi állapotjokra: te is és a te leányid, megtértek a ti régi állapototokra.

56. És a te hugodnak Sodomának híre nem volt a te szádban, a te kevélységidnek idején.

57. Minekelőtte kijelennék a te gonoszságod: mint mikor gyalázatban volnál a Siriabelieknek és Filiszteusoknak leányival, kik ő körűlte vagynak, kik tégedet mindenestől fogva megutálnak.

58. A te gonoszságodat és utálatosságidat te viseled, azt mondja az Úr!

59. Mert ezt mondja az Úr Isten: Úgy cselekeszem veled, mint te cselekedtél, ki megutáltad az esküvést, hogy a frigyet * felbontanád. *2 Móz. 19, 5—8. Jer. 44. 16—19.

60. De mindazáltal én megemlékezem az én fogadásomról, melyet *tettem* veled a te gyermekségednek idején, és örökkévaló frigyet vetek veled.

61. És megemlékezel a te útaidról, és megszégyenled magadat mikor hozzád vészed a te nénéidet hugaiddal együtt, és adom azokat néked leányúl, de nem a te * frigyedből. *Jer. 31, 32. 33.

62. És megerősítem az én * frigyemet veled: és megesméred, hogy én vagyok az Úr. *Ésa. 4, 3. 4.

63. Hogy megemlékezzél és megpirulj, és meg ne nyissad többé a te szádat szégyenletedben, mikor megkegyelmezek néked mindenekben, valamiket cselekedtél, azt mondja az Úr Isten!

XVII. RÉSZ.

Büntetése Sédékiásnak a frigy ellen hitének megszegéséért: a Krisztus küldetése.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Vess mesét és adj példabeszédet az Izráel háza eleibe,

3. És mondjad: Így szól az Úr Isten: Egy nagy szárnyú, nagy saskeselyű, melynek hosszú szárnyai valának, mely rakva vala tollakkal, melyekben külömb-külömbféle színek valának, jőve a Libánus *hegyére* és a czédrusfának tetejét elszedé.

4. Az ő gyenge ágainak tetejeket leszaggatá, és vivé azt a kalmárok földére, és az árosoknak városokban tevé le azt.

5. És vőn annak a földnek magvából, és elveté azt a termékeny földbe: vivé azt sok vizek mellé, mint a fűzfát úgy veté azt el.

6. És kijöve, és kiágazott szőlőtővé lőn, alacsony magasságra *nevekedvén,* úgyhogy a szőlővesszők ő reá *a töre* néznének, és annak gyökerei ez alatt volnának: és szőlőtővé lőn, és vesszőket terme, és ágacskákat bocsáta ki.

7. És vala más nagy saskeselyű, mely is nagy szárnyú vala, és tollakkal bővölködik vala: és ímé ez a szőlőtő az ő gyökereivel ragaszkodék ahoz, és az ő vesszeit kinyujtá ahoz, hogy öntözné őtet az ő ültetésének barázdáiból.

8. Ez jó földben sok vizek mellett plántáltatott vala, hogy ágakat nevelne, és gyümölcsöt teremne, *és* lenne jeles szőlőtő.

9. Mondjad *azért:* Így szól az Úr Isten: Valyon javára lészen-é ez néki? Valyon az ő gyökereit nem szaggatja-é ki, és gyümölcsét nem vágja-é ki? és nem száraztja-é meg? minden ő jövésének ágait elszáraztja: nemde nem erős karral és sok néppel szaggatja-é ki azt gyökerestől?
10. És ímé elplántáltatott: Avagy jó lészen-é dolga? Avagy ha a napkeletiszél illeti őtet, nem * elszárad-é, és az ő termésének vesszeivel nem megszárad-é? *rész 19, 12. Hós. 13, 15.
11. És lőn az Úr szava én hozzám, mondván:
12. Mondjad most az engedetlen háznak: Avagy nem értitek-é, mit *jegyeznek* ezek? Mondjad: Ímé eljött a Babilóniai Király Jérusálembe, és felvevé az ő Királyát és Fejedelmit, és elvivé ő magához Babilóniába.
13. És vőn a királyi magból, és frigyet * vete ő vele, és megesketé őtet, és a földnek erőseit elvivé; *2 Kir. 24, 8—16.
14. Hogy az ország alázatosságban tartaná magát, hogy fel ne fuvalkodnék, és hogy az ő fogadását * megtartaná, hogy abban megállana. *2 Krón. 36, 13.
15. De elszakada ő tőle, bocsátván követeket Égyiptomba, * hogy adna néki lovakat és sok népet. Valyon javára esik-é ez néki? valyon megszabadítja-é magát, a ki ezeket cselekeszi? a ki megszegte a frigyet, megmenekedik-é? *Jer. 37, 5. 11.
16. Élek én, azt mondja az Úr Isten, ha annak a Királynak * lakhelyében Babilóniában meg nem hal, a ki őtet Királylyá † tette volt: a kinek tett esküvését megutálta, és a kivel tett frigyét felbontotta. *Jer. 32, 5. †2 Kir. 24, 17. 18.
17. És Faraó nagy haddal és nagy sokasággal semmit néki * nem tehet a hadban, mikor töltést rakni kezd, és sánczokat csinálni sok lelkek veszedelmére? *Jer. 37, 5. 10. 39, 1—8.
18. Megutálta az * esküvést, hogy megtörné a fogadást, melyet tett vala kezét béadván, és mind ezeket cselekedte; *ezokáért* meg nem szabadúl. *2 Krón. 36, 13—17.
19. Annakokáért így szól az Úr Isten: Élek én, ha fejére nem fordítom az én esküvésemet, melyet megutált, és az én frigyemet, melyet megszegett.
20. És kiterítem ő ellene az én hálómat, és belé * akad az én varsámba: és vitetem őtet Babilóniába, és ott ő vele törvénykezem az ő gonoszságáért, melylyel én ellenem járt. *2 Kir. 25, 5. 7.
21. És minden ő elfutottai, minden seregivel fegyver miatt hullanak el, és a kik megmaradnak minden szélre elhányatnak; és megtudjátok, hogy én Úr szólottam.
22. Így szól az Úr Isten: És vészek én ama magas czédrusfának tetejéből, és eltészem: az ő felső gyenge ágai közűl gyenge ágat szegek le, és én elplántálom azt a magas és felemelt hegyen.
23. Az Izráel magas hegyén plántálom őtet, és ágait felneveli, és gyümölcsöt terem: és nagy czédrusfává nevekedik; és laknak ő alatta mindenféle szárnyas madarak, az ő ágainak árnyéka alatt laknak.
24. És minden mezei fák megesmérik, hogy én vagyok az Úr; ki a magas fát alacsonynyá tészem, és az alacsony fát magassá tészem; én száraztom meg a zöldellő fát, és az asszú fát a ki zölddé tészem: Én Úr szólottam, és megcselekeszem!

XVIII. RÉSZ.

A fiak az atyák helyett nem lakolnak. A ki miben találtatik, abban ítéltetik.

És lőn az Úr szava én hozzám, mondván:
2. Mi dolog, hogy ezt a közbeszédet szoktátok mondani az Izráel földéről, mondván: Az atyák * ették meg az egrest, és a fiaknak fogok vásik meg belé? *Jer. 31, 29.
3. Élek én, azt mondja az Úr Isten, ha többé helye lészen köztetek ennek a közbeszédnek Izráelben.
4. Ímé minden lélek enyim, úgy az atyának lelke, mint a fiúnak lelke enyim: a mely lélek vétkezik, annak kell meghalni!
5. És a férjfiú ha igaz lészen, és ítéletet és igazságot cselekeszik:
6. Ha a hegyeken nem * evett, és az ő szemeit fel nem emelte az Izráel házának bálványira, és az ő felebarátja feleségét meg nem † fertéztette, és feleségéhez havi betegségében közel nem járult; * Zsolt. 106, 28. Ésa. 57, 7. †3 Móz. 18, 19. 20.
7. És senkit meg nem * nyomorított, az adósnak a zálogot † megadta, *a másét* erővel el nem vette, az éhezőnek kenyerét ** adta, és a mezítelent ruhával †† béfedezte; *2 Móz. 22, 21. †5 Móz. 24, 12. 15, 7. 8. ** Ésa. 58, 6. 7. †† Máté 25, 36—40.

8. A ki uzsorára * nem ád, és többet nem vészen, megvonsza az ő kezét az álnokságtól; igaz ítéletet tészen egymás között; *2 Móz. 22, 25.

9. Az én parancsolatimban jár és az én ítéletimet megőrzi, hogy igazságot cselekedjen: Ez az igaz élvén él, * azt mondja az Úr Isten: *3 Móz. 18, 5.

10. És ha a vérontó lator fiat szülénd, és a gonoszságoknak * valamelyikét cselekeszi. *vers 11—13. 5 Móz. 28, 15.

11. Mind ezeket pedig nem cselekeszi; hanem a hegyeken eszik, és az ő felebarátjának feleségét megfertézteti.

12. A szűkölködőt és a szegényt megnyomorítja, a *másét* erővel elveszi, és a zálogot vissza nem adja, és a bálványokra emeli szemeit, utálatosságot cselekedvén;

13. Uzsorára ád, és többet veszen; valyon él-é ez? Nem él; mind ezeket az utálatosságokat cselekedte, halállal hal meg, *és* az ő vére ő rajta lészen.

14. Ha fiat szülénd, és látja az, az ő attyának minden vétkeit, melyeket cselekeszik; látja, de nem cselekeszik azok szerint:

15. A hegyeken nem eszik, és az ő szemeit fel nem emeli az Izráel háza bálványira, az ő felebarátjának feleségét meg nem fertézteti:

16. És senkit meg nem nyomorít, a zálogot meg nem tartja, és a *másét* erővel el nem veszi, az ő kenyerét az éhezőnek adja, és a mezítelent * ruhával béfedezi. *Jób 31, 19. 20.

17. A szegénytől meg *nem* vonsza az ő kezét, uzsorát és többet nem vészen, az én ítéletemet cselekeszi, az én parancsolatimban jár: ez meg nem hal az ő attya álnokságáért, *hanem* élvén él.

18. Az ő attya *pedig* mivelhogy nyomorgatást tett, az ő attyafiáét erővel elvette, és a mi nem jó, azt cselekedte az ő népe között; ezokáért ímé meghal a maga álnokságáért.

19. Ti pedig azt mondjátok: Hogy nem * viselné a fiú az ő attya álnokságát? Mikor a fiú ítéletet és igazságot cselekeszik, minden én parancsolatimat megtartja, és cselekeszi azokat; élvén él. *5 Móz. 24, 16.

20. A mely lélek vétkezik, annak kell meghalnia: a fiú nem viseli az ő attyának álnokságát, sem az atya nem viseli a fiúnak álnokságát: az igaznak ő magán lészen az ő igazsága, és a hitetlenen *magán* lészen az ő hitetlensége.

21. A hitetlen pedig, ha megtérénd minden bűneiből, melyeket cselekedett: és megtartándja minden én parancsolatimat, és ítéletet és igazságot cselekeszik: élvén él, *és* meg nem hal;

22. Semmi gonoszságiról, melyeket cselekedett, emlékezet nem lészen; az ő igazságáért, melyet cselekedett, él.

23. Nemde kívánva kívánom-é én, hogy a hitetlen * meghaljon? azt mondja az Úr Isten: Nemde nem *kívánom-é* inkább, ha megtérénd az ő útairól, hogy éljen? *rész 33, 11.

24. Ha pedig elhajol az igaz az ő igazságától, és cselekeszik álnokságot minden utálatosságok szerint, melyeket cselekeszik a hitetlen: nemde él-é? Semmi ő igazságai, melyeket cselekedett, emlékezetben nem lésznek; *hanem* az ő gonoszságáért, melyet cselekedett, és az ő vétkéért, melyet tett, ezekért meg kell halnia!

25. Ezt mondjátok mégis: * Nem igaz az Úrnak úta: Halljátok meg most, Izráel háza: Avagy nem igaz-é az én útam? avagy inkább nem a ti útaitok-é nem igazak? *rész 33, 20.

26. Mikor az igaz az ő igazságától eltér, és álnokságot cselekeszik; meghal azokáért: az ő álnokságáért hal meg, melyet cselekedett.

27. És mikor a hitetlen az ő hitetlenségétől megtér, melyet cselekedett, és ítéletet cselekeszik és igazságot: és az ő lelkét megtartja életben:

28. Mert eszébe vette magát, és megtért minden utálatosságaiból, melyeket cselekedett, *azért* élvén él, *és* meg nem hal.

29. És monda mégis az Izráel háza: Nem igaz az Úr úta! Avagy nem igazak-é * az én útaim, Izráel háza? avagy inkább nem a ti útaitok-é nem igazak? *vers 26. 27.

30. Ennekokáért mindeniteket az ő útai szerint ítélem meg, Izráel háza, azt mondja az Úr Isten: Térjetek meg, és forduljatok el minden ti álnokságitoktól, és néktek az álnokság nem lészen * romlástokra. *vers 27.

31. Vessétek el tőletek minden álnokságtokat, melylyel vétkeztetek, és szerezzetek magatoknak * új szívet és új lelket: és miért halnátok meg, óh Izráel háza? *rész 11, 19.

32. Mert nem gyönyörködöm a halálra valónak * halálában, azt mondja az Úr Isten: Térjetek meg azért, és éljetek. *vers 23.

XIX. RÉSZ.

Az oroszlánkölykön és az oroszlánon példázza Joákház és Joákim fogságát.

Te pedig tégy sírást az Izráel Fejedelmin.

2. És mondd ezt: Micsoda *vala* a te anyád? Nőstény oroszlán, ki fekszik az oroszlánok között, és a gyermekded oroszlánok között neveli az ő kölykeit.

3. És felnevele egyet az ő kölykei közűl, és vastag oroszlánná lőn: és megtanulá a ragadományt hordani, *és* az embereket megenni.

4. És meghallák *ezt* ő róla a népek, kiknek hálójokban megfogaték, és vivék őtet lánczokkal * Égyiptom földébe.
*2 Kir. 23, 31. 33.

5. Mikor azért látná *a te anyád,* hogy sok ideig várta volna és hogy oda veszett az ő reménysége: vőn egyet az ő kölykei közűl, kit vastag oroszlánná tőn;

6. És ez jár vala szüntelen az oroszlánok között, és magabíró oroszlánná lőn, és eltanulá a ragadományt hordani, és embereket * enni.
*Jer. 26, 21–23.

7. És gonoszúl éle azoknak özvegyivel, és elrontá az ő palotáikat, és városaikat elpusztítá, és pusztán marada a föld és minden benne való, az ő ordításának szava miatt.

8. És reá készülének a népek köröskörűl a tartományokból, és kiteríték reá hálójokat, és megfogaték * az ő vermekben.
*2 Krón. 36, 4–6. Jer. 22, 18. 19.

9. És veték őtet tömlöczre meglánczolván, és vivék őtet a Babilóniai Királynak, hogy vinnék őtet a kerítésekbe, hogy többé ne hallattatnék az ő szava az Izráel hegyein.

10. A te nyugodalmadban a te anyád olyan *vala,* mint a vizek mellett plántáltatott szőlőtő, gyümölcscsel és vesszővel bővölködik vala a sok vizektől.

11. És valának néki erős vesszei az Uralkodóknak pálczáival egybe, és nagy vala az ő magassága a közöttök elfutott sűrű ágak között: és magasságával kitetszék az ő vesszeinek sokaságával:

12. De kiszaggatták az *Isten* haragja által, és a földre vetteték, és a napkeleti szél elszárazta az ő gyümölcsét; letöretének és elszáradának az ő erős vesszei, a tűz emészté meg azokat.

13. Most pedig a pusztában plántáltatott, a száraz és szomjú földön,

14. És tűz menvén ki *az* ő ágainak vesszejéből, az ő gyümölcsét megemészté, úgyannyira, hogy nem marada benne erős vessző *és* pálcza az uralkodásra. Ez a siralom, és lészen siralomra!

XX. RÉSZ.

Törvényi és evangyélioml tanítás.

És lőn hetedik esztendőben, az ötödik hónak tizedik *nap*ján: jövének valami férjfiak az Izráel Vénei közűl, hogy tanácsot kérdenének az Úrtól, és leülének én előttem.

2. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

3. Embernek fija! Szólj az Izráel Véneinek, és mondjad nékik: Így szól az Úr Isten: Nemde én hozzám jöttök-é tanácsot kérdeni? Élek én ha kérdéstekre megfelelek néktek, azt mondja az Úr Isten:

4. Ezeknek ügyeket forgatnád-é? avagy ügyeket vennéd-é fel, embernek fija? add tudtokra az ő attyaiknak utálatosságokat,

5. És mondjad nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Azon a napon, melyen választám Izráelt, és felemelém az én kezemet a Jákób háza magváért, és megesmértetém magamat velek Égyiptom földén; felemelém kezemet nékik, mondván: Én vagyok az Úr a ti Istenetek!

6. Azon a napon *azért* felemelém kezemet nékik, hogy kihoznám őket Égyiptom földéről, a földre, melyet megnéztem vala nékik, mely téjjel és mézzel folyó, kívánatosb minden tartományoknál.

7. És mondék nékik: Kiki az ő szemei utálatosságit elvesse, és az Égyiptom bálványival * meg ne fertéztessétek magatokat; én vagyok a ti Uratok Istentek!
*Jós. 24, 14. 23.

8. De pártot ütének ellenem, és nem akarának nékem engedni, és senki az ő szeme utálatosságit el nem vete, és az Égyiptombeli bálványokat el * nem hagyák. Végezém azért, hogy kiönteném az én haragomat ő reájok, hogy betölteném az én haragomat rajtok az Égyiptom földének közepette:
*rész 23, 8.

9. De cselekedtem az én nevemért hogy * ne gyaláztatnék a Pogányok szemeik előtt, a kik között valának: mert megesmértettem vala magamat ő velek azoknak szemeik előtt, hogy kihoznám őket az Égyiptom földéről.
*vers 14. 22. 4 Móz. 14, 13–20.

10. Kihozám azért * őket az Égyiptom
földéből, és hozám a pusztába.
* 2 Móz. 13, 18.
11. És adám nékik az én parancsola-
timat, és az én ítéletimet kijelentém
nékik, melyeket ha ember cselekednék.
élne * azok által;
* rész 18, 5—9. 3 Móz. 18, 5.
12. És e felett adám nékik az * én
Szombatimat, hogy lennének jegyűl
én köztem és ő köztök: hogy tudnák,
hogy én vagyok az Úr, az ő megszen-
telőjök: * 2 Móz. 16, 29. 30. 20, 8—11.
13. De pártot üte ellenem az Izráel
háza a pusztában, az én parancsolatim-
ban nem jártak, és az én ítéletimet el-
veték, melyeket ha ember cselekeszik,
él azok által: és az én * Szombatimat
megfertéztették felette igen: *azért ezt*
mondám, hogy kiontanám az én hara-
gomat ő reájok a pusztában, hogy el-
vesztteném őket; * 2 Móz. 16, 27—29.
14. De cselekedtem az én nevemért,
hogy * ne gyaláztatnék a pogányok
előtt, kiknek szemek láttára kihoztam
vala őket. * 2 Móz. 32, 12. 14.
15. És én is felemelém nékik az én
kezemet a pusztában, hogy bé nem
viszem őket a földre, * melyet adtam,
mely téjjel és mézzel folyó, kívánatosb
minden tartományoknál;
* 4 Móz. 14, 15. 20—24.
16. Mivelhogy az én ítéletimet elvetet-
ték, és parancsolatimban nem jártak,
és Szombatimat megfertéztették: mert
az ő szívek az ő * bálványok után járt.
* Ámós 5, 25. 26.
17. Mindazáltal kedvezett az én sze-
mem nékik, hogy őket el ne veszteném,
és véget nem vetettem bennek a pusz-
tában.
18. És mondék azok fijainak a pusztá-
ban: A ti atyáitok parancsolatiban ne
járjatok, és azoknak ítéleteket meg ne
tartsátok, és azoknak bálványaikkal ma-
gatokat meg ne fertéztessétek;
19. Én vagyok a ti Uratok Istenetek;
az én parancsolatimban járjatok, és az
én ítéletimet tartsátok meg, és azokat
cselekedjétek;
20. És az én Szombatimat * megszen-
teljétek, és legyenek jegyűl én köztem
és ti köztetek, hogy tudjátok, hogy én
vagyok a ti Uratok Istentek:
* 2 Móz. 20, 10.
21. De a fiak is pártot ütének én elle-
nem, az én parancsolatimban nem jár-
tak, és az én ítéletimet meg nem tartot-
ták, hogy megcselekednék azokat, me-
lyeket ha cselekednék az ember, élne
azok által: az én Szombatimat megfer-
téztették: és mondék, hogy kiönteném
búsulásomat ő reájok, hogy bétölteném
haragomat rajtok a pusztában.
22. De megvonám az én kezemet, és
cselekedém az én * nevemért, hogy ne
gyaláztatnék a pogányok előtt, kiknek
szemek láttára kihozám őket.
* vers 9. 14. 2 Móz. 32, 12. 14.
23. Én is azért felemelém az én keze-
met reájok a pusztában, hogy ide s tova
oszlatom őket a * pogányok közé, és el-
hintem őket a tartományokra;
* 1 Krón. 15, 13.
24. Mivelhogy az én ítéletimet nem
cselekedték, az én parancsolatimat
megvetnék, és az én Szombatimat meg-
fertéztetnék, és hogy az ő attyaik bál-
ványai után volnának az ő szemeik.
25. Én is azért adék nékik nem * jó
parancsolatokat és ítéleteket, melyek
által ne élnének.
* 4 Móz. 15, 32. 35. 36. Csel. 15, 10.
26. És fertelmességre * vetem őket az
ő ajándékaikkal; mivelhogy minden
elsőszülöttet † megégetnek vala, hogy
elpusztíttatnám őket, hogy megesmér-
nék hogy én vagyok az Úr.
* Csel. 7, 42. 43. † rész 16, 21.
27. Ennekokáért szólj az Izráel házá-
nak, embernek fija, és mondjad nékik:
Így szól az Úr Isten: Még ebben is
gyalázattal illettek engemet a ti atyái-
tok, mikor elszakadván vétkezének el-
lenem;
28. Hogy mikor bévittem volna őket
a földre, melyért * felemelém az én ke-
zemet, hogy azt nékik adnám: megte-
kintének minden magas halmot, és min-
den sűrű ágú fát, és ott áldozzák vala
az ő áldozatjaikat, és ott tészik vala az
ő haragra † ingerlő áldozatjaikat, és
ott tészik vala az ő jóillatú áldozatjai-
kat, és ott áldozzák vala az ő italiáldo-
zatjokat. * vers 6. 2 Móz. 3, 8. † rész 8, 5.
29. És mondék nékik: Micsoda ez a
magasság, a hová ti gyülekeztek?
Mégis Bámának neveztetik mind e
mai napig.
30. Ennekokáért mondjad az Izráel
házának: Így szól az Úr Isten: Nemde
a ti atyáitok módjokra fertéztetitek-é
meg magatokat, és az ő utálatosságok
szerint paráználkodtok-é?
31. És mikor ajándékot visztek fel,
hogy a ti fijaitokat általvigyétek a tű-
zön, megfertéztetitek magatokat min-
den a ti bálványitokban mind e mai
napig: és én a ti tanácskérdéstekre
megfelelnék-é, óh Izráel háza? Élek én

azt mondja az Úr Isten, ha megfelelek néktek!

32. És a mit elmétekben gondoltok, semmiképen nem lészen meg, hogy azt mondjátok: Lészünk olyanok mint a Pogányok, mint e tartományok nemzetségei, szolgálván a fának * és a kőnek. *Jer. 44, 17.

33. Élek én, azt mondja az Úr Isten, ha erős kézzel és kinyujtott karral, és kiontott búsult haraggal nem uralkodom rajtatok.

34. És kiviszlek titeket a népek közűl, és egybegyüjtelek titeket a földekről, melyekre eloszlottatok, erős kézzel s kinyujtott karral, és kiomlott búsult haraggal.

35. És viszlek titeket a * népek pusztájára, hol szemtől szembe törvénykezem veletek. *2 Kir. 25, 11. 18—21.

36. A mint törvénykeztem * a ti atyáitokkal az Égyiptom földe pusztájában; így törvénykezem veletek, azt mondja az Úr Isten; *4 Móz. 14, 22. 29. 26, 64. 65.

37. És általviszlek titeket a vessző alá, és hozlak titeket a frigynek kötelére;

38. És kiválasztom közűletek a pártosokat, és a kik ellenem járnak: az ő lakhelyekből kihozom őket, és az Izráel földére *senki közülök* nem megyen: hogy megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

39. És ti Izráel háza, azt mondja az Úr Isten: Mindenitek járjon * az ő bálványai után, és szolgáljatok *azoknak,* minekutánna nem engedtek nékem: és az én szent nevemet többé meg ne fertéztessétek a ti ajándékitokkal és bálványitokkal; *1 Kir. 18, 21.

40. Mert az én szent hegyemen, az Izráelnek magas hegyén, azt mondja az Úr Isten, ott szolgál nékem az Izráelnek egész háza, egészen azon a földön: ott lészen kedves akaratom hozzájok, és ott kívánom meg a ti áldozatitokat, és a ti ajándékitoknak első zsengéjét minden ti áldozatitokban.

41. A ti jóillatú áldozatotokért kedves akaratom lészen hozzátok, mikor kihozlak titeket a népek közűl, és egybegyüjtelek titeket a földekről, melyekre kioszlattattatok: és megszenteltetem ti bennetek a pogányok szemeik előtt.

42. És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, mikor * béviszlek titeket az Izráel földére, arra a földre, melyért felemeltem az én kezemet, hogy adom azt a ti atyáitoknak. *Esd. 1, 1—5. Zsolt. 126, 1—4.

43. És ott megemlékeztek a ti útaitokról, és minden cselekedeteitekről, melyekkel megfertéztettétek magatokat, és méltóknak * ítélitek magatokat, kik kivágattassatok minden gonoszságitokért, melyeket cselekedtetek. *Neh. 9, 33—38.

44. És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, mikor cselekeszem veletek az én nevemért, nem a ti gonosz útaitok szerint, és a ti megveszett cselekedeteitek szerint, óh Izráel háza, azt mondja az Úr Isten!

45. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

46. Embernek fija, vesd a te orczádat délre, és csepegj dél felé, és prófétálj a déli mező erdeje felé.

47. És mondjad a dél erdejének: Halld meg az Úr beszédét, azt mondja az Úr Isten! Ímé én tüzet gyujtok te benned, és megemészt te benned minden nyers fát, és minden asszú fát, meg nem aluszik egyik láng a másik után: és megégnek a miatt minden orczák déltől fogva északig.

48. És meglátja minden test, hogy *én* Úr gyujtottam meg azt, és meg nem oltatik.

49. És mondék: Ah, ah Uram Isten! ezek azt mondják nékem: Nemde *ez csak* példabeszédekkel szól-é?

XXI. RÉSZ.

A jövő ellenség híre, szándéka, készülete.

És lőn az Urnak beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija, vesd a te orczádat Jérusálemre, és csepegj a szent helyekre, és prófétálj az Izráel földe ellen.

3. És mondjad az Izráel földének: Ezt mondja az Úr: Ímé én reád *megyek,* és kivonszom kardomat hüvelyéből, és kivágom belőled az igazat, s a hitetlent.

4. Mivelhogy pedig kivágom belőled az igazat és a hitetlent, ezokáért kimegyen az én fegyverem az ő hüvelyéből minden testre délről északig;

5. És megérti minden test, hogy én Úr vontam ki az én fegyveremet az ő hüvelyéből, *és* meg nem tér többé.

6. És te embernek fija, fohászkodjál fel, mintha derekadban fájdalmat szenvednél, és keserűséggel tégy fohászkodást szemek láttára.

7. És lészen mikor mondják néked: Miért nyögsz te? *ezt* mondjad: A hírért, mert jő *immár* és elolvad minden szív, és minden kezek * elerőtlenednek, és

minden lélek szomorúságba esik, és
minden térdek vízzel folynak: ímé eljő,
és meglészen, azt mondja az Úr Isten!
*Jer. 6, 24.
8. És lőn az Úr beszéde én hozzám,
mondván:
9. Embernek fija, prófétálj, és mondjad:
Ezt mondja az Úr Isten; mondjad:
A fegyver, a fegyver, megélesíttetett, és
meg is tisztíttatott;
10. Hogy áldozatokat öljön, megéle
síttetett! hogy fényes legyen, megtisztíttatott!
Avagy örüljünk-é? *holott* az
én fiam vesszeje ez, mely minden fát
megutál!
11. És adta azt megtisztítására, hogy
kézben fogják: megélesíttetett a pusztításra,
és megtisztíttatott, hogy adja azt
a megölőnek kezébe.
12. Kiálts, és ordíts, embernek fija:
mert ez az én népemen lészen, és Izráelnek
minden * Fejedelmin: ettől a
fegyvertől való rettegések lésznek az én
népemen; ezokáért üsd meg a te czombodat;
*2 Kir. 25, 7. 19—21.
13. Mivelhogy próba ez, mit használ
az? avagy a *szablya,* mely senkinek
nem kedvez, nem volna-é vessző? azt
mondja az Úr Isten!
14. Te azért embernek fija prófétálj,
és kezeidet üsd egybe: mert a fegyver
három ízben tér meg, a megöletteknek
fegyverek, a megöletett Fejedelmeknek
fegyverek, mely az ő titkos házokat is
eljárja.
15. Mert hogy *minden* szív * elolvadjon,
és sokak elhulljanak, minden ő
kapuikban vetettem *reájok* fegyver rettegését.
Ah mely fényes, előkészíttetett
az öldöklésre! *Jer. 6, 24.
16. Eredj el, tarts jobbra, vesd magadat
balra, a hová tekinteted vagyon
rendelve.
17. És én is az én kezeimet * egybe
csapom, és megnyugotom az én † haragomat;
én Úr szólottam!
*rész 22, 17. † rész 4, 4. 6. 9—13.
18. És lőn az Úr beszéde én hozzám,
mondván:
19. És te embernek fija, rendelj magadnak
két útat, a melyen jöjjön a Babilóniai
Király fegyvere: egy földről
jöjjön ki mind a kettő, és válaszd el
egyiket: a *két* út fejénél, a városra *való
útat* válaszd.
20. Egyik útat rendeld, hogy jöjjön a
fegyver Rabbátra, az Ammon fijai *városok*ra,
és *a másikat,* hogy Júdára és
Jérusálemnek kerített városára jöjjön:
21. Mert a Babilóniai Király két felé
ágazott úton áll meg, a kettős út ak
fején, hogy *ott* jövendőt láttasson; nyilainak
vasokat megfényesítette: megkérdezte
a *bálvány* képeket; megnézte
a máját.
22. Az ő jövendölése jobbkéz felé Jérusálemre
szolgált, hogy rendeljen Hadnagyokat,
kik szájokat megnyissák az
öldöklésre, hogy felemeljék szavokat
nagy kiáltással, hogy faltörő kosokat
rendeljenek a kapuk ellen, hogy töltéseket
csinálјanak, és sánczot építsenek.
23. És lészen ez nékik, mintha ki
hamisat jövendölne ő előttök, mivelhogy
esküvést tettek nékik, és a *jövendőmondás*
eszekbe juttatja a *Káldeusoknak*
az álnokságot, mely miatt
megvétetik.
24. Ezokáért ezt mondja az Úr Isten:
Mivelhogy eszembe jutott a ti gonoszságtok,
és nyilvánvalókká lettek a ti
vétkeitek, és mindenek láttára vagynak
a ti bűneitek minden ti cselekedeteitekben,
mivelhogy eszembe jutottatok,
kézbe akadtok:
25. Te pedig Izráelnek hamis és hitetlen
* Fejedelme, kinek napja és ideje
eljött, hogy vége *legyen* álnokságodnak;
*rész 17, 15—21.
26. Ezt mondja az Úr Isten: Elvészem
a királyi süveget, és elvészem a
koronát *fejedről,* és nem lészen ez; az
alázatost felemelem, és a kevélyt megalázom.
27. Elfordítom, elfordítom, elfordítom
azt: ez is nem lészen *többé* mind addig,
mígnem eljő az, a kié az ítélet, és adom
annak!
28. És te, embernek fija, prófétálj, és
mondjad: Ezt mondja az Úr Isten az
Ammon * fijairól, és azoknak gyalázatjokról;
mondjad azért: A fegyver, a
fegyver kivonatott öldöklésre, megtisztíttatott,
hogy emészszen fényességével.
*vers 20.
29. *Azonközbe* míg néked hívságot
látnak, és néked hazugságot jövendölnek,
hogy adjanak téged a *fegyverre,*
a megölött hitetleneknek nyakokkal
egybe, kiknek eljött napjok, az álnokság
véginek idején.
30. Nemde visszaviszem-é *a fegyvert*
az ő hüvelyébe? a helyen, melyen teremtettél,
a te lakóföldeden ítéllek meg
téged.
31. És kiontom reád az én haragomat,
az én búsulásomnak tüzét felfú-

tatom reád, és adlak tégedet goromba férjfiaknak kezekbe, kik fő mesterek *lésznek* a pusztításra.

32. Tűz miatt emésztetel meg, a te véred lészen a földön; emlékezetbe nem jösz: mert én Úr szólottam.

XXII. RÉSZ.

Jérusálem vétkeinek lajstroma.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. És te embernek fija, nemde megítéled-é? megítéled-é a vérontó * várost, és megjelented-é néki az ő utálatosságit? *2 Kir. 21, 16.

3. Mondjad azért: Ezt mondja az Úr Isten: Óh te város! ki ő közepette a vért kiontja, hogy eljöjjön az ő ideje; és a ki bálványokat csinált ő maga ellen, hogy magát megfertéztetné.

4. A te vér*ontásod*dal, melyet * kiontottál, vétkeztél, és a te bálványiddal, kiket csináltál, megfertéztetted magadat, és közelebb hoztad a te napodat, és jutottál a te esztendeidig; ezokáért adtalak téged gyalázatúl a pogányoknak, és megcsúfolásúl minden földeknek. *2 Kir. 21, 16.

5. A kik közel vagynak, és a kik távol vagynak tőled, nevetnek téged, ki utálatos nevű *lészesz,* kin sokféle romlás *lészen.*

6. Ímé az Izráel Fejedelmei, kiki mind az ő ereje szerint azon volt te benned, hogy vért ontana ki.

7. Attyokat és annyokat megutálták te benned, a jövevényen hatalmat cselekedtek te közepetted, az árvát és özvegyet megnyomorították te benned.

8. A mi nékem szenteltetett, megutáltad, és az én Szombatimat megfertéztetted.

9. Csalárd férjfiak voltak te benned, hogy vért ontanának és a hegyeken ettek * te benned, utálatosságokat cselekedtek te közepetted. *rész 18, 6. Ésa. 57, 7.

10. Az atyának szemérmét * felfosztották te benned; a havivér miatt tisztátalan asszonyt megnyomorították te benned. *3 Móz. 18, 8.

11. És kiki az ő * felebarátjának feleségével † utálatosságot cselekedett; kiki az ő menyét †† megfertéztette éktelenűl: és kiki az ő húgát, az ő attya leányát megszeplősítette te benned. *Jer. 5, 8. †3 Móz. 18, 20. ††3 Móz. 18, 9. 10. 15.

12. Ajándékokat vettek fel te benned a vérontásra, uzsorát és felit vettél fel, és megcsaltad a te felebarátidat megrontván őket, és elfelejtkeztél én rólam, azt mondja az Úr Isten.

13. És ímé egybe * csapám az én kezemet a telhetetlenségeden, melyet cselekedtél, és a te vérontásodon, mely volt te közepetted. *rész 21, 17.

14. Nemde megállhat-é a te szíved? avagy a te kezeid erősek lehetnek-é azokban a napokban, mikor *ezeket* cselekeszem veled? Én Úr szólottam, és meg is cselekeszem;

15. És eloszlatlak * tégedet a pogányok közé, és elhintelek téged a földekre, és véget vetek a te tisztátalanságodnak, mely benned vagyon. *Jer. 15, 7. 52, 4—15.

16. És lészesz te magadnak hagyatott örökség a pogányok szemek láttára, és megtudod, hogy én vagyok az Úr.

17. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

18. Embernek fija! Az Izráel házabeliek olyanokká lettek nékem mint * a falak; mindnyájan ők olyak, mint a réznek és a fejér ónnak és a vasnak, és a fekete ónnak a kemencze közepette való *salakja:* olyakká lettek mint az ezüst salak! *Ésa. 1, 21. 22.

19. Ennekokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy olyanokká lettetek mindnyájan ti mint a salak: Ímé én egybegyűjtelek titeket Jérusálem közepire.

20. A mint egybe szokták gyűjteni az ezüstöt és a rezet, és a vasat, és a feketeónat és a fejérónat a koh *kemencze* közepiben, hogy abban felfujják a tüzet a megolvasztásra: így gyűjtelek öszve az én búsulásomban és haragomban, és vetlek *a kohba,* és egybeolvasztlak titeket.

21. Egybegyűjtelek azért titeket, és felfúvom az én búsulásomnak tüzét ti reátok, és egybeolvadtok ő közepette.

22. A mint egybeolvad az ezüst a kohban: így olvadtok egybe ő benne: és megtudjátok, hogy én Úr öntöttem ki az én haragomat ti reátok.

23. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

24. Embernek fija, mondjad néki: Te föld nem tiszta vagy, sem esővel meg nem öntöztettél a búsulásnak idején.

25. Pártosok az ő Prófétái ő közepette, olyanok mint az ordító oroszlán, mely a ragadományt elragadja: bényelték a lelkeket, gazdagságot és minden drága szépséget *magokhoz* vettek, az ő özvegyit megsokasították ő benne.

26. Az ő Papjai * az én törvényemet ellopták, és a mi nékem szenteltetett megfertéztették; és külömbséget nem tettek a között, a mi † szent és a mi köz, és válogatást nem tettek a tisztátalan és a tiszta között; és az én Szombatimtól elrejtették az ő szemeiket, és megutáltattam ő köztök. *Sof. 3, 4. †rész 44, 23.

27. Az ő Fejedelmei ő közepette mint a ragadozó * farkasok; készek vért ontani, a lelkeket elveszteni, hogy nyereséget üzzenek. *Mik. 3, 10. 11. Sof. 3, 3.

28. Az ő Prófétái mázolnak vala nékik erőtlen *sár*ral, hívságos látásokat tévén, és hazugságot * nékik jövendölvén, mondván: így szól az Úr Isten; holott az Úr nem szólott. *Jer. 28, 1—4.

29. A föld népe *egymást* hamisan nyomorgatták, ragadozást tettek: és a szűkölködőt és a szegényt megnyomorították, és a jövevényt * törvénytelen nyomorgatták. *2 Móz. 22, 21.

30. És keresék közűlök valakit, a ki a sövényt megépítené, és * állana a törésen én előmbe a földért, hogy el ne pusztítanám azt; de *senkit* nem találék. *Jer. 5, 1.

31. Ennekokáért, kiontom ő reájok az én haragomat, és megemésztem őket az én haragomnak tüzével; az ő útjokat adom az ő * fejekre, azt mondja az Úr Isten! *1 Kir. 8, 32.

XXIII. RÉSZ.

Jérusálem és Samaria két parázna asszony.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Két asszonyok egy anyának leányai valának.

3. Ezek Égyiptomban paráználkodván, ifjúságokban adák magokat paráznaságra: ott szorongatták az ő emlőjöket, és ott rontották meg az ő szüzességeknek emlőit.

4. Továbbá azoknak nevek: Ahola a nagyobbik, és annak huga Aholiba; és ezek enyimekké lettek vala, és szülének fiakat és leányokat; ezeknek mondom nevek: Samaria Ahola, és Jérusálem Aholiba.

5. És paráználkodék Ahola én alattam, és felgerjede az ő szeretőihez a közel való Assiriabeliekhez.

6. Kik violaszínű selyemruhában öltöznek vala, Fejedelmek és Főtiszttartók, kívánatos ifjak *valának* mindnyájan, lovagok, kik lovakon hordoztatják magokat.

7. Azokáért paráználkodék ő velek, az Assiriabeli minden válogatott ifjakkal, és mindenekkel, a kiket megszerete; minden ő bálványaikkal megfertézteté magát.

8. De az Égyiptombeliektől *vett* * paráznaságit is el nem hagyta: mert ő vele háltak az ő ifjúságában, és ők tapogatták az ő szüzességének emlőit, és kiöntötték az ő paráznaságokat ő reá. *rész 20, 8.

9. Ennekokáért adtam őtet az ő szeretőinek kezekbe, az * Assiriabelieknek kezekbe, kiket megszeretett vala. *2 Kir. 17, 6.

10. Azok mutaták ki az ő szemérmét: fijait és leányit elvivék, és magát fegyverrel ölék meg; és lőn híre neve az asszonyoknál, és tőnek ítéleteket ő benne.

11. És látá az ő huga Aholiba, és meghaladá * tisztátalan szeretettel őtet, és az ő paráznaságival az ő nénnyének paráználkodásit. *rész 16, 51. Jer. 3, 8—11.

12. Az Assiriabelieket * megszerette, a Fejedelmeket, a közelvaló Hadnagyokat, kik mindenféle szépségben öltöznek, kik lovagok, lovakon hordoztatják magokat, mindnyájan kellemetes ifjak. *2 Kir. 16, 7. 10—18.

13. És látám, hogy megfertéztetett, *és* egy úton *indultak* mindketten.

14. És ő megbővíté az ő paráznaságit: mert hogy látá a megírott férjfiakat a falon, a Káldeusoknak képeket kijegyezve czinóbriommal.

15. És hogy pártaövek vagynak derekokon, és festett patyolatok az ő fejeken, mindeniknek tekintete mint a Fejedelmeké, és hasonlók a Babilóniabeliekhez, kiknek születések földe Káldea.

16. Ezeket megszereté, szemeivel megtekintvén *őket,* és bocsáta követeket ő hozzájok a Káldeusok földére.

17. És bémenének ő hozzá a Babilóniai fiak a szeretetnek ágyasházába, és megfertéztették őtet az ő paráznaságokkal, és ez is magát azokkal megfertéztette; és elméne az ő lelke azoktól.

18. És kijelenének az ő paráználkodásai: kinyilatkozék az ő rútsága; azért eltávozék az én lelkem ő tőle, mint az ő nénnyétől az én lelkem * eltávozott vala. *2 Kir. 17, 18. 20.

19. És megsokasítá az ő paráználkodásit, megemlékezvén az ő ifjúságának idejéről, melyben paráználkodott vala az Égyiptom földében.

20. És megszereté az ő szeretőit, kiknek testek *olyan mint* a szamarak teste, és az ő folyások *mint* a lovaknak folyások.

21. És megemlékezél a te ifjúságodnak utálatosságáról, mikor tapogatták Égyiptomban a te emlőidet, hogy megrontanák a te ifjúságodnak emlőit.

22. Ennekokáért, óh Aholiba! így szól az Úr Isten: Ímé én feltámasztom a te szeretőidet te ellened, azokat a kiktől elszakadott a te lelked, és te reád hozom őket minden felől;

23. A Babilóniabelieket és minden Káldeabelieket, Tiszttartókat, Fejedelmeket és hadviselőket, és minden Assiriabelieket ő vele: kívánatos ifjakat, hadviselőket és Fejedelmeket * kik mind jeles vitézek s nevezetesek, és lovagok mindnyájan. * 2 Kir. 24, 20. 25, 1—10.

24. És jőnek te reád kocsikkal, szekerekkel és kerékkel, és népeknek sokságával; körűlvesznek téged mindenfelől dárdákkal, paizszsal és sisakkal, és adok nékik hatalmat az ítéletre, és megítélnek téged az ő ítéletek szerint.

25. És vetem az én megbúsult haragomat ellened, és cselekesznek veled búsulással; a te orrodat és füleidet elmetélik, és a te *népednek* alja fegyver miatt húll el: ők a te fiaidat és leányidat elviszik *fogságra, és* a te megmaradt részed tűz miatt emésztetik meg.

26. És megfosztanak téged a te ruháidtól, és elviszik a te ékességidet.

27. És véget vetek a te utálatosságodnak és paráznaságodnak, *melyet hoztál* Égyiptom földéből; és szemeidet reájok fel nem emeled, és többé Égyiptomról meg nem emlékezel.

28. Mert így szól az Úr Isten: Ímé én adlak téged azoknak kezekbe, a kiket gyűlölsz, azoknak kezekbe, a kiktől elszakadt a te lelked:

29. És gyűlölséggel cselekesznek veled, és minden munkádat elveszik, és mezítelen s ruhátlan hagynak téged, és nyilván lészen a te paráznaságidnak rútsága, és a te utálatosságod és a te paráználkodásid.

30. Ezeket cselekeszem veled; mivelhogy paráználkodtál a pogányok után, mivelhogy megfertéztetted magadat azoknak bálványaikkal.

31. A te néned után jártál, és adom az ő * poharát a te kezedbe. * vers 32. 33. 2 Kir. 21, 13. 14.

32. Igy szól az Úr Isten: A te néned poharát * megiszod, mely mély és széles, hogy megnevettessél és csúfoltassál: *nagy e pohár,* hogy sok férjen belé. * rész 23, 4. 2 Kir. 16, 6. 23. 24.

33. Részegséggel és bánattal megtelél: *azaz* pusztaság és elpusztulás poharával, * a te nénédnek Samariának poharával. * 2 Kir. 25, 1—10.

34. Meg kell innod azt, és felhajtod, és az ő cserepit elrontod, és szaggatod a te emlőidet: mert én szólottam, azt mondja az Úr Isten!

35. Ezokáért ezt mondja az Úr Isten: Mivelhogy elfelejtkeztél * én rólam, és vetettél engem hátad megé: te is hordozd a te utálatosságodat és paráznaságidat. * Jer. 2, 32.

36. És mondja az Úr nékem: Embernek fija! Avagy nem * ítéled-é meg Aholát és Aholibát, hogy hirdessed nékik az ő utálatosságokat? * rész 20, 4. 22, 2. 3.

37. Mert paráználkodtak, és vér vagyon az ő kezekben, és az ő bálványaikkal paráználkodtak: és e felett az ő fijaikat is, kiket szültek vala nékem, általvitték * *a tűzön* azoknak megemésztésre. * Zsolt. 106, 37. 38.

38. Sőt ezt is cselekedték velem: megfertéztették az én szent * helyemet azon a napon, és Szombatimat megundokították. * 2 Kir. 21, 7.

39. És mikor megáldozták az ő fijaikat az ő bálványaiknak, bémennek vala az én szent helyembe, azon a napon, hogy megfertéztetnék azt, és ímé így * cselekedtek az én házamban. * 2 Kir. 21, 4—7.

40. Sőt még annakfelette, hogy elküldöttek a messzünnen jövő emberekhez, kik a követek szavára mindjárt eljőnek, kiknek kedvekért * megmosódál, kenettel megkenéd orczádat, és felékesítéd magadat ékességgel. * 2 Kir. 16, 8—18.

41. És ülél ékes ágyra, és asztalt készítettél az *ágy* előtt, és tevéd arra az én meggyujtott *temjén*emet és az én olajomat;

42. És lőn annál örvendező sokaságnak szava, és hogy megsokasíttatnának a férjfiak, hozatának Sébabeliek is a pusztából, kik adának karra való ékességeket az ő kezeikre, és ékes koronát az ő fejekre.

43. És mondék *annak a ki* elaggott már az ő paráznaságiban: Immár elfogynak az ő paráználkodásai, de ő *nem tére meg.*

44. És bémenének ő hozzá mint valaki menne a parázna asszonyhoz: úgy

mentek bé Aholához és Aholibához, ez
utálatos * asszonyokhoz. *rész 23, 4.
45. És az igaz férjfiak * megítélik őket
a paráznák és vérontók ítéletivel: mert
paráznák, és vér † vagyon az ő kezek-
ben. *rész 16, 38. †vers 37.
46. Mert így szól az Úr Isten: Hozok
ő reájok gyülekezetet, és adom őket
megindulásra és ragadományra.
47. És a gyülekezet megkövezi őket,
és kivágják őket az ő fegyverekkel, az
ő fijaikat és leányaikat megölik, és az ő
házaikat tűzzel égetik meg.
48. És megszüntetem az utálatosságot
a földről, és tanulnak minden asszonyok,
és nem kezdenek cselekedni a ti utála-
tosságtok szerint.
49. Adják azért a ti utálatosságtokat
ti reátok, és a ti bálványitoknak vétkeit
viselitek; és megtudjátok, hogy én va-
gyok az Úr Isten!

XXIV. RÉSZ.

Példákkal jövendöli a Jérusálem romlását.

És lőn az Úr beszéde én hozzám ki-
lenczedik esztendőben, tizedik hóban,
ugyanazon hónak tizedik *napján*, mond-
ván:
2. Embernek fija! írd meg magadnak
ennek a napnak nevét, ezen napot,
mondom: mert ezen a * napon közelge-
tett a Babilóniai Király Jérusálemhez.
*2 Kir. 25, 1.
3. És vess példabeszédet az engedet-
len ház ellen, és mondjad nékik: Ezt
mondja az Úr Isten: Tégy fazekat, tégy
fazekat *a tűzhöz,* és tölts vizet is belé.
4. Gyüjts belévaló darabokat, minden
jó darabot, lapoczkáját és czímerét, és
töltsd meg válogatott velős konczokkal.
5. Végy választott juhokat is, és
gyujtsd meg a csontokat is a *fazék*
alatt, forrald azt erősen, főzzétek el a
csontokat is ő benne.
6. Ezokáért így szól az Úr Isten: Jaj
a vérontó * városnak, a fazéknak, mely-
nek tajtékja benne vagyon, és belőle a
tajtékja ki nem ment: darabonként, da-
rabonként szedd ki belőle, ne essék sors
reá; *rész 22, 2.
7. Mert az ő vérontása ő közepette *va-
gyon,* a magas tiszta kőre * öntötte azt;
nem öntötte azt a földre, hogy porral
béfedné; *rész 16, 20. 21.
8. Hogy felindítaná a haragot a bosz-
szúállásra: *én is azért* vetettem az ő
vérét a magas kőre, hogy bé ne fedez-
tessék.
9. Azért így szól az Úr Isten: * Jaj a
vérontó városnak; én is nagy tüzet ra-
kok. *vers 6. rész 22, 2.
10. Bőven rakom *reá* a fákat, meg-
gyujtom a tüzet, a húst teljességgel el-
főzöm, ízi szerszámát megadom, és csont-
jai elégnek.
11. És teszem a *fazekat* üresen az ő
tüzére, hogy megheválljön, és megégjen
az ő feneke, és egybeolvadjon ő benne
az ő undoksága, megeméSztessék * az ő
tajtékja. *Ésa. 4, 3.
12. Hazugságokkal fárasztotta magát,
és belőle ki nem ment az ő sok tajtékja,
ezokáért tűz miatt emésztetik meg az ő
tajtékja.
13. A te tisztátalanságodban *vagy
mégis, azaz* a te vétkedben; és mivel-
hogy tisztogattalak tégedet, és meg nem
tisztultál a te tisztátalanságodból; többé
meg nem tisztulsz, míg meg nem nyu-
gotom * az én haragomat te rajtad.
*vers 11.
14. Én Úr szólottam: eljött *az idő* és
megcselekeszem, hátra nem állok *benne*
és nem kedvezek, és meg nem bánom:
a te útaid és cselekedetid szerint ítél-
nek meg tégedet, azt mondja az Úr Is-
ten!
15. És lőn az Úr beszéde én hozzám,
mondván:
16. Embernek fija! Imé én elveszem
tőled csapással a te * szemeidnek kíván-
ságát: ne sirasd *őtet,* se ne jajgasd, se
könnyed ne menjen *rajta.* *vers 18.
17. Fohászkodván vesztegséggel légy,
és halottakon való sírást ne tégy, a te
főre való ékességedet kösd fel magadra,
és saruidat vedd lábaidra: és felső aja-
kadat bé ne fedezd, és férjfiaknak ke-
nyereket ne egyed.
18. Szólék azért reggel a népnek, és
estvére meghala az én feleségem; és
más nap reggel úgy cselekedém a mint
meg vala hagyva nékem.
19. És monda nékem a nép: Avagy
nem jelented-é meg nékünk, mit *jegyez-
zenek* ezek nékünk? mert te *ezeket éret-
tünk* cselekeszed.
20. És mondék nékik: Az Úr beszéde
volt én hozzám, mondván:
21. Mond meg az Izráel házának: Ezt
mondja az Úr Isten! Imé én megfertéz-
tetem az én szent helyemet, a ti erősség-
teknek * kevélységét, a ti szemeiteknek
kívánságát, és a ti lelketeknek kedve-
zését: a ti fijaitok és leányitok is, kiket
el *kell* hagynotok, fegyver miatt hull-
nak el. *Jer. 7, 4.
22. És *úgy* cselekesztek a mint én cse-

lekedtem: felső ajakatokat bé nem fedezitek, és férjfiaknak kenyereket nem eszitek.
23. És a ti főre való ékességitek *lésznek* a ti fejeteken, és saruitok a ti lábaitokon: nem jajgattok, sem nem sírtok, hanem elszáradtok a ti álnokságitok miatt, és nyögve fohászkodtok egymásra.
24. És lészen néktek Ezékiel jegyűl, mind azok szerint, a miket cselekedett, ti is úgy kezdetek cselekedni: *és* mikor ez eljő, akkor tudjátok meg, hogy én vagyok az Úr Isten.
25. És te, embernek fija, nemde azon a napon, mikor elveszem tőlök az ő erősségeket, az ő dicsőségeknek örömét, * az ő szemeknek kívánságát, és az ő lelkeknek gyönyörűségét, az ő fijaikat és leányaikat. *Jer. 7, 4.
26. Azon a napon *azért* avagy nem jő-é te hozzád a ki elszalad, hogy te néked hírt mondjon?
27. Azon a napon * megnyittatik a te szád azzal, a ki elszaladott, és szólasz, és többé meg nem némulsz, és lészesz nékik csudáúl: és megtudják, hogy én vagyok az Úr! *rész 33, 22.

XXV. RÉSZ.

Prófétál az Ammoniták, Moábiták, Idumeabeliek és Filiszteusok ellen.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
2. Embernek fija, vesd a te orczádat az * Ammon fijaira, és prófétálj ő ellenek. *Jer. 49, 1. 2.
3. És mondjad az Ammon fijainak: Halljátok meg az Úr Isten beszédét, így szól az Úr Isten: Mivelhogy * te ezt mondád: Ha! Ha! az † én szent helyemen, hogy megfertéztetett, és az Izráel földén, hogy elpusztíttatott, és a Júda házán, hogy fogságra mentek;
*Ámós 1, 13. †Zsolt. 79, 4. 137, 7. Sof. 2, 8. 9.
4. Ezokáért adlak én téged a Napkeletieknek örökségűl, és helyheztetik az ő palotáikat te benned, és lakhelyeiket felállatják te benned, ők eszik a te *földed* gyümölcsét, és ők iszszák a te tejedet.
5. És adom * Rabbát istálóúl a tevéknek, és az Ammon fijai*nak tartományokat* fekűvő helyűl a barmoknak: és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.
*2 Sám. 12, 26.
6. Mert így szól az Úr Isten: Mivelhogy kezeddel tapsoltál és lábaddal tomboltál, és örülsz lélekből minden megutálásodból az Izráel földén:
7. Ennekokáért ímé én kinyujtottam az én kezemet te reád, és adlak téged ragadományúl a pogányoknak és kivággak téged a népek közűl, és elvesztlek téged a földekről, és eltöröllek téged; és megtudod, hogy én vagyok az Úr.
8. Azt mondja az Úr Isten: Mivelhogy Moáb és Seir * ezt mondta: Ímé a Júda háza is olyan, † mint minden pogányok: *5 Móz. 2, 4. 5. Zsolt. 137, 7.
†rész 35, 12.
9. Ezokáért ímé én megnyitom a Moáb oldalát, a városoktól *elkezdvén,* azoktól *tudniillik* az ő városoktól, *melyek vagynak* az ő legvégső részén: *azaz,* a kívánatos földet, Bethjesimótot, Baálmeont, és Kirjátaimot.
10. A Napkeletieket *hívom* az Ammon fijai ellen, és adom azt örökségűl, úgyhogy emlékezetben se legyenek az Ammon fijai a pogányok között.
11. Moábon is ítéleteket tészek és megtudják, hogy én vagyok az Úr.
12. Így szól az Úr Isten: Mivelhogy Edom bosszúállást * cselekedett, bosszúját megállván a Júda házán, és vétkezvén vétkeztek, és bosszújokat megállották ő rajtok: *vers 8. rész 35, 5.
Ámós 1, 11. Zsolt. 137, 7.
13. Ezokáért így szól az Úr Isten: Kinyujtom az én kezemet Edomra, és kivágom ő belőle az embereket, és a barmokat, és vetem őtet pusztaságra Témán *várasá*tól fogva, és a Dédán *lakói* fegyver miatt hullanak el.
14. És bosszúmat megállom Edomon az én népemnek Izráelnek keze által, és cselekesznek Edomon az én búsulásom szerint, és az én haragom szerint, és megesmérik az én bosszúállásomat, azt mondja az Úr Isten.
15. Így szól az Úr Isten: Mivelhogy a Filiszteusok * bosszúból cselekedtek *Izráellel,* és bosszújokat megállották lélekből való utálással, hogy elvesztenék örök gyűlölséggel. *Ésa. 14, 29. 31.
16. Ezokáért ezt mondja az Úr Isten: Ímé én kinyujtom az én kezemet a Filiszteusokra, és kivágom a Keretteusokat, és elvesztem a tenger partján *lakozóknak* maradékit.
17. És cselekeszem ő rajtok nagy bosszúállásokat, haragból való sanyargatásokkal, és megesmérik, hogy én vagyok az Úr, mikor bosszúmat megállom rajtok.

XXVI. RÉSZ.

Prófétál Tírus elpusztulása felől.

És lőn tizenegyedik esztendőben, a
hónak első napján, lőn az Úrnak be-
széde én hozzám, mondván:
2. Embernek fija! Mivelhogy ezt mondá
Tírus * Jérusálemről: Ha, ha! eltöretett
a † népeknek kapujok, én reám fordult
az ő kereskedése, megtelém *drága árúk-
kal, mióta* elpusztult!
* Ámós 1, 9. † Zsolt. 79, 4.
3. Ezokáért így szól az Úr Isten: Ímé
én, óh Tírus, * te reád *megyek* és vi-
szek fel te reád sok pogánynemzeteket,
miként a tenger felemelkedik az ő hab-
jaival. * Ésa 23, 1. 8—14.
4. És elhányják a Tírus kőfalait, és
az ő tornyait elrontják, és levonszom az
ő porát ő róla, és tészem őtet magas kő-
sziklává.
5. A tengerben való varsáknak meg-
vetésekre való hely lészen: mert én szó-
lottam, azt mondja az Úr Isten: és lé-
szen ragadományok a pogányoknak.
6. És az ő leányai, kik a földön *vagy-
nak,* fegyverrel ölettetnek meg; és meg-
esmérik, hogy én vagyok az Úr.
7. Mert így szól az Úr Isten: Ímé én
hozom Tírus ellen Nabukodonozort a
Babilóniai Királyt északról, a Királyok-
nak * Királyát, lovakkal és szekerekkel,
és lovagokkal, és *nagy* gyülekezettel és
sok néppel. * Dán. 2, 37. 38.
8. A te leányidat, kik *vagynak* a te
földeden, fegyverrel öli meg: és te elle-
ned sánczot vet, és földtöltést rak elle-
ned, és emel ellened paizst.
9. És lövő szerszámokat készít a te kő-
falaid ellen, és a te tornyaidat lerontja
az ő törő szerszámival.
10. Az ő lovainak soksága miatt bélep
tégedet azoknak porok a lovagoknak és
kerekeknek, és szekereknek csattogások
miatt megindulnak a te kőfalaid, mikor
bémegyen a te kapuidon mintegy el-
romlott városnak bémenetelin.
11. Az ő lovainak * körmeivel tapodja
minden te útczáidat: a te népedet fegy-
verrel öli meg, és a te erősségednek fel-
állatott *kövei*t a földre veti le.
* Jer. 47, 3. Ésa. 5, 28.
12. És prédára hányják a te gazdag-
ságidat, és elragadozzák árúidat, és le-
rontják kőfalaidat, és kívánatos házaidat
elrontják, és a te köveidet és fáidat: és
porodat *is* a víz közepire hányják.
13. És megszüntetem a te éneklésidnek
sokságát, és a te * hegedűidnek zengé-
sek többé nem hallattatik. * Ésa. 24, 8.
14. És tészlek téged magas kősziklává,
varsáknak vető helyek lészesz, és többé
meg nem építtetel: mert én Úr szólot-
tam, azt mondja az Úr Isten!
15. Így szól az Úr Isten Tírusnak:
Avagy a te aláromlásodnak zuhanása
miatt, mikor a te sebeseid kiáltanak,
mikor a te benned valók öltön-ölettet-
nek, nem indulnak-é meg a szigetek?
16. És leszállanak drága székekből a
tengeren való Fejedelmek, és elvetik fel-
sőruhájokat, és külömb-külömb színű
ruhájokat levetik, eliszonyodnak, a föl-
dön ülnek, és rettegnek *minden* szem-
pillantásra, és elálmélkodnak te raj-
tad.
17. És siralmas éneket tésznek felszó-
val rajtad, és mondanak néked: Mimó-
don veszél el te, ki a tengerek között la-
kol vala? ilyen híres neves város, mely
a tengeren erős vala, ő és az ő benne
lakozók, kik félelmekre valának mind
azoknak, kik a tenger mellett lakoz-
nak?
18. Most megfélemlenek a szigetek a
te romlásodnak idején: és megrettennek
a tengerben való szigetek a te kimené-
sed miatt;
19. Mert azt mondja az Úr Isten: Mi-
kor tészlek téged elpusztult várossá,
mint a mely városokat nem laknak, és
mikor felhozándom te reád a *nagy* mély-
séget, és béborítnak téged a sok vizek.
20. És levonszlak téged azokkal, kik a
koporsóba leszállanak a régen megholt
néphez, és helyheztetlek téged a földnek
alsó *részé*ben, *mint* sok időktől fogva
való pusztaságokban: azokkal, kik a ko-
porsóba leszállanak, úgyhogy többé
senki ne lakjék rajtad. És minekutánna
megmutatom az én dicsőségemet az élők-
nek földén:
21. Megemésztelek tégedet, és nem
lészesz, és kerestetel és többé örökké
meg nem találtatol, azt mondja az Úr
Isten!

XXVII. RÉSZ.

A Próféta sír a gazdag Tírus romlásán.

És lőn az Úrnak beszéde én hozzám,
mondván:
2. Te pedig embernek fija, tégy sírást
Tíruson.
3. És mondjad Tírusnak, ki lakik a ten-
ger révhelyein, ki sok népek között ke-
reskedik nagy sok szigetekre: Így szól
az Úr Isten, óh Tírus! te mondtad: Én
tökéletes * szépségben vagyok;
* vers 4—11.

4. Hogy a tengernek közepette *vagynak* a te határid: a te építőid tökéletessé tették * a te ékességedet. *vers 25.

5. A Sénir hegyéről való jegenyefákból építtették néked minden hajóidat; a Libánusról hoztak czédrusfákat, hogy néked árboczfát csinálnának.

6. A básánbeli * cserfákból csinálták a te evezőidet: az evezők ülőhelyeket Kittim szigetéből való elefánttetemből csinálták az Assiriabeliek. *Ésa. 2, 13.

7. Égyiptomi külömb-külömbféle színű selyemből volt a te kiterjesztett vitorlád: Elisa szigetből való sárga és szederjes színű selyemből volt a te hajód borítékja.

8. Sídonban és Arvádban lakozók voltak néked evezőid, a te bölcseid, óh Tírus, *kik* te benned *vagynak,* azok voltak a te kormányosid.

9. A Gébálbeli Vének, és abban való bölcsek építették meg te benned a te hasadékidat: minden tengeren való hajók, és azoknak evezőik valának te benned, a te kereskedésednek űzésében.

10. Persiabeli, és Lidiabeli és Afrikabeli *férjfiak* valának a te seregedben a te hadakozó férjfiaid, paizsokat és sisakjokat felfüggesztették te benned. Ezek szerzették *néked* a te ékességedet.

11. Az Arvád fijai a te seregeddel *valának* a te kőfalaidon köröskörűl, és a Gamadeusok valának a te tornyaidban, az ő paizsokat felfüggesztették a te kőfalaidon köröskörűl: Ezek tették tökéletessé a te szépségedet.

12. Társis a te kereskedő * társad, az ő sok gazdagsága miatt; ezüsttel, vassal, fejér és fekete ónnal kereskedett a te sokadalmidban. *Ésa. 23, 1.

13. Jónia, Tubál és Mések, ezek voltak a te közösid, *rab* embereket és rézedényeket árultak a te sokadalmidban:

14. A Togárma házából lovakat és lovagokat, és öszvéreket árultak a te vásárodon:

15. A Dédán fijai *voltak* a te kereskedőid, sok szigetekkel *volt* a te kereskedésed: elefánttetemből való szarvakat, és pávákat adnak vala néked ajándékban.

16. Siria is közösöd *volt* néked a te szép marháidnak sokasága miatt; smaragddal, bársonynyal, és külömb-külömbféle színű ruhákkal, és biborral, és korálissal, és drága uniókövekkel, melyeket árultak a te sokadalmidban.

17. Júda is és az Izráel földe * közösid voltak néked, Minnit és Pannág földéből való gabonából, és mézből, és olajból, és balzsamból, melyeket árultak a te sokadalmidban. *1 Kir. 5, 2. 3.

18. Damaskus is közösöd volt néked a te drága műveidnek sokasága miatt, és a te sok gazdagságid miatt, Helbonbeli borban és fejér gyapjúban.

19. Dán pedig és Jónia hordának a te sokadalmodra *és* adának tiszta vasat, kásia és *jóillatú* fűszál volt a te vásáridon.

20. Dédán a te közösöd drága posztókban a szekerekre.

21. Arábia és Kédárnak * minden Fejedelmei *voltak* kereskedő társaid; juhokkal, kosokkal és bakokkal kereskedtél velek. *Zsolt. 120, 5. 1 Móz. 25, 12—15.

22. Sába * és Rahémabeli árosok *voltak* a te közösid, mindenféle drága fűszerszámokban, és minden drágakőben és aranyban, a te sokadalmidban kereskedtek. *1 Kir. 10, 1. 10.

23. Hárán és Kanné, és Eden, Sébabeli kereskedők: Assiria és Kilmád a te kereskedő társad.

24. Ezek a te közösid mindenféle *árúkban*, sárga és külömb-külömbféle színű ruhákban, kötelekkel egybekötöztetett drága ruháknak szekrényiben, és aranyláncezokban, a te sokadalmidban.

25. A Társis fő hajói voltak a te kereskedésedben, és megtelél, és felette igen meggazdagulál a tengerek között.

26. Mély vizekre vivének téged a te evezőid, a napkeleti * szél megronta téged a tenger † közepette.
*rész 17, 10. †rész 28, 2.

27. A te gazdagságid, és sokadalmid, kereskedésed, evezőid, és kormányosid a te hasadékidnak megépítői, és kereskedésidben való társaid, és minden hadakozó férjfiak, kik te benned *valának,* és minden te benned való sokaság béesnek a tengernek közepébe a te romlásodnak idején.

28. A te hajósidnak * kiáltásokra megrettennek a hostátok. *rész 26, 10. 15.

29. És kiszállanak az ő hajójokból az evezők, a hajósok, *és* minden hajósmesterek a tengeren, a földre szállanak.

30. És az ő szavokat mindenek hallattára felemelik te reád, és keservesen kiáltanak, és fejekre port * hintenek és hamuban hevernek. *Jer. 6, 26.

31. És fejeket megnyirik te éretted, és zsákba öltöznek és keserves sírást tésznek te rajtad *nagy* lelki keserűségben.

32. És siralmas éneket tésznek te rajtad az ő sírásokban, és *így* siratnak téged? Melyik *város volt olyan* mint Tírus? mely így kivágattatott a tenger közepette!

33. Mikor kimennek vala a te árúid a tengerekből, sok népeket megelégítesz vala: a te gazdagságidnak sokaságával és kereskedésiddel a földön való Királyokat meggazdagítottad.

34. A mely időben elrontatol a tengereken a vizeknek mélységiben, a te árúd és minden benned való sokaság elvesznek.

35. A szigeteknek minden lakosai elálmélkodtak te rajtad, és azoknak Királyai igen megrettentek, és megháborodtak ábrázatjokban.

36. A népek között való kereskedők süvöltöttek * te rajtad: rettenetessé lettél, és *többé* örökké † nem lészesz.
* 1 Kir. 9, 8. † rész 26, 21.

XXVIII. RÉSZ.

A Tírus Királya feddetik: Sídon romlása jövendöltetik.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija, mondjad a Tírus Fejedelmének: Ezt mondja az Úr Isten: Mivelhogy felfuvalkodott a te szíved, és ezt mondtad: Isten vagyok én, az Isten székiben ültem a tenger közepette; holott te ember * vagy és nem Isten, és szívedben Istennek állítottad magadat.
* vers 6. Ésa. 31, 3. 47, 8. 2 Thess. 2, 4.

3. Ímé bölcsebb vagy * Dánielnél; semmi elrejtetett dolog nincsen, mely tőled elrejtetett volna. * Dán. 2, 26—47.

4. A te * bölcseségeddel és értelmeddel gyüjtötted magadnak a gazdagságot, és ezüstöt s aranyat gyüjtöttél kincsednek. * vers 3. 5. 12. Zak. 9, 2.

5. A te bölcseségednek nagy voltával, és kereskedéseddel sokasítottad meg a te gazdagságodat; és felfuvalkodott a te szíved a te * gazdagságod miatt.
* Zsolt. 62, 11. Dán. 4, 27.

6. Ezokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy szívedben olyannak állítottad magadat, mintha Isten * volnál:
* vers 2.

7. Ennekokáért ímé én hozok te reád idegeneket, a Pogányok között való erős *hadakozókat,* és fegyvereket kivonszák a te bölcseségednek szépsége ellen, és a te szépségedet megfertéztetik.

8. A verembe vetnek téged, és meghalsz azoknak halálokkal, kik a tengernek közepette megölettetnek.

9. Nemde mondván mondod-é *akkor:* Isten vagyok, az előtt a ki téged megöl? Holott ember vagy és nem Isten, *mikor lészesz* annak kezében, a ki téged megöl.

10. Körűlmetéletlenek * halálokkal halsz meg, idegenek kezek által: mert én szólottam, azt mondja az Úr Isten!
* rész 31, 18.

11. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

12. Embernek fija! Tégy felszóval való sírást Tírus Királyán, és mond néki: Így szól az Úr Isten: Te pecsétled bé a summát, teljes * lévén bölcseséggel, és tökéletes ékességgel. * vers 3.

13. Az Isten kerte gyönyörűségében voltál, minden drágakövekkel * körűlvétettél vala *mintegy sövénynyel:* sárdiussal, topázzal, és jáspissal, krizolitussal, onixxal és berillussal, zafirral, kárbunkulussal, és smaragddal, és aranynyal; a te dobjaidnak és sípjaidnak szerszámaik te benned attól a naptól fogva készíttettek meg, mikor teremtettél. * rész 27, 5—27.

14. Te *vagy* a felkenetett *és* oltalmazó Kérub mióta tégedet előállattalak: Az Isten szent hegyén voltál, a tüzes *drága* kövek között szüntelen jártál.

15. Tökéletes valál a te útaidban attól a naptól fogva, melyen teremtettél, míglen álnokság találtaték benned.

16. A te kereskedésednek bősége miatt bétöltötték a te belső részeidet ragadománynyal, és vétkeztél: ezokáért levetlek téged az Isten hegyéről, és elvesztlek téged, te * oltalmazó Kérub, a tüzes drágakövek közűl. * vers 14.

17. Felemelkedett a te szíved a te szépséged miatt, elvesztetted a te bölcseségedet * a te † fényességedben; a földre vetlek *azért* téged, a Királyok eleibe vetlek téged, hogy lássanak téged. * vers 15. † vers 13.

18. A te álnokságodnak sokasága miatt, és hamis kereskedésed miatt, megfertéztetted a te szent helyedet: azért támasztok tüzet te benned, mely téged megemészt és hamuvá tészlek téged a földön mindenek láttára, kik te reád néznek.

19. Mindnyájan, a kik esmértek téged a népek közt, * elálmélkodnak rajtad; rettegésekre voltál *nékik,* és nem lészesz örökké. * rész 27, 36.

20. És lőn az Úr szava én hozzám,
mondván:
21. Embernek fija: Vesd a te orczádat
Sídon ellen, és prófétálj ő ellene.
22. És mondjad: Így szól az Úr Isten:
Ímé én te reád *megyek* óh Sídon, és
megdicsőíttetem * te benned; és meg-
tudják, hogy én vagyok az Úr, mikor
ítéleteket tészek ő benne, és ő benne
megmutatom magamat szentnek lenni.
*3 Móz. 10, 1—3.
23. És bocsátok ő reá * döghalált, és
vérontást az ő útczáira, és elhullanak a
megsebhedtek ő benne, fegyverrel *jőnek*
ő ellene mindenfelől; és megtudják hogy
én vagyok az Úr! *rész 32, 30.
24. És nem lészen többé az Izráel há-
zának megsértő * tövis, és fájdalom
szerző tövis *nem lészen* mindenek kö-
zűl, kik ő körűlöttök valának, kik őket
háborgatták, és megtudják, hogy én
vagyok az Úr Isten! *4 Móz. 33, 55. 56.
25. Így szól az Úr Isten: Mikor egy-
begyüjtöm * az Izráel házát a népek
közűl, kik közé eloszlottak, és magamat
megszentelem ő bennek a pogányok
szemek láttára; laknak az ő földökön,
melyet én adtam az én szolgámnak Já-
kóbnak. *Jer. 25, 12. Zsolt. 127, 1—3.
26. És laknak azon bátorsággal, és
házakat * építenek, és szőlőket plántál-
nak, lakván bátorsággal; mikor tészek
ítéleteket mindeneken, kik őket hábor-
gatták ő körűlöttök; és megesmérik,
hogy én vagyok az Úr, az ő Istenek!
*Jer. 31, 4—6.

XXIX. RÉSZ.

Égyiptomnak pusztulása s elszéledése felől.

Tizedik esztendőben, annak tizedik *ha-
vá*ban, a hónak tizenkettődik *nap*ján,
lőn az Úrnak szava én hozzám, mond-
ván:
2. Embernek fija! Vessed orczádat
Faraó ellen az Égyiptom * Királya
ellen, és prófétálj ő ellene, és egész
Égyiptom ellen. *Jer. 43, 8—13.
3. Szólj és mondjad: Igy szól az Úr
Isten: Ímé én te reád *megyek* Faraó,
Égyiptom Királya, te nagy * czethal,
ki fekszel a te folyóvizeidnek közepette,
ki azt mondtad: Enyim a folyóvíz, és
én teremtettem magamnak!
*Zsolt. 74, 13. 14. Ésa. 51, 9.
4. Vetek én horgokat * a te szádba, és
azt cselekeszem, hogy a te folyóvizeid-
ben való halak béragaszkodjanak a te
héjaidba és kivonszlak téged a te folyó-
vizeidnek közepiből, és a te folyóvizeid-
nek minden halai ragaszkodnak a te
héjaidhoz. *Ésa. 37, 29.
5. És hagylak téged a pusztában, té-
ged és minden te folyásidban való ha-
lakat; a mező színére esel, és egybe
nem szedetel, és nem gyüjtetel; hogy
légy * ételűl a földi vadaknak és az égi
madaraknak. *rész 32, 4.
6. És megtudják mindnyájan az Égyip-
tomban lakozók, hogy én vagyok az Úr;
mivelhogy voltak az Izráel házának
nád * pálczáúl. *2 Kir. 18, 21.
7. Mikor tartanak ők téged kézen
fogva, megtöretel, és megsérted nékik
egész vállokat; és mikor te hozzád tá-
maszkodnak, megromlasz, és egyene-
sen állatod az ő egész derekokat.
8. Azokáért így szól az Úr Isten: Ímé
én hozok ellened fegyvert, és * kivágom
belőled az embert és a barmot.
*Jer. 43, 10. 11.
9. És lészen Égyiptom földe álmél-
kodásra és pusztaságra; és megtudják,
hogy én vagyok az Úr, mivelhogy azt
mondta: Enyim a * folyóvíz, és én szer-
zettem azt. *vers 3. rész 28, 2.
10. Ezokáért ímé én *megyek* ellened,
és a te folyóvizeid ellen és tészem
Égyiptom földét pusztává, hogy legyen
pusztaságra és álmélkodásra a Siéne
tornyától fogva mind Szerecsenország
határáig.
11. Nem megyen azon által emberi
láb, sem baromi láb rajta által nem
megyen, és rajta nem laknak negyven
esztendeig.
12. És adom Égyiptom földét puszta-
ságra az elpusztult * földek közt, és az
ő városai lésznek az elpusztult városok
közt pusztaságra negyven esztendeig,
és eloszlatom az Égyiptombelieket a
pogányok közé, és elhányom őket *min-
den* földekre. * rész 30, 6. 7.
13. Mert így szól az Úr Isten: Negy-
ven esztendő mulva egybegyüjtöm az
Égyiptombelieket a népek közűl, kik
között lésznek eloszlatva.
14. És visszaviszem Égyiptomnak fog-
ságát, visszaviszem, mondom, őket Pa-
thrós földére, az ő lakföldökre, és lész-
nek ott kicsiny országgá.
15. A több országokhoz képest kicsiny
lészen, és többé fel nem emelkedik a
pogánynépek felett: mert megkissebbí-
tem őket, hogy ne uralkodjanak a po-
gányokon.
16. És nem lészen többé bizodalmára
az Izráel házának, mely megemlékez-
tetne *engemet* az ő álnokságokról, ha

ezek azok után mennének; és megtud-
ják, hogy én vagyok az Úr Isten.
17. És lőn huszonhetedik esztendőben,
első hóban, a hónak első napján, lőn
az Úr beszéde én hozzám, mondván:
18. Embernek fija! Nabukodonozor a
Babilóniai Király nagy szolgálattal fá-
rasztotta az ő seregét Tírus ellen; min-
den fő elkopaszult és minden vállnak
szőre elment, és jutalma nem volt néki
sem az ő Tírusbeli seregének azért a
szolgálatért, * melylyel szolgált *nékem*
ő ellene. * Ésa. 43, 3.
19. Ennekokáért így szól az Úr Isten:
Ímé én adom Nabukodonozornak a Ba-
bilóniai Királynak Égyiptom földét, és
elviszi az ő sokaságát, és elragadozza
az ő ragadományit, és elprédálja az ő
prédáját, és lészen jutalmúl az ő sere-
gének.
20. Az ő munkájáért, melylyel szol-
gált nékem ő ellene, adtam néki Égyip-
tom földét; mert én ellenem cseleked-
tek, azt mondja az Úr Isten!
21. Az napon az Izráel házának * szarvát
felnevelem, és néked szádat megnyitom
ő közöttök; és megtudják, hogy én va-
gyok az Úr! * Zsolt. 92, 11. 132, 17.

XXX. RÉSZ.

Égyiptom fővárosinak elpusztíttatásokról.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mond-
ván:
2. Embernek fija! Prófétálj, és mondd
ezt: Így szól az Úr Isten: Ordítsatok,
ezt mondván: Jaj annak a napnak!
3. Mert közel vagyon a nap, közel va-
gyon az Úrnak napja, setétes nap, a
pogányoknak idejek lészen.
4. És fegyver jő Égyiptomra, és lészen
félelem * Szerecsenországban, mikor
seb miatt elhullanak Égyiptomban, és
felveszik az ő sokaságát, és elrontatnak
az ő fundamentomai. * rész 29, 10.
5. A Szerecsenek * és Libiabeliek, és
Lidiabeliek, és minden község, és Kúb
ország, és a frigy földének fijai, ő velek
együtt fegyver miatt hullanak el.
* Ésa. 20, 3—6. 43, 3. Jer. 46, 9. 10.
6. Igy szól az Úr: Elesnek a kik
Égyiptomot támogatják, és az ő erős-
ségének kevélysége leszáll: a Siéne
tornyától * fogva fegyver miatt hul-
lanak el ő benne, azt mondja az Úr
Isten. * rész 29, 10.
7. És elpusztíttatnak az elpusztult föl-
dek között, és az ő városai lésznek az
elpusztult városoknak számok között.
8. És megtudják, hogy én vagyok az
Úr, mikor bocsátok tüzet * Égyiptomra,
és megrontatnak minden ő segítői.
* Jer. 43, 12.
9. Azon a napon kimennek az én kö-
vetim én előlem hajókban, a nagy bá-
torságban lakozó * Szerecsenországnak
rettentésére, és lészen félelem ő bennek,
mint Égyiptom napján: mert ímé el-
jött. * Ésa. 43, 3.
10. Ezt mondja az Úr Isten: Cseleke-
szem *ezt* is, hogy megszünjék Égyip-
tomnak sokasága, * Nabukodonozornak
a Babilóniai Királynak keze által.
* Jer. 43, 10—13.
11. Ő és az ő népe ő vele együtt, a
pogányoknak erősei elhozatnak a föld-
nek elvesztésére, és az ő fegyvereket
kivonszák Égyiptomra, és a földet bé-
töltik megölettekkel.
12. És a folyóvizeket megszáraztom
és eladom a földet a gonoszoknak ke-
zekbe, és elpusztítom a földet, és valami
benne vagyon, idegenek kezek által:
Én Úr szólottam!
13. Így szól az Úr Isten: Elvesztem
a képeket is, és cselekeszem, hogy meg-
szünjenek a * bálványok Nófból; és Fe-
jedelem Égyiptom földéből többé nem
lészen; és bocsátok félelmet Égyiptom
földére. * Ésa. 19, 1. Jer. 46, 13—17.
14. Elpusztítom * Páthróst, és bocsá-
tok tüzet Zoánra, és tészek ítéleteket
Nó *városá*ban. * Jer. 44, 1.
15. És kiöntöm az én haragomat Sinra,
Égyiptom erősségére: és kivágom a so-
kaságot *Nóból.*
16. És bocsátok tüzet Égyiptomra,
nagy bánatban lészen Sin, és Nó ide
s tova szaggattatik, és Nófnak napon-
ként való háborúságai lésznek.
17. Az Avén ifjai és a Fibésetbeliek
fegyver miatt hullanak el, és azok is
fogságra mennek.
18. És * Tafnesben megsetétedik a
nap, mikor elrontom ott az Égyiptom
igáját, és megszünik ő benne ez ő erős-
ségében való kevélysége: elfogja őtet
a köd, és az ő leányai fogságba men-
nek. * Jer. 43, 8—10.
19. És tészek ítéleteket Égyiptomban,
és megtudják, hogy én vagyok az Úr.
20. Lőn továbbá, tizenegyedik eszten-
dőben, * az első hóban, a hónak hete-
dik *napján,* lőn az Úr beszéde én hoz-
zám, mondván: * rész 31, 1.
21. Embernek fija! Faraónak az Égyip-
tombeli Királynak karját letörtem, és
ímé bé nem kötötték, hogy megorvos-
lanák, hogy ruhával bétekernék, hogy

megerősítenék, hogy fegyvert foghasson.
22. Ennekokáért így szól az Úr Isten: Ímé megyek Faraóra az Égyiptom Királyára, és elrontom az ő karjait, erősségét, és immár megtöretett; és elejtetem vele kezéből a fegyvert.
23. És eloszlatom az Égyiptombelieket * a Pogányok közé, és elhányom őket *minden* földekre. *rész 29, 12.
24. És megerősítem a Babilóniai Királynak karjait, és adom az én fegyveremet az ő kezébe, és elrontom * a Faraó karjait; és kiált ő előtte, mint a ki halálra sebesíttetett meg.
*rész 32, 2. 9—11.
25. Megerősítem azért a Babilóniai Király karjait, és leesnek a Faraó karjai; és megtudják, hogy én vagyok az Úr, mikor adom az én fegyveremet a Babilóniai Király kezébe, és ő kivonsza azt * Égyiptom földe ellen.
*Jer. 43, 8—13.
26. És eloszlatom az Égyiptombelieket a Pogányok * közé, és elhányom őket *minden* földekre; és megtudják, hogy én vagyok az Úr. *vers 23. rész 29, 12.

XXXI. RÉSZ.

Mivelhogy Faraó, mint az Assur, felfuvalkodott, hasonlóképen levettetik.

És lőn tizenegyedik esztendőben a harmadik * *hó*ban, a hónak első *nap*ján, lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván: * rész 30, 20.
2. Embernek fija! Szólj az Égyiptombeli Királynak Faraónak és az ő sok népének: Kihez vagy hasonló a te nagyságodban?
3. Ímé az Assur * olyan vala, mint a czédrusfa † a Libánus *erd*ején, melynek szép ágai vagynak, és sűrű ágaival árnyékot tészen, és nagy magas, és az ő teteje a sűrű ágak között.
*2 Kir. 16, 8. 9. 17, 6. 18, 13. †Dán. 4, 17—19.
4. A vizek nevelték fel őtet, a mélység tette magassá őtet, az ő folyásai körüljárják az ő gyökerét, és kibocsátotta az ő folyásit minden mezei fákra.
5. Ennekokáért felméne az ő magassága minden mezei fák felett, és megsokasulának az ő ágai, és nagy hoszszan kinevekedének az ő ágai, a sok vizekért, melyeket *az a mélység* kibocsát vala.
6. Az ő ágain csinálnak vala fészket minden égi * madarak, és az ő ágai alatt fiadznak vala minden mezei vadak, és az ő árnyékában lakoztak minden nagy nemzetségek. *Dán. 4, 18.
7. Annakokáért széppé lett magasságával, és hosszan kiterjedt ágaival; mivel az ő gyökere sok vizek mellett volt.
8. A czédrusfák őtet el nem rejtették az Isten kertében, a jegenyefák nem voltak hasonlók az ő ágaihoz, és a gesztenyefák nem voltak mint az ő ágai, semmi fa nem volt hasonló az * Isten kertében ő hozzá az ő szépségében.
*1 Móz. 2, 8.
9. Széppé tőm őtet az ő sok ágaival, és irígykedtek reá minden gyönyörűséges fák, melyek *vagynak* az Isten kertében.
10. Ennekokáért így szól az Úr Isten: Mivelhogy magassággal felemelkedtél; és tetejét *az is* felbocsátotta a sűrű ágak közé, és felemelkedett az ő szíve az ő magasságában.
11. Adtam őtet erős nemzet kezébe, mindent elcselekeszik * ő rajta, az ő hitetlenségéért kiüzém őtet. *Náh. 3, 1—7.
12. És kivágják őtet az idegenek, a pogányok * erősei, és elhagyják őtet: a hegyeken, és minden völgyekben elhullanak az ő vesszei, és letöretnek az ő ágai minden föld folyásai mellett; és leszállanak az ő árnyékából minden föld népe, és elhagyják őtet.
*rész 28, 7. 30, 11.
13. Az ő eldűlt tőkéjén laknak minden égi madarak, és az ő ágain lésznek minden mezei vadak.
14. Azért fel ne emelkedjenek magasságokkal a víz mellett való fák, és a sűrű ágak között fel ne menjenek, és ne álljanak azok felett mind azok, a melyek vizet isznak: mert mindnyáján halálra adattak a föld alá, az emberek fijai közé, a kik a koporsóba alámentek.
15. Így szól az Úr Isten: Azon a napon, melyen a koporsóba alámėne; siralomra hozám, és gyászruhába öltöztetém a mélységet, és az ő folyásit megtartóztatám, és a sok vizek megtiltatának: és a Libánust is szomorúságra indítám ő érette; és minden mezei fák elszomorodának ő érette.
16. Az ő leesésének rendülése miatt felindítám a pogányokat, mikor őtet levetném a pokolra azokkal, kik a koporsóba alászállának, és * vígasztalást vevének a földön minden alsó rendbeli gyönyörűséges választott fák, és † a Libánus *szépsége* mindnyáján, melyek a vizet iszszák.
*Ésa. 14, 9. 12. †Ésa. 36, 1. 37, 36—38.

17. Azok is vele együtt alászállottak a pokolra azokhoz, kik fegyver miatt megölettek, és az ő karja által *meghódoltattak*, kik az ő árnyéka alatt nyugosznak vala, a pogányok között.

18. A kihez *azért* így hasonlóvá lettél a dicsőségben és méltóságban a gyönyörűséges fák között; *úgy* levettetel a gyönyörűséges fákkal az alsó földre, a körülmetéletlenek * között fekszel azokkal együtt, kik fegyver miatt ölettek meg. Ez a Faraó és minden ő sokasága, azt mondja az Úr Isten! *rész 28, 10.

XXXII. RÉSZ.

Az Égyiptomi Király romlásán lejendő siralom.

És lőn tizenkettődik esztendőben, a tizenkettődik hóban, a hónak első *napján*, lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Tégy sírást nagy felszóval Faraón az Égyiptombeli Királyon, és mondjad néki: Hasonlóvá lettél te az oroszlán kölyökhöz a pogányok között, és valál mint a czethal a tenger *viz*eiben, ki a folyóvizeken kijövén megháborítod a vizeket lábaiddal, és megzavarod azoknak folyásokat.

3. Így szól az Úr Isten: De megvetem ellened az én * hálómat, sok népeket egybegyüjtvén, kik kivonsznak téged az én varsámban. *rész 12, 13. 29, 3. 4.

4. És hagylak téged a földön, a mező színére * vetlek ki téged, és minden égi madarakat reád szállítok, és belőled megelégítek minden földnek vadait. *rész 29, 5.

5. És vetem a te testedet a hegyekre, és bétöltöm a völgyeket a te *dögödnek* magas rakásával.

6. És megöntözöm a te úszásodnak földét * a te véreddel mind a hegyekig, és az árkok megtelnek te belőled. *rész 29, 3.

7. És mikor eloltalak téged, béborítom az egeket, és azokon való csillagokat * bésetétítem, a napot köddel béfogom, és a hold az ő világosságát nem adja. *Ésa. 13, 9. 10.

8. Az égen való minden világosító világosságokat megsetétítem te rajtad és adok setétséget a te földedre, azt mondja az Úr Isten!

9. És haragra indítom sok népeknek szíveket, mikor reád hozom a te romlásodat a pogányok között, a földeken, melyeket te nem tudsz.

10. És ezt cselekeszem, hogy elálmélkodjanak sok népek te rajtad, és azoknak Királyaik elrettennek nagy rémüléssel te miattad, mikor az én fényes fegyveremet kivonszom ő előttök, és elrettennek minden szempillantásban mindenek az ő lelkekben, a te romlásodnak * napján. *rész 30, 24. 25.

11. Mert ezt mondta az Úr Isten: A Babilóniai Király fegyvere jött te reád.

12. Az erőseknek * fegyverekkel elhullatom a te sokaságodat, a pogányoknak erősei lésznek mind, és elpusztítják Égyiptom kevélységét, és elvesz minden ő sokasága. *rész 31, 12.

13. Elvesztem minden ő barmait a sok vizek mellől, és többé azokat meg nem zavarja embernek lába, és barmoknak körmeik fel nem zavarják azokat.

14. Akkor mélylyé teszem azoknak vizeket, és azoknak folyásokat folyatom mint az olajt, azt mondja az Úr Isten.

15. Mikor *tudniillik* adom Égyiptom földét pusztaságra, és megfosztatik a föld az ő benne valóktól, mikor megverem mind a benne lakozókat: és megtudják hogy én vagyok az Úr.

16. Ez a sírás, melylyel siratják őtet, a pogányok leányaik siratják őtet, Égyiptom felől; és minden ő sokaságát siratják, azt mondja az Úr Isten.

17. És lőn tizenkettődik esztendőben, a hónak tizenötödik napján, lőn az Úr szava én hozzám, mondván:

18. Embernek fija! Sírj Égyiptom sokaságán, és vesd * alá őtet, *vessed* őtet és a fő pogányoknak leányikat a föld alá azokkal, kik a koporsóba mennek alá. *Jer. 1, 10.

19. Mivelhogy szép vagy, menj alá és feküdj a * körülmetéletlenekkel. *rész 28, 10. 31, 18.

20. Elesnek * azok között, kik fegyver miatt ölettek meg; fegyverre adatott, vonjátok le *azért* őtet és minden ő sokaságát. *vers 10. 12.

21. Szóljanak ő vele * az erős hatalmasok a koporsóból, az ő segítőivel együtt, *kik* alászállottak és elaludtak a körülmetéletlenekkel, kik fegyverrel ölettek meg. *vers 12.

22. Ott *vagyon* az Assiriabeli * *Fejedelem* és minden ő serege, a körül lésznek ennek koporsói, azok mindnyájan megölettek, és fegyver miatt elhullottak: *Náh. 3, 1. 7.

23. A kinek koporsója vagyon *immár*

a *mély* sírnak oldalaiban, és az ő sokasága az ő koporsója körűl vagyon; mindnyájan ők megölettek, és fegyver miatt hullottak el, kik az élőknek földön rettentésre voltak.

24. Ott *vagyon* * Elám, és minden ő sokasága, az ő koporsója körűl, mindnyájan ők megöletvén fegyver miatt hullottak el, kik körűlmetéletlenek lévén, alászállottak a föld alatt valókhoz, kik rettentést tettek az élőknek földén, és viselték az ő gyalázatjokat azokkal, kik a sírba alászállanak. * Jer. 49, 35—39.

25. A megölettek között vetettek néki ágyat, minden ő népével; ő körűlötte *vagynak* annak koporsói, mindnyájan azok körűlmetéletlenek, fegyverrel ölettek: mert az ő rettenetes voltok kihatott az élők földére, és viselték az ő gyalázatjokat azokkal, kik alászállanak a sírba, a megölettek közibe vettetett.

26. Ott *vagyon* Mések, Tubál, és minden ő sokasága, ő körűlötte annak koporsói mindnyájan körűlmetéletlenek, fegyverrel ölettek meg: mert félelmet szerzettek az élőknek földén.

27. És nem feküsznek az erősekkel, kik elestek a körűlmetéletlenek közűl, kik alászállottak pokolra az ő hadiszerszámaikkal, és tették az ő fegyvereiket az ő fejek alá: hanem az ő álnokságok az ő csontjaikon: mert az erőseknek rettentésekre *voltak* az élőknek földén.

28. Te pedig a körűlmetéletlenek között rontatol meg, és fekszel azokkal, kik fegyver miatt ölettek meg.

29. Ott *vagyon* * Edom és az ő Királyai és minden ő Fejedelmei, kik vettettek az ő erősségekkel azokhoz, kik fegyver miatt ölettek meg: ők a körűlmetéletlenekkel feküsznek, és azokkal, kik a sírba szállanak alá; * Jer. 49, 7.

30. Ott *vagynak* az északi minden Fejedelmek, és minden * Sidonbeliek, a kik alámentek a megölettekkel, az ő rettenetes voltokkal az ő erősségekben megszégyeníttetvén, és feküsznek körűlmetéletlenek lévén azokkal, kik fegyver miatt ölettek meg, és viselték az ő gyalázatjokat azokkal, kik alászállanak a koporsóba. * rész 28, 21—24.

31. Azokat meglátja Faraó, és vígasztalást vészen minden ő sokaságán, a kik fegyver miatt megölettek: Faraó, és minden ő serege, azt mondja az Úr Isten.

32. Mert bocsátottam az én rettentésemet az élők földére; és fekszik a körűlmetéletlenek között azokkal, kik fegyver miatt ölettek meg, Faraó és minden ő sokasága, azt mondja az Úr Isten.

XXXIII. RÉSZ.

A Tanítók őrállók: tiszteknek elmulatása mit hoz: Isten kegyelmes, de igaz bíró is.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Szólj a te néped fijainak és mondjad nékik: Mikor hozándok fegyvert a földre, és a föld népe választ egy férjfiat ő magok közűl, és őtet őrállóvá tészik ő magoknak;

3. És az látja jőni a fegyvert a földre, és a trombitát megfuvalja, és *azzal* meginti a népet:

4. Valaki hallándja a trombitaszót, és magára gondot nem visel, és a fegyver eljő, és elveszti őtet; az ő vére az ő fején lészen.

5. *Mert* a trombitaszót hallotta, és magára gondot nem viselt, az ő vére ő magán lészen; a ki pedig ő magára gondot visel, az ő lelkét megmentette.

6. Az őrálló pedig, ha látja a fegyvert jőni, és a trombitát nem fújja, és a nép magára gondot nem visel, és eljő a fegyver és elveszt közűlök valamely lelket: az az ember az ő maga álnokságáért ragadtatott el, de az ő vérét annak az őrállónak kezéből * kívánom meg. * rész 3, 17. 18.

7. Te azért embernek fija! * őrállóúl adtalak én téged az Izráel házának; hogy mikor hallod az én számból az én beszédemet, megintsed őket én tőlem. * rész 3, 17. 18.

8. Ha mondándom a hitetlennek: Te hitetlen halállal halsz meg; és nem szólándasz, hogy *magát* a hitetlen *megőrizze* az ő útától: az a hitetlen az ő álnokságáért hal meg, de az ő vérét a te kezedből kívánom meg.

9. Ha *pedig* te meginted a hitetlent az ő útáról, hogy abból kitérjen, és ki nem tér az ő útáról: az, az ő álnokságáért meghal; és a te lelkedet megmentetted.

10. Te azért, embernek fija, mondjad az Izráel házának: Ezt mondjátok ti, mondván: A mi álnokságink és a mi bűneink vagynak mi rajtunk, és * azokért kell elvesznünk: mimódon élhetünk *azért?* * 3 Móz. 26, 39.

11. Mondjad nékik: Élek én, azt mondja az Úr Isten: Nem * akarom a hitetlennek halálát, hanem hogy a hitetlen kitérjen az ő útáról, és éljen! Térjetek meg, térjetek meg *azért* a ti gonosz útaitokról, és † miért halnátok meg, óh Izráel háza?

* rész 18, 32. † vers 14—16. 19.

12. Te azért, embernek fija, mondjad a te néped fijainak: Az igaznak igazsága * meg nem menti őtet az napon, melyen vétkezéndik, és a hitetlennek hitetlensége el nem veszti őtet azon a napon, melyen kitérénd az ő hitetlenségéből: és az igaz nem élhet az ő *igazságá*ért az napon melyen vétkezéndik.

* rész 18, 24.

13. Mikor azért mondom az igaznak: Élvén élsz; és bízván az ő igazságához, álnokságot cselekeszik, semmi ő igazsága emlékezetbe nem jő; hanem az ő álnokságáért, melyet cselekedett, meghal.

14. Ismét ha mondom a hitetlennek: Halállal halsz meg; és elfordúl az ő vétkétől, és ítéletet s igazságot cselekeszik.

15. A zálogot megadja a hitetlen, a mit *erővel* elvett megadja, az életnek parancsolatiban jár, hogy álnokságot ne cselekedjen; élvén él, és meg nem hal.

16. Semmi ő bűne, melyet cselekedett, elő nem számláltatik néki, ítéletet s igazságot cselekedett, élvén él.

17. És mondának a te néped fijai: Nem igaz az Úr úta; holott az ő útjok nem igaz;

18. Mikor az igaz elfordúl az ő igazságától, és álnokságot cselekeszik, meghal azért.

19. És mikor a hitetlen elfordúl az ő hitetlenségétől, és ítéletet és igazságot cselekeszik, él * azért. * vers 11.

20. És *mégis* azt mondjátok, hogy nem igaz az Úrnak * úta: mindeniteket az ő úta szerint ítélem meg, óh Izráel háza. * rész 18, 25—27.

21. Lőn továbbá fogságunknak tizenkettődik esztendejében, tizedik *hó*ban, annak a hónak ötödik *nap*ján, jöve hozzám egy ember, ki Jérusálemből elszaladott vala, mondván: Megvevék * a várost! * 2 Kir. 25, 1—4.

22. És az Úrnak keze lőn én rajtam estve, minekelőtte jőne reggel *hozzám* az a ki elszaladott vala, és megnyitá az én számat, míg az hozzám jőne reggel; megnyitá, mondom az én számat, és többé meg * nem szűném a szólástól.

* rész 24, 27.

23. Lőn továbbá az Úrnak beszéde én hozzám, mondván:

24. Embernek fija! Ezek, kik az elpusztíttatott helyeket lakják az Izráel földén, azt mondják, mondván: Egyedűl volt Ábrahám, és bírta e földet: mi pedig sokan vagyunk, és nékünk adatott e föld, hogy bírjuk.

25. Ezokáért mondjad nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Ti vérrel éltek, és szemeiteket emelitek a bálványokra, és vért ontotok ki; és e földet bírnátok-é?

26. A ti fegyvertekben állottatok, utálatosságot cselekedtetek, és mindenitek az ő felebarátja feleségét megfertéztette, és mégis ezt a földet bírnátok-é?

27. Így szólj nékik: Így szól az Úr Isten: Élek én, hogy a kik a pusztákban *vagynak,* fegyver miatt hullnak el, és a ki a mezőnek színén, a vadaknak adom, hogy megegyék őtet; és a kik kerítésekben és barlangokban *vagynak,* döghalállal halnak meg.

28. És adom azt a földet pusztaságra és elhagyásra, és megszűnik az ő erősségének kevélysége; és elpusztulnak az Izráel hegyei, úgyhogy nem lészen ki azon általmenjen.

29. És megtudják, hogy én vagyok az Úr, mikor pusztává és elhagyottá teszem azt a földet az ő minden utálatosságokért, melyeket cselekedtek.

30. És te, embernek fija, a te néped fijai rágalmaznak téged a falok mellett, és a házaknak ajtaiban, és egyik a másikkal szól, kiki az ő attyafiával, mondván: Jertek, kérlek, és halljátok meg micsoda beszéd legyen, a mely az Úrtól kijő!

31. És te hozzád jőnek a népnek szokása szerint, és ülnek te előtted *mint* az én népem, és hallják a te beszédidet, de nem * cselekeszik azokat; mert csúfolást † tésznek az ő szájokkal, az ő telhetetlenségek után jár az ő szívek.

* Jer. 42, 2—4. 43, 2—4. 44, 15—19.
† 2 Krón. 36, 16.

32. És ímé te nékik olyan vagy, mintegy csúfoló ének, mely szépen esik, és gyönyörűséges nótája vagyon; mert hallják a te beszédidet, de azokat * nem cselekeszik. * Jer. 13, 23. 18, 12.

33. De mikor eljő az, *mert* ímé eljő: megtudják, hogy próféta volt ő köztök.

XXXIV. RÉSZ.

A Lelkipásztornak tiszte.

És lőn az Úrnak beszéde én hozzám, mondván:

2. Embernek fija! Prófétálj az Izráel Pásztorai * ellen! Prófétálj és mondd meg azoknak a Pásztoroknak: Így szól az Úr Isten: Jaj az Izráel Pásztorinak, a kik magokat legeltetik; avagy nem a Pásztorok *tisztek-é,* hogy a juhokat legeltessék? *Jer. 23, 1. 2.

3. A kövérit megeszitek, és gyapjújával ruházzátok magatokat, a mi meghízott azt ölitek meg, a juhokat pedig nem legeltettétek.

4. Az erőtleneket nem erősítettétek, és a beteget nem gyógyítottátok, és a megtöröttet nem kötözgettétek, és az elestet vissza nem hoztátok, és az elveszettet meg nem kerestétek, hanem keményen és kegyetlenűl * uralkodtatok ő rajtok. *1 Pét. 5, 2. 3.

5. És eloszlottak * ide s tova *az én juhaim* Pásztor nélkűl, és elhagyattak megételre minden mezei vadaknak, és ide s tova elszéledtek.
*Jer. 23, 2. 50, 6. 1 Pét. 2, 25.

6. Eltévelyedtek az én juhaim minden hegyekben, és minden magas halmon és minden földnek színén eloszlottak az én juhaim, és nem volt a ki előkérné, sem a ki felkeresné.

7. Annakokáért, ti Pásztorok, halljátok meg az Úr beszédét:

8. Élek én, azt mondja az Úr Isten, ha meg nem *keresem ezt a ti kezetekből;* mivelhogy az én nyájam ragadományra hagyatott és megételre minden mezei vadaknak pásztor nélkűl, és nem keresték az én pásztorim az én juhaimat, hanem legeltették a Pásztorok ő * magokat, és az én juhaimat nem legeltették. *vers 3.

9. Ennekokáért, ti Pásztorok, halljátok meg az Úr beszédét.

10. Így szól az Úr Isten: Ímé én *megyek* azokra a Pásztorokra, és megkívánom az én juhaimat az ő kezekből, és elhagyatom velek, hogy az én juhaimat ne legeltessék, és nem legeltetik többé a Pásztorok ő magokat, és kiragadom az én juhaimat az ő szájokból, és nem lésznek nékik étekűl.

11. Mert azt mondja az Úr Isten: Ímé én magam előkeresem az én juhaimat, és megkeresem őket.

12. Miképen a pásztor megkeresi az ő nyáját, a mely napon az ő eloszlott juhai között vagyon: így keresem meg az én juhaimat, és kiszabadítom őket minden helyekről, a hová elszéledtek volt a ködnek és * homálynak napján.
*rész 33, 21. 2 Kir. 25, 1—11.

13. És kihozom őket a népek közűl, és egybegyűjtöm a földekről őket, és béviszem * őket az ő földökbe, és legeltetem őket az Izráel hegyein, a folyóvizek mellett, és a földnek minden lakóhelyein. *Esd. 1, 1—11.

14. A jó fűvön legeltetem őket, és az Izráel magas hegyein lészen az ő aklok, ott feküsznek a jó akolban, és szép kövér fűvel legeltetnek az Izráel hegyein.

15. És legeltetem az én * juhaimat, és én nyugotom meg őket, azt mondja az Úr Isten! *vers 31.

16. Az elveszettet megkeresem, és az eltévelyedettet visszahozom, és a megsérűltet békötöm, és a betegest megerősítem; a kövért pedig és az erőset elvesztem, és legeltetem őket ítéletben.

17. Ti pedig én juhaim, így szól az Úr Isten: Ímé én ítéletet tészek a juhok és a juhok közt, a kosok és a bakok közt.

18. Avagy kicsiny dolog-é ez tinéktek, hogy jó fűvön legeltettek, hogy még a ti legeltetéstekre való fűnek maradékát is lábaitokkal eltapodjátok? és hogy a mély vizet iszszátok, hogy még a maradékját is lábaitokkal felzavarjátok?

19. És az én juhaim a ti lábaitoknak tapodását eszik, és a ti lábaitok zavarását iszszák?

20. Annakokáért azt mondja az Úr Isten azoknak: Ímé én, én teszek ítéletet a kövér és az ösztövér juhok között;

21. Mivelhogy oldallal és vállal taszítjátok, és szarvaitokkal eléklelleztek minden erőtleneket, míglen kiűzvén ide s tova oszlatjátok őket:

22. Azokáért megtartom az én juhaimat, és nem hagyatnak többé ragadományra, és ítéletet tészek a juh és a juh között.

23. És támasztok nékik egy Pásztort, és * legelteti őket, az én † szolgámat Dávidot; ő legelteti őket, és ő lészen nékik Pásztorok.
*Ésa. 40, 10. 11. †Ésa. 42, 1—4.

24. Én pedig Úr, lészek nékik Istenek, és az én szolgám * Dávid, Fejedelem ő köztök; én Úr szólottam!
*Jer. 30, 9. Hós. 3, 5.

25. És vetek ő velek * békességnek

frigyét, és azt cselekeszem, hogy megszünjenek † a gonosz vadak a földről, és laknak a pusztában bátorságosan, és az erdőkön feküsznek.
*Jer. 31, 31—34. †Ésa. 11, 6—9. Hós. 3, 17.
26. És vetek reájok, és *azokra,* a kik az én halmom körűl vagynak, áldást, és esőt adok alkalmatos idejekor, áldott * erők lésznek. *Jer. 14, 2—4.
27. És a mezei termőfa megadja az ő gyümölcsét, és a föld megadja az ő gyümölcsét, és lésznek az ő földökön bátorsággal, és megtudják, hogy én vagyok az Úr; mikor elrontom az ő igájok köteleit, és kimentem őket azoknak kezekből, kik őket * szolgáltatják.
*Esd. 1, 1.
28. És nem lésznek többé * prédáúl a Pogányoknak; és a földnek vadai meg nem eszik őket, hanem bátorsággal laknak, és nem lészen, ki felijeszsze *őket.* *rész 36, 14.
29. És támasztok nékik egy nevezetes * plántát, és többé meg nem emésztetnek † éhség miatt a földön, és többé nem viselik a pogányok gyalázatjokat;
*Ésa. 11, 1—5. 11—14. †Jer. 15, 2.
30. És megesmérik, hogy én Úr ő Istenek * velek vagyok, és ők én népem az Izráel háza, azt mondja az Úr Isten. *vers 24—26.
31. Ti pedig én juhaim, az én legeltetésemnek juhai, emberek vagytok; én vagyok a ti Istentek, azt mondja az Úr Isten!

XXXV. RÉSZ.

Jövendölés az Edomeusok ellen.

És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
2. Embernek fija! Vesd a te orczádat Seir hegyére, és prófétálj ő ellene,
3. És mondjad néki: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé én te reád *megyek,* óh Seir * hegye, és kinyujtom az én kezemet ellened, és vetlek téged elpusztulásra és pusztaságra. *5 Móz. 2, 4. 5.
4. A te városidat pusztaságra * vetem, és te pusztulásra jutsz; és megtudod, hogy én vagyok az Úr. *Ámós 1, 11.
5. Mivelhogy örökkévaló gyűlölséget tartottál, és kiontád *véreket* az Izráel fijainak éles fegyverrel az ő veszedelmek * idején, mikor a hamisságnak vége † lőn. *rész 25, 8. 12. Zsolt. 137, 7.
†2 Kir. 25, 4—9.
6. Ennekokáért, élek én, azt mondja az Úr Isten, hogy vérhez * készítelek téged, és vér követ téged: ha a vért nem gyűlölöd, vérontás követ téged.
*Ésa. 63, 1—3.
7. És vetem a Seir hegyet pusztaságra és elpusztulásra, és elvesztem ő belőle mind az általmenőt, mind pedig a viszszatérőt.
8. És bétöltöm az ő hegyeit azokkal kik közűle megölettettek, a te halmaidat és völgyeidet, és minden vízfolyásidat *azokkal, kik* fegyver miatt vesznek el, *és* belé *vesznek.*
9. Örök pusztaságra adlak téged, és a te városid előbbi állapotra nem állanak; és megesméritek, hogy én vagyok az Úr.
10. Mivelhogy ezt mondtad: E két nemzetség, és e két föld enyim lészen, és * elbírjuk őket, mikor az Úr jelen volna ott. *Zsolt. 83, 5. 7. 13.
11. Ennekokáért élek én, ezt mondja az Úr Isten: A te haragod szerint cselekeszem, * és a te irígységed szerint, melyet cselekedtél, mivelhogy gyűlölted őket; és megesmértettem ő bennek, mikor megítéllek tégedet;
*vers 9. Zsolt. 83, 13.
12. És megtudod, hogy én Úr hallottam minden te szidalmidat, melyeket mondottál az Izráel hegyei ellen, mondván: Elpusztultak, * nékünk adattak ételűl! *rész 25, 8.
13. És nagyokat * cselekedtetek én ellenem a ti szátokkal, és sok † kevély szót tettetek én ellenem; én hallottam!
*Abd. v. 11. †Zsolt. 137, 7.
14. Így szól az Úr Isten: Így örűl az egész föld a pusztaságon, melyet cselekeszem rajtad:
15. A mint te * örültél az Izráel háza örökségén, mivelhogy elpusztult; így cselekeszem te veled, elpusztíttatik Seir hegye, és mind egészen Edom: és megtudják, hogy én vagyok az Úr!
*Abd. v. 11. 12.

XXXVI. RÉSZ.

Igértetik szabadulás, új sziv, Pogányok bivatala.

És te embernek fija, prófétálj az Izráel hegyei felől, és mondjad: Izráel hegyei, halljátok meg az Úr beszédét!
2. Így szól az Úr Isten: Mivelhogy ezt mondá az ellenség ti * felőletek: Ha, ha! még e világnak magasságai is miéinké lettek örökségűl!
*rész 25, 3. 6. 8. 26, 2. Zsolt. 137, 7.
3. Ennekokáért mondj jövendőt, és mondjad: Ezt mondja az Úr Isten:

Azért, mivelhogy elpusztítának és megemésztének titeket mindenfelől, hogy legyetek örökségek a pogányok maradékinak, és *sok* nemzetségeknek ajakokra költetek, és *minden* népek előtt gyalázatosokká lettetek:
4. Ezokáért, óh Izráel hegyei, hallyátok meg az Úr Isten beszédét. Így szól az Úr Isten a hegyeknek, halmoknak, vízfolyások helyeinek és völgyeknek, és az elhagyatott pusztáknak, és elhagyatott városoknak, melyek hagyattak volt ragadományra, és megcsúfolásra a pogányok maradékinak; kik köröskörül *vagynak*.
5. Azért ezt mondja az Úr Isten: Ha az én búsulásomnak tüzében nem szólottam a pogányok maradékai ellen, és egész Edom ellen, kik magoknak akarták foglalni az én * földemet örökségűl teljes szíveknek örömével, és elméknek megutálásával, hogy kivetnék őtet ragadományra: *rész 35, 10.
6. Ezokáért mondj jövendőt az Izráel földére, és mondjad a hegyeknek, és halmoknak, a vízfolyások helyeinek és a völgyeknek: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé az én búsulásomban, és felháborodott voltomban szólottam: mivelhogy a pogányok gyalázatjokat szenvedtétek:
7. Ennekokáért ezt mondja az Úr Isten: Én felemeltem az én kezemet, ha a pogányok, kik körűlöttetek vagynak, magok az ő * gyalázatjokat nem viselik. *rész 35, 7—9.
8. Ti pedig Izráel hegyei, ágaitokat megnevelitek, * és gyümölcsöt hoztok az én népemnek az Izráelnek; mert közel vagynak és eljőnek *ezek az idők*. *Jer. 25, 12.
9. Mert ímé én ti hozzátok *mégyek* és hozzátok fordulok; és megmívelnek és bévetnek *titeket*.
10. És megsokasítom ti rajtatok az embereket, az egész Izráel házát egészen, és a városokat lakni kezdik, és a pusztákat megépítik.
11. Megsokasítom, mondom, rajtatok az embereket és a barmokat, és megsokasulnak és eltenyésznek: és helyheztetlek titeket a ti régi lakhelyeitekre, és több jóval lészek néktek, hogynem az előtt, és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.
12. És viszek embereket ti reátok, az én népemet az Izráelt, és téged bírnak és lészesz nékik örökségűl, és többé árvaságban nem hagyod őket.
13. Így szól az Úr Isten: Mivelhogy mondják néktek: Embereknek * megemésztőjök vagy te és árvaságra juttattad a te nemzetidet. *4 Móz. 13, 33.
14. Ennekokáért az embereket többé meg nem * emészted, és a te nemzetidet árvaságra többé nem juttatod, ezt mondja az Úr Isten. *rész 34, 28.
15. És nem engedem, hogy többé halljad a pogányok gyalázatjokat, és többé nem viseled a népeknek szidalmokat, és többé árvákká nem tészed a te nemzetidet, ezt mondja az Úr Isten.
16. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
17. Embernek fija! Az Izráel háza mikor az ő földökön laktak, megfertéztették azt életekkel * és cselekedeteikkel, az ő erkölcsök olyan volt én előttem, mint ama havi † betegségben való asszonynak tisztátalansága;
*2 Kir. 17, 15—19. 21, 15. 16. †3 Móz. 12, 2.
18. És kiöntém az én haragomat * ő reájok a vérért, melyet kiontottak a földre; és mivelhogy az ő bálványaikkal megfertéztették azt. *2 Kir. 25, 1—11.
19. És eloszlatám őket a Pogányok közé, és elhányatának a földekre, az ő erkölcsök és cselekedeteik szerint ítéltem meg őket.
20. És bémenvén a pogányokhoz, a kikhez mentek, * megfertéztették az én szent nevemet, mikor mondanák nékik: az Úr népe ezek, és az ő földéről jöttek ki! *Jer. 44, 15—19. Róm. 2, 24.
21. De kedveztem az én szent nevemnek, melyet megfertéztetett az Izráel háza a pogányok között, a kik közé kimentek.
22. Ennekokáért mondjad Izráel házának: Ezt mondja az Úr Isten: Nem ti érettetek * cselekeszem, óh Izráel háza; hanem az én szent nevemért, melyet ti megfertéztettetek a pogányok között, a kik közé mentetek.
*5 Móz. 9, 5. Ésa. 33, 25.
23. És megszentelem az én nagy nevemet, mely megfertéztetett a pogányok között, melyet ti megfertéztettetek ő közöttök; hogy * megtudják a pogányok, hogy én vagyok Úr, ezt mondja az Úr Isten, mikor megszenteltem ti bennetek, a ti szemetek láttára. *Zsolt. 126, 2.
24. És felveszlek titeket a pogányok közűl, és egybegyűjtelek titeket minden földekről, és béhozlak * titeket a ti földetekre. *Esd. 1, 1—11. 3, 10 11.
25. És hintek ti reátok tiszta vizet, és megtisztultok: minden ti * undokságai-

tokból és minden ti bálványitoktól megtisztítlak titeket. * Ésa. 4, 3.

26. És adok néktek * új szívet, és új lelket adok belétek: és elvészem a kő szívet a ti testetekből, és adok néktek hús szívet. * rész 11, 18—20.

27. És az én lelkemet adom belétek, és *ezt* cselekeszem, hogy az én parancsolatimban járjatok, és az én ítéletimet megőrizzétek, és megcselekedjétek azokat.

28. És laktok azon a földön, melyet adtam a ti atyáitoknak, és lésztek nékem népem, és én lészek néktek Istenetek.

29. És megtartalak titeket minden ti undokságitoktól: és előhívom a gabonát, és megbővítem azt, és nem adok reátok éhséget.

30. E felett megszaporítom a termő fáknak gyümölcsöket, és a mezei terméseket, hogy többé ne viseljétek az éhségnek * gyalázatját a pogányok között. * rész 4, 9—17.

31. És megemlékeztek a ti * gonosz útaitokról, és cselekedeteitekről, melyek nem jók, és *méltóknak ítélitek magatokat, kik* kivágattassatok, ti magatok előtt, a ti álnokságitokért és utálatosságitokért. * Jer. 17, 2.

32. Nem ti érettetek * cselekeszem én, ezt mondja az Úr Isten, tudtotokra legyen néktek; szégyenüljetek és piruljatok meg a ti útaitokért, óh Izráel háza! * vers 22.

33. Ezt mondja az Ur Isten: Az időben, mikor titeket megtisztítlak * minden álnokságitokból, ezt cselekeszem, hogy lakják a városokat; és a puszták megépíttetnek. * Ésa. 4, 3.

34. És az elpusztult földet *ismét* mivelni kezdik, azért hogy elpusztult volt minden útonjárónak szeme láttára.

35. És mondának: Ez az elpusztíttatott föld olyanná lett, mint az * Éden kerte! és az elhagyatott és elpusztíttatott és elrontatott városokat lakják, úgymint megerősített városokat.
* 1 Móz. 2, 8. 9. Ésa. 33, 20—24.

36. És megtudják a pogányok, kik ti körűlöttetek meghagyattatnak, hogy én Úr építettem meg az elromlott *helyeket*, és plántáltam bé az elpusztult *helyeket*: én Úr szólottam, és megcselekeszem!

37. Igy szól az Úr Isten: Még ebben is kegyelmes lészek az Izráel házának, hogy ezt cselekedjem ő velek; megszaporítom őket emberekkel, mint juhokkal.

38. Mint az áldozatra szenteltetett juhok, mint Jérusálemben a fő Innepekre való juhok; így lésznek az elhagyatott városok teljesek emberek nyájaival; és megtudják, hogy én vagyok az Úr!

XXXVII. RÉSZ.

Az Izráel egybegyűjtetése a száraz csontok által ábrázoltatik.

Lőn én rajtam az Úrnak keze, és kivűn engem az Úr lélek által, és helyheztete engem *egy* mező közepette, mely csontokkal rakva vala.

2. És általvűn engem azok mellett köröskörűl: és ímé felette sok *vala* a mező színén, és ímé igen megszáradtak *vala*.

3. És monda nékem: Embernek fija! Nemde élnének-é ezek * a tetemek? és mondék: Uram Isten, te tudod!
* vers 11. 12.

4. És monda nékem: Prófétálj e tetemek felől, és mondjad nékik: Ti megszáradt tetemek, halljátok meg az Úr beszédét.

5. Így szól az Úr Isten ezeknek a tetemeknek: Ímé én bocsátok ti belétek lelket, és éltek.

6. És adok ti reátok inakat, és húst adok reátok, és bőrrel béborítlak titeket és adok ti belétek lelket, és éltek; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

7. Prófétálék azért, a mint meg vala parancsolva nékem: és mikor prófétálnék, lőn zúgás, és ímé indulás, és egybemenének a tetemek, mindenik tetem az ő teteméhez.

8. És látám és ímé inak valának ő rajtok, és hús nevekedett vala *rajtok,* és felűl a bőr béborította vala őket; de lélek nem vala ő bennek.

9. Monda továbbá nékem: Prófétálj a léleknek, prófétálj embernek fija, és mondjad a léleknek: Ezt mondja az Úr Isten: A négy szelek felől jöjj elő te lélek, és lehelj ezekbe a megölettekbe, hogy éljenek.

10. Prófétálék azért a mint hagyta vala nékem; és lélek méne ő beléjek, és megéledének, és álla az ő lábára felette igen nagy sereg.

11. És monda nékem: Embernek fija! Ezek a tetemek az Izráel egész háza. Ímé ezt mondják: Elszáradtak a mi csontaink, és elveszett a mi reménységünk, és kivágattunk mi magunkban!

12. Annakokáért prófétálj, és mondjad nékik: Így szól az Úr Isten: Ímé én

megnyitom a ti * koporsóitokat, és kihozlak titeket a ti koporsóitokból én népem és viszlek titeket az Izráel földére. *Ésa. 26, 19. Zak. 9, 11.
13. És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, mikor megnyitándom a ti koporsóitokat, és kihozlak titeket a ti koporsóitokból, én népem.
14. És adom az én lelkemet ti belétek, és éltek, és megnyugotlak titeket a ti földeteken; és megtudjátok, hogy én Úr szólottam, és megcselekeszem, ezt mondja az Úr!
15. És lőn az Úr beszéde én hozzám, mondván:
16. És te embernek fija, végy magadnak egy fát, és írd ezt reá: Júdáé és az Izráel fiaié, az ő Társaié; és ismét végy egy fát, és írd ezt reá: József és Efraim fája, és az egész Izráel házáé az ő társáé.
17. És vesd együvé azokat egyiket a másik mellé, *hogy legyenek* néked egy fává, és lésznek egy fává a te kezedbe.
18. És ha mondják néked a te néped fijai, mondván: Avagy nem jelented-é meg nékünk, mit akarsz ezekkel *jelenteni?*
19. Szólj nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé én felveszem a József fáját, mely az Efraim kezében *vagyon*, és az ő társait az Izráel nemzetségét, és teszem azokat mellé, azaz, Júda fája mellé, és egy fává * teszem őket, és egygyé lesznek az én kezemben.
*1 Kir. 11, 29—39. Ésa. 11, 12—14.
20. Legyenek pedig e fák, a melyekre írod a te kezedben az ő szemek láttára.
21. És szólj nékik: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé én felveszem az Izráel fijait a pogányok közűl, a kik közé mentek, és egybegyüjtöm őket mindenfelől, és viszem őket az ő földökre.
22. És egy * néppé teszem őket azon a földön az Izráelnek hegyein, és † egy Király lészen mindnyájan nékik Királyok; és nem lésznek többé két néppé, és többé nem oszolnak két országra ezután.
*1 Kir. 11, 31. 39. Jer. 3, 18. † Bír. 18, 1.
23. És többé meg nem fertéztetik magokat az ő bálványaikkal, és az ő utálatosságokkal, és minden álnokságokkal, és kiszabadítom őket minden ő lakhelyeikből, a melyekben vétkeztek, és megtisztítom * őket, és lésznek nékem népem, és én lészek nékik Istenek. *Ésa. 1, 18. 19. 4, 3. Jer. 33, 8.
24. És az én szolgám Dávid * lészen nékik Királyok, és egy Pásztorok lészen mindnyájan nékik, és az én ítéletimben járnak, és az én parancsolatimat megőrzik, és megcselekeszik azokat. *rész 34, 23.
25. És laknak a földön, melyet adtam vala az én szolgámnak Jákóbnak, a melyen laktak a ti atyáitok, azon laknak ők is, és azoknak fijaik, és azoknak fijaiknak fijaik mind örökké, és Dávid az én szolgám *lészen* Fejedelmek nékik örökké.
26. És vetek velek * békességnek frigyét, örökkévaló frigyem lészen ő velek, és helyheztetem őket *az én földembe*, és megsokasítom őket, és helyheztetem az én szent templomomat ő közöttök örökké. *Jer. 31, 31—34.
27. És lészen az én lakhelyem * ő köztök, és lészek nékik Istenek, és ők nékem népem. *Esd. 3, 10. 11.
28. És megtudják a pogányok, hogy én Úr szentelem meg Izráelt, mikoron lészen az én szent templomom ő köztök mind örökké.

XXXVIII. RÉSZ.

Gógról és Mágógról való Prófeczia.

És lőn az Úrnak beszéde én hozzám, mondván:
2. Embernek fija! Fordítsd orczádat Góg * ellen, a Mágóg földe ellen, a Mések és Túbál Fejedelme és feje ellen, és prófétálj ő ellene. *Jel. 20, 8.
3. És mondjad: Ezt mondja az Úr Isten: Ímé én te reád *megyek* * Góg, Mések, és Túbál Fejedelme és feje.
*1 Móz. 10, 2. Zsolt. 120, 5.
4. És megrontlak téged, és vetek horgot * a te szádba, és kivonszlak téged és minden te seregedet, lovakat és lovagokat, kik mindnyájan felöltöztek mindenféle fegyverekben, nagy sokaságot, kik paizsosok és kopjások, *és* mindnyájan fegyverviselők lésznek.
*rész 29, 4. Ésa. 37, 29.
5. Perzsiabeliek, Szerecsenországbeliek, Libiabeliek *lésznek* ő velek, kik mindnyájan paizszsal és sisakkal *lésznek*.
6. Gómer, és minden ő seregei: a Togárma háza, mely észak felé lakik, és minden ő seregei, sok népek te veled.
7. Készülj hozzá, és készítsd elő magadat, te és minden te sokaságid, kik te hozzád gyültek, és te légy nékik őrizőűl.
8. Sok idők mulva meglátogattatol, az utolsó esztendőben a fegyver miatt

megromlott földre jösz, ki sok népek közűl gyüjtetett egybe, az Izráel hegyeire, melyek szüntelen való pusztulásban voltak: kik megszabadulván a pogányok közűl, bátorságban laknak mindnyájan.

9. És reá mégy, úgy mégy mintegy szélvész, * és lészesz mint a felleg, hogy a földet béborítsad te és minden te seregid, és a sok nép, *mely* te veled *lészen.* * Dán. 11, 40. Jóel 3, 1. 2.

10. Így szól az Úr Isten: És lészen abban az időben, tanácsokat forgatsz a te szívedben, és gondolsz gonosz gondolatot.

11. És mondasz: Felmegyek a falukból álló földre, megyek azokra, kik nyugodalomban vagynak és * bátorságban laknak, kik mindnyájan kerítés nélkűl laknak, zárjok és kapujok nincsen nékik. * Jer. 49, 31.

12. Hogy dúlást fosztást tehess, és prédálhass, hogy visszatéríthessed kezedet a pusztaságokra, melyeket lakni kezdettek vala, és a népre, ki a pogányok közűl gyüjtetett egybe, ki a * baromtartásnak és jószágoknak gondjaviselésére adta vala magát, lakván a földnek közepette. * 1 Móz. 46. 32.

13. Séba és Dédán, és a Társisbeli kereskedők, és minden ő oroszláni ezt mondják néked: Nemde azért jösz-é, hogy dúlást fosztást tégy? Nemde azért gyüjtötted-é egybe a te sok népedet, hogy kóborolj, hogy ezüstöt és aranyat vígy, hogy barmokat és árúmarhákat végy, és nagy dúlást fosztást tégy?

14. Annakokáért prófétálj, embernek fija, és mond ezt Gógnak: Így szól az Úr Isten: Avagy abban az időben, mikor az én népem *az* Izráel bátorságban *kezd* lakni, nem tudnád-é meg?

15. És eljösz a te helyedről észak felől, * te, és sok néped te veled, lovagok lésznek mindnyájan, nagy gyülés és nagy sereg. * Dán. 11, 40. 41.

16. És felmégy az én népem ellen *az* Izráel ellen mint a felleg, hogy ellepjed a földet: az utolsó időkben lészesz, és hozlak téged az én földemre, hogy a pogányok megesmérjenek engem mikor megszenteltetem benned azoknak szemek előtt, te Góg!

17. Így szól az Úr Isten: Nemde te vagy-é az, a kiről szólottam a régi időkben az én szolgáim által az Izráel Prófétái által, a kik prófétáltak azokban az időkben *ezelőtt sok* esztendőkkel, hogy tégedet ő * reájok hoználak? * Ésa. 54, 15–17.

18. És lészen azon a napon, a mely napon Góg eljő az Izráel földe ellen, ezt mondja az Úr Isten, felmegyen az én haragom az én búsulásomban.

19. És felháborodott voltomban, az én haragomnak tüzében szólottam *ezt*: Ha azon a napon nagy indulás nem lészen az Izráel földén;

20. És rettegnek az én szinemtől a tengerbeli * halak, és az égi madarak, és a mezei vadak, és minden csúszómászó állatok, melyek mozognak a földön, és minden emberek, kik *vagynak* a földnek színén: és felfordúlnak † a hegyek, és elromolnak a magas kőszikláк, és minden kőfal a földre romol. * Hós. 4. 3. † Zsolt. 46, 3. 4.

21. És előhívom ő ellene minden én hegyeimen a fegyvert, ezt mondja az Úr Isten, *és* mindennek fegyvere az ő attyafia * ellen lészen. * 1 Sám. 14, 20.

22. És törvénykezem ő vele döghalállal és vérrel; és bőséges * záporesőt, és kőeső köveit, tüzet és kénköves esőt bocsátok ő reá és az ő seregire, és a sok népekre, kik ő vele *lésznek*. * Bir. 5, 20. 2 Sám. 22, 15.

23. És felmagasztaltatom és * megszenteltetem, és megesmértetem sok pogányoknak szemek előtt; és megtudják hogy én vagyok az Úr! * 3 Móz. 10, 2. 3.

XXXIX. RÉSZ.

Góg s Mágóg romlása az Antikrisztust példázza.

És te, embernek fija, prófétálj Góg ellen, és mondjad: Így szól az Úr Isten: Ímé én te reád *megyek* * Góg, Mések, és Túbál Fejedelme és feje. * 1 Móz. 10, 2.

2. És megrontalak téged, és hatodrészt hagyok meg te benned; és felhozlak téged * észak felől, és hozlak téged az Izráel hegyeire. * rész 38, 15.

3. És kiütöm kézívedet a te balkezedből, és nyilaidat jobbkezedből leütöm.

4. Az Izráel hegyein * esel el, te és minden te seregid, és a népek, kik te veled *lésznek:* a madarak seregének, *és* minden szárnyas állatnak, és a mezei vadaknak adtalak téged, hogy megegyenek. * Jóel 3, 1. 2.

5. A mező színén esel el, mert én szólottam, ezt mondja az Úr Isten.

6. És bocsátok tüzet Mágógra, és azokra, a kik a szigetekben laknak bátorságban: és megtudják, hogy én vagyok az Úr.

7. És az én szent nevemet megesmértetem Izráel között az én népem között,

és többé nem hagyom megfertéztetni az én szent nevemet; és megtudják a pogányok, hogy én vagyok szent Úr az Izráelben!

8. És ímé eljött és meglett, ezt mondja az Úr Isten: ez a nap, a melyről szólottam!

9. És kimennek az Izráel városinak lakói, és meggyujtják, s * megégetik a fegyvereket, paizsokat és kopjákat, kézíveket és nyilakat, és kézbeli botokat és dárdákat, és hét esztendeig tésznek tüzet azokkal. *Hós. 2, 17. Mik. 4, 3.

10. És fát nem hordanak a mezőről, sem az erdőkről nem vágnak: mert fegyverekből tüzelnek, és az ő fosztóikat megfosztják, * és az ő prédálóikat elprédálják, ezt mondja az Úr Isten. *Ésa. 54, 15—17.

11. És lészen azon a napon, adok Gógnak temetőhelyet ott, *tudniillik* Izráelben, abban a völgyben, a melyben járnak a napkeleti tengerre; és bédugják orrokat, a kik azon általmennek, és ott temetik el Gógot és minden ő sokaságát, és nevezik Góg sokasága völgyének.

12. És eltemetik őket az Izráel háza, hogy a földet megtisztítsák, hét hónapig.

13. Temetik *őket,* mondom, a földnek minden népe; és nevezetes lészen nékik az a nap, a melyen megdicsőittetem, ezt mondja az Úr Isten.

14. És választanak embereket, a kik szüntelen a földet általjárják, *tudniillik* temetőket, kik járják a földet és temessék azokat, kik a föld színén hagyattak, hogy megtisztítsák a földet: hét hónap mulva elvégezik a *testek* keresését.

15. És általjárják a kik a földet nézelik, és ha ki ember tetemet lát, a mellett jelt tészen, míg azt eltemessék a temetők, a Góg * sokasága völgyében. *vers 11.

16. És a városnak is neve Hámona *lészen:* és megtisztítják a földet.

17. És te, embernek fija, így szól az Úr Isten, mondjad a madaraknak és minden szárnyas állatnak, és minden mezei vadaknak: Gyüljetek egybe, és jőjjetek el: gyüljetek egybe minden felől az én * áldozatomra, melyet én szerzek néktek, a nagy áldozatra az Izráel hegyeire, hogy egyetek húst és vért igyatok. *Ésa. 34, 6. Sof. 1, 7. 8.

18. Az erőseknek húsokat eszitek, és a földnek Fejedelminek véreket iszszátok, kosoknak, bárányoknak, bakoknak és ökröknek, kik mind a Básánban híztak meg.

19. És esztek kövérséget mind addig, míg megelégesztek és isztok vért, míg megrészegedtek az én áldozatomból, melyet készítek néktek.

20. És megelégesztek az én asztalomnál lovakkal és lovagokkal, az erősekkel, és minden hadakozó férjfiakkal, ezt mondja az Úr Isten.

21. És megmutatom az én * dicsőségemet a pogányok között, és meglátják mind azok a pogányok az én ítéletemet, melyet cselekedtem, és az én kezemet, melyet vetettem ő reájok. *rész 28, 22. 23.

22. És megtudják az Izráel háza, hogy én vagyok az Úr az ő Istenek, attól a naptól fogva és azután.

23. Megtudják a pogányok is, hogy az ő álnokságokért vitettek fogságra az Izráel háza; mivelhogy vétkeztek én ellenem, és elrejtettem * az én orczámat ő tőlök, és adtam őket az ő ellenségeiknek kezekbe, és mindnyájan fegyver miatt elhullottak. *5 Móz. 31, 17. 18.

24. Az ő tisztátalanságok és vétkeik szerint cselekedtem ő velek, és elrejtettem az én orczámat ő tőlök.

25. Azért így szól az Úr Isten: Most térítem meg a Jákób fogságát, és megkegyelmezek egész Izráel házának, és felindulok magamban az én szent nevemért.

26. Minekutánna viselik az ő gyalázatjokat, és minden ő vétkeket, melylyel vétkeztek én ellenem mikor laknának az ő földökön bátorságban, és nem volna, a ki *őket* megrettentené.

27. Mikor visszahozom őket a népek közűl, és egybegyűjtöm őket az ő ellenségeiknek földökről, és megszenteltetem ő bennek, sok pogányoknak szemeik előtt.

28. És megtudják, hogy én vagyok az ő Urok Istenek, mikor * viszem őket a pogányok közé, és egybegyűjtöm őket az ő földökre, és többé senkit ott nem hagyok ő közűlök. *Zsolt. 126, 1—3.

29. És többé el nem rejtem az én orczámat ő tőlök; mivelhogy kiöntöttem az én * lelkemet az Izráel házára, ezt mondja az Úr Isten. *Jóel 2, 28. Csel. 2, 17.

XL. RÉSZ.

Megjelenti Isten a Templomnak jövendő időben való megépittetését.

Huszonötödik esztendejében a mi fogságunknak, annak az esztendőnek kez-

detiben, a hónak tizedik *nap*ján; a tizennegyedik esztendőben, minekutánna a város * megvétetik, azon a napon lőn az Úr keze én rajtam, és vűn oda *Jérusálembe* engemet. *rész 33, 21.

2. Isteni látásokban vűn engem az Izráel földére; és letőn engem egy igen magas hegyen, melyen *vala* mint egy építtetett város dél felől.

3. Vűn *azért* engem oda, és ímé *vala ott* egy * férjfiú, kinek tekintete *vala* mintegy érczнek, és lenből csinált sinór vala az ő kezében és egy mérő pálcza; és áll vala a kapuban. *Dán. 10, 5. 6. Jel. 1, 13—15.

4. És szóla nékem az a férjfiú, *mondván*: Embernek fija! lásd a te szemeiddel, és halljad * füleiddel, és figyelmetes szívvel légy mindenekre, valamiket mutatok néked: mert hozattál ide, hogy megmutatnám néked *azokat;* hirdess mindeneket, a miket látsz, az Izráel házának. *rész 44, 5.

5. És ímé kőfal vala a ház kivűl köröskörűl; és a mérő pálcza annak a férjfiúnak kezében hat singnyi vala, *mindenik* sing *hosszabb vala a köz singnél* egy tenyérrel: és méré az épületnek szélességét egy *olyan* pálczányira, és magasságát is egy pálczányira.

6. És méne a kapuhoz, mely néz vala napkeletre, és felméne annak grádicsain és megméré a kapu küszöbét, *egyiket* egy pálcza *mérték* szélességre, a másik küszöbét is egy pálcza *mérték* szélességre.

7. És a kamarákat egy pálczányi hosszaságra, és egy pálczányi szélességre, és a kamarák közit öt singnyire: és a kapu küszöbét is, a kapu tornácza mellett belől, egy pálczányira.

8. És mikor mérte volna a kapu belső tornáczát egy pálczányira:

9. Méré annak a kapunak tornáczát is nyolcz singre, és annak küszöbét két singre, tudniillik a kapunak belső tornáczát.

10. És a napkeleti kapunak mind egyfelől s mind más felől három-három kamarája vala, egy mértéke mind a háromnak: és egy mértékek a küszöböknek is mind egy felől s mind más felől.

11. És méré a kapu ajtajának szélességét tíz singre, és annak a kapunak hosszaságát tizenhárom singre.

12. És a kamarák előtt való tágasságot egy singnyire *egy felől*, azon tágasságot más felől is egy singnyire? *mindenik* kamara pedig hat-hat singnyi vala egy felől, és hat-hat singnyi más felől.

13. Méré azért a kaput, a kamara héjazatjától a másik *kapunak* héjazatjáig, huszonöt singnyi szélességre: egyik ajtó a másikkal ellenben *vala*.

14. És készíte oldal küszöböket hatvan singnyieket, és a pitvar mindenik küszöbének, és a kapunak *ugyanazon vala mértéke* köröskörűl.

15. És a kapunak bémenetelétől fogva a belső kapu tornáczáig ötven singnyi *tágasság vala*.

16. És szoros * ablakaik valának a kamaráknak: és azoknak felső küszöbeinek is elől a kapuk körűl, e képen a tornáczokban is; és ezek az ablakok köröskörűl belől valának, és *mindenik* oldal küszöbre pálmafák *faragtattak vala*. *1 Kir. 6, 4.

17. És vűn engemet a külső pitvarba, és ímé kamarák *valának ott*, és köröskörűl abban a pitvarban pádimentom építtetett vala, harmincz kamara vala azon a pádimentomon.

18. És ez a pádimentom a kapuk mellett, azoknak a kapuknak hosszaságok ellenében, alsó pádimentom vala.

19. És megméré a szélességet, az alsó kapunak küszöbétől fogva, a belső pitvarnak küszöbéig kivűl, *mely tészen* száz singet napkeletre és északra.

20. És a kapunak *is*, mely néz észak felé, a külső pitvarban, megméré hosszaságát és szélességét.

21. És annak kamarái három egyfelől, másfelől is három, és annak *a kapunak* küszöbei, és tornáczai egy mértéken valának az első kapuval: ötven singre hosszaságok, és szélességek huszonöt singre.

22. Ablakai pedig, és tornáczai, s pálmafa *faragás*, annak a kapunak mértéke szerint *valának*, mely néz napkeletre, és hét grádicson mennek vala fel hozzá, és annak tornáczai a *grádicsok* előtt *valának*.

23. És a belső pitvarnak kapuja *vala* az északi és napkeleti kapu ellenében: és mére *egyik* kaputól a *másik* kapuig száz singet.

24. És vűn engem a déli útra, holott vala a dél felé való kapu; és megméré annak küszöbit és annak tornáczit, ugyanezen mértékek szerint.

25. Ablakai és tornáczai köröskörűl mint azok az ablakok: hosszaságok ötven sing, és szélességek huszonöt sing.

26. És az ő grádicsai hét grádicsok, és az ő tornáczai azok előtt, és pálma *faragásai valának,* egyik egyfelől, a másik másfelől az ő küszöbein.

27. És kapu *vala* a belső pitvarban dél felé; és méré *egyik* kaputól a *más* kapuig, a déli út felől, száz singet.

28. És bévűn engemet a déli kapunak belső pitvarába, és megméré azt a déli kaput e mértékek szerint.

29. És annak kamarái, küszöbei és tornáczai *valának* e mértékek szerint és ablakok *valának* rajta és az ő tornáczin köröskörűl: ötven sing vala hosszaságok, és szélességek huszonöt sing.

30. Tornáczok valának köröskörűl, *melyeknek* hosszaságok *vala* huszonöt sing, és szélességek öt sing.

31. És tornáczai *valának* a külső pitvar felé, és * pálma *faragásai* az ő küszöbein és grádicsai nyolcz grádicsok.

* 1 Kir. 6, 29.

32. Vűn továbbá engem a belső pitvarba napkelet felől, és megméré azt a kaput e mértékek szerint.

33. Mind kamaráit, mind küszöbit, mind tornáczit e mértékek szerint: és ablakai valának annak, és az ő tornáczinak köröskörűl hosszaságok *vala* ötven sing, és szélességek huszonöt sing.

34. És tornáczai valának a külső pitvar ellenében, és pálma *faragások* annak küszöbin, mind egy, mind másfelől; és grádicsai, nyolcz grádicsok.

35. Vűn engem az északi kapura is, és megméré azt is ugyanezen mértékekre.

36. Annak kamaráit, küszöbit és tornáczit, és ablakit köröskörűl; hosszaságok *vala* ötven sing, és szélességek huszonöt sing.

37. És küszöbei a külső pitvar ellenében, és pálma *faragások* mindenik küszöbén, mind egyfelől mind pedig másfelől; és grádicsai, nyolcz grádicsok *valának.*

38. És *egy* kamara *vala,* és annak ajtaja a kapuk küszöbinél; ott * mossák vala az egészen égőáldozatokat.

* 1 Kir. 7, 38.

39. A kapunak pedig tornáczában két asztal vala egyfelől, és másfelől is két asztal vala, hogy azokon öljék meg az egészen * égőáldozatot, és bűnért való áldozatot, és vétekért való áldozatot.

* 3 Móz. rész 4—6.

40. És oldalra kivűl, a hol felmennek az északi kapu ajtajára, két asztal vala, és a másik oldalra is, mely a kapu tornáczában *vala,* két asztal.

41. Négy asztal egyfelől, és másfelől is négy asztal, a kapu mellett és ezen a nyolcz asztalon ölik vala az áldozatot.

42. És az égőáldozatra való négy asztal faragott kőből *vala;* másfél sing hosszasága és másfél sing szélessége, és magassága egy sing: ezekre teszik vala a szerszámokat, melyekkel az égőáldozatot és egyéb áldozatot szokták vala megölni.

43. És béhajlott szegek valának egy tenyérnyiek készíttetve belől köröskörűl, és az asztalokon áldozat húsa áll vala.

44. És a belső kapun kivűl, *valának* a Kántorok kamaráik a belső pitvarban, mely *vala* az északi kapu oldalára, melyek néznek vala délre: egyik a napkeleti kapu oldala mellett, mely északra néz vala.

45. És szóla nékem: Ez a kamara, mely délre néz, a Papoké, kik a házhoz való szolgálatban foglalatosok.

46. A kamara pedig, mely néz északra, a Papoké, kik az oltárhoz való szolgálatban foglalatosok: Ezek a * Sádók fijai, kik járulnak az Úrhoz, a Lévi fijai közűl, hogy szolgáljanak néki.

* 1 Kir. 2, 35.

47. És megméré a pitvart, *és* hosszasága száz sing, szélessége is száz sing, négyszegre; és az oltárt is, mely *vala* a ház előtt.

48. És vűn engem a ház tornáczába, és a tornácznak küszöbét megméré egyfelől is öt singre, másfelől is öt singre; a kapu szélessége pedig egyfelől is három sing, másfelől is három sing.

49. A tornácznak hosszasága *vala* húsz sing, és a szélessége tizenegy sing, és grádicsok valának, melyeken felmennek vala arra; és oszlopok *valának* a küszöbök mellett, egyik egyfelől, másik másfelől.

XLI. RÉSZ.

A templom több részeinek mértéke, s minémüsége.

És bévűn engem a templomba, és a küszöböket megméré, hat singnyiek *valának* egyfelől, és másfelől is hat singnyiek, *mint* a tornácz szélessége.

2. A kapu szélessége pedig tíz singnyi *vala:* és a kapu oldalai egyfelől öt singnyiek, másfelől is öt singnyiek;

megméré hosszaságát is negyven singnyire, és szélességét húsz singnyire.

3. És béméne belől, és megméré a kapu küszöbét két singnyire, és a kaput hat singnyire, és az ajtó szélességét hét singnyire.

4. Megméré hosszaságát is * húsz singnyire, és szélességét húsz singnyire, a templom előtt; és monda nékem: Ez † a Szentségeknek szentsége!

*1 Kir. 6, 16. †2 Móz. 26, 33.

5. És megméré a ház falát hat singnyire, a kamara szélességét is négy singnyire, a ház körűl minden felől.

6. És e kamarák, egyik kamara a másikon, hármasok *valának,* harmincz renddel, és a kamaráknak gerendái köröskörűl a ház falát érik vala, hogy a *falhoz* ragadnának; de a falba nem mennek vala.

7. Mert *a fal* köröskörűl felűl a kamarákért megszélesíttetik vala, melyek a házat oda fel köröskörűl megkerülik vala; annakokáért felűl a háznak tágasb helye *vala,* és ilyen módon az alsó *kamarának szélessége* megnevekedik vala felűl, a közép rend *kamaráért.*

8. És látám a háznak magasságát köröskörűl: a kamarák fundamentominak pedig teljességgel egy pálczányi, *azaz,* hat * singnyi magasságok vala.

*rész 40, 5.

9. A kamara falának szélessége pedig kivűl öt singnyi *vala:* és a kamarák helyének üresen hagyott közi is, mely belől vala:

10. A kamarák között pedig húsz singnyi szélesség *vala* a ház körűl, köröskörűl.

11. És a kamara ajtaja az üresen hagyott hely mellett vala, *tudniillik* egyik ajtó északra, és a másik ajtó délre; szélessége pedig az üresen hagyott helynek, öt singnyi *vala* köröskörűl.

12. Az épület pedig, mely *vala* a közfal előtt napnyugot felé, hetven singnyi hosszú *vala:* az épület falának szélessége pedig öt singnyi *vala* köröskörűl, és hosszasága kilenczven singnyi *vala.*

13. És megméré a háznak hosszát száz singre, tudniillik a közfalat, az épületet és annak falait száz singnyi hosszaságra:

14. A ház első részének, és a napkelet felől való közfalnak szélességét is száz singre.

15. Megméré továbbá annak az épületnek hosszaságát, mely vala a közfal előtt, és mely vala az után: és a kamarákat mind egyfelől, mind másfelől, száz singnyire a belső templomot is, és a pitvarnak tornáczit.

16. A küszöböket és szoros ablakokat, és a kamarákat köröskörűl háromfelé, a küszöb ellenében, mely deszkákkal vala megbéllelve köröskörűl, és a földtől fogva az ablakokig, és az ablakok is béllettek valának.

17. Mind az ajtónak felső részéig a belső házig, és kivűl, és az egész falat, köröskörűl belől és kivűl, mértékre vevé.

18. És *a fal* Kérubim és * pálmafa *kép*ekkel vala csinálva, és egy pálmafa vala két Kérub között, és mindenik Kérubnak két-két orczája vala.

*1 Kir. 6, 29.

19. És az emberorcza *néz vala* a pálmafára egyfelől, és az oroszlán ábrázat a másik pálmafára másfelől, és az egész házon így vala csinálva, köröskörűl.

20. A földtől fogva mind az ajtó felső részéig, Kérubimok és pálmafák *valának* kifaragva, és így a templom falán is.

21. A templom oldalküszöbe négyszegű vala, és a legbelső Szentséges hely *küszöbének is* ugyanazon egy formája vala.

22. És a faoltárnak magassága * három sing, és hosszasága két sing vala, és az ő szegeleti és hosszasága, és oldalai fából *valának csinálva.* És monda nékem: Ez az asztal, a mely áll az Úr előtt!

*2 Móz. 30, 1. 2.

23. És kettős ajtó vala a templomban, és a szentséges helyben.

24. És kettős egybejáró ajtótábla mindenik kapu ajtaján, két ajtótábla egyik ajtón, és kettő ismét a másikon.

25. És valának csinálva a templom ajtajin Kérubim és pálmafa *képei,* mint a falakon * valának csinálva; és egy fagerenda is vala kivűl a tornácz előtt.

*vers 18.

26. És szoros ablakok és pálmafák, mind egy s mind másfelől a tornácz oldalain, és a ház oldalain, és a gerendákon.

XLII. RÉSZ.

A Templom megmérése elvégeztetik.

És kivűn engem a külső pitvarba az északi úton és vűn engem a kamarához, mely *vala* a közfal ellenében, és az épület ellenében, észak felé.

2. A száz singnyi hosszaság előtt vala
az éjszaki ajtó, és ötven singnyi vala
szélessége.
3. *Annak* a húsz *singnek* ellenében,
mely vala a belső pitvarban, és annak
a pádimentomnak ellenében, mely vala
a külső pitvarban, kamarák valának a
kamarák ellenekben, három *rend*ben.
4. És a kamarák előtt tíz singnyi szé-
les mulatóhely *vala* belől, egy singnyi
út, és azoknak nyilások északra *vala.*
5. A felső kamarák pedig szorosabbak
valának a többinél: mert a mulató-
helyek inkább megszorították vala azo-
kat: hogynem az alsó és középső ka-
marákat;
6. Mivelhogy három rendben valának,
és nem *valának* ezeknek oszlopaik mint
a pitvaroknak, ezokáért szorosabbak
valának az alsóknál és a középsőknél
a földtől fogva.
7. És a kőfal, mely kivűl vala a ka-
marák ellenekben, a külső pitvar útja
felé, a kamarák ellenekben, ötven sing-
nyi hosszú vala.
8. Mert a kamarák hosszaságok, me-
lyek a külső pitvarban *valának,* ötven
singnyi vala; és ímé a templom előtt
valóké száz singnyi.
9. A kamarák alatt pedig vala béjáró
út napkelet felől, mikor valaki bémenne
azokba a külső pitvarból.
10. A pitvar kőfalának szélességében
napkelet felől, a közfal előtt és az épü-
let előtt kamarák *valának.*
11. És azok előtt való út hasonlatos
vala a kamarák útjokhoz, melyek északra
valának, és mind hosszaságok, mind
szélességek egyaránt vala; és minden
kijárások azoknak módjok szerint és
ajtajaik szerint vala.
12. És a dél felől való kamarák ajtaji
mellett *vala* egy ajtó, annak az útnak
kezdetin; az útnak, mondom, mely az
ékesen rakott kőfal ellenében vala, ha
ki a napkeleti úton megyen bé azokba.
13. És monda nékem: Az északi és a
déli kamarák, melyek vagynak a közfal
előtt, szent kamarák, melyekben a Pa-
pok, kik közel járnak az Úrhoz, eszik
az igen szentséges áldozatokat, ott rak-
ják le az igen szentséges áldozatokat és
az eledeli-áldozatokat, és a bűnért és
vétekért való áldozatokat; mert szent
az a hely.
14. Mikor bémennek oda a Papok, ki
ne jöjjenek onnét a Szenthelyről a külső
pitvarba, hanem ott * vessék le az ő
ruháikat, melyekben szolgáltak; mert
szentek: és más ruhába öltözzenek, és
úgy menjenek *a helyre,* a hol a nép
vagyon. * rész 44, 19.
15. Véghezvivé azért a belső háznak
mérésit, és kivűn engem a napkelet fe-
lől való kapu útán, és megméré azt is
köröskörűl.
16. A napkeleti oldalt méré a mérő
pálczával ötszáz pálczányi hosszaságra,
a mérő pálczával köröskörűl.
17. Megméré az északi oldalt is, öt-
száz pálczányira, a mérő pálczával kö-
röskörűl.
18. A déli oldalt is ötszáz pálczányira
méré a mérő pálczával.
19. Kerűle a napnyugoti oldalra is, és
méré azt is ötszáz pálczányira, a mérő
pálczával.
20. Négyszegre méré azt: a kőfala
vala köröskörűl, hosszasága ötszáz *pál-
czányi,* és szélessége ötszáz *pálczányi,*
hogy választást tenne a szent és a nem
szent között.

XLIII. RÉSZ.

Ezékiel látja az Isten dicsőségét a templom-ban.

És vűn engem a kapura, arra a ka-
pura, mely néz vala a napkeleti útra.
2. És ímé az Izráel Istenének dicső-
sége * jő vala napkelet felől, és az ő
zúgása, mint egy nagy víznek zúgása,
és a föld világos vala az ő dicsőségétől.
* rész 1, 24. 28.
3. És e látás, melyet láték, olyan vala,
mint az a látás, melyet láték, * mikor
mennék a várost elveszteni: és a látá-
sok, mint az a látás, melyet láttam vala
a Kébár folyóvize mellett; és arczczal
leborúlék. * rész 1, 4. 8, 4.
4. És az Úr dicsősége béméne a házba
a kapunak útán, mely néz napkeletre.
5. És felemele engem a lélek, és bé-
vűn engem a belső pitvarba: és ímé az
Úr dicsősége * bétölté a házat.
* rész 44, 4.
6. És hallám, hogy *egy* szól *vala* né-
kem a házból, és ama férjfiú áll vala
mellettem.
7. És monda nékem: Embernek fija!
Ímé, ez az én székemnek helye, és az
én lábaim talpainak * helyek, a hol én
lakom az Izráel fijai között örökké: és
többé meg nem † fertézteti az Izráel
háza az én szent nevemet, ők *és* az ő
Királyaik, az ő paráznaságokkal, és az
ő Királyaiknak holttestekkel, és azok-
nak magas kápolnáikkal.
* 1 Krón. 28, 2. † Jer. 16, 18.

8. A hol az ő alsó küszöböket az én küszöbömmellé vetették, és az ő oldalküszöböket az én oldalküszöböm mellé: egy fal *vala* csak én köztem és ő köztök: és megfertéztették az én szent nevemet az ő utálatosságaikkal, melyeket cselekedtek; ezokáért elvesztem őket haragomban.

9. Most azért távoztassák el az ő paráznaságokat, és az ő Királyaik holttesteket én tőlem: és ő köztök lakozom mind örökké.

10. Te embernek fija hirdessed az Izráel házának ezt a házat, és piruljanak meg az ő álnokságokért, és mérjék meg ezt a *templom* példáját.

11. Hogyha megpirulnak mindenekről, a miket cselekedtek: e ház formáját, és annak rendelésit, és kijárásit és bémenésit, és minden formáit, és minden jegyzésit, és minden írott képeit, és minden törvényit jelentsd meg nékik, és szemeik előtt írd meg: és tartsák meg annak minden formáját, és minden jegyzésit, és azok szerint cselekedjenek.

12. Ez a háznak törvénye: A hegy tetején *lészen:* minden határa köröskörül tökéletesképen való szentséges *lészen;* ímé ez annak a háznak törvénye.

13. Az oltárnak pedig mértéke e sing szerint, (a sing pedig *tészen* egy köz singet és egy tenyért) középben *magassága az oltárnak* egy singnyi, és egy singnyi szélessége: pártázatja pedig a szélin köröskörül egy arasztnyi; ez magassága az oltárnak.

14. *Az oltárnak* a földön való fundamentomától fogva az alsó pártázatig két sing, *a pártázatnak* szélessége egy sing; az alsó pártázattól fogva a felsőig négy sing, mely *pártázat*nak szélessége egy singnyi.

15. Az oltár pedig négy singnyi lészen, és az oltár üregségéből felfelé, négy szarú megyen fel.

16. Továbbá, az oltárnak tizenkét *sing* hosszasága, és tizenkét *sing* szélessége: négyszegű, a négy oldalára.

17. Annak pedig pártázatja tizennégy sing a hosszára, tizennégy a szélességére a négy szegeletin, mely *pártázat* mellett *lészen más* övedzés köröskörül fél singnyi, és a fundamentoma néki egy singnyi köröskörül: és az ő grádicsai napkeletre lésznek.

18. És monda nékem: Embernek fija, ezt mondja az Úr Isten: Ezek az oltárhoz való rendtartások, a mely napon felépíttetik, hogy azon égőáldozattal áldozzanak, és vért hintsenek reá.

19. És a Lévi nemzetségéből való Papoknak, kik a Sádók * magvából valók, kik járulnak én hozzám, ezt mondja az Úr Isten, hogy szolgáljanak nékem; adj egy gyermekded tulkot † bűnért való áldozatra. *rész 40, 46. † 2 Móz. 29, 36.

20. És végy annak véréből és hintsd meg az oltárnak négy szarvait: és az *oltárnak* felső pártázatjának négy szegeletit, és *annak* szélit köröskörűl, és tisztítsd és szenteld meg azt.

21. És vegyed a tulkot, mely a bűnért *vitetett az* áldozatra, és égesd meg a háznak rendelt helyén, a szent helyen kívűl.

22. Másodnap pedig vígy áldozatúl egy bakot épet a bűnért; és tisztítsák meg vele az oltárt, mint a tulokkal tisztították.

23. Mikor elvégezed *az oltár* megtisztítását, vígy áldozatúl *egy* gyermekded tulkot épet, és *egy* kost épet a nyájból.

24. És áldozzál velek az Úr előtt, és a Papok hintsenek sót * reájok, és vigyék égőáldozatúl azokat az Úrnak. *3 Móz. 2, 13.

25. Hetednapig minden nap *egy-egy* bakkal áldozzanak a bűnért, azonképen áldozzanak gyermekded tulokkal és kossal, épekkel a nyájból.

26. Hét napon szenteljék és tisztítsák meg az * oltárt; és szenteljék meg az ő kezeket. *2 Móz. 29, 37.

27. És mikor ezek a napok bételnek, nyolczadnapon és azután áldozzák a Papok ez oltáron a ti égőáldozatitokat és a ti hálaádó-áldozatitokat; és kegyelmes lészek ti hozzátok; ezt mondja az Úr Isten.

XLIV. RÉSZ.

A Szenthelybe merre, és kiknek engedtetik és nem engedtetik a bémenetel.

És vissza vűn engem a külső Szenthelynek kapuja útára, mely néz napkeletre, és az bézárva vala.

2. És monda nékem az Úr: Ez a kapu bézárva lészen, meg nem nyílik és senki rajta bé nem megyen: mert az Úr az Izráel Istene * ment bé rajta, azért bézárva lészen. *rész 43, 1. 2.

3. A Fejedelemnek *szabad lészen,* a Fejedelem * benne ülhet, hogy kenyeret egyék az Úr előtt; ennek a kapu-

nak tornácza útán menjen bé, és ennek
után menjen ki. * rész 46, 1—3.
4. És bévűn engem az északi kapu
útán a ház eleibe; és látám, és ímé az
Úr háza bételék az Úr * dicsőségével;
és arczczal leborúlék. * rész 43, 2.
5. És monda nékem az Úr: Embernek
fija! Vedd eszedbe és tekintsd meg sze-
meiddel, és halld meg füleiddel, vala-
miket én szólok te veled az Úr házának
minden rendelésiről, és minden törvé-
nyiről és légy figyelmetes szívvel a ház-
nak bémenésére, és a Szenthelynek min-
den kimenetelire.
6. És mondjad az engedetlen Izráel
házának: Így szól az Úr Isten: Elegek
legyenek immár néktek a ti minden
utálatosságitok, óh Izráel háza!
7. Hogy idegeneket vittetek bé, kik
mind szívekben mind testekben körűl-
metéletlenek voltak, hogy lennének az
én Szenthelyemen, hogy az én házamat
megfertéztetnék, mikor az áldozatra fel-
vittétek az én kenyeremet; *azaz,* a kö-
vérséget és a vért, és azok felbontották
az én frigyemet minden ti utálatossá-
gitokkal egybe.
8. És meg nem tartottátok az én szent
tiszteletimnek rendelését; hanem szer-
zettetek magatoknak, kik megtartanák
az én rendelésemet az én Szenthelye-
men.
9. Így szól az Úr Isten: Senki idegen
fiú, a ki szívében és testében körűl-
metéletlen, bé ne menjen az én Szent-
helyemre, minden idegen fiak közűl,
kik az Izráel fijai között vagynak.
10. Sőt még azok a Léviták is, kik el-
távoztak én tőlem, mikor Izráel eltéve-
lyedék a kik eltévelyedtek volt az ő bál-
ványaik után; az ő álnokságokat * vi-
seljék. * 2 Kir. 23, 9.
11. És lésznek az én Szenthelyemben
szolgák, rendeltetvén a ház kapui őri-
zetire, és a házban való szolgálatra:
ők öljék a népnek az égőáldozatot és
egyéb áldozatot, és ők ő előttök állja-
nak, hogy szolgáljanak nékik.
12. Mivelhogy szolgáltak nékik az ő
bálványaik előtt, és voltak az Izráel há-
zának botránkozására az álnokságra:
ezokáért felemeltem az én kezemet ő
reájok, ezt mondja az Úr Isten, és az ő
álnokságokat viselik;
13. És közel én hozzám ne járuljanak,
hogy én előttem Papitisztet viseljenek,
és hogy minden én szentségimhez já-
ruljanak, melyek igen szentek; hanem
az ő gyalázatjokat viseljék, és utálatos-
ságaikat, melyeket cselekedtek.
14. És tészem őket őrizőkké az én há-
zam őrzésére, annak minden szolgálat-
jára, és mindenre, valamit abban kell
cselekedni.
15. A Lévi nemzetségéből való Papok
legyenek a Sádók * fijai, kik az én
Szenthelyemnek rendtartását megtar-
tották, mikor az Izráel fijai eltévelyed-
tek volt én tőlem, ők járuljanak én
hozzám, hogy szolgáljanak nékem, és
álljanak én előttem, hogy áldozzanak
nékem kövérséggel és vérrel, ezt mondja
az Úr. * 1 Kir. 2, 35.
16. Ők járjanak bé az én Szenthe-
lyembe, és ők menjenek az én aszta-
lomhoz, hogy szolgáljanak nékem, és
az én rendelésemet megőrizzék.
17. És mikor a belső pitvar kapuin
bé akarnak menni, len * ruhába öltöz-
zenek, és gyapjú *ruha* ne legyen raj-
tok, mikor szolgálnak a belső pitvar
kapuiban és *azon* belől. * 3 Móz. 16, 4.
18. Lensüveg legyen az ő fejeken, és
len alsóimeg legyen az ő derekokon,
ne övedzék bé magokat a veríték *he-
lyén.*
19. Mikor pedig kimennek a külső
pitvarba, a külső pitvarba a néphez,
vessék le az ő ruháikat, a melyekben
szolgáltak, és tegyék bé azokat a Szent-
helynek * kamaráiba, és öltözzenek más
ruhákba: és meg ne szenteljék a népet
az ő ruháikkal. * rész 42, 14.
20. És fejeket meg ne * nyírjék, se
hajat ne neveljenek; hanem fejek *haját*
köröskörűl ollóval megegyengessék.
* 3 Móz. 21, 5.
21. És senki a Papok közűl * bort ne
igyék, mikor a belső pitvarba bémen-
nek. * 3 Móz. 10, 9.
22. És özvegyet, vagy *férjétől* * meg-
vettettet feleségűl magoknak ne végye-
nek: hanem szűzeket az Izráel háza
magvából, vagy oly özvegyet végyenek,
ki Paptól maradott meg. * 3 Móz. 21, 13. 14.
23. És az én népemet tanítsák *meg-
választani* a szentet a nem szenttől, és
a tisztátalant a tisztától tanítsák *meg-
választani.*
24. És a perben ők álljanak elő ítélni,
az én ítéletem szerint ítéljék meg azt;
és az én törvényimet és végezésimet
megtartsák minden én Innepimben, és
az én Szombatimat megszenteljék.
25. A megholt emberhez pedig * bé
ne menjen a Pap, hogy magát meg-
fertéztesse; hanem attyán és annyán,

és fián és leányán, attyafián és hugán, kinek még férje nem volt, magát megfertéztetheti. *3 Móz. 21, 3.

26. Mikor pedig megtisztuland; számláljanak néki hét napot.

27. És a mely napon bémegyen a Szenthelyre a belső pitvarba, hogy szolgáljon a Szenthelyen; vigyen áldozatot fel az ő bűnéért, ezt mondja az Úr Isten.

28. És lészen *a Papság* nékik örökségűl; én vagyok az ő * örökségek, és jószágot ne adjatok bírni nékik Izráelen; én vagyok az ő jószágok. *vers 29. 4 Móz. 18, 20.

29. És az ő élések lészen az eledeliáldozat, és a bűnért és vétekért való áldozat, és valami Istennek * szenteltetik Izráelben, az övék lészen. *4 Móz. 18, 14.

30. És minden előlérő gyümölcsnek zsengéi * mindenből: és mindennek, valami ti tőletek áldozatra vitetik, a Papoké lészen: és az új gabonából sütött kenyereknek első zsengéit adjátok a Papnak, hogy áldást vessen a te házadra. *2 Móz. 22, 29. 30. 4 Móz. 18, 12.

31. Semmi döggel * holtat, és elszaggattat, vagy madarat vagy egyébféle állatot a Papok ne egyenek. *3 Móz. 22, 8.

XLV. RÉSZ.

Új örök föld: kiké: Áldozatok rendelése.

Mikor pedig a földet nyíllal kezditek elosztani örökségűl, válaszszatok ki ajándéki * áldozatúl az Úrnak, mely legyen szent, a földből: hosszasága *legyen* huszonötezer *sing*, és szélessége tízezer; szent lészen minden ő határában köröskörűl. *rész 48, 8. 9.

2. Ebből legyen a Szenthelyért ötszáz *singnyi* négyszegű *tágasság*, mely ötszáz *singet tészen* mindenfelé, és ötven singnyi pusztája *legyen* köröskörűl.

3. Ebből azért a mérésből, mérj hoszszaságra huszonöt ezert, és szélességre tízezer *singnyi helyet*, és abban lészen a Szenthely, és a Szenteknek Szente.

4. És a szent *rész* a földből a Papoké lészen, a Szenthelyen a kik szolgálnak, a kik szolgálni mennek az Úr eleibe; hogy legyen nékik helyek, melyen házakat *építsenek*, és szent hely a Szenthelyért.

5. És *kivűl szakaszszatok* huszonöt ezer *singnyi földet* hosszában és tízezert széltében, és az a Lévitáké lészen a házhoz-való szolgáké, hogy bírják azt, *és építsenek rajta magoknak* húsz kamarákat.

6. A városnak is adjatok örökséget, melynek szélessége legyen ötezer sing, és hosszasága huszonöt ezer a kiválasztatott Szenthelynek *földe* ellenében, mely az egész Izráel házáé lészen.

7. A Fejedelemé pedig mindkét felől *lészen* a kiválasztott szent *rész* mellett, és a város *számára kimért* örökség mellett, a kiválasztott Szenthely, és a város *számára való* örökség előtt, a napnyugoti szegelettől fogva mind a napnyugotig, és a napkeleti szegelettől fogva napkeletig, és hosszasága *lészen* mindenik rész szerint, a napnyugoti határtól fogva a napkeleti határig.

8. Azon a földön lészen néki öröksége Izráelben, és többé ne sanyargassák az én Fejedelmim az én népemet, hanem a *több* földet adják az Izráel házának, az ő nemzetségek szerint.

9. Ezt mondja az Úr Isten: *Legyen* elég már néktek, ti Izráel Fejedelmei! A törvénytelenséget és ragadozást távoztassátok el, ítéletet és igazságot cselekedjetek, vessétek el a ti saczoltatástokat az én népemtől, ezt mondja az Úr Isten.

10. Igaz mértéktek legyen * és igaz Efa és igaz Báth. *3 Móz. 19, 35. 36.

11. Az Efa és a Báth egy mértékűek legyenek, hogy a Hómernek tized*része* férjen belé a Báthba, és a Hómernek tizedrésze az Efába, a Hómerhez kell mind a kettőt igazítani.

12. A Siklusban * húsz fillér *legyen: továbbá* húsz Siklus, huszonöt Siklus *és* tizenöt Siklus legyen ez néktek a Gira. *2 Móz. 30, 13.

13. A szabadakaratból felemelt áldozat, melyet felvisztek, ez *legyen:* Az Efának hatodrészét egy Hómer búzából, és egy Hómer árpából hatodrészét vigyétek fel az Efának.

14. Az olajból való rendelt *áldozat* pedig (a Báth pedig olaj mérték) a Báthnak tizedrészét *adjátok* egy Kórusból: tíz Báth * egy Hómer: mert tíz Báth *tészen egy* Hómert. *vers 11.

15. És kétszáz juhból egy bárányt az Izráel kövér *juhai*ból, az eledeliáldozatra, és az égőáldozatra és a háláadóáldozatokra, és ő megtisztulásokra, ezt mondja az Úr Isten.

16. A földnek minden népe köteles legyen erre az áldozatra, a Fejedelemért Izráelben.

17. A Fejedelem tiszte pedig lészen,

hogy adjon egészen égőáldozatokat, és eledeli-áldozatokat, és itali-áldozatokat az Innepeken, az újholdak első napján, és a Szombatokon, az Izráel házának minden fő * Innepin; ő tégyen áldozatot a bűnért, és eledeli-áldozatot és égőáldozatot, és hálaadó-áldozatokat, hogy az Izráel házát megtisztítsa.
* 3 Móz. 23, 2—42.

18. Ezt mondja az Úr Isten: Az első *hó*ban, első *nap*ján a hónak, végy egy gyermekded tulkot épet és tisztítsd meg a Szenthelyet.

19. És vegyen a Pap a bűnért tett áldozatnak véréből, és hintse a háznak oldalküszöbére, és az oltár széle négy szegeletire, és a belső pitvar kapuja oldalküszöbére.

20. Így cselekedjél a hónak hetedik napján is mindenért, valaki tudatlanságból vétkezik és megcsalatkozik, hogy megtisztítsátok az *Isten* házát.

21. Az első *hó*ban, a hónak * tizennegyedik napján lészen néktek Húsvéttok, az Innep hét napig *tartson,* kovásztalan kenyeret egyetek.
* 2 Móz. 12, 3—20.

22. És a Fejedelem azon a napon áldozzék ő magáért és az egész föld népéért tulokkal, bűnért való áldozatra;

23. És az Innepnek hét napjain tégyen * égőáldozatot az Úrnak hét tulokkal és hét kossal, épekkel minden napon, hét napon, és bűnért való áldozatra *egy* bakkal minden napon.
* 3 Móz. 23, 8.

24. És eledeli-áldozattal, minden tulok mellé egy Efával és egy Efával áldozzék *minden* kos mellé, és egy Hín olajjal *minden* Efa mellé.

25. Hetedik *hó*ban, * a hónak tizenötödik napján az Innepen hasonlóképen cselekedjen hét napon, mind a bűnért való, mind az égőáldozatban, az eledeli-áldozatban; és az olajjal való *áldozat*ban.
* 3 Móz. 23, 34—36. 4 Móz. 29, 12—34.

XLVI. RÉSZ.

Fejedelem áldozatai: áldozatok konyhái.

Ezt mondja az Úr Isten: A belső pitvar kapuja, mely néz napkeletre, bétéve legyen a dologtévő hat napokon: Szombat napon pedig nyittassék meg, és az újhold napján is nyittassék meg.

2. És a Fejedelem annak a * kapunak tornácza útán menjen bé onnét kivűl, és álljon annak a kapunak oldalküszöbe mellett, és áldozzák meg a Papok az ő égőáldozatját, és hálaadó-áldozatit; ő pedig meghajtván magát, *imádkozzék* annak a kapunak küszöbénél, és menjen ki; az a kapu pedig bé ne tétessék estvéig.
* rész 44, 2. 3.

3. És magát meghajtván *imádkozzék* a föld népe annak a kapunak ajtajánál Szombat*nap*okon, és az újholdnak napjain, az Úr előtt.

4. Az égőáldozat pedig, melyet a Fejedelem felvigyen az Úrnak, ez legyen: Szombatnapon hat ép bárányt és *egy* ép kost.

5. És eledeli-áldozatra egy Efát a kos mellé; és a bárányok mellé is eledeli-áldozatra az ő keze ajándékát és az Efa mellé egy Hín olaj.

6. Az újholdnak napján pedig egy ép gyermekded tulok és hat bárány, és egy kos: *ezek is mind* épek legyenek.

7. És a tulok mellé *egy* Efát tégyen, és *egy* Efát a kos mellé is eledeli-áldozatra: a bárányok mellé pedig a mi kezétől lehet, és az Efa mellé *egy* Hin olajt.

8. És mikor bémegyen a Fejedelem, a tornácz kapuján menjen bé, és azon úton menjen ki.

9. Mikor pedig a föld népe bémegyen az Úr eleibe az Innepeken, a ki az éjszaki kapun megyen bé, hogy meghajtván magát *imádkozzék,* a déli kapun menjen ki: a ki pedig a déli kapun megyen bé, az éjszaki kapun menjen ki, ne térjen arra a kapu útára, a melyen bément, hanem annak ellenében valón menjen ki.

10. A Fejedelem pedig, mikor bémennek, ő köztök menjen bé, és mikor kimennek, együtt menjen ki velek.

11. És az Innepeken és a jeles napokon az eledeli-áldozat ez lészen: *Minden* tulok mellé *egy* Efa, és *minden* kos mellé *egy* Efa, és a bárányok mellé az ő keze ajándéka, és az Efa mellé *egy* Hín olaj.

12. Továbbá mikor a Fejedelem szabadakaratból tészen égőáldozatot, vagy hálaadó-áldozatokat szabadakaratból az Úrnak: nyissa meg magának azt a kaput, * mely napkeletre néz, és tegye az ő égőáldozatját és hálaadó-áldozatit, mint † Szombatnapon szokott tenni, és azután, mikor kimegyen, a kaput tegye bé kimenése után: * rész 44, 1—3. † vers 2. 3.

13. És *egy* esztendős ép báránynyal áldozzál égőáldozatra, *minden* napon az Úrnak minden reggel áldozzál azzal,

14. És eledeli-áldozatot áldozzál min-

den reggel, mely legyen az Efának hatod*része,* és *egy* Hín olajnak harmad*része,* mely legyen a zsemlyeliszt elegyítésére, mely örök rendelés szerint való eledeli-áldozat lészen szüntelenűl az Úrnak.
15. Áldozzanak azért báránynyal és eledeli-áldozattal és olajjal minden reggel, szüntelen égőáldozattal.
16. Ezt mondja az Úr Isten: Ha a Fejedelem ajándékon ád valamit az ő fijai közűl valamelynek az ő örökségéből: az, az ő fijáé legyen, és annak urasága örökségűl övék lészen.
17. De hogyha szolgái közűl valamelynek ajándékot ád az ő örökségéből: *csak* a szabadság * esztendejéig lészen övé, és térjen vissza a Fejedelemre *az örökség,* de annak öröksége azoké az ő fijaié lészen. * 3 Móz. 25, 10—13.
18. És a Fejedelem el ne vegye a népnek örökségét, hogy kivesse őket az ő jószágokból; hanem az ő saját jószágából hagyjon örökséget az ő fijainak, hogy az én népem közűl senki ne kénszeríttessék elbujdosni az ő jószágától.
19. És bévűn engem azon a bémenésen, mely vala a *napkeleti* kapu mellett oldalaslag, a Papokhoz a szent kamarákba, melyek északra néznek *vala;* és ímé vala ott egy hely oldalaslag napnyugotra.
20. És monda nékem: Ez a hely, holott a Papok főzzék a vétekért és a bűnért való áldozatokat, és a hol főzzék az eledeli-áldozatot, hogy ne kelljen kivinniek a külső pitvarba a népnek megszentelésére.
21. És kivűn engem a külső pitvarba, és elhordoza engem annak a pitvarnak négy szegeletin, és ímé annak a pitvarnak minden szegeletiben *egy* pitvar *vala.*
22. A pitvarnak négy szegeletin valának pitvarok egymást érvén, negyven singnyi hosszak, és harmincz singnyi szélesek; egy mértéke vala azoknak a négy szegeleten való *pitvar*oknak.
23. És fal vala azok körűl, mind a négy körűl, és a falak alatt konyhák valának csinálva köröskörűl.
24. És monda nékem: Ez a főző ház, holott főzzék a háznak * szolgái a népnek áldozatját. * vers 20.

XLVII. RÉSZ.

Lát a templomból kifolyó vizeket: Az Izráel földe elosztatását végezi el.

És visszatéríte engem a ház ajtajához, és ímé víz * forr vala ki a ház küszöbe alól napkelet felé; mivelhogy a ház napkelet felé *vala:* és a víz foly vala a ház jobbfelől való oldala alól, az oltárnak délfelől való része felé. * Jóel 3, 18.
2 És kivűn engem az északi kapu útán, és visszavűn engem a külső kapun kivűl való úton arra az útra, mely napkeletre néz; és ímé a víz jobbfelől való oldalából forr vala ki.
3. Mikor kimenne az a * férjfiú napkelet felé, mérő sinór vala az ő kezében, és ezer singet mére, és általvűn engem a vízen, a víz pedig bokáig *ér vala.* * rész 40, 3.
4. És mére ismét ezer *singet,* és általvűn engem a vízen, a víz pedig térdig *ér vala;* mére ismét ezer *singet,* és általvűn engem a vízen, *mely ér vala* veséig.
5. És mére ismét ezer *singet, és lőn oly* mély folyás, hogy által nem mehetnék rajta; mivelhogy a víz felemelkedett vala, úgyhogy a vizet úszni kellene, *és* a mély folyás meg nem láboltathatik vala.
6. És monda nékem: Látád-é embernek fija? És kivűn engem, és visszavűn engem * a víz partjára. * vers 3. 4.
7. És mikor visszatértem volna, ímé a víz partján igen sok fák valának, mindkétfelől:
8. És monda nékem: Ez a víz * az első Galileára megyen ki, és a lapáczra megyen alá, és a tengerbe mégyen bé, a tengerbe szakad; és meggyógyulnak a vizek. * Jel. 22, 2.
9. És lészen, hogy minden élő lélek, a mely mozog, valahová e folyások mennek, él, és halaknak nagy bősége k lészen; mivelhogy ezek a vizek mentek oda, és megjavulnak, és él minden, valahová e folyóvíz mégyen.
10. És lészen, hogy a halászok e mellett állanak, Engéditől fogva mind En-Egláimig terítik ki hálójokat; mindennemű halak nagy bőséggel lésznek benne, mint a nagy tenger halai.
11. Az ő sáros helyei és tavai meg nem javulnak, sósan hagyattatnak.
12. És a folyóvíz mellett és annak partján mindkétfelől, minden enni való gyümölcsfák * nevekednek fel, az ő leveleik el nem hullnak, és el nem fogynak az ő gyümölcseik, minden hóban új-új gyümölcsöt teremnek; mert az ő vizek a Szenthelyből † foly ki, és az ő gyümölcseik eledelre, és leveleik orvosságra valók. * Jel. 22, 2. † vers 1.

13. És monda az Úr Isten: Ez a határ, a mely szerint örökségűl oszszátok el a földet az Izráel tizenkét nemzetséginek: Józsefé *két* * rész *lészen*.
* 1 Móz. 48, 5. 6.

14. És örökségűl vegyétek azt, úgy egyitek mint a mástok, a mely *föld* felől felemeltem * az én kezemet, hogy a ti atyáitoknak adom, és néktek örökségűl esik ez a föld. * rész 20, 2. 6. 2 Móz. 3, 8.

15. E pedig a föld határa * északra, a nagy tengertől mikor mennek a Hetlon után Sédádra. * 4 Móz. 34, 7. 8.

16. Hámát, * Beróta, Sibráim, mely Damaskus határa és Hámát határa között vagyon, Háser-Hattikon, mely Havrán határában vagyon. * 2 Sám. 8, 8.

17. És legyen e határ a tengertől fogva; Hasár-Enon a Damaskus határa, és északra hajlóbb *határ* a Hámát * határa; és ez az északi határ.
* 4 Móz. 13, 22. Bir. 3, 3.

18. És a napkeleti részt Havrán és Damaskus között, és Gileád között, és az Izráel földe közepitől, Jordántól, a napkeleti tenger határától mérjétek; ez a napkeleti határ.

19. A déli részt pedig dél felé Támártól fogva a háborgásnak vizéig Kádesben, a pataktól fogva a nagy tengerig; és az a dél felé való déli határ.

20. A napnyugoti határ pedig a nagy tenger legyen, ettől a határtól addig a helyig, mely Hámát úta ellenében vagyon; ez a napnyugoti határ.

21. Oszszátok el azért azt a földet magatoknak az Izráel nemzetségei között.

22. És oszszátok el azt örökségűl itt magatoknak és a jövevényeknek, kik lakoznak ti köztetek, kik magzatokat nemzettek ti köztetek, és úgy tartsátok őket, mint lakosokat az Izráel fijai között: együtt lészen örökségek ti veletek az Izráel nemzetségei között.

23. És ez legyen, hogy a mely nemzetségben lészen a jövevény, ott adjátok ki az ő örökségét, ezt mondja az Úr Isten!

XLVIII. RÉSZ.

A XII. nemzetségnek kiosztott része.

És ezek a nemzetségeknek neveik: Az északi határtól fogva, Hetlon úta határa felé mikor mennek Hámátra, Hasár-Enánra, * mely határos Damaskussal észak felé, Hámát határa felé (mert ezek határai néki napkeletről *és* napnyugotról) a Dán *nemzetségéé* egy *rész*.
* rész 47, 17.

2. És a Dán határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig, Áser *része* egy.

3. És az Áser határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig, Nafthali *része* egy.

4. A Nafthali határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig, Manasse *része* egy.

5. És a Manasse határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig, Efraim *része* egy.

6. És az Efraim határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig Rúben *része* egy.

7. És a Rúben határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig, Júda *része* egy.

8. És a Júda határa mellett, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig legyen a kiszakasztatott rész, melyet külön * válaszszatok, melynek szélessége huszonöt ezer *mérő pálczányi legyen*, hosszasága pedig mint egyik-egyik rész, a napkeleti határtól fogva a napnyugoti határig: és a Szenthely közepette legyen. * rész 45, 1.

9. És e kiválasztott rész, melyet az Úrnak választotok ki, huszonöt ezer *pálczányi* hosszú, és tízezernyi széles *legyen*

10. És czeké lészen ez a kiválasztatott szent rész, *tudniillik* a Papoké, északra huszonötezer *pálczányi hosszaság*, és napnyugotra tízezernyi szélesség, és napkeletre tízezernyi szélesség, és délre huszonöt ezernyi hosszaság: és közepette az Úrnak Szenthelye legyen.

11. A Papoké *legyen ez a rész*, kik megszenteltettek a Sádók * fijai közűl, a kik megtartották az én rendelésemet, kik nem tévelygettek, mikor az Izráel fijai eltévelyedtek volna, miképen eltévelyedtek volt a Léviták. * rész 40, 46.

12. És övék lészen a kiszakasztott rész a földnek kiválasztott részéből, felette igen szentséges a Léviták határok mellett.

13. A Lévitáknak pedig *részek* a Papok határok mellett, hosszasága huszonöt ezer és szélessége tízezer; az egész hosszaság huszonöt ezer, és szélessége tízezer.

14. És semmit abból el ne * adjanak, se el ne cseréljék, se a földnek zsengéjét el ne idegenitsék: mert az Úrnak szenteltetett. * 3 Móz. 25, 23. 1 Kir. 21, 2. 3.

15. Továbbá, az ötezer *pálczányi*, mely a szélességben megmarad a huszonöt ezerből, *mely hely* nem szent, a

városé legyen lakásra, és város alatt
való tágasságra, és abban középaránt
legyen a város.
16. És ezek annak * mérései: Az
északi határ négyezer ötszáz *pálczányi*
és a déli határ négyezer ötszáz, a
napkeleti határ is négyezer ötszáz, és a
napnyugoti határ is négyezer ötszáz *le-
gyen*. * Jel. 21, 16.
17. A város alatt való tágasság észak
felé kétszáz ötven *pálczányi* legyen, és
délre is kétszáz ötven, napkeletre is két-
száz ötven, napnyugotra is kétszáz öt-
ven.
18. A mi pedig megmarad a hossza-
ságban a kiválasztott szent rész ellené-
ben tízezer *pálczányi* napkeletre, és
tízezer napnyugotra, a kiválasztott szent
rész ellenében legyen; annak pedig
haszna azok táplálásokra legyen, kik a
városnak szolgálnak.
19. És az Izráelnek minden nemzet-
ségiből legyenek a szolgák, kik szolgál-
janak a *városnak*.
20. Az egész huszonöt ezer *pálczányi*
részt, mely huszonöt ezer *pálczányira*
négyszegre *lészen*, adjátok szent aján-
dékúl a városhoz tartozó részszel egybe.
21. A mi pedig *ettől* megmarad a Fe-
jedelemé lészen, mindkétfelől a kiválasz-
tott * szent rész mellett, és a városhoz
való jószág mellett a huszonöt ezer *pál-
czányi* kiválasztott rész ellenében a
napkeleti határig, e részeknek ellenek-
ben, a Fejedelemé legyen: és kiválasz-
tott szent rész lészen az, és a háznak
Szenthelye az ő közepette. * rész 45, 1.
22. És a Léviták jószágától, és a vá-
ros jószágától fogva a között, mely a
Fejedelemé lészen, a Júda határa és
Benjámin határa között, a Fejedelemé
legyen.
23. Továbbá a mi néz a több nemzet-
ségekre, a napkeleti határtól a napnyu-
goti határig, Benjámin *része* egy.
24. És a Benjámin határa mellett, a
napkeleti határtól, a napnyugoti ha-
tárig, Simeon *része* egy.
25. És a Simeon határa mellett, a nap-
keleti határtól a napnyugoti határig,
Issakhár *része* egy.
26. És az Issakhár határa mellett, a
napkeleti határtól a napnyugoti ha-
tárig, Zebulon *része* egy.
27. És a Zebulon határa mellett, a
napkeleti határtól a napnyugoti ha-
tárig, Gád *része* egy.
28. És a Gád határa mellett a déli ha-
tára dél felé, lészen a határ Támártól
fogva a versengésnek vizéig Kadesben,
a patakig, mely a nagy tengerbe *foly*.
29. Ez a föld, melyet az Izráel nemzet-
sége közt örökségűl eloszszatok, és ezek
azoknak részei, ezt mondja az Úr Is-
ten!
30. És ezek lésznek a város kijárásai:
Az észak felől való oldalától fogva négy-
ezer ötszáz *pálczányi* mérték.
31. És a város kapui az Izráel nemzet-
séginek nevei szerint *neveztessenek:*
három kapu észak felől: Rúben ka-
puja egy, Júda kapuja egy, Lévi ka-
puja egy.
32. És a napkelet felől való oldala *a
városnak* négyezer ötszáz *pálczányi*, és
három kapu: József kapuja egy, Benjá-
min kapuja egy, Dán kapuja egy.
33. Dél felé való oldala is négyezer öt-
száz *pálczányi* mérték és a három kapu:
Simeon kapuja egy, Issakhár kapuja
egy, Zebulon kapuja egy.
34. Napnyugot felől való oldala is
négyezer ötszáz *pálczányi*, és kapujok
három: Gád kapuja egy, Áser kapuja
egy, Nafthali kapuja egy.
35. Köröskörűl tizennyolczezer *pálczá-
nyi legyen a város,* és a város neve at-
tól a naptól fogva *lészen:* * Az Úr lako-
zik ott! * Zsolt. 46, 5.

DÁNIEL PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Dániel mikor, mint, hol neveltetik s taníttatik.

Joákimnak * a Júda Királya birodal-
mának harmadik esztendejében, jöve
Nabukodonozor a Babilóniai Király Jé-
rusálemre, és megszállá azt.
* 2 Kir. 24, 2. Jer. 22, 18. 19.
2. És adá az Úr az ő kezébe Joákimot
a Júda Királyát, és az Isten háza edé-
nyinek *valami* részét: és vivé azokat
Sineár földére az ő Istenének házába:
és az edényeket bévivé az ő istenének
kincses házába.
3. És a Király parancsola Aspenáz-
nak a komornyikok Fejedelmének,

hogy az Izráel fijai közűl vinne *Babilóniába*, és a Királyi nemből és a Fejedelmek *fijai* közűl.

4. Oly gyermekeket, kikben semmi makula ne lenne, hanem kik szépek volnának tekintetre és tudósok minden bölcseségben és értői a tudományoknak, és ékesen kimondói az ő értelmeknek, és a kikben erő lenne, hogy állhatnának a Király palotájában, és a kiket tanítana írásra és a Káldeusok nyelvekre.

5. És rendele nékik a Király mindennapi élést az ő királyi étele részéből, és az ő boritalából; és hogy őket tartsa három esztendeig, és azután álljanak a Király előtt.

6. Továbbá valának ezek között a Júda fijai közűl: Dániel, Ananiás, Misáel és Azáriás,

7. Kiknek a komornyikok Fejedelme neveket ada: mert Dánielt * Baltazárnak; és Ananiást Sidráknak, és Misáelt Misáknak, Azáriást Abednegónak nevezé. *rész 4, 5.

8. És Dániel eltökélé az ő szívében, hogy magát meg ne fertéztetné a Király étele részével és az ő boritalával, és kéré a komornyikok Fejedelmét, hogy magát meg ne fertéztetné.

9. Továbbá tette vala Isten Dánielt kedvessé a komornyikok Fejedelme előtt, hogy ő hozzá kegyelemmel és irgalmassággal lenne.

10. És monda a komornyikok Fejedelme Dánielnek: Félem az én uramat a Királyt, a ki az ételt és az italt rendelte néktek, ki hogyha látándja a ti orczátokat, hogy hitványabb a gyermekekénél, a kik *most* hasonlók ti hozzátok; halálos szentencziát hoznátok az én fejemre a Királytól.

11. És monda Dániel Malasárnak, a kire a komornyikok Fejedelme bízta vala Dánielt, Ananiást, Misáelt és Azáriást.

12. Kísértsd meg kérlek a te szolgáidat tíz napig, és adjanak nékünk borsó eleséget, hogy azt együk, és vizet, melyet igyunk.

13. És láttassanak meg te előtted a mi ábrázatink, és a gyermekeknek ábrázatjok, kik élnek a Király étele részével; és a mint néked tetszik, úgy cselekedjél a te szolgáiddal.

14. És engede nékiek ebben a dologban, és megkísérté őket tíz napon.

15. És tíz nap mulva láttaték az ő ábrázatjok szebbnek, és testekben kövérebbeknek minden gyermekeknél, a kik élnek vala a Király étele részével.

16. És ezokáért Malasár az ő ételek részét elveszi vala, és az ő italokra *rendelt* bort, és ád vala nékik borsó eleséget.

17. És annak a négy * gyermeknek ada az Isten tudományt és értelmet minden írásban és bölcseségben: Dánielnek pedig, hogy értője lenne minden látásnak és álmoknak. *vers 6. 7.

18. Továbbá a napok elmulván, melyben * hagyta vala a Király, hogy eleibe vinnék őket; eleibe vivé őket a komornyikok Fejedelme Nabukodonozornak. *vers 5.

19. És szóla velek a Király, de nem találtaték mind közűlök is olyan, mint Dániel, Ananiás, Misáel és Azáriás, és udvarlanak vala a Király előtt.

20. És minden bölcs és értelmes beszédben, melyről tőlök a Király tudakozék, találá őket tízképen feljebb minden természet és égi dolgokban tudósoknál kik az ő egész országában valának.

21. És lőn Dániel *abban az udvari szolgálatban* Czírus Király * első esztendejéig. *rész 5, 1. 30. 31. Esd. 1, 1—5.

II. RÉSZ.

Nabukodonozor álmot lát.

Továbbá a Nabukodonozor birodalmának második esztendejében, láta Nabukodonozor álmokat, és megrettene az ő lelke, és az álom elmulék tőle.

2. És hagyá a Király, hogy hívnának természettudó bölcseket, égforgás tudókat, varázslókat, és Káldeusokat, hogy a Királynak megjelentenék az ő álmait; és bémenének, és állának a Király eleibe.

3. És monda a Király nékik: Álmot láttam, és megrettene az én lelkem, hogy meg nem emlékezhetem az álomról.

4. És mondának a Káldeusok a Királynak siriai nyelven: Király, mind örökké élj! mond meg az álmot a te szolgáidnak, és magyarázatját megjelentjük.

5. Felele a Király és monda a Káldeusoknak: Az a dolog fejemből kiesett, de ha meg nem mondjátok nékem az álmot és annak magyarázatját: konczról konczra hányattattok, és a ti házaitok pervátaszékké lésznek:

6. Ha pedig az álmot és annak értel-

mét megmondjátok: ajándékokat, jutalmat * és tisztességet nagyot vésztek én tőlem; ez okáért az álmot és annak magyarázatját mondjátok meg nékem.
*vers 48.
7. Felelének másodszor, és mondának: A Király mondja meg az álmot az ő szolgáinak: és magyarázatját megmondjuk!
8. Felele a Király és monda: Bizonynyal tudom én, hogy csak időt halasztotok, mivelhogy látjátok, hogy elmémből kiment a dolog:
9. De ha az álmot meg nem jelentitek nékem, egy szentenczia vagyon felőletek; mivelhogy hamis és tétovázó beszéddel akartok engemet tartani, míg idő muljék. Ezokáért az álmot mondjátok meg nékem hadd tudjam, hogy magyarázatját is megmondhatjátok nékem.
10. Felelének a Káldeusok a Király előtt, és mondának: Nincsen ember e földön, ki a Király dolgát megjelenthesse; ezokáért senki, sem Király, sem Fejedelem, sem Főtiszttartó nem kívánt valamely bölcstől, égforgáshoztudótól, és Káldeustól ilyen dolgot;
11. Mert a dolog, melyről a Király tudakozik igen nehéz, és nincs a ki azt megmondhassa a Király előtt; hanem az Istenek, kiknek lakások nincs az emberekkel.
12. Ezokáért a Király, haragjában és nagy búsulásában meghagyá, hogy megöletnének a Babilóniai minden bölcsek.
13. És a parancsolat kiméne, és a bölcseket ölik vala; és keresik vala Dánielt is és az ő társait, hogy megölettetnének.
14. Akkor Dániel tanácskozék a dolog felől Ariókkal, a Király vitézinek Kapitányokkal, a ki kiment vala ölni a Babilóniai bölcseket.
15. És monda Arióknak a Király Tiszttartójának: Mi okért siet a Király ezzel a parancsolattal? Akkor a dolgot megjelenté Arión Dánielnek.
16. És Dániel beméne, és kéré a Királyt, hogy adna időt néki és a magyarázatot megvinné a Királynak.
17. Akkor Dániel házához méne, és Ananiásnak, Misáelnek, és Azáriásnak az ő társainak e dolgot megjelenté.
18. És hogy a mennynek Istenének irgalmasságit * kérnék erről a titkos dologról, hogy el ne vesznének Dániel és az ő társai, a Babilóniai több bölcsekkel együtt *Jak. 1, 5. 6.

19. Akkor Dánielnek éjjeli látásban az a titok megjelenteték; és ezokáért Dániel áldá a mennyei Istent.
20. Felele Dániel, és monda: Áldott legyen az Istennek neve örökkön örökké; *mert* övé a * bölcseség és az erő.
*vers 11.
21. És ő a ki megváltoztatja az időket, és az időknek részeit; leveti * a Királyokat és szerez Királyokat: ád bölcseséget a bölcseknek, és tudományt a tudósoknak.
*rész 4, 14. Jób 12, 18. Zsolt. 75, 8.
22. Ő jelenti meg a mély * és elrejtett dolgokat, érti a mi setétségben vagyon; és világosság lakozik ő vele! *Jób 38, 36.
23. Tégedet vallak én atyáimnak Istene, és dícsérlek tégedet, hogy bölcseséget és erőt adtál nékem, és mostan megjelentetted nékem, a mit kértünk te tőled; mert a Király beszédét megjelentetted nékünk!
24. Annakokáért béméne Dániel Ariókhoz, a kit rendelt vala a Király, hogy elvesztené a Babilóniai bölcseket; elméne azért, és így szóla néki: A Babilóniai bölcseket ne veszesd el, vígy engemet a Király eleibe, és a magyarázatot megjelentem a Királynak.
25. Akkor Arión hamarsággal bévivé Dánielt a Király eleibe, és így szóla néki: Találtam férjfiat a Júda nemzete foglyai között, ki a magyarázatot megjelenti a Királynak.
26. Felele a Király és monda Dánielnek, kinek neve vala * Baltazár: Vagyon-é tehetséged néked, hogy megjelenthessed nékem az álmot, melyet láttam, és annak magyarázatját?
*rész 1, 7.
27. Felele Dániel a Király előtt, és monda: A titkot, melyről a Király tudakozik, a bölcsek, égforgástudók, természettudók, jövendölők meg nem jelenthetik * a Királynak; *1 Móz. 41, 16.
28. De vagyon Isten mennyben, ki a titkokat megjelenti, és tudtára adja Nabukodonozor Királynak, mi lészen jövendőre az utolsó napokban. A te álmod és a te fejed látása a te ágyadban ez:
29. Tenéked Király, a te gondolatid a te ágyadban elmédbe felhatának, hogy érthetnéd mi lenne utánnad; és a ki megjelenti a titkokat, megjelentette néked, a mi jövendő.
30. Nékem pedig nem a bölcseségért, mely én bennem volna minden élő emberek felett, jelentetett meg ez a titok, hanem hogy a magyarázatot tudtára

adjam a Királynak, és a te szívednek gondolatit megértenéd.

31. Te, óh Király, látád, és ímé egy nagy állókép, nagy és jeles tekintetű kép áll vala előtted, és az ő ábrázatja rettenetes vala.

32. Annak az állóképnek feje jeles aranyból vala, az ő mejje és az ő karjai ezüstből; a hasa és az ő oldalai rézből.

33. Az ő szárai vasból, lábai részszerint vasból, és részszerint cserépből.

34. Nézed vala *ezt mind addig,* míg egy kő lehasada kéz nélkűl, és eltöré az állóképet az ő vas és cserép lábairól, és apróra rontá őket.

35. Akkor együtt elromla a vas, cserép, réz, ezüst és arany, és lőnek mint a polyva a nyári szérűn, melyet a szél felvészen és semmi helyét sem találni: Az a kő pedig, mely leüté az állóképet, nagy hegygyé lőn, és bétölté az egész földet.

36. Ez az álom; és magyarázatját is megmondjuk a Király előtt.

37. Te, óh Király! Királyoknak Királyok vagy, mert a mennyei Isten országot, hatalmat, erőt és dicsőséget adott néked.

38. És valahol lakoznak emberek fijai, mezei oktalan állatok, és égi madarak, adta azokat a te * kezedbe és Úrrá tett téged mind ezeken: Te vagy az arany fő! *Jer. 27, 6. 7.

39. És utánnad támad más birodalom, kisebb a tiédnél; és harmadik birodalom réz, mely ez egész földön uralkodik.

40. És a negyedik birodalom lészen erős mint a vas; mert miként hogy a vas eltör és elront mindeneket, és miként a rontó pőröly: azonképen e birodalom is mindent eltör és egybcront.

41. Hogy pedig láttad lábait és ujjait részszerint cserépből, és részszerint vasból; a birodalom kétfelé oszol, és valami vas erősség lészen ő benne, a mint láttad, hogy a vas elegy volt a földi cseréppel.

42. És hogy a lába ujjai részszerint vas, részszerint cserép; lészen az a birodalom részszerint erős, és részszerint lészen romlandó.

43. Hogy pedig láttad a vasat elegyülve a földi cseréppel; *jegyzi, hogy* öszveelegyülnek emberi * mag által, de egymással nem egyesülhetnek, minthogy a vas nem egyesül a cseréppel. *rész 11, 6.

44. Továbbá azoknak a Királyoknak idejekben támaszt a mennyei Isten birodalmat, mely * örökké meg nem romol, és ez a birodalom más népnek nem hagyatik, mely elrontja és eltöri mind ezeket a birodalmakat, és az állandó lészen örökké. *rész 7, 14. Luk. 1, 1—33.

45. A mint láttad, hogy a hegyről kéz nélkűl leszakadt kő elrontá a vasat, rezet, cserepet, ezüstöt és aranyat: a nagy Isten jelentette meg a Királynak azt, a mi ezután jövendőre lészen; és igaz az álom, és bizonyos annak magyarázatja.

46. Akkor Nabukodonozor Király arczczal leborúla, és Dánielnek maga meghajtás*ával tisztességet tőn,* és hagyá, hogy áldozattal és jóillattal áldozzanak néki.

47. Felele a Király Dánielnek, és monda: Bizonynyal a ti Istenetek, ő az Isteneknek Istene, és a Királyoknak Ura! és megjelentője a titkoknak; hogy megjelenthetted ezt a titkot!

48. Akkor a Király Dánielt * felmagasztalá, és nagy és sok ajándékokat ada néki, és Főtiszttartóvá tevé őtet az egész Babilónia tartományán, és Tiszttartók Fejedelmévé a Babilóniai minden bölcseken. *vers 6. rész 5, 11. 1 Móz. 41, 40—43.

49. És Dániel kéré a Királytól, és választá Tiszttartóúl * Sidrákot, Misákot és Abednegót, a Babilóniai tartománynak gondviselésére: Dániel pedig *vala* a Király portáján. *rész 1, 7.

III. RÉSZ.

Dániel társai az állóképet nem akarják imádni, az égőkemenczébe vettetnek.

Nabukodonozor Király csináltata egy arany * állóképet, *melynek* magassága *vala* hatvan sing, szélessége hat sing; és helyhezteté azt a Dura mezején Babilónia tartományában. *vers 14.

2. És Nabukodonozor Király elkülde egybegyüjteni a Fejedelmeket, Hadnagyokat, Tiszttartókat, Törvénykiszolgáltatókat, Kincstartókat, Tanácsosokat, Tömlöcztartókat, és a tartományoknak minden Fejedelmeit, hogy jőnének az állóképnek felszentelésére, melyet felemelt vala Nabukodonozor Király.

3. Akkor egybegyülének a Fejedelmek, Hadnagyok, Tiszttartók, Törvénykiszolgáltatók, Kincstartók, Tanácsosok, Tömlöcztartók, és a tartományoknak minden Fejedelmei a kép felszentelésére, melyet felállatott vala Nabukodonozor Király;

és állanak vala a kép előtt, melyet felállatott vala Nabukodonozor.

4. És a poroszló kiált vala felszóval: Tinéktek parancsolják népeknek, nemzetségeknek és *minden* nyelveken *valók*nak!

5. Mihelyt halljátok a kürtnek, sípnak, hegedűnek, hárfának, czimbalomnak, éneklésnek és minden vígasságtevő szerszámoknak szavát; leessetek és imádjátok az arany állóképet, a melyet felemeltetett Nabukodonozor Király.

6. És valaki térdre nem esik, és nem imádandja; azon órában bévettetik * az égő tüzes kemenczébe. *vers 21. 25.

7. Annakokáért mihelyt hallák minden népek a kürtnek, sípnak, hegedűnek, hárfának, czimbalomnak és minden vígasságtevő szerszámnak szavát; térdre esének minden népek, nemzetségek, és *minden* nyelveken *valók*, és imádák az arany állóképet, melyet felemeltetett vala Nabukodonozor Király.

8. Ezokáért mindjárt elmenének a Káldeabeli férjfiak, és vádolást tőnek a Zsidók ellen.

9. Szólának azért és mondának Nabukodonozor Királynak: Király! Örökké élj!

10. Te, *óh* Király, parancsolatot adtál ki, hogy minden ember, mikor hallándja a kürtnek, sípnak, hegedűnek, hárfának, czimbalomnak, éneklésnek, és minden vígasságtevő szerszámoknak szavát; térdre essék, és imádja az arany állóképet.

11. A ki pedig térdre nem esik, és *nem* imádándja, bévettessék az égő tüzes kemenczébe.

12. Vagynak Zsidó férjfiak, kiket rendeltél a Babilóniai * tartomány gondviselésére, *tudniillik* Sidrák, Misák és Abednego: ezek a férjfiak nem gondolnak veled, Király, a te istenidet nem tisztelik, és az arany állóképet, melyet felemeltél, nem imádják. *rész 2, 48. 49.

13. Akkor Nabukodonozor nagy haraggal és búsulással hagyá, hogy előhoznák Sidrákot, Misákot és Abednegót, és mindjárt elővivék őket a Király eleibe.

14. Szóla Nabukodonozor és monda nékik: Igaz-é, Sidrák, Misák és Abednego, hogy az én * istenimet nem tiszteltek, és az arany állóképet, melyet felemeltem, nem imádjátok? *vers 1.

15. Most azért készek vagytok-é, hogy mihelyt halljátok a kürtnek, sípnak, hegedűnek, hárfának, czimbalomnak, éneklésnek, és minden vígasságtevő szerszámnak szavát; térdre essetek és imádjátok az állóképet, melyet csináltam? ha nem imádándjátok, mindjárt bévettettek az égő tüzes kemenczébe: és kicsoda az Isten, ki titeket * kivegyen az én kezeimből? *vers 26. 28.

16. Felelének SIDRÁK, MISÁK, és ABEDNEGO, és mondának Nabukodonozor Királynak: Nem szükség nékünk erről a dologról megfelelnünk néked.

17. Ímé a mi Istenünk, a kit mi tisztelünk, hatalmas kiszabadítani minket az égő tüzes kemenczéből, és a te kezedből, Király, kivészen;

18. Ha ki nem *vészen is;* tudtodra legyen néked, Király, hogy a te * istenidet mi nem tiszteljük, és az állóképet, melyet felemeltél, nem imádjuk!
*rész 1, 1. Csel. 4. 19. 5, 29.

19. Akkor Nabukodonozor elteléк haraggal, és az ő orczájának színe elváltozék, Sidrák, Misák és Abednego ellen: azért szóla, és hagyá, hogy bégyujtanák a kemenczét hétszerte inkább, mint szokták vala bégyujtani.

20. És az erős férjfiaknak, kik az ő seregében valának, meghagyá, hogy megkötöznék Sidrákot, Misákot, és Abednegót, hogy vetnék az égő tüzes kemenczébe.

21. Akkor ezek a férjfiak megkötözteték, mentéjekben, felsőruhájokban, patyolatjokban, és *egyéb* öltözetjekben, és veték őket az égő tüzes kemenczébe.

22. Ezokáért mivelhogy a Király parancsolatja sietteti vala őket, és a kemenczét igen béfűttette vala: azokat a férjfiakat, a kik Sidrákot, Misákot és Abednegót kivitték vala, megölé a tűznek lángja.

23. És ezek a három férjfiak, Sidrák, Misák, Abednego, esének az égő tüzes kemencze közepibe kötözve.

24. Akkor Nabukodonozor Király elálmélkodék, és hamarsággal felkele, szóla és monda az ő Tanácsosinak: Nemde nem három férjfiat veténk-é a tűznek közepibe megkötözve? Felelének és mondának a Királynak: Úgy vagyon Király.

25. Felele és monda: Ímé látok négy férjfiakat megoldva járni a tűz közepiben, és semmi sérelem nincs ő bennek: és a negyediknek ábrázatja hasonló az Istennek fijához.

26. Akkor járula Nabukodonozor az égő tüzes kemencze szájához, és szóla

és monda: Sidrák, Misák és Abednego, a nagy Istennek szolgái, jertek ki és jöjjetek ide! Akkor kijövének Sidrák, Misák és Abednego a tűznek közepiből.

27. Egybegyülének azért a Fejedelmek, Tiszttartók és Hadnagyok, és a Király Tanácsosai, hogy néznék ezeket a férjfiakat, hogy a tűznek semmi hatalma nem lett az ő testeken, és hogy még hajok szála sem égett meg, és az ő mentéik meg nem változtak és a tűznek szaga által nem járta őket.

28. Szóla Nabukodonozor, és monda: Áldott ezeknek Istenek, a Sidrák, Misák és Abednego *Istene,* ki elbocsátotta az ő * Angyalát, és kiszabadította az ő szolgáit, kik ő benne bíztak: és a Király beszédét megváltoztatták, és adták az ő testeket veszedelemre, hogy ne tisztelnének, se imádnának semmi Istent az ő Isteneken kivűl. *vers 25.

29. Én tőlem vagyon azért adva a parancsolat: hogy minden nép, nemzetség és nyelv, a ki káromlást mond a Sidrák, Misák és Abednego Istene ellen, konczról konczra hányattassék, és annak háza pervátaszékké tétessék: mert nincsen Isten, ki megszabadíthasson, mint ez.

30. Akkor a Király nagyra emelé Sidrákot, * Misákot és Abednegót Babilóniai tartományában. *rész 2, 49.

31. Nabukodonozor Király minden népeknek, nemzetségeknek és nyelveknek, kik lakoznak az egész földön: Bőséges békességtek legyen néktek!

32. A jegyeket * és csudákat, melyeket cselekedett én velem a Felséges Isten, illendő dolognak tetszék nékem megbeszélenem. *vers 22. 27. rész 2, 31—45.

33. Az ő jegyei mely nagyok, és az ő csudái mely erősek! az ő országa örökkévaló ország, és az ő * uralkodása nemzetségről nemzetségre *vagyon.*
*rész 2, 21. Zsolt. 93, 1. 2.

IV. RÉSZ.

Nabukodonozor álmában nagy élő fát lát: felfuvalkodott kevélységéért hét időkig való baromi oktalanságra jut, azután ismét eszére tér.

Én Nabukodonozor nyugalomban valék az én házamban, és gazdag az én palotámban.

2. Álmot * láték, és megrettente engem, és a gondolatok az én ágyamban, és az én fejemnek látásai megháborítának engem. *vers 7—13. rész 2, 1. 2.

3. És adék ki parancsolatot, hogy béhoznák * elömbe Babilóniának minden bölcseit, kik az álomnak magyarázatját megjelentenék nékem. *1 Móz. 41, 8.

4. Akkor béjövének *én hozzám* a természettudók, égforgástudók, Káldeusok, és jövendőmondók; és az álmot megbeszélém előttök, de a magyarázatját meg nem jelentheték nékem.

5. Míg végezetre béhozák én hozzám Dánielt, kinek neve * Baltazár, az én Istenemnek neve szerint, és a kiben a szent Isteneknek lelkek vagyon, és az álmot ő előtte megmondám: *rész 1, 7.

6. Baltazár, a jövendölő bölcseknek fejek, * tudom, hogy a szent Isteneknek lelkek vagyon te benned, és semmi titok el nem rejtetett te előtted; az én álmomnak látásit, melyet láttam, és annak magyarázatját mondd meg nékem. *rész 2, 48.

7. Az én fejem látásai pedig az én ágyamban *ezek:* Látom vala, és ímé egy fa a föld közepette és annak magassága nagy *vala.*

8. Nagy *vala* a fa és erős, és annak magassága az égig felhat vala, és annak ellátása az egész földnek *külső* határáig.

9. Az ő ága szép és gyümölcse sok, és élések minden *állat*oknak *vala* rajta: alatta árnyékot ád vala a mezei vadaknak, és az ő ágain laknak vala az égi madarak, és abból él vala minden test.

10. Látom vala az én fejem látásiban az én ágyamban, és ímé a Vígyázó és a Szent az égből leszálla.

11. Kiálta erősen és így szóla: Vágjátok le a fát, és vagdaljátok el az ő ágait, rázzátok le az ő leveleit, és hányjátok ide s tova az ő gyümölcseit; menjenek el a vadak ő alóla, és a madarak az ő ágairól.

12. De az ő tőkéjét gyökerestől a földben meghagyjátok, és vas és ércz kötélbe * *legyen* a mezei fűvön; égi harmattal öntöztessék, és az oktalan állatokkal *legyen* része a földnek fűvén.
*vers 17. 19. 22.

13. Az emberi szív ő benne megváltoztassék, és baromnak szíve adassék néki; és hét idő muljék el ő rajta.

14. A Vígyázóknak végezésekből *vagyon* ez, és a Szenteknek beszédekben ez a kívánság, hogy megesmérjék az élők, hogy a felséges * *Isten* uralkodik az embereknek birodalmokon, és a kinek akarja *annak* adja azt, és az emberek között az alábbvalót emeli fel arra. *rész 2, 21.

15. Ez álmot láttam én Nabukodonozor Király, és te, Baltazár, *annak* magyarázatját mondd meg; mert az én országomnak minden bölcsei magyarázatját meg nem jelenthették nékem: te pedig * megmívelheted; mert a szent Isteneknek lelkek vagyon te benned.
* rész 2, 28—47.

16. Akkor Dániel, kinek neve vala Baltazár, elájula, úgymint egy óráig, és az ő gondolati megháboríták őtet. Felele a Király és monda: Baltazár, az álom és annak magyarázatja meg ne rettentsenek téged! Felele Baltazár, és monda: Én uram, az álom *legyen* a te gonoszakaróidnak, és annak magyarázatja a te ellenségidnek!

17. A fa, melyet láttál, a mely nagy és erős vala, és annak magassága az égig ér vala, és annak ellátása minden földre;

18. És az ő ágai szépek, és az ő gyümölcse sok, és arról vala élések mindeneknek; az alatt laknak vala a mezei vadak, és annak ágain laknak vala az égi madarak:

19. Te vagy Király, a ki nagygyá és erőssé lettél, és a te * nagyságod felnevekedék, és az égig méne, és a te hatalmad a föld végéig. * rész 2, 37. 38.

20. Hogy pedig látá a Király a Vígyázót és a Szentet leszállani az égből, és mondani: Vágjátok le a fát, és hányjátok ide s tova; de tőkéjét gyökerestől a földben hagyjátok, és vas és ércz kötélben a mezei fűvön *legyen*, és égi harmattal hintessék, és a mezei oktalan állatokkal *legyen* része, míg hét idő mulik el rajta.

21. E magyarázatja, Király, és a felséges *Istennek* végezése, mely néz az én uramra a Királyra:

22. Mert tégedet * kiüznek az emberektől, és a mezei oktalan állatokkal lészen a te lakásod és a fű lészen néked élésed mint az ökröknek, és az égi harmattal öntöznek tégedet, és hét idő mulik el rajtad, míg megértsed, hogy a felséges *Isten* † uralkodik az emberek birodalmokon, és adja azt *annak*, a kinek akarja. * rész 5, 21. † rész 2, 21.

23. Hogy pedig mondák, hogy a tőkéjét gyökerestől meghagyják a fának; a te országod néked megmarad, míg megesméred, hogy az Úréi az egek.

24. Annakokáért, *óh* Király, az én tanácsom tessék néked, és a te vétkeidet igazsággal váltsd meg, és a te hamisságidat szegényekhez való irgalmasságoddal: ímé lészen orvossága a te vétkednek!

25. Mind ezek * reá telének Nabukodonozor Királyra. * vers 22. 23.

26. Tizenkét hó elmulván a Babilóniai országnak palotájában sétál vala.

27. Szóla a Király és monda: * Nemde nem ez-é ama nagy Babilon, melyet én építettem ország házának, az én hatalmasságomnak ereje által, és az én ékességemnek dicsőségére?
* Ezék. 28, 2—5. Csel. 12, 22. 23.

28. Még e szó a Király szájában *vala*, és az égből szózat jöve le, *ezt mondván:* Néked mondják Nabukodonozor Király, a birodalom elment te tőled!

29. És az emberek közűl tégedet kivetnek, és a mezei barmokkal *lészen* a te lakásod, és fűvel legeltetnek mint az ökröket: és hét idők mulnak el te rajtad, míg megesméred, hogy a felséges *Isten* uralkodik az emberek birodalmokon, és annak adja azt, a kinek akarja!

30. Ugyanazon órában a beszéd bételék Nabukodonozoron: és az emberek közűl kivetteték, és mint az ökör, fűvet eszik vala, és égi harmattal öntöztetik vala az ő teste, míg az ő szőri, mint a saskeselyűknek *tollaik*, megnevekedék, és az ő körmei mint a madarakéi.

31. És azoknak a napoknak utánna, én Nabukodonozor az én szemeimet az égbe emelém, és az én értelmem megjöve nékem, és a felséges *Istent* áldám, és az örökké élőt dicsőítém; mert az ő hatalma örökké * való hatalom, és az ő országa nemzetről nemzetre *vagyon*.
* rész 3, 33.

32. És a földnek minden lakói olyannak becsültetnek, mint a * semmi; és az ő akaratja szerint cselekeszik az égnek seregében, és a földön lakozók között, és nincsen, a ki az ő kezét † megbántsa, és mondja néki: Mit cselekedtél?
* Ésa. 40, 15—17. † Jób 9, 12. Ésa. 45, 9.

33. Ugyanazon időben az én értelmem megtére én hozzám, és az én országomnak dicsőségére *térék*, az én ékességem és méltóságom megtére hozzám: és az én Tanácsosim s Főrendeim megkeresének engemet, és az én országomban megerősíttetém, és nagyobb méltóság adaték nékem.

34. Most *azért* én Nabukodonozor dicsérem, magasztalom és dicsőítem a mennyei Királyt: mert minden ő cselekedetei * igazság, és az ő útai ítélet,

és azokat, a kik járnak † kevélységben,
megalázhatja.
*5 Móz. 32,4. † vers 27. Ésa. 13,11.

V. RÉSZ.

Baltazár Király lát író kezet a falon, megöletik.

Baltazár Király szerze nagy lakodalmat az ő ezer Főrendeinek, és az ezer *Főrendek* előtt bort ivék.
2. És Baltazár hagyá a borital között,
hogy előhoznák az arany és ezüst edényeket, melyeket elvitt * vala Nabukodonozor az ő attya a templomból, mely *vala* Jérusálemben és hogy innának azokból a Király és az ő Főrendei, az ő feleségei és ágyasai.
* rész 1,2. 2 Kir. 25, 13—16.
3. Akkor előhozák az arany edényeket, melyeket elvittek vala az Isten házának templomából, mely *vala* Jérusálemben, és ivának azokból a Király, az ő Főrendei, feleségei és ágyasai.
4. Ivának *azért* bort, és dícsérék az aranyból, ezüstből, rézből, vasból, fából, és kőből *csinált* isteneket.
5. Ugyanazon órában kijövének emberi kéznek * ujjai, és írnak vala a gyertyatartó ellenében a Király palotája falának meszelésén, és a Király nézi vala azt a kéztenyért, a mely ír vala. * Ezék. 8, 3.
6. Akkor a Király ábrázatja megváltozék, és az ő gondolatai megháboríták őtet, és derekában való ereje elszakada, és térdei egybeverődnek vala.
7. Kiálta *azért* a Király erősen, hogy bévinnének ő hozzá * ég forgásához tudókat, Káldeusokat, és jövendölőket és szóla a Király és monda a Babilóniai bölcseknek: Valaki elolvassa ezt az írást, és annak magyarázatját megjelenti nékem, bársonyba öltözik az, és aranylánez lészen az ő nyakában, és harmadik *lészen, a ki* parancsol az országban. * rész 4, 1—3.
8. Akkor bémenének a Királynak minden bölcsei, de el nem olvashaták az írást, és annak magyarázatját meg nem mondhaták a Királynak.
9. Akkor Baltazár Király igen megrettene, és az ő ábrázatja megváltozék benne, és az ő Főrendei is megháborodának.
10. A Királynéasszony ezért a dologért, mely esék a Királyon és az ő Főrendein, béméne a lakodalom házába, *és* szóla a Királynéasszony, és monda: Király, örökké élj! ne rettentsenek téged a te gondolatid, és a te ábrázatod ne változzék.
11. Vagyon egy * férjfiú a te országodban, kiben a szent isteneknek lelkek vagyon, és a te atyádnak idejében, értelem, tudomány és bölcseség, mint az isteneknek bölcseségek, találtatott ő benne; kit Nabukodonozor Király a te † atyád a természettudóknak, ég forgásához tudóknak, Káldeusoknak, és jövendölőknek Fejedelmekké tőn, *ezt tevé* a te atyád a Király.
* rész 2,48. † vers 30. 31. Jer. 27, 7.
12. Mivelhogy Dánielben, kit a Király Baltazárnak nevezett vala, nagyobb lélek és tudomány, és értelem, álmoknak magyarázatjok, titkoknak megjelentetések, és nehéz dolgoknak megfejtetések találtatott vala. Most azért hívattassék Dániel, és magyarázatját megjelenti.
13. Akkor Dániel viteték a Király eleibe, *és* szóla a Király, és monda Dánielnek: Te vagy-é ama * Dániel, ki *vagy* a Júda nemzete fogságából való férjfiak közűl, kit ide hozott a Király az én atyám, Júda országából?
* vers 10. 11.
14. És hallottam * felőled, hogy az isteneknek lelkek vagyon te benned, és tudomány és értelem, és bölcseség bővebben találtatott te benned. * vers 11.
15. És mostan hozatának én elömbe bölcsek, és ég forgásához tudók, kik ez írást elolvasnák, és magyarázatját megjelentenék nékem; de e beszédnek magyarázatját meg nem jelenthették.
16. És én hallottam te felőled, hogy magyarázatokat magyarázhatsz és kötéseket megfejthetsz; most azért, ha elolvashatod ez írást, és annak magyarázatját megjelentheted nékem, bársonyba öltözöl, és aranylánez lészen nyakadban, és harmadik *lészesz, ki* uralkodol az országban.
17. Akkor felele Dániel, és monda a Király előtt: A te ajándékid tiéid legyenek, és adományidat másnak adjad: de mindazáltal ez írást elolvasom a Királynak, és ennek magyarázatját megjelentem néki.
18. Te Király, (a felséges Isten, birodalmat, és nagy becsűletet, és dicsőséget és méltóságot * ada Nabukodonozornak a te atyádnak, * rész 2, 37. 38.
19. És azért a nagy hatalomért, melyet ada néki, minden népek, nemzetek és nyelvek rettegtek és féltek az ő orczájától: a kiket akar vala, megöl vala:

és a kiket akar vala, életbe megtart
vala; és a kiket akar vala, felemel vala;
és a kiket akar vala, megaláz vala:
20. De mikor szíve * felfuvalkodott
volna, és az ő lelke megkeményedett
volna a kevélységre: levetteték az ő
országának székiből, és dicsőségét el-
vevék ő tőle; * rész 4, 22. 23.
21. És az emberek fijai közűl kivette-
ték, és az ő szívét olyanná tevé *az Is-
ten,* mint a barmoké, és a vadszama-
rakkal lőn az ő lakása, és fűvel étették
őtet mint az ökröket, és égi harmattal
öntöztetett az ő teste, míg megesméré,
hogy a felséges Isten uralkodik az em-
berek országokon, és azt, a kit akar,
helyhezteti arra.)
22. Te azért ő fija Baltazár, meg nem
aláztad szívedet, noha mind ezt *jól* tud-
tad;
23. Sőt a mennyei Úr ellen * felemel-
kedél, és az ő házának edényit előhoz-
ták elődbe, és te és a te Főrendeid, és
a te feleségeid és ágyasaid bort ittatok
azokból; és az ezüstből és aranyból,
rézből, vasból, fából és kőből csinált
isteneket dícséréd, kik nem látnak, sem
nem hallanak, sem nem értenek; és az
Istent, a kinek kezében vagyon a † te
lelked, és minden te útaid, nem dicsőí-
tetted: * Jer. 50, 31. 32. † Jób 12, 10.
24. Azért az ő színe elől küldetett e
kéztenyér, mely ezt az írást feljegy-
zette.
25. És ez az írás, mely feljegyeztetett:
Mene, Mene, Tekel, Ufarsin!
26. E magyarázatja e beszédnek:
Mene, *azaz,* megszámlálta Isten a te
országodat, és azt * bétöltötte.
* vers 3. Jer. 51, 13. 14 25—28. 27, 7.
27. Tekel, *azaz,* megmérettél a font-
ban, és hijjával találtattál.
28. Peres, *azaz,* eloszlatott a te or-
szágod, és adatott a Média * és Persia-
belieknek. * vers 31.
29. Akkor meghagyá Baltazár, és öl-
tözteték Dánielt bársonyba és arany-
lánczot vetének nyakába, és megkiálták
előtte, hogy harmadik * ő, a ki paran-
csolna az országban. * rész 2, 48. 6, 2.
30. Ugyanazon * éjszaka megöleték
Baltazár † a Káldeusoknak †† Kirá-
lyok; * Ésa. 21, 5—9. † Ésa. 13, 17—22.
Jer. 25, 12. 13. †† Jer. 27, 7.
31. És a Médiabeli Dárius vevé ma-
gához az országot, mikor hatvankét
esztendős volna.

VI. RÉSZ.

Dániel megtartatik az oroszlánok vermekben.

Tetszék Dáriusnak, hogy rendelne az
országon százhúsz Tiszttartókat, kik
lennének az egész országon;
2. És azok felett három Fejedelmeket,
kik közűl * Dániel egy *vala,* kiknek
azok a Tiszttartók számot adnának,
hogy a Királynak semmi bántása ne
lenne. * rész 2, 48. 5, 29.
3. Akkor Dániel feljebb haladja vala
a Fejedelmeket és a Tiszttartókat; mi-
velhogy bővebb lélek *vala* ő benne, és
a Király gondolkodik vala *róla,* hogy
őtet rendelné az egész országon.
4. Akkor a Fejedelmek és Tiszttartók
keresnek vala alkalmatosságot Dániel
ellen az ország felől; de semmi alkal-
matosságot vagy vétket nem találhatá-
nak: mert igaz vala, és semmi fogyat-
kozás és vétek nem találtaték ő benne.
5. Akkor azok a férjfiak mondának:
Nem találhatunk ebben a Dánielben
semmi okot, hanemha *valamit* találunk
ő ellene, az ő Istenének törvényében.
6. Akkor a Fejedelmek és Tiszttartók
egybegyűlének a Királynál, és így szó-
lának néki: Dárius Király, örökké élj!
7. Tanácsot tartottak az országnak min-
den Fejedelmei, a Hadnagyok, Tiszt-
tartók, Tanácsosok és a Főbírák, hogy
királyi végezést végezz, és megerősítsd
a fogadást, hogy valaki kér kérőt vala-
mely Istentől vagy embertől harmincz
napig, hanem csak te tőled, *óh* Király,
vettessék az oroszlánoknak barlang-
jokba.
8. Most *azért, óh* Király, erősítsd meg
e parancsolatot, és írd írásban, hogy
meg ne változtassék * a Média és Per-
siabeliek törvények szerint, mely el nem
múlik. * Eszt. 1, 19. 8, 8.
9. Annakokáért Dárius Király bépe-
csétlé az írást, és a parancsolatot.
10. Dániel pedig, hogy megérté, hogy
megpecsételtetett volna az írás, béméne
az ő házába, és az ő vacsoráló házának
ablakit kinyitá Jérusálem * felé, és há-
romszor † napjában térdre esvén, le-
hajtja vala magát és könyörög vala, és
vallást tészen vala az ő Istene előtt,
miként cselekszik vala az előtt.
* 1 Kir. 8, 44. 48. † Zsolt. 55, 18.
11. Akkor azok a férjfiak egybegyűlé-
nek, és találák Dánielt, hogy könyö-
rögne és esedeznék az ő Istene előtt.
12. Akkor elmenének és mondának a
Király előtt, a Király kiadott parancso-

latja felől: Nemde nem megírád-é a parancsolatot, hogy valaki kérénd valamely Istentől vagy embertől harmincz napig, hanem csak te tőled, Király; vettetnék az oroszlánok barlangjokba? Felele a Király és monda: Igaz ez a szó, a Média és Persiabelieknek törvények szerint, mely el nem mulhatik.

13. Akkor felelének és mondának a Király előtt: * Dániel, a ki a Júda nemzete fogságából † való férjfiak közűl vagyon, nem gondolt veled, óh Király, sem a parancsolattal, melyet írtál: hanem háromszor könyörög napjában. *vers 2. †rész 1, 3—6.

14. Akkor a Király, mikor hallotta volna e szót, igen megszomorodék magában, és *teljes* szívből azon vala Dániel felől, hogy őtet megszabadítaná, és napnyugotig törekedik vala *rajta,* hogy őtet megmenthetné;

15. De azok a férjfiak egybeüték magokat a Királynál, és mondának a Királynak: Tudjad, Király, hogy ez a Média és Persiabeliek törvénye, hogy semmi parancsolat vagy végezés, melyet a Király végez, meg * ne változtassék. *vers 8.

16. Akkor a Király szóla, és előhozák Dánielt, és veték az oroszlánok vermekbe. Felele a Király és monda Dánielnek: A te Istened, a kit tisztelsz szüntelen, az szabadítson meg tégedet.

17. És hozának egy követ, és veték a verem szájára, és megpecsétlé a Király az ő gyűrűjével, és az ő Főrendeinek gyűrűjökkel, hogy meg ne változtatnék az akarat Dániel felől.

18. Akkor ména a Király az ő palotájába és vacsora nélkűl méne nyugodni, és vígasságtevő szerszámok eleibe nem vitetének; és az álom tőle elméne.

19. Akkor a Király nagy reggel felkele, mikor megvilágosodnék, és gyorsasággal az oroszlánok vermekhez méne.

20. És mikor közelgetett volna a veremhez, Dánielt szomorú szóval kiáltá, és szólván a Király, monda Dánielnek: Dániel, az élő Istennek szolgája, a te Istened, a kinek te szolgálsz szüntelen, megtarthatott-é téged az oroszlánoktól?

21. Akkor Dániel a Királylyal szóla, *mondván:* Király örökké élj!

22. Az én Istenem elbocsátá az * ő Angyalát, és bézárlá az oroszlánoknak szájokat és nem árthattak nékem: mert ő előtte igazság találtatott én bennem, és te előtted is, Király, semmi gonoszságot nem cselekedtem! *rész 3, 23. 25. 28.

23. Akkor a Király igen * megörüle ő rajta, és Dánielt kihozatá a veremből, és kivevék Dánielt a veremből, és semmi sérelem † nem találtaték ő rajta: mert hitt az ő Istenében. *vers 14. †Jób 5, 23.

24. És parancsola a Király; és előhozák azokat a férjfiakat, kik * Dánielt vádolták vala, és az oroszlánok vermekbe vetteténak *mind* ők, *mind* az ő fijaik és feleségeik; és még a verem fenekére nem jutottak vala, hogy az oroszlánok rajtok hatalmat vőnek és minden ő csontjaikat egyberonták. *vers 4.

25. Akkor Dárius Király íra minden népeknek, nemzeteknek, és nyelveknek, kik lakoznak vala az egész földön. A ti békességtek bőséges legyen!

26. Én tőlem adatott ez a végezés, hogy az én országomnak minden birodalmában * féljék és rettegjék a Dániel Istenét; mert ő az élő Isten, és örökké megmaradandó, és az ő országa meg nem romol, és uralkodása mind végig *megtart.* *rész 3, 29. 31—33.

27. A ki kiment és megszabadít, és jegyeket és csudákat cselekeszik menyenyen és földön, a ki kimentette Dánielt az oroszlánok hatalmokból.

28. És Dánielnek jó szerencsésen lőn dolga a Dárius országában, és a Persiabeli * Czírusnak országában. *Esd. 1, 1.

VII. RÉSZ.

Dániel álmot lát négy feneállatokról.

Baltazárnak * a Babilóniai Királynak első esztendejében Dániel álmot láta, és az ő fejének látásai *lőnek* az ő ágyában; akkor az álmot megírá, beszédinek kezdetiben monda: *rész 5, 1. 30.

2. Szóla Dániel és monda: Látom vala az én látásomban éjszaka, és ímé négy égiszél tusakodik vala a nagy tengeren.

3. És négy nagy állat jő vala fel a tengerből, kik külömböznek vala egymástól.

4. Az első mint az oroszlán, és saskeselyű szárnyai *valának,* nézem vala míg szárnyait kiszaggaták, és felvéteték a földről, és mint *egy* ember lábára álla, és emberi szív adaték néki.

5. És ímé a második állat hasonlatos a medvéhez, és felkele egy oldalára, és három oldalcsont vala szájában fogai

között, és így szólnak vala néki: Kelj fel, egyél sok húst!
6. Ez után láték *látást,* és ímé más *állat,* mint a párducz, és négy madárszárnyak *valának* az ő hátán: és négy feje az állatnak, és hatalom adaték néki.
7. Ez után látám éjszaka látásomban, és ímé a negyedik állat rettenetes és iszonyú, és igen erős *vala,* melynek nagy vasfogai *valának,* eszik és rág vala, és a mi megmarad vala, lábaival eltapodja vala; és külömböző vala mind azoktól az állatoktól, melyek ő előtte valának, és tíz szarva *vala* ennek.
8. Figyelmetes valék a szarvakra, és ímé más kis szaru nevekedék ki a többi között, és három az elébbi szarvak közűl kiromla a *kis szaru* előtt; és ímé szemek, mint az ember szemek *valának* ebben a szaruban, és száj, mely szól vala * nagyokat. * vers 11.
9. Nézem vala míg székeket hozának elő: és a régi idejű leüle; az ő ruhája fehér mint a hó, és feje haja mint a tiszta gyapjú; az ő széki tüzes láng, kerekei égő tűz;
10. Tűzfolyás foly vala és jő vala ki az ő színe elől, ezerszer való * ezeren udvarlanak vala néki, és tízezerszer való százezeren állanak vala előtte: ítéletnek üle, és könyvek † nyittatának meg. * Jel. 5, 11. † Jel. 20, 12.
11. Figyelmetes valék akkor a kemény * beszédek szavára, melyeket a *kis* szaru szól vala; nézem vala *azért,* míg megölették az az állat, és az ő teste elvesze, és vetteték a tűzre. * vers 8.
12. A több állatoktól is elvétették az ő hatalmok: és az életre hosszú idő adatott vala néki ideig * és ideig.
* vers 25. rész 12, 7.
13. Látom vala éjszakai látásomban, és ímé az égnek felhőiben mint *egy* embernek fija jő vala; és méne a régi idejűhöz, és eleibe vivék őtet.
14. És ada néki hatalmat és dicsőséget, és országot, és minden népek, nemzetek, és nyelvek néki szolgálnak; az ő hatalma * örökkévaló hatalom, a mely el nem vétetik, és országa meg nem romol. * rész 2, 44.
15. Elfogyatkozék az én lelkem, nékem Dánielnek, az én testemben, és az én fejem látásai * megháborítának engem. * rész 2, 3. 4, 2. 5, 6.
16. Menék egyhez azok közűl, kik fenn állanak vala, és kérék tőle igaz *értelmet* ez egész *dolog* felől; és megmondá nékem, és e dolognak magyarázatját megjelenté nékem, *így szólván:*
17. Ez a négy nagy állat négy Királyok, kik támadnak e földön.
18. És a magasságoknak * szentei elveszik az országot, és bírják az országot örökké, és mind örökkön örökké.
* rész 4, 10.
19. Akkor kívánék igaz értelmet vennem a negyedik állat felől, mely külömböz vala mind a többitől és felette rettenetes, melynek vasfogai és érczkörmei *valának,* eszik és apróra ront vala *mindent,* és a maradékát lábaival tapodja vala.
20. A tíz szarvak felől is az ő fején; a más szaru felől is, mely alól nevekedék fel; és előtte három esék el az elébbiek közűl; és ennek a szarunak szemei *valának,* és szája, mely nagyokat * szól vala; tekinteti nagyobb *vala* a többinél. * vers 8.
21. Látom vala, és ez a szaru hadakozik vala a szentek ellen, és győzedelmet veszen vala rajtok;
22. Míg eljöve a régi * idejű, és ítélet adaték a magasságoknak † szenteinek; és az idő eljöve, és az országot elvevék a szentek. * vers 9. † vers 18.
23. Így szóla *az:* A negyedik állat, negyedik ország lészen e földön, mely nagyobb lészen minden országoknál, és megeszi az egész földet, és eltapodja s elrontja.
24. És a tíz szarvak *jegyzik, hogy* ebből az országból tíz Király támad: és más támad ezek után, és az nagyobb lészen az elébbieknél, és három Királyt aláz meg.
25. És sokat szól a felséges *Isten* ellen, és a magasságok szenteit * megrontja; és *azt* véli, hogy megváltoztathatja az időket és a törvényt: és adatnak *a szentek* az ő kezébe † ideig, időkig, és az időknek feléig.
* vers 18. 22. rész 11, 36. † vers 12.
26. És ítélet lészen, és az ő hatalmát elveszik, hogy elveszessék és elrontsák mindenestől.
27. És ország és hatalom, és országnak nagysága az egész ég alatt adatik a magasságok szenteinek * népének, kinek országa örök ország *lészen,* és minden hatalmasságok néki szolgálnak és engednek. * vers 18. 25. rész 4, 10.
28. Eddig vége e beszédnek. Engemet pedig Dánielt az én gondolatim igen megrettentének, és az én ábrázatom

megváltozék én bennem, és e beszédet megtartám az én szívemben.

VIII. RÉSZ.

Dániel látja a kosnak bakkal való viaskodását.

Baltazár * Király birodalmának harmadik esztendejében, látás jelenék nékem, nékem Dánielnek, azután, mely jelent vala nékem először. *rész 5, 1. 30. 7, 1.

2. És látám látásban, és lőn mikor látnám, valék Súsán * várában, mely vagyon Elám † tartományában, látám azért látásban, és ímé valék az Ulai folyóvíz mellett. *Eszt. 1, 2. †Jer. 49, 34—39.

3. És felemelém az én szemeimet, és látám, és ímé egy kos áll vala a folyóvíz mellett, és két szarva *vala;* és azok a két szarvak magasak *valának,* és egyik a másiknál magasabb, és a magasabb nevekedik vala utolszor.

4. Látám azt a * kost, hogy szarvaival öklel vala napnyugotra és északra, és délre, és semmi állatok meg nem állhatnak vala ő előtte, és nem vala, ki megszabadítana *valakit* az ő kezéből, és cselekedék az ő akaratja szerint, és nagygyá lőn. *vers 20. rész 11, 2.

5. És én valék figyelmetes, és ímé egy * kecskebak jő vala napnyugotról az egész földnek színére, és nem illeti vala a földet, és annak a baknak *vala* egy rettenetes szarva az ő szemei között. *vers 21.

6. És méne a kóshoz, a * melynek két szarva vala, melyet láttam vala, hogy áll vala a folyóvíz mellett, és futamék arra nagy erős haraggal. *vers 3.

7. És látám, hogy a koshoz közelget vala, és felemelkedék a bak annak ellene, és megöklelé a kost, és mindkét szarvát elrontá, és nem vala erő a kosban, hogy megállhatna előtte; és leüté azt a földre és * megtapodá, és nem vala, a ki megmentené attól a kost. *rész 11, 3.

8. A kecskebak azért igen nagygyá lőn, és mikor erejében volna, * eltörék a nagy szaru, és a helyébe négy rettenetes *szaru* nevekedék fel, az égnek négy szele felé. *vers 22. rész 11, 4.

9. És azok közűl egyből nevekedék ki egy kis szaru, és nagyon felnevekedék délre, napkeletre és e kívánatos * *földre.* *rész 11, 16. 41—45.

10. És felnevekedék mind az égi seregig; és a földre leejte az *égi* seregből *sokakat,* és a csillagokból, és azokat megtapodá.

11. És a seregnek * Fejedelméig nevekedék, és ő tőle elvéteték a szüntelen való *áldozat,* és elhányattaték az ő szent hajlékának helye. *vers 25. rész 11, 31.

12. És a sereg adaték *kézbe,* a szüntelen való *áldozatért,* a vétekért; és veti az igazságot a földre, és megcselekeszi *ezeket,* és jó szerencsés előmenetele lészen.

13. És hallék egy szentet, hogy szóla; mert szóla egy a szentek közűl egy csudálatos szólónak, *mondván:* Meddig *lészen* a szüntelen való *áldozat elvételének* látása, és a pusztító gonoszság, hogy mind a szent helyet mind a sereget elpusztítsa?

14. És monda nékem: Kétezer és háromszáz estvéig, és reggelig, és *azután* megtisztíttatik a szent hely.

15. És lőn, hogy mikor én Dániel látnám e látást, és keresném értelmét: ímé álla előmbe *egy* hasonló a férjfiúhoz.

16. És hallék emberi szót az Ulai folyóvíz közepin, mely kiálta és monda: Gábriel, * tanítsd meg ezt a látásra! *rész 9, 21.

17. És jöve oda, a hol állok vala, és mikor jőne, megrettenék és borúlék orczámra, és monda nékem: Értsd meg embernek fija: mert végezett időre *lészen* e látás.

18. És mikor szóla velem, úgymint álomtól elfogatván esém orczámra a földre: de megillete * engem és lábamra állata, *rész 10, 10.

19. És monda: Ímé én megtanítlak tégedet, mi lészen a haragnak végén; mert a rendelt időre vége *lészen.*

20. Az a kos, melyet láttál, hogy két szarva vagyon, Médiának * és Persiának Királyait *példázza.* *rész 5, 31.

21. És a * kecskebak Görögországnak Királyát; és a nagy szaru, mely vala az ő szemei között, az † első Királyt. *vers 5. †rész 11, 3. 4.

22. És hogy a szaru * eltörék, és négy álla helyébe; négy birodalom támad abból a nemzetből, de nem annak erőssége szerint. *rész 11, 4.

23. És azoknak birodalmoknak végin, mikor elfogyattatnak a gonoszok, támad egy kemény orczájú Király, és mesék értője.

24. És annak ereje nagy lészen, noha nem az ő ereje által, és csudálatosképen pusztít, és előmeneti lészen, és megcselekeszi *akaratját,* és elveszt erőseket, és a szenteknek * népét. *vers 9. 11.

25. És az ő értelme által jó szerencsés lészen az álnokság az ő kezében, és az ő szívében felfuvalkodik, és a békességben elveszt sokakat; sőt a Fejedelmeknek Fejedelme ellen is feltámad, és kéz nélkűl rontatik meg.

26. És az estvéről és * reggelről való látás, mely megmondatott, igazság: Te azért pecsételd bé e látást, mert † sok napokra *való.*

* vers 14. † rész 12, 4—9. Jel. 10, 4.

27. És én Dániel elájulék, és elbetegülék *egynéhány* napig, és felkelék, és a Király dolgát * tettem: és elálmélkodtam ezen a látáson, és nem vala, a ki értené. * rész 6, 2.

IX. RÉSZ.

Dániel könyörgése: 70 titkos hetek.

Dáriusnak az Assvérus * fijának első esztendejében, ki a Médiabeliek nemzetségéből vala, ki Királylyá tétetett vala a Káldeusok országán. * Eszt. 1, 1. 2.

2. Birodalmának *azért* első esztendejében, én Dániel megértém a könyvekből az esztendőknek számokat, melyről az Úr szólott vala Jeremiás * Prófétának, hogy hetven esztendőt töltene bé Jérusálem pusztulásiban. * Jer. 25, 12. 29, 10.

3. És emelém az én orczámat az Úr Istenhez, hogy keresném *őtet* imádsággal, könyörgéssel, böjtöléssel, és zsákban való öltözéssel és hamuval.

4. Imádkozám az én Uramnak Istenemnek, és vallást tevék, és mondék: Kérlek, óh Uram, * nagy és rettenetes Isten, ki megtartod a fogadást és az irgalmasságot azokhoz, a kik téged szeretnek és megőrizik a te parancsolatidat! * Neh. 1, 5. 5 Móz. 7, 9.

5. Vétkeztünk és álnokságot cselekedtünk, hitetlenűl cselekedtünk, * és elszakadtunk *te tőled*, és eltávoztunk a te parancsolatidtól és ítéletidtől.

* 2 Kir. 17, 13—20.

6. És nem voltunk engedelmesek a te szolgáidnak a * Prófétáknak, kik szóltak a te nevedben a mi Királyinknak, Fejedelminknek, atyáinknak és az egész föld népének.

* Neh. 9, 28—33. Jer. 18, 12. 44, 9—21.

7. Néked Uram igazság, és nékünk orczánk pirulása, a mint ma * *megtetszik* a Júda férjfiainak, Jérusálem lakosinak, és az egész Izráelnek, közel és távol valóknak minden földeken, melyekre kivetetted őket az ő gonoszságokért, melylyel vétkeztek te ellened.

* 3 Móz. 26, 14. 28—33.

8. Óh Uram nékünk orczánk pirulása, a mi Királyinknak, Fejedelminknek és atyáinknak: mert vétkeztünk ellened.

9. A mi Urunké Istenünké az * irgalmasság és bocsánat: mert ő † tőle elszakadtunk. * Ésa. 28, 9. Sir. 3, 23. † vers 5.

10. És nem engedtünk a mi Urunk Istenünk szavának, * hogy járnánk az ő törvényiben, melyeket adott vala előnkbe az ő szolgái által a Próféták által. * 2 Kir. 17, 13—20.

11. És az egész Izráel általhágta a te törvényedet, és elhajlottak, hogy ne engednének a te szódnak. Ezért reánk omlott az átok és * esküvés, mely meg vagyon írva Mózesnek az Isten szolgájának törvényében; mert vétkeztünk ő ellene. * 5 Móz. 28, 15—68.

12. És valóba meghizonyította az ő beszédét, melyet szólott vala mi ellenünk és a mi * Bíráink ellen, a kik minket ítéltek, hozván mi reánk nagy veszedelmet, mert nem lett *oly* az egész ég alatt, a minémű lett Jérusálemben.

* Jer. 24, 2. 3.

13. A mint *meg* vagyon írva * a Mózes törvényében, mindenestől a veszedelem reánk jöve! És a mi Urunknak Istenünknek színe előtt nem esedeztünk, hogy megtérnénk a mi álnokságinkból, és figyelmeznénk a te igazságodra. * 5 Móz. 28, 15—68.

14. És siete az Úr a veszedelemmel, és azt reánk hozá: mert igaz a mi Urunk Istenünk minden ő cselekedeteiben, melyeket cselekedett: mert nem engedtünk az ő szavának.

15. Most mi Urunk Istenünk, ki kihoztad a te népedet Égyiptom * földéből hatalmas kézzel, és szerzettél magadnak nevet, mint e mai nap *bizonyítja.* Vétkeztünk, hitetlenűl cselekedtünk:

* 2 Móz. 12, 37. 13, 21. 22. 2 Kir. 17, 13—20.

16. Uram, a te minden * igazságid szerint távozzék el, kérlek a te haragod és búsulásod a te városodtól Jérusálemtől, a te szentséges hegyedtől, mert a mi bűneinkért, és a mi atyáinknak hamisságaikért, Jérusálem és a te † néped gyalázatra vagyon mindeneknek mi körűltünk. * Jer. 25, 12. † Zsolt. 79, 4.

17. És most hallgasd meg mi Istenünk a te szolgádnak könyörgését és az ő imádságit, és * világosítsd meg a te orczádat a te szent helyeden, mely elpusztíttatott, az Úrért.

* 4 Móz. 6, 25. Eszt. 8, 16.

18. Hajtsad én Istenem a te füledet, és hallgass meg, a te szemeidet nyisd meg, és tekintsd meg a mi pusztulásunkat, és a várost, mely a te nevedről * neveztetik; mert nem a mi igazságinknak bizodalmában vetjük elődbe a mi könyörgésinket, hanem a te nagy irgalmasságidban *való bizodalomban.*
*Zsolt. 132, 13. 14. Sir. 1, 4.
19. Uram hallgass meg, Uram légy kegyelmes, Uram légy figyelmetes, és cselekedd meg, ne késedelmezzél, tennen magadért, * *óh* én Istenem: mert a te nevedről neveztetik a te városod és a te néped. *Ésa. 48, 10. 11.
20. És még szólok és imádkozom vala, és vallást tészek vala az én bűnömről, és az én népemnek az Izráelnek bűnéről; és vetem vala az én könyörgésemet az én Uram Istenem eleibe, az én Istenemnek szent * hegyéért. *vers 18. Zsolt. 48, 2. 3.
21. Én, mondom, még szólok vala az én imádságomban: és ama férjfiú Gábriel, * kit láttam vala látásban először hogy nagy sebességgel repűl, megillete engemet az estvéli áldozatnak idejekor. *rész 8, 16.
22. És megtaníta, és szóla nékem és monda: Dániel, most jöttem ki, hogy megtanítsalak téged az értelemre.
23. A te könyörgésidnek kezdetiben, kiméne a beszéd, és én jöttem, hogy megjelentsem: mert te kedves vagy *Istennél:* értsd meg azért a beszédet és értsd meg a látást:
24. Hetven * hetek végeztettek a te néped felől és a te szent városod felől, hogy vége szakadjon a gonoszságnak, és bépecsételtessék a bűn, és hogy kitisztittassék a hamisság, és az örök igazság meghozattassék, és bépecsételtessék a látás és a Prófeczia, és felkenettessék a szenteknek szente. *vers 18.
25. Tudjad azért és eszedbe vegyed: e *népnek* szabadulása * és Jérusálemnek megépíttetése felől való beszédnek kimenésétől fogva, a Krisztus Fejedelemig hét hetek, és hatvankét hetek *vagynak,* és haza vitetik *a nép,* és megépíttetik ismét az úteza és a kerítés, *és lészen ez* az időknek † szorosságában.
*Esd. 1, 1—11. Neh. 2, 1—20.
†Esd. 4, 4—6. 21. Neh. 1, 3.
26. És hatvankét hét után kivágattatik a * Messiás, de *a halál* néki semmit nem *árt.* És a várost † és a szent *templomot* elpusztítja a következendő Fejedelem népe annyira, hogy az ő vége legyen *néminémű* vízözönnel, és mind a hadnak végéig teljességgel való pusztulás. *Luk. 23, 33. 24, 21.
Ján. 1, 42. 46. 50. †Luk. 19, 41—44.
27. És megerősíti sokaknak a szövetséget egy heten, és fél heten véget vet a véres áldozatnak és az ajándéknak, és az utálatosságoknak * elterjedések miatt lészen pusztulás, és mindenestől fogva való és eltökéllett pusztulás száll *a népre.* *Máté 24, 15.

X. RÉSZ.

Dániel látja az Isten dicsőségét.

Czírusnak * a Persiai Királynak harmadik esztendejében, szó jelenteték Dánielnek, ki neveztetik † vala az ő neve szerint Baltazárnak, és annak a szónak és a rendelt nagy időnek igazsága; és eszébe vevé a szót, és *annak* értelme *adaték* néki *azon* látásban.
*Esd. 1, 1—11. Ésa. 44, 28. 45, 1. 4. †rész 1, 7.
2. Azokon a napokon én Dániel adám magamat sírásnak, három egész hétnek napjain.
3. Kívánatos *állat*ok étkét nem ettem, hús és bor bé nem ment az én számon, sem kenettel nem kentem magamat, míg bé nem telének a három hétnek napjai.
4. És az első hónak huszonnegyedik napján valék én a nagy * Hiddékel nevű folyóvíznek partján. *1 Móz. 2, 14.
5. És mikor szemeimet felemeltem volna, látám és ímé egy férjfiú *vala ott* gyolcs *ruhá*ban öltözve, és dereka fel vala * övedezve drága szép aranynyal.
*Ezék. 40, 3. Jel. 1, 13.
6. És az ő teste mint a Társis *drágakő,* és az ő orczája mint a villámásnak ábrázatja, és az ő szemei mint az égő szövétnekek, és az ő karjai és lábai mint a tüzes érceznek ábrázatja; és az ő beszédének szava, mint a sokaságnak szava.
7. És én Dániel látám egyedűl e látást, a férjfiak *pedig,* kik én velem *valának,* nem * láták ezt a látást; hanem nagy rettenés szálla reájok, és elfutának, hogy magokat elrejtenék.
*Csel. 9, 3. 7.
8. És én magam hagyattam egyedűl, és látám ezt a nagy látást, és semmi erő nem marada bennem és az én színem megváltozék * annyira hogy erőm elveszne. *rész 7, 28.
9. És hallám az ő beszédének szavát, és mikor hallanám az ő beszédének sza-

vát, *mintegy* álom miatt orczámra borúlék, * és orczám a földön *vala*.
*rész 8, 18.
10. És ímé egy kéz illete engemet, és felállata engemet térdeimre, és az én kezeimnek tenyereikre.
11. És monda nékem: Dániel, kedves férjfiú *Istennél,* értsd meg a beszédeket, melyeket én néked szólok, és állj lábaidra: mert most bocsáttattam te hozzád! És mikor e szót szólaná én velem, felállék reszketvén.
12. És monda nékem: Ne félj Dániel: mert az első naptól fogva, melyen indula a te szíved, hogy megértsed *a látást,* és magadat * sanyargassad *böjtöléseddel;* a te Istened előtt meghallgattattak a te beszédid, és én jöttem a te beszédidért. *vers 3. 4.
13. De Persia országának Fejedelme álla én elömbe huszonegy napig, és ímé a Mihály * Angyal egy a fő Fejedelmek közűl jöve, hogy nékem segítségűl lenne; és én maradék ott a Persiai Királyoknál. *vers 21.
14. És jöttem, hogy néked tudtodra adjam, a mi következik a te népedre az utolsó * időkön: mert még a látás sok napokra *szolgál.* *rész 9, 24—27.
15. És mikor szólna én velem e beszédek szerint; vetém orczámat a földre, és megnémulék.
16. És ímé egy, ki hasonló vala az ember fijai hasonlatosságokhoz, illeté az én ajakaimat, és megnyitám * a számat és szólék és mondék annak, a ki † áll vala én előttem: Uram, e látásban reám fordulának az én fájdalmim, annyira hogy semmi erőm ne lenne.
*vers 15. †vers 5. 11.
17. És mimódon szólhat ezzel az én Urammal az én Uramnak szolgája? mert én *bennem* attól fogva, én bennem, mondom, nem álla meg az erő, és lélekzet nem marada én bennem.
18. És ismét illete engemet mintegy embernek hasonlatossága, és az Angyal megerősíte engemet.
19. És monda: Ne félj te kedves férjfiú; békesség néked, erős légy és bátorítsd meg magad! És mikor szólna velem, megbátorítám magamat és mondék: Szóljon az én Uram: mert megbátorítál engemet.
20. És monda: Tudod-é, miért jöttem hozzád? Mert most térek meg, hogy harczoljak a * Persiai Fejedelem ellen: és én ha kimegyek, † ímé Görögország Fejedelem jő elő. *vers 13. †rész 8, 21.
21. De megbeszélem néked, a mi meg vagyon jegyezve az igazságnak írásában; mert senki nincsen, a ki magát erősen tartaná ezekben én velem: hanem csak Mihály * *Angyal* a ti Fejedelmetek. *vers 13.

XI. RÉSZ.

Jövendőt mond az Angyal a Persiai, Görögországi, Égyiptomi és Siriai Királyokról.

És én a Médiabeli * Dáríusnak első esztendejében állék, hogy őtet megerősítsem, és néki segítséggel legyek.
*rész 5, 30. 31. 9, 1.
2. És most igazságot jelentek néked: Ímé még három Király támad Persiában, és a negyedik elgazdagúl nagy gazdagsággal mindenek felett, és mikor meghalad mindeneket gazdagsággal, feltámaszt mindeneket Görögország ellen.
3. És támad egy erős * Király és uralkodik nagy uralkodással, és cselekeszik a maga akaratja szerint.
*rész 8, 5—7. 21.
4. És minekutánna * megállapodik megrontatik az ő országa, és eloszol az égnek négy széleire, de nem száll az ő maradékira és nem az ő uralkodása szerint *uralkodnak,* melylyel uralkodott: mert kiszaggattatik az ő birodalma, és egyebeknek *adatik* ezeken kivűl.
*rész 8, 8. 22.
5. És megerősödik a Déli Király, és az ő Fejedelmei közűl *másik megerősödik;* és ez hatalmat vészen azon és uralkodik, nagy uralkodás lészen az ő uralkodása.
6. És *egynehány* esztendő mulva egybebarátkoznak, és a Déli Király leánya megyen * az Északi Királyhoz, hogy őket egybebékéltesse; de nem lészen annak arravaló karja ereje, sem pedig a *Király* meg nem marad az ő erejében, hanem kézbe adatik az asszony, mind azok a kik azt elhozták volt, mind az ő attya, és a kik az időben azt bátorították. *rész 2, 33. 34.
7. És támad annak *a Király leányának* gyökerének csemetéje közűl *egy,* az ő *király* rendiben, ki elmenvén hadat viszen az Északi Király erősségei ellen, és azok ellen munkálkodik, és *azokat* elfoglalja.
8. És annakfelette azoknak isteneiket is, Fejedelmeikkel és azoknak gyönyörűséges arany és ezüst edényeikkel egybe, fogságba viszi Égyiptomba, és ő több esztendeig uralkodik az Északi Királynál.

9. És a Déli Király az ő országába megyen, és visszatér az ő földébe;
10. De annak fijai hadat szereznek, és minekutánna sokaságot és sok seregeket gyüjtenek, eljő nagy gyakorta, és *mint* az árvíz, *azonképen* kiterjed *az ő népe* és általmegyen, és megtérvén hadakozik mind az ő erősségéig.
11. És megháborodik a Déli Király, és kimegyen, és megütközik az Északi Királylyal, és állat nagy sokaságot, és adatik az a sokaság az ő kezébe.
12. És a sokaság felemelkedik, és felfuvalkodik annak szíve, és sok ezereket elveszt, mindazáltal erejében meg nem marad;
13. Mert az Északi Király megtérvén, állat az elébbinél nagyobb sokaságot, és *egynéhány* esztendő mulva elmegyen nagy sereggel és nagy gazdagsággal.
14. És azokban az időkben sokan állanak a Déli Király ellen, és a pusztító fiak a te néped közűl felfuvalkodnak, hogy megerősítsék a látást, és elvesznek.
15. Mert eljő az Északnak Királya, és töltést tölt, és megveszi az erős várost: és a Délnek *Királyának* karjai meg nem állhatnak, sem az ő válogatott népe, és semmi ereje nem *lészen* az *ő ellensége ellen való* megmaradásra.
16. És minekutánna cselekeszik az ő ellensége az ő kedve szerint, holott senki nem lészen ellene álló, állani fog a * kívánatos földön is, melyet az ő erejével megemészt. * rész 8, 9. vers 41. 45.
17. Azután ismét elvégezi, hogy bémenjen az ő országának minden erejével, és békességnek színe alatt ő vele *valamit* cselekeszik, és leányát adja feleségűl a *Király*nak, azt beszédekkel elálltatván; de *az* nem áll meg abban, és az ő *attyának akaratja szerint* nem cselekeszik.
18. És fordítja orczáját a szigetekre, és sok *sziget*eket megvészen; de annak gyalázatos cselekedetit megenyhíti egy Hadnagy, visszaadván annak a gyalázatot minden *maga* gyalázatja nélkűl.
19. És fordítja orczáját az ő maga országának erősségeire: és megbotránkozván elesik, és nem találtatik.
20. És áll ennek helyébe *egy,* ki az ő birodalmának dicsőségében az adószedőt általjártatja; ki rövid napon megrontatik, noha nem haragban, sem viadalban.
21. És áll ennek helyébe *egy* utálatos, és nem adják néki az ország koronáját fejébe; hanem csalárdsággal megyen bé, és hízelkedéssel jut az országhoz.
22. És a karok árvízzel fogattatnak el az ő orczája előtt, és megtöretnek, még a szövetségnek Fejedelme is.
23. És békességnek színe alatt csalárdúl cselekeszik azzal, és elmenvén győzedelmet vészen kevés néppel.
24. Nagy csendességgel foglalja el az országnak gazdag részét, és azt cselekeszi, a mit nem cselekedtek sem az ő attyai, sem az ő ősei, zsákmányt, prédát, és gazdagságot oszt az *ő vitéz*inek, és gondolatival forgolódik az erősségek*nek megvételek* felől; de azt ideig *eltitkolja.*
25. És felindítja az ő erejét és szívét a Déli Király ellen nagy sereggel és a Déli Király is ingereltetik hadra nagy sereggel és igen erőssel, de meg nem állhat; mert gondoltak ő ellene gondolatokat.
26. És a kik az ő ételének részét eszik, megrontják őtet, és az ő seregét elnyomja *egy* árvíz, és sokan seb miatt elhullanak.
27. És ennek a két Királynak szíve gonoszra *lészen* és egy asztalnál hazugságot szólnak *egymásnak;* de *az ő tanácsok* véghez nem megyen; mert annak vége még *más* bizonyos időre *halasztatik.*
28. Azért megtér az ő földébe nagy gazdagsággal, és elméjé*ben gondolkodik* a szent szövetség ellen, melyet mikor megcselekeszik, megtér az ő földébe.
29. Bizonyos időben ismét megyen délre: de nem lészen *olyan szerencsés* mint először, vagy mint utolszor.
30. És jőnek ő reá Olaszországi hajók, honnét nagy bánatja lészen és viszont haragszik a szent Szövetség ellen, és véghez viszi *akaratját;* és visszatérvén egyet ért azokkal, kik elhagyják a szent frigyet.
31. És a karok ő mellé állanak, és megfertéztetik a szent helyet, és elvesztik a szüntelen való *áldozatot;* és felteszik a pusztító utálatosságot.
32. Mert a kik hitetlenűl cselekesznek az *Isten* szövetsége ellen, azokat megfertézteti hízelkedésekkel, hogy az ő Isteneket esmérőknek népét megfogják, miképen hogy meg is cselekeszik.
33. És a népnek értelmesei, *a kik* sokakat oktatnak, elesnek fegyver és

tűz miatt, fogság és rablás miatt sok ideig.

34. És minekutánna elhullanak, megsegíttetnek kicsiny segítséggel, és adják magokat hozzájok sokan szép beszédekkel.

35. És az értelmesek közűl elhullanak, hogy megpróbáltassanak magokban, megtisztíttassanak és megfejéríttessenek a végezett ideig: mert még az elrendelt idő *tovább lészen*.

36. És cselekeszik az ő akaratja szerint az a Király, és felemelkedik, és felmagasztalja magát minden Isten felett, és az Isteneknek Istenek ellen csudákat szól, és szerencsés lészen, míg végre megyen a harag: mert végezés lett *a felől*.

37. Az ő eleinek Istenivel is nem gondol, sem az asszonyoknak kívánságára nem figyelmez, és semmit Istennel nem gondol, hanem mindeneknek felette magasztalja magát.

38. És tiszteli a Maozim Istent az ő székiben, az Istent is, kit nem esmértek az ő attyai, tiszteli aranynyal, ezüsttel, drágakövekkel, és kívánatos *állat*okkal.

39. És cselekeszi *mind ezeket* az erősségnek kerítésiben az idegen Istennél: a kit megesmérénd, megsokasítja annak dicsőségét, azokat sokakon Urakká teszi, és a földet elosztja jutalom gyanánt.

40. A végnek idején pedig, megütközik ő vele a Déli Király, és mint a forgószél, úgy megyen reá az Északi Király szekerekkel, lovagokkal, és sok hajókkal: és bémegyen a földekre, és mintegy árvíz elszéled, és általmegyen *az országon*.

41. És megyen a kívánatos földre, és sok *város*ok megromlanak: és ezek megszabadulnak az ő kezekből, Edom és Moáb, és az Ammon fijainak Fejedelmeik.

42. És veti kezeit a földekre, és Égyiptom földe nem menekedik meg *tőle*.

43. És uralkodik arany és ezüst kincsein, és minden drágalátos javain Égyiptomnak; a Libiabeliek is és a Szerecsenek *lésznek* az ő járásiban.

44. De a hírek rettentik el őtet Napkeletről és Északról; és kijő nagy haraggal, hogy elveszessen és megöljön sokakat.

45. És fundálja az ő palotáinak sátorit, a tengerek között a kívánatos szent hegyen; * és megyen annak tetejére, és nem lészen néki segítője.

* Zsolt. 48, 2. 3.

XII. RÉSZ.

Prófétál az Angyal a halottak feltámadásáról és a prófeczia homályosságáról.

És az időben, mivelhogy a nagy Fejedelem Mihály * *Angyal* uralkodik, ki a te népedért áll, mikor lejénd a nyomorúságnak ideje, melyhez hasonló nem volt attól fogva, hogy a nép kezdett lenni mind az ideig: Akkor mondom az időben a te néped megszabadúl, valaki írva találtatik ama könyvben.

* rész 10, 13.

2. És sokan azok közűl, kik alusznak a * földnek porában, felserkennek, némelyek az örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökké való utálatosságra. * Ezék. 37, 11. 12.

3. És a bölcsek fénylenek, mint az égnek fényessége; és a kik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok, örökkön és örökké *fénylenek*.

4. Te pedig Dániel, zárd bé * e beszédeket, és pecsételd bé e könyvet a végső ideig: tudakoznak *erről* sokan, és az értelem bővebben lészen.

* vers 9. rész 8, 26.

5. És tekintém én Dániel, és ímé más két *Angyal* áll vala, egyik * a folyóvíznek partján innét, a másik túl a folyóvíznek partján. * rész 10, 4.

6. És *egyik* monda a férjfiúnak, * ki gyolcsba öltözött vala, ki a folyóvíz felett *vala*: Mikor lészen végek e csuda dolgoknak? * rész 10, 4.

7. És hallám, hogy a férjfiú, a ki gyolcsba öltözött vala, ki a folyóvíz felett vala, ki felemelte vala az ő jobbkezét, és balkezét az * ég felé, megesküvék az örökké élő *Isten*re, hogy ideig, † időkig, és az *időnek* feléig, és minekutánna elvégezik a szent nép erejének rontását, mind ezek elvégeztetnek. * Jel. 10, 5. 6. † rész 7, 25.

8. És én hallám és nem értém, s mondék: Uram, mi *lészen* ezeknek végek?

9. És monda: Menj el Dániel: mert bé vagynak zárva és pecsételve * e beszédek az utolsó ideig. * vers 4.

10. Megtisztíttatnak, megfejéríttetnek, és megfrisseltetnek sokan; de a hitetlenek hitetlenűl cselekeszeknek, és a hitetlenek semmit nem értenek, de az értelmesek értenek.

11. Ez időtől fogva, melyen elvéte-

tik a szüntelen való * *áldozat,* és feltétetik a pusztításnak utálatossága; *lészen* ezer kétszáz és kilenczven nap.
*rész 11, 31.
12. Boldog a ki várja, és éri az
ezer háromszáz és harminczöt napot.
13. És te Dániel, menj el a te határodig, és elnyugszol, és állasz a te állapotodra a napoknak végén.

HÓSEÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Az Izráel bálványozásának példázatja: végre megtartatik Júda és Izráel.

Az Úrnak szava, mely volt Hóseáshoz a Beeri fijához, az * Uzziásnak, Jótámnak, † Akáznak, Ezékiásnak, Júda Királyinak idejekben; és †† Jéroboámnak idejében, ki Jóásnak az Izráel Királyának fija volt. *Ésa. 1, 1. Ámós 1, 1. †2 Krón. 27, 1. 28, 1. 29, 1. ††2 Kir. 14, 23.
2. Először így szól az Úr Hóseás által, és monda az Úr Hóseásnak: Menj el, végy feleségűl magadnak *egy nyilvánvaló* paráznát, és *nevelj* fiakat a parázna asszonytól: mert paráználkodván paráználkodott e föld, hogy ne kövesse az Urat.
3. Elméne azért *Hóseás,* és vevé magának feleségűl Gómert a Dibláim leányát, ki teréhbe esék, és szüle néki fiat.
4. És monda az Úr néki: Nevezd az ő nevét Jezréelnek: mert egy kevés idő mulva megbüntetem a Jéhu * házát a Jezréel városában tett † vérontásért, és az Izráel országát elrontom.
*2 Kir. 9, 1—7. †2 Kir. 10, 6—31.
5. És akkor lészen ez, hogy az Izráelnek ívét * eltöröm Jezréelnek völgyében. *2 Kir. 15, 29. Ésa. 8, 4.
6. Ismét teréhbe esék *Gómer,* és szüle leányt, és monda az Úr néki: Nevezd az ő nevét Ló-Rukhamának: mert többé nem mívelem, hogy megkegyelmezzek az Izráel házának, hanem * elvesztvén elvesztem őtet: *2 Kir. 17, 6.
7. De a Júda házának megkegyelmezek, és megtartom őket az ő Urokban Istenekben; de nem * ívekkel, sem fegyverekkel tartom meg őket, sem ütközetekkel, sem lovakkal, sem lovagokkal. *2 Kir. 19, 35. 36.
8. És elválasztván Ló-Rukhamát a csecstől, ismét teréhbe esék, és szüle fiat.
9. És monda *az Úr:* Nevezd az ő nevét Ló-Amminak: mert ti *vagytok* nem én népem, én sem lészek ti *Istenetek;*
10. Mindazáltal az Izráel fijainak számok olyan lészen, mint a tenger fövenye, mely meg nem mérettethetik, meg sem számláltathatik; és meglészen ez, hogy a helyen, * a hol ezt mondották nékik: Nem én népem *vagytok* ti! ott mondják ezt nékik: az élő Isten fijai *vagytok* ti! *vers 9. 12. Róm. 9, 25. 26.
11. És öszvegyülnek a Júda és Izráel fijai egyenlőképen, és egy * Fejedelemhez hallgatnak, s feljőnek az *ő bujdosásoknak* földéről, mert nagy lészen Jezréel napja.
*Ezék. 37, 19—22. 1 Kir. 11, 13—39.
12. Mondjátok meg a ti atyátokfiainak, hogy már * én népeim ők, és a ti hugaitoknak, hogy kedvemben vagynak nékem. *vers 9. Ésa 4, 2. 3. Jer. 31, 31—34. 33, 4—7.

II. RÉSZ.

Isten népének lelki paráznasága, büntetése: azután Istennel új egyesülése.

Pereljetek a ti anyátokkal, pereljetek: mert nem én feleségem ő, én sem vagyok férje néki: vesse el azért az * ő kurvaságát az ő orczájáról, és az ő paráznaságát az ő mejjéről;
*Ezék. 16, 24. 35. 45—47. 23, 2—21.
2. Hogy megfosztván mezítelen ne hagyjam őtet, és ne tégyem olyanná, minémű volt * születése napján; *és* pusztaságra ne juttassam és száraz földdé ne tégyem őtet, és szomjúval meg ne öljem őtet. *Ezék. 16, 4—7.
3. Az ő fijain sem könyörűlök: mert paráznaságból * való fiak. *rész 5, 7. Ésa. 57, 3. Ezék. 16, 35—45. Jer. 5, 7.
4. Mert paráználkodott az ő annyok, szidalomba bémerűlt, a ki őket e világra szűlte: mert ezt mondotta: Elmegyek az én szeretőim után, kik nékem * megadják kenyeremet, vizemet, gyapjamat, lenemet, olajomat, és italomat. *Jer. 44, 16. 17.
5. Annakokáért ímé én tövissel békesztem az ő útát, és sövényt fognak eleibe, hogy az ő ösvényét ne találja meg.

6. És az ő szeretői után járván, azokat ne érje el, és keresvén azokat ne találja meg; azután azt mondja: Elmegyek az én első férjemhez: mert nékem akkor volt jobban dolgom, mikor nála voltam, hogynem mint mostan.

7. Mert ő eszébe nem veszi, hogy én adom néki a búzát, a bort, és az olajt, és én szaporítom meg az ezüstöt néki; ő pedig a Baálra * költötte az aranyat. * Ezék. 16, 16–19.

8. Azokáért reá térek, és elveszem tőle az én * búzámat az ő idejében, és mustomat divatjában, és kiragadom *kezéből* az én gyapjúmat és lenemet, melylyel az ellenem való rútságát fedezte. * Jóel 1, 4. 12.

9. Hogy kinyilatkoztassam * az ő gonoszságát az ő szeretőinek szemeik előtt, és őtet senki az én kezemből ki nem ragadja. * Ezék. 16, 37–42.

10. És megállatom minden örömét, inneplését, újholdnak innepét, Szombatját, és minden ő innepe * napját. * Sir. 1, 4.

11. Elpusztítom szőlőit és figefáit, melyek felől ezt mondta: Bérembe jutottak ezek nékem, melyet az én szeretőim adtak nékem; és erdővé tészem azokat, és a mezei vad megeszi azokat.

12. És reá emlékeztetem őtet a Baál tiszteletinek napjaira, a mikor áldozott annak, és mikor fülönfüggőjével, aranyláncczával magát felékesítette, és elment az ő szeretői után, és én rólam elfelejtkezett, ezt mondja az Úr.

13. Annakokáért ímé én hozzám hajtom őtet, mikor a pusztába viszem őtet, és szólok néki szép szóval.

14. És megadom néki az ő szőlőit onnét, és az Akor völgyét *megmutatom,* hogy jó reménység támadjon *bennek,* és énekel ott, mint ifjúságának idején, és mint mikor Égyiptomnak földéből feljöve.

15. És meglészen ez, azt mondja az Úr, hogy akkor ezt mondod nékem: Én * férjem vagy! és nem mondod többé ezt *nékem:* Én Baálom vagy! * vers 22. Jer. 2, 27.

16. És elvesztem a Baáloknak neveket szájából, és nem emlékezik meg többé azoknak nevekről.

17. És frigyet * szerzek nékik azon a napon a mezei vadakkal és az égi madarakkal, és e földi csúszómászó állatokkal; és az ívet, a fegyvert, † és hadakozást elvesztem e földről, és megnyugotom őket nagy bátorsággal. * Jób 5, 23. Ezék. 34, 25. † Ezék. 39, 9. 10. Ésa. 2, 4.

18. És *ujonnan* eljegyzelek * magamnak téged házastársúl mind örökké, és eljegyzelek téged magamnak igazsággal és ítélettel, kegyelemmel és irgalmassággal. * Ésa. 4, 2. 4.

19. És eljegyzelek * tégedet magamnak hittel, és megesméred az Urat. * Ésa. 54, 10–14.

20. És lészen azon a napon, hogy meghallgatom, ezt mondja az Úr, meghallgatom az egeket, ők is meghallgatják a földet.

21. A föld is meghallgatja a * búzát, a mustot, az olajt, és azok is meghallgatják Jezréelt. * vers 11.

22. Én bévetem én magamnak őtet a földbe, és megkegyelmezek annak a ki kegyelem * nélkűl vala; és ezt mondom annak, a ki én népem vala: Én népem vagy te; ő pedig ezt mondja: *Te* † én Istenem *vagy!* * vers 1. rész 1, 9. Róm. 9, 25. 1 Pét. 2, 10. † vers 15.

III. RÉSZ.

Az Izráel vétke, megvettetése: felvétetése.

Továbbá monda az Úr nékem: Menj el mégis, szeress oly asszonyt, melyet a férje szeretett, de ugyan parázna; az Úrnak az Izráel fijaihoz való * szeretete szerint, kik mégis az idegen istenekhez vágyakoznak, és szeretik a † palaczk bort. * rész 9, 10. 11, 8. † Ésa. 28, 7.

2. És megszerzém azt magamnak tizenöt ezüstpénzen, és másfél véka árpán.

3. És mondék néki: Sok ideig ülsz te *özvegyen* én számomra, nem paráználkodol, *más* férjhez sem mégy, és én *hozzám vészlek* ismét tégedet.

4. Mert az Izráel fijai sok ideig * ülnek Király nélkűl, Fejedelem nélkűl, áldozat nélkűl, oltár nélkűl, papöltözet nélkűl, és képek nélkűl. * rész 10, 3.

5. Annakutánna megtérnek * az Izráel fijai, és megkeresik az ő Urokat Isteneket, és Dávidot † az ő Királyokat: és félelemmel járulnak az Úrhoz és az ő jóvoltához, az utolsó időkben. * Jer. 30, 9. † Ezék. 34, 23–25.

IV. RÉSZ.

Feddi s inti a népet a sok bűnről.

Halljátok meg az Úrnak beszédét, ti Izráel fijai: mert az Úrnak pere vagyon e földnek lakóival: azért hogy nincs *ő bennek* semmi igaz beszéd, semmi irgalmasság, és az Istennek semmi * esmérete nincsen e földi *emberek*ben. * Jer. 23, 10. 11. 14.

2. A hamis esküvés, a hazugság, * a gyilkosság, az orvság, és a paráznaság eláradtak, és egyik vér a másikat éri.
*2 Kir. 21, 16. Ezék. 22, 6—8.
3. Annakokáért megromol e föld, és minden lakói elvesznek róla *minden* mezei vadakkal, égi madarakkal, sőt a tenger halaival egyetemben elvesznek.
4. Mégis bátor senki ne feddje s ne oktassa az embert: mert a te néped kétség nélkűl hasonlatos azokhoz, kik az ő Papjokkal szembe * szöknek.
* Ezék. 3, 26. 27. 2 Krón. 24, 20. 21. 25, 16.
5. De el kell *fényes* nappal veszned, elvesz a Próféta is éjjel veled egyetemben; elvesztem a * te anyádat is.
* rész 2, 1—3.
6. Elvesz az én népem; mivelhogy tudomány * nélkűl való, mivelhogy te megvetetted az igaz tudományt: én is megvetlek tégedet, hogy Papom ne légy nékem; és mivelhogy a te Istenednek törvényéről elfelejtkeztél: én is elfelejtkezem a te fijaidról. * vers 14. Jer. 4, 22.
7. Mennél több jóval voltam hozzájok, annál inkább ellenem jártak; de én az ő dicsőségeket gyalázatra fordítom.
8. Az én népemnek bűnéért való áldozattal élnek, és azoknak bűnökre nagy szorgalmatossággal vígyáznak.
9. Annakokáért, a mint jár *miattam* a nép, úgy jár a Pap; * és megbüntetem őtet az ő *gonosz* útaiért, és megfizetek néki munkájáért;
* Ésa. 24, 1. 2. Sir. 2, 20.
10. Mert esznek, de meg nem * elégesznek: paráználkodnak, de nem szaporodnak; mert elszakadtak az Úrtól, hogy *őnéki* ne szolgáljanak.
* 3 Móz. 26, 26. Mik. 6, 14.
11. A * paráznaság, a bor és a must elvette eszeket. * rész 5, 4.
12. Az én népem az ő fa *Istenétől* kérd tanácsot, hogy az ő pálczája feleljen néki: mert a paráznaságoknak lelke megcsalta * *őtet,* hogy paráználkodjanak, elfordulván az ő Istenektől.
* rész 5, 4. Jer. 2, 27.
13. A hegyek * tetején áldoznak, és a halmokon gyujtnak áldozó füstöt a cserfa alatt; nyárfa és hársfa alatt; mert jó annak az ő árnyéka; annakokáért a ti leányitok kurvákká lésznek, és a ti menyeitek paráznákká.
* Ezék. 20, 28.
14. És nem büntetem-é meg a ti leányitokat, hogy kurválkodtak? és a ti menyeiteket, hogy paráználkodtak? mert ők a paráznákhoz adják magokat, és a kurvákkal áldoznak: és az értelem nélkűl * való nép elvesz. * vers 6.
15. Ha te paráználkodol is, Izráel, csak *hogy* immár a Júda ne szakadna el *én tőlem,* és ne menjetek Gilgálba, se ne menjetek fel *áldozni* Bethávenbe, és ne esküdjetek ott *mondván:* Él az Úr!
16. Mert mint a délczeg üsző, olyan délczeg az Izráel; de ezennel tágas földön őrizi őket az Úr, mint a bárányt.
17. A bálványokhoz * ragaszkodott Efraim: hagyj békét néki *Hóseás!*
* rész 7, 16. Jer. 15, 1.
18. Megdöglött az ő * borok; paráználkodván paráználkodtak, szerették mondani az ő Fejedelmei az ő gyalázatjokra: Hozzatok † *ajándékot!*
* Ésa. 1, 22. † 2 Móz. 23, 8.
19. De a *hirtelen való veszedelemnek* szele, szárnyai alá vészi e népet, és megszégyenűl * az ő áldozatai miatt.
* 2 Kir. 17, 6—12.

V. RÉSZ.

Feddi főképen a Papokat s Főrendeket.

Halljátok meg ezt, ti Papok, vegyétek eszetekbe Izráel háza, és hallgassátok meg Királynak udvari *népe,* mert ti veletek *vagyon* pere *az Úrnak,* kik olyanokká lettetek *a köznépnek,* mint a Mispa *hegyén megvettetett* * tőr: és a Tábor *hegyén* kiteríttetett háló.
* Jer. 23, 1. 2.
2. Kik az öldöklésre álnok tanácsot tartottak; jóllehet én dolgom, hogy mindeneket megbüntessek.
3. Esmérem én az Efraimot, és az Izráel nem rejtetett el én tőlem: mert te Efraim most is * paráználkodol, megfertéztetett az Izráel. * rész 6, 10. 7, 11.
4. Nem igyekeznek azon, hogy az ő Istenekhez * térjenek; mert a paráználkodásra való *nagy buzgó* lélek vagyon bennek, és az Urat nem esmérik.
* rész 4, 12. Jer. 18, 12. 44, 16—19.
5. De *elég* tanú lészen Izráel ellen az ő * kevélysége. Az Izráel azért és Efraim az ő † álnokságokért elvesznek; még a Júda is ő velek elvesz.
* Ésa 28, 1. † rész 7, 10. 11.
6. Az ő juhaikkal és barmaikkal mennek az Urat keresni, de nem találják *meg;* mert elrejtezett előlök.
7. Hitetlenűl cselekedtek az Úr ellen: mert idegen * fiakat nemzettek: most *már a veszedelem* rövid napon bényeli őket † az ő örökségekkel egybe.
* rész 2, 3. † 2 Kir. 15, 29. 17, 6. 25, 1. 11.

8. Kürtöljetek szaruval Gibeában, trombitáljatok Rámában, kiáltsatok Bethávenben, azután te benned, óh Benjámin!
9. Az Efraim elpusztúl a büntetésnek idején: az Izráelnek nemzetségi között *eléggé* * tanítottam az igazságot.
* 2 Kir. 17, 13—18. 23.
10. Felbontották a Júda Fejedelmi az *Isten törvényének* * határát; de kiontom rájok, mint a vízözönt, az én búsulásomat. * 2 Kir. 17, 19—21.
11. Prédára költ az Efraim, törvény szerint romol meg: mert szabadakaratja szerint járt az *emberi* parancsolatok után.
12. De én megemésztő moly gyanánt *lészek* Efraimnak, és a Júda házának szúféreg gyanánt.
13. És látá Efraim a maga * nyavalyáját, Júda is látá a maga sebét, és Assiriába ment az Efraim, és *Júda* Járeb Királyhoz küldött; de ő nem gyógyíthatott meg titeket, és nyavalyátokból titeket meg nem orvosolhatott.
* rész 7, 11.
14. Mert én az Efraim ellen olyan *lészek*, mint a kegyetlen oroszlán, és a Júda háza ellen, mint az oroszlánykölyök; én magam, én * magam megszaggatom, és elmegyek; megragadom, és senki *kezemből* ki nem ragadhatja! * rész 8, 14.
15. Elmegyek, visszatérek az én helyemre, mind addig, mígnem megesmérik magokat, hogy vétkeztek, és mígnem megkeresik az én orczámat: mikor a nyavalya rajtok lészen, idején * megkeresnek engemet, *mondván:*
* Ezék. 6, 9.

VI. RÉSZ.

Megtérés. Gonoszságokról való panasz.

Jertek el, * térjünk vissza az Úrhoz: mert ő szaggatott meg, és ő gyógyít meg minket, megvert, és béköti a mi sebeinket. * Jer. 31, 18. 19.
2. Megelevenít * minket két nap mulva; harmadnapon feltámaszt minket, és élünk az ő orczája előtt.
* Ésa. 26, 19.
3. Megesmérjük *jóvoltát*, és eljutunk az Úr *kegyelmének* esméretire, *hozzánk* készült az ő kijövetele mint a hajnal, és eljő mi hozzánk mint az eső, mint a tavasz időbeli eső, a földnek alkalmatos idejebeli esője.
4. Mit cselekedjem veled Efraim? mit cselekedjem te veled Júda? mert a ti jámborságtok olyan, mint a reggeli harmat, és mint a köd, *mely* reggel felkél.
5. Ezokáért megvertem az én Prófétáim által, megöltem * őket az én számnak beszédivel; és a te ítéletid *olyanok voltak, mint* a feljövő *napnak* világossága. * Jer. 1, 10.
6. Mert irgalmasságot * kívánok én *tőled* s nem áldozatot, és az Istennek esméretit *inkább* az égőáldozatnál.
* 1 Sám. 15, 22. Ésa. 1, 11—17. Ámós 5, 21. 22.
7. De ők, mind *megromlott* emberek, megszegték az *én* * szövetségemet: és abban hitetlenűl cselekedtenek én velem. * rész 5, 10. 8, 1.
8. Gileád, az álnokság cselekedőinek városok, és vérontásba bémerült.
9. És mint a tolvajok lesik az embereket, azonképen a Papitársaság egyenlő tanácscsal az úton *embert* ölnek; mert az ő szándékokat teljesítik meg.
10. Nagy gonoszságot látok az Izráel házában, ott vagyon az Efraimnak paráználkodása, megfertéztetett az Izráel.
11. Te is Júda csemetéket plántálsz magadnak, midőn *én* visszahozom az én népem foglyait.

VII. RÉSZ.

Mégis a bűnről való panasz.

Mikor az Izráel *népét* orvoslanám; akkor tetszék ki Efraimnak álnoksága, és Samariának gonoszsága, mert csalárdúl cselekedtek, mint az *éjjel* bémenő lopó, mint a kivűlvaló tolvaj *egymást* rontják.
2. És nem gondolták az ő szívekben, hogy minden ő gonoszságokat látom: Most körűlvették őket az ő gonosz cselekedeteik, és én előttem vagynak.
3. Az ő gonoszságokkal vidámítják meg a Királyt, és az ő hazugságokkal a Fejedelmeket.
4. Mindnyájan paráználkodnak, hasonlatosok * a sütőnek bégyujtott kemenczéjéhez, *ki csak* akkor szünik meg annak gerjesztésétől, mikor a megdagasztott tészta megkél. * vers 6. 7.
5. A mi Királyunkat az ő *öröme* napján a Fejedelmek tömlőborokkal megbetegítették, *ő is* * a csúfolókhoz tette magát: * Péld. 20, 1.
6. Mert szíveket az álnoksághoz úgy hozzá készítettek alattomban, mint * a sütőkemenczét, *mely*, mikor egész éjszaka az ő sütőjök aluszik, reggel ég mint a lángozó tűz. * vers 4. 7.
7. Mindnyájan hevek a gonoszságban mint a hév sütőkemencze, megemésztik

az ő Bíráikat; minden ő Királyaik elhullanak, *de mégis* egy sem kiált én hozzám ő közűlök.
8. Az Efraim a *pogány*népek közé elegyítette * magát, az Efraim olyan mint a *tűz előtt* meg nem fordíttatott pogácsa. * Ésa. 7, 1. 5. 6.
9. Megették az idegen *népek* az ő erejét, és ő nem veszi eszébe: meg is őszült ő, még sem veszi eszébe *magát.*
10. És az Izráel kevélysége jóllehet bizonyságot tészen ő ellene: még sem térnek * az ő Urokhoz Istenekhez, és nem keresték őtet mind † ennyi *rongálásá*ban is. * Jer. 18, 12. † Ámós 4, 9.
11. És olyan az Efraim, mint a bolond galamb, balgatag! Égyiptomra kiáltnak, és Assiriába * mennek: * rész 5, 13.
12. De valahová mennek, megvetem nékik az én hálómat, *és* mint az égi madarat levonszom őket, megkötözöm őket, mint meghallották az ő Gyülekezetekben.
13. Jaj nékik: mert * eltávoztak én tőlem; azért elpusztíttatnak: mert hitetlenűl cselekedtek ellenem: én váltottam meg őket; és ők hazugságot szóltak ellenem. * Ésa. 30, 1—11.
14. És nem kiáltottak én hozzám szívek * szerint, mikor az ő ágyasházokban jajgattak: A búzáért, borért egybegyülnek; de én tőlem elszakadtak. * Ésa. 29, 13.
15. És én bekötöztem az ő karjokat, és megerősítettem, de ők gonoszt gondoltak ellenem.
16. Megtérnek; *de* nem a Felséges *Isten*hez, olyanok voltak, mint a csalárd * kézív; de fegyverrel hullanak el az ő Fejedelmeik az ő nyelveknek kevélysége miatt. Ez az ő megcsúfoltatások Égyiptomnak földében! * Zsolt. 78, 57.

VIII. RÉSZ.

Hirtelen jő veszély a bálványozásért.

Vegyed szádba a kürtőt *Hóseás, és mondjad:* Mint a keselyű, * *olyan sebesen jő a veszedelem* az Úrnak házára: mert megszegték † az én frigyemet, és az én törvényem ellen hitetlenűl cselekedtek. * 5 Móz. 28, 49. † rész 6, 7. 10, 4.
2. Kiált * én hozzám az Izráel: Én Istenem, *úgymond,* esmérünk tégedet; * rész 7, 12.
3. De messze távozott Izráel a jótól, az ellenség azért kergeti őtet.
4. Királyt emeltek ők; de nem én tanácsomból, Fejedelemséget szereztek, s én nem tudtam: az ő ezüstökből és az ő aranyokból bálványt csináltak; azokáért elvesznek.
5. Elhágy *tégedet* a * borjúképed, óh Samaria, mikor az én haragom felgerjed ő ellenek! Valyon meddig nem igyekeznek az ártatlanságra? * 1 Kir. 12, 28—30.
6. Mert ez is *a borjú* Izráelben támadott, mesterember csinálta azt, nem Isten ő: mert darabonként romol Samariának * borjúja. * 2 Kir. 23, 15. 16.
7. Bizony csak szelet * vetnek *a földbe,* és forgószelet aratnak: nem indúl szárba, nem lészen abból a gabonából liszt, és ha szinte teremne is; az idegenek megemésztik azt.
* rész 10, 11. 13. Jób 15, 35.
8. Bényeli Izráelt *az ellenség,* majd *immár* a pogányok között olyanok lésznek, mint az * elvettetett edény;
* Jer. 22, 28. 48, 38.
9. Mert ők Assiriába mentek fel: olyak mint az egyedűl való vadszamár: az Efraimiták szeretőket bérlenek magoknak;
10. Noha megbérlették a pogányokat, mindazáltal egybegyüjtöm azokat *ő ellenek,* és a Királynak *és* Fejedelmeknek terhek miatt keseregnek egy kevéssé.
11. Mivelhogy az Efraim megsokasította az * oltárokat büntételre: annakokáért veszedelmire † lésznek néki az ő oltárai. * rész 10, 1. † 2 Kir. 17, 6. 7.
12. Eleibe írtam az én drága * törvényemet; *de ők* idegen *dolognak* állították *azt.* * Zsolt. 147, 19. 20.
13. Az én égőáldozatomnak áldozatjában áldoznak nékem hússal, és megeszik: de nem veszi jó néven az Úr; immár megemlékezik az ő álnokságokról, meglátogatja az ő * álnokságokat, hogy ők Égyiptomhoz folyamnak.
* rész 9, 6.
14. És elfelejtkezett * az Izráel az ő Teremtőjéről; és oltárokat épített, és a Júda erős városokat szaporított; én pedig tüzet † bocsátok ki az ő városira, mely megemészti az ő palotáit.
* 5 Móz. 32, 15. 16. Jer. 2, 27. † rész 5, 13.

IX. RÉSZ.

Bizonyos veszedelem jő a bűnért.

Ne örülj te Izráel a te békességednek mint *egyéb* népek: mert paráználkodással elszakadtál a te Istenedtől, szereted a parázna bérit minden * búza szérűiden; * rész 2, 4.

2. De a szérű és a sajtó nem * tartja el őket, és a must megcsalja őket.
* rész 2, 8—10.

3. Nem laknak az Úrnak földén, hanem ismét Égyiptomba tér * az Efraim, és Assiriában fertelmes étket esznek.
* 2 Kir. 23, 33. 34. Jer. 43, 7. 44, 16—19. 25.

4. Nem áldoznak az Úrnak borral, és nem lésznek kedvesek az ő *italiáldozatjai* néki: az ő áldozatjaik olyanok, mint a síróknak kenyerek, a kik abban esznek is, megfertéztetnek: mert az ő kenyerek az ő lelkekért nem megyen bé az Úr házába.

5. Mit cselekesztek az esztendőnként való Innepen, és az Úrnak Innepe napján?

6. Mert ímé a pusztaság miatt elbujdosnak: Égyiptom * rekeszti bé őket, Móf temeti el őket: kincsekkel *épített* gyönyörűséges *örökségedet* a csalán veszi fel, és tövis *fogja fel* az ő lakóhelyeiket. * vers 3. rész 8, 13. Jer. 44, 27.

7. Elérkeztek az ő meglátogatásoknak napjai, eljutottak a fizetésnek napjai, megesméri akkor az Izráel, hogy bolond volt * Prófétája, balgatag és hijábavaló volt, az ő álnokságának sokságáért, és *Istennek ő ellene való* nagy gyűlölségéért. * Sof. 3, 4.

8. Efraimnak az én Istenemmel való őrállója, *tudniillik* a Próféta madarásznak * tőrivé lett minden ő útaiban, utálatos állat az ő Istenének házában!
* Ezék. 13, 10. 18. 19.

9. Mélyen bémerültek *a gonoszságba,* megromlottak *életekben,* miképen a Gibeabelieknek * idejekben; megemlékezik *Isten* az ő álnokságokról, meglátogatja az ő gonoszságokat.
* rész 10, 9. Bír. 19, 22. 25.

10. *Oly kedves volt én nálam* az Izráel, mint a pusztában talált szőlő, és mint a figefának első gyümölcse az ő első termésében, olyan kedvesen fogadtam a ti atyáitokat; *de* ők a * Baálpeór *bálvány*hoz bémentek, és nagy szégyenséggel tőlem elszakadtak, az ő utálatosságok volt az ő kedvek szerint.
* 4 Móz. 25, 3. Zsolt. 106, 28.

11. Efraimnak dicsősége * elrepűl mint a madár, még születésétől, méhben *hordoztatásá*tól, fogantatásától, fogva. * rész 10, 3. 6. 7.

12. Mert még ha fiakat neveléndnek is; * kiszaggatom őket, hogy emberkort ne *érjenek;* bizony jaj is lészen nékik, mikor eltávozom ő tőlök! * rész 2, 3.

13. Efraim, a mint én láttam, olyan, mint a Tírus *város*ban hajlék alatt kedvére plántáltatott fa: de mindazáltal Efraim kihozza az ő fijait a veszedelemre.

14. Adj valamit nékik Uram; *de* mit *kérjek, hogy* adj? Adj gyermek vesztő méhet nékik, és téj nélkül való kebleket.

15. Minden ő gonoszságok * Gilgálban *vagyon:* mert ott gyűlöltem meg őket az ő gonosz cselekedeteikért, kivetem házamból őket, nem szeretem többé őket; minden ő Fejedelmeik elállottak mellőlem. * rész 12, 11.

16. Megverettetett Efraim, megaszott az ő gyökerek, nem teremnek * gyümölcsöt, még ha nemzenének is, az ő méheknek szerelmes magzatit † megölöm. * vers 14. † vers 12.

17. Elveti az én Istenem őket: mert nem fogadták az ő szavát, * és bujdosókká lésznek a pogányok között.
* 2 Kir. 17, 6.

X. RÉSZ.

Közel a veszedelem a meg nem térőkhöz.

Mint a megszedett szőlő, * olyan az Izráel: gyümölcsöt terem magának, az ő gyümölcsének sokasága szerint megsokasította az oltárokat, bőven költött az oltárokra, az ő földöknek bősége szerint, jól tettek a képekkel.
* 2 Kir. 15, 29. Ésa. 5, 2.

2. Elhasonlott az *Istentől* az ő szívek, majdan reájok rakodik az ő bűnök: ő maga *az Isten* elrontja az ő oltáraikat, és eltöri az ő bálványaikat.

3. Mert ezennel *ő magok* kezdik mondani: Nincsen nékünk * Királyunk; mert nem féltünk az Úrtól, és a Király mi jót tehet velünk? * rész 3, 4. 2 Kir. 17, 6. 7.

4. Szóval tartották *az Istent,* hamisan esküdtek, megszegték a * szövetséget, az ő jámborságok olyan, mint a földnek barázdáiban *termett* üröm.
* rész 5, 10. 8, 1.

5. Bethávennek üszői miatt megrémülnek Samariának lakói: mert megsiratja * azt az ő népe és az ő Papjai, kik annak örülnek: mivelhogy annak dicsősége eltávozik ő tőle. * vers 10.

6. És az is Assiriába vitetik Járeb Királynak ajándékon: szégyent vall Efraim, és megszégyenűl Izráel az ő tanácsa miatt.

7. Kivágattatik * Samariának Királya, mint a víz színén való tajték. * 2 Kir. 17, 6.

8. És elvesznek Avennek magas helyei, *melyek* az Izráelnek gonoszsága; tövis és bogácskóró nevekedik az ő ol-

táraiknak helyeken: és azt kezdik mondani a hegyeknek: Borítsatok bé minket! * és a halmoknak: Omoljatok mi reánk! *Ésa. 2, 19. Jel. 6, 16.
9. Gibeának napjaitól fogva *azon* bűnben voltál Izráel, abban maradtatok meg; nem fogott ő rajtok a * Gibeabeli veszedelem, mely lett az álnokságoknak fijain. *Bir. 19, 22. 25.
10. Fogadásom * tartja s megrongálom őket, és népek gyűlekeznek ő ellenek; még ha két barázdában bészoritkoznak is. *Jer. 44, 26. vers 5.
11. Olyan az Efraim, mint a nyomtatásra szoktatott *és* azt szerető üsző: de én is az ő kövér nyakán általmentem, lovagolni indítottam Efraimot, a Júda szánt, * Jákób pedig magának boronál. *vers 13. rész 8, 7. 8.
12. Vessetek igazságot magatoknak, hogy kegyelemnek mértékét arassatok, szántsatok magatoknak * új ugarat: mert ideje megkeresnetek az Urat mind addig, míg *hozzátok* jöjjön, és igazságnak esőjét adjon néktek. *Jer. 4, 3. 4. Gal. 6, 7. 8. Jak. 3, 18.
13. Istentelenséget szántottatok, és álnokságot * arattatok, hazugságnak gyümölcsét ettétek: mert a te útadban bíztál, a te erős népednek sokaságában: *Péld. 22, 8.
14. Ezokáért zendülés támad a te néped között, és minden te erősséged elpusztíttatik, miképen elpusztítá Sálmán a * Beth-Arbelt a harcznak napján; az anya a fiakkal egybe a földhöz veretik. *2 Kir. 18, 34. 19, 13.
15. Így cselekeszik ti veletek Béthel a ti nagy gonoszságtokért: egy hajnalban hirtelen * elvész az Izráel Királya! *vers 7.

XI. RÉSZ.

Paraszolkodik és fenyegetődzik az Isten.

Mikor még gyermek * vala az Izráel, kedvellém őtet: és Égyiptomból † hívám ki az én fiamat. *2 Móz. 4, 22. 23. †2 Móz. 3, 7. 8. 12, 51. 13, 21. Máté 2, 15.
2. Hívák őket; de ők másfelé menének előlök, Baálimnak áldozának, és a bálványoknak áldozának jóillattal.
3. Én igazgattam az Efraim lábának járását; ölemben * hordoztam *Efraimot;* de nem esmérték meg, hogy meggyógyítottam őket. *5 Móz. 32, 10—12. Jer. 31, 20.
4. Embereknek kötelével vontam őket hozzám, szeretetnek köteleivel, és voltam nékik olyan, mint a kik a jármot a baromnak nyakában megkönnyebbítik, és ételt adtam nyugalmasan eleikbe.
5. Nem tér vissza Égyiptomnak földébe; de az Assiriai *Király* * lészen az ő Királya, azért hogy nem akartak megtérni. *2 Kir. 17, 6.
6. És fegyver száll az ő városira, és megemészti az ő zárjait, és megemészti őket az ő tanácskozásokért.
7. Az én népem megátalkodott * az én tőlem való elszakadásban, nagy felszóval † hívják *őtet;* de senki nem indúl meg rajta! *vers 2. Jer. 18, 12. †2 Kir. 17, 13—15.
8. Miképen cselekedjem veled Efraim? *Miképen* adjalak kézbe tégedet, Izráel! Miképen cselekedjem veled úgy, * mint Admával? *úgy* tegyek-é veled mint Séboimmal? megesett én bennem az én szívem, és egyetembe megbántam igyekezetimet. *1 Móz. 19, 24. 25.
9. Nem cselekeszem az én haragomnak búsulása * szerint, nem térek Efraimnak elvesztésére; mert Isten vagyok én és nem ember: Szent te közötted, és nem megyek bé *haraggal* a városba. *Jer. 31, 20—28.
10. Az Úr után * járnak, *és ő* ordít mint az oroszlán: mikor ő ordít, akkor rettegnek a Napnyugotnak lakói. *rész 3, 5. 5, 15.
11. Rettegve jőnek elő, mint a madár Égyiptomból, és mint a galamb Assiriának földéből: és lakosokká tészem őket az ő házaikban, ezt mondja az Úr!
12. Körűlvett engem mintegy megszállott várat Efraim hazugsággal, és az Izráel háza csalárdsággal; a Júda pedig még uralkodik az Istennel, és a szentekkel a hívségben megmaradott *még.*

XII. RÉSZ.

Hijábavaló reménység: fenyegetés.

Széllel * tápláltatik Efraim, és a napkeleti *száraztó* szelet követi; naponként a hazugságot és a pusztaságot sokasítja: frigyet szerez az Assiriussal, és olajt küld † Égyiptomba. *rész 8, 8. 9. †rész 7, 11.
2. Pere vagyon az Úrnak Júdával, hogy meglátogassa * ostorával a Jákóbnak házát az ő útai szerint, az ő cselekedetei szerint † fizet meg néki. *Ésa. 2, 6. †Róm. 2, 6—11.
3. Az annya méhében megragadá *Jákób* az ő bátyjának * sarkát, és az ő erejével † küzdék az Istennel. *1 Móz. 25, 26. †1 Móz. 32, 24—28.
4. És küzdék az Angyallal, és meg-

győzé, sira és könyörge néki; Béthelben * találá meg *Isten* őtet, és ott szóla mi velünk. * 1 Móz. 35, 7—15.

5. És Seregeknek Ura Istene, Úr az ő megemlékeztető *neve!*

6. Te is térj meg a te Istenedhez, őrizd meg az irgalmasságot és az ítéletet, és mindenkor a te Istenedben vessed reménységedet.

7. Kanaán * nemzet ez, kezében vagyon a hamis mérték, szereti a ragadozást. * Ezék. 16, 45.

8. És ezt mondja Efraim: Bizonyára meggazdagultam, gazdagságot szerzettem magamnak, semmi keresetemben nem találnak nékem álnokságot: mert nagy bűn *volna az.*

9. Noha én *vagyok* a te Urad Istened Égyiptomnak * földétől fogva: *de* sátorokban lakóvá tészlek *ismét* tégedet, mint ama Gyülekezetnek idején. * rész 13, 4.

10. És szólottam néktek a Próféták által, s én magam sok látásokat jelentettem *nékik,* és a Próféták által példázó dolgokat mutogattam.

11. Valyon *vagyon-é* Gileádban hamisság? bizony hazugság vagyon! Gilgálban * ökrökkel áldoztak, az ő oltáraik is oly *igen sokak,* mint a szántóföldnek barázdáin a rakások. * rész 4, 14. 15. 9, 15.

12. És Siriának földére bujdosott Jákób, s ott szolgált Izráel az ő * feleségéért, és *juhot* őrizett feleségéért. * 1 Móz. 29, 15—18.

13. És a Próféta által * felhozta az Úr Izráelt Égyiptomból, és a Próféta által szabadította meg. * 1 Kir. 8, 53. Csel. 7, 35. 36.

14. Ingerlette Efraim *az Istent* az ő magas *bálványozó* helyein; de meglakol * az ő istentelenségéről, és megadja néki az ő gyalázatját az ő Ura. * 2 Kir. 17, 6—9.

XIII. RÉSZ.

Mégis panaszolkodik a népnek elvetemedéséről.

Mikor Efraim szól vala, *mindenek* rettegnek vala *tőle,* felvette magát az Izráel népe között; de vétkezék a Baállal, s * meghala. * 2 Kir. 17, 6—12.

2. Még most is többítik bűneiket, és képeket öntöttek magoknak az ő ezüstökből az ő értelmek szerint, *melyek* bálványok, *és* mesterembereknek művök mind ez, melyekről magok mondják, hogy a mely emberek áldoznak, csókolgassák a borjúkat.

3. Annakokáért olyanná lésznek mint a reggeli köd, mint a reggel felkelő harmat, és mint a polyva, * melyet a szél elhajt a szérűről, és mint a füst, mely a kürtőről *kimegyen és eloszol.* * Zsolt. 1, 4.

4. És én *volnék* a te Urad Istened Égyiptom * földétől fogva, s nem kell vala nálamnál több Istent esmérned: mert nincs több Szabadító én nálamnál. * rész 12, 9. 2 Móz. 19, 5—8.

5. És esmértelek téged a * pusztában, a vizetlen *és* a száraz földön. * 5 Móz. 2, 7.

6. Bőv földre hozám, és megelégedének, megtelének; de elhivék * magokat, elfelejtkezének én rólam. * 5 Móz. 32, 15.

7. Azért én mint az oroszlán * olyan lészek rajtok; mint a párducz leselkedem útjokban utánnok. * rész 5, 12. 14. 14, 1.

8. Eleikbe futok mint a * medve, melynek *kölykeit* elvették, megszaggatom szíveket, béleket; bényelem őket ott, mint az oroszlán, a mezei fenevad elszaggatja őket! * Sir. 3, 10.

9. Te magad * vesztetted el magadat, Izráel: mert én bennem segítséged *vagyon.* * rész 11, 5.

10. Én vagyok *örökké; de* hol vagyon a te Királyod, hogy megoltalmazna téged minden városidban? és hol vagynak a te Bíráid, kik felől ezt mondottad nékem: Adj * Királyt és Fejedelmeket nékem? * 1 Sám. 8, 5.

11. Adék néked Királyt * haragomban, és elvőm te tőled az én búsultomban. * 1 Sám. 8, 7. 10, 21. 24. 31, 1. 2.

12. Pecsét * alatt vagyon Efraimnak álnoksága, elrejtetett az ő bűne. * Jób 14, 17.

13. *De* gyermekszülőnek fájdalma száll ő reá: bolond * fiú ő; mert születésének idején meg nem fúladna. * rész 7, 11.

14. A koporsó hatalmától megmenthetném őket: a haláltól megszabadíthatnám őket: Halál, * te veszedelmed leszek én, koporsó, romlásod lészek én néked: elrejtetett a változás az én szemeim előtt. * Ésa. 25, 8. 1 Kor. 15, 55.

15. Jóllehet ő nevekedik az ő attyafiai között; de eljő a napkeleti *szárasztó* szél, az Úr szele, mely a pusztából feljő, és * megszáraztja az ő erét, és megszárad az ő kútfeje; elragadozza ő minden drága marhájának kincsét. * rész 10, 14. 15.

XIV. RÉSZ.

Az Istenhez térők szégyent nem vallanak.

Elpusztíttatik * Samaria; megkeseri-

tette az ő Istenét, fegyver miatt hullanak el *az ő lakosai,* oszlopokhoz verik az ő apró gyermekeiket, és az ő terhes asszonyaik ketté vágattatnak.
*rész 10, 7. 2 Kir. 17, 6.
2. Térj meg Izráel a te Uradhoz Istenedhez: * mert elromlottál a te álnokságodban. *rész 13, 9.
3. Vigyetek beszédeket Istenhez veletek, és térjetek az Úrhoz: mondjátok ezt néki: Minden álnokságinkat vedd el mi rólunk, és légy kegyelmes mi hozzánk, és áldozunk néked a mi * ajakainknak tulkaival. *Zsid. 13, 15.
4. Az Assiriai *Fejedelem* nem oltalmaz *ezután* minket, nem ülünk lóra, és nem mondjuk ezután a mi kezeink munkájoknak: * Mi Istenünk *vagytok* ti: mert az árva te nálad talál kegyelmet. *rész 2, 15. Ésa. 17, 4. 8.
5. Meggyógyítom az ő tőlem való elszakadásokat, ingyen való nagy kedvembe veszem őket: mert * elfordúl az én búsulásom ő róla. *rész 11, 8. 9.
6. Lészek Izráelnek mint a harmat, virágzik ő mint a liliom, gyökeret ver, mint a Libánus *hegyén való élőfa.*
7. Kiterjednek az ő ágai, és az ő ékessége olyan lészen, mint az olajfá*nak ékessége,* és az ő szaga mint a Libánusé.
8. Megújulnak az ő árnyékának lakói, és megelevenednek, mint a *földbe vetett* búzamag, és csemetéznek mint a szőlőtő. és az ő szaga *olyan lészen,* mint a Libánus *hegyén termett* bornak *szaga.*
9. *Ezt kezdi* az Efraim *mondani:* Mit tészek én többé a bálványokkal? én meghallgattam és megtekintettem őtet; *lészek* én *néki* mint a zöldellő jegenyefa, én nálam lelted a te gyümölcsödet.
10. Kicsoda a bölcs, * hogy megértené ezeket? *Kicsoda* az értelmes, hogy eszébe venné ezeket? Mert igazak az Úrnak útai, és az igazak járnak azokon; de az istentelenek megbotlanak rajtok. *Zsolt. 107, 43.

JÓEL PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Feddi a nép keménységét: böjtölésre int.

Az Úrnak szava ez, mely lett Jóel által, a Petuel fija által.
2. Vének, halljátok meg ezt, és földnek minden lakói hallgassátok meg: Valyon volt-é valaha ilyen dolog a ti időtökben? És valyon a ti atyáitoknak idejekben *volt-é?*
3. Beszéljétek meg ezt a ti fijaitoknak, és a ti fijaitok az ő fijaiknak, és azoknak fijaik *beszéljék meg* az ő maradékjoknak.
4. A mi megmaradott vala a sáskától, megevé a cserebogár, és a mi a cserebogártól megmaradott vala, megevé a hernyó, és a mi a hernyótól megmaradott vala, elsüté a ragya.
5. Serkenjetek fel részegesek, és sírjatok, és ordítsatok mindnyájan ti borivók a mustért: mert elvétetett a ti szátoktól.
6. Bizonyára erős nép * jöve fel az én földemre, melynek száma nincsen: az ő fogai *olyanok, mint* az oroszlán fogai, és annak zápfogai *olyanok, mint* az öreg oroszlán *zápfogai.*
*vers 4. rész 2, 2—11.
7. Pusztává tevé az én szőlőmet, és az én figefáimat meghántá, megmezítelenítvén megmezítelenité, és széllyelhányá: meghervadának az ő ágai.
8. Keseregj, mint a gyászban járó menyasszony az ő ifjúságának férjén.
9. Elkölt az Úr házából a kenyérrel s borral való áldozat, keseregnek a * Papok az Úrnak szolgái. *vers 13.
10. Elpusztíttatott a mező, keseregnek a föld*nek lakói:* mert elveszett a * búza, elszáradott a must, megízetlenült az olaj. *Hós. 2, 8.
11. Szégyenüljetek meg szántóemberek, ordítsatok ti szőlőmívesek, a búzáért és az árpáért: mert elveszett a mező gabonájának aratása.
12. Mert kiszáradott a szőlőtő, elveszett a figés *kert,* a pomagránát is, a pálmafa is, és az almafa; a mezőnek minden élőfái * kiasztak; bizony kiszáradott az öröm az embereknek fijai közűl! *vers 7.
13. Öltözzetek *zsákba,* és sírjatok ti Papok, jajgassatok ti, kik az oltárhoz szolgáltok, jőjjetek el, háljatok gyászruhában, kik az én Istenemnek szolgái vagytok: mert a ti Istenteknek házából elveszett * a kenyérrel és borral való áldozat. *vers 9.

14. Hirdessetek * böjtöt, hívjátok öszve
a népet, gyüjtsétek egybe a Véneket, és
a földnek minden lakóit a ti Uratoknak
Istenteknek házába, és kiáltsatok az Úr-
hoz, *ezt mondván:* *rész 2, 15.
15. Jaj *nékünk* e nap: * mert közel
vagyon az Úrnak napja, és úgy jő mint
a pusztító, a mindenható *Isten*től!
*rész 2, 1. Ésa. 13, 6.
16. Avagy nem szemünk láttára ve-
szett-é el az élés? a mi Istenünk házá-
ból az öröm és a vígasság?
17. Elrothadtak az elvetett magok a
barázdák alatt, elpusztultak a gabonás-
házak, elromlottak a csűrök: mert ki-
aszott a *búza a földből.*
18. Miképen fohászkodik az oktalan
állat, bőgnek az ökrök: mert nincsen
élések; még a juhoknak nyájok is el-
veszett!
19. Te hozzád kiáltok, Uram! mert az
aszálynak tüze megemésztette a puszta-
beli füvet, és a hévség * elégette a me-
zőnek minden élőfáit. *rész 2, 3.
20. Még a mezei vadak is te hozzád
kiáltanak: mert elszáradtak a folyó-
vizeknek völgyei: mert megemésztette
a hévség a pusztabeli zöld füvet!

II. RÉSZ.

A sáskák leírása: intés penitencziára, a természet s kegyelembeli áldásoknak ígéretei által.

Kürtöljetek * Sionban és kiáltsatok az
én szent hegyemen: rémüljenek meg
e földnek minden lakói: mert eljött az
Úrnak napja, mert közel vagyon.
*vers 17.
2. A setétségnek és homálynak napja,
a ködnek és sűrű homálynak napja;
mint a hajnal *olyan hirtelen* kiterül a
hegyekre; nagy és rettenetes nép, ki-
hez világ kezdetitől fogva hasonló nem
volt, s többé sem lészen nemzetségről
nemzetségre.
3. Megemésztő tűz lészen ő előtte, és
ő utánna égető láng; *Júdának* földe
olyan ő előtte, mint a paradicsom
kerte, de ő utánna pusztulásnak pusz-
tája lészen, s ugyan nem menekedhe-
tik ő meg.
4. Annak tekintete mint a lovaknak
tekintetek, és futosnak mint a lovagok.
5. A hegyek tetején *oly zörgéssel* ug-
rándoznak, mint a szekerek zörgése, és
mint a pozdorja emésztő lángnak csat-
togása; mint az ütközetre készült erős
nép!
6. A népek elrémülnek tőle, minden
orczák elfeketednek *tőlök való féltek-
ben.*
7. Olyanok mint az Óriások, széllyel
futosnak mint az ütközetre való férj-
fiak, a kőfalra felhágnak, és kiki sza-
badon jár az ő útán, nem tartóznak
meg útjokban.
8. Senki a társát *útában* nem szoron-
gatja, kiki szabadon jár az ő útában, a
fegyver közé mennek, még sem esik
seb rajtok.
9. A várost szabadon általjárják, a ke-
rítésen futosnak, házakat meghágnak,
ablakokon bémennek mint a lopó.
10. Reszket a föld ő előtte, és kese-
regnek az egek; a nap és a hold el-
feketednek, és a csillagok megvonszák
fényeket.
11. És az Úr szól az ő serege előtt:
mert felette igen nagy az ő tábora; mert
erős a ki megcselekeszi az ő beszédét:
Mert nagy az Úrnak napja, és * igen
rettenetes, s ki állhatja meg azt?
*vers 3. 4. rész 1, 4. 10.
12. És még szinte most is, ezt mondja
az Úr: * Térjetek meg én hozzám teljes
szívetek szerint, böjtöléssel is, sírással
is, kesergéssel is. *Jer. 4, 1.
13. És szaggassátok szíveteket, nem
ruháitokat, és térjetek a ti Uratokhoz
Istentekhez: mert ő kegyelmes és ir-
galmas, késedelmes a haragra, és nagy
kegyelmességű, * s megtartózik a bün-
tetéstől. *2 Móz. 34, 6.
14. Ki tudja, * *talán* hozzátok tér és
megbánja *szándékát,* és *ki tudja, talán*
áldását hagyja utánna rajtatok, meg-
hagyja a kenyérrel és borral való áldo-
zatot a ti Uratoknak Istenteknek.
*Ámós 5, 15. Jón. 3, 9.
15. Kürtöljetek Sionban, * szenteljetek
böjtöt, hirdessetek gyülést. *rész 1, 14.
16. Gyüjtsétek öszve a népet, hirdes-
setek gyülést, vegyétek mellétek a vé-
neket, vegyétek közétek az aprócskákat,
és a csecsszopókat: menjen ki a võle-
gény az ő belső * házából, és a meny-
asszony az ő ágyasházából. *1 Kor. 7, 5.
17. A *templomnak* tornácza között, és
az oltár között sírjanak a Papok az
Úrnak szolgái, s mondják ezt: Légy
kegyelmes Uram a te népedhez, és ne
bocsássad szidalomra a te örökségedet,
hogy a pogányok ő rajtok uralkodja-
nak; hogy ne mondják a népek: * Hol
vagyon az ő Istenek? *Zsolt. 42, 11. 79, 10.
18. És nagy buzgó szeretettel hozzá
fogadja az Úr az ő földét, és megkegyel-
mez az ő népének.

19. És választ tészen néki az Úr, s ezt mondja az ő népének: Ím én adok néktek búzát, mustot és olajt, és megelégedtek vele, és nem adlak többé titeket a pogányoknak szidalmokra.

20. És az északi *népet* * messze űzöm tőletek, puszta és száraz földre széllesztem őtet, a napkeleti tengerre fordítom arczczal, és az utolját az utolsó tengerre, felmegyen az ő doha, felmegyen az ő bűzi; mert elhitte magát, hogy *minden* tehető legyen. * Ésa. 14, 24. 25.

21. Ne félj föld *népe,* hanem örülj és vígadj; mert az Úr nagy készülettel készült a *te* segítségedre.

22. Ne féljetek mezei vadak; mert megzöldűl a pusztának mezeje: mert a fa gyümölcsét megtermi, a fige és a szőlő kihozza az ő gazdagságát.

23. Ti is Sionnak fijai örvendezzetek, és vígadjatok a ti Uratokban Istentekben: mert záporesőt szállít le néktek, idején és későn való esőt az első *hónapban.*

24. És megrakodnak csűréitek búzával, csikorognak a sajtók borral s olajjal.

25. És kipótolom az esztendőket, melyekben a sáska, * a cserebogár, és a hernyó az életet megették, az én nagy seregem, melyet reátok küldöttem vala. * rész 1, 4.

26. És szüntelen esztek s megelégesztek, és dícséritek a ti Uratoknak Istenteknek nevét: mert csudaképen cselekedett veletek, és nem marad az én népem szégyenben örökké.

27. És megtudjátok, hogy az Izráel között vagyok én, és én vagyok a ti Uratok Istentek, és nincsen több *én nálamnál;* és nem pironkodik örökké az én népem.

28. És ezután lészen ez, hogy kiöntöm az én Lelkemet * minden emberre, és prófétálnak a ti fijaitok és leányitok; a ti véneitek álmokat látnak, és a ti ifjaitok látásokat látnak. * Ésa. 44, 3. Csel. 2, 17.

29. Sőt még az én szolgáimra és szolgálóleányimra is kiöntöm az én Lelkemet azokon a napokon.

30. És csudákat tészek az egekben és e földön; vért, tüzet, és köd oszlopokat.

31. A nap * setétséggé válik, és a hold vérré, minekelőtte eljő az Úrnak nagy és rettenetes napja. * rész 3, 15. Ezék. 32, 7. 8.

32. És akkor valaki az Úrnak nevét segítségre * hívja, megszabadúl: mert a Sion hegyén és Jérusálemben lészen a szabadulás, mint megígérte az Úr, azaz, a † maradékokban, a kiket az Úr hívánd. * Róm. 10, 13. † Ésa. 10, 21. 22.

III. RÉSZ.

Isten megítéli az ő népe ellenségit.

Mert ímé azokon a napokon, és abban az időben, melyben a Júda és Jérusálem fogságát meghozom:

2. Akkor egybegyüjtök minden pogányokat, * és szólítok a Jósafátnak völgyére, és ott perlek ő velek az én népemért, és az én örökségemért az Izráelért, mert a pogányok között *azt* elszéllesztették, s megosztoztak az én földemmel. * Ezék. 39, 2—13.

3. És nyilat vontak az én népemre, és a gyermekeket árúba vetették a parázna asszonyért, és a leányokat boron eladták, hogy ihassanak.

4. Sőt mi közöm volt nékem te veled, Tírus és Sidon, és Zsidóságnak minden határos szomszédai? valyon érdemlettem-é ezt, a mivel * fizettek nékem? és ha ezzel fizettek nékem, nagy hirtelen a ti fejetekre fordítom, a mint érdemlettétek; * Zsolt. 137, 7. 8. Ezék. 25, 3. 6. 8. 26, 2. 35, 15.

5. Mert az én ezüstömet és aranyomat elvittétek, és az én drága marháimat a ti templomitokba vittétek.

6. És Júdának s Jérusálemnek fijait a * Görögöknek pénzen eladtátok, hogy messze vetnétek őket az ő határoktól: * Ezék. 27, 13.

7. De ímé felköltöm * őket a helyből, a hová pénzen eladtátok, s megfizetek néktek † a ti érdemetek szerint. * Jer. 25, 12. Esd. 1, 1—11. † Ezék. 25, 8—17. 26, 2—21. 28, 21—26.

8. És adom a ti fijaitokat és a ti leányitokat a Júda fijainak kezekbe, és ők eladják azokat pénzen a Sabeusoknak, messze való népnek: mert az Úr végezte.

9. Hirdessétek meg ezt a népek között, hirdessetek hadat, támaszszátok fel a hatalmasokat; eljőnek, felkelnek mindnyájan a hadakozó férjfiak.

10. Rontsátok el a ti szántóvasaitokat, csináljatok fegyvereket azokból, és kaszáitokból csináljatok dárdákat; a beteges mondja ezt: Erős vagyok én!

11. Gyüljetek öszve, és jöjjetek el minden népek, gyüljetek fel minden felől, ott vágja le az Úr a te erős *ellenségi*det.

12. Serkenjenek fel és jöjjenek fel a népek a Jósafát völgyébe: mert ott ülök,

hogy megítéljek minden népeket, *kik vagynak.*
13. Vessetek sarlót * *a gabonába;* mert megért a gabona; jertek el, szálljatok le: mert rakva a sajtó, teli vagynak a nyomó szerszámok, mert megsokasult az ő gonoszságok.
* vers 2. 4. 12. Jel. 14, 15—20.
14. A népek, a népek a cséplésnek völgyébe *jőnek:* mert közel vagyon az Úr napja * a cséplésnek völgyében.
* vers 2. 4. 12. Jer. 25, 31.
15. A nap és a hold * meghomályosodnak, és a csillagok megvonszák fényeket. * rész 2, 31.
16. És az Úr Sionból * nagy szóval szól, és Jérusálemből szózatot tészen, s megrémülnek az egek és a föld; és az Úr *lészen* az ő népének reménysége, és az Izráel fijainak erősségek.
* Jer. 25, 30.
17. És megtudjátok, hogy én *vagyok* a ti Uratok Istentek, ki * lakom Sionon az én szentségemnek hegyén; és lészen Jérusálem szentséggé, † és idegenek többé által nem járják őtet.
* Zsolt. 132, 13. 14. † Ésa. 4, 2—5.
18. És hogy az napon a * hegyek musttal csepegnek, és a halmok téjjel folynak, s Júdának minden folyásai vizekkel bővölködnek, és kútfő származik † az Úr házából, mely megöntözi a Sittimnek völgyét. * rész 2, 23—26.
Ámós 9, 13. 14. † Ezék. 47, 1—9.
19. *De* Égyiptom pusztává lészen, és Edom*nak földe* kietlen pusztaságra jut, a Júda fijain tett gyötrelméért: mert ártatlan vért ontottak az ő földökben.
20. És a Júda örökké * megmarad, és Jérusálem nemzetségről nemzetségre
* Ámós 9, 14. 15.
21. És kitisztítom * vérekből, melyből ki nem tisztítottam vala: mert *én vagyok* a Sionban lakó Úr! * Ésa. 4, 3.

ÁMÓS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Némely nemzetekre jövendő büntetések.

Ámósnak beszédei *ezek,* ki a Tekoabeli pásztorok * közűl való vala, melyeket látott Izráel *országa* felől, † Uzziásnak Júda Királyának idejében, és Jéroboámnak, Joásnak az Izráel Királya fijának idejében, két esztendővel a földindulás előtt. * rész 7, 14. † Ésa. 1, 1. Hós. 1, 1.
2. És monda: Az Úr Sionból kiált és Jérusálemből tészen * szózatot; és elvesznek a pásztoroknak aklaik, s megszárad a Kármel *hegynek* teteje!
* Jóel 3, 16.
3. Így szól az Úr: Damaskusnak három és négy gonoszságáért meg nem kegyelmezek: mert a Gileádbelieket vascséplőkkel cséplették meg.
4. És tüzet bocsátok a Hasáel házára, mely megemészti a Benhadád palotáit.
5. És elrontom Damaskusnak * erősségét, és kivesztem az Aven mezeinek lakóit, és a Fejedelmet Édennek házából; és Siriának népe Kirbe vitetik, *ezt* mondja az Úr. * 2 Kir. 16, 9. Jer. 49, 23.
6. Így szól az Úr: Gáza * *város*nak három és négy gonoszságáért meg nem kegyelmezek: mert teljességgel rabságra adták *az én népemet,* hogy őket az Edomiták kezekbe adták.
* Ezék. 25, 15. 2 Krón. 21, 16. 17. 28, 18.
7. És tüzet bocsátok Gázának kőfalára, mely megemészti az ő palotáit.
8. És kivesztem Azótusból a lakos *népet,* és Askelonból a Fejedelmet, és térítem az én kezemet Akkaronra, és a Filiszteusoknak maradékok * elvesznek, *ezt* mondja az Úr Isten.
* Ezék. 25, 15—17. Ésa. 20, 1.
9. Így szól az Úr: Tírusnak * három és négy gonoszságáért meg nem kegyelmezek: mert teljességgel Edomnak fogságába ejtették *az én népemet,* és nem emlékeztek meg az atyafiak szövetségekről. * Ezék. 26, 2.
10. És tüzet bocsátok Tírusnak kőfalára, mely megemészti az ő palotáit.
11. Így szól az Úr: Edomnak három és négy gonoszságáért meg nem kegyelmezek: mert fegyverrel háborgatta az * ő attyafiát, és nem volt irgalmassággal hozzá, mind örökké ragadozó volt az ő haragja, és örökké haragot tartott reá. * Ezék. 25, 12.
12. És tüzet bocsátok * Témán *városára,* mely megemészti Boczrának palotáit. * Jer. 49, 7. 8.
13. Így szól az Úr: Három és négy gonoszságokért az Ammon * fijainak kegyelmes nem lészek: mert a terhes

asszonyokatketté vágták Gileádban, hogy az ő határokat terjesztenék.
* Sof. 2, 8. 9.
14. És tüzet gerjesztek * Rabba *városának* kőfalára, mely megemészti nagy jajgatással az ő palotáit az ő harczának napján, az ő háborgó szélveszének idején. * 2 Sám. 12, 26. 29.
15. És fogságba vitetik az ő Királyok ő maga, és vele együtt az ő Fejedelmei is, ezt mondja az Úr.

II. RÉSZ.

Fenyegeti Moábot, Júdát és Izráelt.

Ezt mondja az Úr: Három és négy gonoszságáért Moábhoz nem fordulok: mert ő égette meg az Edom Királyának tetemeit mint a meszet:
2. És tüzet vetek Moábra, mely megemészti Kériótnak palotáit, és háborúnak zörgésében, és kürt zengésében hal meg Moáb.
3. Kiveszem ő belőle a Bírót, és minden Fejedelmeit vele egyetemben megölöm, ezt mondja az Úr!
4. Így szól az Úr: Három és négy gonoszságáért a Júdának meg nem kegyelmezek: mert megvetették az Úrnak törvényét: és az ő szerzésit nem őrzötték: és tévelygésbe vitték őket az ő hazugságaik, melyeket az ő attyaik követtek.
5. És tüzet vetek Júdába, mely megemészti Jérusálemnek * palotáit.
* 2 Kir. 25, 1—11.
6. Igy szól az Úr: Izráelnek három és négy gonoszságáért hozzá nem fordulok: mert pénzen * eladták az igazat, és a nyomorultat egy öltő sarun.
* rész 8, 6. Ésa. 10, 1. 2.
7. Sietnek e földön a szegényeknek fejekre, a nyomorultaknak igazságokat elfordítják, a fiú az ő attyával *egy* leánynyal vétkezik, hogy az én szent nevemet megfertéztessék.
8. És a zálogba vetett ruhákon hajtják meg magokat minden oltároknál, és a megesett embereknek bírságokból az ő Isteneiknek házokban borral lakoztak.
9. Jóllehet én szaggattam ki * az Emoreusokat előttök földökből, kiknek magasságok olyan *vala,* mint a † czédrusfáknak magasságok, és *kik* oly erősek *valának* mint a cserfák; és elvesztettem felűl az ő gyümölcsét, s alól az ő tövét *teljességgel.*
* 4 Móz. 21, 24. 25. † 4 Móz. 13, 34.
10. És én hoztalak ki * Égyiptomnak földéből titeket, és negyven esztendeig hordoztalak a pusztában, hogy az Emoreusoknak földöket bírhatnátok.
* 2 Móz. 12, 51.
11. És Prófétákat támasztottam a ti fijaitok közűl, és a ti ifjaitok közűl * Nazareusokat! Valyon nem úgy vagyon-é, Izráel fijai? ezt mondja az Úr! * 4 Móz. 6, 1—8.
12. És *ti* bort adátok inniok a Nazareusoknak, és a Prófétáknak meghagytátok, mondván: Ne * prófétáljatok! * rész 7, 12. 13. Ésa. 30, 10.
13. Ímé én megnyomom ezt a ti helyeteket, miképen a *vasas* szekér nyomja a teljes kévét.
14. Elkél azért a futás a gyorstól, és az erősnek ereje semmit nem fog, és a magabíró meg nem óhajtja magát.
15. És a kézíves *helyén* meg nem maradhat, és a gyors gyalog futásával meg nem szabadúl, a lovag sem szaladhat el.
16. A jószívű az erősek között mezítelen szalad az napon, ezt mondja az Úr!

III. RÉSZ.

Fenyegeti Isten a népet az engedetlenségért.

Halljátok meg *ti* Izráel fijai, e szót, melyet az Úr szól ti felőletek; mind az egész cselédről, melyet Égyiptom földéről * felhoztam vala, ezt mondván: * 2 Móz. 12, 51.
2. Csak titeket * választottalak magamnak e földnek minden nemzetségei közűl; annakokáért megbüntetlek titeket minden álnokságitokért.
* 2 Móz. 19, 5. 6. Zsolt. 147, 19. 20.
3. Valyon járnak-é ketten együtt, ha ő köztök egyesek nem lésznek?
4. Valyon ordít-é az erdőben az oroszlán, ha ragadományt nem *talál?* valyon az oroszlánkölyök ordít-é a barlangból, mikor semmit nem kaphat?
5. Valyon esik-é a madár a földön *megvetett* tőrbe a madarász nélkűl, avagy felszedi-é a *madarász* a tőrt a földről, míg valamit nem fogott?
6. Valyon mikor a városban zeng a kürt, nem rémül-é meg a nép? avagy lészen-é oly veszedelem a városban, melyet az Úr nem szerzene?
7. Mert semmi dolgot nem cselekeszik az Úr Isten addig, * mígnem megjelenti az ő titkát az ő szolgáinak a Prófétáknak. * Ésa. 48, 5. 1 Móz. 18, 17—19.
8. Az oroszlán ordított, s ki nem

félne? az Úr Isten szólott, s ki nem
prófétálna?
9. Tégyetek hírt Asdód palotáiban, és
Égyiptom földében való palotákban, s
mondjátok ezt: Gyüljetek öszve Samariának hegyein, és nézzétek meg ő
benne a sok inséget, és a nyomorultakat ő benne.
10. És nem tudnak jót cselekedni, azt
mondja az Úr, kik a ragadományból
kincset gyüjtenek, és palotáikat kóborlott marhával megrakják.
11. Annakokáért ezt mondja az Úr Isten: Az ellenség, és e föld körül való
szomszédság is elveszi tőled minden
erődet, és elrontatnak a te palotáid.
12. Ezt mondja az Úr: Miképen a
pásztor az oroszlánnak szájából *a juhnak* csak két szárát ragadja ki, vagy a
fülének külső részét; ezenképen ragadtatnak ki az Izráel fijaiban *a veszedelemből,* kik Samariában ülnek az ágynak oldalán, és Damaskusban az ágynak *lábán.*
13. Halljátok meg, és tégyetek tudományt Jákóbnak házában, ezt mondja
az Úr Isten, a Seregeknek Istene;
14. Mert a mely napon megbüntetem
Izráelt az ő gonoszságiért; meglátogatom Béthelnek * oltárit is, és letöretnek
az oltár szarvai, és a földre leromolnak.
*1 Kir. 12, 28—30. 13, 2. 2 Kir. 23, 15. 16.
15. És elrontom a téli házat a nyári
házzal egybe, és az elefánttetemmel
megékesíttetett * házak elvesznek, és
elfogynak a nagy házak, ezt mondja az
Úr. *1 Kir. 22, 39.

IV. RÉSZ.

Feddi, fenyegeti s inti a Fejedelmeket a nyomorultakon való törvénytelenségről.

Halljátok meg ezt a beszédet, ti Básánnak ünői, kik Samariának hegyén *vagytok,* kik nyomorgatjátok * a szegényeket, kik rongáljátok a szűkölködőket,
kik az ő Uroknak ezt mondjátok: Hozd
elő, hadd igyunk! *rész 2, 6. 7.
2. Megesküdt ezen az Úr Isten az ő
szentségére, hogy ímé napok következnek reátok, melyeken elviszen titeket
az ellenség horgokkal, és a ti maradéktokat mint a halásznak halászó * horgaival. *Hab. 1, 14. 15. 2 Kir. 15, 29. 17, 6.
3. És mindenitek törésen szalad ki egymás után, és a ti palotáitokból elhányjátok *marháitokat,* ezt mondja az Úr.
4. Menjetek Béthelbe és vétkezzetek;
Gilgálban * neveljétek a ti gonoszságtokat; hozzátok fel bátor *minden* reggel
a ti áldozatitokat, és három esztendőnként adjátok bé a ti dézmáitokat;
*Hós. 4, 15.
5. És áldozzatok kovászos * kenyérrel
hálaadó áldozatot, és hirdessetek szabadakarat szerint való áldozatokat, kiáltsatok: mivelhogy így tetszik kedveteknek, Izráel fijai, ezt mondja az Úr Isten.
*3 Móz. 7, 11—13.
6. Én is fogaitoknak tisztaságokkal
vertelek meg titeket minden ti várositokban, azaz, kenyérnek * szükségével
minden ti helyetekben: de mégis nem
térétek † meg én hozzám, ezt mondja az
Úr. *Jóel 1, 4. 10. 11. †vers 8.
7. Annakfelette én is megtartóztattam
tőletek az * esőt az aratás előtt három
hónappal: és esőt adtam egy városra,
más városra pedig nem adtam esőt, a
földnek egyik része esővel megöntöztetett, és a mely föld nem engedte, hogy
eső szálljon reá, megszáradott.
*5 Móz. 11, 17. Agge. 1, 11.
8. És mennek vala két vagy három
város egy városhoz, hogy vizet innának,
de nem elégíttetnek vala meg; mégis
nem * térétek hozzám, ezt mondja az
Úr. *vers 6.
9. Megvertelek titeket szárazsággal
és * ragyával, a ti sokféle kerteiteket, szőlőiteket, figéiteket, és a ti olajfáitokat megemésztette a sáska: de
mégis nem tértetek én hozzám, ezt
mondja az Úr.
*Jóel 1, 4. 5. Agge. 2, 17. Hós. 7, 8—10.
10. Döghalált bocsátottam reátok mint
régen Égyiptomra, * fegyverrel levágattam a ti ifjaitokat, lovaitokat fogságra vitettem; és azt míveltem, hogy
a ti táborotoknak doha a ti orrotokba
is felhatna: de mégis † nem tértetek
meg én hozzám, ezt mondja az Úr.
*Ezék. 14, 19. 20. †Jer. 18, 12. 44, 16. 19.
11. Megemészték közűletek * *sokakat,*
mint megemészté Isten Sodomát és Gomorát, annyira hogy hasonlók lennétek
a tűzből kiragadott üszöghöz: de még
sem térétek hozzám, ezt mondja az Úr.
*2 Kir. 15, 29. Ésa. 1, 5.
12. Annakokáért e képen cselekeszem
veled, óh Izráel: Mivelhogy e képen
cselekeszem veled, készülj a te Istenednek eleibe, óh Izráel!
13. Mert ímé a ki a hegyeket formálta, és a ki a szelet teremtette, és a
ki megjelenti az embernek az ő gondolatját, ki a hajnalt setétséggé változtatja, és e földnek hatalmasságit megrontja, Seregeknek Ura Istene annak
neve!

V. RÉSZ.

A jövendölt romlás miképen távoztathatik el.

Halljátok meg e siralmas beszédet, melyet szólok ellenetek, óh Izráelnek háza!
2. Elesik, nem maradhat meg az Izráelnek szűze, és elhagyattatik az ő földén, *és* senki nem emeli fel őtet;
3. Mert ezt mondja az Úr Isten: A mely városból ezeren kelnek vala ki, százan maradnak abban, s a melyből százan kelnek vala ki, tízen maradnak az Izráel házának.
4. Mert ezt mondja az Úr az Izráel házának: Keressetek engemet, és éltek.
5. És ne keressétek * Béthelt, Gilgálba se menjetek, Bersebába se menjetek által: mert Gilgál kétség nélkűl fogságra megyen, és † Béthel semmivé lészen. *rész 4, 4. 1 Kir. 12, 28—30. †2 Kir. 23, 15. 16.
6. Keressétek az Urat, és éltek, hogy el ne emészsze mint a tűz a József házát, és megemészsze Béthelt * olthatatlan *tűzzel*. *Ésa. 1, 31.
7. Kik az ítéletet * keserűségre változtatják, és az igazságot a földön hagyják heverni. *rész 6, 12. Ésa. 5, 7. Jer. 5, 25—28.
8. *Azt az Istent, mondom, hogy keressétek,* ki a * fiastyúkot és a kaszahugyot teremtette, ki világosságra változtatja a temérdek setétséget, és a nappalt éjszakával béfedezi; ki a tengernek vizeit *az égre* felvonsza, és kitölti azokat a földnek színére, kinek neve Úr. *Jób 9, 9.
9. Ki megerősíti a pusztítót az erős ellen, hogy a pusztító az erősségbe bémenjen.
10. Gyűlölik * azt, ki a kapuban *őket* megfeddette, és utálták az igazmondót. *Ésa. 29, 11.
11. Annakokáért, mivelhogy fárasztjátok a szegényt és az ő rakás gabonájától megfosztjátok őtet: faragott kőből építettetek * házakat, de nem lakoztok azokban; gyönyörűséges szőlőket ültettetek, de nem isztok azoknak borokban; *Sof. 1, 13.
12. Mert tudom a ti sok hamisságitokat, és a ti erős bűneiteket: az igazat nyomorgatják, *a bűnösöktől* váltságot vesznek, és a szűkölködő*knek igazságok*at a kapuban elfordítják.
13. Annakokáért az eszes * ember hallgat akkor, mivelhogy az idő gonosz. *Eféz. 5, 15. 16.
14. Keressétek a jót és nem a gonoszt, hogy éljetek, és így veletek lészen a Seregek Ura Istene, a mint mondjátok.
15. Gyűlöljétek * a gonoszt és szeressétek a jót, és szolgáltassatok a kapuban igaz ítéletet, talán megkegyelmez a Seregeknek Ura Istene a József maradékinak. *Zsolt. 97, 10.
16. Azokáért azt mondja a Seregeknek Ura Istene, az Úr: Minden útczákon *lészen* jajgatás, és minden útczákon ezt mondják: Jaj! jaj! és indítják a szántóvető embert is a sírásra és jajgatásra mind azokkal egybe, kik a jajgatásban mesterek.
17. Minden szőlőidben is * jajgatás *lészen* mikor te közötted általmegyek, ezt mondja az Úr. *Ésa. 16, 10.
18. Jaj azoknak, kik kívánják * az Úrnak napját: Mit használ néktek, az Úrnak napja? holott setétségnek, † nem világosságnak napja az! *Ésa. 5, 19. †rész 8, 8. 9. Jóel 2, 11.
19. Miképen ha valaki elszalad az oroszlán előtt, és medve találkozik reá: vagy ha valakit, ki az ő házába bément, és kezével a falhoz támaszkodott, a kígyó megmar.
20. Avagy nem setétségnek * napja-é az Úrnak napja, és nem világosságnak? és nem homályos *nap-é,* melyben semmi világosság nincsen? *vers 18. 19.
21. Gyűlöltem, megvetettem a ti Innepiteket, és nem szagolom a * ti Innepiteken *való jóillatitokat.* *Ésa. 1, 11—16.
22. Hogyha egészen égőáldozatokkal és Minhákkal áldoztok is, nem kedvellem; és a ti hálaádásra való kövér áldozatotokra nem tekintek.
23. Vedd el én előlem a te sok éneklésidet, a te hegedűidnek énekléseket is nem hallgatom meg;
24. Hanem folyjon mint a víz az ítélet, * és az igazság mint a sebes patak! *rész 6, 12.
25. Valyon nékem áldoztatok-é * és nékem hoztatok-é elémbe Minhát a pusztában negyven esztendeig, *óh* Izráel háza? *Csel. 7, 42. 43.
26. Sőt inkább a ti Molok *bálvány*tok sátorát hordoztátok, és a Kiun*nak képeit* a ti képeiteket, a ti Istenteknek csillagát, melyeket csináltatok magatoknak.
27. Annakokáért a Damaskusbelieknél tovább * vitetlek titeket, ezt mondja a kinek Seregeknek Ura Istene neve. *2 Kir. 15, 29. 17, 6.

VI. RÉSZ.

Feddi a Sion és Samaria testi bátorságát.

Jaj * azoknak, kik Sionban nagy bátorságban *élnek*, és a kik a Samaria hegyén elbizakodtak, mely *hegyek* neveztetnek az ő népek fejeinek, melyekhez szoktak gyűlni az Izráel háza.
* rész 4, 1. 2.
2. Menjetek által Kálné *város*ba és nézzétek meg, és menjetek onnét a
nagy Hámát *város*ba: azután menjetek alá a Filiszteusok Gáth *nevű városok*ba: avagy jobbak-é azok ez országoknál? avagy szélesb-é azoknak határok a ti határotoknál?
3. Kik a veszedelem napját messze vetitek; * kik az erőszaktételnek széket emeltek. * rész 9, 10. Ezék. 12, 22. 27.
4. Kik * elefánttetemből csinált ágyakban alusztok, és elnyujtóztok a ti nyoszolyáitokban, és kik válogatott bárányokkal laktok, és meghízlalt borjúkkal.
* 1 Kir. 22, 39.
5. Kik hegedűszó * mellett énekeltek, és vigasságtevő szerszámokat gondoltatok, mint Dávid. * Ésa. 5, 12.
6. Kik a bort nagy * poharakkal iszszátok, és drága olajjal kenitek *magatokat;* és nem szánjátok Józsefnek romlását. * Ésa. 5, 11. 12
7. Annakokáért ezennel elővitettek ti a népek között * a fogságra, és elközelget az *ágyban* nyujtódzóknak jajgatások. * Ésa 5, 13. Hós. 10, 15.
8. Megesküdt az Úr Isten az ő életére, ezt mondja a Seregek Ura Istene: Utálom én Jákóbnak kevélységét, és gyűlölöm az ő palotáit; azokáért kezedbe adom a * várost *minden* gazdagságival! * 2 Kir. 17, 6. 25, 1—10.
9. És ha tíz emberek maradnának is egy házban: meghalnak.
10. És mikor valakit az ő barátja felveszen, vagy a temető, hogy kivigye annak tetemit a házból; ha annak azt mondándja annak a háznak szomszédja: Vagyon-é még valaki több a te házadban? azt feleli az: nincs; annakfelette ezt mondja: Hallgass, mert ezek az Úr nevét nem említették!
11. Mert ímé az Úr parancsol, és megveri a nagy házat romlásokkal, és a kicsiny házat hasadozásokkal.
12. Valyon futhatnak-é a lovak a kősziklán? vagy felszánthatja-é *azt* valaki ökrökön? mert az ítéletet elváltoztattátok méreggé, és az igazságnak gyümölcsét * ürömmé. * rész 5, 7.
13. Kik örültök hijábavaló dolgokon, és ezt mondjátok: Avagy nem a mi erőnkkel szerzettünk-é ily nagy birodalmakat?
14. De ímé én támasztok ti ellenetek, óh Izráel háza, ezt mondja a Seregeknek Ura Istene, oly nemzetséget, mely megnyomorít titeket, Hámátnak útától fogva, mind a mezőségnek patakáig.

VII. RÉSZ.

Csapásokat jelentő három látások.

Ilyen látást mutata nékem az Úr Isten: Hogy ímé ő formálna sáskákat, mikor a fű kezdene nevekedni; *és* mikor a derék kaszálás után a fű *megnőtt volna.*
2. És mikor *a sáska* megette volna a földnek füvét, mondék akkor: Uram Isten, kérlek légy kegyelmes *e népnek:* mert mimódon maradhatna meg a Jákób? mivelhogy * kicsiny!
* vers 5. Ésa. 1, 8. 9.
3. És elváltoztatá * az Úr az ő szándékát, és monda az Úr: Nem lészen ez!
* Ésa. 26, 19.
4. Ilyen látást is mutata nékem az Úr Isten: Hogy ímé tűzzel készülne az Úr Isten *a büntetésre,* mely minekutánna megemésztette volna a nagy mélységet, megemészté *Izráelnek is* egy részét.
5. És mikor ezt mondanám: Uram Isten, szűnjél meg kérlek, kicsoda maradhat meg a Jákób közűl? mert igen * kicsiny! * vers 2.
6. Elváltoztatá az Úr az ő szándékát, és monda az Úr Isten: Ez is nem lészen!
7. Ilyen látást is mutata nékem: Hogy ímé az Úr áll vala egy lineára rakatott kőfalon, kinek kezében vala egy linea.
8. És mikor nékem mondaná az Úr: Mit látsz Ámós? mondék: *Egy* lineát *látok!* monda az Úr: Ímé én lineára való egyengetést * szerzek az én népem között, az Izráel között, nem mívelem többé, hogy őtet † elkerűlném;
* Ésa. 4, 3. † rész 8, 2.
9. Mert elpusztíttatnak az Izsáknak magas házai, és az Izráelnek szent helyei pusztákká tétetnek, minekutánna fegyverrel támadok a Jéroboám * háza ellen. * 2 Kir. 15, 8. 10.
10. Akkor külde Amásiás a Béthel Papja Jéroboámhoz az Izráel Királyához, ezt mondván: Pártot * ütött ellened Ámós az Izráel házának közepette; nem szenvedheti el a † föld minden ő beszédit; * vers 9 † Jer. 26, 8—11

11. Mert így szól Ámós: Fegyver
miatt hal meg Jéroboám, az Izráel pe-
dig bizonynyal rabságra vitetik el az ő
földéből!
12. Azután monda Amásiás Ámós-
nak: Te Próféta eredj el, fuss el a
Júda földére; és ott egyél kenyeret s
ott prófétálj;
13. Béthelben pedig többé ne prófé-
tálj; mert a Királynak * szent helye ez,
és az országnak háza. *1 Kir. 12, 28. 29.
14. Felele pedig Ámós, és monda Amá-
siásnak: Nem valék én Próféta, sem
Próféta fija nem valék; hanem barom-
pásztor valék, és vadfigével élek vala.
15. És elhíva engem az Úr a barom
mellől, és megparancsolá nékem az
Úr: Eredj el, prófétálj az én népemnek
az Izráelnek!
16. Most azért halld meg az Úr be-
szédét: Te azt mondod: Ne * prófé-
tálj az Izráel ellen, és ne szólj az
Izsák † háza ellen. *vers 13. †vers 9.
17. Azért ezt mondja az Úr: A te
feleséged e városban paráználkodik, a
te fijaid és leányid fegyver miatt hul-
lanak el, és a te földed kötéllel osztatik
el; te pedig meghalsz a fertelmes * föl-
dön, minekutánna az Izráel rabságra
vitetik az ő földéből. *Hós. 9, 3.

VIII. RÉSZ.

Több gonoszok között, lelki éhséggel fenyeget.

Ilyen látást jelente nékem az Úr Is-
ten: Hogy ímé volna *én előttem* egy
kosár megért nyári gyümölcs.
2. És monda nékem: Mit látsz te
Ámós? mondék én: Egy kosár nyári
gyümölcsöt, és monda az Úr nékem:
Eljött vége az én népemnek az Izráel-
nek, nem mívelem többé, * hogy elke-
rüljem őtet. *Jer. 1, 11.
3. És jajgatásra fordulnak a templom-
beli * éneklések azon a napon, ezt
mondja az Úr Isten; minden helyeken
sok holttestek csendességgel kezdnek
heverni. *vers 10.
4. Halljátok ezt ti, kik a * szegényeket
bényelitek, és e föld szűkölködőit ront-
játok; *vers 6. rész 2, 6. 7.
5. Kik ezt mondjátok: Csak mulnék
el az új hold *innepe,* hogy árulhatnánk
gabonánkat, és a Szombat, hogy nyit-
hatnánk fel buza*verm*einket; * kicsi-
nyíthetnénk meg a vékát, öregbíthet-
nénk az árát, és hamis mértékeket sze-
rezhetnénk; *Péld. 11, 1.
6. Hogy a szegényeket * pénzünkön
rabjainkká tehessük, és a szűkölködő-
ket egy öltő saruval *megkötelezhessük,*
és a gabona olcsóját pénzen eladhas-
suk. *rész 2, 6.
7. Megesküdt az Úr Jákóbnak dicső-
ségére, *mondván: bátor* ha soha elfe-
lejtkezem ezeknek minden ő gonoszsá-
gokról!
8. Avagy nem zendülne-é meg ezen a
föld, és nem sírna-é annak minden la-
kosa? Hogy feljöjjön *a veszedelem* mint-
egy * folyóvíz az egész *földre,* melylyel
kihányattassék és elboríttassék mint az
Égyiptomnak folyóvizével? *Ésa. 8, 7. 8.
9. Sőt inkább az napon ezt mondja az
Úr Isten: A napot * elnyugotom délben,
és bésetétítem a földet fényes nappal.
*Ésa. 5, 30. Mik. 3, 6.
10. És siralomra fordítom a ti Inne-
piteket, és minden éneklésiteket keserű-
ségre; gyászruhát adok mindennek
derekára, és mindennek fejére kopasz-
ságot, * és juttatom *Izráelt oly* keserű-
ségre, minémű *szokott lenni* az † egy-
szülöttön, hogy annak vége legyen,
mint a keserűséges nap.
*Ésa. 15, 2. †Jer. 6, 26.
11. Ímé napok jőnek, ezt mondja az
Úr Isten, melyeken bocsátok éhséget e
földre; nem kenyérnek éhségét, sem
vizeknek szomjúságát, hanem az Úr
beszéde hallgatásának *éhségét és
szomjúságát.*
12. És bujdosnak egyik tengertől fogva
a másik tengerig, és északtól fogva nap-
keletig, futosnak az Úr beszédének ke-
reséséért, és nem találják.
13. Azon a napon elepednek a szép
szüzek, és az ifjak a szomjúság miatt.
14. Kik esküsznek Samariának bű-
nére, és ezt mondják: Él a te Iste-
ned, *ki* Dán*ban* * *vagyon,* és él a Ber-
seba út*ának Istene!* Elhullanak † *és
ilyenek,* és soha többször fel nem kel-
hetnek! *rész 9, 2—4. 10. †1 Kir. 12, 28. 29.

IX. RÉSZ.

Sion romlásának példája. Messiás országa.

Látám az Urat állani az oltáron, ki ezt
mondja vala: Üsd meg a *templom ajta-
jának* felső részét, hogy megrendülje-
nek az *ajtónak* oldalai, és az *ajtónak
oldalait* a felső részétől fogva mind *az
alsóig* rontsd le, a mi pedig azok megett
vagyon, fegyverrel vágatom le; nem
szalad el ő közülök, a ki el akarna futni;
meg sem menekedik, a ki meg akarna
menekedni.

2. Ha a földnek gyomrába ásnák is bé magokat, az én kezem onnan is kihozza őket; és ha az égbe * hágnának is fel, onnan is levonszom őket.
* Zsolt. 139, 8. Jer. 51, 53.

3. És ha a Kármel tetején rejteznének is el, onnan is előkeresvén kivonnám őket; és ha az én szemeim elől a tenger fenekébe rejteznének is, parancsolok ott is a kígyónak, és megmarja őket.

4. És ha az ő ellenségeik előtt őket fogságra viszik is, ott is parancsolok a fegyvernek, hogy megölje őket: és fordítom ellenek az én * szemeimet veszedelmekre, és nem javokra.
* vers 8. Jer. 44, 11.

5. Mert mikor a Seregeknek Ura Istene megveri a földet; megrendűl, és sírnak mind azok, a kik azon laknak, és feljő az egész *földre* mintegy folyóvíz * *a veszedelem,* és elborúl *a föld,* mint Égyiptom a *Nílus* folyóvízzel *elboríttatik.*
* rész 8, 8.

6. *Azt az Urat mondom,* ki ottfen mennyekben építette * az ő lakhelyét, és az ő seregét e földön helyheztette: ki a tengernek vizeit † szólítja, és kitölti azokat a föld színére, kinek neve Úr.
* Zsolt. 104, 3. 13. † rész 5, 8.

7. Avagy nem hasonlók vagytok-é én előttem a Szerecseneknek fijaikhoz, óh Izráelnek fijai? ezt mondja az Úr. Avagy nem *én* hoztam-é ki Izráelt az Égyiptom földéből, mint a Filiszteusokat Káftorból, és a Siriabelieket Kirből?

8. Ímé az Úr Istennek szemei vagynak e bűnös ország ellen, hogy elveszessem azt e földnek színéről, mindazáltal mindenestől fogva * el nem törlöm a Jákóbnak házát, ezt mondja az Úr.
* Ésa. 10, 21. 22. Sir. 3, 22.

9. Mert ímé én parancsolok, és meghányom-vetem minden pogánynépek között az Izráel házát, miképen meghányattatik a gabona a rostában, úgy hogy csak egy kövecske is ne essék a földre.

10. Fegyver miatt halnak meg az én népemnek minden * bűnösei, kik ezt mondják: Nem ér el minket, és nem lészen † e veszedelem! * rész 8, 14. † rész 6, 3.

11. Az időben felemelem a Dávid leesett * sátorát, és megépítem annak repedezésit, és felemelem annak romlásit, és megépítem azt, mint *volt* a régi időben;
* vers 14. 15. 1 Kir. 11, 31. 32. Ezék. 37, 19—22. Csel. 15, 16.

12. Hogy bírhassák * Edomnak maradékát és minden népeket, azok, a kik az én nevemről neveztettek, ezt mondja az Úr, a ki ezeket cselekeszi.
* Ésa. 11, 13. 14. Abd. v. 18.

13. Imé napok jőnek, ezt mondja az Úr, és a szántóember az * aratóval, és a bornyomó azzal, a ki magot viszen vetni, egybe találkozik, és a hegyek musttal † csepegnek, és minden halmok *mintegy* megolvadnak.
* 3 Móz. 26, 5. † Jóel 3, 18.

14. És haza hozom a fogságból az én népemet az Izráelt, kik megépítik az elpusztult városokat, hogy azokban lakozzanak, és szőlőket plántálnak, hogy azoknak borokat igyák, és kerteket csinálnak, hogy azoknak gyümölcsöket egyék.

15. És elplántálom * őket az ő földökben, és többé ki nem szaggattatnak az ő földökből, melyet nékik adándok, ezt mondja a te Urad Istened.
* Jer. 32, 37—44.

ABDIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

Abdiásnak látása. Ezt mondja az Úr Isten az Edomitákról: * Hírt hallottunk az Úrtól; és hogy a pogányokhoz követ bocsáttatott, *ki ezt mondja:* Keljetek fel, hogy támadjunk ő ellene haddal.
* Jer. 49, 14—20.

2. Ímé kicsinynyé tészlek téged a pogánynépek között, *és* felette utálatos lészesz.

3. A te szíved kevélysége csalt meg téged, ki lakozol erős kősziklák között, a te magas lakhelyedben, ezt mondván szívedben: Kicsoda vonna el engem a földre?

4. De ha felemelkednél is *az* * *égbe* mint a keselyű, és ha a csillagok között helyheztetnéd is a te fészkedet: onnét is levetnélek, ezt mondja az Úr.
* Jer. 49, 16.

5. Avagy *csak* lopók * mentek-é te reád? avagy éjszakai tolvajok-é? mimódon vágattál *azért* ki? avagy nem *csak* annyit loptak volna-é, a mennyi nékik elég volt volna? Ha szőlőszedők

mentek volna te reád, avagy nem hagytak volna-*é egynehány* gerézdeket?
* Jer. 49, 9.
6. Mimódon kerestettek meg Ézsaú *nemzetségé*nek *kincsei, mely igen* felkerestettek *minden* ő rejtekhelyei?
7. Határ*od*ból is kiüznek téged mind azok, a kikkel te frigyet tartottál, megcsalnak tégedet, erőt vesznek rajtad azok, a kikkel most békességes vagy; a kiket te vendéglettél, azok ásnak vermet alád, annyira hogy ember alig foghatja meg.
8. Avagy nem vesztem-é ki az napon a bölcseket Edomból, * ezt mondja az Úr, és az eszességet Ézsaú hegyéről?
* Jer. 49, 7. 8.
9. És megrémülnek a te erős *vitézid*, óh Témán: mert kivágattatik minden az Ézsaú hegyéről a nagy öldöklés miatt.
10. A te atyádfia ellen Jákób ellen való * erőszaktételért száll te reád szidalom, és kivágattatol mind örökké;
* Ezék. 35, 5—7. Ámós 1, 11.
11. Mert az napon ő vele ellenkezél, a mely napon az idegenek az ő jószágokat elviszik vala, és mikor az idegenek bémenvén az ő kapuin, Jérusálemre sorsot vetnek vala, te is azok közül egy valál.
12. Azért ne nézzed örömmel a te atyádfia * napját, az ő számkivetésének napját: és ne örülj a Júdának fijain az ő veszedelmeknek napján, és ne nevessed őket az ő szorongattatásoknak napján.
* Zsolt. 137, 7.
13. Ne menj bé az én népemnek kapuján az ő veszedelmének napján, ne nézzed te is az ő nyavalyáját romlásának idején: és ne nyulj az ő jószágához, az ő veszedelmének idején.
14. És ne állj *eleibe* a törésen, hogy elveszessed azokat, a kik elszaladnának, és az ő maradékit ne add kézbe háborúságodnak idején;
15 Mert közel vagyon az Úr napja mind e népek ellen: a mint cselekedéndel *mással*, * úgy cselekesznek te veled is, a te fejedre tér, a mivel *másnak* fizettél
* Ezék. 25, 15.
16. Mert mivelhogy ti ittatok az én szent hegyemen, azonképen isznak szüntelen minden * pogánynépek: isznak, *mondom*, és felhörpögetik *az Úr poharát*, és olyanok lésznek, mintha nem voltak volna.
* Jer. 25. 15. 17. Jóel 3, 1—15.
17. A Sion hegyén pedig lészen szabadulás, és lészen szentség, és örökségűl * bírja a Jákób háza az ő örökségi jószágát.
* Ámós 9, 15.
18. És lészen a Jákób háza mintegy tűz, és a József háza láng, és az Ézsaú háza * mint pozdorja, és megégetik s megemésztik őket, és nem marad senki az Ézsaú házából: mert az Úr szólott.
* Ámós 9, 12.
19. És örökség szerint bírják az Ézsaú hegyének dél felől való részét, és a Filiszteusoknak mező földöket; és bírják örökség szerint Efraimnak és Samariának mezeit, és Benjámin Gileádot *bírja*.
20. És az Izráelitáknak számkivetésre vitetett sokságok, a mi volt a Kananeusoké mind Sarfárig: és Jérusálemnek számkivettettei, a mi az ő birodalmoknak határa volt, azt bírják örökség szerint, a dél felől való városokkal egybe.
21. És mikor felmenéndenek a szabadítók a Sion hegyére, hogy megítéljék az Ézsaú hegyét, akkor lészen az Úrnak országa!

JÓNÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Jónás Isten előtt fut: a tengerbe vettetik.

És szóla az Úr Jónásnak * az Amittai fijának, s monda:
* 2 Kir. 14, 25.
2. Kelj fel, menj el Ninivébe * a nagy városba; és kiálts az ellen: mert az ő gonoszságok én előmbe felhatott.
* rész 3, 3. 1 Móz. 10, 11. Ésa. 37, 37.
3. És felkele Jónás, hogy * szaladna Társisba az Úr elől: Annakokáért Jáfó *város*ba menvén, és ott hajót találván, mely Társisba menne, megadá a hajóbért, és bészálla a *hajó*ba, hogy ő velek elmenne Társisba az Úr színe elől;
* rész 4, 2.
4. De az Úr támaszta nagy szelet a tengeren, és lőn felette igen nagy szélvész a tengeren, annyira, hogy azt állítanák, hogy a hajó elromlana.
5. És megrémülvén a hajósok, kezdének kiáltani kiki az ő Istenéhez, és a

hajóban való terhet * hányják vala a
tengerbe, hogy attól megkönnyebbíte-
nék: Jónás pedig a hajónak *egyik* ol-
dalába leszállott vala és *veszteg* feküd-
vén alszik vala. * Csel. 27, 18. 38.
6. És hozzá menvén a kormányos-
mester, monda néki: Mi *dolog* te nagy
alható? Kelj fel, kiálts a te Istenedhez,
talán megkegyelmez az Isten nékünk,
hogy el ne veszszünk.
7. Azután mondának egymásnak: Jer
vessünk sorsot, hogy tudhassuk meg,
mi okért *szállott* e veszedelem reánk?
Sorsot vetének *azért;* a sors pedig esék
Jónásra.
8. És mondának néki: Beszéld meg
most nékünk, miért *szállott* reánk ez
a veszedelem? Micsoda rendbeli em-
ber vagy? és honnan jössz? micsoda
a te hazád? és micsoda nemzetből való
vagy?
9. És monda nékik: Zsidó vagyok én,
és a mennyeknek Urát Istenét tiszte-
lem én, a ki a tengert és a szárazt te-
remtette.
10. Megrettenének azért azok az em-
berek felette igen, és mondának néki:
Miért mívelted ezt? mert tudják vala
azok az emberek, hogy az Úr színe elől
futna, mivelhogy nékik megbeszélette
vala.
11. És mondának néki: Mit cseleked-
jünk te veled, hogy a tenger megszün-
jék mi tőlünk? mert a tenger*nek hab-
jai* hová tovább inkább nevekednek
vala.
12. És monda nékik: Fogjatok engem
és vessetek a tengerbe, és megszünik a
tenger ti tőletek: mert tudom, hogy én
miattam támadott e nagy háború ti
reátok.
13. És igyekeznek vala azok az em-
berek, hogy a szárazra visszahoznák a
hajót, de nem lehet vala: mert a tenger
habjai inkább-inkább nevekednek vala
ellenek.
14. Kiáltának azért az Úrhoz, mond-
ván: Kérünk téged, Uram, ne vesz-
szünk el ez embernek lelkéért, és ne
büntess meg minket ennek ártatlan
véréért: mert te, Uram, a mint akarod,
úgy cselekeszel.
15. És ragadván Jónást veték a ten-
gerbe: és megszünék a tenger az ő há-
borgásától.
16. Annakokáért azok az emberek
nagy félelemmel félék az Urat, és ál-
dozatot tőnek, fogadásokat is fogadá-
nak az Úrnak.

II. RÉSZ.

Jónás elnyeletik egy nagy haltól: imádkozik

Készített vala pedig az Úr egy nagy
halat, hogy bényelné Jónást; és lőn
Jónás * a halnak gyomrában három
nap és három éjjel. * Máté 12, 40
2. És könyörge Jónás az ő Urának
Istenének a halnak gyomrából.
3. És monda: Kiálték * az én kese-
rűségemben az Úrhoz, és meghallgata
engemet; a koporsónak torkából kiál-
ték, és meghallgatád az én szómat.
* Zsolt. 120, 1.
4. Mert vetettél vala engemet a mély-
ségbe, a tengernek örvényébe, a víz kö-
rűlvett vala engemet: minden te hány-
kódó * vizeid és a te habjaid én rajtam
általmennek vala. * Zsolt. 42, 8.
5. Annyira hogy én azt mondanám:
Elvettettem a te szemeid elől: mind-
azáltal meg nem szünök nézni * a te
szent templomodra. * 1 Kir. 8, 44—48.
6. Körűlvettek vala engemet a vizek ve-
szedelmesen, a mélység körűlvett vala
engemet minden felűl; fű tekeredett
vala az én fejemre.
7. A hegyeknek alsó részeibe szállot-
tam vala, a föld bézároltatott vala az ő
zárjaival én körűltem mind örökké;
mindazáltal * megszabadítád az én éle-
temet a rothadástól, óh én Uram Iste-
nem! * vers 1. 11.
8. Mikor az én lelkem elfogyatkozott
volna én bennem, megemlékezém az
Úrról; és béméne imádságom te hozzád
a te szent * templomodba. * 1 Kir. 9, 3.
9. A kik hijábavaló hazugságok után
indulnak, az ő boldogságoktól elrekesz-
tik magokat.
10. Én pedig * háláadó szóval áldo-
zom néked, *és* a mit fogadtam, meg-
adom *néked:* Az Úré a szabadítás!
* Zsolt. 116. 17. 18.
11. És parancsola az Úr a * halnak,
és kiveté Jónást a szárazra. * vers 1.

III. RÉSZ.

Az Isten Jónást ismét elküldi a Ninivébeliek-hez, kik az ő prédikálására megtérnek.

Szóla az Úr * másodszor Jónásnak, és
monda: * rész 1, 2.
2. Kelj fel, menj el Ninivébe ama nagy
városba, és prédikáljad abban a mit én
néked parancsolok.
3. És felkelvén Jónás: elméne Nini-
vébe az Úr parancsolatja szerint, (Ni-
nivé pedig felette igen nagy város vala,
melynek kerülete három napi járó *föld*
vala.)

4. És mikor kezdett volna menni Jó-
nás a városban egy napi járó *földön*,
és kiáltott volna, mondván: Még negy-
ven nap vagyon, azután Ninivé elsü-
lyed!
5. Hivének * a Ninivébeliek az Isten-
nek, és böjtöt hirdetvén, kicsinytől fogva
nagyig gyászruhába öltözének.
* Máté 12, 41.
6. Mert minekutánna e beszéd a Nini-
vébeli * Királynak fülébe esett volna;
felkelvén az ő királyiszékiből, levevé az
ő királyi ruháját, és gyászruhába öl-
tözvén üle a porban. * 2 Kir. 19, 36.
7. És parancsola, hogy megkiáltanák
Ninivében a Királynak és az ő Főren-
deinek akaratjokból, ezt mondván: Se
az emberek, se a barmok, ökrök és
juhok semmit meg ne kóstoljanak, ne
legeltessenek, és vizet ne igyanak;
8. Hanem öltözzenek gyászruhába az
emberek a barmokkal egybe; és kiált-
sanak az Istenhez erősen; és térjen meg
kiki az ő gonosz útáról, és az ő hamis-
ságoktól, mely az ő kezekben vagyon.
9. Ki tudja * talán megtér és elváltoz-
tatja Isten *a gonoszt,* hogy elfordul-
ván haragjának búsulásától, el ne vesz-
szünk. * Jóel 2, 14.
10. Azokáért mikor látta volna Isten
az ő cselekedeteiket, hogy *tudniillik*
megtértek volna az ő gonosz útjokról:
elváltoztatá * Isten a gonoszt, melylyel
őket megfenyegette vala; és nem veszté
el *őket.* * Jer. 18, 8. Ámós 7, 3.

IV. RÉSZ.

Jónás haragjáért megfeddetik az Úrtól.

Semmiképen nem tetszék pedig Jónás-
nak, és megharagvék.
2. Könyörge azért az Úrnak, és monda:
Kérlek Uram, avagy nem ez vala-é az
én mondásom, még mikor volnék az
én földemben? azért futottam vala Tár-
sisba: * mert tudom vala, hogy te ke-
gyelmes † és irgalmas Isten vagy, nagy
tűrhető, és nagy irgalmasságú; és a go-
nosznak elváltoztatója vagy.
* rész 1, 3. † Jóel 2, 13. 2 Móz. 34, 6.
3. Most azért, Uram, vedd el, kérlek
az én lelkemet én tőlem: mert jobb né-
kem meghalnom, hogynem élnem!
4. És monda az Úr: Avagy méltán
gerjedt-é fel a te *haragod?*
5. Mert kimenvén Jónás a városból,
ül vala a város ellenébe napkelet felől;
holott csinált vala magának hajlékot,
hogy az alatt ülne árnyékban mind
addig, míg meglátná, mint lenne a vá-
rosnak dolga.
6. Mert készített vala az Úr Isten egy
tököt, hogy felmenne az a Jónás hajlé-
kára, hogy árnyékot tartana a Jónás
fejének, és megoltalmazná a *hévségnek*
bántásától, és örüle Jónás a töknek fe-
lette igen.
7. Azután szerze az Isten egy férget
másodnapon reggel hajnalban, mely a
töknek tövét megrágá, és megasza.
8. És lőn napkeletkor, hogy az Isten
napkeleti *szárazító* szelet támasztana,
és a napnak *hévsége* megsütné Jónás-
nak fejét, annyira hogy elbádjadna, és
kívánna magának halált, ezt mondván:
Jobb nékem holtom, hogynem éltem!
9. És monda az Isten Jónásnak: Va-
lyon méltán haragszol-é azért a tökért?
és monda: Méltán cselekeszem, hogy
haragszom mind halálig!
10. És monda az Úr: Te szánod e
tököt, melyért nem munkálkodtál, és a
melyet nem neveltél, mely egy éjjel fel-
nevekedett, és más éjjel elhervadott:
11. És én ne szánnám Ninivét a nagy
várost, melyben több vagyon tizenkét-
szer tízezer embernél, kik nem tudnak
külömbséget tenni jobb- és balkezek
között, *melyben* barom is sok vagyon?

MIKEÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Fenyegeti az Izráel és Júda országát.

Ez az Úrnak beszéde, melyet szólott
a Moréset * városból való Mikeásnak,
Jótám, † Akház és Ezékiásnak, Júda
Királyainak idejekben, melyet látott
Samaria és Jérusálem felől.
* Jer. 26, 18. 19. † Hós. 1, 1.
2. Halljátok meg * minden népek, vé-
gyed eszedbe föld, és annak teljessége:
és az Úr Isten legyen bizonyság ti el-
lenetek, az Úr, *mondom, legyen bi-
zonyság* az ő † szentséges templomá-
ból; * Ésa. 1, 2. † 1 Kir. 9, 3.
3. Mert ímé az Úr kijő * az ő helyé-
ből, és alászállván megtapodja e föld-
nek magasságit. * Ésa. 26, 21.

4. És elolvadnak a hegyek ő alatta, és
a völgyek * elszakadoznak mint a viasz
a tűz előtt, *és* mint a vizek magasságról
szakadnak alá. * Zsolt. 97, 5. Ámós 9, 5.
5. A Jákóbnak gonoszságáért lészen
mind ez, és az Izráel házának bűneiért.
Valyon honnét vagyon a Jákóbnak go-
noszsága? Avagy nem Samariától-é?
És honnét vagyon Júdának bálványo-
zása? Avagy nem Jérusálemtől-é?
6. Annakokáért olyanná tészem Sa-
mariát, mint a mezőben való rakás * *kő*,
és mint a szőlő plántálni való *föld*, és
elszélesztem a völgybe az ő köveit, és
még fundamentomit is kimutatom.
* 2 Kir. 17, 6.
7. És minden ő faragott bálványai el-
rontatnak, és minden ajándékai tűzzel
megégettetnek, és minden ő bálványit
elpusztítom; mert paráznaságnak * ju-
talmából gyüjtötte ezeket, annakokáért
ismét paráznaságnak jutalmára fordít-
tatnak. * Hós. 2, 1. 4.
8. Ennekokáért kesergek én és jajga-
tok, ruhátalan és mezítelen járok, sírok
mint a * sárkányok, és jajgatok, mint
a struczmadárnak fijai; * Jób 30, 29.
9. Mivelhogy keservesek az ő csapásai,
és mivelhogy elérkezett a *veszedelem*
szinte Júdáig, * elhatott az én népem-
nek szinte kapujáig, szinte Jérusá-
lemig. * 2 Kir. 18, 9. 10. 13. 25, 1—10.
10. Gáth *város*ának tudtára * ne adjá-
tok, sírván ne sírjatok: az Ofra házáért
ülj a porban; * 2 Sám. 1, 20.
11. Költözzél el te is Sáfir *város*ának
lakosa, ki gyalázatosan megmezítelenít-
tettél: Nem ment ki Saanán *város*nak
lakója a Beth-Esel *lakos*inak siral-
mokra: elveszi *az ellenség a ti gaz-
dagságtokat* a ti *földeteken* való mu-
latásáért.
12. Mert Marót *városnak* lakosa bá-
natba esett az ő java*inak elveszések*
miatt, mivelhogy az Úrtól veszedelem
szállott Jérusálemnek kapujára.
13. A te szekeredbe fogj gyors lovakat
Lákisnak * lakója, *ki* a bűnnek kezdője
voltál a Sion leányával egybe: mert te
benned találtattak az Izráel gonosz-
ságai. * 2 Kir. 18, 14. 19, 8.
14. Annakokáért adj bátor ajándéko-
kat a Gáthhoz tartozó Moréset *város*sal
egybe; Akzib *város*nak házai megcsal-
ják az Izráel Királyit.
15. Jövendőben örököst hozok én te-
néked óh Marésának lakója, *ki* mind
Adullám *város*ig *és* Izráelnek dicső-
ségéig elérkezik.
16. Kopaszítsd meg * te magadat, és
nyírd el *a te hajadat* a te gyönyörű-
ségben *élő* fijaidért, terjeszd ki kopasz-
ságodat mint a saskeselyű: mert rab-
ságra vitetnek *a te fijaid* te tőled.
* Ésa. 15, 2. 3.

II. RÉSZ.

Fenyegeti az álnokokat s kegyetleneket.

Jaj azoknak, kik hamisságot gondol-
nak, és kik gonoszra szándékoznak az
ő * ágyasházokban, hogy mihelyt meg-
virrad, azonnal megcselekedjék azt:
mivelhogy arra hatalmok vagyon.
* Zsolt. 36, 5. Hós. 7, 6.
2. És azoknak, a kik ha megszerették
a más mezejét, azt azonnal elragadják:
vagy * házát, és azt elveszik: és nyo-
morgatják az embert az őháznépével
egybe, az embert és az ő örökségét.
* Ésa. 5, 8. 9.
3. Annakokáért ezt mondja az Úr:
Ímé én gondolok e háznép ellen go-
noszt, melyből ki nem vonhatjátok a ti
nyakaitokat: és nem jártok kevélyen,
mivelhogy az idő veszedelmes lészen.
4. Az napon példabeszédbe költ titeket
a síró, és keservesen sirat, ezt mond-
ván: Mindenestől fogva elpusztultunk,
az én népemnek egyik részét elköltöz-
tette *az Isten!* Mimódon foszt meg en-
gemet, és a mi örökségünktől is elide-
genítvén *mimódon* osztja el azt?
5. Annakokáért nem lészen ezután, ki
az Úrnak Gyülekezetében az örökséget
sorssal elosztaná.
6. *Mert azt mondjátok a Prófétá-
nak:* Ne * prófétáljátok: *de ugyan* pró-
fétálnak *azért;* nem prófétálnak ezek-
nek, és nem esik ő rajtok gyalázat.
* Jer. 11, 21. Ésa. 30, 10.
7. Óh te, ki Jákób házának mondatol,
avagy megszoríttatott-é az Úrnak lelke,
avagy ezek-é az ő cselekedetei, *melye-
ket ti cselekesztek?* avagy nem hasz-
nálnak-é az én beszédim annál, a ki
igazán jár?
8. De a *mely* az előtt * én népem vala,
mint ellenségre *én reám* † támadott:
ha kinek ruhája vagyon, a palástját is
elvonszátok azoktól, a kik bátorsággal
járnak az úton, mintha harczról tértek
volna meg.
* Ésa. 1, 21. † Ámós 2, 6. 7. Ésa. 30, 11.
9. Az én népem özvegyit kiüzitek az
ő kedves házokból, és az ő kisdedeiktől
elvészitek az én ajándékomat szüntelen.
10. Keljetek fel *azért* és menjetek fel:
mert e föld nem * nyugalmatok néktek.

az ő tisztátalanságáért elveszt titeket
utolsó veszedelemmel. *3Móz. 18, 24. 25.
11. Ha valamely hazug és * csalárd
hazud néktek ezt mondván: Prófétálok
néktek a borért vagy részegítő italért;
az kedves Próféta e népnek. *Ésa. 30, 10.
12. Mindenestől fogva egybegyüjtelek
tégedet, Jákób, az Izráelnek maradékát
egybe takarítom, egybegyüjtöm azt,
mint a Bosrának juhait, mint a sereg
juhot az akolba, és zengnek a városok
az embereknek sokaságok miatt.
13. Eljő a rontó az ő szemek láttára,
kik rontanak, általmenvén a kapun, a
melyen kimennek: és az ő Királyok ő
előttök * fogságra megyen, és az Úr
lészen az ő fejek felett bosszúállásra.
*2Krón. 33, 11. 2Kir. 25, 1—11.

III. RÉSZ.

A Fejedelmeknek kegyetlenségek, és a hamis Prófétáknak hamisságok ellen prófétál.

És mondék én: Halljátok meg, kérlek,
Jákóbnak Fejedelmei, és Izráel házának
Vezérei: Avagy nem ti tisztetek-é tudni
az ítéletet?
2. De ők azok, a kik gyűlölik a jót és
szeretik a gonoszt, kik ezeknek bőröket
rólok levonszák és húsokat csontjaikról.
3. És a kik megeszik az én népemnek
húsát, és az ő bőröket levonszák ő ró-
lok: az ő csontjaikat is megrontják, és
megdarabolják mint a fazékba való
húst, és mint a vasfazékba való húst.
4. Akkor kiáltanak az Úrhoz, és nem
hallgatja meg őket, hanem elrejti orczá-
ját ő tőlök akkor, miképen gonoszúl
cselekedtek az ő dolgaikban.
5. Igy szól az Úr a Próféták ellen, kik
az én népemet elcsalják, kik mikor ele-
get esznek, * békességet hirdetnek, és
az ellen, a ki valamit nem vett szá-
jokba, hadat hirdetnek.
*vers 11. rész 2, 11. Ezék. 13, 19.
6. Annakokáért éjszaka száll ti reátok
a látásért, és setétség jő reátok a jöven-
dőmondásért: és a nap * elenyészik e
Prófétáknak, és megsetétedik a nap né-
kik. *Ámós 8, 8. 9. Ésa. 5, 30. Hós. 4, 5.
7. És megszégyenülnek a látók, és meg-
pirulnak a jövendőmondók és bédugják
mindnyájan az ő szájokat: mivelhogy
nem lészen Istentől semmi feleletek.
8. Én pedig bizonyára bételjesedtem
az Úr lelkének erejével, ítélettel, állha-
tatossággal, hogy * hirdessem Jákób-
nak az ő gonoszságát, és Izráelnek az ő
bűnét. *Ésa. 58, 1.
9. Halljátok meg ezt, kérlek, Jákób
házának Fejedelmei, és Izráel házának
Vezérei, kik gyűlölik az ítéletet, és
minden igazságot elfordítnak.
10. Az is hallja meg, a ki építi a
Siont * vérrel, és Jérusálemet hamis-
sággal. *Ezék. 22, 27.
11. Kiknek Fejedelmeik * ajándékért
ítélnek, és kiknek Papjaik jutalomért
tanítanak, és kiknek Prófétáik † pénzért
jövendölnek, azonközbe az Úrhoz tá-
maszkodnak, ezt mondván: Avagy nem
mi közöttünk vagyon-é az Úr? Nem
következik mi reánk veszedelem!
*rész 7, 3. † Ezék. 13, 19.
12. Annakokáért ti miattatok a Sion
megszántatik * mint a szántóföld, és
Jérusálem rakás kővé lészen, és az Is-
ten házának hegye, erdős hegygyé.
*Jer. 26, 18. Luk. 19, 43. 44.

IV. RÉSZ.

A Krisztusról s az ő Egyháza állapotjáról.

De az utolsó időkben, minekutánna az
Úr házának * hegye minden hegyeknek
felette helyheztettetik, és minden hal-
moknak felette magasztaltatik, arra sok
népek gyülnek. *Ésa. 2, 2. 3. Aggeus 2, 7.
2. És arra sok * pogánynépek mennek
és ezt mondják: Jertek el, menjünk fel
az Úr hegyére, és a Jákób Istenének
házához, és megtanít minket az ő útaira,
és járjunk az ő ösvényin: mert Sion-
ból megyen ki a törvény, és az Úrnak
beszéde Jérusálemből. *Ésa. 11, 10.
3. És sok népek között ítéletet tészen
az Isten, és sok nemzetségeket megfedd
nagymessze földig, és az ő fegyvereik-
ből * kapákat csinálnak, és az ő dár-
dáikból sarlókat, és egyik nép a másik
ellen fegyvert nem vonszon, és többé
hadakozást nem tanulnak.
*Ezék. 39, 6. 9. 10.
4. És kiki mind békességgel nyugo-
szik az ő szőlője alatt, és az ő figefája
alatt, és senki meg nem rettenti őket,
mert a Seregek Urának szája szólott.
5. Mert mindenféle népek az ő Iste-
neknek nevében járnak: de mi a mi
Urunknak Istenünknek * nevében já-
runk mind örökkön örökké.
*Zak. 10, 12. Zsolt. 20, 6. 8.
6. Az időben, ezt mondja az Úr, hoz-
zám fogadom * a sántát, és egybegyüj-
töm azt, a ki elszéledett, és azt, a kit
nyavalyákkal meglátogattam vala.
*Sof. 3, 19.
7. És számlálom a sántát az én mara-
dék népem közé, és a kit messze elve-
tettem vala, erős néppé tészem: és ural-

kodik az Úr ő rajtok a Sionnak hegyén,
mostantól fogva * mindörökké.
*Ámós 9, 15.
8. És te gyülekezetnek tornya, Sion
leányának vára, eljő te hozzád és el-
érkezik az előbbi * Uraság, a Jérusá-
lem leányának birodalma.
*Ámós 9, 11. 12. 2 Sám. 8, 8—14.
9. Mostan miért kiáltasz nagy kiál-
tással? avagy nincsen-é egy * Király
is te közötted? és a te jó tanácsadód el-
veszett-é? mivelhogy bánatnak eresz-
tetted magadat mint a gyermekszülő.
*Jer. 8, 18. 19.
10. Bánkódjál és fohászkodjál, *óh* Sion-
nak leánya, mintegy gyermekszülő:
mert kimégy városodból, és a mezőn
lakozol; és vitetel szinte * Babilóniáig,
honnét † megszabadulsz, onnét meg-
szabadít tégedet az Úr a te ellenségid-
nek kezekből. *2 Kir. 25, 1—11. †Jer. 25, 12.
11. Mert jóllehet immár is sok po-
gánynépek gyültek te ellened, kik ezt
mondják: Immár elkárhoztatott, és
szemeinkkel meglátjuk a Sion *vesze-
delmét:*
12. *De* ők nem tudják az Úr gondo-
latit, és nem értik az ő tanácsát, hogy
ő öszvegyüjti azokat, mint a kévét * a
szérűre. *2 Kir. 19, 35.
13. Kelj fel, és csépeld *ellenségidet*,
Sionnak leánya: mert a te szarvadat
vassá tészem, és a te körmeidet aczéllá,
hogy megronts sok népeket; és az ő
gazdagságokat az Úrnak szenteled, és
az ő marhájokat az egész föld Urának.

V. RÉSZ.

Jérusálem romlásáról s a Krisztus országáról.

Most sereggel gyülj egybe, te sok se-
regnek népe, ki mi ellenünk a *mi váro-
sunknak* * megszállásáról gondolkodol;
és verjék arczúl vesszővel az Izráelnek
Bíráját. *Ésa. 7, 1—16. 8, 4.
2. De te Efratának * Bethleheme,
jóllehet kicsiny *város* vagy a Júdának
fő*városai* között: *mindazáltal* te belő-
led származik nékem a ki Izráelben
uralkodó lészen, kinek kijövetelei elei-
től fogva, örök időktől fogva *vagynak*.
*Máté 2, 6.
3. Azokáért jóllehet * elhagyja őket,
míg a szülő † szűl: mindazáltal az ő
attyafiainak maradékaik †† megtérnek
az Izráel fijaihoz. *Ésa. 7, 17—25.
†Ésa. 7, 14. ††Ezék. 37, 19—24.
4. És állandó lészen, és legelteti *az ő
népét* az Úrnak erejével, az ő Urának
Istenének nagyságos nevével: és bátor-
ságosan élnek: mert felmagasztaltatik
a földnek határáig.
5. Mert lészen ő a *mi* békességünk, és
minekutánna az Assiriabeli *Fejedelem*
a mi földünkre * jövénd, és minekutánna
a mi palotáinkat megtapodja: állatunk
ő ellene hét Pásztorokat, és nyolcz Fe-
jedelmeket az emberek közűl.
*Ésa. 7, 17—25.
6. Kik Assiriának földét elvesztik
fegyverrel, és Nimródnak lakóföldét az
ő fegyvereikkel: és megszabadít az As-
siriabeliektől, minekutánna jövéndenek
a mi földünkre, és megtapodják a mi
határinkat.
7. És a Jákóbnak maradéka a sok
nemzetségek között olyan lészen mint
a mennyei harmat, és mint a fűvön való
harmatok, mely nem vár vala ember-
től, és nem bízik vala az emberek fijai-
ban.
8. És a Jákób maradéka a pogányok
között, és sok nemzetségek között olyan
lészen, mint az oroszlán az erdei vadak
között, és mint az oroszlánkölyök a ju-
hoknak nyájok között, mely ha által-
megyen azokon, és megszaggatándja,
és elragadándja, senki ki nem veheti
szájából.
9. A te kezed erőt vészen a * te ellen-
ségiden, és minden ellenségid kivágat-
tatnak: *vers 14.
10. Mert azon a napon, ezt mondja az
Úr, elvesztem a te lovaidat te közűled,
elvesztem a te *hadakozó* szekereidet.
11. És elrontom a te földednek váro-
sit, és minden te erősségidet letöröm.
12. És kivesztem közűled a jövendő-
mondókat, és szemfényvesztőid nem
lésznek néked.
13. És elvesztem faragott képeidet, es
a te bálványidat közűled, és nem tisz-
teled többé a te kezeidnek csinálmányo-
kat.
14. És elvesztem a te berkeidet te kö-
zűled, hogy elveszessem a * te ellensé-
gidet. *vers 9. 15.
15. És haragomban s búsulásomban
bosszút állok a pogánynépeken, kik
nékem nem engedtek.

VI. RÉSZ.

Minémű áldozatok tetszenek Istennek.

Halljátok meg, kérlek, a mit mond az
Úr: Kelj fel, perelj e hegyekkel, és e
halmok * hallják meg szódat. *Ésa. 1, 2.
2. Halljátok meg hegyek az Úr tör-
vénykezését, * és e földnek erős funda-

mentomai: mert az Úrnak törvénykezése vagyon az ő népével, és az Izráellel perel. * Ésa. 1, 18. 19. 20.

3. Én népem. mit vétettem te ellened? és miben voltam néked ártalmadra? tégy tudományt én ellenem!

4. Mikor az Égyiptom földéből * kihozván, a rabságnak házából téged megszabadítottalak volna, és te előtted bocsátottam volna Mózest, Áront és Máriát. * 2 Móz. 12, 51.

5. Én népem emlékezzél meg kérlek, mit gondolt vala te ellened * Bálák a Moábitáknak Királyok, és mit felelt néki Bálám a Beór fija; *és mik † lettek* Sittimtől fogva mind †† Gilgálig, hogy megtudhatnád az Úr jótéteményit.
*4 Móz. 22, 5. 6. †4 Móz. 25, 1. †† Jós. 5, 9. 5 Móz. 32, 10—14.

6. Mivel menjek eleibe az Úrnak? *mimódon* alázzam meg magamat a felséges Isten előtt? Avagy egészen égőáldozatokkal menjek-é eleibe? avagy esztendős borjúkkal-é?

7. Valyon kedvét találnám-é az Úrnak ezer kosokkal? tízezer *olaj* forrás*ból költ* olajjal? valyon adjam-é elsőszülöttemet bűnöm*nek váltságáért?* az én méhemnek gyümölcsét az én lelkem gonoszság*ának váltságáé*rt?

8. Óh ember, megmondotta * néked *az Isten,* mi legyen a jó; és mit kíván az Úr te tőled egyebet, hanem hogy igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot, és hogy megalázzad magadat, és hogy a te Isteneddel alázatosan járj. * 5 Móz. 10, 12. Ámós 5, 23. 24.

9. Az Úrnak szava a városban kiált; de csak az értelmes *ember*ek látják a te nevedet. Halljátok meg *azért* * e veszszőt, és kicsoda fenyegessen *titeket* azzal? * rész 1, 3. 9.

10. *Valyon vagynak-é* még az istentelen ember házában hamissággal gyűjtött kincsek? és *vagyon-é* megkicsinyíttetett utálatos * véka. * Ámós 8, 5.

11. Valyon jóvá * hagyom-é a hamis mértéket, és a zsákban *való* csalárd fontokat? * Péld. 11, 1.

12. Mert a gazdagok ő köztök megtöltöztek ragadománynyal, és az ő lakói hazugságot szóltak, és az ő nyelvek az ő szájokban csalárd.

13. Én is azért megvervén tégedet, megkeserítelek, elvetlek * tégedet a te bűneidért. * 2 Kir. 17, 18. 21, 13.

14. Eszel te, * de meg nem elégeszel, és a te romlásod te közötted lészen: őrized *magadat,* de nem oltalmazhatod, és a kiket megoltalmazándasz, fegyver alá adom. * Hós. 4, 10.

15. Elveted *a földön* magodat, * de fel nem aratod; megsajtolod az olajt, de nem kened magadat olajjal; és mustot *nyomsz,* de te bort nem iszol;
* 5 Móz. 28, 38—41

16. Mert mégis az * Omri *Király* parancsolatit tartjátok, és az Akháb háznépének minden dolgát, és azoknak tanácsokon jártok; hogy kivágjalak téged és annak lakóit csúfságra juttassam, és hordozzátok az én népemnek szidalmát.
* 1 Kir. 16, 25. 26. 30

VII. RÉSZ.

Kevés az igaz: nagy az emberi veszettség.

Jaj nékem; mert úgy maradék, mint a nyári takarodás után * *a tarló* és a szedés után, a megszedett szőlő: egy enni való gerézd sem maradott, eleinérő gyümölcsöt kíván vala az én lelkem. * 1 Kir. 19, 10.

2. Elveszett e földről a jóltévő *ember.* egy * igaz is nincs az emberek között; mindnyájan vér után ólálkodnak, kiki mind hálóval vadászsza az ő attyafiát.
* Jer. 9, 2—6. 23. 14. Ésa. 1, 4. 10. 21.

3. Hogy véghez vigyék a gonoszságot, mely kezekben vagyon, a Fejedelem *adományt* kíván, és a Bíró fizetésért *itél;* és a Főember maga beszéli az ő lelkének gonoszságát, és azt *mások* megerősítik.

4. A ki legjobb közöttök, olyan mint a * tövis, a ki legigazabb *közöttök,* olyan mint a tövisbokor: a te őrállóidnak napjok, és a te meglátogatásod*nak napja* eljő, most szégyenülnek ők meg. * Ezék. 2, 6.

5. Ne hidjetek barátotoknak, ne bízzatok tanácsadótokhoz, annak a kit kebeledben tartasz, ne jelentsed meg titkodat;

6. Mert a fiú bosszúval illeti az ő atyját, a leány az ő annya ellen támad, a meny az ő napára, és embernek az ő háznépe ellensége.

7. Én pedig az Úrra nézek, várom az én szabadításomnak Istenét, *és* meghallgat engemet az én Istenem!

8. Ne örülj *az én nyavalyámon* * én ellenségem: mert *noha* elestem, *de* felkelek, mikor a setétségben ülendek is, az Úr lészen nékem † világosságom.
* Ésa. 14, 29. † Zsolt. 27, 1.

9. Az Úr haragját hordozom: mert vétkeztem ő ellene, mind addig megnem meglátja az én peremet, és igaz

törvényt tészen nékem, kiviszen engem **a világosságra, hogy meglássam az ő** igazságát.
10. **És meglátván az én ellenségem** ezt, megszégyenli magát, ki ezt mondotta én felőlem: Hol * vagyon a te Urad Istened? az én szemeim meglátják ezt, hogy *az én ellenségem* † majd eltapodtatik mint az útczán való sár.
* Zsolt. 79, 10. † Ésa. 10, 5—26.
11. **A mely** napon megépíti *az Úr* a te *romlott* * gyepüidet, az napon messze veti a te *ellenségednek* parancsolatját.
* Ámós 9, 11. 12.
12. Az napon te hozzád is eljőnek Assiriából és az erős városokból, és *minden* erősségből mind az *Eufrátes* folyóvíztől fogva, és *egyik* tengertől fogva a *másik* tengerig, *egyik* hegytől fogva a *másik* hegyig.
13. És elpusztíttatik e föld az ő lakói miatt, az ő cselekedeteiknek * gyümölcsökért.
* Jer. 21, 14.
14. Legeltessed * a te népedet, *óh Uram,* a te vessződdel a te örökségednek seregét, mely csak ő maga lakozik, az erdőben és a mezőnek közepette: legeltessenek a Básán*nak mezejé*n és a Gileádon, mint a régi időkben.
* Zsolt. 79, 13. 80, 2.
15. Mint az Égyiptom földéből való kijövetelednek idején, azonképen megmutatom néki az *én* csudálatos dolgaimat.
16. Meglátják ezt a Pogányok és megszégyenülnek minden erejekben, kezeket szájokra teszik, és füleik megsiketülnek.
17. A port * nyalják mint a kígyók és mint a földi férgek, az ő fészkekben megrémülnek; a mi Urunk Istenünk előtt rettegnek és félnek te tőled!
* Zsolt. 72, 9.
18. Kicsoda olyan Isten, mint te vagy, ki elvészed a *mi* álnokságinkat, és a te örökségednek maradékának gonoszságát elhallgatod? Nem mind örökké tartja meg az ő haragját: mert gyönyörködik az * irgalmasságban.
* 2 Móz. 34, 6.
19. Hozzánk térvén könyörűl rajtunk; eltapodja a mi álnokságinkat, a tengernek mélységes örvényibe veti minden bűneinket.
20. Nyilván megmutatod Jákóbnak *tett* fogadásodat, és Ábrahámnak *ígért* irgalmasságodat, melyeket esküvéssel fogadtál vala a mi atyáinknak még a régi időkben.

NÁHUM PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Az Isten természetiről, s Ninivé ellen szól.

Ninivé *város* * ellen való terhes Prófézia: az Elkós *város*beli Náhum látásának könyve.
* Jón. 1, 2.
2. Nem szenvedhetője az Isten * a bosszúnak, és bosszúálló az Úr, bosszúálló, *mondom,* az Úr és buzgó haragú; bosszút áll az Úr az ő ellenségin, és megtartja *haragját* az ő ellenségei ellen.
* 5 Móz. 32, 43.
3. Az Úr nagy * tűrhető és nagy hatalmú, ki *a bűnt* büntetés nélkűl semmiképen nem hagyja: az Úrnak úta nagy szélvészben és forgószélben vagyon, és a felhők az ő lábainak porok.
* 2 Móz. 34, 6.
4. Ki a tengert megfeddi és * megszáraztja azt és minden † folyóvizeket megszárazt, a Básán és a Kármel megerőtelenűl, és a Libánusnak virága meghervad.
* 2 Móz. 14, 21. † Jós. 3, 16.
5. A hegyek * megrendülnek ő előtte, és a halmok megszakadoznak; a föld ég az ő színe előtt, e földnek kereksége is, és mind azok, kik azon laknak.
* Mik. 1, 4. 2 Móz. 19, 18.
6. Az ő haragja előtt ki állhat meg? és kicsoda állhatja meg az ő haragjának búsulását? Az ő búsulása kiomol mint a tűz, a kősziklák megrepedeznek ő előtte.
7. Jó az Úr, *és* a szorongatásnak napján * erősség: és nem hagyja azokat, a kik ő benne bíznak.
* Péld. 18, 10.
8. És *mintegy* árvízzel általmenvén, végét éri annak a földnek, és az ő ellenségit setétséggel veri meg.
9. Mit gondoltok az Úr ellen? megemészt ő *titeket:* nem lészen kétszer veszedelmetek.
10. Mert a szövevényes tövisekhez és az ő italokkal megrészegültekhez *elérkezik az Úr bosszúállása,* megemész-

tetnek mint a száraz pozdorja mindenestől fogva.
11. Te belőled származott, a ki az Úr ellen gonosz tanácsot tartott, az álnok tanácsadó.
12. Így szól az Úr: Ha békességben vagynak is, akármely sokan legyenek is: elvesznek, és általmegyen *az Úr rajtok;* jóllehet megostoroztalak tégedet *én népem,* de többé nem ostorozlak.
13. Mert most immár elvészem az ő igáját rólad, és a te köteleidet elszaggatom.
14. És azt végezte az Úr te felőled, hogy ezután emlékezeted is elveszszen; a te Istenidnek templomokból kivesztem a faragott és öntetett bálványt: ott helyheztetem koporsódat: mert átkozott vagy.
15. Ímé a hegyeken *vagynak,* a hírmondóknak *és* a békesség * hirdetőknek lábaik: Szenteljed Júda a te Innepidet, add meg a te *hálaadó* fogadásidat: mert nem megyen többé által † rajtad az istentelen, *ki* mindenestől fogva kivágattatik. * Ésa. 52, 7. † Ámós 9, 15.

II. RÉSZ.

Itt is veszedelemmel fenyegeti Ninivét.

Feljött a pusztító szemed láttára; őrizzed a *te* erősségidet, nézzed az útat, erősítsd meg derekadat, keményítsd meg erődet igen.
2. Mert * elvette az Úr Jákóbnak kevélységét, mint az Izráelnek kevélységét: mert a pusztítók eléggé pusztították őket, és az ő csemetéiket kivágták. * Ésa. 10, 12. 33, 1.
3. Az ő erős vitézinek paizsok megveresíttetett, az ő hadakozó férjfiai veres ruhákba öltöztek; mint a tüzes fáklyák az ő szekereik az ő készületek napján, és a jegenyefa *dárdák* rengnek *kezekben.*
4. Az útczákon bolondoskodnak, a szekerek*ben ülők* egymásba ütköznek az útczákon, az ő tekintetek mint a *fénylő* lámpások, futkosnak mint a villámás.
5. Megemlékezik *Ninivé* az ő erős vitéziről, *de* útjokban megesökkennek, sietnek az ő kőfalára, és készítenek oltalmat.
6. A folyóvizek felől való kapuk megnyittatnak, és a *Király* palotá*ja* megromol.
7. És a nagy bátorságban nyugovó *Királynéasszony* számkivetésre vitetik, és az ő szolgálóleányai kísérik őtet, keseregvén az ő szívekben, mint a nyögő galambok.
8. Jóllehet Ninivé olyan *volt,* mint *a bő* vizű halastó régtől fogva: mindazáltal elfutnak, *és akármint mondják nékik:* Álljatok meg, álljatok meg, de senki *ő közülök* hátra nem tekint.
9. Ragadozzátok *el az ő* ezüstit, ragadozzátok el az *ő* aranyát, és az ő véghetetlen gazdagságit: az ő dicsősége *vagyon* drága *házi* eszközökben.
10. Megüresült: megüresült *Ninivé* és megmezítelenült: * megolvadott szíve, egybe verettetnek térdei, reszket egész dereka, mindeneknek orczáik megfeketedtek. * Ésa. 13, 7. 8.
11. Hol vagyon az oroszlánoknak hajlékok, és az oroszlánkölykök éléseknek helye? a hová megyen vala az oroszlán, az öreg oroszlán, *és* az oroszlánkölyök, és nem vala ki megrettentené.
12. Az oroszlán ragadoz vala a mennyi elég volna az ő kölykeinek, és az ő nőstény oroszlánainak *vadakat* fojt vala, és megtölti vala barlangjait ragadománynyal, és az ő rejtekhelyeit prédával.
13. Ímé én te ellened *megyek,* ezt mondja a Seregeknek Ura, hogy megégetvén füstbe *bocsássam* a te szekereidet, és a te oroszlánkölykeidet a szablya emészsze meg: és végét vetem e földön a te prédálásodnak, és nem hallattatik többé a ti követidnek szavok.

III. RÉSZ.

Mégis Ninivének s egész Assiriának romlása.

Jaj a * vérszopó városnak, mely rakva hazugsággal és ragadománynyal, *melyből* szakadatlan a préda. * Ezék. 24, 9. Hab. 2, 12.
2. Ostornak csattogása, és kerekek forgásoknak zörgések, nyerítő lovaknak és forgó szekereknek *zörgések hallatik abban.*
3. A lovag felemeli az ő tündöklő szablyáját, és villogó dárdáját: megölettetteknek sokaságok, és a megholt testeknek sok számok *lészen,* és nem lészen végek a *holt* testeknek, annyira hogy azoknak *holt* testekbe megbotlanak.
4. A tekintetes *és* kedves paráznának paráznaságinak sokaságokért, ki a hitetésre mester volt, és a pogányokat eladta az ő paráznaságival, és *sok* nemzetségeket az ő étetésivel.
5. Ímé én lészek ellenséged, ezt mondja a Seregek Ura, és orczádra fordítom fel a te * ruháidnak alját, és

megmutatom a pogányoknak a te mezítelenségedet, és *sok* országoknak a te rútságodat. * Ésa. 47, 3. Jer. 13, 26.
6. És minden rútságot reád hányok, és gyalázattal illetlek tégedet, és olyanná tészlek tégedet, mint a ganéj.
7. És minden, valaki látánd tégedet, távol áll tőled, és ezt mondja: Elpusztult Ninivé! Kicsoda bánkódik rajta? hol keressek néked vígasztalókat?
8. Avagy jobb vagy-é te a sok népű Nó *város*nál, mely a folyóvíz között fekszik vala? melynek körűlte vizek, melynek árokja a tenger, és a tenger az ő kőfala?
9. Szerecsenország annak erőssége és Égyiptom, és számtalan sok *népek:* Afrika és Libia voltak néked segítségűl.
10. De még az is számkivetésre *és* fogságra jutott, még az ő apró gyermekeik is abban a falhoz verettettek minden útczáknak elein: és az ő Fejedelmire sorsot vetettek, és minden ő nagy Urai vasba verettek.
11. Te is azért * megrészegedel, és semmivé lészesz; te is a te ellenségedtől is segítséget kérsz. * Jer. 25, 27.
12. Minden te erősségeid olyak lésznek *mint* a megért figék, melyeket ha megmozdítnak, az embernek szájába esnek.
13. Ímé a te néped te benned olyan *lészen,* mint az asszonynépek; a te földednek kapui megnyittatnak a te ellenségidnek, a tűz emészti meg a te zárjaidat.
14. Szerezz magadnak a szálláshoz való vizet, újítsd meg a te erősségedet, nyomjad a sárt, keverd a meszet, erősítsd meg a mészkemenczét:
15. *De ugyan* ott megemészt tégedet a tűz, elfogyat tégedet a szablya, megemészt tégedet *az ellenség* mint a cserebogár; szaporodjál bátor mint a cserebogár, szaporodjál mint a sáska.
16. Megsokasítottad a te kalmáridat, mint az égnek csillagait; *de mint* a prédáló cserebogár elrepül, *úgy azok is.*
17. A te Fejedelmid mint a sáska, és a te Hadnagyid mint a sáskáknak sokaságok, melyek a hideg időben a gyepűkben laknak; de mihelyt a *meleg* nap feltámad, elmennek, és helyeket meg sem esmérik, a hol voltak azok.
18. A te tanácsosid, Assiriának Királya, szunnyadni fognak, a te erős vitézid elrestülnek, a te néped eloszol a hegyeken, és nem lészen senki a ki öszvegyüjtené őket.
19. A te romlásod sebe bé nem gyógyúl, rakva fájdalommal a te nyavalyád: mindenek, kik híredet hallják, tapsolnak rajtad: mert ki oltalmazhatta volna meg magát a te gonoszságodtól szüntelen.

HABAKUK PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Panasz a bűnökről: Jövendölés a büntetésről.

Ez a terhes Prófécziа, melyet látott Habakuk Próféta.
2. Mennyi ideje vagyon, Uram, hogy kiáltok: és nem hallgatsz meg? Untatlak téged az *emberek között való* törvénytelen * hatalomért; és nem szabadítasz meg? * Ámós 2, 6. 7.
3. Miért hagyod néznem a hamisságot, és miért nézeted velem a nyomorgatást? A ragadozás és a hatalom miért vagyon előttem? és miért vagyon előttem a ki pert és versengést támaszt?
4. Annakokáért nincsen becsűleti az Isten törvényének, és soha az igazság elő nem mehet: mert az istentelen * körűlveszi az igazat, azért lészen a hamis ítélet. * Jer. 6, 28. Mik. 7, 2.
5. Tekintsetek a pogányokra és nézzétek meg, és csudálkozással csudálkozzatok: mert oly dolgot cselekeszem a ti időtökben, melyet ha beszélnének nem hinnétek * azt. * Csel. 13, 41. Sir. 4, 12.
6. Mert ímé én feltámasztom a Káldeusokat, a kegyetlen és vakmerő nemzetséget, mely eljárja a ti földeteknek szélességét, hogy elfoglalja a nem ő hajlékait.
7. Rettenetes és iszonyú *nemzetség ez,* melytől származik e *népek* ítéleti és rabságra * való vitele. * 2 Kir. 25, 1—11.
8. Melynek lovai gyorsabbak a párduczoknál, és kegyetlenebbek az estve járó *éh* * farkasoknál: melynek lovagjai igen sokak, és az ő lovagjai messzűnnen jőnek, *gyorsan* repülnek, mint a dögre siető saskeselyű. * Sof 3, 3.

9. Az az egész *sokaság* a ragadományért jő: az ő orczájoknak tekinteti, *hasonló* a napkeleti *szárazító* szélhez, és *számtalan* rabot gyüjt mint a fövenyet.
10. És e *nép* a Királyokat neveti, és a Fejedelmek néki csúfságok, minden erősséget megnevet, és töltést csinál az ellen és megveszi azt.
11. Akkor elváltozik az ő szíve, és meghaladván *a czélt* gonoszúl cselekeszik, *és* ezt az ő erejét az ő *bálvány* Istenének *tulajdonítja*.
12. Avagy nem öröktől fogva való vagy-é te? Az Úr én Istenem, én Szentem; nem veszünk el Uram, az ítéletre rendelted őtet, és te én erősségem, a *mi* dorgálásunkra választottad őtet.
13. Tisztábbak a te szemeid, hogynem mint a gonoszságra * nézhetnél, és az *embereknek* nyomorgatásokat nem nézheted: Miért tekintesz *tehát* a hitetlenekre? és elhallgatod, mikor az istentelen elnyeli az ő nálánál igazabbat?
* vers 2—4. Jób 34, 12.
14. Olyanokká tészed az embereket mint a tenger halait, és a csúszómászó férget, melynek nincsen vezére.
15. Mindenestől az ő horgával * kivonsza, bégyüjti azokat az ő gyalomjába, és bétakarítja azokat az ő hálójába; annakokáért örül és tapsol *annak*.
* Ámós 4, 2.
16. Azokaért áldozik az ő gyalomjának, és jóillatot tészen az ő hálójának: mert ezek által *vagyon* az ő kövér része, és az ő jóllakása.
17. Valyon azért kiterjeszti-é az ő gyalmát, és szorgalmatos lészen-é a népeknek * öldöklésekben, hogy semmit ne kedvezzen? * rész 2, 5.

II. RÉSZ.

Jövendölés a Káldeusok veszedelmekről.

Mikor az én állóhelyemben állanék, és állanék az erősségben, és *szorgalmatosan* vígyáznék annak meglátására, mit szólna nékem *az Úr,* és mit kellene felelnem az én dorgálásom után:
2. Felele nékem az Úr mondván: Írd meg e látást tettetes * betűkkel e táblákra, hogy az olvasó szabadon olvashassa azt; * Ésa. 8, 1.
3. Mert a látás még bizonyos időre *halasztatott,* és végezetre szól, és meg nem csal: ha késéndik, várjad azt: mert kétség nélkűl meglészen, *és* nem késik.
4. Ímé a kinek lelke nem igaz ő benne, felfuvalkodik; az igaz *ember* pedig az ő * hitivel él. * vers 2. 3. Róm. 1, 17.
5. Annakokáért mivelhogy borba merülvén vétkezik a kevély *ember,* a ki nem nyughatik egy helyben; és eltátja az ő torkát mint a koporsó, és hasonló a halálhoz, mely nem elégeszik meg, és minden népeket magához hajt, és minden nemzetségeket magához gyüjt.
6. Avagy nem költik-é őtet mindnyájan e *népek* példabeszédbe, és nem *szólnak-é* ő róla mese fejtéssel? ezt mondván: Jaj annak, a ki gazdagítja *magát* a máséból, valyon meddig tart az? és annak is *jaj,* a ki sűrű sárt gyüjt maga *fejére*!
7. Avagy nem támadnak-é hirtelen, kik tégedet mardossanak, és felébredjenek a kik tégedet megháborítsanak, hogy ők tégedet eltapodjanak.
8. Mivelhogy te megfosztottál sok nemzetséget: megfosztnak * tégedet a népnek maradékai, az embereknek ártatlan vérekért, és a föld *népén*, a városon és annak minden lakóin tett hatalmasságodért. * Ésa. 33, 1. Náh. 3, 1.
9. Jaj annak, a ki gonoszúl a másét kívánja * az ő házának *öregbítéséért*, hogy magas fészket rakhasson magának, hogy megszabadulhasson a veszedelemtől. * Jer. 22, 13.
10. A te házadnak gyalázatjára tartottál tanácsot, mikor sok népeket vesztettél volt, és vétkeztél a magadlelke *ellen*.
11. Mert a kövek a kőfalakból te ellened kiáltnak, és a fa építésekből a gerendák * ellened bizonyságot tésznek.
* Jób 31, 38. 39. Jak. 5, 4.
12. Jaj annak, a ki várost * épít vérrel, és a ki várost készít álnoksággal!
* Náh. 3, 1—3.
13. Avagy ímé a Seregeknek Urától nem *jő-é bosszúállás?* Annakokáért a népek tűzre építenek; és hijába munkálkodnak a nemzetségek.
14. Mert az Úr dicsőségének * esméretivel bételik a föld, miképen a vizek a tengernek *mélységét* béborítják.
* Ésa. 11, 9.
15. Jaj annak a ki megitatja az * ő felebarátját, és ki reá erősödöl, hogy megrészegítsed őtet, hogy az ő szemérmeket láthassad: * Ésa. 5, 22.
16. Gyalázattal megrakodol a dicsőség helyébe; iszol * te is, és megmezítelenítteteI: *mert* te reád fordúl az Úr jobbkezének pohara, és gyalázatos okádás *csik* a te dicsőségedre.
* vers 8. Jer. 25, 27. 28.

17. Mert a Libánuson tett hatalmad, és annak vadainak elprédáltatások, mely azokat elrettentette, az veszt el tégedet, az emberek véreknek kiontatásáért, és a földön, * a városon és annak minden lakóin tett hatalmadért. * Ésa. 33, 1.
18. Mit használ *néked* a * faragott kép, hogy annak faragója kifaragta azt, vagy az öntött kép, mely hazugságra tanít; mivelhogy bízik annak faragója az ő csinálmányában, hogy néma bálványokat csináljon? * Jer. 10, 8. 14.
19. Jaj, a ki a fának ezt mondja: Serkenj fel; és a néma kőnek: Ébredj fel! *Avagy* taníthat-é az? Ímé béboríttatott aranynyal és ezüsttel, de semmi lélek nincs benne.
20. Az Úr pedig az ő szentséges templomában *vagyon!* Rettegje azért őtet mind az egész föld *népe!*

III. RÉSZ.

Habakuk könyörög a nép megtartásáért.

Habakuk Próféta könyörgése, a tudatlanságnak bűnéért.
2. Uram, hallám a te *fenyegető* beszédedet, és megrettenék: Uram a te munkádat az ő esztendejének közepette elevenítsd meg, az *ő* esztendejének közepette, *mondom,* jelentsd meg *irgalmasságodat,* * haragodban irgalmasságodról emlékezzél meg! * 2 Móz. 34, 6.
3. Az Isten a Témán *hegyé*ről kimutatá magát, és a szent *Isten* a * Párán hegyéről, Sélah. Béfogá az egeket az ő dicsősége, és az ő dícséretével rakva a föld. * 5 Móz. 33, 2.
4. És az ő fényessége olyan volt, mint a *nap*nak világossága, és ő mellette az ő szarvai; és abban rejtetett el az ő erőssége.
5. Az ő orczája előtt döghalál jár vala, és lábai előtt tüzes kelések járnak vala.
6. Felálla *az Isten,* és elosztá a földet; *reájok* tekintett és elolvasztotta a Pogányokat; megfélemlettek *a kikéi valának* az örökkévaló hegyek, megaláztattak *a kikéi valának* az örökkévaló halmok; örökké valók az ő útai.
7. Láttam a Khúsán sátorinak romlásokat, a Midián földének kárpitjai reszkettek.
8. Avagy a folyóvizek ellen gerjedett vala-é fel a te haragod, Uram? avagy a tenger ellen-é? mikor ülnél a te lovaidon, *és* a te szabadító szekereiden.
9. A vizek folyásinak * helyek megjelentetett a te kézíved *által, a Zsidó* nemzetségnek *tett* esküvésid és beszéded által, Sélah! és a földnek folyóvizeit † ketté választád.
* Zsolt. 105, 41. 42. † Jós. 3, 16.
10. Látának tégedet és megrémülének a hegyek: a vizeknek sokasága elméne: a tengernek mélysége szót ada *néked,* és az ő kezeit felemelé.
11. A nap *és* hold * megállának az ő helyekben; a *napnak* világánál nyilaid leszállottak, és annak fényességénél a te villogó kopjád. * Jós. 10, 12. 13.
12. Haragodban megtapodád a földet, búsultodban megcsépléd a pogányokat.
13. Kitámadál a te népednek szabadítására, a *te néped*nek szabadítására *mondom,* a te Krisztusoddal: megrontád a főt a hitetlennek házában, és megmutatád a fundamentomot mind a nyakáig, Sélah.
14. Az ő sereginek fejeket általverted az ő fegyverével; mint a forgószél, úgy támadtak vala az én veszedelmemre, és örvendeznek vala, mint a kik titkon a szegénynek rontására feltámadnak.
15. A te lovaiddal * tapodtattad a tengert: a mélységes vizeknek rakásokat.
* vers 8.
16. Hallám, és megrettene az én szivem, a te szódra ajakim is reszkettek: az én csontaimra rothadás szálla, és magamban megháborodám: mindazáltal nyugoszom a nyomorúságnak napján, mikor *az ellenség* sereggel jő fel e nép ellen, hogy azt elrabolja.
17. Mert a figefa nem virágzik, és semmi gyümölcs nem *lészen* a szőlőkben, megcsal az olajfának munkája, és a mezők élést nem teremnek, kivesz a juh az akolból, és nem *lészen* ökör az istállóban.
18. Én pedig az Úrban örvendezek, *és* vígadok az én szabadító Istenemben.
19. Az Úr Isten az én erősségem, ki az én lábaimat olyanokká tészi mint a * nőstény szarvasokéi, és az én magas helyeimen jártat engemet. Akkor is háláadó dícséretet éneklek vígasságtevő szerszámokban!
* 2 Sám. 22, 34. Zsolt. 18, 34.

SOFÓNIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Fenyegeti Isten a Zsidókat a bálványozásért.

Az Úrnak beszéde, melyet szólott Sofóniásnak a Kúsi fijának, ki Gedáliás fija, ki Amáriás fija, ki Hiskijás fija vala; Jósiásnak, az * Amon fijának a Júda Királyának idejében.
*2 Kir. 21, 23. 24. 22, 1.
2. Elvesztvén * elvesztek mindeneket e földnek színéről, ezt mondja az Úr.
*2 Kir. 22, 14—20.
3. Elvesztem az embert és a barmot, elvesztem az égi madarakat és a tengernek halait, és a hitetleneknek romlások lészen; és elvesztem az embert a földnek színéről, azt mondja az Úr.
4. És kinyujtom kezemet a Júda ellen, és a Jérusálem lakói ellen, és kivesztem e helyből a Baál maradékit, és az ő tisztelőinek neveket mind a Papokkal egybe.
5. Azok ellen is, kik az * egeknek csillagait imádják a magas helyeken, és a kik tisztelik az Urat és esküsznek ő reá, és esküsznek az ő Királyokra.
*2 Kir. 21, 5. 7. 23, 5. 12. 13. Jer. 19, 13.
6. Azok ellen is, a kik hátra állottak, hogy ne kövessék * az Urat, és a kik nem keresik az Urat, nem tudakoznak ő felőle. * Ésa. 1, 4.
7. Hallgass * az Úr Istennek orczája előtt: mert közel vagyon az † Úrnak napja: mert elkészítette az Úr †† az áldozatot, elrendelte az ő hivatalos vendégit. * Hab. 2, 20. † vers 2—4.
†† Ezék. 39, 17—20. Jel. 19, 17—21.
8. És lészen az Úr áldozatjának napján, meglátogatom a Fejedelmeket, * és a Király fijait, és mind azokat, kik idegen öltözetben öltöztek.
* Jer. 34, 17—21. 39, 6. 7.
9. És meglátogatom mind azt is, a ki tombol a *más ember házának* küszöbén az napon, és a kik megtöltik az ő Uraiknak házokat * erővel és csalárdsággal *gyüjtött gazdagsággal.*
* Jak. 5, 4. 3 Móz. 19, 13.
10. És lészen az napon, ezt mondja az Úr, kiáltásnak * szava a halkaputól fogva, és jajgatás a *városnak* másik részétől fogva, és nagy romlás a halmok felől. * Jer. 39, 2. 3.
11. Jajgassatok ti város közepin lakozók: mert elveszett * a kalmároknak egész sokságok, elvesztek mind a kik pénzzel gazdagok valának. * Jer. 39, 6—9.
12. És lészen az időben, felkeresem Jérusálemet szövétnekekkel, és meglátogatom azokat az embereket, kik az ő ganéjokban * megkeményedtek, kik ezt mondják az ő szívekben: Sem jót, sem gonoszt † nem cselekeszik az Úr!
* Jer. 34, 15—18. † Mik. 3, 11. 12.
13. És az ő gazdagságok prédára kel, és az ő házaik elpusztulnak: házakat építenek; de nem laknak azokban, szőlőket * plántálnak; de nem isznak azoknak borokban. * 5 Móz. 28, 30. 39. Ámós 5, 11.
14. Közel * vagyon az Úrnak nagy napja, közel vagyon, *mondom,* és igen siet: az Úr napjának szava keserves, kiált azon a napon az erős férjfiú:
* Jer. 39, 1. 2.
15. Haragnak napja az a nap, szorongatásnak és * nyomorúságnak napja, háborúságnak és pusztulásnak napja, setétségnek és † homályosságnak napja, ködnek és felhőnek napja:
* Jer. 39, 3. 6—9. † Ámós 5, 18.
16. Trombitáknak és kiáltásoknak napja, az erős városok ellen, és a magas tornyok ellen!
17. És megszorongatom az embereket, és járnak mint a vakok: mert az Úr ellen vétkeztek: és kiomol az ő vérek mint a por, és az ő testek *lészen* mint a ganéj.
18. Sem ezüstjök, sem aranyok * nem szabadíthatja meg őket az Úr haragjának napján: mert az ő búsulásának tüze emészti † meg ez egész földet, és hirtelenséggel való véget †† vet e földnek minden lakosiban! * Ezék. 7, 19.
Péld. 11, 4. † rész 3, 8. †† Jer. 39, 9.

II. RÉSZ.

Egynéhány népeknek romlást hirdet.

Vegyétek eszetekbe magatokat, vegyétek eszetekbe, óh te * meggyűlölt nemzetség! * Sir. 2, 6. 7.
2. Minekelőtte a dekrétom szerint felvirradna a nap, melyen olyanok lésztek mint a polyva, mely semmivé lészen: minekelőtte reátok következzék az Úr haragjának búsulása, minekelőtte reátok következzék az Úr * haragjának napja: * rész 1, 2—6.
2 Kir. 21, 12. 14. 22, 16. 17

3. Keressétek az Urat e földnek minden alázatosai, kik az ő itéletit cselekedtétek: keressétek az igazságot, keressétek az alázatosságot; talán megoltalmaztattok * ti az Úr búsulásának napján; *2 Kir. 22, 18—20.
4. Mert puszta lészen * Gáza, Askalon is elpusztíttatik: Asdódat † nap világnál rabságra viszik, és Akkaron elrontatik. *Jer. 15, 8. †Jer. 47, 1.
5. Jaj a tenger mellett lakozóknak, a Kereteusok nemzetségeknek: az Úrnak beszéde vagyon ti ellenetek Kanaán, Filiszteusoknak * földök, és elpusztítlak tégedet, annyira hogy lakos ne legyen rajtad. *Jer. 47, 4—7.
6. És lészen a tenger mellett való tartomány pásztorok aklának hajléka, és barmoknak istállójok.
7. És lészen a *tenger mellett való* tartomány a Júda háza maradékának *nyugalmas helye,* ott legeltetnek, az Askalon házaiban nyugosznak estve: mert meglátogatja őket az ő Urok Istenek, és megszabadítja * a fogságból őket. *Jer. 31, 23. 24.
8. Hallottam a Moáb * szidalmazását, és az Ammon fijainak bosszúságtételeket, melyekkel gyalázták az én népemet, és felfuvalkodták az ő határok ellen.
*1 Móz. 19, 36—38. Ezék. 25, 3. 6. 8.
9. Annakokáért * élek én, ezt mondja a Seregeknek Ura, az Izráel Istene, hogy Moáb olyan lészen mint Sodoma és az Ammon fijai mint Gomora, csalán termő *föld,* sovány és puszta lészen mind örökké: az én népemnek maradéka † prédálja el őket, és az én népemnek maradéka bírja őket.
*Abd. vers 10—12.
†Jer. 49, 1. 2. Ámós 1, 13. 14.
10. Ez esik ő rajtok az ő * kevélységekért, melylyel szidalmazták és bosszantották a Seregek Urának népét.
*Ésa. 16, 6. 7.
11. Rettenetes lészen az Úr ő ellenek: mert megemészti az ő földöknek minden Istenit: és tiszteli őtet kiki az * ő helyében, *és* a pogányoknak minden szigeteik. *rész 3, 9. Malak. 1, 11. Ján. 4, 21.
12. Ti is Szerecsenek * az én fegyveremmel ölettettek meg, azokkal egyetemben. *Ésa. 20, 3—5.
13. És felemeli az ő kezét észak ellen, és elveszti * Assiriát, és elpusztítja Ninivét, és olyanná tészi, mint egy kietlen pusztát. *2 Kir. 17, 6. Náhum 2, 8.
14. És annak közepette fekszik barmoknak nyájok, és minden pogánynépek közt való fenevadak: az ökörbika, és a bagoly * hálnak az ő ajtaiban, annak ablakában azoknak szavok hallatik, kapujában pusztaság lészen: mert elpusztította az ellenség a czédrusfából csinált épületeket. *Ésa. 34, 11. Jel. 18, 2.
15. És ama kevély város, mely bátorságban nyugszik vala, mely ezt mondja vala az ő szívében: Én *vagyok,* és én nálamnál * több nincsen! Mimódon pusztult el, és lett a vadaknak lakhelyekké? Valaki azon általmegyen, süvölt, és az ő kezeit hányja!
*Ésa 10, 5. 8. 12.

III. RÉSZ.

Panaszolkodás a Jérusálembelieknek bűnökön. Igéret az Istenfélőknek.

Jaj a megfertéztetettnek és megundokíttatottnak, e kóborló * városnak!
*vers 3. 4.
2. Nem figyelmezett az *Úr* szavára, nem fogadta a fenyítéket; nem bízott az Úrban, az ő Istenéhez nem közelített.
3. Az ő Fejedelmei ő közötte olyanok, mint az ordító oroszlánok, az ő Bírái mint az estveli *megéhezett* * farkasok, nem halasztják reggelre, hogy a csontokat megrontsák. *Ezék. 22, 27. Mik. 3, 11.
4. Az ő Prófétái állhatatlanok és bűnös * férjfiak, az ő Papjai megfertéztették a Szenthelyet, † megrontották a törvényt. *Jer. 23, 11. 32.
Hós. 9, 7. †Ezék. 22, 26.
5. Az ő közepette * lakozó igaz Úr nem cselekeszik hamisságot; minden reggel napfényre hozza az ő ítéletit, nem fárad el: mindazáltal nem tudja a szemérmet † e hamis *nép.*
*vers 15. 17. †Jer. 6, 15.
6. Elpusztítottam a pogányokat, elpusztíttatott azoknak erősségek, elvesztettem azoknak faluikat, hogy azokon senki által ne menjen: elpusztíttattak azoknak városaik, annyira hogy egy ember sem maradott, és nincsen lakos.
7. Ezt gondolám: Bizony félni kezdesz engemet, felveszed * a fenyítéket; és nem vesz el az ő lakhelye, jóllehet immár meglátogattam őtet: mindazáltal siettek *a gonoszságra,* és az ő cselekedeteiket megindították. *Jer. 4, 22.
8. Annakokáért várjatok engemet mind a napig, ezt mondja az Úr, melyen felkelek a prédálásra; mert az én végezésem ez, hogy egybegyüjtsem a népeket, hogy egybegyüjtsem az országokat, hogy kiöntsem azokra az én haragomat, az én haragomnak teljes búsulását: mert az én ha-

ragomnak tüze miatt * emésztetik meg
az egész föld. *rész 1, 18.
9. Mindazáltal akkor változtatom a
népeknek ajakokat tisztává, hogy mindenek * segítségűl hívják az Úrnak nevét, hogy szolgáljanak néki egyenlő akarattal. *vers 13. rész 2, 11.
10. Szerecsenországnak folyóvizein túl *lakozók* könyörögnek * nékem, és az én eloszlott népemnek leányai ajándékot hoznak nékem. * Zsolt. 68, 32. Ésa. 19, 21.
11. Az napon nem szégyenülsz meg minden te cselekedeteidért, a melyekkel vétkeztél én ellenem; mert akkor elveszem közűled azokat, kik örvendeznek a te kevélységeddel: és többé nem kevélykedel * az én szentséges hegyemen. * Jer. 7, 4.
12. És marasztok én te közted megnyomorodott szegény népet, kik * bíznak az Úrnak nevében. * Ésa. 6, 13.
13. Az Izráelnek maradékai nem cselekesznek * hamisságot, és nem szólnak hazugságot, és nem találtatik az ő szájokban álnok nyelv: mert ők legeltetnek *Istentől*, és nyugosznak, és nem lészen senki, ki őket elrettentse. * Ésa. 4, 2.
14. Örülj * Sionnak leánya, örvendezz Izráel, örülj és teljes szívvel örvendezz Jérusálemnek leánya; * Ésa. 12, 6. 35, 1. 2.
15. Letette az Úr a te ítéletidet, elfordította ellenségidet, az Izráelnek Királya az Úr te közötted *vagyon*, nem látsz többé veszedelmet.
16. Az napon ezt mondják Jérusálemnek: Ne félj! * Sionnak: Ne bocsásd le kezeidet! * Ésa. 41, 10. 43, 1.
17. A te közötted * *lakozó* erős Urad Istened megtart, nagy örömmel örvendez te rajtad, a te szerelmedben gyönyörködik, nagy örömmel vígad néked. * Zsolt. 46, 6.
18. A kik te közűled ideig megnyomorodtak, azokat egybegyűjtöm, *és* a kik gyalázatot szenvedtek.
19. Ímé én elvesztem minden te nyomorgatóidat akkor az időben, és megtartom a * sántát, és haza hozom a számkivetettet, és őket dícséretesekké és tiszteletesekké tészem az ő gyalázatjoknak egész földén. * Mik. 4, 6. 7.
20. Az időben haza hozlak * titeket, idővel egybegyűjtlek titeket; mert híresekké, nevesekké tészlek titeket e földnek minden népei között, mikor a ti számkivetéstekből † megszabadítlak titeket a ti szemetek láttára, ezt mondja az Úr. * Zak. 1, 16. Jer. 30, 3. † Zsolt. 126, 1. 2.

AGGEUS PRÓFÉTA KÖNYVE

I. RÉSZ.

Intés a templomnak megépítésére

Dárius Királynak második * esztendejének hatodik hónapjában, a hónapnak első napján, szóla az Úr Aggeus Próféta által † Zorobábelnek, a Seáltiel fijának, Júda Fejedelmének, és Jósuának, Jehosadák fijának a Főpapnak, ezt mondván: * Esd. 5, 1. † Esd. 2, 2.
2. Ezt mondja a Seregeknek Ura, mondván: E nép ezt mondja: Nem jött még el az idő, az Úr háza * építtetésének ideje. * vers 14. 15.
3. Szóla azért az Úr Aggeus Próféta által, mondván:
4. *Eljött*-é tinéktek időtök, hogy lakozzatok a ti szép házaitokban, hogy ez a ház pusztán áll?
5. Most azért, ezt mondja a Seregeknek Ura: Gondoljátok meg jól a ti dolgaitokat!
6. Sokat vetettetek, de keveset hoztok bé abban; esztek, * de nem elégesztek meg; isztok, de nem részegesztek meg, ruhákba öltöztök, de nem melegesztek meg; és a ki *munkájának* jutalmát veszi bé, mintha megszakadott † zsákba töltené azt. * Mik. 6, 14. † vers 9.
7. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Gondoljátok meg jól a ti dolgaitokat!
8. Menjetek fel a hegyre, és hozzatok *onnét* fákat, építsétek meg ezt a házat, és kedves lészen nékem az, és dicsőíttetem abban, ezt mondja az Úr.
9. Sokat vártatok bé, de ímé kevés *takarodott bé;* bévittétek azt a ti házatokba, de én reá * fuvallok arra. Mi okért? Azt mondja a Seregeknek Ura: az én házamért, mely † pusztán áll, ti pedig siettek kiki az ő házának építésére. * vers 6. † Esd. 4, 21. 6, 7. 8.
10. Ennekokáért zárlatott bé az * ég, hogy ne adna néktek harmatot, a föld is bézárlatott, hogy néktek gyümölcsöt ne teremne. * 3 Móz. 26, 19. 20.
11. És szárazságot * hívtam e földre.

és a hegyekre; a gabonára és a borra, az olajra és arra, valamit a föld terem; az emberekre is és a barmokra, és az *embernek* minden kézi munkájára.
* Ámós 4, 9.

12. Meghallá pedig * Zorobábel a Seáltiel fija, és Jósua, Jehosadák fija a Főpap, és mind a több község az ő Ura Istene szavát, és az Aggeus Próféta beszédit, a mint elbocsátotta vala őtet az ő Urok Istenek, és megfélemlék a nép az Úrtól. * Esd. 2, 2.

13. Monda azért Aggeus az * Úrnak követe, az Úrnak követségében mondván a népnek: Én ti veletek *vagyok,* ezt mondja az Úr! * 2 Kor. 5, 20. Malak. 2, 7.

14. És felindítá az Úr Zorobábelnek Seáltiel fijának a Júda Fejedelmének lelkét, és Jósuának, Jehosadák fijának a Főpapnak lelkét, és mind a több községnek lelkét; és bémenének és munkálódának a Seregek Urának az ő Isteneknek * házában. * Esd. 3, 10. 6, 6—15.

15. A hatodik hónapnak huszonnegyedik napján, Dárius Királynak második esztendejében.

II. RÉSZ.

Dicsőségesb a második templom az elsőnél.

A hetedik hónapnak huszonegyedik napján, szóla az Úr Aggeus Próféta által, mondván:

2. Mond meg most Zorobábelnek, Seáltiel fijának, a Júda Fejedelmének, és Jósuának, Jehosadák fijának a Főpapnak, és a nép maradékának ezt mondván:

3. Kicsoda maradott meg ti közűletek, a ki látta ezt a házat az ő első dicsőségében? és a melyet ti most láttok, avagy nem olyannak tetszik-é néktek ahhoz képest, mintha * semmi volna?
* Esd. 3, 12. 13.

4. Most mindazáltal légy erős *a te dolgodban* Zorobábel, ezt mondja az Úr, és erős légy te is Jósua Jehosadáknak fija, ki Főpap vagy; és erős légy te e földnek minden népe, ezt mondja az Úr, és munkálódjatok: mert én veletek vagyok, ezt mondja a Seregeknek Ura.

5. A beszéd szerint, melylyel fogadást tettem néktek, mikor kijöttetek Égyiptomból, és az én lelkem megmarad bennetek, ne féljetek.

6. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura: Még egy kevés *idő* vagyon; és én megindítom az egeket, a földet, a tengert és a szárazt.

7. És megindítok minden népeket, és eljő a minden pogánynépeknek kívánságok, és bétöltöm e házat dicsőséggel, ezt mondja a Seregeknek Ura.

8. Enyim az ezüst, és enyim az arany, ezt mondja a Seregeknek Ura.

9. Nagyobb lészen ennek a másodikháznak * dicsősége; hogynem az első *ház*nak *dicsősége,* azt mondja a Seregeknek Ura; és ezen a helyen adok békességet, ezt mondja a Seregeknek Ura. * Malak. 3, 1.

10. A kilenczedik *hónap*nak huszonnegyedik *nap*ján, Dáriusnak második esztendejében szóla az Úr Aggeus Próféta által, ezt mondván:

11. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Kérd meg, kérlek, a Papokat a törvény felől, ezt mondván:

12. Ha valaki szentelt húst viend az ő köntösének aljában, és az ő *köntösének* szélével illeténd kenyeret, főzeléket, bort, olajt, és valami eleséget, valyon megszenteltetik-é az? és felelének a Papok, s mondának: Nem *szenteltetik.*

13. És monda Aggeus: Ha valaki illeténdi mind ezeket, a ki lélekben fertelmes *lészen,* avagy megfertéztetik-é? és felelének a Papok s mondának: Megfertéztetik.

14. És felelvén Aggeus, monda: Azonképen e nép és e nemzetség én előttem, azt mondja az Úr, és a képen minden ő kezek munkája, és valamit ők ott *nékem* felhoznak, fertelmes lészen.

15. És most gondoljátok meg, kérlek szívetekben, e naptól fogva az elmultakat, mikor még *egy* követ sem tettek volt *más* kőre az Úr templomában.

16. Annakelőtte ha elment *az ember* az asztaghoz, melyből húsz *vékát várt, csak* tizet * talált; mikor a sajtóhoz ment, hogy ötven veder *bort* merítene, húszat talált. * rész 1, 6. 9.

17. Megvertelek titeket * szárazsággal, ragyával, és kőesővel minden ti kezetek munkáját; de ti mégis nem *térétek* én hozzám, ezt mondja az Úr.
* rész 1, 10. 11. Ámós 4, 9.

18. Gondoljátok meg, kérlek, szívetekben, e naptól fogva az elmultakat; a kilenczedik *hónap*nak huszonnegyedik napjától fogva, a naptól fogva, melyen az Úr temploma fundáltatott, gondoljátok meg a ti szívetekben.

19. Avagy bétakarodott-é a mag a ti csűrötökbe? még sem a szőlő, * sem a fige és pomagránát, sem az olajfa nem

termett; de e naptól † fogva megáldlak
titeket. * rész 1, 6. 9. † rész 1, 14.
20. És szóla az Úr másodszor Aggeusnak a hónak huszonnegyedik *nap*ján, mondván:
21. Mond meg Zorobábelnek a Júda Fejedelmének, ezt mondván: Én megindítom az egeket és a földet.
22. És elfordítom az országoknak királyiszékeket, és a Pogányországoknak erejeket * elvesztem, és elfordítom a szekeret és abban ülőket, és lehullanak a lovak és azokon ülők, kiki az ő attyafiának fegyvere miatt.
* Zak. 4. 7.
23. Az napon, ezt mondja a Seregeknek Ura, felvészlek téged Zorobábel Seáltielnek fija, én szolgám, ezt mondja az Úr: és olylyá tészlek mint egy pecsétes * gyűrű *az én ujjomban,* mivelhogy választottalak téged, ezt mondja a Seregeknek Ura * Jer. 22, 24.

ZAKARIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Intés megtérésre: Zakariás látásai.

Dárius * második esztendejének nyolczadik hónapjában szóla az Úr Zakariásnak a Barakiás fijának, ki Iddó Próféta fija vala, mondván: * Esd. 5, 1.
2. Megharagudt volt az Úr felette igen a ti atyáitokra.
3. Ezt mondjad azért nékik: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Térjetek én * hozzám, ezt mondja a Seregeknek Ura; és ti hozzátok térek, ezt mondja a Seregeknek Ura.
* Ésa. 31, 6. Malak. 3, 7. Jak. 4, 8.
4. Ne legyetek olyanok, mint a ti atyáitok; mert ez előtt való Próféták kiáltottak nékik, mondván: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Térjetek meg, kérlek, a ti gonosz útaitokról és gonosz cselekedeteitekről: de nem * fogadtak szót, és nem figyelmeztek én hozzám, azt mondja az Úr. * Jer. 18, 12. 44, 1—19.
5. Hol vagynak a ti atyáitok? és a Próféták? mind örökké élnek-é?
6. De az én beszédim és az én végezésim, melyeket az én szolgáimnak a Prófétáknak megparancsoltam, valyon nem * teljesedtek-é bé a ti atyáitokon? mert még megtérvén azt mondották: A mint † gondolta vala a Seregeknek Ura, hogy mi velünk cselekedjen, a mi útaink és cselekedetink szerint: úgy cselekedett velünk. * Jer. 25, 12. † Sir. 2, 17.
7. A tizenegyedik hónapnak (melyet Sebátnak *neveznek*) huszonnegyedik napján, Dáriusnak második esztendejében, szóla az Úr Zakariásnak a Barakiás fijának, ki Iddó Próféta fija vala, mondván:
8. Látám éjszaka, és ímé egy férjfiú ül vala veres * lovon; és áll vala a mirtusfák között, melyek valának mély helyen: és az ő háta megett valának veres lovak, tarkák és fejérek.
* rész 6, 2. 3. Jel. 6, 2. 4. 5.
9. És mondék én: Mit *akarnak* ezek Uram? Felele nékem amaz Angyal, a ki engemet megszólíta: Én megmondom néked, mit *akarnak* ezek.
10. Akkor felelvén ama * férjfiú, a ki áll vala a mirtusfák között, monda: Ezek, a kiket az Úr küldött, hogy béjárják e földet. * vers 8.
11. És felelvén az Úr Angyalának, ki a mirtusfák között áll vala, mondának: Eljártuk a földet, és ímé az egész föld nyugszik, és nagy bátorságban vagyon.
12. Akkor szólván az Úr Angyala, monda: Óh Seregeknek Ura! meddig nem könyörülsz te a Jérusálembelieken és a Júdának városin, melyek ellen haragudtál immár hetven * esztendőktől fogva. * Jer. 25, 12. 52, 4—14.
13. Felele pedig a Seregeknek Ura az Angyalnak, a ki én velem szól vala, jó beszédeket és vígasztaló szókat.
14. Annakokáért megparancsolá nékem az Angyal, a ki én velem szól vala: Kiálts, ezt mondván: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Szeretem * én Jérusálemet és Siont nagy buzgóságos szeretettel. * rész 8, 2. 3.
15. De nagy haraggal haragszom e bátorságban élő népek ellen: mert én kevéssé haragudtam vala *az én népemre,* ők pedig kegyetlenűl * cselekedtek velek. * Jer. 50, 28. 29. 51, 24. 25.
16. Annakokáért ezt mondja az Úr: Megtértem a Jérusálem *városá*hoz kegyelmesen, az én házam megépíttetik abban, ezt mondja a Seregeknek Ura, és kinyujtatik a mérő * linea Jérusálemen. *rész 2, 2. 5.

17. Mégis kiálts, mondván: Ezt mondja
a Seregeknek Ura: Még az én városim
felette * bővölködni fognak sok jókkal,
minekutánna az Úr Siont ismét megvígasztalja, és Jérusálemet ismét magához veszi. * rész 2, 4. 5. Aggeus 2, 6—9.
18. És felemelvén az én szemeimet,
láték, és ímé négy szarvak *valának*.
19. És mikor kérdeném az Angyaltól,
a ki én velem szól vala: Micsodák ezek?
monda nékem: Ezek a szarvak, melyek
elhányták Júdát, Izráelt és Jérusálemet.
20. Azután mutata nékem az Úr négy
kovácsokat.
21. És mikor kérdeném: Mit akarnak
ezek cselekedni? Felelvén monda: Ezek
a szarvak, melyek elhányták Júdát,
annyira, hogy senki fejét fel ne emelhetné: e kovácsok pedig eljöttek, hogy
azokat elrettentsék, hogy e pogányoknak szarvaikat lerontsák, kik szarvat
emeltek vala Júda földe ellen, hogy azt
elrontanák.

II. RÉSZ.

A pogányok hivatala jövendöltetik.

Felemelvén ismét az én szemeimet,
láték, és ímé egy férjfiú *vala,* kinek
kezében vala egy mérő kötél.
2. És mondék: Hová mégy? És felele
nékem: Hogy megmérjem * Jérusálemet! és meglássam mind szélit, mind
hosszát. * rész 1, 14. 16.
3. És ímé amaz * Angyal, a ki én velem szól vala, kijöve; és más Angyal is
kijöve annak eleibe. * rész 1, 9.
4. És monda annak: Fuss el, szólj
e gyermeknek, mondván: Jérusálemet
kerítés nélkűl kezdik lakni, az ő benne
való embereknek és barmoknak * sokságok miatt. * rész 1, 16. 17.
5. Én pedig, ezt mondja az Úr, lészek
néki tűzfal köröskörűl, és dicsőségére
lészek néki ő közepette.
6. No, no! fussatok ki északnak földéből, ezt mondja az Úr: mivelhogy az
égnek négy széle felé elhánytalak titeket, ezt mondja az Úr.
7. Oh Sion, szabadítsd ki te is magadat, ki lakozol a Bábel * leányánál.
* Ésa. 48, 20. 52, 11.
8. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura:
A dicsőség után elküld engem a pogányokhoz, kik titeket megfosztottak:
mert a ki titeket bánt, az ő szeme * fényét bántja. * 5 Móz. 32, 10. Zsolt. 17, 8.
9. Mert ímé én felemelem az én kezemet ő ellenek, és lésznek önnön szolgáiknak prédájokká: és megtudjátok:
hogy a Seregeknek Ura bocsátott engemet.
10. Örülj és örvendezz Sion leánya:
mert ímé én * elmegyek és lakozom
te † közötted, ezt mondja az Úr.
* Ésa. 4, 3—5. 11, 1—10. † 3 Móz. 26, 12.
11. És sok pogánynépek adják az napon magokat az Úrhoz, és lesznek én
népem; és mikor lakozom te közötted,
akkor megtudod, hogy a Seregeknek
Ura küldött engemet te hozzád.
12. És örökségűl bírja * az Úr Júdát
az ő örökségét a szent földön, és ismét
magához veszi Jérusálemet.
* Ezék. 48, 1—35.
13. Hallgasson minden test az Úr
előtt: mert felkél az ő szentséges lakhelyéből.

III. RÉSZ.

Látás a Jósua Főpapról. Ígéret a híveknek.

Azután mutatá nékem *az Angyal* Jósuát a Főpapot, hogy állana az Úrnak
Angyala előtt, kinek a Sátán áll vala
jobbkeze felől, hogy ellenkeznék ő vele.
2. És monda az Úr a * Sátánnak: Dorgáljon meg téged Sátán, az Úr: dorgáljon meg, mondom, téged az Úr, ki Jérusálemet magának † választotta; avagy
nem *olyan-é* ez, *mint* e tűzből kiragadott üszög? * Júd. vers 9. † rész 2, 10.
3. Jósua pedig öltöztetett vala szennyes ruhákban, és áll vala az Angyal
előtt.
4. És szóla *az Angyal,* és monda
azoknak, kik előtte állanak vala, mondván: Vegyétek le ő róla a szennyes ruhákat: és monda ő néki: Ímé elvettem
a te álnokságodat, és új ruhákba öltöztetlek téged.
5. És mondék: Tégyenek az ő fejébe
tiszta papsüveget: Tőnek annakokáért
az ő fejébe tiszta papsüveget, minekutánna felöltöztették volna őtet ruhákba,
az Úrnak Angyala pedig *ott* áll vala.
6. És esküvéssel fogadá az Úrnak
Angyala Jósuának, ezt mondván:
7. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Ha
az én útaimban * járándasz, és ha az én
parancsolatimat megőrizénded: te is ítélője lészesz az én házamnak, sőt annakfelette őrizője lészesz az én pitvarimnak, és megengedem néked, hogy ez én
előttem állók között járj. * 1 Kir. 9, 4—7.
8. Halld meg te Jósua főpap, és a te
barátid, kik te előtted ülnek: mert ezek
csudálatos férjfiak: Ímé én előhozom
az én szolgámat a * CSEMETÉT.
* rész 6, 12. Ésa. 11, 1—10.
Jer. 23, 5. Luk. 1, 78.

9. Mert ímé *egy* kő *lészen*, melyet én helyheztetek Jósua előtt, és ez egy kőnek hét * szemei lésznek, és én faragom annak faragásit, azt mondja a Seregeknek Ura: és elveszem e földnek álnokságát egy napon. * Jel. 5, 6.
10. Az napon, azt mondja a Seregeknek Ura, kiki mind hívja az ő felebarátját a szőlőtő * alá és a figefa alá. * Mik. 4, 1. 4.

IV. RÉSZ.

Látás egy arany gyertyatartóról.

És megtére az Angyal, a ki én velem szól vala, és felkölte engemet, mint a kit álmából felköltenek.
2. És monda nékem: Mit látsz * te? és mondék: Ímé egy merő arany gyertyatartót látok, melynek a tetején vagyon az ő tányéra: és azon hét szövétnekek, és hét tölcsérek a hét szövétnekekre, melyek vagynak a *gyertyatartónak* tetején. * Ámós 7, 8.
3. És két olajfák a *gyertyatartó* mellett, egyik a tányéron jobbkéz felől, a másik balkéz felől.
4. És felelék, és szólék az Angyalnak, a ki én velem szól vala, mondván: Micsodák ezek Uram?
5. És felelvén az Angyal, a ki én velem szól vala, monda nékem: Avagy nem tudod-é mik ezek? kinek mondék: Nem Uram!
6. És felelvén szóla nékem, mondván: Ez az Úrnak beszéde Zorobábelhez, mondván: Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkem * által, ezt mondja a Seregeknek Ura. * Aggeus 2, 5.
7. Micsoda vagy te, óh nagy hegy, Zorobábel ellen? *eloszlatol * és* térfölddé *lészesz*, és felteszi † *Zorobábel* a felső követ a népnek nagy *háláadó* kiáltásával: Hála legyen, hála legyen Istennek! * Dán. 8, 4. 7. 20. 21. † Esd. 3, 10. 11.
8. És szóla nékem az Úr, mondván:
9. A Zorobábel kezei fundálták e házat, és az ő kezei végezik el; és megesméred, hogy a Seregeknek Ura küldött engemet ti hozzátok!
10. Mert a kik ez *épitésnek* kicsiny kezdetit * megutálták vala, örvendezni fognak, és meglátják a Zorobábel kezében a mérő lineát. Ezek az Úrnak hét szemei, † melyek békerülik ez egész földet. * Aggeus 2, 3. † Jel. 5, 6.
11. És szólván mondék néki: Mit *példáznak* ím e két * olajfák a *gyertyatartó* mellett, jobbkéz felől és balkéz felől? * vers 3.
12. És másodszor is szólván, mondék néki: Mit *példáznak* ím e két olaj folyások, melyek *vagynak* a két arany tölcsérek között, melyekből arany *szinű olaj* foly ki?
13. És szóla nékem mondván: Avagy nem tudod-é mit *példáznak* ezek? és mondék: Nem *tudom*, Uram!
14. Annakokáért monda: Ezek a két olaj források, melyek az egész földnek Uránál megmaradnak.

V. RÉSZ.

A hamis tudománynak példázatja.

Azután ismét felemelvén az én szemeimet, látám, hogy ímé egy könyv repűl vala *az égen*.
2. És mikor azt mondaná nékem: Mit látsz * te? és én mondék: Látok egy repülő könyvet, melynek hossza húsz sing, és széle tíz sing. * rész 4, 2.
3. És monda nékem: Ez az átok, mely ez egész földnek színére kimegyen: mert valaki oroz e *nemzetség*ben, mint másban, * megbüntettetik: és valaki *hamisan* esküszik e *nemzetség*ben, mint másban, megbüntettetik: * 2 Móz. 22, 1.
4. És kibocsátom ezt *az átkot*, ezt mondja a Seregeknek Ura, és bémegyen a lopónak házába, és annak házába, a ki hamisan * esküszik az én nevemre, és megmarad annak házában, és megemészti azt, annak fáit és köveit. * 3 Móz. 19, 12.
5. És előjövén az Angyal, a ki én velem szól vala, monda nékem: Emeld fel a te szemeidet, és lásd meg micsoda ez, a mi eljő?
6. És mondék: Micsoda ez? ő *pedig* monda: A mi előjő, *nem egyéb, hanem* mérték. És monda: Ez az ő szemek ez egész földön.
7. És ímé egy darab szélesen kivert ón forog *vala az égen*, és egy asszony ül vala a mértéknek közepiben.
8. És monda: Ez az istentelenség; és veté azt a mértéknek közepire, és veté a darab ónat a *mértéknek* szájára.
9. És felemelvén az én szemeimet, látám, és ímé két asszonyok jövének elő, és azoknak szárnyaikban szél vala, és szárnyaik olyanok *valának*, mint az esztorágnak szárnyai, és felemelék a mértéket az ég és a föld közé.
10. És mondék az Angyalnak, a ki velem szól vala: Hová viszik ezek a mértéket?
11. És felele nékem: Hogy házat épitsenek annak * Sineár földén: és leté-

tetik és megerősíttetik ott az ő fundamentomán. *1 Móz. 11, 1. 2.

VI. RÉSZ.

A jó Angyalok a híveknek őrizői.

És fordulván felemelém szemeimet, és látám, és ímé négy szekerek jőnek vala ki, két hegyek közűl, és azok a hegyek érczhegyek *valának.*
2. Az első szekérben veres * lovak *valának,* a második szekérben fekete lovak. *rész 1, 8. Jel. 6, 4. 5.
3. A harmadik szekérben fejér lovak, és a negyedik szekérben tarka lovak, erősek.
4. És szólván, mondék az Angyalnak, a ki velem szól vala: Micsodák ezek Uram?
5. És felelvén az Angyal, monda nékem: Ezek az egeknek négy szelei, melyek kijőnek a helyekből, a hol szoktak állani az egész földnek Ura előtt.
6. A mely *szekér*ben a fekete lovak *vagynak,* mennek északnak földére, a fejér lovak azok után mennek, és a tarka lovak a délnek földére mennek.
7. Az erősek kijövének, és kivánák eljárni e földet; és monda az *Isten:* Menjetek el, járjátok el e földet; és eljárák e földet.
8. És előhíván engemet, szóla én velem, mondván: Láthatsza, a kik kimenének az északnak * földére, az én haragomat megcsendesíték az északnak földén. *vers 6.
9. És szóla az Úr nékem mondván:
10. Végy a számkivetésből haza jöttektől, *tudniillik* Heldaitól, Tóbiástól, és Jedájától, és menj el te azon napon, menj el, mondom, a Sefániás fijának, Jósiának házához, kik Babilóniából szabadultak.
11. Végy, *mondom, ezektől* ezüstöt és aranyat, és csinálj koronákat, és tégyed a Jehosadák fijának * Jósuának a Főpapnak fejére. *rész 3, 1—7.
12. És szólj néki, mondván: Ezt mondja a Seregeknek Ura: Ímé egy férjfiú, kinek neve * CSEMETE, az ő helyéből származik, és az Úr templomát megépíti. *rész 3, 8.
13. És ő építi meg az Úr templomát, és ő dicsőséges lészen, és ülvén uralkodik az ő székiben, és Pap is lészen az ő székiben, és békesség tanácsa lészen e kettő között.
14. És legyenek a koronák Hélemnek, Tóbiásnak, Jedájának és Hénnek a Sefániás fijának emlékezetűl az Úr templomában.
15. És a messziről valók eljőnek, és építenek az Úr templomában, és megtudjátok, hogy a Seregeknek Ura küldött engemet ti hozzátok, és meglészen ez, ha valóba hallgatjátok a ti Uratoknak Istenteknek szavát.

VII. RÉSZ.

Istennek tetsző bőjt.

És Dárius Királynak negyedik esztendejében, a kilenczedik hónak, mely Kislev*nek* * *neveztetik,* negyedik *nap*ján, szóla az Úr Zakariásnak. *Neh. 1, 1.
2. Minekutánna *a nép* küldötte volna az Isten templomához, Sarézert és Régem-Méleket több társaival egybe, az Úr orczájának engesztelésére.
3. És hogy megmondanák a Papoknak, kik a Seregek Urának házában valának, és a Prófétáknak ilyen szókkal: Avagy sírjak-é *mégis* minden * ötöd hónapban, és böjtöljek-é, a mint cselekedtem ennyi esztendőtől fogva? *rész 8, 16—19.
4. És szóla a Seregeknek Ura nékem, ezt mondván:
5. Mond meg e földnek minden népének, és a Papoknak, mondván: Mikor böjtöltetek és sirtatok az ötödik és hetedik * hónapban, és e hetven esztendőkben, valyon böjtölvén, nékem böjtöltetek-é? *rész 8, 19.
6. És mikor ettetek *és* ittatok, valyon nem ti *magatoknak* ettetek *és* ittatok-é?
7. Avagy nem *ezek voltak-é* * a beszédek, melyeket szólott az Úr az előbbi Próféták által, mikor még Jérusálem csendes és gazdag volna, és az ő körűlte való városok, dél felől való része, és a mezőségnek tartománya nyugodalomban volna. *Ésa. 58, 3. 4.
8. És szóla az Úr Zakariásnak, mondván:
9. Így szólott vala a Seregeknek Ura, mondván: Igaz ítéletet tégyetek, irgalmasságot és könyörűletességet cselekedjen kiki az ő felebarátjával.
10. Az özvegyet és árvát, a jövevényt és a szegényt meg ne * nyomorítsátok; és senki az ő szívében felebarátja ellen való gonoszról ne gondolkodjék. *2 Móz. 22, 21. Ésa. 1, 23.
11. Es nem akarák * hallgatni, és háttal fordulának *Istenhez,* és füleiket bédugák, hogy ne hallanák. *Jer. 18, 12.
12. És adamáskővé tevék az ő szíveket,

hogy ne hallanák a törvényt és a beszédeket, melyeket a Seregeknek Ura az ő lelke által küldött vala, az ő előbbi Prófétái által: és lőn felette igen nagy harag *reájok* a Seregeknek Urától.
13. Annakokáért miképen hogy én kiáltottam, és nem hallák meg: azonképen * kiáltottak, és nem hallgattam meg, ezt mondja a Seregeknek Ura;
*Ésa. 1, 15. Jer. 14, 11, 12.
14. Hanem mintegy forgószéllel * elszélesztettem őket minden pogánynépek közé, melyeket nem esmértek, és a föld elpusztult ő utánnok, annyira hogy senki azon által ne menne vagy megtérne, és a kívánatos földet pusztává tevék. *2 Kir. 15, 29. 17, 6. 25. 1—11.

VIII. RÉSZ.

Az Isten haragja megengesztéltethető

És szóla a Seregeknek Ura, ezt mondván:
2. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Nagy búsulással megbúsultam a Sionért, és nagy haraggal megharagudtam * érette. *rész 1, 14. 15.
3. Ezt mondja az Úr. * Megtértem Sionhoz, és lakozom Jérusálemnek közepette: és neveztetik Jérusálem igazság † városának, és a Seregek Urának hegye, szent hegynek.
*rész 1, 14. †Ésa. 1, 26. 4, 2.
4. Így szól a Seregeknek Ura: Még lakoznak a vén férjfiak és vén asszonyok Jérusálemnek útczáin, és a férjfiúnak pálcza lészen kezében, az ő vénsége miatt.
5. És e városnak útczái teljesek lésznek férjfiú gyermekekkel és leányzókkal, kik annak útczáin játszódnak.
6. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Ha *ez* csuda lészen a maradék népnek szemei előtt az napokban, valyon az én szemeim előtt is csuda lészen-é? ezt mondja a Seregeknek Ura.
7. Igy szól a Seregeknek Ura: Ímé én megszabadítom az én népemet, a napkelet és napnyugot földéről.
8. És meghozom őket, és lakoznak Jérusálemben: és lésznek nékem * én népem, és én lészek nékik Istenek tökéletességgel és igazsággal. *rész 13, 9.
9. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Erősödjenek meg a ti * kezeitek, *néktek* † kik halljátok e napokon e beszédeket a Prófétáknak szájokból, *kik szóltak néktek* a Seregek Urának háza fundamentomának †† felvettetésének napjától fogva, hogy a templom megépíttetnék. *Zsid. 12, 12. †Agge. 2, 7—9. ††Esd. 3. 8—10.
10. Mert e napoknak előtte sem az ember, sem a barom *fáradságának* nem volt semmi jutalma, és sem a kimenőnek, sem a béjövőnek semmi békessége nem volt a nyomorúság miatt, és minden embereket, kit-kit egymásra támasztottam;
11. De most nem úgy *cselekeszem*, mint az előtt való napokon az *én* népem maradékával, ezt mondja a Seregeknek Ura.
12. Mert a ti vetéstek békességes *lészen:* a szőlő megtermi gyümölcsét, a föld is megadja az ő gyümölcsét, az egek az ő harmatjokat megadják, és mindezeket örökségűl adom az én népem maradékának.
13. És miképen átok alatt voltatok a pogánynépek között, óh Júda háza, és Izráel háza: azonképen megtartalak titeket, és áldottak lésztek. Ne féljetek, erősödjenek meg a ti kezeitek;
14. Mert ezt mondja a Seregeknek Ura: Miképen elgondoltam vala, hogy veszedelmet hozzak reátok mikor a ti atyáitok engemet haragra ingerlettek volna, ezt mondja a Seregeknek Ura: és meg nem bántam:
15. Azonképen megtérvén elgondoltam, hogy e napokon Jérusálemmel jól tegyek és Júdával; ne féljetek!
16. Ezek a dolgok, a melyeket cselekedjetek: Szóljon kiki * igazságot az ő felebarátjával, igazságnak és békességnek törvényét szóljatok a ti kapuitokban. *Eféz. 4, 25.
17. És senki felebarátja ellen gonoszt szívében * ne gondoljon, és a hazug eskűvést † ne szeressétek: mert mind ezek a melyeket én †† gyűlölök, ezt mondja az Úr. *rész 7, 10. †rész 5, 3. ††Zsolt. 11, 5.
18. És szóla a Seregeknek Ura nékem, mondván:
19. Ezt mondja a Seregeknek Ura: A negyedik, az ötödik, * a hetedik és tizedik *hónap*nak böjti, Júda házának örömére fordúl, vígasságára, és jó innepire. Azért szeressétek † az igazságot és a békességet. *rész 7, 3. 5. †Eféz. 4, 25.
20. Így szól a Seregeknek Ura: Még *lészen oly idő,* mikor eljőnek a népek, és a nagy városoknak lakói.
21. És egyik *város* lakói a másikéhoz mennek, mondván: Menten mentünk el az Úr orczájának engesztelésére, és a Seregek Urának keresésére; én is elmegyek!

22. És eljőnek sok * népek, és hatalmas nemzetségek Jérusálembe a Seregek Urának keresésére, és az Úr orczájának engesztelésére.
*Zsolt. 102, 16. Ésa. 2, 3. 4. Mik. 4, 1—3.
23. Ezt mondja a Seregeknek Ura: Az napokban *lészen*, hogy megragadják tíz emberek minden nyelven való pogányok közűl, megragadják, mondom, a Zsidó köntösének prémit, ezt mondván: Elmegyünk * veletek, mert hallottuk, hogy az Isten *vagyon* veletek!
*Dán. 7, 14. Jel. 5, 9. 10.

IX. RÉSZ.

Jövendőlés a Krisztus országáról.

Az Úr *fenyegető* beszédének súlyossága a Kadrak földe ellen, és Damaskuson *lészen* a *fenyítékn*ek nyugalma, minekutánna az embernek és az Izráel minden nemzetségének szeme az Úrhoz *fordúlt*.
2. Még Hámát *város* is azon határban lészen: Tírus, Sídon, és jóllehet * igen okos;
*Ezék. 28, 2—25.
3. És erősséget épített magának Tírus, és gyüjtött ezüstöt mint a port, és aranyat mint az útczán való sárt.
4. Ímé az Úr szegénynyé tészi őtet, és az ő tengeren való hatalmát megrontja, és tűz emészti meg őtet.
5. Meglátja ezt Askalon, és megretten; Gáza is, és bánkódni fog felette igen, Akkaron is, mivelhogy megszégyenült az ő reménységében: és kivesz a Király Gázából, * és Askalonban *ember* nem lakik.
*Sof. 2, 4. 5.
6. És laknak Azótusban idegenek, és elvesztem a Filiszteusoknak kevélységeket.
7. És elvészem az ő szájokból az ártatlan vért, és kivonszom fogaik közűl az ő utálatos ragadományokat; és a megmaradott *nép* az is a mi Istenünké *lészen*, és olyan lészen, mint egy Fejedelem Júdában, és Akkaron úgy *jár*, mint a Jebuzeus.
8. És tábort járok az én házam körűl az ellenség ellen, az általmenő és megtérő *ellenség* ellen, és nem megyen többé rajtok által a kóborló: mert most látom szemeimmel *az én népemnek nyomorúságát*.
9. Örülj erősen Sionnak leánya, örvendezz Jérusálemnek leánya: Ímé a te Királyod * eljő tenéked, igaz és szabadító ő: szegény és szamárháton ülő és nőstényszamárnak vemhén!
*Ésa. 62, 11. 12. Máté 21, 5.
10. És kivesztem a szekereket Efraimból, és a lovat Jérusálemből, a hadakozásra való kézívet is kivesztem, és szól békességet * a pogányoknak: és az ő birodalma *egyik* tengertől fogva a *másik* tengerig, és az *Eufrátes* folyóvíztől fogva, a földnek utolsó határáig *lészen*.
*Mik. 5, 4. 5. Zsolt. 2, 8. 72, 8. Ésa. 49, 6.
11. Te is *óh Sion leánya*, a te veled való szövetségemnek vére által megszabadítottam a te foglyaidat a * kútból, melyben víz nem *vala*.
*Ésa. 51, 1. 12—14. Ezék. 37, 12—14.
12. Térjetek az erősséghez ti reménységnek foglyai! ma is mondom néktek, hogy kettős jótéteménynyel megajándékozlak tégedet:
13. Mert Júdát magamnak mintegy kézívet felvetettem, és Efraimot megraktam, és felindítottam a te fijaidat Sion, a te fijaid ellen te pogány nemzet, és olyanná tettelek tégedet, mint az erős *Óriás*nak fegyvere.
14. És megtetszik, hogy az Úr velek vagyon, és kimegyen *kezéből* az ő nyíla mint * a villámás; és az Úr Isten kürtöt fuvall és déli forgószelekkel előjő.
*Zsolt. 18, 15.
15. A Seregeknek Ura megoltalmazza őket, hogy békességgel egyenek, minekutánna meghódoltatják * a parittyának köveit, és igyanak és zajogjanak mint a bortól; megteljenek mint a csészék, és mint az oltárnak szegeleti:
*rész 10, 7.
16. És megoltalmazza őket az ő Urok Istenek az napon, mint a *juhnak* nyáját az ő népét, és *mint* a koronába tétetett drágakövek felemeltetnek * az ő földén.
*Ésa. 14, 2.
17. Mert mely nagy az ő jótéteménye? és mely nagy az ő szépsége? a gabona az ifjakat, * és a bor a leányokat megvidámítja.
*Joel 2, 23—27.

X. RÉSZ.

Eső: Bálványozás: Ígéretek.

Kérjetek az Úrtól esőt alkalmatos időben, és az Úr felhőt szerez, és záporesőt ád * néktek, és kinek-kinek füvet az ő mezejében;
*Csel. 14, 17.
2. Mert a bálványok * hazugságot szóltak, és a varázslók hamisságot láttak, és hazug † álmokat láttak, hijábavalósággal †† vígasztaltak: azért mikor *rabságra* mennének mint a juhok bizonyságot tőnek arról, hogy nem volt pásztorok.
*Jer. 10, 8. 9. †Jer. 23, 21. 32. ††Ezék. 12, 27.
3. A pásztorok ellen felgerjedett az én haragom, és meglátogatom a bakokat:

mert meglátogatja a Seregeknek Ura az ő nyáját a Júda házát, és olyanokká tészi őket, mint az ütközetre felékesíttetett lovat.
4. Ő közűlök *támad* szegelet, ő közűlök *támad* szeg, és hadakozásra való kézív, és támad ő közűlök minden rovó is.
5. És lésznek oly *erősek,* mint az Óriások, kik a harczon tapodják ellenségeket mint az útczákon lévő sárt, és harczolnak: mert az Úr *vagyon ő* velek, és megszégyenülnek, a kik *ő ellenek* lovakra ülnek.
6. És megerősítem a Júda házát, és a József * házát megtartom, és haza hozom őket: mert könyörűltem rajtok, és olyanok lésznek, mintha meg sem vetettem volna őket: mert én *vagyok* az ő Urok Istenek, és meghallgatom őket.
* Ezék. 37, 16—22.
7. És az Efraim *fijai* olyanok lésznek mint az * Óriások, és örül az ő szívek, mint *kik* a bortól *örülnek,* és az ő fijaik meglátják és örülnek, örvend az ő szívek az Úrban! * rész 9, 13. 15.
8. Süvöltök én nékik, és egybegyűjtöm őket: mert megszabadítom őket, és megsokasulnak, mint *az elött* megsokasultak vala.
9. És elszélesztem őket a népek között, és a messzevaló földekben megemlékeznek én rólam, és élvén az ő fijaikkal egybe, *én hozzám* * hazatérnek. * 2 Krón. 36, 20—23.
10. És haza hozom őket Égyiptom földéből, * és Assiriából † öszvegyűjtöm őket, és Gileádnak és Libánusnak földére hozom őket, és *helyet* sem találnak nékik. * 2 Kir. 23, 33. 34. Jer. 43, 4—7. † 2 Kir. 15, 29. 17, 6.
11. És a tengeren általmegyen az ostor, és megcsendesíti a tengernek habjait, és minden folyóvizeknek mélységek megszárad; és megtöretik Assiriának * kevélysége, és Égyiptomnak ereje † eltávozik.
* Ésa. 33, 1. † Jer. 46, 2—13.
12. És megerősítem őket az Úrban, és az ő nevében * járnak, ezt mondja az Úr. * Mik. 4, 5. Zsolt. 20, 8.

XI. RÉSZ.

Elpusztulása Zsidóországnak a Rómaiak által: a nep Pásztorinak külömbözőségek.

Nyisd meg a te kapuidat Libánus*nak hegye,* hogy a tűz megeméssze a te czédrusfáidat.
2. Ordíts te jegenyefa: mert leesett a czédrusfa, mert a fő népek elhullottak: ordítsatok Básánnak tölgyfái: mert levágattatott az erős erdő!
3. A pásztorok ordításoknak szava *hallattatik:* mert elkölt az ő erősségek; az oroszlánok ordításoknak szava *hallattatik:* mert elpusztult a Jordánnak kevélysége.
4. Igy szól az én Uram Istenem: Legeltessed az *én* megnyomoríttatott juhaimat.
5. Melyeket az ő rajtok uralkodók megölnek, és *azt állítják, hogy* nem vétkeznek, * és a kik őket eladják pénzen, ezt mondják: Áldott az Úr: mert meggazdagodtam! és a kik azokat legeltetik, semmit nékik nem kedveznek.
* Ján. 16, 1.
6. Mert nem cselekeszem többé kegyelmesen e földnek lakosival, ezt mondja az Úr: Hanem ímé én adok minden embert az ő felebarátja kezébe, és az ő Királya kezébe, és megrontják az ő földöket, és nem szabadítom meg őket azoknak kezekből.
7. Azért én felvevém * gondviselését a *maradék* megnyomoríttatott juhoknak; tudniillik a nép szegényinek, és választék magamnak két *pásztori* pálczát, egyikét nevezém szépségnek, a másikat nevezém egyességnek, és *úgy* legeltettem a juhokat. * Ezék. 34, 23.
8. És egy hónapon három pásztort bocsátottam el tőlök: mert megkeseredék az én lelkem az ő *hálaadatlanság*okon; mivelhogy az ő lelkek is megutála engemet.
9. És mondék: Nem őrizlek én titeket; a ki halálra * való, haljon meg, és a kinek ki kell vágattatni, vágattassék ki; és a melyek megmaradnak, egye meg kiki az ő társának húsát. * Jer. 15, 2. 3.
10. És kezembe vevém az én vesszőmet, a szépség *nev*üt, és eltörém azt, hogy semmivé tenném az én szövetségemet, melyet szerzettem vala mind e népekkel.
11. És semmivé lőn az napon: és ilyen módon eszekbe vevék a nyájnak szegényei, a kik engemet tisztelnek vala, hogy az Úr dolga volna *az.*
12. És mondék nékik: Ha jónak *tetszik* néktek, adjátok meg az én *szolgálatomnak* jutalmát; hogyha nem *tetszik,* hagyjatok békét néki. És harmincz ezüstpénzt * adának bérembe.
* Máté 26, 15.
13. És monda az Úr nékem: Vesd a fazekasra * e nagy bért; a melyre

engemet becsültek: és vevém a harmincz ezüstpénzt, és vetém az Úr házába, *hogy* azt a fazekasnak adnák.
*Máté 27, 9.

14. Es eltörém az én másik * pálczámat is, az egyességnek *pálczáját*, hogy megoszlassam az atyafiúságot Júda és Izráel között. *vers 7.

15. És monda az Úr nékem: Végy immár egy bolond pásztornak való táskát nyakadba.

16. Mert ímé én szerzek pásztort e földön, a ki azokat, melyek a nyájból kiszakadtak, meg nem keresi, a gyengét ölébe nem veszi, a megromlottat meg nem gyógyítja, a mely békével vagyon, azt nem őrizi, a kövérinek húsával lakik, és azoknak körmeiket megrontja.

17. Jaj a haszontalan * pásztornak, a ki elhagyja a nyájat; fegyver következik annak karjára és jobbszemére: az ő karja megszáradván megszárad, és az ő jobbszeme teljességgel kiapad!
*vers 16. Jer. 23, 1. Ezék. 34, 2.

XII. RÉSZ.

Anyaszentegyház oltalma: Zsidók megtérése.

Az Úrnak terhes beszéde Izráel ellen: Ezt mondja az Úr, ki az egeket kiterjesztette, és a földet fundálta, és az emberben a lelket * teremtette.
*Préd. 12, 9.

2. Ímé én Jérusálemet részegítő pohárrá tészem minden körűlte való népeknek: mind annak, a ki Júdának, mind annak, a ki Jérusálemnek ellensége lészen.

3. És az napon tészem én Jérusálemet nehéz kővé minden népeknek, valaki vinni akarja azt, * megszakad belé, jóllehet ő ellene gyülnek † a földnek minden nemzetségei. *vers 9.
† Ezék. 39, 2—22. Jóel 3, 1—17.

4. Azon a napon, ezt mondja az Úr, megrémítek minden lovat, és megbolondítok minden lovagot, és szemeimet vetem Júdára, és a népeknek minden lovaikat megverem vaksággal;

5. És ezt mondják a Júdának Fejedelmei az ő szívekben, *és* Jérusálemnek lakói: A mi erősségünk *vagyon* a Seregeknek Urában, az ő Istenekben!

6. Azon a napon a Júda Fejedelmit fáknak *megemésztő* tűzhelyévé tészem, és olyanokká mint az égő üszög a kévék között, és mind jobb- mind balkézre megemésztenek minden népeket, és megmarad Jérusálem még az ő helyén Jérusálemben.

7. És megoltalmazza az Úr Júdának sátorit, mint elein; azokáért nem dicsekedhetik a Dávid házának * ékessége, és a Jérusálem lakosának ékessége Júda ellen. *vers 8.

8. Azon a napon oltalma lészen az Úr Jérusálem lakosának, és ő közöttök a legalábbvaló, az napon hasonló lészen Dávidhoz, és a Dávid háza mint az Angyalok, és mint az Úr Angyala az ő orczájok előtt.

9. És azon a napon kész lészek elveszteni minden * nemzetségeket, valamelyek Jérusálemre jőnek. *vers 3.

10. És kiöntöm Dávidnak házára, és Jérusálemnek lakosira a kegyelemnek és a könyörűletességnek lelkét, és én reám tekintenek, a kit * bosszúsággal illettek, és siratják őtet, mint az *ember* szokta siratni egyetlenegy magzatját, és keseregnek ő rajta, mint szoktak keseregni elsőszülöttökön. *Ján. 19, 34. 37.

11. Azon a napon nagy siralom lészen Jérusálemben, minémű volt Hadádrimmonban, a Megiddon * mezején.
*2 Krón. 35, 22—25.

12. És sír a föld, minden cselédek külön; a Dávid házának cselédje külön, és az ő feleségeik külön; a Nátán házának cselédje külön, és az ő feleségeik külön;

13. A Lévi házának cselédje külön, és az ő feleségeik külön; a Sémei cselédje külön, és az ő feleségeik külön.

14. Minden maradék cselédek, minden cselédek külön, és az ő feleségeik külön.

XIII. RÉSZ.

Krisztus jövendő halála, a Zsidók állapotjok.

Azon a napon kútfő fakad a Dávid házának és a Jérusálem lakosinak, az ő bűnökből való tisztulásokra és megmosódásokra.

2. És lészen azon a napon, ezt mondja a Seregeknek Ura, kivesztem a bálványoknak * neveket a földről, és soha többé emlékezetben nem lésznek: sőt még az ő *hamis* Prófétáikat is, és a fertelmes lelket kiszaggatom e földről.
*Hós. 2, 17. 18.

3. Es lészen *ez*, hogy mikor valaki prófétál többé, ezt mondja annak az ő attya és annya, a kik azt e világra szülték: Nem élsz: * mert hazugságot szóltál az Úr nevében! és általverik azt az ő attya és annya, a kik azt szülték; mivelhogy prófétált. *Jer. 28, 1. 2. 15—17

4. És azon a napon megszégyenülnek
a Prófétàk, kiki az ő látása miatt, mi-
kor prófétál, és nem öltöznek szőrös ru-
hába, hogy hazudjanak:
5. Hanem azt kezdi mondani: Nem
vagyok én Próféta; szántóvető ember
vagyok én, és az emberek engem gyer-
mekségemtől fogva *barom*pásztorság-
ban neveltek.
6. És ha *valaki* kérdi tőle: Micsoda ké-
kek ezek a te kezeiden? azt feleli: Az én
barátim házokban verének meg engemet!
7. Fegyver, serkenj fel az én pászto-
rom ellen, és a férjfiú ellen, ki nékem
társam, ezt mondja a Seregeknek Ura:
Verd meg * a pásztort, és eloszolnak a
juhok, és fordítom kezemet az *én* kicsi-
nyimre. * Máté 26, 31.
8. És lészen az egész földön, ezt
mondja az Úr, a földnek két részei
kivágattatnak és meghalnak, és a har-
madik megmarad azon.
9. És általviszem a harmad*részt* a
tűzön, és megkoholom azokat, mint
megkoholják az ezüstöt, és * megpró-
bálom őket, mint megpróbálják az ara-
nyat; ez segítségűl hívja az én neve-
met: és én megfelelek néki, *s ezt* mon-
dom: Én népem ez: ő pedig ezt mondja:
Az Úr én Istenem! * 1 Pét. 1, 6. 7.

XIV. RÉSZ.

Jérusálem veszedelme, s pogányok hivatala.

Ímé eljő az Úrnak napja, és a te pré-
dádat felosztják te benned.
2. Mert minden népeket felgyüjtök Jé-
rusálem ellen ütközetre, és megveszik
a várost, és a házakat elkóborolják; az
asszonyokat megfertéztetik; a városnak
fele számkivetésre megyen, de a nép
maradéka nem vesz ki a városból.
3. És kitámad * az Úr, és hadakozik
e népek ellen, mint ama napon har-
czolt, a harcznak napján. * Ésa. 42, 13.
4. És állanak az ő lábai azon a napon
az olajfák hegyének tetején, mely Jéru-
sálemnek napkelet felől ellenében va-
gyon, és az olajfák hegye középben ketté
válik, napkeletre, és napnyugotra, és lé-
szen igen nagy völgy; és fele a hegy-
nek észak felé, a fele dél felé szakad.
5. És e ketté szakadott hegynek völ-
gyébe futtok: mert a hegyeknek völgye
Azalig nyúl, és úgy futtok, mint futot-
tatok a földindulás * előtt Uzziásnak,
Júda Királyának idejében: és eljő az
én Uram Istenem, és mind a szent *An-
gyalok ő* vele. * Ámós 1, 1.

6. És nem lészen azon a napon vilá-
gos és állandó nap.
7. És lészen egy napon (melyet az Úr
tud) hogy sem nap, sem éjszaka nem
lészen; és lészen estvének idején vilá-
gosság.
8. És lészen azon a napon, hogy élő-
vizek jöjjenek ki Jérusálemből, fele azok-
nak a napkeleti tengerre, és fele az utolsó
tengerre, és nyárban télben folynak.
9. És az Úr lészen Királya az egész
földnek; az napon egy Úr lészen, és
neve is egy *lészen.*
10. És az egész föld változik mintegy
térfölddé, Gébától fogva Rimmonig, Jé-
rusálemnek dél felől való részében; és
felmagasztaltatik, és az ő helyén lak-
ják a Benjámin kapujától fogva az első
kapu helyéig, a szegelet kapujáig, és a
Hananéel tornyától fogva a Király saj-
tójáig.
11. És laknak abban és többé el
nem vesz; és Jérusálemet bátorsággal
lakják.
12. Ez lészen pedig a csapás, melylyel
megver az Úr minden népeket, melyek
Jérusálem ellen hadakozándnak: meg-
senyved az ő húsok mikor lábaikon álla-
nak, és az ő szemeik kijárnak helyekből,
és az ő nyelvek megrothad szájokban.
13. És lészen azon a napon; az Úr
nagy háborút indít ő közöttök, és kiki
megragadja az ő társának kezét, és
felhúzza kezét az ő felebarátjának keze
ellen.
14. Sőt még Júda is hadakozik Jéru-
sálem ellen; és felgyűl minden népek-
nek seregek köröskörűl, aranyjok, ezüst-
jök, és drága ruhájok nagy bőséggel
lészen.
15. És a lónak, öszvérnek, tevének,
szamárnak, és minden baromnak ve-
szedelme, mely a táborban lészen, olyan
lészen *mint* az *emberek*nek veszedel-
mek.
16. És lészen, hogy valaki megmarad
mind a népek közűl, melyek Jérusálem
ellen jőnek; esztendőről esztendőre fel-
menjen a Királynak, *tudniillik* a Se-
regek Urának tiszteletire, és a Sátoros-
innepnek megszentelésére.
17. És lészen, hogy valaki fel nem
megyen e föld háznépei közűl Jéru-
sálembe, hogy a Királynak, a Sere-
gek Urának könyörögjön; nem lészen
azokra eső.
18. Ha Égyiptomnak is háznépe fel
nem menénd, és meg nem jelenénd, ő
rájok is nem *lészen eső,* és lészen ő

rajtok az a büntetés, melylyel az Úr
megbünteti a pogányokat, kik fel nem
jönek a Sátorosinnepnek megszentelé-
sére.
19. Ez lészen Égyiptomnak, és min-
den népeknek büntetések, melyek fel
nem jőnek a Sátorosinnepnek meg-
szentelésére.
20. Azon a napon még a lovaknak
fékeken is *ez az írás* lészen: Az Úr-
nak szenteltetett! és lésznek a vasfazé-
kak az Úr házában, mint az oltár elött
való medenczék.
21. És minden vasfazék Jérusálemben
és Júdában a Seregek Urának szentel-
tetik; és eljőnek mindenek, a kik ál-
dozni akarnak, és elővesznek azokban
és főznek bennek; és nem lészen többé
Kananeus a Seregek Urának házában,
azon a napon!

MALAKIÁS PRÓFÉTA KÖNYVE.

I. RÉSZ.

A sok jóért háládatlan nép ellen panasza Istennek.

Az Úr beszédének terhes Prófécziája
az Izráel ellen, Malakiás által.
2. Szerettelek titeket, ezt mondja az
Úr; és azt kérditek: Miben mutattad
hozzánk való szerelmedet? Avagy nem
attyafia vala-é Ézsaú Jákóbnak? ezt
mondja az Úr: Jákóbot * pedig szeret-
tem: *1 Móz. 25, 23. 28, 10. 12—15. Róm. 9, 13.
3. De Ézsaút gyűlöltem, és az ő *lakó*
hegyeit * pusztává tettem; és az ő örök-
ségét sárkányok barlangjokká.
* Ésa. 34, 5—14.
4. Ha ezt mondándja Edom: Elfogyat-
koztunk; de térjünk meg és építsük
meg a mi pusztáinkat: ezt mondja a Se-
regeknek Ura: Ők építenek, de én * el-
rontom: és ezt mondják nékik: Isten-
telenségnek határa *a ti határotok,* és
oly nép ez, melyre az Úrnak örökkévaló
haragja vagyon. * Ésa. 34, 17.
5. Melyet a ti szemeitek meglátnak, és
magatok ezt kezditek mondani: Felma-
gasztaltatott az Úr az Izráel határában!
6. A fiú tiszteli az ő attyát, és a szolga
az ő Urát. Ha én Atya vagyok, hol az
én tisztességem? és ha én Úr vagyok,
hol az én félelmem? ezt mondja a Sere-
geknek Ura néktek, óh Papok, kik meg-
utáljátok az én nevemet, és ezt mondjá-
tok: Miben utáljuk meg a te nevedet?
7. Kik az én oltáromra fertelmes ke-
nyeret hoztok fel, mégis ezt mondjá-
tok: Miben fertéztetünk meg tégedet?
Ebben, mikor azt gondoljátok, hogy az
Úrnak asztala * utálatos! * vers 12.
8. Ha vak *oktalan állatot* visztek az
áldozatra, nem gonosz-é az? és ha
sántát * vagy bénát visztek, nem go-
nosz-é? Vigyed azt a te Fejedelmed-
nek, lássad, ha jó néven veszi-é tőled,
vagy ha jó szemmel lát-é tégedet? ezt
mondja a Seregeknek Ura!
* vers 13. 3 Móz. 22, 21. 22.
9. Most annakokáért engeszteljétek az
erős *Isten*nek orczáját, hogy könyörül-
jön rajtunk; mivelhogy ti ezt mívelté-
tek, valyon tekint-é valamelyitekre? ezt
mondja a Seregeknek Ura.
10. Kicsoda az is ti közűletek, a ki
ingyen bézárlaná *a templom* ajtaját?
Avagy az én oltáromon ingyen ál-
doztok-é? Nem kedvellek titeket, ezt
mondja a Seregeknek Ura, és az * ál-
dozatot a ti kezetekből nem kedvellem.
* Ésa. 1, 11—16.
11. Mert napkelettől fogva * napnyu-
gotig nagy az én nevem a pogányok
között, és minden † helyen jóillatú füst-
tel és tiszta eledeli áldozattal áldoznak
nékem: mert nagy az én nevem a po-
gányok között, ezt mondja a Seregek-
nek Ura. * Ésa. 41, 25. † Ésa. 19, 18.
Luk. 13, 29. Róm. 15, 14. 18. 19. 24.
12. Ti pedig megfertéztetitek * azt,
mikor ezt mondjátok: Az Úrnak asztala
megfertéztetett, és annak jövedelme utá-
latos eledel. * vers 7.
13. És ezt mondjátok: Ímé mint fára-
dánk, és sohajtottatok az *áldozat* mel-
lett, ezt mondja a Seregeknek Ura:
annakfelette *vadaktól* megszaggatot-
tat, sántát, és betegest hoztok *nékem,*
áldoztok eledeli-áldozattal is, * avagy
kedves-é ez a ti kezetekből? azt mondja
az Úr. * vers 8.
14. Átkozott pedig az * álnok *ember,*
a ki mikor az ő juhai között him bá-
rány vagyon, és fogadást tészen, áldo-
zik hitványnyal az Úrnak; mert nagy
Király vagyok én, ezt mondja a Sere-
geknek Ura, és rettenetes az én nevem
a pogányok között. * Préd. 5, 6.

II. RÉSZ.

A Papoknak s a községnek bűneik.

Most azért ti reátok *néz,* óh Papok, e parancsolat!
2. Ha nem engedéndetek, és ha szívetek szerint nem adok dicsőséget az én nevemnek, ezt mondja a Seregeknek Ura: átkot * bocsátok ti reátok, és a ti áldástokat megátkozom, sőt meg is átkoztam azokat; mivelhogy szívetek szerint nem *figyelmeztek én hozzám.* * 3 Móz. 26, 14. 16.
3. Imé én megvesztem a ti vetni való magotokat, és ganéjjal békenem a ti orczáitokat, a ti áldozatotoknak ganéjjával; és mindenestől fogva békeverttek lésztek.
4. Mert tudjátok, hogy én adtam néktek e parancsolatot, hogy nékem * kötésem legyen a Lévi nemzetségével, ezt mondja a Seregeknek Ura. * vers 8.
5. És hogy nékem kötésem volt azzal, életnek és békességnek *kötése,* és adtam néki az én félelmem felől való törvényt, és félt engemet, és az én nevem előtt megalázta magát.
6. Az igazság törvénye volt az * ő szájában, és álnokság nem találtatott ajakaiban; békességben és egyenességben járt én velem, és sokakat megtérített az álnokságból. * 5 Móz. 33, 8—10.
7. Bizonyára a Papnak ajakai őrizik a tudományt, és ő tőle * kérdenek törvényt: mert a Seregek † Urának követe ő: * 5 Móz. 17, 8—10. 33, 10. † Agge. 1, 13. Jel. 1, 20.
8. De ti elhajlottatok az útról, sokakat megbotránkoztattatok a törvényben, felbontottátok a Lévivel * való kötésemet, ezt mondja a Seregeknek Ura. * vers 4.
9. De én is szidalmatosokká tettelek titeket és utálatosokká az egész nép előtt, miképen hogy nem tartottátok meg az én útaimat, hanem felemeltétek orczátokat a törvény ellen.
10. Valyon nem * mindnyájunknak egy atyánk *vagyon*-é? Avagy nem azon egy Isten teremtett-é minket? Miért csalja meg tehát kiki az ő felebarátját, hogy a mi atyáink kötéseket megfertéztetnénk? * Efez. 4, 6.
11. Hitetlenűl cselekedett Júda, és utálatosság lett Izráelben és Jérusálemben; mivelhogy megfertéztette Júda az Úrnak szent helyét, hogy szerette és feleségűl vette magának az idegen Isten leányát.
12. Elveszti az Úr az ilyen embert, a ki ezt cselekeszi, mind a ki indítója, mind a ki cselekedője a Jákób sátoriból, és a ki áldozatot viszen fel a Seregek Urának.
13. Ezt is cselekedtétek másodszor, hogy könyhullatással, sírással s kesergéssel bétöltenétek az Úr oltárát: annyira hogy többé ne * tekintsen az eledeli-áldozatra, és ne vegye el kezetekből a jó akaratot: * Ámós 5, 21—24.
14. És azt kérditek: Valyon miért? Azért: mert az Úr tett tanúbizonyságot te közötted, és a te ifjúságodnak felesége között, a kit te megcsaltál, holott ő te társad, és te hozzád szövetséggel szerkesztetett feleséged volna.
15. Mert nem egygyé * tette-é *a férjfiat és asszonyt,* holott minden lelkes állatok az ő hatalmában volnának? Miért pedig egygyé? Hogy azok által szaporodnék az Isten † magva. Annakokáért oltalmazzátok meg lelketeket, és a ti ifjúságtoknak felesége ellen ne vétkezzetek. * 1 Móz. 2, 24. † 1 Móz. 1, 27. 28.
16. Ha meggyűlöli *valaki feleségét,* bocsássa el, * azt mondja az Izráelnek Ura Istene: és béfedezi az ő kegyetlenségét mintegy palásttal, azt mondja a Seregeknek Ura: Azért őrizzétek meg lelketeket és ne csalárdkodjatok. * 5 Móz. 24, 1. Máté 19, 8. 9.
17. Elfárasztottátok az Urat a ti beszéditekkel, és azt kérditek: Mivel fárasztottuk el? Ezzel, hogy azt mondjátok: Valaki gonoszt cselekeszik, kedves az Úr előtt, és ő azokban gyönyörködik; vagy *mikor ezt mondjátok:* Hol az ítélő Isten?

III. RÉSZ.

Keresztelő János, Gonoszságok a Zsidóknak.

Imé én elküldöm az én * Angyalomat, és megtisztítja az útat én előttem, és mindjárt eljő az ő templomába az † Úr, a kit ti kerestek, és a Szövetségnek követe, a kit kívántok, imé eljő, azt mondja a Seregeknek Ura! * rész 4, 5. Máté 11, 7. 10. 14. † Máté 3, 11. 13.
2. És kicsoda szenvedheti el az ő eljövetelének napját? és kicsoda maradhat meg az ő megjelenésekor? mert ő olyan, mint a tisztító * tűz, és mint a ruhafestőknek fejérítő füvök. * Máté 3, 12. 13.
3. Miképen ül az ezüstnek olvasztója és tisztítója, úgy megtisztítja a Lévi fijait, és megfrisseli őket mint az aranyat és az ezüstöt, és az Úrnak áldoznak igazságnak áldozatjával.

4. És kedves lészen az Úrnak a Júda
és Jérusálem * áldozatja, mint a régi
napokban, és a régi esztendőkben.
* Róm. 12, 1. 2.
5. És hozzátok közelítek az ítéletre, és
hirtelen tanú lészek a szemfényvesztők
ellen, a paráznák és hamisan * esküvők
ellen, és azok ellen, kik a munkás bérit
megtartják; az özvegyet, árvát, idegent
nyomorgatják, és a kik nem félnek engem, ezt mondja a Seregeknek Ura.
* 2 Móz. 20, 7. 3 Móz. 19, 12.
6. Mert én Úr meg nem * változom, ti
Jákób fijai, azért nem emésztettek meg.
* Zsolt. 33, 11. Jak. 1, 17.
7. A ti atyáitoknak idejektől fogva eltávoztatok az én parancsolatimtól, és
meg nem őriztétek *azokat.* * Térjetek
én hozzám, én is ti hozzátok térek, ezt
mondja a Seregeknek Ura; és mondátok: Miben térjünk *te hozzád?*
* Zakar. 1, 3. Ezék. 18, 30—32.
8. Avagy megfosztja-é ember az Istent, mivelhogy ti engem megfosztottatok, és mondátok: Miben fosztottunk
meg tégedet? A dézmákban és az áldozatokban.
9. Átokkal megátkoztattatok, mivel ti
mind fejenként engem megfosztottatok.
10. Hozzátok bé az egész * dézmát az
én tárházamba, és legyen élés az én
házamban, és próbáljátok meg ezen engem, ezt mondja a Seregeknek Ura: ha
meg nem nyitom néktek az egek csatornáit, és ha áldást nem bocsátok reátok, annyira, hogy helyet ne találhassatok marhátoknak. * Ezék. 44, 30. Péld. 3, 9.
11. És megdorgálom érettetek a kártevőt, és nem veszi el földetek gyümölcsét, és nem lesz a szőlőtő meddő
néktek mezőtökön, ezt mondja a Seregek Ura.
12. És boldognak * mondanak titeket
minden népek: mert lésztek drága földnek *lakói;* ezt mondja a Seregeknek
Ura. * 5 Móz. 28, 9. 10. 33, 29.
13. Elhatalmaztak én ellenem a ti beszéditek, ezt mondja az Úr, és mondátok: Miben szóltunk ellened?
14. Ezt mondottátok: Hijába szolgálunk Istennek; és mi haszna * vagyon,
hogy az ő törvényét őrizzük, és hogy
alázatosan viseltük magunkat a Seregeknek Ura előtt? * Jer. 44, 17. 18.
15. Sőt inkább boldogoknak mondják
a kevélyeket: mert nevekednek, a kik
hamisságot cselekesznek, és a kik kísértik az Istent, megszabadulnak.
16. Akkor a kik az Urat félik, szólának; és reá figyelmeze az Úr s meghallá, és íraték emlékezet könyve ő
előtte azokért, kik az Urat félik, és
nevét becsülik.
17. És lésznek nékem az napon, melyen *igéretemet* megteljesítem, kiváltképen való népemmé, ezt mondja a Seregeknek Ura: és kedvezek nékik, mint
ember fijának * kedvez, ki ő hozzá engedelmes. * Zsolt. 103, 13.
18. Akkor megtérvén meglátjátok *micsoda külömbség legyen* az igaz és istentelen között, a között, a ki * szolgál
Istennek, és a ki nem szolgál néki.
* Ezék. 9, 4—6.

IV. RÉSZ.

Keresztelő János: Igazságnak fényes napja.

Mert ímé eljő a nap, mint az égő kemencze, és megemésztetnek minden kevélyek, és minden álnokságnak cselekedői, mint a pozdorja, és megégeti őket
a jövendő nap, ezt mondja a Seregeknek Ura, annyira hogy sem gyökerek,
sem ágok ne maradjon.
2. És feltámad néktek, kik az én nevemet félitek, az igazság napja és egésség
lészen az ő szárnyai alatt, és előmentek, s megszaporodtok, mint a meghizlalt tulkok.
3. És megtapodjátok az istenteleneket: mert olyak lésznek lábaitok talpai
alatt, mint a hamu, a mely napon *beszédemet* megteljesítem, ezt mondja a
Seregeknek Ura.
4. Megemlékezzetek Mózesnek az én
szolgámnak törvényéről, * melyet ő általa a Hóreb hegyén az egész Izráelnek
adtam, *tudniillik* az én végezésimet és
ítéletimet. * 2 Móz. 20.
5. Ímé én elbocsátom néktek * Illyés
Prófétát, minekelőtte eljő az Úrnak nagy
és becsületes napja.
* rész 3, 1. Máté 11, 7. 10. 14.
6. És az atyáknak szíveket a fiakhoz
hajtja, és a fiaknak szíveket az atyákhoz: hogy eljövén * el ne veszessem e
földet örök veszedelemmel. * rész 3, 1. 3.

Az O Testamentom Könyveinek Vége.

ÚJ

TESTAMENTOM,

AZAZ:

A MI URUNK

JÉZUS KRISZTUSNAK

ÚJ SZÖVETSÉGE.

MAGYAR NYELVRE

FORDÍTOTTA

KÁROLI GÁSPÁR.

BUDAPEST.
KIADJA A BRIT ÉS KÜLFÖLDI BIBLIA-TÁRSULAT.
1908.

AZ

ÚJ TESTAMENTOM KÖNYVEI.

SZENT MÁTÉ

IRÁSA SZERINT VALÓ

EVANGYÉLIOM

I. RESZ.

Jézus Krisztus nemzetségének előszámláltatása: fogantatásának s születésének históriája.

JÉZUS KRISZTUSNAK, Dávid
fijának *és* Ábrahám fijának nemzetsé-
géről való Könyv.
2. Ábrahám nemzé * Izsákot: Izsák
nemzé † Jákóbot: Jákób †† nemzé Jú-
dát, és *annak* attyafiait; * 1 Móz. 21, 1—3.
† 1 Móz. 25, 26. †† 1 Móz. 29, 23. 35.
3. Júda nemzé Fárest * és Zárát, Tá-
mártól: Fáres nemzé Esromot: Esrom
nemzé Arámot: * 1 Móz. 38, 18. 29. 30.
4. Arám nemzé Aminádábot: Aminá-
dáb nemzé Naássont:
5. Naásson nemzé Sálmont: Sálmon
nemzé Boózt, Ráhábtól: Boóz nemzé
Obedet, Ruthtól; Obed nemzé Jessét:
6. Jesse * nemzé Dávid királyt: Dá-
vid király nemzé † Salamont, attól a ki
vala *először* Uriás *felesége:*
* Ruth 4, 18—22. † 2 Sám. 12, 24.
7. Salamon nemzé * Roboámot: Ro-
boám nemzé Abiát: Abia nemzé Asát:
* 1 Krón. 3, 10.
8. Asa nemzé Jósafátot; Jósafát nemzé
Jorámot: Jorám nemzé Hóziást:
9. Hóziás nemzé Joathámot: Joathám
nemzé * Akházt: Akház † nemzé Ezé-
kiást: * 2 Kir. 15, 7. 38. † 2 Kir. 16, 20.
10. Ezékiás nemzé * Manassest: Ma-
nasses nemzé † Amont: Amon nemzé
Jósiást: * 2 Kir. 20, 21. † 2 Kir. 21, 18. 23. 26.
11. Jósiás nemzé * Jákimot: Jákim
nemzé Jékóniást, és annak attyafiait,
a Babilóniai fogságra való vitelkor.
* 1 Krón. 3, 15. 16.
12. A Babilóniai fogságra való vitel
után pedig, Jékóniás * nemzé Salá-
thielt: Saláthiel nemzé Zorobábelt:
* Esd. 3, 2. 1 Krón. 3, 17. 19.
13. Zorobábel nemzé Abiúdot: Abiúd
nemzé Eliákimot: Eliákim nemzé Azort:
14. Azor nemzé Sádókot: Sádók nemzé
Akimot: Akim nemzé Eliudot:
15. Eliud nemzé Eleázárt: Eleázár
nemzé Mattánt: Mattán nemzé Jákóbot:
16. Jákób nemzé Józsefet, Máriának
férjét, kitől születék a Jézus, ki Krisz-
tusnak mondatik.
17. Annakokáért az egész nemzetség,
Ábrahámtól fogva Dávidig, tizennégy
nemzetség: és Dávidtól fogva a Babiló-
niai fogságra való vitelkorig, tizennégy
nemzetség: és a Babilóniai fogságra
való viteltől fogva a Krisztusig, tizen-
négy nemzetség.
18. A Jézus Krisztusnak születése pe-
dig így volt: Mikor az ő annya Mária
eljegyeztetett volna * Józsefnek, minek-
előtte őtet haza vinné, találtaték vise-
lősnek a Szent Lélektől. * Luk. 1, 27—35.
19. József pedig az ő férje, mivelhogy
igaz ember vala, és nem akará őtet
gyalázatba keverni, akará őtet titkon
elhagyni.
20. Mikor pedig ezeket magában el-
gondolta volna: ímé az Úrnak Angyala
álomban megjelenék néki és monda:
József Dávidnak fija, ne félj elvenned
Máriát feleségűl: mert a mi ő benne
fogantatott, a Szent Lélektől vagyon.
21. Szűl pedig fiat, és nevezed annak
nevét * Jézusnak: mert ő szabadítja
meg az ő népét, annak bűneiből.
* Luk. 1, 31. Ján. 1, 7.
22. Mind ez pedig *azért* lett, hogy
megteljesednék, a mit az Úr mondott
volt a Próféta által, ki így szól:
23. Imé egy szűz * fogad az ő méhé-
ben és szűl fiat, és nevezed annak ne-
vét Emmánuelnek, melynek magyará-
zatja ezt tészi: Mi velünk Isten!
* Ésa. 7, 14.
24. Felserkenvén pedig József az álom-

ból, úgy cselekedék a mint néki az Úrnak Angyala parancsolta vala, és elvevé *Máriát* feleségűl.

25. És nem ismeré őtet, míg szülé amaz ő elsőszülött * fiját: és nevezé annak nevét Jézusnak.
*vers 20. 21. Luk. 2, 4—7.

II. RÉSZ.

Krisztus imádtatik a Bölcsektől: Égyiptomba vitetik: Heródestől kerestetik: a Bethlehemi gyermekek megölettetnek.

Mikor pedig * született volna Jézus Bethlehemben Júda *nemzetségének városában,* Heródes Király idejében, ímé napkelet felől jövének Jérusálembe Bölcsek.
*Luk. 2, 4—7.

2. És mondának: Hol vagyon a Zsidóknak Királya, a ki született? Mert láttuk az ő csillagát napkeleten, és jöttünk, hogy néki tisztességet tégyünk.

3. Ezeket pedig mikor hallotta volna Heródes Király, igen megháborodék, és ő vele egybe az egész Jérusálem.

4. És egybegyüjtvén minden Papifejedelmeket, és a község között való Írástudókat, tudakozik vala tőlök, hol kellene a Krisztusnak születni?

5. Azok pedig mondának néki: Júdának *városában* Bethlehemben: mert így vagyon megírva a Prófétánál:

6. Te is * Bethlehem Júda föld*ének városa,* semmiképen nem vagy legkisebb Júda Fejedelemségi*nek városai* között: mert te belőled támad a Fejedelem, ki az én népemnek az Izráelnek legeltetője lészen.
*Mik. 5, 2. Ján. 7, 42.

7. Akkor Heródes titkon hivatván a Bölcseket, szorgalmatosan megtudakozá tőlök, micsoda időben jelent volna meg *nékik* a csillag?

8. És mikor elbocsátaná őket Bethlehembe, monda *nékik:* Elmenvén *oda,* szorgalmatosan értekezzetek a * gyermek felől: és minekutánna megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmenjek, és tisztességet tégyek néki.
*vers 2.

9. Azok pedig a Király beszédit meghallván, elmenének; és ímé a csillag, melyet láttak vala napkeleten, előttök megyen vala, míglen jutna és megállana *a hely felett,* a hol a gyermek vala.

10. És mikor látták volna a csillagot, igen nagy örömmel örvendezének:

11. És bémenvén a * házba, megtalálák a gyermeket Máriával az ő annyával, és leborúlván tisztességet tőnek néki; és az ő kincseket előhozván, adának néki ajándékokat, aranyat, temjént és mirhát.
*Luk. 2, 7.

12. És az Istentől megintetvén álom által, hogy Heródeshez * vissza ne mennének, más úton térének az ő hazájokba.
*vers 3.

13. Minekutánna pedig ők megtértek volna, ímé az Úrnak Angyala megjelenék Józsefnek * álomban, és monda: Kelj fel, vegyed a gyermeket az ő annyával egybe, és szaladj Égyiptomba, és légy ott a míg mondom néked: mert Heródes majd halálra fogja keresni a gyermeket.
*rész 1, 20.

14. József pedig felkelvén, vevé a gyermeket az ő annyával egybe éjszakán, és szalada Égyiptomba.

15. És lakék ott mind a Heródes haláláig: hogy megteljesednék a mit az Úr mondott a Próféta által, ki így szólott: * Égyiptomból hívtam ki az én fiamat.
*Hós. 11, 1.

16. Akkor Heródes, mikor eszébe vette volna, hogy megcsúfoltatott a Bölcsektől; igen megbúsula, és elküldvén *szolgáit* levágata minden gyermekeket kik valának Bethlehemben, és annak minden határiban, két esztendősöket és azoknál kissebbeket, az idő szerint, melyet kérdett vala a * Bölcsektől.
*vers 1. 2.

17. Akkor teljesedék meg, a mit az Úr mondott volt Jerémiás Próféta által, ki így szólott volt:

18. A * kiáltás Rámában *is* meghallatott, *tudniillik* keserű sok sívás, rívás; Rákhel siratván fijait, nem akart vigasztalást bévenni, mivelhogy *az ő fijai* nem volnának.
*Jer. 31, 15.

19. Mikor pedig megholt volna Heródes, ímé az Úrnak Angyala megjelenék álomban Józsefnek Égyiptomban.

20. És monda: Kelj fel, vegyed a gyermeket az ő annyával egybe, és eredj el Izráel országába: mert megholtak, a kik a gyermeknek * életét keresik vala.
*vers 13.

21. József azért felkelvén, vevé a gyermeket annak annyával egybe, és méne Izráel országába.

22. Mikor pedig hallotta volna, hogy Júdeában Arkélaus uralkodnék Heródesnek az ő attyának helyébe, nem mere oda menni: hanem az Istentől megintetvén álom által, Galilea részei felé tarta.

23. És mikor oda ment volna, lakozék Názáretnek városában, hogy bételjesednék a mit a Próféták mondottak: * Názárenusnak híttatik.
*Ésa. 11, 1. Zak. 6, 12.

III. RÉSZ.

Keresztelő János prédikál és keresztel, Krisztus tőle megkereszteltetik, kinek az Atya Istentől és a Szent Lélektől bizonyság adatik.

Akkor az időben eljöve * Keresztelő János, ki † prédikál vala Júdeának pusztájában. * Luk. 1, 13. 57—63. † Márk 1, 4.

2. És ezt mondja vala: Térjetek meg: mert * elközelített a mennyeknek országa. * rész 4, 17.

3. Mert ez amaz, kiről szólott Ésaiás Próféta, ezt mondván: * Kiáltó szó *vagyon* a pusztában, készítsétek meg az Úrnak útát, *és* egyengessétek meg az ő ösvényeit. * Ésa. 40, 3. Ján. 1, 23.

4. Jánosnak pedig * ruhája vala teveszőrből, és az ő derekának öve bőrből *csinált:* elesége pedig vala sáska és erdei méz. * Márk 1, 6.

5. Akkor kimennek vala ő hozzá a Jérusálembeliek, az egész Júdea és a Jordán mellett való egész tartomány.

6. És * megkeresztelkednek vala ő tőle a Jordán *vizé*ben, minekutánna az ő bűneikről vallást tennének. * Csel. 19, 4. 5.

7. Mikor pedig látta volna *János* hogy a Farizeusok és Sadduczeusok közűl sokan jőnének ő hozzá, hogy megkereszteltetnének, monda nékik: * Mérges kígyóknak nemzetségei, kicsoda intett meg titeket, hogy az *Istennek* következendő haragját eltávoztatnátok? * Luk. 3, 7.

8. Teremjetek azért * megtéréshez illendő gyümölcsöket. * Mal. 3, 18. 4, 1.

9. És *ingyen* meg se gondoljátok, hogy ezt kelljen mondanotok: * Ábrahám nékünk atyánk: mert mondom néktek hogy az Isten e kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak. * Ján. 8, 39.

10. Immár pedig a fejsze a fáknak gyökerekre vettetett. Minden fa azért, valamely jó gyümölcsöt * nem terem, kivágattatik, és a tűzre vettetik. * Ján. 15, 6.

11. Bizony az, hogy én keresztellek titeket vízzel a megtérésre: de * amaz a ki én utánnam jő nálamnál erősebb, kinek nem vagyok méltó, hogy csak zsólyáját viseljem; az titeket keresztel Szent Lélekkel † és tűzzel. * Ján. 1, 26—31. † Csel. 2, 1—4.

12. Kinek az ő szórólapátja kezében vagyon * és megtisztítja az ő szérűjét, és az ő gabonáját csűrébe bétakarja; a polyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel * Mal. 3, 1—3.

13. Akkor előjöve Jézus Galileából, a Jordán mellé Jánoshoz, hogy megkereszteltetnék * ő tőle. * Luk. 3, 21.

14. János pedig erősen tiltja vala őtet, mondván: Nékem kell tőled megkereszteltetnem, te pedig hozzám jössz-e?

15. Felelvén pedig Jézus, monda néki: Hagyj békét most nékem: mert így illik nékünk *a mi tisztünknek* minden igazságát bétöltenünk: És békét hagya *János* néki.

16. Mikor azért megkereszteltetett volna Jézus, azonnal kijöve a vízből, és ímé megnyilatkozának az egek néki; és * látá az Istennek lelkét eljőni mintegy galambot, és ő reá szállani. * Luk. 3, 21. 22.

17. És ímé az égből szózat *adaték,* mely ezt mondja vala: * Ez amaz én szerelmes fiam, kiben én megengesztceltettem. * Ésa. 42, 1. Luk. 3, 22. 9, 35. 2 Pét. 1, 17.

IV. RÉSZ.

Krisztus az ördögtől kísértetik: Kapernaumban lakik: prédikálni kezd: és betegeket gyógyít.

Akkor * Jézus viteték a Lélektől a pusztába, hogy megkísértetnék az ördögtől. * Márk 1, 12. Luk. 4, 1.

2. És mikor böjtölt volna negyven nap, és negyven éjjel, azután megéhezék.

3. És mikor hozzá ment volna a kísértő, monda néki: Ha Istennek fija vagy, parancsolj, hogy e kövek változzanak kenyerekké.

4. Jézus pedig felele, és monda: Meg vagyon írva: * Nem csak kenyérrel él az ember, hanem Istennek minden igéjével, mely az ő szájából származik. * 5 Móz. 8, 3.

5. Akkor vivé Jézust az ördög a szent városba, és helyhezteté őtet a templom tetejére.

6. És monda néki: Ha Istennek fija vagy, bocsátkozzál alá innét: mert meg vagyon írva: Az ő * Angyalinak parancsol te felőled, és *ők* kezekben hordoznak téged, hogy valamikor meg ne üssed lábadat a kőbe. * Zsolt. 91, 11.

7. Monda néki Jézus: Ismét meg vagyon írva: * Ne kísértsed a te Uradat Istenedet. * 5 Móz. 6, 16.

8. Ismét vivé őtet az ördög egy nagy magas hegyre, és megmutatá néki e világnak minden országait, és azoknak dicsőségeket.

9. És monda néki: Mind ezeket néked adom, ha leborúlva tiszteléndesz engemet.

10. És monda néki Jézus: Eredj el Sátán: mert meg vagyon írva: * A te Uradat Istenedet imádjad és csak őtet szolgáljad. * 5 Móz. 6, 13.

11. Akkor elhagyá őtet az ördög, és
ímé az *Istennek* Angyalai előjárulá-
nak, és szolgálnak vala néki.
12. Mikor pedig meghallotta volna
Jézus, hogy *Keresztelő* János a *töm-
löczbe* * vettetett volna, megtére Gali-
leába. * Márk 1, 14.
13. És Názáret *városát* * elhagyván,
méne és lakozék a tenger mellett való
Kapernaumban, Zabulonnak és Nefta-
limnak határiban; * Luk. 4, 16.
14. Hogy bételjesednék, a mit Ésaiás
Próféta mondott, ki így szólott volt:
15. Zabulonnak földe * és Neftalim-
nak földe, a Jordánon túl a *Tibériás*
tengere úta felé, *mely* Pogányok Gali-
leája. * Ésa. 9, 2.
16. *Azaz:* A setétségben helyheztetett
nép, láta nagy világosságot; és a ha-
lálnak árnyékában és tartományában
helyheztetteknek világosság támada.
17. Az időtől fogva kezde Jézus pré-
dikálni, és ezt mondani: * Térjetek
meg: mert elközelített a mennyeknek
országa. * Márk 1, 15.
18. Mikor pedig járna Jézus a Galilea
tengere mellett, láta * két atyafiakat,
Simont, ki mondatik Péternek, és An-
drást *annak* attyafiát, kik a hálót akkor
vetik vala a tengerbe, (mert halászok
valának.) * Márk 1, 16—18.
19. És monda nékik: Kövessetek en-
gemet, és azt mívelem hogy embereket
halászszatok.
20. Azok pedig azonnal elhagyván a
hálókat, követék Jézust.
21. És onnat elébb menvén, láta más
két atyafiakat, Jakabot a Zebedeus
fiját, és Jánost annak attyafiát, a hajó-
ban az ő attyokkal Zebedeussal, kik az
ő hálóikat kötözgetik vala: és hívá őket.
22. Amazok pedig azonnal elhagyván
hajójokat és attyokat, követék Jézust.
23. És elkerülé az egész Galileát Jé-
zus, tanítván azoknak zsinagógájok-
ban, és prédikálván az *Isten* orszá-
gának Evangyéliomát, és gyógyítván
minden betegséget, és minden erőtlen-
séget a község között.
24. Akkor elterjede az ő híre egész
Siriában, és hoznak vala ő hozzá min-
den nyomorultakat, külömb-külömb be-
tegségben és gyötrelemben valókat, ör-
döngösöket, kórságosokat, és gutaütöt-
teket; és meggyógyítja vala őket.
25. És követé őtet nagy sokaság Gali-
leából, a tíz városból, Jérusálemből, Jú-
deából és a Jordánon túl *való tartomá-
nyokból.*

V. RÉSZ.

Kik legyenek boldogok: Krisztus a parancsolatoknak igaz értelmeket magyarázza.

Mikor pedig látta volna *Jézus* a soka-
ságot, felméne egy hegyre, és mikor le-
ült volna, hozzá menének az ő tanítvá-
nyai.
2. És száját megnyitván, tanítja vala
őket, mondván:
3. Boldogok a lelki * szegények: mert
övék a mennyeknek országa. * Luk. 6, 20.
4. Boldogok a kik * sírnak: mert ők
megvígasztaltatnak. * Luk. 6, 21.
5. Boldogok az * alázatosok: mert ők
örökség szerint bírják e földet.
* Zsolt. 37, 11.
6. Boldogok a kik éhezik * és szomjú-
hozzák az igazságot: mert ők megelé-
gíttetnek. * Ésa. 55, 1. 65, 13.
7. Boldogok * az irgalmasok: mert ők
irgalmasságot nyernek. * Jak. 2, 13.
8. Boldogok a kiknek szívek * tiszta:
mert ők az Istent meglátják.
* Zsolt. 15, 1. 2. Zsid. 12, 14.
9. Boldogok a békességre igyekezők:
mert azok Isten fijainak mondatnak.
10. Boldogok a kik * háborúságot
szenvednek az igazságért: mert azoké
a mennyeknek országa.
* Csel. 14, 2. Róm. 8, 17. 18.
11. Boldogok lésztek, mikor titeket
szidalmaznak, háborgatnak, és minden
gonosz hazugságot mondanak ellene-
tek, én * érettem. * 1 Pét. 2, 20. 3, 14. 16.
12. Örüljetek és örvendezzetek: mert
a ti * jutalmatok bőséges mennyekben:
Mert e képen háborgatták † a Prófétá-
kat is, kik ti előttetek *voltak.*
* Luk. 6, 23. 2 Kor. 6, 10. † Csel. 7, 52.
13. Ti vagytok e földnek * savai,
hogyha a só megízetlenűl, mivel só-
zattatik meg? nem jó azután semmire,
hanem hogy kivettessék és megtapod-
tassék mindenektől. * Márk 9, 50.
14. Ti vagytok e világnak * világos-
ságai: Nem rejtethetik el a hegyen épí-
tett város. * Fil. 2, 14. 15.
15. A gyertyát is * nem azért gyujt-
ják meg, hogy *elrejtsék* véka alá, ha-
nem hogy a gyertyatartóra tegyék, és
fényljék mindeneknek, kik a házban
vagynak. * Márk 4, 21.
16. Úgy fényljék a ti világosságtok
az emberek előtt, * hogy lássák a ti
jócselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti
mennyei Atyátokat. * 1 Pét. 2, 12.
17. Ne gondoljátok hogy jöttem a tör-
vénynek és Prófétáknak eltörlésekre.
Nem jöttem hogy eltöröljem, hanem
inkább hogy *azt* betöltsem:

18. Mert bizony mondom néktek, hogy míg az ég és a föld elmulik, * egy kis jóta, vagy egy pontocska el nem mulik a törvényben, mígnem *abban* mindenek bételjesíttetnek. * Luk. 16, 17.

19. Valaki azért e legkissebb * parancsolatok közűl egyet megrontánd, és a képen tanítándja az embereket, a mennyeknek országában legkissebb lészen: Valaki pedig *a törvényt* cselekeszi, és *úgy* tanít, a mennyeknek országában nagy lészen. * Jak. 2, 10.

20. Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságtok * feljebb nem bővölködéndik az Írástudók és a Farizeusok igazságoknál: semmiképen nem mehettek bé a mennyeknek országába. * rész 23, 25.

21. Hallottátok hogy megmondatott a Régieknek: Ne ölj; mert valaki ölénd, méltó * az ítéletre. * 2 Móz. 21, 14.

22. Én pedig *ezt* mondom néktek, hogy valaki haragszik * az ő attyafiára ok nélkűl, méltó ítéletre; valaki pedig ezt mondja az ő attyafiának: Ráka, méltó a Gyülekezetre: valaki ismét ezt mondja: Bolond, méltó a gyehennának tüzére.
* 3 Móz. 19, 17. 18. 1 Ján. 3, 14. 15.

23. Azért, ha a te ajándékodat az oltárhoz akarod vinni, és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának vagyon valami *panasza* ellened:

24. Hagyd ott az oltár előtt a te ajándékodat és menj el, békélj * meg először atyádfiával, és azután előjövén, *úgy* vigyed fel a te ajándékodat. * Eféz. 24, 26.

25. Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, míg vele az úton * vagy, hogy a te ellenséged valami módon téged a Bíró kezébe ne adjon, a Bíró ne adjon a poroszló kezébe, és a tömlöczbe *ne* vettessél. * Luk. 12, 58.

26. Bizony mondom néked, hogy ki nem jösz onnét, mígnem megfizetsz mind egy fillérig.

27. Hallottátok hogy megmondatott a Régieknek: * Ne paráználkodjál.
* 2 Móz. 20, 14.

28. Én pedig *ezt* mondom néktek: hogy valaki asszonyra tekint *gonosz* kívánságnak * okáért, immár paráználkodott azzal az ő szívében.
* Jób 31, 1—3. Zsolt. 119, 27.

29. Hogyha a te jobb * szemed azt míveli, hogy megbotránkozzál, vájd ki azt, és vesd el tőled, mert jobb néked hogy egy a te tagaid közűl elveszszen, hogy nem az egész tested gyehennára vettessék. * Márk 9, 47.

30. És ha a te jobbkezed megbotránkoztat téged, vágd el azt, és vesd el tőled; jobb néked hogy a te tagaid közűl egy elveszszen, hogy nem mind a te egész tested a gyehennára vettessék.

31. Megmondatott *régen* ez is: * Valaki elbocsátándja az ő feleségét, adjon néki elválásról való *bizonyság*levelet.
* 5 Móz. 24, 1.

32. Én pedig *ezt* mondom néktek, hogy: A ki * elbocsátándja feleségét, paráznaság okán kivűl, paráznává teszi azt, és a ki *ok nélkűl* elbocsáttatott asszonyt vészen, paráználkodik.
* Márk 10, 4—9. Luk. 16, 18. 1 Kor. 7, 11.

33. Ismét hallottátok, hogy megmondatott a Régieknek: A te esküvésedben ne hazudj, hanem a miről megesküdtél, az Úrnak azt * megteljesítsed.
* 2 Móz. 19, 12. 4 Móz. 30, 1. 2.

34. Én pedig *ezt* mondom néktek, hogy * semmiképen ne esküdjetek, se az égre: mert az Istennek királyiszéke.
* Jak. 5, 12.

35. Se a földre: mert az ő lábainak zsámolya: * se Jérusálemre: mert nagy Királynak városa. * Ésa. 66, 1.

36. Se a te fejedre ne esküdjél: mert nem teremthetsz egy fejér vagy fekete hajszálat.

37. Hanem a ti beszédetek legyen, úgy * úgy, nem nem: ennek felette valami esik, a gonosztól vagyon. * Jak. 5, 12.

38. Hallottátok hogy megmondatott: Szemet * szemért, és fogat fogért.
* 2 Móz. 21, 24.

39. Én pedig *ezt* mondom néktek, hogy a gonosznak ne álljatok ellene *gonoszszal:* * hanem a ki téged jobbfelől arczúl üténd, fordítsad a másik orczádat is.
* 3 Móz. 19, 18. Róm. 12, 17. Péld. 24, 29.

40. És a ki akar veled törvénykezni, és el akarja venni a te alsóruhádat, engedd néki * felsőruhádat is. * Luk. 6, 29.

41. És ha ki téged egy mértföldre kénszerít menni, menj el vele kettőre.

42. A ki tőled kér, adj * néki: és a ki kölcsön kér tőled, meg ne vessed.
* 5 Móz. 15, 8. Luk. 6, 30. 35.

43. Hallottátok hogy megmondatott: Szeressed * felebarátodat és gyűlöljed ellenségedet. * 3 Móz. 19, 18.

44. Én pedig *ezt* mondom néktek: Szeressétek ellenségiteket, * áldjátok azokat a kik titeket átkoznak, jól tegyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnek: és imádkozzatok azokért, a kik titeket háborgatnak, † és kergetnek titeket.
* Róm. 12, 14. 20. † Csel. 7, 60. Luk. 23, 34.

45. Hogy legyetek a ti mennyei Atyátoknak fijai, * ki az ő napját feltámasztja mind a gonoszokra, mind a

jókra, és esőt ád mind az igazaknak, mind a hamisaknak. *Jób 25, 3. Csel. 14, 17.

46. Mert ha azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, micsoda * jutalmát vészitek annak? nemde a fukarok is nem azont mívelik-é? *Luk. 6, 32.

47. És ha csak a ti atyátokfiait köszöntitek *szeretettel,* mit cselekesztek egyebeknél többet? nemde a Publikánusok is, nem azonképen mívelnek-é?

48. Legyetek azért ti * tökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes. *vers 44—46. Luk. 6, 36.

VI. RÉSZ.

Alamizsna, könyörgés, böjtölés, megbocsátás, fösvény szorgosságnak távoztatása.

Eszetekbe vegyétek, hogy alamizsnátokat ne osztogassátok emberek előtt, hogy láttassatok azoktól; *ha* különben *cselekesztek,* a ti mennyei Atyátoknál jutalmatok nem lészen.

2. Azért mikor alamizsnát osztogatsz, ne tégy annak czégért sípolással, mint a képmutatók cselekesznek a zsinagógákban és az útczákon, hogy az emberektől dícséretet nyerjenek. Bizony mondom néktek, hogy elvették jutalmokat.

3. Mikor pedig te osztogatsz alamizsnát, ne tudja a te balkezed, mit cselekszik jobbkezed.

4. Hogy a te alamizsnád titkon legyen: a te Atyád pedig, a ki *te reád* néz titkon, megfizeti néked * nyilván. *Luk. 14, 14.

5. És mikor imádkozol, ne légy olyan mint a képmutatók, kik örömest imádkoznak fennállva a Gyülekezetekben és útczáknak szegeletin, hogy az emberektől láttassanak: Bizony mondom néktek, hogy elvették jutalmokat.

6. Te pedig mikor imádkozol, menj bé a te titkos házadba, és ajtód bézárolva imádjad a te Atyádat, a ki titkon *vagyon;* és a te Atyád, a ki *reád* néz titkon, megadja néked nyilván *a mit kérsz.*

7. Mikor pedig imádkoztok, ne legyetek sok beszédűek mint a Pogányok, kik azt állítják, hogy az ő sok beszédjek által hallgattatnak meg.

8. Ne legyetek azért azokhoz hasonlók: mert jól tudja a ti Atyátok mi nélkűl szűkölködtök, minekelőtte ti kérnétek ő tőle.

9. Ti azért így imádkozzatok: * Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved. *Luk. 11, 2.

10. Jöjjön el a te országod: legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, *úgy* itt e földön is.

11. A mi mindennapi kenyerünket add meg nékünk ma.

12. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk azoknak, a kik mi ellenünk vétkeztek.

13. És ne vígy minket a kísértetbe; de szabadíts meg minket a gonosztól. Mert tiéd az ország, és a hatalom, és a dicsőség, mind örökké, Ámen.

14. Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket; megbocsátja néktek is a ti mennyei Atyátok.

15. Ha pedig meg * nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket; a ti mennyei Atyátok is nem bocsátja meg a ti vétkeiteket. *Márk 11, 25.

16. Mikor pedig böjtöltök, ne legyetek feketített orczával mint a képmutatók, kik megfeketítik orczáikat; hogy láttassanak az emberektől böjtölni. Bizony mondom néktek, elvették jutalmokat.

17. Te pedig mikor böjtölsz, kend meg a te fejedet, és orczádat mosd meg.

18. Hogy ne láttassál az emberektől böjtölni, hanem a te Atyádtól, ki titkon *vagyon,* és a te Atyád, ki néz *reád* titkon, megfizet néked nyilván.

19. Ne * gyüjtsetek kincset e földön, hol a rozsda és a moly megemészti, és a hol a lopók kiássák; és ellopják *azt.* *1 Tim. 6, 9. 18. 19. Luk. 12, 33.

20. Hanem gyűjtsetek magatoknak kincset mennyországban, hol sem a rozsda, sem a moly meg nem emészti, és hol a lopók ki nem ássák, sem el nem lopják.

21. Mert a hol vagyon a ti kincsetek, ott lészen a ti szívetek is.

22. A testnek lámpása a szem. Azért ha a te szemed tiszta * lejénd, mind a te egész tested világos lészen. *Luk. 11, 34.

23. Ha a te szemed homályos lejénd, az egész tested is homályos lészen: Ha azért a benned való világosság homályosság: a homályosság mennyivel nagyobb *lészen?*

24. Senki * nem szolgálhat két Úrnak: mert vagy egyiket gyülöli, a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat megutálja: Nem szolgálhattok Istennek, és a világi gazdagságnak. *Luk. 16, 13.

25. Annakokáért mondom néktek: Ne legyetek * szorgalmatosok a ti életetekről, mit egyetek, vagy mit igyatok: sem a ti testetekről, mivel öltöztessetek! Nemde nem nagyobb-é a lélek, hogy-

nem az eledel, és a test, hogynem az öltözet? *Fil. 4, 6. 1 Tim. 6, 8.

26. Tekintsetek az égi madarakra: mert *azok* nem vetnek, sem aratnak, sem a csűrbe nem takarnak, mindazáltal a ti mennyei Atyátok * eltartja azokat: Nemde nem drágábbak vagytok-é ti azoknál? *Zsolt. 147, 9. Jób 39, 3.

27. Kicsoda pedig az ti közűletek, a ki akármely szorgalmatos gondolkodással megnevelhetné egy singgel nagyobbra az ő *testének* magasságát?

28. Az öltözetről is pedig mit szorgalmatoskodtok? vegyétek eszetekbe a mezei liliomokat, mimódon nevekednek; nem munkálkodnak és nem fonnak:

29. Mindazáltal, mondom néktek, hogy Salamon is minden *királyi* dicsőségében nem öltözött úgy, mint ezek közűl egy.

30. Ha az Isten a mezőnek füvét, mely ha egy nap vagyon, más nap a kemenczébe vettetik, így ruházza; nemde nem sokkal inkább-é titeket, óh kicsiny hitűek?

31. Ne legyetek azért szorgalmatosok, ezt mondván: Mit együnk, mit igyunk, és mivel ruházzuk magunkat?

32. (Mert a Pogányok szokták mind ezeket kérdeni) mert *jól* tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mind ezek nélkűl szűkölködtök ti.

33. Hanem keressétek először az Istennek országát, * és annak igazságát, és mind azok megadatnak néktek. *Ján. 6, 27.

34. Ne legyetek azért szorgalmatosok a * holnapi napról: mert a holnapi nap gondot visel az ő dolgairól. Elég a napnak az ő mindennapi szorgalmatossága. *rész 6, 11.

VII. RÉSZ.

Nem kell ítélni, s a mi szent az ebeknek adni: szoros és széles kapu: hamis Próféták: a kősziklán és fövenyen építtetett ház.

Ne * ítéljetek, hogy *ti is* ne ítéltessetek; *Róm. 2, 1. 14, 4. Jak. 4, 11. 12.

2. Mert a minémű ítélettel ítéltek, *olyannal* ítéltettek; és a * minémű mértékkel mértek, *olyannal* mérnek néktek. *Márk 4, 24. Luk. 6, 38. Gal. 6, 7. 8.

3. Miért nézed pedig a szálkát, a mely *vagyon* a te atyádfiának * szemében, a gerendát pedig, mely a te szemedben *vagyon,* nem vészed eszedbe? *Luk. 6, 41.

4. Vagy mimódon mond*hatod* atyádfiának: Hadd vessem ki a szálkát szemedből, ha a te szemedben gerenda vagyon?

5. Te képmutató, vesd ki először azt a gerendát a te szemedből, és azután gondolj arra, hogy a szálkát a te atyádfia szeméből kivessed.

6. Ne adjátok azt, a mi * szent, az ebeknek, se a disznók eleikbe ne hányjátok a ti *drága* gyöngyeiteket; hogy azokat meg ne tapodják lábaikkal, és reátok fordulván meg ne szaggassanak titeket. *Péld. 9, 7. 8. 23, 9.

7. Kérjétek, * és megadatik néktek: keressétek, és megtaláljátok; zörgessetek, és megnyittatik néktek. *Luk. 11, 9. Jak. 1, 5. 6. 4, 3.

8. Mert minden kérő * megnyeri *azt a mit kér:* és a kereső megtalálja *a mit keres;* és a zörgetőnek megnyittatik. *Jak. 1, 6.

9. Mert kicsoda ti közűletek az ember, ki az ő fijának követ * adjon, ha ő tőle kenyeret kér? *Luk. 14, 11.

10. És ha halat kér, valyon kígyót ád-é néki?

11. Ha azért ti gonoszok lévén, a ti fijaitoknak tudtok jó ajándékokat adni, mennyivel inkább a ti mennyei Atyátok ád * jókat azoknak, a kik ő tőle kérik? *Luk. 11, 13.

12. Valamit akartok azért hogy cselekedjenek az emberek ti * veletek, azont cselekedjétek ti is azokkal; mert ez a Törvény, és a Próféták. *Luk. 6, 31.

13. Menjetek bé *az örök életre,* * a szoros kapun: mert tágas kapu az és széles út, a mely veszedelemre viszen, és sokan vagynak, kik azon járnak. *Luk. 13, 24.

14. Mert szoros kapu és * keskeny út, a mely viszen az életre, és kevesen vagynak azok, a kik azt megtalálják. *rész 16, 24. 25.

15. Őrizzétek magatokat a hamis Prófétáktól, kik hozzátok jőnek * juhoknak ruhájokban, de belől ragadozó farkasok. *2 Tim. 3, 5.

16. Az ő gyümölcseikről * esméritek meg őket; valyon szednek-é a tövisről szőlőt, vagy a bojtorjánról figét? *Luk. 6, 43—45.

17. E képen minden jó fa jó gyümölcsöket terem: a megveszett fa pedig hitvány gyümölcsöket terem.

18. Nem teremhet a jó fa * hitvány gyümölcsöket, sem a megveszett fa jó gyümölcsöket nem teremhet. *1 Ján. 3, 9.

19. Valamely fa nem terem jó gyümölcsöt; * kivágattatik, és a tűzre vettetik. *rész 3, 10. Ján. 15, 2.

20. Azért az ő gyümölcseikről esméritek meg őket.

21. Nem minden, a ki *ezt* mondja nékem: Uram! Uram! megyen * bé mennyországba, hanem a ki cselekeszi az én mennyei Atyámnak akaratját. *Róm. 2, 13. Jak. 1, 22—27.

22. Sokan mondják nékem ama napon: * Uram! Uram! nemde nem a te nevedben tanítottunk-é, és nem a te nevedben üztünk-é ördögöket, és a te nevedben sok hatalmas dolgokat nem cselekedtünk-é? *Luk. 13, 26. 27.

23. Akkor pedig vallást tészek nékik: Soha nem esmértelek * titeket, távozzatok el én tőlem álnokságnak cselekedői. *Zsolt. 5, 5—7.

24. Valaki azért hallja én tőlem e beszédeket, és azokat megtartja: hasonlítom azt a böles emberhez, ki az ő házát építette a * kősziklán. *Luk. 6, 47. 48.

25. Mert eljött az eső, eljött az árvíz és eljöttek a szelek, megütköztek a házba: de nem romlott el: mert kősziklán építtetett.

26. És valaki hallja én tőlem e beszédeket, és azokat meg nem tartja: hasonlatos lészen a bolond emberhez, ki az ő házát építette fövenyen;

27. Mert eljött az eső, eljött az árvíz, eljöttek a szelek, megütköztek a házba, és elromlott; és annak romlása lett nagy.

28. És mikor elvégezte volna Jézus e beszédeket, álmélkodik vala a sokaság az * ő tudományán. *Luk. 4, 32.

29. Mert tanítja vala őket nagy méltósággal, és nem úgy mint az Írástudók.

VIII. RÉSZ.

Egy bélpoklos, a Százados szolgája, Péter napa meggyógyíttatik; egy Írástudó Krisztust akarja követni; tengeri háború csendesíttetik: a kiűzött ördögök mennek a disznókba.

Mikor leszállott volna *Jézus* a hegyről, követé őtet nagy sokaság.

2. És ímé egy * bélpoklos eljövén térdre esék ő előtte, és monda: Uram: ha akarod † megtisztíthatsz engemet. *3 Móz. 13, 2. 3. †Márk 1, 40.

3. És kezét Jézus kinyujtván illeté őtet, és monda: Akarom, tisztulj meg. Azon órában azért eltisztula annak poklossága.

4. Akkor monda néki Jézus: Meglásd, hogy senkinek ne * mondjad: hanem menj el, mutasd meg magadat a Papnak, és vidd fel az ajándékot, † melyet parancsolt Mózes, hogy az legyen nékik bizonyságúl. *rész 9, 30. †3 Móz. 14, 4. 10.

5. Bémenvén pedig Jézus Kapernaumba, hozzá méne a Százados, kérvén őtet.

6. És ezt mondván: Uram! az én szolgám otthon *mintegy* elvettetett *fekszik* gutaütésben, és felette igen gyötrettetik.

7. Akkor monda néki Jézus: Elmegyek és meggyógyítom őtet.

8. És felelvén a Százados, monda: Uram! nem vagyok én arra méltó, hogy az én házamba jöjj, hanem csak szóval * parancsolj, és meggyógyúl az én szolgám. *Zsolt. 107, 20.

9. Mert én is Fejedelemség alá vettetett ember vagyok, és vagynak az én hadnagyságom alatt vitézek; és ha ezt mondom egyiknek: Eredj el, elmegyen; és a másiknak *mondom:* Jöszte, eljő, és ha *mondom* szolgámnak: Ezt míveld, azt míveli.

10. *Ezeket* pedig mikor * hallotta volna Jézus elcsudálkozék, és monda az *őtet* követőknek: Bizony mondom néktek, még az Izráel *népe* között is nem találtam ilyen nagy hitet. *Luk. 7, 9.

11. De mondom néktek, hogy sokan eljőnek * napkeletről és napnyugotról és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal a mennyországban. *Mal. 1, 11.

12. Ez országnak pedig fijai kivettetnek a kivűl való setétségre, holott lészen * sírás, és fogaknak csikorgatások. *Luk. 13, 28. rész 24, 51.

13. És monda Jézus a Századosnak: Eredj el, és a te hited szerint legyen néked. És meggyógyula annak * szolgája azon órában. *vers 6.

14. És mikor ment volna Jézus a Péter házába, látá az ő napát feküdni az ágyban hideglelésben.

15. És illeté * az ő kezét és elhagyá őtet a hideglelés; és felkele, és szolgála nékik. *Márk 1, 29—31.

16. És mikor estve volna, hozának ő hozzá sok * ördöngösöket, és csak beszédével kiüzi vala a *tisztátalan* lelkeket, és minden betegeket gyógyít vala. *Luk. 4, 40. Márk 1, 35.

17. Hogy bételjesednék a mit Ésaiás Próféta mondott vala, így szólván: * Ő vette el a mi erőtlenségünket, és a mi betegségünket ő hordozta. *Ésa. 53, 4.

18. Mikor pedig látta volna Jézus e nagy sokaságot maga körűl, parancsolá *a hallgatóknak,* hogy a *Tibériás tengerének* tulsó *part*jára mennének.

19. És mikor járult volna *Jézushoz*

egy * Írásmagyarázó, monda néki: Mester! én te utánnad megyek valahová mégy. * Luk. 9, 57.

20. És monda Jézus néki: A rókáknak barlangjok vagyon, az égi madaraknak fészkek; de az ember * Fijának nincsen, fejét holott lehajtsa. * Róm. 1, 3.

21. Más az ő tanítványai közűl monda néki: Uram! engedd meg hogy először menjek el, és temessem el az én atyámat.

22. Jézus pedig monda néki: Kövess engemet; hadd temessék el a halottak az ő halottjaikat.

23. És * mikor ő a hajóba ült volna, követék őtet az ő tanítványai.* Márk 4, 37.

24. És ímé nagy háború * támada a tengeren, annyira hogy a hajó elboríttatnék a haboktól; ő pedig aluszik vala. * Luk. 8, 23. 24.

25. És a tanítványok hozzá járulván, felkölték őtet, ezt mondván: Uram! tarts meg minket: *mert* elveszünk.

26. És monda nékik: Mit féltek óh kicsinyhitűek? És felkelvén megdorgálá a szeleket és a tengert; és lőn nagy csendesség.

27. Az emberek pedig elcsudálkozának, mondván: Kicsoda ez, hogy mind a szelek, mind a tenger engednek néki?

28. És mikor jutott volna ő a tulsó partra, a Gergezenusok tartományokba: jövének ő eleibe két * ördöngösök, a koporsókból kijövén: felette igen kegyetlenek, úgy annyira hogy senki az úton el nem mehetne. * Márk 5, 1—7.

29. És ímé kiáltnak vala mondván: Micsoda *társalkodásunk* vagyon nékünk te veled Jézus Istennek Fija? Jöttél ide hogy minket gyötrenél idő előtt?

30. És vala távol ő tőlök sok disznóknak serege, mely *ott* eszik vala.

31. Az ördögök pedig kérik vala őtet, mondván: Ha kiüzsz minket; engedd meg nékünk, hogy menjünk ama disznóknak seregekbe.

32. És monda nékik: Menjetek el: Azok pedig kimenvén, menének a disznóknak seregekbe; és ímé az egész sereg disznó, nagy magas helyről nyakrafőre a tengerbe rohana, és a vízbe hala.

33. A pásztorok pedig elfutának, és a városba bémenvén, hírré adák mind ezeket, és az ördöngösökkel mit cselekedett volna.

34. És ímé mind az egész város kiméne Jézus eleibe; és mikor látták volna őtet, kérék hogy az ő határokból kimenne.

IX. RÉSZ.

Krisztus a bűnt megbocsátja: Mátét hívja; a János tanítványinak megfelel: öt csudákat tészen: sok gabona, kevés arató.

És bémenvén a hajóba, általméne *a tengeren,* és méne az ő * városába. * Márk 2, 3—5. Luk. 5, 18—20.

2. És ímé hozának néki egy gutaütött ágyban feküvő embert; és mikor látta volna Jézus azoknak hiteket, monda a gutaütött embernek: Bízzál fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid.

3. És ímé az Írástudók közűl némelyek mondának ő magokban: E káromlást szól.

4. És mikor látta volna Jézus azoknak * gondolatjokat, monda: Miért gondoltok † gonoszt a ti szíveitekben; * Luk. 5, 22. † Ján. 2, 25.

5. Mert melyik könnyebb, ezt mondanom-é: megbocsáttattak néked bűneid; vagy ezt mondanom: Kelj fel, és járj?

6. Hogy pedig megtudjátok, hogy az ember Fijának vagyon hatalma e földön megbocsátani a * bűnöket: (akkor monda a gutaütött embernek:) Kelj fel, vedd fel a te ágyadat, és eredj házadhoz. * Márk 2, 10. 11.

7. Akkor *az* felkele, és elméne az ő házához.

8. A sokaság pedig mikor *ezt* látta volna, elálmélkodék és dicsőíté az Istent, hogy ilyen hatalmat adott volna az embereknek.

9. És mikor Jézus onnét elmenne, láta egy embert ülni az adószedő helyen, kinek neve Máté * vala, és monda néki: Kövess engem: És *az* felkelvén, követé őtet. * rész 10, 3. Luk. 5, 27.

10. És ímé lőn, mikor Jézus lakodalomhoz ült volna a *Máté* házánál, ímé sok Publikánusok és bűnösök jövének hozzá; és együtt Jézussal és az ő tanítványival letelepedének.

11. És mikor *ezt* látták volna a Farizeusok, mondának az ő tanítványinak: Micsoda az oka, hogy ez a ti Mesteretek a Publikánusokkal és a bűnösökkel eszik?

12. Jézus pedig mikor *ezt* hallotta volna, monda nékik: Az egésséges *emberek* nem szűkölködnek orvos nélkűl, hanem a betegek.

13. Sőt inkább menjetek el, és tanuljátok meg mi legyen *ez a mondás:* Irgalmasságot * akarok és nem áldoza-

tot: † Mert nem jöttem hogy az igazakat hívnám, hanem a bűnösöket a megtérésre. * Hós. 6, 6. † 1 Tim. 1, 15.

14. Akkor jövének ő hozzá a *Keresztelő* János tanítványai, * és mondának: Mi az oka, hogy mi és a Farizeusok sokat böjtölünk; a te tanítványid pedig nem böjtölnek? * Márk 2, 18. Luk. 5, 30. 33.

15. És monda nékik Jézus: Valyon böjtölhetnek-é a vőlegény ágyasházának fijai, míg velek vagyon a vőlegény? Eljőnek pedig a napok, mikor elvétetik ő tőlök a vőlegény, és akkor böjtölnek.

16. Senki pedig nem foldja új posztó folttal bé a *hitvány* ruhát; mert annak új posztó foltja a *hitvány* ruhát megszakasztja, és azután nagyobb szakadás lészen rajta.

17. Sem pedig az új bort nem töltik hitvány tömlőkbe: mert elszakadoznak a tömlők, és a bor kiomol, a tömlők is elvesznek; hanem az új bort új tömlőkbe töltik, és mindenik megmarad.

18. Mikor ezeket mondaná nékik Jézus, ímé egy ember, ki a *zsinagógának* Fejedelme * vala, eljövén térdre esék ő előtte, és monda: Az én leányom mostan holt meg, de jere és vessed a te kezedet ő reá, és megelevenedik. * Luk. 8, 41. 42. Márk 5, 22. 23.

19. Akkor felkelvén Jézus, követé azt az ő tanítványival egybe.

20. És ímé egy asszony, ki tizenkét esztendőtől fogva vérnek folyását szenvedi vala, hátúl járulván * illeté az ő ruhájának prémjét. * Márk 5, 25—29. Luk. 6, 19.

21. Mert így gondolkodik vala magában: Ha csak ruháját illetem is, meggyógyulok.

22. Jézus pedig megfordulván, és ő reá tekintvén, monda: Bízzál leányom, a te hited téged megtartott. És meggyógyula az asszony az órától fogva.

23. És mikor jutott volna Jézus a *zsinagóga* Fejedelmének házához, és látta volna a síposokat, és a háborgó sokaságot.

24. Monda nékik: Menjetek el innét, mert nem holt meg a leányzó, hanem aluszik. És csúfolják vala őtet.

25. És mikor kiment volna a sokaság a házból, bémenvén, megfogá a *leányzónak* kezét, és felkele a leányzó.

26. És elméne e hír mind az egész tartományba.

27. És mikor elment volna onnét Jézus, követék őtet két vakok, kik kiáltnak vala, ezt mondván: Könyörülj rajtunk Dávidnak fija!

28. Mikor pedig házba ment volna, hozzá menének a két vakok, és monda nékik Jézus: Hiszitek-é hogy én megcselekedhetem ezt, *a mit kértek:* És mondának néki: Hiszszük Uram.

29. Akkor illeté az ő szemeiket, és monda: A ti hitetek szerint legyen néktek.

30. És megnyilatkozának azoknak szemeik; és keményen megfenyegeté őket Jézus, ezt mondván: Meglássátok, hogy ezt senki meg ne tudja.

31. De azok kimenvén, elterjeszték az ő hírét mind az egész tartományban.

32. Mikor pedig azok elmentek volna, ímé hozának néki egy ördöngös * néma embert. * Luk. 11, 14.

33. És az ördögöt kiűzvén, megszólala a néma, és csudálkozik vala a sokaság, *ezt* mondván: Soha Izráelben ilyen dolog nem volt.

34. A Farizeusok pedig ezt mondják vala: Az ördögök * Fejedelme által űz ördögöket. * rész 12, 24. Luk. 11, 15.

35. És járja vala Jézus mind a városokat és falukat, tanítván * az ő zsinagógáikban, és prédikálván az *Isten* országának Evangyéliomát, és gyógyítván akárminémű betegséget, és akárminémű erőtlenséget a község között. * Márk 6, 6.

36. Mikor * látta volna pedig a sokaságot, könyörületességre indula rajtok, hogy elfáradtak volna, és elszéledtek volna, mint a pásztor nélkűl való juhok; * Márk 6, 34.

37. Akkor monda az ő tanítványinak: Az aratás*ra* * *való gabona* bizony hogy sok, de az arató kevés. * Luk. 10, 2.

38. Kérjétek azért a *gabona* aratásának Urát, hogy bocsássa ki az aratókat, az ő *gabonájának* aratására.

X. RÉSZ.

Krisztus tanítványinak nevcik: kibocsáttatások: az üldözők felől megintetések és vigasztalások.

Akkor az ő tizenkét * tanítványit előszólítván, ada nékik † hatalmat a tisztátalan lelkek ellen, hogy azokat kiűznék, és gyógyítanának minden betegséget és minden erőtlenséget. * Márk 3, 14. 15. † Luk. 9, 1. 10, 17.

2. A tizenkét Apostoloknak pedig neveik ezek: Első Simon, ki mondatik Péternek, és András az ő attyafia: az-

után Jakab a Zebedeus fija, és János az
ő attyafia.
3. Filep, és Bertalan; Tamás, és ama
Máté, * ki Publikánus vala; Jakab, Alfeusnak fija, és Lebbeus, ki vezeték nevéről Taddeusnak hívattatik vala.
* rész 9, 9.
4. Kananeabeli Simon, és Júdás Iskáriótes, ki Jézust el is árulá.
5. E tizenkettőt elküldé Jézus, és megparancsolá nékik, mondván: Az útra, mely a Pogányok közé viszen ne menjetek, és a Samaritánusok városaiba is ne menjetek.
6. Hanem menjetek inkább az Izráel házának eltévelyedett * juhaihoz.
* rész 15, 24. Csel. 13, 46.
7. Elmenvén pedig, prédikáljatok, és ezt mondjátok: Elközelített * a menynyeknek † országa.* Luk. 9, 2. † Csel. 13, 46.
8. Betegeket * gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támaszszatok, ördögöket üzzetek; ingyen vettétek, ingyen adjátok. * Márk 6, 7. 13.
9. Ne szerezzetek aranyat, * se ezüstöt, se pénzt a ti erszénytekbe.
* Márk 6. 8. Luk. 9, 3.
10. Se útra való táskát, se két ruhát, se sarut, se pálczát: mert méltó a munkás az ő * táplálására.
* 1 Kor. 9, 7—11. 1 Tim. 5, 17. 18.
11. Valamely városba pedig vagy faluba bémentek, tudakozzátok meg, ki volna abban méltó, és ott maradjatok mind addig, míg onnét kimentek.
12. Bémenvén pedig a házba, * köszöntsétek a *ház népét.* * Luk. 10, 5.
13. És ha a ház méltó lészen, szálljon a ti békességtek ő reája; hogyha pedig méltó * nem lészen, a ti békességtek ti reátok térjen. * vers 14.
14. És valaki titeket bé * nem fogadánd, sem pedig beszédeteket nem hallgatándja, kimenvén a házból vagy a városból, lábaitoknak porát is verjétek le. * Márk 6, 11. Luk. 9, 5.
15. Bizony mondom néktek, * könynyebben lészen a Sodoma és Gomora földének dolga az ítélet napján, hogynem annak a városnak. * Luk. 12, 47. 48.
16. Ímé én elbocsátlak titeket mint a juhokat * a farkasok közikbe; legyetek azért okosok mint a kígyók, és szelídek † mint a galambok.
* Luk. 10, 3. † Róm. 16, 19.
17. Megoltalmazzátok magatokat az emberektől: mert titeket a Bírák székek előtt * vádolni fognak, és az ő Gyülekezetekben titeket † megostoroznak. * Luk. 12, 11. † Csel. 5, 40.
18. Sőt Tiszttartók, * és Királyok eleikbe vitettek én érettem, hogy legyen az nékik *Zsidóknak* és a Pogányoknak bizonyságúl.
* Csel. 23, 33. Fil. 1, 13.
19. De mikor eleikbe vitettek, * ne legyetek szorgalmatosok mimódon és mit szóljatok: mert azon órában megtaníttattok *arra,* mit szóljatok.
* Márk 13, 11. Luk. 12, 11.
20. Mert nem ti vagytok a kik szólni fogtok, hanem a ti mennyei Atyátoknak Lelke *az,* a ki szólni fog ti általatok.
21. Az atyafi az ő attyafiát halálra adja, és az atya az ő fiát; és támadnak a magzatok az ő szüléikre, és azokat megöletik.
22. Lésztek *azért* ti is * gyűlölségesek mindenek előtt, az én nevemért; de a ki végiglen † megáll, megtartatik.
* Márk 13, 13. Luk. 21, 17. † Jel. 2, 10.
23. Mikor pedig háborgatnak titeket abban a városban, szaladjatok más városba. Bizony mondom néktek, hogy *mind* el nem járjátok Izráelnek városit, addig elközelít *hozzátok* az embernek Fija.
24. Nem * feljebb való a tanítvány a tanítónál, sem a szolga az ő uránál.
* Ján. 13, 16. 15, 20.
25. Elég a tanítványnak, ha olyan lészen mint az ő mestere, és a szolgának, ha olyan lészen mint az ő ura. Ha a gazdát Belzebubnak * hívták, sokkal inkább az ő háznépét. * Luk. 11, 15.
26. Azért ne féljetek tőlök: mert nincsen semmi * oly elrejtetett dolog, melynek meg nem kell jelentetni, és nincs oly titok, melynek meg nem kell tudatni. * Luk. 8, 17.
27. A mit néktek a setétben mondok, a világon mondjátok; és a mit fülbe *súgva* hallotok, a ház feliről prédikáljátok.
28. És ne féljetek azoktól, * kik a testet ölik meg, a lelket pedig nem ölhetik meg; hanem inkább féljetek attól, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennába. * 1 Pét. 3, 14. 15.
29. Nemde nem megvehetnek-é két verebecskéket * egy kis filléren? de mégis csak egy sem esik azok közűl a földre, a ti Atyátok *akaratja* nélkűl.
* Luk. 12, 6.
30. Néktek pedig fejeteknek hajszálai is mind * számon vagynak.
* Luk. 21, 18. Csel. 27, 24. 34.
31. Ne féljetek azért, ti sok verebecskéknél drágábbak vagytok.
32. Valaki azért vallást tészen én ró-

lam az emberek * előtt, én is vallást té-
szek arról az én mennyei Atyám előtt;
* Luk. 12, 8.
33. Valaki pedig megtagadánd * en-
gemet az emberek előtt, megtagadom
én is azt az én mennyei Atyám előtt.
* Márk 8, 38. 2 Tim. 2, 12.
34. Ne gondoljátok, hogy azért jöttem
volna, hogy békességet bocsássak e
földre: nem azért jöttem, hogy békes-
séget bocsássak, hanem * fegyvert.
* Luk. 12, 51.
35. Mert jöttem hogy azt cselekedjem,
hogy a fiú az ő attyának * ellensége
legyen, a leányzó az ő annyának, és a
menye az ő napának.
* Mik. 7, 6. Máté 12, 52. 53.
36. És hogy az embernek ellensége
legyen az ő háznépe.
37. A ki szereti attyát vagy annyát in-
kább, * hogynem engemet, nem méltó
az én hozzám: és a ki szereti fiát vagy
leányát inkább, hogynem engemet, nem
méltó *az* én hozzám. * Luk. 14, 26.
38. És a ki fel nem * veszi az ő ke-
resztét, és úgy nem követ engemet
hátúl, nem méltó az én hozzám.
* Luk. 9, 23. 24. Márk 8, 34.
39. A ki megtartja * az ő életét, el-
veszti azt; és a ki elveszti életét én éret-
tem, megtalálja azt. * Márk 8, 35.
40. A ki titeket * béfogad, engem fo-
gad bé; és a ki engem béfogad, azt fo-
gadja bé, a ki engemet elbocsátott.
* Luk. 10, 16.
41. A ki béfogadja a Prófétát Próféta
nevébe, a Próféta jutalmát vészi; és a
ki az igazat béfogadja igaznak nevébe,
az igaznak jutalmát vészi.
42. És a ki italt ád egynek e kicsinyek
közűl, csak egy pohár * hideg *vizet* ta-
nítványnak nevébe; bizony mondom
néktek, nem veszti el † annak jutalmát.
* Márk 9, 41. † rész 25, 34. 35. 40.

XI. RÉSZ.

Krisztus megfelel a János követinek: prédikál a törvény és Evangyéliom szerint.

És mikor elvégezte volna az ő tizenkét
tanítványinak való parancsolását, el-
méne onnét, hogy tanítana és * prédi-
kálna azoknak városaikban. * Ésa. 61, 1. 2.
2. *Keresztelő* János pedig, mikor hal-
lotta volna a fogságban a Krisztus cse-
lekedetit, elküldvén * kettőt az ő tanít-
ványai közűl: * Luk. 7, 18. 19.
3. Megkérdé *azok által:* Te vagy-é az,
a ki eljövendő vala, vagy mást vár-
junk?
4. És felelvén Jézus, monda nékik:
Menjetek el, és mondjátok meg János-
nak, a melyeket hallotok és láttok.
5. A vakok * szemek világát veszik, és
a sánták járnak, a poklosok megtisztul-
nak, és a siketek hallanak, a halottak
feltámadnak, és a szegényeknek † az
Evangyéliom prédikáltatik.
* Ésa. 35, 5. 6. † Ésa. 61, 1
6. És boldog a ki én bennem meg
nem * botránkozik. * Luk. 7, 23.
7. Mikor pedig azok elmentek volna,
kezde Jézus a sokaságnak *Keresztelő*
János felől szólni: Mit látni mentetek
volt ki a pusztába? hogy *ingadozó* ná-
dat *lássatok-é,* melyet a szél hajtogat?
8. De mit látni mentetek volt ki? hogy
gyenge ruhában öltözött embert *lássa-
tok-é?* Ímé a kik gyenge ruhákat visel-
nek, a Királyok palotáikban vagynak.
9. De mit látni mentetek volt ki? hogy
Prófétát *lássatok-é?* Bizony mondom
néktek, nagyobbat *láttatok* Prófétá-
nál is.
10. Mert ez az, a kiről meg vagyon
írva: Ímé én elbocsátom az én * köve-
temet te előtted, ki megtisztítja előtted
a te útadat. * Mal. 3, 1.
11. Bizony mondom néktek, hogy nem
támadott nagyobb Keresztelő Jánosnál
az asszonyoktól születettek közűl: de
a ki legkissebb a mennyeknek országá-
ban, nagyobb *az* ő nálánál.
12. A Keresztelő János idejétől fogva
pedig mind ez ideig a mennyeknek or-
szágán * erőt tésznek, és az erősek kap-
ják azt. * Luk. 16, 16.
13. Mert a Próféták mindnyájan, és a
törvény, *Keresztelő* Jánosig prófétál-
tak.
14. És ha bé akarjátok venni: ő amaz
Illyés, * a ki eljövendő vala.
* Mal. 4, 5. Máté 17, 12. 13.
15. A kinek vagyon * füle a hallásra,
hallja. * rész 13, 9. 43.
16. De mihez hasonlítsam e nemzet-
séget? Hasonlatos a gyermekekhez, kik
a piaczon ülnek, és kiáltnak az ő tár-
saiknak.
17. És ezt mondják: * Sípoltunk nék-
tek, és nem tánczoltatok: siralmas éne-
keket énekeltünk néktek, és nem sírta-
tok. * Luk. 7, 32.
18. Mert eljött *Keresztelő* János s
nem eszik, sem iszik, és azt mondják,
hogy ördög vagyon benne.
19. Eljött az embernek Fija, eszik, és
iszik, és ezt mondják felőle: Ímhol a
dobzódó és részeges ember, a fukarok-

nak és a bűnösöknek barátjok. De megigazíttatott a bölcseség az ő fijaitól.

20. Akkor kezdé Jézus szemekre hányni a városoknak, a melyekben isteni erő által való legtöbb csudákat tett vala, hogy meg nem tértek volna, *mondván:*

21. Jaj tenéked * Korazin! Jaj tenéked Bethsaida! Mert ha Tírusban és Sídonban azok az isteni erők lettek volna, melyek te benned lettek, régen gyászruhában és hamuban *ülvén* megtértek volna. *Luk. 10, 13. 14.

22. De mondom néktek, hogy könnyebben lészen dolga Tírusnak és Sídonnak az ítélet napján, hogynem néktek.

23. Te is Kapernaum, ki az égig felmagasztaltattál, a pokolig levettetel: mert ha Sodomában azok az isteni erők lettek volna, melyek te benned lettek, mind e mai napig megmaradott volna.

24. De mondom néktek, hogy a Sodoma földének könnyebben lészen dolga az ítélet napján, hogynem néked.

25. Akkor az időben szóla Jézus, és monda: Hálákat adok néked én Atyám, mennynek és földnek Ura! hogy elrejtetted * ezeket a bölcsektől, és az értelmesektől; és azokat megjelentetted a kis gyermekeknek. *Luk. 10, 21. 1 Kor. 1, 19.

26. Jól vagyon Atyám: mert e volt a te jó kedved.

27. Mindenek nékem * adattak az én Atyámtól; és senki nem esméri a Fiút, hanem *csak* az Atya; az Atyát is senki nem esméri, hanem a † Fiú és a kinek a Fiú meg akarja †† jelenteni. *Luk. 10, 22. † Ján. 1, 18. †† vers 28. 1 Tim. 2, 4.

28. Jöjjetek én hozzám mindnyájan kik * megfáradtatok és megterheltettetek, és én megnyugosztlak titeket. *Jer. 6, 16.

29. Vegyétek fel az én igámat reátok, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok, és találtok nyugodalmat a ti lelkeiteknek.

30. Mert az én igám gyönyörűséges, és az én terhem * könnyű. *1 Ján. 5, 3.

XII. RÉSZ.

Krisztus Ura a Szombatnak. Száradott kezű és egy ördöngös meggyógyíttatnak. Farizeusok káromlások. Jó és rothadt fa. Jónás példája.

Az időben megyen vala Jézus Szombatnapon a * vetések között, az ő tanítványai pedig, mivelhogy megéheztek vala, kezdék † szaggatni a búzafejeket, és azokat enni; *Luk. 6, 1. † 5 Móz. 23, 25.

2. A Farizeusok pedig mikor *ezt* látták volna, mondának néki: Ímé a te tanítványid azt cselekeszik, a mit nem szabad Szombaton cselekedni.

3. Ő pedig monda nékik: Nem olvastátok-é mit cselekedett Dávid, mikor megéhezett volna ő és a kik vele valának?

4. Mimódon bément az Isten házába és az *Isten asztalára* tett * *szent* kenyereket megette, melyeket nem vala szabad néki megenni, sem azoknak kik ő vele valának, hanem csak † a Papoknak. *1 Sám. 21. 6. † 4 Móz. 24, 5. 9.

5. Vagy nem olvastátok-é a törvényben, hogy Szombatnapokon a Papok a templomban a Szombatot * megtörik és nem vétkeznek? *4 Móz. 28, 9—12.

6. Mondom pedig néktek, hogy a templomnál nagyobb vagyon itt.

7. Ha tudnátok micsoda ez: Irgalmasságot * kívánok és nem áldozatot; nem kárhoztattátok volna *ez* ártatlanokat; *rész 9, 13. Hós. 6, 6.

8. Mert a Szombatnak is * Ura az embernek Fija. *Márk 2, 27. 28.

9. És elmenvén onnét, méne az ő zsinagógájokba;

10. És ímé vala *ott* egy megszáradott kezű ember, és megkérdék őtet, mondván: Szabad-é Szombatnapon gyógyítani? *csak* hogy * vádolhatnák őtet. *Luk. 6, 7. 8.

11. Ő pedig monda nékik: Kicsoda az ti közületek, a ki, ha egy juha vagyon, és az Szombatnapon a verembe esik, meg nem ragadja és ki nem vonja *onnét* azt?

12. Mennyivel drágább pedig az ember a juhnál? Szabad azért Szombatnapokon jót cselekedni.

13. Akkor monda *Jézus* az embernek: Nyujtsd ki a te kezedet. És azonnal kinyujtá; és olyan éppé lőn mint a másik.

14. A Farizeusok pedig kimenvén, tanácsot tartának ő ellene, hogy * őtet elvesztenék. * Márk 3, 6. 7.

15. Jézus pedig *ezt* mikor megértette volna, elméne onnét és követé őtet nagy sokaság, s mind azokat meggyógyítja vala.

16. És fenyegeti vala őket, hogy őtet ki ne jelentenék.

17. Hogy bételjesednék a mit mondott volt Ésaiás Próféta, ki így szólott:

18. Ímé az én szolgám, a kit én választottam: az én szerelmesem, kiben

az én lelkem megnyugoszik: az én lelkemet adom ő belé és a Pogánynépeknek prédikál ítéletet.
19. Nem verseng és nem kiált, és nem hallja senki az útczákon az ő szavát.
20. A megtörődött nádat nem rontja el, és a füstölgő gyertyabelet nem oltja el; mígnem ítéletet tészen diadalommal.
21. És az ő nevében bíznak * a Pogányok. * Ésa. 42, 1—4.
22. Akkor hozának ő eleibe egy ördöngös vakot * és némát: és meggyógyítá azt, annyira hogy a ki vak és néma *vala*, látna és szólna. * Luk. 11, 14.
23. És elálmélkodék az egész sokaság, és ezt mondja vala: Nemde nem ez-é Dávidnak ama Fija?
24. A Farizeusok pedig mikor ezt hallották volna, mondának: Ez nem egyéb által, hanem az ördögök Fejedelme által a Belzebub * által üzi ki az ördögöket. * rész 9, 34.
25. Jézus pedig mikor azoknak gondolatjokat * tudná, monda nékik: Minden ország, valamely magában meghasonlik, elpusztúl, és egy város is vagy háznép, a mely meghasonlik magában, meg nem maradhat. * Ján. 2, 25.
26. Ha pedig a Sátán a Sátánt üzi ki, ő magában meghasonlott: mimódon állhat meg tehát az ő országa!
27. És ha én a Belzebub által üzöm ki az ördögöket, a ti fijaitok ki által üzik ki *azokat?* Azért ők ítélnek meg titeket.
28. Hogyha pedig az Isten Lelke által üzöm ki az ördögöket, tehát elérkezett hozzátok az Isten országa.
29. Mert mimódon mehet bé valaki a hatalmasnak * házába, és *mimódon* vethet zsákmányt marhájában, hanem ha először a hatalmast megkötözi; úgy vethet zsákmányt annak *házabeli marhájá*ban? * Ésa. 49, 24. Luk. 11, 21. 22.
30. A ki én velem * nincsen, én ellenem vagyon az, és a ki én velem együtt nem takar, tékozol az. * Luk. 11, 23.
31. Annakokáért mondom néktek, hogy minden bűn és káromlás megbocsáttatik az embereknek: de * a *Szent* Lélek ellen való káromlás nem bocsáttatik meg az embereknek.
* Luk. 12, 10. 1 Ján. 5, 6.
32. És valaki szóländ az embernek Fija ellen, megbocsáttatik néki: de valaki szóländ a Szent Lélek ellen, nem bocsáttatik meg néki sem e világon, sem a máson.
33. Vagy legyetek jó fák, * és teremjetek jó gyümölcsöt, vagy legyetek rothadt fák, és teremjetek hitvány gyümölcsöt: mert a gyümölcsről ismértetik meg a fa. * Luk. 6, 43.
34. Mérges kígyók * nemzetségei mimódon szólhattok jókat, ha gonoszok vagytok? mert a szívnek teljességéből szól a száj. * rész 3, 7.
35. A jó * ember az ő szívének jó kincséből hoz elő jókat; és a gonosz ember az ő *szívének* gonosz kincséből hoz elő gonoszokat. * Luk. 6, 45.
36. De mondom néktek: Akármi hívalkodó * beszédet szóljanak az emberek, számot adnak arról az ítélet napján; * Préd. 12, 16.
37. Mert a te beszédidből ismértetel igaznak, és a te beszédidből ismértetel hamisnak.
38. Akkor felelének némelyek néki az Írástudók és a Farizeusok közűl, mondván: Mester, akarnánk te tőled * látni *valami* jelt. * rész 16, 1—4. 1 Kor. 1, 22.
39. Ő pedig felelvén, monda nékik: E gonosz és parázna nemzetség jelt kíván, de nem adatik néki *egyéb* jel, hanem Jónás Prófétának ama jele.
40. Mert miképen Jónás * három éjjel és három nappal volt a czethalnak gyomrában: azonképen az embernek Fija, három éjjel és három nappal lészen a földnek gyomrában. * Jón. 2, 1. 2. 11.
41. A Ninivébeliek az ítélet *nap*ján feltámadnak e nemzetséggel egybe, és kárhoztatják ezt, hogy ők megtértek a Jónás * prédikálására, és ímé nagyobb † *vagyon* ez helyen Jónásnál.
* Jón. 3, 4. 5. † rész 3, 17.
42. A Délnek Királyné * asszonya felkél az ítélet *nap*ján e nemzetséggel egybe, és kárhoztatja ezt, hogy ő a földnek határiból eljött, hogy hallaná a Salamon † bölcseségét, és ímé nagyobb vagyon ez helyen Salamonnál.
* 1 Kir. 10, 1. † Préd. 1, 1.
43. Mikor pedig a tisztátalan lélek kimegyen * valakiből, jár száraz helyeken, keresvén nyugalmat, és nem talál:
* Luk. 11, 24—26.
44. Akkor ezt mondja: Megtérek az én házamba, a honnét kijöttem: és mikor *oda* megyen, találja *azt* üresen, *szépen* megseperve és ékesítve.
45. Akkor elmegyen és vészen maga mellé más hét lelkeket, gonoszbakat ő magánál és bémenvén lakoznak ott; és lészen annak az embernek utolsó állapotja * gonoszabb az elsőnél: Így lészen *dolga* e gonosz nemzetségnek is.
* 2 Pét. 2, 20.

46. Mikor pedig még szólna a sokaságnak, * ímé az ő annya és attyafiai állanak vala kivűl, akarván ő vele szólni. * Márk 3, 31—35. Luk. 8, 20. 21.
47. És monda néki egy *ember:* Ímé a te anyád és atyádfiai ottkin állanak, és te veled akarnak beszélni.
48. És ő felelvén, monda annak, a ki néki ezt mondotta vala: Kicsoda az én anyám, és kicsodák az én atyámfiai?
49. És kinyujtván kezét az ő tanítványira, monda: Ímé *ezek* az én anyám, és az én atyámfiai:
50. Mert valaki az én mennyei Atyámnak akaratját cselekeszi, az nékem az én atyámfia, néném és anyám.

XIII. RÉSZ.

Krisztus hét példázatban tanít a mennyországról: megvettetik az ő rokonitól.

Azon napon kimenvén Jézus a házból, leüle a tenger mellett.
2. És gyüle ő hozzá nagy sokaság, annyira hogy a hajóba *kénszeríttetnék* menni, és ott ülni; az egész sokaság pedig a parton fenn áll vala.
3. És szóla nékik sokat példabeszédek által mondván: Egy * magvető *ember* kiméne vetni. * Márk 4, 3—8. Luk. 8, 5—8.
4. És mikor a magot hintené, némely a *mag közül* esék az útfélre; és eljövének a madarak és elkapdosák azt.
5. Némely esék a köves helyre, a hol nem vala sok földe, és hamar kikele, mivelhogy a földben nem vala mélyen.
6. És a nap mikor felkölt volna, megsüté azt, és mivelhogy nem vala gyökere, kiszárada:
7. Némely pedig esék a tövis közé, és a tövisek felnevekedvén, megfojták azt.
8. Némely pedig esék a jó földbe, és gyümölcsöt terme, némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit.
9. A kinek vagyon füle a hallásra, hallja.
10. Akkor hozzá menvén az ő tanítványai, mondának néki: Mi az oka hogy példabeszéd által szólasz e *nép*nek?
11. És ő felelvén, monda nékik: Mert néktek adatott, hogy a mennyek országának titkait érthessétek, azoknak pedig nem adatott;
12. Mert a kinek vagyon, * adatik annak és inkább bővölködik, de a kinek ninesen, a mije vagyon is elvétetik tőle * Márk 4, 25. Luk. 8, 18.
13. Azért szólok példabeszéd által nékik: mert látván * nem látnak, és hallván nem hallanak, sem értenek. * Luk. 8, 10.
14. Azért * bételik ő bennek az Ésaiás prófétálása, mely ezt mondja: Hallván halljátok, † és nem értitek; és látván látjátok, és által nem láthatjátok. * Ésa. 6, 9. † Csel. 28, 22—27.
15. Mert megkövéredett e népnek szíve és füleikkel nehezen hallottak, és szemeiket bézárlották, hogy valamimódon ne lássanak szemeikkel, és füleikkel ne halljanak, és szívekkel ne értsenek, meg ne térjenek, és meggyógyítsam őket.
16. A ti szemeitek pedig boldogok, hogy látnak, és füleitek, hogy hallanak.
17. Mert bizony mondom néktek, hogy sok * Próféták és igazak kívánták látni, a melyeket ti láttok, és nem láthatták; és hallani, a melyeket ti hallotok, de nem hallhatták. * 1 Pét. 1, 10—12.
18. Halljátok meg azért ti a magvetőről * való példabeszéd *magyarázatját.* * vers 3. 4.
19. Mikor valaki hallja az ígét, a *mennyeknek* országa felől, és nem érti, eljő * a Gonosz és elkapja azt, a mi annak szívébe vettetett vala. Ez az, a kiben az út mellé esett a mag. * Luk. 8, 11. 12.
20. A ki pedig a kövesre * vetette a magot, ez az, a ki ez ígét hallja, és azt mindjárt *nagy* örömmel vészi: * Márk 4, 16. 17.
21. De nincsen ő benne gyökere, hanem ideig való, és ha háborúság vagy nyomorúság következik az ígéért, azonnal megbotránkozik.
22. A ki pedig a tövis közé vetette a magot, ez az, a ki ez ígét hallja, de e világnak szorgalmatossága, és a gazdagságnak csalárdsága megfojtja az ígét, és gyümölcsöt nem terem;
23. A ki pedig jó földbe vetette a magot, ez az, a ki hallgatja az ígét és érti, és gyümölcsöt hoz: és terem némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig harmincz annyit.
24. Más példabeszédet ada eleikbe nékik *Jézus,* ezt mondván: Hasonlatos a mennyeknek országa az emberhez, ki az ő földébe jó magot vetett.
25. És mikor az emberek aludnának, eljöve az ő ellensége, és vete konkolyt a gabona közé, és elméne.
26. És mikor felnevekedett volna a gabona, és gyümölcsöt termett volna, akkor megtetszék a konkoly is.
27. A gazdának szolgái pedig elő állván, mondának néki: Uram avagy

nem tiszta magot vetettel vala-é a te földedbe? honnét vagyon azért az a konkoly?

28. És monda nékik: Valamely ellenségem mivelte ezt. A szolgák pedig mondának: Akarod-é tehát hogy elmenjünk és öszveszedjük a konkolyt?

29. Ő pedig monda: Nem; mert netalán öszveszedvén a konkolyt, azzal együtt a gabonát is kiszaggatjátok.

30. Engedjétek, hogy mind a kettő nevekedjék együtt az aratásig, és az aratás idején meghagyom az aratóknak: Szedjétek öszve először a konkolyt, és kössétek azt kévékbe, hogy megégettessék, a gabonát pedig takarjátok az én csűrömbe.

31. *Ismét* más példabeszédet ada eleikbe, mondván: Hasonlatos a menynyeknek országa a * mustármaghoz, melyet az ember vévén, elvet az ő mezejében. * Márk 4, 30—32. Luk. 13, 18. 19.

32. Mely jóllehet minden magoknál kissebb: de mikor felnevekedik, a füvek közt legnagyobb, és végre fa nevekedik belőle, annyira, hogy az égi madarak reá szálljanak, és fészket rakjanak az ágain.

33. *Ismét* más példabeszédet szóla nékik, *mondván:* Hasonlatos a menynyeknek országa a * kovászhoz, melyet az asszony vévén, elegyít három mércze lisztben, míg mind megposhad *az*. * Luk. 13, 20. 21.

34. Mind ezeket mondá Jézus a sokaságnak példabeszéd által, és példabeszéd nélkül semmit nem szóla nékik.

35. Hogy bételnék a mit a Próféta szólott, mondván: Megnyitom az én számat * példabeszédek által, kimondom azokat, melyek e világ fundamentomának felvettetésétől fogva eltitkoltattak volt. * Zsolt. 78, 2.

36. Akkor elbocsátván a sokaságot Jézus, házba méne, és az ő tanítványai hozzá menvén, mondának: Magyarázd meg nékünk ama földbe *vetett* konkolyról való példabeszédet.

37. És ő felelvén, monda nékik: A ki a jó magot veti, az embernek Fija az:

38. A mező pedig e világ; a jó mag az *Isten* országának fijai; a konkoly pedig ama Gonosznak fijai;

39. Az ellenség pedig, ki a konkolyt vetette, az ördög; az aratás e * világ vége: az aratók pedig az Angyalok. * Jel. 14, 15.

40. Miképen azért a konkolyt egybegyüjtik, és megégetik, a képen lészen e világnak végén.

41. Az embernek Fija elbocsátja az ő Angyalit, kik öszveszedének az ő országából minden botránkozásokat, és azokat, kik cselekedtek hamisságot.

42. És vetik azokat az égő kemenczébe; ott lészen sírás, * és fogcsikorgatás; * rész 8, 12.

43. Akkor az igazak fénylenek * mint a nap, az ő attyoknak országában. A kinek vagyon füle a hallásra, hallja. * Dán. 12, 2. 3.

44. Ismét hasonló a mennyeknek országa a mezőben elrejtett kincshez, melyet minekutánna megtalál az ember: elrejti azt, és a talált kincsen való örömében, elmegyen titkon, és minden marháját eladván megveszi azt a mezőt.

45. Ismét hasonlatos a mennyeknek országa a kereskedő emberhez, ki szép drágaköveket keres.

46. Ki minekutánna találánd valami drágakövet, elmegyen, és minden marháját eladván, megveszi azt.

47. Ismét hasonlatos a mennyeknek országa a tengerbe vetett gyalomhoz, mely mindenféle állatot bétakarított.

48. Melyet, minekutánna megtölt, a halászok a partra kivontak, és leülvén kiszedték a mi jó abban volt, az ő edényekbe: a mi pedig haszontalan állat volt, kivetették.

49. Úgy lészen e világnak végén is: Eljőnek az *Istennek* Angyalai, és kiválasztják a gonoszokat az igazak közűl.

50. És azokat vetik az égő kemenczébe: ott lészen sírás és fogcsikorgatás.

51. És monda nékik Jézus: Értették-é mind ezeket? és ők mondának: Értettük Uram.

52. Ő pedig monda nékik: Annakokáért minden Írástudó, ki a mennyeknek országában megtaníttatott, hasonlatos valamely gazdához, ki az ő éléskházából hoz elő ót és újat.

53. És mikor elvégezte volna Jézus e példabeszédeket, elméne onnét.

54. És mikor ment volna az ő * hazájába, tanítja vala őket az ő zsinagógájokban, úgyannyira hogy álmélkodnának, és ezt mondanák: † Honnét vagyon ebben e bölcseség, és ez *isteni* erők? * Márk 6, 2. † Luk. 4, 16.

55. Avagy nem ez-é amaz Ácsmester fija? * nemde nem Máriának hívják-é az ő annyát, és az ő attyafiait Jakabnak, Jósének, Simonnak és Júdásnak? * Ján. 6, 42.

56. És az ő nénnyei is, nemde nem nálunk vagynak-é? Honnét *vagynak* azért ennek mind ezek?

57. És megbotránkoznak vala ő benne. Jézus pedig monda nékik: Nincsen a Próféta tisztesség nélkűl, hanem csak az ő hazájában és házában.
58. És nem tőn ott sok csudákat * az ő hitetlenségekért. * Márk 6, 5. 6.

XIV. RÉSZ.

Jánosnak feje vétetik: Krisztus csudái az öt kenyérben, tengeren való járásban, gyógyitásokban.

Akkor az időben Heródes Tetrárka hallá * Jézusnak hírét. * Márk 6, 13. 14. Luk. 9, 7.
2. És monda az ő szolgáinak: Ez ama Keresztelő János, ő támadott fel a halálból, és annakokáért cselekesznek ő benne e csudák.
3. Mert Heródes * megfogta vala Jánost, és megkötöztetvén őtet vetette vala a tömlöczbe, Heródiásért, az ő atytyafiának Filep *Király*nak feleségéért. * Márk 6, 17. Luk. 3, 19. 20.
4. Mert ezt mondja vala néki János: Nem * szabad néked azzal élned. * 3 Móz. 20, 20. 21.
5. És mikor őtet meg akarná ölni, fél vala a sokaságtól, mivelhogy őtet úgy tartják vala mint egy * Prófétát. * rész 21, 26.
6. Mikor pedig a Heródes születésének napját tisztelnék, tánczola a Heródiás leánya ő előttök: és Heródes megkedvellé *a leánynak tánczát.*
7. Azért nagy esküvéssel fogadást tőn, hogy valamit kérne, megadná néki.
8. A leány pedig az ő annya tanácsából monda: Hozasd elő nékem ide egy tálban a Keresztelő János fejét.
9. És megszomorodék a Király; de az ő esküvéséért és a lakodalmasokért, parancsolá előhozatni.
10. És elküldvén *a hóhért,* fejét vételé Jánosnak a tömlöczben.
11. És előhozák az ő fejét egy tálban, és adatá azt a leánynak; *a leány* bémutatá az ő annyának.
12. És előjövén az ő tanítványai, elvivék az ő testét, és eltemeték azt; és elmenvén megmondák *azt* Jézusnak.
13. Mikor pedig *ezt* hallotta volna Jézus, elméne * onnét hajón a pusztába magánosan: és mikor *ezt* hallotta volna a sokaság, gyalog követék őtet a városokból. * Márk 6, 32.
14. És kimenvén Jézus, látá a nagy sokaságot, megszáná őket, és azoknak betegeiket meggyógyítá.
15. És mikor estve felé volna, hozzá menének az ő tanítványai, mondván: Puszta * hely ez, és az idő elmult, bocsásd el a sokaságot, hogy menjenek el a falukba, és végyenek magoknak eleséget. * Luk. 9, 12—17. Ján. 6, 5—13.
16. Jézus pedig monda nékik: Nem szükség hogy elmenjenek; adjatok ti nékik enni.
17. Mondának a tanítványok néki: Nincsen itt több eleség öt kenyereknél és két halaknál.
18. Ő pedig monda: Hozzátok ide nékem azokat.
19. És mikor parancsolt volna a sokaságnak, hogy leülnének a füvön, és vette volna az öt kenyereket, és a két halakat, az égre szemeit felemelvén, hálákat ada *az Istennek:* és mikor megszegte volna a kenyereket, adá a tanítványoknak, a tanítványok pedig a sokaságnak.
20. És evének mindnyájan, és megelégedének, és felszedék a maradék darab *kenyer*eket tizenkét teli kosárral.
21. A kik pedig ettek vala, valának mintegy ötezer férjfiak, asszonyok nélkűl, és gyermekek nélkűl.
22. És mindjárt kénszeríté Jézus az ő tanítványit hajóba ülni, hogy elől elmennének * a tulsó partra, míg ő elbocsátaná a sokaságot. * Márk 6, 45.
23. Mikor elbocsátotta volna azért a sokaságot, elméne a hegyre magánosan imádkozni: * és mikor immár késő *estve* volna, *csak* ő maga vala ott. * Márk 6, 46—51. Ján. 6, 16. 21.
24. A hajó pedig immár a tengernek közepette vala, és a haboktól háborgattatik vala: mert a szél ellenekbe fú vala.
25. Az éjszakának pedig negyedik részén méne hozzájok Jézus a tengeren járván.
26. És mikor látták volna a tanítványok, hogy a tengeren járna, megháborodának, mondván: Ez valami elmulandó állat; és féltekben kiáltnak vala.
27. De azonnal szóla nékik Jézus, és monda: Bízzatok, én vagyok, ne féljetek.
28. És felelvén néki Péter, monda: Uram! ha te vagy, parancsolj hogy hozzád mehessek a vizeken.
29. Ő pedig monda: Jövel. És mikor kiszállott volna a hajóból Péter, jár vala a vizeken, hogy Jézushoz menne.
30. Látván pedig a nagy szelet, megrémüle: és mikor elkezdett volna merülni, kiálta, mondván: Uram, tarts meg engem!
31. És mindjárt Jézus kezét kinyujt-

ván, megragadá Pétert, és monda néki:
Óh kicsinyhitű, miért kételkedél?
32 És mikor ők bémentek volna a
hajóba, megszűnék a szél.
33 A kik pedig a hajóban valának,
előjővén, imádák őtet mondván: Bizony,
Isten Fija vagy te.
34 És * mikor általköltek volna *a vi-
zen*, menének a Genezáret földébe.
* Márk 6, 53. 56.
35. És mikor megesmérték volna őtet
annak a helynek lakosai, elküldének
az egész körül való *tartomány*ba; és
minden betegeket ő hozzá hozának.
36 És kérik vala őtet, hogy csak az
ő ruhájának prémjét * illetnék; és vala-
kik illetik vala, meggyógyulnak vala.
* rész 9, 20. 22. Csel. 3, 6—16. 19, 11. 12.

XV. RÉSZ.

Az emberi tudomány megvettetik: Micsoda tisztátalanítsa meg az embert: A Kananeabeli asszony leánya meggyógyíttatik, és több betegek is: csudatétel a hét kenyérrel.

Akkor járulának Jézushoz *valami* Jé-
rusálembeli * Írástudók és Farizeusok,
kik ezt mondák: * Márk 7, 1—5.
2. Mi az oka hogy a te tanítványid a
régi Vén embereknek rendeléseket meg-
rontják? Mivelhogy nem mossák meg
kezeiket, mikor enni akarnak.
3. Jézus pedig felelvén, monda nékik:
Mi az oka, hogy ti is az Isten paran-
csolatját megrontjátok a ti rendeléstek
által?
4. Mert Isten parancsolta ezt, mond-
ván: * Tiszteljed a te atyádat és anyá-
dat. Ismét: Valaki gonoszt † mond aty-
tyának vagy annyának, megölettessék.
* 2 Móz. 20, 12. † 2 Móz. 21, 17.
5. Ti pedig azt mondjátok: Valaki aty-
tyának vagy annyának ezt mondja: Va-
lami ajándékot én *Istennek* felviszek,
tenéked használ, *bűn nélkül való lé-
szen*, ha az ő attyát vagy annyát soha
nem tisztelte is.
6. És az Istennek parancsolatját a ti
rendeléstek által erőtlenné tettétek.
7. Képmutatók! Igazán prófétált Ésaiás
ti felőletek, ezt mondván:
8. E nemzetség én hozzám *csak* száj-
jal * közelget, és ajakival tisztel enge-
met: az ő szívek pedig én tőlem távol
vagyon. * Ésa. 29, 13.
9. Hijába tisztelnek pedig *azzal is*, ha
oly tudományokat tanítnak, * melyek
embereknek parancsolatai. * Kol. 2, 22. 23.
10. És a sokaságot előszólítván, monda
nékik: Halljátok és értsétek meg:
11. Nem * fertézteti meg az embert,
a mi a száján megyen bé, hanem a mi
kijön a száján, az fertézteti meg az em-
bert. * Márk 7, 15. 23.
12. Akkor hozzá járulván az ő tanít-
ványai, mondának néki: Tudod-é hogy
a Farizeusok e beszédet hallván, meg-
botránkoztak?
13. Ő pedig felelvén, monda: Minden
plánta, valamelyet az én mennyei Atyám
nem plántált, kiszaggattatik.
14. Hagyjatok békét nékik: a vakok-
nak vak vezérek; ha pedig a vak ve-
zeti * a vakot, mindketten a verembe
esnek: * Luk. 6, 39.
15. Felelvén pedig Péter, monda néki:
Magyarázd meg nékünk e példabeszé-
det.
16. Jézus pedig monda: Mégis értelem
nélkűl * vagytok-é ti is? * Márk 7, 18.
17. Nem tudjátok-é, hogy a mi az *em-
ber* száján bémegyen, a gyomorba me-
gyen, és *onnét* az árnyékszékbe vette-
tik?
18. A melyek pedig az *embernek* szá-
jából * származnak, a szívből jőnek ki,
és azok fertéztetik meg az embert;
* Jak. 3, 6.
19. Mert az *embernek* szívéből * jőnek
ki a gonosz gondolatok, gyilkosságok,
paráznaságok, tisztátalanságok, lopá-
sok, hamis tanúságok, rágalmazások.
* 1 Móz. 6, 5. Péld. 4, 23.
20. Ezek fertéztetik meg az embert:
mosdatlan kézzel enni pedig, nem fer-
tézteti meg az embert.
21. És kimenvén onnét Jézus, méne
Tírusnak * és Sídonnak tartományába.
* Márk 7, 24—29.
22. És ímé egy asszony, Kanaán nem-
zetéből való, onnét a tartományból ki-
jövén, kiált vala, mondván néki: Kö-
nyörülj rajtam Uram, Dávidnak Fija!
az én leányom az ördögtől gonoszúl
gyötretik.
23. Jézus pedig semmit nem felele
néki. Akkor az ő tanítványai járulván
ő hozzá, kérik vala őtet, mondván: Bo-
csásd el őtet, mert utánnunk kiált.
24. Ő pedig felelvén, monda: * Nem
bocsáttattam én, hanem az Izráel há-
zának elveszett juhaihoz.
* rész 10, 5. 6. Csel. 13, 46.
25. És az asszony eljövén, térdre esék
Jézus előtt, és monda: Uram légy se-
gítségűl nékem!
26. Ő pedig felelvén, monda: Nem jó
a fiaknak kenyereket elvenni, és az ebek-
nek vetni.
27. Az asszony pedig monda: Úgy

vagyon Uram! mert a kölykök a morzsalékokkal élnek, melyek hullanak az ő Uroknak asztalokról.
28. Akkor felelvén Jézus, monda néki: Óh asszony nagy a te hited! legyen a te kívánságod szerint. És meggyógyula az ő leánya a szempillantástól fogva.
29. És * elmenvén onnét Jézus, méne a Galilea tengere mellé, és mikor a hegyre felment volna, ott leüle.
* Márk 7, 31.
30. Akkor méne ő hozzá nagy sokaság, és visznek vala velek sok sántákat, * vakokat, némákat, csonkákat, és sok egyébféle *beteg*eket, és a Jézus lábai eleibe helyhezteték azokat, és meggyógyítá azokat. * rész 11, 5. Luk. 7, 22
31. *Úgyannyira* hogy a sokaság álmélkodnék rajta, mikor látnák hogy a némák szólnak, a csonkák épülnek, a sánták * járnak, a vakok látnak; és dicsőitik az Izráel Istenét. * Ésa. 35, 5. 6.
32. Jézus pedig * az ő tanítványit előszólitván, monda: A sokaságot igen keserülöm: mert immár harmadnapja hogy velem vagynak, és nincsen mit egyenek, és nem akarom őket éhen elbocsátani, hogy az úton el ne fogyatkozzanak. * Márk 8, 1—3.
33. Akkor mondának néki az ő tanítványai: Hol vehetünk e pusztában annyi kenyeret; hogy megelégitsünk ennyi sokaságot?
34. Monda azért nékik Jézus: Hány kenyeretek vagyon? Azok pedig mondának: Hét, * és *valami* kevés halacskáink. * Márk 8, 5—9.
35. Akkor parancsolá, hogy a sokaság letelepednék a földön.
36. És a hét kenyereket és a halakat kezébe vévén, mikor hálákat adott volna, megszegé, és adá az ő tanítványinak, a tanítványok pedig a sokaságnak.
37. És evének mindnyájan és megelégedének; és felszedvén a maradék darab *kenyer*eket megtöltének hét kosárokat.
38 Valának pedig a kik ettek vala négyezeren, asszonyok nélkűl és gyermekek nélkűl.
39. És elbocsátván a sokaságot, hajóba üle, és méne Magdalának * határiba.
* rész 28, 1.

XVI. RÉSZ.

A Farizeusok kovászától őrizkedni kell. Péternek Krisztusról vallástétele. Kőszikla, és az Anyaszentegyház kulcsai. A maga megtagadása és a kereszt, melynek felvétele szükséges.

És mikor hozzá mentek volna a Farizeusok és Sadduczeusok, kisértvén kérék őtet, hogy *valami* mennyei * jelt mutatna nékik. * Márk 8, 11. 12. Ján. 6, 30. 31.
2. Ő pedig felelvén, monda nékik: Mikor estve vagyon ezt mondjátok: Tiszta idő *lészen:* * mert az ég veres.
* Luk 12, 54. 56.
3. És reggel *ezt mondjátok:* Ma háborgó idő *lészen:* mert a szomorú ég veres. Képmutatók, az égnek ábrázatja között választást tudtok tenni, az időknek pedig jeleit nem tudjátok *megválasztani!*
4. E gonosz és parázna nemzetség jelt * kiván, de nem adatik néki *egyéb* jel, hanem † Jónás Prófétának ama jele. És őket elhagyván, elméne.
* rész 12, 39. † Jón. 2, 1.
5. És mikor az ő tanítványai elmentek volna a tulsó partra, elfelejtettek kenyeret * vinni *magokkal.* * Márk 8, 14—17.
6. Jézus pedig monda nékik: Meglássátok, hogy megoltalmazzátok magatokat a Farizeusoknak és Sadduczeusoknak * kovászoktól. * Luk. 12, 1.
7. Ők pedig magok között vetekednek vala mondván: Kenyereket nem vettünk *velünk.*
8. Jézus pedig *ezt* mikor megértette volna, monda nékik: Mit háborogtok magatokban, kicsinyhitűek hogy kenyereket nem vettetek-é?
9. Mégis nem értitek-é, és nem emlékeztek-é meg amaz * öt kenyerekről, *melyekkel* ötezer *embert elégitettem meg,* és hány kosárt töltöttetek meg?
* rész 14, 17. 21. Ján. 6, 9—13.
10. Sem pedig a hét * kenyerekről, *melyekkel* négyezer *embert elégitettem meg,* és hány kosárt töltöttetek meg?
* rész 15, 34—37.
11. Hogy vagyon ez, hogy nem értitek; hogy én nem szóltam néktek a kenyér felől, *mikor azt mondám,* hogy megoltalmaznátok magatokat a Farizeusoknak és Sadduczeusoknak kovászoktól?
12. Akkor megérték, hogy nem arról szolott volna, hogy a kenyérnek kovászától, hanem hogy a Farizeusoknak és Sadduczeusoknak tudományoktól oltalmaznák meg magokat.
13. Mikor pedig ment volna Jézus Czézárea tartományába, *mely* Filep *Királyról neveztetik,* megkérdé az ő tanítványit, mondván: * Engemet embernek Fiját, kinek mondanak lenni az emberek? * Márk 8, 27—29.
14. Azok pedig mondának: Némelyek Keresztelő Jánosnak, némelyek Ilyés-

nek némelyek pedig Jerémiásnak, vagy egynek a Próféták közűl.
15. És monda nékik: Ti pedig kinek mondotok lenni engemet?
16. Felelvén pedig Simon Péter, monda: Te vagy ama * Krisztus, az élő Istennek Fija. * Ján. 6, 69. 1 Ján. 4, 15.
17. Akkor felelvén Jézus, monda néki: Boldog vagy Simon, Jónának fija: mert a test és a vér *ezeket* nem jelentette néked, hanem az én mennyei Atyám.
18. De én is mondom néked: Te Péter * vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én Anyaszentegyházamat; és a pokol kapui nem vehetnek azon diadalmat. * Ján. 1, 43.
19. És néked adom a mennyek országának kulcsait; és valamit megkötözéndesz e * földön, a mennyekben is kötözve lészen, és valamit megoldándasz e földön, a mennyekben is oldozva lészen. * Ján. 20, 22. 23.
20. Akkor megtiltá az ő tanítványitól, hogy ne mondanák senkinek, hogy ő volna ama Jézus Krisztus.
21. Az időtől fogva kezdé Jézus jelenteni az ő tanítványinak, hogy néki Jérusálembe kellene menni, és sokat szenvedni * a Vénektől és a Papifejedelmektől, és az Írástudóktól és megöletnie, de harmadnap feltámadnia. * Márk 8, 31. Luk. 9, 22.
22. És Péter megfogván Jézust, kezdé dorgálni, mondván: Kedvezz Uram magadnak, ne legyen ez tenéked!
23. Jézus pedig fordulván, monda Péternek: Távozzál el tőlem Sátán, bántásomra vagy nékem: mert nem vagy bölcs az isteni *dolgok*ban, hanem az emberi *dolgok*ban.
24. Akkor monda Jézus az ő tanítványinak: * Ha ki akar én utánnam jőni, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztét, és kövessen engemet; * Márk 8, 34. Luk. 9, 23. 24.
25. Mert valaki akarja az ő életét megtartani, * elveszti azt; és valaki elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt. * Ján. 12, 25.
26. Mert * mit használ valakinek, ha mind e világot megnyeri is, ha az ő lelke megbüntettetik? Vagy micsoda váltságot adhat akárki is az ő † lelkéért? * Márk 8, 36. 37. Luk. 9, 25. † Zsolt. 49, 8. 9.
27. Mert az embernek Fija eljövendő az ő Attyának * dicsőségével, az ő Angyalival; és akkor megfizet † mindennek az ő cselekedetei szerint. * rész 24, 30. 31. † Préd. 12, 16. Róm. 2, 6. 2 Kor. 5, 10.
28. Bizony mondom néktek, vagynak némelyek ezek közűl, kik itt állanak, kik a halált meg nem kóstolják addig, míg nem látándják az embernek Fiját menni az ő * országába. * Márk 9, 1.

XVII. RÉSZ.

Krisztus fényes dicsősége a hegyen: János az Ilyés: Apostolok hitetlenségek: Krisztus jövendőt mond szenvedéséről és feltámadásáról: megadja az adó drakhmát.

Azután * hatodnappal maga mellé veve Jézus Pétert, Jakabot és Jánost ennek attyafiát, és felvivé őket magokat egy nagy magas hegyre. * Márk 9, 2—5. Luk. 9, 28—36.
2. És eltávozék előttök, és fényes vala az ő orczája mint a nap, és az ő ruhái fejérek valának mint a fényesség.
3. És ímé láták Mózest és Ilyést beszélni ő vele.
4. Felelvén pedig Péter, monda Jézusnak: Uram! jó nékünk itt laknunk; ha akarod csináljunk itt három hajlékokat, néked egyet, Mózesnek egyet, és Ilyésnek egyet.
5. És mikor ezeket mondaná *Péter*, ímé nagy fényes köd körűlvevé őket, és ímé a ködből szó *adaték*, ezt * mondván: Ez az én szerelmes Fiam, † kiben én megnyugodtam: őtet hallgassátok. * rész 3, 17. † Ésa. 42, 1.
6. És mikor *ezt* hallották volna a tanítványok, arczczal leesének, és igen megrémülének.
7. Akkor Jézus járulván, illeté őket és monda: Keljetek fel és ne féljetek.
8. Felemelvén pedig szemeiket, senkit nem látának, hanem csak Jézust egyedűl.
9. És mikor leszállottak volna a hegyről, megparancsolá nékik Jézus, mondván: Senkinek ne mondjátok, a mit láttatok, mígnem az embernek Fija a halálból feltámad.
10. Akkor megkérdék őtet az ő tanítványai, mondván: Mit mondanak tehát az Írástudók, hogy szükség először eljőni * Ilyésnek? * Mal. 4, 5. Márk 9, 11.
11. Jézus pedig felelvén, monda nékik: Ilyés * bizony eljő először, és mindeneket helyekre állat. * vers 13.
12. De mondom néktek, hogy Ilyés immár eljött, kit nem esmérének, hanem azt mívelék vele, a mit akarának: ezenképen következik, hogy az embernek Fija is szenvedjen ő tőlök.
13. Akkor megérték a tanítványok, hogy Keresztelő * János felől mondotta volna *ezeket* nékik. * rész 11, 13. 14.

14. És mikor mentek volna a sokaság
közé, méne ő hozzá egy ember,* leesvén
az ő lábai előtt. * Márk 9, 17. 27.
15. És ezt mondván: Uram könyörülj
az én fiamon: mert kórságos és nyavalyásúl gyötretik; mert gyakorta esik a
tűzbe, gyakorta a vízbe.
16. És vittem őtet a te tanítványidnak, és nem gyógyíthatták meg őtet.
17. Felelvén pedig Jézus, monda: Óh
hitetlen és elfordult nemzetség! Valjon
meddig lészek veletek? Valjon meddig
szenvedlek titeket? Hozzátok ide elömbe
a *beteget.*
18. És megdorgálá Jézus az ördögöt,
és kiméne belőle; és meggyógyula a
gyermek az órától fogva.
19. Akkor a tanítványok Jézushoz
menvén külön, mondának néki: Miért
hogy mi ki nem üzhettük azt?
20. Jézus pedig monda néki: A ti hitetlenségtekért. Mert * bizony mondom
néktek, hogyha annyi hitetek volna,
mint a mustármag, ezt mondanátok ímez
hegynek: menj el innét amoda, elmenne, és semmi lehetetlen nem volna
néktek. * Márk 11, 22. 23. Luk. 17, 6.
21. Ez ilyen *ördög*nek neme pedig ki
nem üzethetik, hanem könyörgés * és
böjtölés által. * Márk 9, 29.
22. És mikor Galileában volnának,
monda Jézus a tanítványoknak: * Az
embernek Fija jövendőbe adattatik az
emberek kezekbe. * Luk. 9, 44.
23. És megölik őtet: de harmadnapon
feltámad. És felette igen megszomorodának.
24. Mikor pedig jutottak volna Kapernaumba, menének Péterhez, a kik a két
drakhmát szedik vala, és mondának:
A ti Mestertek nem adja-é meg *magáért* a két drakhmát?
25. És felele *Péter:* Igenis *meg szokta
adni.* És mikor bément volna a házba,
elővevé őtet Jézus, mondván: Mint tetszik néked Simon? E földi Királyok
kiktől szoktak venni adót vagy rovást?
Az ő fijaiktól-é, vagy az idegenektől?
26. Monda néki Péter: Az idegenektől. *És* monda néki Jézus: Tehát a fiak
szabadosok.
27. De hogy őket meg ne botránkoztassuk, menj el a tenger mellé, vesd bé
a horgot; és a mely hal először reá
akad, vond ki, és annak száját felnyitván, találsz abban egy státert, és azt
kivévén adjad nékik én érettem és te
éretted.

XVIII. RÉSZ.

A kisdedeknek követendő példájok: Az egyházi fenyíték rendeltetése.

Azon órában menének ő hozzá a tanítványok, ezt mondván: * Kicsoda nagyobb a mennyeknek országában?
* Márk 9, 34. Luk 9, 46.
2. És mikor egy kis gyermeket szólított
volna elő Jézus, állatá azt ő eleikbe,
3. És monda: Bizony mondom néktek,
ha meg nem tértek, és olyanok nem
lésztek mint a * kis gyermekek, semmiképen nem mentek bé a mennyeknek
országába. * 1 Kor. 14, 20.
4. Valaki azért megalázza magát mint
e kis gyermek, az a mennyeknek országában legnagyobb.
5. És valaki egy ilyen gyermeknek
gondját felveszi az én nevemben, nékem veszi fel gondomat.
6. Valaki pedig * megbotránkoztat
valamelyet a kicsinyek közűl, kik én
bennem hisznek, jobb volna annak,
hogy egy malomkövet kötnének a nyakára, és a tenger mélységébe vettetnék.
* Márk 9, 42.
7. Jaj e világnak a botránkozások
miatt: Mert szükség hogy * legyenek
a botránkozások; de jaj az embernek,
a ki által a botránkozás lészen.
* Luk. 17, 1. 2. 1 Kor. 11, 19.
8. Hogyha pedig a te kezed vagy lábad azt míveli, hogy * megbotránkozzál, vágd el azokat, és vesd el tőled;
jobb néked az életre menned sántán,
vagy csonkán, hogynem két kézzel vagy
két lábbal az örök tűzre vettetned.
* Márk 9, 43.
9. És ha a te szemed azt míveli, hogy
megbotránkozzál, vájd ki azt és vesd el
tőled; jobb néked egy szemmel menned
az életre, hogynem két szemmel vettetned a gyehennának tüzére.
10. Meglássátok, hogy valamelyet e
kicsinyek közűl meg ne utáljatok: mert
mondom néktek, hogy ezeknek Angyalai, * mennyországban mindenkor látják az én mennyei Atyámnak orczáját.
* Zsid. 1, 14.
11. Mert az embernek Fija azért jött,
hogy * megtartsa azt, a mi elveszett
vala. * Luk. 19, 10.
12 Mint tetszik néktek: Ha valamely
embernek * száz juha vagyon; és egy
elveszénd azok közűl, nemde nem elmegyen-é a hegyekre és nem megkeresi-é az elveszett juhot, elhagyván a
kilenczvenkilenczet? * Luk. 15, 4--7.
13. Hogyha pedig megtalálándja azt,
bizony mondom néktek, hogy inkább

örül azon, hogynem a kilenczvenkilenczen, melyek el nem vesztek
14. Ezen képen nem akarja a ti mennyei Atyátok, hogy elveszszen egy is e kicsinyek közűl
15 Ha pedig vétkezik te ellened a te atyádfia menj el és dorgáld meg * őtet csak te közötted és ő közötte, hogyha szódat fogadja, megnyerted a te atyádfiát
* Luk 17 3, 4 Jak 5 19 20.
16 Ha pedig szódat nem fogadja, végy melléd még egy vagy két embert, hogy két vagy három * bizonyságnak szájából az egész dolog bizonyosabb legyen.
* 5 Móz. 19. 15 Ján. 8 17.
17. Hogyha azoknak sem fogadja szavokat, mond meg a Gyülekezetnek, hogyha a Gyülekezetnek sem fogadja szavát, legyen te előtted olyan, mint valamely Pogány * vagy fukar.
* 1 Kor 5, 9. 11.
18. Bizony mondom néktek: Valakiket megkötöztök a földön: * mennyben is kötözve lésznek; és valakiket megoldoztok e földön, oldozva lésznek mennyben is. * rész 16, 19. Ján. 20, 23.
19. Ismét mondom néktek: Ha kettő ti közűletek egy akaraton lészen e földön, minden, valamit kérnek, megadatik nékik az én mennyei Atyámtól;
20. Mert valahol ketten vagy hárman egybegyülnek az én nevemben, ott vagyok ő közöttök.
21. Akkor hozzá menvén Péter, monda: Uram * megbocsássak-é az én atyámfiának, valamennyiszer ellenem vétkezik? *Megbocsássak-é* hétszer? * Luk. 17, 4.
22. Monda néki Jézus: Nem mondom néked, hogy hétszer csak, hanem hetvenhétszer is.
23. Annakokáért hasonlatos a mennyeknek országa a Királyhoz, ki az ő szolgáival akara számot vetni.
24. És mikor számot kezdett volna vetni, hozának ő eleibe egy *szolgát,* ki adós vala tízezer tálentommal.
25. És mikor az meg nem fizethetne, parancsolá annak Ura, hogy eladnák azt és feleségét, és gyermekeit és mindenét, a mije vala, hogy az *adósság* meglenne.
26. Leborúlván azért az a szolga, könyörög vala az ő Urának, ezt mondván: Uram! múljék el ellenem való haragod, és mindenekről megelégítlek.
27. Könyörülvén azért *rajta* annak a szolgának Ura, elbocsátá őtet, és megengedé néki az adósságot.
28. Kimenvén pedig az a szolga, találá egyet az ő szolgatársai közűl, ki néki adós vala száz pénzzel: és megragadván azt, fojtogatja vala, ezt mondván: Fizesd meg a mivel tartozol!
29 Leborúlván azért az ő szolgatársa ő előtte, könyörög vala néki, mondván: Múljék el *csak most* ellenem való haragod, és mindenekről megelégítlek!
30 Amaz pedig nem akará, hanem elmenvén veté azt a tömlöczbe, mígnem megadná az adósságot
31 Mikor pedig látták volna annak szolgatársai, a melyek lettek vala, igen megszomorodának, és elmenvén mindeneket eleibe adának az ő Uroknak, a melyek lettek vala.
32 Akkor előhívatván az ő Ura, monda néki Gonosz szolga minden adósságodat megengedém néked, mivelhogy könyörgél nékem.
33. Nem kellett-é néked is könyörülnöd a te szolgatársadon, miképen én is könyörültem rajtad?
34. És megharagudván az ő Ura, adá azt a hóhérok kezekbe, mígnem mind megadná, a mivel néki tartoznék.
35. Ezenképen cselekeszik az én mennyei Atyám is veletek, ha meg nem bocsátja * kiki az ő attyafiának ellene való vétkét szíve szerint. * rész 6, 15.

XIX. RÉSZ.

Házassági elválás: herélt emberek megkülömböztetések: apró gyermekek megáldatások: mi viszen az örök életre, s mi vonszon el attól.

És mikor elvégezte volna Jézus e beszédeket, Galileából elindula, és * méne Júdeának határiba, a Jordánon általkelvén. * Márk 10, 1.
2. És követé őtet nagy sokaság, és meggyógyítá azokat ott.
3. Akkor hozzá menének a Farizeusok, kik * kisértvén őtet, ezt kérdik vala tőle: Szabad-é embernek elbocsátani az ő feleségét akármi vétekért? * Márk 10, 2.
4. Ő pedig felelvén, monda: Nem olvastátok-é, hogy a Teremtő az első *teremtés*ben férjfiat * és asszonyt teremtett? * 1 Móz. 1, 27.
5. És azt mondotta: * Annakokáért elhagyja ember attyát és annyát: és ragaszkodik az ő feleségéhez, és ketten lésznek egy testté. * 1 Móz. 2, 24.
6. Azért többé immár nem kettő, hanem egy test. A mit azért Isten egybe szerkesztetett, az ember el ne válaszsza.
7. Mondának néki: Miért parancsolta tehát Mózes, hogy *a férjfiú* * elválásról való bizonyságlevelet adjon *az ő feleségének* és azt elbocsássa. * 5 Móz. 24, 1.

8. Felele nékik: Mózes a ti szívetek-
nek keménységéért engedte volt meg
néktek, hogy elbocsássátok a ti feleségi-
teket; de nem úgy volt eleitől fogva.
9. Mondom pedig néktek hogy valaki
elbocsátándja * az ő feleségét, hanem
ha paráznaságért, és mást vejénd, pa-
rázna lészen az, és a ki *ok nélkül* el-
bocsáttatott asszonyt vejénd feleségül,
az is parázna lészen. * rész 5. 32
10. Mondának néki az ő tanítványai:
Ha így vagyon a férjfiúnak dolga az ő
feleségével, nem jó tehát megházasodni.
11. És ő monda nékik: Nem mindenek
veszik bé ezt a beszédet, hanem *azok,*
a kiknek adatott.
12. Mert vagynak herélt emberek, kik
az ő annyok méhéből úgy születtek: és
vagynak herélt emberek, kik emberek-
től heréltettek meg; és vagynak herélt
emberek, kik magok herélték meg ma-
gokat a mennyeknek országáért. A ki
béveheti *ezt,* vegye bé.
13. Akkor hozának ő eleibe * kis gyer-
mekeket, hogy az ő kezeit vetné azokra,
és imádkoznék *érettek,* a tanítványok
pedig dorgálják vala azokat.
* Márk 10, 13—16.
14. Jézus pedig monda: Hagyjatok bé-
két e kis gyermekeknek, és ne tiltsátok
meg őket, hogy hozzám ne jöjjenek:
mert ilyeneké a mennyeknek országa.
15. És mikor az ő kezét reájok vetette
volna, elméne onnét.
16. És ímé egy *ember* hozzá járulván,
monda néki: * Jó Mesterem! micsoda
jót cselekedjem, hogy az örök életet ve-
hessem? * Luk. 18, 18—25.
17. És ő monda annak: Miért mon-
dasz engem jónak? Nincsen senki jó
több az egy Istennél. Ha pedig bé
akarsz az életre menni, tartsd meg a
parancsolatokat.
18. Monda az Jézusnak: Melyeket?
Jézus pedig monda: Ne * ölj. Ne pa-
ráználkodjál. Ne orozz. Hamis vallást
ne tégy. * 2 Móz. 20, 12—16.
19. Tiszteljed atyádat és anyádat: és
szeressed felebarátodat mint te maga-
dat.
20. Monda néki az ifjú: Mind ezeket
megtartottam ifjúságomtól fogva: Mi
fogyatkozás vagyon még bennem?
21. Monda néki Jézus: Ha tökéletes
akarsz * lenni, eredj el, add el minden
marhádat, és osztogasd a szegényeknek,
és kincsed lészen mennyországban; és
jere és kövess engemet. * Márk 10, 21—23.
22. Mikor hallotta volna pedig az ifjú
e beszédet, elméne megszomorodva:
mert sok jószága vala.
23. Jézus pedig monda az ő tanítvá-
nyinak: Bizony mondom néktek, hogy
a gazdag nehezen megyen bé menny-
országba.
24. Ismét pedig mondom néktek, hogy
könnyebb a tevének általmenni a tőnek
fokán, hogynem a gazdagnak Isten or-
szágába menni.
25. *Ezeket* pedig meghallván a tanít-
ványok, igen megháborodának és mon-
dának: Kicsoda idvezülhet tehát?
26. Jézus pedig *reájok* tekintvén monda
nékik: Az embereknél az lehetetlen, de
az Istennél * mindenek lehetségesek.
* Luk 1, 37.
27. Akkor Péter felelvén, monda * néki.
Ímé mi mindeneket elhagytunk és követ-
tünk tégedet: mint lészen azért dolgunk?
* Márk 10, 28—31
28. Jézus pedig monda nékik Bizony
mondom néktek, ti kik engemet * kö-
vettetek, amaz újonnan való születés-
kor, mikor ülénd az embernek Fija az ő
dicsőséges székibe, ti is ültök tizenkét
székekben, és megítélitek az Izráelnek
tizenkét nemzetségit. * Luk 22, 28—30
29. És valaki elhagyja házait, attya-
fiait, nénnyeit, hugait, attyát, annyát,
feleségit, gyermekit, jószágát az én ne-
vemért, száz annyit vészen, és az örök
életet örökség szerint bírja.
30. Sok elsők pedig lésznek * utolsók,
és *sok* utolsók elsők. * Luk 13, 30.

XX. RÉSZ.

Munkások vitetnek a szőlőbe: Krisztus szen-
vedésit jövendöli: Zebedeus fijainak kérések:
két vakok gyógyittatnak.

Mert hasonló a mennyeknek országa
a Gazdához, ki jó reggel kimegyen mí-
veseket fogadni szőlőjébe.
2. És megszerződvén a mívesekkel egy
napra tíz-tíz pénzbe, elküldé őket az ő
szőlőjébe.
3. És kimenvén három órakor láta
más rendbelieket is a piaczon állván
hívalkodni.
4. És monda azoknak: Menjetek el ti
is a szőlőbe, és a mi igaz, néktek meg-
adom.
5. Azok pedig elmenének. És ismét
hat és kilencz órakor kimenvén, szinte
azonképen cselekedék.
6. Tizenegy órakor pedig kimenvén,
talála más rendbelieket, állván híval-
kodni, és monda nékik: Miért állotok
itt napestig hívalkodván?
7. Mondának néki. Mert senki nem

fogadott meg minket. És monda nékik: Menjetek el ti is a szőlőbe, és a mi igaz lejénd, elveszitek.
8. Mikor pedig estve volna, monda a szőlőnek Ura az ő Vinczelérének: Hívd elő a míveseket, és fizess meg nékik, elkezdvén az utolsókon mind az elsőkig.
9. És mikor előjöttek volna, a kik tizenegy órakor mentek vala a munkára, azok is fejenként tíz-tíz pénzt vőnek.
10. Eljövén pedig az elsők, állítják vala, hogy ők többet vennének, de azok is fejenként tíz-tíz pénzt vőnek.
11. És mikor felvették volna a pénzt, zúgolódnak vala a Gazda ellen.
12. Ezt mondván: Ez utolsók csak egy óráig munkálkodtak, és azokat velünk egyenlőkké tetted, kik a napnak terhét és hévségét szenvedtük.
13. Ő pedig felelvén, monda egynek közűlök: Barátom! semmi bosszút nem teszek rajtad; avagy nem tíz pénzbe szerződtél-é meg velem?
14. Vedd fel a mi tiéd és menj el. Én pedig az utolsónak is annyit akarok adni, mint néked.
15. Avagy nem szabad-é nékem * az én marhámból azt mívelnem, a mit akarok? avagy a te szemed azért-é gonosz, hogy én jó vagyok? * Róm. 9, 21.
16. E képen az utolsók * elsők lésznek, és az elsők utolsók; mert sokan vagynak a hívatalosok, † de kevesen a választottak. * Luk. 13, 29. 30. † rész 22, 14.
17. És felmenvén Jézus * Jérusálembe, maga mellé vevé a tizenkét tanítványokat csak magokat az úton, és monda nékik: * Márk 10, 32. 34. Ján. 18, 28 –31. Csel. 3, 13—15.
18. Ímé felmegyünk Jérusálembe, és az embernek Fija elárultatik a Papi-fejedelmeknek, és az Írástudóknak, és halálra kárhoztatják őtet.
19. És adják őtet a Pogányok kezekbe, hogy megcsúfolják, megostorozzák és megfeszítsék; de harmadnap feltámad.
20. Akkor méne ő hozzá a Zebedeus fijainak annyok az ő fijaival egybe, térdre leesvén és akarván ő tőle valamit kérni.
21. Jézus pedig monda néki: Mit akarsz? És az monda néki: Parancsoljad hogy az én két fijaim üljenek a te országodban, egyik jobbkezed felől, a másik balkezed felől.
22. Felelvén pedig Jézus, monda: Nem tudjátok mit kértek. Megihatjátok-é * a pohárt, melyet én megiszom, és a keresztséggel † megkeresztelkedhettek-é, melylyel én megkeresztelkedem? és mondának néki: Megmívelhetjük.
* rész 26, 39. 42. † Luk. 12, 50.
23. Akkor monda nékik: * Az én poharamat bizonyára megiszszátok, és azzal a keresztséggel megkeresztelkedtek, melylyel én megkeresztelkedem; hogy pedig az én jobb- és balkezem felől üljetek, nem én adhatom, hanem adatik azoknak, a kiknek az én Atyámtól megkészíttetett. * Márk 10, 35—40.
24. És * mikor ezt hallották volna a tíz tanítványok, megháborodának a két atyafiak felől. * Márk 10, 41.
25. Jézus pedig előszólítván őket, mondja: * Tudjátok hogy a Pogányoknak Fejedelmeik uralkodnak azokon, és a kik Hatalmasok, hatalmaskodnak azokon. * Luk. 22, 24—27.
26. De nem * úgy lészen ti köztetek, hanem a ki köztetek nagy akar lenni, legyen ti szolgátok. * 1 Pét. 5, 2. 3.
27. És valaki ti köztetek akar * első lenni, legyen ti szolgátok. * Márk 9, 33—35.
28. Mint az embernek Fija, nem jött hogy szolgáljanak néki, hanem hogy ő * szolgáljon, és adja az ő † életét váltságúl sokakért. * Ján. 13, 14. Filip. 2, 7. † 1 Tim. 2, 6. 1 Pét. 1, 18. 19.
29. És mikor Jérikhóból kimennének, követé őtet nagy sokaság.
30. És ímé * két vakok, kik ülnek vala az út mellett, mikor hallották volna hogy Jézus azon menne el, kiáltnak vala, mondván: Uram Dávidnak Fija, könyörülj rajtunk! * Márk 10, 46—52.
31. A sokaság pedig dorgálja vala őket, hogy hallgatnának; azok pedig annál inkább kiáltnak vala, mondván: Uram Dávidnak Fija, könyörülj rajtunk!
32. És mikor megállott volna Jézus, előszólítá őket, és monda: Mit akartok hogy cselekedjem veletek?
33. Mondának néki: Uram! hogy a mi szemeink megnyilatkozzanak.
34. És könyörűlvén rajtok Jézus, illeté az ő szemeiket, és mindjárt megnyilatkozának az ő szemeik, és követék őtet.

XXI. RÉSZ.

Krisztus szamáron ülvén bémegyen Jérusálembe: a vásárlókat kiűzi a templomból: a figefa megszárad: kik tészik Isten akaratját: Isten szőlője: Szegeletkő.

És mikor közelgettek volna Jérusálemhez, és jutottak volna Betfagéba, az Olajfáknak hegyéhez, * elküldé akkor Jézus kettőt az ő tanítványai közűl.
* Márk 11, 1. sat.

2. Ezt mondván nékik: Menjetek ím ez faluba, mely előttetek vagyon, és mindjárt találtok egy megkötött szamárt, és az ő vemhét vele együtt; oldjátok el, és hozzátok nékem.

3. És ha valaki néktek valamit szóländ, mondjátok hogy az Úr szűkölködik ezek nélkűl, és azonnal elbocsátja azokat.

4. Ez pedig mind azért lett, hogy bételnék a Próféta mondása, ki így szólott:

5. Mondjátok meg a Sion leányának: Imé a te * Királyod jő néked alázatosan, szamár hátán ulvén és tereh alá szoktatott *szamár* vemhének hátán.
*Zak. 9, 9. Ésa. 62, 11.

6. Elmenének pedig az ő tanítványai, és úgy cselekedének a mint nékik parancsolta vala Jézus.

7. És elhozák a szamárt és annak vemhét, és az ő *felső* ruháikat azokra * teríték, és Jézust ülteték azokon felűl.
*2 Kir. 9, 13.

8. A több sokaság pedig ruháit az útra teríti vala; némelyek ágakat szegdelnek vala a fákról, és *azokat* hintik vala az útra.

9. A mely sereg pedig elől és hátul megyen, kiált vala, mondván: Légy segítségűl *Isten* a * Dávid fijának! Áldott legyen, a ki † jött az Úrnak nevében! Légy segítségűl *Isten! ki vagy* a magasságban. *rész 9, 27. † Zsolt. 118, 25. 26.

10. És mikor bément volna Jérusálembe megháborodék az egész város, ezt mondván: Kicsoda ez?

11. A sokaság pedig ezt mondja vala: Ez ama Jézus, a Názáretből, Galilea *városából* való Próféta.

12. És béméne Jézus az Isten templomába, és * kiüzé mind azokat, a kik árulnak és vásárolnak vala a templomban; és a pénzváltóknak asztalaikat, és a galambárosoknak székeiket felforgatá.
*Luk. 19, 45. Ján. 2, 14—16.

13. És monda nékik: Meg vagyon írva: Az én házam imádkozás házának * mondatik; ti pedig azt latroknak barlangjokká † tettétek.
*Ésa. 56, 7. † Jer. 7, 11.

14. És menének akkor ő hozzá vakok és sánták a templomban, * és meggyógyítá azokat. *Luk. 19, 47.

15. Mikor látták volna pedig a Papifejedelmek és az Írástudók a csuda dolgokat, melyeket cselekedett vala, és hallották * volna a gyermekeket kiáltani a templomban, és ezt mondani: Légy segítségűl *Isten* a Dávid fijának! megharaguvának. *Márk 11, 18.

16. És mondának néki· Hallod-é a mit ezek mondanak? Jézus pedig monda nékik: Jól hallom· soha nem olvastátok-é *ezt?* A kicsiny és csecsszopó gyermekek * szájok által végezted el a dícséretet? *Zsolt 8, 3.

17. És őket elhagyván, kiméne a városból Bethániába, s ott marada szálláson.

18. Reggel pedig a városba * bétérvén, megéhezék. *Márk 11, 20 21.

19. És mikor látott volna egy figefát az út mellett, oda méne a fához, és nem találа semmit azon, hanem csak a leveleit; és monda annak: Soha örökké te rajtad ezután gyümölcs ne teremjen: És azonnal megszárada a figefa.

20. Mikor azért ezt látták volna a tanítványok, elcsudálkozának, mondván: Mimódon mindjárt megszárada a figefa?

21. Felelvén pedig Jézus, monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy ha hitetek lejénd, * és nem kételkedtek, nem csak ilyen *dolgot* cselekesztek *a minémű esett e* figefán; hanem ha ezt mondjátok ím ez hegynek: Kelj fel, és szökjél a tengerbe; meglészen.
*rész 17, 19. 20. Luk. 17, 6.

22. És valamit kéréndetek * könyörgéstekben, ha hiéndetek, elveszitek.
*Luk. 11, 9. Ján. 14, 13.

23. És mikor ment volna a templomba, a Papifejedelmek és a népnek Vénei hozzá menének, mikor tanítana, és mondának: Micsoda * méltósággal cselekeszed ezeket, s ki adta néked e méltóságot?
*Márk 11, 27—33. Csel. 4, 7.

24. Felelvén pedig Jézus, monda nékik: Én is kérdelek titeket egy dologra melyre ha megfeleltek nékem, én is megmondom néktek, micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

25. A János keresztsége honnét vala, mennyből-é vagy emberektől? Amazok pedig magokban ilyen módon okoskodnak vala: Ha azt mondjuk hogy mennyből volt, azonnal ezt mondja nékünk: Miért nem hittetek tehát néki?

26. Ha pedig ezt mondjuk, hogy emberektől volt: félünk a községtől: mert Jánost mindnyájan úgy tartják mint Prófétát.

27. És felelvén Jézusnak, mondának: Nem tudjuk. Monda nékik Jézus is: Én sem mondom meg néktek micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

28. Mint tetszik pedig néktek: Egy embernek vala két fija; és járulván az egyikhez, monda: Eredj el fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben.

29. És az felelvén, monda: Nem megyek: de azután meggondolván magát, elméne.
30. És a másikhoz járulván, hasonlóképen szóla; és az felelvén, monda: *Én elmegyek* Uram! * de nem méne el.
* Ezék 33, 31.
31. E kettő közűl melyik cselekedte az attyának akaratját? Mondának néki: Az első. Monda Jézus nékik: Bizony mondom néktek, a fukarok és a parázna asszonyok elővésznek titeket az Istennek országában:
32. Mert eljött hozzátok *Keresztelő* János, az igazságnak úta és nem hivétek néki: a fukarok és a paráznák hivének * néki: Ti pedig, kik ezt láttátok, nem tértetek meg azután, hogy néki hinnétek. * Luk. 3, 12—14.
33. Halljatok más példabeszédet: Vala egy gazda ember, ki * plántála szőlőt, és azt gyepűvel körűlvevé, és abban emele sajtót és épite tornyot, és azt munkásokra bízván, ő maga messze földre méne. * Zsolt. 80, 9. 10. Ésa. 5, 1. 2. 7.
34. És mikor a gyümölcsérésnek ideje eljött volna, elküldé az ő szolgáit a munkásokhoz, hogy a szőlőnek gyümölcséből hoznának;
35. A munkások pedig megfogván az ő szolgáit, némelyet azokban megverének, némelyet * megölének, némelyet pedig megkövezének.
* 2 Krón. 24, 19. 21. rész 23, 34—37.
36. Ismét más rendbeli szolgákat bocsáta, többeket az előbbieknél, és azokkal is úgy cselekedének.
37. Utólszor pedig elküldé a maga fiát, mondván. Megbecsűlik az én fiamat.
38. A munkások pedig látván a *Gazdának* fiját, mondának magok közt: Ez az * örökös, jertek öljük meg őtet és foglaljuk el az ő örökségét.
* Zsid. 2, 1. 2—5.
39. És megfogván azt, kiveték a szőlőből, és megölék őtet.
40. Mikor azért megjövénd a szőlőnek Ura, valyon mit cselekeszik azokkal a *szőlőnek* munkásival?
41. És mondának néki: A gonoszokat gonoszúl elveszti, az ő szőlőjét pedig más rendbeli munkásoknak adja, kik a szőlőnek gyümölcsét beadják, mikor alkalmatos ideje lészen.
42. Monda nékik Jézus: Soha nem olvastátok-é az Irásokban: A mely követ az építők * megvetettek, az lett a szegeletnek feje. Az Úrtól lett ez, és csudálatos dolog mi előttünk?
* Zsolt. 118, 22. Ésa. 8, 14. 15.
43. Annakokáért mondom néktek, hogy elvétetik tőletek az Istennek országa, és adatik a *Pogány*népnek, hogy annak gyümölcsét teremje.
44. És a ki esik * erre a kőre, megromol; a kire pedig felűl † esendik, elrontja azt. * Ésa. 8, 15. † Dán. 2, 34.
45. És mikor hallották volna a Papifejedelmek és Farizeusok az ő példabeszédit, megérték hogy ő rólok mondotta volna;
46. És mikor akarnák őtet megfogni, megfélemlének a községtől: mert úgy tartják vala őtet, mint * Prófétát.
* Jan. 7, 40. 41.

XXII. RÉSZ.

Menyegzőnek példája: Pogányok hivataljok: kérdések a Császár adójáról, halottak feltámadásokról, nagyobb parancsolatról: ki Fija a Krisztus.

És felelvén Jézus, ismét szóla nékik példabeszédek által, mondván:
2. Hasonlatos a mennyeknek országa a Királyhoz; * ki az ő fijának menyegzői lakodalmat szerze.
* Luk. 14, 16—24. Jel. 19, 7—9.
3. És elküldé az ő szolgáit, hogy elhívnák azokat, kik a lakodalomba hívatalosok valának; de nem akarának eljőni.
4. Ismét elkülde más szolgákat, mondván: Mondjátok meg a hívatalosoknak: Ímé az én ebédemet * elkészítettem, az én tulkaim és madaraim megölettettek, és mindenek készek; jertek el a lakodalomba. * Péld. 9, 1—5.
5. Amazok pedig magokat vonogatván, némely közűlok az ő jószágába méne, némely az ő kereskedésére;
6. A többi pedig megfogván az ő szolgáit, bosszúsággal illeték és megölék őket.
7. A Király pedig mikor *ezt* hallotta volna, megharaguvék, és az ő hadát elküldvén, elveszté a gyilkosokat, és azoknak városokat felgyujtá.
8. Akkor monda az ő szolgáinak: A lakodalom ugyan megkészíttetett: de a kik hívatalosok valának, nem * voltak méltók. * vers 3. 5. 6.
9. Menjetek el azért az útaknak fejeire, és valakiket találtok, hívjátok bé a lakodalomba.
10. És kimenvén a szolgák az útakra, mindeneket bégyüjtének, valakiket találának, jókat és gonoszokat elegy, és bételék a lakodalmas ház vendégekkel.
11. És bémenvén a Király, hogy megtekintené a vendégeket, láta ott egy

embert, kinek nem vala menyegzői ruhája.
12. És monda néki: Barátom! mimódon jöttél ide, holott nincsen menyegzői ruhád? És az megnémula.
13. Akkor monda a Király a szolgáknak: Ennek kezeit és lábait megkötözvén, vigyétek el *innen*, és vessétek a külső setétségre: * ott lészen sírás és fogaknak csikorgatások. * rész 8, 12.
14. Mert sokan vagynak a hívatalosok, de * kevesen a választottak. * rész 20, 16.
15. Akkor a Farizeusok elmenvén, tanácsot tartának, hogy * megfognák őtet az ő beszédében.
* Márk 12, 12—17. Luk. 20, 20—25.
16. Azért küldék ő hozzá az ő tanítványikat a Heródes szolgáival, kik így szólának: Mester! tudjuk hogy te igaz vagy, és az Istennek útát igazán tanítod, és hogy senkivel nem gondolsz, mivelhogy az embereknek személyekre nem nézsz.
17. Mond meg azért nékünk mint tetszik néked: Kell-é a Császárnak adót fizetnünk, vagy nem?
18. És megesmérvén Jézus az ő álnokságokat, monda: Mit kísértgettek engemet, képmutatók?
19. Mutassatok nékem egy adópénzt. És ők mutatának néki egy pénzt.
20. És monda nékik: Kié ez a kép, és a felibe való írás?
21. Mondának néki: A Császáré. Akkor monda nékik: Adjátok meg azért, a mi a Császáré, * a Császárnak, és a mi Istené, Istennek. * Róm. 13, 7.
22. Mikor azért *ezt* hallották volna, elcsudálkozának: és elhagyván őtet, elmenének.
23. Ugyanazon a napon menének ő hozzá a Sadduczeusok, * kik a feltámadást tagadják és kérdést tőnek néki.
* Márk 12, 18—27. Luk. 20, 27—39. Csel. 23, 8.
24. Ezt mondván: Mester! Mózes ezt parancsolta: Hogyha valaki meghaland magzatok nélkűl, annak attyafia * elvegye az ő feleségét mint sógorasszonyt és az ő *megholt* attyafiának magot támaszszon. * 5 Móz. 25, 5. 6.
25. Voltak pedig mi nálunk hét attyafiak; és az első feleséget vévén magának, meghala; és mivelhogy nem valának magzatai, az ő feleségét hagyta az ő attyafiára.
26. Hasonlóképen a második és harmadik is, mind hetediglen.
27. Utólszor pedig az asszony is meghala.
28. A feltámadás*nak idején* azért melyiké lészen az asszony? mert az mind a hétnek felesége volt.
29. És felelvén Jézus, monda nékik: Tévelygetek, mivelhogy nem tudjátok az Írásokat, sem az Istennek hatalmát:
30. Mert a feltámadás*nak idején* feleséget nem vésznek, sem házasságra nem adatnak, hanem olyanok lesznek mint az Istennek Angyalai mennyben.
31. A halottaknak feltámadások felől pedig nem olvastátok-é a mit Isten mondott néktek, ilyen módon:
32. Én vagyok * Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene, és Jákóbnak Istene. Az Isten *pedig* nem holtaknak, hanem élőknek Istenek. * 2 Móz 3, 6
33. És mikor ezt hallotta volna a sokaság, elcsudálkozék az ő tudományán.
34. A Farizeusok pedig, mikor hallották volna, hogy *Jézus* * bédugta volna szájokat a Sadduczeusoknak, egybegyűlének. * Márk 12, 28.
35. És megkérdé őtet ő közűlök egy Törvénytudó, kísértvén őtet, és mondván:
36. Mester! melyik a nagy parancsolat a törvényben?
37. Jézus pedig monda néki: Szeressed * a te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből.
* 5 Móz. 6, 5.
38. Ez az első és nagy parancsolat;
39. A második pedig hasonlatos ehez: Szeressed * felebarátodat mint te magadat. * 3 Móz. 19, 18.
40. E két parancsolatoktól függ az egész törvény és a Próféták *írások*.
41. Mikor pedig a Farizeusok egybegyűltek volna, kérdé * őket Jézus.
* Márk 12, 35—37. Luk. 20, 41.
42. Ezt mondván: Mi tetszik néktek ama Krisztus felől, ki fija? Mondának néki: Dávidé.
43. Monda nékik *Jézus:* Mint vagyon tehát, hogy Dávid a Szent Lélek által őtet Urának hívja, ezt mondván:
44. Monda az Úr * az én Uramnak: ülj az én jobbkezem felől, míglen vetem a te ellenségidet a te lábaid alá zsámolyúl. * Zsolt. 110, 1. Zsid. 1, 13.
45. Ha azért Dávid nevezi őtet Urának, mimódon fija?
46. És senki semmit nem felelhet vala néki, sem pedig az naptól fogva senki őtet többé *semmiről* nem meré megkérdeni.

XXIII. RÉSZ.

A Farizeusoknak tudományok: életek, jajjok, és az öldöklő Jérusálem leiratik.

Akkor Jézus szóla a sokaságnak és az
ő tanítványinak.
2. Mondván: A Mózes * székiben ül-
nek az Írástudók és a Farizeusok.
*Neh. 8,4.
3. Mindeneket azért, melyeket néktek
parancsolnak, hogy megtartsátok, meg-
tartsátok és megcselekedjétek: de az ő
cselekedeteik szerint ne cselekedjetek:
mert ők mondják, de nem tartják meg.
4. Mert ők nehéz és elhordozhatatlan
terheket * kötöznek egybe, és azokat ve-
tik az embereknek hátokra; de ők azo-
kat csak ujjokkal sem akarják illetni.
*Luk. 11,46. Csel. 15,10.
5. Minden ő cselekedeteiket pedig csak
azért cselekeszik, hogy az emberektől
láttassanak: mert megszélesítik az ő
homlokokon való * filaktériomokat, és
köntösöknek † prémjeit meghosszabbít-
ják. *5 Móz. 6,8. †4 Móz. 15,38. 39.
6. És a lakodalmakban a fő helyet sze-
retik, és a gyülekezetekben * az elöl-
ülést. *Márk 12,38. 39. Luk. 11,43.
7. És a piaczokon való köszöntetése-
ket, és hogy az emberek így nevezzék:
Mester, Mester!
8. Ti pedig ne hívattassatok Mesterek-
nek: mert egy a ti Mestertek, a Krisz-
tus; ti pedig mindnyájan atyafiak vagy-
tok.
9. És *senkit* e földön Atyátoknak ne
nevezzetek: mert egy a ti * Atyátok, a
ki mennyben vagyon. *Mal. 1,6.
10. Ne hívattassatok Doktoroknak is:
mert egy a ti * Doktorotok a Krisztus.
*Ésa. 55,4.
11. Hanem a ki köztetek * legnagyobb,
legyen ti szolgátok. *rész 20,26.
12. Valaki pedig magát * felmagasz-
talja, megaláztatik: és a ki magát meg-
alázza, felmagasztaltatik. *1 Pét. 5,5.
13. De jaj néktek képmutató Írástu-
dók * és Farizeusok: mert a mennyek-
nek országát bézárjátok az emberek
előtt: mert ti nem mentek bé, és a kik
bé akarnának menni, azokat is nem bo-
csátjátok. *Luk. 11,52.
14. Jaj néktek képmutató Írástudók
és * Farizeusok: mert a *szegény* özve-
gyeknek házokat megemésztitek hosszú
könyörgésnek színe alatt, annakokáért
súlyosabb lészen a ti büntetéstek.
*Luk. 20,47.
15. Jaj néktek képmutató Írástudók
és Farizeusok: mert mind a tengert,
mind a földet elkerülitek, hogy Pogány-
ból Zsidót tégyetek, és mikor Zsidóvá
lejénd, azt a gyehennának fijává tészi-
tek, kétszerte inkább hogynem mint ti
volnátok.
16. Jaj néktek vak vezérek: kik ezt
mondjátok: Valaki esküszik a tem-
plomra, semmi * az; valaki pedig es-
küszik a templomnak aranyára, bűnös
az. *rész 5,34. 35.
17. Bolondok és vakok: mert melyik
nagyobb, az arany-é vagy a templom,
mely szentté teszi az aranyat?
18. És valaki esküszik az oltárra,
semmi az; de valaki esküszik az ol-
tárra tett ajándékra, bűnös az.
19. Bolondok és vakok: mert melyik
nagyobb, az ajándék-é vagy az * oltár,
mely megszenteli az ajándékot?
*2 Móz. 29,37.
20. A ki azért esküszik az oltárra,
arra is esküszik, és mind azokra, me-
lyek az *oltár*on vagynak.
21. És a ki esküszik a templomra,
mind arra esküszik, mind pedig arra,
a ki a *templom*ban * lakozik. *1 Kir. 8,13.
22. És a ki esküszik az égre, esküszik
az Istennek királyiszékire, és arra a ki
abban ül.
23. Jaj néktek képmutató Írástudók
és Farizeusok: mert megdézmáljátok a
mentát, * a kaprot, a köményt: és el-
hagyjátok, a mi a törvényben fő dolog
volna, az ítéletet, az irgalmasságot és a
tökéletességet: ezeket kellene cselekedni,
amazokat is el nem *kellene* hagyni.
*Luk. 11,42. 18,12.
24. Vak vezérek, kik megszűritek a
szúnyogot, a tevét pedig elnyelitek.
25. Jaj néktek képmutató Írástudók
és Farizeusok: mert megtisztítjátok * a
pohárnak és a tálnak külső részét, belől
pedig azok rakvák ragadománnyal és
mértékletlenséggel. *Luk. 11,39–41.
26. Vak Farizeé, tisztítsd meg először
a mi belől vagyon a pohárban és a tál-
ban, hogy a mi kivűl vagyon az is tiszta
legyen.
27. Jaj néktek képmutató Írástudók és
Farizeusok: mert szinte hasonlatosok
vagytok a megfejéríttetett * koporsók-
hoz, melyek kivűl ugyan szépeknek tet-
szenek; belől pedig rakvák holtaknak
tetemeivel, és minden undoksággal.
*Luk. 11,44.
28. Ezenképen ti is kivűl ugyan láttat-
tok az embereknek igazaknak: de belől
rakvák vagytok képmutatással és min-
den *Isten* törvénye ellen való bűnnel.
29. Jaj néktek képmutató Írástudók
és Farizeusok; mivelhogy * építitek a

Prófétáknak koporsóikat, és az igazaknak temetések helyét ékesgetitek.
*Luk. 11, 47–49.
30. És ezt mondjátok: Ha a mi atyáinknak idejekben éltünk volna, nem lettünk volna nékik társaik a Prófétáknak öletésekben.
31. Azért ti magatok ellen bizonyságot tésztek, hogy ti fijai vagytok azoknak, kik megölték a Prófétákat.
32. Ti is töltsétek bé a ti atyáitoknak mértékeket,
33. Kígyók, * mérges kígyóknak nemzetségei, mimódon távoztathatjátok el a gyehennának büntetését? *rész 3, 7.
34. Azokáért ímé én bocsátok ti hozzátok Prófétákat és Bölcseket és Írástudókat, és azok közűl némelyeket megöltök és megfeszítetek; és azok közűl némelyeket megostoroztok a ti zsinagógáitokban, és kergettek egyik városból a másikba.
35. Hogy szálljon ti reátok minden igaz vér, mely kiontatott e földön, az igaz Ábelnek* vérétől fogva mind a Zakariásnak, † Barakiás fijának véréig, kit megöltetek a templom között és az oltár között. *1 Móz. 4, 8. † 2 Krón. 24, 21.
36. Bizony mondom néktek, hogy mind ezek reá következnek e nemzetségre.
37. Jérusálem! Jérusálem! ki megölöd a Prófétákat és megkövezed azokat, kik te hozzád bocsáttatnak, menynyiszer akartam * egybegyüjteni a te fijaidat, miképen a tyúk az ő fijait egybegyüjti szárnyai alá; és nem akartátok? *Luk. 13, 34. 35.
38. Ímé *azért* a ti házatok * puszta lészen; *Zsolt. 69, 26.
39. Mert mondom néktek, hogy ez időtől fogva nem láttok engemet, mígnem *ezt* mondjátok: Áldott a ki jött az Úrnak nevében.

XXIV. RÉSZ.

Jérusálem utolsó veszedelmének és a Világ végének jelei.

És kimenvén Jézus a templomból, akar vala elmenni: és járulának ő hozzá az ő tanítványai, hogy mutogatnák a templom * épületit. *Márk 13, 1. 2. Luk. 21, 5. 6.
2. Jézus pedig monda nékik: Nem látjátok-é mind ezeket? Bizony mondom néktek: Nem marad ebben egy * kő más kövön, mely el nem romlana.
*Dán. 9, 26. Mik. 3, 12.
3. És mikor az Olajfáknak hegyén ülne, menének magánosan ő hozzá az ő tanítványai, és mondának: *Uram!* mond meg nékünk mikor lésznek ezek, és micsoda jele lészen a te eljöveteledének és e világ végének?
4. És felelvén Jézus monda nékik: Meglássátok hogy valaki titeket * el ne hitessen; *2 Thess. 2, 3.
5. Mert sokan fognak eljőni az én nevemben, kik ezt mondják: Én vagyok a Krisztus, és sokakat elhitetnek.
6. Következik ez is, hogy halljatok hadakozásokat, és hadakozásoknak híreit, meglássátok, hogy meg ne háborodjatok: mert szükség mind ezeknek meg lenniek, de még akkor nem lészen vége
7. Mert támad egyik nemzetség a másikra, egyik ország a másikra; és lésznek éhségek, döghalálok és földindulások minden helyeken.
8. Mind ezek pedig csak kezdeti lésznek a sok nyomorúságoknak.
9. Akkor megnyomorítanak * titeket és megölnek, és gyűlölségesek lésztek minden népek előtt az én nevemért.
*Márk 13, 9. Ján. 16, 2.
10. És akkor sokan megbotránkoznak, és egyik a másikat elárulja, és egyik a másikat gyűlöli.
11. És sok * hamis Próféták támadnak, kik sokakat elhitetnek.
*Márk 13, 6. 2 Pét. 2, 1.
12. És mivelhogy a bűn igen megsokasodik, az atyafiúi szeretet is igen meghidegedik sokakban.
13. De a ki végig * megmarad, az idvezűl. *Jel. 2, 10. 26.
14. És prédikáltatik az *Isten* országának Evangyélioma az * egész földön, hogy *az* minden Pogányoknak bizonyságúl legyen, és ezek után eljő *Jérusálemnek* vége. *Róm. 15, 18.
15. Mikor azért látándjátok ama pusztító utálatosságot, mely a szent helyen fog állani, mely megmondatott * Dániel Prófétától: (a ki olvassa, jól gondolkodjék róla.) *Dán. 9, 27.
16. Akkor a kik Júdeában * *lésznek,* fussanak a hegyekre. *Márk 13, 14–20.
17. A ki felső házában *lészen,* ne szálljon alá, hogy valamit házából kivigyen.
18. És a ki a mezőn lészen, ne térjen haza, hogy az ő ruháit elvigye.
19. Jaj pedig a terhes asszonyoknak, és a szoptatóknak azokon a napokon.
20. Imádkozzatok pedig, hogy télben ne legyen futástok, se Szombatnapon;
21. Mert lészen akkor nagy * nyomorúság, minémű nem volt e világ kezdetitől fogva ez ideig, ezután is nem lészen. *Luk. 19, 43. 44. 21, 24.

22. És ha azok a napok meg nem rövidíttettek volna, mindenestől fogva elveszne minden ember, de a választottakért megrövidíttetnek a *nyomorúságnak* napjai.

23. Akkor ha valaki ezt mondja néktek: Ímé itt *vagyon* * a Krisztus, vagy amott: ne hidjétek; * Márk 13, 21.

24. Mert hamis * Krisztusok és hamis Próféták támadnak, és nagy jeleket és csudákat tésznek, úgyannyira hogy elhitessék, ha lehetne, a választottakat is. * 2 Thess 2, 9. 10.

25. Ímé eleve * megmondottam néktek. * Márk 13, 22 23.

26. Azért ha ezt mondándják néktek: Ímé * a pusztában vagyon; ne menjetek ki. Ímé a rejtekházakban; ne hidjétek; * Luk. 17, 23—25.

27. Mert miként a villámás kijő napkeletről, és megtetszik napnyugotra is, úgy lészen az ember Fijának eljövetele is.

28. Mert valahol lejénd a * dög, oda gyülnek a saskeselyűk. * Luk. 17, 37.

29. Mindjárt pedig azoknak a napoknak nyomorúságok után a * nap meghomályosodik, es a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak az égről, és az egeknek hatalmasságai megháborodnak. * Luk. 21, 25.

30. Akkor megtetszik az ember Fijának jele az égben, és akkor a földnek minden némzetségei sírnak, és meglátják * az embernek fiját eljőni az égnek felhőiben, nagy hatalommal és dicsőséggel. * Jel. 1, 7.

31. És ő elküldi az ő Angyalit trombitának * hatalmas szavával, és az ő választottit egybegyüjtik a négy szelekről, az egeknek egyik végektől fogva a másik végekig. * 1 Kor 15, 52. 1 Thess. 4, 16.

32. A figefáról pedig végyetek példát: mikor az ő ága gyenge és levelezik; tudjátok hogy közel vagyon a nyár.

33. Azonképen ti is mikor mind ezeket látándjátok, tudjátok hogy közel vagyon a *Krisztus, és csak* az * ajtó előtt. * Jak. 5, 9.

34. Bizony mondom néktek, hogy el nem mulik e mostani egy nemzet, mígnem mind ezek meglésznek.

35. Az ég és a föld * elmulnak, de az én beszédim semmiképen el nem mulnak. * 2 Pét. 3, 10.

36. Ama napot pedig és órát senki nem * tudja, még a mennyei Angyalok is; hanem csak az én Atyám egyedül. * Márk 13, 32.

37. Minémű *vala* pedig Noénak * ideje, olyan lészen az ember Fijának eljövetelének *is ideje:* * 1 Móz. 6, 5—7. 7, 7.

38. Mert mint az özönvíz előtt való napokban, esznek * és isznak vala, házasodnak és házasítják vala leányikat, mind a napig, mely nap béméne Noé a bárkába. * Luk. 17, 26. 27.

39. És nem tudhatták meg az özönvizet, mígnem eljött volna, és mindeneket eltörlött volna; úgy lészen az ember Fijának eljövetele is.

40. Akkor ketten lésznek a mezőn: az egyik elragadtatik, * a másik elhagyatik. * Luk. 17, 34—36.

41. Két őrlő asszonyok lésznek a malomban: az egyik elragadtatik, a másik elhagyatik.

42. Vigyázzatok * azért: mert nem tudjátok mely órában jő el a ti Uratok. * Márk 13, 33. Luk. 21, 36.

43. Azt pedig megtudjátok, hogyha a háznak gazdája megtudhatná az éjszakának melyik részén jő el a lopó; * vigyázna, és nem hagyná megásni az ő házát. * Luk. 12, 39. 2 Pét. 3, 10. 11. Jel. 16, 15.

44. Azért ti is legyetek készek; mert a mely órában nem gondolnátok, abban jő el az embernek Fija.

45. Kicsoda azért hív * és böles szolga, kit az ő Ura gondviselővé tett az ő háznépén, hogy azoknak eledelt adjon alkalmatos időben. * rész 25, 21. Luk. 12, 42. Zsid. 3, 5.

46. Boldog szolga az, a kit az ő Ura talál az ő tiszti szerint cselekedni, mikor *haza* jövénd.

47. Bizony mondom néktek, hogy minden jószágán gondviselővé tészi azt.

48. Hogyha pedig ama gonosz szolga ezt gondolándja az ő szivében: Elhalasztja még az én Uram a hazajövetelt:

49. És kezdéndi verni az ő szolgatársait, és a részegesekkel kezd enni és inni;

50. Megjő annak a szolgának Ura, a mely napon nem várja, és a mely órában nem gondolja.

51. És elszakasztja azt, és a képmutató szolgák közé * számlálja; ott lészen sirás és fogcsikorgatás. * Luk. 12, 42—46. rész 25, 30.

XXV. RÉSZ.

A tíz szűzekről: a szolgáknak kiadott talentomokról és az utolsó ítéletről.

Akkor hasonló lészen a mennyeknek országa a tíz szűzekhez, kik az ő lám-

pásokat kezekbe vévén, a vőlegénynek
eleibe menének;
2. Az öte pedig eszes vala, az öte bo-
lond.
3. A kik bolondok valának mikor az
ő lámpásokat kezekbe vevék nem vivé-
nek olajt magokkal,
4. Az eszesek pedig vittek vala olajt,
az ő edényekben, az ő lámpásokkal
egybe.
5. Mikor pedig a vőlegény késnék, el-
szunnyadának mindnyájan és elaluvá-
nak.
6. Éjfélkor pedig kiáltás lőn: Ihon jő
a vőlegény, menjetek ki ő eleibe!
7. Akkor felkelének mind azok a szű-
zek, és elkészíték az ő lámpásokat.
8. A bolond szűzek pedig mondának
az eszeseknek: Adjatok nékünk a ti
olajtokból: mert a mi lámpásink el-
alusznak.
9. Felelének pedig amaz eszesek
mondván: *Nem adunk:* mert netalán
nékünk és néktek nem lészen elég:
Menjetek el inkább azokhoz, a kik
árulják *az olajt,* és vegyetek maga-
toknak.
10. És mikor mennének venni, eljöve
a vőlegény; és a kik készek valának,
bémenének ő vele a lakodalomba; és
bézáraték * az ajtó. * Luk. 13, 25.
11. Azután eljövének a több szűzek is,
kik ezt mondják vala: Uram! Uram!
nyisd meg nékünk.
12. Ő pedig felelvén, monda: Bizony
mondom néktek, nem esmérlek titeket.
13. Vigyázzatok azért: * mert nem tud-
játok sem a napját, sem az óráját, me-
lyen az embernek Fija eljő.
* rész 24, 42. Jel. 16, 15.
14. Mert *szinte úgy vagyon,* mint
mikor valamely ember messze földre
akarván menni, előszólítá az ő szol-
gáit, és minden * pénzét kezekbe adá.
* Márk 13, 34. Luk. 19, 12—26.
15. Egynek ada öt talentomot, más-
nak kettőt, harmadiknak pedig egyet,
mindeniknek a kereskedésben való ér-
telme szerint: és azonnal elméne mesz-
sze földre.
16. És elmenvén, a ki öt talentomot
vett vala, kereskedék azokkal, és nyere
más öt talentomot.
17. Azonképen a ki két *talentom*ot
vett vala, nyere az is más két *talen-
tomot.*
18. A ki pedig egy *talentom*ot vett
vala, elmenvén elásá azt a földbe, és
elrejté az ő Urának pénzét.
19. Sok idő mulva pedig megjöve a
szolgáknak Urok, és számot vete azok-
kal.
20. Akkor előjövén a ki öt talentomot
vett vala, hoza más öt talentomot, ezt
mondván. Uram! nékem öt talentomot
adtál volt, ímé más öt talentomot nyer-
tem azokon.
21. Monda pedig néki az ő Ura: Jól
vagyon jámbor és hív szolgám, keve-
sen voltál hív, sokra bízlak ezután;
menj bé a te Uradnak örömébe.
22. Előjövén az is, a ki két talentomot
vett vala, monda: Uram! két talento-
mot adtál vala nékem, ímé két talento-
mot nyertem azokon.
23. És monda néki az ő Ura: Jól *va-
gyon* jó és hív szolgám: kevesen voltál
hív, sokra bízlak ezután: menj bé a te
Uradnak örömébe.
24. Előjövén az is, a ki egy talento-
mot vett vala, monda: Uram! tudtam
hogy kegyetlen ember vagy te, ki ott
is aratsz a hol nem vetettél, és a hol
nem vetettél ott is takarsz.
25. Azért félvén *tőled,* elmentem és
elástam a te talentomodat a földbe;
ihon a te pénzed megvagyon.
26. Felelvén pedig az ő Ura, monda
néki: Gonosz és rest szolga, tudtad
hogy ott is aratok, a hol nem vetet-
tem; és ott is takarok, a hol nem ve-
tettem!
27. Kellett volna azért az én pénze-
met a pénzváltóknak adnod, és én meg-
jövén nyereséggel vettem volna el az
én pénzemet.
28. Vegyétek el azért ő tőle az *egy* ta-
lentomot, és adjátok annak, a kinek tíz
talentoma vagyon;
29. Mert mindennek, a kinek* vagyon,
adatik, és megszaporíttatik; a kinek pe-
dig nincs, a mije vagyon is, elvététik
tőle. * Luk. 8, 18.
30. És a haszontalan szolgát vessétek
a külső setétségre; ott lészen * sírás és
fogaknak csikorgatások. * rész 8, 12.
31. Mikor pedig eljövénd az ember-
nek Fija az ő dicsőségével * és mind a
szent Angyalok ő vele, akkor ül az ő
dicsőségének királyiszékiben;
* 1 Thess. 4, 16. 17.
32. És gyüjtetnek ő eleibe minden
népek, és elválasztja őket * egymástól,
mint a pásztor elválasztja a juhokat a
kecskéktől. * 2 Kor 5, 10.
33. És állatja a juhokat jobbkeze felől,
a kecskéket pedig balkeze felől.

34. Akkor ezt mondja a Király azoknak, kik az ő jobbkeze felől *lésznek*: Jertek el én Atyámnak áldottai, bírjátok az országot, mely megkészíttetett néktek e világ fundamentomának felvettetése előtt:

35 Mert éheztem, és ennem * adtatok; szomjúhoztam, és innom adtatok; útonjáró voltam, és béfogadtatok engemet. * Ezék 18, 5—9.

36 Mezítelen *voltam*, és megruháztatok engemet· beteg voltam, és meglátogattatok engemet: fogoly voltam, és én hozzám jöttetek.

37. Akkor felelnek néki az igazak, ezt mondván: Uram! mikor láttuk hogy éheztél volna, és tápláltunk volna tégedet? vagy hogy szomjúhoztál volna és innod adtunk volna?

38. Mikor láttuk pedig hogy útonjáró voltál volna, és házunkba fogadtunk volna tégedet? vagy hogy mezítelen voltál volna, és megruháztunk volna?

39. Vagy mikor láttunk téged betegen, vagy tömlöczben, hogy te hozzád mentünk volna?

40. És felelvén a Király, ezt mondja nékik: Bizony mondom néktek, a mit cselekedtetek egygyel ez én kicsiny atyámfiai közűl, én * magammal cselekedtétek. * Péld. 19, 17.

41. Akkor szól azoknak is, kik az ő balkeze felől *lésznek, ilyen módon:* Átkoztak, menjetek el tőlem az örök tűzre, mely készíttetett az Ördögnek és az ő Angyalinak:

42. Mert éheztem, és nem * adtatok ennem; szomjúhoztam, és nem adtatok innom. * Jób 31, 16—23.

43. Útonjáró voltam, és nem fogadtatok bé engemet: mezítelen *voltam*, és meg nem ruháztatok engemet: beteg *voltam*, tömlöczben *voltam*, és meg nem látogattatok engemet.

44. Akkor azok is felelnek néki, ezt mondván: Uram! mikor láttunk téged éhezni, vagy szomjúhozni, vagy úton járni, vagy mezítelenen, vagy betegen, vagy a tömlöczben, és nem szolgáltunk volna néked?

45. Akkor felel nékik, ezt mondván: Bizony mondom néktek, mivelhogy *ezeket* nem míveltétek egygyel az én kicsinyeim közűl, én velem nem míveltétek.

46. És elmennek ezek az örök gyötrelemre; * az igazak pedig az örök életre. * Ján 12, 2. Ján 5, 28 29.

XXVI. RÉSZ.

A Krisztus szenvedései előtt lett dolgok.

És mikor mind ezeket a beszédeket elvégezte volna Jézus, monda az ő tanítványinak:

2. Tudjátok, hogy két nap elmulva a Húsvétnak * innepe lészen, és az embernek Fija elárultatik † hogy megfeszíttessék. * Márk 14, 1. † Luk. 22, 1. 2.

3. Akkor egybegyűlének a * Papifejedelmek, az Írástudók és a népnek Vénei a Főpapnak házába, ki Kajafásnak mondatik vala. * Zsolt. 2, 2. Ján. 11, 47—50.

4. És egyenlőképen tanácsot tartának, hogy Jézust álnoksággal megfognák és megölnék.

5. De ezt mondják vala: Ne *míveljük* az innepen, hogy a nép között ne legyen támadás.

6. És mikor Jézus volna Bethániában a poklos Simon * házában. * Márk 14, 3—9. Ján. 11, 1. 2.

7. Ment vala ő hozzá egy asszony, kinél vala drága kenetnek alabástrom*ból csinált szelencz*éje, és töltötte vala az ő fejére, mikor *ő az asztalhoz* leült volna.

8. *Azt* látván pedig az ő tanítványai, megharagvának, * ezt mondván: Mire való ez a haszontalan tékozlás? * Ján. 12, 3—6.

9. Mert eladhatták volna nagy áron e kenetet és adhatták volna a szegényeknek.

10. Mikor pedig ezt eszébe vette volna Jézus, monda nékik: Miért háborgatjátok ez asszonyt? mert jó cselekedetet cselekedett én velem;

11. Mert a szegények * mindenkor lésznek veletek; de én nem mindenkor lészek veletek. * 5 Mós. 15, 11.

12. Mert hogy ez e kenetet töltötte az én testemre, az én temetésemre nézve mívelte.

13. Bizony mondom néktek, valahol ez egész világon prédikáltatik az Evangyéliom, a mit ez én velem cselekedék, az is hirdettetik, az ő emlékezetiért.

14. Akkor elmenvén egy a tizenkét tanítványok közűl, ki mondatik vala Iskáriótes Júdásnak, a Papifejedelmekhez,

15. Monda nékik: Mit akartok nékem adni, * és én ötet néktek kezetekbe adom? Ők pedig rendelének néki harmincz ezüst*pénzt*. * Zak. 11, 12. Márk 40, 10. 11.

16. Az időtől fogva keres vala alkalmatosságot *Júdás,* hogy őtet elárulná.
17. A pogácsás innepnek pedig első *nap*ján menének a tanítványok Jézushoz, ezt mondván néki: Hol akarod hogy * megkészítsük néked ételedre a Húsvétibárányt?
* Márk 14, 12—17. Luk. 22, 7—14.
18. Ő pedig monda: Menjetek el a városba egy emberhez, és *ezt* mondjátok néki: A Mester ezt mondja: Az én időm közel vagyon; te nálad eszem meg a Húsvétibárányt az én tanítványimmal.
19. És a képen cselekedének a tanítványok, a mint megparancsolta vala nékik Jézus; és megkészíték a Húsvétibárányt.
20. És mikor estve volna, letelepedék a tizenkét *tanítványok*kal.
21. És mikor ennének, monda: Bizony mondom néktek, ti közületek egy elárul engemet.
22. És felette igen megszomorodván, kezdék egyenként néki mondani: Én vagyok-é az, Uram?
23. Ő pedig felelvén monda: A ki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engemet.
24. Az embernek Fija jóllehet elmegyen, a mint meg vagyon írva ő felőle; de jaj annak az embernek, a ki által az embernek Fija elárultatik; jobb volt volna annak az embernek, ha nem született volna.
25. Felelvén pedig Júdás, a ki őtet el akarja vala árulni, monda: Én vagyok-é *az,* Mester? Monda néki: Te mondád.
26. És mikor ennének, vevé Jézus * a kenyeret és mikor hálákat adott volna megszegé, és adá az ő tanítványinak, s monda: Vegyétek, egyétek, ez az én testem. * Márk 14, 22. Luk. 22, 15. 20.
27. És mikor a pohárt vette volna és hálákat adott volna, adá nékik, mondván: Igyatok ebből mindnyájan;
28. Mert ez én vérem, mely új Testamentomnak vére: mely sokaknak bűnök bocsánatjára kiontatik.
29. Mondom pedig néktek, hogy nem iszom ez időtől fogva e szőlőtőkének gyümölcsében, mind a napig, melyen ti veletek újat iszom az én Atyám országában.
30. És mikor dícséretet énekletttek volna, kimenének az Olajfáknak hegyére.
31. Akkor monda nékik Jézus: Mindnyájan ti ez éjszaka * megbotránkoztok én bennem: mert meg vagyon írva: Megverem a † pásztort, és elszéledeznek a nyájnak juhai.
* Márk 14, 27. † Zak. 13, 7.
32 Minekutánna pedig feltámadándok, elővészlek * titeket Galileában.
* Márk 14, 28. 16, 7.
33. Felelvén pedig Péter, monda néki: Ha mindnyájan megbotránkoznak is te benned, én soha meg nem botránkozom.
34. Monda néki Jézus: Bizony mondom néked, ez éjszakán minekelőtte a kakas szólna, * háromszor megtagadsz engemet. * Ján. 13, 38.
35. Monda néki Péter: Ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged. Hasonlatosképen szólának a többi tanítványok is.
36. Akkor méne Jézus ő velek a faluba, mely * Gethsemánénak hívatik, és monda a tanítványoknak: Üljetek le itt addig, míg elmegyek, és amott imádkozom. * Luk. 22, 39. Ján. 18. 1.
37. És maga mellé vévén Pétert és Zebedeusnak két fijait, szomorkodni kezde, és felette igen gyötrődni.
38. Akkor monda nékik Jézus: Mindenfelől szomorú az én lelkem halálig! maradjatok itt, és vígyázzatok én velem.
39. És egy kevéssé előmenvén, arczczal leesék, * könyörögvén és ezt mondván: Én Atyám! ha lehetséges, múljék el e pohár én tőlem: mindazáltal nem úgy *legyen* mint én akarom, hanem a mint te. * Zsid. 5, 7.
40. Akkor méne a tanítványokhoz, és találá őket aluva, és monda Péternek: Így nem vígyázhattatok-é én velem egy óráig?
41. Vígyázzatok * és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek: *mert* jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.
* Márk 13, 33. 37.
42. Ismét elméne másodszor is, és könyörge, mondván: Én Atyám! ha el nem múlhatik én tőlem e pohár, hogy meg ne igyam azt, legyen a te akaratod.
43. És mikor megtért volna, találá őket ismét aluva: mert az ő szemeik megnehezedtek vala.
44. És nékik békét hagyván, ismét elméne, és imádkozék harmadszor is azon beszéddel szólván.
45. Akkor méne az ő tanítványihoz és monda nékik: Aludjatok immár és nyugodjatok: Ímé elközelget * az óra, és az embernek Fija adatik a bűnösöknek kezekbe: * Luk. 18, 31—33.
46. Keljetek fel, menjünk el: Ímé elközelget, a ki engemet elárul.

47. És mikor ezeket szólaná, * ímé Júdás, egy a tizenkettő közűl eljöve, és vele együtt sok nép fegyverekkel és fustélyokkal, *kik* a Papifejedelmektől, és a népnek Véneitől *bocsáttattak vala.*
* Márk 14, 43.
48. A ki pedig őtet elárulta * vala, adott nékik jelt, ezt mondván: Valakit én megcsókolándok, az a *Jézus,* megtartsátok azt. * vers 14. 15.
49. Annakokáért mihelyt Jézushoz jutott volna, monda *néki:* Egésséggel Mester! és megcsókolá őtet.
50. Jézus pedig monda néki: * Barátom miért jöttél? Akkor járulának, és kezeiket Jézusra vetvén, megfogák őtet.
* Ján. 18, 4—8.
51. És ímé egy * azok közűl, kik Jézussal *valának,* kezét nyujtván, kivoná az ő szablyáját, és mikor a Főpapnak szolgájához vágott volna, elvágá az egyik fülét. * Ján. 18, 10.
52. Akkor monda annak Jézus: Tedd el a te szablyádat helyére: mert valakik fegyvert fognak, * fegyverrel kell veszniek. * 1 Móz. 9, 6.
53. Avagy gondolod-é, hogy én nem kérhetném az én Atyámat, hogy most ide én mellém adna többeket tizenkét sereg Angyaloknál?
54. De mimódon telnének bé az * Írások, hogy így kell lenni? * Ésa. 53, 2—11. Zsolt. 22, 13—19. Luk. 24, 26. 27.
55. Az órában monda Jézus a seregnek: Mint egy latorra úgy jöttetek fegyverekkel és fustélyokkal, hogy megfognátok engemet, *jóllehet* minden napon ti nálatok ültem, tanítván * a templomban, és nem fogtatok meg engemet.
* rész 21, 12—18. 23—45.
56. Mind ez pedig lett, hogy bételnének a Prófétáknak * írásaik. Akkor mind az ő tanítványai elhagyván őtet, elfutának. * vers 31. 54.
57. Amazok pedig megfogván * Jézust, vivék Kajafáshoz a Főpaphoz, hol az Írástudók és a Vének egybegyűltek vala. * Luk. 22, 54. 55.
58. Péter pedig követi vala őtet távol mind a Főpapnak házáig, és bémenvén, ül vala a szolgákkal, hogy látná végét.
59. A Papifejedelmek pedig és a Vének, és mind az egész gyülekezet keresnek vala hamis * bizonyságot Jézus ellen, hogy őtet megölnék.
* Márk 14, 55. 56.
60. És nem találának: És noha sok hamis tanúk jöttek volna elő; mindazáltal ugyan nem találának: Utolszor pedig két hamis tanúk előjövén,
61. Mondának: Ez *ezt* mondotta: Elronthatom az Istennek * templomát, és harmad napra megépíthetem azt.
* Ján. 2, 19.
62. És felkelvén a Főpap, monda néki: Semmit nem felelsz-é? micsoda a mit te ellened ezek vallanak?
63. Jézus pedig hallgat * vala. És felelvén a Főpap, monda néki: Az élő Istenre kénszerítelek tégedet, hogy mond meg nékünk, ha te vagy-é ama Krisztus, † az Istennek Fija?
* Ésa. 53, 7. † Máté 22, 42.
64. Monda néki Jézus: Te * mondád. Sőt annakfelette mondom néktek: Ez idő után meglátjátok az embernek Fiját ülni † az Istennek hatalmas jobbja felől, és eljőni az égnek felhőiben.
* Márk 14, 62. † rész 24, 30. 31.
65. Akkor a Főpap megszakasztá a maga ruháit, és monda: * Káromlást szóla; mit tészünk több bizonyságokkal? Ímé most halljátok az ő káromlását! * Ján. 5, 18.
66. Mint tetszik néktek? Amazok pedig felelvén, mondának: * Méltó halálra! * 3 Móz. 24, 16.
67. Akkor * pökdösének az ő orczájára, és őtet arczúl csapdosák, némelyek pedig pálczákkal † verék őtet.
* Ésa. 50, 6. † Márk 14, 65.
68. Ezt mondván: Mond meg nékünk Krisztе, kicsoda vere tégedet?
69. Péter pedig ül vala kivűl a palotában, és méne ő hozzá egy szolgálóleányka, ezt mondván: Te is a Galileabeli Jézussal valál!
70. Ő pedig megtagadá mindenek hallására, mondván: Nem tudom mit mondasz!
71. És mikor kimenne Péter a tornáczba, látá őtet más egy *leányzó,* és monda azoknak, a kik ott *valának:* Ím ez is a Názáretbeli Jézussal vala!
72. Akkor ismét megtagadá őtet, eskűvéssel *mondván:* Nem esmértem az embert!
73. Egy kevés idő mulva pedig, a kik ott állanak vala, előjövének és mondának Péternek: Bizony te is ő közűlök való vagy: mert a te szód is megjelent tégedet!
74. Akkor kezdé magát átkozni, és kezde esküdni, hogy nem esmérte volna az embert: és a * kakas azonnal megszólala. * vers 33. 34.
75. Akkor megemlékezék Péter Jézusnak beszédiről, ki megmondotta vala

néki: Minekelőtte a kakas * szólna, háromszor megtagadsz engemet. És kimenvén, nagy keservesen síra.
*Márk 14,66—72. Ján. 18,16—18.

XXVII. RÉSZ.

A Krisztus szenvedésének, halálának és eltemettetésének históriája.

És reggel tanácsot * tartának mind a Papifejedelmek, és a nép Vénei Jézus ellen, hogy őtet megölnék.
*Márk 15,1—5. Ján. 18,28. Luk. 23,1—4.

2. És őtet kötözve elvivék, és adák kezébe Ponczius Pilátusnak a Tiszttartónak.

3. Akkor Júdás, ki őtet elárulta vala, látván hogy őtet halálra kárhoztatták, megbánván *dolgát,* visszavivé a harmincz ezüst*pénzt* a Papifejedelmeknek és a Véneknek.

4. Ezt mondván: Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért. És ők mondának: Mit gondolunk mi * azzal? ám te lássad! *5 Móz. 19,16—21.

5. Ő pedig elvetvén az ezüstpénzeket a templomban, félfelé méne, és felakasztá * magát. *Csel. 1,18.

6. A Papifejedelmek pedig azokat az ezüst*pénzeket* felvévén, mondának: Nem szabad ezt a templom kincse közé tennünk: mert vérnek ára.

7. És tanácsot tartván róla, megvevék azon a fazekasnak * ama mezejét, a jövevény embereknek temetésekre.
*Zak. 11,13.

8. Annakokáért hívattatott az a * mező vér mezejének mind e mai napig.
*Csel. 1,19.

9. (Akkor telék bé a mit mondott volt Jerémiás Próféta, ezt mondván: És vevék a harmincz ezüst*pénzeket,* a megbecsültetettnek árát, ki megbecsültetett az Izráel fijaitól.

10. És adák azokat a fazekasnak mezeje *megvételére,* a mint az Úr rendelte volt nékem.)

11. Jézus pedig álla a Tiszttartó eleibe, és megkérdé őtet a Tiszttartó, ezt mondván: Te vagy-é a Zsidóknak * Királyok? És monda néki Jézus: Te mondod! *Ján. 18,33. 37.

12. És mikor ő vádoltatnék a Papifejedelmektől, és a Vénektől, * semmit nem felele. *Márk 15,4. 5. Ésa. 53,7.

13. Akkor monda néki Pilátus: Nem hallod-é, mely sok tanúbizonyságot tesznek ellened?

14. És nem felele néki egy beszédére is, úgyannyira, hogy igen álmélkodnék azon a Tiszttartó.

15. A Tiszttartó * pedig szokott vala az Innepen elbocsátani egy foglyot a község *kedvé*ért, a kit ők kívántak.
*Márk 15,6. Luk. 23,17. Ján. 18,39.

16. Vala pedig akkor nékik egy főfoglyok, ki Barabbásnak neveztetik vala.

17. Mikor azért a község egybegyült volna, monda nékik Pilátus: Melyiket akarjátok hogy elbocsássam néktek? Barabbást-é vagy Jézust, ki mondatik Krisztusnak?

18. Mert jól tudja vala, hogy irígységből adták volna őtet kézbe.

19. És mikor ő a törvénytevő székbe ült volna, külde ő hozzá az ő felesége, ezt izenvén néki: Ne avasd magadat ez igaz *ember*nek dolgához, mert én sokat szenvedtem ma álmomban ő miatta.

20. A * Papifejedelmek pedig és a Vének adák tanácsúl a községnek, hogy Barabbást kérnék meg, és Jézust elvesztenék. *Márk 15,11. 15. Luk. 23,18. Ján. 18,40. Csel. 3,14.

21. Felelvén pedig a Tiszttartó, monda nékik: Melyiket akarjátok a kettő közűl, hogy elbocsássam néktek? És ők mondának: Barabbást.

22. Monda nékik Pilátus: Mit míveljek tehát Jézussal, ki mondatik Krisztusnak? Mondának néki mindnyájan: Feszíttessék meg!

23. A Tiszttartó pedig monda: * De micsoda gonoszt tett? De azok annál inkább kiáltnak vala, mondván: Feszíttessék meg! *Luk. 23,13—24.

24. Látván pedig Pilátus, hogy semmit nem használna az ő beszéde, hanem annál nagyobb háborúság lenne, vizet hozatván, megmosá az ő kezeit a község előtt, ezt mondván: Ártatlan vagyok én ez igaz *ember*nek vérétől; ám ti lássátok.

25. És felelvén az egész község, monda: Az ő vére mi rajtunk és a mi fiainkon.

26. Akkor elbocsátá nékik Barabbást, Jézust * pedig megostoroztatván, kézbe adá, hogy megfeszíttetnék.
*Márk 15,15. Ján. 19,1. Ésa. 50,6.

27. Akkor a Tiszttartónak vitézei, mikor Jézust kivitték volna a palotába, ő hozzá gyüjték az egész sereget.

28. És mikor levetkeztették volna őtet, adának ő reá veres palástot.

29. És tövisből csinált koronát tőnek az ő fejébe, és nádszálat az ő jobbkezébe, és térdet hajtván ő előtte, csúfolják vala őtet, ezt mondván: Egésséggel Zsidóknak * Királyok! *Ján. 19,3.

30. És mikor őtet * megpökdösték

volna, a nádszálat kezéből kivévén, verik † vala *azzal* az ő fejét.
* Ésa. 50, 6. † rész 26, 67.

31. És mikor *eléggé* csúfolták volna, levetkezteték a *veres* palástból, és az ő maga ruháiba felöltözteték, és elvivék őtet hogy megfeszítenék.

32. Mikor * pedig *oda* kimennének, találának egy Czirénebeli embert, kinek neve Simon vala, azt kénszeríték hogy az ő keresztfáját elvinné. * Márk 15, 21.

33. És mikor jutottak volna a helyre, mely * Golgotának, azaz, koponya helyének mondatik vala:
* Márk 15, 22. Luk. 23, 33. Ján. 19, 17.

34. Adának néki inni eczetet * méreggel megelegyítve; és mikor megkóstolta volna, nem akara inni.
* Márk 15, 23. Zsolt. 69, 22.

35. Minekutánna pedig megfeszíték őtet, * megoszták az ő ruháit, sorsot vetvén *azokra,* hogy bételnék a Próféta mondása: Megoszták † magok közt az én ruháimat, és az én köntösömre sorsot vetének. * Ján. 19, 23. † Zsolt. 22, 19.

36. És a kik ott ülnek vala, vígyáznak vala ő reá.

37. És az ő feje felibe feltevék írva az ő * halálának okát: EZ A JÉZUS, A ZSIDÓKNAK KIRÁLYOK.
* Márk 15, 26. Luk. 23, 38. Ján. 19, 19.

38. Akkor feszítének meg vele együtt két latrot, egyiket * jobbkeze felől, a másikat balkeze felől.
* Luk. 23, 32. 33. Ésa. 53, 12.

39. A kik pedig ő mellőle elmulnak vala, * szidalmazzák vala őtet, az ő fejeket hajtogatván rajta. * Zsolt. 22, 8.

40. És ezt mondván: Te, ki az *Isten* templomát * elrontod, és harmadnapra megépíted, szabadítsd meg magadat: ha Isten Fija vagy, szállj le a keresztfáról! * rész 26, 61. Ján. 2, 19. 21.

41. Hasonlatosképen a Papifejedelmek is * csúfolván őtet az Írástudókkal és a Vénekkel, ezt mondják vala:
* Zsolt. 22, 13. 14. Ésa. 53, 3.

42. Egyebeket megtartott, magát nem tarthatja meg: ha Izráel Királya, szálljon le most a keresztfáról, és hiszünk néki!

43. Bízott * az Istenben, szabadítsa meg most őtet, ha kedvelli; mert ezt mondotta: Istennek Fija † vagyok.
* Zsolt. 22, 9. † rész 26, 64.

44. A latrok is pedig, * a kik vele megfeszíttettek vala, ugyanazont hányják vala szemére. * Luk. 23, 39.

45. Hat órától fogva pedig setétség lőn mind az egész tartományban, mind kilencz órakorig.

46. Kilencz órakor pedig felkiálta Jézus nagy szóval, ezt * mondván: ELI, ELI, LAMA SABAKTANI! azaz: Én Istenem! én Istenem! miért hagyál el engemet! * Zsolt. 22, 2.

47. Némelyek pedig azok * közűl, kik ott állanak vala, mikor ezt hallották volna, ezt mondják vala: Ilyést hívja ez.
* Márk 15, 35.

48. És azonnal egy ő közűlök oda futamodván, mikor egy spongyiát megtöltött volna * eczettel, és valami nádszálra függesztette volna, adá néki hogy innék. * Ján. 19, 29. Zsolt. 69, 22.

49. A többiek pedig ezt mondják vala: Hadd el, lássuk ha eljő-é Ilyés, hogy megszabadítsa őtet.

50. Jézus pedig mikor * viszontag kiáltott volna nagy felszóval, kibocsátá lelkét. * Luk. 23, 46. Ján. 19, 30.

51. És ímé a templomnak * kárpitja ketté hasada † a felitől fogva mind az alsó részéig, és a föld megindula, és a kősziklák megrepedezének.
* 2 Krón. 3, 14. † Márk 15, 38.

52. És a koporsók megnyilatkozának, és sok szenteknek testek, kik elaludtak vala, feltámadának.

53. Kik a koporsóból kijövén, Jézusnak feltámadása után bémentek a szent városba, és megjelentek sokaknak.

54. A Százados pedig, és a kik ő vele valának őrizvén Jézust, * mikor látták volna a földindulást, és azokat, a melyek lettek vala, igen megrémülének, mondván: Bizony Istennek Fija vala ez.
* Luk. 23, 47.

55. Valának pedig ott sok asszonyok, kik távol nézik vala *ezeket,* kik követték vala Jézust Galileából; * és szolgálnak vala néki. * Luk. 8, 2. 3.

56. Kik között vala Mária Magdaléna, és Mária, Jakabnak és Jósénak annyok, és a Zebedeus fijainak annyok.

57. Mikor pedig immár estve volna, eljöve * egy gazdag ember, ki Arimáthiából való vala, kinek neve József vala, ki is Jézusnak tanítványa vala.
* Ján. 19, 38.

58. Az hozzá méne Pilátushoz, és megkéré Jézusnak testét; és parancsolá Pilátus, hogy megadnák az ő testét.

59. És József mikor a *Jézus* testét levette volna, bétakará azt tiszta gyolcsba.

60. És helyhezteté az ő új koporsójába, melyet kősziklából vágatott vala ki; és nagy követ tévén a koporsó szájára, elméne.

61. Ott vala pedig Mária Magdaléna,

és a másik Mária, kik ülnek vala a koporsó ellenébe.

62. Másodnap pedig, mely a Húsvétra készülő nap után vala: gyülének a Papifejedelmek és a Farizeusok Pilátushoz,

63. Ezt mondván: Uram! emlékezünk róla, hogy ama * hitető még éltében megmondotta: Harmadnap feltámadok.
* rész 16, 21. 17, 23. 26, 64.

64. Parancsold meg azért, hogy őrizzék a koporsót harmadnapig, hogy valamimódon el ne jöjjenek az ő tanítványai éjszakán, és ellopják őtet, és ezt mondják a községnek: Feltámadott a halálból: és az utolsó tévelygés gonoszb lészen az elsőnél.

65. Monda nékik Pilátus: Vagynak őrizetre való vitézitek, menjetek el, és őriztessétek a mint tudjátok.

66. Azok pedig elmenvén, megerősíték a koporsót, a követ megpecsételvén, és őrizőket vetvén mellé.

XXVIII. RÉSZ.

Krisztus feltámadása és mennybemenetele.

A Szombatnak * pedig végén, mikor viradna a hétnek első *nap*jára, elméne Mária Magdaléna, és a másik † Mária, hogy meglátnák a koporsót.
* Márk 16, 2. Luk. 24, 1. Ján. 20, 1. † Máté 15, 39.

2. És ímé nagy földindulás lőn: mert az Úr Angyala mikor mennyből leszállott volna, és oda járult volna, elvevé a követ a *koporsó* ajtajáról, és felűl azon ül vala.

3. És vala az ő tekintete mint egy villámás: és az ő ruhája fejér mint a hó.

4. Az őrizők pedig az ő tőle való félelem miatt megretteneének, és olyanok lőnek mint a holtak.

5. Felelvén pedig az Angyal, monda az asszonyoknak: Ti ne féljetek: mert jól tudom, hogy a megfeszíttetett Jézust keresitek.

6. Nincsen itt; mert feltámadott a mint megmondotta. Jöjjetek ide, lássátok a helyet, a hol feküdt az Úr.

7. És hamar elmenvén, mondjátok meg az ő * tanítványinak, hogy ő feltámadott a halálból: És ímé előttetek megyen Galileába, ott meglátjátok őtet, ímé megmondottam néktek. * Márk 16, 7. 8.

8. És kijövén hamar a koporsóból, nagy félelemmel és örömmel futnak vala, hogy megmondanák az ő tanítványinak.

9. És mikor mennének, hogy megmondanák az ő tanítványinak, * ímé Jézus eleikbe méne nékik, ezt mondván: Egésséggel. Azok pedig járulának és megfogák az ő lábait, és térdre esvén † tisztelék őtet.
* Márk 16, 9. Ján. 20, 14–16. † Luk. 24, 52.

10. Akkor monda nékik Jézus: Ne féljetek; menjetek el, * mondjátok meg az én atyámfiainak, hogy menjenek Galileába, ott engemet meglátnak.
* Ján. 20, 17.

11. És mikor ők elmentek volna, ímé az őrizők közűl némelyek bémenének a városba, és megbeszélék a Papifejedelmeknek mind azokat, a melyek lettek vala.

12. Akkor azok öszvegyülvén a Vénekkel egybe, és tanácsot tartván, sok pénzt adának a vitézeknek,

13. Ezt mondván: Ezt mondjátok: Az ő tanítványai jöttek el éjszakán, és azok lopták el őtet, mikor elaludtunk volna.

14. Hogyha ezt meghallja a Tiszttartó, mi elhitetjük vele, és titeket bátorságosokká tészünk.

15. Azok pedig a pénzt felvévén, úgy cselekedének, a mint őket megtanították vala. És mind e mai napig a Zsidóknál elhirhedék e beszéd.

16. A tizenegy tanítványok pedig elmenének Galileába, a hegyre, a hová hagyta vala nékik Jézus.

17. És mikor látták volna őtet, térdre esve imádák őtet; némelyek pedig kételkednek * vala. * Ján. 20, 25.

18. És *hozzájok* járulván Jézus, szóla nékik, mondván: * Teljes hatalom adatott nékem mennyen és földön.
* rész 11, 27. Fil. 2, 9. 10.

19. Azért elmenvén, tanítsatok * minden népeket, megkeresztelvén őket Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevébe. * Márk 16, 15.

20. Tanítván őket, hogy megtartsák mind azokat, melyeket én parancsoltam * néktek. És ímé én ti veletek vagyok minden napon e világ végezetéig, Ámen!
* Máté 7, 21. 24. 5, 22–48. 10, 37–42.

SZENT MÁRK
ÍRÁSA SZERINT VALÓ
EVANGYÉLIOM.

1. RÉSZ.

Keresztelő János keresztel és prédikál: Krisztus megkereszteltetik: az ördögtől megkisértetik: négy tanitványokat választ: Kapernaumban prédikál és csudakat tészen.

Jézus Krisztusnak, az Isten * Fijának Evangyéliomának kezdete.
* Máté 26, 63. 64. 3, 17. Róm. 1, 1. 3. 4.

2. Mint meg vagyon írva a Prófétáknál: Ímé én elbocsátom az * én követemet a te orczád előtt, ki megkészíti a te útadat te előtted. * Mal. 3, 1.

3. Kiáltó * szó a pusztában: Készítsétek meg az Úrnak útát, egyengessétek meg az ő ösvényit. * Ésa. 40, 3. Máté 3, 3.

4. Keresztel vala János a * pusztában, és prédikálja vala a megtérésnek Keresztségét, a bűnöknek bocsánatjokra.
* Máté 3, 1—6. Luk. 3, 2. 3. Ján. 1, 28.

5. És kimegyen vala ő hozzá az egész Júdeának * tartománya, és a Jérusálembeliek, és mindnyájan megkeresztelkednek vala ő tőle a Jordán vizében, az ő bűneikről vallást tévén.
* Máté 3, 5. 6.

6. Jánosnak pedig öltözete vala teveszőrből, és az ő derekának övedzője bőrből csináltatott; és eszik vala sáskákat és erdei mézet.

7. És prédikál vala, ezt mondván: Én * utánnam jő, a ki nálamnál erősb, kinek nem vagyok méltó, † hogy lehajolván megoldjam sarujának kötelét.
* Luk. 3, 16. Ján. 1, 27. † vers 1.

8. Én jóllehet kereszteltelek titeket vízzel, de ő keresztel titeket * Szent Lélekkel. * Csel. 1, 4. 5. 2, 1—4.

9. És lőn az napokban, eljöve Jézus Názáretből, * Galileának *városából,* és megkeresztelkedék a Jordánban Jánostól. * Máté 3, 13.

10. És azonnal feljövén a vízből, látá az egeket megnyilatkozni, és a *Szent* Lelket mintegy galambot ő reá leszállani.

11. És szózat lőn az égből: * Te vagy amaz én szerelmes Fiam, kiben én megengeszteltettem.
* Máté 3, 16. 17. Luk. 3, 21. 22. 2 Pét. 1, 17.

12. És azonnal a Lélek * elragadá őtet a pusztába. * Máté 4, 1. 10.

13. És volt ott a pusztában negyven napig, és a Sátán kísérti vala őtet; és vala a vadakkal; és az Angyalok szolgálnak * vala néki. * Máté 4, 11.

14. Minekutánna pedig János a tömlöczbe vettetett volna, elméne Jézus Galileába, * prédikálván az Isten országának Evangyéliomát.
* Máté 4, 12. 17—23.

15. És ezt mondja vala: Betölt * az idő, és elközelített † az Isten országa; térjetek meg és hidjetek az Evangyéliomnak. * Dán. 9, 25. † Malak. 3, 2.

16. És mikor járna Galileának tengere mellett, látá Simont és Andrást annak attyafiát, hogy a tengerbe vetnék az ő hálójokat, (mert halászok valának.)

17. És monda nékik Jézus: Kövessetek engemet, és azt * mívelem, hogy embereket halászszatok.
* Máté 4, 18. 19. Luk. 5, 10.

18. És *ők* mindjárt elhagyván az ő hálóikat, követék őtet.

19 Akkor elébb menvén onnét egy kevéssé, látá Jakabot a Zebedeus *fiját,* és Jánost annak attyafiát, kik is a hajóban az ő hálóikat kötözgetik vala.

20. És azonnal hívá őket; és *ők* elhagyván a hajóban az ő attyokat Zebedeust a béres *szolgák*kal, követék őtet.

21. És * bémenének Kapernaumba; és azonnal bémenvén Jézus Szombat*napon* a zsinagógába, tanít vala. * Máté 4, 13.

22. És * megindulnak vala az ő tudományán: mert tanítja vala őket úgy, mint kinek méltósága volna, és nem úgy, mint az Írástudók. * Máté 7, 28. 29.

23. Vala pedig azoknak zsinagógájokban egy ember, * kiben tisztátalan lélek vala, ki felkiálta, * Luk. 4, 33.

24. És monda: Ah, mi dolgunk vagyon nékünk te veled * Názáretbeli Jézus? azért jöttél-é hogy elveszess minket? tudlak tégedet kicsoda légy, *tudniillik* az Istennek ama † Szente.
* Máté 8, 29. † Luk. 1, 32. 35.

25. És megdorgálá őtet Jézus, mondván: Némulj meg, és menj ki ez *ember*ből!

26. Akkor mikor a tisztátalan lélek igen megrángatta volna azt, és felszóval kiáltott volna, kiméne belőle.

27. És elálmélkodának mindnyájan, annyira, hogy ő köztök egymástól kérdenék, ezt mondván: Micsoda ez? és micsoda új tudomány ez, hogy *ilyen nagy* hatalommal parancsol a tisztátalan lelkeknek is, és engednek néki?

28. Elméne azért azonnal az ő híre mind * az egész Galileának vidékire.
* Máté 4, 24.

29. És * mindjárt kimenvén a zsinagógából, menének Simonnak és Andrásnak házokhoz Jakabbal és Jánossal egybe.
* Máté 8, 14.

30. A Simonnak pedig napa fekszik vala hideglelésben, és mindjárt szólának néki a felől.

31. Akkor ő járulván és annak kezét fogván, felemelé azt; és a hideglelés elhagyá azt azonnal, és szolgála nékik.

32. És * mikor estve volna és a nap le kezdett volna menni, minden betegeseket és ördöngösöket hoznak vala ő hozzá.
* Máté 8, 16.

33 És mind az egész város gyült vala az ajtó eleibe.

34. És sok külömb-külömb betegségbe esteket meggyógyít vala; és sok ördögöket * üze ki, és nem hagyja vala szólni † az ördögöket, mivelhogy őtet esmérnék.
* Máté 8, 16. † vers 24. 25.

35. És igen * reggel, még éjszakán mikor felkölt volna, kiméne, és elméne puszta helyre, és ott imádkozik vala.
* Luk. 4, 42.

36. És követék őtet Simon és a kik vele valának.

37. És mikor meglelték volna őtet, mondának néki: Mindenek tégedet keresnek.

38. Akkor monda nékik: * Menjünk el a közel való városkákba, hogy ott is prédikáljak: mert azért † jöttem.
* Luk. 4, 43. † Ésa. 61, 1—3.

39. És prédikál vala azoknak zsinagógáikban mind az egész Galileában, és ördögöket űz vala.

40. És jöve ő hozzá egy * bélpoklos *ember,* † kérvén őtet és az ő lábainál leborúlván, és ezt mondván néki: Ha akarod, megtisztíthatsz engemet.
* Máté 8, 2. † 3 Móz. 13, 1. 3.

41. Jézus pedig könyörűletességre indulván, kinyujtván az ő kezét illeté azt, és monda: Akarom, tisztulj meg.

42. És mikor ezt mondotta volna, azonnal eltávozék attól a poklosság, és megtisztula.

43. És erősen megfenyegetvén elküldé őtet azonnal,

44. És monda néki: Meglásd hogy senkinek semmit ne szólj, hanem eredj el, mutasd meg magadat a Papnak, és vidd fel a te tisztulásodért, a * mit Mózes parancsolt, hogy ez legyen nékik bizonyságúl.
* 3 Móz. 14, 1—4. Luk. 5, 14.

45. Az pedig kimenvén, kezde sokat szólni és hirdetni a dolgot, annyira hogy immár nem mehetne Jézus nyilván városba; hanem kivűl puszta helyeken vala, és mennek vala ő hozzá minden felől.

II. RÉSZ.

Krisztus a bűnbocsátásban, böjti és innepi dolgokban szabados Úr.

És ismét béméne Kapernaumba *egynehány* napok elmulván, és meghallák hogy ő otthon volna.

2. És azonnal sokan gyülének ő hozzá, *úgyannyira,* hogy immár az ajtó eleibe is nem férnének, és prédikálja vala nékik az ígét.

3. Akkor jövének ő hozzá, kik * hoznak vala egy gutaütött embert, kit négy ember hoz vala.
* Máté 9, 2. Luk. 5, 18. 19.

4. És mikor ő hozzá nem férnének a sokaság miatt, meghányák a *háznak* fedelét a melyben vala, és *annak padlását* felbontván leereszték a nyoszolyát, a melyben a gutaütött *ember* fekszik vala.

5 Mikor pedig látta volna Jézus azoknak * hiteket, monda a gutaütöttnek: Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid!
* Luk. 5, 20.

6. Valának pedig ott ülvén némelyek az Írástudók közűl, kik az ő szívekben *ilyen módon* okoskodnak vala:

7. Mi dolog hogy ez ilyen káromlásokat szól? Kicsoda bocsáthatja meg a bűnöket, * hanem csak egyedűl az Isten?
* Ésa. 43, 25.

8. És mikor azonnal általlátta volna Jézus az ő lelkével azoknak magokban való ilyen * okoskodásokat, monda nékik: Miért gondoljátok ezeket szívetekben?
* Ján. 2, 25.

9. Melyik könnyebb? ezt mondanom-é a gutaütött *embernek:* Megbocsáttattak néked a te bűneid; vagy ezt mondanom: Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat és járj?

10. Hogy pedig megtudjátok, hogy az ember Fijának vagyon méltósága a bűnnek * megbocsátására e földön, monda a gutaütött *embernek:*
* Máté 9, 6. 7.

11. Tenéked mondom: Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat, és eredj házadhoz.
12. Akkor azonnal felkele *az*, és felvévén nyoszolyáját, kiméne mindeneknek láttokra, annyira hogy mindenek álmélkodának és dicsőítenék az Istent, mondván: Soha ilyen dolgot nem láttunk.
13. És kiméne viszontag a tenger mellé, és mind az egész sokaság megyen vala ő hozzá, és tanítja vala őket.
14. És mikor onnét elmenne, látá Lévit * az Alfeus *fiját* ülni a vámszedő helyen, és monda néki: Kövess engemet. És *az* felkelvén, követé őtet.
* Máté 9,9. Luk. 5,27.
15. És lőn, mikor Jézus letelepedett volna annak házában, a Publikánusok és bűnösök közül is sokan együtt Jézussal és az ő tanítványival letelepedtek vala; mert sokan valának, és őtet követték vala.
16. És mikor az Írástudók és Farizeusok látták volna őtet *együtt* enni a Publikánusokkal és a bűnösökkel, mondának az ő tanítványinak: Mi dolog, hogy a Publikánusokkal és a bűnösökkel eszik és iszik?
17. És mikor *ezt* hallotta volna Jézus, monda nékik: A kik egésségesek nem szűkölködnek orvos nélkül, hanem a kik betegek. Nem jöttem hogy az igazakat hívjam, hanem * a bűnösöket a megtérésre. * Máté 9,13. 1 Tim. 1,15.
18. Jánosnak * pedig és a Farizeusoknak tanítványai böjtölnek vala: előjövének azért és mondának néki: Mi az oka hogy Jánosnak és a Farizeusoknak tanítványai böjtölnek, a te tanítványid pedig nem böjtölnek?
* Máté 9,14. Luk. 5,33.
19. És monda nékik Jézus: Avagy böjtölhetnek-é a menyegzői lakodalmasok, míg ő velek vagyon a vőlegény? Míg velek vagyon a vőlegény, nem böjtölhetnek.
20. Eljőnek pedig a napok, mikor elvétetik ő tőlök a vőlegény, * és akkor azokon a napokon böjtölnek.
* Luk. 5,35–38.
21. De senki nem varrja az új posztó foltot az ó posztóhoz: mert az új posztó folt az ó posztót magához szakasztja, és annál nagyobb szakadás lészen *rajta*.
22. És senki nem tölti az új bort régi *hitvány* tömlőkbe: mert az *új* bor elszakasztja a tömlőket, és a bor elomol, a tömlők is elvesznek: hanem az új bort új tömlőkbe kell tölteni.
23. És lőn, hogy a Szombat*napon* a vetések között menne által, és az ő tanítványai mentekben kezdék a gabonafejeket * szaggatni. * 5 Móz. 23,25.
24. Akkor a Farizeusok mondának néki: Ímé, miért mívelik azt Szombat*napon*, a mit nem szabad mívelni?
25. És ő monda nékik: Soha nem olvastátok-é, mit mívelt * Dávid mikor megszűkült volna, és megéhezett volna a vele valókkal egybe? * 1 Sám. 21,6.
26. Mimódon ment bé az Isten házába az Abiátár Főpap idejében, és a szent kenyereket megette, melyeket nem szabad * megenni, hanem csak a Papoknak, és *mimódon* adta a vele valóknak is?
* 3 Móz. 24,9.
27. És monda nékik: A Szombat az emberért teremtetett, nem az ember a Szombatért.
28. Annakokáért az embernek Fija a Szombatnak is * Ura. * Máté 12,8.

III. RÉSZ.

Egy megszáradt kezű meggyógyíttatik, és sok betegek: a tanítványok prédikálni küldetnek: micsoda erő által űzettethetik ki az ördög: kicsoda a Krisztus annya és attyafiai.

És béméne viszontag a * zsinagógába: és vala ott egy megszáradott kezű ember. * Máté 12,9. Luk. 6,6.
2. És figyelmeznek vala reá, ha Szombat*napon* meggyógyítná-é azt, hogy őtet vádolhatnák.
3. Akkor monda a megszáradott kezű embernek: Kelj fel, *állj* középre!
4. És monda azoknak: Szabad-é Szombat*napon* jól vagy gonoszúl tenni valakivel? az embert megtartani, vagy megölni? És ők hallgatnak vala.
5. És mikor haraggal őket elnézte volna, egyszersmind bánván * hogy azoknak szívek megkeményedett volna, monda az embernek: Nyujtsd ki a te kezedet. És az kinyujtá; és meggyógyula az ő keze, és megépüle mint a másik. * Luk. 19,42.
6. Akkor a Farizeusok kimenvén, mindjárt a Heródes szolgáival tanácsot * tartának ő ellene, hogy őtet elvesztenék;
* Máté 12,14.15.
7. De Jézus az ő tanítványival elméne a tenger mellé, és nagy sokaság követé őtet Galileából és Júdeából.
8. És Jérusálemből és Idumeából, és a Jordánon túl való *tartomány*ból, és a kik Tírus és Sídon mellett laknak vala, nagy sokasággal jövének ő hozzá, mikor hallották volna, mely nagy dolgokat cselekednék;

9. Ő pedig meghagyá az ő tanítványinak, hogy mindenkor egy kis hajót tartanának néki a sokaság miatt, hogy őtet le ne tapodnák.
10. Mert sok *ember*eket gyógyított vala meg, úgyannyira, hogy reá rohannának, hogy őtet illetnék, valakik *betegségnek* ostorában volnának.
11. És a tisztátalan lelkek mikor őtet látták volna, járulnak vala ő hozzá és kiáltnak vala, * ezt mondván: Te vagy az Istennek ama Fija. * Luk. 4, 41.
12. Ő pedig fenyegeti vala őket igen, hogy őtet ki ne jelentenék.
13. Akkor * felméne a hegyre, és szólítá magához a kiket akara, és hozzá menének. * Máté 10, 1. rész 6, 7.
14. És választa tizenkettőt, kik ő vele lennének, és kiket elbocsátana hogy prédikálnának.
15. És hatalmok lenne a betegek gyógyítására, és az ördögöknek kiüzésére.
16. Elsőt * Simont, (kit neveze Péternek). * Ján. 1, 42.
17. Jakabot a Zebedeus fiját, és Jánost a Jakab attyafiát, (és nevezé őket ily névvel: Boanerges, azaz, mennydörgésnek fijai).
18. Andrást és Filepet, Bertalant és Mátét, Tamást és Jakabot Alfeusnak *fiját*, és Taddeust, és a Kananeabeli Simont.
19. És az Iskáriótes Júdást, ki is őtet elárulá, és haza menének.
20. Egybegyüle pedig ismét a sokaság annyira, hogy ingyen nem is ehetnének.
21. És mikor *ezeket* hallották volna az ő attyafiai, eljövének hogy megfognák őtet: mert azt mondják vala, hogy eszétől eltávozott.
22. Az Írástudók pedig, kik Jérusálemből jöttek vala alá, azt mondják vala, * hogy Belzebub *ördög* volna vele, és hogy az ördögök Fejedelme által üzné ki az ördögöket. * Máté 9, 34. 12, 24.
23. És mikor őket előszólította volna, monda nékik példabeszédek által: Mimódon üzheti ki a Sátán a Sátánt?
24. Ha pedig valamely ország magában meghasonlik, meg nem maradhat az az ország.
25. A ház is, ha ő magában meghasonlik, soha meg nem állhat az a ház.
26. Ezenképen ha a Sátán is feltámad és magában meghasonlik, meg nem állhat, hanem vége lészen.
27. Nem vethet senki * zsákmányt *valamely* hatalmasnak marhájában, annak házába bémenvén, hanemha először azt a hatalmast megkötözi, és úgy tehet zsákmányt annak házában. * Máté 12, 29.
28. Bizony mondom néktek: * Megbocsáttatnak minden bűneik az embereknek fijainak, és a káromlások is, a melyeket szóltak. * Máté 12, 31. 32. Luk. 12, 10.
29. De a ki a Szent Lélek ellen szóland káromlást, soha bocsánatja nincsen; hanem méltó az örök ítéletre;
30. Mert azt mondják vala, hogy tisztátalan lélek volna ő benne.
31. Eljövének * azért az ő attyafiai és az ő annya, és kivűl állván küldének ő hozzá, és őtet hívatják vala. * Máté 12, 46—50
32. Ül vala pedig ő körűlte sokaság, és mondának *azok* néki: Ímé a te anyád és atyádfiai ottkinn keresnek téged.
33. Akkor felele nékik, mondván: Kicsoda az én anyám, vagy az én atyámfiai *kicsodák?*
34. És mikor elnézte volna köröskörűl azokat, kik ő körűlte ülnek vala, monda: Ímé az én anyám, és az én atyámfiai:
35. Mert valaki azt cselekeszi, a mit akar az Isten, az nékem az én atyámfia, néném és anyám.

IV. RÉSZ.

A magvetőnek példája, annak magyarázatja: gyertya: a földbe vetett mag: mustármag: Krisztus aluszik a hajóban.

És * ismét kezde a tenger mellett tanítani; és gyüle ő hozzá nagy sokaság, úgyannyira, hogy ő bémenvén a hajóba, ülne a tengeren, az egész sokaság pedig a tenger mellett a földön vala. * Máté 13, 1. 2.
2. És sok dolgokra tanítja vala őket példabeszédek által, és ezt mondja vala nékik tanításában.
3. Halljátok meg: Ímé egy magvető *ember* kiméne mag-vetni.
4. És a magvetéskor némely esék * az út mellé és eljövének az égi madarak, és megevék azt. * Máté 13, 4—8.
5. Némely pedig esék a kövesre, a hol nem vala sok földe: és hamar kinevekedék, mivelhogy nem vala mély földe.
6. Mikor pedig a nap feltámadott volna, megsüté a meleg, és mivelhogy nem vala gyökere, megszárada.
7. Némely pedig esék a tövis közé: és felnevekedének a tövisek, és megfojták azt, és gyümölcsöt nem ada.
8. És némely esék a jó földbe, és ada nevekedő és bővölködő gyümölcsöt: és

némely hoza harmincz annyit, némely hatvan annyit, némely pedig száz annyit.

9. Akkor monda nékik: A kinek vagynak fülei a hallásra, hallja.

10. És mikor csak ő maga volna, megkérdék őtet, a kik ő körülte valának a tizenkét *tanítvány*okkal, e példabeszédről.

11. És monda nékik: Néktek adatott, hogy az Isten országának titkát tudjátok: a kivül valóknak pedig mind *ezek* példabeszédekben lésznek.

12. Hogy * látván lássanak, és által ne lássák; hallván halljanak, és ne értsenek, hogy valamikor meg ne térjenek, és megbocsáttassanak nékik az ő bűneik.
*Ésa. 6, 9. 10. Máté 13, 13. 14. Csel. 28, 26. 27.

13. És monda nékik: Nem értitek-é e példabeszédet? mimódon érthetitek tehát meg a több példabeszédeket?

14. Az a magvető, * az ígét hinti. *Máté 13, 19.

15. Azok pedig, a kik*ben* az útfélre *esett a mag*, a kiknek hintetik az íge; de minekutánna hallották, azonnal eljő a sátán, és elragadja az ő szívekbe vettetett ígét.

16. A kikben pedig a kövesre esett a mag, ezek azok, a kik minekutánna az ígét hallják, azonnal *nagy* örömmel veszik azt.

17. És nincsen ő bennek gyökere, hanem idő szerint valók: azután ha nyomorúság vagy háborúság következik az ígéért, azonnal megbotránkoznak.

18. A kik pedig a tövis közé vészik a magot, azok, a kik az ígét hallgatják;

19. De * e világnak szorgalmatosságai, és a gazdagságnak csalárdsága, és egyéb dolgoknak kívánságai bémenvén, megfojtják az ígét, és az haszontalan lészen. *1 Tim. 6, 9—17.

20. A kik pedig jó földbe vetették a magot, ezek azok, a kik hallják az ígét, és bévészik, és gyümölcsöt teremnek némely harmincz annyit, némely hatvan annyit, némely száz annyit.

21. És monda nékik: Avagy * azért hozzák-é elő a gyertyát, hogy véka alá tegyék, vagy az ágy alá? avagy nem azért-é, hogy a gyertyatartóba tegyék? *Máté 5, 15.

22. Mert * nincsen semmi oly elrejtetett dolog, melynek meg nem kell jelentetni; vagy oly, mely elrejtethetnék, hanem *szükség* hogy nyilvánvalóvá legyen. *Luk. 8, 17.

23. Ha valakinek vagynak fülei a hallásra, hallja.

24. És monda nékik: Jól eszetekbe vegyétek a mit hallotok. * A minémű mértékkel méritek, olyannal mérik *egyebek* néktek, és bővebben mérik néktek, † kik halljátok.
*Máté 7, 2. Luk. 6, 38. †Luk. 12, 47. 48.

25. Mert * a kinek vagyon, adatik annak; és a kinek nincsen, a mije vagyon, azt is elvészik tőle. *Máté 13, 12.

26. És mondja vala: Úgy vagyon az Istennek országa, mint mikor az ember a magot béveti a földbe.

27. És elaluszik, és felkél éjjel és nappal; és a mag gyümölcsözik, és felhúzalkodik ugyan híre nélkül;

28. Mert a föld magától gyümölcsöt terem, először füvet, azután fejet, azután gabonát a főben.

29. Mikor pedig a *gabonának* gyümölcse megmutatja *magát*, azonnal megaratja: mert eljött az aratásnak ideje.

30. És ismét mondja vala: * Mihez hasonlítsuk az Isten országát, és mivel vessük azt egybe? *Máté 13, 31.

31. Olyan mint a * mustármag, mely mikor a földbe vettetik, minden földi magnál kissebb: *Luk. 13, 18. 19.

32. De minekutánna elvettetik, felnevekedik, és minden kertben vetett fűnél nagyobb: és nagy ágai lésznek, úgyannyira, hogy annak árnyéka alatt az égi madarak fészket raknak.

33. És * ilyen sok példabeszédekben szólja vala nékik az ígét, a mint hallhatják vala. *Máté 13, 1—34.

34. Példabeszéd nélkül pedig nem szól vala nékik; az ő tanítványinak pedig külön mindeneket megmagyaráz vala.

35. És * monda nékik az napon, mikor késő volna: Menjünk *a vizen* túl. *Máté 8, 18—23.

36. Elbocsátván azért a sokaságot, elvivék őtet úgy a mint vala a hajóban; de valának más hajók is vele.

37. Akkor támada nagy szélvész, és a habok bémennek vala a hajóba, annyira hogy immár a hajó megtelnék.

38. És ő vala a hajónak hátulsó részében, és aluszik vala egy főaljon; akkor felkölték őtet s mondának néki: Mester! nincs-é gondod arra, hogy majd elveszünk?

39. Felserkenvén azért, megdorgálá a szelet, és monda a tengernek: Hallgass, némulj meg! Akkor megálla a szél, és lőn nagy csendesség.

40. És monda nékik: Miért vagytok ilyen félelmesek? hogy vagyon, hogy nincsen hitetek?
41. És igen megfélemlének, és ezt mondják vala egymásnak: Kicsoda ez, hogy a szél és a * tenger engednek néki? * Jób 38, 1. 8. 11.

V. RÉSZ.

Krisztus egy légió ördögöt űz ki: Meggyógyít egy asszonyt vérfolyásából. Feltámasztja Jairusnak megholt leányát.

És * menének a tengernek tulsó *part*jára, a Gadarenusoknak tartományokba. * Máté 8, 28.
2. És mikor Jézus a hajóból kiment volna, azonnal méne eleibe a koporsókból egy ember, kiben tisztátalan lélek vala.
3. Kinek lakása a koporsókban vala, és lánczokkal is senki azt meg nem tarthatja vala.
4. Mivelhogy gyakorta békókkal és lánczokkal megkötöztetett vala, de a lánczok leszakadoztak vala róla, és a békók elromlottak vala; és senki azt meg nem enyhíthette vala.
5. És mindenkor éjjel és nappal a hegyeken, és a koporsókban vala, kiáltván, és magát metélvén éles kövekkel.
6. Mikor látta volna pedig Jézust távol, oda futamodék, és előtte leborúla.
7. És nagy felszóval kiáltván, monda: Jézus, felséges Istennek Fija! mi dolgom vagyon nékem veled? Az Istenre kénszerítlek téged, hogy ne kínozz engem:
8. (Mert ezt mondja vala néki: Eredj ki tisztátalan lélek ez emberből.)
9. És megkérdé őtet: Kicsoda néked neved? És felele mondván: Légió nékem nevem: mert sokan vagyunk.
10. És igen kéri vala őtet, hogy ne küldené őket azon a tartományon kivűl.
11. Vala pedig ott a hegy mellett nagy sereg disznó, mely ott eszik vala.
12. És kérék őtet mindnyájan *azok* az ördögök, mondván: Bocsáss minket a disznókba, hogy azokba menjünk bé.
13. És azonnal megengedé nékik Jézus. És kimenvén azok a tisztátalan lelkek, bémenének a disznókba; és a sereg disznó hanyathomlok nagy magas helyről a tengerbe rohana, (vala pedig mintegy kétezer *a disznó)* és a tengerbe halának.
14. A kik pedig a disznókat őrizik vala, elfutának, és megmondák a városban és a falukban e dolgot. És azok kimenének, hogy meglátnák micsoda dolog volna, a mi lett vala.
15. Menének * azért Jézushoz, és láták az ördöngöst ülni felöltöztetve, és hogy eszén volna az, a kiben a légió lakott volna; és megfélemlének. * Máté 8, 34. Luk. 8, 37.
16. És a kik ezt látták vala, megbeszélék azoknak, mint lett volna dolga az ördöngösnek, és a disznók felől is.
17. És kezdék Jézust kérni, hogy kimenne az ő határokból.
18. És mikor ő a hajóba bément volna, kéri vala őtet a ki ördöngös vala, hogy lenne ő vele.
19. Jézus pedig nem engedé néki, hanem ezt mondá: Eredj haza a tiéidhez, és beszéld meg nékik, mely nagy dolgokat cselekedett te veled az Úr, és mely igen könyörült rajtad!
20. Elméne azért *az*, és kezdé a tíz városokban hirdetni, mely nagy dolgokat cselekedett volna ő vele Jézus, és mindenek csudálkoznak vala rajta.
21. És mikor ismét általment volna Jézus a tulsó *part*ra hajón, gyüle nagy sokaság hozzá; és vala a tenger mel lett.
22. És ímé, eljöve egy a zsinagógának Fejedelmei * közűl, kinek Jairus vala neve, és mikor látta volna őtet, lábainál leborúla. * Luk. 8, 40.
23. És igen kéri vala őtet, * mondván: Az én leányom halálán vagyon, jere *kérlek*, és vesd reá kezeidet, hogy gyógyuljon meg és éljen. * Máté 9, 18.
24. Elméne azért *Jézus* ő vele és követi vala őtet nagy sokaság, és őtet megszorítják vala.
25. Akkor egy asszony * ki tizenkét esztendőtől fogva vérnek folyását szenvedte vala, * Luk. 8, 43.
26. És sok orvosoktól sokat szenvedett, és minden marháját elköltötte, de semmit néki nem használtak vala, hanem annál is inkább megnyomorodott vala.
27. Mikor Jézus felől hallott volna, a seregben *Jézusnak* háta megűl kerűle, és az ő ruháját illeté.
28. Mert ezt mondja vala: Ha csak ruháit illethetném is, meggyógyulok.
29. És azonnal megszárada az ő vérének feje: és megérzé testében hogy meggyógyult volna abból a nyavalyából.
30. És mikor ő magában azonnal eszébe vette volna Jézus az *isteni* erőt, * a mely kiszármazott vala tőle,

hátrafordulván a sokaság között, monda: Kicsoda illeté az én ruháimat?

* Luk. 8,46.

31. És mondának néki az ő tanítványai: Látod hogy a sokaság megszorított tégedet, mégis azt kérdezed: Kicsoda illetett engemet?

32. És ő széjjel néz vala, hogy meglátthatná azt, a ki ezt cselekedte vala.

33. Az asszony pedig félvén és reszketvén, mikor tudná micsoda lett volna ő rajta, eljöve és *az ő lábai* előtt *arczczal* leborúla, és néki igazán mindent megmondá.

34. Ő pedig monda néki: * Leányom a te hited tégedet megtartott! eredj el békességgel, és gyógyulj meg a te nyavalyádból. * Luk. 8,48.

35. Hogy Jézus *ezeket* még * szólaná, eljövének *némelyek* a zsinagóga Fejedelmének † házától, ezt mondván: A te leányod meghólt, mit fárasztod tovább a Mestert? * Luk. 8,49. † vers 22. 23.

36. Jézus pedig mihelyt a beszédet hallá, a melyet mondának vala, monda a zsinagóga Fejedelmének: Ne félj, csak higyj!

37. És nem engedé hogy senki őtet együtt kövesse, hanem Péter és Jakab és János, Jakabnak attyafia.

38. Akkor méne a zsinagóga Fejedelmének házához, és látá a nagy zenebonát, a sírókat és jajgatókat.

39. És bémenvén, monda nékik: Mit zajogtok és sírtok? A leányzó nem holt meg, hanem * aluszik. * vers 35. Ján. 11,11. 13. 14.

40. És csúfolják vala őtet. Ő pedig mindeneket kiküldvén, a leánynak atytyát és annyát *maga mellé* vevé, és azokat, a kik vele valának, és béméne oda, hol a leány fekszik vala.

41. És megfogván a leánynak kezét, monda *néki:* Talita Kumi: azaz, ha megmagyarázod, Leányzó (néked mondom) kelj fel!

42. És azonnal felkele a leány és jár vala: mert tizenkét esztendős vala; és felette igen elálmélkodának.

43. Ő pedig keményen megparancsolá nékik, hogy senki azt meg ne tudná: és monda, hogy enni adnának a leánynak.

VI. RÉSZ.

Jézus tanít a Názáreti zsinagógában. Elküldi a tanítványokat prédikálni. Heródes ítéleti Krisztusról: K. János fejevétele: Krisztus ötezer embert étet öt kenyérrel.

És kiméne onnét, és méne az * ő hazájába: és követék őtet az ő tanítványai. * Máté 2,23. 4,13.

2. És mikor eljött volna a Szombat, kezdé a zsinagógában * tanítani; és sokan, a kik hallják vala, megálmélkodnak vala, ezt mondván: Honnét vannak ennek mind ezek? és micsoda bölcsesség ez, a mely ennek adatott, hogy ilyen nagy *isteni* erők lésznek ő általa? * Máté 13,54-56.

3. Avagy nem ez-é amaz ácsmester, Máriának * fia, Jakabnak, Józsénak, Júdásnak és Simonnak attyafia? Nem is az ő nénnyei is nem itt mi köztünk vagynak-é? és ő benne megbotránkoznak vala. * Ján. 6,42.

4. Jézus pedig ezt mondja vala nékik: Nincsen tisztesség nélkül a * Próféta, hanem csak az ő hazájában és rokonai között, és az ő házában. * Ján. 4,44. Máté 13,57.

5. És ott semmi *isteni* erőt * nem cselekedhete, hanem minekutánna kevés betegekre vetette volna kezeit, meggyógyítá azokat. * Máté 13,58.

6. És csudálkozik vala azoknak hitetlenségeken, és kerüli vala a falukat köröskörűl, * tanítván. * Máté 9,35.

7. Akkor előszólítá ama * tizenkét *tanítványokat*, és kezdé őket kettőnként elbocsátani: és ada nékik hatalmat a tisztátalan lelkeken. * Máté 10,2-4.

8. És megparancsolá nékik, hogy az útra semmit ne vinnének, hanem csak pálczát, sem táskát, sem kenyeret, sem pénzt az ő erszényekben.

9. Hanem hogy csak zsólyákat vonnának lábaikra, és kettős ruhát ne vennének magokra.

10. És ezt mondja vala nékik: Valahol házba bémentek, ott maradjatok mind addig, míg onnét kimentek.

11. És * valakik bé nem fogadándanak titeket, és nem hallgatándanak titeket, onnét kimenvén, verjétek le a ti lábaitokhoz ragadott † port, hogy az legyen ő ellenek tanúbizonyság gyanánt. Bizony mondom néktek, hogy tűrhetőbb lészen a Sodomabelieknek vagy Gomorabelieknek *dolgok* az ítéletnek napján, hogynem annak a városnak *állapotja*. * Máté 10,14. Luk. 9,5. † Csel. 13,51.

12. Kimenvén azért azok, prédikálják vala, hogy megtérnének *az emberek*.

13. És sok ördögöket üznek vala ki, és sok betegeket * kennek vala meg olajjal, és meggyógyítják vala *azokat*. * Jak. 5,14.

14. Meghallá pedig ezeket Heródes király: (Mert az ő neve igen híressé lett

vala) és monda: Ama * János a ki keresztel vala, az támadott fel a halálból, és azért lésznek ez erők ő általa.
*Luk. 3, 2.
15. Némelyek ezt mondják vala: Ilyés ez: * némelyek pedig ezt mondják vala: Próféta ez, vagy egy a Próféták közűl.
* Máté 16, 14.
16. Mikor azért *ezeket* hallotta volna Heródes, monda: Ez ama János, kinek én fejét vétetém, ő támadott fel a halálból;
17. Mert Heródes elküldvén *szolgáit,* megfogta vala Jánost, és őtet megkötöztetve, a tömlöczbe *vetette,* Heródiásért, az ő attyafiának Filepnek feleségéért: mert azt vette vala magának feleségűl.
18. Mert ezt mondja vala János Heródesnek: Nem szabad néked elvenned a te atyádfiának * feleségét.
* 3 Móz. 18, 16. 20, 21.
19. Heródiás pedig ólálkodik vala ő utánna, és igyekezik őtet megölni: de nem lehet vala;
20. Mert Heródes féli vala Jánost, mivelhogy tudta, hogy igaz és szent ember volna, és becsüli vala őtet, és az ő intésének hallására sok dolgot cselekeszik vala, és örömest hallgatja őtet.
21. Mikor azért alkalmatos ideje jött volna, mikor Heródes az ő születése napján * az ő Főszolgáinak, a Hadnagyoknak és Galilea Főemberinek vacsorát szerzene:
* 1 Móz. 40, 20.
22. És bément volna a Heródiás leánya, és *ott* tánczolt volna, és az tetszett volna Heródesnek és a vendégeknek, a Király monda a leánynak: Kérj tőlem a mit akarsz, és megadom.
23. És megesküvék néki: Valamit kéréndesz én tőlem, megadom néked, ha országomnak felét *kéred is.*
24. És az kimenvén, monda az ő annyának: Mit kérjek? Ama pedig monda: A Keresztelő János fejét.
25. A *leány* azért vígan azonnal bémenvén a Királyhoz, *azt* kéré, mondván: Azt akarom hogy mindjárt hozasd ide nékem egy tálban a Keresztelő János fejét.
26. A Király pedig igen megszomorodék, *mindazáltal* az ő esküvéséért és azokért, kik a lakodalomban valának, nem akará *annak kérését* megvetni.
27. És a Király azonnal elküldvén a hóhért, megparancsolá, hogy a *Keresztelő* János fejét * előhozná. * Máté 14, 10.
28. Az annakokáért elméne, és fejét vevé néki a tömlöczben, és előhozá az ő fejét egy tálban, és adá azt a leánynak, és a leány az ő annyának adá.
29. És mikor *ezt* meghallották volna az ő tanítványai, eljövének és elvivék az ő testét, és helyhezteték *azt* koporsóba.
30. Az Apostolok pedig haza * jövének Jézushoz, és megbeszéllének néki mindeneket, mind a mit cselekedtek, mind a mit tanítottak volna.
* vers 7. Luk. 9, 10.
31. És monda nékik: Jertek el ti magatok félfelé a pusztába, és nyugodjatok meg egy kevéssé: mert sokan valának a jövők s menők, és ingyen sem ehetnek vala.
32. Elmenének * azért puszta helyre, hajón csak magok. * Máté 14, 13.
33. Látá pedig a sokaság, hogy ők elmennének, és sokan megesmérék őtet, és gyalog minden városokból gyülének oda, és eleiket vevék nékik, és hozzá gyülének.
34. És kimenvén, * látá a nagy sokaságot Jézus, és könyörületességre indula rajtok: mert olyanok valának mint a pásztor nélkűl való juhok: és kezdé őket sok dolgokra † tanítani.
* Máté 9, 36. 14, 14. † Luk. 9, 11.
35. Mikor pedig immár nagy idő volna, hozzá mennének az ő tanítványai, ezt mondván: * Puszta ez a hely, és immár nagy idő vagyon. * Máté 14, 15.
36. Bocsásd el őket, hogy elmenvén a körűlvaló majorokba és falukba, végyenek magoknak kenyeret: mert nincsen mit egyenek.
37. Ő pedig felelvén, monda nékik: Adjatok enniek ti. Akkor mondának néki: *Hanemha* elmegyünk, hogy vegyünk ezeknek kétszáz pénz árú kenyereket, és nékik adjuk hogy egyenek.
38. Ő pedig monda nékik: Hány kenyeretek vagyon? menjetek el és lássátok meg. És azok meglátván, mondának: * Öt kenyerünk és két halunk *vagyon.* * Máté 14, 17. Luk. 9, 13. Ján. 6, 9.
39. Akkor parancsolá Jézus, hogy mind leűltetnék őket a zöld pázsiton, mint szoktak asztalhoz ülni lakodalomban.
40. Letelepedének azért külön-külön seregenként, százanként és ötvenenként.
41. És minekutánna vette volna az öt kenyereket és a két halakat, az égre feltekintvén, hálákat ada, és megszegé a kenyereket, és adá az ő tanítványinak, hogy azok eleibe adnák, és a két halat is elosztá mindennek.
42. Evének azért mindnyájan, és megelégedének.

43. És felszedék a *maradék* darab *kenyer*eket tizenkét teljes kosarakkal, és a halakból *is.*
44. Valának pedig a kik ettek mintegy ötezer férjfiak.
45. És azonnal kényszeríté az ő tanítványit hajóba ülni, és elől elmenni Bethsaidába a tulsó *part*ra, míg ő elbocsátaná a sokaságot.
46. És mikor elbocsátotta volna őket, elméne a hegyre imádkozni.
47. Mikor pedig késő *estve* volna, vala a hajó a tengernek * közepén, és ő maga egyedűl a földön. * Máté 14, 23.
48. És látá őket hogy a *hajónak* evezésében veszekednének, (mert ellenkező szél fú vala) és az éjszakának negyedrészekor hozzájok méne, járván a tengeren, és akar vala mellőlök elmenni.
49. Azok pedig mikor látták volna őtet a tengeren járni, állíták lenni valami elmulandó látásnak, és kezdének kiáltani.
50. (Mert mindnyájan látják vala őtet és megháborodának) de azonnal megszólítá őket, és monda: Bátorságosak legyetek, én vagyok, ne féljetek.
51. Akkor béméne hozzájok * a hajóba, és megálla a szél: és ők magokban annál inkább álmélkodnak és csudálkoznak vala; * Máté 14, 24—32.
52. Mert nem jutott vala eszekbe az öt kenyereknek *csudája,* mivelhogy az ő szívek megkeményíttetve vala.
53. És mikor általmentek volna, a Genezáret földére * menének, és jutának a partra. * Máté 14, 34.
54. Akkor mikor kimentek volna a hajóból, azonnal őtet megesmérvén:
55. Mikor elfutották volna mind az egész vidéket, kezdék nyoszolyákban a beteget széllyel hordozni, a hol hallják vala őtet lenni.
56. És valahová bémegyen vala a falukba, vagy városokba, vagy majorokba, a betegeket az útezákra teszik és kérik vala őtet, hogy köntösének akár csak prémjét illetnék; és valakik illetik őtet, meggyógyulnak vala.

VII. RÉSZ.

A Farizeusoknak és Írástudóknak tudományok és isteni szolgálatjok: a Kananeabeli asszony hite: egy nehezen szóló siket meggyógyíttatik.

Akkor * gyülének ő hozzá a Farizeusok, és némelyek az Írástudók közűl, kik jöttek vala Jérusálemből. * Máté 15, 1. 2.
2. És mikor látták volna hogy az ő tanítványai közűl némelyek megfertéztetett (azaz, mosdatlan) kézzel ennének kenyeret, panaszolkodnak vala *arról;*
3. Mert a Farizeusok és minden Zsidók nem esznek, hanemha gyakran megmossák kezeiket, ebben a *régi* Vén *em*bereknek rendeléseket követvén.
4. És a piaczról is *mikor haza mennek,* nem esznek, míg meg nem mosódnak, és sok egyéb dolgok is vagynak, melyeket vettek, hogy megtartsák, *mint* poharaknak, korsóknak, rézedényeknek, és nyoszolyáknak mosatásokat.
5. Azután megkérdék őtet a Farizeusok és az Írástudók: Mi az oka hogy a te tanítványid nem járnak a Vén *embe*reknek rendelések szerint, hanem mosdatlan kézzel esznek kenyeret?
6. Ő pedig felelvén, monda nékik: Bizony igazán jövendölt Ésaiás felőletek képmutatók felől, mint meg vagyon írva: * E nép *csak* ajakakkal tisztel engem, az ő szívek pedig távol vagyon én tőlem. * Ésa. 29, 13.
7. Hijába tisztelnek pedig engemet, tanítván oly tudományokat, melyek embereknek * parancsolatai; * Máté 15, 9.
8. Mert elhagyván az Isten parancsolatját, az emberi rendelést tartjátok meg, korsóknak és poharaknak mosását; és e féléket egyebeket sokakat cselekesztek.
9. És monda nékik: Jól vagyon *bátor hogy* az Isten parancsolatját eltörlitek, hogy a ti rendelésteket tartsátok meg.
10. Mert Mózes ezt mondja: * Tiszteljed atyádat és anyádat. És: Valaki szidalmazza attyát vagy † annyát, halállal meghaljon. * 2 Móz. 20, 12. † 2 Móz. 21, 17.
11. Ti pedig ezt mondjátok: Ha valaki ezt mondándja attyának * vagy annyának: A mely Korbánt (azaz ajándékot) én felviszek, néked használ, *az bűn nélkűl való.* * Máté 15, 5.
12. És nem engeditek hogy az semmit egyebet cselekedjen az ő attyával vagy annyával.
13. Eltörölvén az Istennek beszédét a ti rendeléstekkel, melyet rendeltetek: és ehez hasonlatost sokat cselekesztek.
14. Azért az egész sokaságot előszólítván, monda nékik: Hallgassatok engem mindnyájan, és értsétek meg:
15. Nincsen semmi az emberen kivűl, a mely bémenvén az emberbe megfertéztethetné * őtet, hanem a melyek az emberből származnak, azok fertéztetik meg az embert. * Csel. 10, 12. 13. 15.

16. És valakinek vagynak fülei a hallásra, hallja.
17. És mikor házba ment volna bé a sokaság közűl, megkérdék őtet az ő tanítványai a példabeszéd felől.
18. Akkor monda nékik: Ti is ilyen tudatlanok * vagytok-é? nem értitek-é, hogy valami kivűl megyen bé az emberbe, nem fertéztetheti az meg az embert? *Máté 15, 16.
19. Mert nem megyen az embernek szívébe, hanem a hasába, és az árnyékszékre megyen, mely megtisztít minden eledelt.
20. És ezt mondja vala, hogy a mi az embertől kiszármazik, az fertéztetné meg az embert;
21. Mert * onnét belől az embereknek szívekből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok. *1 Móz. 6, 5. 8, 21. Jer. 17, 9.
22. Lopások, fösvénységek, latorságok, álnokság, szemtelenség, gonosz szem, rágalmazás, kevélység, bolondság.
23. Mind ezek a gonoszságok belől jőnek ki, és megfertéztetik az embert.
24. És * onnét felkelvén, méne Tírusnak és Sídonnak határiba: és házba menvén, nem akarja vala hogy senki *őtet* megtudná: de nem titkolhatá el magát; *Máté 15, 21—28.
25. Mert mikor ő felőle hírt hallott volna egy asszony, kinek leányában tisztátalan lélek vala, eljöve, és *arczczal* lábainál leborúla.
26. (Vala pedig az asszony pogány, Siró-Fenicziának tartományából való nemzetsége szerint): és kéré őtet, hogy az ördögöt kiűzné az ő leányából.
27. Jézus pedig monda néki: Engedd meg, hogy megelégedjenek először * a fiak: mert nem jó a fiaknak kenyereket elvenni, és a kölyköknek vetni. *Máté 15, 14.
28. És az felele, és monda néki: Úgy vagyon Uram! mert a kölykök az asztal alatt a gyermekek morzsalékjokkal szoktak élni.
29. Akkor monda néki: E beszédért eredj el, az ördög kiment a te leányodból.
30. És mikor a házához ment volna, úgy találá, hogy az ördög kiment volna, és az ő leánya az ágyon feküdnék.
31. Akkor megtérvén Tírusnak és Sídonnak határiból, méne Galilea tengere mellé, a tíz városnak határin által.
32. És hozának néki egy nehezen szóló siketet, és kérik vala őtet, hogy vetné kezét arra.
33. És mikor azt kivitte volna félfelé a sokaság közűl, bocsátá az ő ujjait annak füleibe; és mikor pökött volna, illeté annak nyelvét.
34. És feltekintvén az égbe, fohászkodék, és monda néki: Effata, azaz, Nyilatkozzál meg.
35. És azonnal megnyilatkozának annak fülei, és nyelvének kötele megoldaték, és igazán szól vala.
36. És megtiltá ő tőlök, hogy senkinek ne mondanák; de mennél inkább tiltotta volna tőlök, annál inkább hirdetik vala.
37. És felette igen álmélkodnak vala, azt mondván: Mindeneket jól cselekedett; azt cselekeszi, hogy mind a siketek halljanak, mind a némák szóljanak.

VIII. RÉSZ.

Hét kenyerek által lett csuda, Farizeusoknak jelkivánások és kovászok: egy vak gyógyulása: Krisztus jövendő halála: a ki lelkét meg akarja tartani, elveszti azt.

Az * napokban, mikor felette nagy sokaság volna ő vele, és nem volna mit ennének, előszólítá Jézus az ő tanítványit, és monda nékik: *Máté 15, 32—38.
2. Keserülöm e sokaságot: mert immár harmadnapja hogy velem vagynak, és nincsen mit egyenek.
3. Ha éhen bocsátom el őket házokhoz, elfogyatkoznak az úton: mert némelyek ő közűlök messzünnen jöttek.
4. Felelének pedig néki az ő tanítványai: Honnét elégíthetné meg itt ezeket valaki eledellel e pusztában?
5. És megkérdé őket: Hány kenyeretek vagyon? És ők mondának: Hét *vagyon.*
6. Akkor megparancsolá a sokaságnak, hogy letelepednék a földre; és kezébe vévén a hét kenyereket, mikor hálákat adott volna, megszegé, és adá az ő tanítványainak, hogy eleikbe adnák, és eleibe adák a sokaságnak.
7. Vala pedig valami kevés halok is; és mikor hálákat adott volna, megparancsolá, hogy azokat is eleikbe adnák.
8. Evének azért és megelégedének, és felszedék a megmaradott darab *kenyer*eket, hét kosarakkal.
9. Valának pedig a kik ettek vala, mintegy négyezeren; és elbocsátá őket.
10. És * azonnal bémenvén a hajóba az ő tanítványival, méne Dalmánuta felé. *Máté 15, 39.

11. És eljövének a Farizeusok és kezdének ő vele versengeni, kérvén tőle mennyei * jelt, kísértvén őtet.
*Máté 12, 38. Ján. 6, 30. 31.
12. És mikor lelkében nagyot fohászkodott * volna, monda: Mi az oka, hogy e nemzetség jelt kíván? † Bizony mondom néktek, nem adatik e nemzetségnek jel. *vers 5. 9. Ján. 11, 44. 47. 48. 53. 54. †Máté 16, 4.
13. És azokat elhagyván, ismét bémenvén a hajóba, elméne a tulsó *partra*.
14. Elfelejtettek vala pedig a tanítványok kenyeret * vinni magokkal, és nem vala a hajóban egy kenyereknél több. *Máté 16, 5.
15. Akkor parancsola nékik, mondván: Meglássátok, hogy megoltalmazzátok magatokat a * Farizeusoknak kovászoktól és a Heródes kovászától.
*Máté 16, 6.
16. És egymás között vetekednek vala, mondván: Nincsenek velünk kenyerek.
17. És mikor *azt* eszébe vette volna Jézus, monda nékik: Mit vetekedtek azon, hogy kenyeretek nincsen? mégis nem veszitek-é eszetekbe, és nincsen-é mégis értelmetek: mégis * ostoba-é a ti szívetek? *Máté 16, 8. 11. Luk. 24, 25.
18. Szemeitek lévén nem láttok-é? és holott füleitek vagynak nem hallotok-é? és nem emlékeztek-é meg?
19. Mikor * amaz öt kenyereket megszegém az ötezer *ember*eknek, hány kosárt hozátok el darab *kenyer*ekkel teljeseket? Mondának néki: Tizenkettőt. *Máté 14, 20.
20. Mikor pedig ama hét *kenyer*eket a négyezer *ember*nek megszegém, hány kosarakat hozátok el darab *kenyer*ekkel, teljeseket? És * mondának: Hetet.
*Máté 15, 37.
21. És monda nékik: Mint vagyon hogy *ezeket* nem értitek?
22. És méne Bethsaidába, és hozának eleibe egy vakot, és kérék őtet hogy illetné azt.
23. Akkor megfogván a vaknak kezét, kivivé őtet a falun kivűl, és mikor annak szemeire * pökött volna, és az ő kezeit reá vetette volna, megkérdé őtet ha látna-é? *Ján. 9, 6. 7.
24. Ki mikor az ő szemeit felemelte volna, monda: Látom az embereket járni mint valami fákat.
25. Azután ismét veté kezeit annak szemeire, és felemelteté ismét *az emberrel* az ő szemeit, és megépüle és láta messze és világosan mindeneket.
26. És házához küldé őtet, mondván: Ama faluba se menj, és a faluban is senkinek *ezt* ne mondjad.
27. És béméne Jézus az ő tanítványival egybe Czézáreának faluiba, *mely Czézárea* Filep *Királyról neveztetik;* és az úton megkérdé az ő tanítványit, mondván nékik: Kinek * mondanak engemet az emberek? *Máté 16, 13—16.
28. Azok pedig felelének: Keresztelő Jánosnak, némelyek Ilyésnek, némelyek pedig egynek a Próféták közűl.
29. És ő monda nékik: Ti pedig kinek mondotok engemet? Felelvén pedig Péter, monda néki: Te vagy ama Krisztus!
30. És megfenyegeté *őket,* hogy senkinek *azt* ő felőle ne mondanák.
31. És kezdé őket tanítani, hogy az ember Fijának sokat kellene szenvedni, és * megvettetni a Vénektől, a Papifejedelmektől és az Írástudóktól, és meg kellene ölettetnie; és harmadnapra feltámadnia. *Máté 26, 57. 27, 35. 38, 6.
32. És ezt nyilván mondja vala. Akkor Péter megfogván őtet, kezdé dorgálni.
33. És ő hátrafordulván, és az ő tanítványira tekintvén, megfeddé Pétert, mondván: * Eredj el én tőlem Sátán; mert nem vagy bölcs az Isten *dolga*iban, hanem az emberekéiben.
*Máté 16, 21—23.
34. És mikor előszólította volna a sokaságot az ő tanítványival egybe, monda nékik: * Valaki engemet akar követni, tagadja meg magát, vegye fel az † ő keresztét, és *úgy* kövessen engemet:
*Máté 10, 38. †vers 35.
35. Mert valaki * akarja az ő lelkét megtartani, elveszti azt; valaki pedig az ő lelkét én érettem és az Evangyéliomért elveszti, az megtartja azt.
*Máté 10, 39.
36. Mert mit használ valakinek, ha mind e világot megnyerné is, ha az ő lelkét elveszti?
37. Avagy micsoda * váltságot adhat valaki az ő lelkéért? *Zsolt. 49, 9.
38. Mert valaki a parázna és bűnös nemzetség közűl szégyenli * engemet, és az én beszédimet, az embernek Fija is szégyenli azt, mikor eljövénd az ő Attyának dicsőségével, a szent Angyalokkal. *Máté 10, 33. 2 Tim. 2, 2.

IX. RÉSZ.

Krisztus szinének dicsőséges elváltozása: ki legyen Ilyés: egy néma lélek kiűzetik: a kis gyermek példája tanitja az Apostolokat az elsőségről: botránkoztatás: a sónak jósága.

És monda nékik: Bizony mondom

néktek, vagynak némelyek ezek közűl a kik itt állanak, kik addig meg nem kóstolják a halált; mígnem meglátják, hogy az Istennek * országa eljött hatalommal. *Máté 16, 28. Csel. 2, 41.
2. Hatodnappal * pedig azután, maga mellé vevé Jézus Pétert, Jakabot és Jánost, és felvivé csak őket egy nagy magas hegyre félfelé, és elváltozék ő előttök. *Máté 17, 1—5.
3. És az ő ruhái fényesekké lőnek, igen fejérek mint a hó, melyhez hasonló fejérséget e földön a ruhafestő nem csinálhat.
4. És megjelenék nékik Ilyés Mózessel egybe, kik Jézussal beszélnek vala.
5. És szólván Péter, monda Jézusnak: Mester! jó volna nékünk itt laknunk; csináljunk azért három hajlékokat, néked egyet, Mózesnek is egyet, Ilyésnek is egyet.
6. Mert nem tudja vala mit szólna: mert megrémültek vala.
7. És felhő támada, mely őket béfogá, és a felhőből szó adaték, mondván: Ez amaz én szerelmes Fiam, őtet hallgassátok.
8. És nagy hirtelen mikor eltekintettek volna, nem látának azután senkit Jézusnál egyebet magokkal.
9. Mikor pedig a hegyről alászállanának, megparancsolá nékik, hogy senkinek * ne mondanák a mit láttak vala, hanem mikor az embernek Fija a halálból † feltámadna. *Máté 17, 9. †vers 31.
10. És e dolgot magoknál tarták, egymástól ő köztök arról tudakozván, mi volna az, a halálból * feltámadni. *Ján. 20, 9.
11. És megkérdék őtet, mondván: Miért mondják az Írástudók, hogy először el kell jőni * Ilyésnek. *Mal. 4, 5.
12. Ő pedig felelvén, monda nékik: Ilyés bizonyára először eljövén, mindeneket helyekre állat; de a mint meg vagyon írva az embernek Fija felől, szükség hogy * sokat szenvedjen, és semminek állíttassék.
*Ésa. 53, 3—5. Zsolt. 22, 7. Dán. 9, 23. 26.
13. De mondom néktek, hogy Ilyés is * eljött, és azt cselekedték † vele a mit akartak, a mint †† megíratott ő felőle.
*Máté 11, 13. 14. †rész 6, 27. ††Ésa. 40, 3. Mal. 3, 1.
14. És mikor az ő tanítványihoz ment volna, láta nagy sokaságot azok körűl, és az Írástudókat, kik azokkal versengenek vala.
15. És azonnal az egész sokaság őtet látván, elálmélkodék, és eleibe menvén, köszönték őtet.
16. És megkérdé az Írástudókat: Mit versengetek ti magatok között?
17. És felelvén a sokaság közűl egy, monda: Mester! az én fiamat ide hoztam te hozzád, kiben * néma lélek vagyon. *Máté 17, 14—18.
18. És valahol megragadja őtet, szaggatja, ő pedig tajtékot túr, a fogait csikorgatja, és elfonnyad; és kérém a te tanítványidat, hogy kiüznék azt, de nem teheték.
19. Ő pedig felelvén néki, monda: Óh hitetlen nemzetség! Valyon meddig lészek ti veletek? meddig szenvedlek titeket? hozzátok én hozzám azt.
20. Oda vivék azért azt. Mihelyt pedig *Jézus* meglátta volna, azonnal a lélek szaggatni kezdé azt, és mikor a földre leesett volna, fetreng vala tajtékot turván.
21. És megkérdé *Jézus* annak attyát: Mennyi ideje hogy ez esett rajta? Ő pedig monda: Gyermekségétől fogva;
22. És gyakorta ejti őtet a tűzbe és a vízbe, hogy elveszesse őtet: De ha mit tehetsz, légy segítségűl nékünk: könyörülvén rajtunk!
23. Jézus pedig monda néki: * Ha hiheted azt, mindenek lehetségesek a hívőnek. *Máté 17, 17. Luk. 17, 6.
24. A gyermeknek attya pedig azonnal kiáltván, könyhullatással monda: Hiszek Uram! légy segítségűl az én hitetlenségemnek.
25. Mikor pedig Jézus látta volna, hogy a sokaság mind egyetembe hozzá futna, megdorgálá a tisztátalan lelket, ezt mondván néki: Te néma és siket lélek! én néked parancsolom, menj ki a *gyermek*ből és többé ne menj belé.
26. És mikor kiáltott volna *a lélek,* es a gyermeket igen megszaggatta volna, kiméne *ő belőle,* és *a gyermek* olyan lőn mint a holt, úgyannyira hogy sokan mondanák, hogy megholt volna.
27. Jézus pedig megfogván annak kezét, felemelé azt, és az felkele.
28. És mikor házba ment volna bé, megkérdék őtet külön az ő tanítványai: Miért nem üzhettük mi ki * ama *lelket?* *vers 17. 18.
29. *Jézus* pedig monda nékik: * Ez ilyen *ördögök*nek nemek nem üzettethetik ki különben, hanem könyörgés és böjtölés által. *Máté 17, 19—21.
30. És * onnét kimenvén, együtt mennek vala Galileán által; és nem akarja vala *Jézus*, hogy senki megtudná; *Máté 17, 22. 23. Luk. 18, 31—34.

31. Mert tanítja vala az ő tanítványit, és ezt mondja vala nékik: Az embernek Fija adattatik az embereknek kezekbe, és megölik őtet, de minekutánna megölik, * harmadnapon feltámad.
* Máté 28, 6.

32. Ők pedig nem értik vala e mondást, és félnek őtet megkérdeni.

33. Méne * azért Kapernaumba, és haza menvén megkérdé őket: Miről vetekedtek vala magatok között az úton?
* Máté 18, 1.

34. Ők pedig hallgatának: mert az úton egymás ellen arról vetekednek vala, ki *lenne jövendőben ő közöttök* legnagyobb.

35. És mikor leült volna, szólítá a tizenkét *tanítvány*okat, és monda nékik: A ki első * akar lenni, mindeneknél utolsóbb legyen, és mindeniteknek szolgája.
* Máté 20, 26. 27.

36. És egy kis gyermeket fogván elő, közöttök megállatá és azt ölébe vévén, monda nékik:

37. Valaki az ilyen kicsiny * gyermekek közűl egyet béfogad az én nevemben, engemet fogad bé; és valaki engemet béfogadánd, nem engem fogad bé, hanem azt, a ki engem elbocsátott.
* Ján. 13, 20. Máté 10, 40.

38. Felele * pedig néki János, mondván: Mester! láttunk egy embert, hogy a te neved által ördögöket űz, ki nem követ minket, és megtiltánk őtet, mivelhogy minket nem követ.
* Luk. 9, 49.

39. Jézus pedig monda: Ne * tiltsátok meg azt: mert senki nincsen oly, ki az én nevem által erőt cselekeszik, hogy könnyen gonoszúl szólhatna én felőlem:
* 4 Móz. 11, 29.

40. Mert a ki nincsen mi ellenünk, mi mellettünk vagyon.

41. Mert valaki innotok adánd néktek, *csak* egy pohár * vizet az én nevemben, *azaz,* hogy Krisztuséi vagytok, bizony mondom néktek, el nem veszti jutalmát.
* Máté 10, 42.

42. És valaki megbotránkoztat egyet e kicsinyek * közűl, a kik én bennem hisznek, jobb volna annak, ha a nyakára egy malomkő köttetnék, és a tengerbe vettetnék.
* Máté 18, 6.

43. Hogyha a te kezed megbotránkoztat * tégedet, vágd el azt; jobb néked az életre bémenned csonkán *inkább,* hogynem két kezed lévén a gyehennára menned, a megolthatatlan tűzre.
* Máté 5, 30.

44. Hol az ő férgek meg nem * hal, és tüzök meg nem oltatik.
* Ésa. 66, 24.

45. És ha a te lábad megbotránkoztat * tégedet, vágd el azt; jobb néked sántán bémenned az életre, hogynem két lábad lévén a gyehennára vettetned, a megolthatatlan tűzre.
* Máte 5, 30.

46. Hol az ő férgek meg nem hal, és tüzök meg nem oltatik.

47. És ha a te szemed megbotránkoztat tégedet, vájd ki azt; jobb néked vakon bémenned az Isten országába, hogynem két szemmel a gyehennának tüzére vettetned.

48. Hol az ő férgek meg nem hal, és tüzök meg nem oltatik.

49. Mert kiki tűzzel sózatik meg, és minden * áldozat sóval sózatik meg.
* 3 Móz. 2, 13.

50. Jó a * só; ha pedig a só ízetlen lészen, mivel sózzátok azt meg? Legyen ti bennetek só, és ti köztetek egymáshoz legyetek † békességesek.
* Máté 5, 13. † Zsid. 12, 14.

X. RÉSZ.

A feleség csak paráznaságért bocsáttathatik el: a kis gyermekeknek méltóságok: a gazdag nehezen idvezűl: Krisztus jövendő halála: Zebedeus fijainak kérések: a vak Bartimeus gyógyulása.

És * mikor onnét felkölt volna, méne Júdeának határiba, a Jordánon túl való *tartományon* által, és gyűle ismét ő hozzá sokaság, és az ő szokása szerint ismét tanítja vala őket.
* Máté 19, 1.

2. És a Farizeusok hozzá járulván, megkérdék őtet, ha szabad volna-é a férjfiúnak elbocsátani feleségét; kísértvén őtet.

3. Ő pedig felelvén, monda nékik: Mit parancsolt néktek Mózes?

4. Azok pedig felelének: * Mózes megengedte, hogy elválásról való levelet írjunk, és elbocsássuk *feleséginket.*
* 5 Móz. 24, 1. Jer. 3, 1.

5. És felelvén Jézus, monda nékik: A ti szíveteknek keménységéért írta *Mózes* néktek e parancsolatot.

6. A * teremtésnek pedig kezdetiben férjfiat és asszonyt † teremtett Isten.
* Máté 19, 4. 5. † 1 Móz. 1, 27.

7. Azokáért elhagyja ember attyát és annyát, és ragaszkodik feleségéhez.

8. És a kik ketten *voltak,* egy * test lésznek: Azért *ezek* többé nem kettők, hanem egy test. * 1 Móz. 2, 24. 1 Kor. 6, 16.

9. A mit azért Isten egybe szerkesztetett, az ember el ne válaszsza.

10. És a házban, viszontag az ő tanítványai ugyanezen dolog felől megkérdék őtet.

11. Ő pedig monda nékik: * Valaki elbocsátja az ő feleségét, és mást vejénd, paráználkodik az ellen.
* Máté 5, 32. 1 Kor. 7, 10. 11.

12. És ha az asszony elhagyja az ő férjét, és máshoz menénd, paráználkodik.

13. Akkor hozának néki * kicsiny gyermekeket, hogy illetné azokat; a tanítványok pedig feddik vala azokat, kik a gyermekeket hozzák vala.
* Máté 19, 13—15.

14. Melyet mikor látott volna Jézus, megharagvék, és monda nékik: Engedjétek hogy jöjjenek én hozzám a kis gyermekek, és meg ne tiltsátok őket; mert ilyeneké az Istennek országa.

15. Bizony mondom néktek: Valaki úgy nem veszi az Istennek * országát mint a kis gyermek, semmiképen nem megyen oda bé.
* 1 Pét. 2, 2.

16. És mikor azokat ölébe vette * volna, kezeit reájok vetvén megáldá őket.
* Máté 19, 13—15.

17. És mikor ki akarna menni hogy útra *indulna,* mikor egy ember oda futamodott, és lábainál leborult volna, megkérdé őtet: Jó * Mester! mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?
* Máté 19, 16—24. Luk. 18, 18—25.

18. Jézus pedig monda néki: Miért mondasz engem jónak? Nincsen jó több, hanem csak egy, *tudniillik* az Isten.

19. Tudod a parancsolatokat: * Ne paráználkodjál: Ne ölj: Ne orozz: Hamis tanúbizonyságot ne mondj: Senkinek kárt ne tégy: Tiszteljed atyádat és anyádat.
* 2 Móz. 20, 13.

20. Amaz felelvén, monda néki: Mester, mind ezeket megtartottam az én ifjúságomtól fogva!

21. Jézus pedig reá tekintvén, megkedvellé őtet, és monda néki: Egy fogyatkozásod vagyon még: Eredj el, valami * marhád vagyon add el, és adjad a szegényeknek, és kincsed lészen mennyben; és jere kövess engem, felvévén a keresztet
* Luk. 12, 33.

22. Amaz pedig megszomorodván e beszéden, elméne *nagy* szomorúsággal: mert sok jószága vala.

23. És mikor körül eltekintett volna Jézus, monda az ő tanítványinak: Mely nehezen mennek bé az Istennek országába, a kiknek * gazdagságok vagyon!
* Jób 31, 24. Zsolt. 62, 11. 1 Tim. 6, 17. 18.

24. A tanítványok pedig elálmélkodának ezeken az ő beszédin: Jézus pedig felelvén, ismét monda nékik: Fiaim! mely nehéz dolog azoknak, a kik az ő gazdagságokban bíznak, bémenni az Istennek országába!

25. Könnyebb a tevének a tő fokán általmenni, hogynem a gazdagnak Isten országába menni.

26. Azok pedig annál is inkább álmélkodnak vala, ezt mondván magokban: Kicsoda idvezülhet tehát?

27. Reájok tekintvén pedig Jézus, monda: Az embereknél ez lehetetlen, de nem az Istennél: mert * Istennél mindenek lehetségesek.
* Jer. 32, 17.

28. És Péter kezdé *néki* * mondani: Ímé mi mindeneket elhagytunk, és követtünk tégedet.
* Máté 19, 27.

29. Felelvén pedig Jézus, monda: Bizony mondom néktek, nincsen senki, a ki elhagyándja házát, vagy attyafiait, vagy nénnyeit, hugait, vagy attyát, vagy annyát, vagy feleségét, vagy gyermekit, vagy szántóföldeit, én érettem és az Evangyéliomért;

30. A ki száz annyit nem venne mostan ez időben, házakat, atyafiakat, nénnyeit, hugait, annyait, gyermekeket és szántóföldeket, háborúságokkal egybe, és a jövendő világon örök életet.

31. Sok elsők pedig * utolsók lésznek, és az utolsók elsők.
* Máté 19, 30.

32. Valának pedig úton, és mennek vala fel Jérusálembe, és Jézus előttök megyen vala; és álmélkodnak és őtet követvén félnek vala. És ő ismét maga mellé vévén a tizenkét *tanítvány*okat, kezdé nékik mondani, * a minémű dolgok következnének ő reá.
* Máté 20, 17—19. Luk. 18, 31—34.

33. Ímé *úgymond* felmegyünk Jérusálembe, és az embernek Fija elárultatik a Papifejedelmeknek és az Írástudóknak, és halálra kárhoztatják őtet, és adják őtet * a Pogányoknak kezekbe.
* Máté 27, 2.

34. És azok megcsúfolják, megostorozzák, * megpökdösik, és megölik őtet: de harmadnapon feltámad.
* Máté 26, 67. 27, 28.

35. És járulának ő hozzá Jakab és János, a Zebedeus fijai, * ezt mondván: Mester! azt akarjuk, hogy a mit tőled kérünk, megadjad nékünk.
* Máté 20, 20—23.

36. Ő pedig monda: Mit akartok, hogy cselekedjem veletek.

37. Azok pedig mondának néki: Ezt engedjed nékünk, hogy egyikünk jobbkezed felől, a másikunk pedig balkezed felől üljön a te dicsőségedben.

38. Jézus pedig monda nékik: Nem

tudjátok mit kértek. Megihatjátok-é a pohárt, melyet én megiszom, és a mely keresztséggel én megkeresztelkedem, megkeresztelkedhettek-é azzal?

39. Azok pedig mondának: Meglehet. Jézus pedig monda nékik: A pohárt, bizony az, hogy megiszszátok, * melyet én megiszom; a keresztséggel is a melylyel én keresztelkedem, megkereszteltettek. * Csel. 12, 2.

40. De hogy jobbkezem felől és balkezem felől üljetek, nem én adhatom azt, hanem *adatik* azoknak, a * kiknek készíttetett. * Máté 25, 34.

41. És mikor ezt hallották volna a több tíz *tanítványok,* kezdének * haragudni Jakab és János felől. * Máté 20, 24.

42. Jézus pedig előszólítván őket, monda nékik: Tudjátok, hogy a kiknek tetszik a Pogánynépeken való uralkodás, * uralkodnak azokon; és a kik ő köztök hatalmasok, szabadságok vagyon azokon. * Luk. 22, 25. 26.

43. De nem úgy lészen ti köztetek; hanem a ki akar ti köztetek nagy lenni, ti szolgátok legyen.

44. És a ki akar ti közűletek első lenni, legyen mindeneknek szolgája;

45. Mert az ember Fija is nem jött, hogy néki szolgálnának, hanem hogy ő * szolgálna és adná az ő † lelkét váltságnak áráúl sokakért. * Máté 20, 28. Filip. 2, 7. † 1 Tim. 2, 6. Ésa. 53, 12.

46. És menének Jérikhóba, és mikor kimenne Jérikhóból ő és az ő tanítványai, és nagy sokaság, a Timeus fija Bartimeus, ki vak vala, * ül vala az úton koldulván. * Máté 20, 29—34. Luk. 18, 35—43.

47. És mikor hallotta volna, hogy ő volna ama Názáretbeli Jézus, kezde kiáltani, és ezt mondani: Jézus, Dávidnak Fija, könyörülj rajtam!

48. És sokan dorgálják vala őtet hogy hallgatna; ő pedig annál inkább kiált vala: Dávidnak Fija, könyörülj rajtam!

49. Akkor Jézus mikor megállott volna, parancsolá hogy előhívnák őtet; hívák azért a vakot, mondván néki: Légy jó hitben, kelj fel; téged hívat.

50. A vak pedig elvetvén felsőruháját, mikor felkelt volna, Jézushoz méne.

51. És felelvén Jézus, monda néki: Mit kívánsz, hogy cselekedjem veled? A vak pedig monda néki: Mester, hogy lássak!

52. Jézus pedig monda néki: Eredj el, a te hited téged megtartott. Azonnal megjöve azért az ő szeme világa és követi vala Jézust azon az úton.

XI. RÉSZ.

Krisztus szamárháton megyen bé Jérusálembe: megátkoz egy figefát: megtisztítja a templomot: hit ereje: megbocsátás: menti a templom kitisztíttatásában való dolgát.

Mikor pedig közelgetnének Jérusálemhez, * Bethfagéhez és Betháníához, az Olajfáknak hegyéhez, elkülde kettőt az ő tanítványai közűl. * Máté 21, 1—3.

2. És monda nékik: Menjetek el ím e faluba, * mely előttetek vagyon; és mindjárt, hogy oda bémentek, találtok egy megkötött vemhet, melyen senki az emberek közűl nem ült, oldjátok el és hozzátok nékem. * Luk. 19, 30—35.

3. Hogyha valaki néktek ezt mondándja: Miért mívelitek ezt? azt mondjátok: Mert az Úr szükölködik e nélkűl: és azt azonnal ide bocsátja.

4. Elmenének azért és találának egy megkötött vemhet az ajtónál, kivűl a kettős útnál, és eloldák azt.

5. És némely emberek, kik ott állanak vala, mondának nékik: Mit míveltek hogy eloldjátok a vemhet?

6. Azok pedig felelének azoknak a mint Jézus megparancsolta vala; és elbocsáták őket.

7. Elhozák azért a vemhet Jézushoz, és az ő felsőruháikat arra * hányják, és reá üle. * 2 Kir. 9, 13. Ján. 12, 14.

8. Sokan pedig felruháikat az útra teríték, némelyek pedig ágakat szegdelnek vala a fákról és az útra hányják vala.

9. És a kik elől mennek vala, és hátúl követik vala, kiáltának, mondván: Hosánna! Áldott a ki jött * az Úrnak nevében! * Zsolt. 118, 25. 26.

10. Áldott a mi atyánknak Dávidnak országa! mely jött az Úrnak nevében, Hosánna, *ki* a magasságos egekben *vagy!*

11. És béméne * Jérusálembe az Úr, és a templomba; és mikor mindeneket elnézett volna, és már estvéli óra volna, méne Betháníába a tizenkét *tanítványokkal.* * Máté 21, 10. 11.

12. És másodnapon mikor Betháníából * kimentek volna, megéhezék. * Máté 21, 18. 19.

13. És mikor távol látott volna egy leveles figefát, oda méne, *hogy meglátná* ha találna valamit rajta; és mikor oda ment volna, semmit nem talála a leveleknél egyebet: mert nem vala még a fige érésnek ideje.

14. Akkor Jézus felelvén, monda a figefának: Soha ezután senki ne egyék

te rólad gyümölcsöt. És *azt* hallák az ő tanítványai.

15. Menének azért Jérusálembe: és bémenvén Jézus a templomba, kezdé azokat kiverni a * kik árulnak és vásárlanak vala a templomban, és a pénzváltóknak asztalaikat és a galambárosoknak székeiket felforgatá. * Máté 21, 12. 13.

16. És nem engedi vala hogy senki valami edényt a templomon általvinne.

17. És tanít * vala, mondván nékik: Avagy nincsen-é megírva, hogy az én házam † imádság házának hívattatik minden népektől? ti pedig azt tettétek latroknak †† barlangjokká!
* Máté 21, 13. † Ésa. 56, 7. †† Jer. 7, 11.

18. És *ezt* meghallák * az Írástudók és a Papifejedelmek, és keresnek vala *módot,* mimódon elvesztenék őtet: mert félik vala őtet, mivelhogy az egész sokaság csudálkozik az ő tudományán.
* Máté 21, 14. 15.

19. Mikor pedig estve volna, kiméne Jézus a városból.

20. És reggel a figefa mellől elmenvén, látták hogy gyökerestől megszáradott volna.

21. Akkor megemlékezvén Péter, monda néki: Mester, ímé ama figefa, melyet megátkozál, * megszáradott! * Máté 21, 19.

22. És felelvén Jézus, monda nékik: Legyen bizodalmatok Istenben,

23. Mert bizony mondom néktek, valaki *ezt* mondándja ím ez hegynek: Kelj fel, vettessél a tengerbe, és nem kételkedik * az ő szívében, hanem hiszi hogy meglésznek azok, a miket mondott; megadatik annak, valamit mondott.
* Máté 17, 20. Luk. 17, 6.

24. Azért mondom néktek: Valamit imádkozástokban kéréndetek, * hidjétek hogy elvészitek; és meglészen néktek.
* Máté 7, 7. 8. Jak. 1, 6. 7.

25. És mikor felállotok imádkozni, megbocsássatok annak, a * ki ellen valami dolgotok vagyon; hogy a ti mennyei Atyátok is megbocsássa néktek a ti vétkeiteket, * Máté 6, 14.

26. Mert ha ti meg nem bocsátándotok, a ti mennyei Atyátok is nem * bocsátja meg a ti vétkeiteket. * Máté 18, 34. 35.

27. És ismét menének Jérusálembe, és mikor ő a templomban járna, menének ő hozzá a * Papifejedelmek és az Írástudók, és a Vének. * Máté 21, 23. Luk. 20, 1. 2.

28. És mondának néki: Micsoda méltósággal cselekeszed ezeket? és kicsoda adta néked e méltóságot, hogy ezeket cselekedned?

29. Jézus pedig felelvén, monda nékik: Én is valami dolgot kérdek tőletek; feleljetek meg azért nékem, és megmondom *én is* néktek, micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

30. A János keresztsége mennyből vala-é vagy emberektől? feleljetek meg nékem!

31. Azok pedig magokban *ilyen módon* okoskodnak vala: Ha azt mondjuk, hogy mennyországból *volt;* ezt fogja mondani: Miért nem hittetek tehát néki?

32. Ha pedig azt mondjuk, hogy az emberektől *volt:* félünk * a községtől: mert mindenek ily értelemben valának János felől, hogy ő igaz Próféta volt.
* Máté 14, 5.

33. Akkor felelvén, mondának Jézusnak: Nem tudjuk. És Jézus felelvén monda nékik: Én is nem mondom meg, micsoda méltósággal cselekeszem ezeket.

XII. RÉSZ.

A szőlőnek példájáról: a Zsidóktól megvettetett kőről: Császár adójáról: feltámadásról: Törvény summájáról: a Dávid fijáról és egy szegény özvegyről való tanítás.

És kezde nékik példabeszédek által szólni: Egy ember szőlőt * plántála és gyepűvel körűlvevé és vermet ása, és tornyot építe, és a szőlőt bízá munkásokra, és *maga* messze elméne.
* Ésa. 5, 1—7. Máté 21, 33—39.

2. És mikor alkalmas ideje volna, elküldé szolgáját a munkásokhoz, hogy a munkásoktól bévenne a szőlőnek gyümölcsében.

3. Azok pedig megfogván a szolgát, megverék, és üresen bocsáták haza.

4. És ismét más szolgáját küldé hozzájok: *azok pedig* ezt is mikor kövekkel meghajigálták volna, a fejét megsebesíték és visszaküldék, minekutánna gyalázattal illették volna.

5. És viszontag mást külde, és azt megölék, és sokakat többeket, némelyeket vervén, * némelyeket pedig megölvén. * Máté 23, 31—37.

6. Mikor pedig volna még egy szerelmes fija, * elküldé azt is utolszor hozzájok, ezt mondván: Az én fiamat megbecsülik. * Ján. 3, 16.

7. A munkások pedig mondának magok között: Ez az * örökös, jertek el, öljük meg őtet, és miénk lészen az örökség. * Zsid. 1, 2.

8. És megfogván azt megölék, * és kiveték a szőlőn kivűl. * rész 15, 24.

9. Mit cselekeszik azért a szőlőnek

Ura? Eljő és elveszti a *szőlő*munkásokat, és a szőlőt egyebeknek adja.
10. Avagy nem * olvastátok-é ez írást is? A mely követ az építők megvetették, az lett a szegeletnek fejévé.
*Zsolt. 118, 22. Máté 21, 42.
11. Az Úrtól lett ez, és csudálatos a mi szemeink előtt.
12. Igyekeznek vala azért őtet megfogni, de félnek vala a községtől: mert tudják, hogy ő ellenek mondotta volna e példabeszédet. Azért elhagyván őtet, elmenének.
13. És küldének ő hozzá némelyeket a Farizeusok közűl és a Heródes szolgái közűl, * hogy őtet megfognák a beszédben. * Máté 22, 16—21.
14. Azok pedig mikor eljöttek volna, mondának néki: Mester! tudjuk, hogy te igaz vagy, és senkivel nem gondolsz: mert embereknek személyekre nem nézsz, hanem az Istennek útát igazán tanítod: Kell-é a Császárnak adót fizetnünk vagy nem? adjunk-é *adót* vagy ne adjunk?
15. Ő pedig, mivelhogy tudja vala azoknak képmutatásokat, monda nékik: Mit kísértetek engemet? hozzatok elő nékem egy pénzt, hogy lássam.
16. Azok pedig hozának elő *egy pénzt*, és monda nékik: Kié ez ábrázat és az írás *e pénzen?* Azok pedig mondának néki: A Császáré.
17. És felelvén Jézus, monda nékik: Adjátok meg a mi a Császáré, * a Császárnak; a mi az Istené, az Istennek. És elálmélkodának ő rajta. * Róm. 13, 7.
18. Akkor jövének ő hozzá * Sadduczeusok, kik azt mondják, hogy nincsen feltámadás: és megkérdék őtet, mondván:
* Máté 22, 23—33.
19. Mester! Mózes azt írta nékünk, hogy ha valakinek attyafia meghólt, és feleségét meghagyándja, és magzatokat nem hagyánd, * annak attyafia vegye el a *meghólt attyafiá*nak feleségét, és támaszszon magot az ő attyafiának.
* 5 Móz. 25, 5. 6.
20. Valának azért hét atyafiak, és az első feleséget vőn, és meghalván magot nem hagya.
21. A második elvevé annak feleségét, és meghala, az is pedig nem hagya magot; a harmadik hasonlatosképen.
22. És mind a hét elvette az asszonyt, és nem hagytak magot; legutolszor meghólt az asszony is.
23. A feltámadáskor azért, mikor feltámadnak, ezek közűl ki felesége lészen az? mert hétnek volt felesége.
24. Akkor felelvén Jézus, monda nékik: Avagy nem azért tévelyegtek-é hogy nem tudjátok az Írásokat, sem az Istennek hatalmát?
25. Mert mikor a halálból feltámadnak, feleséget nem vesznek, házasságra sem adatnak, hanem olyanok lésznek mint az Angyalok, kik mennyben *vagynak.*
26. A halottakról * pedig, hogy azok feltámasztatnak, nem olvastátok-é a Mózes könyvében, mimódon szólott az Isten néki a csipkebokorban; ezt mondván: Én *vagyok* az Ábrahámnak Istene, † és Izsáknak Istene, és Jákóbnak Istene. * Máté 22, 31. 32. † 2 Móz. 3, 6.
27. Az Isten nem holtaknak, hanem élőknek *Istenek;* ti azért igen tévelygetek.
28. És mikor előállott volna egy az Írástudók közűl, ki hallotta vala az ő vetekedéseket, és tudja vala, hogy ő azoknak jól felelt volna, * megkérdé őtet, mondván: Melyik minden parancsolatok között az első? * Máté 22, 35. 36.
29. Jézus pedig felele néki: Minden parancsolatok között az első *ez:* Halljad Izráel: A mi Urunk * Istenünk egy Úr. * 5 Móz. 6, 4.
30. Szeressed * azért a te Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat; * Máté 22, 37—39.
31. És a második hasonló * *ehez:* Szeressed a te felebarátodat mint magadat: Nincsen más ezeknél nagyobb parancsolat. * Róm. 13, 9. Gal. 5, 14. Jak. 2, 8.
32. Akkor monda néki az Írástudó: Jól vagyon Mester! igazán mondád; mert egy az Isten, * és nincsen más ő kivűle. * 5 Móz. 4, 35. Ésa. 46, 9.
33. És szeretni őtet teljes szívből, teljes elméből, teljes lélekből és teljes erőből, és szeretni *embernek* felebarátját mint magát, sokkal nagyobb * minden áldozatoknál. * Péld. 21, 3.
34. Akkor látván Jézus, hogy bölcsen felelt volna, monda néki: Nem messze vagy az Isten országától. És senki többé nem meri vala őtet megkérdeni.
35. És felelvén Jézus, ezt mondja vala, tanítván a templomban: Mimódon mondják az Írástudók, * hogy a Krisztus Dávidnak fija? * Máté 22, 41. 42.
36. Mert Dávid maga mondotta Szent Lélek által: Monda az Úr az én uramnak: * Ülj az én jobbkezem felől, míglen vetem a te ellenségidet a te lábaid alá zsámolyúl. * Zsolt. 110, 1.

37. Ő maga Dávid azért mondja őtet Urának: mimódon azért ő fija? És nagy sokaság örömest hallgatja vala őtet.

38. Ő pedig mondja vala nékik az ő tanításában: Őrizzétek meg magatokat az Irástudóktól, kik örömest járnak hosszú köntösökben, * és szeretik a piaczokon való köszöntetéseket. *Máté 23, 5—7.

39. És a fő helyeket a gyülekezetekben, és az elől való üléseket a lakodalmakban.

40. Kik az özvegyeknek házaikat felfalják, * és külsőképen hosszú imádsággal élnek: ezeknek keményebb ítéletek lészen. *Máté 23, 14.

41. És mikor ült volna Jézus a szegények pénzeknek ládája ellenébe, nézi vala mimódon a sokaság hányná a pénzt a ládába: a gazdagok azért sokan sok *pénzt* hánynak vala.

42. És mikor eljött volna egy szegény özvegy asszony, vete a *ládába* két * fillért, mely *egy pénznek* negyedrésze. *Luk. 21, 1—4.

43. Ő pedig előszólítván az ő tanítványit, monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy e szegény özvegy többet vete *a ládába,* hogynem mint a többi, kik *pénzt* hányának a ládába;

44. Mert mindenek abból vetének *pénzt,* a mivel bővölködnek, ez pedig az ő szegénységéből, valamije volt, mind oda veté, *tudniillik* minden ő élését.

XIII. RÉSZ.

A Jézus Krisztusnak Jérusálem végső romlása s e Világ végéről való jövendölése.

És mikor kimenne a templomból, monda néki egy az ő tanítványai közül: Mester! nézhetsz-é * minémű kövek ezek, és minémű alkotmányok? *Máté 24, 1.

2. Akkor felelvén Jézus, monda néki: Látod-é e nagy alkotmányokat? Nem marad egy kő más kövön, * mely el nem rontatnék. *1 Kir. 9, 6—8. Luk. 19, 44.

3. És mikor az Olajfák hegyén ülne a templom ellenébe, megkérdék őtet külön Péter, és Jakab, és János és András.

4. Mond meg nékünk, mikor lésznek ezek, és micsoda jele lészen, mikor mind ezek meglésznek?

5. Jézus pedig felelvén nékik, kezde mondani: Meglássátok, hogy valaki titeket meg * ne csaljon; *Jer. 29, 8. Máté 24, 4.

6. Mert sokan fognak eljőni az * én nevemben, kik ezt mondják: Én vagyok *a Krisztus;* és sokakat elhitetnek. *Jer. 14, 14.

7. Mikor pedig hallotok hadakat és hadaknak híreit, meg ne háborodjatok: mert szükség ezeknek meglenni, de még nem *lészen* akkor vége;

8. Mert támad egy nemzetség más nemzetség ellen, egy ország más ország ellen; és minden helyeken lésznek földindulások, és lésznek éhelhalások és háboruságok.

9. A nyomorúságoknak kezdetei ezek: De ti oltalmazzátok meg magatokat; mert titeket fogva visznek * a Birák, tanácsok és gyülekezetek eleikbe: megverettettek, és a Tiszttartók és Királyok eleikbe vitettek én érettem, hogy ez legyen ő ellenek tanúbizonyságúl. *Máté 10, 17. 18. Ján. 15, 19.

10. És minden Pogányok * között kell először az Evangyéliomnak prédikáltatni. *Máté 24, 14.

11. Mikor pedig titeket fogva vijéndenek, ne legyetek szorgalmatosok jó idején * arról, mit kellessék szólnotok, és ne gondolkodjatok: hanem valami adattatik néktek azon órában, azt szóljátok: mert nem ti vagytok, kik szóltok, hanem a Szent Lélek. *Máté 10, 19.

12. Az atyafi az ő attyafiát, és az atya az ő fiát halálra adja; * és a magzatok támadnak az ő szüléik ellen, és azokat megöletik. *Mik. 7, 6.

13. És mindenek előtt gyűlölségesek lésztek az én * nevemért: de a ki megmarad mindvégig, az megtartatik. *Máté 10, 22.

14. Mikor pedig látándjátok ama pusztító utálatosságot, mely megmondatott Dániel * Prófétától, mely ott helyheztettetik, a hol nem kellett volna *helyheztettetnie,* (a ki olvassa, jól eszébe vegye) akkor a kik Júdeában *lésznek,* a hegyekre fussanak; *Dán. 9, 27. 12, 11. Máté 24, 15.

15. A ki pedig az ő házának padlásán *lejénd,* alá ne szálljon házába, és bé ne menjen, * hogy valamit házából kivigyen. *Máté 24, 17—21. Luk. 21, 21—24.

16. És a ki a mezőn lejénd, haza ne térjen, hogy az ő köntösét felvegye.

17. Jaj pedig a nehézkes asszonyoknak és a szoptatóknak az napokban.

18. Imádkozzatok pedig, hogy a ti futástok ne legyen télben;

19. Mert oly nyomorúságosok lésznek azok a napok, melyekhez hasonlók nem voltak, minden teremtett állatoknak, melyeket Isten teremtett, teremtésektől fogva, mind ez ideig, ez után is nem lésznek.

20. És ha az Úr meg nem rövidítette

volna azokat a napokat, minden test
elveszne: de a választottakért, a kiket
választott, megrövidítette azokat a na-
pokat.
21. Akkor pedig, ha valaki ezt mon-
dándja néktek: Ímhol *vagyon* * a
Krisztus, vagy, ámhol *vagyon,* ne hid-
jétek: * Luk. 21, 8.
22. Mert támadnak hamis Krisztusok,
és hamis Prófétták, és tésznek jeleket és
csudákat, a választottaknak is elhitette-
tésekre, ha lehetséges dolog volna.
23. Ti pedig oltalmazzátok meg ma-
gatokat; ímé mindeneket eleve meg-
mondottam néktek.
24. De azokban a napokban annak a
nyomorúságnak utánna, a nap megho-
mályosodik * és a hold nem fénylik.
* Ésa. 13, 10. Jóel 2, 31. Máté 24, 29. 30.
25. És az égnek csillagai lehullanak,
és a mennyei hatalmasságok megren-
dülnek.
26. És akkor meglátják az embernek
Fiját eljőni * a felhőkben nagy hata-
lommal és dicsőséggel. * Jel. 1, 7.
27. És akkor elbocsátja az ő Angyalit,
és az ő * választottit egybegyüjti a négy
szelek felől, a földnek utolsó határától
fogva, az égnek utolsó határáig.
* Máté 24, 31.
28. A figefáról végyetek pedig példát:
Mikor az ő ága immár gyenge, és az ő
leveleit kibocsátja, tudjátok hogy a nyár
közel vagyon.
29. Azonképen ti is, mikor látjátok,
hogy ezek meglésznek, tudjátok meg,
hogy közel vagyon * *és* csak az ajtó
előtt *az Isten országa.* * Luk. 21, 31. 32.
30. Bizony mondom néktek, hogy nem
mulik el e nemzetség * addig, mignem
mind ezek meglésznek. * vers 2. 19. 20.
31. Az ég és a föld * elmulnak, az én
beszédim pedig semmiképen el nem
mulnak. * 2 Pét. 3, 10.
32. De arról a napról * és óráról
senki semmit nem tud, sem a mennyei
Angyalok, sem a Fiú, hanem *csak
egyedül* az Atya. * Máté 24, 30. 31.
33. Ójjátok meg magatokat, vígyázza-
tok és imádkozzatok: mert nem tudjá-
tok mikor jő el az az idő.
34. Mint mikor valamely ember messze
földre indulván elhagyta az ő házát, és
minden hatalmát a szolgákra bízván,
és mindennek dolgáról *parancsolván,*
az ajtónállónak megparancsolta hogy
vígyázna.
35. Vígyázzatok azért, (mert nem tud-
játok mikor jő haza * a háznak Ura,
estvén-é vagy éjfélkor, vagy kakasszó-
kor, vagy reggel?) * Máté 24, 42. 25, 13.
36. Hogy, ha hirtelen megjövénd, ne
találjon titeket aludva.
37. A miket pedig néktek mondok,
mindeneknek mondom: Vígyázzatok.

XIV. RÉSZ.

A Krisztus szenvedései előtt lett dolgok.

Vala pedig * Húsvét, és két napok
mulva a Pogácsás Innep, és a Papifeje-
delmek és Írástudók keresnek vala *al-
kalmatosságot arra,* mimódon őtet ál-
noksággal megfogván megölnék.
* 2 Móz. 12, 2—19. Máté 26, 2. Ján. 11, 55.
2. Ezt mondják vala pedig: Nem *mí-
veljük* ez Innepen, hogy a község fel
ne zendüljön.
3. Mikor pedig *Jézus* Betlániában
volna, a poklos * Simonnak házában,
és letelepedett volna *az asztalnál,* el-
jöve egy † asszony, kinél vala drágalá-
tos és igaz nárdusból csinált kenetnek
alabástromból csinált edénye, és fel-
szegvén az alabástromedényt, kitölté a
drága kenetet az ő fejére.
* Máté 26, 6. 7. † Ján 12, 3.
4. Némelyek pedig háborganak vala ő
magok között, mondván: Mit használ e
drága kenetnek tékozlása?
5. Mert ezt eladhatták volna többen
háromszáz pénznél, és adhatták volna
a szegényeknek. És haragusznak vala
az asszonyra.
6. Jézus pedig monda: Hagyjatok bé-
két néki; miért háborgatjátok őtet? jó
dolgot cselekedett én velem;
7. Mert a szegények * mindenkor lész-
nek veletek, és valamikor akarjátok jól
tehettek ő velek: de én nem mindenkor
lészek † veletek.
* rész 16, 19. † 5 Móz. 15, 11. Máté 26, 11.
8. Ez a mit tehetett azt mívelte: mert
az én testemet eleve megkente az én te-
metésemre.
9. Bizony mondom néktek: Valahol ez
Evangyéliom prédikáltatik az egész vi-
lágon, a mit ő most én velem cseleke-
dett, az is hirdettetik az ő emlékezetire.
10. Akkor Iskáriótes * Júdás, egy a
tizenkettő közűl, elméne a Papifejedel-
mekhez, hogy őtet azoknak elárulná.
* Máté 26, 14. Luk. 22, 3—6.
11. Azok pedig *azt* hallván, örülének
rajta, és fogadák, hogy néki pénzt ad-
nának. Keres vala azért alkalmatossá-
got arra, hogy őtet elárulhatná.
12. És a Pogácsás * innepnek első
napján, mikor a Húsvétibárányt ál-
doznak vala, mondának néki az ő ta-

nítványai: Hol akarod, hogy elmenvén
megkészítsük a te ételedre a Húsvéti-
bárányt? * 2 Móz. 12, 17. 18.
13. És elbocsátván kettőt az ő tanít-
ványai közűl, monda nékik: Menjetek
el a városba, és egy ember jő elötökbe,
ki egy korsó vizet * viszen, kövessétek
azt. * Luk. 22, 8—13.
14. És a hová bémenénd, mondjátok
ezt a Gazdának: A Mester kérdi: Hol
vagyon a ház, melyben megegyem a Hús-
vétibárányt az én tanítványimmal?
15. És ő mutat néktek egy nagy meg-
ékesíttetett *és* elkészíttetett vacsoráló
házat; ott készítsétek el nékünk a *Hús-
vétibárányt.*
16. Elmenének azért az ő tanítványai,
és eljutának a városba, és aképen talá-
lák, a mint nékik mondotta vala; és el-
készíték a Húsvétibárányt.
17. És * mikor estve volna, elméne a
tizenkét tanítványokkal. * Máté 26, 20.
18. És mikor letelepedtek volna és en-
nének, monda Jézus: Bizony mondom
néktek, egy ti közűletek elárúl engemet,
a ki én * velem eszik. * Zsolt. 41, 10.
19. És azok kezdének szomorkodni; és
néki egyenként mondani: Én vagyok-é?
más is: Én vagyok-é?
20. Ő pedig felelvén, monda nékik:
Egy a tizenkettő közűl, a ki én velem
a tálba nyúl.
21. Az embernek Fija jóllehet elme-
gyen, a mint meg vagyon ő * felőle
írva: de jaj annak az embernek, a ki
által elárultatik az embernek Fija; jobb
volt volna annak az embernek ha nem
született volna. * Ésa. 53, 2—12.
22. És mikor ők ennének, * mikor
vette volna Jézus a kenyeret, *és* meg-
áldotta volna, megtöré és adá nékik,
mondván: Vegyétek, egyétek; ez az én
testem. * Máté 26, 26—30. Luk. 22, 19.
23. És a pohárt vévén, minekutánna
hálákat adott volna, adá nékik: és ivá-
nak abból mindnyájan.
24. És monda nékik: Ez az én vérem,
amaz új Testamentomnak * vére, mely
sokakért kiontatik. * Zsid. 9, 26. 28.
25. Bizony mondom néktek: Nem
iszom többé e szőlőtőnek gyümölcsé-
ben, mind ama napig, melyen újat
iszom veletek az Istennek országában.
26. És mikor dícséretet énekleltek
volna, kimenének az Olajfáknak he-
gyére.
27. És monda nékik Jézus: Mindnyá-
jan * megbotránkoztok én bennem ez
éjszakán: mert meg vagyon írva: Meg-
verem a pásztort, † és elszélednek a
juhok. * Máté 26, 31. † Zak. 13, 7. vers 50
28. De minekutánna feltámadándok,
előttetek * megyek Galileába. * rész 19, 7.
29. Péter pedig monda néki: Ha
mindnyájan megbotránkoznak is, * de
én nem. * Ján. 13, 37. 38
30. És monda néki Jézus: * Bizony
mondom néked, ma ez éjszakán, mi-
nekelőtte a kakas kétszer szólna, há-
romszor megtagadsz engemet.
* Máté 26, 34. 35. Luk. 22, 34.
31. Ő pedig annál inkább mondja
vala: Ha nékem veled együtt meg kell
is halnom, téged semmiképen meg nem
tagadlak. A többi is hasonlóképen azont
mondják vala.
32. Menének azért a helyre, melynek
neve * Gethsemáné: és monda az ő ta-
nítványinak: Üljetek le itt, míg én
imádkozom. * Máté 26, 36—38.
33. És maga mellé vevé Pétert, Ja-
kabot és Jánost, és kezde *felette igen*
rettegni és gyötrődni.
34. És monda nékik: Mindenfelől szo-
morú az én lelkem halálig; maradjatok
itt, és vígyázzatok.
35. És egy kevéssé előmenvén, a földre
esék, imádkozék, hogy ha lehetséges
volna, mulnék el ő tőle ez az óra.
36. És monda: Abba, *azaz,* Atyám,
mindenek lehetségesek néked? ments
meg engem e pohártól; mindazáltal
nem az én akaratom, hanem a * tiéd
legyen. * Ján. 6, 33.
37. És hozzájok térvén, találá őket
aludva; és monda Péternek: * Simon
aluszol-é? Nem vígyázhatál-é egy óráig?
* Máté 26, 40. Luk. 22, 45. 46.
38. Vígyázzatok és imádkozzatok, hogy
kísértetre ne jussatok; a lélek jóllehet
kész, de a test erőtelen.
39. És mikor ismét elment volna kö-
nyörge és azon beszédekkel szóla.
40. És megtérvén találá őket ismét
aludva, (mert az ő szemeik igen meg-
nehezedtek vala) és *ingyen* nem tudják
vala, mit kellene néki felelniek.
41. És eljöve harmadszor is, és monda
nékik: Aludjatok immár és nyugodja-
tok, elég, eljött az óra: ímé adattatik
az embernek Fija a bűnös *embere*knek
kezekbe.
42. Keljetek fel, menjünk el, ímé el-
közelget, a ki engemet elárul.
43. És mindjárt hogy még * szólna,
eljöve Júdás, ki a tizenkettő közűl egy
vala, és ő vele nagy † sokaság, fegy-
verekkel és fustélyokkal, kik a Papi-

fejedelmektől, Írástudóktól és a Vénektől bocsáttattak vala.
* Máté 26, 47—50. † Ján. 18, 4. 5.

44. Adott vala pedig az, a ki ötet elárulá, közönséges jelt ő közöttök, mondván: Valakit én megcsókolándok, ő az, fogjátok meg azt, és vigyétek el bátorsággal.

45. Mikor azért oda jutott volna *Júdás*, azonnal járula ő hozzá és monda néki: Mester! Mester! és * megcsókolá őtet. * 2 Sám. 20, 9. 10.

46. Azok pedig reá veték kezeiket, és megfogák őtet.

47. És egy az ott állók közűl, az ő szablyáját kivonván, a Főpapnak szolgájához csapa, és elvágá annak fülét.

48. És felelvén Jézus, monda nékik: Mint egy gonosz ember ellen, úgy jöttetek-é ki fegyverekkel és fustélyokkal, hogy engemet megfogjatok?

49. Minden napon nálatok valék, a templomban * tanítván, és nem fogtatok meg engemet: de szükség hogy az Írások † bételjesedjenek.
* Máté 21, 12—14. 23—27.
† Zsolt. 27, 7. 17. Dán. 9, 26.

50. És elhagyván őtet, * mindnyájan elfutának. * vers 27. Máté 26, 56.

51. És egy ifjú követi vala őtet, ki csak gyolcs ingbe öltözött vala, és megfogák azt az ifjat.

52. Az pedig a gyolcs inget *kezekben* hagyván, mezítelenen elszalada kezekből.

53. És vivék Jézust a * Főpaphoz: és hozzá gyülének mind a Papifejedelmek, a Vének és Írástudók. * Máté 26, 57. 58.

54. Péter pedig béköveté őtet távol mind a Főpapnak házáig: és ül vala a szolgákkal, és melegíti vala *magát* a tűznél.

55. A * Papifejedelmek pedig és az egész Tanács keresnek vala bizonyságot Jézus ellen, hogy őtet megölnék; és nem találnak vala; * Máté 26, 59. 60.

56. Mert sokan hamis tanúságot mondának vala ő ellene: de azoknak bizonyságaik nem valának egyenlők.

57. És felkelének némelyek, és ő ellene hamis vallásokat tőnek ezt mondván:

58. Mi hallottuk, hogy ő ezt mondotta: Én elrontom e * kézzel csinált templomot, és harmadnapra mást építek, mely kéz nélkűl csináltatott.
* Ján. 2, 19.

59. De így is nem vala azoknak bizonyságok illendő.

60. És a Főpap, mikor közikbe felállott volna, megkérdé Jézust, mondván: Nem felelsz-é semmit? micsoda ez, a mit ezek te ellened mondanak?

61. És ő hallgat vala, * és semmit nem felele. Ismét megkérdé őtet a Főpap és monda néki: Te vagy-é ama Krisztus, az áldott *Isten*nek Fija? * Ésa. 53, 7.

62. Jézus pedig monda: Én vagyok: és * meglátjátok az embernek Fiját ülni az *Isten* hatalmasságának jobbján, és eljőni az égnek felhőivel.
* Máté 16, 27. 28. 24, 30. Jel 1, 7.

63. A Főpap pedig a maga ruháit megszakasztván, monda: Mit teszünk mégis tanúkkal.

64. Hallátok a káromlást; mi tetszik néktek? Azok pedig mindnyájan ő ellene szententeziát mondának, hogy ő méltó halálra.

65. És kezdék némelyek őtet pökdösni, és az ő orczáját békötni, és öklökkel verni őtet, és ezt mondani néki: Mond meg *ki ütött*. A szolgák pedig arczul csapdossák vala őtet.

66. És mikor Péter alatt volna * a palotában, eljöve egy a Főpapnak szolgálóleányai közűl.
* Máté 26, 69—74. Ján. 18, 25—27.

67. És látván Pétert, ki ott fűtözik vala, reá tekintvén, monda: Te is a Názáretbeli Jézussal valál!

68. Ő pedig megtagadá, mondván: Nem esmértem *őtet*, s nem is tudom mit mondasz te. És kiméne a tornáczba, és a kakas * megszólala.
* vers 30. Luk. 22, 56—60.

69. És mikor a leányzó ismét látta volna őtet, monda az ott állóknak: Ez egy azok közűl!

70. Ő pedig ismét megtagadá. És viszontag egy kevés idő mulva, a kik ott állanak vala, mondának Péternek: Bizony ő közűlök való vagy: mert Galileabeli vagy, és a te szólásod hasonló.

71. Ő pedig kezde átkozódni és esküdni, *mondván:* Nem esmértem ez embert, a kiről szóltok.

72. És másodszor szóla a kakas, és megemlékezék Péter a beszédekről, melyeket Jézus * mondott vala néki: Minekelőtte a kakas szólana kétszer, háromszor megtagadsz engem. És mikor kiment volna, sira.
* vers 30. Máté 26, 34. 75.

XV. RÉSZ.

A Krisztusnak szenvedése, halála, és eltemettetése.

Mindjárt pedig reggel, * tanácsot tartván a Papifejedelmek a Vénekkel és

Írástudókkal, és mind az egész Tanácsbeliekkel egybe, Jézust megkötözve elvivék és adák Pilátusnak kezébe,
*Máté 27,1.
2. És megkérdé őtet Pilátus: * Te vagy-é a Zsidóknak ama Királyok? És ő felelvén, monda néki: Te mondod.
*Máté 27,11. Luk. 23,3.4. Ján. 18,33–38.
3 És igen vádolják vala őtet a Papifejedelmek.
4. Pilátus pedig ismét megkérdé őtet, mondván: Nem felelsz-é semmit? Ím mely sokat szólnak ellened.
5. Jézus pedig semmit nem szóla többet, annyira hogy Pilátus álmélkodnék rajta.
6. Az Innepen pedig szokott vala nékik egyet a foglyok közűl elbocsátani, valamelyet akartak.
7. Vala pedig egy Barabbás nevű, ki a háborúság támasztókkal együtt megfogatott vala, kik a háborúságtámasztásban gyilkosságot cselekedtek vala.
8. És a sokaság kiáltván, kezdé kérni *Pilátust, hogy úgy cselekedném* mint *az előtt* mindenkor szokott volna cselekedni nékik.
9. Pilátus pedig felele nékik, mondván: Akarjátok-é, hogy * elbocsássam néktek a Zsidóknak ama Királyokat?
*Ján. 18,39.40.
10. (Mert tudja vala, hogy irígységből adták volna kézbe őtet a Papifejedelmek.)
11. A Papifejedelmek pedig felindíták a községet, hogy Barabbást bocsátaná el inkább nékik.
12. És Pilátus ismét felelvén, monda nékik: Mit akartok tehát hogy cselekedjem ezzel, kit mondotok Zsidók Királyának.
13. Azok pedig ismét felkiáltának: Feszítsd meg őtet!
14. Pilátus pedig ezt mondja vala nékik: Micsoda gonoszt cselekedett? Azok pedig annál inkább kiáltanak vala: Feszítsd meg őtet!
15. Pilátus pedig akarván a községnek kedvét keresni, * elbocsátá nékik Barabbást, és Jézust megostoroztatván, kézbe adá, hogy megfeszíttetnék.
*Máté 27,26.
16. A vitézek pedig bévivék őtet a palotába, mely a törvénytevő ház vala, és mind az egész sereget egybegyüjték.
17. És bársonyba öltözteték őtet, és az ő fejébe tevének tövisből * font koronát;
*Máté 27,29.30.
18. És kezdék őtet köszönteni, *mondván:* Egésséggel Zsidóknak Királyok!
19. És verik vala az ő fejét nádszállal, és pökdösik vala őtet és térdeket meghajtván, tisztelik vala őtet.
20. És mikor *eléggé* csúfolták volna őtet, levetkeztették a bársony*ruhá*ból, és felöltöztették a maga ruháiba; és kivivék, hogy megfeszítenék őtet.
21. És kénszeríték a mellettek elmenő Czireneus * Simont (ki a mezőről jő vala, és Alexándernek és Rúfusnak attyok vala), hogy elvinné a Jézus keresztfáját.
*Máté 27,32.
22. És vivék őtet a * Golgotának helyére, mely annyit tészen megmagyarázva, mint Kaponyának helye. *Ján. 19,17.
23. És adának néki inni mirhával csináltatott * bort; ő pedig nem ivék.
*Máté 27,34.
24. És mikor megfeszítették volna őtet, megoszták az ő ruháit, * sorsot vetvén azokra, ki mennyi részt venne *abban.*
*Zsolt. 22,19. Máté 27,35.
25. Vala pedig három órakor, mikor megfeszíték őtet.
26. És az ő kárhoztatásának * oka megíratott vala ilyen módon: EZ A ZSIDÓKNAK AMA KIRÁLYOK.
*Máté 27,37.
27. Megfeszítének pedig ő vele két latrokat is, * egyiket jobbkeze felől, a másikat balkeze felől. *Luk. 23,32.39.40–43.
28. És bételék az Írás, mely *ezt* mondja: És a latrok * közé számláltaték. *Ésa. 53,12. Luk. 22,37.
29. És a kik azon elmennek vala, szidalmazzák vala őtet, az ő * fejeket hajtogatván, és ezt mondván: Vah! ki elrontod a templomot, és harmadnapra megépíted. *Zsolt. 22,8.69,21. Máté 27,39–44.
30. Tartsd meg magadat, és szállj le a keresztfáról.
31. Hasonlatosképen pedig a Papifejedelmek * is csúfolván, ezt mondják vala egyik a másiknak, az Írástudókkal egybe: Egyebeket megtartott, magát nem tarthatja meg. *Luk. 23,35–37
32. Ama Krisztus az Izráelnek Királya szálljon le most a keresztfáról, hogy lássuk és hidjük. A kik megfeszíttettek vala * is ő vele, azok is szidalommal illetik vala őtet. *vers 27.
33. És mikor eljött volna a hat óra, setétség lőn az egész tartományban, mind kilencz órakorig.
34. És kilencz órakor kiálta Jézus nagy felszóval, mondván: * Eloi, Eloi, Lamma Sabaktani! mely annyit tészen megmagyarázva, mint: Én Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet?
*Zsolt. 22,2. Máté 27,46.

35. Némelyek pedig az ott állók közűl, mikor hallották volna *az ő szavát,* mondának: Ímé Ilyést hívja.
36. Oda futamodék pedig egy ember, és spongyiát megtöltvén * eczettel, és azt nádszálra függesztvén inni ada néki, mondván: Hagyjatok békét *néki:* lássuk ha eljő-é Ilyés, hogy őtet levegye: * Zsolt. 69, 22.
37. Jézus pedig nagy * felszóval kiáltván, meghala. * Máté 27, 50. Ján. 19, 30.
38. És a templom kárpitja * két felé hasada, a felitől fogva mind az alsó részéig. * 2 Móz. 26, 31—34. Luk. 23, 45. 2 Krón. 3, 14.
39. És mikor látta volna a Százados, ki néki * ellenében áll vala, hogy ő felszóval kiáltva holt volna meg, monda: Bizony, ez ember Istennek Fija vala. * Máté 27, 54.
40. Valának pedig asszonyok * is kik távol nézik vala *őtet,* kik között vala Mária Magdaléna, és Mária a kisebb Jakabnak, és Jósénak annyok, és Salómé. * Luk. 23, 49.
41. Kik követték vala őtet és szolgáltak vala néki, még mikor Galileában volna is, és * más sok asszonyok, kik vele felmentek vala Jérusálembe. * Luk. 8, 2. 3.
42. És mikor immár estve volna, (mivelhogy Innep esti vala, azaz, Szombat előtt való nap).
43. Az Arimathiából való * József ki tisztességes *és* † Tanácsbeli ember vala, ki is az Istennek országát várja vala, eljövén nagy bátorsággal béméne Pilátushoz, és megkéré Jézusnak testét. * Máté 27, 57. 58. † Ésa. 53, 9.
44. Pilátus pedig csudálkozék rajta, ha már megholt volna: és a Századost előszólítván, megkérdé, ha régen holt volna-é meg?
45. És megértvén a dolgot a Századostól, Józsefnek megadá a *Jézus* testét.
46. József pedig vőn gyolcsot, és levévén Jézust *a fáról,* bétakará a gyolcsba és helyhezteté a * koporsóba, mely kősziklából vágattatott vala; és *nagy* követ tőn a koporsónak szájára. * Máté 27, 59. 60.
47. Mária * Magdaléna pedig, és Mária Jósénak *annya* nézik † *vala* a hová tétetnék. * Luk. 8, 2. † Luk. 23, 55.

XVI. RÉSZ.

Krisztus feltámadása, megjelenése, a Keresztség szerzése, és mennybemenetele

És mikor elmult volna a Szombat, Mária Magdaléna * és a Jakab *annya* Mária és Salómé, vőnek *drága* keneteket, hogy elmenvén megkennék őtet: * Máté 28, 1. Luk. 24, 1.
2. Annakokáért nagy * reggel a hétnek első napján menének a koporsóhoz, mikor immár a nap felkölt volna. * Ján. 20, 1—8.
3. És mondának vala magok közt: Kicsoda veszi el nékünk a követ a koporsó szájáról?
4. És oda tekintvén, láták hogy a kő elvétetett volna: mert felette igen nagy vala.
5. Bémenvén azért a koporsóba, látának egy ifjat * ülni jobbfelől, ki fejér ruhába öltöztetett vala: és megrémülének. * Máté 28, 2. 3. Ján. 20, 12.
6. És az monda nékik: Ne féljetek: Ama Názáretbeli Jézust keresitek, a ki megfeszíttetett vala; feltámadott, nincsen itt; ímhol a hely, a hol helyheztették vala őtet.
7. De menjetek el, és mondjátok meg az ő tanítványinak és Péternek, hogy ő előttetek megyen Galileába, ott őtet meglátjátok, a mint * megmondotta néktek. * Máté 26, 32. 28, 7.
8. És nagy hamar elmenvén, elfutának a koporsótól; mert a félelem és álmélkodás elfogta vala őket, és senkinek semmit nem szólnak vala: mert félnek vala.
9. És mikor feltámadott volna Jézus, reggel, a hétnek első napján, megjelenék először Mária * Magdalénának, kiből hét ördögöt † űzött vala ki. * Ján. 20, 11—17. † Luk. 8, 2.
10. És az elmenvén, tudtokra adá azoknak, a kik Jézussal voltak, mikor csak kesergenének és sírnának.
11. Azok pedig mikor hallották volna, hogy ő élne és láttatott volna ő tőle, nem hivék.
12. Azután pedig, idegen ábrázatban megjelenék * kettőnek ő közűlök, mikor útra indulván mezőre mennének. * Luk. 24, 13—31.
13. Azok is elmenének, és tudtokra adák a * többinek, kik azoknak is nem hivének. * Luk. 24, 33. 35.
14. Utolszor mikor ők tizenegyen együtt ülnének, megjelenté * magát nékik, és az ő hitetlenségeket † és szíveknek keménységét szemekre hányá, hogy a kik látták volna őtet feltámadottnak lenni, azoknak nem hittek volna. * Luk. 24, 36—43. Ján. 20, 19—23. † vers 11.
15. És monda nékik: Elmenvén mind e széles világra, prédikáljátok * az

Evangyéliomot minden † teremtett állatnak. * Máté 28, 18—20. † Kol. 1, 23.
16. A ki hijénd és megkeresztelkedéndik, idvezül, a ki pedig nem * hijénd, elkárhozik. * Ján. 3, 18. 12, 48.
17. Azokat pedig, a kik hijéndenek, ilyen jelek követik: Az én nevem által ördögöket * üznek; új † nyelveken szólnak; * Csel. 2, 4. † Csel. 16, 18. Luk. 10, 17.
18. Kígyókat * vesznek fel: és ha valami mérges állatot isznak meg, nékik nem árt: betegekre vetik † kezeiket, és meggyógyulnak. * Csel. 28, 3—6. † Csel. 28, 8.
19. Az Úr annakokáért minekutánna szólott volna nékik, felviteték * mennybe, és üle az Istennek jobbjára. * Luk. 24, 51. Csel. 1, 9. 1 Tim. 3, 16.
20. Azok pedig kimenvén, prédikálának mindenütt, az Úr együtt * cselekedvén ő velek, és az ő beszédeket erősítvén a jelek által, melyek *azokat* követik vala. * Csel. 2, 14. 41, 47.

SZENT LUKÁCS

ÍRÁSA SZERINT VALÓ

EVANGYÉLIOM.

I. RÉSZ.

A K. János szüléinek, születésenek, jövendőbeli tisztinek, és a Krisztus fogantatása megjelentetésének históriája: Szűz Mária éneke, és Zakariásnak János felől való prófécziája

Mivelhogy sokan kezdették rendszerint megírni, azoknak a dolgoknak megbeszéléseket, melyek mi nálunk mindenestől fogva bizonyosok.
2. A mint nékünk előnkbe adták, a kik eleitől fogva szemmel * látói és szolgái voltak az igének; * Zsid. 2, 3. 1 Ján. 1, 1.
3. Azért tetszék nékem is, ki mindenestől fogva, mindeneknek jól végekre mentem eleitől fogva, hogy azokról néked rendszerint írnék, * jó Theofile! * Csel. 1, 1.
4. Hogy megtudhassad azoknak a dolgoknak valóságos igazságokat, melyeket hallottál.
5. Vala a Júdea Királyának Heródesnek idejében egy Pap, kinek Zakariás vala neve, Abiának * rendiből való: annak pedig felesége, Áron *Pap*nak leányai közűl való vala, kinek neve Erzsébet vala. * 1 Krón. 24, 3. 10—19.
6. Valának pedig mindketten igazak Isten előtt, kik az Úrnak minden parancsolatiban és rendelésiben feddhetetlenűl élnek vala.
7. És nem vala nékik magzatjok, mivelhogy Erzsébet meddő volna, és mindketten immár idős emberek volnának.
8. Lőn pedig, hogy mikor a részre osztott Papságnak rendi szerint, az Isten előtt való szolgálatokban a Papság Zakariáson volna.
9. A papi tisztnek rendi szerint reá juta a szer, hogy az Úrnak templomába bémenvén, * jóillatot gerjesztene; * 2 Móz. 30, 7.
10. És a községnek minden sokasága, kivűl imádkozik vala a jóillatozásnak idején.
11. Megjelenék pedig néki az Úrnak Angyala, állván a jóillatozásra való oltárnak jobbja felől.
12. És Zakariás *azt* látván, megháborodék, és félelem esék ő reá.
13. Monda pedig az Angyal néki: Ne félj Zakaria: mert meghallgattatott a te könyörgésed, és a te feleséged Erzsébet szül néked fiat, és az ő nevét nevezed Jánosnak.
14. És *az* lészen néked örömedre és vigasságodra, és sokan fognak örvendezni az ő * születésén; * vers 58.
15. Mert nagy lészen az Úr előtt, és bort * és részegítő italt nem iszik, és még az ő annyának méhétől fogva Szent Lélekkel bételik. * 4 Móz. 6, 2—4.
16. És az Izráel fijai közűl sokakat megtérít az ő * Urokhoz Istenekhez; * Mal. 4, 5. 6. Máté 3, 1. 2. 6
17. Mert ez ő előtte * fog járni, az Ilyés lelkével † és erejével, hogy az atyáknak szíveket a fiakhoz fordítsa, és az engedetleneket az igazaknak böl-

eseségekre: hogy az Úrnak készítsen tökéletes népet. * Mal. 3, 1. 4, 6. † Máté 11, 14.

18. És monda Zakariás az Angyalnak: Mint esmérhetem én azt meg? mert én vén * *ember* vagyok, és az én feleségem is igen idős. * 1 Móz. 17, 17.

19. És felelvén az Angyal, monda néki: Én vagyok Gábriel, * ki állok az Isten előtt: és bocsáttattam, hogy szóljak veled, és ez örvendetes dolgokat jelentsem néked. * Dán. 8, 16. 9, 21. 27.

20. És ímé megnémulsz, és nem szólhatsz, mind a napig, melyen * ezek meglésznek; mivelhogy nem hittél az én beszédimnek, melyek bételnek az ő idejekben. * vers 64.

21. És a község várja * vala Zakariást, és csudálják vala, hogy ő a templomban késnék. * 4 Móz. 6, 23—27.

22. És *ő* minekutánna kijött volna a *templomból,* nem szólhat vala nékik: és eszekbe vevék, hogy ő látást látott volna a templomban: mert ő csak int vala nékik, és ugyan némán marada.

23. És minekutánna bételtek volna az ő szolgálatjának napjai, elméne házához.

24. A napok után pedig *méhében* fogada Erzsébet az ő felesége, és elrejté magát öt hónapig, ezt mondván:

25. Így cselekedék az Úr én velem a napokban, melyekben szemeit én reám veté, hogy elvenné rólam az emberek között való ama * nagy gyalázatomat. * 1 Móz. 30, 22. 23.

26. Hatod hónapban pedig küldeték az Istentől Gábriel * Angyal Galileának városába, melynek neve Názáret. * vers 19.

27. Egy szűzhöz, * mely férjfiúnak jegyeztetett vala, mely *férjfiúnak* neve József vala, *ki* a Dávid † háznépe közűl való *vala:* a szűznek pedig neve *vala* Mária. * Máté 1, 18. † rész 3, 23. 31.

28. Bémenvén azért az Angyal ő hozzá, monda: Örülj te, ki *az Úrnál* ingyen vagy kedves: Az Úr te veled vagyon; *és* te áldott * vagy az asszonyok között. * vers 42.

29. Az pedig mikor az Angyalt látta volna, megháborodék az ő beszédén: és gondolkodik vala azon, minémű volna e köszöntés!

30. És monda néki az Angyal: Ne félj Mária: mert Istennél kegyelemben vagy.

31. És * ímé méhedben fogadsz, és szülsz fiat; és nevezed az ő † nevét JÉZUSNAK. * Ésa. 7, 14. † Máté 1, 21.

32. Ez nagy lészen és a Magasságban lakozó Fijának hívattatik, és az Úr Isten néki adja Dávidnak az ő * attyának székit; * Ésa. 9, 6. 7. Jer. 23, 5.

33. És uralkodik Jákóbnak házán mind örökké, és az ő országának vége nem * lészen. * Dán. 2, 44. 7, 14. Mik. 4, 7.

34. Monda pedig Mária az Angyalnak: Mimódon lészen ez, holott én férjfiat nem fogok esmérni?

35. És felelvén az Angyal, monda néki: A Szent Lélek száll * te reád, és a magasságban lakozó *Isten*nek ereje árnyékoz meg tégedet, annakokáért *az* is a mi tőled születik, *mivelhogy* szent *lészen,* Isten Fijának hívattatik. * Máté 1, 20.

36. És ímé a te rokonod Erzsébet * is az ő vénségében fogadott fiat, és immár hatod hónapi viselős az, a ki hívattatik vala meddőnek: * vers 24, 25.

37. Mert * az Istennél nincsen semmi lehetetlen dolog. * Jób 42, 2. Jer. 32, 17.

38. Monda pedig Mária: Ímhol vagyon az Úrnak szolgálóleánya: legyen nékem a te beszéded szerint. És elméne ő tőle az Angyal.

39. És mikor felkölt volna Mária az napokban, elméne a hegyes *tartományba* nagy sietséggel, Júdának városába.

40. És béméne Zakariásnak házába, és köszönté Erzsébetet.

41. És minekutánna hallotta volna Erzsébet Máriának köszöntését: a magzat * repese az ő méhében, és bételék Szent Lélekkel Erzsébet. * vers 13. 24.

42. És felszóval kiálta, mondván: Áldott vagy * te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse. * vers 28.

43. És honnét *vagyon* ez nékem, hogy az én * Uramnak annya én hozzám jöjjön? * vers 35.

44. Mert ímé, mihelyt a te köszöntésednek szava az én füleimbe juta, azonnal repesni kezde örvendezéssel a magzat az én méhemben.

45. És boldog *az* a ki hitt: mert bételjesednek azok, a melyeket az Úr néki * mondott. * vers 31—35.

46. Akkor monda Mária: Magasztalja az én lelkem az Urat,

47. És örvendez az én lelkem az én megtartó Istenemben;

48. Mert megtekinté az ő szolgálóleányának alázatos állapotját: mert ímé engemet ez *időtől* fogva boldognak mondanak minden nemzetségek;

49. Mert a hatalmas * *Isten* én velem nagyságos † dolgokat cselekedék: és szent az ő neve.
*Zsolt. 99, 3. †vers 31. 32. 35.

50. És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre *vagyon* azokon, kik őtet * félik. * Zsolt. 103, 11.

51. Hatalmas * dolgot cselekedék karjának † ereje által: *és* a kevélyeknek szívek gondolatjának eszét veszté.
* vers 35. † Ésa. 52, 10.

52. A hatalmasokat levoná az ő székekből, és az alázatosokat felmagasztalá:

53. Az éhezőket * minden jókkal bétölté, és a gazdagokat üresen bocsátá.
* 1 Sám. 2, 5.

54. Magához fogadá Izráelt * az ő szolgáját, hogy megemlékeznék az ő irgalmasságáról.
* Ésa. 41, 8—10. 54, 5. Jer. 31, 3. 20.

55. (Miképen szólott vala a mi Atyáinknak: Ábrahámnak * és az ő maradékinak) mind örökké. * 1 Móz. 12, 3. 17, 19.

56. Marada pedig Mária Erzsébettel mintegy három hónapig, és *azután* haza tére.

57. Erzsébetnek pedig bételék szülésének ideje, és szülé *az ő* fiját.

58. És meghallák az ő szomszédai és rokonai, hogy az Úr nagy kegyelmességet cselekedett volna ő vele: és őnéki örülnek * vala. * vers 14.

59. És nyolczadnapon eljövének, hogy a gyermeket körülmetélnék, és az ő attyának nevéről nevezik vala őtet Zakariásnak.

60. És felelvén az annya, monda: Semmiképen nem: hanem * Jánosnak neveztessék. * vers 13.

61. És mondának néki: Senki nincsen a te nemzetséged között, a ki ilyen névvel neveztetnék.

62. Intenek vala pedig annak attyának, *hogy megjelentené,* kinek akarná neveztetni.

63. És minekutánna táblát kért volna elő, ezt írá, mondván: * János néki neve. És csudálkozának rajta mindnyájan. * vers 13.

64. És megnyilatkozék * az ő szája azonnal és az ő nyelve; és szól vala, áldván az Istent. * vers 20. 22.

65. Támada annakokáért félelem minden ő szomszédjaikban; és Júdeának hegy között való egész *tartományában* kihirdetteték mind ezek a dolgok.

66. És mindenek a kik hallák, *azokat* az ő szívekbe elrejték, ezt mondván: Valyon kicsoda lészen e gyermek? az Úrnak keze vala pedig ő vele.

67. És Zakariás az ő attya, bételjesedék Szent Lélekkel, és prófétála ezt mondván:

68. Áldott az Izráel Ura Istene, hogy meglátogatta és * megváltotta az ő népét. * rész 2, 10. 11.

69. És felemelte az idvességnek szarvát nékünk, az ő szolgájának * Dávidnak házában. * Zsolt. 132, 11. 17. Jer. 23, 6.

70. A mint szólott az ő szent Prófétáinak általok, kik eleitől fogva voltak.

71. Hogy a mi ellenséginktől megszabadítana: és mind azoknak kezekből, a kik minket gyűlölnek.

72. Hogy irgalmasságot cselekednék a mi atyáinkkal, és megemlékeznék az ő szent * fogadásáról.
* 1 Móz. 3, 15. 12, 3. 22, 15—18. 28, 14. Zsid. 6, 13.

73. És esküvéséről, melylyel megesküdt a mi atyánknak Ábrahámnak, *tudniillik* hogy ő megadná nékünk;

74. Hogy a mi ellenséginknek kezekből megszabadulván, * félelem nélkűl szolgáljunk néki, * Zsid. 9, 14. 15.

75. Szentséggel * és igazsággal ő előtte: a mi életünknek minden idejében. * 1 Pét. 1, 15.

76. Te pedig kis gyermek, a magasságos *Isten* Prófétájának hívattatol: mert az Úr előtt jársz, * hogy az ő útait megkészítsed. * vers 17. Mal. 3, 1. 2. 4, 5. 6.

77. És az idvességnek * esméretire megtanítsad az ő népét, mely vagyon az ő bűneiknek bocsánatjok által.
* Máté 3, 1—3.

78. A mi Istenünknek nagy irgalmasságáért, melylyel meglátogatott minket, a magasságból * való Csemete.
* Zak. 3, 8. 6, 12.

79. Hogy megjelenjék azoknak, kik a setétségben, * és a halálnak árnyékában vagynak, hogy a mi lábainkat igazgassa a békességnek útára.
* Mal. 4. 2. Ésa. 9, 2. Máté 4, 13—17.

80. A kis gyermek pedig nevekedik és erősödik vala lelkében; és pusztákban vala mind a napig, melyen meg kellene magát az Izráelnek * mutatni.
* rész 3, 1—3.

II. RÉSZ.

A Krisztus születése, s ennek kijelentetése: körűlmetéltetése: Simeonnak és Annának róla lett bizonyságtételek: kis korában a Doktorokkal vetekedése.

És lőn az napokban, Augusztus Császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld béírattatnék.

2. (E béíratás lett először, mikor Siriában Czirénius Tiszttartó volna.)
3. Mennek vala azért mindenek, hogy béírattatnának, kiki az ő városába.
4. Felméne pedig József is Galileából, Náaretnek városából Júdea *tartományába*, a Dávid városába, * mely Bethlehemnek neveztetik, mivelhogy Dávidnak † házából és háznépe közűl való vala; * Ján. 7, 42. † rész 3, 23. 31. Máté 1, 20.
5. Hogy béírattatnék Máriával, ki néki jegyeztetett vala feleségűl, * és vala várandós. * Máté 1, 18.
6. És lőn mikor ott volnának, hogy bételnének a napok, a melyeken szülni kellene néki.
7. Szülé azért az ő * elsőszülött Fiját, és bépólálá őtet, és helyhezteté a jászolba; mivelhogy nem vala nékik helyek a vendégfogadó háznál. * Máté 1, 25.
8. Valának pedig pásztorok azon tartományban, kik kin a mezőn hálnak vala, és vígyáznak vala éjszakán az ő nyájok mellett.
9. És ímé az Úr Angyala hozzájok eljöve, és az Úrnak dicsősége körűlvevé őket, és nagy félelemmel megfélemlének.
10. És monda az Angyal nékik: Ne féljetek: mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek * *öröme* lészen; * Máté 1, 21.
11. Mert született néktek ma a Megtartó (ki az Úr Krisztus), a * Dávid városában. * Ján. 7, 42.
12. Ez pedig néktek a jele: Találtok egy kis gyermeket bépólálva feküdni a jászolban.
13. És hirtelenséggel jelenék az Angyallal * mennyei seregeknek sokaságok, kik az Istent dícsérik és ezt mondják vala: * Zsolt. 103, 20. 21.
14. Dicsőség a magasságos *menny*ekben az Istennek! és e földön békesség, és az emberekhez jóakarat!
15. És lőn, hogy mikor elmentek volna az Angyalok ő tőlök a mennybe, mondának a pásztorok egymásnak: Menjünk el mind Bethlehemig, és lássuk meg e dolgot, melyet az Úr megjelentett nékünk.
16. Elmenének azért sietséggel, és megtalálák Máriát és Józsefet, és a kis gyermeket, ki a jászolban fekszik vala.
17. Mikor pedig látták volna, elhirdeték *azt,* a mi * nékik a kis gyermek felől mondatott vala. * vers 10. 11.
18. És mindenek a kik hallák, csudálkozának azokon, a melyeket a pásztorok nékik mondottak vala.
19. Mária pedig mind ezeket magában tartja vala, és szívében forgatja vala.
20. Megtérének pedig a pásztorok, dicsőítvén és dícsérvén az Istent mind azok felől, melyeket hallottak és láttak vala, a mint nékik megmondatott vala.
21. És mikor eljött volna a nyolczadnap, hogy a kis * gyermeket körűlmetélnék, nevezék az ő nevét JÉZUSNAK, melynek neveztetett vala az Angyaltól † minekelőtte ő fogantatnék *az ő annya* méhében.
* 1 Móz. 17, 12. † rész 1, 31.
22. És mikor bétöltek volna Mária tisztulásának napjai a * Mózes törvénye szerint, felvivék a kis gyermeket Jérusálembe, hogy az Úrnak bémutatnák őtet. * 3 Móz. 12, 4. 6.
23. (Miképen meg vagyon írva az Úrnak törvényében: Minden elsőszülött férjfiúmag az Úrnak * szenteltessék.)
* 2 Móz. 13, 2. 4 Móz. 3, 45. 47.
24. És hogy áldozatra valót adnának a szerint, a mint megmondatott az Úr törvényében, * két gerliczét vagy két galambfiakat. * 3 Móz. 12, 6. 8.
25. És ímé vala Jérusálemben egy ember, kinek Simeon vala neve, és ez igaz és istenfélő ember vala, ki az Izráelnek * vígasztaltatását várja vala, és a szent Lélek vala ő rajta. * Ésa. 40, 9.
26. És Istentől szent Lélek által megmondatott vala néki, hogy halált nem látna addig, míg meg nem látná az Úrnak ama * Krisztusát.
* vers 30. Máté 22, 42.
27. *Ez* annakokáért a *szent* Léleknek indításából méne a templomba. És mikor a kis gyermek Jézust bévinnék az ő szülői, hogy érette cselekednének * a törvénynek szokása szerint; * vers 22.
28. Akkor ő vevé őtet ölébe, és áldá az Istent, és monda:
29. Mostan bocsátod el a te szolgádat Uram békességgel, a te * beszéded szerint. * vers 26.
30. Mert látták az én szemeim * a te Idvezítődet, * Zsolt. 98, 2. 3.
Ésa. 52, 10. Máté 1, 21.
31. Melyet készítettél minden népeknek szemeik előtt,
32. A Pogánynépeknek megvilágosittatásokra * való világosságot, és a te népednek, az Izráelnek dicsőségét.
* Ésa. 42, 6.
33. József pedig és az ő annya csu-

dálkoznak azokon, a melyeket mondanak vala ő felőle.

34. És megáldá őket Simeon, és monda Máriának annak annyának: Ímé vettetett ez sokaknak esetekre, * és sokaknak feltámadásokra Izráelben, és jegyűl, kinek sokan ellene † mondanak.
* Ésa. 8, 14. 15. † Máté 12, 24. 13, 54. 57. Róm. 9, 33. 1 Pét. 2, 7. 9.

35. (Sőt a te lelkedet is általhatja az éles * tőr), hogy megjelentessenek sok szíveknek gondolatai. * Ján. 19, 17.

36. Vala pedig egy Anna nevű Prófétaasszony, Fánuel leánya, Ásernek nemzetségéből való. Ez sok időt élt vala, minekutánna élt volna az ő férjével hét esztendeig az ő szűzességétől fogva.

37. És mikor volna mintegy nyolczvannégy esztendős özvegy, nem távozik vala el a templomból, hanem éjjel és nappal szolgál vala *Istennek* böjtölésekkel és imádkozásokkal.

38. Ez azért, mikor azon órában oda ment volna, viszontag vallást tészen vala az Úrról, és szólt vala ő felőle mindeneknek, kik Jérusálemben várják vala a * váltságot. * Ésa. 40, 3—5. 9.

39. Azok pedig minekutánna elvégeztek volna mindeneket az Úrnak törvénye szerint, megtérének Galileába, az ő városokba Názáretbe.

40. A kis gyermek pedig nevekedik és erősödik vala * lélekben, és teljesedik vala bölcseséggel, és az Istennek kegyelme vala ő rajta. * vers 46. 47.

41. Mennek vala pedig minden esztendőnként az ő szülei * Jérusálembe a Husvét innepében. * 5 Móz. 16, 16.

42. Mikor azért lett volna *Jézus* tizenkét esztendős, felmenének ők Jérusálembe az Innepnek szokása szerint.

43. És az Innepnek napjai eltelvén, mikor ők haza tértek volna, elmarada a gyermek Jézus Jérusálemben, melyet nem vőnek eszekbe sem József sem az ő annya.

44. Azt állítván pedig, hogy az úti társaságban volna, menének egy napi járó földet, és keresik vala őtet a rokonságok és az esmérők között.

45. És mikor őtet nem találták volna, visszatérének Jérusálembe, keresvén őtet.

46. És lőn, hogy harmadnapon megtalálnák őtet a templomban, ki ül vala a Doktorok között, és hallgatja és kérdezi vala őket.

47. Álmélkodnak pedig mindnyájan, a kik őtet hallgatják vala, az * ő értelmén és az ő feleletein. * Ján. 7, 15. 46.

48. És minekutánna őtet látták volna *az ő szülei*, elálmélkodának, és monda néki az ő annya: Fiam! miért cselekedtél így mi velünk? Ímé a te atyád és én nagy bánattal keresünk vala tégedet.

49. És monda nékik: Mi dolog hogy engemet kerestek vala? *avagy* nem tudjátok-é hogy azokban kell nékem foglalatosnak lennem, melyek az én Atyámnak dolgai?

50. De ők nem érték a beszédeket, melyeket ő nékik szóla.

51. És aláméne velek, és méne Názáretbe, és engedelmes vala nékik; és az ő annya mind ezeket elméjében tartja vala.

52. Jézus pedig gyarapodik vala a bölcseségben, testének állapotjában, és Isten s emberek előtt való kedvességben.

III. RÉSZ.

K. János prédikál és keresztel: Héródestől tömlöczbe vettetik: Krisztus megkereszteltetik: az ő elei előszámláltatnak.

A Tibérius Császár birodalmának pedig tizenötödik esztendejében, mikor Júdea *tartományában* Tiszttartó volna Ponczius Pilátus, és Galileának negyedes Fejedelme Héródes, Itureának pedig és Trakhónitis tartományának negyedes Fejedelme az ő attyafia Filep, és Abiléné tartományának Lisánias volna negyedes Fejedelme.

2. Annásnak és Kajafásnak * Főpapságok alatt, lőn az Úrnak szava a Zakariás fijához † Jánoshoz a pusztában.
* Csel. 4, 6. † rész 1, 13. 57. 63. 80.

3. És méne a Jordán mellett való minden * tartományba, prédikálván a megtérésnek keresztségét a bűnöknek bocsánatjokra; * Máté 3, 1. 2.

4. Mint meg vagyon írva Ésaiás Próféta beszédinek könyvében, ki ezt mondja: Kiáltó szó * *vagyon* a pusztában, készítsétek meg az Úrnak útát, egyengessétek az ő ösvényit. * Ésa. 40, 3—5.

5. Minden völgy bétöltetik, és minden hegy és halom lenyomatik; és a melyek egyenetlenek, egyenesek lésznek, és a darabos útak tiszták lésznek.

6. És minden test meglátja az Istennek * szabadítását. * Zsolt. 98, 2. 3.

7. Így szólt vala azért a sokaságnak, mely megyen vala, hogy megkereszteltetnék ő tőle: Vipera * kígyóknak nemzetségei, kicsoda mutatta meg néktek, hogy a reátok következendő haragot eltávoztatnátok? * Máté 3, 7—9.

8. Teremjetek azért megtért emberhez illendő gyümölcsöket, és ne kezdjétek mondani magatokban: Ábrahám nékünk a mi atyánk: mert mondom néktek, hogy az Isten ím ez kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak.
9. Immár pedig a fejsze a fáknak gyökerekre vettetett: * minden fa azért, valamely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik, és a tűzre vettetik. * Máté 3, 10.
10. És megkérdé őtet a sokaság, mondván: Mit cselekedjünk * tehát?
* Csel. 2, 37.
11. És felelvén, monda nékik: A kinek két köntöse vagyon, közölje azzal, a kinek * nincsen, és a kinek vagyon eledele, hasonlatosképen cselekedjék.
* Jak. 2, 15. 16. 1 Ján. 3, 17. 18.
12. Eljövének pedig a Publikánusok is, hogy megkeresztelkednének, és mondának néki: Mester! mit cselekedjünk?
13. Ő pedig monda nékik: Semmit többet ne végyetek, hanem a mi elötökbe rendeltetett.
14. Megkérdék pedig őtet a vitézek is, ezt mondván: Mi pedig mit cselekedjünk? És monda nékik: Senkit meg ne rontsatok, senki ellen ne patvarkodjatok; és megelégedjetek a ti zsoldotokkal.
15. És mikor a község várná, és mindenek az ő szívekben ilyen módon gondolkodnának János felől, hogy ha ő volna-é ama Krisztus?
16. Felele János, ezt mondván mindeneknek: Én jóllehet vízzel * keresztellek titeket; de eljő, a ki én nálamnál erősebb, kinek † nem vagyok méltó, hogy megoldjam sarujának kötőjét, az keresztel titeket Szent Lélekkel †† és tűzzel.
* Máté 3, 11. † Máté 3, 17. †† Csel. 1, 5. 2, 1—4.
17. Kinek az ő * szórólapátja kezében vagyon, és megtisztítja az ő szérűjét, és a gabonát az ő csűrébe takarja, a polyvát pedig megégeti megolthatatlan tűzzel: * Máté 3, 12.
18. Egyebekre is sok dolgokra intvén tanítja vala a népet.
19. Heródes pedig a negyedes Fejedelem, mikor feddetnék ő tőle Heródiásért, az ő attyafiának Filepnek feleségéért, és minden *egyéb* gonoszságiért, melyeket cselekedett vala Heródes.
20. Ezt is cselekedé mind azoknak felettek, hogy Jánost a * tömlöczbe veté.
* Máté 14, 3—10.
21. Lőn pedig, hogy mikor mind a község keresztelkednék; és Jézus is megkeresztelkedett volna és * imádkoznék, megnyilatkoznék az ég;
* Máté 3, 16. 17.
22. És leszállana a * Szent Lélek testi ábrázatban, mint egy galamb, ő reá, és szózat lenne mennyből, ezt mondván: Te vagy amaz én szerelmes Fiam, te benned vagyon az én kedvem!
* Ésa. 42, 1. 1 Ján. 1, 32. 33.
23. Jézus pedig kezd vala lenni mintegy harmincz esztendős, ki (a mint állítják vala), József fija * vala, ki Héli *fija volt.* * Máté 1, 16. 13, 55.
24. *Ki volt* Mattát *fija, ki volt* Lévi *fija, ki volt* Melki *fija, ki volt* Janna *fija, ki volt* József *fija.*
25. *Ki volt* Matthathiás *fija, ki volt* Ámós *fija, ki volt* Naum *fija, ki volt* Esli *fija, ki volt* Naggai *fija.*
26. *Ki volt* Maát *fija, ki volt* Matthathiás *fija, ki volt* Sémei *fija, ki volt* József *fija, ki volt* Júda *fija.*
27. *Ki volt* Joanna *fija, ki volt* Rhésa *fija, ki volt* Zorobábel *fija, ki volt* Saláthiel *fija, ki volt* Néri *fija.*
28. *Ki volt* Melki *fija, ki volt* Addi *fija, ki volt* Hosám *fija, ki volt* Elmodám *fija, ki volt* Er *fija.*
29. *Ki volt* Józé *fija, ki volt* Eliézer *fija, ki volt* Jórim *fija, ki volt* Mattát *fija, ki volt* Lévi *fija.*
30. *Ki volt* Simeon *fija, ki volt* Júda *fija, ki volt* József *fija, ki volt* Jónán *fija, ki volt* Eliákim *fija.*
31. *Ki volt* Méléa *fija, ki volt* Mainán *fija, ki volt* Mattáta *fija, ki volt* Nátán *fija, ki volt* Dávid *fija.*
32. *Ki volt* Jesse *fija, ki volt* Obed *fija, ki volt* Boóz *fija, ki volt* Sálmon *fija, ki volt* Naásson *fija.*
33. *Ki volt* * Aminádáb *fija, ki volt* Arám *fija, ki volt* Esron *fija, ki volt* Fáres *fija, ki volt* † Júda *fija.*
* Ruth 4, 18—22. † 1 Móz. 38, 18. 29. 30.
34. *Ki volt* Jákób *fija, ki volt* Izsák *fija, ki volt* Ábrahám *fija, ki * volt* Táré *fija, ki volt* Nákhor *fija.*
* 1 Móz. 11, 26.
35. *Ki volt* Sárukh *fija, ki volt* Ragáv *fija, ki volt* Fálek *fija, ki volt* Éber *fija, ki volt* Sala *fija.*
36. *Ki volt* Arfaksád *fija, ki volt* Sem *fija, ki volt* * Noé *fija, ki volt* Lámekh *fija.* * 1 Móz. 5, 32.
37. *Ki volt* Mathuséla *fija, ki volt* Énókh *fija, ki volt* Járed *fija, ki volt* Mahalaléel *fija, ki volt* Kajnán *fija.*
38. *Ki * volt* Énós *fija, ki volt* Seth *fija, ki volt* † Ádám *fija, †† ki volt* Isten *fija.*
* 1 Móz. 5, 9. † 1 Móz. 5, 3. †† 1 Móz. 1, 26. 27.

IV. RÉSZ.

Krisztus kísértete és győzedelme: Názáretben tanítása és megvettetése: egy ördöngősnek, Péter napának s több betegeknek gyógyulások: az ördögöknek ő róla való vallástételek.

Jézus pedig Szent Lélekkel * teljes lévén, megtére a Jordántól, és viteték a Lélektől † a pusztába.
*Máté 3, 16. †Máté 4, 1—11.
2. És negyven napig kísérti vala őtet az ördög, és nem evék semmit azokban a napokban; de minekutánna azok elmultak volna, megéhezék.
3. És monda néki az ördög: Ha Istennek Fija vagy, mondjad e kőnek, hogy változzék kenyérré!
4. És felele néki Jézus, mondván: Meg vagyon írva, hogy az ember nem csak kenyérrel * él, hanem az Istennek minden ígéjével. *5 Móz. 8, 3.
5. Mikor azután felvitte volna őtet az ördög egy nagy magas hegyre, * megmutatá néki e földnek minden országit egy szempillantásban. *Máté 4, 8.
6. És monda néki az ördög: Néked adom mind ezt a hatalmat, és ezeknek dicsőségeket: mert nékem adatott, és annak adom, a kinek akarom *adni*.
7. Azért ha te imádándasz engem, mind ezek tiéid lésznek.
8. Felelvén pedig Jézus, monda néki: Távozzál el én tőlem Sátán; mert meg vagyon írva: A te Uradat * Istenedet imádjad, és csak ő néki szolgálj.
*5 Móz. 6, 13.
9. Azután vivé őtet Jérusálembe, és helyhezteté a templomnak tetejére, és monda néki: Ha Istennek Fija vagy, bocsásd alá innét magadat:
10. Mert meg vagyon írva: Az ő Angyalinak * parancsolt te felőled, hogy őrizzenek tégedet. *Zsolt. 91, 11. 12.
11. És kezekben hordoznak tégedet, hogy valamikor meg ne üssed a kőbe a te lábadat.
12. Felelvén pedig Jézus, monda néki: Megmondatott: Ne * kísértsed a te Uradat Istenedet. *5 Móz. 6, 16.
13. És minekutánna elvégeztetett volna minden kísértés, eltávozék ő tőle ideig az ördög.
14. Megtére pedig Jézus *Szent* Léleknek * erejével Galileába, és néki híre kiméne az egész körűlvaló tartományba.
*Máté 4, 11. 13.
15. És ő tanít vala azoknak * zsinagógáikban, és mindenek dicsőitik vala őtet. *Ján. 18, 20.
16. Méne azért Názáretbe, * a hol feltartatott vala, és béméne szokása szerint, Szombatnapon a zsinagógába; és felkele hogy olvasna *Írást*.
*Máté 2, 23. 13, 54.
17. És adák néki az Ésaiás Próféta könyvét: és mikor megnyitotta volna a könyvet, találkozék a helyre, melyben e vala írva:
18. Az Úrnak Lelke *vagyon* * én rajtam, mivelhogy megkent engemet, azért küldött engem, hogy a szegényeknek az Evangyéliomot hirdessem, hogy meggyógyítsam a töredelmes szívűeket, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek, és a vakok szemeinek megnyílásokat, és a megromlottakat szabadon bocsássam.
*Ésa. 61, 1. 2. 42, 6. 7.
19. Hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.
20. És béhajtván a könyvet, mikor megadta volna a szolgának, leűle és mindeneknek szemeik a zsinagógában ő reá függesztettek vala.
21. És kezdé nékik *ezt* mondani: Ma teljesedett bé ez Írás, a ti hallástokra.
22. És bizonyságot tésznek vala ő felőle mindnyájan, és álmélkodnak vala az ő kedves * beszédin, melyek származnak vala az ő szájából, és ezt mondták vala: Avagy nem ez-é a József fija?
*Zsolt. 45, 3. Ésa. 50, 4.
23. És monda nékik: Bizonyára ama példabeszédet fogjátok nékem mondani: Orvos, gyógyítsd meg magadat! Valamelyeket hallottunk * Kapernaumban hogy lettek, † itt is a te hazádban ugyanazonokat cselekedjed.
*Máté 4, 13. †Márk 1, 21. 25.
24. Monda pedig: Bizony mondom néktek: Egy Próféta is nem kedves az ő * hazájában. *Máté 13, 57.
25. De igazán mondom néktek: hogy sok özvegyek valának Ilyés idejében az Izráel *országá*ban, mikor az ég bézároltatott volna három * esztendeig és hat hónapig, annyira hogy az egész tartományban nagy éhség volna. *Jak. 5, 17.
26. De azok közűl egyhez is nem küldetett Ilyés, hanem csak a Sídon *város*belieknek Sareptájokba, az * özvegy asszonyhoz. *1 Kir. 17, 9. 10. 16.
27. És az Elizeus Próféta idejében sok bélpoklosok valának Izráel *országá*ban, de azok közűl egy is nem tisztúlt meg, hanem *csak* a Siriából * való Naámán. *2 Kir. 5, 9. 10. 14.
28. És bételének mindnyájan haraggal a zsinagógában, mikor ezeket hallották volna.
29. És mikor felkőltek volna, kiűzék őtet a városon kivűl, és vivék őtet szinte

a hegynek tetejére, melyen az ő városok építtetett vala, hogy őtet onnét vetnék alá.
30. Ő pedig mikor közöttök általment volna, elméne.
31. És aláméne Kapernaumba, * Galileának városába, és ott tanítja vala őket Szombat*nap*okon. * Máté 4, 18.
32. És csudálkoznak vala az ő * tudományán; mert az ő beszéde hatalmassággal vala. * Máté 7, 29.
33. És vala a zsinagógában egy ember, kiben tisztátalan ördögi lélek vala, ki nagy szóval * felkiálta. * Márk 1, 23. 24.
34. Mondván: Ah, micsoda közünk vagyon nékünk te veled Názáretbeli Jézus? azért jöttél-é hogy elveszess minket? esmérlek téged ki légy, *tudniillik* az Istennek ama Szente!
35. És megdorgálá őtet Jézus, mondván: Némulj meg, és menj ki ez emberből. És az ördög azt mikor közéjek vetette volna, kiméne belőle, és néki semmit nem árta.
36. És támada félelem mindenekben, és egymással szólnak s beszélnek vala, mondván: Mi dolog ez, hogy nagy méltósággal és hatalommal parancsol a tisztátalan lelkeknek, és kimennek?
37. És kiméne a hír ő felőle, a körülvaló tartománynak minden helyére.
38. Mikor pedig felkölt volna Jézus a zsinagógából, béméne a Simon házába; Simonnak pedig napa * nagy hideglelésben fekszik vala, és könyörgének néki a felől. * Máté 8, 14. 15.
39. És Jézus mellé állván, megdorgálá a hideglelést, és elhagyá azt, és *az* mikor mindjárt felkölt volna, szolgála nékik.
40. És mikor immár a nap lemenne, mindenek, a kiknek külömb-külömbféle betegei volnának, viszik vala azokat ő hozzá; ő pedig mindenikre kezeit vetvén, meggyógyítá azokat.
41. Nagy sokakból pedig ördögök is mennek vala ki, kik kiáltanak vala, és *ezt* mondják: Te vagy ama * Krisztus, az Istennek Fija! De ő megdorgálván azokat nem hagyja vala szólni, mivelhogy tudják vala, hogy ő volna † ama Krisztus. * Márk 1, 24. 25. † Máté 26, 63. 64.
42. És mikor a nap felkölt volna, kimenvén méne * puszta helyre, és a sokaság keresi vala őtet és menének ő hozzá, és tartóztatják vala őtet, hogy tőlök ne menne el. * Márk 1, 35—38.
43. Ő pedig monda: Egyéb városoknak is kell nékem hirdetnem az Istennek országát: mert azért * bocsáttattam. * Ésa. 61, 1.
44. És prédikál vala Galileának zsinagógáiban.

V. RÉSZ.

Krisztus tanít a hajóból: sok halak fogatások: Bélpoklos és gutaütött meggyógyulása: Bűnbocsánati hatalom: Máténak hivatala: oka, miért nem böjtölnek az ő tanítványai.

És lőn, hogy mikor a sokaság reá szorulna, az * Isten beszédének hallgatása okáért, ő áll vala a Genezáret tavánál. * Máté 13, 2.
2. És láta két hajókat a vizen állani; a halászok pedig * minekutánna azokból kiszállottak volna, mossák vala az ő hálóikat. * Márk 1, 16.
3. És bémenvén egyik hajóba mely Simoné vala, kéré őtet, hogy egy kevéssé a földtől beljebb vinné: és mikor leült volna, tanítja vala a sokaságot a hajóból.
4. Minekutánna pedig megszünt volna a szólástól, monda Simonnak: Vigyed a mélyre, és bocsássátok le a ti hálóitokat *hal*fogásra.
5. És felelvén Simon, monda néki: Mester! jóllehet az egész éjszakán fárasztottuk magunkat, és semmit nem fogtunk: mindazáltal a te parancsolatodra levetem a hálót.
6. És mikor azt mívelték volna, halaknak nagy sokaságokat rekeszték bé; szakadoz vala pedig az ő hálójok.
7. És intenek vala az ő társaiknak, kik a más hajóban valának, hogy eljönnének és nékik segítséggel lennének: Eljövének azért, és megtölték mind a két hajókat, annyira hogy csaknem elmerülnének.
8. Mikor pedig *ezeket* látta volna Simon Péter, Jézusnak lábai eleibe esék, mondván: Eredj el én tőlem: mert *én* bűnös ember vagyok, Uram!
9. Mert a félelem elfogta vala őtet, és mind azokat, kik ő vele *valának,* a halaknak fogatások miatt, melyeket fogtak vala.
10. Hasonlatosképen Jakabot és Jánost is a Zebedeus fijait, kik valának Simonnak társai. És monda Simonnak Jézus: Ne félj; ennekutánna embereket * fogsz. * Ezék. 47, 9. 10. Csel. 2, 38—41.
11. És *ők* mikor kivonták volna a hajókat a földre, mindeneket elhagyván követék * őtet. * Máté 4, 20.
12. És lőn, hogy mikor volna egy városban, jövo hozzá egy bélpoklossággal

teljes ember, és látván Jézust, arczczal
leborúlván, * kéré őtet, mondván: Uram,
ha akarod megtisztíthatsz engemet!
*Máté 8, 2.
13. *Jézus* pedig kinyujtván kezét, il-
leté azt, mondván: Akarom, tisztulj
meg. És azonnal eltávozék tőle a bél-
poklosság.
14. És ő megparancsolá néki, hogy azt
senkinek ne mondaná: hanem eredj el,
úgymond, mutasd meg magad a Pap-
nak, és vígy *áldozatra való ajándékot*
a te megtisztulásodért, a mint Mózes
parancsolta: * *hogy az* nékik *legyen*
bizonyságúl. *3 Móz. 14, 2—10.
15. Annál inkább terjednek vala az ő
felőle való beszédek, és nagy sokaság
gyűl vala egybe, hogy hallgatná őtet,
és általa meggyógyulnának az ő beteg-
ségekből.
16. Ő * pedig félfelé menvén, vala a
pusztákban, és imádkozik vala. *Márk 1, 45.
17. És lőn némely napon mikor taní-
tana, és ott ülnének a Farizeusok és a
törvénynek Doktorai, kik jöttek vala
Galileának és Júdeának minden falui-
ból, és Jérusálemből; és az Úrnak ha-
talma volna *ő* vele a betegeknek gyó-
gyításokra.
18. Ímé akkor *jövének* * valami em-
berek, kik ágyban hoznak vala egy gu-
taütött embert; és igyekeznek vala azt
bévinni, és Jézus eleibe tenni. *Máté 9, 2.
19. És mikor nem találtak volna *he-
lyet,* honnét bévihetnék azt, a sokaság
miatt, a házra hágának, és a ház fede-
lén általbocsáták azt mind ágyastól kö-
zikbe, Jézus eleibe.
20. És látván azoknak hiteket, monda:
Ember, megbocsáttattak néked a te bű-
neid.
21. És kezdének az Írástudók és a Fa-
rizeusok *magok*ban okoskodni ilyen mó-
don: Kicsoda ez, hogy ilyen káromláso-
kat szól? Kicsoda bocsáthatja meg a bű-
nöket, hanem csak egyedűl az Isten?
22. Jézus pedig mikor látta volna az
ő * okoskodásokat, felelvén monda né-
kik: Mint okoskodtok a ti szívetekben?
*Ján. 2, 25.
23. Melyik könnyebb mondanom-é:
Megbocsáttattak néked a te bűneid;
vagy ezt mondanom: Kelj fel és járj?
24. Hogy pedig megtudjátok, hogy az
ember Fijának vagyon hatalma e földön
megbocsátani a * bűnöket, (monda a
gutaütött *ember*nek): Néked mondom,
kelj fel, és felvévén nyoszolyádat, eredj
házadhoz! *Máté 9, 6.
25. És *az* mikor azonnal felkölt volna
azoknak szemeik előtt, felvévén az ő
nyoszolyáját, melyben feküdt vala, el-
méne házához, dicsőítvén az Istent.
26. És az álmélkodás elfogá mind őket,
és dicsőítik vala az Istent, és bételének
félelemmel, mondván: Bizony remény-
ségünk kivűl való dolgokat láttunk
ma.
27. Ezek után pedig kiméne, és láta
egy Lévi * nevű Publikánust, ki az adó-
szedő helyen ül vala, és monda néki:
Kövess engemet. *Máté 9, 9.
28. És *az* mindeneket elhagyván, fel-
kele és követé őtet.
29. És Lévi nagy lakodalmat szerze
néki az ő házánál; és vala ott Publi-
kánusoknak nagy sokaságok, és egye-
beknek, kik ő velek letelepedtek vala.
30. A kik pedig azok közűl Írástudók
és Farizeusok valának, zörgölődnek vala
az ő tanítványai ellen, ezt mondván:
Miért esztek és isztok a Publikánusok-
kal és a bűnösökkel?
31. És felelvén Jézus, monda nékik:
Nem szűkölködnek az * egésségesek or-
vos nélkűl, hanem a betegek.
*Máté 9, 12. 13.
32. Nem azért jöttem, hogy az igaza-
kat hívjam, hanem a bűnösöket a meg-
térésre.
33. Azok pedig mondának néki: Mi
az oka, hogy a János tanítványai
gyakorta * böjtölnek és imádkoznak,
hasonlatosképen a Farizeusoknak *ta-
nítványai* is; a te tanítványid pedig
esznek és isznak?
* Máté 9, 14. 15. Márk 2, 18—20.
34. Ő pedig monda nékik: Avagy mí-
velhetitek-é azt, hogy a vőlegénynek ba-
ráti böjtöljenek, míg velek vagyon a vő-
legény?
35. Eljőnek pedig a napok, mikor el-
vétetik ő tőlök a vőlegény, akkor böjtöl-
nek az napokban.
36. Mond vala pedig nékik példabe-
széd által is: Senki nem toldja az új
posztó foltot az ó posztóhoz: mert az
újat is megszakasztja, és az ó posztóhoz
nem illik az új.
37. És senki nem tölti az új bort ó
tömlőkbe: mert az új bor megszakasztja
a tömlőket, és a bor kiomol, s a tömlők
is elvesznek.
38. Hanem az új bort új tömlőkbe kell
tölteni, és mind a kettő megmarad.
39. És senki, a ki ó *bort* iszik, mind-
járt új *bort* nem kíván inni: mert azt
mondja: Az ó *bor* egésségesebb.

VI. RÉSZ.

Vetekedés a Szombatról: száradt kezű meggyógyíttatik: Neveik az Apostoloknak: Betegek gyógyíttatnak: kik boldogok és boldogtalanok: Irgalmasnak kell lenni: nem hirtelen ítélni: Jó fa: Krisztus igéjét hallgatni és megtartani.

Lőn pedig, hogy az elsőhöz hasonló második Szombaton * a vetéseken menne által. És az ő tanítványai szaggatják vala † a gabonafejeket, és esznek vala, azokat kezek között törvén.
*5 Móz. 23, 25. † Máté 12, 1—5.

2. Némelyek pedig a Farizeusok közűl mondának nékik: Miért mívelitek azt, a mit nem szabad Szombat*nap*okon mívelni?

3. És felelvén Jézus, monda nékik: Azt sem olvastátok-é a mit Dávid cselekedett, mikor * éheznék ő, és a kik vele valának? *1 Sám. 21, 2—6.

4. Mimódon ment bé az Úrnak házába és a szent kenyereket vette és megette, és adta azoknak is, a kik ő vele valának, melyeket nem szabad vala megenni, * hanem csak a Papoknak?
*3 Móz. 24, 5—9.

5. És ezt mondja vala nékik: Az embernek Fija Ura a Szombatnak is.

6. Lőn pedig más Szombaton is, hogy ő bémenne a zsinagógába és tanítana. És vala ott egy ember, kinek jobbkeze megszáradott * vala.
*Máté 12, 9—13. Márk 3, 1—3.

7. És leselkednek vala ő utánna az Írástudók és Farizeusok, hogy ha Szombat *napon* meggyógyítaná *azt,* hogy ő *ellene* találhatnának vádolást.

8. Ő pedig tudja vala azoknak gondolatjokat, és monda annak az embernek, a kinek megszáradott vala a keze: Kelj fel, és állj elő. Az pedig felkelvén előálla.

9. Monda azért nékik Jézus: Kérdelek titeket egy dologra: Szabad-é Szombat*nap*okon jól vagy gonoszúl tenni *valakivel?* az embert megtartani, vagy elveszteni?

10. És mikor azokat mind körűl elnézte volna, monda az embernek: Nyujtsd ki a te kezedet. És az a képen cselekedék, és az ő keze megépüle mint a másik.

11. Azok pedig megtelének balgatagsággal, és szólnak vala egymással, mit cselekednének Jézussal.

12. És lőn azokban a napokban, elméne a hegyre imádkozni, és *ugyanott* lőn az éjszakán, imádkozván az Istennek.

13. És mikor megviradott volna, előszólítá az ő tanítványit, és mikor azok közűl választott volna * tizenkettőt, kiket Apostoloknak is neveze:
*Máté 10, 1—4. Márk 3, 13—19.

14. (Simont, kit neveze * Péternek és Andrást annak attyafiát, Jakabot és Jánost, Filipet és Bertalant. *Ján. 1, 43.

15. Mátét és Tamást, Jakabot az Alfeus *fiját* és Simont, ki neveztetik Zélótesnek.

16. Júdást a Jakab attyafiát, és Iskáriótes Júdást, ki is áruló vala.)

17. Aláméne ő velek, és megálla a térföldön, és az ő tanítványinak seregek, és a községnek nagy sokasága egész Júdeából és Jérusálemből, és Tírusnak és Sídonnak tengere mellett való *tartományá*ból, kik jöttek vala, hogy hallgatnák őtet, és meggyógyulnának az ő betegségekből.

18. És a kik gyötretnek vala tisztátalan lelkektől: és meggyógyulnak vala.

19. És az egész sokaság igyekezik vala őtet * illetni; mert *isteni* erő származik vala ő belőle, és mindeneket meggyógyít vala. *Márk 5, 25. 27. 30.

20. Ő pedig felemelvén szemeit az ő tanítványira, ezt mondja vala: Boldogok *vagytok* szegények: * mert tiétek az Isten országa. *Máté 5, 3.

21. Boldogok *vagytok* kik * most éheztek: mert megelégíttettek. Boldogok vagytok kik most † sírtok: mert nevetni fogtok. *Ésa. 55, 12. 65, 13. † Ésa. 61, 3.

22. Boldogok lésztek, mikor az emberek titeket gyűlölni fognak, és mikor a *Gyülekezetekből* kivetnek, és *titeket* szidalmaznak, és a ti neveteket, mint gonoszt kivetik az * embernek Fijáért:
*Máté 5, 11. 1 Pét. 2, 19. Csel. 5, 41.

23. Örüljetek azon a napon és örvendezzetek: mert ímé a ti jutalmatok bőséges mennyben: mert hasonlatosképen cselekedtek a Prófétákkal az ő attyáik.

24. De jaj néktek gazdagoknak: mert elvészitek a ti * vígasztalástokat.
*Jak. 5, 1. 2.

25. Jaj néktek kik * megtöltetek: mert éhezni fogtok. Jaj néktek kik most nevettek: mert sírni és jajgatni fogtok.
*Ésa. 65, 13. 14.

26. Jaj néktek, mikor minden emberek jót mondanak ti felőletek: mert hasonlatosképen cselekedtek a hamis Prófétákkal az ő attyáik.

27. De néktek mondom hallgatóknak: Szeressétek a ti * ellenségeiteket: jól tégyetek azokkal, a kik titeket gyűlölnek. *2 Móz. 23, 4. Máté 5, 44.

28. Áldjátok azokat, a kik * titeket

átkoznak, és imádkozzatok azokért, † a kik titeket háborgatnak.
*Róm. 12, 14—17. †Csel. 7, 60.
29. És a ki a te orczádat egy felől üti, fordítsd * oda néki más felől is: és attól, a ki felsőruhádat elveszi, ne tartsd meg alsóruhádat is. *Máté 5, 39.
30. Mindennek pedig, a ki tőled kér, adj; * és attól, a ki elviszi marhádat, ne kérd vissza. *5 Móz. 15, 7—10.
31. És a mint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is azonképen * cselekedjetek azokkal; *Máté 7, 12.
32. Mert ha azokat szeretitek, a kik titeket szeretnek, * micsoda kedvességtek lészen *azért Istennél?* mert a bűnösök is szeretik azokat, a kik őket szeretik. *Máté 5, 46. 47.
33. És ha azokkal tésztek jól, a kik veletek jól tésznek, micsoda kedvességtek lészen *azért Istennél?* mert a bűnösök is ugyanazont cselekeszik.
34. És ha azoknak adtok kölcsönt, a kiktől gondoljátok hogy ismét vehettek, micsoda kedvességtek vagyon *azért Istennél?* mert a bűnösök is a bűnösöknek adnak kölcsönt, hogy hasonlókat végyenek.
35. Annakokáért szeressétek ellenségeiteket, és jól tégyetek, és kölcsönt adjatok, semmit abból nem várván: és a ti jutalmatok sok lészen, és ama magasságos *Isten*nek * fijai lésztek: mert ő jóltévő a háládatlanokkal és gonoszokkal. *Máté 5, 44. 45.
36. Legyetek azért irgalmasok * mint a ti Atyátok is irgalmas. *Efés. 5, 1. 2.
37. Ne * ítéljetek és nem ítéltettek: ne kárhoztassatok s nem kárhoztattatok; megbocsássatok, néktek is megbocsáttatik: *Máté 7, 1. 2.
38. Adjatok, néktek is adatik; jó mértéket, megnyomatott, megrázott, és elfolyó *mértéket* adnak a ti kebeletekbe: mert azon mértékkel mérnek egyebek néktek, a melylyel ti mértek.
39. Mond vala pedig nékik ilyen példabeszédet: Valyon a vak vezetheti-é * a vakot? avagy nem mindketten a verembe esnek-é? *Máté 15, 14. Ésa. 42, 19. 20.
40. Nem feljebb való a tanítvány az ő Mesterénél, sőt inkább a tanítvány tökéletes, ha az ő * Mesteréhez hasonló. *Máté 10, 24.
41. Miért nézed pedig a te atyádfia szemében való * szálkát, a gerendát pedig, mely a te saját szemedben vagyon, nem veszed eszedbe? *Máté 7, 3.
42. Avagy mimódon mondhatod a te atyádfiának: Atyámfia! hadd vessem ki a szálkát, mely a te szemedben vagyon, holott te a te szemedben való gerendát nem látod? Te képmutató, vesd ki először a gerendát a te szemedből, és azután viselj arra gondot, hogy kivessed a szálkát, mely a te atyádfia szemében vagyon.
43. Nem jó fa az, a mely hitvány gyümölcsöt * terem, és nem gonosz fa az, a mely jó gyümölcsöt terem. *Máté 7, 16. 17.
44. Mert minden fa az ő tulajdon gyümölcséről esmértetik meg: mert a tövisről nem szednek figét, és a csipkéről nem szednek szőlőt.
45. A jó ember az ő szívének jó kincséből hoz elő * jót, és a gonosz ember az ő szívének gonosz kincséből hoz elő gonoszt: mert a szívnek teljességéből szól az embernek szája. *Máté 12, 35.
46. Miért mondjátok pedig nékem, Uram! Uram! ha nem mívelitek, a melyeket * mondok? *Máté 7, 21—23.
47. Valaki én hozzám jő, és hallgatja az én beszédimet, és * azokat megtartja, megmondom néktek, mihez hasonló. *Máté 7, 24—27.
48. Hasonlatos valamely házépítő emberhez, a ki ásta és mélyen kivágta *a követ,* és fundamentomot vetett kősziklán, minekutánna pedig eljött az árvíz, megütközött a folyóvíz abba a házba, de azt meg nem mozdíthatta: mert kősziklán fundáltatott.
49. A ki pedig hallgatta, és meg nem tartotta, hasonlatos az emberhez, a ki csak a földön építette házát fundamentom nélkűl, melybe megütközék a folyóvíz, annakokáért azonnal elomlott, és lett annak a háznak nagy romlása.

VII. RÉSZ.

A Százados szolgája meggyógyíttatik: az özvegy asszony fija feltámasztatik Nainban: János tanítványit küldi Krisztushoz: a bűnös asszony Krisztus lábait öntözi.

Mikor elvégezte volna pedig minden ő beszédit a község hallgatására, béméne Kapernaumba.
2. Egy Százados * *vitéz*nek pedig szolgája gonosz betegség miatt halófélben vala, mely néki kedves szolgája vala. *Máté 8, 5—10.
3. *Az* pedig mikor hallott volna Jézus felől, küldé ő hozzá a Zsidóknak Véneit, kérvén őtet, hogy jőne el és tartaná meg az ő szolgáját.
4. Azok pedig mikor Jézushoz mentek volna, nagy szorgalmatosan kérék

ötet, ezt mondván, hogy méltó volna a kivel e jót tenné;

5. Mert szereti *úgymond* a mi nemzetségünket, és a zsinagógát is ő építette nékünk.

6. Jézus azért megyen vala velek, és mikor immár nem messze volna a háztól, küldé ő hozzá a Százados barátit, ezt izenvén néki: Uram! ne fáraszd magadat; mert ugyan is nem vagyok méltó arra, hogy az én házamba jöjj.

7. Annakokáért magamat is nem íéltem méltónak, hogy hozzád menjek: hanem csak parancsolj beszédeddel, és meggyógyul az én szolgám;

8. Mert én is fejedelemség alatt való ember vagyok, és vitézlők vagynak az én birodalmamban, és ha egyiknek mondom: Eredj el, elmegyen; és a másiknak *ha mondom:* Jöszte, eljő; és *ha* szolgámnak *mondom:* Ezt míveld, azt míveli.

9. Ezeket mikor hallotta volna Jézus, álmélkodék azon; és hátra fordulván, monda az ő utánna való sokaságnak: Mondom néktek, hogy az Izráelben is nem találtam ilyen nagy hitet.

10. És minekutánna haza mentek volna, a kiket oda küldött vala, egésségben találák a szolgát, a ki beteg vala.

11. És lőn másod*napon,* megyen vala Nain nevű városba: és az ő tanítványai sokan mennek vala ő vele, és nagy sokaság.

12. Mikor pedig közelített volna a városnak kapujához, ímé egy halottat hoznak vala ki, ki az ő annyának egyetlenegy fija *vala,* mely asszony özvegy vala, és a városnak sok népe vala ő vele.

13. És az Úr reá tekintvén, könyörüle rajta, és monda: Ne sírj.

14. És mikor oda járult volna, illeté a koporsót, (azok pedig a kik viszik vala megállának) és monda· Ifjú, néked mondom, kelj fel!

15. És felüle a megholt, és kezde szólni, és *ő* megadá azt az ő annyának.

16. És elfogá mind azokat a félelem, és dicsőítik vala az Istent, ezt mondván: Bizony nagy * Próféta támadt mi köztünk, és bizony az Isten megtekintette az ő népét. * Ján. 6, 14. 5 Móz. 18, 18.

17. És kiméne ő felőle e hír az egész Júdeába, és a körűl való minden tartományba.

18. És a János tanítványai mind ezeket megmondák néki, ki az ő tanítványai közűl kettőt * előszólítván:

* Máté 11, 2—6.

19. Elküldé Jézushoz, mondván: Te vagy-é az a ki eljövendő * vala, vagy mást kell várnunk? * Mal. 3, 1. Máté 3, 11.

20. Mikor azért azok a férjfiak hozzá mentek volna, mondának: Keresztelő János küldött minket te hozzád, és ezt mondja: Te vagy-é az, a ki eljövendő vala, vagy mást kell várnunk?

21. Azon órában pedig sokakat szabadíta meg a betegségekből, *Isten* ostoriból, tisztátalan lelkektől, és sok vakoknak adá meg szemek világát.

22. És felelvén Jézus monda nékik: Elmenvén mondjátok meg Jánosnak, a melyeket láttatok és hallottatok: hogy a vakok szemeik világát * vészik, a sánták járnak, a bélpoklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak és a szegényeknek az Evangyéliom prédikáltatik. * Ésa. 35, 5. 6.

23. És boldog valaki én bennem meg nem botránkozik.

24. Mikor pedig elmentek volna a János követei, kezdé a sokaságnak János felől ezt mondani: Micsoda látni mentetek volt ki a pusztába, *hogy* szél miatt hajladozó nádat *lássatok*-é?

25. De mi látni mentetek volt ki? *hogy* gyenge ruhákba öltözött embert *látnátok-é?* Ímé a kik drága öltözetben és gyönyörűségben vagynak, a Királyok palotáikban vagynak.

26. De micsoda látni mentetek vala ki? *hogy* Prófétát *látnátok-é?* Bizony mondom néktek, hogy nagyobbat *láttatok* Prófétánál is.

27. Ez az a ki felől meg vagyon írva: Ímé elbocsátom az én * követemet a te orczád előtt, ki megkészíti a te útadat előtted. * Mal. 3, 1. Máté 11, 10. 14

28. Mert mondom néktek, hogy azok között, kik asszonytól születtetnek, nincsen nagyobb * Próféta Keresztelő Jánosnál; de a ki legkisebb az Isten országában, nagyobb ő nálánál.

* Máté 11, 11. 14.

29. És mikor ezeket hallották volna az egész község és a * Publikánusok, kik a János keresztségével keresztelkedtek vala meg, az Istent igazíták.

* Máté 21, 32.

30. A Farizeusok pedig és a Törvénytudók az Isten tanácsát * megveték ő magok ellen, mivelhogy meg nem keresztelkedének ő tőle. * Csel. 13, 46

31. Monda pedig az Úr: Mihez hasonlítsam azért e nemzetségnek embereit? és micsoda állathoz hasonlatosok?

32. Hasonlatosok a piaczon * ülő gyer-

mekekhez, kik egymásnak kiáltanak, és ezt mondják: Sípoltunk néktek és nem szöktetek: Siralmas énekeket énekeltünk néktek, és nem sírtatok;
* Máté 11, 16—19.
33. Mert eljött Keresztelő János, ki sem evett kenyeret, sem ivott bort, és ezt mondjátok: Ördög vagyon benne.
34. Eljött az embernek Fija, ki eszik és iszik, és ezt mondjátok: Ímhol a dobzódó ember és részeges, a Publikánusoknak és a bűnösöknek barátjok.
35. De az *Istennek* bölcsesége megigazíttatott minden ő fijaitól.
36. Kéré pedig őtet egy a Farizeusok közűl, hogy ő vele ennék; annakokáért bémenvén a Farizeus házába, letelepedék.
37. És ímé egy asszony mely a városban bűnös vala, mikor megértette volna, hogy ő a Farizeus házában telepedett volna lakodalomhoz; *drága* kenetnek alabástrom*ból csinált szelenczé*jét elővevé.
38. És az ő lábainál hátúl megállván, sírva kezdé könyhullatásával mosni Jézusnak lábait, és az ő fejének hajával törli vala meg, és csókolgatja vala az ő lábait, és a *drága* kenettel keni vala.
39. Mikor pedig látta volna azt a Farizeus, a ki őtet béhívta vala, monda magában: Ez ha Próféta volna, tudná kicsoda és minémű asszony volna, a mely őtet illeti: mert bűnös.
40. És felelvén Jézus monda néki: Simon, vagyon valami beszédem, melyet mondjak néked. És az monda: Mester! mondjad.
41. Egy kölcsönöző embernek két adósa vala: az egyik adós vala ötszáz pénzzel, a másik pedig ötvennel.
42. És mikor azok meg nem adhatnák, mind a kettőnek megengedé. E kettő közűl azért, mond meg, melyik szereti azt inkább?
43. Felelvén pedig Simon, monda: Azt gondolom *hogy az szereti inkább,* a kinek többet engedett meg. És Jézus monda néki: Igazán ítélél.
44. És az asszonyhoz fordulván, monda Simonnak: Látod-é ez asszonyt? Béjövék a te házadba, az én lábaimnak vizet nem adál: ez pedig könyhullatásával öntözé az én lábaimat, és az ő fejének hajával törlé meg.
45. Engemet meg nem csókolál; ez pedig az időtől fogva, hogy béjöttem, nem szűnt meg az én lábaimat csókolni.
46. Olajjal az én fejemet meg nem kented; ez pedig *drága* kenettel kené meg az én lábaimat.
47. Annakokáért mondom néked, hogy az ő sok bűnei megbocsáttattak néki: mert igen szeretett; a kinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbé szeret.
48. És monda annak: Megbocsáttattak néked a te bűneid.
49. És a kik együtt letelepedtek vala, kezdének köztök mondani: * Kicsoda ez, hogy a bűnöket is megbocsátja?
* rész 5, 21. Máté 9, 3. Márk 2, 7.
50. Monda pedig az asszonynak: A te hited tégedet * megtartott. Eredj el békességgel! * Márk 5, 34. 10, 52.

VIII. RÉSZ.

A Krisztusnak némely asszonyok marhájokból sáfárkodnak: a magvetésnek és meggyujtott gyertyának példája: Krisztus annya és attyafiai. Megcsendesíti a tengert: ördöngös megszabadíttatik: a Gadarénusoknak dolgok: Jairus leánya: egy asszony vérfolyása meggyógyíttatik.

És lőn ezután, és ő jár vala városonként és falunként, prédikálván és hirdetvén az Istennek országát, és a tizenkét *tanítványok* vele *valának.*
2. És némely asszonyok, kiket megszabadított vala a tisztátalan lelkektől és betegségektől; *tudniillik,* Mária, ki neveztetik vala * Magdalénának, kiből hét ördögök mentek vala ki.
* Márk 16, 9. Ján. 19, 25.
3. És Johanna, Khúzának felesége, ki Heródes Gondviselője vala, és Zsuzsanna, és sok egyéb asszonyok kik az ő marháikból sáfárkodnak vala néki.
4. Mikor pedig nagy sokaság gyülne egybe, és a kik minden városokban valának, menének ő hozzá, monda példabeszéd által:
5. Egy magvető *ember* * kiméne, hogy elvetné az ő magvát: és a magvetés közben némely esék az útra, és eltapodtaték, és az égi madarak megevék azt.
* Máté 13, 3—9.
6. És némely esék a kősziklára, és mikor kikölt volna, elszárada: mert nem vala nedvessége.
7. Némely esék a tövis közé, és mikor együtt a tövisek felnőttek volna, megfojták azt.
8. És némely esék a jó földbe; és mikor kikölt volna, száz annyi hasznot hoza. Ezeket mondván, kiált vala: A kinek vagynak hallásra való fülei, hallja!
9. Kérdezik vala pedig őtet az ő tanítványai, mondván: Micsoda volna e példabeszéd?
10. Ő pedig monda nékik: Néktek ada-

tott, hogy az Isten országának titkait értsétek: egyebeknek példabeszédek által szólok, hogy látván * ne lássanak, és hallván ne értsenek.

* Ésa. 6, 9. Máté 13, 13—15.

11. A példabeszéd pedig ez: A mag, az Istennek beszéde.

12. A kik pedig az útra * *estek*, azok ezek, kik hallják: azután eljő az ördög, és kikapja az igét az ő szívekből, hogy ha hijéndenének, ne idvezüljenek.

* Máté 13, 18—23. Márk 4, 15—20.

13. A kik pedig a kősziklára *estek, azok ezek*, kik minekutánna hallják az igét, *nagy* örömmel veszik azt; de ezeknek nincsen gyökerek, kik *csak* ideig hisznek, és a kísértetnek idején elszakadnak.

14. A mely *mag* pedig a tövis közé esett, azok ezek, a kik hallották, de elmenvén a szorgalmatosságoktól, gazdagságoktól és e világi gyönyörűségektől megfojtatnak, és gyümölcsöt nem teremnek.

15. A mely pedig a jó földbe *esett*, azok ezek, a kik tiszta és jó szívvel a hallott igét megtartják, és gyümölcsöt teremnek a békességes tűrés által.

16. Senki pedig a meggyujtott gyertyát bé nem fedi valami edénynyel, sem az ágy alá nem rejti, * hanem a gyertyatartóba teszi, hogy a kik bémennek lássák a világot; * Máté 5, 15.

17. Mert nincsen oly titok, melynek meg nem kell * jelentetni; és nincsen oly elrejtett *dolog*, melynek meg nem kell tudatni és világra kelni.

* Jób 12, 22. Máté 10, 26.

18. Meglássátok azért * mimódon hallgatjátok: mert a kinek vagyon, adatik annak; és a kinek nincsen, még a mijét gondolnák is hogy vagyon, elvétetik tőle. * Máté 13, 11. 12.

19. Jövének pedig ő hozzá az * ő annya és attyafiai, és nem lehetnek vala vele szembe a sokaság miatt.

* Máté 13, 46. 50.

20. És tudtára adák néki, ezt mondván: A te anyád és a te atyádfiai *ott*kin állanak, kik akarnának téged látni.

21. Ő pedig felelvén, monda nékik: Az én anyám és az én atyámfiai ezek, kik az Istennek beszédét hallgatják és azt cselekeszik.

22. Lőn pedig ez egy napon, * béméne a hajóba ő és az ő tanítványai, és monda nékik: Menjünk a tónak túlsó *part*jára. És elindulának. * Máté 8, 23. 24.

23. Mikor pedig ők evezének, elszenderedék: és támada a vízen nagy szélvész, és megkezdének vala merülni, és a veszedelemhez közel valának.

24. Járulván pedig felkölték őtet, mondván: Mester, Mester, elveszünk! Ő pedig felserkenvén, megdorgálá a szelet, és a víznek habjait, és megszűnének, és lőn csendesség.

25. Monda pedig nékik: Hol vagyon a ti hitetek? És félelemmel csudálkoznak vala, egymásnak *ezt* mondván: Kicsoda ez! * Hogy a szeleknek is, a víznek is parancsol, és engednek néki?

* Jób 26, 12.

26. És evezének a * Gadarénusok tartományokba, mely Galilea ellenébe vagyon. * Máté 8, 28.

27. Ő pedig mikor a földre kiment volna, jöve néki eleibe a * városból egy ember, kiben ördögök valának sok időktől fogva: és ruhába fel nem öltözik vala, sem pedig házban nem marad vala, hanem a koporsókban.

* Márk 5, 2—13.

28. Mikor azért az látta volna Jézust, és felkiáltott volna, *lábai* eleibe esék néki, és felszóval monda: Micsoda közöm vagyon nékem te veled Jézus, felséges Istennek Fija! kérlek téged, ne gyötörj engemet;

29. Mert parancsol vala annak a tisztátalan léleknek, hogy kimenne ez emberből; mert sok időtől fogva környékezte vala meg őket, annakokáért lánczokkal és békókkal megkötöztetve őriztetik vala, de a kötözések elszakadozván, az ördögtől puszta helyeken hordoztatik vala.

30. Megkérdé pedig őtet Jézus, *ezt* mondván: Kicsoda néked neved? És ő monda: Légió; mert sok ördögök mentek vala abba bé.

31. És kérik vala őtet, hogy ne parancsolná nékik, hogy a mélységbe mennének.

32. Vala pedig ott sok disznóknak nyájok, melyek esznek vala a hegyen, és kérik vala őtet, hogy megengedné nékik, hogy azokba mennének. És megengedé nékik.

33. És minekutánna kimentek volna az ördögök az emberből, bémenének a disznókba; és a disznóknak nyájok nagy meredek helyről a tóba rohana és oda vesze.

34. Mikor pedig a pásztorok látták volna a lett dolgot, elfutának, és elmenvén hírré adák a városban és a falukban.

35. Kimenének azért, hogy meglátnák a mi lett vala; és menének Jézushoz, és találák az embert, kiből az ördögök kimentek vala, felöltözve, és eszén lenni, *ki* Jézus lábainál *ül vala;* és megfélemlének.
36. Megbeszélék pedig nékik azok is: a kik látták vala, mimódon szabadult volna meg az ördöngös.
37. És kéré őtet a Gadarénusok körűl való tartományoknak egész sokasága, hogy ő közűlök elmenne: mert felette igen félnek vala: ő pedig béülvén a hajóba, megtére.
38. Kéri vala pedig őtet az az ember, a kiből az ördögök kimentek vala, hogy ő vele lenne, * de elbocsátá őtet Jézus, ezt mondván: * Márk 5, 18. 19.
39. Eredj el házadhoz, és beszéld meg, mely nagy jókat tett az Isten veled. Elméne azért, hirdetvén az egész városban, mely nagy dolgokat cselekedett volna Jézus ő vele.
40. És lőn, hogy mikor megtért volna Jézus, a nép *örömmel* fogadá őtet: mert mindnyájan várják vala őtet.
41. És ímé eljöve egy ember, kinek Jairus vala neve, * ki a zsinagógának Fejedelme vala: és mikor Jézusnak lábai előtt leesett volna, kéri vala őtet, hogy az ő házába menne bé;

* Máté 9, 18. 19.

42. Mert vala néki egyetlenegy leánya, mintegy tizenkét esztendős, és az halálán vala. Mikor pedig menne, a sokaság szorongatja vala őtet.
43. És egy asszony, mely vérfolyásban volt tizenkét * esztendőtől fogva, és minden életét az orvosokra költötte, de senkitől meg nem gyógyíttathatott vala: * Máté 9, 20. 22.
44. Mikor hátul járult volna, illeté az ő köntösének prémjét, és azonnal megálla rajta a vérnek folyása.
45. És monda Jézus: Kicsoda *az,* a ki engemet illete? És mikor mindnyájan azt tagadnák, monda Péter, és a kik ő vele valának: Mester! a sokaság szorongat és nyom meg tégedet, és azt kérded: Kicsoda *az,* a ki engemet illete?
46. Jézus pedig monda: Illete engem valaki: mert én vevém eszembe, hogy *isteni* erő származék ki tőlem.
47. Mikor pedig látta volna az asszony, hogy titkon nem cselekedhetett volna, reszketve előjöve és néki *lábai* előtt leesvén, megjelenté néki az egész sokaság előtt, miért illette volna őtet, és mimódon azonnal meggyógyult volna.
48. És ő monda néki: Bízzál leányom, a te hited tégedet megtartott, eredj el békességgel!
49. Mikor pedig még a szó szájában volna, eljöve egy ember a zsinagóga Fejedelm*ének házá*tól, ezt mondván néki: Megholt a te leányod; ne fáraszd a Mestert!
50. Jézus pedig mikor *ezt* hallotta volna, felele néki: Ne félj, csak hidj, és megtartatik.
51. Bémenvén pedig a házba, senkit nem bocsáta bé, hanem Pétert, Jakabot, Jánost, és a leányzónak attyát és annyát.
52. Sírnak vala pedig mindnyájan, és jajgatják vala azt, ő pedig monda: Ne sírjatok, nem holt meg, hanem aluszik.
53. És csúfolják vala őtet, mivelhogy tudnák, hogy megholt volna.
54. Ő pedig mindeneket kiküldvén, és a leányzónak kezét fogván, kiálta, mondván: Leányzó, kelj fel!
55. És megtére annak lelke, és azonnal felkele; és *ő* parancsolá, hogy enni adnának annak.
56. És elálmélkodának annak szülei; ő pedig megparancsolá, hogy senkinek ne mondanák a mi lett vala.

IX. RÉSZ:

Az Apostolok elküldetnek prédikálni: Heródes vélekedése a Krisztus felől: az öt kenyér csudája: ki legyen a Krisztus; kinek-kinek magát megtagadni: Krisztust nem kell szégyenleni: ördöngös meggyógyíttatik: ki legyen nagyobb: a Samaritánusok Krisztust bé nem veszik: Krisztust mint kell követni.

Minekutánna pedig öszve * hívta volna *Jézus* az ő tizenkét tanítványit, ada nékik erőt és hatalmat minden ördögök ellen, és minden betegségnek meggyógyítására. * Máté 10, 1. Márk 3, 13—15.
2. És elküldé őket, hogy prédikálnák az * Istennek országát, és betegeket gyógyítanának. * Máté 10, 7—10.
3. És monda nékik: Semmit az útra ne vigyetek, se pálczákat, se táskát, se kenyeret, se pénzt; se két-két ruhátok ne legyen.
4. És valamely házba bémenéndetek, ott maradjatok, és onnét ne menjetek ki.
5. És valakik bé nem fogadándanak titeket, kimenvén abból a városból, még a port is verjétek le * lábaitokról, *hogy az legyen* ő ellenek bizonyságúl. * Máté 10, 14. Csel. 13, 51.
6. Kimenvén annakokáért, minden falukba bémennek vala, hirdetvén az

Evangyéliomot, és gyógyítván mindenütt.
7. Meghallá pedig Heródes * a negyedes Fejedelem mind azokat, a melyek lésznek vala ő általa; és *magában* kételkedik vala, mivelhogy némelyek azt mondanák, hogy János támadott volna fel a halálból. * Máté 14, 1. 2.
8. Némelyek pedig, hogy Ilyés jelent meg; némelyek pedig hogy a régi Próféták közűl támadott volna fel valamely.
9. És monda Heródes: Jánosnak én vettem fejét: Kicsoda pedig ez, a ki felől én ilyen dolgokat hallok? És igyekezik vala őtet látni.
10. Megtérvén * pedig az Apostolok, megbeszélék néki, a melyeket cselekedtek vala; és azokat maga mellé vévén, elméne † félfelé magánosan Bethsaida nevű városnak puszta helyére.
* vers 1. 2. † Márk 6, 30. 32.
11. Melyet mikor a sokaság megértett volna, követé őtet: ő pedig *örömmel* fogadá őket, és szól vala nékik az Isten országa felől: és a kik gyógyulás nélkűl szűkölködnek, azokat meggyógyítja vala.
12. A nap pedig le kezdett vala menni, és a tizenkét *tanítványok* ő hozzá járulván, mondának * néki: Bocsásd el a sokaságot, hogy elmenvén e körűlvaló falukba és majorokba, oda oszoljanak, és eledelt találjanak: mert itt puszta helyen vagyunk. * Máté 14, 15—21.
13. Ő pedig monda nékik: Adjatok nékik ti enni; ők pedig mondának: Nincsen nékünk több öt kenyerünknél és két halnál, hanem ha elmegyünk, és veszünk magunk ez egész sokaságnak eledelt.
14. Mert valának *ott* mintegy ötezer férjfiak. Monda pedig az ő tanítványinak: Ültessétek le őket, minden rendbe ötvent-ötvent.
15. És a képen cselekedének, és letelepedének mind azok.
16. Minekutánna pedig vette volna az öt kenyereket és a két halakat, mennybe felemelvén szemeit, megáldá azokat, és megszegé s adá a tanítványoknak, hogy a sokaságnak eleibe adnák.
17. Evének azért és megelégedének mindnyájan; és felszedék a mi darabok maradtak vala ő tőlök, tizenkét kosárral.
18. És lőn mikor ő maga imádkoznék, valának vele a tanítványok és megkérdé őket, mondván: * Kinek mond engemet a sokaság? * Máté 16, 13—16.
19. Ők pedig felelvén, mondának: Keresztelő Jánosnak: némelyek pedig Ilyésnek; némelyek pedig, hogy a régi Próféták közűl támadott fel valamely.
20. És monda nékik: Ti pedig kinek mondotok engemet? Felelvén pedig Péter, monda: Az Istennek ama Krisztusának.
21. Ő pedig megfenyegetvén őket, megparancsolá, hogy senkinek ezt ne mondanák.
22. Ezt mondván: Szükség az ember fijának sokat * szenvedni és megvettetni a Vénektől, a Papifejedelmektől és Írástudóktól, és megölettetni, és harmadnapon feltámadni.
* Máté 16, 21. 26. 57. 67. 27, 34. 35. 50.
23. Mondja vala pedig mindeneknek: Ha valaki akar engemet * követni, tagadja meg magát és minden napon vegye fel az ő keresztét és kövessen engemet. * Máté 16, 24.
24. Mert valaki akarja az ő * életét megtartani, elveszti azt, valaki pedig elveszti az ő életét én érettem, az megtartja azt; * Máté 10, 38. 39.
25. Mert mit használ valakinek, ha mind e világot * megnyeri is; ő magát pedig elveszti és magában kárt vall?
* Zsolt. 49, 7. 8.
26. Mert a ki engemet és az én beszédemet szégyenli, * azt az embernek Fija is szégyenli mikor eljövénd az ő † dicsőségével, az Atyáéval és a Szent Angyalokéval.
* Máté 10, 33. 2 Tim. 2, 12. † Máté 16, 27.
27. Mondom pedig néktek bizonynyal, hogy vagynak az itt állók közűl némelyek, kik a halált meg nem kóstolják, mígnem meglátándják az Istennek országát.
28. És lőn e beszédek után mintegy nyolczadnappal, Pétert, Jánost és Jakabot mikor maga mellé vette volna, felméne a hegyre, hogy imádkoznék.
29. És az imádkozás közben az ő orczájának ábrázatja * elváltozék, és az ő ruhája fejér és fénylő lőn.
* Máté 17, 1—8
30. És ímé két férjfiak szólnak s beszélnek vala ő vele, kik valának Mózes és Ilyés.
31. Kik dicsőségben megjelenvén, beszélik vala az ő halálát, melyet Jérusálemben kellene néki megteljesíteni.
32. Péter pedig és a kik vele valának, álom miatt megnehezedtek vala: és mikor felébredtek volna, látták az ő dicső-

ségét, és ama két férjfiakat, kik vele állanak vala.

33. És lőn mikor azok eltávoztak volna ő tőle, monda Péter Jézusnak: Mester! jó nékünk itt lennünk: csináljunk azért *itt* három hajlékokat, egyet néked, egyet Mózesnek, és egyet Ilyésnek, nem tudván mit mondana.

34. És mikor ő ezeket mondaná, felhő támada, mely őket béárnyékozá: megfélemlének pedig, mikor a felhő őket béfogta volna.

35. És szózat lőn a felhőből, mely ezt mondja vala: Ez amaz * én szerelmes Fiam, őtet hallgassátok. *Ésa. 42, 1. Máté 3, 16. 17. 2 Pét. 1, 17. Ján. 3, 16.

36. És minekutánna az a szózat lett volna, találtaték Jézus csak maga. A tanítványok pedig vesztegségben lőnek, és semmit abban, a mit láttak vala, senkinek akkor nem mondának.

37. És lőn másodnapon, mikor ők a hegyről leszállottak volna; sok nép méne eleibe.

38. És ímé egy a sokaság közűl felkiálta, mondván: Mester! kérlek téged, tekints az én fiamra: mert nékem egyetlenegyem.

39. És ímé a lélek megragadja őtet, és hirtelen kiált, és őtet szaggatja annyira, hogy tajtékot túr: és nehezen megyen el tőle, szaggatván őtet.

40. És kérém a te tanítványidat, hogy kiűznék azt, de nem teheték.

41. Felelvén pedig Jézus, monda: Óh hitetlen és elfordult nemzetség! meddig lészek köztetek, és meddig tűrlek titeket? Hozd ide a te fijadat!

42. Mikor pedig oda vinné, azon közbe az ördög azt a földhöz üté és szaggatni kezdé. Megdorgálá pedig Jézus a tisztátalan lelket, és meggyógyítá a gyermeket; és megadá azt az ő attyának.

43. Álmélkodnak vala pedig mindnyájan az Istennek nagyságos erején. Mikor pedig mindenek álmélkodnának mind azokon, a melyeket cselekeszik vala, monda az ő tanítványinak:

44. Vegyétek bé fületekbe ezeket a beszédeket: Mert az embernek Fija jövendőbe adattatik az * embereknek kezekbe. *Máté 17, 22. 23. Márk 9, 31. 32.

45. Ők pedig nem értik vala e mondást és tőlök elrejtetett vala, annyira hogy azt ne értenék, és félnek vala megkérdeni őtet e mondás felől.

46. Esék pedig vetekedés ő köztök, kicsoda volna köztök * nagyobb? *Máté 18, 1—5.

47. Jézus pedig látván az ő szíveknek gondolatját, egy kis gyermeket megfogván, maga mellé állatá azt;

48. És monda nékik: Valaki e kis gyermeket *magához* fogadándja az én nevemben, * engemet fogad magához; és valaki engemet béfogad, azt fogadja bé, a ki engemet elbocsátott; mert a ki legkisebb mindnyájan ti köztetek, az nagy lészen. *Máté 25, 37—40.

49. Felelvén pedig János, monda: Mester! látánk egy embert, ki a te nevedben ördögöket * űz vala, és megtiltánk őtet, mivelhogy *tégedet* nem követ mi velünk. *Márk 9, 38

50. És monda néki Jézus: Ne * tiltsátok meg: mert a ki nincsen ellenünk, mellettünk vagyon. *4 Móz. 11, 29.

51. Lőn pedig mikor az idő elközelgetne, melyben oda fel kellene vitetnie, magát megbátorítá, hogy Jérusálembe menne

52. És bocsáta követeket az ő orczája előtt, kik elmenvén bémenének a Samaritánusoknak egy falujokba, hogy néki *szállást* szerzenének.

53. De *azok* őtet nem fogadák * bé, mivelhogy Jérusálembe menő akaratját jelenti vala. *Ján. 4, 9.

54. Mikor pedig ezt látták volna az ő tanítványai Jakab és János, mondának: Uram! akarod-é hogy parancsoljuk, hogy tűz szálljon alá az égből, és megeméssze ezeket, mint Ilyés is * cselekedett? *2 Kir. 1, 10. 12.

55. De Jézus reájok fordulván megdorgálá őket, mondván: Nem tudjátok minémű * lélek legyen ti bennetek: *Máté 5, 44. 45.

56. Mert az embernek Fija nem azért jött, hogy elvesztené * az embereknek lelkeket, hanem hogy megtartaná. Elmenének azért más faluba. *Ján. 3, 17. 1 Tim. 1, 15.

57. Lőn pedig mikor mennének, egy ember * monda az úton: Követlek tégedet Uram, valahová menéndesz! *Máté 8, 19. 20.

58. És monda néki: A rókáknak vagyon barlangjok, és az égi madaraknak fészkek; de nincsen az ember Fijának holott lehajtaná az ő fejét.

59. Monda pedig másnak: Kövess engemet: * Az pedig monda: Uram, engedd meg nékem! hogy elmenjek először, és temessem el az én atyámat. *Máté 8, 21.

60. Monda pedig néki Jézus: Hadd temessék el a halottak az ő halottjaikat: Te pedig elmenvén hirdessed az Isten országát.

61. Monda pedig más is: Követlek té-

gedet, Uram! * de engedd meg nékem először, hogy vegyek búcsút azoktól, kik az én házamban vagynak.* 1 Kir. 19, 19. 20.

62. Monda pedig néki Jézus: Valaki az ő kezét az eke szarvára veti, és azokra néz a melyek ő utánna vagynak, nem alkalmatos * az Istennek országára. * vers 60.

X. RÉSZ.

Hetven tanítványok küldetnek ki; a hitetlen városoknak jajjok: min kelljen embernek örülni: ki legyen felebarátunk: Máriának és Márthának külömböző gondjok.

Ezek után pedig rendele az Úr más hetven *tanítvány*okat is, és elküldé azokat kettőnként az ő orczája előtt, minden városba és helyre, a hová ő menendő vala.

2. Mondja vala azért nékik: Az aratásra *való gabona* jóllehet sok, * de a munkások kevesen vagynak; kérjétek azért az aratásnak Urát, hogy bocsássa ki az aratókat az ő gabonájába. * Márk 9, 37.

3. Menjetek * el: Ímé én elbocsátlak titeket, mint bárányokat a farkasok közibe. * Máté 10, 6.

4. Ne hordozzatok erszényt, se táskát, se sarut; és az úton senkit * ne köszöntsetek. * 2 Kir. 4, 29.

5. Valamely házba bémentek, először ezt mondjátok: Békesség ez háznak!

6. Hogyha lejénd ott valaki békességnek fija, a ti békességtek azon marad; hogyha nem *lejénd,* ti reátok tér.

7. Ugyanazon házban * maradjatok pedig, azt evén és iván, a mit ők *előtökbe adnak:* mert méltó a munkás az † ő jutalmára. Ne járjatok *egy* házról *más* házra. * vers 9. † 5 Móz. 25, 4. 1 Tim. 5, 17. 18.

8. És valamely városba bémenéndetek, és béfogadándanak titeket, azt egyétek, a mit előtökbe adnak.

9. És gyógyítsátok a betegeket a kik ott lejéndenek, és ezt mondjátok nékik: Elközelíttett * hozzátok az Isten országa. * Máté 3, 2.

10. Valamely városba pedig bémenéndetek, és titeket bé nem fogadándanak, annak útczáira kimenvén, ezt mondjátok:

11. Még a port is, a mely reánk ragadott a ti várostokból, itt köztetek letöröljük: * mindazáltal ez legyen tudtotokra, hogy az Istennek országa elközelítött hozzátok. * Máté 10, 14. Csel. 13, 51.

12. Mondom pedig néktek, hogy a Sodomabelieknek állapotjok tűrhetőbb lészen ama napon, hogynem azé a városé.

13. Jaj néked Korázin! Jaj néked Bethsaida! mert ha Tírusban és Sídonban lettek volna azok az *isteni* erők, melyek te benned lettek, régen zsákban és hamuban ülve * megtértek volna. * Ján. 3, 2. 6—9.

14. Annakokáért Tírusnak és Sídonnak tűrhetőbb lészen * állapotja az ítéletben, hogynem néktek. * Máté 11, 22.

15. És te Kapernaum, mely mind az égig felmagasztaltattál, mind a pokolig lenyomattatol.

16. A ki titeket hallgat, * engemet hallgat: és a ki titeket megvet, engemet vet meg; és a ki engemet vet meg, azt veti meg, a ki elbocsátott engemet. * Máté 10, 40.

17. Megtérének pedig a hetven *tanítványok nagy* örömmel, ezt mondván: Uram, még az ördögök is engednek nékünk a te neved által!

18. Ő pedig monda nékik: Látom vala a Sátánt, mint a villámást lehullani az égből.

19. Imé adok néktek hatalmat, hogy a kigyókon * és skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején; és semmi nem árthat néktek. * Zsolt. 91, 13. Csel. 28, 3. 5.

20. De azon ne örüljetek, hogy az ördögök néktek engednek, hanem inkább azon örüljetek, hogy a ti neveitek felírattattak * mennyben. * Zsid. 12, 23.

21. Azon órában örvendeze Jézus lelkében, és monda: Vallást tészek néked Atyám, mennynek és földnek Ura! hogy ezeket elrejtetted a bölcsektől és értelmesektől, * és megjelentetted azokat a kicsiny gyermekeknek. Jól vagyon Atyám: mert úgy tetszett néked! * Máté 11, 25. 1 Kor. 1, 19. 26.

22. Mindenek nékem adattak * az én Atyámtól, és senki nem tudja kicsoda legyen a Fiú, hanem *csak* az Atya: és ki legyen az Atya, † hanem *csak* a Fiú, és a kinek meg akarja jelenteni †† a Fiú. * 1 Kor. 15, 27. † Ján. 1, 18. †† Máté 11, 27. 1 Tim. 2, 4.

23. És fordulván a tanítványokra, monda ő magoknak: Boldog szemek, a melyek látják azokat, * melyeket ti láttok. * 1 Pét. 1, 10. 12.

24. Mert mondom néktek, hogy sok Próféták és Királyok kívánták látni a melyeket láttok, de nem látták: és hallani a melyeket hallotok, de nem hallották.

25. És ímé egy Törvénytudó felkele, kísértvén őtet, és mondván: Mester! mit cselekedjem, hogy az örök életet vehessem?

26. Ő pedig monda annak: A törvényben mi vagyon megírva? mint olvasod *azt?*

27. Ama pedig felelvén, monda: Szeressed a te Uradat * Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat mint magadat. * 5 Móz. 6, 5.

28. Monda pedig annak: Jól felelél, ezt míveld, * és élsz * Ezék. 20, 11. 12. Máté 7, 21.

29. Ama pedig akarván magát igazítani, monda Jézusnak: De kicsoda az én * felebarátom? * vers 26. 27.

30. Jézus pedig felelvén, monda: Egy ember megyen vala alá Jérusálemből Jérikhóba, és találkozék tolvajokra, kik azt megfosztván és megsebesítvén elmenének, azt holtelevenen hagyván.

31. Történet szerint pedig megyen vala alá azon az úton egy Pap, ki azt látván elkerülé.

32. Hasonlatosképen egy Lévita is, mikor oda arra a helyre ment volna, és azt látta volna, elkerülé.

33. Egy Samaritánus is pedig * mikor az úton menne, juta a helyre, és azt látván, könyörületességre indula. * Ján. 4, 9.

34. És járulván hozzá, békötözé annak sebeit, olajt és bort töltvén azokba, és azt felhelyheztetvén az ő barmára, vivé a vendégfogadó házhoz, és annak gondját viselé.

35. Másodnapon pedig el akarván menni, két pénzt kivévén, adá a Gazdának és monda néki: Viselj gondot erre, és valamit ezen felűl reá költesz, én mikor megtéréndek, megadom néked.

36. E három közűl azért ki láttatik néked, hogy felebarátja volt annak, a ki a tolvajo*knak kezek*be esett vala?

37. Ama pedig monda: Az a ki könyörült ő rajta: Monda azért néki Jézus: Eredj el, és te is a képen cselekedjél.

38. Lőn pedig, mikor az úton menne, béméne ő egy faluba, egy * Mártha nevű asszony pedig béfogadá őtet házába. * Ján. 11, 1.

39. És ennek vala nénnye, ki neveztetik vala Máriának, ki a Jézus lábainál * leülvén, hallgatja vala az ő beszédét. * Ján. 11, 2.

40. Mártha pedig foglalatos vala a szüntelen való szolgálatban. Eljövén azért monda: Uram! nincsen-é arra gondod, hogy az én néném elhagyott engemet, hogy csak én magam szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy nékem segéljen.

41. Felelvén pedig, monda néki Jézus: Mártha! Mártha! szorgalmatos vagy és sokra igyekezel:

42. De egy a szükséges * dolog: Mária pedig a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle. * Préd. 12, 15.

XI. RÉSZ.

Krisztus tanítja az Apostolokat imádkozni: a néma ördögöt kiűzi: kik legyenek boldogok: a Zsidók jeleket kérnek: a külső szentségnek mutogatását feddi.

És lőn mikor ő imádkoznék egy helyen, minekutánna elvégezte volna a *könyörgést,* monda néki egy az ő tanítványai közűl: Uram, taníts minket imádkozni! miképen János is tanította az ő tanítványait.

2. Monda pedig nékik: Mikor imádkoztok, ezt mondjátok: * MI ATYÁNK, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved: Jöjjön el a te országod: Legyen meg a te akaratod miképen mennyben, azonképen e földön is. * Máté 6, 9.

3. A mi mindennapi kenyerünket add meg nékünk naponként.

4. És bocsásd meg nékünk a mi bűneinket: mert mi is megbocsátunk mindeneknek, a kik nékünk adósok: És ne vígy minket a kísértetbe: de szabadíts meg minket a * gonosztól. * Máté 6, 13.

5. És monda nékik: Ha valakinek közűletek barátja vagyon, és ahoz megyen éjfélkor, és ezt mondja néki: Barátom! adj nékem kölcsön három kenyeret;

6. Mert az én barátom én hozzám jött az útról, és nincsen mit adjak ennie.

7. És amaz onnét belől felelvén, ezt mondja: Ne bánts engemet, immár az ajtó bézároltatott, és az én gyermekim velem vagynak az én hálóházamban, nem kelhetek fel, és nem adhatok néked.

8. Mondom néktek, ha nem akarna is felkelvén adni néki, jóllehet amaz barátja legyen, mindazáltal annak szorgalmaztatásáért felkél és ád néki valamennyi kell.

9. Én is mondom néktek: Kérjétek és megadattatik néktek; keressétek és megtaláljátok; * zörgessetek és megnyittatik néktek. * Máté 7, 7.

10. Mert valaki kéri, elvészi, és a ki keresi * megtalálja· és a zörgetőnek megnyittatik. * Péld. 8, 17.

11. Kicsoda pedig ti közűletek, ki atya lévén, *ha* az ő fija kenyeret kér *ő tőle,* követ adna néki? Vagy ha halat *kér,* valyon a hal helyébe kigyót ád-é néki?

12. Avagy ha *tyúk*tojományt kér, avagy skorpiót ád-é néki?

13. Ha azért ti gonoszok lévén, tudtok a ti fijaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább a ti mennyei Atyátok ád Szent Lelket azoknak, a kik ő tőle * kéréndik. * Jak. 1, 5. 6. 17.

14. És ördögöt űz vala * ki, mely néma vala; és lőn mikor kiment volna az ördög, megszólala a néma, és csudálkozék *azon* a sokaság. * Máté 9, 32—34.

15. Némelyek pedig azok közűl mondának: A Belzebub által, az ördögöknek * Fejedelme által űzi ki az ördögöket.

16. És némelyek kísértvén * őtet, menynyei jelt kívánnak vala tőle. * Máté 16, 1—4.

17. Ő pedig mivelhogy tudná azoknak gondolatjokat, monda nékik: Minden ország, * a mely maga ellen meghasonlik, elpusztúl; és a mely ház magával *ellenkezik,* megromol. * Máté 12, 25—28.

18. Hogyha a Sátán is ő magával ellenkezik, mimódon állhat meg az ő országa? Mert azt mondjátok, hogy én a Belzebub által űzöm ki az ördögöket.

19. Ha én a Belzebub által űzöm ki az ördögöket, a ti fijaitok ki * által űzik ki? Annakokáért ők lésznek a ti ítélőitek. * Csel. 19, 13.

20. Ha pedig Istennek * ujjával űzöm ki az ördögöket, kétség nélkűl elérkezett hozzátok az Istennek országa. * 2 Móz. 8, 19.

21. Mikor valamely erős fegyveres őrizi az ő palotáját, valamije vagyon, békességgel vagyon.

22. Minekutánna pedig valaki ő nálánál erősebb reá jövén, őtet meggyőzéndi, minden fegyverét elveszi, melyhez bízik vala, és a mely marhát attól elfosztott, elosztja.

23. A ki velem nincsen, * ellenem vagyon; és a ki velem nem takar, tékozol az. * Máté 12, 30.

24. Mikor a tisztátalan * lélek kimegyen valakiből, jár száraz helyeken keresvén nyugodalmat, és mikor nem talál, *ezt* mondja: Megtérek az én házamba, a honnét kijöttem. * Máté 12, 43—45.

25. És *haza* menvén, találja azt megseperve és felékesítve.

26. Akkor elmegyen, és maga mellé vészen más hét lelkeket, magánál gonoszbakat, és bémenvén lakoznak ott, és annak az embernek utolsó állapotja sokkal gonoszabb * lészen az elsőnél. * 2 Pét. 2, 20. 21.

27. Lőn pedig mikor ezeket mondaná, felemelvén az ő szavát egy asszony a sokaság közűl, monda néki: * Boldog méh, a mely tégedet hordozott, és az emlők, melyeket szoptál. * rész 1, 48.

28. Ő pedig monda: Sőt inkább boldogok a kik hallgatják az Istennek beszédét, * és megtartják azt. * rész 10, 28. Péld. 8, 32.

29. Mikor pedig a sokaság gyűlne ő hozzá, kezdé mondani: E nemzetség gonosz: * jelt kíván, de jel nem adatik néki, hanem Jónás Prófétának † ama jele; * Máté 12, 38—40. † Jón. 2, 1. 2. 11.

30. Mert miképen hogy Jónás jelűl volt a Ninivébelieknek, * azonképen lészen az embernek Fija is e nemzetségnek. * Máté 12, 41. 42.

31. A Délnek Királynéasszonya felkél e nemzetségnek férjfiaival az ítélet*nek napján*, és kárhoztatja őket; hogy a földnek határitól eljött a Salamon bölcseségének * hallgatására; és ímé itt ez helyben nagyobb † vagyon Salamonnál. * 1 Kir. 10, 1. † Máté 3, 17. 1 Tim. 3, 16.

32. A Ninivébeli férjfiak felkelnek az ítélet *nap*ján e nemzetséggel, és kárhoztatják ezt, hogy a Jónás * kiáltására megtértek: és ímé itt ez helyen nagyobb † vagyon Jónásnál. * Jón. 3, 3—5. Máté 12, 41. † rész 3, 22.

33. Senki pedig a * meggyujtott gyertyát nem rejti el, sem valami véka alá nem teszi: hanem a gyertyatartóba, hogy a kik bémennek, lássák a világosságot. * Máté 5, 15.

34. A testnek szövétneke a * szem, ha azért a te szemed tiszta lejénd, a te egész tested is világos lészen, ha pedig *a te szemed* tisztátalan lejénd, a te tested is setétes lészen. * Máté 6, 22.

35. Meglásd azért, hogy a világosság, mely te benned vagyon, * setétség ne legyen. * Eféz. 5, 8.

36. Annakokáért ha a te egész tested világos, és semmi részében homályosság nem lejénd, olyan világos lészen egészen, mint mikor a szövétnek megvilágosít tégedet az ő világosságával.

37. És minekutánna szólott volna, kéré őtet egy Farizeus, hogy ő nála ebédelnék. Bémenvén azért letelepedék.

38. A Farizeus pedig mikor *ezt* látta volna, elcsudálkozék *azon,* hogy az ebéd előtt nem * mosdott volna meg. * Márk 7, 3. 8.

39. Monda pedig az Úr néki: Ti Farizeusok, jóllehet a pohárnak és a tálnak külső * részét megmossátok; de a mi bennetek vagyon, rakva ragadománynyal és gonoszsággal. * Máté 23, 25.

40. Bolondok! a ki azt teremtette

a mi kivűl vagyon, avagy nem ugyanazon teremtette-é azt is, a mi belől vagyon?
41. Sőt inkább azokból, a melyek *nálatok* vagynak, adjatok alamizsnát; és ímé mindenek tiszták lésznek néktek.
42. De jaj néktek Farizeusoknak, kik megdézmáljátok a méntát, rutát és mindenféle paréjt, * de hátra hagyjátok az ítéletet és az isteni szeretetet. Ezeknek pedig szükségesképen meg kellett volna lenni, és amazokat nem kellett volna elhagyni. * Máté 23, 23.
43. Jaj néktek Farizeusoknak: mert szeretitek az első * ülést a gyülekezetekben, és a piaczokon való köszöntetéseket. * Máté 23, 6. 7. Márk 12, 38. 39.
44. Jaj néktek Írástudók, és képmutató Farizeusok: mert olyanok vagytok mint a koporsók, melyeket nem látnak, és *melyeket* nem tudnak azok, a kik azokon járnak.
45. Felelvén pedig egy a Törvénytudók közűl, monda néki: Mester! mikor ezeket mondod, minket is bosszúsággal illetsz.
46. Ő pedig monda: Jaj néktek is Törvénytudóknak: mert elhordozhatatlan terhekkel terhelitek * meg az embereket, de ti egy ujjotokkal sem *akarjátok* azokat a terheket illetni. * Máté 23, 4. Csel. 15, 10.
47. Jaj néktek: mert építitek a Prófétáknak * koporsóikat; a ti atyáitok ölték pedig meg őket. * Máté 23, 29. 31.
48. Bizonyára a ti bizonyságtételetekkel a ti atyáitoknak cselekedeteket jóvá hagyjátok: mert azok ölték meg őket, ti pedig építitek azoknak koporsóikat.
49. Annakokáért mondotta az Isten bölcsesége is: Bocsátok ő hozzájok Prófétákat és Apostolokat, és azok közűl *némelyeket* megölnek, * és *némelyeket* elüznek *kergetnek*. * Csel. 12, 2. 7, 59. 5, 40.
50. Hogy előkérettessék e * nemzetségtől minden Prófétáknak e Világ fundamentomának felvettetésétől fogva kiontatott vérek. * Máté 23, 34. 35.
51. Az * Ábel vérétől fogva, mind a Zakariás † véréig, ki elveszett az oltár és a templom között: bizony mondom néktek, hogy előkívántatik e nemzetségtől. * 1 Móz. 4, 8. † 2 Krón. 24, 20. 21.
52. Jaj néktek Törvénytudóknak: mert elvettétek a tudománynak * kulcsát; ti magatok nem mentetek bé, a kik bé akartak menni, azokat is megtiltottátok. * Máté 23, 13.
53. Mikor pedig ezeket mondaná nékik: az Irástudók és Farizeusok kezdének felette igen ellene állani, és őtet sok dolgokra való feleletre kénszeríteni.
54. Ő utánna ólálkodván, és igyekezvén valamit az ő szájából kikapni, hogy őtet vádolhatnák.

XII. RÉSZ.

Farizeusoknak kovászok: kit kell félni: a bő majorságú gazdag példája: e földi szorgalmatosságot el kell hagyni: Isten országát keresni: Krisztus eljövetelére vigyázni: Háborúság az Evangyéliom miatt.

És mikor nagy sokaság állana *ő* körűlte, annyira hogy egymást letapodnák, kezdé az ő tanítványinak mondani: Legelőször oltalmazzátok meg magatokat a Farizeusoknak * kovászoktól, mely a † képmutatás;
* Máté 16, 6. 12. † Máté 23, 5.
2. Mert semmi oly elfedezett dolog nincsen, melynek meg nem * kell nyilatkoztatnia, sem oly titok: melynek meg nem kell tudatnia.
* Préd. 12, 16. Máté 10, 26.
3. Annakokáért a melyeket a setétben mondottatok, a világosságban hallattatnak; és a mit fülbe sugtatok a rejtekházakban, a házak tetejin prédikáltatik.
4. Mondom pedig néktek én * barátimnak: Ne féljetek azoktól, kik a testet ölik meg, és azután † többet nem árthatnak. * Ján. 15, 15. † Máté 10, 28.
5. Megmondom pedig néktek, kitől féljetek. Féljetek attól, a ki minekutánna megöl, vagyon arra is hatalma, hogy a gyehennára vessen. Bizony mondom néktek hogy ettől féljetek.
6. Avagy nem öt verebecskéket vesznek-é két filléren? és egy azok közűl nincsen Istennél * elfelejtve.
* Máté 10, 29. 30.
7. Sőt inkább a ti fejeteknek hajszálai is mind megszámláltattak. Ne féljetek azért, sok verebecskéknél becsesbek vagytok.
8. Mondom pedig néktek: Valaki engemet valland az emberek * előtt, az embernek Fija is vallást tészen arról az Istennek Angyalai előtt. * Máté 10, 32. 33.
9. A ki pedig engemet megtagadánd az emberek * előtt, megtagadtatik az Istennek Angyalai előtt. * Márk 8, 38.
10. És ha valaki valamit mondánd az embernek Fija * ellen, megbocsáttatik annak: de annak, ki a Szent Lélek ellen káromlást szólánd, meg nem bocsáttatik. * Máté 12, 31. 32.
11. Mikor pedig vijéndenek titeket a zsinagógákba, a Fejedelmek és Hatalmasságok eleibe, ne legyetek szorgal-

matosok, mimódon * vagy mit szóljatok
magatok oltalmára, vagy mit mondja-
tok; * Máté 10, 18—20. Csel. 4, 7. 8.
12. Mert a Szent Lélek azon órában
megtanít titeket, mit kelljen mondano-
tok.
13. Monda pedig néki egy a sokaság
közűl: Mester! mond meg az én atyám-
fiának, hogy oszsza meg velem az örök-
séget.
14. Ő pedig monda néki: Ember, ki-
csoda tett engemet köztetek bíróvá vagy
osztóvá?
15. Monda azért nékik: Meglássátok,
hogy eltávoztassátok a * telhetetlenséget,
mert ha bővölködnek is valakinek az ő
gazdagságai, nem azokból vagyon an-
nak az ő élete. * 1 Tim. 6, 6—11
16. Monda pedig nékik ilyen példa-
beszédet· Egy gazdag embernek nagy
bőségesen termett vala az ő majorsága.
17 Azért magában okoskodik vala
mondván: Mit cselekedjem? mert nin-
csen hová takarnom az én *jószágom*
termését.
18. És monda: Ezt mívelem: Az én
gabonás csűreimet elrontom, és nagyob-
bakat építek, és azokba takarom az én
jószágomnak minden hasznát, és az én
javaimat
19. És *ezt* mondom az én lelkemnek:
Én lelkem, sok esztendőkre eltett sok
javaid vagynak! * nyugodjál, egyél,
igyál, gyönyörködjél! * Zsolt. 49, 7. 12. 13.
20. Monda pedig néki az Isten: Bo-
lond, ez éjjel megkívánják a te lelkedet
te tőled, a melyeket pedig * készítettél,
kiéi lésznek? * Zsolt. 39, 7
21. Így vagyon dolga annak, a ki ma-
gának kincset takar, az Istenben pedig
nem * gazdag. * 1 Tim. 6, 18. 19. Jel. 3, 17. 18.
22. Monda pedig az ő tanítványinak:
Annakokáért mondom néktek, ne le-
gyetek szorgalmatosok a ti * életetek-
ről, mit egyetek, se a testről, mivel
kelljen béfedeztetnetek;
* Zsolt. 55, 23. Máté 6, 25—33.
23. A lélek drágább, hogynem az ele-
del, és a test hogynem az öltözet.
24. Gondoljátok meg a hollókat: mert
sem vetnek, sem aratnak; kiknek nin-
csen tárházok, vagy gabonás csűrök,
mindazáltal az Isten * eltáplálja azokat;
mennyivel drágábbak vagytok ti a ma-
daraknál? * Jób 39, 3. Zsolt. 147, 9.
25 Kicsoda pedig közűletek, a ki nagy
szorgalmatos gondolkodással is megna-
gyobbíthatná az ő állapotját egy sing-
nyivel?
26. Annakokáért ha a mi legkisebb
dolog, azt sem mívelhetitek, miért vagy-
tok a több dolgokról szorgalmatosok?
27. Gondoljátok meg a liliomokat, mi-
módon nevekednek; nem fáradoznak
és nem fonnak: mondom pedig néktek,
hogy Salamon is minden ő dicsőségében
nem öltözött úgy, mint ezek közűl egy.
28. Hogyha a füvet, mely ma a mezőn
vagyon, és holnap a kemenczébe vet-
tetik, az Isten így ruházza, mennyivel
inkább titeket, óh kicsinyhitűek!
29. Ti annakokáért ne tudakozzatok
azon, mit kell ennetek vagy * innotok:
és ne kételkedjetek;
* Máté 6, 31—34. Jak. 1, 5—7.
30. Mert mind ezekről a világi pogá-
nyok szorgalmatosok; a ti Atyátok pe-
dig tudja, hogy ti azok nélkűl szűkölköd-
ködtök.
31. Sőt inkább keressétek az Isten or-
szágát, * és mind ezek † megadattat-
nak néktek. * Máté 6, 33. † 1 Tim. 4, 8.
32. Ne félj kicsiny sereg: mert tetszett
a ti Atyátoknak, hogy adjon * néktek
országot. * rész 22, 28—30. Jel. 3, 21.
33. Adjátok el a ti * jószágtokat, és
adjatok alamizsnát. Szerezzetek maga-
toknak oly erszényeket, melyek meg
nem avulnak, és mennyországban † el-
fogyhatatlan kincset, hová a lopó nem
mehet, és *holott* a moly meg nem emészt-
heti, * Máté 6, 20. 21. † Csel. 2, 45.
34. Mert a hol a ti kincsetek vagyon,
ott lészen a ti szívetek is.
35. Legyenek a ti derekaitok * fel-
övedezve, és szövétnektek meggyujtva.
* 1 Pét. 1, 13. 14.
36. És ti hasonlatosok *legyetek* azok-
hoz, a kik várják * hogy az ő Urok
megjöjjön a menyegzőnek lakodalmá-
ból, hogy mihelyt megjövénd, és zörge-
ténd, azonnal megnyissák néki.
* Máté 24, 44. 46. 47.
37. Boldogok azok a szolgák, kiket az
Úr, mikor haza megyen, vígyázva talál.
Bizony mondom néktek hogy felövedz-
vén * magát, leülteti azokat; és elő-
jövén, szolgál † nékik.
* Ján. 13, 4. † Máté 24, 46. 47
38. És ha menénd haza az éjszakának
második részekor, és ha harmadik ré-
szekor menénd is haza, és úgy találja
az ő szolgáit, boldogok azok a szolgák!
39. Ezt pedig tudjátok meg: hogy ha
tudná a háznak gazdája, mely órában
jő el a lopó, vígyázna, és nem hagyná
megásni az ő házát.
40. Ti is azért legyetek készek: mert

a mely órában nem gondolnátok, abban jő el * az embernek Fija. * 1 Thess. 5, 2.
41. Monda pedig néki Péter: Uram, nékünk mondod-é a példabeszédet, vagy mindeneknek *egyebeknek is?*
42. Monda pedig az Úr: Kicsoda hív és bölcs sáfár, * kit az Úr az ő szolgái között Fővé tészen, hogy alkalmatos időben adjon rendelt eledelt *azoknak*. * Máté 24, 45—47
43. Boldog szolga az, a kit az Úr, mikor megjövénd, a képen talál cselekedni!
44. Bizony mondom néktek, hogy minden javain Gondviselővé tészi.
45. Hogyha ezt mondándja az a szolga az ő szívében: Későre jő meg az én Uram, és kezdéndi verni a szolgákat és szolgálóleányokat, és enni s inni és részegeskedni.
46. Haza jő annak a szolgának Ura, a mely napon nem várja, és a mely órában nem tudja, és elválasztja azt, és annak a hitetlenek között * ád helyet. * Máté 24, 51. 25, 41 46.
47. A mely szolga pedig tudta az ő Urának akaratját, és magát ahoz nem készítette, * és annak akaratja szerint nem cselekedett, sokkal büntettetik meg. * Jak. 4, 17.
48. A ki pedig nem tudta, és büntetésre méltó dolgokat * cselekedett, kevesebbel büntettetik Mindennek pedig, a kinek sokat adtak, sokat kivánnak elő tőle, és a kinél sokat tettek le, többet kérnek elő tőle. * Róm. 2, 12.
49. Azért jöttem, hogy e * világra tüzet bocsássak: és mit akarok ha immár meggerjedett? * Máté 10, 34—39.
50. De keresztséggel kell * nékem megkereszteltetnem, és mely † igen szorongattatom, míglen *az* elvégeztessék. * Márk 10, 38. † rész 22, 43. 44. Máté 26, 37. 38.
51. Állítjátok-é, hogy én azért jöttem volna, hogy békességet adjak e földön? nem, mondom néktek: sőt inkább hogy visszavonást;
52. Mert ez *idő*től fogva lésznek egy házban öten, kik visszátvonnak, három kettő ellen, és kettő három ellen.
53. Meghasonlik az atya * a fiú ellen, és a fiú az atya ellen: az anya az ő leánya ellen, és a leány az *ő* annya ellen, a napa az *ő* menye ellen, és a meny az ő napa ellen. * Mik. 7, 6. Máté 10, 21.
54. Monda vala pedig a sokaságnak is: Mikor látjátok, hogy napnyugotról felhő támad, azonnal ezt mondjátok: Záporeső * jő. És úgy lészen. * Máté 16, 2. 3.
55. És mikor halljátok fúni a déli szelet, *ezt* mondjátok: Hévség lészen. És úgy lészen.
56. Képmutatók, az égnek és a földnek ábrázatjáról ítéletet tudtok tenni: ez időről * pedig, mi dolog, hogy nem tudtok ítéletet tenni? * Dán. 9, 25. Mal. 3, 1.
57. Mi dolog pedig, hogy ti magatoktól is meg nem ítélitek *azt* a mi igaz?
58. Mikor pedig a te ellenségeddel a Fejedelem eleibe mégy, igyekezzél rajta az úton, hogy menekedjél * meg tőle, hogy tégedet ne vonjon a Bíró eleibe, és a Bíró adjon téged a satczoltató kezébe, és a satczoltató vessen téged a tömlöczbe. * Máté 5, 25. 26.
59. Mondom néked, hogy nem jösz ki onnét, mígnem megfizetsz mind az utolsó kis fillérig.

XIII. RÉSZ.

Pilátus kegyetlensége a Galileusok ellen: Krisztus int megtérésre: gyümölcstelen figefa: egy meggörbedt asszony meggyógyíttatik: Jól tenni Szombaton: mustármag: kovász: szoros kapu: Jérusálem jövendő romlása.

Jövének ugyanazon időben valami emberek, kik néki hírt mondának a Galileabeliek felől, kiknek véreket Pilátus elegyítette vala az ő áldozatjokkal.
2. És felelvén Jézus, monda nékik: Gondoljátok-é, hogy e Galileabeliek bűnösbek voltak volna a több Galileabelieknél, mivelhogy ezeket szenvedték?
3. Nem, mondom néktek: Sőt inkább ha meg nem tértek, mindnyájan hasonlatosképen elvesztek.
4. Avagy ama tizennyolcz *ember*eket, a kikre szakadott a torony Siloámnál, és megölte azokat, állítjátok-é, hogy minden embereknél, kik Jérusálemben lakoznak, bűnösbek voltak volna?
5. Nem, mondom néktek: Sőt inkább ha meg nem * tértek, mindnyájan hasonlatosképen elvesztek. * rész 19, 42—44. Máté 3, 8—10.
6. Monda pedig e példabeszédet: Vala egy embernek szőlőjében * plántáltatott figefája: és elméne, hogy keresne azon gyümölcsöt, és nem talála; * Ésa. 5, 7
7. És monda a Vinczelérnek: Ímé három esztendeje vagyon *miolta ide* járok és keresek gyümölcsöt e figefán, és nem találok: Vágd ki azt; miért tészi a földet is hijábavalóvá?
8. És az felelvén, monda néki: Uram! hagyj békét néki ez esztendőben is, mígnem köröskörűl megkapálom * és megganéjozom. * Ésa. 5, 2—6.
9. És ha gyümölcsöt terem, *jó;* ha hol nem, azután vágd ki azt.

10. Tanít vala pedig Szombat*nap*on
egy zsinagógában.
11. És ímé vala *ott* egy asszony, ki-
ben vala betegségnek lelke tizennyolcz
esztendőtől fogva: és meggörbedett vala
annyira, hogy magát fel nem egyene-
síthetné.
12. És mikor azt látta volna Jézus,
előszólítá, és monda néki: Asszony,
megoldattál a te betegségedből!
13. És reá veté kezeit: és azonnal fel-
egyenesedék, és dicsőíti vala az Istent.
14. Felelvén pedig a zsinagógának
Fejedelme, haragudván, hogy Szombat-
*nap*on gyógyított volna Jézus, monda
a sokaságnak: Hat napok vagynak, a
melyeken munkálódni kell, azokon jöj-
jetek azért és gyógyíttassatok, és nem
Szombatnapon.
15. Felele azért néki az Úr, és monda:
Képmutató! Szombat*nap*on avagy nem
oldja-é el mindenitek az ő ökrét vagy
szamarát a jászoltól, és nem viszi-é
itatni?
16. Ezt pedig az Ábrahámnak leányát,
kit a Sátán ímé tizennyolcz esztendőtől
fogva megkötözött vala, nem kellett-é
megoldani a kötélből Szombatnapon?
17. És mikor ezeket mondaná, meg-
szégyenülnek vala mindenek, kik ma-
gokat néki ellenébe vetik vala; és az
egész község örül vala mind azokon a
dicsőséges * dolgokon, a melyek ő általa
lésznek vala. * vers 12. 13.
18. Monda pedig *Jézus:* Micsodához
hasonlatos az Istennek országa? és mi-
hez hasonlítsam azt?
19. Hasonlatos a * mustármaghoz,
melyet az ember vévén, elvet az ő kert-
jében; és felnevekedett, és lett nagy
fává, és az égi madarak fészket raktak
annak ágain. * Máté 13, 31. 32.
20. És ismét monda: Mihez hasonlít-
sam az Istennek országát?
21. Hasonlatos a * kovászhoz, melyet
az asszony vévén, elrejtett három mér-
ték lisztben, mígnem egészen megpos-
hadna. * Máté 13, 33.
22. Általmegyen vala azért minden
városokon és falukon, * tanítván, és
Jérusálembe menvén. * Máté 9, 35.
23. Monda pedig ő néki egy ember:
Uram, avagy kevesen vagynak-é a kik
idvezülnek? Ő pedig monda nékik:
24. Igyekezzetek bémenni a * szoros
kapun: † mert sokan (mondom néktek)
igyekeznek bémenni és nem mehetnek.
* Máté 7, 13. 14. † Máté 5, 22—48. 10, 37. 39.
25. *Tudniillik* minekutánna felkelénd
a gazda és * bézárándja az ajtót, és kez-
detek kivűl állani és az ajtót zörgetni,
ezt mondván: Uram! Uram! nyisd meg
nékünk. Ki felelvén, ezt mondja néktek:
Nem † tudom honnét valók vagytok ti!
* Máté 25, 10—12. † Máté 7, 21. 25, 42. 43.
26. Akkor kezditek mondani: Te előt-
ted ettünk és ittunk, * és a mi útczáin-
kon tanítottál! * Máté 7, 22. 23.
27. És ezt mondja: Mondom néktek,
nem tudom honnét valók vagytok ti.
Távozzatok el én tőlem mindnyájan, kik
hamisságot cselekesztek!
28. Ott lészen sírás és fogaknak csi-
korgatások, mikor látándjátok Ábrahá-
mot, Izsákot és Jákóbot, és mind a Pró-
fétákat az Isten országában; * titeket
pedig kirekesztetni.
* Máté 8, 11. 12. Ésa. 65, 13.
29. Akkor eljőnek *sokan* napkeletről
és * napnyugotról, és északról, és dél-
ről: és az Isten országában letelepednek.
nek. * Róm. 15, 14. 18. 19. 24.
30. És ímé utolsók * *most* a kik elsők
lésznek, és elsők, a kik utolsók lésznek.
* Máté 19, 30.
31. Ugyanazon napon jövének *ő* hozzá
némelyek a Farizeusok közűl, kik ezt
mondák néki: Eredj ki és menj el innét:
mert Heródes meg akar téged ölni.
32. És monda nékik: Elmenvén mond-
játok meg annak a rókának: Ímé ördö-
göket űzök ki, és gyógyítok ma és hol-
nap: és harmadnapon * elvégeztetem!
* rész 18, 31—33.
33. Mindazáltal szükség nékem ma és
holnap, és azután, hogy úton járjak:
mert nem lehetséges hogy a Próféta
Jérusálemen kivűl veszszen el.
34. Jérusálem! * Jérusálem! ki meg-
ölöd a Prófétákat, és megkövezed azo-
kat, a kik te hozzád bocsáttattak, meny-
nyiszer akartam egybegyűjteni a te
magzatidat, miképen a tyúk az ő fiacs-
káit az ő szárnyai alá, és nem † akará-
tok? * rész 19, 42—44. Máté 23, 37. 38.
† Ján. 11, 47—53. rész 19, 47.
35. Ímé hagyattatik a ti * házatok
pusztán. Bizony mondom pedig néktek,
nem láttok engemet, mígnem eljő *az
idő,* mikor ezt mondjátok: † Áldott a
ki jött az Úrnak nevében!
* Mik. 3, 12. rész 19, 43. 44. † rész 19, 38.

XIV. RÉSZ.

Vízkórságos meggyógyíttatik Szombatnapon: Intetnek a leülendő vendégek alázatosságra: Kit kelljen vendéggé hívnunk: Példa a nagy vacsoráról: hadról: toronyról, melyben intetünk a Krisztusnak követésére.

És lőn mikor a fő Farizeusok közűl

egynek házához ment volna Szombatnapon kenyeret enni, ők leselkednek vala ő utánna.

2. És ímé egy vízkórságos ember vala ő előtte.

3. És felelvén Jézus, monda a Törvénytudóknak és a Farizeusoknak ilyen módon: Szabad-é * Szombat*napo*n gyógyítani? *rész 6, 9.

4. Ők pedig hallgatának. És ő megfogván azt, meggyógyítá és elbocsátá.

5. És felelvén nékik, monda: Ha valakinek közűletek szamara vagy ökre a verembe esik, avagy nem vonsza-é ki azt azonnal Szombatnapon?

6. És nem felelhetnek vala ő ellene semmit ezekre.

7. Monda pedig példabeszédet azoknak a kik hívatalosok valának, mikor eszébe vette volna, mimódon válogatnák a fő helyeket, mondván nékik:

8. Mikor valakitől menyegzői lakodalomba hívattatol, ne ülj a * fő helyre; mert netalán náladnál tiszteletesb ember hívattatott attól. *Péld. 25, 6. 7.

9. És az, a ki mind tégedet, mind azt hívta, eljövén ezt mondja néked: Engedd ennek a helyet! És akkor szégyennel az alábbvaló helyre fogsz ülni.

10. Hanem mikor hívattatol, menj el, és ülj le az alábbvaló helyen, hogy mikor eljövénd az, a ki tégedet hívott, ezt mondja néked: Barátom ülj feljebb! Akkor néked tisztességed lészen azok előtt, a kik veled együtt ülnek.

11. Mert minden, valaki magát felmagasztalja, * megaláztatik; és a ki magát megalázza, felmagasztaltatik.
*Jób 22, 29. Máté 23, 12.

12. Mond vala pedig annak is, a ki őtet hívta vala: Mikor ebédet vagy vacsorát készítesz, ne hívjad barátidat, se atyádfiait, se rokonidat, se gazdag szomszédidat; hogy ők viszontag * tégedet ne hívjanak, és ilyen módon a jótétemény megfizettessék. *rész 6, 33.

13. Hanem mikor lakodalmat készítesz, hívjad a szegényeket, * csonkabonkákat, sántákat, vakokat.
*Máté 25, 34—36. 40.

14. És boldog lészesz, mivelhogy nem fizethetik néked a jótéteményt: mert megfizettetik néked az igazak feltámadásoknak *idején.*

15. Ezeket pedig mikor hallotta volna egy azok közűl, a kik *ő vele* együtt ülnek vala, monda néki: Boldog az a ki ejéndik kenyeret az Isten országában.

16. Ő pedig monda annak: Egy ember * készíte nagy vacsorát és híva sok vendéget.
*Máté 22, 2—10. Jel. 19, 7—9. Péld. 9, 2—5.

17. És elküldé szolgáját a vacsorának idején, hogy megmondaná * a hívatalosoknak: Jertek el, mert immár mindenek elkészíttettek!
*Máté 15, 24. 10, 5. 6. Csel. 13, 46.

18. És mindnyájan egyenlőképen kezdék magokat mentegetni. Az első monda: Szántóföldet vettem és ki kell mennem, hogy azt meglássam; kérlek tégedet, ments meg engemet!

19. A másik monda: *Öt* iga barmot vettem, és elmegyek, hogy azokat megpróbáljam; kérlek téged, ments meg engemet!

20. És más monda: Feleségemet hoztam, és azért nem mehetek.

21. Mikor azért a szolga haza ment volna, megmondá ezeket az ő urának: Akkor megharagudván a gazda, monda az ő szolgájának: Eredj hamar a város útczáira és szorosira, és a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat és vakokat hozd bé ide.

22. És monda a szolga: Uram meglett a mint parancsolád, de még is üres hely vagyon!

23. Akkor monda az úr a szolgának: Eredj el az útakra, és ösvényekre, és kénszeríts béjőni mindeneket, hogy teljék bé az én házam;

24. Mert mondom néktek, hogy egy is a hívatalos * férjfiak közűl, † nem kóstolja meg az én vacsorámat.
*4 Móz. 13, 3. 26. 32—34. 14, 1—4. 21—23.
†vers 17.

25. Megyen vala pedig ő vele nagy sokaság, és hátra fordulván, monda azoknak:

26. Ha valaki én hozzám jő; és meg nem gyűlöli az ő attyát, * annyát, feleségét, magzatit, attyafiait, és hugait, nénnyeit, sőt a maga lelkét is, nem lehet én tanítványom. *Máté 10, 37. 39.

27. És valaki nem hordozza az * ő keresztét, és nem követ engemet, nem lehet én tanítványom. *Máté 10, 38.

28. Mert ti közűletek valaki, ha tornyot akar építeni, avagy nem megszámlálja-é leülvén először az ő költségét, ha vagyon-é annak elvégezésére való *költsége?*

29. Hogy minekutánna a fundamentomot felvetette, és el nem végezheti azt, meg ne csúfolják őtet mindenek, valakik *azt* látándják.

30. Ezt mondván: Ez az ember elkez-

dette volt az építést, s nem vihette véghez!

31. Avagy ha valamely Király el akar menni, hogy más Királylyal megütközzék, avagy nem tanácskozik-é először leülvén, hogyha tízezer *emberrel* kiszállhat az ellen, a ki ő ellene húszezerrel jött?

32. *Mert ha* külömben *cselekszik*, még mikor amaz távol vagyon, követeket küldvén hozzá, békességet kér tőle.

33. Ezenképen azért: Valaki közűletek búcsúját nem vészi minden javaitól, nem lehet én tanítványom.

34. Jó a só: Ha pedig a * só megízetlenűl, mivel sózzák meg?

*Máté 5, 13. Márk 9, 50.

35. Sem a földre, sem a ganéjra nem jó: kivetik azt. A kinek vagynak fülei a * hallásra, hallja. *Máté 11, 15.

XV. RÉSZ.

Az elveszett juhról, drakhmáról, és a tékozló fiúról vett példában tanítja Krisztus, hogy az Isten a megtérő bűnösöket magához fogadja.

Közelgetnek vala pedig ő hozzá minden Publikánusok * és bűnösök, hogy hallgatnák őtet. *Máté 9, 10.

2. És zúgolódnak vala a Farizeusok és az Írástudók, ezt mondván: Ez a bűnösöket * magához fogadja, és velek együtt eszik. *rész 7, 39.

3. Ő pedig szólá nékik e példabeszédet, mondván:

4. Ha valakinek ti közűletek száz juha vagyon, és egyet azok * közűl elveszténd: avagy nem hagyja-é el a kilenczvenkilenczet a pusztában; és nem megyen-é annak *megkeresésére* a mely elveszett, † mígnem azt megtalálja?

*Máté 18, 12—14. †Luk. 19, 10.

5. És minekutánna megtalálja, felveti az ő vállára, örülvén.

6. És haza menvén, egybehívja barátit és szomszédit, mondván nékik: Örvendezzetek én velem: mert megtaláltam az én juhomat, * a mely elveszett vala.

*1 Pét. 2, 25.

7. Mondom néktek, hogy ilyen módon öröm lészen mennyben egy megtérő bűnös emberen, *nagyobb,* hogynem kilenczvenkilencz igazakon, kik nem szűkölködnek megtérés nélkűl.

8. Avagy ha valamely asszonynak tíz drakhmája vagyon, és egy drakhmát elveszténd, avagy nem gyújt-é gyertyát és nem sepri-é meg a házat, s nem keresi-é nagy szorgalmatossággal mígnem megtalálja?

9. És minekutánna megtalálja, nem hívja-é egybe az ő asszonybarátit és szomszédit? ezt mondván: Örüljetek én velem; mert megtaláltam a drakhmát, melyet elvesztettem vala!

10. Ezenképen, mondom néktek, örömök vagyon az Isten Angyalinak egy bűnös embernek megtérésén.

11. Monda pedig: Egy embernek vala két fija;

12. És monda az ifjabbik az attyának: Atyám! add ki nékem az örökségből az én részemet! Annakokáért az megosztá közöttök az örökséget.

13. Nem sok napok után pedig, mikor mindeneket egybetakart volna az ő ifjabbik fija, messze méne idegen tartományba és ott eltékozlá *minden* marháját, mivelhogy nagy tékozlással élne.

14. Minekutánna pedig mindeneket eltékozlott volna, támada nagy éhség abban a tartományban, és ő megkezde fogyatkozni.

15. És elmenvén, adá magát annak a tartománynak egy lakosához, ki elküldé őtet az ő mezeire, hogy legeltetné a disznókat.

16. És kívánja vala megtölteni az ő gyomrát a moslékkal, melyet esznek vala a disznók, de azt is senki nem adja vala néki.

17. Mikor pedig magába tért volna, monda: Az én atyámnak mely sok béresei bővölködnek kenyerekkel, én pedig éhel halok meg!

18. Felkelvén elmegyek az én atyámhoz, és *ezt* mondom néki: Atyám, vétkeztem az ég ellen, és te ellened!

19. És nem vagyok immár méltó arra, hogy te fiadnak hívattassam: tégy engemet olyanná, mint a te béresid közűl egy!

20. Felkelvén azért elméne az ő attyához. Mikor pedig még távol volna, meglátá őtet az ő attya, és megszáná őtet, és hozzá futván, esék az ő nyakára, és megcsókolgatá őtet.

21. Monda pedig néki az ő fija: Atyám! vétkeztem az ég ellen, és te ellened, és nem vagyok immár méltó arra, hogy te fiadnak hívattassam!

22. És monda az ő attya az ő szolgáinak: Hozzátok elő amaz én fő öltöző ruhámat, és öltöztessétek fel őtet, és adjatok gyűrűt az ő kezébe, és sarut az ő lábaira.

23. És előhozván ama meghízlalt tulkot, öljétek meg, és lakozzunk vígan:

24. Mert ez én fiam megholt vala, és feltámadott, elveszett vala, és megtaláltatott. Kezdének azért vígan lakni.
25. Vala pedig az ő nagyobbik fija a mezőn: ki mikor haza jövén közelgetett volna a házhoz, hallá az éneklést és a vígadozást
26. És egyet a szolgák közűl előszólítván, megtudakozá mi dolog volna az?
27. Az pedig monda néki: A te öcséd jött meg; és megöleté a te atyád ama hízlalt tulkot, mivelhogy egésségben jött meg.
28. Megharaguvék pedig *az*, és nem akara bémenni. Az ő attya annakokáért kimenvén, kéré őtet.
29. Amaz pedig felelvén, monda az attyának: Ímé ennyi esztendőtől fogva szolgálok néked, és soha parancsolatodat meg nem rontottam, mégis nem adtál nékem csak egy kecskefiat is, hogy az én barátimmal vígan laknám.
30. Minekutánna pedig a te fiad megjött volna, ki minden marhádat a paráznákkal költötte el, megöletted néki ama hízlalt tulkot.
31. Ő pedig monda néki: Fiam, te mindenkor én velem vagy, és minden marhám tiéd!
32. Víg kedvvel kell vala pedig néked lenned, és örvendezned kell vala, hogy a te atyádfia megholt vala, és megelevenedett; elveszett vala, és megtaláltatott.

XVI. RÉSZ.

Példája a bévádoltatott Sáfárnak: Két Úrnak szolgálni lehetetlen: Törvény és Próféták: a Gazdagról és a Lázárról

Monda pedig az ő tanítványinak is: Vala egy gazdag ember, kinek vala egy Sáfára; és az bévádoltaték annál, hogy minden javait eltékozlaná.
2. Hívá azért azt, és monda néki: Mit hallok felőled? adj számot a te sáfárságodról: mert nem lehetsz ezután Sáfár.
3. Monda pedig magában a Sáfár: Mit míveljek, mivelhogy az én Uram elveszi tőlem a sáfárságot? Nem kapálhatok, a koldulást szégyenlem!
4. Tudom mit kell tennem, hogy mikor a sáfárságtól megfosztatom, béfogadjanak engemet házokba.
5. Minekutánna azért az ő Urának minden adósait egybegyüjtötte volna, monda az elsőnek: Mennyivel tartozol az én Uramnak?
6. Az pedig monda: Száz Bátus olajjal. És monda néki: Vegyed a te számtartó könyvedet, és leülvén hamar írj ötvent.
7. Azután monda másnak: Te pedig mennyivel tartozol? Az pedig monda: Száz kórus búzával. És monda annak: Vegyed a te számtartó könyvedet, és írj nyolczvant.
8. És dícséré az Úr a hamis sáfárt, hogy eszesen cselekedett volna. Mert e világnak fijai eszesbek a világosságnak * fijainál az ő nemek szerint.
* Eféz. 5, 8. 1 Thess. 5, 5.
9. Én is mondom néktek, szerezzetek magatoknak *jóakaró* barátságos embereket a hamis gazdagságból, hogy mikor megfogyatkoztok, béfogadjanak titeket az örök * hajlékokba. * 1 Tim. 6, 18. 19.
10. A ki hív a kevesen, * a sokon is hív az; és a ki a kevesen hamis, a sokon is hamis az. * rész 19, 16. 17.
11. Ha azért a hamis gazdagságon hívek nem voltatok, kicsoda bízna reátok igaz *gazdagságot?*
12. És ha a másén hívek nem voltatok, a mi tiétek, kicsoda bízná azt reátok?
13. Egy szolga is nem szolgálhat * két Úrnak: mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megutálja: Nem szolgálhattok az Istennek és a Mammonnak. * Máté 6, 24.
14. Hallják vala pedig mind ezeket a Farizeusok is, kik fösvények valának, és őtet csúfolják vala.
15. És monda nékik: Ti vagytok, kik az emberek előtt * magatokat igazítjátok: az Isten pedig tudja a † ti szíveiteket: mert a mi becsületes az emberek előtt, az Isten előtt utálatos.
* rész 18, 9. † Zsolt. 7, 10.
16. A Törvény és a Próféták *Keresztelő* Jánosig * *vagynak;* az időtől fogva az Istennek † országa hirdettetik, és minden ember erővel ostromolja azt.
* Máté 11, 13. 14. † Mal. 3, 1.
17. Könnyebb pedig a mennynek és a földnek * elmulni, hogynem a törvénynek csak egy pontjának † hijába esni.
* Máté 5, 18. † 1 Pét. 1, 25. 2 Pét. 3, 10.
18. Valaki elbocsátja az ő * feleségét és mást vészen, paráználkodik, és a ki a férjétől elbocsáttatott asszonyt vészi feleségűl, paráználkodik.* Máté 5, 32. 19, 9.
19. Vala pedig egy gazdag ember, és öltözik vala bársonyba és bíborba, és minden napon vígan lakik vala.
20 Vala pedig egy Lázár nevű koldus, ki elvettetett vala az ő háza előtt, és fekélyekkel teljes vala;
21. És kíván vala megelégedni a mor-

zsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak asztaláról: De az ebek is eljőnek vala és nyalják vala az ő sebeit.

22. Lőn pedig, hogy meghalna a koldus, és vitetnék az Angyaloktól az Ábrahám kebelébe; meghala pedig a gazdag is, és eltemetteték.

23. És a pokolban felemelvén az ő szemeit, mikor volna a kínokban, látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében.

24. És ő kiáltván monda: Atyám Ábrahám! könyörülj rajtam és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának végét a vízbe, és hívesítse meg az én nyelvemet: mert gyötrettetem * e lángban. * Márk 9, 43. 44. Ésa. 66, 24.

25. Monda pedig Ábrahám: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlatosképen Lázár is az ő nyavalyáit: Most pedig ez vígasztaltatik, te pedig gyötrettetel!

26. És mind ezek felett, mi köztünk és ti közöttetek nagy közbevetés vagyon, annyira hogy a kik akarnának innét ti hozzátok általmenni, nem mehetnek, sem pedig onnét ide nem jöhetnek.

27. Monda pedig *amaz:* Kérlek azért tégedet Atyám! hogy bocsásd őtet az én atyámnak házához;

28. Mert vagynak öt atyámfiai, hogy *ezekről* bizonyságot tégyen nékik, hogy ők is ide e gyötrelemnek helyére ne jöjjenek!

29. Monda néki Ábrahám: Vagyon Mózesek és Prófétáik, * hallgassák azokat. * Ésa. 8, 20.

30. Ama pedig monda: Nem úgy, Atyám Ábrahám; hanem a halottak közűl ha valamely ő hozzájok menénd, megtérnek!

31. Ábrahám pedig monda néki: Ha Mózest, és a Prófétákat nem hallgatják: annak sem hisznek, ha valamely a halottak közűl feltámasztatnék is.

XVII. RÉSZ.

Botránkozások: megbocsátás: hit: haszontalan szolgák: tíz poklosok gyógyíttatnak meg: Krisztus eljövetele: Lót felesége.

Monda pedig a tanítványoknak: Lehetetlen dolog, hogy * botránkozások ne essenek; de jaj annak a ki által esnek. * Máté 18, 7.

2. Jobb annak, ha egy *nehéz* malomkövet vetnek a nyakába, és ha a tengerbe vettetik, hogynem mint egyet e kicsinyek közűl megbotránkoztasson.

3. Őrizzétek magatokat; ha a te atyádfia * vétkezéndik ellened, dorgáld meg őtet; és ha megtér bocsáss meg néki. * Máté 18, 15—17.

4. És ha egy napon hétszer * vétkezik ellened, és egy napon hétszer te hozzád térénd, ezt mondván: Megbántam *cselekedetimet;* megbocsáss néki. * Máté 18, 22.

5. És mondának az Apostolok az Úrnak: Neveljed a mi hitünket!

6. Monda pedig az Úr: Ha annyi hitetek volna, mennyi a * mustármag, *ezt* mondanátok ím e szederjfának: Szakadj ki gyökerestől és plántáltassál a tengerbe, engedne néktek. * Máté 17, 20.

7. Kicsoda pedig ti közűletek az, a kinek szántó vagy *barom* legeltető szolgája vagyon, ki a mezőről megjött *szolgájá*nak *ezt* mondaná mindjárt: Jer elő, ülj le!

8. Sőt inkább avagy nem *ezt* mondja-é néki: Készíts vacsorámra valót, és hozzá készülvén szolgálj nékem; míg én eszem és iszom, és azután te is egyél és igyál!

9. Avagy megköszöni-é annak a szolgának, hogy azt mívelte, a mit néki parancsolt volt? Nem gondolom.

10. Ezenképen ti is, ha mind azokat megcselekedénditek is, a melyek néktek parancsoltattak, *ezt* mondjátok: Haszontalan * szolgák vagyunk: mert a mit kellett cselekednünk, azt cselekedtük! * 1 Kor. 9, 16.

11. És lőn, mikor menne Jérusálembe, általmegyen vala Samaria és Galilea között.

12. És mikor egy faluba menne bé, jövének ő eleibe tíz bélpoklos * férjfiak, kik távol megállának. * 3 Móz. 13, 2.

13. És felemelék szavokat, mondván: Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!

14. Ki mikor őket látta volna, monda nékik: Elmenvén, mutassátok meg magatokat a * Papoknak. És lőn hogy mikor oda mennének, megtisztulának. * 3 Móz. 14, 2—32.

15. Egy pedig ő közűlök, mikor látta volna hogy meggyógyult volna: megtére, dicsőítvén az Istent nagy szóval.

16. És arczczal leborúla az ő lábainál, hálákat adván néki: és ez Samariabeli vala.

17. Felelvén pedig Jézus, monda: Avagy nem tízen tisztulának-é meg? A kilencze pedig hol *vagyon?*

18. Nem térének hátra, hogy az Istennek dicsőséget adnának, hanem csak ez idegen * nemzet. * Máté 21, 31.

19. És monda néki: Kelj fel, és menj el: a te hited tégedet megtartott.

20. Mikor pedig megkérdetett volna a Farizeusoktól, mikor jőne el az Istennek országa? felele nékik és monda: Nem jő el úgy az Istennek országa, hogy ember eszébe * vehetné. * Róm. 14, 17.
21. És nem mondják ezt: Ímé itt vagy ímé amott *vagyon:* mert ímé az Istennek országa ti bennetek vagyon.
22. Monda pedig a tanítványoknak: Eljő az idő, mikor kívántok látni egyet az ember Fijának napjai közűl, és nem látjátok.
23. És ezt mondják néktek: Ímé itt, vagy ímé * amott *vagyon: de oda* ne menjetek, és *azt* ne kövessétek. * Máté 24, 23. 24.
24. Mert miképen a fénylő villámás, az ég alatt való *egy * tartomány*ból, az ég alatt való *más tartomány*ba fénylik; azonképen lészen az embernek Fija is az ő napján. * Máté 24, 27. 30.
25. De először sokat kell néki szenvednie * és megvettetnie e nemzetségtől. * rész 22, 63. 64. 23, 33.
26. És miképen lett a Noé * idejében, azonképen lészen az ember Fijának napjaikor is. * 1 Móz. 6, 5—7. 7, 7. 1 Pét. 3, 20.
27. Esznek vala, isznak vala, feleségeket vesznek vala, és házasságra adatnak vala mind a napig, a melyen bément Noé a Bárkába; és eljöve az Özönvíz, és mindeneket elveszte.
28. Hasonlatosképen mint a Lót idejében is lett, esznek vala, isznak vala; vesznek vala, adnak vala, plántálnak vala, építenek vala.
29. A mely napon pedig * kiment Lót Sodomából, tüzes és kénköves eső lett az égből, és mindeneket elvesztett. * 1 Móz. 19, 23—25.
30. Ezenképen lészen azon a napon, melyen az embernek Fija megjelenik.
31. Az napon ha valaki a háznak felette lészen, és az ő marhája a házban, ne szálljon le annak elvitelére: és a ki a mezőn *lészen,* azonképen ne térjen hátra.
32. Emlékezzetek meg Lótnak * feleségéről. * 1 Móz. 19, 26.
33. Valaki igyekezik az ő * lelkét megtartani, elveszti azt; és valaki azt elveszténdi, megeleveníti azt. * Máté 10, 39.
34. Mondom néktek, azon az éjszakán ketten * lésznek egy ágyban; az egyik felragadtatik, és a másik elhagyattatik. * Máté 24, 40. 41.
35. Két asszonyok őrölnek együtt: az egyik felragadtatik: és a másik elhagyattatik.
36. Ketten lésznek a mezőn; az egyik elvitettetik, és a másik elhagyattatik.
37. És felelvén, mondának néki: Hol, Uram? ő pedig monda nékik: Valahol *lejénd* a * test, oda gyűlnek a saskeselyűk. * Máté 24, 48.

XVIII. RÉSZ.

Hamis Bíróról és özvegy asszonyról: Farizeusról és Publikánusról: Gyermekeké a mennyország: mindent eladni, és szegényeknek adni: Következendő halálát megmondja Krisztus: és a vaknak szeme világát megadja.

Monda pedig példabeszédet is nékik *erről,* hogy nékik mindenkor * imádkozni kellene, és nem kellene abban megrestülniek. * Róm. 12, 12. 1 Thess. 5, 17.
2. Ezt mondván: Vala egy Bíró egy néminémű városban, ki az Istent nem féli vala, és senkit nem becsül vala.
3. Vala pedig abban a városban egy özvegy asszony, mely ahoz méne mondván: Állj bosszút érettem az én ellenségemen.
4. Az pedig nem akará sok ideig; azután pedig monda ő magában: Jóllehet az Istent nem félem, és senkit nem becsülök.
5. Mindazáltal, mivelhogy nékem bántásomra vagyon ez özvegy asszony, megszabadítom őtet, hogy szüntelen reám járván ne untasson engemet.
6. Monda pedig az Úr: Halljátok mit mond e hamis Bíró!
7. Az Isten pedig nem áll-é bosszút az ő választottiért, kik ő hozzá kiáltanak éjjel és nappal, ha érettek való bosszúállását elhalasztja is?
8. Mondom néktek, megszabadítja őket hamar. Mindazáltal, az embernek Fija mikor eljövénd, avagy talál-é hitet e földön?
9. Monda pedig némelyeknek is, kik elhitték vala magokban, hogy ők * igazak volnának, és egyebeket semminek állítanak vala, ilyen példabeszédet: * Péld. 30, 12. 13.
10. Két emberek mennek vala fel a templomba, hogy imádkoznának; az egyik * Farizeus, és a másik † Publikánus. * Máté 23, 5. † rész 5, 30.
11. A Farizeus megállván, ilyen módon imádkozik vala magában: Isten! hálákat adok néked, hogy nem vagyok olyan mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák; vagy minémű ím e Publikánus is:
12. Böjtölök kétszer egy héten, *igazán* megadom dézmáját minden marhámnak.

13. A Publikánus pedig távol állván, nem akarja vala szemeit is az égre felemelni, hanem veri vala mejjét, mondván Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!

14. Mondom néktek, alájöve ez az ő házához megigazíttatva, *inkább* hogynem amaz: mert valaki felmagasztalja magát, * megaláztatik; és a ki megalázza magát, felmagasztaltatik.

* Máté 23, 12. 1 Pét. 5, 5.

15. Hoznak vala pedig ő hozzá kis gyermekeket is, hogy azokat * illetné; mikor pedig ezt látták volna a tanítványok, megdorgálák azokat.

* Máté 19, 13—15. Márk 10, 13.

16. Jézus pedig mikor a kis gyermekeket magához hívta volna, monda: Engedjétek hogy a kis gyermekek jöjjenek én hozzám; és őket meg ne tiltsátok: mert ilyeneké az Istennek országa.

17. Bizony mondom néktek: Valaki úgy nem vészi az Istennek országát mint a kis gyermek, semmiképen nem megyen bé abba.

18. Akkor megkérdé őtet egy a Főemberek közűl, ezt mondván: Jó Mester! mit cselekedjem * hogy az örök életet vehessem? * Máté 19, 16—20.

19. Monda pedig néki Jézus: Miért mondasz engemet jónak? Nincsen senki jó, hanem *csak* az egy Isten.

20. A parancsolatokat tudod: * Ne paráználkodjál. Ne ölj. Ne orozz. Hamis tanúbizonyságot ne mondj. Tiszteljed a te atyádat és anyádat. * 2 Móz. 20, 12—17.

21. Az pedig monda: Mind ezeket ifjúságomtól fogva megtartottam!

22. Jézus pedig ezeket hallván, monda néki: Még egyben vagyon * fogyatkozásod: Valami marhád vagyon add el, és osztogasd a szegényeknek, és kincsed lészen mennyországban; és jere kövess engemet. * Máté 19, 20—22.

23. Az pedig ezeket hallván, igen megszomorodék: mert igen gazdag vala.

24. És mikor látta volna Jézus, hogy az igen megszomorodott volna, monda: Mely nehezen mennek bé az Istennek országába, a kiknek * pénzek vagyon:

* Márk 10, 23—26.

25. Mert könnyebb a tevének a tőnek fokán általmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bémenni.

26. A kik pedig *ezeket* hallották vala, mondának: Kicsoda idvezülhet tehát?

27. Ő pedig monda: A melyek az emberek előtt lehetetlenek, az Isten * előtt lehetségesek * Jer. 32, 17.

28. Monda pedig Péter: Ímé mi mindeneket elhagytunk, * és követtünk tégedet! * Máté 19, 27—29.

29. Ő pedig monda nékik: Bizony mondom néktek: Senki nincsen oly a ki elhagyándja az ő házát * vagy szüléit, vagy attyafiait, vagy feleségét, vagy gyermekit az Isten országáért;

* Márk 10, 29. 30.

30. A ki sok jókat nem venne ez időben, a következendő világon pedig örök életet.

31. *Jézus* pedig mikor maga mellé vette volna a tizenkét *tanítványokat*, monda nékik: Ímé felmegyünk Jérusálembe, és elvégeztetnek mindenek az embernek Fija felől, a melyek megírattattak a * Prófétáktól;

* rész 22, 54. 64. 23, 33. 35. Dán. 9, 26. Ésa. 53, 2—12

32. Mert a Pogányoknak * kezekbe adattatik, és megcsúfoltatik, és bosszúságokkal illettetik, és megpökdöstetik.

* rész 23, 1. 24, 4—6.

33. És minekutánna őtet megostorozzák, megölik: de harmadnapon feltámad.

34. Ők pedig ezekben semmit nem értének; és e beszédek ő tőlök elrejtettek vala, és nem érték a melyeket mond vala.

35. Lőn pedig, mikor ő közelgetne Jérikhó *városá*hoz, egy vak * ül vala az út mellett koldulván. * Máté 20, 29—34.

36. Mikor azért az hallotta volna a mellőle elmenő sokaságot, tudakozik vala, mi dolog volna az?

37. Megmondák pedig néki, hogy a Názáretbeli Jézus menne el azon.

38. És kiálta, mondván: Jézus Dávidnak fija könyörülj rajtam!

39. A kik pedig elől mentek vala, dorgálják vala őtet, hogy hallgatna; ő pedig sokkal inkább kiált vala: Dávidnak fija, könyörülj rajtam!

40. Jézus pedig mikor megállott volna, parancsolá hogy hozzá hoznák azt: és mikor oda közelgetett volna, kérdé őtet.

41. Ezt mondván: Mit akarsz hogy cselekedjem veled? Az pedig monda: Uram! hogy az én szemem világa megjőjjön.

42. És Jézus monda néki: Láss: a te hited tégedet megtartott.

43. Azonnal azért annak szeme világa megjöve, és követi vala őtet, dicsőítvén az Istent; és az egész sokaság mikor *ezt* látta volna, adának dicséretet Istennek.

XIX. RÉSZ.

Zákeus hívattatik: Szolgáknak kereskedésre gírák adatnak: Jézus bémegyen Jérusálembe, sírván megmondja a város veszedelmét: a vásárlókat kiűzi a templomból.

És bémenvén * Jérikhóba, azon megyen vala el. * Jós. 6, 2. 20. 26. 1 Kir. 16, 34.

2. És ímé vala egy ember, ki nevéről hívattatik vala Zákeusnak, ki a Publikánusoknak Előljárójok vala, és az gazdag vala.

3. És igyekezik vala látni, ki volna a Jézus; de a sokaságtól nem láthatja vala; mivelhogy állapotja szerint kis ember vala.

4. És elől elfutván felhága egy figefára, hogy őtet megláthatná: mert azon kell vala néki elmenni.

5. Minekutánna pedig oda a helyre jutott volna, feltekintvén Jézus, látá őtet, és monda néki: * Zakee! hamar szállj alá: mert ma nékem a te házadnál kell maradnom. * Ján. 10, 3.

6. És sietséggel leszálla, és *nagy* örömmel fogadá őtet.

7. És mindenek mikor ezt látták volna, zúgolódnak vala, ezt mondván: hogy ő bűnös emberhez ment volna bé, hogy szállása *ott* lenne.

8. Zákeus pedig előállván monda az Úrnak: Uram, ímé minden jószágomnak felét a szegényeknek adom; és ha valakitől valamit patvarkodással elvettem, négy annyit adok helyébe!

9. Monda pedig néki Jézus: Ma lett idvessége ennek a háznak! mivelhogy ő is az Ábrahámnak fija;

10. Mert azért jött az embernek Fija, hogy megkeresse és * megtartsa, a mi elveszett vala. * Máté 18, 11.

11. És mikor ezeket azok hallották volna, az úton mentében monda példabeszédet, mivelhogy közel volna Jérusálemhez, és mivelhogy azt állítanák, hogy azonnal megjelennék az Isten országa.

12. Monda azért: Egy nemes ember elméne messze való tartományba, hogy venne magának országot, és megtérne.

13. Előszólítván azért tíz szolgáit, ada nékik * tíz gírát, és monda nékik: Kereskedjetek míg megjövök! * Máté 25, 14—30.

14. Azon városnak pedig lakosai gyűlölik vala őtet, és küldének követeket utánna, ezt mondván: Nem akarjuk hogy ő uralkodjék mi rajtunk.

15. És lőn, mikor megjött volna az ország vétele után, hivatá az ő szolgáit magához; a kiknek a pénzt adta vala; hogy megtudná, ki mint kereskedett volna.

16. Eljöve pedig az első, ezt mondván: Uram, a te gírád tíz gírát nyert!

17. Ő pedig monda néki: Jól vagyon jó szolgám; mivelhogy kevesen voltál hív, legyen * birodalmad tíz városokon. * 1 Kor. 4, 2.

18. És a második előjöve, mondván: Uram, a te gírád öt gírát nyert!

19. Monda ennek is: Néked is legyen birodalmad öt városokon!

20. Más is előjöve, mondván: Uram! ímhol vagyon a te gírád, melyet külön az én keszkenőmben kötve tartottam;

21. Mert féltem tőled, mivelhogy kegyetlen ember vagy; elvészed a mit nem *te* tettél el, és aratod azt is, a mit nem *te* vetettél.

22. Monda pedig annak: A te szádból ítéllek * meg tégedet, gonosz szolga; tudtad hogy én kegyetlen ember vagyok, ki elvészem, a mit nem *én* tettem el, és aratom, a mit nem *én* vetettem. * 2 Sám. 1, 16.

23. Miért nem adtad azért az én pénzemet a *pénzváltók* asztalára, és én megjövén, nyereséggel vettem volna azt meg?

24. És az ott állóknak monda: Vegyétek el ettől a gírát, és adjátok annak, a kinek tíz gírája vagyon.

25. És mondának néki: Uram, tíz gírája vagyon *annak!*

26. *És ő monda:* Mert mondom néktek: Mindennek adatik a kinek vagyon: a kinek pedig * nincsen, még a mije vagyon is, elvétetik tőle. * Máté 13, 12.

27. Sőt ennek felette amaz én ellenségimet is, kik nem akarták hogy én ő rajtok uralkodjam, hozzátok ide, és előttem öljétek meg őket!

28. És ezeket mondván, megyen vala elől, felmenvén Jérusálembe.

29. És lőn mikor közelgetett volna Bethfagéhez és Bethániához, a hegyhez, mely hívattatik Olajfák *hegyének*, elküldé kettőt az ő tanítványai közűl.

30. Ezt mondván: Menjetek el a faluba, mely ellenetekbe * vagyon; melybe bémenvén, találtok egy megkötött vemhet, melyen soha egy ember sem ült: eloldván azt, hozzátok ide. * Márk 11, 1. 2.

31. És ha valaki kérdénd titeket, miért oldjátok el? Ezt mondjátok annak: Mert az Úr szűkölködik e nélkűl.

32. És elmenvén a kiket elküldött vala, úgy találák * a mint nékik mondotta vala. * Márk 11, 4.

33. És mikor a vemhet eloldanák, mondának nékik annak gazdáji: Miért oldjátok el a vemhet?
34. Ők pedig mondának: Mert az Úr szűkölködik e nélkűl.
35. Elvivék azért azt Jézushoz. És az ő felsőruháikat *a szamárnak* vemhére vetvén, * Jézust reá helyhezteték.
* 2 Kir. 9, 13. Ján. 12, 12—14.
36. És mikor ő menne, az ő felsőruháikat terítik vala az útra.
37. És mikor immár közelgetne az Olajfák hegyének lejtőjére, az örvendező tanítványoknak egész sokaságok kezdé dícsérni az Istent felszóval minden *isteni* erőkről, a melyeket láttak vala.
38. Ezt mondván: Áldott a Király, ki jött * az Úrnak nevében! Békesség a mennyben, és dicsőség a magasságban!
* Zsolt. 118, 26.
39. És némelyek a Farizeusok közűl a sokaságból mondának néki: Mester, dorgáld meg a te tanítványidat!
40. És ő felelvén, monda nékik: Mondom néktek, ha ezek megszünnek, a kövek * fognak kiáltani. * Jós. 24, 27.
41. És mikor elközelgetett volna, a várost látván, síra azon.
42. Ezt mondván: Vajha * akár csak te eszedbe vehetted volna, vagy csak e te mostani napodon, a melyek néked a te békességedre *valók:* de *azok* most elrejtettek a te szemeidtől;
* Máté 23, 37. 38. Márk 3, 5.
43. Mert eljő az idő ellened, melyben a te ellenségid te körűlted palánkot építnek, és körűlvésznek tégedet, és mindenfelől megszorítanak.
44. És téged a földdel egyenessé tésznek, és a te fiaidat ottben: és nem hagynak te benned *egy* * követ *más* kövön, mivelhogy nem becsülted meg a te meglátogatásodnak † napját.
* 1 Kir. 9, 7. 8. Mik. 3, 12.
† Máté 23, 37. Ján. 1, 11.
45. És bémenvén a templomba, kezdé kiűzni azokat, a kik árulnak és vésznek vala abban.
46. Mondván nékik: Meg vagyon írva: Az én házam imádságnak * háza; ti pedig tettétek azt latroknak barlangjokká. * Ésa. 56, 7. Jer. 7, 11.
47. És tanít vala minden napon a templomban. A Papifejedelmek pedig és az Írástudók, és a községnek Elei, igyekeznek vala * őtet elveszteni.
* Márk 11, 18. Ján. 7, 19.
48. És nem tudják vala mit cselekedjének: mert mind az egész község ő tőle függ vala, mivelhogy őtet hallgatnák.

XX. RÉSZ.

A János keresztsége eredetiről: gyilkos szőlőmívesekről: adóról: feltámadásról: Dávid fijáról.

És lőn azok a napok közűl egyen, mikor ő a községet tanítaná a templomban, * és az Evangyéliomot hirdetné, eljövének a Papifejedelmek és az Írástudók a Vénekkel egybe. * Máté 21, 23. 24.
2. És mondának néki így szólván: Mond meg nékünk, micsoda * méltóságból cselekeszed ezeket, vagy kicsoda az, a ki néked ezt a méltóságot adta?
* Csel. 4, 7—10.
3. Felelvén pedig monda nékik: Én is egy dologra kérdelek titeket. Mondjátok meg azért nékem:
4. A János * keresztsége mennyből való vala-é, vagy emberektől?
* Márk 11, 30—33.
5. Amazok pedig okoskodnak vala magokban, ezt mondván: Ha azt mondándjuk, hogy mennyből volt, ezt fogja mondani: Miért tehát hogy nem hittetek néki?
6. Ha pedig azt mondjuk, hogy emberektől volt, az egész község megkövez minket: mert elhitte a *község* hogy János * Próféta volt. * Máté 14, 5.
7. Felelének azért, hogy ők nem tudnák honnét *volna.*
8. És Jézus monda nékik: Én is nem mondom meg néktek, micsoda méltóságból cselekeszem ezeket.
9. Kezdé pedig a községnek e példabeszédet mondani: Egy ember plántála szőlőt, * és adá azt míveseknek kezekbe; és sok ideig távol volt.
* Ésa. 5, 1—7. Máté 21, 33—39.
10. És idejekorán elküldé * szolgáját a mívesekhez, hogy adnának néki a szőlőnek gyümölcséből: a mívesek pedig azt megvervén, elküldék üresen.
* Márk 12, 2.
11. *Az* pedig más szolgáját is bocsátá: de azok azt is megvervén * és bosszúsággal illetvén, elküldék üresen.
* Máté 24, 31—37.
12. És harmadik *szolgá*ját is elküldé: de azok ezt is megsebesítvén, kiveték.
13. Monda azért a szőlőnek Ura: Mit cselekedjem? Elküldöm az én szerelmes * fiamat: talán ezt, minekutánna látándják, megbecsülik. * Ján. 3, 16.
14. És mikor azt látták volna a mívesek, szólának egymás között, ezt mond-

ván: Ez az * örökös; jertek, öljük meg őtet, hogy miénk legyen az örökség! *Zsid. 1, 2.

15. És minekutánna kivetették volna azt a szőlőből, megölék * őtet. Mit cselekeszik azért a szőlőnek ura azokkal? *rész 23, 33. Zsid. 13, 12.

16. Elmegyen és elveszti azokat a míveseket, * és a szőlőt † egyebeknek adja. *Ezt* pedig mikor hallották volna, mondának: Távol legyen *az!* *rész 21, 6. 22—24. Máté 23, 37. 38. † Máté 21, 42.

17. És ő reájok tekintvén monda: Micsoda tehát az, a mi meg vagyon írva: A mely követ az építők * megvetettek, az lett a szegeletnek fejévé? *Zsolt. 118, 22.

18. Valaki arra a kőre felűl esik, megromol: * a kire pedig esik: megrontja azt. *Ésa. 8, 14. 15.

19. És igyekeznek vala a Papifejedelmek és az Írástudók az ő kezeiket ő reá vetni azon órában, de félének a községtől: mert megérték hogy ő ellenek mondotta volna e példabeszédet.

20. Annakokáért ő utánna vígyázván, bocsátának leselkedőket, * kik igazaknak tettetnék magokat: hogy az ő beszédében patvart találnának, hogy őtet adhatnák a Tisztartónak birodalmába és hatalmába. *Máté 22, 16—21.

21. Kik megkérdék őtet, mondván: Mester! tudjuk hogy te igazán szólasz és tanítasz, és személyt sem válogatsz, hanem az Istennek útát igazán tanítod.

22. Illik-é adót fizetnünk a Császárnak, vagy nem?

23. És mikor eszébe vette volna azoknak álnokságokat, monda nékik: Mit kísértetek engemet?

24. Mutassatok nékem egy pénzt: ki ábrázatja és neve vagyon rajta? Felelvén pedig mondának: A Császáré.

25. Ő pedig monda nékik: Adjátok meg azért a mi a Császáré, a * Császárnak; és a mi az Istené, az Istennek. *Róm. 13, 7.

26. És nem feddheték meg az ő beszédit a község előtt; és csudálkozván az ő feleletén, hallgatának.

27. Mikor pedig a Sadduczeusok közűl * némelyek ő hozzá mentek volna, (kik tagadják lenni a feltámadást) megkérdék őtet. *Máté 22, 23—32.

28. Mondván: Mester! Mózes megírta nékünk: Ha valakinek attyafia meghaland, kinek felesége volt, és magzatok nélkűl haland meg, hogy annak attyafia elvegye amannak feleségét, és az ő attyafiának * támaszszon magot. *5 Móz. 25, 5. 6.

29. Hét atyafiak voltak azért, kik közűl az első feleséget vévén, megholt magzatok nélkűl.

30. A másik vevé azért azt el, és *az is* magzatok nélkűl holt meg.

31. Azután a harmadik vette el azt; hasonlatosképen mind heten; és nem hagytak magot, és megholtanak.

32. Mind ezek után pedig meghala az asszony is.

33. A feltámadásnak *nap*ján azért ezek közűl ki felesége lészen az? mert mind a hétnek felesége volt.

34. És felelvén monda nékik Jézus: E világnak fijai vésznek magoknak feleségeket, és adatnak házasságra;

35. A kik pedig méltóknak ítéltetnek, hogy ama * világot elvegyék, és a halálból való feltámadást, sem feleségeket nem vésznek, sem házasságra nem adatnak; *Máté 25. 34.

36. Mert meg sem halhatnak többé: mert hasonlatosok az Angyalokhoz; és az Istennek fijai, mivelhogy feltámadásnak fijai *azok*.

37. Hogy pedig a halottak feltámadnak, Mózes is megjelentette a csipkebokornál, mikor az Urat mondja Ábrahám Istenének, Izsák * Istenének és Jákób Istenének. *2 Móz. 3, 6.

38. Az Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknek *Istenek:* mert mindenek élnek ő néki.

39. Felelvén pedig néki némelyek az Írástudók közűl, mondának: Mester, jól szólál!

40. És többé semmiről nem merik vala őtet megkérdeni.

41. Monda pedig nékik: Mimódon mondják hogy a Krisztus * Dávidnak fija? *Máté 22, 42—45.

42. Holott Dávid ezt mondja a Zsoltároknak könyvében: Monda az Úr az én Uramnak, * ülj az én jobbkezem felől. *Zsolt. 110, 1.

43. Míglen tejéndem a te ellenségidet a te lábaidnak zsámolyává.

44. Dávid azért Urának mondja őtet, mimódon tehát ő fija?

45. És az egész községnek hallására, monda az ő tanítványinak:

46. Oltalmazzátok meg magatokat az Írástudóktól, * kik hosszú köntösökben akarnak járni, és szeretik a piaczokon való köszöntetéseket, és a Gyülekezetekben az első ülést, és a vacsorákon az előülést. *Máté 23, 5—7. 14.

47. Kik megeszik az özvegyeknek házokat, és külsőképen hosszú imádkozásokkal élnek; ezeknek nehezebb ítéletek lészen.

XXI. RÉSZ.

Szegény özvegy asszonynak adakozó volta: a templom s Jérusálem romlásának ideje. Mely jegyek legyenek az utolsó ítélet előtt.

És mikor oda tekintett volna, látá hogy a gazdagok hányják az ő * ajándékokat a pénztartó ládába. * Márk 12, 41—44.

2. Láta pedig egy szegény özvegy asszonyt is, hogy abba két kis filléreket vetne.

3. És monda: Igazán mondom néktek, e szegény özvegy sokkal többet vete * a *ládá*ba, hogynem mint mind a többi; * 2 Kor. 8, 12.

4. Mert mind ezek, abból a mivel ők bővölködnek, vetettek ajándékot Istennek: e pedig az ő szegénységéből minden élését, valamely vala, oda veté.

5. És mikor némelyek mondának a templom felől, hogy szép * kövekkel és ajándékokkal ékesíttetett volna meg, monda: * Máté 24, 1. 2. Márk 13, 1. 2.

6. Ezeket látjátok-é? eljőnek a napok, melyekben *egy* kő *más* * kövön nem marad, mely el nem romlana. * rész 19, 43. 44.

7. Megkérdék pedig őtet, *ezt* mondván: Mester! mikor lésznek ezek? és micsoda jelensége *lészen,* mikor következik, hogy mind ezek meglegyenek?

8. Ő pedig monda: Meglássátok hogy meg ne csalattassatok: * mert sokan jőnek el az én nevemben, kik ezt mondják: Én vagyok *a Krisztus:* és az idő elközelget. Ne kövessétek azért azokat. * Máté 24, 4. 5.

9. És mikor hallándotok hadakat és pártütéseket, meg ne félemljetek; mert meg kell először ezeknek lenni, de nem lészen mindjárt végek.

10. Akkor monda nékik: *Egy* nemzetség *más* nemzetség ellen támad, és *egyik* ország a *másik* ország ellen.

11. És minden helyeken nagy földindulások lésznek, és éhségek s döghalálok, és rettegtetések, és az égből nagy jelek lésznek.

12. De mind ezeknek előtte kezeiket reátok vetik, és *titeket* kergetnek, adván a Gyülekezetek eleibe, és * tömlöczökbe, Királyok és Tiszttartók eleikbe vitettek az én nevemért. * Máté 24, 9. Ján. 16, 2. Csel. 4, 17. 12, 2.

13. *Ezek* pedig néktek bizonyságúl lésznek.

14. A ti szívetekben azért erősen eltökéljétek, hogy nem kell arról jó elein gondolkodnotok, mivel mentsétek * magatokat. * Máté 10, 19. 20.

15. Mert én adok néktek * szájat és bölcseséget, melynek ellene nem szólhatnak, sem ellene nem állhatnak mind azok a kik magokat ellenetekbe vetik. * 2 Móz. 4, 12. Csel. 4, 7. 8.

16. Elárultattok pedig még szüléitektől is, * atyátokfiaitól; és rokonitoktól, és barátitoktól; † és megöletnek némelyeket ti közűletek. * Mik. 7, 5—7. † Csel. 7, 59. 12, 2.

17. És lésztek gyűlölségesek mindenek * előtt az én nevemért. * Máté 10, 22.

18. De *néktek* fejeteknek hajszála is nem * vesz el. * Máté 10, 30.

19. A ti békességtüréstek által bírjátok a ti lelketeket.

20. Mikor pedig látándjátok, hogy a seregektől körűlvétetik Jérusálem, akkor megtudjátok, hogy eljött * az ő elpusztulása. * rész 19, 43. 44.

21. Akkor a kik Júdeá*nak tartományá*ban *lésznek,* fussanak a hegyekre, és a kik közepette *lésznek* annak, kimenjenek abból, és a kik a mezőben *lésznek,* ne menjenek bé abba;

22. Mert azok a bosszúállásnak napjai, hogy bételjesedjenek mind azok, a melyek * megírattattak. * Dán. 9, 16. Máté 24, 15. 21. 22.

23. Jaj pedig a nehézkes és szoptató asszonyoknak azokban a napokban: mert lészen nagy szükség e tartományban és harag a nép között;

24. És elhullanak fegyvernek éli miatt, és fogva vitetnek minden pogányok közé; és Jérusálem tapodtatik a Pogányoktól, míglen bételnek a Pogányoknak * idejek. * Róm. 11, 25. 26.

25. Akkor lésznek jelek a * napban, a holdban, és a csillagokban: és a földön a Pogánynépeknek szorongattatások, tanácsokban való megfogyatkozásnak miatta, mivelhogy a tenger és a hab zúgni fog! * Jóel 2, 30. 31.

26. Az emberek is elámulnak a félelem miatt, és azoknak várások miatt, melyek e földnek kerekségére következnek: mert az egeknek hatalmasságai megindulnak.

27. És akkor meglátják az embernek Fiját eljőni a felhőben, * hatalommal és nagy dicsőséggel. * Dán. 7, 13.

28. Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézzetek fel és emeljétek fel a ti fejeteket: mert elközelget * a ti váltságtok. * vers 31.

29. Mondá pedig nékik e példabeszédet: Tekintsétek meg a figefát és minden fákat.
30. Mikor immár bimbózni kezdenek *és azt* látjátok, ti magatokból megtudjátok, hogy közel vagyon a nyár
31. Ezenképen ti is mikor látjátok, hogy ezek meglésznek, tudjátok hogy közel vagyon az Istennek országa.
32. Bizony mondom néktek, hogy semmiképen e nemzetség el nem mulik, mígnem mind ezek meglésznek
33. Az ég és a föld * elmulnak, de az én beszédim † semmiképen el nem mulnak. * vers 6. † Zsolt. 102, 27 28.
34. Megoltalmazzátok pedig magatokat, hogy valamikor meg ne nehezedjenek a ti szíveitek dobzódásnak, részegségnek, * és e világi szorgalmatosságoknak miatta, és nagy hirtelen reátok jöjjön az a † nap:
* Róm. 13, 13. 14. † vers 6. 23. 24.
35. Mert mintegy tőr * úgy vészen körűl mindeneket, kik ez egész földnek színén lakoznak. * Máté 24, 42—44.
36. Vígyázzatok * azért minden időben, kérvén, hogy méltókká tégyen *Isten* titeket, kik eltávoztathassátok mind ezeket, a melyek következnek és megállhassatok az embernek Fija előtt!
* 1 Thess. 5, 5. 6.
37. Tanít vala pedig nappal a templomban: éjszakán * pedig kimenvén a hegyen vala, mely Olajfák *hegyének* neveztetik. * Ján. 8, 12.
38. És az egész község reggel megyen vala ő hozzá, hogy őtet hallgatná a templomban.

XXII. RÉSZ

Júdás Krisztust elárulja. Krisztus a szent Vacsorát szerzi: buzgóságosan imádkozik, vérrel verítékezik: Pétertől megtagadtatik: csúfoltatik, veretik: megvallja, hogy ő Isten fija.

Elközelget vala pedig a * Pogácsás innep, mely mondatik Páskhának.
* 2 Móz. 12, 2—20.
2. És a Papifejedelmek és az Írástudók keresnek vala *módot abban*, mimódon őtet * megölhetnék: mert félnek vala a községtől.
* Máté 26, 3—5. Ján. 11, 47—50
3. Béméne pedig a Sátán * Júdásba, ki vezeték nevéről Iskáriótesnek neveztetik vala, ki a tizenkét *tanítvány*oknak számok közűl vala. * Márk 14, 10. 11.
4. És elmenvén szóla a Papifejedelmekkel, * és a *templomnak* Fejedelmivel, mimódon árulná el őtet nékik.
* Máté 26, 14. 15
5. Kik örülének; és fogadák, hogy pénzt adnának néki.
6. És ő fogadást tőn arról, és keres vala alkalmatosságot, hogy őtet nékik kezekbe adhatná háborúság nélkűl.
7. Eljöve pedig a Pogácsáknak napja, melyen meg kell vala * öletni a Húsvétibáránynak. * 2 Móz. 12, 6
8. És elküldé Pétert és * Jánost, mondván: Elmenvén készítsétek meg nékünk a Húsvétibárányt, hogy azt együk meg.
* Máté 26, 17—20. Márk 14, 12—17.
9. Ők pedig mondának néki: Hol akarod hogy *azt* megkészítsük?
10. Ő pedig monda nékik: Ímé, minekutánna bémenéndetek a városba, elő találtok egy embert, ki egy korsó vizet viszen: kövessétek azt abba a házba, a melybe bémenénd.
11. És mondjátok ezt annak a háznak gazdájának: Ezt mondja néked a Mester, hol vagyon a vendégfogadó ház, a hol megegyem az én tanítványimmal a Húsvétibárányt?
12. És ő mutat néktek *szépen* megékesített nagy vacsoráló helyet: ott készítsétek meg.
13. Elmenvén pedig, mindeneket úgy találának, * a mint nékik mondotta vala: és elkészíték a Húsvétibárányt.
* rész 19, 32
14. És mikor eljött volna az idő, letelepedék, és a tizenkét Apostolok ő vele egyetembe.
15. És monda nékik: *Nagy* kívánsággal kívántam ez Húsvétibárányt megenni veletek, minekelőtte én szenvedném.
16. Mert mondom néktek: Én többé abban nem eszem, míglen bételjesedik az Istennek országában.
17. És a pohárt vévén, minekutánna hálákat adott volna, monda: Vegyétek ezt, és oszszátok el ti magatoknak;
18. Mert mondom néktek: hogy én nem iszom a szőlőtőkének * gyümölcséből, míglen eljövénd az Istennek országa.
* Márk 14, 25.
19. És minekutánna a * kenyeret vette volna, és mikor hálákat adott volna, megszegé és adá nékik, mondván: Ez az én testem, mely ti érettetek adatik: ezt míveljétek az én emlékezetemre.
* 1 Kor. 11, 24. 25.
20. Hasonlatosképen a pohárt is, minekutánna vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz új Testamentom az én véremben, mely ti érettetek kiontatik.
21. Mindazáltal ímé annak * keze, a

ki engem elárul, velem vagyon az asztalnál. * Máté 26, 21—23.

22. És jóllehet az embernek Fija elmegyen a mint * elvégeztetett: de jaj annak az embernek, a ki által elárultatik. * Zsolt. 41, 10. Dán. 9, 26.

23. És ők egymás között kezdék kérdezni egymástól e dolgot, ki volna ő közöttök az, a ki azt mívelné?

24. Támada pedig erről is közöttök versengés, melyik láttatnék köztök nagyobbnak lenni.

25. Ő pedig monda nékik: A Pogányokon * uralkodnak az ő Királyaik, és a kiknek azokon birodalmok vagyon, jóltévőknek hívattatnak: * Máté 20, 25—27.

26. Ti pedig nem úgy; hanem a ki legnagyobb köztetek, olyan legyen, mint a ki legkissebb, és a ki fő, *olyan legyen*, mint a ki szolgál;

27. Mert * melyik nagyobb? az-é a ki leül? vagy a ki szolgál? avagy nem az-é a ki leül? De én ti köztetek olyan vagyok, mint a ki szolgál. * Máté 20, 28.

28. Ti vagytok pedig azok, kik megmaradtatok én velem az én * kísértetimben. * 2 Tim. 2, 12.

29. Én azért adok néktek, miképen az én Atyám adott nékem országot;

30. Hogy egyetek és igyatok az én asztalomon az én országomban, és üljetek * székeken, megítélvén az Izráelnek tizenkét nemzetségét. * Máté 19, 28. 29.

31. Monda pedig az Úr: Simon! Simon! Ímé a Sátán kívánt titeket, * hogy megrostálna, mint a gabonát; * Máté 26, 69—75.

32. De én imádkoztam éretted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited; te azért idővel megfordulván, a te atyádfiait erősítsed.

33. Ő pedig monda néki: Uram, te veled kész vagyok mind tömlöczre, mind a halálra menni!

34. Ő pedig monda néki: Mondom néked Péter: Ma nem szól addig a kakas, mígnem megtagadod * háromszor, hogy te nem ismertél engemet. * Máté 26, 34.

35. És monda nékik: Mikor titeket elbocsátálak, erszény * nélkűl, táska nélkűl, és sarú nélkűl, volt-é valami fogyatkozástok? Ők pedig mondának: Semmi nem. * Máté 10, 5. 9. 10.

36. Monda azért nékik: De most a kinek erszénye vagyon elővegye *azt*, hasonlatosképen a táskát is! és a kinek nincsen, adja el felsőruháját, és vegyen szablyát:

37. Mert mondom néktek, hogy *még* el kell én bennem végeztetni ím ez Írásnak; tudniillik: És a gonosz * emberek közé számláltatott. Mert a melyek én felőlem *írva vagynak*, azoknak † végek vagyon. * Ésa. 53, 12. Márk 15, 28. † Márk 14, 41.

38. Azok pedig mondának: Uram, ímé vagyon két szablya itt! Ő pedig monda nékik: Elég.

39. És kimenvén, méne az ő szokása szerint * az Olajfáknak hegyére; † követék pedig őtet az ő tanítványai is. * Ján. 18, 1. 2. † Máté 26, 36.

40. Mikor pedig oda a helyre * jutott volna, monda nékik: Imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek. * Márk 14, 32. 33.

41. És ő eltávozék tőlök, mint a menynyire kővel elhajthatnának, és térdre esvén imádkozék.

42. Ezt mondván: Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt; mindazáltal nem az én akaratom, hanem a te *akarat*od legyen!

43. Angyal jelenék pedig meg néki mennyből, ki őtet bátorítaná.

44. És mivelhogy nagy tusakodásban volna, buzgóságosban imádkozik vala; és * az ő verítéke olyan vala mint a vérnek csepjei, melyek a földre lehullanak vala. * Zsid. 5, 7.

45. És minekutánna felkölt volna az imádkozástól, és az ő tanítványihoz ment volna, találá őket aludva a szomorúság miatt.

46. És monda nékik: Mit alusztok? Keljetek fel * és imádkozzatok, hogy ne essetek a kísértetbe. * Máté 26, 45. 46.

47. És mikor még ezeket mondaná, ímé a sokaság, és az, a ki mondatik vala Júdásnak, egy a tizenkettő közűl, előttök megyen vala, és közelgete Jézushoz, hogy őtet * megcsókolná. * Márk 14, 44. 45.

48. Jézus pedig monda néki: * Júda! csókolással árulod-é el az embernek Fiját? * Ján. 18, 4—9.

49. Látván pedig azok, a kik ő körűlte *valának* a mi következnék, mondának néki: Uram! vágjuk-é őket fegyverrel?

50. És egy * ő közűlök vágá a Főpapnak szolgáját, és elvágá annak jobbfülét. * Ján. 18, 10. 11.

51. Felelvén pedig Jézus, monda: Elég eddig. És illetvén annak fülét, meggyógyítá azt.

52. Monda pedig Jézus azoknak a kik ő hozzá mentek vala, a Papifejedelmeknek, a templom Fejedelminek és a Véneknek: Mint egy * gonosz-

tévő ember ellen jöttetek-é, szablyákkal és fustélyokkal? * Máté 26, 55.
53. Lám minden napon ti köztetek voltam a * templomban, és a ti kezeiteket nem vetétek én reám: de ez ama ti † órátok, és a setétségnek hatalma.
* rész 19, 45. 47. † rész 18, 31—33.
54. Megfogván azért őtet, elvivék a Főpapnak * házába. Péter pedig követi vala távol. * Máté 26, 57. 58.
55. És mikor tüzet gerjesztettek volna a palotában, és mind együtt leültek volna, Péter is * leüle ő velek.
* Máté 26, 69—74.
56. És mikor őtet látta volna egy szolgálóleány, hogy a tűznél ülne, szemeit reá vetvén, monda: Ez is ő vele vala!
57. Ő pedig megtagadá őtet, mondván: Asszony, nem esmértem őtet!
58. És egy kevéssel azután más látván őtet, monda: Te is azok közűl való vagy; Péter pedig monda: Ember, nem vagyok!
59. És úgymint egy óra mulva, más, bizonynyal mondja vala, *ezt* mondván: Bizony ez is azzal vala: mert Galileából való ez.
60. Monda pedig Péter: Ember: nem tudom mit mondasz! És azonnal hogy még *ezeket* mondaná, * a kakas szóla.
* Máté 26, 75.
61. És hátra fordulván az Úr, tekinte Péterre; és megemlékezék Péter az Úr beszédéről, a mint néki szólott vala: Minekelőtte * a kakas szóláND, háromszor megtagadsz engemet.
* vers 34. Ján. 13, 38.
62. És kimenvén Péter, sira nagy keservesen.
63. És azok, a kik együtt őrizik vala Jézust, csúfolják vala, vervén * őtet.
* Ésa. 50, 6.
64. És mikor *szemeit* béfedezték volna, arczúl * csapdossák vala őtet, és kérdezik vala őtet, mondván: Prófétáld meg kicsoda az, a ki tégedet *arczúl* vere?
* Márk 14, 65.
65. És sok egyéb dolgokat, szidalmazván, mondának vala néki.
66. És minekutánna megviradott volna, egybegyüle a község Véneinek rendek és a Papifejedelmek, és az Írástudók, és vivék őtet az * ő gyülekezetekbe.
* Máté 27, 1. 2.
67. Ezt mondván: Avagy te vagy-é ama Krisztus? mond meg nékünk. Monda pedig nékik: Ha megmondándom néktek, nem hiszitek.
68. Ha pedig titeket kérdéndelek is, ugyan nem feleltek nékem, engemet is nem bocsátotok el.
69. Ez időtől fogva az embernek * Fija ül az Isten hatalmának jobbja felől.
* Máté 26, 64. 65.
70. Mondának pedig mindnyájan: Te azért Istennek Fija vagy-é? Ő pedig monda nékik: Ti mondjátok hogy én *a* vagyok!
71. Azok pedig mondának: Micsoda kell több * bizonyság? Mert mi magunk hallottuk az ő szájából. * vers 67.

XXIII. RÉSZ.

A Héródestől megcsúfoltatott, Pilátustól halálra kiadott Jézus sirattatik: megfeszittetik: szidalmaztatik, meghal, és eltemettetik.

És minekutánna felkölt volna az ő egész sokaságok, vivék őtet * Pilátushoz.
* Máté 27, 1. 2.
2. És kezdék őtet vádolni, ezt mondván: Bizonynyal * megtudtuk, hogy ez a népet felháborítja, és megtiltja a Császár adójának † fizetését, mivelhogy mondja magát lenni ama Király Krisztusnak. * Máté 22, 17—21. † Csel. 17, 6. 7.
3. Pilátus pedig megkérdé őtet, mondván: Te vagy-é * a Zsidóknak Királyok? Ő pedig felelvén néki, monda: Te mondod! * Ján. 18, 33—37.
4. Monda pedig Pilátus a Papifejedelmeknek és a sokaságnak: Semmi bűnt nem találok ez emberben.
5. Azok pedig annál inkább erőt vésznek vala, *ezt* mondván: A népet felzendíti tanítván az egész Júdeában, elkezdvén Galileától mind eddig!
6. Pilátus pedig a Galileá*nak nevét* hallván: megkérdé ha Galileából való ember volna-é?
7. És mikor megértette volna, hogy ő a Heródes birodalmához való volna, küldé őtet Heródeshez, ki is azokban a napokban Jérusálemben vala.
8. Heródes pedig minekutánna látta volna Jézust, igen megörüle; mert sok időtől fogva kívánja vala őtet látni, mivelhogy sok dolgokat hallott volna * ő felőle, és reményli vala, hogy ő valami jelenséget látna, melyet ő tenne.
* Máté 14. 1.
9. Kérdezé pedig őtet sok beszéddel, de ő semmit nem felele néki.
10. Állanak vala pedig a Papifejedelmek és az Írástudók, teljes igyekezettel vádolván őtet.
11. Heródes pedig az ő szolgáival egybe semminek állítván őtet és megcsúfolván, minekutánna felöltöztette volna fényes ruhába, visszaküldé Pilátushoz.
12. És az naptól fogva lőnek barátságosok egymás között Pilátus és Heró-

des: mert az előtt egymás között ellenségesek valának.

13. Pilátus pedig a Papifejedelmeket, *egyéb* Fejedelmeket és a községet egybegyüjtvén,

14. Monda nékik: Hoztátok nékem ez embert, úgymint ki a népet elfordítaná: és ímé, én ti előttetek megtudakozván, semmi bűnt nem * találtam ez emberben, azok közűl, a melyekben őtet vádoljátok. * Ján. 18, 38.

15. De még Heródes is *nem talált*: mert titeket ő hozzá * igazítálak, és ímé, semmi halálra való dolgot nem cselekedett ő. * vers 7. 8.

16. Megostorozván azért őtet, elbocsátom.

17. Kell vala pedig * elbocsátani nékik az innepen egy *foglyot*. * Máté 27, 15.

18. Felkiálta pedig az egész sokaság, ezt mondván: Öld meg * ezt, bocsásd el pedig nékünk Barabbást! * Csel. 3, 14. 15.

19. Ki valami hasonlásért és a városban lett gyilkosságért a tömlöczbe vettetett vala.

20. Azért ismét Pilátus szóla *nékik*, akarván elbocsátani Jézust.

21. Azok pedig ellene kiáltnak vala, *ezt* mondván: Feszítsd fel! Feszítsd fel őtet!

22. Ő pedig harmadszor is monda nékik: Mert micsoda gonoszt tett? Semmi halálra való bűnt nem találtam ő benne, megostorozván azért őtet elbocsátom!

23. Azok pedig nagy felszóval törekednek vala, kérvén, hogy megfeszíttetnék, és az ő szavok és a Papifejedelmeknek *szavok* erőt vészen vala.

24. Pilátus pedig ítélé, hogy meglenne a mit kérnek vala.

25. Elbocsátá pedig nékik azt, a ki hasonlásért * és gyilkosságért a tömlöczbe vettetett vala, a kit megkértek vala, Jézust pedig az ő kívánságoknak ereszté. * Máté 27, 26. Márk 15, 15.

26. Mikor azért elvinnék őtet, egy Czirénebeli * Simont megragadván, ki a mezőről jő vala, annak *váll*ára adák a keresztfát, hogy vinné Jézus után. * Márk 15, 21.

27. Követi vala pedig őtet a népnek és asszonyoknak nagy sokaságok, mely asszonyok jajgatják és siratják vala őtet.

28. Jézus pedig ő reájok fordulván, monda: Jérusálemnek leányai, ne sírjatok én rajtam, hanem ti magatokon sírjatok, és a ti magzatitokon;

29. Mert ímé eljőnek a napok, melyeken ezt mondják: Boldogok * a meddők, s a mely méhek nem szültek, és az emlők, melyek nem szoptattak! * rész 19, 43. 44. 21, 23. 24.

30. Akkor kezdik mondani a hegyeknek: Essetek * mi reánk; és a halmoknak: Borítsatok el minket! * Ésa. 2, 19. Jel. 6, 16.

31. Mert ha a zöldellő * fán ezt mívelik, mi esik a száraz fán? * vers 14. 15.

32. Vitetnek vala pedig két * egyéb gonosztévők is, hogy ő vele megölettetnének. * Ésa. 53, 12.

33. Mikor azért mentek volna a helyre, mely mondatik Koponya * *helyének*: ott feszíték meg őtet, és a gonosztévőket, egyiket jobbkéz † felől, a másikat balkéz felől. * Máté 27, 33. 34. † Ésa. 53, 12.

34. Jézus pedig mondja vala: Atyám! bocsásd meg * nékik: mert nem tudják mit cselekesznek: Elosztván pedig az ő ruháit, vetének reájok † sorsot. * Máté 5, 44. † Zsolt. 22, 19.

35. És a község áll vala nézvén: csúfolják vala pedig őtet a Főemberek is azokkal egybe, ezt mondván: Egyebeket megtartott, tartsa meg magát, ha ő az Istennek ama választott Krisztusa.

36. Csúfolják vala pedig őtet a vitézek is oda járulván, és * eczettel kínálván őtet, * Zsolt. 69, 22.

37. És ezt mondván néki: Ha * te vagy a Zsidóknak ama Királyok, szabadítsd meg magadat! * Máté 27, 39—44.

38. Vala pedig az ő titulusa is feje felett megírva, Görög, Római és Zsidó betűkkel: EZ A ZSIDÓKNAK AMA KIRÁLYOK.

39. A gonosztévők közűl pedig, kik felfüggesztettek vala, egyik szidalmazza vala őtet, mondván: Ha te vagy ama Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!

40. Felelvén pedig a másik, megdorgálá őtet, mondván: Az Istent sem féled-é te, mivelhogy te azon kárhoztatás alatt vagy?

41. Mi ugyan méltán, * (mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését veszszük) e pedig semmi méltatlan dolgot nem † cselekedett. * vers 33. † vers 14. 15.

42. És monda Jézusnak: Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor menéndesz a te országodba!

43. És monda néki Jézus: Bizony mondom néked: Ma velem lészesz a Paradicsomban.

44. Vala pedig mintegy hat órakor, és setétség * lőn az egész tartományban mind kilencz órakorig. * Máté 27, 45.

45. És meghomályosodék a nap, és

a templomnak kárpitja * középen ketté hasada. * 2 Krón. 3, 14. Máté 27, 51—53.
46. És mikor kiáltott volna nagy szóval Jézus, monda: Atyám a * te kezeidbe teszem le az én lelkemet. És mikor ezeket mondotta volna, meghala. * Zsolt. 31, 6.
47. Mikor látta volna pedig a Százados a mi lett * vala, dicsőíté az Istent, mondván: Bizony ez ember igaz vala. * Máté 27, 54.
48. És az egész sokaság, mely e dolognak látására ment vala oda, látván azokat a melyek lettek vala, vervén az ő mejjét megtér * vala. * Ján. 8, 28.
49. Állanak vala pedig mindnyájan az ő esmérői * távol, és az asszonyok, kik ezeket látják vala. * Máté 27, 55. 56.
50. És ímé egy ember, kinek József vala neve: Tanácsbeli ember, jámbor és igaz * férjfiú. * Ján. 19, 38. 42.
51. Ki nem vala részes azoknak tanácsokban és cselekedetekben: Arimathiából a Zsidók városából való, ki is várja vala az Istennek * országát. * Mal. 3, 1.
52. Ez hozzá menvén Pilátushoz, megkéré Jézusnak testét.
53. És levévén azt bétakará gyolcsba, és helyhezteté azt koporsóba, mely kőből vágatott vala, melyben még senki nem helyheztetett vala.
54. És az nap innep esti vala, és következik vala a Szombat*nak napja.*
55. Az asszonyok is pedig, kik őtet követvén, vele Galileából jöttek vala, megnézék a * koporsót, és mimódon helyheztetett volna az ő teste. * Máté 27, 61.
56. Megtérvén pedig, készítének drága áromákat és keneteket; és Szombaton nyugovának a parancsolat * szerint. * 2 Móz. 35, 2.

XXIV. RÉSZ.

Mint támadott fel a Krisztus; és feltámadása hányképen jelentetett meg; és mint vitetett fel mennybe.

A hétnek pedig első *nap*ján * igen jó reggel menének a koporsóhoz, vivén a drága keneteket, melyeket készítettek vala, és némely egyéb asszonyok is *valának* ő velek. * Márk 16, 1—5.
2. Találák pedig a követ, hogy elvétetett volna a koporsóról.
3. És bémenvén nem találák az Úr Jézusnak testét.
4. És lőn, hogy mikor *megrémülvén* abban a dologban kételkednének, akkor ímé két férjfiak eljövének hozzájok, kik fényes öltözetben valának.
5. Mikor pedig megrémülvén * a földre hajtották volna orczájokat, mondának nékik: Mit keresitek a holtak között az élőt! * Márk 16, 5. 6.
6. Nincsen itt, hanem feltámadott: emlékezzetek meg róla, a mint néktek szólott, * még mikor Galileában volna, * Máté 17, 22. 23.
7. Ezt mondván: Szükség az ember Fijának adattatni a bűnös embereknek kezekbe, és megfeszíttetni; és harmadnapon feltámadni.
8. Megemlékezének azért az ő beszédéről.
9. És megtérvén a * koporsótól, megmondák mind ezeket ama tizenegy *tanítvány*oknak, és mind a többinek is. * Máté 28, 8—10.
10. Valának pedig * Mária Magdaléna, és Joánna, és a Jakab *annya* Mária, és egyéb asszonyok ő velek, a kik ezeket mondják vala az Apostoloknak. * rész 8, 2. 3.
11. De azoknak beszédek láttaték azoknál mintegy * balgatagságnak, és nem hivének azoknak. * vers 22. 23.
12. Péter pedig felkelvén * elfuta a koporsóhoz, és mikor bétekintett volna, látá csak az *ott* lévő lepedőket; és elméne, magában csudálkozván e dolgon. * Ján. 20, 3—8.
13. És ímé azok közűl ketten * mennek vala ugyanazon napon egy faluba, mely Jérusálemtől hatvan futamatnyi föld vala, melynek neve vala Emmaus. * Márk 16, 12.
14. És szólnak s beszélnek vala magok között mind azokról, a melyek lettek vala.
15. És lőn mikor beszélgetnének és egymást kérdeznék, maga Jézus hozzájok méne, és velek együtt megyen vala az úton.
16. Az ő szemeik pedig tartóztatnak vala, hogy őtet meg ne esmérnék.
17. Monda pedig nékik: Micsoda beszédek ezek, a melyeket szóltok s beszéltek magatok között jártotokban? és *miért* vagytok szomorú ábrázattal?
18. Felelvén pedig az egyik, kinek neve Kleofás, monda néki: Csak te vagy-é jövevény Jérusálemben, és nem tudod-é minémű dolgok lettek abban e napokon?
19. És monda nékik: Micsoda dolgok? Azok pedig mondának néki: A melyek *esének* a Názáretbeli Jézuson, ki Próféta vala, cselekedetekben * és beszédekben hatalmas, Isten előtt és az egész község előtt. * Máté 4, 23. 7, 28. 29.
20. Mimódon őtet eladák a Papifeje-

delmek és a mi Fejedelmink, hogy halálra kárhoztatnék, és megfeszíték őtet.

21. Mi pedig ezt reményljük vala, hogy ő volna az, a ki megszabadítaná az Izráelt: Mind ezeknek felette pedig harmadnapja ma, miolta ezek lettek.

22. De valami * asszonyok is, kik mi közűlünk valók, elcsábítottak minket, kik jó reggel mentek a koporsóhoz.
*vers 10. Máté 28, 8.

23. És mikor nem találták volna az ő testét, haza jöttek, azt mondván, hogy Angyaloknak jelenéseket is látták volna, kik azt mondják hogy ő él.

24. És azok közűl némelyek kik velünk valának, * elmentek a koporsóhoz, és úgy találták a mint az asszonyok mondották vala; őtet pedig nem láták.
*vers 12.

25. És ő monda nékik: Óh balgatagok és rest szívűek mind azoknak elhivésére, a melyeket a Próféták szóltak!

26. Avagy nem ezeket kellett-é szenvedni * a Krisztusnak, és úgy menni bé az ő dicsőségébe? *Zsolt. 110, 7.

27. És elkezdvén Mózestől és minden Prófétáktól fogva, magyarázza vala nékik minden írásokban *azokat,* a melyek * maga felől írattattak meg.
*Dán. 9, 26. Csel. 4, 28.

28. Elközelítének pedig a faluhoz, a melybe mennek vala, és ő tetteti vala, hogy messzebb menne.

29. De kénszeríték őtet, ezt mondván: * Maradj meg velünk: mert immár béestveledik és a nap elhanyatlott! Béméne azért, hogy ő velek maradna.
*1 Móz. 19, 3.

30. És lőn mikor leült volna ő velek, a kenyeret vévén megáldá és azt megszegvén nékik adá.

31. Megnyilatkozának pedig az ő szemeik, és megesmérék őtet; de ő elviteték azok elől.

32. És mondának egymásnak: Avagy nem gerjedez vala-é a mi szívünk mi bennünk, mikor nékünk szólna az úton, és mikor magyarázná * nékünk az Írásokat? *vers 27.

33. És felkelvén azon órában, megtérének Jérusálembe, és megtalálák a tizenegy *tanítványokat* egybegyülve, és azokat a kik velek valának.

34. Kik ezt mondják vala: Feltámadott az Úr bizonynyal, * és megláttatott Simontól! *1 Kor. 15, 5.

35. És ezek is megbeszélék, minémű dolgok *lettek vala* az úton, és miképen megesmértetett vala ő tőlök a kenyérnek megszegéséről.

36. És mikor ezeket szólanák, megálla * maga Jézus ő közöttök, és monda nékik: Békesség néktek!
*Márk 16, 14. Ján. 20, 19. 1 Kor. 15, 5.

37. Megrémülvén pedig és elálmélkodván, állítják vala, hogy valami leiket látnának.

38. És monda nékik: Miért háborodtatok meg, * és miért jőnek szívetekbe vetekedések? *Márk 4, 40.

39. Lássátok meg az én * kezeimet és lábaimat, mert én vagyok; tapogassatok meg engemet, és lássátok: mert a léleknek nincsen húsa és csontja a mint látjátok hogy nékem vagyon!
*Ján. 20, 20. 27.

40. És mikor ezeket mondotta volna, megmutatá nékik kezeit és lábait.

41. Mikor pedig még nem hinnék az öröm miatt, és csudálkoznának, monda nékik: Vagyon-é itt valami ennetek való?

42. Ők pedig adának néki egy darab sült halat, és valami lépesmézet.

43. Melyeket elvőn, és előttök * evék.
*Csel. 10, 40. 41.

44. És monda nékik: Ezek a beszédek, melyeket szóltam néktek mikor még veletek volnék, hogy * szükség beteljesedniek mind azoknak, melyek megírattattak a Mózes törvényében, a Prófétákná! és a Zsoltárokban én felőlem.*Máté 16, 21.

45. És * megnyilatkoztatá akkor az ő elméjeket, hogy értenék az Írásokat.
*Csel. 16, 14.

46. És monda nékik: Így vagyon megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a * halálból harmadnapon: *Dán. 9, 26.

47. És prédikáltatni az ő * nevében a megtérésnek, és a bűnöknek bocsánatjoknak minden Pogányok között, Jérusálemtől elkezdvén. *Csel. 2, 38. 4, 12.

48. Ti vagytok pedig ezeknek bizonyságai.

49. És ímé én elküldöm * ti reátok az én Atyámnak ígéretét; ti pedig maradjatok Jérusálem *városában,* mígnem felöltöztettek † mennyei erővel.
*Ján. 15, 26. †Csel. 1, 4. 2, 1—4.

50. Kivivé pedig őket Bethániáig, és felemelvén az ő kezeit, *megáldá* őket.

51. És lőn mikor áldaná őket, ő tőlök elszakadván, oda * felviteték vala mennybe. *Márk 16, 19. Csel. 1, 9.

52. Ők pedig imádván őtet, megtérének Jérusálembe nagy örömmel.

53. És mindenkor a templomban valának, dícsérvén * és áldván az Istent. Ámen. *Csel. 1, 14.

SZENT JÁNOS
ÍRÁSA SZERINT VALÓ
EVANGYÉLIOM.

I. RÉSZ.

A testté lett Íge: János bizonyságtétele a Krisztusról, és Keresztsége: Négy tanítványoknak hivataljok, az ég lajtorjája.

Kezdetben vala amaz * Íge, és az az Íge vala az Istennél, *és* az az † Íge Isten vala. *1 Ján. 1, 2. † 1 Ján. 5, 20.

2. Ez az *Íge* * kezdetben az Istennél vala. *Péld. 8, 22.

3. Mindenek ez által * teremtettek, és ő nála nélkűl semmi nem teremtetett, valami teremtetett. *Kol. 1, 16. Zsid. 1, 2.

4. Ő benne vala az * élet, és az élet vala az embereknek ama † Világosságok. *1 Ján. 5, 11. † Mal. 4, 2.

5. És ez a Világosság a setétségben fénylik, de a setétség azt meg nem esmérte.

6. Vala egy ember Istentől bocsáttatott, kinek neve * János *vala.* *Mal. 3, 1. Máté 11, 14.

7. Ez jött tanúbizonyságot * tenni, *azaz,* hogy ama Világosságról bizonyságot tenne, hogy ő általa mindenek hinnének. *vers 29. 30. Luk. 3, 15.

8. Nem vala ez ama * Világosság, hanem *küldetett volt,* hogy bizonyságot tenne arról a Világosságról. *vers 4. rész 8, 12. Luk. 3, 15. 16.

9. Ez vala amaz igaz * Világosság, mely megvilágosít minden e világra születetett embert. *Ésa. 42, 6. 7. Luk. 2, 32.

10. E világon vala, és e világ * ő általa teremtetett; de e világ őtet meg nem esméré. *vers 3. Zsid. 1, 2.

11. Az övéi közé jöve, és az * övéi őtet bé nem vevék. *Luk. 20, 14. 15. Ésa. 8, 14.

12. Valakik pedig őtet bévevék, ada azoknak ily méltóságot, hogy Istennek fijaivá * lennének, *tudniillik* azoknak, kik az ő nevében hisznek. *Róm. 8, 15.

13. Kik nem a vértől, sem a testnek akaratjától, sem a férjfiúnak indulatjától, hanem Istentől * születettek. *1 Pét. 1, 23.

14. És amaz Íge testté * lett, és lakozott mi közöttünk, (és láttuk az ő dicsőségét, † úgymint az Atyának egyetlenegy szülöttének dicsőségét), ki teljes vala kegyelemmel †† és igazsággal. *Gal. 4, 4. † Máté 17, 2—5. †† Kol. 2, 3. 9.

15. János bizonyságot tett ő * róla, és kiáltott, mondván: Ez a kiről én szólok vala: A ki én utánnam jött, én nálamnál feljebb becsűltetett: mert én nálamnál méltóságosb vala. *vers 33. 34. 36.

16. És az * ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért. *Kol. 1, 19.

17. Mert a törvény Mózes által * adatott; *de* a kegyelem és a valóság a Jézus Krisztus által lett. *5 Móz. 5, 23—31.

18. Az Istent soha senki nem * látta, *hanem* amaz egyetlenegy † született Fiú, ki az Atyának kebelében vagyon, az beszélte meg †† *nékünk.* *1 Tim. 6, 16. † Péld. 8, 22. 31. Máté 11, 27. †† rész 15, 15.

19. Ez is a János bizonyságtétele, mikor a Zsidók Jérusálemből küldének *ő hozzá* Papokat és Lévitákat, hogy megkérdenék őtet: Te kicsoda vagy?

20. És megvallá, s nem tagadá meg; megvallá, hogy * ő nem volna † ama Krisztus. *rész 5, 33. † vers 39. 30. Márk 14, 61.

21. Akkor megkérdék őtet: Micsoda *vagy* tehát? Ilyés vagy-é te? És monda: Nem vagyok. Próféta vagy-é te? És felele: Nem vagyok.

22. Mondának azért néki: Kicsoda vagy *tehát,* hogy megtudjunk azoknak felelni, a kik minket * elküldöttek; mit mondasz magad felől? *vers 19.

23. És monda: * Én kiáltó szó *vagyok* a pusztában: Egyengessétek meg az Úrnak útát, mint megmondotta Ésaiás Próféta. *Ésa. 40, 3. Máté 3, 3.

24. A követek pedig valának a Farizeusok közűl valók.

25. És megkérdék őtet, és mondának néki: Miért keresztelsz tehát, ha te nem vagy ama Krisztus, sem Ilyés, sem Próféta?

26. *És* felele nékik János, mondván: Én keresztelek * vízzel, de ti köztetek vagyon, a kit ti nem † tudtok.
*Máté 3, 11. † vers 29. 34.

27. Ez az, a ki én utánnam jő, ki én nálamnál feljebb becsültetett, kinek sarujának kötőjét, hogy megoldjam, nem vagyok arra * méltó. *vers 34.

28. Ezek lettek Béthabarában a Jordánon túl, holott János keresztel vala.

29. Másodnapon látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé, *ez* az Istennek ama * báránya, ki † elveszi e világnak bűneit! *Jel. 5, 12. † Ésa. 53, 4. 5.

30. Ez, a kiről én *ezt* mondom vala: Én utánnam jő egy férjfiú, ki én nálamnál feljebb becsültetett: mert nálamnál méltóságosb * vala. *Máté 3, 17.

31. És én nem esmértem őtet, de hogy megjelentessék * az Izráelnek, annakokáért jöttem én keresztelni vízzel.
*rész 7, 4.

32. És bizonyságot tőn akkor János. ezt mondván: Láttam az *Istennek* Lelkét leszállani az égből mint egy galambot, és megnyugovék ő rajta.

33. És én nem esmértem őtet, de a ki elbocsáta * engem, hogy keresztelnék vízzel, az mondotta vala nékem: A kire látod az *Istennek* Lelkét leszállani, és rajta † megnyugodni, az, a ki keresztel Szent †† Lélekkel. *Csel. 2, 1–4. Mal. 3, 1. Luk. 3, 2. 3. † Máté 3, 16. †† Csel. 1, 5.

34. Én azért láttam, és bizonyságot tészek róla, hogy ez az Istennek * ama Fija. *vers 29. Luk. 9, 35.

35. Másodnapon ismét áll vala János, és az ő tanítványai közűl kettő,

36. És látván Jézust ott járni, monda: Ímé, *ez* az Istennek ama * báránya!
*vers 29.

37. És hallván a két tanítványok az ő szavát, követék Jézust.

38. Hátra fordulván pedig Jézus, mikor látta volna, hogy *őtet* követik azok, monda nékik:

39. Mit kerestek? Azok pedig mondának néki: Rabbi (mely ezt tészi, ha megmagyarázod,) Mester, hol lakozol?

40. *És* monda nékik: Jertek el, és lássátok meg! Elmenének *azért,* és meglátták holott laknék, és ő nála maradának az napon: mert mintegy tíz óra vala.

41. *Vala pedig* András * a Simon Péternek attyafia, egyik a két tanítványok közűl, kik hallották vala *azokat* Jánostól, és követték vala őtet. *Máté 4, 18.

42. Megtalálá ez először az ő attyafiát Simont, és monda néki: Megtaláltuk a Messiást! mely ezt tészi, ha megmagyarázod, Krisztus.

43. És vivé őtet Jézushoz. És reá tekintvén Jézus, monda: Te vagy Simon Jónának fija, * te híváttatol Kéfásnak, mely ezt tészi, ha megmagyarázod, Kő-szikla. *Máté 16, 18. 12.

44. Azután való napon akara Jézus menni Galileába, és találá Filepet, és monda néki: Kövess engemet.

45. Vala pedig Filep Bethsaidából, Andrásnak és Péternek hazájából való.

46. Találá Filep Nátánaelt, és monda néki: Megtaláltuk *azt,* a ki felől írt Mózes a * Törvényben, és a Próféták, *tudniillik* a Názáretbeli † Jézust, Józsefnek fiját! *5 Móz. 18, 18. Dán. 9, 24–26. Zak. 6, 12. 13. † Luk. 24, 15. 17.

47. És monda néki Nátánael: Názáretből támadhat-é valami jó? Monda néki Filep: Jere és lásd meg!

48. Látá Jézus Nátánaelt ő hozzá menni, és monda ő felőle: Ímé *ez* az igaz Izráelita, kiben nincsen álnokság!

49. Monda néki Nátánael: Honnét esmérsz engemet? Felele Jézus és monda néki: Minekelőtte Filep * tégedet hívna, mikor a figefa alatt volnál, látlak vala tégedet. *vers 45. 46.

50. Felele Nátánael, és monda néki: Rabbi, te vagy az Istennek ama Fija, te vagy Izráelnek ama * Királya! *Zak. 9, 9.

51. Felele Jézus, és monda néki: Mivelhogy *ezt* mondám néked: Láttalak téged a figefa alatt, hiszed-é? ezeknél nagyobbakat * látsz.
*rész 8, 1. 6. 7. 11, 43. 44.

52. Annakfelette monda néki: Bizony bizony mondom néktek: Ennekutánna meglátjátok az eget megnyilatkozni, és az Istennek Angyalit felmenni és * leszállani az embernek Fijára.
*Márk 1, 13. Luk. 22, 43.

II. RÉSZ.

Krisztus a vizet borrá változtatja: a templomot megtisztítja: arról magát menti: az ő teste titkos templom.

És harmadnapon menyegző lőn Kánában, Galileának *városában;* és ott vala Jézusnak annya.

2. Elhívattaték pedig Jézus is az ő tanítványival egybe, abba a menyegzőbe.

3. És mikor elfogyott volna a bor, Jézusnak annya monda néki: Nincs borok!

4. Monda néki Jézus: Micsoda dolgom *vagyon* nékem veled asszony? nem jött még el az én órám.

5. Monda az ő annya a szolgáknak: Valamit parancsolánd néktek, *azt* cselekedjétek.
6. Valának pedig ott hat kővedrek, melyek helyheztettek vala ott a Zsidóknak * tisztulásokra, melyek közűl mindenikbe két-két vagy három métréta fér vala. * Márk 7, 3. 4
7. Monda nékik Jézus: Töltsétek meg e vedreket vízzel! Megtölték azért azokat szintén teli.
8. És monda nékik: Merítsetek immár és vigyétek a násznagynak. Elvivék azért néki.
9. És mikor megkóstolta volna a násznagy a vizet, mely borrá változott vala, (nem tudja pedig honnét volna az: de a szolgák tudják vala, kik a vizet merítették vala) szólítá a vőlegényt a násznagy.
10. És monda néki: Minden *emberek* először jó bort szoktak *a vendégnek* adni, és minekutánna megborosodnak, akkor adnak alábbvalót; te *pedig* a jó bort ekkorra tartottad.
11. E csudát tevé először * Jézus Kánában, Galilea *városában*, és megmutatá az ő dicsőségét; és hivének ő benne az ő tanítványai. * rész 4, 50. 54.
12. Azután aláméne Kapernaumba, ő és az ő annya, és az ő attyafiai, és az ő tanítványai; és ott nem sok napig lőnek;
13. Mert közel vala a * Zsidóknak Húsvétjok. Felméne azért Jézus Jérusálembe. * 2 Móz. 12, 3—6. 15—20.
14. És találá a templomban ökröknek, juhoknak és galamboknak * árosit, és a pénzváltókat *ott* ülni. * Luk. 19, 45.
15. És kötélből ostort csinálván, kihajta mindeneket a templomból, mind az ökröket, mind a juhokat, és a pénzváltóknak pénzeket elhinté, és az asztalokat elfordítá.
16. És a galambok árosinak monda: Vigyétek el ezeket innét, ne tegyétek az én Atyámnak házát kalmárságnak házává.
17. Megemlékezének pedig az ő tanítványai, hogy meg vagyon írva: A te házadhoz való buzgó * szerelem megemészte engemet. * Zsolt. 69, 10.
18. Felelének azért a Zsidók és mondának néki: Micsoda jelt mutatsz nékünk, hogy te ezeket cselekeszed?
19. Felele Jézus és monda * nékik: Rontsátok el e templomot, és harmadnapra felépítem azt.
* Máté 26, 61. rész 10, 18.
20. Mondának azért a Zsidók: Negyvenhat esztendeig építtetett e templom, és te három napon felépítenéd azt?
21. Ő pedig szól vala az ő testének templomáról.
22. Mikor azért feltámadott volna a halálból, megemlékezének az ő tanítványai, hogy ezt mondotta volna nékik, és hivének az Írásnak, és a beszédnek, melyet Jézus mondott vala.
23. Mikor pedig Jérusálemben volna a Húsvét Innepében, sokan hivének az ő nevében, látván a jeleket, melyeket cselekeszik vala.
24. Jézus pedig nem bízza vala magát azokra, mivelhogy * mindeneket jól esmérne. * rész 6, 64.
25. És nem szükség volna, hogy valaki néki valamely emberről bizonyságot tenne, mivelhogy ő jól tudná, micsoda volna az * emberben. * Jel. 2, 23.

III. RÉSZ.

Krisztusnak Nikodémussal való beszéde, melyben megmutatja az örök életnek és kárhozatnak okait. János a Krisztusról bizonyságot tészen az ő tanítványinak.

Vala pedig a Farizeusok közűl egy ember, kinek neve Nikodémus vala, ki a fő Zsidók közűl való *vala.*
2. Ez méne Jézushoz éjjel, és monda néki: Mester! tudjuk hogy az Istentől jöttél tanító Mesterűl: mert senki nem teheti e jeleket, a melyeket te tészesz, hanemha Isten * lejénd azzal.
* rész 9, 32. 33. Csel. 10, 38.
3. Felele Jézus és monda néki: Bizony bizony mondom néked: Ha valaki újonnan * nem születéndik, nem láthatja † az Istennek országát.
* Tit. 3, 5. † Máté 18, 3.
4. Monda néki * Nikodémus: Mimódon születtethetik az ember, a ki vén? nemde bémehet-é az ő annyának méhébe másodszor, hogy születtessék?
* rész 6, 52.
5. Felele Jézus: Bizony bizony mondom néked: Ha valaki nem születéndik víztől és *Szent* Lélektől, nem mehet bé az Isten országába.
6. A mi születtetett testtől, test az: és a mi születtetett Lélektől, lélek az.
7. Ne csudáljad hogy azt mondám néked: Szükség néktek újonnan születtetnetek.
8. A szél a hová akar *fúni,* fú, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnét jő, és hová megyen: Így vagyon minden, a ki *Szent* Lélektől születtetik.

9. Felele Nikodémus, és monda néki: Mimódon lehetnek ezek?

10. Felele Jézus és monda néki: Te Izráelben Mester vagy, és ezeket nem tudod-é?

11. Bizony bizony mondom néked, a mit tudunk azt mondjuk; és a mit láttunk, * arról teszünk bizonyságot; de a mi tanúbizonyságunkat nem veszitek bé. * vers 31. 32.

12. Ha földi dolgokat mondottam néktek, és nem hiszitek: mimódon hiszitek, ha mennyeieket mondándok néktek?

13. Mert senki nem ment fel mennybe, hanem az, a ki * leszállott mennyből, *tudniillik* az embernek Fija, ki a mennyben vagyon. * Eféz. 4, 10.

14. Miképen pedig felemelte Mózes * a kígyót a pusztában, a képen fel † kell magasztaltatni az ember Fijának. * 4 Móz. 21, 9. † rész 12, 32. 33.

15. Hogy valaki hiszen ő benne el ne veszszen, hanem örök * életet vegyen; * 1 Ján. 5, 10. 11.

16. Mert úgy szereté Isten e világot, hogy az ő egyetlenegy szülött Fiját adná, hogy minden, valaki hiszen ő benne, el ne veszszen, hanem * örök életet vegyen; * 1 Ján. 4, 9.

17. Mert nem azért bocsátá Isten az ő Fiját e világra, hogy kárhoztassa * e világot, hanem hogy megtartassék e világ ő általa. * rész 12, 47. Luk. 9, 56.

18. A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; * a ki pedig nem hiszen, immár elkárhoztatott: mert nem hitt az Isten egyetlenegy Fijának nevébe. * vers 36. rész 6, 40. 47.

19. Ez pedig a kárhoztatás, hogy Világosság * jött e világra; de az emberek inkább szerették a setétséget, hogynem a Világosságot: mert az ő cselekedeteik gonoszok valának. * rész 1, 5. 9. 10.

20. Mert valaki gonoszúl cselekeszik, gyűlöli a világosságot, és nem megyen a * világosságra, hogy az ő cselekedetei meg ne feddettessenek. * Ezék. 8, 12.

21. A ki pedig igazán cselekeszik, a világosságra megyen, hogy az ő cselekedetei * nyilvánvalók legyenek, hogy azok Isten szerint valók. * Eféz. 5, 8. 9.

22. Azután méne Jézus és az ő tanítványai Júdeának * földére, és ott mulat vala velek, és keresztel vala. * rész 4, 2.

23. Keresztel vala pedig János is Énonban, Sálim * mellett; mert ott sok víz vala, és mennek vala *ő hozzá*, és megkeresztelkednek vala. * 1 Sám. 9, 4.

24. Mert még János nem vettetett vala a * tömlöczbe. * Máté 14, 3. 10.

25. Támada annakokáért vetekedések a János tanítványinak a Zsidókkal * a mosódás felől. * Márk 7, 2.

26. És menének Jánoshoz és mondának néki: Mester! * Az, a ki veled vala a Jordánon túl, kiről te bizonyságot tettél, ám keresztel, és nagy sokan mennek ő hozzá. * Máté 3, 11. Luk. 3, 16.

27. Felele János és monda: Az ember nem vehet semmit magának, hanemha mennyből * adattatik néki. * 1 Kor. 4, 7.

28. Ti magatok vagytok nékem bizonyságim, hogy én megmondottam: Nem vagyok én Krisztus, * hanem bocsáttattam ő előtte. * rész 1, 20. 23. Luk. 1, 76.

29. A kinek jegyese vagyon, vőlegény az: a vőlegénynek pedig barátja, a ki fennáll, mikor hallja őtet, örömmel örűl a vőlegénynek szaván: Azért ez az én örömem bétölt.

30. Annak nevekedni kell, és nékem alá szállanom *kell*.

31. A ki onnét felűl jött, * mindenek felett vagyon; a ki a földről való, földi az, és földieket szól; a ki a mennyből jött, mindeneknek felette vagyon. * rész 8, 23.

32. És a mit látott és hallott, arról tészen bizonyságot: de az ő bizonyságtételét senki nem veszi bé.

33. A ki béveszi az ő bizonyságtételét, az valóban elhitte, hogy az Isten * igaz legyen; * 1 Ján. 5, 10. 11.

34. Mert a kit Isten elbocsátott, az Isten beszédét szólja: mert az Isten annak nem * mértékkel adja az ő Lelkét. * Kol. 2, 3. 9. 10.

35. Az Atya szereti a Fiút, és mindeneket adott az ő * birodalmába. * Máté 11, 27. Zsid. 1, 2.

36. A ki hiszen a Fiúba, * vagyon annak örök élete; a ki pedig nem hiszen a Fiúnak, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad rajta. * vers 16.

IV. RÉSZ.

Krisztus a Samariabeli asszonynyal beszél, és az igaz imádásról tanít: néki eledele micsoda: Samariabeliek hisznek ő benne: Egy udvari Főember fiját meggyógyitja.

Minekutánna azért eszébe vette volna az Úr, hogy a Farizeusok meghallották volna, hogy néki több * tanítványai volnának, és *többeket* keresztelne hogynem János: * rész 3, 22.

2. (Jóllehet Jézus maga nem keresztel vala, hanem az ő tanítványai.)

3. Elhagyá Júdea *tartományát*, és elméne ismét Galileába.

4. Kell vala pedig néki * általmenni Samariának *tartományán.* *1 Kir. 16, 24.

5. Méne azért Samariának városába, mely neveztetik Sikárnak, a * major mellett, melyet adott vala Jákób az ő fijának Józsefnek.*1 Móz. 48, 22. Jós. 24, 32.

6. Vala pedig ott a Jákób forrása: Jézus azért elfáradván az úton való járásban, azon módon leüle a forrásnál: *mert* vala mintegy hat óra.

7. *És* eljöve egy Samariabeli asszony, hogy merítene vizet; *és* monda néki Jézus: Adj innom nékem!

8. Mert az ő tanítványai elmentek vala a városba, hogy eledelt vennének.

9. Monda azért néki az a Samariabeli asszony: Mimódon kérsz te, holott Zsidó vagy, én tőlem italt, ki Samariabeli aszszony vagyok? mert a Zsidók nem * barátkoznak a Samariabeliekkel.
*Luk. 9, 52. 53.

10. Felele Jézus és monda néki: Ha tudnád te az Istennek amaz ajándékát, és kicsoda legyen az, * a ki ezt mondja néked: Adj innom nékem; te kértél volna ő tőle, és adott volna néked † élő vizet! *vers 26. †Ésa. 12, 3. rész 7, 37—39.

11. Monda néki az asszony: Uram! nincsen mivel merítened, a kút pedig *igen* mély; hol vennéd tehát azt az élő vizet?

12. Nemde nagyobb vagy-é te a mi Atyánknál Jákóbnál, ki nékünk adta e kutat, melyből ivott mind ő, mind az ő fijai, mind barmai?

13. Felele Jézus, és monda néki: A ki e vízben iszik, ismét megszomjúhozik;

14. Valaki pedig ijándik * abban a vízben, melyet én adok néki, meg nem szomjúhozik örökké; hanem az a víz, melyet én adok néki, lészen ő benne örök életre forró víznek † feje.
* rész 6, 35. Ésa. 55, 1—3. †rész 7, 38. 39.

15. Monda néki az asszony: Uram, adjad nékem azt a vizet, hogy meg ne szomjúhozzam, és ne jöjjek ide meríteni!

16. Monda néki Jézus: Menj el, hívjad a te férjedet; és jöjj ide.

17. Felele az asszony és monda néki: Nincsen férjem. Monda néki Jézus: Jól mondád, hogy: Nincsen férjem;

18. Mert öt * férjed volt; és a mostani nem férjed néked; ezt igazán mondád.
* Ján. 2, 25.

19. Monda néki az asszony: Uram, látom hogy Próféta * vagy te!
*Luk. 7, 14—16.

20. A mi Atyáink ez hegyen imádták az Istent, ti pedig azt mondjátok, hogy Jérusálemben vagyon az * a hely, hol az Istent kell imádni.
*5 Móz. 12, 5. 1 Kir. 9, 3.

21. Monda néki Jézus: Asszony! elhidjed hogy eljő az óra, * melyben sem ez hegyen, sem Jérusálemben nem imádjátok az Atyát.
* Mal. 1, 11. Máté 18, 19. 20. 1 Tim. 2, 8.

22. Ti azt imádjátok, a kit * nem tudtok; mi azt imádjuk, a kit tudunk: mert † az idvesség a Zsidók közűl támadott.* 2 Kir. 17, 29. †Máté 1, 21. Róm. 3, 1. 2.

23. De eljő az óra, és az most vagyon, mikor az igaz imádók imádják az Atyát lélekben és * igazságban: mert az Atya ilyeneket keres, kik őtet imádják.
* Dán. 9, 27. Kol. 2, 14—17.

24. Az Isten Lélek; és a kik őtet imádják, szükség hogy lélekben és igazságban imádják.

25. Monda néki az asszony: Tudom hogy a Messiás eljő, ki mondatik Krisztusnak, és mikor az eljő, mindenekre megtanít minket.

26. Monda néki Jézus: Én vagyok *az,* a ki te veled szólok.

27. Azonközben pedig megjövének az ő tanítványai, és csudálkoznak * vala azon, hogy az asszonynyal beszélne; mindazáltal egy sem mondá: Mit keressz? Vagy, miért beszélsz az asszonynyal? * vers 9. Luk. 9, 52. 53.

28. Elhagyá azért az asszony az ő vedrét, és elméne a városba, és monda a *városbeli* embereknek:

29. Jertek el, *és* lássátok az embert a ki megmonda nékem mindeneket, a melyeket én * cselekedtem; valyon nem az-é ama † Krisztus?
* vers 17. 18. †Máté 26, 63.

30. Kimenének azért a városból, és menének ő hozzá.

31. Azonközben kérik vala őtet az ő tanítványai, ezt mondván: Mester, egyél!

32. *Ő* pedig monda nékik: Vagyon nékem eledelem, melylyel * éljek, melyet ti nem tudtok. * vers 34.

33. Mondának azért a tanítványok egymásnak: Valyon hozott-é valaki néki eledelt?

34. Monda nékik Jézus: Az én eledelem ez, hogy annak akaratját tegyem, a ki engemet elbocsátott, és elvégezzem az ő * dolgát. * Ésa. 61, 1—3. rész 17, 4.

35. Nemde nem ezt mondjátok-é ti: Még négy hónap vagyon, és *azután* aratás lészen? Imé, mondom néktek: Emeljétek fel a ti szemeiteket, és lássátok meg a tartományokat: mert megértenek * az aratásra. * Máté 9, 37. 38.

36. És a ki arat, jutalmát vészi, és
takar gyümölcsöt az örök életre, hogy
mind a magvető, mind az arató együtt
örüljenek.
37. Mert ebben ama mondás igaz:
Más a magvető, és más az arató.
38. Én elbocsátlak titeket annak ara-
tására, melyben ti nem munkálkodta-
tok; egyebek munkálkodtak, és ti az ő
munkájokba állottatok.
39. Abból a városból pedig sok Sama-
ritánusok hivének ő benne annak az
asszonynak beszédéért, ki bizonyságot
tett vala *ő róla,* ezt mondván: Bizony,
mindeneket megmondott nékem, a me-
lyeket cselekedtem.
40. Mikor azért ő hozzá mentek volna
a Samariabeliek, kérék őtet hogy ő nálok
maradna: és marada ott két napokon.
41. És sokkal többen hivének az ő
maga beszédéért.
42. És annak az asszonynak ezt mond-
ják vala: Immár nem a te beszédedért
hiszünk: mert mi magunk * hallottuk
és tudjuk hogy ez bizonynyal e világ-
nak ama Megtartója a Krisztus.
* rész 17, 18.
43. Két napok elmulva pedig kiméne
onnét, és méne Galileába.
44. Mert Jézus maga bizonyságot tett
vala arról, hogy a Prófétának nincsen
tisztessége az ő * hazájában.
* Máté 13, 57. Márk 6, 4. Luk. 4, 24.
45. Mikor azért ment volna Galileába,
béfogadák őtet a Galileabeliek, mivel-
hogy látták volna mind azokat, a me-
lyeket cselekedett vala Jérusálemben
az innep *nap*on: mert azok is elmen-
tek vala az Innepre.
46. Méne azért Jézus ismét Kánába,
Galileának * *városába,* hol a vizet borrá
változtatta vala. Vala pedig Kapernaum-
ban egy Király udvarából való Főem-
ber, kinek fija beteg vala. * rész 2, 1—11.
47. Ez mikor hallotta volna hogy Jézus
Júdeából Galileába ment volna, hozzá
méne, és kéré őtet hogy elmenne és
meggyógyítaná az ő fiját; mert immár
meg kezd vala halni.
48. Monda azért néki Jézus: Ha ti a
jeleket és csudákat * nem látjátok, nem
hisztek. * rész 2, 18. 1 Kor. 1, 22.
49. Monda néki az a Király udvará-
ból való Főember: Uram, jere mink-
előtte meghaljon az én fiam!
50. Monda néki Jézus: Eredj el, a te
fiad él. Híve az ember a beszédnek, me-
lyet mondott vala néki Jézus; és el-
méne.
51. Mikor pedig immár menne, az ő
szolgái eleibe jövének, és tudtára adák
néki, *ezt* mondván: A te fiad él.
52. Megtudakozá azért ő tőlök az órát
a melyben megkönnyebbedett volna, és
mondának néki: Tegnap *mintegy* hét
órakor hagyá el őtet a hideglelés.
53. Eszébe vevé azért a *gyermeknek*
attya, hogy a gyógyulás az órában lett
volna, a melyben Jézus *ezt* mondotta
vala néki: A te fiad él. És híve *mind* ő
s mind az ő egész háznépe.
54. E csudát tevé Jézus ismét másod-
szor, * mikor Júdeából Galileába ment
volna.
* rész 2, 7. 11.

V. RÉSZ.

Krisztus meggyógyítja a 38 esztendei beteget.
Szombaton való dolgát menti: a Zsidók hitet-
lenségeket feddi.

Ezek után vala a Zsidóknak Innepek,
és felméne * Jézus Jérusálembe.
* 2 Móz. 23, 17.
2. Vagyon pedig Jérusálemben a ba-
romvásár*nak piacz*án egy halastó, mely
Zsidó nyelven Bethesdának neveztetik,
melynek öt tornáczai vagynak.
3. Ezekben fekszik vala betegeknek,
vakoknak, sántáknak, megszáradott *em-
ber*eknek nagy sokaságok, kik várják
vala a víznek megmozdulását;
4. Mert az *Istennek* Angyala bizonyos
időben leszáll vala a halastóba, és meg-
háborítja a vizet: annakokáért valaki
először a vízbe szállhatott annak meg-
háboríttatása után, meggyógyúl vala,
akárminémű betegsége volna.
5. Vala pedig ott egy ember, ki har-
minczнyolcz esztendőtől fogva való be-
tegségben fekszik vala.
6. Ezt mikor látta volna Jézus *ott* fe-
küdni, és megesmérte volna hogy sok
időtől fogva feküdt volna a *betegség-
ben,* monda néki: Akarsz-é meggyó-
gyulni?
7. Felele néki az a beteg: Uram, nin-
csen senki, ki engemet a halastóba vinne
mikor a víz megháborodik, hanem míg
én oda megyek, addig én előttem más
éri!
8. Monda néki Jézus: Kelj fel, vedd
fel a te nyoszolyádat, és járj.
9. És azonnal meggyógyula az az em-
ber; és felvevé nyoszolyáját, és jár vala:
azon a napon pedig Szombat vala.
10. A Zsidók azért mondának vala an-
nak, a ki meggyógyult vala: Szombat
vagyon, nem szabad néked a nyoszo-
lyádat * hordoznod. * Jer. 17, 2. Luk. 6, 2.

11. Felele nékik: A ki meggyógyíta engemet, az monda nékem: Vedd fel a te nyoszolyádat, és járj.
12. Megkérdék azért őtet: Kicsoda az az ember, a ki *ezt* mondá néked: Vedd fel a te nyoszolyádat, és járj?
13. Az pedig a ki meggyógyult vala, nem tudja vala, kicsoda volna: mert Jézus kiment vala a sokaság közűl, a mely azon a helyen vala.
14. Azután talála őtet Jézus a templomban, és monda néki: Ímé meggyógyultál; többé * ne vétkezzél, hogy gonoszbúl ne legyen dolgod.
* rész 8, 11. Luk. 11, 26. 2 Pét. 2, 20.
15. Elméne az az ember, és megmondá a Zsidóknak, hogy Jézus volna az, a ki őtet meggyógyította vala.
16. És annakokáért háborgatják vala a Zsidók Jézust, és akarják vala őtet megölni, hogy ezt mívelte volna Szombaton.
17. Jézus pedig felele nékik: Az én Atyám mind ez ideig munkálódik, én is * munkálódom. * rész 14, 10.
18. Annál is inkább akarják vala azért a Zsidók őtet megölni, mivelhogy nem csak megrontotta volna a Szombatot; hanem az Istent is saját Attyának mondotta volna, Istenhez magát egyenlővé tévén.
19. Felele azért Jézus, és monda nékik: Bizony bizony mondom néktek: Nem cselekedhetik a Fiú magától, hanemha látándja az Atyát * cselekedni: mert valamelyeket az cselekeszik, ugyanazokat hasonlatosképen a Fiú is cselekeszi. * rész 8, 38.
20. Mert az Atya szereti a Fiút, és mindeneket megmutat néki, a melyeket ő maga cselekeszik; ezeknél nagyobb dolgokat mutat meg néki, annyira, hogy ti csudálkozzatok rajta.
21. Mert miképen az Atya támaszt halottakat és megelevenít, azonképen a Fiú is kiket akar, * megelevenít.
* rész 11, 43. 44.
22. Mert az Atya nem ítél senkit, hanem a teljes * ítéletet a Fiúnak adta.
* Máté 25, 31—46. Csel. 17, 31.
23. Hogy mindenek tiszteljék a Fiút, miképen tisztelik az Atyát; a ki nem tiszteli * a Fiút, nem tiszteli az Atyát, a ki azt elküldötte. * 1 Ján. 2, 23.
24. Bizony bizony mondom néktek: A ki az én beszédemet hallgatja * és hiszen annak, a ki engemet elbocsátott, örök élete vagyon, és a kárhozatra nem megyen, hanem általment a halálból az életre. * rész 17, 3.
25. Bizony bizony mondom néktek: Eljő az idő, és most vagyon, mikor a halottak hallják az Isten Fijának szavát; és a kik hallándják, élnek.
26. Mert miképen az Atyának vagyon élete ő magában, azonképen adta a Fiúnak is, hogy legyen élete ő magában.
27. És az ítéletre is adott néki méltóságot, mivelhogy embernek Fija.
28. Ne csudáljátok ezt: Mert eljő az óra, melyen mindenek, kik a koporsókban vagynak, meghallják * az ő szavát.
* 1 Thess. 4, 16.
29. És a kik jókat cselekedtek, kijőnek az életnek * feltámadására; a kik pedig gonoszt cselekedtek, a kárhozatnak feltámadására. * Máté 25, 31—46.
30. Nem cselekedhetem én magamtól semmit: A mint én hallom, úgy ítélek, és az én ítéletem igaz: mert nem keresem az én akaratomat, hanem az Atyának * akaratját, a ki engem elbocsátott.
* rész 6, 38.
31. Ha én teszek * magam felől bizonyságot, az én bizonyságtételem nem illendő lészen. * rész 8, 14.
32. Más az, a ki én felőlem bizonyságot tészen, * és tudom hogy igaz az a bizonyság, a melyet én felőlem tészen.
* Máté 3, 17.
33. Ti elküldöttetek Jánoshoz, *ő* is bizonyságot * tett az igazságról.
* rész 1, 19. 25. 29—34.
34. Én pedig nem keresem az embernek bizonyságát; de ezeket mondom, hogy ti megtartassatok.
35. Ő égő és világos szövétnek vala: ti pedig csak ideig * akartatok örülni az ő világának. * Máté 14, 5. 10.
36. De nékem vagyon nagyobb bizonyságom a János *bizonyság*ánál: mert a cselekedetek, melyeket az Atya reám bízott hogy azokat elvégezzem, azok, *mondom*, a cselekedetek, melyeket én cselekeszem, bizonyságot tésznek én rólam, hogy az Atya bocsátott * engemet.
* rész 9, 30—33.
37. Az Atya is, a ki engem elbocsátott, ő maga bizonyságot tett * én rólam; annak szavát sem hallottátok soha, sem pedig ábrázatját † nem láttátok.
* Máté 3, 17. † 2 Móz. 33, 20.
38. És az ő beszéde nem marad ti bennetek: mert a kit ő elbocsátott, annak ti nem hisztek.
39. Tudakozzátok az * Írásokat: mert néktek úgy tetszik, hogy azokban örök életetek vagyon: és azok a melyek én rólam † bizonyságot tésznek.
* Ésa. 8, 20. † Luk. 24, 27

40. Nem akartok pedig én hozzám jőni, hogy életetek * legyen. * rész 6, 47.
41. Az emberektől nem vészek dicsőséget.
42. De tudom, hogy az Istennek szerelme nincsen ti bennetek.
43. Én az én Atyámnak nevében jöttem, és nem vesztek bé engemet: ha más valaki jőne a maga nevében, azt bévennétek.
44. Mimódon hihettek ti, holott egyik a másikból vár dicsőséget, és a dicsőséget, mely csak az Istentől származik, nem keresitek?
45. Ne állítsátok hogy én vádoljalak titeket az Atyánál; vagyon ki vádoljon titeket, *tudniillik* Mózes, a kiben ti reménységteket vetettétek.
46. Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én * felőlem írt ő. * 1 Móz. 3, 15. 12, 3. 49, 10. 5 Móz. 18, 18.
47. Hogyha az ő írásinak nem hisztek, mimódon hisztek az én beszédimnek?

VI. RÉSZ.

Krisztus öt kenyérrel ötezer embert étet; jár a tengeren: beszél mennyei kenyérről és vízről, és azoknak vételeknek módjáról.

Ezek után méne Jézus Galileának Tibériás *nevű* tengerén túl.
2. És követi vala őtet sok nép: mert látják vala az ő csudatételit, melyeket cselekeszik vala a betegekkel.
3. Felméne pedig Jézus a hegyre, és ott leüle az ő tanítványival.
4. Közel vala pedig * Húsvét, a Zsidóknak Innepek. * 3 Móz. 23, 5. 6.
5. Mikor azért felemelte volna Jézus szemeit, és látta volna a sok népet hozzá gyűlni, monda Filepnek: Hol * vegyünk kenyereket, hogy ezek egyenek? * Máté 14, 14—21.
6. (Ezt pedig mondja vala kisértvén őtet: mert ő tudja vala a mit cselekedendő volna.)
7. Felele néki Filep: Kétszáz pénz árú kenyér nem elég ezeknek, ha mindenik csak kicsinyt venne is abból.
8. Monda néki egy az ő tanítványai közűl, *tudniillik* András, * Simon Péternek attyafia: * Máté 4, 18. 19.
9. Vagyon itt egy gyermek, kinek vagyon öt árpakenyere és két halacskája: de micsoda az ennyi sok népnek?
10. Monda pedig Jézus: Ültessétek * le az embereket. Vala pedig azon a helyen sok fű. Leülének azért szám szerint mintegy ötezer férjfiak. * Márk 6, 39. 44.
11. Vevé pedig azokat a kenyereket Jézus, és hálákat adván, osztá a tanítványoknak, a tanítványok pedig a leült népnek; hasonlatosképen azokból * a halacskákból is, a mennyit akarnak vala. * rész 21, 13.
12. Minekutánna pedig eleget ettek volna, * monda *Jézus* az ő tanítványinak: Szedjétek fel a maradék darabokat, hogy semmi el ne veszszen *benne.* * Márk 8, 8.
13. Felszedék azért, és megtölténck tizenkét kosarakat darab *kenyer*ekkel, az öt árpakenyérből, melyek maradtak vala azoktól, a kik ettek vala.
14. Azok annakokáért mikor látták volna e csudát, melyet Jézus tett vala, ezt mondják vala: Bizony ez ama * Próféta, a ki eljövendő vala e világra. * 5 Móz. 18, 18.
15. Jézus azért mikor eszébe vette volna, hogy el akarnának jőni, és őtet elragadván Királylyá tenni, elméne viszontag maga a hegyre.
16. Mikor pedig estve lett volna, az ő tanítványai szállának a tengerre.
17. És a hajóba bémenvén, akarnak vala menni a tengeren túl Kapernaum felé: immár pedig setét vala, és Jézus nem ment vala ő hozzájok.
18. És a tenger a nagy szélnek fúvása miatt háborog vala,
19. Mikor azért bémentek volna, mintegy huszonöt vagy harmincz futamatra, látták Jézust járni * a tengeren, és a hajóhoz közelgetni, és megrémülének. * Márk 6, 48—51.
20. Ő pedig monda nékik: Én vagyok, ne féljetek!
21. Bévevék azért őtet örömest a hajóba, és a hajó azonnal eljuta a tartományba, a melybe akarnak vala menni.
22. Másodnapon a sokaság, mely a tengeren túl áll vala, mikor látta volna, hogy nincsen ott több hajó annál az egynél, melybe a Jézus tanítványai bémentek vala, és hogy Jézus nem ment volna bé a hajóba az ő tanítványival; hanem csak az ő tanítványai mentek volna el.
23. És hogy Tibériásból jöttek volna más *valami* hajók a *mellé* a hely mellé, a hol a kenyeret ették vala az Úr hálaadása után.
24. Mikor azért látta volna a sokaság, hogy sem Jézus, sem az ő tanítványai nem volnának ott, ülének ők is hajókra, és menének Kapernaumba, keresvén Jézust.
25. És megtalálván őtet a tengeren

túl, mondának néki: Mester! mikor jutottál ide?
26. Felele nékik Jézus és monda: Bizony bizony mondom néktek: Kerestek engemet, nem hogy láttátok a jeleket, hanem hogy ettetek ama * kenyerekben, és megtelt vala hasatok. * vers 10—13.
27. Munkálódjatok nem az eledelért, a mely * elvész, hanem az eledelért, mely megmarad az örök életre, melyet az embernek Fija ád néktek: Mert ezt e † végre pecsételte el az Atya, *tudniillik* az Isten. * Máté 6, 33. † Máté 3, 17.
28. Mondának azért néki: Mit cselekedjünk, hogy az Istennek dolgait cselekedjük?
29. Felele Jézus és monda nékik: Ez az isteni cselekedet, * hogy hidjetek abban, a kit ő elbocsátott. * 1 Ján. 3, 23.
30. Mondának azért néki: Micsoda jelt * mutatsz azért, hogy azt lássuk és hidjünk néked? mit cselekeszel?
* vers 10. 13. 14. Máté 12, 38—40.
31. A mi Atyáink ettek Mannát * a pusztában, mint meg vagyon írva: Mennyei kenyeret ada nékik, hogy ennének. * 2 Móz. 16, 4. 14.
32. Monda azért nékik Jézus: Bizony bizony mondom néktek: Nem adta Mózes néktek ama mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja néktek amaz igaz mennyei * kenyeret.
* vers 35. rész 3, 16.
33. Mert az Istennek ama kenyere az, a ki leszállott mennyből, és ád életet e világnak.
34. Mondának azért néki: Uram, adjad nékünk mindenkor e kenyeret;
35. Monda pedig nékik Jézus: Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki én hozzám jő, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hiszen * én bennem, meg nem szomjúhozik soha.
* rész 3, 18. 7, 38. 39.
36. De mondám néktek, hogy láttatok is engem, de ugyan nem hisztek.
37. A mit nékem ád az én Atyám, én hozzám jő, és azt, a ki én hozzám jő, semmiképen nem vetem ki;
38. Mert leszállottam * mennyből, hogy cselekedjem nem az én akaratomat; hanem annak † akaratját, a ki engem elküldött. * rész 3, 13. † rész 5, 30.
39. E pedig annak akaratja a ki engem elbocsátott, *tudniillik* az Atyáé, hogy valamit nékem adott, abban semmit el ne veszessek, hanem * feltámaszszam azt amaz utolsó napon.
* rész 10, 27. 28. 17. 2.
40. Ez *is* pedig annak akaratja, a ki engem elbocsátott, hogy minden, valaki látja a Fiút és hiszen ő benne, * örök élete legyen, és *én* feltámaszszam azt amaz utolsó napon. * Ján. 17, 3.
41. Zörgölődnek vala azért a Zsidók azon, mivelhogy *ezt* mondotta vala: Én vagyok ama kenyér, * mely a mennyországból szállott alá. * vers 33. 35.
42. És mondának vala: Nem ez-é ama Jézus, * Józsefnek fija, kinek mi ismértük mind attyát s mind annyát? Mimódon mondja azért ő: Mennyből jöttem alá. * Máté 13, 55. 56.
43. Felele azért Jézus és monda nékik: Ne háborogjatok ti köztetek.
44. Senki nem jöhet * én hozzám, hanemha az Atya, a ki engem elbocsátott, vonándja azt: én pedig feltámasztom azt amaz † utolsó napon.
* vers 39. 40. rész 17, 2. † vers 45. 64. 65.
45. Meg vagyon írva a Prófétáknál: És lésznek, *úgymond,* mindnyájan Istentől * taníttattak: A ki azért az Atyától hallott és tanult, *az* én hozzám jő.
* Ésa. 40, 5. 54, 13. Jer. 31, 31. 34.
46. Nem hogy az Atyát látta volna valaki, hanem csak az, a ki * Istentől vagyon; ez látta az Atyát.
* rész 1, 18. Máté 11, 27.
47. Bizony bizony mondom néktek: A ki én bennem hiszen, * örök élete vagyon annak. * rész 3, 16. 18.
48. Én vagyok az életnek ama kenyere.
49. A ti atyáitok ettek Mannát * a pusztában, *és* megholtak. * 2 Móz. 16, 15.
50. Ez ama kenyér, a ki mennyből jött alá, hogy a ki abban eszik, meg ne haljon.
51. Én vagyok amaz élő kenyér, ki mennyből * leszállottam. Ha valaki eszik e kenyérben, él örökké; a kenyér pedig, melyet én adok, az én testem, melyet én adok e világ életéért.
* rész 3, 13.
52. Tusakodnak vala azért a Zsidók egyik a másik ellen, ezt mondván: Mimódon adhatja ez nékünk az *ő* testét, hogy azt együk?
53. Monda azért nékik Jézus: Bizony mondom néktek: Ha nem * eszitek az ember Fijának testét, és nem ijándjátok az ő vérét: nem lészen élet ti bennetek. * rész 3, 36.
54. A ki eszi az én testemet, és iszsza az én véremet, örök * élete vagyon annak; és én feltámasztom azt amaz utolsó napon: * rész 4, 14.
55. Mert az én testem bizony étel, és az én vérem bizony ital.

56. A ki eszi az én testemet, és iszsza az én véremet, az én bennem lakozik, és * én is abban. * rész 15, 4.

57. Miképen elbocsátott engemet amaz élő Atya, és *mint* én is élek az Atya által, úgy a ki engemet eszen, él az is én általam.

58. Ez ama kenyér, a ki mennyországból * jött alá: nem úgy mint a ti atyáitok ettek Mannát és megholtak; a ki e kenyeret ejéndi, él mind örökké. * rész 3, 13.

59. Ezeket mondá a zsinagógában, mikor tanítana Kapernaumban.

60. Sokan azért az ő tanítványai közűl *ezeket* hallván, mondának: Kemény beszéd ez; kicsoda hallhatja őtet?

61. Tudván azért Jézus magában, hogy az ő tanítványai ezen háborganának, monda nékik: Ez bánta-é meg titeket?

62. Ha azért látándjátok az embernek Fiját * felmenni oda, a hol először volt, *mit mondotok?* * Márk 16, 19.

63. A lélek az, a mely megelevenít, a test nem használ semmit; a beszédek, melyeket én szólok néktek, lélek és élet.

64. De vagynak ti közűletek némelyek, kik nem hisznek: * Mert tudja vala Jézus eleitől fogva, kicsodák volnának, a kik nem hisznek vala, és kicsoda árulná el † őtet. * rész 2, 25. † Luk. 22, 21.

65. És *ezt* mondja vala: Azért mondám néktek, hogy senki nem * jöhet én hozzám, hanemha adatik néki az én Atyámtól. * vers 44.

66. Az időtől fogva sokan az ő tanítványai közűl * hátra állának, és azután nem járnak vala ő vele. * vers 64.

67. Monda azért Jézus a tizenkettőnek: Nemde el akartok-é ti is menni?

68. Felele azért néki Simon Péter: Uram, kihez mennénk? örök * életnek beszéde vagyon nálad. * Csel. 4, 12. vers 63.

69. És mi elhittük és megesmértük, hogy te vagy ama * Krisztus, az élő Istennek Fija! * Máté 16, 16.

70. Felele nékik Jézus: Nemde nem tizenketten * választálak-é titeket és *mindazáltal* egy ti közűletek † ördög. * rész 13, 21. 26. 27. Máté 26, 14. 15. † Luk. 6, 13.

71. Szól vala pedig Júdás Iskáriótesről, Simonnak fijáról: mert ez árulandó vala el őtet, jóllehet egy volna a tizenkettő közűl.

VII. RÉSZ.

Krisztus titkon megyen fel az Innepre: sokféle ítéletek ő felőle, a templomban tanít: a Papifejedelmek szolgái, kik őtet meg akarak fogni, megtérnek: melyen a Farizeusok ő velek és Nikodémussal feddődnek.

Ezek után jár vala Jézus Galileában: mert nem akar vala Júdeában járni; mivelhogy a Zsidók akarják vala őtet megölni.

2. Közel vala pedig a Zsidóknak Sátoros * Innepek. * 3 Móz. 23, 34.

3. Mondának azért néki az ő attyafiai: Menj el innét, és menj el Júdeába, hogy a te tanítványid is lássák a te dolgaidat, melyeket cselekeszel;

4. Mert senki nem cselekeszik semmit titkon, a ki híres akar lenni. Ha ilyen dolgokat cselekeszel, mutasd meg magadat e világnak;

5. Mert az ő attyafiai is * nem hisznek vala ő benne. * Máté 13, 54—57. * Márk 3, 21. Luk. 4, 16. 22. 29.

6. Monda azért nékik Jézus: Amaz én * időm még el nem jött, a ti időtök pedig mindenkor jelen vagyon. * Luk. 9, 4. 18, 31—34. 22, 52—54.

7. Nem gyűlölhet titeket e világ, engemet pedig gyűlöl: mert én bizonyságot tészek ő róla, hogy az ő cselekedetei * gonoszok. * rész 3, 19.

8. Ti menjetek fel az Innepre, én még nem megyek fel az Innepre: mert amaz én időm * még nem tölt el. * Márk 14, 41.

9. Ezeket pedig mikor nékik mondotta volna, marada Galileában.

10. Minekutánna pedig felmentek volna az ő attyafiai, ő is felméne az Innepre, de nem nyilván, hanem úgymint titkon.

11. A Zsidók azért keresik vala őtet az Innepen, és *azt* mondják vala: Hol vagyon amaz?

12. És a község között nagy zúgolódás vala ő * felőle: mert némelyek *ezt* mondják vala: Jó ember, némelyek *ezt* mondják vala: Nem, hanem a népnek hitetője. * rész 9, 16. 10, 19.

13. Mindazáltal senki nyilván nem szól vala ő felőle, a Zsidóktól való félelem * miatt. * rész 9, 22. 12, 42.

14. Mikor pedig immár az Innepnek fele * elmúlt volna, felméne Jézus a templomba, és tanít vala. * 3 Móz. 23, 34—36.

15. És csudálkoznak vala a Zsidók ő rajta, ezt mondván: Mimódon tudja ez az Írásokat, holott nem * tanulta *azokat?* * Máté 13, 54. 55.

16. Felele nékik Jézus és monda: Az én tudományom nem enyim, hanem azé, a ki engemet * elbocsátott. * rész 8, 42

17. A ki akarja annak * akaratját cselekedni, megérti a tudományról, ha Is-

tentől vagyon-é: † vagy én magamtól szólok? * rész 6, 29. † rész 5, 36. 9, 14. 32. 33.
18. A ki magától szól, a maga saját dicsőségét keresi: a ki pedig keresi annak dicsőségét, a ki őtet elküldötte, ez igaz, és nincsen abban hamisság.
19. Nemde nem néktek adta-é Mózes a törvényt, hogy ti közűletek senki nem tartja meg * a törvényt? Miért akartok engemet megölni? * 2 Móz. 20, 1. 13.
20. Felele a sokaság, és monda: Ördög vagyon te benned: Kicsoda akar téged * megölni? * rész 5, 18. Luk. 22, 2.
21. Felele Jézus és monda nékik: Egy dolgot cselekedém, és mindnyájan csudálkoztok rajta.
22. Maga Mózes * adá néktek a körűlmetélkedést, (nem hogy Mózestől volna, hanem az † Atyáktól) és Szombaton körűlmetélitek az embert. * rész 5, 5—9. † 1 Móz. 17, 9—12. 3 Móz. 12, 1—3.
23. Hogyha a körűlmetélkedést veszi az ember Szombat*nap*on, hogy *mindazáltal* a Mózes törvénye meg * nem romol, én reám haragusztok, hogy az egész embert meggyógyítottam Szombaton? * 2 Móz. 35, 2. 3.
24. Ne ítéljetek külső ábrázat szerint, hanem * igaz ítélettel ítéljetek. * 5 Móz. 1, 17.
25. Mondának vala azért némelyek a Jérusálembeliek közűl: Nemde nem ez-é, a kit meg akarnak * ölni? * vers 19. 20.
26. Ímé nyilván szól, és semmit nem mernek néki szólni: nemde nem megesmérték-é a Főemberek, hogy bizonyára ez * ama Krisztus? * Máté 26, 63.
27. De jól tudjuk ez honnét való: mikor pedig eljövénd ama Krisztus, senki nem tudhatja honnét * való lészen. * Mik. 5, 2. Máté 2, 4—6.
28. Kiált vala azért Jézus a templomban tanítván, és ezt mondván: Engemet is * esmértek, és honnét való legyek † azt is tudjátok, és én magamtól nem jöttem; de igaz az, a ki engemet elküldött, kit ti nem esmértek. * Máté 3, 17. † rész 8, 42.
29. Én pedig esmérem * őtet: mert ő tőle vagyok, és ő bocsátott † engemet. * Máté 11, 27. † rész 3, 16.
30. Akarják vala azért őtet megfogni; de senki nem vetheté reá a kezét: mert még nem jött vala el amaz * ő órája. * Luk. 18, 31—34. 22, 53.
31. A sokaság közűl pedig sokan hivének ő benne, és ezt mondják vala: A Krisztus mikor eljő, valyon tehet-é több jeleket azoknál, a melyeket e tett?
32. Meghallák a Farizeusok, hogy a község ezeket alattomban szólná ő feléle: és elküldének a Farizeusok és a Papifejedelmek szolgákat, hogy őtet megfognák.
33. Monda azért nékik Jézus: Egy kevés ideig még veletek * lészek, azután elmegyek ahoz, a † ki engemet elküldött. * rész 20, 17. † Luk. 13, 32 33.
34. Kerestek engemet, és nem találtok meg; és a hol én * lészek, ti oda † nem jöhettek * rész 20, 17. † rész 3, 13. 19. 32. 36.
35. Mondának azért a Zsidók magok között: Valyon hová megyen ez, hogy őtet meg nem találhatjuk? nemde azokhoz megyen-é, a kik a Görögök között eloszlattak, és a Görögöket fogja-é tanítani?
36. Micsoda beszéd az, a melyet monda: Kerestek engem, és * nem találtok meg engem: a hol én leszek, ti *oda* nem jöhettek? * Péld. 1, 20. 23—29.
37. Az Innepnek pedig * utolsó nagy napján, megálla Jézus, és kiálta, mondván: Ha valaki szomjúhozik, † jöjjön én hozzám, és igyék! * vers 14. † Ésa. 55, 1—3.
38. A ki én bennem hiszen, mint az Írás mondotta, élő víznek * folyásai folynak annak hasából. * Ésa. 44, 3—5. Jóel 2, 28. 29.
39. Ezt pedig mondja vala a *Szent* Lélekről, melyet * vejendők valának az ő benne hívők: mert még nem vala a Szent Lélek, mert Jézus még meg nem dicsőíttetett † vala. * rész 16, 7. † Csel. 2, 1—4. 14—18
40. Sokan azért a sokaság közűl, mikor e beszédet hallották volna, *ezt* mondják vala: Bizony ez ama * Próféta. * 5 Móz. 18, 18.
41. Némelyek *ezt* mondják vala: Ez ama Krisztus. Némelyek pedig *ezt* mondják vala: Nemde Galileából * jő-é el ama Krisztus? * rész 1, 47.
42. Nemde nem az Írás mondja-é, hogy a Dávid magvából és * Bethlehem*nek városá*ból, a hol Dávid lakik vala, jő el ama Krisztus? * Mik. 5, 2.
43. Hasonlás lőn azért a község között ő miatta.
44. Némelyek pedig közűlök akarják vala megfogni; de senki nem veté kezeit ő reá.
45. Elmenének azért a szolgák a Papifejedelmekhez és Farizeusokhoz, kik mondának nékik: Miért nem hozátok el őtet?
46. Felelének a szolgák: Soha ember úgy nem * szólott, mint ez az ember. * Máté 7, 28.

47. Felelének azért a Farizeusok ő nékik: Nemde ti is elhitettetek-é?
48. Nemde a * Főemberek közűl vagy a Farizeusok közűl hitt-é ő benne valaki? * rész 19, 38. 39.
49. De a község, mely nem tudja a törvényt, átkozott.
50. Monda nékik Nikodémus, * az a ki ő hozzá ment vala éjjel, és azok közűl egy vala: * rész 3, 1. 2.
51. Nemde a mi törvényünk kárhoztat-é valakit, hanem ha először annak szavát * meghallja, és megérti mit cselekedett? * 5 Móz. 1, 16. 17. 19, 15.
52. Felelének és mondának néki: Nemde te is Galileus vagy-é? tudakozzál róla, és lásd meg, hogy * Galileából Próféta nem támadott. * rész 1, 47.
53. És kiki elméne a maga házához.

VIII. RÉSZ.

Krisztus a parázna asszonynak bűneit megbocsátja: bizonyságot tészen magáról és az Atyáról, és arról, ki legyen az Ábrahám fija és az igaz szabados.

Jézus pedig elméne az Olajfák hegyére.
2. És jó reggel viszontag a templomban jelen vala, és mind a sokaság méne ő hozzá, és ülvén tanítja vala őket.
3. Vivének pedig ő hozzá az Írástudók és a Farizeusok egy asszonyt, kit paráznaságban találtak vala; és mikor azt előállaták volna középben,
4. Mondának néki: Mester! Ez asszony találtatott szintén a cselekedeten, mikor paráználkodnék.
5. A törvényben pedig Mózes * megparancsolta nékünk, hogy az ilyenek kővel verettessenek agyon; te azért mit mondasz? * 3 Móz. 20, 10. 5 Móz. 22, 22—24.
6. Ezt pedig mondják vala kísértvén őtet, hogy őtet vádolhatnák. Jézus pedig aláhajolván, az ujjával ír vala a földön.
7. Mikor pedig szorgalmaztatnák a kérdéssel, felegyenesedék, és monda nékik: A ki ti közűletek bűn nélkűl való, az vessen először követ ő reá.
8. És viszontag lehajolván, a földön ír vala.
9. Mikor pedig *ezeket* hallották volna, mivelhogy lelkiesméretek vádolja vala őket, egymás után kimenének egyenként, elkezdvén a vénektől mind az utolsóig, és csak egyedűl Jézus marada, és az asszony középben állván.
10. Mikor pedig Jézus felegyenesítette volna magát, és senkit nem látna az asszonynál egyebet, monda néki: Asszony, hol vagynak azok a te vádolóid? senki nem kárhoztat-é téged?
11. És az monda: Senki nem, Uram. Monda pedig néki Jézus: Én is nem kárhoztatlak * téged: eredj el, és többé ne vétkezzél. * rész 3, 17. Zsolt. 130, 3. 4.
12. Ismét szóla azért Jézus nékik, mondván: Én vagyok e világnak ama Világossága: * a ki követ engem, nem jár a setétben, hanem életnek világa lészen annak. * rész 1, 1. 4. 9.
13. A Farizeusok azért mondának néki: Te tészesz magad felől * bizonyságot, a te bizonyságtételed nem igaz! * rész 12, 28—30. 5, 33. Máté 3, 17.
14. Felele Jézus és monda nékik: Ha én magam tészek is magam felől bizonyságot, az én bizonyságtételem igaz: mert tudom honnét jöttem, és hová megyek; ti pedig nem tudjátok honnét jöttem, és hová megyek.
15. Ti test szerint ítéltek, én senkit nem ítélek.
16. Hogyha ítélek is én, az én ítéletem igaz: mert én egyedűl nem vagyok, * hanem én és az Atya, a ki elküldött engem. * rész 16, 32.
17. A ti törvénytekben is pedig meg vagyon írva, hogy két embernek bizonyságtétele * erős. * 5 Móz. 17, 6.
18. Én vagyok a ki bizonyságot tészek magam felől, és bizonyságot tészen én felőlem, a ki elbocsátott * engem, az Atya. * vers 16. Máté 3, 17.
19. Mondának vala azért néki: Hol vagyon az a te Atyád? Felele Jézus: Sem engemet nem esmértek, sem az én Atyámat; ha engemet esmérnétek, az én Atyámat is esmérnétek.
20. E beszédeket mondá Jézus a kincstartó helyen, tanítván a templomban, és senki nem fogá meg őtet: mert még el nem jött vala amaz ő * órája. * rész 7, 30
21. Monda azért ismét nékik Jézus: Én elmegyek, és kerestek engemet, * és a ti bűneitekben meghaltok; a hová én megyek, *ti oda* nem jöhettek.
* rész 7, 34. 13, 33.
22. Mondának azért a Zsidók: Nemde megöli-é magát, hogy ezt mondja: A hová én megyek, ti *oda* nem jöhettek?
23. Akkor monda nékik: Ti innét alól valók vagytok, én onnét felűl * való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem vagyok e világból való. * rész 3, 13.
24. Azért mondám néktek, hogy meghaltok a ti bűneitekben. Mert ha nem hiszitek hogy én vagyok, * meghaltok a ti bűneitekben. * rész 3, 18.

25. Mondának azért néki: Te ki vagy? Akkor monda nékik Jézus: *Az vagyok,* a minek eleitől fogva * mondottam néktek *magamat.* * rész 10, 36. Máté 11, 27.

26. Sokak volnának, a melyeket ti felőletek kellene szólnom és megítélnem; de a ki engemet elbocsátott igaz az, és a melyeket én ő tőle hallottam, * azokat szólom e világnak. * rész 1, 18.

27. És nem vevék eszekbe, hogy ő az Atyáról szólna nékik.

28. Monda azért nékik Jézus: Mikor felmagasztaljátok az embernek Fiját, akkor megesméritek hogy én * vagyok, és én magamtól semmit nem cselekeszem, hanem a mint tanított engem az Atya, azokat szólom.
* Máté 27, 50—54. Luk. 23, 48.

29. Mert a ki engem elbocsátott, én velem vagyon, * nem hagyott egyedűl engem az Atya: mert én mindenkor azokat cselekeszem, a melyek néki kedvesek. * vers 16.

30. És mikor ezeket mondaná, * sokan hivének ő benne. * rész 7, 31.

31. Mond vala azért Jézus azoknak a Zsidóknak, a kik hittek vala néki: Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizony én tanítványim lésztek.

32. És megesméritek az igazságot, és az igazság szabadosokká tészen titeket.

33. Felelének néki: Ábrahám magva vagyunk, és soha senkinek nem szolgáltunk, mimódon mondod te: Ti szabadosok lésztek?

34. Felele nékik Jézus: Bizony bizony mondom néktek: Valaki bűnt cselekeszik, szolgája * a bűnnek.
* 2 Pét. 2, 19. 1 Ján. 3, 8. 9.

35. A szolga pedig nem marad mind örökké a házban; a fiú örökké *ott* marad.

36. Azért ha a Fiú megszabadít titeket, bizonynyal szabadosok lésztek.

37. Tudom hogy Ábrahám magva vagytok; de engemet meg * akartok ölni: mert az én beszédemnek nincsen helye nálatok. * vers 59.

38. Én azt szólom, a mit az én Atyámnál láttam, ti is azt cselekészitek, a mit láttatok a ti atyátoknál.

39. Felelének és mondának néki: A mi atyánk Ábrahám. Monda nékik Jézus: Ha Ábrahám fijai volnátok, az Ábrahám cselekedetit * cselekednétek.
* vers 56.

40. Most pedig igyekeztek engemet megölni, * oly embert, ki igazságot szóltam néktek, melyet hallottam Istentől: Ábrahám ezt nem mívelte. * vers 59.

41. Ti a ti atyátoknak * cselekedeteit cselekeszitek. Mondának azért néki: Mi paráznaságból nem nemzettünk: egy Atyánk vagyon, *tudniillik* az Isten.
* vers 4.

42. Monda azért nékik Jézus: Ha az Isten volna néktek atyátok, szeretnétek engemet: mert én az Istentől származtam és jöttem: mert én magamtól nem jöttem, hanem ő küldött engemet.

43. Miért nem esméritek az én szólásomat? Mert nem hallhatjátok az én beszédemet.

44. Ti az ördög atyától * valók vagytok, és a ti atyátoknak kívánságit akarjátok † teljesíteni. Az eleitől fogva ember öldöklő volt, és az †† igazságban nem állott meg: mert nincsen ő benne igazság. Valamennyiszer hazugságot szól, az ő magájéból szól: mert hazug ő, és hazugságnak attya. * rész 5, 18.
† 1 Ján. 3, 8. 10. 15. †† Júd. vers 6.

45. *Ti* pedig, mivelhogy én igazságot szólok, nem hisztek nékem.

46. Kicsoda győzhetne meg engemet ti közűletek a * bűnről? ha igazságot szólok, miért nem hisztek nékem?
* Zsid. 7, 26. 1 Pét. 2, 22.

47. A ki Istentől vagyon, hallgatja az Isten * beszédét; azért nem hallgatjátok ti; mert Istentől nem vagytok.
* 1 Ján. 4, 6.

48. Felelének azért a Zsidók és mondának néki: Nem igazán mondjuk-é mi, hogy Samaritánus vagy te, és ördög vagyon benned?

49. Felele Jézus: Én bennem ördög nincsen, de tisztelem az én Atyámat, és ti bosszúsággal illettek engemet.

50. Én pedig nem keresem az én dicsőségemet; vagyon ki keresse és megítélje.

51. Bizony bizony mondom néktek: Valaki az én beszédemet megtartándja, soha * halált nem lát. * rész 11, 25.

52. Mondának azért néki a Zsidók: Most veszszük eszünkbe, hogy ördög vagyon * benned. Ábrahám meghólt, a Próféták is *meghóltak;* te pedig *ezt* mondod: A ki az én beszédemet megtartja, a halált soha meg nem kóstolja.
* rész 7, 20.

53. Nagyobb vagy-é te a mi atyánknál Ábrahámnál, ki meghólt? A Próféták is meghóltak; kicsodának állítod te magadat?

54. Felele Jézus: Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi; az én

Atyám az, * a ki engemet megdicsőít, a kit mondotok ti Istenteknek.
* rész 12, 28.
55. Noha nem esméritek őtet, én pedig esmérem őtet; és ha azt mondándom hogy nem esmérem őtet, hasonlatos hazug lészek hozzátok; de őtet esmérem és az ő beszédét megtartom.
56. Ábrahám a ti atyátok nagy kívánsággal kívánta látni ezt az én napomat, látta is, és örvendezett.
57. Mondának azért néki a Zsidók: Ötven esztendőd nincsen még, és Ábrahámot láttad?
58. Monda nékik Jézus: Bizony bizony mondom néktek: Minekelőtte Ábrahám volna, én * vagyok. * rész 1, 1—3.
59. Ragadozának azért * köveket, hogy ő reá hajigálnák: Jézus pedig elrejté magát, és kiméne a templomból, általmenvén † ő köztök: és ilyen módon elméne. * rész 10, 31. † Luk. 4, 30.

IX. RÉSZ.

A vakon született, de a Krisztustól meggyógyíttatott embernek históriája.

És elmenvén láta egy embert, ki születésétől fogva vak vala.
2. És megkérdék őtet az ő tanítványai, mondván: Mester! melyik vétkezett, ez-é, vagy ennek szülei, hogy ez vakon születtetnék?
3. Felele Jézus: Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei, hanem *szükség volt*, hogy az Isten dolgai megjelentessenek ebben.
4. Szükség nékem annak * cselekedetit cselekednem, a ki engemet elbocsátott, míg nappal vagyon; eljő az éjszaka, melyen senki nem cselekedhetik.
* rész 1. 4. 9.
5. Míg e világon lejéndek, e világnak Világossága * vagyok.
* Márk 1, 38. Ésa. 61, 1. 2. 35, 5. 6.
6. Ezt mikor mondotta volna, a földre pöke, és az ő nyálából sárt csinála, és a sárt annak a vaknak szemeire kené.
7. És monda néki: Menj el, mosdjál meg a Siloám halastóban, (mely annyit tészen, ha megmagyarázod, mint: Elküldetett.) Elméne azért, és megmosdék, és megtére látva.
8. A szomszédok azért, és a kik az előtt látták vala azt, hogy vak volna, mondának vala: Nemde nem ez vala-é, a ki ülvén koldúl vala?
9. Némelyek *ezt* mondják vala: Ez az. némelyek pedig: Hasonlatos *úgymond* ahoz. Az pedig ezt mondja vala: Én vagyok az.
10. Mondának azért néki: Mimódon nyilatkozának meg a te szemeid?
11. Felele az és monda: Egy ember, a ki Jézusnak mondatik, sárt csinála és az én szemeimet azzal megkené, és monda nékem: Menj el a Siloám halastóra és mosdjál meg. És minekutánna elmentem volna, és megmosdottam volna, az én szemem világa megjöve.
12. Mondának azért néki: Hol vagyon az? *És* monda: Nem tudom.
13. Vivék őtet a Farizeusokhoz, azt a ki az előtt vak vala.
14. Vala pedig Szombat, mikor Jézus a sárt csinálta vala, és a vaknak szemeit megnyitotta vala.
15. Ismét azért megkérdék őtet a Farizeusok is, mimódon nyíltak volna meg az ő szemei? És az monda nékik: Sárt kent az én szemeimre, és megmosdám, és látok.
16. Némelyek azért a Farizeusok közűl mondnak vala: Ez ember nincsen Istentől; mert nem tartja meg a Szombatot. Némelyek ezt mondják vala: Mimódon tehet bűnös * ember ilyen jeleket? És hasonlás vala ő köztök.
* vers 33.
17. Ismét mondának a vaknak: Te mit mondasz a felől, hogy megnyitotta a te szemeidet? És az monda: Próféta * az.
* rész 7, 31.
18. Nem hivék azért a Zsidók az ember felől, hogy vak volt volna, és szemei megnyiltak volna: mígnem hívák annak szüléit, annak a kinek szemei megnyiltak vala.
19. És megkérdék őket, mondván: Ez-é a ti fiatok, kiről ti azt mondjátok, hogy vakon született volt? mimódon lát azért most?
20. Felelének nékik annak szülei és mondának: Tudjuk hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született.
21. De mimódon lát most, nem tudjuk; vagy kicsoda nyitotta meg az ő szemeit, mi nem tudjuk: ideje vagyon hozzá, magát kérdjétek meg, ő maga szól maga felől.
22. Ezeket mondák annak szülei, mivelhogy félnek vala a Zsidóktól: mert immár elvégezték vala a Zsidók, hogy valaki Krisztusnak vallaná Jézust, a Gyülekezetből * kirekesztetnék.
* vers 34. rész 7, 13.
23. Azért mondák annak szülei: Elég ideje vagyon, magát kérdjétek meg.
24. Másodszor is szólíták azért az embert, a ki vak volt, és mondának néki:

Adj dicsőséget az Istennek; mi tudjuk, hogy ez az ember * bűnös. * rész 8, 52.

25. Felele azért az, és monda: Azt én nem tudom ha bűnös-é; ez egyet tudom, hogy vak voltam, és most látok.

26. Mondának pedig néki ismét: Mit cselekedék veled? mimódon nyitá meg a te szemeidet?

27. Felele nékik: Immár megmondottam néktek, s nem hallátok! miért akarjátok ismét hallani? nemde ő tanítványai akartok-é ti is lenni?

28. Megszidalmazák azért azt, és mondának: Te légy ő tanítványa: mi pedig Mózes tanítványai vagyunk.

29. Mi tudjuk hogy Isten szólott Mózesnek; ez pedig honnét * legyen, nem tudjuk. * rész 8, 14.

30. Felele az ember és monda nékik: Bizony csuda ez, hogy nem tudjátok honnét legyen, holott az * én szemeimet megnyitotta. * Luk. 7, 20—23. Ésa. 35, 4. 5.

31. Tudjuk pedig, hogy az Isten a bűnösöket meg nem * hallgatja: de a ki az Istent tiszteli, és annak akaratját cselekeszi, azt hallgatja meg. * Péld. 15, 29. 28, 9.

32. Öröktől fogva nem hallatott, hogy valaki vakon született embernek szemeit megnyitotta volna.

33. Ha Istentől nem volna * ez, semmi *ilyet* nem cselekedhetnék.* rész 3, 2. 7, 17.

34. Felelének és mondának néki: Te mindenestől bűnben születtél, és te tanítasz-é minket? És kiveték őtet * a *Gyülekezetből.* * vers 22.

35. Meghallá Jézus hogy azt kivetették volna; és mikor megtalálta volna őtet, monda néki: Te hissz-é az Istennek Fijában?

36. Felele az, és monda: Uram, kicsoda az, hogy hidjek ő benne?

37. Monda pedig * néki Jézus: Láttad is őtet, és a ki veled szól, † az az. * vers 14. † rész 4, 26.

38. És az monda: Hiszek, Uram! És imádá őtet.

39. És monda Jézus: Hogy ítéletet tegyek azért jöttem én e világra, hogy a kik nem látnak, * lássanak: és a kik látnak, vakok † legyenek. * Ésa. 42, 19. 20. † vers 36—38.

40. Meghallák * azért ezeket a Farizeusok közűl némelyek, kik vele valának, és mondának néki: Nemde mi is vakok vagyunk-é? * vers 30.

41. Monda nékik Jézus: Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök; de mivelhogy ezt mondjátok: Látunk, azért a ti bűnötök megmarad.

X. RÉSZ.

Krisztus a Farizeusokat béreseknek, magát pedig jó pásztornak lenni megbizonyítja: mely miatt hasonlás indúl közöttök, és ő hozzá köveket kapdosnak és meg akarják fogni: de kezekből kimenekedik.

Bizony bizony mondom néktek: A ki a juhoknak aklokba nem az ajtón megyen bé, hanem másunnét hág bé, lopó és tolvaj az.

2. A ki pedig az ajtón megyen bé, a juhoknak pásztora az.

3. Ennek megnyitja *az ajtót* az ajtónálló, és a juhok annak szavát hallják, és az ő juhait neveken * nevezi, és azokat kiviszi. * Luk. 19, 4. 5.

4. És mikor kibocsátja az ő juhait, előttök megyen; és a juhok őtet követik; mert az ő szavát esmérik.

5. Idegen *pásztort* pedig nem követnek, hanem elfutnak attól: mert nem esmérik az idegeneknek szavokat.

6. E példabeszédet mondá nékik Jézus; azok pedig nem érték micsoda volna, a mit nékik szóla.

7. Jézus azért ismét monda nékik: Bizony bizony mondom néktek: Én vagyok a juhoknak amaz ajtajok.

8. Valakik én * előttem jöttek, lopók és tolvajok; de nem hallgatták azokat a juhok. * Jer. 23, 2.

9. Én vagyok amaz ajtó; én általam valaki bémenénd, megtartatik; és bémegyen s kimegyen, és jó fűre találkozik.

10. A lopó nem egyébért jő, hanem hogy ellopja, megölje, és elveszesse *a juhokat;* én azért jöttem hogy életek legyen, és bővölködjenek.

11. Én vagyok ama jó * pásztor; a jó pásztor az ő életét † adja a juhokért. * Ésa. 40, 10. Ezék. 43, 23. † 1 Ján. 3, 16.

12. A béres pedig, és a ki nem pásztor, kinek nem tulajdonai a juhok, látván eljőni a farkast, elhagyja a juhokat * és elfut; a farkas pedig elragadozza és elosztja a juhokat. * Zak. 11, 17.

13. A béres pedig elfut: mert béres, és nincsen néki gondja a juhokra.

14. Én vagyok ama jó pásztor; és esmérem az én juhaimat, és * esmértetem én is azoktól. * vers 27. 28.

15. A mint esmér engem az Atya, én is esmérem az Atyát, és az én életemet adom a juhokért.

16. Más juhaim is * vagynak nékem, melyek nem ez akolból valók: azokat is

elő kell hoznom, és az én szómat hallgatják. És lészen egy akol, *és* egy pásztor. * Ésa. 49, 6. Luk. 2, 30—32. Eféz. 2, 12. 13.
17. Annakokáért szeret engemet az Atya; mert én az én életemet * letészem, hogy ismét felvegyem azt. * Ésa. 53, 12.
18. Senki nem veszi el én tőlem azt, hanem én *magam* tészem le azt * szabad akaratom szerint: vagyon hatalmam letenni azt, és vagyon hatalmam viszontag felvenni azt. E parancsolatot vettem az én Atyámtól. * Ésa. 53, 10.
19. Hasonlás támada azért ismét a Zsidók között e beszédekért.
20. Sokan pedig ő közűlök *ezt* mondják vala: Ördög vagyon * benne és bolondoskodik. Miért hallgatjátok őtet? * rész 5, 18. 7, 20.
21. Némelyek *ezt* mondják vala: E beszédek nem ördöngös beszédei: Valyon az ördög megnyithatja-é a vakok szemeit?
22. Lőn pedig Jérusálemben egyházi szenteletnek Innepe, és tél vala.
23. És jár vala Jézus a templomban, a Salamon tornáczában.
24. Körűlvevék azért őtet a Zsidók és mondának néki: Míg tartod kétségben a mi lelkünket? ha te vagy ama Krisztus, mond meg nékünk nyilván!
25. Felele nékik Jézus: Megmondottam néktek, és nem hiszitek; a cselekedetek, melyeket én * cselekeszem az én Atyámnak nevében, azok bizonyságot tésznek én rólam. * rész 5, 36. 9, 32. 33.
26. De ti nem hiszitek; mert nem vagytok az én juhaim közűl valók, a mint megmondottam * néktek. * rész 8, 42. 47.
27. Az én juhaim az én szómat * hallgatják, én is esmérem azokat, és engemet követnek. * vers 14.
28. És én örök életet adok * nékik, és soha el nem vesznek, † és senki ki nem ragadja azokat az én kezemből.
* rész 17, 2. 3. † Róm. 8, 34—39. 2 Tim. 2, 19.
29. Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, mindeneknél * nagyobb; és senki azokat ki nem ragadhatja az én Atyám kezéből. * rész 14, 28.
30. Én és az Atya egy * vagyunk. * rész 17, 22.
31. Ragadozának azért ismét köveket a Zsidók, hogy * megköveznék őtet. * rész 8, 59.
32. Felele nékik Jézus: Sok drága dolgokat mutattam néktek az én Atyámnak nevében; azok a dolgok közűl melyikért köveztek meg engem?
33. Felelének néki a Zsidók, mondván: A jó cselekedetért nem kövezünk meg téged, hanem a káromlásért; tudniillik: mert te ember lévén, Istenné * tészed magadat. * rész 5, 18. Máté 26, 63—65.
34. Felele nékik Jézus: Nemde nem meg vagyon-é írva a ti törvénytekben: Én mondám, Istenek * vagytok? * Zsolt. 82, 6.
35. Hogyha azért azokat mondotta Isteneknek, a kiknek Isten szólott, és az Írás meg nem hamisíttathatik;
36. *Én rólam* kit az Atya * megszentelt, és e világra elbocsátott, azt mondjátok-é ti: Káromlást szólasz, mivelhogy ezt mondám: Istennek Fija vagyok. * rész 6, 27.
37. Ha az én Atyám cselekedetit nem cselekeszem, ne hidjetek nékem.
38. Ha pedig *azokat* cselekeszem, * ha nékem nem akartok is hinni, hidjetek a cselekedeteknek, hogy megtudjátok és hidjétek, hogy az Atya én bennem *vagyon:* és én ő benne. * rész 14, 10. 11.
39. Ismét azért akarják vala őtet megfogni; de * kiméne az ő kezekből. * rész 8, 59. Luk. 4, 30.
40. És elméne viszontag a Jordánon túl a * helyre, a hol János keresztel vala először, és ott marada. * rész 1, 28. 3, 23.
41. Sokan mennek vala pedig ő hozzá, és *ezt* mondják vala: Jóllehet János semmi csudát nem tett; de valamelyeket e felől * mondott, igazak voltak. * rész 3, 30. 31. 34. Luk. 3, 16.
42. És sokan hivének ott ő benne.

XI. RÉSZ.

Krisztus a meghólt Lázárt feltámasztja: a Papok tanácskozásokban Kajafás nem tudva jövendöl a Krisztus haláláról.

Beteg vala pedig egy Lázár *nevű ember,* Bethániából, * Máriának és Márthának, annak nénnyének falujokból *való.* * vers 18. rész 12, 1. Luk. 10, 38. 39.
2. (Mária pedig az vala, ki megkente vala * az Urat kenettel, és megtörlötte vala az ő lábait hajával; kinek attyafia Lázár, beteg vala.) * rész 12, 1. 3. Máté 26, 7. Márk 14, 3.
3. Küldének azért *Lázár*nak nénnyei Jézushoz, mondván: Uram, ímé a kit szeretsz, * beteg! * vers 5. 11. 32. 36.
4. Jézus pedig mikor *ezt* hallotta volna, monda: E betegség nem halálos, hanem Isten dicsőségére *vagyon,* hogy az által dicsőíttessék * az Istennek Fija: * vers 45. rész 10, 38.
5. Szereti vala pedig Jézus Márthát, és annak nénnyét, és Lázárt.
6. Mikor meghallotta volna azért, hogy

Lázár beteg, akkor noha két nap maradа *ott* a helyben, a hol vala.

7. De azután *ezt* mondá a tanítványoknak: Menjünk el Júdeába ismét.

8. Mondának néki a tanítványok: Mester! most is meg akarnak vala téged kövezni * a Zsidók, és ismét oda mégy-é? * rész 8, 59. 10, 31. 39.

9. Felele Jézus: Nemde nem tizenkét órája vagyon-é a napnak? A ki nappal jár, nem ütközik meg: mert e világnak világosságát látja.

10. A ki pedig éjjel jár, megütközik: mert nincsen annak világossága.

11. Ezeket mondá; és azután monda nékik: Lázár a mi barátunk * aluszik; de elmegyek hogy felköltsem őtet.* Máté 9, 24.

12. Mondának azért az ő tanítványai: Uram! ha aluszik, meggyógyúl.

13. Ezt mondotta vala pedig Jézus annak haláláról: de a tanítványok azt állíták, hogy ő álomnak aluvásáról szólna.

14. Akkor azért monda nékik Jézus nyilván: Lázár meghalt.

15. És örülök *azon* ti érettetek (hogy hidjetek) hogy én ott nem voltam. De menjünk el ő hozzá.

16. Monda azért Tamás, ki Kettősnek mondatik, az ő tanítványtársainak: Menjünk el mi is, hogy vele * együtt haljunk meg. * vers 8.

17. Elméne azért Jézus, és *úgy* találá Lázárt, hogy immár négy nap feküdt volna a koporsóban.

18. (Vala pedig Bethánia Jérusálem mellett úgymint tizenöt futamatnyi *föld.)*

19. És sokan a Zsidók közűl kimentek vala Márthához és Máriához, hogy őket vígasztalnák az ő attyokfia felől.

20. Mártha azért mikor hallotta volna, hogy Jézus jőne, eleibe méne: Mária pedig otthon ül vala.

21. Monda azért Mártha Jézusnak: Uram! ha itt voltál volna, az én atyámfia nem holt volna meg.

22. De most is tudom, hogy valamit kérsz az Istentől, megadja néked.

23. Monda néki Jézus: Feltámad a te atyádfia.

24. Monda néki Mártha: Tudom hogy feltámad a feltámadáskor * az utolsó napon. * Dán. 12, 2. Jób 19, 25.

25. Monda néki Jézus: Én vagyok a feltámadás és az élet, a ki én bennem hiszen, * ha meghal is él. * rész 3, 16.

26. És valaki él és hiszen én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-é ezt?

27. Monda néki: Igen is Uram! én hiszem, hogy te vagy ama * Krisztus az Istennek Fija, ki e világra † jövendő vala. * rész 4, 42. 6, 69. † Mik. 5, 2. Mal. 3, 1.

28. És mikor ezeket mondotta volna, elméne, és titkon szólítá az ő nénnyét, Máriát, mondván: A Mester jelen vagyon és téged hív!

29. Az mihelyt ezt hallá, felkele hamar, és ő hozzá méne.

30. (Még pedig bé nem ment vala Jézus a faluba; hanem a helyen vala, a hol Mártha ő eleibe ment vala.)

31. A Zsidók azért, a kik ő vele otthon valának, és őtet * vígasztalják vala, mikor látták volna, hogy Mária hamar felkölt volna, és kiment volna, kimenének ő utánna, ezt mondván: A koporsóhoz megyen, hogy ott sírjon. * vers 19.

32. Mária azért mikor oda jutott volna, a hol Jézus vala, látván őtet, leborúla az ő lábainál, mondván néki: Uram, ha itt voltál volna, nem holt volna meg az én atyámfia!

33. Jézus azért mikor látta volna, hogy Mária sírna, és a Zsidók is, kik ő vele együtt jöttek vala, sírnának, megbuzdula lelkében, és magában megháborodék.

34. *És* monda: Hol helyheztettétek őtet? És mondának néki: Uram, jere és lásd meg!

35. És Jézus könnyez * vala. * vers 11.

36. Mondának azért a Zsidók: Ímé mely igen szereti vala őtet.

37. Némelyek pedig ő közűlök mondának: Nem mívelhette volna-é ez, ki a vaknak szemeit * megnyitotta, hogy ez is meg ne halna? * rész 9, 6. 7.

38. Jézus azért ismét megháborodván magában, méne a koporsóhoz. Vala pedig az *kőből* vágott koporsó, és követ tettek vala felűl reá.

39. Monda Jézus: Vegyétek fel a követ. Monda néki Mártha, annak nénnye, a ki meghalt vala: Uram! immár szagos: mert negyednapi.

40. Monda néki Jézus: Nem megmondám-é néked, hogy ha hiszsz, * meglátod az Istennek dicsőségét? * vers 23.

41. Felvevék azért a követ *a helyről,* a hol a meghalt helyheztetett vala: Jézus pedig felemelvén * az ő szemeit, monda: Atyám, hálákat adok néked, hogy engem meghallgattál. * Márk 7, 34.

42. Én pedig tudtam, hogy te mindenkor meghallgatsz engemet, de a körűlálló népért mondám *ezt* hogy hidjék, hogy én te tőled bocsáttattam.

43. És mikor ezeket mondotta volna, kiálta nagy szóval: Lázár jöjj ki!

44. Akkor a ki meghólt vala, feltámada, kezei és lábai kötőkkel kötözve lévén, az ő orczája pedig keszkenővel bétakartatott vala. *És* monda nékik Jézus: Oldozzátok meg őtet, és bocsássátok el.

45. Sokan azért a Zsidók közűl, kik Máriához mentek vala, és látták vala a melyeket Jézus cselekedett vala, hivének ő benne.

46. Némelyek pedig közűlök elmenének a Farizeusokhoz, és megbeszélék nékik, a melyeket Jézus cselekedett vala.

47. A Papifejedelmek azért és a Farizeusok egybegyűlének, és mondának: Mit tegyünk: mert ez ember * sok jeleket tészen. *rész 7, 31. Luk. 22, 2. Csel. 4, 16. 17.

48. Ha e képen hagyjuk őtet, mindnyájan hisznek néki: és eljőnek a Rómaiak, és eltörlik mind e mi helyünket, mind a népet.

49. Egy pedig ő közűlök * Kajafás, ki abban az esztendőben Főpap vala, monda nékik: Ti semmit nem tudtok. *rész 18, 13. 14.

50. Meg nem gondoljátok, hogy jobb nékünk, hogy egy ember meghaljon a népért, és az egész nép el ne veszszen.

51. Ezt pedig magától nem mondá: hanem mivelhogy abban az esztendőben Főpap vala, jövendőt monda, hogy Jézus a népért meghalna.

52. Nem csak azért a népért, hanem hogy az Istennek elszéledett * fijait is egybegyüjtené. *rész 10, 16. Ezék. 37, 21—25.

53. Az naptól fogva azért egyenlőképen tanácskoznak vala, hogy megölnék őtet.

54. Jézus azért többé nem jár vala nyilván a Zsidók között; hanem elméne onnét a puszta mellett való tartományba, a városba, mely mondatik Efraimnak, és ott lakék az ő tanítványival.

55. Közel vala pedig a Zsidóknak Húsvétjok, és sokan felmenének Jérusálembe abból a tartományból * Húsvét előtt, hogy megtisztulnának. *4 Móz. 9, 6. 3 Móz. 15, 1—31.

56. Keresik vala azért Jézust, és egymással beszélnek vala a templomban állván: Mi tetszik *úgymond* néktek? hogy nem jőne-é fel az innepre?

57. A Papifejedelmek pedig és a Farizeusok megparancsolák vala, hogy ha valaki tudná hol volna, megmondaná, hogy őtet megfognák.

XII. RÉSZ.

A Krisztus Máriától megkenetik: Jérusálembe szamáron sokaság örvendezésével bémegyen: szomorkodik: mennyből hozzá szózat jő.

Jézus azért Húsvét előtt hat nappal méne Bethániába * a hol *lakik* vala az a Lázár, a ki meghólt vala, kit feltámasztott vala a halálból. *rész 11, 18. 44. Máté 26, 6.

2. Szerzének azért ott * néki vacsorát, és Mártha szolgál vala: Lázár pedig egy vala azok közűl, kik ő vele együtt leűltek vala. *Máté 26, 6. 7.

3. Mária * azért vévén egy font igaz nárdusból csinált drága kenetet, megkené Jézusnak lábait, és megtörlé lábait az ő hajával: a ház pedig megtelék a kenetnek illatjával. *rész 11, 2.

4. Monda azért egy az ő tanítványai közűl, Iskáriótes Júdás, Simonnak *fija*, a ki őtet el akarja vala árulni:

5. Miért nem adták el e kenetet háromszáz pénzen, és *miért nem* adták a szegényeknek?

6. Ezt pedig mondá, nem hogy néki a szegényekre gondja volna; hanem mivelhogy lopó vala, és az * erszény nála vala, és a mit abba adnak vala, azt hordozza vala. *rész 13, 29.

7. Monda azért Jézus: Hagyj békét néki: az én * temetésemnek idejére tartotta ő ezt. *Márk 14, 8.

8. Mert szegények mindenkor * vagynak veletek: én pedig nem † mindenkor vagyok. *5 Móz. 15, 11. Máté 26, 11. †Csel. 1, 9.

9. A Zsidók közűl azért sokan megtudták, hogy Jézus ott volna; és *oda* menének nem csak Jézusért, hanem hogy Lázárt is látnák, kit feltámasztott * vala a halálból. *rész 11, 43. 44.

10. Reá tanácskoztak vala pedig a Papifejedelmek, hogy Lázárt is megölnék;

11 Mert sokan a Zsidók közűl ő érette elmennek vala, és hisznek vala Jézusba.

12 Másodnapon a nagy sokaság, mely az Innepre jött vala, mikor hallották volna, hogy Jézus Jérusálembe jőne:

13. Vőnek * pálmaágakat, és eleibe menének, és kiáltnak vala: † Hosánna! Áldott az Izráelnek ama Királya, ki jött az Úrnak nevében! *Máté 21, 8. 9. †Zsolt. 118, 26.

14. Találván pedig Jézus egy szamárt, arra felűle, a mint meg vagyon írva:

15. Ne félj Sionnak leánya: * Ímé ama te Királyod jő, ülvén a szamár vemhéjének hátán. *Zak. 9, 9. Máté 21, 5.

16. Ezeket pedig az ő tanítványai nem érték először; hanem mikor megdicsőíttetett volna Jézus, akkor emlékezének meg, hogy ezek megírattattak ő felőle, és hogy ezeket mívelték ő vele.
17. Bizonyságot tészen vala pedig a sokaság, mely ő vele vala, arról, hogy Lázárt a koporsóból hívta volna ki, és azt feltámasztotta volna a halálból.
18. Azért is méne a sokaság ő eleibe; mert hallja vala, hogy ezt a csudát tette volna.
19. A Farizeusok azért mondának magokban: Látjátok-é, hogy ti semmit nem használtok? Ímé, mind e világ követi őtet.
20. Valának pedig némelyek Görögök azok között, a kik szoktak vala felmenni, hogy imádkoznának az Innepen.
21. Ezek azért menének Filephez, ki Bethsaidából, Galileának *városából* való *vala,* és kérék őtet, mondván: Uram, Jézust * akarnának látni!
* Luk 19, 3.
22. Elméne Filep és megmondá Andrásnak, András és Filep együtt megmondák Jézusnak.
23. Jézus pedig felele nékik, mondván: Eljött amaz óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fija.
24. Bizony bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag meg nem rothadánd, csak maga marad; ha pedig megrothadánd, sok gyümölcsöt terem.
25. A ki az ő lelkét szereti, * elveszti azt; és a ki az ő lelkét gyűlöli e világon, az örök életre megtartja azt.
* Máté 10, 39.
26. A ki nékem szolgál, engem kövessen; és a hol én lejéndek, * ott lészen az én szolgám is; és a ki nékem szolgál, megtiszteli azt az Atya.
* rész 17, 24. 1 Thess. 4, 14—17.
27. Most az én lelkem * megháborodott; és mit mondjak? Atyám, tarts meg engem ez órától! de azért jöttem ez órára. * Máté 26, 38. 39. Márk 14, 34—36.
28. Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet Szózat jöve azért az égből, *ezt mondván:* Megdicsőítettelek, * és ismét megdicsőítlek. * Máté 3, 17. 16, 2. 5. Csel. 2, 24.
29. A sokaság azért, mely *ott* áll vala és hallotta vala, *ezt* mondja vala, hogy mennydörgés lőn: némelyek ezt mondják vala: Angyal szóla néki.
30. Felele Jézus és monda: Nem én érettem lőn e szó, hanem ti * érettetek.
* rész 11, 42.
31. Most jelen vagyon e világnak kárhoztatása: most rekesztetik ki e világnak ama * Fejedelme. * Kol. 2, 15.
32. És én mikor felemeltetem * e földről, mindeneket én hozzám vonszok.
* rész 3, 14. Zsolt. 110, 3. Ésa. 53, 10—12.
33. (Ezt pedig mondja vala, jelentvén azt, micsoda halállal halna meg jövendőben.)
34. Felele néki a sokaság: Mi hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus mind örökké * megmarad, mimódon mondod tehát te, hogy az ember Fijának fel kell emeltetni? kicsoda ez az embernek Fija?
* Zsolt. 72, 17. Ésa. 9, 6. 7.
35. Monda azért nékik Jézus: Még egy kevés ideig * világosság vagyon veletek; járjatok míg világosságtok vagyon, hogy a setétség titeket el ne foglaljon: mert a ki setétben jár, nem tudja hová megyen. * rész 1, 1. 9. Luk. 13, 32.
36. Míg világosságtok vagyon, hidjetek a világosságban, * hogy a világosságnak fijai legyetek. Ezeket szólá Jézus; és mikor elment volna, elrejté magát tőlök. * rész 1, 12.
37. Mikor pedig ennyi jeleket tett volna ő előttök, nem hisznek * vala ő benne. * rész 1, 11.
38. Hogy az Ésaiás Prófétának beszéde bételnék, a melyet mondott: Uram! kicsoda hitt a mi * beszédünknek, és az Úrnak karja kinek jelent meg?
* Ésa. 53, 1.
39. Annakokáért nem hihetnek vala: mert ismét ezt mondotta Ésaiás:
40. Megvakítá az * ő szemeiket, és megkeményíté az ő szíveket, hogy ne lássanak szemeikkel, ne értsenek szívekkel, és megtérjenek, és meggyógyítsam őket. * Máté 13, 14. 15.
41. Ezeket mondá Ésaiás mikor látá az ő dicsőségét, és szóla ő felőle.
42. Mindazáltal a Főemberek közűl is sokan hivének ő benne, de a Farizeusoktól való féltekben * nem vallják vala, hogy a Gyülekezetből ki ne vettetnének. * rész 9, 22.
43. Mert inkább szerették az emberek dicsőségét, * hogynem az Isten dicsőségét. * rész 5, 44.
44. Jézus pedig kiálta és monda: A ki hiszen én bennem, nem én bennem hiszen, hanem abban, a ki engemet elbocsátott.
45. És a ki engemet lát, * azt látja, a ki engemet elbocsátott. * rész 14, 9. 10
46. Én világosságúl jöttem * e világra, hogy senki ne maradjon a setétségben, a ki én bennem hiszen. * rész 1, 4. 9.

47. És a ki hallándja az én beszédemet, és nem hiszen, én nem kárhoztatom azt: mert nem jöttem hogy kárhoztassam * e világot, hanem hogy megtartsam e világot. *rész 3, 17.

48. A ki megvet engemet, és nem vészi az én * beszédimet, vagyon ki kárhoztassa azt: a beszéd, melyet én szóltam: az ítéli meg azt amaz utolsó napon. * rész 3, 18. 15, 22. Márk 16, 16.

49. Mert én magamtól nem szóltam, hanem a ki elbocsátott engem, az Atya, ő megparancsolta * nékem mit szóljak, és mit mondjak. *rész 5, 19. 15, 10.

50. És tudom, hogy az ő parancsolatja örök élet. A melyeket azért én szólok, a mint az Atya mondta nékem, úgy szólom.

XIII. RÉSZ.

Krisztus tanítványinak lábaikat mossa: árulóját kimutatja: Inti tanitványit atyafiui szeretetre: Péternek a megtagadásban való esetét megjövendöli.

A Húsvétnak pedig innepe * előtt, tudván Jézus, hogy amaz † ő órája eljött volna, hogy e világból az Atyához menne, mivelhogy szerette volna az övéit, a kik e világon valának, mind végig szerette azokat. * 4 Móz. 9, 2. 3. † Luk. 18, 31—34.

2. És a vacsora után, * (mikor immár az ördög Júdás Iskáriótesnek, Simon *fijának* szívébe béötlött volna, hogy elárulná őtet). * Luk. 22, 11—15.

3. Tudván azt Jézus, hogy az Atya mindeneket * néki hatalmába adott volna, és hogy ő az Istentől jött volna, és az Istenhez menne. * Máté 11, 27.

4. Felkele a vacsora után, és letevé az ő felsőruháját; és egy kendőt vévén, körülköté magát.

5. Azután vizet tölte a medenczébe, és kezdé mosni a tanítványoknak lábaikat, és megtörleni a kendővel, melylyel magát körülkötötte vala.

6. Méne azért Simon Péterhez, ki monda néki: Uram! te mosod-é meg az én lábaimat?

7. Felele Jézus és monda néki: A mit én cselekeszem, most te *azt* nem tudod, ezután pedig megtudod.

8. Monda néki Péter: Az én lábaimat soha meg nem mosod! Felele néki Jézus: Ha meg nem moslak téged, nem lészen néked hozzám semmi közöd.

9. Monda néki Simon Péter: Uram, nem csak * lábaimat, hanem még kezeimet és fejemet is! * Zsolt. 51, 3. 4.

10. Monda néki Jézus: A ki megferedett, nem szükség, hanem csak hogy lábait mossa meg; mert mindenestől tiszta; ti is tiszták * vagytok, de nem mindnyájan. * rész 15, 3.

11. Mert tudja vala azt, a ki * őtet elárulná; azért monda: Nem vagytok mindnyájan tiszták. * vers 2. Máté 24, 21—25.

12. Minekutánna azért megmosta volna azoknak lábaikat, és az ő felsőruháját magára vette volna, ismét leüle és monda nékik: Értitek-é mit mívelek veletek?

13. Ti engemet *így* hívtok: * Mester, és † Uram! és igazán mondjátok: mert az vagyok: * Máté 23, 8—10. † 1 Kor. 8, 6.

14. Annakokáért ha én * megmostam a ti lábaitokat, Úr és Mester lévén, néktek is meg kell mosnotok egymás lábait; * Luk. 22, 27.

15. Mert példát adtam néktek, hogy a mint én cselekedtem veletek, *azonképen* cselekedjetek ti is.

16. Bizony bizony mondom néktek: A szolga nem * nagyobb az ő Uránál, sem a követ nem nagyobb annál, a ki azt elküldötte. * Máté 10, 24. rész 15, 20.

17. Ha ezeket tudjátok, boldogok lésztek ha * cselekeszitek azokat. * Máté 7, 21.

18. Nem mindenitekről szólok; én tudom kiket választottam; de szükség hogy bételjék az Írás: A ki én velem kenyeret * evett, az ő sarkát felemelte ellenem. * Zsolt. 41, 10.

19. Immár most megmondom néktek, minekelőtte meglenne, hogy mikor meglészen, hidjétek, hogy én vagyok a *Messiás.*

20. Bizony bizony mondom néktek: Mikor valakit elküldök, valaki *azt* béfogadja, * engem fogad bé: a ki pedig engem béfogad, azt fogadja bé, a ki engem elküldött. * Máté 10, 40. Luk. 9, 48.

21. Mikor ezeket mondotta volna Jézus, megháborodék lelkében, és bizonyságot tőn, és monda: Bizony bizony mondom néktek, hogy egy * ti közületek engem elárul. * Máté 26, 21. 25.

22. A tanítványok azért néznek vala egymásra, kételkedvén kiről szólna.

23. Vala pedig egy az ő tanítványai közűl, ki a Jézus kebelében * nyugoszik vala, az a kit Jézus szeret vala. * rész 21, 20—24.

24. Inte azért ennek Simon Péter *hogy* megkérdené, ki volna az, a kiről szólna?

25. Az pedig a Jézus mejjére hajolván, monda néki: Uram! kicsoda *az?*

26. Felele Jézus: Az, a kinek én a

mártott falatot adom. És mikor bémártotta volna a falatot, adá Iskáriótes Júdásnak a Simon *fijának*.
27. És a falat *bévétele* után akkor béméne a Sátán Júdásba. Monda azért Jézus néki: A mit akarsz cselekedni, hamar cselekedjed.
28. Ezt pedig a leültek közűl senki nem érté, miért mondotta volt néki;
29 Mert némelyek azt állítják vala, mivelhogy az * erszény Júdásnál vala, hogy Jézus ezt mondotta volna néki: Vedd meg azokat, a melyek nékünk szükségesek az Innepre; vagy, hogy a szegényeknek valamit adna. *rész 12, 6.
30. Az annakokáért a falatot minekutánna elvette volna, azonnal kiméne; vala pedig éjszaka.
31. Mikor azért kiment volna, monda Jézus: Most dicsőíttetett meg * az embernek Fija, az Isten is megdicsőíttetett ő benne. *rész 12, 23.
32. Hogyha az Isten megdicsőíttetett ő benne, az Isten is megdicsőíti őtet * ő magában; és ezennel megdicsőíti őtet. *rész 17, 1.
33. Fiaim, még egy kevés * ideig veletek vagyok. Keresték engemet, de a miképen a Zsidóknak mondám: A hová én megyek, † ti *oda* nem jöhettek: *azonképen* mondom most néktek is.
*rész 19, 18. 30. Luk. 23, 43. 46. †rész 7, 34.
34. Új * parancsolatot adok néktek, hogy egymást † szeressétek: a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást.
*3 Móz. 19, 18. Gal. 6, 2. †1 Ján. 2, 5. 8—10.
35. Erről esmérik meg mindenek, hogy én tanítványim vagytok, ha egymást szeretenditek.
36. Monda néki Simon Péter: Uram! hová mégy? Felele néki Jézus: A hová én megyek, most én utánnam nem jöhetsz, azután pedig * utánnam jössz.
*rész 21, 18. 19.
37. Monda néki Péter: Uram! miért nem mehetek most utánnad? az én lelkemet éretted adom!
38. Felele néki Jézus: A te lelkedet adod én érettem? Bizony bizony mondom néked, nem szól addig a * kakas, mígnem háromszor engemet megtagadsz. *Márk 14, 30. 68—71.

XIV. RÉSZ.

Krisztus vígasztalja tanítványit: az ő Istenségét és halálának hasznát megmondván: Vigasztaló Szent Lelket igérvén, ennek tisztit megmondja: és az ő békességét igéri.

Ne háborodjék meg a ti szívetek, hisztek az * Istenben, hidjetek én bennem is. *rész 12, 44.
2. Az én Atyámnak házában * sok hajlékok vagynak: mert ha különben *volna*, megmondottam volna néktek. Elmegyek, hogy megkészítsem néktek a helyet.
*2 Kor. 5, 1.
3. És mikor elmenéndek, és elkészíténdem néktek a helyet: ismét eljövök és felveszlek titeket * én magamhoz, hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.
*rész 12, 26. 1 Thess. 4, 14—17.
4. A hová pedig én megyek tudjátok, az útat is tudjátok.
5. Monda néki Tamás: Uram! nem tudjuk hová mégy! mimódon tudhatjuk azért az útat?
6. Monda néki Jézus: Én vagyok az út, az igazság, és az élet; senki nem mehet az Atyához, hanem * én általam.
*Csel. 14, 12. Zsid. 10, 19. 20.
7. Ha engemet esmérnétek, az én Atyámat is esmérnétek, és immár most esméritek őtet, és láttátok őtet.
8. Monda néki Filep: Uram, mutasd meg nékünk az Atyát, és elég nékünk!
9. Monda néki Jézus: Ennyi időtől fogva vagyok veletek, mégis nem esmértek-é engemet? Filep, a ki engemet lát, látja az Atyát; mimódon mondod azért te: Mutasd meg nékünk az Atyát.
10. Nem hiszed-é, hogy én az Atyában és az Atya én bennem vagyon? E beszédeket, a melyeket én szólok néktek, nem magamtól szólom; hanem az Atya, a ki én bennem marad, ő cselekeszi e cselekedeteket.
11. Hidjetek nékem hogy én az Atyában, * és az Atya én bennem *vagyon*, ha nem ***hisztek***, a † cselekedetekért hidjetek nékem. *rész 10, 38. †rész 7, 33.
12. Bizony bizony mondom néktek: A ki én bennem hiszen, a minémű cselekedeteket én * cselekeszem, az is olyanokat cselekeszik; és nagyobbakat is cselekeszik azoknál: mert én az én Atyámhoz megyek.
*Csel. 3, 6. 9. 5, 10. 12. 19, 11. 12.
13. És valamit kéréndetek az én nevemben, azt megcselekeszem, * hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.
*rész 15, 7. 16, 23.
14. Valamit kéréndetek az én nevemben, én megszerzem.
15. Ha engemet szerettek, az én parancsolatimat * megtartsátok. *1 Ján. 2, 4. 5.
16. Én pedig kérem az Atyát, és más vígasztalót ád néktek, hogy veletek maradjon mind örökké.

17. *Tudniillik* az igazságnak Lelkét, melyet e világ bé nem vehet: mert nem látja őtet, és nem esméri őtet; ti pedig esméritek őtet: mert bennetek lakik és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árváúl: megtérek * hozzátok. * rész 20, 17–30.

19. Még egy kevés idő *vagyon*, és e világ nem lát engemet többé; ti pedig megláttok engem: mert én élek, ti is éltek.

20. Azon a napon megtudjátok ti, hogy én az én Atyámban * vagyok, és ti én bennem, én is ti bennetek. * rész 17, 2. 21. 22. 20, 28.

21. A ki az én parancsolatimat tudja és megtartja azokat, az a ki szeret engemet, az én Atyám is szereti azt, én is szeretem azt és magamat megjelentem annak.

22. Monda néki Júdás, nem *amaz* Iskáriótes: Uram! mi dolog hogy magadat nékünk jelented meg, és nem e világnak?

23. Felele Jézus, és monda néki: A ki engemet szeret, az én beszédemet megtartja, az én Atyám is szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál maradunk.

24. A ki nem szeret engemet, az én beszédemet nem tartja meg; és a beszéd, a melyet hallotok, nem enyim, hanem azé a ki engemet elbocsátott, az Atyáé.

25. Ezeket mondottam néktek veletek létemben.

26. Ama vígasztaló Szent Lélek pedig, kit az Atya az én nevemben * elbocsát, az megtanít titeket mindenekre, és eszetekbe juttatja mind azokat, a melyeket mondottam néktek. * rész 15, 26. 16, 7.

27. Békességet hagyok néktek, amaz én * békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek mint e világ adja. Ne háborodjék meg a ti szívetek, és ne † féljen. * Ésa. 54, 13. Fil. 4, 7. † rész 16, 33.

28. Hallátok, hogy én * megmondám néktek: Elmegyek és megtérek hozzátok. Ha engemet szeretnétek, örülnétek mikor azt mondám: Elmegyek az Atyához: mert az Atya nagyobb én nálamnál. * rész 19, 30. 20, 19–29.

29. Most is megmondám néktek minekelőtte meglenne, hogy mikor meglészen, * hidjetek. * rész 19, 30.

30. Nem szólok ezután sokat veletek; mert eljött e világ * Fejedelme: de én ellenem semmi hatalma nincsen. * Luk. 22, 52. 53.

31. De hogy megtudja e világ, hogy én az Atyát * szeretem, és hogy a mint nékem az Atya parancsolta, a képen cselekeszem; keljetek fel, menjünk el innét. * Fil. 2, 6. 9. Zsolt. 40, 8–10.

XV. RÉSZ.

A szőlőtőnek és szőlővesszőknek hasonlatossága: Krisztus int a hiv szeretetre: és a nyomorúságokban való tűrésre az ön maga példájával indit.

Én vagyok amaz igaz szőlőtő, és az én Atyám szőlőben való munkás.

2. Minden szőlővesszőt, valamely én bennem gyümölcsöt nem terem, * kimetsz, és mindent valamely gyümölcsöt terem, megtisztít, hogy több gyümölcsöt teremjen. * Máté 3, 8–10.

3. Immár ti tiszták * vagytok a beszédért, melyet szóltam néktek. * rész 13, 10.

4. Maradjatok én bennem, és én is ti bennetek; miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkében maradánd; a képen ti is *nem teremhettek*, hanem ha én bennem maradtok.

5. Én vagyok a szőlőtő, ti szőlővesszők; az a ki én bennem marad, és a kiben én *maradok*, ez terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkűl semmit nem cselekedhettek.

6. Ha valaki én bennem nem marad, *a szőlőn* kivűl vettetik, és megszárad mint a szőlővessző, és egybegyűjtetvén azok *a szőlővesszők*, a tűzre vettetnek és * megégnek. * Máté 3, 12.

7. Ha én bennem maradtok, és az én beszédim is ti bennetek maradnak; valamit akartok, kérjétek, és * megadatik néktek. * 1 Ján. 3, 22.

8. Ebben dicsőíttetik az én Atyám, ha sok gyümölcsöt teremtek; és úgy lésztek én tanítványim.

9. A mint szeretett engemet az Atya, én is *úgy* szerettelek titeket, maradjatok meg abban az én szeretetemben.

10. Ha az én parancsolatimat megtartándjátok, az én szeretetemben maradtok meg, miképen én is az én Atyámnak parancsolatit megtartottam, és maradok az ő szerelmében.

11. Ezeket szóltam néktek, hogy amaz én örömem ti bennetek maradjon, és a ti örömetek bételjék.

12. Ez az én parancsolatom, * hogy szeressétek egymást, mint *én* † szerettelek titeket. * 1 Ján. 3, 11. 16. † Eféz. 5, 2.

13. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki az ő életét adja * az ő barátiért. * Róm. 5, 8.

14. Ti én barátim lésztek, ha azokat cselekedénditek, melyeket én parancsolok néktek.

15. Nem mondalak többé titeket szolgáknak; mert a szolga nem tudja mit mível az ő Ura; titeket pedig mondalak barátimnak: mert mindeneket, a melyeket hallottam az én Atyámtól, megjelen tettem néktek.

16. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és rendeltelek titeket, * hogy elmenvén gyümölcsöt teremjetek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon; hogy valamit kérźndetek az Atyától az én nevemben, megadja néktek. * Máté 28, 19.

17. Ezeket parancsolom néktek, hogy ti egymást szeressétek.

18. Ha e világ titeket gyűlöl, tudjátok hogy engemet gyűlölt * elébb ti nálatoknál. * Máté 2, 13. 16. 12, 24.

19. Ha e világból valók volnátok, e világ a mi övé szeretné azt, de mivelhogy nem e világból valók vagytok, hanem én választottalak titeket e világ közűl, azért gyűlöl titeket e világ.

20. Emlékezzetek meg ama beszédről, melyet én mondottam néktek: A * szolga nem nagyobb az ő Uránál. Ha engemet háborgattak, titeket is háborgatnak; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják. * Máté 10, 24. Luk. 6, 40. Ján. 13, 16.

21. De mind ezeket mívelik ti veletek az én * nevemért: mert nem esmérik azt, a ki engemet elbocsátott. * Máté 24, 9.

22. Ha *én* nem jöttem volna és nem szóltam volna nékik, nem * volna bűnök; de nincsen most mivel mentenick az ő bűnöket. * Luk. 12, 47. 48.

23 A ki engemet gyűlöl, az gyűlöli az én Atyámat is.

24. Ha oly cselekedeteket nem cselekedtem volna ő közöttök, melyeket senki nem * cselekedett, nem volna bűnök: de most látták, és gyűlöltek, mind engem, mind az én Atyámat. * rész 9, 32. 33.

25. De *szükség* hogy bételjék a mondás, mely az ő törvényekben megíratott: Gyűlöltek engem ok * nélkűl. * Zsolt. 35, 19. 69, 5.

26. Mikor pedig eljövénd ama * Vígasztaló, kit én bocsátok néktek az Atyától, az Igazságnak Lelke, ki az Atyától származik, az bizonyságot tészen én rólam. * rész 14, 26.

27. De ti is bizonyságot * tésztek: mert eleitől fogva én velem vagytok. * Csel. 5, 30—32.

XVI. RÉSZ.

Krisztus a keresztről jövendöl az ő tanitványinak, nékik Vígasztalót igérvén, kinek tisztit megmondja: az övéinek nyomorúságokat hasonlítja a gyermekszülő asszonynak fájdalmihoz.

Ezeket szóltam néktek, hogy meg ne botránkozzatok.

2. A gyülekezetekből kivetnek titeket: sőt eljő az idő, mikor valaki titeket megölénd, állítja hogy isteni * tiszteletet cselekszik. * Luk. 6, 22. Csel. 22, 19. 20. 22.

3. És ezeket cselekeszik veletek: mert nem esmérték sem az Atyát, sem engemet.

4. De ezeket szólottam néktek, hogy mikor eljövénd az idő, megemlékezzetek róla, hogy én *ezeket* megmondottam néktek: Ezeket pedig eleitől fogva nem mondottam néktek: mert veletek valék.

5. Most pedig elmegyek ahoz, a ki engem elbocsátott, és senki közűletek nem kérd meg engemet, *mondván:* Hová mégy?

6. Hanem mivelhogy ezeket mondám néktek, a szomorúság elfoglalta szíveteket.

7. De én igazságot szólok néktek: jobb néktek hogy elmenjek: mert ha el nem menéndek, ama * Vígasztaló nem jő ti hozzátok: de ha elmenéndek, elküldöm azt ti hozzátok: * Csel. 2, 1. 4.

8. És mikor az eljövénd, megfeddi e világot a * bűnről, az igazságról és az ítéletről. * Csel. 2, 14. 36. 37. 41.

9. A bűnről *megfeddi,* mivelhogy nem hisznek én bennem.

10. Az igazságról: mert én az Atyához megyek, és többé nem láttok engemet.

11. Az ítéletről pedig, mivelhogy a világnak Fejedelme megítéltetett.

12. Még sok *dolgok vagynak,* melyeket néktek kellene mondanom, de most el nem hordozhatjátok.

13. Mikor pedig eljő amaz, az igazságnak * Lelke, minden igazságra vezérel titeket. Mert nem szól ő magától, hanem a melyeket halland, *azokat* szólja: és a melyek következendők, *azokat* jelenti meg néktek. * rész 14, 26. Csel. 2, 4. 11.

14. Az engemet dicsőíteni fog: mert az enyimből vészi, a mit néktek jelent.

15. Mindenek, valamelyek az Atyáéi, enyimek; * azért mondám, hogy az enyimből vészi, a mint néktek megjelent. * rész 17, 10.

16. Egy kevés *ideig* nem láttok enge-

met; és ismét egy kevés *idő* * mulva
megláttok engemet: mert én az Atyá-
hoz † megyek. * Luk. 18, 31—33. † Luk. 23, 46.
17. Mondának azért *némelyek* az ő ta-
nítványai közűl egymásnak: Micsoda
ez, a mit nékünk mond: Egy kevés
ideig nem láttok engemet, és ismét egy
kevés *idő* mulva megláttok engemet:
mert én az Atyához megyek!
18. Mondának vala azért: Micsoda a
mit mond: Egy kevés *ideig?* Nem tud-
juk mit mond.
19. Megérté azért Jézus, hogy azok
meg akarnák őtet kérdeni, és monda
nékik: Erről tudakoztok-é ti köztetek,
hogy én mondám: Egy kevés *ideig* nem
láttok engemet: és ismét egy kevés *idő*
mulva megláttok engemet?
20. Bizony bizony mondom néktek:
Sírtok ti és jajgattok, e világ pedig
örül; ti pedig szomorkodtok, de a ti
keserűségtek * örömre fordúl. * vers 22.
21. Az asszonynak, mikor szűl, fáj-
dalma vagyon: mert eljött az ő órája;
de mikor szüli az ő gyermekét, azután
nem emlékezik meg a fájdalomról:
mert örül hogy ember született e vi-
lágra.
22. Néktek is azért most keserűségtek
vagyon; de ismét meglátlak titeket, és
örülni * fog a ti szívetek, és a ti örö-
meteket senki el nem veszi tőletek.
* Luk. 24, 41. 41. Ésa. 35, 10.
23. És azon a napon nem kérdetek
meg engemet semmiről. Bizony bizony
mondom néktek: Valamit kéréndetek
az Atyától az én nevemben, * megadja
néktek. * rész 15, 7.
24. Ez ideig semmit nem kértetek az
én nevemben; kérjétek és elvészitek,
hogy a ti örömetek teljes legyen.
25. Ezeket mondottam néktek példa-
beszédek által, de eljő az idő, mikor
nem szólok többé példabeszédek által,
hanem nyilván szólok néktek az én
Atyám felől.
26. Azon a napon az én nevemben
kértek; és nem mondom néktek, hogy
én kérem az Atyát ti érettetek;
27. Mert az Atya szeret titeket; mert
ti *is* szerettetek engemet, és hittétek,
hogy én az Istentől * jöttem ki.
* rész 17, 8.
28. Kijöttem az Atyától, és jöttem e
világra; ismét elhagyom e világot, és
elmegyek az Atyához.
29. Mondának néki az ő tanítványai:
Ímé most nyilván szólasz, és semmi
példabeszédet nem mondasz.
30. Most tudjuk, hogy te mindeneket
tudsz, * és nem szükség néked hogy
valaki tégedet megkérdjen: erről hisz-
szük hogy te az Istentől jöttél ki.
* rész 21, 7.
31. Felele nékik Jézus: Most hiszi-
tek-é *azt?*
32. Ímé eljő az idő, és immár eljött,
melyben eloszoltok kiki az övéihez, és
engemet egyedűl * hagytok; de nem
vagyok egyedűl: mert az Atya velem
vagyon. * Márk 14, 27—50. Ján. 8, 16.
33. Ezeket szóltam néktek, hogy én
bennem békességtek legyen; e világon
nyomorúságtok * lészen, de bízzatok;
én meggyőztem e világot.
* Máté 10, 17. 18. Csel. 14, 19 22

XVII. RÉSZ.

A Krisztusnak az ő Atyjához halála előtt való könyörgése.

Ezeket szólá Jézus, és felemelé szemeit
az égbe és monda: Atyám! eljött * amaz
óra: dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a
te Fiad is dicsőítsen tégedet.
* rész 12, 23. Luk. 18, 31—34.
2. Miképen adtál néki * hatalmat min-
den testen, hogy valakiket néki adtál,
adjon azoknak örök életet. * Máté 28, 18.
3. Ez pedig az örök élet, hogy tége-
det egyedűl esmérjenek *lenni* igaz Is-
tennek, és a kit elbocsátottál * a Jézus
Krisztust. * 1 Ján. 5, 20.
4. Én dicsőítettelek tégedet e földön:
elvégeztem a dolgot, * melyet reám bíz-
tál volt, hogy elvégezzem.
* Ésa. 61, 1—3. Márk 1, 38
5. Most annakokáért dicsőíts meg en-
gemet Atyám, te magadnál, azzal a di-
csőséggel, mely dicsőségem volt te ná-
lad minekelőtte e világ * lenne!
* rész 1, 1. 2. Fil. 2, 6—8
6. Megjelentettem a te nevedet az em-
bereknek, a kiket adtál nékem e világ
közűl: tiéid valának, és nékem adtad
azokat: és a te beszédedet megtartot-
ták.
7. Most tudták meg, hogy mindenek,
a melyeket nékem adtál, te tőled vagy-
nak;
8. Mert a mely beszédeket reám bíz-
tál, nékik adtam: és ők elvették, és bi-
zonynyal megtudták, hogy én tőled jöt-
tem * ki, és elhitték hogy én tőled bo-
csáttattam. * rész 16, 27. 30.
9. Én ő érettek könyörgök; nem e vi-
lágért könyörgök, hanem azokért, a ki-
ket nékem adtál: mert tiéid.
10. És nékem mindenim tiéid, és a

tiéid * enyimek; és *én* megdicsőítettem
ő bennek. * rész 16, 15.
11. És nem vagyok többé e világon,
de ezek a világon vagynak, és én hozzád megyek, szent Atyám! tartsd meg
a te neved által azokat, a kiket adtál
nékem, hogy egyek * legyenek mint mi.
* rész 10, 30.
12. Mikor ő velek volnék e világon,
én megtartom vala őket a te nevedben.
A kiket nékem adtál én megőriztem, és
egy is azok közűl el nem veszett, * hanem a veszedelemnek ama fija, † hogy
az †† Írás bételnék. * rész 18, 8. 9.
† Luk. 22, 3—6. 47. 48. †† Zsolt. 40, 10.
13. Most pedig te hozzád megyek, és
ezeket szólom e világon, hogy az én
örömem teljes legyen ő nálok.
14. Én a te beszédedet nékik adtam,
és e világ őket gyűlölte: mert nem e
világból valók, miképen hogy én is nem
e világból való vagyok.
15. Nem kérlek *azon,* hogy e világból
kivegyed őket, hanem hogy megőrizd
őket a * gonosztól. * 2 Thess. 3, 3.
16. Nem e világból valók, miképen én
is nem e világból való vagyok.
17. Szenteld meg őket a te igazságoddal; a te beszéded igazság.
18. Miképen engemet elküldöttél e
világra, *azonképen* én is elküldöttem
őket e * világra. * Máté 28, 18—20.
19. És én érettek * szentelem meg magamat, hogy ők is szenteltettek legyenek valóban. * Zsid. 9, 14.
20. Nem csak ő érettek könyörgök pedig, hanem azokért is, kik az ő beszédek által hiendők *lésznek* én bennem.
21. Hogy mindnyájan egyek legyenek,
miképen te Atyám én bennem és * én
te benned, hogy ők is mi † bennünk
egyek legyenek; hogy elhidje e világ,
hogy én te tőled bocsáttattam.
* rész 10, 38. † 1 Ján. 1, 3.
22. És én a dicsőséget, melyet adtál
nékem, nékik adtam, hogy egyek legyenek, miképen mi * egy vagyunk.
* rész 10, 30.
23. Én ő bennek, és te én bennem,
hogy legyenek tökéletesek mind egyetembe, és hogy megtudja e világ, hogy
én tőled bocsáttattam, és hogy te őket
szereted, miképen engemet szerettél.
24. Atyám! a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én
velem * legyenek; hogy lássák amaz én
dicsőségemet, melyet nékem adtál: mert
szerettél engemet e világ fundamentomának felvettetése előtt.
* rész 12, 26 1 Thess. 4, 17.
25. Igaz Atyám! e világ * tégedet nem
esmért; én pedig esmértelek téged, ezek
is tudják, hogy én tőled bocsáttattam.
* rész 15, 21.
26. És a te nevedet megjelentettem
nékik, és megjelentem, hogy a te szerelmed, a melylyel engemet szerettél,
legyen ő * bennek, és én is ő bennek.
* rész 15, 6. Csel. 4, 33.

XVIII. RÉSZ.

A Krisztus a kertben megfogatik, Kajafáshoz vitetvén Pétertől megtagadtatik, és a Pilátus kezébe adatik.

Ezeket mikor mondotta volna Jézus,
kiméne * az ő tanítványival a Kedron
patakán túl, hol egy kert vala, melybe
béméne ő és az ő tanítványai.
* Máté 26, 36.
2. Tudja vala pedig azt a helyet Júdás
is, ki őtet elárulja vala; mert gyakorta
oda gyűl vele Jézus az ő tanítványival.
3. Júdás * azért mikor sereget vett
volna *maga mellé,* és a Papifejedelmektől és a Farizeusoktól szolgákat,
méne oda lámpásokkal és fáklyákkal,
és fegyverekkel. * Máté 26, 47.
4. Jézus azért tudván mind azokat, a
melyek reá következnek vala, előállván,
monda nékik: Kit kerestek?
5. Felelének néki: A Názáretbeli Jézust. Monda nékik Jézus: Én vagyok
az. Áll vala pedig ő velek Júdás is, ki
őtet elárulja * vala. * Máté 26, 48.
6. Mihelyt azért ezt mondá nékik: Én
vagyok az; hátra állának és leesének a
földre.
7. Másodszor is azért megkérdé őket:
Kit kerestek? És azok mondának: A
Názáretbeli Jézust.
8. Felele Jézus: Mondám néktek, hogy
én vagyok az. Azért ha engem kerestek, ezeket bocsássátok el.
9. Hogy bételnék az ő beszéde, melyet
mondott vala: Azok közűl, a kiket nékem adtál, egyet is * el nem vesztettem. * rész 17, 12.
10. Simon Péter * pedig, kinek vala
szablyája, kivoná azt, és a Főpapnak
szolgáját megcsapdosá, és elvágá annak
jobbfülét. Annak a szolgának pedig neve
vala Málkus. * Luk. 22, 50.
11. Monda azért Jézus Péternek: Tedd
hüvelyébe a te szablyádat; avagy nem
kell-é meginnom a pohárt, melyet az
Atya adott nékem?
12. A sereg azért és a Hadnagy, és a
Zsidóknak szolgáik megfogák Jézust,
és megkötözék őtet.

13. És vivék először Annáshoz, (mert vala a Kajafásnak ipa, ki abban az esztendőben Főpap vala,) és Annás küldé őtet kötözve Kajafáshoz a Főpaphoz.

14. Kajafás pedig az vala, a ki azt adta vala a Zsidóknak tanácsúl, hogy jobb volna egy embernek meghalni * a községért. * rész 11, 50.

15. Követi vala pedig Jézust Simon Péter, * és más tanítvány, az a tanítvány pedig esméretiben vala a Főpapnak, és együtt Jézussal béméne a Főpapnak házába. * Máté 26, 58.

16. Péter pedig áll vala kivűl az ajtónál. Kiméne azért ama másik tanítvány, a ki a Főpapnak esméretiben vala, és szóla az ajtó őrző leánynak, és * bévivé Pétert. * Márk 14, 66.

17. Szóla azért Péternek az ajtó őrző leány: Nemde te is ez ember tanítványai közűl való vagy-é? Monda ő: Nem vagyok.

18. Állának vala pedig *ott* a szolgák és a poroszlók, kik szenet raktak vala: mert hideg vala, és melegítik vala magokat: Péter is pedig ott áll vala velek, és melegíti vala magát.

19. A Főpap azért megkérdé Jézust az ő tanítványai felől, és az ő tudománya felől.

20. Felele néki Jézus: Én nyilván szóltam e világnak; én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, a hová gyűlnek mindenfelől a Zsidók és titkon semmit nem szóltam.

21. Mit kérdesz engemet? kérd meg azokat, a kik hallották a mit nékik szóltam: imé, ezek tudják mit szóltam én!

22. Ezeket pedig mikor ő mondotta volna, egy a szolgák közűl, a ki *ott* áll vala, Jézust arczúl csapá, mondván: Úgy felelsz-é a Főpapnak?

23. Felele néki Jézus: Ha gonoszúl szóltam, tégy tudományt a gonoszról: ha jól *szóltam,* miért versz engemet?

24. Küldötte vala azért őtet * Annás Kajafáshoz a Főpaphoz kötözve.* vers 13.

25. Áll * vala pedig *ott* Simon Péter is, és melegíti vala magát; mondának azért néki: Nemde te is az ő tanítványai közűl való vagy-é? Megtagadá ő és monda: Nem vagyok.
* Máté 26, 6. 9. 70.

26. Monda néki egy a Főpapnak szolgái közűl, annak rokona, a kinek Péter a fülét elvágta vala: Avagy nem láttalak-é én tégedet ő vele a kertben?

27. Ismét azért megtagadá Péter, és a kakas azonnal megszólala.

28. Elvivék azért Jézust Kajafástól * a törvényházba, vala pedig reggel; és ők nem menének bé a törvényházba, hogy meg ne † fertéztetnének, hanem hogy megennék a †† Húsvétibárányt..
* Máté 27, 2.
† Csel. 10, 28. 11, 3. †† 2 Móz. 10, 3—10.

29. Kiméne azért Pilátus ő hozzájok, és monda: Miben vádoljátok ez embert?

30. Felelének és mondának néki: Ha e gonosztévő ember nem volna, nem adtuk volna őtet kezedbe.

31. Monda azért nékik Pilátus: Vigyétek el ti őtet, és a ti törvénytek szerint ítéljétek meg őtet. Mondának azért néki a Zsidók: Nékünk nem szabad senkit megölnünk.

32. Hogy a Jézusnak beszéde bételnék, melyet mondott vala, jelentvén azt, micsoda * halállal kellene *néki* meghalni.
* Máté 20, 18. 19.

33. Béméne azért Pilátus viszont a törvényházba, és szólítá Jézust, és monda néki: Te vagy-é a Zsidóknak ama * Királyok? * Márk 15, 2.

34. Felele néki Jézus: Te magadtól mondod-é ezt, vagy egyebek mondották néked én felőlem?

35. Felele Pilátus: Nemde Zsidó vagyok-é én? A te néped és a Papifejedelmek adtak téged az én kezembe: Mit cselekedtél?

36. Felele Jézus: Az én országom nem e világból való; ha e világból való volna az én országom, az én szolgáim vitézkednének, hogy ne adatnám a Zsidóknak: most pedig, az én országom nincsen innét.

37. Monda azért néki Pilátus: Király vagy-é azért te? Felele Jézus: Te mondod, hogy én Király * vagyok: én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyságot tégyek az igazságról. Valaki az igazságtól vagyon, hallgatja az én beszédemet. * 1 Tim. 6, 13.

38. Monda néki Pilátus: Micsoda az igazság? És mikor ezt mondotta volna, ismét kiméne a Zsidókhoz, és monda nékik: Én ő benne semmi bűnt nem találok.

39. Néktek pedig * szokástok, hogy egy *foglyot* kibocsássak néktek a Húsvét *Innepé*ben, akarjátok-é azért, hogy elbocsássam néktek a Zsidóknak ama Királyokat? * Máté 27, 15.

40. Kiáltának azért viszontag mindnyájan, mondván: Nem ezt, hanem Barabbást. * Az a Barabbás pedig vala tolvaj. * Csel. 3, 14.

XIX. RÉSZ.

A Krisztus szenvedésének, halálának és eltemettetésének históriája.

Akkor azért Pilátus Jézust elő * fogván,
megostorozá. * Máté 27, 26.
2. És a vitézek tövisből fonván koronát, tevék az ő fejébe, és bársony köntösbe öltözteték őtet.
3. És mondának vala: Egészséggel Zsidóknak Királyok! És arczúl * csapdossák vala őtet. * Ésa. 50, 6.
4. Kiméne azért ismét Pilátus, és monda nékik: Imé kihozom őtet néktek, hogy meglássátok hogy én semmi bűnt nem találok ő benne.
5. Kiméne azért Jézus, hordozván a tövis koronát és a bársony köntöst, és monda nékik *Pilátus:* Ímhol az ember!
6. Mikor azért látták volna őtet a Papifejedelmek, és a szolgák, kiáltnak vala, *ezt* mondván: Feszítsd meg! feszítsd meg! Monda nékik Pilátus: Vigyétek el ti őtet és feszítsétek meg: mert én nem találok ő benne bűnt.
7. Felelének néki a Zsidók: Nékünk törvényünk vagyon, és a mi törvényünk szerint meg kell halnia; mert Isten Fijává tette magát.
8. Mikor azért a beszédet hallotta volna Pilátus, inkább megrémüle.
9. De ismét béméne a törvényházba, és monda Jézusnak: Honnét való vagy te? Jézus pedig nem felele néki.
10. Monda azért néki Pilátus: Nékem nem szólasz-é? nem tudod-é hogy hatalmam vagyon arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam vagyon arra, hogy elbocsássalak?
11. Felele Jézus: Semmi hatalmad nem volna én ellenem, ha néked onnét felűl nem adatott volna: annakokáért nagyobb bűne vagyon annak, a ki engemet a te kezedbe adott.
12. Attól fogva igyekezik vala Pilátus őtet elszabadítani; a Zsidók pedig kiáltnak vala, mondván: Ha ezt elbocsátod, nem lészesz barátja a Császárnak: Valaki magát Királylyá teszi, ellene mond a Császárnak.
13. Pilátus azért mikor hallotta volna e beszédet: kihozá Jézust és üle a törvénytevő székbe, a helyen, mely Lithóstrotosnak mondatik, zsidóúl pedig Gabbathának.
14. Vala pedig Húsvétra való készület*nek napja:* mintegy hat óra pedig: akkor monda a Zsidóknak: Ímhol a ti Királyotok!
15. Azok pedig kiáltnak vala: Vidd el, vidd el, feszítsd meg őtet. Monda nékik Pilátus: A ti Királyotokat feszítsem-é meg? Felelének a Papifejedelmek: Nincsen Királyunk, hanem Császárunk.
16. Akkor azért adá nékik őtet, hogy megfeszíttetnék. Vevék azért Jézust, * és elvivék. * Márk 15, 22.
17. És hordozván az ő keresztfáját, juta a helyre, mely Kaponya *helyének* mondatik, zsidóúl pedig Golgothának.
18. Hol megfesziték őtet, és ő vele együtt más * két embert, egyiket egy felől, másikat más felől, középben pedig Jézust. * Luk. 23, 32. 33.
19. Megírá pedig Pilátus a titulust is, és a keresztfára feltevé. E vala pedig az írás: NÁZÁRETBELI JÉZUS, A ZSIDÓKNAK AMA * KIRÁLYOK. * Márk 15, 26.
20. E titulust azért sokan olvassák a Zsidók közűl: mert a város mellett vala a hely, a hol megfeszíttetett vala *Jézus.* Íratott vala pedig zsidóúl, görögűl és deákúl.
21. Mondnak vala azért Pilátusnak a Zsidók Papifejedelmei: Ne írd *ezt:* Zsidóknak ama Királyok: hanem hogy ő mondotta: Zsidóknak Királyok vagyok.
22. Felele Pilátus: A mit megírtam, megírtam.
23. A vitézek azért, mikor megfeszítették volna Jézust, vevék az ő ruháit (és négy részre * oszták, mindenik vitéznek egy részt) az ő köntösét is. Vala pedig az ő köntöse varrás nélkűl való, felitől fogva mindenestől szőtt. * Máte 27, 35. Márk 15, 24.
24. Mondának azért magokban: Ne hasogassuk ezt el, hanem vessünk sorsot reá kié legyen, hogy az Írás beteljesednék, mely ezt mondja: Megoszták * ő köztök az én ruháimat, és az én köntösömre sorsot vetének. A vitézek azért ezeket mívelék. * Zsolt. 22, 19.
25. Állának vala pedig a Jézus keresztfája mellett az ő annya * és az ő annyának nénnye, Mária Kleópé, és Mária Magdaléna. * Márk 15, 40. 41.
26. Mikor azért látta volna Jézus az ő annyát, és a tanítványt, a kit * szeret vala, ott állani, monda az ő annyának: Asszony, ímhol a te fiad. * rész 21, 20. 24.
27. Annakutánna monda a tanítványnak: Ímhol a te anyád. És az órától fogva a tanítvány az asszonyt házába fogadá.
28. Azután, tudván Jézus hogy immár

mindenek elvégeztettek, hogy az Írás
bételnék, monda: * Szomjúhozom.
* Zsolt. 69, 22.
29. Vala azért *ott* letéve egy edény
eczettel teli: Azok pedig spongyiát megtölték
töltének * eczettel, és izsóppal megrakván,
az ő szájához vivék. * Máté 27, 48.
30. Mikor azért elvette volna Jézus az
eczetet, monda: Elvégeztetett *minden.*
És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét.
31. A Zsidók annakokáért, hogy ne
maradnának * a keresztfán a testek
Szombaton, mivelhogy Innep esti vala,
(mert annak a Szombatnak napja nagy
Innep vala,) kérék Pilátust, hogy azoknak
száraik megtöretnének, és levétetnének,
* 1 Móz. 21, 23.
32. Eljövének azért a vitézek és az első
*lator*nak megtörék szárait, és a másiknak
is, * a ki megfeszíttetett vala Jézussal.
* vers 18.
33. Jézusra pedig mikor jutottak volna,
mikor láták volna, hogy ő meghalt immár,
nem törék meg az ő szárait.
34. Hanem egy a vitézek közűl dárdával
megöklelé az ő oldalát, és mindjárt
* jöve ki *belőle* vér és víz.
* 1 Ján. 5, 6.
35. És a ki látta, bizonyságot tészen
róla, és igaz az ő tanúbizonysága; az
tudja hogy ő igazat mond, hogy ti is
hidjetek:
36. Mert ezek lettek *azért,* hogy az
Írás bételjesednék: Egy is az ő tetemei
közűl *úgymond* meg ne * rontassék.
* 2 Móz. 12, 46.
37. És ismét más Írás *ezt* mondja:
Meglátják *azt,* a kit * általszegeztek.
* Zak. 12, 10.
38. Ezek után pedig kéré Pilátust az
Arimathiabeli * József (ki a Jézus tanítványa
vala: de titkon vala a Zsidóktól
való félelem † miatt) hogy a Jézus
testét levenné, melyet megengede Pilátus.
Elméne azért, és levevé a Jézus testét.
* Máté 27, 57. † rész 12, 42.
39. Eljöve pedig Nikodémus is, (az a
ki Jézushoz ment vala éjjel * először,)
hozván mirhából és áloésből csináltatott
drága kenetet, mintegy száz fontot.
* rész 3, 2.
40. Vevék azért a Jézus testét, és bétakarák
azt lepedőkkel, drága kenetekkel
egybe, a mint szokások a Zsidóknak
temetni.
41. Azon a helyen pedig, a hol megfeszíttetett
vala *Jézus,* vala egy kert, és
a kertben új * koporsó, melyben senki
még nem helyheztetett vala.
* Máté 27, 60.
42. Annakokáért, a Zsidóknak Innepjek
estvéjéért, mivelhogy az a koporsó
közel vala, abba helyhezteték Jézust.

XX. RÉSZ.

A Krisztus feltámadása mint lett, és kiknek jelentetett meg.

A hétnek pedig első * napján Mária
Magdaléna elméne reggel, mikor még
setét volna, a koporsóhoz; és látá, hogy
a kő elvétetett volna a koporsóról.
* Márk 16, 1—4.
2. Elfuta azért és elméne Simon Péterhez,
és ama másik tanítványhoz, a kit
Jézus szeret * vala, és monda nékik:
Elvitték az Urat a koporsóból, és nem
tudjuk hová tették őtet. * rész 19, 26.
3. Kiméne azért * Péter, és ama másik
tanítvány, és menének a koporsóhoz.
* Luk. 24, 12.
4. Futnak vala pedig mindketten
együtt; de ama másik tanítvány, a futásban
eleit vevé Péternek, és elébb juta
a koporsóhoz.
5. És lehajolván látá *ott* lenni a lepedőket,
de nem méne bé.
6. Elérkezék azért Simon Péter is őtet
követvén, és béméne a koporsóba, és
látá *ott* lenni a lepedőket.
7. És a keszkenőt, mely az ő fején vala,
nem a lepedőkkel letéve, hanem külön
helyen egybetakarva.
8. Akkor azért béméne ama másik tanítvány
is, a ki előbb jutott vala a koporsóhoz,
és látá és hitt:
9. Mert nem tudják vala még * az Írást,
hogy fel kellene néki támadni a halálból.
* Zsolt. 16, 9. 11. Dán. 9, 26.
10. Megtérének azért a tanítványok az
övéikhez.
11. Mária pedig sírván áll vala a koporsón
kivűl. Mikor azért sírna, lehajla
a * koporsóba. * Márk 16, 5—7.
12. És láta két Angyalokat fejér *ruhá*ban,
kik közűl egyik feje felől, a másik
lábai felől ül vala, a hol a Jézus teste
feküdt vala.
13. Kik mondának néki: Asszony mit
sírsz? Monda nékik: Elvitték az én Uramat,
és nem tudom hová tették őtet.
14. És mikor ezeket mondotta volna
hátraforduła, és látá Jézust * állani, és
nem tudja vala hogy Jézus volna.
* Máté 28, 9. 10.
15. Monda néki Jézus: Asszony
mit sírsz? Kit keressz? Amaz azt
állítván, hogy a kertész volna, monda
néki: Uram! ha te vitted el őtet,

mond meg nékem, hová tetted, és én
elviszem őtet.
16. Monda néki Jézus: Mária! Amaz
hátrafordulván, monda néki: Rabbóni!
azaz, Mester!
17. Monda néki Jézus: Ne illess engemet,
mert nem mentem még fel az
én Atyámhoz; de menj el * az én atyámfiaihoz,
és mond meg nékik: Felmegyek
az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az
én Istenemhez és a ti Istentekhez.
*Zsolt. 22, 19.
18. Elméne Mária * Magdaléna hirdetvén
a tanítványoknak, hogy ő látta
az Urat, és *hogy* azokat mondotta volna
néki. * Márk 16, 10.
19. Mikor azért estve volna a hétnek
azon első * napján, és az ajtók bézárolva
volnának, a hol a tanítványok egybegyültek
vala a Zsidóktól való féltekben,
eljöve Jézus, és megálla középben, és
monda nékik: Békesség néktek!
* Márk 16, 14. Luk. 24, 36.
20. És mikor ezeket mondotta volna,
megmutatá nékik az ő kezeit és oldalát:
Örvendezének azért a tanítványok,
hogy * látták volna az Urat. * rész 16, 22.
21. Monda azért ismét nékik: Békesség
néktek! Miképen elbocsátott engemet
az Atya, a képen én is * elbocsátlak
titeket. * Máté 28, 18. 19. Márk 16, 15. 16.
22. És mikor ezeket mondotta volna,
reájok lehelle, és monda nékik: Végyetek
Szent Lelket!
23. Valakiknek megbocsátjátok bűneiket,
megbocsáttatnak nékik; a kiknek
megtartjátok, * megtartatnak.
* Máté 16, 19. 18, 18.
24. Tamás pedig egy a tizenkét *tanítványok*
közül, ki mondatik Kettősnek,
nem vala ő velek, mikor Jézus eljött vala.
25. Mondának azért néki a több tanítványok:
Látánk az Urat! Ő pedig
monda nékik: Hanemha látándom az ő
kezein a szegeknek helyeit, és bocsátándom
az én ujjomat a szegek helyébe;
és bocsátándom az én kezemet az * ő
oldalába, semmiképen nem hiszem!
* rész 19. 34.
26. Azután azért nyolczadnappal ismét
valának az ő tanítványai * *a házban*
ben, és Tamás is ő velek; eljöve
Jézus ajtó bézárolva, és megálla középben,
és monda: Békesség néktek!
* 1 Kor. 15, 5.
27. Azután monda Tamásnak: Hozd
ide a te ujjodat, és lásd az én kezeimet,
és hozd ide a te kezedet, és bocsásd az
én oldalamba, és ne légy hitetlen, * hanem
hivő * vers 25.
28. És felele Tamás, és monda néki:
Én Uram! és én Istenem!
29. Monda néki Jézus: Mivelhogy láttál
engemet, * Tamás, és hittél: boldogok
a † kik nem láttak és hittek.
* Máté 13, 16. † 1 Pét. 1, 8.
30. Sok több jeleket is * tett Jézus az
ő tanítványai előtt, melyek e könyvben
nem írattattak meg. * rész 21, 25.
31. Ezek pedig megírattattak, hogy
hidjétek, hogy a Jézus Krisztus Istennek
Fija, * és hogy *azt* hivén, örök életet
végyetek az ő neve által. * 1 Ján. 5, 13.

XXI. RÉSZ.

A Krisztus megjelenése: és beszéde Péterhez.

Azután megjelentette magát ismét Jézus
a tanítványoknak a Tibériás tengerénél;
ilyen módon jelentette pedig
meg.
2. Valának együtt Simon Péter, és Tamás,
ki * mondatik Kettősnek, és Nátánael,
ki Galilea *városából,* Kánából
való vala; és a Zebedeus † *fijai,* és mások
az ő tanítványai közül ketten.
* rész 20, 24. † Máté 4, 21.
3. Monda nékik Simon Péter: Elmegyek
halászni. Mondának néki: Mi is
elmegyünk veled. Elmenének azért, és
azonnal hajóba ülének, és azon az éjszakán
semmit nem fogának.
4. Mikor immár reggel volna, megálla
Jézus a parton; mindazáltal nem
esmérék meg a tanítványok, hogy Jézus
volna.
5. Monda azért nékik Jézus: Fiaim!
vagyon-é valami ennetek való? Felelének
néki: Nincsen.
6. És ő monda nékik: Vessétek a hálót
a hajón jobb felől, és találtok. Oda veték
azért, és azt ki nem vonhatják vala
a halaknak sokaságok miatt.
7. Monda azért ama tanítvány, a kit
Jézus * szeret vala, Péternek: Az Úr
ez! Simon Péter azért mikor hallotta
volna, hogy az Úr volna, az ingét magára
övedzé, (mert mezítelen vala) és
bocsátá magát a tengerbe.
* vers 20. 24. rész 13, 23.
8. A több tanítványok pedig hajón
menének (mert nem messze valának a
földtől: hanem mintegy kétszáz singnyire)
és vonszák vala a hálót halakkal
tele.
9. Minekutánna azért a földre szállának,
láták hogy szén volna, és a *szénen*
felül hal, és kenyér.
10. Monda nékik Jézus: Hozzatok elő
a halakból, a melyeket most fogtatok.

11. Kijöve Simon Péter, és a hálót kivoná a földre, mely teli vala száz ötvenhárom nagy * halakkal; és noha ennyi vala, mindazáltal nem szakadoza el a háló. * Luk. 5, 6.

12. Monda nékik Jézus: Jöjjetek el, ebédeljetek. A tanítványok közűl pedig egy is nem meré őtet megkérdeni, ki vagy te? mivelhogy tudnák hogy az Úr volna.

13. Eljöve azért Jézus, és vevé a kenyeret, és adá nékik, és a halat hasonlatosképen.

14. Ezzel háromszor jelentetett meg Jézus az ő tanítványinak, minekutánna feltámadott volna a halálból.

15. Minekutánna azért ebédeltek volna, monda Simon Péternek Jézus: Simon, Jónának *fija*, szeretsz-é engemet ezeknél inkább? Monda néki: Úgy Uram, te tudod, hogy szeretlek téged! Monda néki: * Legeltesd az én bárányimat! * Csel. 20, 28.

16. Monda néki ismét másodszor is: Simon, Jónának *fija*, szeretsz-é engemet? Monda néki: Úgy Uram! te tudod hogy szeretlek téged! Monda néki: Legeltesd az én juhaimat!

17. Monda néki harmadszor is: Simon, Jónának *fija*, szeretsz-é engemet? Megszomorodék Péter, hogy harmadszor is mondotta volna néki: Szeretsz-é engemet? És monda néki: Uram, te mindeneket tudsz, te tudod, hogy szeretlek tégedet! Monda néki Jézus: Legeltesd az én juhaimat!

18. Bizony bizony mondom néked, mikor ifjabb volnál, béövedzed vala magadat, és oda mégy vala, a hová akarod; mikor pedig megvénheszel, a te kezeidet kiterjeszted; és más övedz bé tégedet; és oda viszen, a hová nem akarnád.

19. Ezt pedig mondá, jelentvén micsoda * halállal dicsőítené meg az Istent. És mikor ezt mondotta volna, monda néki: Kövess engemet. * 2 Pét. 1, 14.

20. Hátrafordulván Péter, látá hogy ama tanítvány, a kit * szeret vala Jézus, követi *őtet*, ki is elnyugodt vala ama vacsorán az ő † mejjén, és megkérdezte vala: Uram! kicsoda az, a ki téged elárúl? * vers 7. 24. † rész 13, 23—25.

21. Ezt azért mikor látta volna Péter, monda Jézusnak: Uram! Ez pedig mint *lészen?*

22. Monda néki Jézus: Ha akarnám is őtet megmaradni mind addig is míg eljövök, mit gondolnál vele? te kövess engemet.

23. Kiméne azért e beszéd az atyafiak közé, hogy az a tanítvány nem halna meg; holott nem mondotta vala néki *azt* Jézus, hogy meg nem hal, hanem ezt: Ha akarnám is őtet megmaradni mind addig is míg eljövök, mit gondolnál vele?

24. Ez az a tanítvány, a ki ezekről bizonyságot tészen és ezeket írta; és tudjuk hogy igaz az ő bizonyságtétele.

25. Egyebek is pedig sokak * vagynak, melyeket Jézus cselekedett, melyek ha egyenként megírattatnának, azt vélem, hogy e világ nem foghatná bé a könyveket, a melyek írattatnának. Ámen. * rész 20, 30.

SZENT LUKÁCSNAK

A SZENT APOSTOLOK CSELEKEDETEIRŐL IRT KÖNYVE.

I. RÉSZ.

Előljáró beszéd e Könyvre. Az Úr mennybemenetelének históriája: Mátyás mint választatott Apostolla Júdás helyett.

Az első * könyvemet írtam Theófile, mind azokról, a melyeket Jézus kezdett cselekedni és tanítani. * Luk. 1, 3.

2. Mind a napig, melyen (minekutánna parancsolatokat * adott volna az Apostoloknak Szent † Lélek által, a kiket választott vala) oda felviteték. * Máté 28, 19. † Ján. 20, 22.

3. Kiknek ő magát is az ő szenvedése után megjelentette vala * elevenen, sok bizonyos jelek által, negyven napig megjelenvén nékik, és szólván az Istennek országára való dolgokról. * Ján. 21, 13. 14. 1 Kor. 15, 1—8.

4. És egybegyűjtvén őket, meghagyá

nékik, hogy el ne mennének Jérusálemből, hanem hogy megvárnák az Atyának igéretét: Melyet * *úgymond*, hallottatok én tőlem. * Luk. 24, 49. Ján. 14, 26.

5. Mert János jóllehet * keresztelt vízzel, ti pedig kereszteltettek Szent Lélekkel † nem sok napok után. * Máté 3, 11. † rész 2, 1—4.

6. Mikor azért azok egybegyültek volna, megkérdék őtet, mondván: Uram! avagy nem ez időben építed-é meg Izráelnek az országot?

7. Monda pedig nékik: Nem ti dolgotok ez időket tudnotok és az alkalmatosságokat, melyeket az Atya a maga hatalmában helyheztetett.

8. Hanem veszitek * a Szent Léleknek erejét, minekutánna eljövénd ti reátok: és lesztek nékem † tanúim Jérusálemben is, és egész Júdeában, Samariában, és e földnek †† mind végső határáig. * rész 2, 1—4. † Zsolt. 110, 2. Ésa. 2, 2. 3. †† Róm. 10, 18.

9. És mikor ezeket mondotta volna, az ő láttokra felemelteték, és a felhő Jézust béfogván, elszakasztá őtet az ő szemeik * elől. * Luk. 24, 51.

10. És mikor ő utánna az ő szemeiket az égbe függesztették volna, ímé két férjfiak * fejér ruhában megállának mellettek; * Ján. 20, 12.

11. Kik mondának is: Galileabeli férjfiak, mit állotok nézvén mennybe? E Jézus, a ki oda felviteték ti tőletek mennyországba, a képen * jő el, a miképen láttátok őtet felmenni mennyekbe. * Máté 24, 30. 31. 1 Thess. 4, 16. 17.

12. Akkor megtérének Jérusálembe a hegyről, mely hívatik olajfák *hegyé*nek, mely Jérusálem mellett vagyon egy Szombat*napi* járó földre.

13. És mikor bémentek volna, felmenének *egy* felsőházba, a hol szállások vala * Péternek, Jakabnak, Jánosnak, Andrásnak, Filepnek, Tamásnak, Bertalannak, Máténak, Jakabnak, az Alféus *fijá*nak, Simon Zélótesnek, és Júdásnak a Jakab *attyafiának*. * Máté 10, 2.

14. Ezek mind egyetemben foglalatosok valának az imádkozásban és a * könyörgésben, az asszonyokkal egybe, és Máriával, Jézusnak annyával, és az ő attyafiával. * Luk. 24, 53.

15. És azokban a napokban felkelvén Péter a tanítványok között, monda, (mert valának ott *a helyen* szám szerint, úgymint százhúsz emberek),

16. Atyámfiai férjfiak, szükség volt bételni az Írásnak, melyet megjövendölt a Szent Lélek a Dávid szája * által Júdás felől, ki † vezérek volt azoknak, a kik megfogták Jézust. * Zsolt. 41, 10. † Ján. 18, 3.

17. Ki mi közénk * számláltatik vala, és ennek a szolgálatnak egy részét vette vala. * Máté 10, 1—4.

18. Ő annakokáért szerze mezőt az ő hamisságának * árából; és alászakadván ketté hasadott, és minden béli kiomlott. * Máté 26, 15. 27, 5.

19. És e dolog az egész Jérusálemben lakozóknak lett tudtokra; úgy hogy az a mező neveztessék az ő tulajdon nyelveken Akeldamának, azaz, vér * mezejének; * Máté 27, 8.

20. Mert meg vagyon írva a Zsoltárok könyvében: Az ő lakhelye legyen puszta, * és ne legyen senki, ki abban laknék. És *ismét:* Az ő † püspökségét más vegye el. * Zsolt. 69, 26. † Zsolt. 109, 8.

21. Szükség azért a férjfiak közűl, (kik velünk egy gyülekezetben voltak, mind addig, míg az Úr Jézus az ő tisztiben járt mi köztünk,

22. Elkezdvén a János keresztségétől fogva mind a napig, melyen mi közűlünk felviteték,) hogy az ő feltámadásának bizonysága legyen, mi velünk egyetembe egy ezek közűl.

23. Állatának azért elő kettőt, Józsefet, ki hívattatik vala Barsabásnak, kinek vezeték neve Justus, és Mátyást.

24. És imádkozván mondának: Te Uram, ki mindeneknek szíveket * tudod, jelentsd meg, melyikét választottad e kettőnek? * Ján. 2, 25. 21, 17.

25. Hogy részes legyen e szolgálatban és Apostolságban, melytől eltévelyedék Júdás, hogy az ő * helyére menne. * Máté 27, 5. 5 Móz. 19, 16—19.

26. Sorsot vetének azért reájok, és esék a sors Mátyásra: ki közönséges akaratból a tizenegy Apostolok közé számláltaték.

II. RÉSZ.

A Szent Lélek elbocsáttatik az Apostolokra: Péter hathatós prédikálása.

Mikor pedig a Pünköst * napja eljött volna, valának mindnyájan egy akarattal † együtt. * 2 Móz. 23, 14. 16. † rész 1, 14.

2. Akkor nagy hirtelenséggel lőn az égből, mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése, mely eltelé az egész házat, a melyben ülnek vala.

3. És látának kettős tüzes nyelveket: és üle mindenikre azok közűl.

4. Megtelének * pedig mindnyájan Szent Lélekkel, és kezdének szólni más

nyelveken, a mint a *Szent* Lélek ád vala nékik szólniok. * rész 1, 5.

5. Valának pedig Jérusálemben, kik akkor ott lakoznak vala, istenfélő Zsidó férjfiak minden nemzetségek közűl, kik az ég alatt *laknak.*

6. Mikor pedig ez a hír kiment volna, egybegyüle a sokaság és eszek vesze; mivelhogy hallaná minden azokat az ő tulajdon *maga* nyelvén szólni.

7. Álmélkodnak vala pedig mindnyáján és csudálkoznak vala, mondván egyik a másiknak: Nemde nem Galileusok-é ímé mindnyáján ezek, a kik szólnak?

8. Mimódon vagyon azért, hogy halljuk őket a mi tulajdon nyelvünkön *szólni,* a melyben születtettünk?

9. Párthiabeliek, Médiabeliek, Elámiták, * és kik lakozunk Mésopotámiában, Júdeában, Kappadócziában, Pontusban és Ázsiában. * 1 Móz. 10, 22.

10. Frigiában, Pamfiliában, Égyiptomban, és Libiának tartományiban, mely Cziréne mellett vagyon Rómából való jövevények, mind Zsidók, * mind Prozelitusok. * Máté 23, 15.

11. Krétabeliek * és Arábiabeliek, halljuk hogy szólják a mi nyelvünkön az Istennek nagyságos dolgait. * Tit. 1, 5.

12. Álmélkodnak * vala pedig mindnyáján és kételkednek vala, egymásnak ezt mondván: Valyon mi lészen ebből? * vers 7.

13. Némelyek pedig patvarkodván, *ezt* mondják vala: Édes bortól részegedtek meg *ezek.*

14. Péter pedig előállván a tizenegy *Apostol*okkal, felemelé az ő szavát és szóla nékik, mondván: Zsidó férjfiak, és *ti* mindnyájan kik lakoztok Jérusálemben! ez legyen néktek tudtotokra, és vegyétek füleitekbe az én beszédimet.

15. Mert nem részegek ezek, a mint ti állítjátok, holott a napnak három órája vagyon.

16. De ez az, a mi megmondatott Jóel Prófétától:

17. És lészen az utolsó időkben (ezt mondja az Isten) kitöltök az én Lelkemből * minden testre, és prófétálnak a ti fijaitok és leányitok, és a ti ifjaitok látásokat látnak és a ti véneitek álmokat álmodoznak. * Ésa. 44, 3. Jóel 2, 28—32.

18. Az én szolgáimra pedig és az én szolgálóleányimra töltök ki azokban a napokban az én Lelkemből és prófétálnak.

19. És tészek csudákat az égben oda fel; és jeleket e földön ide alá, vért, tüzet, és füstnek gőzölgését.

20. A nap setétséggé változik, és a hold vérré, minekelőtte eljöjjön az Úrnak ama nagy és fényes napja.

21. És lészen ez, hogy minden valaki az Úrnak nevét segitségűl hivándja, megtartassék.

22. Izráel nemzetségének férjfiai, halljátok meg e beszédeket: Ama Názáretbeli Jézust, ki valóban megbizonyittatott Istentől ti nálatok hatalmas * erők, csudatételek, és jelek által, melyeket Isten cselekedett ő általa ti köztetek, a mint ti is tudjátok, *Istentől* † *bocsáttatott* férjfiú*nak lenni:*
* Máté 4, 23. 24. 12, 22. 23. † Ján. 3, 1. 2. 9, 33. 3?

23. Azt, *mondom,* ki az Istennek elvégezett * tanácsából és rendeléséből adattaték *halálra,* mikor vettétek volna, a ti gonosz kegyetlen kezeitekkel keresztfára † függesztvén, megölétek:
* rész 4, 27. 28. † Máté 27, 35.

24. Kit az Isten * feltámasztott, a halál fájdalmit megoldván, mivelhogy lehetetlen dolog volna néki attól megtartatni: * Róm. 4, 24.

25. Mert Dávid ezt mondja ő róla: Eleitől fogva minden időben az én Uramra néztem; * mert nékem jobbkezem felől vagyon, hogy meg ne tántorodjam. * Zsolt. 16, 8—11.

26. Annakokáért örvendezett az én szívem, és vígadott az én nyelvem; és annakfelette az én testem reménységben nyugszik.

27. Mert nem hagyod az én életemet a koporsóban, és nem engeded, hogy a te Szented rothadást lásson.

28. Megjelentetted nékem az életnek útait, betöltesz te engemet örömmel a te orczád előtt.

29. Atyámfiai férjfiak, szabad nyilván szólanom ti előttetek *Dávid Pátriárkáról,* hogy ő * meghołt, eltemettetett, és az ő koporsója mind e mai napig mi nálunk vagyon. * 1 Kir. 2, 10.

30. Mivelhogy azért Próféta volna, és tudná hogy az Isten néki esküvéssel megesküdt volna, hogy jövendőben az ő ágyékának gyümölcséből támasztaná * a Krisztust test szerint, kit helyheztetne az ő székiben. * 2 Sám. 7, 12. Zsolt. 132, 11.

31. Tudván azt, eleitől fogva szólott a Krisztusnak feltámadásáról, hogy az ő élete nem hagyatott * a koporsóban, és hogy az ő teste rothadást nem érzett.
* Zsolt. 16, 10

32. Ezt a Jézust feltámasztotta az Isten; mely *dolog*nak mi mindnyájan bizonyságai * vagyunk. *Ján. 21, 14.
33. Annakokáért az Istennek jobbkarja által felmagasztaltatván, és a megigért Szent Lelket * megnyervén az Atyától, kitöltötte ezt, a mit ti most láttok és hallotok. * Luk. 24, 49.
34. Mert nem Dávid ment mennyországba, hanem *inkább* ő *ezt* mondja: Monda az Úr az én * Uramnak: Ülj az én jobbkezem felől; * Zsolt. 110, 1.
35. Miglen veténdem a te ellenségidet a te lábaid alá zsámolyúl.
36. Bizonynyal tudja azért az Izráelnek egész háza, hogy ez az Istentől tétetett Úrrá és Krisztussá, e Jézus, *mondom,* a kit ti megfeszítétek.
37. Ezeket pedig mikor hallották volna, szívekben megkeseredének, és mondának Péternek, és a több Apostoloknak. Mit * cselekedjünk Atyámfiai férjfiak? * rész 9, 6.
38. Péter pedig monda nékik: Térjetek meg; és * keresztelkedjetek meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjokra, és veszitek a Szent Léleknek ajándékát; * Máté 28, 19. 20.
39. Mert néktek * lett az igéret, és a ti fijaitoknak, és mindeneknek, kik messze † *vagynak:* valakiket tudniillik a mi Urunk Istenünk †† elhívánd.
* Ésa. 44, 1—5. † Ésa. 42, 6. †† Ján. 17, 20.
40. Sok egyéb beszédekkel is kéri és inti vala *őket,* mondván: Szakaszszátok el magatokat e gonosz nemzetségtől.
41. A kik azért örömest vevék az ő beszédét, megkeresztelkedének, és megszaporodának azon a napon mintegy háromezer lelkekkel.
42. És foglalatosok valának az Apostoloknak tudományokban, *marháiknak* egymással való közlésekben, a kenyérnek megszegésében és a könyörgésekben.
43. Támada pedig mindenekben félelem, és az Apostolok sok csudákat * és jeleket tésznek vala.
* 2 Márk 16, 17. 18. Ján. 14, 12.
44. Mindnyájan pedig, a kik hisznek vala, együtt valának, * és mindenek köz vala. * rész 4, 32. 5 Móz. 15, 4.
45. És jószágokat, marháikat eladják vala, és osztják vala azokat mindeneknek, mint a szükség mutatja vala.
46. És minden nap egyenlő akarattal a templomban valának, és házanként a kenyeret megszegvén, esznek vala nagy örömmel és tiszta szívvel.
47. Dícsérvén az Istent, kik az egész község előtt kedvesek valának. Az Úr pedig minden napon szaporítja vala a Gyülekezetet *azokból,* a * kik idvezülendők valának. * Jóel 2, 32.

III. RÉSZ.

Péter Jánossal a templomba felmenvén a sántát meggyógyítja; e csudára futott népnek az Idvességnek Krisztus által titkait megjelenti: háládatlanságokat vádolván és tőlök penitencziatartást kivánván.

Ezek után Péter és János együtt mennek vala a templomba az imádkozásnak órájakor, *tudniillik* kilencz *óra*kor.
2. Egy embert pedig, ki az ő annyának méhétől fogva sánta volt, hordoznak vala: kit minden napon letésznek vala a templom kapujánál, melyet Ékes *kapu*nak neveznek vala, hogy kérne alamizsnát azoktól, a kik bémennek vala a templomba.
3. Ez mikor látta volna, hogy Péter és János a templomba akarnának menni, kére ő tőlök alamizsnát;
4. Péter pedig mikor az ő szemeit reá vetette volna Jánossal egybe, monda: Nézz mi reánk.
5. Az annakokáért figyelmez vala reájok, állítván hogy valamit venne ő tőlük.
6. Péter pedig monda: Ezüstöm és aranyam nincsen nékem, a mim pedig vagyon azt adom néked: A Názáretbeli Jézus Krisztusnak nevében, *mondom,* kelj fel és járj.
7. És annak jobbkezét megfogván felemelé *őtet,* és azonnal megerősödének az ő talpai és bokái.
8. És felszökvén, áll vala *lábain* és jár vala, és béméne ő velek a templomba, járván és * szökvén, és dícsérvén az Istent. * Ésa. 35, 6.
9. És látá azt az egész sokaság, hogy járna és dícsérné az Istent.
10. És megesmérék azt hogy ő volna az, a ki alamizsna*kérés*nek okáért ül vala a templomnak Ékes kapuján, és megtelének csudálkozással, és azon való álmélkodással, a mi történt vala az emberen.
11. Mikor pedig el nem távoznék Pétertől és Jánostól az a sánta, a ki meggyógyult vala, az egész község álmélkodva futamodék ő hozzájok * a tornáczba, mely Salamonénak neveztetik *vala.* * 1 Kir. 6, 3.
12. Melyet mikor látott volna Péter, monda a községnek: Izráelnek férjfiai! Mit csudálkoztok ezen, vagy miért néztek mi reánk, mintha tulajdon erőnkkel

vagy jámborságunkkal míveltük volna azt, hogy ez járjon?
13. Az Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak Istene, a mi atyáinknak Istenek, megdicsőítette * az ő Fiját Jézust, kit ti elárulátok és megtagadátok Pilátus előtt, noha ő † azt ítélte volna, hogy el kell bocsátni.
* rész 5, 30. † Ján. 18, 38. 39.
14. Ti pedig azt a Szentet és Igazat megtagadátok, és kívánátok, hogy a gyilkos * bocsáttatnék el néktek;
* Luk. 23, 18. 19.
15. Az életnek pedig * Fejedelmét megölétek, kit az Isten feltámasztott a halálból, mely *dolog*nak mi vagyunk bizonyságai. * Zsid. 2, 10.
16. És az ő nevében való hit * által, ezt a kit láttok és esmértek, meggyógyította az ő neve: a hit, *mondom,* a mely ő általa vagyon, adta ennek ez épséget mindnyájan a ti szemetek láttára.
* Ján. 44, 12. 13.
17. De most Atyámfiai, tudom hogy tudatlanságból * cselekedtétek *mind ezeket,* miképen a ti Fejedelmeitek is.
* 1 Kor. 2, 8.
18. Az Isten pedig a melyeket eleve megmondott volt minden ő Prófétáinak szájok által, hogy *kellene* a Krisztusnak szenvedni, * a képen töltötte bé.
* Zsolt. 110, 7. Ésa. 53, 2—12. Dán. 9, 26.
19. Bánjátok meg * azért és térjetek meg, hogy töröltessenek el † a ti bűneitek, minekutánna eljövéndenek a meghívesítésnek idei az Úrnak színétől.
* rész 2, 38. † Márk 16, 15. 16.
20. És elbocsátándja azt, a ki néktek először hirdettetett, a * Jézus Krisztust.
* rész 1, 11.
21. Kinek az égtől bé kell fogadtatni mind az időkig, míglen megépíttetnek mindenek, mely *idő*kről szólott az Isten minden ő szent Prófétáinak szájok által *kik* eleitől fogva *voltak:*
22. Mert Mózes ezt mondotta az Atyáknak: Prófétát támaszt * nektek az Úr a ti Istentek, a ti atyátokfiai közűl, mint engemet: azt hallgassátok mindenekben, a * melyeket néktek szóland.
* 5 Móz 18, 18. 19.
23. Valaki pedig azt a Prófétát nem hallgatándja, elveszti azt az ő népe közűl.
24 Minden Próféták is pedig Sámueltől * fogva, és a kik azután szóltak, e napokról jövendöltek.
* 2 Sám. 7, 13. 14. 21. Zsolt. 2. 6. 7. 12. Mal. 3, 1.
25. Ti vagytok a Prófétáknak és a szövetségnek fijai, melyet Isten szerzett a mi atyáinkkal, mikor *ezt* mondá Ábrahámnak: És a te * magodban megáldatnak e földnek minden cselédei.
* 1 Móz. 22, 18.
26. Az Isten az ő feltámasztott Fiját a Jézust néktek bocsátotta * először, hogy megáldana titeket, † mindent megtérítvén az ő bűneiből.
* Máté 15, 24. Róm. 15, 8. † Máté 11, 28.

IV. RÉSZ.

Péter és János fogságba vettetnek: Péter megvallja a Krisztust nyilván: meghagyatik nékik, hogy ne prédikáljanak a Krisztus nevében: A tanítványok könyörögnek Istennek: Sokan jószágokat eladják és közre bocsátják.

Mikor pedig ők ezeket szólanák a községnek, oda érkezének a Papok, a templomnak Fejedelme és * a Sadduczeusok. * rész 23, 8.
2. Neheztelvén hogy a népet tanítanák, és hirdetnék a Jézus nevében a * halálból való feltámadást. * 1 Kor. 15, 21. 22.
3. És megfogák őket, és veték őket őrizet alá másodnapig: mert már * estve vala. * rész 5, 18.
4. Sokan pedig, a kik hallották vala az ő beszédeket, hivének; és lőn *azoknak* számok mintegy ötezer férjfiak.
5. Másodnapon pedig egybegyűlének a Fejedelmek, a Vének: és *kik* Írástudók valának Jérusálemben.
6. És * Annás a Főpap, Kajafás, János és Alexander, és valakik valának a Papinemből. * rész 5, 17. Luk. 3, 2.
7. Mikor azért állatták volna őket középben, tudakoznak * vala *tőlök:* Micsoda hatalommal, és ki nevében cselekedtétek ti ezt? * Máté 21, 23.
8. Akkor Péter Szent Lélekkel megtelvén, monda nékik: Népnek Fejedelmei, és Izráelnek Vénei!
9. Mivelhogy e mai napon mi tőlünk tudakoztok a jótétemény felől, melyet a nyavalyás emberrel *cselekedtünk, tudniillik* mimódon gyógyult meg?
10. *Azért* tudtotokra legyen mindnyájan néktek, és az Izráel egész népének, hogy a Názáretbeli Jézus Krisztusnak neve által, a kit ti megfeszítettetek, kit Isten feltámasztott a halálból: az által áll ez ti előttetek ez épségben.
11. Ez ama * kő, a kit ti † építők semminek állítottatok, ki lett a szegeletnek fejévé. * Máté 21, 42. 45.
† Zsolt. 118, 22. Ésa. 28, 16.
12. És nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között ég alatt más * név, mely által kellene nékünk megtartatnunk.
* Máté 1, 21. Ján. 14, 6.
13. Mikor pedig látták volna Péternek

és Jánosnak a szólásban való bátorságokat, tudván hogy írástudatlanok és közemberek * volnának, csudálkoznak vala, és esmérik vala, hogy azok Jézussal voltak volna. * Máté 4, 18. 21.

14. És mikor látnák, hogy a mely ember meggyógyult vala, ő velek együtt ott állana, semmit nem szólhatnak vala ellenek.

15. Mikor pedig őket a Gyülésből kiküldötték volna, egymással szólnak, beszélnek vala.

16. Ezt mondván: Mit cselekedjünk ez emberekkel; mert hogy nyilvánvaló csudát tettek legyen ők, mindeneknek, kik Jérusálemben laknak, tudtokra vagyon, nem tagadhatjuk.

17. De hogy ez tovább ne menjen a község között, fenyítsük meg őket kemény fenyítékkel, hogy ezután csak egy embernek se szóljanak, e *Jézus* nevében.

18. Azért azokat bészólítván, megparancsolák nékik, hogy teljességgel ne szólnának, és ne tanítanának a Jézus nevében.

19. Péter pedig és János felelvén, mondának nékik: Hogyha Isten előtt igaz legyen, néktek engednünk * inkább hogynem Istennek, ítéljétek meg; * Dán. 3, 16. 18.

20. Mert nem lehet, hogy a melyeket láttunk és hallottunk, azokat * ne szóljuk. * Ámós 3, 8. Jer. 20, 8. 9.

21. Amazok pedig nem találván semmi módot benne, hogy őket megbüntetnék, megfenyegetvén őket elbocsáták, a községért; mert mindnyájan dicsőítik vala az Istent azért, a mi lett vala.

22. Mert nagyobb vala negyven esztendősnél az ember, kiben a meggyógyításnak csudája lett vala.

23. Mikor pedig elbocsátották volna *őket*, menének az ő attyokfiaihoz, és megbeszélék, a mit a Papifejedelmek és a Vének mondottak vala nékik.

24. Ezek pedig mikor *ezeket* hallották volna, egyenlőképen szavokat felemelék Istenhez, és mondának: Uram te vagy az Isten, ki teremtetted a mennyet és a földet, a tengert, és azokban való minden állatokat!

25. Ki Dávidnak a te szolgádnak szája által ezt mondottad: Miért * zúgolódnak a Pogányok, és a népek *miért* gondolnak hijábavalókat? * Zsolt. 2, 1. 2.

26. Felállottak a földnek Királyai, és a Fejedelmek öszvegyültek egyenlőképen az Úr ellen és az ő Krisztusa ellen;

27. Mert bizony egybegyültek a te szent Fijad ellen Jézus ellen, a * kit megkentél. Heródes, Ponczius Pilátus, a Pogányokkal és az Izráelnek népével. * Ésa. 61, 1. 2. Luk. 4, 18. 21.

28. Hogy azokat véghez vigyék, melyeket a te kezed és a te tanácsod eleve elvégezett volt, * hogy kellene cselekedni. * rész 2, 23. Luk. 24, 26. 27. Dán. 9, 26.

29. Most azért, Uram, tekints az ő fenyegetésekre, és adjad a te szolgáidnak, hogy nagy bátorsággal szólják a te beszédedet.

30. A te kezedet kinyujtván, hogy gyógyulások, jelek, és csudák legyenek a te szent Fiadnak, a Jézusnak neve által.

31. És minekutánna könyörgöttek volna, megmozdula a hely, a hol egybegyültek vala; és bételének mindnyájan Szent Lélekkel, és az Isten beszédét nagy bátorsággal szólják vala.

32. A sokaságnak pedig, a mely hitt vala, szívek, lelkek egy vala; és senki semmi marháját * nem mondja vala magáénak, hanem nékik mindenek köz vala. * rész 2, 42 -46.

33. És az Apostolok nagy buzgósággal tésznek vala bizonyságot * az Úr Jézusnak feltámadásáról; és mindnyájan felette nagy † szeretetben valának. * Ján. 15, 27. † Ján. 17, 26.

34. Mert ő közöttök senki nem vala szűkölködő; mert valakik mezőket vagy házakat bírnak vala, eladván azokat, az eladott marhának árát előhozák vala.

35. És letészik vala az Apostoloknak lábaiknál, és elosztják vala *azt* mindennek, a mint kinek-kinek szükség vala.

36. József azért, ki az Apostoloktól neveztetett Barnabásnak (mely annyit tészen ha megmagyarázod, mint vígasztalásnak fija), ki Lévita, *és* nemzetsége szerint Czipriai vala.

37. Mivelhogy néki mezeje vala, eladá *azt*, és az árát előhozá, és az Apostoloknak lábaiknál leteve.

V. RÉSZ.

Az Anániás és Safira hazugságának büntetése: csudatételek, fogságok és kiszabadulások az Apostoloknak: Tanítnak a templomban, és vitetnek a tanács eleibe: Péter felelete: Gamáliel tanácsa.

Egy ember is pedig, kinek neve Anániás vala, Safirával az ő feleségével, eladá az ő örökségét.

2. És megtarta *valami részt* az árában, mely dolog az ő feleségének is tudtára vala és valami részét előhozván, az Apostoloknak lábaiknál leteve.

3. Monda pedig Péter: Anánia miért foglalta el a Sátán a te szívedet, hogy hazudnál a Szent Lélek ellen, és a mezőnek árában megtartanál?
4. Nemde, ha megtartottad volna a *mezőt*, nem tiéd volt volna-é, és minekutánna eladtad, nem a te hatalmadban volt-é *az ára?* miért gondoltad ezt a te szívedben? nem embereknek hazudtál, hanem Istennek.
5. Minekutánna hallotta volna pedig Anániás e beszédeket, leesék és meghala. És mindenekben nagy félelem támada, a kik ezeket hallják vala.
6. Felkelvén pedig az ifjak, fogák azt, és kivivén eltemeték.
7. És lőn mintegy három óra mulva, mikor az ő felesége is, nem tudván a mi esett vala, bémène.
8. Monda pedig néki Péter: Mond meg nékem, ha ennyi pénzen adtátok-é el a ti örökségteket? és az monda: Úgy vagyon, annyin *adtuk el.*
9. Péter pedig monda néki: Mi dolog hogy egyesekké levétek ebben, hogy az Úrnak Lelkét kísértenétek? Ímé azoknak lábaik, a kik eltemették a te férjedet, az ajtó előtt *vagynak*, és tégedet is kivisznek.
10. Azonnal pedig leesék * az ő lábainál, és meghala; és bémenvén az ifjak, találák azt halva, és kivivén eltemeték az ő férje mellé. * Ján. 14, 12.
11. És támada nagy félelem az egész Gyülekezetben, és mindenekben, valakik ezeket hallják vala.
12. Az Apostolok által pedig * sok jelek és csudák lésznek vala a község között; és valának egyenlőképen mindnyájan a Salamon tornáczában.
* vers 15. 16.
13. Egyebek közűl pedig senki nem meri vala magát ő közéjek elegyíteni: hanem a község felette igen * magasztalja vala őket. * rész 2, 47.
14. Nevekedik vala pedig az Úrban hivőknek, mind férjfiaknak, mind asszonyoknak számok.
15. Úgyannyira hogy az útczákra hoznák ki a betegeket, és letennék azokat ágyakban és nyoszolyákban, hogy azoknak valamelyikét az *oda* járulandó Péternek csak árnyéka érné.
16. A szomszéd városoknak is pedig községe gyűl vala Jérusálembe, és hoznak vala betegeket, és tisztátalan lelkektől gyötretteket: kik mind * meggyógyulnak vala. * Márk 16, 17. 18.
17. Felkelvén pedig a Főpap, és mind azok, kik ő vele valának, kik a Sadduczeusoknak * szerzetekből valának, betelének irígységgel. * rész 23. 8.
18. És megfogák az Apostolokat, és veték őket a közönséges tömlöczbe.
19. De az Istennek Angyala éjszakán megnyitá a tömlöcznek * ajtaját, és kihozván őket, monda:
* rész 12, 7—11. 16, 23—26.
20. Menjetek el, és a templomban állván hirdessétek a népnek ez * életnek minden beszédit. * vers 30—32. 3, 12—26.
21. *Azok* pedig mikor *ezt* hallották volna, bémenének jó reggel a templomba, és tanítnak vala. A Főpap pedig elmenvén, és a kik vele valának Gyülést *tőnek*, és az Izráel népének egész Tanácsát egybehívák és elküldé *a szolgákat* a tömlöczbe, hogy azokat előhoznák.
22. És mikor elmentek volna a szolgák, nem találák őket a tömlöczben, és visszatérvén megjelenték.
23. *Ezt* mondván: A tömlöczöt ugyan találtuk nagy erősen bézárva, és az őrizőket kivűl az ajtó előtt állani: mikor pedig megnyitottuk volna, ottben senkit nem találánk.
24. Mikor hallották volna pedig e beszédeket a Főpap és a templom Fejedelme, és a Papifejedelmek, gondolkodnak vala azok felől, micsoda következnék ebből.
25. És eljövén egy ember, monda nékik: Ímé, ama férjfiak, kiket a tömlöczbe vetettetek vala, a templomban állanak és tanítják a népet.
26. Akkor elmenvén a Fejedelem a szolgákkal, előhozá őket, *de* nem erővel: (mert félnek vala a községtől, hogy meg ne köveztetnének.)
27. És előhozván őket, állaták a Tanács eleibe, és megkérdé őket a Főpap,
28. Mondván: Nemde nem megparancsolánk-é néktek felette igen, hogy ne tanítanátok e * *Jézusnak* nevében? és ímé, bétöltöttétek Jérusálemet a ti tudományotokkal, és mi reánk akarjátok szállítani annak az † embernek vérét.
* rész 4, 18. † Máté 27, 22—25.
29. Felelvén pedig Péter és az Apostolok, mondának: Az * Istennek kell inkább engedni, hogy nem az embereknek. * rész 4, 19. Dán. 6, 10.
30. A mi Atyáinknak Istene feltámasztotta Jézust, * kit ti megölétek felfeszítvén a fára. * rész 3, 13.
31. Ezt az Isten az ő jobbkezével felmagasztalván *tette* * Fejedelemmé és

megtartóvá, hogy adjon az Izráelnek megtérést és bűnöknek bocsánatjokat.
* Eféz. 1, 20—22. Zsid. 2, 9. 10.
32. És mi vagyunk néki ezekről bizonyságai, a melyeket mondunk; és a Szent Lélek is, * kit az Isten adott azoknak, a kik néki † engednek.
* Ján. 15, 26. 27. † rész 10, 1. 2. 33. 34.
33. Azok pedig ezeket hallván, fogaikat csikorgatják vala, és arról tanácskoznak vala, hogy őtet megölnék.
34. Felkelvén pedig a Tanácsban egy Farizeus, kinek Gamáliel vala neve, Törvénytudó, kit az egész község becsületben tart vala, parancsolá hogy egy kevéssé az Apostolokat kivinnék.
35. És monda azoknak: Izráelnek férjfiai, jól meglássátok mit cselekesztek ezekkel az emberekkel.
36. Mert ez időnek előtte támadott volt egy * Teudás, ki azt mondotta volt, hogy ő valaki volt, kinek mellé adta volna magát mintegy négyszáz férjfiaknak számok, ki megölettetett, és a kik néki hittek, mind eloszlottak, és semmivé lettek.
* rész 21, 38
37. Ezután támada ama Galileus Júdás, a ravásnak idején, és sok népet hitetett maga után, az is elvesze, és mind azok, a kik néki hittek volt, eloszlottak.
38. Most is ezt mondom néktek: Távozzatok el ez emberektől és hagyjatok békét nékik: mert ha emberektől vagyon e tanács és dolog, semmivé lészen;
39. Ha pedig Istentől vagyon, ti fel nem bonthatjátok, hogy ne láttassatok Isten ellen tusakodni.
40. Engedének azért az ő tanácsának. És mikor az Apostolokat előszólították volna, * megostoroztatván őket, megparancsolák nékik, hogy a Jézus nevében ne szólnának; és elbocsáták őket.
* Máté 10, 17. 23. 34.
41. Ők annakokáért örömmel * menének el a Tanács elől, hogy méltókká tette Isten őket arra, hogy a Jézus nevéért bosszúsággal illettetnének.
* Máté 5, 11. 12. Fil. 1, 29. Róm. 5, 3.
42. És mindennapon a templomban és háznál nem szűnnek * vala meg tanítani, és a Jézus Krisztust hirdetni.
* vers 29. Márk 16, 15.

VI. RÉSZ.

Az Apostolok választnak hét Diákonusokat, kik között a hittel teljes István megfogatik, és vádoltatik.

Az napokban pedig, mikor a tanítványok szaporodnának, támada a Görögök közt panaszolkodás a Zsidók ellen, hogy az ő közűlök való özvegy asszonyok megvettetnének a mindennapi szolgálatban.
2. Annakokáért a tizenkét *Apostolok*, a tanítványoknak sokaságokat egybegyűjtvén, mondának: Nem jó nékünk elhagynunk az Istennek beszédét és szolgálnunk a *szegények* * asztaloknak.
* rész 4, 35.
3. Válaszszatok azért, Atyámfiai, ti közűletek hét férjfiakat, kiknek jó bizonyságok legyen, kik Szent Lélekkel teljesek legyenek és bölcseséggel, kikre bízzuk ezt a dolgot.
4. Mi pedig foglalatosok lészünk a könyörgésben és az íge * hirdettetésének szolgálatjában.
* rész 4, 33. 5, 42.
5. Tetszék pedig e dolog a jelenvaló egész sokaságnak; és választák Istvánt, ki hittel és Szent Lélekkel teljes férjfiú vala, * Filepet, Prokhórust, Nikánort, Timont, Pármenást, és Nikolaust, ki Antiókhiából való Prozelitus vala.
* rész 8, 26. 21, 8.
6. Kiket állatának az Apostolok eleikbe; kik mikor imádkoztak volna, az ő kezeiket reájok veték.
7. Annakokáért az Isten beszéde nevekedik vala, és sokasodik vala a tanítványoknak számok Jérusálemben, és a Papok is nagy sokan engednek vala a tudománynak.
8. István pedig mivelhogy teljes vala hittel és *isteni* erővel, a község között nagy csudákat és jeleket * cselekeszik vala.
* Ján. 14, 12.
9. Támadának pedig némelyek a Libertinusoknak, Czirénebelieknek, Alexándriabelieknek, és azoknak zsinagógájokból, kik Czilicziából és Ázsiából valók valának, kik Istvánnal vetekednek vala.
10. De nem állhattak ellene az ő bölcseségének, * és a *Szent* Léleknek, a ki által szól vala.
* Luk. 21, 15.
11. Akkor rendelének valami embereket, kik azt mondanák, hogy ők hallották ő tőle káromló beszédeket Mózes ellen, és az Isten ellen.
12. És felzendíték a községet, a Véneket, és az Írástudókat, és őtet megsarkalván megfogák és vivék a Tanács*házba*.
13. És állatának hamis tanúkat, kik ezt mondának: Ez ember nem szűnik meg káromló beszédeket szólni e szent hely * ellen és az *Isten* törvénye ellen.
* Jer. 26, 11.

14. Mert hallottuk tőle e mondást,
hogy ama Náz áretbeli Jézus ezt a helyet elrontja, és elváltoztatja a czereméniákat, melyeket adott nékünk Mózes.
15. Akkor az ő szemeiket reá vetvén, mindenek kik a Tanácsban valának, láták hogy olyan *volna* az ő orczája, mint az *Isten* Angyalának orczája.

VII. RÉSZ.

Istvánnak, az Atyákkal és az Izráellel közlött jókat befoglaló, magát mentő beszéde, s megköveztetése.

Monda pedig a Főpap: Úgy vagynak
tehát * ezek? * rész 6, 13. 14.
2. Ő pedig monda: Férjfiak atyámfiai és Atyák halljátok meg: A dicsőségnek Istene megjelenék a mi atyánknak Ábrahámnak, mikor Mésopotámiában volna, minekelőtte laknék Kárránban.
3. És monda néki: Eredj ki a te földedből, * a te nemzetséged közűl, és menj el arra a földre, a melyet megmondok néked. * 1 Móz. 12, 1—3.
4. Akkor kiméne a Káldeusok földökből és lakozék * Kárránban. És onnét minekutánna meghólt az ő attya, kihozta őtet e földre, a melyen ti most laktok. * 1 Móz. 11, 31. 32.
5. És nem adott néki abban örökséget, csak egy lábnyomnyit is, jóllehet igérte vala, hogy azt néki adná örökségűl, és az ő magvának ő utánna, holott magzatja nem volna.
6. Az Isten pedig így szólott vala: A te magod zsellér lészen az idegen földön, hol szolgálat alá vettetik, és nyomorgattatik * négyszáz esztendeig.
* 1 Móz. 15, 13. 16.
7. De azt a népet, a melynek szolgálni fognak, én megbüntetem, ezt mondja az Isten, és azután kijőnek, és szolgálnak nékem ez helyen.
8. És adta néki a körűlmetélkedésnek * szövetségét; és e képen Ábrahám nemzé † Izsákot, és azt körűlmetélé nyolczadnapon: Izsák pedig ** nemzé Jákóbot és Jákób a †† tizenkét Pátriárkákat. * 1 Móz. 17, 9. 10. † 1 Móz. 21, 2—4.
** 1 Móz. 25, 21. 26.
†† 1 Móz. 29, 31—35. 30, 5. 24.
9. A Pátriárkák pedig * irígységből indíttatván, Józsefet eladák Égyiptomba, de Isten vala ő vele. * 1 Móz. 37, 4. 28.
10. És megszabadítá őtet minden nyomorúságiból, és ada néki kedvet és bölcseséget Faraó előtt az Égyiptombeli Király előtt, ki őtet Égyiptomon és az ő egész házán * Fejedelemmé tevé. * 1 Móz. 41, 38—44.
11. Következék pedig *nagy* éhség egész Égyiptomra és Kanaán földére, és nagy nyomorúság, és nem találnak vala eledelt a mi atyáink.
12. Mikor hallotta volna pedig Jákób, hogy Égyiptomban * gabona volna, elküldé először a mi atyáinkat.
* 1 Móz. 42, 2. 3.
13. És a második *bémenetelek*ben megesméréк az ő attyafiai * Józsefet, és Faraó megtudá a József nemzetségét.
* 1 Móz. 45, 1—3.
14. És József elküldvén hívatá az ő attyát Jákóbot és minden nemzetségét, *mintegy* hetvenöt * embert.
* 1 Móz. 46, 27. 2 Móz. 1, 5.
15. Elméne azért Jákób * Égyiptomba, és meghala † ő és a mi atyáink.
* 1 Móz. 46, 5—7. † 1 Móz. 49, 33.
16. Kik elviteténeк Sikembe, és helyhezteténeк a koporsóban, melyet Ábrahám vett * vala ezüstpénzen az Emmor fijaitól, ki Sikem fija vala.
* 1 Móz. 23, 13—17.
17. Mikor pedig elközelgetne az igéretnek * ideje, melyért Isten megesküdt vala Ábrahámnak, megnevekedék † a nép, és megsokasodék Égyiptomban.
* 1 Móz. 15, 16. † 2 Móz. 1, 7. 4 Móz. 1, 45—47.
18. Mind addig mígnem más Király támada, * ki nem esméri vala Józsefet.
* 2 Móz. 1, 8—22.
19. És a mi nemzetségünket álnoksággal körűlvévén, a mi atyáinkat nyomorgatta, úgy hogy az ő gyermekeiket is elhánynák, hogy meg ne szaporodnának.
20. Akkor születék Mózes, ki Istentől szép ábrázattal * felékesíttetett volt, és tartatott az ő attya házában három hónapig. * 2 Móz. 2, 2. Zsid. 11, 23.
21. És mikor azt elvetették volna, a Faraó leánya felvevé és feltartá azt fija * gyanánt. * 2 Móz. 2, 9. 10. Zsid. 11, 24.
22. És Mózes taníttaték az Égyiptombelieknek minden bölcseségekre, és hatalmas vala * beszédben és cselekedetben. * Luk. 24, 19.
23. Mikor pedig negyven * esztendős volna Mózes, gondolá szívében hogy meglátogatná az ő attyafiait az Izráel fijait. * 2 Móz. 2, 11. 12.
24. És mikor látná, hogy egy *Zsidó* bosszúsággal illettetnék, megoltalmazá *azt*, és az Égyiptombeli embert megölvén, bosszút álla azért, a ki bosszúsággal illettetik vala.
25. Azt állítja vala pedig, hogy az ő attyafiai értik, hogy az Isten az ő keze

által adna nékik szabadulást; de azok nem értik vala.

26. Másodnapon ismét* hozzájok méne, mikor azok egybevesztek volna, és inti vala azokat békességre, ezt mondván: Férjfiak, atyafiak vagytok ti, miért illetitek egymást bosszúsággal.
* 2 Móz. 2, 13. 14.

27. Az pedig ki az ő felebarátját bosszúsággal illeti vala, semmit nem gondola Mózessel, ezt mondván: Ki tett téged Fejedelemmé és Bíróvá mi rajtunk?

28. Nemde meg akarsz-é te engemet ölni, miképen tegnap megöléd az Égyiptombeli embert?

29. E beszédre pedig Mózes elfuta, és lőn jövevény a Mádián * földén, a hol két fijai születének. * 2 Móz. 2, 15. 21. 22.

30. Negyven esztendő pedig eltelvén, megjelenék néki a Sinai hegynek pusztájában az Úrnak * Angyala, a csipkebokornak tüzes lángjában.* 2 Móz. 3, 1—6.

31. Mózes pedig mikor *azt* látta volna, csudálkozék a látáson: és mikor oda menne hogy *azt* meglátná, lőn az Úrnak szava ő hozzá, *ezt mondván:*

32. Én * vagyok a te Atyáidnak amaz Istenek, Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene: Mózes pedig megrémülvén nem meri vala nézni.
* 2 Móz. 3, 6. 15. 16. Máté 22, 32.

33. Monda pedig néki az Úr: Oldozd le a te * saruidat lábaidról: mert a hely, a melyen állasz, szent föld.
* Jós. 5, 15.

34. Látván láttam az én népemnek nyomorúságát, mely Égyiptomban *vagyon,* és az ő fohászkodásokat hallottam, * és azért szállottam le, hogy őket megszabadítsam; most azért jöjj ide, elküldelek tégedet Égyiptomba.
* 2 Móz. 3, 7—10.

35. Ezt a Mózest, a kit megtagadának, *ezt* mondván: Ki tett tégedet Fejedelemmé * és Bíróvá? ezt, *mondom,* az Isten fejedelműl, szabadítóúl bocsátá az Angyal által, † a ki megjelent néki a csipkebokorban. * vers 27. † 2 Móz. 3, 4—6.

36. E hozta ki őket, nagy csudákat * és jeleket tévén Égyiptomnak földében, és a † veres tengerben, és a ** pusztában negyven esztendeig. * 2 Móz. 7, 10. 12, 29.
† 2 Móz. 14, 21—28. ** 2 Móz. 15, 25. 17, 5. 6.

37. Ez ama Mózes, ki az Izráel fijainak ezt mondotta: Prófétát * támaszt néktek az Úr a ti Istentek, a ti atyátokfiai közűl, mint engemet, őtet hallgassátok * 5 Móz. 18, 15. 18.

38. Ez az, ki az *Izráel* Gyülekezetiben volt a pusztában, az Angyallal egybe, a ki néki szól vala * a Sinai hegyen, és a mi atyáinkkal, és a ki az *Istennek* élő beszédit vette, melyeket nékünk megjelentene. * 2 Móz. 20, 21. 34, 27. 28. 32.

39. Kinek nem akartak engedni a mi atyáink, hanem *azt* megveték, és az ő szívekben Égyiptom felé fordulának.

40. Ezt mondván Áronnak: Csinálj Isteneket * nékünk, kik előttünk járjanak: mert ama Mózesnek, ki minket kihozott Égyiptomnak földéből, nem tudjuk micsoda dolga történék.
* 2 Móz. 32, 1.

41. És az napokon borjú*képet* * öntének, és a bálványnak áldozának, és gyönyörködének az ő kezeiknek csinálmányokban. * 2 Móz. 32, 2—6.

42. Az Isten pedig elfordula *tőlök,* és adá őket az égnek * seregének tiszteletire, a mint meg vagyon írva a Próféták könyvökben: Valyon Izráelnek háza, áldoztatok-é † nékem véres áldozatokkal és egyébféle áldozatokkal a pusztában negyven esztendeig?
* Jer. 19, 13. † Ámós 5, 25. 26.

43. Sőt inkább hordoztátok * a Molok *bálvány*nak sátorát, és a ti Istenteknek a Remfánnak csillagát, mely képeket csináltatok, hogy azokat imádnátok: Azért elviszlek titeket Babilónián túl.
* 1 Kir. 11, 7.

44. A mi atyáinknak volt *sátorok,* az *Isten* bizonyságtételének Sátora, a pusztában, a mint parancsolta vala az, a ki mondotta vala Mózesnek, hogy csinálná azt annak példájára, * a melyet látott vala. * 2 Móz. 25, 40.

45. Melyet is a mi atyáink * béhoztak Jósuéval a pogányoknak birodalmokban, kiket az Isten kiűzött a mi atyáink elől, mind a Dávidnak idejéig.
* Jós. 3, 13. 14.

46. Ki az Istennek * kedvében volt, és könyörgött, hogy a Jákób Istenének Sátor*ának* † *helyét* megtalálná.
* 1 Sám. 13, 14. † 2 Sám. 7, 2. Zsolt. 132, 2—5.

47. Salamon * építe pedig néki házat.
* 1 Kir. 6, 1.

48. De ama felséges *Isten* kézzel csinált templomokban nem * lakik, mint a Próféta mondja: * 1 Kir. 8, 27.

49. A * mennyország nékem ülőszékem, a föld pedig az én lábaimnak zsámolyok. Micsoda házat csinálhattok nékem? ezt mondja az Úr; vagy hol vagyon az én nyugodalmamnak helye?
* Ésa. 66, 1. 2.

50. Nem az én kezem építette-é mind ezeket?

51. Kemény nyakú és körűlmetéletlen szívű és fülű emberek, ti mindenkor a Szent Léleknek ellene igyekeztek; mint a ti * atyáitok, ti azonképen.
* 5 Móz. 9, 6—27. Ésa. 63, 10.

52. A Prófétàk közűl kit nem kergettek a ti atyáitok? megölték mondom, azokat, a kik eleve hirdették amaz Igaznak eljövetelét, kinek ti most árulóivá és * gyilkosivá lettetek.
* Máté 27, 1. 2. 35. rész 3, 13. 14.

53. Kik a törvényt vettétek az Angyalok * szolgálatjok által, és meg nem tartottátok! * 2 Móz. 20, 2. Gal. 3, 19.

54. Mikor pedig ezeket hallották volna, az ő szívekben dühösködnek vala, és az ő fogaikat csikorgatják vala ellene.

55. Mivelhogy pedig Szent Lélekkel teljes vala, a mennybe függesztvén az ő szemeit, látá az Istennek dicsőségét, és Jézust állani az * Istennek jobbján.
* Márk 16, 14. Róm. 8, 34.

56. És monda: Ímé látok megnyilatkozott egeket, és látom, hogy az embernek Fija áll az Istennek jobbja felől!

57. Felkiáltván pedig *azok* nagy felszóval, az ő füleiket bédugák, és mindnyájan reá rohanának.

58. És őtet a városból kiűzvén kövezik vala, a tanúbizonyságok * pedig az ő felsőruháikat lerakták vala egy ifjú lábainál, kinek neve † Saulus vala.
* 5 Móz. 17, 7. † rész 22, 20.

59. Megkövezék azért Istvánt, ki imádkozik vala, és ezt mondja vala: * Uram Jézus, vegyed hozzád az én lelkemet!
* Zsolt. 31, 6. Luk. 23, 46.

60. Térdre esvén pedig, nagy felszóval kiált vala: Uram! * ne tulajdonítsd nékik e bűnt! És mikor ezt mondotta volna, elaluvék. * Luk. 23, 34 Máté 5, 44.

VIII. RÉSZ.

Saulus az Anyaszentegyházat pusztítja: Filep Samariában a Krisztust prédikálja: Simon Mágusnak fösvénysége kárhoztatik: Filep a Szerecsen Komornyikot megkereszteli.

Saulusnak is pedig * akaratja vala *István*nak halálán. És támada az időben nagy † háborúság a Jérusálembeli Gyülekezet ellen, és mindnyájan eloszlának Júdeának és Samariának tartományiba; az Apostoloktól megválva. * rész 22, 20. † rész 11, 19.

2. Kivivék pedig egyenlő akarattal Ist*vánnak testét* az istenfélő férjfiak, és felette nagy sírást tőnek ő rajta.

3. Saulus pedig * pusztítja vala az Anyaszentegyházat, minden házakba bémenvén, és mind férjfiakat, mind asszonyokat erővel vonván, hányja vala azokat a tömlöczbe. * rész 22, 2—5. 19. 20.

4. Azok annakokáért * eloszolván szélylyel járnak vala, az *Isten* beszédét hirdetvén. * Máté 10, 23.

5. Filep * pedig mikor ment volna Samariának városába, prédikálja vala nékik a Krisztust. * rész 6, 5. 21, 8.

6. A sokaság pedig egyenlőképen figyelmezik vala azokra, a melyeket Filep mond vala, hallván és látván a jeleket, a melyeket cselekeszik vala;

7. Mert a tisztátalan lelkek sokakból kimennek * vala, a kikben valának, kiáltván nagy szóval; sok gutaütött emberek pedig és sánták gyógyulának meg. * Márk 16, 17. 18.

8. És nagy öröm vala abban a városban.

9. Egy ember pedig, kinek neve vala Simon, abban a városban az előtt gyakorlotta vala az ördögi tudományt, és Samariának népét elámította vala, *ezt* mondván, hogy ő valami nagy volna.

10. Kit hallgatnak vala mindnyájan, kicsinytől fogva nagyig, *ezt* mondván: Ez az Istennek ama nagy ereje!

11. Azért hallgatják vala pedig őtet: mert sok időtől fogva az ördögi mesterségekkel őket elámította vala.

12. Minekutánna pedig hittek volna Filepnek, ki azokat hirdeti vala, melyek az Istennek országára, és a Jézus Krisztusnak nevére *való* dolgok *volnának*, megkeresztelkednek vala, mind férjfiak, mind asszonyok.

13. Simon pedig ő is hűn, és megkeresztelkedvén Fileppel vala; és látván hogy jelek és *isteni* nagy * erők lésznek vala, álmélkodik vala. * vers 7.

14. Mikor pedig hallották volna az Apostolok, a kik Jérusálemben valának, hogy Samaria * bévette volna † az Isten beszédét, küldék azokhoz Pétert és Jánost. * 1 Kir. 16, 24. † Ján. 4, 10. 39—42.

15. Kik mikor oda mentek volna, könyörgének azokért, hogy Szent Lelket vennének.

16. (Mert *ez* még senkinek azok közűl nem adatott vala, hanem csak megkeresztelkedtek vala az Úr Jézus nevében.)

17. Annakutánna kezeiket fejekre veték, * és vőnek azok Szent Lelket.
* rész 6, 6. 19, 6.

18. Mikor pedig látta volna Simon, hogy az Apostolok kezeiknek fejekre

való vettetések által adatnék a Szent Lélek, kínálá őket pénzzel.
19. Ezt mondván: Adjátok nékem is e hatalmat, hogy valakire vetem az én kezeimet, Szent Lelket végyen.
20. Péter pedig monda néki: A te pénzed veled egybe veszszen el, ki azt állítottad, hogy az Istennek ajándéka pénzen * vétethetik. *Máté 10, 8.
21. Nincsen néked részed, sem örökséged e dologban: mert a te szíved nem tiszta az Isten előtt.
22. Térj meg azért a te gonoszságodból, és kérjed az Istent, talán megbocsáttatik néked a te szívednek gondolatja.
23. Mert látom, hogy te keserűséges méregben, és álnokságnak * kötelében helyheztettél. *vers 18. 19.
24. Felelvén pedig Simon monda: Könyörögjetek ti én érettem az Úrnak, hogy valamely *ezek közül,* a melyeket mondotok, engem meg ne környékezzen.
25. Amazok annakokáért minekutánna bizonyságot tettek volna, és hirdették volna az Istennek beszédét: megtérének Jérusálembe, és a Samaritánusoknak sok faluikban prédikálák az Evangyéliomot.
26. Az Úrnak pedig Angyala szóla Filepnek, mondván: Kelj fel és menj el dél felé, a járatlan úton, mely Jérusálemből Gáza *városába* alá megyen.
27. Ő annakokáért felkelvén elméne; és ímé egy Szerecsen * Főember, Szerecsenország Királynéasszonyának, Kandakesnek komornyikja, ki minden gazdagságával bír vala, és ment vala Jérusálembe imádkozni. *1 Kir. 8, 41.
28. Megyen vala haza, ülvén az ő szekerében, és olvassa vala Ésaiás Prófétát.
29. Monda pedig az *Isten* Lelke Filepnek: Járulj *oda* és menj közelebb a szekérhez.
30. Filep azért oda futamodván, hallá, hogy az olvasná Ésaiás Prófétát és monda: Valyon érted-é a mit olvassz?
31. És monda az: Mimódon érthetném, hanemha valaki megmagyarázná nékem? És kéré Filepet, hogy felülne és ő mellé ülne.
32. Az Írásnak pedig verse, a melyet olvas vala, e vala: Miképen a juh, úgy viteték * a mészárszékre; és mint a bárány az őtet megnyirő előtt megnémúl, azonképen nem nyitotta fel az ő száját. *Ésa. 53, 7. 8.
33. Az *ő* alázatosságában az ő ítéleti * elvétetett; és az ő idejét kicsoda mondhatja meg? noha eltöröltetik † e földről az ő élete.
*Luk. 23, 14—24. †Dán. 9, 26.
34. Felelvén pedig a Főember Filepnek, monda: Kérlek téged: kiről mondja ezt a Próféta? magáról-é vagy másról valakiről?
35. Akkor Filep az ő száját megnyitván, és elkezdvén ez * íráson, hirdeté néki a Jézust. *vers 32. 33.
36. És mikor mennének az úton, jutának egy vízhez: akkor monda néki a Főember: Ímhol a víz: micsoda tilt meg a keresztségtől engemet?
37. Filep pedig monda: Ha teljes szívből hissz, meglehet. *Az* pedig felelvén, monda: Hiszem a Jézus Krisztust Isten * Fijának lenni.
*Máté 16, 16. Ján. 6, 69.
38. És megállítá a szekeret, és leszállának mindketten a vízbe, Filep és a Főember: és *Filep* megkereszteié őtet.
39. És mikor a vízből kijöttek volna, az Úrnak Lelke elragadá Filepet, és többé nem látá őtet a Főember: mert megyen vala az ő útán * örömmel.
*Róm. 5, 1. 2.
40. Filep pedig találtaték Azótus *városá*ban, és az ő útában menvén hirdeti vala az Evangyéliomot minden városoknak, míglen jutna Czézárea *városá*ba.

IX. RÉSZ.

Saulus megtér, megkeresztelkedik, Damaskusból megszabadúl: Péter meggyógyítja a gutaütött Éneást, s a megholt Tábithát feltámasztja.

Saulus pedig mégis * dühösködvén fenyegetésekkel és öldökléssel az Úrnak tanítványai ellen, méne a † Főpaphoz.
*Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13. †1 Krón. 19, 11.
2. És kére ő tőle leveleket Damaskusba a zsinagógáknak; hogyha találna valakiket a tudománynak * követőit, vagy férjfiakat, vagy asszonyokat, fogva hozná Jérusálembe. *rész 8, 37.
3. És mikor menne, közelgete Damaskushoz, és nagy hirtelenséggel mennyei * világosság körűlvevé őtet.
*rész 22, 6. 26, 12. 13.
4. És mikor a földre * leesett volna, halla szózatot, mely ezt mondja vala néki: Saul, Saul, mit kergetsz † engemet? *Ezék. 3, 22. 23. †vers 1. 2.
5. És monda: Kicsoda vagy Uram? Az Úr pedig monda: Én vagyok a Jézus, a kit te kergetsz. Nehéz néked az ösztön ellen * rúgódoznod. *rész 5, 39

6. És az félvén és rettegvén, monda: Uram! mit akarsz * hogy cselekedjem? Monda az Úr néki: Kelj fel és menj bé a városba, és megmondják néked mit kelljen cselekedned. * rész 2, 37.

7. A férjfiak pedig, kik Saulussal elindultak vala, állanak vala elálmélkodván, kik jóllehet hallják vala a szót, de senkit nem látnak vala.

8. Felkelvén pedig Saulus a földről, és felnyitván az ő szemeit, senkit nem lát vala; azért kézen fogva vezérelvén őtet, bévivék Damaskusba.

9. Hol volt, semmit nem látván, harmadnapig, és nem evett, sem ivott.

10. Vala pedig egy tanítvány Damaskusban, kinek Ananiás vala neve, kinek monda látásban az Úr: Anánia! És az monda: Ímhol vagyok Uram!

11. Akkor az Úr monda néki: Kelj fel, és menj el az útczára, mely Egyenes *útczának* neveztetik, és keresd meg Júdásnak házában a * Tárzusbeli Saulust: mert ám imádkozik. * rész 21, 39.

12. (És látá *Saulus* látásban, hogy az Ananiás nevű férjfiú ő hozzá menne, és az ő kezét reá vetné, hogy látna.)

13. Felele pedig Ananiás: Uram, sok embertől hallottam e férjfiú felől, mely sok bosszúsággal illeti a * te szenteidet, *kik* Jérusálemben *vagynak*.
* vers 1. 2. 1 Kor. 15, 19.

14. Sőt itt is vagyon hatalma a Papifejedelmektől, hogy mindeneket megkötözzön, valakik a te nevedet segítségűl hívják.

15. Monda pedig néki az Úr: Eredj el; mert ő nékem választott * edényem, hogy az én nevemet elvigye a Pogányoknak, † Királyoknak, és az Izráel fijainak †† eleikbe: * Gal. 1, 15. 16.
† Ésa. 49. 6. Gal. 2, 7—9. †† vers 20. 28. 29.

16. Mert én megmutatom néki, mely sokat kelljen néki az én * nevemért szenvedni.
* rész 21, 11. 28, 20. 2 Kor. 11, 23—33.

17. Elméne azért Ananiás, * és béméne a házba, és az ő kezeit Saulusra vetvén, monda: Saul atyámfia, az Úr küldött engemet; (a Jézus, a ki † megjelent néked az úton, a melyen jösz vala) hogy a te szemeid megnyíljanak, és beteljesedjél Szent Lélekkel.
* rész 22, 12. 13. † vers 3—5.

18. És azonnal leesék az ő szeméről a *hályog*, mint valami halnak a héja, és mindjárt megjöve szeme világa, és felkelvén megkeresztelkedék.

19. És mikor evett volna, megerősödék. És vala Saulus egynéhány napokon a tanítványokkal, kik Damaskusban valának.

20. És azonnal prédikálá a zsinagógákban a * Krisztust, hogy ő Istennek Fija volna. * vers 15. 28. 29.

21. Álmélkodnak vala pedig mindnyájan, valakik az ő tanítását hallják vala, és *ezt* mondják vala: Nemde nem ez-é a ki Jérusálemben háborgatja vala azokat, kik ezt a * nevet segítségűl hívják vala, és ide is azért jött, hogy azokat fogva vinné a Papifejedelmekhez?
* vers 20.

22. Saulus pedig annál inkább erőt vészen vala, és szégyeníti vala a Zsidókat, a kik Damaskusban laknak vala, szent Írás bizonyságainak egybevaló vettetésekkel megerősítvén, hogy az volna ama Krisztus.

23. Sok idő mulva pedig a Zsidók tanácsot tartának, hogy őtet megölnék.

24. De megérté Saulus, hogy utánna leselkednének; őrizik vala pedig a kapukat mind éjjel nappal, hogy őtet megölhetnék.

25. A tanítványok azért őtet felvevén éjjel, a kőfalon * bocsáták ki, lebocsátván őtet egy kosárban. * 2 Kor. 11, 32. 33.

26. És mikor Saulus Jérusálembe ment volna, a tanítványok mellé akarja vala magát adni, de mindnyájan félnek vala tőle, és nem hiszik vala, hogy ő tanítvány volna.

27. Barnabás * pedig őtet *maga mellé* vévén, vivé az Apostolokhoz, és megbeszélé nékik, mimódon az úton látta volna az Urat, és hogy szólott volna néki, és hogy Damaskusban nagy bátorsággal tanított volna a Jézus nevében.
* rész 11, 24. 25. 13, 1. 2.

28. Ő velek vala azért Jérusálemben.

29. És nagy bátorsággal tanít vala az Úr Jézusnak nevében, és vetekedik vala a Görögökkel; azok pedig igyekeznek vala őtet megölni.

30. Melyet mikor eszekbe vettek volna az atyafiak, vivék őtet Czézáreába, és onnét bocsáták Tárzusba.

31. A Gyülekezeteknek azért egész Júdeában, Galileában, és Samariában békességek vala, és épülnek vala az Úrnak félelmében, és a Szent Léleknek vígasztalásában előmenvén, sokasodnak vala.

32. Történék pedig hogy Péter, mikor minden *városokat* járna, menne a Szentekhez is, kik valának Lidda *városban*.

33. Találá pedig ott egy Éneás nevű

embert, ki nyolcz esztendőtől fogva ágytan fekszik vala, ki gutaütött ember vala.

34. És monda néki Péter: * Énea, gyógyítson meg tégedet a Jézus Krisztus; kelj fel, és magad vesd meg a te ágyadat. Az pedig azonnal felkele.

* rész 3, 6. 7. Máté 9, 6.

35. És láták ötet mindnyájan, a kik laknak vala Liddában és Saronában, és megtérének az Úrhoz.

36. Joppéban pedig vala egy tanítványi asszony, kinek neve vala Tábitha, mely *(görögül Dorkás)* ha megmagyarázod, *ezt* tészi: Vadkecske. Ez gazdag vala jó cselekedetekkel és alamizsnákkal, melyeket osztogatott vala.

37. Történék pedig az napokban, hogy betegség miatt meghalna, kit mikor megmostak volna, helyhezteték a felházban.

38. Mivelhogy pedig Lidda Joppéhoz közel vala, a tanítványok meghallván hogy Péter ott volna, két férjfiakat küldének ő hozzá, kérvén *ötet,* hogy késedelem nélkül hozzájok menne.

39. Felkelvén azért Péter, elméne azokkal, kit, mihelyt oda juta, felvivének a felházba; és eleibe állának néki minden özvegy asszonyok, sírván és mutogatván a ruhákat és öltözeteket, melyeket Dorkás csinált, míg velek együtt volt.

40. És mindeneket * kiküldvén, Péter térdre esvén imádkozék, és a *holt*testhez fordulván, monda: Tábitha kelj fel. Az pedig felnyitá az ő szemeit, és Pétert látván, felüle.

* 2 Kir. 4, 32. 36. Ján. 14, 12.

41. És Péter kezét néki nyujtván, felemelé ötet; és szólítván az özvegyeket és a szenteket, elevenen adá nékik azt.

42. E *dolog* pedig egész Joppénak tudtára lőn, és * sokan hívének az Úrban.

* Ján. 8, 30. 10, 42.

43. És sok ideig marada *Péter* Joppéban, egy Simon nevű Szíjgyártónál.

X. RÉSZ.

Kornélius az Angyal hagyásából magához hívatja Pétert: ki látásban megintetvén, elmégyen, és Kornéliusnak s az ő háznépének prédikálja az Evangyéliomot: ezek Szent Lelket vévén megkeresztelkednek.

Vala pedig Czézáreában egy ember, kinek neve Kornélius vala, ki százados vala, a seregből való, melyet Olasz *seregnek* neveznek vala.

2. Jámbor és istenfélő az ő egész háznépével egybe és sok * alamizsnát osztogat vala a községnek.

* Dán. 4, 24.

3. Ki mikor szüntelen könyörgene Istennek, látá látás által nagy nyilván, a napnak mintegy kilencz óráján, hogy az Istennek Angyala bémenne ő hozzá, és *ezt* mondaná néki: Kornéli!

4. És az ő szemeit reá függesztvén és megrémülvén, monda: Mi dolog Uram? és monda néki: A te könyörgésed és alamizsnáid * felmentek Istennek eleibe emlékezetnek okáért.

* Zsid. 13, 16. Máté 5, 7.

5. Most azért küldj el valakiket Joppéba, és hivasd Simont, ki neveztetik Péternek.

6. Ő szálláson * vagyon egy Simon *nevű* Szíjgyártónál, kinek háza a tenger mellett vagyon; az megtanít téged, mit kelljen néked cselekedned.

* rész 9, 43.

7. Minekutánna pedig elment volna az Angyal, a ki szól vala Kornéliussal, szólíta kettőt az ő szolgái közűl, és egy jámbor vitézlő embert azok közűl, a kik szüntelen ő vele valának.

8. És mikor mindeneket eleikbe adott volna, elküldé őket Joppéba.

9. Másodnapon pedig, mikor azok mennének és közelgetnének a városhoz, felméne Péter aháznak felső részére, hogy imádkoznék hat óra tájban.

10. Történék pedig, hogy igen megéheznék, és akara enni. És mikor késztenék az ételt, az ő elméje elragadtaték.

11. És látá hogy az ég megnyilatkozott, és ő hozzá alájőne valami edény, mintegy nagy lepedő négy szegeleténél fogva felköttetve, mely a földre bocsáttatik vala alá.

12. Melyben valának mindenféle földi négylábú állatok, vadak, mászó állatok, és égi madarak.

13. És szózat adaték ő hozzá: Kelj fel Péter, öljed és egyél.

14. Monda pedig Péter: Nem eszem Uram: mert soha nem ettem semmi közönségest, vagy * tisztátalan állatot.

* 5 Móz. 14, 7. 19. Ezék. 4, 14.

15. Akkor ismét szó *adaték* ő hozzá másodszor is: A mit * Isten megtisztította, te azt ne mondjad tisztátalannak.

* Máté 15, 11.

16. Ez pedig háromszor lőn; és ismét felviteték az edény az égbe.

17. Mikor pedig Péter magában gondolkodnék, micsoda volna a látás, a melyet látott vala, ímé a férjfiak, kiket Kornélius küldött vala, mikor megtudakoztak volna a Simon házáról, elérkezének az ajtó eleibe.

18. És *egy embert* kiszólítván, meg-

tudakozák, ha Simon, ki vezeték nevéről Péternek neveztetnék, ott volna-é szálláson?
19. Mikor pedig Péter gondolkodnék a látás felől, monda néki a *Szent* Lélek: Ímé három férjfiak keresnek tégedet!
20. Kelj fel azért, eredj alá, és minden kételkedés nélkűl menj el ő velek: mert én * küldöttem őket te *hozzád*.
*vers 5.
21. Alámenvén azért Péter a férjfiakhoz, kiket Kornélius küldött vala ő hozzá, monda: Ímé én vagyok, a kit ti kerestek! miért jöttetek?
22. És ők mondának: Kornélius Százados, ki igaz és istenfélő, kinek az egész Zsidó nemzetség jó bizonyság, az Istentől a szent Angyal által megintetett, hogy tégedet házához hivatna, és tőled valami dolgokról hallana.
23. Béhíván azért azokat, szállására béfogadá. Másodnap pedig elméne Péter ő velek, és a Joppébeli Atyafiak közűl is némelyek követék őtet.
24. Másodnapon pedig jutának Czézáreába. Kornélius pedig várja vala őket, egybegyüjtvén az ő rokonit és jó barátit.
25. Mikor pedig bément volna Péter, eleibe menvén Kornélius, és az ő lábainál leesvén, tisztelé * őtet.
*rész 14, 11—15. Jel. 22, 8. 9.
26. Péter pedig felemelé őtet mondván: Kelj fel, én magam is ember vagyok.
27. És ő vele beszélgetvén béméne, és talála sok egybegyűlt *ember*eket.
28. És monda nékik: Ti tudjátok, hogy tilalmas Zsidóknak * pogánynyal barátkozni, vagy hozzá menni; de az Isten megmutatá † nékem, hogy senkit ne mondanék megfertéztetett vagy tisztátalan *ember*nek. *Ján. 4, 9. †vers 11—15.
29. Annakokáért minden ellentartás nélkűl eljöttem a hivatalra: Azt kérdem azért, miért hívattatok engem?
30. Akkor Kornélius monda: Negyednappal ez előtt mind ez óráig éhen voltam, és kilencz órakor az én házamban imádkozom vala, és ímé egy megálla én előttem fényes ruhában.
31. És monda: Kornéli! a te imádságidat meghallgatta az Isten, és a te alamizsnálkodásid emlékezetben vagynak ő nála.
32. Küldj el azért Joppéba, és hívasd Simont, kinek vezeték neve Péter; ő szállást tart a Szíjgyártó Simon házánál a tenger mellett; ki minekutánna eljövénd, szól néked.
33. Azonnal azért elküldöttem hozzád, és te jól tetted hogy eljöttél. Most azért mindnyájan mi az Isten előtt állunk hogy meghallgassuk mind azokat, a melyeket Isten néked mondott.
34. Akkor Péter megnyitván az ő száját, monda: Bizonynyal látom, hogy az Isten nem * személyválogató:
*5 Móz. 10, 17. Gal. 5, 6.
35. Hanem minden * nemzetségben kedves néki akár kicsoda, a ki őtet féli és igazságot cselekeszik.*Ésa. 56, 1. 3. 5. 7.
36. Melyet megjelentett az Izráel fiainak, hirdetvén békességet * a Jézus Krisztus által, ki mindeneknek Ura.
*Róm. 5, 1.
37. Ti jól tudjátok a mi lett egész Júdeában, Galileában * elkezdetvén a keresztség után, melyet prédikálott *Keresztelő* János. *Luk. 4, 14.
38. Miképen a Názáretbeli Jézust az Isten megkente * Szent Lélekkel és hatalommal, ki széllyel járt jól tévén, és mindeneket, kik † ördög hatalma alatt voltak, meggyógyítván: mert Isten vala ő vele. *Máté 3, 16. †Máté 4, 23. 24.
39. És mindeneknek, melyeket mind a Zsidóknak tartományokban, mind Jérusálemben cselekedett, mi bizonyságai vagyunk, kit * megölének, felfeszítvén a fára. *Máté 27, 31. 35.
40. Ezt az Isten feltámasztá harmadnapon, és azt mívelte, hogy * ő megjelenjék nyilván. *Luk. 24, 36—43.
41. Nem mind az egész községnek, hanem a bizonyságoknak, kiket ő az előtt választott vala, *tudniillik* * nékünk, kik ettünk és ittunk ő vele együtt, minekutánna feltámadott a halálból.
*Ján. 20, 19. 20. 26. 27. 21, 1—13.
42. Megparancsolta pedig nékünk, hogy hirdetnénk és bizonyságot tennénk a népnek, hogy ő az, a kit Isten elrendelt hogy élőknek és * holtaknak Birájok lenne. *Ján. 5, 21. 25. 2 Kor. 5, 10.
43. Erről minden Próféták is bizonyságot tesznek, hogy bűneinek bocsánatját vészi az ő neve által minden, a ki hiszen ő benne.
44 Mikor még ez ígéket szólaná Péter, szálla a * Szent Lélek mind azokra, a kik hallgatják vala e beszédet.
*Máté 3, 11.
45. A hívek pedig, kik a Zsidók közűl valának, és Péterrel oda mentek vala, elálmélkodának * azon, hogy a Pogányokra is kitöltetett volna a Szent Lélek ajándéka. *Eféz. 3, 3. 5. 6.
46. Mert hallják vala, hogy *külömböző* nyelveken * szólnának és ma-

gasztalnák az Istent. Akkor felele Péter: * rész 2, 1—4. 19, 6.
47. Valyon megtilthatja-é valaki a vizet, hogy ezek meg ne keresztelkedjenek, kik a Szent Lelket * vették miképen mi is? * rész 2, 2—4. 15, 8.
48. És parancsolá, hogy megkeresztelkednének az Úrnak * nevébe. Kérék pedig őtet, hogy egynéhány napokon nálok maradna. * rész 2, 38.

XI. RÉSZ.

Péter Kornéliussal való dolga felől magát menti: Barnabás Pállal Antiókhiába megyen, hol a tanítványok legelőször Keresztyéneknek neveztettek: Agabus a következendő éhségről jövendőt mond.

Meghallák pedig az Apostolok és az Atyafiak, kik valának Júdeában, hogy a Pogányok is * bévették volna az Istennek beszédét. * Ésa. 2, 2. 3. Luk. 24, 46. 47.
2. Mikor azért felment volna Péter Jérusálembe, vetekedének ő vele, *kik* a Zsidók közűl *valának*.
3. *Ezt* mondván: A körűlmetéletlen Pogányokhoz mentél, és velek együtt ettél.
4. Elkezdvén pedig Péter, *mindeneket* megbeszéle nékik rendszerint, mondván:
5. Én Joppé városában * imádkozom vala, és én láték látást mikor elmémben elragadtattam volna, hogy egy edény szálla le, mintegy nagy lepedő négy szegeletinél fogva felköttetvén, melyet az égből bocsátnak vala le, és szinte én hozzám szálla. * rész 10, 9—16.
6. Melyre mikor szemeimet függesztettem volna, megnézém, és láték abban földi négylábú állatokat, vadakat, mászó állatokat, és égi madarakat.
7. Hallék pedig szót is, mely ezt mondja vala nékem: Kelj fel Péter, öljed és egyél!
8. *Én* pedig mondék: Nem *eszem* Uram; mert soha semmi közönséges vagy * tisztátalan nem ment az én számba. * vers 6. 5 Móz. 14, 7. 19.
9. Felele pedig nékem másodszor a szózat az égből: A mit Isten tisztává tett, te ne mondjad tisztátalannak.
10. És ez háromszor lett és ismét mind azok vissza felvonattatának az égbe.
11. Akkor ímé azonnal három férjfiak érkezének a házba, melyben valék, kik Czézáreából küldettek volt én hozzám.
12. Monda pedig nékem a Szent Lélek, hogy elmennék * velek minden kételkedés nélkűl. És hat Atyafiak is pedig eljövének én velem, és bémenénk annak az embernek házába. * rész 10, 19. 20.
13. Ki megbeszélé nékünk, mimódon látott volna Angyalt az ő házában, ki eleibe állott volna, és ezt mondá volna néki: Küldj valakiket Joppéba, és hívassad Simont, * kinek vezeték neve Péter. * rész 10, 5. 6.
14. Ki megmondja néked azokat, a melyek által megtartassál mind te magad, mind a te egész házadnépe.
15. És mikor elkezdettem volna a szólást, * a Szent Lélek szálla ő reájok, miképen mi reánk is először. * rész 10, 44.
16. Megemlékezém pedig az Úrnak ama mondásáról, mikor *ezt* mondaná: János keresztelt vízzel, de ti * kereszteltettek Szent Lélekkel. * rész 1, 4. 5.
17. Mivelhogy azért hasonló ajándékát adta az Isten nékik, mint nékünk, minekutánna hittek volna az Úr Jézus Krisztusban: én micsoda voltam, hogy az Istent tilthatnám?
18. Ezeket minekutánna hallották volna, megcsendesedének és dicsőíték az Istent, mondván: Bizony tehát az Isten, a pogányoknak is * adott megtérést az életre. * Luk. 2, 30—32.
19. Azok pedig, a kik eloszlottak vala a háborúság miatt, mely Istvánért * támadott vala, jutának Fenicziába, Czíprusba és Antiókhiába, senkinek nem prédikálván az ígét, hanem csak a Zsidóknak. * rész 8, 1. 4.
20. Némelyek pedig ő közűlök, kik Czíprusból és Czirénéből valók valának, mikor Antiókhiába mentek volna, szólának a Görögöknek, az Úr Jézust hirdetvén.
21. Az Úrnak * keze volt pedig velek; és a hívőknek nagy sokaságok tére meg az Úrhoz. * rész 2, 47.
22. Elméne pedig e hír a Jérusálembeli Gyülekezetbe; elküldék azért Barnabást, * hogy menne szinte Antiókhiába. * rész 4, 36.
23. Ki mikor oda jutott volna, és látta volna az Istennek * kegyelmességét, örvendeze, és inte mindeneket, hogy állhatatos szívvel megmaradának az Úrban. * vers 21.
24. Mert jámbor férjfiú vala *Barnabás,* és teljes vala Szent Lélekkel és hittel; és nagy sokaság adá magát az Úr mellé.
25. Elméne pedig Barnabás Tárzusba, hogy megkeresné * Saulust: és mikor megtalálta volna őtet, vivé Antiókhiába. * rész 9, 1—11.
26. És egész esztendeig forgolódtak ott a Gyülekezetben, és tanították a nagy

sokaságot: és a tanítványok legelőször Antiókhiában neveztetének Keresztyéneknek.

27. A tájban menének Jérusálemből Antiókhiába Próféták.

28. És egy azok közűl felkelvén, kinek Agabus * vala neve, megjelenté *Szent* Lélek által, hogy az egész föld kerekségében nagy éhség lenne, mely meg is lőn a Klaudius Császár idejében.
* rész 21, 10.

29. A tanítványok * pedig egyenként, a mint kinek-kinek értéke vala, elvégezék, hogy *valami* segítséget küldenének a Júdában † lakozó Atyafiaknak.
*Róm. 15, 25. 26. † 1 Kor. 16, 1—3.

30. Melyet meg is cselekedének, küldvén *alamizsnát* a Vénekhez Barnabás és Saulus által.

XII. RÉSZ.

Héródes Jakabot megöleti, Pétert tömlöczbe vetteti, az Angyaltól megcsapdostatik: A Gyülekezet állapotja Jérusálemben: Barnabás és Saulus ismét Antiókhiába mennek.

Akkor az időben Héródes Király kezde kegyetlenkedni némelyek ellen, kik a *Keresztyéni* Gyülekezetből valának.

2. Megölé pedig Jakabot, * Jánosnak attyafiát fegyverrel. * Máté 4, 21. 20, 20—23.

3. És mikor látná, hogy kedves dolgot *cselekedném* a Zsidóknak, Pétert is megfogá: (vala pedig akkor * Pogácsás innep.) * 4 Mós. 28, 17.

4. Kit megfogván, a tömlöczbe veté, advân őtet tizenhat vitézek kezébe, hogy ő'et megőriznék; akarván őtet a népnek kihozni Húsvét után.

5. Pétert azért őrizik vala a fogságban: a Gyülekezet pedig szüntelen könyörög vala az Istennek ő érette.

6. Mikor pedig Héródes őtet ki akarná hozni, azon éjszakán aluszik vala Péter két vitéz között, két vas lánczczal megkötöztetvén, és az őrizők az ajtó előtt őrizik vala a tömlöczöt.

7. És ímé az Úrnak Angyala * eljöve, és a tömlöczben lőn világosság, és a Péter oldalát taszigálván, felkölté őtet, mondván: Kelj fel hamar. És leesének a lánczok az ő kezeiről. * rész 16, 24—26.

8. És monda néki az Angyal: Övedezd bé magadat, és vond fel sarudat, És úgy cselekedék. És monda néki: Vedd reád felsőruhádat, és kövess engemet.

9. Azért kimenvén *Péter,* követi vala őtet, és nem tudja vala hogy valóságos dolog volna, a mit az Angyal cselekeszik vala, hanem azt állítja vala, hogy *valami* látást látna.

10. Mikor pedig általmentek volna az első és második strázsán, jutának a Vaskapuhoz, mely a városba viszen, mely maga megnyílék nékik és kimenvén, egy útczán elmenének; és azonnal elméne az Angyal ő tőle.

11. És Péter magát megeszmélvén, monda: Most valóban látom, hogy az Úr bocsátotta el az ő * Angyalát, és megszabadított engem a Héródes kezéből, és mind attól, a mit a Zsidók felőlem várnak vala. * Dán. 6, 22.

12. És e dologról gondolkodván: méné Máriának, a János annyának házához, ki * Márkusnak neveztetik vala: hol sokan valának egybegyülve, és könyörögnek vala. * rész 15, 37. Kol. 4, 10.

13. És mikor Péter zörgetett volna a tornácznak ajtaján, kifutamodék egy Rhodé nevű leányzó, hogy hallgatódzna.

14. Ki megesmérvén a Péter szavát, örömében nem nyitá meg a tornácz *ajtaját,* hanem béfutván megmondá, hogy Péter állana az ajtó előtt.

15. Azok pedig mondának néki: Elveszett néked eszed. Az pedig erősen állítja vala, hogy úgy volna. Azok pedig ezt mondják vala, hogy a Péter Angyala volna.

16. Péter pedig szüntelen zörget vala. Mikor azért megnyitották volna, láták őtet, és elálmélkodának.

17. És mikor kézzel intett volna hogy hallgatnának: megbeszélé nékik mimódon hozta volna ki az Úr őtet a tömlöczből, és monda: Adjátok tudtára ezeket Jakabnak * és az Atyafiaknak. És kimenvén, másuvá méne onnét.
* Márk 3, 17.

18. És minekutánna megvirradt volna, nagy háborúság támada a vitézek között azon, micsoda esett volna Péteren

19. Héródes pedig mikor Pétert előkérte volna, és nem találták volna, az őrizőkre törvényt láttatván, parancsolá, hogy a *kínra* vinnék *őket:* és mikor Júdeából Czézáreába ment volna, ott lakozék.

20. Héródes pedig gonosz szándékkal vala a Tírus és Sidon *város*beliekhez, de azok egyenlő akaratból jövének ő hozzá, és Blástust elláltatván, ki a Királynak titkosa vala, kérnek vala békességet, mivelhogy az ő tartományok a Király *tartomány*ából tápláltatik vala.

21. Egy bizonyos napon pedig, Héró-

des az ő királyi ruhájába felöltözvén, és az ő székibe ülvén, szól vala a községnek.

22. A község pedig kiált vala: Isten szava ez, és nem emberé!

23. Azonnal pedig megcsapdosá őtet az Úrnak Angyala, mivelhogy * nem adott volna dicsőséget az Istennek; és minekutánna a férgektől megemésztetett volna, meghala.

* rész 10, 26. 14, 14. 15. Jel. 19, 10.

24. Az Istennek beszéde * pedig nevekedik vala és szaporodik vala.

* rész 6, 7. Ésa. 55, 10. 11. Kol. 1, 6.

25. Barnabás pedig és Saulus Jérusálemből megtérének *Antiókhiába*, az ő szolgálatjokat bétöltvén, és magok mellé vevék Jánost, kinek vezeték neve Márkus vala.

XIII. RÉSZ.

Pált és Barnabást a Szent Lélek magának kiválasztja, kik elmenvén, prédikálják az Evangyéliomot a Zsidóknak és Pogányoknak; Páfusban Elimás ördöngős megvakittatik.

Valának pedig az Antiókhiabeli Gyülekezetben valami Próféták és Doktorok, Barnabás és Simeon, ki hívattatik vala Nigernek, és Czirénébeli Lúczius, és Manaen; ki Héródessel a Negyedes Fejedelemmel együtt neveltetett vala, és Saulus.

2. Mikor azért azok szolgálnának az Úrnak, és szenvedtetnék magokat, monda a Szent Lélek: Válaszszátok el nékem Barnabást * és Saulust a munkára, a melyre én őket hívtam.

* rész 9, 15. Róm. 1, 1.

3. Akkor azért, mikor böjtöltek és imádkoztak volna, és az ő kezeiket reájok vetették volna, elbocsáták *őket*.

4. Ők annakokáért mikor kibocsáttattak volna a Szent Lélektől, menének Szeleuczíába, és onnét evezének Ciprusba.

5. És mikor Salamin *városba* jutottak volna, hirdeték az Isten beszédét a Zsidóknak * zsinagógáikban; János is pedig velek vala, és szolgál vala nékik.

* rész 12, 25.

6. És eljárván a szigetet mind Páfusig, találkozának egy * ördöngös hamis Prófétára, ki Zsidó vala, kinek Bárjézus vala neve.

* rész 8, 9.

7. Ki Sergius Pál mellett, a szigetnek Tisztartója mellett vala, ki eszes ember vala. Ez magához hívatván Barnabást és Saulust, kíváná hallani az Isten beszédét.

8. Az ördöngös Elimás pedig (mert annyit tészen az ő neve) ellenkezik vala velek, akarván elhajtani a Tisztartót az *igaz* tudomány mellől.

9. Saulus pedig (ki Pálnak is mondatik) megtelvén Szent Lélekkel, szemeit reá vetvén,

10. Monda: Óh te minden álnoksággal és gonosz cselekedettel teljes, ördögnek fija, minden igazságnak ellensége, nem szűnöl-é meg az Úrnak *igaz* útait elfordítani?

11. Most azért ímé az Úrnak keze ellened *lészen*, és vak lészesz; nem látod a napot ideig. És azonnal esék ő reá hályog és setétség, és kerengvén keres vala vezetőket.

12. Akkor a Tisztartó, mikor látta volna a dolgot, hűn, elálmélkodván az Úrnak tudományán.

13. Elmenvén pedig Páfusból Pál és a kik vele valának, Pámfiliának Perga *nevű város*ába menének: János pedig felmenvén tőlök, megtére Jérusálembe.

14. Ők pedig mikor Pergából kimentek volna, menének Antiókhiába, Pisidiának *városába*, és bémenvén Szombatnapon a zsinagógába, leülének.

15. A törvénynek pedig és Próféták *Írások*nak olvasása után, küldének a zsinagógának Elöljárói ő hozzájok, *ezt* mondván: Atyámfiai férjfiak, ha vagyon valami intő beszédetek a községhez, szóljatok.

16. Mikor felkölt volna azért Pál, kezével intvén hogy hallgatnának, monda: Izráelnek férjfiai, és kik félitek az Istent, halljátok meg!

17. Ez Izráel nemzetségének Istene választotta a mi Atyáinkat, és e nemzetséget méltóságossá tevé, mikor Égyiptomnak földében jövevények volnának, és onnét kihozá * őket hatalmas karja által.

* 2 Móz. 6, 6. 12, 41.

18. És közel negyven esztendőnek idejéig * türte az ő erkölcsöket a pusztában.

* 2 Móz. 16, 2. 35. Zsolt. 95, 10.

19. És minekutánna hét * nemzetséget törlött volna el a Kanaán földén, azoknak földöket sorsvetés által elosztá † nékik.

* Jós. 3, 10. † Jós. 14, 1. 2.

20. És azután mintegy négyszáz ötven esztendeig, adott nékik * Bírákat, mind Sámuel Prófétáig.

* Bír. 2, 16. 3, 9

21. Annakutánna Királyt * kérének, és adá nékik † Sault, a Kis fiját, a Benjámin nemzetéből való férjfiat negyven esztendeig.

* 1 Sám. 8, 5. † 1 Sám. 9, 15. 17. 10, 1.

22. És azt megvetvén, * támasztá né-

kik Dávid Királyt; kiről bizonyságot tévén, ezt is mondotta: Találtam szívem szerint való férjfiat, Dávidot a Jesse *fiját,* ki minden akaratomat véghez viszi. *1 Sám. 13, 13. 14. Zsolt. 89, 20. 21.

23. Ennek magvából * támasztotta Isten Izráelnek, az ő igérete szerint, a szabadító Jézust. *Jer. 23, 5. 6. Ésa. 11, 1. 2. 9, 6. 7.

24. Minekutánna prédikálta volna *Keresztelő* János * ő előtte a megtérésnek Keresztségét az Izráel egész népének. *Mal. 3, 1. Máté 3, 1. 11, 14.

25. Mikor pedig el akará végezni János az ő tisztit, ezt mondotta: Kinek állítotok engemet? Nem én * vagyok *a Krisztus;* hanem íme én utánnam jő, kinek nem volnék méltó megoldani lábainak saruját. * Máté 3, 11.

26. Atyámfiai férjfiak, Ábrahám nemzetének fijai, és kik ti köztetek félik az Istent, ez * idvességnek beszéde néktek küldetett; * Máté 10, 5. 6.

27. Mert a kik lakoznak vala Jérusálemben, és azoknak Fejei, mikor ezt nem esmérnék, őtet kárhoztatván a Prófétáknak * szavaikat, melyeket minden Szombaton olvasnak, bétöltötték. * Ésa. 53, 1—3. Zsolt. 22, 8. 9. 13, 19. Dán. 9, 26.

28. És semmi halálra való * okot nem találván *ő benne,* kérék Pilátust, hogy megölettetnék. * Luk. 23, 13. 15—23.

29. Mikor pedig mindeneket elvégeztek * volna, a melyek ő felőle megírattak vala, a fáról † levévén helyhezteték a koporsóba. * Csel. 3, 18. † Ján. 19, 38—42.

30. Az Isten pedig feltámasztá * őtet a halálból. * Márk 16, 6. 7.

31. Ki sok * napokon megláttaték azoktól, kik együtt jöttek vala fel ő vele Galileából Jérusálembe, és néki bizonyságai a község között. * Luk. 24, 36—42.

32. Mi is hirdetjük néktek, hogy azt az igéretet, melyet tett az Atyáknak az * Isten, bétöltötte azoknak fijaiknak, *azaz,* nékünk, mivelhogy Jézust feltámasztotta. * 1 Móz. 22, 18.

33. Mint a második Zsoltárban is meg vagyon írva: Én Fiam vagy te, e mai napon * szültelek én tégedet. * Zsolt. 2, 7.

34. Hogy pedig feltámasztotta őtet a halálból, és hogy többé meg nem hal, arról ezt mondotta: Dávidnak tett igéretimet * erősekké tészem ti néktek. * Ésa. 55, 3. 4.

35. Azért mondja másutt is: Nem engeded hogy a te Szented * megrothadjon; * Zsolt. 16, 10.

36. Mert Dávid minekutánna az ő idejében szolgált volna az Isten akaratjának, elaludt, * és ment az ő attyáihoz és megrothadott: * 1 Kir. 2, 10.

37. De a kit Isten feltámasztott, meg nem rothadott.

38. Azért legyen néktek tudtotokra Atyámfiai! hogy ez által hirdettetik néktek a bűnöknek * bocsánatjok. * Luk. 24, 47. Eféz. 1, 7.

39. És mindenekből, melyekből a Mózes törvénye által meg nem * igazíttathattatok, ez által minden, a ki † hiszen, megigazúl. * Róm. 8, 3. † Róm. 10, 4.

40. Meglássátok azért, hogy rajtatok ne essék, a mit a Próféták megmondották:

41. Lássátok meg ti *Isten* utálók, és csudálkozzatok, s álmélkodjatok: mert én dolgot cselekeszem a ti időtökben, oly dolgot, melyet nem hisztek ha más mondánd néktek.

42. És minekutánna kimentek volna a Zsidók zsinagógájokból, kérék a Pogányok, hogy a következendő Szombaton prédikálnák nékik ezen beszédeket.

43. És mikor eloszlott volna a gyűlés, sokan a Zsidók közűl és istenfélő Prozelitusok közűl követék Pált és Barnabást; kik szólván azoknak, kérik vala őket, hogy megmaradnának az Isten kegyelmében.

44. A másik Szombaton pedig, majd mind az egész város egybegyűle az Isten igéjének hallgatására.

45. És mikor a sokaságot látták volna a Zsidók, bételének irígységgel, és ellene mondának vala azoknak, a melyeket Pál mond vala, ellenkezvén és káromlást szólván.

46. Akkor nagy bátorsággal Pál és Barnabás mondának: Néktek * kellett először az Istennek igéjét hirdetnünk; de mivelhogy megvetitek azt, és magatokat méltatlanoknak ítélitek az örök életre, íme a Pogányok közé megyünk. * Máté 10, 5. 6.

47. Mert így parancsolta * nékünk az Úr: Azért választottalak, *úgymond,* tégedet, hogy légy a † Pogányoknak világosságok, hogy légy idvességekre az embereknek, mind a földnek végéig. * Márk 16, 15. † Ésa. 49, 6.

48. A Pogányok pedig ezeket hallván, örvendezének, és magasztalják vala az Úrnak beszédét; és valakik az * örök életre választattak valának, hivének. * Róm. 8, 29. 30.

49. Prédikáltatik vala pedig az Úrnak beszéde abban az egész tartományban.

50. A Zsidók pedig felindíták az istenfélő és tisztességbeli asszonyokat, és a városnak eleit, és támasztának háborúságot Pál ellen és Barnabás ellen, és kiüzék őket az ő határokból.
51. Azok pedig lábaiknak porát * lerázván azokra, elmenének Ikóniumba.
*Máté 10, 14.
52. A tanítványok pedig örömmel és Szent Lélekkel bételnek vala.

XIV. RÉSZ.

Pál és Barnabás Ikóniumból kivettetnek: Listrában Pál egy sántát meggyógyít: megtiltja a nékik kezdett áldozatot: ugyan ott megköveztetik: innen, sok Gyülekezeteket eljárván, megtérnek Antiókhiába.

Történék pedig Ikóniumban, hogy mind együtt mennének bé a Zsidók zsinagógájokba, és prédikálnának úgyannyira, hogy mind Zsidók, mind Görögök nagy sokan hinnének.
2. A kik pedig a Zsidók közűl nem hivének, felindíták és megharagíták a Pogányoknak elméjeket az atyafiak ellen.
3. Azért sok ideig lakának *ott*, szabadon prédikálván, bízván az Úrban, * ki bizonyságot tészen vala az ő kegyelmességének beszédéről; és adja vala, hogy jelek és csudák lennének az ő kezeik által.
*Márk 16, 20. Zsid. 2, 4.
4. Meghasonlék azért a városnak sokasága: és némelyek a Zsidók mellett, némelyek az Apostolok mellett valának.
5. Mikor pedig a Pogányok és Zsidók egybezendültek volna mind a főemberekkel egybe, hogy bosszúsággal illetnék és megköveznék őket.
6. E dolgot megértvén elfutának Likaóniának városaiba Listrába és Derbébe, és a körűl való tartományba.
7. És ott prédikálják vala az Evangyéliomot.
8. Listrában pedig ül vala egy ember, kinek lábai erőtelenek valának, ki az ő annyának méhétől fogva sánta volt, és soha nem járt.
9. Ez hallá a Pál tanítását, ki mikor szemeit reá függesztette volna, és látta volna, hogy hinné meggyógyulását.
10. Monda nagy felszóval: Állj fel a te lábaidra egyenesen. Akkor *az*, midőn felszökött * volna, jár vala. *Ésa. 35, 6.
11. A sokaság pedig, mikor látta volna a mit Pál cselekedett vala, felkiálta Likaóniai nyelven, mondván: Az Istenek jöttek mi hozzánk emberi ábrázatban.
12. És hívják vala Barnabást Jupiternek, Pált pedig Merkúriusnak: mert ő vala a beszédben elöljáró.
13. Jupiternek pedig Papja, mely *Jupiternek temploma* az ő városok előtt helyheztetett vala, mikor koszorúkkal megékesíttetett bikákat hajtott volna a *templom* tornáczába, akar vala a községgel áldozni *nékik*.
14. Melyet mikor hallottak volna az Apostolok Barnabás és Pál, az ő köntösöket * megszaggatván, a község közé futamodának, kiáltván. *2 Kir. 5, 7. 8.
15. És *ezt* mondván: Férjfiak miért mívelitek ezt? mi is emberek vagyunk és olyan indulatok vagynak bennünk, minéműek ti bennetek, kik azt hirdetjük, hogy ez ilyen hitvány dolgokat elhagyván megtérjetek amaz élő *igaz* Istenhez, ki teremtette a * mennyet, földet, tengert, és minden azokban való állatokat. *1 Móz. 1, 1. Jób 38, 4. Zsid. 11, 3.
16. Ki az elmult időkben, engedett minden Pogányokat élni az ő * akaratjok szerint. *Róm. 1, 21—28.
17. Jóllehet nem hagyta ő magát tanúbizonyság nélkűl lenni, mikor *tudniillik* mi velünk jól tett: adván mennyből esőt * és termő időket, és betöltvén eledellel, és örömmel a mi szíveinket.
*Zsolt. 135, 7.
18. És ezeket mondván, nehezen csendesíték meg a sokaságot, hogy nékik ne áldoznék.
19. Jövének pedig valami Zsidók Antiókhiából és Ikóniumból, kik a községet eláltatván, Pált * megkövezvén a városból kivonák: állítván hogy megholt volna. *1 Kor. 11, 25.
20. De mikor körűlvették volna őtet a tanítványok, felkele, és beméne a városba és másodnapon elméne Derbébe Barnabással.
21. És mikor annak a városnak hirdették volna az Evangyéliomot, és sokakat tanítottak volna, megtérének Listrába, Ikóniumba és Antiókhiába.
22. A tanítványoknak elméjeket erősítvén és intvén hogy megmaradnának a hitben, és *azt mondván:* hogy sok háborúságok * által kellene nékünk az Isten országába mennünk.
*Máté 10, 38. 39. 2 Tim. 3, 12.
23. És mikor minden Gyülekezetekben választottak volna Séniorokat, és imádkoztak volna böjtölésekkel egybe, ajánlák őket az Úrnak, a kiben hittek vala.
24. És Pisidia *tartományát* eljárván, menének Pámfiliába.
25. És Pergában minekutánna hirdet-

ték volna az igét, menének Attália *városába.*
26. És onnét elevezének Antiókhiába, a honnét őket az Istennek kegyelmességére bízták vala, a * dologra, melyet elvégeztek vala. * rész 13, 2. 3.
27. És mikor oda jutottak volna, és a Gyülekezetet egybehívták volna, megbeszélék, mely nagy * dolgokat cselekedett volna az Isten ő általok, és hogy a Pogányoknak kaput † nyitott volna a hitre. * rész 13, 11. 12. 48. † 1 Kor. 16, 8. 9. 2 Kor. 2, 12. Kol. 4, 3.
28. És lakának ott sok ideig a tanítványokkal.

XV. RÉSZ.

Az Apostoloknak Jérusálemi közönséges Gyülések: Pál Barnabástól elválván az Ázsiai Gyülekezeteket meglátogatja.

Némelyek pedig, kik Júdeából jöttek vala alá, ilyen módon tanítják vala az Atyafiakat: Ha körül nem * metélkedtek Mózesnek † rendtartása szerint, nem idvezülhettek. * Gal. 5, 2. 3. † 3 Móz. 12, 3.
2. Mikor azért Pálnak és Barnabásnak nagy háborúságok és vetekedések lett volna azok ellen, azt végezék, hogy felmennének Pál és Barnabás, és némelyek azok közűl az Apostolokhoz és Séniorokhoz Jérusálembe, e kérdés felől.
3. És mikor a Gyülekezet elkisérte volna őket, eljárák Féniciát és Samariát, beszélvén a Pogányoknak megtéréseket; és minden Atyafiaknak nagy örömet mondának vala.
4. És mikor Jérusálembe jutottak volna, a Gyülekezet, az Apostolok és a Séniorok *örömmel* fogadák őket, és beszélik vala, mely nagy dolgokat cselekedett volna az Isten ő általok.
5. De némelyek, *úgymond,* kik a Farizeusoknak szerzetek közűl hittek, támadtak olyak, kik azt mondják, hogy a *Pogányokat* körül kellene metélni, és nékik meg kellene parancsolni, hogy a Mózes törvényét megtartsák.
6. Egybegyülének azért az Apostolok, és a Séniorok, hogy e * dolog felől végeznének. * vers 1.
7. És mikor sok vetekedés lett volna, felkelvén Péter, monda nékik: Atyámfiai férjfiak: *Jól* tudjátok ti, hogy az Isten mi közűlünk engemet ez előtt elválasztott, * hogy a Pogányok az én számból hallanák az Evangyéliomnak beszédét, és hinnének. * rész 10, 20.
8. És az Isten, ki a szíveket * tudja, bizonyságot tett nékik *e dologról:* mert nékik Szent Lelket † adott, mint nékünk. * Zsolt. 7, 10. † rész 10, 44. 46
9. És semmi külömbséget nem tett mi köztünk és azok között, megtisztítván azoknak szíveket * hit által. * 1 Pét. 1, 22.
10. Most annakokáért miért kísértitek az Istent, a tanítványok nyakokba * oly igát vetvén, melyet sem a mi Atyáink, sem mi el nem hordozhattunk? * Gal. 5, 1.
11. Sőt inkább az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme * által hiszszük, hogy megtartatunk, miképen azok is. * Eféz. 2, 4. 5. 8.
12. Veszteglés lőn azért az egész sokaság között, és hallgatják vala Barnabást és Pált, kik azt beszélik vala, mely nagy jeleket és csudákat tett volna Isten ő általok a Pogányok között.
13. És minekutánna vesztegségben lettek volna ők, felele Jakab, mondván: Férjfiak, atyámfiai hallgassátok meg az én szómat:
14. Simon megbeszélé, mimódon először az Isten megtekintette volna a Pogányokat, hogy azok közűl népet választana ő magának.
15. És ezzel egyeznek a * Prófétáknak mondásaik, mint meg vagyon írva: * Ésa. 49, 6. Zsolt. 47, 4–6.
16. Azután *úgymond* megtérek, és a Dávidnak leomlott sátorát * megépítem és annak romlásit megújítom, és ismét felállatom azt. * Ámós 9, 11. 12.
17. Hogy az embereknek maradékai megkeressék az Urat, és minden Pogányok is, melyek az én nevemről neveztetnek, ezt mondja az Úr, a ki mind ezeket cselekeszi.
18. Tudja az Isten öröktől fogva minden ő cselekedetit.
19. Azokáért én azt mondom, hogy nem kell azokat megháborítani, kik a Pogányok közűl megtérnek az Istenhez.
20. Hanem hogy írjunk azoknak, hogy a bálványoknak * fertelmességektől, † a paráznaságtól, a fulva holt állattól, †† és a vértől megoltalmazzák magokat; * 1 Kor. 8, 1. 9. 10. † 1 Thess. 4, 3. †† 1 Móz. 9, 4.
21. Mert vagynak Mózesnek * *szolgái* régi időtől fogva minden városokban, kik az ő tudományát hirdessék, mivelhogy a zsinagógákban minden Szombaton olvassák *az ő írását.* * Nehém. 8, 1–3. 8. 18.
22. Akkor tetszék az Apostoloknak és a Séniroknak, az egész Gyülekezettel egybe, hogy magok közűl választott embereket küldjenek Antiókhiába Pál-

lal és Barnabással, *tudniillik* Júdást, ki vezeték nevéről Barsabásnak neveztetik; és Silást, kik az Atyafiak között főik valának.

23. És hogy azok által ezeket írnák: Az Apostolok, a Séniorok és az Atyafiak azoknak, kik vagynak Antiókhiában, Siriában és Cziliecziában, a Pogányok közűl való Atyánkfiainak, köszönetünket *írjuk*.

24. Mivelhogy hallottuk, hogy némelyek mi közűlünk valók kimenvén, titeket megháborítottak beszédekkel, a ti lelketeket megtántorítván, kik azt parancsolták, hogy * körűlmetélkedjetek, és a *Mózes* czeremóniáit megtartsátok, kiknek mi azt nem hagytuk volt.
*vers 1. Gal. 2, 3.

25. Tetszék *azért* nékünk, kik egyenlő akaratból egybegyűltünk, hogy választott férjfiakat küldjünk ti hozzátok, a mi szerelmes *Atyánkfiai*val Barnabással és Pállal.

26. Oly emberekkel, kik az ő életeket a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevéért * halálra vetették.
*rész 14, 19. 21, 11—13.

27. Küldöttük azért Júdást és Silást, kik beszéddel is ugyanazt fogják mondani.

28. Mert tetszék a Szent Léleknek és nékünk, hogy egyéb terhet ne vetnénk ti reátok, hanem e szükséges dolgokat:

29. *Tudniillik*, hogy megtartóztassátok magatokat azoktól, a melyek bálványoknak áldoztattak, és a vér*nek* * *étel*é*től*, a fulva holt állattól, és *a* paráznaságtól: melyektől ha megoltalmazzátok magatokat, jól tészitek. Legyetek egészségben.
*vers 20.

30. Azok annakokáért, mikor őket elbocsátották volna, menének Antiókhiába, és a sokaságot egybegyűjtvén, megadák a levelet.

31. Kik mikor elolvasták volna azt, örvendezének az intésen.

32. Júdás is pedig és Silás, mivelhogy ők is Próféták * valának, sok beszéddel inték az Atyafiakat és erősíték.
*rész 11, 27.

33. És mikor ott maradtak volna egy kevés ideig, elbocsáták őket az Atyafiak békességgel az Apostolokhoz.

34. De Silásnak tetszék ott maradni.

35. Pál is pedig és Barnabás lakozának Antiókhiában, tanítván és prédikálván egyebekkel sokakkal az Úrnak beszédét.

36. Egynéhány nap mulva pedig monda Pál Barnabásnak: Megtérvén jer látogassuk meg a mi Atyánkfiait minden városokban, melyekben hirdettük az Úrnak beszédét, *hogy lássuk* mint vagynak.

37. Barnabás pedig adja vala tanácsúl, hogy melléjek vennék Jánost, ki vezeték nevéről * Márkusnak hívattatik vala.
*rész 12, 12. 25.

38. Pál pedig igaznak és méltónak mondja vala lenni, hogy őtet melléjek ne vennék, mivelhogy tőlök Pámfiliában elszakadott * volna, és nékik nem akart volna e dologban útitársok lenni.
*rész 13, 13.

39. Annyira megháborodának azért, hogy egymástól elszakadnának, és Barnabás Márkust * melléje vévén, evezne Ciprusba;
*vers 37.

40. Pál pedig Silást melléje vévén elméne, Isten kegyelmére bízattatván az Atyafiaktól.

41. És eljárá Siriát és Cziliecziát a Gyülekezeteket erősítvén.

XVI. RÉSZ.

Pálnak második úta idegen országokra, és sok rendbeli üldöztetése.

Juta pedig *Pál* Derbe *város*ba és Listrába; és ímé vala ott egy tanítvány, kinek neve Timótheus vala, egy * hív Zsidó asszonynak fija, kinek attya Görög vala.
*1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 5.

2. Erről jó bizonyságot * tésznek vala az Atyafiak, kik Listrában és Ikóniumban valának.
*rész 6, 3.

3. Akará azért Pál, hogy az elmenne ő vele, és ezt minekutánna melléje vette volna, körűlmetélé a Zsidókért, kik az helyekben valának: mert mindnyájan tudják vala, hogy Görög volt annak attya.

4. A városokon azért általmenvén, tanítják vala őket, hogy megtartanák a rendeléseket, * melyeket végeztek vala az Apostolok és Séniorok Jérusálemben.
*rész 15, 23. 28. 29.

5. Azért a Gyülekezetek gyarapodnak vala a hitben, és szám szerint nevekednek vala naponként.

6. Eljárván pedig Frigyiának és Galacziának tartományát, megtiltatának a Szent Lélektől, hogy az *Istennek* igéjét ne hirdetnék Ázsiában.

7. Mikor azért mentek volna Misiába, igyekeznek vala menni Bithíniába; de az Isten Lelke nem bocsátá őket oda.

8. Elhagyván pedig Misiát, menének Troás * *tartományába*.
*2 Tim. 4, 13.

9. És éjszaka valami látás jelenék Pál-

nak: Egy Maczedóniabeli férjfiú álla meg ő előtte, s néki könyörögvén ezt mondja vala: Jere által Maczedóniába, és légy segítségűl nékünk.

10. Mihelyt pedig e látást látta volna: azonnal igyekezénk Maczedóniába menni; mivelhogy bizonyosképen értenénk, hogy az Úr hívna minket, hogy azoknak prédikálnánk az Evangyéliomot.

11. Elmenvén azért Troásból egyenesen Sámothráczíára tartánk, és másodnapon Neápolisba.

12. És onnét Filippibe, mely Maczedónia tartományának első *és fő* városa, melynek lakosai jövevények valának; lakánk pedig abban a városban, egynéhány napig.

13. És Szombatnapon kimenénk a városból a folyóvíz mellé, hol szoktak vala imádkozások lenni, hol mikor leültünk volna, szólánk az asszonyoknak, a kik oda gyűltek vala.

14. Egy asszony pedig, kinek Lidia vala neve, ki Thiatirának városában bársonyáros vala, istenfélő, *a mi tanításunkat* hallgatá, kinek az Úr megnyitá * szívét, hogy figyelmezne azokra, a melyeket Pál mond vala.
*Luk. 24, 45. Eféz. 1, 16. 18.

15. Mikor pedig megkeresztelkedett volna mind háznépével egybe, kére *minket,* mondván: Ha engem ítéltetek az Úr hívei közűl valónak lenni, jertek az én * házamhoz, maradjatok ott. És kényszeríte minket *2 Kir. 4, 8–11.

16. Lőn pedig hogy mikor mennénk az imádkozás*nak helyére,* egy szolgálóleányka előnkbe jőne, melyben vala jövendőmondásnak * *gonosz* lelke, mely az ő Urainak nagy hasznot ád vala jövendőmondásával. *1 Sám. 28, 7. 8.

17. E Pált követvén és minket, kiált vala, mondván: Ez emberek ama nagy Istennek szolgái, kik néktek az idvességnek útát hirdetik.

18. Ezt pedig sok napon mívelte, de Pál mivelhogy azt bánja vala, hátra fordulván, monda a léleknek: A Jézus Krisztusnak neve * által parancsolom néked, hogy menj ki e leányzóból. Kiméne azért azon szempillantásban.
*Márk 16, 17.

19. Látván pedig a *leányzónak* Urai, hogy az előbbi kereskedésnek reménysége elveszett volna tőlök, megfogván Pált és Silást, vonák őket a piaczra, a Fejedelmek eleikbe.

20. És bémutatván őket a Biráknak, mondának: Ez emberek Zsidók lévén háborúságot szereznek a mi városunkban.

21. És oly czeremóniákat hirdetnek, melyeket nem szabad nékünk bévennünk, sem azokkal élnünk, mivelhogy Rómaiak vagyunk.

22. Egyetemben pedig feltámada a sokaság ő ellenek, és a Birák az ő ruháikat megszaggatván, parancsolák, hogy *azok* vesszővel * veretnének meg.
*2 Kor. 11, 25.

23. És mikor sok * ütéseket tettek volna rajtok, a tömlöczbe veték őket, parancsolván a tömlöcztartónak, hogy szorgalmatosan megőrizné őket.
*1 Thess. 2. 2

24. Ki mikor a parancsolatot hallotta volna, veté őket a belső tömlöczbe, és az ő lábaikat kalodába veré.

25. Éjfélkor pedig imádkozván Pál és Silás, énekelnek vala isteni dícséreteket; és a kik *ott* foglyok valának, hallgatják vala őket.

26. Nagy hirtelenséggel pedig nagy földindulás lőn, úgyannyira, hogy a tömlöcznek fundamentomai megrendülnének, és azonnal megnyilatkozának * minden ajtók, és minden *foglyok*nak kötözéseik eloldatának.
*rész 12, 7–10.

27. És felserkenvén a tömlöcztartó, mikor látná, hogy a tömlöcznek ajtai nyitva vagynak, fegyverét kivonván, akarja vala magát megölni, azt állítván hogy a foglyok elszaladtak volna.

28. Kiálta azért Pál felszóval, mondván: Ne veszesd el magadat, mert mindnyájan itt vagyunk.

29. Az pedig világot kérvén, béméne, és rettegve esék Pálhoz és Siláshoz.

30. És kihozván őket monda: *Édes* Uraim! mit kell nékem * cselekednem hogy idvezűljek? *Luk. 3, 10. rész 2, 37.

31. Azok pedig mondának: Hidj az Úr * Jézus Krisztusba, és idvezülsz mind te, mind pedig házadnépe.
*Ján. 3, 16. 36.

32. És hirdeték néki az Úrnak beszédét, és mind azoknak, a kik az ő házánál valának.

33. Ő pedig az éjszakának azon óráján, vévén azokat, megmosá az ő sebeiket; * és azonnal megkeresztelkedék ő minden *háznépé*vel egybe. *vers 23.

34. És mikor házához vitte volna őket, asztalt * teríte nékik és igen örvendeze, hogy minden háznépével egybe hitt volna az Istennek. *Luk. 5, 29.

35. És mikor megviradott volna, a

Bírák elküldék a szolgákat, kik ezt mondanák: Bocsásd el azokat az embereket.
36. Tudtára adá pedig e dolgot a tömlöcztartó Pálnak: A Tiszttartók küldöttek ide, hogy elbocsássalak titeket, azért kimenvén menjetek el békességgel.
37. Pál pedig monda nékik: Minket megvesszőzvén közönséges helyen minden ok nélkűl, holott mi * Rómaiak legyünk, a tömlöczbe vetettek, és most immár titkon akarnak kiküldeni? azt bizony nem *míveljük,* hanem jöjjenek ide, és ők vigyenek ki minket.
* rész 22, 25. 26. 29.
38. Megmondák a Bíráknak a szolgák e beszédeket és megfélemlének, mikor hallották volna hogy Rómaiak volnának.
39. És oda menvén, kérék őket, hogy kijőnének a tömlöczből, és kihozván őket, kérék hogy kimennének a városból.
40. Kimenvén azért a tömlöczből, bémenének * Lidiához; és mikor látták volna az Atyafiakat, vígasztalák őket, és kimenének *a városból.* * vers 14. 15.

XVII. RÉSZ.

Pál prédikálván Thessalónikában, üldöztetik. disputál Athénében a Filozófusokkal.

Mikor pedig általmentek volna Amfipólison és Apollónián, menének Thessalónikába, hol a Zsidóknak zsinagógájok vala.
2. Pál pedig, a mint néki szokása vala, bémenée ő hozzájok, és három Szombaton vetekedék velek az Írásokból.
3. Megmagyarázván és mutatván, hogy a Krisztusnak * szükség volt volna szenvedni és feltámadni a halálból, és hogy e Jézus volna † ama Krisztus, a kit *úgymond,* én hirdetek néktek.
* Márk 14, 61. † Dán. 9, 26. Luk. 24, 26. 46.
4. Némelyek azért azok közűl engedének, és adák magokat Pálhoz és Siláshoz, és egyetembe istenfélő Görögöknek nagy sokaságok, és sok fő asszonyok.
5. De irígységtől felindíttatván a Zsidók, kik nem hittek vala, és valami piaczon henyélő latrokat melléjek vévén, és sokan megseregelvén, felháboríták a várost, és a Jáson * házát megostromolván, akarják vala őket kihozni a község közé. * Róm. 16, 21.
6. És mikor őket nem találták volna, vonák Jásont és valami atyafiakat a városnak Fejedelmei eleikbe, *ezt kiáltván:* Ezek azok, kik a *világnak* állapotját felfordították, és most ímhol vagynak!
7. Kiket Jáson házába béfogadott, kik mindnyájan a Császár parancsolati ellen cselekesznek, mivelhogy más Királyt mondanak lenni, a * Jézust.
* Ján. 18, 36 – 38.
8. Felindíták pedig a sokaságot, és a város Fejedelmit azok, a kik ezeket hallák.
9. *Kik* mindazáltal mikor hallották volna Jásonnak és a többinek magok mentését, elbocsáták őket.
10. Az Atyafiak pedig azonnal éjszakán * kibocsáták Pált Silással egyetembe Bérea *város*ba; kik mikor oda mentek volna, bémenének a Zsidóknak zsinagógájokba. * rész 9, 25.
11. Ezek pedig nemesb elméjűek valának a Thessalónikabeli *Zsidó*knál, úgymint kik nagy serénységgel bévevék az *Isten* beszédét, minden napon az * Írásokból tudakozván, ha ezek úgy volnának-é? * Ésa. 8, 20. Ján. 5, 39.
12. Sokan hivének azért ő közűlök, annakfelette tisztességbeli Görög asszonyok is és férjfiak sokan.
13. Mikor tudtokra esett volna azért a Thessalónikabeli Zsidóknak, hogy Béreában is prédikálta volna Pál az Istennek beszédét, oda is elmenének és a községet felháboríták.
14. De akkor mindjárt kibocsáták az Atyafiak Pált úgy, mintha a tengerre menne, Silás pedig és Timótheus ott maradának.
15. A kik pedig Pálnak gondját felvették vala, hogy bátorságos helyre vinnék, elvivék őtet szinte Athénébe, és mikor parancsolt volna Silásnak és Timótheusnak, hogy minél hamarább lehetne ő hozzá menének, elmenének.
16. Pál pedig mikor Athénében azokat várná, az ő lelke * háborog vala ő benne, mivelhogy látná, hogy a város a bálványokhoz ragaszkodott volna.
* 2 Móz. 32, 19 21. 1 Kir. 19, 14. Zsolt. 119, 158.
17. Vetekedik * vala azért a zsinagógában a Zsidókkal, és az istenfélő emberekkel, és a piaczon is minden napon mindenekkel, a kiket elő talált.
* vers 2. 3.
18. Némelyek pedig az Epikureus és Stóikus Filozófusok közűl vetekednek vala ő vele; és *azok közűl* némelyek ezt mondják vala: Mit akar mondani e csácsogó ember? Némelyek pedig *mondának:* Idegen Istennek hirdetőjé-

nek láttatik lenni: mivelhogy a Jézust és a feltámadást hirdeti vala nékik.

19. És megragadván őtet, vivék az Áreopágusra, ezt mondván: Valyon megérthetjük-é micsoda legyen ez új tudomány, melyet te hirdetsz?

20. Mert idegen dolgokat beszélesz a mi füleinknek: meg akarjuk azért érteni, micsoda tudomány ez?

21. (Az Athénébeliek pedig mindnyájan és a jövevények, kik ott laknak vala, egyéb dologban nem valának foglalatosok, hanem csak újságnak beszélésében és hallgatásában.)

22. Előállván pedig Pál az Áreopágusnak közepette, monda: Athénébeli férjfiak, bizonynyal látom, hogy ti egyebeknél mintegy szorgalmatosabbak vagytok az isteni tiszteletekben:

23. Mert mikor elkerülném és szemlélném a ti isteni tiszteleteteket, találkozám egy oltárra is, melyre ezt írták vala: Az esméretlen Istennek. A kit azért ti nem tudván tiszteltek, azt hirdetem én néktek.

24. Az Isten, a ki teremtette e világot és mindeneket, a melyek e *világ*ban vagynak, mivelhogy mennynek földnek Ura, kézzel csinált templomokban * nem lakik. *rész 7, 48. 49.

25. Embereknek kezeiktől is nem tiszteltetik, mintha valami nélkűl * szűkölködnék, holott ő ád mindeneknek életet, † lehelletet, és mindeneket. *Zsolt. 50, 9—13. †Ésa. 42, 5.

26. És az egész emberi nemzetséget egy vérből * teremtette, hogy lakoznának e földnek egész színén, elrendelvén az időknek alkalmatosságit, és az ő lakásokat † meghatározván. *1 Móz. 1, 27. 28. †5 Móz. 32, 8.

27. Hogy az Istent megkeresnék, ha valami módon megtapasztalván * őtet megtalálhatnák: jóllehet bizony nem messze vagyon mindenikünktől; *Róm. 1, 19. 20.

28. Mert ő általa * élünk, mozgunk és vagyunk; miképen a ti *bölcs* Poétáitok közűl is mondották némelyek: Mert az *Istennek* nemzetei is † vagyunk. *Jób 12, 10. 33, 4. †1 Móz. 1, 27. Luk. 3, 38.

29. Mivelhogy azért Istennek nemzetei vagyunk, nem kell azt állítanunk, hogy aranyhoz, * ezüsthöz, vagy kőhöz, mesterséges faragáshoz, vagy emberi találmányhoz az Isten hasonlatos volna. *Ésa. 40, 18.

30. E tudatlanságnak idejét azért elhallgatván az Isten, mostan minden embereknek * mindenütt hirdeti hogy megtérjenek *Tit. 2, 11—14.

31. Mivelhogy rendelt egy napot, melyen igazán megítéli e földnek kerekségét a * Férjfiú által, kit arra rendelt; mely *dologról* nyilvánvaló bizonyságot tett mindeneknek, annak halálból való feltámasztásával. *rész 10, 42. 2 Kor. 5, 10.

32. Mikor pedig hallották volna a halottaknak feltámadásokat, némelyek pattvarkodnak vala, némelyek pedig ezt mondják vala: Ezután ismét akarunk e felől tőled érteni.

33. És ilyen módon Pál azok közűl kiméne.

34. Némelyek pedig mellé adván magokat, hivének, kik között vala Áreopágita Dienes, és egy Damaris nevű asszony, és egyebek ő velek.

XVIII. RÉSZ.

Pál meglátogat sok Ekklésiákat: Apollós nagyobb világot veszen a tudományban.

Ezekután Pál Athénéből kimenvén, méne Korinthusba.

2. És mikor egy Akvila * nevű Zsidóra, és annak feleségére Priscillára találkozott volna, *mely Akvila* Pontusból való nemzet vala, és nem régen jött vala Olaszországból, (mivelhogy Klaudius megparancsolta vala, hogy a Zsidók mind kimennének Rómából) méne azokhoz. *Róm. 16, 3. 4.

3. És mivelhogy azonféle míves vala, azoknál marada és * munkálódik vala; azoknak pedig mesterségek vala, sátorcsinálás. *rész 20, 34. 1 Kor. 4, 12.

4. Vetekedék vala pedig minden Szombatokon a zsinagógában, és mind a Zsidókat, mind a Görögöket hatható beszédekkel inti vala.

5. Mikor pedig elérkeztek volna Maczedóniából Silás és * Timótheus, gerjedez vala Pál lélekben, bizonyságot tevén a Zsidóknak a Krisztus Jézusról. *rész 17, 15.

6. Azok pedig mikor ezeknek ellene mondanának és káromlásokat szólnának, az ő ruháit * megrázván, monda nékik: A ti véretek legyen a ti fejeteken; én tiszta *vagyok,* és a naptól fogva a pogányok közé † megyek. *Máté 10, 14. †rész 13, 46.

7. És elmenvén onnét, beméne egy embernek házába, kinek neve Justus vala, ki istenfélő vala, kinek háza a zsinagóga mellett vala.

8. Krispus * pedig a zsinagógának Fejedelme az Úrban hive egész háznépével egybe, a Korinthusbeliek közűl

is sokan hallván hisznek vala, és megkeresztelkednek vala. * 1 Kor. 1, 14.
9. Monda pedig az Úr éjszakai látásban Pálnak: Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass:
10. Mert én veled vagyok, és senki nem támad reád, hogy néked ártson; mert nékem sok népem * vagyon e városban. * Ján. 10, 16.
11. Lakék azért ott esztendeig és hat hónapig, tanítván őket az Isten beszédére.
12. Mikor pedig Akhája *tartományának* Tiszttartója volna Gallió, támadának a Zsidók egyenlő akaratból Pálra, és vivék őtet a törvényszék eleibe,
13. Mondván: Ez a törvény ellen való isteni tiszteletekre tanítja az embereket.
14. Pál pedig mikor szinte szólani akarna, monda Gallió a Zsidóknak: Ha valami bosszútételről vagy valami gonoszságról volna a panasz, Zsidók, az igazság szerint meghallgatnálak.
15. Ha pedig a kérdés vagyon valami beszédről, nevekről, vagy a ti törvénytekről, ti lássátok meg; mert én az olyan dolgokban bíró nem akarok lenni.
16. És elüzé őket a törvényszék elől.
17. A Görögök pedig mindnyájan Sosthénest * a zsinagógának Fejedelmét megragadván, verik vala a törvényszék előtt; de Gallió azzal semmit nem gondol vala. * 1 Kor. 1, 1.
18. Pál pedig, mikor még azután is sok napig ott lett volna, az Atyafiaktól elbúcsúzván, Síriába evezе, Akvilával és Prisczillával egybe, minekutánna fejét megnyírte * volna Kenkhris *város*ban; mivelhogy fogadása vala.
* rész 21, 23. 24. 4 Móz. 6, 9—18.
19. Juta pedig Efézusba és azokat ott hagyá; ő pedig bémenvén a zsinagógába, a Zsidókkal vetekedék.
20. És mikor kérnék hogy több ideig maradna nálok, nem akara *maradni*,
21. Hanem búcsút vőn tőlök, mondván: Mindenestől fogva Jérusálemben kell nékem lennem az Innepen, mely előttünk vagyon; de ismét megjövök hozzátok, ha Isten * akarja. És elméne Efézusból. * Jak. 4, 15.
22. És mikor Czézáreába ment volna, és *Jérusálembe* felment volna s köszöntötte volna a Gyülekezetet, méne Antiókhiába.
23. És mikor *ott* valami kevés időt elmulatott volna, elméne és eljárá Galacziának és Frigyiának tartományát, minden tanítványokat erősítvén.
24. Egy Zsidó pedig, kinek neve Apollós * vala, Alexándriai nemzet, ékesen szóló férjfiú, jöve Efézusba, ki az Írásokban tudós vala. * 1 Kor. 1, 12.
25. És az Úrnak útára taníttatott vala, és az ő lelkében buzgó lévén, szólja és tanítja vala nagy szorgalmatosan az Úrnak tudományát, ki csak a * János Keresztségét tudja vala. * Máté 3, 1—3.
26. És kezde nagy bátorsággal szólni a zsinagógában, kinek tanítását mikor hallotta volna Akvila és Prisczilla, melléjek vevék őtet és nyilvábban megtaníták őtet az Istennek útára.
27. És mikor Akhájába akarna menni, intvén *őtet* az Atyafiak, írának a tanítványoknak hogy őtet béfogadnák; ki mikor oda jutott volna, * sokat használa azoknak, kik hittek vala az *Isten* kegyelméből. * 1 Kor. 3, 6.
28. Mert nagy buzgósággal jobban-jobban meggyőzi vala a Zsidókat közönséges helyen, megbizonyítván az Írásokból, * hogy a Jézus volna ama Krisztus. * Luk. 24, 26. 27.

XIX. RÉSZ.

Pál Efézusban kezeit teszi a megkeresztelkedtekre; tanít és csudákat tészen: Ördögűző Zsidók az ördöngöstől verettetnek: Ördöngös könyvek megégettetnek: Demeter támadást indít az Efézusi Diána tiszteségéért.

Lőn pedig azonközbe mikor Apollós Korinthusban * volna, hogy Pál a felső tartományokat eljárván érkeznék Efézusba, hol mikor valami tanítványokra találkozott volna, * rész 18, 24.
2. Monda nékik: Vettetek-é Szent Lelket, minekutánna * hittetek? Azok pedig mondának néki: Sőt inkább azt sem hallottuk hogyha vagyon-é Szent Lélek? * rész 10, 44.
3. Akkor monda nékik: Mire keresztelkedtetek tehát? És azok mondának: A János keresztségére.
4. Monda pedig Pál: János keresztelt megtérésnek * keresztségével, az embereket intvén arra, hogy abban hinnének, a ki ő utánna jövendő vala, tudniillik a Krisztus Jézusban. * Máté 3, 1—3. 11.
5. És a kik *őtet* hallák, megkeresztelkedének az Úr Jézusnak nevére.
6. És mikor Pál reájok vetette volna kezeit, szálla * a Szent Lélek ő reájok, és szólnak vala *idegen* nyelveken és prófétálnak vala. * rész 8, 17.
7. Valának pedig mindnyájan ezek a férjfiak mintegy tizenketten.

8. Ő pedig bémenvén a zsinagógába, bátorsággal szól vala három hónapig prédikálván, és intvén *azokat* az Isten országára való *dolgokra.*

9. Mikor pedig némelyek megkeményítenék magokat, és engedni nem akarnának, gonoszúl szólván az *Úrnak* útáról, a község előtt, azoktól eltávozván, a tanítványokat is elszakasztá azoktól, minden napon prédikálván egy Tirannusnak oskolájában.

10. Ez pedig lőn két esztendeig: úgyannyira, hogy mindenek kik lakoznak vala Ázsiában, mind Zsidók, mind Görögök hallgatnák az Úr Jézusnak beszédét.

11. Nagy dolgokat * cselekeszik vala pedig az Isten Pálnak kezei által.

* Ján. 14, 12. rész 14, 3. 10.

12. Annyira, hogy betegekhez is vinnék az ő testétől néki csak keszkenőjét, és korszovátját, és azok meggyógyulnának az ő betegségekből, és a gonosz lelkek kimennének belőlök.

13. Kezdették vala pedig a Zsidók közűl valami lézengő ördögűzők az Úr Jézusnak neve által a gonosz * lelkeket kiűzni azokból, a kikben volnának, ezt mondván: Kénszerítünk titeket a Jézus által, kit Pál prédikál. * Máté 12, 27.

14. Valának pedig egy Skéva nevű Zsidónak, ki Papoknak Fejedelme vala, hét fijai, a kik ezt mívelik vala.

15. Felelvén pedig a gonosz lélek, ezt mondja vala: A Jézust * ismérem, Pált is † tudom, ti pedig kicsodák vagytok?

* Márk 5, 7. 9. † rész 16, 17. 18.

16. És reájok támada az ember, a kiben a gonosz lélek vala és azokat meggyőzvén, hatalmat vőn rajtok, annyira hogy mezítelenen és sebben szaladnának ki a házból.

17. És tudtokra lőn e dolog mindeneknek, mind a Zsidóknak, mind a Görögöknek, kik Efézusban laknak vala * és mindnyájan megfélemlének, és az Úr Jézusnak neve magasztaltatik vala.

* rész 5, 5. 11.

18. És sokan azok közűl, a kik hittek vala, eljőnek vala és az ő cselekedeteikről * vallást tésznek vala, megjelentvén *azokat.* * Máté 3, 6.

19. Sokan pedig azok közűl, a kik ördögi mesterséget gyakorlottak vala, az ő könyveiket előhozván, mindeneknek láttokra megégetik vala: mely könyveknek árokat megszámlálván, találák ötvenezer pénznek.

20. E képen az Úrnak beszéde * erősen nevekedik vala, és hatalmat vészen vala. * Ésa. 55, 10. 11.

21. Ezek után elvégezé Pál a Szent Lélek által, hogy Maczedóniát és Akháját eljárván, Jérusálembe menne, ezt mondván: Minekutánna Jérusálemben lejéndek, Rómát is * meg kell nékem látnom. * Róm. 15, 23. 28.

22. Elküldvén pedig Maczedóniába kettőt azok közűl, kik néki szolgálnak vala, *tudniillik* Timótheust és Erástust, ő egy ideig marada Ázsiában.

23. Támada pedig akkor az időben nagy háborúság az *Úrnak* útáért;

24. Mert egy Demeter nevű ötvös, ki csinálván ezüstből a Diána temploma *formájára kápolnácskákat*, a mesteremberekneknek nagy nyereséget ád vala.

25. Kiket egybegyűjtvén, hasonló mesteremberekkel egybemonda nékik: Férjfiak, tudjátok hogy nékünk minden gazdagságunk e mesterségből vagyon!

26. Látjátok pedig és halljátok, hogy ama Pál nem csak az Efézusbeli *községet*, hanem közel egész Ázsiának sok népét eláltatván, elfordította, mivelhogy azt mondja, hogy nem Istenek * azok, a melyek kézzel csináltatnak.

* Zsolt. 115, 4. Jer. 10, 3.

27. Félő dolog pedig, hogy nem csak ez a mi mesterségünk veszszen el, ha Páltól meghamisíttatik, hanem a nagy istenasszonynak, Diánának temploma is semminek ítéltessék, és az ő méltósága mindenestől elveszszen, kit az egész Ázsia s e világ tisztel.

28. *Ezeket* mikor hallották volna, haraggal megtelvén kiáltnak vala, mondván: Nagy az Efézusbeli Diána!

29. És bételék az egész város háborúsággal, és egyenlő akaratból a piaczra rohanának, és megfogák Gájust, és Aristárkhust, kik Maczedóniából valók valának és Pálnak útitársai valának.

30. Pál pedig mikor a község közé ki akarna menni, nem bocsáták őtet ki a tanítványok.

31. Sőt az Ázsiabeli Főemberek közűl is némelyek, kik Pálnak barátai valának, *követeket* küldvén ő hozzá, kérék hogy a piaczra ne menne.

32. Azért ki egyet, ki mást mond vala: mert eszeveszett sokaság vala, és sokan nem tudják vala miért gyűltek volna öszve.

33. A sokaság közűl pedig előállaták Alexándert, kit a Zsidók kénszerítnek vala *előállani:* Alexánder azért mikor

kezével intett volna, hogy hallgatnának, akara szólani a községnek.

34. Kit mikor megesmértek volna Zsidóknak lenni, mindnyájan egyenlő szóval mintegy két óráig kiálták: Nagy az Efézusbeli Diána!

35. Akkor a *város* Íródeákja, mikor megcsendesítette volna a községet, monda: Efézusbeli férjfiak, kicsoda az emberek közűl, a ki nem tudná, hogy Efézus város, a nagy Diána istenasszonynak, és a Jupitertől szállott *kép*nek oltalmazója?

36. Mivelhogy azért ezeknek senki ellene nem szólhat, szükség hogy megcsendesedjetek, és semmit ne cselekedjetek vakmerőképen.

37. Mert ez embereket ide hoztátok, kik nem szentségrontók, sem a ti istenasszonyotok ellen bosszúbeszédet nem szóltak.

38. Ha Demeternek és az ő hozzá tartozó mesterembereknek valakivel valami perek vagyon, törvény vagyon, és Bírák vagynak, azok egymással pereljenek.

39. Ha pedig egyéb dolgok felől való panasztok vagyon: a közönséges gyűlésben láttassék meg.

40. Mert félő hogy pártolkodásban ne vádoltassunk a mai napon való cselekedetekért, mivelhogy semmi dolog nincsen, a mely oka lehetne e mai támadásnak. És ezeket mikor mondotta volna, elbocsátá a sokaságot.

XX. RÉSZ.

Pálnak úta Görögországba: Eutikhus a halálból feltámasztatik: Pál intése az Efézusi Vénekhez, és búcsúvétele.

Minekutánna pedig megszünt volna a háborúság, mikor előhívta volna Pál a tanítványokat, azokat megölelgetvén elindula, hogy menne Maczedóniába.

2. Mikor pedig azokat a tartományokat eljárta volna, és azokat bő beszéddel intette volna, méne Görögországba.

3. És *ott* mikor három hónapot mulatott volna, mivelhogy Siriába való menésének a Zsidók lest hánytak volna, úgy végezé, hogy Maczedónián térne vissza.

4. Követi vala pedig őtet mind Ázsiáig a Bérea *város*beli Sopáter: a Thessalónikabeliek közűl pedig Aristárkhus, Sekundus, Derbe *város*beli Gájus és Timótheus: Ázsiabeliek pedig, * Tikhikus és Trófimus. * Eféz. 6, 21.

5. Kik mikor elől elmentek volna, megvárának minket Troásban.

6. Mi pedig a Húsvét * innepe után Filippiből kievezénk: és menénk ő hozzájok Troásba öt nap alatt: hol hét napig lakánk. * 2 Móz. 12, 15.

7. A hétnek pedig első napján a tanítványokat egybegyüjtvén a kenyérnek * megszegésére, Pál prédikál vala, mivelhogy másodnapon el akar vala menni, és a tanítást megnyujtá szinte éjfélkorig. * rész 2, 42. 46.

8. Valának pedig sok szövétnekek *ott* a felházban, a hol egybegyűltek vala.

9. És egy ifjú, kinek neve Eutikhus vala, űl vala az ablakban, kit mikor az álom igen megnyomott volna, mivelhogy Pál sok ideig prédikálna, az álom miatt eltántorodván, a harmadik rend házból aláesék, és halva vevék fel.

10. Mikor pedig Pál aláment volna, reá * borúla, és azt hozzá ölelvén, monda: Ne háborogjatok, mert az ő lelke benne vagyon.
* 1 Kir. 17, 21. 22. 2 Kir. 4, 32—34.

11. Mikor annakokáért felment volna és a kenyeret megszegvén evett volna, sok ideig mind viradtáig szóla velek, és *azután* úgy indula el.

12. Felhozák pedig az ifjat elevenen, és felette igen megörvendezének.

13. Mi pedig a hajóra menvén, menénk Assonba, hogy ott vennénk bé Pált; mert úgy végezte vala, hogy addig gyalog jőne.

14. Mikor pedig Assonba hozzánk jött volna, őtet a hajóba bévévén menénk Mitiléne *városá*ba.

15. És mikor onnét eleveztünk volna, másodnap jutánk Khius *szigete* ellenébe, más nap pedig jutánk Sámus *sziget*be, és mikor Trogiliumban mulattunk volna, másodnap menénk Milétumba.

16. Mert elvégezte vala Pál magában, hogy Efézus mellől elmenne, hogy ne kellenék néki időt mulatni Ázsiában: mert siet vala, hogy ha lehetne Pünköst napjára Jérusálemben lenne.

17. *Követeket* küldvén azért Milétumból Efézusba, a Gyülekezetnek Véneit oda hívatá.

18. Kik mikor hozzá mentek volna, monda nékik: Ti tudjátok, az első naptól fogva, melyben Ázsiába * jöttem, mint † viseltem magamat ti köztetek abban az egész időben.
* rész 19, 1. † 1 Thess. 2, 5—7.

19. Mert szolgáltam az Úrnak nagy alázatossággal, sok könyhullatással és

kísértetekkel, melyek én rajtam estek a Zsidóknak utánnam való leselkedések miatt.

20. És semmi előtt nem vonogattam magamat, a mi néktek hasznotokra való volt, hogy azokat néktek ne hirdetném, és hogy ne tanítanálak titeket közönséges helyen és házanként.

21. Sőt inkább mind a Zsidóknak, mind a Görögöknek hirdettem az Istenhez való megtérést, és a mi * Urunk Jézus Krisztusban való hitet. * Luk. 24, 47.

22. És most ímé én az *Isten* Lelkétől * kénszeríttetvén, Jérusálembe megyek, és nem tudom, mi következik ott én reám. * rész 19, 21.

23. Hanemhogy a Szent Lélek minden városonként bizonyságot tészen arról; *ezt* mondván, hogy én * reám fogság és *i* yomorúság következik. * rész 21, 4. 11.

24. De semmivel nem * gondolok, az en életem is nékem nem † drága, csak elvégezhessem örömmel az én futásomat, és a szolgálatot, melyet †† vettem az Úr Jézustól, hogy bizonyságot tégyek az Isten kegyelmének Evangyéliomáról. * Róm. 8, 35. 39.
† Filip. 2, 17. †† rész 9, 15.

25. És most ímé én tudom, hogy az én orczámat többé nem látja egy is mindnyájatok közűl, kik között által mentem prédikálván az Istennek országát.

26. Azért tudományt tészek néktek e mai napon, hogy én * mindeneknek vérektől tiszta vagyok. * Ezék. 3, 18. 19.

27. Mert nem vonogattam magamat, hogy az Istennek minden akaratját néktek nem hirdettem volna.

28. Viseljetek gondot azért * magatokról, és az egész † nyájról, melyben a Szent Lélek titeket vígyázókká tett, az Isten Anyaszentegyházának legeltetésére, melyet †† tulajdon vérével keresett. * 1 Tim. 4, 16.
† 1 Pét. 5, 2. 3. †† 1 Pét. 1, 19.

29. Mert én tudom azt, hogy az én eltávozásom után jőnek ti közitekbe gonosz * farkasok, kik nem kedveznek a nyájnak. * Máté 7, 15.

30. Ti * közűletek is támadnak olyak, kik ellenkező dolgokat szólnak, hogy a tanítványokat eláltassák. * 1 Ján. 2, 18. 19.

31. Azért vígyázzatok, megemlékezvén arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg nem szűntem könyhullatással * inteni mindent. * vers 19—21.

32. Most is Atyámfiai ajánlak titeket az Istennek, és az ő kegyelmessége beszédének, ki felépíthet és megadhatja néktek, a mit örökség szerint birjatok minden szentekkel egybe.

33. Senkinek * ezüstét vagy aranyát, vagy ruháját nem kívántam. * 1 Sám. 12, 3.

34. Sőt inkább ti tudjátok hogy én magamnak és velem valóknak táplálására az én * kezeimmel munkálódtam. * rész 18, 3. 1 Kor. 4, 12.

35. És mindenestől megmutattam néktek, hogy szükség volna ilyen módon munkálódván az * erőtlenekről gondot viselni, és megemlékezni az Úr Jézus beszédéről, hogy *tudniillik* ő mondotta: Jobb adni *másnak,* hogynem venni. * Péld. 19, 17.

36. És mikor ezeket mondotta volna, térdre esvén * imádkozék mind azokkal egybe. * rész 21, 5.

37. És mindnyájan felette igen kezdének * sírni, és Pálnak nyakára esvén, csókolgatják vala őtet. * rész 21, 6.

38. Kik megkeseredtek vala, kiváltképen e beszéden, a melyet mondott vala, hogy ők többé az ő orczáját * nem látnák. És kísérék őtet a hajóra. * vers 25.

XXI. RÉSZ.

Agabus jövendőll Pálnak fogságát: mely meg is teljesedék Jérusálemben

Minekutánna pedig elindultunk volna, ő tőlök elszakadván, egyenesen menénk Kóus *szigetbe*, és másodnap Rhódusba, és onnét Patarába.

2. És mikor találtunk volna hajót, mely általmenne Féniczére, abba béülvén elindulánk.

3. És mikor kezdettük volna látni Ciprust, azt balkézre hagyván, evezénk Síria felé, és jutánk Tírusba: mert ott akarják vala a hajóból a terhet kirakni.

4. Maradánk pedig ott hét nap, minekutánna találtunk volna *ott* tanítványokat, kik Pálnak mondják vala *Szent* Lélek által, hogy ne * menne fel Jérusálembe. * vers 12. rész 20, 23.

5. De minekutánna a *hét* napok elmultak volna, elmenénk, kísérvén minket mindenek feleségestől, gyermekestől, míg a városból kimentünk volna. És a tenger partján térdre * esvén imádkozánk. * rész 20, 36.

6. És egymást * megölelgetvén, a hajóba béülénk, azok pedig megtérének az övéikhez; * rész 20, 1. 37.

7. Mi pedig az evezést elvégezvén, jutánk Tírusból Ptolomáis városba: és köszöntvén az Atyafiakat, maradánk ő nálok egy napon.

8. Másodnapon pedig kimenvén Pál és mi, kik ő vele valánk, menénk Czézáreába: és bémenvén a Filep Evangyélista házába, (ki egy vala amaz hét * *Diákonusok* közűl) maradánk ő nála. * rész 6, 5.

9. Ennek pedig valának négy szűz Próféta * leányai. * Jóel 2, 28.

10. És mikor ott sok napon mulattunk volna, alájöve Júdeából egy Próféta, kinek neve * Agabus vala. * rész 11, 28.

11. Ki mikor hozzánk jött volna, vevé Pálnak övét, és megkötözvén magának kezeit és lábait, monda: Ezt mondja a Szent Lélek: A férjfiat, a kié ez az öv, e képen * kötözik meg a Zsidók Jérusálemben, és adják a Pogányoknak kezekbe. * vers 27. 33. 34. rész 9, 16.

12. Mikor pedig ezeket hallottuk volna, kérénk mind mi, mind a kik ott valának, hogy ne menne fel Jérusálembe.

13. Akkor felele Pál: Mit míveltek sírván és az én szívemet kesergetvén? Mert én nem csak * megkötöztetni, hanem meghalni is Jérusálemben kész vagyok az Úr Jézusnak nevéért. * rész 20, 24.

14. Mikor azért a mi szónkat nem fogadná, engedénk néki, ezt mondván: Légyen az Úrnak * akaratja. * Máté 6, 10.

15. E napok után pedig egybekötözvén terhünket, felmenénk Jérusálembe.

16. Jövének pedig mi velünk egyetembe a tanítványok közűl is némelyek Czézáreából, hozván velek *egy embert,* a kinél szállásunk lenne, Mnáson nevű, Czipriait, ki régi tanítvány vala.

17. Mikor azért Jérusálembe jutottunk volna, örömmel fogadának minket az Atyafiak.

18. Másodnapon pedig béméne Pál velünk egyetembe * Jakabhoz; és mind a Vének ott valának. * rész 15, 13. Gal. 1, 19.

19. Kiket megölelgetvén, megbeszélé renddel, a melyeket * Isten cselekedett volna a pogányok között az ő szolgálatja által. * rész 14, 10. 16, 14. 16. 18. 19, 18. 20. 20, 9. 12.

20. Azok pedig ezeket hallván, dicsőíték az Urat, és mondának néki: Látod Atyámfia, mely sok ezer Zsidók vagynak, kik hittek; és mindnyájan a törvényhez való buzgósággal felgerjedtek!

21. Hallották pedig egyebeknek szavokból, hogy te mind azokat a Zsidókat, kik a pogányok között vagynak, a Mózestől való elszakadásra tanítod, és ezt mondod, hogy nem kell azoknak fijaikat * körűlmetélniek, sem pedig a *Mózes* czeremóniái szerint járniok. * rész 15, 1. 2. 24—29.

22. Micsoda annakokáért? kétség nélkűl szükség egybegyülni a sokaságnak: mert meghallják, hogy te ide jöttél.

23. Ezt míveld azért, a mit néked tanácsúl adunk: Vagynak mi köztünk négy férjfiak, kik fogadással megkötelezték magokat.

24. Azokat melléd vévén, menj fel velek a tisztulásra és ő velek együtt költs, hogy * megnyíressék fejeket, és megtudják mindenek, hogy semmi nincs azokban, a melyeket te felőled hírrel hallottak, hanem te is úgy jársz, hogy a törvényt megtartsad. * rész 18, 18.

25. Azok felől pedig, kik a Pogányok közűl hittek, mi írtunk és elvégeztük, hogy semmit a félét meg ne tartsanak, hanem hogy megoltalmazzák magokat azoktól, * melyek a bálványoknak áldoztattak, és a vértől és fulva holt állatoktól, és a paráznaságtól. * rész 10, 20. 29.

26. Akkor Pál maga mellé vévén azokat a férjfiakat, másodnapon ő velek megtisztulván béméne a templomba, hírré advân a tisztulás * napjainak eltelését, mígnem mindenikért elvégeztetett az áldozat. * 4 Móz. 6, 6. 9. 13—15.

27. Mikor pedig immár a hét napnak bételések elközelgetne, némely Ázsiabeli Zsidók, mikor látták volna őtet a templomban, felindíták az egész sokaságot, és őtet megfogák.

28. Kik kiáltnak vala: Izráelnek férjfiai, legyetek segítségűl! Ez amaz ember, a ki e nép ellen, a törvény ellen, és ez hely ellen tanít mindeneket mindenütt; annakfelette a Görögöket béhozta a templomba, és megfertéztette ezt a szent helyet.

29. (Mert látták vala annakelőtte az Efézusbeli Trófimust * ő vele a városban, kit állítanak vala, hogy Pál bévitt volna a templomba.) * rész 20, 4.

30. Megháborodék azért az egész város: és a nép egybezendűle, és Pált megragadván, vonszák * vala a templomból ki; és mindjárt bézárlák az ajtókat. * rész 26, 21.

31. Mikor pedig azok akarnák őtet megölni, juta a hír a seregnek Hadnagyához, hogy egész Jérusálem felzendűlt volna.

32. Ki azonnal vitézeket és Századosokat vévén melléje, azokhoz futa: azok pedig mikor látták volna a Hadnagyot,

és a vitézeket, megszünének a Pál verésétől.

33. Akkor elközelgetvén a Hadnagy, megfogá Pált, és parancsolá hogy megkötöznék két *vas* * lánczczal és tudakozik vala felőle, ki volna és mit vétett volna. * vers 11. rész 20, 21.

34. És különb-különb dolgokat kiáltnak vala a sokaság között: és mikor semmi bizonyost nem érthetne a háborúság miatt, parancsolá, hogy elvinnék őtet a kastélyba.

35. Mikor annakokáért jutott volna a grádicshoz, történék hogy vitetnék a vitézektől a népnek erőszaktételekért;

36. Mert követi vala *őket* a népnek sokasága kiáltván: Öld meg őtet!

37. És immár mikor a kastélyba bévinnék Pált, monda a Hadnagynak: Szabad-é nékem valamit szólanom néked? Ki monda: Tudsz-é Görög nyelven *szólni?*

38. Avagy nem te vagy-é amaz Égyiptombeli, ki e néhány napok előtt támadást indítottál, és kivittél a pusztába négyezer latrokat?

39. Monda pedig Pál: Én * Tárzusbeli Zsidó vagyok: Cziliczia híres neves városának polgára; de kérlek téged engedd meg nékem hogy szóljak e népnek. * rész 22, 3.

40. Mikor azért az megengedte volna, Pál állván a grádicson, kezével inte, hogy hallgatnának; és mikor nagy csendesség lett volna, kezde szólni Zsidó nyelven, *ezeket* mondván:

XXII. RÉSZ.

Pál maga mentése, s annak gyümölcse.

Atyámfiai férjfiak és Atyák, halljátok meg az én mentségemet, a melylyel most magamat előttetek mentem!

2. Mikor hallották volna pedig hogy ő Zsidó nyelven szólana nékik, annál inkább hallgatni kezdének; és monda:

3. Én Zsidó vagyok, Tárzusban Czilicziá*nak városában* születtem; felneveltettem pedig ebben a városban a Gamáliel lábainál, taníttattam a mi Atyáink törvényeknek egyenes formájára nagy szorgalmatossággal, Istenhez való * buzgósággal felgerjesztetvén, mint szintén ti mindnyájan most. * Gal. 1, 14.

4. Ki e tudományt * kergettem mind halálig, megkötözvén és tömlöczre vetvén mind férjfiakat, mind asszonyokat. * rész 8, 3. Gal. 1, 13.

5. Miképen a Főpap is nékem bizonyságom, és a Véneknek egész rendei; kiktől leveleket is * vévén az Atyafiakhoz, Damaskusba megyek vala, hogy elhoznám azokat is, a kik ott volnának kötözve Jérusálembe, hogy megbüntetnének. * rész 9, 2. 26, 12.

6. Lőn * pedig mikor mennék, és közelgetnék Damaskushoz úgymint délkor, hogy nagy hirtelenséggel az égből nagy világosság venne engemet körül. * rész 26, 13–1

7. És lecsém a földre, és hallék szót, mely ezt mondaná nékem: Saul, Saul! miért kergetsz engemet?

8. Én pedig felelék: Kicsoda vagy Uram? És monda nékem: Én vagyok a Názáretbeli Jézus, kit te kergetsz.

9. A kik pedig velem valának, a világosságot láták és megrémültek, de annak szavát, a ki velem szól vala, nem hallották.

10. *Én* pedig mondék: Mit cselekedjem Uram? az Úr pedig monda nékem: Kelj fel és menj el Damaskusba: és ott megmondják néked mind azokat, a melyek elrendeltettek tenéked, hogy azokat véghez vigyed.

11. Mikor pedig nem látnék annak a világosságnak dicsősége miatt, kézen fogva vezettetvén azoktól, a kik velem valának, Damaskusba menék.

12. Egy Anániás * nevű ember pedig, ki a törvény szerint istenfélő, kiről az ott lakó minden Zsidók jó bizonyságot tésznek. * rész 9, 10–17.

13. Hozzám jövén, és előmbe állván, monda nékem: Saul Atyámfia, vegyed a te szemednek világosságát. És én azon szempillantásban őtet meglátám.

14. Ő pedig monda nékem: A mi Atyáinknak Istenek választott * téged, hogy megtanulnád az ő akaratját és meglátnád amaz † Igazat, és szót hallanál az ő szájából. * rész 9, 15. † rész 3, 14. Ésa. 53, 11.

15. Mert lészesz néki tanúbizonyság minden embereknél, azok felől, a melyeket láttál és hallottál.

16. Most annakokáért mit késedelmezel? Kelj fel és keresztelkedjél meg, és mosd el a te bűneidet, az Úrnak nevét segítségül híván.

17. Lőn pedig, mikor * Jérusálembe megtérvén imádkoznám a templomban, hogy elragadtatnám lelkemben. * rész 9, 26.

18. És látnám az Urat, ki ezt mondá nékem: Siess és menj ki hamar Jérusálemből: mert nem veszik itt a te tanúbizonyságtételedet én felőlem.

19. És én mondék: Uram, ők jól tudják hogy én tömlöczre * vontam, és vertem minden zsinagógákban azokat, a kik hisznek vala te benned. *rész 8, 3. 9, 1. 2.
20. És mikor ama te Mártiromodnak Istvánnak vére kiontatnék, én is ott állok * vala és az ő halálára akaratom volt, és őrizem vala azoknak köntösöket, a kik őtet megölik vala. *rész 7, 58.
21. És monda nékem: Eredj el, mert én tégedet messze küldelek a * Pogányok közé. *Róm. 15, 18. 19.
22. Hallgatják vala pedig Pált mind e beszédig: de ezek után felemelék az ő szavokat, mondván: * Öld meg az ilyen *embert*; mert nem illik néki élni. *rész 21, 36.
23. Mikor pedig azok kiáltanának, és az ő köntösöket elhánynák, és port hánynának az égbe;
24. Parancsolá a Hadnagy, hogy őtet a kastélyba vinnék, és megparancsolá, hogy vereséggel vennék ki belőle, hogy megtudhatná, mi okért kiáltanának ilyen igen ő ellene.
25. Mikor pedig őtet megkötözték volna kötelekkel, monda Pál az ott álló Századosnak: Szabad-é néktek * Római embert, kit meg nem szenteneziáztak, megostorozni? *vers 28. rész 16, 37.
26. Ezt pedig mikor hallotta volna a Százados, hozzá méne a Hadnagyhoz, és szóla néki, ezt mondván: Meglásd mit cselekeszel, mert ez ember Római.
27. Hozzá menvén azért a Hadnagy, monda néki: Mond meg nékem ha te Római vagy-é? ő pedig monda: Római vagyok.
28. És felele a Hadnagy: Én nagy summa *pénzen* vettem meg Rómának szabadságát. Pál pedig monda: Én pedig *Római szabadságban* született *polgár is* vagyok.
29. Mindjárt azért eltávozának ő tőle, a kik őtet meg akarják vala kínozni, sőt még a Hadnagy is megijede, mikor megértette vala hogy Római volna: mivelhogy őtet megkötöztette vala.
30. Másodnapon pedig bizonynyal meg akarván tudni, miben vádoltatnék a Zsidóktól, elbocsátá őtet a fogságból, és parancsolá, hogy a Papifejedelmek egész Tanácsokkal egybe hozzá mennének, és Pált előhozatván eleikbe állatá.

XXIII. RÉSZ.

Pál Ananiás Pap hagyásából arczúl üttetik: Istentől vigasztaltatik: az utánna ólálkodó Zsidók közűl Czézáreába küldetik Félix Tiszttartóhoz.

1. És mikor a Gyülekezetre vetette volna az ő szemeit Pál, monda: Férjfiak, atyámfiai! Én minden * jó lelkiesmérettel szolgáltam az Istennek mind e mai napig. *rész 24, 16. Fil. 3, 6.
2. Ananiás pedig a Főpap parancsolá azoknak, kik ő mellette állanak vala, hogy Pálnak megütnék * a száját. *Ján. 18, 22.
3. Akkor Pál monda néki: Megver az Isten tégedet, megfejéríttetett fal. És te leültél, hogy engemet megítélj a törvény * szerint, és a törvény ellen parancsolod-é hogy engemet verjenek. *3 Móz. 19, 35. 5 Móz. 17, 4. 9.
4. És a kik ott állanak vala, mondának: Az Istennek Főpapját szidalmazod-é?
5. Monda pedig Pál: Nem tudtam, atyámfiai, hogy a Főpap legyen; mert meg vagyon írva: A te néped Fejedelmének * gonoszt ne mondj. *2 Móz. 22, 28.
6. Mikor pedig Pál eszébe vette volna, hogy azoknak egyik része * Sadduczeusokból való volna, a másik *része* pedig Farizeusokból volna, felkiálta a gyülekezetben: Férjfiak atyámfiai! Én Farizeus † vagyok, és Farizeus fija, a halottak feltámadásoknak reménységéért vádoltatom. *Máté 22, 23. †Filip. 3, 5.
7. És mikor ezeket mondotta volna, hasonlás támada a Farizeusok és a Sadduczeusok között, és a Gyülés eloszla;
8. Mert a * Sadduczeusok azt mondják, hogy nincsen feltámadás, sem Angyal, sem lélek: a Farizeusok pedig mind a kettőt vallják. *Máté 22, 23.
9. Támada azért nagy kiáltás. És mikor felkeltek volna az Írástudók, a Farizeusok pártjokról, tusakodnak vala mondván: Semmi gonoszságot nem találtunk ez emberben, hogyha a * lélek szólott néki vagy Angyal, ne tusakodjunk Isten ellen. *rész 22, 7.
10. És mikor nagy hasonlás támadott volna, félvén a Hadnagy hogy Pál azoktól el ne szaggattatnék, parancsolá, hogy a vitézek alá mennének és őtet közűlök kiragadnák, és elvinnék a kastélyba.
11. A következendő éjszakán pedig az Úr Pál mellé állván monda *néki:* Jó bizodalomban légy Pál; mert miképen hogy bizonyságot tettél én felőlem Jérusálemben, azonképen Rómában is bizonyságot kell tenned.

12. És mikor a nap felkelt volna, a Zsidók közűl némelyek egybeadák magokat és megesküvének, ezt mondván: Hogy sem esznek, sem isznak addig, mígnem megölik Pált.
13. Többen valának pedig negyvennél, a kik e képen egybeesküdtek vala.
14. Kik a Papifejedelmekhez és a Vénekhez menének és mondának: Mi nagy esküvéssel * egybeesküdtünk, hogy semmit addig sem eszünk, sem iszunk, mígnem megöljük Pált.

* Ján. 16, 2.

15. Azért ti jelentsétek meg a Hadnagynak, a Tanácsnak akaratjából, hogy holnap őtet hozza ti közétek, mintha az ő dolgának jobban végére akarnátok menni: mi pedig minekelőtte elközelgetne, készek vagyunk őtet megölni.
16. Mikor pedig a Pál nénnyének fija meghallotta volna ez álnok tanácsot, elméne, és a kastélyba bémenvén tudtára adá Pálnak.
17. Pál pedig egyet a Századosok közűl előszólítván, monda: Ez ifjat vidd a Hadnagyhoz: mert valamit akar néki mondani.
18. Amaz annakokáért az ifjat melléje vévén, a Hadnagyhoz vivé és monda: A megfogatott Pál engemet hívatván kére, hogy ez ifjat hozzád hoznám, mivelhogy valamit akarna néked mondani.
19. A Hadnagy pedig az ifjúnak kezét fogván, és félfelé menvén megtudakozá: Micsoda a mit nékem akarsz mondani?
20. És az monda: A Zsidók * elvégezték hogy téged kérjenek, hogy Pált holnap az ő Gyülekezetekbe vigyed, mintha valamiről jobban akarnának tőle tudakozni.

* vers 12.

21. Te pedig nékik ne engedj, mert ezek közűl többen vagynak negyven férjfiaknál, kik utánna leselkednek, kik erre kötelezték magokat, hogy sem esznek, sem isznak addig, mígnem megölik őtet; és immár készen vagynak, és csak azt várják, micsoda választ adsz nékik.
22. A Hadnagy azért elbocsátá az ifjat, meghagyván néki, hogy senkinek meg ne mondaná, hogy ezeket néki megmondotta volna.
23. És a Századosok közűl kettőt előszólítván, meghagyá hogy kétszáz vitézeket készítenének, kik mennének mind Czézárea *városig;* és hetven lovagokat, és kétszáz őrizőket, az éjszakának harmadik órája után.
24. És hogy barmokat is adnának hogy Pált felültetvén békességgel vinnék Félix Tisztartóhoz.
25. Levelet is írván, melynek summája ez vala:
26. Klaudius Lisiás, a nemes Félix Tisztartónak egészséget *kíván.*
27. Ezt a Zsidóktól megfogattatott férjfiat, mikor immár szinte meg akarnák ölni, oda menvén vitézekkel, megszabadítám, megértvén, hogy Római volna.
28. És megakarván tudni azt, miért vádolnák őtet, elvivém őtet az ő Gyülekezetekbe.
29. És megértém hogy vádoltatnék az ő törvényeknek kérdései felől, és hogy semmi oly vétek nem volna benne, mely méltó volna halálra vagy fogságra.
30. Mikor pedig nékem megjelentették volna, hogy a Zsidók e férjfiú után ólálkodni akarnának, azonnal őtet te hozzád küldöttem, és meghagytam az ő vádolóinak is, hogy a mi dolgok vagyon ő ellene, te előtted mondják meg. Légy jó egészségben!
31. A vitézek azért, a mint nékik megparancsolták vala, Pált felvévén, éjszakán vivék Antipátris *város*ba.
32. Másodnapon pedig a Lovagokat ott hagyván, kik ő vele elmennének, viszszatérének a kastélyba.
33. Kik mikor Czézáreába jutottak volna, és megadták volna a levelet a Tisztartónak, Pált is * eleibe állaták.

* Maté 10, 18.

34. Mikor pedig elolvasta volna *a levelet* a Tisztartó, és megkérdezte volna, micsoda tartományból való volna, és megértette volna, hogy Ciliciziából való volna,
35. Monda: Meghallgatlak téged; mikor a te vádolóid is eljőnek. És parancsolá, hogy a Heródes házában őriznék őtet.

XXIV. RÉSZ.

Pál forgatja ügyét Félix előtt: prédikálja néki a Krisztust: mindazáltal az őtet fogságban tartja s hagyja.

Ötöd nappal pedig azután aláméne a Főpap Ananiás a Vénekkel, és egy Tertullus nevű Prókátorral, kik a Tisztartó eleibe állának Pál ellen.
2. És Pált mikor előszólították volna, Tertullus kezdé őtet vádolni *ezt* mondván:
3. Nagyságos Félix, háladással mindenestől fogva és mindenütt esmérjük, hogy te általad és a te bölcseségednek a nemzetség mellett való jeles cselekedetei által, nagy jó békességet nyertünk.

4. Hogy pedig téged sok ideig ne tartóztassalak beszéddel, kérlek tégedet, hogy minket hallgass meg rövideden, a te kegyelmességed szerint.
5. Mert találtuk ez embert dögleletes *embernek lenni:* és ki hasonlást támaszt minden Zsidók között e föld kerekségében: és a Názárénusok szerzetének Fejedelme.
6. Ki a templomot is akarta megfertéztetni: Kit megfogván meg is akartunk a mi törvényünk szerint ítélni.
7. De Lisiás Hadnagy eljövén, nagy erővel kivevé őtet a mi kezünkből.
8. És parancsolá, hogy az ő vádolói te hozzád jőnének: kitől te magad, ha megkérdezed, mind ezeket megértheted, a melyekben mi őtet vádoljuk.
9. A Zsidók is pedig ezeket javallák, bizonyítván hogy ezek úgy volnának.
10. Felele pedig Pál, mikor a Tiszttartó intett volna néki, hogy szólna: Mivelhogy tudom, hogy sok esztendőtől fogva te e népnek Fejedelme voltál, annakokáért az én dolgaimat bátorságosan oltalmazom.
11. Mert te magad megértheted, hogy nincsen tizenkét napjánál több, miolta felmentem Jérusálembe imádkozni.
12. A templomban is pedig engem nem találtak * hogy valakivel vetekedtem volna, vagy hogy a népet egybezendítettem volna, sem a zsinagógákban, sem a városban. *rész 25, 8.
13. Meg sem bizonyíthatják azokat, a melyekben most engemet vádolnak.
14. Erről pedig néked vallást tészek hogy én az út szerint, melyet szerzetnek * mondanak, úgy szolgálok az én atyáimnak Isteneknek, úgymint a ki hiszek mind azoknak, melyek a törvényben és a Prófétákban meg vagynak írva. *vers 5.
15. És reménységem vagyon Istenben, hogy jövendőben, (miképen ezek is várják) meglészen a halottaknak mind igazaknak, mind * hamisaknak feltámadások.
*Jób 19, 25—27. Dán. 12, 2. Ján. 5, 28. 29.
16. Ebben gyakorlom pedig magamat, hogy botránkozás nélkül való lelkiesméretem legyen, mind az Isten előtt, mind az emberek előtt mindenkor.
17. Sok esztendő mulva pedig eljövék, hogy az én nemzetségemnek alamizsnát * osztogatnék, és hogy áldoznám.
*rész 11, 30. Róm. 15, 25.
18. Ezenközbe találának engemet a templomban megtisztulva, de nem sokasággal, sem pedig nem háborúság támasztásban, valami Ázsiabeli * Zsidók.
*rész 21, 27.
19. Kiknek ide kellett volna te elődbe jőni, és engemet vádolniok, ha valami dolgok volt volna ellenem.
20. Avagy ugyanezek mondják meg, ha valami hamis cselekedetet találtak én bennem, mikor én a Gyülekezetben állanék.
21. Hanemha az egy szóért vádolnak, melylyel azt kiáltám, mikor ő közöttök állanék: A halottak * feltámadások felől vádoltatom én ti tőletek e mai napon.
*rész 23, 6.
22. És mikor ezeket hallotta volna Félix, elhalasztá a dolgot ezt mondván: Minekutánna jobban megtudakozom e szerzet felől, mikor Lisiás Hadnagy alájövénd, megértem azután a ti dolgotokat.
23. És parancsolá a Századosnak, hogy Pált őrizné́k, és megoldanák, és senkit az ő barátai közül meg ne tiltanának, hogy ne szolgálna ő néki, vagy hozzá ne menne.
24. Egynéhány nap mulva pedig Félix, mikor jelen volna az ő feleségével Drusillával egybe, mely Zsidó asszony vala, hívatá Pált; és hallgatá őtet a Jézus Krisztusban való hit felől.
25. Mikor pedig ő szólana az igazságról, a mértékletességről, és a jövendő ítéletről, elálmélkodván Félix, monda: Most eredj el; de mikor alkalmatosságom lészen, hozzám hívatlak téged.
26. Reményli vala pedig azt is, hogy Pál * pénzt adna néki, hogy a fogságból elszabadítaná őtet: annakokáért is gyakorta hívatja vala őtet, és szól beszél vala vele. *vers 17.
27. Mikor pedig két esztendő elmult volna, Félix helyébe Tiszttartó lőn Porczius Festus: és a Zsidóknak akarván kedveskedni Félix, Pált a * fogságban hagyá. *rész 25, 14.

XXV. RÉSZ.

Pál menti magát Festus előtt: a Császárra appellál; Agrippa eleibe állíttatik.

Festus annakokáért minekutánna bément volna a tartományba, harmadnapon azután felméne Jérusálembe Czézáreából.
2. Szólának pedig néki a Főpap és a Zsidók közül való Főemberek Pál felől, és kérék őtet.
3. Hogy kedveket tenné Pál ellen, hogy

őtet Jérusálembe hívatná: hogy lest vetvén néki, megölhetnék * őtet az úton.
*rész 23, 15.
4. Festus pedig felele, hogy Pált Czézáreában tartanák, és hogy ő hamar oda menne.
5. A kiktől azért ti köztetek, úgymond, lehet, én velem együtt jöjjenek alá, és ha abban a férjfiúban valami gonoszság vagyon, vádolják őtet.
6. És tíz napnál többet nem mulatván közöttök, mikor Czézáreába ment volna, másodnapon ítélőszékibe * üle, és parancsolá hogy Pált előhoznák.
*Ján. 19, 13.
7. Ki mikor eljött volna, körűlállák őtet a Zsidók, kik Jérusálemből alámentek vala, sok és nagy dolgokban vádolván * Pált, melyeknek igazságokat meg nem mutathatják vala.
*rész 24, 1.
8. Mivelhogy ő maga mentségére azt feleli vala, hogy ő sem * a Zsidók törvénye ellen, sem a templom ellen, sem a Császár ellen semmit nem vétett volna.
*rész 24, 11. 13.
9. Festus pedig akarván * kedvét keresni magának a Zsidóknál, felelvén Pálnak, monda: Akarsz-é Jérusálembe felmenni, és ott ítéltetni meg ezekről én előttem?
*rész 24, 27.
10. Monda pedig Pál: A Császárnak ítélőszéke eleibe állok, hol kell nékem megítéltetnem: a Zsidóknak semmit nem vétettem, miképen te is jól tudod!
11. Mert ha valamiben vétkeztem, és ha valami halálra való dolgot cselekedtem, nem tartok ellent halálomban: ha pedig azokban semmi nincsen, a melyekben engemet vádolnak ezek, senki engemet barátságáért nékik kezekbe nem adhat. A Császárra appellálok.
12. Akkor Festus a Gyülekezettel szólván, felele: A Császárra appellálál, a Császárhoz kell menned!
13. Egynéhány napok elmulván pedig, Ágrippa Király és Berniczé Czézáreába menének, hogy köszöntenék Festust.
14. És mikor sok ideig mulattak volna ott, Festus megjelenté a Királynak a Pál dolgát, ezt mondván: Egy férjfiú vagyon, kit Félix * hagyott fogva.
*rész 24, 27.
15. Ki felől szóltak nékem, mikor Jérusálembe mentem volna, a Papifejedelmek és a Zsidóknak Vénei, kérvén ő ellene való szententziát.
16. Kiknek felelék, hogy nem szokások a Rómaiaknak, hogy valakit halálra kézbe adjanak, mígnem annak, a ki vádoltatik, előtte * lejéndnek a vádolók, és mígnem helyt adnak a vádolás felől való mentségnek.
*5 Móz. 17, 4.
17. Mikor azért ide gyültek volna, minden haladék nélkűl másodnapon, mikor a törvényszékbe ültem volna, előhozatám az embert.
18. Kinek vádolói mikor előttem állanának, semmi oly bűnt ellene nem mondanak vala, melyet én állítok vala:
19. Hanem valami kérdéseket vetnek vala ellene az ő babonaságok felől, és egy néminémű meghólt Jézus felől, kiről Pál * azt mondja vala, hogy élne.
*Luk. 24, 23.
20. Én pedig mivelhogy kételkedem vala az ilyen kérdezkedések felől, kérdém ha el akarna-é menni Jérusálembe, és ott ítéltetni meg ezekről?
21. Mikor pedig Pál appellálta volna magát, hogy megtartatnék a Császár *székinek* esméretire, parancsolám hogy tartatnék addig, míg a Császárhoz küldeném.
22. Ágrippa pedig monda Festusnak: Akarnám én is azt az embert hallgatni. Az pedig monda: Holnap meghallgathatod.
23. Másodnapon azért mikor eljött volna Ágrippa és Berniczé nagy pompával, és bémentek volna a hallgatásra rendeltetett házba a Hadnagyokkal, és a városnak főfő polgárival, a Festus parancsolatjára előhozák Pált.
24. És szóla Festus mondván: Ágrippa Király, és mindnyájan, kik velünk egybe itt vagytok! Látjátok ez embert, ki felől nékem szólott a Zsidóknak minden sokaságok mind Jérusálemben, mind itt, azt kiáltván, hogy nem kellene ennek tovább élni.
25. Én pedig mikor bizonyosan végére mentem volna, hogy semmi halálra való dolgot nem cselekedett, mindazáltal mivelhogy ő appellált a Császárra, elvégeztem hogy elküldjem őtet.
26. Ki felől micsoda bizonyost írjak *az én* Uramnak, nem tudom: annakokáért hoztam őtet ti előtökbe, és kiváltképen te elődbe Ágrippa Király, hogy megkérdezvén őtet, tudjak mit írni.
27. Mert esztelen dolognak láttatik nékem lenni, elküldeni fogva, és meg nem jelenteni az ellene való vétkeket.

XXVI. RÉSZ.

Pál Ágrippa előtt ifjúságától fogva való életét nagy méltósággal előbeszéli és ártatlannak ítéltetik.

Ágrippa pedig monda Pálnak: Megengedtetik néked hogy szólj magad mentségére. Akkor Pál az ő kezét kinyujtván, ilyen mentséggel éle:

2. Ágrippa Király! Boldognak mondom magamat, hogy mind azok felől, melyekben a Zsidóktól vádoltatom, e mai napon te előtted felelek.

3. Főképen pedig azért, mert tudom, hogy te tudod a Zsidóknak minden rendtartásokat és kérdezkedéseket: Azért kérlek tégedet hogy engemet hallgass meg békességesen!

4. Annakokáert az én ifjúságomtól fogva való életemet, és a mely volt az én nemzetségem között Jérusálemben eleitől fogva, tudják minden Zsidók.

5. Úgymint kik ennekelőtte tudták, hogy én eleitől fogva, (ha bizonyságot akarnak róla tenni) mint * Farizeus, éltem a mi hitünknek ama feddhetetlen szerzete szerint. * rész 22, 3.

6. Most pedig a mi Atyáinknak Istenektől tett igéretnek * reménységéért állok itt ítélet alá vettetvén.
*5 Móz. 18, 15. 18. Ésa. 7, 14. 9, 6. 7. Dán. 9, 25. 26.

7. Melyre a mi tizenkét nemzetségink, Istennek éjjel és nappal szüntelen szolgálván, reménylik hogy jutnak: mely reménységért vádoltatom, Ágrippa Király! a Zsidóktól.

8. Micsodát? hihetetlen dolognak tetszik-é néktek, hogy az Isten a halottakat feltámasztja?

9. Én bizonyára elvégeztem vala magamban, hogy ama Názáretbeli Jézus neve ellen * *nékem* sokat kellene cselekednem, * Gal. 1, 13.

10. Melyet meg is míveltem Jérusálemben, és a Szentek közűl én sokakat a tömlöczbe * rekesztettem, a Papifejedelmektől hatalmat vévén: és mikor megölettetnének a † Szentek, nékem is akaratom volt ahoz.
* rész 8, 3. 9, 1. 2. † rész 22, 20.

11. És minden zsinagógákban gyakorta őket büntetvén, káromlásra kénszerítettem; és felettébb dühösködvén ő ellenek, kergettem *őket* mind az idegen * városokig. * rész 9, 2.

12. Ugyan akkor, mikor Damaskusba mennék a Papifejedelmeknek hatalmokkal és engedelmekből,

13. Délben, Király! az úton látám, hogy a mennyei világosság, mely a napnak fényességét meghaladja vala, körűlvett * engemet, és azokat, a kik velem egy úton járnak vala. * rész 9, 3—5.

14. Mikor pedig mi mindnyájan leestünk volna a földre, hallék szózatot, mely én hozzám szól vala és ezt mondja vala zsidó nyelven: Saul, Saul, mit kergetsz engemet? nehéz néked az ösztön ellen rúgodoznod.

15. Én pedig mondék: Ki vagy Uram? És az monda: Én vagyok a Jézus, kit te kergetsz!

16. De kelj fel és állj lábaidra: mert azért jelentettem meg magamat néked, hogy téged szolgává és bizonysággá tennélek mind azokban, a melyeket láttál, mind azokban, a melyekben megjelenek * néked.
* rész 22, 17—21. 2 Kor. 12, 2—4.

17. Megszabadítván tégedet e néptől, és a pogányoktól, kik közé most tégedet küldelek.

18. Hogy megnyissad * nékik szemeiket, hogy megforduljanak a setétségből a világosságra, és a Sátánnak † hatalmától az Istenhez, hogy bűnnek bocsánatját, és a megszenteltettek között részt vegyenek, az én bennem való hit által.
* Ésa. 35, 5. † Zsid. 2, 14. 15.

19. Azért Ágrippa Király! nem voltam engedetlen annak a mennyei látásnak.

20. Hanem először a * Damaskusbelieknek, és a Jérusálembelieknek, és Júdeának egész tartományában, azután a Pogányoknak is hirdettem, hogy *bűneiket* megbánnák és megtérnének az Istenhez, és megtért emberekhez illendő † cselekedeteket cselekednének.
* rész 9, 20—22. 29. † Máté 3, 8.

21. Ezekért akartak engemet megölni a Zsidók, megfogván * a templomban;
* rész 21, 30.

22. De Istentől segítséget vévén, mind e mai napig megállottam; bizonyságot tévén ezekről mind kicsinynek, mind nagynak, és semmit nem mondok azokon kivűl, melyeket Mózes és a Próféták megjövendöltek.

23. *Tudniillik* hogy a Krisztus szenvedne, és a halálból való feltámadásban * első lenne, és prédikálná e népnek és a pogányoknak a † világosságot. * 1 Kor. 15, 20. † Ésa. 42, 6.

24. Mikor pedig ezeket maga mentségére mondaná, Festus nagy felszóval monda: Bolondozol * te Pál; a nagy bölcseség miatt bolondultál meg!
* 1 Kor. 1, 18. 23.

25. Pál * pedig monda: Nem bolondo-

zom nemes Festé, hanem igaz és józan beszédeket szólok. * 1 Tim. 1, 15.

26. Mert tudja ezeket a Király, ki előtt bátorságosan is szólok: mert nem gondolom hogy ezeket nem tudná; mert ez nem valami szugolyában lett dolog.

27. Hissz-é Ágrippa Király a Prófétáknak? tudom hogy hissz.

28. Ágrippa pedig monda Pálnak: Közel majd ugyan elhiteted velem, hogy keresztyénné legyek.

29. Pál pedig monda: Kívánnám az Istentől, hogy mind közel, mind ugyan valóba, nem csak te, hanem mind azok, kik ma engem hallgatnak, lettek volna olyanok minémű én, ez egy fogságomtól megválva.

30. És mikor ezeket mondotta volna, felkele a Király, és a Tiszttartó, és Berniczé, és a kik velek együtt leültek vala.

31. És mikor magoknak mentek volna félfelé, egymással beszélnek vala, ezt mondván: Semmi halálra vagy fogságra méltó dolgot nem cselekeszik ez ember.

32. Ágrippa pedig monda Festusnak: Ez embert *szabadon* elbocsáthatták volna, ha a Császárra nem appellált volna.

XXVII. RÉSZ.

Pálnak tengeri úta Róma felé: hajótörése, és abból kiszabadulása.

Minekutánna pedig elvégezték volna, hogy nékünk Olaszországba * kellene eveznünk, adák mind Pált, mind némely egyéb foglyokat a Császár seregéből való Századosnak, kinek Július *vala* neve. * rész 25, 21.

2. Béülvén azért egy Adramitténumból való hajóba, hogy Ázsiának határai mellett evezněnk el; elindulánk, és velünk vala a * Maczedóniabeli Aristárkhus, ki Thessalónikából való vala. * rész 19, 29.

3. Másodnapon pedig jutánk Sidonba: és Július nagy emberséggel tartván Pált, megengedé, hogy barátihoz menvén, ő róla azok viselnének gondot.

4. Onnét pedig elindulván, Czíprus mellől evezénk el, mivelhogy a szelek ellenkeznének velünk.

5. És a Cziliczia és Pámfilia ellenébe való tengeren elmenvén, juténk Liczia *tartományá*nak *városába* Mirába.

6. És ott mikor a Százados egy Alexándriabeli hajót talált volna, mely Olaszországba menne, minket abba szállíta.

7. És mikor sok napokon későn evezěnk, és nehezen jutottunk volna Knidus mellé, mivelhogy a szél nem engedi vala, Kréta mellett menénk el a Sálmon *hegy* mellől.

8. És a mellől nehezen elmenvén jutánk egy helyre, melyet neveznek Szép kikötőhelyeknek, melyhez közel vala Laséa város.

9. Mikor pedig sok idő mult volna el, és mikor immár a * hajókázás veszedelmes volna; mivelhogy immár a bőjt is elmult volna, Pál inti vala őket, * 2 Kor. 11, 25. 26.

10. Ezt mondván nékik: Férjfiak, én látom hogy nyomorúsággal, és nem csak a hajónak és abban való teréhnek, hanem mi magunknak is kárával lészen a hajókázás.

11. De a Százados inkább hiszen vala a hajóigazgatónak, és a kormányosmesternek, hogy nem annak a mit Pál mond vala.

12. És mikor az a telelésre alkalmatos kiszálló hely nem volna, némelyek adák tanácsúl, hogy onnét is elmennének, és megkísértenék, ha valami módon Fénix *városra* juthatnának, és ott telelhetnének, mely Krétának kikötőhelye, mely dél és napnyugot felé néz.

13. És mikor a déli szél valami lassan fúni kezdett volna, mikor állítanák, hogy gondolatjokban véghez mehetnének; mikor elindultak volna: nagy közel mennek vala el Kréta mellől.

14. De nem sok idő mulva ütközék abba *a szigetbe* nagy szélvész, mely Euroklidonnak neveztetik.

15. És mikor a hajó elragadtatott volna, és a szél ellen nem mehetne, *szél*nek bocsátván *a hajót, úgy* vitetünk vala.

16. És mikor egy kis sziget alá vitettünk volna, mely sziget Klaudának hivattatik, csak alig kaphatánk meg a hajócskát.

17. Melyet *a nagy hajóra* felvonván, mesterséggel élnek vala, a hajót megövedzvén; és félvén hogy veszedelmes helybe ne ütköznének, a vitorlákat lebocsátván, úgy mennek vala.

18. És mikor a nagy szélvész miatt hányattatnánk, másod*napon* marhánkat a hajóból * kihányánk. * vers 38. Jón. 1, 5.

19. És harmadnapon magunk a mi kezeinkkel a hajóhoz való szerszámokat kihányánk *a tengerbe.*

20. Mikor pedig sok napig sem a napot, sem a csillagokat nem láttuk volna, és nagy szélvész volna; életünk felől

tovább való minden reménységünk elvétetett vala.

21. És mikor immár sokat * éheztünk volna, akkor Pál felállván ő közöttök, monda: Jóllehet szükség vala, óh férjfiak, hogy az én beszédemnek engedvén Krétától el ne indulnánk, és e nyomorúságot és kárt eltávoztatnánk: * vers 33.

22. Mindazáltal intelek titeket, hogy jó reménységben legyetek: mert közűletek egy is el nem vesz, hanem * csak a hajó; * vers 41.

23. Mert ez éjjel az Istennek * Angyala én mellém álla: mely *Istené* vagyok én, a kit tisztelek is. * 1 Móz. 16, 7.

24. Ezt mondván: * Ne félj Pál; *mert* a Császár eleibe kell néked vitettetned, és ímé, az Isten néked ajándékon adta mind azokat, a kik te veled hajókáznak. * rész 23, 11.

25. Annakokáért jó reménységben legyetek férjfiak: mert hiszek az Istennek, hogy úgy lészen, a mint nékem szólott.

26. Egy * szigetre kell pedig nékünk találkoznunk. * rész 28, 1.

27. Mikor pedig a tizennegyedik éjszaka eljött volna, és vitetnénk Adria *tengerén,* a hajósok állítják vala éjfél tájba, hogy valami tartomány közelgetne ő hozzájok.

28. És lebocsátván a tenger mélységének mérséklőjét, találák húsz ölnyinek lenni *a mélységet:* és egy kevéssé tovább menvén, ismét lebocsátván a mérséklőt, találák *ott* tizenöt ölnyinek lenni.

29. És mikor félnének, hogy valami veszedelmes helyre ne jutnának, a hajónak hátulsó részéből négy vasmacskát vetvén a tengerbe, várják vala a napnak felköltét.

30. A hajósok pedig, a kis hajót lebocsátván a tengerre, mikor el akarnának szaladni, ez okkal, mintha a hajónak első részéből vasmacskákat akarnának lehányni:

31. Monda Pál a Századosnak és a vitézeknek: Ha ezek a hajóban nem maradnak, ti meg nem * szabadulhattok. * vers 22—24.

32. Akkor a vitézek elvágák a kis hajónak köteleit, és kihagyák esni azt.

33. Azonközbe míg a nap felkelne, int vala Pál mindeneket, hogy ennének, ezt mondván: E * mai nap tizennegyedik *nap,* miolta várakozván étlen vagytok, és semmi *falat* szátokban nem volt. * vers 27.

34. Azért titeket intelek hogy egyetek; mert a ti megmaradástokra vagyon az. Mert egynek is közűletek *csak* hajszála is nem esik el * fejéről.
* vers 22—24. Máté 10, 30. Luk. 21, 18.

35. És mikor ezeket mondotta volna, kenyeret vévén kezébe, hálákat * ada Istennek mind azok előtt; és mikor megszegte volna azt, kezde enni.
* Ján. 6, 11. 1 Tim. 4, 4. 5.

36. Mindnyájan pedig mikor immár jó reménységben volnának, ők is evének.

37. Valának pedig mindnyájan a hajóban kétszázan és hetvenhatan.

38. És mikor megelégedtek volna az eledellel, a hajót könnyebbítik vala, a gabonát kihányván a tengerbe.

39. Mikor pedig megviradt volna, földet nem látnak vala; egy tenger kebelét sajdítnak vala pedig, melynek partja volna, melyre végezték vala, hogy a hajót kivinnék, ha lehetne.

40. A vasmacskákat azért felszedvén, bocsáták a hajót a tengernek, és megbocsátván a kormányoknak köteleit, és a vitorlát felvonván, a szélnek fuvására igyekeznek vala menni a part felé.

41. De mikor kettős tengernek helyére találkoztak volna, a hajó megakada; és annak az első része mozdíthatatlanúl áll vala, a hátulsó része pedig szakadoz * vala a haboknak erejek miatt.
* 2 Kor. 11, 25.

42. A vitézeknek pedig tanácsok ez vala, hogy a foglyokat levágnák, hogy senki ő közűlök el ne szaladhatna: minekutánna kiúsznának.

43. De a Százados akarván megtartani Pált, megtiltá őket e tanácstól; és megparancsolá, hogy a kik úszni tudnának, először a tengerbe szökdösnének, és a földre szaladnának.

44. A többi pedig, némelyek deszkákon, némelyek pedig a hajótörésének darabjain; és e képen mindnyájan * békességgel a földre szaladának. * vers 22.

XXVIII. RÉSZ.

A Barbarusoknak emberségek a hajótörést szenvedtekhez: Pálnak a vipera nem árt: Pál a Publius attyát s egyebeket meggyógyít: Rómába jutván, a Zsidóknak megbeszéli a maga ügyét, és tanítja az Evangyéliomot két esztendeig.

És mikor békességgel kimentek volna, megtudák hogy Mélitának neveztetnék az a * sziget. * rész 27, 26.

2. A Barbarusok pedig nem kicsiny emberséget cselekesznek vala mi velünk: mert tüzet gerjesztvén béfogadá-

nak minket mindnyájan, a rajtunk való záporért és a hidegért.

3. Mikor pedig Pál nagy sok venyigét szedett volna, és a tűzre tette volna, egy vipera *kígyó* a melegből kimászván, az ő kezére ragada.

4. Mikor látták volna pedig a Barbarusok az ő kezéről függeni a mérges kígyót, egymásnak mondják vala: Nyilván ez ember gyilkos, kit nem hagya élni a bosszúállás; noha a tengerből megszabadult.

5. De néki, minekutánna a kígyót a tűzbe rázta volna, semmi nyavalyája nem * lőn. * Márk 16, 18. Luk. 10, 19.

6. Azok pedig várják vala, hogy megdagadozna, vagy meghalván nagy hirtelenséggel leesnék; de mikor sok ideig várták volna és látnák, hogy semmi nyavalyája nem lészen, elváltoztatván *értelmeket*, őtet * Istennek mondják vala. * rész 14, 11—13.

7. Ott pedig a helyen vala majorja a sziget Urának, kinek Publius vala neve, ki minket béfogadván harmadnapig szállásán nagy emberségesen tarta.

8. Lőn pedig ez, hogy a Publius * attya hideglelés és vérhas miatt igen nehezen feküdnék, kihez Pál bémenvén, minekutánna † könyörgött volna, kezeit arra vetvén, meggyógyítá azt. * Máté 8, 14. † Jak. 5, 14. 15.

9. Minekutánna azért ez lett volna: egyebek is, kik abban a * szigetben betegek valának, ő hozzá jőnek vala, és meggyógyulnak vala. * Márk 16, 18.

10. Kik nékünk nagy tisztességet is tőnek, és mikor onnét elindulnánk, táplálásunkra valót is adának nékünk.

11. Három hónap után azért, egy Alexándriába való hajóban hajókázánk: mely hajó ott a szigetben telelt vala, melynek czímere vala Kásztor és Pollux.

12. És Szirákúzába jutván, ott maradánk harmadnapig.

13. Onnét kerülvén jutánk Régiomba, és azután másodnapon, mikor a déliszél fúna, másodnapra jutánk Púteoli *város*ba.

14. Hol mikor valami Atyafiakat találtunk volna, kérének minket, hogy ott maradnánk hetednapig, és úgy mennénk azután Rómába.

15. Honnét, mikor az Atyafiak a mi dolgainkat megértették volna, nékünk elönkbe jövének mind az Appius piaczáig és a három Tabernákig, kiket mikor Pál látott volna, az Istennek hálákat adván, bátorságot vőn.

16. Mikor pedig Rómába jutottunk volna, a Százados adá a foglyokat a sereg Fejedelmének: de megengedék Pálnak, hogy külön laknék egy vitézlővel, ki őtet őrizné.

17. Lőn pedig ez, hogy harmadnappal azután, egybegyüjtené Pál a Zsidók között való Főembereket, kik mikor bégyültek volna, monda nékik: Én atyámfiai férjfiak! jóllehet semmit nem vétkeztem a nép ellen, és a mi Atyáinknak rendtartások ellen; mindazáltal fogva adattattam Jérusálemben a Rómaiak kezekbe.

18. Kik én felőlem megértekezven, akarnak vala engemet elbocsátani, mivelhogy én bennem semmi halálra való vétek nem volna.

19. De mikor a Zsidók ellenzenék azt, kénszeríttettem a Császárra appellálni: nem úgy * mintha valamit tudnék, melyben az én nemzetségemet vádolhatnám. * rész 25, 11.

20. Ennekokáért hívattalak azért titeket, hogy titeket látnálak, és veletek szólnék, mert az Izráelnek * reménységéért vétettem körül e *vas*lánczczal. * rész 26, 6.

21. Azok pedig mondának néki: Mi te felőled sem levelet nem vettünk Júdeából, sem pedig az Atyafiak közül, kik ide jöttek, egy is nem jelentett, és nem szólott te felőled semmi gonoszt.

22. Akarjuk pedig érteni tőled: micsoda értelemben vagy: mert mi tudjuk, hogy e * szerzetnek mindenütt † ellene mondanak. * rész 24, 5. 14. † Luk. 2, 34.

23. Mikor azért napot tettek volna annak, jövének az ő szállására sokan, kiknek nagy bizonyságtétellel szól vala az Istennek országa felől, igyekezvén ő velek elhitetni azokat, melyek a Jézus Krisztusról vagynak, a Mózes törvényéből * és a Prófétákból, reggeltől fogva mind estvéig.
* 1 Móz. 49, 10. 5 Móz. 18, 15. Ésa. 9, 6. Dán. 9, 24—26. Mik. 7, 20.

24. És némelyek * hisznek vala az ő beszédének, némelyek pedig nem hisznek vala. * rész 17, 4.

25. És mikor magokban meghasonlottak volna, elmenének, mikor Pál e beszédet mondotta volna: Jól szólott a Szent Lélek Ésaiás Próféta által a mi atyáinknak,

26. Mondván: Eredj el a nép közé, és mond ezt: Hallván * halljátok és nem értitek, és látván látjátok s által nem látjátok; * Ésa. 6, 9.

27. Mert megkövéredett e népnek szíve, és az ő füleikkel nehezen hallanak, és az ő szemeiket béhunyják, hogy * szemeikkel ne lássanak, füleikkel ne hallјanak, és szívekkel ne értsenek, meg ne térjenek, hogy meggyógyítsam őket.

* Máté 13, 14.

28. Legyen azért néktek tudtotokra, hogy a Pogány népeknek * küldetett az Istennek ez † idvezítése, és ők hali-gatják. * Luk. 24, 47. † Luk. 2, 30—32.

29. Mikor azért ezeket mondotta volna, kimenének a Zsidók, magok között sokat vetekedvén.

30. Marada azért Pál két egész esztendeig az ő tulajdon szállásán; és mindeneket béfogad vala, a kik ő hozzá mennek vala.

31. Prédikálván az Istennek országát, és tanítván azokat, a melyek vagynak az Úr Jézus Krisztus felől, minden szabadsággal, minden tiltás nélkül.

PÁL APOSTOLNAK
A RÓMABELIEKHEZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Rómabelieknek hitek: a megigazulásnak módja: a Pogányoknak bűneik.

Pál Jézus Krisztusnak szolgája, hívatala szerint Apostol, * választatott az Isten Evangyéliomá*nak prédikálására,*

* Csel. 9, 15. 13, 2. 3.

2. (Melyet régen megígért vala az ő Prófétái * által a szent írásokban.)

* 1 Móz. 3, 15. 49, 10. 5 Móz. 18, 18. Ésa. 7, 14. 9, 6. 7. 53, 1—12. Dán. 9, 23—27.

3. Az ő Fija felől, (ki a Dávid magvából * lett test szerint,

* Máté 1, 1—16. Luk. 3, 23—31.

4. Megbizonyíttatott hatalmasan Isten * Fijának lenni a szentelő lélek szerint; a halálból való feltámadás által,) *tudniillik* a mi Urunk Jézus Krisztus felől. * Ján. 10, 36.

5 Ki által vettük a * kegyelmet és az Apostolságot, a hitben való engedelemnek okáért minden Pogányok között, az ő nevéért. * Eféz. 3, 8.

6. Kik között ti is vagytok Jézus Krisztusnak hívatalosai.

7. Mindeneknek, kik Rómában vagytok, Isten szerelmesinek, * hívatalos szenteknek: Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól. * 1 Kor. 1, 2.

8. Először hálákat * adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által, mindnyájan ti érettetek, hogy a ti hiteteknek mind e világon híre vagyon:

* Eféz. 5, 20. 1 Thess. 1, 2.

9. Mert bizonyságom nékem az Isten, kinek nagy lelki örömmel szolgálok, az ő Fija Evangyéliomának *prédikáltatásában,* * hogy szüntelen emlékezem felőletek. * Eféz. 1, 16.

10. Mindenkor az én imádkozásimban * kérvén *az Istent,* hogy ha valami módon már valaha jó szerencsés út adattatnék nékem Istennek akaratjából, hogy ti hozzátok mehetnék;

* 1 Thess. 3, 10.

11. Mert kívánlak titeket látni, hogy valami lelki * ajándékot közölhetnék veletek, hogy ti megerősíttetnétek.

* rész 15, 23. 29.

12. Azaz, hogy közönséges intést vennénk ti nálatok, egymás hite által, a ti hitetek és az én hitem által.

13. Nem akarom pedig hogy ne tudjátok ezt, Atyámfiai! hogy én * gyakorta végeztem el magamban, hogy hozzátok menjek, (de mind ez ideig megtiltattam,) hogy ti köztetek is mint a több Pogányok között, valami lelki gyümölcsöt nyerhetnék. * Gal. 5, 22. 1 Thess. 2, 18.

14. Mind a Görögöknek, * mind a Barbarusoknak, mind a bölcseknek, mind a bolondoknak köteles † vagyok.

* Kol. 1, 28. † 1 Kor. 9, 16. 17.

15. Azért kész vagyok néktek is, kik Rómában vagytok, * az Evangyéliomot prédikálni. * Csel. 28, 31.

16. Mert nem szégyenlem * a Krisztus Evangyéliomát: mert Istennek hatalma minden † hívőnek idvességére, Zsidónak először, azután a Görögnek is.

* 2 Tim. 1, 8. † 1 Kor. 1, 18. 15, 1. 2.

17. Mert az Istennek igazsága az által jelentetik meg hitből hitbe, miképen meg vagyon írva: Az igaz ember * hitből él. * Hab. 2, 4.

18. Mert nyilván vagyon az Istennek haragja mennyből, az embereknek minden hitetlenségek * és hamis-

ságok ellen, kik az igazságot hamisan *fogva* † tartják.
*Zsolt. 5, 5. 6. † vers 21. 23. 25.
19. Mert az, a mit az Isten felől tudhatnak *az emberek,* nyilván vagyon ő bennek: mert az Isten * megjelentette nékik. *Csel. 14, 17.
20. Mert a mi Istenben láthatatlan, *tudniillik* az ő örökkévaló hatalmassága és Istensége, e világnak * alkotmányából, és a teremtett állatokból megértetvén, megláttatnak; e *végre* hogy legyenek *ők* magok menthetetlenek.
*Zsolt. 19, 2. 1 Kor. 1, 21.
21. Mert mikor az Istent megesmérték volna, *mindazáltal* nem dicsőítették őtet mint Istent, sem pedig néki hálákat nem adtak, hanem az ő okoskodásokban híjábavalókká lettek, és az ő balgatag szívek megsetétedett.
22. És mikor magokat * bölcseknek vallanák lenni, balgatagokká lettek;
*1 Kor. 1, 20.
23. Mert a halhatatlan Istennek dicsőségét elváltoztatták * a halandó embereknek, madaraknak, négylábú állatoknak, és mászó-állatoknak, kifaragott ábrázatjokra. *5 Móz. 4, 15—19.
24. Annakokáért adta * az Isten őket az ő szívek kívánságinak tisztátalanságira, hogy egymásnak testét szeplősítenék. *Csel. 7, 41. 42. 14, 16.
25. Kik az Isten igazságát hazugságra változtatták, és tisztelték és szolgálták a teremtett állatokat, hátra * hagyván a Teremtőt, ki mind örökké állandó, Ámen. *rész 9, 5.
26. Azokáért adta, *mondom,* az Isten őket a tisztátalan indulatoknak: mert az ő asszonynépeik is elváltoztatták a természetnek folyását természet ellen való dologra.
27. Hasonlatosképen a férjfiak is elhagyván a természet folyása szerint való közösülést az asszonynyal, felgerjedtek az ő bujaságokban egymás ellen, * a férjfiak a férjfiakon éktelen undokságot cselekedvén, hogy az ő tévelygéseknek érdemek szerint való jutalmát elvennék ő magokban. *3 Móz. 18, 22. 23.
28. És miképen nem akarták a megesmért Istennel megelégedni, *azonképen* őket adta Isten elfordult elmének, hogy illetlen dolgokat cselekednének.
29. Kik teljesek minden hamissággal, gonoszsággal, paráznasággal, latorsággal, fösvénységgel; irigységgel rakvák, gyilkossággal, versengéssel, álnoksággal, gonosz erkölcsesel.
30. Susárlók, rágalmazók, Istennek gyűlölői, bosszúságra ingerlők, kevélyek, dicsekedők, gonoszságnak találói, szüléiknek engedetlenek.
31. Balgatagok, szövetségnek rontói, szeretet nélkűl valók, engesztelhetetlenek, irgalmatlanok.
32. Kik jóllehet az Isten igazságát tudják, * (hogy a kik az ilyeneket cselekeszik, méltók legyenek a halálra) *mindazáltal* nem csak azokat cselekeszik, hanem oltalmazzák azokat is, a kik azokat cselekeszik. *Hós. 1, 3. 2 Pét. 2, 13.

II. RÉSZ.

A Zsidók és a Pogányok egyaránt a kárhozat alá rekesztetnek.

Annakokáért magad * menthetetlen vagy, óh te ember, valaki *mást* kárhoztatsz: mert ugyanazonnal, a melylyel mást kárhoztatsz, † magadat kárhoztatod: mert ugyanazonokat míveled *te,* ki *egyebeket* kárhoztatsz.
*rész 1, 32. † 2 Sám. 12, 5—7.
2. Tudjuk pedig, hogy az Istennek ítélete igazság szerint vagyon azok ellen, a kik ilyen dolgokat cselekesznek.
3. Állítod-é pedig azt, óh te ember! ki kárhoztatod azokat, a kik ilyeneket cselekesznek, és te is azokat cselekeszed, hogy az Istennek ítéletét eltávoztatod?
4. Avagy az *Isten* kegyelmességének, és békességes tűrésének és szenvedésének gazdagságát megutálod-é? Nem tudod-é, hogy az Istennek kegyelmessége téged megtérésre * indít? *2 Pét. 3, 9.
5. De te a te keménységed szerint, és megtérhetetlen szíved * szerint, gyüjtesz te magadnak haragot a haragnak napjára, és az Isten igaz ítélete megjelenésének napjára. *Jak. 5, 3.
6. Ki megfizet mindennek az ő cselekedetei * szerint. *Jób 34, 11. 12. Ésa. 40, 10. Jer. 17, 10. 2 Kor. 5, 10.
7. Azoknak, a kik a jó * cselekedetben való állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, *megfizet* örök élettel; *Máté 25, 34—40.
8. Azoknak pedig, a kik versenyesek, és a kik nem engednek * az igazságnak, hanem engednek a hamisságnak, *megfizet* hirtelen búsúlással és haraggal. *2 Thess. 1, 8—10.
9. Nyomorúság, és szorongató veszedelem *lészen* minden gonosz cselekedő ember lelkének, Zsidónak először, azután Görögnek.
10. Dicsőség pedig, tisztesség, és békesség minden jócselekedőnek, Zsidónak először, azután Görögnek.

11. Mert nincsen Isten előtt * személyválogatás. * 5 Móz. 10, 17.
12. Mert valakik törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül vesznek el, és valakik a törvény alatt vétkeztek, törvény által kárhoztattatnak.
13. (Mert nem azok Isten előtt igazak, kik a törvényt hallják, hanem a kik a törvényt * betöltik, azok igazulnak meg. * Máté 7, 21.
14. Mert mivelhogy a Pogányok, kiknek *irott* törvényeik * nincsen, természet szerint a törvényhez illendő cselekedeteket cselekesznek, azok, noha nékik törvények nincsen, mindazáltal ő magok magoknak törvények. * Zsolt. 147, 19. 20.
15. Úgymint kik megjelentik, hogy a törvénynek cselekedete az ő szívekbe béíratott, kiknek lelkiesméretek és az ő gondolatjok, melyek egymást vádolják vagy mentik, egyetembe bizonyságot tészen.)
16. A napon, melyen az Úr megítéli az embereknek titkaikat az én Evangyéliomom szerint, a Jézus Krisztus * által. * Máté 25, 31—46.
17. Ímé te Zsidónak neveztetel, és a törvényben nyugoszol meg, és dicsekedel Istenben.
18. És tudod *az* ő * akaratját, és választást tudsz azok között tenni, a melyek különböznek attól, mivelhogy az *Isten* törvényéből megtaníttattál. * Mik. 6, 8.
19. És állítod magadat vakok * vezéreknek, azoknak világosságoknak, kik a setétségben *vagynak*. * Jer. 8, 8. 9.
20. A balgatagok tanítójoknak, a tudatlanok mestereknek, és hogy a törvényben való bölcseségre és igazságra megtaníttattál.
21. Ki azért mást tanítasz, te * magadat nem tanítod-é? ki azt prédikálod, hogy nem kell orozni, orzasz-é? * Máté 23, 3.
22. Ki azt mondod, hogy nem kell paráználkodni, paráználkodol-é? ki a bálványokat utálod, szentségtörő vagy-é?
23. Ki a törvénynyel dicsekedel, a törvénynek megrontatása által az Istent tisztteletlenséggel illeted-é?
24. Mert az Istennek neve ti miattatok * a Pogányok között gyaláztatik, a mint meg vagyon írva. * 2 Sám. 12, 14.
25. Mert a körűlmetélkedés ugyan használ, ha a törvényt megtartod; ha pedig a törvényt megrontod, a te körűlmetélkedésed körűlmetélkedetlenségre fordult.
26. Ha azért a körűlmetéletlen Pogány a törvény parancsolatit megtartja, nemde annak körűlmetélkedetlensége nem körűlmetélkedés gyanánt lészen-é?
27. És a természet szerint való körűlmetélkedetlenség, ha a törvényt megtartja, avagy nem kárhoztat-é téged, ki a * betűnek és a körűlmetélkedés által a törvénynek rontója vagy. * rész 7, 6. 2 Kor. 3, 6.
28. Mert nem az a Zsidó, a ki kivűl annak mutatja magát; sem pedig nem az a körűlmetélkedés, * a mely kivűl vagyon a testen; * Eféz. 2, 11.
29. Hanem a ki *belől* titkon való Zsidó, *az igaz Zsidó,* és az ember * szívének lélekben s nem betű szerint való körűlmetéltetése *az igaz körűlmetélkedés,* melynek dícsérete nem emberektől, hanem Istentől *vagyon.*
* 5 Móz. 10, 16. Kol. 2, 11.

III. RÉSZ.

Méltóságok a Zsidóknak: azoknak bűneik: megigazolásuknak módja.

Micsoda méltósága vagyon tehát a Zsidóknak? és micsoda haszna *vagyon* a körűlmetélkedésnek?
2. *Felette* nagy minden módon: Fő pedig *ez,* hogy az Isten az ő igéretit * ő reájok bízta. * rész 9, 4. Zsolt. 147, 18. 19.
3. Mert micsoda, ha szinte némelyek hitetlenek voltak is? Valyon azoknak hitetlenségek, az Istennek igéretiben való tökéletes igazságát hijábavalóvá tette-é?
4. Távol legyen: Sőt inkább az Isten legyen igaz, minden ember pedig hazug, mint meg vagyon írva: Hogy *úgymond* igaznak * ítéltessél a te beszédidben, és győzedelmes légy mikor az emberek téged vádolnak. * Zsolt. 51, 6.
5. Hogyha a mi hamisságunk az Isten igazságát támasztja, mit mondunk? Valyon nem igaz-é * az Isten, hogy *minket* büntet? (emberi mód szerint szólok.) * Jób 4, 17. 18.
6. Távol legyen: mert mimódon lehetne Isten e világnak * Ítélőbírája? * 1 Móz. 18, 25.
7. Mert ha az Istennek igazsága az én hazugságom által néki dicsőségére vagyon, miért kárhoztattatom tehát én is, mint bűnös ember?
8. Sőt inkább miért nem cselekeszünk gonoszt, hogy abból jó következzék? (miképen szólnak gonoszúl mi felőlünk, és miképen mondják némelyek, hogy mi úgy szólunk,) kiknek kárhozatjok igaz.
9. Micsoda tehát? Feljebb valók vagyunk-é egyebeknél? Nem semmiké-

pen: mert az előtt megmutatánk nyilván, hogy mind a Zsidók, mind a Görögök mindnyájan * bűn alatt vagynak. * rész 2. Gal. 3, 22.

10. Mint meg vagyon írva: Nincsen csak egy * igaz is. * Zsolt. 14, 3. 53, 2. 4.

11. Nincsen ki tudná, nincsen ki megkeresné az Istent.

12. Mindnyájan az *emberek* elhajlottak, egyetembe haszontalanokká lettek, nincsen ki jót cselekednék, nincsen csak egy is.

13. Az ő torkok * mint a megnyilatkozott koporsó, az ő nyelvekkel álnokságot szólnak, az ő ajakaik alatt † áspis *kígyó* mérge vagyon. * Zsolt. 5, 10. † Zsolt. 140, 4.

14. Kiknek szájok * átkozódással és bosszúságszólással teljes. * Zsolt. 10, 7.

15. Az ő lábaik gyorsak a * vérontásra. * Péld. 1, 16. Ésa. 59, 7.

16. Az ő útjokban romlás és nyomorgatás *vagyon*.

17. És a békességnek útát nem tudják.

18. Nincsen az isteni * félelem ő előttök. * 1 Móz. 20, 11. Zsolt. 36, 2.

19. Tudjuk pedig, * hogy valamit a törvény mond, azoknak mondja, a kik a törvényben vagynak: hogy mindennek szája bedugattassék, és ez egész világ méltó legyen Isten előtt a kárhozatra. * Gal. 3, 10. 22.

20. Annakokáért a törvénynek cselekedetiből, * egy test is nem igazúl meg Isten előtt; mert a bűnnek esmérete a törvény † által *vagyon*. * Gal. 2, 16. † rész 7, 7.

21. Most pedig megjelent az Istennek * igazsága a törvény nélkül, mely megbizonyíttatott a törvénynek és a Prófétáknak bizonyságokkal is. * Jer. 23, 6. Dán. 9, 24. Filip. 3, 9.

22. Az Isten igazságát mondom, *hogy megjelent* a Jézus Krisztusban való hit által, mindenekhez és mindeneken, a kik hisznek: mert nincsen ebben * különbség. * Gal. 3, 28.

23. Mert mindenek vétkeztek, és az Isten dicsőségétől elmaradtak.

24. Megigazulnak pedig ingyen * Isten kegyelméből a Jézus Krisztusban lett váltság által. * Eféz. 2, 8. 9.

25. Kit az Isten rendelt * engesztelő áldozatúl, az ő vérében való hit által, az előbbeni bűnöknek megbocsátásában való igazságának megmutatására. * Zsid. 9, 26.

26. Melyeket Isten elszenvedett, hogy az ő igazságát megjelentené e mostani időben, hogy ő igaznak esmértessék, és hogy megigazítsa * azt, a ki a Jézusnak hitéből való. * Ján. 3, 16.

27. Hol vagyon azért a dicsekedés? Kirekesztetett. Micsoda tudomány által? * A cselekedeteknek tudománya által-é? Nem, hanem a hitnek tudománya által. * rész 4, 2.

28. Annakokáért ezt mondjuk bizonyosképen: * Hogy az ember megigazúl hit által a törvénynek cselekedete nélkűl. * Gal. 2, 16.

29. Avagy az Isten csak a Zsidóké-é? Avagy nem Istenek-é a Pogányoknak is? bizony a Pogányoknak * is Istenek. * Ésa. 49, 6.

30. Mert azon egy Isten igazítja meg a Zsidót hitből, és a Pogányt hit által.

31. A törvényt azért hijábavalóvá teszszük-é a hit által? távol legyen az, sőt inkább a törvényt * erősítjük. * Gal. 3, 24.

IV. RÉSZ.

Megigazulás hit által: Ábrahámnak hite.

Micsodát mondhatnánk azért, hogy Ábrahám, a mi atyánk nyert volna test szerint?

2. Mert ha Ábrahám a cselekedetekből igazult meg, vagyon mivel dicsekedjen, de nem Isten előtt.

3. Mert mit mond az Írás? * Hitt Ábrahám Istennek; és tulajdoníttaték néki igazságára. * 1 Móz. 15, 6.

4. Annak pedig, a ki munkálódik, a jutalom nem tulajdoníttatik ingyen, hanem adósságból.

5. De annak, a ki nem munkálódik, hanem hiszen abban, a ki megigazítja a hitetlen embert, tulajdoníttatik az ő hite igazság gyanánt.

6. Mint Dávid is boldognak mondja azt az embert, kinek Isten tulajdonítja az igazságot cselekedetek nélkűl.

7. Boldogok, *úgymond,* a kiknek megbocsáttattak * az ő hamisságaik, és a kiknek elfedeztettek az ő bűneik. * Zsolt. 32, 1. 2.

8. Boldog ember, a kinek nem tulajdonítja Isten a bűnt.

9. Ez a boldogság azért *csak* a körűlmetélkedés*nek idejé*re *illik*-é, vagy a körűlmetélkedetlenség*nek idejé*re is? Mert azt mondjuk, hogy Ábrahámnak a hit tulajdoníttatott igazságra.

10. Mimódon tulajdoníttatott azért? mikor a körűlmetélkedésben volna-é, vagy mikor a körűlmetélkedetlenségben? Nem a körűlmetélkedésben, hanem a körűlmetélkedetlenségben.

11. És a körűlmetélkedésnek * jelét

vette a körülmetélkedetlenségben való hitnek igazságának megpecsételtetésére, hogy mindeneknek, kik a körülmetélkedetlenségben hinnének, lenne atytyok, † hogy azoknak is tulajdoníttassék az igazság. *1 Móz. 17, 11. † Gal. 3, 7.

12. És lenne attyok a Zsidóknak is, azoknak *tudniillik,* a kik nem csak körülmetélkednek, hanem követik is a mi atyánknak Ábrahámnak körülmetélkedetlenségében való * hitének nyomdokát; *1 Móz. 22, 11. Zsid. 11, 8. 11.

13. Mert nem a törvény által *adatott* az igéret Ábrahámnak vagy az ő magvának, hogy e világnak örököse lenne, hanem a hitnek igazsága által.

14. Mert ha azok örökösök, kik a törvényből *vagynak,* hijábavalóvá lett a hit, az igéret is haszontalanná lett.

15. Mert a törvény haragot nemz: mert a hol nincsen a törvény, ott nincsen a törvény ellen való cselekedet is.

16. Azért a hitből vagyon *az örökség,* hogy kegyelemből való legyen, és hogy erős legyen az * igéret az egész magnak: Nem csak annak, a ki a törvényből *vagyon,* hanem annak is, a ki az Ábrahám hitéből *vagyon,* ki mindnyájan nékünk † atyánk. *Gal. 3, 16. 18. † vers 11.

17. (Mint meg vagyon írva: Sok nemzetségnek attyává * tettelek tégedet,) az előtt a kinek hitt, *tudniillik* Isten előtt, ki a holtakat megeleveníti, és azokat, a melyek nincsenek, előszólítja, mint szinte a melyek vagynak. *1 Móz. 17, 4.

18. Mely *Ábrahám* az *emberi* reménységnek felette, reménység alatt hitte, hogy lenne sok nemzetségnek attya, a mint néki mondatott vala: * Ilyen sok lészen, *úgymond,* a te magod. *1 Móz. 15, 5.

19. És a hitben erős és állhatatos lévén, nem gondolta az ő már megholt testét, mikor mintegy száz * esztendős volna, sem pedig Sárának megholt méhét. *1 Móz. 17, 17.

20. Az Istennek igéretét is hitetlensége által nem vizsgálta, hanem az ő hitében erős volt, adván az Istennek dicsőséget.

21. És mindenestől fogva elhitte, hogy ő a mit igért volna, meg is cselekedhetné.

22. Annakokáért is * tulajdoníttatott ez néki igazság gyanánt. *1 Móz. 15, 6.

23. Nem csak ő érette írattatott pedig meg, hogy ez tulajdoníttatott néki igazság gyanánt;

24. Hanem mi érettünk is, kiknek az igazság tulajdoníttatik, azoknak *tudniillik* a kik hisznek abban, a ki feltámasztotta * a mi Urunk Jézust a halálból. *Csel. 2, 24.

25. Ki a mi bűneinkért * *halálra* adatott, és feltámadott † a mi igazolásunkért. *Ésa. 53, 5. † 1 Kor. 15, 17.

V. RÉSZ.

Hit által való megigazulásnak gyümölcsei: Ádám és Krisztus egybevettetének.

Megigazulván azért a hit által, békességünk vagyon Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.

2. Kinek általa lett hitben menetelünk * a kegyelemben is, mely által állunk, és dicsekedünk az Isten dicsőségének reménysége alatt. *Eféz. 2, 18. Ján. 14, 6.

3. Nem csak *ez* pedig, hanem dicsekedünk a * háborúságokban is, tudván hogy a háborúság † békességestűrést nemz: *Csel. 5, 41. † Jak. 1, 2—4.

4. A békességestűrés pedig megkísértést: a megkísértés pedig reménységet.

5. A reménység pedig meg * nem szégyenít: mert az Istennek szerelme kiontatott † a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki nékünk adatott. *Zsid. 6, 19. 20. † 1 Ján. 4, 16.

6. Mert a Krisztus, mikor * még erőtlenek volnánk, † alkalmatos időben a gonoszokért †† meghalt. *vers 8. † Gal. 4, 4. 5. †† Eféz. 2, 1. 5.

7. Bizonyára az igazért is nehezen hal meg az ember: (jóllehet lehetséges, hogy meghaljon az ember az olyan emberért, a ki néki hasznos volna).

8. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét ebben mutatta meg, hogy mikor még bűnösök volnánk, a Krisztus mi * érettünk meghalt. *vers 6. 1 Pét. 3, 18.

9. Minekutánna azért megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk most a harag ellen ő általa.

10. Mert ha mikor ellenségei voltunk, megbékéltünk * Istennel az ő Fijának halála által, sokkal inkább megtartatunk az ő élete által, minekutánna megbékéltünk vele. *2 Kor. 5, 18.

11. Nem csak ez pedig, hanem dicsekedünk is az Istenben, a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki által most e békéltetést nyertük.

12. Annakokáért, miképen egy ember által jött e világra a bűn, * és a bűn által a halál, és a képen minden emberekre a halál elhatott, kiben mindnyájan vétkeztek; *1 Móz. 3, 6—16.

13. Mert a törvényig vala a bűn e világon, a bűn pedig nem tulajdoníttatik *az embernek,* mikor semmi törvény nincsen.

14. A halál pedig uralkodott Ádámtól fogva Mózesig azok ellen is, a kik nem vétkeztek vala az Ádám esetének hasonlatossága szerint, ki ama következendőnek ábrázatja vala.

15. De a mit *Isten* nékünk kegyelméből ajándékozott, nem úgy vagyon mint a mi esetünk: mert ha amaz egy *embernek* esete által sokan holtak meg, sokkal inkább az Isten kegyelme, és a kegyelemből való ajándék, mely az egy ember Jézus Krisztusé, sokakra elhatott.

16. Sem pedig a jótétemény nem *úgy vagyon,* mint az egy ember által szállott bűn: mert méltók vagyunk egy *esetből* kárhozatra, az *Isten* kegyelméből való ajándék pedig, sok bűnökből vagyon igazulásra.

17. Mert ha egy eset által a halál uralkodott egy ember által; sokkal inkább az életben uralkodnak az egy Jézus Krisztus által azok, kik ama gazdag kegyelmet és az igazságnak ajándékát veszik.

18. Bizonyára azért miképen egy eset által, *az ítélet* minden embereknek kárhozatjokra *eláradott:* azonképen az egy megigazulás által, *a jótétemény eláradott* minden * emberekre, életnek igazulására. * Csel. 17, 30.

19. Mert miképen hogy egy embernek engedetlensége által sokan bűnösökké lettek, azonképen egynek engedelmessége által sokan igazakká lésznek.

20. A törvény pedig béjött, hogy a bűn * megnevekednék, de a hol megnevekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik. * Gal. 3, 19.

21. Hogy miképen uralkodott vala a bűn a halálra, * azonképen a kegyelem is uralkodnék az igazság által az örök életre, a mi Urunk Jézus Krisztus által. * 1 Kor. 15, 22.

VI. RÉSZ.

A megigazultaknak megszenteltetések.

Mit mondunk tehát? megmaradjunk-é a bűnben, hogy a kegyelem annál nagyobb legyen.

2. Távol legyen: a kik megholtunk a bűnnek, mimódon élnénk még abban?

3. Avagy nem tudjátok-é, hogy valakik megkereszteltettünk * a Jézus Krisztusba, az ő halálába kereszteltettünk meg? * Gal. 3, 27. Kol. 2, 12.

4. Eltemettettünk azért * ő vele együtt a Keresztség által a halálba, hogy miképen feltámasztatott a Krisztus a halálból az Atyának dicsőségére, azonképen mi is † új életben járjunk. * Kol. 2, 12. † Eféz. 4, 22—24.

5. Mert ha az ő halálának * hasonlatossága szerint ő belé oltatván vele egygyé lettünk, bizonyára az ő feltámadásának *hasonlatossága szerint is ő vele* egygyé lészünk. * rész 8, 11.

6. Azt tudván, hogy ama mi ó * emberünk ő vele megfeszíttetett, hogy a bűnnek teste megerőtelenüljön, hogy ezután ne szolgáljunk mi a bűnnek. * Gal. 5, 24.

7. Mert a ki megholt, megszabadult a * bűntől. * 1 Pét. 4, 1. 2.

8. Hogyha megholtunk a Krisztussal, hiszszük hogy élünk is ő * vele. * 2 Tim. 2, 11.

9. Mivelhogy tudjuk hogy a Krisztus, ki feltámadott a halálból, többé meg nem hal: *és* a halál többé * rajta nem uralkodik. * Jel. 1, 18.

10. Mert hogy megholt, a bűnnek holt volt meg * egyszer: hogy pedig él, az Istennek él. * Zsid. 7, 27.

11. Ezenképen gondoljátok, hogy ti is megholtatok a bűnnek, * éltek pedig az Istennek, a mi Urunk Jézus Krisztus által. * 1 Pét. 2, 24.

12. Ne uralkodjék * azért a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedjetek annak az ő kívánságiban. * 1 Kor. 9, 27. Gal. 5, 16. 19—21.

13. Se pedig ne állassátok a ti tagaitokat hamisságnak * fegyvere gyanánt a bűnnek, hanem állassátok magatokat Istennek; mint a halálból megelevenittettek, és a ti tagaitokat igazságnak fegyvere gyanánt az Istennek. * 1 Pét. 4, 2. 3.

14. Mert a bűn ti rajtatok nem uralkodik: mivelhogy nem vagytok a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt.

15. Micsodát azért? Vétkezzünk-é, mivelhogy nem vagyunk a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt? Távol legyen.

16. Avagy nem tudjátok-é, hogy a kinek adjátok magatokat szolgákúl engedelemre, annak vagytok szolgái a * kinek engedtek, vagy a bűnnek a halálra, vagy az engedelemnek az igazságra. * Ján. 8, 34.

17. Hála *legyen* pedig az Istennek, hogy *jóllehet* voltatok a bűnnek szolgái, de szívetek szerint engedtetek e tudomány formájának, melyhez ragaszkodtatok teljességgel.

18. És megszabadíttatván a bűntől, az igazsághoz * köteleztettetek.
* 1 Pét. 2, 16. 17.

19. Emberi mód szerint szólok, a ti testeteknek erőtlensége szerint. Azért a miképen adtátok a ti tagaitokat szolgákúl * a tisztátalanságnak és hamisságnak a hamisságra: a képen adjátok most a ti tagaitokat szolgákúl az igazságnak a szent életre. * 1 Pét. 4, 3.

20. Mert mikor szolgái volnátok a bűnnek, az igazságtól szabadosok valátok.

21. Micsoda hasznot vettetek azért akkor *azokból,* a melyeket most szégyenletek: mert azoknak * végek halál.
* rész 5, 12.

22. Most pedig minekutánna megszabadultatok a bűntől, és Isten szolgáivá lettetek, annak gyümölcsét vettétek, a szent életet, melynek vége örök élet.

23. Mert a bűnnek zsoldja * a halál; az Istennek pedig ajándéka az örök élet a mi Urunk Jézus Krisztusban.
* 1 Móz. 2, 17. Jak. 1, 5.

VII. RÉSZ.

Felszabadulások a híveknek a törvény alól: a törvény hasznai: a híveknek lelki harczok.

Avagy nem tudjátok-é, Atyámfiai, (mert kik a törvényben tudósok, azoknak szólok), hogy a törvény *csak addig* uralkodik az emberen, míg él?

2 Mert a férjfiú birodalma alá adatott asszony, a férjfiúhoz köttetett a törvény által, míg a * férjfiú él, hogyha meghaland a férjfiú, megszabadult az asszony a férjfiúnak törvényétől.
* 1 Kor. 7, 10. 39.

3. Azért az ő férjének életében paráznának mondatik, * ha más férjfiúhoz megyen, ha pedig meghaland az ő férje, megszabadult attól a törvénytől, hogy ne legyen parázna, ha más férjfiúhoz megyen. * Máté 19, 9.

4. Azért, Atyámfiai, ti is megholtatok a törvénynek a Krisztus * testében, hogy máséi lennének, *tudniillik,* azéi, ki a halálból feltámasztatott, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek.
* Gal. 2, 19. 20.

5. Mert mikor a testben volnánk, a bűnnek indulati a törvény által a mi tagainkban élnek vala, hogy a * halálnak gyümölcsözének. * rész 6, 21.

6. Most pedig megszabadultunk a törvénytől, minekutánna megholt * az, a kinek kötelében valánk, hogy szolgáljunk a léleknek újságában, és nem a betűnek óságában. * rész 6, 2.

7. Mit mondunk tehát? A törvény bűn-é? Távol legyen. Sőt inkább a bűnt nem tudtam, * hanem a törvény által, mert a *gonosz* kívánságot is nem tudtam volna, ha a törvény nem mondotta volna: Ne † kívánjad.
* rész 3, 20. † 2 Móz. 20, 17

8. De a bűn alkalmatosságot vévén, nemzett én bennem minden *gonosz* kívánságot ama parancsolat által; mert a törvény nélkűl a bűn holt állat.

9. Én pedig élek vala régen a törvény nélkűl; de ama parancsolatnak eljövetele által a bűn megelevenedék *én bennem:* Én pedig meghalék.

10. És találtaték az a parancsolat, mely életre * adatott vala, nékem halálomra *lenni.* * 3 Móz. 18, 5. Ezék. 20, 11. 13.

11. Mert a bűn alkalmatosságot vévén, megcsalt engemet ama parancsolat által, és az által megölt.

12. Azért a törvény magában * szent; ama parancsolat is szent, igaz és jó.
* 1 Tim. 1, 8

13. Azért a jó nékem halálos lett-é? Távol legyen, sőt inkább a bűn *nékem halálos lett,* mikor (hogy a bűn megesmértetnék) nékem halált nemzene az által a mi jó volna, hogy ama parancsolat által a *bűn én bennem* felette igen nagygyá lenne.

14. Mert jól tudjuk, hogy a törvény lelkiállat: de én * testi vagyok, és rekesztettem a bűn alá. * rész 8, 3.

15. Mert a mit én cselekeszem, nem szeretem: mert nem azt mívelem a mit akarok, hanem a mit gyűlölök, azt cselekeszem.

16. Ha pedig a mit nem akarok azt mívelem, tehát erre hajlok, hogy a törvény * jó *legyen.* * vers 12.

17. Most azért már nem én cselekeszem azt, hanem az én * bennem lakozó bűn. * vers 20.

18. Mert jól tudom, hogy nem * lakik én bennem, (azaz, az én testemben) a jó: mert akaratom vagyon a jóra, de hogy azt elvégezzem, nem tehetem.
* 1 Móz. 6, 5. 8, 21. Zsolt. 51, 7.

19. Mert nem cselekeszem a jót, melyet akarnék; hanem a gonoszt cselekeszem, melyet nem akarok.

20. Ha pedig én azt cselekeszem, a mit nem akarok, nem én mívelem már azt, hanem a bűn, * mely én bennem lakozik. * vers 17.

21. Megtalálom azért magamban, ki jót akarok cselekedni, e * törvényt: Hogy a bűn ugyan hozzám ragadott.
* Jób 14, 4. Zsolt. 51, 7.

22. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint;
23. De látok az én tagaimban más törvényt, mely az én elmémnek * törvényével ellenkezik, és engem rabúl ád a bűn törvényének, mely az én tagaimban vagyon. * Gal. 5, 17.
24. Óh én szegény ember! Kicsoda szabadít meg engemet ez halálnak testéből?
25. Hálákat adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az én elmémmel szolgálok az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének.

VIII. RÉSZ.

A megigazultaknak bizonyos szentségek. Intés a tűrésre.

Semmi * kárhoztatások nincsen azért immár azoknak, kik a Jézus Krisztusban *vagynak:* kik nem test † szerint járnak, hanem Lélek †† szerint.
* Gal. 3, 13. † Gal. 5, 24. †† rész 7, 22.
2. Mert az * élet lelkének törvénye a Jézus Krisztusban, megszabadított engemet a bűnnek és a halálnak törvényétől. * rész 3, 27.
3. Mert a mi a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtelen volna a test miatt, az Isten az ő Fiját elbocsátván a bűnös testnek hasonlatosságában a bűnért, a bűnt * kárhoztatá az ő testében. * 2 Kor. 5, 21.
4. Hogy a törvénynek ama * kívánsága mi bennünk bételnék, kik nem test szerint járunk, hanem lélek szerint. * 5 Móz. 27, 26.
5. Mert a kik test szerint járnak, a melyek a testéi, azokban bölcsek: a kik pedig lélek szerint járnak, a melyek a lélekéi, azokban *bölcsek.*
6. Mert a testnek * bölcsesége halál: a léleknek pedig bölcsesége, élet és békesség. * Gal. 6, 8.
7. Mert a testnek * bölcsesége ellensége Istennek: mert az Isten törvényének nem enged; mert nem is lehet. * Jak. 4, 4.
8. Azért a kik a testben vagynak, nem lehet hogy kedvesek legyenek Istennek.
9. Ti pedig nem vagytok a testben, hanem a lélekben: mert az Isten lelke lakik * bennetek. A kiben nincsen a Krisztus lelke, az nem övé. * 1 Kor. 3, 16.
10. Hogyha pedig a Krisztus ti bennetek vagyon, jóllehet a test meghal a bűnért: de a lélek élet az igazságért.
11. De ha annak lelke lakik bennetek, a ki feltámasztotta * Jézust a halálból, ugyanazon, a ki feltámasztotta a Krisztust a halálból, megeleveníti † a ti halandó testeiteket is az ő ti bennetek lakozó Lelke által.
* Csel. 2, 24. † 1 Kor. 15, 51—54.
12. Annakokáért, Atyámfiai, adósok vagyunk nem a testnek, * hogy test szerint éljünk, *hanem a léleknek.*
* Gal. 5, 14. rész 6, 7. 18
13. Mert ha test szerint * éltek, meghaltok: de ha a lélekkel a testnek cselekedeteit megöldöklitek, éltek.
* Gal. 5, 19—21
14. Mert valakik Isten Lelkétől vezéreltetnek, azok Isten fijai.
15. Mert nem vettétek a szolgálatnak lelkét ismét a * félelemre; hanem a fiúságnak lelkét vettétek, ki által kiáltjuk Abba, † *azaz, szerelmes* Atya.
* 2 Tim. 1, 7. † Gal. 4. 5. 6.
16. *És* e *Szent* Lélek tészen * bizonyságot a mi lelkünkkel együtt, hogy mi Istennek fijai vagyunk. * Efés. 1, 13. 14.
17. Hogyha fiak, * tehát örökösök is; Istennek örökösei, a Krisztusnak pedig örökös társai; ha ő vele együtt szenvedünk, † hogy ő vele együtt dicsőüljünk.
* Tit. 3, 7. † Jel. 3, 21.
18. Mert azt mondom bizonynyal, hogy a melyeket most szenvedünk, * nem hasonlítandók a dicsőséghez, mely nékünk megjelentetik. * 2 Kor. 4, 17.
19. Mert a teremtett állatok is nagy szorgalmatossággal várják az Isten fijainak * dicsőségek megjelenését.
* 1 Ján. 3, 2.
20. Mert a teremtett állatok hijábavaló * és elmulandó állapot alá vettettek; nem akaratjok szerint, hanem azért, a ki *azokat e hijábavalóság* alá vetette. * 1 Móz. 3, 17. 18.
21. Ily reménység alatt, hogy azok a teremtett * állatok is megszabadulnak a rothadandóságnak rabságától, az Isten fijainak dicsőséges szabadulások *napján.* * Luk. 21, 28.
22. Mert jól tudjuk, hogy minden teremtett állatok egyetembe fohászkodnak, és együtt mind ez ideig *mintegy* szüléshez *készülvén* keseregnek
23. Nem csak *azok* pedig, hanem mi is, kik a Léleknek zsengéjét vettük, mi magunk, mondom, magunkban fohászkodunk, a fiúságot várván, *tudniillik* a mi testünknek *teljes* * *váltságát.*
* 2 Kor. 5, 2—4.
24. Mert reménység által tartattunk meg. A reménység pedig ha meglát-

tatik, nem reménység; mert a ki mit lát, miért reményli azt.

25. Ha pedig, a mit nem látunk, azt reményljük, *bizonyára* azt békességes tűréssel várjuk.

26. Hasonlatosképen pedig a Lélek is együtt segélli a mi erőtlenséginket, mert mit kelljen kérnünk, a mint kellene nem tudjuk; de maga a * Lélek esedezik mi érettünk megmondhatatlan fohászkodásokkal. * Zak. 12, 10.

27. A ki pedig a szíveket * vizsgálja; tudja micsoda a Léleknek kívánsága; mert Isten szerint esedezik a szentekért * Zsolt. 7, 10.

28. Tudjuk pedig, hogy azoknak, kik az Istent szeretik, mindenek egyaránt javokra * vagynak, *azoknak,* kik az ő végzése szerint hívatalosok. * Neh. 13, 2.

29. Mert a kiket öröktől fogva tudott, azokat el is * választotta, hogy az ő Fijának ábrázatjához legyenek hasonlatosok; hogy ő † elsőszülött legyen a sok atyafiak között. * Eféz. 1, 5. 11 † Kol. 1, 18.

30. A kiket pedig elválasztott, azokat el is hívta; a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.

31. Mit mondunk azért ezekre? Ha Isten * velünk, kicsoda ellenünk! * Jób 34, 29.

32. A ki pedig az ő tulajdon Fijának nem * kedvezett, hanem adta azt mi érettünk mindnyájan, mimódon nem adna ingyen az ő Fijával nékünk mindeneket? * Ján. 3, 16.

33. Kicsoda vádolja az Istennek választottit? Az Isten *az,* a ki * megigazít. * Ésa. 50, 8. 9.

34. Kicsoda a ki kárhoztatna? Krisztus *az,* a ki meghólt, sőt a ki feltámadott is, ki az Istennek * jobbján is vagyon; ki † esedezik is mi érettünk. * Zsid. 1, 3. † Zsid. 7, 25.

35. Kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? nyomorgatás-é, szorongató * keserűség-é, üldözés-é, éhség-é, mezítelenség-é, veszedelem-é, fegyver-é? * Csel. 20, 24.

36. (Mint meg vagyon írva: Te éretted * mindennapon megölettetünk; *és* olyanok vagyunk mint a mészárszékre való juhok.) * Zsolt. 44, 23.

37. Sőt inkább mindenekben diadalmasoknál feljebbvalók vagyunk, az által * a ki minket szeretett. * Fil. 4, 13.

38. Mert én bizonynyal elhittem, hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem fejedelemségek; sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők;

39. Sem magasság, sem mélység, és semmi egyéb teremtett állat el nem szakaszthat minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.

IX. RÉSZ.

Isteni gondviselés: kegyelemből való választás.

Igazságot szólok a Krisztus által, nem hazudok, (az én lelkem esmérete is velem egybe bizonyságot tészen a Szent Lélek által.)

2. Hogy nékem nagy keserűségem vagyon, és az én szívemnek szüntelen való gyötrelme;

3. Mert kívánnék én a Krisztustól *elszakasztatott* átok * lenni az én atyámfiaiért, kik nékem test szerint rokonim. * 2 Móz. 32 32.

4. Kik Izráeliták, kikė a * fiúság, a dicsőség, † a parancsolatok, a törvényeknek rendelések, az *isteni* tiszteletek, és az igéretek. * 2 Móz. 4, 22. 5 Móz. 7, 6 † Zsolt 147, 19.

5. Kikéi az Atyák, kik közűl való a Krisztus is * test szerint, ki mindeneknek felette örökké áldandó † Isten. Ámen! * Luk. 3, 23. † Ján. 1, 1 Zsid. 1, 8. 9.

6. Mindazáltal nem lehet, hogy az Istennek beszéde * hijábavaló volt volna; mert nem mindnyájan Izráeliták azok, kik Izráeltől valók. * 4 Móz. 23, 19. † rész 2, 28.

7. Sem pedig nem mindnyájan fiak, kik az Ábrahám magvából valók. Hanem Izsáktól * neveztetik, *úgymond az Isten,* néked a te magod; * 1 Móz. 21, 12.

8. Azaz, nem a kik a testnek fijai, azok az Istennek fijai; hanem az igéretnek * fijai esmértetnek *Ábrahám* magvának. * Gal. 4, 28

9. Mert az igéretnek beszéde ez: * Ez időben eljövök, és Sárának gyermeke lészen. * 1 Móz. 18, 10

10. Nem csak ez pedig, hanem Rebeka is, * mikor ugyanazon egytől fogadott volna méhében, *tudniillik* Izsáktól a mi atyánktól, *ezt megkisértette.* * 1 Móz. 25, 21. 22.

11. Mert mikor még a *gyermekek* nem születtettek volna, és semmi jót vagy gonoszt nem cselekedtek volna, hogy az Istennek az ő választása szerint való végezése (mely nem * a cselekedetekből, hanem a hivő *Isten*től volt) *az ő erősségében* megmaradna. * 2 Tim. 1, 9.

12. Ezt mondá *Isten* néki: A nagyobbik * szolgál a kissebbiknek. * 1 Móz. 25, 23.

13. Miképen meg vagyon írva: Jákóbot * szerettem: Ézsaút pedig gyűlöltem. * Mal. 1, 2.
14. Mit mondunk tehát? Avagy hamisság * *vagyon-é* Istennél? Távol legyen. * 5 Móz. 32, 4. Jób 8, 3.
15. Mert Mózesnek ezt mondja: Könyörülök * azon, a kin könyörültem, és kegyelmességet cselekeszem azzal, a kihez kegyelmes voltam. * 2 Móz. 33, 19.
16. Azért nem azé *a választás,* a kinek arra akaratja vagyon, sem azé a ki fut, hanem a könyörülő Istené.
17. Mert ezt mondja az Írás Faraóról: E végre * támasztottalak téged, hogy megmutassam te benned az én hatalmamat, és hogy az én nevem hirdettessék az egész földön. * 2 Móz. 9, 16.
18. Annakokáért a kin akar *könyörülni,* könyörül: a kit pedig akar *megkeményíteni,* megkeményíti.
19. Mondhatnád azért nékem: Miért haragszik tehát még is *az Isten?* mert az ő akaratjának * kicsoda állott ellene? * Péld. 21, 30.
20 Sőt inkább óh ember, te kicsoda vagy, hogy Isten ellen versengesz? Avagy mondja-é * a földedény annak a ki azt formálja: Miért csináltál engem ilyen módon? * Ésa. 45, 9 Jer. 18, 6.
21. Avagy nincsen-e a fazekasnak hatalma a sáron, hogy azon sárból csináljon némely edényt ékességre, némelyet pedig éktelenségre?
22. Ha pedig meg akarván mutatni az ő haragját, és megjelenteni az ő hatalmát, elszenvedte * nagy békességesen a haragnak edényit, melyek a veszedelemre készíttettek. * rész 2, 4.
23. És hogy megjelentené az ő dicsőségének * gazdagságát a kegyelemnek edényihez, melyeket készített a dicsőségre, *mit mondhatsz ellene?* * Kol. 1, 26. 27.
24. Kiket el is hívott, *tudniillik* minket, nem csak a Zsidók közűl, hanem a Pogányok közűl is.
25. Mint Hóseásnál is mondja: A népet, * a ki nem enyim vala, én népemnek hívom, és a mely szerelmesem nem vala, én szerelmesemnek. * Hós. 2, 22
26. És lészen, hogy a * helyen a hol ezt mondották nékik: Nem én népem vagytok ti, ott azok hívattatnak az élő Isten fijainak. * Hós. 1, 10.
27. Ésaiás pedig ezt kiáltja az Izráel felől: Ha az Izráel fijainak * számok olyan lészen is mint a tenger fövenye, *csak* a maradéka † tartatik meg. * Ésa 10, 22. 23. † rész 11, 5.
28. Mert a dolgot elvégezi és elszakasztja igazságban; mert rövid dolgot cselekeszik e földön az Úr.
29. Mint az előtt is mondotta Ésaiás: Ha a * Seregeknek Ura nékünk magot nem hagyott volna, lettünk volna mint a Sodomabeliek, † és a Gomorabeliekhez lettünk volna hasonlatosok. * Ésa. 1, 9. † 1 Móz. 19, 24.
30. Mit mondunk azért? Azt, hogy a Pogányok, kik az igazságot nem követik * vala, az igazságot † megtalálták, azt az igazságot pedig, mely a hitből vagyon. * Eféz. 2, 1—3. † rész 4, 5.
31. Az Izráel pedig, mely követi vala az igazságnak * törvényét, az igazságnak törvényére nem jutott. * rész 2, 17—20.
32. Miért? Azért, mert *az igazságot* nem a hitből, hanem a törvénynek cselekedetiből *keresték:* mert megbotránkoztak a botránkozásnak * kövébe. * Luk. 2, 34. 1 Kor. 1, 23.
33. Mint meg vagyon írva: Ímé vetek * Sionban botránkozásnak kövét, és megütközésnek kőszikláját: és valaki abban hiszen, meg nem szégyenűl. * Ésa. 28, 16.

X. RÉSZ.

Kétféle igazság az Evangyéliomnak czélja: Pogányok hivataljok.

Atyámfiai, szívem szerint javát * kívánom, és Istennek könyörgök az Izráelért *nékik* idvességekre. * rész 9, 1—3.
2. Mert bizonyságot * tószek ő felőlök, hogy Istenhez való † buzgóság vagyon ő bennek, de nem értelemből. * Kol. 4, 13. † Csel. 22, 3.
3. Mert az Istennek igazságát * nem tudván, és az ő tulajdon igazságokat igyekezvén állatni, az Isten igazságának nem adták magokat alája. * rész 9, 30. 31.
4. Mert a törvénynek vége a * Krisztus, minden hivő *ember*nek igazságára. * Gal. 3, 24. Ján. 3, 16. 18.
5. Mert Mózes *így* írja le a törvényből való igazságot, hogy: A ki azokat * bétölti, él azok által * 3 Móz. 18, 5. Szék. 20, 11.
6. A mely igazság pedig a hitből vagyon, így szól: Ne mondjad * a te szívedben: Ki megyen fel mennyországba? mert ez nem egyéb, hanem a Krisztust a magasságból aláhozni? * 5 Móz. 30, 12. 13.
7. Avagy kicsoda száll le a mélységbe? mert ez nem egyéb, hanem a Krisztust a halálból újonnan kihozni.
8. Mit mond tehát? Az íge te mellet-

ted, a te szádban * és a te szívedben vagyon. Ez *pedig* a hitnek ama beszéde, a melyet mi prédikálunk.
*5 Móz. 30, 14.
9. *Tudniillik,* hogyha vallást * tészesz a te száddal az Úr Jézusról; és hijénded a te szívedben, hogy az Isten őtet feltámasztotta a halálból, megtartatol.
* Máté 10, 32.
10. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal * tészünk pedig vallást az idvességre.
* Zsolt. 116, 10.
11. Mert ezt mondja az Irás: * Valaki hiszen ő benne meg nem szégyenűl.
* Ésa. 28, 16. Zsolt. 25, 3.
12. Mert nincsen külömbség, vagy Zsidó, vagy Görög között; mert mindeneknek ugyanazon egy Urok, a ki gazdag mindenekhez, a kik * őtet segítségűl hívják.
* Csel. 10, 34. 35.
13. Mert valaki segítségűl * hívja az Úrnak nevét, megtartatik.
* Jóel 2, 32. Csel. 2, 21.
14. Mimódon hívják azért segítségűl *azt,* a kiben nem hijéndenek? és mimódon hisznek *abban,* a ki felől nem hallándanak? mimódon hallanának pedig prédikáló nélkűl?
15. Mimódon prédikálnak pedig, ha nem küldetnek; miképen meg vagyon írva: Mely szépek a békesség * hirdetőknek lábaik, *és* a kik jókat hirdetnek?
* Ésa. 52, 7.
16. De nem mindenek engedtek az Evangyéliomnak; mert Ésaiás ezt mondja: Uram! kicsoda * hitt a mi beszédünknek.
* Ésa. 53, 1.
17. Azért a hit a hallásból vagyon, a hallás pedig az Istennek ígéje által.
18. De mondok: Avagy nem hallották-é? Sőt inkább mind * a *széles* földre kiment az ő hangosságok, és a föld kerekségének határira az ő beszédek.
* Zsolt. 19, 5.
19. De mondok: Az Izráel avagy nem esmérte-é *az Istent? Sőt* Mózes először ezt mondja: Én titeket * felingerlek oly *nép* által, mely nem nép; a tudatlan *goromba* nemzetség által haragra ingerlek titeket.
* 5 Móz. 32, 21.
20. Ésaiás pedig nagy bátorsággal ezt mondja: Megtaláltak * azok, a kik engemet nem kerestek; megesméréneк azok engemet, a kik én felőlem nem tudakoztak.
* Ésa. 65, 1.
21. Az Izráelről pedig ezt mondja: Teljes egész napon * kiterjesztettem az én kezeimet e versenyes és ellenkező nemzetséghez.
* Ésa. 65, 2.

XI. RÉSZ.

Istennek kétféle népe: Zsidóknak megvettetések: ismét hivataljok: e tudomány mélységes.

Avagy (mondok *én*) elvetette-é azért Isten az ő népét? Távol legyen. Mert én is Izráelita, Ábrahám magvából való, * és Benjámin nemzetéből való vagyok.
* Filip. 3, 5.
2. Nem vetette el Isten az ő népét, melyet öröktől fogva esmért. Avagy nem tudjátok-é mit mond az Írás Ilyésről? mimódon szól Istennel az Izráel ellen, ezt mondván:
3. Uram! a te Prófétáidat * megölték, a te oltáridat elrontották; és csak én maradtam egyedűl, az én lelkemet is pedig keresik.
* 1 Kir. 19, 10. 18.
4. De mit mond néki az isteni felelet? Hagytam magamnak hétezer férjfiakat, kik nem hajtottak térdet a Baálnak.
5. E képen azért most is az Isten sokakat meghagyott az ő kegyelméből való választása szerint.
6. Hogyha * kegyelemből vagyon, tehát nem cselekedetekből: mert úgy a kegyelem nem volna kegyelem; hogyha *pedig* a cselekedetekből, tehát nem kegyelemből: mert úgy a cselekedet nem *volna* cselekedet.
* 5 Móz. 9, 4. 5.
7. Micsodát *mondunk* tehát? Hogy az Izráel a mit keres, azt * meg nem találta: de a választattak megtalálták; a többi pedig megkeményedtek.
* rész 9, 31.
8. Mint meg vagyon írva: Adott az Isten nékik * álomnak lelkét, szemeket, hogy ne lássanak, füleket, hogy ne halljanak, mind e mai napig.
* Ésa. 6, 9. 10. Máté 13, 13—15.
9. Dávid is ezt mondja: Az ő asztalok legyen nékik tőr, * háló, botránkozás, és büntetés.
* Zsolt. 69, 23. 24.
10. Setétedjenek meg az ő szemeik, hogy ne lássanak, és az ő hátokat mindenkor görbítsd meg.
11. Annakokáért (mondok *én*): Úgy ütköztek-é meg, hogy *mindenestől* elvesznének? Távol legyen, hanem az ő romlások * által *lett* a Pogányoknak idvességek, hogy a *Zsidókat* irígységre † ingerlené az *Isten.*
* Csel. 13, 46. † 5 Móz. 32, 21.
12. Hogyha a *Zsidóknak* romlások e világnak gazdagsága, és az ő szegénységek a Pogányoknak * gazdagságok, mennyivel inkább az ő teljességek?
* Hós. 1, 10. Róm. 9, 17.
13. Mert (melyet néktek mondok Pogányoknak, a mennyiben én a Pogá-

nyoknak * Apostolok vagyok) én az én szolgálatomat ékesítem.
* rész 1, 5. Csel. 9, 15. Gal. 2, 7. 8.

14. Hogyha valamimódon irígységre felindíthatnám az én atyámfiait, és azok közűl * valakiket megtarthatnék.
* 1 Tim. 4, 16.

15. Mert ha azoknak elvettetések e világnak *Istennel* való megbékéllése; hát micsoda lészen azoknak felvételek, hanem halálból való megelevenedések?

16. Hogyha a zsenge szent, annak az *egész* állatja is *szent*, és ha a gyökér szent, az ágak is *szentek*.

17. Hogyha némely ágak * letörettek, te pedig vad olajfa lévén béoltattál azok helyekbe; és az olajfa gyökerének és zsírjának részese lettél. * Jer. 11, 16. 17.

18. Ne kevélykedjél az ágak ellen, ha pedig kevélykedel, *tudjad hogy* nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged.

19. De te ezt mondod: Az ágak lerontattak, hogy én béoltatnám.

20. Úgy vagyon: A hitetlenség által törettek le; te pedig a hit által állasz; fel ne fuvalkodjál, hanem félj.

21. Mert ha az Isten a természet szerint való ágaknak nem * kedvezett, *meglásd;* mert néked is nem kedvez.
* vers 17. 2 Pét. 2, 4. 5.

22. Tekintsd meg azért az Istennek kegyelmességét és keménységét; azok ellen a kik elestek, keménységét; te hozzád pedig kegyelmességét, ha megmaradsz a kegyelemben: mert ha nem, te * is kivágattatol. * Ján. 15, 2.

23. Söt azok is ha meg nem maradnak a hitetlenségben, * béoltatnak: mert az Isten ismét béolthatja azokat.
* 2 Kor. 3, 16.

24. Mert ha te a természet szerint való vad olajfából vágattál ki, és természet ellen béoltattál a szelíd olajfába: sokkal inkább béoltathatnak az ő saját * olajfájokba a természet szerint valók. * Jer. 11, 16.

25. Mert akarom hogy tudtotokra legyen Atyámfiai e titok, (hogy magatokat el ne hidjétek,) hogy e megkeményedés, *mely* rész * szerint *vagyon,* csak addig vagyon az Izráelen, míg a választott † Pogányoknak számok bételik. * vers 1. 5. † Mik. 5, 3. 4. Luk. 21, 24.

26. És így az egész Izráel megtartatik, mint meg vagyon írva: Eljő Sionból * a Szabadító, és elvészi a Jákóbnak bűneit. * Ésa. 59, 20.

27. És ez nékik én tőlem a Szövetség: Hogy eltörlöm az ő * bűneiket.
* Jer. 31, 31—34.

28. Annakokáért az Evangyéliomra nézve, ellenségek *a Zsidók* ti érettetek: a választásra nézve pedig * szereti *Isten* őket az Atyákért * vers 5.

29. Mert az Istennek ajándékai és az ő hívatala olyanok, hogy soha ő azokat meg nem * bánja. * 2 Tim. 2, 13.

30. Mert miképen ti is régen nem engedtetek Istennek, most pedig kegyelmet találtatok azoknak vakmerőségek által:

31. Azonképen most ők is nem engedtek, hogy ők is kegyelmet nyerjenek, az *Istennek* veletek tett kegyelme által.

32. Mert rekesztett Isten * mindeneket a bűn alá, hogy mindeneken könyörüljön. * Gal. 3, 22.

33. Óh Isten bölcseségének és tudományának mélységes gazdagsága! mely igen megtudhatatlanok az ő ítéletei: és végekre mehetetlenek az ő útai!

34. Mert ki mehetett végére az Úr akaratjának? vagy ki volt néki * tanácsosa? * Ésa. 40, 13. Jób 11, 7.

35. Vagy ki adott * valamit először néki, hogy azt megadná annak?
* Jób 41, 11.

36. Mert ő tőle, ő általa, és ő benne vagynak mindenek: néki *legyen* dicsőség mind örökké, Ámen.

XII. RÉSZ.

Intés a jó cselekedetekre.

Kérlek azért titeket Atyámfiai, az Istennek irgalmasságira, hogy állassátok a ti testeiteket * élő, szent, és Istennek kedves áldozatúl, ama ti okos tiszteleteteket. * rész 6, 13.

2. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elmétek-nek * újulása által, hogy kedveljétek az Istennek ama jó, kedves és tökéletes akaratját. * Eféz. 4, 23. 1 Thess. 4, 3.

3. Bizonyára az Istennek nékem adatott ajándéka által, parancsolom mindennek, valaki ti köztetek vagyon, hogy felettébb * ne bölcselkedjék annál, a mint kell bölcselkedni; hanem józanon bölcselkedjék, a mint az Isten mindennek adta a hitnek † mértékét.
* Préd. 7, 16. † 1 Kor. 12, 11.

4. Mert miképen egy testben * sok tagaink vagynak, minden tagoknak pedig nem egy cselekedetek vagyon:
* 1 Kor. 12, 12. 13. 27. Eféz. 4, 11. 12.

5. Azonképen sokan egy test vagyunk

a Krisztusban, egyenként pedig mindnyájan egymásnak tagjai vagyunk.
6. Mivelhogy azért külömb-külömb ajándékink * vagynak, a nékünk adatott kegyelem szerint, akár Írásmagyarázás, *magyarázzuk azt* a hitnek regulája szerint. * 1 Kor. 12, 4.
7. Akár * szolgálat, *forgolódjunk* a szolgálatban: a ki tanító, a tanításban: * 1 Pét. 4, 10. 11.
8. A ki intő, az intésben: a ki alamizsnaosztogató, szelídségben; a ki elöljáró, szorgalmatossággal járjon: a ki máson könyörülő, * vidámsággal *mívelje.* * 2 Kor. 9, 7.
9. A szeretet ne *legyen* tettetés. Iszonyodjatok * a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz. * Ámós 5, 15.
10. Atyafiúi * szeretet által egymásnak szerelmére hajlandók *legyetek:* Egymásnak tisztességgel legyetek. * Zsid. 13, 1. 2. 1 Pét. 1, 22.
11. A *jó* igyekezetekben ne legyetek restek. Lélekben * buzgók *legyetek.* Az Úrnak szolgáljatok. * Jel. 3, 15.
12. A reménységben * örvendezzetek. A háborúságban † tűrők *legyetek.* A könyörgésben †† szorgalmatosok. * Fil. 4, 4. † Zsid. 10, 36. †† Luk. 18, 1.
13. A * Szenteknek szükségekre adakozók *legyetek.* A † gazdálkodásnak követői. * 1 Kor. 16, 1. † Zsid. 13, 1. 2.
14. Áldjátok azokat, a kik * titeket kergetnek, jót kívánjatok azoknak, és ne átkozzátok. * Máté 5, 44. Luk. 23, 34. Csel. 7, 60.
15. Örüljetek az örülőkkel, * és sírjatok a sírókkal. * 1 Kor. 12, 26. 27.
16. Egyenlő értelemmel * legyetek ti közöttetek. Kevélyen ne értsetek *magatok felöl,* hanem az alázatossághoz szabjátok magatokat. Ne legyetek bölcsek csak magatok † értelme szerint. * Filip. 2, 2. † Péld. 3, 7.
17. Senkinek gonosz helyébe * gonoszt ne fizessetek. Minden emberek előtt † a tisztességes dolgokról gondot viseljetek. * Máté 5, 39. † 2 Kor. 8, 21.
18. Ha lehetséges, a mennyire ti tőletek lehet, minden * emberekkel békességesen éljetek. * Zsid. 12, 14.
19. Magatokért bosszút ne * álljatok, Szerelmesim; hanem adjatok helyt az *Isten* bosszúállásának: mert meg vagyon írva: Enyim a † bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr. * 3 Móz. 19, 18. Máté 5, 39. † 5 Móz. 32, 35.
20. Azért ha éhezik * ellenséged, adj ennie, ha szomjúhozik, adj innia: mert ha ezt míveled, az ő fejére eleven szenet gyűjtesz. * Péld. 25, 21. 22. Máté 5, 44. 45. 48.
21. Ne győzettessél meg a gonosztól, hanem inkább a gonoszt jóval győzd meg.

XIII. RÉSZ.

Int a Tisztviselőkhöz való engedelemre, atyafiúi szeretetre, és keresztyéni szent életre.

Minden lélek a felső hatalmasságoknak * engedelmes legyen: mert nincsen hatalmasság, hanem Istentől, és a mely hatalmasságok vagynak, Istentől rendeltettek. * Tit. 3, 1. Péld. 24, 21.
2. Azért valaki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendelésének támad ellene; a kik pedig ellene támadnak, ő magok büntetést szereznek magoknak.
3. Mert a Fejedelmek nem a jó cselekedőknek, hanem a * gonoszoknak vagynak rettegésekre. Akarsz-é pedig nem félni a hatalmasságtól? cselekedjél jót, és dícsérete̋d lészen attól. * 1 Pét. 2, 13. 14.
4. Mert Isten * szolgája, tenéked jódra. Ha gonoszt cselekeszel, félj *tőle:* mert nem ok nélkűl viseli a fegyvert, mert Isten szolgája s bosszújának megállója azon, a ki gonoszt cselekedéndik. * Zsolt. 82, 6.
5. Szükség azért engedni, nem csak a bosszúállásnak okáért, hanem a lelkiesméretért is:
6. Mert azért fizettek adót is, mivelhogy Istennek szolgái, kik az *isteni* szolgálatban foglalatosok.
7. Adjátok meg azért mindeneknek * a mivel tartoztok; a kinek adóval, adót: a kinek vámmal, vámot: a kinek félelemmel, félelmet: a kinek tisztességgel, tisztességet. * Máté 22, 21. Márk 12, 17.
8. Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem hogy egymást * szeressétek: mert a ki egymást szereti, a törvényt betöltötte. * Ján. 13, 34. 35. Gal. 5, 14.
9. Mert e *parancsolatok:* Ne * paráználkodjál; Ne ölj; Ne orozz; Hamis tanúságot ne szólj; Ne kívánjad; és ha több más parancsolat vagyon, e beszédben foglaltatik bé summa szerint, tudniillik: Szeressed felebarátodat mint te magadat. * 2 Móz. 20, 13—17.
10. A szeretet a *mi* felebarátunkat nem illeti gonoszszal. Annakokáért a törvénynek betöltése, * a szeretet. * Máté 22, 37—40 1 Tim. 1, 5.
11. Ezt pedig *cselekedjétek,* meggondolván az alkalmatosságot, hogy *tudniillik* ideje legyen nékünk az álomból immár * felserkennünk: Mert most közelebb vagyon mi hozzánk az idvesség,

hogynem mint a mikor hinni kezdettünk. * Eféz. 5, 14.

12. Az * éjszaka elmult; a nap elközelget; vessük el azért a † setétségnek cselekedetit; és öltözzünk fel a világossághoz illendő öltözetbe.
* 1 Ján. 2, 8. † Eféz. 5, 11.

13. Mint nappal * ékesen járjunk, nem dobzódásokban; és részegségekben, nem ágyasházban való bujálkodásokban, és mértékletlenségben, nem versengésben és irigységben:
* Luk. 21, 34. 1 Thess. 5, 5. 6.

14. Hanem öltözzétek fel * az Úr Jézus Krisztust; és a testet ne tápláljátok az ő kívánságiban. * Gal. 3, 27.

XIV. RÉSZ.

Keresztyéni szabadsággal való élés.

A ki pedig a hitben * erőtelen, azt felvegyétek, de nem vetekedésekben való versengésekre; * rész 15, 1.

2. Mert némely azt hiszi, hogy mindent jó megenni, némely pedig, a ki a *hitben* erőtelen, paréjt eszik.

3. A ki *mindent* megeszik, meg ne utálja azt, a ki nem eszik meg *mindent;* és a ki nem eszik meg *mindent,* ne kárhoztassa azt, a ki *mindent* megeszik: mert az Isten azt felvette.

4. Te kicsoda vagy, hogy másnak szolgáját * kárhoztatod? Az ő tulajdon Urának áll, vagy esik; megerősíttetik pedig; mert az Isten megerősítheti azt. * Jak. 4, 12.

5. Némely egy * napot más napnál becsületesbnek tart: némely pedig minden napot *egyaránt* tart. Minden *ember* a maga értelme felől bizonyos legyen. * Kol. 2, 16.

6. A ki egy napot másnál becsületesbnek állít, az Úrért cselekeszi: A ki pedig nem feljebb becsűl egyet másnál, az is az Úrért cselekeszi: A ki eszik, az Úrért eszik: mert Istennek hálákat ád; a ki nem eszik, az Úrért nem eszik, és hálákat ád az Istennek.

7. Mert közűlünk senki * nem él ő magának, és senki nem hal ő magának;
* 2 Kor. 5, 15.

8. Mert ha élünk is, az Úrnak * élünk; ha meghalunk is, az Úrnak halunk meg. Akár éljünk azért, akár meghaljunk, az Úréi vagyunk;
* 2 Kor. 5, 15. 1 Thess. 5, 10.

9. Mert azért holt meg, és azért támadott fel, elevenedett meg a Krisztus, hogy mind * a holtakon, mind az élőkön uralkodjék. * Csel. 10, 42.

10. Te pedig miért * kárhoztatod a te atyádfiát? avagy te is miért állítod semminek a te atyádfiát: mert mindnyájan előállottunk a Krisztus † ítélőszéki eleibe.
* Máté 7, 1. Luk. 6, 37. † 2 Kor. 5, 10.

11. Mert meg vagyon írva: Élek én, ezt * mondja az Úr; mert nékem hajol meg minden térd, és minden nyelv Istennek tész vallást.
* Ésa. 45, 23. Filip. 2, 10.

12. Azért mindenikünk maga ád számot ő magáról Istennek.

13. Annakokáért többé egymás felől ítéletet ne tégyünk, hanem ebben legyen inkább ítéletetek, hogy a ti atyátokfia eleibe ne tégyetek valami *oly* dolgot, melybe megütközzék * vagy megbotránkozzék. * Máté 18, 6. 7.

14. Tudom és elhittem az Úr Jézus által, hogy ő magában semmi nincsen tisztátalan; * hanem annak † tisztátalan valami, a ki állítja azt tisztátalannak lenni. * vers 20. † Máté 15, 11.

15. De ha a te atyádfia a te ételed miatt megszomorodik, immár nem szeretet szerint cselekeszel. Ne veszesd el azt * a te ételeddel, a kiért meghalt a Krisztus. * vers 21. 1 Kor. 8, 11.

16. Ne káromoltassék azért a ti jótok:

17. Mert az Isten * országa nem ételben, nem italban áll, hanem igazságban, békességben, és a Szent Lélek által való örömben. * Luk. 17, 20.

18. Mert a ki ezekben szolgál a Krisztusnak, kedves Istennek, és az emberek előtt megpróbáltatott.

19. Azért kövessük a békességre való dolgokat, és egymásnak épületire valókat.

20. Az ételért ne * rontsd el az Isten munkáját. Mindenek jóllehet † tiszták; de gonosz annak az embernek a ki botránkozással eszik.
* vers 15. † 1 Kor. 8, 10. 11. Tit. 1, 15.

21. Jó húst nem enni, bort nem inni; vagy valamit egyebet nem *cselekedni,* a melybe a te atyádfia * megütközik, vagy megbotránkozik, vagy megerőtelenűl. * 1 Kor. 8, 13.

22. Néked ha hited vagyon, te magadban tartsad Isten előtt. Boldog ember, a ki magát nem kárhoztatja abban, a mit jóvá hagy.

23. A * ki pedig kételkedéssel eszik, *lelkiismeretében* kárhoztatott; mert nem hitből eszik; valami pedig hitből nincsen, bűn az. * Tit. 1, 15.

XV. RÉSZ.

A Krisztus példájával intetnek az erősek, hogy az erőtlenceket erősitsék.

Tartozunk pedig mi, kik erősek *vagyunk* ezzel, hogy az erőtleneknek erőtlenségeket * hordozzuk, és ne kedveskedjünk magunknak. *rész 14, 1 Gal. 6, 1.

2. *Azért* mindenikünk az ő felebarátjának * kedveskedjék, annak javára, *azaz,* épületire; *1 Kor. 10, 24. 33.

3. Mert a Krisztus nem kedveskedett magának, hanem a mint meg vagyon írva: Azoknak szidalmok, a kik téged szidalmaznak, * én reám esének *Zsolt. 69, 8. 10.

4. Mert a melyek régen megírattattak, a mi tanúságunkra írattattak meg, hogy a békességestűrés által, és az Írásoknak vígasztalások által reménységünk legyen.

5. A békességestűrésnek pedig és vígasztalásnak Istene adja néktek, * hogy egyenlő akarattal legyetek ti közöttetek egymáshoz, a Jézus Krisztus szerint. *Fil. 2, 2. 3, 15. 16.

6. Hogy egyenlőképen egy szájjal dicsőítsétek az Istent; és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Attyát.

7. Azért egymást vegyétek fel, miképen a Krisztus is felvett minket az Isten dicsőségére.

8. Ezt mondom pedig, hogy a Jézus Krisztus szolgájok * volt a Zsidóknak, az Istennek igazságáért, hogy az Atyáknak adott igéreteket † megerősítené. *Csel. 3, 26. †1 Móz. 22, 18.

9. És hogy a Pogányok az Istent az ő irgalmasságáért dicsőítsék, mint meg vagyon írva: Annakokáért, *úgymond,* a * Pogányok között vallást teszek te rólad, és a te nevednek éneket mondok. *2 Sám. 22, 50.

10. És ismét ezt mondja: Örüljetek Pogányok * az ő népével egybe. *5 Móz. 32, 43.

11. És ismét: Dícsérjétek az Urat minden * Pogányok, és egyetembe áldjátok őtet minden nemzetségek. *Zsolt. 117, 1.

12. Viszontag Ésaiás ezt mondja: Lészen a Jessének * gyökere, és a ki felkeljen hogy parancsoljon a Pogányoknak; ő benne bíznak a Pogányok. *Ésa. 11, 1. 10.

13. A reménységnek Istene pedig töltsön bé titeket minden örömmel és békességgel a hit által, hogy reménységgel bővölködjetek, a Szent Lélek ereje által.

14. Elhittem pedig én is ti felőletek, Atyámfiai, hogy ti szabad akaratotok szerint minden jósággal rakva vagytok, és teljesek minden * bölcseséggel, és hogy egymást ti is inthetnétek. *2 Pét. 1, 12.

15. Mindazáltal bátorsággal írtam néktek, Atyámfiai, valami részszerint mintegy intvén titeket, az ajándékért, mely * nékem Istentől adatott. *rész 1, 5.

16. E végre hogy legyek a Jézus Krisztusnak szolgája, a * Pogányok között munkálkodván az Isten Evangyéliomában, hogy a Pogányoknak áldozatjok legyen kedves, *és* a Szent Lélek által megszenteltetett. *Luk. 13, 29. rész 11, 13.

17. Vagyon azért miben dicsekedjem a Jézus Krisztus által, az isteni dolgokban.

18. Mert nem mondhatok semmit, melyet nem * a Krisztus cselekedett volna én általam a Pogányoknak engedelemre való hozatásokban, szólásban és cselekedetekben. *1 Kor. 3, 9.

19. Jegyeknek és csudatételeknek erejekben, * az Isten Lelkének erejében; úgyannyira hogy Jérusálemtől, és a szomszéd *tartomány*októl fogva, mind Illiria *ország*ig, betöltöttem a Krisztus Evangyéliom*ának prédikáltatásában való tisztemet.* *2 Kor. 12, 12.

20. Kívánván az Evangyéliomot ezután is prédikálni, * nem ott a hol a Krisztus*nak* neve vagyon, hogy ne láttassam más *ember* fundamentomára építeni; *2 Kor. 20, 15. 16.

21. Hanem a mint meg vagyon írva: A kiknek * nem szóltak ő felőle, azok látják meg őtet, és a kik nem hallottak *ő felőle,* azok értik meg. *Ésa. 52, 15.

22. Ennekokáért is bántattam meg gyakorta, hogy ti hozzátok ne mehetnék.

23. Most pedig mivelhogy nincsen immár maradásom e tartományokban, és mivelhogy sok esztendőtől fogva vagyon * kívánságom a hozzátok való menetelre: *rész 1, 11.

24. Mikor Hispániába megyek, elmegyek ti hozzátok: Mert úgy reménylem, hogy *azon* elmenvén, meglátlak titeket, és tőletek kísértetem oda, ha először a ti nyájasságtokkal valamennyire megteléndem.

25. Most pedig megyek * Jérusálembe, hogy a szenteknek sáfárkodjam. *Csel. 19, 21.

26. Mert tetszett a Maczedóniabelieknek és az Akhájabelieknek, hogy a Jérusálembeli szegény * szenteknek valami *segítséget* adnának. *1 Kor. 16, 3. 4.

27. Mert tetszett *mondom* ez nékik és tartoznak *is* nékik. Mert ha a Pogányok azoknak lelki *jav*okban * részesek, tartoznak † vele, hogy *ők is* a testiekből sáfárkodjanak nékik.
* Eféz. 3, 5. 6. † 1 Kor. 9, 11.
28. Ezt azért minekutánna elvégezem, és ez alamizsnát nékik megadándom, elmegyek azon Hispániába.
29. Tudom pedig, hogy mikor ti hozzátok megyek, a Krisztus Evangyéliomának teljes * áldásával megyek.
* rész 1, 11--13.
30. Kérlek pedig titeket, Atyámfiai, a mi Urunk Jézus Krisztusra, és a *Szent* Léleknek szerelmére, hogy én velem ugyan * tusakodjatok *a ti* Isten előtt érettem való imádkozástokban.
* 2 Kor. 1, 11. Eféz. 6, 18. 19.
31. Hogy szabaduljak meg * azoktól, kik Júdeában engedetlenek: és hogy ez az én Jérusálembelieknek való szolgálatom legyen kedves a szentek előtt. * vers 25.
32. Hogy örömmel mehessek hozzátok az Istennek * akaratjából, és ti veletek egybe megújuljak. * Jak. 4, 15.
33. A békességnek pedig * Istene *legyen* mindnyájan veletek, Ámen!
* 2 Kor. 13, 11.

XVI. RÉSZ

Ajánlja a levélvivőt: Köszönt sokakat. Istennek hálákat ád.

Ajánlom pedig néktek Fébét, a mi nénénket, ki a Kenkhréa *város*beli Gyülekezetnek szolgálója.
2. Hogy őtet fogadjátok bé az Úrban, mint illik a szentekhez, és mellette legyetek, valami dologban nálatok nélkűl szűkölködik; mert ő sokaknak szállást adott, nékem is.
3. Köszöntsétek Priszcillát * és Akvilát, kik nékem segítőim voltak a Jézus Krisztusban. * Csel 18, 2. 3. 26.
4. Kik az én életemért adták az ő fejeket; kiknek nem csak én adok hálákat, hanem minden Pogány Gyülekezetek is.
5. *Köszöntsétek* a Gyülekezetet is, mely az ő házokban vagyon. Köszöntsétek az én szerelmes Epenétusomat, ki Akhájának első zsengéje a Krisztusban.
6. Köszöntsétek Máriát, ki sokat munkálkodott mellettünk.
7. Köszöntsétek Andrónikust és Júniát az én rokonimat, és az én fogolytársaimat, kik az Apostolok közt is híresek, kik is előbb, mint én, voltak a Krisztusban.
8. Köszöntsétek Ampliást, ki nékem szerelmesem az Úrban.
9. Köszöntsétek Orbánt, ki nékünk segítőnk volt a Krisztusban, és Stákhist, ki nékem szerelmesem.
10. Köszöntsétek Appellest, ki a Krisztusban megpróbáltatott: Köszöntsétek azokat, kik az Aristóbulus *háznépe közül valók.*
11. Köszöntsétek Heródiont, az én rokonomat: Köszöntsétek azokat, kik a Nárczissushoz *tartozók közül valók, azokat mondom,* a kik az Úrban *vagynak.*
12. Köszöntsétek Trifénát és Trifósát, kik munkálódnak az Úrban: Köszöntsétek a szerelmetes Persist, ki az Úrban sokat munkálódott.
13. Köszöntsétek Rúfust, ki választatott az Úrban, és az ő annyát, ki nékem is anyám.
14. Köszöntsétek Ásinkritust. Flégont, Hermást, Pátrobást, Merkúriust és az Atyafiakat, kik velek vagynak: .
15. Köszöntsétek Filólogust és Júliát, Néreust, és az ő nénnyét, és Olimpást, és minden szenteket, kik ő velek vagynak
16. Köszöntsétek egymást * szent csókolással. Köszöntenek titeket a Krisztus Gyülekezetei. * 1 Kor. 16, 20. 1 Pét. 5, 14.
17. Kérlek pedig titeket, Atyámfiai, hogy vegyétek eszetekbe *azokat,* a kik háborúságnak és botránkozásnak okai volnának, kik más tudományra tanítanának a kivűl, a melyet tanultatok: és azokat eltávoztassátok.
18. Mert a kik olyanok, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nem szolgálnak, hanem az ő hasoknak: és az ékesenszólás és hizelkedő beszéd által elcsalják az együgyű *ember*eknek szíveket.
19. Mert a ti engedelmességtek*nek híre* mindenekhez eljutott. Örvendezek azért néktek: de akarom, hogy bölcsek * legyetek a jó dolgokban, ártatlanok pedig a gonoszokban. * 1 Kor. 14, 20.
20. A békességnek Istene pedig megrontja * a Sátánt a ti lábaitok alatt hamar. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme *legyen* veletek, Ámen.
* 1 Móz 3, 15
21. Köszöntenek titeket * Timótheus az én segítőm, és Lúczius, Jáson, és Sosipáter az én rokonim. * Csel. 16, 1--3.
22. Köszöntelek titeket az Úrban, én Terczius, ki e Levelet írtam.
23. Köszönt titeket Gájus, *ki* nékem és az egész Gyülekezetnek gazdája. Kö-

szönt titeket Erástus e városnak kincstartója és a Kvártus atyafiú.
24. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme *legyen* mindnyájan veletek, Ámen!
25. Annak pedig a ki titeket * megerősíthet az én Evangyéliomom szerint, és a Jézus Krisztusnak prédikálása szerint, a titoknak megjelentetéséből, mely örök időktől † fogva elrejtetett volt.
* Eféz. 3, 20. † 2 Tim. 1, 9. 10. 1 Pét. 1, 20.
26. Most pedig * megjelentetett, és a prófétai Írások által, az örök Istennek parancsolatjából, a hitben való engedelemnek okáért, minden Pogányoknak megmagyaráztatott:
* Kol. 1, 26. 27. Tít. 1, 2.
27. Annak *mondom*, a ki csak egyedűl bölcs * Isten; dicsőség a Jézus Krisztus † által mind örökké, Ámen.
* Zsid. 13, 12. 15. † Júd. v. 25

A Rómabeliekhez íratott Korinthusból, és küldetett a Kenkhréa városi Gyülekezetnek Fébé nevű szolgálója által.

PÁL APOSTOLNAK

A KORINTHUSBELIEKHEZ ÍRT I. LEVELE.

I RÉSZ

Első része e Levélnek a szakadásokról.

Pál hívatala szerint Jézus Krisztusnak Apostola, Istennek * akaratjából, és a Sosthénes † atyafiú.
* Gal 1, 1. † Csel. 18, 17.
2. Az Isten Gyülekezetének, mely vagyon Korinthusban, a Jézus Krisztusban megszenteltetteknek, hívatalos Szenteknek, mindenekkel egybe, valakik a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevét segítségűl hívják minden helyen, azoknak *Uroknak mondom,* és a mi Urunknak.
3. Kegyelem néktek és békesség az Istentől * mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól. * 2 Kor. 1, 2.
4. Hálákat * adok az én Istenemnek mindenkor ti felőletek, az Isten ajándékáért, a mely néktek adatott a Jézus Krisztusban * Róm 1, 8.
5. Hogy mindenekben * meggazdagodtatok ő benne, szólásban *való* minden *bölcseség*gel, és minden tudománynyal.
* Kol 1 9—11. 2, 5—7.
6. A mint megerősíttetett ti bennetek a Krisztus felől való bizonyságtétel
7. Annyira hogy semmi ajándék nélkűl nem szűkölködtök, várván a mi Urunk Jézus Krisztusnak * megjelenését * Fil. 3, 20. Tit 2, 13.
8. Mely *Isten* * meg is erősít titeket mind végig az ártatlanságban, a mi Urunk Jézus Krisztusnak napjára.
* 1 Thess. 3, 13.
9. Igaz *és tökéletes* az Isten, ki által hívattatok az ő Fijának a mi Urunk Jézus Krisztusnak * társaságába.
* Róm. 8, 16. 17
10. Kérlek pedig titeket, Atyámfiai, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevére. hogy mindnyájan ugyanazon egyet szóljátok, és ne legyenek ti köztetek hasonlások, de legyetek egybekötöztettek egy akarat és egy * értelem által,
* Fil. 2, 2. 3, 15. 16
11. Mert megmondották nékem ti felőletek Atyámfiai, a Khlóes háznépe közűl valók, hogy versengések vagynak * ti köztetek. * Jak. 3, 16.
12. Ezt mondom pedig, hogy mindenitek ezt mondja: Én Pálé * vagyok: Én pedig † Apollósé: Én pedig Kéfásé: Én pedig Krisztusé:
* rész 3, 3—9. † Csel. 18, 24—26.
13. *Valyon* részre osztatott-é a Krisztus? Valyon Pál feszíttetett-é meg ti érettetek, vagy a Pál * nevére keresztelkedtetek-é? * Máté 28, 19.
14. Hálákat adok az én Istenemnek, hogy én közűletek egyet sem kereszteltem, hanem * Krispust és † Gájust.
* Csel. 18, 8. † Róm. 16, 23.
15. Hogy valaki azt ne mondhatná, hogy én az én nevemre kereszteltem.
16. Kereszteltem pedig Stéfanának háznépét is, nem tudom ezenkivűl hogy valakit kereszteltem volna.
17. Mert nem küldött azért engemet a Krisztus, hogy kereszteljek: hanem hogy az Evangyéliomot hirdessem; *de*

nem szólásban való * bölcseséggel, hogy a Krisztusnak kereszte hijábavaló ne lenne. * rész 2, 13. 2 Pét. 1, 16.

18. Mert a keresztről való tudomány, jóllehet azoknak, a kik elvesznek, * bolondság, nékünk † pedig, kik megtartatunk, Istennek hatalma. * Róm. 1, 16. † 2 Kor. 4, 3.

19. Mert meg vagyon írva: Eltörlöm a bölcseknek * bölcseségeket, és az értelmeseknek értelmeket elvészem. * Ésa. 29, 14.

20. Hol vagyon a bölcs? hol vagyon az Írástudó? hol vagyon e világnak *bölcs és mélységes dolgainak* tudakozója? Nemde nem bolondsággá * tette-é az Isten e világnak bölcseségét? * Jób 17, 20.

21. Mert minekutánna az Istennek bölcs *teremtésé*ben * nem esmérte volna meg e világ az Istent az ő bölcseségéből, tetszék az Istennek, hogy a bolond prédikálás által tartsa meg a hívőket. * Róm. 1, 19—23.

22. Mert a Zsidók is * jelt kívánnak, a Görögök pedig bölcseséget keresnek. * Máté 12, 38.

23. Mi pedig prédikáljuk a * megfeszíttetett Krisztust, a † Zsidóknak botránkozást, a Görögöknek pedig bolondságot. * rész 2, 2. † Luk. 2, 34.

24. De a hívatalosoknak mind Zsidóknak, mind Görögöknek, a Krisztust, az Isten * hatalmát és † az Isten bölcseségét. * Róm. 1, 16. † vers 30.

25. Mert az Istennek bolondsága bölcsebb az emberek *bölcseségek*nél; és az Istennek erőtlensége erősebb az emberek *erőségek*nél.

26. Mert látjátok a ti hívataltokat, Atyámfiai: hogy ti nem sokan vagytok bölcsek test szerint, nem sokan hatalmasok, nem sokan nemesek.

27. Hanem a kik bolondok*nak állíttatnak* e világon, azokat választotta Isten, hogy a bölcseket megszégyenítse: és a kik e világon erőtlenek*nek állíttatnak,* azokat választotta Isten, hogy az erősöket megszégyenítse.

28. És a kik nemtelenek e világon, és semminek állíttatnak, azokat választotta Isten, és azokat a melyek nincsenek, hogy a melyek vagynak azokat eltörölje.

29. Hogy ne dicsekedjék ő előtte egy test is.

30. De az Istentől vagytok ti a Jézus Krisztusban, ki lett nékünk Istentől bölcseség, * igazság, szentség és váltság. * Jer. 23, 6.

31. Hogy a mint meg vagyon írva: A ki dicsekedik, az Úrban * dicsekedjék. * Jer. 9, 23. 24.

II RÉSZ.

Az evangyéliomi tanításnak módja: bölcsesége az Evangyéliom tudományának.

Én azért mikor ti hozzátok mennék, Atyámfiai, nem mentem hogy az Isten bizonyságtételét nagy ékesenszólással és * bölcseséggel hirdessem néktek. * rész 1, 17. 2 Pét. 1, 16.

2. Mert nem végeztem volt magamban egyebet valamit tudni ti köztetek, hanem a Jézus Krisztust, * azt pedig a ki megfeszíttetett. * rész 1, 23.

3. És én nagy erőtlenséggel, félelemmel és rettegéssel voltam ti * köztetek. * Csel. 18, 1—3.

4. És az én beszédem és prédikálásom nem *volt* emberi bölcseségnek hitető beszédiben; hanem inkább a lelki erőnek megmutatásában.

5. Hogy a ti hitetek ne állana emberi bölcseségből, hanem isteni * erőből. * 2 Kor. 4, 7.

6. Bölcseséget szólunk pedig a tökéletesek között: nem e világnak bölcseségét pedig, sem pedig nem e világi Fejedelmek bölcseségeket, kik eltöröltetnek.

7. Hanem szóljuk az Istennek titkos bölcseségét, * amaz elrejtetett *bölcseséget*, melyet Isten elrendelt vala e világ előtt a mi dicsőségünkre. * Róm. 16, 24. 25.

8. Melyet e világi Fejedelmek közűl egy is * nem tudott: mert ha tudták volna, a dicsőségnek Urát soha meg nem feszítették volna. * Csel. 3, 17.

9. De prédikáljuk a mint meg vagyon írva: A melyeket a szem nem látott, sem a fül nem hallott, az embernek is gondolatjába nem mentek, melyeket az Isten készített az őtet szeretőknek.

10. Nékünk pedig az Isten megjelentette azokat az ő Lelke * által; mert a Lélek mindeneket vizsgál; még az Istennek mélységit is. * Ján. 14, 26. 1 Ján. 2, 27.

11. Mert kicsoda tudhatja az emberek közűl azt, a mi az emberben vagyon, hanem csak az embernek a maga lelke, a mely ő benne vagyon? azonképen azt is, a mi Istenben vagyon, senki nem tudja, hanem az Isten Lelke.

12. Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem a Lelket, mely az Istentől *vagyon;* hogy megtudhassuk azokat, a melyeket nékünk ajándékozott az Isten.

13. Melyeket prédikálunk is, nem oly beszédekkel, melyekre az emberi bölcseség * tanít, hanem a melyekre a Szent Lélek tanít, a lelkieket a lelkiekhez szabván. * rész 1, 17.

14. A lelkes ember pedig meg nem foghatja azokat, a melyek az Istennek Lelkéjé: mert ő néki * bolondságnak tetszenek: meg sem tudhatja *azokat,* mert a Léleknek ereje által ítéltetnek meg. * rész 1, 23.

15. A lelki *ember* pedig mindeneket megítél: de ő senkitől nem ítéltetik meg.

16. Mert kicsoda * tudja az Úrnak akaratját? *és* ki taníthatná őtet? Mi pedig tudjuk a Krisztus † akaratját? * Róm. 11, 34. † Máté 28, 19. 20.

III. RÉSZ.

Miért tanítson alázatosságban, és minémű méltóságos legyen az Egyházi szolgálat.

Én pedig, Atyámfiai, nem szólhattam néktek mint lelkieknek, hanem *szóltam* mint testieknek, *azaz,* mint gyermekeknek a Krisztusban.

2. Téjnek italával tápláltalak titeket, és nem *kemény* eledellel: mert azt még nem szenvedhetitek vala el, sőt még most is nem szenvedhetitek:

3. Mert még testiek vagytok: mert mivelhogy ti köztetek *vagyon* * irígység és versengés és visszavonások, nem testiek vagytok-é, és nem ember szerint jártok-é? * rész 1, 10. 11.

4. Mert mikor egyitek ezt mondja: Én Pálé * vagyok; a mástok pedig: Én Apollósé vagyok, nem testiek vagytok-é? * rész 1, 12.

5. Kicsoda azért Pál, és kicsoda Apollós, hanem szolgák, kik által hittetek, és a mint kinek-kinek az Úr adta?

6. Én * plántáltam, Apollós † öntözött; de Isten adta annak előmenetelét. * rész 4, 15. Csel. 18. 1. 4. 8. † Csel. 18, 24. 28.

7. Azért sem a ki plántál, valami; sem a ki öntöz; hanem Isten, a ki előmenetelt ád.

8. Az pedig a ki plántál, és az a ki öntöz, egyek; mindenik pedig az ő jutalmát * vészi az ő munkája szerint. * Zsolt. 62, 13. Róm. 2, 6. Jel. 22, 12.

9. Mert Isten mellett * munkálódó szolgák vagyunk: Isten majorsága, Isten † építése vagytok. * 2 Kor. 6, 14. Eféz. 2, 20. † 1 Pét. 2, 5.

10. Az Istennek nékem adatott ajándéka szerint, mint bölcs mester fundamentomot * vetettem; más épít pedig arra. Meglássa pedig minden, mimódon épít arra. * Róm. 1, 5.

11. Mert más fundamentomot senki nem vethet azon kivűl, a mely egyszer * vettetett, mely a Jézus Krisztus. * Ésa. 28, 16. Eféz. 2, 20.

12. Hogyha valaki épít e fundamentomra aranyat, ezüstöt, drágaköveket, fát, szénát, pozdorját;

13. Mindennek munkája nyilván lészen; mert a nap * megmutatja; mert a tűz által megjelentetik; és mindennek munkája minémű legyen, a tűz megpróbálja. * Ésa. 48, 10. 1 Pét. 1, 7.

14. Ha kinek munkája, a melyet épített, megmarad, jutalmát vészi;

15. A kinek munkája megég, kárt vall; ő maga pedig megtartatik, de úgy mint tűz által.

16. Avagy nem tudjátok-é, hogy ti az Istennek * temploma vagytok, és az Isten Lelke lakozik ti bennetek? * rész 6, 19. Eféz. 2, 22.

17. Ha valaki az Isten templomát megszeplősíti, elveszti azt az Isten: mert az Istennek temploma * szent, mely ti vagytok. * Zsolt. 93, 5.

18. Senki magát meg ne csalja. Ha valaki láttatik *magának* bölcsnek lenni ti köztetek e világon, bolond legyen, hogy bölcs * legyen. * Péld. 3, 7.

19. Mert e világ bölcsesége Isten előtt bolondság; mert meg vagyon írva: Megfogja * a bölcseket az ő bölcseségekben. * Jób 5, 13.

20. És ismét: Az Úr tudja, * hogy a bölcseknek gondolatjaik hijábavalók. * Zsolt. 94, 11.

21. Azért senki ne dicsekedjék * emberekben: mert mindenek tiéitek. * vers 4.

22. Akár Pál, akár Apollós, akár Kéfás, akár e világ, akár az élet, akár a halál, akár a jelenvalók, akár a következendők, mindenek tiéitek.

23. Ti pedig * a Krisztuséi *vagytok;* a Krisztus pedig Istené. * Ján. 3, 16.

IV. RÉSZ.

Az Evangyéliom igaz hirdetőjének tiszte mi legyen, az önmaga alázatos példájában írja meg: és Timótheust kommendálja.

Úgy ítéljen mi felőlünk az ember, mint a Krisztusnak * szolgái felől, és az Isten titkainak † sáfárai felől. * 2 Kor. 4, 5. † Máté 28, 19. 20.

2. Továbbá pedig a sáfárokban *ez* kívántatik meg, hogy minden * hívnek találtassék. * Luk. 12, 42. Zsid. 3, 5.

3. Én pedig keveset gondolok azzal, ha ti tőletek, vagy emberi ítélettől ítéltetem; sőt még én magam is nem ítélem meg magamat;

4. Mert semmiben nem vádol * engem az én lelkem; de ez által nem igazúlok meg, hanem az Úr az, a ki engemet megítél. * 1 Ján. 3, 21.

5. Azért idő előtt semmit * nem ítéljetek, mígnem eljő az Úr, a ki a setétségnek titkait † világra hozza; és a szíveknek tanácsit megjelenti; és akkor lészen mindennek †† Istentől dícsérete.

* Máté 7, 1. † Préd. 12, 16. 2 Kor. 5, 10. †† 2 Kor. 10, 18.

6. Ezeket pedig Atyámfiai, néminémű példában szabtam én reám és Apollósra ti érettetek, hogy a mi példánkban tanuljátok meg, hogy annakfelette a mint megíratott, nem jó * böleselkedni; hogy egyitek a másitok helyébe egymás ellen ne fúvalkodjatok fel. * rész 3, 18. Péld. 3, 7.

7. Mert kicsoda szakaszt ki téged *mások közül?* Micsodád vagyon pedig a mit nem * vettél volna, és hogyha vetted, mit kevélykedel mintha nem vetted volna? * 1 Krón. 29, 14.

8. Immár megteltetek, immár elgazdagodtatok, nálunk nélkül országot vettetek: vajha pedig uralkodhatnátok, hogy mi is veletek egybe uralkodhatnánk.

9. Mert úgy ítélem, hogy az Isten minket alábbvaló Apostolokat adott e világ szeme eleibe, úgymint halálra * valókat: mert lettünk csudája e világnak, az Angyaloknak, és az embereknek.

* Róm. 8, 36.

10. Mi bolondok *vagyunk* a Krisztusért, ti pedig bölcsek vagytok a Krisztusban: mi * erőtelenek, ti pedig erősek· ti dícséretesek, mi gyalázatosok *vagyunk.* * rész 3, 18. 2 Kor. 13, 9.

11. Mind ez ideig mind éhezünk, mind szomjúhozunk, mezítelenek vagyunk, arczúl * veretünk, és bizonytalan helyeken bujdosunk.* Csel. 23, 2. 2 Kor. 4, 8. 9.

12 És fáradozunk, tulajdon kezeinkkel * munkálkodván; ha szidalommal illettetünk, † jót kívánunk: ha háborúságot szenvedünk, békességgel tűrjük.

* 2 Thess. 3, 8. † Máté 5, 44.

13. Ha gyaláztatunk, imádkozunk: e világnak seprei lettünk és mindeneknek elvettetett állatjok mind ez ideig.

14. Nem azért írom ezeket, hogy titeket megszégyenítselek: hanem * titeket intelek, mint szerelmes fiaimat.

* 1 Thess. 2, 11.

15. Mert ha tízezer tanító mesteritek lennének is a Krisztusban: mindazáltal nem sok Atyátok vagyon: mert * én szűltelek titeket az Evangyéliom által a Jézus Krisztusban. * rész 3, 6.

16. Kérlek azért titeket, hogy * legyetek én követőim. * Fil. 3, 17.

17. Azért bocsátottam hozzátok Timótheust, ki nékem szerelmes * fiam, és hív az Úrban, ki néktek eszetekbe juttatja minéműek legyenek az én útaim a Krisztusban, a mint mindenütt minden Gyülekezetekben tanítok.

* 1 Tim. 1, 2. 2 Tim. 1, 2.

18. Továbbá mintha én *soha* nem mennék ti hozzátok, úgy fuvalkodtak fel némelyek.

19. De elmegyek rövid napon ti hozzátok ha az Úr * akarándja, és megértem, nem beszédeket azoknak, a kik felfuvalkodtak, hanem az *ő beszédeknek* erejét. * Csel. 18, 21.

20. Mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem a * Léleknek erejében. * rész 2, 1. 4. 5.

21. Mit akartok? Vesszővel * menjek-é hozzátok, vagy szeretettel és lelki alázatossággal. * 2 Kor. 10, 2. 6. 9. 11.

V. RÉSZ.

A mostoha annyával fertelmeskedőt kirekeszteti a Gyülekezetből.

Bizonynyal hallattatik ti köztetek paráznaság, oly paráznaság pedig, mely még a Pogányok között is nem neveztetik, hogy valaki az * ő attya feleségét elvegye. * 3 Móz. 18, 8.

2. Ti pedig felfuvalkodtatok és nem kesergettetek inkább: hogy ti közűletek kivettetett volna, a ki e bűnt cselekedte.

3. Bizonyára én úgymint távol * lévén, testben, de lélekben jelen lévén, immár mintha jelen volnék megítéltem, hogy az, a ki azt a képen cselekedte.

* 2 Kor. 10, 1. Kol. 2, 5.

4. Minekutánna ti és az én lelkem a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében egybegyűltök, a mi Urunk Jézus Krisztusnak * hatalmával.

* Máté 16, 19. Ján. 20, 23.

5. Ez ilyen *ember* adattassék * a Sátánnak az *ő* testének veszedelmére, hogy a lélek megtartassék az Úr Jézusnak ama napján. * 1 Tim. 1, 20.

6. Nem jó a ti dicsekedéstek: Avagy nem tudjátok-é, hogy * egy kicsiny kovász megposhasztja az egész tésztát.

* Gal. 5, 9.

7. Tisztítsátok ki azért a régi kovászt, hogy legyetek új tészták, miképen hogy kovász nélkűl valók vagytok: Mert a mi * Húsvétibárányunk a Krisztus érettünk megáldoztatott.

* Ján. 1, 29. 1 Pét. 1, 19.

8. Azért Innepet * szenteljünk nem régi kovászban, sem nem gonoszságnak és álnokságnak kovászában, hanem a tisztaságnak és igazságnak kovász nélkűl való *kenyereiben*.
*2 Móz. 12, 3. 15.

9. Megírtam néktek levelemben, hogy a * paráznákkal ne társalkodnátok.
*Máté 18, 17. 2 Thess. 3, 14.

10. De nem mindenestől fogva e világnak paráznáival, vagy fösvényivel, vagy ragadozóival vagy bálványimádóival: mert olyan módon ki kellene e világból mennetek.

11. Most pedig írtam néktek, hogy ne társalkodjatok *azzal,* * ha valaki, holott atyafiúnak neveztetik, parázna, vagy fösvény, vagy bálványimádó, vagy szidalmazó, vagy részeges, vagy ragadozó; ez ilyenekkel *mondom,* hogy ingyen se egyetek. *Péld. 1, 10—15. Máté 18, 17.

12. Mert micsoda közöm vagyon ahoz, hogy a * kivűlvalókról is ítéletet tegyek, avagy nem azokról tésztek-é ti ítéletet, a kik belől vagynak *az Isten házában*.
*Márk 4, 11.

13. A kivűlvalókról pedig az Isten ítéletet tészen. Vessétek ki azért * e gonosz † embert közűletek.
*vers 1. †5 Móz. 22, 20—24.

VI. RÉSZ.

A Pogányok székek előtt való perlődésekért és a bujaságért feddőzik.

Vagyon-é valaki ti köztetek oly vakmerő, hogy ha törvénykezése vagyon mással, a hamisak előtt törvénykezik, és nem a szentek előtt?

2. Avagy nem tudjátok-é, hogy a szentek * megítélik e világot? Hogyha a világ ti általatok megítéltetik, méltatlanok vagytok-é kissebb dologról való ítéletekre? *Luk. 22, 30.

3. Avagy nem tudjátok-é, hogy az Angyalokat is megítéljük, nem hogy e világi életünk szükségére való dolgot *nem ítélnénk meg*.

4. Azért ha törvénykezéstek vagyon azok felől, melyek e világi életnek szükségére valók, kik a Gyülekezetben legalábbvalók, azokat ültessétek a székbe.

5. Hogy magatokat megszégyeneljétek, ezt azért írom. Nincsen-é ti köztetek egy bölcs ember is, a ki ítéletet tehetne az ő attyafiai között.

6. Hanem az atyafiú attyafiával törvénykezik, még pedig a hitetlenek előtt.

7. Azért minden kétség nélkűl nagy gyarlóság ez ti bennetek, hogy egymással * törvénykeztek. Miért nem szenvedtek inkább † bosszúságot? Miért nem tűritek inkább a kárt?
*Péld. 19, 11. †Máté 5, 21. 39.

8. De inkább ti tesztek bosszút és kárt, még pedig a * ti atyátokfiainak.
*1 Thess. 4, 6. 5, 15.

9. Avagy nem tudjátok-é, hogy a hamisak az Isten országának örökségét nem bírják? Ne tévelyegjetek: sem * a paráználkodók, sem a bálványimádók, sem a házasságrontók, sem az éktelen puhák, sem a kik férjfiakkal tisztátalankodnak. *Gal. 5, 19. 21 Eféz. 5, 5.

10. Sem a lopók, sem a fösvények, sem a részegesek, sem a szidalmazók, sem a ragadozók, az Isten országának örökségét nem bírják.

11. Ilyenek * voltatok pedig némelyek, de megmosattattatok, megszenteltettetek, megigazíttattatok az Úr Jézusnak nevében, és a mi Istenünknek Lelke által. *Eféz. 2, 1—3.

12. Mindenek * szabadok nékem, de nem mindenek használnak: mindenek szabadok nékem, de én semmi állatnak hatalmába nem adatom. *rész 10, 23.

13. Az eledelek a hasnak *rendeltettek*, és a has az eledeleknek: az Isten pedig mind ezt, mind amazokat * eltörli: a test pedig nem † paráznaságnak *rendeltetett*, hanem az Úrnak, és az Úr a testnek. *rész 15, 44. †1 Thess. 4, 3.

14. Az Isten pedig az Urat is * feltámasztotta, minket is feltámaszt az ő hatalmassága által. *Róm. 6, 5. 8.

15. Avagy nem tudjátok-é, hogy a ti testeitek a Krisztusnak * tagjai? Elszakaszszam-é azért a Krisztus tagjait, hogy a paráznának tagjaivá tegyem? Távol legyen. *Eféz. 4, 12. 15. 16.

16. Avagy nem tudjátok-é, hogy a ki a paráznához ragaszkodik, egy test *a paráznával?* Mert ketten lésznek, *úgymond,* egy * testté. *1 Móz. 2, 24.

17. A ki pedig ragaszkodik az Úrhoz, egy lélek ő vele.

18. Távoztassátok el a paráznaságot: Minden bűn, a melyet az ember cselekeszik, a testen kivűl vagyon: de a ki paráználkodik, a maga teste ellen vétkezik.

19. Avagy nem tudjátok-é, hogy a ti testetek a bennetek *lakozó* Szent Léleknek * temploma, melyet vettetek az Istentől, és hogy nem † ti magatokéi vagytok. *rész 3, 16. †Róm. 14, 7. 8.

20. Mert áron * vétettetek: dicsőítsé-

tek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, melyek az Istenéi.
* 1 Pét. 1, 18. 19.

VII. RÉSZ.

A házasságról, szűzességről, özvegységről tanít.

Továbbá azokról, a melyek felől írtatok nékem, *az én értelmem ez:* Jó a * férjfiúnak asszonyt nem illetni. * vers 26.
2. De a paráznaságnak eltávoztatásáért minden férjfiúnak tulajdon felesége legyen, és minden asszonynak tulajdon férje legyen.
3. A férj a minémű jó akarattal tartozik az ő feleségének, azt megadja annak, hasonlóképen a feleség is az ő férjének.
4. A feleség nem bír az ő saját testével, hanem a férje; hasonlatosképen a férj nem bír az ő saját testével, hanem az ő felesége.
5. Ne csaljátok meg egymást, hanem ha egyenlő akaratból ideig, hogy foglalatosok lehessetek a * böjtölésben, és az imádkozásban, ismét egymáshoz térjetek, hogy a Sátán meg ne kísértsen titeket, mivelhogy magatokat meg nem tartóztathatjátok. * Jóel 2, 16. 2 Móz. 19, 15.
6. Ezt pedig mondom engedelemből, nem parancsolat szerint.
7 Mert akarnám ha úgy volna minden ember mint én, de mindennek kiváltképen való ajándéka vagyon Istentől, némelynek így, némelynek pedig amúgy.
8. Mondom pedig az özvegy férjfiaknak és az özvegy asszonyoknak, hogy jó nékik, ha úgy maradhatnak mint én.
9. Hogyha magokat meg nem * tartóztathatják, házasságban éljenek: mert jobb házasságban élni, hogynem mint égni. * 1 Tim. 5, 14.
10. Azoknak pedig, a kik házasságban vagynak, hagyom nem én, hanem az Úr * *hagyja;* hogy: Az asszony az ő férjét el ne hagyja.
* Máté 5, 32. Mal. 2, 14.
11. Hogyha pedig elhagyja, maradjon házasság nélkül, vagy az ő férjével békéljék meg: a férjfiú is * az ő feleségét el ne bocsássa. * Márk 10, 11.
12. Egyebeknek pedig én mondom, nem az Úr: Ha valamely atyafiúnak hitetlen felesége vagyon, mely ő vele együtt akar lakni, azt el ne * bocsássa.
* vers 14. 16.
13. És a mely asszonynak hitetlen férje vagyon, és az vele akar lakni, el ne hagyja az asszony azt:
14. Mert a hitetlen férjfiú megszenteltetett az ő feleségében, és a hitetlen asszony megszenteltetett az ő férjében: mert ha külömben volna, a ti gyermekeitek tisztátalanok volnának, de azok szentek.
15. Ha pedig a hitetlen elmegyen, ám menjen el; nem vettetett rabság alá az atyafiú, vagy a keresztyén asszony, ez ilyen dolgokban: de békességre hívott minket az Isten.
16. Mert mit tudsz benne te asszony, hogyha a te férjedet * megnyerheted-é? vagy te férjfiú mit tudsz benne, hogyha a te feleségedet megnyerheted-é *Istennek:* * 1 Pét. 3, 1. 2.
17. De a mint kinek-kinek osztogatja Isten *az ő ajándékát,* és a mint kit-kit hívott az Úr, úgy járjon: és minden Gyülekezetekben e képen rendelem.
18. Körülmetélkedésben hívatott-é valaki? ne kivánja a *körülmetélkedetlenséget:* a körülmetélkedetlenségben hívatott-é valaki? körül ne metélkedjék.
19. A körülmetélkedés semmi: * a körülmetélkedetlenség is semmi, hanem az Isten parancsolatinak megtartatások *kívántatik.* * Gal. 5, 6.
20. Minden ember, a mely hivatalba hívattatott, abban maradjon.
21. Szolgai állapotban hívattattál-é? ne gondolj vele: de ha szabadossá lehetsz, inkább élj azzal.
22. Mert a ki az Úrban hívattatott szolgai állapotban *lévén,* az * Úrnak szabadosa; hasonlatosképen a ki szabadosságban *lévén* hívattatott, a Krisztusnak szolgája. * Ján. 8, 36. Gal. 5, 13.
23. *Nagy* áron * vétettetek, ne legyetek embereknek szolgáik. * 1 Pét. 1, 18. 19.
24. Minden * ember, a mibe hívattatott, Atyámfiai, abban maradjon meg Isten előtt. * vers 17. 20.
25. A szűzek felől pedig nincs az Úrtól parancsolatom; de a mit értek, veletek közlöm, úgymint ki az Úrnak irgalmasságából vettem ezt, hogy * hív *szolgá*ja legyek. * 1 Tim. 1, 12.
26. Úgy ítélem azért hogy jó * ez, a jelenvaló szükségnek okáért, tudniillik, hogy jó az embernek úgy *szűzen* maradni. * vers 1. 1 Móz. 2, 18.
27. Feleséghez köttettél-é? ne * keress elválást. Megszabadultál-é a te feleségedtől; ne keress feleséget.
* vers 10. 11.
28. Hogyha feleséget vészesz is, nem vétkezel: és ha a szűz leányzó férjhez

ment, * nem vétkezett; de ez ilyeneknek háborúságok lészen a testben. Én pedig néktek kedveznék. * vers 38.
29. Ezt pedig azért mondom, Atyámfiai: mert a mi idő még hátra vagyon, igen rövid, annyira, hogy a kiknek feleségek vagyon is, úgy tartsák mintha nem volna.
30. És a kik sírnak, mintha nem sírnának, a kik vígadnak, mintha nem vígadnának; és a kik vésznek valamit, mintha nem bírnák azt.
31. És a kik e világgal élnek, mintha nem élnének: mert elmúlik * e világnak ábrázatja. * Zsolt. 39, 7. Jak. 1, 10. 4, 14
32. Akarnám hogy szorgalmatosság nélkűl volnátok. A ki házasság nélkűl vagyon, arra visel gondot, a mi * az Úré, mimódon kedveskedhessék az Úrnak; * 1 Tim. 5, 5
33. A ki pedig feleséget vett, e világiakra visel gondot, hogy kedveskedhessék feleségének.
34. Külömböznek ezek; a férjhez ment asszony és a * szűz leányzó. A ki férjhez nem ment, szorgalmatos az Úr dolgaiban, hogy tiszta legyen mind testében, mind lelkében; a ki pedig férjhez ment, szorgalmatos e világiakban, mimódon kedveskedhessék az ő férjének. * vers 38.
35. Ezt pedig mondom a ti hasznotokra; nem hogy tőrt * vessek néktek, hanem hogy ékesen és illendőképen ragaszkodhassatok az Úrhoz minden szorgalmatosság nélkűl. * vers 9.
36. Ha pedig valaki éktelen dolognak állítja, ha az ő leánya idejének virágát elmulatja, és *ha úgy* kell lenni; a mit akar azt cselekedje, nem vétkezik: menjen * férjhez. * vers 9. 38
37. A ki pedig magában elvégezte, és a szükség nem kénszeríti, hanem az ő tulajdon akaratjával bír, és ezt elvégezte szívében, hogy megtartsa az ő leányát, jól cselekeszi.
38. Azért a ki eladja házasságra *leányát*, jól * cselekeszik: a ki pedig nem adja házasságra, jobban † cselekeszik. * vers 9 † vers 32. 34.
39. Az asszony megköteleztetett törvénynyel, míg az ő férje * él, ha az ő férje elaluszik, szabados hogy elmenjen a kihez akarja, csak † az Úrban. * Róm. 7, 2. † 2 Kor. 6, 14 15.
40. De boldogabb * lészen hogyha úgy marad, az én értelmem szerint; hiszem pedig, hogy én bennem is az Istennek Lelke vagyon. * vers 26. 28 32.

VIII. RÉSZ.

A bálványoknak áldoztatott dolgokról.

A *mi* pedig *azokra néz*, a melyek a bálványoknak * áldoztatnak, tudjuk mindnyájan, hogy a felől értelmünk vagyon, *de* az értelem felfúvalkodtat, *a* szeretet pedig épít. * Csel. 15, 20.
2 Ha valaki láttatik *magának* valamit tudni, az olyan ember * még semmit nem tud, *úgy* a mint kellene tudni. * rész 3, 18. Gal. 6, 3.
3. Hanem a ki az Istent szereti, ez ilyen ember * Istentől megajándékoztatott volt értelemmel. * Gal 4, 9.
4. Az olyan állatoknak azért megételek felől, melyek a bálványoknak áldoztatnak, tudjuk hogy a * bálvány semmi e világon, és hogy nincsen más Isten, hanem csak † egy . * Ésa. 41, 24. 29 Jer. 10, 15. † 5 Móz 6, 4. Róm. 14, 14.
5. Mert noha vagynak olyak mind a földön, mind az égben, kik isteneknek neveztetnek, (miképen hogy sok istenek és sok urak vagynak);
6. Mindazáltal nékünk egy * Istenünk vagyon, amaz Atya, a kitől mindenek, mi is abban *vagyunk*. és egy † Urunk. *a* Jézus Krisztus, ki által mindenek *vagynak*, mi is ő általa. * 5 Móz. 6, 4. † Ján. 13, 13.
7. *De* nem mindenekben vagyon ez a tudomány; mert némelyek mind e mai napig a bálványt valaminek állítván, mint bálványoknak áldoztattat, úgy eszik azt, és azoknak lelkiesméretek mivelhogy * erőtelen, megfertéztetik * Róm. 14, 14 23
8. Az eledel pedig minket Isten előtt kedvesekké * nem tészen; mert ha eszünk is, nem lészünk gazdagabbak· ha nem eszünk is, nem lészünk szegényebbek * Róm. 14, 17
9. De meglássátok, hogy valami módon a ti szabadságtok * botránkozásokra ne legyen az erőtleneknek. * Róm. 14, 15. Gal. 5, 13.
10. Mert ha valaki lát téged, ki értelemmel megékesíttettél, hogy a bálványoknak templomokban leülsz, annak lelkiesmérete, a ki erőtelen, avagy nem bátorodik-é arra, hogy megegye a bálványoknak áldoztatott állatokat?
11. És a te értelmeddel a te erőtelen atyádfia, a kiért a Krisztus * meghólt, elvesz-é? * Róm. 14, 13. 15. 20.
12. És e képen mikor vétkeztek az atyafiak ellen, és sebesítitek az ő erőtelen lelkekesméretit, a Krisztus * ellen vétkeztek. * vers 11.
13. Annakokáért ha az * eledellel

megbotránkoztatja az én atyámfiát, soha húst nem eszem, hogy az én atyámfia meg † ne botránkozzék.
* Róm. 14, 15. 20. 21. † vers 11.

IX. RÉSZ.

Az Egyháziszolgának táplálására való jutalmát meg kell adni.

Avagy nem Apostol vagyok-é? Nem vagyok-é szabados? Nem * láttam-é a mi Urunk Jézus Krisztust? avagy nem én † munkáim vagytok-é ti az Úrban?
* Csel. 9, 3. 5. 17. † rész 4, 15.

2. Ha egyebeknek nem vagyok Apostolok; de bizony néktek a vagyok, mert az én Apostolságomnak pecséte * az Úrban ti vagytok. * rész 4, 15.

3. Az én feleletem ez azok ellen, kik engemet czirkálnak;

4. Avagy * nincsen-é arra hatalmunk hogy együnk, vagy igyunk? * Luk. 10, 8.

5. Avagy nincsen-é hatalmunk arra, hogy a mi keresztyén feleségünket széllyel hordozzuk; mint a többi Apostolok is, és az Úrnak attyafiai, * és Kéfás. * Máté 8, 14.

6. Avagy csak nékem és * Barnabásnak nincsen-é szabadságunk, hogy ne munkálódjunk? * Csel. 13, 2.

7. Kicsoda vitézkedik valaha a maga zsoldján? Kicsoda plántál szőlőt, hogy annak borában ne innék? vagy kicsoda legeltet nyájat, hogy a nyájnak tejéből ne élne?

8. Avagy csak emberi *hasonlatosság* szerint mondom-é ezeket? avagy nem ezeket mondja-é a törvény is.

9. Mert a Mózes törvényében meg vagyon irva: Ne kösd fel * a nyomtató ökörnek száját. Avagy az ökrökre vagyon-é az Istennek gondja? * 5 Móz. 25, 4.

10. Avagy nem mindenestől fogva mi érettünk mondja-é *ezt?* Mert mi érettünk íratott *ez* meg, hogy: A ki * szánt, reménység alatt kell annak szántani; és a ki csépel reménység alatt, az ő reménységében részesnek kell lenni.
* 2 Tim. 2, 6.

11. Ha mi néktek lelkieket vetettünk, nagy * dolog-é, ha mi a ti testi *marháitokat* aratjuk? * Gal. 6, 6.

12. Ha egyebek köztetek az *ő* szabadságoknak hasznát veszik, miért nem inkább * mi? De mi nem † éltünk e szabadsággal, hanem mindeneket eltűrünk, hogy a Krisztus Evangyéliomának folyását meg ne késlelnénk.
* vers 14. rész 4, 15. † Csel. 20, 33. 34.

13. Avagy nem tudjátok-é, hogy a kik a szent dolgokban munkálódnak, a szent helyből * élnek; *és* a kik az oltár körül forgolódnak, az oltárral együtt vészik el részeket?
* 4 Móz. 18, 8. 5 Móz. 18, 1.

14. E képen rendelte az Úr is azoknak, kik az Evangyéliomot prédikálják, hogy az Evangyéliomból * éljenek.
* Máté 10, 10. Gal. 6, 6.

15. De én ezek * közűl egygyel sem éltem. Ezeket is pedig nem azért írtam, hogy velem e képen cselekedjenek; mert jobb volna nékem inkább meghalnom, hogynem mint valaki hijábavalóvá tenné az én dicsekedésemet.
* Csel. 18, 3.

16. Mert ha prédikálom az Evangyéliomot, azzal nem dicsekedhetem; mert a szükség * kénszerít engem. Jaj pedig nékem, ha az Evangyéliomot nem prédikálom! * Csel. 18, 9.

17. Mert ha akaratom szerint mívelem ezt, jutalmam * vagyon; ha akaratom ellen mívelem is, sáfárságot bízott *Isten* én reám. * 2 Tim. 4, 7. 8.

18. Micsoda jutalmam vagyon tehát? *Ez,* hogy mikor prédikálom az Evangyéliomot, a Krisztusnak Evangyéliomát ingyen * valóvá tégyem, hogy az én szabadságommal † gonoszúl éljek az Evangyéliom*nak prédikáltatásá*ban.
* vers 11. 12. † Máté 10, 7. 8.

19. Mert én szabados lévén mindenektől, magamat mindeneknek szolgájokká tettem, * hogy többeket nyerhetnék meg.
* 2 Kor. 11, 7.

20. És a Zsidók között úgy tartottam magamat * mint Zsidó, hogy a Zsidókat megnyerném; azok között, kik a törvény alatt vagynak, *úgy viseltem magamat,* mintha a törvény alatt volnék, hogy a kik a törvény alatt vagynak, azokat megnyerném.
* Csel. 16, 8. 21, 26.

21. A törvény nélkűl valók között, mintha én is törvény nélkűl való volnék, (noha nem *vagyok* Isten előtt törvény nélkűl való, hanem a * Krisztus törvényének alá vettettem,) hogy megnyerném a törvény nélkűl valókat.
* Róm. 3, 26. Gal. 2, 3.

22. Az erőteleneknek lettem * *úgy* mint erőtelen, hogy az erőteleneket megnyerném: mindeneknek minden lettem, hogy mindenestől fogva valakiket megnyernék. * rész 8, 13. Róm. 14, 20. 21.

23. Ezt pedig mívelem az Evangyéliomért, hogy az Evangyéliomban a *hallgatókkal* egybe * részem legyen.
* Filip. 2, 16.

24. Avagy nem tudjátok-é, hogy a

kik a czélban futnak, jóllehet mindnyájan futnak, de egy veszi el a jutalmat? Úgy * fussatok *azért,* hogy a jutalmat elvehessétek. * Gal. 5, 7.

25. A ki pedig a pályafutásban tusakodik, mindenekben magatürtető. Azok ugyan azért, hogy a veszendő koronát elvegyék; mi pedig azért, *hogy* a * rothadatlant. * rész 4, 7. 8. 1 Pét. 1, 4.

26. Én azért * úgy futok, mint nem bizonytalanra; úgy harczolok, mint nem hijába vágván a levegőket. * 2 Tim. 4, 8.

27. Hanem az én testemet * megsanyargatom, és rabság alá adom; hogy valami módon, holott én prédikálok másoknak, gonosz életű ne legyek. * Róm. 6, 12. 13. 18. 19.

X. RÉSZ.

Ismét szól a bálványoknak áldoztattakról.

Nem akarom pedig, hogy ti ezt ne tudjátok, Atyámfiai, hogy a mi Atyáink mindnyájan ama * köd alatt voltak, és mindnyájan a † tengeren általmentek. * 2 Móz. 13, 21. † 2 Móz. 14, 32.

2. És mindnyájan Mózesben megkeresztelkedtek, a ködben, és a tengerben.

3. És mindnyájan egy lelki * eledelt ettek *velünk.* * 2 Móz. 16, 14. 15.

4. És mindnyájan egy lelki italt ittak: mert ittak a lelki * kősziklából, mely őket követi vala, a kőszikla pedig a Krisztus vala. * 2 Móz. 17, 6.

5. De sokat azok közűl az Isten nem kedvelt: mert a pusztában * levágattattak. * 4 Móz. 14, 29. 35. 26, 65.

6. Ezek pedig mi példáink voltak, ha gonosz dolgokat ne kívánjunk, miképen azok * kívántak. * 4 Móz. 11, 4 33.

7. Bálványimádók se legyetek, mint ő közűlök némelyek, mint meg vagyon írva: Leüle a nép enni és inni, és felkele * játszani. * 2 Móz. 32, 6.

8. Se pedig ne paráználkodjunk, mint azok közűl némelyek * paráználkodtak: és egy napon elestek huszonhárom ezeren. * 4 Móz. 25, 6—9.

9. Se a Krisztust ne kísértsük, mint ő közűlök némelyek kísértették, és a kígyók * miatt elveszének. * 4 Móz. 21, 5. 6.

10. Se pedig ne zúgolódjatok, miképen ő közűlök némelyek zúgolódának, * és elveszének a pusztító miatt. * 4 Móz. 14, 2. 8. 29.

11. Mind ezek pedig példában esnek vala rajtok; megírattattak pedig a mi intetésünkre, kikre ez utolsó idők jutottak.

12. Azért a ki *magának* láttatik állani, meglássa, hogy el ne * essék. * Róm. 11, 20—22.

13. Nem egyéb, hanem csak emberi kísértet esett rajtatok; de az Isten igaz, ki nem hágy titeket * feljebb kísértetni annál, a mint elszenvedhetitek, sőt a kísértettel egyetemben a *szabadulásra* útat nyit, hogy *azt* elszenvedhessétek. * Ésa. 27, 8.

14. Azért szerelmesim távoztassátok el a * bálványimádást. * 2 Móz. 20, 3. 1 Ján. 5, 21

15. Úgy szólok mint tudósoknak; ítéljétek meg ti a mit mondok.

16. A háláadásnak pohara, melyet megszentelünk, avagy nem a Krisztus vérével való közösülésünk-é? A kenyér, melyet megszegünk, avagy nem a Krisztus testével való közösülésünk-é?

17. Mert egy kenyér *és* egy test * vagyunk sokan; mert mindnyájan egy kenyérből eszünk. * Róm. 12, 4. 5.

18. Tekintsétek meg a test szerint való Izráelt: A kik az áldozatokban * esznek, avagy nincsen-é közök az oltárhoz? * 3 Móz. 7, 15.

19. Mit mondok azért, hogy a bálvány valami volna-é, vagy a bálványoknak áldoztatott valami volna-é?

20. Sőt *azt mondom, hogy* a mit a Pogányok áldoznak, az * ördögöknek áldozzák, nem az Istennek; nem akarom pedig hogy ti az ördögöknek közösei legyetek. * 5 Móz. 32, 17. Jel. 9, 20.

21. Nem ihatjátok az Úr poharát; és az ördögöknek * poharokat; nem lehettek az Úr asztalának, és az ördögök asztaloknak részesei. * 2 Kor. 6, 15.

22. Avagy nem ingereljük-é haragra az Urat? avagy erősbek vagyunk-é ő nálánál?

23. Mindenek szabadok * nékem: de nem mindenek használnak; mindenek szabadok nékem: de nem mindenek építenek. * rész 6, 12.

24. Senki ne keresse a mi * övé, hanem minden *azt keresse* a mi másé. * Fil. 2, 4. 5. Róm. 15, 2.

25. Valamit a mészárszékben árulnak, megegyétek, semmit nem tudakozván *felőle* a lelkiesméretért:

26. Mert az Úré * a föld, és annak minden gazdagsága. * 2 Móz. 19, 5.

27. Ha valaki a hitetlenek közűl titeket elhívand, és el akartok menni, valamit előtökbe hoznak, megegyétek, semmit nem tudakozván *felőle* a lelkiesméretért.

28. De ha valaki néktek ezt mondja:

E bálványoknak áldoztatott, ne egyétek, az *emberért* a ki azt mondotta és a lelkiesméretért; mert az Úré a föld, és annak minden gazdagsága.

29. Nem a te lelkiesméretedért mondom pedig; hanem annak * lelkiesméretiért: mert az én szabadságom miért szidalmaztatik másnak lelkiesméretétől? *Róm. 14, 15. 16.

30. És ha én *isteni* * kegyelemből eszem, miért ítéltetem *azért* hitetlennek, a miért én hálákat adok? *1 Tim. 4, 4.

31. Azért akár esztek, * akár isztok, akár mit cselekesztek, mindeneket az Isten dicsőségére míveljetek. *Kol. 3, 17.

32. Meg ne botránkoztassátok * vagy a Zsidókat, vagy a Görögöket, vagy az Istennek Gyülekezetét. *2 Kor. 6, 3.

33. Miképen én is mindenekben mindeneknek * kedveskedem, nem keresvén a magam hasznát, hanem sokaknak *hasznokat*, hogy megtartassanak. *Róm. 15, 2.

XI. RÉSZ.

Az isteni szolgálatban való illendő dolgokról, és abban kinek-kinek tisztességes magaviseléséről, az Úr Vacsorájának becsületes és illendőképen való kiszolgáltatásáról.

Legyetek én * követőim, mint én is *követője vagyok* a Krisztusnak. *Filip. 3, 17. 2 Kor. 6, 3—10.

2. Dicsérlek pedig titeket, Atyámfiai, hogy én rólam mindenestől megemlékeztek, és a * minémű rendeléseket szabtam köztetek, azokat megtartjátok. *vers 23. rész 15, 1—3.

3. Akarom pedig hogy *ezt* tudjátok, hogy a Krisztus minden férjfiúnak feje; az asszonynak pedig feje * a férjfiú, a Krisztusnak pedig † feje az Isten. *1 Móz. 3, 16. †Ján. 14, 28.

4. Minden férjfiú a ki imádkozik, vagy Írást magyaráz béfedett fővel, megrútítja az ő fejét;

5. Minden asszony pedig, a ki imádkozik vagy Írást magyaráz mezítelen fővel, az ő fejét megrútítja: mert *az* szintén annyit tészen mintha megberetváltatott volna *az ő feje*.

6. Mert az asszony, ha bé nem fedi az ő fejét, nyírettessék el *az ő haja is;* hogyha pedig éktelen az asszony *fejének* megnyírettetni vagy megberetváltatni, fedezze bé az ő fejét.

7. Mert a férjfiúnak nem kell béfedni az ő fejét, mivelhogy ő Istennek * képe és dicsősége; de az asszony a férjfiú dicsősége. *1 Móz. 1, 26. 27.

8. Mert nem a férjfiú vagyon az asszonyból, hanem az asszony * a férjfiúból. *1 Móz. 2, 18. 21.

9. Mert nem is a férjfiú teremtetett az asszonyért, hanem az asszony * a férjfiúért. *1 Móz. 2, 18.

10. Azért kell az asszonynak fején lenni a *férjfiú* hatalmának *bizonyságának* az Angyalokért.

11. Mindazáltal sem a férjfiú *nem lehet* az asszony nélkűl, sem az asszony a férjfiú nélkűl az Úrnak * rendelése szerint; *1 Móz. 2, 24.

12. Mert miképen hogy az asszony a férjfiúból *vagyon:* azonképen a férjfiú is az asszony által: mind a ketten pedig Istentől *vagynak*.

13. Magatokban ítéljétek meg, hogy ha illendő dolog-é az asszonynak mezítelen fővel imádni az Istent?

14. Avagy a természet is nem tanít-é meg erre titeket, hogy a férjfiúnak éktelen dolog nagy hajat viselni?

15. Az asszonynak az ellen viszontag ékességére vagyon a nagy haj: mert néki feje fedezésére adatott a nagy haj.

16. Hogyha valakinek tetszik *ezek ellen* * versengeni, nékünk olyan szokásunk nincsen, sem az Isten Gyülekezeteinek. *1 Tim. 6, 4.

17. Ezt pedig tudtotokra adom, hogy nem dícsérlek *ebben* titeket, hogy nem haszonnal, hanem kárral gyültök egybe.

18. Mert először mikor egybegyültök a Gyülekezetbe, hallom hogy visszavonások vagynak köztetek, valami részre pedig hiszem is.

19. Mert szükség lenni * hasonlásoknak is köztetek, hogy a kik állhatatosok, azok megesmértessenek ti köztetek. *Máté 18, 7. Csel. 20, 30.

20. Azért mikor egybegyültök azon helyre, ez nem Úr Vacsorájának étele;

21. Mert kiki mind az ő saját vacsoráját eszi meg előbb, és az étel közben némely éhezik, némely pedig részeg.

22. És nincsenek-é házaitok az ételre és italra? Avagy az Istennek Anyaszentegyházát megutáljátok-é, és azokat szégyenítitek-é, a kiknek nincsen *mit enniek?* Mit mondjak néktek? Dicsérjelek-é titeket e dologban? Nem dicsérlek.

23. Mert én az Úrtól vettem, melyet néktek előtökbe is adtam: Hogy az Úr Jézus, * azon éjszakán, melyen elárúltaték, vette a kenyeret. *Máté 26, 26—28. rész 15, 3. Luk. 22, 19.

24. És hálákat adván megszegte, és ezt mondotta: Vegyétek, egyétek; ez az

én testem, mely ti érettetek megtöretik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

25. Hasonlatosképen a pohárt is *vette,* minekutánna vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz Új testamentom az én vérem által: Ezt cselekedjétek valamennyiszer iszszátok, az én emlékezetemre.

26. Mert valamennyiszer ejénditek e kenyeret, és ijándjátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, a * míg eljövénd. *Ján. 14, 3.

27. Azért valaki ejéndi a kenyeret, és ijándja az Úrnak poharát méltatlanúl, vétkezik az Úr teste és vére ellen

28. Próbálja meg * azért minden ember magát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból. *2 Kor. 13, 5. Gal. 6, 4.

29. Mert a ki eszik és iszik méltatlanúl, ítéletet eszik és iszik magának, hogy meg nem becsüli az Úrnak testét.

30. Ezért *is* vagynak ti köztetek sok erőtlenek és betegek, és elaludtak sokan.

31. Mert ha mi * magunk ítélnénk meg magunkat, nem büntettetnénk *Istentől:* *Zsolt. 32, 5.

32. De mikor büntettetünk, * az Úrtól taníttatunk, hogy e világgal el ne kárhoztassunk. *Zsid. 12, 5. 10

33. Azért, Atyámfiai, mikor egybegyültök az ételre, egymást megvárjátok.

34. Hogyha valaki éhezik, otthon egyék, hogy ítéletre ne gyüljetek egybe. A több dolgokat pedig elrendelem, mikor közétek megyek.

XII. RÉSZ.

Külömb-külömbféle lelki ajándékok, és azoknak hasznok.

Továbbá a mi néz a lelki *ajándék*okra, Atyámfiai, nem akarom, hogy azok felől is tudatlanok legyetek.

2. Tudjátok hogy *ti* Pogányok * voltatok és a néma bálványokhoz ragadtatok vala, a mint vitettek vala. *Eféz. 2, 11. 12.

3. Azért tudtotokra adom néktek, hogy senki, a ki Istennek Lelke által szól, a Jézust nem átkozza: és senki nem mondhatja a Jézust * Úrnak, hanem *csak* a Szent † Lélek által. *Fil. 2, 10. 11. †2 Kor. 3, 5.

4. Az ajándékokban pedig külömbség vagyon, * de ugyanazon Lélek. *Róm. 12, 6.

5. Az *egyházi* szolgálatokban is külömbségek vagynak, de ugyanazon Úr.

6. És külömbségek vagynak az *isteni* erőknek *ajándék*iban is, de ugyanazon egy Isten, ki mind azokat mindenekben * cselekeszi. *Eféz. 1, 23.

7. Mindennek pedig adatik a Léleknek nyilvánvaló *ajándéka,* haszonra.

8. Mert némelynek az *Isten* Lelkétől adattatik bölcseségnek beszéde; némelynek pedig tudománynak beszéde, ugyanazon Lélektől.

9. Némelynek pedig hit, ugyanazon Lélek által; némelynek pedig * gyógyításnak ajándékai, ugyanazon Lélek által. *Márk 16, 18. Jak. 5, 15.

10. Némelynek pedig *isteni* erőknek cselekedésére *való ajándékok;* némelynek pedig * jövendőmondás; némelynek pedig a Lelkeknek † megválasztatások ajándéka; némelynek pedig külömböző †† nyelvek nemeinek tudása, némelynek pedig nyelvek magyarázások. *Csel. 21, 10. 11. †Csel. 8, 20. ††Csel. 2, 1—4. 10, 45. 46.

11. De mind ezeket cselekeszi ugyanazon egy * Lélek, osztogatván azokat kiváltképen mindeneknek a mint akarja. *Róm. 12, 3. 1 Kor. 7, 7.

12. Mert miképen a test egy, és annak sok tagjai vagynak: az egy testnek minden tagjai pedig noha sokak, mindazáltal *azok* egy * test: ezenképen vagyon a Krisztus is. *1 Róm. 12, 4. 5.

13. Mert egy Lélek által mi mindnyájan egy testté keresztelkedtünk, akár Zsidók, * akár Görögök, akár szolgák, akár szabadosok, és mindnyájan egy ital által lettünk egy lélekké. *Eféz. 2, 14. 15. Gal. 3, 27. 28.

14. Mert a test nem egy tag, hanem sok *tag*ok.

15. Ha ezt mondja a láb: Mivelhogy én nem vagyok kéz, azért nem vagyok a testből való; avagy nem a testből való-é azért?

16. És ha ezt mondja a fül: Mivelhogy nem vagyok én szem, nem vagyok a testből való; avagy nem a testből való-é azért?

17. Ha az egész test szem, hol a hallás? ha egészen hallás, hol az illatozás?

18. De az Isten a tagokat * helyheztette egyenként külön-külön a testben, a mint akarta. *Zsolt. 139, 13—15.

19. Hogyha mind azok egy tag volnának: hol *volna* a test?

20. De jóllehet a tagok sokak, mindazáltal egy test.

21. Nem mondhatja pedig a szem a kéznek: nem szűkölködöm nálad nélkűl; vagy a fő a lábaknak: nem kellotek ti nékem.

22. Sőt sokkal inkább a melyek a testnek legerőtelenebb tagjainak láttatnak, azok igen szükségesek.

23. És a testnek a mely *tagjait* állítjuk lenni tiszteletleneknek, azoknak nagyobb tisztességet tészünk; és a melyek mi bennünk éktelenek, azoknak nagyobb ékességek vagyon.

24. Mert a melyek mi bennünk ékességesek, azoknak nem szükség az *ékesség;* de az Isten így mértékelte a testet mind egyetembe, hogy a mely tisztesség nélkűl való volna, annak nagyobb tisztességet adna.

25. Hogy ne legyen hasonlás a testben, hanem a tagok egyenlőképen egymásért szorgalmatosok lévén, a testet táplálják.

26. És ha egy tag szenved, minden tagok egyetembe bánkódnak; ha egy tag tisztességgel illettetik, egyetembe örülnek minden tagok.

27. Ti pedig a Krisztus * teste vagytok és tagjai rész szerint.
*Róm. 12, 5. Eféz. 1, 23.

28. Némelyeket * pedig rendelt Isten az Anyaszentegyházban, először Apostolokat, azután Prófétákat, harmadszor Doktorokat: Azután *rendelt* hatalmasságokat, azután gyógyításnak ajándékit, *szegényeknek* segéllőit, *községnek* igazgatóit, nyelveknek külömböző nemeit.
*Eféz. 4, 11. 12.

29. Avagy mindnyájan Apostolok-é *azok?* vagy mindnyájan Próféták-é? Avagy mindnyájan Doktorok-é? vagy mindnyájan hatalmasságok-é?

30. Vagyon-é mindeniknek gyógyításra való ajándéka? valyon mindnyájan szólnak-é külömböző nyelveken? valyon mindnyájan magyaráznak-é Írást?

31. De az olyan ajándékokra igyekezzetek, a melyek * hasznosbak. És még drágalátosb útat mutatok néktek.
*rész 14, 1. 3. 4.

XIII. RÉSZ.

Az atyafiúi szeretetnek dicséretes volta.

Ha embereknek vagy Angyaloknak nyelveken szólnék is, a szeretet pedig nincsen én bennem, olylyá lettem mint a zengő érez, és a pengő czimbalom.

2. És ha jövendőt tudnék is mondani, és minden titkokat és minden bölcseséget tudnék is; és ha egész hitem volna is, úgyannyira, hogy a hegyeket elvinném helyekről, ha szeretet nincsen én bennem, semmi vagyok.

3. És ha minden marhámat a szegények tápláltatásokra költeném is, és ha testemet a tűzre adnám is, ha szeretet nincsen bennem, semmit az nem használ *nékem.*

4. A szeretet * hosszútűrő, kegyes a szeretet, nem irígykedik a szeretet, nem cselekeszik álnokúl, nem fuvalkodik fel.
*Péld. 10, 12. 1 Pét. 4, 8.

5. Nem cselekeszik éktelenűl, * nem keresi *csak* az ő *maga* hasznát, nem gerjed hamar haragra, nem gondol gonoszt.
*Fil. 2, 4. 5.

6. Nem örűl a hamisságnak, örűl pedig az igazságnak.

7. Mindeneket * elfedez, mindeneket hiszen, mindeneket reményl, mindeneket eltűr.
*1 Pét. 4, 8.

8. A szeretet soha el nem fogy: de a jövendőmondások is eltöröltetnek, a *külömböző* nyelvek is megszünnek, a *tanulásból való* esméret is eltöröltetik.

9. Mert rész szerint vagyon bennünk az esméret, rész szerint a prófétálás:

10. De minekutánna eljövénd a tökéletes teljesség, * akkor eltöröltetik a mi rész szerint vagyon.
*1 Ján. 3, 2.

11. Mikor gyermek volnék, úgy szóltam mint gyermek, úgy gondolkodtam mint gyermek, úgy értettem mint gyermek, minekutánna pedig férjfiúvá lettem, elhagytam a gyermekhez illendő dolgokat.

12. Mert most látunk tükör * által és homályos beszéd által, de akkor szemtől szembe: most rész szerint vagyon bennem az esméret, akkor pedig lészen az esméret *úgy,* a mint taníttatom.
*2 Kor. 5, 7. 1 Ján. 3, 2.

13. Azért most megmarad a hit, a reménység, a szeretet, ez három: ezek között pedig legnagyobb a szeretet.

XIV. RÉSZ.

A lelki ajándékoknak rendekről, és azokkal való élésnek módjáról.

Kövessétek a szeretetet, kívánjátok a lelki *ajándék*okat: de mindennél inkább hogy Írást tudjatok magyarázni.

2. Mert a ki nyelveken szól, nem embereknek szól, hanem Istennek: mert senki nem érti, noha *Szent* Lélek által titkos dolgokat szól.

3. A ki pedig Írást magyaráz, az embereknek szól épülésre, intésre és vigasztalásra.

4. A ki *idegen* nyelven szól, magát építi, a ki pedig Írást magyaráz, az a Gyülekezetet építi.

5. Jóllehet pedig akarnám * ha mind-
nyájan tudnátok *különböző* nyelveken
szólni, de inkább, hogy Írást tudnátok
magyarázni: mert nagyobb az Írás-
magyarázó, † hogynem a ki nyelveken
szól, hanemha megmagyarázza, hogy a
Gyülekezet épüljön.* 4 Móz. 11, 29. † vers 2.
6. Ha pedig, Atyámfiai, én ti hozzá-
tok mennék és nyelveken szólnék, mit
használnék néktek, hanemha szólnék
néktek vagy jelenés által, vagy tudo-
mány által, vagy próféczia által, vagy
tanítás által.
7. Az oktalan állatok is, a melyek zen-
genek, mint a síp vagy hegedű, ha szép
választást nem tésznek a zengésben,
mimódon érthetjük meg a mit énekel-
nek vagy a síppal, vagy a hegedűvel?
8. Mert ha a trombita bizonytalan zen-
gést tészen, kicsoda készűl a harczra?
9. Azonképen ti is, ha a ti nyelvetek
által bizonyos jegyző szót nem szóltok,
mimódon érthetik meg a mit szóltok?
csak hijába lészen szólástok.
10. Mint példa reá: Ennyi sokféle
szólás vagyon e világon, és egy is nin-
csen értelem nélkűl.
11. Hogyha azért nem tudándom a
szónak jegyzését, az előtt, a ki *nékem*
szól, idegen nyelven való lészek; és a
ki én velem szól, nékem is idegen nyel-
ven szóló lészen.
12. Azonképen ti is, mivelhogy a lelki
ajándékokat kívánjátok, az Anyaszent-
egyháznak épületére igyekezzetek, hogy
azokban nevekedjetek.
13. Annakokáért a ki nyelveken szól,
kérje *Istent,* hogy meg is magyaráz-
hassa.
14. Mert ha *idegen* nyelven könyör-
gök *a Gyülekezetben,* az *Isten Lelke
által való* indulatom könyörög, de az
én *könyörgésemnek* értelme haszonta-
lan a *Gyülekezetnek.*
15. Micsoda tehát? ha imádkozom a
Lélek indításából, értelemmel is imád-
kozzam; ha éneklek a * Lélek által, ér-
telemmel is énekeljek. * Eféz. 5, 19.
16. Mert ha *Szent* Lélek által hálákat
adsz *Istennek a Gyülekezetben,* a tu-
datlan ember mimódon mond a te hálá-
adásodra Áment? mert nem tudja mit
mondasz.
17. Mert te jóllehet jó móddal adsz
hálákat, de más nem épűl *abból.*
18. Hálákat adok az én Istenemnek,
hogy mindnyájatoknál inkább tudok
én *idegen* nyelveken szólni;
19. De a Gyülekezetben inkább aka-
rok öt szót szólni értelemmel, hogy
egyebeket is tanítsak, hogynem mint
tízezer szót *szólni idegen* nyelvvel.
20. Atyámfiai, ne legyetek gyerme-
kek * értelemmel; hanem gonoszság-
gal † gyermekek, értelemmel pedig öre-
gek legyetek.
* Eféz. 4, 14. † Róm. 16, 19. Máté 18, 3.
21. A törvényben meg vagyon írva:
Annakokáért idegen * nyelvvel és ide-
gen ajakakkal szólok e népnek, és úgy
is nem hallgatnak engemet, ezt mondja
az Úr. * Ésa. 28, 11. 12.
22. Az *idegen* nyelvek azért, jelensé-
gek nem a hívőknek, hanem a hitetle-
neknek: az Írásmagyarázás pedig *jelek*
nem a hitetleneknek, hanem a hívőknek.
23. Azért ha egész Gyülekezet egybe-
gyűl, és mindnyájan *idegen* nyelveken
szólnak, ha bémennek a tudatlanok vagy
a hitetlenek, avagy nem azt mondják-é,
hogy bolondságot cselekesztek?
24. De ha mindnyájan Írást magya-
ráznak, ha bémegyen valamely hitetlen
vagy tudatlan, mindenektől megfedde-
tik, megítéltetik mindenektől.
25. És olyan módon az ő szívének
titkai megjelennek *annak,* és leborul-
ván arczczal, az Istent imádja és hir-
deti mindenütt, hogy bizonynyal az Is-
ten lakik ti köztetek.
26. Micsoda azért, Atyámfiai? Vala-
mikor egybegyűltök, némelynek közű-
letek *dicséretre való* éneke vagyon, tu-
dománya vagyon, nyel*vekkel való szó-
lásnak ajándéka* vagyon, *isteni* jelen-
tése vagyon, magyarázás*ra való aján-
déka vagyon.* Mindenek épülésre le-
gyenek.
27. Ha *idegen* nyelven akar valaki
szólni, kettő, vagy legfeljebb három
szóljon egymás után; egy pedig meg-
magyarázza.
28. Hogyha nincsen magyarázó, hall-
gasson a Gyülekezetben: ő magának
szóljon pedig és az Istennek.
29. Az Írásmagyarázók közűl is ket-
ten vagy hárman szóljanak, a többi
megítéljék.
30. Hogyha *az Istentől valami* más-
nak jelentetik meg a mellette ülőnek,
az első hallgasson.
31. Mert egyenként mindnyájan ma-
gyarázhatjátok az Írást, hogy minde-
nek tanuljanak, és vígasztalást végye-
nek.
32. És a magyarázóknak értelmeik, a
magyarázóknak *ítéletek* alá vettettek.
33. Mert az Isten nem *szeretője* a

visszavonásnak, hanem a békességnek, miképen a szenteknek minden Gyülekezeteikben.

34. A ti asszonyi népeitek a Gyülekezetekben hallgassanak; * mert nem engedtetett nékik az, hogy szóljanak, hanem hogy engedelmesek legyenek, mint † a törvény is mondja.
*1Tim. 2, 12. †1 Móz. 3, 16.

35. Hogyha valamit meg akarnak tanulni, otthon kérdjék meg az ő férjeket: mert éktelen dolog asszonynak szólni a Gyülekezetben.

36. Avagy ti tőletek származott-é az Isten beszéde? avagy csak ti hozzátok jutott-é?

37. Ha valaki láttatik Prófétának lenni, vagy lelki dolgokban tudósnak, végye eszébe, hogy a melyeket néktek írok, azok az Úrnak parancsolatai.

38. A ki pedig tudatlan, ám legyen tudatlan.

39. Azért Atyámfiai, erre igyekezzetek, hogy Írást * tudjatok magyarázni; és a nyelveken való szólást is meg ne tiltsátok. * vers 1. 3. 12.

40. Mindenek pedig ékesen és jó renddel legyenek *ti köztetek.*

XV. RÉSZ.

A feltámadásnak bizonyos voltát állatja, és okát s módját is megmondja.

Ímé eszetekbe juttatom néktek, Atyámfiai, az Evangyéliomot, * melyet hirdettem néktek, melyet bé is vettetek, melyben állotok is: * rész 2, 2.

2. Mely által, ha megtartjátok a ninémű beszéddel néktek hirdettem, idvezültök * is, hanemha hijába hittetek.
* Róm. 1, 16.

3. Mert erre tanítottalak főképen titeket, melyet én is * tanultam vala, hogy a Krisztus meghólt a † mi bűneinkért, az †† Írások szerint. * Róm. 4, 25.
† Gal. 1, 11. 12. †† Ésa. 53, 9. Dán. 9, 26.

4. És eltemettetett és feltámadott harmadnapon az * Írások szerint.
* Máté 12, 40. Zsolt. 16. 10.

5. És megjelent * Kéfásnak, azután a † tizenkét tanítványoknak.
* Luk. 24, 34. † Ján. 20. 19.

6. Azután megjelent többnek ötszáz Atyafiaknál egyszersmind, kik közűl sokan élnek e mai napig, némelyek pedig elaludtak.

7. Azután megjelent Jakabnak; azután mind az Apostoloknak.

8. Legutolszor pedig mindenek között * nékem is mintegy idétlennek megjelent. * Csel. 9, 3—6. 15, 17.

9. Mert én az Apostolok között legkisebb vagyok; ki nem vagyok méltó arra, hogy Apostolnak neveztessem, azért, mert háborgattam * az Isten Anyaszentegyházát. * 1 Tim. 1, 13.

10. De * Isten kegyelme által vagyok a † mi vagyok, és az ő kegyelme én hozzám nem volt hijábavaló, hanem többet munkálódtam, hogynem mint mindnyájan azok: de nem én, hanem az Isten kegyelme, †† a mely én velem *vagyon.* * Róm. 15, 18. 19.
† 2 Kor. 2, 14. †† 2 Kor. 11, 5.

11. Mind én azért, mind azok így prédikálunk, és így hittetek.

12. Ha azért úgy prédikáljuk, hogy a Krisztus feltámadott a halálból, mimódon mondják némelyek ti köztetek, hogy nincsen a halottaknak feltámadások?

13. Mert ha halottaknak feltámadások nincsen; a Krisztus is nem támadott fel.

14. Hogyha a Krisztus fel nem támadott, hijábavaló kétség nélkűl a * mi prédikálásunk, hijábavaló a ti hitetek is. * Róm. 4, 25.

15. Annakfelette az Istennek hamis tanúinak is találtatunk, mivelhogy az Isten felől ilyen bizonyságot * tettünk, hogy ő feltámasztotta a Krisztust; kit fel nem támasztott, ha a halottak fel nem támasztatnak. * Csel. 2, 24. 32, 3. 15.

16. Mert ha a halottak fel * nem támasztatnak, a Krisztus is nem támasztatott fel. * Róm. 8, 11.

17. Ha pedig a Krisztus fel nem támasztatott, * hijábavaló a ti hitetek, még a ti bűneitekben vagytok. * vers 14.

18. A kik a Krisztusban elaludtak, azok * is tehát elvesztek. * Dán. 12, 2.

19. Ha csak e világon hiszünk a Krisztusban, minden embereknél nyavalyásbak vagyunk.

20. De a Krisztus feltámadott * a halálból: *és* azoknak, a kik elaludtak, † lett első zsengéjek.
* Máté 28, 1—6. † Kol. 1, 18. Jel. 1, 5.

21. Mert mivelhogy ember * által *vagyon* a halál, a halottaknak feltámadások is ember által *vagyon:*
* 1 Móz. 2, 17. Róm. 5, 12.

22. Mert miképen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképen a Krisztusban * mindnyájan megeleveníttetnek.
* Róm. 5, 21.

23. Minden ember pedig az ő rende szerint: * Első zsenge a Krisztus, azután a kik a Krisztuséi, az ő eljövetelekor *támadnak fel.* * 1 Thess. 4, 15—17.

24. Azután vég *lészen,* mikor kezéhez adja a *Krisztus* az országot az Istennek és az Atyának, mikor eltörlénd minden birodalmat, minden hatalmat és erőt.
25. Mert kell néki * uralkodni, mígnem minden ellenségit az ő lábai alá veti *Isten.* * Zsolt. 110, 1.
26. Utolszor *pedig a mi* ellenség*ünk,* a halál eltöröltetik.
27. Mert mindeneket vetett *Isten* az ő * lábai alá. Mikor pedig azt mondja az *Írás,* hogy mindenek az ő birodalmába vettettek, nyilvánvaló dolog, hogy azon kivűl *mondja,* a ki néki mindeneket birodalmába adott.
* Zsolt. 8, 7. Máté 28, 18. Zsid. 2, 18.
28. Minekutánna pedig mindenek az ő birodalmába vettetnek, akkor maga a Fiú is annak * alá vettetik, a ki néki mindeneket birodalmába adott, hogy az Isten mindenekben minden legyen.
* vers 27.
29. Mit tésznek tehát azok, a kik megkeresztelkednek úgymint holtak, ha a halottak fel nem támasztatnak? miért keresztelkednek meg tehát úgymint holtak?
30. Mi is * minden szempillantásban miért szenvedünk nyomorúságot?
* Róm. 8, 36.
31. Mindennap * meghalok, a mi dicsekedésünkre *esküszöm,* mely vagyon nékem a Jézus Krisztusban, a mi Urunkban. * 2 Kor. 1, 8—10. 4, 10. 11.
32. Ha csak emberi *mód* szerint harczoltam meg a fene bestiákkal Efézusban, micsoda hasznom vagyon abban, ha a halottak fel nem támadnak? Együnk * és igyunk: mert holnap meghalunk. * Ésa. 22, 13.
33. Ne tévelyegjetek. A jó erkölcsöt megfertéztetik * a gonosz társaságok.
* Péld. 13, 20.
34. Serkenjetek * fel az igazságra, és ne vétkezzetek: mert némelyek az Istent nem esmérik; néktek szégyenülléstekre szólok. * Róm. 13, 11.
35. De mondhatná valaki: Mimódon támasztatnak * fel a halottak? minémű testtel jőnek pedig ki?
* Ezék. 37, 3—10. Máté 22, 29.
36. Balgatag ember, a mit te *a földbe* vetsz, nem elevenedik meg, hanemha megrothadánd.
37. És a mit elvetsz, nem azt veted el a mi azután kikél, hanem puszta magot, tudniillik gabonának vagy egyébnek magvát.
38. De az Isten ád annak testet a mint akarta, és mindenféle magnak kiváltképen való testet.
39. Nem minden test azon egy test, hanem más az embereknek testek, más a barmoknak testek, más a halaknak, más a madaraknak.
40. És vagynak mennyei testek: vagynak földi testek; de külömb dicsőségek vagyon a mennyeieknek, külömb a földieknek.
41. Külömb a napnak dicsősége, és külömb a holdnak dicsősége, és külömb a csillagoknak dicsősége: mert a csillag külömböz a csillagtól fényességgel.
42. Így *lészen* a halottaknak feltámadások is: Elvettetik rothadandó *test,* feltámasztatik rothadatlan.
43. Elvettetik gyalázatos *test,* feltámasztatik * dicsőséges: elvettetik erőtelen *test,* feltámasztatik hatalmas.
* Fil. 3, 20. 21.
44. Elvettetik lelkes * test, feltámasztatik lelki test: vagyon lelkes test, vagyon lelki test is. * rész 6, 13.
45. Mert úgy írattatott meg: Teremtetett az első * ember Ádám élő állattá; az utolsó Ádám pedig elevenítő lélekké.
* 1 Móz. 2, 7.
46. De a lelki *test* nem első, hanem a lelkes *test az első,* második a lelki *test.*
47. Az első ember a földből való *és* földi, a második ember * mennyei Úr.
* Luk. 1. 78. Ján. 3, 13.
48. A minémű *volt* ama földi, olyanok a kik földiek is: és minémű ama mennyei, olyanok *lésznek* a kik menynyeiek is.
49. És miképen hordoztuk a földinek ábrázatját, * a mennyeinek is † hordozzuk ábrázatját. * 1 Móz. 5, 3. † Fil. 3, 21.
50. Ezt mondom pedig, Atyámfiai, hogy a test * és a vér nem veheti az Isten országának örökségét, és a rothadandóság a rothadatlan természetnek örökségét *nem veszi.* * vers 42—44.
51. Ímé titkos dolgot mondok néktek: Jóllehet nem mindnyájan * aluszunk el; de mindnyájan eltávoztatunk.
* 1 Thess. 4, 15. 17.
52. Nagy hirtelen és egy szempillantásban az utolsó trombitaszóra: (mert szól a trombita akkor) és a halottak feltámadnak rothadatlanságban, és mi *is* elváltozunk.
53. Mert szükség hogy e rothadandó *test* rothadatlan természetet öltözzön magára, és e halandó test halhatatlanságot * öltözzön magára. * 2 Kor. 5, 4.
54. Minekutánna pedig e rothadandó

test öltözéndik rothadatlanságba, és e halandó test öltözéndik halhatatlanságba, akkor lészen a mi megíratott: Elnyelettetett a * halál szintén a diadalomig. * Ésa. 25, 8.

55. Hol *vagyon* * halál a te diadalmad? Hol *vagyon* koporsó a te fulánkod? * Hós. 13, 14.

56. A halálnak pedig * fulánkja a bűn; a bűnnek pedig ereje † a törvény. * Róm. 6, 23. † Róm. 4, 15.

57. De az Istennek *legyen* hála, ki adott nékünk diadalmat, * a mi Urunk Jézus Krisztus által. * 1 Ján. 5, 5.

58. Azért szerelmes Atyámfiai erősen és mozdíthatatlanúl álljatok, bővölködvén mindenkor az Úrnak * dolgában, mivelhogy tudjátok hogy a ti munkátok † nem hijábavaló az Úrban. * Ján. 6, 29. † Péld. 11, 18.

XVI. RÉSZ.

Inti a Jérusálembeli szenteknek való alamizsna adásra: Timótheust ajánlja nékik.

A mi néz a * szentek segítségekre való alamizsnára, † a miképen rendeltem a Galacziabeli Gyülekezetekben, azonképen cselekedjetek ti is. * Csel. 11, 29. † Róm. 12, 13.

2. A hétnek minden első *nap*ján magánál mindenitek tegye el, a mit az Istennek * ajándékából el akar tenni, hogy ne legyen akkor annak kiszedése, mikor oda mégyek. * 2 Kor. 8, 4. 7. 11.

3. Minekutánna pedig oda menéndek, a * kiket javaltok leveleitek által, azokat küldöm el hogy elvigyék Jérusálembe a ti ajándékotokat. * 2 Kor. 8, 16—19.

4. Hogyha méltó dolog lészen hogy én is elmenjek, velem együtt jöjjenek el.

5. Elmegyek pedig ti hozzátok, mikor Maczedónián * által menéndek; (mert Maczedónián megyek által.) * Csel. 19, 21.

6. Talán pedig ti nálatok megmaradok, vagy ott is telelek, hogy ti kísérjetek el a hová menéndek.

7. Mert nem akarlak most titeket e sietséggel való általmenetemben meglátni: de reménylem, hogy valami ideig nálatok maradok * ha az Úr engedi. * Jak. 4, 15.

8. Efézusban maradok pedig Pünköstig;

9. Mert nékem nagy kapu * nyittatott és hasznos, az ellenség is sok. * Csel. 14, 27.

10. Hogyha Timótheus * oda menénd, meglássátok, hogy ott nálatok bátorságos maradása legyen: mert az Úrnak dolgát cselekeszi ő is, mint szinte én. * Filip. 2, 19. 22.

11. Senki azért őtet semminek ne állítsa; hanem őtet kövessétek el békességgel, hogy én hozzám jöhessen: mert várom őtet az Atyafiakkal egybe.

12. A mi pedig az Apollós * atyafiúra néz, igen kértem őtet, hogy hozzátok menne az Atyafiakkal egybe: de semmiképen nem lőn akaratja a most oda menetelre: mindazáltal elmegyen, mikor jó alkalmatossága lészen. * rész 1, 12.

13. Vígyázzatok, * álljatok meg a hitben; úgy cselekedjetek mint férjfiak, legyetek erősek. * 1 Pét. 5, 8.

14. Minden dolgaitok atyafiúi szeretettel * legyenek. * 1 Ján. 4, 7. 8. 20.

15. Kérlek pedig titeket Atyámfiai: jól tudjátok, hogy Stéfanánakháznépe Akhájának első zsengéje *a hitben*, és a szenteknek való * szolgálatra adták magokat. * rész 1, 16.

16. Hogy ti is az ilyeneket megbecsüljétek, mind azokkal egybe, a kik szolgálnak és munkálódnak *az egyházi szolgálatban*.

17. Örvendezek pedig a Stefána, Fortunátus, és Akhaikus jöveteleknek: mert a mi fogyatkozásom volt a ti távol létetek miatt, ők betöltötték.

18. Mert megújították mind az én lelkemet, mind a tiéteket, megbecsüljétek azért azokat, a kik ilyenek.

19. Köszöntenek titeket az Ázsiabeli Gyülekezetek. Köszöntenek titeket az Úrban felette igen Akvila * és Prisczilla, a Gyülekezettel egybe, mely az ő házoknál vagyon. * Csel. 18, 1. 3.

20. Köszöntenek titeket mind az Atyafiak. Köszöntsétek egymást * szent csókolással. * Róm. 16, 16.

21. Köszönetet írok én is Pál * az én saját kezemmel. * Kol. 4, 18.

22. Valaki nem szereti az Úr Jézus Krisztust, legyen átkozott, és Istentől örökké elvettetett.

23. Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme *legyen* ti veletek.

24. Az én szerelmem *legyen* mindnyájan veletek, a Jézus Krisztusban, Ámen!

E levél küldetett Filippi városából, Stéfana, Fortunátus, Akhaikus és Timótheus által.

PÁL APOSTOLNAK
A KORINTHUSBELIEKHEZ ÍRT II. LEVELE.

I. RÉSZ.

Pálnak és a Korinthusbelieknek nyomorúságok és vigasztaltatások: Pálnak magaviselése.

Pál Jézus Krisztusnak Apostola Isten
akaratjából, és a Timótheus atyafiú, az
Isten Gyülekezetének, mely Korinthus-
ban vagyon, minden szentekkel egybe,
kik vagynak egész Akhájában.
2. Kegyelem * néktek és békesség Is-
tentől a mi Atyánktól, és az Úr Jézus
Krisztustól. * Eféz. 1, 2. 3.
3. Áldott az Isten és a mi Urunk Jé-
zus Krisztusnak Attya, az irgalmassá-
goknak Attya, és minden vígasztalás-
nak Istene:
4. Hogy minket vígasztal * minden
háborúságunkban: hogy mi is vígasz-
talhassunk minden nyomorúságba *es-
teket,* azzal a vígasztalással, melylyel
minket Isten vígasztal. * Kol. 1, 24.
5. Mert a mint bővelkednek mi ben-
nünk a Krisztus szenvedései, úgy bővel-
kedik a mi vígasztalásunk is a Krisztus
által.
6. Ha nyomorúságot szenvedünk is
pedig, a ti vígasztalástokért és idves-
ségtekért *szenvedünk,* mely *vigasztal-
tatás* lészen ugyanazon nyomorúságok-
nak tűrésekben, melyeket mi is szen-
vedünk: ha vígasztalást vészünk is, a
ti vígasztalástokért és idvességtekért
veszszük: nékünk pedig erős remény-
ségünk vagyon ti felőletek:
7. Mert tudjuk hogy ti * miképen tár-
saink vagytok a szenvedésben, azonké-
pen a vígasztalásban is társaink *lész-
tek.* * 2 Thess. 1, 4. 7.
8. Mert nem akarjuk, hogy ne tudjá-
tok ti, Atyámfiai, a mi háborúságunkat,
mely rajtunk esett * Ázsiában, hogy mi
felette igen erőnk felett megterheltet-
tünk vala, annyira hogy életünk felől
is kétségbe esnénk. * Csel. 19, 23.
9. Sőt magunk is magunkban ugyan
elvégeztük vala, hogy meg kellene hal-
nunk, hogy ne * bíznánk mi magunk-
ban, hanem Istenben, ki a halottakat
feltámasztja: * Jer. 17, 5. 7.
10. És a ki ilyen nagy * halálból min-
ket megszabadított és megszabadít, ki-
ben vagyon reménységünk hogy ezután
is megszabadulunk.
* 1 Kor. 15, 31. 2 Tim. 4, 18.
11. Mivelhogy ti is velünk egyetembe
mi érettünk a könyörgésben * munká-
lódtak, hogy a sok emberek által né-
künk *adattatott* ajándék, sokak által
háláadással tiszteltessék mi érettünk.
* Róm. 15, 30.
12. Mert a mi dicsekedésünk ez, *tudni-
illik* a mi lelkünkesméretinek bizony-
sága, hogy isteni szelídségben és tiszta-
ságban, nem * testi bölcseséggel, hanem
az Istennek kegyelme által *való aján-
dékkal* forgolódtunk e világon, kivált-
képen pedig ti köztetek. * 1 Kor. 2, 4.
13. Mert nem külömbet írunk néktek,
hanem a mit olvastok: vagy a melyet
jól is esmértek: reménylem pedig, hogy
ti ugyanezent esméritek *én bennem*
mind halálig.
14. Miképen hogy valamennyire meg
is esmértétek, hogy mi a ti dicsekedés-
tek vagyunk, miképen ti is a mi * *di-
csekedés*ünk *vagytok,* mind az Úr Jé-
zus napjáig. * Filip. 2, 16.
15. És e bizodalommal akartam hoz-
zátok menni először, hogy e második
jótétemény lenne nálatok.
16. És a ti várostokon általmenni Ma-
czedóniába, és viszont Maczedóniából
ti hozzátok térni, és tőletek kísértetni
Júdeába.
17. Mikor azért erről gondolkodnám,
avagy állhatatlanúl cselekedtem-é?
avagy a mit végezek, emberi mód sze-
rint végezem-é? hogy én nálam legyen
az: Úgy és Nem úgy.
18. Sőt *tudja* az igaz Isten, hogy az
én beszédem nem volt ti nálatok: Úgy,
Nem úgy.
19. Mert az Istennek Fija a Jézus
Krisztus, ki ti köztetek mi általunk,
én általam *mondom,* Silvánus és Ti-
mótheus által prédikáltatott, nem volt
Úgy, Nem úgy; hanem Úgy volt az
*Isten*ben.
20. Mert Istennek valamennyi ígéretei
vagynak, ő benne Ugyanok, és ő benne
Ámenek, az Isten dicsőségére mi által-
lunk.
21. A ki pedig minket * megerősít a

Krisztusban ti veletek egybe, és a ki minket † megkent, az Isten az.
*1 Kor. 1, 8. † 1 Ján. 2, 20. 27.

22. Ki meg * is pecsételt minket, és adta a Léleknek † zálogát a mi szívünkbe. * Róm. 8, 16. † Eféz. 1, 14.

23. Én pedig az Istent hívom * bizonyságúl az én lelkem ellen, hogy én azért nem mentem ez ideig Korinthusba, hogy néktek kedvezek. * Gal. 1, 20.

24. Nem hogy uralkodnánk a ti hiteteken, hanem mivelhogy * szolgái vagyunk a ti örömeteknek; mert hit által † állotok. * 1 Kor. 3, 5. † Róm. 11, 20.

II. RÉSZ.

Első Levelében való keménységét menti: kéri hogy ama kirekesztetett embert ismét bévegyék a Gyülekezetbe: Beszéli mely hasznosan prédikált sok helyeken.

Azt ítéltem pedig magamban *hogy így kellene cselekednem,* hogy ismét szomorúsággal ne mennék ti közzétek.

2. Mert ha én szomorúsággal illetlek titeket, kicsoda a ki megvídámít engemet, hanem az, a kit én szomorúsággal illetek?

3. Azért írtam vala pedig *az előtt* néktek, hogy mikor oda mennék, meg ne szomoríttatnám azok miatt, a kiknek örülnöm kellene, elhivén azt mindenitek felől, hogy az én örömem mindnyájatoknak *öröme.*

4. Mert szívemnek nagy háborúságából és keserűségéből írtam néktek sok sírással; nem hogy megszomoríttassatok, hanem hogy megtudjátok az én nagy szeretetemet, melylyel szeretlek titeket.

5. Hogyha valaki * engemet megszomorított, nem engemet szomorított meg, hanem valamennyiben, (hogy azt ne nehezítsem) titeket mindnyájan.
*1 Kor. 5, 1.

6. Elég az ilyen *embernek* e mindenek által *lett közönséges* dorgálás.

7. Annyira hogy inkább viszont meg kelljen engednetek néki, és őtet vígasztalnotok, hogy valami módon a felettébbvaló keserűségtől meg ne emészszessék ez ilyen *ember.*

8. Azért kérlek titeket, hogy erősítsétek meg ő hozzá való szerelmeteket.

9. Mert e végre írtam volt is, hogy megtudhatnám a ti megpróbáltatástokat, ha mindenekben engedelmesek vagytok-é?

10. A kinek pedig ti valamit megengedtek, én is *megengedek:* mert én is ha valamit megengedtem, a kinek megengedtem, ti érettetek *míveltem* a Krisztus képében, hogy a Sátántól el ne foglaltassunk;

11. Mert jól tudjuk az * ő mesterségit.
* Eféz. 6, 10. 1 Pét. 5, 8.

12. Mikor * pedig Troásba mentem volna a Krisztus Evangyéliomának prédikáltatására, jóllehet nékem az Úr által kapu nyittatott vala, mindazáltal nem volt lelkemnek nyugalma, mivelhogy Títust az én atyámfiát *ott* nem találtam volna. * Csel. 16, 8.

13. Hanem mikor ő tőlök elbúcsúztam volna, menék Maczedóniába.

14. Hála *legyen* pedig az Istennek, ki azt cselekeszi, hogy mindenkor diadalmasok legyünk a Krisztusban; és az ő esméretinek illatját mi általunk minden helyen * megjelenti. * Kol. 1, 27.

15. Mert Krisztusnak jó illatja vagyunk Isten tisztességére, * mind azokban a kik idvezülnek, mind azokban, a kik elvesznek. * 1 Kor. 1, 18.

16. Ezeknek ugyan halálnak illatja a halálra, amazoknak pedig életnek illatja * az életre. De ezekre kicsoda alkalmatos? * Róm. 1, 16.

17. Mert nem * elegyítjük meg az Istennek beszédét mint némelyek, hanem tisztán szólunk a Krisztus felől, mint Istentől *való sáfárok* az Isten előtt.
* rész 4, 2.

III. RÉSZ.

Ajánlja az ő Apostoli tisztit: egybeveti az ó testamentomi isteniszolgálatot az újjal, és ennek dicsőségesebb voltát állatja.

Elkezdjük-é viszontag a mi magunk ajánlását? * Avagy szűkölködünk-é, mint némelyek, másnak ajánlólevelei nélkűl ti nálatok, vagy a ti ajánlóleveleitek nélkűl *másnál?* * rész 5, 12.

2. A mi levelünk ti * vagytok, mely a mi szívünkbe béíratott, melyet értenek és olvasnak minden emberek.
* 1 Kor. 9, 2. 3.

3. Mikor *tudniillik* megesmérik, hogy ti Istennek a mi szolgálatunk által szereztetett levele vagytok, mely nem téntával, hanem az élő Isten Lelkével iratott: nem kőtáblákra, hanem a ti szíveteknek hústábláira.

4. Ilyen nagy bizodalommal való dicsekedésünk pedig vagyon a Krisztus által Isten előtt.

5. Nem hogy alkalmatosok volnánk mi magunktól valaminek gondolására, úgymint * magunktól, hanem hogy alkalmatosok vagyunk, Istentől † vagyon.
* Ján. 15, 5. † Csel. 16, 14.

6. Ki azt cselekedte, hogy alkalmatos szolgái lennénk az Új Testamentomnak, nem a betűnek, hanem * a Léleknek: mert a betű † megöl, a Lélek pedig †† megelevenít.
* Jer. 31, 31. † 5 Móz. 27, 26. †† Róm. 8, 2.

7. Hogyha a halálnak szolgálatja, mely betűkkel íratott * a kövekre, annyira dicsőséges vala, hogy az Izráel fijai nem nézhetnének a † Mózes orczájára, az ő orczájának fényessége miatt, mely elmulandó vala:
* 2 Móz. 24, 12. † 2 Móz. 34, 30. 33.

8. Hogyhogy nem lenne inkább a Léleknek szolgálatja dicsőséges?

9. Mert ha a kárhozatnak szolgálatja dicsőséges *volt:* az * igazságnak szolgálatja sokkal inkább bővölködik dicsőséggel. * Róm. 1, 16. 17.

10. Mert a mely *törvény* dicsőséges volt, ingyen sem volt * dicsőséges enynyiben, a mi fő és nagy dicsőségre néz.
* Kol. 2, 17.

11. Mert ha dicsőséges *volt* a mi eltöröltetik, sokkal dicsőségesb az, a * mely megmarad. * Zsid. 12, 28.

12. Azért mivel ilyen reménységünk vagyon, * nagy nyilván és világosan szólunk. * vers 4.

13. És nem *vagyunk* olyanok mint Mózes, ki az ő orczáját * béfedezi vala, hogy az Izráel fijai ne láthatnák annak végét, mely eltöröltetik. * 2 Móz. 34, 33.

14. Annakokáért megtompultak az ő elméik: mert mind e mai napig, az Ó Testamentom *írásá*nak olvasásában ama * fedél felfedetlen marad, mely a Krisztus által vétetik el. * vers 13.

15. De mind e mai napig, mikor Mózest olvassák, az ő szívekre fedél vettetett.

16. Minekutánna pedig megtér *az ő szívek* az Úrhoz, elvétetik a * fedél.
* Róm. 11, 23. 25.

17. Az Úr pedig ama * Lélek: a hol pedig az Úrnak ama Lelke vagyon, ott vagyon a szabadság. * rész 6. Ján. 4, 24.

18. Mi pedig mindnyájan felfedett orczával az Úrnak dicsőségét mintegy tükörben * látván, azon ábrázatra elváltoztatunk dicsőségből dicsőségbe, úgymint az Úrnak Lelkétől. * 1 Kor. 13, 12.

IV. RÉSZ.

Mint prédikálta Pál az Evangyéliomot: kiktől legyen az elrejtve: kincs az erőtlen földi edényben: külső és belső ember.

Annakokáért mivelhogy ilyen szolgálatban vagyunk, a mint a kegyelmet nyertük, nem restelkedünk *tisztünkben*

2. Hanem elvetettük a rútságnak fedeleit, mivelhogy nem járunk álnoksággal, és nem * elegyítjük meg az Isten beszédét, hanem nyilvánvaló igazsággal kelletjük magunkat, minden embereknek lelkiesméreteknél, az Isten előtt.
* rész 2, 17.

3. Hogyha homályos a mi Evangyéliomunk, azoknak * homályos a kik elvesznek. * 1 Kor. 1, 18.

4. Kiknek elméjeket megvakította e világnak Istene; *tudniillik:* a hitetleneknek, hogy a Krisztus dicsőséges Evangyéliomának világossága ne fényljék nékik, mely *Krisztus* * Istennek ábrázatja. * Kol. 1, 15.

5. Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem a * Jézus Krisztust, az Urat; magunkat pedig ti szolgáitoknak *lenni* a Jézusért. * 1 Kor. 2, 2.

6. Mert az Isten, a ki parancsolta hogy a setétségből * világosság legyen, *ugyan ő az,* a ki fénylett a mi szívünkben, hogy a Jézus Krisztus orczáján való Isten dicsősége esméretének világosságát *közlenénk egyebekkel* is.
* 1 Móz. 1, 2. 3.

7. E kincsünk pedig vagyon cserépedényekben, hogy annak *a cserépedényekben lakozó* erőnek nagysága Istené legyen és nem magunktól való.

8. Mikor mindenütt * nyomorgattatunk, de nem szoríttatunk meg; kételkedünk, de mindenestől nem esünk kétségbe. * 1 Kor. 4, 11.

9. Háborúságot szenvedünk, * de abban el nem hagyatunk; megaláztatunk, de el nem veszünk. * Mik. 7, 7—9.

10. Mindenkor az Úr Jézusnak öldököltetését * a mi testünkben velünk hordozván, hogy a Jézusnak amaz élete is a mi testünkben megesmértessék.
* Gal. 6, 17.

11. Mert mi kik élünk, mindenkor a Jézusért * halálra adatunk, hogy a Jézusnak élete is megesmértessék a mi halandó testünkben. * Róm. 8, 36.

12. Azért a halál mi bennünk cselekeszik, az élet pedig ti bennetek.

13. Mivelhogy pedig mi bennünk is a hitnek ugyanazon Lelke vagyon, a mint írva vagyon: Hittem; * *úgymond,* és azért szóltam; azért mi is hiszünk és azért szólunk. * Zsolt. 116, 10.

14. Tudván ezt, hogy a ki feltámasztotta az Úr Jézust, minket is a Jézus által feltámaszt, * és veletek egybe előállat. * 1 Thess. 4, 16. 17.

15. Mert mind ezeket ti érettetek *szen-*

vedjük, hogy *az Istennek* ama gazdag kegyelmességéből való ajándéka, sok embereknek háláadások által, Isten dicsőségére legyen.

16. Azért nem restelkedünk: sőt annakfelette, ha a mi külső emberünk megromol is, a belső * mindazáltal mindennap épűl. * Róm. 6, 6. Kol. 3, 10.

17. Mert a mi * nyomorúságunknak egy szempillantásig való könnyűsége, a dicsőségnek felette igen-igen † örökkévaló állandóságát szerzi nékünk. * Zsolt. 30, 6. 1 Pét. 1, 6. † Róm. 8, 18.

18. Mivelhogy nem azokra nézünk, a melyek láttatnak, hanem a melyek nem * láttatnak: mert a melyek láttatnak, idő szerint valók, de a melyek nem láttatnak, örökkévalók. * Róm. 8, 24.

V. RÉSZ.

Az idvességnek bizonyos reménységéről: a maga tisztinek hívséges voltáról, és az Evangyéliomnak summájáról: a Krisztus tisztiről és a mi idvességünkről.

Mert tudjuk mi, hogyha e mi * földi házunknak hajléka elbomol, épületünk lészen Istentől, *tudniillik:* nem † kézzel csinált házunk, hanem örökkévaló, mennyben. * Jób 4, 19. † Zsid. 11, 10.

2. Mert azért fohászkodunk, mivelhogy kívánunk a mi mennyei * házunkba felöltöztetni. * Róm. 8, 23.

3. Mert fel is öltözve, és nem mezítelenen találtatunk.

4. Mert mi, kik e testnek hajlékában vagyunk, fohászkodunk megterheltetvén, mivelhogy nem kívánunk levetkeztetni, hanem felöltöztetni, hogy a halandóság * elnyelettessék az élettől. * 1 Kor. 15, 53. 54.

5. A ki pedig minket erre teremtett, az Isten *az,* ki adta is nékünk a Léleknek * zálogát. * Eféz. 1, 14.

6. Annakokáért mindenkor nagy bizodalommal vagyunk; mert tudjuk mi, hogy míg e testben * jövevények vagyunk, távol vagyunk az Úrtól. * 1 Krón. 29, 15. Zsolt. 39, 13.

7. (Mert * hit által járunk *most,* és nem szemmel való † látás által.) * Zsid. 11, 1. † 1 Kor. 13, 12.

8. Bizodalmunk vagyon pedig, és inkább kívánkozunk kiköltözni * e testből, és az Úrhoz menni lakni. * Filip. 1, 23.

9. Annakokáért is igyekezünk, hogy mind itt lakván *e testben,* mind elköltözvén *e testből,* néki kedvesek legyünk.

10. Mert mindnyájan nékünk meg kell jelennünk a Krisztus ítélő * széke előtt, hogy kiki elvegye *jutalmát annak,* † a mint a testben cselekedett, ahoz képest a mit cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt. * Róm. 14, 10. † Jób 34, 11. Préd. 12, 16.

11. Tudván azért az Úrnak ama rettenetes * napját, az † embereket hozzuk a hitre, az Isten előtt pedig nyilván vagyunk; hiszem pedig hogy a ti lelketek esmérete előtt is nyilván vagyunk. * Máté 25, 31—46. † Jud. vers 23.

12. Mert nem ajánljuk ismét magunkat néktek; hanem néktek adunk alkalmatosságot a velünk való dicsekedéstekre, hogy legyen *mit felelnetek* azok ellen, a kik külső színmutatásból keresnek * dícséretet, de nem szívből. * Gal. 6, 12.

13. Mert ha bolondozunk is, * Istennek *bolondozunk;* ha eszünkön vagyunk is, néktek *vagyunk.* * rész 11, 16. 17.

14. Mert a Krisztusnak ama * szerelme szorongat minket: * 1 Tim. 2, 6. Róm. 8, 35—39.

15. Úgymint kik magunkban ezt elvégeztük, hogy ha egy meghólt mindenekért, tehát azok mindnyájan meghóltak volt, és hogy *ő* meghólt mindenekért, hogy a kik élnek, ezután ne éljenek magoknak, hanem * annak a ki ő érettek meghólt és feltámadott. * Róm. 14, 7. 9. Gal. 2, 20.

16. Annakokáért mi ezután senkiről nem tészünk ítéletet külső testi ábrázat szerint: sőt a Krisztust ha test szerint esmértük is, mindazáltal most többé nem *test szerint* esmérjük.

17. Azokáért a ki a Krisztusban vagyon, új * teremtett állat *legyen:* a régiek elmultak, † ímé mindenek megújultak. * Róm. 8, 1. 10. † Ésa. 43, 19. Eféz. 5, 8.

18. Mind ezek pedig Istentől *vagynak,* ki magával minket megbékéltetett a Jézus Krisztus * által, és adta a megbékéltetésnek szolgáltatását nékünk. * Róm. 5, 10. Kol. 1, 20.

19. Mert az Isten a Krisztusban vala, ki * megbékéltette magával e világot, nem tulajdonítván nékik az ő bűneiket, és adta nékünk e megbékéltetésnek beszédét. * Róm. 3, 24. 25.

20. *Mivelhogy* azért a Krisztus képében * járunk e követségben, mintha Isten kérne *titeket* mi általunk, kérünk a Krisztus képében, hogy békéljetek meg az Istennel. * Aggé. 1, 13. 1 Kor. 4, 1.

21. Mert *az Isten* azt, a ki * bűnt nem tud vala, *tevé* mi érettünk bűnné, hogy mi lennénk Isten † igazsága ő benne. * Ésa. 53, 9. Róm. 8, 3. 1 Pét. 2, 22—24. † Filip. 3, 9.

VI. RÉSZ.

Szól mégis Apostoli tisztiről: Jóságos cselekedetiről és szenvedésiről: inti hallgatóit, hogy a hitetlenekkel ne társalkodjanak.

Mivelhogy pedig együtt * munkálódó szolgák vagyunk, intünk *titeket*, hogy az Istennek kegyelmességét hijába ne vegyétek; *1 Kor. 3, 9.
2. Mert ezt mondja *az Isten:* Kellemetes * időben hallgattalak meg téged, és az idvességnek napján tettem jól te veled. Ímé most vagyon az a kellemetes † idő, ímé most vagyon az idvességnek napja. *Ésa. 49, 8. †Luk. 4, 19. 21.
3. Semmi dologban senkit meg nem botránkoztatunk, * hogy ne szidalmaztassék a *mi* szolgálatunk. *Máté 18, 6.
4. Hanem mindenekben úgy viseljük magunkat, mint Istennek * szolgái, sok tűrésben, a nyomorúságokban, a szükségekben, a szorongatásokban. *1 Kor. 4, 1.
5. A vereségekben, tömlöczökben; a háborúságokban, a fáradságokban, a vígyázásokban, a böjtölésekben.
6. Tisztaságban, tudományban, szelídségben, jóságban: Szent Lélekben, tettetés nélkűl való szeretetben.
7. Igazságnak * beszédében, Istennek erejében, az igazságnak, balfelől és jobbfelől való † fegyvereiben.
*Eféz. 1, 13. †Eféz. 6, 11—18.
8. Dicsőség és gyalázat által, szidalom és dícséret által, úgymint hitetők, noha igazak.
9. Mint esméretlenek, noha esméretesek: mint * megholtak, noha ímé élünk: úgymint kik † ostoroztatunk, de nem öletünk meg.
*1 Kor. 15, 30. 31. †Zsolt. 118, 18.
10. Mint bánkodók, noha mindenkor örvendezők: * mint szegények, noha sokakat gazdagítunk; mintha semmink nem volna, noha mindennel † bírunk.
*Máté 5, 12. Csel. 5, 41. †rész 8, 9. Filip. 2, 17.
11. A mi szánk megnyilatkozott ti hozzátok Korinthusbeliek, a mi * szívünk elszélesedett. *rész 3, 7.
12. Nem lakoztok mi bennünk szorosan, de ti vagytok szorosak a ti szívetekben.
13. Hasonlatos viszontagsággal való fizetéssel, mint fiaimnak úgy szólok: Ti is a ti szíveiteket *mi hozzánk* terjeszszétek ki.
14. Ne szerkeztessetek a * hitetlenekkel felemás igába. Mert micsoda társasága vagyon az igazságnak a hamissággal? és micsoda egyesülése vagyon a világosságnak a setétséggel? *1 Kor. 7, 39.
15. És micsoda egyessége vagyon a Krisztusnak * a Béliállal? vagy micsoda közi vagyon † a keresztyénnek a hitetlenhez? *1 Kor. 18, 21. †1 Kor. 10, 21.
16. Avagy micsoda egyezése vagyon az Isten templomának a bálványokkal? Mert ti az élő Istennek * templomai vagytok, mint az Isten mondotta: Lakozom ő † bennek, és bennek járok; és lészek ő Istenek, és ők lésznek én népem. *1 Kor. 3, 16. 17. †3 Móz. 26, 12.
17. Annakokáért menjetek ki * ő közűlök és szakaszszátok el magatokat azoktól, ezt mondja az Úr, és tisztátalant ne illessetek, és én titeket hozzám fogadlak. *Ésa. 52, 11. Jel. 17, 4.
18. És lészek néktek * Atyátok, és ti lésztek nékem fiaim és leányim, ezt mondja a mindenható Úr.
*Jer. 31, 1. 9. 33. Jel. 21, 3. 7.

VII. RÉSZ.

Hogy minden tisztátalanságtól meg kelljen tisztulni. Valamennyire könnyebbíti az előbbi kemény intését, és dícséri szófogadó voltokat.

Annakokáért, mivelhogy ilyen ígéretink vagynak, Szerelmesim, tisztítsuk meg magunkat a testnek * és a léleknek † minden tisztátalanságától, hogy a mi szentségünket isteni félelemben vigyük véghez. *Gal. 5, 19—21. †Zsid. 10, 22.
2. Vegyetek bé minket; senkinek boszszút nem tettünk, senkit el nem áltattunk, senkit meg nem * fosztottunk.
*Csel. 20, 33.
3. Nem azért szólok hogy *titeket* vádolnálak: mert ez előtt megmondám, hogy ti a mi szívünkben * vagytok, úgy hogy készek vagyunk együtt *veletek* halni és élni. *rész 3, 2. 3. 6, 11.
4. Nagy bátorságom *vagyon* nékem a néktek való szólásban, nagy dicsekedésem *vagyon* nékem ti felőletek; bételtem vígasztalással; felette igen bővelkedem örömmel minden mi háborúságunkban.
5. Mert mikor mentünk volna Maczedóniába, semmi nyugodalma nem volt a mi testünknek; hanem mindenekben nyomorgattatásunk volt; kivűl harczaink, belől félelmink *voltak*.
6. De az Isten, ki * megvígasztalja a nyomorultakat, megvígasztala minket Títusnak *ide* jövetele által. *rész 1, 3. 4.
7. Nem csak az ő jövetelével pedig, hanem a vígasztalással is, melyet ő vett ti tőletek, mikor beszélné nékünk a ti nagy kívánságtokat, a ti jajgatástokat, és az én hozzám való buzgóságtokat; annyira hogy annál is inkább örűlnék.
8. Mert jóllehet keserűséggel * illettelek titeket az én *első* levelem által,

mindazáltal nem bánom, ha *akkor* bántam is: mert látom hogy az a levél titeket keserűséggel illetett, noha ideig. * rész 2, 4.

9. Most örülök, nem hogy keserűséggel illettettetek; hanem hogy keserűséggel illettettetek a megtérésre: mert Isten szerint *való keserűséggel* keseríttettetek meg, annyira hogy miattunk semmiben kárt nem vallottatok.

10. Mert az Isten szerint való bánat idvességre * való megtérést szerez, melyet soha *az ember* meg nem bán: de e világi bánat halált szerez. * 2 Sám. 12, 13. Máté 5, 4. 26, 75.

11. Mert ímé ez, hogy Isten szerint való keserűség volt bennetek, mely nagy szorgalmatosságot szerzett bennetek? Sőt magatok mentését, sőt *bűn ellen való* haragot, sőt félelmet, sőt felette nagy kívánságot, sőt buzgóságot, sőt bosszúállást? Mindenestől fogva bizonyságot tettetek arról, hogy ti e dologban tiszták vagytok.

12. Bizonyára ha írtam is néktek, nem azért írtam a ki a bosszút tette vala, hanem hogy ti előttetek nyilvánvaló lenne ama mi ti érettetek való szorgalmatosságunk, Isten előtt.

13. Azokáért vígasztalást vettünk a ti vígasztaltatástokból; de sokkal inkább örültünk a Títus örömén, hogy megvídámíttatott az ő lelke mindnyájan ti tőletek.

14. És hogy a miben ő előtte ti felőletek dicsekedtem, nem maradtam szégyenben, de a miképen mindeneket igazsággal szóltunk néktek, azonképen a mi ti felőletek Títus előtt való dicsekedésünk igaznak találtatott.

15. A Títus szerelme pedig annál is inkább felgerjedett ti hozzátok, mikor megemlékezik mindnyájatoknak * engedelméről, és hogy félelemmel és rettegéssel fogadtátok őtet. * rész 2, 9.

16. Örülök azért, hogy mindenekben bízhatom * ti hozzátok. * 2 Thess. 3, 4.

VIII. RÉSZ.

A Maczedóniabeliek példájokkal inti őket az alamizsnálkodásra, mely kedves Istennél.

Tudtotokra adjuk pedig néktek, Atyámfiai, az Istennek jótéteményét, melyet cselekedett a * Maczedóniabeli Gyülekezetekkel. * Róm. 15, 25. 26.

2. Hogy az ő reájok próbáúl bocsátott nyomorúságokban *is* nékik nagy örömök volt, és az ő nagy szegénységekből nékik nagy gazdagságok áradott.

3. Mert az ő erejek szerint (én vagyok bizonyság,) sőt erejek felett is jóakarattal adakoztak.

4. Nagy sok könyörgésekkel kérvén minket, hogy a szentek szükségére való szolgálatnak * jótéteményét és társaságát felvennénk. * Csel. 11, 29. Róm. 15, 26.

5. De nem *csak úgy cselekedtek* a mint reményljük vala, hanem ő magokat szentelték először az Úrnak; *azután* nékünk is az Isten akaratja által.

6. Hogy Títust intenénk, hogy miképen ennekelőtte elkezdette, azonképen el is végezze ti nálatok is ezt a jótéteményt.

7. Annakokáért miképen mindenekkel bővölködtök, *tudniillik* hittel, *Isten* beszédével, * tudománynyal, minden szorgalmatossággal, és hozzánk való szerelmetekkel; *meglássátok* hogy e jótéteményben is bővölködjetek. * 1 Kor. 1, 5.

8. Nem parancsolás szerint szólok, hanem egyebeknek szorgalmatosságok *példájá*ból *indíttatván,* hogy a ti szerelmeteknek is tisztasága bizonyos legyen *mindeneknél.*

9. Mert tudjátok a mi Urunk Jézus Krisztus jótéteményét, *hogy* ő ti érettetek szegénynyé * lett, mikor gazdag volna, † hogy ti az ő szegénységével meggazdagodnátok. * Luk. 9, 58. † Filip. 2, 6—11.

10. És az én értelmemet e dologban megmondom: Mert e néktek hasznotokra vagyon, kik nem csak a cselekedetet, hanem a *jó* akaratot is még elein az elmult esztendőben, elkezdettétek.

11. De most a cselekedetet is * végezzétek el; hogy miképen a kész akarat megvolt, azonképen meglegyen valósággal a cselekedet is, abból a mitek vagyon. * 1 Kor. 16, 2.

12. Mert ha először a kész akarat megvagyon, kedves az ember azért a * mije vagyon, nem azért a mije nincsen. * Márk 12, 43. 1 Pét. 4, 10.

13. Mert nem *azt mondom,* hogy egyebeknek restségre való alkalmatosság legyen *az alamizsnálkodás,* néktek pedig fogyatkozástokra *legyen;* hanem hogy hasonlatosképen, mint a ti bőségtek azoknak fogyatkozásokat most felsegélli;

14. Azoknak bőségek is a ti fogyatkozástokat felsegélje, hogy legyen *köztetek* egyenlőség.

15. Mint meg vagyon írva: A ki *nagy mond,* sokat * szedett vala *a Manná-*

ban, ugyan nem volt több: és a ki keveset szedett, nem volt kevesebb.
*2 Móz. 16, 18.

16. Hála *legyen* pedig az Istennek, ki a Títus szívébe ugyanazon szorgalmatosságot * oltotta ti érettetek. *vers 6.

17. És hogy mind a mi intésünk ő nála kedves volt, mind pedig hogy nagyobb szorgalmatossággal szabad akaratja szerint ment hozzátok.

18. Elküldöttük pedig vele együtt amaz atyafiat is, kinek *nagy* dícsérete vagyon az Evangyéliom *prédikáltatásá*ban minden Gyülekezetekben.

19. (Nem csak *ezt mondom* pedig *a felől,* hanem hogy egyenlő akaratból választatott is a Gyülekezetektől, hogy nékünk útitársunk lenne ez alamizsnának elvételében, mely mi tőlünk sáfároltatik az Úrnak dicsőségére, és a ti kész akaratotok*nak megbizonyíttatására*).

20. Mert el akarjuk azt távoztatni hogy minket valaki ne szidalmazzon ez alamizsnaadásban, mely a mi kezünk által szolgáltatik.

21. Úgymint kik gondot viselünk a tisztességes dolgokra, nem csak az Úr előtt, hanem az emberek * előtt is.
*Róm. 12, 17.

22. Elküldöttük pedig velek a mi atyánkfiát is, kit gyakorta sok dolgokban megkísértettünk szorgalmatosnak lenni. Most pedig sokkal szorgalmatosbnak a ti hozzátok való nagy bizodalmamért.

23. Ha Títus * felől *tudakozik valaki:* Én társam ő, és ti köztetek segítőm; ha pedig a mi Atyánkfiai felől, a Gyülekezeteknek követei *ők, és* a Krisztus dicsősége. *rész 12, 18. Gal 2, 1.

24. Azért a ti Szerelmeteknek, és a felőletek való dicsekedésünknek igazságát mutassátok meg ő hozzájok a Gyülekezetek előtt.

IX. RÉSZ.

Ismét inti őket az alamizsnálkodásra, melyet áldásnak nevez, és hasonlít a magvetéshez.

Mert a szenteknek *segítségekre * való alamizsnának* szolgáltatása felől, szükségtelen dolog írnom néktek.*rész 8, 4. 20.

2. Mert jól tudom a ti kész akaratotokat, mely felől én kérkedem a Maczedóniabeliek előtt, hogy *tudniillik* Akhája *tartománya* kész az elmult esztendőtől fogva *alamizsnát adni;* és a ti buzgó indulatotok sokakat felindított.

3. Elküldöttem pedig ez * Atyafiakat, hogy a mi felőletek való dicsekedésünk ebben hijábavaló ne lenne, hogy (a mint mondom vala) készen legyetek.
*rész 8, 23. 24.

4. Hogyha a Maczedóniabeliek közűl én velem eljövéndenek, és titeket készületlenűl találándanak, valami módon meg ne szégyenüljünk (hogy titeket ne mondjalak) e mi nagy bátorsággal való dicsekedésünkben.

5. Azért szükségesnek ítélem lenni, hogy inteném az Atyafiakat, hogy elmennének először ti hozzátok, és elébb elvégeznék a ti az előtt igért jótéteményteknek kiszedetését, hogy az kész legyen mint jótétemény, és nem mint valami saczoltatás.

6. Ezt *mondom* pedig: A ki * szűken vet, szűken is arat; és a ki bőven vet, bőven is arat. *Péld. 19, 17.

7. Kiki a mint elgondolta szívében *úgy* cselekedjen; nem szomorúságból vagy kénszerítésből; mert a jókedvű adakozót * szereti az Isten.
*2 Móz. 25, 2. Róm. 12, 8.

8. Az Isten pedig az ő hatalmassága szerint megcselekedheti, hogy a ti jó kedvetekből való adakozástoknak haszna ti reátok térjen, hogy mindenekben mindenkor a mennyire szükség bővölködvén, mindenekkel való jótéteménynyel bővölködjetek.

9. Mint meg vagyon írva: Osztogatott *és* * adott a szegényeknek, és annak jótéteménye mind örökké megmarad.
*Zsolt. 112, 9.

10. A ki pedig ád magot a magvetőnek, ugyanazon adjon kenyeret *néktek* eledeltekre; és sokasítsa meg a ti vetésteket; és nevelje meg a ti jótéteményteknek gyümölcseit.

11. Hogy mindenekben meggazdagíttassatok minden jótéteményre, mely mi általunk azt cselekeszi, hogy Istennek hálákat * adjanak. *rész 1, 11.

12. Mert ez alamizsnaadásnak szolgáltatása, nem csak a szenteknek szükségeket segélli, hanem sokaknak hálaadásokra is vagyon az Isten előtt.

13. Mikor *tudniillik* ez *alamizsna*szolgáltatásának megkísértése által az Istent dícsérni fogják, a ti egyenlő engedelmetek felől a Krisztus Evangyéliomához, és a ti jóakaratotokból való segítségtek felől, mind ő hozzájok, mind egyebekhez.

14. Azoknak pedig ti érettetek való könyörgésekre is vagyon *ez alamizsnaadás,* kik könyörögnek ti érettetek, és titeket megbecsülnek, az Istennek bennetek bővölködő ajándékáért.

15. Az Istennek pedig *legyen* hála az ő megmondhatatlan ajándékáért.

X. RÉSZ.

A hamis Apostolok és Pálnak rágalmazói ellen: Fegyvere a mi vitézségünknek: Pál nem méri magát más mértékével, hanem melyet Isten néki adott.

Én pedig Pál kérlek titeket a Krisztusnak kegyelmességére és engedelmességére, ki ti köztetek jelenlétemben alázatos * vagyok, de távollétemben bátorságos ti ellenetek. * Máté 11, 29.

2. *Erre kérlek* pedig, hogy mikor ott jelen lészek, ne kénszeríttessem bátor lenni azzal a bátorsággal, melyet gondolok bátorságosnak lenni némelyek ellen, kik mi felőlünk úgy értenek, mintha test szerint járnánk.

3. Mert *noha* e testben járunk, *mindazáltal* nem test szerint hadakozunk.

4. Mert a mi vitézkedésünknek fegyverei nem testiek, hanem * Isten ereje által erősek a nagy erősségeknek † lerontatásokra. * Eféz. 6, 13—18. † Jer. 1, 10.

5. Mikor *tudniillik* minden *emberi* okoskodásokat elfordítunk, és minden nagyságot, mely felemelkedik az Istennek esmérete ellen; és az *embereknek* minden gondolatjokat foglyúl viszszük, hogy a Krisztusnak engedjenek.

6. És készen tartjuk *a büntetést*, mely által bosszút álljunk minden vakmerőségen, minekutánna bételéndik a ti engedelmességtek.

7. A melyek szemeitek előtt vagynak csak azokat nézitek-é? Ha valaki bízik magában, hogy ő a Krisztusé, azt * viszontag magában meggondolja, hogy miképen ő a Krisztusé, azonképen mi is a Krisztuséi *vagyunk*. * 1 Kor. 14, 37.

8. Mert ha valamiben felettébb dicsekedem is a mi * hatalmunk felől, melyet az Úr adott nékünk, néktek épüléstekre, nem rontástokra, nem szégyenülünk meg. * rész 13, 10.

9. Hogy ne láttassam csak ijesztgetni titeket az én leveleim által.

10. Mert a Pál levelei, (így mondnak *némelyek*) súlyosok és erősek: de a maga jelen volta * erőtlen, és beszéde is alázatos. * vers 1.

11. Ezt meggondolja a ki a féle, hogy valaminéműek vagyunk a levelek által való beszédben, mikor távol vagyunk, olyanok lészünk valóba is, mikor oda menéndünk.

12. Mert nem merjük magunkat elegyíteni és egybehasonlítani némelyekkel, a kik magok dícsérik magokat: de nem veszik eszekbe, hogy ők magokban mérséklik magokat, és ők magokhoz hasonlítják magokat.

13. De mi nem kérkedünk azokkal, a melyeket *Isten nékünk* nem mért, hanem annak a mérő * regulának mértéke szerint *dicsekedünk*, melyet Isten mért nékünk, hogy *tudniillik* mi szinte hozzátok is eljutottunk. * Eféz. 4, 7.

14. Mert nem úgy terjesztjük magunkat mód nélkűl, mintha ti hozzátok is nem jutottunk volna: mert szinte ti hozzátok is eljutottunk, a Krisztus Evangyéliomának *prédikáltatásával*.

15. Nem azok felől kérkedvén, melyek nincsenek a mi mértékünkben, *tudniillik* más embereknek munkájok felől: vagyon pedig reménységünk, hogy minekutánna a ti hitetek megnevekedik, ti általatok a nékünk rendelt mértékünkben, megbővülünk felette igen.

16. Hogy *a tartományoknak is*, melyek ti * rajtatok túl *vagynak*, prédikáljam az Evangyéliomot; nem hogy a másnak rendeltetett mértékkel, és csak készszel kérkedjünk. * Róm. 15, 20.

17. A ki pedig dicsekedik, az * Úrban dicsekedjék. * 1 Kor. 1, 31.

18. Mert nem az kedves, a ki * magát dícséri, hanem az, a kit † az Úr dícsér. * Péld. 27, 2. † 1 Kor. 4, 5.

XI. RÉSZ.

Pál illendő okait adja az ő dicsekedésének: mert nem alábbvaló a több Apostoloknál.

Vajha elszenvednétek egy kevéssé az én balgatagságomat, sőt szenvedjetek is el engemet.

2. Mert isteni buzgósággal buzgok ti hozzátok: mert én készítettelek titeket, hogy mint tiszta szűzet egy Férjfiúhoz, *tudniillik* a Krisztushoz szerkesztesselek.

3. De félek, hogy valami módon, mint ama * kígyó elcsalá Évát az ő álnokságával; azonképen a ti elméitek megszeplősíttetvén, *elhajlottak ne legyenek* a Krisztusban való együgyűségtől. * 1 Móz. 3, 4. 13.

4. Bizonyára ha valaki menne ti közétek, és más * Jézust prédikálna, melyet mi nem prédikáltunk, vagy ha más Lelket vennétek, melyet nem vettetek, vagy más Evangyéliomot *prédikálna*, melyet bé nem vettetek, *azt* méltán elszenvednétek. * Gal. 1, 8. 9.

5. Mert úgy ítélem, hogy én semmivel nem voltam alább * való a fő Apostoloknál. * 1 Kor. 15, 10.

6. Hogyha goromba *vagyok* a * beszédben, mindazáltal nem *vagyok goromba* a tudományban, de mindenestől fogva mindenekben nyilvánvalókká lettünk ti köztetek. * 1 Kor. 1, 17. 2, 1. 13.

7. Avagy vétkeztem-é, mikor magamat * megaláztam, hogy ti felmagasztaltatnátok? és hogy az Isten Evangyéliomát ingyen prédikáltam néktek? * 1 Kor. 9, 18. 19.

8. Más Gyülekezeteket fosztottam meg, azoktól fizetést vévén, hogy néktek szolgálnék: és mikor ti köztetek voltam és szűkölködtem, nem * henyéltem valakinek kárával. * Csel. 20, 33. 34. 1 Thess. 2, 9.

9. Mert az én szükségemet felsegélleték a Maczedóniából jött Atyafiak: és mindenekben úgy viseltem magamat, hogy néktek terhetekre ne lennék, ezután is úgy viselem magamat.

10. A Krisztusnak igazsága úgy legyen én bennem, hogy ez én dicsekedésem el nem rekesztetik tőlem Akhájának tartományiban.

11. Miért? Avagy azért-é, hogy nem szeretlek titeket? Tudja az Isten.

12. De a mit cselekeszem most, ezután is azt cselekeszem, hogy minden alkalmatosságot elrekeszszek azoktól, a kik *erre* keresnek alkalmatosságot, hogy a miben dicsekednek, olyanoknak találtassanak, minémüek mi *vagyunk.*

13. Mert ez ilyen hamis Apostolok álnok * munkások, kik a Krisztus Apostolivá változtatják magokat. * Filip. 3, 2.

14. Nem csuda pedig: mert a Sátán is elváltoztatja magát * világosságnak Angyalává. * Csel. 16, 16—18.

15. Nem csuda azért az is, ha igazságnak szolgáivá változtatják magokat az ő szolgái is, kiknek végek lészen az ő cselekedeteik szerint.

16. Ismét mondom: Ne állítson engem valaki esztelennek: ha pedig annak állítotok, * tűrjetek el engem mint esztelent, hogy egy kevéssé valamivel én is kérkedjem. * rész 5, 13. 12, 6.

17. A mit mondok, nem az Úr szerint mondom; hanem esztelenűl e dolog felől való kérkedésemben.

18. Mivelhogy sokan * dicsekednek test szerint, én is dicsekedem. * Filip. 3, 3—7.

19. Mert örömest eltűritek az eszteleneket, ti bölcsek lévén.

20. Mert eltűritek ha valaki titeket rabságra kötelez, ha valaki megeszen, ha valaki vonszon rajtatok, ha valaki felfuvalkodik ellenetek, ha valaki arczúl ver.

21. A bosszúság szenvedésre nézve mondom, mivelhogy mi erőtelenek voltunk. Sőt inkább, ha valami dologgal valaki bátorsággal akar kérkedni; (mint balgatag úgy szólok) én is bátorsággal merek kérkedni.

22. Zsidók-é azok? Én is * az *vagyok;* Izráeliták-é? Én is; Ábrahám magva-é? Én is. * Filip. 3, 5.

23. Krisztus szolgái-é? (balgatagúl szólok) inkább * én, a fáradságokban bőségesben én; a sebekben † feljebb azoknál, a tömlöczökben inkább én, halálos veszedelmekben gyakorta.
* 1 Kor. 15, 10. † Csel. 16, 22. 23.

24. A Zsidóktól ötször szenvedtem negyven-negyven * csapást egy-egy híjján. * 5 Móz. 25, 3.

25. Háromszor * verettettem meg veszszővel: egyszer † köveztettem meg; háromszor voltam a tengeren veszedelemben †† hajótörés miatt, éjjel és nappal a mélységben *voltam.*
* Csel. 16, 22. † Csel. 14, 19. †† Csel. 27, 41.

26. *Veszedelmes* útakban gyakorta *voltam,* folyóvizekben veszekedtem, latrok miatt veszedelemben *voltam:* veszedelemben *voltam* az én * nemzetségem miatt; veszedelemben a pogányok miatt, veszedelemben *voltam* a † városban, veszedelemben a pusztában; veszedelemben a tengeren; veszedelemben *voltam* a hamis atyafiak között.
* Csel. 13, 50. 17, 2—9. † Csel. 9, 22. 25.

27. Fáradságban és * nyomorúságban, vigyázásokban gyakorta, éhségben és szomjúságban, és böjtölésekben gyakorta; hidegségben és mezítelenségben.
* rész 6, 4. 5.

28. Azok nélkűl, a melyek kivűl *esnek,* engemet *szorongat* ama mindennap ellenem támadó sokaság, *azaz,* a minden Gyülekezetek felől való szorgalmatosság.

29. Kicsoda háborgattatik, hogy én nem * háborgattatnám? kicsoda botránkozik meg, hogy én azon nem kesergenék? * Róm. 15, 1.

30. Ha dicsekednem kell, az én nyomorult elvetett állapotommal * dicsekedem. * rész 12, 5

31. Az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak örökké áldandó Attya tudja, hogy én nem hazudok.

32. Damaskusban * a népnek Tiszttartója Arétás király képében, haddal őrizte a Damaskusbelieknek városokat, akarván engemet megfogni;
* Csel. 9, 24. 25.

33. De egy ablakon kosárban bocsát-

tattam alá a kőfalon, és úgy szabadulék meg ő tőle.

XII. RÉSZ.

Pálnak jelenségei: gyönyörködik erőtelenségiben: ingyen prédikál nékik: inti őket, hogy tőle bűnben ne találtassanak.

Dicsekednem nékem nem illik: Mert immár térek a látásokra és az Úrnak jelentésire.

2. Tudok egy embert a Krisztusban, ki ez előtt tizennégy esztendővel, (hogyha testben-é, nem tudom, avagy test kivűl, nem tudom; Isten tudja) * elragadtatott volt a harmadik égig. * 1 Kor. 15, 8.

3. És tudok oly embert, (testében-é vagy test kivűl, nem tudom, Isten tudja).

4. Hogy elragadtatott volt a Paradicsomba, és hallott kimondhatatlan beszédeket, melyeket ember meg nem mondhat.

5. Ez ilyen dolgokkal dicsekedem: én magam felől pedig nem dicsekedem, hanem csak az én * erőtlenségimről. * rész 11, 30.

6. Mert ha akarok dicsekedni, nem lészek * balgatag: mert igazságot szólok; de mértékletesen szólok, hogy valaki ne gondolkodjék én felőlem feljebb annál, a minek engemet lát *lenni*, vagy *a mit* hall tőlem. * rész 10, 8. 11, 16.

7. És hogy az isteni jelentéseknek nagyságokkal felettébb el ne hinném magamat, adatott nékem hegyes ösztön, mely az én testembe ragadott, *tudniillik* a Sátán * Angyala, hogy engem csapdosna, hogy felettébb el ne hidjem magamat. * Jób 2, 6.

8. Ezért háromszor könyörgöttem az Úrnak, hogy én tőlem eltávoznék.

9. És ezt mondá nékem: Elég néked az én kegyelmem: mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el. Nagy örömest dicsekedem azért az én erőtlenségimmel inkább, hogy lakozzék én bennem a Krisztus hatalma.

10. Azokáért gyönyörködöm az erőtlenségekben, a * bosszúságokban, a Krisztusért való szorongattatásokban: mert mikor erőtelen vagyok, ugyan akkor erős † vagyok.
* Csel. 5, 41. Róm. 5, 3. † Filip. 4, 13.

11. Balgatag voltam a dicsekedésben; ti kénszerítettetek engemet arra. Mert néktek kellett volna engem dícsérnetek: mert semmiben nem voltam alábbvaló a fő * Apostoloknál, noha semmi † vagyok. * rész 11, 5. † Eféz. 3, 8.

12. Az én Apostolságomnak bizonyságai lettek ti köztetek, sok türés által, jelek, * csudák és erők által.
* Róm. 15, 18. 19. 1 Kor. 9. 2.

13. Mert micsoda az, a miben alábbvalók volnátok a több Gyülekezeteknél, hanem csak hogy én ott nem henyéltem * a ti károtokkal? Engedjétek meg nékem ezt a bosszút. * rész 11, 8. 9.

14. Ímé harmadszor is kész vagyok ti hozzátok menni, és a ti károtokkal nem henyélek: mert nem keresem a * ti külső gazdagságtokat, hanem ti magatokat: mert nem a fiak gyüjtnek az atyáknak kincset, hanem az atyák a fiaknak.
* Csel. 20, 33. 34.

15. Én pedig nagy örömest költök, és magamat is * adom a ti lelketekért: noha holott én titeket felette igen szeretlek, ti lassabban † szerettek engemet. * Kol. 1, 24. † rész 5, 12.

16. De ám legyen úgy, hogy titeket én nem nehezítettelek * semmivel; de mivelhogy álnok vagyok, álnoksággal fogtalak meg titeket? * 2 Thess. 3, 8.

17. Avagy azok közűl valamelyik által, a kiket hozzátok bocsátottam, megfosztottalak-é * titeket? * rész 7, 2.

18. Kértem * Títust, és ő vele bocsátottam el amaz atyafiat: avagy valamiben megfosztott-é titeket Títus? avagy nem egy Lélek vezérlése által jártunk-é? avagy nem egy nyomban *jártunk-é?*
* rész 8, 6. 16—19.

19. Viszont azt állítjátok-é, hogy előttetek magunkat mentjük? Az Isten előtt a Krisztusban szólunk, mindazáltal mind ezeket, Szerelmesim, a ti épüléstekért.

20. Mert félek azon, hogy mikor oda menéndek, valami módon nem olyanoknak talállak titeket, a minéműeknek akarnálak; és én is olyannak találtatom tőletek minémünek *lenni engem* ti nem akarnátok: hogy valami módon ne legyenek versengések, irígységek, haragok, vetekedések, rágalmazások, fondorlások, felfuvalkodások, pártolkodások.

21. Hogy mikor oda menéndek, ne alázzon meg az én Istenem ti köztetek engemet, és sirassak * azok közűl sokakat, kik annakelőtte vétkeztek, és meg nem tértek a tisztátalanságból, paráznaságból, és bujálkodásból, melyet cselekedtek. * rész 13, 2.

XIII. RÉSZ.

Inti őket, hogy magokat megjobbítsák, hogy meg ne kellessék látniok, mit tehessen a

Krisztus Pál által: inti ismét békességre, egyességre.

Harmad-úttal megyek már hozzátok: Két vagy * három tanúvallása által minden dolog megerősíttetik.
* 5 Móz. 19, 15.

2. Megmondottam, * másodszor is mondom, mintha jelen volnék, és távol lévén, most is írom azoknak, kik az előtt vétkeztek, mint egyebeknek, hogy ha ismét oda megyek, nem kedvezek.
* rész 12, 21.

3. Mert az én általam szóló Krisztust kísértgetitek, ki ti hozzátok nem erőtelen, hanem erős ti bennetek.

4. Mert noha megfeszíttetett * volt az erőtelenségből, † mindazáltal él az Istennek hatalmából: mert mi is erőtelenek vagyunk ő vele, de élünk ő vele az Isten erejéből ti nálatok.
* Filip. 2, 7. 8. † Csel. 3, 17. 1 Kor. 2, 8.

Magatokat * kísértsétek meg, ha vagytok-é a hitben, magatokat próbáljátok meg. Avagy nem esméritek-é magatokat, hogy a Jézus Krisztus bennetek † vagyon? hanemha megvettettek vagytok. * 1 Kor. 11, 28. † Róm. 8, 9. 10.

6. De reménylem, hogy megesméritek, hogy mi nem vagyunk megvetettek.

7. Kívánom pedig az Istentől, hogy semmi gonoszt ne cselekedjetek: nem hogy mi megpróbáltattaknak találtassunk, hanem hogy a mi tisztességes dolog, azt cselekedjétek, mi pedig mintegy megvettetteknek állíttassunk.

8. Mert nem cselekedhetünk semmit az igazság ellen; hanem igazságért.

9. Mert örülünk annak, hogy mi erőtelenek * voltunk, ti pedig erősek voltatok, ugyanazt is kívánjuk mi, *tudniillik* a ti épülésteket. * 1 Kor. 4, 10.

10. Azért írom távollétemben ezeket, hogy jelenlétemben ne kénszeríttessem keménységgel élni a hatalom szerint, melyet adott nékem az * Úr építésre, de nem rontásra. * rész 10, 8.

11. Végezetre Atyámfiai, legyetek jó egésségben, épüljetek, vígasztaltassatok meg, egy * értelemben legyetek, békességesen lakjatok; és a szeretetnek s a békességnek Istene lészen veletek.
* Róm. 12, 16. Filip. 2, 2.

12. Köszöntsétek egymást * szent csókolással. Köszöntnek titeket minden szentek. * Róm. 16, 16.

13. Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, az Istennek szerelme, és a Szent Léleknek veletek való közösülése, legyen mindnyájan ti veletek, Ámen.

E levél küldetett Filippiből, Maczedóniának városából Títus és Lukács által.

PÁL APOSTOLNAK
A GALATZIABELIEKHEZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Pál csudálja, hogy a Galatziabeliek oly hamar el hagyják magokat hitetni. Honnét legyen a Pál Evangyélioma, és mint vette azt?

Pál Apostol, (nem emberektől, sem ember által, hanem a Jézus Krisztus által, és az Atya Isten által, * ki feltámasztotta őtet a halálból.)
* Csel. 2, 24. 32.

2. És mind az Atyafiak, kik velem vagynak, a Galatziabeli Gyülekezeteknek:

3. Kegyelem néktek és békesség az Atya Istentől * és a mi Urunk Jézus Krisztustól, * 1 Kor. 1, 3.

4. Ki adta ő * magát a mi bűneinkért, hogy kimentene minket e † jelenvaló gonosz világból, az Istennek és a mi Atyánknak akaratja szerint.
* rész 2, 20. † Tit. 2, 14.

5. Kinek *legyen* dicsőség mind örökkön örökké, Ámen!

6. Csudálkozom rajta, hogy ti ily hamar elhagyván azt, a ki titeket hívott vala a Krisztus kegyelmére, más Evangyéliomra * hajlottatok. * rész 4, 9. 10.

7. Holott nincsen más *Evangyéliom:* de némelyek titeket megháborítnak * és a Krisztus Evangyéliomát el akarják fordítani. * Csel. 15, 1.

8. De ha szinte mi is, avagy a mennyei Angyal hirdetne néktek valamit azon kivűl, a melyet * néktek hirdettünk, legyen † átok.
* 1 Kor. 2, 2. 15, 3. † 1 Kor. 16, 22.

9. A mint először mondánk, most ismét másodszor is mondom: Ha valaki néktek hirdet valamit azon kivűl, a melyet vettetek, átok legyen.

10. Mert most embereknek vagy Isten

dolgainak elhitelekre intelek-é? Avagy embereknek igyekezem-é kedveskedni? Bizonyára ha még embereknek * kedvekben volnék, a Krisztus szolgája nem volnék. * 1 Thess. 2, 4.

11. Tudtotokra adom pedig, Atyámfiai, néktek, hogy az az Evangyéliom, melyet * én prédikáltam, nem ember szerint való; * 1 Kor. 15, 1—3.

12. Mert én is nem embertől vettem azt, sem pedig nem taníttattam arra, hanem a Jézus Krisztus jelentése által *vagyon*.

13. Mert hallottátok, mint forgolódtam én régenten a Zsidó törvényben, hogy én felette igen * háborgattam az Isten Anyaszentegyházát, és azt pusztítottam. * Csel. 9, 1. 2.

14. És feljebb nevekedtem volt a Zsidó törvényben sokaknál, kik az én nemzetemből velem egyenlők voltak, mivel felette nagy buzgóságom * volt a rendelésekhez, melyeket az én atyáimtól vettem vala. * Filip. 3, 5. 6.

15. De mikor az Istennek tetszett ki az én anyám méhétől fogva engemet elválasztott * vala, és az ő kegyelméből elhívott. * Csel. 9, 15 Jer. 1, 5.

16. Hogy az ő Fiját nékem megjelentené, hogy hirdetném őtet * a Pogányok között; azonnal nem tanácskoztam a testtel és a vérrel. * Csel 9, 5. 15.

17. Sem pedig nem tértem Jérusálembe vissza azokhoz, kik én előttem való Apostolok voltak: hanem Arábiába mentem, és ismét * megtértem Damaskusba. * Csel. 9, 8. 20.

18. Azután három esztendő mulva Jérusálembe * megtértem, hogy Pétert meglátogatnám, és ő vele voltam tizenöt napig. * Csel. 9, 26.

19. Többet az Apostolok közűl nem láttam egyet is, hanem Jakabot * az Úr attyafiát. * Csel. 21, 18.

20. Ezekben pedig a miket írok néktek; ímé Isten előtt *vagyok*, nem hazudok.

21. Azután mentem Síriának * és Cziliicziának tartományiba. * Csel. 9, 30.

22. Esméretlen valék pedig ábrázatomról a Júdeában való keresztyéni Gyülekezeteknek.

23. Hanem csak * hallották: A ki *úgymond*, minket háborgat vala egy időben, most hirdeti azt a tudományt, melyet régen pusztít vala. * Csel. 9, 13—21.

24. És dicsőítik vala az Istent én bennem.

II. RÉSZ.

Títus miért nem metéltetett körűl: Pál az ő tudományát nem a több Apostoloktól vette: Pál a Pogányoké, Péter a Zsidók Apostola: Pál megfeddi Pétert: a megigazulás hit által vagyon, s nem a törvényből.

Azután tizennégy * esztendő mulva, ismét felmenék Jérusálembe Barnabással együtt, Títust is velünk elvivén. * Csel. 15, 2.

2. Felmentem vala pedig *isteni* jelenésből, és eleikbe adám az Evangyéliomot, melyet a Pogányok között prédikálok; de csak külön azoknak a kik becsületben vagynak, hogy valami módon hijába ne futnék, vagy hijába ne futottam volna.

3. De Títus is, a ki én velem vala noha Görög volna, nem kénszeríttetett a körűlmetélkedésre.

4. Tudniillik a futkározó * hamis atyafiakért, kik mi közénk béjöttek vala alattomban, a Krisztus Jézusban való szabadságunknak megkísértésére, hogy minket szolgálatra köteleznének. * Csel. 15, 24.

5. Kiknek csak egy szempillantásig sem * engedtünk, hogy magunkat alájok adtuk volna; hogy az Evangyéliomnak igazsága megmaradna ti köztetek. * Csel. 15, 2.

6. Azoktól pedig a kik állíttatnak valaminek lenni, (valaminéműek voltak régen, én azzal semmit nem gondolok: az embernek * személyét Isten nem nézi): mert a kik becsületben vagynak, engemet semmire nem tanítottak. * 5 Mós. 10, 17.

7. Sőt inkább mikor látták volna, hogy én reám bízatott a * Pogányok között az Evangyéliom prédikáltatása, mint Péterre a Zsidók között. * Csel. 9, 15.

8. (Mert a ki erős volt Péter által a Zsidóknak Apostolságára, én általam is erős * volt a Pogányok között.) * Róm. 15, 18. 19

9. És mikor Jakab, Kéfás és János, kik oszlopok gyanánt tartatnak, eszekbe vették volna az *Istentől* nékem adatott ajándékot, nékem és Barnabásnak a társaságnak bizonyságára jobbkezeket adák, * hogy mi a Pogányok között, ők pedig a Zsidók között *prédikálnának*. * Csel. 9, 27—29.

10. Csak *arra intének*, hogy a szegényekről * megemlékeznénk, melyre reá is igyekeztem hogy cselekedjem. * Csel. 11, 29. 30.

11. Mikor pedig Péter Antiókhiába jött volna, szemtőlszembe ellene állottam, mivelhogy méltó volna a feddésre.

12. Mert minekelőtte valakik jöttek volna Jakabtól, a Pogányokkal eszik vala; ha pedig valakik jöttek, megvonja s elszakasztja vala magát azoktól, félvén a Zsidóktól.

13. És ő vele együtt tettetésképen viselik vala magokat a több Zsidók is: úgyannyira hogy Barnabás is az ő tettetéseknek társaságába elvonatnék.

14. De mikor láttam volna, hogy ők nem egyenesen járnának mint az Evangyéliom igazságához * illendő volna, mondék Péternek mindenek előtt: Ha te Zsidó lévén Pogány módra élsz és nem Zsidó módra, miért kénszeríted a Pogányokat Zsidó módra élni? *Csel. 10, 28.

15. Mi kik természet szerint Zsidók vagyunk, és nem bűnös Pogányok.

16. Tudván ezt, hogy nem igazúl meg az ember a törvénynek * cselekedetiből, hanem a Jézus Krisztusban való hit által: Mi is, *mondom,* a Jézus Krisztusban hittünk, hogy megigazulnánk a Krisztusban való hit által, és nem a törvény cselekedeteiből. Annakokáért mert egy test is nem igazúl meg a törvénynek cselekedeteiből. *Róm. 3, 20—28.

17. Hogyha pedig, mikor a Krisztusban igazulást * keresünk, találtatunk mi is bűnösöknek, avagy a Krisztus a bűnnek szolgája-é? Távol legyen. *Róm. 3, 24.

18. Mert ha a melyeket elrontottam, azokat ismét felépítem, én magamat bűnössé tészem.

19. Mert én a törvény által a törvénynek megholtam, hogy élnék * Istennek. *Róm. 6, 11. 14.

20. A Krisztussal együtt megfeszíttettem. * Élek pedig többé nem én, hanem él én bennem a Krisztus; és a mely életet most élek a testben, az Isten Fijában való hit által élem, ki szeretett engemet, és adta ő magát én † érettem. *Kol. 2, 20. †Eféz. 5, 2.

21. Nem törlöm el az Isten kegyelmét; mert ha a törvény által vagyon az igazság, * tehát a Krisztus ok nélkűl holt meg. *rész 5, 4. Róm. 4, 14.

III. RÉSZ.

Hogy a megigazulás hitből legyen, az Ábrahám példájából mutattatik: mire adatott a törvény?

Óh * balgatag Galatziabeliek, kicsoda ígézett meg titeket, hogy ne engednétek az igazságnak; kiknek szemeik előtt a Jézus Krisztus először *úgy* íratott volt meg, *mintha* ti köztetek feszíttetett *volna* meg? *Luk. 24, 25.

2. Csak *ezt* akarom tőletek megtudni: A törvény cselekedeteiből vettétek-é a *Szent* Lelket, vagy a hallásból való hit * által. *Csel. 2, 38. 10, 44.

3. Ily esztelenek vagytok-é, hogy holott a *Szent* Lélek által kezdettétek el *a hitet,* most test által akartok elvégeztetni?

4. Ilyen sokat szenvedtetek-é * hijába? hogyha hijába. *2 Ján. vers 8.

5. A ki azért *Szent* Lelket szolgáltat néktek, és ti bennetek erőket cselekeszik; a törvény cselekedetei által-é, vagy a hallásból való hit által *szolgáltatja azt?*

6. Miképen Ábrahám hitt az Istennek, és az * tulajdoníttatott néki igazságára. *1 Móz. 15, 6. Róm. 4, 3.

7. Értitek azért, hogy a kik a * hitből vagynak, azok az Ábrahám fijai. *Róm. 4, 11. 12. 16.

8. Látván azért az Írás, hogy Isten a hit által fogja idvezíteni a Pogányokat, még annakelőtte örvendetes izenettel hirdette Ábrahámnak: * Megáldatnak, *úgymond,* te benned minden Pogányok. *1 Móz. 12, 3.

9. Azért a kik hitből valók, * azok áldatnak meg a hív Ábrahámmal. *vers 7.

10. Mert valakik a törvény cselekedetiből vagynak, átok alatt vagynak: mert meg vagyon írva: Átkozott * valaki meg nem marad mind azokban, melyek megírattak a törvénynek könyvében, hogy azokat cselekedje. *5 Móz. 27, 26.

11. Hogy pedig a törvény által senki nem igazúl meg Isten előtt, nyilván vagyon: Mert az * igaz *ember* hitből él. *Hab. 2, 4. Róm. 1, 17.

12. A törvény pedig nincsen hitből, hanem: A mely ember azokat * bétölti, él azok által. *3 Móz. 18, 5.

13. A Krisztus pedig * megváltott minket a törvénynek átkától, mikor mi érettünk lett átokká: mert meg vagyon írva: Átkozott † valaki fán függ. *2 Kor. 5, 21. †5 Móz. 21, 23.

14. Hogy a Pogányokban az Ábrahám * áldatása a Krisztus Jézus által legyen, *és* hogy amaz igért † *Szent* Lelket a hit †† által végyük. *1 Móz. 12, 3. †Ján. 15, 26. ††Csel. 19, 2. 5. 6.

15. Atyámfiai, emberi mód szerint szólok: Lám az embernek elvégezett testamentomát * senki erőtlenné nem teszi, és ahoz *semmit* nem ád. *Zsid. 9, 17.

16. Ábrahámnak pedig adattak az ígéretek, és az ő magvának: nem mondja: És magvainak, mint sokakról, hanem

mint egyről: És a * te magodnak, *úgymond,* ki a Krisztus. *1 Móz. 12, 3.

17. Ezt mondom pedig, hogy a kötést, melyet * Isten először megerősített a Krisztusra nézve, a törvény, mely † négyszáz harmincz esztendővel kezdetett azután, nem tészi erőtelenné, hogy az igéretet eltörlené. *1 Móz. 12, 1—3. † 2 Móz. 12, 40. 19, 1—25. 20, 1. 2.

18. Mert ha a törvény által vagyon az örökség, tehát nem az által; Ábrahámnak pedig igéret * által ajándékozta Isten *az örökséget.* *Róm. 4, 13. 14.

19. Micsoda tehát a törvény? A bűnöknek okáért adatott, míg eljőne ama Mag, * kinek lett az igéret, a mely *törvény* kimondatott az † Angyaloktól, a Közbenjárónak keze által. *vers 16. † Csel. 7, 38.

20. A Közbenjáró pedig nem egy-é? Az Isten pedig * egy. *5 Móz. 6, 4.

21. A törvény azért az Isten igérete ellen *adatott-é?* Távol legyen: Mert ha a törvény adatott volna, hogy megelevenítene, bizony a törvényből volna * az igazulás. *Róm. 8, 2. 3.

22. De rekesztett az Irás mindeneket a * bűn alá, hogy az ígéret adatnék a Jézus Krisztusban való hit által a hívőknek. *Róm. 3, 9. 10. 11, 32.

23. Minekelőtte pedig eljött volna a hit, * a törvény alatt őriztetünk vala, kik rekesztettünk vala arra a hitre, mely kinyilatkozandó vala. *vers 24.

24. Azért a törvény nékünk a Krisztusra vezérlő * mesterünk volt, hogy hit által idvezülnénk. *Róm. 10, 4.

25. De minekutánna eljött a hit, nem vagyunk többé a vezérlő mester alatt.

26. Mert mindnyájan Isten fijai * vagytok, a Jézus Krisztusban való hit által. *Ján. 1, 12.

27. Mert valakik a Krisztusban megkeresztelkedtetek, a Krisztust * öltöztétek fel. *Róm. 6, 3. 13. 14.

28. Nincsen *sem* Zsidó, * sem Görög, nincsen *sem* szolga, sem szabados; nincsen *sem* férjfiú sem asszony *között válogatás:* Mert ti mindnyájan egy vagytok a Jézus Krisztusban. *Róm. 10, 12. Eféz. 2, 14. 16.

29. Hogyha ti Krisztuséi * vagytok, tehát az Ábrahám magva vagytok, és az ígéret szerint örökösök. *vers 16.

IV. RÉSZ.

Embernek a törvény és Evangyéliom alatt való állapotja: mint fogadták Pált a Galatziabeliek: Példázatjok az Ábrahám fijainak.

Ezt mondom pedig: Míg az örökös gyermek semmit nem különböz a szolgától, jóllehet mindeneknek ura legyen;

2. Hanem Tútorok és Gondviselők alatt vagyon mind az ideig, melyet annak attya rendelt.

3. Azonképen mi is, míg gyermekek voltunk, e világnak betűi * alatt valánk szolgálat alá rekesztetvén. *rész 2. 2.

4. De minekutánna eljött a * teljes idő, kibocsátá Isten az ő Fiját, ki asszonytól lett, ki a törvény alá adta magát; *Dán. 9, 24—27.

5. Hogy azokat a kik a törvény alatt valának, * megváltaná, hogy fogadott fiúságot † vennének. *rész 3, 13. † Ján. 1. 12.

6. Mivelhogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta Isten az ő Fijának * Lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, *azaz,* Atya! *Róm. 8, 15.

7. Azért többé nem vagy szolga, hanem fiú; hogyha fiú, * tehát Istennek örököse is *vagy* a Krisztus által. *Róm. 8, 16. 17.

8. Ti pedig még akkor, mikor az Istent nem * tudnátok, szolgáltok vala azoknak, kik † nem természet szerint való Istenek. *Eféz. 2, 12. 4, 18. † Róm. 1, 25. 1 Kor. 12. 2.

9. De most, mivelhogy megesmértétek az Istent, sőt inkább mivelhogy Istentől megtaníttattatok, mimódon fordultok hátra az erőtelen * és szegény betűkre, melyeknek ujonnan akartok szolgálni? *rész 3, 11.

10. A napokat * megtartjátok és a hónapokat, † az időket és az †† esztendőket. *2 Móz. 23, 12. 14. † Zsolt. 81, 5. 6. †† 3 Móz. 25, 4—11.

11. Félek rajta, hogy hijába * ne fáradtam legyen ti közöttetek. *vers 9. rész 5, 2.

12. Legyetek olyanok mint én: mert én olyan *vagyok* mint ti; Atyámfiai, kérlek titeket, semmi bosszút nem tettetek én rajtam.

13. Tudjátok pedig, hogy én az én testemnek erőtlenségével, prédikáltam néktek az Evangyéliomot először.

14. És az én testemben a mit megkisértettetek semminek nem állítottátok, sem meg nem utáltátok; hanem engemet mint az Istennek * Angyalát, mint a Krisztus Jézust úgy fogadtatok. *Mal. 2, 7. 1 Sám 29, 9.

15. A ti boldogságtoknak azért mely nagy dícsérete vala? Mert bizonyságot tészek ti felőletek, hogy ti, ha lehetséges volt volna, a ti szemeiteket kivájtátok volna, és nékem adtátok volna.

16. Azért ellenségtekké lettem-é néktek, hogy néktek igazat * szólok?
* Ámós 5, 10.
17. Igen szeretnek titeket, de nem jól, sőt inkább minket ki akarnak rekeszteni, hogy azokat szeressétek.
18. De jeles dolog felette igen szeretni a jó dologban mindenkor, és nem csak akkor, mikor köztetek jelen vagyok.
19. Fiacskáim, kiket újonnan * szülök, míglen a Krisztus ti bennetek megábrázoltassék.
* 1 Kor. 4, 15.
20. Akarnék pedig most ti köztetek lenni, és elváltoztatni az én szómat: mert szorgalmatos vagyok felőletek.
21. Mondjátok meg nékem, kik a törvény alatt akartok * lenni, a törvényt nem halljátok-é?
* vers 9.
22. Mert meg vagyon írva, hogy Ábrahámnak két fija volt; egyik * a szolgálóleánytól, a másik a † szabadostól.
* 1 Móz. 16, 15. † 1 Móz. 21, 2.
23. De az, a mely a szolgálóleánytól *volt,* test szerint született; a mely pedig a szabadostól, az ígéret * által.
* 1 Móz. 18, 10. 21, 1. 2.
24. Mely dolgokon más dolog példáztatik: Mert e két asszonyok, ama két szövetségek; az egyik, mely a * Sina hegyről való Hágár, nemz a szolgálatra.
* 2 Móz. 19, 1—25. 20, 1. 2.
25. Mert Hágár a Sina hegy, mely Árábiában vagyon: szinte azonképen pedig hasonlatos ahoz a Jérusálemhez, mely most vagyon, és az ő fijaival egybe szolgálat alá vettetett.
26. Ama magasságos * Jérusálem pedig szabados, mely † mindenikünknek annya.
* Jel. 21, 2. 10. † Ésa. 2, 2.
27. Mert meg vagyon írva: Örülj magtalan, * ki nem szülsz, örvendezz és kiálts ki nem szülsz: mert sokkal többen vagynak az elhagyatottnak magzatai, hogynem annak, a melynek férje vagyon.
* Ésa. 54, 1.
28. Mi azért, Atyámfiai, Izsáknak példája * szerint az ígéretnek fijai vagyunk.
* vers 23.
29. De miképen akkor az, a ki test szerint született vala, * háborgatja vala azt, a ki született vala lélek † szerint: azonképen vagyon mostan is.
* 1 Móz. 21, 9. † vers 23.
30. De mit mond az Írás? Űzd ki a szolgálóleányt * és az ő fiját: mert nem lesz örökös a szolgálóleány fija a szabados fijával.
* 1 Móz. 21, 10. 12.
31. Azért Atyámfiai nem vagyunk a szolgálóleány * fijai, hanem a † szabadosé.
* vers 25. † vers 26.

V. RÉSZ.

A keresztyéni szabadságról: a testnek és léleknek harczáról, s mindkettőnek gyümölcseiről.

A szabadságban * azért, melylyel minket a Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgálatnak igájával.
* Kol. 2, 13. 16.
2. Imé, én Pál mondom néktek, hogy ha körűlmetéltettek, * a Krisztus semmit nem fog használni.
* Csel. 15, 1. 5.
3. Mert bizonyságot tészek ismét minden embernek, a ki körűlmetélkedik, hogy az köteles az egész törvénynek megtartására.
4. A Krisztus Jézustól kirekesztettetek, valakik a törvény * által akartok idvezülni, és a kegyelemből kiestetek.
* rész 2, 21.
5. Mert mi lélekben hit által várjuk az igazságnak * reménységét.
* 2 Tim. 4, 8.
6. Mert a Krisztus Jézusban * sem a körűlmetélkedés nem használ, sem a körűlmetélkedetlenség: hanem a hit, mely a † szeretet által cselekeszik.
* rész 6, 15. Kol. 3, 11. † Jak. 2, 17. 18.
7. Szépen futtok vala; kicsoda * tartóztata meg titeket, hogy ne engednétek az igazságnak?
* rész 3, 1.
8. Ez a hitetés nem attól *vagyon,* a ki titeket * hív.
* rész 1, 6.
9. Egy kevés * kovász az egész tésztát megposhasztja.
* 1 Kor. 5, 6.
10. Nékem reménységem vagyon ti felőletek az Úrban, hogy ti nem lésztek külömb értelemben; de a ki titeket megháborít, * elvészi az ő kárhoztatását, valaki lejénd.
* Máté 18, 6. 7.
11. Én pedig, Atyámfiai, ha a körűlmetélkedést mégis prédikálom, miért szenvedek mégis háborúságot? tehát eltöröltetett a keresztnek * botránkozása.
* 1 Kor. 1, 23.
12. Vajha el is töröltetnének * azok, a kik titeket háborgatnak.
* Jós. 7, 25.
13. Mert ti szabadságra hívattatok, Atyámfiai, csakhogy a szabadságot ne *adjátok* * a testnek *bűnre való* alkalmatosságúl, hanem szeretetből egymásnak szolgáljatok.
* 1 Kor. 8, 9. 1 Pét. 2, 16.
14. Mert az egész törvény egy beszédbe foglaltatik bé, ebbe *tudniillik:* Szeressed * felebarátodat mint magadat.
* Máté 22, 39.
15. Hogyha egymást marjátok * és elnyelitek, meglássátok, hogy viszontag egymástól meg ne emésztessetek.
* 2 Kor. 12, 20.
16. *Ezt* mondom pedig, hogy lélek

szerint * járjatok, és a testnek kívánságát véghez ne vigyétek. * Róm. 6, 12. 1 Pét. 2, 11.

17. Mert a test a lélek * ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen: ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy azokat ne cselekedhessétek, a melyeket akartok. * Róm. 7, 17. 23, 25.

18. Hogyha a lélektől * vezéreltettek, nem vagytok a törvény alatt. * vers 22. 23.

19. A testnek pedig * cselekedetei nyilván vagynak, melyek ezek: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás. * Kol. 3, 5. 6.

20. Bálványimádás, bűvölésbájolás, haragtartások, versengések, irígységek, haragok, patvarkodások, visszavonások, pártütések.

21. Gyűlölségek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások, és ezekhez hasonlók: melyekről ezt eleve mondom néktek, miképen az előtt is mondottam: Valakik ilyen dolgokat cselekesznek, az Isten * országának örökösei nem lésznek. * 1 Kor. 6, 9. 10. Eféz. 5, 5.

22. De a léleknek gyümölcse ez: szeretet, öröm, békesség, békességestűrés, kegyelmesség, jóság, hit, alázatosság, mértékletesség.

23. A kik ilyenek, azoknak ellenek nincsen a * törvény. * 1 Tim. 1, 9. 10.

24. Mert a kik Krisztuséi a testet megfeszítették, az ő * indulatival és kívánságival egybe. * Róm. 6, 6.

25. Ha lélek szerint élünk, lélek szerint is * járjunk. * vers 22. Róm. 8, 5.

26. Ne legyünk hiú dicsőség * kívánók, egymásnak ingerlői, egymásra irígykedők. * Filip. 2, 3.

VI. RÉSZ.

Azok Isten fijai, a kik egymást és a Krisztus keresztét szeretik, és új teremtett állatok.

Atyámfiai, ha az ember elfoglaltatik is *a Sátántól* valami bűnben, ti kik lelkiek vagytok, az olyan embert építsétek fel * alázatosságnak lelkével: meggondolván magadat, hogy te is meg ne kísértessél. * Máté 18, 15. 17. Róm. 14, 1.

2. Egymásnak terhét * hordozzátok, és úgy öltsétek bé a Krisztus † törvényét. * Ján. 13, 34. † 1 Thess. 1, 14.

3. Mert ha valaki láttatik magának valaminek *lenni*, * holott semmi, ez ilyen embert az ő maga gondolatja csalja meg. * Jak. 1, 26.

4. Minden ember pedig az ő maga cselekedetét próbálja meg, és akkor dicsekedése lészen csak ő magában, és nem másban.

5. Mert minden ember az ő tulajdon terhét * hordozza. * 2 Kor. 5, 10.

6. Az olyan ember pedig, a ki taníttatik az *Evangyéliom* tudományára, közölje * minden javait azzal, a ki őtet tanítja. * 1 Kor. 9, 7. 14.

7. Meg ne csalatkozzatok. Az Isten nem csúfoltatik meg. Valamit ember veténd, * azt aratja. * 2 Kor. 5, 10.

8. Mert a ki vet az ő testének, * a testből arat veszedelmet; a ki pedig vet a léleknek, * a lélekből arat örök életet. * rész 5, 19—21. † rész 5, 22. 23.

9. A jótéteményben * pedig ne restüljünk meg, mert a maga idejében aratunk, ha meg nem restülünk. * 2 Thess. 3, 13.

10. Azért míg időnk vagyon, mindenekkel jól tegyünk, kiváltképen pedig a mi hitünknek * cselédivel. * 1 Tim. 5, 8.

11. Látjátok, mely hosszú levelet írtam néktek az én kezemmel.

12. Valakik akarnak szépeknek láttatni a testben, * ugyanazonok kénszerítnek titeket a körűlmetélkedésre, csakhogy a Krisztus keresztéért háborúságot ne szenvedjenek. * Filip. 3, 18.

13. Mert azok is a kik körűlmetélkednek, a törvényt meg nem tartják, de akarjátok a ti körűlmetélkedésteket, hogy a ti testetek felől dicsekedhessenek:

14. Távol legyen pedig én tőlem hogy dicsekedjem, hanem csak a mi Urunk Jézus Krisztusnak * keresztében, ki által nékem e világ megfeszíttetett, én is e világnak. * 1 Kor. 1, 31. 2, 2.

15. Mert a Krisztus Jézusban a körűlmetélkedés is semmit nem használ, sem a körűlmetélkedetlenség, hanem az új * teremtés. * rész 5, 6. Róm. 6, 4.

16. És valakik e regula szerint járnak, békesség *lészen* azokon és irgalmasság, és az Istennek Izráelén.

17. Ennekutánna senki nékem bántásomra ne legyen; mert én az Úr Jézusnak * bélyegeit hordozom az én testemben. * 2 Kor. 4, 10. 11.

18. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme * legyen a ti lelketekkel, Atyámfiai, Ámen! * Filip. 4, 23.

A Galatziabeliekhez iratott Rómából.

PÁL APOSTOLNAK
AZ EFÉZUSBELIEKHEZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Az elválasztásnak és fiúvá fogadásnak titkáról tanít: és hogy ezeket jelentse meg Isten hallgatóinak, kívánja.

Pál Jézus Krisztusnak * Apostola az Isten akaratja által, a szenteknek kik Efézusban laknak, és a Jézus Krisztusban *való* híveknek. * 1 Kor. 1, 1.
2. Kegyelem néktek és békesség az Istentől a mi Atyánktól * és az Úr Jézus Krisztustól. * Róm. 1, 7.
3. Áldott *legyen* az Isten * és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Attya, ki megáldott minket minden lelki áldással, mennyekben a Krisztusban. * 1 Pét. 1, 3.
4. Miképen választott minket ő benne, minekelőtte e világnak * fundamentoma felvettetnék, hogy legyünk szentek és feddhetetlenek ő előtte a szeretet által. * 2 Tim. 1, 9.
5. Ki választott minket, kiket fijaivá fogadna * a Jézus Krisztus által ő magában, az ő akaratjának jó kedve szerint. * Róm. 8, 15. 29. 30.
6. Az ő dicsőséges kegyelmességének dícséretire, melyből minket ingyen magának kedvesekké tett ama * Szerelmesben. * Máté 3, 17.
7. Kiben vagyon váltságunk az ő vére által, *tudniillik* * bűneinknek bocsánatjok, az ő kegyelmességének gazdagsága szerint. * Róm. 3, 24.
8. Melyet nagy bőséggel közlött velünk, minden bölcseséggel * és értelemmel. * 1 Kor. 1, 5.
9. Megjelentvén nékünk az ő akaratjának * titkát, az ő ingyen való jó akaratja szerint, melyet elrendelt vala magában. * Róm. 16, 25. 26.
10. *Tudniillik* hogy a teljes * időnek eljövésében egy testbe szerkesztetne mindeneket a Krisztusban, mind a kik mennyekben vagynak, mind a kik e földön vagynak. * Dán. 9, 24. 26. Gal. 4, 4.
11. Abban a Krisztusban *mondom,* kiben *mi is* a Szentek közé * számláltattunk, mivelhogy választattak voltunk annak végezése szerint, ki mindeneket cselekeszik az ő akaratjának tanácsából. * Csel. 26, 18.
12. Hogy mi legyünk az ő dicsőségének dícséretire, kik először * reménylettünk a Krisztusban. * Gal. 3, 23. 25.
13. Kiben ti is *reménylettetek* minekutánna az igazságnak * beszédét hallottátok volna, *tudniillik* a ti idvességteknek Evangyéliomát, kiben minekutánna hittetek, † megpecsételtettetek az igéretnek Szent Lelkével. * Kol. 1, 5. † Csel. 19, 2. 5. 6.
14. Ki a mi örökségünknek * záloga: míg a teljes szabadságba † béhelyheztettetünk az ő dicsőségének dícséretére. * 2 Kor. 1, 22. † Ján. 14, 2. 3.
15. Annakokáért én is, mikor meghallottam volna a ti bennetek * való hitet, mely vagyon az Úr Jézusban, és minden szentekhez való szerelmeteket; * Kol. 1, 4.
16. Nem szünöm meg hálákat adni ti * érettetek, ti rólatok emlékezvén az én könyörgésemben. * Filip. 1, 3.
17. Hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőségnek * amaz Attya, adja néktek a bölcseségnek és jelentésnek Lelkét, az ő esméretében; * Csel. 7, 2.
18. És a ti elméteknek megvilágosíttatott szemeit, hogy tudhassátok, mi legyen az ő hivatalának * reménysege, az ő öröksége dicsőségének minémű gazdagságai legyenek a Szentekben. * Márk 16, 15. 16.
19. És az ő hatalmasságának méltóságos nagysága minémű legyen mi bennünk kik hiszünk, az ő hatalmas erejének * hathatósága szerint. * 1 Kor. 2, 5.
20. Melyet megmutatott * a Krisztusban, mikor őtet feltámasztotta a halálból, és helyheztette *őtet* az ő jobb keze felől † mennyekben. * Márk 16, 19. Zsolt. 110, 1. † Csel. 2, 24.
21. Sokkal feljebb minden birodalomnál, hatalomnál, erőnél és uraságnál és minden méltóságnál, * mely neveztetik nem csak e világon, hanem a következendőben is. * Filip. 2, 9—11.
22. És mindeneket vetett az ő lábai alá, * és őtet tette mindeneknek felette az Anyaszentegyháznak Fejévé. * Zsolt. 8, 7.
23. Mely ő * teste, és teljessége annak, a ki mindeneket betölt mindenekkel. * 1 Kor. 12, 27.

II. RÉSZ.

Embernek állapotja a Krisztuson kivűl és a Krisztusban.

És titeket is *együtt megelevenített,* mikor a vétkekben és bűnökben * megholtatok volna. *Kol. 2, 13.

2. Melyekben régen jártatok e világnak élete * szerint, a Fejedelem szerint, kinek hatalma vagyon a levegőégen, *és* a lelken, mely most cselekeszik a vakmerő emberekben. *rész 4, 18. 19. Tit. 3, 3.

3. Melyekben mi is mindnyájan forgódtunk régenten, a mi testünknek kívánságiban, * azokat cselekedvén, melyek a testnek és a mi gondolatinknak tetszenek vala: és valánk természet szerint a haragnak fijai, mint egyebek is. *Kol. 3, 5.

4. De az Isten gazdag lévén az irgalmasságban, az ő nagy * szerelméből, melylyel szeretett minket. *rész 1, 7. Mik. 7, 18.

5. Mikor a vétkekben megholtunk volna, * minket is együtt megelevenített a Krisztussal, *kinek* kegyelméből tartottatok meg. *Róm. 5, 6. 8. 10.

6. És együtt feltámasztott, * és együtt helyheztetett mennyben, a Krisztus Jézusban. *2 Kor. 4, 14.

7. Hogy megmutatná a következendő időkben az ő kegyelmességének * nagy gazdagságit, az ő hozzánk való kegyelmességéből a Krisztus Jézusban. *1 Ján. 3, 1.

8. Mert kegyelemből * tartattatok meg hit által (és ez nem ti tőletek † vagyon, Isten ajándéka *ez).* *Gal. 2, 16. † Filip. 1, 29.

9. Nem a * cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék. *Tit. 3, 5.

10. Mert ő * alkotmányai vagyunk, kik teremtettünk a Krisztus Jézusban a † jó cselekedetekre, melyeket készített az Isten, hogy azokban járnánk. *Zsolt. 100, 3. † Tit. 2, 14

11. Azokáért emlékezzetek meg arról, hogy ti régen testben Pogányok * lévén, kik körűlmetéletleneknek neveztettek vala, attól a ki neveztetik körűlmetéltnek, mely *körűlmetélés* a testben kézzel lészen. *rész 5, 8. 1 Kor. 12, 2.

12. Hogy ti, *mondom,* abban az időben Krisztus nélkűl valók voltatok, az Izráelnek társaságától * idegenek, és az ígéretnek szövetségitől † távolvalók, kiknek reménységtek nem vala, és e világon Isten †† nélkűl valók voltatok. *Róm. 9, 4. 5. Kol. 1, 21. † Zsolt. 147, 19. 20. †† 1 Kor. 12, 2.

13. De most a Krisztus Jézusban, ti kik régen távol valátok, közel * valókká lettetek, a Krisztus vére által. *1 Ján. 3, 1.

14. Mert ő a mi * békességünk, ki mind a két † *nemzetséget* egygyé tette, és a közbevetett falnak válaszát elrontotta. *Csel. 10, 35. 36. † Ésa. 49, 6.

15. Az ellenkezéseket, *azaz,* a parancsolatoknak * törvényét, *mely sok külső* rendtartásokban *helyheztetett volt,* az ő teste által eltörlötte, hogy ama kettőből ő † magában egy új embert teremtene, békességet szerezvén. *Kol. 2, 14. † vers 14.

16. És mind a kettőt egy testben megbékéltetné Istennel a keresztfa által, az ellenkezéseket * megölvén az által: *vers 11. Csel. 10, 28.

17. És eljövén hirdetett * békességet néktek, kik távol † *valátok*; és azoknak, a kik közel *valának.* *Luk. 24, 47. † vers 12.

18. Mert mindketten ő általa vagyon menetelünk * egy Lélek † által az Atyához. *Ján. 14, 6. † Gal. 3, 15.

19. Azért immár nem vagytok jövevények és zsellérek, hanem a szenteknek polgártársaik,* és Istennek cselédei. *Filip. 3, 20.

20. Kik felépíttettetek a Prófétáknak és Apostoloknak * fundamentomokon, melynek belső szegeletköve a Jézus Krisztus. *Ésa. 28, 13. 1 Pét. 2, 4. 5.

21. Kiben az egész alkotmány * szép renddel rakattatván, nevekedik, hogy legyen az Úrnak szent temploma. *rész 4, 15. 16. 1 Pét. 2, 5.

22. Melyen ti is velünk együtt építtettek, hogy legyetek Istennek hajléka a Szent Lélekben.

III. RÉSZ.

Inti őket állhatatosságra a hitben, könyörög érettek, hogy Isten nékik hiteket megerősítse.

Ennekokáért vagyok én Pál a Jézus Krisztusnak * foglya, ti érettetek Pogányokért. *Filip. 1, 7. 13—16.

2. Mert hallottátok az Isten kegyelmének sáfárlását, mely nékem * adatott ti köztetek. *Csel. 9, 15. Róm. 1, 5.

3. Hogy *az Isten* jelentés által nékem megjelentette ama * titkot, (miképen az előtt kevés beszéddel megírám. *rész 1, 9. 10.

4. Melynek olvasásából megérthetitek, micsoda legyen az én értelmem a Krisztus felől való titokban.)

5. Mely *titok* egyéb időkben meg nem jelent az emberek fijainak, miképen most megjelentetett * az ő Szent Apostolinak és Prófétáinak a Szent Lélek által. *Csel. 10, 28.

6. Hogy a Pogányok örökös társaink, es egy testek mi * velünk, és az ő igéretinek a Krisztusban társaink az Evangyéliom által. * Gal. 3, 28. 29.

7. Melynek * én lettem szolgájává az Isten kegyelmének ajándékából, mely adatott nékem az ő hatalmasságának ereje szerint. * Róm. 1, 5. Kol. 1, 25. 26.

8. Nékem, *mondom,* minden szentek között * legkisebbnek adatott ez ajándék, hogy hirdetném † a Pogányok között a Krisztusnak végére †† mehetetlen gazdagságit. * 1 Kor. 15, 9. † Csel. 9, 15. †† 1 Ján. 2, 2.

9. És hogy megnyilatkoztassam mindeneknek, micsoda legyen a * titoknak sáfárlása, mely elrejtetett vala sok időktől fogva az Istenben, ki mindeneket teremtett a Jézus Krisztus által. * Róm. 16, 25. 26.

10. Hogy megjelentessék most az Anyaszentegyházban a birodalmaknak és * hatalmasságoknak, *melyek* az égben *vagynak,* az Istennek külömb-külömbképen való bölcsesége. * 1 Pét. 1, 12. 20.

11. Az örök rendelés szerint, melyet szerzett a * mi Urunk Jézus Krisztusban. * rész 2, 4—7.

12. Kiben vagyon * szabadságunk és bizodalommal való menetelünk az ő benne való hit által. * Ján. 14, 6. Róm. 5, 2. Zsid. 4, 16.

13. Azért kérlek, hogy meg ne restüljetek * az én ti érettetek való nyomorúságim miatt, mely néktek dicsőségtekre vagyon. * 1 Thess. 3, 3.

14. Ezokáért meghajtom térdeimet a mi Urunk Jézus Krisztusnak Attya előtt.

15. (Kiről mind a mennyekben, mind a földön való teljes cseléd neveztetik,)

16. Hogy adja meg néktek az ő gazdag dicsőségéért, hogy állhatatosan erősödjetek meg az ő Lelke által a * belső emberben. * Róm. 7, 22.

17. Hogy lakozzék a Krisztus * hit által a ti szíveitekben; * Kol. 2, 6. 7.

18. Hogy a szeretetben meggyökerezvén és fundamentomot vetvén, megtudhassátok minden Szentekkel egybe, minémű legyen az * *Isten jóvoltának* ama szélessége, hosszúsága, mélysége és magassága. * Ján. 3, 16.

19. És megtudhassátok a Krisztusnak ama * szerelmét, mely *minden* esméretnél feljebb való, hogy bételjesedjetek az Istennek ama minden teljességéig. * rész 5, 2. Ján. 10, 11.

20. Annak pedig a ki véghetetlen bőséggel * mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elménkbe béfogjuk, a mi bennünk munkálkodó erő szerint. * Róm. 16, 25. Filip. 2, 13.

21. Annak * dicsőség *legyen* az Anyaszentegyházban a Krisztus Jézus által, minden időben és mind örökkön örökké, Ámen! * Róm. 16, 27

IV. RÉSZ.

Az Anyaszentegyháznak Feje, tagjainak egységek, egymást segitések: intés jócselekedetekre.

Kérlek azért titeket én, ki fogoly vagyok az Úrban, hogy járjatok úgy, mint illik * a ti hívataltokhoz, melylyel hívattattatok. * Filip. 1, 27.

2. Minden alázatossággal és * szelídséggel és lelki kegyességgel, elszenvedvén egymást a Szeretet által. * Gal. 6, 2

3. Igyekezvén megtartani a léleknek egységét, a békességnek kötele által.

4. Egy * test és egy lélek *vagytok,* miképen hogy a ti hívatalotoknak egy reménységére is hívattattatok. * Róm. 12, 5.

5. Egy az * Úr, egy a Hit, egy a Keresztség. * 1 Kor. 8, 6.

6. Egy az Isten és * mindeneknek Attyok, ki mindenek felett vagyon és mindenek által, és ti bennetek mindenitekben. * Mal. 2, 10.

7. De mindenikünknek adattatott az ajándék, a Krisztustól adatott ajándéknak * mértéke szerint. * Róm. 12, 3. 6.

8. Annakokáért mondja *az Írás:* Felmenvén * a magasságba, fogva vivé a fogságot, és ada ajándékokat az embereknek. * Zsolt. 68, 19.

9. Hogy pedig felment, micsoda az, hanem hogy leszállott * volt is először a földnek alsó részeire? * Ján. 3, 13.

10. A ki leszállott vala, ugyanazon, a ki fel is ment, sokkal feljebb * minden egeknél, hogy mindeneket betöltene. * rész 1, 20—22.

11. És ő adott némelyeket * Apostolokat, némelyeket pedig † Prófétákat, némelyeket pedig Evangyélistákat, némelyeket pedig Pásztorokat és Doktorokat. * Máté 10, 2—4. 1 Kor. 12, 28. † Csel. 11, 27. 28.

12. A szenteknek egy * testbe való költöztetésekre, a szolgálatnak munkájára, a Krisztus † testének építtetésére. * Róm. 12, 5. † Kol. 1, 24.

13. Míglen jussunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fija esméretének egységére, *míglen lészünk* * teljes férjfiakká, a megöröködött Krisztus állapotjának mértéke szerint. * Zsid. 6, 1.

14. Hogy ne legyünk többé * gyermekek, kik habozzunk és ide s tova hajtassunk † a tudománynak akármi szele által, az embereknek álnokságok által, és álnokúl való elhitetésre megrögzött csalárdságok által.
* 1 Kor. 14, 20. † Zsid. 13, 9.

15. Hanem az igazságot követvén szeretetben, mindenestől fogva nevekedjünk abban, a ki Fő, *tudniillik* * a Krisztusban.
* rész 1, 22.

16. Kiből az egész * test szép renddel és móddal egybeszerkesztettetvén és köztöztetvén, minden tagoknak egybebocsáttatások által, minden tagnak mérték szerint való belső cselekedetének ereje által, a testhez illendő nevekedést vészen, magának felépíttetésére a szeretet által.
* Róm. 12, 5. 1 Kor. 12, 12.

17. Ezt mondom annakokáért és kérlek az Úrban, hogy többé ne járjatok úgy, mint egyéb Pogányok * járnak, az ő elméjeknek hijábavalóságában.
* Róm. 1, 21. 23. 1 Pét. 4, 3.

18. Kiknek elméjek meghomályosodott, és elidegenült az isteni * élettől, az ő bennek való tudatlanság miatt, *és* az ő szíveknek keménysége miatt.
* rész 2, 3–12.

19. Kik minekutánna a külön való bánattól megszüntek, ő magokat adták bujálkodásra, * és minden tisztátalanságnak nagy nyereséggel való cselekedésére.
* Róm. 1, 24. 26.

20. Ti pedig nem így * tanultátok a Krisztust.
* rész 5, 1–5. 17–25.

21. Hogyha őtet hallgattátok, és ő általa megtaníttattatok (a mint vagyon az igazság a Jézusban).

22. *Tudniillik* hogy le kell vetkeznetek ama régi élet * szerint való ó embert, mely megveszett a csalárd gonosz kívánságok miatt.
* rész 2, 1–3. Róm. 6, 6.

23. És meg kell újulnotok * a ti elméteknek lelke szerint.
* Róm. 12, 2.

24. És fel kell öltöznötök amaz * új embert, mely Isten szerint teremtetett az igazságra és a valóságos szent életre.
* Róm. 6, 4. 1 Pét. 2, 1.

25. Azért levetvén a * hazugságot, szóljon igazságot minden *ember* az ő felebarátjával: mert egymásnak tagjai vagyunk.
* Zak. 8, 16.

26. Megharagusztok-é? * de ne † vétkezzetek; a nap le ne menjen a ti haragotokon.
* Róm. 12, 19. † Máté 5, 22.

27. Se pedig az ördögnek * helyet ne adjatok.
* Jak. 4, 7. 1 Pét. 5, 8. 9.

28. A ki oroz vala, többé ne orozzon: hanem inkább * munkálkodjék, cselekedvén az ő kezeivel azt a mi jó, hogy legyen mit adni, a kinek szükség.
* Csel. 20, 34. 1 Thess. 4, 11.

29. Semmi tisztátalan * megveszett beszéd a ti szátokból ki ne származzék; hanem a mely hasznos építésre, † hogy kedves legyen a hallgatóknak.
* Máté 12, 36. 37. † Kol. 3, 16. 17.

30. És keserűséggel * ne illessétek az Istennek ama Szent Lelkét, mely † által megpecsételtettetek a *teljes* váltságnak napjára.
* rész 1, 14. † Ésa. 63, 10.

31. Minden mérges beszéd, hirtelen való felgerjedés, * harag, kiáltás és káromlás ti közűletek kivettessék minden gonoszsággal.
* Kol. 3, 8. 9.

32. Legyetek pedig egymáshoz kegyelmesek, * irgalmasok, † megengedvén egymásnak, miképen az Isten is a Krisztusban megengedett néktek.
* Kol. 3, 12. 13. † Máté 6, 12. 14. 15.

V. RÉSZ.

Mely jóságos cselekedetekre kelljen az Efézusbelieknek igyekezniek, mely bűnöket eltávoztatniok. Szeretet és hivség a házasok között, a Krisztus példája szerint.

Legyetek annakokáért az * Istennek követői, mint szerelmes fiak.
* Luk. 6, 35. 36.

2. És járjatok szeretetben, miképen a Krisztus * is szeretett minket, és adta önmagát † mi érettünk ajándékúl és áldozatúl Istennek gyönyörűséges illatozásra.
* Ján. 13, 34. 35. † Gal. 1, 4.

3. A paráznaság * pedig és minden tisztátalanság vagy fösvénység ingyen se neveztessék ti köztetek, mint illik a Szentekhez.
* Kol. 3, 5. 6.

4. És rútság, és bolond * beszéd, és trágárság, melyek nem illenek, hanem inkább hálaadás.
* rész 4, 29.

5. Mert ezt tudjátok, hogy egy paráznának is, * vagy tisztátalannak, vagy fösvénynek, ki † bálványimádó, nincs öröksége a Krisztusnak és az Istennek országában.
* 1 Kor. 6, 9. 10. † Kol. 3. 5

6. Senki titeket meg ne * csaljon hijábavaló beszédekkel: *mert* ezekért száll az Istennek haragja a hitetlenségnek fiaira.
* Máté 24, 4.

7. Annakokáért ne legyen néktek társaságtok azokkal.

8. Mert valátok régen * setétség, most pedig világosság † az Úrban: mint világosságnak fijai úgy †† járjatok.
* rész 2, 11. † 1 Thess. 5, 5. 6.
†† Róm. 12, 10–21. 13, 12–14.

9. (Mert a Léleknek gyümölcse minden jóságban, igaz * cselekedetben, és igazmondásban *vagyon.*)
* Gal. 5, 22.

10. Megítélvén, mi legyen kedves * az Úrnak. * Róm. 12, 2.
11. És ne legyen közösségtek a setétségnek ama * haszontalan cselekedeteivel, hanem inkább meg is feddjétek *azokat*. * rész 4, 17—19. Róm. 13, 11—14. Gal. 5, 19—21.
12. Mert a melyeket ezek titkon cselekesznek, éktelen dolog * csak mondani is. * Róm. 1, 26. 27.
13. De mindenek mikor feddetnek, a világosságtól * megjelentetnek: mert a világosság az, a mely mindeneket megnyilatkoztat. * Ján. 3, 19—21.
14. Annakokáért mondja: Serkenj fel te * ki aluszol, és kelj fel a halálból, és megvilágosodik néked a Krisztus. * Ésa. 60, 1.
15. Meglássátok annakokáért mimódon okkal járjatok, nem mint bolondok, hanem mint * bölcsek. * Kol. 4, 5.
16. Áron is megvegyétek az alkalmatosságot: mert a * napok gonoszok. * Ámós 5, 13.
17. Annakokáért ne legyetek esztelenek, hanem megértsétek mi legyen az Úrnak * akaratja. * Róm. 12, 2.
18. És meg ne részegedjetek a * bor miatt, melyben bujálkodás vagyon; hanem inkább teljesedjetek bé *Szent* Lélekkel. * Péld. 23, 20. Luk. 21, 34.
19. Szólván ti magatok között éneklések * és isteni díséretek által és lelki énekek által, énekelvén és díséretet mondván az Úrnak szívetekből. * Kol. 3, 16.
20. Hálákat adván mindenkor mindenekről, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében, az Istennek * és az Atyának. * Kol. 3, 17.
21. Egymásnak * engedelmesek legyetek isteni félelemmel. * 1 Pét. 5, 5.
22. Ti asszonyok, a ti saját férjeiteknek * engedelmesek legyetek mint az Úrnak. * 1 Móz. 3, 16. 1 Pét. 3, 1.
23. Mert a férjfiú * feje az ő feleségének, mint a Krisztus is feje az Anyaszentegyháznak; és ugyan ő megtartója a testnek. * 1 Kor. 11, 3.
24. Azért miképen az Anyaszentegyház alája vettetett a Krisztusnak, azonképen az asszonyok is az ő * férjeiknek mindenekben. * 1 Móz. 3, 15.
25. Férjfiak szeressétek a ti * feleségiteket, miképen a Krisztus is szerette az Anyaszentegyházat, és önmagát † adta azért, * Kol. 3, 19. † Gal. 2, 20.
26. Hogy azt megszentelné, megtisztítván víznek feredőjével az * íge által. * Ján. 17, 17. 1 Pét. 3, 21.
27. Hogy tenné azt magának dicsőségessé, * *tudniillik* az Anyaszentegyházat, melyben ne lenne makula vagy sömörgözés, vagy valami a féle, hanem hogy lenne szent és feddhetetlen. * Zsolt. 45, 14. Jel. 21, 2.
28. Úgy kell a férjfiaknak szeretni az ő feleségeiket, mint az ő tulajdon testeiket: * a ki szereti az ő feleségét, magát szereti. * 1 Móz. 2, 24.
29. Mert soha senki az ő tulajdon testét nem gyűlölte, hanem inkább neveli és táplálja azt, miképen az Úr is az Anyaszentegyházat.
30. Mert az ő testének * tagjai vagyunk, az ő testéből és az ő csontjaiból *valók*. * Róm. 12, 5. 1 Kor. 6, 15.
31. Annakokáért elhagyja ember attyát és annyát, és ragaszkodik az ő * feleségéhez, és lesznek ketten egy testté. * 1 Móz. 2, 24.
32. Felette nagy titok ez: szólok pedig a Krisztusról és az Anyaszentegyházról.
33. Azért ti közűletek is kiki mind az ő feleségét úgy szeresse, * mint önmagát: az asszony pedig meglássa, hogy az ő férjét becsülettel tisztelje. * vers 28.

VI. RÉSZ.

Magzatoknak és szülékneк, szolgáknak és uraknak egymáshoz való tisztek: Istennek minden fegyvere: Tikhikus küldetik Efézusba.

Ti magzatok * engedelmesek legyetek az Úrban a ti szüléiteknek: mert ez † az igaz. * Kol. 3, 20. † 2 Móz. 20, 12.
2. Tiszteljed a te atyádat és a te anyádat, (mely első parancsolat az ígérettel egyetemben).
3. Hogy jól legyen néked dolgod és hosszú életű légy e földön.
4. Ti is atyák ne ingereljétek * haragra a ti magzatitokat, hanem neveljétek őket a tudományban † és az Úr beszédének intésiben. * Kol. 3. 21. † 5 Móz. 6, 7—25.
5. Ti szolgák * engedelmesek legyetek azoknak, a kik néktek uraitok test szerint, félelemmel és rettegéssel, a ti szíveteknek együgyűségével, mint a Krisztusnak. * Kol. 3, 22. Tit. 2, 9.
6. Nem szem előtt szolgálván, mint a kik embereknek akarnak kedveskedni; hanem mint Krisztus szolgái, szívetek szerint cselekedvén az Istennek akaratját.
7. Jó akarattal szolgálván, * mint az Úrnak és nem embereknek. * Kol. 3, 23.
8. Tudván azt, hogy mindenek, a mi jót cselekedtek, annak * jutalmát vészik

az Úrtól, akár szolga legyen, akár szabados. * 2 Kor. 5, 10.

9. Ti is Urak ugyanazonokat cselekedjétek ő * velek, elhagyván a fenyegetéseket, tudván azt, hogy a ti Uratok is mennyben vagyon, és hogy nincsen annál † személyválogatás. * Kol. 4, 1. † 5 Móz. 10, 17.

10. Végezetre, Atyámfiai, legyetek erősek az Úrban, és az ő hatalmas erejében.

11. Öltözzétek fel az Istennek minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek álnokságai ellen.

12. Mert nincsen nékünk tusakodásunk a vér és a test ellen, hanem a birodalmak ellen, hatalmasságok ellen, e világnak urai ellen, ez élet setétségének *vezérei ellen,* a lelki gonoszságok ellen, *melyek* a magasságban vagynak.

13. Annakokáért vegyétek fel az Istennek minden * fegyverét, hogy ellene állhassatok e veszedelmes időben, és mindeneket elvégezvén, megállhassatok. * 2 Kor. 10, 4.

14. Álljatok annakokáért, a ti derekatokat béövedezvén * igazmondással, és felöltözvén igazságnak mejjvasába. * Ésa. 11, 5. Luk. 12, 35.

15. A ti lábaitokat a békesség Evangyéliomának készületivel megsaruzván.

16. Annakfelette a hitnek paizsát felvévén, hogy ama * Gonosznak minden tüzes nyilait megolthassátok.* 1 Pét. 5, 8. 9.

17. Az idvességnek * sisakját is felvegyétek, és a lelki fegyvert, mely az Istennek beszéde. * Ésa. 59, 17. 1 Thess. 5, 9.

18. Minden kéréssel és könyörgéssel könyörögvén * mindenkor a *Szent* Lélek által, és ugyanazon dologban vígyázván minden állhatatossággal és minden szentekért † való könyörgéssel. * Kol. 4, 2. † Róm. 15, 30.

19. Én érettem is, * hogy nékem adattassék szólás az én számnak bátorsággal való megnyitásában, hogy megjelenthessem az Evangyéliomnak titkát. * Kol. 4, 3.

20. Melyért követséget viselek e vas lánczok között is: hogy *mondom,* a felől nagy bátorsággal szólhassak, a miképen nékem szükség szólanom.

21. Hogy pedig ti is megtudjátok az én dolgaimat, és mit cselekeszem, mindeneket megjelent néktek * Tikhikus, az én szerelmes atyámfia, és hív szolga az Úrban. * Csel. 20, 4. 2 Tim. 4, 12.

22. Kit azért küldöttem ti hozzátok, hogy megtudjátok a mi dolgainkat, és megvígasztalja a ti szíveiteket.

23. Békesség *legyen* az Atyafiaknak, és szeretet a hittel egybe, az Atya Istentől, és az Úr Jézus Krisztustól.

24. Kegyelem *legyen* mind azokkal, kik szeretik a mi Urunk Jézus Krisztust az *örökkévaló* halhatatlanságra, Ámen.

E levél Rómából íratott, és Tikhikus által küldetett.

PÁL APOSTOLNAK
A FILIPPIBELIEKHEZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Hallgatóinak a szeretetben és tudományban öregbülést kiván: fogsága és elköltözése hasznát jelenti: a tűrésre int.

Pál és Timótheus a Jézus Krisztusnak szolgái, minden szenteknek a Krisztus Jézusban, kik vagynak Filippi *városában,* a Püspökökkel és Diákónusokkal egyetemben.

2. Kegyelem néktek és békesség az Istentől, a mi Atyánktól, és az * Úr Jézus Krisztustól. * Róm. 1, 7.

3. Hálákat adok az én Istenemnek minden ti rólatok való * emlékezetben. * 1 Thess. 1, 2.

4. Mindenkor minden én könyörgésemben mindenitekért *nagy* örömmel könyörögvén.

5. Hogy ti az Evangyéliom*nak tudományában* részesek lettetek, az első naptól fogva mind ez ideig.

6. Elhivén azt, hogy a ki elkezdette bennetek a jó * dolgot, elvégezi mind a Jézus Krisztusnak † napjáig. * Ján. 6, 29. † 1 Thess. 4, 16. 17.

7. Miképen méltó hogy én ilyen értelemben legyek mindenitek felől, azért mert elmémben tartlak titeket, mind az én * fogságomban, mind az Evangyéliomnak oltalmazásában és megerősíttetésében, titeket, *mondom,* mindnyájan, kik én velem együtt az én örömemben részesek vagytok. * Eféz. 3, 1.

8. Mert bizonyságom nékem az Isten, mely igen szeretlek titeket mind-

nyájan a Krisztus Jézusnak szerelmében.

9. És ezt is kérem, hogy a ti szerelmetek még jobban-jobban bővölködjék az esméretben és minden értelemben.

10. Hogy megítélhessétek * a melyek külömböznek *az igaztól*, hogy legyetek tiszták, és botlás nélkűl való futással siethessetek mind a Krisztusnak napjáig. *1 Thess. 5, 21.

11. Teljesek lévén az * igazságnak gyümölcseivel, melyek a Jézus Krisztus által vagynak, † az Isten dicsőségére és dícséretére. * Eféz. 5, 9. Kol. 1, 10. † Ján. 15, 4—8.

12. Tudtotokra akarom pedig néktek adni, Atyámfiai, hogy az én rajtam esett dolgok inkább az Evangyéliomnak előmentével * lettek. * vers 14. 15.

13. Annyira, hogy az én fogságom a Krisztusban híres legyen a *Császárnak* egész * udvarában, egyebütt is mindenütt. * Máté 10, 18. rész 4, 22.

14. És némelyek az Úrban való Atyafiak közűl, alkalmatosságot vévén az én fogságomból, nagyobb bátorsággal merjék az igét prédikálni.

15. Némelyek pedig irígység és versengés által: némelyek pedig jó akaratból is prédikálják a Krisztust.

16. A kik pedig versengésből prédikálták a Krisztust, nem tisztán, azt állítják hogy az én fogságomban való nyomorúságomat megnevelik.

17. Némelyek pedig szeretetből *prédikálják a Krisztust*, tudván azt, hogy én az Evangyéliomnak * oltalmazására rendeltettem. * vers 7.

18. Micsodát annakokáért? Akármi módon, akár képmutatás szerint, akár igaz szívvel, a Krisztus prédikáltatik; és ezen örülök én most, ezután is ezen fogok örülni.

19. Mert tudom, hogy ez nékem idvességemre lészen a ti * könyörgéstek által, és a Krisztus Jézus Lelkének szolgáltatás által. * 2 Kor. 1, 11.

20. Az én figyelmetes várásom és reménységem szerint, hogy semmiben meg nem szégyenűlök, hanem nagy bátorsággal, miképen mindenkor *azonképen* most is felmagasztaltatik a Krisztus az én testemben, akár életemnek, akár halálomnak általa.

21. Mert nékem mind életemben, mind halálomban nyereségem * a Krisztus. * rész 3, 7. 8.

22. Hogyha pedig szükséges legyen nékem e testben élnem, és melyiket válaszszam, nem tudom.

23. Mert szorongattatom e kettő között, kívánván elköltözni, és lenni * a Krisztussal: mert az mindennél jobb. * 2 Kor. 5, 8.

24. De e testben megmaradnom szükségesb ti érettetek:

25. És ezt bizodalommal tudom, hogy én megmaradok, és mindnyájan veletek együtt megmaradok * a ti gyarapodástokra és hiteteknek örömére. * Filem. vers 22.

26. Hogy bővölködjék a ti dicsekedéstek a Krisztus Jézusban én felőlem, az én másodszor való jelen voltommal ti köztetek.

27. Csakhogy viseljétek úgy magatokat a mint illik * a Krisztus Evangyéliomához, hogy vagy oda menéndek, és látándlak titeket, vagy távol lejéndek, ezt halljam a ti dolgaitok felől, hogy erősen állotok egy lélekben, és hogy egy akarattal viaskodtok az Evangyéliom hite által. * Eféz. 4, 1.

28. És hogy semmiben meg nem félemlettetek, az ellenségektől, mely azoknak veszedelmeknek, néktek pedig idvességteknek jelensége: Istentől *vagyon* pedig ez.

29. Mert néktek ingyen adatott a Krisztusért, nem csak hogy hidjetek ő benne, hanem hogy szenvedjetek * is ő érette. * Csel. 5, 41.

30. Ugyanazon tusakodást szenvedvén, aminémüt * láttatok én bennem, és most hallotok én felőlem. * Csel. 16, 12—29.

II. RÉSZ.

Egyességre és alázatosságra int a Krisztus példájával. Igéri hogy Timótheust hozzájok küldi: ajánlja Epafróditust.

Ha annakokáért valami keresztyéni intés*nek helye* vagyon *bennetek*, ha a szeretetnek valami * gyönyörűsége, ha a *Szent* Léleknek valami társasága, ha valami szívből való könyörűletességek *vagynak bennetek*. * Róm. 12, 10. 16.

2. Teljesítsétek bé az én örömemet, hogy * egyenlő indulattal legyetek, egy szerelmetek legyen, † egy értelemmel, és egy akarattal legyetek. * rész 1. 27. † Róm. 12, 16.

3. Semmit ne *cselekedjetek* versengés vagy hijába való * dicsőség által, hanem alázatosság † által, minden mást nálánál jobbnak ítéljen lenni. * Gal. 5, 26. † 1 Pét. 5, 5.

4. Ne nézze kiki mind az *ő hasznait*, hanem * minden az egyebek *hasznokat* is nézze. * 1 Kor. 10, 24. 13, 4—7.

5. Annakokáért azon indulat legyen

bennetek, mely volt * a Krisztus Jézusban is. *1 Pét. 2, 21.

6. Ki mikor Istennek * formájában volna, nem állítá ragadománynak lenni az ő Istennel való egyenlőségét. * Ján. 1, 1—3.

7. Hanem ő magát * megüresíté, szolgái formát vévén magára, hasonlatossá lett az emberekhez. * Zsid. 2, 9—14.

8. És emberi ábrázatban találtatott mint ember, megalázta magát, engedelmes lett mind a halálig, még pedig a * keresztfának haláláig. * Zsid. 12, 2.

9. Annakokáért az Isten is őtet felmagasztalá * és ajándékoza néki oly méltóságot, mely minden † méltóság felett való méltóság.
* Ésa. 53, 12. Zsid. 2, 9. † Eféz. 1, 20—22.

10. Hogy a Jézusnak nevére minden térd * meghajoljon, mennyeieknek, földieknek és föld alatt valóknak *térdek*. * Ésa. 45, 23. Róm. 14, 11.

11. És minden nyelv vallja, hogy a Jézus Krisztus Úr, * az Atya Isten dicsőségére. * Csel. 2, 36. 1 Kor. 8, 6.

12. Annakokáért, Szerelmesim, miképen mindenkor engedtetek, nem úgy mint az én jelenlétemben csak, hanem most sokkal inkább az én távollétemben, félelemmel * és rettegéssel vigyétek véghez a ti idvességteket. * 1 Pét. 1, 17.

13. Mert az Isten az, a ki azt cselekeszi bennetek, * mind hogy akarjátok, mind hogy véghez vigyétek, az ő ingyenvaló jó kedvéből. * Eféz 1, 19 2 Kor. 3, 5

14. Mindeneket cselekedjetek * zúgolódások és versengések nélkül.
* vers 3 1 Pét. 4, 9

15 Hogy legyetek * feddhetetlenek és tiszták, Istennek fijai † vádolás nélkül valók, e gonosz és elfordult nemzetség között; kik között fényletek mint †† a szövétnekek e világon
* rész 1, 10 † Máté 5, 48 †† Máté 5, 14.

16 Kik az életnek * beszédével dicsekedtek: hogy dicsekedhessem a Krisztusnak napján, hogy én nem futottam hijába, és nem munkálódtam hijába.
* 2 Tim. 1, 13.

17 Sőt inkább ha én * megáldoztatom is, a ti hiteteknek ajándéka és égőáldozatja felett, örülök és örvendezek mindnyájan néktek. * 2 Tim. 4, 6.

18. Azonképen pedig ti is örüljetek és örvendezzetek nékem.

19. Reménylem pedig az Úr Jézusban, hogy én Timótheust * rövid nap elküldöm hozzátok, hogy én is jobb szívvel legyek, megértvén a ti állapototokat
* rész 1, 1. Csel 16, 1.

20. Mert senki nincsen én velem, ki olyan indulattal volna, ki olyan szíve szerint * viselne gondot a ti dolgaitokról. * 1 Kor. 16, 10

21. Mert mindenek az ő * magok *hasznait* keresik, nem azokat a melyek a Krisztus Jézuséi. * 1 Kor. 10. 24

22. Tudjátok pedig az ő megpróbáltatását, hogy miképen az attyával a fiú *a képen* szolgált én velem az Evangyéliomnak prédikáltatásában.

23. Ezt azért reménylem hogy hozzátok bocsátom, mihelyt meglátándom az én dolgaimnak állapotjokat.

24. Hiszem pedig az Úrban, hogy én is hamar hozzátok * megyek. * rész 1, 25.

25. De szükségesnek ítélem lenni, hogy Epafróditust * az én atyámfiát, tisztbeli és vitézkedő társamat, ki néktek követetek, *és* ki nékem szolgáltatta azokat, a melyek nélkül szűkölködtem, ti hozzátok küldeném: * rész 4, 18.

26. Mivelhogy kíván vala titeket mindnyájan, és felette igen gyötrődik vala azért, mivelhogy hallottátok volna, hogy ő beteg volt volna.

27. És bizony beteg volt közel halálra, de az Isten könyörült rajta; nem csak ő rajta pedig, hanem én rajtam is, hogy egyik bánatomra más bánatom * ne lenne. * Jer. 45, 3.

28 Annakokáért annál örömestebben bocsátottam őtet, hogy mikor ismét látándjátok őtet, örüljetek, és én is inkább legyek bánat nélkül.

29 Fogadjátok azért őtet az Úrban minden örömmel; és ez * ilyeneket megbecsüljétek * 1 Thess. 5, 13.

30. Mert a Krisztus dolgáért jutott vala halálra, nem gondolván életével, hogy az én hozzám való szolgálatotoknak fogyatkozását helyére állatná.

III. RÉSZ.

A Krisztus esméretéhez képest mindeneket megvet: maga követésére int: a kereszt ellenségit siratja.

Továbbá, Atyámfiai, örüljetek * az Úrban. Ugyanazokat írni néktek én nem restellem, néktek pedig bátorságos.
* rész 4, 4.

2. Távoztassátok el az ebeket, távoztassátok el a gonosz * munkásokat, távoztassátok el a metszőket.
* Róm. 16, 17. 2 Kor. 11, 13.

3. Mert mi vagyunk a körülmetéltettek, * kik lélekben szolgálunk az Istennek, és dicsekedünk a Krisztus Jézusban, s nem bízunk a testben.
* 5 Móz. 10, 16. Kol. 2, 11

4. Jóllehet vagyon nékem mihez

bízzam test szerint is. Ha valakinek láttatik lenni bizodalma a testben, nékem sokkal inkább.

5. Körűlmetéltettem * nyolczad napon, az Izráelnek nemzetségéből való *vagyok,* Benjámin ágából való, Zsidókból való Zsidó, szerzet szerint † pedig Farizeus.
*2 Kor. 11, 22. † Csel. 23, 6.

6. A mi *néz az Istenhez való* buzgóságra, * háborgattam az Anyaszentegyházat: a mi a törvényben való igazságra *néz,* feddhetetlen voltam.
*Csel. 9, 1.

7. De a melyek nékem nyereségek valának, azokat a Krisztusért * kárnak ítélem lenni. *rész 1, 21. Máté 13, 44.

8. Sőt annakfelette bizony mindeneket kárnak állítok lenni az én Uram Jézus Krisztus * esméretének nagy voltáért: kiért mind ezektől magamat megfosztottam, és *azokat* ganéjnak állítom lenni, hogy a Krisztust megnyerjem.
*Ésa. 53, 11. Jer. 9, 23.

9. És találtassam ő benne, mivelhogy nincsen nékem igazságom, mely a törvényből volna, hanem mely * a Krisztusban való hit által vagyon, *azaz:* Istentől való igazságom hit által.
*Róm. 3, 21. 22. 9, 30.

10. Hogy megesmérjem őtet, és az ő feltámadásának * erejét, és az ő szenvedésiben való részesülésemet, mikor hasonlatos lészek az ő halálához.
*Róm. 6, 3—5.

11. Ha valami módon juthatok * a halottaknak feltámadásokra.
*Csel. 24, 15. 2 Kor. 4, 14.

12. Nem hogy immár elértem volna *a czélt,* avagy hogy immár tökéletes volnék: hanem * igyekezem, hogyha elértem-é, melynek okáért is megfogattattam a Krisztus Jézustól. *1 Tim. 6, 12.

13. Atyámfiai, nem állítom hogy én *a czélt* még elértem volna.

14. Egy dolog *vagyon* pedig: azokat, a melyek * hátam megett vagynak, elfelejtvén; † azokra pedig igyekezvén, a melyek elől vagynak, a czél felé futok, az †† Istennek a Krisztus Jézusban való mennyei hívatala jutalmának elvételére. *vers 4. 7.
† Luk. 9. 62. †† 1 Kor. 9, 24. 25.

15. Valakik annakokáért tökéletesek vagyunk, ilyen értelemben legyünk: hogyha valamit külömben értetek, azt is az Isten megjelenti néktek.

16. Mindazáltal a mire jutottunk, abban egy regula szerint járjunk, és egy értelemben * lészünk.
*rész 1, 27. Róm. 12, 16.

17. Legyetek mind egyetembe * én követőim, Atyámfiai, és vegyétek eszetekbe azokat, a kik úgy járnak, a miképen mi néktek példa vagyunk.
*vers 7 14. 1 Kor. 11, 1.

18. Mert sokan járnak *másképen,* kik felől gyakorta * mondottam néktek, most pedig sírva is mondom, hogy a Krisztus keresztének ellenségei.
*Gal. 3, 1. 5, 2—4.

19. Kiknek végek veszedelem, kiknek Istenek az ő * hasok, és az ő dícséretek ő magoknak gyalázatjokra vagyon, kik a testiekben bölcsek. *Róm. 16, 17. 18.

20. Mert mi mint mennyei * polgárok vagyunk: honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is † várjuk.
*Eféz. 2, 6. † 1 Kor. 1, 7.

21. Ki elváltoztatja a * mi alázatos testünket, hogy hasonlatos legyen az ő dicsőült † testéhez, amaz ő hatalmas ereje szerint, mely által mindeneket az ő birodalma alá is vethet.
*1 Kor. 15, 43. 49. 53. † Róm. 8, 29.

IV. RÉSZ.

Minden jóságra és tisztaságra int: az ő szükségére küldetett jótéteményről is szól.

Annakokáért, szerelmes és kívánatos Atyámfiai, én örömem * és én koronám, e képen † álljatok az Úrban szerelmesim. *1 Thess. 2, 19, 20. † rész 7, 17.

2. Evódiát kérem, Sintikhét is kérem, hogy ugyanazon egyet értsenek az Úrban.

3. Tégedet kérlek igaz társam, hogy légy segítségűl ezeknek, úgymint kik az Evangyéliom dolgában én velem együtt munkálódtak, Kelemennel is és a több segitőtársaimmal egybe, kiknek neveik *vagynak* * az életnek könyvében. *Jel. 3, 5. 20, 12.

4. Örüljetek az Úrban mindenkor· ismét mondom, örüljetek.

5. A ti elméteknek mértékletessége nyilván legyen minden embereknél. Az Úr * közel vagyon. *Jak. 5, 9.

6. Semmiről ne legyetek * szorgalmatosok: hanem minden könyörgéstekben és imádságtokban hálaadással a ti kérésitek megjelenjenek Isten előtt.
*Máté 6, 25. 28—34.

7. És az Istennek * békessége, mely minden értelemnek felette vagyon, erősségűl lészen a ti szíveteknek és a ti elméteknek a Krisztus Jézusban.
*Róm. 5, 1.

8. Továbbá, Atyámfiai, a melyek igazak, a melyek * tisztességesek, a melyek igaz cselekedetek, a melyek tiszták, a melyek szerelmetesek, a melyek

U P

jó hírűek, és ha mi jóság, és ha valami dícséret, azokról gondolkodjatok.
*Róm. 12, 17—21.
9. Melyeket tanultatok is, vettetek is, hallottatok is, láttatok is én * bennem, azokat cselekedjétek, és a békességnek Istene lészen veletek. *1 Kor. 11, 1.
10. Felette igen örültem pedig az Úrban, hogy immár valaha megújultatok az én felőlem való * gondviseléstekben; mely dolog felől jóllehet szorgalmatosok valátok, de alkalmatosságotok nem vala.
* rész 2, 25. 4, 18.
11. Nem hogy az én szűkölködésemre nézve szólnék: mert én megtanultam, hogy a melyekben vagyok, * azokkal meg kell elégednem. *1 Tim. 6, 6. 8.
12. Tudok pedig megaláztatni, tudok bővölködni is: mindenütt és mindenekben * megtaníttattam, mind a bővölködésre, mind a szűkölködésre.
*1 Kor. 4, 11. 2 Kor. 11, 23—27.
13. Mindent cselekedhetem a Krisztus által, ki engemet megerősít.
14. Mindazáltal jól tettétek, hogy az én nyomorúságomban részesekké tettétek magatokat.
15. Tudjátok pedig ti is Filippibeliek, hogy mikor az Evangyéliom prédikáltatásának kezdetiben Maczedóniából kimennék, egy Gyülekezet is nem egyesült velem az adásnak és vevésnek dolgában, hanem csak ti.
16. Mert Thessalónikában is *mikor volnék*, egyszer is másszor is, a mi nélkül szűkölködtem, nékem küldöttetek.
17. Nem hogy ajándékot kívánnék, hanem kívánok bővölködő gyümölcsöt a * ti hasznotokra. *Máté 25, 40.
18. Elvettem pedig mindeneket, és bővölködöm; bételtem, minekutánna Epafróditustól * elvettem a melyeket *küldöttetek*, drágalátos illatnak szagát, Istennek kedves és kellemetes † áldozatot. *rész 2, 25. † Zsid. 13, 16.
19. Az én Istenem pedig * megteljesíti néktek valami nélkül szűkölködtök, az ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban. *2 Kor. 9, 8.
20. Az Istennek pedig és a mi Atyánknak dicsőség, mind örökkön örökké. Ámen!
21. Köszöntsétek mind a Szenteket a Krisztus Jézusban. Köszöntenek titeket az Atyafiak, a kik velem vagynak.
22. Köszöntenek titeket minden Szentek; mindeneknek felette pedig, a kik a Császár udvarából valók.
23. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme *legyen* mindnyájan veletek. Ámen!

E Levél íratott Rómából Epafróditus által.

PÁL APOSTOLNAK
A KOLOSSÉBELIEKHEZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Köszönete után, hálát ád Istennek a Kolossébelieknek hitekért és szeretetekért: megmondja idvességünk szerző okát: inti őket a hitben való állhatatosságra ön példájával is.

Pál Jézus Krisztusnak Apostola az Istennek akaratja által, és a * Timótheus atyafiú. *Filip. 1, 1.
2. Azoknak a kik vagynak Kolosséban, a Krisztusban szent és hív Atyafiaknak: Kegyelem és békesség az Istentől a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.
3. Hálákat * adunk az Istennek és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyának, mindenkor ti érettetek könyörögvén.
*Filip. 1, 3.
4. Mivelhogy hallottuk a ti hiteteket a Krisztus Jézusban, és minden Szentekhez való szerelmeteket
5. A mennyekben néktek eltett * reménységért, melyet először hallottatok az igazságnak † beszédéből, *mely* az Evangyéliom. *1 Pét. 1, 4. † Márk. 16, 15. 16.
6. Mely eljutott hozzátok, miképen az egész * világra is, és gyümölcsöt terem, miképen ti nálatok is, a naptól fogva, melyen hallottátok és megesmértétek az Istennek kegyelmét valóságosan.
*Róm. 10, 18.
7. Miképen meg is tanultátok Epafrástól, * a mi szerelmes szolgatársunktól, ki a Krisztusnak hív szolgája ti érettetek. *rész 4, 12. Filem. vers 23.
8. Ki meg is beszélte nékünk a ti *Szent* Lélek által való szerelmeteket.
9. Azokáért mi is, a mely naptól fogva *azt* hallottuk, * nem szününk meg ti érettetek imádkozni és kérni, hogy bétöltessetek az *Isten* akaratjának † ér-

telmével, minden bölcseséggel és lelki értelemmel. * Eféz. 1, 15. 16. † Róm. 12, 2.

10. Hogy járjatok a mint az Úrhoz méltó, * minden engedelemre, minden jó cselekedetekkel gyümölcsöt teremvén, és nevekedvén az isteni † esméretben. * Eféz. 4, 1. 2. 2 Pét. 1, 5. 6. † 1 Kor. 1, 5.

11. És minden erővel * megerősíttessetek az ő dicsőséges ereje által, minden örömmel való békességes szenvedésre és tűrésre. * 1 Kor. 16, 13. 14.

12. Hálákat adván az Atyának, ki a Szentek örökségeknek elvételére a világosságban minket alkalmatosokká tett.

13. Ki megszabadított minket a setétségnek * hatalmasságából, és az ő szerelmes Fijának † országába általvitt. * Eféz. 2, 4. 5. † Máté 3, 17.

14. Kiben vagyon * váltságunk az ő vére által, *azaz,* bűneinknek bocsánatjok. * Eféz 1, 7.

15. Ki a láthatatlan Istennek * ábrázatja, *és* minden teremtett állatnak előtte † született. * Zsid. 1, 3. † Jel. 3, 14.

16. Mert ő általa * teremtettek mindenek, melyek az égben vagynak, és melyek a földön láthatók, és láthatatlanok, akár királyiszékek, akár uraságok, akár birodalmak, akár hatalmasságok, mindenek ő általa † és ő reá nézve teremtettek. * Ján. 1, 3. † Zsid. 1, 2.

17. És ő * mindeneknek előtte vagyon, és mindenek ő általa állanak. * Péld. 8, 25—30. Ján. 1, 1—3.

18. És ő az Anyaszentegyház testének * Feje, ki a kezdet, *és* a halottak közűl † elsőszülött, hogy mindenek között ő legyen †† Fő. * Eféz. 1, 22. † Csel. 26, 23. †† Róm. 14, 9.

19. Mert tetszett *az Atyának,* hogy minden teljesség * ő benne laknék. * rész 2, 9. Ján. 1, 14. 16.

20. És hogy az ő keresztének vére által békességet szerezvén, * ő általa békéltetne meg mindeneket magával, ő általa *mondom,* mind a kik e földön, mind a kik a mennyekben *vagynak.* * Róm. 5, 10. 1 Ján. 4, 10.

21. Annakokáért titeket, kik régen idegenek * és ellenségek valátok a ti elméteknek gonosz cselekedetekre való *hajlandóságáért,* most bizonyára megbékéltetett. * Eféz. 2, 1. 2. 12. 13.

22. Az ő testében való halála által, hogy titeket tenne * szentekké, feddhetetlenekké és ártatlanokká maga előtt. * Eféz. 1, 4. 5, 27. Luk. 1, 75.

23. Hogyha megmaradtok, a * hitben erősen † megfundáltatván, és el nem távoztok az Evangyéliomnak reménységétől, melyet hallottatok, mely prédikáltatott †† minden teremtett állatnak, mely az ég alatt vagyon, melynek én Pál lettem szolgájává. * Ján. 15, 5. 6. † 1 Kor. 15, 58. †† Márk 16, 15.

24. Ki most örülök a ti * érettetek való szenvedésimben, és a Krisztus szenvedésének maradékát bétöltöm az én testemben, az ő testéért, azaz, † az Anyaszentegyházért. * Eféz. 3, 13. 2 Kor. 12, 15. † Eféz. 5, 23.

25. Melynek lettem én szolgájává az Istennek * sáfárlása szerint, mely bízatott én reám ti köztetek, hogy az Istennek beszéde bételjesednék. * Eféz. 3, 2.

26. *Tudniillik* ama titok, mely * elrejtetett volt eleitől és minden időktől fogva, most pedig megjelentetett az ő Szenteinek. * Róm. 16, 25. 26. 2 Tim. 1, 9. 10.

27. A kiknek akarta az Isten * megjelenteni, micsoda legyen e dicsőséges titoknak gazdagsága a Pogányok között, mely a Krisztus ti köztetek, *ki* a dicsőségnek ama † reménysége. * Róm. 9, 23. 2 Kor. 2, 14. † 1 Tim. 1, 1.

28. Kit mi prédikálunk, intvén minden * embert, és minden embert tanítván minden bölcseséggel, hogy minden embert tégyünk tökéletessé † a Krisztus Jézusban. * Tit. 2, 11. † 2 Kor. 11, 2.

29. Melyre igyekezem is, tusakodván az ő ereje szerint, mely én bennem hatalmasan * cselekeszik. * 1 Kor. 15, 10.

II. RÉSZ.

A Krisztuson kivűl mindenek hijábavalók, nevezet szerint a körűlmetélkedés, ételeknek eltávoztatások: Angyaloknak tiszteletek. A rendelésektől Krisztus által szabadultunk meg.

Mert akarom hogy ez tudtotokra legyen minémű tusakodást * szenvedjek ti érettetek, és azokért a kik *vagynak* Laodiczeában, és mind azokért, kik nem láttak engemet személyszerint e testben. * Fil. 1, 30. 1 Thess. 2, 2.

2. Hogy vígasztalást végyenek az ő szíveik, minekutánna *atyafiúi* szeretet által, és bizonyosan elhitt értelem teljes gazdagságának általa, egybeköttettek az Istennek és az * Atyának, és a Krisztus † titkainak megértésekre. * Ján. 17, 3. † 1 Tim. 3, 16.

3. Kiben vagynak a bölcseségnek és esméretnek teljes kincsei * elrejtetve. * Ésa. 11, 2. 1 Kor. 1, 24.

4. Ezt mondom pedig *e végre,* hogy valaki titeket meg ne * csaljon hitető beszéddel. * Eféz. 5, 6.

5. Mert jóllehet testben távol vagyok tőletek, mindazáltal * lélekben veletek vagyok, örülvén és látván a ti rendtar-

tástokat, és a Krisztusban való hiteteknek erősségét. * 1 Kor. 5, 3.

6. A miképen azért vettétek * az Úr Krisztus Jézust, *a képen* járjatok ő benne. * 1 Thess. 4, 1. 2.

7. Meggyökerezvén és * felépülvén ő benne, és megerősülvén a hitben, a miképen taníttattatok, bővölködvén † abban háláadással. * Eféz. 2, 21. 22. † 1 Thess. 5, 18.

8. Meglássátok, hogy valaki ne legyen oly, a ki bennetek zsákmányt vessen az emberi bölcseségnek, és csalárdságra rendeltetett hijábavaló tudománynak általa, *mely* emberi rendelés szerint e világnak betűi szerint, és nem a Krisztus szerint vagyon.

9. Mert ő benne lakozik az Istenségnek minden * teljessége állatja szerint. * vers 19. Ján. 1, 14.

10. És ő benne lettetek teljesekké, ki Feje * minden birodalomnak és *minden* hatalmasságnak. * Eféz. 1, 21. 22.

11. Kiben körül is metéltettetek kéz nélkűl való * körűlmetéléssel, mikor a testnek bűneinek állatját levetkeztétek a Krisztusnak körűlmetélése által. * 5 Móz. 10, 16. Róm. 2, 28.

12. Eltemettettetek ő * vele együtt a Keresztség által, mely által ő vele együtt fel is támadtatok az † Isten erejének hite által, ki feltámasztotta őtet a halálból. * Róm. 6, 4. † Eféz. 1, 19.

13. És titeket, kik * megholtatok vala a bűnökben, és a ti testeteknek körűlmetéletlenségében, ő vele együtt megelevenített, megbocsátván néktek minden bűneiteket. * Eféz. 2, 1. 5. 11.

14. És eltörölvén a * czeremóniáknak ellenünk való kezünk † írását, mely nékünk ellenünk vala, és azt haszontalanná †† tevé, a keresztfára azt felfeszítvén. * Eféz. 2, 14. † 3 Móz. 16, 21. †† Zsid. 10, 14.

15. És megfosztván a birodalmakat, és a hatalmasságokat, azokat nyilván mutogatta, diadalmat * vévén azokon a keresztfa által. * vers 14. 1 Móz. 3, 15. Zsolt. 68, 19.

16. Senki azért titeket ne kárhoztasson az ételért * vagy italért, vagy az innepnapra, vagy az újholdnak napjára, vagy a Szombatokra nézve. * Róm. 14, 2. 3. 3 Móz. 11, 3. 4.

17. Melyek a következendő dolgoknak árnyékai, * de a valóság a Krisztusé. * Zsid. 8, 5. 10, 1.

18. Senki ti tőletek a pálmát el ne csalja a tettetes alázatosság által, és Angyaloknak tiszteletek által, ő magát olyakba avatván, a melyeket nem látott, és felfuvalkodván vakmerőképen az ő testének értelmével.

19. És nem ragasztatván a Főhöz, mely által * az egész test a tagoknak egybebocsáttatások és rakatások által, egybefoglaltatván és egybeköttetvén, nevekedik az Isten nevekedése szerint. * Eféz. 4, 15. 16.

20. Annakokáért ha * meghalván a Krisztussal, *megszabadultatok* e világnak betűitől; miért terhelitek magatokat a czeremóniákkal, mintha e világban élők volnátok? * Gal. 2, 19. 20.

21. *Azok mondják:* Ne egyed, ingyen meg se kóstold, ingyen se * illesd. * 3 Móz. 5, 2. 11, 4.

22. Melyek mind elvesznek azokkal való élés által, melyek embereknek hagyományokból * és tudományokból *vagynak.* * Ésa. 29, 13. 14. Máté 15, 9.

23. Melyek jóllehet bölcseségnek láttatnak lenni, a szabad akarat szerint való isteni tiszteletért, és az elmének *tettetes* alázatosságáért, és azért hogy testeknek nem kedveznek: mindazáltal haszontalanok, * *mivelhogy* a testnek hizlalására *valók.* * vers 22. 1 Tim. 4, 8.

III. RÉSZ.

Intés a mennyeieknek keresésére: Új és ó ember: Jóságos cselekedetekre int, és a háznép között való tiszteket írja meg.

Annakokáért ha * feltámadtatok a Krisztussal, az odafel valókat keressétek, a hol a Krisztus vagyon, az Istennek jobbján ülvén. * rész 2, 12.

2. Az odafel valókra * viseljetek gondot, és nem e földiekre. * Máté 6, 33.

3. Mert megholtatok, és a ti életetek elrejtetett a Krisztussal az Istennél.

4. Mikor a Krisztus a mi életünk megjelenéndik, akkor ti is ő vele együtt megjelentek * dicsőségben. * 1 Kor. 15, 43. 44. Filip. 3, 21.

5. Öldököljétek meg azért a ti földi tagaitokat, a paráznaságot, * tisztátalanságot, bujaságot, gonosz kívánságot, és a fösvénységet, mely bálványimádás. * Eféz. 4, 22. 5, 3. 5.

6. Mely dolgokért jő az * Istennek haragja az engedetlen fiakra. * 1 Kor. 6, 9. Gal. 5, 21.

7. Melyekben ti is jártok vala régenten, mikor azokban élnétek.

8. De most vessétek le * ti is mind ezeket, a haragot, a hirtelen felgerjedést, a gonoszságot, a káromlást, és beszédeknek tisztátalanságát a ti szátokból. * Róm. 6, 4. 1 Pét. 2, 1. 4, 2.

9. Ne hazudjatok * egymás ellen, mi-

vellhogy levetkeztétek amaz ó embert az ő cselekedetivel egybe. * Eféz. 4, 22. 25.
10. És felöltöztétek amaz új * embert, melynek újulása vagyon annak ábrázatjához † illendő esméretben, a ki teremtette azt. * Eféz. 4, 23. 24. † 1 Móz. 1, 27.
11. Hol nincsen Görög * és Zsidó, körűlmetélkedés és körűlmetélkedetlenség, Pogány, Scithiai, szolga és szabados, hanem minden és mindenekben a Krisztus. * Csel. 10, 34. 35. Róm. 10, 12.
12. Öltözzétek fel annakokáért mint Istennek választottai, szentek és szerelmetesek, a * könyörűletességnek indulatit, a kegyelmességet, alázatosságot, szelídséget, csendességet. * Gal. 5, 22. Eféz. 4, 32.
13 Eltürvén * egymást, és megengedvén † egymásnak, ha valakinek valaki ellen panasza volna, miképen a Krisztus is megengedett néktek, azonképen ti is. * Eféz. 4, 2. 3. 32. † Máté 6, 14.
14. Mind ezek felett pedig öltözzétek fel a szeretetet, * mely a tökéletességnek kötele. * 1 Kor. 13, 3—7. 13.
15. És az Istennek békessége * uralkodjék a ti szívetekben, melyre hívattattatok is egy testbe; és legyetek kedvesek. * Filip. 4, 7.
16. A Krisztusnak beszéde lakozzék ti bennetek bőséggel * minden bölcsességgel: tanítván és intvén egymást ti magatok között, psálmusokkal, dícséretekkel, és lelki énekekkel, nagy kedvvel énekelvén a ti szívetekben az Úrnak. * Eféz. 5, 19.
17. És valamit cselekesztek beszéddel, vagy cselekedettel, mindeneket az Úr Jézusnak * nevében *cselekedjetek,* hálákat advân Istennek és az Atyának ő általa. * 1 Kor. 10, 35.
18. Ti asszonyok, a ti saját férjeiteknek * birodalmokban legyetek, a miképen illik az Úrban. * Eféz. 5, 22.
19. Férjfiak szeressétek a ti * feleségeiteket, és ne legyetek azok ellen mérges kedvűek. * Eféz. 5, 25. 1 Pét. 3, 7.
20. Ti magzatok engedelmesek * legyetek a ti szülétéknek mindenekben: mert ez az Úrnak kedves. * Eféz. 6, 1—4.
21. Atyák ne bosszantsátok a * ti magzatitokat, hogy kétségbe ne essenek. * Eféz. 6, 4.
22. Ti szolgák * engedelmesek legyetek mindenekben azoknak, a kik néktek uraitok test szerint, nem csak szem előtt szolgálván, mint a kik embereknek igyekeznek kedveskedni, hanem tiszta szívvel félvén az Istent. * Eféz. 6, 5.
23. És valamit cselekesztek, szívetek szerint * cselekedjétek, mint az Úrnak és nem embereknek. * Eféz. 6, 7.
24. Tudván *azt,* hogy ti az Úrtól vészitek az örökségnek jutalmát: mert az Úr Krisztusnak szolgáltok.
25. A ki pedig bosszút tészen, az ő bosszútételének jutalmát elvészi: és nincsen * személyválogatás. * 5 Móz. 10, 17.

IV. RÉSZ.

Urakat és szolgákat int egymáshoz való tisztekre: kíván az ő könyörgésekben béfoglaltatni: minémüek legyenek az ő beszélgetések: Tikhikust miért küldötte hozzájok.

Ti urak igazsággal * és egyenlőséggel legyetek a ti szolgáitokhoz, tudván hogy néktek is Uratok legyen a mennyekben. * Eféz. 6, 9.
2. A könyörgésekben * állhatatosok legyetek, vigyázván azokban háláadással. * Luk. 18, 1. 7.
3. Könyörögvén egyszersmind * mi érettünk is, hogy az Isten megnyissa nékünk az ő beszéde *hirdettetésének* ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát, melyért én fogoly is vagyok. * Róm. 15, 30.
4. Hogy azt nyilvánvalóvá tégyem, a miképen nékem szólnom kell.
5. Bölcsen * viseljétek magatokat az idegenekhez, a jó alkalmatosságot áron is megváltván. * Eféz. 5, 15. 16.
6. A ti beszédetek mindenkor kedvességgel *mintegy* sóval megsózatott *legyen,* hogy megtudhassátok, mimódon kelljen néktek mindennek * megfelelnetek. * 1 Pét. 3, 15.
7. Minden én dolgaimat megbeszéli néktek Tikhikus * az én szerelmes atyámfia, és hív szolga, és szolgatársam az Úrban. * Csel 20, 4.
8. Kit annakokáért küldöttem ti hozzátok, hogy megértse a ti dolgaitokat, és megvigasztalja a ti szíveteket,
9. Onésimussal, * hív és szerelmes atyámfiával, ki ti közűletek való. Mindeneket *azért* néktek, a melyek itt vagynak, megbeszélnek. * Filem. vers 10.
10. Köszönt titeket * Aristárkhus az én fogolytársam, és Márkus a Barnabás nénnyének fija, ki felől parancsoltam volt néktek, hogyha hozzátok menénd, béfogadjátok őtet. * Csel. 19, 29.
11. És Jézus, ki híváttatik Justusnak, kik a Zsidók közűl valók; csak ezek a kik engem segéllettek az Istennek * országában, *és* voltak nékem vígasztaltatásomra. * Malak. 3, 1.
12. Köszönt titeket * Epafrás, ki ti

közületek való, a Krisztusnak szolgája mindenkor tusakodván ti érettetek a könyörgésekben, hogy megállhassatok tökéletesen, és bételvén az Istennek minden akaratjával. * rész 1, 7.
13. Mert bizonyságot tészek ő felőle, hogy ő ti felőletek felette igen szorgalmatos, és azok felől, kik Laodiczeában, és azok felől, kik Jerápolisban *vagynak*.
14. Köszönt titeket ama szerelmes orvos * Lukács, és Démás.
* 2 Tim. 4, 10. 11.
15. Köszöntsétek az Atyafiakat, kik *vagynak* Laodiczeában, és Nimfást, és a Gyülekezetet, mely az ő házában *vagyon*.
16. És mikor elolvastatik nálatok e Levél, azt míveljétek, hogy a Laodiczeabeli Gyülekezetben is elolvastassék: és a mely *levél* a Laodiczeabelieké, azt ti is elolvassátok.
17. És megmondjátok * Arkhippusnak: Meglássad, hogy a mely szolgálatot az Úrban vettél, azt betöltsed.
* Filem. vers 2.
18. Köszönetet írok én is Pál az én saját * kezemmel. Megemlékezzetek az én fogságomról. Kegyelem *legyen* veletek, Ámen. * 1 Kor. 16, 21.

A Kolossébeliekhez íratott Rómából, [Tik]ikus és Onésimus által

---

PÁL APOSTOLNAK
A THESSALÓNIKABELIEKHEZ ÍRT I. LEVELE.

I. RÉSZ.

Állhatatosságokat dicséri a hitben és a szeretetben, és az ő prédikálásának hasznát, hogy az ő hitek például lett mindeneknek.

Pál és Silvánus és Timótheus, a Thessalónikabeliek Gyülekezeteknek, az Atya Istenben és az Úr Jézus Krisztusban: Kegyelem néktek és békesség az Istentől a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól.
2. Hálákat adunk az Istennek mindenkor * mindenitek felől, emlékezvén rólatok a mi imádságinkban. * Filip. 1, 3.
3. Szüntelen elménkben előszámlálván a ti erős hiteteket, és a ti munkás szerelmeteket, és a ti tűrő reménységteket, a mi Urunk Jézus Krisztusban, Isten előtt és a mi Atyánk előtt.
4. Tudván ezt, szerelmes Atyámfiai, hogy ti az Istentől * választattatok.
* 2 Thess. 2, 13.
5. Mert a mi Evangyéliomunk nem állott ti nálatok csak beszédben, hanem isteni erőben is, * mind Szent Lélekben, mind pedig bizonyos hitelben: miképen tudjátok minéműek voltunk ti köztetek, ti érettetek. * 1 Kor. 2, 4. 5.
6. És ti mi követőink * lettetek és az Úréi, minekutánna az ígét bévettétek volna mind sok nyomorúsággal, mind a Szent Léleknek örömével * 2 Kor. 6, 3. 8.
7. Annyira, hogy példák * voltatok minden hívőknek Maczedóniában és Akhájában. * rész 4, 9. 10.
8. Mert tőletek kizendült az Úrnak beszéde nem csak Maczedóniában és Akhájában, hanem annakfelette minden helyen a ti hitetek, * mely Istenben vagyon, kiterjedett, annyira, hogy nem szükség nékünk arról valamit szólnunk. * Róm. 1, 8.
9. Mert azok magok hirdetik mi felőlünk, minémű menetelünk volt ti közétek, és mimódon tértetek meg az Istenhez * a bálványokat elhagyván, hogy szolgálnátok az élő és igaz Istennek;
* 1 Kor. 12, 2.
10. És várnátok az ő Fiját * menynyekből, kit feltámasztott a halálból, *tudniillik* a Jézust, ki megszabadít minket ama jövendő † haragtól.
* Róm. 5, 9. † Filip. 3, 20

II. RÉSZ.

A jó Egyházi szolgáknak és a Hallgatóknak tükörök.

Mert ti magatok tudjátok, Atyámfiai, hogy a mi ti hozzátok való bémenetelünk nem volt * hijábavaló.
* rész 1, 5. 9. 4, 9 10.
2. Sőt inkább mikor már *sok* háborúságot szenvedtünk volna, és * bosszúsággal illettettünk volna Filippiben a miképen tudjátok, bátorságot vevénk a mi Istenünkben, hogy hirdetnénk ti köztetek † az Istennek Evangyéliomát sok tusakodással.
* Csel. 16, 22. 23. † Csel. 17, 1—4.
3. Mert a mi intésünk nem volt csa-

lárdságból, * sem tisztátalanságból, sem pedig álnoksággal: *2Kor.6,6.7,2.

4. Hanem a miképen tetszettünk Istennek, hogy reánk * bízatnék az Evangyéliom: aképen szólunk, nem úgy mint embereknek † kedveskedvén, hanem mint Istennek, ki előtt kedvesek a mi szíveink. *Csel.9,15. †Gal.1,10.

5. Mert soha hízelkedő beszéddel nem éltünk, a miképen tudjátok, sem telhetetlenségnek * okáért valamit nem mondottunk: az Isten bizonyság *erről.* *Csel.20,33.

6. Sem pedig az emberektől nem kerestünk dicsőséget * sem ti tőletek, sem másoktól, holott terhetekre lehettünk volna, mint Krisztusnak Apostolai; *Ján.5,41.44.

7. Hanem voltunk ti köztetek együgyűek, mint a dajka * szokott dajkálkodni az ő magzatival. *vers 11.

8. Ilyen módon szeretvén titeket, kívánjuk vala ti veletek közleni, nem csak az Istennek Evangyéliomát, hanem a mi magunk lelkét is, mivelhogy nékünk szerelmesink volnátok.

9. Mert megemlékezhettek, Atyámfiai, a mi munkánkról és nyomorúságunkról; mert éjjel és nappal * munkálkodván, hogy valakit közűletek meg ne terhelnénk, prédikáltunk ti köztetek az Istennek Evangyéliomát. *Csel.20,34.

10. Ti *vagytok* bizonyságok és az Isten, * mely szentűl, igazán és ártatlanúl éltünk ti köztetek, kik hisztek. *1Tim.3,2.

11. Miképen tudjátok, mimódon mindeniteket, mint az atya * az ő fijait intettük és vígasztaltuk. *vers 7.

12. És kértünk hogy járnátok úgy a mint méltó * volna Istenhez, ki hív minket az ő országára és dicsőségére. *Eféz.4,1—3. Filip.1,27.28.

13. Annakokáért mi is hálákat adunk Istennek szüntelen, hogy az Isten felől való beszédet, melyet hallottatok mi tőlünk, bévévén, fogadtátok azt, nem úgy mint embereknek * beszédeket, hanem mint Istennek beszédét, (miképen hogy bizony az *is)* ki cselekeszik is † ti bennetek, kik hisztek. *Máté 10,40. †1Thess.1,5.

14. Mert ti, Atyámfiai, követői lettetek az Isten Gyülekezeteinek, melyek Júdeában vagynak, a Krisztus Jézusban; úgymint kik ugyanazonokat szenvedtétek ti is a ti * saját nemzetségtektől, miképen azok is † a Zsidóktól. *Csel.17,5. †Csel.8,1.

15. Kik az Úr Jézust is * megölték, és az ő saját † Prófétáikat és minket is kergettek; †† sem az Istennek nem kellenek, és minden embereknek ellenségei. *Csel.2,22.23. †Máté 23,34—37. ††Csel.13,50.14,2.5.6.

16. Kik megtiltják, * hogy a Pogányoknak ne prédikáljunk, hogy azok idvezülnének, hogy mindenkor bétöltsék az ő bűneiket: mert elfoglalta őket a harag mind örökké. *Csel.13,50.

17. Mi pedig, Atyámfiai, kik megfosztattunk ti tőletek egy kevés ideig látás szerint, nem lélekben: annál buzgóságosban igyekeztünk * látni titeket szemtől-szembe nagy kívánsággal. *Róm.1,11.

18. Azért akartunk ti * hozzátok menni, (én kiváltképen Pál) egyszer s kétszer is, de megbántott minket a Sátán. *Róm.1,13.

19. Mert micsoda a mi reménységünk, vagy örömünk, vagy koronánk, * a melylyel dicsekedhetnénk? avagy nem ti-é a mi Urunk Jézus Krisztus előtt az ő eljövetelekor? *Filip.4,1.

20. Mert ti vagytok a mi dicsekedésünk, és a mi örömünk.

III. RÉSZ.

Pál küldi Timótheust hogy a Thessalónikabelieket vígasztalja, és hiteket megérthesse: örvendez a Timótheustól hozott jó híren: könyörög a Thessalónikabeliekért.

Annakokáért mivelhogy tovább nem tűrhetnénk, jónak ítélénk lenni, hogy mi magunk Athénéében * maradnánk. *Csel.17,15.16.

2. És elküldöttük * Timótheust a mi atyánkfiát, és Istennek szolgáját, és a mi segítőtársunkat a Krisztus Evangyéliomának *prédikáltatásá*ban, hogy titeket megerősítene és intene a ti hitetek felől. *rész 1,1. Csel.16,1.

3. Hogy senki meg ne induljon * e nyomorúságokon: mert ti magatok tudjátok, hogy mi erre † rendeltettünk. *Eféz.3,13. †Ján.16,33.

4. Mert mikor * ti köztetek volnánk, megmondottuk vala néktek, hogy jövendőben nyomorgattatnánk· mely meg is esék, és tudjátok. *Csel.17,1.

5. Annakokáért én is tovább nem tűrhetvén, elküldék, hogy megtudnám a ti hiteteket: hogy valamiképen meg ne kísértett volna titeket ama Kisértő, és hijábavaló lett volna a * mi munkánk. *Filip.2,16.

6. Minap pedig mikor Timótheus ti

tőletek * mi hozzánk jött volna, és megbeszélte volna nékünk a ti hiteteket és a ti szerelmeteket, és hogy ti a mi jó emlékezetünket megtartjátok, mindenkor kívánván minket látni, miképen mi is titeket. * vers 2. Csel. 17, 15.

7. Ezokáért vígasztalást vettünk, Atyámfiai, ti tőletek, minden mi nyomorúságinkban és szükségünkben, a ti hitetek által.

8. Mert most úgy élünk, ha ti erősen állotok az Úrban.

9. Mert micsoda hálaadást fizethetünk Istennek ti felőletek az egész örömért, melylyel örülünk ti érettetek a mi Istenünk előtt.

10. Éjjel és nappal nagy buzgósággal kérvén, * hogy láthassuk a ti orczátokat, és a mi híja vagyon a ti hiteteknek, azt betöltsük? * Róm. 1, 10—12.

11. Az Isten pedig és a mi Atyánk és a mi Urunk Jézus Krisztus vezérelje a mi útunkat ti hozzátok.

12. Az Úr pedig mívelje azt, hogy bővölködjetek, és bőségesek legyetek egymáshoz való szeretettel, és * mindenekhez, miképen mi is ti hozzátok. * rész 5, 15.

13. Hogy a ti szíveteket megerősítse az * ártatlanságban, Isten előtt és a mi Atyánk előtt való szentségben, a mi Urunk Jézus Krisztusnak † eljövetelére, minden ő szenteivel egyetemben. * 2 Thess. 3, 17. † rész 4, 16. 17.

IV. RÉSZ.

Inti őket szent életre, tiltja a hitetlenek módjokra való kesergéstől; a mi feltámadásunknak rendit ékesen előbeszéli.

Továbbá azért, Atyámfiai, kérünk titeket, és intünk az Úr Jézus által, hogy a miképen vettétek mi tőlünk, miképen kelljen néktek * járnotok, és Istennek kedveskednetek · abban naponként nevekedjetek: * rész 2, 12.

2. Mert tudjátok minémű parancsolatokat adtunk néktek az Úr Jézus által.

3. Mert ez az Isten * akaratja, *tudniillik* a ti megszenteltetéstek, hogy megoltalmazzátok magatokat a † paráznaságtól * vers 7. Róm. 12, 2. † 1 Kor. 6, 9. 10.

4. És tudja mindenitek bírni a maga edényét * szentségben, és tisztességben. * 1 Kor. 6, 13. 15. 18.

5. Nem a kívánságnak * indulatjával, miképen a Pogányok, † kik nem esmérik az Istent. * Kol. 3, 5. † Róm. 1, 21. 24.

6. Senki meg ne nyomorítsa * se meg ne csalja az ő attyafiát valami dologban; mert mind ezekért bosszúálló az Úr, miképen annakelőtte is megmondottuk néktek és bizonyságot tettünk. * 1 Kor. 6, 8.

7. Mert nem hívott minket az Isten tisztátalanságra, hanem a * szentségre. * vers 3. Tit. 2, 14

8. Annakokáért a ki *ezeket* megveti, nem embert vet meg, hanem * Istent, ki adta is nékünk az ő † Szent Lelkét. * Luk. 10, 16. † Csel. 9, 17

9. Az atyafiúi szeretetről pedig nem szükség hogy írjak néktek: mert megtaníttattatok ti magatok * Istentől, hogy egymást szeressétek. * Ján. 13. 34.

10. Mert azt is mívelitek minden Atyafiakkal, kik vagynak egész Maczedóniában, kérünk pedig titeket, Atyámfiai, hogy jobban * nevekedjetek. * vers 1.

11. És igyekezzetek csendesek lenni, és a ti saját dolgaitokat cselekedni és munkálkodni tulajdon kezeitekkel, a miképen * megmondottuk néktek. * 2 Thess. 3, 7. 12.

12. Hogy ti magatokat tisztességesen viseljétek az idegenekhez, és semmi nélkűl ne szűkölködjetek.

13. Nem akarom pedig hogy tudatlanságban legyetek, Atyámfiai, azok felől, a kik elaludtak, hogy ne bánkódjatok mint egyebek, * kiknek reménységek nincsen. * 3 Móz. 19, 28.

14. Mert ha hiszszük hogy a Jézus meghólt és feltámadott, azonképen az Isten is azokat a kik elaludtak a Jézusban, * előhozza ő vele. * Róm. 8, 11.

15. Mert ezt mondjuk néktek az Úrnak * szavával, hogy mi élők, † kik megmaradunk az Úrnak eljövetelére, nem veszszük elő azokat, a kik elaludtak. * Máté 24, 31. 32. † 1 Kor. 15, 51. 52.

16. Mert az Úr unszolásnak kiáltásával, Arkhangyalnak szavával, és Istennek * trombitájával leszáll az égből; és a kik megholtak volt a Krisztusban, feltámadnak először. * Máté 24, 30. 31.

17. Azután mi élők, kik megmaradtunk volt, * elragadtatunk azokkal egyetembe a ködökbe, az Úr eleibe az éltető égbe; és e képen mindenkor az Úrral † lészünk. * 1 Kor. 15, 51. † Ján. 14, 3.

18. Annakokáért vígasztaljátok egymást e beszédekkel.

V. RÉSZ.

Az utolsó napra való készűletnek módja.

Továbbá az időről, és azoknak czikkelyeikről, Atyámfiai, nem * szükség hogy írjak néktek, * Máté 24, 3. 36.

2. Mert ti magatok jól tudjátok, hogy az Úrnak ama napja, mint * a lopó éjszakán, azonképen jő el.
* Máté 24, 44. 2 Pét. 3, 10.
3. Mert mikor ezt mondják: Békesség és bátorság! akkor nagy hirtelen veszedelem * jő reájok, mint a szülésnek fájdalma a terhes asszonyra, és semmiképen meg nem menekednek.
* Luk. 21, 34. 35.
4. De ti, Atyámfiai, nem vagytok a setétségben, * hogy az a nap titeket, mint a lopó, úgy találjon. * Eféz. 5, 4.
5. Mindnyájan ti a világosságnak fijai vagytok, és a napnak fijai: nem vagyunk az éjszakának, sem a setétségnek *fijai.*
6. Azért ne aludjunk * mint egyebek, hanem vígyázzunk és józanok legyünk.
* Luk. 21, 34. 35. Róm. 13, 12–14.
7. Mert a kik alusznak, éjjel alusznak, és a kik megrészegednek, éjjel részegek.
8. De mi kik a napnak * *fijai* vagyunk, józanok legyünk, felöltözvén a hitnek és szeretetnek † mejjvasába, és sisak gyanánt az idvességnek reménységébe.
* Róm. 13, 12. 13. † Eféz. 6, 14–18.
9. Mert nem rendelt minket az Isten haragra, hanem az idvességnek elvételére a mi Urunk Jézus Krisztus által.
10. Ki meghalt mi érettünk, hogy vagy vígyázunk, vagy aluszunk, * ő vele együtt éljünk. * Róm. 14, 8. 9.
11. Annakokáért intsétek * egymást és építsétek egyitek a másitokat; miképen hogy *azt is* cselekeszitek.
* Zsid. 10, 24. 25.
12. Kérünk pedig titeket, Atyámfiai, hogy becsüljétek, a kik munkálkodnak ti * köztetek, és néktek előttetek járók az Úrban, és intenek titeket.
* Zsid. 13, 7. 17.
13. És azokat felette igen szerelmeteseknek tartsátok az ő munkájokért. Békességesek legyetek ti köztetek egymással.
14. Kérünk pedig titeket, Atyámfiai, intsétek azokat, a kik rendetlenűl járnak, vígasztaljátok azokat, * a kik félelmes szívűek: † az erőtleneket segéljétek, tűrők legyetek, mindenekhez.
* 3 Thess. 3, 15. † Gal. 6, 1. 2.
15. Meglássátok, hogy senki gonoszszal * ne legyen senkinek a gonoszért: hanem a jótéteményt kövessétek mindenkor, mind ti magatok közt egymáshoz, mind pedig mindenekhez.
* Máté 5, 39–42. 1 Pét. 3, 9.
16. Mindenkor örüljetek.
17. Szüntelen * imádkozzatok.
* Luk. 18, 1–8.
18. Minden dolgokban hálákat adjatok: mert ez az Istennek akaratja a Krisztus Jézus által ti hozzátok.
19. Az *Istennek* Lelkét meg ne oltsátok.
20. Az Írásnak magyarázatit * meg ne utáljátok. * 1 Kor. 14, 1. 3.
21. Mindeneket megpróbáljatok: a mi jó, azt * megtartsátok. * 1 Ján. 4, 1.
22. Mindentől, a mi gonosznak láttatik, megoltalmazzátok * magatokat.
* Júd. vers 23.
23. A békességnek Istene pedig szenteljen meg * titeket mindenestől: és a ti elmétek épségben, és lelketek s testetek ártatlanságban tartassanak meg a mi Urunk Jézus † Krisztusnak eljövetelére. * rész 3, 13. † 2 Kor. 5, 10.
24. Hív az, a ki titeket * elhívott, ki azt véghez is viszi. * 1 Kor. 1, 9.
25. Atyámfiai, imádkozzatok érettünk.
26. Köszöntsetek minden Atyafiakat szent * csókolással. * Róm. 16, 16.
27. Kénszerítlek titeket az Úrra, hogy e Levél elolvastassék * minden szent Atyafiak előtt. * Kol. 4, 16.
28. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme *legyen* veletek, Ámen!

Ez I. Levél a Thessalónikabeliekhez küldetett Athénéből.

PÁL APOSTOLNAK
A THESSALÓNIKABELIEKHEZ ÍRT II. LEVELE.

I. RÉSZ.

Dícséri a hitben való öregbűléseket, és állhatatosságokat: Inti, hogy a Krisztus eljövetelének várásával vígasztalják magokat.

Pál és Silvánus és Timótheus, a Thessalónikabeli Gyülekezeteknek, az Istenben a mi Atyánkban, és az Úr Jézus Krisztusban:
2. Kegyelem néktek és békesség az Istentől a mi Atyánktól, * és az Úr Jézus Krisztustól. * 1 Kor. 1, 3.
3. Tartozunk hálaadással Istennek

mindenkor ti * érettetek, Atyámfiai, a miképen méltó, hogy felette igen nevekedik a ti hitetek, és bővölködik mindeniteknek egymáshoz való szerelme. *1 Thess. 1, 2. 6—10.

4. Annyira, hogy mi magunk dicsekedjünk * felőletek, az Istennek Gyülekezetei előtt a ti békességestűréstek és hitetek felől, minden ti üldöztetésitekben, és háborúságitokban, melyeket szenvedtek. *1 Thess. 1, 6. 2, 19. 20.

5. Az Isten igaz ítéletének bizonyságára, * hogy méltóknak ítéltessetek az Istennek országára, melyért szenvedtek is. *Filip. 1, 28.

6. Mert igaz dolog ez az Isten előtt, hogy viszont fizessen azoknak, a kik titeket nyomorgatnak, * nyomorúsággal. *Róm. 2, 6.

7. Néktek pedig, kik nyomorgattattok, nyugodalommal * mi velünk egyetembe, mikor megjelenik † az Úr Jézus az égből: az ő hatalmasságának Angyalival. *Máté 25, 31—40. †1 Thess. 4, 16. 17.

8. Tűznek lángjában, * ki bosszút áll azokon, kik az Istent nem esmérik, és nem engednek † a mi Urunk Jézus Krisztus Evangyéliomának. *Ésa. 66, 15. 16. †Máté 25, 31. 41—46.

9. Kik megbüntettetnek örök * veszedelemmel az Úrnak orczájától, és az ő hatalmas dicsőségétől. *Máté 25, 41—46.

10. Mikor eljövénd, hogy * megdicsőíttessék az ő szenteiben, és csudálatos legyen minden hívekben, (mivelhogy a mi tanúbizonyságunknak hitele volt ti köztetek) ama † napon. *Kol. 3, 4. †Máté 25, 31—46.

11. Minekokáért is könyörgünk mindenkor ti érettetek, hogy méltóztasson titeket ez hívatallal a mi Istenünk, és betöltse az ő jóvoltának minden jóakaratját, és a hitnek * cselekedetit az ő ereje által. *1 Thess. 1, 3.

12. Hogy dicsőíttessék * a mi Urunk Jézus Krisztusnak neve ti bennetek, és ti is ő benne, a mi Istenünknek és az Úr Jézus Krisztusnak kegyelméből. *Ján. 15, 8.

II. RÉSZ.

A Krisztus eljövetele előtt megjelenik az Antikrisztus, kinek megírja mivoltát; és könyörög a Thessalónikabeliekért.

Kérünk pedig titeket, Atyámfiai a mi Urunk Jézus Krisztusnak * eljövetelére, és a mi ő hozzá való egybegyűjtetésünkre. *1 Thess. 4, 16. 17.

2. Hogy hamar a ti értelmetekből ki ne álljatok, se pedig meg ne háboríttassatok, se lélek által, se beszéd által, se levél által, úgymint mi tőlünk *írattatott levél által*, mintha a Krisztusnak ama * napja közel volna. *rész 1, 7—10.

3. Senki titeket valami módon meg ne csaljon; mert nem jő el *az Úrnak napja addig*, mígnem meglészen először a *hittől való* szakadás, és míg meg nem jelentetik ama bűnös * ember, a veszedelemnek ama fija. *1 Ján. 2, 18.

4. Ki magát ellene veti és felemeli mind az ellen, valami mondatik Istennek, vagy Isten gyanánt * tiszteltetik: úgyannyira, hogy az Isten templomában, mint Isten úgy üljön, Isten gyanánt tartván magát. *Dán. 11, 36.

5. Avagy nem emlékeztek-é meg róla, hogy még mikor ti * köztetek volnék, ezt megmondottam néktek? *Csel. 17, 1.

6. Most pedig micsoda tartóztatja *őtet*, tudjátok, hogy az megjelentessék az ő idejében.

7. Mert immár az álnokságnak titka cselekeszik, * csak hogy a ki most annak ellene áll, mind addig *ellene áll*, míg az eltöröltetik. *Jel. 17, 5—7.

8. És akkor megjelentetik az Isten törvényének amaz * ellensége, kit az Úr megemészt az ő † szájának Lelkével, és az ő dicsőséges eljövetele által eltöröl. *vers 3. 4. †Ésa. 11, 4. Jel. 19, 15. 20.

9. *Azt mondom hogy eltörli*, a kinek eljövetele vagyon a Sátánnak * hatalmas ereje által, minden hatalommal, és jelekkel, és hazug csudatételekkel. *Jel. 13, 11—13.

10. És a hamisságnak minden álnokságával azokban, a kik elvesznek: mivelhogy az igazságnak szerelmét nem vették bé az *ő* idvességekre;

11. És azért * bocsátja az Isten reájok a tévelygésnek erejét, hogy hidjenek a hazugságnak. *Róm. 1, 21—28. 1 Tim. 4, 1.

12. Hogy kárhoztattassanak mind azok, kik nem hitték az igazságnak, hanem engedtek a hamisságnak.

13. Mi pedig tartozunk hálákat adni mindenkor ti * érettetek az Istennek, Atyámfiai, kik az Úrnak szerelmében vagytok, hogy választott titeket Isten öröktől fogva az idvességre, a *Szent* Léleknek † szentelésében és az igazságnak hitében. *rész 1, 3. 4. †Efés. 1, 4.

14. Melyre hívott titeket a mi Evangyéliomunk által, a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőségének elvételére.

15. Annakokáért, Atyámfiai, legyetek állhatatosok, és tartsátok meg a néktek adatott tudományt, melyre taníttattatok vagy beszéd * által, vagy a mi Levelünk által. * 1 Thess. 1, 9. 10. Csel. 17, 1—3.

16. A mi Urunk Jézus Krisztust pedig, és az Isten s a mi Atyánk, ki szeretett minket, * és adott örök vígasztalást, és jó reménységet † kegyelméből; * Ján. 3, 16. † Tit. 2, 13.

17. Vígasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen * meg titeket minden beszédben és jócselekedetben. * 1 Thess. 1, 13.

III. RÉSZ.

Int könyörgésre az Evangyéliomnak terjedéséért: feddi a rendetlenűl élőket és hivalkodókat. Pál példája és köszöntése.

Végezetre imádkozzatok Atyámfiai mi érettünk, * hogy az Úrnak beszéde folyjon és dicsőíttessék, miképen ti köztetek is. * Kol. 4, 3.

2. És hogy menekedjünk meg az alkalmatlan és gonosz emberektől: mert nem mindeneké * a hit. * Ján. 6, 44.

3. De hív az Úr, ki megerősít titeket, és megőriz *minden* * gonosztól. * Ján. 17, 15. 1 Kor. 10, 13.

4. Vagyon pedig bizodalmunk az Úrban ti felőletek, hogy ti, a melyeket hagyunk néktek, azokat cselekeszitek most, *és* ennekutánna is fogjátok cselekedni.

5. Az Úr pedig igazgassa * a ti szíveteket az Istennek szerelmére, és a Krisztusnak békességgel való † elvárására. * rész 2, 17. † 1 Thess. 5, 23.

6. Hagyjuk pedig néktek, Atyámfiai, a mi Urunk Jézus Krisztus neve által, hogy megvonjátok magatokat minden atyafiútól, a ki rendetlenűl * viseli magát, és nem a tanított tudomány szerint, melyet vett mi tőlünk. * 1 Kor. 5, 11. Júd. vers 23.

7. Mert ti magatok tudjátok, mimódon kelljen minket * követnetek: mert nem rendetlenűl viseltük magunkat ti köztetek. * 1 Thess. 1, 6. 7.

8. Sem pedig senkinek kenyerét ingyen nem ettük; hanem fáradsággal és nyomorúsággal, éjjel és * nappal munkálkodván, hogy senkit közűletek meg ne terhelnénk. * 1 Kor. 4, 12.

9. Nem hogy nékünk az nem * volna szabad, hanem hogy magunkat példáúl adnánk † néktek, hogy minket követnétek. * Máté 10, 10. † 1 Kor. 11, 1.

10. Mert mikor köztetek volnánk is, ezt mondjuk vala néktek: Hogy ha valaki nem akar munkálódni, * ne is egyék. * 1 Mós. 3, 19. 1 Thess. 4, 11.

11. Mert halljuk, hogy némelyek ti köztetek rendetlenűl járnak, kik semmi dolgot nem tésznek, hanem nyughatatlanúl cselekesznek.

12. Azoknak pedig a kik e félék, hagyjuk, és kérjük őket a mi Urunk Jézus Krisztusra, hogy csendességgel munkálódván, * az ő tulajdon kenyereket egyék. * Eféz. 4, 28. 1 Thess. 4, 11.

13. Ti pedig Atyámfiai, meg ne restüljetek a * jótéteményben. * Gal. 6, 6. 9.

14. Hogyha valaki nem enged a mi Levelünk által való beszédünknek, azt megjegyezzétek: és azzal ne * társalkodjatok, hogy megszégyenüljön. * vers 6. Máté 18, 15—17.

15. De ne tartsátok mint ellenségteket, hanem intsétek mint atyátokfiát.

16. A békességnek Ura pedig adjon néktek örök békességet minden helyen. Az Úr * legyen mindnyájan ti veletek. * Filip. 4, 8. 9.

17. Köszönetet írok az én tulajdon kezemmel, * én Pál, mely minden én Levelemnek jele: azonképen írom *ide is*. * 1 Kor. 16, 31.

18. A mi Urunk Jézus * Krisztusnak kegyelme *legyen* mindnyájan veletek, Ámen. * 1 Thess. 5, 28.

E II. levél a Thessalónikabeliekhez küldetett Athénéből.

PÁL APOSTOLNAK
TIMÓTHEUSHOZ ÍRT ELSŐ LEVELE.

I. RÉSZ.

Mire vigyázzon inkább a Tanító: kiknek adatott a törvény: miért jött el a Krisztus: mint kell vitézkedni.

Pál Jézus Krisztusnak Apostola, a mi megtartó Istenünknek, és az Úr Jézus Krisztusnak, a mi * reménységünknek rendeléséből. * Kol. 1, 27.

2. Timótheusnak az én igaz * fiamnak a hitben: Kegyelem, irgalmasság, és

békesség az Istentől a mi Atyánktól, és a Krisztus Jézustól mi Urunktól.
*Csel. 16, 1—3.

3. A miképen kértelek tégedet, hogy megmaradnál Efézusban, mikor * Maczedóniába mennék, *megmaradj:* hogy megmondjad némelyeknek, hogy különböző tudományt ne tanítsanak.
*Csel. 20, 1.

4. És ne legyenek foglalatosok hijábavaló * beszédekben és vég nélkűl való nemzetségeknek számlálásában: melyek kérdéseket † támasztnak inkább, hogynem mint Istenben való épülést, mely hit által vagyon. *rész 4, 7. † rész 6, 4.

5. A parancsolatnak * vége pedig a tiszta szívből, jó lelkiesméretből, és az igaz hitből való szeretet; *Róm. 13, 10.

6. Melyektől némelyek * eltávozván, elhajlottak hijábavaló † beszédre.
*2 Tim. 2, 16—18. † 2 Tim. 2, 14.

7. Kik a törvénynek Doktorai akarván lenni, nem értik sem a melyeket szólnak, sem a melyeket beszéddel erősítenek.

8. Tudjuk pedig, hogy a * törvény jó, ha valaki azzal jól él. *Róm. 7, 12.

9. Tudván ezt, hogy a törvény az igaznak nem adatott, hanem a törvény megutálóinak és az engedetleneknek, az istenteleneknek és a bűnösöknek, a latroknak, és a fertelmeseknek, attyok, annyok öldöklőinek, és a gyilkosoknak.

10. Paráznáknak, férjfiakkal fertelmeskedőknek, ember * lopóknak, hazugoknak, hamis hitűeknek, és ha mi egyéb vagyon, a mi az igaz tudománynyal ellenkezik. *2 Móz. 21, 16.

11. *Mely vagyon* a boldog * Istennek dicsőséges Evangyélioma szerint, melynek prédikáltatása bízatott én reám.
*rész 6, 15.

12. És hálát adok annak, a ki engemet erőssé tett, *azaz,* a Krisztus Jézusnak a mi Urunknak, hogy engemet hívnek ítélt lenni, helyheztetvén * e szolgálatban. *Csel. 9, 15. 13, 2.

13. Ki először Isten * káromló, háborgató, és bosszantó valék: de én rajtam könyörűlt: † mert tudatlanúl míveltem a hitetlenségben. *Csel. 9, 1. 2. 5. † vers 16.

14. Felette igen bővölködött pedig a mi Urunknak kegyelme a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel.

15. Igaz beszéd ez, és mindenképen méltó, melyhez ragaszkodjunk: * Hogy a Krisztus Jézus jött e világra, hogy † a bűnösöket megtartaná, kik közűl első én vagyok. *Dán. 9, 24. 25. † Máté 9, 13. 20, 28.

16. De azért könyörűlt én * rajtam, hogy én bennem elsőben megmutatná a Jézus Krisztus minden kegyelmességét, hogy lennék például az ő benne hívőknek az örök életre. *vers 13.

17. Az örökkévaló Királynak pedig, a halhatatlan, láthatatlan, egyedűl * bölcs Istennek, tisztesség legyen és dicsőség mindörökkön örökké, Ámen! *Róm. 16, 27.

18. E parancsolatot ajánlom néked fiam Timóthée, hogy a te felőled való előbbi * jövendőmondások szerint vitézkedjél azokra nézve, ama jó † vitézséggel. *Csel. 16, 1. 2. † rész 6, 12

19. Megtartván a * hitet és a jó lelkiesméretet, melyet némelyek megvetvén, a hitet † elvesztették. *rész 3, 9. † rész 6, 10.

20. Kik közűl való * Himenéus, és Alexánder, kiket adtam a † Sátánnak, hogy megtanulják azt, hogy ne káromoljanak. *2 Tim. 2, 16. 17. † 1 Kor. 5, 5.

II. RÉSZ.

Minden rendekért kell könyörögni. Micsoda ékesítse a férjeket és feleségeket: az asszonynépek mint idvezűljenek.

Intelek azért mindeneknek előtte, hogy legyenek könyörgések, * kérések, imádkozások, hálaadások minden emberekért. *Filip. 4, 6.

2. A Királyokért * és minden méltóságban helyheztettekért: hogy csendes és nyugodalmas élettel éljünk minden isteni félelemmel és tisztességgel;
*Jer. 29, 7.

3. Mert ez a jó és kedves dolog a mi megtartó * Istenünk előtt. *rész 1, 1.

4. Ki minden embereket akar * idvezíteni, és hogy az igazságnak esméretire jussanak. *Ezék. 18, 23. 2 Pét. 3, 9.

5. Mert egy az Isten, egy * a Közbenjáró is Isten között és emberek között, az ember Krisztus Jézus. *Ján. 17, 3.

6. Ki adta önmagát * váltságúl mindenemberekért; *a Krisztus mondom,* a ki bizonyos † időkre rendeltetett tanúbizonyság volt. *Ésa. 53, 12. † Dán. 9, 25. 26.

7. Kinek én rendeltettem, hogy lennék kiáltója és * Apostola (igazságot szólok a Krisztus által, nem hazudok) Pogányoknak † Doktorok hitben és igazságban. *Csel. 9, 15. 13, 2. † 2 Tim. 1, 11.

8. Akarom azért, hogy a férjfiak imádkozzanak akármely helyen, felemelvén tiszta kezeket minden harag nélkűl, és kételkedés * nélkűl. *Jak. 1, 6. 7.

9. Hasonlatosképen hogy az asszonyok tisztességes * öltözettel, szemérmetességgel, és mértékletességgel ékesítsék magokat; nem hajoknak fodor-

gatásával, vagy aranynyal, vagy drága kövekkel, vagy drága öltözetekkel;
* 1 Pét. 3, 3. 6.

10. Hanem (a mint illik az olyan aszszonyokhoz, kik isteni szolgálathoz kötelezték magokat) jó * cselekedetekkel.
* rész 5, 10.

11. Hanem az asszony csendességben tanuljon, * minden alázatossággal;
* Eféz. 5, 22.

12. Mert az asszonynak nem engedem hogy * tanítson, sem hogy a férjfiún † birodalmat végyen, hanem hogy legyen csendességben.
* 1 Kor. 14, 34. † 1 Móz. 3, 16.

13. Mert Ádám teremtetett * először, azután Éva.
* 1 Móz. 2, 7. 22.

14. És Ádám nem csalattatott meg, hanem az * asszony, minekutánna megcsalattatott volna, lett a bűnnek oka.
* 1 Móz. 3, 1—6.

15. Megtartatik mindazáltal a magzatok szűlésének állapotjában, ha megmaradnak a hitben, a * szeretetben, és a szent † életben szelídséggel.
* rész 1, 5. † Zsid. 12, 14.

III. RÉSZ.

A Lelkipásztoroknak és Diakónusoknak mi legyen tisztek. Miért írja ezeket Pál. Titka a hitnek.

Igaz beszéd ez: Ha valaki Püspökséget kíván, jó * munkát kíván.
* Csel. 20, 28.

2. Szükség azért a Püspöknek feddhetetlennek lenni, egy * feleségű férjfiúnak, vígyázónak, józannak, megékesíttetettnek, † gazdálkodónak, a tanításra alkalmatosnak.
* Tít. 1, 5. 6. † Tít. 1, 7. 8.

3. Nem bor mellett ülőnek, nem verekedőnek, nem nyereség rútúl kívánójának; hanem mértékletesnek, idegennek a harczolástól, idegennek a fösvénységtől.

4. Ki az ő házában jól tudjon előljárni, ki az ő magzatit engedelemben tartóztassa * minden tisztességgel egybe:
* 1 Sám. 12, 2.

5. (Mert a ki az ő tulajdon házában nem tud előljárni, mimódon bírhatja az Isten Anyaszentegyházát?)

6. Nem újnak a * *tudományban*, hogy valami módon felfuvalkodván, az ördöggel egy kárhozatba ne essék.
* Kol. 2, 18.

7. Szükség pedig néki jó bizonyságának is lenni a * kivűlvalóktól, hogy szidalomba ne essék, és az ördögnek hálójába.
* 1 Pét. 2, 12.

8. Hasonlatosképen a Diakónusoknak tisztességeseknek * *kell lenni*, nem két nyelvűeknek, nem sok borba merűlteknek, nem a nyereség † rútúl kívánóinak.
* Csel. 6, 3. † rész 6, 9. 10.

9. Olyaknak, kik a hitnek titkát tudják tiszta * lelkiesmérettel.
* rész 1, 19.

10. Ezek pedig először meg is próbáltassanak, azután szolgáljanak, * ha feddhetetlenek.
* vers 8. 9.

11. Azonképen *ezeknek* feleségeiknek tisztességeseknek *kell lenni*, nem patvarkodóknak; józanoknak, híveknek mindenekben.

12. A Diakónusok egy * feleségnek férjei legyenek, kik az ő magzatikat jól bírják, és az ő saját házokat.
* vers 2.

13. Mert a kik jól szolgálándanak, jó méltóságot * szereznek magoknak, és nagy † bátorságot a Krisztus Jézusban való hit által.
* Máté 25, 21. † Ján. 3, 21.

14. Ezeket írom néked, reménylvén hogy hamar hozzád megyek.

15. Hogyha pedig későn menéndek, hogy megtudhassad *ezekből*, mimódon kelljen az Isten házában forgolódni, mely az élő Istennek Anyaszentegyháza, oszlopa és erőssége az igazságnak.

16. És minden versengés nélkűl a mi hitünknek nagy titka ez: Az Isten megjelent * a testben, megigazíttatott lélekben, megláttatott az Angyaloktól, prédikáltatott a Pogányoknak, hittek ő benne e világon, felvitetett a dicsőségbe.
* Ján. 1, 1. 10. 11. Filip. 2, 5—10.

IV. RÉSZ.

Jövendőlés a következendő időkről. Minden eledel megszenteltetett Isten igéje és könyörgés által: mit kelljen Timótheusnak tanítani.

A *Szent* Lélek pedig nyilván mondja, hogy az utolsó * időkben elszakadnak némelyek † a hittől, kik hitető lelkekhez és ördögi tudományhoz figyelmeznek.
* 2 Tim. 3, 1. Júd. vers 18.
† 2 Thess. 2, 3. 10. 11.

2. És olyakhoz, kik képmutatás által szólnak hamisságot, kiknek lelkiesméretek megbélyegeztetett.

3. Kik megtiltják a házasságot, és a féle eledeleknek * megételeket, melyeket Isten teremtett, hogy azokkal hálaadással éljenek a † hívek, és azok a kik megesmérték az igazságot.
* Kol. 2, 16. † 1 Móz. 9, 3.

4. Mert az Istennek minden teremtett állatja jó, * és semmit nem kell megvetni, ha hálaadással élnek azzal.
* Tít. 1, 15.

5. Mert megszenteltetik az Istennek igéje által és a könyörgés által.

6. Ezt ha az Atyafiaknak eleikbe adod, a Jézus Krisztusnak jó szolgája lészesz, úgymint a ki neveltettél a hitnek * és a jó tudománynak beszédiben, melyet *szüntelen* követtél. *2 Tim. 1, 5.

7. Az alkalmatlan beszédeket pedig és a hijábavalókat * eltávoztasd; hanem gyakoroljad magadat az isteni szolgálatban. *rész 6, 20. 2 Tim. 2, 16—23.

8. Mert a test gyakorlásának * kevés haszna vagyon; de az isteni † tisztelet mindenre hasznos, melynek igérete vagyon e világon és a más világon való megajándékozásáról.*Kol. 2, 23. † rész 6, 6.

9. Igaz * beszéd ez, és méltó hogy mindenképen bévétessék. *vers 1—8. rész 1, 15.

10. Mert azért fáradunk is, és szidalmakkal illettetünk, mivelhogy bízunk az élő Istenben, ki minden embereknek megtartójok, * mindenek felett pedig a híveknek. *rész 2, 4. Zsolt. 36, 7.

11. Ezeket hirdessed * és tanítsad. *Tit. 2, 15.

12. Senki a te ifjúságodat meg ne utálja, hanem a híveknek légy példa a beszédben, a nyájaskodásban, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban.

13. A míg oda * megyek, légy figyelmetes az olvasásban, intésben és tanításban. *rész 3, 14.

14. Meg ne vesd az ajándékot, mely te benned vagyon, mely adatott néked a prófétálásra, a Tanítóknak kezeiknek reád * való vettetések által. *Csel. 6, 6.

15. Ezekben gyakoroljad magadat, ezekben légy, hogy a te gyarapodásod nyilvánvaló legyen mindenek között.

16. Gondot viselj magadról és a tudományról, maradj meg ezekben: mert ha azt míveléndeď, mint te magadat megtartod, mind azokat a kik téged hallgatándanak.

V. RÉSZ.

Mint kelljen mindeneket meginteni: az özvegyekről, vénekről: Intetik Timótheus.

A vén embert meg ne * dorgáljad, hanem intsed mint atyádat; az ifjakat mint atyádfiait. *3 Móz. 19, 32.

2. A vén asszonyokat, mint anyáidat; az ifjú asszonyokat, mint hugaidat minden tisztasággal.

3. Az özvegy asszonyokat becsüljed, a melyek valóban * özvegyek. *vers 5.

4. Ha valamely özvegy asszonynak vagynak magzatai vagy unokái, tanulják meg *azok*, hogy legelőször az ő tulajdon cselédjekkel tegyenek jól, és szüléiknek viszontag való szolgálattal legyenek; mert ez a tisztességes dolog, és Isten előtt kedves.

5. A mely asszony pedig valóban özvegy, és egyedűl vagyon, bízik az Istenben, és foglalatos a * könyörgésekben és imádságokban éjjel és nappal. *Luk. 2, 36. 37.

6. A mely pedig bujaságban él, *az olyan* élvén * megholt. *Róm. 8, 13.

7. Ezeket annakokáért megmondjad, hogy legyenek * feddhetetlenek. *rész 4, 11.

8. Ha valaki az övéiről, és főképen az ő háznépéről gondot nem visel, *az* * a hitet megtagadta, és a hitetlennél alább-való. *Gal. 6, 10. Tit. 1, 16.

9. Az özvegy asszonyok közűl választassék a *szegények gondviselésekre* nem kisebb hatvan esztendősnél, mely egy férjfiúnak volt felesége.

10. Melynek a jócselekedetekben jó bizonysága vagyon; ha magzatokat nevelt, ha gazdálkodó * volt, ha a szenteknek lábaikat megmosta, ha a nyomorultaknak segítséggel volt, ha minden jócselekedetnek *szüntelen* követője volt. *1 Pét. 4, 9.

11. Az ifjú özvegy asszonyokat pedig ez ilyen tisztre fel ne végyed; mert minekutánna bujálkodni kezdenek a Krisztus ellen, férjhez akarnak menni.

12. Kik azért méltók szidalomra, hogy az első hitet megvetették.

13. Egyetembe pedig hívalkodók lévén megtanulják a házanként való járást, sőt nem csak hívalkodók, hanem hazudozók, és nyughatatlanok, * csácsogók haszontalan dolgokról. *Péld. 7, 11.

14. Akarom azért, hogy az ifjú özvegy asszonyok férjhez * menjenek, magzatokat szüljenek, házat bírjanak, és semmi alkalmatosságot ne adjanak az ellenségnek † a szidalomra. *1 Kor. 7, 9. † Tit. 2, 8.

15. Mert már némely asszonyok elhajlottak, hogy a Sátán * után járjanak. *vers 12.

16. Hogyha valamely keresztyén férjfiúnak vagy asszonynak vagynak özvegyei, azokat azok táplálják, és ne terheltessék meg a Gyülekezet, hogy azoknak a kik valóban * özvegyek, legyen tápláltatások. *vers 5.

17. Az egyházi szolgák, kik jól forgolódnak, kettős tisztességre * méltóztassanak, főképen pedig azok, a kik munkálódnak a beszédben † és tanításban. *rész 3, 13. † Gal. 6, 6.

18. Mert ezt mondja az Írás: A nyom-

tató ökörnek * ne kösd fel a száját, és: Méltó † a munkás az ő jutalmára.
*5 Móz. 25, 4. 1 Kor. 9, 9. † Máté 10, 10.

19. Az egyházi szolga ellen vádolást bé ne végy, hanem két avagy * három tanúbizonyság alatt. *5 Móz. 17, 6.

20. A kik *pedig ő közülök* vétkeznek, mindenek előtt feddjed meg, hogy egyebek is félemljenek meg.

21. Kénszerítelek az Isten előtt és az Úr Jézus Krisztus előtt, és a választatott Angyalok előtt, hogy ezeket megtartsad egyiknek a másiknál feljebb való becsülése * nélkűl és semmit ne cselekedjél részre hajolva. *vers 1. 19. 20.

22. Kezeidet hirtelen senkire * ne vessed, és egyebeknek bűneikben részes ne légy; te magadat tisztán † tartsd meg.
*Csel. 6, 6. † rész 4, 12.

23. Ne igyál mégis csak vizet; hanem élj kevés borral, a te gyomrodért, és gyakorta való betegségidért.

24. Némely embereknek bűneik elein kijelennek; előbb az ő büntetéseknél, némelyeket pedig az ő bűneik hátúl követnek.

25. Hasonlatosképen a jócselekedetek is elein megjelennek; és a melyek külömben vagynak, el nem titkoltathatnak.

VI. RÉSZ.

Szolgák tisztek: Veszedelmes a fösvénység: szól a gazdagokról is, és Timótheust kéri, hogy eltávoztassa a hijábavaló tudományt.

Az iga alatt való szolgák az ő Uraikhoz * minden tisztességgel legyenek, hogy az Istennek neve és a tudomány ne káromoltassék. *Eféz. 6, 5.

2. A kiknek pedig jámbor uraik vagynak, azokat meg ne utálják ez okkal, hogy atyafiak legyenek, hanem inkább szolgáljanak, mivelhogy Keresztyének és szerelmetesek legyenek: úgymint kik az *Istennek* jótéteményében részesek legyenek. Ezeket tanítsad, és *ezekről* tégy intést.

3. Ha valaki külömböző * tudományt tanít, és nem enged a mi Urunk Jézus Krisztus jó † beszédinek: és annak a tudománynak, mely az isteni tisztelet-ről vagyon. *Gal. 1, 6—9. † 2 Tim. 1, 13.

4. *Az olyan* kevély semmit nem tud, hanem kérdésekben és beszédekben való tusakodásban bolondoskodik, melyekből támad irígység, versengés, káromlások, gonosz gyanúság.

5. Megveszett elméjű embereknek hijábavaló harsolódások, és kik az igazságtól megfosztattak, kik azt állítják, hogy az isteni szolgálat külső kereskedés; * azoktól a kik ilyenek, eltávozzál.
*Filip. 3, 19.

6. Bizonyára pedig nagy kereskedés az isteni szolgálat * az elégséggel.
*rész 4, 8. Zsolt. 16, 5.

7. Mert semmit nem hoztunk e világra, kétség nélkűl semmit ki * sem vihetünk.
*Préd. 5, 15.

8. Hogyha pedig eledelünk és ruházatunk vagyon, azokkal * megelégedjünk.
*Péld. 30, 8. Zsid. 13, 5.

9. A kik pedig meg akarnak gazdagulni, * esnek kisértetbe és tőrbe, és sok balgatag és káros kívánságokba, melyek bémerítik az embereket a halálos veszedelembe. *Péld. 23, 4. 28, 20.

10. Mert minden gonoszságnak gyökere * a pénznek szerelme, melyet némelyek a kik kívánták, eltévelyedtek a hittől, és magokat által szegezték sok gondokkal. *Máté 26, 14. 15. 2 Móz. 23, 8.

11. Te pedig óh Istennek embere ezeket eltávoztassad; kövessed pedig az igazságot, az Isteni * szolgálatot, a hitet, a szeretetet, † a békességestűrést, a szelídséget. *rész 4, 8. † Róm. 12, 8—10.

12. A hit által való nemes * harczot harczold meg; ragaszkodjál az örök élethez, melyre hívattattál is, és nemes vallástétellel vallást tettél sok bizonyságok előtt. *2 Tim. 4, 7. 8.

13. Hagyom néked az Isten * előtt, ki megelevenít mindeneket, és a Jézus Krisztus előtt, ki Pontzius Pilátus alatt bizonyságot tett ama jó † vallástételről.
*rész 5, 21. † Ján. 18, 36. 37.

14. Hogy megtartsad a parancsolatokat * makula nélkűl és feddhetetlenűl a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenésének *napjáig*. *vers 1—12.

15. Kit az ő idejében megmutat ama boldog * és egyedűl Hatalmas, a Királyoknak † Királya, és az Uraknak Ura.
*rész 1, 11. † Jel. 19, 16.

16. Kinek csak egyedűl vagyon halhatatlansága, és lakozik hozzámehetetlen világosságban, kit senki az emberek közűl * nem látott, sem láthat: kinek tisztesség *legyen*, és örökkévaló hatalom, Ámen! *Ján. 1, 18.

17. Azoknak a kik gazdagok e világon, megmondjad, hogy fel ne fuvalkodjanak elméjekben, és reménységeket ne vessék * a bizonytalan gazdagságokban, hanem az élő † Istenben, ki bőséggel megád nékünk mindeneket a mi tápláltatásunkra.
*Péld. 11, 28. 23, 5. † 1 Tim. 4, 10.

18. Hogy egyebekkel jól * tégyenek,

hogy gazdagok legyenek † jócselekedetekben, hajlandók legyenek az adakozásra, hajlandók egyebekkel való nyájaskodásra. * 5 Móz. 15, 7—10. † Jak. 2, 26.
19. Hogy mintegy kincset * szerezzenek magoknak jövendőre való jó fundamentomot, hogy elvegyék † az örök életet. * Máté 6, 20. † Máté 25, 34—40.
20. Óh Timótheus, a nálad letett ajándékot * megőrizzed, és eltávoztassad a beszédekben való haszontalan újságokat, és a hamis † nevű tudományoknak ellenvetésit: * 2 Tim. 1, 5. 6. † rész 4, 3—7.
21. Melylyel némelyek kevélykedvén, a hit * mellől eltévelyedtek. Kegyelem *legyen* te veled, Ámen! * 2 Tim. 2, 16—18.

Ez I. Levél Timótheushoz íratott Laodiczeából, mely Pakácziána Frigyiának fővárosa.

PÁL APOSTOLNAK
TIMÓTHEUSHOZ ÍRT MÁSODIK LEVELE.

I. RÉSZ.

Timótheus hitét dícséri, és inti tisztiben állhatatosságra, s a nála letett kincsnek megőrizésére: és Onesifórust ajánlja.

Pál Jézus Krisztusnak * Apostola Istennek akaratja által, az életnek igérete szerint, mely vagyon a Krisztus Jézusban. * Eféz. 1, 1.
2. Timótheusnak az én * szerelmes fiamnak kegyelem, irgalmasság, békesség az Atya Istentől, és a Krisztus Jézustól a mi Urunktól. * 1 Tim. 1, 2.
3. Hálát adok az Istennek, * kinek szolgálok az én atyáimtól *vett példa szerint,* tiszta lelkiesmérettel, hogy szüntelen tégedet elmémben tartalak az én éjjeli és nappali könyörgésimben. * Csel. 24, 16.
4. Mivelhogy kívánlak téged látni, és megemlékezem a te könyhullatásidról, hogy örömmel bételjesedjem.
5. És megemlékezem a hitről, mely te benned képmutatás nélkül vagyon, mely *hit* lakozott először a te nagyanyádban Lóisban, és a te anyádban Eunikában: hiszem * pedig hogy te benned is. * Csel. 16, 1.
6. Mely dolognak okáért intlek tégedet, hogy gerjeszd fel * az Istennek ajándékát, mely te benned vagyon, az én kezeimnek reád való vettetések által. * 1 Thess. 5, 19. 1 Tim. 4, 14.
7. Mert nem adott nékünk az Isten félelemnek * lelkét, hanem erőnek, és szeretetnek, és józan elmének *lelkét.* * Róm. 8, 15. Jel. 21, 8.
8. Ne szégyenljed azért a * mi Urunkról való bizonyságtételt, engemet is ne szégyenlj, ki ő foglya vagyok; hanem inkább légy részese az Evangyéliom szenvedésinek, az Istennek hatalma által. * Luk. 9, 26.
9. Ki megtartott minket, és hívott szent hívatallal: nem a mi * cselekedetink szerint, hanem az ő végezése és kegyelme szerint, mely adatott nékünk a Krisztus Jézusban, örök időknek † előtte. * Tít. 3, 5. † Eféz. 1, 4—6.
10. Megjelentetett pedig * most a mi megtartó Jézus Krisztusunknak eljövetele által, ki a halált is † eltörlötte; és az életet, és a †† halhatatlanságot világosságra hozta az Evangyéliom által. * Róm. 16, 25. † 1 Kor. 15, 55. 57. Zsid. 2, 14. †† Ján. 11, 25. 26.
11. Melynek én lettem Prédikátora * és Apostola, és a Pogányoknak Doktorok. * 1 Tim. 2, 7.
12. Mely dolognak okáért ezeket is szenvedem; de nem szégyenlem: mert tudom kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy az én ő nála letett kincsemet megtarthatja ama * napra. * Máté 25, 31—40.
13. Az igaz beszédeknek * példájokat megtartsad, melyeket én tőlem hallottál hitben és szeretetben, mely vagyon a Krisztus Jézusban. * 1 Tim. 3, 16. 6, 11. 12.
14. A te nálad * letett drága kincset megtartsad a Szent Lélek által, ki lakozik mi bennünk. * 1 Tim. 6, 20. vers 5. 6.
15. Tudod azt, hogy engemet * megvetettek mind azok, a kik Ázsiában vagynak; kik közül való Figellus és Hermógenes. * rész 4, 10.
16. Az Úr legyen irgalmas az Onesifórus háznépének: mert gyakorta engemet megvídámított, és az én *fogságomban való* vas * lánczomat nem szégyenlette. * Eféz. 6, 20.
17. Sőt mikor Rómában volna, nagy szorgalmatossággal keresett engemet, és megtalált.
18. Az Úr engedje meg néki, hogy

nyerjen irgalmasságot az Úrnál ama napon, * mely sokat szolgált Efézusban is, te jól tudod. * 2 Thess. 1, 7—10.

II. RÉSZ.

Inti Timótheust a keresztyéni vitézségben való állhatatosságra: Krisztus vitéze; Szántó ember: Pál Evangyélioma: Erős fundamentom: haszontalan kérdések.

Te annakokáért, én * fiam, erősödjél meg a Krisztus Jézusban való kegyelem által. * 1 Tim. 1, 2.

2. És a melyeket én tőlem * hallottál sok bizonyságok között, azokat bízzad hív emberekre, † a kik egyebek taníttatásokra is alkalmatosok. * rész 1, 13. † 1 Tim. 3, 2—13.

3. Te azért a munkának * terhét hordozzad, mint a Jézus Krisztus jó vitéze. * rész 1, 8. 4, 5.

4. Senki nem elegyíti magát ez életnek szorgalmatosságiba, a ki vitézkedik, hogy annak kedvében lehessen, a kitől választatott a vitézségre.

5. Hogyha tusakodik is valaki, nem koronáztatik meg külömben, hanem ha igazán tusakodik.

6. A szántóvető embernek munkálódni kell először, és úgy kell munkájának hasznát elvenni.

7. Eszedbe végyed a melyeket mondok. Adjon azért az Úr néked értelmet mindenekben.

8. Emlékezzél meg, hogy a Jézus Krisztus feltámadott a * halálból, ki † Dávid magvából *való* az én Evangyéliomom szerint. * Máté 28, 1—15. † Máté 1, 1—16.

9. Melyért, mint egy gonosztévő ember, * nyomorgattatom mind a fogságig; de az Istennek beszéde † nem köttetett meg. * rész 1, 11. 12. 16. † Csel. 28, 16. 23. 24. 30. 31. Filip. 4, 22.

10. Annakokáért mindeneket elszenvedek a * választattakért, hogy ők is a Krisztus Jézusban való idvességet elvegyék, örök dicsőséggel egybe. * Kol. 1, 24.

11. Igaz beszéd ez: Mert ha ő vele megholtunk, * ő vele élünk is. * Róm. 6, 5. 8, 17.

12. Ha tűrünk, ő vele * országlunk is: ha megtagadjuk, † ő is megtagad minket. * Luk. 22, 28—30. † Máté 10, 33.

13. Ha hitetlenek lészünk, ő *mindazáltal* megmarad az ő * tökéletességében, ő magát meg nem tagadhatja. * Róm. 3, 3. 4.

14. Ezekre emlékeztess *mindeneket* bizonyságtétellel kérvén őket az Úrnak tekintete előtt, hogy a beszédekben való tusakodást * ne kövessék, melynek semmi haszna nincsen, *sőt* a hallgatókat elfordítja * 1 Tim. 6, 4. 5.

15. Igyekezzél Isten előtt kedves lenni, *és* oly munkás, ki nem szégyenli a *munkát, és* ki igazán hasogassa az igazságnak beszédét.

16. A haszontalan dolgok felől való kiáltásokat * pedig megtiltsad: mert nagyobb istentelenségre nevekednek. * 1 Tim. 4, 4. 7.

17. És azoknak beszédek mint a fene elébb-elébb megyen: kik közűl való Himenéus * és Filétus. * 1 Tim. 1, 20.

18. Kik az igazság mellől * eltévelyedtek, azt mondván: hogy immár a feltámadás meglett: és elfordítják némelyeknek hiteket. * 1 Tim. 6, 21.

19. Mindazáltal az Istennek erős fundamentoma megáll, melynek pecséte ez: Tudja az Úr, kik legyenek az övéi, és távozzék el a * hamisságtól minden, valaki nevezi a Krisztusnak nevét. * Máté 7, 23.

20. A nagy házban pedig nem csak arany- és ezüstedények vagynak, hanem fa- és cserépedények is: és azok közűl némelyek * tisztességre, némelyek pedig gyalázatra valók. * Róm. 9, 21.

21. Ha azért valaki magát ezektől tisztán tartándja, lészen tisztességre * való edény, megszenteltetett, és az Úrnak hasznára való, és minden jócselekedetre készíttetett. * vers 17. 18. rész 3, 17.

22. Az ifjúi kívánságokat pedig eltávoztassad; hanem kövessed az igazságot, a hitet, a * szeretetet, a békességet, azokkal egyetembe, kik † segítségűl hívják az Urat tiszta szívből. * 1 Tim. 6, 11. 12. † 1 Kor. 1, 2.

23. A bolond * és tudatlan kérdéseket pedig megvessed, tudván hogy azok háborúságot nemzenek. * Tít. 3, 9.

24. Az Úr szolgájának pedig nem kell háborgatni, hanem engedelmesnek kell lenni * mindenekhez, alkalmatosnak a tanításra, tűrőnek. * rész 4, 2. 1 Tim. 3, 2.

25. És olynak, ki * alázatossággal tanítsa azokat, kik ellenkező értelemmel vagynak, ha valamikor az Isten adja azoknak, hogy megtérvén megesmérjék az igazságot. * rész 4, 2. 2 Kor. 10, 1.

26. És *megszabadulván* az ördögnek tőréből, kitől fogva tartatnak, az ő elméjekben megépüljenek, az ő akaratjának cselekedésére.

III. RÉSZ.

Minémüek lésznek az utolsó időben az emberek: az istentelenek napról napra gonoszbak: mi haszna legyen az Írásnak.

Ez pedig legyen tudtodra, hogy az

utolsó napokban * ártalmas idők lésznek. *1 Tim. 4, 1. 2.
2. Mert lésznek az emberek magoknak szeretői, fösvények, dicsekedők, kevélyek, szidalmazók, * szüléiknek engedetlenek, háláadatlanok, tisztátalanok. *Jel. 13, 6.
3. Szeretet nélkűl valók, békesség nélkűl valók, patvarkodók, mértékletlenek, kegyetlenek, a jóknak nem szeretői.
4. Árulók, vakmerők, felfuvalkodtak, gyönyörűségnek szeretői inkább, hogynem mint Istennek szeretői.
5. Kik az isteni szolgálatnak * képét mutatják, de annak erejét megtagadják; ezeket azért eltávoztassad. *Máté 7, 15. 20.
6. Mert ezek közűl valók azok, kik az emberek oselédei közé bészínlik magokat, és a bűnnel megterheltetett és sokféle kívánságokkal felindíttatott asszonyocskákat megkörnyékezvén megcsalják.
7. Kik mindenkor tanulnak, de soha az igazságnak esméretire nem juthatnak.
8. Miképen pedig Jánnes és Jámbres Mózesnek * ellene állottak, a képen ezek is az igazságnak ellene állanak; megveszett elméjű emberek, a hit körűl megvettettek. *2 Móz. 7, 11.
9. De tovább nem nevekedhetnek: mert ezeknek esztelenségek nyilvánvaló lészen mindenek előtt, mint szinte amazoké * volt. *rész 2, 18.
10. Te pedig az én tudományomat, az én életemnek módját, az én akaratomat, hitemet, * szelídségemet, szerelmemet, türésemet megértetted. *1 Tim. 4, 6.
11. Háborúságimat, nyomorúságimat, melyek én rajtam estek * Antiókhiában, Ikóniumban, Listrában, minémű háborúságokat szenvedtem; de mindenekből megszabadított engemet az Úr. *Csel. 13, 14. 50. 14, 1. 5. 19. 22.
12. De mindenek is, a kik szentűl akarnak élni a Krisztus * Jézusban, háborúságot szenvednek. *Máté 16, 24. 25. Csel. 16, 22.
13. A gonosz embereknek pedig, és a hitetőknek előmentek lészen a gonoszban, egyebeket elcsalván: mivelhogy ők is elcsalattattak.
14. De te maradj meg azokban * a melyeket tanultál, és a melyek te reád bízattattak, tudván azt † kitől tanultad. *rész 2, 2. †Eféz. 1, 1.
15. És hogy gyermekségedtől * fogva tudtad a szent Írásokat, melyek tégedet bölcsesé tehetnek az idvességre, a Krisztus Jézusban való hit által. *rész 1, 5.
16. A teljes Írás Istentől * ihletett, és hasznos † a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, a fenyítékre, mely igazságban vagyon. *2 Pét. 1, 19. 21. †Róm. 15, 4.
17. Hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jócselekedetre tökéletesen felkészíttetett.

IV. RÉSZ.

Timótheust tisztire inti: Pál halála közelget: az igazaknak eltétetett korona: Pál mindenütűl elhagyatott: Isten egyedűl vele.

Kérlek azért én az Isten előtt, és az Úr Jézus Krisztus előtt, ki * megítéli az élőket és a holtakat amaz ő eljövetelekor, és az ő országában. *Csel. 10, 42. 17, 31.
2. Prédikáljad az ígét, rajta légy mind alkalmatos, mind * alkalmatlan időben: feddődjél, dorgálódjál: intsed *a* † *hallgatókat*, minden szelídséggel és tanítással. *Ésa. 58, 1. †rész 2, 14.
3. Mert lészen oly idő, * melyben az igaz tudományt el nem szenvedik; hanem az ő tulajdon kívánságok szerint magoknak gyüjtenek Tanítókat, mivelhogy az ő füleik viszketnek. *1 Tim. 5, 1—3. rész 3, 1. 2.
4. És az igazságtól az ő füleiket elfordítják, fordulnak pedig * hijábavaló beszédeknek hallgatásokra. *1 Tim. 1, 4.
5. De te vigyázz mindenekben, szenvedj, az Evangyélistának munkáját cselekedjed, a te szolgálatodat bizonyosképen megbizonyítsad.
6. Mert én immár megáldoztatom, és az én halálomnak ideje közel vagyon.
7. Ama nemes harczot én megharczoltam, futásomat * elvégeztem, a hitet megtartottam. *Csel. 20, 24.
8. Végezetre eltétetett nekem az igazság * koronája, melyet megád nékem az Úr ama † napon, amaz igaz †† Bíró; nem csak nékem pedig, hanem mindeneknek is, kik várándják amaz ő *dicsőséges* eljövetelét. *Jak. 1, 12. †1 Pét. 5, 4. ††Máté 25, 31—46.
9. Igyekezzél én hozzám jőni * hamar; *vers 21.
10. Mert Démás * engemet elhagyott, e jelenvaló világhoz ragaszkodván, és elméne Thessalónikába: Kresczens Galatziába, Títus Dalmátziába. *Kol. 4, 14.
11. Csak egyedűl Lukács vagyon én velem. Márkust melléd vévén hozd el veled; mert nékem hasznos a szolgálatra.

12. Tikhikust * pedig küldöttem Eféz-
zusba. *Csel. 20, 4. Eféz. 6, 21.
13. Az én felsőruhámat, melyet hagy-
tam Troásban Kárpusnál, hozd el mi-
kor ide jövéndesz, és a könyveket, ki-
váltképen *pedig* a hártyákat.
14. Az érczmíves Sándor * sok go-
noszszal volt nékem: fizessen meg az
Úr néki az ő cselekedete szerint.
*1 Tim. 1, 20.
15. Kit te is eltávoztass: mert felette
igen ellene állott a mi beszédinknek.
16. Az én első magam mentésében
senki nem volt mellettem, hanem mind-
nyájan engemet elhagytak; ne tulajdo-
níttassék * ez *bűnűl* nékik. *Luk. 23, 34.
17. De az Úr én mellettem állott, és
engemet megerősített, hogy én általam
hinnének az *Evangyéliom* prédikálta-
tásának, és hallanák azt minden Pogá-
nyok; és megszabadultam az oroszlán-
nak szájából.
18. És megőriz engemet az Úr min-
den gonosz cselekedettől, és megtart
az ő mennyei országára: kinek dicső-
ség mind örökkön örökké, Ámen!
19. Köszöntsed Priszkát * és Akvilát,
és Onesiforusnak †háznépét.
*Csel. 18, 2. † rész 1, 16.
20. Erástus Korinthusban maradt,
Trófimust pedig hagytam Milétumban
betegen.
21. Igyekezzél eljőni a tél * előtt. Kö-
szönt tégedet Eubúlus, Pudens, Linus,
Klaudia, és mind az atyafiak. *vers 9.
22. Az Úr Jézus Krisztus *legyen* a te
lelkeddel: Kegyelem *legyen* ti veletek,
Ámen!

Timótheushoz, ki az Efézusbeli Gyülekezetnek rendeltetett első Püspökje volt, a II. Levél íratott Rómából, mikor Pál másodszor állattatnék Néró Császár eleibe.

PÁL APOSTOLNAK
TÍTUSHOZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Títus minémű Tanítókat rendeljen, és mire intse a Krétabelieket.

Pál Istennek szolgája, a Jézus Krisz-
tusnak pedig Apostola az Isten válasz-
tottinak hitek szerint, és az igazságnak
esmérete szerint, mely vagyon az isteni
tisztelet szerint.
2. Az örök életnek reménységére, me-
lyet igért az Isten, a ki hazudni nem
tud, örök időknek előtte, megjelentetett
pedig az ő * rendeltetett idejében.
*Eféz. 1, 9.
3. Amaz ő * beszédét, a prédikálás ál-
tal, mely bízattatott én reám a mi meg-
tartó Istenünknek parancsolatja sze-
rint: Títusnak a közönséges hitben való
igaz fiamnak. *Csel. 9, 6. 15. 20, 24.
4. Kegyelem, irgalmasság, és békesség
az Atya Istentől, és az Úr Jézus Krisz-
tustól a mi Megtartónktól.
5. Ezokáért hagytalak téged Krétában,
hogy a mi hátra vagyon, helyére állas-
sad, és rendelj városonként Séniorokat,
miképen * én tenéked elődbe rendel-
tem. *Csel. 14, 23.
6. Ha valaki feddhetetlen, * egy fele-
ségű férjfiú, kinek istenfélő magzatai
vagynak és nem hajlandók a bujálko-
dásra, vagy a kik nem engedetlenek.
*1 Tim. 3, 2—5. 12.
7. Mert szükség a * Püspöknek fedd-
hetetlennek lenni, úgymint Isten sáfá-
rának, nem vakmerőnek az ő maga ér-
telmében, nem haragosnak, nem része-
gesnek, nem verekedőnek, nem nyere-
ség undokúl kívánójának;
*1 Tim. 2, 3—6.
8. Hanem gazdálkodónak, jóknak sze-
retőjöknek, mértékletesnek, igaznak,
szentnek, maga * türtetőnek.
*1 Tim. 3, 2. 3.
9. Amaz igaz beszédnek, mely * a ta-
nításra való, szorgalmatos megtartójá-
nak, hogy inthesse is a *hallgatókat* a
tiszta tudomány által, és meg is győz-
hesse az ellenkezőket. *2 Tim. 3, 15.
10. Mert vagynak sok engedetlenek,
hijábavaló beszédűek, és *emberek* elmé-
jeknek elhitetői; kiváltképen *pedig* azok,
kik a * körűlmetélkedésből valók.
*Csel. 15, 1. Gal. 1, 6. 7. 2 Tim. 2, 18.
11. Kiknek bé kell szájokat dugni; kik
egész cselédeket fordítnak el tanítván
nem * szükségeseket, rút † nyereségnek
okáért. *1 Tim. 4, 3. 8. † 1 Tim. 6, 5.
12. Ezt mondotta egy ő közűlök, az ő
tulajdon Prófétájok: A Krétabeliek

mindenkor hazugok, gonosz vadak, rest hasak.

13. E bizonyság igaz: annakokáért feddjed * őket minden kímélés nélkűl, hogy a hitben épek legyenek.* 2 Tim. 4, 2.

14. És ne figyelmezzenek a Zsidóknak hijábavaló * beszédeikre, és az igazságot megvető embereknek † parancsolataikra. * Csel. 15, 1. 1 Tim. 1, 4. † 1 Tim. 4, 3.

15. Mindenek * tiszták a tisztáknak, de a megfertéztetteknek és hitetleneknek semmi nem tiszta, hanem megfertéztettetett azoknak mind elméjek, mind lelkekesmérete. * Róm. 14, 20. 23. 1 Tim. 4, 12.

16. Vallják *ugyan*, hogy az Istent tudják, de cselekedettel * tagadják, mivelhogy utálatosok, hitetlenek, és minden jócselekedetre *nézve* megvettettek. * 2 Tim. 3, 2. 5.

II. RÉSZ.

Mint intsen minden rendet és magát mint viselje: Isten kegyelme megjelent mindeneknek.

Te pedig azokat szóljad, melyek illenek a tiszta * tudományhoz. * 2 Tim. 1, 13.

2. Hogy a vén emberek józanok legyenek, tiszteletesek; mértékletesek, a hitben, a szeretetben *és* a tűrésben épek.

3. A vén asszonyok hasonlatosképen, hogy szentséghez illendő öltözettel éljenek, ne *legyenek* szidalmazók, ne szolgáljanak a sok bornak, *legyenek* a jóságnak * tanítói. * vers 4. 5.

4. Hogy az ifjú asszonyokat bölcseségre * tanítsák, hogy az ő férjeiket és magzatikat szeressék. * 1 Pét. 3, 3. 4.

5. *Hogy* mértékletesek *legyenek*, tiszták, házokban ülők, jók, * férjeiknek engedelmesek, hogy az Istennek beszéde ne † káromoltassék. * 1 Pét. 3, 1. 2. † 1 Pét. 2, 12.

6. Az ifjakat hasonlatosképen intsed, hogy legyenek mértékletesek.

7. Mindenestől fogva te magadat példáúl adjad a * jócselekedetekben, a tudományban épséget és méltóságot *mutass*. * 1 Pét. 5, 3.

8. Tiszta ígét, feddhetetlent: hogy a ki annak ellene veti magát, megszégyenüljön, semmi gonoszt nem tudván * ti felőletek szólni. * 1 Pét. 2, 12.

9. A szolgákat *intsed*, hogy az ő Uraiknak * engedelmesek legyenek, hogy mindenekben *azoknak* kedvesek legyenek, ne *legyenek* beszéddel ellenkezők. * 1 Tim. 6, 1.

10. Semmiben meg nem csalván őket, hanem minden jó hívséget mutatván, hogy a mi megtartó Istenünknek tudományát ékesítsék mindenekben.

11. Mert megjelent az Istennek amaz idvezítő * kegyelme minden † embereknek. * Ján. 3, 16. † 1 Tim. 2, 4.

12. Mely minket tanít, hogy megtagadván a hitetlenséget és e világi kívánságokat, mértékletesen, igazán, és szentűl * éljünk e jelenvaló világon: * vers 14.

13. Várván ama boldog reménységet, és ama nagy Istennek és a mi megtartónknak a Jézus Krisztusnak dicsőséges * megjelenését. * Fil. 3, 20.

14. Ki adta ő magát mi érettünk, hogy megváltana minket minden * hamisságtól, és tisztítana magának kiváltképen való népet, jócselekedetekre igyekezőt. * Gal. 1, 4.

15. Ezeket szóljad, *és ezekről legyen* intésed és feddésed minden méltósággal: senki téged meg ne utáljon.

III. RÉSZ.

Fejedelmeknek engedelmesség: az idvesség Isten kegyelméből vagyon. A törvényről versengőt, eretnek embert el kell távoztatni.

Intsed őket, hogy a Fejedelemségeknek és hatalmasságoknak * alájok vessék magokat, hogy engedelmesek legyenek, hogy minden jócselekedetre † készek legyenek. * Róm 13, 1. 2. 1 Pét. 2, 13—15. † rész 2, 11—13.

2. Senkit ne szidalmazzanak, hogy a viaskodástól * idegenek legyenek *és* mértékletesek, minden szelídséget mutatván † minden emberekhez. * Zsid. 12, 14. † Filip. 4, 5.

3. Mert valánk régenten mi is bolondok, hitetlenek, tévelygők, külömb külömb kívánságoknak * és gyönyörűségeknek szolgáik, gonoszságban és irígységben élők, gyűlölségesek, és egymásnak gyűlölői. * 1 Kor. 6, 9—11. Eféz. 2, 1—3.

4. De minekutánna a mi megtartó Istenünknek jóvolta és emberekhez való szerelme * megjelenék: * Ján. 3, 16.

5. Nem az igazságnak cselekedeteiből, melyeket mi cselekedtünk volna, hanem az ő irgalmasságából * tartott meg minket, az újonnan való születésnek feredője, és a Szent † Léleknek megújítása által. * 2 Tim. 1, 9. 1 Kor. 6, 11. † Eféz. 2, 8. 9.

6. Melyet kitöltött mi reánk * bőséggel a Jézus Krisztusnak a mi megtartónknak általa. * Jóel 2, 28. Csel. 2, 1—4.

7. Hogy az ő kegyelméből megigazulván, örökösök * legyünk az örök életnek reménysége szerint. * Róm. 8, 16. 17.

8. Igaz beszéd ez; és ezeket akarom,

hogy erősítsed, hogy igyekezzenek jócselekedetekkel * elöljárni, azok a kik hittek Istennek. * vers 14. rész 2, 14.
9. Ezek azok a tisztességes cselekedetek, és embereknek hasznosok: a bolond kérdéseket * pedig, és nemzetségekről való tudakozásokat, és a törvényben való versengéseket és viaskodásokat megtiltsad; mert haszontalanok és hijábavalók. * 1 Tim. 1, 4. 4, 7.
10. Az eretnek embert egy vagy két intés * után megvessed. * Máté 18, 15–17.
11. Tudván, hogy a ki ilyen, elfordult és vétkezik, úgymint ki az ő maga ítélete által is vádoltatik.
12. Mikor Artemást vagy Tikhikust te hozzád * küldéndem, siess hozzám jőni Nikápolyba: mert ott végeztem hogy teleljek. * Eféz. 6, 21.
13. A törvénytudó Zénást és Apollóst szorgalmatos * gondviseléssel hordozzad, hogy valamiben fogyatkozások ne legyen; * Csel. 18, 24. 28.
14. Megtanulják pedig a miéink is, hogy jócselekedetekkel * járjanak elől a szükséges hasznokra, hogy ne legyenek gyümölcs nélkűl valók. * rész 2, 14.
15. Köszöntenek téged mind azok, a kik én velem vagynak. Köszöntsed azokat, a kik minket szeretnek a hitben. *Istennek* kegyelme *legyen* mindnyájan veletek, Ámen!

Títushoz, ki a Krétabeli Gyülekezetnek rendeltetett első Püspökje volt, íratott Macedóniának Nikápoly városából.

PÁL APOSTOLNAK
FILEMONHOZ ÍRT LEVELE.

Pál az elszökött szolgát Onésimust, kit ő a Krisztusnak megnyert, az ő urával Filemonnal megbékélteti, néki bocsánatot kér; ha pedig valamiképen megbántotta, vagy adós volna néki, a felől kezességet igér érette.

Pál Jézus Krisztusnak * foglya, és a Timótheus atyafiú, Filemonnak a mi szerelmesünknek és segítőnknek. * Csel. 28, 20.
2. És a szerelmetes Appiának, * és Arkhippusnak a mi vitézkedő társunknak, és a te házadban való Gyülekezetnek. * Kol. 4, 17.
3. Kegyelem néktek és békesség az Istentől a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.
4. Hálákat adok az én Istenemnek, mindenkor emlékezvén te * rólad, az én imádkozásimban; * 1 Thess. 1, 2.
5. Hogy hallom * a te szeretetedet és hitedet, mely vagyon az Úr Jézushoz és minden szentekhez. * Eféz. 1, 15. 16.
6. Hogy a te marhádnak hitből való közlése nyilvánvaló legyen, hogy valami jó ti bennetek a Krisztus Jézus által vagyon, megesmértessék.
7. Mert nagy örömünk és vígasztaltatásunk vagyon a te szerelmedben, hogy a szenteknek szíveik te általad, Atyámfia, megvídámíttattak.
8. Annakokáért jóllehet nagy bátorságom volna a Krisztusban parancsolni néked a dolog felől;
9. *Mindazáltal* a szeretetért inkább könyörgök; holott ilyen legyek, tudniillik megvénhedett Pál, most pedig a Jézus Krisztusnak * foglya is. * vers 1. Csel. 28, 17. 20. 23.
10. Könyörgök pedig * Onésimusért az én fiamért, kit az én fogságomban szültem. * Kol. 4, 9.
11. Ki régen tenéked haszontalan volt, most pedig mind néked, mind nékem hasznos.
12. Kit visszaküldöttem: te pedig őtet, azaz, az én * szívemet béfogadjad. * vers 10. 17.
13. Kit én kívánok vala nálam megtartani, hogy te helyedben nékem szolgálna az Evangyéliomnak fogságában.
14. De a te akaratod nélkűl semmit nem akarék cselekedni, hogy ne lenne a te jótéteményed mintegy kénszerítésből való, hanem szabad * akarat szerint. * 2 Kor. 9, 7.
15. Mert talán azért ment volt el *te tőled* egy ideig, hogy őtet mint örökkévalót fogadnád bé.
16. Nem úgy immár mint szolgát, hanem nagyobbat szolgánál, szerelmes atyafiat, * kiváltképen nékem, mennyivel inkább pedig néked, mind a testben s mind az Úrban? * vers 10.
17. Azért ha engemet barátodnak

tartasz, úgy fogadjad őtet mint * engemet. *vers 10. 12.

18. Ha valamiben megbántott tégedet, vagy adós, azt nékem tulajdonítsad.

19. Én Pál írtam az én kezemmel, én megfizetem: hogy azt ne mondjam néked, hogy te annakfelette magad is enyim vagy.

20. Így *cselekedjél* Atyámfia, e jótéteményt végyem el tőled az Úrban; vídámítsd meg az én szívemet az Úrban.

21. Bízván a te engedelmedhez írtam ezt néked, tudván, hogy te a mit mondok annál feljebb is cselekeszel.

22. Egyetembe pedig készíts nékem szállást is; mert reménylem hogy én a ti könyörgéstek által néktek ajándékon adattatom.

23. Köszöntenek tégedet * Epafrás, (ki nékem társam a Krisztus Jézusért való fogságban.) * Kol. 1, 7

24. Márkus, Aristárkhus, * Démás, és Lukács, az én segítőim. * Kol. 4, 14.

25. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme *legyen* a ti lelketekkel, Ámen!

Filemonhoz küldetett Rómából Onésimus szolga által.

PÁL APOSTOLNAK
A ZSIDÓKHOZ ÍRT LEVELE.

I. RÉSZ.

Krisztusnak személyét, személyében két természetét írja meg, bizonyítja őtet igaz Istennek lenni, és az Angyaloknál feljebbvalónak.

Minekutánna az Isten sok rendben, és sokképen * szólott volna régen az Atyáknak a Próféták által: ez utolsó időkben szólott nékünk az ő † Fija által. *4 Móz. 12, 6. 7. † Márk 3, 17.

2. Kit tett mindeneknek örökösévé, ki által e világot is * teremtette. *Ján. 1, 1. 3. Kol. 1, 16.

3. Ki mivelhogy a dicsőségnek fényessége és annak személyének * kimetszett bélyege, és mindeneket táplál amaz ő hatalmas beszédével; a mi bűneinkből ő maga által † megtisztítván, ama magasságos méltóságnak †† jobbjára ült. * 2 Kor. 4, 4. † Ján. 1, 29. †† Márk 16, 19. Fil. 2, 9. 11.

4. Annyival méltóságosabbá lett az Angyaloknál, mennyivel méltóságosb nevet * vett azoknál; * rész 5, 5.

5. Mert kinek mondotta valaha az Angyalok közűl: Én * fiam vagy te, én ma szültelek tégedet? és † ismét: Én Attya lészek néki, és ő fiam lészen nékem? * Zsolt. 2, 7. † 2 Sám. 7, 14.

6. Viszontag pedig mikor béhozza az ő elsőszülöttét e világra, ezt mondja: És * imádják őtet az Istennek minden Angyalai. * Zsolt. 97, 7. Jel. 5, 11—13.

7. Az Angyalokról pedig ezt mondja: Ki teremti az ő * Angyalait hogy legyenek lelki állatok, és az ő szolgáit *mint* tűznek lángját. * Zsolt. 104, 4.

8. A Fiúról pedig *így szól:* A * te királyiszéked, Isten, mind örökkön örökké, igazságnak pálczája a te országodnak pálczája. * Róm. 9, 5.

9. Szeretted * az igazságot és gyűlölted a hamisságot; annakokáért kent meg tégedet az Isten, a te Istened, örömnek olajával, a te társaid felett. * Zsolt. 45, 7. 8.

10. És te Uram, kezdetben * fundálád a földet: és a te kezeidnek mívei az egek. * vers 2. Zsolt. 102, 26. 27.

11. Azok elvesznek, te pedig megmaradsz: és mind azok mint a ruha megavulnak.

12. És mint az öltözetet egybehajtod azokat, és elváltoznak: te pedig ugyanazon vagy, és a te esztendeid el nem fogynak.

13. Kinek mondotta pedig az Angyalok közűl valaha: Űlj * az én jobbkezem felől, míglen veténdem a te ellenségidet a te talpaid alá zsámolyúl? * Zsolt. 110, 1.

14. Avagy nem szolgáló * lelkek-é mind azok, kik szolgálatra kiküldettetnek azokért, a kik az idvességnek örökösei lésznek? * Zsolt. 34, 8. 91, 11.

II. RÉSZ.

Krisztust kell teljességgel hallgatnunk, ki minden Angyaloknál feljebb magasztaltatott. Miért kellett néki emberré lenni és szenvedni.

Annakokáért szükség nékünk annál is inkább figyelmeznünk azokra, a melyeket hallottunk, hogy valaha *azokról* el ne felejtkezzünk.

2. Mert ha az Angyalok * által adatott beszéd erős volt, és minden bűn és vakmerőség az ő jutalmának igaz fizetését † elvette: *Csel. 7, 53. †5 Móz. 27, 26.

3. Mimódon menekedünk meg mi, ha ily nagy szabadításunkat megveténdjük? mely mikor először az Úr * által kezdetett volna kibeszéltetni, *azután* azoktól, a kik őtet † hallgatták vala, nékünk megerősíttetett.
*Máté 4, 17. †1 Ján. 1, 1—3.

4. Kiknek *beszédekről* bizonyságot tészen vala Isten a jelek, * a csudák, és sokféle erők, és a Szent Léleknek osztogatásai † által, az ő akaratja szerint.
*Csel. 3, 6—9. 5, 3—5. †Csel. 8, 15—17.

5. Mert nem az Angyalok birodalmokba vetette ama következendő * világot, a melyről szólunk. *rész 12, 28. Luk. 10, 9.

6. Bizonyságot tett pedig egy ember valahol, ezt mondván: Micsoda az * ember, hogy megemlékezzél ő róla: vagy az embernek fija, hogy szemeidet reája vessed? *Zsolt. 8, 5—7.

7. Kevéssé tetted alábbvalóvá őtet az Angyaloknál: dicsőséggel és tisztességgel koronáztad meg őtet, és a te kezeidnek mívein úrrá tetted őtet.

8. Mindeneket vetettél * az ő lábai alá. Mert mivelhogy néki mindeneket birodalma alá vetett, semmit nem hagyott el a mi néki birodalmába nem vettetett volna. De még most nem látjuk, hogy néki † mindenek birodalma alá vettettek volna. *Jel. 11, 15.
†Máté 28, 18. Eféz. 1, 20—22.

9. De ama * Jézust látjuk, hogy dicsőséggel és tisztességgel koronáztatott meg, ki egy kevés ideig az Angyaloknál alább alázta volt magát, az ő halálában való szenvedésre nézve: hogy az Isten kegyelméből mindenekért † megkóstolná a halált.
*Filip. 2, 9—11. †1 Ján. 2, 2.

10. Mert illendő * vala, hogy az a kiért mindenek vagynak, és a ki által mindenek † vagynak, sok fiakat a dicsőségbe vivén, az ő idvességeknek Fejedelmét a szenvedések †† által szentelné fel. *Luk. 24, 26. 46. †rész 1, 2. ††Csel. 3, 15.

11. Mert mind a ki * megszentel, mind a kik megszenteltetnek, egy *természet*ből valók mindnyájan: melyre nézve nem szégyenli azokat attyafiainak hívni. *rész 10, 10. 14.

12. Ezt mondván: Hirdetem a te nevedet az én atyámfiainak, * az Anyaszentegyháznak közepette dicséretet mondok néked. *Zsolt. 22, 23.

13. És ismét: Én az én * bizodalmamat ő benne vetem; és ismét: † Ímhol vagyok én és a gyermekek, kiket adott nékem az Isten. *Zsolt. 18, 3. †Ésa. 8, 18.

14. Mivelhogy azért a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképen részese lett * ugyanazonoknak, hogy a halál † által elrontaná azt, a kinél a halálnak birodalma vala, azaz, az ördögöt. *Róm. 1, 3. †2 Tim. 1, 10.

15. És megszabadítaná, * valakik a haláltól való félelem miatt teljes életekben rabok valának. *Luk. 1, 74.

16. Mert nem az Angyalokat vette fel, hanem az Ábrahám magvát vette fel.

17. Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak * kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő lenne és hív Főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy a népnek bűneit eltörlené.
*Filip. 2, 7. 8.

18. Mert mivelhogy szenvedett * mikor megkísértetett, azoknak is segítséggel lehet, a kik megkísértetnek.
*rész 4, 15.

III. RÉSZ.

Krisztus Mózessel egybevettetik: a pusztában megkeményült Zsidókat nem kell követnünk.

Annakokáért Atyámfiai, szentek, a mennyei hívatalnak részesei, gondoljátok meg a mi vallásunknak Apostolát és * Főpapját a Krisztus Jézust.
*rész 4, 14.

2. Ki hív * annak a ki őtet rendelte: mint Mózes is *hív* † *volt* az ő egész házában. *rész 2, 17. Ján. 17, 4. †4 Móz. 12, 7.

3. Mert ez *annyival* nagyobb dicsőségre ítéltetett méltónak lenni Mózesnél, mennyivel nagyobb tisztessége vagyon annak, a ki a házat * építette, a háznál. *Zak. 6, 12.

4. Mert minden ház építtetik valakitől; a ki pedig mind ezeket rendelte, az Isten az.

5. És jóllehet Mózes hív *volt* az ő egész házában mint szolga, azoknak bizonyságtételekre, a melyeket azután kellene szólni;

6. De a Krisztus mint Fiú *elöljáró* az ő házában, kinek háza * mi vagyunk, ha ama bizodalmat, és a mi dicsekedésünknek reménységét mind végig erősen megtartjuk. *1 Kor. 3, 16. 6, 19.

7. Annakokáért a mint mondja a Szent Lélek: Ma, ha * az ő szavát hallándjátok, *Zsolt. 95, 7—11.

8. Meg ne keményítsétek a ti szíveteket, miképen a bosszantás*nak idején*, ama kísértésnek * napján a pusztában.
*2 Móz. 17, 2—7.

9. Hol megkísértének engem a ti atyáitok, megpróbálának engemet, noha látták az én cselekedetimet negyven esztendeig.
10. Mely dologért megharagudtam vala e nemzetségre, és ezt mondom vala: Ezek mindenkor tévelygenek az ő szívekben, és az én útaimat nem vették eszekbe.
11. Kiknek megesküdtem * az én haragomban: Ha bémennek az én nyugodalmamba. *4 Móz. 14, 21—24.
12. Meglássátok Atyámfiai, hogy valaha ne legyen közűletek valakinek gonosz és hitetlen szíve, * hogy az élő Istentől elszakadnátok.
*5 Móz. 29, 18. rész 12, 15.
13. Hanem intsétek * egymást minden napon, míg neveztetik a mai nap: hogy valaki ti közűletek meg ne keményíttessék a bűnnek csalárdsága által.
*rész 10, 25. Júd. v. 21—23.
14. Mert a Krisztusnak részesivé lettünk, ha ama fundamentomot, a melyhez támaszkodunk, erősen megtartándjuk mind végig.
15. Míg ezt mondják: Ma, * ha az ő szavát hallándjátok, meg ne keményítsétek a ti szíveiteket, mint a bosszantás*nak ide*jén. *rész 4, 7.
16. Mert némelyek mikor hallották volna, megbosszanták *az Urat*: de nem mindnyájan * azok, a kik Égyiptomból kijöttek vala Mózes által.
*4 Móz. 14, 24. 30.
17. Kikre haragudott vala pedig meg a negyven esztendőben? avagy nem azokra-é, a kik vétkeztek vala, kiknek testeik elhullának a pusztában?
18. Kiknek esküdt pedig meg, hogy nem mennek bé az ő nyugodalmába, hanem az * engedetleneknek?
*4 Móz. 14, 22.
19. Látjuk pedig hogy nem mehettek bé az ő hitetlenségekért.

IV. RÉSZ.

Hit által megyen ember az örök nyugodalomba: Háromféle szombat: Isten igéjének ereje: Krisztus Főpapsága: kegyelem széke.

Féljünk annakokáért, hogy valami módon a nyugodalomba való bémenetel felől tett * igéretet hátrahagyván, ne láttassék valaki ti közűletek megcsalattatottnak lenni;
*vers 11. rész 3, 12. 19. Márk 16, 16.
2. Mert nékünk is hirdettetett *az igéret,* * miképen azoknak is; de nem használt nékik a hallott beszéd, mivelhogy azokban, a kik hallották vala, hittel nem mértékeltetett volt meg az íge.
*Márk 16, 16.
3. Mert bémegyünk a nyugodalomba mi, kik hiszünk, miképen mondotta: Annakokáért * megesküvém az én haragomban: Ha bémennek az én nyugodalmamba: s e világ teremtetésének elvégezése után való nyugodalomba pedig.
*Zsolt. 95, 11.
4. Mert e képen szólott egy helyen a hetedik napról: És * megnyugovék Isten a hetedik napon minden ő cselekedeteitől. *1 Móz. 2, 2.
5. És itt viszontag: Ha bémennek, *úgymond,* az * én nyugodalmamba.
*vers 3. 11.
6. Mivelhogy annakokáért szükség, hogy valakik bémenjenek a nyugodalomba, a kiknek pedig először szólott *Isten,* nem mentek be az ő * hitetlenségek miatt. *rész 3, 17—19.
7. Viszontag mivelhogy egy napot rendel, *tudniillik* Mát, Dávidnál szólván sok idővel azután, (a mint mondatott) Ma, * ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket.
*Zsolt. 95, 7—8.
8. Mert ha őket Jósué nyugodalomba helyheztette * volna; semmiképen nem szólott volna azután más napról.
*vers 3.
9. Annakokáért vagyon valami Szombatja az Isten népének.
10. Mert a ki bément az ő nyugodalmába, megnyugodt az * is az ő cselekedeteitől, miképen Isten is † az övéitől.
*Jel. 14, 13. †1 Móz. 2, 2.
11. Igyekezzünk azért bémenni abba a * nyugodalomba, hogy valaki azon hitetlenségnek példájába ne essék.
*vers 1.
12. Mert az Istennek beszéde élő és ható, * sőt hathatóbb minden kétélű fegyvernél; és elhat az akaratnak és az elmének, a *tagoknak* egybekötöztetéseknek és a velőknek oszlásokig; és megítéli a gondolatokat, és a szívnek indulatit. *Jer. 23, 29. Jel. 1, 16.
13. És nincsen semmi teremtett állat, mely nyilvánvaló nem volna ő előtte; sőt mindenek mezítelenek és megnyilatkoztattak * annak szemei előtt, a kiről a mi beszédünk vagyon.
*Zsolt. 139, 4. 11. 12.
14. Mivelhogy azért nagy Főpapunk vagyon, ki az egeket által * hatotta, *tudniillik* Jézus az † Istennek Fija: megtartsuk e vallást.
*Márk 16, 19. Efés. 1, 20—22. †Máté 3, 17.

15. Mert nincs *oly* Főpapunk, ki a mi erőtlenségünk érzésén * meg ne indulhatna, hanem *oly*, ki † megkísértetett mindenekben hasonlatosképen, a bűntől †† megválva. *rész 2, 18. †rész 2, 17. Luk. 22, 42—44. Filip. 2, 7. 8. ††1 Ján. 3, 5.

16. Járuljunk azért * bizodalommal a kegyelemnek † székihez, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk, az alkalmatos időben való segítségre. *Ján. 16, 23. 24. 27. †Eféz. 2, 18.

V. RÉSZ.

Tiszte a Főpapnak: Krisztus nékünk Főpapunk, ki az ő tisztét igazán megcselekedte.

Mert minden Főpap az emberek közűl választatik és emberekért rendeltetik az Isten előtt való dolgokban; hogy ajándékokat * és áldozatokat vigyen *Isten eleibe* a bűnökért. *rész 8, 3.

2. Ki elégségesen szánhatná a tudatlanoknak * és tévelygőknek állapotjokat; mivelhogy ő is körűlvétetett legyen erőtelenséggel. *4 Móz. 15, 24.

3. És ez *erőtelenségért* szükség legyen, miképen a községért, * azonképen önmagáért is, *tudniillik* a bűnökért áldozni. *3 Móz. 16, 6—16.

4. És senki nem veszi ő magának e tisztességet, hanem a ki hívattatik Istentől, miképen * Áron is. *2 Móz. 28, 1.

5. A képen a Krisztus is nem tulajdonította magának e tisztességet, hogy Főpap lenne, hanem az, a ki ezt mondotta vala néki: Én Fiam * vagy te, én ma szűltelek téged. *Zsolt. 2, 7.

6. Miképen másutt is mondja: * Te vagy örökkévaló Pap Melkisédeknek rendi szerint. *Zsolt. 110, 4.

7. Ki az ő testének napjaiban, mikor nagy * kiáltással és könyhullatásokkal való könyörgéseket és imádkozásokat vitt volna annak eleibe, a ki megszabadíthatja vala őtet a haláltól, és meghallgattatott volna † az ő félelméből. *Máté 26, 39. 27, 46. †Luk. 22, 42—44.

8. Jóllehet Fiú * volna, *mindazáltal* azokból a melyeket szenvedett, megtanulta az engedelmességet. *Máté 3, 17. Filip. 2, 6—8.

9. És megszenteltetvén * lett az örök idvességnek † oka, mindeneknek a kik néki engednek. *rész 2, 10. †rész 9, 12.

10. És neveztetett Istentől Melkisédek rendi * szerint † való Főpapnak. *1 Móz. 14, 18—20. †Zsolt. 110, 4.

11. Kiről nékünk sokat kell szólnunk magyarázásra nehéz dolgokat; mivelhogy restekké lettetek a hallásban.

12. Mert néktek, kiknek ez időhöz képest Doktoroknak kell vala lennetek, viszontag az Isten beszédinek kezdetinek * betűire kell taníttatnotok; és lettetek olyakká, kik téj † nélkűl szűkölködjetek, és nem valóságos étel nélkűl. *rész 6, 1. 2. †1 Kor. 3, 1—3. 1 Pét. 2, 2.

13. Mert minden a ki tejet eszik, fudatlan az igazságnak beszédében; mert kis gyermek az.

14. Az öregeké pedig a valóságos étel, azoké *tudniillik*, a kiknek gyakoroltatott érzékenységek vagyon, a jónak és gonosznak megválasztására, az ő szokásokért.

VI. RÉSZ.

A Zsidók tunyaságokat feddi, fenyegeti, és idején való megjobbulásra indítja jó reménység alatt. Ábrahám példája. Hitnek vasmacskája.

Azokáért elhagyván a keresztyénség kezdetinek beszédét, a tökéletes * *tudományra* igyekezzünk; nem vetvén viszontag fundamentomot, † a megholt cselekedetekből való megtérésnek és Istenben való hitnek *tudományában*. *Eféz. 4, 19. †vers 2.

2. A keresztségeknek, kezeknek másra való vettetéseknek, halottak feltámadásoknak, és az örök ítéletnek tudományában.

3. És ezt míveljük ha Isten engedéndi.

4. Mert lehetetlen dolog, hogy a kik egyszer megvilágosíttattak, és megkóstolták a mennyei ajándékot, és részesei lettek a Szent Léleknek.

5. És megkóstolták az Istennek jó beszédét, és a jövendő világnak erejét.

6. Ha elesnek, hogy ismét megújíttassanak a megtérés * által; úgymint kik viszontag megfeszítsék magoknak az Isten Fiját, és azt gyalázatra adják. *rész 10, 26. 2 Pét. 2, 20. 21.

7. Mert a föld, mely a gyakorta reá szállott záport béiszsza, és terem füvet azoknak hasznokra, a kik azt mívelik, vészen áldást Istentől;

8. De a mely töviseket és bojtorjányokat terem, megvettetett, és az *Istennek* * átkához közel vagyon, kinek vége tűzzel való megégetés lészen. *1 Móz. 3, 17. 18.

9. De reménylünk ti felőletek, Szerelmesim, ezeknél jobbakat, és az idvességhez közelebb valókat, ha így szólunk is.

10. Mert nem hamis az Isten, hogy elfelejtkezzék a ti * cselekedetekről és a ti fáradságos szerelmetekről, melyet

mutattatok az ő nevéhez; hogy *tudniillik* szolgáltatok és szolgáltok † a szenteknek. * Máté 10, 42. 25, 40. † Péld. 14, 31.
11. Kívánjuk pedig, hogy közűletek minden ugyanazon szorgalmatossággal megmutassa a reménységnek bizonyos voltát mind végig.
12. Hogy ne legyetek restek, hanem követői * azoknak, kik a hitnek és békességestűrésnek általa örökösök az igéretekben. * rész 11, 4—38.
13. Mert az Isten mikor igéretet tenne Ábrahámnak, mivelhogy senkire *magánál* nagyobbra nem esküdhetnék, magára * esküvék *meg*. * 1 Móz. 22, 16.
14. Ezt mondván: Bizony * megáldván megáldalak tégedet, és megsokasítván megsokasítlak tégedet. * 1 Móz. 12, 3. 17, 4. 5.
15. És e képen mikor békességesen várta volna, megnyeré az * igéretet. * vers 14. 4 Móz. 1, 1—47.
16. Mert az emberek magoknál nagyobbra esküsznek, és nékik az esküvés minden versengésnek * vége *minden dolognak* megerősíttetésére. * 2 Móz. 22, 11.
17. Mely dologban az Isten bőségesen akarván megmutatni az igéret örökösinek, az ő tanácsának változhatatlanságát igéretiben esküvést * vete közbe. * 1 Móz. 22, 16.
18. Hogy a két változhatatlan dolgok által, melyekben lehetetlen dolog, hogy az Isten hazudjon, erős vígasztaltatásunk lenne *nékünk*, kik e végre futunk, hogy az előnkbe adott reménységet * elvegyük. * Tit. 1, 2.
19. Mely a mi lelkünknek úgymint bátorságos és erős vasmacskája, mely bémegyen mind azokig, melyek a kárpiton belől vagynak.
20. A hová * a mi Elöljárónk érettünk bément, *tudniillik* a Jézus, ki a Melkisédek † rendi szerint örökkévaló Főpappá lett. * rész 4, 14. † 5, 10

VII. RÉSZ.

Krisztus Főpapsága nagyobb a Lévitákénál. Krisztus örökkévaló Főpap Melkisédek szerint.

Mert e Melkisédek * Sálemnek Királya *vala*, a nagy Istennek Papja, ki Ábrahámnak eleibe ment vala, mikor a Királyoknak levágatások után haza menne, és megáldá őtet. * 1 Móz. 14, 18—20.
2. (Kinek dézmát is * ada mindenekből Ábrahám) ki először magyarázat szerint mondatik igazság Királyának, azután pedig Sálem Királyának is, azaz, békesség Királyának. * 1 Móz. 14, 20.
3. Atya nélkűl, anya nélkűl, *és* nemzetség nélkűl való; kinek sem napjainak kezdetek, sem életének vége nincsen, hanem hasonlíttatván az Istennek Fijához, lett örökkévaló Pap.
4. Tekintsétek meg pedig, mely nagy lett legyen ez, kinek dézmát is adott Ábrahám Pátriárka a nyereségből.
5. Azoknak pedig, kik a Lévi fijai közűl a papi méltóságban vagynak, parancsolatjok vagyon, hogy * dézmát végyenek a községtől a törvény szerint, azaz, az ő attyokfiaitól, jóllehet ők is az Ábrahám ágyékából származtak legyenek. * 4 Móz. 18, 21.
6. Az pedig, a kinek nemzetsége nem a Léviták közűl való, dézmát * vett Ábrahámtól, és megáldotta ezt, a kinek igéretei † valának. * vers 1, 2. † 1 Móz. 12, 3.
7. Minden ellenkezés nélkűl pedig a ki kisebb, az áldatik meg attól, a ki nagyobb.
8. És itt ugyan a halandó emberek szoktak dézmát venni; ott pedig az, a kiről bizonyság vagyon, hogy * él. * vers 3.
9. És (hogy így szóljak) Ábrahámban megdézmáltatott a Lévi is, * ki dézmákat szokott venni. * vers 5.
10. Mert ő még az ő attyának ágyékában vala, mikor eleibe menne Ábrahámnak Melkisédek;
11. Hogyha pedig a Lévi nemzetségében való Papság által volt * a tökéletesség: (mert ez alatt adatott a népnek a törvény), mi szükség volt azután mondani, hogy más Pap támadna Melkisédeknek rendi szerint, és nem Áron *Pap*nak rendi szerint? * vers 18. 19. Gal. 2, 21.
12. Minekutánna azért e Papság elváltozott, szükség, hogy a törvénynek is változása legyen.
13. Mert *az*, * a kiről ezek mondatnak, más nemzetségből való, melyből senki nem szolgált az oltárnak. * rész 6, 20.
14. Mert nyilvánvaló dolog, hogy a Júda nemzetségéből * támadott a mi Urunk, mely nemzetségre nézve semmit nem szólt Mózes a Papságról. * Máté 1, 1—16.
15. *Mely dolog* annál is inkább megtetszik abból, hogy Melkisédek szerint támad más Pap.
16. Ki nem a törvény szerint (melynek parancsolatja * testi) lett *Pappá*, hanem halhatatlan életnek erejéből * rész 9, 10.
17. Mert e képen tészen bizonyságot:

Te vagy * örökkévaló Pap Melkisédeknek rendi szerint. * Zsolt. 110, 4.

18. Mert az előbbi parancsolat eltöröltetik, mivelhogy erőtelen * és haszontalan. * Róm. 8, 3. Gal. 3, 11.

19. Mert semmiben nem vitt tökéletességre * a törvény, hanem a másunnan vett † jobb reménység, mely által közelgetünk Istenhez. * Csel. 13, 39. † Ján. 1, 17.

20. És mivelhogy nem * esküvés nélkűl *vagyon.* * Zsolt. 110, 4.

21. Mert amazok * esküvés nélkűl lettek Papokká; ez pedig esküvéssel, az által a ki néki ezt mondá: Megesküdt az † Úr, és meg nem bánja: Te vagy örökkévaló Pap Melkisédeknek rendi szerint. * vers 11. † Zsolt. 110, 4.

22. Ennyivel * drágább szövetségnek lett Közbenjárója a Jézus. * vers 21. rész 8, 6.

23. És amazok jóllehet sokan lettek Papokká, mivelhogy a halál miatt *örökké* meg nem maradhatnának.

24. De ennek, mivelhogy * örökké megmarad, örökkévaló Papsága vagyon. * Jel. 1, 18.

25. Minekokáért meg is tarthatja mindenestől fogva azokat; a kik * ő általa járulnak Istenhez: mert mindenkor él, hogy esedezzék † ő érettek. * 1 Tim. 2, 5. † 1 Ján. 2, 1.

26. Mert ilyen Főpap illet * vala minket, szent, ártatlan, szeplő nélkűl való, a bűnösöktől elválasztatott, és ki az egeknél magasságosb † volna. * rész 4, 15. † rész 4, 14. Róm. 8, 34.

27. Kinek ne lenne szükség minden nap mint ama Főpapoknak, először a * magok bűneikért áldozni, annakutánna a községnek *bűneiért:* mert azt egyszer megcselekedte, mikor magát † megáldozta. * 3 Móz. 16, 3—16 † rész 9, 14.

28. Mert a törvény Főpapokat rendel az erőtelen emberekből: de a törvény után való esküvésnek * beszéde a Fiút, ki † örökké*való Papságra* szenteltetett. * Zsolt 110, 4. † rész 6, 20.

VIII. RÉSZ.

A Krisztus Papságáról való tudománynak summája.

Azoknak pedig summájok, a melyeket mondunk, *ez:* hogy nékünk oly Főpapunk vagyon, ki ama mennyei dicsőséges széknek * jobbjára ült. * Eféz. 1, 20.

2. A szent helynek szolgája és ama valóságos * sátornak, melyet az Úr szegezett fel, és nem ember. * rész 9, 24.

3. Mert minden Főpap ajándékoknak és áldozatoknak felvitelekre * rendeltetik: azért szükséges volt, hogy ennek is lenne a mit adna † áldozatra. * rész 5, 1. † Eféz. 5, 2

4. Mert ha e földön volna, még Pap is nem volna, míg ama * Papok helyeken maradnának, kik a törvény szerint áldoznak ajándékokkal. * rész 7, 11.

5. Úgymint kik a mennyei dolgok példájoknak és * árnyékjoknak szolgálnak, a mint Isten mondotta Mózesnek, mikor a sátort el akarná végezni: † Meglásd ígymond hogy mindeneket csinálj a példára, mely mutattatott néked a hegyen. * Kol 2, 17. † 2 Móz. 25, 40.

6 De most a *mi Főpapunk* annyival drágább szolgálatot nyert, mennyivel drágább * szövetségnek Közbenjárója, mely drágább igéretekkel † ékesíttetett meg. * rész 7, 21. 22. 2 Kor. 3, 6. † vers 10—12

7. Mert ha amaz első oly volt volna, melyben semmi fogyatkozás * nem volt volna: semmiképen nem volt volna a másodiknak helye. * rész 9, 9.

8. Mert vádolván őket *a Próféta,* így szól: Ímé napok jőnek, ezt mondja az Úr, és kötök az Izráelnek házával, és Júdának házával új * Szövetséget. * Jer. 31, 31. 32.

9. Nem a szövetség szerint, melyet szerzettem volt az ő * attyaikkal a mely napon az ő kezeket fogám, hogy kihoznám őket Égyiptomból: mert ők nem † maradának meg abban az én szövetségemben, és én megvetém őket, ezt mondja az Úr. * 2 Móz. 19, 5. 6. † 2 Móz. 32, 7. 8.

10. Annakokáért ez a szövetség, a melyet kötök az Izráel házával a napok után, ezt mondja az Úr: Bényomom az én törvényemet az ő elméjekbe, és az ő szívekbe * béírom: és lészek nékik Istenek, és ők lésznek nékem én népem. * Ésa. 54, 13.

11. És nem tanítja kiki az ő felebarátját, és kiki az ő attyafiát, ezt mondván: Esmérd meg az Urat; mert mindnyájan megesmérnek * engemet, az ő közöttök való kicsinytől fogva, mind az ő köztök való nagyig. * Ján. 14, 26.

12. Mert kegyelmes lészek az ő álnokságoknak, és az ő bűneikről és hamisságaikról többé meg nem * emlékezem. * Jer. 31, 34.

13. Mikor új szövetséget mondott, az elsőt ó vá tette; a mi pedig óvá lészen és megvénheszik, közel vagyon ahoz, hogy semmivé legyen.

IX. RÉSZ.

A régi sátort a mennyországgal egybeveti, és ennek dicsőségesb voltát állatja.

Azért bizony az, hogy az első *Szövetségnek* is voltak *isteni* tiszteletre rendeltetett czeremóniái, és e világi szentséges * helye. *2 Móz. 25, 8.

2. Mert a sátor * építtetett vala; az első, melyben vala a gyertyatartó, az asztal, a szent kenyerek, mely *első sátort* szentnek hívtak. *2 Móz. 40, 1—33.

3. A középkárpiton belől pedig vala a sátor, melyet neveznek vala Szentek Szentének.

4. Melyben vala az arany temjénező, és a szövetség ládája, * mely minden felől aranynyal béboríttatott vala, melyben vala az arany veder ** mannával tele és az Áron † megvirágzott vesszeje, és a szövetségnek †† táblái.
*2 Móz. 24, 10—16. **2 Móz. 16, 33. †4 Móz. 17, 1—11. ††1 Kir. 8, 9.

5. A ládán felűl pedig, a dicsőséges Kérubimok, * kik árnyékokkal béfedezik vala a ládának fedelét; melyekről nem kell most szólanunk egyenként.
*2 Móz. 25, 18—25.

6. Minekutánna pedig ezek így rendeltettek, az első * sátorba mindenkor bémennek a Papok, kik a *czeremóniáknak* tiszteletiben foglalatosok. *vers 2.

7. A másikba * pedig minden esztendőben † egyszer csak maga a Főpap, vérrel pedig, melylyel áldozik ő magáért †† és a népnek bűneiért.
*vers 3. †2 Móz. 30, 10. ††3 Móz. 16, 1—19.

8. Mely által a Szent Lélek ezt jelentette, hogy még nem * nyilatkozott meg a szenteknek útjok, mivelhogy az első sátor még helyén állana.
*vers 12. 15. rész 10, 19. 20. Ján. 14, 6.

9. Mely példa * vala az akkori jelenvaló időkhöz képest, melyben ajándékokkal és áldozatokkal áldoznának, melyek a lelkiesméretben nem szentelhetik meg az † áldozót. *rész 10, 1. †Csel. 13, 39.

10. És *helyheztetett vala* * ételekben, italokban és külömb-külömbféle † mosódásokban; és külső rendtartásokban, melyek a megjobbításnak †† idejéig vettettek vala *az Izráelitákra.*
*2 Móz. 11, 1—47. †3 Móz. 15, 2—31. ††Jer. 31, 31—34. Gal. 3, 23—25. 4, 3—5.

11. Minekutánna pedig a Krisztus, a következendő jóknak * Főpapja eljött volna, nagyobb és tökéletesb sátor által, nem kézzel csinált, azaz, nem e külső † építésnek *sátora által.*
*rész 8, 6. †vers 2. 5.

12. Sem pedig nem a bakoknak és tulkoknak vérek által, hanem az ő tulajdon vére * által ment bé egyszer a szentséges † helybe, minekutánna örök váltságot ** talált volna.
*1 Pét. 1, 19. †rész 4, 14. **Dán. 9, 24.

13. Mert ha a bikáknak * és a bakoknak vérek, és az üszőborjúnak † hamva elhintetvén a tisztátalanokra, megszentelte őket az ő testeknek tisztaságára:
*3 Móz. 16, 4—16. †4 Móz. 19, 2—9.

14. Mennyivel inkább a Krisztusnak vére, * ki az örökkévaló Lélek által önmagát, ártatlan lévén, megáldozta az Istennek, megtisztítja a ti lelketeknek esméretit a megholt cselekedetektől, hogy szolgáljatok az élő Istennek?
*1 Pét. 1, 19.

15. És azért az új Testamentomnak Közbenjárója, hogy meghalván azoknak a bűnöknek * váltságáért, melyek voltak az első Testamentom alatt, a hivatalosok az örökkévaló örökségnek ígéretét † vennék. *Csel. 13, 39. †Márk 16, 16.

16. Mert a hol a testamentom vagyon, szükség hogy a testamentomtevőnek halála *is* meglegyen;

17. Mert a testamentom az embernek halálával erős: mert míg él a testamentomtevő, a testamentom erőtelen.

18. Innét vagyon, hogy az első *testamentom is* nem szenteltetett meg vér nélkűl.

19. Mert mikor Mózes a törvény szerint való minden * parancsolatokat elolvasta volna a község előtt, borjuknak és bakoknak véreket vévén, vízzel és veres gyapjúval, és izsóppal egybe, mind a könyvet, mind az egész községet egyszersmind meghinté. *2 Móz. 24, 3—8.

20. Mondván: Ez a testamentomnak vére, melyet Isten néktek parancsolt.

21. Annakfelette pedig a sátort is, és mind a szent edényeket is hasonlatosképen vérrel * meghinté.
*2 Móz. 29, 21. 3 Móz. 8, 10—30.

22. És mindenek közel vérrel * tisztíttatnak meg a törvény szerint; és a vérontás nélkűl nem lészen a bocsánat.
*3 Móz. 17, 11.

23. Annakokáért szükség volt, hogy a mennyei dolgoknak példáik ilyen áldozatok által tisztíttassanak meg, a mennyeiek pedig drágább * *áldozatokkal* hogynem mint azok voltak. *vers 11. 12.

24. Mert nem kézzel csinált szentséges helybe ment bé a Krisztus, mely példája * volna a valóságosnak, hanem a mennyekbe *ment,* hogy megjelenjék most Isten előtt mi † érettünk.
*vers 9. †1 Ján. 2, 1.

25. Sem pedig *nem azért ment bé*, hogy gyakorta áldozza meg ő magát, miképen a Főpap minden esztendőben bémegyen * a Szentséges helybe idegen † vérrel. * vers 7. † vers 12.

26. (Mert ha külömben volna, kellett volna néki gyakorta szenvedni világ teremtetésétől fogva), hanem most egyszer jelent meg ő magának * megáldoztatása által, e világnak † utolsó részében, a bűnnek eltöröltetésére. * vers 14. † Gal. 4, 4. 5.

27. És miképen hogy elvégezett dolog az emberek között, hogy egyszer meghaljanak, * azután pedig ítélet *lészen;* * 1 Móz. 3, 19.

28. Azonképen a Krisztus is egyszer megáldoztatván, * hogy sokaknak bűneiket elvenné, másodszor bűnért való áldozat nélkűl megláttatik azoktól, a kik őtet † várják azoknak idvességekre. * 1 Pét. 3, 18. † 1 Thess. 4, 16. 17.

X. RÉSZ.

Az ó testamentomi áldozatok elégtelenek voltak a bűnnek elvételére: a Krisztusé pedig elégséges, melyért őtet állhatatos hittel kell tisztelni.

Mert a törvény, mely a következendő jóknak * árnyékjok volt, nem a valóságnak kimetszett formájok, azokkal az áldozatokkal, melyeket esztendőnként ugyanazonokat szűntelen áldoznak, soha meg nem szentelheti † azokat, a kik azokhoz járulnak.
* Kol. 2, 17. Gal. 3, 24. † vers 11. Csel. 13, 39.

2. Mert ha külömben volt volna, megszüntek volna az áldozattól; mivelhogy a kik áldoztak és megtisztultak * volna egyszer, semmi bűn azután az ő lelkeket nem vádolta volna. * vers 18.

3. De ez *áldozat*okban esztendőnként a bűnöknek * előszámláltatások lészen. * 3 Móz. 16, 21.

4. Mert lehetetlen dolog, hogy a kosoknak és bikáknak vérek elvégye a bűnöket.

5. Minekokáért mikor e világra béjött volna, ezt mondja: Az áldozatot és az ajándékot nem akartad, * testet formáltál pedig nékem. * Zsolt. 40, 7—9.

6. A baromnak egészen égőáldozatját, és a bűnért való áldozatot nem kedvelted.

7. Akkor mondám: Ímhol vagyok én, (a könyvnek kezdetében * megírattatott én felőlem) hogy a te akaratodat † cselekedjem, Isten!
* 1 Móz. 3, 15. † Ján. 4, 34. 10, 17.

8 Mikor először ezt mondotta volna: Az áldozatot és az ajándékot, a baromnak egészen való megégetését, és a bűnért való áldozatot nem akartad, sem kedvelted, (melyek a törvény szerint áldoztatnak.)

9. Azután ezt mondotta: Ímhol vagyok én, hogy cselekedjem Isten a te akaratodat. Eltörli az * elsőt, hogy az utolsót *fel*állassa. * rész 8, 13.

10. Mely akarat által megszenteltettünk a Jézus Krisztus testének * egyszer való áldozatja által. * rész 9, 14. 28

11. Annakokáért minden Pap előáll minden napon szolgálván, és ugyanazon áldozatokkal áldozván gyakorta, melyek soha a bűnöket * el nem vehetik. * vers 1—3.

12. Ez pedig egy áldozattal áldozván a bűnökért, mind örökké ül * az Istennek jobbján. * Zsolt. 110, 1.

13. A mi ide elő vagyon azt várván, míglen az ő ellenségei az * ő talpai alá vettessenek. * 1 Kor. 15, 25. 26.

14. Mert egyetlenegy * áldozatjával tökéletesekké tette mind örökké azokat, a kik megszenteltetnek. * vers 9. 12. 26.

15. Bizonyságot tészen pedig nékünk *erről* a Szent Lélek is: mert minekutánna először ezt mondotta volna·

16. Ez az én Szövetségem, * melyet kötök ő velek a napok után, ezt mondja az Úr: Az én törvényimet adom az ő szívekbe, és azokat béírom elméjekbe. * Jer. 31, 3—33.

17. Azután így szól: És az ő bűneikről és hamisságaikról többé meg nem emlékezem.

18. A hol pedig a bűnöknek bocsánatjok vagyon, nem kell többé * bűnért való áldozat. * vers 2.

19. Mivelhogy azért Atyámfiai, szabadságunk vagyon, az *Istennek* Szentséges helyébe való bémenetelre * a Jézus vére által: * rész 4, 14. 16. Ján. 14, 6.

20. Az úton, melyet szentelt nékünk új és élő *út* gyanánt, a kárpit által, azaz, az ő teste által:

21. És *mivelhogy vagyon* nagy Papunk, ki az Isten házának * Fejedelme; * rész 3, 6. 4, 14.

22. Járuljunk igaz szívvel * és hitnek bizonyos bizodalmával, a gonosz lelkiesmérettől megtisztult szívekkel. * rész 4, 16.

23. És megmosván testünket tiszta vízzel, tartsuk meg a mi reménységünknek tántorgás nélkűl való vallását, mert igaz az, a ki ígéretet tett.

24. És egymást becsüljük, hogy ma-

gunkat felindítsuk az *atyafiúi* szeretetre * és a jócselekedetekre.
* Ján. 13, 34. 35.

25. El nem hagyván a mi gyülekezetünket, miképen szokások némelyeknek, hanem intvén *egymást* annyival is inkább, mivelhogy látjátok hogy ama nap * elközelget. * 2 Pét. 3, 10—12.

26. Mert ha szabad akaratunk szerint * vétkezünk az igazságnak esmérete után, nincsen azután a mi bűneinkért áldozat. * rész 6, 4. 6.

27. Hanem az ítéletnek néminémű rettenetes várása, és a tűznek lángja, mely megemészti * az *Istennek* ellenségit.
* Máté 25, 41.

28. A ki megveti a Mózes * törvényét, minden irgalmasság nélkűl, két † vagy három tanúnak bizonyságára megölettetik. * 3 Móz 20, 10. † 5 Móz. 17, 6.

29. Mennyivel (állítjátok, hogy) keményebb büntetésre ítéltetik * méltónak lenni, a ki az Istennek Fiját megtapodándja, és a szövetségnek vérét, mely által megszenteltetett vala, semminek állítándja, és a kegyelemnek Lelkét bosszúsággal illeténdi?
* rész 2, 3. 12. 25.

30. Mert tudjuk azt, a ki ezt mondotta: Én dolgom a * bosszúállás, én megfizetem, ezt mondja az Úr. És ismét: Az Úr megítéli, † *úgymond,* az ő népét.
* 5 Móz. 32, 35. † 5 Móz. 32, 36.

31. Rettenetes dolog az élő Istennek kezébe * esni. * rész 12, 29.

32. Emlékezzetek meg pedig ez előtt való napokról, melyekben minekutánna megvilágosíttattatok volt, a háborúságoknak nagy tusakodását szenvedtétek.

33. Egyképen ugyan, mikor gyalázatokkal és nyomorúságokkal a piaczra elővitettetek: egyképen pedig, mikor társai lettetek azoknak, a kik a nyomorúságos állapotban vagynak.

34. Mert az én fogságimon is én velem egyetembe bánkódtatok, és a ti jószágtoknak * zsákmányoltatását nagy örömmel vettétek; mivelhogy tudnátok magatokban, hogy néktek drágább és maradandóbb jószágtok † vagyon menynyekben. * 1 Thess. 2, 14. † Máté 5, 12.

35. Ne vessétek el annakokáért a ti bizodalmatokat, * melynek nagy jutalom † fizetése vagyon.
* rész 3, 6. 14. † Máté 10, 32.

36. Mert szükség néktek a * békességestűrés, hogy minekutánna az Istennek akaratját cselekedénditek, elvegyétek az † igéretet.
* 1 Pét. 1, 6. 7. 9. Jak. 5, 7—11. † Márk 16, 16.

37. Mert még egy kevés, csak egy kevés idő vagyon, és a ki eljövendő, eljő és nem * késik. * 1 Pét. 1, 7. 2 Pét. 3, 9.

38. Az igaz ember pedig * hit által él: és valaki elvonándja † magát, az olyant az én lelkem nem kedvelli.
* Hab. 2, 4. † Péld. 3, 32

39. De mi nem olyak vagyunk, kik magunkat elvonjuk veszedelemre, hanem olyak, kik hidjünk * a mi lelkünk idvességére. * Márk 16, 16

XI. RÉSZ.

Mi legyen a hit, és annak cselekedetei, sok példákban mutatja meg.

A hit pedig az olyan dolgoknak valóságok, a melyeket reménylünk, és a mely dolgok nem láttatnak, azoknak bizonyos mutatójok.

2. Melyért * *jó* bizonysággal ékesíttettek meg a mi előttünk való Atyák.
* vers 4. 39.

3. Hit által értjük, hogy teremtetett e világ Istennek * beszéde által, hogy a láthatatlanokból láthatók lennének.
* 1 Móz. 1, 1. Ján. 1, 1. 10.

4. Ábel * hit által áldozott Istennek becsesb áldozattal, hogynem mint Kain: mely által bizonyságot vett, hogy igaz volna, mikor az Isten bizonyságot tenne az ő ajándékiról; és ennek általa, meghalván mégis † szól.
* 1 Móz. 4, 4. 5. † rész 12, 24

5. Hit által ragadtatott el * Énokh, hogy ne látna halált: és meg nem találtatott, mivelhogy általvitte vala őtet Isten: mert minekelőtte általvitetnék, bizonyságot vett vala, hogy kedves volt Isten előtt. * 1 Móz. 5, 24.

6. A hit nélkűl pedig lehetetlen dolog, hogy valaki *néki* kedves legyen; mert a ki Istenhez járúl, ennek hinni kell, hogy vagyon *Isten,* és hogy jutalmat ád azoknak, a kik őtet keresik.

7. Hit által Istentől megintetvén Noé azokról, * a melyek még nem láttatnak vala, megrémülvén készíté a Bárkát az ő háznépének megtartására: mely *Bárka* által kárhoztatá e világot, és a hitből való igazságnak örökösévé lett.
* 1 Móz. 6, 13. 14

8. Hit által * engede Ábrahám az Istennek, mikor hívattatott volna, hogy elmenne a helyre, melyet örökségűl veendő vala: és kiméne nem tudván hová menne. * 1 Móz. 12, 1—4.

9. Hit által lakék az igéretnek földén mint idegen * földön, sátorokban lakván Izsákkal és Jákóbbal, ugyanazon igéretnek örökösivel. * 1 Móz. 35, 27.

10. Mert vár vala oly várost, * melynek fundamentoma volna, melynek mestere és teremtője az Isten.
*vers 16. rész 12, 22.

11. Hit által Sára is * erőt vőn az ő méhében való fogadásra, és az ő idején kivűl szüle, mivelhogy igaznak ítélte azt, a ki igéretet tett vala.
*1 Móz. 17, 17. 19. 21, 2.

12. Annakokáért is egytől, még pedig attól is mintegy megholttól szaporodtak annyin, mennyi az ég * csillaginak sokságok, és mint a tenger partjának fövenye számlálhatatlan.
*1 Móz. 22, 17. 5 Móz. 1, 10

13. Hit által holtak meg azok mindnyájan, kik az igéreteket el nem * vették vala, hanem távol nézik vala azokat minekutánna hittek volna, és ragaszkodtak volna azokhoz, és vallást tettek volna arról, † hogy ők bujdosók és jövevények volnának azon a földön.
*1 Móz. 48, 21. †1 Móz. 47, 9.

14. Mert a kik ezeket mondják, nyilván jelentik, hogy ők hazát * keresnek.
*vers 10.

15. Hogyha arról megemlékeztek volna, a melyből * kijöttek vala, volt volna idejek a hazatérésre. *1 Móz. 12, 1.

16. De jobb *hazát* kívánnak, tudniillik mennyeit; annakokáért nem szégyenli az Isten ő * Isteneknek hivatni: mert készített vala nékik † várost.
*2 Móz. 3, 6. †Máté 22, 31. 32.

17. Hit által áldozá meg * Ábrahám Izsákot, mikor kísértetnék, amaz ő egyetlenegy fiját, mondom, hogy megáldozta az, a ki az igéreteket vette vala. * 1 Móz. 22, 2. 9—12.

18. Kinek ezt mondotta vala *az Isten:* Izsákban * neveztetik néked a te magod. * 1 Móz. 21, 12. Róm. 9, 7.

19. Mikor ő magában ezt elhitte volna, hogy az Isten azt halálból is feltámaszthatja, mely halálból * azt néminémű hasonlatosság szerint fel is vevé.
*1 Móz. 22, 2. 9—12.

20. Hit által áldá meg Izsák * Jákóbot és Ézsaút jövendő dolgokban.
* 1 Móz. 27, 28. 39.

21. Hit által áldá meg Jákób * halálának idején Józsefnek mindenik fiját, és imádá *az Istent* † az ő istápjának végéhez támaszkodván.
*1 Móz. 48, 13—20. †1 Móz. 47, 31.

22. Hit által emlékezék József, halálához közel lévén, az Izráel fijainak kimenetelek * felől, és az ő tetemeiről parancsolatot ada. * 1 Móz. 50, 24.

23. Hit által rejtetett el Mózes * az ő szüléitől három hónapig, mikor szülétett volna, mivelhogy látnák szép gyermeknek lenni, és nem rettegék a Királynak † parancsolatját.
*2 Móz. 2, 2. †2 Móz. 1, 22.

24. Hit által nem akart Mózes, mikor immár öreg volna, Faraó * leányának fijának hívattatni. *2 Móz. 2, 10. 11.

25. Mivelhogy ezt inkább választá magának, hogy az Isten népével együtt nyomorúságokkal illettetnék, hogynem mint a bűnnek ideigvaló hasznával élne.

26. Ugymint ki nagyobb gazdagságnak ítélte lenni a Krisztusért való gyalázatot, hogynem mint az Égyiptombelieknek kincseket: mert néz vala a jutalomnak fizetésére.

27. Hit által hagyá el * Égyiptomot, semmit nem félvén a Királynak haragjától: mert oly erős szívvel volt, mintha látná azt, a ki láthatatlan. *2 Móz. 2, 15.

28. Hit által cselekedte a * húsvétibáránynak megételét, és ama vérnek kiontatását: hogy a ki az elsőszülötteket öli vala, őket ne illetné.
* 2 Móz. 12, 3—14.

29. Hit által mentek által a * veres tengeren mint egy szárazon, melyet mikor az Égyiptombeliek megkísértették volna, elnyelettetének.
* 2 Móz. 14, 22—29.

30. Hit által romlottak le Jérikhónak kőfalai, * mikor azokat kerülték volna hét napokig. * Jós. 6, 2.

31. Hit által nem vesze el a hitetlenekkel egyetembe, ama tisztátalan életű Ráháb, * mikor jó akarattal szállására fogadta volna a kémeket. * Jós. 2, 1. 6, 23.

32. És mit szólok többet? mert nem volna az idő elég hozzá, ha * szólnék Gedeonról, Bárákról, Sámsonról, Jeftéről, Dávidról, Sámuelről, és a Prófétákról; * Bír. 6, 11. 4, 6. 13, 3—5. 24. 25. 11, 11. 1 Sám. 17, 45. 1, 20.

33. Kik hit által országokat * meggyőztek, igazságot cselekedtek, az igéreteket elvették, oroszlánoknak † szájokat bédugták. * 2 Sám. 8, 1. †Dán. 6, 16—22.

34. A tűznek erejét * megoltották, a fegyvernek élitől megmenekedtek, megerősödtek az erőtlenségből, erősekké lettek a viadalban, az idegeneknek táborokat † elfutamtatták.
* Dán. 3, 23—27. †Bír. 7, 19—21.

35. Az asszonyok a feltámadás által az ő halottjaikat * megnyerték, némelyeknek börök megfeszíttetett, nem gondolván a szabadulással, hogy drágább feltámadást nyerhetnének.* 2 Kir. 4, 20. 36.

36. Némelyek viszontag csúfolasokat és

ostorozásokat szenvedtek, annakfelette
kötözéseket és * tömlöczöt. * Jer. 20, 2.
37. Megköveztettek, ketté vágattattak,
kisértettek, fegyverrel levágattatván
megholtak, bujdostak juhoknak és kecskéknek
bőrökben, kik elhagyattattak,
szorongattattak, nyomorgattattak.
38. Kikre nem volt méltó e világ:
pusztában bujdostak, hegyeken, barlangokban,
és földnek hasadékiban.
39. És mindnyájan ezek, minekutánna
jó bizonyságot vettek volna a hit által,
az igéretet * nem vették el;
* 1 Móz. 3, 15. 12, 3.
40. Mivelhogy az Isten mi felőlünk
néminémű jobb dolgot rendelt volt,
hogy nálunk * nélkül a tökéletességre
ne jutnának. * Gal. 3, 14.

XII. RÉSZ.

Int, hogy minden akadályokat hátrahagyván, a Krisztust kövessék, Isten látogatásit békével tűrjék, és egyéb jó dolgokat gyakoroljanak.

Annakokáért mi is; mivelhogy ennyi
sok bizonyságoknak fellege áll körültünk,
minden terhet levetvén, és minden
körűltünk való bűnt, vagy állhatatossággal
a mi elönkbe adatott * czélt
kifussuk. * Róm. 6, 4. Eféz. 4, 1—4.
2. Nézvén a hitnek Fejedelmére, és elvégezőjére
a Jézusra, ki az ő előtte való
öröm helyébe * szenvedett keresztet, a
gyalázatot megutálván, és az Isten székinek
jobbjára űlt.* rész 1, 3. Filip. 2, 6. 11.
3. Gondoljátok meg azért, kicsoda legyen
az, * a ki ilyen ellene való szidalmazásokat
szenvedett a bűnösöktől,
hogy elmétekben elfogyatkozván, meg
ne fáradjatok. * Máté 3, 17.
4. Mert még szintén a vérig nem tusakodtatok,
a bűn ellen tusakodván.
5. Elfelejtkezzetek-é pedig az intésről,
mely néktek mint fiaknak szól: * Fiam
ne vesd meg az Úr dorgálását, és el ne
fáradj lelkedben, mikor ő tőle dorgáltatol.
* Péld. 3, 11. 12. Jób 5, 17.
6. Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja,
* megostoroz pedig mindent, valakit
fijává fogad. * Jel. 3, 19.
7. Ha a dorgálást elszenveditek, az Isten
ő magát néktek ajánlja mint fijainak:
mert kicsoda oly fiú, kit az atya
meg nem dorgál?
8. Hogyha dorgálás nélkűl valók vagytok,
melyben mindenek részesek, bizonyára
fattyak vagytok, és nem * fiak.
* vers 6.
9. Annakutánna pedig, a mi test szerint
való atyáink, nékünk dorgálóink
voltak, és őket becsültük: avagy nem
sokkal inkább engednünk kell-é a lelkek
Attyának, hogy éljünk?
10. Mert azok kevés ideig, a mint nékik
tetszik vala, minket dorgálnak vala;
e pedig a mi hasznunkra *dorgál*, hogy
részesei legyünk az ő szentségének.
11. Minden dorgálás pedig most jóllehet
nem láttatik örvendetesnek, hanem
szomorúságosnak lenni; mindazáltal
végtére az igazságnak csendes
gyümölcsét adja azoknak, a kik abban
gyakorlották magokat.
12. Azért a ti leeresztett kezeiteket, és
reszkető térdeiteket erősítsétek meg.
13. És a ti lábaitokkal egyenesen járjatok,
hogy a ki sánta, mindenestől
fogva el ne tévelyedjék az utról, hanem
hogy inkább meggyógyíttassék.
14. Kövessétek a békességet * mindenekkel,
és a szent életet, † mely nélkűl
senki nem látja az Urat.
* Róm. 12, 18. † Máté 5, 9.
15. Meglátván hogy valaki az Istennek
kegyelmétől * el ne szakadjon:
hogy valami keserű gyökér felnevekedvén
meg ne háborítson, és az által sokan
megfertéztessenek. * 5 Móz. 29, 18.
16. Ne legyen senki paráználkodó,
vagy elvetemedett mint Ézsaú, ki egy
ételen * eladta az ő elsőszületésének
méltóságát. * 1 Móz. 25, 33.
17. Mert jól tudjátok, hogy ő azután is,
mikor az áldást vissza akarná nyerni
örökség szerint, megvettetett volt: mert
nem talált megbánásra való helyet, jóllehet
nagy könyhullatásokkal * kereste
volna az *áldást*. * 1 Móz. 27, 34. 38.
18. Mert nem járultatok a tapasztalható
hegyhez * és az égő tűzhöz, a sűrű
füsthöz, és a setétséghez, és a szélvészhez.
* 2 Móz. 19, 11. 16—21.
19. A trombita zengéséhez és az *Isten*
beszédének szavához, melyet a kik hallották,
kérték * hogy többé az nékik ne
szólana. * 2 Móz. 20, 19.
20. (Mert nem szenvedhetik vala el,
a mit *Isten* parancsol vala: Hogy ha
oktalan * állat illeténdi is a hegyet,
megköveztessék, vagy nyilakkal meglövöldöztessék.)
* 2 Móz. 19, 13.
21. Mózes is, (oly igen rettenetes látás
vala, a mely láttatik vala) ezt mondotta:
Elijedék, és elrémülék.
22. Hanem járultatok a Sion hegyéhez,
és az élő Isten városához, a mennyei
* Jérusálemhez, és a sok ezer Angyalokhoz.
* Gal. 4, 26.
23. A közönséges gyüléshez és az
elsőszülötteknek Gyülekezetekhez, kik

béirattak mennyben, és a mindeneknek Bírájokhoz az Istenhez, és a tökéletesekké lett igazaknak lelkekhez.

24. És az új Testamentomnak Közbenjárójához a Jézushoz, és a reánk hintetett vérhez, mely * drágább dolgokat szól, hogynem mint az Ábelnek † vére.
*rész 9, 14. † 1 Móz. 4, 10.

25. Meglássátok, hogy meg ne utáljátok azt a ki szól: Mert ha azok meg nem menekedtek, a kik megvetik vala * azt, a ki az Isten képében szól vala e földön, sokkal inkább mi, ha azt megutáljuk, a ki mennyből † vagyon.
*rész 10, 29. 4 Móz. 16, 1—35. † Máté 3, 17.

26. Kinek szava akkor megmozdította a földet; most pedig hirdeti, ezt mondván: Még egyszer én megmozdítom nem csak a földet, hanem az * eget is.
* Aggé. 2, 6.

27. Hogy pedig ezt *mondja:* Még egyszer jelenti az állhatatlan dolgoknak, tudniillik a teremtetteknek elvételeket, hogy megmaradjanak a melyek állhatatosok.

28. Annakokáért a mozdíthatatlan országot * felvévén, tartsuk meg a kegyelmet, melynek általa úgy szolgáljunk Istennek, hogy néki kedvesek legyünk, félelemmel és tisztelettel.
* 5 Móz. 4, 24.

29. Mert a mi Istenünk * megemésztő tűz.
* vers 22. 24.

XIII. RÉSZ.

Külömb-külömbféle jócselekedetekre int: Levelét könyörgésen s köszöntésen végezi.

Az atyafiúi szeretet * megmaradjon.
* Róm. 13, 8.

2. A gazdálkodásról el ne felejtkezzetek: mert ez által némelyek nem tudva Angyalokat * fogadtak szállásokra.
* 1 Móz. 18, 2. 3. 19, 1. 2.

3. Megemlékezzetek a foglyokról mintha * ő velek együtt foglyok volnátok, és azokról a kik nyomorúságokkal terheltetnek, mintha ti is testben szenvednétek.
* Máté 25, 36—40.

4. Tiszteletes mindenek között a házasság és a fertelmesség nélkűl való ágyasház: a paráznákat * pedig és a házasságrontókat az Isten megítéli.
* 1 Kor. 6, 9.

5. A ti erkölcsötök idegen legyen * a fösvénységtől: elégedjetek meg a † jelenvalókkal: mert az *Isten* mondotta: Nem hagylak el †† téged, és nem távozom el te tőled.
* 1 Kor. 6, 10. † 1 Tim. 6, 6. 8. †† 5 Móz. 31, 8.

6. Annyira hogy bátorsággal mondjuk: Az Úr nékem * segítségem, nem félek hogy valamit ártson nékem az ember.
* Zsolt. 118, 6.

7. Megemlékezzetek a ti előttetek járókról, kik néktek szólták az Istennek beszédét: kiknek * kövessétek hiteket, meggondolván minémű vége volt az ő életeknek.
* 1 Kor. 11, 1.

8. A Jézus Krisztus tegnap és * ma ugyanazon *volt,* mind örökké is ugyanazon *lészen.*
* Jel. 1, 8. 17.

9. Külömböző és idegen * tudományok által ide s tova ne vonattassatok: mert igen jó *dolog* kegyelemmel megerősíttetni a mi szívünknek, nem eledelekkel, melyek nem használtak azoknak, a kik azokban forgolódtak.
* Jer. 29, 8.

10. Vagyon oltárunk, * melyről nem szabad enniek azoknak, a kik szolgálnak *az ó Testamentomban való* Sátorban.
* Gal. 5, 4.

11. Mert a mely állatoknak vérek bévitetik * a Főpap által a bűnért a Szentséges helybe, azoknak testek megégettetik a táboron kivűl.
* 3 Móz. 16, 27.

12. Minekokáért a Jézus is, hogy megszentelné a népet az ő tulajdon vére által, szenvedett a kapun * kivűl.
* Ján. 19, 17—20.

13. Menjünk ki azért ő hozzá a táboron kivűl, az ő gyalázatját hordozván.

14. Mert nincsen itt * maradandó városunk, hanem jövendőt keresünk.
* rész 11, 10. 16.

15. Ő általa azért szüntelen vigyünk Isten eleibe dícséretnek áldozatját, azaz, az ő nevéről vallást tevő * ajakinknak gyümölcsöket.
* Hós. 14, 3.

16. A jótéteményről pedig, és marhátoknak mással való közöltetéséről el ne felejtkezzetek: mert ilyen áldozatokban gyönyörködik * az Isten.
* Filip. 4, 18.

17. Engedjetek a ti előttetek * járóknak és hallgassátok † azokat: mert vígyáznak ők a ti lelkeitekért úgymint számadók, †† hogy örömmel míveljék azt, és nem bánattal: mert az néktek nem használ.
* 1 Thess. 5, 12. † vers 7. †† Ezék. 3, 17.

18. Imádkozzatok mi érettünk: mert hiszszük, hogy nékünk jó lelkiesméretünk vagyon, úgymint kik minden dolgokban igyekezünk * tisztességesen forgolódni.
* 2 Kor. 1, 12.

19. Mégis kérlek pedig titeket, hogy azt míveljétek, hogy hamarább hozzátok mehessek.

20. A békességnek Istene pedig, ki a halálból * kihozta a juhoknak az örökké való Testamentomnak vére által való nagy Pásztorát † a mi Urunk Jézust;
* Csel. 3, 15. † Ján. 10, 11

21. Tegyen titeket * [illegible]
minden jó cselekedetben, az ő akarat-
jának cselekedésére, cselekedvén ti ben-
netek azt, a mi ő előtte kedves, a Jézus
Krisztus által: kinek dicsőség legyen
mind örökkön örökké. Ámen!
* 2 Kor. 3, 5.
22. Kérlek pedig titeket, Atyámfiai,
szenvedjétek el ez intő beszédet: mert
rövid beszédekkel írtam néktek.
23. Legyen [illegible] hogy a mi
atyánkfia * Timótheus [illegible]
kivel, ha hamar eljövend, [illegible]
[illegible] titeket. * [illegible]
24. Köszöntsétek minden ti [illegible]
járóitokat és minden szenteket. Köszönte-
nek titeket azok, kik Olaszországból
való Atyafiak.
25. Az Isten kegyelme * legyen mind-
nyájan veletek. Ámen! * [illegible]

Küldetett Olaszországból Timótheus által.

JAKAB APOSTOLNAK

KÖZÖNSÉGES LEVELE.

I. RÉSZ.

Intés a tűrésre, bölcseségnek Istentől való kérésére; kisértetnek eredete: Minden jó ajándék Istentől onnan felűl vagyon. Haragra későknek kell lenni; Isten igéjét hallgatni, megcselekedni; Istent tisztelni.

Jakab, az Istennek és az Úr Jézus
Krisztusnak szolgája, az * elszéledett
tizenkét nemzetségeknek köszönetemet
írom. * Ján. 7, 35.
2. Nagy öröm gyanánt * tartsátok,
Atyámfiai, mikor külömb-külömb kisér-
tetekbe estek. * Csel. 5, 41. Róm. 5, 3.
3. Tudván azt, hogy a ti hiteteknek
próbáltatása békességestűrést * nemz.
* Róm. 5, 3—5.
4. A békességestűrésben pedig tökéle-
tes cselekedet legyen, hogy legyetek tö-
kéletesek és épek minden fogyatkozás
nélkűl.
5. Hogyha valaki közűletek szűkölkö-
dik bölcseség nélkűl, * kérje † Istentől,
ki adja *azt* mindeneknek bőséggel
szemre való hányás nélkűl, és meg-
adattatik ő néki. * Márk 11, 24. † Péld. 2, 6.
6. De kérje * hittel, semmit nem kétel-
kedvén; mert a ki kételkedik, hasonla-
tos a tengernek habjához; mely a sze-
lektől megmozdíttatik, és ide s tova há-
nyattatik. * Máté 7, 7. 21, 22.
7. Ne vélje azért az olyan ember, hogy
ő valamit vészen az Úrtól.
8. A kettős szívű ember állhatatlan
minden * ő útaiban. * rész 4, 8. Zsolt. 78, 37.
9. Dicsekedjék pedig az alázatos atya-
fiú az ő nagyságában.
10. A gazdag pedig az ő alázatossá-
gában; mert elmúlik mint a * fűnek vi-
rága: * 1 Pét. 1, 24.
11. Mert miképen mikor a nap *nagy*
hevséggel feltámad, megszárad a fű, és
annak virága elhull, és az ő szép tekin-
tetes ékessége elvész: azonképen * a
gazdag *ember* is az ő útaiban megher-
vad. * Zsolt. 103, 15.
12. Boldog ember az, a ki * kisértetet
szenved; mert minekutánna megpróbál-
tatik, elvészi az életnek koronáját, me-
lyet igért az Úr az őtet szeretőknek.
* Jób 5, 17. Jel. 3, 19.
13. Senki, mikor kisértetik, ne mondja:
Az Istentől kisértetem: mert az Isten
gonoszságokkal nem kisértethetik, és
senkit nem kisért.
14. Minden ember pedig kisértetik,
mikor az ő tulajdon kívánságától elvo-
nattatik és megcsalattatik.
15. Annakutánna a kívánság, minek-
utánna fogadott, szűli a bűnt: a bűn
pedig minekutánna véghez megyen,
nemz * halált. * Róm. 5, 12.
16. Ne tévelyegjetek szerelmes Atyám-
fiai.
17. Minden jó adomány, és minden
tökéletes ajándék onnét felűl vagyon,
mely leszáll a világosságoknak Atyá-
tól, kinél nincs * változás, vagy válto-
zásnak árnyéka. * Mal. 3, 6.
18. Ki az ő akaratja szerint * szűlt
minket az igazságnak beszéde által,
hogy lennénk az ő teremtett állatinak
néminémű első zsengéjik.
* Ján. 1, 13. 1 Pét. 1, 23.
19. Azért szerelmes Atyámfiai legyen
minden ember gyors a hallásra, kése-
delmes a * szólásra, késedelmes a ha-
ragra: * Péld. 17, 27. 28. Préd. 5, 1.
20. Mert a férjfiúnak haragja az Isten
igazságát nem cselekeszi.
21. Annakokáért elvetvén * minden
undokságot, és a gonoszságnak gané-

ját; alázatossággal vegyétek bé a beoltatott beszédet, mely megtarthatja † a ti lelkeiteket.
*Kol. 3, 8. 9. 1 Pét. 2, 1. 2. †Róm. 1, 16.
22. Legyetek pedig valóba megtartói az igének, * és ne *legyetek* csak hallgatói, hogy megcsaljátok magatokat.
*Máté 7, 21. 24. 25. Róm. 2, 13.
23. Mert a ki csak hallgatója az igének és nem cselekedője: az olyan hasonlatos az emberhez, ki megtekinti az ő természet szerint való ábrázatját a tükörben.
24. Mert megtekintette ő magát, és elment, és azonnal elfelejtkezett róla minémű volt.
25. De az, a ki bétekinténd a szabadságnak tökéletes * törvényébe, és megmaradánd † *abban*, mivelhogy nem feledékeny hallgató, hanem a cselekedetnek követője, az †† boldog lészen az ő cselekedetében.
*rész 2, 12. †Ján. 13, 17. ††Zsolt. 1, 1—13.
26. Ha valaki láttatik ti köztetek istenfélőnek lenni, és az ő * nyelvét meg nem zabolázza hanem a maga szívét megcsalja, ennek hijábavaló isteni szolgálatja.
*Zsolt. 34, 12—14.
27. A tiszta és Isten előtt, és az Atya előtt szeplő nélkűl való isteni szolgálat ebben áll: Meglátogatni az árvákat * és özvegyeket az ő nyomorúságokban, és szeplő nélkűl megtartani magát e világtól.
*Jób 31, 17—22. Máté 25, 34—40.

II. RÉSZ.

Személyválogatás nem illik a keresztyéni hithez, melyet nem elég szóval megvallani; hanem cselekedettel kell megmutatni.

Atyámfiai, a mi dicsőséges Urunk Jézus Krisztusban való hitet meg ne elegyítsétek * személyválogatással:
*vers 9. 3 Móz. 19, 15. Péld. 24, 23.
2. Mert ha valaki a ti gyülekezetetekbe bémegyen, kinek ujjában aranygyűrű vagyon, és fényes ruhája: bémenénd pedig a szegény is rongyos ruhában.
3. És ha tekinténdetek arra, a kinek fényes ruhája vagyon, és ezt mondjátok néki: Te ülj ide szépen; a szegénynek pedig ezt mondjátok: Te állj amott, vagy ülj le ide az én *lábaim alatt való* zsámolyra;
4. Avagy nem tettetek-é ti magatokban választást, és nem lettetek-é nem igazán ítélőbírákká?
5. Halljátok meg szerelmes Atyámfiai: Avagy nem választotta-é az Isten e világnak szegényeit, hogy lennének gazdagokká a hitben, és örökösivé az országnak, melyet igért azoknak, a kik őtet szeretik?
6. De ti bosszúsággal illettétek a szegényt. Avagy nem a * gazdagok nyomorítanak-é meg titeket az ő kegyetlenségek által és nem azok vonszanak-é titeket a törvénybe?
*rész 5, 1. 4. 6.
7. Avagy nem káromoltatik-é ama ti szép * nevetek, a melyről † neveztettetek?
*Csel. 11, 26. †1 Pét. 4, 14.
8. Hogyha a királyi törvényt cselekeszitek, az Írás szerint: * Szeressed a te felebarátodat mint te magadat; jól mívelitek;
*Márk 12, 31.
9. Ha pedig személyt válogattok, vétkeztek és megfeddettek a * törvénytől, mint annak megrontói;
*5 Móz. 1, 19.
10. Mert valaki az egész törvényt megtartándja, vétkezéndik pedig egy dologban, * az egész törvénynek megrontásában bűnös.
*Máté 5, 19.
11. Mert a ki ezt mondotta: * Ne paráználkodjál, ezt is mondotta: Ne ölj; hogyha nem paráználkodándol, öléndesz pedig *embert*, a törvénynek megrontójává lettél.
*2 Móz. 20, 13. 14.
12. Úgy szóljatok és úgy cselekedjetek, úgymint kik megítéltettek a szabadságnak * törvénye által.
*rész 1, 25.
13. Mert az ítélet irgalmasság nélkűl lészen annak, a ki nem cselekedett * irgalmasságot; és dicsekedik az irgalmasság az ítélet ellen.
*Máté 5, 7. 18, 30. 35.
14. Mi haszna vagyon Atyámfiai, ha valaki mondja, hogy hite vagyon, cselekedetei pedig * nincsenek? avagy megtarthatja-é azt az a † hit?
*vers 17. †Máté 7, 21—23. 26.
15. Hogyha pedig a keresztyén atyafiak, férjfiak, vagy asszonyok mezítelenek * lejéndenek, és szűkölködéndenek mindennapi eledel nélkűl:
*Luk. 3, 10. 11.
16. Ezt mondja pedig valaki közűletek azoknak: Menjetek el békességgel, melegedjetek meg és egyetek eleget; mindazáltal nem adjátok nékik a * melyek szükségesek volnának az ő testeknek tápláltatására, mi haszna vagyon annak?
*Jób 31, 19. 20. Ésa. 58, 7.
17. Azonképen a hit, ha cselekedetei nincsenek, * megholt őmagában.
*vers 20. 22.
18. Sőt inkább ezt mondhatja valaki: Teneked hited vagyon, nékem cselekedetim vagynak: Mutasd meg nékem a te hitedet a te cselekedetidből, és én is megmutatom néked az én cselekedetimből * az én hitemet.
*Gal. 5, 6.

19. Te hiszed, hogy az Isten * egy: jól cselekeszed: az ördögök is hiszik, † és rettegnek *tőle.* *5 Móz. 6, 4. † Márk 1, 24.

20. Akarod-é pedig te hijábavaló ember tudni, hogy a cselekedetek nélkűl való * hit megholt? *vers 17. 26.

21. Ábrahám ama mi atyánk, avagy nem a cselekedetekből esmértetett-é igaznak lenni, mikor Izsákot az ő fiját megáldozta * volna az oltáron? *1 Móz. 22, 2. 9—12.

22. Látod *azért,* hogy a hit volt * az ő jócselekedeteinek szolgáltatójok, és hogy a cselekedetekből esmértetett meg a hit igaznak lenni? *Zsid. 11. 17.

23. Annakokáért bételjesedett az Írás, mely ezt mondja: Hitt pedig * Ábrahám Istennek, és tulajdoníttatott néki igazságúl; és Istennek † barátjának neveztetett. *1 Móz. 15, 6. † Ésa. 41, 8.

24. Látjátok annakokáért, hogy a cselekedetekből esmértetik az ember igaznak lenni, és nem csak a hitből?

25. Hasonlatosképen ama tisztátalan Ráháb * is avagy nem a cselekedetekből esmértetett-é igaznak lenni: mikor a követeket béfogadta volna házába, és más úton bocsátotta volna ki? *Jós. 2, 1. 15. 16.

26. Mert miképen a test a lélek nélkűl megholt állat; azonképen a cselekedetek nélkűl való hit * megholt állat. *vers 17. 20.

III. RÉSZ.

Szelídíthetetlen a nyelv. Emberi és mennyei bölcseség.

Atyámfiai, ne legyetek sokan Mesterek, tudván azt, hogy súlyosb * ítélettünk lészen. *Zsid. 13, 17.

2. Mert sok dolgokban * megesünk mindnyájan. A ki beszédben meg nem esik, ez *ilyen* tökéletes ember, úgymint ki az egész testet is zabolán tarthatja. *Péld. 20, 9.

3. Imé a lovaknak szájokba zabolát vetünk, hogy nékünk engedjenek, és az ő egész testeket *a zabolán* széllel hordozzuk.

4. Imé a hajók is noha nagyok, és a kegyetlen szelektől hordoztatnak; mindazáltal egy kis kormánytól oda hajtatnak, a hová a hajósmester igyekezete akarja.

5. Ezenképen a nyelv is kicsiny tag, és nagy dolgokkal hányja magát. Imé egy kicsiny tűz, mely nagy erdőt megéget.

6. Az *embernek* nyelve is tűz és minden álnokságnak * örvénye. Ezenképen belyhezhetett a nyelv a mi tagaink között, mely az egész testet megszeplősíti, mely a gyehennának tüzétől felgerjesztetvén, mind e világot megégeti. *vers 8. 9.

7. Mert minden vadaknak, madaraknak, csúszó állatoknak, és tengerben való állatoknak természetek megenyhíttetik, és megenyhíttetett az emberi természettől;

8. De a nyelvet az emberek közűl senki meg nem enyhítheti; *oly* gonosz állat ez, melyet meg nem enyhíthetsz; teljes halálos * méreggel. *vers 6. Zsolt. 140, 4.

9. Ez által áldjuk az Istent és az Atyát; és ez által mondunk * gonoszt az embereknek, kik az Istennek hasonlatosságára † teremtettek. *Péld. 18, 21. † 1 Móz. 1, 27.

10. Azon egy szájból származik áldás és gonosz mondás: Nem kell ezeknek így lenniek, Atyámfiai?

11. Valyon a forrás azon egy folyásból bocsát-é édes és keserű vizet?

12. Avagy, Atyámfiai, teremhet-é a figefa * olajmagokat, vagy a szőlő figéket? Azonképen egy forrás is nem adhat édes és keserű *vizet.* *Máté 7, 16. 18.

13. Kicsoda ti köztetek bölcs és tudós? mutassa meg az ő jó életéből az ő * cselekedetit, bölcseségnek szelídségével: *Eféz. 5, 8—12. 15.

14. Hogyha a keserű irígység vagyon bennetek, és bosszankodás * a ti szívetekben: ne dicsekedjetek, és ne hazudjatok az igazság ellen. *Eféz. 4, 31. Kol. 3, 8.

15. Mert nem onnét felűl * származott bölcseség ez, hanem földi, testi és † ördögi. *vers 17. † Gal. 5, 19—21.

16. Mert a hol az irígység vagyon, és a bosszankodás, ott háborúság és minden gonosz cselekedet vagyon.

17. A mely bölcseség pedig onnét felűl vagyon, először tiszta az, annakutánna békességes, mértékletes, engedelmes, teljes könyörűletességgel, és jó gyümölcsökkel, ítélettétel nélkűl és tettetés nélkűl való.

18. A kik pedig a békességnek szeretői, az igazságnak gyümölcseit békességesen * vetik. *Ésa. 32, 17. Gal. 5, 22. 23.

IV. RÉSZ.

Honnan vagyon a versengéseknek eredetek: a szív alázatosságára, tisztulására, és a maga megesmérésre int.

Honnét vagynak a háborúságok és viszszavonások ti köztetek? *avagy nem* a gonosz kívánságokból-é, melyek vitézkednek * a ti tagaitokban? *Róm. 7, 23.

2. Kívántok *valami dolgot*, de azért ugyan nincsen; irígykedtek és nagy szorgalmatossággal igyekeztek, de ugyan nem kaphatjátok; tusakodtok és harczoltok, de ugyan nem nyerhetitek meg; annakokáért; mert nem kéritek *Istentől*.

3. Kéritek és nem vészitek el: mert nem jól * kéritek, hogy a ti kívánságitokra költsétek azt. * rész 1, 6. 7.

4. Parázna férjfiak és parázna asszonyok, avagy nem tudjátok-é, hogy e világnak barátsága gyűlölséges * Isten előtt? Valaki azért akar e világnak barátja lenni, az Istennek ellenségévé lészen. * 1 Ján. 2, 15. Gal. 1, 10.

5. Avagy állítjátok-é, hogy az Írás hijába mondja: Az irígységre * hajlandó a lélek, a mely mi bennünk vagyon? * 4 Móz. 11, 29. Gal. 5, 17.

6. De viszont *az Istennek* nagyobb kegyelmét ajánlja *az Írás*, mert ezt mondja: Az Isten a kevélyeknek * ellenek áll, az alázatosoknak pedig adja az ő kegyelmét. * Zsolt. 18, 28. Máté 23, 12.

7. Engedjetek azért Istennek, álljatok ellene az * ördögnek, és elfut tőletek. * Eféz. 4, 27. 1 Pét. 5, 8. 9.

8. Közelgessetek az Istenhez * és közelget ti hozzátok: Tisztítsátok † meg kezeiteket *ti* bűnösök: és tisztítsátok meg szíveiteket ti kettős szívűek. * Zak. 1, 3. † Ésa. 1, 15—17.

9. Keseregjetek, * gyászoljatok és sírjatok; a ti nevetségtek siralomra forduljon, és örömetek keserűségre. * Máté 5, 4.

10. Alázzátok meg magatokat az * Úr előtt, és felmagasztal titeket. * 1 Pét. 5, 6.

11. Ne szóljatok * egymás ellen, Atyámfiai: a ki szól az ő attyafia ellen, és a ki kárhoztatja az ő † attyafiát, a törvény ellen szól, és a törvényt kárhoztatja: hogyha *pedig* a törvényt kárhoztatod, nem megtartója, hanem bírája vagy a törvénynek. * rész 5, 9. † Róm. 2, 1.

12. Egy *pedig* az, a ki *nékünk* törvényt ád, ki megtarthat és elveszthet. Kicsoda * vagy *hát* te, hogy mást ítélsz? * Máté 7, 1. Róm. 14, 4.

13. Nosza immár ti, kik ezt mondjátok: Ma vagy * holnap elmegyünk ama városba és ott esztendeig lakunk, és kalmárkodunk és nyereségünk lészen; * Péld. 27, 1. Luk. 12, 18—20.

14. Kik nem tudjátok micsoda *következik* másod napon. Mert micsoda a ti életetek? olyan mint a pára, mely egy kevés ideig tetszik, azután semmivé lészen.

15. Holott ezt kellett volna mondanotok: Ha az Úr akarándja, és * ha élünk, imezt vagy amazt fogjuk cselekedni. * Csel. 18, 21.

16. Ti pedig dicsekedtek a ti * kevélységtekkel, minden ilyen dicsekedés gonosz. * vers 6.

17. Azért a ki tudna jót cselekedni, és nem cselekeszi, az olyan * ember bűnös. * Luk. 12, 47.

V. RÉSZ.

Intetnek a gazdagok. Tűrni tanít példával: esküvéstől őrizkedni: betegekért könyörgeni: Ereje a könyörgésnek, a bűnöst megtériteni.

No immár *ti* gazdagok, * sírjatok jajgatással, a ti reátok következendő nyomorúságitokon. * Péld. 11, 28.

2. A ti gazdagságitok megrothadtak, a ti ruháitokat a moly megette.

3. A ti aranyatokat és ezüstötöket a rozsda * megfogta, és azoknak rozsdájok tészen bizonyságot ti ellenetek; és megemészti a ti testeiteket mint a tűz. Kincset gyűjtötök *magatoknak* az utolsó napra. * Máté 6, 19.

4. Ímé a munkásoknak bérek, kik a ti tartományitokat megaratták, melyet csalárdsággal * megtartottatok, kiált; és azoknak kiáltások a kik arattak, a Seregek Urának füleibe bément. * 3 Móz. 19, 13. 5 Móz. 24, 14.

5. Gyönyörűségben éltetek e földön, és bújálkodtatok; a ti szíveiteket legeltettétek, mint egy áldozatnak napján.

6. Kárhoztattátok, megöltétek az igazat, * noha nem vétett ti ellenetek. * Máté 5, 39.

7. Békességesek * legyetek azért Atyámfiai az Úrnak eljöveteléig: Ímé a szántóvető ember várja a földnek drága gyümölcsét, békességesen várván azt, míg reggeli és estvéli eső lészen reá. * Luk. 21, 19. Zsid. 10, 36.

8. Békességesek legyetek ti is, *és* erősítsétek meg a ti szíveiteket: mert az Úrnak eljövetele elközelget.

9. Ne panaszolkodjatok * egymás ellen fohászkodással, Atyámfiai, hogy ne vádoltassatok: ímé a Bíró az ajtó előtt áll. * rész 4, 11.

10. Például vegyétek, Atyámfiai, a háborúságban és a * békességestűrésben a Prófétákat, kik szóltak az Úrnak nevében. * Máté 5, 12.

11. Ímé boldogoknak mondjuk azokat, a kik * háborúságot szenvednek: Jóbnak † tűrését hallottátok, és minémű végét adta az Úr *az ő nyomorúságá-*

nak, láttátok: mert igen irgalmas az Úr, †† és könyörülő. * Máté 5,10.11. † Jób 1,21. 42,10. †† Zsolt. 103,8.

12. Mindeneknek előtte pedig, Atyámfiai, ne esküdjetek * se az égre, se a földre, és semmi egyéb esküvéssel: legyen pedig a ti beszédetek*nek erősíttetése ez:* Úgy vagyon és *tagadása ez:* Nem úgy vagyon: hogy *az Isten törvényének* kárhoztatásába ne essetek. * Máté 5,34.37.

13. Szenved-é valaki ti * köztetek? imádkozzék. Öröme vagyon-é valakinek? énekléssel † dícsérje *az Istent*. * Zsolt. 50,15. † Eféz. 5,19. Kol. 3,16.

14. Beteg-é valaki ti köztetek? hívassa az egyházi szolgákat, és imádkozzanak érette, megkenvén * azt olajjal az Úrnak nevébe. * Márk 6,13.

15. És a hitből származott imádság megtartja a * beteget, és felsegélli őtet az Úr: ha bűnt cselekedett, megbocsáttatik néki. * Csel. 28,8.

16. Valljátok meg egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok * egymásért, hogy meggyógyíttassatok: mert igen hasznos az † igaznak buzgóságos könyörgése. * Eféz. 6,18. † Zsolt. 145,18.

17. Illyés nyomorúságok alá vettetett ember volt mint mi, és könyörgéssel kéré, hogy eső ne * lenne, és nem lőn eső a földön három esztendeig és hat hónapig. * 1 Kir. 17,1. 18,1.45.

18. És viszont könyörge, és az égből eső lőn, és a föld az ő gyümölcsét megtermé.

19. Atyámfiai, ha valaki ti köztetek eltévelyedik az igazságtól és megtérítendi * azt valaki: * Gal. 6,1.

20. Tudja az, a ki megtérítette a bűnös embert az ő tévelygő útáról, hogy megtartja annak lelkét a haláltól, és elfedezi annak bűnének sokaságát.

PÉTER APOSTOLNAK
KÖZÖNSÉGES ELSŐ LEVELE.

I. RÉSZ.

Istennek kegyelme a Krisztusban, mely hittel vétetik el, és reménységgel bíratik: melyről jövendöltek a Próféták: Intések a szent életre, atyafiúi szeretetre.

Péter, Jézus Krisztusnak * Apostola, a jövevényeknek, kik † elszéledtek Pontusban, Galatziában, Kappadócziában, Ázsiában és Bithiniában; * Ján. 21,15—17. † Jak. 1,1.

2. Az Atya Istennek rendelése szerint való választattaknak a *Szent* Léleknek megszentelésére, az engedelem*mel való szolgálat*ra, és a Jézus Krisztus vérének reánk * való áradására: Kegyelem és békesség adassék néktek bőségesen. * Zsid. 12,24.

3. Áldott *legyen* az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Attya, ki az ő nagy irgalmasságából újonnan szült minket * az élő reménységre, a Jézus Krisztusnak halálból való feltámadása által. * rész 2,22.23.

4. Az örökségre, * mely el nem veszhet, meg sem mocskoltathatik, meg sem hervadhat, mely nékünk mennyekben tartatik. * rész 5,4.

5. Kik Istennek erejétől őriztettek hit által az idvességre, mely megkészíttetett, * hogy megjelenjék † az utolsó időben. * Luk. 2,30—32. † Csel. 17,30. Gal. 4,4.5.

6. Melyben vagyon a ti örömetek, kik szomorúsággal * egy kevéssé most (ha úgy kell lenni) a külömb-külömb kísértetekben illettettek: * 2 Kor. 4,17.

7. Hogy a ti hiteteknek * próbáltatása, mely sokkal drágább az aranynál, (mely elvesz, mindazáltal megpróbáltatik a tűz által) találtassék néktek dícséretetekre, tisztességtekre, és dicsőségtekre lenni, mikor a Jézus Krisztus megjelenéndik. * rész 4,12. 1 Kor. 3,12—15.

8. Kit *noha* nem * láttatok, *mindazáltal* szerettek: *kit* noha most is nem láttok, mindazáltal *ő benne* bízván örvendeztek megmondhatatlan és dicsőséges örömmel. * Ján. 20,29.

9. A ti hiteteknek * jutalmát elvévén, *tudniillik* a ti lelketeknek idvességét. * Róm. 6,22.

10. Mely idvességről kérdezkedtek és tudakoztak * a Próféták, kik az *Istennek* reátok következendő kegyelméről jövendőt mondottak. * Luk. 10,23.24.

11. Tudakozván, az időnek micsoda és minémű * czikkelyére jelentené a Krisztusnak ő bennek való jövendö-

mondó *Szent* Lelke, hogy következnének a Krisztusra a szenvedések, és a dicsőség † a *szenvedés* után
*Dán. 9, 24—26. † Ésa. 53, 10—12.
12. Kiknek megjelentetett, hogy nem magoknak, hanem nékünk szolgáltak azokban, melyek most néktek hirdettettek azok által, kik néktek prédikálták az Evangyéliomot a mennyekből kibocsáttatott Szent Lélek * által, melyekbe az Angyalok is nagy kívánsággal kívánnak bétekinteni. *Csel. 2, 2—4.
13. Annakokáért a ti elméteknek derekait felövedezvén, * józanon és valóba vessétek reménységteket a kegyelemben, a mely néktek † megadatik, mikor a Jézus Krisztus megjelenik.
* Luk. 12, 35 36.
† 1 Thess. 4, 16. 17. 2 Thess. 1, 7. 10.
14. Mint engedelmes * fiak, kik ne szabjátok magatokat a ti † tudatlanságtokban való régi kívánságtokhoz.
*1 Ján. 3, 1. † rész 4, 3. Eféz. 4, 17—20
15. Hanem miképen hogy szent az, a ki titeket elhívott, ti is szentek * legyetek teljes életetekben
*Luk. 1, 75 Zsid 12, 14.
16. Annakokáért írattatott meg: Szentek legyetek, * mert én szent vagyok.
* 3 Móz. 11, 44.
17 Azért ha Atyának nevezitek azt, a ki * személyválogatás nélkűl mindent megítél az ő cselekedete † szerint, félelemmel járjatok a ti életeteknek rendiben. * 5 Móz. 10, 17. 18. † Máté 25, 31—46.
18 Úgymint kik tudjátok, hogy nem veszendő *állat*okon, mint aranyon vagy ezüstön * váltattatok meg a ti hijábavaló † életetekből, melyet a ti atyáitoknak tanításokból vettetek volt:
* 1 Kor. 6, 20 † rész 4, 3.
19. Hanem drágalátos * véren, tudniillik a makula és szeplő nélkűl való báránynak a † Krisztusnak vérén.
*Csel. 20, 28. † Zsid. 9, 14.
20. Ki jóllehet e világ fundamentominak felvettetések előtt rendeltetett volt, de * megjelentetett az utolsó † időkben ti érettetek. * Róm. 16, 25. 26. † Eféz. 1, 9—11.
21. Kik * ő általa hisztek Istenben, ki feltámasztotta † őtet a halálból, és dicsőséget †† adott néki, hogy a ti hitetek és reménységtek Istenben lenne.
* Ján. 14, 6. † Csel. 3, 15. †† Fil. 2, 9—11.
22. A ti lelkeiteket * megtisztítván, és *Szent* Lélek által engedvén az igazságnak, a képmutatás nélkűl való atyafiúi szeretettel, † tiszta szívből egymást igen szeressétek. * rész 3, 3. † Róm. 12, 10.
23. Mivelhogy újonnan * születtettetek, nem rothadandó *mag*ból, hanem rothadás nélkűl való magból, az élő és örökké megmaradandó Istennek beszéde által. * rész 1, 3
24 Mert minden test olyan mint a fű, * és az embernek minden dicsősége mint a fűnek virága; megszárad a fű, és annak virága elhull: * Jak. 1, 10 11
25. De az Úrnak beszéde megmarad örökké: * e pedig az a beszéd, a mely néktek prédikáltatott. * Luk 21 33.

II. RÉSZ.

Intés a Krisztus esméretiben való nevekedésre, ki az idvességnek köve: mint kell a Pogányok között élni: engedni az Uraságnak: szenvedni jó lelkiisméretttel Krisztus példájára.

Annakokáért levetvén minden * gonoszságot, minden álnokságot, képmutatásokat, irígységeket, és minden rágalmazásokat * Kol. 3, 8. Jak. 1, 21.
2 Mint most született gyermekek, az *Isten* beszédének ama * tiszta tejét kívánjátok, hogy ennek általa nevekedjetek, * Eféz. 1, 13.
3. Mert megkóstoltátok hogy kegyelmes * az Úr. * Zsolt. 34, 9
4. Kihez járulván, (ki élő kő, az emberektől jóllehet * megvettetett, de az Isten előtt becsületes és drága).
* Zsolt. 118, 22. 23. Máté 21, 42—45.
5. Ti is mint élő kövek építtessetek fel, hogy legyetek lelki * ház; szent papság, a lelki áldozatoknak † áldoztatásokra, melyek Istennek kedvesek a Jézus Krisztus által. * Eféz. 4, 15. 16.
† Mal. 1, 11. Róm. 12, 1. 1 Tim. 2, 8.
6. Annakokáért is vagyon az Írásban: Ímé helyheztetek * Sionba becsületes drága, és fő szegeletben való követ, és a ki abban † hiszen, meg nem szégyenűl.
* Ésa 28, 16. † Zsolt. 69, 7. Ján. 3, 16.
7. Néktek azért kik hisztek, tisztességtekre vagyon a hitetleneknek pedig, a kő, * melyet megvetettek az építők, ez lett a szegeletnek fejévé és ütközetnek kövévé, és botránkozásnak kősziklájává. * Ésa. 8, 14. 15. Máté 21, 42—45
8. Azoknak *tudniillik*, a kik megütköznek az ígében, és hitetlenek, melyre rendeltettek volt is *Istentől*.
9. Ti pedig választatott nemzetség, királyi papság, szent * nép *vagytok*, és oly nép, melyet *Isten* sajátjának † tart, hogy annak hatalmas dolgait hirdessétek, a ki titeket a setétségből az ő csudálatos világosságára hívott.
* 2 Móz. 19, 6. † Tit. 2, 14. Jel. 1, 6.
10. Kik régen nem ő * népei *valátok*, most Isten népei *vagytok*, kik kegyel-

met nem nyertetek vala, most kegyel-
met nyertetek.* Róm. 9, 24. 25. Eféz. 2, 11. 12.
11. Szerelmesim, kérlek, hogy mint
jövevények és bujdosók e *földön*, meg-
tartóztassátok magatokat a testnek kí-
vánságitól, * melyek vitézkednek a lélek
ellen. * Róm. 13, 12—14.
12. És a Pogányok között a ti életetek
legyen * tisztességes, hogy a helyébe,
hogy ti ellenetek mint gonosztévő em-
berek ellen szólnak, a jócselekedetek-
ből melyeket látnak, dicsőítsék az Is-
tent, mikor *az Isten* őket is meglátо-
gatja. * Máté 5, 16.
13. Annakokáért engedelmesek legye-
tek minden emberi rendelésnek * az
Úrért: akár Királynak, úgymint felső
méltóságban helyheztetettnek;
* Róm. 13, 1. 2.
14. Akár Tiszttartóknak, úgymint kik
attól bocsáttatnak, mind a gonosztévők-
nek büntettetésekre, mind a jóltévőknek
dícséretekre.
15. Mert így vagyon az Isten akaratja,
hogy jól cselekedvén, * megzabolázzá-
tok a balgatag embereknek tudatlansá-
gokat. * Tit. 2, 7. 8.
16. Mint * szabadosok, és nem mint
olyak, kik a szabadságnak palástja alatt
gonoszságot cselekednek, hanem mint
Istennek szolgái. * Gal. 5, 1—13.
17. Mindeneket tiszteljetek. Az atya-
fiúságot * szeressétek. Az Istent féljé-
tek. † A Királyt tiszteljétek.
* rész 1. 22. † Péld. 24, 21.
18. Szolgák, a ti uraitoknak * enge-
delmesek legyetek minden félelemmel,
nem csak a jóknak és a mértékletesek-
nek, hanem a keményeknek is.
* Eféz. 6, 5—7.
19. Mert ez a kedves dolog, ha valaki
ok nélkül nyomorgattatván * elszenvedi
a nyomorúságokat, tudván hogy Isten-
től bocsáttattak azok reá. * Máté 5, 10.
20. Mert micsoda dicsősége vagyon
annak, ha elszenveditek mikor bűnö-
tökért arczúl csapdostattok? hanem mi-
kor jót cselekesztek, mindazáltal nyo-
morúságot * szenvedtek, az kedves az
Istennél. * rész 3, 14. 4, 14—16.
21. Mert erre * hívattattatok is: mert
a Krisztus is szenvedett † ti érettetek,
néktek példát hagyván, hogy az ő
nyomdokit követnétek.
* Máté 10, 21. 22. 37—39. 5, 10—12. 44.
† Zsid. 9, 14. 13, 12.
22. Ki bűnt * nem tett vala, és álnok-
ság nem találtatott az ő szájában.
* Ján. 8, 46. 2 Kor. 5, 21.
23. Ki mikor szidalmaztatnék, * sen-
kit nem szidalmaz vala, és mikor szen-
vedne, † senkit nem fenyeget vala, ha-
nem annak hagyja vala *a bosszúállást*
a ki igazán ítél.
* Ján. 8, 48. 49. † Luk. 23, 33. 34.
24. Ki a mi bűneinket * hordozta az
ő testében a fán, hogy a bűnnek meg-
halván, élnénk az igazságnak, kinek
sebeivel gyógyultunk meg.
* Ésa. 53, 4. 1 Ján. 3, 5.
25. Mert olyanok valátok mint a té-
velygő * juhok, de megtértetek † most
a ti lelketek Pásztorához, és Gondvise-
lőjéhez. * Ésa. 53, 6. † Ján. 10, 11. 14.

III. RÉSZ.

Az asszonyoknak engedelmességekről és ékességekről: Férjfiaknak tisztekről: minden jócselekedetekről. Tűrésről a kereszt alatt a Krisztus példájával, hogy a lélek megtartassék.

Hasonlatosképen az asszonyok enge-
delmesek * legyenek az ő tulajdon fér-
jeknek, hogyha valakik nem engednek
is az ígének, az ő feleségeknek szent
életek által az íge nélkűl † megnyeret-
tessenek. * Tit. 2, 5. † 1 Kor. 7, 14. 16.
2. Minekutánna látándják a ti tiszta
és *isteni* félelemmel való életeteket.
3. Mely *asszony*oknak * ékességek ne
legyen külső, mely vagyon hajoknak
feltekerésekben, aranynak viselésében,
vagy szép palástoknak öltözetiben.
* 1 Tim. 2. 9.
4. Hanem a szívben elrejtetett ember,
a szelíd és csendes léleknek rothadat-
lanságában, mely az Isten előtt becsü-
letes.
5. Mert ama szent és Istenben bízó
asszonyok is, régen ilyen módon éke-
sítik vala magokat, kik az ő férjeiknek
engedelmesek valának.
6. Mint Sára engedett Ábrahámnak,
őtet Urának * nevezvén, mely *Sárá*nak
ti leányai lettetek, mikor jót cselekesz-
tek, ha semmi félelem nem rettegtet is
titeket. * 1 Móz. 18, 12.
7. A férjfiak hasonlóképen együtt élje-
nek az * ő feleségeikkel, mint illik értel-
mes *emberek*hez, az asszonyi edénynek
mint erőtelenebbnek tisztességet tevén,
mivelhogy mind együtt azokkal örökösei
is *vagytok* a kegyelem életének, hogy
a ti imádkozástok meg ne bántassék.
* Eféz. 5, 22—25. Kol. 3, 19.
8. Továbbá mindnyájan * legyetek
egyesek, egymásnak nyomorúságában
egyaránt bánkódók, atyafiúi szeretettel
felékesíttettek, irgalmasok, kegyelmesek.
* Róm. 15, 5.
9. Nem * fizetvén gonoszszal a go-
noszért, vagy szidalommal a szidalom-

ért, hanem inkább jót mondván, úgymint kik tudjátok, hogy erre hívattattok, hogy az áldást † örökség szerint elvegyétek.
* Máté 5, 39. 40. 45. 48. † Máté 25, 34.
10. Mert a ki akarja az * életet szeretni, és akar jó napokat látni, tiltsa meg az ő nyelvét a gonosztól, és az ő ajakait, hogy ne szóljanak álnokságot.
* Zsolt. 34, 13—17.
11. Távozzék el a gonosztól, és cselekedjen jót; keresse a békességet, és kövesse azt.
12. Mert az Úrnak szemei * *vagynak* az igazakon, és az ő fülei azoknak könyörgéseken; az Úrnak pedig orczája azok ellen, a kik gonoszt cselekesznek.
* Jób 36, 7.
13. És kicsoda háborgat titeket, * ha a jónak követői lésztek? * Róm. 13, 3.
14. Hogyha pedig az * igazságért szenvedtek is, boldogok *lésztek:* azoktól való féltetekben pedig meg ne félemljetek, és meg ne háborodjatok.
* rész 4, 14. Máté 5, 10.
15. Hanem az Úr Istent * szenteljétek a ti szíveitekben. *Legyetek* pedig mindenkor készek † megfelelni nagy alázatossággal és becsülettel azoknak, a kik számot akarnak venni a ti bennetek való reménységről. * Ésa. 8, 13. † rész 1, 13. 5, 10.
16. Jó lelkiesmérettel legyetek, hogy a helyébe, hogy ti ellenetek mint gonosztévők ellen szólnak, megszégyenüljenek, * a kik a Krisztusban való jó életeteket szidalmazzák. * Tít. 2, 7. 8.
17. Mert jobb hogy a jó cselekedetért szenvedjetek, * ha az Isten akaratja úgy akarja, hogynem a gonosz cselekedetért.
* rész 2, 20. 4, 14.
18. Mert a Krisztus is egyszer a bűnökért * szenvedett, igaz lévén a hamisakért, hogy minket † Istenhez vinne, ki meghalt test szerint, de a Lélek által megelevveníttetett.
* Róm. 5, 6. 8. † Eféz. 2, 12—16.
19. Melyben elmenvén, a lelkeknek is, melyek *vagynak* a tömlöczben, prédikált;
20. Kik régen engedetlenek valának, mikor az Istennek tűrése egyszer Noénak idejében * várja vala őket, mikor a Bárka készíttetnék, melyben kevés (azaz nyolcz) † lelkek tartattak meg az *özönvízben.* * 1 Móz. 6, 3. 7—18. † 1 Móz. 6, 18. 7, 7.
21. Mely *Bárkához* hasonló Keresztségnek példája most minket * is megtart (nem az a *Keresztség,* melylyel a testnek szennyei elmosattatnak, hanem a jó lelkiesméretnek Istennel való kérdeződése) a Jézus Krisztusnak feltámadása által. * Márk 16, 16.
22. Ki az Istennek jobbján * vagyon, minekutánna mennyekbe felment, kinek birodalmába vettettek az Angyalok, † hatalmasságok és erők.
* Márk 16, 19. † Filip. 2, 9—11.

IV. RÉSZ.

A testnek kívánságit tiltja: Int szeretetre, gazdálkodásra és békességestűrésre a nyomorúságokban, melyeket mint Keresztyének szenvednek.

Mivelhogy annakokáért a Krisztus mi érettünk * szenvedett a testben, ti is ugyanezen gondolattal fegyverkezzessetek fel; *tudniillik* hogy a ki szenvedett a testben, † megszünt a bűntől.
* rész 3, 18. † Róm. 6, 7—11.
2. Hogy többé nem az embereknek kívánságok szerint, hanem az Isten akaratja * szerint a mennyi ideig él, éljen a testben. * Gal. 2, 20.
3. Mert elég * nékünk, hogy a mi életünknek az előtt való idejében, a Pogányoknak akaratjok szerint éltünk, mikor járnánk bujálkodásokban, *gonosz* kívánságokban, részegségekben, dobzódásokban, torkosságokban és a bálványoknak undok tiszteletekben.
* rész 1, 14. 15. Eféz. 4, 17—25.
4. Mely *dolog*ra nézve a *Pogányok* jövevényeknek tetszenek magoknak *e világon,* és káromlást szólnak; mivelhogy ő velek együtt hasonló bujálkodásban nem éltek.
5. Kik számot adnak annak, a ki kész megítélni * az élőket és a holtakat.
* Csel. 10, 42. 2 Tim. 4, 1.
6. Mert azért prédikáltatott az Evangyéliom azoknak is, a kik immár megholtak, hogy kárhoztattatnának az emberek szerint testben, élnének pedig Isten szerint lélekben.
7. Mindeneknek végek pedig közel vagyon, * legyetek azért józanok és vigyázók, hogy imádkozhassatok. * Luk. 21, 34
8. Mindeneknek előtte pedig az egymáshoz való szeretetre hajlandók legyetek; mert az *atyafiúi* * szeretet elfedezi a vétkeknek sokságokat.
* Péld. 10, 12. Róm. 13, 8—10.
9. Gazdálkodók * legyetek egymásnak minden † zúgolódás nélkűl.
* Zsid. 13, 2. Róm. 12, 13. † Fil. 2, 14.
10. A mint minden *ember* vette az ajándékot, *azonképen* * sáfárkodjatok abból egymásnak, mint az Istennek külömb-külömbféle ajándékának jó sáfárai. * Róm. 12, 6—8.
11. A ki szól, *szólja* mint * Istennek

beszédét; a ki szolgál, *szolgáljon* úgymint Istentől adatott ajándékok szerint, hogy mindenekben dicsőíttessék az Isten a Jézus Krisztus által; kinek dicsősége és birodalma vagyon mind örökkön örökké, Ámen! * 2 Kor. 2, 17.

12. Szerelmesim, ne rémüljetek meg mint idegenek ama tűz által való kísértéstől, mely ti rajtatok lészen a ti * megpróbáltatástokra, mintha valami idegen dolog esnék rajtatok. * rész 1, 7. Ésa. 48, 10. 11.

13. Sőt inkább hogy a Krisztus szenvedésinek * társai vagytok, azon örüljetek, hogy mikor az ő † dicsősége megjelenik, akkor is örvendezve vígadjatok. * rész 2, 20. 21. 2 Kor. 4, 10. † 1 Thess. 4, 26. 27.

14. Ha szidalommal illetnek titeket a Krisztus nevéért; * boldogok *vagytok:* mert mind a dicsőségnek, mind az Istennek Lelke ti rajtatok megnyugoszik, *ki* azokra nézve káromoltatik, ti reátok nézve pedig dicsőíttetik. * rész 2, 20. Máté 5, 10.

15. Senki azért ti közűletek úgy ne szenvedjen mint * gyilkos, vagy lopó, vagy gonosztévő; vagy más ember dolgában praktikáló. * rész 2, 20.

16. Ha pedig úgy *szenved* mint Keresztyén, ne * szégyenelje, sőt inkább dicsőítse † az Istent azért; * rész 2, 19. † Csel. 5, 40. 41.

17. Mert ideje, hogy az ítélet elkezdessék az Istennek * házán; hogyha pedig mi rajtunk *kezdetik* először, mint lészen azoknak végek, a kik nem † engednek az Isten Evangyéliomának? * Jer. 25, 29. † 2 Thess. 1, 6. 8. Máté 25, 41. 46.

18. És ha az igaz * csak alig maradhat meg, az istentelen és bűnös ember hol maradhatna meg? * Péld. 11, 31. Luk. 23, 31.

19. Annakokáért a kik szenvednek Istennek * akaratjából, ajánlják † *Istennek* mint hív Teremtőjöknek az ő lelkeket, jót cselekedvén. * rész 2, 21. † Luk. 23, 46. Csel. 7, 59. 60.

V. RÉSZ.

Mint legeltessék a Pásztorok a Krisztus nyáját: ifjak a véneknek engedjenek, az ördögnek ellene kell állani: könyörgés: köszöntések.

Az Egyházi szolgákat, kik ti köztetek vagynak, kérem én, ki ő velek együtt Egyházi szolga *vagyok,* és a Krisztus szenvedésinek * bizonysága, és az *utolsó napon* megjelentendő dicsőségnek † együtt társa. * Luk. 24, 46—48. † Máté 19, 28. 29.

2. Legeltessétek * az Istennek seregét, mely a ti gondviseléstek alatt vagyon, gondot viselvén arról nem kénszerítésből, hanem örömest; nem kívánván esztelenűl a † nyereséget, hanem kész indulattal. * Csel. 20, 28. † 1 Tim. 3, 2. 3. Tit. 1, 7. 8.

3. Sem pedig úgy, mint uralkodván az *Úrnak* * örökségén, hanem úgy, mint kik az *Isten* seregének † tükörei legyetek. * 1 Pét. 2, 9. † Fil. 3, 17.

4. És mikor megjelenéndik * ama Pásztoroknak Fejedelmek, elvészitek a dicsőségnek ama † fonnyadhatatlan koronáját. * Máté 25, 31—34. † rész 1, 4.

5. Hasonlatosképen az ifjak engedelmesek legyenek a véneknek; és mindnyájan egymásnak engedelmesek * legyetek. Alázatossággal ékesek legyetek belől: mert az Isten a † kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig adja az ő kegyelmét. * Eféz. 5, 21. † Jak. 4, 6.

6. Alázzátok meg azért magatokat az Istennek hatalmas keze alatt, * hogy titeket alkalmatos időben felmagasztaljon. * Jak. 4, 10.

7. Minden gondotokat ő * reá vessétek, mert néki gondja vagyon ti rólatok. * Zsolt. 55, 23.

8. Józanok * legyetek, vígyázzatok; mert a ti ellenségtek az ördög, † mint az ordító oroszlán széllyel jár, keresvén kit elnyeljen. * rész 1, 13. 4, 7. † Luk. 22, 31. 2 Kor. 2, 10. 11.

9. Kinek * ellene álljatok, erősek lévén a hitben, tudván, hogy a ti atyátokfiaitól, kik e világon vagynak, ugyanazon nyomorúságok † töltetnek bé. * Eféz. 6, 12—18. † Kol. 1, 24.

10. A minden kegyelemnek Istene pedig, ki hívott minket az ő örökkévaló dicsőségére a Jézus Krisztusban, titeket, kik egy kevéssé megnyomoríttattatok, az *mondom az Isten* tégyen tökéletesekké, * erősítsen meg, tégyen állandókká és állhatatosokká. * Zsid. 13, 21.

11. Néki *legyen* dicsőség és * birodalom, örökkön örökké, Ámen. * rész 4, 11.

12. Silvánus által, ki (a mint állítom) néktek hív atyátokfia, kevés beszéddel írtam, intvén *titeket* és bizonyságot tévén, hogy ez az Istennek igaz kegyelme, a melyben állotok.

13. Köszönt titeket a ti veletek együtt választatott Babilóniabeli Gyülekezet, és Márkus * az én fiam. * Csel. 12, 12. 25.

14. Köszöntsétek egymást szeretetből való * csókolással. Békesség † tinéktek mindnyájan, kik a Krisztus Jézusban *vagytok,* Ámen! * Róm. 16, 16. † Róm. 8, 1. 2 Kor. 13, 12.

PÉTER APOSTOLNAK
KÖZÖNSÉGES MÁSODIK LEVELE.

I. RÉSZ.

Intés arra: hogy a hit jó cselekedetekkel ékesittessék: hivatalát kiki erősitse. Miért inti őket ily gyakorta: minémű az ő tudománya: halálához közelit: az Irás Istentől adatott.

Simeon * Péter, Jézus Krisztus szolgája és Apostola, azoknak † a kik mi velünk egyetembe hasonló drágalátos hitet vettek, a mi Istenünknek és a mi megtartó Jézus Krisztusunknak igazsága által.
* Ján. 1, 43. 21, 15—17. † 1 Pét. 1, 1.

2. Kegyelem és békesség bővölködjék rajtatok, az Istennek és a mi Urunk Jézusnak esmérete által.

3. Miképen hogy az ő isteni ereje nékünk mindeneket ajándékozott, melyek az életre és az isteni szolgálatra *valók*, annak esmérete által, ki * minket hívott a dicsőségre és a jóságos cselekedetre.
* 1 Pét. 1, 5. 2, 9.

4. Mivelhogy nagy és drágalátos igéretek ajándékoztattak nékünk, hogy ezek által az isteni * természetnek részesei lennétek, kimenekedvén † a romlottságból, mely a kívánság által vagyon e világon.
* 1 Pét. 1, 15. † rész 2, 18.

5. Minden teljes igyekezeteteket pedig erre reá vetvén, a ti hitetek mellé ragaszszatok jóságos cselekedetet, a jó cselekedet mellé pedig * tudományt;
* 1 Kor. 14, 1. 3.

6. A tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig tűrést, a tűrés mellé pedig isteni * tiszteletet;
* Jak. 1, 27.

7. Az isteni tisztelet mellé pedig atyafiakhoz hajlandó szívet, az atyafiakhoz hajlandó szív mellé * pedig szeretetet.
* Róm. 13, 8. 10. 1 Ján. 2, 9.

8. Mert ezek ha ti bennetek vagynak és bővölködnek, nem tésznek titeket tudatlanokká és haszontalanokká, a mi Urunk Jézus Krisztusnak esméretire.

9. Mert a kiben ezek * nincsenek, az vak és messze semmit nem lát, elfelejtkezvén arról, hogy ő az ő régi bűneitől megtisztíttatott † volt.
* vers 5. 8. † Eféz. 2, 1—5. 12. 13.

10. Annakokáért, Atyámfiai, igyekezzetek inkább a ti hivataltokat és választástokat megerősíteni; * mert ha ezeket cselekeszitek, soha meg nem ütköztök.
* Zsid. 3, 14.

11. Mert ilyen módon adattatik néktek bőséggel a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak örök országába való bémenetel.

12. Minekokáért nem szünöm meg titeket mindenkor inteni ezekről, jóllehet tudósok és erősek vagytok a jelenvaló igazságban.

13. Mert méltó dolognak ítélem lenni, hogy míg az én *testemnek* sátorában vagyok, felébreszszelek * titeket intés által.
* rész 3, 1.

14. Mivelhogy tudom, hogy hamar letészem ezt az én sátoromat, a mint a mi Urunk Jézus Krisztus * nékem megjelentette.
* Ján. 21, 18. 19.

15. Igyekezem pedig azon, hogy ti az én holtom után gyakorta * ezekről megemlékezhessetek.
* vers 4—11.

16. Mert nem valami * mesterséggel gondolt beszédnek követéséből hirdettük néktek a mi Urunk Jézus Krisztusnak hatalmát és eljövetelét; hanem úgy mint kik szemeinkkel láttuk † az ő méltóságát.
* 1 Kor. 1, 17.
† Luk. 9, 28—35. Ján. 21, 14. 15.

17. Mert vett vala az Atya Istentől tisztességet és dicsőséget, mikor e nagyságos dicsőségtől ilyen szó adatott volna néki: Ez * amaz én szerelmes Fiam, kiben én megnyugodtam.
* Máté 17, 5.

18. És e szót mi ő felőle mennyből hallottuk, mikor ő vele együtt volnánk a szent hegyen.

19. És vagyon igen erős bizonyságunk * *e nélkül is,* a Prófétáknak beszédek, melyet hogy követtek, mint a setétségben † világoskodó lámpást, jól mívelitek, míg a nap †† megvilágosodik, és a hajnalcsillag feltámad a ti szíveitekben.
* Luk. 24, 25—27.
† Zsolt. 119, 105. †† Mal. 4, 2.

20. Ha azt először megtanulándjátok, hogy a *Szent* Írásnak próféczíái közűl egy is nem magyaráztatik kiváltképen való magyarázattal;

21. Mert nem ember akaratjából származott régen a *Prófétáknak* prófétálások, hanem a szent Lélektől * indíttatván szóltak az Istennek szent emberei.
* 2 Tim. 3, 16. 1 Kir. 22, 14.

II. RÉSZ.

Jövendől a hamis Tanitóknak sokságokról, erkölcsökről, mesterségekről és büntetésekről.

Voltak pedig hamis * Prófétáк is a község között, miképen ti köztetek is lésznek hamis Doktorok, kik béhoznak veszedelmes tévelygéseket, az Urat is a ki őket megvette, † megtagadván, kik magoknak hirtelenséggel való veszedelmet szereznek.
* Ezék. 13, 2. 3. Máté 25, 11. † 1 Ján. 2, 22.

2. És sokan fogják követni azoknak veszedelmeket, * kik által az igazságnak úta káromoltatik. * 1 Tim. 4, 1.

3. És a telhetetlenség miatt magoktól gondolt beszédekkel, belőletek kereskedést szereznek, kiknek az ő kárhoztatások immár régtől fogva készen vagyon, és kiknek veszedelmek * nem szunnyad.
* 5 Móz. 32, 35.

4. Mert ha az Isten nem kedvezett az Angyaloknak, kik * vétkeztek vala, hanem a mélységbe taszítván, a setétségnek vas lánczainak adta megtartani azokat a kárhozatra; * Júd. v. 6.

5. És ha a régi Világnak is nem kedvezett, hanem a nyolczadik *embert* Noét az * igazságnak prédikátorát megtartotta, az istenteleneknek Világokra özönvizet hozván; * 1 Móz. 7, 17–23.

6. És ha a Sodomabelieknek * és a Gomorabelieknek városaikat hamuvá tévén, mindenestől elfordította, és azt mívelte, hogy a gonosz életűeknek példák lennének: * 1 Móz. 19, 24. 25.

7. És a gonosz és bujálkodó életű *emberekkel* való nyájaskodás miatt elfáradott Lótot, * *ha* megszabadította.
* 1 Móz. 19, 12. 16–22.

8. (Mert az igaz *Lót,* mikor azok között laknék, minden napon az ő igaz lelkét, azoknak gonosz cselekedeteket látván és hallván, gyötri vala.)

9. Tudja az Úr *most is* a híveket a kísértetből * megszabadítani, a hamisakat pedig az ítélet napjára a büntetésre megtartani; * 1 Kor. 10, 13.

10. Mindeneknek felette pedig azokat, a kik a testet követvén * a tisztátalan kívánságban járnak, és a Fejedelemséget megutálják, *kik mivelhogy* vakmerők, magoknak kedveskedők, nem rettegik † a Méltóságokat szidalommal illetni. * Júd. v. 4. 7. 8. 10. 16. 18. † Róm. 13, 1. 2.

11. Holott az * Angyalok is, kik erővel és hatalommal nagyobbak, nem szólnak azok ellen az Úr előtt káromló ítéletet. * Júd. v. 9.

12. De ezek, mint az oktalan állatok, melyek a természetnek indulatjától viseltetnek, és a végre teremtettek, hogy megfogattatván meghaljanak, azokat szidalmazván a melyeket nem tudnak, a * magoktól talált romlásban elvesznek.
* Júd. v. 10.

13. Hogy elvegyék a hamisságnak jutalmát, úgymint kik *nagy* boldogságnak állítsák a mindennapi gyönyörűségeket: undokságok és * szeplők, kik mikor veletek együtt nyájaskodnak is, az ő álnokságokban gyönyörködtetik magokat. * Júd. v. 12.

14. Kiknek szemeik is rakvák * paráznasággal, és kik a bűnből nem tudnak megtérni, az állhatatlan lelkeket elhitetvén, kiknek szívek a telhetetlenségben gyakoroltatott, átkozott fiak!
* Máté 5, 28.

15. Kik az igaz útat elhagyván eltévelyedtek, követvén * Bálámnak Bósor fijának útát, ki a bűnből való nyereséget kedvellé. * 4 Móz. 22, 7–21. 32.

16. De az ő bűnének büntetését szenvedé: *mert* a terhe alá szoktatott néma szamár emberi szóval * szólván, a Prófétának bolondságát ellenzé.
* 4 Móz. 22, 24.

17. Ezek víz nélkül való * kútfők, fellegek, melyek a széltől hányattatnak, kiknek a setétség homályossága örökké tartatik. * Júd. v. 12.

18. Mert felfuvalkodott hijábavalóságot szólván a testnek * buja kívánságai által, azokat elhitetik, a kik valóba elszakadtak vala a bűnben élőktől.
* Jud. v. 16.

19. Szabadságot igérvén azoknak, holott ők a bűnnek * szolgái: mert a ki kitől meggyőzetett, annak szolgálatjába adta ő magát.
* vers 10–15. Ján. 8, 34.

20. Annakokáért, ha minekutánna e világnak fertelmességit, a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak esmérete által * eltávoztatták, és viszontag azokba elegyíttetvén meggyőzettetnek azoktól, az olyanoknak utolsó állapotjok gonoszbá † lett az elsőnél.
* Filip. 3, 7. 8. † Zsid. 10, 26. 27.

21. Mert jobb volt volna azoknak, hogy meg ne * esmérték volna az igazságnak útát, hogynem mint *annak* esmérete után a nékik adatott szent tudománytól hátraállani. * Luk. 12, 47. 48.

22. De az olyanokon az esik a mit szoktak mondani igaz példabeszédben: Az * eb reá tért a maga okádására, és a megmosódott disznó a sárnak fertőjébe. * Péld. 26. 11.

III. RÉSZ.

Leírja a Krisztus eljövetelét, annak tagadóival és módjával egybe: intés arra való magunk készítésére.

Ez immár második levélírásom néktek. Szerelmesim, melylyel a ti tiszta elméteket az intés által * felindítom
* rész 1,13 15.
2 Hogy megemlékezzetek a szent Prófétáktól megmondatott * beszédekről, és a mi tudományunkról, kik az Úrnak és Megtartónak † Apostolai vagyunk.
* rész 1,19 † rész 1,1.
3. Ezt mindennek előtte tudván, hogy az utolsó időben támadnak * csúfolók, *úgymint* kik az ő tulajdon kívánságok szerint járnak. * 1 Tim. 4,1
4. Kik ezt fogják mondani: Hol vagyon az *Úr* eljövetelének * igérete? Mert miolta az Atyák elaludtak, mindenek a teremtésnek kezdetétől fogva ugyanazon módon állanak.
* Ján. 14,3. Ezék. 12,22.
5. Mert ezt akaratjok szerint nem tudják, hogy az egek régtől fogva az Isten beszéde * által vagynak, azonképen a föld is, mely a vízből és a vízben † áll.
* 1 Móz. 1,6.8. † Zsolt. 24,2.
6. Minekokáért a Világ is, mely akkor vala, vízzel elboríttatván, * elvesze.
* 1 Móz. 7,11.12.23.
7. A mely föld pedig és a mely egek most *vagynak,* ugyanazon *Isten* beszéde által eltétetvén, * tartatnak tűzre, a kárhozatnak es a hitetlen emberek veszedelmeknek † napjára.
* vers 10. † 2 Thess. 1,6—8.
8. Ez egy dolognak pedig ne legyetek tudatlani, Szerelmesim, * hogy egy nap az Úrnál olyan mint ezer esztendő, és ezer esztendő olyan mint egy nap.
* Zsolt. 90,4.
9 Nem késik az Úr, a ki az * ígéretet tette (miképen némelyek késedelemnek állítják *ezt*), hanem békességesen vár minket, nem akarván hogy valakik elveszszenek, hanem hogy † mindnyájan megtérésre igyekezzenek.
* Ján. 14,3. † Jel. 22,12—20. 1 Tim. 2,4.
10. Eljő pedig, * mint a lopó éjszakán, az Úrnak ama napja, melyen az egek nagy csikorgással elmulnak, az éltető állatok pedig hévség miatt megolvadnak, † e föld is és a rajta való alkotványok megégnek.
* Máté 24,37.42.44. † vers 7.12.
11. Mivelhogy azért mind ezek megolvadnak, minéműeknek kell lennetek néktek a ti szent életetekben, * és az isteni tiszteletnek † dolgaiban?
* vers 14. † Jak. 1,27.
12. Kik várjátok * és siettek az Isten napjának eljövetelére, melyben az egek megégvén megolvadnak, és az éltető állatok is hévség miatt megolvadnak.
* 1 Thess. 1,10. 4,14—17.
13. Új eget pedig * és új földet várunk az ő igérete szerint, melyekben lakozik az igazság * Ésa. 65,17. 66,22. Jel. 21,1.
14 Annakokáért, Szerelmesim, mivelhogy ezeket * várjátok, igyekezzetek azon, hogy makula nélkűl † és szeplő nélkűl valóknak találtassatok ő tőle, békességben. * vers 10,13 † Kol. 1,22. 1 Thess. 3,13
15. És a mi Urunknak * békességes várását idvességesnek állítsátok, miképen a mi szerelmes atyánkfia is Pál, a néki adatott bölcseség szerint néktek megírta * vers 9. Róm. 2,4.
16. Úgymint ki inkább * minden Leveleiben szól ezekről, melyek között némelyeket nehéz megérteni, melyeket a tudatlanok és az erőtelenek eltekernek mint egyéb írásokat is, magok veszedelmével.
* vers 10.15. 2 Thess. 1,6—10. Róm. 2,4.
17. Ti azért, Szerelmesim, kik *ezeket* elein értitek, megoltalmazzátok magatokat, hogy azoknak a gonoszoknak tévelygésektől * elvonattatván, a ti saját erősségtek † mellől el ne távozzatok.
* vers 3.4. † vers 3.9. 1 Pét. 1,19.
18. Hanem nevekedjetek a kegyelemben, és a mi Urunknak és megtartó Jézus Krisztusunknak * esméretiben, kinek *legyen* dicsőség mind mostan, s mind örökkévaló időben, Ámen!
* Ján. 17,3.

JÁNOS APOSTOLNAK
KÖZÖNSÉGES ELSŐ LEVELE.

I. RÉSZ.

Az életnek igéjéről és azzal való közösűlésről: Világosságban járóknak vagyon közök Istennel: megváltása és bocsánatja a bűnnek.

A ki vala a * kezdetben, *kinek beszédét* mi † hallgattuk, kit a mi szemeinkkel láttunk, kire néztünk, és kit a mi kezeink †† tapasztaltak, az életnek beszédéről. * Ján. 1,1.3.14. † Máté 10,2—4.
†† Luk. 24,39. Ján. 20,20.27.28.
2. Mert az élet megjelent, * és láttuk, és bizonyságot tészünk róla, és hirdet-

jük néktek amaz örök † életet, mely az Atyánál vala, és megjelent nékünk.
* Ján. 1, 1. 4. † Ján. 17, 3.

3. A kit, *mondom*, láttunk, hallgattunk, azt hirdetjük néktek, hogy néktek is társaságotok legyen mi velünk; és a mi társalkodásunk legyen az Atyával, és az ő Fijával a Jézus Krisztussal.

4. És ezeket írjuk néktek, hogy a ti örömetek * teljes legyen. * Ján. 15, 11. 16, 24

5. Ez azért az izenet, melyet hallottunk ő tőle, és néktek hirdetünk· Hogy az Isten * világosság, és ő benne nincsen semmi setétség. * Ján. 1, 9. 8, 12

6. Ha azt mondjuk, hogy nékünk társaságunk vagyon ő vele, és a setétségben * járunk; hazudunk és igazságot nem cselekeszünk. * vers 10

7. Hogyha a világosságban * járunk, miképen hogy ő is a világosságban vagyon, viszontagsággal való társaságunk vagyon vele, és a Jézus Krisztusnak az ő Fijának † vére tisztít meg minket minden bűneinkből. * vers 10. † Zsid 9, 14.

8. Ha azt mondjuk, hogy * nincsen bűn mi bennünk; magunkat megcsaljuk, és igazság mi bennünk nincsen.
* Péld. 20, 9. Préd. 7, 20.

9. Ha megvalljuk * a mi bűneinket, hív és igaz *az Isten*, hogy megbocsássa nékünk a mi bűneinket, és megtisztítson minket minden hamisságtól.
* Péld. 28, 13.

10 Ha azt mondándjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá teszszük * őtet; és az ő beszédé*nek semmi helye* nincsen bennünk * Préd. 7, 20.

II. RÉSZ.

A Krisztus mi Szószólónk: keresztyéni élet: az Antikrisztus tudománya: örök élet: a Szent Lélek kenete.

Én fiacskáim, ezeket írom néktek, hogy ne vétkezzetek. Hogyha valaki vétkezéndik, vagyon * Szószólónk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.
* rész 5, 16. Róm. 8, 34. Zsid. 7, 25.

2. És ő a mi bűneinkért engesztelő áldozat; * nem csak a mi bűneinkért pedig, hanem az egész † világnak bűneiért is. * rész 4, 10. † Kol. 1, 20.

3. És ez által tudjuk meg, hogy őtet esmérjük, ha az ő * parancsolatit megtartjuk. * Ján. 13, 34. 35.

4. A ki ezt mondja: Esmérem őtet, és az ő parancsolatit meg nem tartja, hazug az, és abban nincsen igazság.

5. A ki pedig megtartja az ő beszédét, abban valósággal megteljesedett az Isteni * szeretet, ez által tudjuk meg, hogy ő benne vagyunk. * Ján. 14, 21.

6. A ki azt mondja, hogy ő benne lakozik, annak úgy kell járni, a miképen ő * járt. * rész 3, 16. Ján. 13, 34.

7. Atyámfiai, új tudományt nem írok néktek, hanem régi * tudományt, melyet eleitől fogva tudtatok: E régi tudomány az a beszéd, melyet hallottatok eleitől fogva. * 3 Móz. 19, 18.

8. Viszontag új * tudományt írok néktek, mely igaz mind ő reá *a Krisztusra* nézve, mind ti reátok nézve; mert a setétség † elmult, és amaz igaz †† világosság immár fénylik.
* Ján. 13, 34. † Eféz. 5, 8. †† Ján. 1, 4. 9.

9 A ki azt mondja, hogy ő a világosságban vagyon, és az ő attyafiát gyűlöli, mind ez ideig * setétségben vagyon.
* rész 3, 14. 15. 4, 20.

10. A ki szereti az ő attyafiát, a világosságban * marad, és abban nincsen semmi † botránkozás.
* rész 3, 14 † Róm. 13, 8. 10.

11 A ki pedig gyűlöli az ő attyafiát, a setétségben * vagyon, és a setétségben jár, és nem tudja hová megyen; mert a setétség megvakította az ő szemeit * rész 3, 14.

12. *Ezt* írom nektek fiacskáim: mert megbocsáttatnak néktek a ti bűneitek az ő * nevéért * Luk. 24, 27.

13. Ezt írom néktek atyák; mert esméritek azt, a ki eleitől fogva vagyon. Írom néktek ifjak: mert ama Gonoszt meggyőztétek. Írom néktek gyermekek: mert esméritek az Atyát.

14. Írtam néktek atyák, mivelhogy esméritek azt, ki vagyon * eleitől fogva. Írtam néktek ifjak, mivelhogy erősek vagytok, és az Istennek beszéde lakozik ti bennetek, és ama Gonoszt meggyőztétek * Ján. 1, 1.

15. Ne szeressétek e világot, * se azokat, melyek e világban vagynak. Ha valaki szereti e világot, nincsen abban az Atyának szerelme. * Jak. 4, 4.

16. Mert minden valami e világban vagyon, a testnek kívánsága, szemeknek bujálkodások, és életnek kevélysége, nem az Atyától vagyon, hanem e * világtól. * rész 5, 19.

17. És e világ * elmulik, és az ő kívánsága is; a ki pedig az Istennek akaratját cselekeszi, örökké megmarad.
* 2 Pét. 3, 10.

18. Gyermekecskék, az utolsó idő eljött, és miképen hallottátok, hogy az Antikrisztus * eljő, most is sok Antikrisztusok † kezdettek lenni, a hon-

nét tudjuk, hogy az utolsó idő jelen vagyon. *2 Thess. 2, 3. 4. † vers 22.

19. Mi * közülünk mentek ki, de nem közülünk valók valának; mert ha mi közülünk valók voltak volna, megmaradtak volna velünk; de *ez azért lett,* hogy megjelentetnék, hogy nem mindenek mi közülünk valók. *Csel. 20, 30.

20. De ti megkenettettetek * ama Szenttől, és mindeneket † tudtok. *2 Kor. 1, 21. † Ján. 14, 26.

21. Nem azért írtam néktek, hogy az igazságot nem tudnátok, hanem inkább hogy azt tudjátok és hogy egy hazugság is * nincsen az igazságtól. *Ján. 8, 44.

22. Kicsoda a hazug, hanem csak az, a ki tagadja a Jézust * ama Krisztusnak lenni? És az Antikrisztus, a ki tagadja az Atyát és a Fiút. *rész 4, 3. 2 Ján. vers 7.

23. A ki tagadja a Fiút, az Atya * is nincsen annál: valaki vallást tészen a Fiúról, az Atya is vagyon annál. *rész 4, 15. Ján. 5, 23.

24. A mit azért hallottatok eleitől fogva, ti bennetek megmaradjon. Ha megmarad bennetek a mit eleitől fogva hallottatok, ti is a Fiúban és az Atyában maradtok.

25. E pedig amaz igéret, a melyet ő igért nékünk, * *tudniillik* az örök élet. *Ján. 3, 15. 16.

26. Ezeket írtam néktek azok felől, a kik titeket * elcsalnak. *vers 18.

27. De a kenet, * melyet ti elvettetek ő tőle, megmarad ti bennetek, és nem szükség, hogy valaki titeket tanítson; hanem miképen azon kenet, mely igaz és nem hazug, tanít titeket mindenekről; és a miképen tanított titeket, abban megmaradtok. *vers 20. Ján. 16, 7—13.

28. Annakokáért, fiacskáim, maradjatok meg ő * benne, hogy mikor megjelenéndik, bizodalmunk legyen, és meg ne szégyenüljünk ő előtte az † ő eljövetelekor. *Ján. 8, 31. 32. † 2 Thess. 1, 10.

29. Ha tudjátok hogy ő igaz, tudjátok, hogy valaki igazságot cselekeszik, * ő tőle születtetett az. *vers 6. 9.

III. RÉSZ.

Az Isten fijai bűnt nem tésznek: a bűn és a bűnösök az ördögtől vagynak: Atyafiúi szeretet. Summája a keresztyéni tudománynak.

Lássátok, minémű szeretetet adott nékünk az Atya, *tudniillik,* hogy Isten fijainak * hivattassunk. Azért nem esmér titeket e világ; mert nem † esméri őtet. *Ján. 1, 12. † Gal. 4, 5. Ján. 3, 16.

2. Szerelmesim, mostan Isten * fijai vagyunk, de még nem jelentetett meg, micsodák lészünk; tudjuk pedig, hogy mikor ő megjelenéndik, hasonlatosok lészünk ő † hozzá; mert meglátjuk őtet a mint vagyon. *Kol. 3, 4. † 1 Kor. 15, 51—53.

3. Valakinek ilyen bizodalma vagyon ő benne, megtisztítja * az ő magát, miképen az is tiszta. *2 Kor. 7, 1.

4. Valaki bűnt cselekeszik, a törvényt is megrontja; mert a bűn a törvénynek megrontatása.

5. És tudjátok, hogy ő megjelent *e végre,* hogy a mi bűneinket * elvenné, és hogy ő benne nincsen bűn. *1 Pét. 2, 22-24.

6. Valaki ő benne marad, * nem vétkezik; valaki vétkezik, nem látta őtet, és nem esmérte őtet. *rész 5, 18.

7. Fiacskáim, senki titeket el ne csaljon. A ki igazságot * cselekeszik, igaz az, miképen Az is igaz. *rész 2, 29.

8. A ki bűnt cselekeszik, az ördögtől vagyon: mert az ördög * eleitől fogva vétkezik. Azért jelent meg az Istennek Fija, † hogy az ördögnek cselekedeteit elrontsa. *Ján. 8, 44. † 1 Tim. 3, 16. Zsid. 2, 14.

9. Valaki Istentől született, * bűnt nem cselekeszik, mert annak † magva marad abban, ingyen sem vétkezhetik, mivelhogy Istentől született. *rész 5, 18. † 1 Pét. 1, 23.

10. Ezen esmértetnek meg az Istennek fijai, és az ördögnek fijai. Valaki igazságot nem cselekeszik, nincsen Istentől, és a ki nem * szereti az ő attyafiát. *rész 4, 7. 8.

11. Mert ez az izenet, melyet hallottatok eleitől fogva, hogy * szeressük egymást. *Ján. 13, 34. 35.

12. Nem úgy mint Kain, * ki ama Gonosztól † vala, és megölé az ő attyafiát. Miért ölé pedig meg azt? Mert az ő cselekedetei gonoszok valának, az ő attyafiáéi pedig †† igazak. *1 Móz. 4, 8. † Ján. 8, 44. †† Zsid. 11, 4.

13. Ne csudáljátok Atyámfiai, ha gyűlöl * titeket e világ. *Ján. 15, 18. 19.

14. Mi tudjuk, hogy a halálból általvitetünk az életre: mert szeretjük a mi atyánkfiait. A ki nem szereti az ő attyafiát, a halálban * marad. *rész 2, 11.

15. Valaki gyűlöli az ő attyafiát, gyilkos * az: és tudjátok hogy egy gyilkosnak is nincsen ő magában megmaradó örök élete. *Máté 5, 21. 22.

16. Ezen esmérjük meg a szeretetet, hogy * a *Krisztus* az ő életét adta mi érettünk; nékünk is azért adnunk † kell a mi életünket a mi atyánkfiaiért. *Ján. 15, 13. † rész 4, 17.

17. A kinek pedig vagyon e világi gazdagsága, és látándja az ő attyafiát

valami nélkül szűkölködni, és bézárándja az ő * szívét az előtt, mimódon marad meg az Istennek szerelme abban? *rész 4, 20. 21. Luk. 3, 11.

18. Fiacskáim, ne szeressük egymást *csak* beszéddel és nyelvvel, * hanem cselekedettel és valósággal. *Jak. 2, 15. 16

19. És ez * által esmérjük meg, hogy mi az igazságtól vagyunk, és ő előtte bátorságosokká tészszük a mi szíveinket. *Ján. 13, 34. 35.

20. Mert ha minket kárhoztat a mi szívünk, hatalmasb *az* Isten a mi szívünknél, és tud mindeneket.

21. Szerelmesim, ha a mi szívünk minket nem vádol, * bizodalmunk vagyon az Istennél. *rész 2, 28. 4, 17. 5, 14.

22. És valamit kéréndünk, * elvészszük ő tőle: mert az ő parancsolatit megtartjuk, és a melyek néki kedvesek, azokat † cselekeszszük. *Ján. 14, 13. 14. †Ján. 14, 15.

23. És azért az ő * tudománya, hogy az ő Fijának a Jézus Krisztusnak nevében hidjünk, és szeressük egymást, a mint † megparancsolta nékünk. *Ján. 6, 29. 17, 3. †Ján 13, 34

24. Mert a ki megtartja az ő parancsolatit, ő benne lakozik, az Isten viszontag * abban. Ezen esmérjük meg pedig hogy ő mi bennünk lakozik, *tudniillik* az ő Lelkén, melyet † nékünk adott. *Ján. 14, 23. †rész 2, 27. Róm. 8, 9.

IV. RÉSZ.

A lelkeket meg kell próbálnunk: az igaz és hamis tudománynak jelei: miről esmértetnek meg a hivek és a hitetlenek.

Szerelmesim, ne hidjetek minden léleknek, hanem megpróbáljátok * a lelkeket, ha Istentől vagynak-é: mert sok hamis próféták † jöttek e világra. *1 Thess. 5, 21. 22. †rész 2. 18. 19.

2. Erről esmérjétek meg az Isten Lelkét: Valamely lélek vallja, hogy a Jézus Krisztus a testben * eljött, Istentől vagyon az. *rész 5, 1. 5.

3. De valamely lélek nem vallja, hogy a Jézus Krisztus a testben eljött, Istentől nincsen: hanem ez az Antikrisztusnak ama * *lelke*, kiről hallottátok hogy eljő, és *hogy* immár mostan e világon vagyon. *rész 2, 22.

4. Ti Istentől valók * vagytok, fiacskáim, és meggyőztétek őket: mert hatalmasb a ki ti † bennetek vagyon, hogynem a ki e világban vagyon *rész 5, 20 †rész 2. 27. 3, 24.

5. Ők e világból valók, azért világiakat szólnak, és e világ őket hallgatja.

6. Mi Istentől valók * vagyunk: a ki esméri az Istent, † hallgat minket; a ki nincsen Istentől, nem hallgat minket. Erről esmérjük meg az igazságnak lelkét és a hamisságnak lelkét. *vers 2 rész 5, 20. †Ján. 8, 47.

7. Szerelmesim, szeressük * egymást: mert a szeretet Istentől vagyon. Valaki szereti *attyafiát*, Istentől született. és esméri az Istent. *rész 5, 16.

8. A ki *pedig* nem szereti, * nem esméri az Istent mert az Isten szeretet. *rész 3, 14. 15.

9 Ebből tetszett meg az Istennek hozzánk való szerelme, hogy amaz ő egyetlenegyszülött Fiját * elbocsátotta Isten e világra, hogy éljünk ő általa. *Ján. 3, 16.

10. Ebben vagyon a szeretet, nem hogy mi * szerettük volna az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elbocsátotta az ő Fiját, hogy lenne engesztelő † *áldozat* a mi bűneinkért *vers 19. †rész 2, 2.

11 Szerelmesim, ha az Isten minket igy szeretett, nékünk is egymást szeretnünk * kell *rész 3, 16 Ján. 15, 12. 13.

12 Az Istent soha * senki nem látta: ha egymást szeretjük, az Isten † mi bennünk lakozik, és az ő szeretete mi bennünk megteljesedett. *Ján 1, 18 †rész 3, 24.

13. Ezen esmérjük meg hogy mi ő benne lakozunk és ő mi bennünk, hogy az ő Lelkéből * adott nékünk. *rész 2, 27. 3, 24.

14. Mi pedig láttuk, * és bizonyságot tészünk arról, hogy az Atya elbocsátotta az ő Fiját, e világnak megtartóját. *rész 1, 1—3.

15 Valaki vallándja hogy a Jézus Istennek Fija, az * Isten abban lakozik; és ő is az Istenben. *rész 2, 23.

16. És mi megesmértük és elhittük az Istennek hozzánk való * szerelmét. Az Isten szeretet, és a ki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten abban. *vers 8.

17. Ebben teljesedett meg a szeretet mi hozzánk, hogy az ítéletnek napján bizodalmunk legyen: mert a minémű ő, * mi is *olyanok* vagyunk e világon. *rész 3, 16 Ján. 13, 34. 1 Pét. 1, 15.

18 A rettegés nincsen a szeretetben, hanem a teljes szeretet kirekeszti a rettegést: mert a rettegésnek gyötrelme vagyon: a ki pedig retteg, nem tökélletes a szeretetben

19 Mi szeretjük őtet: mert ő szeretett először * minket *Ján. 15, 16 17

20 Ha valaki *ezt* mondándja: Szeretem az Istent; és az ő attyafiát gyűlöléndi, * hazug az: mert a ki nem

szereti az ő attyafiát a kit látott, mimódon szeretheti az Istent, a † kit nem látott? * rész 2, 9. 3, 14. 15. † vers 12.

21. És ilyen parancsolatot vettünk ő tőle, hogy a ki szereti az * Istent, szeresse az ő attyafiát is. * Márk 12, 30. 31.

V. RÉSZ.

Ujjászületetteknek jeleik: Három bizonyságok az égben, és hármak e földön. Halálra és nem halálra való bűn: bálványoknak távoztatások.

Valaki hiszi a Jézust lenni ama Krisztusnak, Istentől * születetett az; és valaki szereti a szülőt, azt is szereti, a ki attól születetett. * rész 4, 2. Ján. 1, 12. 13.

2. Erről esmérjük meg, hogy mi az Istennek fijait szeretjük, ha mi az Istent szeretjük, és az ő parancsolatit * megtartjuk. * Ján. 15, 10.

3. Mert ez az isteni szeretet, hogy az ő parancsolatit * megtartsuk, és az *ő* parancsolatai nem † nehezek. * Ján. 14, 23. 24. † Máté 11, 30.

4. Mert valami Istentől születetett, meggyőzi * e világot: és az a diadalom, mely meggyőzte e világot, *tudniillik* a mi hitünk. * rész 4, 4. Róm. 8, 37. 1 Kor. 15, 57.

5. Kicsoda a ki meggyőzi e * világot, hanem a ki hiszi, hogy a Jézus Isten fija legyen? * rész 4, 3. 4.

6. Ez az, a ki eljött víznek és vérnek általa, *tudniillik* a Jézus Krisztus; nem csak a víz által, hanem víz és vér által, és a lélek az, a ki bizonyságot tészen arról, hogy a Lélek igazság.

7. Mert hárman vagynak, a kik bizonyságot tésznek a mennyben: Az Atya, * az Ige, és a Szent Lélek, és ez három egy. * Máté 28, 19.

8. És hárman vagynak, a kik bizonyságot tésznek e földön: Lélek, víz és vér; és ez hármak egyenlők a bizonyságtételben.

9. Ha az embereknek bizonyságokat béveszszük, az Isten bizonyságtétele nagyobb; mert ez az Istennek bizonyságtétele, melylyel bizonyságot tett az ő Fija * felől. * Máté 3, 17.

10. A ki hiszen az Isten Fijában, vagyon * bizonysága ő magában; a ki nem hiszen az Istennek, hazuggá tette őtet: mert nem hitt a bizonyságtételnek, melyet tett Isten az ő Fija † felől. * Róm. 8, 16. † Máté 3, 17.

11. Ez pedig a bizonyságtétel, *tudniillik,* hogy örök életet adott nékünk az Isten: és ez élet az ő * Fijában vagyon. * Ján. 1, 4. 3, 16. 36. 17, 3.

12. A kinél a Fiú vagyon, annak élete vagyon; a kinél nincsen az Istennek Fija, nincsen annak * élete. * Ján. 3, 36.

13. Ezeket írtam néktek, kik hisztek az Isten Fijának nevében; hogy tudjátok * hogy néktek örök életetek vagyon, és hogy hidjetek az Isten Fijának nevében. * Ján. 20, 31.

14. És ez az Istennél való bizodalmunk, hogy ő, valamit kéréndünk az ő akaratja szerint, minket * meghallgat. * rész 3, 22. Jak. 1, 5. 6.

15. Hogyha tudjuk, hogy ő meghallgat minket, valamit kéréndünk: tudjuk, hogy a melyeket ő tőle kértünk, azok megvagynak.

16. Ha valaki látándja, hogy az ő attyafia vétkezik nem halálra * való bűnnel, könyörögjön † *érette Istennek,* és ád annak életet, azoknak *mondom,* a kik halálra nem vétkeztek. Vagyon halálra való bűn, nem mondom hogy azért könyörögjön. * Máté 12, 31. 32. Zsid. 6, 4—6. 10. 26. 27. † rész 2, 1. 2.

17. Minden hamisság * bűn: de vagyon oly bűn, mely nem halálra való. * rész 3, 4.

18. Tudjuk, hogy valaki Istentől születetett, nem * vétkezik: hanem *hogy* a ki Istentől születetett, megtartja magát, és ama Gonosz † nem illeti azt. * rész 3, 6. 9. † 2 Thess. 3. 3.

19. Tudjuk, hogy mi Istentől * valók vagyunk, és hogy az egész világ a gonoszban † helyheztetett. * vers 20. rész 4, 2. † rész 2, 16.

20. De mi tudjuk, hogy az Isten Fija eljött, és adott nékünk értelmet, hogy megesmérjük azt a ki igaz: és vagyunk abban az Igazban, az ő Fijában a Jézus Krisztusban. Ez az igaz * Isten, és az † örök élet. * Róm. 9, 5. 1 Tim. 3, 16. † Ján. 17, 3.

21. Fiacskáim, oltalmazzátok meg magatokat a * bálványoktól. Ámen! * 1 Kor. 6, 9—11. 10, 14. 1 Pét. 4, 3.

JÁNOS APOSTOLNAK

KÖZÖNSÉGES MÁSODIK LEVELE.

Dicsér e Levélben egy választott asszonyt, ki az ő fijait nevelte isteni felelemben: egyetembe inti őket állhatatosságra a hitben és igaz életben: és hogy a Krisztus tudományát megvetőktől őrizkedjenek.

Az egyházi szolga a választatott Asszonynak, és az ő fijainak, kiket én szeretek valóba, nem csak én pedig, hanem mind azok is, kik az igazságot tudják.

2. Az igazságért, mely megmarad mi bennünk, és velünk lészen mind örökké.

3. Legyen ti veletek kegyelem, irgalmasság, békesség az Atya Istentől és az Úr Jézus Krisztustól az Atyának Fijától, és igazsággal és szeretettel.

4. Felette igen örvendeztem, hogy a te fijaid közűl találtam olyakat, kik igazán járnak, a mint vettük parancsolatban az Atyától.

5. És most kérlek téged, Asszonyom, nem úgy mint új * parancsolatot írván néked, hanem a mely *parancsolat*unk volt eleitől fogva, hogy egymást † szeressük. * 1 Ján. 2, 7. 8. † 3 Móz. 19, 18.

6. Ez pedig a szeretet, hogy járjunk az ő tudománya * szerint. Ez a tudomány, hogy a mint eleitől fogva hallottátok, a képen járjatok abban. * 1 Ján. 5, 3.

7. Mert sok csalárdok jöttek e világra, kik * nem vallják, hogy a Jézus Krisztus eljött a testben. A ki ilyen, csalárd az, és Antikrisztus. * 1 Ján. 4, 3.

8. Oltalmazzátok meg magatokat, ne veszessük el a mit munkálódtunk, hanem hogy teljes jutalmat vegyünk.

9. Valaki általhágja, * és meg nem marad a Krisztus tudományában, Istene annak nincsen, a ki megmarad a Krisztus tudományában, azé mind az Atya, mind a Fiú. * 1 Ján. 2, 22. 23.

10. Ha valaki ti hozzátok megyen, és e tudományt nem viszi hozzátok, ne fogadjátok * azt házatokba, és ingyen se köszönjetek néki. * Róm. 16, 17. 2 Thess. 3, 6. Tit. 3, 10

11. Mert a ki köszön néki, annak gonosz cselekedeteiben részes lészen.

12. Jóllehet sok dolgokról kellett volna írnom néktek: de nem akartam papirosra és téntával: hanem reménylem hogy hozzátok megyek, és szemtől-szembe szólok, hogy a * mi örömünk teljes legyen. * vers 4.

13. Köszöntenek tégedet a te választatott húgodnak fijai. Ámen!

JÁNOS APOSTOLNAK

KÖZÖNSÉGES HARMADIK LEVELE.

E Levélben feddi Diótréfesnek kevélységét, és dicséri Gájust, gazdálkodó voltáról

Az egyházi szolga a szerelmetes Gájusnak, kit én valóba szeretek.

2. Szerelmesem, legelőször azt kívánom, hogy jól legyen dolgod és jó egésségben légy, miképen hogy a te lelkednek jól vagyon dolga.

3. Mert felette igen * örültem, mikor az Atyafiak ide jöttek volna, és a te ártatlan életedről bizonyságot tettek, miképen hogy te ártatlanúl élsz. * 2 Ján. vers 4.

4. Ennél nagyobb örömem nincsen, mint mikor hallom, hogy az én fiaim ártatlanúl járnak.

5. Szerelmesem, híven cselekeszel, valamit cselekeszel az atyafiakkal és a jövevényekkel.

6. Kik az ő bizonyságtételekkel dicsérték a Gyülekezet előtt a te szeretetedet, kiket ha azon szeretettel fogadándasz, mint illik Istenhez, * jól cselekeszed. * 1 Ján. 3, 23.

7. Mert az ő nevéért mentek el, kik semmit nem vettek a Pogányoktól.

8. Nékünk azért bé kell fogadnunk ez ilyeneket, hogy segéllő társai legyünk az igazságnak.

9. Írtam a Gyülekezetnek; de Diótréfes, ki ő közöttök elsőséget kíván, nem vészen bé minket.

10 Annakokáért, ha oda menéndek, megjelentem az ő gonosz cselekedetit, a melyeket cselekeszik, gonosz beszédekkel csacsogván mi ellenünk: ki ezekkel is meg nem elégedvén, ő maga sem fogadja bé az atyafiakat, és a kik * bé akarják *fogadni*, azokat is megtiltja, és a Gyülekezetből kiveti. * Máté 23, 13.

11. Szereimesem, ne kövessed azt a mi gonosz, hanem a mi jó. A ki jól cselekeszik, Istentől vagyon az: a ki pedig gonoszt cselekeszik, nem látta * az Istent. * 1 Ján. 3, 6. 9.

12. Demeterről mindenek bizonyságot tésznek: sőt az igazság is *bizonyságot tészen:* de mi is bizonyságot tészünk, és tudjátok hogy a mi bizonyságtételünk * igaz. * Ján. 19, 35.

13. Sok dolgokról írhatnék, de nem akarok téntával és pennával írni tenéked.

14. Reménylem pedig, hogy hamar meglátlak téged, és szemtőlszembe szólunk.

15. Békesség néked. Köszöntenek tégedet a te barátid. Köszöntsed a mi barátinkat fejenként, Ámen!

JÚDÁS APOSTOLNAK
KÖZÖNSÉGES LEVELE.

Az Apostol int a hitben való állhatatosságra: és a Gyülekezetekbe bécsúszott hamis Tanítóknak tudományokat, társalkodásokat és veszedelmeket jelenti meg.

Júdás, Jézus Krisztusnak szolgája, Jakabnak * pedig attyafia, a hívatalosoknak, kik az Atya Istentől megszenteltettek, és a Jézus Krisztustól megtartattak; * Márk 6, 3. Luk. 6, 16.

2. Az irgalmasság, a békesség és szeretet bőségesen adassék néktek!

3. Szerelmesim, mivelhogy szüntelen azon igyekezem, hogy írhassak néktek a *mi* közönséges * idvességünkről: *most is* szükségesképen kelleték írnom néktek, hogy intenélek, hogy tusakodnátok a hitért, mely egyszer adatott a szenteknek. * Ján. 17, 3.

4. Mert béjöttek alattomban valami emberek, kik először még régen béírattattak e kárhozatra, kik istentelenek, kik a mi Istenünknek kegyelmességét elfordítják bujálkodásra, és amaz egyedűlvaló Urat s Istent, és a mi Urunk Jézus Krisztust * megtagadják. * 1 Ján. 2, 22. 4, 3.

5. Akarlak pedig titeket *erről* meginteni, mivelhogy egyszer azt *immár* tudjátok, hogy az Úr, mikor a népet Égyiptomból megszabadította volna, viszontag azokat, a kik * nem hittek, elvesztette. * 4 Móz. 14, 29. 35.

6. Az Angyalokat is, a kik meg nem tartván az ő eredeteket, elhagyák az ő helyeket, * ama nagy napnak ítéletire, örökkévaló kötélben, setétségben tartja. * 2 Pét. 2, 4.

7. Miképen Sodoma és * Gomora is, és ezekkel határos városok, mikor azokkal hasonlatosképen paráználkodtak volna, és idegen test ellen bujálkodnának, az örökkévaló tűznek büntetését szenvedvén, például adattattak *mindennek.* * 1 Móz. 19, 4. 5. 24. 25.

8 Hasonlatosképen ezek is az álomba elmerülvén, a testet * megfertéztetik, az uraságot pedig megvetik, és a méltóságokat szidalommal illetik. * 2 Pét. 2, 10. 11.

9. Mihály * Arkhangyal pedig, mikor az ördög ellen tusakodván vetekednék a Mózes † testéről, nem mere annak gonoszt mondani, hanem ezt mondá: Dorgáljon meg †† tégedet az Úr! * Dán. 12, 1. † 5 Móz. 34, 1—6. †† Zak. 3, 2.

10. De ezek, a melyeket * nem tudnak, azokat szidalmazzák: a melyeket pedig természet szerint tudnak, mint az okosság nélkűl való állatok, azokba rothadnak meg. * 2 Pét. 2, 12—15.

11. Jaj azoknak! mert a Kain * útán indultak el, és a bérnek csalárdsága miatt, melylyel megcsalattatott volt Bálám, † elszakadtak, és Kórénak †† ellenkezéséhez *hasonló ellenkezés* miatt vesztek el. * 1 Móz. 4, 8. † 4 Móz. 22, 25—32. †† 4 Móz. 16, 1—33.

12. Ezek olyanok mint a szeplők a ti keresztyéni lakodalmaitokban, mikor ti veletek lakoznak minden becsületesség nélkűl magokat hízlalván: kik olyanok mint a víz nélkűl való * fellegek, melyek a szelektől ide s tova hányattatnak, meghervadott, haszontalan, kétszer megholt, és tőből kiszaggatott fák.
* 2 Pét. 2, 13. 17.

13. Megháborodott tengernek * habjai, kik az ő magok rútságát mintegy tajtékot hányják ki: tévelygő csillagok, kiknek a setétség homályossága mind örökké tartatik. * Ésa 57, 20.

14. Prófétált pedig ezekről is Énokh, ki * Ádámtól fogva hetedik volt, ezt mondván: Íme eljő az Úr az ő sok ezer szenteivel. * 1 Móz 5, 18.

15. Hogy * ítéletet tégyen mindenek ellen, és meggyőzze azokat, a kik azok közűl istentelenek, minden cselekedetekről, melyeket gonoszúl cselekedtek és minden kemény beszédekről, melyeket szóltak ő ellene az istentelen bűnösök. * Máté 25, 31—46. Dán. 7, 9. 11.

16. Ezek zúgolódók, panaszolkodók, az ő kívánságaikban járók, kiknek szájok felfuvalkodott kevély * szókat szól, kik az embereket becsülik haszonra nézve. * Zsolt. 17, 10. 2 Pét. 2, 18.

17. Ti pedig, Szerelmesim, megemlékezzetek a beszédekről, melyek elein megmondattak a mi Urunk Jézus Krisztusnak Apostolai által.

18. Hogy azt mondották néktek, hogy az utolsó időben lésznek csúfolók, * kik az ő istentelen gonosz kívánságokban járnak. * 1 Tim. 4, 1—3.

19. Ezek azok, a kik magokat elszakasztják a *keresztyéni Gyülekezettől*, testi okossággal élők, kikben nincsen *Szent* Lélek.

20. Ti pedig, Szerelmesim, a ti szentséges hitetekben felépítvén magatokat, a Szent Lélek által könyörögvén,

21. Egymást az Istennek szeretetiben megtartsátok, várván a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmasságát az örök életre.

22. És némelyeken könyörűljetek, megválasztván azokat egyebektől.

23. Némelyeket pedig rettentéssel tartsátok meg, *mintegy* tűznek lángjából kapván ki *azokat*, utálván még az olyan ruhát is, mely azoknak testektől illettetett.

24. Annak pedig, a ki titeket megtarthat a bűntől ártatlanúl, és állathat az ő dicsőségének eleibe feddhetetlenségben nagy örömmel;

25. Az egyedűl bölcs Istennek, a mi Megtartónknak, * dicsőség, nagyság, erő és hatalom, most és mind örökké. Ámen! * 1 Tim. 1, 17.

SZENT JÁNOSNAK
MENNYEI JELENÉSEKRŐL VALÓ KÖNYVE.

I. RÉSZ.

E Konyvre elöljáró beszéd után, az írásra parancsolatot vészen, és az első látást látja.

A Jézus Krisztusnak jelentése, melyet adott néki az Isten, hogy megjelentené az ő szolgáinak, a melyeknek meg kellene hamar * lenniek; ő pedig elküldvén azt az ő Angyala által, az ő szolgájának Jánosnak megjelenté.
* vers 19. rész 22, 6. 7.

2. Ki bizonyságot tett az Istennek beszédéről, és a Jézus Krisztusnak bizonyságtételéről és * valamelyeket látott.
* rész 6, 9.

3. Boldog a ki olvassa, és *boldogok* a kik hallgatják e jövendőmondásnak beszédit, és megtartják azokat, a melyek megírattattak abban: mert az idő * közel vagyon. * rész 22, 7.

4. János a hét Gyülekezeteknek, melyek vagynak Ázsiában: Kegyelem néktek és békesség attól, a ki * vagyon, a ki vala, és a ki eljövendő, és a hét lelkektől, melyek az ő széke előtt vagynak. * rész 4, 8. 2 Móz. 3, 14.

5. És a Jézus Krisztustól, *ki* amaz hív tanúbizonyság, * a halottak közűl amaz elsőszülött ** és a föld Királyinak † Fejedelmek, ki szeretett minket és megmosott minket a mi bűneinkből az †† ő vére által. * rész 3, 14. ** 1 Kor. 15, 20.
† Filip. 2, 9. 11. †† Zsid. 9. 14.

6. És tett minket Királyokká * és Papokká az Istennek és az ő Attyának: néki *legyen* dicsőség és hatalom mind örökkön örökké, Ámen! * 1 Pét. 2, 9.

7 Íme eljő * felhőkkel, és minden szem meglátja őtet, még a kik őtet

által † szegezték is; és jajgatással sírnak ő előtte e földnek minden nemzetségei. Úgy lészen, Ámen.
* Máté 24, 30. † Ján. 19, 37.
8. Én vagyok az Alfa és az Omega, *azaz,* kezdet * és végezet, ezt mondja az Úr, a ki † vagyon, a ki vala, és a ki eljövendő, a Mindenható.
* rész 21, 6. † vers 4.
9. Én János, ki néktek atyátokfia is vagyok, és társ a szenvedésben, * az uralkodásban, és a Krisztus Jézusnak tűrésében, valék a szigetben, mely Páthmósnak neveztetik, az Isten beszédéért és a Jézus Krisztus felől való bizonyságtételért.
* rész 2, 26. 27.
10. Lélekben * elragadtattam vala az Úrnak napján, és hallék hátam megett nagy szót, mintegy trombitának szavát.
* rész 4, 2.
11. Mely ezt mondja vala: Én vagyok az Alfa és az Omega, amaz Első és Utolsó, és a mit látsz írd meg könyvben: és küld el a hét Gyülekezeteknek, melyek vagynak Ázsiában, Efézusban, Smirnában, Pergámumban, Thiatirában, Sárdisban, Filadelfiában, és Laodiczeában.
12. Hátra fordulék azért, hogy látnám a szót, a mely nékem szól vala: megfordulván pedig láték hét * aranygyertyatartókat.
* rész 2, 1. 2 Móz. 25, 37.
13. És a hét gyertyatartók között hasonlatost az embernek * Fijához, ki öltözött vala bokáig való *ruhába,* és bóövedezett vala az ő csecseinél aranyövvel.
* Ezék. 1, 26. Luk. 19, 10.
14. Az ő feje pedig és haja fejérek valának mint a fejér gyapjú, *vagy* mint a hó; és az ő szemei mint a * tűznek lángja.
* Dán. 10, 5. 6.
15. Az ő lábai pedig hasonlatosok valának a fénylő aranyszínű rézhez, mintha kemenczében égnének; és annak szava olyan vala, mint a sok vizeknek zúgások.
16. Valának pedig az ő jobbkezében hét * csillagok; és az ő szájából † kétélű hegyes tőr származik vala ki; és az ő orczája *vala* mint a nap, mikor fénylik az ő erejében.
* vers 20. † Ésa. 49, 2. Zsid. 4, 12.
17. Mikor pedig láttam volna őtet, leesém az ő lábai előtt mint egy holt, és akkor * veté reám az ő jobbkezét mondván nékem: Ne félj; én vagyok † amaz Első és az Utolsó.
* Dán. 8, 18. 10, 9. 10. † rész 2, 8.
18. És ki élek, de megholtam * vala, és ímé élek örökkön örökké, Ámen! és bírok a pokolnak és a † halálnak kulcsaival.
* Zsolt. 68, 21. † Róm. 6, 9.
19. Írd meg a melyeket láttál, a melyek most vagynak, és a melyek ezek után következnek.
20. A hét csillagok titkát, a melyeket láttál, * az én jobbkezemben, és a hét aranygyertyatartókat. A hét csillagok a hét † Gyülekezetnek Angyalai; és a mely hét gyertyatartókat láttál, a hét Gyülekezetek.
* vers 16. † Malak. 2, 7.

II. RÉSZ.

A Krisztus négy Leveleket írat a Gyülekezetek Angyalinak.

Az Efézusbeli Gyülekezet Angyalának írd meg: Ezt mondja az, a ki az ő jobbkezében tartja a hét csillagokat, a * ki jár a hét aranygyertyatartók között.
* rész 1, 13.
2. Tudom a te cselekedetidet: és a te fáradságodat és tűrésedet, és hogy a gonoszokat el nem szenvedheted, és megkísértetted azokat, a kik Apostoloknak mondják * magokat, holott nem azok, és hazugoknak találtad őket *lenni.*
* 2 Kor. 10, 13.
3. És teréhvel megterheltettél volt, és elszenvedted; és az én nevemért munkálódtál, és nem fáradtál el.
4. De vagyon *valami* ellened való *mondás*om: mert a te első szeretetedet elhagytad.
5. Emlékezzél meg azért honnét estél ki, és térj meg, és az elébbi cselekedeteket cselekedjed; ha pedig nem míveled, hamar eljövök ellened, és a te gyertyatartódat * helyéből kivetem, ha meg nem téréndesz.
* rész 1, 20.
6. De ez jó benned * hogy a Nikolaitáknak † cselekedeteket gyűlölöd, melyeket én is gyűlölök.
* vers 15. † Zsolt. 139, 21. 22.
7 A kinek vagyon füle hallja, mit mond a Lélek a Gyülekezeteknek: A győzedelmesnek * enni adok az élet fá*jának* † *gyümölcséből,* mely vagyon az Isten paradicsomának közepette
* Máté 10, 22. † rész 22, 2. 1 Móz. 2, 9. 3, 22—24.
8. A Smirnabeli Gyülekezet Angyalának pedig írd meg: Ezt mondja amaz *Első és Utolsó,* * a ki megholt vala, és él.
* rész 1, 17. 18.
9. Tudom a te cselekedetidet, nyomorúságodat és szegénységedet (de gazdag vagy) és azoknak káromlásokat, a kik mondják magokat Zsidóknak * lenni és nem azok, hanem a Sátánnak zsinagógája.
* rész 3, 9

10. Semmit ne félj azokban, a melyeket szenvedendő vagy. Ímé következik, hogy a Sátán egynéhányat ti közületek a tömlöczbe vessen, hogy megpróbáltassatok, és lészen tíz napig való nyomorúságtok: Légy hív * mind halálig, és néked adom az életnek koronáját.
* rész 3, 11. 12.

11. A kinek füle vagyon hallja, mit mond a Lélek a Gyülekezeteknek! A ki győzedelmes lészen, meg nem sértetik a második * haláltól.
* vers 7. rész 20, 14. 21, 8.

12. A Pergámumbeli Gyülekezet Angyalának írd meg: Ezt mondja az, a kinek kezében vagyon ama * kétélű hegyes tőr.
* rész 1. 16. Zsid. 4, 12.

13. Tudom a te dolgaidat, és hol lakozol, *tudniillik* a hol a Sátánnak széke vagyon, és *hogy* az én nevemet tudod, és az én hitemet nem tagadtad meg akkor is, mikor amaz én hív Antipás Martiromom ti köztetek megöleték, hol a Sátán lakozik.

14. De vagyon valami kevés *panaszom* ellened, hogy vagynak a te Gyülekezetedben, kik a Bálám * tudományát tartják, ki a Bálák *Királyt* tanítja vala, mimódon vetne botránkozást az Izráel fijai eleikbe, hogy ennének azokban, melyek áldoztattak a bálványoknak, és paráználkodnának.
* 4 Móz. 25, 1. 3. 31, 16.

15. Azonképen vagynak olyak a te Gyülekezetedben is, * kik a Nikolaitáknak tudományokat tartják, melyet gyűlöltem.
* vers 6.

16. Térj meg: ha nem, ellened megyek hamar; és azok ellen vívok az én számnak * fegyverével.
* rész 19, 15. 21.

17. A kinek füle vagyon hallja, mit mond a Lélek a Gyülekezeteknek: A győzedelmesnek enni adok amaz elrejtetett * Mannából; és adok annak fejér kövecskét, és a kövecskén írott † nevet, melyet senki nem tud, hanem *csak* az, a ki azt elvészi.
* 2 Móz. 16, 32—34. † rész 3, 12.

18. A Thiatirabeli Gyülekezet Angyalának pedig írd meg: Ezt mondja az Istennek Fija, kinek szemei * olyak mint a tűznek lángja, és a kinek lábai olyanok mint a fénylő aranyszínű réz;
* rész 1, 14. 15. Dán. 10, 5.

19. Tudom a te dolgaidat és szerelmedet, és *a szenteknek való* szolgálatodat, hitedet, tűrésedet és cselekedetidet, az utolsókat is, melyek többek az elsőknél.

20. De vagyon ellened kevés *panaszom*, hogy megengeded Jézabelnek, ki magát * mondja Prófétaasszonynak, hogy tanítson és elcsalja az én szolgáimat, hogy paráználkodjanak, és egyenek a bálványoknak † áldoztattakban.
* 1 Kir. 16, 31. † Csel. 15, 20.

21. És adtam néki időt, hogy * megtérjen az ő paráználkodásából, de nem tért meg.
* Róm. 2, 4. 2 Pét. 3, 15.

22. És ímé vetem őtet ágyba, és azokat, kik ő vele paráználkodnak, nagy nyomorúságba, ha meg nem térnek az ő *gonosz* cselekedeteikből.

23. És az ő fijait halállal megölöm: és megtudják minden Gyülekezetek, hogy én a veséknek * és a szíveknek vizsgálójok vagyok, és közületek kinek-kinek megfizetek † az ő érdeme szerint.
* Zsolt. 7, 10. † rész 20, 12. 2 Thess. 1, 6—10.

24. Néktek pedig és a több Thiatirabelieknek mondom, valakiknél nincsen e tudomány és nem javalják a Sátánnak mélységes álnokságit, a mint ők nevezik; nem vetek reátok más terhet;

25. Hanem a mi nálatok vagyon, azt tartsátok * meg addig, míg eljövök.
* rész 3, 11. 12.

26. Mert a ki diadalmas lejénd, és megőrizéndi mind végig az én cselekedetimet, adok annak hatalmat * a Pogányokon.
* rész 3. 21.

27. És bírja azokat vas vesszővel, és mint a fazekasnak edényei úgy megrontatnak; miképen én is vettem * az én Atyámtól.
* Zsolt. 2, 7—9. Máté 28, 18.

28. És adom annak a * hajnalcsillagot.
* rész 22, 16.

29. A kinek vagyon füle hallja, mit mond a Lélek a Gyülekezeteknek.

III. RÉSZ.

Ír a Sárdisbeli, Filadelfiabeli és Laodiczéabel Gyülekezeteknek lelki Pásztorinak.

A Sárdis *városbeli* Gyülekezet Angyalának pedig írd meg: Ezt mondja az, a kinél vagynak az isteni hét lelkek, és a hét * csillagok: Tudom a te dolgaidat, *tudniillik*, hogy mondatol élni, holott meghólt légy.
* rész 1, 16.

2. Vígyázz, és erősítsd meg azokat, a kik megmaradtak *és* kik * halandó félben vagynak; mert nem találtam a te cselekedetidet Isten előtt tökéleteseknek lenni.
* Jak. 5, 19. 20.

3. Megemlékezzél azért *azokról*, a melyeket vettél és hallottál, megtartsad *azokat* és megtérj. Hogyha nem vígyázandasz; elmegyek te hozzád mint a

lopó,* és meg nem tudhatod mely órában megyek te hozzád. * 1 Thess. 5, 2.

4. *Mindazáltal* vagynak Sárdisban egynéhány emberek, kik meg nem fertéztették az ő ruháikat, annakokáért fejér ruhákban járnak én velem: mert méltók arra.

5. A ki győzedelmes lészen, fejér ruhákba öltöztetik, és el nem törlöm annak nevét az életnek * könyvéből, hanem vallást tészek annak nevéről az én Atyám előtt † és az ő Angyalai előtt.
* rész 20, 12. 21, 27. 2 Móz. 32, 32. † Máté 10, 32. 25, 31—40.

6. A kinek füle vagyon, hallja a mit a Lélek mond a Gyülekezeteknek.

7. A Filadelfiabeli Gyülekezet Angyalának pedig írd meg: Ezt mondja ama Szent és Igaz, kinél a Dávid * kulcsa vagyon; ki megnyitja és senki bé nem zárja, és bézárja és senki meg nem nyitja; * Ésa. 22, 22.

8. Tudom a te dolgaidat. Ímé adtam te elődbe egy megnyilt * ajtót, melyet senki bé nem zárhat: mert vagyon valami jóság benned, és megtartottad az én beszédemet, meg sem tagadtad az én nevemet. * vers 10. Kol. 4, 3.

9. Ímé én adom azokat, a kik a Sátán zsinagógájából valók, azokéból *tudniillik,* kik mondják magokat Zsidóknak, holott nem azok, hanem hazudnak: ímé *mondom,* azt mívelem hogy azok eljöjjenek és arczczal leborúljanak a te lábaid előtt, és megtudják, hogy én szerettelek tégedet.

10. Mivelhogy megtartottad az én békességre intő beszédemet, azért én is megszabadítlak téged a kísértetnek idejéből, mely az egész világra következendő, hogy e földnek lakosai megkísértessenek.

11. Ímé eljövök hamar, tartsd meg azt a mi nálad * vagyon, hogy senki el ne vegye a te koronádat.
* rész 2, 10 Zsid. 10, 37

12. A ki győzedelmes lészen, azt mívelem, hogy az én Istenemnek templomában * oszlop legyen az, és többé onnét ki nem jő; és ő reá felírom az én Istenemnek ** nevét, és az én Istenem városának nevét; *azaz* az új Jérusálemnek † *nevét,* mely mennyországból száll alá az én Istenemtől, és az én új †† nevemet is. * 1 Kir. 7, 21. ** rész 22, 4. † rész 21, 9. 10. †† Máté 1, 21.

13. A kinek füle vagyon, hallja a mit a Lélek mond a Gyülekezeteknek.

14. A Laodiczeabeliek Gyülekezete Angyalának pedig írd meg: Ezt mondja az Ámen, amaz hív és igaz bizonyság, az Isten teremtésének * kezdete:
* Ján. 1, 1—3. Kol. 1, 15.

15. Tudom a te dolgaidat, *tudniillik* hogy te sem hideg nem vagy, sem hév: vajha hideg volnál vagy hév!

16. Annakokáért mivelhogy lágymeleg vagy, sem hideg, sem hév, kiokádlak tégedet az én számból.

17. Mert ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és semmi nélkűl nem szűkölködöm: És nem tudod hogy te nyomorult, nyavalyás, szegény, vak és mezítelen vagy!

18. Adom néked tanácsúl, hogy végy én tőlem tűzben * megpróbáltatott aranyat, hogy gazdag légy, és fejér ruhákat, † hogy öltözeted legyen, és ne láttassék ki a te mezítelenségednek rútsága: és szemgyógyító írral kend meg a te szemeidet, hogy láss.
* 1 Pét. 1, 7. † rész 7, 13. 14. 19, 8.

19. A kiket én szeretek * megfeddem és megdorgálom; légy buzgóságos azért és térj meg. * Zsid. 12, 6. Jak. 1, 12.

20. Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; valaki halländja az én szómat és megnyitándja az ajtót, bémegyek ahoz és ő vele vacsorálok, és ő is én velem.

21. A ki győzedelmes lészen, együtt ültetem velem az én * királyiszékembe, mint én is győzedelmet vettem, és ülök az én Atyámmal az ő királyiszékiben.
* rész 2, 26. Luk. 22, 28—30.

22. A kinek füle vagyon, hallja a mit a Lélek mond a Gyülekezeteknek.

IV. RÉSZ.

A székben ülő, a huszonnégy Vének, hét tűzlámpások és négy lelkes állatok láttatnak.

Ezekután látám, és ímé egy megnyilatkozott * ajtó *vala* mennyben: és az első szózat, melyet hallék, mint a trombitának † szava, mely én velem szól vala, ezt mondja vala: Jöjj fel ide, és megmutatom néked minémű dolgoknak kell lenni ezután. * rész 19, 11. † rész 1, 10.

2. Azonnal azért elragadtatám a Lélektől: és ímé egy * királyiszék tétetett vala le mennyben, és ül vala a székben *egy valaki* * Ésa. 6, 1.

3. A ki pedig a székben ül vala, tekintettel hasonlatos *vala* a jáspis és sárdius kőhöz: és a szék körűl * vala szivárvány, mely reá nézve hasonló vala smaragdhoz. * Ezék. 1, 26. 28.

4. És a szék körűl huszonnégy székek valának, és a székekben láték ülni hu-

szonnégy * Véneket, kik fejér ruhákban
öltöztettek † vala, és fejeken aranykoro-
nák valának. * rész 11, 16. † rész 3, 5.
5. A királyiszékből pedig jőnek vala
ki villámások, és mennydörgések és
szózatok, és hét tűzlámpások égnek
vala e szék előtt, melyek * a hét isteni
lelkek. * rész 1, 4. 3, 1—6
6. És vala a szék előtt * üvegtenger,
hasonlatos a kristályhoz: és a széknek
közepette és a szék körűl négy lelkes
állatok, melyek szemekkel teljesek va-
lának mind elől hátúl. * rész 15, 2.
7. Az első lelkes állat pedig hasonla-
tos vala az oroszlánhoz, és a második
lelkes állat hasonlatos *vala* a borjúhoz,
és a harmadik lelkes állatnak orczája
vala mintegy embernek, * és a negye-
dik lelkes állat hasonlatos *vala* a re-
pülő sashoz. * Ezék. 1, 5—14.
8. És a négy lelkes állatnak külön-
külön mindeniknek, köröskörűl hat-hat
szárnyok * vala, és belől rakva valának
szemekkel, kik éjjel és nappal szünte-
len mondják vala: Szent, Szent, Szent
az Úr a mindenható Isten, ki † vala, ki
vagyon, és ki eljövendő.
* Ésa. 6, 2. 3. † rész 1, 4.
9. És mikor a lelkes állatok dicsősé-
get, tisztességet és hálaadást tulajdo-
nítnak vala annak, a ki a székben * ül
vala, az örökkön és örökké élőnek:
* vers 4.
10. A huszonnégy Vének a székben
ülő előtt leborúlnak vala, és imádják
vala az örökkön örökké élőt, és az ő
koronáikat * letészik vala a szék előtt,
mondván: * vers 4.
11. Méltó vagy Uram ki végy dicsősé-
get, tisztességet és erőt· mert te terem-
tettél mindeneket, és a te akaratodért
vagynak és teremtettek.

V. RÉSZ.

A bépecsételt könyvről, melyet megnyitni csak a Bárány méltó, kinek minden teremtett állatok tisztességet tésznek.

És láték annak jobbkeze felől, a ki a
székben * ül vala, egy † könyvet, mely
mind belől kivűl béiratott vala, és hét
pecsétekkel pecsételtetett vala bé.
* rész 4, 2. † Ezék. 2, 9. 10.
2. És láték egy erős Angyalt, ki nagy
szóval kiáltja vala: Kicsoda volna méltó
arra, hogy megnyitná a könyvet, és fel-
bontaná annak pecsétit?
3. És senki nem vala sem mennyen,
sem földön, sem föld alatt, ki a könyvet
megnyithatná, és abba nézhetne.
4. Én azért igen sírok vala, hogy senki
nem találtatnék, ki méltó volna a köny-
nek megnyitására és elolvasására, sem
pedig hogy abba nézne.
5. Akkor egy a Vének * közűl monda
nékem: Ne sírj! Ímé diadalmat vett a
Júda nemzetségéből való oroszlán, Dá-
vidnak ama † gyökere, hogy megnyissa
a könyvet, és felbontsa annak hét pe-
csétit. * rész 4, 4. † rész 22, 16. Ésa. 11, 1—10.
6. Tekinték azért; és ímé a királyiszék
között és a négy * lelkes állatok között,
és a Vének között, mintegy megöletett
Bárány áll vala, kinek hét szarvai és
hét † szemei valának, melyek az isteni
hét †† lelkek, melyek az egész földre
bocsáttattak.
* rész 4, 6 † Zak. 3, 9. 4, 10. †† rész 4, 5.
7. Az eljöve és elvevé a könyvet a szék-
ben * ülőnek jobbjáról. * vers 1. rész 4, 2.
8. És mikor a könyvet elvette volna,
ama négy lelkes állatok, és ama hu-
szonnégy Vének leesének a Bárány
előtt, kiknek mindeniknek kezekben
valának hegedűk és aranypoharak, tel-
jesek jóillatokkal, melyek a szentek-
nek * imádságok. * rész 8, 3. Zsolt. 141, 2.
9. És éneklének új éneket, mondván:
Méltó vagy hogy elvégyed a könyvet, és
megnyissad annak pecsétit: mert meg-
ölettél, és megváltottál * minket Isten-
nek a te véred által, minden ágazatból,
és † nyelvből, és népből és nemzetség-
ből. * Csel 20, 28 Eféz. 1, 7. † rész 7, 9.
10. És tettél minket a mi Istenünk-
nek Királyokká * és Papokká; és ural-
kodunk a földön * rész 1, 6. 2 Móz. 19, 6.
11. És tekinték, és hallám a királyi-
széknek, * a lelkes állatoknak, és a Vé-
neknek körűltök szám szerint száz ezer-
szer való ezer és tizszáz ezer sok An-
gyaloknak szavokat * Dán. 7, 10.
12 Kik nagy felszóval ezt mondják
vala. Méltó, hogy ama megöletett Bá-
rány * vegyen erőt, gazdagságot, böl-
csességet, hatalmasságot, tisztességet,
dicsőséget és áldást. * Ján. 1, 29.
13. Sőt minden teremtett állat, mely
mennyben, * földön, föld alatt, a ten-
gerben, és minden ezekben való állat,
hallám hogy ezt mondja vala: A kirá-
lyiszékben † ülőnek, és a †† Bárány-
nak, áldás, tisztesség, dicsőség, és ha-
talom örökkön örökké.
* Filip. 2, 10. † rész 4, 2. 3. †† vers 6.
14. A négy lelkes * állatok pedig ezt
mondják vala, Ámen! és a huszonnégy
Vének † arczczal leborúlának, és imá-
dák az örökkön örökké élőt.
* rész 4, 6—8. † rész 4, 4.

VI. RÉSZ.

A bézárlatott könyv hat pecsétei renddel felszakasztatván, az Isten ítéletei véghez mennek.

És tekintém, mikor a Bárány az első
pecsétet felszakasztotta volna, és hal-
lám hogy a négy lelkes állatok közűl
egy monda hasonlatos szóval a menny-
dörgéshez: Jöjj ide és lássad.
2. És látám, és ímé *vala ott* egy * fejér
ló, és annak, a ki azon ül vala, kezében
vala kézíve, és adaték néki korona, és
kijöve mint diadalmas, és hogy azután
is diadalmat venne. * rész 19, 11. 14. 21.
3. És mikor a második pecsétet fel-
szakasztotta volna, hallám, hogy a má-
sodik * lelkes állat ezt mondá: Jöjj ide
és lássad. * rész 4, 7.
4. És eljöve más veres ló, * és a ki
azon ül vala, adaték annak oly hata-
lom, hogy a békességet elvenné a föld-
ről, hogy az emberek egymást megöl-
jék, és adaték annak egy nagy fegyver.
* Zak. 1, 8.
5. És mikor felszakasztotta volna a
harmadik pecsétet, hallám hogy a har-
madik lelkes állat mondá: Jöjj ide és
lássad. Látám azért; és ímé *vala ott*
egy fekete * ló, és annak, a ki azon ül
vala, kezében vala egy mérték.* Zak. 6, 2.
6. És hallék a négy lelkes állatok kö-
zött szózatot, mely ezt mondja vala: A
búzának mérczéje egy dénár pénzen, és
az árpának három mérczéje egy dénár
pénzen; de a bort és az olajt ne bántsad.
7. És mikor felszakasztotta volna a
negyedik pecsétet, hallám, hogy a ne-
gyedik * lelkes állat szólván ezt mondá:
Jöjj ide és lássad. * rész 4, 7.
8. És látám, és ímé *vala ott* sárga-
színű ló, és a ki rajta ül vala, annak
neve vala halál, és a pokol követi vala
azt; és adaték azoknak hatalom a föld-
nek negyedrészén, hogy * fegyverrel,
éhséggel, halállal, és a földnek fene-
vadai által ölnének. * 3 Móz. 26, 22. 25. 26.
9. És mikor megnyitotta volna az ötö-
dik pecsétet, látám egy oltár alatt azok-
nak lelkeket, * kik megölettettek vala
az Istennek beszédéért, és † a bizony-
ságtételért, a melyet oltalmaznak vala.
* rész 20, 4. † rész 19, 10.
10. Kiáltnak vala pedig nagy szóval
mondván: Uram, ki szent és igaz vagy;
meddig nem tészsz ítéletet, és nem ál-
lasz bosszút * a mi vérünkért azokon,
a kik laknak a földön? * Luk. 18, 7.
11. Akkor adatának azoknak egyen-
ként fejér * ruhák, és mondaték nékik,
hogy még egy kevés ideig nyugodná-
nak, míg bételjesedik az ő szolgatár-
saik*nak* és attyokfiai*nak számok*, kik-
nek meg kell öletniek, mint ők is *meg-
ölettek*. * rész 3, 5. 7. 9.
12 Azután tekintém mikor a hatodik
pecsétet felbontotta volna; és ímé nagy
földindulás lőn, és a nap feketévé * lőn,
mint a fekete zsák, és a hold mindenes-
től lőn olyan mint a vér. * Jóel 2, 31.
13. És a csillagok az * égről hullanak
vala a földre, miképen a figefának éret-
len gyümölcsei hullanak, mikor a nagy
szél rázza. * Máté 24, 29.
14. És az ég * eltakarodék, mint mi-
kor a papirosat egybetakarják: és min-
den hegyek és szigetek helyekből el-
menének. * Zsolt. 102, 27.
15. És a földnek Királyai, a Fejedel-
mek, a gazdagok, a Hadnagyok, a Ha-
talmasok, és mindenek, mind a szol-
gák, mind a szabadosok elrejték mago-
kat * a barlangokba, és a hegyeknek
kőszikláikban. * Ésa. 2, 19.
16. És mondának a hegyeknek és a
kőszikláknak: Essetek * mi reánk, rejt-
setek el minket annak színe előtt, ki a
székben ül, és a Báránynak haragjától!
* Luk. 23, 30.
17. Mert eljött az ő haragjának ama
nagy napja; és ki maradhat meg ő
előtte?

VII. RÉSZ.

Az elpecsételtettekről, és számtalan nép egybegyűjtettetéséről, és kik legyenek azok.

Annakutánna láték négy Angyalt ál-
lani a földnek négy szegeletin, kik a
földnek négy szeleit tartóztatják vala,
hogy a szél ne fúna a földre, se a ten-
gerre, se semmi élőfára.
2. És láték más Angyalt feljőni nap-
kelet felől, kinek kezében vala az élő
Istennek pecséte; ki nagy felszóval
kiálta a négy Angyaloknak, kiknek
adatott vala, hogy ártsanak a földnek
és a tengernek,
3. Ezt mondván: Ne ártsatok se a
földnek, se a tengernek, se a fáknak
addig, míg meg * nem pecsételjük a mi
Istenünknek szolgáit az ő homlokokon.
* rész 9, 4. Ezék. 9, 4.
4. És hallám a megpecsételtetteknek
számokat: Száz * negyvennégy ezeren
valának, kik az Izráel fijainak minden
nemzetségekből elpecsételtettek *vala.*
* rész 14, 1.
5. A Juda nemzetségéből tizenkét ezer
vala elpecsételve: a Rúben nemzet-
ségéből tizenkét ezer elpecsételve: a

Gád nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve.
6. Az Áser nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: a Nafthali nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: a Manasses nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve.
7. A Simeon nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: a Lévi nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: az Issakhár nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve.
8. A Zebulon nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: a József nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve: a Benjámin nemzetségéből tizenkét ezer elpecsételve.
9. Azután tekinték, és ímé *vala* nagy sokaság, melyet senki meg nem számlálhatna, minden nemzetségből, * ágazatból; népek és nyelvek közűl; és állanak vala a szék előtt és a Bárány előtt, fejér † ruhákba öltözve, és az ő kezeikben pálmaágak.
* rész 5, 9. † rész 3, 5. 6. 11.
10. És kiáltnak vala nagy szóval, mondván: Az idvesség a mi Istenünktől *vagyon*, a ki a székben * ül, és † a Báránytól! * rész 4, 2 † rész 5, 9.
11. Az Angyalok * pedig mindnyájan a széknek, a Véneknek és a négy lelkes állatoknak körűltek állanak vala, és a szék előtt arczczal leborúlának, és imádák az Istent, * rész 5, 11.
12. Ezt mondván: Ámen! áldás, dicsőség, bölcseség, hálaadás, tisztesség, hatalom, és erő a mi Istenünknek mind örökkön örökké, Ámen!
13. Akkor megszólíta engemet egy a Vének * közűl, és monda nékem: Ezek a kik fejér ruhába öltöztettek, kicsodák és honnét jöttek? * rész 4, 4.
14. És mondék néki: Uram, te tudod! És monda nékem: Ezek azok, a kik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták a * megfejérítették ruháikat a Bárány vérében. * Ésa. 1, 18. Zsid. 9, 14.
15. Annakokáért vagynak az Isten széke előtt, és szolgálnak néki éjjel és nappal az ő templomában, és a ki ül a * székben, lakik † ő velek.
* rész 11, 19. † rész 4, 2. 3.
16. Nem éheznek * többé, és nem szomjúhoznak többé, és a nap hévsége, vagy † valami egyéb hévség nem árt nékik: * Ésa. 49, 10. † Zsolt. 121, 6.
17. Mert a Bárány, * a ki vagyon a szék közepében, az legelteti † őket, és a vizeknek élő forrásira viszi őket, és eltöröl Isten az ő †† szemeikről minden könyhullatást. * rész 5, 6. † Zsolt. 23, 1. †† rész 21, 3. 4. Ésa. 25, 8.

VIII. RÉSZ.

Hét Angyalok, kiknél hét trombiták: könyörgések a szenteknek: négy Angyalok trombitálnak, jaj a hárma után.

És mikor felbontotta volna a hetedik pecsétet, lőn nagy csendesség mennyben, úgymint fél óráig.
2. És látám ama hét Angyalokat, kik az Isten előtt állanak, és adatának azoknak hét * trombiták. * vers 6. 7.
3. Akkor más Angyal is jöve elő, és megálla az oltár előtt, kinek kezében vala aranytemjénező: és adának annak sok jóillatokat, hogy azokkal áldoznék minden szenteknek * könyörgésekkel egybe az arany † oltáron, mely vala a szék előtt. * rész 5, 8. † rész 6, 9 10
4. Felméne pedig a jóillatoknak füsti a szenteknek * könyörgésekkel, az Angyalnak kezéből az Isten eleibe.
* Zsolt. 141, 2.
5. Azután vevé az Angyal a temjénezőt, és megtölté azt az oltárnak szenével, és leveté a földre: és lőnek mennydörgések, szózatok, villámások, és földindulások.
6. És a hét Angyalok, kiknél * hét trombita vala, készülének a trombitáláshoz. * vers 2.
7. Az első Angyal azért trombitála, és lőn kőeső, és tűz vérrel elegy, és vettetének a földre, és az élőfáknak harmadrészek megégé, és minden zöldellő fű megszárada.
8. És mikor a második Angyal trombitált volna, mintegy tűz miatt meggerjedett nagy hegy vetteték a tengerbe, és a tengernek harmadrésze lőn vérré.
9. És a tengerben lévő teremtett állatoknak harmadrészek meghala, az élőállatok *tudniillik*, és a hajóknak harmadrészek elvesze.
10. Mikor a harmadik Angyal trombitált volna, leesék az égről egy nagy csillag, mely ég vala mintegy szövétnek, és esék a folyóvizeknek harmadrészekre, és a vizeknek forrásira.
11. A csillagnak neve pedig üröm: változék azért a folyóvizeknek harmadrészek ürömmé; és sok emberek meghalának a víztől, hogy keserűkké lettek volna.
12. És mikor a negyedik Angyal trombitált volna, megvereték a napnak harmadrésze, a holdnak harmadrésze és a csillagoknak harmadrészek, annyira

hogy meghomályosodnék azoknak harmadrészek, és a napnak harmadrésze nem fénylenék, az éjszakának is hasonlóképen.
13. És láték és hallék az égnek közepette egy Angyalt repülni, ki ezt mondja vala nagy szóval: * Jaj, jaj, jaj a föld lakosinak! a három Angyalok trombitájoknak szavok miatt, a kik ezután trombitálnak.
* rész 9, 3—12. 19. 11, 14. 12, 12.

IX. RÉSZ.

Az ötödik és hatodik Angyalok trombitálásokra más nyomorúságok következnek.

És mikor az ötödik Angyal megfuvallotta volna az ő trombitáját, látám hogy egy csillag esett le az égről a földre, melynek adaték a mélységes kútnak kulcsa.
2. Megnyitá azért a mélységes kútat; és kijöve a kútnak füsti mintegy nagy kemenczének füsti: és meghomályosodék a nap és a levegőég, a kútnak füsti miatt.
3. A füstből pedig támadának sáskák a földre; és adaték azoknak olyan hatalom, minémű hatalmok vagyon a földi skorpióknak.
4. De azoknak megparancsolák hogy a földnek füvét ne bántanák, és semmi zöldellő állatot, és semmi élőfát; hanem csak az embereket, a kiknek homlokokon nincsen az * Istennek pecséte.
* rész 7, 2—4. Ezék. 9, 4.
5. És adaték azoknak nem hogy megölnék az embereket, hanem hogy gyötressenek azok öt hónapig, *és* azoknak gyötrelmek olyan *legyen,* mint a skorpió *miatt való* gyötrelem, mikor megmarja az embert.
6. Annakokáért az napokban keresik az emberek a halált, de nem találják meg azt; és kívánnának meghalni, de a halál elmegyen előlök.
7. A sáskáknak pedig hasonlatosságaik olyak valának, mint a viadalhoz készíttetett lovak, és valának az ő fejeken mintegy aranyhoz hasonló koronák, és azoknak ábrázatjok mint az emberek ábrázatjok.
8. És olyan hajok vala, mint az asszonyoknak hajok: és a fogaik mint az oroszlánoknak fogaik.
9. És vala pánczéljok *is* mint a vaspánczélok; és azoknak szárnyaiknak zúgások mint a szekereknek zúgások, *vagy* mikor sok lovak száguldanak a viadalra.
10. Vala pedig olyan farkok mint a skorpióknak, és azoknak fulánkjok vala az ő farkokban: és azoknak hatalmok *vala,* hogy ártsanak az embereknek öt hónapig.
11. Vala pedig ő rajtok királyúl a mélységnek * Angyala, kinek neve zsidóúl Abaddon, görögűl pedig Apollion: *azaz, Vesztő.* * vers 1. 2.
12. Az egy Jaj * elmulék, és ímé ezután még más két Jaj következik!
* rész 8, 13.
13. És mikor a hatodik * Angyal trombitált volna, hallék néminémű szózatot az arany oltárnak négy szarvaitól, mely az Isten előtt vagyon. * rész 8, 2.
14. Mely *szózat* ezt mondja vala a hatodik Angyalnak, kinél a trombita vala: Old el ama négy Angyalokat, kik a nagy Eufrátes folyóvíznél megkötöztettek.
15. Eloldatának azért a négy Angyalok, kik készek minden órára, napra, hónapra és esztendőre, hogy megöljék az embereknek harmadrészeket.
16. És vala a lovag seregnek száma, kétezerszer való százezer: mert hallám azoknak számokat.
17. És ismét láték lovakat látásban, és hogy azokon ülőknek, tüzes, veres, és kénkő színű fegyver derekok volna; és a lovaknak fejek mint az oroszlánoknak fejek, és azoknak szájokból tűz, füst és kénkő jő vala ki.
18. Ez háromtól öletteték meg az embereknek harmadrészek; *tudniillik* a tűztől, a füsttől és a kénkőtől, melyek jőnek vala ki azoknak szájokból:
19. Mert azoknak hatalmok az ő szájokban vagyon, és az ő farkokban: mert az ő farkok hasonlatosok a kígyókhoz, melyeknek ártalomra való fejek vagyon.
20. A több emberek pedig, kik meg nem ölettettek e csapásokkal, nem térték el az ő kezek csinálmányitól, hogy ne imádnák az ördögöket, és az arany, ezüst, ércz, kő, és fa bálványokat, melyek nem * láthatnak, sem hallhatnak, sem járhatnak. * Zsolt. 115, 5—7.
21. És meg nem térték az ő gyilkosságokból, sem az ő ördöngösségekből, sem paráználkodásokból, sem lopásokból.

X. RÉSZ.

Egy Angyal hirdeti mennyből az Antikrisztus országának végét: megéteti Jánossal a megnyitott könyvecskét, hogy ismét jövendöljön.

És láték más erős Angyalt leszállani

mennyből, ki felhővel körűl vétetett vala; kinek feje felett vala szivárvány; az ő orczája pedig mint a nap, és az ő lábai mint a tüzes oszlopok.
2. És vala az ő kezében egy megnyittatott könyvecske: és veté az ő jobblábát a tengerre, a ballábát pedig a földre.
3. És kiálta felszóval, mint mikor az oroszlán ordít; és mikor kiáltott volna, a hét mennydörgések is megszólalának.
4. Mikor pedig a hét mennydörgések megszólaltak volna, én *azt* meg akarom vala írni, de hallék az égből szózatot, mely ezt mondá nékem: Pecsételd bé a melyeket a hét mennydörgések szólanak, és * azokat meg ne írjad.
* Dán. 8, 26. 12, 4. 9.
5. És az Angyal, a kit láték állani a tengeren és a földön, felemelé kezét * az égre.
* 1 Móz. 14, 22. 23. 5 Móz. 32, 40. Dán. 12, 7.
6. És megesküvék arra, a ki él mind örökkön örökké, és ki teremtette az eget és a benne valókat, a földet és a benne valókat, a tengert és a benne valókat, hogy idő többé nem lészen.
7. Hanem a hetedik Angyal szavának idejében, mikor trombitálni kezd, véghez megyen az Istennek * titka, mint megmondotta az ő szolgáinak a Prófétáknak.
* rész 11, 13.
8. És a szózat, melyet hallottam vala az égből, ismét szóla nékem és monda: Menj el, és vedd el ama megnyittatott könyvecskét, * *mely* a tengeren és a földön álló Angyalnak kezében *vagyon.*
* vers 1. 2.
9. Elmenék azért az Angyalhoz és mondék néki: Add nékem a könyvecskét. És monda nékem: Vedd el és nyeld el, * és megkeseríti a te gyomrodat, de a te szádban édes lészen mint a méz.
* Ezék. 3, 1—3.
10. Elvevém azért a könyvecskét az Angyal kezéből, és elnyelém azt; és az én számban oly édes vala mint a méz: de mikor elnyeltem volna azt, megkeseredék az én gyomrom.
11. És monda nékem: Ismét kelletik néked prófétálnod a népek előtt, pogányok, nyelvek, és sok Királyok előtt.

XI. RÉSZ.

A templom megméretése: két bizonysági Krisztusnak az Antikrisztustól megöletnek, ismét feltámadnak: a hetedik Angyal trombitál: az Isten temploma megnyittatik.

És adának nékem *kezembe* egy nádszálat, mely hasonlatos vala a vesszőszálhoz, és mellém álla egy Angyal, és monda: Kelj fel és mérd meg az Isten templomát és az oltárt, és azokat a kik a *templom*ban imádkoznak.
2. De a pitvart, mely a templom kivűl vagyon, kihagyjad, és azt meg ne mérjed: mert a Pogányoknak adatott, és a szent várost tapodják negyvenkét * hónapig.
* rész 13, 5.
3. És adom azt amaz én két tanúbizonyságimnak, kik prófétálnak gyászruhákba öltözvén, ezerkétszáz hatvan napig.
4. Ezek ama két * olajfák, és a két gyertyatartók, melyek a földnek Istene előtt helyheztettettek. * Zak. 4, 2. 3. 11. 14.
5. Ha valaki akar nékik ártani, tűz származik * az ő szájokból, mely megöli az ő ellenségeiket: mert ha valaki akar nékik ártani, úgy kell annak megöletni.
* 2 Kir. 1, 10. 12.
6. Ezeknek vagyon hatalmok arra, hogy bézárják az eget, hogy az ő prófétálásoknak idejében eső * ne legyen: és hatalmok vagyon a vizeken, hogy azokat vérré † változtassák; és megverjék a földet akármi csapással, valamennyiszer akarják.
* 1 Kir. 17, 1. † 2 Móz. 7, 19. 20.
7. És mikor elvégezik az ő bizonyságtételeket, a mélységből * feljött fenevad hadakozik ellenek, és meggyőzi őket, és megöli őket.
* rész 13, 1. 7. Dán. 7, 21
8. És az ő holttesteik feküsznek ama nagy városnak útczáin, mely lélek szerint Sodomának és * Égyiptusnak híváttatik, hol a mi Urunk is megfeszíttetett.
* rész 17, 5. 18, 2. 10.
9. És minden ágazatok, népek, nyelvek és nemzetségek közűl való *emberek* látják azoknak holttesteiket, három napon és fél napon, és azoknak holttesteiket nem engedik tenni koporsókba:
10. És a földnek lakosai örűlnek és örvendeznek rajtok, és ajándékokat küldenek egymásnak; mivelhogy e két Próféták gyötrötték a földnek lakosit.
11. De három nap és fél nap után, az életnek lelke megadatik Istentől ő beléjek, és lábaikra felállanak, és nagy félelem esik azokra, a kik őket nézték vala.
12. És hallának nagy szózatot az égből, mely ezt mondja vala nékik: Jöjjetek fel ide. És felmenének az égbe felhőben: és láták őket az ő ellenségeik.
13. És lőn azon órában nagy földin-

dulás, és a városnak * tizedik része elesék, és megöletének a földindulásban hétezer emberek, és a többi megrémülének, és a mennyei Istennek adának dicsőséget *vers 8.

14. A második * Jaj elmult, és a harmadik Jaj ímé hamar eljő! *rész 8, 13. 9, 12.

15. És a hetedik Angyal is * trombitála, és nagy szózatok lőnek mennyben, melyek ezt mondják vala: E világnak országai lettek a mi Urunkéi, és az ő Krisztusáéi, ki mind örökkön örökké uralkodik. *rész 10, 5—7.

16. És ama huszonnégy * Vének, kik az Isten előtt ülnek az ő székekben, esének az ő orczájokra, és imádák az Istent. *rész 4, 4. 10.

17. Ezt mondván: Hálákat adunk néked Uram, mindenható Isten! Ki vagy, Ki * valál, és Ki jövendő vagy: mert a te nagy birodalmadat † kezedhez vetted, és a te országlásodat elkezdetted. *rész 1, 4. 8. †vers 16. rész 12, 10. Zsolt. 2, 8.

18. És megbúsultak a Pogányok, és eljött a * te haragod, és a halottaknak idejek hogy megítéltessenek, és jutalmat † adj a te †† szolgáidnak a Prófétáknak, és a szenteknek, és a kik a te nevedet félik, kicsinyeknek és nagyoknak; és elveszessed azokat, kik a földet pusztítják. *rész 6, 15—17. †Máté 25, 31—40. ††Luk. 22, 28—30.

19. És megnyilatkozék az * Isten temploma mennyben, és megláttaték az ő szövetségének † ládája az ő templomában; és lőnek villámások és szózatok, és mennydörgések, földindulások, és nagy kőeső. *rész 15, 5. †2 Móz. 25, 10—16.

XII. RÉSZ.

Egy szülni akaró asszonynak jele, kinek születendő fija után leselkedik egy sárkány, ki a földre vettetvén, meg is kergeti az asszonyt.

És láttaték nagy jelenség az égben: Egy asszony felöltözött vala a napba, kinek lábai alatt *vala* a hold: és az ő fejében tizenkét csillagoknak koronájok.

2. Ki terhes vala, és akarván szülni kiált vala, és kínlódik vala a szülésben.

3. Láttaték pedig más jelenség is az égben, és ímé *vala* egy nagy veres sárkány, kinek hét fejei valának, és tíz szarvai, és az ő fejeiben hét koronák *valának*.

4. Kinek farka utánna vonsza vala az égi csillagoknak harmadrészeket, és a földre veté azokat; és álla az a sárkány a szülendő * asszony eleibe, hogy mikor szüléndene, annak fiját megenné. *vers 1. 2.

5. És szüle fiú magzatot, ki vas veszszővel bíranandó vala * minden Pogányokat, és ragadtaték annak fija Istenhez és az ő székihez. *Zsolt. 2, 8. 9.

6. Az asszony pedig elfuta a pusztába, hol vagyon Istentől készíttetett helye, hogy ott legeltessék őtet ezer * kétszáz és hatvan napig. *rész 11, 3.

7. És lőn az égben nagy viaskodás; Mihály * és az ő Angyalai viaskodnak vala a sárkánynyal, és a sárkány is tusakodik vala és az ő Angyalai. *Dán. 10, 13. 21.

8. De nem vehetének diadalmat, és az ő helyek is többé nem találtaték mennyben.

9. És vetteték a nagy * sárkány, ama régi † kígyó, ki neveztetik Ördögnek és Sátánnak, ki mind az egész föld kerekségét elcsalja, vetteték *mondom* a földre, és az ő Angyalai is ő vele levettetének. *vers 3. 4. rész 20, 2. 3. †1 Móz. 3, 1. 4. 15.

10. És hallék nagy szózatot az égben, mely ezt mondja vala: Most lett a szabadítás * és az erő, és a mi Istenünknek országa, és az ő Krisztusának hatalma: mert a mi atyánkfiainak † vádolójok levettetett, ki vádolja vala őket éjjel és nappal a mi Istenünk előtt. *rész 11, 17. †Jób 1, 9—11. Zak. 3, 1.

11. De ők meggyőzték * azt a Báránynak † véréért, és az ő bizonyságtételeknek beszédéért; és az ő életeket nem kímélték mind halálig. *Róm. 16, 20. †Róm. 8, 33. 34. 37.

12. Annakokáért * örüljetek † egek és kik lakoztok azokban: Jaj †† a föld és tenger lakosinak! mert leszállott ez ördög ti hozzátok, nagy haraggal teljes, úgymint ki tudja, hogy kevés ideje vagyon. *Zsolt. 96, 11—13. †2 Pét. 3, 13. ††rész 8, 13.

13. Mikor azért látta volna a sárkány, hogy * ő levettetett volna a földre, kergetni kezdé az † asszonyt, mely a fiat szülte vala. *vers 9. †vers 1. 2. 5.

14. De adatának az * asszonynak két nagy sasszárnyak, hogy a kígyó ** előtt elrepülne a pusztába az † ő helyére, hogy tápláltassék ott ideig, †† időkig, és az időnek feléig. *vers 1. 2. 6. **vers 3. †vers 6. ††Dán. 12, 7.

15. És bocsáta a kígyó az ő szájából az asszony után vizet, mintegy folyóvizet, hogy azt a folyóvízzel elragadtatná.

16. De segítségűl lőn a föld az asszonynak, és megnyitá a föld az ő száját, és elnyelé a folyóvizet, melyet a sárkány az ő szájából bocsátott vala.
17. Megharagvék azért a sárkány az asszonyra; és elméne hogy hadakoznék egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parancsolatinak megőrizőivel, és a kiknél vala a Jézus * Krisztusnak tanúbizonyságtétele.
* rész 14, 12. 1 Ján. 5, 10.
18. És álla a tengernek fövenyére.

XIII. RÉSZ.

Megíratik egy sok fejű fenevad, mely nagy részét e világnak bálványozásra hajtja, melyet eljővén más fenevad, megerősít.

És láték egy fenevadat feljőni a tengerből, melynek valának hét * fejei és tíz † szarvai, és az ő szarvain valának tíz koronák, és az ő fejein a káromlásnak neve. * rész 17, 3. 9. 12. † Dán. 7, 7.
2. És e fenevad, melyet láték, hasonló vala a párduczhoz, és az ő lábai mint a medvének lábai, és az ő szája mint az oroszlán szája; és a sárkány * adá az ő erejét annak, és az ő székit, és nagy hatalmát. * rész 12, 3. 9.
3. És látám, hogy egy az ő fejei közűl mintegy halálos sebbel megsebesíttetett, de az ő halálos sebe meggyógyíttaték; és csudálván az egész föld követé a fenevadat.
4. És imádák a sárkányt, ki a hatalmat adta vala a fenevadnak, és imádák a fenevadat *is*, ezt mondván: Kicsoda hasonló e * fenevadhoz? ki viaskodhatik ő vele. * rész 17, 8. 18, 18—20.
5. És adaték néki nagy dolgoknak és káromlásoknak szóló szája; és adaték néki hatalom, hogy cselekednék * negyvenkét hónapig.
* rész 11, 2. Dán. 7, 8. 11. 11, 36.
6. Megnyitá azért az ő száját Isten ellen való káromlásra, hogy szidalmazná az ő nevét, és az ő sátorát, és azokat a kik mennyben lakoznak.
7. Az is * adaték néki, hogy a szentek ellen hadakoznék, és őket meggyőzné: és adaték néki hatalom minden nemzetségen, nyelven és népen.
* rész 11, 7. Dán. 7, 21.
8. Annakokáért imádják őtet a földnek minden lakosai, a kiknek nincsen nevek béírva a Bárány életének könyvében, * mely megöletett † e világ fundamentomának felvettetésétől fogva.
* rész 5, 9. Ján. 10, 11. 27. Filip. 4, 3. † 1 Pét. 1, 20.
9. Ha kinek vagyon füle, hallja!
10. Ha valaki fogságba viszen mást, ő is fogságba megyen; ha valaki fegyverrel megöl mást, * fegyverrel kell néki is megölettetni. Itt tetszik meg a szenteknek hitek és † békességestűrések.
* Máté 26, 52. † rész 14, 12.
11. Azután láték más fenevadat feljőni a földből, kinek két szarvai valának, melyek a Báránynak *szarvaihoz* hasonlók valának, de úgy szól vala mint a sárkány.
12. És az előbbi * fenevadnak minden hatalmasságát cselekeszi ez ő előtte, és azt míveli, hogy a föld és annak lakosai imádják amaz † első fenevadat, melynek halálos sebe meggyógyult vala.
* vers 1—3. † rész 19, 20.
13. És nagy jeleket * tészen, annyira, hogy tüzet is hozzon alá az égből a földre, az embereknek láttokra.
* Máté 24, 24. 2 Thess. 2, 9.
14. És elhiteti a * földnek lakosit, a jelekért, melyekre *hatalom* adaték néki, hogy cselekedje *azokat* a fenevad előtt, ezt mondván a föld lakosinak, hogy a fenevadnak képét megcsinálják, mely fegyverrel † megsebesíttetett vala, de megelevenedett. * rész 19, 20. † vers 3.
15. És adaték ez hatalom is néki, hogy a fenevadnak képét meglelkesítené, hogy a fenevadnak képe is szóljon; és azt mívelné, hogy valakik nem imádándják a fenevadnak * képét, megölettessenek. * rész 19, 20.
16. Ezt is míveli, hogy mindenek, kicsinyek, nagyok, gazdagok és szegények, szabadosok és szolgák az ő jobbkezeken vagy az ő * homlokokon megbélyegeztessenek. * rész 19, 20.
17. És hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak a kin vagyon a fenevadnak bélyege, * vagy neve, vagy nevének † száma.
* rész 14, 9. 11. † vers 18
18. Ebben vagyon a bölcseség, a kinek értelme vagyon, számlálja meg a fenevadnak számát: mert emberi szám; és annak száma hatszáz és hatvanhat.

XIV. RÉSZ.

A Bárány a fenevad ellen harczra jő ki: új Ének hallatik: és öt Angyalok tisztekben eljárnak.

És tekinték, és ímé egy * Bárány áll vala a Sion hegyén, és ő vele száz † negyvennégy ezeren, kiknek †† homlokokon írva vala az ő Attyának neve.
* rész 5, 6—9. Ján. 1, 29. † rész 7, 4. †† rész 3, 12.
2. És hallék szózatot az égből mint

sok vizeknek * szavokat, és mint nagy mennydörgéshez hasonló szózatot; és hallám hegedűsöknek † szavokat, kik az ő hegedűjökkel hegedülnek vala.
* rész 1, 13. 15. † rész 5, 8.
3. És hallék éneket, mint egy * új éneket, a királyiszék ** előtt, a négy lelkes állatok előtt, és a Vének előtt, és senki meg nem tanulhatja vala azt az éneket, hanem csak a száz negyvennégy † ezerek, kik a földről áron †† vétettek meg. * rész 5, 9. ** rész 4, 2—8. † 1 Pét. 1, 18. 19. †† rész 7, 4.
4. Ezek azok, kik asszonyokkal nem fertéztették meg magokat: mert szűzek; ezek követik a Bárányt valahová menénd, ezek áron * vétettek meg az emberek közűl, kik Istennek és a Báránynak zsengéi.
* 1 Pét. 1, 18. 19. 1 Kor. 6, 20.
5. És kiknek szájokban * nem találtatott álnokság: mert az Istennek széke előtt ártatlanok.* Eféz. 5, 26. 27. Zsolt. 32, 2.
6. És láték más Angyalt az ég közepén repülni, kinél vala az örökkévaló Evangyéliom, hogy a föld lakosinak hirdetné az Evangyéliomot, és minden nemzetségnek, ágazatnak, nyelvnek, és népnek.
7. Ki ezt mondja vala nagy szóval: Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget: mert eljött az ő ítéletinek órája; és imádjátok azt, a ki teremtette a mennyet * és a földet, a tengert és a vizek forrásit! * Csel. 14, 15.
8. És más Angyal követé azt, mondván: Leomlott, leomlott * Babilon, ama nagy † város! mert az ő paráznasága haragjának borában adott inniok minden pogány népeknek.
* Ésa. 21, 9. † rész 16, 19. 17, 5. 18, 2.
9. És harmadik Angyal is követé azokat, mondván nagy szóval: Ha valaki imádándja ama fenevadat * és annak képét, és annak bélyegét felvejéndi vagy homlokára vagy kezére!
* rész 13, 1. 4. 15—17.
10. Az is iszik az Isten haragjának borában, a borban, mely az ő haragjának poharába töltetett, és * kínoztatik tűzzel és kénkővel a szent Angyalok előtt, és a Bárány előtt. * rész 19, 20. 21.
11. És azoknak kínlódásoknak füsti felmegyen * mind örökkön örökké, és nem lészen nyugalmok éjjel és nappal, a kik imádándják a fenevadat és annak képét, és a ki az ő nevének bélyegét felvejéndi. * rész 19, 3.
12. Itt tetszik meg a * szenteknek tűrések: itt *tetszik meg,* kik tartják meg az Isten parancsolatit, és a † Jézusnak hitét! * rész 12, 17. † Máté 10, 39.
13. És hallék az égből szózatot, mely ezt mondja vala nékem: Írd meg: Boldogok lésznek ezután a halottak, kik az Úrban halnak meg. Úgy vagyon bizonyára a Lélek mondja: Mert megnyugosznak * az ő fáradságoktól, és az ő cselekedeteiknek jutalma † követi őket.
* rész 21, 3. 4. † rész 22, 12. 2 Thess. 1, 6—10.
14. És tekinték, és ímé vala fényes felhő, és a felhőn ül vala hasonlatos az embernek * Fijához, kinek fejében aranykorona vala, és az ő kezében éles sarló. * Dán. 7, 13.
15. És más Angyal kijöve a templomból, ki nagy szóval kiált vala annak, ki a felhőn ül vala: * Indítsad sarlódat és arass: mert eljött a te órád hogy arass; mert a földnek aratásra való gabonája megszáradt.* Jóel 3, 13. Máté 13, 39.
16. Bocsátá azért, a ki a felhőn ül vala, az ő sarlóját a földre, és learattaték a föld.
17. És más Angyal kijöve a mennyekben való templomból, és annak is kezében vala éles sarló.
18. Más Angyal is jöve ki az oltártól, kinek hatalma vala a tűzön, és kiálta nagy felszóval annak, a kinél vala az éles sarló, ezt mondván: Bocsásd a te éles sarlódat, és szedd meg a föld szőlőinek gerézdit: mert megértek annak szőlői.
19. Bocsátá azért az Angyal az ő éles sarlóját a földre, és a földnek szőlőit megszedé, és veté az Isten haragjának ama nagy kádjába.
20. És megnyomák * *a szőlőt* a kádban a városon kivűl, és a vér kifoly vala a kádból, a lovaknak zabolájokig, ezer és hatszáz futamatnyira.
* rész 19, 13—15.

XV. RÉSZ.

Az utolsó hét csapások: a választattaknak diadalmok, és énekek.

És láték mennyben más nagy és csudálatos jelt: hét Angyalokat, kiknél valának a hét * utolsó csapások: mert azok által teljesedett bé az Istennek haragja;
* rész 11, 14.
2. És láték úgymint * üvegtengert tűzzel elegyítve; és azokat a kik diadalmasok a fenevadon, az ő képén és bélyegén; és az ő nevének † számán, látám állani az üvegtenger mellett, kiknek kezekben valának az Istennek †† hegedűi. * rész 4, 6. † rész 13, 18. †† rész 5, 8

3. És éneklik vala Mózesnek * az Isten szolgájának énekét, és a Báránynak énekét, ezt mondván: Nagyok † és csudálatosok a te dolgaid, mindenható Úr Isten, igazak †† és tökéletesek a te útaid, óh szenteknek Királya!

* 2 Móz. 15, 1—19. 32, 1. † Zsolt. 111, 2. †† Zsolt. 145, 17.

4. Kicsoda * nem félne tégedet, Uram! és *ki* nem dicsőítené a te nevedet? mert csak egyedűl vagy szent. Mert minden Pogányok † eljőnek és te előtted lehajolnak: mert a te ítéletid †† megnyilatkoztak.

* Jer. 10, 7. † Malak. 1, 11. †† rész 14, 7. 8.

5. És ezeknek utánna tekinték; és ímé megnyittaték mennyben a Bizonyságtétel * sátorának temploma. * rész 11, 19.

6. És kijövének a templomból a hét Angyalok, kiknél a hét csapás vala, tiszta és fejér gyolcsba öltözve, kik aranyövekkel övedzettek vala bé az ő mejjeknél.

7. És egy * ama négy lelkes állatok közűl ada a hét Angyaloknak aranypoharakat, melyek az örökkön örökké élő Istennek haragjával teljesek valának. * rész 4, 6. 7.

8. És megtelék a templom * füsttel, az Isten dicsőségének és erejének miatta, és senki a templomba bé nem mehet vala, mígnem a hét Angyaloknak † hét csapások bételjesednének.

* 2 Móz. 40, 34. 35. 1 Kir. 8, 10. 11. † vers 6.

XVI. RÉSZ.

A hét Angyalok kitöltik a haragnak hét poharait, melyet nagy csapások követnek.

És hallék nagy szózatot a templomból, mely ezt mondja vala a * hét Angyaloknak: Menjetek el és töltsétek ki a földre az Isten haragjának hét poharait. * rész 15, 1. 6. 7.

2. Elméne azért az első *Angyal*, és kitölté az ő poharát a földre, és támada gonosz és ártalmas seb * az emberek ellen, a kiken vala a fenevad bélyege, és azok ellen, a kik imádják vala annak képét. * 2 Móz. 9, 10. 11.

3. A másik Angyal is kitölté az ő poharát a tengerbe: és olyan lőn *az* mint a megaludt * vér, és minden élő állat meghala a tengerben. * 2 Móz. 7, 17. 20

4. A harmadik Angyal is kitölté az ő poharát a * folyóvizekbe és a vizeknek forrásiba: és változának vérré.

* rész 17, 15.

5. És hallám, hogy a vizeknek * Angyala ezt mondja vala: Igaz † vagy Uram, Ki †† vagy, Ki valál, és Szent, hogy ezeket megbüntetted;

* vers 3. 4. † 2 Móz. 9, 27. †† rész 1, 4. 8.

6. Mert a szenteknek és a Prófétáknak véreket * kiontották; és vért adál nékik inni: mert méltók arra.

* rész 17, 6. 22, 12.

7. És hallám, hogy más az * oltárról ezt mondja vala: Jól vagyon Uram, mindenható Isten, tökéletesek és igazak a te ítéletid. * rész 9, 13.

8. A negyedik Angyal is kitölté az ő poharát a napra. és adaték annak. hogy az embereket hévséggel gyötrené tűz által.

9. És felette igen nagy hévséget szenvedének az emberek, és az Istennek nevét káromlák, kinek hatalma vala e csapásokon, és nem térének meg, hogy Istennek * dicsőséget adnának. * vers 7.

10. Az ötödik Angyal is kiönté az ő poharát ama * fenevadnak székire és lőn az ő országa setét, és rágják vala az ő nyelveket a bánat miatt. * rész 13, 2. 12.

11. És káromlák a mennyei Istent az ő bánatjok és sebeik miatt, és meg nem térenek az ő *gonosz* * cselekedeteikből.

* rész 13, 4. 14.

12. A hatodik Angyal is kiönté az ő poharát ama nagy Eufrátes folyóvízbe, és megszárada annak vize, hogy a napkelet felől jövő Királyoknak út készíttetnék.

13. És láték ama sárkány * szájából, és ama fenevadnak † szájából, és ama hamis †† Prófétának szájából, három tisztátalan lelkeket, a békákhoz hasonlatosokat kijőni. * rész 12, 3. 4.

† rész 13, 1—12. †† rész 13, 11—17.

14. Mert ördögi lelkek azok, kik jeleket tésznek, kik elmennek a földnek és az egész világnak Királyihoz, hogy egybegyüjtsék azokat a mindenható Isten ama nagy * napjának viadaljára.

* rész 17, 14. 19, 17—21.

15. (Ímé eljövök, mint a * lopó. Boldog a ki vígyáz és őrzi az ő † ruháit, hogy mezítelenen †† ne járjon, és meg ne láttassanak az ő szemérmei.)

* rész 3, 3. Luk. 12, 40. † rész 3, 4. 18. 19, 8. †† 2 Kor. 5, 3.

16. Egybegyüjték azért őket a helyre, mely zsidóúl neveztetik Armageddonnak.

17. A hetedik Angyal is kiönté az ő poharát a levegőégre, és nagy szózat jöve ki a mennyei * templomból a királyiszéktől, mely ezt mondja vala: Meglett! * rész 11, 19.

18. És lőnek *nagy* zendülések, villámások, és mennydörgések, és lőn

nagy földindulás, melyhez hasonló soha
nem volt, miolta az emberek a földön
vagynak, *tudniillik* ilyen nagy földin-
dulás.

19. És ama nagy * város három részre
szakada, és a Pogányoknak városaik
elesének, és a nagy ** † Babilonról
megemlékezék az Isten, hogy adna an-
nak inni az ő †† haragjának poharából.
* rész 17, 6. 18. ** rész 17, 2. 5.
† rész 18, 5. 6. †† rész 14, 8 –11. 18, 1–21.

20. És minden sziget elmulék, és a he-
gyek * többé nem találtatának.
* rész 6, 14.

21. És nagy kőeső, mint egy-egy ta-
lentom, szálla az égből az emberekre és
káromlák az Istent az emberek a kőeső-
nek csapásáért: mert annak csapása fe-
lette nagy volt.

XVII. RÉSZ.

Megíratik a nagy parázna és annak kárhoztatása, öltözete, pohara: a fenevadnak, a kin ül, fejei, szarvai.

És jöve én hozzám egy a hét * Angya-
lok közűl, kiknél a hét pohár vala, és
szóla velem, mondván: Jövel, és meg-
mutatom néked a nagy † paráznának
kárhoztatását, ki a †† sok vizeken ül.
* rész 15, 6. 7. † vers 3–6. †† vers 15.

2. Kivel paráználkodtak a * földnek
Királyai, és kinek paráznaságának bo-
rával † megrészegedtek a földnek lako-
sai. * rész 18, 3. 9. † Jer. 51, 7.

3. És mikor lélekben elvitt volna en-
gemet egy pusztába, láték egy asszonyt
ülni egy veres fenevadon, *mely fene-
vad* vala teljes káromlásnak neveivel,
melynek hét * feje és tíz szarva vala.
* rész 13, 1.

4. Öltözött vala pedig az asszony ve-
res bársonyba és skárlátba, és megéke-
síttetett vala aranynyal és drágakövek-
kel, és gyöngyökkel, kinek kezében egy
aranypohár vala, mely tele vala az ő
paráznaságának utálatosságival * és
tisztátalanságával. * rész 18, 2. 3.

5. És az ő homlokán ilyen név vala
megírva: Titok; nagy * Babilon, a föld
paráználkodásinak és utálatosságinak
annyok. * 2 Thess. 2, 7. rész 18, 2. 9. 16.

6. És látám, hogy az asszony részeg
vala a szentek * vérekkel, és a Jézus
Mártirominak vérekkel; és felette nagy
csudálkozással csudálkozám, mikor lát-
tam volna az asszonyt. * rész 18, 24.

7. És monda nékem az Angyal; Miért
csudálkozol? Én megmagyarázom néked
ez asszonynak titkát, és a fenevadnak,
a * mely őtet hordozza, melynek hét
feje és tíz szarva vagyon. * vers 3.

8. A mely fenevadat láttál, volt és nin-
csen; és a mélységből * jő fel, és me-
gyen a veszedelemre, és a földnek lako-
sai csudálkoznak ő rajta, (a kiknek
neveik nincsenek béirva az † életnek
könyvében, e világ fundamentomának
felvettetésétől fogva) látván a feneva-
dat, mely vala, és nincsen, mindazáltal
vagyon. * rész 13, 1. † rész 13, 8.

9. Itt tetszik meg az elme, a melyben
vagyon * bölcseség. A hét † fő jegyzi a
hét hegyeket, melyeken az asszony ül.
* rész 13, 18. † rész 13, 1.

10. És Királyok is heten vagynak, az
öte elesett, az egyik ugyan vagyon, *és* a
másik még el nem jött; és mikor eljö-
vénd, kevés *ideig* kell annak uralkodni.

11. A fenevad pedig, mely vala, és
nincsen, nyolczadik az, és a hét közűl
való, és a veszedelemre megyen.

12. A tíz * szarvak pedig, melyeket
láttál, tíz Királyok, kik még birodalmat
nem vettek, de vésznek hatalmat mint
Királyok egy órában a fenevaddal.
* rész 13, 1. Dán. 7, 20. 24.

13. Ezeknek egy tanácsok vagyon, és
az ő erejeket és hatalmokat adják * a
fenevadnak. * vers 17.

14. Ezek a Bárány * ellen viaskodnak,
és a Bárány meggyőzi őket: mert Urak-
nak Ura † és Királyoknak Királya, és
az ő vele valók, hívatalosok, választat-
tak és hívek. * rész 14, 1. † rész 19, 16.

15. És monda nékem: A vizek, * a me-
lyeket láttál, hol a parázna ül, † népek
azok, sokaságok, nemzetségek és nyel-
vek. * vers 1. † Ésa. 8, 7.

16. És a tíz * szarvak, melyeket láttál
a fenevadon, ezek meggyűlölik a paráz-
nát, és ő magát hagyják és mezítelenen
és eszik annak húsait, és † megégetik
őtet tűzzel. * vers 3–12. † rész 16, 19. 18, 8.

17. Mert az Isten adta azoknak szí-
vekbe, hogy azt cselekedjék a mi néki
kedves: és hogy egy értelemben legye-
nek, és engedjék * az ő birodalmokat a
fenevadnak, míglen bételnek az Isten
beszédei. * vers 13

18. És az asszony * a melyet láttál,
ama nagy város, † melynek birodalma
vagyon a földnek Királyin.
* vers 4. 5. † rész 16, 19

XVIII. RÉSZ.

Babilonnak leomlása, és azon minden Királyoknak és kalmároknak jajgatások: és a Szenteknek és a Prófétáknak nagy örömök.

És ezekután láték más Angyalt leszál

lani mennyből, kinek nagy hatalma
vala, annyira hogy a föld fénylenék annak dicsősége miatt.
2. És kiáltá teljes erejéből nagy szóval mondván: Leomlott, * leomlott ama nagy Babilon! és lett ördögöknek lakhelyekké, † minden tisztátalan léleknek tömlöczévé, és minden tisztátalan és gyűlölséges madárnak tömlöczévé.
* rész 14, 8. † Ésa. 13, 21. 34, 11. 13.
3. Mert az ő paráznasága haragjának borában * ittak minden népek, és a földnek Királyai ő vele paráználkodtak, és a földnek kalmárai az ő gyönyörűséges gazdagságival meggazdagodtak.
* rész 14, 8. 17, 2. Jer. 51, 7.
4. És hallék más szózatot mennyből, mely ezt mondja vala: Fussatok * ki *Babilonból* én népem, és ne legyetek részesek az ő † bűneiben, hogy az ő büntetésivel ne büntettessetek.
* Ésa. 48, 20. Jer. 51, 6. † rész 17, 6.
5. Mert az ő bűnei meggyülvén, szinte az égig * hatottak, és megemlékezett az Isten az ő † gonoszságiról.
* Jer. 51, 9. † rész 16, 19.
6. Fizessetek úgy néki * a mint ő fizetett néktek, és kétszerrel kettőztessétek meg néki *a büntetést* az ő cselekedetei szerint; a mely † pohárból itatott *titeket,* ugyanazonból két annyit adjatok néki inni.
* Zsolt. 137, 8. Jer. 50, 15. 29. † vers 24.
7. Mennél feljebb emelte volt magát, és *mennél* nagyobb gyönyörűségben élt: annál nagyobb kínnal és keserűséges sírással fizessetek néki: mert ezt mondja az ő szívében: Úgy * ülök mint Királynéasszony, és nem vagyok özvegy, és semmi keserűséget nem látok soha.
* rész 17, 4. 18. Ésa. 47, 7. 8.
8. Ennekokáért egy nap jőnek ő reá az ő csapásai, a halál, a siralom és az éhség, és tűzzel * égettetik meg: mert erős az Úr Isten, ki megbünteti őtet.
* rész 17, 16. Ésa. 47, 8—12.
9. És siratják * őtet, és jajgatnak ő rajta a földnek Királyai, a kik azzal paráználkodtak † és gyönyörűségben éltek, mikor az ő égésének füstit látándják.
* vers 19. † rész 17, 2.
10. Nagy távol állván az ő kínjától való félelem miatt, és ezt mondván: Jaj! Jaj! ama nagy város, * Babilon, ama hatalmas város, kinek egy órában jött el ítélete!
* rész 14, 8. Jer. 51, 8. 41.
11. A földnek kalmárai is * siratják és jajgatják őtet: mert az ő árúikat immár senki nem veszi.
* vers 19.
12. Az aranynak, ezüstnek, drágakőnek, gyöngyöknek, bíbornak, bársonynak, selyemnek, skárlátnak árúit: és minden thiinumfát, minden elefánttetemedényt, és drágafából, rézből, vasból, és márványkőből csinált minden edényt.
13. És fahajat, drága illatú szerszámot: kenetet, temjént, bort, olajt, zsemlyét, gabonát, barmokat, juhokat, lovakat, szekereket, és rabokat, és embereknek életeket.
14. És a te lelked kívánságának gyümölcsei eltávoztak te tőled; és minden zsíros és drága állatok eltávoztak te tőled, és többé azokat meg nem találod.
15. Ez ilyen marháknak, *mondom,* árosai, kik meggazdagodtak ő tőle, távol állanak, az ő kínjától való félelem miatt, sírván és jajgatván.
16. És ezt mondván: Jaj! Jaj! ama nagy város, * mely öltözött vala bíborba és bársonyba, és skárlátba, és megékesíttetett vala aranynyal, drágakövekkel és gyöngyökkel, *elveszett!* mimódon hagyattattak el egy órában annyi gazdagságok?
* rész 17, 4. 6, 18.
17. És minden hajósmesterek, és a hajókban járóknak minden sokaságok és evezők, és valakik a tengeren kereskednek, távol állanak!
18. És kiáltanak látván az ő égésének füstit, * és ezt mondják: Micsoda *város* volt hasonlatos e nagy városhoz!
* rész 19, 3.
19. És port hányván az ő * fejekre, kiáltanak sírván és jajgatván, és ezt mondván: Jaj! Jaj! hogy ama nagy város, melyben meggazdagodtak mindenek, a kiknek hajóik voltak a tengeren, annak drágalátos voltából, egy órában elpusztult!
* Jós. 7, 6. Jób 2, 12
20. Örülj annak veszedelmén menny, szent * Apostolok és Próféták: mert az Isten megbüntette Babilont, ti érettetek † való bosszúállásában.
* Jer. 51, 48. † vers 24.
21. És egy erős Angyal, egy nagy malomkőhöz hasonló követ felvőn és a tengerbe veté, * ezt mondván: Ilyen módon nagy sebességgel vettetik el Babilon ama nagy város; és többé meg nem találtatik!
* Jer. 51, 63. 64.
22. És hegedűsöknek, * muzsikásoknak, síposoknak és trombitásoknak szavok többé te benned nem hallattatik, és semmi mesterségnek mestere nem találtatik többé te benned; és malomnak zúgása nem hallattatik te benned többé!
* Ésa. 24, 8. Ezék. 26, 13.

23. És szövétnekek világossága többé
te benned nem fénylik: és * vőlegény-
nek és menyasszonynak szava nem hal-
lattatik többé te benned: mert a te kal-
márid valának a földnek Fejedelmei, és
a te bűvölésiddel † eltévelyedtek min-
den népek.

*Jer. 7, 34. 16, 9. † vers 3. rész 13, 12. 14.

24. És abban találtatott a Prófétáknak
és a szenteknek * vérek, és mindenek-
nek, valakik megölettek a földön.

*rész 17, 6.

XIX. RÉSZ.

Éneklés és öröm mennyekben a nagy paráznának büntetésén: a Bárány menyegzője.

És ezeknek utánna hallám nagy soka-
ságnak nagy szavát az égben, mely
ezt mondja vala: Hallelujah! idves-
ség, dicsőség, tisztesség, és hatalom a
mi Urunknak Istenünknek.
2. Mert tökéletesek és igazak az ő íté-
letei, és ama nagy * paráznát, mely a
földet megdöglette az ő paráznaságával,
megítélte, és bosszút állott ő rajta az ő
szolgáinak † vérekért, *kikeresvén azt*
annak kezéből.

*rész 18, 2. 3. † rész 17, 6. 18, 20. 24.

3. És másodszor is mondának: Halle-
lujah! és annak * füsti felmegyen mind
örökkön örökké.

*rész 14, 11. 18, 8. 18. Ésa. 34, 10.

4. És leborúlának ama huszonnégy
Vének, * és ama négy † lelkes állatok,
és a székben ülő Istent imádák, mond-
ván: Amen! Hallelujah.

*rész 4, 4. † rész 4, 6—8.

5. És a széktől szózat jöve ki, mely
ezt mondja vala: Dícsérjétek a mi
Istenünket minden ő szolgái, és kik
félitek őtet, * kicsinyek és nagyok.

*rész 4, 2. 3.

6. És hallék mint nagy sokaságnak
szavát és mint sok vizeknek zúgását, és
mint nagy mennydörgéseknek szavát,
kik ezt mondják vala: * Hallelujah!
mert uralkodik ama mindenható, a mi
Urunk Istenünk! *rész 11, 15. 17. 12, 10.
7. Örüljünk és örvendezzünk, és ad-
junk dicsőséget néki: mert eljött * a
Báránynak † menyegzője, és az ő fe-
lesége †† elkészítette magát.

*rész 14, 1. † Máté 22, 2. 25, 10. †† rész 21, 2.

8. És adatott néki hogy felöltözzék
tiszta és fényes * bíborba: mert a bí-
bor a szenteknek megigazulások.

*Zsolt. 45, 14. 15.

9. És monda nékem: Írd meg: Boldo-
gok azok, kik a Bárány menyegzőjének
vacsorájára * hívattak. És monda né-
kem: Az Istennek e beszédei igazak.

*Máté 22, 2.

10. És leborúlék annak lábainál, hogy
imádnám őtet, de ezt mondá * nékem:
Meglásd azt ne *míveld;* te szolgatársad
vagyok, és a te atyádfiaié, kiknél vagyon
a Jézusnak tanúbizonyságtétele, Istent
imádjad: mert a prófétálásnak lelke a
Jézusról való tanúbizonyság.

*rész 22, 8. 9.

11. És látám hogy az ég megnyilatko-
zott, és ímé *vala* egy fejér * ló, és a ki
azon ül vala, hívattatik vala Hívnek és
Igaznak, † és *ki* igazán ítél és viasko-
dik. *rész 6, 2. † rész 3, 7.
12. És az ő szemei olyanok *valának*
mint a tűznek * lángja; és az ő fejében
sok koronák; és az ő neve megíratott
vala, melyet senki nem tud vala, hanem
csak ő maga. *rész 1, 14.
13. És öltöztetett vala vérrel * megfes-
tetett ruhába, és neveztetik az ő neve, Is-
ten † ígéjének. *Ésa. 63, 1. 2. † Ján. 1, 1. 14.
14. És a mennyei * seregek követik
vala őtet fejér lovakon, kik felöltöztet-
tek vala fejér és tiszta † bíborba.

*rész 7, 9. † vers 8.

15. És az ő szájából származik vala
éles fegyver, hogy azzal verné a Pogá-
nyokat: mert ő bírja azokat * vasvesz-
szővel, és ő az a ki nyomja a minden-
ható Isten haragjának és búsulása bo-
rának † sajtóját.

*Zsolt. 2, 9. † rész 14, 19. 20. Ésa. 63, 3.

16. És az ő ruháján és tomporán meg
vala írva az ő neve: * Királyoknak Ki-
rálya, és Uraknak Ura! *rész 17, 14.
17. És láték egy Angyalt állani a nap-
ban, ki kiálta nagy szóval ezt mond-
ván minden madaraknak, melyek rep-
desnek vala az égnek közepette: Jöjje-
tek el és gyüljetek egybe a nagy Isten-
nek * vacsorájára; *Ezék. 39, 4. 17.
18. Hogy egyétek a Királyoknak hú-
sokat, a Hadnagyoknak, az erőseknek
húsokat, a lovaknak és azokon ülőknek
húsokat, és minden szabadosoknak és
szolgáknak, kicsinyeknek és nagyok-
nak húsokat.
19. És látám, hogy ama * fenevad és
a földnek királyai, és azoknak seregeik
egybegyültek, hogy viaskodjanak az el-
len, ki a lovon ül vala, és az ő serege
ellen. *rész 13, 1—11. 17, 14.
20. És megfogattaték a fenevad, és ő
vele együtt ama hamis * Próféta, a ki
csudákat † tett vala ő előtte, melyekkel
elcsalta azokat, a kik a fenevadnak

bélyegét †† felvették vala, és a kik imádták annak képét, *és* vettetének elevenen ők ketten a kénkővel égő tüzes tóba.
*rész 16, 13. †rész 13, 13. 15. ††rész 13, 16.

21. És a többi megöletének a lovon ülőnek fegyverével, * mely az ő szájából származik vala, és minden madarak † megelégedének azoknak húsokkal.
*vers 15. †vers 17.

XX. RÉSZ.

Anyaszentegyház boldogsága e földön ezer esztendeig.

És láték egy Angyalt leszállani mennyből, kinél vala a * mélységnek kulcsa, és nagy vaslánoz az ő kezében:
*rész 9, 1.

2. És megfogá a sárkányt, * ama régi kígyót, ki az Ördög és a Sátán, és megköté azt a lánczczal ezer esztendeig.
*rész 12, 3. 4. 12. 13. 13, 3. 4. 2 Pét. 2, 4.

3. És veté őtet a mélységbe, és bérekeszté őtet, és felűl rajta megpecsétlé, hogy többé el ne * hitesse a népeket, míg bételnek az ezer esztendők; mert azután el kell néki oldoztatni egy kevés időre.
*rész 16, 14. 16.

4. És láték székeket és leülének azokra, és adaték nékik ítélettételre való hatalom. És *látám* azoknak is lelkeket, * a kiknek fejeket vették a Jézus felől való bizonyságtételért, és az Istennek beszédéért, és kik nem imádták a † fenevadat, sem annak képét, és nem vették annak bélyegét sem ** homlokokra, sem kezekre; és élnek és †† uralkodnak a Krisztussal ezer esztendeig.
*rész 6, 9. 10. †rész 13, 12. 15.
**rész 13, 17. ††rész 6, 11.

5. A halottaknak pedig többi meg nem elevenednek, mígnem bételnek az ezer esztendők. Ez az első feltámadás.

6. Boldog és szent, a kinek része vagyon ez első feltámadásban: mert ezeken nincs hatalma a második halálnak, hanem lésznek az Istennek és a Krisztusnak * Papjai, és uralkodnak ő vele ezer esztendeig.
*rész 1, 6. 5. 10. 1 Pét. 2, 5. 9.

7. És mikor eltelnek az ezer esztendők, a Sátán eloldatik * az ő fogságából.
*vers 3.

8. És kimegyen hogy elcsalja a földnek négy szegeletin lakozó népeket, Gógot, * és a Magógot, hogy egybegyűjtse azokat viadalra, kiknek számok mint a tenger fövenye.
*Ezék. 38, 2.

9. És feljövének a föld szélességére, és körűlvevék a szenteknek táborokat, és a szerelmetes várost; de Istentől mennyből tűz száll alá, * mely megemészté azokat.
*Ezék. 39, 6.

10. És az ördög, a ki elcsalja vala őket, vetteték a tűznek és kénkőnek tavába: * hol vagyon ama fenevad, ama hamis Próféta, és kínoztatnak éjjel és nappal mind örökkön örökké.
*rész 19. 20

11. És láték egy nagy fejér királyiszéket, melyben egy valaki ül vala, kinek tekintete elől elmulék a föld és az ég, melyeknek helyek nem találtaték.

12. És látám a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, állani az Isten előtt, és a könyvek * megnyittatának: és más könyv is nyittaték meg, mely az életnek † *könyve,* és megítéltetének a halottak azokból, melyek a könyvekbe írattattak vala, az ő cselekedeteik szerint.
*Dán. 7, 10. †rész 13, 8. Filip. 4. 3.

13. A tenger is kiadá a halottakat, melyek ő benne voltak; a halál is, és a pokol megadák a halottakat, melyek ő nálok voltak, és ítélet lőn mindenekről az ő cselekedeteik szerint.

14. A pokol pedig és * halál vettetének a tűznek † tavába, mely a második halál.
*1 Kor. 15, 26. 54. 55. †rész 19. 20.

15. És valaki nem találtatott béirva az élet * könyvébe, a tűznek tavába vetteték.
*rész 13, 8.

XXI. RÉSZ.

Új ég és új föld: Mennyei Jérusálem.

Ezután láték új eget * és új földet: Mert az első ég és az első föld elmult vala, és a tenger többé nem vala.
*Ésa. 65, 17. 2 Pét. 3, 13.

2. És én János látám a szent várost, az új Jérusálemet, * mely az Istentől szálla alá mennyből; és elkészíttetett mintegy felékesíttetett † menyasszony a vőlegénynek.
*vers 10. Gal. 4, 26. †Eféz. 5, 26. 27.

3. És hallék nagy szózatot mennyből, mely ezt mondja vala: Ímé az Istennek hajléka * az emberekkel vagyon, és ő velek lakozik: és ők ő népei lésznek, és az Isten az ő Istenek ő velek lészen.
*2 Kor. 6, 16. Ezék. 37, 27.

4. És az Isten eltöröl * minden könyhullatást az ő szemeikről; és a halál többé † nem lészen, sem a keserűséggel való sírás, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem lészen többé; mert az elsők elmultak.
*rész 7, 17. †rész 20, 14.

5. És monda az, ki a székben * ül vala: Ímé mindeneket † megújítok. És

monda nékem: Írd meg; mert e beszédek tökéletesek és igazak.
* rész 20, 11. † 2 Kor. 5, 17.

6. És monda nékem: Meglett; Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és végezet. Én a szomjúhozónak adok az élővíznek * forrásából ingyen.
* Ésa. 55, 1. 2

7. A ki diadalmas lészen, mindenekkel * bírni fog, és lészek annak Istene, és ő nékem fiam lészen.
* rész 2, 26—28. 3, 21

8. A félelmeseknek pedig és hitetleneknek, és átkoztaknak, gyilkosoknak, paráznáknak, * bűvösbájosoknak, bálványimádóknak, és minden hazugoknak részek, a tűzzel és kénkővel égő tóban lészen, mely a második halál.
* rész 22, 15.

9. És jöve én hozzám egy ama * hét Angyalok közűl, kiknél valának a hét utolsó csapásokkal teljes hét poharak, és szóla nékem, mondván: Jövel, megmutatom néked a menyasszonyt, a Bárány † feleségét. * rész 15, 1. 6. 7. † vers 2.

10. És felvőn engemet lélekben egy nagy és magas hegyre, és megmutatá nékem ama nagy várost, a szent Jérusálemet, mely Istentől szállott alá mennyből.

11. Melyben vala az Isten dicsősége: és melynek világossága hasonlatos vala a drágalátos kőhöz, úgymint kristályhoz, hasonlóképen fénylő jáspis kőhöz.

12. És vala nagy és magas kerítése, melynek tizenkét kapui valának, és a kapukban tizenkét Angyalok, és felírott nevek, melyek az Izráel fijainak tizenkét * nemzetségeknek nevei.
* Ezék. 48, 31—34.

13. Napkelet felől három kapu *vala:* északról három kapu; délről három kapu: napnyugotról is három kapu.

14. És a város kerítésének tizenkét fundamentomai valának, melyeken vala a Báránynak * tizenkét Apostolinak nevek. * Máté 10, 2—4. Ján. 1, 29. Eféz. 2, 20.

15. A ki pedig én velem szól vala, annak kezében vala egy arany * vessző, hogy megmérné a várost, annak kapuit és falait. * Ezék. 40, 3. Zak. 2, 1.

16. A város pedig négyszegeletűen helyheztetett, melynek hosszúsága anynyi, mennyi szélessége. És megméré a várost a vesszőszállal tizenkét * ezer futamatnyira, és annak hosszúsága, szélessége és magassága egyenlő.
* Ezék. 48, 16.

17. És megméré annak kerítését száz negyvennégy singre, embernek mértékével, mely az Angyalé.

18. A kerítésnek pedig rakása vala jáspisból: a város pedig tiszta arany, *és* hasonlatos a tiszta üveghez.

19. És a város kerítésének fundamentomai megékesíttettek mindenféle drágalátos kövekkel. Az első fundamentom *vala* jáspis: a második zafir: a harmadik kálczédon: a negyedik smaragd:

20. Az ötödik sárdonix, a hatodik sárdius, a hetedik krizolitus, a nyolczadik berillus, a kilenczedik topáz, a tizedik krisopráz, a tizenegyedik hiaczint, a tizenkettődik amethist.

21. A tizenkét kapuk pedig tizenkét drágakőből vagynak, és egyenként a kapuk egy-egy drágakőből vagynak: és a városnak piacza tiszta arany, mint az általlátszó üveg.

22. És templomot nem láttam abban; mert a mindenható Úr Isten annak temploma, és a Bárány.

23. És e város nem szűkölködik a nap nélkűl, * vagy a hold nélkűl, hogy abban fénylenének: mert az Istennek dicsősége megfényesítette azt, és annak szövétneke a Bárány.
* rész 22, 5. Ésa. 60, 19. 20.

24. És a Pogányok közűl a kik megtartattak, járnak annak * világánál: és a földnek királyai az ő dicsőségeket és tisztességeket abba viszik. * Ésa. 60, 3.

25. És annak kapui nappal bé nem zárlatnak; mert ott * éjszaka nem lészen. * rész 22, 5. Ésa. 60, 11.

26. És a Pogányoknak dicsőségek és tisztességek abba vitetik.

27. Nem megyen bé abba semmi, valami megfertéztetett, vagy a ki * valami utálatosságot cselekeszik, vagy hazugságot szól; hanem a kik béírattak a Bárány † életének könyvébe.
* rész 22, 15. † Ján. 10, 11. 27. Filip. 4, 3.

XXII. RÉSZ.

A mennyei Paradicsom leíratik: e Könyv bérekesztetik.

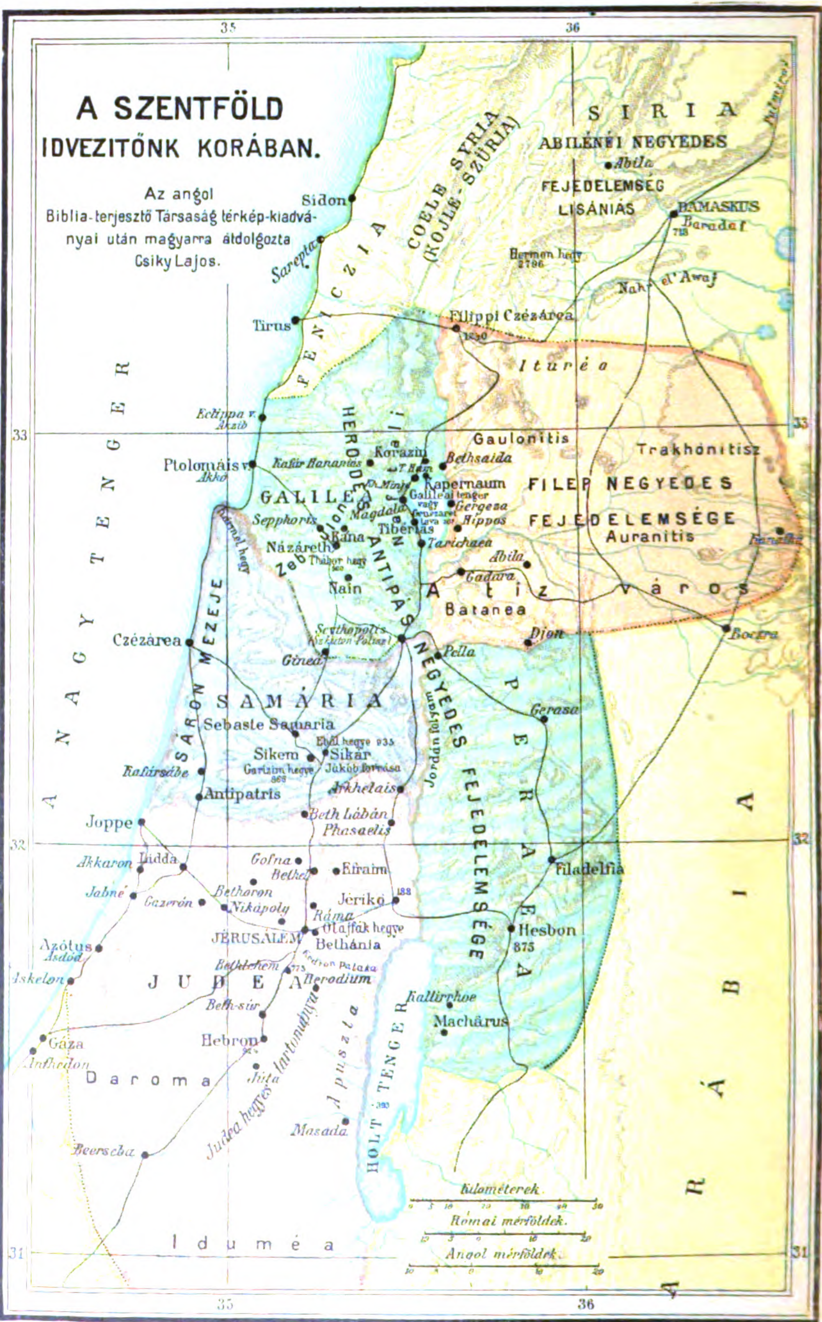
És megmutatá nékem azután az élet vizének tiszta folyóvizét, mely világos vala, mint a kristály, mely kijő vala az Istennek és a Báránynak székitől.

2. Annak piaczának közepette pedig, és a folyóviznek két felén *vala* az életnek * fája, mely tizenkét gyümölcsöt terem vala: minden hónapban pedig terem vala: és a fának levelei

a Pogányoknak egésségekre † valók
valának. * 1 Móz. 2, 9. † Ezek. 47, 12.
3. És semmi átkozott állat nem lészen
többé; hanem az Istennek és a Bárány-
nak széke lészen abban, és az ő szolgái
szolgálnak néki.
4. És látják az ő orczáját, és az ő
neve * homlokokon *lészen.* * rész 3, 12.
5. És ott * éjszaka nem lészen; és
nem szűkölködnek szövétnek világos-
sága nélkűl: sem a napnak világossága
nélkűl: mert az Úr Isten világosítja
meg őket: és országolnak mind örök-
kön örökké. * rész 21, 23—25. Ésa. 60, 19. 20.
6. És monda nékem: E beszédek iga-
zak és tökéletesek, és a szent PrófétáK-
nak Ura Istene * bocsátotta el az ő An-
gyalát, hogy megjelentse az ő szolgáinak
azokat, a melyeknek kell meglenniek
hamar. * rész 1, 1.
7. Ímé eljövök * hamar. Boldog a ki
megtartja † e könyv prófétálásának be-
szédit. * rész 3, 11. † rész 1, 3.
8. Én *vagyok* pedig János, ki ezeket
hallottam és láttam: és mikor hallot-
tam és láttam volna *ezeket,* leborúlék
az * Angyal lábai előtt, hogy őtet imád-
nám, a ki nékem ezeket megmutatta
vala. * rész 19, 10.
9. Az pedig monda nékem: Meglásd
hogy azt ne cselekedjed; mert néked
szolgatársad vagyok, és a te Próféta
atyádfiainak, és azoknak kik megtart-
ják e könyvnek beszédit. * Az Istent
imádjad. * Csel. 14, 15.
10. Azután monda nékem: Bé ne pe-
csételd * e könyv prófétálásának be-
szédit: mert az idő † közel vagyon.
* Dán. 8, 26. 12, 4. † vers 12.
11. A ki árt, ártson ezután is; és a ki
fertelmes, legyen ezután is fertelmes:
és a ki igaz, igazíttassék meg ezután
is; és a ki szent, ezután is szenteltes-
sék meg.
12. És ímé hamar eljövök; és az én
jutalmam én velem *vagyon,* hogy meg-
fizessek mindennek; a mint az ő * cse-
lekedete lészen. * Róm. 2, 2. 2 Kor. 5, 10.
13. Én vagyok az * Alfa és az Omega,
a kezdet és a végezet, amaz első és
utolsó. * rész 1, 8. 11. Ésa. 41, 4.
14. Boldogok a kik megtartják az * ő
parancsolatit, hogy legyen nékik sza-
badságok az életnek † fáján, és a ka-
pukon †† menjenek bé a városba.
* rész 12, 17. 1 Ján. 3, 23.
† vers 2. 1 Móz. 3, 22. 24. †† rész 21, 10. 21.
15. De kinn maradnak az ebek, * a
bűvösbájosok, a paráznák, a gyilkosok,
a bálványimádók; és a ki szereti és
szólja a hazugságot.
* rész 21, 27. 1 Kor. 6, 10.
16. Én Jézus * bocsátottam az én
Angyalomat, hogy ezekről bizonyságot
tenne néktek a Gyülekezetekben. Én va-
gyok Dávidnak ama † gyökere és ága:
ama fényes és hajnali †† csillag.
* rész 1, 1. 2. † Ésa. 11, 1. 10. Máté 1, 1—16.
Róm. 15, 12. †† 2 Pét. 1, 19.
17. A Lélek is és a menyasszony ezt
mondják: * Jövel; a ki hallja is ezt
mondja: Jövel; és a ki † szomjúhozik,
jőjjön el; és a ki akarja, végye az élet-
nek †† vizét ingyen.
* rész 21, 9—27. † Ésa. 55, 1. †† vers 1.
18. Együtt bizonyságot teszek * pedig
mindennek, a ki e könyv prófétálásá-
nak beszédét hallja: Hogy valaki ezek-
hez hozzá tészen, † e könyvben megíra-
tott csapásokat veti Isten arra;
* vers 16. † 5 Móz. 4, 2. 12, 32.
19. És ha valaki elvejénd e könyv
prófétálásának beszédiből, az Isten an-
nak részét eltörli az életnek * könyvé-
ből, és a szent † városból, és azokból, a
melyek e könyvben megírattattak.
* rész 13, 8. † rész 21, 10.
20. Ezt mondja a ki * ezekről bizony-
ságot tészen: Bizony † hamar eljövök,
Ámen! Jövel azért Uram Jézus!
* vers 16. 18. † rész 1, 7.
21. A mi Urunk Jézus Krisztusnak
kegyelme *legyen* mindnyájan ti vele-
tek, Ámen.

Az Új Testamentomnak Vége.

1921 április 17én házasságot kötöttünk.
1923 január 29 én déli egynegyed egyórakor 22 órás szakadatlan görcsök után, narkosis segítségével Dénes, albert fiunk született!
Úgy látszik szép gyerek lesz, anyjához fog hasonlítani.

A SZENTFÖLD
IDVEZITŐNK KORÁBAN.
Az angol
Biblia-terjesztő Társaság térkép-kiadványai után magyarra átdolgozta
Csiky Lajos.
SIRIA
ABILÉNEI NEGYEDES
FEJEDELEMSÉG
LISÁNIÁS
DAMASKUS
COELE SYRIA (KOJLE-SZÚRIA)
FENICZIA
Sidon
Sarepta
Tirus
Filippi Czézárea
Ituréa
NAGY TENGER
HERODES ANTIPÁS NEGYEDES FEJEDELEMSÉGE
GALILEA
Gaulonitis
Trakhonitisz
FILEP NEGYEDES FEJEDELEMSÉGE
Auranitis
Ptolomáis v. Akkó
Korazin
Bethsaida
Kapernaum
Galileai tenger
Gergesa
Hippos
Tiberias
Tarichaea
Sepphoris
Kána
Názáreth
Nain
Gadara
Abila
A tíz város
Batanea
Dion
Bocra
Czézárea
Scythopolis
Ginea
SÁRON MEZEJE
SAMÁRIA
Sebaste Samaria
Ebál hegye
Sikem
Sikar
Garizim hegye
Jákób forrása
Kafarsaba
Antipatris
Arkhelais
Beth Lában
Phasaelis
Pella
PERAEA
Gerasa
Jordán folyam
Joppe
Lidda
Akkaron
Jabné
Gofna
Bethel
Efraim
Betharon
Gazerón
Nikápoly
Jerikó
Ráma
JERUSÁLEM
Olajfák hegye
Bethánia
Filadelfia
Hesbon
873
Azótus
Asdód
Askelon
Bethlehem
Kedron Pataka
Herodium
JUDEA
Beth-sur
Hebron
Gaza
Anthedon
Daroma
Juta
Judea hegyes tartománya
A puszta
HOLT TENGER
Kallirrhoe
Machärus
Masada
Beersaba
Iduméa
ARÁBIA
Kilométerek
Római mérföldek
Angol mérföldek
35
36
33
32
31

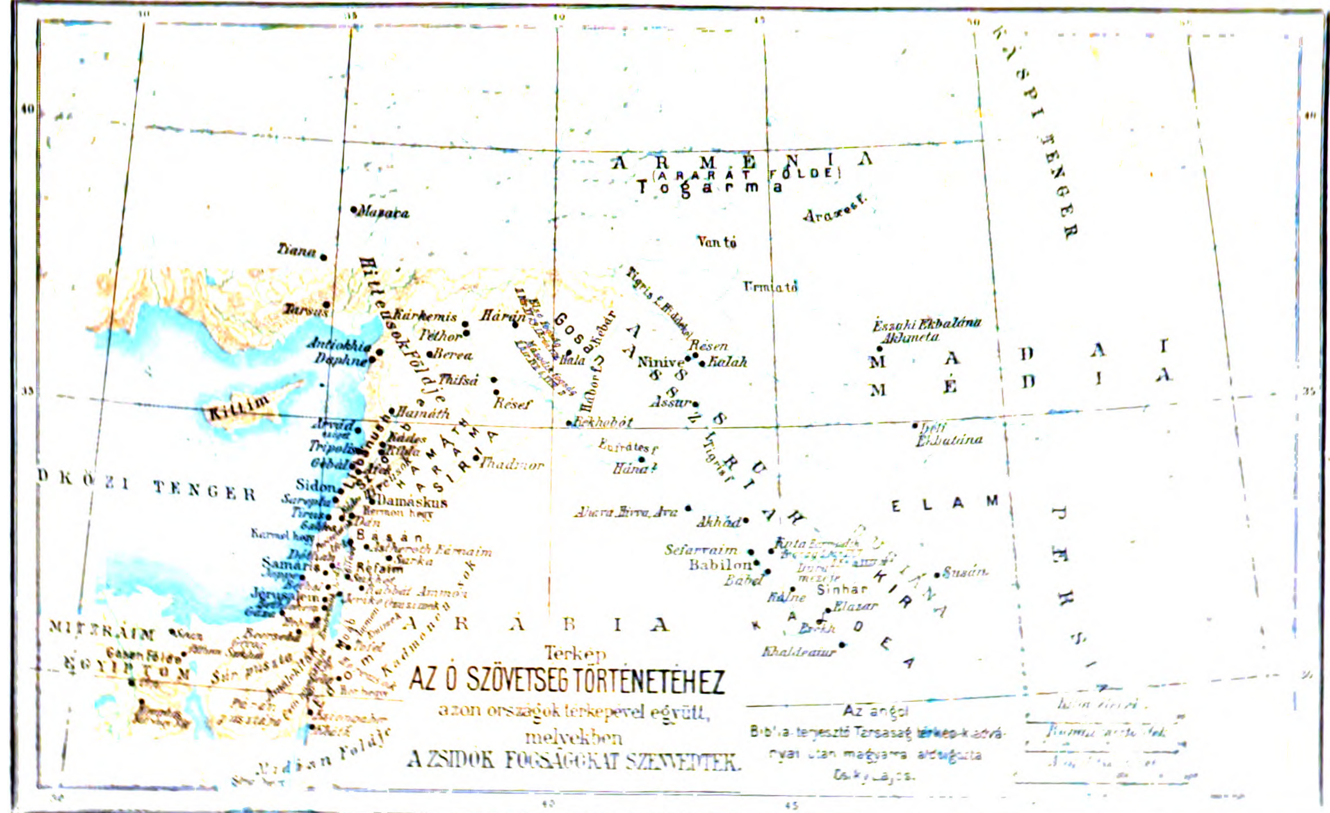
Térkép
AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEIRŐL
írt könyvhöz és
az apostoli levelekhez.

Az angol
Biblia-terjesztő Társaság térkép-kiadványai után magyarra átdolgozta
Csiky Lajos.

Pál Apostol Utazásai.
1. Antiókhiából Siriában Derbébe és vissza. ——
2. ………………… Korinthusba ‐·‐·‐
3. ………………… Efézusba Korinthusba - - -
vissza Efézusba, Korinthusba, Jérusálembe —
4. Jérusálemből Rómába. ………

Kilométerek.
0 50 100 200 300 400 500
Római mérföldek.
0 5 10 20 40 60
Angol mérföldek.
0 50 100 200 300

ITÁLIA
RÓMA
A három taberna
Appius piacza
Puteoli
Région
SZICILIA
Szirákuza
Mélita
Karthágo
ADRIA TENGERE
ILLIRIA ORSZÁG
Dalmátia
ADRIA TENGER
NAGY TENGER VAGY FÖLDKÖZI TENGER
Syrtis vagy a Homokzátonyok
Cziréne
Alexandria
EGYIPTOM
MACEDÓNIA
Thessalonika
Bérea
Amfipolis
Apollónia
Filippi
Neápolis
Samothrázia
THRÁCZIA
Dunaf.
Bizancz
FEKETE TENGER
AKHÁJA
VAGY
Korinthus
Athéne
Kenkhrea
GÖRÖGORSZÁG
KRÉTA
Fénicze
Kaudavagy Klauda
Lasea
Szép kikötő helyek
Sálmonhegy
Misia
Troas
Adramittenum
Asson
Pergamum
Thiatira
Mitiléne
Smirna
Sárdis
Filadelfia
Khius
Sámus
Efézus
Jerápolis
Laodiczea
Kolossé
Trogillium
Miletum
Pathmos
Cos
Knidus
Rhódus
Patara
Míra
Liczia
Attália
Perga
Pamfilia
Pamfiliai tenger
Pisidia
Frigia
ÁZSIA
BITHINIA
Nikomedia
Ancira
GALÁCZIA
Philomelium
Antiókhia
Ikónium
Listra
Derbe
Antiochus birodalma
PONTUS
Sinope
Amasia
Polemon birodalma
KAPPADÓCZIA
Czézárea
Tyana
Tylistra
CZILICZIA
Társus
Cziliciai tenger
Ciprus
Salamin
Páfus
Szeleucia
Antiókhia
Eufrátesf.
SIRIA
Fenicia
Abila
Damaskus
Sidon
Tirus
Heródes Király Országa
Ptolemais
Názáret
Czézárea
Samária
Antipatris
Lidda
Joppe
Jérusálem
Azótus
Gáza
Judea
Idumea
ARÁBIA

ARMENIA
(ARARÁT FÖLDE)
Togarma
Mazaka
Tiana
Tarsus
Antiokhia
Daphne
Kittim
Hittusok Földje
Kárkemis
Pethor
Berea
Thifsá
Hárán
Gosan
Kebár
Hala
Háborf
Réséf
Hamáth
Rekhobót
Eufrátes f.
Hána
Thadmor
Damaskus
Sidon
Tripolis
Gebál
Arvád
Dán
Básán
Refáim
Samária
Jerusalem
Gáza
Ninive
Kalah
Resen
Assur
Tigris f.
Van tó
Urmia tó
Araxes f.
Északi Ekbatána
Ahmeta
MÉDIA
MADAI
Déli Ekbatána
ELAM
PERSIA
Susán
Akhád
Sefarvaim
Babilon
Bábel
Sinhár
Elasár
Kalne
Khaldeaiur
KALDEA
ARÁBIA
DKÖZI TENGER
KÁSPI TENGER
MITZRAIM
EGYIPTOM
Gosen Földe
Szin pusata
Midián Földje
Terkép
AZ Ó SZÖVETSÉG TÖRTÉNETÉHEZ
azon országok térképével együtt,
melyekben
A ZSIDÓK FOGSÁGGKAT SZENVEDTEK.
Az angol
Biblia-terjesztő Társaság térkép-kiadványa után magyarra átdolgozta
Csiky Lajos.

KANAÁN
A TIZENKÉT TÖRZS KÖZÖTTI
FELOSZTÁSÁBAN.
Az angol
Biblia-terjesztő Társaság térkép-kiadványai után magyarra átdolgozta
Csiky Lajos.
Libanus hegy
Sidum
Sarepta
Damaskus
GESSUR
Argób
BÁSÁN
Jáir falui
MANASSE
NAGY TENGER
IZSAKHÁR
MANASSE
EFRAIM
BENJAMIN
DÁN
JUDA
SIMEON
RUBEN
GÁD
GILEÁD
MOÁB
SÓS TENGER
Jerusálem
Bethlehem
HEBRON
Beer Seba
Jordán f.
Joppe
Gáza
Askelon
Asdód
Ekron
Tirus
Akkó
Kármel hegy
SIKEM
Silo
Jeriko
Hesbon
Kilométerek
Római mérföldek
Angol mértföldek

